14

ANUL XXVIII (1243)
5 APRILIE 1979

Flacăra
Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Totul e să te pui în starea de a face un anumit lucru!

Nu întîmplător, tovarășul Nicolae Haranaciu, directorul „Combinatului de lianți și azbociment" din Tîrgu Jiu, a făcut următoarea afirmație: „Totul e să te pui în starea de a face un anumit lucru!" Spun **nu întîmplător**, pentru că expresia îi aparține lui Constantin Brâncuși, iar marele sculptor este patronul spiritual al orașului unde se află „Poarta sărutului", „Masa tăcerii" și „Coloana infinității". De fapt, Nicolae Haranaciu voia să sublinieze că în activitatea sa de conducător al celui mai mare combinat de ciment din țară, s-a condus după principiul inițiativei ferme și acțiunii imediate. Un timp, combinatul acesta fabulos din marginea orașului Tîrgu Jiu, învăluit într-o neobișnuită de praf fin, ca un abur, așezat într-un peisaj aproape relenar, nu reușea să producă ciment la parametrii funcționali planificați. Morile și cuptoarele „cădeau" cînd nu se aștepta nimeni, reparațiile nu se executau riguros, după un program tehnologic precis, procesul de producție se desfășura în salturi supraliciținduse utilajele și trecîndu-se cu vederea limitele de toleranță admise de funcționare. Urmau întreruperi brutale ale procesului de producție, chemări urgente de ajutor din partea altor combinate

(Continuare în pagina 6)

ADRIAN DOHOTARU ■

La ora cînd fotoreporterul nostru Aurel Mihailopol lua această imagine, Dunărea la Cazanele Mici era verde. Nu departe, pe malul golfului Mraconia, nășcut odată cu Hidrocentrala Porțile de Fier, în căsuțe multicolore, copiii din Orșova își vor petrece vacanța

Reporteri în circuit

Sviniţa — pămîntului, ca să nu plece, îi trebuie rădăcini

O așezare de veacuri aflată sub zodia acelorași mari transformări pe care construcția barajului Porțile de Fier a adus-o în viața oamenilor de pe Dunăre. Case albe, cu țiglă roșie, case de cărămidă, agățate pe un deal, deasupra fluviului, sub perelele însolit și măreț al unor straturi de calcar rotunjite de eroziunea eoliană — așa se arată Svinița cea strămutată de trei ori în ultimele trei sute de ani. Despre Cetatea Sviniței brișoavele vorbesc încă din secolul al XV-lea. Ard focurile prin grădini, se simte a primăvară. Pe aici, ni se spune, au fost cele mai mari vii de pe clisură. Curgea vinul negru. Prin dreptul ei, pe Dunăre, înaintau săgetînd șturionii din îndepărtata mare, se zbăteau cegă, păstruga și nisetrul. Viticultura, pescuitul, creșterea animalelor, ocupații și rînduieli străvechi, au fost eclipsate însă din anii '30, cînd locuitorii acestor meleaguri s-au dedicat în totalitate minăritului. În minele de cărbuni de la Baia Nouă, de la Cozla, de la Ilișova, în minele de azbest de la Dubova, vom găsi tot oameni din Svinița. Munca i-a făcut înstăriți. Se vede. Realizările unei gospodării de aici se calculează adunînd cîștigul mediu al unui miner, în jur de 4—5 mii de lei, la care se adaugă pensia bătrînului și tot ceea ce crește pe lîngă casă. În mai fiecare ogrădă, ca o cetate, se găsește un graid cu animale. Să ne gîndim însă că tot ce înverzește acum a încolțit pe pămînt adus din altă parte. Iar

(Continuare în pagina 6)

ADI CUSIN ■

Campania de primăvară în Cîmpia Română

Două zile şi două nopţi, printre mecanizatorii Bărăganului

Campania de primăvară se consideră în general mai ușoară decît colelalte. Asa o fi, mai ales că, în județele prin care am trecut pînă acum, Ilfov, Ialomița, Buzău și Brăila, cultivile din prima urgență erau, cu excepție făcînd județul Ilfov, aproape terminate. Nu poate fi însă mai puțin importantă, deoarece în aceste zile se pun bazele producțiilor mari la hectar. M-am întîlnit mecanizator, specialist, cooperator care să nu spere la astfel de producții. Mai ales acum, cînd munca fiecărui mecanizator este retribuită în raport direct cu rezultatele obținute toamna, cînd se numără kilogramele la hectar. În raidul de față am urmărit, în cîteva unități din județele Buzău și Brăila, cum se desfășoară această campanie, calitatea lucrărilor, întreg-ul caro se deoune. În general, pentru efectuarea lucrărilor în timp optim.

De la Buzău, în sud-Bărăganul înspre Focșani, ne oprim pe terenul Cooperativei agricole de producție Bălăceanu, unde un cal și o șaretă se amestecă, la cap de loc, cu vreo patru tractoare care duduie în brazdă. Tractoarele, care constituie o formație complexă, sînt conduse de trei fete. Ion Goncu, Ion Iorga și Ion Topală, și de Gheorghe Șaigan, care împrăștie cîte kilograme de atranex, un erbicid, la hectar, să scape de buruieni, fără să mai prășească. Șareta cu calul roib este condusă de Valeria Tulin, inginera șefă a cooperativei, pe timpul cît soțul ei, Aurel, își face armata. Vîntul împinge puternic, amenințînd a secetă, dar tînăra inginera, încă stagiară, e optimistă, pentru că se bazează pe hărnicia oamenilor, pe lucrările executate la timp și de calitate. La zi, situația este următoarea: „din 2 712 hectare, zice, 960 sînt semănate, cu grîu, orz și orzoaică, 160 cu sfeclă-de-zahăr, 250 cu floarea-soarelui, lucrare ter-

(Continuare în pagina 6)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Comparaţii nepotrivite

Așezate într-o regiune cu istorie frămîntată, de nenumărate ori teatru de război și obiect de dispută între marile imperii, popoarele balcanice au făcut în ultimele decenii pași însemnați în statornicirea unui climat de pace, colaborare și bună înțelegere. În ceea ce ne privește, avem relații largi, prietenești cu toate aceste țări, acționăm pentru extinderea conlucrării bi- și multilaterale și apreciem că este firesc ca străduințile pașnice ale popoarelor din Balcani să se bucure de înțelegerea și sprijinul comunității internaționale.

Surprinde, de aceea, deprinderea unor comentatori străini care, vorbind despre situații încordate în alte zone ale lumii, fără legătură sau asemănare cu regiunea balcanică, obișnuiesc să utilizeze termenul de „balcanizare" pentru a desemna prin comparație o stare de divizare și vrăjmășie între țări, un proces de înrăutățire a relațiilor interstatale și chiar existența unui potențial focar de conflict. Este adevărat că în unele cazuri se precizează că este vorba de comparații cu fapte petrecute în Balcani cu multă vreme în urmă, deși ar fi normal să se amintească de la început faptul esențial că neînțelegerile și conflictele dintre țările respective aveau, de regulă, la bază amestecul și interesele puterilor străine.

Dar a evoca Balcanii în sensul arătat, fără a face mențiunea că este vorba de situații trecute, istoricește depășite, înseamnă a crea o imagine conluză, neconformă cu adevărul, cu realitățile din această zonă a continentului.

Eforturile popoarelor din regiunea balcanică pentru progres și bunăstare, pentru a-și rezolva pașnic problemele ce mai există între unele dintre ele, pentru instaurarea unor relații de egalitate, respect reciproc și bună vecinătate cer să se renunțe la un astfel de mijloc arogant și superficial de a scrie politică internațională.

Dacă în descrierea unor nefericite stări conflictuale de pe alte meridiane se dorește totuși să se folosească termeni de comparație, istoria oferă exemple mult mai consistente și mai apropiate geografic de locul de baștină al autorilor respectivi.

MIRCEA ANGELESCU ■

O poezie eveniment:

De tineri

Eu primii cu multă bucurie venirea
La putere a bărbaților tineri,
Și-acum văd cu tristețe cum încărunțesc
Și ei, după obiceiul pămîntului —
Căci de tineri albeau voievozii,
Și tot de tineri încărunțesc bărbații
Politici ai acestei țări.

Din ce în ce mai cumplită știința
Și arta de-a conduce statele ;
Să fie roata cîrmei atît
De grea, să se lase-nvîrtită
Atît de trudnic, să fi stricat
Vechii timonieri, angrenajele
Și pîrghiile-acestei mici corăbii ?

Să se fi umplut apele internaționale
De-atîtea curse și dinamite,
Să fi blocat navele gigantice
Canalele de trecere ;
Să fi turbat ele, apele de la nord
Și de la sud
Încît micile, pașnicele nave, trebuie
Să treacă printre Scyla și Caribda
De douăzeci și patru de ori pe zi ?

Se pare că duhuri teribile
Bîntuie cancelariile lumii ;
Pe nesimțite sînt tatuați bărbații
Cei tineri ai patriei.
Cu cît are mai multe pietre și ape
Țara-n care s-au născut și rămîn,
Cu-atît mai multe tăieturi pe frunte
Li se-adaugă ;
Cîtă parte ni s-a făcut la fluviul nostru
Se-nseamnă pe fruntea primului
Dintre noi — cît avem voie la Mare :
Cîtă parte din munți ni s-a lăsat
Se-nseamnă pe frunțile lor —
Pentru fiecare lucru ce-l păstrăm,
O crestătură pe fruntea bărbaților
Noștri de stat.

Se pare că duhuri teribile
Bîntuie cancelariile lumii ;
Cu fiecare nou bărbat conducător
Se face inventarul apelor și
Munților și cetăților noastre :
De fiecare dată trebuie adjudecat
Și disputat fiecare deal sau izvor
Al nostru.

Mereu mai grea știința și arta
De-a conduce statele ;
Tinerii bărbați diregători
Ai patriilor blînde
Sînt răboaje crestate ; de fiecare dată
Testamente nerecunoscute.

Eu îi primii cu multă bucurie
La putere : și tot eu văd cu tristețe
Cum încărunțesc —
Acesta-i obiceiul pămîntului :
Căci de tineri albeau voievozii,
Și tot de tineri încărunțesc bărbații
Politici ai acestei țări.

ION GHEORGHE ■

Poezie apărută în revista „Luceafărul", din 31 martie 1979

Solemnitatea de la Palatul Marii Adunări Naționale

Sub semnul înaltei prețuiri a muncii

În cadrul unei ceremonii care a avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale, după încheierea ședinței forului legislativ suprem al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat înalte distincții ale Republicii Socialiste România și diplome de onoare unor organizații de partid județene, consilii populare, unități economice și institute de cercetare și proiectare pentru rezultatele deosebite în anul 1978, dovadă grăitoare a înaltei cinstiri pe care conducerea partidului și statului o acordă activității rodnice, pline de abnegație desfășurate de muncitori, țărani și intelectuali, de toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, pentru înfăptuirea obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Cu prilejul înmînării înaltelor distincții secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a ținut o importantă cuvîntare. „Distincțiile acordate astăzi pentru activitatea depusă în anul 1978, a arătat șeful statului, subliniază marile realizări obținute de județele și unitățile respective și totodată succesele remarcabile dobîndite în industria noastră socialistă, în agricultură, în cercetare, în celelalte ramuri, în întreaga dezvoltare economico-socială a patriei".

Aceste realizări, demonstrînd cu putere forța și capacitatea clasei muncitoare care-și îndeplinește în mod minunat rolul de clasă conducătoare a întregii noastre națiuni, constituie garanția și totodată imboldul viu spre noi și mai edificatoare succese în toate domeniile construcției socialiste. Urmînd această constantă a viziunii sale asupra dezvoltării economice, președintele Republicii Socialiste România trasează cu puterea de sinteză și prospectivă ce-l caracterizează liniile de forță ale perioadei imediat următoare, perioadă al cărei relief este marcat de cele două mari evenimente din viața poporului nostru: Congresul al XII-lea al partidului și cea de-a XXXV-a aniversare a eliberării patriei.

Condiția sine qua non, subliniată adesea de secretarul general, a oricărei dezvoltări este disciplina. Disciplina și spiritul de răspundere. „Fiecare la locul său de muncă, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facă totul pentru a-și îndeplini în condiții cît mai bune îndatoririle ce-i revin în sistemul nostru socialist, în diviziunea muncii, în toate domeniile. Desigur, cu cît cineva ocupă o muncă de mai mare răspundere, cu atît trebuie să muncească mai bine, să facă totul pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a bunăstării poporului".

În temeiul acestui punct de plecare, problema numărul unu căreia trebuie să i se acorde întreaga atenție este problema calității produselor. Dispunem de tot ce este necesar în această privință — și clasa muncitoare, intelectualitatea, oamenii muncii, români și de alte naționalități, întregul nostru popor trebuie să demonstreze prin fapte că este în stare să realizeze mașini de înalt nivel, să dea producție de calitate superioară, în rînd cu cele mai bune realizări pe plan mondial, competitive din toate punctele de vedere. Pentru aceasta, autoconducerea, autogestiunea, noul mecanism economic creează condițiile ca fiecare colectiv să-și poată asuma îndatoririle ce-i revin, să participe cu întreaga responsabilitate la dezvoltarea unității respective, a țării în general.

Mai multă atenție trebuie acordată de asemenea problemelor eficienței, reducerii cheltuielilor materiale, creșterii productivității în toate domeniile, pe baza mai bunei organizări a muncii, a lărgirii mecanizării și automatizării proceselor de producție.

Cadrul tuturor acestor sarcini beneficiază în România de dezvoltarea rigurosă și constantă a democrației muncitorești revoluționare. „Numai cu participarea activă a tuturor oamenilor muncii — sublinia secretarul general al partidului — vom putea asigura găsirea celor mai bune soluții, unirea eforturilor în îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere ce se pun în toate unitățile, în întreaga activitate economică și socială. Trebuie să ne preocupăm permanent de dezvoltarea cadrului democratic de participare a maselor populare la conducere, inclusiv la adoptarea hotărîrilor privind politica generală, internă și externă, a patriei noastre. Să nu uităm nici un moment că societatea socialistă pe care o edificăm este nu numai cea mai dreaptă și echitabilă din punct de vedere economic, dar și o societate care trebuie să asigure cadrul cel mai democratic de participare a maselor populare, a întregului popor, la conducerea țării, a propriilor destine, la făurirea conștientă, prin forțe proprii, a viitorului liber și fericit, a viitorului comunist!"

Această subliniere ni se pare în cel mai înalt grad benefică pentru conștiința unei țări în care preocuparea pentru participarea maselor populare la conducerea țării devine stareo de veghe a poporului însuși.

ION CRISTIAN ■

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Bucureștiul s-a dovedit și în această săptămînă o capitală deschisă dialogului internațional, această constantă a contactului nostru permanent cu lumea aflîndu-și în primul rînd o expresie directă în primirile la președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a unor reprezentanți ai vieții politice internaționale, a unor delegații aflate în vizită în România, ambasadori și purtători de cuvînt ai presei.

În această suită de întîlniri și dialoguri menite a adăuga noi contribuții la dezvoltarea relațiilor bilaterale și a impulsiona conlucrarea pe plan internațional în favoarea soluționării marilor probleme ale contemporaneității în interesul popoarelor, al păcii și progresului reținem, chiar la începutul săptămînii, primirea lui **Christian Remi Richard, ministrul afacerilor externe al Republicii Democratice Madagascar.** Acesta s-a aflat în vizită oficială în țara noastră și a participat, în fruntea unei delegații, la lucrările de la București ale celei de-a V-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnică româno-malgașă. Convorbirea care a avut loc cu acest prilej — oferind cadrul unui schimb de calde mesaje de prietenie între președinții Didier Ratsiraka și Nicolae Ceaușescu — a evidențiat evoluția favorabilă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Madagascar, exprimîndu-se dorința de a se imprima acestor raporturi un curs continuu ascendent. A fost relevat rolul ce revine în această privință Comisiei mixte guvernamentale.

Schimbul de vederi pe probleme ale vieții internaționale, reliefînd necesitatea intensificării eforturilor pentru rezolvarea constructivă, în interesul popoarelor, a problemelor care confruntă omenirea, a evidențiat hotărîrea celor două țări de a-și aduce și în viitor contribuția la lupta popoarelor pentru apărarea independenței lor naționale, împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de discriminare rasială și apartheid, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să asigure dezvoltarea mai rapidă a tuturor țărilor, ducînd la stabilirea unor relații juste și echitabile între state.

Aspecte ale dezvoltării relațiilor bilaterale și ale unor probleme internaționale actuale au figurat și pe agenda întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **Humberto Perez Gonzales, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Juntei centrale de planificare a Republicii Cuba,** aflat în vizită în țara noastră în fruntea unei delegații. Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut din partea tovarășului **Fidel Castro,** prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba, președintele Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri ale Republicii Cuba. Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a adresat, la rîndul său, cu același prilej un cald salut și cele mai bune urări poporului cubanez. A fost exprimată în cadrul întrevederii satisfacția pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidele și statele român și cubanez și a fost subliniat rolul deosebit pe care l-au jucat, pentru evoluția ascendentă a acestora, întîlnirile și convorbirile la nivel înalt. În același cadru a fost manifestată dorința comună de a diversifica și extinde conlucrarea dintre partidele, țările și popoarele noastre, de a valorifica mai deplin posibilitățile pe care le oferă economiile României și Cubei, în interesul construcției socialiste din cele două țări, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Primirea **delegației parlamentare din Indonezia,** condusă de Kartidjo, vicepreședinte al Camerei Reprezentanților a Republicii Indonezia, a prilejuit de asemenea un cordial schimb de saluturi între președinții Suharto și Nicolae Ceaușescu. A fost evidențiată și în cursul acestei întrevederi evoluția pozitivă a relațiilor bilaterale, iar dorința de a extinde cooperarea între cele două țări și-a găsit o ilustrare directă în exprimarea acordului comun de a se acționa pentru identificarea de noi căi și forme de conlucrare reciproc avantajoasă între România și Indonezia.

În evidențierea dorinței celor două țări de a-și aduce o contribuție sporită și pe planul participării la soluționarea pozitivă, cu participarea tuturor statelor, a problemelor care confruntă omenirea, a fost subliniat rolul important ce revine parlamentelor și parlamentarilor pentru extinderea și consolidarea colaborării generale între state, pentru instaurarea unui climat de destindere, pace, securitate și înțelegere între națiuni.

În aceeași săptămînă, reținem primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **ambasadorului Uniunii Sovietice la București, V. I. Drozdenko** — la cererea acestuia —, a **ambasadorului Republicii Elene la București,** Dimitri Papadakis, în vizită de rămas bun la încheierea misiunii în țara noastră, și a lui **Emilio Calderon Puig,** care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Statelor Unite Mexicane în țara noastră.** Președintele Nicolae Ceaușescu a primit, de asemenea, pe **directorul general al presei prezidențiale din Gabon și directorul general al Televiziunii gaboneze,** Jean Ovono Essono, prilej cu care a acordat un interviu pentru Televiziunea gaboneză și cotidianul „L'Union".

DOINA IOVANEL ■

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Partidul — mai puternic decît oricînd

A intrat în tradiție practica conducerii partidului de a analiza periodic, de a aduce la zi și de a informa constant, în spiritul deschis al întregii noastre politici, despre starea de cadre, efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului.

Toate acestea au figurat pe ordinea de zi a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român care a avut loc joi, 29 martie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Din comunicatul dat publicității reținem faptul fundamental, cu deschidere spre o împrejurare general fundamentală cum este problema calității omului. A crescut, se arată în comunicat, calitatea membrilor de partid, munca politico-educativă și organizatorică consacrată întăririi rîndurilor partidului fiind îndreptată cu precădere spre primirea în partid a celor mai conștienți și înaintați oameni ai muncii, îndeosebi muncitori și țărani, animați de spirit revoluționar, cu înalte calități moral-politice și profesionale, care militează cu hotărîre pentru aplicarea în practică a Programului partidului, care au probat prin fapte, prin întreaga lor activitate că merită pe deplin înaltul titlu de membru al Partidului Comunist Român.

Să stăruim asupra acestei împrejurări cu semnificații mai generale. Dacă astăzi partidul este mai puternic decît oricînd, rolul său de conducător incontestabil al vastei construcții ce o înfăptuim se datorează înaintea de toate forței crescute a oamenilor care-l compun, calitate ce rezultă, ea însăși, firesc și pregnant, din însușirile mereu mai înalte ale întregului popor. În consecință, unitatea dintre partid și popor este dialectic superioară și în adevărul ei găsim temeiul încrederii în justețea rostului pe care ni l-am ales, cu drepturile unui popor stăpîn pe destinele sale, de a construi în această țară societatea socialismului multilateral dezvoltat.

Desigur, edificarea unei lumi noi implică firesc formarea unui om nou, dar firesc nu înseamnă de la sine și viața demonstrează neîntrerupt importanța covîrșitoare pe care o are în desăvîrșirea acestei opere creșterea rolului conducător al partidului. În acest sens, C.C. al P.C.R. constată cu satisfacție că, pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea, Conferinței Naționale și ale plenarelor C.C. al P.C.R., a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele și organizațiile de partid desfășoară o intensă muncă politico-organizatorică pentru întărirea continuă a rîndurilor partidului și creșterea rolului său conducător, pentru unirea eforturilor comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii în scopul înfăptuirii politicii partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În acest context, plenara a subliniat că prin înalta pildă care o dă, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însuflețește sutele de mii de cadre de partid și de stat, le inspiră încredere deplină în forțele și resursele de energie creatoare ale oamenilor muncii, ale întregului popor.

O altă concluzie a plenarei asupra căreia ne propunem să ne oprim în rîndurile de față se referă la creșterea continuă a numărului de membri, creștere ce reflectă marea încredere a oamenilor muncii în partid, uriașa influență și prestigiul de care se bucură în popor, adeziunea întregii noastre națiuni la politica internă și externă a partidului, unitatea indisolubilă a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, al conducerii sale, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. 25,09 la sută din populația activă a țării se află în rîndurile sale. Fiecare al patrulea om al muncii face parte din detașamentul ce conduce destinele țării. Față de anul precedent, într-un singur an, partidul a crescut cu încă 94 954 de cadre, cifră ce evidențiază deopotrivă atît amploarea resurselor de cadre, uriașa activitate educativă desfășurată la nivelul întregii națiuni, cît și cota prestigiului dobîndit de partid, forța sa de atracție, recunoașterea unanimă a dreptului său imprescriptibil de a conduce națiunea în efortul de a se ridica la înălțimea propriilor sale aspirații.

Plenara a hotărît, se arată în comunicat, să se acorde în continuare o preocupare deosebită și exigență sporită activității de selecționare, creștere și promovare a cadrelor, ridicării în funcții de conducere a unor oameni competenți, cu înalte calități politice, profesionale și morale, a căror viață și comportare la locul de muncă și în societate corespund întru totul principiilor eticii și echității socialiste, care să acționeze cu dăruire revoluționară pentru înfăptuirea politicii partidului. Se va acționa în continuare pentru promovarea cu prioritate a muncitorilor, concomitent cu promovarea celorlalte categorii de oameni ai muncii, precum și a tinerilor, a unui mai mare număr de femei în toate domeniile de activitate, ceea ce pune în evidență spiritul deplin echitabil al societății a cărei fertilitate și rodnicie sînt asigurate de chiar clasa conducătoare, umanismul raporturilor sociale și însuși resortul etic care acționează și dirijează mersul nostru înainte : preocuparea constantă pentru puritatea morală, pentru investirea omului cu calitățile ce-l așază în centrul unei politici și-l fac în același timp scop fundamental și făuritor al societății viitoare.

C. NICOLAE ■

O politică a păcii și colaborării în lume

Pacea în lume are unul din punctele de sprijin în România. Trăinicia lui, în această zonă a planetei, se cheamă realism și se mai cheamă consecvență și acțiune lucidă. Într-o competiție a frumoaselor declarații, unele aparținînd chiar părților aflate într-un perpetuu conflict, politica externă a țării noastre aduce statornic nevoii de stabilitate și destindere a popoarelor dovada concretă a căilor ce converg către soluțiile reale, și deci posibile, ale problemelor legate de edificarea unei lumi drepte, democratice și mai judicios alcătuite în structurile ce-i pot aduce liniștea și pacea de care are atîta nevoie.

Analizînd activitatea internațională a partidului și statului în anul 1978 și principalele orientări pe plan extern în 1979, Plenara C.C. al P.C.R., care a avut loc la mijlocul săptămînii trecute, a apreciat în unanimitate că ea corespunde pe deplin hotărîrilor Congresului al XI-lea, intereselor vitale ale întregii noastre națiuni, construcției socialiste în România, progresului și bunăstării poporului, aflîndu-se în concordanță deplină cu cauza generală a socialismului, reprezentînd o contribuție însemnată la întărirea colaborării și prieteniei între națiuni, la cauza destinderii și păcii în lume. La elaborarea și înfăptuirea politicii generale a partidului și statului o contribuție hotărîtoare a avut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Plenara a apreciat că, prin înalta sa competență și marele prestigiu de care se bucură pe toate meridianele, prin acțiunile neobosite desfășurate într-un spirit de înaltă principialitate, pentru cauza libertății și independenței, a securității și colaborării popoarelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce un inestimabil aport la lupta pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă omenirea, pentru făurirea unei lumi a păcii și progresului pe planeta noastră.

Prin Hotărîrea adoptată cu privire la activitatea internațională a partidului și statului nostru, plenara reafirmă, în împrejurări cardinale pentru destinele omenirii, de la înălțimea principială a poziției sale, dorința neclintită a poporului nostru de a acționa, în strînsă unitate cu toate forțele progresului și păcii, pentru a-și aduce contribuția la dezvoltarea pozitivă a climatului internațional, la cauza destinderii și înțelegerii între națiuni.

Consecvent principiilor și tradițiilor sale internaționale, Partidul Comunist Român, se arată în Hotărîre, va acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele socialiste, pentru întărirea unității și conlucrării lor, apreciind că aceasta corespunde în cel mai înalt grad intereselor fiecăruia din popoarele care edifică noua orînduire, cauzei socialismului, creșterii prestigiului său în lume. În același timp, în cadrul politicii noastre generale de luptă împotriva vechii politici imperialiste, vor fi extinse raporturile și conlucrarea cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate. România va milita și pe mai departe, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pentru continuarea și lărgirea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, va participa activ la schimbul mondial de valori.

Plenara C.C. al P.C.R. reafirmă în modul cel mai ferm hotărîrea partidului și statului nostru de a așeza neabătut la temelia tuturor relațiilor noastre internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării cu desăvîrșire la forță sau la amenințarea cu forța.

Sînt cunoscute eforturile și activitatea țării noastre în scopul soluționării marilor probleme mondiale cum sînt : înfăptuirea securității europene, făurirea noii ordini economice, democratizarea relațiilor între state. Într-un consens deplin, Plenara exprimă intenția fermă a țării noastre de a conlucra cu toate națiunile europene pentru înfăptuirea în viață a documentelor semnate la Helsinki, pentru buna pregătire a viitoarei reuniuni de la Madrid, din 1980, și în mod deosebit pentru dezangajarea militară a continentului, fără de care nu se poate vorbi de destindere și pace în Europa și în întreaga lume. În concepția partidului nostru, în asigurarea unui echilibru de forțe care să nu pună în pericol securitatea și pacea nici unui alt stat, o importanță deosebită o au măsurile de reducere a cheltuielilor militare, de diminuare a efectivelor militare și a armamentelor, de retragere a trupelor străine de pe teritoriile altor state, de desființare a bazelor militare străine, de promovare a unei politici ferme de lichidare a blocurilor militare, de asigurare a unei securități reale pentru toate statele. Partidul și statul nostru vor milita și în viitor pentru participarea activă la soluționarea justă și durabilă a tuturor și complexelor probleme care preocupă azi omenirea, pe bază de deplină egalitate, a tuturor statelor și popoarelor la instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, la democratizarea raporturilor dintre state, pentru lichidarea subdezvoltării și crearea condițiilor de dezvoltare liberă și independentă a tuturor popoarelor lumii.

Partidul nostru va întări colaborarea și conlucrarea cu toate partidele comuniste și muncitorești, în vederea realizării unei noi unități, trainice, a mișcării comuniste și muncitorești, la creșterea rolului acesteia în transformarea revoluționară, democratică a societății, va continua să-și extindă colaborarea și solidaritatea cu toate detașamentele clasei muncitoare, cu partidele socialiste și social-democrate, cu alte partide democratice, cu toate forțele antiimperialiste în lupta pentru progres social și pace în lume.

Aprobînd unanim întreaga politică externă desfășurată de partidul nostru în spiritul și pe baza orientărilor și hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale din decembrie 1977, Plenara C.C. al P.C.R. reafirmă în modul cel mai ferm hotărîrea Partidului Comunist Român, a României socialiste de a continua și în viitor această politică, de a face totul pentru a-și aduce contribuția la soluționarea marilor probleme contemporane.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cultul muncii, cultul valorii

Ilina Florea, campion la telegraf și mare meșter dulgher

„Într-o dimineață, acum vreo cîteva săptămîni, mă întorceam de la sediul Grupului 4 șantiere, unde fusesem chemat de tovarășul director Nicolae Georgescu. Mă întorceam pe jos, fiindcă nu e mult de mers. Cînd am trecut prin Piața Cosmonauților, mi-am auzit strigat numele. Mă uit în jurul meu și nu văd pe nimeni cunoscut. Pe urmă iar mă strigă cineva, parcă de foarte departe. Era un macaragiu, Gică, celălalt nume nu i-l mai știu. Am lucrat împreună, cu ani în urmă, la hotelul Dorobanți. Omul mă striga de sus, din macaraua-turn cu care lucrează la blocul ăsta nou din Piața Cosmonauților. Am fost bucuros să-l reîntîlnesc și să stăm nițel de vorbă. Dar tot atunci a apărut și un șef al lui, nu mai știu cum îl cheamă, care m-a întrebat dacă eu sînt cel de-am lucrat cu dulgherii la „Scala", la „Casata" și-acum la „Grădinița". Da, eu, am zis. Frumoase lucrări, a zis el. Pe urmă m-a întrebat dacă nu vreau să mă mut la ei, adică, vezi, la alt grup de șantiere. Asta, i-am zis, nu se poate fiindcă n-am de gînd să plec. Însă cuvintele acelui șef, maistru ori inginer, ce-o fi fost, recunosc că mi-au făcut plăcere. M-au pus pe gînduri, ca să zic' așa, într-un mod plăcut. Nu se poate ca un om să nu fie mulțumit cînd aude cuvinte frumoase despre el. Dar nici să se lase în voia unor asemenea gînduri nu-i bine. Uite, mie, atunci, era să mi se întîmple ceva rău. Am trecut strada neatent și era să dea o mașină peste mine".

Are 36 de ani și muncește de 20. Cînd, în urmă cu 20 de ani, fratele său, Marin, l-a chemat să lucreze pe șantierul combinatului de la Oneșți, Ilina Florea, recunoscutul meșter dulgher de azi, nu lucrase în lemn decît o poartă și un gard cu care împrejmuise curtea casei părintești din Merenii de Sus, din Teleorman. Meseria a învățat-o mai ales de la un maistru foarte priceput, un moldovean, Vasile Cherváșuță, cu care a trecut de la Oneșți la Suceava, la blocuri, și apoi din nou pe șantierul unui combinat, la Iților, și pe șantierul altui combinat, la Ișalnița. Armata a făcut-o la Cluj-Napoca, unde a luat și un premiu, ca telegrafist, pentru recordul de trei mii de cuvinte pe oră. Mai era acolo un oltean care bătea tot atîtea cuvinte, dar aceța făcea greșeli, își amintește Florea Ilina. A fost acesta, pesemne, un gînd bine învățat de acasă. Să nu greșească. Ca șef al unei brigăzi de cincizeci de dulgheri, nu admite ca vreunul dintre oamenii săi să gîndească altfel. Mulți, zice Ilina Florea, cînd vin să se încadreze la el în brigadă, îl întreabă cîți bani ar putea cîștiga: „Ei pun de la început întrebarea: cu banii cum ieșiți? Le răspund că asta depinde de ei în primul rînd. Acum, vă spun dumneavoastră, brigada mea cîștigă destul de bine. Nu e om să nu ia în jur de trei mii de lei. Însă, eu știu, în privința asta nu dețin recordul. Nici nu mă interesează să-l dețin. Nu alerg după bani. Cine vrea să lucreze cu mine, trebuie să gîndească așa cum gîndesc eu. Iar eu nu spun, vezi bine, că nu mă interesează banii. Dar nici n-aș răbda ca oamenii mei să devină chilipirgii. Știți doar cum mai lasă constructorii cîteodată apartamentele în urma lor. Doar-doar o veni cetățeanul care trebuie să se mute în apartament și să-i strecoare, acolo, cîteva sute, ca „să aibă grijă". Este păcat, cred, că printre constructori se mai află unii care se bucură de bacșiș ca niște frizeri". În Grupul 4, aflu, Florea Ilina este primul dulgher care a folosit cofrajele metalice pentru stîlpi. Cu aceste cofraje, mai aflu, lucrarea este executată repede, iar calitatea este ireproșabilă. Ce-i drept, mai zice șeful dulgherilor de la „Grădinița", asemenea cofraje au și vecinii lui, de la Grupul 2, cei care lucrează la blocul din Piața Cosmonauților. Însă acestora le trebuie macara pentru a monta cofrajele, pe cînd Florea Ilina și cei 49 de oameni ai săi au meșterit în așa fel cofrajele acestea încît sînt mult mai ușoare și funcționale. Doi oameni pot să le monteze manual. „Banii, conchide el, de-aici trebuie să-i cîștigăm. Ușurîndu-ne nouă munca, nu împovărînd buzunarul celui care așteaptă de la noi case".

Nimic nu e mai important pentru brigada lui, afirmă Florea Ilina, decît pofta de muncă. În privința asta, zice șeful brigăzii, el este foarte grijuliu. Vrea ca oamenii să vină la muncă și să lucreze cu plăcere. E mare lucru ca omul să se înțeleagă cu cei din preajmă și să nu înceapă ziua încruntat. De aceea, cum zice Florea Ilina, el observă cine cu cine se împacă. Odată a plecat de pe șantier, seara, împreună cu un tînăr, Vasile Mănăilă. Pe drum, tînărul l-a rugat să-l repartizeze în altă formație. A doua zi cererea lui s-a și îndeplinit. A început să lucreze cu șeful de formație George Niță cu care era, ca fire, mai înrudit. Un amănunt nu lipsit de importanță este că în noua formație tînărul are mai mult de lucru. Cu alte cuvinte, mai zice Florea Ilina, el a cerut să vină de la ușor la greu. Și, iată, este foarte mulțumit. De aceea parcă a și început să lucreze mai bine în ultimul timp.

Florea Ilina e un bărbat mărunt de statură și fără nici o grabă în vorbă. Are, cum spuneam, 36 de ani și muncește de 20 în aceeași meserie, dulgheria. Întîmplător stă pe o stradă numită Odihnei, la numărul 16, între Calea Rahovei și Ferentari, unde are o casă a lui, cu pomi, cu grădină. A făcut zeci de blocuri dar nu-i place să stea la bloc. Cu toate acestea, pentru că de exemplu acum, cînd s-a mai încălzit vremea, lucrează de la 7 dimineața la 6,30 seara, jumătate din viață tot prin blocuri stă. Prin cele pe care le ridică el însuși.

„Odată mă întorceam de-aci de-aproape, de la blocul din strada Mendeleev, pe care-l construim tot noi. La intersecția cu bulevardul, pe trotuarul de dincolo, de lîngă „Casa Filmului", ședeau doi străini. Se vede că le plăcea cum arată „Casata" și „Grădinița". Oi fi eu dulgher, dar tot am înțeles ceva din franțuzeasca lor: „Românii construiesc frumos..." Și știți de ce? V-am spus: poftă de viață, poftă de muncă!"

E. DUMITRU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Sînt de 23 de ani mozaicar. În 1956, după școala profesională, am intrat direct în facultate. Așa mi-a plăcut să consider anii în care am lucrat, ca mozaicar, la construcția Casei Scînteii. Acolo mi-am dat proba de foc. Atunci, cîteva zile, am simțit că teoria era de o parte, practica de cealaltă, iar eu mă găseam, foarte strîmtorat, la mijloc. Am fost, tot timpul, cu ochii pe meșterii vechi. Sub mîinile lor, cel mai complicat mozaic mergea parcă de la sine. Ceva mai tîrziu mi-am dat seama ce se întîmpla atunci cu mine: mă copleșeau dimensiunile... și răspunderea; într-un cuvînt — lipsa de experiență.

Anii au trecut, am terminat „facultatea", au urmat Academia Militară, Sala Palatului, hoteluri și noile cartiere. În Berceni aveam și eu o echipă închegată, și de-atunci am simțit că și pentru noi orice lucrare mergea de la sine sub mîinile noastre.

V. Ghenă

Totul e să te pui în starea de a face un anumit lucru!

(Urmare din pagina 1)

de ciment, cu „experiență" etc. Într-o zi, inginerul Nicolae Haranaciu n-a mai dat telefon de urgență, n-a mai cerut ajutor de la „alții", trecînd peste faptul că imensul combinat pe care-l conducea era tînăr, cu unele investiții inaugurate recent și cu un personal calificat și necalificat fluctuant", „Totul e să te pui în situația de a face un anumit lucru!" — repetă Nicolae Haranaciu, — „și noi ne-am pus în situația de a ne descurca singuri, de a gîndi cu capul nostru, de a acționa conform competenței noastre, de a nu mai rămîne la discreția ajutoarelor din afară, a celor cu „experiență". Și astfel asigurîndu-ne, e drept, un anumit risc, risc soldat cu nenumărate reveniri la reparații și la avarii, am învățat să ne păstrăm calmul în situațiile limită, să acționăm lucid și eficient, am cîștigat încredere în noi!"

Și totuși inginerul Ion Mija, directorul tehnic al combinatului, afirmă că, în calitatea sa de constructor care a studiat și a participat efectiv la avizarea și la execuția investițiilor, fabricile componente ale celui „mai mare producător de ciment din țară" au intrat în funcțiune la timp și la parametrii planificați! Cum se explică, atunci, faptul că la cîțiva ani de la inaugurare fabricile Combinatului de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu nu mai reușeau să producă la parametrii proiectați? (Să nu uităm că data intrării în funcțiune a combinatului, în prima sa fază, înseamnă anul 1965!) Inginerul Ion Mija ne demonstrează că atingerea parametrilor proiectați reprezintă, de fapt, verificarea utilajelor în condiții de exploatare urmărite atent de un personal calificat provenit din întreprinderi similare sau din forțe proprii, dar că după demonstrarea performanțelor nu s-a mai muncit cu aceeași calificare și competență. O explicație valabilă e aceea că majoritatea lucrătorilor din combinat provin din comunele și satele învecinate, care s-au adaptat greu la condițiile de muncă din industrie și la înaltul grad de automatizare a fabricilor.

Esențial este însă că la un moment dat oamenii din combinat, în frunte cu comuniștii încercați pe șantiere și în întreprinderi de ciment din țară, stabiliți acum, definitiv, la Tîrgu Jiu, „s-au pus în situația de a face singuri un anumit lucru!" Și lucrul acesta a însemnat, în cîțiva ani de zile, producerea unei asemenea calități de ciment pe care cel mai pretențios laborator internațional de verificare a cimentului din lume, cu sediul la Londra, l-a apreciat elogios. Lucrul acesta mai înseamnă că în scurt timp, practic în anii cincinalului revoluției tehnico-științifice în care ne aflăm, Combinatul de lianți și de azbociment din Tîrgu Jiu a redus, prin raționalizări și inovații subtile, consumurile de combustibili și de energie electrică, la nivelul celor mai avansate țări din lume în producția de ciment: R.F.G., S.U.A., Japonia, Anglia, Franța, Italia, Belgia, Olanda, Be. în ceea ce privește consumul de combustibil, la o tonă de ciment, în procente. Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu se află pe primul loc în lume! Și așa. În condițiile în care producția a crescut la morile brute de făină de la circa 60 tone pe oră la 80 tone pe oră, iar la morile de ciment de la circa 35 tone pe oră la 47 tone pe oră. În așa fel încît cimentul de Tîrgu Jiu este printre cele mai căutate iar „marca fabricii" recunoscută pretutindeni. „E și firesc — spune inginerul Dumitru M. Gheorghe, șeful secției fabricii de ciment — noi producem un ciment cu o mare rezistență și durabilitate pentru că, dincolo de orice alt considerent, tot ceea ce construim, construim într-o zonă seismică". La aceste cuvinte inginerul Ion Mija adaugă faptul că „un cimentist răspunde de calitatea construcțiilor toată viața, nu pe termen limitat!" Și inginerul Ion Mija este doar omul care a bătut primul țăruș pe locul unde urma să se clădească acest uriaș combinat, este omul cu legitimația numărul unu de lucrător în Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu. Specialitatea sa: inginer constructor! De aici și exigența sa față de calitatea cimentului.

Dar să revenim. Cum a fost posibilă o evoluție atît de spectaculoasă, în cîțiva ani, de la lipsă de experiență și, poate, timorare, la ilustra competitivitate pe plan mondial? Pentru că întreprinderea și cimentul, propriu-zis, au devenit o obsesie extraordinară. Oamenii combinatului, care are sarcina de a produce ciment, var, tuburi de azbociment de diferite dimensiuni (folositoare, între altele, la irigații), plăci de azbociment pentru pereți de case, de hale industriale sau pentru acoperișuri de hale industriale și agrozootehnice etc., și-au dat seama că „stă în puterea lor" aspirația și împlinirea printr-o „nouă calitate", superioară în munca de fiecare zi. Astfel, inginerul Ion Oprea, unul din cimentiștii veterani ai țării, a fost lăsat să gîndească, să cerceteze, să verifice, să reverifice întregul flux tehnologic și a descoperit soluții uneori simple dar extraordinar de eficace pentru mărirea productivității: a modificat liniile tehnologice, a schimbat granulația materiei prime, a refolosit mai ingenios și economic pulberea provenită de la electrofiltre etc. Astfel, „sfatul tehnic" al combinatului, compus din muncitori, tehnicieni și ingineri, șefi de ateliere, șefi de secții, directori ș.a., a stabilit un program riguros de reparații, a modernizat și perfecționat injectoarele pentru aducerea gazului metan (reducînd consumul și suplimentînd productivitatea), a introdus betonul refractar preparat din deșeuri în locul cărămizilor refractare care erau mai puțin rezistente, a perfecționat concasoarele de clincher etc., etc... (Enumerarea îmbunătățirilor, perfecționărilor, modernizărilor ar umple cîteva pagini de revistă!) S-a ajuns pînă acolo încît, de pildă, fostul absolvent al unei școli profesionale, cimentist din copilărie aproape, cu liceul și facultatea terminate la seral sau la fără frecvență, Dumitru M. Gheorghe, să-și dea doctoratul cu lucrarea „Utilizarea cenușilor de termocentrale ca materie primă la fabricarea clincherului"! O premieră mondială care a avut loc în laboratoarele combinatului dar și la scara 1/1 a realității, cînd, în urma unei defecțiuni la alimentarea cu argilă, la propunerea inginerului Dumitru M. Gheorghe, conducerea uzinei a fost de acord să nu oprească cuptoarele și să folosească cenușile „inutilizabile" ale termocentralei învecinate de la Rogojelu. Ei bine, cenușile „s-au comportat perfect" ca înlocuitori!

Dar această extraordinară emulație a acestor oameni extraordinari, de la Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu, nu poartă doar numele celor „înscriși la cuvînt" mai sus. Ea îl caracterizează și pe inginerul Eugenia Radu, șeful serviciului tehnic-producție, și pe subinginerul Nicolae Ciutură, și pe maistrul Nicolae Năstăsescu, pe tehnicianul Ernest Roth, pe șeful de atelier Marcel Crăc, pe lăcătușul Ion Bărăgan, pe electricianul Andrei Vîlceanu, pe fasonatoarea Ana Olaru ș.a. Fiecare, în felul său, „s-a pus în situația de a face un anumit lucru" și face, încă, ciment de calitate superioară, necesar în țară și pe meridianele lumii, pur și simplu pentru că e ciment de Tîrgu Jiu!

Minunații oameni simpli

Trei prieteni

Tinerii din fotografie au un destin comun: pe lîngă faptul că fiecare are 28 de ani, ei au fost mai întîi muncitori la Întreprinderea „Electroprecizia" Săcele. Cu timpul și-au completat studiile și, firește, au urcat pe scara profesiei: Ion Mărculescu a ajuns inginer, Iboly Sütő și Gheorghe Banciu au devenit subingineri, dar tot nu s-au despărțit, ei au rămas mai departe în întreprindere, formînd acum un colectiv de bază în cadrul atelierului de proiectare și cercetare.

P. SORIN ■

Cuget, deci exist

Limba dacă în universitate (III)*

Înainte de a continua prezentarea — în primul rînd : după Tratatul Academiei — a aportului dac la limba ce-o vorbim astăzi, să transcriem cîte ceva din maldărul de scrisori sosite la redacție. O primă bucurie : semnatarii scrisorilor, deși se declară, adesea cu pasiune, convinși de necesitatea introducerii limbii dace în universitate, exprimă gîndurile cu sobrietate și ponderație, cu argumente.

Profesorul de limba română **Gavrila Copil**, București, arată că „Este cazul ca, printr-un act de profund respect față de acești strămoși ai noștri să studiem metodic, la nivel universitar, limba dacă... Romanii veniți aici au romanizat, dar au fost, la rîndul lor, și dacizați. Știm clar că s-au îmbrăcat în minunatele costume ale dacilor (azi portul nostru național !), au preluat obicelurile dacilor **și atîtea elemente de limbă dacă pe care le grăim acum zilnic.** Este semnificativ că fiecare nou cercetător care se ocupă de dacă descoperă noi elemente din limba strămoșilor noștri daci în limba noastră de acum.

Pe vremea cînd am fost student, daca nu se studia în facultate, nu ni se spunea nimic despre ea. Lucrările lui I.I. Russu și C. Poghirc nu apăruseră. Elevii mei de acum, cînd vor fi studenți, sper că nu vor fi privați și ei de cunoașterea limbii dace. Salutăm ideea unui curs universitar de limbă dacă și mulțumim revistei **Flacăra** pentru găzduirea fericitei inițiative".

Nicolae Miulescu, București, într-o lungă și documentată scrisoare apreciază pozitiv ideea, exprimînd opinia că este nevoie de o catedră de limba dacă, unde „Studiul limbii dacice trebuie să se facă... după metode riguros științifice. Obiectivul principal al catedrei trebuie să fie îndrumarea studenților pe calea cercetărilor, după metodele celor care deja au cercetat și au ajuns la rezultate. Nu cele 170 de cuvinte, cunoscute deja și acceptate ca fiind dace (prin metoda **comparatistă** inaugurată de F. Bopp, folosinau-se albaneza ca termen de comparare), trebuie cercetate. Ceea ce se impune acum este continuarea cercetărilor... Eu „mi-am luat îndrăzneala" să folosesc pentru comparare limba cultă a vechilor greci, o limbă perfect cunoscută. Rezultatele obținute ? Aproape de necrezut ! **Un total de circa 1 400 (una mie patru sute de termeni asemănători între română și greaca veche,** cuvinte matcă, dintre care, riguros selectate pînă acum. (lucrarea este în curs), **un număr de 240 de cuvinte ce nu se află decît în română (inclusiv româna populară) și greaca veche.** Să menționăm cîteva cuvinte ce au același sens și formă similară în cele două limbi : „agridion (gr. v.) — grădină ; amolgos — amurg (născut din îndemnul la sculat pe care îl face baciul la stînă : „hai, băieți, că s-a făcut a mulge") ; vathra — vatră ; brooma — brumă ; diokieoo — a deochia ; eldor — dor etc". Cercetătorul trage niște concluzii foarte interesante, pertinente, cărora ar merita să li se acorde atenție.

Favorabile ideii unui curs universitar de dacă sînt și opiniile lui **C. Iordache**, sculptor ; **Valeria Suciu**, profesoară (ne relatează și o anchetă printre elevi : 70% dintr-o clasă au exprimat dorința de a cunoaște cît mai multe date despre limba dacă, motivînd interesul lor astfel : dacii erau viteji, nu se temeau de nimic, îmi place istoria, sînt strămoșii noștri, sînt amintiri scumpe etc.) ; **D. Serbu**, paleograf și filolog ; **Silvia Păun**, arhitectă (cu referiri și la opera lui Gh. Scraba, sociolog și filolog, subliniază valoarea neînchipuit de mare a elementelor cunoscute de limba dacă pentru înțelegerea culturii și civilizației noastre vechi) ; **C. Popescu** ; paleoantropologul **Constantinescu-Caracal** ș.a.

Limitîndu-ne, în continuare, la menționatul tratat al Academiei (**Istoria limbii române**, vol. II, 1969), să adăugăm la cuvintele dacice înșirate anterior și numele de riuri (semnificativ : toate marile ape care curg în spațiul românesc poartă astăzi aceleași nume ca pe vremea dacilor, ca în limba dacilor ! ; mai mult, unele nume de riuri, considerate lung timp ca fiind importate de la slavi, s-a stabilit astăzi îndubitabil că sînt de origine dacă, de ex. Cerna), cîteva nume de localități păstrate de la daci : Abrud, Albac, Arcud (la nord de București), Bărol (pe malul drept al Dunării, în Dobrogea), Bîrzava, Cerna, Cigmău, Drencova, Garvăn, Galt (lîngă Rupea), Hîrșova, Iași, Mehadia (și zona Mehedinți), Oltuz, Oltina, Sălduș, Tăpia, Turda. Să menționăm însă și alte zeci de localități cu nume dace, cum sînt : Bălan, Codru, Leurda, Leordeni, Mal, Măluț, Măgura, Stâna, Vatra (Dornii) etc. Am putea adăuga aici și numele Capitalei noastre — **București, căci a se bucura, bucurie** vin din limba strămoșilor noștri.

LIVIU PETRINA ■

*) Vezi „Flacăra" nr. 10 și 12.

Prof. dr. doc. Aurel Nanu :

„Am ajuns în faza cînd și pe piața științifică acționează criteriul valorii"

— Tovarășe profesor, înaintea oricărei alte întrebări v-aș ruga să „traduceți" denumirea specialității dv. — tehnologiile neconvenționale — într-un limbaj accesibil maselor de cititori dimpreună cu lămurirea obîrșiilor acestui domeniu.

— Se știe că sistemul economic al activității umane se realizează în principal prin procese de producție iar acestea prin procese tehnologice dintre care cele mai importante sînt procesele tehnologice de fabricație. Ele se realizează principial prin metode tehnologice și efectiv prin procedee tehnologice, știut fiind faptul că o metodă tehnologică se aplică prin mai multe procedee, procedeele tehnologice încadrîndu-se toate în legile metodei și diferențîndu-se între ele prin utilajul tehnologic folosit.

Procedeele tehnologice neconvenționale pot apărea în cadrul metodelor convenționale (exemplu turnarea continuă ca procedeu neconvențional al metodei convenționale de turnare, deformarea plastică cu viteze foarte mari în cadrul metodei convenționale de prelucrare dimensională prin deformare plastică, sudarea cu plasmă, fascicol de electroni etc. în cadrul metodei convenționale de sudare cu topirea metalului etc.) sau se inventează metode tehnologice noi cu procedee neconvenționale corespunzătoare (exemplu metoda de prelucrare dimensională prin eroziune cu procedeele tehnologice eroziune electrică, chimică, electrochimică, cu plasmă, cu radiații corpusculare — fascicoli de electroni și electromagnetice — laser, cu unde ultrasonice, metoda de agregare cu pulberi etc.). În țara noastră, preocupări în domeniul tehnologiilor neconvenționale au apărut cu circa 25 de ani în urmă, mai întîi la Institutul politehnic „Traian Vuia" din Timișoara apoi la Universitatea din Brașov pe cînd era încă institut, la Institutul politehnic București și I.C.P.T.C.M., Universitatea din Craiova și la Institutul politehnic din Cluj-Napoca. În momentul de față în cadrul institutului nostru domeniile de cercetare sînt eroziunile electrică, electrochimică, complexă (electric — electrochimic), cu ultrasunete și laser. Cu toate acestea, în timp ce pe plan mondial producția primelor utilaje pentru prelucrări prin tehnologii neconvenționale a început în urmă cu 15—20 de ani, la noi în domeniul eroziunii electrice s-au realizat în urmă cu 2 ani la Electrotimiș. Argumente care să pledeze în favoarea lor sînt foarte multe. Spre exemplu : la aceeași cantitate de metal consumat, valoarea unei mașini de prelucrat prin electroeroziune este de circa 15 ori mai mare decît cea a unui strung obișnuit. Diferența nu este altceva decît inteligența creatoare superior valorificată. Viitorul în construcția de mașini nu poate fi conceput fără contribuția substanțială a tehnologiilor neconvenționale.

● **Aurel Nanu. Născut în anul 1921 în orașul Turda. Absolvent al Facultății de electromecanică — Institutul politehnic Timișoara — promoția 1944. După ce în perioada 1945—1955 i se cristalizează primele idei, întreaga sa activitate științifică și-o va dedica prelucrărilor prin tehnologii neconvenționale. Coordonator și coautor al „Manualului inginerului mecanic", este autorul a 16 cărți și a foarte numeroase alte studii de specialitate. Doctor din 1962 și doctor docent din 1972, prin activitatea sa și a colaboratorilor săi, politehnica timișoreană și-a dobîndit un binemeritat prestigiu național și internațional în domeniul tehnologiilor neconvenționale.**

— Care sînt, în opinia dv., principalele avantaje ale acestor tehnologii ?

— Ele sînt multe și variate. Cîteva dintre ele : posibilitatea prelucrării materialelor cu duritate mare, a materialelor fragile, a materialelor cu proprietăți fizico-mecanice deosebite, a pieselor cu forme complexe, a pieselor cu pereți subțiri, a pieselor cu rigiditate scăzută, a pieselor cu tensiuni interioare reduse, a pieselor cu precizie dimensională și calitate a suprafeței ridicate, a pieselor cu rugozități reduse, a pieselor cu straturi superficiale fără microfisuri, a pieselor cu straturi superficiale cu proprietăți fizico-mecanice deosebite, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la uzură, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la coroziune, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la oboseală, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la cavitație, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la eroziune, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la fretare, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la gripare, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri mecanice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri electrice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice și mecanice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice și electrice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri mecanice și electrice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri mecanice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri electrice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice, mecanice și electrice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice, mecanice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice, electrice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri mecanice, electrice și magnetice, a pieselor cu straturi superficiale cu rezistență mare la șocuri termice, mecanice, electrice și magnetice.

— Ce-i de făcut pentru ca aceste prototipuri validate pe deplin la „locul lor de muncă" să ducă mai repede la eliminarea pe cît posibil a importurilor ?

— În institutul nostru își desfășoară activitatea unicul colectiv specializat în tehnologii neconvenționale. A fost înființat în 1972. Dispunem de un număr mic de ingineri și muncitori. Majoritatea sînt cadre didactice. Nu putem face față solicitărilor. Consider normală existența unui institut de cercetare în care să fie integrat și colectivul nostru. Aici să se realizeze prototipurile în funcție de necesități. Primele mașini să fie fabricate aproape simultan cu proiectul. Mai este necesară o întreprindere profilată în acest scop care să colaboreze nemijlocit cu institutul. Numai așa se va putea vorbi de o integrare reală a învățămîntului cu cercetarea și producția.

— Să mai discutăm și despre altceva. De pildă, despre optimizarea raportului dintre producția științifică, prelucrarea și răspîndirea informației științifice și valorificarea ei pozitivă în așa fel încît eficiența să fie maximă.

— Cînd în urmă cu mai bine de 20 de ani îmi publicam în volumul patru de „Tehnologia metalelor" primele rezultate din domeniul tehnologiilor neconvenționale, au fost mulți aceia care afirmau că ceea ce studiază Nanu este o „ceasornicărie intelectuală interesantă care nu va ajunge însă niciodată să fie aplicată în producție".

Astăzi nu se poate concepe industrie modernă fără aportul tehnologiilor menționate. Vreau să spun acum că în orice cercetare științifică nu se poate întotdeauna sconta imediat pe eficiență economică. Dar sînt la fel de convins că nu există cercetare științifică care pînă la urmă să nu aibă o finalitate. Mai rezultă de aici că în orice activitate de cercetare este foarte importantă abordarea deopotrivă a problemelor fundamentale și curente în egală măsură. Ideea unilateralității este păgubitoare. Poate greșesc, dar atitudinea față de nou a unora este necorespunzătoare. Se merge, cu rare excepții, pe linia minimei rezistențe. Excepție o fac doar pasionații. Există, îmi face impresia, părerea că dacă noi facem ceva care nu depășește străinătatea este bun, dar de îndată ce înfăptuim ceva în premieră absolută, în afara acceptului a cîtorva entuziaști, atitudinea majorității este umbrită de expectativă. O prudență care își are, probabil, justificarea ei istorică, pe care unii o mai poartă din comoditate, dar pe care este inadmisibil să o mai tolerăm în continuare dacă dorim realmente să ne integrăm în elita mondială a științei. Ea se răsfrînge și asupra celui care creează, asupra celui care ignoră rutina. Persistența neîncrederii, oricît ar fi de înnăscută, îi macină pînă la urmă și pe cei mai optimiști. Sînt de părere că în orice muncă, orice rezultat obținut în plus față de convențional trebuie prețuit moral și material deopotrivă. Un rezultat nou trebuie să aducă celui care l-a realizat o satisfacție, indiferent de natura ei. Dacă nu există această satisfacție, elanul celui care l-a obținut se risipește încetul cu încetul. Am ajuns la faza cînd și pe piața științifică acționează criteriul valorii. Acum începem să selectăm. În momentul în care calitatea dictează valoarea, este obligatoriu să apreciem și omul de calitate. Ar mai fi multe de spus. De pildă despre pregătirea cadrelor de calitate. Vreau să spun că cineva ar trebui să-i învețe și arta de a birui rutina, teama de a greși, birocrația. Sînt mulți care știu foarte multă carte, sînt doldora de idei, dar preferă să stea în banca lor. Ce să faci dacă așa sînt ei făcuți ? Ei nu știu să se entuziasmeze. Marele cîștig este să-i scoți din filozofia care le asigură pretinsa liniște sufletească.

— În literatura de specialitate privind organizarea și gestiunea cercetării științifice, un loc aparte îl ocupă studierea factorului de risc. Există chiar metode speciale pentru determinarea sa în contextul temei cercetate. Din cîte mi-am dat seama, la noi nivelul de asumare a riscului este încă scăzut.

— În ultimele 2—3 decenii oamenii de știință au „riscat" foarte mult. E de prisos să înșir aici o listă cu exemple. Vreau să spun că indiferent de domeniul la care ne-am referi, pretutindeni omul se confruntă cu riscul. A-l neglija poate însemna în cel mai rău caz un consum inutil de valori materiale și spirituale. Tocmai de aceea au fost concepute modele matematice pentru a-l determina. Ceea ce nu înseamnă că el va fi vreodată definitiv exclus. În fond, nu tocmai sfidarea necunoscutului a reprezentat dintotdeauna eternul uman ? Ce satisfacție ar mai fi aceea cînd din capul locului probabilitatea reușitei ar fi egală cu unitatea ? Pe de altă parte, în activitatea practică, riscul nu poate ocoli factorul economic. Riscînd prea mult și repetat, te trezești la un moment dat că ți-ai cheltuit întregul capital material și moral. În optimizarea celor două extreme rezidă responsabilitatea oamenilor, a oamenilor de știință în special. Înclin să cred că, în afara celor spuse deja, privitor la tentația minimei rezistențe, o modalitate practică de armonizare a factorului de risc în vederea valorificării superioare a potențialului științific de care dispunem, atît de necesară astăzi, o constituie integrarea acestuia într-o formulă a responsabilității comune. Mai înseamnă apoi curajul de a depăși prejudecata că știința este un privilegiu al cîtorva „mari".

— Nu credeți că la ora actuală cînd domeniile cercetării științifice se întrepătrund, înseși premisele cercetării ar trebui să fie serios amendate ? De pildă, energia se bizuie în toate cercetările exclusiv pe conceptul de căldură. Ar putea fi și altfel ?

— Este o chestiune care aparține viitorului, dar după cum bine se știe, viitorul începe astăzi. Istoria științei ne oferă numeroase exemple de mari descoperiri care au putut fi făcute doar după ce autorii lor au sfidat canoane ce păreau a fi date odată pentru totdeauna. Astfel ne putem gîndi de pe acum că energia de care umanitatea are atîta nevoie poate fi procurată și altfel decît din sursele clasice sau mai puțin clasice. Ca om căruia dintotdeauna i-a plăcut să gîndească „neconvențional", pornind de la fenomenele care au loc de exemplu în procesul tratamentelor termice, am dedus că reașezarea structurilor cristaline prin călire se poate realiza și prin iradiere cu radiații de energie. Experiențele făcute, parțial mi-au reușit cu masele plastice. Dar, rețineți, acestea sînt doar idei. Ele au șansa de a rodi în viitor. Important este a ne obișnui să gîndim și altfel. Este imposibil să nu se ivească pe ogorul acestei gîndiri fertile acea minte genială capabilă să descopere un alt măr al lui Newton.

ION DANCEA ■

Reporteri în circuit

Sviniţa — pămîntului, ca să nu plece, îi trebuie rădăcini

(Urmare din pagina 1)

pămîntului ca să nu plece îi trebuie rădăcini. Construcţia marelui baraj a schimbat şi fizionomia fostei Stara Sviniţa. Nu întotdeauna nou, chiar dacă este în folosul nostru, ne găseşte şi pregătiţi. Aici, un om măsura noaptea apa în creştere pentru a da alarma celor ce nu se strămutaseră încă. Sviniţa şi-a cucerit fiecare palmă de pămînt. S-a urcat mai sus, pe o ripă care acum este traversată de străzi, nu de uliţe, precizăm. Ca în marile metropole, acestea nu au nume, ci numere. Oamenii şi-au ridicat casele pe temelii de piatră alese cu mîna, apoi şi-au „construit" grădini, acesta este cuvîntul. Că să aducă terenul în acelaşi plan cu al casei, adică orizontal, fiecare şi-a ridicat un dig impresionant de piatră după care au turnat pămînt adus cu maşina, cu căruţele, cu sacul. Sviniţa a devenit comuna cu zece mii de trandafiri. Crescuţi cu dragoste, păziţi cu străşnicie. Umblăm de-a lungul şi de-a latul aşezării, însoţiţi de tînărul ei primar, Pavel Petrovici, Pavle, cum îi spun cu prietenie oamenii. Fiecare vrea să-i ceară un sfat. Despre el ne-a fost dat să auzim departe de locul pe care îl gospodăreşte — la Orşova, la Drobeta-Turnu Severin. În Sviniţa pînă şi ultima stradă are trotuar. Casele proaspăt văruite, împlîntate într-un sol ostil vorbesc de la sine despre tenacitatea, voinţa şi spiritul gospodăresc al românilor, al sîrbilor ce locuiesc aici. Sviniţa a devenit satul cu cel mai pronunţat nivel de urbanizare de pe cuprinsul judeţului Mehedinţi. În casele lor durabile oamenii au apă curentă, au baie ! Iată, mai sus, sub pădure, este amplasată uzina de apă. Şase kilometri de reţea de conducte aduc apa potabilă în gospodării şi pe stradă. Prosperitatea satului exultînd în lumină, stîrneşte legitime întrebări : „S-a depus o muncă enormă, ne atrage atenţia primarul. Dar să meditäm că aici fiecare familie se compune dintr-un miner pensionar, dintr-un fecior care, fireste, tot la mină lucrează, fie el electrician, strungar. Femeia creşte copiii. Minerii ieşi mai repede la pensie. Apoi se îngrijesc de pămînt, de animale, de arbori şi de flori. De aceea vă opriţi în faţa lor. Pentru că toţi muncesc. Un unicat în Mehedinţi : la Sviniţa nu există nici un bărbat între 18 ani şi vîrsta pensionării care să nu fie încadrat în industrie. Se spune că Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor va deschide aici o carieră de piatră. Vrem să redeschidem încă niste vechi lucrări miniere de huilă şi antracit. Şi să găsim de lucru pentru femei. Munca asigură un climat sănătos. Toate cele de interes obştesc le-am înfăptuit prin muncă patriotică — parcul pentru copii, o grădină de vară, miile de trandafiri, brutăria, un stadion cu o capacitate de 1 500 de locuri, tribune. Chiar acum l-am gazonat. Ştiaţi că Sviniţa este satul cu cea mai veche activitate fotbalistică din Mehedinţi ? De 45 de ani, fotbal". „Bine, dar aici dacă dai un şut în minge, se duce pînă la Dunăre !" „Tradiţia e tradiţie". Intrăm pe teren. Porţile sînt şi aşteaptă să fie apărate. Auzim viitoarele urale dar în acelaşi timp ochiul surprinde realitatea — de o parte şi alta a terenului, termenul dur de comparaţie — ripa. Pentru ca acest stadion să existe, s-a mutat un munte. Venind de la mină, în orele libere, cei din Sviniţa au excavat 28 000 de metri cubi de pămînt. Cutezanţa şi sufletul oamenilor nasc geometrii ameţitoare. Pe acest pămînt, cu oricine ar fi competiţia, victoria va fi numai a celor din Sviniţa. Inaugurarea este programată pentru sfîrşitul lunii iunie iar sărbătoarea la care vor participa şi prietenii sîrbi din oraşul de peste Dunăre, va ţine trei zile.

Cînd vom rula cu maşinile pe asfaltul neted al drumului auto Dubova—Cozla, alături de Dunăre, să reţinem aceste nume şi chipuri : Maria şi Zlata Predici, Iovana Petrovici, muncitoare din Sviniţa. Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

La începutul viitorului cincinal, în Sviniţa, la hotar, va fi construit un hotel. O undă de speranţă ne străbate şi pe noi — înseamnă că şoseaua pe care între Orşova şi Berzasca am întîlnit un singur muncitor luptîndu-se cu piatra ca un Sisif, şi alte trei femei încărcînd-o, va fi pînă atunci construită. Primarul ştie cum s-a înălţat fiecare gospodărie, îşi cunoaşte bine oamenii. „Noi le-am dat teren, adică stîncă, ei au transformat-o în pămînt roditor". Se schimbă saluturi : „Bună ziua, dobra dan, dobra dan !" E ceasul cînd cei veniţi de la lucru fac curat în faţa porţilor împreună cu femeile şi copiii lor cu o grabă şi o energie pe care mi le explic — peste o zi va fi echinocţiul. Aprindem cîte o ţigară. Mi-e imposibil să arunc chibritul pe jos. De fapt, cum trăiesc oamenii ?

Pe strada numărul 5 intrăm în gospodăria lui Slavco Iovanovici, miner la mina de azbest din Dubova. Curtea pietruită, cu canal de scurgere, o cochetă bucătărie de vară. Vaca, boul, porcul, la locul lor. Podul cu fîn. În casă, atîta curăţenie, că îţi vine să mergi descălţat, în vîrful picioarelor. În peisaj — televizorul, frigiderul, maşina de spălat. Perne enorme brodate cu migală. Liubiţa Avramovici, miner destoinic, preşedintele asociaţiei sportive, ţine cu tot dinadinsul să-i vizităm şi lui casa. Are două grădini. La Sviniţa asta înseamnă foarte mult. Impresionante înălţări şi taluzări de teren. Ne întrebăm cît suflet costă un pom aici ? „Şi cine v-a ajutat la atîtea construcţii ?" „Vecinii". Celui cu care am vorbit adineaurea în sîrbă, i-am promis că mîine lucrez şi eu la el. Tot pentru o grădină. Dar să intrăm. În ograda sa, pe pereţi, stă agăţată în toată lungimea ei o uriaşă „setcă" pentru peşte ce ar stîrni imaginaţia multor scenografi. Parcă ne aflăm în decorul unui spectacol semnat de Liviu Ciulei. Femeia lui ne întîmpină cu dulceaţă de smochine. „Fiecare gospodar din comună, ne spune Liubiţa Avramovici, trebuie să crească patru smochini. Au toate condiţiile de climă. Îi urmărim cu mare atenţie. Ordin, sfat şi rugăminte de la primărie".

Prin avîntul economic pe care l-au luat aşezările de pe clisură, în urma descoperirii zăcămintelor de cărbuni şi de minereu, prin însăşi existenţa Dunării — realitate şi vis — în viaţa oamenilor, comune prospere ca Sviniţa vor îmbogăţi peisajul uman şi fertil ce însoţeşte intrarea Dunării în ţară.

Cînd spun că sînt din Sviniţa, oamenii îţi rostesc numele cu mîndrie şi o anumită tandreţe în glas.

Campania de primăvară în Cîmpia Română

Două zile şi două nopţi printre mecanizatorii Bărăganului

(Urmare din pagina 1)

minată de cîteva zile, iar alte vreo 250 hectare cu sfeclă furajeră, lucernă, plante medicinale şi rădăcinoase. Practic, toate culturile din epoca întîi sînt în brazdă, iar de mîine vom începe să însămînţăm şi porumbul". În afară de erbicidat se mai lucrează, constatăm, la curăţirea terenului de resturi vegetale, vreo 60 de oameni, şi la plantatul mentei. Cu cinci semănători, în zece zile, cei patru mecanizatori ne asigură că vor termina şi porumbul. Inginera e ajutată de şefii de ferme, de preşedinte, iar sareta asta, trasă de un cal destul de blînd, o ajută să controleze cît mai multe puncte de lucru, să asigure asistenţă tehnică lucrărilor. Iar calitatea lucrărilor o constată un delegat al direcţiei agricole, este mai bună decît anul trecut. S-a redus discuitul, fapt ce va duce la menţinerea apei în sol şi, evident, la economii de carburanţi. S-a erbicidat bine, la floarea-soarelui chiar de două ori, şi se speră să nu se mai aplice nici o prăşilă, pînă la recoltat, economisindu-se, astfel, cheltuielile cu forţa de muncă. Totul tinde deci spre un grad ridicat de mecanizare, mecanizatorul devenind omul de bază al agriculturii de azi.

Cam tot asa se lucrează şi la C.A.P. Zoiţa. Numai că aici mai sînt de însămînţat 100 hectare cu floarea-soarelui. În două zile, ne asigură mecanizatorii Ion Bucur, Marin Mocanu şi C. Popa, vor fi însă terminate. Anul trecut, la floare, nu s-a realizat planul cu 50 de kilograme. Anul ăsta, speră Vasile Bădică, se va depăşi.

— Ce vă face să sperati la depăşiri ? îl încit eu cu o întrebare.

— Am pregătit bine terenul, am erbicidat întreaga suprafaţă, am fertilizat şi, pe unde ciulinii îmi ajungeau la brîu, cu trei ani în urmă, acum nu mai vezi o buruiană.

La Zoiţa s-a mai făcut, să spunem asa, şi o investiţie de inteligenţă : s-au înfiinţat asolamente, adică, în solele îmburuienate s-au plasat culturi care combat buruienile, în special păioase. Mai este însă un necaz: revine suprafaţă prea mare pe un tractor şi din cauza aceasta uneori se întîrzie lucrările. Conducerea Consiliului unic agroindustrial Ziduri redistribuie maşinile, dar „ne trezim cu tractoarele toate odată pe cîmp şi nu putem supraveghea fiecare lucrare, calitatea suferă şi ne trezim uneori cu recolta diminuată încă de la semănat". Accentul trebuie pus desigur şi pe repartizarea numărului corespunzător de maşini, dar, credem noi, şi pe creşterea gradului de responsabilitate, de conştientizare al mecanizatorilor care mai închid ochii la calitate. Aceasta cu atît mai mult cu cît retribuţia lor este făcută acum în raport direct de calitatea lucrărilor efectuate, de producţiile obţinute la hectar.

În gara Zoiţa a sosit un fel de transatlantic

Suim într-un ARO şi virăm spre gara Zoiţa. E la 40 de kilometri de unde ne aflăm noi acum. Un tren cu 70 de vagoane convenţionale, un fel de transatlantic ce străbate oceanul Bărăganului, abureşte de vreo cîteva ore în gară, doldora de îngrăşăminte. Chimiştii de la Combinatul din Turnu Măgurele, ilustru exemplu de alianţă şi de colaborare între cele două clase, au trimis partea lor de contribuţie, îngrăşăminte chimice, la pîinea Bărăganului. Cîmpia le aşteaptă ca pe o mană de aur. Un hectar fertilizat după toate normele agrotehnice produce, aflu eu acum, cu circa 2 000 kilograme de porumb boabe mai mult. Să nu uităm acest amănunt ! Cum să nu te bati pentru îngrăşăminte ? La Zoiţa trebuie să sosească maşini şi oameni din aproape 20 de cooperative, să ridice îngrăşămintele. Cine nu se prezintă în cîteva ore, le pierde, marfa asta se vinde al dracului de bine. Marea majoritate a cooperativelor au şi sosit, iar unele au cărat jumătate din cota repartizată. Bine, observăm noi, se lucrează la C.A.P. „11 iunie" Săgeata : cooperatorii s-au mobilizat de cum au fost anunţaţi, au lopeţi, descarcă din vagon direct în maşini. „Bine ar fi fost, e de părere Nicolae Crăciun, şofer, dacă am fi avut un greifăr ; mergea mai repede". Cum greifăr nu este, oamenii trag tare la lopată. Bine se lucrează şi la C.A.P. Bălăceanu : se cară cu o maşină şi un tractor cu remorcă. Radu Cristache, coordonator la grupa asta, e convins că din moment în moment vor sosi alte trei maşini. Dacă la toate cooperativele s-ar lucra astfel, trenul s-ar întoarce repede la Turnu Măgurele şi ar mai aduce un transport. Din păcate, treaba asta nu se face fără pete negre : de la C.A.P. Lanurile veniseră 10 oameni, fără lopeţi şi fără maşini. Stăteau şi se uitau la cei care dădeau zor să-şi care îngrăşămintele acasă şi de acolo pe cîmp. Văzînd că notăm cîte ceva în carnet, că mai declanşăm şi aparatul de fotografiat, Ioana Preda, mai în glumă, mai în serios, ne roagă să „nu ne dati la ziar !"

— Ba, lasă, să-i mai zgîlţîie, hină, zice cum supărat Gheorghe Serban, şeful de echipă, că, uite, prea ne trimit din oală în poală !"

Şeful de echipă e supărat, pentru că au fost anunţati că îngrăşămintele au venit ambalate în saci şi ele sînt în vrac : apoi, pentru că au avut şi patru tractoare cu cîte două remorci, dar inginerul Porumb a trimis tractoristii să care gunoi de grajd, ca şi cînd gunoiul s-ar deprecia dacă vine ploaia şi nu îngrăşămintele chimice. O altă pată constă în faptul că oamenii de la C.A.P. Suditi, tot din judeţul Buzău, descarcă îngrăşămintele nu în maşini, ci în noroi.

— Şi dacă vine ploaia cum, iată, se anunţă ?, îl întreb pe Radu Nicolae, omul care coordonează această activitate.

— Le plouă, ce să le facem ? Dacă ne trimit la muncă asa, fără maşini, asa muncim. Maşinile nu mai au benzină şi nu mai circulă.

Cam usoară judecata lui Radu Nicolae, acceptă prea usor risipa, fără să întreprindă ceva pentru protejarea îngrăşămintelor, să le fi descărcat măcar, dacă tot le-au descărcat pe pămînt, pe un teren mai uscat. Să sperăm însă că intervenţia delegatului Direcţiei agricole judetene va avea efectul scontat şi că îngrăşămintele vor fi ridicate cît mai repede din noroi.

În pauza dintre un semănat şi altul

În pauza de cîteva zile dintre semănatul florii-soarelui (terminat cînd va apărea acest raid, aici, în judeţul Buzău) şi al porumbului, care abia a început, parte din cooperatorii din Suditi şi cei din Posta Cîlnău au asaltat podgoriile. Tăierile la vie, pe cele 570 hectare pe rod, sînt aproape pe terminate. „E o mare realizare, pentru ambele ceapeuri, e de părere primarul comunei, Gheorghe Băsceanu; mai ales dacă ţinem cont de faptul că nu prea dispunem de brate. Am furnizat multă forţă de muncă industriei, zice, mai ales în construcţii. Acum lucrăm mai mult cu femeile: femei în cîmp, femei-şefe de echipe, femei-preşedinte. Şi tot cu femeile ţinem curată şi fata comunei. Femeile sînt harnice şi pricepute. În alţi ani tăiam via cu frunze, adică destul de tîrziu, şi nu era bine. Acum, iată, mai avem treabă de o zi, la ambele cooperative, şi terminăm întreaga lucrare". În zona Posta Cîlnău, Suditi, Racoviteni şi Blăjani se conturează acum o podgorie de peste 1 000 hectare ! Vie tînără, numai soiuri pure, merlot şi cabernet, cu producţii de struguri mari, industrializate pe loc, într-un modern centru de vinificare în construcţie, dar care în toamnă va funcţiona din plin. Pe întinderea desfăşurată acum sub privirile noastre se află la lucru sute de cooperatori, printre care şi echipele lui Dumitru Ignat, echipă fruntaşă de mai multi ani. Catinca Liută, Stanciu Badea, Constantin Dobre şi altii. Via e rînduită frumos pe spalier, pe sistem intensiv, la C.A.P. Suditi, preşedinta Aurora Dima abia a scăpat cu spalieri de la o fabrică de prefabricate din Buzău, iar cooperatorii îi plantează, întind sîrmele, în aşa fel, ca pînă mîine, lucrarea să fie gata. De la preşedinta Aurora Dima aflăm că anul acesta, mai mulţi cooperatori au participat la un schimb de experienţă la I.A.S. Rîmnicu Sărat, unde au fost instruiţi pentru aceste lucrări. Şeful de echipă Dumitru Ignat îmi spune că s-a insistat mai mult pe tăierile timpurii, pe soiuri şi vîrste, în aşa fel încît să sporească producţiile de struguri la hectar. Din păcate şi aici aveam să consemnăm unele neajunsuri : cooperatorii nu aveau sîrmă pentru legat, nu primiseră întreaga cantitate repartizată.

— Să salvăm cît de cît situaţia, ne declară primarul comunei, interesat şi el de soarta şi calitatea producţiilor de struguri din toamnă, am întins prima sîrmă jos, la baza butucului, să-l sustinem, iar pe parcurs, cînd ne va sosi tot necesarul de sîrmă, vom întinde şi corzile doi şi trei.

Ceea ce au întreprins cooperatorii pînă acum e bine. Conducerile cooperativelor, ale consiliilor unice agroindustriale, conducerea Direcţiei generale a agriculturii şi industriei alimentare vor trebui însă să întreprindă mai mult, pentru asigurarea necesarului de sîrmă, pentru că via creşte, va ajunge şi la înflorire şi dacă corzile nu vor fi întinse la timp, se va întinde ca o plantă sălbatică pe pămînt. Şi atunci vor apărea şi alte necazuri : mucegaiuri, producţii de struguri scăzute, vinuri de proastă calitate. Dar poate că factorii de răspundere, vizaţi în acest raid, nu se vor putea împăca deloc cu o astfel de perspectivă şi vor actiona mai energic.

Poluarea unui rîu : Buzăul

Apa noastră cea de toate zilele şi, mai ales, cea de mîine

„...Comitetul Politic Executiv a dezbătut şi adoptat unele măsuri în vederea protecţiei mai bune a apelor ca factor material al mediului înconjurător, ca element de bază pentru viaţă şi desfăşurarea activităţii social-economice".

(Şedinţa Comitetului Politic Executiv din 20 martie a.c.)

...În acea dimineaţă apa Buzăului ducea la vale, ca-ntr-un coşmar, mii de peşti plutitori, răscoliţi ca de un seism subacvatic şi răsturnaţi cu burţile albe spre cer, înfăţişînd un spectacol straniu, de un tragism zguduitor. Oameni de tot felul, întîmplaţi pe malurile rîului, priveau nedumeriţi. Vestea dădu buzna prin satele vecine, ca şi în oraş, şi alte zeci şi sute de oameni veneau să vadă, să se convingă şi să se mire. Cei care-mi povestea, zilele trecute, această întîmplare, petrecută în urmă cu şase sau şapte ani, mi-a dat şi explicaţia : un operator de la Întreprinderea de mase plastice din Buzău, prins de somn, neglijase supravegherea unei instalaţii de galvanizare şi astfel o cantitate de substanţe cianurice ajunsese în apa rîului. Mergînd pe firul informaţiei am aflat că relatarea corespundea realităţii şi că paguba înregistrată de vieţuitoarele rîului a fost însemnată.

Cetăţenii acestui oraş, aflat într-o continuă şi rapidă dezvoltare, oraş în care s-a construit şi consolidat o puternică platformă industrială în ultimii ani — întreprinderea amintită fiind acum cea mai veche — au învăţat ceva din întîmplarea amintită ?

La Oficiul de gospodărire a apelor din Buzău, cercetînd actele şi documentele ce se întocmesc cu regularitate (instituţia fiind destinată să vegheze asupra purităţii apei noastre cea de toate zilele, dar mai ales a celei viitoare), se poate afla totul despre rîul Buzău, în ansamblul său şi pe... porţiuni, deoarece acest curs de apă — ca şi celelalte, dealtfel — este „sectorizat" şi catalogat calitativ. El intră în oraş cu categoria a II-a şi pleacă deteriorat cu o clasă, ceea ce înseamnă că poate fi folosit doar la alimentarea cu apă a sistemelor de irigaţii şi a industriei, numai în scopuri tehnologice ! Sigur, categoria a III-a, pe care o capătă rîul Buzău este conformă prevederilor legale, dar aceasta nu înseamnă că nu se mai poate face nimic pentru ca degradarea sa să se producă în mult mai mică măsură, astfel încît şi în aval de oraşul ce-i poartă numele oamenii să poată beneficia de multiplele binefaceri ale unei ape mai pure. Din cele ce vor urma va reieşi, foarte clar, ce anume se întîmplă şi, mai cu seamă, ce anume nu trebuie să se mai întîmple pe malurile Buzăului.

Din zona industrială porneşte un mare canal colector descoperit, a cărui culoare variază între roşu şi verde-negru, iar mai departe, pe chiar cursul rîului, pot fi văzute în mod frecvent pete mari, pe o distanţă de kilometri, a căror culoare seamănă a orice în afară de apă. Explicaţiile se găsesc în cele cîteva întreprinderi industriale şi, în special, la Întreprinderea de sîrmă şi produse din sîrmă şi la Întreprinderea de geamuri. În cea dintîi, în urma proceselor tehnologice, sînt eliminate mari cantităţi de sulfaţi de fier, iar de la cealaltă hidroxizi de fier, unii verzi şi negri, alţii roşii. Este vorba despre apele uzate. Firesc, se pune întrebarea : de ce nu s-au luat măsuri, încă din faza de proiectare a respectivelor întreprinderi, ale căror procese tehnologice erau cunoscute, pentru a nu se ajunge la situaţia amintită ? Măsuri s-au luat, pentru întreprinderea de sîrmă, dar ele n-au ţinut seama de extinderile care aveau să apară (şi care au şi apărut, între timp), astfel încît staţia de epurare a devenit, destul de repede, insuficientă. Au început controalele calităţii apei uzate. Probele de laborator au declanşat semnale de alarmă, funcţionarii de la O.G.A. au întocmit procese verbale, repetate, au dictat amenzi, au informat organele administrative şi politice ale municipiului şi judeţului, au întreprins anchete cu comisii obşteşti etc. Unele analize au arătat că prezenţa fierului ionic în apa trimisă spre rîu depăşea de peste 100 de ori normele legale ! Notez cîteva numere de adrese şi datele la care au fost expediate de către O.G.A. către I.S.P.S. : 122/10 669 din 30 IV 1977, 15 691 din 26 VI 1977, 30 379 din 6 XII 1977, toate prevăzînd punerea în funcţiune a celei de-a doua staţii de epurare ca şi a instalaţiei de recuperare a sulfaţilor de fier şi în care noua conducere a întreprinderii se obliga, sub multiple şi responsabile semnături, să rezolve, prin muncă proprie, această necesitate. Dar, stupoare: Trustul de construcţii industriale Bucureşti prin grupul VII de şantiere, din Buzău, folosise unele piese de montaj destinate I.S.P.S. în alte scopuri !!! Controlul complex, efectuat la 19 VIII 1978, sub egida Consiliului judeţean de control muncitoresc al activităţii economico-sociale se încheie cu hotărîri ferme şi cu stabiliri de termene, care şi ele sînt copios depăşite. Problema trebuia rezolvată de la finele lui 1977, dar „fenomenul" nu s-a petrecut nici măcar în 1978. Cîteva alte termene şi amenzi n-au reuşit să remedieze situaţia. În fine, un termen de graţie a fost 15 martie 1979.

Un drum la I.S.P.S., în aceste zile chiar, este de natură să atenueze impresia negativă de pînă acum : cea de-a doua staţie de epurare se află în probe tehnologice ! Dar pentru a se ajunge aici a fost necesar (oare, chiar „NECESAR" ?) să treacă aproape 7 ani ! Îţi dai seama de aceasta umblînd prin acte semnate de directori care au ieşit la pensie, de ingineri care nu mai lucrează de mult aici şi aşa mai departe.

Nu s-a spus încă totul despre o altă situaţie (în curs de îndreptare) : apa pare o materie primă ieftină, dacă nu chiar gratuită. Idee cu totul falsă, pentru că, oricîtă ar curge pe albia Buzăului şi oricît s-ar afla sub scoarţă, la 40, 60 sau 200 de metri, ea nu este totuşi inepuizabilă. Trebuie deci bine gospodărită şi de aceea s-a recurs la recircularea ei, în industrie. Procedîndu-se în acest fel, pe lîngă economia de apă realizată apare o „pierdere" a sulfatului de fier. „Pierderea" înseamnă în realitate un cîştig clar, deoarece anual se duc pe apa Buzăului între 3 şi 4 mii de tone din acest material care poate fi folosit chiar pentru... tratarea apei de rîu.

Un alt drum la Întreprinderea de sîrmă îmi dă prilejul să văd primele cristale de sulfat de fier, pe care tovarăşii din această unitate industrială au început să le stringă. Să sperăm că bogăţia aruncată pînă de curînd va fi raţional folosită. Dar pînă cînd lucrurile au fost înţelese şi puse în practică au trecut aproape doi ani.

La Întreprinderea de geamuri, apa necesară proceselor industriale este luată din subteran, prin puţuri de foraj, deci apă bună de băut. Aici s-ar putea economisi 60 de litri pe secundă, dacă s-ar apela la sistemul de recirculare, din cei 100 de litri consumaţi în prezent. Dar consumul nu este corelat cu economia, deşi toată lumea care munceşte într-o întreprindere ştie că fără apă nu poate exista o astfel de activitate. În secţia de şlefuire-poluizare sînt folosite substanţe poluante, cele care colorează apa canalului despre care am amintit, ca şi pe cea a rîului Buzău, în nuanţe, mai tari sau mai palide, de roşu. Cu toate discuţiile avute, cu toate procesele verbale încheiate, nu s-a întreprins nimic pentru reţinerea hidroxizilor de fier. Epurarea se face prin nişte iazuri de decantare, care opresc nisipul folosit, dar nu şi restul substanţelor amintite. Faptul că întreprinderea numită face parte din categoria celor de subordonare republicană poate constitui o scuză sau mai degrabă o acuză pentru neglijarea calităţii apei uzate şi recircularea acesteia ? Îi informăm pe tovarăşii de la Întreprinderea de geamuri că la I.S.L.G.C., din Bucureşti, str. T. Arghezi, există un proiect datorat tovarăşei Aurora Mîndruţiu şi destinat tocmai acestei unităţi industriale, în vederea rezolvării necesităţii recirculării apei.

Urmînd cursul rîului Buzău, mai aproape ori mai departe de albia sa cunoscută, spre Brăila ori în alte direcţii, sau chiar zăbovind în oraşul principal al judeţului, pot fi întîlnite şi alte unităţi, industriale şi agricole, care „colaborează" la poluarea apelor. La Verguleasa, există o întreprindere de creştere şi îngrăşare a porcilor, prin care se perindă (sau trăiesc) cu mult mai multe animale decît cele prevăzute iniţial, ceea ce înseamnă că staţia de epurare nu mai poate face faţă situaţiei de fapt, astfel încît deiecţiile şi apa uzată sînt deversate direct în rîu. La Pîrscov se construieşte o topitorie de in, care va folosi, cu consimţămîntul Consiliului Naţional al Apelor, o soluţie provizorie. În ceea ce priveşte apele uzate (iazuri), situaţie care aduce în discuţie corelarea, absolut necesară, între punerea în funcţiune a unor noi obiective industriale şi proiectarea şi executarea instalaţiilor de epurare. Întreprinderea de industrializare a sfeclei-de-zahăr, din marginea oraşului, se numără printre „duşmanii" apelor, deoarece, în urma proceselor tehnologice, rămîn destule substanţe organice a căror prezenţă provoacă deoxigenarea apei. Ele sînt însă utile irigaţiilor, numai că distanţele, faţă de ogoare, împiedică (explicabil sau nu ?) întrebuinţarea lor în acest scop. Deja, pentru separarea apei de pămîntul provenit în urma spălării sfeclei înainte de prelucrare sînt afectate 12 hectare de pămînt pe care nămolul rezultat stă şi se „aşază". Aceste suprafeţe (compartimentate prin mici diguri) se cer curăţate la timp, astfel ca la viitoarea campanie să poată fi, din nou, folosite. Ceea ce nu se face. Într-o astfel de perioadă se acumulează aici circa 100 mii metri cubi de nămol, din care rămîn 60 mii de metri cubi de substanţă uscată. Lucrările respective fiind neglijate, se ajunge la situaţia ca staţia de epurare a apei destinată oraşului să se înfunde. Perioada de „remont", în care se execută pregătirile pentru o nouă campanie, începe în aprilie şi sfîrşeşte în august. Poate în acest an, îndemnaţi şi de rîndurile de faţă, tovarăşii de la Întreprinderea de prelucrare a sfeclei Buzău îşi vor face pe deplin datoria, ferindu-i pe locuitorii propriului lor oraş de neplăcerile decurgînd din înfundarea staţiei de epurare a apei pe care toţi o consumă. O altă problemă, nerezolvată, a aceleiaşi întreprinderi, provine din risipa aşa-numiţilor „tăiţei" rezultaţi în urma prelucrării materiei prime. „Tăiţeii" şi borhotul de la o fabrică de zahăr pot fi (şi trebuie) folosiţi în furajarea animalelor. Dar beneficiarii nu se prezintă, cu utilajele necesare, spre a-şi ridica acele cantităţi ce le revin şi borhotul, laolaltă cu „tăiţeii", începe să curgă şi afectează întreaga canalizare a oraşului Buzău, ca şi simţul olfactiv al cetăţenilor, mai cu seamă în zilele cu vînt. Ciudat că nimeni nu s-a gîndit, pare-se, la un sistem foarte simplu : aceleaşi tractoare cu remorcă, care aduc la întreprindere sfecla, în loc să plece goale de unde au venit, o pot face încărcate că „tăiţei" şi borhot.

Dacă ar fi să scriem numele celor care degradează rîul Buzău, uneori fără conştiinţa greşelii lor, ar apărea o lungă listă, ceea ce dovedeşte inegalitatea de forţe şi obligă la o stare de veghe şi acţiune cu mult mai atentă şi mai viguroasă, decît pînă în prezent. Trebuie ştiut că, la Buzău, funcţionează şi o Direcţie a apelor Buzăului şi Ialomiţei, un Centru sanitar antiepidemic, ca şi o Comisie judeţeană de protecţie a mediului înconjurător, organisme care s-ar putea alătura, cu mai multă hotărîre, acestui minunat dar natural, uşurîndu-i existenţa şi făcîndu-şi mai simţită prezenţa.

EMANUEL VALERIU ■

SIMONA MIHĂILESCU : Peisaj

Opinia unui alegător

Rigoarea

Totdeauna mi-a displăcut, într-un articol, trimiterea la **Dicţionar** pentru justificarea vreunui termen şi, firesc, pentru întărirea, astfel, a ideii urmărite. Iată însă că şi eu mă văd nevoit să plătesc un tribut acestei minime rezistenţe gazetăreşti, pînă la urmă, cum se vede, plină de miez. Aşadar, în **Dicţionar**, la cuvîntul **rigoare** se spune, printre altele, drept explicaţie : **asprime, severitate, străşnicie**, apoi la cuvîntul **riguros**, se mai adaugă : **inflexibil, care nu admite abateri.**

Se mai vorbeşte şi de **principii severe**. Toate conducînd, în ultimă instanţă, la ideea că **severitatea, stricteţea, inflexibilitatea** etc. presupun şansa unui „subiect", cum ar zice sociologii, de a prezenta garanţia profesionalităţii sale, a caracterului său, a condiţiei sale umane generale.

O meserie învăţată fără rigoare şi practicată fără rigoare e, după experienţa mea de atîtea ori gata să mă arunce în aer de nervi, o catastrofă social-morală. Eu nu exagerez, absolut deloc, cînd zic şi scriu **catastrofă.** Catastrofele nu sînt numai explozive, ele se produc şi lent, prin acumulări cantitative şi devin calitate în calitatea lor de catastrofe.

Ne izbim, din păcate, de lipsa rigorii în foarte multe din împrejurările vieţii noastre şi domestice şi publice şi asistăm, nu o dată neputincioşi, la desfăşurarea nestingherită a lipsei de rigoare, ca la desfăşurarea **inutilă** a unui evantai foarte colorat pe o caniculă.

Într-o vizită la o fabrică de televizoare de la noi, firesc, un japonez, de meserie, iar firesc, întreabă la un moment dat ce se întîmplă dacă un CTC (control tehnic de calitate) nu e atent, **greşeşte**, cum zicem noi creştineşte, şi pe piaţă ajunge un televizor defect. I se răspunde că se află, pînă la urmă, cine a greşit, „**se stă lovărăşeşte de vorbă cu omul**", şi aşa mai departe.

— Cu cel cu care s-a greşit şi a ajuns acasă cu un televizor defect, se mai stă de vorbă, se mai află cine e el ?!

Era una din întrebări. Nu cunosc răspunsul — se spune în astfel de împrejurări.

— Şi de cîte ori poate să greşească ? — se pune iar întrebarea. Şi iar eu zic, nu cunosc răspunsul — se spune în astfel de împrejurări.

— Bine, prinde atunci curaj şi **omul nostru**, ca să zic aşa, deşi el numai omul nostru nu merită să fie. La dumneavoastră, de cîte ori poate să greşească ?

— O singură dată, i se răspunde, fiindcă a doua oară nu mai are cum. Nu mai lucrează la noi !

Şi apare şi pe această cale rigoarea. Dacă omul nostru vine lunea mai obosit, atunci apare şi constatarea sociopsihologică : ştiţi, lunea, la noi, lumea e mai obosită, ca după duminică, omul de... duminica, mai una, mai alta, duminica vine după simbătă seara — se mai greşeşte ! N-apuc bine să mă închei la o haină abia cumpărată din magazin şi mă trezesc cu toţi nasturii în mînă. N-apuc, **de curînd**, să apăs de trei ori pe butoanele unui aparat **Gloria** şi din aparat nu mai izvorăşte nici un suspin, n-apuc să încalţ, **autentic**, pentru că sînt şi eu plătitor şi muritor ca toată lumea, n-apuc să încalţ, zic, un pantof, altfel frumos, şi se dezlipeşte prenadezul ! Nu se poate, e ceva care ţine de cuvîntul acela gutural care se pronunţă **rigoare** !

Mie mi se pare că ar mai trebui totuşi să mai răsfoim **Codul muncii**, pentru a sublinia în mai mare măsură exigenţele sale. Ca să dai afară un neisprăvit, constaţi că neisprăvitul apare uneori mai apărat de **Codul muncii**, decît este apărată chiar **munca.**

Parcă, uneori, în anume situaţii, prevederile sale devin suportul unei nemeritate caritaţi.

Socialismul nu este totuşi o asociaţie de filantropie, socialismul este expresia cea mai riguroasă — iată cum vine cuvîntul la locul lui — a unei societăţi care şi-a propus să-şi demonstreze superioritatea morală şi politică şi spirituală şi prin valoarea muncii înţeleasă drept actul educativ cel mai nobil, ca manifestarea cea mai nobilă a condiţiei umane !

Atunci ? Atunci **rigoarea** se cuvine să intre în drepturile ei firesti, cu înţelesurile **toate** din **Dicţionar**, cu sensul **de principii severe în procesul muncii, de inflexibilitate în realizarea angajamentelor şi a calităţii muncii.**

Mărturisesc că îmi place cuvîntul **rigoare** şi că ei merită să fie respectat în practica de fiecare zi, să nu fie uitat în **Dicţionar**, merită să fie încorporat sistemului nostru de apreciere, şi nu trebuie să ne speriem nici de înţelesul de **aspru**, pe care filologii îl pun în dreptul lui.

DINU SĂRARU ■

„Azi, totul trebuie demonstrat, dar demonstrația trebuie să fie corectă, lipsită de prejudecăți și suspiciuni"

● CONSTANTIN GHEORGHE DIMITRIU : profesor doctor docent, șeful disciplinei de medicină internă de la Spitalul clinic de urgență ; prim-secretar al secției române a Uniunii Medicale Balcanice, consilier al secretariatului general al U.M.B. ; redactor-șef al revistei „Medicina internă" ; vicepreședinte al Societății române de medicină internă ; membru de onoare al Societății franceze de reumatologie, al Ligii europene și internaționale de reumatologie, al Societății internaționale de medicină internă, al Academiei de medicină din New York ; autor a peste 350 de lucrări științifice, publicate în țară și în străinătate, a numeroase tratate, manuale și monografii.

— Vizita noastră avînd drept scop o discuție despre ritmul și căile de afirmare a noului în medicina românească de azi, v-am propune, tovarășe profesor Dimitriu, să vă întoarceți puțin în timp și să relatați cum ați procedat ca șef al Comisiei însărcinate de Ministerul Sănătății cu verificarea medicamentului Boicil forte. Mai întîi, ce știați despre el în momentul desemnării ?

— Nu-l foloseam în clinică, deși alții o făceau.

— Să înțelegem că nu știați nimic, că n-aveați nici o opinie ?

— Auzisem unele lucruri, în general contradictorii, dar atît eu cît și ceilalți doi membri ai comisiei eram mai degrabă neîncrezători. Expunerea lui, foarte simplă, nu ni se părea, recunosc, convingătoare din punct de vedere științific.

— Cu toate astea și în ciuda faptului că, la data respectivă, Institutul pentru controlul medicamentului infirmase categoric toate testele farmacologice înaintate de Boicil, ați dat aviz favorabil ! Pe ce bază, tovarășe profesor ?

— Am mers la Timișoara și, în ciuda rezistenței manifestate în prima fază de doctorul Boicil, am supus produsul experimentului dublului orb, întocmind 113 fișe de cercetare științifică, riguroase, exacte. Mai tîrziu, cînd testarea s-a extins pe o mie de cazuri și în 5 centre universitare, ea n-a făcut altceva decît să confirme concluziile noastre, favorabile Boicilului.

— Ziceți că în prima fază Boici s-a opus. La ce ?

— La experiment. Susținînd că are, la timpul acela, 15 mii de cazuri rezolvate, el părea să nu înțeleagă rostul noii testări, arătînd o oarecare neîncredere față de corectitudinea noastră. Nu ne-am mirat prea tare, cunoscînd greutățile prin care fusese silit să treacă, piedicile așezate în drumul lui, capcanele pe care, în mare măsură, le evitase. Dacă am fi fost mai orgolioși, de astă nu se duce lipsă nici azi, ne-am fi simțit lezați, dar noi ne-am văzut de treabă și, după ce l-am convins pe Boici că numai demonstrația strictă poate conduce la validarea medicamentului, am dat produsului aviz favorabil.

— Ce s-ar fi întîmplat dacă ați fi fost mai orgolioși, tovarășe profesor ?

— Alții s-ar fi supărat, mai ales că atît eu cît și profesorul Radu Păun, care conducea la vremea aceea Academia de Științe Medicale, am văzut la Boici cîțiva dintre foștii noștri pacienți cărora le mergea mai bine ca oricînd !

— Credeți că e normal ca o verificare sau alta să fie compromisă de orgoliul celor puși să se pronunțe asupra ei ?

— Nu, de aceea am fost și rămîn adeptul dublului orb. La un minimum de dovezi, nou are dreptul, în medicină sau în alt domeniu, la un sprijin consistent. Azi, cînd aviditatea de nou e în creștere, noutățile prețioase se însoțesc, lucru firesc, cu o sumedenie de false noutăți, de efemeride, pe care numai demonstrația le poate infirma.

— De ce ziceți „lucru firesc" ?

— Pentru că mulți caută nou și pentru că mulți au convingerea că l-au găsit, fiecare vrînd, nu-i așa, să stea o bancă mai în față ! Am să dau un exemplu concret. În urmă cu vreo 10 ani, un oarecare Ranetescu de la Văleni susținea că a descoperit remediul cancerului. Împreună cu profesorii Petre Teodorescu și Octav Costăchel, ne-am deplasat la fața locului și am constatat că, din punct de vedere teoretic, afirmațiile lui Ranetescu erau absurde. El făcea o soluție de albastru de metilen cu care, închipuindu-și că schimbă aciditatea țesuturilor, credea că vindecă, în primul rînd, cancerul ! În sprijinul afirmațiilor sale n-aducea nici un alt argument în afara scrisorilor de mulțumire sosite de la pacienți. În schimb, părea de bună credință, atît știa, atîta făcea, drept pentru care, existînd o șansă la un milion, am decis să-i acord o șansă în plus, oferindu-i 10 paturi în clinică și intervenind pe lîngă confrații de la chirurgie să-i dea și ei 10. Omul s-a apucat de lucru și, după puțină vreme, experimentul a murit de la sine. Din lipsă de probe.

— Sincer, vă pare rău că ați procedat așa ? Generalizînd, putem oare să oferim tuturor celor ce pretind că au descoperit marea cu sarea paturi, spații spitalicești ?

— Sigur că nu. Ei trebuie să aibă un punct de plecare științific, o bază, un suport minim, dar limpede, plauzibil. Cînd lucrurile stau așa, sînt destule cazuri, „Flacăra" a scris despre ele, e obligatoriu ca cercetării să i se creeze un cadru adecvat spre a se trage concluzii ferme, în favoarea sau în defavoarea ei. Dar de încercat, merită încercat, căci multe dintre disciplinele medicinei au întinse spații albe. Altfel vorbind totul trebuie demonstrat, dar demonstrația trebuie să fie corectă, lipsită de prejudecăți și suspiciuni.

— Tovarășe profesor Dimitriu, cum vi se pare drumul de la idee, avem în vedere idei valabile, de genul Boicilului, al Covalitinului, al Ulcosilvanilului, altele, pînă la materializarea ei ? Vi se pare lung, vi se pare scurt ?

— De regulă, e complicat, de regulă, nou e privit, cel puțin în prima sa fază, cu neîncredere. El ne scoate, oricît am susține contrariul, dintr-un echilibru, dintr-o situație dată, de oceea sîntem tentați să vedem adesea numai partea lui neîmplinită. Oricum, date fiind condițiile asigurate la noi de partid și de stat, de concepția cu adevărat revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, minunată pildă și în această direcție, nou pătrunde azi mai repede ca oricînd, dar încă încet față de nevoia societății de a-l avea, cît mai repede, la îndemînă. Poate că și descoperitorii au partea lor de vină. Dacă nou nu e totdeauna direct proporțional cu mijloacele angajate pentru depistarea și impunerea lui, convingătoare sînt din acest punct de vedere succesele profesionale ale doctorului Pușcaș din Șimleu care a pornit aproape de la zero, atunci și cercetătorii ar trebui să înțeleagă că e tot mai greu, dacă nu imposibil, de lucrat de unul singur. În prezent, nimeni nu te mai crede pe cuvînt. După ce ideea s-a conturat, e nevoie ca ea să fie dezvoltată și adîncită prin colaborare, cu forțe unite, de pildă într-un institut unde mijloacele de investigare sînt mai ample, mai cuprinzătoare. Altfel, se ajunge la o situație dramatică de genul Covalitinului.

— Un moment. Ce-i cu Covalitinul ?

— Produsul e bun și merită extins. Din păcate medicamentul a făcut obiectul unor discuții pasionale care n-au, în fapt, nici o legătură cu valoarea și eficiența terapeutică a produsului.

— Bine, dar oamenii tocmai de asta se tem, să nu se înfrupte alții din ideile lor, iar ei să fie uitați !

— E și asta o chestiune de care trebuie să ținem seama.

— Tovarășe profesor, aminteam că Boicilul s-a confruntat mult timp cu refuzul Institutului pentru controlul medicamentului, refuz care s-a dovedit nefondat, dacă nu chiar de rea credință ! Ce credeți dumneavoastră despre rolul și menirea forului respectiv ?

— Institutul e, nu încape nici o îndoială, o necesitate, iar prudența lui lesne de înțeles pînă la un punct, în condițiile în care, cum ziceam, inventatorii răsar din ce în ce mai des. Ceea ce nu e în regulă se leagă de faptul că persoanele de acolo sînt chemate să dea verdicte cînd, adesea, ele însele sînt parte ! E o problemă de etică să nu fii, în același timp, judecător și parte !

— E limpede la ce vă referiți. Cel mai semnificativ exemplu e cel al Ulcosilvanilului, ținut pe loc tocmai din această cauză, asupra valabilității lui fiind chemat să-și dea cu părerea, părere cu greutate de veto, un cercetător care lucra la un produs asemănător, al cărui faliment s-a dovedit ulterior ! Care ar fi soluția ?

— Autorități științifice și morale din afară. Altfel, lăsăm pirtie liberă arbitrarului, intereselor mărunte, bunăoară de grup, căci într-un institut, nu neapărat în cel în discuție, oamenii se adună și se apără.

— Să ne întoarcem de unde am plecat. Cum s-a încheiat aventura Boicilului ?

— Cu bine, medicamentul a fost aprobat.

— A fost, din punctul dumneavoastră, ușor ? Numai inventatorul a opus rezistență ?

— Și alții, rezistența oficială, dacă o pot numi așa, a fost mare. Conducerea de atunci a ministerului, mai degrabă opacă la nou, l-a determinat pe mulți să pună bețe în roate. La ședința de încheiere, o serie de competențe au lipsit, nevrînd probabil să-și ia vreo răspundere.

— Îl folosiți acum în clinică, cu ce rezultate ?

— Firește. El nu rezolvă toate cazurile, dar rezolvă destule, obținînd uneori rezultate superioare terapiei clasice. În plus, e foarte confortabil din punct de vedere terapeutic, neavînd contraindicații. Rezumînd, aș dori să precizez că lupta pentru pătrunderea Boicilului a fost aspră, iar eu sînt bucuros că am luat parte la ea, cu puterile mele, chiar dacă unii colegi m-au privit strîmb.

— Cine v-a privit strîmb, tovarășe profesor ?

— Poate că mi s-a părut. Mi-e greu să dau nume. Ceea ce e sigur e că de-atunci n-am mai fost solicitat !

— Nu înțelegem ! Ce vreți să spuneți ?

— Că după Boicil n-am mai fost chemat în nici o comisie a medicamentului.

— Represalii ?!

— Nu știu, nu sînt în măsură să vă răspund.

— Ați pomenit mai devreme numele doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu. Cum vi se pare activitatea lui ?

— Cu atît mai demnă de stimă cu cît Pușcaș n-a apărut ca un produs al unui centru universitar, cu toate înlesnirile de aici decurgînd. Cred că sîntem martorii unui fenomen interesant. Ceea ce mă impresionează e faptul că Pușcaș nu s-a oprit la Ulcosilvanil, ci a mers mai departe, întrind cu competență în geneza ulcerului gastroduodenal, în probleme delicate de diagnostic. În plus, a scos un tratat valoros. Nu-s de acord cu cei care se bat cu pumnii în piept că au operat o sumedenie de perforații după Pușcaș. În ulcer, complicațiile sînt inerente, riscurile merg de obicei pînă la 10, chiar 15, la sută.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Realitatea ilustrată

Biotermoanalizatorul Md. 13 579 realizat de Institutul de cercetări pentru industria electronică din Capitală în colaborare cu Institutul de oncologie. Examenul termografic exprimă unele procese biologice constituind unul din mijloacele de investigare perfect adaptabile caracterului dinamic al proceselor vitale și al biologiei moderne. Biotermoanalizatorul poate fi dotat cu dispozitive de memorie și corelat direct la calculator ceea ce-i conferă parametri și funcții noi în special în domeniul depistării precoce a cancerului, a stabilirii efectului terapeutic și urmărirea evoluției bolii.

Ce e nou în

● CONSTRUCȚII DE MAȘINI

O contribuție la realizarea unui deziderat major al actualității : „Să construim mai bine, mai repede, mai ieftin" aduce invenția inginerului-șef al întreprinderii bucureștene „Steaua roșie", Luca Porfir. Este vorba de o betonieră cu amestecător basculant acționat hidraulic. În spatele acestor termeni tehnici se ascunde un agregat de mare productivitate, care poate fi folosit la prepararea mecanică a betoanelor și mortarelor de calitate superioară în fabricile de prefabricate de beton, precum și pe șantierele de construcții, unde stațiile de betoane nu s-ar justifica din punct de vedere economic.

Betoniera este acționată fie cu motor electric, fie cu motor cu aprindere prin scînteie, fie cu motor diesel (în locuri izolate, unde lipsesc sursele de energie convențională).

Noua betonieră realizează un amestec foarte bun al materialelor — pietriș, nisip, ciment — deci o calitate superioară a betonului. Prezintă siguranță în exploatare, asigură o uzură redusă a organelor principale, datorită comenzilor hidraulice, și o întreținere lesnicioasă. Poate fi utilizată la prepararea betoanelor necesare drumurilor, podurilor și altor lucrări de construcții.

● MEDICINĂ

Un nou aparat pus la punct de un grup de specialiști români va putea efectua milioane de analize medicale pe an, cu un consum extrem de redus de reactivi și folosind probe reprezentînd doar fracțiuni dintr-o picătură de lichid (sînge etc.). Va fi astfel încoronată o muncă asiduă care se desfășoară de mai multă vreme.

În urmă cu cîțiva ani, un colectiv de la Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau", în colaborare cu un specialist de la Institutul pentru tehnica de calcul, a lucrat la realizarea unui model experimental al aparatului ProSpecAn—48,2, conceput pe baza metodologiei originale de ultramicroanaliză spectrofotometrică „pe rondele", elaborată de doctorul chimist Oswald Hörer, de la Institutul de virusologie. Acest aparat autoprogramabil care permite efectuarea în serie mare a determinărilor de substanțe, în special de interes biomedical, se află acum în fază de producție de serie zero la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică din București, I.C.P.E. Conducătorul laboratorului de la I.C.P.E. în care se realizează prototipul este inginerul Eugeniu Deatcu.

La sfîrșitul anului în curs, prototipul industrial se va confrunta cu specialiștii — biochimiști și medici de laborator — iar după trecerea acestui examen, va intra în circuitul asistenței sanitare și al protecției muncii, precum și în rețeaua de supraveghere a mediului ambiant.

● PROTECȚIA MUNCII

Inginerii Liviu Macoveanu și Nicolae Grecu din București, realizatorii aparatului electronic „Electrodinamograf", au primit brevetul S.U.A. nr. 4 104 918 pentru această invenție românească, materializată în cadrul Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii. Aparatul servește la măsurarea și înregistrarea grafică a gradului de oboseală a organismului uman supus eforturilor intelectuale și fizice.

Pe baza unor măsurători precise, exprimate în procente, „Electrodinamograful" stabilește rezistența la eforturi a diverșilor subiecți supuși testărilor și, implicit, compatibilitatea sau incompatibilitatea lor cu activitățile ce le desfășoară. Aparatul poate fi utilizat și în recuperarea forței de muncă după tratamente medicale, în expertiza capacității de muncă, în selecția profesională, în cercetări de psihofiziologie, psihologie, ergonomie, medicină, în sport etc.

● ENERGETICĂ

Inginerii Marian Conachi și Sorin Horodincu din București au conceput un original procedeu de izolare a rețelelor termice. Astfel, în scopul înlăturării pierderilor de căldură într-un spațiu etanș dintre două conducte montate concentric, ei introduc un gaz izolant, de pildă bioxid de carbon. Titularul invenției este Institutul de proiectări de uzine din industria electronică și electrotehnică.

Bătălia pentru energie

Totul are un sfîrşit, chiar şi invidia şi vanitatea profesională

Sînt patru ani de cînd un generos şi activ cercetător de la ICEMENERG, inginerul Alexandru Forje, a înaintat Universităţii din Braşov propunerea pentru realizarea, în concepţie originală, a unei instalaţii pentru determinarea comportării la fluaj şi relaxare a oţelurilor. Un proiect grandios şi ispititor prin noutatea lui absolută pe plan naţional, dar care reclama tocmai de aceea o muncă de concepţie şi execuţie lipsită pînă la data respectivă de aproape orice tradiţie şi experienţă practică în ţara noastră. Ideea a fost înaintată catedrei de mecanisme şi organe de maşini — condusă şi atunci ca şi acum de prof. dr. ing. Ion Drăghici — şi a stîrnit, cum era de aşteptat, numeroase controverse pasionale. Instalaţia, de o mare complexitate, necesita proiectarea şi realizarea a nu mai puţin de 1 500 repere de mare precizie. Agregatul se fabrică la ora actuală doar în cîteva ţări din lume şi în cadrul unor întreprinderi cu mare tradiţie în acest domeniu. Mai trebuie să arătăm apoi că activitatea de cercetare în metalurgie şi electrotehnică (ca dealtfel, şi în alte domenii în care oţelul constituie parte componentă a unor ansambluri constructive) este astăzi de neconceput în lipsa unor asemenea instalaţii. Comportarea oţelului pe timp îndelungat, la temperaturi şi sarcini constante, reprezintă punctul de referinţă în orice activitate de concepţie şi execuţie vizînd utilizarea acestui metal în scopuri tehnologice.

Ideea a fost acceptată pînă în cele din urmă (dar, aşa cum aminteam, după discuţii furtunoase), bucurîndu-se de girul catedrei de mecanisme şi organe de maşini şi sprijinul rectoratului universităţii braşovene, prof. dr. ing. Florea Dudiţă, inimos şi activ ca totdeauna în sprijinirea unor proiecte menite să răspundă unor necesităţi ale economiei naţionale. De un sprijin constant s-au bucurat cercetătorii şi din partea Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, care a angajat pe bază de contract să sprijine şi, evident, să finanţeze travaliul conceptual şi de înfăptuire practică a lucrării. A fost menţionat şi faptul că instalaţia trebuie să fie realizată la nivelul tehnicii mondiale şi, deci, să prezinte şi garanţia că, odată intrată în producţie de serie, va cuceri şi interesul unor viitoali beneficiari din străinătate.

A urmat, aşa cum era de prevăzut, o muncă herculeană, de documentare şi apoi de proiectare. Activitatea a antrenat şi alţi entuziaşti, între care este cazul să-l amintim pe inginerul Dumitru Pascu, şeful laboratorului de încercări fizice de la I.M.G.B. Au fost angajate de asemenea colaborări şi cu Institutul politehnic din Iaşi.

Lucrarea a fost înaintată pentru brevetare la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci, care la rîndu-i a solicitat avizul de specialitate al Institutului de sudură şi încercări de metale din Timişoara. Dar acesta din urmă nu s-a grăbit să avizeze favorabil lucrarea. Mai mult decît atît : împreună cu catedra de rezistenţă a materialelor din cadrul Institutului politehnic din Timişoara, respectivul institut s-a antrenat într-o concurenţă neprietenească, botărînd, cu alte cuvinte, proiectarea şi realizarea unei instalaţii similare.

N-am înţeles nici noi, aşa cum n-au înţeles la momentul respectiv nici specialiştii braşoveni, care a fost mobilul acestui fapt, ce a determinat această competiţie cam absurdă, lipsită de orice raţiune ştiinţifică, de orice legitimare civică şi profesională. O problemă de orgoliu, de vanitate lezată, de subapreciere a potenţialului creator al cercetătorilor braşoveni ? Cert este că acestia din urmă nu s-au dat bătuţi. Renunţînd la brevete, ei au continuat munca de cercetare.

La ora actuală instalaţia pentru determinarea comportării la fluaj şi relaxare a oţelurilor a devenit o realitate. Ea a trecut cu bine examenul tostărilor, lucrînd neîntrerupt, zi şi noapte, mai multe săptămîni. Pe baza prospectelor întocmite şi difuzate în mai multe unităţi de cercetare şi producţie din ţară s-au primit, pînă la ora actuală, comenzi ferme din partea Institutului politehnic din Cluj-Napoca, din partea ICEMENERG-ului şi a Universităţii din Braşov. Instalaţia urmează să fie fabricată în serie de către I.A.U.C. Bucureşti. La începutul acestui an O.S.I.M.-ul a acordat, în sfîrşit, şi cuvenitele brevete de invenţie colectivului de cercetători braşoveni.

Noua instalaţie întruneşte toate performanţele prin care se recomandă agregatele similare din străinătate. Ea va aduce ţării o importantă economie valutară.

Staţia-pilot pentru valorificarea şisturilor bituminoase.

La ce rezultate au ajuns cercetătorii timişoreni ? După cîte ştiam informaţi, ei au realizat, în paralel, o instalaţie destinată aceluiaşi scop. Nu-i cunoaştem valoarea şi parametrii calitativi (şi nici nu vom reproduce în această privinţă părerile universitarilor braşoveni). Dorim din tot sufletul ca şi această instalaţie să se recomande prin virtuţi de excepţie cu toate că o confrerie profesională şi colegială ar fi avut darul de a optimiza munca de cercetare şi cea de execuţie a celor două colective.

Şi un procedeu pentru valorificarea şisturilor bituminoase

Ideea realizării unei instalaţii pentru gazeificarea şisturilor bituminoase aparţine tot cercetătorului Alexandru Forje, mentorul şi animatorul unui cerc pluridisciplinar de cercetători, la care au aderat, aşa cum am mai avut prilejul să o spunem, şi numeroşi universitari din Bucureşti şi Braşov. Propunerea a fost înaintată de data aceasta catedrei de utilaj tehnologic a Universităţii din Braşov. Tema de cercetare a fost condusă de un colectiv larg din cadrul căruia au făcut parte prof. dr. ing. Vasile Vulcu şi prof. dr. ing. Victor Hoffmann, prorectori ai universităţii, şi şef de lucrări ing. Cornel Samoilă. Propunerea s-a bucurat şi ea de îndată de sprijinul şi ajutorul material al C.N.S.T.

Şisturile bituminoase, reamintim cititorilor noştri, sînt compuşi anorganici, aflaţi în mari cantităţi şi în straturile de suprafaţă ale subsolului românesc. Ele au intrat în atenţia specialiştilor abia în clipa în care spectrul crizei de energie a devenit o tristă realitate în lumea contemporană.

După nenumărate cercetări, universitarii braşoveni au realizat un gazometru capabil de a extrage din şisturi doar substanţa combustibilă şi de-a o converti în gaze combustibile. Puterea calorică a gazului obţinut s-a dovedit extrem de avantajoasă : 2 300 de kilocalorii pe metru cub, deci foarte apropiată de cea a gazelor de furnal şi sondă. Uşor transportabil, gazul poate ajunge prin conducte direct în arzătoarele cazanelor, deci poate alimenta o termocentrală de mari proporţii.

Experienţele au fost făcute pe o staţie pilot (construită în întregime în atelierele universităţii) iar în clipa de faţă se preconizează construirea unei instalaţii semiindustriale. Cercetătorii au propus de asemenea brichetarea unui amestec alcătuit din şisturi bituminoase şi prese turte filtru (reziduuri rezultate din exploatările carbonifere) pentru o mai completă utilizare a acestor zăcăminte potenţiale de materii energetice.

Din păcate, pînă la ora actuală O.S.I.M.-ul a refuzat să brevăteze lucrarea, iar institutele de specialitate continuă să o privească cu scepticism şi dezinteres.

După cum se ştie, utilizarea şisturilor bituminoase pentru alimentarea unor cuptoare de termocentrale a mai făcut obiectul unor cercetări acceptate în mod oficial. Am publicat şi noi un articol consacrat acestor investigaţii. Nu este nici locul şi nici menirea noastră de a considera un procedeu superior celuilalt, de a aprecia sau de a subaprecia unul din aceste două rezultate. De fapt nu considerăm că există vreo incompatibilitate între cele două metode de exploatare propuse. Amîndouă pot fi testate experimental sau pot fi utilizate (evident în urma unor examene severe), pentru valorificarea practică a şisturilor bituminoase. Este o concluzie la care ne îndeamnă nu numai bunul-simţ, ci şi avantajele certe dovedite şi demonstrate de cercetătorii braşoveni.

LIVIU TIMBUS ■

O instalaţie de milioane

● CHIAR MULTE MILIOANE DACĂ INSTALAŢIA AR FI MAI BINE FOLOSITĂ

La „Electromureş" din Tîrgu Mureş, firească, unde se produc, printre altele, cabluri, mai bine-zis conductori electrici de multe tipuri, conform tehnologiei — şi trebuie să spunem : o tehnologie absolut normală — rămîneau ca resurse materiale, capete din colaci deveniţi marfă finită. Aşa cum rămîn cupoanele la metrajele dintr-o prăvălie cu stofe şi stămburi. Nimeni nu se gîndea să arunce aceste resurse materiale, erau în ele înmagazinate muncă şi mai ales un metal scump, cuprul, dar adevărul este că nu erau solicitate nicăieri. Să ardem PVC-ul de deasupra (adică izolaţia conductorului) şi să recuperăm cuprul ! — s-a propus atunci, nu se mai ştie exact de către cine. A început astfel recuperarea resurselor materiale şi în unele zile deasupra frumosului oraş de pe Mureş apărea un nor plumburiu şi urît mirositor fiindcă pînă la urmă norul format din particule grele ce conţineau acid clorhidric, oxizi de plumb etc., cobora la sol provocînd ceea ce se numeşte foarte exact poluare. Mureşenii îşi pot reaminti chiar de o zi a dezastrului cînd deasupra unui cartier a coborît un asemenea nor. Întreprinderea a fost amendată aspru şi i s-a interzis să mai folosească procedeul de ardere a resurselor materiale de cabluri.

Un colectiv de proiectanţi condus de chimistul Iosif Csorvaşi, oameni inimoşi şi mai ales cu multe idei, şi-a propus rezolvarea problemei recuperării în un mod elegant şi cît mai eficient. Eficient fiindcă prin arderea PVC-ului se ardea şi o însemnată cantitate de cupru, uneori, în raport de diametrul conductorului, aceasta depăşea procentul de 70 la sută. În intenţia sa chimistul Csorvaşi s-a întîlnit cu un vechi prieten din copilărie, constean, Vasile Gliga, şeful depozitului de colectare şi prelucrare a resurselor materiale metalice. I.C.M.-ul, cum o ştie toată lumea, care preluia resursele materiale de la „Electromureş" cît şi de la alte întreprinderi, avea greutăţi cu valorificarea, deoarece oriunde ar fi căutat un loc mai ascuns privirilor arderea PVC-ului nu rămînea fără urmări. Recunoaşte şi astăzi tovarăşul Gliga că ar fi fost gata să ofere şi fonduri materiale pentru a ajuta echipa de proiectanţi dar n-a fost nevoie, stimulul moral, „nu numai tu ai nevoie, ci şi eu", fiind chiar mai preţios. Fapt este că echipa, după multe încercări necesităţi sau cu eficienţă scăzută (de pildă: prin trecerea resurselor materiale printr-un mediu cu temperatură foarte scăzută PVC-ul crapă şi lasă conductorul de cupru liber), a ajuns la finiş. S-a realizat un granulator, un fel de moară la care bucăţile de cablu sînt tocate la dimensiuni dictate de dezlipirea masei plastice de cupru, precum şi un separator în care datorită unui lichid cu densitatea situată între cele două materiale face operaţia de alegerea grîului de neghină. Am văzut cum lucrează acum această instalaţie : cu o bandă rulantă de proporţii reduse, un mic transportor să-i zicem, granulatorul este alimentat cu resturile de cabluri adunate de prin aceţii. Din granulator prin cădere liberă tocătura ajunge în băile separatorului. La anumite intervale unul din cei doi oameni care manipulează şi supraveghează instalaţia colectează de pe fundul tăvilor cuprul. Un cupru de cea mai bună calitate, adică aşa cum arată în interiorul conductorului electric, deci o recuperare de sută la sută. Într-un fel munca celor doi muncitori seamănă cu a căutătorilor de aur care scot de prin rîuri pepite pure. Şi într-un fel aşa şi este fiindcă instalaţia realizată de echipa lui Csorvaşi aduce întreprinderii economii anuale de 10 000 000 lei, bani care contribuie ca valoarea producţiei nete să crească simţitor.

Noi am explicat puţin mai pe larg caracterul acestei ingenioase instalaţii fiindcă credem în posibilităţile ei de folosire în numeroase alte întreprinderi. Deocamdată şi-a instalat una asemănătoare — cu sprijinul oamenilor de la Electromureş — chiar baza centrală a I.C.M.-ului, cea de la marginea Bucureştiului iar întreprinderea de cabluri din Capitală şi-a trimis reprezentanţii pentru achiziţionarea unei instalaţii de la Tîrgu Mureş. Mai sînt însă şi alte fabrici de cabluri despre care nu putem spune aceleaşi lucruri. Mai sînt însă şi numeroase întreprinderi fără specificul de mai sus, unde folosirea instalaţiei ar aduce foloase producţiei nete şi mai ales o recuperare rapidă a preţiosului cupru. Ne gîndim la toată gama de unităţi din ramurile electronică şi electrotehnică care, producînd aparatură şi instalaţii, folosesc la conexiuni conductori electrici de diferite tipuri din cupru sau aluminiu. Ne gîndim la asemenea unităţi fiindcă se ştie că în operaţiile de montaj rămîn capete mici de conductori ce cad pe jos şi adesea se aruncă odată cu gunoiul.

Spunînd toate acestea ne mirăm faptul că instalaţia care nu funcţionează doar de ieri nu şi-a găsit încă larg aplicabilitate ; atît „Electromureşul" cît şi unele din întreprinderile despre care am vorbit aici aparţin aceluiaşi minister, deşi creatorii ei n-au făcut şi nu fac nici un secret din realizarea lor. Dar timpul nu e trecut !

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Ce mai face doctorul Mihai Zavergiu?

S-au împlinit trei ani de la publicarea primului nostru articol consacrat metodei terapeutice propuse şi experimentate de medicul bucureştean Mihai Zavergiu Theodoru. Intrat în cel de-al 66-lea an al vieţii sale, autorul revitalizării celulare prin vasodilataţie periferică totală ne demonstrează în continuare aceeaşi vitalitate debordantă, aceeaşi putere de muncă şi vioiciune a spiritului. Vizitîndu-l de mai multe ori în acest interval de timp, i-am regăsit de fiecare dată fie în grădina casei sale, unde îşi îngrijeşte cu pricepere şi migală livada cu pomi fructiferi şi straturile de legume, fie răspunzînd zecilor de scrisori pe care le primeşte zilnic. Şi tot de fiecare dată, doctorul Zavergiu n-a scăpat ocazia să ne reamintească faptul că-şi datorează sănătatea şi optimismul metodei sale terapeutice, că, paradoxal, se simte mai în putere acum decît în urmă cu 25 de ani, sfertul de veac scurs mărcind, în ceea ce-l priveşte, descoperirea şi folosirea metodei ce îi poartă numele.

Reamintim cititorilor noştri că recomandările interlocutorului nostru nu se bazează nici pe descoperiri prioritare, nici pe revizuirea unor procedee clasice. Meritul doctorului Zavergiu este acela de a fi reunit într-o concepţie unitară practici terapeutice vechi de cînd lumea.

Spre regretul nostru şi în primul rînd al miilor de pacienţi virtuali, lucrarea medicului Zavergiu n-a izbutit să cucerească pînă la ora actuală interesul vreunei edituri. Ea ar fi trebuit de mult să vadă lumina tiparului, eventual în cadrul colecţiei de broşuri pe teme de educaţie sanitară, iniţiată şi pusă la dispoziţia publicului larg de către Editura medicală.

În lipsa acestui sprijin, cercurile de „zavergişti" s-au descurcat cum au putut. Lucrarea s-a bucurat de un larg ecou în toate zonele ţării, iar scrisorile sosite din străinătate dovedesc că procedeul a fost experimentat cu succes în Franţa, Spania, U.R.S.S. Interes pentru lucrarea medicului român au manifestat chiar şi personalităţi ale lumii medicale internaţionale. Amintim în acest sens scrisorile extrem de amabile sosite din partea profesorului Albert Thomas (Centre International de recherche pour le cancer — Lyon), a profesorului dr. Helmuth Denck (Krankenhaus der Stat — Wien-Lainz) şi a Centrului liber american de cooperare — Biblioteca Hispanica. De curînd, prin intermediul unei scrisori sosite din Noua Zeelandă, un grup de cetăţeni solicită trimiterea metodei în versiune engleză, deoarece, spun semnatarii misivei, numeroşi amatori nu dispun decît de un rezumat al lucrării, iar acesta în limba franceză, grai mai puţin cunoscut în acest colţ de lume.

Vom reproduce în continuare, aşa cum am făcut-o şi cu altă ocazie, extrase din cîteva scrisori sosite în ultima vreme pe adresa doctorului Mihai Zavergiu.

Mitică Constantin, inginer, Bucureşti : După ce un amic mi-a vorbit de metoda „dr. Zavergiu" am început să fac masaje de piele în zona cap-gît. Speram ca să remediez astfel o sensibilitate excesivă a zonei amigdalo-faringo-laringiană. Concomitent am făcut şi unele mişcări de gimnastică de cameră. Spre bucuria mea, după puţin timp, am constatat o diminuare a sensibilităţii mai sus-menţionate, iar acum pot să afirm că, după o perioadă de tratament de două luni, sensibilitatea a dispărut complet. Precizez că am scăpat şi de acea senzaţie de nesiguranţă în mers care mi-a apărut într-o stare incipientă cu circa un an în urmă.

Constantin Dragomir, pensionar, Bucureşti : După circa două luni de la practicarea indicaţiilor dv. privind realizarea prin automasaje a unei vasodilataţii periferice generale, mi-au dispărut aproape cu totul durerile reumatismale din regiunea bazinului şi constat cu bucurie că mi s-a ameliorat sensibil şi artroza de la genunchiul drept.

S. Bejan, inginer, Mediaş : Ameliorarea obţinută de mine constă în reversarea la un echilibru mai stabil în mers şi în poziţia stînd, mişcare mult mai uşoară a degetelor picioarelor, ridicarea pe vîrfuri etc. Constat de asemenea o mai mare siguranţă în mersul pe jos.

În sfîrşit, aceste cîteva cuvinte adresate medicului Zavergiu de către un alt corespondent al său, tovarăşul **Francisc Brediceanu** din Cluj-Napoca, felicitări şi urări la care subscriem din toată inima : „Vă rugăm să primiţi felicitările mele şi ale numeroşilor mei prieteni şi colegi care practică zilnic metoda dumneavoastră şi care se simt excelent şi nu mai utilizează medicamente. Vă dorim multă sănătate şi vă dorim să ajungeţi şi să treceţi de vîrsta de 100 de ani !"

LIVIU MAIOR ■

Pe uşa larg deschisă a perisabilităţilor, escrocul se cinsteşte cu şampanie!

Individ inteligent, abil şi corupt, Pavel Victor n-a avut nevoie de prea mult timp, după ce a fost „uns" în funcţia de administrator general al secţiei 16 şampanie pendinte de I.V.S. „Zarea", pentru a-şi da seama că terenul era fertil (a se citi : slabă evidenţă a producţiei, control superficial etc.) pentru punerea pe picioare a unei afaceri rentabile.

Punctul cheie al planului său l-au constituit perisabilităţile acordate cu generozitate de normativele ce se aplicau procesului de fabricaţie a băuturilor, perisabilităţi care, în faza de „întoarcere" a şampaniei brute, de pildă, atingeau un procentaj admis de 19 la sută (!). Şi cum aceste procentaje însemnau de fapt sute şi sute de sticle, Pavel a luat hotărîrea să meargă cu raportarea sistematică a acestor pierderi planificate pînă la limita superioară admisă de norme, diferenta dintre producţia propriu-zisă şi producţia raportată urmînd să devină o sursă de profit pentru el.

Pentru a-şi pune intenţiile în aplicare administratorul trebuia fie să-şi apropie nişte oameni pe care să se sprijine în complicata dar rentabila afacere ce o punea la cale (lucru care însă nu-i prea surîdea, căci vorba aceea : ce ştie unul, ştie unul, ce ştiu doi, ştiu mai mulţi), fie să-şi creeze un asemenea statut încît nimeni să nu-şi permită să se amestece în treburile sale. A ales această din urmă cale, scop în care a trecut, în calitatea sa de administrator general răspunzător de gospodărirea tuturor mijloacelor unităţii, de realizarea planului de producţie şi coordonarea activităţii unităţii din subordine, la instaurarea unui climat de dominare, de conducere abuzivă, transformînd treptat secţia de producţie într-o feudă proprie, pe care o „administra" după bunul său plac. Dacă se întîmpla ca vreunul dintre subordonaţii săi să nu se conformeze dispoziţiilor date, era vai de el. Pavel trecea la aplicarea măsurilor de represiune şi nu se lăsa pînă nu îl „liniştea" — după cum îi plăcea să se laude în faţa celorlalţi. Pe gestionarul Gheorghe Maziliu, care şi-a permis ca în anumite perioade să refuze cererile administratorului, l-a mutat de colo-colo prin secţie pînă „i-au venit mintile la cap", iar lui Boicu Ion, alt gestionar „indisciplinat", i-a făcut 4 inventare în decursul unei singure săptămîni.

Procedînd în acest mod a reuşit să-şi impună stilul, să devină o adevărată sperietoare pentru cei cu care lucra, să obţină de la aceştia executarea dispoziţiilor ce le dădea fără crîcnire. Asta şi urmărea ! Sigur, este de mirare că un timp destul de îndelungat o masă mare de oameni, în rîndul cărora se aflau comunişti, muncitori cu experienţă, s-au lăsat dominaţi de acest infractor lipsit de scrupule, capitulînd în faţa mendrelor sale. Tot aşa cum este de mirare cum de n-a sesizat nimeni din conducerea întreprinderii „Zarea", din forurile tutelare ale acesteia că la secţia 16 treaba nu merge cum trebuie, că se fac abuzuri, că se promovează un sistem favorabil sustragerilor din avutul obştesc. Este de mirare, dar aşa s-au petrecut lucrurile, iar Pavel Victor n-a întîrziat să profite de ele...

Citîm din declaraţiile unor martori.

„...în perioada cît am lucrat la sectorul „degorjare", Pavel îmi cerea în medie circa 5 sticle de şampanie pe zi, fără forme legale. Sticlele erau luate de personalul C.T.C. şi duse în biroul său. În afara acestor 5 sticle, personalul C.T.C. mai lua zilnic 2—3 sticle pentru analiză..." (din declaraţia lui Gh. Mazilu).

„...începînd de la data luării de către mine în primire a serviciului, administratorul îmi cerea zilnic cîte 9—12 sticle de şampanie de diferite sortimente, fără forme legale. În acest mod, în perioada anilor 1975—1977 am dat inginerului Pavel Victor circa 3 300 de sticle..." (din declaraţia martorului C. Ilariu).

„...Pavel Victor afirma că pentru sticlele date nu voi păti nimic, căci el răspunde şi este şeful secţiei, iar ceea ce dau este din perisabilităţile legale ce le are sectorul meu. Mă asigura că nu a ieşit nimeni lipsă în gestiune şi nu va plăti nimeni..." (din declaraţia martorului R. Ilie).

Aşadar, după ce şi-a creat climatul propice sustragerii, Pavel Victor a trecut la acţiune, materializată sub forma solicitării zilnice de la gestionari a unui număr de sticle de şampanie. Pentru a îmbrăca aceste cereri într-o anumită haină justificativă, el a creat nişte probe de şampanie noi, neprevăzute în vreo tehnologie de producţie, numite : „proba de la ora 10", care era sticla destinată a fi servită la micul dejun, şi „proba de frigider", care era sortită vizitelor speciale (!). Cantităţile date de fiecare gestionar erau acoperite o parte prin perisabilităţile acordate fazei de „degorjare" (unde se înlătură reziduurile de drojdie), iar altă parte prin perisabilităţile depozitului de şampanie brută, care avea cel mai mare scăzămînt (19 la sută). Astfel, şefii de depozite declară că din dispoziţia lui Pavel Victor dădeau gestionarilor de la secţiile „degorjare" şi „finită" cantităţi de şampanie care compensau pe cele primite de administrator. În luna iulie 1978, administratorul infractor a primit şi a sustras nu mai puţin de 200 de sticle de şampanie rozé, iar în luna următoare, din dispoziţia sa, au fost finisate 100 de sticle de către muncitoarele S.M. şi B.S., care au fost transportate în magazia cu produse finite a gestionarului Soare Dorinel. Acesta declară că, apoi, cele 100 de sticle au fost solicitate de Pavel în decursul a 5 zile şi el le-a dus în biroul acestuia. De fiecare dată cînd primea un nou număr de sticle, administratorul, pentru a nu fi păcălit (!), însemna cu o linie pe piciorul rastelului fiecare sticlă ce-i fusese adusă. Verificîndu-se la data de 23 ianuarie a.c. această afirmaţie, la faţa locului, s-a identificat, într-adevăr, operaţiunea făcută de Pavel.

În total, în urma verificărilor făcute, organele de anchetă au reţinut în sarcina infractorului Pavel Victor cantitatea de 5 266 sticle de şampanie sustrase, în valoare de 184 310 lei, sumă ce reprezintă prejudiciul real adus de acesta întreprinderii „Zarea". S-a mai stabilit că şampania era scoasă din unitate fie în portbagajele maşinilor diferitelor persoane care-l vizitau pe Pavel, maşini care treceau necontrolate la poartă pentru că aşa dorea tovarăşul administrator, fie în maşina care îl deservea pe el personal. Şoferul A. Anghel, care a lucrat o perioadă pe această maşină, declară că a transportat la domiciliul şefului său peste 150 de sticle cu şampanie, despre care acesta spunea că le-a luat cu acte pentru rezolvarea unor situaţii speciale...

Cît de avid era după bani nemunciţi acest individ ne-o dovedeşte şi faptul că el şi-a extins activitatea infracţională şi asupra altor sectoare de activitate ale unităţii al cărei şef era, pretindu-se la ceea ce în mod obişnuit se numesc... găinării. Astfel, în perioada în care s-a ocupat cu furtul şampaniei, folosind forţa de muncă a secţiei 16, Pavel Victor a dispus cultivarea şi recoltarea terenului din incinta unităţii cu trandafiri şi lucernă. Mirosise el că şi din treaba asta se poate ciupi ceva. Şi, într-adevăr, valorificînd recolta obţinută de pe aceste terenuri a reuşit să-şi însuşească şi de aici suma de 14 535 lei. De asemenea, în iulie 1977, muncitorul G. Iancu a venit la Pavel şi l-a rugat să-l ajute să cumpere cu prioritate, în rate, un autoturism. Întrezărind un cîştig şi din această situaţie, i-a promis în mod mincinos solicitantului că-i va rezolva problema, pretinzîndu-i pentru acest serviciu suma de 1 500 lei. Apoi a luat cererea cetăţeanului şi a expediat-o pur şi simplu prin poştă la I.D.M.S., iar acesta a primit, două luni mai tîrziu, răspuns negativ. Văzînd că a fost înşelat, Iancu i-a cerut lui Pavel să-i înapoieze banii, dar acesta l-a refuzat, iar cînd problema a ajuns la conducerea întreprinderii a afirmat că-i datorează reclamantului doar 600 de lei, reprezentînd contravaloarea unui minicalculator cumpărat de la acesta ! În fine, Pavel Victor mai are la activ şi alte fapte infracţionale care, una peste alta, alcătuiesc un dosar penal voluminos. Aşadar, în ceea ce priveşte persoana infractorului lucrurile sînt clare. Neclare rămîn însă condiţiile care au favorizat activitatea antisocială a acestuia de-a lungul a cîtorva ani buni. Oare ce răspundere a muncii o fi existînd la nivelul C.V.V. şi I.V.S. „Zarea", dacă acestea nu s-au întrebat nici o clipă cum de se face că la secţia 16 şampanie cotele de perisabilităţi solicitate (şi aprobate) se situau întotdeauna la limitele lor maxime ?! Sau ce fel de control exercitau aceste foruri dacă nu au fost capabile să sesizeze jongleriile care se făceau între depozite şi gestionari, cu mii şi mii de sticle de şampanie, dacă nu au descoperit că între producţia propriu-zisă şi cea raportată erau discrepante mari, de ordinul a sute de mii de lei ? Sigur, e greu de răspuns la aceste întrebări. Greu, dar nu imposibil şi, mai ales, necesar. Cel puţin pentru a se cunoaşte, fie şi în ceasul al 12-lea, cine poartă răspunderea morală pentru această importantă delapidare din avutul obştesc şi a se trage învăţămintele necesare.

VALERIU RĂMNICEANU
ION CHILOM

CELINE EMILIAN : Cai

Povestea unei performanţe umane (XIII)

Universitatea curajului

Tot mai frecvent scrisorile lui Vasile Adamescu poartă adresa Hadley School — S.U.A., statul Illinois. Şcoala funcţionează încă din 1922, fiind fondată de dr. William Hadley, profesor la un colegiu din Chicago, şi poartă un nume semnificativ : **Universitatea curajului...**

Aştepta întotdeauna confirmarea răspunsurilor cu emoţie. Adesea îi răspunde chiar directorul şcolii, dr. Richard Kinney, şi el nevăzător-surd, binecunoscut tiflolog pe plan internaţional. Cît despre Geraldine Lawhorn, instructoarea lui, află că e şi ea nevăzător-surdă, că e o sculptoriţă foarte talentată. Dialogurile acestea devin pentru el pasionante. Îi investighează modul de viaţă, aptitudinile, îi descoperă lacune, îi dezvoltă capacitatea de înţelegere şi de adaptare. Aproape în fiecare scrisoare, în afara răspunsurilor la întrebările Universităţii curajului, descrie munca şi viaţa lui, lupta dusă de el şi cei din jurul său, paşii făcuţi în lumea cunoaşterii.

...Se încheie încă o sesiune. Era fericit. Acasă, în camera lui de la etajul III al Liceului de nevăzători, încerca o retrospectivă. Muncise enorm. Poate chiar mai mult de 12 ore pe zi. Colegii au fost şi ei tot timpul alături de ei. L-au ajutat în transcrierea notiţelor şi a bibliografiei, l-au condus adesea de la cămin spre şcoală, i-au comunicat operativ discuţiile ce se purtau în sala de seminarii sau în laboratoarele facultăţii. A continuat să fie alături de el şi fostul diriginte, profesorul Gheorghe Stancu. De cîţiva ani se pensionase, dar continua să-l considere pe Vasile ca pe elevul lui, faţă de care obligaţiile sale de dascăl şi om nu se pot încheia niciodată.

Atunci, cînd gîndurile-i erau atît de împovărate, a simţit uşă deschizîndu-se larg. A-ntins mîna, curios să-şi confirme intuiţia. Da. Recunoscuse. Era directorul şcolii, profesorul Chirilă, venit să-i spună că a sosit în şcoală o delegaţie din S.U.A., care doreşte să-l vadă.

Peste puţin timp coborî spre sala direcţiunii cu „Picht"-ul şi maşina de scris „Consul". Ştie că în astfel de ocazii are nevoie de ele pentru a comunica mai rapid. Era emoţionat. A salutat respectuos, apoi a făcut cunoştinţă cu oaspeţii americani, veniţi din San Francisco, care i-au scris numele în palmă : Tampolsky, Smith şi Boldi. Vorbeau în engleză. Era prima oară cînd simţea şi mai presantă dorinţa de a învăţa această limbă de largă circulaţie internaţională. Vasile răspundea calm la toate întrebările. Domnul Tampolsky, impresionat de corectitudinea comunicării cu Vasile, a cerut îngăduinţa să-l înregistreze pe bandă de magnetofon. A bătut apoi la maşină cîteva rînduri despre ei şi viaţa studenţească, oferindu-le spre amintire adresa şi autograful său. Le-a vorbit şi despre participarea sa la Universitatea curajului, despre prietenii lui din Franţa, Belgia, Uniunea Sovietică sau Iugoslavia. Cînd a venit vremea plecării, Vasile a ţinut mult să le spună că în scurt timp va absolvi facultatea şi că va deveni cercetător ştiinţific la universitate. E visul lui cel mai scump. S-a ridicat, iar la plecare i-a salutat pe oaspeţii americani în limba lor : Good bye !

Viaţa lui Vasile Adamescu se desfăşoară normal. Barierele sînt cunoaştere au fost încet-încet învinse. E foarte aproape ziua cînd pentru prima oară în istoria învăţămîntului românesc un orb-surd va absolvi o facultate. Dar mai impresionant poate decît acest record e altul : nivelul la care a ajuns ! La şcoală continuă să vină oaspeţi din întreaga lume. Profesoara Maria Borisova din Uniunea Sovietică felicită în cartea de aur a liceului şcoala românească pentru succesele deosebite obţinute în instruirea lui Vasile Adamescu. Acelaşi lucru îl fac Nicola Stefanovschi din Iugoslavia şi alte delegaţii din Liban, Franţa, China...

Şi-a fixat deja şi reperele lucrării de diplomă. Vrea să explice în cuprinsul ei chiar modul cum a ajuns să pereeapă realitatea înconjurătoare în lipsa principalelor simţuri : văzul şi auzul, prin intermediul analizatorilor rămaşi valizi, în urma bolii grele pe care a suferit-o în 1946, atunci cînd avea doi ani şi jumătate...

Are ferma convingere că se poate orienta destul de bine în spaţiu, reuşind să reprezinte corect lumea materială pe care o percepe, considerînd că imaginile sale despre realitatea înconjurătoare sînt aproape identice cu ale văzătorilor-auzitori. E însă conştient că drumul acesta spre tainele lumii înconjurătoare n-a fost parcurs uşor. Că el se datorează în primul rînd semenilor săi. Dealtfel, obişnuieşte frecvent să spună cu mîndrie că el „vede" şi „aude" cu ochii şi cu urechile societăţii...

Zilnic îşi rezervă cîteva ore şi pentru pregătirea lucrării de diplomă. Se gîndeşte cu emoţie la acest moment. Se va despărţi greu de colegi, de viaţa de student, care a-nsemnat pentru el o altă lume. S-a integrat cum nu se poate mai firesc. Colegii îl simpatizează. Îl invită să-şi petreacă vacanţele cu ei. Una dintre colege, Drăgan, l-a invitat să treacă şi prin Sibiu, oraşul ei natal. I-a vorbit adesea despre Dumbrava Sibiului, despre grădina zoologică şi muzeul Brukenthal, despre oraşul nou şi cel vechi sau despre cartierul Hipodrom în care locuieşte, dorind a i le „arăta" pe viu.

Participă şi la activitatea ştiinţifică studenţească, alături de colegii săi. Cel mai mult s-a simţit atras de psihologie. Şi nu s-a mulţumit doar să „asiste". A prezentat şi comunicări, verificîndu-şi astfel multe din ideile care aveau să alcătuiască lucrarea de diplomă. Ţine şi azi bine minte ziua de 25 martie 1977. Într-un amfiteatru din clădirea centrală a Universităţii din Cluj-Napoca se adunaseră studenţi şi cadre didactice. Era într-un fel emoţionat : susţinea pentru prima oară public o comunicare ştiinţifică. Tema : Orientarea în spaţiu în absenţa văzului şi auzului. Se gîndeşte să participe şi la sesiunea ştiinţifică a cadrelor didactice şi a studenţilor, care va avea loc în luna mai. L-ar tenta să abordeze o comunicare despre posibilităţile dezvoltării psihice a nevăzătorilor-surzi, dar tot atît de pasionant ar fi să comunice asistenţei şi imaginile lui despre progresele sale şcolare şi universitare...

De fapt, întreaga lui activitate din ultimii ani a avut un pronunţat caracter de cercetare. A continuat să cunoască realităţile, să pătrundă cît mai intens mecanismul lor, să se pregătească pentru viitoarea lui profesie pe care o visează mereu : să devină cercetător ştiinţific, spre a putea veni în ajutorul handicapaţilor senzoriali. Începe să se intereseze tot mai mult de ei. Îi scrie prietenului său, Laurenţiu Crişan, să se intereseze dacă în judeţele apropiate mai sînt orbi-surzi. Îl interesează totul despre ei, pentru a le putea veni în ajutor. Face apel către toţi instructorii sociali ai filialelor teritoriale din ţară, scrlind Consiliului central al Asociaţiei nevăzătorilor din Bucureşti, dorinţa lui de a se ocupa de instruirea şi educarea tuturor orbilor-surzi din România. Păstrează şi azi toate notiţele. A muncit enorm şi a cheltuit mulţi bani pentru transcrierea cursurilor. Le va pune la dispoziţia viitorilor săi elevi sau studenţi, gratis...

Dar pe măsură ce ziua examenului de stat şi a repartizărilor se apropia, un alt gînd devine obsedant, chinuitor. Are 33 de ani şi visează să-şi întemeieze un cămin, să fie fericit, să aibă o soţie bună, înţelegătoare, dar mai ales copii. Copiii pe care e sigur că-i va iubi ca nimeni altul în lume...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAŢĂ

Investițiile — la termen!

Da, sîntem în urmă față de grafice, dar, rețineți, restanțele vor fi recuperate pînă la 15 mai!

„Fiecare la locul său de muncă să facă totul pentru a-și îndeplini în condiții cît mai bune îndatoririle ce-i revin în sistemul nostru socialist, în diviziunea muncii, în toate domeniile de activitate."

NICOLAE CEAUȘESCU

La toamnă, în octombrie, Centrala electrică II Craiova, în stadiul de șantier acum, va trebui să dea căldură : pentru două cartiere de locuințe și pentru întreprinderea de autoturisme „Oltcit". E musai ! Termenele deci bat la ușă, dar lucrările sînt rămase în urmă. O cauză, independentă de constructori, ar fi întreruperea timp de două luni a activității ; s-a discutat asupra amplasamentului investiției. Acum însă obiectivul poate fi atacat din toate părțile, restanțele, stă în putința oamenilor, pot fi recuperate, e drept, dar nu în ritmul în care se lucrează.

— Vă văd supărat. De ce ? întreb.

— Pentru că, uite, nu știu cum să mă împart, la care utilaj să alerg mai întîi.

— Chiar așa, sînt multe utilaje defecte pe șantier ?

— Sînt, pentru că unii tineri nu-și îngrijesc utilajele ; nu sînt slabi meseriași, dar nu depun interes în exploatarea mașinilor. Iată, utilajul ăsta e un lansator, mașina nr. 1 aici, pe șantier, dar stă defectă de trei zile. Am trimis doi oameni să-l repare, și, sincer să fiu, mai rău au încurcat țițele.

— Cînd credeți că va fi gata ?

— Mîine nu, pentru că trebuie să alerg la Ișalnița, după piese, așa că pe poimîine va fi gata. Acum trebuie să alerg la excavatorul pe care lucrează fiul meu. Dinu. El a fost în concediu, mașina a rămas pe mîinile altuia și a stricat-o. Pentru că el e titularul mașinii, l-am chemat din concediu, a venit, eu îi repar excavatorul și să începă lucrul, poate mai reducem din restanțe.

Din discuțiile cu mecanicul de reparații Alexandru Bălănică, om cu părul cărunt, devotat șantierului, aflăm că utilajele nu se exploatează la capacitate, uneori, e adevărat, și din lipsa pieselor de schimb, dar de cele mai multe ori din cauză că nu sînt îngrijite. Printre acestia, din cîte am reținut noi, se numără și mecanicul lansatorului de față, defect, Gheorghe Cîrjan, precum și Nicolae Tătaru și Dumitru Ștefan. Mecanici buni sînt însă destui : Vasile Patrulel, Gheorghe Stefănoiu, Constantin Gelei, Gutu Silvestru, Nicu Țigănilă și alții. El știu că o mașină înlocuiește munca a zeci de oameni, ridică productivitatea muncii, capitol la care colectivul de constructori nu se poate lăuda, și fac tot ce depinde de ei să mențină utilajele în stare de funcționare. Din păcate, spuneam, mai sînt și din cei-lalți care trag înapoi : iată, de pildă, o altă pană, un autosăpător defect, pe lîngă care mecanicul Cornel Gionea se învîrte de două zile.

— Ce are ? întreb din nou.

— Nu știu, eu sînt rutierist, dar n-a avut tractor și mi l-au dat pe ăsta. Și ăsta nu e ca alelalte, are multe chestii la el, pe care nu le știu.

— Și ce ai să faci acum ?

— Păi, ce să fac, aștept să vină careva să mă tragă.

Din păcate, pe acest șantier nu numai mașinile defecte sînt trase, sînt trași și acești oameni mai puțin pregătiți, mai puțin vrednici, care mai degrabă îl iau în brațe pe „nu știu", decît să învețe modul de funcționare al mașinilor, să pună umărul la treabă. Ca să ne convingem de felul în care sînt exploatate mașinile, să-i convingem noi și pe alții, care ar trebui să se îngrijească mai mult de ele, l-am rugat pe maistrul Traian Mihalache să ne prezinte, de pildă, fișa de funcționare a lansatorului mînuit de Gheorghe Cîrjan, de la care aveam să aflăm, spre surprinderea noastră, că are 16 ani de șantier. De ce fișa acestui utilaj ? Pentru că, așa cum spuneam, e utilajul de bază al șantierului, mai ales în etapa aceasta : el, utilajul, ridică și potrivește conducta cap la cap, transportă tronsoanele asamblate în raza de lucru a macaralei, montează conducte pînă la înălțimea de 10 metri. Cum a funcționat din luna decembrie ? În decembrie a funcționat 88 de ore din 208 ; în ianuarie a funcționat 70 de ore din 208 ; în februarie a funcționat 164 de ore din 192 și în martie, din 112 ore a funcționat 64 ! În situația aceasta sînt și alte utilaje : buldozere, macarale care au staționat și 15 zile, unele, e drept, și din cauza lipsei de carburanți. Așadar, la toamnă Centrala electrică II Craiova trebuie să dea căldură.

— Dv., tovarășe subinginer Nicolae Nicolescu, sînteți șef de lot la termoficare și secretarul organizației de partid ; sperați totuși cu obiectivul să intre în funcțiune la termen ?

— Așa cum merg acum lucrările, nu vom putea respecta termenul ; va trebui să ne organizăm mai bine, conducerea Trustului energoconstrucții București, conducerea ministerului vor trebui să ne asculte necazurile, să ni le rezolve, pentru că altfel, la iarnă, oamenii nu vor avea căldură. Noi am trecut deja la program de 10 ore, vom lucra și 12 ore, dar trebuie să fim și noi înțeleși, să ni se livreze cota de motorină la care avem dreptul conform repartiției și să ni se aducă beton la timp și în cantități suficiente.

Dar, după cum ne declară maistrul Traian Mihalache, care stă aplecat peste niște planuri, oarecum îngrijorat de situația de față a investiției, nici betonul, preparat de stațiile de betoane de la Ișalnița, nu sosește la timp : „Azi, zice, conform înțelegerilor din ultima ședință de comandament, trebuia să ne vină 20 mc de betoane. Este, iată, ora 15 și nu am primit nici un metru cub. Stațiile de betoane sînt cam vechi și nu au, se pare, nici mijloace de transport ; din vreo 9 cifaroane mai funcționează vreo 4, iar astăzi au rămas, după cîte am aflat, doar trei.

Deocamdată, investiția stă sub semnul nerealizării ei la termen (cu toată bunăvoința oamenilor harnici de aici, a acelor constructori care se zbat pentru fiecare metru cub de beton, pentru fiecare kilogram de combustibil) și numai intervenția energică și eficientă a forurilor conducătoare ar mai putea schimba situația. Spunem aceasta pentru că rămînerea în urmă a lucrărilor la epurarea chimică, stația de pompe păcură și estacada conducte tehnologice vor fi recuperate integral pînă la 15 mai 1979. Aceasta cu posibilitățile de acum ale șantierului, dar și cu ajutorul Grupului de construcții montaj Turceni și ale Trustului energoconstrucții București. Este adevărat, nu am avut nici forță de muncă suficientă, dar acum avem, avem zidari, ne mai trebuie doar forță de muncă necalificată să întărim echipele de zidari.

— Care a fost ajutorul concret pe care l-ați primit din partea reprezentantului ministerului ?

— Cele patru cifaroane, pe care le vom primi prin redistribuire de la alte șantiere. Avem efectivele necesare, marea majoritate a utilajelor o avem, timpul e bun, așa că nu văd ce ne-ar mai putea împiedica să respectăm termenul de dare în funcțiune al investiției.

Am vrea să ne încredem și noi în optimismul inginerului șef de șantier. Numai că felul în care sînt exploatate, deocamdată, utilajele, felul în care sînt aprovizionați oamenii nu face nu să fim prea sceptici, ci ne determină să revenim pe șantier după 15 mai, să ne convingem pe viu de aceste recuperări.

N. GRIGORE

CELINE EMILIAN : Femeie cu cercul

Dimitrie Tiron, tutunul și răbdarea

Sînt zece luni de cînd, cu satisfacția reporterului aflat în fața noului, semnalam („Flacăra" din 8 iunie 1978) că în satul Uihei din cimpia bănățeană cetățeanul Dimitrie Tiron a inventat o sumedenie de mașini și dispozitive, ca rezultat concret al unor idei nu atît năstrușnice, pe cît — creatoare, utile. Ce s-a întîmplat în acest răstimp cu respectivele soluții tehnice novatoare, printre care o mașină de înșirat frunze de tutun pe sfoară, un dispozitiv pentru însămînțarea tutunului în răsadnițe, o mașină de cules afine și flori de mușcel, o combină pentru cultivarea tutunului ?! Ei, bine (adică: rău), de la cele mai înfocate promisiuni ale organismelor interesate — îndeosebi din partea principalului beneficiar al născocirilor lui Dimitrie Tiron, Stațiunea centrală de cercetări pentru cultura și industrializarea tutunului (titulatura îi traduce întocmai rosturile existenței) —, inventatorul nu s-a ales decît cu vorbele și amăgirile, cu călătorii zadarnice la C.N.S.T. sau O.S.I.M., cu sentimentul că nimeni nu-l mai ia în seamă, ba, mai mult, omul trăind impresia că e considerat un soi de alchimist obsedat de extragerea pe scară industrială a apei din piatră seacă. Și asta după sacrificii de tot felul, de la sănătate la bănuți — apropo de „păcăleala" cu Lotul experimental de la Biled al Stațiunii centrale pentru tutun, unde i s-a garantat, verbal, o încadrare superioară celei dinainte, de la Școala de extracție Timișoara. Mă rog, nu retribuția e esențială în acest moment, cît receptivitatea și promptitudinea factorilor de decizie în problema cercetărilor științifice. Inginerul Victor Opanschi, șeful lotului cu pricina, de 25 ani în agricultură, zice că în cultura tutunului doar treizeci la sută din lucrări sînt mecanizate și, ca unul care știe cîtă trudă e, bunăoară, în pregătirea uscării frunzelor născătoare de nicotină, dă cele mai categorice șanse de izbîndă mașinii de înțins tutun pe sfoară, idee la care au exclamat, scriindu-i inventatorului, o mulțime de cititori ai revistei, unii propunîndu-i chiar și alte tehnologii care dau bătaie de cap și cer mînă de lucru. Cît privește un alt agregat — combina pentru cultura tutunului, cu opt operatii, la care se pot adapta dispozitive pentru cules polen și, respectiv, pentru castrarea porumbului; de asemenea, mașina se folosește și la culturi intercalate —, Dimitrie Tiron știe despre dînsa (omul e moldovean, răbdurie și plin de cumsecădenie) că ar fi la dispoziția stațiunii mult citate, pentru experimentare. Ar fi și nu e, întrucît omul nu are nici o certitudine în acest sens, fiind ca un părinte căruia i-au dispărut copiii. Pare-ni-se, de altfel, că nimeni nu poate preciza ce se întîmplă nu numai cu cele două invenții, ci cu toate celelalte pomenite în articolul nostru din iunie trecut (mai prompt și mai nou, a trecut de faza de încercare un manson antipolei, pentru toate roțile, bun la iarna care vine). Ca să nu mai vorbim de o soluție absolut originală pentru transformarea energiei valurilor în energie electrică, de un vehicul autopropulsat, de altitea altele, care îi fac un om obișnuit dar cu preocupări neobișnuite pentru cele sapte clase elementare ale muncitorului policalificat, Dimitrie Tiron, acum mecanic agricol la un lot experimental pentru tutun (singura măsură, ca să nu omit, luată de stațiunea în cauză a fost aceea de a-l convinge să-și schimbe locul de muncă, iar următoarea ar putea fi îndemnul de a deveni fumător...).

„Îmi vine să renunț la aceste preocupări, care, zău, mi-au dat mai multe griji decît bucurii" — mi-a spus, deunăzi, Dimitrie Tiron. L-as fi sfătuit să mai aibă puțintică răbdare ; totuși, să-i dăm dreptate : pînă cînd ?! De fapt, pînă și tutunul și-a pierdut răbdarea...

TEODOR BULZA

Milionul luat de vînt

Am trecut deunăzi prin Bărăgan, interesîndu-ne de ritmul semănatului, și am poposit pentru cîteva ore și la Cooperativa agricolă de producție „Sinești". Printre alte necazuri, inerente muncii, Constantin Orășanu, președintele cooperativei, mai avea unul, cu care nu putea să se împace : „Veniți să vedeți, zice, despre ce este vorba". Și ne-am dus. La ieșirea din comună, pe o suprafață de un hectar, apreciază președintele, s-a construit, acum patru ani, o expoziție de prezentare a produselor agricole. Boxe, în care erau prezentate tot felul de animale, de la tăurași pînă la iepuri de casă și chiar nurci, magazii și șoproane din prefabricate, acoperite cu plăci de azbociment, pardoseli frumos meșteșugite din cărămizi speciale, o treabă, la timpul ei bună, lăsată acum, rețineți de patru ani, într-o progresivă paragină. Din ce a fost, nu mai este aproape nimic. Persoane interesate au sustras din materiale, ierburile au invadat terenul, tedera neglijenței a învăluit construcțiile, iar vîntul, așa ni se spune, vîntul a dezvelit șoproanele, a luat în spate acoperișuri și le-a dus numai el știe unde.

— Cine se face vinovat de aceste pagube ?, întreb.

— Nu știu, răspunde președintele ; cred că tovarășii de la Direcția generală agricolă a județului Ilfov ar putea să vă răspundă mai exact la această întrebare. Ceea ce știu este că toate aceste construcții au fost făcute cu banii cooperativelor agricole de producție din județ : pe noi, de pildă, ne-a costat 180 000 lei contribuția la această expoziție, în care, după primul an, nu s-a mai expus nimic. Dacă direcția agricolă ar fi încadrat aici un custode, ar fi organizat anual sau de mai multe ori pe an tîrguri, expoziții cu vînzare a produselor C.A.P., poate situația construcțiilor de față ar fi fost alta. Noi am pierdut nu numai cele 180 000 lei, anual pierdem producția care s-ar putea obține de pe un hectar de teren, terenul ăsta, pe care îl vedeți, și de pe care nu recoltăm nimic.

— Ce ați putea obține, de pildă, de pe acest hectar de pămînt ?

— Păi, am putea construi pe el niște solarii, cum le avem pe celelalte de colo, și de pe un hectar de solarii am putea obține o producție de legume de cel puțin 400 000 lei. Avem apa la doi pași, avem materiale, avem oameni, într-un cuvînt avem de toate, dar nu putem debarasa terenul de resturile astea de construcții.

Mai aflăm că primarul comunei Sinești, Niță Gheorghe, a întocmit mai multe adrese, le-a expediat către Direcția agricolă județeană, altor organe de resort, dar timp de patru ani de zile, mărturisește președintele C. Orășanu, nimeni nu a venit să vadă despre ce este vorba, deși fosta expoziție se află (ceea ce se mai află acum) cu fața la șosea.

— Ba, ca să fim corecți, intervine inginerul Tiberiu Munteanu, director adjunct la Întreprinderea de producție și industrializare a legumelor și fructelor Buftea, unitate care se află gard în gard cu expoziția cu pricina, acum vreo trei zile, au venit niște tovarăși, erau cred de la direcția agricolă, au văzut, au plecat și, sincer să fiu, nu știu ce va urma. M-am întrebat și eu, de multe ori, cum de este lăsată într-o așa paragină o construcție de valoare atît de mare.

Trecem, toți trei, printre fostele standuri, undeva atîrnă o firmă, „Asociația economică intercooperatistă", care mai avea ceva, zice președintele, altundeva atîrnă un cap de vacă, din tablă nu din carne și oase, iar după alți cîțiva pași, pe o placă, se poate citi o firmă : I.A.S. „Adunații Copăcenî". Cei doi oameni din stînga și dreapta mea tac, simt probabil că o parte din lipsa aceasta de responsabilitate îi se reproșează și conducerilor acestor firme, care acum sfîrșură la întîmplare, firme printre care și C.A.P. Sinești, iar vîntul, hai să învinuim și vîntul, se hrănește cu ultimele sute care au mai rămas dintr-un milion. Și dacă aceste ultime valori nu mai prezintă nici un interes pentru nimeni, să ne aducem aminte măcar de vorbele președintelui din Sinești : „De pe un hectar de solarii am putea obține, anual, o producție de legume de cel puțin 400 000 lei !" Adică, să smulgem acest hectar de pămînt din paragină, să-l cultivăm, să-i conferim valoare. Iar vinovații pentru pagubele care s-au produs, să suporte consecințele.

N. GRIGORESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

La Craiova — teatrul național — autor profesorul Alexandru Iotzu — a devenit o parte componentă a capitalei Olteniei. Găsim în această clădire, riguros modernă, ținută cu relațiile cu exteriorul din arhitectura tradițională, „Prispele" din dreptul celor două intrări ca și așezarea pe terenul sînt convingătoare în acest sens. Sperăm că nu vor interveni elemente care să altereze această reușită de ansamblu

Dintre numeroasele case de cultură — sector „de vîrf" al arhitecturii noastre — cea din Tîrgoviște, autor dr. arh. Nicolae Vlădescu, impresionează prin ținuta ca un respectuos omagiu adus gloriei fostei capitale a Țării Românești

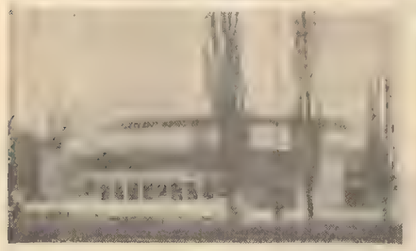

Un proaspăt succes al unui tînăr arhitect: sala sporturilor din Tîrgu Mureș — autor András Szilveszter. O concepție spațială nouă, o structură de acoperire modernă, ușoară (tridimensională), o volumetrie care iese din stereotip, o execuție ireproșabilă

Cine ar putea recunoaște în acest elegant centru mica localitate Măgurele devenit orașul fizicienilor ? Conducătorii colectivelor de proiectare, dr. arh. Nicolae Vlădescu și arhitectul Bujor Gheorghiu, au realizat o armonioasă relație între clădirile destinate învățămîntului și cele cu caracter social, într-o arhitectură caldă, echilibrată, apropiată de caracterul locului și al oamenilor ce-o folosesc

Hotelul „Alpin" din Poiana Brașov — autor arhitectul Ioan Rădăcină — reușește să se înscrie cu brio în noua concepție privind arhitectura montană care urmărește ca prin așezare, dispunere a spațiilor și formă să altereze cît mai puțin frumusețea naturală a locului, să se înscrie atrăgător în peisaj

La Baia Mare sediul politic-administrativ județean apare în concepția colectivului de proiectare condus de profesorul Mircea Alifanti ca un ansamblu închegat, viguros, în deplină concordanță cu natura și sufletul oamenilor țării Maramureșului

Casa de cultură din Suceava — autori arhitecții Maria și Nicolae Porumbescu — este fără îndoială un punct de referință pentru încercările — reușite în acest caz de încorporare, într-o viziune de ansamblu sculptural-decorativă, a unor elemente de vocabular din arhitectura tradițională locală

Aeroportul internațional „Otopeni" — autori profesorii arhitecți Cezar Lăzărescu și Gabi Cristea — este nu numai o poartă a Capitalei ci și o „avanpremieră" pentru cei ce vrea să cunoască arhitectura contemporană românească. Motivul maiestuos al marilor arce îl conferă o neconfundabilă personalitate printre numeroasele clădiri pentru transport aerian ce s-au construit în ultima vreme în lume

„Arhitectura este, poate, dintre toate artele, cea mai legată de satisfacerea necesităților omului"

NICOLAE CEAUȘESCU

La Vaslui predomină îndrăznețe. Arhitecții tineri — autorii sistematizării și ai unor obiective — nu s-au oprit în tabuuri depășite. În special primăria și muzeul — autor arhitectul Nicolae Munteanu — sînt „creații" originale și viguroase, într-un ansamblu care se impune ca o realizabilă realizare

Construcțiile prezentului, monumentele arhitectonice ale viitorului

Construim mosiv : e acesta un adevăr pe care-l cunoaștem cu toții și un adevăr de-acum știut și recunoscut și peste hotare. Construim mosiv, construim în flux continuu și serii tipizate mari, ca să răspundem cît mai urgent cerințelor de viață civilizată ale oamenilor, deci construim sub semnul utilului, al cerințelor concrete și imediate ale existenței ; dorim și, într-o măsură, chiar reușim să construim și cu grijă pentru frumusețea noilor noastre zidiri. De asemenea, nu uităm să ne dăruim nouă și să dăruim generațiilor care ne vor urma, să dăruim națiunii și țării construcții de mare personalitate, construcții despre care și-n viitorul îndepărtat se va spune că sînt monumente arhitectonice gîndite, create, înălțate în deceniile de început ale epocii socialiste dar care, asemenea oricăror capodopere, își vor păstra tinerețea și farmecul, vor sta dovadă a gîndirii arhitecturale novatoare contemporane din România, vor tinde spre perenitate.

Am ales, fără a ne îngădui ierarhii, cîteva dintre imaginile — să le numim așa ! — monumentelor arhitectonice de mîine care au fost gîndite azi și am apelat la un remarcabil specialist, tovarășul MIRCEA LUPU — dr. arhitect, conferențiar universitar, redactor-șef al revistei Arhitectura — să ne releve tainele de meșteșug și creație pe care urmeori nu le vedem dar de care ne simțim tot uneori copleșitor impresionați. Comentariile arhitectului Mircea Lupu le veți găsi alăturate imaginilor, în locul obișnuitelor „explicații-foto".

— În ce măsură ideea de monument arhitectonic o găsim chiar și-n banalele dar numeroasele și stringent-vital necesarele blocuri produse în „fabricile de case" ?

— Fără îndoială că a realiza mai multe patru milioane de locuințe în trei cincinale (1976—1990), rezolvînd astfel problema locuinței în țara noastră, reprezintă un excepțional efort cantitativ. În același timp, mi-aș permite să privesc mai atent lucrurile. Ideea unei arhitecturi „de serie", destinată satisfacerii unor nevoi stringente vizavi de „capodopere", nu este nouă. Istoria însăși a focalizat în multe ocazii eforturile unor colectivități în exemplare arhitecturale de vîrf, menite să dăinuie ca reprezentanți maiestuoși ai trecerii prin timp. Astăzi însă oamenii înțeleg arhitectura nu ca pe un apanaj „față-reacționar", ci ca pe o preocupare de care să beneficieze atît în locurile publice cît și în intimitatea căminului fiecăruia. Pe de altă parte, chiar producția „de serie" este concepută și realizată să dureze fizic cel puțin 100—150 de ani. Nu putem să nu ne întrebăm în aceste condiții cum vor folosi și cum își vor iubi casele ce le construim astăzi stră-strănepoții noștri într-o lume cu o accentuată rată a transformărilor calitative. Fără a intra în fondul unei probleme care ar merita o discuție aparte, cred că, acordînd grija cuvenită „marilor capodopere", nu putem neglija „capodoperele de fiecare zi". Pentru că — eliminînd ideea absurdă a unui joc permanent : demolare-construcție — practic tot ceea ce construim va trebui să servească viitorului, ne va reprezenta în secolul următor.

— Și-acum, despre unicatele arhitectonice ! Care ar fi clădirile, recent construite, care să ne obligă la cuvîntul „Original !" ; sau la cuvîntul „Inedit !" sau la cuvîntul „Novator !" ?

— Întrebarea este interesantă dar dificilă și nu aș îndrăzni să-i dau curs rămînînd în domeniul ipoteticului. Mulți dintre marii arhitecți străini care ne-au vizitat țara au apreciat pozitiv operele noastre. Marele arhitect american **Richard Neutra** considera că multe dintre realizările noastre contemporane poartă ceva din prospețimea, vioiciunea, atmosfera arhitecturii tradiționale. **Roberi Matew**, fost președinte al Uniunii Internaționale a Arhitecților, a apreciat îndeosebi — cu prilejul conferirii titlului de Doctor honoris causa al Institutului de arhitectură „Ion Mincu" — plasticitatea și caracterul novator al vocabularului creatorilor din Suceava. Academicianul sovietic **Oriov** — fost președinte al U.I.A. — a avut cuvinte deosebite de laudă pentru întreg litoralul și în special pentru ansamblul „Amfiteatru", „Belvedere", „Panoramic" și restaurantul „Balada" pe care le-a apreciat ca pe un cadru evenimențial de mare specificitate.

— Dar, dacă, să ne închipuim, Meșterul Manole ar veni în timpul nostru și-ar face un control tehnic al gîndirii arhitecturale de azi, credeți că noi, urmașii, am fi bine ? Mai precis : construcțiile urbane de azi, ale superprofesioniștilor moderni, sînt pe măsura construcțiilor sătești ale românilor realizate de arhitecți-țărani anonimi ? Și, pe de altă parte, aceste construcții urbane moderne au preluat atît din gîndirea arhitectonică țărănească, încît să putem spune că satul românesc de ieri va continua să trăiască în orașul românesc de mîine ?

— Vă gîndiți probabil la faptul că satul este generatorul culturii românești. Regăsind satul în oraș, păstrăm ce este autentic din cultura noastră. Este un adevăr fundamental. Depinde însă cum privești **în continuare** problema. Creăm astăzi o civilizație **urbană** care se supune în mare măsură unor legi proprii de dezvoltare. Dacă pe acest fond alert, dinamic, industrializat aplicăm, la scara zecilor de mii, elemente de vocabular tradițional (devenite decor și discutabile chiar ca atare), nu vom reuși decît să înlocuim un stereotip cu altul mai vizibil, mai frapant. Blaga spunea : «Dacă ne restringem la considerații asupra circulației motivelor estetice ne va fi cu neputință să formulăm sau să circumscriem „românescul"»... precizînd în continuare : „O originalitate există fără îndoială și în arhitectura noastră populară, dar ea trebuie căutată nu atît în motivele și elementele ei, cît în inegalerabilul dozaj al lor". De aceea, astăzi ne interesează mai degrabă **sensurile fundamentale ale tradiției** în arhitectură : relațiile omului cu spațiul arhitectural, apropierea funcțional-lirică a acestuia, situarea arhitecturii față de natură, elementele de stabilitate din modul de viață, relațiile **omenești** din cadrul colectivității rurale tradiționale („satul-idee") și **multe** altele pe care arhitecții, **sociologii**, cei ce se ocupă de filozofia culturii și de fapt fiecare dintre noi ar trebui să le descifrăm mai bine. Aceasta nu înseamnă a rămîne în domeniul teoretic. Am să menționez în spațiul de care dispunem trei exemple. Primul este o realitate : actuala reducere a tegimului locuințelor urbane frecvente la P + 1... 4 niveluri nu va avea neapărat consecințe economice sau de compoziție urbană. Ea readuce **oamenii născuți și pămîntului** în legătură directă cu acesta, cu excepționale implicații asupra sănătății fizice și spirituale. Celelalte două exemple sînt opinii-dezideratе : clima și felul nostru de viață justifică realizarea unor logii-terase încăpătoare în care să-și petreci după-amieze și seri răcoroase și odihnitoare. Ele nu constituie, așa cum greșit se mai consideră, o problemă „de fațadă". Cumulînd suprafețele fiților impracticabilelor balcoane ce îmbracă din ce în ce mai năstrușnic fațadele s-ar putea realiza spațiile deschise de care am vorbit și ar mai rămîne suficienți metri pătrați. Cred, în sfîrșit, că trebuie să acordăm mai multă atenție așanumitului spațiu „semipublic" din cadrul „blocurilor" sau din imediata lor apropiere pentru ca vecinii să se poată cunoaște și altfel decît prin intermediul punerii în funcțiune a instalației sanitare. Putem pomeni și raportul dintre spațiul construit și spațiul verde, varietatea apartamentului, petrecerea timpului liber și multe, multe altele. Vă miră probabil faptul că cineva care se ocupă direct de problemele expresivității nu pomenește mai nimic despre ea. „Forma" în arhitectură se află în continuare — cu toată relativa ei independență — la intersecția unor comandamente diferite. În rigoarea sa actuală ea nu repudiază însă influența trăiției (dimpotrivă, aluzia istorică este frecventă chiar în arhitecturi „tinere" ca aceea americană) dar presupune filtrul culturii și elaborării. Voi încerca să revin mai concret asupra problemei. Iată însă că discuția despre „capodopere" s-a extins asupra întregii arhitecturi. Prezența și comentariul imaginilor alăturate sper să compenseze acest „clivaj".

— Deci există construcții de azi care vor fi monumente arhitectonice nu doar mîine ci și-n adîncimea viitorului. Dar nu există și șanse ratate de a se construi clădiri deosebite ? La fel cum am vorbit despre reușite, vă rog tot cu exemple concrete ?

— Aș trea mai întîi să fac o precizare. Apreciem în general o arhitectură, un arhitect, nu după intențiile sale, ci conform calităților operei vii, construite, prin intermediul „imaginii arhitecturale". Criteriile judecății de valoare, ale noastre, ale tuturor, nu numai ale criticii de specialitate, pe îndrepăt atunci verdictele aprozona esteticului, în timp ce în mod real arhitectura — diferit de alte arte — este determinată, nu de puține ori, de comandamente indiferente, dacă nu chiar în contradicție cu dimpul frumosului. Așa încît ceea ce vedem în final nu-l reprezintă întotdeauna pe creator. Cele spuse nu reprezintă nici acuze, nici derogări. Arta arhitectului constă fără îndoială în a transforma constrîngerile în expresie. Cred că unele nereușite au apărut — în mod paradoxal — ca o supraevaluare a eului creativ transformat într-un liber arbitru, insuficient susținut de analiză, experiență, elaborare. Mă gîndesc — poate în contradicție cu opiniile unor cititori care tezează cu usurință un semn de egalitate între bogăția de forme, materiale, decorație și frumusețea armoniei — la două exemple mai cunoscute : restaurantul „Areașul" din județul Neamț și Casa de cultură din Roman, primul un adevărat bazar de forme și motive, al doilea cu o grotescă interpretare a unor forțe transformate în stîpi. În alte cazuri cauzele sînt mai greu de descifrat. Sînt numeroși, astfel, cei ce au îndoieli asupra modului în care noile blocuri de pe un principal bulevard al Capitalei (Magheru) reușesc să înlocuiască favorabil vechile imagini. Se întreabă îndeosebi cum vor reuși să devină un ansamblu coerent, armonios, două clădiri vecine („Casata" și „Grădinița") care păreau a întruni toate premisele unei reușite.

— Pe vechi clădiri oarecare, arhitecții **care le-au gîndit și-au pus plăci cu numele lor. Nu vi se pare nedrept ca autorii marilor noastre monumente construite acum să rămînă anonimi ?**

— Este sigur că nemenționarea autorilor clădirilor, cum se practică în alte locuri, va face în mai mare măsură cunoscuți (și responsabili) pe arhitecți.

— Pe mintea, talentul și profesionalismul cui sînt și pe mintea, talentul și profesionalismul cui vom lăsa capodoperele arhitectonice de mîine ? Cu alte cuvinte, o părere despre școala românească contemporană de arhitectură.

— Cred cu toată obiectivitatea că arhitecții români sînt bine pregătiți. Ei au chiar „harul" arhitecturii, după cum se spune același lucru despre piloți, poeți, muzicieni, matematicieni și fără îndoială mulți alții. Îmi pare rău că nu pot numi aici o generație întreagă. Chiar după o discutabilă selecție am ajuns la 25—30 de nume, ceea ce este prea mult pentru revista dumneavoastră și memoria cititorilor. Aș sublinia faptul că școala noastră se străduiește să-i pregătească pe studenții săi în continuare foarte bine „tehnic-profesional". În același timp **deschiderea spre cultură** (în sens larg) este mai amplă și mai profundă. Nu greșesc cînd afirm că orizontul arhitecților de astăzi este altul decît cel de acum 10—15 ani. Și conștiința apartenenței la identitatea națiunii căreia aparțin și al cărei mandat și-l asumă în sectorul lor este mai bogată și mai limpede. Arhitectul nu dă chip clădit unor produse, ci unei culturi. El trebuie să fie folosit de societate la întreaga sa capacitate. Într-un climat favorabil nu încape îndoială că elevii își vor întrece maeștrii.

NELU IONESCU ■

Iorga

Unirea tuturor românilor în hotarele lor firești este fructul veacurilor de răbdare și lucrare ale poporului întreg dar dintre personalitățile aflate în anii maturității în timpul desăvîrșirii Evenimentului acum șaizeci de ani cel dintîi trebuie pomenit istoricul nostru național Nicolae Iorga. Așa cum s-au strîns mii de studenți la ferestrele lui în larma istorică a acelui decembrie mărețe pentru noi aducîndu-i prinos de mulțumire pentru uriașa sa lucrare de zi cu zi ani de-a rîndul pentru edificarea conștiinței naționale, se cuvine să ne stringem și noi la ferestrele eternității după care ne ascultă și ei alături de zecile de mii și milioanele de martiri și iobagi trași pe roată, decapitați, schingiuiți pe crucea Carpaților veacuri de-a rîndul dar rămînînd aici pînă la capăt alături de noi întru propășirea poporului nostru. Către nimeni în țara asta nu s-a îndreptat o lacrimă mai fierbinte de mulțumită în acel decembrie al Albei Iulia din partea văduvelor de pe satele transilvănene ale căror soți nu s-au mai întors din apusul ce-l tîrîse în lanțul spînzurătorilor unui imperiu muribund din partea ciungilor și ologilor ei mai supraviețuiau după victoria vitală pentru neamul nostru de la Mărășești ; nici unul dintre toți cărturarii vremii nu pare să fi fost mai modest în pretențiile sale, retrăgîndu-se de la orice gîndire personală punînd totul pe seama jertfei minunatului nostru popor.

Citesc și recitesc celebra carte a marelui nostru istoric „Pentru întregirea neamului", întrunind conferința din anii grei ai războiului premergător unirii, o carte profetică scrisă pentru a da curaj unei țări ocupate în cea mai mare parte, o carte scrisă cu o încredere absolută în biruința pînă la urmă a poporului nostru. Iată o frază rostită cu patru ani înainte de actul istoric de la Alba Iulia :

„Este cu neputință ca la urmă să nu biruim și cu cît vom suferi mai mult, cu atît vom birui mai deplin și cu atît mai bine întemeiată va fi biruința noastră". Și mai departe : „Cred în puterea cu neputință de înțeles a tradițiunii noastre naționale". Iar din Moldova împrejmuită decimată de front și boli și înfometare va adresa acest mesaj de încurajare întregului nostru popor preluat de pe buzele voievozilor : „decît să plec de aici, să-mi lăs țara, mai bine să mă mănînce cîinii pămîntului acestuia".

Sub puterea unor astfel de îmbărbătări provenind de la un adevărat patriot s-a purtat bătălia de la Mărășești, s-au îndurat bărbătește umilințele unei ocupații haine, s-a prins curaj de luptă pînă la biruința finală cînd tricolorul înlăcrimat și înflăcărat de bătaia clopotelor Mitropoliei lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia s-a înălțat în slăvi pe veci deasupra Carpaților.

IOAN ALEXANDRU ■

Mi-a vorbit muncitorul tînăr

În pauză muncitorul tînăr
mi-a vorbit despre Eminescu,
ca despre un coleg de școală
și despre o patrie cu nume de
baladă
fără de care nu se poate trăi.
Apoi, mi-a zis :
prietene hrana uzinei este vrednicia
pusă-n mișcare de marile energii ale
brațelor,
iar hrana muncitorului — poezia.

El știa niște codri mari de aramă
și-o pădure de argint veșnic plînsă
de toamnte.
Vorbea despre un castel pierdut sub
nori
și de un tînăr pribeag
care a rupt o pînză de painjăn
să fure surîsul unei fete.

Așa mi-a vorbit muncitorul tînăr
pînă tîrziu, despre feluritele munci,
și despre o patrie fără de care nu
se poate trăi,
cu niște voievozi cu chipuri de sfinți
zugrăviți în pridvoare de cîtorii.

NICOLAE ROGOBETE ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Consiliul județean al sindicatelor Alba. Cercetînd sesizarea tovarășului Bufnea Nicodim din Galați, s-a stabilit că accidentul suferit de fratele acestuia, Bufnea Ștefan, a avut loc după ce el a efectuat o muncă în folosul particular al unui cetățean din Mihai Viteazul, județul Cluj, după care a vrut să coboare din munte pe o altă cale decît cea obișnuită, cocoțat pe lemnele încărcate într-un autocamion aparținînd I.T.A. Cluj. Conform legii, nu poate fi asimilat nici ca accident în legătură cu munca.

■

În Flacăra din 21 decembrie 1978 a apărut sesizarea mea în legătură cu o amendă aplicată abuziv și modul superficial în care mi s-a răspuns la contestație. Se pare că cele trei luni care au trecut de atunci nu au fost suficiente pentru primăria comunei Cornetu, Ilfov, să ia măsurile ce se impuneau ori măcar să dea un răspuns la sesizare. **(Nelu Achim,** zețar la C.P.C.S.).

■

În blocul nostru locuiește și proprietarul apartamentului 59, Georgescu Ovidiu, restant cu 3 800 lei, întreținere neplătită pe 3 ani, și care nu și-a declarat locul de muncă nici în cartea de imobil. Solicitînd ajutorul miliției, am primit de la circa 21 un răspuns scris în care sîntem sfătuiți să-l întrebăm chiar pe cel în cauză sau să ne uităm în cartea de imobil. (Scrisoarea este semnată de **președintele Asociației locatarilor proprietari, str. Valea Ialomiței 7 bl. D 29).**

■

Mă numesc **Octavian Pintea** și locuiesc în Brăila, str. Apolo 32 bis. Pe o porțiune a străzii noastre se produc zilnic scăderi de tensiune, astfel că televizoarele noastre sînt, practic, inutilizabile pînă în jurul orei 23 cînd, tot practic, se termină emisiunile. Oare ce au de gînd cei de la I.R.E. Brăila, unde ne-am plîns de nenumărate ori ?

■

Mă numesc **Aurel Lixandru** și locuiesc în București, sectorul 7. Pentru a ajunge la Valea Argovei există două rute : prin Sărulești sau prin Lehliu. Asta cînd nu plouă, pentru că pe vreme rea ambele drumuri devin impracticabile. Pentru rezolvarea acestui necaz al multor posesori de autoturisme ar trebui ca județele Ilfov și Ialomița să ajungă la o înțelegere privind modernizarea drumului dintre Valea Argovei și Lehliu, care nu numără mai mult de 11 km.

■

Despre un necaz asemănător ne-au sesizat 84 de locuitori ai satului Tîrnăvița din județul Arad, navetiști pe ruta Obîrșa—Brad, județul Hunedoara, în numele cărora ne-a scris **Ioan Betea.** Pentru a-i face accesibil autobuzului, drumul de 2,5 km dintre Tîrnăvița și Obîrșa este pietruit și amenajat cu o viteză uluitoare. Din 1968 pînă acum s-au realizat 700 metri !

■

Îndurerat de moartea celor doi băieți gemeni, ne scrie tovarășul **Ovidiu Dinică** din Bușteni. Pentru cel de al doilea cerusem, cu avizul favorabil al Spitalului Dr. Gh. Marinescu, ca Ministerul Sănătății să aprobe trimiterea în străinătate pentru diagnostic și tratament. Răspunsurile au început să sosească abia după decesul (9 octombrie 1978). În cel datat 3 februarie 1979, Ministerul Sănătății ne răspunde cu cinism că în ultima analiză avută s-a constatat că nu e cazul ca pacientul Dinică Cosmin să meargă în străinătate, ci va fi tratat în spitalele noastre. Acum sîntem îngrijorați de soarta fetiței de 4 ani și a altor copii pe care i-am mai putea avea, iar plîngerile noastre răsună în pustiu.

■

În luna decembrie am adresat redacției un memoriu, ne scrie **Ileana V. Romaș** din Adîncata — Suceava. Dacă și acesta a ajuns la Ministerul Muncii, sînt sigură că nu voi primi nici un răspuns sau, dacă îl voi primi, mi se va comunica, așa cum mi s-a mai comunicat timp de doi ani, că nu am drept la pensie de urmaș, **deși eu nu am solicitat niciodată așa ceva,** și nici nu solicit.

■

Nu știu ce a avut în vedere C.F.R.-ul desființînd abonamentele de cl. I pentru navetiști, scrie **Alexandru Todor** din Gornești, județul Mureș, dar văd care sînt efectele acestei măsuri. Cum o și firesc pe distanțe mici, cum ar fi Războieni-Deda, trenurile de dimineață și cel de după-amiază circulă cu vagonul de cl. I complet gol, în vreme ce la cl. a II-a oamenii n-au loc. Adică noi, navetiștii. După o socoteală aproximativă dar realistă, se pierd astfel zeci de mii de lei anual, numai aici, dar în toată țara ?

■

Sînt convins că articolul „Chiar comis cu bune intenții arbitrarul tot arbitrar rămîne", publicat de dv. în 8 martie se citește și se recitește prin cancelarii și nu numai în cancelarii. Și poate că, la fel ca mine, mulți se întrebă de ce au fost sancționați numai cei 4 profesori, nu și aceia sau aceia care au exercitat presiuni asupra lor, și care sînt cei puțin la fel de vinovați. **(I. Painsky,** Arad).

■

Florăriile din Craiova produc mai mult nemulțumiri, ne scrie **Otilia Armășelu,** alături de care s-au iscălit alte 20 de craiovence. Sigur că situația devine catastrofală în ajun de 8 martie, bunăoară, însă prea bună nu este nici în restul zilelor anului. Oare nu trebuie să fie și aceasta o preocupare edilitară ?

■

La fiecare sfîrșit de lună, puțin numeroasele ghișee ale I.T.B. le cresc cozi uriașe, cu prilejul preschimbării tichetelor de abonament. Ce-ar fi ca în ultima săptămînă a fiecărei luni numărul persoanelor ce deservesc aceste ghișee să crească ? **(Horia Valentin,** București, str. Mașina de Pîine 29 A).

■

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca. S-a comunicat la I.R.U.C. că, pentru a veni în sprijinul petentului Mercuță Mihai, vom repartiza în cadrul cotei pe 1979 un apartament de 3 camere, întrucît sus-numitul figurează în tabelul de priorități la poziția 1, apartament 3 camere.

■

Consiliul popular al municipiului Ploiești, referitor la semnarea adresată redacției de Vasile Tudor, încadrat la Întreprinderea 1 Mai. Fiind încadrat abia de la 25.I.78, petentul nu întrunește criteriul de vechime pentru a i se acorda locuință cu prioritate. Cererea sa rămîne în evidența conducerii întreprinderii, urmînd să-i fie satisfăcută în limita posibilităților.

■

Consiliul popular al județului Arad. Controlul efectuat a stabilit că în activitatea vînzătoarei gestionare Drăghici Maria de la Complexul comercial agricol din Lipova există încălcări ale regulilor de comerț și că sesizarea Victoriei Antonie se confirmă în mare parte. Gestionara a fost sancționată contravențional (avertisment), urmînd să fie mutată disciplinar la o gheretă de legume-fructe din piața Lipova.

■

Blocul nostru (Cluj-Napoca, str. Moricz Zsigmond 55), ne scriu **Dominic Panțel** și **Iuliu Maldacher,** a fost dat în folosință anul trecut, dar încă nu are lift. Și este un bloc cu 10 etaje, în care locuiesc 100 de copii, din care jumătate sub 4 ani. Ceea ce ne îngrijorează mai mult e că nici pînă azi nu se știe care sînt cauzele întîrzierii și ce perspective avem.

■

Aduc pe această cale mulțumirile cele mai sincere și cele mai călduroase profesorului dr. docent Ioan Pop D. Pop care, printr-o operație pe cord deschis ce a durat 12 ore, mi-a salvat viața. La fel, tuturor celor care s-au ocupat de mine la clinica de chirurgie cardiovasculară a spitalului Fundeni, unde am fost îngrijit cum nu se poate mai bine. **(Cosie Teodor,** Gîrbou, Sălaj).

■

Răspunsul dat de ICVA Cluj la sesizările mele, apărut în revistă la 1 martie a.c., e o mistificare, ne scrie ing. **Tiberiu Marinescu.** Aspectele negative din activitatea centrului de colectare din cartierul Plopilor pot fi constatate și acum, la fel.

■

Mulțumesc revistei Flacăra pentru modul cum s-a rezolvat sesizarea mea privind facturarea oneroasă unor reparații la Dacia service Oradea. Mie mi s-a restituit suma încasată în plus, dar asistînd parțial la ancheta făcută cu acest prilej am avut impresia că „lupul își schimbă părul, dar năravul ba". Cu părere de rău, îmi exprim convingerea, după cele văzute și auzite, că și alții vor mai păți ca mine. Sau altfel. **(Traian Mezei,** Oradea, str. Milcovului 32).

■

Direcția sanitară a județului Iași, referitor la plîngerea tovarășului Leon Gheorghe, care a fost la tratament în Șimleu Silvaniei, la dr. Pușcaș. Inițial medicul de dispensar nu i-a vizat certificatele medicale, care apoi i-au fost aprobate și achitate. **Ulterior Ministerul Sănătății ne-a comunicat reglementările care prevăd că bolnavii de afecțiuni gastrice doritori să fie tratați de dr. Pușcaș vor primi bilet de trimitere în acest sens de la policlinica sau dispensarul cărora le este arondată unitatea unde lucrează respectivul.**

■

Iată un emoționant fapt de omenie, ne scrie **Filofteia Berbecaru** din Oltenița. Într-o geroasă zi de februarie, concetățeana mea Aglaia Dumitrescu se pomenește la poarta cu o bătrînă bolnavă abia ținîndu-se pe picioare. Fără a sta pe gînduri, o duce în casă, o culcă în pat la căldură, îi dă să mănînce. Începe apoi demersurile, pînă la Comitetul orășenesc de partid, unde însuși tovarășul prim-secretar anunță spitalul și cere internarea imediată a bătrînei de 71 de ani, pe numele ei Maria Bucur. După cîteva zile ea a fost transferată la spitalul Balotești, unde a fost admirabil îngrijită în continuare.

■

Printr-o dispoziție a Ministerului Educației și Învățămîntului se interzice elevelor să vină la școală în pantaloni, ne scriu **Tanța Mitu** și 13 colege ale ei, toate din București. Noi, ca seraliste, avem de ales între a ne expune la intemperii și a ne schimba îmbrăcămintea cînd mergem la școală, dar și asta e greu, fiindcă de obicei plecăm direct de la serviciu. Considerăm dispoziția în cauză drept retrogradă și înjositoare pentru condiția de azi a femeii.

■

De 3 ani sînt nefericitul posesor al unui televizor Lux 8, **ne scrie Florin Băloșu** din Cluj-Napoca. În tot acest timp s-au întrunit comisii și paracomisii de la reprezentanța locală a Întreprinderii Electronica din București (producător), Cooperativa Deservirea (garanție) și ICS produse industriale (vînzător) care fac și scriu tot felul de constatări. Televizorul meu însă tot nu merge. Pînă cînd ?

■

Centrala berii, spirtului, amidonului și apelor minerale. Referitor la articolul „Notații pe dosarul unui ilicit", apărut în Flacăra nr. 5. Deși în anul 1978 Fabrica de ape minerale Vatra Dornei a obținut rezultate bune, avînd în vedere neregurile semnalate în revistă de acord cu organele de partid județene, am procedat la schimbarea din funcție a directorului Gavrilescu Nicolae. De asemenea, a fost numit un nou contabil șef.

■

Trustul de construcții Carpați. În urma scrisorii trimise la redacție de Constantinescu Gheorghe, i s-a atribuit un apartament de 3 camere.

N.R. În răspunsul trustului nu se arată dacă e adevărat sau nu că abuziva schimbare a apartamentului de 3 camere cu unul de 2 camere s-a făcut prin încălcarea de către cineva a hotărîrii COM și, eventual, de cine s-a făcut cu acel cineva.

■

DPMOS Arad, referitor la cele apărute în această rubrică în nr. 9 din 1 martie a.c., privind pe Rozalia Sbircea din Ionești, comuna Hălmagiu. Vă facem cunoscut că Ministerul Muncii prin Oficiul central de plata pensiilor a ordonanțat plata drepturilor solicitate, începînd cu luna februarie 1979. Diferențele pe lunile anterioare urmează a se achita pe măsura constituirii fondurilor necesare plăților.

■

Cred că una din menirile desenelor animate e să-i facă pe cei mici să fie ordonați, silitori, **scrie Valentina Dolceanu** din Bacău, vorbind despre emisiunea TV „1001 de seri". Cînd nu-l las să intre în casă încălțat, băiatul meu cel mic îmi răspunde : „Dar Mihaela cum intră cu schiurile în casă ?" Apoi și pentru programul de vară generic emisiunii ar trebui schimbat, că rîd de el și copiii.

■

Mă numesc **Mihai Ghinescu** și vă scriu în numele cîtorva consăteni din Feneș, județul Caraș Severin. Noi ne-am respectat contractul cu I.C.I.L., predînd fiecare, anul trecut, cîte 1 000 l lapte, unii chiar mai mult. Dar I.C.I.L. nu-și respectă obligațiile contractuale, astfel că noi din august și pînă azi nu am primit nici un kilogram de tărîțe, care sînt un furaj foarte necesar. Ce să le dăm vacilor să mănînce ?

■

D.J.P.Tc. Sălaj. Pentru ocuparea postului de telefonistă creat la Oficiul P.T.T.R. Cizer s-au respectat întocmai prevederile legale. Sesizarea tovarășului Cristea Nicolae nu se confirmă nici în ce privește condițiile de studii, întrucît în Indicatorul tarifar de calificare pentru ramura poștă și telecomunicații, elaborat conform Legii 12/1971, la telefoniste în mediu rural se cer doar studii generale.

■

Procuratura județeană Bihor, referitor la sesizarea lui **Băican Ioan** din Cizer (Sălaj), dosarul 2899/B/1978 al procuraturii locale privind pe avocatul Suciu Gavril, învinuit de luare de mită. Văzînd că cercetările au fost efectuate de organele de miliție — deși competența materială, obligatorie, aparține procuraturii — și că nici nu au fost verificate toate împrejurările de fapt necesare, procuratura județeană redeschide urmărirea și a dispus refacerea ei de către Procuratura locală Oradea.

■

I.T.A. București. Pe traseul București-Călărași circulă zilnic un număr de nouă perechi de curse, cu plecări din București între orele 5,40 și 23,20. Acest program de circulație corespunde cerințelor abonaților și călătorilor, fapt confirmat și de autoritățile locale (primarul și viceprimarul comunei, directorul școlii din satul Căldărarul, directorul sanatoriului Bălăceanca). **N. R.** Nu știm ce să credem, între „confirmarea autorităților locale" și nemulțumirile exprimate în scrisoarea semnată de 30 locuitori ai satului Căldărarul ?! Poate vom primi de la I.T.A. București și un alt răspuns, mai puțin de suprafață.

■

Sînt sibian, locuiesc pe str. Cetății 40 și mă numesc **Andrei Polefka.** În decursul anului de garanție televizorul meu Diamant-162 s-a defectat de vreo 12—14 ori, reparațiile durînd între 3 zile și 5 săptămîni. Aș vrea să știu cine e răspunzător de asta, întreprinderea producătoare, care are reprezentanță în Sibiu, sau cooperativa ce și-a asumat contractual depanarea în garanție ?

■

Despre cartea „Instalații electrice pentru construcții — ghid proiectare, ghid execuție", scoasă de Editura Scrisul românesc din Craiova, semnalarul controlului științific scrie că are conținutul „de un nivel tehnic ridicat și pus de acord cu standardele și normativele în vigoare". Eu însă, ne scrie ing. **P.D. Munteanu** din Piatra Neamț, am observat mai multe standarde citate în lucrare care la data tipăririi erau de mult abrogate și înlocuite cu altele.

Un răspuns colectiv

Mai mulți cititori ne solicită adresele și informații despre situația actuală a unor medici și a altor cercetători despre care s-a scris în revistă, pentru a-i consulta. Cei în cauză ne-au autorizat să dăm informațiile ce urmează. Prin publicarea lor considerăm că am răspuns numeroaselor scrisori primite în acest sens.

Doctorul chimist **Tina Cevaliu,** șefa secției de lizătionică de la spitalul clinic P.T.T., strada Mândinești nr. 2, București, telefon 13 07 44, prin colectivul de medici care lucrează în cadrul secției, acordă asistență medicală în vederea tratamentului cu Covalitin pentru litiaza renouretrală la susmenționatul spital în fiecare zi orele 8—14.

Doctorul **Mihai Dănilă** consultă la Policlinica Titan, Bulevardul Leontin Sălăjan 41, București, telefon 44 19 20, interior 155.

Doctorul în științe medicale **Florea Dinu,** coordonatorul cabinetelor de cercetare și asistență medicală de la Spitalul orășenesc Cîmpina, consultă la aceste cabinete, Bulevardul Culturii nr. 27, Cîmpina, în zilele de marți, joi și sîmbătă. Aceste consultații se acordă pe baza unei trimiteri din partea medicilor specialiști de policlinică sau spital și cu aprobarea fie a direcției spitalului din Cîmpina, fie a Direcției sanitare județene Prahova, fie a Ministerului Sănătății.

Pavel Kozak, care are în prezent statut de cercetător științific, lucrează la Spitalul clinic Fundeni, șoseaua Fundeni 258, București. Pacienții sînt consultați și înregistrați acolo, urmînd ca să fie chemați pentru tratament, cu avizul și acordul Ministerului Sănătății, după ce se va termina testarea în curs a unui lot de bolnavi și în funcție de rezultatele acestei testări.

În această etapă posibilitățile de tratament și investigații suplimentare fiind limitate, pacienții care doresc să apeleze la doctorul **Mihai Leontopol** sînt rugați să se adreseze în prealabil telefonic la numărul 31 59 80, interior 175 între orele 10 și 12 sau prin scris la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din strada Mihail Cioranu 21, sectorul 7, Oficiul poștal 35, cod 76 231. Bolnavii care se prezintă la cabinetul de consultații al doctorului Leontopol de la acest centru vor aduce acte medicale recente din care să reiasă diagnosticul și starea prezentă.

Adresa doctorului **Mihai Zavergiu** este : strada Caragea Vodă 21, București, cod 71149.

În legătură cu o serie de scrisori prin care se solicită redacției consultații, recomandări și îndrumări medicale în cazuri individuale, precizăm că, deși am dori să-i ajutăm pe cititori, și oricît am fi de impresionați de cazurile respective, nu avem nici competența și nici calitatea să acordăm asistență medicală, să dăm sfaturi etc. Singurul sfat pe care-l putem da este ca cei în cauză să se adreseze unor medici consultanți specialiști și Ministerului Sănătății.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

La Gura Humorului, mistreții nu se tem de mistreți

Planul la împușcări a fost realizat. Așa ne spunea zilele trecute Alexandru Bălău, secretarul Consiliului popular Gura Humorului. Interlocutorul mai preciza că, da, este adevărat, în schimb, și ce spun țăranii din partea locului în scrisorile adresate redacției, anume că animalele sălbatice, în special mistreții, își depășesc adesea atribuțiile și dau iama în culturi. Preferă cartofii și porumbul. Pe unde trec dînșii — ca să folosim expresia localnicilor — gospodarii nu mai culeg nimic. Aflăm că în mai multe rînduri, chiar și prin februarie a.c., la o sesiune a consiliului popular, oamenii au ridicat problema. Numai că au rămas cu atît. Pentru că secretarul consiliului spune că toată lumea le-a dat dreptate, dar „n-avem ce face". Se va încerca un sistem de pază cvasipermanentă cu gospodarii, dar nimeni nu-și pune mari nădejdi nici în asta. Încercăm să aflăm cum se vor fi descurcat țăranii cu, să zicem, 50 de ani în urmă, cînd nu căpătaseră nici bunul obicei de a se adresa presei centrale. Se pare că pe atunci, cu tot gradul foarte scăzut de cultură, foloseau un mijloc destul de eficient : gardurile. Recunoaștem că o scrisoare sau o cerere se întocmesc mai ușor decît un gard. Sîntem gata să recunoaștem chiar că bunicii celor de azi preferau creionului barda și cuiele, printre altele, și pentru că n-or fi știut să scrie. Dar răspîndirea culturii în zonă nu putem crede că a fost o diversiune a mistreților, nici chiar a cerbilor care sînt reclamați pentru aceleași fapte irresponsabile. Acum nu se mai fac garduri. Oamenii folosesc sperietori. Înșiră pe sîrme fîșii de plastic. La bătaia vîntului ele scot un fîșîit de care inventatorii sperietorilor respective se miră în continuare că bestiilor nu prea le pasă. Unii pun chiar clopoței, ca la niște intrări ale cîmpului la care musafirii nepoftiți să-și anunțe sosirea. Numai că mistreții nu se sperie nici cel puțin unii pe alții. Gîngașele jocuri ale acestor copii mari n-au dat rezultate pînă în prezent. Drept care mulți gospodari au renunțat la cartofi și porumb, transformînd locurile în fînețe. Un hectar produce astfel de 10 ori mai puțin ca valoare. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că nici finul nu e cruțat de pîrîți. Cerbii cei puțin nu cunosc opreliști. Ni se povestește că fac stricăciuni chiar într-o grădină a C.L.F.-ului împrejmuită, în care pătrund sărind un gard de doi metri. Performanțele atletice ale încornoraților ocrotiți de lege se pare că produc derută în obștea vînătorilor sportivi.

Cum stricăciunile făcute de animale au loc mai ales în perioada cînd vînarea acestora este interzisă, fie-ne îngăduit să nu ne mirăm și noi — o fac și așa destui, cu morga unei false competențe de pescar cu pușcă — fie-ne îngăduit, zic, să nu ne mirăm ce fac vînătorii și să nu ne mai întrebăm de-a surda dacă nu cumva au intrat în hibernare. Pentru că vînătorii fac ce trebuie. Atunci cînd legea le permite. La Humor planul de împușcări a fost îndeplinit, ba chiar și depășit. Asta însă, în sezon. Iar sezonul stricăciunilor în culturi se încăpățînează să fie totuși altul.

La primăria amintită am fost asigurați că chestiunea nu e minoră, cum nu sînt nici pagubele, și lucrurile nu sînt privite ca atare. „Vom căuta soluții, desigur trebuie să facem ceva, vom mai întări paza", stăruia tovarășul Alexandru Bălău. Deși, pînă la urmă, acesta mărturisea : „Nu-mi dau seama ce s-ar putea face". Bunii gospodari găsesc însă soluții pentru ograda lor, așa că, nu ne îndoim, vor găsi și cei din Gura Humorului. Pe de o parte pentru că utilizarea cu maximă eficiență a terenurilor agricole este o obligație strictă, obligație care-i privește nu numai pe țărani, ci și pe cei de la primărie. Apoi, pentru că un om poate fi pedepsit că a omorît un mistreț în afara sezonului de vînătoare, dar nu pentru că a bătut, ca să zicem așa, un asemenea preopinent dedat la rele. Oricum, întîmplările cu turme de cerbi și de căprioare care încurcă circulația mașinilor pe șoselele din zonă nu ni se par probleme care să-i covîrșească pe cei de la primăria locală, așa cum se putea înțelege din relatările gazdelor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Doi cititori întreabă :

Cum s-a rătăcit, între Subcetate și Brad, un vagon de clasa întîi?

● Aleea ce vine dinspre centrul orașului Brad trece pe lîngă linia ferată unde, zile în șir, mulțimea de trecători privea ca la un un vagon de călători atît de deteriorat de parcă ar fi participat consecutiv în cele două războaie mondiale. Sîntem la curent cu faptul că în Brad nu se toarnă nici un film în care vagonul în cauză să folosească la ceva. Mai știm că nici Muzeul mineritului din localitate nu achiziționează vagoane de cale ferată.

Am aflat însă că, în 1975, Revizia de vagoane din Brad, la indicația forului tutelar, a dat disponibil vagonul de clasa întîi cu nr. 505314–26269–0. Cu cîtva timp în urmă (pe data de 19 martie a.c.) vagonul a reapărut la Brad, venind din stația C.F.R. Subcetate, de la 355 km.

E de nerecunoscut. Devastat parcă de vandali. Precis, vikingii nu s-au folosit de el. Tabla de pe acoperiș lipsește. Se mai văd doar scîndurile. Geamurile, sparte în întregime. Interiorul e și mai jalnic. Doar schelet. Nu mai sînt scaune, lipsește instalația electrică. Vezi doar țevi rătăcite, resturi de la tîmplăria metalică, care mai pot fi folosite, sînt împrăștiate la un loc cu murdăria de nedescris și cu cîteva pietroaie mari pe care probabil s-a stat în lipsa scaunelor.

Toată lumea care trece prin stația Brad își pune întrebarea cum a ajuns un bun obștesc în asemenea hal ? Cine sînt devastatorii vagonului cu nr. 505314–26269–0 și ce măsuri s-au luat pentru recuperarea pagubelor produse ? Și ce facem cu mulțimea de piese (tîmplăria metalică) aflate în vagon ? Nimeni nu e de acord ca statul să fie frustrat.

ION COTOI ■
VICTOR DRAIA ■
județul Hunedoara

● POȘTA REDACȚIEI

● **Arbulescu Samoilă** — Mehedinți : Adresați-vă executorului judecătoresc din orașul de reședință al exploatării miniere ● **Duță Marina** — Dolj ; Reveniți, dacă mai e cazul, după pronunțarea sentinței ● **Vasile D.** — Ciorogîrla : Persoana la care vă referiți nu a fost scoasă de sub urmărire penală. Dosarul a fost înaintat instanței ● **Faur Traian** — Turda ; Sentința a rămas definitivă ● **Frățilă Ion** — Petroșani : Am trimis memoriul dv. la Ministerul Justiției ● **Hudițean Liliana** — Slatina : În mod nejustificat organele miliției din localitate vă refuză sprijinul, dacă afirmațiile dv. sînt reale. Pentru mai multă operativitate adresați-vă totuși organelor de miliție din Rm. Vîlcea ● **Dragnea Lenuța** — Drăgășani : Am înaintat memoriul dv. Procuraturii generale ● **Maria Coadă** — Roman : Pentru a preveni prescrierea executării pedepsei (trei ani) faceți un memoriu de preîntîmpinare la judecătorie ● **Ioanichie Traian** — Dîmbovița : Punerea în libertate nu înseamnă implicit scoaterea de sub urmărire penală. ● **Ioana Băian** — Caransebeș : Percheziționările se efectuează numai în condițiile prevăzute de lege, cînd există probe clare ● **Ioana Burlacu** — București : Un ordin al procurorului șef al municipiului București indică procesele civile în care iau parte procurorii ; la cauzele de divorț fără copii, procurorii nu participă ● **Bazil Peștilă** — Buzău : Art. 45 din Cod. proc. civilă prevede dreptul de a cere, în condiții bine justificate, ca procesul să nu fie public ● **Iordache Mircea** — Buzău : Termenul de recurs a expirat și în defavoarea dv. ● **Sorin Haralambie** — Dîmbovița : Dosarul a fost clasat din lipsă de probe. Aveți dreptul să cereți redeschiderea lui ● **Nicolae Dan Liviu** — București : Sentința n-a fost pronunțată, deci nu aveți de unde ști că Toma Mircea a fost achitat.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Pop Ioan**, Plugova, Caraș-Severin : Redacția nu publică articole înainte de a le verifica ● **Dumitrache Vasile**, București : Anterioare răspunsuri s-au referit și la dv. : poeziile trimise ori se publică ori se clasează. Manuscrisele nu se restituie ● **Mușat Tudor**, București : Redactorului șef al revistei puteți să-i scrieți specificînd pe plic aceasta ● **Dr. C-tin Eftimie**, Focșani : Am predat articolul dv. secției de știință a revistei ● **Veronica Ungureanu**, Hunedoara : Poate ar fi bine să treceți pe la redacție (zilnic între orele 10 și 13) dacă aveți drum prin București ● **Ștefănescu Mina**, Brașov : Ministerul Educației și Învățămîntului nu poate echivala studii militare de 2 ani cu studii superioare civile avînd durata de 4—6 ani ● **Ionescu Ștefan**, Brăila : Spuneți că din articolul „Să apărăm copilăria Evelinei" rezultă lucruri neplăcute pentru dv. Dacă dv. credeți așa treceți pe la redacție ● **Olteanu Sorin**, Iași : Neconditionați trimiterea unui articol de răspunsul la întrebarea : „Un mort poate mînca ?" Nu poate ● **Grup de doctori** : Scrieți-vă numele ca să putem efectua cercetările de rigoare ● **Iacob N. Axinte**, Pogoanele — Buzău : Am trimis scrisoarea dv. la Ministerul Sănătății unde, sperăm, se va rezolva ● **Florea George Adrian**, Suceava : Umorul dv. este încă subțire, dar merită să perseverați. Mai trimiteți ● **Răileanu Denis**, Galați : Telefonați de urgență (18 20 30 int. 1617, între 10 și 16) ● **Zamfira N. C-tin**, Dărmănești — Argeș : Trimiteți versurile și proza să ne putem pronunța ● **Monda Maria**, Prundu-Bîrgăului, Bistrița Năsăud : Am trimis scrisoarea dv. Ministerului Sănătății, de unde urmează să primiți răspuns.

EUGEN SECELEANU ■

● **Vasile Ungurașu** și **Petre Sava** — București : În conformitate cu Decretul nr. 68/1976 privind schimbarea domiciliului în orașele mari, este necesar să vă adresați organelor de conducere colectivă ale întreprinderilor unde sînteți încadrați cu acte justificative pentru întocmirea dosarelor ● **Maria Voica** — Baia Mare, ș.a. : În cazul părinților despărțiți, precum și în situația copiilor din afara căsătoriei care au fost recunoscuți ori a căror filiație s-a stabilit prin hotărîre judecătorească, alocația de stat se acordă părintelui care are copilul în îngrijire ● **Asociația civilă a proprietarilor**, bloc M 2, strada Moldovița, București : Lucrările de remediere la blocul dumneavoastră vor fi efectuate în perioada trimestrelor III—IV a.c. de către I.C.R.A.L. Berceni ● **Ion Marincea** — Timișoara : Invalizii și accidentații de război încadrați în grupele I sau II de invaliditate pentru infirmități din război își păstrează, la încetarea activității, dreptul la pensie I.O.V.R. și dacă, potrivit legii, li se cuvine și o altă pensie pentru munca depusă după ce au devenit invalizi ; dumneavoastră fiind clasat invalid în grupa a III-a, nu puteți beneficia de Decretul nr. 245/1977 ● **Gheorghe Dănăilă** — București : Ministerul Muncii ne-a informat că v-a aprobat atribuirea unui triciclu cu motor.

MARGA NEDELEA ■

● **Vasile Boiangiu** — Tîrgoviște : În conformitate cu Legea educației și învățămîntului nr. 28/1978, absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot urma, în condițiile stabilite de lege, o altă facultate prin învățămîntul seral sau fără frecvență, prin concurs de admitere. Deci pentru înscrierea la Facultatea de zootehnie este necesar să reușiți la concursul de admitere ● **Anghel Liviu** — Galați : Conform legilor în vigoare, cît timp vă satisfaceți stagiul militar nu puteți da examen de admitere la o facultate civilă, pentru a urma cursuri la zi ● **Despina Carmine** — București, și alții : Sîntem informați că broșura „Admiterea în învățămîntul superior" va apărea cît de curînd, dar vă recomandăm să nu lăsați pregătirea pe seama acestui îndrumar. Folosiți temeinic cărțile dumneavoastră de școală ● **Ileana Petrică** — Tismana, Gorj : Atît referințe despre profilul liceelor din Bacău, cît și despre adresele respective, le puteți obține de la Inspectoratul școlar al județului Bacău ● **Vasile B.** — comuna Mîrgeni, Vaslui : Pentru a deveni reparator radio-TV puteți urma cursurile existente la cluburile sindicale sau la diferite nivele de învățămînt ● **Axente Virginel** — Bîrlad : Este necesar să vă adresați direct Regionalei C.F.R. Iași, în cadrul căreia funcționează unitatea de învățămînt prin care puteți deveni mecanic de locomotivă.

HORIA PATRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

Învățământ cultură

Opinii despre filmul „CLIPA"

Salt de la memorabil la autentic

Filmul „Clipa" este la nivelul celor mai bune filme românești de actualitate, cu nimic inferior — credem noi — celui intitulat „Puterea și Adevărul". Ceea ce nu este puțin, mai ales că în film Dinu Săraru este debutant. Dar filmul nu are scenariu și chiar scriitorul spune aceasta. Trebuie să se înțeleagă că „ecranizare" înseamnă o formulă ca oricare alta și ea nu presupune în nici un caz lipsa scenariului. Adică a unui text unitar, scris cu migală, într-un limbaj propriu cinematografiei și nu altei arte. Ceea ce în film nu se vede se spune, or, nu este cazul. În filmul „Clipa" se vorbește mult prea mult, ceea ce constituie un viciu de fond al unei producții dealtfel simsabile. Din această cauză actorii declamă, nu o fac rău, dar filmul nu câștigă, ba dimpotrivă. Actorii se străduiesc să fie actori și reușesc. Ei trebuiau însă să fie oameni, simpli sau complicați, cu viață interioară sau fără. Textul, așa cum a fost el „ajustat" pentru film, nu a permis unei trupe excepționale de actori să dea dovada marilor lor posibilități pentru film. Lipsesc deștul de multe gesturile cinematografice pe care Dinu Săraru le cunoaște dealtfel.

Odată, într-un reportaj TV despre primăvară scriitorul a realizat un lucru extraordinar. Sugera sosirea primăverii prin muguri, prin miei, prin timide focuri de ogradă, prin febrilitatea mâinilor. Nu spunea „Tovarăși, a sosit și Primăvara" ci sugera. Asta trebuia să se facă și acum. Scriitorul trebuie de asemenea să acorde atenție faptului că, deși desfășurată pe fondul revoluției, dragostea nu împrumută de la revoluție legile acesteia și le are, cam de mult timp, pe ale ei. Una este condiția în care se desfășoară dragostea, alta este sensul ei. Dinu Săraru trebuie să acorde, aceasta-i opinia noastră, mai multă atenție și unor mărunțișuri, ca să le zicem așa. Și acum sînt, să luăm un exemplu oarecare, oameni ce-și pleacă nobletea gîndirii și frumusețea efortului, se fring vrem să spunem, pentru că n-au loc de afirmare și acest „loc de afirmare" se cheamă locuință corespunzătoare, copii sănătoși sau alte lucruri „mărunte". Dinu Săraru trebuie să și rîdă cu toată gura, mai ales că, scriitor fiind, știe că de trecut ne despărțim rîzînd — în artă vorbim. De la notabilul „Clipa", cărula ne-am permis, în ciuda unor cronici „circumstanțiale", să-l schițăm cu amiciție și cu gînduri curate și cîteva nereușite, la „Niște țărani", a cărui realizare ne-a și anunțat-o, prozatorul poate face saltul de la memorabil la autentic pe deplin.

EUGEN SECELEANU ■

Curajul de a ne recunoaște greșelile

Filmul acesta deschide povestește cinematografic o anumită perioadă din istoria partidului nostru, perioadă pe care noi, cei tineri, nu o cunoaștem. În primul rînd. În al doilea rînd mi-am dat seama încă o dată în ce constă forța noastră: în faptul că avem curajul să ne recunoaștem greșelile, și asta nu la colț de stradă ci în fața oamenilor muncii. Am rămas emoționată de forța și caracterul eroului principal, Dumitru Dumitru. Foarte interesant mi s-a părut personajul Petre Nobilu, acest țăran curat și cinstit care a știut să-l apere cu mare curaj pe nedrept învinovățitul Dumitru Dumitru. Poate că sînt subiectivă, dar cel mai mult mi-a plăcut directorul Tudor Cernat, interpretat de Ion Dichiseanu. Și iată de ce: am o mare admirație pentru actor, în primul rînd, apoi uzina aceea era atît de bine redată în film, încît aveam impresia că sîntem la noi, la „Danubiana". În ciuda faptului că mă uitam mereu la ceas, de frică să nu întîrzii la școală, nu am plecat pînă la sfîrșit.

MARIANA TRANCIOVEANU ■
muncitoare, secția asamblare „Danubiana"

Un sincer bravo!

Sînt secretarul unei organizații de partid de la „Danubiana" și mărturisesc sincer că la plecarea din sală am tăcut puțin bulversat. Oare nu am greșit niciodată atunci cînd am discutat o faptă, un om, o viață? Dacă am făcut-o, nu am făcut-o decît din lipsa aprofundării acelei situații. De acum încolo mă voi gîndi de 100 de ori înainte de a mă pronunța.

Filmul acesta trebuie văzut și apoi discutat. Nu avem voie să mai greșim.

Realizatorilor actorilor ale lui Gheorghe Cozorici, Emanoil Petruț și Ion Dichiseanu mi se par remarcabile. Realizez perfect cîtă muncă a fost depusă pe platou, cîtă sudoare a curs atunci cînd s-a făcut filmul. Dar cînd vezi că munca ta nu a fost zadarnică parcă te simți mai bine. Pe această cale transmit tuturor celor ce au muncit cu dăruire și talent la realizarea acestei peliculi, un sincer bravo!

MIHAI GAȚE ■
secretarul organizației de bază nr. 20 Institutul de cercetări prelucrare cauciuc și mase plastice „Danubiana"

Clipele vieții noastre

Tulburător acest film după romanul Clipa de Dinu Săraru. Dens, adînc, tumultuos, uneori discursiv și patetic, alteori invadat de lirism, aminitind o baladă, în respirarea îndepărtată a unui cîntec la nai. O frescă a existenței noastre în momentele cheie, în momentele decisive, de opțiune, în momentele necruțătoare, dramatice, în starea cea mai acută de conflict cu noi înșine și cu societatea, în încleștarea cu timpul, cu zădărnicia, cu încrederea, cu speranța care apare la limita disperării. Filmul restituie, prin limpede transfigurare, clipe de viață trăite de mulți dintre noi în diverse ipostaze, la diferite distanțe de epicentrul tensiunilor și exploziilor acumulate ai de zi, eroi sau martori ai timpului scurs în favoarea sau în defavoarea noastră, înfrînți și învingători, curați și triști, cinstiți și lași, speriați și criminali. Filmul Clipa reprezintă chiar viața noastră.

Un film omenesc, de mare sinceritate și căldură, înțelegere și compasiune, bărbăție și demnitate, un film despre rostul nostru intim și despre resturile noastre ale tuturor într-o lume pe care am visat-o și pe care continuăm să o visăm încă. Un film trepidant, terifiant, uneori lent, enervant de lent, în cuvinte prea multe și sofisticate. Un film gîndit, elaborat, lucrat cu mare respect și grijă pentru adevăr și pentru ceea ce se află dincolo de adevăr. Un film scris de Dinu Săraru și realizat de echipa de filmare condusă de Gheorghe Vitanidis, regizor fidel textului, caligrafiindu-l uneori pînă în cele mai subtile detalii. Ceea ce reușește acum Gheorghe Vitanidis este transcrierea exactă a atmosferei, a frămîntărilor interioare, a filozofiei personajelor, a înțelepciunii lor complexe și aiteuprinzătoare. Un film în care actorii sînt serviți exemplar și în care actorii se exprimă pe sine magistral. Gheorghe Cozorici este grav, reținut, neclintit și monumental, bîntuit de un suflu tragic de epopee. Sebastian Papaiani pluteșe ca o lumină binefăcătoare, tonică pe deasupra sufletelor zbuciumate. Leopoldina Bălănuță exprimă sublim disperarea demnă în fața morții. Mitică Popescu reprezintă convingător înălțarea țăranului la propria lui conștiință politică. Ion Dichiseanu are ezitările și izbucnirile unui neliniștit și nefericit în viața de familie, recuperat în ultima clipă. Olga Tudorache privește și judecă lumea cu ochii unei deșertăciuni universale și întreg filmul are o frumusețe răscolitoare, patetică, marcată de biografii zguduitoare, de experiențe de viață limită depășite pînă la urmă cu o nobilă demnitate, înțelegere și angajare în sensul vieții, pentru triumful adevărului. Din acest punct de vedere filmul constituie un avertisment.

ADRIAN DOHOTARU ■

Să nu ne jucăm cu noțiunea de om!

În definitiv ce și-au propus realizatorii acestei pelicule intitulate „Clipa"? Să ne reamintească faptul că în societatea noastră, ca în oricare societate, se poate greși. Dar forța societății noi constă în faptul că ea are curajul să recunoască și să îndrepte acolo unde s-a comis greșeala. Asta este în film. În viață lucrurile sînt mai dure, mai grele. Din păcate sînt și greșeli pe care nu le poți reabilita. Din acest punct de vedere cred că filmul trebuie văzut de toți oamenii cu munci de răspundere, care hotărăsc soarta omului. Să nu ne jucăm cu această noțiune, atît de dragă nouă, care se numește OM. Vă cer, în numele profesiei pe care o practic, și deci în cunoștință de cauză, să vedeți filmul și apoi să reflectați. Primului secretar, eroului cărții și al filmului, i s-a făcut în cele din urmă dreptate. Dar s-a întrebat cineva cine îi plătește trauma lui sufletească? Una e viața și altul e faptul juridic. În viață drumul este mai complex, mai plin de meandre, mai omenesc, deci mai supus greșelilor. Istoria ultimelor decenii ne-a arătat multe fapte altădată repudiate, azi reabilitate și puse la loc de cinste. Dar cu sufletul acelor oameni cum rămîne?

ELENA CREȚU ■
judecător

Un film de excepție

Clipa este, după părerea mea, un film de excepție. Nu reții multe filme românești care să fi ridicat probleme de atît de stringentă actualitate. Fiind convins că am de-a face cu o operă de excepție am căutat să fac acestui film o popularizare deosebită. Faptul că el rulează la noi de două săptămîni, este un lucru îmbucurător cu toate că nu am avut săli pline. Filmul acesta este mare deoarece dezbate viața noastră cu cele bune, dar și cu cele rele. La fiecare spectacol intru în sală pentru a urmări reacțiile publicului. Ei bine, la acest film cîtă lume a intrat tot atîta a părăsit sala. Nu a existat spectator care odată ajuns în sală să nu fi rămas „încremenit" în fotoliu. Asta spune totul. Dar totul mai înseamnă că un bilet costă 8 lei, adică 16 lei dacă ținem cont de faptul că la cinema se merge în doi, dar de plătit plătește unul singur. Din acest punct de vedere cred că era mai bine dacă filmul ar fi avut o singură serie. Sînt multe lungimi care puteau fi eliminate. Încasările aparent ar fi fost mai mici, dar în ultimă instanță ne interesează cine ar fi avut de cîștigat: cred că filmul.

Din păcate filmul acesta, ca dealtfel și multe altele, nu s-a bucurat de o popularizare adecvată. Trebuie să învățăm să lansăm filmele românești.

ALEXANDRU NICULESCU ■
responsabilul cinematografului „Scala"

Impresii culese de
DAN BÎRLĂDEANU ■

● CAP LIMPEDE

TEATRU

● Teatrul de comedie a avut o stringentă necesară inițiativă: organizarea unui concurs de comedii. Participanții au fost numeroși, deci cantitativ concursul a dat roade. Din păcate, roadele n-au fost și de calitate, jurizi fiind obligat — de o stimabilă și responsabilă exigență — să nu acorde premiul I și II. În viață, multe pot fi privite cu umor dar nu și absența umorului; mai ales acasă la Caragiale ● Pe micul ecran, regizorul Eugen Todoran și actorii Marțiana Mihuț și Victor Rebengiuc, deci un triunghi de puternici oameni de artă, au creat un mare spectacol cu o piesă scurtă: „Aici nu plînge nimeni!" de Tennessee Williams. Succesul acesta însă nu ne poate amăgi ci, dimpotrivă, ne face acută ● veche durere, o veche întrebare: de ce Teatrul televiziunii nu promovează spectacole de înaltă clasă pornind și de la piese scurte românești? ● E locul să reamintim că dramaturgia noastră e bogată în astfel de piese. Pentru că unii specialiști se încăpățînează să nu creadă în acest adevăr, invocăm două probe. Prima: „Antologia piesei românești într-un act" (deocamdată primul volum) cu minuție alcătuită și adnotată de criticul Valentin Silvestru și apărută la Editura „Dacia". A doua: la Oradea, criticul Stelian Vasilescu are alcătuită ● impresionantă bibliografie exhaustivă a pieselor de teatru scurt care au fost scrise în ultimele trei decenii ● Spectacolul Teatrului dramatic Bacovia din Bacău cu piesa „Trei surori" de A. P. Cehov: actorii își duc, fiecare, partiturile de parcă, toți fiecare, ar fi singuri în scenă, de parcă fiecare ar vrea să nu dovedească nimic altceva decît prezența strălucire; iar regizorul Mircea Marin nu numai că reușește să-l priveze pe însuși Anton Pavlovici de atmosferă, dar mai introduce în spectacol și niște bizarerii de neînțeles (toată ofițerimea stă îmbrăcată în mantale, cu toate că lucrurile se petrec într-o casă; într-o piesă foarte realistă apare imaginea de închipuire a unui duel etc.).

NELU IONESCU ■

CARTE

● Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx se intitulează un incitant volum de interviuri semnat de Vasile Rebreanu și Miron Scorobete (Editura „Dacia", 1979). Din Fonoteca de aur a Studioului de Radiotelevizione Cluj cei doi scriitori au ales o seamă de texte aparținînd unor artiști, sculptori, muzicieni, oameni de știință sau simpli țărani. După cum afirmă autorii, „alăturarea lor nu e întîmplătoare, toate fiind legate printr-o trăsătură comună, unificatoare, caracteristică ce ni se pare esențială și care le și legitimează prezența într-o culegere de această natură: patriotismul lor manifest sau implicit, conștiința tuturor semnatarilor că aparțin marii spiritualități românești pe care sînt chemați să o sporească cu propria ardere" ● Un alt volum de interviuri care trebuie să se afle în atenția cititorilor este cel al lui Virgil Sorin: **Muncă, idealuri, erralie.** În care sînt incluse convorbiri despre secretul făuririi personalității. Talentul autorului de a pune întrebările cele mai potrivite a contribuit la realizarea unor dialoguri ce se urmăresc cu un mare interes ● Editura Eminescu ne propune spre lectură un alt volum de publicistică, de data aceasta aparținînd lui F. Brunea-Fox. „printul reporterilor", după cum era numit. Grupînd sub titlul **Reportajele mele** articole apărute în perioada 1927—1938, volumul reprezintă un document de epocă întocmit cu un mare talent gazetăresc ● Tot Editura Eminescu ne propune spre lectură cea de a doua carte a tînărului poet Tudor Cristea. Intitulat **Țintă vie**, volumul este o aparție semnificativă pentru puterea de creație a noii generații de poeți care se exprimă cu tot mai multă vigoare. Citățm poezia **Clipa**: „Veți auzi într-o seară / cum stelele freamătă / clătinate de vînt // cum bobul de grîu / bubuie slobozind către cer / o flacără verde / veți auzi, sunt încredințat, / altfel n-aș mai rosti un cuvînt, / toate acele lucruri care par tăcute // și / în aceeași clipă veți fi / înghițiți de lumină". ● Patru volume din B.P.T. alcătuiesc o antologie de proză scurtă românească **De la Constantin Negruzzi la Pavel Dan.** Ediția a fost îngrijită, prefațată de către Nicolae Ciobanu. Ea e binevenită deoarece arată că mari prozatori români s-au ilustrat cu strălucire nu numai în largi desfășurări epice. Poate că autorii nostri de azi vor întelege cît de bine primită ar fi și cîte o culegere de schițe, de povestiri, de nuvele... ● În **Cele mai frumoase poezii** (Editura „Albatros") a apărut un volum din poeziile lui Rimbaud în alcătuirea tălmăcirea a lui Tașcu Gheorghiu. Volumul cuprinde **Un anotimp în infern** și **Iluminările**. După cum se afirmă în prefață, semnată de Irina Mavrodin, „Publicarea de către Editura „Albatros" a **Iluminărilor** și a **Unui anotimp în infern** în prestigioasa traducere a poetului care este Tașcu Gheorghiu constituie un mare eveniment pentru viața culturală românească".

A. GEORGE ■

TV

● Nesemnificativ recitalul actriței Stela Popescu cu transmis simbătă seara la televizor. Am înțeles dorința realizatorilor de a evita unele reluări din înregistrările mai vechi dar reprezentative ale ac-

La ne cinstim ctitorii

● În acest an se împlinesc 160 de ani de la nașterea lui Dimitrie Bolintineanu, autorul poemului **Conrad**, al **Legendelor istorice**, **Florilor Bosforului**, al romanelor **Manoil** și **Elena**.

Dimitrie Bolintineanu

Cei ce rabdă jugul ș-a trăi mai vor
Merită să-l poarte spre rușinea lor !
Sufletul lor nu e mai presus de fierul
Ce le-ncinge brațul, iau de martur cerul !
Dar românul nu va cîmpuri fără flori,
Zile lungi și triste fără sărbători.
Astfel e vulturul ce pe piscuri zboară :
Aripile taie-i, că ar vrea să moară !
Astfel e rômânul și român sînt eu
Și sub jugul barbar nu plec capul meu.

(Fragment din poezia **Ceo de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare**)

Vorbiți și scrieți românește

Cuvinte noi...

Este o realitate care stă la îndemîna oricui s-o constate, anume că vocabularul românesc se îmbogățește continuu, pe diferite căi — prin împrumuturi din alte limbi și prin mijloace proprii, îndeosebi cu ajutorul derivării, adică al prefixelor și al sufixelor. Fenomenul este cum nu se poate mai îmbucurător, căci, în felul acesta, sporesc posibilitățile de exprimare variată și sugestivă.

De pildă, în **introducerea** și **notele** datorate lui Vladimir Streinu la traducerea tragediei lui Hamlet (Editura pentru literatură) pot fi întîlnite unele forme lexicale, fie preluate din alte limbi, fie create de el însuși. Un neologism cum este, bunăoară, **propensități**, adoptat din franceză (**propension**, cu înțelesul figurat : **înclinație, aplecare**) ni se pare, pentru expresivitatea lui, bine integrat în contextul „Hamlet, fiind construit din **propensități** opuse...", după cum **literalitate**, formație proprie a autorului, rezultată din **literal** (= **ad litteram**) și folosită astfel : .....să se aprecieze distanța de la **literalitate** la versiunea literară", corespunde unei comunicări mai concise decît formularea „de la **caracterul literal**".

Se înțelege însă că apelul, fie de-a dreptul nejustificat, fie excesiv, la unul sau la altul dintre procedeele posibile amintite, capătă o notă de pretiozitate și, nu o dată, chiar ridicolă. Aceasta se întîmplă, mai ales, în scrisul celor care umblă, cu tot dinadinsul, după originalitate și care vor să „epateze". Pe cine ? — te întrebi. Simțul firescului, adînc înrădăcinat în marea masă a cititorilor, nu se lasă înșelat și oamenii, pe bună dreptate, ridică sprîncenele a uimire. Așa cred că fac cei care — ca și noi — dau peste neologisme de felul lui **tortuos**: „...Desigur că invocarea lui Flaubert nu scuză stilul **tortuos**..." **Tortuos**, adică **întortocheat**, sinuos — ca în limba din care a fost preluat : **tortueux**.

Altcineva, la rîndul lui, scrie : „Rezultă o proză **confiativă**", deci, „creează" un cuvînt ce pare a avea înțelesul lui **confesiv**, **confesivă**.

Un alt autor recurge la sufixul **-ant**, pentru a-l obține pe **formulant**, și se exprimă astfel : „Ușurința **formulantă** e notabilă", **Formulantă** vrea să spună — dacă înțelegem bine — **de a formula (Ușurință de a formula...)**.

Și, spre a se vedea unde poate duce procedeul derivării, cînd nu este bine supravegheat, să mai citîm un enunț : „Factura este **popularesecă**, fără pic de artificiu". Autorul acestui pasaj avea la îndemînă forma înrădăcinată **populară**, dar aceasta — se vede — i s-a părut prea... comună, și, atunci, a „creat" ce a „creat" — spunem așa, spre a nu mai repeta cuvîntul... Hotărît lucru, cu neologisme de tipul lui **tortuos**, cu formații lexicale proprii, cum sînt : **confiativ**, **formulant** și **popularesecă** (aici a trebuit totuși să reluăm cuvîntul !), frumoasa, dulcea noastră limbă românească n-are nimic de cîștigat. Dimpotrivă...

N. MIHAESCU ■

P.S. În articolul nostru „Doi martie ?..." („Flacăra", nr. 12) a apărut „ea **menținînd** să se extindă", în loc de „ea **amenințînd** să se extindă".

Cronica literară

Alexandru George : „La sfîrșitul lecturii" (II)

Alexandru George este un autor despre care se vorbește mai puțin decît s-ar cuveni. Povestirile sale cuprinse în volumele **Simple întîmplări cu sensul la urmă** (1970) și **Clepsidra cu venin** (1971), cărțile sale de istorie și critică literară (**Marele Alpha** — 1970, **Semne și repere** — 1971, **La sfîrșitul lecturii** — 1973, **În jurul lui Lovinescu** — 1975), toate dovedind remarcabile calități, nu au stîrnit în jurul numelui său acel ecou binemeritat. Dar în numai zece ani scriitorul și-a alcătuit o operă ce nu poate fi ignorată și nici trecută ușor cu vederea. Aceasta dovedește că înainte de a apărea în arena literară el s-a pregătit cu asiduitate pentru a se prezenta în fața publicului, astfel încît nici o ezitare să nu fie vizibilă de către cei care îl observă. Că e vorba de un autor complex și ajuns rapid la maturitatea creației o dovedește și noua sa carte **La sfîrșitul lecturii — II** (Editura „Cartea românească", 1979), o culegere de studii de istorie și critică literară care examinează o arie largă a fenomenului literar românesc de la epoca „Junimii" pînă în zilele noastre. Titlul volumului sugerează că abordarea chestiunilor discutate s-a întreprins fără nici o prejudecată, numai după o examinare în prealabil a operelor și autorilor despre care e vorba. Dealtfel, în mai toate lucrările lui Alexandru George se propun puncte de vedere inedite dar fără dorința expresă de a șoca, de a atrage asupra sa atenția prin orice mijloace. Ceea ce ne apare neașteptat în analizele sale provine tocmai din neacceptarea unor idei pe care ne-am obișnuit să le repetăm fără a mai cerceta cît de adevărate sînt, ajungînd cu timpul precepte imposibil de pus la îndoială : „Într-adevăr, dificultatea cea mare în demersul critic nu e totdeauna abordarea noului, a necunoscutului și înțelegerea sau situarea lui la locul cuvenit, ci lupta criticului cu sine însuși, de multe ori în cazuri de aparentă liniște. Căci inerția conștiinței e un fapt de constatare foarte generală, oricît ar fi de regretabilă... Dar oricum, și criticii pot deveni sclavii obișnuințelor, ai ideilor gata făcute, ai comodității în gîndire". (p. 372) Cu ideile „gata făcute" se războiește deseori Alexandru George în acest volum. Uneori, dezbaterea intelectuală devine pasionantă și se urmărește cu sufletul la gură, ca în **V. A. Urechiă și adevăratele răspunsuri ale** REVISTEI CONTIMPORANE. Cine nu a citit savuroasele pagini ale lui Maiorescu în care V.A. Urechiă era pur și simplu desființat de verva scînteietoare a mentorului „Junimii" ? Captivați de impresionanta logică a demonstrației lui Maiorescu puțini s-au mai gîndit să afle și ce afirma de fapt preopinentul său. Cercetînd „adevăratele răspunsuri" Alexandru George ne comunică fapte senzaționale, reabilitîndu-l pe V. A. Urechiă și afirmînd că polemistul Maiorescu nu era chiar infailibil. La fel de interesante și într-un fel surprinzătoare sînt și alte pagini din volum, în special de la începutul lui, în care autorul nu se declară deloc un partizan al epistolelor scrise de Duiliu Zamfirescu și nu crede, de pildă, în truismul că Liviu Rebreanu este un scriitor „obiectiv și indiferent pînă la cruzime". Dealtfel, comentariile lui Alexandru George sînt mai insuflețite atunci cînd trebuie să polemizeze cu o idee preconcepută, cu o situație deja stabilită pe care trebuie s-o înlăture și s-o înlocuiască, de cele mai multe ori plauzibil. De aceea atunci cînd pătrunde în actualitate, deci într-o perioadă cînd nu s-au putut forma încă păreri care să circule fără a le mai examina cît de îndreptățite sînt, autorul este mai sters în exercițiul său critic. Cel mai mult mi-au plăcut, alături de mai sus-amintitul articol. **Note în jurul programului „Junimii"**, **Convorbirile literare și spiritul critic**, **Titu Maiorescu și Copilul Eyolf**, **Între corifeii „Junimii"**, **Necesitatea unei valorificări**, **Era Caragiale inteligent ?**, **Un suflet romantic**.

Lectura paginilor lui Alexandru George dovedește că autorul este un istoric literar erudit, capabil să împingă discuția în cele mai mici detalii. Dar tocmai excesul acesta de informație, cultul acesta pentru amănunt îl fac, citeodată mai greu de urmărit de către nespecialist. La această dificultate de receptare contribuie și tonul prea serios cu care își abordează subiectele, ca un profesor pedant și distant față de învățăceii săi, nefiind atent dacă ei îi urmăresc sau nu expunerea, socotind că problemele discutate suscită numai prin ele însele interesul, fără a mai fi nevoie de o tratare agreabilă a lor, mai destinsă, mai cordială. Această contravine însăși opiniei de mare justețe a autorului care crede că practicarea criticii nu aparține unei elite, unei grupări atotștiutoare care proclamă verdicte, ci este rezultatul unei strînse relații dintre critici și cititori, chemați deopotrivă să-și spună cuvîntul în ceea ce cernere a valorilor.

Cu toate acestea, cel de-al doilea volum din **La sfîrșitul lecturii** este o culegere de articole substanțiale, scrise cu aplomb și talent literar, care risipesc unele din prejudecățile existente în legătură cu literatura noastră și contribuind la definirea personalității unuia dintre criticii noștri importanți de azi.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

triței. Programul ales a fost sub nivelul calitativ al prezențelor sale atît pe micul ecran cît și în teatru și film. Satirică a încercat să fie emisiunea dar în ceea ce privește umorul... ● Duminică seara micul ecran ne-a oferit o păcăleală : vodevilul ridicol intitulat Surpriză la Yonkers, **producție a studiourilor americane, în premieră pe țară la noi. Un conflict anemic, o montare care mirosea încă a decor de teatru și a filmare în studio și o distribuție de zile mari aruncată ca zarurile pe platou în speranța că va ieși șase-șase ! A ieșit unu-unu! ● Serialul** Cu ușile închise **continuă să se mențină în limitele artei document, demascînd subteranele unui anume stil de a face politică și de a înțelege democrația, dar oferind partituri magistrale unei garnituri impresionante de actori. E genul de serial care se urmărește cu sufletul la gură dești nu e un serial... polițist. ● Cu adevărat tinerească de data aceasta „Ora tineretului" din după-amiaza zilei de 29 martie. Excelent concepută (responsabilul emisiunii Marin Stănescu ; realizatori : Victoria Ionescu, Sebastian Sircă, Eugen Patriche, Jeana Gheorghiu, Cristian Unteanu) și beneficiind de o prezentare alertă și savuroasă, emisiunea a avut darul de a cuceri toate vîrstele.**

ANDREI PETRESCU ■

JAZZ

● JAZZ SIBIU '79. În organizarea Comitetului municipal Sibiu al U.T.C., a Radioteleviziunii Române și a Casei tineretului Sibiu, s-a desfășurat **cea de-a IX-a ediție** (29 martie — 1 aprilie) a unui prestigios **festival** ce reunește anual pe cei mai buni creatori și instrumentiști ai jazzului. Cele trei zile tradiționale au fost completate în acest an de **concursul festivalului** (excelentă și necesară idee), seară în care au urcat pe podium echipe neconsacrate. Și totuși concursul a fost de reală valoare și ne-a arătat că după mai mulți ani de relativă „liniște", **vin instrumentiști noi**, dintre care unii (inclusiv grupuri) sînt deja **autentice valori**. Juriul concursului a selectat un **just** palmares în care au strălucit **Constantin Ulinici** (pian, chitară bas precum și Premiul special al juriului pentru compoziție și aranjament) și **Gh. Nojogan** (vioară) — premiul I ; **Pavel Valeriu** și **A. Stelian** (percuționiștii grupului Transfer) — premiul II ; **Francisc Troner** (trompetă) — premiul III ; **Mircea Vancă** (flaut) și **Ion Leonte** (trompetă) — premiul IV. **Două grupuri de jazz-rock** au dominat clar prin valoare și îndrăzneală concursul formațiilor : **Transfer Iași** și **Nimbus Brașov** (locurile I și respectiv II), celelalte premii revenind formațiilor „tradiționale" : **premiul III — „Dixieland" Școala populară de artă Reșița** (condusă de F. Troner) ; **Premiul A.T.M.** pentru încadrare în stilul și spiritul jazzului tradițional **— grupul Dixie al Casei tineretului Timișoara** condus de trompetistul Nicu Magdin ; **Premiul redacției de tineret a R.T.V. — Dixie Combo 9** din Săcele — Brașov (!) în care prof. Karl Heinz Daniel și-a condus elevii (medie 17 ani) în lucrări și în special aranjamente deosebit de originale ; **Trofeul tineretii — formația Liceului industrial nr. 6 Sibiu**, cu un clarinetist plin de nerv (C. Constanciuc) și soliștii vocali Marilena Oprinescu și Cristian Schuster.

Au urmat apoi cele trei seri ale festivalului, adevărate gale de confirmare a jazzului românesc, **întîlnirile** conducătorilor de cluburi și formații cu reprezentanții C.C. al U.T.C., A.T.M., presă și radioteleviziune, Electrecord (și cu scaunul gol al A.R.I.A., al cărei reprezentant a lipsit și în acest an) confirmînd o sărbătoare de creație și muncă a unui gen de mare importanță în ridicarea calitativă a muzicii românești.

AUREL GHERGHEL ■

PLASTICA

● *În ultima sa manifestare publică, Tia Peltz se prezintă în fața publicului bucureștean cu o selecție din lucrările recente. Rămînînd fidelă temelor preferate, familia, capitlăria, piața, circul propriu-zis și circul lumii, Tia Peltz vine cu accente noi, cu un umor melancolic și plin de înțelegere, de o reconfortantă spontaneitate.*

A 15-a expoziție personală — acum în Rotonda Sălii mici a Palatului — cuprinde deci ciclurile : „Album de familie vechi și nou", „Bazaruri", „Circ"

precum și seria de planșe „Copiii noștri — copiii patriei". Copiii, chipuri de o caldă expresivitate, omagiu tinereții planetei și speței umane.

Regăsim cu emoție în aceste imagini talentul mereu proaspăt al unei graficiene cu o susținută activitate în presă.

D. DIACONESCU ■

Jurnal mexican (56)

Jocul de pelotă

4.

Fără să-l simt, s-a apropiat de mine dr. Huertá. Mă pavește zimbind. Dr. Huerta e unul din acei oameni pe care dacă-i întîlnești în viață e mult mai ușor să-i suporți pe ceilalți... Dacă nu mă înșel, el ne-a povestit că vulcanul Popocatépetl, cînd sînt zile frumoase, se vede în Mexic de la mari depărtări. Mulți își anunță atunci vecinii și prietenii : „se vede !" Nu e nevoie să spună ce anume. Toți înțeleg.

Și iată că după atîtea zile n-am găsit o comparație mai bună pentru mexicani decît acest vulcan care unește lucruri aparent incompatibile : piatra arsă de lavă și zăpezile metafizice care acoperă conul vulcanului înălțat la peste cinci mii de metri. Așa cum în temperamentul mexicanilor se întîlnesc, fără să se combată, sîngele iute și tandrețea. Violența și generozitatea.

Un vulcan e întotdeauna imprevizibil și un bun criteriu pentru curaj. Și, amintindu-ne că Nietzsche îi sfida pe filosofi chemîndu-i să danseze pe Vezuviu, am putea adăuga că mexicanii nu se tem să facă chiar mai mult decît atît cu vulcanul lor. Să-l iubească ! Oare să nu existe aici nici o legătură cu sfaturile pe care altădată, după cum ne asigură **Codicele Florentin**, le dădea tatăl copilei nahuatl cînd împlinea șapte ani ? „Dar chiar dacă n-am avea, fetița mea, decît suferință pe pămînt, — zicea tatăl — trebuie oare din pricina aceasta să ne temem ? Trebuie să stăm întruna cu teamă ? Trebuie să trăim plîngînd ?" Răspunsul nu poate fi decît unul singur pentru cineva care, în loc să se teamă de vulcani, îi iubește. Și, probabil, n-am înțelege Mexicul fără ajutorul lui.

Într-un fel, el explică poate și această arenă ciudată. Nimic nu justifică o credință care ucide, dar mexicanul va simți nevoia, după această frază, să mai spună ceva ; că primejdiile există pentru a fi înfruntate, iar arena jocului de pelotă nu e decît un vulcan unde îți poți învinge teama dansînd sub o secure de obsidian. Nimeni nu vrea să moară dintre purtașii la acest joc, dar nimeni nu vrea să dea dreptate fricii... Și în timp ce liniștea stărue deasupra arenei de la Chichen-Itza ca zăpezile pe Popocatépetl, îmi vine în minte comparația pe care o făcea cîndva Unamuno între Spania și Franța. Să distingem, zicea el, între pasiune și sensualitate. Spania și Franța nu se potrivesc, căci pasiunea e arbitrară, iar sensualitatea logică. Franța e rizătoare și sensuală, Spania e aspră și tristă. Nu ai altceva mai bun de făcut în Spania decît să te gîndești la moarte, în vreme ce în Franța totul te îndeamnă la superficialitate. Dacă acceptăm aceste simplificări excesive ale unui spirit obișnuit cu excesul și paradoxul, ce loc ar trebui să dăm Mexicului ? În ciuda atîtor ruine, aici regăsești totdeauna, dincolo de moarte, viața. Și dincolo de îndemnurile la superficialitate, o vehemență care ezită între tristețe și nevoia de spectacol. Moartea, pomenită mereu în legende și în statui sau basoreliefuri, sfîrșește prin a te dezgusta, întorcîndu-te spre ceea ce te ajută să regăsești frumusețea. (Aici la Chichen-Itza mi se pare că lumea e plină de ruine calde, de soare și de securi de obsidian pe care dorm fluturi !) Căci mexicanul poate detesta multe, dar nu viața. Cu toate că și el știe că pe piramide s-au făcut sacrificii umane. În două săptămîni n-am văzut semnalată nici o sinucidere în ziare, ceea ce în alte părți ar constitui o raritate. Și, cu siguranță, nicăieri n-am putea găsi o arenă unde jocul cu moartea să fie amestecat cu atîta soare și atîția fluturi. „Nu pentru totdeauna pe pămînt : doar puțintel aici", zicea un cîntec vechi, dar acest „puțintel aici" este singura bogăție de care dispunem.

A iubi un vulcan e, poate, chiar mai mult decît o dovadă de curaj. Problema aceasta mă preocupă de cînd am fost în Sicilia. Acolo am întîlnit oameni care mi-au vorbit cu afecțiune despre Etna, ca despre o floare. La început nu-mi venea să-mi cred urechilor. Pe urmă mi-am spus că nu înțeleg. Am sfîrșit prin a accepta că pot exista relații mai puțin obișnuite între oameni și anumite locuri, dar o senzație de extravaganță a sensibilității tot mi-a rămas. Senzațiile care a recidivat aici în Mexic. Oare pentru că vor fi existînd asemănări între Sicilia și Mexic ? Sau pentru că există totuși o logică în dragostea pentru vulcani ? Așa cum există o logică în faptul că iubim și mai mult viața după ce descoperim că o vom pierde. Sau poate că noi, care ne punem întrebări despre aceste lucruri, judecăm cu altă măsură, de aceea totul ni se pare bizar. Aș da mult să știu ce gîndește acum dr. Huerta.

Dar e timpul să-mi aduc aminte că „puțintel aici" e o formulă bună nu numai pentru a numi viața, ci și o călătorie. Și că ar fi momentul să plecăm. Să ne despărțim de aceste ruine la ora care le convine cel mai mult. Cînd melancoliile noastre tulburi și cîntecul limpede al ruinelor sînt un același lucru. Și cînd, privind pentru ultima oară arena goală, putem rămîne convinși că în orice refuz mai există o soluție : să ne întoarcem cu ajutorul dragostei acolo unde soarele și speranța strălucesc. Imaginația face fantomele să danseze, să joace pelotă, să-l invoce pe zeul Ploii, dar soarele ucide fantomele, le învinge și rămîne singur stăpînitor al acestor pietre care dorm un somn liniștit și orb. Odată cu lăsarea serii, turiștii se vor retrage și împreună cu ei călăuzele, vînzătorii de ilustrate și arheologii care scormonesc pămîntul. Ruinele vor rămîne singure și la lumina lunei vor începe să se populeze de umbre. Atunci, un străin ar fi prea indiscret aici.

OCTAVIAN PALER ■

Eveniment cultural

Prima expoziție Ion Gheorghiu

Expoziția de pictură, sculptură și desen deschisă de Ion Gheorghiu la Muzeul de artă al României este un fapt cu totul excepțional al artei noastre și, de bună seamă, un moment important în creația plastică pe continent. Cine are cunoștință de mersul artei europene și, în general, de acela al picturii de șevalet în lume, trăiește sentimentul nobil și plin al clipei de trecut în cronici. Claritatea vitală a esteticii lui Ion Gheorghiu, generoasa ei originalitate, adresa ei cordială la toate nivelurile de public obligă opinia critică la claritate și, cu aceasta, la angajare.

Și e sigur că orice opinie va chema categoria estetică fundamentală a frumosului **„în expresia lui imediată și frapantă** — cum scriu dicționarele — **ca splendoare, ca strălucire-exuberantă sau discretă", „frumosul ca expresie a armoniei".** Nimic mai îndreptățit, prin urmare — și nimic mai pliduitor decît această îndreptățire — ca însumarea într-o definiție a artei lui Ion Gheorghiu a elementelor frumosului de extracție umanistă : voința de perfecțiune și pasiunea arzătoare a construcției, modestia unei teme unice, purtătoare de absolut, corespondența în natural a năzuințelor spre ideal. Pictînd în esență un singur tablou — Grădina suspendată — Ion Gheorghiu săvîrșește, într-o operă de-o vastitate copleșitoare, cea mai savantă cercetare creatoare a unui motiv în toată arta românească. Seria fără capăt și încă generatoare de operă nouă a „Grădinilor suspendate" dezvăluie gîndirea inatacabilă a unui studiu matematic și, deopotrivă, lucrul liric al unui colorist fără pereche. Puternic stimulat de toate acele fructe ale naturii ce-și spun triumfător simetria — florile, melcii și scoicile, fluturii, plantele cu vrejul harnic și bogății de sămînță, floarea-soarelui în cumințea ei măreție — pictorul figurează o natură nouă, în stare de extaz, de năvală feerică.

Ion Gheorghiu face, la cincizeci de ani, prima sa expoziție personală.

Deși încap destule speculații cu privire la morala acestei întîmplări, ele nu au totuși înțelesul ce ar părea să-l aibă. Nu e nevoie de-o expoziție pe an ca să existi neapărat, exemplar chiar, în constiința culturală a timpului tău. Ion Gheorghiu n-a expus decît o operă, două în saloanele municipale sau naționale dintr-un an, dar puținul ajuns public a fost de-ajuns ca să dea măsura valorii întregului, să ne incite imaginația în așteptarea întîlnirii cu ansamblul de operă. Cine la cunoștință de o imagine și e pătruns de clocotitoarea spiritualitate a culorii, de subtila ei latinitate, cine are exercițiul structurilor și intuiește într-o planșă infinitatea de posibilități a unui ceremonial de simetrii o va aștepta pe următoarea cu o plăcută stare de febră, de participare la procesul stilului.

Unul din secretele picturii lui Ion Gheorghiu este acela că, lesne de decodat, ea păstrează întreagă taina codului. Oricine poate compune pe-o pînză înfoierea, ca într-o oglindă imperfectă, a unei flori paradisiace, dar nimeni nu va scoate din asta mai mult decît o suprafață cu efect decorativ, o podoabă, un apel agreabil la nevoia de ritm și echilibru. Altfel spus, oricine

poate, cu o anume pregătire, să facă din parada mijloacelor un țel confortabil al picturii. Mai departe, un ansamblu de lucrări n-ar fi decît o chestiune de răbdare și de ambiție. Pictura lui Ion Gheorghiu însă vine dintr-o perseverență și încîntată meditație la spectacolul naturii. Atelierul artistului conține un inventar al tuturor lucrurilor din natură, ce l-ar putea interesa, lucruri cu o ingineric sesizantă, exemplare care par a concentra în ele toate legile alcătuirii lumii, veritabile breviare de constructor. Ion Gheorghiu, coloristul care și-a impus un foarte riguros program al gamelor, un antrenament al ochiului și al mîinii neobosit și care aduce în pictura românească acorduri de-o finețe excepțională, de-o muzicalitate unică, inconfundabilă este și un asiduu cercetător al formelor, al rațiunii lor. Aceasta nu e o pictură de impresie. O probează mulțimea studiilor după obiect și chiar sculptura. Desenele propriu-zise, apoi studiile de situații (compoziție, raporturi între părți) și gușele — care fac introducerea la pictura în ulei — ilustrează, cu o didactică aproape directă, etapele interpretării, momentele de sublimare a vizualului, nașterea formei noi, împlinirea prin variante a ideii. Cînd desenează o cochilie de melc marin, de exemplu, artistul e atent la ritmica elementelor, la tensiunile ordonatoare. Scoase din șirul lor, desenele ne arată tendința formei, cantitatea de invenție, irealitatea „Grădinilor suspendate". Pe panourile de la Muzeul de artă, în succesiunea creatoare, ele mărturisesc un program sever, aproape scientist. Sculpturile, numite „Himere" (gips patinat, bronz, aluminium, porțelan, marmură și lemn) sînt rezultatul imediat al studiilor. Nevoia de construcție, oarecum ingrădită în planul pînzei, se manifestă aici frenetic ; himerică e doar vitalitatea și monumentalitatea acestor sculpturi-fruct și sămînță de fruct.

TUDOR OCTAVIAN ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Eine Laus — dein Tod !

Între clipa în care am sosit la Birkenau-Auschwitz și cea în care am intrat în baraca nr. 21 a lagărului „E" s-au scurs 6... 8... 10 ore. Cine ar putea stabili cu precizie ? Atunci mi s-a părut că s-a scurs o veșnicie. Trecusem dintr-o lume în alta. La sosire eram încă om. Arestat, lipsit de orice posibilitate de a mă apăra. Totuși încă om. Împreună cu frații, cu părinții, cu rudele. Înghesuiți toți într-un singur vagon. Dar împreună.

Cînd am intrat în baracă, nu mai eram om. Devenisem **Häftling**, despuiat de absolut tot ce putea să-mi amintească de lumea cealaltă. Îmbrăcat în haine vărgate, îmbrînci în baracă între alți peste o mie de **Häftling**-i. Epuizat, speriat, dezorientat, m-aș fi prăbușit pe cimentul rece al barăcii dacă n-aș fi fost susținut de trupurile celorlalți, care se sprijineau reciproc, într-o înghesuială atît de mare încît nici să te răsucești nu puteai.

În jur auzeam voci, recepționam cuvinte, dar înțelesul lor era bizar, nu puteam să-l pătrund... V-ați îmbrățișat pe peron ?... Cu cei de care v-ați despărțit n-o să vă mai întîlniți... Dacă vreți să-i mai vedeți, ieșiți afară și priviți fumul care răbufnește din coșul crematoriilor... Urmăriți-i barem cum se înalță spre ceruri... nu-i plîngeți... pentru ei e mai bine... au scăpat de lumea asta blestemată...

Eu mi-am pironit privirea pe una din grinzile transversale ce susțineau acoperișul barăcii și citeam întruna inscripția de pe ea, care mi se părea la fel de bizară și neverosimilă ca vocile din jur. **Eine Laus — dein Tod.** Un păduche — moartea ta !

...Inscripția era veche. Încă din primul an al înființării lagărului. SS-iștii ucideau fără să tresară, dar de moartea lor le era teribil de frică. Scăpați de frontul din Răsărit, unde văzuseră moartea cu ochii, la Birkenau se simțeau în siguranță. Aduseseră însă cu ei, de pe front, frica de tifosul exantematic. La Birkenau, moartea nu-i putea amenința decît sub forma tifosului. Considerau păduchii drept dușmanul lor **numărul unu.**

În lagărul „E", **Häftling**-ii nu aveau apă pentru spălat. De la intrarea în lagăr și pînă la trimiterea într-un alt lagăr, nici un **Häftling** nu-și putea schimba ori spăla hainele. Nici măcar rufăria. Împotriva păduchilor se lupta într-un singur fel. Seara, după apel, fiecare trebuia să se dezbrace, să-și scotocească fiecare cusătură a hainelor și să omoare păduchii între unghii.

Urma **Läusekontrol** — controlul păduchilor. Se executa de către un SS-ist. Nu toți deținuții erau verificați. Ar fi fost necesar prea mult timp. Controlul se făcea prin sondaj.

Häftling-ul în hainele căruia se găsea un singur păduche era trimis la crematoriu. Ardeau la un loc : om, haine și păduche. **Eine Laus — dein Tod !** Un păduche — moartea ta !

În iarna lui 1944, și mai ales în primăvara lui 1945, în Bavaria, lagăre întregi și-au încetat activitatea. Toți **Häftling**-ii se zbăteau în chinurile tifosului exantematic. SS-iștii nu îndrăzneau să intre în incinta lor. Nici măcar pentru apel.

Mă aflam în lagărul Landsberg numărul 1. Acolo numai cîteva baraci erau în carantină din cauza tifosului. Ceilalți continuam să ieșim la muncă. Păduchii misunau pe noi cu miile. Noaptea, ca să adorm, scoteam cămașa de pe mine și o scuturam de păduchi așa cum se scutură o cîrpă de praf. Scuturam întruna cămașa și mă gîndeam la prima noapte petrecută la Birkenau-Auschwitz, lagărul „E", baraca nr. 21, cînd, pironit cu ochii pe una din grinzile transversale, citeam acea bizară inscripție : **Eine Laus — dein Tod !** Un păduche — moartea ta !

Häftling

Om internat într-un lagăr de concentrare nazist.

Om scos din rîndurile oamenilor. Om care nu mai este considerat om.

Om căruia i s-au anulat toate drepturile. Dreptul de a iubi, de a avea familie, de a se plimba, de a avea amintiri. Dreptul de a gîndi, de a protesta, de a acționa. Dreptul de a purta un nume.

Om căruia i s-a anulat dreptul de a fi om. Dreptul de a spera. Dreptul de a trăi.

Om nerecunoscut și neapărat de nimeni. Nici de statul din care a fost deportat, nici de **Reich**-ul fascist care l-a deportat. De nici un for de pe glob. De nici o lege internațională.

Om hăituit, arestat, schingiuit de **Gestapo**. Împușcat de SS-iști. Asfixiat în camere de gazare. Ars în crematorii.

Om căruia i-au fost exterminați părinții, frații, toate rudele, prietenii și cunoscuții.

Om în care a fost ucis tot ce aparține de om, dar a supraviețuit totuși ca OM.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

Aurelian Octav Popa

„Nu-mi plac decît acele manifestări muzicale care seamănă cel mai bine cu felul meu de a exista, de a înţelege viaţa"

— Stimate Aurelian Octav Popa, credeţi că instrumentul la care cîntaţi, clarinetul, vă reprezintă cel mai bine ca mijloc de exprimare în viaţă ?

— Alegerea instrumentului şi felul în care mă reprezintă ca om, ca artist constituie un exemplu de întîmplare revelatoare pentru ceea ce e, de fapt, neîntîmplător. Atracţia mea pentru muzică se manifestă prin clarinet tot atît de bine, de firesc, să zicem, cum aş cînta cu vocea. Esenţial este însă faptul că din miile de mijloace de exprimare eu mi l-am ales pe acela pe care îl pot stăpîni cel mai bine. Pe de altă parte, după ani şi ani de practică muzicală pot să vă spun că nu-mi plac decît acele manifestări muzicale, ale mele, care seamănă cel mai bine cu felul meu de a exista, de a înţelege viaţa şi de a o reprezenta. Nu mă interesează, de pildă, să fac faţă unor anumite teme de concert — oricînd poţi fi invitat să cînţi o anumită muzică — ci mă interesează să cînt întotdeauna temele care mă frămîntă pe mine ca individ, ca artist, care mă dor pe mine şi care constituie opţiunea mea.

— Cînd urcaţi pe scena unei săli de concert şi cîntaţi, ce vreţi de fapt să-i comunicaţi omului din faţa dumneavoastră ?

— Un muzician nu-şi pune în mod direct această întrebare cînd apare pe scenă. El are în faţă un text, cel mai abstract cu putinţă, acela al sunetelor. El îşi propune cel mult să realizeze în mod strălucit piesa pe care o cîntă, în stilul epocii, şi să comunice cu spectatorii prin mijlocirea sunetelor. Deci nimic declarat ostentativ ca intenţie de exprimare. Dar opera muzicală cuprinde în esenţă viaţa ! Nicidecum în aspectele ei particulare. Şi în momentul în care un interpret se identifică profund cu această muzică, el se trezeşte, practic, înconjurat de o lume expresivă extrem de generoasă unde fiecare spectator se redescoperă pe sine prin intermediul muzicii.

— Care sînt personalităţile cu influenţă decisivă în formarea dumneavoastră ca muzician ?

— În afara influenţelor asimilate de la marii artişti pe care am avut onoarea să-i cunosc, decisivă a fost pentru formarea mea şcoala făcută în ţară cu profesorii mei. Ei m-au pregătit la modul ideal pentru întîlnirile fericite cu marii artişti, dintre care un loc fundamental îl ocupă în viaţa mea Sergiu Celibidache. Acest om, acest mare muzician al timpului nostru este în acelaşi timp, cred eu, cel mai mare profesor de muzică din lume. Un astfel de om nu poate fi înţeles fără o pregătire prealabilă de înalt nivel. Evident, departe de mine gîndul că eu am reuşit să-l înţeleg integral pe Sergiu Celibidache, dar lucrînd cu el am trăit senzaţia celei mai intense colaborări. Ca să nu mai vorbesc de faptul că Sergiu Celibidache mi-a oferit şansa de a-mi acorda lecţii de dirijat, lecţii venite poate în cea mai bună perioadă de asimilare a vieţii mele. Exact în momentul în care aveam de învăţat acest lucru. Celibidache mi-a adresat cele mai dragi cuvinte pe care le-am ascultat în viaţa mea dar poate şi cele mai drastice. Celibidache este cel mai exigent profesor de muzică pe care l-am cunoscut, şi cred că e omul care, la ora actuală în lume, ştie totul despre muzică.

— Cum vă explicaţi că românii au devenit atît de receptivi la muzică şi atît de înzestraţi pentru muzică ?

— Cred că sînt mulţi muzicieni în lume care consideră că poporul lor este, poate, cel mai muzical dintre popoarele lumii, deşi muzicalitatea, în esenţa ei, nu poate fi comparabilă. Şi totuşi, în acest domeniu, al incomparabilului, noi, românii, se pare că ne aflăm printre cei aleşi. Dacă ne-am lua după impresiile noastre, numai ale noastre, am cădea în aceeaşi greşeală de a ne îmbăta cu noi înşine. Dar cred că sîntem îndreptăţiţi să ne considerăm un popor excepţional dotat pentru muzică prin reacţiile străinilor care ne ascultă, reacţii care se constituie nu doar în elogii, ci şi într-o mare obligaţie.

— De ce ?

— Oare nu stă, printre altele, şi în muzică şi în poezie măsura noastră de excepţie în lume ?

ARON DOMIDE ■

Rasul

Fabulă dintr-o greşeală

Stă Leu-n cuşcă-ngrijorat şi slab,
Prea-s multe-atenţii, mari şi mici,
De nu mai poţi privirea să-ţi ridici,
Să te arăţi nici vesel, nici bolnav.

Şi chiar e vorbă, două ca să zici
Ar fi un fel de nerecunoştinţă,
Cînd, de la şef la omul de servici,
Toţi te-ngrijesc cu patos şi credinţă.

Curmale şi banane, alese portocale,
O clipă nu lipsesc de după gratii.
Cum să te plîngi de-atîtea trufandale ?
Ai trece, negreşit, printre pramatii...

Şi, totuşi, cît visează bietul Leu
Supus la cura de delicatese
Pentru stomacul lui, ceva mai greu,
Bucatele în sînge, după alt gust alese.

— „Pari slab, amice !-i zice o Cămilă —
Se pare că te fură, prea nemilos la raţii,
Poate nu-i rău, o faţă mai umilă
Să le arăţi, ca să le fii în graţii !"

— „Zadarnic ! Orice-oş face-i fără rost,
Nimic nu mă salvează, nici mă cruţă...
M-a pus un birocrat la negru post :
Sînt încadrat, în schemă, ca Maimuţă.

Morala :

Cine, cum s-o scrie
Să fie eficace şi subtilă ?
Cu ce creion ? Pe ce hîrtie ?
Scrisă de Leu ? Ori de Cămilă ?

NICOLAE DRAGOŞ ■

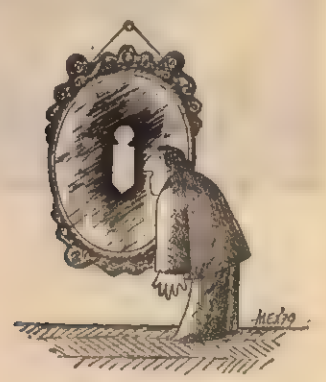

ALEX ■

Nevoia de adevăr

Tovarăşul Lică Petrescu — şef de unitate, respectat de unii pentru părţile pozitive ale caracterului şi de alţii pentru cele negative — citeşte reclamaţia pe care trebuie s-o verifice, cu un aer cînd amuzat, cînd nedumerit.

Ei, drăcia dracului — îşi spunea Lică, căruia nu-i venea să creadă ochilor ceea ce citea. Ia te uită ce zmîngăieşte dumnealui. Tovarăşul Lică Petrescu a folosit T.V.-ul întreprinderii în scopul de a petrece o seară plăcută la restaurantul „Doi cocoşi". Ce importanţă are dacă seara a fost plăcută sau nu — important e că s-a folosit microbuzul în scopuri personale. Şi ce dacă s-a dus la restaurantul „Doi cocoşi" ? Putea să se ducă şi la „Orăşelul copiilor", toi abuz era.

De-abia după ce epuiză aceste considerente de ordin mai general, Lică Petrescu realiză ciudăţenia acestei situaţii. Păi, Lică Petrescu sînt eu, constată el la început detaşat, logic, şi pe urmă înfricoşat. Nu încape nici o îndoială, Lică Petrescu sînt eu ; asta e de domeniul evidenţei. Responsabilul iresponsabil. Timpenii ! Într-o situaţie atît de gravă îi arde de jocuri de cuvinte. Memoria i se întunecă brusc. Ce-am făcut eu simbătă ? Am fost eu simbătă la „Doi cocoşi" ? Am petrecut eu o seară plăcută ? Habar n-am... Parcă am stat acasă şi am curăţat hrean. Am stat acasă. Bineînţeles, am stat acasă, uraşe atmosfera de simbătă din localuri, vin toţi necioplitii... Calomnii ! Poate mă pripesc, poate că nu e o calomnie. În fond, care e datoria mea, să verific, să cercetez, să controlez. Şi eu mor de curiozitate să aflu dacă am fost sau nu la „Doi cocoşi".

Şi cuprins de patima descoperirii adevărului, dădu peste cap paharul de spumă de drojdie şi trimise vorbă, prin femeia de serviciu, să i-l aducă pe Crăciun, şoferul microbuzului. Taina acestei întîmplări ciudate se afla în mîinile lui Crăciun.

Crăciun nu părea deloc intimidat : cunoştea multe amănunte vesele din viaţa privată a şefului şi asta desfiinţa orice deosebiri ierarhice dintre ei. Ba, mai mult decît atîta, uneori i se socotea superior şi-şi permitea cu blîndeţe să-i dea şi anumite sfaturi : „Tov. Lică, beţi domnule cu sifon. Faceţi spriţ, cum fac şi eu".

Lică Petrescu mai rezolvase şi alte reclamaţii, demascase numeroase nemernicii, dar acuma setea de adevăr era parcă mai aprigă ca niciodată.

— Am de rezolvat o reclamaţie foarte dată dracului, o adevărată tărăşenie, te rog să-mi dai concursul, fiindcă ai fost martor ocular.

— Eu ? — se miră lenes şi fără convingere şoferul microbuzului. Oi fi fost, dacă a fost cazul să fiu...

— E în interesul dumitale să spui adevărul, poetul patriot Vlahuţă spunea că minciuna are picioare scurte. Ia spune-mi mie exact, cu cine ai fost dumneata, cu microbuzul întreprinderii, la restaurantul „Doi cocoşi", la 9 martie.

— Anul curent ?

— Da. Anul curent...

Crăciun lasă impresia că-şi cercetează memoria, apoi se lasă păgubaş de această operaţie zadarnică şi răspunde cu tot respectul cuvenit :

— Cu dumneavoastră, tovarăşe director.

De cîte ori se afla descoperit în faţa şoferului, prins cu ocaua mică, acesta devenea şi mai respectuos, îl înălţa în grad, îi spunea tovarăşul director.

— Am fost eu la „Doi cocoşi" ? — se răţoi puţin, de parcă Crăciun ar fi comis cine ştie ce grozăvănie. Am fost eu la „Doi cocoşi" ?

— Da. Îmi amintesc foarte exact. Eu ziceam să mergem la „Fraţii Chivu", că acolo se mănîncă mai bine. Dumneavoastră aţi replicat că la „Doi cocoşi", fiind situat departe de Bucureşti, e mai discret şi punînd în balanţă mîncarea cu discreţia... Eu v-am spus că nu gîndiţi bine, cu cît te ascunzi mai mult, cu atît te întîlneşti cu mai mulţi cunoscuţi. Dovadă că ne-am şi întîlnit cu Ion Ion de la „Adesgo" şi am mers la „Doi cocoşi"...

— Deci, simbătă, 9 martie am fost la „Doi cocoşi" — mormăi ironic şi nedumerit Lică Petrescu. Formidabil. Aflu lucruri noi despre mine.

Şeful unităţii avea aerul unui anchetator care descoperise un prim indiciu menit să elucideze afacerea ; se afla deci pe o pistă bună. Totul era să aibă curaj şi perspicacitate şi să meargă mai departe.

— Dar să trecem la alt aspect al acestei poveşti — îl invită Lică Petrescu, cu acea profesională blîndeţe vicleană, în a cărei capcană cad, de obicei, inculpaţii. Să admitem că eu am fost simbătă, 9 martie, la „Doi cocoşi". Să zicem că aşa e fost.

— Pe onoarea mea... Nu sînt... căpiat. Vă spun şi meniul... Saramură de crap şi pui cu mujdei. Eu am mîncat separat, la altă masă, o friptură de porc.

— Să mergem mai departe — îl îndeamnă Lică Petrescu. Cine şi-a dat aprobarea pentru microbuz ?

La această întrebare capitală, Crăciun avu o ezitare, o descumpănire, trebuia să se mai gîndească înainte de a răspunde.

— Îmi daţi şi mie un păhărel ? Nu sînt la volan.

Celor care trebuie să facă mărturisiri importante nu li se refuză cîte un mic capriciu ; în cîteva secunde, Crăciun se trezi cu păhărelul în faţă, îl dădu peste cap şi recunoscu, de data aceasta ruşinat, şovăielnic Parcă regreta ce-o să spună. Şeful lui e bun, îi trece multe cu vederea, poate că merita atîta respect.

— Dumneavoastră mi-aţi dat aprobarea. Mi-aţi spus să mă apuc, şi-aţi semnat-o pe spatele meu, că aţi semnat-o în curte.

— Deci eu şi-am dat aprobarea — spuse Lică Petrescu, cu voce triumfătoare, parcă încîntat că descoperise încă un element ; fără îndoială investigaţia progresează. Dar acuma avea impresia că mersese prea departe, fără să analizeze mai cu luare aminte unele din primele mărturisiri ale şoferului. Tovarăşe Crăciun, tu ai spus la un moment dat, să mă corectezi dacă nu reproduc exact : „Eu am mîncat separat, la altă masă, o friptură de porc ?" De ce a fost nevoie să mănînci separat la altă masă ? După cîte mă cunosc, eu sînt popular, nu distant. Atunci, mă întreb : de ce a fost nevoie ca tu să mănînci la altă masă ?

— Ei, asta e simplu — rise Crăciun. Nu eraţi singur. Eraţi cu o tovarăşă...

Ca pe orice anchetator înzestrat cu sentimentul datoriei şi al rigorii, nimic nu-l înfuria mai mult ca răspunsurile vagi, incoerente.

— Ce e aia „Eraţi cu o tovarăşă" ? se înfurie peutru prima oară Lică Petrescu. O tovarăşă. N-are nume ?

— Are — îl linişti şoferul microbuzului, împărtăşind parcă furia şefului.

— Concret !

— Păi concret o cheamă Sofia Cetina.

— Sofia Cetina ? — se miră Lică Petrescu, vrînd să dea să se înţeleagă că aude pentru prima oară de acest nume. Sofia Cetina ! Ce nume !

— Aşa o cheamă — răspunse Crăciun, cu voce tremurîndă, înfricoşată, dezndăjduită, ca un inculpat care înţelege, în sfîrşit, că orice rezistenţă e de prisos.

Acum, cînd se afla zdrobit, la pămînt, demascat, distrus, şeful îi dădea încă o lovitură.

— Unde lucrează ?

— La noi, la comercial. Lucrează din august trecut. Dar eu n-am nici o vină.

La plecare bîlbîi înfricoşat şi nedumerit :

— Vă rog să mă iertaţi tovarăşe Lică. Am spus adevărul fiindcă am băut bere fără să mănînc nimic. E pentru ultima oară.

TEODOR MAZILU ■

Pe culmile ridicolului

Ciri-biri-ciri-ba-ba !

Versurile de Ovidiu Dumitru
Muzica de Marcel Dragomir

Dintr-o pată de cerneală
Ca un soi de zugrăveală,
Din două puncte şi o virgulă
A ieşit o păcăleală
Ce pe hîrtie parcă circulă,
Ciudat,
În pas vioi cadenţat...
Ce e ?

N-am aflat...
Refren :
O fi o ciri-biri-ciri-ba-ba,
O fi o ciri-biri-dum
Şi dacă-i faci şi-un semn de întrebare
Va fi o ciri-ciri...
Cum ?
O fi o ciri-biri-ciri-ba-ba
O fi o ciri-biri-ciri-dum,
În joacă mi-a zîmbit
Din gene ciri-biri-bum !

(Vezi culegerc
de muzică
rută la Ed
într-un ti
exemplc

Nimic despre fotbal!

Două echipe de handbal românești, Minaur Baia Mare și Dinamo București, au ratat, cum se spune, de puțin, de foarte puțin, șansele de calificare în finalele celor două competiții mari pentru cluburile europene. Nici Minaur, nici Dinamo nu au reușit să întreacă două echipe din R.D. Germană. Nu voi spune un neadevăr pentru a face neapărat pe amabilul. Și anume, nu voi spune că echipele est-germane din Magdeburg și Rostock au fost mai bune decît echipele noastre. Nu mi-a plăcut decît, în unele momente, echipa din Rostock. Echipa din Magdeburg mi-a produs o impresie de mașină imperturbabilă care a speculat greșelile adversarului, după ce, în meciul tur, speculase simpatia arbitrilor întîlnirii, care, de fapt, au și avut un rol covîrșitor în calificarea pe mai departe a echipei din Magdeburg. Meciul de la București, dintre Dinamo și Empor Rostock, a fost mai frumos pentru că handbaliștii est-germani au fost mai inventivi, mai artiști, creînd și faze frumoase, nu doar realiste și eficace. Nu analiza echipelor est-germane mă preocupă. Este treaba cronicarilor de specialitate și a simpatizanților respectivelor echipe. Mă interesează însă care sînt elementele ce ar putea sta în puterea noastră pentru a depăși pe viitor starea de înfrîngere. Sigur, putem gîndi și așa : cîțiva handbaliști români au ratat enorm, fie că au fost de la Baia Mare, fie că au fost de la București. În schimb, handbaliștii oaspeți n-au ratat enorm, fie că au fost de la Magdeburg, fie că au fost de la Rostock. Aici intervine întrebarea firească : de ce ai noștri au ratat enorm și ceilalți n-au ratat enorm ? Răspunsul meu e unul mai grav decît simpla referire la meciurile în fapt. Eu cred că ne lipsesc și în handbal, așa cum este grozavă, acută absența în fotbal, și nu numai în aceste sporturi, ci și în box și volei, elemente care țin de **civilizația meseriei.** Nu mai e vorba aici de amatorism și de profesionism, pentru că și handbaliștii est-germani au același statut ca și handbaliștii români. E vorba, pur și simplu, de civilizația meseriei și sportul în aceste cazuri este și o meserie. Cel mai semnificativ exemplu e felul cum au înțeles nu numai conducătorii handbalului, nu numai antrenorii din acest sport, dar din toate celelalte sporturi cu mingea ROLUL LOVITURILOR FIXE. Mi se pare că handbaliștii oaspeți n-au ratat nici la Baia Mare, nici la București nici o lovitură de la 7 metri. În schimb, handbaliștii noștri au ratat, din cît țin minte eu, 10 asemenea lovituri de la 7 metri. Înscrînd acele goluri atît de la îndemînă, după cum o dovedesc adversarii noștri, aveam astăzi două finaliste în cupele europene ale handbalului. Cine e oare de vină ? Sînt atît de ocupați băieții din handbal și antrenorii lor încît nu pot trage de cîteva mii de ori pe săptămînă la poartă lovituri de la 7 metri pentru a nu mai fi ridicoli în fața propriei noastre șanse ? Îmi amintesc că o echipă de fotbal din această țară a ratat pe terenul ei calificarea, jucînd mi se pare cu Dinamo Moscova, pentru că n-au știut băieții să execute loviturile de la 11 metri și au ratat în fața propriilor suporteri, spre tristețea și risul oarecum generale. Amîndouă loviturile de pedeapsă, și cea din handbal și cea din fotbal, se pot învăța. Se poate învăța lovitura din fața careului peste zid, pe lîngă zid, se poate lucra orice acțiune din loviturile fixe, mai ales dacă băieții cu care lucrezi au și talent. S-ar putea spune că talentul e citeodată tocmai cel care dinamitează învățul. S-ar putea spune că mai ușor țin minte cei cu talent mediu și că mai imprevizibili sînt cei foarte dotați. E adevărat, însă cu o singură condiție : acceptînd acest dezavantaj al oamenilor cu talent deosebit, ei să ne ofere și avantajul talentului lor, adică să fie, în celelalte faze, superiori adversarilor disciplinați dar neinventivi. Ceea ce nu s-a întîmplat nici cu Minaur, nici cu Dinamo. Dinamo a jucat mai angajat, mai cu convingere, a avut și portari niței mai buni. Baia Mare s-a aflat în pragul unui infarct general și datorită felului groaznic în care au apărat cei doi portari în prima repriză și datorită ratărilor catastrofale ale jucătorilor săi în frunte cu Mironiuc.

Dar ce-i de făcut ? Cum ieșim din acest impas în care handbalul n-are un rol de frunte, pentru că, să recunoaștem cinstit, oricît de tristă ar fi realitatea că nu ne-am calificat în finala handbalului, ne-a produs o mare satisfacție prezența a două echipe românești în semifinalele europene. Pentru acest episod, pentru acest exemplu, handbalul nu merită în nici un fel critica noastră, ci, dimpotrivă, **pentru toți oamenii lui buni, pentru toate străduințile și victoriile lui, handbalul românesc merită omagiul iubitorilor de sport din România. Este evident că handbalul românesc este superior multor școli de handbal din lume. Eu aș îndrăzni să spun că handbalul CEL MAI FRUMOS tot noi, românii, îl jucăm azi.**

Aflat la Baia Mare, către care am consumat un efort incredibil, trecînd prin situații dramatice pe o șosea ghețoasă, pe care alunecam cu 20—25 kilometri la oră, avînd măcar autoritatea morală a celor 600 de kilometri de drum făcut numai și numai ca să văd meciul de handbal Minaur — Magdeburg, în minte, hai să zicem, numai cu unele din episoadele de film de groază de pe Măgura Bistriței, unde ne făceam loc printre mașini de mult oprite de neputința de a mai înainta, pe un asemenea timp, am trăit cu o emoție de care în general încerc să mă feresc. Îmi simțeam inima în piept și mi-o simțeam și în tîmple și mă enerva starea aceea de înfrîngere care parcă îi complexa pe handbaliștii noștri și care i-a privat de un mare succes. Sigur că nu voi confunda handbalul cu fotbalul. Sigur că nu voi pune pe seama handbalului erorile fotbalului. Însă elementele acelea de civilizație a meseriei, revin CA O ABSENȚĂ în mai multe sporturi. În vreme ce est-germanii se băteau cu noi ca și cînd erau pe terenul lor, ducîndu-se direct la poartă, forțînd careul, alergînd tot timpul, noi ne uitam la ei năuciți și cu o blajinătate care nu-i bună în sport și poate nu numai în sport. Sportul e o bătălie, e o întrecere și nu știu dacă nu arhitecții sportului nostru, conducătorii și specialiștii lui ar trebui să insufle sportivilor români ideea corectă și nobilă că, dacă nu învingi tu, învinge adversarul. Sigur că sportul nu este întîi de toate victorie, ci încercare de cultivare a ființei în concepția autoperfecționării loialității și omeniei. Dar a spune că înfrîngerea face parte din sport înseamnă că înfrîngerea poate fi și a adversarului. În ceea ce o privește, echipa Minaur Baia Mare a intrat, după părerea mea, dinainte învinsă în teren. Publicul era nemaipomenit. Mi se făcuse pielea de găină și nu mă mai puteam abține, îmi venea să plîng cînd auzeam acel public aplaudînd în delir și dorind victoria și parcă vrînd să oprească timpul prea grăbit cu acțiunile noastre încetișoare și respectuoase. Foarte amabili sîntem, din păcate, în sport, și asta ne costă. De unde om fi învățat această filozofie a noncombativității ? Vreau să fiu încă o dată clar. E o performanță deosebită a sportului românesc prezența a două echipe de handbal, Minaur și Dinamo, în semifinalele competițiilor europene. Remarcabile sînt și cele două victorii pe care le-au obținut cele două echipe în fața partenerilor de întrecere. Dar este criticabilă, e tristă lipsa de voință (sprijinită pe pregătire — pentru că voință fără pregătire probabil au avut jucătorii noștri), lipsa de dorință de a învinge. Nu le fac procese de intenție sportivilor noștri. Ei s-or fi străduit și am văzut și eu că s-au străduit, dar nici Dumnezeu nu putea să le acorde [illegible] de la 7 metri dacă ei nu s-au străduit măcar să intre în [illegible] nimeni nu putea înscrie în locul lor golurile necesare [illegible]oviturile pe care le-au primit. Am văzut, de ce [illegible]că și arbitrii de la Baia Mare, ca și arbitrii de [illegible]arbitrii de la Magdeburg, spre deosebire doar [illegible]tock, au simpatizat mai mult echipele est-[illegible]mărturisesc aici și le dau pe această calé [illegible]ul meu de luptă. Dar oricîtă simpatie ar fi dovedit aceștia pentru adversarii noștri și oricîtă indiferență sau antipatie ar fi dovedit pentru noi, ei nu ne puteau înfrînge dacă nu ne biruiam noi pe noi înșine. Mă uitam la băiatul acela de la Baia Mare, Mironiuc, parcă era capiu, parcă era rătăcit. El, care știe handbal, scriu cu obiectivitate, cît știu mulți dintre adversarii săi la un loc, el, care fenta cît toți ceilalți la un loc, el, care trăgea de deasupra fără a lăsa nici o șansă adversarilor, s-a comportat ca un bătrîn notar aflat la muncă voluntară. Parcă-i cădeau ochelarii în gură și trebuia să și-i ridice în loc să tragă la poarta adversarilor. Apoi, cea mai mare pierdere de vreme, cel mai cumplit joc pasiv l-am realizat noi la Baia Mare, cînd făceam schimbări nepotrivite și necerute de partidă, încetinind ritmul, creîndu-se adevărate situații de inferioritate numerică și dînd adversarilor toate șansele. Ce-o fi fost în capul, dealtfel bine mobilat, al antrenorului Pană ? Dacă aveam un pistol cu sare mă iscăleam pe banca pe care ba stătea, ba o părăsea antrenorul simpatic al echipei Minaur. La pauză i-am spus acestui antrenor, surescitat cum eram de ideea că pierdem, că nu se poate cîștiga decît printr-un joc direct, tăios, agresiv. Și mi s-a părut că omul parcă plutea, așa, într-o stare de incertitudine, nu-și putea stăpîni jucătorii. Îl înțeleg pînă-ntr-un punct. O echipă atît de tînără și atît de puțin ajutată de conjuncturi, o echipă purtînd marca sa și a celorlalți oameni de suflet de la Baia Mare, ajunsese, spre surprinderea generală, într-o semifinală europeană. Sigur că i se cuvin toate laudele acestui antrenor și, aici, i le aduc. Dar îi ofer, ca unui debitor insolvabil, și ciuda mea și a atîtor spectatori că n-a învățat nimic din păcătoasa filozofie a înecului la mal. Și Minaur și Dinamo au căzut la ultima întrebare. Și au căzut pentru că sportul nostru, în loc să fie întru totul o parte a civilizației noastre și să reprezinte un element pe care să se exercite civilizația meseriei în mod științific și riguros, este încă un fel de floră spontană pe care intervenția unor botaniști mai mult o strică. Kunst Ghermănescu, președintele Federației de handbal, îmi spunea la Baia Mare după meci că s-ar bucura dacă aș lăuda handbalul și l-aș populariza în ceea ce scriu. Omul a făcut mult pentru handbalul românesc și-mi amintesc cu plăcere prezența sa, în fruntea națională noastre, după un șir de mari victorii, în redacția revistei Flacăra. Și acum îi port o mare simpatie, pentru tot ce a făcut, profesorului Kunst Ghermănescu. Însă mă întreb de ce n-a știut domnia-sa la vreme să intervină pentru a curma acest șir de ghinioane care ar rămîne numai ghinioane dacă nu s-ar repeta cu o anume ritmicitate. A rata o lovitură de la 7 metri, a rata a doua lovitură de la 7 metri, a rata a treia lovitură de la 7 metri e ghinion, dar a rata 10 lovituri de la 7 metri în două zile, într-o sîmbătă și într-o duminică, prin jucători de la două din cele mai mari cluburi ale țării tale, înseamnă mult mai mult decît un ghinion, înseamnă carențe în pregătirea temeinică, științifică și serioasă. Dacă doi oameni îți spun că ești beat, trebuie să te duci să te culci. Dacă două zile la rînd nu ne calificăm în finalele europene din același motiv și anume neîncadrarea într-un program clar, auster și științific de pregătire, atunci înseamnă că într-adevăr la rădăcină nu s-a acționat cum trebuie. Și mai înseamnă că la rădăcină trebuie umblat. Și nu numai la rădăcina handbalului, ci la rădăcina sportului nostru în genere. M-am săturat să tot fim înfrînții glorioși ai sportului de performanță, să tot fim băieții care, ee, au avut, ei, acolo, un ghinion, că altfel, eheei ! Nu e vorba de ghinion, e vorba că handbaliștii din R.D. Germană au jucat mai puțin frumos decît noi, mai realist și n-au ratat aproape nimic. Au făcut, ca să mă exprim astfel, economie de ratări. N-au făcut în schimb economie de mișcare și la acest capitol noi am fost din nou zgîrciți. Ei s-au zdrobit de toți metrii podelei, au suportat cu stoicism încurajările pe care publicul le aducea echipelor noastre, au știut ce vor și ne-au învins. Cineva îmi spunea că nu trebuie neglijat aportul arbitrilor la victoria celor din Magdeburg și Rostock. Dacă într-adevăr arbitrii au ținut cu adversarii noștri și cred și eu că au ținut, întrebarea mea e de ce au ținut cu adversarii noștri ? Sigur că fărădelegea nu are o logică practicabilă, nu te poți înscrie în ea numai pentru a fi sigur de victorie și poate că în acest sens există în anumite sporturi — nu poate, există sigur — arbitraje care ne fac rău ; dacă ne amintim numai gimnastica și ar fi destul. În cazul handbalului clară a fost, părtinirea mai ales la Magdeburg. Și la Baia Mare și la București, poate mai cu seamă la București, unde arbitrii nu ne-au defavorizat la unison, stăfea în puterea noastră să cîștigăm simpatia arbitrilor prin jocul direct pe poartă, forțîndu-i pe adversarii noștri să ne faulteze și pe arbitrii noștri să ne dea măcar din 10 faulturi 5 lovituri de la 7 metri și să se creeze de 2 sau de 3 ori superioritate numerică. Dar vin și întreb, domnilor artiști : ce-am fi făcut ? Am fi adăugat cîteva lovituri ratate la palmaresul obsesiv — după cum bine spunea Cristian Țopescu — al ratărilor noastre.

Aici, în sportul nostru, se află relele și se află și bunele acestui sport. E în puterea noastră să punem niște oameni să lucreze mai mult pentru a da mai mult celor pe care îi reprezintă. Nu ne-am antrenat destul și nu numai fizic, ci și emoțional, antrenamentul nostru n-a fost satisfăcător și rezultatele se văd. Putem lăuda cu inima ușoară împrejurarea că handbalul nostru a ajuns din nou în semifinalele europene. Dar din păcate, trebuie s-o spunem aici, semifinalele nu se numără, au intră în secoteli. Că ești în semifinale sau în optimi de finală nu contează pînă la urmă. În semifinale se moare mai frumos. Aici cred că trebuie acționat, la acest capitol al finalizării. Și mai spun ceva : aș fi preferat în locul a două semifinale o cîștigătoare a uneia dintre competiții. Oricare dintre echipele acestea mi-e dragă. Dar fiecare m-a întristat (chiar dacă, la intensități diferite) cu aceeași incapacitate de a pune acoperișul casei. Și nu m-ar fi întristat **faptul,** pe care la anul îl vom uita, dacă nu ne-am mai fi întîlnit cu ei și în alte situații (și nu numai în sport). Cîndva, la Tokio, la un meci de fotbal, la Jocurile Olimpice, noi ratam o mare șansă tot din lovitură fixă. Trenul trece rar prin gara Făurei. Ei bine, tocmai cînd acel tren se afla în gară, noua ni se defectase căruța cu care ar fi trebuit să ajungem la gară. Și-ar mai fi fost cîțiva metri. E o fatalitate ? E o moștenire de care nu ne putem descotorosi ? E o pură întîmplare ? Poate că de data aceasta nici n-aș întreba dacă aș ști să-mi răspund. E, în orice caz, un prilej de meditație și de acțiune radicală. Am impresia că noi, din această parte de lume, avem citeodată prea multe idei și, ca să mă exprim așa, prea puține sînt fixe. Acoperișul trebuie pus la casă, chiar dacă respectiva casă nu e — și am văzut așta la adversarii noștri est-germani — totdeauna prea arătoasă, prea simpatică. Dar e o casă. Prea rămînem descoperi și în handbal, și în box, și în volei, în stadiul de casă minunată, dar, păcat, stimați prieteni, păcat că n-am terminat-o. Și la baschet s-a petrecut aproape la fel și în unele sporturi pe apă. Hai să ne amintim și Cupa Davis. De cîte ori am fost lîngă Salatiera de argint ? O dată ne-a adus-o la București chiar domnul Davis jr., fie-i țărîna ușoară !

Cum am ratat noi atunci Salatiera ? Era sub mîna noastră. Amicul meu, Ilie Năstase, a făcut el ce-a făcut și cît de mondial este în toate, atunci s-a comportat ca și cînd n-ar fi plecat niciodată din țară. A fost la fel de păgubos ca mulți din predecesorii lui din aceste locuri și ca mulți dintre urmașii lor, de exemplu cei de la Dinamo și cei de la Minaur.

O perioadă de mare demnitate națională și de serioasă construcție națională, cum e această perioadă prin care trece, în planurile mari ale existenței sale, România, impune în sport exigențe mai mari și finalizarea, fericită pentru noi, măcar a unora din competițiile în care intrăm. Oricum, mulțumiri minunatului nostru handbal ! Și la mai mare ! Se poate.

ADRIAN PAUNESCU ■

Scurt, foarte scurt

Viorel Matelanu e gata să jure că Baia Mare n-a renunțat la ideea de a cîștiga campionatul ! Rămîne de văzut ce opinie au despre asta Halagian, Nunweiller și Constantin, dar și arbitrii care, la Vîlcea, au anulat echipei băimărene un gol perfect valabil !

Nicolae Mărășescu, un antrenor care e tot timpul cu ochii pe ceas, sperînd că eleva și soția sa, multiplia campioană Natalia Mărășescu, va mai smulge cîteva zecimi de secundă recordurilor sale.

Sîntem convinși că Bela Károly nu mai are nevoie de nici o prezentare ! Pentru antrenorul din Deva vorbesc, înaintea oricăror recomandări, isprăvile Nadiei Comăneci, ale Teodorei Ungureanu și Emiliei Eberle.

Vă recomandăm cu căldură „Fluier final", evocare nostalgică a carierei lui Gheorghe Limona, cel care a fost, în 3 rînduri, „cel mai bun arbitru de fotbal al anului". Publicînd acest volum, scris cu talent, editura Ieșeană Junimea anunță o întreagă serie, cu Nicolae Rainea, Mircea Lucescu și alții pe copertă. Le așteptăm cu plăcere.

● 5 întrebări pe adresa Federației de fotbal

Din București, de pe strada Fluierului 41, ne scrie inginerul Constantin Matei, punînd cîteva întrebări referitoare la activitatea federației de fotbal. Neavînd la îndemînă datele solicitate, facem publice rîndurile primite cu convingerea că F.R.F. nu va întîrzia să-i răspundă corespondentului nostru, pe principiul „ușilor deschise" anunțat, nu demult, în „Sportul"; de președintele forului respectiv.

„Stimulați de interviul acordat de vicepreședintele F.R.F., Nicolae Irimie, revistei „Flacăra", în care susținea, după cîte știm în mod oficial, că a jucat cîteva meciuri în echipa Universității din Cluj-Napoca, am hotărît, în numele unui mai mare număr de iubitori ai fotbalului, să vă cerem unele lămuriri, spre a pune punct discuțiilor controversate și dezbaterilor din rîndul nostru. Am dori răspunsuri la următoarele întrebări :

1. E adevărat că Nicolae Irimie a jucat la „U" ? Dar antrenorii federali Constantin Cernăianu, Cornel Drăgușin, Ion Voica și Constantin Ardeleanu unde au jucat ? La ce echipe și cînd ?

2. Cu ce se ocupă în prezent antrenorii federali, ținînd cont că loturile reprezentative au, fiecare, tehnicieni de curînd numiți în fruntea lor ? Vă întrebăm asta pentru că, recent, a apărut în „Sportul" o declarație a lui Constantin Ardeleanu făcută în calitate de coordonator al lotului de tineret, în vreme ce noi știam, tot din presă, că de lotul respectiv, ca și de cel olimpic, răspunde Cornel Drăgușin ! Care-i adevărul ? În plus, cum rămîne cu faptul că, de la venirea sa la F.R.F., Ștefan Covaci e responsabilul tuturor loturilor naționale ?!

3. Care e situația la Catedra de fotbal a I.E.F.S., dacă, după cum scriați în revistă, Angelo Niculescu, Ion Voica, Mircea Rădulescu și Ion Motroc lucrează fiemijlocit la echipe ? Se poate pune lipsa antrenorilor capabili pe seama îndelungatelor lor detașări ? Ce rost mai au posturile de la I.E.F.S. dacă institutul se dispensează, de atîta vreme, de mai multe din cadrele sale didactice ?

4. Ce sarcini are în F.R.F. Ion Voica ? Dar Florin Dumitrescu ?

5. Pe ce bază activează ca antrenori ai unor formații de divizia A Ion Oblemenco și Mircea Lucescu, la Craiova și, respectiv, Hunedoara ? Au ei categoria impusă de normele F.R.F. și C.N.E.F.S. ? Ne amintim că, nu demult, au fost scoși de la echipe Cicerone Manolache și Gheorghe Ene, primul de la Timișoara, celălalt de la Petroșani, pentru că nu aveau categoria a II-a de clasificare impusă de F.R.F. Din cîte cunoaștem, nici Oblemenco și nici Lucescu, altfel persoane cu merite recunoscute în fotbalul nostru, n-au această calificare și totuși sînt lăsați să profeseze ! S-a schimbat ceva sau ce se întîmplă ?"

Așteptăm punctul de vedere al Federației Române de Fotbal.

FOTBAL, DIVIZIA „B"

BISTRIȚA : GLORIA — F.C.M. REȘIȚA 2—1 (1—0). Deși dispută pe 1 aprilie, meciul dintre următoarele lui „U" Cluj-Napoca n-a fost o păcăleală, ci un adevărat derby ● Fazele periculoase n-au lipsit, semn că atacanții celor două combatante au fost în bună dispoziție de joc, atît ex-internațional Windt cît și bistrițeanul Gavrilaș, ca ultimi apărători, fiind puși la grea încercare ● O mențione specială am putea face pentru modelul de sportivitate și dăruire care este Ciocan, jucător intrat în al patruzecilea an al vieții sale ● Prima mare explozie de aplauze o stîrnește Moga, în minutul 36. El intră de unul singur în careul oaspeților, cade, se ridică și, deși talonat de doi apărători, șutează puternic : 1—0 pentru Gloria. În rest, prima repriză n-a mai oferit decît rariări semnate de Moga și Ferenz pentru gazde și Florea pentru oaspeți ● Repriza secundă debutează furtunos și contraatacurile reședinților sînt foarte periculoase, dar apărarea Gloriei, cu Filipoi liber, reușește să scape basma curată. „Bătrînul" Ciocan, nemulțumit de colegii săi, expediază de la distanță cîteva bombe reținute cu mare dificultate de Windt. La zece minute după reluare, Berceanu, printr-o foarte frumoasă acțiune personală, întoarce toată apărarea reșițeană, în frunte cu căpitanul Hergane, și ridică scorul la 2—0. ● Cinci minute mai tîrziu, Victor Ciocan, șutează puternic din careu, și din nou Windt se remarcă, cu aceasta consumîndu-se cea mai mare ocazie a meciului. Oaspeții reduc din handicap, prin Florea, cu un sfert de oră înainte de finalul partidei, speranțele lor renasc. Jocul ineficient al bistrițenilor facilitează ofensiva Reșiței, care trece pe lîngă egalare în mai multe rînduri ● Foarte bun arbitrajul sătmăreanului Otto Anderco. (Traian Săsărman)

BUCUREȘTI : AUTOBUZUL — METALUL 0—1 (0—0). După ce Metalul a pierdut trei puncte pe teren propriu, pînă și cei mai înfocați suporteri ai lor făcuseră uitate cele patru puncte aduse din deplasare, din toi atîtea posibile. Nimeni nu mai știa ce să creadă despre valoarea și posibilitățile lor. Că era întîmplare, cîte merite aveau și cît ghinion ? Deci, cu atîtea semne de întrebare, al doilea derby bucureștean se anunța deosebit de interesant, mai ales că o eventuală victorie a echipei oaspete o menținea în continuare în lupta pentru cîștigarea seriei. ● Gazdele au inițiat de la început atacuri după atacuri, încheiate cu două șuturi consecutive respinse de fundașul Giugiumică de pe linia porții în același minut 14 și cu un mare luft de la 10 metri, operă a extremei dreapta Șuițănoiu ● Jocul se echilibrează treptat, golul cerut de spectatori nu vrea să pice, nervozitate în tabăra Autobuzului care-și propune să-i calce în picioare pe adversari, motiv de intervenție promptă a temutului cavaler al fluierului Constantin Dinulescu. Se acordă cartonașe galbene pentru joc dur lui Munteanu și Stroe, dar și alte cîteva avertismente binevenite ● Mai bătăioși în partea a doua a partidei, metalurgiștii reușesc să înscrie prin Lungu, introdus inspirat la pauză de antrenorul Paul Popescu. Golul, fără dubii, a fost urmarea unei reluări cu latul a balonului respins de portarul Birejeru la șutul puternic expediat de virful de atac, Prodan. Absent din teren, dar și de pe lista rezervelor, fostul purtător al tricoului cu numărul 5, Șumulanschi, se pare că a fost scos cel puțin temporar din lot pentru atitudinea sa de „noncombat" în meciul cu Dinamo Slatina. Dacă este așa, atunci salutăm această măsură ● Cu toate că nu ține de ce nu are voie să dea declarații despre arbitraj, Constantin Dinulescu a condus foarte bine, mereu pe fază și practic fără tușierii Petre Doiciu și Dinu Ștefan (toți din București), a căror prezență nu s-a văzut, și cred că așa e bine așa. Despre desfășurarea partidei, după ce a stat puțin pe gînduri, Constantin Dinulescu ne-a spus : „Autobuzul a jucat haotic, fără orizont, n-a știut ce vrea și cum să vrea. Numai cu șuturi pe sus nu poate fi bătut un portar ca Toma, care are aproape doi metri". (Ion Predoșanu)

BUCUREȘTI: RAPID — PROGRESUL VULCAN 1—0 (1—0). Deși cu nume mai puțin sonore ca altădată, cele două protagoniste și-au disputat șansele în fața unui stadion arhiplin, făcîndu-ne să ne reamintim, pentru a cîta oară, partidele cîndva mult gustate de public, din cadrul cupelajelor interbucureștene ale diviziei A. ● Chiar dacă aceste sînt acum datele problemei, cele două divizionare B au jucat la fel de aprig, uneori chiar dur (Manea suferind cel mai mult de pe urma faulturilor repetate ale lui Mihai Florentin asupra sa) ● S-a jucat numai și numai pentru rezultat și a cîștigat, meritat, ce-i drept, Rapidul. Din păcate jocul în sine nu s-a ridicat la un nivel calitativ bun, învingătorii practicînd un fotbal economic, folosind cu predilecție contraatacul și aparținîndu-se grupat în fața unei înaintări dezorientate, în care doar Dragu și Apostol au fost mai clari în acțiuni. Dar și ei s-au arătat deficitari la capitolul finalizare. În plus, apărarea Rapidului, în frunte cu micuțul Ioniță, a fost la înălțime ● De prin minutul 25, rapidiștii au ieșit la joc, au dominat chiar un sfert de oră, acțiunile lor bine concepute la mijlocul terenului anunțînd golul ● Acesta (spectaculos, chiar dacă a fost realizat în urma unei lovituri libere executate perfect de Manea) a fost înscris de Puriș, care a trimis balonul, cu capul, în colțul lung al porții lui Giron ● În partea a doua a întîlnirii lucrurile s-au repetat parcă, Progresul-Vulcan dominînd teritorial, iar Rapidul contraatacînd mai periculos chiar decît în prima repriză, Manea, Cojocaru și acest pitic pe nume Paraschiv, mai bun de la meci la meci, au jucat dezlavoi, făcînd cîlțe grele apărării deloc sincronizate a adversarilor, acolo unde doar Sandu Gabriel a jucat corect și bine ● În ansamblu, Rapidul a fost mai bun, depășindu-și fără doar și poate adversarul, spre satisfacția numeroșilor săi suporteri, suporteri care și la bine și la rău ar trebui să fie alături de echipă. A arbitrat bine C. Bărbulescu — București. (Cornel Cațană)

● Iată două imagini grăitoare despre modul cum înțelege fundașul Mihai Florentin (Progresul-Vulcan) să joace ceea ce el numește fotbal. Două un tratat grosolan (eram-poane în tibie) asupra lui Manea, sus-numitul își sărută dulos adversarul. Gest, credem, la fel de gratuit ca și primul.

Foto CORNEL CATANĂ ■

Carpați — 2000

Aspecte specifice ale ruralului montan-carpatic (II)

Privit „din afară", muntele pare a fi un ansamblu structural intrucîtva enigmatic și nu arareori, prin tendința firească a omului de detașare în fața unui edificiu măreț, apare și tentația de simplificare, de reducere la actul contemplativ, de emoționare în fața măreției și frumusețil pastelice sau la simțirea reverberațiilor acelei muzici ce tace în flori, în brazi, în fluierul ciobanilor sau în turma de oi.

Discind însă dincolo de aceste aparențe sentimental-afective, vom descoperi că există un perpetuum mobile al acțiunii, un neîntrerupt freamăt al încadrării în actul de creație al simfoniei muncii, destinat permanențelor biologice, format din riuri de picături de sudoare, din sute și mii de nuanțe din a căror sumă rezultă însuși specificul vieții : mozaicul de forme montane-carpatice.

Activitatea productivă proprie zonei de munte privește, alături de minerit, forestierit, silvicultură ș.a., în primul rînd creșterea animalelor, deoarece numai prin întrebuințarea sărăcăcioasei producții vegetale a unui teren îndeobște accidentat, prin animale, se poate ajunge la o sporire efectivă a valorii, prețul plătit fiind o muncă de mare intensitate, de lungă durată în ore/zi și în condiții de dificultate, datorate climei aspre, reliefului accidentat, stărilor de izolare prelungite ș.a.

Fixîndu-ne atenția asupra acestui tip de proces productiv, vom constata existența unor factori principali ce se interconditionează : OAMENII, PĂMÎNTURILE ȘI ANIMALELE.

OAMENII

Raportat la activitățile utile specifice zonelor de munte și legate în primul rînd de zootehnie, „valoarea om" poate fi exprimată în primul rînd prin cele două mari calități pe care le întrunește : — **starea de adaptare organică**, biologică, transmisă ereditar și influențată de existența în condițiile mediului montan și de antrenamentul individual permanent, la condițiile aspre de mediu și de producție, și **deținerea științei practicii tradiționale**, a experienței, proprii, calificate, în domeniul creșterii animalelor în condițiile speciale ale zonei de munte.

Acest tip uman, un „homo montanus", veritabilă creație a unei îndelungate perioade de timp, are capacitatea organică de a rezista factorilor naturali aspri iar prin forța sa fizică, întreținută prin neîntrerupt antrenament, este capabil să execute lucrări obligatorii existenței în munte, dificile în marea lor parte, aspecte în fața cărora un alt tip uman, în multe situații, cedează.

Născut și crescut în condițiile unor dese schimbări de climă, de frig și umiditate crescută pe o îndelungată perioadă a anului, de joasă presiune, executînd cele mai multe lucrări în unghiuri de pantă accentuate, nevoit curent la lungi deplasări pe jos ș.a., crescătorului de animale muntean îi este propriu un anumit tip de sistem respirator, circulator, muscular, deci putem spune de metabolism, care îi conferă tocmai capacitatea de a trece cu succes examenele prelungite de rezistență și forță la eforturi inevitabile.

În caracterizarea acestui „tip biologic uman" trebuie să includem obligatoriu și relația psihică : oamenii de la munte poartă în firea lor o dragoste efectivă față de animale, față de păduri și de munți, sînt îndeobște curajoși, spre exemplu perspectiva de a înnopta în păduri nu-i impresionează, posedă un dezvoltat simț al libertății, fiind totodată deosebit de primitori, săritori la nevoie și cinstiți. Am spune fără ezitare : oameni de omenie.

Cea de-a doua mare caracteristică a crescătorului de animale montean derivă din stăpînirea perfectă a cunoștințelor tradiționale privind zootehnia și mica agricultură specifică, ca și din relația cu mediul montan, din raporturile dintre om și natură, în legătură cu animalele sau independent de acestea.

Un crescător de vite, un cioban de la munte știu cu precizie cînd și cum se recoltează și se conservă plantele furajere, cunosc plantele toxice, știu cînd un animal este bolnav și cum i se poate acorda un prim ajutor, stăpînesc tehnica mulsului, cunosc semnele meteorologice și știu să prevină pierderi de toate categoriile, fiind strict raționalizați în economia gospodăriilor lor.

Totodată, crescătorii de animale sînt cei ce preiau și conservă portul, cîntecele și dansurile populare, obiceiurile strămoșești, întreaga noastră comoară culturală carpatică, atît de specifică, diversificată și valoroasă.

În cadrul activităților zootehnice gospodărești montane, la realizarea producției participă nu numai forța de muncă aflată în perioada „activă" ci și o altă categorie, cea care execută acele „activități necontabilizate ale oamenilor", citate de Galtung, bătrînii și copiii, al căror aport în zootehnia montană reprezintă adeseori 25—30% sau chiar și mai mult din volumul total de muncă.

Se impune astfel ca analizele privitoare la rentabilitate să se refere nu numai la „gospodărie" ci și la „numărul de membri" ai unei gospodării individuale montane care împreună muncesc, produc și în același timp și consumă. Se vor constata astfel cote scăzute de rentabilitate pentru economia micii gospodării montane, ținîndu-se cont de numărul de ore-muncă/zi, de dificultatea muncii, investiții și cheltuieli etc.

În acest fel se și explică tendințele crescătorilor de animale de a căuta mereu un „altceva", care să vină să completeze ceea ce numai prin zootehnie nu se poate realiza. Aceste preocupări cu caracter extrazootehnic privesc muncile forestiere, mineritul, silvicultura. În cariere ș.a., activități recunoscute ca grele, care solicită o forță de muncă robustă, antrenată și adaptată și care sînt, și vor rămîne și pentru viitor, importante.

Spațiul unui articol nu ne permite să dezbatem mai pe larg aceste probleme. Rămîne esențial să se cunoască faptul că dezvoltarea creșterii animalelor în zonele noastre de munte sau oriunde în lume este posibilă, dar această dezvoltare este strict dependentă de forța de muncă stabilă și calificată, de nivelul dotației și al asistării tehnice și de aplicarea unor măsuri stimulative și cointeresative, materiale și morale, de sentimentul de permanență și de încredere în perspectiva de viitor mai ales pentru noua generație de crescători de animale munteni, în fine, de aplicarea diferențiată pe zone climatice, de tradiționalitate a tuturor măsurilor pot fi considerate ca potrivite unei altuia dintre aceste spații distincte

Doctor veterinar RAD[illegible]

Excluderea forței și a amenințării cu forța din relațiile dintre state

Victimă a atîtor nenorociri rezultate din politica de forță și din folosirea forței în relațiile dintre state, în sensul ei brutal și subaltern, omenirea, sau mai exact o anumită parte a ei, a învățat, din păcate, prea puțin din aceste nenorociri.

Dacă recurgerea la forță pentru a impune puncte de vedere, pentru a produce intimidare și teamă, pentru a face dreptate acolo unde celui mai puternic i se pare că nu există, exprimă comportamentele cele mai regretabile ale speciei umane chiar și cînd este vorba de raporturile general-omenești, între semeni, este ușor de înțeles ce dimensiuni deplorabile iau lucrurile atunci cînd forța se aplică în mod cazon la nivelul relațiilor dintre state și națiuni suverane. Dealtfel, tot ce rezultă din folosirea forței ca mijloc de reglare a divergențelor și neînțelegerilor, de tranșare a raporturilor cu alții, amintește de o perioadă extrem de îndepărtată din existența omului.

Forța a fost ridicată, adesea, la rang de idee politică și chiar în zilele noastre asistăm, oricît de paradoxal ni s-ar părea, la construirea și promovarea unor asemenea idei. Ne-am obișnuit chiar cu terminologii anacronice și spunem, împinși de realități pe care le dorim pasagere, că pacea — atunci și acolo unde există — este determinată de „echilibrul de forțe", de „raportul de forțe", adică de o forță structurată pe potențiale militare dintre cele mai distrugătoare.

Printre atîtea componente ale complexității procesului de edificare a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei lumi a păcii, colaborării și înțelegerii, una dintre ele are o importanță decisivă. Aceea ca fiecare popor, fiecare națiune, fiecare stat să aibă certitudinea că se află la adăpost de orice ingerințe, că nu este amenințat și că-i este garantată securitatea, că nu i se pot impune anumite comportamente în viața internațională indicîndu-i-se ce să respingă și ce să aplaude, că nu i se pot dicta soluții și modele pentru rezolvarea propriilor sale probleme economice, sociale și politice și că nu-i așteaptă nici un fel de pedeapsă pentru că n-a respectat în politica sa rețete exterioare. Dacă aceste cerințe fundamentale ale tuturor popoarelor sînt, în prezent, mai degrabă deziderate decît certitudini, explicația trebuie căutată, înainte de toate, în temerile pe care le creează forța, acea forță militară organizată atît de minuțios și de sofisticat, în efectele politicii imperialiste de menținere sau cucerire a noi poziții de dominație, de reîmpărțire a sferelor de influență.

Iată de ce se poate spune că problema centrală a construirii unor relații de încredere și înțelegere, de pace și colaborare, a edificării unei securități reale și egale pentru toți, o constituie excluderea cu desăvîrșire a folosirii forței și amenințării cu forța din relațiile dintre state, a oricărui act de agresiune, înlăturarea, pentru totdeauna, a posibilităților care ar permite producerea unor asemenea acte.

Întreaga experiență istorică demonstrează cu prisosință că tot ce s-a clădit pe forță, dictat și presiune — inclusiv marile imperii — s-a prăbușit sub loviturile luptei popoarelor, că folosirea forței militare pentru reglarea litigiilor, neînțelegerilor și divergențelor dintre state nu a dus niciodată la soluționarea corespunzătoare și de durată, ci, dimpotrivă, a agravat întotdeauna situațiile, a introdus noi și mult mai ascuțite elemente de încordare, a creat pericole foarte mari pentru pace, stabilitatea și securitatea internațională.

Conducerea partidului și statului nostru, întregul popor român s-au pronunțat constant și în modul cel mai hotărît pentru rezolvarea tuturor litigiilor, a oricărui conflict, din orice parte a lumii, pe cale pașnică, politică, prin tratative, pe baza respectării stricte a suveranității, independenței și integrității teritoriale.

„Ne pronunțăm ferm — declara recent secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **pentru ca toate problemele litigioase dintre state să fie soluționate numai și numai pe calea tratativelor, punîndu-se cu desăvîrșire capăt politicii de forță și amenințare cu forța, ingerințelor în treburile altor state. Considerăm că numai o asemenea cale corespunde atît intereselor fiecărui popor, cît și cauzei generale a destinderii, colaborării și păcii în lume".**

Țara noastră, partidul și poporul român consideră că nimic, dar absolut nimic, nu poate justifica intervențiile în afacerile interne ale statelor și cu atît mai puțin intervențiile militare, că forța și amenințarea cu forța în relațiile dintre state nu trebuie folosite niciodată, nicăunde și sub nici un pretext, indiferent de natura litigiilor și neînțelegerilor dintre diferite țări. Orice intervenție și amestec în afacerile interne ale altora sînt în întregime condamnabile și devin de-a dreptul incalificabile atunci cînd se încearcă să fie motivate invocîndu-se „apelul" unor grupuri sau persoane care nu reprezintă pe nimeni și ale căror acțiuni sînt îndreptate împotriva guvernelor legale ale unor state suverane și independente.

Recurgerea la căile militare în „rezolvarea" unor probleme existente sau care pot apărea între diferite țări constituie o încălcare flagrantă a suveranității și independenței statelor, a dreptului sacru al fiecărui popor de a-și organiza liber întreaga sa viață așa cum crede **el**, de a aprecia **el** și numai **el** ce face bine și ce face rău, de a decide **el** și numai **el** cum, ce și cînd să corecteze — dacă este cazul — în politica sa internă și externă.

Recurgerea la folosirea forței înseamnă o sfidare a tuturor principiilor de drept internațional care trebuie să guverneze relațiile interstatale, o nesocotire a chiar Cartei O.N.U.

Abolirea forței ca mijloc de soluționare a problemelor litigioase, excluderea forței și a amenințării cu forța constituie cerințe capitale ale dezvoltării lumii contemporane, ale fluxului politicii noi, de pace, colaborare și înțelegere pe care o aduc și o impun popoarele în afirmarea lor tot mai puternică în viața internațională.

Excluderea forței și a amenințării cu forța prezintă o acuitate deosebită și pentru Europa întrucît ea concentrează cele mai mari efective și armamente, cele mai multe baze și instalații militare, cei mai mulți soldați străini, pentru că pe continentul nostru se află față în față cele mai puternice blocuri militare.

Ținînd seama de realitățile existente în lume, apare necesară depunerea unor eforturi susținute și manifestarea unei depline voințe politice, din partea tuturor guvernelor, pentru a se ajunge la instituirea unui sistem de securitate care să garanteze fiecărui stat, mare sau mic, puternic sau mai puțin puternic, că în nici o împrejurare el nu va face obiectul unui atac, că împotriva lui nu se va folosi în nici o împrejurare și sub nici un motiv forța sau amenințarea cu forța.

Pronunțîndu-se în mod constant pentru repudierea politicii de folosire a forței și de amenințare cu forța, România a propus un ansamblu de măsuri care ar fi de natură să îngusteze și să elimine în cele din urmă baza materială a unei asemenea politici, adică începerea unui proces hotărît de diminuare treptată a mijloacelor militare pe care se bizuie, de regulă, politica de ingerințe și forță în relațiile interstatale. Ne referim la binecunoscutele propuneri românești privind dezangajarea militară și dezarmarea, la nivel european și mondial, precum și la propunerea privind încheierea unui Tratat general-european privind nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței, care să fie semnat de toate statele participante la C.S.C.E. Un asemenea tratat ar crea un puternic sentiment de încredere între popoarele europene, ar da certitudini eforturilor de aplicare a Actului final de la Helsinki, ar întări procesul securității pe continent și în întreaga lume.

În fața tendințelor de proliferare a actelor de amestec în afacerile interne, de soluționare a divergențelor și conflictelor prin folosirea forței armate și a pericolelor deosebite pe care le reprezintă asemenea „metode" pentru pacea, colaborarea și securitatea internațională, omenirea are datoria să se solidarizeze, să lupte și să acționeze, pentru a impune ca în raporturile dintre toate statele și națiunile să învingă forța dreptului asupra dreptului forței.

DUMITRU ANINOIU ■

• FAPTE ȘI ZILE

● Tatuaj contra furt

O originală metodă de protecție a autoturismelor contra furturilor a fost imaginată de către un fabricant olandez. Ideea constă în a „tatua" numărul de circulație al autoturismului pe fiecare dintre geamurile sale, printr-o metodă apropiată de serigrafie. În felul acesta hoții nu mai pot schimba numai numărul mașinii, ci trebuie să schimbe... toate geamurile. Furtul de automobile devine astfel o muncă prea grea și care necesită investiții prea mari, ceea ce, se presupune, ar trebui să-i descurajeze chiar pe profesioniștii în materie.

● Inimă cu motor rotativ

O statistică efectuată în anul 1977 stabilea că în lume s-au efectuat 345 transplanturi cardiace pe 337 bolnavi ; 79 operați se aflau încă în viață, dintre ei mai doi fiind operați în anii '69, ani cînd 65 de echipe efectuat 148 transplanturi, umătate din numărul to- 1978 puține echipe spe- au efectuat operații, erefelor de inimi ome-

nești atingînd limitele sale, din lipsa unui tratament imunologic fără pericol, ca și din cauza dificultăților ivite în găsirea de donatori.

Viitorul celor 25 000 de bolnavi ce ar putea suporta grefarea unei inimi se găsește, s-ar părea, nu într-o inimă adevărată, ci într-o inimă industrială ca cea pusă la punct în Franța, la Marsilia, de echipa ce a operat în 1968 pe Emanuel Vitria, singurul supraviețuitor ajuns la 10 ani de existență postoperatorie. „Inima cu motor rotativ", fără valve, implantabilă, înlocuind total inima bolnavă, avînd un puls normal, este realizată după modelul compresorului Wankel folosit în industria de automobile, bineînțeles cu unele modificări. Prețul unei asemenea inimi : 100 000 F. Este puțin, cu condiția ca să se poată învinge dificultățile existente în găsirea unui material suficient de suplu și de rezistent pentru confecționare și să se ajungă la o fabricație de serie (foto).

● Nuca salvatoare

Cercetări efectuate la Centrul național de cercetări științifice aplicate din Delft au demonstrat că nuca de cocos este cea mai eficientă cască de motociclist. Rezultatele experimentărilor sînt absolut sigure : ea protejează capul motociclistului amortizînd șocurile mai bine decît orice cască existentă acum în comerț. Cercetătorii încearcă să găsească un material a cărui structură să fie apropiată pe cît este posibil de nuca de cocos.

● O nouă explicație a producerii migrenelor

Neuropsihologia britanică a dat o nouă explicație producerii migrenelor care — se credea — ar fi datorate unor spasme ale arterelor creierului. Teza dr. Blau indică un alt agent provocator al migrenelor și anume ridicarea presiunii sanguine intracraniene datorită unor factori, cum ar fi de exemplu secreția anormală de histamină. În ce privește tratamentul, cum există „migrene roșii" (în care se produce o dilatare a vaselor) și „migrene albe" (în care se produce o constricție a vaselor), unora li se vor administra droguri ce produc o constricție, iar celorlalți droguri (se înțelege medicamente) antagoniste... poate un pic de alcool ?

Ochii și urechile lumii

Problema loviturii în cap

Sesizată de numeroasele plîngeri venite din rîndurile spectatorilor, televiziunea britanică a format o comisie care a studiat pe toate fețele problema violențelor pe micul ecran. Comisia a redactat un cod amplu, îmbrățișînd toate aspectele din toate tipurile de emisiuni, de la telejurnal la filmele de ficțiune și documentare. Un capitol aparte a fost consacrat emisiunilor pentru copii. Codul prevede aici cîteva cerințe urgente de cel mai adînc interes, chiar și pentru cei care au cutezanța de a se distanța de semenii lor prin viguroasa întrebare : „Ce, eș' copil ?"

Codul susține că în imaginile pentru cei mici trebuie evitată folosirea de cuțite și cioburi de sticlă ;

trebuie eliminate scenele de karate ;

trebuie îndepărtate toate persoanele cocoțate pe pilonii căilor ferate precum și cele care se joacă pe șinele de tren ;

trebuie impusă ideea că a lovi în cap un om este extrem de periculos, chiar dacă westernurile — zice comisia — susțin altfel, în conventiile lor.

Ultima recomandare m-a frapat foarte puternic. Pot spune că m-a lovit în cap, oricît sînt de adult și prea puțin matur. Cioburile de sticlă, karatele, și cocoțarea pe stîlpi mi se par mofturi față de fundamentala problemă a capului de om în tot ce ține de imaginea violenței. Într-adevăr, odată cu comisia britanică, încîlin să cred că a sti de mic ce nenorocire poate fi pentru un om să-l lovești în cap, e esențial pentru tot ce vei trăi pe pămînt. Merg mai departe și, sintetizînd foarte multe puncte de vedere, afirm că oamenii se pot împărți nu numai în „mizeri și bogați", în împărați și proletari, dar și în oameni care au și oameni care n-au cultul capului. Aceasta se poate vedea după felul cum își tin capul pe umeri, după cum se uită în ochii celuilalt, după cum se adresează, poruncesc, roagă, mîngîie și stiu a multumi. Cultul ratiunii — institutit de revolutia franceză — cuprinde cultul capului dar nu îl epuizează. Cultul ratiunii e o abstractie comodă față de acela, foarte dificil, al dragostei pentru capul concret al semenului tău.

A fi crescut cam de cînd te-ai ridicat din patru în două picioare cu frica de a-i da celuilalt în cap — e o coordonată precisă și vitală care poate înlocui, în concretetea ei, multe lectii plicticoase de morală abstractă, fie ea religioasă, fie ea atee. Și dacă frica nu trebuie cultivată nicicînd — după cum vor spune, cu dreptate, unii — as înlocui-o, în fraza de mai sus, cu ideea de mîndrie, mîndria de a nu fi lovit niciodată, de cînd te-ai născut și pînă vei muri, pe nimeni, în cap. Și dacă altii — cu aceeași dreptate — vor obiecta că nu e nici o mîndrie în a nu lovi oamenii între ochi, în gură sau în maxilar, ci o elementară regulă de civilizatie, voi sustine că planeta n-a ajuns încă acolo, ci e încă necesar pe această lume să fim mîndri de cîte ori izbutim să fim civilizati, morali și neagresivi. Fără această (con)stiință de a nu lovi, degeaba tinem capul pe umeri și degeaba zicem că întelegem situatia. E o situatie în care nici o exagerațiune în această direcție — a nonlovirii în cap ! — nu ● periculoasă.

Merg cu exagerarea pînă a dezvălui că ceea ce mă îngrozeste în multe filme cu pumni peste pumni nu este lovitura în moalele capului (ce expresie înfloratâ pentru a exprima vulnerabilitatea celui mai tainic loc !) ci liniștea care se lasă după ce cel lovit a rămas lat. A intrat în conventiile celor mai crete sî mai banale scenarii ca după o inteligentă și eficace bubuială în mutră, victima să stea nemiscată, cît vor regizorul și enteresele actiunii. Cu cît omul are comotia cerebrală mai lungă, cu cît lesinul e mai paralizant, cu atît se zice că e „mai frumos" și „mai misto". Eu as include pe lista imaginilor violente și tăcerea comotiei, și liniștea paraliziei, și tăcerea băltii de sînge. De mici ar trebui să stim...

Dar nu vreau să risc a bate capul. A cîcăli cu evidente este pentru copii și adulti cea mai cumplită dintre loviturile în cap, cu consecinte incalculabile, în fata cărora și encefalografele și capii westernurilor pălesc, a neputintă.

RADU COSAȘU ■

Mondo umano ?

Imaginație plus ceva

Așadar : „calotele polare se topesc, începe o eră glaciară, dispar oceanele, se distruge pătura de ozon, teroriștii declanșează un război nuclear, astronauții aduc cu ei virusul fatal, Andromeda" etc. Cele de mai sus nu sînt altceva decît subiectele unor cărți editate de curînd și prezente în librăriile nord-americane. Se înțelege, credem, că distrugerea și dezastrele sînt temele preferate. De unde ar mai putea proveni distrugerea, se întreabă revista „Time" și arată, tot ea, că în viziunea lui Gore Vidal (în „Kalk") aceasta ar fi datorată unui zeu înfuriat. Pentru George Stone, în „Blizzard", totul este declanșat de o furtună nesfîrșită ; pentru Arthur Herzog, în „Heat", cantitatea prea mare de bioxid de carbon din atmosferă are un efect pîrjolitor ; în timp ce mai mulți scriitori și oficieri britanici povestesc un dezastru politic global. În fine, într-o peliculă aparținînd lui Fred Warshofsky — este vorba de „Doomsday" — înversarea cîmpurilor magnetice ale pămîntului duce tot la o catastrofă.

După cum ne amintim, în același sens n-a rămas mai prejos nici Hollywood-ul, ale cărui filme — cu și despre dezastre — realizate în anii '70 au reprezentat genul cel mai rentabil. „Earthquake" a fost începutul în forță, ultimele produse în același stil fiind „The Towring Inferno" și „The Last Nave".

Dealtfel, revista amintită scrie că avalanșa de asemenea filme nu se mai oprește și anunță ca viitoare atracții „Meteor" și „The Day the World Ended". Evident, ele vor avea ca temă predilectă cutremure mari, erupții vulcanice și imense valuri seismice. În paralel, au apărut și eroi ce pot stîrni sau stăpîni — după caz — dezastrele. Astfel, despre „Superman" se zice că poate crea incendii cu privirea lui tăioasă, poate îngheța pentru totdeauna cele mai fierbinți pustiuri sau poate călători cu o viteză neobișnuită. Oricum, peripețiile pe ecran ale lui „Superman" au adus, în trei zile, 8 milioane dolari prin programarea simultană în 500 de cinematografe !

Averi fabuloase a creat și va crea cartea lui Hal Lindsey — „The Cate Great Planete Earth" — ce s-a vîndut în 10 milioane de exemplare. Nici filmul semidocumentar realizat după ea n-a rămas mai prejos : avertismentele privind sfîrșitul lumii, ce se regăsesc din belșug în el, nu l-au împiedicat să se afle printre primele zece filme de pe lista recordurilor încasărilor Hollywood-ului. Referindu-se la un asemenea succes, istoricul Christopher Lasch îl explică astfel: „Epoca noastră este obsedată de prevestiri de uragane, semne rele, catastrofe. Iminența dezastrului a devenit o preocupare de zi cu zi". La rîndul său, autorul de literatură științifică Isac Asimov spune că „Hollywood-ul dispune de metode foarte bune pentru obținerea... efectelor speciale, mai ales a efectelor destructive".

...După atîta dezastromanie, abordată și explicată din punct de vedere psihologic, sociologic și după atîta pesimism ni s-a făcut brusc dor de gagurile cu bastonul ale lui Stan și Bran, de cele ale lui Etaix și, de ce nu, de privirea romantică a lui Marin Moraru. Uneori, prea multă imaginație duce la neliniște.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din EULENSPIEGEL — R.D.G.)

România — Africa o cooperare tot mai largă

Privirea realității așa cum este ea, cu procesele ei caracteristice, cu contradicțiile ei, cu concepțiile filozofice, politice, economice diferite sau diametral opuse, cu psihologiile și culturile specifice, cu tradiții și mentalități distincte și încercarea de a găsi modalități de cooperare și colaborare fructuoasă reprezintă în zilele noastre o condiție a înțelegerii dintre state, dintre națiuni.

Orice analiză de ordin politologic, economic, trebuie să pornească, în concepția partidului nostru, de la realitatea structurării lumii în trei tipuri de state, căci așa cum evidenția tovarășul **Nicolae Ceaușescu** „...**pe glob vor continua să existe încă multă vreme grupuri de țări cu orînduiri sociale diferite — socialiste, capitaliste, țări în curs de dezvoltare, care au în cea mai mare parte o economie mixtă, iar unele din ele se pronunță ferm pentru calea socialistă — și că între toate acestea trebuie să se dezvolte relații de colaborare, o conlucrare activă, pentru soluționarea problemelor mondiale pe cale pașnică, în slujba progresului general, a păcii și securității tuturor popoarelor.**"

Un rol de seamă în viața popoarelor, în prezent și în perspectivă revine, în concepția partidului nostru, țărilor africane, continentului african. De multă vreme și, cu precădere, din perioada de după eliberarea lor de sub dominația colonialistă, țările africane oferă o experiență inedită în mare parte în construcția lor internă, în edificarea propriilor revoluții sociale, politice, în concordanță și pe baza unor filozofii politice distincte. Partidul nostru pornește de la convingerea că aceste națiuni, ca dealtfel toate națiunile lumii, sînt singure în măsură să-și aleagă calea de evoluție, de prosperitate și că orice ingerință în treburile lor, de oriunde ar purcede ea, poate avea consecințe grave atît pentru națiunile în cauză, cît și pentru întreaga lume.

Lumea africană, națiunile africane sînt într-un continuu proces de căutări, de întrebări, cle realizează de mult progrese proprii, originale de dezvoltare, iar aceste progrese izvorăsc din realitatea lor, din experiența lor. Cristalizările de orice natură în acest sens cer timp, cer o îndelungată experiență, cer un progres social, economic, un progres în cunoaștere, în cunoașterea politică-socială. Cum sublinia secretarul general al partidului, „...**statele africane manifestă diferite opțiuni privind căile emancipării lor economico-sociale, unele din ele orientîndu-se ferm spre organizarea societății pe baze socialiste. Trebuie să avem însă în vedere că aproape toate țările africane sînt slab dezvoltate, se află în faza construirii și consolidării statelor naționale independente, a formării ca națiuni de sine stătătoare care luptă pentru făurirea bazei economice a societății și realizarea de reforme sociale, în interesul propășirii lor libere și independente.**"

Pașii înregistrați pînă în prezent în cooperarea efectuată între România și națiunile independente, suverane din Africa arată că în viitor aceste raporturi pot fi multiplicate, diversificate în interesul reciproc. Apropierea între nivelurile economice de dezvoltare face ca atît posibilitățile cît și greutățile lor să fie bine cunoscute și să se solicite rezervele existente astfel încît cooperarea să devină un factor de progres, de apropiere între aceste națiuni. În întreaga noastră politică, ținem seama de faptul că România, țară socialistă, este totodată țară în curs de dezvoltare, fapt ce imprimă anumite particularități atît construcției socialismului, cît și activității internaționale a statului. Este evident că făurirea societății socialiste într-o țară în curs de dezvoltare cere eforturi susținute din partea întregului popor pentru lichidarea cît mai rapidă a rămînerii în urmă și apropierea treptată de țările avansate din punct de vedere economic.

Cooperarea și colaborarea dintre România socialistă și țările africane, ca dealtfel cu toate țările în curs de dezvoltare, este o constantă, o direcție caracteristică a politicii țării noastre. Motivația acestei orientări își are rațiuni politice, economice. Colaborarea cu aceste țări se explică și prin umanismul și internaționalismul politicii partidului și statului nostru. Liderii africani, recunosc meritele țării noastre, ale președintelui ei, în promovarea unor relații pe baza unor principii echitabile, democratice. Bunăoară, **Leopold Sedar Senghor** precizează că tovarășul **Nicolae Ceaușescu** este „**unul dintre cei care au contribuit cel mai mult la democratizarea acestor relații, susținînd voința popoarelor lumii a treia de a rămîne stăpîne pe destinul lor**". Oameni politici și teoreticieni africani, ziariști, economiști, oameni de cultură surprind și evidențiază substanțialele interferențe, similitudini între politica României socialiste și cea promovată de țările lor. În aceiași termeni se exprimă și conducătorul poporului zambian. Pentru acesta, „**România este o țară progresistă, cu o conducere progresistă**". „**Pe baza concepțiilor privind pacea și dezvoltarea**, prețiza el în toastul cu prilejul vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Zambia, în 1972, **noi vedem în România un prieten și partener egal. Politica de independență și cooperare a României cu toate țările independente, indiferent de sistemul social, este admirabilă și ne inspiră**". La rîndul său, președintele țării noastre sublinia în timpul vizitei pe continentul african în 1977 : „**Noi vedem în dezvoltarea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare nu numai calea pentru lichidarea subdezvoltării și pentru progresul economic al fiecărei țări, dar și a întăririi solidarității în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună, care să permită fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, ca fiecare țară să se poată dezvolta fără nici un amestec din afară, așa cum dorește fiecare popor**".

Așadar, România socialistă înțelege să fie alături de țările africane în lupta lor complexă, dificilă dar perseverentă pentru o reală și efectivă propășire, pentru o dezvoltare eliberată de tarele și sechelele colonialiste și neocolonialiste, pentru o dezvoltare independentă care să le impună și mai mult în viața internațională.

Prof. univ. dr. MARIN VOICULESCU ■

Premiu în zadar?

Premiul acordat de Organizația Mondială a Sănătății pentru semnalarea apariției unui caz de variolă a fost decernat. Nu, cum bănuiți dumneavoastră, cuiva din țările bintuite cu puțini ani în urmă de acest cumplit flagel. Nu în Asia sau Africa.

Paradoxal, „cîștigătorul" a apărut din Marea Britanie. Și nu unul. Într-o săptămînă au fost depistate trei cazuri, însă nu din cele obișnuite, de contaminare într-o zonă epidemică. Variolă de laborator. Persoanele în cauză s-au îmbolnăvit într-un laborator care conserva, în scopuri științifice (?), virusul variolei. Ele nu erau nici măcar vaccinate, iar prezența virusului nu era necesară în laborator. În nici un scop științific, oricît de serios s-ar pretinde acest lucru.

Este într-adevăr neliniștitoare grija cu care anumite laboratoare păstrează agenți infecțioși extrem de periculoși — spre exemplu, cei care produc febra de Lassa, Ebola sau Marburg, turbarea, holera, ciuma, tuberculoza, frigurile galbene etc. Maladii pentru dispariția sau îmblînzirea cărora omenirea a luptat sute de ani și a plătit un greu tribut în vieți omenești. Este surprinzător că o maladie ca variola, de eradicarea căreia O.M.S. se apropie cu pași repezi, să izbucnească tocmai dintr-o țară „curățată" de acest virus și mai ales din acel loc de unde se așteaptă definitivul antidot — laboratorul. Păstrăm rău pentru a ne aminti trecutele [illegible] ! Chiar atît de „sentimentali" [illegible] ? Chiar și cu viruții ? Poate constitui asta o explicație plauzibilă la faptul că, în 1975, erau 75 de laboratoare în lume care încă păstrau virusul? De la data acestui recensămînt-avertisment, forumul mondial al sănătății a încercat să-i convingă pe cei ce insistau să-l conserve să renunțe la această nejustificată practică. 61 de laboratoare au înțeles, însă 14 au refuzat categoric. Cînd vaccinul a fost de mult descoperit și utilizat cu rezultate excelente, se mai impun oare noi cercetări pe un virus care nu mai are nimic de spus ? Sau, așa cum sugera revista „Science", este vorba de ascunse gînduri militariste ? Războiul poate fi și biologic, nu ? Se știe că virusul variolei nu figurează pe lista armelor biologice dintr-un motiv, în aparență inatacabil. Vaccinarea, foarte eficace, anulează interesul său militar. Dar programul de eradicare a variolei odată încheiat, vor înceta firesc și vaccinările, iar oamenii vor deveni extrem de vulnerabili. În momentul acela virusul ar putea deveni o armă. Pe lîngă „eficiență" nu trebuie să dăm uitării un aspect foarte important : prețul de cost. Dacă o rachetă de mici dimensiuni și putere medie costă circa 20 000 de dolari, virusul în cauză se poate fabrica rapid și la costuri nesemnificative.

Simple divagații ? Greu de crezut atîta vreme cît datele de mai sus au fost publicate în urma unei recente reuniuni a O.M.S.. În prezent, pe scară internațională, specialiștii „supraveghetori" mondiale a bolilor epidemice caută mijloace de reducere la maximum două a numărului laboratoarelor de referință autorizate să conserve virusul variolei. Problema adusă în actualitate de cazurile din Anglia pare mult mai vastă și nu este exclus ca națiunile să fie determinate a lua măsuri de supraveghere pentru majoritatea virusurilor noi sau vechi care nu cunosc limitele frontierelor. Ce ar putea justifica păstrarea în mai multe laboratoare a germenilor unor boli dezastruoase pentru omenire. Un singur laborator sub directul control al O.M.S. ar fi suficient pentru a conserva toate virusurile lumii, pentru a le studia comportamentul și eventualele modificări genetice. Progresele imense înregistrate de umanitate în domeniul sanitar au făcut ca multe dintre maladiile înspăimîntătoare aiurea în lume să fie constrînse să se întoarcă sub zăvor în legendara cutie a Pandorei. Un zăvor al conștiințelor, în fața căruia să fie neputincioasă chiar și... larba flarelor !

IOAN ROȘCA ■

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

O contraregulă ca oricare alta...

Disciplina grețioasă a balsului, lascivitatea abruptă a tangoului și chiar glumețele salturi mortale ale rock-ului s-au bazat toate, dincolo de delicioasa lor naturalețe, pe reguli. Băieții și fetele au dansat cu grozavă bucurie iată societate după ce au învățat, cum au putut și i-au dus alții mintea cît și picioarele, să se miște pe un ring. Marile mode în muzica de dans au fost expresia ciclurilor unei anume spiritualități. Coafurile în etaje și în cîrlionți, jabourile și malacofurile se împacă la fel de puțin cu hola-hop, precum mirosul de benzină cu smirna din vechile temple.

Asemenea departajări sînt valabile cînd avem de-a face cu sensibilități distincte care corespund unui anume tipar al timpului, cum ar fi, în alt plan, goticul și rococoul, imposibil de amestecat chiar sub presiunea celui mai răsfățat entuziasm.

Iată însă că anii '80 anunță un zvăpăiat talmeș-balmeș, al contraregulii și al contradansului în care muzica se înghite cu pîine în mari colectivități. Perioada „disco" și-a făcut intrarea în conștiința publică, împingînd, febril și fără scrupule, ușile marilor săli.

Stilul „disco" trăiește, desigur, cu o crocantă euforie și în hrube minuscule, dar produce revelațiile scontate mai ales în spațiile ample unde cîteva mii de amatori se zbenguie, umăr la umăr, într-o înghesuială de zile mari care produce, datorită loviturilor repetate, o profundă împăcare cu vicisitudinile vieții.

La Milano, cea mai mare sală disco este utilată cu zăpadă artificială care curge, leneș și util, peste creștetele înfierbîntate. În plus, se pompează din tavane pulberi decolorante care nu produc stări euforice, asistența fiind deci în el nevăzîndu-le cer, ci o atmosferă vag respirabilă. În sfîrșit, la Tokio, în discoteca „Nepenta", elefanți roz (împăiați) și înalți de 2 metri privesc fosforescent clientela, în timp ce din două în două ore domnișoare foarte îndatoritoare și în costume foarte fosforescente așază, pe fotoliile unde dansatorii își trag sufletul, anunțul : „Your time is up" adică, altfel spus, vă rugăm să părăsiți terenul.

Peste ocean discurile disco, trase în serii de cîteva milioane de exemplare, se gustă foarte rar în cerc intim și se devorează cu un enorm aplomb tot în marile aglomerări. Cea mai selectă discoteca este și cea mai ambiguă : „Clubul 54". Aici, pentru pitorescul faunei umane, organizatorii aleg de pe stradă personaje suspecte, dărîmate fizic și ferfeniță vestimentar, pentru a oferi un picant aer democratic sălii în care se adună vedete și milionari obișnuiți. În fața „Clubului 54" dezmoșteniții și disperații fac coadă în speranța că vor intra în figurația serii. Ei sînt gata să se abenoaie nebunește pentru că primesc 10 dolari și un cupon pentru cinci Coca și un whisky În felul acesta bogații se lovesc, în ritm disco, de săraci într-o plăcere nebună care este numai a unora. De-abia de aici își face apariția regula care, altfel nu se poate este marca timpului. După merit...

RADU BUDEANU ■

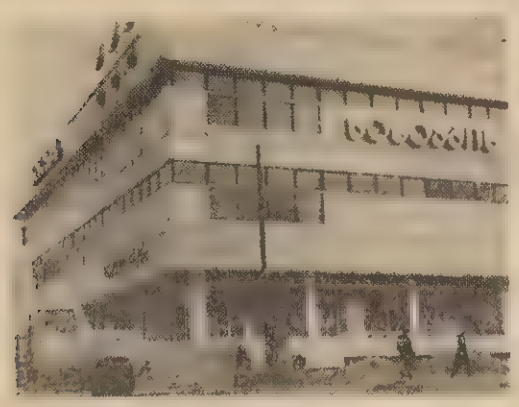

● **La Botoşani, constructorul a predat un modern magazin universal, cu trei nivele, magazin care poartă numele municipiului. Mai sînt de făcut doar mobilarea şi aranjarea mărfii în rafturi, operaţiuni ce sperăm să dureze ceva mai puţin decît înălţarea frumosului edificiu, care a durat exact trei ani.** (I. Predo)

● De curînd, două echipe de medici din Bucureşti şi Timişoara conduse de prof. dr docent Ioan Pop D. Popa, şeful clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Spitalul Fundeni şi prof. dr. docent Ştefan Gavrilescu, seful clinicii I medicală de la Spitalul judeţean din Timişoara, au efectuat patru intervenţii chirurgicale pe inimă. Este vorba de operaţiile de stenoză mitrală făcute unor femei, muncitoare din Timişoara şi Jimbolia. Pacientele se simt bine.

● **25 de tone de îngrăşăminte azotoase trebuiau să ajungă toamna trecută în comuna Peştera (Constanţa) pentru fertilizarea unor pajişti. Au ajuns însă, prin nu se ştie ce minune, la Siliştea, unde zac cîteva zile peste grămadă, supuse intemperiilor şi nu se atinge nimeni de ele, nici consiliul popular, nici cooperativa agricolă, pentru că, potrivit obiceiului, nu există o aprobare.**

● **O recentă anchetă economică efectuată de cotidianul „România liberă" dezvăluie faptul că la întreprinderea de exploatare portuară a M.T.Tc. au sosit din import, pe data de 15 ianuarie, 9 lăzi cu turbocompresoare, pentru întreprinderea „Gazmetan" — Mediaş. În ciuda numeroaselor telegrame trimise de constănţeni către beneficiar, cele nouă lăzi sînt toi pe malul mării. Poate la vară, cînd vor veni la plajă, cei de la „Gazmetan" vor vedea şi compresoarele cu pricina şi vor afla dacă au avut nevoie de ele.**

De 250 de ori în jurul pămîntului

Cei doi proaspeţi pensionari (în mijloc) împreună cu mecanicul Costache Constantin (stînga) şi fostul comandant de navă Ion Drăgănescu.

Fotografie de VASILE MINECAN ■

Zilele trecute, comandanţii de aeronavă Stelian Bănică şi Oleg Pasenco au efectuat ultima lor cursă înainte de ieşirea la pensie. La o oră după aterizarea avionului „Boeing-707" al companiei *Tarom*, Stelian Bănică ne-a răspuns la cîteva întrebări.

— *Cum a fost ultimul zbor?*

— Am avut ambiţia ca în ultima săptămînă dinaintea pensionării să fac jumătate din ocolul pămîntului, aşa că în ultimele şase zile am fost pînă la Beijing, iar azi m-am întors de la New York. Înainte de aterizare i-am spus secundului Adrian Manolescu, un băiat bine pregătit, de 29 de ani, fă o aterizare perfectă, aşa cum face Bănică, că lumea se uită. Aşa a făcut-o şi pasagerii au aplaudat.

— *Ce zbor n-o să uitaţi niciodată?*

— Cel din 1969 făcut în jurul lumii cu piloţii Drăgănescu, Alexandrescu şi Gavrilă. Era primul avion românesc de tipul IL-18 care trecea peste Pacific. De fapt era o premieră mondială, deoarece acest tip de avion trecea pentru prima dată peste Pacific.

— *Cîteva performanţe din carieră?*

— Zece milioane kilometri parcurşi, adică de 250 de ori înconjurul pămîntului pe la ecuator, altfel spus 19 500 de ore de zbor. Deci cam trei ani şi ceva în aer.

Ultimul zbor al lui Oleg Pasenco a fost pe o rută ceva mai mică: Arad — Bucureşti.

— *Cum vă simţiţi proaspăt pensionat?*

— Voi tresări o vreme la fiecare telefon, aşteptînd să fiu trimis în vreo cursă.

— *Colegii spun că aveţi suflet de poet. La ce vă gîndeaţi cînd eraţi la peste 8 000 de metri altitudine?*

— Depinde de dispoziţie. Ieri m-am întors de la Hamburg şi de la 40 de kilometri de aeroport m-a însoţit un curcubeu fantastic. Sînt multe lucruri de povestit. Un răsărit de soare văzut din avion e cu totul altfel decît văzut de jos: o dungă subţire la orizont, bleu deasupra şi dedesubt negru, apoi dunga creşte, creşte şi deodată primeşti tot soarele în ochi. Pe mine cînd mă bate soarele în faţă mă fură somnul.

— *Ce planuri aveţi acum?*

— Am o colecţie de machete de avioane — aproape 300, care sînt în montaj. Poate puţină răbdare şi veţi avea o adevărată flotă în miniatură.

● **Duminică seară, pe la orele nouă venind de la un vărşi de-ai său, fotoreporterul nostru Vasile Minecan a fost victima unui furt calificat. Încercînd să se urce în autobuzul 79 la Gara de nord (peronul de la clasa a doua) a fost buzunărît cu foios de doi indivizi, dispărîndu-i cu această ocazie actele şi 1 300 de lei. A doua zi în redacţie, galben la faţă, aşternea pe hîrtie, fără prea multă convingere, o declaraţie: „Tovarăşe comandant, subsemnatul..." Şi a plecat cu ea la gară. S-a întors după o oră cu o figură de proaspăt cîştigător la pronosport: îşi recuperase şi actele şi banii datorită operativităţii oc-ganelor de miliţie din gară, mai exact a plutonierului major Stan Slăvilă, care în noaptea respectivă îi arestase pe cei doi inşi: Gheorghe Baba şi Barbu Vasile, cunoscuţi infractori din Iaşi.**

● **Din nou veşti de la Exploatarea minieră Herja. La întreprinderea maramureşeană, al cărei muncitori şi specialişti ne-au obişnuit în 1978 cu noutăţile tehnice, a fost dată în funcţiune o staţie subterană de televiziune cu circuit închis realizată de un grup de tehnicieni şi ingineri ai minei, cu ajutorul căreia se urmăreşte şi se dirijează transportul în subteran.**

● **Asociaţia cineaştilor încearcă să ne convingă că din cartea poştală de mai sus ne priveşte Irina Loghin. Sîntem curioşi ce scrie pe cărţile poştale în care apare chiar Irina Loghin. Nu cumva Nik Nolte?**

● **DUPĂ USTUROI, CEAPA SE REABILITEAZĂ ŞI EA**

Biologul Mircea Alexan ne informează în revista „Sănătatea" că cercetări recente au arătat că ceapa contribuie la fluidificarea sîngelui şi micşorarea riscului de a se produce tromboză şi infarct miocardic. Avînd şi alte numeroase proprietăţi terapeutice, ceapa este însă cu totul contraindicată hepaticilor, colecistopaticilor şi suferinzilor de gastrită.

● *O REMARCABILĂ REALIZARE ROMÂNEASCĂ:*

MOTORUL CU CAPACITATE CILINDRICĂ VARIABILĂ

Noul tip de motor elimină arborele cotit, funcţiile sale fiind preluate de un corp oscilant de formă sferică. Invenţia a fost brevetată şi în S.U.A., R.F.G., Spania şi este în curs de brevetare în Anglia, Olanda, Franţa, Italia şi Suedia.

● **Primim în ultimul moment de la o cititoare din Brăila următoarele: Vă scriu în legătură cu cazul lui Vasile Adamescu. Oare nu e posibil un transplant de ochi? Sînt gata să-i ofer un ochi. Sînt o bătrînă de aproape 70 de ani. Cînd eram de 33 de ani am fost şi eu bolnavă de meningită. Mulţumită doctorului Haţeganu am rămas doar cu o durere de cap din cînd în cînd. Am grupa de sînge A. Voi urmări cu emoţie răspunsul la această propunere.** Atragem atenţia specialiştilor asupra propunerii dumneavoastră pe care o publicăm, plini de emoţie, şi pentru marea ei omenie.

● Ce e nou la „Zimbru"

Iată ce ne-a răspuns la această întrebare inginera Lia Tănase, şefa secţiei „confecţii" a cunoscutei şi apreciatei întreprinderi de tricotaje sucevene:

— De aproape o lună a intrat în producţie atelierul de confecţii poliester, înfiinţat cu scopul de a valorifica superior poliesterul produs de noi. Începînd din această lună au fost expediate magazinelor din ţară mai multe tipuri de treninguri din poliester, deocamdată numai pentru copii între 3 şi 12 ani, respectiv mărimile 28—40. Sînt articole foarte căutate, frumoase, rezistente, moderne şi în culori vii. Dat fiind că articolele sînt pretenţioase ca execuţie, necesitînd multă fineţe, am ales pe cele mai pricepute 80 de lucrătoare, fete tinere, care muncesc cu plăcere şi cu spor, după cum arată rezultatele de pînă acum. Dacă nu ne-ar lipsi fermoarele lungi, pe care le tot aşteptăm în cantităţi suficiente de la „Metaloglobus" Bucureşti, n-am avea altă bătaie de cap şi am putea spune că am păşit cu dreptul.

Tot o noutate este şi atelierul de artizanat, unde valorificăm materiale secundare. Sub îndrumarea profesoarei Ana Bardă, de la şcoala populară de artă, 30 de fete au deprins execuţia covoarelor la gherghef şi războaie de ţesut. Inspirate din străvechile motive florale bucovinene, creaţiile artizanale sînt stilizate cu gust, în tonuri odihnitoare şi armonioase, putînd rivaliza cu celebrele covoare persane **(Ion Predoşanu)**

● **La graniţa judeţelor Maramureş şi Satu Mare, mai precis în comuna Seini, toată suflarea este prezentă la pepiniera pomicolă, verificînd starea portaltoiurilor. În acest timp în comuna Livada, echipa condusă de Gheorghe Măgureanu de la secţia de drumuri şi poduri, stringe parazăpezile, semn că primăvara şi-a intrat în drepturi şi în nordul ţării. (S. Postolache)**

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3312, Oficiul 33, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: **Probleme social-politice şi de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărăşanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606. **Ştiinţă, învăţămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nitescu, Ovidiu Ioanitoaia, Victor Nită) — 1618; **Scrisori, anchete cetăţeneşti** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horia Pătraşcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 şi 1617; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoşanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595; **Secretariat de redacţie** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Calană) — 1782, 1621; **Administraţie:** 17 78 82 şi 17 60 10, interior 1783; secretar responsabil de redacţie (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 şi interior 1611); redactor şef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 şi interior 1786); redactor şef — 18 22 96 şi 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex: 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

O nouă şi pilduitoare solie românească de pace, prietenie şi colaborare între popoare

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, pe continentul african

15 Flacăra

De cîteva zile, preşedintele României socialiste a început o nouă vizită în Africa, la sfîrşitul căreia se va afla în situaţia unică de a fi fost, deja, oaspetele majorităţii statelor continentului. Vizita, puţin obişnuită prin întindere, bogăţie şi diversitate, dă expresie locului deosebit pe care ţările Africii îl ocupă în ansamblul relaţiilor şi preocupărilor externe ale ţării noastre.

De-a lungul traseului african se vor evidenţia cu prisosinţă roadele conlucrării României cu ţările continentului după cum este sigur că, asemeni celorlalte vizite în străinătate ale conducătorului partidului şi statului nostru, şi cu acest prilej vor fi scoase la iveală noi şi importante posibilităţi pentru lărgirea şi diversificarea raporturilor bilaterale, pentru întărirea solidarităţii şi colaborării în lupta împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului, pentru promovarea unei politici noi, independente, de egalitate şi respect între naţiuni.

După o perioadă marcată de numeroase conflicte şi stări de încordare, continentul african se reîntîlneşte în chip fericit cu unul din acei mari conducători de stat

Solidaritate activă

în măsură să redea întreaga valoare şi forţă de convingere adevărului simplu că neînţelegerile vremelnice, moşteniri ale îndelungatei asupriri coloniale, trebuie şi pot să-şi găsească sfîrşitul firesc, exclusiv cu ajutorul mijloacelor paşnice.

Desfăşurîndu-se în bună parte la limita Africii libere, vizita prilejuieşte, de asemenea, reafirmarea solidarităţii active a poporului român, a partidului său comunist cu lupta de eliberare naţională, pentru înlăturarea ultimelor redute colonialiste, ale anacronismului discriminării rasiale şi apartheidului.

Din primele momente, preşedintele Nicolae Ceauşescu a fost primit şi onorat ca un mare şi adevărat prieten al Africii şi africanilor şi este neîndoielnic că noua vizită va consacra adîncirea stimei şi preţuirii reciproce, după cum este sigur că, prin ecourile şi implicaţiile sale internaţionale, va arunca o rază de lumină asupra unei lumi frămîntate de incertitudini şi suspiciune, care are nevoie mai mult decît oricînd de acţiunea unită a tuturor celor ce luptă pentru o nouă ordine mondială, mai bună şi mai dreaptă.

MIRCEA ANGELESCU ■

MARAMUREŞUL!

Citiţi în cuprinsul re istei o suită de reportaje, interviuri şi însemnări realizate în acest judeţ.

● 2 din 760 (pag. 4) ● Numai prin muncă şi cinste vom rămîne în istoria omenirii (pag. 5) ● Auziţi cum creşte pădurea ● Memoria fotografiei — Baia Mare (pag. 6) ● Cum se vede cerul din nordul ţării ? (pag. 7) ● Echinocţiu de primăvară la mina Herja ● O zi cu Vida Gheza (pag. 12–13) ● Un loc al dăinuirii noastre (pag. 18) ● Poeţi din Maramureş (pag. 19)

La Urleasca

Nopţile albe ale primăverii — umplu corăbiile toamnei

Ne continuăm, aşadar, raidul în cel de al cincilea judeţ al Bărăganului, Brăila. În ultimele zile a plouat şi a ieşit soarele de mai multe ori, mecanizatorii stau pur şi simplu la pîndă şi cînd pămîntul s-a zbicit, le permite să intre în brazdă, trec fără întîrziere la treabă. Aici, la Întreprinderea agricolă de stat Urleasca, unitate de elită a agriculturii noastre, urmează să se însămînţeze cu porumb nu mai puţin de 4 300 hectare. Pînă la 20 aprilie, recomandă specialiştii, tot porumbul trebuie să fie sub brazdă. Acum, cînd stau de vorbă cu inginerul Petre Perianu, şef de fermă, se apropie de miezul nopţii. Sîntem amîndoi obosiţi, dar pentru că la I.A.S. Urleasca, aflu, se lucrează şi noaptea, la lumina farurilor, n-am de lucru şi zic: ce-ar fi să vedem cum se lucrează ? După numai cîteva minute, împreună cu inginerul Perianu, ne îndreptăm spre cîteva puncte de lucru. Pe cele 7 500 hectare ale întreprinderii, împărţite în 9 ferme vegetale, lucrează foarte multe tractoare. Mecanizatorii cu care stăm de vorbă acum pregătesc 14 hectare de teren pe noapte, atît cît le permite un rezervor plin cu motorină, apoi merg acasă.

— Şi ce faceţi acasă ? întreb.

— Treabă, zice Neagu.

Nu, nu zîmbiţi, pentru că aşa este: ajunşi acasă, mecanizatorii, care în fond nu mai sînt nişte ţărani, dar care au gospodării în rînd cu satul, după ce muncesc o noapte, mai lucrează şi în gospodărie. Şi totuşi, celor trei mecanizatori, altora ca ei, le convine să lucreze noaptea. „Pentru că noaptea, zice Mircea Vă-

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

(Continuare în pag. 7)

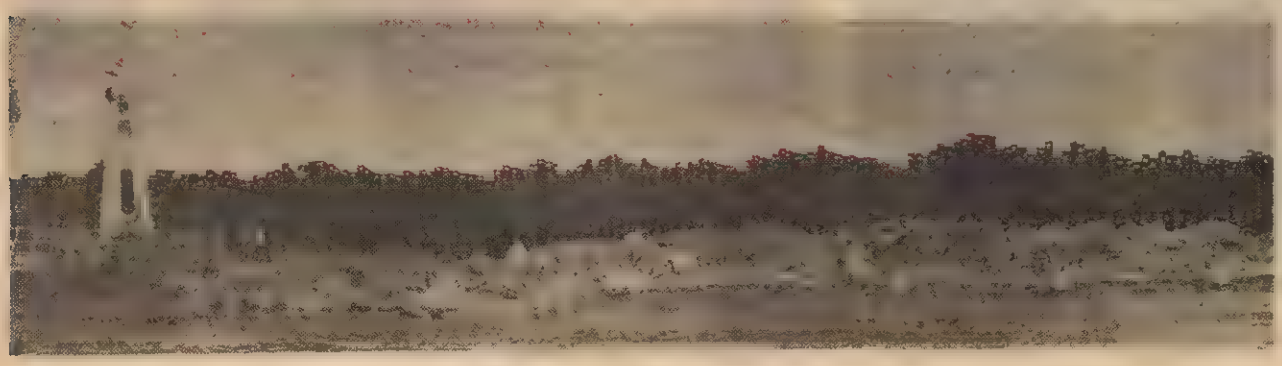

Reporteri în circuit

Pe Dunăre, de la Baziaş la Sulina (pag. 12 — 13)

■

O fotografie de Aurel Mihailopol pe marele şantier Porţile de Fier II — Bătrînul fluviu, în puterea oamenilor

O NOUĂ ŞI PILDUITOARE SOLIE ROMÂNEASCĂ DE PACE,

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă

O nouă solie de pace, prietenie, cooperare şi solidaritate militantă a României socialiste se află în aceste zile într-o serie de state de pe continentul african. Purtătorul nobilei misiuni este conducătorul partidului şi al ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, întreprinde de la 8 aprilie un amplu itinerar în Africa. O asemenea acţiune politică se încadrează firesc în orientările programatice ale activităţii internaţionale a partidului şi statului nostru, definite de Congresul al XI-lea, de adîncire şi dezvoltare a prieteniei şi colaborării pe planuri multiple a ţării noastre cu noile state independente, care au păşit pe calea afirmării de sine stătătoare, cu ţările în curs de dezvoltare. În planul mai larg, o asemenea politică se înscrie în efortul general de statornicire între state a unor relaţii democratice, întemeiate pe deplină egalitate în drepturi, pe respectul independenţei şi suveranităţii, pe neamestecul în treburile interne şi avantajului reciproc.

Evoluţia ascendentă a relaţiilor României cu ţările Africii, materializînd dorinţa şi voinţa comună în acest sens, exprimată mai ales cu ocazia dialogului la nivel înalt purtat de conducătorul partidului şi statului nostru cu numeroşi şefi de stat africani, la Bucureşti sau în timpul vizitelor întreprinse în alte etape de preşedintele României pe continentul african, se exprimă în faptul că în decurs de mai puţin de un deceniu şi jumătate, între 1965 şi 1978, comerţul României cu Africa a crescut de 36 de ori. După cum este cunoscut, ţara noastră întreţine relaţii cu 47 de state africane, iar dezvoltarea acestora înregistrează remarcabile progrese atît în plan bilateral cît şi în domeniul vieţii internaţionale, conlucrînd strîns în cadrul „Grupului celor 77", la Naţiunile Unite sau în alte organisme mondiale.

Sub aceste favorabile auspicii, vizita aflată în plină desfăşurare în aceste zile pe continentul african este urmărită cu viu interes şi deplină satisfacţie de toţi oamenii muncii din ţara noastră care, aprobînd întru totul politica partidului şi statului, văd în această nouă acţiune internaţională a preşedintelui Nicolae Ceauşescu o contribuţie substanţială la amplificarea şi diversificarea relaţiilor româno-africane, un aport sporit la pacea şi progresul tuturor popoarelor.

Prima etapă a noului itinerar al preşedintelui Nicolae Ceauşescu pe pămîntul Africii — Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă. Din 1974, raporturile de prietenie şi colaborare dintre România şi Libia cunosc, anvergura dată de orientările stabilite la nivel înalt dintre preşedintele Nicolae Ceauşescu şi şeful statului libian, Moammer El Geddafi. Realizările multiple ale revoluţiei de la 1 septembrie 1969 încorporează, în planul dezvoltării economice şi social-culturale, şi obiective ridicate în ţara prietenă prin cooperarea dintre specialiştii români şi libieni. De asemenea, schimburile comerciale au înregistrat în ultimii ani un curs ascendent, s-a intensificat colaborarea pe plan bilateral, în diferite alte domenii de activitate. Desfăşurată sub auspiciile acestei fructuoase şi reciproc avantajoase conlucrări în domenii diverse ale construcţiei celor două ţări, noua vizită la nivel înalt în Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă cuprinde în semnificaţiile ei istorice proporţiile unui eveniment de cea mai înaltă însemnătate în cronica relaţiilor româno-libiene, în efortul comun spre propăşire şi bunăstare, spre o lume care să permită progresul neîngrădit al tuturor popoarelor.

Atmosfera generală în care a avut loc această vizită, sentimentele de înaltă prețuire, calda simpatie manifestate de poporul prieten libian faţă de şeful statului român dau relief lărgii recunoaşteri internaţionale a prodigioasei activităţi pe care secretarul general al Partidului Comunist Român o depune în slujba marilor idealuri ale independenţei, libertăţii, păcii şi înţelegerii între popoare, ale edificării unei noi ordini economice internaţionale şi ale democratizării relaţiilor dintre statele şi popoarele lumii.

În timpul vizitei, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceausescu, şi colonelul Moammer El Geddafi, conducătorul marii revoluţii de la 1 septembrie, au exprimat satisfacţia faţă de rezultatele vizitei oficiale de prietenie efectuate în Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă, apreciind că discuţiile avute şi înţelegerile realizate vor contribui la adîncirea relaţiilor de prietenie dintre popoarele celor două ţări, la extinderea şi diversificarea colaborării în toate domeniile de interes reciproc. Cele două părţi au subliniat că dezvoltarea cooperării în producţie, ca şi intensificarea schimburilor comerciale conferă durabilitate şi perspectivă raporturilor bilaterale şi contribuie la întărirea prieteniei dintre cele două popoare. În vederea dezvoltării în continuare a schimburilor comerciale şi a cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice, cu prilejul vizitei s-a semnat Acordul comercial şi de lungă durată precum şi Memorandumul cu privire la diversificarea schimburilor comerciale, cooperarea la realizarea de obiective industriale şi agricole, construirea de locuinţe şi exportul de ţiţei libian către România. S-a stabilit, de asemenea, ca în cursul viitoarei vizite în România a şefului statului libian să fie semnat un tratat de prietenie şi cooperare între cele două ţări.

Luni, 9 aprilie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi colonelul Moammer El Geddafi, conducătorul marii revoluţii de la 1 septembrie, au semnat, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Benghazi, Comunicatul Comun, document în care sînt cuprinse rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei oficiale de prietenie a şefului statului român, ale convorbirilor româno-libiene la nivel înalt. Comunicatul evidenţiază sentimentele de profundă stimă şi prietenie existente între popoarele român şi libian, aprecierile reciproce ale celor doi şefi de stat cu privire la cuceririle revoluţionare ale popoarelor român şi libian, realizările remarcabile obţinute în construcţia vieţii noi, stadiul şi perspectivele deosebit de favorabile în dezvoltarea conlucrării multilaterale dintre ţările noastre, similitudinea de opinii în problemele fundamentale care preocupă lumea de azi. În cursul discuţiilor asupra situaţiei internaţionale actuale, subliniază Comunicatul, cele două părţi au constatat cu satisfacţie că punctele lor de vedere asupra diferitelor probleme examinate sînt similare. Părţile au reafirmat importanţa deosebită a consolidării eforturilor lor în lupta împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, rasismului în toate formele sale şi oricăror alte forme de discriminare şi asuprire, pentru dezvoltarea independentă a fiecărei naţiuni, pentru pace, progres şi realizarea unei lumi în care raporturile dintre state să fie întemeiate pe baza deplinei egalităţi în drepturi. Reafirmînd dorinţa Republicii Socialiste România şi Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste de a imprima un nou impuls colaborării dintre ele, pe tărîm politic, economic, tehnico-ştiinţific, în sfera culturii şi învăţămîntului, Comunicatul Comun apreciază că întărirea prieteniei şi amplificarea colaborării româno-libiene este în folosul celor două popoare, al progresului şi prosperităţii lor, al cauzei păcii, colaborării şi înţelegerii între naţiuni.

Aspect din timpul convorbirilor oficiale

La dineul oficial

Semnarea Comunicatului comun

tovarăşa Elena Ceauşescu, pe continentul african

Republica Gaboneză

Cea de a doua etapă a traseului african — Republica Gaboneză — a debutat într-o atmosferă sărbătorească, de caldă prietenie, expresii ale stimei şi consideraţiei adînci faţă de realizările României socialiste, faţă de politica ei externă, ale înaltei preţuiri faţă de personalitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, strălucit om politic de anvergură internaţională, binecunoscut şi pe continentul african ca promotor neobosit al ideilor de pace, prietenie şi colaborare internaţională.

România — Gabon, două ţări unite printr-o aspiraţie comună, dezvoltarea economică şi socială, prin identitatea convingerii că stă în puterea popoarelor de a decide ele însele căile propăşirii sociale şi naţionale, propriile destine. Primirea entuziastă făcută de poporul prieten gabonez înalţilor oaspeţi din România socialistă, atmosfera cordială, sinceră şi prietenească în care s-a desfăşurat vizita ilustrează fără putinţă de tăgadă forţa de atracţie, mai presus de distanţele geografice şi deosebirile de orînduire socială, a principiilor de politică internaţională ce se afirmă astăzi în lume şi printre ai căror promotori, la loc de frunte, se numără România, preşedintele ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Întreaga vizită, de altfel, s-a desfăşurat sub semnul recunoaşterii şi al preţuirii depline pentru remarcabilele realizări ale poporului român în construcţia multilaterală a socialismului, pentru locul ce-l ocupă în lupta popoarelor pentru o politică internaţională nouă, pentru o lume mai democratică, mai dreaptă şi mai fericită, faţă de personalitatea omului de stat care este secretarul general al Partidului Comunist Român. „Dumneavoastră, arăta preşedintele Omar Bongo în toastul de la dineul oferit în onoarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, aţi ştiut întotdeauna să captaţi şi să înţelegeţi expresia tinerelor state din lumea a treia, în special pe linia afirmării voinţei lor de a trăi libere, de a deveni stăpîne pe propriile lor destine şi pe resursele lor naţionale, de a se dezvolta pe deplin independente pe calea progresului economic şi social, pe care au ales-o în mod liber".

În cadrul de principii favorabil, dat de apropierea de interese şi unitatea de aspiraţii, de documentele şi înţelegerile încheiate cu prilejul vizitei preşedintelui gabonez în ţara noastră, în urmă cu cinci ani, discuţiile la nivel înalt din capitala Republicii Gaboneze au evidenţiat căile întăririi prieteniei dintre cele două popoare, ale extinderii cooperării, pe multiple planuri, dintre ţările noastre, ale multiplicării formelor de conlucrare pe arena internaţională în interesul cauzei independenţei popoarelor, al unităţii forţelor ce se pronunţă în favoarea păcii, progresului economic şi social, înţelegerii şi cooperării. „Sînt încredinţat, sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, că vizita pe care o facem în ţara dumneavoastră, convorbirile pe care le-am început astăzi şi le vom continua în zilele următoare, înţelegerile la care vom ajunge vor da un nou impuls colaborării în multiple domenii, atît pe plan bilateral, cît şi pe plan internaţional. Să acţionăm în aşa fel, domnule preşedinte, încît colaborarea dintre popoarele noastre, dintre statele noastre să devină un exemplu de felul cum două popoare, două state cu orînduiri sociale diferite, dar animate de dorinţa de a fi stăpîne pe destinele lor, de a fi libere, conlucrează în interesul reciproc, cît şi al cauzei păcii internaţionale".

Rezultatele vizitei au dovedit rodnicia dialogului întemeiat pe astfel de principii, pe dorinţa sinceră de a aşeza în primplanul relaţiilor de colaborare şi prietenie elementele de esenţă, interesele majore ale ţărilor respective, cauza păcii şi progresului în lume. Convorbirile la nivel înalt, aşa cum reiese din documentele semnate, şi-au găsit o înaltă concretizare în rezultatele practice valoroase pe plan economic, ca şi în alte domenii. Au fost precizate direcţii de acţiune, în vederea adîncirii colaborării bilaterale, extinderii conlucrării româno-gaboneze în domenii de mare însemnătate pentru dezvoltarea economică a ţărilor noastre. Transpunerea în viaţă a acestor înţelegeri va servi dezvoltării ambelor ţări, aspiraţiilor de progres ale popoarelor noastre.

Amplul schimb de păreri asupra situaţiei internaţionale a evidenţiat identitatea punctelor de vedere ale celor două ţări asupra necesităţii ca relaţiile internaţionale să fie întemeiate pe principiile deplinei egalităţi în drepturi, independenţei şi suveranităţii naţionale, integrităţii teritoriale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa, ca principii de natură să asigure promovarea unor raporturi de coexistenţă paşnică între toate statele lumii, să garanteze pacea, progresul şi prosperitatea tuturor naţiunilor.

Primirea plină de căldură şi simpatie rezervată înalţilor oaspeţi, rezultatele cu care s-au încheiat convorbirile oficiale dintre cei doi şefi de stat, documentele semnate reprezintă elocvente mărturii ale semnificaţiei istorice ale noii întîlniri la nivel înalt, adevărat eveniment în cronica relaţiilor româno-gaboneze, care deschide noi orizonturi colaborării dintre cele două state, în folosul reciproc, al cauzei păcii şi înţelegerii în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

La sosire pe aeroportul internaţional Leon M'Ba din Libreville, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este salutat cu deosebită cordialitate de preşedintele Republicii Gaboneze, Omar Bongo

Aspect de la întîlnirea tovarăşei Elena Ceauşescu cu doamna Josephine Bongo, la palatul „Renovation"

La mormîntul şi monumentul lui Leon M'Ba

În timpul ceremoniei înmînării cheii oraşului Libreville

Cultul muncii, cultul valorii

2 din 760

2 în cazul nostru înseamnă două muncitoare din secția de confecții a Fabricii „Unitatea" din Sighetu Marmației, iar 760 numărul de muncitoare, numai femei, din care se compune secția. Pe una o cheamă Ana Brindușa, nume sortit primăverii, iar pe colega ei Mariana Pop, nume des întîlnit aici în Maramureș cum ai întîlni brazi, stejari ori oameni de omenie. La prima vedere, în hala imensă în care lucrează într-un schimb, nici mai mulți nici mai puțin de 340 de muncitoare, toate aplecate asupra lucrului de parcă ar fi într-o sală de examene, atente, concentrate asupra subiectului, ai senzația că nu le poți deosebi. Dialogul însă le dă identitatea. Referindu-ne la cele două muncitoare, care acum au un destin comun, muncitorești, constați că au ajuns aici pe drumuri diferite, imaginile copilăriei sînt deosebite. Pentru aceasta vom schița aceste portrete în mișcare ultind pentru un timp că ne aflăm în secția de confecții.

Ana Brindușa **s-a născut în satul Năneștl, un sat pe Valea Izei, trăind aici cu părinții și cu cei șase frați pînă la vîrsta de 20 de ani. Ce a făcut Ana Brindușa pînă la această vîrstă ? Ne spune chiar ea, într-o limbă neaoș românească, strecurînd pe ici, pe colo cuvinte „radicale" care, nimic de zis, o prind bine. Nu s-a arătat nici sfătoasă dar nici distantă, discuția avînd loc într-o stare normală a muncii. Cu obrajii îmbujorați, cu pînzătura care-i învelea capul, semn al nobleții femeii de la țară, s-a rostit : „Văd că vă uitați la mine cam ciudat că-s printre puținele care port pînzătură pe cap. Sînt de șase ani în fabrică și a trebuit să mă orientez și eu după lume, să-mi mai cumpăr haine de la oraș. Nu că nu aș ști să mă gătesc, mai ales că lucrez și la fabrica de confecții, dar nu mă lasă inima să-mi părăsesc portul. Eu stau tot în Năneștl, în satul meu, și nu îndrăznesc să mă despărțesc de opinci, de zadii, de cămeșa cu cusături, de cojoc. Știți de ce ? Pentru că pînă la douăzeci de ani numai așa am umblat și mai ales că am învățat să le fac cu mîna mea. Nu știu dacă ați mai fost pe la noi dar în sat e cea mai mare mîndrie pentru o fată să poarte haine făcute de mîna ei. Așa că nu vă mirați nu port nici o rușine să mă îmbrac țărănește că doar cu hainele astea am crescut".**

Am vorbit despre meseria ei, că doar e una din frumusețile secției. Și-a amintit totuși de prima zi cînd a călcat pragul fabricii, era tot într-o primăvară cînd a venit să se califice la locul de muncă. S-au întîlnit mai multe fete, ba de la sat, ba de la oraș și cînd le-a văzut pe orășence îmbrăcate în pantofi și în palton și-a zis : „Ană, trebuie să-ți lași opincile acasă".

Mariana Pop **locuiește și astăzi pe strada Zimbrului din Sighetu Marmației unde au trăit părinții din părinți, într-o casă de piatră și mai nou în bloc. Spre deosebire de colega ei Ana Brindușa care a învățat să umble în picioare prin colbul ulițel, Mariana Pop a simțit încă de mică fierbințeala asfaltului, și-a cumpărat pîine albă de la prăvălie, a văzut primele filme într-o sală de cinematograf ori la televizor și nu la caravana sătească, într-o sală de clasă, ori pur și simplu pe pereteie școlii. Mariana ne spunea că după terminarea liceului a fost îndrumată spre meseria de ospătar. Se zice că-i o meserie bănoasă, că una, că alta. Dar tatăl ei, care este tricotor aici, la Fabrica „Unitatea", a sfătuit-o, cum te poate sfătui un părinte, că ar fi mai nimerit să lucreze alături de el, că e o meserie de viitor, mai sigură și-ți vezi mai concret roadele muncii. Acum Mariana se laudă că a avut curajul să aleagă un rost mai bun, poate mai greu, curajul de a lega tovărășie cu un mare număr din tinerii pe care-i știe ori îi vede pe stradă și răspunde cu mîndrie cînd e întrebată unde lucrează : la Fabrica „Unitatea". La cei 21 de ani ai săi secretele meseriei sînt spulberate, adică cu alte cuvinte face cinste panoului de onoare.**

O săteancă și o orășeancă, două destine cu drumuri diferite pe care astăzi sub haina meseriei nu le mai deosebești. Poate gîndurile lor leagă imagini pe care nu le uită. Să zicem colbul ulițel și asfaltul străzii.

GHEORGHE PÂRJA

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Ce să vă spun despre mine ? Mă numesc Ioana Hrihorișan, am 32 de ani și lucrez la secția placaj din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului din Sighetu Marmației. De 14 ani sînt aici și n-am motive să cred că existența mea se deosebește de a celorlalți oameni pe care îi întîlnesc zilnic. Nici nu rîvnesc să duc o altfel de viață. Pentru că nu-mi pot închipui că e ceva mai minunat decît să trăiești obișnuit, să faci din muncă o bucurie dar să-ți găsești răgaz și pentru a citi o carte sau a merge la un film sau la un alt spectacol. Ce-i mai firesc decît că-mi cresc cei doi băieți împreună cu soțul meu care lucrează în același combinat, la secția P.A.L., visînd ca ei să ajungă niște oameni cinstiți și demni, așa cum îi sînt necesari societății noastre. Acum chiar că îmi dau seama cît de greu e să te prezinți și așa îmi dau seama că am spus prea multe despre mine sau poate că, dimpotrivă, n-am spus nimic, așa că prefer să închei și să mă semnez pe o bucată din placajul ce-mi trece zilnic prin mîini :

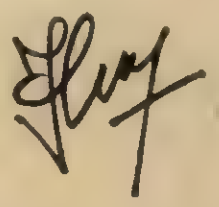

Controlul de calitate al motoarelor navale se face mai ales pe mare!

Motoarele uriașe pentru navele românești construite pe șantierele din Galați, Brăila, Constanța sau Mangalia se produc, de cîțiva ani, în întreprinderea de construcții mașini din Reșița ! Nu e vorba numai de motoare obișnuite de mii de cai-putere, ci de zeci de mii de cai-putere pentru mineraliere și petroliere care fac curse regulate pe mările și oceanele lumii. Am văzut pe standul de probă din hala de montaj un motor de 30 000 cai-putere care arată cît un bloc cu patru etaje ! Pentru inginerii, tehnicienii și muncitoții din secția de motoare navale, locomotivele diesel sînt deja minuscule bijuterii de oțel, ceasornice de mare precizie depășite de ambiții și de aspirații. Inginerul șef al acestei secții gigantice este Ion Tudora, de loc din Rîmnicu Vîlcea, absolvent al Institutului politehnic din Timișoara. Un bărbat înalt, jovial, distins și de o uluitoare mobilitate pentru că, ni se explică, nu-și pierde niciodată calmul și parcurge zilnic zeci de kilometri urcînd și coborînd scările standului de probă. Într-un astfel de post, afirmă Moise Damian, secretarul comitetului de partid pe secție, nu îți trebuie numai inteligență, cunoștințe, spirit creator, organizator, mobilizator ci și o perfectă condiție fizică !

— Cum v-ați adaptat, tovarășe inginer-șef, la construcția de motoare pentru nave, dumneavoastră care ați lucrat ani de zile numai motoare pentru locomotive ?

— M-am adaptat ca omul obsedat de a se verifica mereu pe sine, aspirînd la o nouă condiție de a fi. La urma urmei cu toții tindem să progresăm, să facem lucruri din ce în ce mai pretențioase, mai complicate, în avangardă. Iar motoarele navale, față de locomotivele diesel, reprezintă un salt uriaș, spectaculos care ne-a pus probleme dintre cele mai delicate, deși e vorba de giganți. Pentru că, pînă la urmă, motoarele navale care cîntăresc peste 900 mii tone nu admit în construcție erori mai mari de cîteva sutimi de milimetru ! Și, gîndiți-vă, un asemenea monstru are peste 12 000 de repere !

— Ce înseamnă pentru inginerul șef al acestei secții răspunderea pentru navigația exactă a navelor pe mări și oceane ?

— Răspunderea e absolută în cazul în care motoarele navale fabricate de noi îi trădează pe marinari ! Marinarii își pun toată încrederea în capacitatea noastră de a executa motoare navale rezistente pe orice fel de vreme, deci și pe furtună !

— Numai că dumneavoastră, „marinari de uscat", nu aveți cum simula o furtună pe standul de probă...

— Nu avem, e adevărat, dar verificările pe care le facem motoarelor ce echipează navele noastre de cursă lungă întrec în exigență furtunile cele mai arbitrare ale destinului. Mai mult, construim aceste motoare atenți și la variațiile de temperatură dintre ecuator și zonele reci de pe glob, de pildă.

— Dumneavoastră personal, care construiți aceste nave pe uscat, cel mult... pe malul Bîrzavei, ați călătorit vreodată cu vaporul pe mare ?

— Nu. Niciodată.

— Și lucrul acesta nu vă pune în stare de inferioritate față de marinarii pentru care lucrați ? Nu e oare necesar să aceia care construiesc motoarele navelor să simtă direct răspunderea pentru ceea ce fac, stînd pe coverta „corăbiei" ?

— Eu nu sînt marinar. Sînt constructor de mașini. Eu execut o mașină care trebuie să funcționeze perfect, cel puțin 40 de ani de acum încolo. Cunosc exact parametrii acestei mașini. Îmi dau seama ce răspundere apasă pe umerii mei. Cu mine sau fără mine, pe mare, furtuna e la fel, apa la fel de sărată, albatroșii la fel de albi. Esențial e ca motorul să meargă ! Și eu îl fac să meargă, îl verific la stand, mă duc pe șantier, asist la montarea motorului în interiorul navei, îl verific împreună cu constructorii de nave, după care, o echipă de-a noastră însoțește echipajele în cursa de probă.

— Cînd vă declarați cu adevărat mulțumit de un motor de navă ?

— Cînd se declară marinarii mulțumiți...

— Și ei se declară mulțumiți ?

— Pînă acum, da.

— Și nu aveți emoții pentru acest motor de navă produs de dumneavoastră, imaginîndu-vă cum pulsează pe mările și oceanele lumii ?

— Nu. Motoarele produse pînă acum merg bine. Avem garanția că vor merge bine și cele de 20 000 cai-putere, precum și cele de 30 000 cai-putere care se află pe stand sau în faza de montaj pe șantierele navale.

— Cine oferă această garanție ?

— Precizia minții de lucru calificate și supercalificate de la Reșița, spiritul de seriozitate, de muncă, eroismul cotidian al muncitorilor, tehnicienilor, maiștrilor și inginerilor din întreprinderea noastră. Aici oamenii își cunosc atît de bine meseria, atribuțiile, răspunderile, încît, practic, erorile umane în regim continuu de lucru sînt de ordinul ...sutimilor de milimetru.

— Ați construit motoare diesel pentru locomotive, construiți motoare uriașe de nave... Ce urmează ?

— Eu zic să ne oprim un timp în dreptul acestor motoare de nave de pe stand ! Sînt încă multe lucruri de perfecționat. Ne gîndim, în perspectivă, la generațiile de motoare pentru nave pe care urmează să le producem în anii ce vin. Ne aflăm într-un domeniu de vîrf al tehnicii mondiale. Produsele de acest gen ocupă locul întîi printre produsele de mare complexitate care se fac în lume la ora actuală. Prin urmare ne aflăm într-un domeniu în care avem posibilitatea să ne confruntăm cu noi înșine zi de zi, noapte de noapte !

— Și noapte de noapte ? !

— Vedeți dumneavoastră, noi trăim aici ca într-o mare familie. Ar fi cumplit să învățăm să cunoaștem cît mai bine reperele unui motor de navă, fără să ne cunoaștem foarte bine, întîi, pe noi înșine. Sîntem un colectiv de oameni pentru care problemele personale trec pe planul doi cînd e vorba de firma întreprinderii !

— Lucrați deci în regim de navă aflată în cursă lungă pe mările și oceanele lumii. Pregătiți oricînd de a coborî în sala de mașini la orice oră din zi și din noapte.

— El, da, în felul acesta sîntem și noi niște marinari.

ADRIAN DOHOTARU

Minunații oameni simpli

Tismana, o comună cunoscută pe mapamond

Tismana e o comună de vis. Războaiele de țesut se leagănă aici pînă noaptea tîrziu prin case și ulițele și pajiștile se umplu de cîntece. Știți ce înseamnă să trăiești într-o comună unde în fiecare casă bunicile, mamele și fiicele țes sau fac „cusături cu alesături", adică opere de artă cu forme și în culori de o mare discreție, unde se îmbină tradiții fabuloase, moștenite prin secole, cu aspirații ambițioase spre frumos și etern ? Familii întregi trăiesc din arta de a face ii, fote, fuste, cămăși, fețe de masă, cuverturi de pat, ștergare, scoarțe, covoare căutate de oameni din toată țara și cumpărate, prin cooperativa meșteșugărească din comună, de oameni de pe toate continentele. Uneori, femeile sînt ajutate de bărbații lor. Alteori, bărbații preiau meșteșugul și-l poartă prin vreme cu mîndrie. Iată, de pildă, cîteva familii din Tismana, din satele, comunele și orașele apropiate care lucrează pentru cooperativa meșteșugărească, numită atît de banal „Arta casnică" : Verdeș Ana, Paulina, Maria și Margareta; Jerea Ion, Nicolița, Maria, Vasile, Nicolae și Constantin; Chiricescu Ion, Zenobia, Mirel, Gheorghe și Margareta; Viloiu Maria, Maria, Maria și Gheorghe ș.a. Mii de Marii, de Ane, de Margarete, alături de soții, de fiicele și de fiii lor, risipiți în Novaci, Bărbătești, Bilteni, Motru, Cîlnic, Cornești, Runcu, Godinești, Pocruia, Padeș, Călugăreni și-au făcut din arta de a țese și de a coase costume populare un meșteșug răsplătit cu veniturl temeinice și cu mîndria de a lansa portul de Tismana și motivele decorative românești în conștiința oamenilor de pretutindeni, de la Paris la Tokio, de la Melbourne la New York, de la Moscova la Calcutta. Aici trăiesc celebrii „abagii", care fac paltoane și pardesiuri din aba, brodate în armonii cromatice de uluitor bun-gust, intrate deja în garderobele cele mai pretențioase din lume. Cîteva femei și cîțiva bărbați sînt laureați ai primului Festival național „Cîntarea României". Creațiile Ninei Mitrana și ale Eugeniei Cernătoiu au luat premii pe țară !

Președintele cooperativei meșteșugărești, Traian Burtea, cunoaște toate casele bătrînești din Gorj, toate muzeele etnografice, caută în lăzile de zestre rămase de la bunici și străbunici și descoperă mereu „modele noi", adică redescoperă și repune în circulație comori de artă populară uitate. Numai în acest an a înaintat spre aprobare forurilor de avizare 80 de dosare de produse noi sau vechi — cum vreți să le numiți — pe care, apoi, le va distribui și comanda meșteșugarilor din Tismana.

Tismana e astfel o comună bogată prin munca oamenilor și prin arta de a face sublimă tradiția unui meșteșug în alte părți uitat sau compromis de poluarea cu bluze de nailon și flori de plastic !

ARON DOMIDE

Cuget, deci exist

O sută de ani de la înființarea Academiei Române

Vivat Academia

Instituția Academiei, de la numele eroului Akademos, în grădina de cult a căruia, din apropierea Atenei, a fost întemeiată Școala filozofică a lui Platon în jurul anului 385 î.e.n., a reunit, de atunci, în toate țările și în toate epocile, valorile intelectuale excepționale, a căror contribuție, în viața spirituală a popoarelor, a fost fundamentală. Întemeiată acum o sută de ani, după ce înainte cu peste un deceniu se numise Societatea literară română și apoi Societatea Academiei Române, Academia Română a avut, la început, o activitate restrînsă la domeniul filologic, propunîndu-și elaborarea ortografiei, gramaticii și dicționarului limbii române, scopuri, desigur, prioritare în epocă. Ulterior, preocupările prestigioasei instituții s-au extins, incluzînd studiul primelor documente de limbă română, publicînd documente revelatoare ale istoriei naționale, stimulînd editarea unor studii istoriografice de importanță capitală. Au fost, în același timp, atașate preocupărilor academice, în afara sectoarelor umanisticii, disciplinele pozitive precum fizica, chimia, matematica, medicina, biologia, geologia, geografia etc. Un rol excepțional fără de care este de neconceput progresul științific spectaculos realizat în toate domeniile, umaniste sau pozitive, l-a avut și-l are Biblioteca Academiei, provenind din biblioteca vechii societăți academice din 1867, devenită cea mai însemnată instituție națională de acest fel. Îmbogățită permanent prin subvenții sistematice ale statului, încă de la înființare, apoi prin donațiile unor intelectuali patrioți (numai N. Iorga a donat, în 1908, circa 10 000 de volume), Biblioteca Academiei Române este, fără îndoială, nu numai depozitara unor inestimabile valori românești și universale, fiind una din cele mai cunoscute biblioteci europene, dar și un intens laborator de creație, unde se elaborează zilnic marile opere ale științei românești de azi și de mîine, precum și un adevărat templu al culturii naționale. Un factor puternic de stimulare a marilor creații, în toate domeniile, l-a constituit și-l constituie acordarea premiilor academice, printre laureați numărîndu-se, încă de la înființare, personalități de prim rang ale științei și culturii noastre. Iar faptul că Academia Română numără în rîndul membrilor care au onorat-o mari creatori ca Hasdeu, Titu Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, Delavrancea, Slavici, Ovid Densușianu, Liviu Rebreanu, M. Sadoveanu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, M. Ralea, T. Vianu, G. Călinescu, Al. Philippide, A. D. Xenopol, V. Pârvan, Nicolae Iorga, în domeniul filologiei, istoriei și literaturii, ca A. Saligny, V. Babeș, I. Cantacuzino, G. Marinescu, E. Racoviță, L. Mrazek, D. Voinov, D. Pompei, S. Stoilov, Gr. Moisil, C. I. Parhon, H. Coandă, în domeniul științelor, lăsînd la o parte eminente personalități contemporane care continuă marile tradiții ale culturii și științei românești, este, în sine, edificator pentru legitimarea autorității și prestigiului dobîndite.

Dacă multă vreme Academia a fost mai ales un for de consacrare a valorilor și prin urmare un forum al elitelor, necesitățile vieții moderne, atît la noi cît și în toată lumea, și mai cu seamă în ultimele decenii, au determinat o concepție activă în promovarea valorilor și mai ales în realizarea unor cercetări fundamentale cu aplicabilitate concretă care să acopere marile necesități resimțite în diversele domenii ale vieții sociale, ale activității practice și productive. În acest sens, grija permanentă de a intra în competiția universală a valorilor, avînd la bază o documentare temeinică asupra nivelului atins pe plan mondial, devine o obligație esențială. Academia Română, cu toate institutele de cercetare și secțiile de știință afiliate, cu centrele de cercetare și cu laboratoarele de care dispune și care se cer permanent dotate, cu întreaga armată de savanți, cercetători și tehnicieni de care dispune, poate juca un rol din ce în ce mai hotărîtor în realizarea sarcinilor atît de temerare pe care ni le-am propus în ultimii ani, în ridicarea necontenită a nivelului material și spiritual al poporului. Marile disponibilități ale inteligenței românești au fost dovedite cu prisosință, „aurul cenușiu" nu ne lipsește. Se cere o valorificare cît mai inteligentă a acestei neprețuite avuții naționale. Dar Academia nu este, desigur, ultima instituție interesată în acest scop. Aniversarea centenarului ar putea fi nu numai un memento, ci și un pas mai hotărît pe acest drum.

POMPILIU MARCEA ■

Vasile Solomiaș:

„Numai prin muncă și cinste vom rămîne în istoria omenirii"

Vasile Solomiaș s-a născut la 29 ianuarie 1926 în comuna Cicîrlău, județul Baia Mare. A lucrat ca miner între 1940—1948 la Întreprinderea minieră Nistru. Între 1948—1950 și-a satisfăcut stagiul militar iar apoi a urmat Școala de ofițeri politici de la Ineu. Din 1950 este activist de partid. Este primarul comunei Șomcuta Mare din anul 1968. A fost ales ca deputat în Marea Adunare Națională.

— Drumul prin comuna Șomcuta este destul de întortocheat. Viața oamenilor de aici este la fel ?

— Nu. Acum nu. Dar a fost destul de zbuciumată. Era multă mizerie și înapoiere. Atît aici cît și în satele care țin de Șomcuta : Finteușul Mare, Vălenii Șomcutei, Bucium, Hovrila, Ciolt, Buteasa și Buteasa Codru.

— De ce spuneți că acum viața nu mai este atît de zbuciumată aici ?

— Pentru că nu ne mai exploatează grofii. Pentru că avem 4 c.a.p.-uri, un spital cu 120 de paturi, un centru de prelucrare a fructelor. Avem peste 30 de secții de prestări servicii pentru populație. În toate satele sînt școli, cămine culturale, magazine de desfacere pe linia cooperației de consum. Am construit peste 150 de apartamente. Avem cinematograf, un complex comercial.

— Cîți locuitori are comuna ?

— 9 000.

— Și sînt ei fericiți ?

— În orice caz, sînt mulțumiți. Și depun eforturi susținute pentru a-și înfăptui idealurile.

— Care ar fi aceste idealuri ?

— Idealurile sînt aceleași ca ale tuturor oamenilor de pe pămîntul românesc.

— Dar concret, un ideal al dumneavoastră, al celor din Șomcuta ?

— Să transformăm această localitate într-un orășel cu caracter industrial agrar.

— Asta înseamnă o depărtare de tradiție ?

— Nu-i nici o despărțire de tradiție. Majoritatea oamenilor lucrează și în industrie și în c.a.p. Sînt foarte buni crescători de animale. Nu uită că strămoșii lor au fost buni pomicultori. Tradiția se respectă și în alte domenii. În păstrarea obiceiurilor, a datinilor, a portului...

— Cum explicați acest lucru ?

— Se explică foarte bine prin faptul că de ani de zile Șomcuta e considerată un centru cultural al zonei Chioarului. Iată, de pildă, pe scena Festivalului național „Cîntarea României" sîntem prezenți cu patru coruri.

— Dar la ce ar trebui să se renunțe din „lumea veche", tradițională ? Ce credeți că e depășit, necorespunzător cu ceea ce avem noi de făcut în această epocă ?

— Ar trebui să se renunțe în primul rînd la mentalitatea învechită ca omul să-și vadă numai de gospodăria sa. Să-l intereseze în primul rînd soarta obștii. Socotesc deci că ar trebui să se dezvolte mai mult c.a.p.-urile, ele asigurînd sursa principală a veniturilor.

— Dar ce trebuie să rămînă din această lume tradițională ?

— De pildă, înalta curățenie morală a oamenilor din această parte a țării. Noi nu avem pe aici cazuri de certuri, de bătăi.

— Chiar așa ? Cum probați acest lucru ?

— Probez prin faptul că în ultimii 4-5 ani în sate ca Finteușul Mare, Bucium, Ciolt, Buteasa nu s-a aplicat nici o sancțiune pentru astfel de abateri.

— Înseamnă că o caracterizare a oamenilor de pe aceste locuri ar consemna numai trăsături ideale.

— Ar consemna trăsături cît se poate de firești. Oamenii de la noi sînt foarte harnici, sînt buni gospodari, depunînd eforturi susținute pentru înfăptuirea politicii partidului. În modul cel mai conștient. Ei sînt și buni patrioți și nu se lasă bătuți de vînturi. Știu să-i stimeze pe semenii lor, știu să și petrecă, dar cînd e vorba de muncă, nu se dă nici unul în lături. Toate acestea sînt trăsături transmise din moși-strămoși.

— Înțeleg că nouă pătrunde cu greutate aici. Că e vorba de o comunitate izolată care își apără cu orgoliu regulile și respinge orice încercare de imixtiune în viața ei.

— Nu-i așa. Nouă nu se poate să nu pătrundă și ar fi păcat să-i stăvilească intrarea cineva. Dar depinde și de care nou e vorba. Bunul-simț acționează și în această privință.

— Cum păstrează comuna legătura cu lumea ?

— Facem, de pildă, informări politice cu privire la principalele probleme interne și internaționale. Comuna noastră nu e o oază care refuză orice legătură cu exteriorul ci este la curent cu frămîntările întregii țări aflate într-un larg proces revoluționar precum și cu cele ale planetei. Peste 80% dintre cetățenii comunei au aparate de radio, televizoare. Foarte mulți sînt abonați la principalele ziare și reviste care apar la noi. În afară de asta dispunem de o stație de radioamplificare. Folosim activitatea căminelor culturale. Avem și o bibliotecă cu peste 30 000 de volume. După cum se vede dispunem de destule instrumente de informare.

— Dar de ocolit, sînteți ocoliți ? Se oprește cineva pe la dumneavoastră ? Cînd mai sînt doar vreo 20 de km pînă la Baia Mare, e mai lesne să-i străbați și pe aceștia decît să rămîi aici.

— Nu ne simțim cîtuși de puțin izolați. Să vă dau un exemplu. Anul trecut am inițiat o săptămînă culturală chioreană. În acea perioadă am fost vizitați de foarte mulți. A fost, ca dealtfel și în alte rînduri, și tovarășul Gheorghe Pop, prim secretar al Comitetului județean de partid Baia Mare. Oameni de știință, literați, formații cultural-artistice din țară au fost oaspeții noștri. Asta e un semn că despre noi se știe și că sîntem prețuiți.

— Dar dumneavoastră aveți prilejul să cunoașteți și alte locuri ? Nu mai e nevoie să insist cît de importantă este lărgirea orizontului prin contactul cu alți oameni, cu alte meleaguri.

— Numeroși cetățeni ai comunei au prilejul să străbată țara în lung și în lat. În primul rînd elevii, datorită excursiilor la care iau parte. Formațiile noastre artistice sînt de asemenea un mijloc de a cunoaște ținuturile românești și nu numai acestea.

— Ce consecințe au asemenea contacte cu alte zări asupra oamenilor din comună ?

— Se constată progrese uimitoare. Se manifestă la ei un tot mai accentuat gust pentru noutate. Li se îmbogățește vocabularul, ajung să minuiască cuvinte noi de parcă le-ar cunoaște de cînd lumea. Mulți simt nevoia să-și completeze studiile. Alții își însușesc meserii noi. Se eliberează de prejudecăți, sînt mai supli în gîndire și cu o mare dorință de a aplica tot ce au văzut bun în comună.

— Dumneavoastră îmi vorbiți numai de împliniri. Mi-e greu să cred că nu există pe aici și insatisfacții.

— Există și frămîntări, nici o grijă. Dar aici e o lume echilibrată care luptă să-și păstreze în continuare echilibrul.

— Cum se înțeleg între ele generațiile ? Nu există nici o ruptură ?

— N-aș aprecia că există un asemenea conflict. Dar pe ici, pe colo tinerii își mai manifestă un fel de grandomanie, chiar și în port, sfidînd experiența maturilor. Dar în procesul muncii astfel de tendințe dispar. Toți am fost învățați de mici ca să asigurăm existența familiei prin muncă cinstită. Țăranul e obligat să-și respecte portul românesc, haina pe care au cunoscut-o și moși-strămoși noștri. Să nu-i fie rușine de gubă, de pălăria de paie, să nu-i fie rușine să crească o vacă, un porc. Toți ar vrea să fie la oraș. Dar trebuie să-i obișnuim pe copii să știe să dea la o vacă, să știe să o pună la jug. Nu mai vorbesc că nu trebuie nimeni să se rușineze de cîntecele și poezille noastre.

— Ce vă impresionează cel mai mult din firea oamenilor de pe aici ?

— Spiritul de întrajutorare. Atunci cînd cineva își face o casă toți sar să-l ajute.

— Cum vedeți dumneavoastră relația dintre oraș și sat ?

— E o relație foarte bună. Mai ales că din anumite puncte de vedere diferențele dintre lumea rurală și cea citadină dispar. La Șomcuta și la Baia Mare găsești cam aceleași servicii.

— Cunoașteți foarte bine lumea țărănească. Socotiți că transformările prin care a trecut ea se puteau face mai lin, mai puțin dramatic ?

— Da. Se putea face o trecere mai lină și mai puțin pripită. Sigur că viitorul țărănimii era în mod necesar cooperativa. Dar pentru ca țăranul să renunțe la sentimentul atît de adînc înrădăcinat al proprietății trebuia să se ducă muncă de lămurire. Or, noi nu aveam prea multă experiență și pentru noi lucrurile erau atît de clare încît nici nu ne mai gîndeam dacă și pentru ceilalți era la fel de limpede. Nu aveam răbdare și îi tratam la fel și pe chiabur și pe mijlocaș. Ba, mai mult, pe același om îl socoteam într-o zi chiabur, iar a doua zi mijlocaș, pentru ca a treia zi să-l trecem din nou printre chiaburi. Acum însă avem experiență și nu mai putem greși ca atunci. Mai dispunem și de cadre specializate astfel încît țăranii să vadă că iubești pămîntul și că știi să-l îngrijești. Și în acest moment trecem prin prefaceri revoluționare, dar ele se fac aproape pe nesimțite, astfel încît nimeni să nu aibă de suferit.

— Țărănimea e o clasă care dispare ?

— Nu știu ce să zic. Ceea ce văd cu ochii mei mă îndeamnă să cred că nu. Dar că ea se modifică e evident. Îi crește nivelul material și spiritual. Ieri mergea cu caii la arat. Azi e pe tractor. Sub casă, în loc de pivniță, are garaj. Aș vorbi mai curînd de policalificarea oamenilor decît de dispariția țărănimii.

— V-ați aflat vreodată în preajma tovarășului Nicolae Ceaușescu ?

— Îl cunosc din 1948. Și de cînd îl cunosc tot neobosit și mereu prezent la datorie îl știu. Un mare patriot care își iubește țara, poporul, dornic ca România să progreseze, să se afle pe cele mai înalte culmi. E un om care cunoscînd trecutul acestei țări face din prezentul ei un mijloc de a cuceri mai devreme un viitor pe care altfel l-am fi atins în decenii sau poate în veacuri. Un om de omenie, cum se spune pe la noi, care, cu toate că se află în fruntea unei țări tot mai bine cunoscută pe planetă, cu toate că se bucură de stima și prețuirea lumii întregi, rămîne un om modest și apropiat spre problemele oamenilor simpli.

— Dumneavoastră sînteți și deputat. Ați votat vreodată împotriva unei legi ?

— Niciodată. Însă în comisiile de lucru am propus deseori amendamente. Discuțiile acolo sînt îndelungate destul de furtunoase.

— Ați votat vreodată o lege cu sentimentul că ea ar putea să fie o piedică în activitatea dumneavoastră ?

— Da. Legea cu privire la sacrificarea animalelor. Ea stipulează ca sacrificarea să nu se facă decît în abatoare. Or, e greu de realizat acest lucru și practic nici nu se întîmplă așa.

— Ce-i cereți dumneavoastră unei legi ? Cum trebuie să fie ea pentru a fi bună ?

— Să fie conformă cu realitatea.

— Se poate spune despre dumneavoastră că sînteți un primar îngăduitor ?

— Nu se poate spune. În felul de îndeplinire a sarcinilor sînt sever. Dacă unui om trebuie să-i spun de mai multe ori că trebuie să-și facă propria lui muncă, e evident că mă supăr și că nu mă dau în lături să-l sancționez după cum merită.

— Cu cine nu vă împăcați dumneavoastră îndeosebi ?

— Cu cei care beau peste măsură, astfel încît nu mai pot judeca, nu se mai pot controla. Pe aceștia îi chem la mine și-i întreb : de cînd mă cunoașteți voi ? De vreo zece sau douăzeci de ani, răspund ei, după caz. Și de cîte ori m-ați văzut pe mine beat ?

— Ce răspund de obicei ?

— Nu răspund nimic pentru că nu au ce. Nu m-au văzut niciodată în situația lor.

— Vă socotiți deasupra oamenilor pe care îi conduceți ?

— N-am de ce. Am eu însumi destule lipsuri pe care mă străduiesc să le fac să dispară. În primul rînd — în pregătire. Nu prea am timp să mă documentez suficient. Trebuie s-o recunosc.

— Ca primar, ce vă supără cel mai mult ?

— Cel mai mult ? Atunci cînd vine cîte cineva în audiență la mine și îmi ridică o problemă și eu îi dau dreptate, dar pur și simplu nu am mijloace cu care să-i rezolv situația.

— Cînd vorbea de specificul românesc, Blaga amintea ca pe o caracteristică împrăștierea caselor din satele noastre în conformitate cu capriciile reliefului. Actuala lege a sistematizării care prevede strîngerea în vatra satului poate să stîrbească din acest specific ?

— Nicidecum. Doar oamenii sînt aceiași, indiferent dacă stau la o distanță de kilometri, cocoțați pe dealuri sau strînși laolaltă. Avantajele care decurg din această lege sînt prea evidente pentru a mai fi pomenite. Trebuie să fim mîndri că noi rămînem aceiași prin atîtea veacuri, că ne-am născut aici și că ne-am păstrat limba română, chiar dacă, mai ales asupra acestei părți a Ardealului, s-au abătut în atîtea rînduri furtuni. Am fost de mic crescut în cultul muncii. De aceea cred că numai prin muncă și cinste vom ajunge un popor vestit, care va rămîne în istoria omenirii.

A. GEORGE ■

Memoria fotografiei — BAIA MARE

AU TRECUT 11 ANI DE LA INTRAREA ULTIMULUI TREN (acceleratul de București, ora 9) ÎN GARA VECHE

GARA NOUĂ

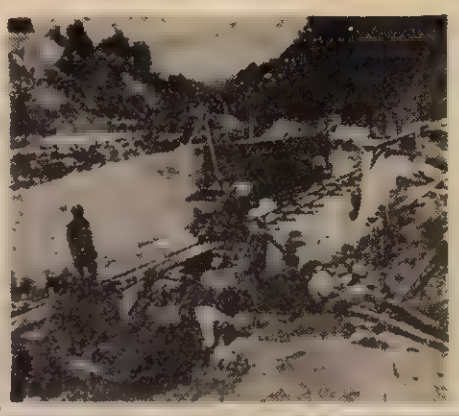

ÎN STRÎMTOAREA „FIRIZA" LA DESCHIDEREA ȘANTIERULUI ȘI LA TERMINAREA LUCRĂRILOR

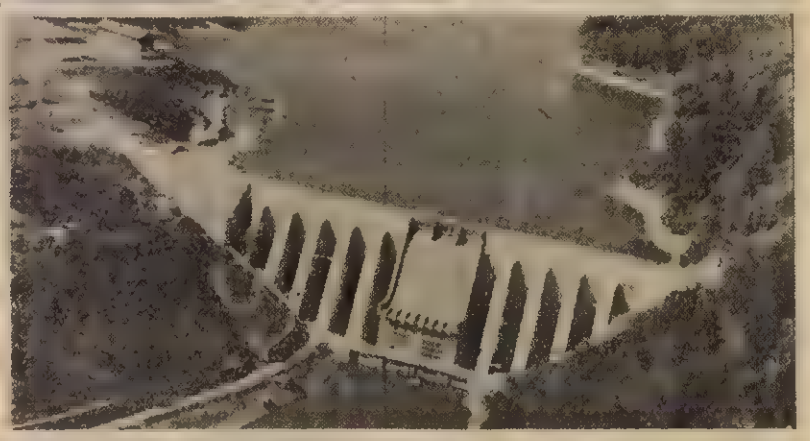

PE LOCUL UNDE VAGONETELE DESCĂRCAU STERILUL PENTRU REGULARIZAREA RÎULUI SĂSAR

SE ÎNALȚĂ AZI HOTELUL „CARPAȚI"

INTERSECȚIA BULEVARDELOR BUCUREȘTI ȘI DECEBAL ÎN ANUL 1959

...ȘI DUPĂ 20 DE ANI

Fotografii de ANDREI SUTH ■

Auziți cum crește pădurea

Cel mai bătrîn copac din Maramureș are peste 300 de ani și se află în raza ocolului silvic Sighet, la Ronișoara. E un gorun de vreo 30 de metri înălțime pe care abia îl cuprind 5 oameni. Cel mai vechi cadru de conducere din silvicultura noastră este Dumitru Lupșe, inspector șef la Inspectoratul silvic al județului Maramureș. Pînă cînd a ajuns să poarte la uniforma de pădurar 3 stele și o frunză de stejar înconjurate cu un fir răsucit, el a trecut evident prin multe întîmplări, cele mai frumoase dintre ele fiind cele din tinerețe, cînd, alături de tatăl său, pornea în zori la pădure. Satisfacția lui cea mai mare era atunci cînd, după loviturile cu toporul, după ce transpira trăgînd la loagăr, vedea cum un brad, sau un pin, sau un alt copac începea să se clatine, să se încline încet, prăbușindu-se apoi cu zgomot de crengi rupte, în locul ocupat de el pătrunzînd în hașul vegetal o coloană de lumină ce oglindea vestigiile bătăliei dintre om și natură: așchii, ramuri frînte, o buturugă înfiptă în pămînt și revărsîndu-și fără rost sevele, un sînge alb, pompat inutil acum din pămînt, și trupul uriașului prăvălit, asupra căruia oamenii se repezeau cu toporarele strigînd triumfător, ca să-i dea lovitura de grație, ca să-i golească de coroană, lăsîndu-l neajutorat ca un cataraș smuls de pe o corabie, tăindu-l în bucăți tot mai mici, încărcîndu-l în cărute și expediindu-l cît mai iute de acolo, pentru a se abate apoi cu noi lovituri mestecugite asupra unui alt copac, apoi asupra altuia... Mirosea puternic a scoarță jupuită de pe trunchiuri, a rășină, a flori sălbatice sau, dacă era iarnă, a zăpezi proaspete, era un vălmășag ametitor de culori și de zgomote și Dumitru Lupșe socotea, cu acel orgoliu specific tinereții, ca o victorie personală oricare arbore culcat la pămînt, o dovadă a biruinței pe care bărbații puternici o poartă ori de cîte ori îndrăznesc să aspire la ceva. Astăzi, cînd are 49 de ani, vorbește mai puțin despre asemenea lucruri și mai curînd e dispus să-ți povestească fapte, dealtfel de toți știute, și anume că în trecut, chiar și în fosta regiune, exploatarea pădurilor se făcea dezordonat, anarhic, semănînd a măcel vegetal, neavîndu-se nici o clipă criterii științifice. Acum, cînd nimeni nu mai poate dispune după bunul său plac de soarta unui arbore, lăsîndu-i dintr-un capriciu viața sau răpindu-i-o cu un simplu gest, inspectorul șef al Inspectoratului silvic Maramureș ne asigură că se veghează cu strășnicie ca dintr-o pădure să nu se taie decît atît cît poate crește într-un an, ba, mai mult, se caută să se îndrepte situația dezastruoasă lăsată de cei dinainte, prea încrezători că avem codri mulți și deși și deci „dacă rupi o rămurea", nu se cunoaște. Din păcate, a început să se cunoască, și aceste veritabile cetăți ale românilor, fortărețe inexpugnabile de-a lungul veacurilor, care ne-au ocrotit strămoșii în vremuri de cumpănă, trebuie păstrate și îngrijite ca pe un dar de preț oferit de către natură într-un moment de generozitate.

Armata pădurii din Maramureș, cu însemnele ei distinctive, cu uniformele ei caracteristice, cu vorbele sale de recunoaștere și planurile ei de bătălie, are în grijă 262 000 hectare de păduri, adică 42 la sută din suprafața județului. Acum 80 de ani codrii maramureșeni ocupau 60 la sută din suprafața județului. De prin anul 1959 s-a făcut mai întîi un program al bazinelor forestiere înfundate, tăindu-se drumuri către ele, pentru a se putea asigura cu adevărat o exploatare rațională. Între 1961 și 1965 s-au deschis circa 80—130 kilometri de astfel de drumuri forestiere. S-a eliminat în acest mod situația neplăcută prin care păduri ajunse la vîrsta de exploatare putrezeau fără sens pentru că nu erau căi de acces spre ele. Imaginea dezolantă a unor păduri împietrite, a unor arbori goliți de seve și încremeniți ca sub o pedeapsă, ocoliți de păsări, sărmane spectre condamnate la o pieire lentă, printr-o zilnică măcinare sub arșite și ploi într-o pulbere lemnoasă, împrăștiată de vînturi în cele patru zări, a dispărut. Povestea codrului maramureșean, spusă de Dumitru Lupșe, cuprinde și un alt capitol, cel al împăduririi tuturor suprafețelor exploatate. A trebuit ca anual să se împădurească aproximativ 4 500 de hectare. Pînă cînd s-a ajuns la normal, adică pînă atunci cînd oamenii au pus la loc exact atît cît au tăiat. În 1979 se prevede ca această suprafață să fie de 1 900 de hectare, dintre care 1 300 reprezintă suprafețe exploatate iar 600 de hectare înseamnă arborctele distruse. Apărătorii pădurii din Maramureș s-au mai gîndit și la un alt lucru: să schimbe structura codrilor din județ. Adică să înlocuiască pădurile de fag, carpen, stejar, mesteacăn cu esențe de răsinoase: brad, pin, molid, mult mai repede crescătoare. În cele 12 ocoale silvice ale județului, timp de un an și jumătate s-a studiat în amănuntime cum să se petreacă aceste schimbări. S-a alcătuit mai întîi un inventar al pădurilor de pe acest teritoriu care a dezvăluit că 27 la sută din copaci sînt rășinoase, 49 la sută — fagi, 9 la sută — stejari, restul fiind carpeni, mesteceni etc. Din anul 1970 și pînă azi răsinoasele au ajuns să ocupe 38 la sută din suprafață, urmînd ca pînă în anul 2000 ele să fie în proporție de 55 la sută. Anual, se aduce pe această cale un spor de 150—160 mii metri cubi masă lemnoasă.

Formați din răsinoase, codrii Maramureșului vor rămîne verzi și iarna. E ca o garanție că acolo, cei 5 000 de oameni îmbrăcați în uniformele armatei pădurii, acești soldați anonimi ca și frunzele arborilor, apără această avuție de preț de care depinde însăși existența noastră și a urmașilor noștri.

GEORGE MAREȘ ■

La Urleasca

Nopțile albe ale primăverii umplu corăbiile toamnei

Zilele vredniciei țărănești și pe pămînturile Mehedinților

(Urmare din pagina 1)

sie, tractorul toarce frumos, funcționează adică foarte bine. E rece și nu se încălzește motorul prea tare". Dar Văsie are, observ, un necaz : i s-a rupt cadrul de la disc.

— Și ce faci pînă dimineață ?

— Păi, doar n-o să stau și nici n-o să mă culc. Duc discul ăsta la fermă, agăt altul, vin și lucrez pînă la ziuă.

În noaptea asta cerul e plin de stele, e rece, iar mecanizatorii se bucură, pentru că, spun ei cu siguranța unor buni meteorologi, „mîine va fi senin". În 7 nopți consecutive, cei trei mecanizatori au discuit, grăpat și fertilizat 252 hectare. La fel ca ei lucrează, ne convingem noi pe viu, și Nicu Luntraru, al cărui nume evocă îndeletnicirea strămoșilor, Ion Mosescu, Zamfir Cortez, unii dintre cei mai buni mecanizatori din cîți are întreprinderea, Gheorghe Dragu, Radu Buriacu, un alt Gheorghe Dragu, Petre Basno și mulți dintre cei mai care scaldă Bărăganul Brăilei în jeturile lor de lumini, făcîndu-te să crezi că te afli nu pe un cîmp în care se seamănă porumbul, ci într-o lume de basm, pe un tărîm din care comorile ascunse aruncă ierbe de foc, te cuprind și te mistuie. Dar nu poți să rămîi prea mult în visare, pentru că de dedesubt, din arătură, simți cum sămînța îți imboldește tălpile, materializînd parcă timpul, și simți că trebuie să faci ceva, la fel de folositor ca lucrul acestor oameni.

Aici, la Urleasca, unde anul trecut s-a realizat cea mai mare producție de porumb pe toate I.A.S.-urile din țară, 8 106 kilograme boabe stas la hectar, rețineți, pe o suprafață de 3 400 hectare, iar la fermele conduse de inginerii Oprișan Dumitrescu și Mircea Popescu s-au obținut chiar 10 000 și respectiv 9 800 kilograme, aici, deci, cîmpul a fost într-un fel luat în primire de mecanizatori : oamenii sînt organizați pe echipe de cîte opt mecanizatori, la care se adaugă un mecanic de întreținere, șapte muncitori hidro, care se ocupă în special de irigații, și un șef de formație. Ei lucrează terenul de la semănat pînă la recoltat. O astfel de campanie seamănă cu o călătorie lungă, uneori plină de neprevăzut, din care trebuie să te întorci cu corabia plină, adică, ținînd cont de locul în care ne aflăm, cu cel puțin 10 000 kilograme de porumb boabe la hectar. Să reușești într-o astfel de călătorie trebuie să pui în joc toată experiența de care ești în stare, pricepere și chiar curaj, mai ales că anul acesta suprafața a fost mărită la 4 200 hectare — opinie, dealtfel, și a inginerului Gheorghe David, directorul de mai mulți ani al întreprinderii.

Experiență înseamnă alegerea hibrizilor potriviți condițiilor pedoclimatice de aici, testarea a peste 30 de hibrizi în țară și străinătate, în cîmpuri demonstrative, fertilizarea echilibrată a terenului, ținîndu-se cont de cartarea agrochimică, de planta premergătoare celei care se seamănă, de nivelul producției proouse. Se erbicidează cît mai corect toată suprafața, în așa fel ca pînă la recoltat să nu se mai efectueze nici o lucrare de întreținere, mecanică sau manuală, în afară de lucrările de irigare. Mutarea aripilor de ploaie a fost și ea mecanizată, se aplică pe culturi în masive, pentru a fi eficientă. În aceasta ar consta în mare experienta. Dar curajul ? Curajul, mi s-a spus, ar consta în respectarea densităților la hectar, pentru că rarul nu mai umple carul, în aplicarea tehnologiilor moderne, a ceea ce este mai nou în domeniul agricol. Pentru informarea oamenilor cu noutățile din agricultura mondială, la Urleasca se practică un bun obicei : inginerul Mihalache Mărgean, director adjunct tehnic, inginerul Dumitru Danielescu, inginer șef cu chimizarea, rezumă noutățile din literatura de specialitate și le pun la dispoziția celorlalte cadre tehnice, maiștrilor care lucrează direct în ferme, pentru a le aplica în practică.

— Și se aplică ? îl încit din nou pe interlocutorul meu cu o întrebare.

— Avem, la Urleasca, zice directorul, cîmpuri experimentale pe diferite probleme : testarea îngrășămintelor chimice, a hibrizilor, a irigațiilor etc. Literatura îți oferă date generale, îți indică și unele soluții, dar nu-ți spune ce să faci și cum să procedezi la tine în unitate. Trebuie să știi dinainte ce bagi și cît bagi în pămînt, unde plasezi cultura, cît scoți. În astfel de condiții risti cît se poate de puțin.

Dar în astfel de condiții, de agricultură modernă, cîmpul devine un fel de carte deschisă în care poți citi, din care poți trage concluzii valoroase și practice pentru dezvoltarea în continuare a producțiilor. Iar la orizontul acestui cîmp de 7 500 de hectare, din care 4 200 vor fi cultivate cu porumb, se anunță noi recorduri. Le așteptăm cu bucurie la toamnă, cînd ni se va oferi poate prilejul să vorbim despre ele, despre oamenii lor, acești mecanizatori și acești ingineri care ascultă pulsul cîmpiei, o frămîntă și o înnobilează pînă naște recorduri. Gestul lor capătă dimensiunea creației !

Avem mașini și utilaje, dar lipsesc „agregatele"

O lună mai devreme sau o lună mai tîrziu nu este totdeauna indiferent, mai ales atunci cînd este vorba de P.I.F. sau, pe înțelesul tuturor, de termen de punere în funcțiune. Întreprinderea de ventilatoare și instalații de ventilație din Vaslui avea, conform planului, pentru Secția mecanică și anume pentru prima ei capacitate, un termen de punere în funcțiune precis — 31 mai 1979. Avînd în vedere că această nouă capacitate va produce cuplaje mecanice permanente necesare industriei noastre, constructoare de mașini în valoare de 40 de milioane lei numai în acest an, s-a hotărît devansarea punerii în funcțiune. Beneficiarul și constructorul, la nivel de ministere, au stabilit, în urma unor discuții serioase purtate pe 17 noiembrie anul trecut, un program bine gîndit și pe deplin realizabil pentru punerea în funcțiune a primei capacități cu o lună mai devreme, adică pe 30 aprilie.

Pînă aici toate bune și la locul lor. Pentru beneficiar devansarea a însemnat, de fapt, asigurarea utilajelor și instalațiilor necesare. Fie că le-au adus din țară, fie că erau din import, beneficiarul, prin inginerul Gh. Teodor — șeful biroului investiții — și colaboratorii săi, s-a îngrijit și a adus înainte de vreme utilajele și instalațiile. O mică parte sînt depozitate în hala veche, dar majoritatea sînt sub cerul liber în ploaie și vînt ca o pădure de lăzi, după cum se vede din fotografiile alăturate. Mașinile de strunjit costă nu mai puțin de 1 047 000 lei bucata, apoi mașini de rectificat, mașini de frezat și 44 de strunguri de mare complexitate realizate la Arad. La acestea se adaugă mașini de mortezat rapid venite din R.F.G., China, R.D.G. și U.R.S.S. Chiar în prima din imaginile alăturate se poate vedea o mașină de rectificat cu ax vertical din R.D.G., care stă tristă și nepăsătoare pe două traverse din lemn de mai bine de o lună de zile.

Constructorului îi revenea realizarea, conform graficului de devansare, a părții de construcții și instalații. Din diferite motive au tot acumulat întîrzieri. După cum ne-am convins, la ora aceasta n-au nici un motiv să nu dea înainte. Subinginerul Marcel Ivanov, din cadrul biroului investiții al întreprinderii amintite, ne-a mărturisit că au lipsit și lipsesc încă agregatele, sub acest nume ascunzîndu-se, de fapt, binecunoscutul pietriș și de nelocuitul nisip. Trustul de construcții industriale Iași nu s-a îngrijit să-și deschidă carieră proprie pe teritoriul județului Vaslui, așa că agregatele continuă să fie aduse de la mari distanțe, din județele învecinate, motiv pentru care nu sînt niciodată în cantități suficiente, așa încît lipsa agregatelor față în față cu utilajele de import care stau în ploaie pare cel puțin un paradox. Se cere mai multă forță de muncă și mai multe betoane. Dacă de betoane e limpede că este nevoie, o simplă privire aruncată pe șantier ne dovedește, ca dealtfel și instantaneele alăturate, că și forța de muncă existentă nu este folosită rațional. Este un continuu du-te-vino, se stă în destule locuri la taclale, e loc și pentru o mai bună organizare și așa mai departe. „Ne vom zbate ca, orice s-ar întîmpla, ne-a spus subinginerul Ivanov, pe 31 mai să avem punere în funcțiune. Noi, ca să-i mai ajutăm pe constructori, am preluat montajul utilajelor și-l vom face cu forțe proprii. Măcar să aducă betoane, pentru că treaba asta depinde exclusiv de ei, și le vom turna chiar noi. Dacă tot nu reușim să avem P.I.F. cu o lună mai devreme, măcar să respectăm termenul inițial, și el pus de constructor sub semnul întrebării".

ION PREDOȘANU ■

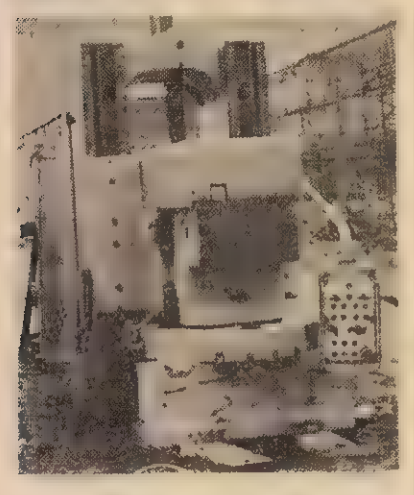

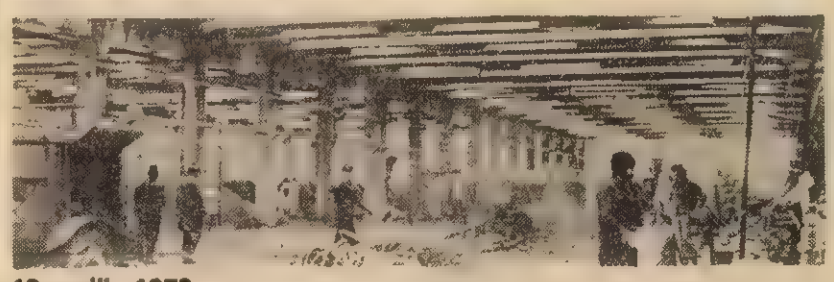

Oamenii discută și-și scriu adrese, mașinile ruginesc în ploaie

Cum se vede cerul din nordul țării ?

Stelele pe care Augustin Mada le vedea în copilărie și încerca să le numere stînd întins noaptea cu brațele sub cap — ca atîția alții, dealtfel — pe un cîmp larg cît planeta, pierzîndu-se în numărătoare și reluînd-o de la capăt pînă cînd îi lăcrimau ochii, sînt aceleași ca și atunci. Numai ideile despre ele s-au schimbat sau au căpătat alte nuanțe — afirmă Augustin Mada cel de azi, directorul complexului astronomic din Baia Mare, unde lucrează alături de instructorul principal Gavril Tomoiagă și de instructorul Ion Dascălu. Trei oameni din nordul țării supraveghează cu atenție cerul de deasupra noastră, îl țin sub o strictă observație, pentru ca nici o întîmplare petrecută acolo, în forfota aceea luminoasă, să nu treacă neobservată și neînregistrată în caietul de consemnări zilnice. Clădirea cochetă a complexului cuprinde un planetarium care funcționează din 1969, un observator și o cameră de observație solară date în folosință în 1972. Ele nu sînt nicidecum cele mai mari din țară, iar oamenii de aici nu au muncă de cercetare, de completare a cunoștințelor despre univers. La Baia Mare nu s-a descoperit nici o cometă, nici un alt astru nu a fost semnalat de aici întregii lumi științifice cu înflăcărarea cuvenită unui astfel de eveniment. Dar aceasta nu scade din importanța muncii depuse de Augustin Mada, Gavril Tomoiagă și Ion Dascălu. Anual, 20 000—25 000 de vizitatori se perindă prin sălile complexului, privesc prin telescop curgerea stelelor prin văzduhul împînzit de lumini. Cîți dintre copiii din Baia Mare au învățat aici orientarea după astri în cadrul unor lecții ținute cu fervoare și rigoare științifică, sau cîți au urmărit eclipsele de lună, înțelegîndu-le mecanismul, spulberîndu-li-se astfel credințele, superstițiile despre vîrcolaci și alte închipuiri născute din ignoranță, cîți s-au familiarizat aici cu teoriile despre formarea universului ? Complexul astronomic din această localitate are un caracter *popular*, de transmitere într-o masă largă a unor descoperiri aparținînd altora, și nu e nimic dezonorant că nu ești un savant celebru, al cărui nume să fie dat nu știu cărei comete, și că te mulțumești doar să-ți ajuți semenii să-și lărgească orizontul, să capete noi cunoștințe conform concepției materialist dialectice despre lume. Dimpotrivă, astfel de observatoare ar trebui să fie mai multe în țară. A vedea astrii cu un telescop care mărește de 400 de ori înseamnă deja a face un pas mai adînc în tainele materiei, iar o lecție ținută în planetarium are o altă influență asupra elevilor decît una ținută în clasă, unde poziția planetelor e marcată cu creta pe tablă. Într-o lume a deschiderilor în gîndire, a prefacerilor revoluționare în civilizație a ignora ceea ce ne înconjoară, pe motiv că nu ne interesează unde este Carul Mare, că viața noastră se poate desfășura foarte bine și fără a ști unde se află Steaua Polară, e un semn de inerție, de lene spirituală. Societatea noastră are nevoie de oameni cu o minte îndrăzneață, care să fie capabili să viseze și să aibă cutezanța de a privi cît mai departe. De aceea un complex astronomic popular, cu o activitate modestă în aparență, cum este cel din Baia Mare, își are rostul lui bine determinat și considerabil, aducînd un imens serviciu în activitatea mai largă privind formarea unor noi concepții pe aceste meleaguri.

PAUL ALEXANDRU ■

O premieră absolută

Obținerea primului vițel prin transfer de zigoți

Vițelușul din fotografia alăturată reprezintă produsul unei alianțe materne, sosirea lui pe lume datorîndu-se nu unei singure mame ci **colaborării** dintre două vaci gestante. La această giumă genetică, realizată prin dictatul omului de știință, au participat deci două vaci mame și, evident, de la distanță și prin acțiune involuntară taurul reproducător. Folosindu-se însămînțarea artificială, traseul ontogenetic a străbătut, cu alte cuvinte, două cavități uterine, în primul împlinindu-se miracolul vieții, iar în cel de-al doilea avînd loc dezvoltarea normală și progresivă a fetușului.

Procedeul nu este tocmai nou, din moment ce literatura de specialitate îl consemnează prin studii ample. El se numește transfer de zigoți (sau de embrioni), termenul desemnînd celula-ou fecundată și avînd o vîrstă de cel mult 15 zile. Asemenea operații (despre tehnica și importanța cărora vom vorbi cîteva rînduri mai jos) se execută la ora actuală doar în cîteva țări din lume, procedeul constituind deocamdată obiectul unor discuții controversate în rîndul specialiștilor. În țara noastră asemenea experimente au fost efectua-

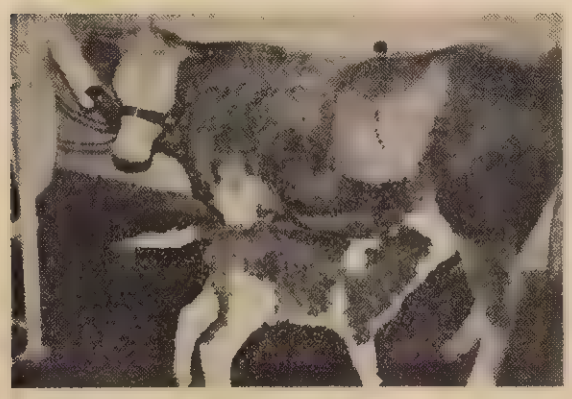

Primul vițel născut în țara noastră prin transfer de zigoți

te pe animale de laborator, iar doi specialiști în materie, medicii Oțel și Feredeanu, au obținut încă din 1966, prin transfer de ovul fecundat, cîteva exemplare de oi și porci.

Transferul de zigoți la taurine reprezintă însă o premieră națională absolută. Evenimentul a avut loc la 29 decembrie 1978 la Stațiunea de cercetări zootehnice din Singeorgiul de Mureș (județul Mureș), iar performanța aparține unei echipe de cercetători condusă de directorul stațiunii, medicul veterinar Emil Silvaș. Din păcate un accident banal, care nu are nici o legătură cu practica chirurgicală folosită (vaca gestantă a fost lovită de o șurată mai năbădăioasă), a compromis parțial experimentul, vițica proaspăt fătată prezentînd traumatisme grave. Ea a decedat după 48 de ore, dar scurta ei viață reprezintă oricum o reușită notabilă, ce confirmă și validează tehnica medicală folosită. Colectivul condus de doctorul Emil Silvaș a reluat dealtfel de îndată experiențele și la ora actuală alte patru bălțate românești, aflate **în stato procreationes** prin transfer de embrioni, sînt pe cale de a aduce pe lume viței orfani fabricați pe această cale.

Tehnica operatorie poate fi descrisă în cîteva cuvinte (ceea ce nu înseamnă deloc că e simplă și ușoară) : După însămînțarea artificială și după probele care atestă fecundarea ovulelor, zigoții sînt extrași chirurgical din uterul vacii donatoare și transplantați prin operație în uterul vacii receptoare, aceasta din urmă avînd deci rolul unui simplu incubator (găina cloșcă care clocește ouăle altor găini, ar avea, mutatis mutandis, cam același rol). Evident cele două exemplare trebuie să se găsească în aceeași perioadă a ciclului sexual, sau ceea ce se poate realiza prin administrarea unor produse hormonale.

Tehnica anticipează unul dintre cele mai fabuloase domenii ale ingineriei genetice, contrazicînd și schimbînd însăși ciclul multimilenar al ontogeniei specifice. Prin acest amestec brutal în mecanismul vieții, omul a demonstrat că poate modifica chiar jocul orb al naturii, impunîndu-i legi noi. Totul anunță o lume miraculoasă care, ce-i drept, ne uimește și ne înspăimîntă deopotrivă.

Tehnica transferului de zigoți permite și alte jocuri de inginerie genetică. Vom folosi pentru exemplificare tot experimentele unice efectuate de cercetători de la Stațiunea zootehnică din Singeorgiul de Mureș.

În aceste zile, spuneam, alte patru bălțate românești se află în diferite perioade de gestație, ca urmare a transferului de embrioni. Ei bine, la una dintre acestea, zigotul extras de la vaca donatoare a fost introdus într-un uter gestant ! Cu alte cuvinte este vorba de o sarcină gemelară, viitoarea vacă-mamă urmînd să fete doi viței gemeni, unul propriu și altul aparținînd de drept (dar nu de fapt !), vacii donatoare. Cum vor arăta cei doi frați vitregi, fătați de aceeași mamă, urmează să vedem peste cîteva luni.

O altă sarcină gemelară realizată și ea tot prin biotehnica transferului de ovule fecundate, a fost dobîndită printr-un alt procedeu neobișnuit. Este vorba de introducerea zigoților, recoltați de la aceeași vacă donatoare, la două vaci receptoare. Cei doi frați gemeni se vor dezvolta, altminteri spus, în două cavități uterine diferite. Concepuți într-o primă etapă după legile ancestrale ale vieții, deci de un tată și o mamă, ei parcurg în prezent un traseu ontogenetic în două utere diferite. Dar, odată fătați, ne asigură doctorul Emil Silvaș, ei vor trebui să semene între ei ca doi gemeni adevărați, deci ca două picături de apă. (Dacă ne gîndim că, teoretic vorbind, procedeul este perfect posibil și în lumea antropoizilor cu vorbire articulată, atunci vom înțelege de ce nu puțini oameni de știință consideră experimentele geneticii drept un virtual flagel al omenirii. Dar... deocamdată, și probabil multă vreme de acum înainte, conform legislației mondiale în vigoare, asemenea incursiuni în mecanismul intim al vieții, nu sînt posibile decît în lumea pașnică a bietelor nevinovățitoare.)

Prin ce avantaje practice și economice se recomandă transferul de embrioni ?

În primul rînd la aceste competiții genetice participă numai exemplare selecționate, vaca donatoare și taurul reproducător prezentînd un potențial genetic cu însușiri superioare. Prin transferul de ovule fecundate, vacile primitoare devin incubatoare din care se vor naște numai exemplare cu virtuți genetice de excepție, identice cu cele ale vacii donatoare și taurului selecționat. Prin această geneză dirijată, toate animalele unei ferme zootehnice sînt produse numai de către cîteva exemplare selecționate. Se obțin astfel un număr sporit de descendenți cu performanțe superioare.

Metoda permite apoi scurtarea intervalului dintre generații, realizarea de fătări multiple și controlate, iar prin congelarea embrionilor, conservarea lor pe timp nelimitat și administrarea lor la vaci receptoare aflate la mari distanțe de laboratorul genetic al stațiunii producătoare de zigoți.

În concluzie : mai multe exemplare de rasă superioară, mai multă carne, lapte și produse din lapte.

Pentru ameliorarea bălțatei românești, cercetătorii Stațiunii de cercetări zootehnice amintite au adoptat însă și alte teme de cercetare. Se preconizează, astfel, scurtarea timpului dintre două fătări (stabilit de natură la 18 luni și jumătate) prin monte timpurii, astfel ca o vacă să poată deveni gestantă după numai 15 luni sau chiar mai devreme. Prin selecționări succesive se urmărește apoi obținerea unui uger simetric, mai ușor de exploatat prin mulș mecanic.

În marele laborator genetic de la Singeorgiul de Mureș a început să se nască o lume fabuloasă. Vom mai avea multe de spus despre aceste miracole ale ingineriei biologice de îndată ce transferul de embrioni va deveni aici o practică obișnuită. Startul a fost dat.

LIVIU TIMBUS ■

Ipoteza unui tînăr profesor de istorie

Am descoperit Singidava?

Iată, în doar cîteva cuvinte, principalele date ale problemei : într-una din lucrările sale, geograful grec Ptolemeu (sec. II e.n.) a calculat și coordonatele geografice ale mai multor localități de pe pămîntul Daciei. Datorită unor erori de calcul, tributare epocii sale, unele coordonate nu reflectă cu exactitate poziția citorva din cele peste 40 de localități consemnate. Plecîndu-se de la datele transmise de Ptolemeu și apelîndu-se și la alte izvoare, a fost refăcută totuși în întregime harta Daciei cu localizarea aproape a tuturor cetăților din acea îndepărtată vreme. Dar au rămas încă suficiente semne de întrebare privind localizarea unor cetăți cum ar fi, de exemplu, Singidava.

Fără să intrăm în prea multe amănunte, atlasul lui Ptolemeu susține că de la vest spre est și dinspre nord spre sud, pe cursul mijlociu al Mureșului, sînt trei mari cetăți : Ziridava, Singidava și Apulum. Prima și ultima dintre acestea au fost localizate, la Arad și, respectiv, Alba Iulia.

În legătură cu cea de-a treia cetate, Singidava, s-au emis trei ipoteze. Prima se referă la localizarea Singidavei, conform coordonatelor, lîngă comuna Brănișca, județul Hunedoara, pe dealul Măgura. A doua ipoteză propune localizarea Singidavei în spațiul geografic al orașului Deva. A treia ipoteză o identifică cu așezarea dacică fortificată de pe dealul Cetății de la Cugir, județul Alba.

Iată însă că un tînăr profesor de istorie, Tiberiu Mariș, directorul complexului muzeistic din cadrul Castelului Corvinești, după un îndelungat studiu propune localizarea Singidavei la Hunedoara, mai exact spus pe dealul Sînpetru, situat în imediata vecinătate a Castelului Corvinești.

— Studiul l-am început în ultimii ani de studenție, cînd o sumedenie de date privind ciudatul deal numit Sînpetru au început să se lege între ele, am ajuns la concluzia că Singidava nu putea să existe în altă parte decît aici, pe dealul Sînpetru.

— Sînteți convins sută la sută, cum se spune, că afirmația este absolut exactă ?

— O afirmație sută la sută exactă este aceea că pe dealul Sînpetru a existat o cetate dacică de tipul „dava". Eu am descoperit urmele acestei cetăți pe care o identific cu Singidava.

— Care sînt argumentele ?

— Culmea acestui deal a fost nivelată artificial, realizîndu-se o platformă ovală cu axa longitudinală de peste 300 de metri. Această platformă, situată la o înălțime de 318 metri, mărginită de prăpăstii abrupte, era un punct strategic ideal, desăvîrșit. Săpături extrem de superficiale mi-au dovedit că eram în fața unei așezări neolitice, continuată în epoca bronzului și puternic reprezentată cu material dacic. Incontestabil deci o așezare dacică importantă.

— De unde știți că era importantă ?

— Să amintim în acest sens cunoscutul tezaur monetar din secolul al IV-lea e.n. descoperit la Hunedoara. Tezaurul cuprinde 1 138 de exemplare. Nucleul tezaurului îl constituie cele 1033 de monede din epoca Republicii romane, deci sînt anterioare cuceririi romane. Deci, ca să mergi din concluzie în concluzie, pe dealul Sînpetru exista o așezare cu o înfloritoare situație economică și comercială. Dar aceste două calități impuneau de la sine și existența unei cetăți dacice fortificate.

— Cum explicați această situație economică înfloritoare ?

— Fierul, această importantă bogăție a Munților Poiana Ruscăi. Este absurd deci să se creadă că dacii ar fi neglijat tocmai acest aspect. În acest scop, încă din vremuri îndepărtate, a fost nivelat platoul de pe Sînpetru.

— Există vreo legătură între acea cetate dacică, de tipul „dava", și actualul castel al Corvineștilor ?

— Da și încă una foarte mare. Am descoperit în zidurile Castelului Corvineștilor o serie de blocuri de calcar conchilic avînd toate caracteristicile specifice binecunoscutelor „murus Dacicus". Atît dimensiunile, structura rocii cît și o anume particularitate a lor, mă refer la existența acelor „babe" pentru fixarea grinzilor de lemn, ne obligă să tragem concluzia că blocurile de construcție proveneau din fortificațiile dacice de pe dealul Sînpetru, la numai doi pași de castel. Cum se va fi numit această cetate, nu se știe, dar nu lipsit de interes este faptul că în pădurenime, adică la locuitorii Munților Poiana Ruscăi, Hunedoara este și astăzi numită „Inidoara", ceea ce, fără eforturi deosebite în planul evoluției fonetice, poate fi numele vechii cetăți Singidava, care poate că se va fi pronunțat Singhidava, apoi Inghidava, de unde Inidava și, în sfîrșit, Inidoara cum se și pronunță la ora actuală. Poate că sistematice și științifice săpături pe dealul Sînpetrului vor elucida pe deplin această ipoteză a localizării Singidavei.

. În ceea ce ne privește, să așteptăm reacția specialiștilor și, evident, rezultatul unor posibile și necesare săpături arheologice pe dealul Sînpetru.

VICTOR NIȚĂ ■

Ce e nou în

Realizările dr. Ioan Pușcaș (Șimleu Silvaniei)

APRECIEREA ACIDITĂȚII SUCULUI GASTRIC FĂRĂ SONDAJ

Una din problemele care i-au preocupat în mod deosebit pe gastroenterologii de la spitalul din Șimleu Silvaniei a fost legată de găsirea unor soluții care să poată exprima valorile aciditățiî fără a fi nevoie de extragerea sucului gastric. Încercările acestui colectiv de cercetători au fost motivate de răsunetul pe care îl au diferitele stări secretorii gastrice asupra întregului organism ca și mai ales de prezența atît în mucoasa gastrică cît și în sînge a unei enzime comune, anhidraza carbonică, enzimă care constituie dealtfel sursa majoră a ionilor de hidrogen din organism. Aceste cercetări arată încă în 1971 o activitate diferențiată a anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică la bolnavii cu anaciditate, normo și hiperaciditate. După descoperirea activării directe de către histamină a anhidrazei carbonice, acești cercetători dovedesc că enzima din mucoasa gastrică și cea din hematii au un comportament asemănător. Astfel activarea anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică de către histamină, urmată de apariția unei secreții gastrice acide crescute, este însoțită în același timp de o activare a aceleiași enzime prezentă în hematii. Lipsa activării de către histamină a enzimei din mucoasa gastrică a bolnavilor cu anaciditate histamino-refractară se însoțește la fel de lipsa activării aceleiași enzime din hematii. Cu alte cuvinte activarea anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică sau din hematii produsă de histamină reflectă la fel potențialul acidosecretor al stomacului. Aprecierea activării sau a gradului de activare de către histamină a anhidrazei carbonice din sînge a dus la o apreciere exactă a stării de anaciditate histamino-refractară existentă la toți cei 64 bolnavi studiați și a unei acidități crescute la alți 214 bolnavi cu ulcer duodenal. Această descoperire cu importante implicații în practica medicală pare a constitui o reală apreciere biochimică a capacității secretorii gastrice acide, fiind comunicată recent la o consfătuire medicală din februarie 1979 de la Zalău și martie 1979 la U.S.S.M. și I.M.F. Tg. Mureș.

EXPLICAȚIA PRIVIND EVOLUȚIA SEZONIERĂ A ULCERELOR GASTRO-DUODENALE

Apariția periodică a crizelor dureroase de ulcer, în anotimpurile de primăvară și de toamnă este binecunoscută. Explicații privind această evoluție ritmică, sezonieră nu au fost date pînă în prezent. Pornind de la observațiile că durerea ulceroasă sezonieră este direct legată de modificările meteorologice, în speță timpul noros, dr. I. Pușcaș de la Șimleu Silvaniei împreună cu colaboratorii au studiat secreția gastrică acidă pe un mare număr de bolnavi atît în zilele senine cu soare cît și în zilele noroase, constatînd la aceleași bolnavi o secreție acidă scăzută în zilele senine față de o secreție gastrică acidă semnificativ mai mare în zilele cu timp nefavorabil. Aceleași observații arată că inhibiția terapeutică a unei enzime cu rol principal în producerea de acid clorhidric în mucoasa gastrică este mult mai exprimată în perioadele cu timp favorabil decît în perioadele cu timp noros sau schimbător.

Pornind de la datele cunoscute că modificările meteorologice de primăvară și de toamnă se caracterizează printr-o predominență a aeroionilor pozitivi iar cele de vară și de iarnă cu timp mai stabil prin predominența aeroionilor negativi, cercetătorii de la Șimleu Silvaniei au încercat reproducerea acestora în experiment de laborator. Rezultatele au fost concludente. Aeroionii pozitivi activează enzima responsabilă în formarea acidului clorhidric din stomac tot atît de puternic ca și histamina-substanță cunoscută ca cel mai puternic activator al enzimei și cu rol patogenetic central în creșterea aciditățiî sucului gastric și apariția ulcerelor gastro-duodenale. Spre deosebire de acestia, aeroionii negativi inhibă activitatea enzimei tot atît de puternic ca și cimetidina, substanță cunoscută ca antagonist al receptorilor H_2 histaminei. Experiențele efectuate în vivo au fost la fel de concludente.

Cercetările prezintă o importanță deosebită pentru că dau pentru prima dată o explicație științifică la evoluția sezonieră a ulcerelor. Importanța practică a acestei descoperiri este cu atît mai mare cu cît aeroionii negativi care pot fi produși cu aparate simple în camerele noastre pot constitui metode deosebit de eficace pentru prevenirea sau chiar combaterea crizelor dureroase de ulcere din aceste sezoane.

Descoperirea a fost prezentată de autori la o recentă consfătuire medicală din februarie 1979 de la Zalău și martie 1979 la U.S.S.M. și I.M.F. Tg. Mureș.

O veche noutate: irigarea cu apele uzate

— Deci tovarăşe inginer Wenceslas Gobjilă, după 27 de ani de meserie sînteţi specialist în hidroamelioraţii la Institutul de studii şi proiectări pentru îmbunătăţiri funciare şi — o spun cu titlu de prezentare — dumneavoastră susţineţi că apele poluate, apele uzate pot fi folosite cu foarte bune rezultate în agricultură, la irigaţii. Este exact ?

— Da, dar vreau să fac o precizare: nu sînt singurul care susţin acest lucru şi nu este o descoperire a mea. Faptul este dovedit de o practică îndelungată în străinătate, de o experienţă de zeci de ani la noi în ţară, experienţă la care s-a renunţat într-o perioadă şi la care s-a revenit timid în unele locuri, faptul este dovedit de numeroşi specialişti din lume.

— Tovarăşe inginer, să începem organizat.

— În cîteva cuvinte, lucrurile stau cam aşa : toată lumea ştie că unul din marile „necazuri" ale planetei la ora aceasta este poluarea. Poluare în general, deci şi poluarea apelor. Resursele de apă nu sînt repartizate uniform, iar explozia demografică şi dezvoltarea industrială sînt strîns legate de creşterea consumului de apă. Într-o măsură oarecare apa consumată se reîntoarce ca apă uzată, care, adeseori, datorită gradului înaintat de poluare, devine inutilizabilă. Se impune deci ca tratarea acestei ape să se facă înainte de a fi deversată în cursurile naturale de apă.

— E clar, să revenim acum la întrebuinţarea apelor uzate în agricultură.

— O parte din apele uzate rezultate din industria alimentară, din industria uşoară, apele uzate menajere, cele provenite de la creşcătoriile de animale, în anumite condiţii de tratare, pot fi folosite la irigaţii.

— Spuneaţi că şi în ţara noastră s-au făcut irigaţii cu apă uzată ?

— Exemplele sînt numeroase şi am să aleg doar unul singur. Pînă în 1962 fosta G.A.S. Panciu îşi iriga pămîntul cu apele uzate ce proveneau de la fabrica de clei de oase din apropiere, obţinînd producţii foarte bune : 8 000 kilograme porumb la hectar, 4 300 kilograme mazăre, 25 000 kilograme dovleci şi altele. Dar mai e ceva, şi ţăranii de la Mărăşeşti irigau de foarte multă vreme cu apa fabricii, cam de pe la 1929, şi producţiile lor de legume erau renumite. Astăzi se fac irigări cu apă uzată, cu bune rezultate, în judeţul Constanţa.

— Există un pericol pentru sănătatea publică în irigarea cu apele uzate?

— Există. Dar mai pe larg am să răspund folosind cuvintele marelui nostru specialist în microbiologia solului, profesorul dr. ing. Nicolae Hulpoi. Acesta scria într-un studiu următoarele : „Prin folosirea corectă a apelor uzate în agricultură va dispărea chiar şi în practica sanitară termenul de impurificare a solului aşa cum azi nu poate fi numită impurificare îngrăşarea solului cu bălegar". Aşadar un pericol există, dar el poate fi uşor înlăturat prin folosirea corectă a apei uzate, respectîndu-se toate regulile sanitare şi agrotehnice. Şi am să vă mai dau un argument : într-o revistă de specialitate care apare în Australia, un cunoscut specialist, James B. Mc. Phearson, a semnat un articol în care arăta că, în condiţiile de severă inspecţie şi control ale cărnii animalelor sacrificate ce au păscut pe păşuni irigate cu apele uzate ale oraşului Melbourne, „rebuturile" de carne contaminată se ridică la 0,02 la sută, cifră care reprezintă aproximativ jumătate din media înregistrată la carnea animalelor din restul statului Victoria ce nu păscuseră pe terenuri irigate cu ape uzate.

— În încheiere, vă rog să sintetizaţi imensul material de care dispuneţi şi să arătaţi ce s-ar cîştiga folosind în irigaţii apele uzate.

— În primul rînd se face o importantă economie de apă provenită din sursele naturale, mai ales în zonele deficitare în apă potabilă şi industrială ; în al doilea rînd se realizează o mai bună protecţie a cursurilor naturale de apă cu investiţii recuperabile şi deci rentabile ; iar în al treilea rînd este vorba de cantitatea de elemente fertilizante existentă în apele uzate, elemente care duc la producţii agricole foarte bune. Tin să precizez însă că astăzi în institutul nostru se elaborează mai multe proiecte pentru folosirea apei uzate, la Periş, Balta Verde (Mehedinţi), Slobozia, Iernut etc.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Conflictul dintre frig şi căldură — sursă potenţială de energie

Faptul că frigul poate deveni o sursă de căldură şi viceversa reprezintă una dintre cele mai fabuloase descoperiri ale ştiinţei moderne. Conversia celor două elemente antinomice ale naturii a fost realizată deja pe cale de laborator şi apoi în cadrul unor întreprinderi specializate aşa cum o dovedesc, între altele, instalaţiile frigorifice nelipsite procesului industrial şi vieţii noastre domestice.

La Întreprinderea Tehnofrig din Cluj-Napoca a fost obţinută cea mai joasă temperatură din ţară : minus 196 de grade, sau temperatura de lichefiere a azotului. Pe o cale simetric opusă n-a păşit încă nimeni (sau mai exact spus, nimeni pînă la ora actuală nu a realizat luna lui cuptor folosind drept combustibil gerul bobotezei), dar corifeii frigului anticipează încă de pe acum posibilitatea utilizării temperaturilor joase în geneza unor surse permanente de căldură. Meritorii în acest sens se dovedesc şi rezultatele practice dobîndite în oraşul de pe Somes de către un colectiv de cercetători ai Institutului de cercetări şi proiectări de maşini şi instalaţii pentru industria alimentară şi frigorifică, instituţie afiliată întreprinderii mai sus-amintite. Este vorba de folosirea tehnicii frigului pentru depistarea şi valorificarea unor surse potenţiale de energie.

Vom aminti la început pompele de căldură, unde agentul frigorific a fost utilizat prin inversarea principiului care stă la baza instalaţiilor frigorifice. Vaporizatorul, cu alte cuvinte, preia căldura (fie din apă, pămînt, aer sau din altă sursă posibilă) şi o retransmite „concentrată" instalaţiilor aferente. O asemenea pompă de 100 000 kilocalorii pe oră a fost montată la Băile Felix din Oradea, iar alte două, una de 680 000 de kilocalorii pe oră şi alta de 30 000 de kilocalorii pe oră urmează să fie instalate la Băile Boghiş de lîngă Şimleu Silvaniei, unde temperatura apelor termale va fi ridicată la 90 de grade, sau ceea ce va permite utilizarea şi pentru încălzitul pavilionului administrativ şi al viitoarelor edificii turistice.

O sursă de căldură s-a dovedit a fi şi borhotul rezultat în urma procesului tehnologic de fabricare a spirtului, berii şi amidonului. S-a constatat astfel că prin fermentare, aceste reziduuri pot elibera o căldură pînă la 90 de grade. Pentru separarea acestela, termotehnicienii clujeni au imaginat o instalaţie capabilă de a folosi energia calorică a borhotului pentru încălzirea centralelor termice ale respectivelor unităţi industriale. S-a calculat, astfel, că dintr-o tonă de borhot de 90 de grade, prin încălzirea apei de la 70 la 80 de grade, se obţin 3 500 de kilocalorii.

Unitatea dialectică dintre căldură şi frig stă şi la baza realizării unor generatoare de curent pe bază de energie solară. În acest domeniu cercetătorii clujeni au beneficiat de colaborarea colegilor lor de la I.C.P.E Bucureşti şi de cea a cercetătorilor de la Institutul de fizică din Capitală, aceştia, din urmă furnizîndu-le semiconductori de o mare puritate. Este vorba de o instalaţie-sandviş, alcătuită din două plăci, cea de sus supusă radiaţiilor solare, pentru acumularea căldurii, iar cea de jos destinată a realiza contrastul termic cu ajutorul unui radiator răcit cu aer. La mijloc, pastilele semiconductoare. În fapt este vorba de exploatarea efectului Siebek, deci de realizarea unui potenţial rezultat prin diferenţa de temperatură dintre cele două plăci. Conflictul dintre căldură şi frig generează, altfel spus, energie. Curentul electric obţinut antrenează la rîndul său un mic motor care poate fi cuplat la un acumulator. E adevărat, potenţialul energetic realizat este încă redus (asemenea microinstalaţii pot deocamdată alimenta aparatura de semnalizare instalată pe geamanduri sau la munte, deci acolo unde nu pot ajunge reţelele electrice), dar totul are un început, iar începutul este întotdeauna modest dar plin de speranţe.

E locul să amintim în continuare realizarea instalaţiei pentru asigurarea unei atmosfere condiţionate în habitaclul autoturismelor de producţie indigenă. Proiectul prevede montarea unui condensator şi a unui compresor sub capota maşinii şi a unui vaporizator în interiorul autoturismului. La comandă, prin mijlocirea unui termostat, conducătorul autovehiculului va obţine în sezonul călduros temperatura dorită. Evident, instalaţia trebuie să fie testată la diferite regimuri de temperatură, sau ceea ce specialiştii clujeni efectuează în prezent în colaborare cu constructorii de autoturisme de la Piteşti.

Ingenioasă şi deosebit de utilă ar putea deveni şi staţia-pilot destinată obţinerii, prin mijlocirea frigului, a unor concentrate din sucuri de fructe şi legume. O gîndire originală investeşte această instalaţie cu virtuţi deosebite pe care le vom prezenta de îndată, dar numai după ce vom aminti că în lume se utilizează îndeobşte, la ora actuală, sistemul de termoconcentrai, deci de captare prin încălzire a aromelor volatile din sucurile de fructe. Prin acest procedeu se realizează într-adevăr concentratele dorite, dar în detrimentul calităţii, deci prin deprecierea vitaminelor şi principiilor nutritive de bază.

Concentrarea prin frig — concepută şi realizată practic de către specialiştii de la I.C.P.I.A.F. — preconizează separarea celor două substante (apa şi sucul) prin răcire şi cristalizare şi în ultimă instanţă prin centrifugarea şi captarea sucului dorit, care — lucru esenţial — isi mentine toate proprietăţile esenţiale. Proba timpului demonstrează dealtfel că sucurile din afine, zmeură, căpşuni, mure, prune, tomate şi morcovi, toate obţinute deocamdată prin procedee de laborator, şi-au menţinut calităţile iniţiale vreme de doi ani.

Realizarea a stîrnit un mare interes şi mulţi beneficiari virtuali au adresat comenzi ferme întreprinderii clujene. Amintim între acestia Întreprinderea de industrie alimentară din Galaţi şi Staţiunea experimentală Valea Călugărească. Interesat s-a arătat şi Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, dar a conditionat continuarea şi finantarea cercetărilor de avizul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare.

Nu sîntem în măsură de a evalua exact avantajele şi beneficiile unor asemenea instalaţii (evident, după fabricarea lor în producţie de serie), dar stim că de foarte multi ani industria alimentară se străduieşte să obţină o gamă variată de sucuri din fructe şi legume şi mai ştim, totodată, că pretutindeni în lume — într-o lume sătulă şi alarmată de licorile pe bază de chimicale — publicul consumator se dovedeşte tot mai insetat de produse naturale, recoltate direct din laboratorul ancestral al naturii.

LIVIU MAIOR ■

Şi invenţiile aparent mărunte pot aduce beneficii mari, cu o singură condiţie: SĂ FIE APLICATE

— este de părere inventatorul primului întrerupător electric debranşabil din lume

— Invenţia noastră a pornit de la o întîmplare tragică petrecută cu ani în urmă într-un sat de lîngă Piteşti. Trei vieţi au fost atunci curmate din cauza unui fleac. Dar oare mai poate fi numită fleac cauza morţii a trei oameni ? Un gospodar, într-o seară de vară, îşi aştepta invitaţii. Înainte ca să sosească oaspeţii, el a constatat cu neplăcere că s-a stricat întrerupătorul electric din sufragerie. Întuneric beznă. Omul zice : „Las' că repar eu !" Pune mîna pe aparat, începe să-l demonteze şi, nepriceput fiind, îngheaţă — cum spun electricienii — adică este electrocutat pe loc. Soţia îl vede cu mîna încleştată pe întrerupător, fără a se putea dezlipi de el şi tremurînd ca varga. Vrea să-l ajute, îl apucă de braţ, curentul o traversează şi pe ea şi moare instantaneu. Copilul lor de cinci ani, îngrozit, fuge spre părinţi, îi atinge şi are aceeaşi soartă. Totul nu a durat decît cîteva minute.

Cînd vorbeşte despre electricitate, omul din faţa noastră evocă, de fapt, viaţa sa. Gheorghe Negrea a intrat acum 31 de ani ca băiat de serviciu la ascensor, altfel spus, electrician de întreţinere. A urmat apoi şcoli electrotehnice de calificare, a lucrat mulţi ani la fosta Societate de gaz şi electricitate, apoi la Ministerul Energiei Electrice şi la Întreprinderea „Electromontaj" din Bucureşti, fiind, pe rînd, calfă, meşter, tehnician, şef de secţie, inginer cu derogare de studii. Acest fost muncitor electrician este coautor al unor cărţi de specialitate împreună cu profesorul universitar inginer doctor docent Nicolae Gheorghiu şi alţi specialişti, a făcut cîteva inovaţii, pe scurt, şi-a îndeplinit datoria de cetăţean şi de profesionist. Nici la pensie nu şi-a găsit odihna, fiindcă nu a căutat-o. Bunăoară, după ce a fost pensionat a obţinut brevetul de invenţie nr. 63 368/1977 (împreună cu inginerul Şerbănică Macioc, de la „Electromontaj", Bucureşti), a cărui scurtă istorie ne-o povesteşte.

Actualele întrerupătoare în prezent în uz, în ţară şi peste hotare au multe neajunsuri — observă Gheorghe Negrea. În adevăr :

● odată defectate, nu mai pot fi, de regulă, reparate, ele se aruncă ;

● înlocuirea trebuie făcută de un electrician sau, în orice caz, de o persoană pricepută în ale electricităţii, fiindcă o simplă neatenţie sau lipsa de cunoştinţe tehnice produce, în anumite condiţii (cînd corpul nostru este „pus la pămînt"), accidente mortale, la tensiunea de 220 volţi ;

● la înlocuire, în majoritatea cazurilor, firele electrice ale instalaţiilor se rup, iar conductorii de aluminiu trebuie schimbaţi, spărgîndu-se zidul, ceea ce antrenează destule cheltuieli ;

● pînă la găsirea şi deplasarea electricianului la domiciliul cetăţeanului trec uneori nu ore, ci zile, timp în care abonatul rămîne fără lumină ;

● costul înlocuirii întrerupătorului, plus deplasarea electricianului nu sînt chiar neglijabile ;

● şi în unităţi industriale, spitale, magazine, defectarea unui întrerupător poate stînjeni activitatea, pînă ce aparatul e înlocuit de un electrician.

Toate neajunsurile mai sus arătate — şi altele pe care nu le-am mai pomenit — sînt înlăturate de noul aparat, care este compus din **două** părţi, nu una singură, ca cele „clasice". Mai precis, el este compus dintr-o **parte fixă**, la care se leagă firele purtătoare ale curentului, şi care, odată montată în perete, rămîne acolo cam **30** sau **40** de ani, adică pe întreaga perioadă de viaţă a conductorilor electrici, căci practic nu se poate defecta ; partea a doua, **debranşabilă**, se desprinde cu uşurinţă şi se pune la loc tot atît de uşor cum se introduce sau se scoate un ştecăr din priza electrică. Această parte debranşabilă are integrat în ea sistemul clapetelor de contact, de la care se aprinde şi se stinge lumina. La noul aparat, singurul loc unde, după o perioadă oarecare de exploatare, se poate produce o defecţiune este clapeta. Se înlocuieşte deci numai această piesă, al cărei cost este de circa 20 de bani, cam 1 la sută din costul întregului aparat. Înlocuirea clapetei se poate face de orice persoană, chiar şi de către un copil, deoarece nu mai există nici un pericol de electrocutare, partea debranşabilă decuplîndu-se de partea fixă, aflată sub tensiune.

La toate acestea se adaugă economii de materiale.

— Am efectuat un calcul orientativ — spune Gheorghe Negrea. Socotind pentru un aparat **existent : 15 g** oţel aliat, **15 g** alamă, **15 g** bachelită şi **20 g** material PVC şi ţinînd seama de cele circa 11 milioane aparate defectabile într-un an, rezultă în 365 de zile la nivelul economiei naţionale o pierdere de 165 t oţel aliat, 165 t alamă, 165 t bachelită, 220 t PVC. Aceste materiale încorporate în întrerupătoare se pierd integral în situaţia de faţă, deoarece, după cum am arătat, de regulă, întrerupătorul defect se aruncă cu totul. În noul **sistem, preconizat de brevetul nostru, 95% din materiile prime şi materialele mai sus-menţionate se economisesc, întrucît nu se înlocuieşte decît clapeta defectă. Estimativ, rezultă** o economie netă de sute de tone de materiale, în valoare de circa **130 milioane de lei** pe an. **Sînt ele oare chiar atît de** lepădat ? Fără a mai menţiona posibilităţile de valorificare pe piaţa externă.

— Există un aparat comparabil cu al dumneavoastră peste hotare ?

— Cînd ni s-a acordat brevetul ni s-a spus că nu există nici un altul cît de cît asemănător.

— Şi atunci, de ce nu găsim la magazin întrerupătorul debranşabil ? E oare greu de fabricat ? A trecut, de acum, un an şi jumătate de la emiterea brevetului.

— Întrerupătorul nostru costă cîţiva lei bucata. Îl poate produce şi o cooperativă : trebuie o presă şi cîteva prelucrări elementare. Titular a fost desemnată Întreprinderea de aparataj electric de instalaţii din Titu. Cînd m-am dus cu un prototip, în 1977, după ce am primit brevetul, cei de acolo nu mi-au părut foarte entuziaşti — eufemistic vorbind. Cineva chiar a obiectat : „Aparatul dumneavoastră nu se defectează decît cam o dată la 40 de ani (excluzînd clapeta, care reprezintă doar 1 la sută din costul aparatului şi care poate fi uşor înlocuită — n.r.). Atunci, ce mai facem noi, fabrica ?!"

— Poate a fost doar o glumă.

— Nu cred. A trebuit să argumentez că **şi atunci cînd s-a inventat maşina de cusut „Singer" s-au exprimat temeri că vor muri de foame croitorii. Şi n-a murit nimeni.**

— Din 1977 aţi mai luat contact cu întreprinderea din Titu ?

— Prin decembrie anul trecut, la biroul Tehnolog-şef. Mi s-a spus că e o problemă mai complicată, că e necesar să-şi procure o matriţă, că trebuie schimbată producţia etc. Păi, **bineînţeles că trebuie schimbată producţia, dacă e vorba de un lucru nou.** Dar totul este foarte simplu din punct de vedere tehnic, iar avantajele sînt considerabile. Repet, nu mă gîndesc numai la piaţa internă, ci şi la cea externă. Uneori **visez să impinzim lumea cu aceste întrerupătoare româneşti, ieftine şi practice.** Poate este un vis temerar, dar măcar să începem, să încercăm. Aş spera că între timp a fost luată o hotărîre de ultimă oră şi că producţia la Titu a demarat. Oricum, eu nu mă întorc spre trecut, privesc spre viitor. Să producem noi primul întrerupător debranşabil din lume. Cît **mai curînd.** Dacă ne mai gîndim mult, riscăm ca el să apară undeva în străinătate sub altă firmă, şi ar fi păcat.

LIONEL NIŢESCU ■

Pentru viața acestui om

Era sau nu necesară electrocardiograma ?

Ultimele pagini din nefericita biografie a inginerului Anton Leonte, 49 de ani, director al Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică din București, s-au scris după cum urmează :

la 20 ianuarie, aflîndu-se acasă, în fața televizorului, A. L. simte că ceva e în neregulă. Cere un pahar cu apă, dar mîna stîngă refuză să-l asculte. Dă să se ridice, dar piciorul de pe aceeași parte cedează, semnele de paralizie fiind evidente ;

la 21 ianuarie, este internat în Clinica de neurochirurgie a Spitalului „Gheorghe Marinescu", unde i se diagnostichează un angiom cerebral parietal drept cu hematom intracerebral, singura soluție pentru îndepărtarea lui fiind operația. Operație dintre cele mai grele, în cursul căreia se pierde, de regulă, foarte mult sînge, drept pentru care, bolnavul avînd o grupă sanguină mai puțin obișnuită, AB 4 pozitiv, se apelează la voluntari. La I.C.S.I.T. și la întreprinderea „23 August", se prezintă imediat 120 de donatori, tovarăși de muncă ai suferindului, de la care se colectează 11 litri ;

la 26 ianuarie, are loc operația. Intervenția durează mai bine de 5 ore. Ea reușește grație măiestriei unei echipe medicale valoroase, avîndu-l în frunte pe eminentul chirurg Constantin Arseni ;

la 8 februarie, sub semnătura colaboratorului Ioan Roșca, revista „Flacăra" publică un reportaj pe tema luptei pentru salvarea vieții lui A. L., oferind cititorilor minunata pildă de solidaritate umană a colectivelor de muncă de la I.C.S.I.T. și „23 August" ;

la 17 februarie, perioada postoperatorie fiind trecută cu bine, fără complicații, bolnavul este transferat în secția de recuperare a Clinicii de neurochirurgie, fișa medicală notînd diagnosticul — citățm exact, folosindu-ne de datele din dosarul 115/6549 — de „hemiplegie stîngă după accident vascular cerebral hemoragic prin angiom parietal drept rupt, cu hematom intraparenchimatos operat". Inginerul Anton Leonte, marca 101. matricolul 1 de la I.C.S.I.T., devine bolnavul de la rezerva 1, fiind luat sub observație de medicul Ioan Tudor, șeful secției, și de kineziterapeuta Paula Minea. Începe dificila operație de recuperare ;

la 9 martie, aflăm din foaia de observație, bolnavul se ridică și face cîțiva pași, cu sprijin. Elementele depresive, caracteristice unei asemenea maladii, sînt pe cale să se șteargă ;

la 13 martie, în jurul prînzului, lui Anton Leonte i se face rău în sala de gimnastică. Doctorul Ioan Tudor este chemat de urgență și hotărăște trimiterea bolnavului în salon, la orizontală. Cîteva minute mai tîrziu, în jur de 12,45, A. L. încetează din viață, examenul anatomopatologic, efectuat de medicul Ion Carp, șeful laboratorului de specialitate, descoperind un infarct miocardic. În foaia de observație, la rubrica ieșiri, apare cauza morții : insuficiență cardiorespiratorie acută.

★

— Tovarășe doctor Ioan Tudor, vă mai amintiți de Anton Leonte ?

— Firește. Moartea lui a venit ca din senin și a făcut multă vîlvă în secție. Personal, nu mi-a fost ușor.

— De ce ziceți că a venit ca din senin, de ce ziceți că nu v-a fost ușor ? În ce sens ?

— Cine s-ar fi așteptat ca el să moară cît ai bate din palme ?!

— Uneori se moare chiar mai repede decît ai bate din palme, dar asta e, firește, o altă poveste. Tovarășe doctor, avusese Leonte ceva necazuri cu inima ?

— Cred că nu. Cu toate astea, după deces, soția sa mi-a mărturisit că bolnavul avea obsesia morții prin infarct.

— Explicabilă cum ?

— Dacă nu mă înșel, tatăl său fusese cardiac.

— De ce doar credeți ? Sînteți medic. De ce nu știți precis ?! Ați cercetat cînd a fost adus în secția de recuperare care era starea aparatului cardiovascular al bolnavului, care era capacitatea lui de efort, cît de mult îi putea fi solicitată inima ?

— Literatura de specialitate deține o sumedenie de date cu privire la riscurile care însoțesc recuperarea.

— Tocmai de aceea literatura de specialitate consfințește că nu este permisă începerea activităților de recuperare, bazate în special pe eforturi fizice, fără evaluarea potențialului și a stării clinice a aparatului cardiovascular. Ce știați dumneavoastră despre starea inimii bolnavului Leonte ? Cum ați stabilit la ce eforturi fizice putea fi ea supusă în sala de gimnastică ?

— Leonte era într-un progres neurologic evident. Ajunsese să meargă într-un timp relativ scurt, firește, cu sprijin.

— Progresul neurologic nu i-a ajutat bietului om la nimic ! Starea inimii, la care nu faceți nici o referire, agravată probabil de exercițiile de gimnastică, a determinat accidentul fatal. Legat de asta, am dori să vă întrebăm cîte zile a stat Leonte în secția al cărei șef sînteți ?

— Din 17 februarie în 13 martie. 25 de zile.

— Clar. Cîte electrocardiograme i s-au făcut în acest răstimp, știut fiind că electrocardiograma de repaus și cea realizată în efort reprezintă un examen elementar în aprecierea rezervelor inimii și a eventualelor ei leziuni ? Ați dat vreo indicație, bazată pe constatări obiective, cu privire la limitele fizice pînă la care putea fi împins Anton Leonte ?

— Nu-mi amintesc. Electrocardiogramele trebuie să fie la dosar.

— Vreți să le căutați ?

— Mi-e teamă că dumneavoastră acordați un rol exagerat electrocardiogramei. Mijloacele de investigație din medicină au, din păcate, încă limite, poți să mori de infarct deși EKG-ul, făcut cu o zi mai devreme, n-a arătat nici o modificare ! Ce spuneți de asta ?

— Este posibil, în acest caz însă trebuie dovedit că s-au efectuat toate investigațiile și că ele n-au arătat nimic ! În procesul de recuperare, pe toată durata lui, e obligatoriu să cunoști exact capacitatea inimii bolnavului. Nu e părerea noastră, ci a specialiștilor, fermă, așezată pe temeiuri științifice. Altfel, vă întrebăm, pe ce date se întocmește programul diferențiat al fiecărui pacient ? Cu Leonte cum ați procedat ?

— Noi acordăm cea mai mare atenție clinicii. Leonte făcuse progrese însemnate.

— Situația aparatului cardiovascular nu intră în bilanțul clinic ?! Tovarășe doctor, ați găsit electrocardiogramele ?

— Nu sînt ! În ziua decesului, urma să-i facem un EKG la pat.

— De ce așa tîrziu ? Nu cumva efortul la care a fost supus a depășit puterile inimii sale ?

— Nu, tovarășe, în nici un caz.

— Pe ce vă bazați afirmația, odată ce vă lipsește orice dovadă riguroasă, odată ce în foaia de observație nu există nici o mențiune referitoare la starea aparatului său cardiovascular și nici vreo medicație pentru susținerea cordului ?!

— Nu se pune problema așa, ei ar fi murit de infarct oricum.

— Ziceați mai devreme că decesul lui Anton Leonte v-a cauzat unele neplăceri. Mai exact, spuneați că nu v-a fost ușor. De ce nu v-a fost ușor ?

— Pentru că, pe de-o parte, mi-a revenit sarcina ingrată de a da familiei vestea și, pe de alta, pentru că a fost nevoie să duc o serioasă muncă de lămurire cu Paula Minea, kineziterapeuta care l-a îngrijit pe Leonte. Era disperată, fiind la primul ei eșec.

— Tovarășe doctor, o ultimă chestiune. A fost oare moartea lui Anton Leonte un accident care nu putea fi prevenit ?

— Fără îndoială. Cu sau fără electrocardiograme se întîmplă același lucru !

— Sînteți convins ?

— Da.

★

Să ne fie iertat, dar considerăm că unui medic, unui adevărat medic, nu-i este îngăduit, la moartea oricărui om, și, cu atît mai mult, la cea a unui bărbat în puterea vîrstei ca Anton Leonte, să înlocuiască argumentele cu afirmații lipsite de suport științific și chiar moral. Firește, doctorul Tudor are dreptate atunci cînd susține că investigațiile medicale, analizele și probele au o limită, cea a aparatelor care le execută și cea a oamenilor testați, dar asta nu înseamnă că, în numele unui accident sau al cîtorva, le putem pune pe toate sub semnul îndoielii, că le putem ignora.

O asemenea mentalitate, de care doctorul Ioan Tudor nu pare străin, nu e decît anacronică și păgubitoare. Poate că viața lui Anton Leonte nu s-ar fi întîmplat astfel, dacă fostul director al Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică ar fi beneficiat de un proces de recuperare întocmit și condus cu știință și responsabilitate profesională. Dar lucrurile au stat, din păcate, altfel, de pe urma lui Anton Leonte rămînînd nu numai amintiri frumoase, ci și o familie îndoliată.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Noi sîntem din Maramú

Cel care încalcă legea și cel care-l ajută s-o facă

În general, repartiția mărfurilor, deci și a băuturilor alcoolice, se face, potrivit legilor comerțului nostru socialist, în baza unor repartiții planificate, care au în vedere o serie de factori obiectivi, ținînd de capacitatea unităților respective, posibilitățile de desfacere, respectarea unor proporții sortimentale etc.) precum și distribuirea cantitativă echitabilă a produselor între depozitele și magazinele de desfacere într-o perioadă dată.

În general, așa se face.

În particular, ne-am convins, se mai poate și altfel. Cum anume ? Simplu ! În mod preferențial. Adică pe alese (cînd e vorba de calitate) și cît mai mult (la capitolul cantitate). Cine poate beneficia de un asemenea regim ? Ei, aici lucrurile se complică puțin. Pentru a se bucura de repartiție preferențială gestionarul respectiv trebuie să întrunească niște condiții. În primul rînd, trebuie să fie necinstit, adică pus pe afaceri ilegale, în care scop să-și permită să riște **dînd** (mită) pentru a **obține**, mai întîi, marfă la discreție și apoi bani negri. În al doilea rînd, să-și găsească oameni dispuși să **primească** (foloase necuvenite), pentru a **da** (mărfurile de care gestionarul respectiv are nevoie). În sfîrșit, cea de-a treia condiție este puțin mai impersonală și presupune existența unei situații favorabile pentru realizarea tranzacțiilor de mai sus, de genul : lipsă de responsabilitate la nivelul organelor de conducere ale întreprinderii, control formal, îngăduință, ochi închiși, gusturi fine etc. După cum se poate lesne presupune, aceste trei condiții trebuie întrunite cumulativ pentru ca gestionarul doritor să se bucure de aprovizionare preferențială.

Gestionari dispuși să obțină beneficii în mod ilegal s-au găsit. Dintre ei să citățm pe Ștefănescu Gheorghe, Didin Ilie, Drăgan Ioan, Niculescu Radu, Dumitrescu Dumitru și alții. Cu toții personaje necinstite, puse pe căpătuială, lipsite de scrupule în materie de a înșela statul și pe cetățeni, în folosul lor material.

Să vedem însă cine sînt cei care le-au făcut jocul, care s-au lăsat mînjiți de oferta infractorilor și, profitînd de prerogativele funcțiilor încredințate de către conducerile întreprinderilor în care lucrau, de cele mai multe ori cu bună-credință, au intrat în hora fraudelor pe picior mare.

Unul dintre ei se numește Tudorache Leonida și, în perioada 1966—1978, a deținut funcția de șef de serviciu comercial la Întreprinderea comerțului cu ridicata pentru produse alimentare București. În calitatea pe care o avea, răspundea de încheierea și realizarea contractelor de vin cu furnizorii din țară, putînd să dea dispoziție și cu privire la cedarea unor cantități de vin către beneficiari direct de la furnizorii întreprinderii. Așa că, în situația că I.C.R.A. București nu putea ridica de la furnizori întreaga cantitate de vin contractată (nu avea mijloace de transport, nu avea forța de muncă necesară etc.), șeful de serviciu Tudorache Leonida elibera adrese de cedare a anumitor cantități de vin unor șefi de depozite. Cui anume ? Păi, procedînd în mod cinstit, ar fi trebuit ca aceste cedări să se facă în mod echitabil, ținîndu-se cont de acele condiții obiective de care aminteam la început. Numai că Tudorache Leonida nu era un om cinstit. El era un tip corupt, care s-a gîndit să facă din acest drept pe care i-l dădea funcția, o unealtă de negociere. Așa se face că, intrînd în contact cu șeful de depozit din Calea Griviței, pe numele său Ștefănescu Gheorghe, au ajuns repede la înțelegere, fiecare obținînd ce-și dorea : gestionarul vin cît mai mult și mai bun, ca să aibă ce dilua și aranja, iar șeful de serviciu bani și alte foloase materiale. În perioada 1974—1978, Tudorache Leonida a primit de la Ștefănescu Gheorghe, în schimbul cedării unor importante cantități de băuturi, peste 21 000 lei, plus 150 litri de vin.

Un alt client al lui Tudorache a fost șeful de depozit Didin Ilie, de la care acesta a luat suma de 2 000 lei și 20 kilograme de vin. Afaceri asemănătoare, Tudorache a realizat și cu Drăgan Ioan (șef depozit vinuri în cadrul I.C.L. Alimentara sectorul 1), precum și cu Niculescu Radu (depozitul din strada Goldfaden nr. 1).

De menționat că Tudorache nu aștepta „darul" gestionarilor pe care îi servea, așteptînd, cum se zice, mila acestora, ci el pretindea mită de la aceștia, în mod direct, fără jenă, pentru fiecare adresă de cedare dată.

Gafița Ileana era subordonata lui Tudorache Leonida și avea calitatea de merceolog principal în serviciul condus de acesta. Drept pentru care ea se ocupa de urmărirea realizării la timp a contractelor pentru vin încheiate de I.C.R.A. cu I.A.S.-urile producătoare. Cunoscînd în orice moment situația realizării acestor contracte, Gafița Ileana știa și ce cantități de vin pot fi cedate către beneficiari, ba era pusă să și întocmească adrese de cedare. În aceste condiții, tovarășa merceolog — fatalitate ! — l-a cunoscut pe Ștefănescu Gheorghe, care i-a cerut să-i înlesnească aprovizionarea preferențială cu vin. Gafița Ileana, sex slab și fire sensibilă (la atenții), n-a putut rezista unei asemenea oferte, și inspirîndu-se, probabil, și din activitatea șefului ei, a început să emită, contra unor consistente sume de bani, adrese de cedare, în beneficiul lui Ștefănescu, iar mai tîrziu și al lui Niculescu Radu. Cu aceste adrese, Gafița mergea la semnat la șeful serviciului comercial și la directorul comercial, iar de multe ori, nemaiobosindu-se să facă drumul, ea semna pentru primul, iar acesta pentru director. Deși aceste hîrtii de cedare erau adresate către I.C.L. Alimentara 8, Gafița Ileana le dădea personal gestionarilor respectivi, care obțineau apoi de la întreprinderea lor o delegație și se duceau să-și ridice vinul. În cei 5 ani cît a fost merceolog la serviciul comercial al I.C.R.A. București, Gafița Ileana a primit drept mită, pentru aceste servicii peste 50 000 lei și alte bunuri materiale.

În sfîrșit, al treilea personaj din galeria corupției se numește Ichim Vasile, șeful serviciului aprovizionare — desfacere — transport din cadrul I.A.S. Cotești. El era cel care elibera dispozițiile de livrare cu care diverși beneficiari ridicau vin de la cramele aparținînd întreprinderii. Printre unitățile care se aprovizionau de la I.A.S. Cotești se numărau și I.C.R.A. București, ca și I.C.L.-urile Alimentara din sectoarele Capitalei în care lucrau Ștefănescu Gheorghe, Didin Ilie, Niculescu Radu, Dumitrescu Dumitru și Drăgan Ioan. Iată așadar cum cercul vicios se închide, cuprinzînd în el aceleași personaje corupte, aceiași infractori versați, pușî, cu orice preț, pe căpătuială.

Pentru a li se emite dispoziții de livrare către crame (cu ai căror gestionari întrețineau relații de afaceri), precum și pentru a obține cantități de vinuri în plus față de contractele existente, sus-numiții l-au mituit pe Ichim Vasile (care a acceptat fără fasoane tratamentul) cu diferite sume de bani și bunuri materiale după cum urmează : Ștefănescu Gheorghe — 30 000 lei ; Didin Ilie — 10 000 lei ; Niculescu Radu — 6 000 lei și o verighetă de aur : Dumitrescu Dumitru — 3 500 lei ; Drăgan Ioan — 2 000 lei.

Cam aceasta este povestea unor aprovizionări preferențiale cu vin a cîtorva gestionari infractori, care astfel ajutați (ca și în alte moduri) au reușit să pună la cale afaceri care le-au adus drept beneficiu sume mari de bani necinstiți. Personajele corupte prezentate sînt, după cum s-a văzut, individizi care, într-o anumită perioadă au deținut funcții de răspundere, funcții despre care s-a dovedit că nu le meritau și de care s-au servit, împotriva principiilor stabilite în societatea noastră socialistă, pentru a obține, la rîndul lor, foloase necuvenite. Morala este simplă : funcțiile de răspundere nu se încredințează oricui și oricum, la ele au dreptul numai oamenii cinstiți, devotați societății noastre, care au calități pentru a le obține. Iar cei care dau dovadă de indolență și nepăsare ori de rea intenție și numesc în asemenea funcții infractori, să răspundă !

VALERIU RÂMNICEANU ■
ION CHILOM ■

Aflăm în ultimul moment că în cazul celor de mai sus justiția și-a spus cuvîntul ; au fost condamnați la închisoare : Ichim Vasile — 5 ani și 6 luni, Tudorache Leonida — 3 ani și 10 luni și Gafița Elena 5 ani (pedeapsă grațiată conf. Decretului 115).

Cînd două întreprinderi nu colaborează, vina rebuturilor o poartă amîndouă

La Sfîntu Gheorghe, ca și în alte orașe ale țării, se dezvoltă noi capacități industriale. Faptul în sine nu mai poate mira pe nimeni, deci nici pe autorul acestor rînduri, care — totuși — și-a propus să vadă cum aceste unități își îndeplinesc sarcinile mai cu seamă în perioada lor de consolidare și în ce măsură alte întreprinderi mai vechi și mai puternice, cu un rol de „protectori", îi ajută pe cei aflați la început de drum. O chestiune economică, bineînțeles, dar nu în mai mică măsură și de loialitate, de etică profesională, industrială, pentru că o astfel de etică trebuie să existe. Cercetînd documentele aflate la Inspectoratul județean de stat pentru controlul calității produselor Covasna, cu sediul la Sfîntu Gheorghe, am constatat că Întreprinderea de mașini, agregate și subansamble auto (I.M.A.S.A.) din această localitate în al cărei profil productiv intră scule de filetat, diverse piese auto, subansamble — ca prize de putere a cutiilor de viteze, saboți de frînă, diverse piese din tablă ambutizată, carcase turnate pentru electromotoare etc. — nu reușește să obțină indicii de calitate necesari.

Care să fie explicația neregulilor înregistrate în registrele I.G.S. Covasna ? Cum trebuie interpretat refuzul, adesea masiv, al produselor trimise de I.M.A.S.A. la Uzina de autocamioane Brașov ?

Pînă a da răspunsul, voi adăuga că numai în cursul lunii martie a acestui an I.A.Bv. a respins 2 050 bucăți capace pentru cutiile de viteze, iar I.P.A. Sibiu, în februarie a refuzat 1 860 bucăți flanșe produse tot la Sfîntu Gheorghe. La 15 martie a.c., din reperul 8932508/0005 s-au livrat Brașovului 480 de bucăți. Toate au fost respinse. Din cele 400 de piese avînd reperul 8932106.0004 nici una nu a fost acceptată de același beneficiar.

Deși nouă, pe harta economică a județului Covasna, I.M.A.S.A. nu a fost utilată cu alte mașini decît cele aduse de la Întreprinderea de autocamioane Brașov. Este, prin urmare, vorba despre un transfer de utilaje și produse. Mai mult decît atît : e vorba și de un transfer de oameni ! Deci : aceleași mașini, aceiași oameni strămutați cu numai 30 de kilometri, nu mai reușesc să realizeze produsele obținute în fosta fabrică de unde au plecat.

O primă observație este următoarea : la I.M.A.S.A., ordinea intrării în funcțiune a unor secții nu a ținut seama de logica procesului productiv, în sensul că în loc să fie asigurată, cu precădere, după realizarea investiției, punerea pe picioare a sculăriei, a mecanicului șef, a depozitelor și magazilor, s-a început cu sfîrșitul, adică secțiile direct productive, aceasta pentru că, cel puțin aici, planificarea a fost una, iar realitatea alta. A rezultat o lipsă acută de S.D.V.-uri, și, firesc, incapacitatea tehnică a reparării mașinilor-unelte, de înlocuire la vreme a sculelor uzate. Rebuturile sînt astfel explicate, însă adevăratul miez al problemei este cu totul altul : întreprinderea despre care scriu a preluat, prin transfer, liniile tehnologice de la Brașov, împreună cu produsul respectiv.

În ce stare au fost preluate liniile respective ?

Verificînd procesele verbale de predare-preluare găsesc consemnate grade de uzură mari de 40, 50 și chiar 80 la sută, atît pentru mașinile de la Rîșnov cît și pentru cele de la Brașov.

Cum se împacă controlul de calitate de la I.M.A.S.A. cu normele Inspectoratului de stat județean pentru controlul calității?

Nu se împacă. Corespondează. Pentru că, C.T.C.-ul din întreprindere este subordonat I.G.S.-ului doar metodologic, nu și economic. I.G.S.-ul recurge la amenzi, iar fondurile de care dispune I.M.A.S.A. vin din altă parte. Conducerea întreprinderii din Sfîntu Gheorghe a procedat, totuși, cu destulă ușurință atunci cînd a acceptat să preia utilaje deteriorate de la alte unități, mai ales că știa precis că nu dispune de o sculărie proprie și de o secție mecanic șef care să poată interveni operativ pentru remedierile necesare. S-a creat, drept consecință, un întreg și greoi lanț de relații între furnizor și beneficiar, deoarece, pe vremea cînd piesele se realizau la Brașov „conflictul" se consuma între o secție și alta ale aceleiași uzine, comunicarea ca și remedierile putînd fi mai operative. Acum, reclamațiile iau o altă rută : pleacă de la Brașov și ajung la Sfîntu Gheorghe via... București !

Toate aceste evenimente se petrec în cadrul unuia și aceluiași minister, cel al industriei construcțiilor de mașini. Reflex apare întrebarea : ce măsuri a luat forul respectiv ? Sesizat tocmai de ceea ce se petrece la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe, a emis un ordin : întreprinderea care cedează linii tehnologice este obligată, după stabilirea gradului de uzură a acestora, să execute remedierile necesare tuturor utilajelor, S.D.V.-urilor, aparatelor de măsură și control, iar fișele de măsurători ale produselor să fie întocmite de către C.T.C. împreună cu I.G.S., după care, printr-un proces verbal, să plece la întreprinderea către care sînt cedate certificîndu-se atît starea mașinilor și a celorlalte cît și faptul că ele pot asigura nivelul calitativ al fabricației de serie, reparațiile căzînd în sarcina unității care cedează linia tehnologică și fabricația.

Cine este prima vinovată : uzina care predă ori cea care primește ? Aparent, cea de-a doua. În realitate, prima, deoarece produsele îi revin și ei trebuie să fie interesată ca ele să corespundă. Aceasta nu înseamnă că I.M.A.S.A. poate fi indiferentă față de calitatea mașinilor intrate în dotarea ei.

Peste toate cele spuse pînă acum, și care țin, poate, de o teorie a bunelor relații, apar, în cazul de la Sfîntu Gheorghe, și alte aspecte destul de ciudate : uneori, în urma rebutării produselor sale, specialiștii se depiasează la Brașov, caută piesele respective și nu le găsesc, pentru că, deși necorespunzătoare, au fost totuși montate pe autocamioane ! ! ! Și încă ceva : rebuturile aduse de la aceeași întreprindere nu au fost, de fapt, produse la I.M.A.S.A., fapt evident, întrucît unele sînt gata... vopsite. Cum este posibil ? Este, deoarece la I.A.Bv. mai există, încă stocuri de piese rebutate încă de acum cîteva luni, cînd erau produse la Brașov, și oamenii de acolo le expediază celor din Sfîntu Gheorghe subțiindu-și cantitățile proprii de rebuturi. Chiar cu o zi înaintea documentării la I.M.A.S.A. sosise de la Brașov o dubă, însoțită de un delegat, dispus să ridice piesele în starea care erau, deși fuseseră respinse de controlul de calitate ! Am văzut și o fișă prin care reprezentantul uzinei brașovene, sosit în timpul nopții la Sfîntu Gheorghe, ridicase piese despre a căror calitate serviciul respectiv nu se pronunțase încă ! S-a stabilit că tovarășul Dumitru Trofin, merceolog la I.A.Bv., falsifică-se, pur și simplu certificatul de calitate al unor capace de cutii de viteze, act ce nu era semnat de cei în drept s-o facă. Consecința ? Sancționarea cu... avertisment ! a tovarășului Trofin ! Mi se pare cam puțin... Data la care s-au ridicat piesele : 25 XII 1978. Numărul certificatului de „calitate" : 5799/25 XII 1978. Neștampilat. Nesemnat. Interesant apare și faptul că o altă întreprindere brașoveană, reputată pentru calitatea produselor sale, mă refer la cea de tractoare, nu a rebutat nici o piesă executată la Sfîntu Gheorghe !

Ce a întreprins I.G.S. Covasna în fața acestei situații ? A întocmit un material prin care obligă întreprinderea din Sfîntu Gheorghe să reomologheze întreaga tehnologie de fabricație a unor piese, să precizeze gradul de uzură al mașinilor, S.D.V.-urilor și să se decidă dacă, în condițiile, date, se mai poate asigura stabilitatea producției, acțiune recomandată în baza Legii nr. 7/1977 privind calitatea producției și a Decretului 21/1954, și consemnată în procesul verbal nr. 30 din 22 XII 1978. Dar conducerea I.M.A.S.A. nu a întreprins nimic pînă acum, nu există un plan de măsuri destinate să rezolve starea de fapt necorespunzătoare. Termenul acordat pentru încheierea acțiunii a fost depășit de la 15 III a.c. Totuși, ing. Mihai Csere, șeful laboratorului C.T.C., de la I.M.A.S.A., afirmă că există un plan de măsuri pentru înlocuirea S.D.V.-urilor cu grad înaintat de uzură.

Stau de vorbă cu maistrul Iuliu Denes, din comuna Vîlcele, jud. Covasna (la numai 7 km de Sfîntu Gheorghe), om cu o înaltă calificare și care revine acasă, de la Brașov, după mai mulți ani. Omul știe multe, dar nu este dispus să vorbească decît puțin. Recunoaște că a avut necazuri cu mașinile aduse de la I.A.Bv. Părerea sa este aceea că sub nici un motiv I.M.A.S.A. nu poate livra produse de slabă calitate. „Cu cei de la Brașov sau fără ei, noi trebuie să ne punem pe roate. Nu putem aștepta doar de la alții. Nimeni nu ne iartă dacă dăm rebuturi". Are perfectă dreptate, numai că remedierile începute acum, destul de timid, se vor repercuta, încă, asupra calității.

De la Brașov se pretinde o planeitate, la unele piese, de 2 sutimi și maistrul știe că nici la I.A.Bv. nu se obținea acest parametru, astfel că s-a ajuns la un consens, adică la o derogare, ceea ce nu i-a împiedicat pe cei de la uzina „mamă" să respingă, în continuare, piesele care nu respectau planeitatea de 2 sutimi... Trebuie spus, că „aranjamentul" amintit ocolea legea calității.

La I.A.Bv. stau de vorbă cu inginerul Oancea, șeful laboratorului C.T.C., spunîndu-i toate cele constatate la Sfîntu Gheorghe. Interlocutorul este un om sigur pe el, urmare a marii sale experiențe, a conștiinței că întreprinderea unde lucrează de multă vreme, „stă" pe producții majore, astfel încît întreaga sa atitudine degajă o siguranță de sine contagioasă, dar care îl instalează la o mare distanță față de problemele „mărunte" ale celor de la Sfîntu Gheorghe.

— Nu-i greu de înțeles, îmi spune tovarășul Oancea. Pînă nu demult, oamenii de acolo au cultivat cartofi și varză și acum sînt puși să realizeze piese sofisticate. Le-am dat ajutor (oameni și tehnologii), dar înțeleg că este greu pentru ei. Sînt sigur că vom începe să primim piese bune cît de curînd. Ei nu cunosc încă importanța produsului pe care-l fac. Uită, uneori, să dea o gaură la un capac. Pentru mine este rebut. De multe ori, facem remedierile pe loc, în secțiile noastre. Dar, la noi, la „Steagul roșu", există un obicei : cînd dăm afară un produs oarecare sîntem foarte exigenți. Îi vrem de foarte bună calitate. Îi somăm cu telexuri, cu telefoane, să vină aici, să discutăm. Mergem și acolo, pentru a-i îndruma. Pentru a-i face să priceapă ce este important. Au încercat să ne atace, atunci cînd au văzut și ei unele defecțiuni la piesele noastre. Am acceptat. Consider că nu este vorba despre rea-credință, ci despre lipsă de exigență. Vă spun că încă nu am dat în fabricație repere complexe la Sfîntu Gheorghe tocmai din aceste motive. Capacul ăsta de cutii, cînd îl făceam noi n-aveam dureri de cap. Acum avem numai probleme. Mă gîndesc că ei vor trebui să preia cutia de viteze integral, care este cel mai complex ansamblu al unui autocamion. Utilajele nu-s grozave, este adevărat, dar vă rog ca-n ziar să le scrieți altfel, să lăsă totul ca lumea... Așa este, cum spuneți : am refuzat un lot întreg de piese, deși le-am controlat prin sondaj. Dacă am găsit 10 proaste, le-am dat toată cantitatea înapoi. Sortarea s-o facă ei ulterior, ori aici, ori la ei. Cînd sîntem presați sortăm cu oamenii noștri tot lotul. Dacă furnizorul nu-și trimite delegații, le restituim marfa. Alteori, facem aici rebutarea și reparăm în contul lor, urmînd ca în limita sumelor rezultate să ne dea altceva. Sînt și cazuri în care produsele lor devin materie primă pentru alte secțoare ale noastre. Nu exclud posibilitatea ca unele piese într-un totul necorespunzătoare să ajungă pe mașini. Avem aici peste 25 de mii de oameni care nu pot sta degeaba. Dar, vă asigur, după remedierile necesare. Pe poarta uzinei noastre nu iese marfă fără calitate ! Nu exclud nici faptul că unele piese din stocurile noastre au putut ajunge acolo, dar sînt cazuri izolate. Ca uzină „mamă", cum ați spus, le dăm de lucru, avînd grijă să consemnăm reperele, cu cel puțin o lună de zile mai înainte de a mișca mașinile de pe fundații. Avem, prin urmare, grijă de ei...".

Cred, cu toată capacitatea de convingere pe care o poate insufla un om ca inginerul Oancea, că lucrurile nu stau chiar așa. Mai curînd, reiese că raporturile dintre Întreprinderea de autocamioane Brașov și cea din Sfîntu Gheorghe nu au fost așezate, de la început, pe bazele unui interes major și comun, că aceste raporturi nu-s deloc frățești, de colaborare și întrajutorare. Uzina de la care s-a transferat o linie de producție a căutat să scape de balastul unor tehnologii învechite și uzate, atît fizic cît și moral, răsuflînd ușurată, cu un fel de satisfacție, care n-o onorează. Mai ciudat este că, în continuare, beneficiara unor piese rebutate din a căror cauză poate suferi, în ansamblu, producția, rămîne tot I.A. Brașov.

EMANUEL VALERIU ■

Mîndre mașini, mîndri bărbați forestierii Maramureșului

Din nou despre restaurantele cu autoservire

La „Rapid" lucrurile nu stau deloc splendid, la „Splendid", mai rău ca la „Rapid"

La 21 (douăzeci și una) de mese stau oamenii care beau, care au la activ, după starea euforică în care se află, mai multe sticle cu bere ; alții au depășit starea de normal și au intrat, se vede, în cea de ebrietate : vorbesc tare, spun vorbe deșucheate, alteori dure, înjură și fumează, fumul îl poți tăia în felii, e zăpușeală. Doar la patru mese, cei flămînzi mai încap să mănînce. Mulți se plimbă cu tăvile cu mîncare printre mese, nu află un loc unde să se așeze, cheflii dau peste acestia din urmă, ciorba face valuri, gata-gata să dea peste margine. Stăm și privim uluiți în jur : pe firmă scrie „Restaurant cu autoservire «Rapid»", strada Calea București nr. 15 — municipiul Craiova. Dar în interior este altceva decît ceea ce scrie pe firmă. Băutura se vinde, dar mîncarea, la ea acasă, nu are loc la masă : conform borderoului centralizator, rezultă o vînzare zilnică de bere în valoare de 10 000 lei, în timp ce producția proprie, mîncarea adică, se vinde în valoare doar de 3 000—4 000 lei.

— Mie mi-ar conveni mult, zice Dumitru Popa, bucătar-șef, de 12 ani în meserie, să vînd preparatele pe care le gătesc zilnic. Dar după cîte constatați și dv., nu pot din cauza băuturii, deși aici nu este restaurant în care să se bea sau numai să se bea.

La bucătăria „Rapidului" sînt încadrați șase oameni. Dar aceștia prepară și vînd mîncăruri, am văzut, doar de 3 000 lei pe zi. Bucătarul șef, profund nemulțumit de această stare de lucruri, ne mărturisește că ar putea găti și vinde preparate culinare în valoare de peste 10 000 lei pe zi. În felul acesta și-ar putea realiza și unitatea planul, pentru că, deocamdată, nu-l realizează : „din cele 18 000 lei, plan zilnic, realizăm cam 12 000 lei. Cum să facă planul dacă se vinde numai bere ?" se întreabă bucătarul șef, ne întrebăm și noi. Conform planului meniu, la 14 martie a.c., data raidului nostru, s-au preparat 34 de sortimente, gustări și salate, preparate din legume și carne, din pește, ceea ce probează capacitatea oamenilor de la bucătărie.

— Care este soluția ? am vrut să-l întrebăm pe responsabilul unității, Gheorghe Mitrită.

Responsabilul însă nu-i de găsit. Are program, citim pe un carton afișat la vedere, de la orele 6 la 14. În rest nu-l mai interesează ce mai e prin unitate.

Ne continuăm raidul la restaurantul cu autoservire „Splendid", restaurant care, din păcate, nu arată tocmai splendid. Șefa unității abia s-a întors la program, după o lună de soitalizare. S-ar fi cuvenit ca una dintre bucătărești sefe de aici să preia conducerea și să întrețină curățenia, să respecte sugestiile clienților, să controleze întreaga activitate a unității, inclusiv prezența la program. De ce ? Pentru că, după condică, lucrătorii acestei unități lipsesc cu duiumul : conform semnăturilor din condică, la 13 martie a.c., au venit la program doar două lucrătoare. În alte zile, șase sau șapte. Să acceptăm faptul că la „Splendid" condica de prezență este o cenușăreasă, dar faptul că forța de muncă de aici nu se folosește eficient este dovedit de lipsa de curățenie : la subsol stagnează apele menajere. În registrul unic de control organele care au vizitat unitatea recomandă cam aceleași și aceleași lucruri. Salubrizarea spațiilor de producție și a curții, curățenie. E aproape jenant ca acolo unde, lucrează 21 de femei, gospodine credem, să lipsească tocmai curățenia. Sîntem de acord cu faptul că unitatea este lipsită de o funcționalitate optimă, dar nu putem ignora realitatea, anume că fiecare echipă de control recomandă curățenie. Pe de altă parte, la „Splendid" se ignorează recomandările și sugestiile oamenilor muncii care mănîncă aici : mulți dintre consumatori sesizează faptul că la bucătărie se gătește foarte sărat, deci foarte nesănătos, se folosesc rîntașurile.

Am fost informați că, sub îndrumarea Consiliului județean de control muncitoresc, au fost constituite trei brigăzi care au verificat modul în care se aplică în practica unităților de alimentație publică Programul de măsuri privind îmbunătățirea activității comerciale în alimentația publică, precum și pregătirea unităților pentru sezonul de vară : au fost verificate, am aflat, peste 120 de unități, unități reprezentative, sub aspectul respectării normelor igienico-sanitare, al funcționalității unităților, al folosirii eficiente a suprafețelor comerciale, dezafectarea unor suprafețe, asigurarea protecției prin frig a materiei prime și produselor alterabile. În general s-au constatat și lucruri bune, dar și deficiențe, unele de natură să ducă la închiderea unor unități. Aceste constatări vor constitui, aveam să aflăm de la economistul Dumitru Văduva, din cadrul biroului plan-dezvoltare al întreprinderii, tot atîtea obiective de lucru pentru responsabilii unităților vizate, pentru conducerea întreprinderii. Cum noi am vizat doar activitatea cîtorva unități de autoservire, sperăm că lucrurile aici nu vor întîrzia să se îndrepte. Mai ales că, linii de autoservire cum sînt cele de la restaurantele „Viitorul", din zona muncitorească „Electroputere", responsabili Elena Popescu și Viorel Ionele, de la restaurantul „Feroviarul", din gară, responsabili, Marin Cazan și Ștefan Urziceanu, aliele pe care le-am vizitat, dovedesc din plin că liniile de autoservire pot deveni, cele care deocamdată nu sînt, bucătării publice veritabile. În care consumatorii, noi toți, să găsim preparate bune, diverse, igienic și civilizat servite.

N. GRIGORE ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Echinocțiu de primăvară la mina Herja

A plouat toată ziua, mărunt și insistent, cu picături reci, de ploaie de toamnă. E ora 23,30 și în curtea minei Herja așteaptă să intre în schimb o masă tăcută de oameni. Din tunelul minei ies scurtînd din ochi, pocnindu-se unele de altele la orice oprire, ultimele vagonete cu minereul scos de cei din schimbul trei. Elisabeta Mureșan adună dintre bulgări tari de minereu mărcile care înregistrează producția. Apoi, prin același tunel luminat, la intrarea căruia scrie, așa cum era de așteptat, „noroc bun", pătrund în întunericul nopții și în ploaia de afară ființa dintre ultimii mineri care au străbătut stîncile din subteran, Ilie Ioan, Ion Bărbos, Cornel Man, cu căștile pe cap, cu fețele murdare, legănîndu-și lămpile portative, salutîndu-se în treacăt cu cei care urmează să le ia locul în adîncuri, schimbînd cîte o vorbă cu ei, grăbindu-se să ajungă cît mai repede la garderobă, să se spele și să plece acasă.

— Tot mai plouă ?

— Tot.

Rareori se aude cîte un „noroc bun". Mai des se spune „sară bună".

— Ce-ai făcut azi, Ion Orha ?

— 50 de găuri pe care le-am pușcat, lămurește poate umăr omul și-și vede de drum.

E o noapte fără cer, numai cu o apă care se năpustește asupra noastră de pretutindeni.

— Ce faceți aici ? De ce nu stați în cabinet ? o întrebăm pe sora medicală Mioara Tomozei.

— Îmi place să-i văd cum ies de acolo...

Cineva anunță cu glas infundat :

— Mai vine o locomotivă — și într-adevăr, tată că se apropie hurtuind ultima garnitură adusă la suprafață de Paul Lendeschi.

— Băieți, haideți acum, spune altcineva din masa aceea cețoasă de oameni, vreun maistru sau vreun șef de echipă, și mineri, după ce se scuturâ de apa care le-a udat veșmintele, ca și cum ar trebui să intre într-un loc privilegiat ce trebuie ocrotit, se înșiruie și intră în galeria principală, lungă de un kilometru, ținîndu-se pe lîngă peretele din stînga, în timp ce din sens contrar vin pășind pe traversele îngustei linii ferate ultimii maiștri de schimb, Ion Mărcu și Vasile Lupșa, raportînd în cîteva cuvinte ce lucrări au executat și că totul e normal.

Se-aud vorbe rostite repezit. Fără înfloriturî. Comunicînd esențialul.

— Plouă ?

— Plouă.

Ora 24

Intrăm și noi în mină însoțiți de inginerul Dumitru Grigor și subinginerul Nicolae Ilieș. Am fost pînă acum în mai multe mine și s-ar părea că nimic n-ar avea ce să ne surprindă. Trebuie să recunoaștem însă că n-am coborît niciodată în tolul nopții și nici n-am putea citi despre ceea ce fac cei din „schimbul de întreținere", cu sarcini deosebite de cele ale minerilor care minuiesc perforatoarele. Ni se pare firesc să scriem și despre acești oameni a căror muncă este la fel de eroică precum și cea a colegilor, ba, mai mult, presupune o și mai mare responsabilitate.

Ora 0 și 15

Poposim într-o sală a sectorului 1 unde se face apelul de intrare și cel de ieșire. Aici aflăm cîteva detalii în legătură cu mina Herja despre care există date certe din 1600, ea fiind totuși mai veche. Mina este străbătută de galerii ce poartă numele de Ioachim, Clementina, după cei care au descoperit filoanele și le-au săpat. Într-o vreme se ajunsese ca exploatarea să se facă pe 16 nivele, însă în scopul unei mai bune organizări a producției aceasta s-a concentrat numai în patru nivele. O astfel de măsură a înlesnit o mai bună delimitare a sectoarelor de muncă, mecanizarea și automatizarea producției, cu consecințe imediate și vizibile în ceea ce privește randamentul de exploatare a zăcămîntului.

Sala de apel în care ne găsim se află la orizontul O — ceea ce reprezintă cota 380 de la nivelul mării. Mai sînt încă 220 de metri pînă la suprafață, unde se află o pădure de stejari și de fagi, zbuciumată probabil acum de rafalele de ploaie. Sau poate nu mai plouă !

80 de oameni trebăluiesc acum prin galeriile minei, aducînd materialele necesare producției, reparînd instalațiile defecte și întreținînd utilajele pentru a le asigura o funcționare ireproșabilă. Pînă la ora 6 cînd vor intra cei din schimbul întîi, orice neregulă ivită la vreun utilaj trebuie să fie remediată. De aceea mișcarea oamenilor pare dirijată de un mecanism perfect pus la punct. Nici un gest în plus în afara celor strict necesare, totul e executat cu o mare rigoare și precizie. Și totodată cu o mare responsabilitate. Viața celor cărora le pregătesc locul de muncă depinde de conștiinciozitatea cu care ei execută lucrările. Pînă în zori a mai rămas puțin timp și orice moment de zăbovire inutilă înseamnă o operațiune nefăcută și deci o stagnare în producție.

Dar chiar, cît e ora ?

Ora 0 și 50

Să recapitulăm. Sub noi se mai află nouă nivele. Deasupra noastră încă șase. Și numai pe patru dintre ele se lucrează. Dar pentru ca totul să fie în deplină siguranță se curățează acum fiecare nivel în parte. Electricianul Gheorghe Văleanu vorbește despre releul pe care îl are în grijă și care atunci cînd undeva apare o scurgere de curent la pămînt decuplează automat instalația electrică.

Ora 0 și 55

Lăcătușul și magazinerul Alexandru Bundă ascute la polizor vidii pentru perforatoare. În general, are de ascuțit între 80 și 150. Pînă acum a ascuțit 5. În această noapte de echinocțiu mai are de ascuțit 83.

Ora 1 și 5

Nicolae Breban face controlul cablului de la mașina de extracție. E un cablu solid, care în aparență n-ar avea nevoie de nici un control. Totuși are. Între Nicolae Breban și cineva dintr-un alt colț al minei e stabilit un cod de semnale. O bătaie scurtă — oprește. Două bătăi scurte — cu pîin în jos. Trei bătăi scurte — cu pîin în sus. Și așa mai departe. Totul nespus de exact. Ca într-un joc în care se plătește scump orice greșeală.

Ora 1 și 15

Ioan Irimuș face revizia la instalația electrică a mașinii de extracție. Verifică relee, contactoare.

Ora 1 și 20

Plecură din tavan, poate un semn că ploaia n-a încetat afară. Mergem mai departe prin mină. Gavrilă Tănovan, Iosif Feldman și Iosif Rusuli controlează milimetru cu milimetru cablul cu care se coboară în subteran colivia. Cînd sînt gata ne fac semn să intrăm. Colivia se prăbușește în gol cu o viteză de 8 metri pe secundă.

Ora 1 și 30

Ajungem la orizontul —3 unde Simion Turda verifică o pompă.

Ora 1 și 35

Din nou în ascensorul minei. Ne oprim la orizontul —8. O scurtă inspecție efectuată la lumina lămpilor și pornim mai departe.

Ora 1 și 45

Am ajuns la orizontul — 9. Adică la 25 de metri deasupra nivelului mării. Ieșim cu greu din colivie din pricina apei care s-a strîns, atingînd o jumătate de metru. E pornită o pompă care o va evacua în cîteva ore.

Ora 1 și 55

Din nou la orizontul O. Colivia începe să transporte acum tot felul de materiale.

De-abia acum întîlnim pe ultimul miner rămas de la schimbul trei. E Ioan Rusu 7. Șapte, pentru a-l deosebi de toți ceilalți Ioan Rusu care au mai trecut vreodată prin această mină. Stă lîngă niște vagonete încărcate cu minereu și așteaptă ca și aceștea să fie scoase afară.

Ora 2 și 5

Gheorghe Pop 81, de meserie electrician, a pus la încărcat bateriile și a dus toate locomotivele în stație.

Ora 2 și 20

Dumitru Grigor ne spune că pasionantă în meseria de miner este aparița permanentă a lucrurilor noi. Locul de muncă e într-o continuă prefacere, transformare. Conformația rocilor diferă, așezarea straturilor se modifică cu fiecare metru săpat mai adînc.

Ora 3

Ajungem la puțul orb nr. 2 unde îl întîlnim pe maistrul Ioan Breban 9. Un vuiet de roți ne vestește că au sosit vagonetele cu materiale. Mecanicul locomotivei lilipuțane este Dumitru Avram 4.

Ora 3 și 40

În pîntecele pămîntului, înfășurați în pale de abur cald, 80 de oameni pregătesc cu migală pentru tovarășii lor, toi ceea ce le trebuie pentru ca lucrul din zori să pornească în condiții normale. Munca lor pare mai puțin spectaculoasă decît cea din abataje, în praful stîrnit de perforatoare și pușcături. Dar cît de multe depind de rigoarea lucrului lor...

Ora 4 și 20

Ieșim din mină. În ploaie ne întîmpină Felix Stanek, șeful secției de prelucrarea minereului, ofițer de serviciu în această noapte de echinocțiu. Ne dezbrăcăm de hainele de protecție, ne spălăm și îmbrăcăm hainele noastre.

Ora 5

Inginerul Dumitru Grigor, plecat de 24 de ore de acasă, trece deasupra sub care e locul său de muncă, pentru a ajunge mai degrabă la căldura căminului său.

Ne depărtăm și noi de mina Herja înțelegînd că aici echinocțiul e o realitate cotidiană. Adică aici, mereu, în tot cursul anului, datorită unor oameni modești și simpli, vorbind cu greutate despre ei înșiși, dar mereu gata să pună umărul cînd e nevoie, ziua e egală cu noaptea în ceea ce privește munca și eroismul, responsabilitatea și lupta pentru a smulge zăcămîntului tot mai mult minereu.

Ploaia a încetat.

DRAGOȘ VILCEANU ■
P. SORIN ■
Fotografie de SZABO FRANCISC ■

Lemnul, blestem și măreție

O zi cu Vida Gheza

Vida Gheza, nu vă mai vedem de mult. Ce mai faceți ? La ce lucrați ?

— Ce-i drept, în ultima vreme nu am mai lucrat. Am fost foarte bolnav. După ce am muncit o viață-ntreagă, de dimineață pînă-n noapte, am ajuns să sculptez doar o singură oră pe zi. E foarte puțin. Vin medicii să-mi asculte plînsul inimii și spun că-i mult. Parcă-i un blestem al lemnului. Am lăsat secerișul pe care le mîngîi și le ascult în fiecare zi, să doarmă într-un colț al atelierului, și-n acea oră de trudă creatoare a zilei tai lemnul cu dalta. Dar e o deosebire ca de la cer la pămînt. Cînd cioplești cu securea simți cum ți se lipesc pe ea toate degetele, simți cum vine lemnul se scurge prin mîinile tale și dai așa în lemn pînă cînd inima prinde a tronc cînd ca toacă, să-ți spargă cosul pieptului. La cei 66 de ani ai mei, spre ea inima să mai asculte de mine și nu eu de ea. Acum, cînd e primăvară, cînd totul în jurul nostru e mai bun și mai blînd, mă simt și eu mai bine. Am început o mică sculptură de mari dimensiuni și proporții caracteristice acestui colț de țară, care este Maramureșul. Am început schițele și degrosarea lemnului la voievozii Dragoș și Bogdan, la Pintea Viteazul, la alte figuri legendare din basmele locului, ajungînd tematic pînă în zilele noastre.

La toamnă dorese să deschid aici, la Baia Mare, o expoziție personală continuînd o parte din lucrările despre care v-am vorbit. Nu-mi doresc decît ca inimii mele să-i treacă supărarea și să lase iar barda și secureea să-și croiască drum prin lemn.

— Vă dorim multă sănătate.

— Mulțumesc. Sînt foarte optimist. De fapt, muncesc toată ziua. Am săpat ograda de unul singur, am curățat toți pomii, am plantat lalele și aștept aprilie de poarta casei să vină primăvara. Restul timpului îl petrec în seră, unde îngrijesc și altoiesc cactuși. Este una din cele mai mari pasiuni ale mele, încă de cînd eram tînăr. Primii bani pe care i-am cîștigat pe cîteva obiecte sculptate i-am dat pe sămînță de cactuși. Apoi, a venit războiul. Cînd m-am întors din Spania, în rănită aveam cactuși. Îmi plac cactuși, mă inspiră, le ghicesc și le modelez formele. Ei sînt sculpturi vii. Am o colecție de 500 de varietăți și peste 1 000 de exemplare. Ieri a venit la mine un unchiaș de pe Valea Izei și mi-a adus un buștean. A dat cu ochii de cactuși și m-a întrebat dacă vind din ei, să-i duc în satul lui, să-i vadă lumea. I-am dăruit cîțiva și i-am explicat cum să-i îngrijească. Mi-a spus că, odată ajuns în sat, o să cheme toată suflarea să vadă aceste tricozenii. În fiecare zi mă duc la muzeul în aer liber ce se amenajează aici. Se transportă case din diferite colțuri de țară. Meseriași pricepuți, cu migală și răbdare, construiesc tot felul de locuințe intrate în patrimoniul național. Stau de vorbă cu meșteri, cîteodată le dau sfaturi, iar în satul meu învăț multe de la ei. Timpul trece și sper că în cel mai scurt timp voi fi iarăși sănătos. Anul trecut, în oraș s-au tăiat cîțiva arbori seculari. Lemnul lor se află în curte la mine. Am cîteva planuri și cam în trei ani voi putea să modelez din el statui care să se întoarcă din nou în oraș. Astfel, lemnul de oraș care a plecat se va întoarce tot în oraș, sub altă formă de viață. Sub formă de artă. Un dar din partea mea pentru Baia Mare. Îmi trebuie doar sănătate și putere de muncă, căci, la vîrsta mea, timp există berechet.

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE ■

PE DUNĂRE, DE LA BAZIAȘ LA SULINA

Berzasca în creștere, pe Magistrala Soarelui

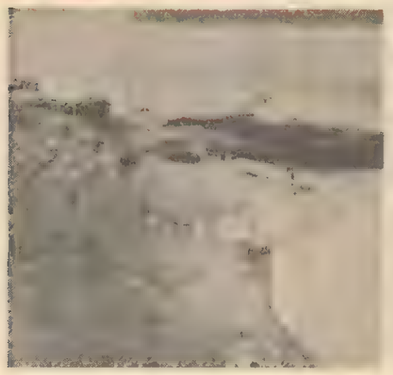

Hidrocentrala Porțile de Fier a determinat în mod hotărîtor și cotele apelor Dunării și viața malurilor ei. La drum spre Berzasca, prin Svinița. Ne îndepărtăm de amfiteatrul Orșovei urmărind fluviul în amonte. Trecem prin sate ai căror locuitori sînt plecați la munte, să facă bani, la minele de cuarț și de azbest, la vite, la fîn. Pe lîngă noi, Dunărea își duce culoarea zilei de iuni. Înaintăm zdruncinați pe drumul de coastă nefiresc de accidentat, pe lîngă luciul calm al apei. Mărfurile, și mai puțin oasepții, ajung la Svinița, la Berzasca. Atunci cînd apele îngheață, cînd e viscol, nu vin. Pante repezi, surpări de teren, gropi imposibil de evitat fac din oameni și mașină un amestec asurzitor. Poticnindu-se, țiuind, clătinîndu-se, ARO, made în Romania, rezistă. Prin parbriz, cerul se arată rupt în bucăți. Se pune problema accelerării lucrărilor de amenajare a șoselei, vitală pentru toți cei care trăiesc pe aceste meleaguri. Pe o distanță de șase kilometri urmărim un briu de bolovani ca într-o părăsire de veacuri. În mijlocul acestei privelști, un om slab, îndîrjit, sparge piatră. Singur. Ne aflăm în plină mitologie. Asudat, omul se recomandă : „Sînt Nicolae Petrovici, șef de echipă. Din Svinița. Lucrez la drumul auto Dubova — Cozla, tronson IV/II". Muncitorul ne oferă imaginea pionieratului eroic a tot ceea ce trebuie să devină realitate palpabilă — linia de dialog dintre Orșova și Moldova Nouă, iar de aici spre porțile traficului european. „Prin anii '81—'82, lucrarea ar trebui predată pentru asfaltare. Dar nimeni nu crede". Însuși primarul Orșovei, Nicolae Stolojescu, e sceptic. Mult mai departe întîlnim trei Jemei, subțiindu-se parcă lipsa celor o mie de bărbați care, conform necesităților, ar fi trebuit să fie prezenți acolo. Ce caută în acest vast șantier, pe un oarecare tronson, Zlata și Maria Predici, surori, Iovana Predici, toate în echipa lui Nicolae Petrovici ? Iovana are 26 de ani, e frumoasă, voinică.

★

O comună care înconjoară ferm o meandră a Dunării. „Nu știu de ce vă miră atîta de greutatea, de lungimea drumului, ne spune secretarul Consiliului popular, Gheorghe Hiriza, că doar noi avem legătura cu Bucureștiul în mai puțin de 15 minute. Dar cînd șoseaua va fi asfaltată, s-ar putea ca și cei din urmă să fie cei dintîi". Berzasca, o comună de români cu două sate aparținătoare, Liubcova și Bigăr, în care trăiesc sîrbi, români și cehi, are toate datele unei dezvoltări excepționale. Așezarea este atestată din 1698, cînd primul grup de români a coborît Valea Mare, aici, pentru a se ocupa cu creșterea vitelor, cu pescuitul ori pentru a face comerț cu sîrbii de peste Dunăre. Dar comuna a prosperat cînd, prin 1830, s-au descoperit zăcămintele de cărbuni de la Cozla. Mai tîrziu, ne spun hrisoavele, s-a dragat canalul navigabil și s-a făcut șoseaua către Reșița. Tresărim. Pare că ne aflăm la capătul lumii, dar, neașteptat, un monument se ridică în memoria celor 58 de eroi căzuți în primul război mondial, cu toții din Berzasca. În fiecare an, de ziua eroilor, profesorul de istorie Vasile Matiecan aduce aici copiii de la Școala generală de 10 ani și le vorbește despre fiii comunei căzuți la datorie.

„Noi, prin tradiție, avem cei mai buni piloți ai vaselor dunărene, mă spune Gheorghe Hiriza. Ne mîndrim cu acest fapt, mai ales că primul astfel de pilot din istoria trecerii prin Cazane a fost Marie Gaia din Berzasca (căruia îi s-a dus faima între anii 1890 și 1910). Sus, pe deal, se află și mormîntul lui. De atunci, la noi se păstrează din tată în fiu această meserie. În cel de-al doilea război mondial, Eremia Balaban și-a sacrificat viața pentru a salva oamenii de pe vasul pe care îl conducea. Ne gîndim să-i facem un bust pe malul Dunării. Privim. Pe Dunăre, harnic, împingătorul Podgora împinge patru șlepuri, greîle de mărfuri. El, dar în prezent, rupe tăcerea secretarul comitetului comunal, cel mai greu o ducem cu sectorul comercial. Nu avem gestionari. Toți pleacă la mare pentru că acolo cîștigă mai bine. Sîntem nerăbdători și lucrăm de pe acum la schița de sistematizare care să ofere profilul viitorului nostru orășel. Ne-am și apucat să montăm conductele de aducțiune a apei precum și a celor pentru canalizare. În curînd vom trece la construcția de locuințe pentru încă șapte zeci de locuitori".

„Pe marea vale a Cîlburii, ne mărturisea un profesor din comună, frumusețea Văii Sirinea, cea mirificâ, nu-și găsește asemănare cu ale ei cascade albe și nici nu există altundeva o rezație naturală ca la Dumbrăvița. Aici va fi o zonă turistică inimaginabilă, numai să ne ajungă șoseaua. De pe acum construim un mare motel pe Dunăre, chiar, amplasat pe piloni de beton, cu acoperiș dublu contra vîntului „Cosova". „Contra vîntului Cosova ?" „Da, un vînt special".

„Tot la Berzasca vom putea ambala cele mai vitaminizate fructe de pădure, ne spune Gheorghe Hiriza. Vom putea vitaminiza orice oaspet care s-ar hotărî să scrie și despre noi. Puteți spune că ați descoperit Lumea Nouă, mai ales că aici se află cele mai bogate zăcăminte de caolină pură de cea mai bună calitate. Ce fabricuță cu renume mondial am putea trinti noi aici ! Dar, pînă una alta, precolizăm să ne prelucrăm singuri și lemnul, că să nu-l mai trimitem așa crud în lume. Vă rugăm să nu mai fiți atît de circumspecți, că din mijlocul nostru a plecat Petre Neiescu, doctor în litere, care lucrează acum la Cluj-Napoca la întocmirea albumului lingvistic al Banatului. Veți mai auzi de Berzasca".

Dunărea se privește altfel de pe mal, din mijlocul oamenilor și al pămîntului rămîn. La cotele apelor Dunării n-am auzit niciodată Berzasca. Să presupunem atunci — Berzasca în creștere.

ADI CUSIN ■
Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc **Simon Anton**, om al muncii la întreprinderea integrata de lînă Constanța, doresc să vă mulțumesc foarte mult pentru intervenția dumneavoastră și țin să vă anunț că peste 3—4 zile mi se va da repartiția unui apartament din fond de stat. Încă o dată, vă mulțumesc pentru sprijinul acordat familiei mele.

■

Sîntem doi tineri care abia așteptăm să ne mutăm în propria noastră casă. Din păcate, acum cîteva zile bucuria ne-a fost întunecată de o constatare făcută de noi la fața locului : toate camerele de baie, care vin de la producător gata asamblate, erau pur și simplu devastate ! Grilajele de metal care ar fi trebuit să protejeze ușile au fost tăiate cu aparatul de sudură. Toate robinetele fuseseră luate, oglinzile, bateriile băilor și tot ce s-a putut desface a avut aceeași soartă ! Cineva m-a sfătuit să nu mă necăjesc, fiindcă după ce mă voi muta făptașii vor veni singuri să-mi ofere obiectele „împrumutate", desigur contra cost. Dar problema rămîne : cine sînt vinovații ? Fiindcă, este evident, aparatele de sudură nu cresc în pom. (Semnează **Doru Tărnăuceanu**, viitor locatar al blocului PM 52, din Șoseaua Cățelu nr. 6, București)

■

De cîțiva ani, s-a hotărît ca strada Lazărului din municipiul Satu Mare, să se modernizeze. De atunci însă, nimic ! Credeți-mă, mai zice **Marchiș Iuliana**, că nu este plăcut să-i vezi dis-de-dimineață pe oameni, femei și copii îndeosebi, înotind pînă la genunchi în noroi. De la Consiliul popular n-am obținut decît răspunsuri în doi peri, de genul „vom merge la fața locului și vom vedea ce este de făcut", dar de venit, n-a venit niciodată nimeni. Cetățenii s-au angajat să lucreze chiar ei la amenajare, cu lopeți și tîrnăcoape, dar au totuși nevoie de aprobarea organelor în drept.

■

Șase locuitori de pe strada Cîmpului din Suceava, în numele cărora scrie **Artemie Isopescu**, ne informează că pe aceeași stradă locuiește o cetățeancă pe nume Miron Lina, care crește la domiciliu vaci, oi și capre. Animalele umblă nesupravegheate prin tarlalele I.A.S.-ului Ițcani, prin curțile și grădinile cetățenilor, distrugînd culturi și pomi fructiferi, lucru care a culminat în toamna și iarna anului trecut, cînd caprele au distrus circa 50 de pomi fructiferi, toți pe rod. La observațiile oamenilor Miron Lina amenință că va pune la punct pe toată lumea, deoarece ar fi rudă cu cineva de la „județ".

■

Mă numesc **I. Pîrva** și locuiesc în orașul Brad, județul Hunedoara. Făcînd o călătorie la Govora-Băi, am constatat o anomalie în ce privește transportul celor care merg acolo la tratament. Spre deosebire de cei ce sosesc din direcția București — care coboară la stația C.F.R. Govora de unde sînt duși cu autobuzul în stațiune — persoanele sosite din direcția Sibiu sînt nevoite să coboare din tren la Rîmnicu Vîlcea, unde au de străbătut vreun kilometru pînă la autogară, pentru a lua autobuzul spre stațiune. De ce ?

■

Cu speranța că ne veți ajuta, noi, muncitorii forestieri de la Sectorul de exploatare Valea Doftanei-Treisteni, a U.F.E.T. Cîmpina, vă arătăm că, ajutați de organizația sindicală, am format o echipă de dansuri populare strămoșești, echipă formată din muncitori și pensionari forestieri și membrii familiilor lor. Prezentîndu-ne la etapa județeană, în cadrul concursului „Cîntarea României", am avut dificultăți din partea conducerii echipei de dansuri a căminului Teșila, pe considerentul că la noi în echipă ar exista dansatori din acea comună. Din cauza aceasta, nici în momentul de față nu știm rezultatele, cu toate că de la data concursului a trecut o lună de zile. **(Scrisoare semnată de 24 de membri ai echipei de dansuri din Valea Doftanei)**

■

Primim din partea **Comitetului județean Timiș al P.C.R.** : Drăgan Ion a îndeplinit din anul 1967 funcția de președinte și din anul 1971 pînă în august 1978 de vicepreședinte al Consiliului popular al comunei Gătaia. Activitatea sa a fost marcată și de unele rezultate pozitive. În ultimii ani, au fost constatate unele abuzuri și ilegalități, au apărut discuții în familia sa. Pentru aceste motive, Biroul Comitetului județean de partid a hotărît destituirea din funcție a lui Drăgan Ion, precum și alte sancțiuni.

■

Ministerul Muncii ne informează că tovarășa Kalman Cornelia, din Salonta, județul Bihor, a fost inclusă în evidență pentru achiziționarea unui Trabant-Hycomat. Cererea sa va putea fi rezolvată din cota de autoturisme care se va importa în cursul acestui an.

■

Ne răspunde Oficiul farmaceutic al județului Cluj : Referitor la sesizarea făcută la revista FLACĂRA, privind lipsa produselor Nitroglicerin tablete, Digoxin, Hipazin, Hiposerpil, Propranolol din farmacii, vă comunicăm că produsele de mai sus sînt parțial deficitare, datorită faptului că industria de medicamente nu ne-a putut furniza cantitățile cerute și contractate de noi și nici nu ne-a putut contracta cantitățile planificate de noi. După numeroase sesizări și intervenții, în ultima perioadă au început livrările unor cantități, pe care le repartizăm imediat farmaciilor din rețea.

■

Primim de la **Procuratura județeană Dîmbovița :** Ca urmare a adresei prin care ne-ați trimis spre competență soluționarea plîngerii numitei Albescu Nicoleta, din Brașov, vă facem cunoscut următoarele : Prin rechizitoriul Procuraturii jud. Dîmbovița nr. 382/B/978 s-a dispus trimiterea în judecată a învinuitului Marinoiu Ion pentru săvîrșirea infracțiunii de ucidere din culpă, a cărui victimă a fost tatăl petentei.

■

Primim de la **Ministerul Muncii :** În legătură cu scrisoarea unui grup de cadre medii sanitare din Iași, vă comunicăm următoarele. Cu privire la solicitarea de a li se acorda spor la retribuție pentru condiții nocive sau periculoase, menționăm că pe anul 1979 numărul de persoane care pot beneficia de sporul pentru condiții nocive sau periculoase este limitat și este aprobat pentru fiecare minister prin decretul nr. 240/1978 (anexa XIV/13 la planul național unic de dezvoltare economico-socială). Sporul respectiv se acordă de către unități în cadrul numărului maxim de persoane ce li s-a repartizat anual de forul ierarhic superior și cu respectarea prevederilor din reglementările menționate. În concluzie, Ministerul Sănătății, căruia i-am trimis scrisoarea, urmează să analizeze și să ia măsuri în problemele ridicate de petiționari și totodată să vă comunice rezultatul.

■

La Școala generală nr. 7, din cartierul Dîmbul Rotund, al municipiului Cluj-Napoca — ne informează medicul **Emil Florea** — a avut loc o interesantă acțiune cu caracter educativ, sanitar și familial, pe care organizatorii au numit-o „Cei mai buni frățiori, cele mai bune surioare", acțiune dedicată Anului internațional al copilului. Peste 80 de copii din clasele I—IV și V—VIII s-au inițiat în tainele îngrijirii și ocrotirii sănătății sugarilor și a copiilor mici, învățînd cu alte cuvinte cum să se poarte ca „frați și surori mai mari".

■

Primim, sub semnătura lui **Petru Valter**, director al Teatrului de animație din Bacău, un ecou la masa rotundă organizată de revista noastră, avînd ca temă „Condiția teatrului pentru copii și tineret" (Flacăra nr. 6 a.c.). „Cu surprindere am văzut că în sus-amintita convorbire spațiul cel mai mare este acordat nu discutării problemelor de fond, care sînt întotdeauna așteptate cu viu interes, ci unui soi de publicitate făcută în exclusivitate Teatrului pentru copii și tineret din Iași. (...) N-am înțeles pledoaria atît de pătimașă pentru a sublinia și repeta, a repeta și sublinia iar și iar ceea ce teatrul a făcut și face în virtutea obligațiilor sale elementare, polemizînd în același timp cu așa-ziși inamici, care vor să le minimalizeze strădaniile, să le „dea în cap". (...) Face o nepăcută impresie lipsa de modestie a reprezentanților conducerii teatrului ieșean, care își arogă nenumărate merite, citind cifre și fapte pentru o activitate, cum spuneam, uneori remarcabilă, dar aureola nu e într-atît de excepțională precum ar lăsa să se creadă cele spune de ei. Oare cine este mai îndreptățit să facă o dreaptă judecată de valoare a spectacolelor unui teatru : nu publicul, critica dramatică și juriile competițiilor și întîlnirilor profesionale ?".

■

Mă numesc **Brădean Ioan** și mă adresez dv. în numele locatarilor Bl. 12, sc. A, din strada Mureșului din Orăștie. În repetate rînduri, în urma inundării băii apartamentelor unde locuiesc tov. Trepteș Marin și respectiv Livescu Domnica, ultima avînd funcția de administrator al blocului nostru, dînșii au venit și ne-au cerut să contribuim cu 10—15 lei pentru desfundare și pentru pagubele materiale produse. Care pagube, nu le-a văzut nimeni dintre noi, cum nici chitanțe de încasare a banilor nu cred că s-au făcut vreodată. Această sumă se ridică acum la valoarea de circa 600 de lei, într-un interval de 4 luni. Refuzînd să mai plătim în continuare, tovarășa Livescu a hotărît să ne amendeze cu cîte 300 de lei. În urma contestației la Consiliul popular Orăștie s-a format o comisie, care ne-a respins contestația și a fixat amenda definitivă la 80 de lei de familie. Oare nu este un abuz ?

■

Din partea **Uniunii artiștilor plastici :** Pavel M. Ion a fost încadrat prin transfer la data de 3 II 1978 la Combinatul fondului plastic, în postul de prelucrător topitor țeavă la atelierul de sticlărie. Dar, pentru că la acea dată atelierul avea nevoie de un post de sticlar bășicar, cu sarcini de șlefuire decalatare, șeful atelierului a pus o nouă rezoluție pentru încadrare, lucru acceptat de tov. Pavel. Menționăm însă că de la început comportamentul său a lăsat de dorit, fapt pentru care a fost sancționat de 4 ori pentru întîrzieri repetate la serviciu, deși stă foarte aproape de întreprindere, pentru scandal în cadrul întreprinderii, imputații pentru că a spart un geam în timpul scandalului și pentru că a sărit gardul instituției și a plecat de la locul de muncă. Cu privire la activitatea sa profesională : nu s-a îndeplinit niciodată sarcinile pe nici un post în care a lucrat.

■

Locuiesc de 10 ani în str. Sabinelor 50, sector 6, împreună cu soția și cei 2 copii ai noștri, ne scrie tovarășul **Mihai Ionescu**. La adresa menționată aveam viză de flotant, la bunica mea, care a decedat în februarie 1978. Am plătit în continuare chiria la I.C.R.A.L. și am cerut să mi se facă contract. În loc de contract, în-am pomenit însă cu un proces verbal de amendă și mi s-a reținut din retribuție suma de 500 lei. După nenumărate plîngeri la autorități, mi s-a întocmit contract de închiriere și mi s-a explicat la I.C.R.A.L. că amendarea mea a constituit o greșeală. Dar de plătit, am plătit eu.

■

Noi, navetiștii din comuna Grindu, județul Tulcea, nu avem alt mijloc de deplasare decît navele de pasageri, pe Dunăre, mai bine-zis numai vaporul „Maramureș" al NAVROM Galați, deoarece alte curse fluviale ce trec pe lîngă comuna noastră trec fără să oprească. Din cauza aceasta avem mari necazuri, de aceea i-am ruga pe tovarășii din conducerea NAVROM să se gîndească și la noi. (Scrisoarea este semnată de **Eugeniu Ene** și alți 62 cetățeni)

■

Subsemnata **Nistor Marioara**, din comuna Pietroasa, jud Bihor, vă scriu în speranța de a fi ajutată. La data de 15 iunie 1978, soțul meu, pe nume Nistor Vasile, a fost victima unui accident de muncă, din care cauză a decedat. Pe atunci, lucra la Sectorul de exploatare forestieră Sudrigiu, în calitate de mecanic. S-a înaintat procesul pentru daune civile la Judecătoria Beiuș, unde s-a hotărît ca numiții Popa Nicolae, Blaj Ioan și Popa Traian, găsiți vinovați pentru comiterea accidentului, să-mi dea lunar cîte 500 de lei. Cu foarte mare surprindere am aflat însă că organele Procuraturii locale din Beiuș (deși hotărîrea Judecătoriei a fost confirmată și de către Tribunalul județean Bihor, prin respingerea contestației piriților) au dispus, prin ordonanța din 28 II 1979, scoaterea de sub urmărirea penală a sus-numiților, care fuseseră cercetați pentru comiterea infracțiunii de ucidere din culpă. Numitul Blaj Ion mi-a spus că cine are oameni și bani scapă. Eu am rămas cu 5 copii, motiv pentru care vă rog a cerceta acest caz și a scoate adevărul la iveală.

■

Consiliul popular județean Brăila : Petiționarul Tănase Ion a primit din 1973 pînă în prezent 10 răspunsuri la problemele ridicate și la redacția Flacăra. S-a stabilit cu certitudine că vechimea în muncă a fost corect calculată. De asemenea drepturile la pensie.

■

Sîntem grupul de eleve recitatoare de la Școala generală nr. 6 Pitești : Am ocupat primul loc pe municipiu în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". La fel la faza județeană. La o vizionare ulterioară însă, bucuria participării pe mai departe la Slatina ne-a fost întunecată. Ni s-a reproșat că nu toate avem voci de scenă, că în legendă (Mănăstirea Argeșului) există ruga lui Manole și nu era cazul. Acest răspuns a venit pentru noi ca un trăsnet adus de tovarășa profesoară instructoare care nu îndrăznea și nu putea să ne anunțe de lacrimi și de jenă față de noi și de părinții noștri care ne-au lăsat să venim la repetiții știindu-ne ocupanții locului I. Ne puteți ajuta ?

■

Centrala de exploatare a lemnului : Se confirmă că tovarășul David C-tin, șef serviciu financiar la I.F.E.T. Piatra Neamț, are o comportare nedemnă față de încadrați și în special față de personalul feminin. Tovarășul nu stăpînește bine problemele profesionale, este îngîmfat și imoral. În concluzie, pentru cele semnalate a fost sancționat cu vot de blam pe linie de partid și avertisment pe linie administrativă. N. R. Facem un apropo subtil : oare după toate acestea tovarășul David rămîne șef de serviciu ? Asta n-am înțeles și așteptăm un răspuns urgent. Și serios.

■

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Gorj : În legătură cu sesizarea tov. Văcărescu C. Ion din Tismana-Gorj, publicată în Flacăra din 1 martie. Sesizarea este justă. S-a trimis petiționarului actul solicitat. În adunarea generală a organizației de bază și în colectivul de conducere s-au luat măsuri pentru rezolvarea cu simț de răspundere a cererilor oamenilor muncii. Tovarășii Spineanu Ion, șef birou plăți pensii, și Dumbravă Ștefan, contabil principal, au fost sancționați cu retragerea unei gradații pe timp de 2 și respectiv 3 luni.

■

Sîntem un grup (20) de fetițe cl. I—IV, membre ale Clubului sportiv școlar Triumf București, componente ale lotului național pentru pregătirea gimnastelor de performanță. Ne pregătim la centrul din incinta Stadionului Tineretului. Sîntem aici de peste un an și avem tot ce ne trebuie. Dar din cauză că lipsesc telefoane publice nu putem ține legătura cu mămica și tăticu. Avem mare nevoie de dînșii ca să nu mai vorbim de cazurile de îmbolnăvire. Vă rugăm să ne ajutați.

■

Subsemnații minori Șoica Lucian și sora lui Șoica Ionica ne găsim în stare de părăsire de către tata Șoica Vasile Grigore și mama, Șoica Grigore Elena. Ne-au părăsit de 8 luni. Tata se găsește în comuna Onești, sat Lozinca, orașul (sau județul) Bacău. Ambii stăm la bunicii noștri Marin Ilie Ion și Marin Ion Florica care nu ne mai pot ține. Locuim în Blejești-Teleorman și așteptăm ajutorul părinților.

■

Mă numesc **Dubec Vasile**, sînt din Rona de Sus, jud. Maramureș. M-am adresat librăriei „Cartea prin poștă" cu rugămintea să-mi trimită două exemplare de „Îndrumător pentru ateliere mecanice" de inginer George Georgescu. Răspunsul nu a sosit. Cărțile cu atît mai puțin. Am trimis și a doua scrisoare tot cu confirmare de primire. Nici de această dată nu am primit răspuns. Mă adresez dv. cu rugămintea de a mă ajuta să obțin aceste cărți.

■

Mă numesc **Mihai Bendas** și locuiesc în Iași. Casa Cărții din localitate este frumoasă. Numai că deasupra, preț de 7 etaje, stau oameni și nu cărți. Ei se plîng, adică noi, că liftul funcționează prost și mersul cu liftul este riscant. Toboganul se înfundă zi de zi. Instalațiile pentru producerea apei calde și a căldurii merg prost, astfel că iarna ce a trecut s-a cam dîrdîit. Cred că aceste necazuri ca și altele ar putea fi rezolvate dacă oamenii de la administrația orașului și-ar începe judecățile și activitatea de la o posibilă ipoteză : ce-aș face dacă eu și familia mea am locui acolo ?

■

Mă numesc **Eugenia Pîrlogescu** și sînt din Ploiești. Înarmată cu un bilet de tratament confort I A pentru stațiunea Băile Herculane, iată-mă între pacienții seriei 1—18 aprilie 1979. Destinația: hotel „Afrodita". Mijloacele de transport opresc la cca. 700 metri apropiere urmînd ca panta abruptă să o urce pacientul cu bunăvoință și cu bagaje. Pe 1 aprilie nu se zîmbea, pe 2 aprilie baza de tratament nu era dată încă în exploatare. Fișele medicale se întocmeau pe hol, în văzul și auzul tuturor. Ca să te vindeci de reumatism, trebuie să te îmbolnăvești mai întîi de nevroză?

■

Mă numesc **Valentina Vlas**, locuiesc în Iași, str. Cucu nr. 1. Vă scriu în numele mai multor femei care au o doleanță îndreptățită: Cu ani în urmă se găseau în comerț cămăși bărbătești ce aveau și guler de rezervă, măsură ce ajuta la folosirea lor mai îndelungată. Recurgînd uneori și la ajutorul spălătoriilor din oraș, degradarea gulerelor se produce și mai repede, restul cămășii fiind încă în bună stare. Așteptăm nerăbdătoare revenirea la obiceiuri mai bune, mai economice.

■

Mă numesc **Petre Georgescu** și sînt din Pitești. Foarte mulți muncitori se întreabă aici și cred că nu numai la noi: De ce factorii competenți ne amărăsc televizînd duminica numai cîte o repriză de fotbal, iar miercurea, cînd majoritatea oamenilor muncii sînt la serviciu în schimbul II, se televizează meciul în integral? Unii, mai inconștienți, fug la televizor, părăsind utilajele. Iar pentru o jumătate de meci nu se face o prea mare risipă deplasînd carul de reportaj și echipe de tehnicieni?

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Stuparii falsifică mierea, albinele n-au nici o vină

Încă din vara anului trecut, lucrătorii filialei mehedințene a Băncii Naționale descopereau cîteva lucruri ciudate în modul de desfacere a zahărului de către Cooperativa comunală de consum Breznița de Ocol, prin punctul forestier Matorăt. Controlul a fost adîncit și extins. El a cuprins o perioadă de 20 de luni, între 1 februarie 1977 și 30 septembrie 1978.

Menționăm din capul locului că reglementările în vigoare stabilesc exceptarea de la aplicarea adaosului de preț pentru mediul rural a unor produse alimentare — printre care și zahărul — **destinate în exclusivitate aprovizionării muncitorilor forestieri și care se vînd prin unitățile comerciale situate la gurile de exploatare forestieră.**

Cum numărul mediu scriptic al muncitorilor forestieri ce au lucrat în punctul forestier Matorăt a fost, în perioada amintită, de 25 și cum, în același timp, actele întocmite de cooperativă arată că prin respectivul punct comercial s-au vîndut 102 800 kilograme zahăr și peste 100 000 kilograme făină de mălai, este evident că zahărul pompat spre acest punct nu venea din grija comercianților față de viața forestierilor. Controlul a pus, dealtfel, în evidență că o foarte mare cantitate de zahăr a fost vîndută unor apicultori. Nu forestieri. Și cu 9 lei kilogramul. Fără adaosul de „rural". Mai mult : pentru aceste vînzări masive, doar actele se întocmeau la Matorăt : zahărul pleca din depozitele U.J.C.C. Mehedinți direct la domiciliile stuparilor care nu plăteau nici transportul. Mălaiul a fost vîndut și el, nu se știe cui și fără întocmirea corectă a documentelor legale. Nu este tocmai lipsit de importanță să amintim că în aceeași perioadă respectivii muncitori forestieri și conducerea Sectorului de exploatare Drobeta-Turnu Severin sesizau în repetate rînduri că aprovizionarea cu alimente nu se face în structură corespunzătoare, că nu au mălai și că atunci cînd li se aduce li se pretind pentru el achiziții însemnînd păsări, ouă, miei.

Aprovizionat astfel — după cu totul alte rațiuni decît necesitățile forestierilor — punctul comercial respectiv devenise punct de atracție pentru populația din satele de prin împrejurimi. Dumitru Șalapa, președintele Cooperativei Breznița de Ocol, ne spunea zilele trecute că pe el îl interesa doar să vîndă. Cît mai mult. „În fond, de asta depinde și retribuția noastră".

Cum să nu-l crezi pe un om atît de sincer ? Numai că grija pentru propriul cîștig a funcționat la unii în frapantă discordanță cu grija pentru respectarea legalității. El, Dumitru Șalapa, știa, ne-a spus, că nu e legal să se vîndă zahărul cu 9 lei apicultorilor prin acest punct și în condițiile arătate, dar și-a zis că merge, din moment ce așa se proceda de vreo 14 ani de cînd ființează acel punct comercial. Rațiunea rotunjirii cîștigurilor prin planuri în discordanță cu cerințele populației din zonă a făcut, de pildă, ca punctului Matorăt să i se dea anul trecut un plan valoric de desfaceri de 750 000 lei. Pentru 25 de oameni. Iar magazinului din satul vecin Jidoștița, un plan de 992 000 lei, pe motiv că oamenii se aprovizionează mai mult de la Matorăt. Oare ce i-o fi apucat pe oamenii din acest sat cu peste 1 700 de locuitori să prefere magazinului lor, aflat la îndemînă, prăvălia forestierilor aflată la mai mulți kilometri de drum rău, adesea plin de noroaie ? Desigur toți acești țărani se gîndeau înainte de orice la cîștigurile comercianților, nu ?

Dar să ne întoarcem la zahăr. Nu pentru că nereglile legate de vînzarea altor produse la prețuri nelegale nu ne-ar mai interesa, dar pentru că are cine să se ocupe de acestea și pentru că pofta de afaceri pe care dulcele produs industrial le-a stîrnit-o cîtorva comercianți și apicultori din zonă este de cu totul alte proporții.

Controlul băncii a pus în evidență că unul din acești apicultori, care din 1977 devenise achizitor de miere al Cooperativei de consum Breznița de Ocol, a vehiculat cantități industriale de zahăr în condiții nelegale. Achizitorul se numește Marius Popescu. Are mai mulți frați stupari, are prieteni stupari, este el însuși versat crescător de albine, are vreo 200 de stupi. Este momentul să precizăm că reglementările în vigoare prevăd, pentru încurajarea apiculturii, ca stuparii care contractează miere să primească biostimulatori pe bază de zahăr — **apistin** — anual în cantitate maximă de 10 kilograme pentru fiecare familie de albine. Cum U.J.C.C.-ul oprește apistinul — 8,50 lei kilogramul — pentru propriile sale stupine, particularilor li se dă zahăr. Cu faimă mare de stupar, în cel mai melifer județ al țării, Marius Popescu, ajuns achizitor de miere, cu depozit la domiciliu, depozit de sute, el zice chiar mii de bidoane, a început afacerea pe scară mare. Într-un proces verbal încheiat de bancă la 3 decembrie 1978, unde sînt sintetizate rezultatele controlului pe cele 20 de luni amintite, se spune, printre altele : Din documentele **existente la cooperativă, la U.J.C.C. Mehedinți și la Autobaza de transport, rezultă că Marius Popescu a primit și a plătit 58 000 kilograme de zahăr tos la prețul nelegal de 9 lei kilogramul** — prin punctul forestier Matorăt *n.n.* — **față de circa 4 000 kilograme de apistin la care era îndreptățit.** Din activitatea lui de achizitor mai sînt menționate și alte performanțe. Mierea achiziționată de el a fost în proporție de 85 la sută de calitate superioară — 26 de lei kilogramul — în timp ce **toate celelalte cooperative din județ** au achiziționat miere de această calitate abia în proporție de 38 la sută. Sub pretext că are nevoie de ajutoare, M. P. a convins conducerea cooperativei să întocmească state de plată pentru mai multe rude de-ale sale — rude de gradul I — **fără să li se întocmească acte de încadrare.** Îi semna în fals M. P. Tot el primea banii. Rudele respective nu făceau muncă de achiziții. El însuși spune că spălau și manipulau bidoane. Erau retribuite însă cu sume care treceau de 3 000 de lei pe lună. Cooperativa a închiriat, tot nelegal — ca și alte lucruri pe care conducerea le-a făcut sau le-a permis — a închiriat zic eam mașina particulară ARO a lui M. P. pentru transporturi. În anii 1977 și 1978 M. P. a predat de la cei 200 de stupi, 19 746 kilograme de miere și a încasat, de la mai multe cooperative, 506 965 lei, iar unul singur din frații lui a încasat 509 522 lei. Evident mierea lor nici nu putea fi decît de cea mai scumpă calitate. În privința asta albinele aferente n-au avut niciodată motiv de autocritică. Par să fi fost cele mai eficiente albine din Mehedinți, dacă nu și din țară, avînd în vedere faima județului, sau poate chiar din lume, întrucît apicultorii spun că țara noastră e „cea mai meliferă".

Am stat de vorbă cu Marius Popescu. Ne-a spus că a fost 28 de ani șofer, că e stupar de-o viață întreagă, că n-a folosit el tot zahărul luat, că a mai dat și altora. Are patru clase primare și susține că oameni cu multă școală, nu ca el — cum zicea — „l-au îndemnat pe stupari să forțeze producția de miere cu zahăr, prin mărirea prețului mierii la achiziții". Se plînge că lui nu-i rămîn anual mai mult de 100 000 de lei, deși „mulți mă cred plin de bani". Dar el trebuie să plătească permanent 3—4 oameni care îngrijesc stupii, iar de cîte ori trage mierea angajează alți 7—8 ; că-i plătește cu minimum 100 de lei pe zi, că are cheltuieli mari și necazuri, multe, că a vîndut „Dacia" ca să-și cumpere un ARO.

Aici precizăm că, de fapt, autoturismul „Dacia 1300", de care vorbea, l-a avut înscris pe numele fiicei sale Maria Guran. Număr de înmatriculare : 1-MH-1927. L-a vîndut la 1 februarie 1979, ARO-ul, nou, îl are înscris de la... 20 decembrie 1977.

Acum M. P. vrea să se pensioneze pe motive de sănătate. De curînd a ieșit din spital, suferă, printre altele, de ficat, mierea nu i-a plăcut, zice, niciodată iar timolul său de la această oră îi susține afirmația. Crede că toți apicultorii „bagă zahăr în miere". În diverse feluri. Cu mai multă ori mai puțină pricepere. Siropul chiar preîncurat de albine sporește însă proporția de zaharoză din miere. Peste nivelul permis. Așa ajunge zaharoza ca, în loc de cinci procente, să atingă cincisprezece, ori să se apropie de douăzeci. Cît priveste munca lui enormă cu stupii, M. P. nu uită să ne spună că, atunci cînd zahărul era produs deficitar și se găsea greu, cu cîtiva ani în urmă, el aducea de la București cu autoturismul. Stătea la cozi. Era greu. Așa a adus 1 600 de kilograme într-un an.

Să revenim însă la ideea de falsificare a mierii. Controlul efectuat de bancă a conturat-o distinct. Așa se face că din depozitul întreg de miere al U.J.C.C., au fost recoltate de către organele băncii și ale I.G.S. probe care au fost trimise Laboratorului central de control sanitar-veterinar al alimentelor de origine animală și al furajelor „Halele centrale Obor-București". Între timp livrările din depozit au continuat. Dar, la 24 ianuarie a.c., în temeiul rezultatelor primite de la laborator, organele amintite încheiau un document — semnat și de conducerea U.J.C.C. — în care se spunea : **Întrucît mierea este falsificată stocul existent la 24 ianuarie 1979, respectiv 44 417 kilograme din cele trei calități, în valoare de 983 856 lei, se indisponibilizează sistîndu-se livrările.**

Ei bine, ce credeți că s-a întîmplat de atunci ? Au fost totuși livrate 40 000 de kilograme. Ne-o spunea zilele trecute chiar președintele U.J.C.C., Constantin Zagara. „Am luat și noi probe, am trimis la același laborator și rezultatele sînt bune, spunea acesta. Cine să mai înțeleagă ceva ? În aceste condiții ne-am adjudecat dreptul de a decide să se vîndă mierea ca fiind foarte bună". Ne îngăduim să-i amintim tovarășului președinte însă că și-a mai adjudecat — după expresia dînsului — și libertatea de a recolta noile probe, care au ieșit bune, **fără participarea organelor băncii.** Cei de la uniune au recoltat singuri aceste probe.

Avînd în vedere proporțiile și implicațiile celor de mai sus am dorit să ne sfătuim cu președintele Tribunalului județean Mehedinți, tovarășul Grigore Dogaru. Acesta ne-a spus că știe din auzite despre povestea cu zahărul. Că are și dînsul 50 de stupi, că a luat și dînsul zahăr, pentru că a contractat anul trecut 3 000 kilograme de miere cu Marius Popescu. I s-a spus că i se dă un kilogram de zahăr pentru fiecare kilogram de miere contractată. Nu cunoaște reglementările, nu știe dacă așa trebuie, își îngrijește singur stupii pe care-i duce în pastoral în mai multe locuri pe an. Precizează că n-a luat decît 1 500 kilograme de zahăr prin filiera amintită. I l-a adus acasă, nici nu știe cine. Știe că diferența de preț pentru rural s-a recuperat de pe la apicultori pentru că au vrut s-o restituie, nu pentru că puteau fi obligați. Dînsul n-a restituit diferența.

Limitată la aceste lucruri discuția cu președintele tribunalului județean are oricum un ton particular, cu totul neașteptat. Cu ienă și aflală trebuie să mărturisim că nu ne așteptam ca un magistrat să invoce necunoașterea legalității privind propriile sale acte. Apoi, realitatea ne obligă să spunem că, în documentele de la bancă, printre cei care au restituit diferența de rural figurează alături de judecătorul Gheorghe Sîrboiu și tovarășul Grigore Dogaru. Se vede clar că a depus, la 1 decembrie 1978, cu chitanța nr. 5826, suma de 2 025 lei, ceea ce înseamnă că a cumpărat în realitate 2 250 de kilograme de zahăr. Or, la cele 50 de familii de albine putea primi doar 500 de kilograme de apistin. Într-adevăr, vorba tovarășului Zagara, președintele U.J.C.C., cine să mai înțeleagă ?

Avînd în vedere toate elementele expuse, ne bucurăm că insistența organelor de partid și de procuratură pentru elucidarea deplină a lucrurilor continuă.

Lucru reieșit din discuțiile cu tovarășii Petre Goiea, președintele Colegiului județean de partid, și Constantin Mihăilescu, procuror șef al județului. Ca și pentru întrarea în legalitate a comercianților și tuturor celor care, într-un fel sau altul, au acumulat cîștiguri ilicit.

Proporțiile și implicațiile incorectitudinilor și ilegalităților, despre care cele spuse de noi vorbesc întrucîtva, impun curmarea cu fermitate a practicilor necinstite indiferent cine, în ce măsură și în ce fel este implicat.

DORIN GHERGHINESCU ■

● POȘTA REDACȚIEI

JURIDIC

● **C. Dumitru** — Constanța : Dacă excludeți justificările, rămîn faptele ; ele apar în fața instanței ● **Ion Luțescu** — Craiova : Termenul pentru recurs extraordinar a expirat ● **Sicoe Gheorghe** — Cîmpeni : Decizia tribunalului se încadrează în prevederile Legii 18 ● **Bigu Traian** — Hunedoara : Singura probă de care aveți nevoie este hîrtia de exmatriculare ● **Ticușan Maria** — Brașov : Este adevărat : judecătoria poate da o soluție în cazul dv. ● **Ioan Conțiu** — Sibiu : Ați omis ceva : prin căsătorie, sora n-a devenit automat proprietară ● **Moraru Vasile** — Brașov : Fiicele refuză să-și îngrijească mama ; dv. vreți s-o trimiteți la un azil și ne cereți să vă ajutăm. Neglijați un singur amănunt și anume că bătrîna Paraschiva Dușa nu vrea s-o sprijinim în nici un fel. Îi dăm adresa pentru cunoștința fiicelor ei, născute Jinga : str. Enupărului nr. 31 ● **Oprescu Niță** — Mediaș : Memoriile dv. nu s-au pierdut ; sînt însă ilizibile ● **Buziiă Ion** — Caraș-Severin : Faptele relatate fiind de ordin penal, informați organele procuraturii ● **Iosub Antonie** — Suceava : Notariatul vă înlesnește încheierea unui contract de întreținere, în condițiile dorite de dv. ● **Tișcă Ioan** — Arad : Am înaintat memoriul dv. Ministerului Justiției ● **Zindros Gheorghe** — Oradea : Veți primi un nou certificat de naștere. Spe-răm să nu se mai repete greșeala ● **Ionescu Aurel** — Oradea : N-ați specificat actul în baza cărula sînteți scos dator 30 000 lei. Trimiteți copie de pe hotărîrea judecătorească ● **Harabagiu Paraschiva** — Focșani : Din documentele puse la dispoziție nu rezultă că termenul de recurs a expirat ● **Seuleanu Paul** — Constanța : Pretențiile pe care le aveți de la Dăgulete Arghir le puteți obține printr-un proces civil ● **Cocîrlea Agripina** — Galați : În ciuda răspunsurilor primite, vă suspectați în continuare nora pentru fals și uz de fals. De ce credeți că o simplă bănuială poate fi mai convingătoare decît constatările organelor competente ?

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **George Mareș** — București : Pentru a fi promovat în funcția de șef de tură exploatare într-un centru de calcul electronic, este necesar să aveți studii medii și curs de specializare, precum și o vechime de cel puțin 9 ani în specialitate ● **Aurica Vlăduț** — Bistrița : Titularul unui libret de economii dispune în totalitate de soldul libretului, indiferent dacă a mai împuternicit pe altcineva care poate efectua operații pe libretul respectiv ; dreptul de împuternicire acordat de titular este liber consimțit și poate fi revocat oricînd de acesta ● **Frusina Gălecanu** — București : Cotele de cheltuieli comune de întreținere se calculează conform prevederilor Hotărîrii nr. 2/1973 a CPCP și provin din contravaloarea facturilor furnizorilor proporțional cu numărul locatarilor din imobilul respectiv ● **Nastasia Mihu** — Ploiești : Conform legilor în vigoare, cînd unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, celălalți primesc, în continuare, cota parte de pensie ce li s-a cuvenit pînă la acea dată ; solicitarea dv. de a vi se acorda 50% din pensia autorului, în loc de jumătate din cuantumul cuvenit pentru doi urmași nu este legală ● **Silvia Berinde și Veronica Popescu** — București : Cererile dumneavoastră de a vi se instala posturi telefonice au fost rezolvate. Vi se vor trimite înștiințări pentru achitarea taxelor de instalare ●

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Nicolae Leahu și Iulian Dinu** — București : Absolvenții treptelor I și II liceu industrial, care nu continuă studiile în alte forme de învățămînt, sînt repartizați și încadrați în producție ca practicanți în meseriile din profilul în care s-au pregătit pe timpul școlarizării ; în această situație ei sînt încadrați cu retribuția tarifară prevăzută de lege, pentru muncitori necalificați grupa de lucrări obișnuite din ramura respectivă, durata stagiului fiind de 9 luni ● **Veronica C.** — Iași : Transferarea soțului dumneavoastră dintr-o comună suburbană în municipiul Iași se poate face numai pe bază de concurs ● **Petre Popescu** — București și **Adriana Mohor** — Lugoj : Lucrarea cu titlul „Probleme de tehnica vorbirii în școala pentru surzi" se află în evidența Editurii didactice și pedagogice, pentru proiectul planului editorial pe anul 1980 ● **Victor Mircea** — P. Neamț : Am răspuns în mai multe rînduri : absolvenții de liceu care nu au reușit la concursul de admitere în învățămîntul superior, fiind încorporați în vederea satisfacerii stagiului militar, nu au dreptul să se prezinte la concursul de admitere, curs de zi, pe perioada în care își satisfac acest stagiu ● **Anton Istrate** — Buzău : pentru a afla care este limita de vîrstă pentru admiterea în învățămîntul superior curs de zi, este bine să vă adresați direct Ministerului Educației și Învățămîntului, întrucît problema la care vă referiți ține de multe date personale ale celui care solicită un astfel de răspuns.

HORIA PĂTRAȘCU ■

SOCIAL

● **Necula Elena** — Gogoșari-Ilfov : Nu se înțelege cu ce anume doriți să vă ajutăm. Reveniți ! ● **Monda Maria** — Prundu Bîrgăului, Bistrița Năsăud : Am trimis cererea dv Ministerului Sănătății de unde urmează să primiți răspuns ● **Iacob N. Axinte** — Buzău : Același răspuns ● **Anghel I. Dragomir** — Pitești : V-ați retras fiul de la Liceul militar „Dimitrie Cantemir" și sînteți mirat că vi s-au imputat cheltuielile de școlarizare. Este corect și legal cum s-a procedat ● **Adam Aurel** — Ploiești : Așa cum am mai anunțat, puteți să vă adresați redactorului șef al revistei, poetul Adrian Păunescu, în scris, menționînd pe plic aceasta. Trimiteți deci memoriul la care vă referiți ! ● **Mironescu Dumitru** — Suceava : Ne întrebați lucruri mult prea detaliate despre ștațiunea Jupiter. Adresați-vă O.J.T.-ului ● **Dumitru Rusu** — București, sector 7 : După cum știți, nu este permis să aveți două case de locuit ● **Andreescu Mihail** — Alba Iulia : Chiar dacă noi am face ceea ce n-avem voie — să avizăm favorabil cererea dv. de a împărți în mod egal o pivniță de 12 mp — tot nu ați rezolvat situația. Sfatul pe care l-ați primit, acela de a vă adresa instanței, nu ni se pare greșit ● **Ioan Precup** — Arad : Trimiteți grupajul de poezii tovarășului George Arion !

EUGEN SECELEANU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Expoziţia AFIŞUL POLITIC

GALERIA EFORIE

Selecţia de afişe politice sub semnătura unor graficieni de azi — prezentată de Uniunea Artiştilor Plastici la Galeria EFORIE — care mai propriu ar fi să se cheme Afişul antirăzboinic, face nu atît suma capacităţii de a inova în acest gen şi pe o temă altfel foarte cultivată în toată lumea, cît demonstraţia forţei unei teme fundamentale a artei — pacea lumii.

Este interesant că trebuind să arate, în imagini fără echivoc, binele păcii şi răul armelor, creatori din toate generaţiile şi de orientări estetice diferite ajung — sub imperiul unor idei limpezi şi directe, convingătoare şi stăruind în conştiinţe — la soluţii plastice destul de asemănătoare. Sigur, nuanţa care vine să deosebească lucrul a două gîndiri artistice diferite există şi toate afisele au gradul lor de interes, dar expoziţia întreagă pare ţesută dintr-o unică voinţă. Cauza merită a fi numită : afişul politic trăieşte din adevăruri categorice. Conţinutul lui — acest adevăr, prin urmare — trebuie spus apăsat, omul care priveşte afişul e îndemnat să trăiască anume sentimente, să activeze într-însul o seamă de responsabilităţi. În faţa unui bun afiş politic, omul îşi clarifică simţămintele sociale, îşi împlineşte educaţia cetăţenească, gîndul lui e solidar cu gîndul public promovat de imagine. Iată, spre exemplu, una din lucrările lui Constantin Costa, expresivă, şocantă referire la primejdia stocurilor de armament: suprafaţa toată a imaginii, carelată mărunt şi egal, e acoperită cu sute de portrete de mărimea unui timbru, oameni de pretutindeni, de toate rasele şi anotimpurile. Umbra unei bombe, întinsă pe jumătate de pagină, transformă, în cuprinderea ei, şirurile de chipuri în şiruri de craniI. Un ritm cazon. Puterea planşei nu depinde de cultura plastică a publicului. Înfricoşătoarea elocvenţă a imaginii trece peste gusturi şi păreri poetice. În faţa primejdiei oamenii sînt egali. O problemă fundamentală a mulţimii trece înaintea intereselor estetice individuale. Într-un bun afiş politic, conţinutul şi forma sînt una. Nu există — în afiş — rezolvări frumoase în sine, prelucrare frumoasă a suprafeţei, efect grafic numai spre lauda inteligenţei creatorului. Personalitatea graficianului se vădeşte întreagă numai cînd e în întregime în slujba cauzei. Împotriva forţei brutale, toate mijloacele sînt îndreptăţite. Afiştiştii contemporani ştiu să facă din ridicol armă contra armelor. De asemeni, din absurd. Într-un afiş de Peter Pusztay, un glonte e tăiat în felii transversale de un cuţit. Feliile acestea, odată desprinse de glonte, încep să fie pîine. Mai mulţi artişti asază pîinea de simbol al stării de pace şi o opun tancului — cu tot ce simbolizează cumplita maşină. În afişul lui Victor Feodorov, un tanc îşi taie cale printr-o pîine uriaşă. Dan Alexandru Ionescu pune un tanc să calce un pavaj de felii de pîine. Într-un impresionant afiş sub semnătura lui Alexandru Bălan, un copil are înainte-i, în locul pîinii de toate zilele, o farfurie umplută cu gloanţe.

Au multă minie antirăzboinică aceste afişe. Multe din ele stau bine mai ales într-o expoziţie, multe ar putea fi multiplicate cu tot folosul. Selecţia ar trebui cunoscută mai bine. Galeria Eforie, deşi una dintre sălile de expoziţii primitoare ale Capitalei, nu e încă frecventată. Poate şi pentru faptul că abia puţine manifestări importante au avut loc aici. Să notăm numele artiştilor care expun, pe lîngă cei citaţi : Iosif Molnar, Constantin Nitulescu, Eugen Palade, Radu Dan, Leontin Pioşca, Iosif Cova, Radu Ştefiea, Florin Ionescu, Andrei Alexandru, Dumitru Dobrică, Lucreţia Feodorov, Pavlin Nazarie, Nicolae Corneliu, Constantin Pohrib, Radu Stoica, Mihai Mănescu, Sergiu Georgescu, Napoleon Zamfir şi Nicolae Şerban. Să mai notăm că patru dintre ei — Dan Alexandru Ionescu, Mihai Mănescu Sergiu Georgescu şi Radu Stoica — au avut nu demult, la Galeria Galateea, o expoziţie de grup de afiş pe tema „1 Decembrie 1918", realizare de excelentă calitate, puţin comentată.

TUDOR OCTAVIAN ■

Profesiune de credinţă

Poezia mea

Fără a mai avea azi demersuri poetice naive şi gesticulaţie de vates, nu mă pot lepăda de sensul şi de chinul gravităţii unei misiuni. Încă mi se năzare că am venit pe scena acestei lumi pentru a spune ceva, imposibil şi totuşi posibil, prin metaforică şi meteorică străfulgerare : revelarea unei suite de visuri, de intense voluptăţi şi suferinţe, de viziuni, tatonări şi extaz, pe marginea infinitului şi a neantului, **hic et nunc**. Sînt angajată, sînt în slujba acestei chinuitoare şi exaltante misiuni. În acelaşi timp, sînt un om născut în timpul primului război mondial, cu trei ani înaintea revoluţiei care avea să irupă în destinul omenirii şi în viziunile poeţilor, cu două decenii înaintea celor mai tehnico-bestiale masacre şi genociduri pe care le-a cunoscut omenirea. Ele aveau să dureze, să continue şi azi încă, în interstiţii, să se prefigureze, apocaliptice, ca o teribilă ameninţare a epocii atomice, aflate la începuturile ei.

Tot ceea ce vine spre mine, abhorat sau dorit, ameninţător, visat, incredibil : zile şi nopţi, violenţă, blîndeţe, suferinţe şi neant nu mă află într-un punct spaţial neutru, incolor. Mă află aici, în punctul binecuvîntat de zei, plămădit şi ameninţat de oameni, numit România. Spaţiul cultural — peisaje, tradiţii, amintiri — e dens pentru mine, e gros şi dulce ca mierea, e amar şi verde ca pelinul. Acesta e elementul vital omniprezent, din care poezia mea se hrăneşte. Implicită sau explicită, lumea Carpaţilor şi a Dunării trăieşte în mine, dă carne şi viaţă cuvîntului, ca şi straturile, obscur-ancestrale ale spaţiului mediteranean şi central-european. Toate sedimentele de sincretism spiritual sînt mediul meu natural, în care evoluez firesc.

În anii din urmă, odată cu statornicirea unui climat şi a unei ambianţe culturale de largă deschidere spre toate orizonturile spirituale, odată cu distrugerea, rînd pe rînd, a tabuurilor inhibitorii în artă, poezia mea a trecut printr-un proces de descătuşare interioară. El poate fi urmărit pas cu pas de cititor, de la **Metamorfoze** la **Portretul din Fayum**.

La o anumită vîrstă, cu o anumită structură, ieşirea în spaţiu deschis nu e uşoară. Dacă pentru generaţiile noi, venite la poezie în ultimul deceniu, văzduhul liber e adecvat plămînilor lor, pentru mine e ameţitor de tare.

Uneori, o mînă nevăzută îmi apasă umărul, cînd scriu.

Alteori, povara mă lasă, şi starea de levitaţie, proprie poeziei în libertate, se produce.

Închei aceste marginalii cu speranţa că drumurile poeziei şi ale mele încă se vor încrucişa.

MARIA BANUŞ ■

(Din **Cuvîntul înainte** la volumele de **Scrieri**, Editura Minerva, 1971).

Azi am oră cu Alexandru Ivasiuc

Ce mai poţi afla despre un om care a trăit o vreme într-un anumit loc şi apoi l-a părăsit pentru alte oraşe, pentru ca pe urmă să dispară dintre noi pentru totdeauna ? De pildă, ce se mai ştie despre băiatul care s-a născut în casa cu nr. 16 de pe strada 30 Decembrie din Sighetu Marmaţiei ? Nimic nu aminteşte că în această clădire a locuit în copilărie un om care avea să ajungă un mare scriitor. Nici o placă de marmură nu a fost pusă, din păcate, pe zidurile trainice şi impunătoare, ca să marcheze trecerea lui pe aici. Nici o stradă din localitate nu-i poartă numele, unul din cele mai importante pentru literatura noastră de azi.

Şi totuşi, cei care a copilărit în casa cu nr. 16 de pe strada 30 Decembrie din Sighetu Marmaţiei nu a fost uitat. Pentru încă vreo cîţiva ani cei care l-au fost un timp vecini şi care l-au cunoscut de cînd era de-o şchioapă sau l-au fost tovarăşi de joacă îţi mai pot vorbi despre el. Ei îţi pot povesti şi despre tatăl lui, un bărbat deosebit de inteligent şi de aspru, şi despre mama lui, una din cele mai frumoase femei din ţinut, de o blîndeţe şi o cuminţenie cărora li se dusese vestea. Tot ei îţi pot relata cu lux de amănunte despre jocurile acestui băiat care citea enorm şi care atunci cînd pleca dintre cărţi nu se zbenguia pur şi simplu, ci îi învăţa pe ceilalţi copii să se joace ca în romanele citite cu atîta patimă, ca de pildă în **Timur şi băieţii lui**, punînd stăpînire pe podurile caselor din oraş, organizînd ca un veritabil comandant de oşti bătălii nemaipomenite. Şi îţi mai pot spune aceşti vecini şi martori fără voie ai unui început de destin şi despre felul în care înţelegea el să fie elev, cît de mult iubea el cartea şi cît de iscoditor era punînd la lecţii o sumedenie de întrebări din cele mai neaşteptate şi mai grele, arătîndu-şi franc nemulţumirea ori de cîte ori primea un răspuns în doi peri sau inexact. La liceul din localitate ajunsese un adevărat caz, profesorii pregătindu-se pentru întîlnirea cu el ca pentru un eveniment excepţional, din teama de a nu fi descoperiţi cu vreo chestiune neştiută sau insuficient lămurită pentru ei înşişi înainte de a o preda, astfel încît se şi încetăţenise o frază printre cadrele didactice de la respectivul liceu, cel mai frumos omagiu pe care l-am auzit rostit de un dascăl la adresa unui elev de-al său : azi am oră cu Alexandru Ivasiuc.

GEORGE ARION ■

● CAP LIMPEDE

TEATRU

Pe scena Teatrului dramatic Baia Mare a fost montată în cinstea împlinirii la 1 Decembrie 1918 a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România o piesă închinată marelui luptător pentru cauza naţională care a fost Vasile Lucaciu. Autorul acestei lucrări dramatice este Dan Tărchilă, care precizează

în caietul-program al spectacolului: „Piesa mi-a fost cerută de conducerea Teatrului dramatic din Baia Mare..."

Într-adevăr, oricine asistă la reprezentaţia ei îşi poate da seama că e vorba de o lucrare întocmită în grabă, plicticoasă, lipsită de nerv artistic, de dramatism. O suită din întîmplările prin care a trecut Vasile Lucaciu este ilustrată simplist, în scene care parcă nu au nici o legătură unele cu altele, aparţinînd unor personaje diferite. O mare figură a istoriei noastre serveşte drept pretext pentru o însăilare „artistică" în care lipseşte, oricît ar părea de curios, în primul rînd intriga. Nu există în piesă nici o motivare mai adîncă a actelor şi vorbelor rostite de luptătorul memorandist şi de aceea este şi firească atitudinea publicului care nu-şi dă osteneala să participe la un spectacol didacticist, anost ca o lecţie predată fără vibraţie. Cu siguranţă că interesul celor din sală ar fi fost cu mult mai mare dacă pur şi simplu s-ar fi citit, din frazele aparţinînd lui Vasile Lucaciu, atît de adînc pătruns în conştiinţa oamenilor de pe aceste meleaguri, cuvinte scumpe întregii suflări româneşti, cum ar fi acestea : „Dacă vă lăsaţi să vă închidă, să vă calce libertatea şi onoarea naţională, nu meritaţi altă soartă !"

Actorii Teatrului dramatic Baia Mare s-au străduit, în regia lui Ion Ieremia, ca printr-o interpretare cît mai plină de căldură să salveze textul precar. Interpreţii principali, Ion Săsăran (Vasile Lucaciu) şi de curînd absolventa Magdalena Cernat (soţia lui, Paulina), au izbutit în repetate rînduri ca prin dăruirea jocului lor să dea viaţă autentică unor scene contrafăcute. Scenografia lui Dragoş Georgescu merită o menţiune specială.

Vasile Lucaciu îşi aşteaptă în continuare autorul inspirat.

EMIL PANDREA ■

Colectiv de referinţă în mişcarea artistică de amatori, Teatrul popular Călăraşi şi-a demonstrat încă o dată posibilităţile şi valenţele sale interpretative cîştigînd spectatorii de la primele replici ale noii premiere cu „A treia ţeapă" de Marin Sorescu. Regizorul Dorian Urlăţeanu a găsit la Călăraşi nu numai un grup de pasionaţi de teatru, ci, mai ales, oameni care înţeleg arta dramatică, care odată ajunşi pe scenă îşi abandonează existenţa cotidiană, devenind cei pe care îi interpretează.

Se spune că montînd „A treia ţeapă" artiştii teatrului popular au depăşit marginile cutezanţei, că piesa, prin registrul ei, oferă mari posibilităţi interpretative, dar şi capcane. Spre bucuria tuturor, Corneliu Ratcu, (Vlad Ţepeş), Valeriu Georgescu (Papuc), Aurel Şerbănescu (Ţenea), Laurenţiu Bercea (Dragavei), George Paraschiv (Dan), Ilinca Oprea (Domnica), Nicu Psanu (Minică), Emil Postole (Aga Carasol), Gabriel Cruţescu (Soleman), Ana Negreanu (Doica), Steliana Stoian (Joiţa), George Dudescu (Ciungul) şi Emil Tudor (Ologul) au creat un spectacol în care au demonstrat că arta amatoare, cînd este făcută cu dăruire pătimaşă, înlătură amatorismul, atestînd încă o dată că provincia nu înseamnă provincialism.

MIHAI VIŞOIU ■

CARTE

● În seria **Teatru comentat** a Editurii Eminescu a apărut un volum din piesele lui Mircea Ştefănescu, care cuprinde lucrările dramatice **Comedia zorilor, Acolo, departe..., Vis de secătură, Micul infern.** Comentariile aparţin unor cunoscute personalităţi ca Victor Ion Popa, Perpessicius, Eugen Jebeleanu, Tudor Muşatescu, Mihail Sebastian, Radu Beligan, Şerban Cioculescu. Din păcate, ediţia aceasta nu cuprinde şi un studiu sintetic asupra operei lui Mircea Ştefănescu ● Tot cu un volum de teatru este prezent în librării şi Gellu Naum: **Insula** — o reinterpretare cu umor a poveştii lui Robinson Crusoe, **Ceasornicăria Taas** — o „comedie statistică în două acte" şi **Poate Eleonora...**" ● La aceeaşi editură, „Cartea românească", a văzut lumina tiparului şi volumul de povestiri al lui Dumitru Dinulescu, **Linda Belinda**, despre care critica a-a exprimat pînă acum favorabil. Tînărul autor a debutat în 1968 în fosta colecţie „Luceafărul" cu o carte de schiţe, **Roberi Calul**, care se distingea prin ironia lui de bună calitate, **Linda Belinda** continuă cu mijloace artistice superioare investigarea realităţii cu acelaşi spirit maliţios care disimulează o sensibilitate acută. Autorul minuieşte cu nonşalanţă cuvintele, conturînd imagini din preajma noastră, dezvăluind frămîntările unor oameni — de multe ori tineri — cu care ne simţim contemporani. Dumitru Dinulescu scrie lim-

Să ne cinstim ctitorii

La 16 aprilie 1979 se împlinesc 100 de ani de la naşterea marelui nostru scriitor Gala Galaction, autorul romanelor **Doctorul Taifun, Roxana, Papucii lui Mahmud,** a nuvelelor **Moara lui Călifar, Gloria Constantini, De la noi, la Cladova,** a unui **Jurnal** — nestemate de preţ în tezaurul literaturii române.

GALA GALACTION — O SUTĂ DE ANI DE LA NAŞTERE

„Proletariatul românesc merge înainte, în cete de sute şi de mii de oameni, spre ţelul precis şi sigur. Biruinţa este de partea lor ! Ei sînt trecători, ei sînt expuşi urii, prigoanei şi nimicirii, dar avîntul lor este etern şi dreptatea lor soră cu stelele nemuritoare".

Gala Galaction — 1919

Vorbiţi şi scrieţi româneşte

Aspecte ale pronunţării româneşti neliterare

În lumea specialiştilor este unanim acceptată ideea că însuşirea aspectului literar sau corect al unei limbi presupune, în primul rînd, **însuşirea normelor ei ortoepice,** care sînt foarte numeroase, variate şi relativ greu de asimilat în mod cu adevărat conştient. Precum se ştie, şi din acest punct de vedere limba noastră este cea mai unitară dintre toate idiomurile neolatine, iar progresele care s-au făcut, în ultimele decenii, pe calea realizării unei pronunţări româneşti literare sînt evidente şi apreciabile. Greşelile pe care le vom discuta în continuare arată totuşi că, în domeniul la care ne referim, se mai produc încă multe abateri de la normele ortoepice în vigoare, iar unele dintre ele au o frecvenţă surprinzător de mare. În această situaţie se află, spre exemplu, rostirile —**sce/-sci** ale grupurilor sonore pe care le ortografiem —**sce/sci** şi pe care în acelaşi fel trebuie să le şi pronunţăm. Din cele spuse rezultă că sînt neliterare pronunţările **scenă, scenariu, scenarist, obscen, sceptic, susceptibil, înflorescenţă** etc. sau **sciatică, scinda, piscină, piscicultură, eminescian** şi multe altele, pe care le auzim deseori în vorbirea insuficient controlată. Greşită este, fireşte, şi rostirea **crescendo,** întrucît nu corespunde nici pronunţării italienesti **cresendo** şi nici celei româneşti literare, care este **crescendo.**

Din categoria abaterilor care ating serii întregi de cuvinte şi pe care în scris nu le putem depista (ori le întîlnim în mod cu totul excepţional) semnalăm pronunţările : **ecsamen, ecsemplu, ecsemplar, ecsotic, ecsigent, ecsigenţă** şi altele (cărora le corespund grafiile : **examen, exemplu, exerciţiu** etc.). Pentru a putea evita asemenea erori, este necesar să ştim că litera **x** notează două realităţi fonetice, care sînt grupul consonantic **cs** (în **expediţie, excursie** etc.) şi grupul consonantic **gz** (în **exemplu, examen** şi altele, provenite din cuvintele franţuzeşti **exemple, examen** etc.). Din diverse motive, unele rostiri ca **exod, exagera** şi **exorbitant** s-au generalizat sub forma cu grupul consonantic **es** (căruia în pronunţarea franţuzească îi corespunde **gz**), iar altele (de pildă **ecsigent** şi **ecsigenţă**) se vor impune, probabil. În limba literară sub această înfăţişare, considerată, deocamdată, ca nerecomandabilă. Precum vedem, ceea ce mai caracterizează abaterile de care ne ocupăm aici este şi faptul că de ele nu sînt în întregime scutiţi nici chiar vorbitorii bine instruiţi şi cultivaţi. Constatarea ni se pare şi mai valabilă pentru rostirile **lepocă, leron, letate, lepic, leconom, lelectric, lemisiune** şi altele, care se scriu cu **e** iniţial şi care sînt, de obicei, împrumuturi de origine latino-romanică. Deşi neologisme, acestea sînt aproape sistematic asimilate cuvintelor din vechiul fond al limbii **fieri, iesi, iepure, iederă** etc.), ceea ce înseamnă că ne aflăm în faţa unei puternice tendinţe de ordin fonetic a românei contemporane.

TEODOR HRISTEA ■

CURIER LITERAR

Corina Rujan — Timişoara : Vă aflaţi pe drumul poeziei. Continuaţi şi mai trimiteţi-ne veşti ● **Cornel Gornic** — com. Mogoşa, jud. Timiş : Intenţii lăudabile dar realizarea lor în versuri e precară. Vă sînt necesare mai multe lecturi din poeţii contemporani ● **Ion Georgescu** — Bucureşti : Nu ştim cum sînt cele 50 de poezii pe care le-aţi compus. Scrisoarea care ne anunţă acest lucru arată însă că aveţi dificultăţi cu gramatica ● **Vasile Bodoşcă** — com. Hălăucesti, jud. Iaşi : Regretăm, dar în „schiţa umoristică" pe care ne-aţi trimis-o n-am descoperit umorul ● **Petre Ivancu** — Craiova : Neconcludent articolul dv. intitulat **Mişcarea antialcoolică în România.** Mai trimiteţi, în schimb, poezii ● **Ioan Bran** — Bîrsău de Jos jud. Satu Mare : Frumoasă poezia **Cicion de polen blond.** Celelalte mai şterse. Reveniţi ● **Paul Tonciulescu** — Bucureşti : Articolul dv. poate să intereseze o revistă de specialitate ● **Isac Mocanu** — Bucureşti : Articolul dv. este desprins de preocupările curente ale revistei noastre.

TV

O reuşită a genului s-a dovedit a fi prim-planul semnat de Alexandru Stark şi difuzat vineri, 6 aprilie, pe programul I. Şi asta cu atît mai mult cu cît autorul a refuzat orice artificii de montaj şi elemente de recuzită sonoră, folosind aproape în exclusivitate decorul static şi tehnica dialogului. E adevărat, reporterul a avut norocul (şi de ce nu, şi meritul) de a adresa întrebări unui bărbat de excepţie, Ion Tîrlea directorul I.A.S. Pecica, descoperind în persoana acestuia înţelepciunea pe care ţi-o dau numai experienţa profesională îndelungată, dragostea de oameni şi de adevăr. Iar despre ceea ce există alevea, se poate vorbi întotdeauna simplu şi convingător. Şi viceversa : acolo unde locvacitatea, ţesută din vorbe meşteşugite şi crezuri preambalate, ascunde nuditatea faptului, farsa devine evidentă şi greu de mascat prin racursiuri savante, inserţii retrospective şi diligenţele reporterului ● Joi seara, cîţiva reprezentanţi ai vîrstei de aur, aflaţi la ora opţiunii profesionale, s-au întîlnit cu mai mulţi colegi de generaţie, trecuţi prin acest dificil examen al vieţii. Un dialog deci între tineri de vîrste apropiate, şi tocmai de aceea plin de căldură, francheţe şi simplitate, atît de deosebit de discursurile şi recomandările rostite ex-cathedra de retori desăvîrşiţi sau profesori tobă de carte.

RADIO

Sentimentul rădăcinilor, dragostea de ţară în primăvară, de acest pămînt românesc ce numai aici poate fi aşa, numai aici poate fi simţit aşa, zvicnind cu ritmul naturii, al regăsirii permanente sub rotirea timpului ; legarea firească, întocmai ca primăvara de iarnă şi vară, de anotimpul prezentului, care este al fiecăruia dintre noi, despre acestea a glăsuit mai ales, prin vocile lui Mihai Beniuc, Constanţa Buzea, Ioan Alexandru, Gheorghe Tomozei sau Nicolae Dragoş, Nikolaus Berwanger şi Franz Storch, Lucian Avramescu şi Florin Costinescu, Tudor Băran sau Constantin Vişan, Revista literară din 8 aprilie, 16.15 h. Atît de aproape ne-au fost de inimă şi de gînd toţi scriitorii aceştia pe parcursul a doar 35 de minute, toate din plin pline, încît realizatorul emisiunii, Vasile Butufei, merită felicitări pentru firescul cu care a ştiut să pună în faţa cuvintelor pe unii dintre cei mai aleşi slujitori ai cuvintelor în cultura noastră actuală. Pledoaria pornind de la ideea-generic „Cultura socialistă, viziune cuprinzătoare a timpului nostru şi tezaur al spiritualităţii întregului popor" şi-a depăşit cadrul sugerat, devenind prin sinceritatea gîndurilor şi intensitatea sentimentelor comunicate, o demonstraţie firească, în spaţiul unor cugete şi personalităţi distincte, despre permanenţe, despre sentimentul rădăcinilor cum spuneam la început.

Cronica literară

Nichita Stănescu : „Operele imperfecte".

Somptuoasele înfăţişări grafice ale ultimelor cărţi publicate de Nichita Stănescu, *Epica magna* şi *Operele imperfecte*, dintre care a doua a văzut de curînd lumina tiparului, creează imaginea unui scriitor echilibrat şi senin, contemplînd cu mărinimie şi înţelepciune lumea de obiecte şi de vieţuitoare. Dar lectura acestor ediţii de lux nu-ţi descoperă nimic blajin în poezia de azi a autorului celor *11 elegii*. Dimpotrivă, ea capătă nu numai accente noi, dar este şi mai frămîntată, mai bîntuită de neîmpăcare. În *Operele imperfecte* (Editura „Albatros", 1979) poezia lui Nichita Stănescu devine mai concretă, mai interesată de întrebările zilnice ale oamenilor, mai *umană*. Poemele sale atît de preocupate altădată să dezvăluie zbuciumul pe planul abstract al ideilor ajung acum să descrie cu o mare căldură cotidianul şi se lasă pătrunse de vuietul istoriei. În *Papirus cu lacune*, în chip neaşteptat poetul ajunge să refacă, aidoma lui Alexandru Philippide, de exemplu, istoria umanităţii descriind cîteva din epocile apuse. În cele mai multe dintre paginile cărţii sale autorul ne vorbeşte însă în mod impecabil despre imperfecţiune. Ele alcătuiesc un emoţionant elogiu pe care geniul poetic al lui Nichita Stănescu îl aduce condiţiei umane mereu însetată să atingă alte zări, mereu nemulţumită de stagnarea în aceleaşi tipare. Poetul nu mai priveşte cu încîntare lucruri şi făpturi, nu le mai închină imnuri de slavă bucurîndu-se de alcătuirea lor. Atitudinii extatice îi succede acum una de neacceptare a universului venerat odinioară. Jubilaţiei îi urmează îngrijorarea. Un fior de neliniştе străbate poeziile mai noi ale lui Nichita Stănescu şi sensibilitatea îi este exacerbată pentru a surprinde orice semnal exterior („Pielea mea toată e o meninge" — *Frigurosul de frig*). Acest contact direct cu ceea ce este în afara sa îi îngăduie să cunoască o lume într-o mişcare permanentă ce distruge orice constituire în forme riguroase. „Operele imperfecte" sînt elementele care nu au dreptul la liniştе pînă nu ating desăvîrşirea. Însuşi omul — minunea naturii ! — nu e cruţat de nemulţumirea poetului : „tu nu crezi că e cam rău alcătuit trupul Omului ?" — *Cele patru coerenţe fundamentale*. Între poemul care deschide cartea, *Lecţia despre cub*, şi ultimul, *Lecţia despre cerc*, este descris cu mijloacele dintotdeauna ale lui Nichita Stănescu efortul dramatic al materiei de a se regăsi într-un univers armonios şi diafan : „Cine ştie cînd se va naşte o altă lume, / şi în ce fel va fi aceea, / ce legi tragice şi ce obiceiuri altele vor fi fiind cîndva / în părţile mai albastre ale cerului". — *Meteoritul lent*

O ilustrare elocventă a acestei palpitante lupte declanşate în întreaga fire de setea de perfecţiune a realizat-o pictorul Sorin Dumitrescu. Desenele din carte — 6 ipoteze de bolţi antropomorfe şi 6 studii asupra cubului — transcriu cu uneltele altei arte aceeaşi trudă pentru împlinire.

Dar dacă poetul laudă aspiraţia spre perfecţiune, în schimb atunci cînd o întîlneşte este contrariat. În concepţia sa perfecţiunea nu poate fi decît vremelnică, orice recunoaştere a ei un timp îndelungat însemnînd o abdicare, o incapacitate a noastră de a vedea mai departe şi mai profund, un impas al spiritului. *Transformarea într-o perlă* este un protest îndreptat tocmai împotriva instalării în confortabil şi cunoscut şi a renunţării la orice năzuinţă, o situaţie dezonorantă pentru om : „A început să se transforme în perlă / încet-încet. // Chip de perlă, piept de perlă, / unghii bombate de perlă. // I-au crescut şi aripi. / Nişte aripi rigide, de perlă. // Încă de pe vremea cînd era / un simplu bărbat / ei avea ochii înghеţaţi. // Mai tîrziu s-a transformat în perlă. / Greutatea lui a sporit. // Deşi are aripi nu poate să zboare / din pricina greutăţii ; / deşi are picioare nu poate / merge din pricina greutăţii". Din aceeaşi teamă de perfecţiunea atinsă, care poate paraliza orice iniţiativă, care poate opri orice elan spre cunoaştere, poetul acceptă demolarea unei opere numai pentru ca lupta pentru realizarea ei să fie reluată : „Şe la o bucată de piatră, / se cioplеşte cu o daltă de singe, / se lustruieşte cu ochiul lui Homer, / se răzuieşte cu raze / pînă cînd cubul iese perfect. / După aceea se sărută de nenumărate ori cubul / cu gura ta, cu gura altora / şi mai ales cu gura infantei. / După aceea se ia un ciocan / şi brusc se fărîmă un colţ de-al cubului. / Toţi, dar absolut toţi zice-vor : / — Ce cub perfect ar fi fost acesta / de n-ar fi avut un colţ sfărîmat" : — *Lecţia despre cub*. Acelaşi sentiment este exprimat şi în *Lecţia despre cerc*, „tăiat în două", căruia „i se cere iertare" tocmai pentru că nici el nu poate fi acceptat ca definitiv. Pentru Nichita Stănescu important este drumul spre perfecţiune, momentul confruntărilor pline de măreţie, nu perfecţiunea însăşi care aduce repausul de după bătălie, fie ea şi victorioasă. „Haide să fim fericiţi că suntem nefericiţi", exclamă el în *Fără de metamorfoză*

Operele imperfecte sînt creaţia unuia din marii noştri poeţi contemporani şi ne asigură că lirismul românesc, prin cîţiva dintre reprezentanţii săi — printre care şi Nichita Stănescu — are dreptul să participe de la egal la egal în dezbaterile intelectuale ale planetei.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

pede şi cu fraze ce se derulează logic unele din altele, firul povestirii fiind astfel uşor de urmărit la lectură. Apariţia volumului său scris cu un talent remarcabil poate fi un semn că scriitorii noştri îşi îndreaptă din nou atenţia asupra „prozei scurte", de la o vreme abandonate ● Editura „Albatros" a publicat **O istorie a Romei antice,** întocmită de Horia C. Matei. Spicuim din prefaţa semnată de acad. Emil Condurachi : „O istorie a Romei antice, sub această formă şi de asemenea dimensiuni, apare pentru prima oară în istoriografia românească. Dealtminteri, lucrările de acest gen sînt foarte puţine şi în alte ţări, cu o îndelungată tradiţie în cercetarea antichităţii romane, a cărei bibliografie este de-a dreptul impresionantă. Explicaţia acestui fapt merită a fi dezvăluită deoarece nu numai raritatea unei asemenea lucrări o situează într-o categorie aparte, dar şi efortul pe care îl implică, graţie aspectului său dubiu — analiză şi sinteză, totodată — fapt ce ridică în faţa autorului dificultăţi deosebite. Îmi face plăcere să spun încă de la început că autorul lucrării de faţă a rezolvat ambele probleme în chip strălucit şi a reuşit să ne dea o carte, care, în ciuda caracterului didactic, prin substanţialitatea ei şi prin viziunea marxistă asupra evoluţiei Romei, merită toată preţuirea noastră şi, sperăm, a viitorilor cititori".

Jurnal mexican (57)

Spre Valladolid

1.

Amiaza pe o şosea goală. Autobuzul care gonește. Enrique care tace, concentrat la volan. Noi care sintem doborîți de căldură... Mergem cu viteză, trebuie să ajungem la timp la Valladolid, am întîrziat prea mult între ruinele de la Chichen-Itza. (Ah, această obsesie a exactității ! Şi eu care mă asemăn atît de mult cu mexicanii la capitolul „punctualitate"... De fapt, nu consider că e o glorie să fii nepunctual, dar nici nu cred că e o impertinență să spui că idealurile nu excelează prin exactitate, ci prin pasiune.) Cîmp gol, ars de lumină, cîțiva palmieri, nimic altceva, ba da, un lan de **henequen**, cea mai importantă cultură din Yucatán, un fel de cînepă, apoi un bărbat care merge călare, o femeie care s-a oprit şi priveşte autobuzul... Şi din nou cîmpul. Amiaza. Căldura. Otrava solară şi subtilă a tropicelor. Şi fără nici o noimă îmi aduc aminte ce nota Gauguin despre lipsa de prejudecăți a femeilor din Tahiti în materie de dragoste...

Iau o carte despre Mexic şi încerc să citesc. Dar prima frază pe care-mi cad ochii sună arțăgos şi voit exotic : „Aici bărbatul este totul, femeia nu este decît un nimic ce poate fi bătut în voie". Nu sînt în măsură să judec dacă e adevărat. Cu atît mai puțin să mă indignez împotriva băieților cu sombrero care își uită atît de uşor, s-ar zice, serenadele şi jurămintele. Am văzut şi eu zidarii strigînd de pe schele femeile şi făcîndu-le, prin complimente echivoce, să roşească. Dar acesta nu e decît un argument pitoresc, căruia i se poate răspunde că Don Juan n-a făcut nicăieri altceva. În plus, dacă bărbatul reprezintă forța unei familii mexicane, mama reprezintă valoarea ei sacră.

Probabil, oricare dintre tinerii cu sombrero care se plimbă duminecа în piețele oraşelor şi face ochiade fetelor ar repeta cu multă plăcere, auzind-o, această frază din Anacreon : „Dacă poți număra frunzele din pădure sau nisipul din mare, atunci vei putea număra şi iubirile mele". Şi n-ar trebui să-l socotim un lăudăros, chiar dacă e limpede că vrea doar să-şi dea aere de macho. Vorba unui înțelept, el minte cinstit şi cu bună-credință. Iar dincolo de plăcerea de a se lăuda, există un adevăr care nu-l priveşte numai pe el. Întrucît, fără pretenția de a face prin asta filosofie, mexicanul ar rîde în nas oricărui misogin. „Ce prostie mai e şi asta ? s-ar întreba el. Să trăieşti, să fii tînăr şi să nu iubeşti, să disprețuieşti femeia ?" Şi, ca un argument zdrobitor, ar fi gata să-ți aducă aminte că Sfînta Thereza l-a spus dracului că este nefericit pentru că nu ştie să iubească... Femeile n-au ridicat niciodată piramide, deoarece pe ele nu le interesează nemurirea ? Se poate, el nu s-a gîndit la asta. Cum nu s-a gîndit nici la faptul că numai bărbați au coborît în infern, Orfeu, Dante, Vergiliu, Heracles... Dar ce concluzie se poate trage de aici ? Cei care prețuiesc iubirea au dovedit cel puțin ceva, în vreme ce misoginii nu şi-au demonstrat decît ridicolul şi tristețea. Căci a iubi este o dovadă de inteligență. Un imbecil, un sărac cu duhul are multe şanse de a fi fericit, dar nici una de a cunoaşte iubirea adevărată. Parcă Turgheniev mărturisea odată că a încetat să mai scrie cînd a încetat să fie îndrăgostit.

Există, în Mexic, pretind unii, destule cazuri cînd trebuie să intervină codul onoarei (care-l obligă pe bărbatul ce a sedus o femeie să-i asigure existența). Ei ne cer să-i credem pe cuvînt. Şi, după cîte înțeleg, pun pe seama tropicelor ceea ce numim posiune. Or, asta sună la fel cum l-am explica pe Don Juan prin faptul că e andaluz, aşadar dintr-o regiune unde femeile nu aşteptau decît să fie cucerite. Sau cum am spune că iubirea ar trebui să fie recunoscătoare poeziei şi nu invers. Lucrețiu a fost un poet mai mare decît Anacreon, dar o inimă tînără nu se mulțumeşte să admire. În fața cuiva care-i şoptește că „îndrăgostiții consideră din nefericire drept aur tot ce e galben", tînărul cu sombrero se va opri nedumerit. Cum adică ? Unde stă nefericirea aici ? Cu atît mai bine, va replica el, dacă reuşeşte cineva să transforme, ca Midas, în aur tot ce atinge. Înseamnă că fiecare bătaie de inimă îl îmbogățeşte. De ce să cîrcnim împotriva acestui dar ? Pentru asta există soare, pentru asta există flori ? Ca omul să murmure cu buzele de cenuşă că nu are nevoie de ele ? Că disprețuieşte fericirea şi recunoaşte deşertăciunea ? Înțeleptul nu ia un pumn de nisip pentru a-şi face din el un mic deşert personal, ci o plajă pe care să iasă din mare zeița iubirii...

Nu cunosc prea multe lucruri despre filosofia mexicană, dar îmi închipui că, într-o țară care a adus pictura în stradă, filosofia n-ar putea să-i disprețuiască pe acei tineri ce stăteau la Chichen-Itza, cu spatele la piramidă, pe prima treaptă, îmbrățişați, fără să-şi spună nimic, în fața statuii lui Chac Mool. În definitiv, aproape toți poeții vechi de pe aceste meleaguri au vorbit despre moarte, dar asta numai pentru a-şi mărturisi tristețea de a părăsi viața. Cum să uiți un adevăr atît de simplu privind pietrele şi cîmpiile calde ale Mexicului ? În mod normal, maximele morocănoase despre iubire ale lui La Rochefoucauld nu pot avea nici o priză aici. Ce să-i spună unui mexican asemenea vorbe ? : „Adevărata iubire e ca apariția spiritelor ; toți vorbesc, dar puțini le-au văzut". Parcă-i aud pe tinerii mexicani comentînd, în timp ce cu un bobîmac își împing somptuosul sombrero spre ceafă : „Acest domn n-a avut noroc, ori s-a jucat cu cuvintele"...

Am spus „parcă". Dar ceva mă face să cred că nu mă înşel. Poate sentimentul pe care-l am din ce în ce mai evident că toate detaliile acestui drum încep să se organizeze într-o logică.

OCTAVIAN PALER ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Un loc al dăinuirii noastre

Am ascultat, nu de mult, cum cîntă pe Gheorghe Covaci Cioată, pe frații Florea, — Ion la zongoră şi Gheorghe la ceteră —, pe Anuța Tite şi Anuța Iusco şi pe Mariana Ardelean. Toți din Sighetul Marmației şi toți membri ai ansamblului „Mara". Am auzit în interpretarea lor răscolitoare cîntece ieşite de mult din fruntariile Maramureşului, fiind cunoscute azi în întreaga țară şi socotite expresie a geniului creator al oamenilor din acele locuri : **Mă pretine, eu şi tu, Cînd s-o-mpărțit norocu, Săracă inima me, Balada lui Pintea, Zino, bade, de-i zini.** Ele conturează bogăția sufletească a oamenilor de aici şi cît de complexe le sînt gîndul şi fapta în fața întîmplărilor vieții. Dacă am analiza numai un singur cîntec, cel despre Pintea, am înțelege cît dramatism s-a strîns într-o simplă melodie şi un text, în care se surprinde pînă şi efortul dureros al transformării țipătului în cuvînt. Acești interpreți sînt preocupați nu numai să redea cît mai măiestrit cîntecul, dar şi să mediteze la mijloacele de apărare pe care trebuie să şi le ia folclorul împotriva poluării de orice fel. Că la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" taraful ansamblului a ocupat locul doi, iar solista Anuța Tite locul întîi, interpretînd chiar balada despre Pintea, n-a constituit aici nici o surpriză, după cum n-a mirat pe nimeni frumoasele aprecieri de care s-au bucurat atît interpreții vocali, cît şi membrii orchestrei şi dansatorii în țări ca Franța, Elveția, Spania unde au dat spectacole, cucerind, de pildă, în 1976, la Dijon, Colierul de argint.

Cîntece vechi de sute de ani cuceresc şi azi inimile ascultătorilor, fiind transmise cu grijă din generație în generație, ferite de alterări care le-ar putea compromite mesajul şi care le-ar risipi autenticitatea. Aproximativ 500 de cîntece din Maramureş cunosc interpreții prezentați mai sus, şi în afară de acestea, alte multe sute, de prin alte locuri, redate cu maximă fidelitate, cum au fost lăsate din moşi-strămoşi. Ei nu-şi permit să le cînte aşa cum le aud la radio sau de pe discuri, ci se duc direct la sursă, în Banat, în Moldova sau în oricare altă parte a țării, pentru a le prelua aşa cum se cîntă acolo. Cîntecul maramureşean nu va pieri atîta vreme cît astfel de oameni îl vor păzi ca pe o comoară ce ne distinge printre celelalte spiritualități ale lumii, reprezentînd puterea noastră creatoare din cele mai adînci şi mai curate straturi. După cum nu vor pieri nici tradițiile maramureşene, atît de diverse şi sosite pînă la noi prin veacuri datorită dragostei de țară a unor oameni care nu şi-au lepădat portul şi nu s-au înstrăinat de datini, oricîte furtuni s-au abătut asupra lor.

Am asistat tot cu prilejul acestei treceri prin Maramureş la o repetiție la casa de cultură din Sighetul Marmației cu spectacolul **Noaptea fecioarelor**, aflat în pregătire pentru Festivalul teatrelor folclorice care va avea loc în Canada între 30 iunie şi 7 iulie. În interpretarea Anuței Iusco, a Victoriței Costelnic, a fraților Florea, a Marianei Ardelean, a lui Gheorghe şi Pătru Gogea, a lui Gheorghe Petroval şi a directorului casei de cultură, Ion Ardeleanu, reprezentația aceasta ne-a transpus parcă într-o epocă arhaică, a unor obiceiuri imemoriale. Cîntecele rituale au derulat o secvență din viața strămoşilor noştri aşa cum a ajuns pînă la noi. Pentru că întotdeauna s-a găsit cineva care să vegheze ca însemnele identității noastre să nu se piardă în viitoarea istoriei. Dealtfel, o vizită la muzeul maramureşean din aceeaşi localitate, unde vrednic director este Mihai Dăncuş, îți prilejuieşte întîlnirea cu emblemele civilizației lemnului păstrate cu aceeaşi venerație ca şi cîntecele şi tradițiile maramureşene. Prima întrebare pe care trebuie să ți-o pui intrînd în acest muzeu trebuie să fie : ce se poate face din lemn ? Şi trecînd prin sălile aranjate meticulos, contempli cu uimire un noian de obiecte confecționate din trunchiuri de copaci : ştiubeie, pive, pluguri, coşuri, războaie de țesut, melițe, cuiere, sçaune, mese, lăzi de zestre, dulapuri, stîlpi, porți maramureşene şi multe altele. Aici descinzi într-o împărăție a lemnului. Şi tocmai această puritate a asigurat dăinuirea civilizației lemnului, material în aparență pieritor. Iar într-un alt unghi al acestui muzeu descoperi şi creațiile marelui cioplitor de porți, Gheorghe Borodi, cel care a închipuit din lemn tot felul de forme amenințătoare ale materiei, învingînd terifiantul prin transpunerea lui în rigoarea meşteşugului. Pentru ca de aici să poți porni la muzeul în aer liber de pe dealul Dobăiaş, unde de trei ani de zile sînt aduse case țărăneşti de pe Valea Izei, a Tisei, a Cosăului — cea mai veche gospodărie țărănească aflată acum aici fiind din 1700 — şi constituind un omagiu adus satului maramureşean, adică acelui loc românesc unde s-a urzit o parte din veşnicia noastră.

MIHAI CONSTANTIN ■

Tinerii trebuie să ştie !

Dicționar de lagăr

Selektion

O mie cincizeci şi doi de Häftling-i, tineri între 15 şi 20 de ani, stăm aliniați în rînduri de cîte cinci pe platoul din fața barăcii nr. 21 din lagărul „E". Stăm dezbrăcați în pielea goală, în poziție de drepți. În fața noastră, căpitanul doctor SS Mengele şi suita sa. Începe die Selektion, selecționarea pentru crematoriu.

Din noi au dispărut amintiri, gînduri, dorințe. Din noi a dispărut tot ce-i viață.

N-a mai rămas decît frica de moarte.

. . . . . .

Sînt cel mai slab şi cel mai mic de statură din rînd. Tremur nu numai pentru mine, ci şi pentru ceilalți patru. Dacă rîndul nostru va fi selecționat, ei vor pieri din cauza mea. Dacă luau un altul, mai în puteri, ar fi în afara primejdiei. Eu n-am vrut să stau cu ei. Am şi pornit spre cei la fel de slăbuți ca mine. Dar ei nu m-au lăsat. M-au prins de mînă şi m-au adus înapoi în rîndul lor. În fața mea s-a aşezat cel mai înalt în piept. El este paravanul trupului meu numai oase şi piele. Mengele aruncă o privire foarte superficială asupra noastră. De regulă, dacă primul din rînd e voinic, înalt, scapă tot rîndul.

Un singur lucru mă îngrozeşte. Sînt prea mic de statură. Asta se observă uşor.

S-a comandat „Stillstand"[1]). Orice mişcare se pedepseşte cu moartea. Eu n-am ce pierde. Trupul îmi este incremenit, dar cu degetele de la picioare încerc să adun sub tălpi nisip. Să mă înalț... cît de puțin... dar trebuie să mă înalț... altfel sînt pierdut... şi-i voi trage după mine, în moarte, şi pe ceilalți patru. Ultimii mei prieteni...

Mengele s-a răzgîndit. Nu va mai trece prin fața frontului. S-a oprit în mijlocul platoului şi a ordonat să defilăm prin fața lui, în pielea goală, prin flanc cîte unul.

În dreapta şi stînga lui Mengele, SS-iştii au făcut un cordon. Cinci sînt în afara cordonului. Urmăresc arătătorul de la mîna dreaptă a lui Mengele. O mică tresărire a degetului înseamnă că cel care trece în clipa aceea prin fața lui este selecționat. Cei cinci SS-işti sar spre el, îl înşfacă şi-l aruncă în spatele cordonului. Soarta îl este pecetluită.

Şansele mele s-au spulberat. Nu mai există ! Sînt hotărît totuşi să nu mă dau bătut. Voi păşi pe vîrfuri. Îmi voi aduna ultimii stropi de energie şi voi pluti prin fața lui ca un balerin. Totul e să mă ridic. Cît de puțin, dar să mă ridic. Dacă nu reuşesc să mă înalț, cît de cît, sînt mort. Dar de unde puteri să păşesc pe vîrfuri, cînd eu abia mă mai țin pe picioare ? Am aşteptat comisia, în poziție de drepți, în pielea goală, aproape trei ore. Tremur ca scuturat de friguri. De oboseală ? De frică ? Nici eu nu ştiu. Înaintez în neştire. Mă apropii de Mengele. În fața mea, doi frați. Primul e Avram. Înalt, bine legat, trece țeapăn prin fața lui Mengele. A scăpat. Groaza abia acum îl cuprinde. Îşi opreşte respirația. Îşi încordează auzul. Vrea să deslușească în urma lui pasul fratelui său. Vrea să se întoarcă. Nu îndrăzneşte. În clipa aceea se cutremură. Mii de bubuituri îi sparg timpanele. Este tropotul celor cinci SS-işti care s-au repezit să-i înfăce fratele.

Avram se întoarce şi vrea să se repeadă spre cei din spatele cordonului. Nu-şi poate lăsa frățiorul singur în drum spre moarte. Acesta îl sesizează intenția şi urlă din toate puterile :

— Nuuu ! Rămîi acolo ! Trebuie să trăieşti. Barem unul din toată familia trebuie să supraviețuiască.

Mengele, surprins de îndrăzneala Häftling-ului, se întoarce spre unul din SS-işti şi ordonă scurt :

— Schlage ihn Todt [2]).

În clipa aceea eu trec prin fața lui. Mai fac trei paşi şi mă prăbuşesc. De emoție ? De bucurie ? Sleit de puteri ? Cine poate stabili ? Cei ce vin după mine mă prind şi mă trag după ei în baracă.

Am scăpat !

Pînă cînd ? Deocamdată, pînă la viitoarea selecționare. Care va fi poimîine sau chiar mîine. Ori poate peste cîteva ore, spre seară. Imediat după Appel.

Poimîine, mîine ori peste cîteva ore vom sta din nou aliniați în rînduri de cîte cinci, în poziție de drepți, în pielea goală. În fața frontului va apărea iarăşi Mengele cu suita lui.

Din noi vor dispare amintiri, gînduri, dorințe. Va dispare tot ce-i viață. Va rămîne doar frica de moarte.

OLIVER LUSTIG ■

fostul Häftling nr. 112 398

[1]) Drepți.
[2]) Omoară-l ! (Bate-l pînă îl omoară !)

Poeţi din Maramureş

Gheorghe Chivu — PATRIA POETULUI

Patria poetului e inima sa
Şi-n inima sa e patria-ntreagă;
Pentru conturul inimii sale nu există litigii.

Patria poetului e memoria sa,
Memoria acestui pămînt, memoria strămoşilor,
Hrisovul pe care i l-a hărăzit rotund lui istoria,
De forma patriei şi fără prihană.

Patria şi-a luat forma după roadele pămîntului,
După roata fără eclipsă a soarelui
Şi citeodată ziua dacă i s-a făcut noapte,
A strălucit după capul niciodată căzut al voievodului.

Şi s-a ridicat patria şi s-au înălţat munţii,
Crai nou a devenit luna plină
Şi prăbuşindu-se imperiile a văzut cu îndreptăţită mîndrie,
În cartea vremurilor că vor cădea toate imperiile.

Pentru aceea inima poetului e totuna cu patria sa,
O picătură din marele ei ocean, dar asemenea ;
Stropul de rouă în care străluceşte soiară întreaga luminii splendoare,
Inima poetului e chipul întreg şi-n veci neştirbit al patriei sale.

Ileana Zubaşcu — SONET

Văd munţii mari ca tine în depărtarea mare
şi-mi amintesc de groapa în care mă cobori
înăbuşită-n mine cînd tu te desfăşori —
pe marea mea e lună, pe munţii tăi e soare.

Din fruntea ta se sfarmă atîtea largi izvoare,
din ochii mei curg lacrimi de foc de-atîtea ori
şi-atîtea versuri aspre mă cotropesc în zori
că n-ai nici tu cumplite furtuni să le măsori.

Pe fruntea ta vor paşte toţi zeii trecători
în groapa mea s-or naşte noi flare-n sărbători
tu vei fi totdeauna, eu voi fi uneori.

Ca zarea fără zare uitată-n aşteptare
să ard nepotolită de geruri şi ninsoare
sub fruntea ta de gheaţă cu flacăra mea mare.

Gheorghe Pârja — HOTAR DE GRÎU

Şi iar mă-ntorc în sat pe drum
Cum ai ieşi dintr-o ninsoare
În care satele rămîn
Şi riurile stau datoare.

La un hotar de grîu curat
Un gînd mă leagănă şi leagă
Părinţii trei în lemn de nuc
Păzesc o patrie întreagă.

POEZII POPULARE

1.

Fă-mă doamne ce mi-i fa
Pasăre să pot zbura,
Fă-mă pana leului
Pe marginea tăului,
S-aud tău ciuroind
Şi pe mîndru bănuind.
— Măi mîndruţ, ce-ţi bănuieşti,
Ori doară nu mă îndeşti?
Şi de nu ţi-s dragă bine
Fă-mă brîu pe lîngă tine ;
De nu ţ-oi fi dragă brîu
Fă-mă pană de sansiu —
Sus în clop mi-i rădica
Şi-a vedea toată lumea
Cum îţi porţi drăgucioara ;
De nu ţ-oi fi dragă pană
Fă-mă-o lumnină de ceară,
Lumnina ţ-a vedea
Oamenii te-or întreba
Mîndru-ţ arde lumnina !
Arde zău, da nu-i de său
Că-i fată din satu meu ;
Arde zău, da nu-i de ceară
Că-i fată dint-a mé ţară.

2.

Pom înrămurat
De poame-ncărcat ;
Vîntu-şi trăgănară
Poamele pticară ;
Prunci le culesară
Şi le trimăsară
Pe-un picior de plai,
La uşă de rai,
La fete de crai.
Luna-n drum le-o stat,
Frumos le-o întrebat :
De unde le-aduceţi
Înapoi le duceţi ;
De la sfîntu soare
Cu mare rugare,
În coate şi-n geruntʼe
Pe cel vîrf de munte.

3

Leagănă-se fagii-n codru
dai-liu-liu-liu
Leagănă-se de nu-i modru.
— Ce vă legănaţi, voi fagi ?
— Da cum nu ne-om legănare?
Vin meşteri de la Braşeu
Cu săcuri late la briu,
Cu săcuri şi cu topoare
Ca pă noi să ne doboare,
Să ne facă coltişei,
Coltişei şi drănicioare,
Să ne facă temnicioare
De robdit fete ficioare
Şi ficiori fără mustaţă
Care-nvaţă-a strînge-n braţă.

Răboj de primăvară

Vecinul şi prietenul meu Cosmin G., avînd frumoasa vîrstă de trei ani şi nouă luni, s-a supărat nu demult pe mine, să nu mă mai vadă, să nu mai audă de numele meu (pe care îl pronunţă destul de greu). Motivul acestei supărări : nu m-am ţinut de cuvînt faţă de dînsul, i-am făgăduit că îl voi duce la „grădina zoologică" de la Băneasa şi nu l-am dus. N-am putut. Dar asta nu mai contează. Pe drept nu mai contează. „Făgăduiala dată e datorie curată", cum se zice. Făgăduiala dată unui copil fiind mai mult decît atîta. Un asemenea legămînt e un perin pe care îl faci cu cinstea şi cu „intransigenţa" celor mici. Care nu ştiu de iertare. Care vor să fie toate aşa cum sînt ei : limpezi şi calde, frumoase şi drepte. Cum e lumina primăverii. Cum e firul de iarbă, cînd împunge cu temeritate această lumină. Cum e mugurul dintîi, de pe cea mai viguroasă creangă. Cum e şi prietenul acesta al meu, Cosmin G. faţă de care m-am împăcat pînă la urmă), a cărui vorbă şi al cărui zîmbet sînt grăunţe scăpărătoare de lumină, neputînd fi asemuite decît cu mărgelele sonore pe care le aruncă ciocîrlia peste lume, după ce se urcă în vînetie. Iar ciocîrlia e pasărea primăverii, e struna de argint a acestor pămînturi.

☆

Oamenii sînt la bătrîneţe cum au fost prin timp la tinereţe. Toate se adună şi ies acum în evidenţă. Cei buni şi curajoşi devin înţelepţi, devin superbi, încît ţi-e drag să te uiţi la ei, ţi-e drag să-i asculţi. Ceilalţi, cei care au venit spre vîrsta aceasta împinşi de mîini, cei care şi-au făcut loc cu coatele prin lume, cei care au călcat totul în picioare, pentru te miri ce, devin şi mai urîţi, murdărind pînă şi vîrsta aceasta de asfinţit, care nu poate fi sfîntită, în sine, de către nimeni, sfinţirea ţinînd de fiecare om, de ceea ce este sau nu este el, de ceea ce n-a fost, fiindcă toate vin din urmă, de parcă omul şi-ar face, singur, propria sa caricatură.

☆

Firul de iarbă nu se înalţă pentru sine în lumină, o face pentru frumuseţea lumii, pentru lumina care l-a tulburat, pentru pămîntul care îl ţine în braţe... Pomul nu înfloreşte degeaba, nu renunţă degeaba la podoaba florilor, o face pentru rotunjimea poamelor, pentru a spori densitatea luminii din toamnă. Iar omul, dacă e om, dacă nu e pasăre călătoare sau fals cîntătoare, nu trăieşte degeaba pe lume, nu trebuie să trăiască în zadar şi în pustiu, — trebuie să înalţe măcar o verticală pe orizontala alunecătoare a vieţii, verticala fiind el însuşi !...

ION LĂNCRĂNJAN ■

Rorul

Chestionar simplificat ABCSB

pentru achiziţionarea în bune condiţiuni a sticlelor şi borcanelor

Numele şi prenumele.
Adresa, scara, etajul, număr de telefon, dacă e cuplat cu cine e cuplat.
Locul de muncă. Dacă nu munceşte de ce nu munceşte, pensionar, ce fel, stagiu militar satisfăcut sau ne, dacă e femeie nu e cazul.
Copie legalizată de la notariat că sticlele şi borcanele sînt proprietate personală; dacă nu sînt borcanele lui, cărui grad de rudenie aparţin, ce borcane a mai avut, dacă nu a avut nici o sticlă înainte, act de moştenire, act dotal.
Obs.
Copiii sub 14 ani nu pot vinde sticle, numai dacă sînt însoţiţi de unul dintre părinţi sau susţinător legal, cu dovadă că nu o face în timpul S-ului productiv.
Sticlele de jumătate litru pot fi vîndute şi fără buletinul de identitate dar cu grupa sanguină la punct. Sticlele de apă minerală se cer însoţite de un certificat medical al celui care vinde, de unde să reiasă ulcer, dispepsii hipostenice, albuminuriile simple; pentru albuminuriile complexe trebuie şi fişa de tratament — nefrite insulare şi continentale, pielocistite şi persoane cinstite.
Borcanele de 3 litri nu trebuie să aibă pe nimeni înăuntru şi să prezinte curăţenie şi disciplină atît pe dinăuntru cît şi afară.
Sticlele de vin de pese 28 butelia (nu se admit vinurile Murfatlar de Vatra Dornei sau de Ştefănescu!) trebuie să păstreze pe fund un eşantion, bine astupat, nu cu ciucalău de porumb, nu se admit ciucalăi că sînt furaţ, de asemenea eşantion din orice coniac s-ar afla în sticlele de vin.
Se anexează şi cîte sticle şi borcane a vîndut vînzătorul înainte de a le vinde cumpărătorului de la ICVA, care în fond este tot un vînzător, nu?, cîte a adunat benevol cu mîna sa, dacă le-a predat tot cu mîna către fondul de stat, dacă nu, cînd are de gînd s-o facă; angajament în scris, cînd predă şi cît. E bun şi fierul vechi.

CORNEL UDREA ■

MATEI MIHAI ■

C. CIOSU ■

LUCHI TIMOC ■

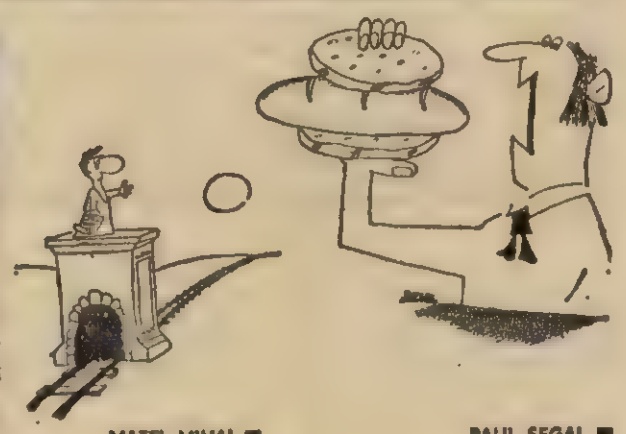

MATEI MIHAI ■ PAUL SEGAL ■

MATTY ■

ALEX ■

Primim din partea clubului de fotbal din Baia Mare

Biroul Consiliului de conducere al Fotbal Clubului Baia Mare, respectîndu-şi planul de muncă, s-a întrunit în şedinţă ordinară în cursul zilei de azi 30.III.a.c., pentru a analiza comportarea echipei de divizia „A" în etapa din 28.III.1979, respectiv în jocul cu Chimia Rîmnicu Vîlcea.

Din informările conducerii tehnice a echipei cît şi a delegatului biroului care a însoţit echipa a reieşit că jocul de la Rîmnicu Vîlcea s-a desfăşurat în condiţii contrare principiilor de obiectivitate care stau la baza activităţii sportive în ţara noastră şi că datorită manierei în care a fost arbitrat acest joc rezultatul a fost viciat, echipa noastră fiind frustrată de un rezultat care în condiţiuni obiective trebuia să fie altul decît cel consemnat la sfîrşitul jocului.

Climatul sănătos de muncă şi principialitate, instaurat la club şi accentuat cu venirea lui Viorel Mateianu, considerăm că este umbrit de maniera în care s-a desfăşurat jocul de la Rîmnicu Vîlcea. Se pare că încă din faza de organizare prealabilă desfăşurării jocului, s-a făcut totul pentru ca rezultatul să ne defavorizeze. Cu toate că am solicitat din timp prin Oficiul Judeţean de Turism Rîmnicu Vîlcea asigurarea condiţiilor de cazare la unul din hotelurile municipiului Rîmnicu Vîlcea de categoria I, spre surprinderea delegaţiei noastre, la sosirea în localitate ni s-a pus la dispoziţie Hanul „Cozia", de categorie inferioară, cu condiţii aproape nesatisfăcătoare. Se pare că nu întîmplător ni s-au asigurat asemenea condiţii deoarece, din informaţiile pe care le deţinem, directorul sucursalei O.J.T. Rîmnicu Vîlcea este şi membru în conducerea clubului vîlcean.

Sub auspicii asemănătoare s-a desfăşurat şi jocul, de data aceasta; aşa cum relevă ziarul „Sportul" nr. 9129 din 29.III.1979, brigada de arbitri în componenţa: Tudor Andrei şi Dumitru Dopp din Sibiu şi Florian Ceţea din Caracal fiind elementul care a contribuit în totalitate la vicierea rezultatului prin maniera absolut neobiectivă şi părtinitoare în favoarea echipei gazdă — în care a condus jocul. Pe lîngă faptul că majoritatea acţiunilor ofensive ale echipei noastre au fost oprite sub diverse forme şi motive imaginare, aspectul părtinitor, dacă nu chiar rău intenţionat, a culminat cu nevalidarea a două goluri marcate de echipa noastră în repriza secundă, faze reţinute dealtfel de însuşi corespondentul Lucian Pavel de la redacţia ziarului local „Orizontul" din Rîmnicu Vîlcea, articol apărut în ziarul „Pentru socialism" din Baia Mare nr. 7286 din 30.III.1979.

Cele de mai sus ne-au fost confirmate şi de organul Consiliului Naţional Pentru Educaţie Fizică şi Sport — „Sportul". nr. 9130/30.III.1979, care la rubrica „Punctul pe i" în art. „Se impune o sancţiune exemplară" reia cronica jocului insistînd asupra manierei de arbitraj, neobiectivă şi contrară eticii sportive, care ar trebui să călăuzească în activitatea lor pe toţi factorii care concură la desfăşurarea activităţii fotbalistice.

Datorită celor expuse, echipa noastră cu vădită intenţie este oprită din lupta sportivă pentru realizarea obiectivului ce şi l-a propus dar şi cu implicaţii asupra rezultatului final al întrecerii sportive, rezultat care poate să aibă repercusiuni şi asupra altor echipe antrenate în lupta pentru evitarea retrogradării.

Pe lîngă cele expuse, ţinem să vă informăm că toate cele de mai sus au fost posibile şi datorită faptului că observatorul Federaţiei Române de Fotbal care a participat la acest joc în exercitarea unei atribuţiuni de serviciu a omis să-şi exercite prerogativele de reprezentant al forului de specialitate, neintervenind cel puţin în pauza jocului cu atenţionarea membrilor brigăzii de arbitri asupra necesităţii de a conduce jocul în spiritul regulamentului, nederanjîndu-se nici măcar să coboare din tribuna oficială la cabina arbitrilor.

Toate aspectele legate de acest joc, apărute în presa centrală şi locală, au produs profunde nemulţumiri şi în rîndul miilor de oameni ai muncii din industria minieră, metalurgică, a construcţiilor de maşini etc., din judeţul nostru, care fie sub forma unor audienţe la organele locale şi judeţene, fie prin sesizări scrise solicită să se ia măsurile corespunzătoare.

Pentru evitarea unor asemenea situaţii nedorite pe terenurile de sport şi în scopul asigurării desfăşurării campionatului în condiţiile eticii şi echităţii sportive, cu convingerea că forul de specialitate va manifesta şi de data aceasta aceeaşi fermitate în asigurarea unui climat sănătos întrecerii sportive, solicităm anchetarea celor sesizate şi sancţionarea exemplară a celor trei arbitri care au contribuit la vicierea rezultatului de pe teren ; reprogramarea jocului pe un teren neutru (Bucureşti), condiţie în care sîntem convinşi că principiul „Cel mai bun să cîştige" va triumfa.

EMIL DUMITRAŞ ■
preşedinte

N. red. Ziarul Sportul din 11 IV a.c. publică sancţiunile dictate de F.R.F. împotriva arbitrilor partidelor A.S.A. Tg. Mureş — Steaua şi Chimia Rm. Vîlcea — F.C. Baia Mare. Pînă atunci, toate bune ; respectivii au greşit, deci plătesc. Dar cum rămîne totuşi cu punctul sau punctele pierdute nedrept de băimăreni ? În situaţia creată, clasamentul este viciat şi se impune, credem, un răspuns şi în această privinţă ! Iar răspunsul nu poate fi decît unul singur : **rejucarea partidei.**

DACIADA — în plină desfăşurare

Baza sportivă „Voinicelul" din sectorul 4 al Capitalei a fost, duminică, gazda unor ample manifestaţii sportive desfăşurate sub semnul generos al „Daciadei". S-a jucat fotbal, n-au lipsit întrecerile de tenis de masă, cros şi karting, cîteva sute de elevi începînd vacanţa prin mişcare şi exerciţiu fizic.

● Crosul tinerotului, desfăşurat la Urziceni, a adus la start peste o mie de participanţi, împărţiţi pe 4 categorii de vîrstă. Petruţa Mihalache, Petruţa Mihai, Ion Tănase, Anton Trandafir şi Marinică Nuţu, toţi de la Liceul de matematică-fizică, s-au numărat printre învingători. Iată, matematica şi sportul fac casă bună ● Formaţia Liceului industrial numărul 5 din Sibiu a terminat învingătoare în faza judeţeană a concursului de gimnastică ritmică modernă, ea urmînd să reprezinte judeţul la finala pe ţară. Echipa a fost pregătită de profesoara Doina Lotreanu ● Duminică dimineaţa, pe Stadionul Tineretului din Capitală nu se întîmpla nimic ! Colaboratorul nostru Emanuel Tinjală a încercat să fotografieze o întrecere sportivă din cadrul „Daciadei", dar n-a avut ce ! Care o fi fost situaţia în grafice ?! ● Recent, sala Floreasca a găzduit, cu prilejul Anului internaţional al copilului, un foarte reuşit spectacol cultural-sportiv, în timpul căruia performerii de mîine au încîntat prin graţie, fantezie şi optimism ● La Bacău, Cosmin Marcu, din clasa întîi a Şcolii generale numărul 10, a ieşit primul în concursul de patine pe rotile, organizat în cea dintîi duminică de vacanţă. Deşi începuturile sînt, se ştie, grele, Cosmin s-a descurcat de minune ! ● Pasionante întreceri la judo, la 14 categorii de greutate, la Arad, unde Rapid din localitate a asigurat reuşita concursului. Cel mai mult s-au bucurat, firească, primii clasaţi, între care T. Nagy, E. Pinter, E. Botez şi I. Ianos ● În sala Circumvalaţiunii din Timişoara a avut loc, recent, o gală de lupte greco-romane la care au luat parte peste 60 de tineri ● Clubul sportiv şcolar din Sibiu şi Gaz metan din Mediaş, secţii cu elemente valoroase în înotul junior, s-au înscris la faza judeţeană a campionatului naţional de nataţie rezervat copiilor născuţi între anii 1966 şi 1971, dar au uitat să se prezinte ! Drept urmare, întrecerea a adunat la start 19 sportivi şi 20 de arbitri ! ! Fără comentarii ● La Botoşani, Cupa meşteşugarilor la şah a revenit cooperatorilor de la „Confecţia". Ioan Prodan şi-a făcut mat toţi adversarii.

Cazul Onuţan

Ne scrie fotbalistul Carol Onuţan

Tovarăşe redactor-şef,

Vă rog să publicaţi în „Flacăra" aceste rînduri, în legătură cu incidentul petrecut la meciul A.S.A. Tg. Mureş-Steaua, de pe urma căruia Iosif Vigu a suferit o fractură de menisc iar eu am fost suspendat pe timp de un an de zile.

L-am cunoscut pe excelentul jucător Vigu încă de pe vremea cînd eram selecţionat la lotul de juniori, iar dînsul la „olimpici". L-am respectat totdeauna şi ca sportiv şi ca om şi, în perioada la care m-am referit, m-am bucurat şi de o oarecare atenţie din partea lui, fiind chemat, uneori, în camera sa şi discutînd cu el despre sportul nostru preferat. Aceasta se întîmpla cu 9 ani în urmă. Recent, în primăvara aceasta, la o fază de joc, avansînd cu mingea spre poarta echipei Steaua, am pasat lui Fazekaş, care a fost deposedat de Vigu, foarte corect. Imediat l-am atacat pe apărătorul formaţiei bucureştene vrînd să reciştig balonul. Faza s-a petrecut la numai cîţiva metri de tuşă, sub privirile arbitrului de linie Sziaghy şi ale celui de centru, Igna. A fost o ciocnire puternică, recunosc, între doi fundaşi de meserie, dar nu o intenţie murdară de a-l lovi pe Vigu. Înainte de meci, antrenorul nostru, Tiberiu Bone, cu toată miza foarte mare pentru echipa noastră, ne stăruise atenţia să nu fim duri, cu nici un chip. Mingea a ţîşnit dintre noi în margine. Nici nu mi-am dat seama de consecinţele grave pentru Vigu, pe care le are de suferit acum. Arbitrul nu mi-a arătat cartonaşul galben, dovadă puternică a faptului că a considerat incidentul drept un fault de joc. După aceea am aflat că Vigu va trebui să stea în ghips, că nu va putea juca o vreme. Antrenorul Bone l-a vizitat şi acelaşi lucru l-am făcut şi eu. Am fost primit de maestrul Vigu, cu care am discutat faza. Am înţeles că nu era convins de nevinovăţia mea şi l-am înţeles, deoarece starea psihică a unui sportiv după un asemenea accident nici nu poate fi alta. Totuşi mărea sa capacitate de a se stăpîni, înţelegerea pe care mi-a arătat-o, mi l-au arătat ca pe acelaşi fotbalist de fair-play pe care l-am admirat întotdeauna. Regret profund consecinţele neplăcute pe care le are de suferit, dar vreau să-l asigur, şi pe această cale, că sînt nevinovat. Suspendarea mea pe timp de un an de zile îmi apare, chiar şi în aceste condiţii, ca foarte aspră şi nedreaptă, atîta vreme cît n-a fost vorba despre o intenţie ci despre o situaţie nefericită şi imprevizibilă căreia i-aş fi putut fi, la fel de bine, eu însumi victimă. Nici eu nu mai sînt foarte tînăr. Am 25 de ani. A sta pe tuşă un an, mai ales cînd nu mă simt vinovat, convingere care-mi este întărită şi de comportarea în teren a celor doi arbitri menţionaţi, care m-au lăsat să continui jocul, îmi apare drept o hotărîre pripită şi nedreaptă şi care nici măcar nu are darul de a uşura, într-un fel oarecare, situaţia din acest moment a lui Vigu. Sînt convins că el însuşi, dacă ar fi întrebat, cu toată durerea pe care i-o înţeleg, ar fi de aceeaşi părere cu mine, cel puţin în ceea ce priveşte gravitatea pedepsei ce mi s-a aplicat. Fac un apel fierbinte la dumneavoastră ca, prin revista pe care o conduceţi, să publicaţi scrisoarea mea, mai ales că sute de muncitori şi oameni de diferite categorii din oraşul Tg. Mureş au fost afectaţi de hotărîrea comisiei de disciplină, adresîndu-se în scris şi federaţiei. De asemenea, îl rog pe Iosif Vigu să mă ierte, pentru răul pe care i l-am făcut, involuntar, să creadă în sinceritatea mea şi să mă ajute deoarece el este şi membru în Biroul federal. Solicit reanalizarea cazului meu în speranţa că voi fi redat echipei mele pentru care vreau să lupt apărîndu-i şansele în continuare.

Vă mulţumesc, Carol Onuţan.

DIVIZIA A, 8 aprilie

HUNEDOARA: F.C. Corvinul — Dinamo Bucureşti 1—0 (0—0). Desfăşurat în condiţii de angajament fizic şi volitiv total din partea gazdelor şi de menajament dinamovist, meciul s-a desfăşurat mai mult între careul oaspeţilor şi linia de centru. E adevărat, ocaziile de gol, fazele de mare spectacol au lipsit, întrucît Dragnea, Augustin, Ion Marin şi Ghiţă au intervenit în ultimul moment, destrămînd suita atacurilor viguroase construite de Lucescu, Petcu, Klein, Agud şi, într-o mai mică măsură, de Văetuş ● În a doua repriză, dialogul de pe teren a crescut în intensitate, au apărut chiar şi cartonaşele galbene, Petcu şi Tevi fiind sancţionaţi pentru faulturi, iar Agud pentru o altercaţie, fără balon, cu Ghiţă ● Se remarcă în această perioadă Agud, Petcu, Klein şi Nieşa, iar de la Dinamo doar Anuţei şi Ghiţă ● În minutul 85, învăluit de trei adversari, Lucescu centrează, Văetuş se preface că intră la balon, Lucuţă este păcălit, iar mingea ajunge la Petcu care o preia uşor pe piept şi apoi şutează imparabil, înscrînd un gol pe care hunedorenii îl meritau cu prisosinţă ● Peste numai cîteva minute, scăpat singur cu Anuţei, Agud ratează majorarea scorului. În ultimele 10 minute Dinamo atacă susţinut, dar nu ajunge decît în preajma careului mare ● Arbitrajul a fost asigurat, corect, de O. Anderco (Satu Mare), ajutat la linie de M. Moraru şi V. Gligorescu ambii din Ploieşti. (Victor Niţă)

TÎRGOVIŞTE: Clubul Sportiv — Steaua 2—2 (1—0). Deşi repriza secundă s-a televizat, lumea a umplut pînă la refuz stadionul şi o mare parte din zidurile învecinate, sperînd să asiste la prima victorie a gazdelor în faţa Stelei. Ceea ce s-a şi întîmplat, elevii lui Nicolae Proca reuşind o izbîndă pe deplin meritată, graţie unui joc mai avîntat şi unui Tătaru în formă de zile mari ● Meciul a fost, în general, echilibrat, dar tîrgoviştenii s-au zbătut mai mult, în faţa unei echipe parcă frînte la mijloc, zonă în care doar Stoica a mai contat, Dumitru accidentîndu-se, iar Iordănescu, schimbat cu oarecare întîrziere, făcînd un fel de horă în jurul balonului ! Drept urmare, Kallo şi Tătaru au lansat o sumedenie de atacuri, ultimul înscrînd două goluri, primul cu largul concurs al portarului Iordache, neatent ● Am mai remarca pe Florin Grigore, adesea faultat de Ion Gheorghe, şi pe Marcel Răducanu, singurul dintre atacanţii bucureşteni care a părut dispus să transpire, la un ceas al zilei la care, pe aripa stîngă, Zamfir se arăta strict melancolic, deranjat parcă de forfota din jur ● În final, Steaua a dominat, gazdele fiind împăcate cu scorul, dar n-a reuşit decît golul de onoare, prea puţin faţă de pretenţiile unei garnituri ce avea pe banca rezervelor, în clipa aceea, mai mulţi internaţionali ! ● Deşi accidentat, Coman a apărat bine, făcîndu-şi datoria. Ceea ce n-am înţeles a fost încălzirea la nesfîrşit a portarului de rezervă, în timp ce cei dintre buturi parcă juca şotron, şchiopătînd şi cerînd, fără să fie auzit, schimbarea ! Pe bună dreptate, un hitru a strigat din tribună, „băgaţi-l şi pe-ăla, nu vedeţi e-a dat în clocot !" ● Exitanţi, cu unele greşeli nepermise, sub cota obişnuită, arbitrajul lui Nicolae Rainea din Birlad, ajutat la linie de D. Munteanu şi C. Ghiţă, ultimul cu destule erori în aprecierea ofsaidurilor, majoritatea în favoarea gazdelor. (Ovidiu Ioaniţoaia)

BUZĂU: Gloria — Politehnica Timişoara 0—1 (0—0) înarmaţi pe teren ferm decişi să se revanşeze după înfrîngerea suferită pe teren propriu în turul campionatului, jucătorii antrenaţi de Angelo Niculescu au reuşit în final o victorie la limită, o victorie muncită, e adevărat, dar foarte importantă pentru poziţia lor în clasament ● Cele două puncte puse în joc au contribuit din plin la slaba calitate a partidei, în special în repriza a doua, cînd gazdele s-au aruncat orbeşte în atac, iar oaspeţii, în replică, au renunţat la a construi, trimiţînd cu predilecţie mingea în tribune ● După o primă repriză în care timişorenii au înscris unicul gol al partidei (Anghel, şut puternic din 7—8 metri, singur cu portarul Tănase) şi în care Dembrovschi, Cotec şi Petrescu au fost greu de stăvilit, gazdele s-au trezit parcă, şi-au adus aminte că joacă pe stadionul din „Crîng" şi au pornit asaltul porţii bine apărate de Bathori ● Rînd pe rînd, Tulpan, Toma, Dobre, din nou Tulpan şi Stan au trecut pe lîngă gol, cum se spune, de fiecare dată Bathori fiind la post. Mai mult, în minutul 75, bara a fost cea care s-a opus egalării, atunci cînd şi Bathori fusese învins ● Se cuvine, şi nu în ultimul rînd, amintită marea ratare a lui Stan, din minutul 80, cînd tenacele atacant buzoian, servit ireproşabil de Nicolae, a tras cît a putut în picioarele lui Bathori. Un şut plasat ar fi fost, credem, mai nimerit şi, probabil, golul mult dorit şi chiar meritat de buzoieni ar fi venit. Aşa... ● A arbitrat corect Fr. Coloşi, ajutat la linie de N. Petriceanu şi A. Jurja — toţi din Bucureşti. (Cornel Cătană)

DIVIZIA B

BUCUREŞTI : Rapid — Chimia Turnu Măgurele 4—0 (1—0). Cu două tribune arhipline, cu peluzele nu tocmai goale, semn că rapidiştii încep să se simtă pe Republicii ca la ei acasă (deşi nu înţelegem de ce giuleştenii sînt lipsiţi în continuare de beneficiul propriului stadion) matineul fotbalistic de duminică a întărit constatarea că în campionatul nostru ordinea divizilor nu reprezintă totdeauna un criteriu absolut al valorii ; nici în ceea ce priveşte spectacolul fotbalistic propriu-zis, nici în ceea ce priveşte vigoarea disputei pentru puncte şi, mai ales în cazul acestei echipe, nici în ceea ce priveşte numărul şi înflăcărarea suporterilor ● Partida a plăcut sub toate aspectele, scorul, deşi categoric, nu este rezultatul unui joc la o singură poartă. Chimia Tr. Măgurele n-a jucat rău, componenţii ei nu s-au arătat în nici un fel delăsători, dar puterile nu i-au ajutat mai mult în faţa unei echipe dezlănţuite, aflată într-o cursă contracronometru pentru recuperarea celor trei puncte ce-o despart de liderul seriei şi conştientă că pentru prinderea trenului spre eşalonul superior golaveraju1 poate fi decisiv ● Au mărcat în ordine Cojocaru, Purii, Petcu şi Bontea şi dacă Pîrvu nu rata un 11 metri iar Manea — bătăios şi perseverent ca extrema — stătea la locul lui şi nu aglomera, în dorinţa de a înscrie neapărat şi el, centrul careului, golurile puteau fi mai multe. Bun, Grigoraş, Petcu (un singur fault în tot jocul !), Cojocaru şi alţii dar, ca şi în alte partide, un motor inepuizabil, un tehnician demn de toată atenţia chiar şi pentru loturile naţionale, un creator amintind de un tînăr Dumitru — purtătorul tricoului 8, Paraschiv ● Galeria rapidistă merită mai mult de două cuvinte. Îndirjită, cred, de reproşurile uneori nemeritate ce i s-au adus, ea pare din ce în ce mai organizată şi cu mijloace de expresie amintind de terenurile Marii Britanii. Giuleştenii cîntă, giuleştenii îşi recită pe mîi de voci încurajările, ei cînd critică nu mai spun „huoo" şi nici nu mai fluieră, ei improvizează catrene ştiehiuitoare. Iată unul : „Vino Covaci în Giuleşti / Să vezi goluri englezeşti !"

Bravo Rapid ! (Andrei Nicolae).

CÎMPULUNG : Muscelul — F.C.M. Galaţi 1—1 (0—1). Cu Oană pe banca rezervelor, cu Stoicescu şi Orac lăsaţi acasă, accidentaţi, gălăţenii au fost mai mult la cîrma partidei, Mario Olteanu, îmbătabil, în duelurile aeriene, Cramer, autorul golului, neobosit între un careu şi celălalt, Florea şi Majaru, foarte periculoşi pe contraatac, arătînd o formă deosebită ● Muscelul a lăsat greul să apese pe umerii ex-piteşteanului Marian Popescu, singurul fotbalist cu pretenţii al formaţiei. În aceste condiţii, oaspeţii, mai tehnici, mai abili şi chiar mai devotaţi, au avut cîştig de cauză în faţa vigorii gazdelor, obţinînd o egalitate absolut meritată ● După golul lui Cramer, ca a fost stabilită printr-un penalty, transformat de Marian Popescu în urma unui fault comis de Ţolea asupra lui Dobrescu. După părerea noastră, faza infracţiunii a fost precedată de ofsaidul atacantului muscelean, neobservat de tuşierul Ion Bîra din Agnita, cu care Vasile Tătar a simţit nevoia să se consulte, rămînînd însă la decizia iniţială. 11 metri ! ? ● Arbitrajul hunedoreanului Tătar, mai slab ca altădată, adesea în favoarea echipei locale. (Gheorghe Amuza)

CONSTANŢA : F. C. — Relon-Ceahlăul P. Neamţ 2—0 (1—0). Gazdele au reuşit şi de această dată să demonstreze suporterilor săi (cîţi au mai rămas) ca sînt plictisiţi pînă peste cap de fotbal ! Echipa de pe malul mării este la ora actuală o echipă fericită şi cu sufletul împăcat : nu mai poate retrograda decît cu mari eforturi, iar de intrat în prima divizie, nici vorbă. Drept urmare, ea are un moral bun şi poate juca nestingherită slab sau foarte slab. Chestiune care-l şi reuşeşte din ce în ce mai des ● Aşa s-a întîmplat şi la meciul acesta unde, din plictisul gazdelor, din arbitrajul rizibil al lui Gh. Vasilescu II şi din eforturile a doar doi jucători oaspeţi (Niţă şi Gherghina) a rezultat un 2—0 (ignat a fluierăs amîndouă golurile, unul fiind din 11 m) care nu spune nimic despre calitatea jocului constănţenilor. De partea cealaltă, lipsa de valoare a jucătorilor din Piatra Neamţ (exceptîndu-i pe cei doi amintiţi mai sus) apropie cu fermitate echipa moldoveană de divizia C. (Răzvan Bărbulescu)

După meciul România — Spania: 2—2

FOTBALUL NOSTRU LA ORA SCADENȚEI

Scriind la o săptămînă după meciul România — Spania, încheiat cu rezultatul de 2—2, rezultat care ar putea părea un semieșec, dar care, în fond, pentru că scoate definitiv din cursă echipa noastră pentru un loc în finalul competiției europene interfări este un eșec indiscutabil, se cuvine, credem, ca trecînd peste gustul amar al acestui ultim rezultat să încercăm a analiza cîteva din cauzele care au dus la situația neagră, mai neagră ca niciodată a fotbalului românesc. Firește, cunoaștem și am subliniat în dese rînduri necazurile de structură ale fotbalului ce se joacă în țara noastră. Nu ne sînt străine necazurile cu care se confruntă unii care vor în mod cinstit să practice acest sport în vederea unei performanțe cît mai înalte. Aceste necazuri nu sînt însă noi, ele au aparținut și perioadelor în care, sforțîndu-se din răsputeri, fotbalul românesc reușea măcar prin echipa națională să fie o prezență onorabilă în competițiile în care se angaja. Dacă n-am semnala decît prezența la Guadalajara și lupta îndîrjită, întru totul onorabilă a echipei noastre naționale, soldată cu tîrzie și, firește, tristă ieșire a noastră din luptă, și ar fi destul pentru a demonstra că, bazîndu-se pe aceeași situație de principiu, dar neîăsîndu-se pradă ei, fotbalul nostru a fost, în orice caz, mai bun decît este.

Sîntem între aceia dispuși oricînd să treacă lesne cu vederea înfringerile momentane în speranța unei victorii finale. Nu ne vom lăsa în prezența analiză mînați de pasiune și nu vom răspunde nici acum, cum n-am făcut-o nici la vremea potrivită, acuzațiilor președintelui Federației Române de Fotbal, Anghel Paraschiv, apărute acum cîteva luni în ziarul „Sportul". Vom spune numai că e la îndemîna cititorilor noștri să constate că realitatea, așa cum s-a spus deseori, e singura în măsură să verifice niște opinii. N-am dorit să fim profeți, dar ne-a fost la îndemînă să fim, pentru că s-a putut constata cu ochiul liber, în aceste douăsprezece-treisprezece luni în care la conducerea fotbalului a venit o nouă echipă, ce greșeli grave s-au putut comite într-un atît de scurt timp.

Prima eroare, care nu s-a întîmplat acum întîi, dar care acum a fost hipertrofiată de un orgoliu nemăsurat, de un imobilism dăunător și de lăcomia de a avea în jur cît mai multe nume spre a se putea alege dintre ele, chipurile, ceea ce urma să fie ales a fost că actuala conducere a Federației Române de Fotbal a sacrificat campionatul intern de dragul unei așa-zise reprezentări bune în exterior. A fost, în mare măsură, trînată pregătirea la cluburi, care au devenit un fel de anexă a bunei sau relei dispoziții a federației. Cînd federația a dorit să convoace la București jucători de la cluburi, a făcut-o fără justificări, fără criterii, fără a ține seama de necesitatea ca jos, în producție, la cluburi, să existe o reală continuitate în muncă și pregătire. Niciodată în istoria fotbalului românesc n-au ajuns în echipa națională atît de mulți jucători ca în această perioadă 1976—1979. Și, cum e de înțeles, cum este și firesc, niciodată ca în această perioadă n-au plecat din echipa națională atît de mulți jucători.

Vorbeam despre orgolii și le considerăm nemăsurate. Să ne explicăm. Ce altceva decît orgoliu lipsit de echilibru este permanența vinzoleală de la loturile naționale, anunțarea unor măsuri drastice care, pînă la urmă, cu excepții rare, rămîn un fel de trompete țipătoare și ridicole ? Ce altceva decît vanitate demagogică este înființarea unor cluburi de juniori cu cheltuieli imense și apoi desființarea lor pentru lipsă de realitate și pentru ineficiență ? Ce altceva decît tendință grandomană este stringerea la Poiana Brașov a zeci și zeci de jucători și a zeci de antrenori, unul mai federal decît altul, pentru o așa-zisă pregătire unitară, omogenă ? Nimic nou în ce privește eșecul și totuși ceva nou în ce privește cauzele lui. S-a creat o mare și găunoasă seră de fotbaliști la Poiana Brașov și rezultatele ei se văd. Nici echipe de club nu avem — căci, trebuie să aducem aminte cititorilor noștri, toate echipele noastre de club au fost eliminate imediat din competițiile în care au intrat — și nici echipă națională.

Vorbeam despre imobilism. Să ne explicăm. Este un imobilism întîi de toate fizic. Conducerea federației și antrenorii desemnați să ducă la îndeplinire politica acestei federații au preferat să cheme la București, sau la Poiana Brașov, sau în celelalte locuri în care s-au petrecut cantonamentele loturilor, mai mult de jumătate din efectivul de jucători ai fotbalului nostru, nu atît și nu în primul rînd din dorința de a cerceta care dintre ei sînt cei mai apți să facă parte din echipele naționale, ci din două sfinte și nenorocite motive : un motiv a fost dorința de a capta bunăvoința cluburilor din țară și de a le face să tacă și să înghită măsurile care le împiedicau pur și simplu, să se pregătească, și al doilea motiv a fost că, pur și simplu, cei responsabili de fotbalul nostru nu se deplasau ei înșiși pentru a vedea cum sînt jucătorii noștri în acțiune, în muncă, în producție, în meciurile echipelor lor.

S-a instituit astfel un fel de minister al fotbalului, care și-a închipuit că ține loc de fabrici ale fotbalului. Chemarea la loturi nu a putut, nu poate și nu va putea niciodată ține loc de pregătire la club. Numai din niște fabrici bine organizate, cu autonomie logică și morală, cu responsabilități precise, cu sarcini limpezi se poate naște un fotbal de calitate și putem avea jucătorii pe care-i dorim. Simplul drum la minister nu înseamnă producție pentru nici o fabrică. Asumîndu-și roluri pe care nici o federație din lume nu le poate avea, implicîndu-se în treburi tehnice care trebuie să constituie obiectul muncii și vocației tehnicienilor înșiși, cetățenii din conducerea Federației Române de Fotbal și-au asumat, iată, chiar dacă astăzi n-ar mai dori-o, responsabilitatea întreagă a șirului de eșecuri ale fotbalului românesc. Ar fi nedrept și imoral ca astăzi să criticăm întîi cluburile și abia într-un tîrziu federația, din moment ce știm cu toții că federația a preluat în mod abuziv de-a lungul acestor luni de zile prerogativele firești ale cluburilor, preluînd astfel automat și prioritatea responsabilității.

De asemeni, e cazul să spunem că niciodată la conducerea propriu-zisă a loturilor reprezentative n-au fost, într-o atît de scurtă perioadă, atîți de multe nume. Subliniem cuvîntul nume, pentru că avem toate datele să spunem că de multe ori, de cele mai multe ori, respectivii antrenori, asupra cărora încearcă să-și verse mînia unii colegi, nu au fost decît nume în dosul cărora s-a manevrat, nume cu care s-a manevrat.

În vara anului 1978 antrenorii echipei naționale erau Cernăianu și Constantin, antrenorii lotului olimpic erau Drăgușin și Nunweiller, iar antrenorii lotului de tineret, Voica și Krauss.

La sfîrșitul sezonului, biroul federal a anunțat o cu totul altă, originală și complet neobișnuită, componență a colectivelor de antrenori, după cum urmează : de lotul A urma să răspundă Constantin Cernăianu, împreună cu o comisie formată din Angelo Niculescu, Florin Halagian și Nicolae Proca. De lotul olimpic urma să răspundă Cornel Drăgușin, împreună cu o comisie formată din antrenorii Ilie Oană, Viorel Mateianu și Gheorghe Staicu. De lotul de tineret urma să răspundă Ion Voica, împreună cu o comisie formată din antrenorii Traian Ionescu, Leonida Antohi și Viorel Krauss. De coordonarea activității tuturor acestor comisii, care după cum se vede aveau fiecare cîte un responsabil, urma să răspundă Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F. cu probleme tehnice. De Ștefan Covaci, însuși, deși antrenor al echipelor naționale, potrivit statului de funcțiuni, urma să răspundă primul vicepreședinte al federației, N. Irimie și de toți laolaltă președintele F.R.F., Anghel Paraschiv. În această perioadă apare, în fine, și ideea unui meniu fix, concepție care după cum se vede a dat rezultate înălțătoare, potrivit căreia de masa fotbaliștilor, de felul și dă componentele ei urma să răspundă profesor dr. Iulian Mincu, membru al Biroului F.R.F. Ne-am exprimat, la vremea potrivită, părerea că nu astfel ne vom califica în finala europeană prin acțiunea unui nutriționist. Dealtfel, nici nu știm, ca să fim sinceri, ce s-a întreprins în acest sens în perioada imediat premergătoare meciului de la Craiova, ce s-a mîncat și ce s-a băut.

Vino vreme, du-te vreme și tocmai cînd așteptam consolidarea acestei piramide impresionante de tehnicieni, care cuprindea mai mult de jumătate din antrenorii divizionari și era, în fond, o echipă de 11, dacă ținem seama și de prezențele celor doi diriguitori ai federației, aflăm la scurtă vreme că în turneul din Grecia și Israel echipa națională urma să fie condusă nu de comisia sus-numită, ci, stupoare ! tot de vicepreședintele F.R.F. și antrenorul echipelor naționale, Ștefan Covaci, împreună cu colaboratorii săi Cernăianu și Constantin. Se vede treaba că unii dintre membrii comisiilor nu suportau frigurile din acele părți de lume. Se știe că în Grecia și Israel temperatura e mai scăzută decît la Poiana Brașov !

Am crezut că schimbările de tehnicieni pentru turneul de pe coastele mediterane este un accident și că, odată cu începerea pregătirilor de iarnă, faimoasele comisii vor începe să lucreze cu toate motoarele și să conducă spre succesele atît de așteptate și atît de trîmbițate pe toate căile de conducerea federației. Din nou, stupoare ! La exact o lună de zile de la anunțarea comisiilor, aflăm din ziarul de specialitate că s-au produs remanieri radicale în componența colectivelor de tehnicieni anunțate cu puțină vreme în urmă și care n-au apucat nici măcar să oficieze vreun antrenament al loturilor respective. Astfel încît pregătirea de iarnă a loturilor naționale reîncepe, tot sub conducerea clarvăzătoare a lui Ștefan Covaci, tot vicepreședinte al F.R.F. și tot antrenor al tuturor echipelor naționale de azi, de ieri și de mîine. Ajutoarele sale erau însă altele și anume : Cernăianu și Staicu la echipa națională A, Halagian la lotul olimpic, Viorel Mateianu la lotul de tineret. În ceea ce-l privește pe Cornel Drăgușin, apreciindu-se îndelungatele sale merite la federație, i s-a dat pe lîngă coordonarea lotului olimpic și cea a lotului de tineret. Era momentul în care fotbalul românesc devenea sportul cu cei mai mulți coordonatori din lume.

În vreme ce Spania se antrena, un fel de a zice se antrena, pentru că se antrenau cluburile spaniole, și de toată această treabă răspundea Kubala, la noi banii statului mergeau din plin ca să răsplătească efortul supraomenesc al tuturor acestor coordonatori, tehnicieni și supracoordonatori de a se încurca unii pe alții. Trebuie să recunoaștem că, puse față în față, pe de-o parte numele lui Cernăianu, Constantin, Drăgușin, Staicu, Mateianu ș.a. și pe de altă parte numele lui Kubala echipa noastră națională era ca și calificată. Urma numai actul formal de zdrobire a Spaniei aici, la noi, pe teren propriu în fața unei asistențe a cărei primă optime era constituită din tehnicieni.

Cititorii vor crede că aici se oprește caruselul tehnicienilor la cîrma loturilor naționale. Nu a fost așa, pentru că, dintr-o neostoită voință de perfecțiune, conducerea federației va opera în continuare noi schimbări, astfel încît la lotul olimpic alături de Halagian își va face apariția antrenorul Ion Marica, sarcina lui Drăgușin se va dovedi curînd prea grea astfel încît coordonarea lotului de tineret va fi preluată de Ardeleanu etc., etc.

În această perioadă, numai pe la echipa națională, și fără a cita neapărat toate numele, trec într-o viteză pe care n-au avut-o niciodată în teren, următorii : Coman, B. Grigore, Sameș, Ștefănescu, Vigu, Romilă, Bölöny, Iordănescu, Dobrin, Voicilă, Cămătaru, Stan, Rădulescu, Lung, Mihai Zamfir, Mehedințiu, Augustin, Florin Grigore, Ion Marin, Iovănescu, Sabău, Crișan, Bucu, Sătmăreanu, Stoica, M. Răducanu, N. Răducanu, Speriatu, Troi, Terheș, Biro, Marcu, Anghelini, Coler, Radu II, Doru Nicolae, Dumitru, Șepi, Cristian, Cheran, Mulțescu, Bataclîu, Dorel Zamfir, Dudu Georgescu, Dinu, Ghiță, Balaci, Paraschivescu, Cernescu, Lucescu, Tilihoi, Păltinișan, Hajnal, C. Zamfir, Fașici și alții.

Prin convocarea lui Lucescu, federația ne-a adus aminte și alte nume care lipsesc și de care ne mirăm că n-au fost aduse la națională. Este cazul lui Bindea pe care cu tristețe vedem că tehnicienii nu l-au adus la lot în ultimii doi ani.

S-ar părea că este o emulație, că jucătorii din șirul nesfîrșit de mai sus au fost aduși pe rînd și într-o ordine logică. Eronre ! Ar fi un hazard să credem asta. Am ales, pentru cititorii noștri și pentru demonstrația a ceea ce ni se pare axiomatic, dar simțim nevoia să mai aducem argumente, din respect față de adevăr, cîteva componente ale lotului național, în care fluctuația zăpăcitoare de jucători, de tendințe, de orientări nu pot face nici un bine idcii de omogenitate și de producție serioasă. Căci nu e vorba cum s-ar crede de o democrație a valorilor, în care toți au dreptul să se exprime, ci de o confuzie a valorilor, de o larmă fără rigori în care nimeni nu se mai aude. Cazul lui Coman, al lui Ștefănescu, al lui Rădulescu, al lui Augustin, al lui M. Zamfir, care cînd au fost la lotul olimpic, cînd au fost la lotul A, cînd au redevenit tineri, cînd au promis să fie iarăși pitici, cînd au revenit la echipele lor de club, cînd au fost sancționați, cînd îi s-a ridicat sancțiunea, sînt doar cîteva din fragmentele de realitate din care nu putea ieși nimic bun.

Am atras atenția acum cîteva luni cu privire la eroarea ce se săvîrșește scoțîndu-se din loturile naționale, măcar ca virtualitate, măcar ca ultim refugiu pentru necesitățile momentane, Dobrin. N-am fost înțeleși, dimpotrivă, am fost injuriați în ziarul „Sportul" de către președintele F. R. Fotbal. Am considerat și atunci și considerăm și acum că munca de educație la echipele naționale, și nu numai acolo, ci și la echipele de club trebuie să se însoțească permanent cu o elasticitate a gîndirii care să ne permită să profităm de toate valorile pe care le avem, trecînd peste amănunte discutabile. Și astfel, cum noi nu vom acuza, spre exemplu, felul cum și-au petrecut noaptea de marți spre miercuri oficialii federației la Cralova unde au sărbătorit omenește, victoria care nu le putea scăpa a doua zi, mai ales că și muzica tot despre asta vorbea, nu înțelegem cum aceiași oameni și-au propus să facă din Dobrin cetățeanul ideal sub raportul vieții extrasportive, tocmai înaintea meciurilor cu Spania și Ungaria. S-a procedat greșit cu Dobrin dar acea greșeală n-a fost o întîmplare, ci o cărămidă mai strălucitoare și mai colțuroasă din acest măreț edificiu al erorii din fotbalul nostru.

Toate măsurile confuze luate de ur an încoace la Federația de Fotbal au fost susținute și printr-o intensă și subtilă campanie publicitară căreia ziarul de specialitate i-a acordat generoasa sa găzduire :

La 26 iunie 1978, citeam în acel ziar : **„F.R.F., învățînd din experiențele nu tocmai fericite ale sezoanelor trecute vrea să cîștige timp în cît mai bună organizare a perioadei pregătitoare..."** Timp am cîștigat, căci meciul cu Spania nu l-am cîștigat.

După trei zile, în același ziar, cînd toată lumea era dornică de un concediu plăcut, campania a fost agrementată cu declarațiile prim-vicepreședintelui F.R.F. Nicolae Irimie, care asigura, încă din titlu, că **„hotărîrile F.R.F. prind viață"**. Ne-am bucurat sincer.

O perioadă ne-am simțit orfani, trebuie să recunoaștem, căci n-am mai auzit de la federație decît tîrziu, în 27 iulie 1978, o veste, e drept foarte bună, și anume că la testele fizico-tehnice din 72 de examinați, reușiseră 72. Unele zvonuri, care ne ajungeau la urechi sugerau că lui Kubala îi încolțise gîndul sinuciderii și că numai micile bucurii de familie l-au păstrat în viață.

Venea campionatul. Mare deshidratare ! În plină secetă, vine un nou comunicat oficial „de la F.R.F.". Primim și în acest comunicat, din 14 august 1978, știrea că **„în vara aceasta procesul instructiv-educativ al echipelor divizionare și jucătorilor fruntași s-a desfășurat în baza unui plan, aprobat de Biroul F.R.F. și birodi executiv al C.N.E.F.S., judicios întocmit** (asta o spuneau chiar cei care-l întocmiseră și care, firește, aveau toată obiectivitatea necesară n.n.), **mai bine dozat și în deplin acord cu obiectivele de realizat în viitorul sezon de toamnă. Față de anii precedenți, în care rolul F.R.F. se rezuma în principal la o activitate de îndrumare și control — anul acesta s-a acordat o mai mare atenție și s-au creat condiții mai bune de pregătire a echipelor participante în competițiile europene, cărora după ce au efectuat un stadiu de instruire centralizată și dirijată la munte** (dovadă și performanțele noastre în alpinism — n.n.), **le-a fost asigurat... etc. etc.".** În continuare, în comunicat se ajunge la superlative absolute și se constată că **„s-a pornit pe un drum bun care trebuie continuat cu aceeași sîrguință, seriozitate și perseverență".** Rezultatele s-au văzut și atunci cînd echipele de club au fost eliminate din competițiile europene și s-au văzut și în palmaresul național.

Obiceiul de a se îmbăta cu apă rece continuă, și în 24 martie 1979 citim un nou comunicat : **„Biroul federal a apreciat că jucătorii au aderat cu spirit de răspundere la programul de pregătire și de jocuri stabilit de către colectivele tehnice ale federației".**

Iarăși comunicate, iarăși parafină injectată în locurile slabe ale organismului și iarăși cuvinte care țin loc de realități. Rezultatul tuturor acestor erori conjugate se cunoaște. Nici o echipă de club din România nu se mai află, încă de la începutul competițiilor, în vreo confruntare oficială internațională. Echipa de juniori a țării a fost eliminată rușinos din preliminariile U.E.F.A. Pierdeam cu 0—3 pe teren propriu, meciul cu Ungaria. Echipa de tineret pierde cu 1—7 la Albania. Pentru prima oară în istoria meciurilor România — Grecia, pierdem, e drept, un meci amical la Atena : Grecia-România — 2—1. Același tineret, după numai două meciuri, este ca și eliminat din preliminariile campionatului european după un meci pierdut în fața Turciei. Iarăși o premieră pentru fotbalul nostru.

Pentru a concluziona, subliniem aici că, pentru prima oară în ultimul deceniu, echipa națională nu mai are nici o șansă într-o grupă preliminară înainte de a se ajunge la jumătatea competiției. O tendință generală de coborîre, de scădere a valorii fotbalului nostru, căreia credem că, în urma unei analize judicioase și nepărtinitoare, trebuie să i se pună capăt. Ar fi o nedreptate dacă de toate aceste eșecuri ar fi făcut responsabil doar Ștefan Covaci, așa cum procedează, condamnabil, Gheorghe Mitroi în „Viața studențească" de ieri. Responsabilitatea lui Covaci e mare, dar el nu e singurul vinovat. În fond, pe noi nici nu ne interesează la ora de față niște nume, ne interesează ca, prin toate mijloacele, fotbalul românesc să fie adus la nivelul aspirațiilor minunatului său public.

E de așteptat cît mai curînd posibil, pentru ca măcar în preliminariile olimpice fotbalul nostru să-și facă datoria, o analiză lucidă, curajoasă și înțeleaptă a cauzelor de principiu și a responsabilităților individuale ale celor care au condus pînă azi fotbalul românesc și e de așteptat, în linia voinței de mai bine a tuturor celor ce iubesc fotbalul și reprezentarea cît mai nobilă prin el a culorilor naționale, luarea măsurilor pe care le impune realitatea.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Rolul țărilor mici și mijlocii în viața internațională

În perioada postbelică s-au produs și se produc încă, pretutindeni, profunde transformări revoluționare, naționale și sociale, născînd mutații fără precedent în configurația politică a lumii și schimbînd radical raportul de forțe pe plan internațional. Accentuarea acestor transformări și evoluțiile lor, adesea deosebit de rapide, au introdus în circuitul politic mondial zone în care s-a crezut că nu se întîmplă mai nimic și că acolo dominația mai poate încă dura, aspirații care păreau a mai rămîne în faze latente, aminînd pericolul pentru asupritori, forțe și mișcări politice care s-au impus cu o vigoare pentru mulți surprinzătoare, au îmbogățit tezaurul mișcării comuniste și muncitorești cu noi forme și metode de luptă revoluționară.

Au învins popoarele și s-a prăbușit sistemul colonial pe ruinele căruia au apărut peste 100 de state independente, s-a produs o uriașă mișcare de redeșteptare națională, viața politică a lumii a căpătat noi direcții și dimensiuni, schimbîndu-și parametrii săi esențiali.

Noul fundamental și caracteristic al acestor schimbări îl constituie afirmarea tot mai puternică a voinței și hotăririi popoarelor de a pune pentru totdeauna capăt politicii imperialiste de dominație și dictat, de a se dezvolta libere, deplin stăpîne pe soarta și bogățiile lor naționale, de a promova o politică nouă, de egalitate și respect reciproc, de colaborare multilaterală, într-un climat de pace, înțelegere și securitate internațională.

Acest curs înnoitor al lumii contemporane este imprimat în mod determinant de țările mici și mijlocii care constituie marea majoritate a statelor și fără de care nu se mai poate concepe și cu atît mai puțin rezolva în mod corespunzător și durabil nici o problemă majoră a comunității internaționale. Un asemenea curs este favorizat de existența statelor socialiste, de influența pe care o exercită în general ideile socialismului științific.

Afirmarea țărilor mici și mijlocii pe scena politicii mondiale, rolul lor tot mai activ la O.N.U. și în celelalte organizații și organisme internaționale a provocat o adevărată regîndire a lumii, a impus o altă pedagogie a raporturilor interstatale și a încurcat multe calcule fabricate în laboratoarele strategiei politice ale anumitor cancelarii. Participarea activă a țărilor mici și mijlocii la viața internațională a pus în afara realităților și a descalificat concepția potrivit căreia soarta omenirii stă, sau ar trebui să stea, doar în mîinile marilor centre de putere, că starea politică a lumii este dată doar de variabilitatea înțelegerilor sau neînțelegerilor dintre respectivele centre.

Apreciind în mod realist rolul, forța politică și influența țărilor mici și mijlocii pentru impunerea unui curs nou în viața internațională, pentru rezolvarea constructivă a marilor probleme ale contemporaneității, Partidul Comunist Român acordă acestor țări, în întreaga sa activitate externă — de la concepție la acțiune practică — un loc deosebit și exact definit.

„Acționînd cu energie și combativitate pentru apărarea intereselor și drepturilor lor legitime — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **țările mici și mijlocii pot juca un rol remarcabil în viața internațională, pot influența în măsură considerabilă evoluția evenimentelor, contribuind la salvgardarea păcii și securității în lume".**

O notă specifică o aduce faptul că în rîndul țărilor mici și mijlocii majoritatea o formează tinerele state independente în curs de dezvoltare. Proprille probleme privind apărarea și consolidarea independenței, dezvoltarea economico-socială și lichidarea înapoierii lăsate de moștenirea imperialist-colonialistă, precum și necesitatea participării active la viața internațională fac ca aceste state să fie confruntate cu situații dintre cele mai complexe, să fie puse în fața unor opțiuni fundamentale în politica lor internă și externă. Iată de ce aceste state sînt (și trebuie să fie) vital interesate într-o politică de colaborare și pace, în realizarea și menținerea unui climat internațional care să le permită și să favorizeze alegerea căilor celor mai corespunzătoare de organizare socială și de dezvoltare economică, în conformitate cu realitățile lor foarte concrete, foarte specifice și atît de diverse. Varietatea pe care o prezintă țările mici și mijlocii — de la dimensiune geopolitică, populație și potențial economic, la sisteme de alianțe și orînduire socială — nu le împiedică să se regăsească pe terenul unității în lupta pentru afirmarea unei politici noi în viața internațională, pentru edificarea unei lumi a păcii, colaborării și dreptății. Pe acest teren ai unității le aduce, de asemenea, și faptul — pe care nu trebuie să-l uite nimeni — că în decursul istoriei, ele — țările mici și mijlocii — au fost primele victime ale politicii imperialiste de asuprire, de forță și dictat.

Rolul pe care pot și trebuie să-l joace în viața internațională țările mici și mijlocii nu presupune, bineînțeles, constituirea, sub nici o formă, a vreunei grupări, a vreunui bloc care să se contrapună celorlalte state și care să promoveze poziții care să nu țină seamă de interesele fundamentale ale tuturor popoarelor. Necesitatea participării lor active la rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității rezultă din însăși înfățișarea nouă pe care o dă lumii faptul că din cele 151 de state membre ale O.N.U., 100 au fost primite în organizația mondială după 1945 și cu cîteva excepții toate acestea sînt țări mici și mijlocii. O asemenea necesitate o impune, de asemenea, faptul că în zilele noastre realitățile sînt de așa natură încît nu se mai poate vorbi că lumea este dominată de marile puteri. Problemele de care depind pacea și progresul omenirii nu mai pot fi rezolvate doar de un grup restrîns de state ci prin abordarea lor cu participarea activă și egală a tuturor țărilor, indiferent de mărimea lor. Astăzi, fiecare stat, fiecare națiune — mare sau mică — poartă răspunderile ei pentru soarta păcii și civilizației umane, pentru consolidarea destinderii, colaborării și securității internaționale.

Nimeni nu poate minimaliza, firește, rolul important și răspunderile deosebite pe care le au în viața internațională țările mari. Ele nu mai pot însă scoate din calcul țările mici și mijlocii, nu-și pot îndeplini răspunderile ce le revin nesocotind pozițiile acestora, nu mai pot evita și nici subestima conlucrarea cu acestea. Rolul pozitiv al țărilor mici și mijlocii în dezvoltarea mondială depinde în mod hotărîtor de fermitatea cu care ele apără normele de justiție internațională și cu care promovează egalitatea în drepturi a tuturor statelor, respectarea independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, repudierea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state. Importantă este, de asemenea, adoptarea unor poziții coerente derivînd din principii, dintr-o concepție clară și constantă și nu practicarea unor oscilații politice determinate de situații conjuncturale, de interese subiective, înguste și de moment. Țările mici și mijlocii trebuie să rămînă ele însele, să nu-și modeleze pozițiile după chipul și asemănarea celor care li se pare că le susțin și le protejează la un moment dat, să nu facă jocul puterilor imperialiste. În comportamentul lor trebuie să rămînă hotărîtoare interesele fundamentale ale propriilor popoare, apărarea independenței și suveranității naționale, grija pentru rezolvarea obiectivă, loială a problemelor majore cu care este confruntată comunitatea internațională.

Forța afirmării în viața internațională a țărilor mici și mijlocii, depinde, totodată, de modul în care ele își rezolvă problemele interne, de stabilitatea lor politică și economică. În tinerele state independente trebuie să prevaleze necesitatea unității naționale, să se evite dezbinările inutile, aplicarea unor formule împrumutate și care, nepotrivindu-se realităților din țările respective, produc diviziuni, divergențe și lupte interne care pot afecta substanțial coeficientul lor de participare la viața politică internațională.

Creșterea rolului și a participării țărilor mici și mijlocii în viața internațională trebuie să ajute înțelegerea, de către toți, că lumea este unică și indivizibilă, că problemele ei sînt ale tuturor și că toți și nu numai unii au, deopotrivă, îndatoriri și răspunderi față de construirea unei lumi mai bune și mai drepte, față de cauza păcii, colaborării și securității internaționale.

DUMITRU ANINOIU ■

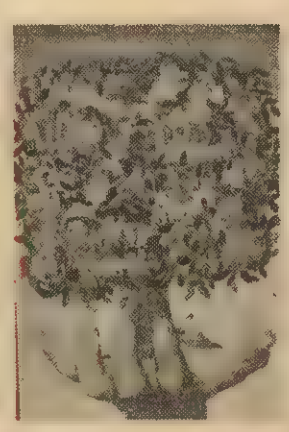

Copiii — viitorul lumii

Că sînt copiii cu adevărat iubiți în România de astăzi, ocrotiți și iubiți ca însuși viitorul națiunii noastre socialiste, că această sinonimie acoperă o realitate de fond o demonstrează, cît se poate de amplu și expresiv, și recenta **Hotărîre a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la acțiunile organizate în România în cadrul Anului Internațional al Copilului.** Avem bucuria astfel ca inițiativa unui mare număr de state — între care și țara noastră — de a proclama un An Internațional al Copilului sub egida Națiunilor Unite să fie materializată în 1979, o asemenea decizie la nivel mondial dimensionînd, în fapt, preocuparea profundă și grija tuturor popoarelor pentru destinele tinerei generații. La noi, în România, după cum relevă și Hotărîrea, după cum sublinia în repetate rînduri conducătorul partidului și al statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„Tinerii, copiii patriei noastre se dezvoltă într-un climat social, politic și etic nou, superior, dispunînd de tot ceea ce este necesar pentru a se forma ca oameni înaintați, făuritori conștienți și pricepuți ai României socialiste și comuniste".** Așa cum probează însăși viața, societatea noastră veghează permanent, cugetă și acționează în permanență pentru ocrotirea copiilor, pentru asigurarea accesului neîngrădit al acestora la învățătură, știință și cultură, pentru formarea lor ca cetățeni liberi, demni și egali, participanți deopotrivă cu toată suflarea țării la opera de înflorire multilaterală a patriei, într-un climat politic și social, de generoasă grijă față de om, ca cel dintîi bun al societății.

Sînt cunoscute formele concrete pe care le îmbracă această grijă, iar relevarea lor în relație cu Anul Internațional al Copilului nu face decît să le evidențieze mai mult valoarea, sensurile înalt umanitare și valabilitatea unor astfel de direcții de acțiune. Iar dacă în un nivel atît de important cum este Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului se adoptă hotărîrea organizării unor acțiuni legate nemijlocit de Anul Internațional al Copilului, aceasta reprezintă o confirmare vie a voinței ferme a României de a contribui la îndeplinirea obiectivelor propuse în cadrul acestui An. Începînd de la sarcinile concrete ce revin tuturor organelor de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești în vederea asigurării unor condiții tot mai bune de viață și de învățătură pentru tînăra generație, detaliind apoi măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru dezvoltarea și diversificarea bunurilor de larg consum destinate copiilor, ca și dezvoltarea și diversificarea rețelei comerciale de desfacere a acestora, insistînd asupra creșterii preocupărilor pentru perfecționarea activității de educare multilaterală a copiilor, a tuturor tinerilor în spiritul muncii, al dragostei față de patrie, partid și popor, al solidarității internaționale, propunîndu-și, în același timp, în cadrul general pe care-l oferă activitatea internațională a țării, pentru sporirea preocupării față de tînăra generație, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale copiilor din întreaga lume, Hotărîrea adoptată de Comitetul Politic Executiv vine să confirme o dată mai mult, umanismul unei societăți care, propunîndu-și să facă totul pentru om, pentru binele și fericirea acestuia, dorește în același timp binele și prosperitatea întregii umanități.

D. IOVĂNEL ■

Afiș de ALEXANDRU BĂLAN ■

Ochii și urechile lumii

Pacea și războiul la părinți și copii

Cu 259 voturi pentru și 6 contra, la 16 martie 1979.

Parlamentul suedez a aprobat, fără modificări, proiectul de lege care prevede interzicerea — de la 1 iulie 1979 — a pedepselor corporale aplicate copiilor. Conform acestui text, orice pedeapsă care va cauza o suferință morală sau fizică unui copil, fie ea ușoară sau temporară, devine un delict. Legea se va aplica atît părinților, cît și oricăror persoane care au în grijă copii.

Crescut de tînăr în spiritul neamestecului în afacerile interne ale oricărui parlament, mărturisesc că salut această lege în numele copilului din mine, și imediat, după acest salut, oftez în numele adultului care am devenit, din cîrpeală în cîrpeală, din palmă sănătoasă în palmă sănătoasă, din mîngîiere în mîngîiere acordate cînd de un tată prea conservator, cînd de o mamă ceva mai liberală.

Ceva se va pierde prin această lege bună. Se va pierde dulcea perioadă de după pedeapsă, perioada bleu în care relațiile dintre tată și fiu intrau în criză, adică adultul regreta că a dat și copilul regreta că a primit, perioadă de lungi tăceri cu scurte vorbe dure, dar sub care tremura o tandrețe : „Mănîncă ! Fă-ți lecțiile ! Du-te și joacă fotbal dar numai o oră ! Culcă-te și dormi sănătos !", perioadă rușinată de ambele părți, perioadă în care cel lovit se încorda să aducă o notă bună pentru a sfida pedeapsa, pentru a răzbuna umilința și a umili pe umilitor, dovedindu-i acelaia că e mult mai inteligent decît el, mult mai generos, mult mai înțelegător ; perioadă bleu în care tiranul era cuprins de remușcări, se simțea vinovat pentru păcatele sale și căuta febril, dar cu discreție, un prilej de autocritică printr-un gest, evitînd vorba, căci nici un tată nu e dispus să-și ceară iertare unui copil ; perioadă din ce în ce mai roz, în care gestul decisiv nu apărea dar nici nota bună, ba dimpotrivă, tocmai acum — ce ghinion !, ce porcărie ! — se venea cu un 4 la geometrie și atunci tiranul pleca în oraș să-i aducă incapabilului un manual special de geometrie, de la un anticariat, fiindcă întotdeauna, în mintea unui conservator, „se învață mai bine pe vremea mea !" ; perioadă pe deplin roză în care frica dispărea de-o parte și de alta a frontierei, demnitățile se instaurau cu bravură, pacte ocrotitoare se încheiau pe mușteie, jurăminte de neagresiune se murmurau în gînd, fericirea regăsindu-se în lipsa de explicații, fiecare înțelegînd că ce-a fost a trecut și nu se va mai repeta.

Așa pogora — după zile grele, fără soare, dominate de ideea sălbatică a „bătăii rupte din rai" — așa plutea și se așeza pe pîinea de pe masă, pe farfurii și pe pahare, împăcarea. N-am cunoscut ceva mai frumos și mai profund în copilărie decît împăcarea după o bătaie zdravănă și meritată, după o urechială sau o palmă scăpată la nervi.

Riscînd a fi considerat și azi copil, voi recunoaște că atît de mult doream să mă împac cu tatăl meu încît uneori mă cuprindea un elan nebun să nu-l ascult și să-i fac rău — ticălos, izbuteam ! — numai pentru a trăi clipa împăcării.

Această lege liberală va răpi din farmecul (conservator ?) al împăcării. Nu va mai fi nevoie de împăcare, dacă nu va mai exista pedeapsă paternă. Prea bine.

Și cum va arăta o lume fără împăcări ?

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

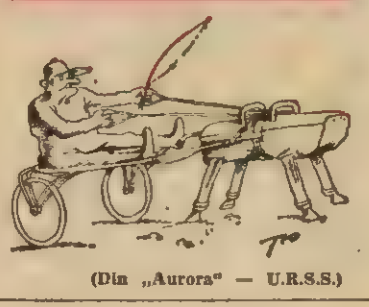

(Din „Aurora" — U.R.S.S.)

Mondo umano ?

Un gînd bun pentru „bătrînul domn"

Presa de limbă franceză îl spune „bătrîna doamnă" pentru că în limba respectivă substantivul turn este feminin, așa că ei scriu și spun „ o bătrînă doamnă de 90 de ani". În ce ne privește, vom vorbi de bătrînul domn fără ca schimbarea să influențeze cumva asupra subiectului dispute. Așadar, totul este adevărat : la 31 martie bătrînul Turn Eiffel și-a sărbătorit a 90-a aniversare. Dar spre deosebire de ceea ce scria acum cîțiva ani presa din „Orașul Lumină", el se află într-o perfectă stare de sănătate. Polemica iscată atunci în jurul stării lui pare a fi fost dată uitării, iar cele 7 500 de tone cît cîntărește sînt obiect de interes turistic și nu al preocupării privind oxidarea sau degradarea barelor care ajung la o asemenea greutate. În fine, este evident că o atare sănătate de fier îi permite să primească anual trei milioane și jumătate de vizite ceea ce, în anul 1978, a însemnat exact 230 milioane de franci belgieni.

Cu cei 320,75 m înălțime, cu cele 18 000 piese de fier și fontă, cu cele un milion de șuruburi făcute la Longwy și cu cele 1 790 de trepte, „bătrînul domn" de azi fusese numit cîndva de poetul Guillaume Apollinaire „odioasa coloană de tablă cu șuruburi" a cărei „umbră strivește Parisul" sau „păstorița (adaptat în românește păstorul) norilor". El trebuia să fie demontat în 1909, la expirarea contractului pe 20 de ani acordat de consiliul municipal constructorului său și finanțator, Alexandre Gustave Boenickhausen, zis Eiffel.

Acest om ce-și-a transformat porecla în renume se născuse în 1832 și era supranumit „magicianul fierului" fiind totodată un specialist în viaducte și poduri, autor al structurii metalice a „Statuii Libertății" din New York și al planurilor ecluzei Canalului Panama. A avut însă noroc pentru că în același an 1909 un căpitan obsedat de promovarea telegrafiei fără fir în slujba armatei a instalat acolo, în vîrf la Eiffel, cea mai înaltă și cea mai frumoasă (sic !) antenă din lume.

Azi despre el se spune că deja costă prea scump municipalitatea Parisului, oraș pentru care a devenit de mult un simbol. Cu toate astea, de ce la „mondo umano" despre „bătrînul domn"? Cineva spunea: „În fond, de ce este nevoie de Turnul Eiffel ? O grijă în plus ?" Comentariile nu-și mai au rostul.

DUMITRU CONSTANTIN ■

AFRICA: Demnitatea regăsită a unei milenare culturi

Într-o perioadă în care continentul african înregistrează transformări rapide după îndelungate secole de apăsare colonială, construcția culturală este departe de a ocupa unul din ultimele locuri pe agenda de preocupări a factorilor de răspundere din statele sud-sahariene. Și, trebuie precizat de la-nceput, nu este vorba de formarea unei culturi, ci de reordonarea ei, de acea simbioză dinamică, pe măsura acestui secol, între bogata experiență africană și contribuția europeană. Speranțe, primejdii și țeluri, toate aceste tulburătoare coordonate ce însoțesc redeșteptarea continentului își găsesc exprimarea în arte dintre cele mai diverse, de la cele cu vechi tradiții locale — cum sînt literatura, plastica, dansul și muzica — pînă la cinematografie, să zicem. (Un festival cinematografic panafrican s-a consumat dealtfel, recent, în capitala Voltei Superioare, impunînd pelicule de o lăudabilă autenticitate și originalitate, inspirate din realitățile de azi ale Africii și din frămîntatul său trecut.)

Puternicul proces de renaștere, de eliberare și afirmare a energiilor naționale — proces complex, ce se consumă adesea dramatic, pentru că lunga dominație colonială nu putea să nu lase moșteniri grele, multe probleme nerezolvate — este însoțit, de cîteva decenii, de un amplu efort de recristalizare a multivalentei spiritualități negro-africane. Cultura Africii negre a existat cu mult înainte de dominația colonială, iar ideea epuizării ei în urma decolonizării este străină realității. Nimeni nu se mai îndoiește astăzi de acest adevăr și nici de puternica iradiere spre alte continente din cele mai vechi timpuri a acestei spiritualități. Iată în acest sens un exemplu cu valoare de simbol pentru cultura umanității. O mie nouă sute șapte : Picasso pictează celebra pînză „Domnișoarele din Avignon". Este actul de naștere al cubismului. Este, de asemenea, momentul intrării triumfătoare a artei negre, ca sursă de inspirație, în pictura europeană. Este, dealtfel, perioada în care Europa începe să „redescopere" valoarea artei africane, perioada în care pictori sau sculptori de notorietate — pe lîngă Picasso, Matisse, Derain, Vlaminck și mulți alții — caută un răspuns la problemele lor plastice, este, în sfîrșit, perioada în care începe culegerea sistematică a ceea ce mai exista. Absurde au fost, așadar, repudierea și distrugerea unei părți însemnate, considerată inferioară și mai ales păgînă, a artei și literaturii orale africane. Absurdă a fost sfărîmarea, din la fel de absurde rațiuni religioase, a multor măști și totemuri de o frumusețe neasemuită. Și mai absurdă, smulgerea din rădăcinile ei firești și înstrăinarea pe alte continente a multor valori ale artei africane și copierea lor de către comercianți nesăbuiți, ceea ce face astăzi și mai greu de înfăptuit generoasa inițiativă a UNESCO de inventariere a măștilor, statuetelor și a altor obiecte sculptate, realizate de cele circa 250 de etnii negro-africane. Se pregătește astfel marele moment al dreptății, cînd opere semnificative, de o mare valoare, cu care se mîndresc nejustificat acum muzeele și colecționarii din Europa sau America, vor fi restituite țărilor africane. Dealtfel, Centrul pentru cultura și civilizația Africii, inaugurat nu demult la Lagos, își propune tocmai sublinierea contribuției acestora la dezvoltarea civilizației umane în general, precum și stimularea și salvgardarea valorilor continentului negru. Asemenea aspecte își vor găsi reflectarea și în Istoria generală a Africii, în curs de elaborare, printr-o hotărîre a UNESCO, de un comitet științific internațional.

Dreptul la cultură apare astfel ca o exigență plenară, ca un act fundamental. Independența economică și politică nu ar putea exista fără o puternică personalitate culturală în care se recunoaște o identitate națională. Statisticile vorbesc grăitor de amplul efort pe care îl fac în acest sens autoritățile. Există astăzi în Africa aproximativ o mie de autori care scriu într-o limbă europeană sau în limbi africane. Dacă în perioada colonială educarea unor grupuri restrînse de africani era făcută de albi cu scopul de a-și ușura dominația, acum această educație — sprijinită de programe ce ambiționează să îmbrățișeze toate categoriile sociale, întreaga populație — servește, firește, ridicării economice și sociale a noilor state independente. Astăzi, acțiunea de alfabetizare lărgește necontenit publicul cititor — dealtfel, autorii africani figurează din ce în ce mai mult în programele universităților, liceelor și colegiilor — iar într-o seamă de țări climatul literar este tot mai propice, există instituții de învățămînt superior, publicații și cluburi literare, asociații de scriitori etc. Au fost înființate pe continentul african mai multe edituri, impunîndu-se, totodată, atenției o serie de centre cu o mișcare literară susținută, cum este cazul grupului senegalez de la Dakar, al celui ugandez, de la Universitatea Makerere, al celui kenyan, de la Nairobi, al celui nigerian, de la Lagos și Ibadan, alături de mari scriitori tanzanieni, ghanezi, camerunezi sau malgași. Se poate vorbi chiar de o expansiune a literaturii africane, dincolo de granițele continentului. Renașterea Africii este însoțită permanent de revitalizarea spiritualității, iar prefacerile ei sociale și culturale contemporane constituie tema de bază a literaturii negro-africane. Cel mai mare poet al Africii negre — l-am numit pe Léopold Sédar Senghor — este și unul dintre cei mai luminați conducători de stat ai ei. Aici în închisoare / cu obida strînsă în suflet / aștept răbdător / să se adune norii / mînați de sufletul Istoriei / Nimeni / nu va putea opri ploaia... scria în 1960, în închisoarea de tristă memorie PIDE din Luanda un alt mare om politic și poet al Africii, Agostinho Neto. Credința în viitorul liber și demn al Africii, așa cum a fost, dealtfel, exprimată și într-o poezie a eroului poporului zairez, Patrice Lumumba. Aimé Césaire, Cyprian Ekwensi, F. Oyono, Mongo Beti, Birago Diop, Peter Abrahams, S. Ousmane, alți mari scriitori negro-africani, mesageri ai uneia dintre cele mai originale spiritualități, sînt editați, reeditați și traduși în tiraje tot mai mari. Ei și încă mulți alții, cum este, spre exemplu, nigerianul D. O. Fagunwa, cel mai străluciț reprezentant al tradiției folclorice, care deși a scris în yoruba — una din cele peste 600 de limbi și dialecte ce se vorbesc în cele cincisprezece state ale Africii occidentale — se numără astăzi printre cei mai cunoscuți, prin intermediul unor excelente traduceri, în lume. Amintind că există deja un centru de studii lingvistice în capitala ivoriană, trebuie relevat efortul constant al literaților pentru promovarea limbilor locale, paralel cu folosirea celor europene, pentru că esențială nu este abandonarea acestora din urmă, ci a pastișei, revizuirea conținutului și a manierei de exprimare a unei literaturi care nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Este o literatură care intră în conștiința lumii cu romanul „Batouala", pentru care autorul său, guyanezul René Maran, a fost distins cu Premiul Goncourt în 1921 sau „Ciaka" de Thomas Mofolo din Africa de Sud, adevărate capodopere ale literaturii negre și universale — înfățișînd lupta împotriva cotropitorilor. O literatură ancorată în egală măsură în prezent și în trecut, în căutarea bogatei creații orale, populare, ce n-a încetat să înflorească la aceste popoare pline de har și de înțelepciune.

Pentru cititorul român, care depășește din ce în ce mai mult spațiul european în ceea ce privește asumarea marilor valori literare, beletristica negro-africană a încetat de cîțiva ani buni să mai fie o necunoscută. Au apărut volume separate din Senghor și din Agostinho Neto, din Cyprian Ekwensi și Achebe Chinua, din Tutuola Amos și Jack Cope și sînt în pregătire versiunile românești ale romanelor „Cărarea îngustă", al ghanezului Francis Selormey, și „Țara de piatră", al sud-africanului expatriat Francis La Guma, unul dintre marii denunțători ai opresiunii din țara apartheidului. A apărut, de asemenea, frumoasa antologie de lirică negro-africană „O șoaptă care cheamă vîntul", iar, mai recent, sub titlul „Penda, fata cu ochii ca stelele", o cuprinzătoare culegere de proză scurtă, din care nu lipsește nici unul din marii poeți sau prozatori ai Africii. În plus, înțelegerea bogatei spiritualități sud-sahariene ne este înlesnită nouă, românilor, de o serie de teme comune ce s-au relevat atît la scara istoriei, cît, mai ales, astăzi, cînd România și țările africane au comună neodihna consacrată dezvoltării, sînt angajate împreună în edificarea unei lumi mai bune și mai drepte, deschisă păcii și prosperității tuturor.

DUMITRU AVRAM ■

PROGRAMUL ENERGETIC CARTER

...Și America strînge robinetul

Țărilor care, în ultima vreme, în contextul noilor realități din energetica mondială, au adoptat ample programe vizînd economisirea energiei și, mai general, reorientarea utilizării și gospodăririi acesteia, prin restructurări economico-industriale, li s-au adăugat, săptămîna trecută, Statele Unite — primul producător (23 la sută din totalul mondial), primul consumator (aproape 30 la sută din totalul mondial) și primul importator (18 la sută din totalul mondial), de energie primară, al treilea producător și primul consumator și importator de petrol, primul producător și consumator de cărbuni și gaze naturale, primul producător și consumator de energie electrică, atît pe ansamblu cît și din surse nucleare, țara industrializată în care consumul energetic pe locuitor este cel mai ridicat (de aproape 6 ori nivelul mediei mondiale). Semnificația angajării, în această țară, a unui program conținînd măsuri de genul celor menționate este pe potriva locului ei în energetica mondială, fiind de natură să ilustreze, de fapt, dimensiunile și implicațiile actualei situații pe tărîm energetic internațional, marcată de manifestări de criză, instabilitate și dezechilibru, cu consecințe ce sînt resimțite pretutindeni și cărora nici o țară, oricît de mare și dezvoltată ar fi, nu li se poate sustrage.

În concepția programului american, propus de președintele Carter, economisirea este „cea mai ieftină și mai curată (nepoluantă) sursă de energie". Și, totodată, cea mai eficientă replică la agravarea problemelor energetice în S.U.A., generată de faptul că „se consumă prea multă energie și se cumpără prea mult petrol din țări străine și, în același timp, nu se produc suficient, în țară, petrol, gaze naturale și cărbuni". În mod firesc, economisirea vizează îndeosebi sectorul petrolier — cel în care, de fapt, se manifestă dependența energetică a S.U.A. față de aprovizionarea din exterior. Aproape în întregime, dependența pe ansamblul balanței energetice (doar 18 la sută față de R.F.G. — 54 la sută, Franța — 81 la sută, Japonia — 91 la sută), se datorează celei existente în domeniul petrolului (peste 45 procente), care se dovedește din ce în ce mai împovărătoare în condițiile permanentelor majorări de prețuri. Ca atare, „planul Carter" prevede măsuri urmărind: limitarea la cote raționale a încălzitului casnic, reducerea consumului de benzină (prin introducerea unor restricții de viteză și prin descurajarea folosirii excesive a automobilelor), dezvoltarea transportului în comun; trecerea la folosirea mai largă a generatoarelor de electricitate pe cărbune și alte resurse decît petrolul; îmbunătățirea tehnologiilor în vederea construirii unor instalații de ardere cu randamente energetice superioare etc. „Fiecare baril de petrol economisit este un baril care nu va trebui importat". Pentru a diminua dependența de aprovizionarea externă cu petrol peste limitele propriu-zise ale economisirii, se preconizează o importantă comutare a energeticii americane pe alte surse, mai larg disponibile pe plan intern, fiind stimulată, prin diverse măsuri (inclusiv facilități financiare), producția proprie îndeosebi de cărbuni, precum și valorificarea surselor energetice alternative (în special a energiei solare). Ca instrument al acestor mutații — în direcția atît a descurajării consumului de petrol cît și a încurajării punerii în valoare a altor resurse și surse energetice, care va reclama fonduri considerabile — prețurile purtătorilor de energie și, mai ales, ale produselor petroliere, ar urma să crească: „fiecare va trebui să folosească mai puțin petrol și să cheltuiască mai mult pentru el..., dar aceasta este prețul care trebuie plătit pentru a reduce dependența de petrolul străin".

Ecoul favorabil al măsurilor americane în capitalele multora din țările consumatoare și importatoare de petrol și însești măsurile similare adoptate sau prevăzute a fi adoptate în acestea evidențiază o atitudine ce răspunde unei necesități reale — aceea a regîndirii, în noile condiții, a concepțiilor și practicilor în folosirea energiei, implicînd reconsiderări ale comportamentului consumatorilor pe linia „raționalizării" consumului și eliminării risipei, precum și restructurări industriale menite să valorifice noi disponibilități energetice și să economisească energie: exploatarea resurselor mai sărace sau mai puțin accesibile dar mai abundente; substituirea energiei, ca factor de producție, cu alți factori de producție de care se dispune într-o măsură mai importantă; fabricarea de produse pe bază de materiale a căror prelucrare necesită un consum mai redus de energie; reciclarea în scopuri energetice a resurselor materiale etc. Este vorba deci de o gospodărire rațională a energiei, care să permită obținerea aceluiași efect economic sau chiar a unuia mai mare, cu un consum energetic mai scăzut.

O asemenea gospodărire este condiția însăși a menținerii unui raport favorabil omului între disponibilitățile și necesitățile energetice. Realitatea este că ecuația energetică are doi parametri dați: caracterul neregenerabil al resurselor pe a căror exploatare s-a sprijinit consumul pînă în prezent, pe care se poate conta cu certitudine în viitor și care, în orice caz, vor constitui încă pentru mult timp baza de acoperire a consumului; presiunea obiectivă a consumului de energie asupra mediului înconjurător, ceea ce implică acceptarea cheltuirii unei părți din energia produsă pentru însăși prezervarea echilibrului ecologic. Ținînd cont de aceste condiții de restricție — una referitoare la ceea ce oferă cadrul natural din punctul de vedere al resurselor și alta referitoare la ceea ce „suportă" cadrul natural din punctul de vedere al ecologiei — restructurările rămîn a avea loc, și trebuie să aibă loc, pe de o parte, în plan tehnico-economic, iar, pe de altă parte, în plan politico-economic. Viitorul energetic depinde, în esență, de om, de omenire, în ansamblul ei, de efortul de creativitate științifică și tehnică, de felul în care va fi promovat progresul tehnologic, de maniera în care va fi folosită energia, de capacitatea de a se pune mai multă ordine, atît în fiecare țară în ce privește gospodărirea rațională a resurselor, cît și pe plan internațional în ce privește organizarea echitabilă a relațiilor, schimburilor și cooperării în domeniul energetic, în beneficiul dezvoltării și păcii generale.

Și în cadrul acestei adevărate bătălii pentru energie gospodărirea ei rațională ocupă un loc de prim ordin. Aceasta constituie, în fond, o cerință a însăși eficienței economice și nu doar o replică forțată la caracterul limitat al resurselor neregenerabile. Importanța ei derivă din „rezervele" imense existente în domeniile pe care trebuie să le vizeze și care reprezintă multiplele faze ale fluxului energetic: exploatarea, tratarea (îmbogățirea), conversiunea (în energie electrică), transportul, distribuția și utilizarea finală: ținînd cont de actualele randamente de-a lungul acestui flux, o economie de o unitate energetică, la nivelul consumului final, înseamnă o economie de aproape 7 unități la nivelul consumului de resurse.

Dr. ILIE ȘERBĂNESCU ■

● A apărut la Editura „Minerva" cel de-al 1 000-lea volum din seria nouă a colecției „Biblioteca pentru toți". Fondată în 1895, colecția și-a propus să popularizeze într-un tiraj de masă și la un preț redus opere importante din literatura română și universală. Seria nouă a „Bibliotecii pentru toți" a fost inaugurată în 1960 cu un volum de **Poezii** de Mihai Eminescu. Tot marele nostru poet semnează și cele două volume din **Literatura populară**, care poartă numerele 1 000 și 1 001. La sfîrșitul lucrării este publicat Catalogul general al „Bibliotecii pentru toți" — 1960-1979 și un indice de autori. Ele conturează cu claritate aria culturală imensă acoperită de prestigioasa colecție și marele serviciu pe care l-a adus ca vieții spirituale din România.

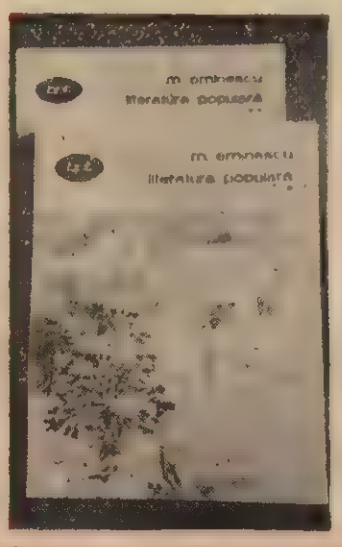

● La concursul internațional al tinerilor cineaști „A X-a muză", organizat anual de Centrul cultural din Milano și desfășurat în ultima sa ediție la Chișinău (U.R.S.S.), filmele realizate de membrii cineclubului „Cibinium" de la Casa pionierilor și șoimilor patriei din Sibiu au primit următoarele distincții : **Marele premiu** pentru cel mai bun film de animație peliculei „Singele unei vrăjitoare" și **Diploma de onoare** filmului „Lacrimi pe rugină".

● Policlinica din Deva are un aparat pentru aerosoli care nu folosește la nimic. Bolnavii așteaptă, medicii speră, dar de 8 luni aparatul necesar în afecțiunile căilor respiratorii nu mai dă nici un semn de viață.

● **La Suceava s-au deschis cursurile primei politehnici muncitorești. Vom reveni odată cu prima promoție.**

● **9 aprilie 1978, orele 15. Moment emoționant pentru harnicul colectiv de oameni ai muncii de la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București : înmînarea înaltei distincții** Ordinul Muncii clasa I, **precum și a** Diplomei și **steagului de unitate fruntașă pe țară în ramura construcțiilor de mașini. Minunaților oameni care au construit primul strung carusel românesc precum și „gigantul de 16 metri" le adresăm și noi calde felicitări. (Vasile Minecan)**

● **La Ploiești, în faza zonală a concursului pe meserii, manifestare desfășurată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", elevii Liceului industrial nr. 4 din Constanța au strîns cam toate premiile acordate. La una din probe, Florin Botiță, specialitatea instalații, a terminat lucrarea în 25 de minute în loc de 70 cîte se acordaseră.**

● Recent, un grup de specialiști de la Spitalul nr. 2 din Timișoara și de la catedra de histopatologie a Institutului de medicină din localitate au pus la punct tehnica puncției miocardice. Cu ajutorul acestui procedeu se asigură studiul histopatologic pînă la nivel infracelular al miocardului în vivo, posibilitatea stabilirii unui diagnostic precoce în miocardopatiile cronice precum și în alte afecțiuni ale inimii, diagnostic greu de delimitat prin procedeele clasice de investigație.

● Livezile Maramureșului, a căror suprafață va crește în acest an cu încă 500 de hectare, anunță rod bogat. Un argument ni-l oferă dr. ing. Andrei Lazăr, directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă din Baia Mare, al cărei cercetători și muncitori și-au propus să livreze în acest an peste un milion de puieți.

● **În două dintre cele mai mari întreprinderi miniere din bazinul Văii Jiului — Lupeni și Petrila — s-a extras pînă în prezent, de la începutul anului, o producție suplimentară de cărbune de 50 000 de tone.**

● **La Ungureni, județul Bacău, printre numeroasele piese de mare valoare istorică și artistică ale colecției etnografice aparținînd învățătoarei Maria Savin se află și un covor din lînă, meșteșugit de femei din satul Balaia, al cărui chenar este alcătuit din motive geometrice foarte asemănătoare cu cele de pe frescele romane ale Pompeiului.**

CUPTOR ELECTRIC CU CIRCULAȚIE FORȚATĂ

● Inginerii Tiberiu Boltor și Mihai Harșani (în fotografie) împreună cu colegii lor Zoltan Bathori și Dan Palcău de la Întreprinderea „23 August" din Satu-Mare au realizat un cuptor electric pentru uz casnic cu circulație forțată, prevăzut să echipeze începînd cu anul viitor un nou model de mașină de gătit electrică. Noul tip de cuptor, aflat în faza de prototip, are o inerție termică mai mică, o repartizare uniformă a căldurii în tot volumul cuptorului și consumă cu 15% mai puțină energie electrică. **(Ion Predoșanu)**

● Un nou lot de tractoare românești au părăsit Brașovul, urmînd să fie expediate din portul Constanța către Republica Zambia. **Apreciind calitatea tractoarelor construite de pricepuții muncitori și tehnicieni de la poalele Tîmpei, firmele zambiene au achiziționat de la încheierea primelor contracte aproape 600 de tractoare de diferite tipuri și variante. În acest an, aproximativ 10 la sută din exporturile întreprinderii din Brașov sînt destinate unor țări africane.**

● Au început lucrările de betonare la ecluza Agigea. **Din 1978, de cînd a fost începută ecluza, au fost escavați 1 500 000 metri cubi de pămînt la o adîncime de 7,5 metri sub nivelul mării. Ecluza Agigea se apropie de dimensiunea celei de la Porțile de Fier, avînd o lungime de 300 de metri și o lățime de 35 de metri. Lucrările de betonare vor fi încheiate în anul 1980.**

● Duminică seară a avut loc pe scena operei din Cluj-Napoca, în premieră absolută, prezentarea alegoriei lirice „Dreptul la viață" a compozitorului clujean Tudor Jarda. Lucrarea, montată de regizorul Ionel Pantea și interpretată de studenții, corul și orchestra Conservatorului „Gheorghe Dima", a fost aleasă pentru a reprezenta conservatorul la cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României". **(Elena Ghera)**

● **De doi ani de zile fațada frumoasei și moderne clădiri a Liceului de informatică din Cluj-Napoca este urîțită de o grămadă de moloz care a ajuns să nu mai mire pe nimeni. Nici măcar pe întreprinderea de salubritate care are sediul la doi pași de liceu.**

● **„Noi, promoția 1929 a Liceului** Independența **din Calafat, dorim să ne reîntîlnim acum, la împlinirea unei jumătăți de veac de la absolvirea sa, în frumosul oraș al începuturilor noastre".** Așa începe o emoționantă scrisoare care ne-a sosit ieri la redacție și prin care sîntem rugați să facem publice rîndurile ei, „fiind pentru noi — cum scrie semnatarul Emilian Bebe Petrescu — un ajutor și o mare fericire". Redăm în continuare din scrisoarea deschisă către „promoția 1929 a Liceului Independența din Calafat. **„Chemăm pe toți acei ce au luat lumină caldă și curaj de a porni în viață de la acest liceu ca acum, după 50 de ani, să ne întîlnim și să ne înfrățim din nou cu școala noastră, cu orașul Calafat, orașul de unde am pornit cu visuri, orașul industrial de astăzi, oraș al istoriei, să ne întîlnim și să ne chemăm la catalog, să păstrăm un moment de reculegere pentru cei plecați din mijlocul nostru. Să ne amintim de profesorii noștri, oameni de bine cărora sufletele și cugetele noastre le păstrează recunoștință toată viața".** Și pentru ca ajutorul să fie și eficient dăm adresa celui care se ocupă cu organizarea frumoasei sărbători : Emilian Bebe Petrescu, Aleea Izvorul Oltului nr. 5, bloc 28, ap. 49, scara D, București — sectorul V.

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe pămîntul african

Cursul ascendent al relațiilor de cooperare și solidaritate militantă româno-africană este evidențiat și de ambianța cordială, de stimă și înțelegere ce a caracterizat întîlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Agostinho Neto, dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Kenneth David Kaunda

Ritm și interdependență

Unul din fenomenele majore ale epocii actuale îl constituie, fără îndoială, raporturile tot mai strînse, de ordin material și spiritual, ce se statornicesc între popoarele, națiunile și statele lumii. Acest proces complex, căruia nu o dată i se atribuie sensuri și semnificații false, are multiple implicații asupra evoluției contemporane.

Parcurgem o perioadă în care lumea capitalistă cunoaște o prelungită stare de criză, asistăm de mai mulți ani la o încetinire a ritmurilor de dezvoltare a marii majorități a statelor, ritmuri care în cazurile mai fericite abia ating patru, cinci procente.

Noi ne propunem să urmăm în continuare calea unei dezvoltări intensive, în ritmuri duble față de cele evocate mai sus, ceea ce implică, între altele, sporirea an de an, în proporții similare, a schimburilor economice cu fiecare dintre partenerii noștri externi.

Faptul că mulți dintre aceștia se limitează, prin forța lucrurilor, la creșteri incomparabil mai modeste, inclusiv în planul comerțului exterior, nu poate, desigur, să nu creeze anumite probleme. Tocmai de aceea trebuie să compensăm conjunctura, nu prea favorabilă, cu noi eforturi pentru lărgirea și diversificarea raporturilor de colaborare și cooperare cu celelalte state.

Politica externă, activă a României, sporirea neîncetată a contactelor internaționale răspund tocmai necesității de a asigura cadrul prielnic pentru valorificarea superioară a muncii creatoare a poporului român, de a ne înscrie în diviziunea mondială a muncii, proporțional cu marile realizări dobîndite în dezvoltarea economică a țării.

Trăim într-o lume a interdependențelor tot mai accentuate, dar sîntem în măsură să demonstrăm că progresul și bunăstarea își au izvorul, în principal, în strădania fiecărui popor, că, indiferent de circumstanțe, noua orînduire creează premise trainice pentru dezvoltarea mereu ascendentă a forțelor de producție, a avuției materiale și potențialului economic al națiunii.

MIRCEA ANGELESCU ■

Județul Cluj — județ Erou al muncii

Odată cu decernarea titlului de Erou al Muncii Socialiste județului Cluj, oamenii muncii de pe aceste meleaguri au devenit, la rîndul lor, eroi ai muncii. Acest eveniment, această nobilă transfigurare, are loc într-un teritoriu așezat de istorie la confluența unor civilizații, unde schimburile de valori cu lumea cunosc tradiții sublime și unde mari cărturari și eroi ai națiunii și-au desăvîrșit studiile și epopeea. Oraș universitar reputat pe meridianele pămîntului, Cluj-Napoca a devenit în anii socialismului una din citadelele avansate ale științei și tehnologiei, un oraș cu o industrie de mare rafinament, cu pondere substanțială în economia țării. Toate așezările județului au cunoscut transformări fundamentale, peisajul a fost corectat de mîinile oamenilor și redescoperit prin bogățiile sale subterane și prin sursele sale de energie și de lumină. Străbătînd acest peisaj cu o dinamică și cu o structură aparte, de o mare frumusețe plastică, printre oameni care respectă și onorează munca, încerci un sentiment tonic de certitudine și încredere în viitor, senzația că totul aici este de neclintit, că permanența noastră pe aceste văi fabuloase, în aceste așezări de două ori milenare a șlefuit pînă la perfecțiune mîna de lucru și a ascuțit mintea pînă la cea mai înaltă luciditate. Luciditate care se manifestă exact în sfera vieții politice, a democrației de zi cu zi, în sfera vieții materiale și spirituale, în relațiile interumane, în felul în care e pregătit viitorul. Se poate spune că județul Cluj se află în acest moment în avangarda societății noastre socialiste prin felul în care oamenii săi au înțeles să-și asume istoria și să se întrecă cu timpul. Căci nu e ușor lucru ca în emulația și în tumultuoasa mobilizare de forțe și de energii generate de întrecerea socialistă la nivelul tuturor județelor țării să te păstrezi în frunte vreme de trei ani consecutiv și să cucerești înalta distincție de erou. Evident, în această minunată epopee pașnică a muncii și a creației, în primele rînduri s-au aflat și se află comuniștii, fie că sînt constructori, mineri, chimiști, cercetători, savanți sau activiști de partid. Ei au transformat practic întrecerea socialistă într-o întrecere cu ei înșiși, într-o întrecere pentru o nouă calitate a muncii și implicit a vieții și în județul Cluj simți pretutindeni pulsul și tensiunea, starea de spirit și responsabilitatea angajării într-o competiție cu sens unic : cultură și civilizație, prosperitate și fericire.

Momentul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat înalta distincție primului secretar al județului va rămîne viu în memoria actualei generații de clujeni. Pentru că de-a lungul anilor de întrecere oamenii muncii de pe aceste meleaguri s-au bucurat în nenumărate rînduri de prețioasele indicații și sfaturi ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, de încurajările sale și de promisiunea care i-a mobilizat mai mult ca oricînd la fapte de eroism cotidian : dacă se vor menține în frunte vor avea dreptul să aspire la cea mai înaltă distincție ce se acordă pentru fapte de muncă în România socialistă.

În paginile care urmează cîțiva reporteri încearcă să surprindă aspecte din munca și viața oamenilor acestui județ ce duc cu ei mai departe prin timp o părticică din steaua de aur pe care sînt gravate însemnele de Erou al Muncii Socialiste.

Centura agricolă a Capitalei

Ferma zootehnică „Roșia" a Întreprinderii agricole de stat Mogoșoaia e situată în centura agricolă a Capitalei și pompează pe piețele acesteia, într-un an, următoarele : aproape 2 000 tone carne porc, 15 500 hectolitri de lapte, aproape 40 tone de carne de taurine. Și mai livrează, unor unități interesate, tineret femel de prăsilă. Faptul că fermierii de la „Roșia" au ajuns să obțină în medie, pe 10 ani, 4 014 litri de lapte de la fiecare vacă furajată ni se pare demn de luat în seamă. Cu atît mai mult cu cît, vom vedea mai încolo, se confruntă încă și acum cu unele greutăți, cu atît mai mult cu cît aceiași oameni luptă și speră la producții

(Continuare în pagina 6)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Dosare redeschise

O sută de milioane de tone de cenușă

— Nu este o metaforă, ci crudă realitate — ne spune doctorul inginer Mircea Guran, din Direcția tehnică a Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Cifrele sînt amețitoare, pe plan mondial. Să ne referim însă numai la țara noastră. În prezent, în jurul centralelor termoelectrice zac munți de cenușă, rezultată din arderea combustibilului : circa o sută de milioane de tone, deci cam 2 000 000 vagoane convenționale (dacă le socotim la

(Continuare în pagina 11)

LIONEL NIȚESCU ■

Citiți în paginile 12—13 :

Porțile de fier II — porți ale solidarității

Într-o atmosferă de caldă ospitalitate, sub semnul voinței comune de a

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună

Semnarea, la Luanda, a unor importante documente româno-angoleze

Imagine de la recepția oficială oferită în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu de tovarășul Agostinho Neto și tovarășa Maria Eugenia Neto

Republica Populară Angola

12 aprilie, 1979. La Luanda, cel mai mare oraș al Angolei, centrul său economic, politic și administrativ, soția românească de colaborare, prietenie și solidaritate militantă pe continentul african este întîmpinată cu înalte onoruri de stat, cu manifestări de entuziasm ale populației, care imprimă acestui moment politic o semnificație deosebită. Felul călduros în care este întîmpinat președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți membri ai delegației române confirmă încă o dată că marile distanțe între țări aflate pe continente diferite rămîn simple noțiuni geografice atunci cînd sentimente de prietenie, prețuire și respect reciproc unesc popoarele în efortul lor comun pentru progres, în lupta pentru afirmare economică și socială.

Vizita oficială de prietenie pe care secretarul general al partidului nostru, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Republica Populară Angola, la invitația tovarășului dr. Antonio Agostinho Neto, președintele M.P.L.A. — Partidul Muncii, președintele țării, și a tovarășei Maria Eugenia Neto, prin întreaga sa desfășurare s-a înscris ca un moment de importanță istorică în cronica relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate militantă dintre România și Angola. Dialogul la nivel înalt de la Luanda — prima întîlnire în Angola liberă între președinții Nicolae Ceaușescu și Agostinho Neto — a conferit dimensiuni noi și perspective ample raporturilor dintre țările, partidele și popoarele noastre. Acestea au fost concluziile care s-au impus la încheierea celei de-a treia etape a înaltei solii a poporului român în țări din Africa.

Ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la mitingul prieteniei româno-angoleze din orașul Dundo, capitala provinciei Lunda Norte, cînd spunea, în cuvinte deschise, pornite din inimă „Am venit în Angola, la invitația tovarășului Neto, pentru a discuta împreună căile dezvoltării, în noile condiții, a colaborării dintre România și Angola. Dorim să realizăm o colaborare — economică, tehnico-științifică și în alte domenii — bazată pe deplina egalitate în drepturi, pe respectul independenței naționale, al neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc" avea să primească o acoperire deplină atît pe parcursul vizitei, cît și prin rezultatele dialogului la nivel înalt româno-angolez.

Popoarele care doresc să se dezvolte libere trebuie să conlucreze, să întărească solidaritatea și colaborarea dintre ele pentru a-și asigura dezvoltarea economico-socială, bunăstarea, fericirea și independența. Este aceasta o idee politică majoră care a fost evidențiată de mai multe ori de dialogul la cel mai înalt nivel româno-angolez. „Realizarea independenței fiecărui popor, a fiecărei țări constituie principala noastră preocupare", spunea președintele Agostinho Neto în toastul rostit la recepția oferită în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Cu același prilej, în cuvîntul său, președintele României arăta : „Considerăm că, în noile condiții internaționale, este necesar să se stabilească între toate popoarele relații bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, ale respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța", adăugînd amănuntul, nu lipsit de importanță, că, pe această bază, țara noastră întreține astăzi relații cu peste 140 de state.

Evoluția pozitivă a relațiilor româno-angoleze, considerabil impulsionată prin noua întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Agostinho Neto, reprezintă continuarea firească a relațiilor de strînsă solidaritate și colaborare care s-au dezvoltat între comuniștii români și luptătorii M.P.L.A. în cursul luptei de eliberare națională a Angolei. Perspectivele rodnice pe care le deschide acestui curs nou moment politic româno-angolez sînt evidente, atît în planul relațiilor bilaterale cît și în cel al cooperării în plan internațional. Sintetizate în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei, definite în cadrul principiul pe care îl oferă Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Populară Angola semnat de cei doi președinți, înțelegerile și acordurile convenite trasează sensul ascendent ce urmează să fie imprimat în continuare bunelor relații dintre partidele și statele noastre, exprimă voința popoarelor din cele două țări de a se dezvolta libere și independente, pe calea progresului economic și social, aducîndu-și astfel contribuția la cauza păcii în lume.

Trecerea în revistă a actualului stadiu de dezvoltare a raporturilor bilaterale făcută de președinții Nicolae Ceaușescu și Agostinho Neto în cursul convorbirilor pe care le-au avut, schimbul reciproc de informații cu privire la activitatea desfășurată în domeniul construcției politice, economice și sociale din cele două țări au relevat existența unor condiții pentru dezvoltarea în continuare a cooperării în multiple domenii, ca și a schimburilor comerciale. Documentele semnate în timpul acestei vizite — Protocolul primei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-angoleze de cooperare economică, industrială și tehnică, Regulamentul de funcționare a Comisiei mixte, Acordul de colaborare în domeniul învățămîntului, științei și culturii, Protocolul privind cooperarea în domeniul agriculturii — circumscriu coordonate cît se poate de concrete pentru cadrul bilateral.

În ceea ce privește examinarea unor aspecte ale situației internaționale, odată cu evidențierea de către cele două părți, română și angoleză, a unei tendințe actuale de mare importanță pentru evoluția ulterioară a vieții lumii — este vorba de voința tot mai puternică a popoarelor de a se dezvolta liber, stăpîne pe bogățiile lor naționale, pe destinele proprii, de a se opune politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire, de a-și făuri viața așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară, de a conlucra pe bază de deplină egalitate, într-un climat de securitate și pace — reține atenția aprecierile formulate cu privire la o serie de probleme politice ale Africii. Cei doi președinți și-au exprimat, astfel, profunda preocupare față de acțiunile crescînde ale forțelor imperialismului, colonialismului, neocolonialismului și rasismului îndreptate împotriva unor state independente și suverane de pe acest continent.

În acest context președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat solidaritatea militantă a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România și a poporului român față de poporul prieten al Angolei, față de celelalte state africane care luptă cu fermitate pentru apărarea cuceririlor revoluționare, a suveranității lor naționale și a integrității lor teritoriale. Față de focarele de încordare create de forțele imperialiste în diverse regiuni ale Africii a fost reconfirmată necesitatea ca problemele africane să fie rezolvate prin negocieri, în spiritul solidarității, unității și cooperării, cooperarea interafricană constituindu-se într-un factor important pentru consolidarea independenței statelor de pe continent, contribuind la întărirea unității africane.

Examinarea principalelor probleme ale actualității internaționale a inclus, de asemenea, situația din Europa, problemele dezarmării, aspecte privind lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice în lume.

Întemeiate pe egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, pe avantajul reciproc - principii a căror valabilitate internațională este larg recunoscută și a căror valoare practică este incontestabilă — relațiile româno-angoleze se bucură de premise dintre cele mai favorabile.

DOINA IOVANEL ■

ROMÂNIA — GABON, perspective ample pentru intensificarea conlucrării reciproc avantajoase în toate domeniile

● **Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Omar Bongo au semnat, la 12 aprilie, în numele țărilor lor, Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Gaboneză.**

● **În cursul vizitei, au fost semnate, de asemenea : Acordul pentru încurajarea, promovarea și garantarea investițiilor ; Acordul privind transporturile aeriene ; Protocolul de cooperare în domeniul cercetării științifice și tehnologice. Cele două părți au convenit, de asemenea, să creeze o comisie ad-hoc însărcinată să studieze condițiile de participare a părții române la licitația care se va organiza pentru executarea, în totalitate sau parțial, a lucrărilor celui de-al doilea tronson Booue — Moanda al căii ferate transgaboneze.**

● **În legătură cu problemele internaționale, cei doi șefi de stat au constatat cu satisfacție identitatea lor de vederi asupra ansamblului problemelor evocate.**

Semnificativă pentru caracterul rodnic al vizitei este declarația făcută de președintele Nicolae Ceaușescu pe aeroportul din Libreville, la încheierea vizitei :

„În cursul vizitei am avut convorbiri cu președintele Bongo cu privire la relațiile bilaterale, cît și în legătură cu unele probleme internaționale și am ajuns la concluzii comune cu privire la intensificarea colaborării dintre țările noastre. Semnarea Tratatului de prietenie și cooperare dintre țările noastre constituie, dealtfel, o expresie a gradului înalt de înțelegere la care am ajuns. Aș putea spune că acest Tratat constituie un moment istoric în relațiile dintre cele două țări și popoare. România și Gabonul se angajează să conlucreze activ în vederea dezvoltării economico-sociale a țărilor lor, pe baza egalității, a respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne. Totodată, prin acest Tratat țările noastre se angajează să acționeze și să conlucreze tot mai strîns pe plan internațional în spiritul luptei pentru eliberarea națională, pentru independența fiecărei națiuni, pentru destindere și pace în lume".

La Libreville, capitala Republicii Gaboneze, au fost semnate la 11 aprilie documente de amplă semnificație pentru extinderea și adîncirea în continuare a conlucrării româno-gaboneze

afirma idealurile progresului și independenței naționale continuă cu succes

cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe pământul african

Intrevederea președintelui Nicolae Ceaușescu cu președintele Kenneth David Kaunda

În timpul vizitei în Republica Zambia, la Stațiunea de cercetări agricole de la Mount Makulu

La reședința „State House" din Lusaka, tovarășa Elena Ceaușescu a primit vizita doamnei Betty Kaunda

Moment din timpul convorbirilor româno-zambiene

Republica Zambia

„Este adevărat, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu la începutul vizitei în Zambia, că în această zonă există actualmente o stare de încordare. Desigur, vizita de prietenie este bună și cînd este liniște, dar cu atît mai de înțeles este ea în situații de încordare, pentru că aceasta demonstrează dorința comună de a acționa împreună pentru învingerea greutăților".

Declarația președintelui României cuprinde pe scurt atît împrejurările deosebite în care s-a desfășurat noua întîlnire la nivel înalt româno-zambiană, cît și amplele și profundele ei semnificații. Este a doua oară, în ultimii șapte ani, că președintele României socialiste s-a aflat, ca oaspete dorit și stimat, într-o vizită oficială de prietenie în această țară prietenă, la 10 000 km. depărtare. Și a patra întîlnire la cel mai înalt nivel. Relațiile dintre România și tînărul stat african independent conțin în semnificațiile lor profunzimea raporturilor devenite tradiționale și exemplaritatea unei prietenii legate prin aspirația comună de independență și progres social, de pace și înțelegere. Ele ilustrează, totodată, orientarea consecventă a țării noastre spre dezvoltarea solidarității și colaborării cu tinerele state africane, cu statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare.

Personalitatea secretarului general al Partidului Comunist Român, cunoscut în Zambia ca unul dintre cei mai de seamă oameni ai vieții internaționale, a conferit recentei vizite solemnitatea și relevanța unui moment istoric deosebit de important în evoluția relațiilor de prietenie și colaborare dintre popoarele român și zambian. Simpatia și prețuirea pe care poporul zambian le nutrește pentru șeful statului român, pentru contribuția sa la afirmarea idealurilor de libertate și independență națională ale popoarelor, pentru sprijinul acordat luptei de eliberare națională împotriva dominației și asupririi, a politicii imperialiste și colonialiste, a căror elocventă dovadă o constituie și vizitele recente în Angola, Mozambic, Zambia, convorbirile purtate cu șefii mișcărilor de eliberare națională din Namibia și Rhodesia, au transformat întîlnirile din capitala Zambiei, încă din primul moment, într-o mare și entuziastă manifestare a prieteniei și solidarității româno-zambiene, a stimei și respectului de care se bucură România, Partidul Comunist Român, secretarul său general.

Discuțiile la nivel înalt au evidențiat convingerea comună a părților că vizita președintelui României în capitala Zambiei al cărei Cetățean de onoare este încă din 1972, întîlnirile și convorbirile purtate cu acest prilej vor consolida și mai mult colaborarea româno-zambiană, în sectoare de interes fundamental pentru economiile celor două țări, vor întări și mai mult solidaritatea popoarelor român și zambian în cadrul luptei generale a popoarelor împotriva imperialismului și colonialismului, pentru pace și progres social, vor multiplica planurile conlucrării comune pe arena internațională în interesul edificării unei lumi mai drepte și mai fericite. Au fost constatate cu satisfacție, încă o dată, marile posibilități care există pentru diversificarea raporturilor economice, comerciale, tehnico-științifice și culturale și au fost stabilite căile concrete pentru concretizarea acestora.

La încheierea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și Kenneth David Kaunda, președintele Republicii Zambia, au semnat Tratatul de prietenie și cooperare dintre Republica Socialistă România și Republica Zambia. Încheiat pe timp nelimitat, Tratatul de prietenie și cooperare constituie un cadru deosebit de favorabil pentru cursul ascendent al relațiilor dintre țările noastre. Reținem în acest cadru principial în care vor evolua relațiile româno-zambiene, printre celelalte documente semnate, Protocolul de colaborare între Partidul Comunist Român și Partidul Unit al Independenței Naționale (UNIP), Acordul privind cooperarea tehnică și economică în industria minieră și în domeniul hidrocarburilor, Acordul privind dezvoltarea cooperării româno-zambiene în domeniul agriculturii, Acordul încheiat între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Zambia pentru dezvoltarea cooperării în domeniul industriei, Programul de schimburi culturale și științifice pe anii 1979—1980, Acordul de credit între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Zambia, documente de cea mai mare importanță, care consfințesc rezultatele deosebit de rodnice ale dialogului româno-zambian, înțelegerile convenite între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări.

Subliniind importanța deosebită a Tratatului de prietenie și colaborare pentru viitorul relațiilor româno-zambiene se cuvine a aminti în acest sens, reafirmarea hotărîrii României și Zambiei de a așeza la baza raporturilor bilaterale, precum și în relațiile cu celelalte țări, dreptul inalienabil al fiecărui popor de a hotărî el însuși asupra destinelor sale, dreptul sacru al fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională, egalitatea deplină în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, dreptul suveran și imprescriptibil al fiecărui stat de a dispune de bogățiile sale naturale, obligația statelor de a se abține, în relațiile internaționale, de la folosirea forței sau amenințarea cu forța, dreptul fiecărui stat de a participa în condiții de deplină egalitate la examinarea și soluționarea tuturor problemelor internaționale de interes comun, dreptul și îndatorirea statelor, indiferent de sistemul lor social politic, de a coopera între ele, în condiții de avantaj reciproc, în scopul menținerii păcii și securității internaționale, obligația statelor de a reglementa toate diferendele dintre ele exclusiv prin mijloace pașnice. Tratatul de prietenie și cooperare româno-zambian aduce, astfel, împreună cu numeroasele documente oficiale semnate în ultimii ani aproape cu toate statele de pe continentul african, ca și cu celelalte țări de pe celelalte continente ale globului, o contribuție de o inestimabilă valoare la generalizarea noilor principii în relațiile internaționale.

Convorbirile la nivel înalt au prilejuit, totodată, un amplu schimb de păreri în legătură cu o serie de aspecte fundamentale ale vieții politice internaționale. „De aceea, afirma președintele Republicii Zambia, Kenneth David Kaunda, putem spune că prietenia dintre țările noastre are rădăcini adînci. Sîntem, de aceea foarte mîndri să primim vizita dumneavoastră aici, știind că dumneavoastră sînteți prietenii noștri scumpi. Modul nostru de abordare a diferitelor probleme este similar cu al dumneavoastră. Pozițiile României și Zambiei cu privire la orice punct de pe glob unde există un conflict sînt similare. Deci, dumneavoastră ați venit într-o țară care privește evenimentele similar ca dumneavoastră..."

Vizita, recent încheiată, în Zambia, a președintelui Nicolae Ceaușescu a fost încununată cu rezultate deosebit de rodnice îndreptățind pe deplin convingerea că acest eveniment se înscrie ca un moment de o excepțională importanță în dezvoltarea relațiilor bilaterale, aducînd o contribuție de seamă la cauza păcii, colaborării și înțelegerii între popoare.

ION CRISTIAN ■

Gîndul nostru, cuvîntul nostru

Ctitori de lumină pe Someşul Cald

În cetatea de vis şi legendă a Apusenilor, spectaculoasa şi, în acelaşi timp, anonima — într-un fel — bătălie pentru lumină continuă. De pe Someşul Cald, frontul constructorilor s-a mutat spre nord, pe plaiurile străjuite de Vlădeasa. Acum cînd ţara are nevoie de energie, constructorii, într-o tulburătoare întrecere cu timpul, zămislesc cu eroism noi ctitorii de lumină. Am urcat în acest ceas rătăcit între anotimpuri pînă departe sub timpla de omăt a Vlădesei. Un fir de apă, un fir de drum, creste golaşe de granit, ici-colo mici sprîncene de pădure, iată peisajul mereu acelaşi, cenuşiu şi rece, tăcut şi resemnat în aşteptarea primăverii ce urcă anevoie aici. Din loc în loc, cîte o băncuţă mai mult schiţată din birne şi o tăbliţă pe care scrie : „Loc pentru fumat". Un semn de neaşteptată civilizaţie şi grijă. Piraie cu o apă nebănuit de pură îşi duc la vale neştiute doine şi poveşti de vis, ca şi numele lor : Mona, Aluniş, Valea Cetăţii, Mărgăuţa... La Şantierul 4 Săcueu al Amenajări hidroenergetice Drăgan-Iad, între inspecţii şi probleme nenumărate, schimbăm două vorbe cu Szász Francisc, inginerul-şef al şantierului.

— Şantierul nostru are trei loturi. Aici, la Scrind-Frăsinet, vom face un baraj de 21 metri şi vom pompa apele peste munte — 180 m diferenţă de nivel — cu ajutorul unor pompe puternice, printr-o aducţiune secundară ; lotul Răcad are de realizat trei galerii şi o captare cu un baraj mic; în sfîrşit, lotul Rogojelu are o aducţiune secundară pe trei fronturi.

— Cîţi oameni are acest şantier ?

— Aproape 250.

— Care este faptul cel mai demn de consemnat la dv. ?

— Productivitatea foarte mare. Lucrările sînt în devans cu cîteva luni.

— De cînd lucraţi pe şantiere hidroenergetice ?

— Din 1972, cînd am început viaţa de şantier la Fintinele. În 1976 am demarat lucrările aici, la Scrind–Frăsinet. Stăteam cu tovarăşul director general Hartea pe o pătură, pe pămînt, şi priveam planurile... Era numai iarbă şi linişte în jur.

— Ce a însemnat şantierul pentru dumneavoastră ?

— Pot spune că şantierul te maturizează din toate punctele de vedere, dar mai ales profesional ! Şantierul m-a învăţat să-mi văd întîi propriile greşeli şi abia apoi pe ale celorlalţi. În viaţă se întîmplă adesea invers.

L-am lăsat pe inginerul Szász să-şi rezolve treburile (între timp îi mai picaseră nişte oaspeţi !) şi am urcat sub Vlădeasa, la lotul Rogojelu. Ne-am întîlnit cu zăpada, cu ceaţa, cu... iarna. La Rogojelu şi pe Vlădeasa e încă iarnă !

Inginerul Alexandru Mureşan, şeful lotului Rogojelu, deşi tînăr este o veche cunoştinţă a noastră. A lucrat pe Someşul Cald şi s-a „surghiunit" acum la poalele Vlădesei. Pare mai tăcut, mai reţinut, ca să nu zic mai bătrîn. În biroul lui, lîngă planşe şi panouri adunăm cîteva impresii :

— Ce lucrezi aici, Alexandru Mureşan ?

— Trei galerii ale aducţiunii secundare pe trei fronturi ; Valea lui Şerb-Mona, unde din 2 882 metri galerie am forat 2 260 ; Valea lui Şerb-Dara, 1 740 metri realizaţi din 3 000 ; Valea lui Şerb-Rujet, abia începută, am forat 110 metri din cei 900. Mai avem de realizat cîteva captări secundare şi un puţ.

— Ce e mai greu pentru un şef de lot ?

— Viaţa ! Adică, aici nu am numai lucrările propriu-zise ! Eu sînt un fel de primar al lotului. Pentru orice, oamenii vin la mine: pentru căldură, pentru mîncare, pentru aprovizionare, pentru necazuri şi pentru bucurii. Sîntem o sută de oameni la toate lucrările mai înainte enumerate.

— Ce e mai impresionant ? Sau ce a fost ?

— Eroismul oamenilor ! În septembrie-octombrie 1978 am subtraversat pîrîul Rujet şi galeria ne-a fost inundată. Au intrat oamenii în apă pînă la brîu, au scos pompele mici, — în pericol de a fi înundate, — au adus altele mai mari. Zile la rînd oamenii au intrat în galerie cu plutele pînă cînd au scos apa. Maistrul Gheorghe Moler şi oamenii lui au dat dovadă de un eroism tulburător.

— Al zece ani de şantier, Alexandru Mureşan. Ce ai învăţat în aceşti zece ani ?

— Cum să mă port cu oamenii !

— Şi cum trebuie să te porţi ?

— Să te adaptezi de la om la om, ca de la rocă la rocă ! Să le cunoşti bucuriile, necazurile, speranţele, să se realizeze o legătură sufletească strînsă de la inimă la inimă.

— Cum se realizează această unitate ?

— Prin greutăţi şi prin muncă. Aici avem din toate şi destule ! Important e că în urma noastră rămîn ctitorii de lumină şi ctitorii de oameni !

VIOREL CACOVEANU ■

CLUJENII — despre ei înşişi,

Vestea decernării titlului de Erou al Muncii Socialiste judeţului Cluj a stîrnit, cum era şi firesc, emoţii vii în rîndurile oamenilor muncii din vechea vatră a Someşului. Casele, străzile, sălile de spectacole au cunoscut o extraordinară agitaţie, oamenii se întîlneau şi se felicitau reciproc ca după o mare izbîndă, într-un mare triumf al raţiunii, al luptei pentru o nouă calitate umană şi materială. Nu e puţin lucru să te simţi în avangarda istoriei la un moment dat al evoluţiei lumii în care trăieşti, nu e puţin lucru să ştii că prin eforturile tale, prin investiţiile de inteligenţă şi prin activitate de creaţie în sensul viitorului, o colectivitate face un important pas înainte.

Iată de ce ne-am adresat oamenilor muncii care făuresc bunurile materiale şi spirituale în judeţul Cluj, pentru a prinde pulsul evenimentului, pentru a restitui în limbajul imediat al emoţiilor proaspete sentimentele clujenilor în această împrejurare fericită şi, mai ales, ce cred ei despre resorturile care i-au propulsat în ultimii ani mereu în fruntea în întrecerea socialistă. Pentru toţi, momentul în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a înmînat organizaţiei judeţene de partid Cluj titlul de Erou al Muncii Socialiste reprezintă un eveniment de referinţă biografică şi istorică. Cît priveşte mobilurile care au determinat această extraordinară emulaţie pentru un loc fruntaş în muncă, opiniile cetăţenilor diferă, ceea ce demonstrează că secretul unui titlu de erou rezidă în capacitatea fiecărui om de a se dărui, de a se transfigura prin muncă, în capacitatea comuniştilor de a mobiliza întreaga suflare omenească de pe meleagurile clujene la adevărate acte de eroism şi de nobil sacrificiu prin muncă.

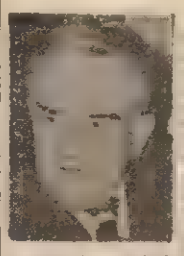

Acad. prof. ŞTEFAN PASCU, directorul **Institutului de istorie şi arheologie** din Cluj-Napoca : O asemenea apreciere şi distincţie sublimează eforturi şi realizări care se înscriu în marile mutaţii revoluţionare prin care trece ţara noastră. Rezultatele parţiale ale judeţului nostru se înscriu în mod firesc în sinteza la care lucrăm zilnic cu toţii, în istoria de zi cu zi a patriei noastre socialiste. Intervine — oricît am vrea să ne ridicăm deasupra acestui patriotism local care nu cred că e condamnabil dacă nu e exagerat şi dacă nu urmăreşte scopuri egoiste — un anume ataşament faţă de locul în care muncesti şi trăieşti, o ambiţie şi o mîndrie pentru tot ceea ce reprezintă orice produs al gîndului şi faptei oamenilor care te înconjoară. Şi lucrul acesta mi se pare lăudabil cîtă vreme serveşte cauza generală animată de concepţia superioară a societăţii socialiste faţă de muncă. Clujean prin naştere şi prin activitate obştească, ştiinţifică şi didactică, bucuria mea s-a asociat bucuriei celorlalţi cetăţeni ai urbei şi ai judeţului, chiar dacă activitatea mea, care se înscrie în domeniul cercetării istoriei, n-a contribuit direct, într-o măsură hotărîtoare spre a merita această distincţie. Dar prin activitatea mea de cetăţean al judeţului, prin activitatea mea obştească, mă constitui şi eu într-una din părţile componente ale întregului social care a realizat performanţa de a fi cel dintîi judeţ al ţării prin muncă şi prin eroism cotidian. Aş mai putea adăuga şi satisfacţia că această distincţie, cu întreg ansamblul de aprecieri şi elogii aduse oamenilor muncii din judeţ, confirmă unele coordonate care pot fi socotite permanenţe în evoluţia unei societăţi în general, a celei româneşti în care se integrează ca o parte importantă judeţul Cluj, în special. Mă gîndesc la cele trei coordonate pe care oamenii de ştiinţă le consideră esenţiale pentru caracterizarea civilizaţiei umane. Mă gîndesc în primul rînd la **tradiţie**, care îmbogăţeşte dezvoltarea unei societăţi de-a lungul vremurilor. Clujul a avut şi are o asemenea **tradiţie** nu numai în cultura spirituală ci şi în cea materială, fiind un centru economic de seamă. Mă gîndesc apoi la cealaltă permanenţă pe care o reprezintă **experienţa**. Experienţa cu care se îmbogăţeşte tradiţia, rezultat al activităţii diferitelor generaţii în succesiunea lor istorică. Tradiţia lipsită de experienţa generaţiilor slăbeşte şi îmbătrîneşte, ceea ce condamnă societatea la senectute. Tradiţia în judeţul nostru s-a îmbogăţit continuu. Experienţa generaţiilor de azi îmbogăţeşte la un nivel superior această tradiţie, ceea ce explică şi extraordinara activitate materială şi spirituală din ultimii ani. În al treilea rînd mă gîndesc la **împrumuturile de experienţă** şi la contactele permanente cu civilizaţia de pretutindeni. Împrumuturi care nu se fac într-o singură direcţie ci în toate sensurile impuse de schimbul general de valori din lumea contemporană. În acest sens judeţul Cluj împrumută dar şi oferă lumii propriile sale creaţii materiale şi spirituale. Iar împrumuturile nu se fac mecanic, în virtutea modelor, ci adaptîndu-le, regîndindu-le şi elaborîndu-le la nevoile judeţului. Rezultatul este această splendidă **sinteză** care o constituie peisajul material şi spiritual al ţării noastre, reflectat în toate domeniile de activitate din România socialistă. Firesc, pe temeiul concepţiei ştiinţifice care înseamnă repartizarea judicioasă şi echitabilă pe ansamblul ţării şi pe părţile ansamblului, a rezultatelor creaţiei materiale şi spirituale ale naţiunii române contemporane.

AURELIA CRIŞAN, tehnician proiectant, Cooperativa **Constructorul** : Mă simt mîndră că fac parte din rîndul oamenilor muncii clujeni şi că împreună, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, am ajuns să fim primii. Noi, în cooperativă, avem sarcina să proiectăm şi să construim locuinţe pentru populaţia din mediul urban şi rural, amenajări pentru sectorul agricol, grajduri, ferme zootehnice, saivane, silozuri, anexe de tot felul etc. Am încercat ca printr-o susţinută activitate politică să-i mobilizăm pe tovarăşii noştri de muncă la ritmuri de muncă mai înalte şi la o calitate superioară, ca şi cum ar lucra pentru ei înşişi. Şi în felul acesta ne-am adus şi noi aportul la bunele rezultate obţinute de oamenii muncii din judeţul Cluj în ultimii ani de întrecere socialistă.

GRIGORE MITITEANU, **şef birou transporturi la Întreprinderea Terapia** din Cluj-Napoca : Sigur, eu am muncă de birou şi s-ar putea spune că sînt mai departe de fluxurile tehnologice. Dar prin activitatea mea de coordonator, de dirijor al activităţii de încărcare şi descărcare a vagoanelor şi autovehiculelor cu soluţii chimice, am contribuit şi eu nemijlocit la mecanizarea proceselor de încărcare şi descărcare, la reducerea cheltuielilor de producţie, la diminuarea consumurilor de benzină şi de uleiuri. După opinia mea, secretul succeselor repurtate de oamenii muncii din judeţul nostru se datorează unei extraordinare activităţi de lămurire de la om la om că este în interesul fiecăruia dintre noi să muncim mai bine, să producem mai mult şi de înaltă calitate pentru că toate acestea se reflectă în standardul nostru de viaţă. Şi, iată, avem tot ce ne trebuie, copiii noştri învaţă în şcoli înalte, se află pe la casele lor şi pot privi cu încredere în viitor, cu mai multă încredere decît am privit noi pe vremuri.

VALENTIN BOCÎRNEA, maistru la **Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcţii**: Titlul de erou e un vis deja realizat. Problema este ce facem de acum încolo ? Pentru că titlul ne obligă să rămînem în continuare în frunte. Sigur, în seara în care s-a anunţat că am cîştigat titlul de Erou al Muncii Socialiste am fost fericiţi. Mai ales noi, cei din întreprindere, care am avut probleme mari în ultimul an al întrecerii, probleme privind respectarea contractelor la export, privind piesele de schimb pentru utilajele din import... Totuşi, eforturi extraordinare, în care n-au mai contat cele 8 ore de muncă ci urgenţa de a fi la datorie ori de cîte ori a fost nevoie, am ajuns să ne reglăm activitatea la termene şi chiar să ne întrecem pe noi înşine, realizîndu-ne planul în proporţie de 103,6 la sută ! Ce mobilă a determinat această teribilă luptă cu sine a fiecăruia dintre noi ? Înaltul grad de conştiinţă muncitorească şi sensibilizarea oamenilor de a răspunde sarcinilor în momentele decisive pentru bunul mers al întreprinderii şi, desigur, organizarea exactă. Faptul că la noi în întreprindere, de pildă, fiecare om a ştiut întotdeauna ce are de făcut pentru că a avut întotdeauna în faţa sa un program de lucru defalcat pe ore, pe piese, pe utilaje etc. De asemenea, am fost necruţători cu absenţele de la program, cu întîrzierile, cu golurile şi cu galopurile nejustificate pe fluxurile tehnologice, cu lucrul de proastă calitate şi am luptat permanent pentru economisirea de materii prime şi de combustibil.

ARGHIR MUREŞAN, **şef de atelier la secţia de mobilă din Întreprinderea de prelucrare a lemnului** din Dej : Oarecum noi ne aşteptam să obţinem un titlu de frunte. Muncitorii erau curioşi, mai ales după ce tovarăşul Nicolae Ceauşescu a promis că dacă obţinem rezultate la fel de bune şi în anul 1978, ca în cei şapte ani, vom primi titlul de Erou al Muncii Socialiste. Ce să zic ? Treaba asta ne-a dat de gîndit, pentru că noi aveam niste probleme greu de rezolvat privind aprovizionarea cu cherestea, cu folii de PVC, cu adezivi şi cu nerespectarea termenelor de către clientul extern. A trebuit să ne descurcăm în aceste condiţii grele şi să găsim permanent soluţii rapide pentru a organiza munca în funcţie de nivelele aprovizionării, în funcţie de necesităţi. Esenţială a fost recunoaşterea greutăţilor şi dezvăluirea adevărului în faţa tuturor oamenilor. Adevărul acesta a avut o putere mobilizatoare extraordinară. Oamenii au cîştigat şi mai multă încredere în noi pentru că am avut curajul să le spunem acest adevăr şi să-i consultăm pentru ieşirea din impas. Şi s-au găsit soluţii neaşteptat de eficiente pentru a ne îndeplini sarcinile. În cîteva săptămîni am recuperat pierderile şi prin colaborare, prin buna înţelegere, ne-am depăşit sarcinile. Nici nu vă puteţi închipui ce efect are asupra omului discuţia dreaptă care începe cam aşa: **Tovarăşe, uite, asta-i realitatea. Ce crezi dumneata, ce-am putea noi face ca să ?...** Şi oamenii se pun în priză. Adevărul despre ei înşişi îi mobilizează pe oameni la fapte de eroism, mai mult decît toate discursurile şi teoriile despre adevăr.

FLORICA GIURGIU, secretar adjunct al Comitetului oraşenesc de partid Cîmpia Turzii : Ce a determinat această performanţă ? Cred că faptul că avem oameni minunaţi. Oameni care, convinşi că viaţa lor înseamnă de acum istorie, nu precupeţesc nici un efort ca să-şi facă datoria. Apoi, mai cred că secretul, dacă se poate numi secret, al acestei emulaţii şi conştiinţe de sine a oamenilor muncii din judeţul nostru constă şi în faptul că între conducător şi individ există o înţelegere şi o colaborare perfecte. La noi nimeni nu conduce din birou. Inginerii, tehnicienii, activiştii, cu toţii ne aflăm printre oameni. Nu numai la festivităţi, la şedinţe, în prezidiu, ci întotdeauna la greu, acolo unde este nevoie de o idee, de o soluţie, de o hotărîre competentă, de o consultare democratică, ascultînd păsurile oamenilor, ajutîndu-i nu numai din vorbe ci şi în fapt. Şi cînd oamenii te simt alături de ei în fiecare moment al vieţii lor încordate în muncă şi în viaţă, răspund întotdeauna la chemările de urgenţă ale producţiei, sînt în stare să renunţe la o plăcere, la o distracţie, la timpul liber, pentru a se face utili imediat şi cu bună-credinţă. Pentru că nici unul din cei care conduc destinele lor nu-şi permite să uite de îndatoririle faţă de oameni. Pentru că la noi, cred, **oamenii se află la locul potrivit pentru ei, nu la locul potrivit pentru alţii.**

TEODOR ROŞCA, secretar adjunct al comitetului de partid comunal Aghireş: La noi funcţionează în condiţii bune, adică depăşind prevederile iniţiale din plan, Trustul de construcţii şi montaj minier, Fabrica de cretă Chimica, Fabrica de ipsos Rapid, Mina de caolin Caolina şi se poate spune că profilul aşezării noastre este mai mult industrial. Ca să vă dau seama de felul în care muncesc oamenii noştri

despre eroismul muncii lor

e destul să citez faptul că în anul trecut Întreprinderea Caolina a depășit planul cu 113 la sută ! Pentru obținerea acestor rezultate am urmărit zi de zi și am analizat decadal modul în care se înfăptuiesc prevederile planului, luînd măsuri pe loc pentru remedierea deficiențelor. Am încercat adică să fim mereu pe fază. Le-am asigurat oamenilor condiții bune de trai, am construit cîteva blocuri cu peste 600 de apartamente, cu încălzire și cu o bună aprovizionare cu elemente de strictă necesitate. Apoi, la ora aceasta se află în construcție o policlinică, un dispensar veterinar, 40 de apartamente, care vor fi predate la cheie în luna august, un atelier școlar, un cămin cultural etc. Ne îngrijim, cum s-ar spune, de existența oamenilor în așa fel încît să poată munci în condiții bune, să aibă la îndemînă tot ce le trebuie, fără griji, fără probleme de aprovizionare, ca să poată munci cu maximum de folos pentru societate. Și de aceea, ori de cîte ori le-am cerut să facă totul pentru îndeplinirea planului, ei au răspuns cu maturitate politică și din tot sufletul, știind că munca lor se vede imediat în viața de toate zilele.

VASILE TRIFU, directorul **Întreprinderii de transporturi auto** din județul Cluj : Cred că fiecare dintre cetățenii județului Cluj poartă o părticică din acest eroism în suflet ca un titlu de glorie. În ce ne privește, noi am pornit de la început cu foarte multă seriozitate la treabă. Zilnic, prin teleconferințe am analizat fiecare om și fiecare mijloc de transport în parte prin prisma rezultatelor de pînă acum și din perspectiva zilei următoare. În zilele de luni ne deplasăm în cîte o unitate, cu un ceas mai devreme de ora intrării în schimb și analizăm împreună condițiile realizării planului evidențiindu-i pe frunțași și criticindu-i aspru pe cei care nu-și văd de treabă. Noi am lansat o acțiune aparent modestă : fiecare șofer să economisească un litru de benzină la o sută de litri. Și pînă la urmă am înregistrat economii în valoare de 350 tone de benzină și 900 tone de motorină. Acțiunea va fi continuată și în anul acesta. Lozinca noastră : nici o învîrtire de roată în gol pe șoselele țării și ale continentului, pentru că noi efectuăm și transporturi de mărfuri pentru piața externă. Am organizat lucrul de asemenea manieră încît fiecare șofer cînd pleacă în cursă știe ce are de transportat la întoarcere. Așa se explică de ce în anul trecut am parcurs 102 milioane 883 mii kilometri cu maximum de eficiență. Ceea ce înseamnă că avem oameni cu o bună pregătire profesională, cu o conștiință avansată, cu mai mult respect față de muncă, destoinici și cu bun simț. Așa se explică de ce în întreprinderea noastră există oameni cu 20, 30 ani vechime, cărora am ținut să le înmînăm medalii jubiliare într-un cadru festiv, drept pildă pentru cei mai tineri. Știut fiind că în transporturi fluctuația de cadre e foarte mare. Și, iată, așa am primit Ordinul Muncii clasa I și am înregistrat cea mai mare productivitate în venituri sau în tone kilometrice convenționale pe țară. Fără accidente ! În aceasta constă contribuția noastră la cucerirea titlului de Erou al Muncii Socialiste la nivelul județului.

VIRGIL CHERECHEȘ, tehnician, șeful atelierului-măcinare fină de la **Combinatul pentru lianți și materiale refractare-Turda**: În ultimele zile ale anului am avut restanțe pe linie de investiții. Ne-am angajat să ajutăm constructorul cu forța noastră de muncă pentru punerea în funcțiune la timp a instalațiilor de desprăfuire. Știți și dumneavoastră că la ora actuală se dă o bătălie serioasă pentru eliminarea poluării provocate de fabricile de ciment și pentru recuperarea resurselor materiale secundare. Ei bine, ne-am suflecat mînecile și le-am dat o mînă de ajutor celor de la șantier, dincolo de orele de program, pentru instalarea noilor electrofiltre. Acțiunea era prevăzută să dureze două săptămîni și noi am pus instalațiile în funcțiune în cinci zile ! Dar tot timpul cu gîndul că eforturile noastre vor fi răsplătite pînă la urmă cu titlul pe care trebuia să-l cîștige județul Cluj. De fapt, încă de la lansarea cifrelor de plan s-a creat în rîndul oamenilor o stare de emulație și chiar de tensiune, o stare de ardere, cum spunem noi cei de la cuptoarele de ciment. Am hotărît să folosim integral cele 480 de minute numai și numai pentru realizarea sarcinilor de producție, depășindu-ne planul cu 3 000 tone de ciment, respectînd cu rigurozitate rețetele de fabricație, fără nici o reclamație de la beneficiari ! - Pînă la urmă am ajuns să introducem în fabricație și un produs foarte ginga numit **filler** care implică un anumit grad de măcinare și preparare pentru că e folosit ca liant la producția de sticlă și de asfalt. Și l-am realizat în condiții ireproșabile.

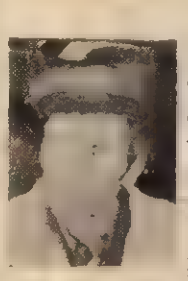

NICOLAE SZEKELY, Erou al Muncii Socialiste, mulgător la **I.A.S. Bogata** : Eu cred că oamenii noștri din județ au cîștigat titlul de eroi ai muncii pentru că și-au făcut datoria. Dacă omu-și dă silința și avem organizare bună, nu există să nu fim primii. Dar dacă omu-și zice că mai poate lăsa din treburi și pe ziua de mîine și se duce la culcare mai devreme, sau întîrzie, atunci treaba merge prost și n-avem speranță să fim primii. Eu unul știu că mi-a fost dragă munca, munca mea de mulgător, și de treizeci de ani fără nici o întrerupere, fără nici un concediu medical și fără nici un concediu de orice fel, n-am lipsit nici o zi de la lucru și mi-am făcut datoria. Și mă simt sănătos și în putere deși mai am puțin și ies la pensie. De asta eu cred că oamenii de pe meleagurile noastre au cîștigat întrecerea : pentru că le-a fost mai dragă munca și au avut în conducere oameni cu pricepere.

ADRIAN BOT, inginer, șeful atelierului de cercetări în faza pilot — **Întreprinderea Sinterom** din Cluj-Napoca: O vreme județul Cluj rămăsese în conștiința oamenilor doar ca un centru universitar vechi, reputat și ca un nucleu radiant de cultură. De cîțiva ani încoace, am început să ne dezvoltăm mai mult în plan industrial, nu neapărat ca volum de investiții ci ca tehnicitate. Se amplasează fabrici și întreprinderi care reprezintă tehnicitate de vîrf în diferite domenii ale industriei. Ceea ce înseamnă că se poate conta pe capacitatea noastră tehnică, că sîntem capabili să producem lucruri de mare finețe, de rafinament industrial, tehnic. Eu, de pildă, am crescut cu Întreprinderea Sinterom, unică în țară și printre puținele din lume care produc elemente din pulberi sinterizate, adică din tot felul de resurse materiale secundare. Sîntem în acest sens un avanpost al noului. Fiind printre puținele întreprinderi din lume de acest fel, noi ne raportăm munca la nivel exclusiv mondial. Și iată că tocmai în anii aceștia, de încordată întrecere, întreprinderea noastră a devenit o firmă de prestigiu în lume. Pentru că nouă nu avem altă șansă decît de a fi buni la nivel mondial ! De aceea, noi, cei care lucrăm în industria clujeană, în majoritate foarte tineri, trebuie să demonstrăm că sîntem capabili de încrederea celor vîrstnici. Unii dintre noi au absolvit facultăți cu profil tehnic chiar la Cluj-Napoca. Și trebuie să demonstrăm că am făcut o școală bună, comparabilă cu aceea din centrele de tradiție politehnică din țară și din străinătate. De asemenea, ne bucurăm de sprijinul conducerii întreprinderilor. Sîntem lăsați să gîndim mai departe, în perspectivă, să ne aventurăm, în sens nobil, în viitor, asumîndu-ne desigur niște riscuri. Dar există o mare încredere în creierele noastre și acest lucru ne obligă să înlăturăm riscurile din calcule. Ne aventurăm în tainele materiei și nu ne e frică. E mare lucru să lucrezi fără teama că ți se va întîmpla nu știu ce dacă eventual greșești. Vă spun, trăiesc zile minunate, zile vizate în institut, pe băncile școlii, pentru că simt că tovarășii din conducerea întreprinderii au încredere în noi, tinerii cercetători, și ne acordă dreptul de a scruta orizonturile și de a experimenta într-un fel, viitorul.

MIHAI BIȘAG, maistru principal la oțelăria electrică din **Combinatul metalurgic** Cîmpia Turzii : Sînt Erou al Muncii Socialiste din anul 1970 dar bucuria de acum nu se poate măsura în vorbe. E o recunoaștere a muncii, sacrificiului și eroismului oamenilor muncii din județul nostru, recunoașterea unei tradiții și a unei preocupări constante pentru a produce mai mult, mai bine și mai durabil pentru noi și pentru urmașii noștri. Dar tot ce s-a realizat în acest județ în ultimii ani reprezintă rodul muncii în colectiv, în echipă. Astăzi nimic nu se mai poate face de unul singur. Astăzi, cel puțin la noi în întreprindere, nimeni nu se ține mare că e singurul deținător al științei de a conduce și de a prevedea. Ne consultăm rapid, pentru că nu avem timp de vorbe, și luăm decizii pe loc, împreună, muncitori, tehnicieni, maiștri, ingineri și directori. Sîntem cu toții o familie. De aceea nu au avut aici oameni care să vină și să plece. La noi în combinat oamenii vin ca să rămînă. E o mîndrie să lucrezi într-un combinat ca acesta, dotat cu utilaje moderne, cu utilaje poate unice în Europa, dar e și o mare răspundere. Iar secretul succeselor noastre constă în faptul că învățăm permanent, că ne ocupăm de cei care vin după noi și ne vor prelua meseriile, că ne respectăm unii pe alții și ne mîndrim cu firma întreprinderii ca și cum ea s-ar adăuga la numele noastre de familie.

GAVRIL GERZĂU, director tehnic al **Regionalei de căi ferată** Cluj : Și noi, feroviștii, ne-am adus într-un fel contribuția la realizările județului deși ca arie de cuprindere noi dirijăm traficul feroviar pe cîteva județe limitrofe. Contribuția noastră s-a materializat, s-a concretizat prin asigurarea ritmică a vagoanelor pentru încărcarea mărfurilor și chiar prin asigurarea de material rulant peste plan, la solicitările imediate ale întreprinderilor, pentru export. Decernarea titlului de Erou al Muncii Socialiste județului nostru ne obligă să ridicăm calitatea prestațiilor noastre. În acest context, de-a lungul ultimilor ani a crescut mereu traficul feroviar și solicitările întreprinderilor s-au multiplicat. Sarcinile noastre pe anul 1979 sînt aproape de trei ori mai mari decît în 1978 ! Ceea ce înseamnă că volumul producției întreprinderilor clujene a crescut enorm. Noi sîntem, în acest sens, un seismograf. Avem ce transporta. Deci sîntem mai bogați. Participăm mai intens la schimburile de valori materiale din lumea contemporană. Dar toate acestea s-au făcut cu un mare efort de gîndire, de mobilizare, de creație etc. Întrecerea socialistă a impus un nou ritm și stil de muncă. Nu există timpi care nu pot fi depășiți ! Nu există lucruri de nerezolvat cu propriile noastre forțe ! Seriozitatea s-a combinat cu ambiția, cu competența, cu starea de emulație, cu starea de înaltă tensiune a spiritului și a muncii. Astfel, cred eu, am reușit noi, oamenii muncii din județul Cluj, ardeleni și mai puțin ardeleni, pentru că astăzi în județul nostru lucrează oameni veniți din toate regiunile țării, să ridicăm pulsul muncii, să ridicăm calitatea muncii la nivelul exigențelor impuse de conducerea de partid și de stat, la nivelul exigențelor lumii contemporane. Ceea ce nu înseamnă că nu mai avem multe de făcut !

IONEL PANTEA, lector la **Conservatorul „Gheorghe Dima"** din Cluj-Napoca, laureat al mai multor festivaluri internaționale, premiul I la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" ; decernarea titlului de Erou al Muncii Socialiste reprezintă un titlu de noblețe pentru fiecare dintre noi, muncitori sau artiști. Pentru că noțiunea de muncitor nu o exclude pe aceea de artist. De fapt, dacă stăm să ne gîndim bine, la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României", județul nostru a luat cele mai multe distincții. Iată deci că activitatea materială și cea spirituală coexistă în mod fericit la Cluj. Sîntem, de fapt, o zonă cu serioase tradiții de muncă și de cultură. Aici a existat dintotdeauna un mare respect pentru profesiunea și munca oamenilor, respect care s-a format mai tîrziu prin alte locuri. A existat acel respect de breaslă care a propulsat mulți oameni spre eternitate. În ceea ce ne privește pe noi, artiștii, cred că am contribuit și noi, prin manifestările noastre, la înnobilarea spiritului celor care produc bunurile materiale, la înălțarea lor sufletească, la redarea lor muncii în condiții de reconfortare spirituală, cu o privire mai caldă, mai umană asupra lumii, sensibili la frumos, aspirînd spre desăvîrșire.

Scene din bătălia pentru locul 1

Norul de ploaie fuge într-o latură, mînat de vînt, și în urma lui, din cerul albastru, ca de cerneală, răsar crestele munților Gilăului. În dreapta drumului, la Mărișelu, panglica de asfalt se strecoară sub peretele de piatră și coborîm, sute sute patruzeci de metri, printr-un tunel iluminat ici-colo, pînă la o sută de metri în jos, către rădăcinile muntelui. În acest castel al luminii săpat în piatră, inginerul Ion Rogoz și maistrul Ioan Culbea supraveghează, în camera de comandă, mersul celor trei agregate de cîte 75 MW. Inginerul Alexandru Rebreanu, director tehnic al Întreprinderii Electrocentrale Cluj ne spune că apa care se zbuciumă în turbinele centralei vine de departe, de printre coamele Apusenilor, unde izvoarele Iarei și ale Someșului Rece au fost captate și aduse prin galerii pentru a se alătura Someșului Cald în marele lac de acumulare de la Fîntînele. De aici, apa se îndreaptă către centrala de la Mărișelu pe sub pămînt, printr-o aducțiune betonată în lungime de 8 750 metri, și cu puțin înainte de a intra în turbine drumul ei se înclină brusc iar apa se repede asupra paletelor cu o viteză de trei metri pe secundă. Mai jos de Mărișelu cîtiva kilometri vine Tarnița, cu centrala de 45 MW, și acumularea Gilău, de peste 4 milioane metri cubi, unde Someșul se preface pentru ultima oară în lumină.

Aproximativ 5 000 de oameni au lucrat zilnic pe șantierele amenajărilor hidroenergetice de pe Someș, care au durat șapte ani și au mișcat din loc munți obligînd apele să ia alte cursuri, să fugă prin galerii de beton și să se adune în lacuri, să se arunce în adevărate cascade ascunse privirii, văzute doar ochiului mintii, așa cum este cea dintre Fîntînele și Mărișelu, a cărei înălțime — sau adîncime — ajunge la 470 metri. Da, în județul Cluj există o asemenea cascadă a cărei apă nu cade, desigur, pe verticală ci într-un plan înclinat, la un moment dat, cu 32 de grade, așa cum au crezut de cuviință constructorii.

În preajma și pe durata acestei uriașe construcții, spune inginerul Alexandru Rebreanu, viața oamenilor s-a schimbat uneori la fel de brusc ca și cursul apelor. În 1972, de exemplu, s-a hotărît mutarea satului Belis pe o altă vatră, cea veche urmînd a fi cuprinsă de apele, de cele 220 milioane metri cubi de ape, ale lacului de la Fîntînele. În 1976 s-a mutat ultima familie într-un sat crescut ca din pămînt, direct de pe planșetele proiectanților, numit Belișul Nou. Multime dintre localnici, cum au fost Ion Crișan și Avram Tișe din Belis, Ion și Nicolae Purcel din Mărișelu, Gavrilă Cadiș din Someșul Rece, Semerean Gheorghe din Someșul Cald, au învățat meseriii despre care nici nu auziseră, poate, înainte, iar unii dintre acestia, după încheierea lucrărilor, au plecat prin țară cu echipele de constructori de care le-a fost greu să se mai desprindă. Drept este că lucrările de pe Someș au fost chiar pentru constructorii mai vechi o adevărată școală. Inginerul Dănilă, de exemplu, care a făcut Tarnița, este acum director de grup de șantiere la Rîul Mare-Retezat, inginerul Găbudeanu care a făcut Fîntînele lucrează pe Sebeș, tot ca director de grup de șantiere, unii au plecat mai departe, pe Arges, iar alții au rămas tot prin Apuseni, dar au suit mai spre nord, prin tinuturile Vlădesei, la barajul Drăgan și centrala de la Remeți, în Bihor. În urma lor, pe Someș, a rămas o altă alcătuire a naturii și a oamenilor. La Fîntînele, în spatele barajului de 92 de metri, al unui munte ridicat de oameni între doi munți născuți în convulsia planetei, cerul își răsfrînge culoarea pe apele unui lac lung de 22 de kilometri... Această geneză, această prefacere a lumii, a durat, cum spuneam, șapte ani. A fost o uriașă investiție de 2,2 miliarde lei.

„Ca urmare a preocupărilor de a exploata cît mai intens și rațional această mare avuție, spunea inginerul Alexandru Rebreanu, s-au atins parametrii proiectați la toate centralele puse în funcțiune iar în anul 1977, datorită realizărilor deosebite obținute în activitatea de producție și de punere în funcțiune, întreprinderea a ocupat locul fruntaș în întrecerea socialistă pe industrie, fiind decorată cu Ordinul Muncii clasa I. Prevederile de plan la producția de energie electrică pe anul în curs vor fi îndeplinite și chiar depășite, la nivelul angajamentului pe care ni l-am luat în adunarea generală a oamenilor muncii. În trimestrul întîi am realizat cu 1 216 mii kWh peste prevederile de plan iar consumul tehnologic s-a redus cu 14,9 la sută, reprezentînd 75 tone combustibil convențional. Cred că am muncit cu folos și de aceea, mai cred, putem sta cu fruntea sus aici, printre oamenii minunați ai acestui județ care a fost distins, de curînd, cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cît produce, cît trebuie să producă

Centura agricolă a Capitalei

(Urmare din pagina 1)

mai mari, poate chiar la 5 000 de litri de la fiecare vacă, record care a fost de mult atins. Firește, dorim să aflăm și cum s-au obținut aceste rezultate, constante de 10 ani ! Medicul veterinar Corneliu Ciltea, care acum îi ține locul șefului de fermă, inginerul Vladimir Tăutu, în concediu, ne spune că din 1962 efectivul de animale, din rasa metis Holstein, provine numai din prăsilă proprie, selecționat aici, la fermă. Ameliorarea raselor, mai zice medicul veterinar, se face, lucru știut dar de multe ori ignorat, ținîndu-se cont de cei trei factori : rasă, masă, casă. Aici ei se respectă, pentru că numai respectîndu-i poți astîmpăra setea de lapte a municipiului. Mai greu se asigură masa : pentru hrana acestor efective, ferma „Roșia" dispune de o suprafață de 525 hectare, terenuri intravilane, vreo 20 de parcele. Pe vreo 310 hectare se seamănă, s-au semănat de acum, furaje. Suprafața nu e așa de mare, dar, zice veterinarul, noi trebuie să mărim producția de furaje. Cum ? Prin culturi duble : primul semănat îl facem în lunile septembrie.— octombrie, cu borceag și raigras, al doilea, în iunie — iulie. Ferma „Roșia", aflăm acum, este una dintre cele mai mari ferme din țară. Contribuția ei la aprovizionarea Capitalei cu lapte și carne este mare. S-ar putea să fie și mai mare ? „S-ar putea, sînt de părere atît medicul veterinar Corneliu Ciltea, cît și economistul Constantin Cătuneanu ; s-ar putea prin valorificarea mai bună a terenurilor, prin obținerea unor recolte mai mari de furaje care, se înțelege, înseamnă mai mult lapte, mai multă carne. Fermierii se confruntă însă cu unele greutăți : de pe terenurile situate în vatra satului, ne declară cei doi interlocutori, n-am recoltat mai nimic niciodată, deși le-am semănat an de an. Furajele sînt păscute de animalele particulare sau sînt pur și simplu cosite de persoane particulare. Noi nu avem atîția paznici să păzim 20 de parcele.

— Unde se întîmplă mai des astfel de fapte ?

— Mai ales în satul Pipera, comuna Voluntari.

Producțiile planificate de furaje nu se realizează niciodată pe aceste terenuri. Dintr-un dosar, Afinoghen Herța, tehnician la producția vegetală, ne dictează numărul mai multor adrese expediate mai multor organe, Consiliului popular al comunei Voluntari, Sectorului 2 de miliție, prin care solicită ajutor în stăvilirea unor cresctători de animale, particulari, care în mod fraudulos pasc noaptea turmele de oi pe terenurile cultivate cu furaje ale fermei.

— Aseară, la orele 18 și 30 de minute, ne declară C. Cătuneanu, economistul fermei, o turmă de vreo 500 de oi, cu cîini și măgari, coborîtă parcă de la munte, păștea pe culturile noastre de lucernă. Turma este a avocatului Grama și a cumnatului său, Martac. Treaba asta se întîmplă de mai mulți ani, am sesizat în mai multe rînduri, dar nimeni nu a luat nici o măsură. Ce facem în acest caz ? Vacile noastre dau lapte tot mai puțin, pentru că nu le putem asigura rația de furaje, pentru că aceste turme, și altele ca ele, ne diminuiesc producțiile de furaje. Păscînd pe ploaie, distrug semănăturile. Este adevărat, statul nostru încurajează creșterea animalelor, este o treabă foarte bună, dar asta nu înseamnă să le hrănești cu furajele statului, să distrugi culturile. Ei-spun că le pasc pe marginea șanțului. Să fim serioși, nu poți să hrănești timp de o vară cîteva sute de oi pe marginea șanțului. Astea cer

● Folosirea cît mai rațională a fiecărei suprafețe agricole este, la ora actuală, o necesitate care se impune imperios, pămîntul devenind, nu numai în conștiința oamenilor, ci mai ales în realitate, un bun de mare preț, un izvor de venituri importante. În acest context, de valorificare superioară a fiecărei „palme de pămînt", centura agricolă a Capitalei, într-o suprafață însemnată, devine cu atît mai importantă, cu cît este desemnată, în mod firesc, să contribuie la mai buna aprovizionare a populației bucureștene, cu legume, lapte, carne și ouă. Activează, aici, mai multe întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție, cu ferme legumicole, sectoare zootehnice puternice, preocupate permanent de sporirea producțiilor vegetale și animale. În acest scop, al creșterii producțiilor, în urma indicațiilor date de conducerea superioară de partid, personal de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul municipal de partid București, împreună cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, a elaborat programe de aprovizionare a Capitalei cu produse agroalimentare, au fost, de asemenea, elaborate de unii specialiști studii privind măsurile tehnico-organizatorice care se impun pentru realizarea și depășirea sarcinilor ce le revin unităților din zonă în aprovizionarea Capitalei cu legume, lapte, carne și ouă.

În cele ce urmează, revista noastră își propune, printr-o suită de materiale, să urmărească, în fața locului, cum sînt aplicate în practică aceste măsuri, cum este folosit terenul agricol din centura Capitalei, greutățile cu care se mai confruntă unitățile agricole, cum pot fi ele înlăturate. Ne propunem, de asemenea, să popularizăm experiența pozitivă a unor colective de muncă, să criticăm, totodată, lipsurile care se repetă în activitatea și gîndirea unora, deprinderile vechi, neconforme cu mersul înainte al agriculturii noastre socialiste.

pășune și pășunea, hai, s-o vedeți cum arată. În jurul fermei noastre sînt cam 2 000 de oi, turme particulare. Sigur, și ei desfac brînza și mieii tot pe piața Bucureștiului, nu avem nimic împotrivă, de astfel de produse avem nevoie, dar de unde furaje ? Noi efectuăm semănături de iarnă, turmele lor pasc și iarna pe ele, și în loc ca o cultură de lucernă să dureze cinci ani, normal, la noi durează numai trei. Cum să justificăm aceste pierderi ?

Și din același registru cu procese verbale, mai cităm un caz : în ziua de 9 aprilie, Florentin Crăciun, posesorul unei „Dacii", s-a instalat cu turma în drum, la capătul solei de lucernă. Amendat, a plătit 5 lei de oaie. Dar ceea ce distruge o oaie, are o valoare mult mai mare. Oamenii fermelor au dreptate. Ei nu aruncă, nici pe departe, nerealizarea planului de furaje în spatele proprietarilor particulari. Acestia din urmă au de multe ori o comportare abuzivă, noaptea sau în plină zi trec cu turmele în pornire pe recoltele unor ferme de stat. În lunile din urmă, în anii din urmă, am fost și noi martorii unor asemenea fapte. Unii dintre acești proprietari particulari au fost amendați, alții au fost avertizați, dar se pare că beneficiile lor le permit să plătească amenzile, să-și vadă de treabă mai departe. Și treaba e bună, e bănoasă, e prosperă.

● Unii șoferi — periculoși agenți poluanți

Spuneam că ferma „Roșia", alte ferme din jurul Bucureștiului, cum sînt cele din I.A.S. Bragadiru, Popești-Leordeni, Mogoșoaia, Ciorogîrla, își aduc o mare contribuție la aprovizionarea Capitalei cu lapte și carne. Unele dintre ele, printre care și ferma „Roșia", se vor dezvolta în curînd, lucrările în zootehnie vor fi mecanizate, se îndreaptă cu pași repezi spre o industrializare a producției zootehnice. În atare condiții, terenurile repartizate rămîn singure surse de furaje, iar producțiile acestor pămînturi trebuie să crească și ele de la an la an, în raport de sporul efectivelor de animale. Se impune deci folosirea integrală și intensivă, să zicem astfel, a fiecărei suprafețe mari sau mici, a fiecărei palme de pămînt. Pămîntul devine de la an la an, în realitate și în concepția celor care îl muncesc, un izvor de însemnată bogăție, de mare valoare. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. Și dacă aceste suprafețe nu pot fi extinse, atunci cu nici un preț ele nu trebuie să fie diminuate. Din păcate, trebuile nu stau tocmai bine : de la an la an, asistăm la un proces tot mai agresiv de poluare a terenurilor din centura agricolă a Capitalei.

— Care sînt cauzele acestei poluări ? îl întrebăm pe tovarășul Petre Șerbănescu, primarul comunei suburbane Voluntari.

— Din acest uriaș proces industrial, care îi dă Capitalei noastre o dimensiune fără precedent, rezultă, în mod firesc, și unele reziduuri. Acest proces este gîndit și legiferat în așa fel încît să nu aducă nici cea mai mică daună centurii agricole a Capitalei. Legi, decrete, H.C.M.-uri, Decizii ale Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București reglementează conservarea și apărarea terenurilor agricole de orice sursă de poluare. Reziduurile rezultate în procesul de producție al unor întreprinderi trebuie încărcate și transportate cu atenție într-un loc stabilit, în zona asta la groapa Cățelu. Din păcate, conducătorii auto care transportă resturi industriale, dintre cele mai diverse, nu respectă aceste acte normative. Cu ușurință, aș spune mai degrabă cu destulă irresponsabilitate, pindesc un moment potrivit, cînd consideră ei că nu-i vede nimeni, și deșartă reziduurile pe terenurile noastre agricole, la jumătate sau la un sfert de cale și se întorc repede acasă, deși pe foaia de parcurs trec, rețineți afacerea, că au circulat pînă la groapa Cățelu. În felul acesta economisesc benzină și o valorifică, în felul acesta ne trezim cu pogoane întregi acoperite de piatră, deșeuri metalice etc., terenuri care nu mai pot fi valorificate.

Astfel de situații se pot întîlni în raza „Lăzărească", pe parcela de la tramvaiul 5 în Valea Saulei, pe solele Pipera, Petricani, pe lîngă calea ferată, pe terenurile unor C.A.P. Comitetul executiv al Consiliului popular al comunei Voluntari a trimis mai multe adrese la Consiliul popular al Sectorului 2, conducerea fermei „Roșia", la fel, au fost avertizate, ne declară primarul, un număr de 22 întreprinderi, mai mulți șoferi, unii periculoși agenți poluanți, au fost amendați de miliție, dar procesul continuă. De unde sînt acești conducători auto iresponsabili ? Unii, de la ICRAL „Herăstrău", „Mase plastice", Trustul de construcții industriale agrotehnice, Unitatea de mecanizare și transport forestier, C.I.L. „Pipera", „Electronica", TCIF. Iată și cîteva numere, notate din multe altele : duminică, la ora 10, șoferul Marin Badea (33-B-5052) a descărcat moloz pe culturile fermei „Roșia", la fel au procedat și conducătorii auto de pe mijloacele de transport numărul 31-B-1138, 21-B-5071, 22-B-7427, 33-B-442 etc. Actele necugetate ale acestor oameni au, pe lîngă poluarea suprafețelor agricole, diminuarea lor, și alte urmări. Iată ce ne declară medicul veterinar Corneliu Ciltea : „deșeurile metalice, adunate odată cu recolta de furaje, ajung în stomacul animalelor și produc metalopatii, adică le îmbolnăvesc, boli care duc la moartea animalelor. Noi am luat unele măsuri, am introdus niște magneți în stomacul animalelor bolnave, aceștia atrag și se încarcă de deșeuri metalice, sîrme, se fac ca un arici și rămîn în stomac. Necazul e că după un an, doi, magnetul nu mai ține în jurul lui metalele acelea mici, nu mai are efect, și animalul moare. Mai înainte, sacrificam, din aceste motive, una sau două vaci pe an. În prezent sacrificăm, din aceleași cauze, 10—15 vaci de lapte pe an. Și să pierzi 15 vaci din rasa Holdstein, de la care ai mulge cam 60 000 litri de lapte pe an, nu e un fapt care să nu te pună pe gînduri".

Am constatat aceste exemple, le-am redat întocmai, pentru a le aduce și la cunoștința (sperăm) acelora care contribuie, în mod atît de păgubitor, la poluarea suprafețelor agricole din raza centurii agricole a Capitalei. Noi sperăm că acești oameni, al căror copii se hrănesc tot cu lapte, își vor redescoperi faptele, caracterul lor nociv, păgubitor, și vor avea timp să mediteze asupra lor, să afle în conștiința lor puterea de a le elimina din comportament. Pentru că și cîmpul, ca și mașinile dintr-o întreprindere, este al nostru, este al nostru mai mult decît oricînd, iar din recoltele lui, din laptele pe care ni-l asigură prin furaje, ne îndestulăm mai mult sau mai puțin cu toții. Protejarea naturii, indiferent sub ce aspect, nu mai este un fapt convențional, ci unul imperios necesar !

Așa arată munca între pauze

Hărnicia, la ea acasă și prin vecini

Este seară, ora opt și jumătate, și la Consiliul popular al comunei Crevedia Mare o singură fereastră a rămas luminată, cea de la biroul primarului Vasile Ivan. În începere, în jurul unei mese pe care și-au lăsat, parcă spre a și le odihni, mîinile grele, muncite, cu urma pămîntului întipărită în ele, alături de primar s-au așezat președintele C.A.P.-ului, inginerul Alexandru Antonescu, șefii de fermă Marin Palangă și Dumitru Stănescu, șefii de echipă Nicolae Iordache, Petre Brăileanu, și șeful secției mecanizare, Marin Mărgelatu. Ședința de analiză a comandamentului comunal pentru însămînțări nu durează mult. Vreun sfert de oră. Oamenii nu-și răpesc unii altora timpul cu lucruri cunoscute de către toți. Au lucrat, doar, cea mai mare parte din zi împreună. De aceea, acum, la capătul unei zile de muncă, al unei zile pline, care a început încă din revărsatul zorilor și chiar mai-nainte, pe la cinci dimineața, ceea ce rămîne de hotărît pentru a doua zi se poate spune repede și sigur, în cuvinte puține. Deci, arată primarul, cele două tractoare care astăzi nu au lucrat, au fost deja reparate. Asta e bine. Mîine vor fi repartizate să lucreze la ferma inginerului Palangă Marin, unde vor fi distribuite, dealtfel, mai multe mijloace mecanice decît astăzi. Azi au lucrat acolo doar patru discuri iar mîine vor lucra zece. Tot acolo a lucrat azi o singură mașină de erbicidat, iar mîine vor lucra două. E sigur că, din toată întinderea de pămînt, de vreo trei mii de hectare, a Crevediei Mari, acolo, la această fermă trebuie concentrate forțele în zilele următoare, cele cîteva care au mai rămas, conform planificării, pînă la încheierea însămînțărilor. „Chiar azi, ne spunea primarul, am terminat însămînțările la floarea-soarelui. Mai avem de pus soia, 30 de hectare, pe care le vom lucra chiar mîine, și porumb 450 de hectare. Înaintăm cu o viteză de 150 de hectare zilnic. Asta înseamnă încă trei zile pline de muncă și vom încheia cu bine și această campanie".

În comuna apropiată, Bucșani, aceeași situație exprimată aproape în aceleași cuvinte puține, dar sigure pe ele. Doar cifrele au fost altele, bineînțeles, pentru că președintele C.A.P.-ului de aici, Emil Panait, care este și președintele al Consiliului agroindustrial Angheleștl, a ținut să ne vorbească despre situația la zi a lucrărilor în toate unitățile subordonate. Tot trei zile le mai trebuie și celor de pe raza acestui consiliu ca să încheie însămînțarea porumbului. Aici, ca și la Crevedia, viteza de înaintare zilnică este riguros respectată. De-a lungul unei zile de lucru se însămînțează 600 de hectare. „Lucrăm cu mașinile la întreaga capacitate, spunea Emil Panait. La noi, în această campanie, n-a fost un singur tractor, un singur utilaj care să fi stat". La fel și oamenii, am adăuga, aducînd din păcate și un alt exemplu, tot din același județ, din Ilfov, mai exact de la Bolintinul Deal, pe al cărui pămînt am putut vedea, chiar și numai în trecere, că o zi frumoasă de primăvară este folosită de către unii, în bună parte, doar pentru ca la o margine de cîmp să se întindă și să rămînă întinși la umbra tractorului. Ne-am apropiat de un grup de tractoare cu gîndul că, poate, oamenii s-or găsi în pauza de masă. Era ora 13.30 și, după cum aveam să aflăm de la Gheorghe Voinea, care nu-și rezervase pentru prînz decît un sfert de oră, doar atît cît să deschidă și să golească o cutie de conserve, pauza, după ordinele șefilor săi, începe cam de pe la 12 și oricum nu poate să dureze mai mult de o oră. „Eu, ne spunea Voinea Gheorghe, pregătesc terenul, disculesc. În urma mea trebuie să lucreze băieții ăștia doi, cu semănătorile. Acum eu am terminat aici și trebuie să plec dincolo, peste șosea. De aceea m-ați găsit mergînd cu tractorul pe drum, pe porțiunea asta, dar n-am plecat la plimbare, trebuie să mă înțelegeți...". Sigur că l-am înțeles pe Voinea Gheorghe, om harnic, după cît se pare, pentru că discuise singur, în acea zi, toată întinderea de pămînt care se zărea pînă departe, către marginea satului. Însă am vrut, bineînțeles, să vedem cum au muncit și ceilalți, pe pămîntul pregătit de către el. De aceea ne-am și îndreptat, cum spuneam, către cele trei tractoare care zăceau la capul locului. Șefa de echipă, Maria Ion, ne-a dat lămuririle necesare. „Avem aici trei tractoare și doi tractoriști". Cum totuși, cei doi tractoriști s-au dovedit a fi doar unul singur, am vorbit cu el. Se numea Nicolae Dumitrescu și ne-a confirmat că se afla în pauza de masă. Tot el însă a recunoscut că pauza aceea se lungise cam mult. Cît despre colegul său, Mihai Incalup, ne-a spus că e plecat în sat, tot la masă. De fapt, adăuga Nicolae Dumitrescu, după ce Mihai Incalup va sosi din sat nu va putea prea repede să se apuce de lucru, fiindcă semănătoarea lui are o defecțiune.

Așadar, timpul trecea, soarele se ducea către apus, din cele două semănători una era defectă, iar cealaltă, cum am văzut, ședea ca și cum ar fi fost și ea tot defectă, fiindcă Nicolae Dumitrescu își lungise cu cel puțin o jumătate de oră pauza de prînz.

— Cît ați însămînțat azi ?

— Cam puțin. Din 12 hectare, cît avem normă, nici jumătate...

O ultimă surpriză în mijlocul acestei mici tabere cîmpenești, ca să-i zicem așa, a fost că pînă și semințele erau pe sfîrșite.

— La ora 12, ne spunea șefa de echipă, trebuia să vină o căruță cu sacii dar uite că n-au mai apărut și mie mi s-a lungit gîtul uitîndu-mă de-a lungul șoselei, că doar-doar o apărea. Da, la 12 trebuia să fie aici Gheorghe Albei cu căruța cu sacii. N-o fi găsit-o pe șefa fermei, pe Niculina Dumitru, ca să-i întocmească formele...

În felul acesta e limpede că dacă pămînturile din cele trei comune ar putea vorbi, cel din Bolintin Deal ar avea cîte ceva de aflat de la celelalte două, din Bucșani și Crevedia, despre organizarea muncii, disciplină, seriozitate.

DUMITRU ELIADE ■

Pulsul lucrărilor pe șantierul centralei termice Botoșani

Micile restanțe dau întîrzieri mari

Pe șantierul Centralei termice zonale Botoșani am încercat să luăm, dacă se poate spune așa, pulsul unor lucrări restante urmărind activitatea de pe șantier. De la beneficiar, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc, discutînd cu inginerul Constantin Ciubotariu, directorul întreprinderii, am aflat : „Sîntem prima unitate a chimiei pe platforma industrială a municipiului Botoșani și vom produce articole tehnice din cauciuc, ponderea constituind-o benzile de transport (necesare mai ales în minerit). Parțial am intrat în funcțiune în decembrie 1978, cu capacitățile de accesorii metalice, și anul acesta în iunie e prevăzută să intre capacitatea de matrițe, în august capacitatea de garnituri profilate și în decembrie, capacitatea de garnituri presate. Pe noi, faptul că nu s-au pus în funcțiune niște capacități la centrala termică nu ne-a afectat prea tare. Am reușit să realizăm încălzirea printr-un provizorat, desigur, cu cheltuieli suplimentare. Noi sîntem beneficiarul prin faptul că lucrarea este finanțată de Ministerul Industriei Chimice, dar centrala e prevăzută să asigure abur tehnologic și apă de încălzire atît pentru zona industrială cît și pentru termoficarea urbană. Lista consumatorilor cuprinde unități existente și altele care sînt în construcție sau urmează să apară în următorii ani pe harta municipiului. Mai întîi ar fi consumatorii existenți, ce nu se dezvoltă, și cel mai important e cunoscuta Întreprindere textilă „Moldova". O urmează consumatorii existenți în platformă și care se dezvoltă între anii 1976 și 1980, și anume: „Electrocontact", Fabrica de șuruburi și Fabrica de izolatori din sticlă. Consumatorii mai noi și care nu sînt deloc de neglijat intră în funcțiune, cum e cazul Integratei de țesături de in, sau vor intra: Fabrica de melană, Țesătoria cu finisaj de bumbac, Întreprinderea de bunuri de consum. A patra categorie de consumatori cuprinde cămine de nefamiliști, grupuri școlare și 12 500 de apartamente care așteaptă să fie termoficate. În prima etapă urmau să intre în funcțiune încă de anul trecut, în luna octombrie, un cazan de apă fierbinte de 100 gigacalorii și un cazan de abur, în luna decembrie, cu o capacitate de 105 tone abur/oră. Nici pînă azi n-au intrat în funcțiune, a trecut o iarnă, acum e primăvară și ne e frică să nu rămînem fără centrală încă o iarnă. Nu există siguranța realizării la timp a cazanelor planificate pentru anul acesta : un cazan de abur de 105 tone/oră, în iunie, și un cazan pentru apă caldă de 100 GCal, în septembrie. În ceea ce ne privește, pot să spun că am asigurat documentația pentru toată lucrarea, cu excepția unor detalii de execuție și care n-au dus la stagnări. Cu utilajele a fost mai greu, ca de obicei, furnizorul — uzina bucureșteană „Vulcan" — a livrat cu întîrzieri de trei-patru luni de zile, motivînd ori lipsă de capacitate,

Trei pompe stau din decembrie și așteaptă în aer liber, doar-doar vor fi montate

ori alte comenzi prioritare. O altă cauză importantă a fost și este nerealizarea de către constructor a fronturilor de lucru pentru montaj la utilajele specifice centralei și alte utilități". Din cele de mai sus se vede că despre recuperarea restanțelor nu se vorbește. Ne-am propus să confruntăm spusele beneficiarului cu ale constructorului și montorului. Teodor Simionescu, inginer șef la Șantierul nr. 1 al Grupului de șantiere nr. 3, aparținînd de TCIND Iași, s-a scuzat că nu cunoaște problema deoarece nu e în funcție decît de la 1 ianuarie anul acesta, pînă atunci lucrînd la beneficiar ca șef de lot. A amintit de lipsuri la : betoane, agregate, excavatoare și mașini. Ne-a recomandat să stăm de vorbă cu oamenii de la punctul de lucru, ceea ce am și făcut, dar nu sîntem mulțumiți de eschivele dumnealui. Dacă lucrînd la beneficiar n-a știut ce se întîmplă cu construcția centralei, cum de n-a reușit să afle în cele trei luni de cînd e șef ?

„La noi, la constructor, nu sînt probleme", cu aceste cuvinte ne-a întîmpinat maistrul Ilie Șerban, șeful lotului la constructor. Chiar așa să fie ? Întrînd mai în amănunt a recunoscut că „mai au mici probleme care, e adevărat, dau întîrzieri mari". Nici el n-a fost de la început, e numai din august anul trecut, conducerea veche a plecat pe ușa din dos pentru că n-a pornit bine lucrarea. „Am intrat în iarnă fără pietriș, mărgăritar și nisip — continuă maistrul Șerban. Pilnea noastră e betonul. N-am avut beton, n-am putut înainta și asta ne-a pus piedici mari. Ne-a prins iarna cu lucrările descoperite și n-am mai putut recupera nimic. Acum avem beton și nu sînt mașini CIFAROM pentru transport. Țin de SUT Iași, și nu ajung niciodată la ora șapte sub stația de betoane. Ba alimentează, ba nu sînt nicăieri și șoferii vin cînd vor ei". N-a terminat bine vorba că Boz Gheorghe, șeful brigăzii de betoniști, a venit tunînd și fulgerînd : „Ce ne facem, nea Șerbane, că n-am beton ? E ora două și de la unsprezece țin 35 de oameni degeaba. Am vorbit cu tovarășa Mihai, bonierista de la stație, și mi-a zis să stau blînd că-mi dă pe la cinci. L-am cerut la telefon pe tovarășul Pricop, șeful bazei, și nu era acolo. Azi mi-au sosit trei metri cubi din comanda de 20 ! Măcar de mi-ar da betonul pînă la ora cinci, chit că avem program pînă la cinci și jumătate. O să țin oamenii mai mult, ce să fac, știți că avem cofrajele gata de patru zile și stăm cu ele așa".

Am constatat că la constructor încă nu se lucrează la capacitate. Să zicem, ca și subinginerul constructor Pavel Gavril : „Treaba n-a mers bine de la început din cauza pînzei freatice care este la numai trei metri. Apoi că în vara lui '77 și chiar '78 n-au turnat și pentru că le lipsea cimentul. Dar, părerea noastră este că prea se caută motivări, cînd, de fapt, e nevoie de fapte. Ar putea găsi lipsuri și în felul cum lucrează, în felul cum își organizează munca, dar nu le stă în obicei. Sau sînt noi în funcție, sau nu depinde de ei. Oricît ar vorbi despre eforturi, nouă ne este greu să-i credem atîta vreme cît ele nu se văd și mai ales nu se văd rezultatele eforturilor".

Mai realist s-a dovedit a fi maistrul Vasile Munteanu, șeful lotului de montori Botoșani al Grupului de șantiere montaj-cazane „Vulcan" București, Șantierul „Moldova" din Bacău. „Am așteptat mult, șase-șapte luni, după constructor, dar întîrzierile sînt și din cauza noastră, a proastei aprovizionări cu materiale. La montaj ritmul ar putea fi bun dacă constructorii ne-ar crea front de lucru. Utilajele au început să ajungă la noi prin decembrie, Uzina de pompe „Aversa" s-a ținut de cuvînt, constructorul ba. La pompele de recirculare este exact invers : avem fundațiile și nu avem utilajul (e vorba tot de uzina de pompe bucureșteană, deci una caldă, una rece). Eu sînt botoșenean, am 16 ani de șantier și m-am legat de lucrare, nu-mi prea dă inima ghes să plec, poate rămîn la beneficiar". Aminteați de ceva necazuri la aprovizionare, despre ce materiale e vorba ? „Ne lipsesc : țeava, coturile forjate, electrozii de sudură și chiar sudorii. Am promisiunea șefului șantierului, Aurelian Tepșoiu, că vor sosi. Îi aștept din zi în zi și ei tot nu apar. Coturile forjate trebuie să le producă Întreprinderea „Dacia" Pitești, dar n-avem nici o veste. Vată minerală am primit 6 tone de la Aleșd și Ploiești, iar noi în prima urgență avem nevoie de 27 de tone. Primul cazan de 105 tone abur-oră e montat, are probele hidraulice făcute și așteaptă de șase luni să fie îmbrăcat în vată pentru a putea trece la probele la cald. Sîntem 51 de montori și cînd avem front de lucru muncim zi-lumină. Încercăm să salvăm ce se mai poate salva din întîrzieri. Cînd va bate frigul la ușă, cei tîrziu în noiembrie, vor produce în prima etapă un cazan de abur și unul de apă caldă pentru consumatorii industriali și urbani. Dacă primim materialele și avem front de lucru, atunci ne angajăm să tragem cît putem, și discutăm altfel".

Din zona industrială cea mai afectată de neintrarea în funcțiune a centralei termice zonale Botoșani este Integrata de țesături de în. Directorul întreprinderii, inginerul Mircea Ciaprazi, ne-a declarat : „Integrata a avut punere în funcțiune la unele capacități încă de anul trecut și trebuia racordată la centrala termică nouă. Pînă acum am mers pe provizorat, luînd agent termic de la Întreprinderea textilă „Moldova" și agentul termic a fost cum a fost. Acum avem nevoie de abur tehnologic pentru țesătorie și mergem tot pe provizorat și prea multe provizorate nici nu-s bune, nici nu putem face la infinit, întrucît și capacitatea centralei Întreprinderii „Moldova" e limitată. Bani aruncați în vînt. Pierderile numai pe luna martie sînt de un milion de lei. Cu finisajul intrăm în funcțiune în iunie, mai precis ar trebui să intrăm, dar nu știu ce ne facem. Dacă nu va începe centrala să funcționeze pînă-n iunie e dezastru, e periclitat finisajul și e vorba de 15 milioane de metri pătrați de țesături !"

Am urmărit o zi activitatea pe șantierul centralei termice Botoșani, am dat cuvîntul unor factori implicați în punerea în funcțiune a acestui obiectiv. Desigur, n-am reușit să stăm de vorbă cu toți cei care ar putea pune umărul la urnirea din loc a centralei, care singură ține pe loc mai multe unități din municipiul Botoșani. N-am încercat să găsim vinovați, ci am dorit să lansăm niște semnale de alarmă. Trebuie făcut ceva mai mult decît pînă acum, mai sînt oameni și unități economice care nu dau totul pentru ștergerea micilor restanțe cu întîrzieri mari și pagube materiale și mai mari !

ION PREDOȘANU ■

O chestiune de echitate

Specialiști cu diplomă sau specialiști cu rezultate ?

„Uneori lucrurile stau și așa : termină omul facultatea, face stagiatura, timp în care, teoretic, trece prin toate sectoarele întreprinderii, după care ajunge într-o secție, atelier sau într-un birou. Desigur, în producție fiind, își face meseria. Cît poate, cît se pricepe, cît vrea să dea. Dar ajuns în acel birou se întîmplă să-și uite profilul facultății și stagiarul așteaptă liniștit să stringă vechime. Poate fără voia lui tenevește. În loc să crească, să fie mai destept în meseria lui, stă pe loc, ba chiar mai uită și din ce știa. Astfel încît hotărîrea luată cu ani în urmă de conducerea partidului, potrivit căreia specialiștii din serviciile funcționale să lucreze jumătate din timpul lor de muncă în cercetare sau în producție, cel puțin mie, îmi apare, în primul rînd, ca o chestiune de echitate".

De ce în primul rînd o chestiune de echitate, îl vom lăsa pe Ionel Dumbravă, directorul I.C.H. Palas-Constanța, să explice mai tîrziu. Deocamdată însă să notăm că opinia directorului Ionel Dumbravă este rezultatul experienței unui colectiv, al devenirii unei fabrici. În 1959 I.C.H. Palas constituia o premieră europeană. Fusese inființată cu scopul de a valorifica paiele din județ. Ceva mai tîrziu s-a ridicat aici și o fabrică de hîrtie care a preluat celuloza obținută din paie. Iar în 1971 a început să producă și secția de hîrtie și cartoane înnobilate care asigură impermeabilitatea la umezeală, grăsuri, mirosuri. Era o altă premieră deocamdată în țară nu se mai făceau asemenea ambalaje. S-au importat utilaje pentru ele, dar tehnologia s-a născut aici, la „Palas". Firește, un ambalaj nu este un strung carusel, dar și aici se pun probleme de productivitate, eficiență, pe lîngă cele de gust, pe lîngă cele estetice. Și într-o asemenea întreprindere pot exista specialiști, care să așteapte vechimea într-un birou „utilîndu-și" meseria, și specialiști, care să lucreze numai în producție, să învețe mereu, să-și pună mintea la contribuție, să fie capabil să găsească o soluție tehnică, să realizeze o tehnologie nouă.

„Spuneam că este o chestiune de echitate, continuă Ionel Dumbravă. **În primul rînd. Pentru că faptul trădează o atitudine, o anume educație. Echitate față de școala care ți-a dat o diplomă. Față de societatea care ți-a dat posibilitatea să obții această diplomă și apoi locul unde s-o valorifici. Nu credeți că este absurd ca în statele unei întreprinderi să figureze, să spunem, două sute de ingineri, iar dintre aceștia un sfert să plimbe hîrtii, să facă situații și tabele în vreme ce întreprinderea, colegii lor nu mai prididesc cu atîtea și atîtea probleme ? Singură, diploma, fără un aport tehnic pe măsura pregătirii, nu-ți justifică titlul de inginer. Este un punct de vedere : sînt locuri unde, într-adevăr, îți poți împărți timpul, lucrezi patru ore în biroul tău, îți rezolvi problemele curente, iar în celelalte patru ore poți să sprijini un sector de producție, poți rîndui o anume problemă tehnică. Noi am procedat astfel : dăm specialiștilor noștri spre rezolvare diferite teme tehnice. Le-am pus în față o listă cu asemenea teme, i-am pus să alcăgă și le-am dat termene. Tematica, desigur, aprobată în colectivul de conducere. Știți care a fost rezultatul ? Am reușit să mișcăm în cîteva laturi ale activității noastre în care nu găseam nici o soluție. Pentru că rezultate foarte bune se pot obține doar gîndind".**

Și pentru ca cele spuse de tovarășul director să nu pară numai lucruri de principiu, privesc cîteva calcule cu situații din care rezultă limpede că toți cei 37 de ingineri ai întreprinderii, care au drept loc de muncă serviciile funcționale, oameni cu diverse specialități, aș în seamă cîte o problemă tehnică de mare interes pentru întreprindere.

Nu întîmplător am vrut să stăm de vorbă cu directorul adjunct Ion Făsie. Știind foarte bine cîte are un director pe cap, eram curioși să vedem în ce măsură acesta are timp să rezolve și o problemă de cercetare.

— Cum se numește tema dumneavoastră pe care trebuia s-o rezolvați, dacă nu mă înșel, pînă la sfîrșitul lui martie ?

— Analiza valorii la hîrtia ambalată și tipărită pentru prezentare și reclamă.

— Cam despre ce este vorba ?

— Ambalajele unor produse au suprafața de hîrtie acoperită cu cerneală în proporție de 50—90 la sută. Din aceste procente, doar 10—15 la sută poartă informație, restul este pată de cerneală, deci risipă. Am ajuns la concluzia că reducînd cu 50 la sută suprafața acoperită cu cerneală funcționalitatea produsului nostru rămîne aceeași.

— Lucrurile par destul de simple.

— Cerneala ne costă foarte mult și, nu uitați, noi primim retribuțiile după producția netă de cinci ani. Cunoaștem foarte bine ce trebuie făcut pentru ca această producție să fie cît mai ridicată. Iar în al doilea rînd sînt inginer, specialist în celuloză și hîrtie, asta mi-e meseria și este normal să mă preocupe astfel de probleme.

Mircea Timofte, șeful secției hîrtie înnobilată, mai are puțin și termină lucrarea : „Reducerea consumului specific la hîrtia înnobilată".

— De ce ați ales o astfel de temă ?

— La ora actuală se folosesc suluri de hîrtii și folii de aluminiu cu o lățime mai mare decît cea necesară realizării produsului finit.

— Cum vă împărțiți vremea ca să puteți lucra și la tema respectivă ?

— Eu lucrez direct în producție, deci observațiile din secție îmi folosesc foarte mult și în orele din afara programului îmi fac lucrarea. Problema se pune însă la colegii mei care n-au legătură directă cu producția. Ne vin în secție foarte multe studii, cu aplicabilitate imediată, pentru că au plecat de la niște necesități ale întreprinderii, oamenii, colegi de-ai mei, ingineri, sînt bucuroși că pot practica specialitatea în care s-au pregătit.

La mică distanță de I.C.H., pe aceeași platformă industrială, se află și Întreprinderea integrată de lînă. Timpul de lucru al specialiștilor este și aici, ca peste tot în țară, de opt ore. Fie că lucrezi în secția de finisaj, fie că lucrezi la serviciul de organizare a producției și a muncii. Să ne referim chiar la timpul Eugeniei Savițchi, șefa serviciului amintit.

— Ca și colegii dumneavoastră, aveți o decizie în care se spune că, pe lîngă atribuțiunile de serviciu, trebuie să urmăriți și unele probleme tehnice în secția finisaj. Decizia e limpede, ce se întîmplă mai departe ?

— Ceea ce este firesc : lucrez și într-o parte și în cealaltă. Sînt inginer textilist și, ca să fiu sinceră, și în serviciul de organizare a producției este nevoie de un specialist. Dar iată că pot să ajut direct și producția.

— Concret, în atelierul de finisaj ce faceți ?

— Urmăresc fazele de fabricație ale procesului de producție. Din modestie inginera Eugenia Savițchi nu ne mai spune că în felul acesta calitatea produselor pentru export s-a îmbunătățit, faptul aflîndu-l de la colegii dunsei, din discuțiile cu directorul adjunct al Întreprinderii. Tot din serviciul organizare a producției și a muncii face parte și inginerul Florin Macoveanu care ne mărturisea : **„Pe lîngă obligațiile de serviciu mai am și sarcina de a urmări calitatea țesăturilor pe războaie și de a lua măsuri în vederea manipulării și depozitării corecte a bucăților de țesături crude pentru a se evita deteriorarea lor. Este o altă latură a pregătirii mele de specialitate. M-am ocupat doar de transportul intern. Acum urmăresc și calitatea. Dimineața mă duc la țesătorie, observ războaiele în care s-au montat urzelile pentru articolele de export-direct și controlez parametrii tehnici. Știți cum se poate măsura eficiența acestei activități de dincolo de îndatoririle de serviciu ? Prin calitatea produselor secției. Anul trecut, la țesătorie n-a existat nici o reclamație la export. S-au redus și cupoanele și a fost respectat și timpul de livrare a contractelor. Pentru mine, ca specialist textilist, aceste rezultate ale țesătoriei sînt o confirmare a faptului că nu mi-am uitat meseria".**

MIRCEA RAICIU ■

„E descalificant să te pronunți împotriva unui medicament înainte de a-l încerca"

● ION TEODORESCU EXARCU: profesor doctor docent, șeful disciplinei de fiziopatologie de la Spitalul clinic „Gheorghe Marinescu" din București ; membru al Comitetului executiv al Uniunii Medicale Balcanice ; autor a peste 150 de lucrări științifice, tipărite în țară și peste hotare, comunicate la diverse congrese ; sub redacția sa, „Patologie biochimică", „Fiziologia și fiziopatologia reproducerii umane", „Fiziologia și fiziopatologia sistemului nervos" etc ; director al Editurii medicale.

— Cum ați găsit Editura medicală în urmă cu 4 ani, cînd ați devenit director al ei ?

— Să zicem că am găsit-o într-o anumită stare.

— Perfectă, bună, rea ?

— Greu de precizat după atîtă vreme.

— Asta așa e. Să recunoaștem că discuția noastră a început sub cele mai fericite auspicii și că nici n-am visat un răspuns atît de cuprinzător. Tovarășe profesor, dac-ați face un bilanț al acestor ani, ar fi el favorabil ?

— Ar fi, deși n-am izbutit să ducem la bun sfîrșit tot ce ne-am propus.

— Să aflăm ce v-ați propus, nu-i așa ?

— Venind la editură, am fost surprins să constat că, din cauza metodei de lucru defectuoase, se crease un dezechilibru păgubitor între o disciplină medicală și alta, unele domenii bucurîndu-se de o atenție exagerată, iar altele fiind neglijate, lipsite fie și de un material de bază, descoperite în multe privințe. Pentru a îndrepta lucrurile, am întocmit un plan cu bătaie mai lungă, hotărînd ca, pe baza unei hărți tematice, să umplem toate spațiile albe în maximum 5 ani. Judecînd după ce-am făcut și ce n-am făcut pînă acum, e greu de crezut că vom reuși.

— De ce susțineți că metoda de lucru era defectuoasă ? În ce consta ea ?

— Se tipărea în exclusivitate pe baza propunerilor înaintate de autori, editura fiind astfel la mîna acestora.

— Ce v-ați propus să faceți și n-ați făcut ?

— N-am izbutit, în ciuda strădaniilor, să edităm o carte de genetică medicală, cu atît mai justificată cu cît această disciplină continuă să aibă o soartă ingrată, de copil orfan. Se predă la biologie, printre picături, parcă tolerată, deși statutul ei ar trebui să fie altul. Pe aceeași linie, ne-am împotmolit în tipărirea unui manual destinat medicului de circumscripție, carte care ar fi trebuit să cuprindă toate sarcinile aflate în fața prospătului doctor, începînd cu urgențele și terminînd cu regulamentele. Am încercat să ne descurcăm, am bătut la o ușă, am bătut la alta, dar nu ne-am ales decît cu promisiuni !

— Tovarășe profesor Exarcu, cîte titluri publică într-un an editura pe care o conduceți ?

— În jur de 45.

— Numai 45, aveam impresia, după cele văzute prin librării, că numărul lor e mai mare.

— E mai mare, întrucît în librării pătrund, anual, mai multe cărți de medicină, numai că nu toate se datorează editurii de specialitate.

— Vreți să spuneți că și alte edituri pot scoate cărți de medicină ?

— Exact asta vreau să spun. Toate, inclusiv Editura sport turism.

— Credeți că e bine așa, credeți că e normal așa ? Dacă Editura sport turism are dreptul de a tipări cărți medicale, de ce n-ar avea și Editura medicală dreptul de a tipări cărți de turism ? ! Greșim cu ceva ?

— Într-un fel, da. E bine că edițiile au acest drept, dar nu e bine că ele pot publica medicină fără ca cineva autorizat să controleze și să aprobe această producție. Lipsa unui control și a unei orientări de ansamblu conduce la o suprapunere de titluri și, în ultimă instanță, la o risipă greu de justificat prin bune intenții. Ca să nu mai zic că, apărînd ici și colo, nu toate cărțile medicale au nivelul științific necesar.

— Care ar fi soluția ?

— O comisie care să analizeze cu autoritate profesională intențiile tuturor editurilor în materie de carte medicală și să decidă, după ce își va fi făcut o idee de ansamblu, ce trebuie să vadă lumina tiparului și ce nu. Consider că o asemenea comisie ar putea fi înființată în cadrul Academiei de Științe Medicale.

— Sîntem convinși că, la editură, lucrurile bune au precumpănit. E de datoria noastră să amintim că „Reproducerea umană" și „Sistemul nervos", scoase sub redacția dumneavoastră, au reprezentat momente editoriale memorabile. Dar tot de datoria noastră e să vă întrebăm dacă au fost singurele ? Dacă n-au fost, v-am ruga să zăboviți și asupra altor realizări de prestigiu ale Editurii medicale, de dată cît mai recentă. Vă ascultăm.

— Mă voi opri, întîi și întîi, la „Infecția în obstetrică", datorată doctorului Ion Dumitru, șef de clinică la „Colțea", medic foarte dotat și foarte muncitor, prezent dealtfel și în „Reproducerea umană". Voi continua cu „Probleme actuale și concepții noi în patologia gastroduodenală", purtînd semnătura lui Ioan Pușcaș din Șimleu. Carte riguros întocmită, aducînd o serie de noutăți în materie de ulcer, cu atît mai demnă de respectul și prețuirea confraților cu cît n-a fost scrisă în cine știe ce simandicoasă clinică universitară, ci într-un orășel din județul Sălaj devenit, cu argumente de luat în seamă, un foarte căutat centru al gastroenterologiei noastre.

— După cum probabil știți, „Flacăra" a susținut de la bun început Ulcosilvanilul și, în general, activitatea de pionierat și avangardă științifică a doctorului Pușcaș. Această atitudine a dat naștere la controverse, cu puncte de vedere pro, cu puncte de vedere contra. Dumneavoastră, tovarășe profesor, ce părere aveți despre asta ?

— Pușcaș e un bun profesionist și un entuziast. Ideea lui de utilizare a acetazolamidei rămîne foarte corectă din punct de vedere științific, cu observația absolut normală că ea trebuie folosită cu atenție și sub supraveghere medicală. Dealtfel Pușcaș reprezintă tipul de om care vrea să facă ceva și care se bate din răsputeri pentru triumful ideilor sale, temeinice și curajoase. Îmi place un asemenea caracter, dovadă că l-am cooptat în colectivul ce va alcătui „Fiziologia și fiziopatologia digestiei", el avînd sarcina de a redacta partea referitoare la stomac.

— De ce credeți că-l vorbesc de rău pe Pușcaș cei care-l vorbesc de rău pe Pușcaș ?

— Sînt unii care nu se pot împăca cu situația că ei, profesori universitari la București sau din alte centre universitare, stau acasă și se plîmbă prin Cișmigiu, în timp ce Ioan Pușcaș, pînă mai ieri un necunoscut din Șimleu Silvaniei, străbate lumea făcînd comunicări peste comunicări ! Sigur, orgoliul și invidia încă mai caută nod în papura noului, uneori îl și găsesc, existînd tendința de a cerceta numai partea lui mai puțin decantată, dar ele au putere din ce în ce mai mică. Azi, mai ales, cînd țara e guvernată de adevăr și de dreptate și cînd în fruntea ei acționează, harnic și înțelept, unul dintre cei mai mîndri bărbați ai istoriei neamului, energic promotor al noului în toate domeniile, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În medicină, ca și în alte domenii, circulă destule idei valoroase, numai că ele trăiesc alături de multe alte idei false, de închipuiri ale noului. E obligația noastră, față de societate și față de urmași să le separăm și să acordăm ideilor sănătoase tot sprijinul.

— Cum să le separăm ? Pe ce criterii ?

— Supunîndu-le demonstrației. Folosind metoda dublului orb, singura în măsură să se pronunțe. Asta, firește, dacă ideea respectivă posedă un suport cît de cît științific, o bază, un grăunte. Dacă da, merită încercat, experimentul urmînd să valideze sau să infirme ideea, probînd în ce măsură noul pretins de ea a fost autentic sau fals. Chiar dacă în calea lor vor fi întinse piedici și capcane, ideile bune vor învinge, în timp ce acelea fără acoperire vor da faliment, stingîndu-se din lipsă de dovezi. În prezent, cînd în lume e foarte la modă să inventezi cîte ceva și, mai ales, să crezi că inventezi cîte ceva, de pildă un leac miraculos, singura probă concludentă este cea a eficienței. Altfel zis, cu vorbe nu se vindecă nimeni ! Dar de încercat, repet, e obligatoriu. E moral. În aceeași ordine, mi se pare descalificant, profesional și etic, să te pronunți împotriva unui medicament înainte de a-l încerca.

— Credeți că au fost asemenea cazuri, credeți că mai sînt ?

— Fără îndoială. De mai multe ori mi-a fost dat să aud vorbindu-se în doi peri, dacă nu chiar cu răutate, despre eficacitatea terapiei cu Boicil. La început, recunosc, nu m-a interesat chestiunea, luînd cele auzite drept bune. Mai tîrziu însă, nu mi-a fost greu să pricep că tocmai confrații care înaintau verdicte cu privire la medicamentul doctorului Vasile Boicu nu-l cunoșteau pe inventator și nici nu foloseau Boicilul ! Mi-e teamă că din acest punct de vedere rămîne încă mult loc pentru mai bine. Nu credeți ?

— Poate, dar cazul Boicu e ușor de comentat, el fiind ca și încheiat. Altele sînt încă pe rol.

— La cine vă referiți, la Pavel Kozak ?

— Și despre el ați auzit vorbindu-se urît ?

— Dimpotrivă. Dar asta, cum spuneam, n-ajunge. O descoperire medicală, nu mă refer neapărat la Kozak, indiferent de disciplina în care se aplică, nu poate fi acreditată numai pe seama scrisorilor de mulțumire venite de la pacienți, fie ele cît de multe, fie ele cît de fierbinți. Scrisorile nu trebuie neglijate, dar e absolută nevoie ca ele să fie întărite de dovezi științifice clare, plasate dincolo de orice dubiu. Mă gîndesc că, în contextul unor inițiative viguroase de scoatere la iveală și de impulsionare a noului în medicină, revista dumneavoastră își poate uneori reproșa o oarecare grabă. O oarecare pripeală. Ar fi păcat ca această precipitare să compromită niște idei, în esența lor, prețioase.

— N-o să le compromită, tovarășe profesor, nu vă fie teamă. Apoi, chiar admițînd că s-a întîmplat, pripeala e oricum mai puțin de luat în seamă decît prejudiciul cauzat noului prin ignorare, aminare și rea-voință. În orice caz, vă mulțumim pentru sugestie și, firește, pentru interviu.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Realitatea ilustrată

Stațiunea de cercetări pentru sericicultură va pune în curînd în funcțiune două stații pilot de creștere a viermilor de mătase în condiții de mecanizare a îngrijirii larvelor tinere. Linia mecanizată va realiza, în cinci serii de creștere, 500 de tone de gogoși. Hrana va fi asigurată de plantațiile intensive de dud și culturi perene amenajate după tehnologii originale, adevărate pajiști furajere sericicole, capabile de a produce 20 000—30 000 kilograme de frunză la hectar.

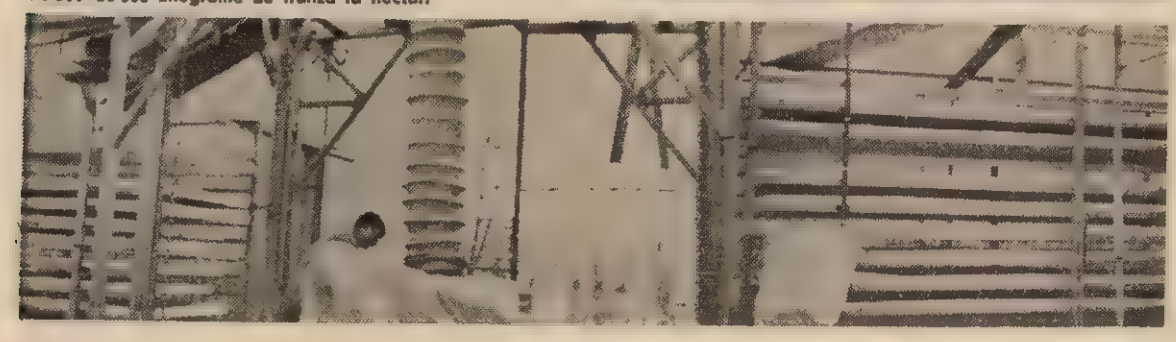

Ce e nou în

Realizările dr. Ioan Pușcaș (Șimleu Silvaniei)

Creșterea frecvenței recidivelor ulceroase după cure cu antibiotice

Frecvența crescută a recidivelor ulceroase ca și creșterea incidenței îmbolnăvirilor de ulcere gastroduodenale din ultimele decenii, care plecînd de la 1—2% ating astăzi peste 10% din populația globului, a făcut obiectul unor cercetări ale colectivului de gastroenterologi de la Șimleu Silvaniei, condus de dr. Ioan Pușcaș.

Aceste cercetări arată o frecvență semnificativ crescută a recidivelor ulceroase după curele cu antibiotice.

Rezultatele obținute, și care au fost comunicate la al III-lea Congres național de gastroenterologie din Cluj-Napoca și al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, arată că unele antibiotice ca : tetraciclina, cloramfenicolul, ampicilina, rifampicina, cresc secreția acidă, atît în condiții bazale cît și după stimularea acestela. La bolnavii cu anaciditate în secreția interdigestivă, ele produc o secreție acidă crescută și continuă atît diurnă cît și nocturnă. Aceiași cercetători arată o apariție a recidivelor ulceroase la peste 80% din bolnavii cu ulcer duodenal care au folosit aceste antibiotice.

Totodată asocierea antibioticelor la terapia antiulceroasă diminua sau împiedica efectele favorabile ale acestei terapii în vindecarea ulcerelor gastroduodenale.

Constatările autorilor duc la concluzia că unul din factorii responsabili de înmulțire a recidivelor și cronicizarea ulcerelor gastroduodenale ar putea fi constituit de apariția și folosirea antibioticelor, în această eră a antibioterapiei.

Explicații privind creșterea secreției acide gastrice la bolnavii cu tulburări neurovegetative

Observația clinică privind frecvența crescută a unei secreții gastrice acide la bolnavii cu tulburări neurovegetative este binecunoscută, deși neexplicată fiziopatologic. De cele mai multe ori, această hipersecreție acidă coexistă cu un tablou clinic polimorf, unde acuzele digestive se intrică cu cele de ordine neurovegetativă. Rezistența la terapia antiacidă a acestor cazuri este la fel de binecunoscută. Acești bolnavi prezintă o tulburare a echilibrului dintre cele două componente ale sistemului nervos vegetativ, fie în sensul creșterii tonusului vagal (vagotonie), fie în sensul scăderii tonusului simpatic. Un grup de cercetători din Șimleu Silvaniei conduși de dr. Ioan Pușcaș au efectuat investigații complexe la un mare număr de bolnavi cu tulburări neurovegetative și acuze dispeptice. Investigații psihologic, acești bolnavi au prezentat hipertonie vagală sau hipotonie simpatică, conform testelor psihologice moderne (Rohrschach, Luscher). Efectuarea stimulărilor repetate cu insulină care explorează funcționalitatea mecanismului vagal al secreției — inducînd deci o vagotonie artificială la un lot de bolnavi cu valori normale ale aciditătii și fără tulburări neurovegetative — autorii au reușit să reproducă aceeași aciditate crescută cu aceeași rezistență la terapie, întîlnită la bolnavii cu tulburări neurovegetative. Explicația fiziopatologică a creșterii secreției acide gastrice la acești bolnavi cît și a rezistenței acesteia la doze normale de inhibitori specifici ai anhidrazei carbonice este dată de o activare enzimatică prelungită produsă prin tonusul vagal crescut și indusă intracelular prin intermediul histaminei.

Concluziile practice ale acestor investigații sînt necesitatea explorărilor, complexe, inclusiv psihologice, ale acestor bolnavi pentru stabilirea profilului lor neurovegetativ, precum și nevoia unui tratament mai energic, cu doze mai crescute de inhibitori enzimatici în comparație cu bolnavii la care echilibrul neurovegetativ nu a fost afectat. Rezultatele acestor cercetări au făcut obiectul unor comunicări la o sesiune științifică de patologie gastroduodenală din februarie 1979, la Zalău.

PLAFAR —

certitudini și promisiuni

Continuînd lista „miracolelor" pe care, începînd cu semestrul doi al acestui an, Trustul Plafar le pune la dispoziție marelui public, iată, aducem la cunoștința adepților, din ce în ce mai numeroși, ai tratamentului cu plante medicinale, următoarele :

● *După experimentări care au durat doi ani, în cadrul cîtorva spitale clinice de specialitate a fost omologat un produs numit* Baby-plant. *Autorul produsului, biologul Mircea Alexan, ne încredințează că testările au dat rezultate foarte bune și că noul produs este dedicat nou-născuților în combaterea eritemului fesier și a mai multor infecții ale epidermei. După cum credem că se subînțelege, Baby-plantul este o soluție care activează apa din baia de fiecare zi a nou-născuților.*

● *Lista noutăților mai cuprinde :* siropul de păducel, *creație a profesorului B. Segal de la Facultatea de industrie alimentară din Galați. Este un sirop alimentar, tonic și vitaminizant cu o importantă acțiune ca sedativ cardiac.* Siropul Carpați, *relansat după o formulă de-acum 30—40 de ani a celebrelor laboratoare Vorel din Piatra Neamț. Eliminîndu-se o serie de condimente de altădată, acest sirop combină în premieră, în mod fericit, aroma și eficiența terapeutică ale fructelor de soc și cătină. Principala sa calitate, pe lîngă o puternică vitaminizare, capacitatea de a elimina toxinele din sînge.* Siropul poliplant, *alcătuit, după cum îl arată și numele, din esențe naturale de cătină, soc, salvie, isop, cerențel și stînjenel. Între calități, să amintim că este tonic al aparatului digestiv, tonic al sistemului nervos și plurivitaminizant.*

Tot în semestrul doi al acestui an Trustul Plafar se angajează să livreze beneficiarului, adică industriei alimentare, importante cantități de ulei indigen de lămîie, *un perfect și superior înlocuitor al extractelor aduse pînă acum din import pentru fabricarea răcoritoarelor de tip Ci-co. Principala calitate a acestui ulei indigen de lămîie, faptul că este natural, și nu sintetic, cum erau și sînt extractele importate. Am scris de atîtea ori despre aceste mult așteptate siropuri și răcoritoare din esențe naturale din fructe de pădure și plante medicinale, încît aproape că ne este teamă ca nu cumva să rămînem din nou doar cu promisiunile. Dar, cum se spune, vom trăi și vom vedea. Pînă una-alta, un amănunt în plus și interesant despre uleiul indigen de lămîie. El a fost obținut, după o minuțioasă cercetare, de farmacistul Adrian Tibori și chimistul Traian Cădariv de la Plafar-Orăștie, din uleiul volatil conținut de coriandru, cetină de brad și chimen. Nu este vorba, bineînțeles, despre uleiul volatil în stare brută, ci de acele fracțiuni ale acestui ulei volatil, fracțiuni care sînt aceleași, din orice punct de vedere, cu uleiul conținut în coaja de lămîie.*

„Această excepțională realizare a cercetătorilor de la Plafar-Orăștie, avea să ne declare biologul Mircea Alexan, deschide noi și largi perspective nu numai pentru anunțatele băuturi răcoritoare, ci și pentru o sumedenie de alte domenii ale terapeuticii pe bază de plante medicinale. Ar fi vorba, de exemplu, despre un nou sirop, propus omologării chiar în luna aprilie a acestui an. L-am numit, deocamdată, simplu, sirop pentru diabetici. Acest sirop, surprinzător pentru unii, este îndulcit nu cu zahăr, întrucît este contraindicat, ci cu ciclamat de sodiu în cantitățile aprobate de specialiștii Ministerului Sănătății. Planta medicinală de bază a acestui sirop o constituie fructul de măceș care, pe lîngă aportul de vitamine, are și un efect de refacere a elasticității vaselor capilare".

Să încheiem această succintă prezentare a certitudinilor și promisiunilor Trustului Plafar cu menționarea unui grup de 10 produse ce vor fi supuse omologării tot în această lună aprilie. Cele 10 viitoare produse alcătuiesc o adevărată familie, familia Melite, care vor beneficia, după cum se subînțelege, de aportul mierii. Mai exact spus; o sumedenie de extracte de plante cu importante principii active vor fi înglobate în mierea care devine nu numai un hrănitor, ci și un transportor eficient al principiilor active la nivelul pereților aparatului digestiv. Deocamdată atît și, după cum ni s-a spus, să așteptăm cu încredere realizarea acestor promisiuni.

VICTOR NIȚĂ ■

Cluj-Napoca — în avanposturile științei

Pe locul cinci în lume în producția de izotopi stabili

I.T.I.M. Mă primește profesorul Victor Mercea, membru corespondent al Academiei. I-am propus o alegere deosebit de grea. Din sutele de performanțe ale Institutului pentru tehnologie izotopică și moleculară să „aleagă" pe cele mai valoroase — două — obținute în acești ani în care județul a urcat treaptă cu treaptă spre titlul de Erou...

— Eu cred că realizarea cea mai mare este spectrometrul de masă cu dublă focalizare. Un aparat de înaltă precizie, destinat stabilirii structurilor moleculare...

— Și unde se aplică ?

— În industria chimică, în medicină și biologie, diminuînd importul cu 600 000 lei valută. Am realizat și un spectrometru de masă special pentru cercetările spațiale, lansat anul trecut, toamna, cu racheta VERTICAL 7, cînd a făcut primele măsurători izotopice pînă la înălțimea de 1500 km. Pregătim un alt aparat, cu care se va realiza unul din experimentele spațiale românești...

— Și a doua ?

— Realizarea producției de izotopi stabili — azot 15, oxigen 18, carbon 13, bor 10 — pe instalații construite în institut, prin autodotare. Exportăm izotopi stabili în valoare de peste 2 milioane lei și am obținut 27 substanțe marcate cu izotopi stabili pe tehnologii omologate. Avem satisfacția de a fi a 5-a țară din lume, după S.U.A., U.R.S.S., Anglia și Spania, care produce acești izotopi stabili...

...Inginerul Octavian Căpățînă și colegii săi de echipă de la Filiala clujeană a Institutului pentru tehnică de calcul își făcuseră un obicei : rămîneau aproape întotdeauna cîteva ore după program. Îi trăminta un gînd : să realizeze un microcalculator. Nu mînați de „ambiția" performanțelor. În țară se mai realizaseră și altele. Voiau însă să-l pună la treabă, să-i ajute în muncă, asistîndu-i în activitatea cotidiană de proiectare și realizare a echipamentelor electronice ! Nimeni nu le dăduse o astfel de sarcină. Și, într-o dimineață, cînd totul fusese terminat, grupul tinerilor cercetători și proiectanți clujeni și-au invitat colegii la o întîlnire impresionantă. Folosind resurse interne, cu cheltuieli minime, într-o valiză diplomat, un nou microcalculator românesc își aștepta utilizatorii. Are de acum și nume : SMP-80. Și are deja foarte mulți utilizatori...

E doar un fapt. Unul dintre cele aproape zece mii de obiective realizate în ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României" în județul Cluj, în cadrul acțiunii de creație științifică și tehnică. E doar un fapt, rezultat din străduința celor 3 din cei peste 60 000 de oameni ai muncii, cuprinși în această amplă manifestare națională a muncii, hărniciei și inteligenței. Și nici cel puțin cel plasat în vîrful realizărilor aici, la I.T.C. ! Care să fie acesta ? **D.A.F.-ul ? Implantarea ionică ? Compilatoarele ?** E foarte dificil un clasament. **D.A.F.**-ul este un dispozitiv de afișare alfanumerică, utilizat ca terminal de vizualizare la calculatoarele de fabricație românească. Are memorie proprie și un mare număr de facilități, devenind unul dintre cele mai preferate terminale la ora actuală, cînd proiectarea sistemelor informatice pentru conducere a cunoscut o atît de mare extensie. D.A.F.-ul, ca și implantarea ionică, o tehnologie românească concepută de un colectiv clujean, condus de ing. Radu Morar, în vederea realizării structurilor semiconductoare, sînt priorități naționale. Cu modestie, de parcă ar fi vorbit despre cel mai banal lucru, ing. Radu Morar, îmi spunea că în colaborare cu I.P.R.S. Băneasa, anul acesta, printr-o nouă tehnologie vor fi realizate deja un milion și jumătate de structuri, înlocuindu-se vechea tehnologie, mai puțin eficientă, cumpărată de fabrică pe valută...

Am în față cîteva cifre. Prin activitatea de creație, în județul Cluj s-a realizat un spor de producție ce depășește o jumătate de miliard de lei, iar contribuția adusă la reducerea cheltuielilor materiale se apropie de 200 milioane lei.

Și „căutările" chimiștilor clujeni din ultimul timp au dus la rezultate impresionante. Una din ele a fost îndreptată spre un element deficitar în economia noastră : pentaoxidul de vanadiu. Se importă și nu e deloc ieftin. Cercetătorii chimiști s-au oprit în cele din urmă la catalizatorii uzați. Ei conțineau pentaoxidul căutat. Și se aruncau ! Procedeul de extragere e gata. Nici un gram de pentaoxid de vanadiu nu va mai trebui de acum risipit. Același lucru s-a făcut cu platina și rodiul. De un timp, resursele materiale secundare de site catalizatoare, termocuplele și alte produse ce conțin rodiu, au un drum precis : I.A.M.C. Otopeni, unitatea unde tehnologia creată de oamenii de știință clujeni aduce economii anuale de peste 50 milioane lei. Sau, un alt exemplu. În ultimul timp, aici, în acest institut s-a intonat o linie foarte precisă : **totul pentru sinteza fină !** Ce înseamnă asta ? Am primit răspuns printr-un exemplu sugestiv : să realizez astfel de produse încît prin investirea unei mari cantități de inteligență, la cîteva grame de substanță să obții valori de milioane sau zeci de milioane de lei sau lei valută ! Și, **feromonii**, una din substanțele insecticide de cea mai înaltă valoare, au început deja să cîștige piețe externe. Sinteza fină și noile izbînzi ale chimiștilor clujeni sînt pregătite de mulți ani. Gîndiți-vă : necesarul pe țară e de ordinul cîtorva kilograme, iar efectele economice de ordinul sutelor de milioane. Ideea aceasta s-a născut din pasiunea pentru studiu a celor 125 de cadre cu studii superioare, din rîndul cărora 99 sînt deja doctori sau doctoranzi !

Iată numai cîteva din descoperirile cercetătorilor clujeni care lucrează în simbioză cu industria și care au contribuit decisiv la performanțele județului devenit Erou al Muncii Socialiste.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Medicamente de concepție originală realizate la Facultatea de farmacie din Cluj-Napoca

Datorăm universitarilor clujeni și în mod expres unui larg colectiv de cercetători ai Facultății de farmacie din Cluj-Napoca aceste cîteva medicamente de concepție originală : aspirina ciorică, siropul antianemic și prodetanul (unguent protector împotriva detergenților anionici). Cumpărătorii pot găsi (cînd au norocul !) aceste leacuri cu efecte terapeutice notabile în farmaciile din Cluj-Napoca, Sibiu, Oradea, Brașov și din alte localități urbane din Transilvania.

Mai amintim apoi faptul că în clinicile Clujului se administrează și alte droguri terapeutice, investite cu virtuți de excepție, descoperite sau inventate și ele tot de către cercetătorii Facultății de farmacie. Din suita acestora amintim : extractul vegetal pentru tratarea ulcerului varicos, tinctura și comprimatele folosite în afecțiunile prostatei și pentru reglarea micțiunii, precum și uleiurile și balsamurile obținute din plante aromatice.

Medicamentele concepute, experimentate și realizate de universitarii clujeni se produc la ora actuală în Laboratorul de analize, servicii și microproducție al Facultății de farmacie. Este vorba deci de o cantitate redusă de droguri care, practic vorbind, nu poate satisface deocamdată întreaga rețea farmaceutică a țării. Sîntem siguri însă că, în curînd, atît Ministerul Sănătății, cît și întreprinderile producătoare de medicamente, nu vor întîrzia să le acorde cuvenita atenție.

Aspirina, medicament tradițional cu spectru larg, provoacă, după cum se știe, și efecte secundare nedorite, în special la bolnavii cu afecțiuni gastrointestinale. În contact direct cu mucoasa gastrică, ea poate produce iritații, ulcerații sau chiar microhemoragii. Asociată sau în sinteză cu produse neutralizante (calciu, magneziu, alumiriu etc.) aspirina își dezvoltă toleranța la administrare, favorizînd absorbția și asigurînd stabilitatea preparatului. Un asemenea produs a fost deja realizat în străinătate și el se importă și în țara noastră. Se importă ca toate că farmaciștii clujeni au obținut un medicament similar și cu nimic mai prejos decît cel adus din străinătate !

La fabricarea aspirinei ca și a celorlalte droguri cu structură cristalină, cercetătorii clujeni au avut în vedere una dintre cele mai actuale probleme ale investigațiilor chimico-farmaceutice din întreaga lume : biodisponibilitatea medicamentului. Este vorba, între altele, de modul în care se efectuează mărunțirea, granularea, uscarea sau comprimarea medicamentului, consecințele pe care le au asupra acestora stressul mecanic sau șocul termic, considerate, paradoxal, pînă de curînd ca simple probleme de tehnică farmaceutică, lipsite de orice influență asupra produsului finit. Facultatea de farmacie din Cluj-Napoca este, dealtfel, prima care a introdus încă din 1974 un curs facultativ de biofarmacie.

Un alt medicament, conceput și realizat în laboratoarele facultății și în colaborare cu clinica de dermatologie este „Prodetanul", unguent protector împotriva detergenților anionici, deci o barieră împotriva agenților care distrug stratul hipoprotetic al epidermei. Extrem de căutat (dar greu de găsit), preparatul reprezintă rezultatul unor investigații efectuate de farmaciștii universității clujene în diverse unități industriale, cercetări destinate realizării unor produse capabile de a proteja învelișul cutanat al celor care lucrează în medii infestate de agenți nocivi. În prezent asemenea cercetări se desfășoară în industria siderurgică și în cea a mobilei. În cadrul facultății a fost dealtfel introdus și primul curs facultativ de dermofarmacie și cosmetologie.

Amintim în continuare siropul antianemic, produs cu fier anorganic bivalent, extrem de folositor în anemiile feriprive la copii. El este asociat cu sirop natural de citrice care îi integrește acțiunea tonică.

Vorbind despre celelalte medicamente, trebuie să arătăm că cercetarea și valorificarea principiilor active descoperite în extractele vegetale constituie aici la Cluj-Napoca o mai veche și permanentă preocupare. Iar faptul că cercetătorii clujeni acordă un plus de interes vastei farmacii a naturii nu este deloc întîmplător. Orașul de pe Someș a fost încă din 1906 primul sediu mondial al unui institut pentru cercetarea plantelor medicinale. Meritul revine în acest sens regretatului biolog Béla Páter (1860—1938) care, în colaborare cu studenții și cadrele didactice ale Institutului agronomic a cultivat și ameliorat pe loturi experimentale zeci de specii de plante medicinale. Acest început merituos a fost continuat de reputatul om de știință prof. dr. Teodor Goina, autorul unor remarcabile studii și descoperiri în domeniul fitoterapiei. Stafeta a fost preluată de actualele cadre didactice ale Facultății de farmacie, iar investigațiile și realizările lor practice se recomandă printr-o întreagă suită de rezultate spectaculoase. Este vorba nu numai de revizuirea și valorificarea medicinei populare, empirice, ci, totodată, de descoperirea unor noi plante cu virtuți terapeutice.

Cu o asemenea plantă, absentă din catalogul speciilor vegetale tămăduitoare, farmaciștii universitari au pus la punct un extract vegetal destinat tratării ulcerului varicos al gambei. Realizarea constituie o premieră mondială de o excepțională valoare (literatura de specialitate nu consemnează existența unui asemenea unguent cicatrizant). Pînă la ora actuală nu există nici un alt produs farmaceutic capabil de a lecui complet plăgile varicoase, de a realiza totala reepitelizare a țesutului ulcerat. Medicamentul, experimentat clinic și beneficiind de o bogată casuistică, este în curs de brevetare (probabil brevetat la ora cînd apar aceste rînduri), de aceea nu putem oferi prea multe amănunte și nici nu putem desconspira numele plantei folosite la fabricarea lui.

Interesante se dovedesc și cercetările în aromaterapie. În fapt este vorba de reconsiderarea unei tradiții bogate : folosirea unor balsamuri și uleiuri vegetale, extrase din plante aromatice, produse folosite din vremuri imemoriale pentru proprietățile lor analgezice, anestezice și antimicrobiene. S-a dovedit astfel că din 500 de kilograme de coada șoricelului (plantă uscată) se poate obține un kilogram de ulei volatil bogat în azulene (substanță cu efecte epitelizante, antialergice și antimicrobiene), substanță extrasă pînă nu demult doar din florile de mușețel. Un alt ulei, puternic aromat, a fost descoperit, de asemenea, în corolele tubulare ale floriișoarelui.

Meritul pentru realizarea acestor medicamente de concepție originală cu efecte terapeutice remarcabile, revine, așa cum arătam la începutul relatării noastre, unui larg colectiv de cadre didactice ale Facultății de farmacie din Cluj-Napoca. Evident, pentru finalizarea fiecărui produs în parte au lucrat în mod special unul sau doi cercetători, dar din spirit colegial sau îndemnați de sentimentul unei confrerii profesionale, interlocutorii noștri ne-au cerut să atribuim paternitatea acestor invenții și descoperiri Facultății de farmacie. Cedînd în fața acestei dovezi extreme de modestie, ne vom mărgini doar să notăm, fără comentarii, numele celor care au participat la discuții : conf. dr. Elena Curea, decan al facultății, conf. dr. Mircea Tamaș, conf. dr. Honorius Popescu, conf. dr. Aurelia Rub-Saidac, conf. dr. Felicia Danciu și șef lucrări Sorin Leucuța.

LIVIU TIMBUS ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Nimeni nu-și poate face singur dreptate

Am mai avut prilejul să spun că șansa oricărei aspirații spre civilizație începe de la lege, de la consensul general și hotărît în privința nevoii imperioase de a fi respectate normele cetății. În acest sens, cunoașterea legii este o condiție, dar nu este și garanția respectării ei. Un adevăr dovedit demult spune că în unele cazuri tocmai cei ce se descurcă binișor în paragrafe și aliniate găsesc și căile eludării lor. Dar nu despre aceștia va fi vorba mai departe. Reacția spontană de opoziție la normă se nutrește din zone în mod obișnuit nesondabile. Îmi stăruie în minte următoarea imagine: într-un autobuz se urcă o femeie. Gifiind și sprijinindu-se de bara de lîngă ușă. Nu este o oră de vîrf. Își lasă sacoșa pe banca din apropiere și pornește în căutarea unui bilet. Greu, dar găsește unul. Revine și se așază. Poartă un pardesiu încheiat pînă la gît. Are o ținută demnă și absentă. Peste cîteva stații apare controloarea. „Dumneavoastră, îi spune femeii cu sacoșa, n-ați compostat biletul și trebuie să plătiți amendă". Contravenienta o privește surprinsă. Și totuși: așa este. Se scuză, se explică, pur și simplu a uitat. Controloarea rămîne impasibilă. Femeia se împacientează: „Doar n-o să-mi spui că mă crezi hoață. N-am fost atentă..." Intervin cîțiva călători. Are dreptate femeia. Dacă ar avea vreo importanță aș putea să jur, la rîndu-mi, de față fiind, că femeia n-avusese intenția de a se sustrage obligației oricărui călător. Dar ar fi inutil. În măsura în care o lege acoperă o nevoie socială ea este dreaptă și nu se aplică de la caz la caz. Nu intenția se pedepsește, ci fapta. Uitarea, în raporturile cu normele obștii, este contravențională. Călătorii o încurajau pe contravenientă să nu plătească: „Sîntem martori", spuneau. Vocea controloarei se sugruma și nu era greu de ghicit că în ochi avea lacrimi. „Eu ce să fac?... Vă cred... Dar biletul nu e compostat și trebuie să vă amendez..." Atît femeia, cît și călătorii care o încurajau substituiau legii propria lor convingere. O convingere poate îndreptățită, dar contrară prevederii legale. Nu-i ușor să accepți o amendă de 50 de lei pentru o întîmplare stupidă. Dar întîmplările stupide aparțin vieții și totul se plătește. Legea e una, convingerile sînt milioane.

În comuna Măgura, Vasile Pitaru, deși a pierdut în instanță, mută gardul cu cîțiva metri în curtea vecinului cu de la el putere. „Părinții vecinului, se apără Vasile Pitaru, au fost niște escroci. S-au îmbogățit de la C.F.R.". Și pentru Vasile Pitaru — ca și pentru femeia din autobuz — legea e dreaptă pînă la el. În cazul lui, nu. El își face dreptatea lui. Legea e bună cînd e de partea intereselor lui. A accepta legea, chiar cînd e dură, cum spune un dicton, este un act de libertate.

Elena V. din Timișoara a fost nevoită să se pensioneze medical. Fostul ei coleg de facultate, ajuns între timp director, a dat-o afară din birou. Ce-i drept a cam țipat la el, dar au fost colegi, nu? L-a urmărit pînă ce s-a încredințat că șeful ei încalcă cele mai elementare norme ale eticii și echității socialiste. Au venit comisii și au cercetat și au plecat și au venit și alte comisii care au plecat cu convingerea că au cunoscut un om trist și minunat. Elena V. rămîne la credința că a prins în plasa intoleranței un pește mare acoperit de pești și mai mari și dimineața nu se dădea jos din pat pînă ce nu-i număra defectele, să se asigure că sînt așa cum le-a lăsat. Și poșta cără un alt teanc de reclamații. Ca personajul care pe măsură ce înainta în tratatul de medicină își dădea seama că suferă de toate bolile din lume, Elena V., studiind legile, potrivea pe măsura fostului șef toate abuzurile din lume. Primul care n-a rezistat a fost soțul ei, sindrom astenic, apoi s-a internat ea, s-a pensionat și totuși memoriile continuă.

A accepta legea potrivit voinței globale a legiuitorului și nu numai în măsura în care-ți apără interesele, este un act de libertate. Primim la redacție numeroase scrisori. Bărbați și femei își părăsesc familiile, copiii, urmîndu-și convingerea că ei merită mai mult de la viață, că au fost frustrați, că ceilalți, rămași acasă în restriște, atîta merită, îi privește, și crezul străbun că predestinarea omului e să nu treacă prin viață fără a lăsa ceva în urmă e înlocuit de orgoliul meschin de a șterge totul pe unde treci, numai pentru a nu fi obligat să te supui normelor generale de conviețuire și a te bucura pasager de satisfacții mărunte. În fața perfidiei și obstinației, a convingerii că lumea există ca să-l servească pe el, individul cu plăcerile lui, instituția executorilor judecătorești pare uneori neputincioasă. Fiindcă, afirmă un magistrat, nu e posibil ca pentru fiecare din sutele de mii de procese să existe un executor special. Legea este lege și ea trebuie respectată și cînd nu ne convine. Fără intervenția hotărîtă a opiniei publice, în afara convingerii că legea este obligatorie pentru toți, în lipsa acțiunii coroborate a tuturor factorilor de intervenție, dreptatea decisă în instanță este amenințată să rămînă un deziderat.

O femeie țintuită la pat de o infirmitate survenită spre sfîrșitul vieții împrumută unei cunoștințe toată suma agonisită și instanța decide că serviciile debitorului în favoarea bolnavei nu pot înlocui obligația asumată prin actul notarial. Cunoștința dispare, ia-o de unde nu-i, și în fața ei cea vinovată este bătrîna care nici pe patul de moarte nu se poate despărți de 20 000 lei.

Moș Onofrei nu permite bătrînei lui să intre în casă fiindcă, după ce-au trăit în bună înțelegere 40 de ani, acum, cînd, și-a găsit o concubină cu 25 de ani mai tînără, i se pare că soția lui nu-l mai îngrijește cum trebuie. Ce poate face executorul judecătoresc?...

Da, știam, deci, că opoziția față de lege nu pornește din acțiunea deliberată de a o încălca, ci din încrîncenarea de a o subordona intereselor proprii, adevărului și dreptății gîndite unilateral, egoist și confuz. Am crezut absurd că la Craiova lucrurile stau altfel. La 30 de ani, viața Mariei S. a fost brutal și neomenos deviată de pe făgașul natural al evoluției. Patru derbedei, înțeleși, comit actul bestial care se numește viol. Există în viață împrejurări cînd gravitatea unui gest necugetat, comis sub impulsuri obscure, este constatată post factum. Forța de plăti cinstit, integral, chiar dacă nu mai poate repara răul făcut, are repercusiuni benefice în planul moral. Pentru încriminat, acțiunea reparatorie a trecutului înseamnă un început de drum pentru un prezent sigur și cinstit, pentru un viitor onest și lipsit de neliniști. Pentru victimă, ea duce după sine dispariția complexului umilinței, a obsesiei ireparabilului.

Mai tragic decît actul în sine este ceea ce a urmat. Bolnavă psihic, în urma șocului suferit, Maria S. este pensionată. Fată singură, de la țară, se retrage într-o cămăruță insalubră, obsedată de ideea răzbunării împotriva celor ce i-au distrus viața. O răzbunare legală, firește. În acest moment, o singură mînă întinsă ar fi ajutat-o să părăsească tenebrele și să iasă la lumină. N-are rost să ne abandonăm tentației utopice și să afirmăm că această mînă întinsă ar fi putut veni de la fostele prietene, de la fostul colectiv de muncă, care dealtfel nici n-a știut sînt lucruri intime care ne despărțează de trecut, nu mai sîntem ce-am fost. Deși... În sfîrșit, lucrurile stau așa și nu altfel. Nu tot așa stau faptele și tradiția în ce privește pe inculpați. Aceștia au mame, chiar soții, surori, femei ce cunosc grozăvia faptei fără alte mărturisiri și confidențe. Și totuși, tocmai aceștia au fost copleșiți de primejdia vinovăției și au încercat să arunce întreaga vină asupra fetei. Ce căuta în parc? Se preface. Umblă după bani. Cît de salubră în plan moral ar fi fost pentru toate părțile recunoașterea vinovăției.

Obsedată de ideea neputinței, Maria S. înaintează în boală, mintea i se încețoșează, încearcă să se încadreze, dar nu reușește nimic din ce i se dă: doar rebuturi. Povestește: „Cel mai rău este că nu-mi dau seama cînd greșesc. M-apucă un fel de frică, rămîn la pîndă, n-aud nimic și liniștea mă tulbură și mai mult, aștept din clipă în clipă să mi se întîmple ceva rău, așa am rebutat multe haine și medicul mi-a spus că nu mai pot lucra și iarăși am rămas în această cămăruță, și nici la părinți nu mă pot duce, de rușine, dar mai ales fiindcă aici merg periodic la consultații, iau medicamente, și mai pot nădăjdui că într-o zi mă voi însănătoși și am să pot iarăși munci, fiindcă am avut patru steluțe de fruntaș în muncă și fotografia mi-a fost afișată de mai multe ori la panoul de onoare"..

Cei patru și-au ispășit pedeapsa în închisoare. De-atunci, Maria așteaptă recipisele care să probeze materializarea recunoașterea răului ce i s-a făcut. Vinovații se ascund și ca să se ascundă folosesc toate subterfugiile posibile, apărați de părinți, și rude, și prieteni, și soții, și concubine. Au de plătit împreună 26 000 lei. Un efort hotărît și conștient i-ar scuti de rușinea și obsesia locurilor dosnice. Ei însă se consideră nevinovați și împreună cu ei la fel cred și rudele, prietenii, sau se prefac numai că sînt convinși. Pentru Maria, banii ar ajuta-o să se descurce în condițiile calculării unei pensii care a avut în vedere obligațiile reparatorii ale vinovaților, dar mai mult decît atît, aș spune chiar determinant, acești bani ar liniști-o sufletește, i-ar reda sentimentul nezădărniciei, al securității.

Am discutat cu o parte dintre ei, cu mamele lor, cu soțiile, cu prietenii. A fost chinuitor. E de necrezut cît de adînc se pot murdări unii oameni pentru a nu plăti cîțiva bani, cît de fără cuprins este deriva atunci cînd, în fața evidenței, dind curs unor porniri meschine, se ascund după deget. Iată, de exemplu, ce declară soția nelegitimă a lui Florescu Leon: „Și eu sînt bolnavă nu numai ea și nu fac reclamații. Vrea bani nemunciți, asta vrea. A găsit ce-a căutat. Leon n-are nici o vină. Era acolo întîmplător. Și nu văd de ce să-i dau ei bani. Să muncească, cum muncesc și eu. Poate că eu sînt mai bolnavă decît ea. Și chiar sînt. Dar nu mă vait. Fiindcă am mîndrie în mine. Ce? Cîștigă cel ce reclamă primul? Atunci o reclam și eu"... etc., etc.

Îi întreb pe Leon: „Dacă altcineva i-ar fi făcut surorii dumitale ce i-ai făcut dumneata Mariei, ce s-ar fi întîmplat? Sincer". Dar n-a răspuns Leon, ci tot ea: „Nimic. Trebule să trăim cu toții, nu?" „Leon Florescu, te-am întrebat ceva!" Leon între timp se gîndea și ezista să dea un răspuns ferm. „Nimic. Trebuie să trăim cu toții, nu?".

Toți patru, inclusiv rudele, o urăsc pe Maria. O urăsc pentru răul pe care i l-au făcut și pentru neputința lor de a-l repara, o urăsc ca să nu se urască pe ei înșiși, o urăsc fiindcă prin ea au aflat despre ei lucruri pe care ar fi preferat să nu le afle niciodată, o urăsc pentru că după ce-au aflat cine sînt n-au găsit în ei puterea de a se ridica, de a se nega pe sine și de a construi altceva în loc. În deznădejdea lașă a lui Leon Florescu, Gheorghe Ciocan, Dumitru Nedea și Ilie Oprani din Craiova poate alții vor găsi temeiurile curajului de a privi viața drept în față, de a găsi în ea puterea de a parcurge drumul către demnitate, acceptîndu-se cu viața nu în ascunzișuri, ci ferm, cu convingerea și credința că singura cale de a scăpa de rigorile legii este tocmai respectarea lor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Rubrică realizată cu sprijinul Ministerului Justiției

Povestea unei performanțe umane (XIV)

Marea aventură umană continuă...

De șaisprezece ani, profesorul Gheorghe Stancu e nedespărțit de Vasile Adamescu. De șaisprezece ani, omul acesta, încărunțit de timp, plin de frumusețe și omenie, se gîndește mereu la ce ar mai putea face spre a însenina și mai mult viața elevului său. De șaisprezece ani, din ziua în care profesoara Florica Sandu se pensiona, plecînd la Brașov, a fost totul: și dascăl, și Om, și om de serviciu, și prieten, și contabil. Dar e oare ceva ce n-a fost? Omul acesta s-a dăruit atît de mult cazului Adamescu, încît și azi, cînd se apropie de 70 de ani, refuză ideea pensionării, socotindu-se pe mai departe diriginte... Și n-a făcut-o pentru lauri. Nici pentru medalii, cu toate că medaliile omenici, instituite special pentru acest om, probabil nu numai cu mîntea reporterului, îl umplu cu atîta demnitate sufletul...

...1978. Era sfîrșit de primăvară. Aflasem despre omul acesta și voiam să-l cunosc. Zile în șir, n-am reușit. Cu voce caldă, deloc supărată, soția profesorului Stancu îmi răspundea la fel: **Știți, Vasilică a primit locuință și împreună cu Laurențiu Crișan, de la Asociația nevăzătorilor, soțul meu îl ajută la curățenie.** Aveam apoi să aflu de la lect. univ. Valer Mare că Vasile trăia în zilele acelea sentimente nemaiîntîlnite. La clubul Asociației nevăzătorilor cunoscuse o fată: Maria. Se întîlnise de multe ori cu ea, găsind-o tandră, bună, înțelegătoare, harnică, serioasă. Crede în ea. Alături de ea își vedea visele mai frumos împlinite. Ziua căsătoriei e foarte aproape. Maria, fata din Nandra, o localitate de lîngă Luduș, va deveni curînd soția lui Vasile Adamescu. Și iată-i împreună în fața ofițerului stării civile. Sînt amîndoi emoționați. Ochii lui Vasile sînt umezi. Dirigintele îi scrie toată ceremonia. Sînt de față bunii lui prieteni și ai Mariei. A venit special de la Brașov și profesoara Florica Sandu. „DA"-urile sînt spuse din toată inima. Pe Maria au întrebat-o mulți dacă nu-i va fi greu alături de un om lipsit de văz și de auz. N-a răspuns convențional. E harnică. Bună. Chibzuită. Nu. Lîngă un astfel de om nu-ți poate fi greu. Și nu poți să nu fii mîndră și demnă, lîngă el.

Și-atît de frumoasă a fost ziua aceea! Simțea veselia din jurul lui. Simțea că toți prietenii sînt alături de el. Totul era nou, tulburător. L-au impresionat și telegramele transmise de consiliile centrale ale asociațiilor generale ale nevăzătorilor și surzilor din Republica Socialistă România, semnate de președinții acestora. La **Boema**, grădina de vară din centrul Clujului, invitații sînt alături de tînăra familie Adamescu. Se ciocnesc pahare de șampanie, se fac urări. Rînd pe rînd, profesoara Florica Sandu, apoi lect. univ. Valer Mare și profesorul Gheorghe Stancu, ascunzîndu-și greu emoția de a fi părtași la drumul spre această mare performanță umană, doresc tinerilor căsătoriți deplina împlinire a speranțelor și viselor. Peste grădina de vară se așterne apoi o liniște tulburătoare. S-a ridicat în picioare mirele. E emoționat. Are pregătită o cuvîntare în Braille. **Da. Azi e 29 iunie 1978, și iată, a ajuns și momentul acesta.** Și iată, ziua aceasta, a deplinei sale realizări pe toate planurile, e cel mai bun prilej să mulțumească tuturor celor care l-au ajutat să străbată acest impresionant drum. Se cîntă „La mulți ani". Vasile înțelege totul. Știe că oamenii sînt alături de el și-l iubesc.

...Peste cîteva zile, împreună cu Maria, pleacă în voiaj de nuntă pe litoral. La Saturn, iar de acolo la Borcea, pe meleagurile copilăriei. Îi așteptau toți. Cu dragoste, cu bucurie, cu muzică și o masă mare, la care au venit neamurile și prietenii. Vasile era primul din familia Adamescu care urca treptele universității. Și era fericit. O conduce pe Maria pe ulițele copilăriei, merge spre Dunăre, neuitînd nici de data aceasta să culeagă flori pentru a le pune pe mormîntul mamei și al bunicii, a căror amintire i-a rămas atît de dragă!

...Și din nou spre Cluj-Napoca. De data aceasta, neînsoțit nici de cineva de la Casa de copii din Silițtea, nici de Maria, a dorit să trăiască acest eveniment alături de cîțiva dintre oamenii care l-au ajutat pe Vasile în temerara lui încercare de a parcurge acest drum unic în istoria învățămîntului românesc... S-a discutat atunci despre vise, despre copii, despre noul apartament cu 3 camere, pentru care a depus deja banii, despre ziua cînd va fi cercetător științific, despre faptul că ar dori foarte mult să devină membru de partid... Ne-a vorbit atunci și despre vechea sa dorință de a avea posibilitatea unei mai rapide comunicări cu oamenii. Discuțiile acestea au continuat apoi mai tîrziu la decanatul Facultății de electrotehnică, unde, prin grija prof. dr. Arpad Kelemen, lui Vasile i s-a făcut o primire impresionantă. Prodecanul facultății, conf. dr. ing. Roman Morar, i-a vorbit despre profilul facultății și perspectivă, despre studenții și baza materială a facultății. A vorbit atunci și Vasile, dialogul îndreptîndu-se spre lumea electronicii, care-l fascinează atît de mult. Știa bine că electronica îi poate veni în ajutor.

Mă aflam zilele trecute acasă la el, pe str. Reșița nr. 3, ap. 8. L-am găsit la masa de lucru. Studia pentru definitivat. Vrea să n-aibă emoții anul viitor, cînd se va prezenta la examen. Așa s-a obișnuit dintotdeauna. Dar aspirațiile sale nu se opresc aici. Ziua „admiterii" la doctorat e și ea aproape. Nu demult, a primit din Statele Unite și diploma de absolvire a **Universității Curajului.** Va urma cu siguranță și alte **Universități.** Pentru că nu-și imaginează viața altfel. Pentru că știe că nimic nu e imposibil cînd oamenii sînt oameni.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

N.R. Așa cum am anunțat, într-unul din viitoarele numere vom publica un amplu interviu cu eroul serialului nostru. Cei ce mai doresc să adreseze întrebări, o pot face direct pe adresa lui (str. Reșița nr. 3, ap. 8 — 3400 Cluj-Napoca) sau a colaboratorului nostru, (Aleea Putna 2, ap. 23 — 3400 Cluj-Napoca).

Dosare redeschise

O sută de milioane de tone de cenușă, un tren lung de la Polul Nord la Polul Sud, își așteaptă valorificarea

(Urmare din pag. 1)

50 tone. Considerînd, tot convențional, că un vagon de marfă are lungimea de 10 m, ajungem la concluzia că aceste cenuși ar umple **un tren cu locomotiva la Polul Nord și ultimul vagon la Polul Sud.** O masă moartă, un balast. Și aceasta nu e totul. Începînd din 1980 se vor adăuga **în fiecare an** aproximativ cîte **40 000 000 tone de cenuși** la depozitele existente, ceea ce înseamnă că în mai puțin de trei ani o altă sută de milioane de tone se va înălța la cer.

— De unde această creștere spectaculoasă după 1980 ?

— Centralele termoelectrice vor consuma cantități mereu sporite de lignit și șisturi bituminoase.

— Așadar, prin 1983, un alt tren simbolic se va adăuga celui existent azi, ambele egalînd lungimea ecuatorului pămîntesc. De fapt, și mai lung, fiindcă nu am pus la socoteală „porția" anului 1979. Dealtfel, nici nu am urmărit să aflăm cifre absolut exacte, ci doar ordine de mărime, și ele sînt realmente amețitoare.

Firește, oamenii noștri de știință, institutele de cercetări nu stau cu brațele încrucișate, nu acceptă ca acești munți minerali artificiali să zacă fără folos. Încă în 1975 un cuprinzător program de măsuri pentru valorificarea complexă a cenușilor și diminuarea suprafețelor necesare depozitării acestora a fost aprobat de forurile superioare de partid și de stat. În cele ce urmează vom jalona principalele obiective ale programului în ansamblul său, pe baza datelor furnizate de doctorul inginer Guran.

● Sînt în curs studii privind fabricarea, din cenușile de termocentrală, a cimentului, betoanelor celulare autoclavizate și materialelor ceramice în construcții, la care se adaugă betonul fără ciment (brevetul Nicolae Voina).

● Se explorează, de asemenea, modalitățile cele mai eficiente pentru extragerea, tot din cenuși, a aluminei și fierului.

● Deosebit de spectaculoasă apare refertilizarea depozitelor de cenuși în scopuri agricole. Imaginați-vă aceste halde tentaculare, spulberate de vînt, dune ale civilizației industriale, unde nu crește nimic ; nu e decît cenușă ! Și totuși, specialiștii de la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, Universitatea Craiova și Stațiunea pomicolă Tîrgu Jiu au găsit soluții de fertilizare și a acestor locuri neprielnice. La centralele Işalnița, Rovinari, Mintia cresc azi pe cenușă fertilizată cu îngrășăminte chimice și organice terburi perene, cereale (secară), sfeclă furajeră, arbuști, pomi fructiferi și vie. Deocamdată, experimental.

● Se studiază folosirea cenușilor pentru căptușeli de impermeabilizare la canale de irigare, pentru taluze la regularizarea cursurilor de apă sau la baraje hidrotehnice, precum și pentru lucrări de drumuri.

Un domeniu de mare actualitate și perspectivă în folosirea cenușilor este cel al **construcțiilor**, la care ne vom opri în articolul de față.

● „Cenușa zburătoare este meseria mea !"

— Tovarășe Cezar Amzulescu și tovarășe Eugen Popescu, reprezentați două generații de ingineri, de cercetători în domeniul materialelor de construcții, avînd însă ca trăsătură de unire pasiunea pentru cenuși. Pasiune poate neînțeleasă pentru omul de pe stradă. În această lume largă și frumoasă în care trăim și muncim, și pe care, pe drept cuvînt, inginerul constructor o socotește și a sa, vă consacrați energia, trudiți și visați la cenuși !

— Mai precis, doar la cele așa-numite zburătoare, adică acele cenuși care iau drumul coșului. Și totuși, din acest **nimic** care zboară pe coșul centralelor termoelectrice cercetătorii pot realiza produse importante pentru industria construcțiilor.

Drumul cercetării nu a fost totdeauna lin, probleme deschise există și acum, ca și insatisfacții și dorința de mai bine — la urma urmei, și ele constituie un motor al progresului — dar și certe realizări. Cezar Amzulescu lucrează de mulți ani în laboratorul de cercetare pentru tehnologii de prefabricate din Institutul de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții.

— Cînd prin 1967 s-a construit prima fabrică de beton celular autoclavizat pe cenușă la C.T.E. Doicești, eram ca niște învățăcei neajutorați. Nu fiindcă am fi fost slab pregătiți profesional, ci fiindcă valorificarea cenușilor reprezenta pe atunci pentru noi, ca și pentru multe alte țări, teren virgin, necunoscut. De atunci am acumulat experiență, am elaborat tehnologii moderne, la nivel mondial. O afirm ca specialist, cu toată răspunderea. Cu colectivul pe care-l conduc am întreprins intense cercetări la C.T.E. Mintia, Işalnița și Doicești, iar haldele lor uriașe — pentru noi „materie primă" — ne sînt azi la fel de familiare ca prietenii din copilărie. În fond, cenușa zburătoare este meseria mea ! Scopul urmărit : BETON DIN CENUȘĂ, mai exact : folosirea și a cenușilor de centrală termoelectrică pentru fabricarea betonului celular autoclavizat.

— Unii dintre cititorii „Flacării" probabil că nu știu exact ce este acest tip de beton. Vă rugăm să-i lămuriți.

— Un material de construcții foarte ușor, dar practic și rezistent. În mintea noastră, betonul se asociază, de regulă, cu ideea de greutate, de masivitate. Betonul celular autoclavizat plutește pe apă ca lemnul, bunăoară. Datorită densității reduse se manipulează lesne pe șantier, deci permite accelerarea ritmului constructiilor ; este un excelent izolator termic ; se prelucrează ca lemnul : poți bate cuie în el, îl poți cioplì sau tăia cu ferăstrăul ; în fine, se obține cu o cheltuială mai mică de energie decît betonul obișnuit, ceea ce cîntărește, de asemenea, poate în mod hotărîtor, în balanța avantajelor. Să invoc și o experiență personală, care m-a frapat nu mai puțin decît argumentarea tehnică.

● Citeodată zboară pe coș betonul nostru

— Unde intervin cenușile ?

— Institutul nostru se ocupă cam de 15 ani de valorificarea cenușilor de centrală, fabrica de la Doicești constituind o primă și pregnantă ilustrare a acestor preocupări. Elementul nou constă în faptul că ne-am extins, în ultima vreme, la cenușile rezultate din arderea șisturilor bituminoase, care la noi va căpăta o dezvoltare accentuată în viitorul apropiat. Pe această linie am elaborat și brevetat o tehnologie modernă.

— Sînteți mulțumit de ritmul în care ea se aplică ?

— Înaintăm prea încet, prea timid. Iată cîteva argumente în sprijinul grăbirii acestui ritm :

● Există de pe acum la noi o experiență practică în valorificarea cenușilor, materializată în fabrica de la Doicești, care funcționează de 12 ani.

● O stație-pilot, organizată la „Progresul"-București, dă deplină satisfacție, fiecare utilaj-cheie a fost omologat, tehnologia (autori — inginerii Valeriu Cristescu și Cezar Amzulescu, titular — Institutul de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții) s-a brevetat atît în țară (nr. 67 881), cît și în Suedia, Republica Federală Germania, Grecia și se află în curs de protejare și în alte țări.

● O fabrică pe noua tehnologie se construiește la Suceava.

— Și totuși, după părerea mea — continuă inginerul Amzulescu — există încă unele rețineri nejustificate pentru multiplicarea acestei tehnologii atît în țară, cît și la export.

— Cu alte cuvinte, cu o fabrică nu se face primăvară ?

— Întocmai. Și încă un aspect. Betonul celular autoclavizat din cenuși reprezintă o direcție de cercetare și de producție cu largi perspective. Pretutindeni în lume, la porțile centralelor termoelectrice munții de cenușă se ridică tot mai înalți. Concomitent, foamea de beton crește. Gîndiți-vă doar la țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, care au nevoie crescîndă de acest material de construcții ieftin și solid, fabricat dintr-o materie primă practic gratuită : cenușile. Aș afirma că întregi continente așteaptă asemenea tehnologii. Țara noastră are ce oferi, dar trebuie să participe în această cursă în condiții cît mai competitive.

— Să revenim la piața internă. Care sînt perspectivele ?

— Doar la trei centrale se filtrează și se captează cam **700 000 t** cenuși zburătoare pe an. O fabrică modernă de beton celular autoclavizat, după tehnologia noastră, produce anual **din 40 000 t** cenuși **70 000 metri cubi de beton.** Deci cu **actuala bază** de materie primă s-ar putea construi circa 15 asemenea fabrici, relativ mici dar eficiente, cu utilaje lesne de întreținut, fiabile, fără poduri ruinate, deci cu hale ușor de realizat și cu indicatori tehnico-economici ridicați. În prezent, din 700 000 t cenuși volante captate se folosesc însă pentru beton celular autoclavizat doar o zecime. În 1979 se vor utiliza cam **100 000 t** cenuși pentru **toată** industria prefabricatelor, adică pentru beton celular autoclavizat, tuburi de canalizare, dale pentru trotuare și drumuri, prefabricate pentru locuințe etc., precum și pentru industria cimentului (cenușa înlocuind parțial clincherul). Iată cît de departe sîntem de a utiliza rațional, economic, cenușile volante.

— Și ce se întîmplă cu ele ? Chiar zboară pe coș ?

— Uneori. Cînd ceva zboară în sus, te simți tentat să-l lași să se piardă în empireu, ca să nu ai probleme de depozitare. Nu zic că aceasta e regula, dar se întîmplă. Dacă cei de la centralele termoelectrice ar ști că toate cenușile volante se valorifică și că deci ele constituie o „marfă", s-ar comporta altfel.

— Dacă doar **trei** centrale captează și insilozează cenușile, înseamnă că cele 700 000 t cenuși de care vorbeați nu reprezintă decît o fracțiune din cenușile zburătoare potențial disponibile.

— Firește. Fără a mai menționa faptul că prin 1980 va intra în funcțiune C.T.E. Anina. Deocamdată, destulă cenușă zboară pe coș, dacă nu la propriu, cel puțin în sensul că zboară betonul nostru... Eu și alți specialiști considerăm realistă și necesară construirea, într-un viitor nu prea îndepărtat, a cîte unei fabrici de beton celular autoclavizat pe bază de cenuși în fiecare județ. Este, desigur, doar un punct de vedere, care merită însă discutat.

● Ne grăbim încet

— Ne aflăm la un punct de cotitură — observă inginerul Eugen Popescu, de la laboratorul de tehnologia betoanelor, condus de doctorul inginer Ion Ionescu, tot de la institutul sus-menționat. **Din reziduuri, cenușile zburătoare se transformă în produs necesar industriei! Ele se utilizează azi și ca înlocuitori parțiali ai cimentului sau ai unei părți din agregatul care intră în compoziția betonului sau al ambilor.** Anul 1979 este hotărîtor în folosirea cenușilor în industria prefabricatelor. Din păcate, în multe centrale termoelectrice, din lipsă de preocupare pentru însilozare, cenușile zburătoare sînt amestecate cu cele din haldă, devenind astfel inutilizabile pentru prefabricate. Oricum, 1979 este doar un an de început. În cincinalul viitor vom deveni probabil milionari, adică vom fi capabili să captăm la termocentrale **1 000 000 t** cenuși zburătoare. Întrebarea fundamentală este însă cît se va utiliza realmente pentru prefabricate și pentru betonul celular autoclavizat. Ne grăbim încet.

În tehnică, dictonul **festina lente** „nu se poartă". Este și părerea inginerilor Gheorghe Iulian și Constanța Nicolescu, de la laboratorul de cercetare pentru tehnologii privind valorificarea materiilor prime secundare și a resurselor energetice, din Institutul de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții. **Ei sînt autorii unei alte tehnologii originale bazate pe cenuși, atît zburătoare cît și de haldă.**

— Apare azi un fenomen ciudat : arhibanalul pietriș purtat de rîuri și care intra în mod obligatoriu în compoziția betonului tinde să devină tot mai rar. Hidroameliorațiile, barajele înalte reține pietrișul. Aceasta în timp ce solicitările de beton cresc vertiginos. Consumăm anual **zeci de milioane de metri cubi de beton !** Dar de unde pietrișul ? Procurarea lui prin concasarea rocii masive nu s-ar justifica economic. Se poate folosi argila expandată, ceea ce implică însă deschiderea de noi cariere, deci scoaterea din circuit a unor terenuri agricole. Or, noi dispunem de munți de cenuși la centralele termoelectrice. Cine nu a văzut haldele de la Mintia sau de la Paroșeni. La Mintia, odată, se vorbea chiar de evacuarea unui sat pentru a face loc haldelor care se tot lățeau între dealuri. Ulterior, s-a găsit o altă soluție, dar problema haldelor ca atare rămîne : cum le folosim, cum le transformăm din balast în ceva folositor ? Un răspuns parțial la această tulburătoare întrebare, cu vaste implicații, am căutat să-l dăm și noi.

Interlocutorii noștri se refereau la o cercetare recent finalizată și cu tehnologia omologată privind producerea de agregate granulate din cenușă. În curs — un studiu similar privind agregatele aglomerate, toi pe bază de cenuși.

— Unde se va aplica noua tehnologie ?

— Este în proiect la Mintia o linie industrială. Dar progresele practice sînt încă timide ; ar trebui, după părerea noastră, să se abordeze problema frontal, cu mai multă îndrăzneală. Toate aceste păreri, ale noastre și ale altor specialiști, ar putea fi dezbătute pe larg în cadrul unei noi Conferințe naționale pentru valorificarea cenușilor.

În adevăr, ultima conferință (și prima din țara noastră !) a avut loc în 1973, la Deva. O nouă conferință națională reunind specialiști de profil foarte divers ar face un bilanț, atît de necesar azi, și ar contura rezolvări ale problemelor deschise. Cenușile au încetat să se identifice cu nimicul și nimicnicia, să dea doar bătăi de cap (unde le mai depozităm ?), ci oferă un larg cîmp de acțiune inteligenței tehnice românești.

Aceste castele trebuie restaurate

— Da, pe teritoriul comunei noastre avem două castele, ne spune Lucrețiа Cristea, primarul comunei Satul Lung. Unul în satul Pribilești și celălalt în centrul comunei. Dar avem mai multe necazuri din cauza lor decît bucurii. De ce ? Nu s-a găsit o utilizare a acestor clădiri de o rară frumusețe. Din acest motiv cele două clădiri se ruinează văzînd cu ochii. Știu că s-a discutat de nenumărate ori, s-au luat diferite hotăriri, s-au formulat idei care de ani de zile au rămas doar pe hîrtie. Așa că după ce în clădiri și-au avut sediul diferite întreprinderi de mecanizare, care nu numai că **nu au întreținut** castelele, dar le-au și ajutat să ajungă în stadiul de ruină în care se găsesc, ele au devenit din nou proprietatea consiliilor populare. Dacă celui din centrul comunei i-am găsit o destinație, fiind la ora actuală sediul fermei de vaci numărul 5, castelul din Pribilești, în afară de două încăperi în care își desfășoară activitatea o grădiniță de copii, îl închiriem pe nimica toată amatorilor. Astfel el devine cînd depozit pentru păstrarea în timpul iernii a cartofilor, cînd a fructelor sau a paielor.

*

În satul Pribilești, în cele două încăperi ale castelului în care funcționează grădinița de copii, o întîlnim pe Maria Zetea.

— Maică, eu sînt născută, crescută aici. Acuși mintenaș ating vîrsta de 60 de ani. Vă spun că această clădire, cu tot parcul din jur, parcă era coborîtă din basme.

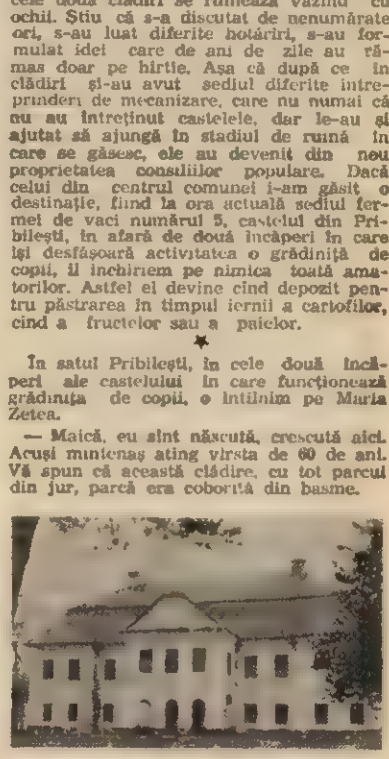

Ploua mărunt cînd am ajuns în centrul comunei Satul Lung, la celălalt castel, unde își are sediul ferma de vaci numărul 5. Șeful fermei, Vasile Foltoș, și economistul Mircea Tămaș ne deschid ușile castelului. La anexe nu mai era nevoie de a deschide ușile, deoarece unele ziduri nici măcar nu mai există.

Lîngă instalații de mulș pe conductă găsim aruncate diferite ornamente care cîndva au făcut din acest castel un punct de atracție, jaluzelele, parchet și chiar un pian ale cărui clape au amuțit de mult.

Traian Urșu — muzeograf principal la muzeul județean, ne spune că aceste clădiri au o importanță atît turistică cît și o valoare istorică. Astfel, castelul din Pribilești a fost construit la sfîrșitul secolului al XVII-lea, fiind o clădire în stilul baroc. De asemenea, parcul avea o suprafață de 17 hectare, existînd arbori aduși chiar din America. Astăzi se regretă faptul că în jurul castelului nu mai există nici un copac. Pardoselile, plafoanele sînt distruse. Ar trebui acționat rapid pentru a se salva tot ceea ce se mai poate ca să nu regretăm mai tîrziu că nu s-a făcut nimic pentru salvarea clădirilor. Castelul din Satul Lung aparține unor perioade diferite, avînd și o arhitectură încă necercetată de specialiști. Ceea ce trebuie subliniat este faptul că pe lîngă aceste două castele, în țara Chioarului există o cetate care toată lumea a uitat de ea. În cîteva cuvinte, vă pot spune că această cetate, conform documentelor, datează din anul 1319, fiind o cetate unicat în Europa, de tip neregulat. La construcția cetății nu s-a folosit un plan, ci s-a folosit și urmărit structura terenului. Cetatea, în secolul al XVI-lea, a fost cel mai întărit punct al zonei, cunoscîndu-se faptul că cine stăpînea cetatea Chioarului, stăpînea Transilvania, putînd fi apărată doar de 100—150 de oameni.

Cercetările pe care le-am efectuat aici au scos la iveală uși și bolți aparținînd Renașterii, ceramică veche, monede încă din secolul al XIV-lea — atestînd încă o dată prezența noastră pe aceste meleaguri. Trebuie doar un efort, din partea tuturor, ca aceste monumente istorice să nu fie uitate, ci să se înscrie în lista celor mai interesante puncte de atracție ale județului Maramureș.

SORIN POSTOLACHE ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Reporteri în circuit — De la Baziaș la Sulina

PORȚILE DE FIER II — porți ale solidarității

Drobeta-Turnu Severin. Pe ruinele podului construit de Apolodor din Damasc se urcă iedera și copiii secolului XX. Urmele castrului Drobeta și ale băilor romane vorbesc și acum despre o străveche civilizație. Prestigiosul rang de „municipium" cu care a investit-o împăratul Hadrian nu a înghețat-o însă în istorie. Aproape două milenii de existență i-au adus acestui oraș înfățișări deosebite și totuși nu i-au știrbit personalitatea. Dar oare ce-i conferă caracterul intim ? Gara, parcul trandafirilor și străzile cu mulțimi multicolore, piața, halvița și braga, turnul de apă ? Nu. Dunărea. Ea intră în calcul și vis. Dar poate că niciodată ca acum n-a determinat ea mai pregnant existența oamenilor — chemându-i, statornicindu-i, îmbogățindu-i. Se aprind luminile în oraș. Drobeta, această așezare aflată la ieșirea Dunării din Porți, a devenit un oraș cu vocația construcției, o cetate a soarelui. Să-i căutăm pe locuitorii ei, care-i dau sensul, culoarea și viața.

Simbătă, 17 martie, orele 18,20. Instinctiv, toată lumea s-a uitat la ceas. Startul unei mari competiții, paradoxal, aici, pe brațul mic al Dunării a început cu o pauză. Un moment în care oamenii adunați printr-un destin comun, privind lucrul apei, și-au permis o clipă de meditație. Cîndul cădea în sine pentru a țîșni brusc la suprafață, bucurîndu-se de clipa prezentă. După aproape 107 zile de luptă îndîrjită cu apele Dunării, constructorii de la „Porțile de Fier II" au reușit să le supună definitiv. Abia am ieșit din iarnă. Cîteva săptămîni, martorele unei munci eroice, în zile și nopți de îngheț, afișiate de reflectoare, oferă acum verdele crud al unei primăveri biruitoare.

Ne apropiem cu șalupa, bîntuiți de emoție, cu precauție, cît mai aproape, pînă unde se poate. Un dig lung de 410 metri. Privelișteа unei bariere de pămînt prăfos, gloduros, pămînt ce înjumătățește Dunărea. Nici măcar spectaculos. O nejustificată neliniște. Dedesubt însă zeci de mii de metri cubi de arocamente, piatră cub, pietriș, pus în funcție legi ale fizicii — rezistența.

Ne retragem pentru a ne înscrie pe brațul mare al Dunării, pentru a descinde în mijlocul lucrărilor de mare anvergură ce pregătesc construcția viitoarei ecluze, a Hidrocentralei Porțile de Fier II, kilometrul 863. Privelișteа unei grandioase construcții. Întruchipînd o orgă din pine de oțel, înconjurînd o Dunăre captivă, se ridică semețe **palplanșe**. Ne gîndim o clipă : ce gospodărie întinsă ! În curtea căreia aleargă basculante, mușcă excavatoare. **Gabare** marnut pentru transportul utilajelor pe apă, aparținînd Trustului de construcții hidrotehnice Drobeta-Turnu Severin, dislocă un volum egal cu importanța lor. Și iarăși cuburi de beton amestecate cu atinci, cu pietriș, pe care le privim cu luare aminte în însăși structura lor — aceasta e temelia. Un macaragiu în colivia sa stăpînește cerul, pămîntul și apa. Descindem pe insula Ostrov, unde, pînă mai deunăzi, țăranii, „insularii", cum își zic ei, cultivatori de cereale, visau o legătură cu „continentul". Prin realizarea ecluzei, o vor avea. Durabilă și generoasă. Pătrundem într-o colonie tipică marilor șantiere. Barăci utilate cu strictul necesar. Punct alimentar. Cantină cu o bucătărie excelentă. Acolo fiecare este un om important. În aceste barăci nu poți rămîne fără treabă. De după o perdea, în cadrul de jos al geamului, o față în roșu privește baraca vecină. Nu, luată așa, lumea nu-i veselă. În pavilioane locuiesc 1 700 de persoane. Magnetul care i-a adunat pe toți aici este construcția, este lumina. Mulți au venit de pe alte hidrocentrale. Sau din cu totul alte locuri de muncă. Directorul Grupului de șantiere construcții hidrotehnice Porțile de Fier II, Pavel Miszaros, locuiește și el în baracă. Familia sa e în București. A lucrat mai întîi ca inginer-șef la șantierul Porțile de Fier I. Aici răspunderea întregului grup de șantiere îi revine din plin. „Vă dați seama de anvergura și importanța lucrărilor, ne spune Pavel Miszaros, dacă producția anuală de energie electrică a hidrocentralei de pe teritoriul românesc va fi de 12 000 kWh. Aproape toate lucrările sînt aici mecanizate. S-a cam terminat cu hei-rupul. Deși a fost o perioadă plină de romantism revoluționar. Digul pe care l-ați văzut, va rămîne numai pentru a cinsti munca de lucru a barajului deversor românesc. Pentru a realiza această incintă de beton a ecluzei s-au executat aproximativ 12 000 metri pătrați de pereți mulați din totalul de 19 000 metri pătrați. Săpăturile și realizarea lor se fac cu o instalație specială Kelly, sub noroi betonific. Acest perete mulat se încastrează apoi în roca de bază. Automat se realizează etanșarea, după care încep epuismentele, adică evacuarea apelor pentru construcție. Apoi se realizează la uscat ecluza prin care vor trece vapoarele".

Cu bucurie dar și cu îngrijorare, gîndul nostru anticipează realitatea. Măsurăm cu imaginația 80 de kilometri de luciu de apă liniștită — lungimea lacului de acumulare. Drum parcurs acum de către noi cu șalupa de la Drobeta-Turnu Severin. Chiar la ieșirea din străvechea cetate își deversează reziduurile în apele albastre ale Dunării Combinatul de celuloză și hîrtie, întreprindere deficitară, poluînd atmosfera, făcînd de nelocuit frumoasa insulă Șimian. O spumă albă otrăvitoare înseamnă malurile pînă în depărtări. Odată cu darea în folosință a barajului, Dunărea va crește cu 5 metri. Terenuri compromise, pești alungați. Întrebarea este însă ce facem ? Oare inginerii noștri talentați nu găsesc nici o soluție ? Înșiși tovarășii de la Comitetul județean Mehedinți al P.C.R. sînt îngrijorați că, la plecare, constructorii „au uitat" să execute decantoarele salvatoare. Revenim însă în mijlocul celor care acum urmăresc un punct de foc — 216 megawați, puterea instalată în Hidrocentrala Porțile de Fier II de pe malul românesc.

Viața oamenilor se împletește cu aceea a șantierului. Inginerii Denis Lupu și Lucian Lazăr, tineri, absolvenți nu de multă vreme ai Institutului politehnic din Iași, păstrează vie emoția începutului — realizarea primului dig : „Cînd au mai rămas doar cîțiva metri pînă la încătușarea definitivă a apelor, Dunărea se

Fotografii de AUREL MIHAILOPOL ■

azvîrlea cu o forță în fața cărei 12 tone de piatră erau măturate ca o jucărie. S-au folosit vreo trei-patru mii de metri de cablu gros de 28 milimetri pentru a lega cuburile de beton între ele, pentru a realiza galioanele. Operație făcută cu înfrigurare și noaptea, la lumina lanternelor. Aveam sentimentul că ne luptăm cu o ființă vie, încolțită, nemaivăzut de puternică — 22 basculante de 16 tone alergau neîntrerupt cărînd piatră, 4 excavatoare și 9 buldozere și-au concentrat în ultimele momente efortul. Pericolul trebuia evitat cu orice preț. Zidul unui baraj nu primește nici oAnă a lui Manole. Din trei în trei metri așteptau colaci de salvare, o salupă sta gata de intervenție. De pe un mal pe altul oamenii dădeau comenzi scurte prin stații de radio-emisie. Orice soluție binevenită se prindea din zbor. Șaptezeci și două de ore de coviršitoare tensiune. Acesta e momentul cînd se leagă durabile prietenii. Apa se învîrtea căutîndu-și cursul ei firesc, în cele din urmă renunțînd, devenind oglindă lucie și nemișcătoare. Și, ca într-o apoteoză, un apus fantastic ne-a colorat pe toți". Îl întîlnim pe inginerul proiectant Ioan Corda, care s-a ocupat și el de devierea apelor : „Am lucrat cu frenezie, spune el, cu aceeași echipă de proiectanți de la Porțile de Fier I, mereu prezentă pe șantier. Vin aici ca la împlinirea unui vis care mai întîi a fost calcul și îndrăzneală". Ce-i adună pe oameni aici ? De unde vin ei ? Eugen Calancea, inginerul coordonator pe sistem din partea beneficiarului, tocmai de pe meleagurile Sucevei, a lucrat și la hidrocentrala de la Bicaz. Muncitorul Gheorghe Neagoe care a lucrat și la Porțile de Fier I și la Cerna Motru-Tismana și-a făcut feciorul inginer hidrotehnist și care laiă, astăzi, lucrează tot aici. Cine nu cunoaște familia dulgherului Lazăr Ursu, compusă din cinci persoane ? Venită de la Bicaz, de la Argeș, de la Porțile de Fier I, de la Cerna Motru-Tismana, și care s-a întregit pe șantier ? Blănaru Vasile, maistru mecanic principal, om întreprinzător, cu multă inițiativă, are în subordonare toată activitatea mecanică a șantierului. De la Bicaz încă este socotit unul dintre cei mai buni maiștri. Și are doi tovarăși care îl urmează pretutindeni. Am vrut să-i întrebăm ceva pe excavatoristul Alexandru Ștefan de pe E-302, care a mai lucrat la Porțile de Fier I, la termocentrala de la Isalnița. În cîteva secunde, din două cupe s-a umplut o mașină cu pămînt. Greu să oprești un excavator. Pînă să înțelegă ce vrem, un șir incredibil de mașini se și adunaseră. Am renunțat. Citim pe o clădire : „Școala gimnazială, clasele I—VIII din insula Ostrovul Mare". După masă, în această clădire au loc cursurile de calificare. Oameni veniți din Cîmpia Dunării, de la alte îndeletniciri, devin aici zidari, dulgheri, electricieni, instalatori, buldoziști, excavatoriști, dragori". Era o criză de dragori. Și i-am întîlnește Axinte Madoșa, venit și el de la Bicaz și de la Argeș și de la Porți, că tocmai cînd aveai nevoie de unul, nu ți-l dădea nimeni. Anul acesta vom califica nu mai puțin de 235 de muncitori". Departe de a deveni nostalgici, oamenii lucrează la propria lor amintire. Începutul a fost făcut. Trecînd printre barăcile lor am simțit că trecem prin centrul solidarității umane de pe însorita magistrală a Dunării.

ADI CUSIN ■

Ziua în care a sosit pianul

Grădinița nr. 196 din sectorul 4 este, de mult timp, una dintre unitățile model, de acest fel, ale Capitalei. Directoarea ei, Elena Popa, a înființat în București, începînd din 1961, cinci grădinițe, treabă destul de anevoioasă, dacă ne gîndim la multele griji și reglementări necesare tuturor începuturilor. Îți trebuie competență și foarte mult suflet ca să organizezi ca un părinte ziua a sute de copii pentru care îți asumi, de fapt, răspunderea celor șapte ani de acasă.

Pînă în ziua în care a sosit pianul se părea că pentru acești oameni, fie ei și oameni mici, nu mai exista nici o noutate pe care grădinița să nu le-o fi oferit. Știau să se joace, să-și facă paturile, să asculte povești și să recite poezii, să țeasă la războaie minuscule, să modeleze plastilina, să ridice castele și să monteze trenuri, să urmărească filme și să înțeleagă o piesă de teatru. De două ori pe săptămînă, 70 dintre cei peste 300 de copii fac balet, grupe întregi învață engleza și franceza în cabinetul metodic, iar la un test desfășurat de către Școala de muzică nr. 5 au fost desemnați vreo 30 de copii ca fiind foarte dotați pentru muzică. Mai mult, cu ocazia Zilei copilului, copiii au dat adevărate spectacole, cu echipă de dansuri, cor și soliști vocali, nelipsind concursurile de tricicliște și biciclete și nici cel de desene pe asfalt. O viață „în mare" — pentru cei mici.

Dar în ziua în care a sosit pianul, copiii au uitat de toate ; pînă și de primăvara de-afară și de dimineața petrecută în grădiniță, „la muncă voluntară", cînd mulți dintre ei pentru prima oară au greblat și au dat foc gunoiului, ajutați de focul din grădină sau de greble. Era ziua pianului.

ELENA GHEBA ■

Județul Cluj — județ Erou al muncii

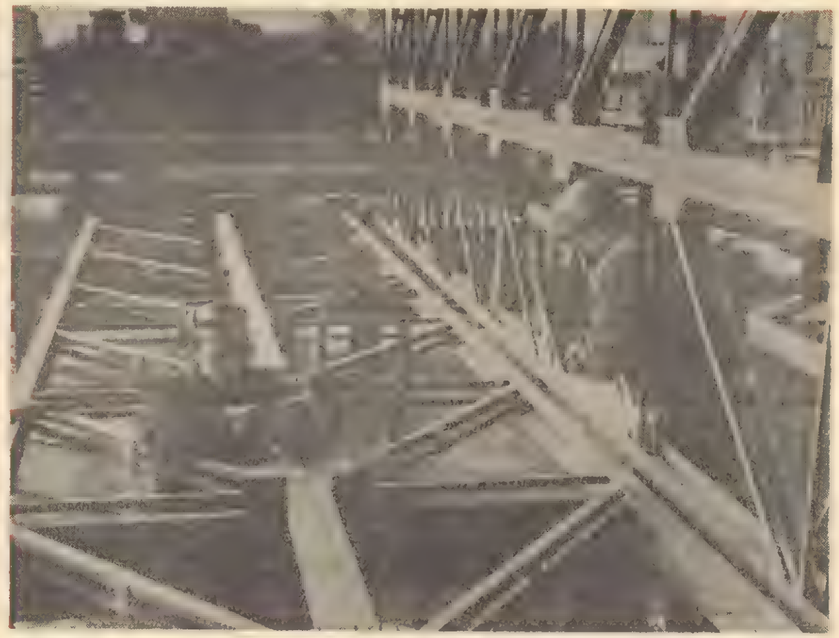

Șantierul marelui Combinat de utilaj greu

Lecția de geografie

În 1976, într-o frumoasă zi de vară, aici, la Cluj-Napoca, secretarul general al partidului a turnat prima cupă de beton la temelia unuia dintre cele mai mari obiective industriale ale țării din actualul cincinal : Combinatul de utilaj greu. Acest gest simbolic și sărbătoresc ne amintea de mari ctitori ai neamului românesc, prezenți cu gîndul și fapta la tot ceea ce putea să însemne permanență și civilizație, putere și glorie pentru un popor care și-a dorit întotdeauna liniște și pace.

Ce reprezintă pentru orașul de pe Someș și pentru această parte de țară unitatea industrială cunoscută deja în limbajul diurn drept CUG ? A spus-o însuși primul bărbat al țării în una din marile adunări populare : **odată cu construcția combinatului, Clujul va deveni cu adevărat un mare centru industrial al construcțiilor de mașini, o adevărată cetate industrială modernă a clasei muncitoare din Ardeal.**

În momentele acelea festive, constructorii, prelund din mîna secretarului general unealta care turnase primul beton într-un loc necunoscut de ei pînă atunci, au început activitatea mai mult după schițe decît după planuri detaliate. Proiectanții au definitivat contururile noii cetăți industriale în linii generale. Ei știau că au la dispoziție patruzeci de hectare de teren pe care trebuie să se ridice în cîțiva ani o uzină unică în Transilvania. Proiectarea se făcea din mers, gîndind și verificînd și uneori chiar corectînd dacă era nevoie.

Dar fiecare știa că va avea de lucrat pe acest șantier cîțiva ani, că trebuie să pună în funcțiune într-un timp relativ scurt un complex de fabrici unde vor intra în schimb aproximativ 18 000 de oameni. De două ori mai mult decît numărul lucrătorilor din cele aproape o sută de fabrici și ateliere ale Clujului din anul 1938. Ei mai știau că acest combinat trebuie să fie o sumă de fabrici care să producă utilaje tehnologice moderne pentru sectoare calde — turnătorii, forje etc. Ei știau, de asemenea, că acest combinat va dispune de o forjă unde va funcționa o presă de 6 000 tone forță, oțelărie, laminor, turnătorie de piese și alte secții, dotate cu tehnica cea mai avansată. Toate acestea înseamnă de fapt și locuințe, școli, terenuri de sport, adică întreg complexul de repere pe care-l aduce după sine industrializarea.

Inginerul Gheorghe Pardi, directorul Întreprinderii de cazane mici și arzătoare, care răspunde în calitate de beneficiar de această investiție, spunea într-una din zile referindu-se la dimensiunile tehnice ale combinatului :

— Impresionează pe unul care nu cunoaște asemenea uzine nu numai imensitatea halelor industriale, pentru că aici se vor construi utilaje dintre cele mai mari solicitate de sectoarele calde ale industriei românești. Vom lucra la cuptoare de 50 tone pentru elaborarea oțelului ! Debitarea va fi asigurată de mașini cu comandă program, combinatul urmînd să dispună de un centru propriu de calcul electronic. Controlul calitativ al produselor se va efectua cu ajutorul ultrasunetelor și al razelor X...

Combinatul devine pe zi ce trece o certitudine.

— Într-un fel, zicea inginerul Andrei Predoiu, șeful șantierului, construcția combinatului o asemuim cu o mare ctitorie legendară. Și noi lăsăm aici ceva din ființa noastră, pentru că numai astfel poți realiza lucruri durabile, unice, cum vrem să fie acest colos industrial. Noi știdim și lucrăm alături și împreună cu proiectanții.

Trecînd în revistă șantierul, Andrei Predoiu ține să-mi spună că atunci cînd se vorbește despre constructorii de aici ar trebui să se știe că acestia aproape prin sacrificii extraordinare și eroism ziua cînd va fi pusă în funcțiune o a doua mare capacitate de productie a combinatului — turnătoria de fontă ușoară. După aceasta vor urma scularia, mecano-sudura, pe care se străduiesc să o dea în funcțiune cu trei luni mai devreme. Se lucrează deja la forja ușoară și forja grea și la alte hale și oamenii sînt prezăriți să atace una din cele mai importante lucrări : oțelăria electrică, a cărei amplasare a fost reanalizată în urma indicațiilor secretarului general al partidului cu prilejul ultimei vizite de lucru pe șantier în ideea unei mai bune concentrări a halelor industriale și folosirii spațiilor de construcție.

Străbătînd șantierul am mai reținut din cele spuse de inginerul Predoiu că se lucrează cu cele mai productive mijloace tehnice. Gradul de mecanizare este destul de mare : la montarea structurilor este de sută la sută, la turnarea betoanelor pînă la 95 la sută. Betonul este preparat într-o statie specială, transportat cu autobetoniere și ridicat cu o pompă de betoane pînă la înălțimi de 25—30 m. Stîlpii grei de pînă la 40 de tone sînt montați după o tehnologie nouă, realizată de un colectiv de specialiști de la Institutul politehnic, soluție care asigură un randament dublu față de procedeele clasice.

De ce mi-a amintit toate acestea inginerul Predoiu ? Pentru ca în final să-mi sună că datorită gradului ridicat de industrializare a construcțiilor, în decurs de trei ani oamenii de pe șantier au reușit să dubleze productivitatea muncii — experiență care ar merita să fie studiată și generalizată și pe alte șantiere ale țării.

Dar combinatul, așa cum am mai spus, produce deja utilaje pentru sectoarele calde ale țării. Hala mironse încă a mortar proaspăt. Producția este organizată în flux. Oamenii sînt, mai toți, tineri. Lăcătușul Aurel Vișcan, șef de echipă, zicea : Vîrsta medie a acestui colectiv de muncă nu este mai mare de douăzeci de ani. Uneori îi-e teamă să le dai acestor tineri de-abia veniți de pe băncile școlii profesionale să execute lucrări mai complicate. Ei au înțeles însă că pe umerii lor apasă mari răspunderi și își dau silința să facă lucru de bună calitate, să învețe muncind. De fapt și noi, cei mai în vîrstă, facem la fel. Și pentru noi utilajele sînt produse necunoscute și cer prospețe, cunoștințe tehnice pe care ne străduim să ni le însușim, să le aplicăm în practică. Așa e aici, la noi : toți trebuie să învățăm, pentru că ne așteaptă o activitate care cere mai multă pricepere și inițiativă.

Maistrul Gheorghe Veltan, printre primii oameni care lucrează în secție, ne vorbește despre racordarea ritmurilor combinatului la „pulsul" țării.

— Cel mai plăcut moment de pînă acum, spune el, a fost pentru mine ziua cînd am început să expediem în țară utilajele tehnologice fabricate de noi. A fost ca o lecție de geografie de un fel deosebit. Ni se spunea : săptămîna aceasta trebuie să terminați utilajele care pentru Lugoj, în alta pentru Bistrița și așa mai departe. Pînă acum am produs mai mult de 2 000 tone de utilaje metalurgice. E adevărat, cele mai multe pentru utilarea combinatului nostru, dar au primit de la noi utilaje o seamă de întreprinderi aflate în construcție sau care-și modernizează producția, din Oltenița, Reghin, Lugoj, Bistrița, Aiud...

MARIN OPREA ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Din partea Comitetului județean Bihor al P.C.R.: La scrisoarea adresată redacției revistei „Flacăra" de către tov. Zurbo Alexandru, vă comunicăm următoarele: Se confirmă faptul că la stația de bioxid de carbon Ciocaia (Bihor) fostul șef de stație, Cambose Vasile, avea obiceiul să intre în stație sub influența băuturilor alcoolice. Datorită acestui fapt a fost schimbat din funcția de șef de stație și trecut pe funcția de șef tură, după care a plecat la altă unitate. Din discuțiile avute, a rezultat că și tov. Zurbo Alexandru, în calitate de șef tură, nu s-a achitat în mod corect de atribuții, avea obiceiul să consume băuturi alcoolice în timpul serviciului, pentru care fapt a avut în repetate rînduri discuții neprincipiale cu șeful de stație, Sancira Ioan. Pentru aceste grave abateri a fost sancționat, schimbîndu-l din funcția de șef tură în funcția de îmbuteliator. Considerîndu-se nemulțumit, tov. Zurbo Alexandru a cerut demisia care i-a fost aprobată. Și tov. Sancira Ioan a venit de cîteva ori sub influența băuturilor alcoolice. I s-a atras atenția ca să-și elimine din activitatea sa cu desăvîrșire astfel de obiceiuri, urmînd ca în proxima abatere să se ia măsuri disciplinare împotriva lui.

■

Un răspuns de la Romvarad: Referitor la articolul „O călătorie cu trenul" apărut la rubrica „Opinia unui ascultător" din revista dv. nr. 6/08.02.1979, în care printre altele se critică și unele aspecte negative constatate la vagonul bar din compunerea trenului accelerat nr. 238/02.01.1979, vă facem cunoscut că personalul de servire vinovat de la această unitate a fost sancționat disciplinar. Cazul a fost prelucrat cu toți oamenii muncii de la vagoanele restaurant și bar.

■

În ultima vreme au lipsit treptat o serie de conserve, iar altele au dispărut cu desăvîrșire încă din toamnă. În alimentarele noastre găsești din abundență mazăre, fasole, ghiveci. Mă întreb unde sînt conservele de dovlecei, vinete înpănate, bame, ardei în bulion pentru umplut? Sau cei în atribuția cărora intră asemenea preocupări nu consumă asemenea conserve? Aceeași lipsă de diversificare se constată și la compoturi. **(Maria Dumitru — București)**

■

Un răspuns de la Centrala construcții montaj București: Urmare notei publicate în revista dv., din 8 martie 1979, privind ritmul de lucru la blocul 36 din bd. Emil Bodnăraș nr. 39, sectorul 7, vă comunicăm: în prezent, la acest obiectiv se lucrează în ritm susținut. A fost asigurată forța de muncă necesară, astfel încît blocul se va preda beneficiarului, cu lucrările integral terminate, inclusiv fațada și sistematizarea, în cursul lunii iunie 1979.

■

Codrea Gheorghe din satul Soimuș, comuna Coroisînmartin (Mureș), ne scrie că este pensionat din iunie 1974, și tot de la această dată pînă la 31 decembrie 1977 și de la 1 aprilie 1978 a primit pensia în mod regulat. Dar pe lunile ianuarie, februarie, martie 1978 nu a primit pensia. De aproape un an de zile își caută drepturile pe cele 3 luni de zile dar cei în drept s-o facă nu-i dau nici un răspuns.

■

De la Consiliul popular al municipiului București — Direcția generală comercială: La scrisoarea publicată în revista dv. din 15. III. 1979, prin care ne sesizați că liniștea locatarilor blocului din Șos. Ștefan cel Mare nr. 54 este tulburată pe timpul nopții de către activitatea unităților comerciale de la parterul aceluiași bloc, vă comunicăm următoarele: s-au trasat sarcini șefilor de unitate și întreprinderii de industrializare a laptelui să-și desfășoare activitatea în așa fel încît să asigure liniștea locatarilor. În ce privește existența bibliotecii publice între cele 2 unități comerciale, vă comunicăm că în detaliul de sistematizare al Șos. Ștefan cel Mare este prevăzută realizarea de noi construcții de blocuri. Odată cu realizarea acestor blocuri de locuințe vom avea în vedere mutarea bibliotecii respective la parterul altui bloc din zonă.

De la Direcția generală comercială — Trustul de cofetării și răcoritoare nr. 10: Referitor la scrisoarea publicată în revista „Flacăra" din 22.02.1979, de către un colectiv de oameni ai muncii din cadrul laboratorului Progresul, vă relatăm următoarele: urmare precizărilor făcute în luna ianuarie 1979 de M.C.I. cu privire la aplicarea normativului de personal nr. 184 din 1978, care a fost aplicabil cu data de 1 noiembrie 1978, întregul colectiv al laboratorului Progresul a primit diferențe de retribuție pentru lunile noiembrie și decembrie 1978.

■

Astă-vară am făcut un popas într-o frumoasă și pitorească așezare din județul Bacău: monumentul istoric Cașin. În urma cutremurului din 4 martie 1977 a fost puternic deteriorat. De atunci nimeni nu s-a gîndit că ar putea fi reparat. Cred că, studiindu-se cu seriozitate situația, s-ar putea stabili importanța sa și s-ar lua măsurile cuvenite pentru conservarea acestuia. Există și o galerie subterană în legătură cu care există frumoase legende despre faptele de vitejie ale cutrorului: Gheorghe Ștefan. Încă un aspect neplăcut: aprovizionarea cu pîine a satului este foarte proastă. De asemenea, ulițele sînt prost întreținute. Poate aici ar trebui să se simtă mai mult mîna de gospodar a primarului, a tuturor locuitorilor. **(Ionel Iosub — contabil șef la I.U.C.G.C. — Galați)**

■

De la Ministerul de Interne — Inspectoratul municipiului București: Referitor la scrisoarea primită de la dv. din care rezultă că mai multe autovehicule proprietate de stat sînt parcate pe timpul nopții la domiciliul conducătorilor auto, contrar prevederilor legale, vă comunicăm următoarele: În urma măsurilor luate de organele de miliție s-a reușit identificarea conducătorilor autovehiculelor semnalate aplicîndu-li-se amenzi pe loc pentru încălcarea prevederilor legale. Problema parcării autovehiculelor proprietate de stat în locuri nepermise stă permanent în atenția organelor de miliție care acționează pentru depistarea și sancționarea celor vinovați.

■

Noi, părinții tinerilor din clasa a 9-a (ultimul an) a Școlii speciale pentru hipoacuzici din București, str. Busolei nr. 6, constatăm că: gama meseriilor ce pot fi însușite de acești tineri, în loc să crească în raport cu noile locuri de muncă create în societatea noastră, se restrînge; nu există un nomenclator al meseriilor ce pot fi însușite prin calificare la locul de muncă; pentru tinerele fete cu domiciliul în București nu există o școală profesională. De ce fete cu domiciliul în București sînt trimise în alte localități, în timp ce tineri din alte localități sînt aduși în București și ținuți în internate? În acest sens propunem ca să existe o școală mixtă și să funcționeze cu elevi externi, cu domiciliul în București. (Noi, părinții, ne angajăm în ce privește comportarea tinerilor în afara orelor de școlarizare.) Acest lucru considerăm că poate fi însușit de către Ministerul Muncii avînd în vedere că prin această formă cheltuielile de întreținere prin cazare și masă se reduc. Sugerăm cîteva din meseriile ce ar putea fi însușite de tineri, în afara celor existente, prin școlarizare de patru ani: cofetori, frizeri, manichiuriști, ceasornicari, opticieni etc. **(Semnează un număr de 17 părinți)**

■

De la Ministerul Sănătății: Referitor la scrisoarea tov. Ciobăniță Constantin și Liliana, vă comunicăm următoarele: În ziua de 6.X.1978 este transferată la spitalul județean Galați de la spitalul din Brăila, fetița Ciobăniță Rodica, în vîrstă de 5 ani, care în ziua de 5.X.1978 a suferit un accident de circulație urmat de comă profundă. Este operată în aceeași zi constatîndu-se contuzie encefalică majoră cu meningită seroasă... Terapia complexă aplicată a permis menținerea copilului în viață timp de 50 zile de la internare, bolnava decedînd datorită leziunilor ireversibile care au determinat complicații vegetative secundare. Conduita și indicațiile terapeutice au fost instituite corect, s-a aplicat întregul arsenal terapeutic necesar.

Am adunat (și citit) toată seria de reviste „Flacăra" începînd cu anul 1976 (luna aprilie). Nu știu dacă sînt amatori (pentru această colecție) și dacă sînt, poate publicați aceste rînduri, avînd în vedere că ar fi păcat de unele materiale să nu fie citite de cei interesați. Adresa mea este: Mașina de Pîine 69 sc. B, et. V, ap 68, sect. II, telefon 87 69 41 **(Ștefan Ionescu)**

■

Din partea Direcției generale comerciale a municipiului București: Urmare articolului apărut în „Flacăra" în legătură cu calitatea necorespunzătoare a plăcintei cu brînză și a stării de curățenie a unității și a laboratorului din Șoseaua Giurgiului nr. 127, sectorul 5, vă informăm că au fost luate, printre altele, măsuri de curățenie și au fost sancționați cu avertisment scris șeful de laborator Zăman Ion și Pătroi Maria, locțiitor șef unitate.

■

Avem în comuna noastră — Grădinari, Ilfov — un băiețaș de 6 ani, Crăciun Eugen, care cîntă la acordeon și la muzicuță de ți-e mai mare dragul să-l asculți. Deși n-are pe cineva care să-i formeze în acest sens și cu toate că abia se vede de după acordeon, Acest copil, dacă ar încăpea pe o mînă bună care să-l „șlefuiască", ar putea ajunge un mare cîntăreț. **(Tudora Trimbițaș)**

■

Vă scriu în calitate de pacient al doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei, la care am fost în zilele de 5—9 aprilie a.c. Erau acolo sute de pacienți. Unii dintre ei veniți după 6—7 luni sau 2—3 ani pentru control, alții ca pacienți noi. Am întîlnit pe săliile mult prea neîncăpătoare oameni din Iași sau Constanța, din Gorj ori Satu Mare, din București și Sucevița, din Ineu, din Timiș, practic din toată țara. M-am bucurat să citesc, în „Flacăra" din 5 aprilie, opinia profesorului doctor docent Constantin Gheorghe Dimitriu, care este, nici nu se putea altfel, obiectivă și dreaptă. Vă rog să mai trimiteți pe unul din redactorii revistei să vadă cu ochii săi și să consemneze în cuvinte mai potrivite tot ceea ce face la Șimleu Silvaniei doctorul Pușcaș, împreună cu colaboratorii lui desăvîrșiți, pentru sănătatea oamenilor, pentru medicina românească și pentru prestigiul poporului nostru. Fiindcă datorită doctorului Ion Pușcaș, grație muncii și pasiunii și minții sale și faptului că nu s-a dat bătut, acest loc în care nu se întîmpla nimic a devenit, iată, unul din cele mai efervescente puncte de cercetare medicală ale lumii. **(Elena Cumpănașu, București)**

■

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Constanța: În urma cercetării cauzelor care au condus la anularea la plată a certificatului medical eliberat tov. Zaval Ștefania de către S.M.B. Eforie Nord pentru perioada lunii septembrie 1978, s-a hotărît ca acest certificat să fie luat în evidență de către dispensarul C.F.R. care deservește personalul muncitor al D.J.P.Tc. și să fie plătit în luna martie a.c.

■

Subsemnatul **Maria Păun**, tehnician la T.C.M.M. Moldova Nouă, în urma intervenției revistei dumneavoastră, am intrat în posesesia sumei de 1 000 (una mie) lei, dată de organele C.F.L. din T.C.M.M. Vă mulțumesc frumos.

■

Sînt factor poștal în București, la oficiul din strada 7 Noiembrie, nr. 7, sector II. De la un timp sînt penalizat, mi se reține din retribuție, pentru nerealizarea planului la încasări radio și televizoare, în prima lună a trimestrului. Oamenii îmi răspund că pe carnetul de abonat scrie că plata se face în termen de trei luni. Nu pot să le spun că n-au dreptate, după cum nu pot să spun asta nici șefilor mei care îmi fac planul. Am trei copii și îmi fac datoria corect și stăruitor, dar nu știu cum să ies din această încurcătură. **(Stan Florian)**

Nicolae Moacă, Polovragi, Gorj: În „Flacăra" din 15 septembrie 1977, a fost publicată, sub titlul „Cămin cultural sau sală de cinematograf?" o scrisoare semnată de Petre Poenaru, în care se arăta lipsa de activitate la căminul nostru cultural. De atunci, nu s-a schimbat nimic. Cu excepția orelor de film de duminică seara, căminul stă închis. Pentru serile de dans ale tineretului, primarul nostru, Ionel Neghea, recomandă cu căldură, fie iarnă, fie vară, scena deschisă în plin cîmp — din fotografia alăturată.

Vă scriem în numele tuturor celor din satul Haret, Vrancea, care lucrează la fabrica chimică din orașul Mărășești (4 kilometri distanță). Dorim să fim ajutați cu două lucruri: 1. Mijloc de transport în comun. 2. Să ni se îngăduie să plătim, prin consiliul popular, paznici la magazin, întrucît planificările la pază se suprapun deseori cu programul nostru de lucru — în 3 ture — și trebuie să lipsim ori dintr-o parte ori din cealaltă. (Scrisoarea este semnată de **Petru Turlugeanu** și alți 21 de săteni)

■

Mă numesc **Bódi Eva.** În 1976 am încheiat contract cu Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoare calde București, filiala Cluj-Napoca și am urmat doi ani Școala de specializare postliceală „Tehnofrig" din localitate. Anul trecut, după absolvire, repartizată la unitatea amintită, am fost exclusă de la testarea de rigoare pentru că n-aveam buletin de Cluj-Napoca. Între timp m-am căsătorit, acum am domiciliul stabil în municipiu, dar de încadrat n-am fost încadrată nici azi în unitatea la care, nu tocmai întîmplător, fusesem repartizată.

■

Locuim în Urda de Jos, comuna Cruset, județul Gorj. Încadrați în industrie, mulți am putea face naveta, ca să ne îngrijim mai bine și gospodăriile noastre țărănești, dar ne despart de această șansă vreo 6 kilometri de drum impracticabil. Sîntem gata să-l pietruim noi și să amenajăm șanțuri, că doar pentru noi am face-o, numai să ne ajute și primăria cu materiale și să nu ne mai întoarcă spatele tovarășii de acolo pe care noi i-am ales. **(Scrisoarea este semnată de 65 de cetățeni)**

■

Fericit de cele aflate despre rezultatele doctorului Florea Dinu și de speranța că soția mea va putea scăpa de suferință, am fost la Cîmpina unde am aflat că pentru internarea ei îmi trebuie aprobarea Ministerului Sănătății. Am obținut-o. Poartă nr. 2361, din 20 martie a.c. Numai că peste două zile, mi-a fost refuzată aprobarea... directorului Spitalului orășenesc Cîmpina. Mi s-a spus că n-au ce face, întrucît li s-a interzis practicarea acelui tratament de către o comisie a aceluiași minister. **(Medvegni Grigore, Constanța)**

■

Sîntem **Cezar** și **Florica Firescu**, din Craiova, profesori la Școala generală Seaca de Pădure. În „Flacăra" din 7 septembrie 1978, ne răspundeați că: „...pentru abaterile săvîrșite, Inspectoratul școlar Dolj, împreună cu organele de partid și de stat, au luat măsura de schimbare din funcția de director a profesorului Nicolae Cîmpoeru". În numărul din 19 octombrie ne-ați publicat scrisoarea în care vă sesizam că în realitate nu s-a luat nici o măsură. Ceea ce nu s-a întîmplat nici de atunci. Incorectitudinile se mențin, iar noi sîntem apostrofați de soția directorului, pînă și la ușa elevilor, într-un limbaj pentru care aceștia ar fi pedepsiți.

■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului: La sesizarea secretarei Gabriela Popa de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, vă comunicăm: Ca urmare a rezoluției Procuraturii locale Iași ce a cercetat împrejurările în care a dispărut ștampila de la Facultatea de biologie-geografie și geologie și care a absolvit de orice răspundere pe tovarășa Gabriela Popa, biroul senatului Universității a hotărît anularea sancțiunii. Mutarea sa la Facultatea de fizică, tot ca secretară, ca principiu al rotirii cadrelor, nu este considerată sancțiune.

■

Mă numesc Marin Nicolae, locuiesc în Gibraltar, 72 Dock Road. În cursul unei vizite a locurilor copilăriei din orașul Brăila am avut surprinderea să constat că parcul de la intrarea în frumosul cartier „1 Mai", se află într-o stare jalnică, din acest cartier, statuia închinată memoriei eroilor neamului căzuți în războiul de la 1916—1918 este aproape o ruină, copiii urcîndu-se și cioplind din ea. Băncile de odihnă lipsesc iar bălăriile cresc peste tot. În fața actualei școli se află soclurile fără busturi ale fondatorilor acestui cartier. Rugămintea mea este ca primăria orașului să ia măsurile ce se cuvin.

■

De la Consiliul popular al municipiului Dej: Cele sesizate de tovarășul Dumitru Pocol din str. Pepinierei nr. 11, bl. 32, se confirmă. Încălzirea centrală nu a fost asigurată datorită unor defecțiuni apărute la cazan dar și a dispozițiilor de distribuire a apei calde pe timpul înzăpezirilor, din trei în trei zile. La ora actuală termocentrala funcționează în condiții corespunzătoare.

■

Ministerul Muncii. Referitor la scrisoarea adresată redacției de Ardelean Floare din Herecleanu, Sălaj, vă comunicăm. Cu adresa nr. 97 087/24. XI. 78 s-au restituit dosarele administrativ și medical, avizîndu-se favorabil înscrierea la pensie de urmaș a petentei și mamei sale.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Gheorghe Stoica împotriva lui Gheorghe Stoica. Și invers !

Un om de 45 de ani, un țăran robust și necăjit, s-a prezentat în ziua de 9 aprilie la redacție. Numele : Gheorghe Stoica. Domiciliul : Domnești, Argeș. Cerea sprijin, susținînd că se află în fața unei mari nedreptăți. Că a ajuns să fie dat afară, cu soția și cei patru copii, din casa pe care el a construit-o. Că n-are unde se muta, că este aruncat în drum, de oameni care nu vor să-l înțeleagă, începînd cu propriul său părinte.

A doua zi eram în Argeș. La tribunalul județean aflăm termenii exacți în care a fost pusă, în fața mai multor instanțe, problema, de fapt conflictul dintre tată și fiu. Neînțelegerile dintre el l-au făcut pe bătrîn să se adrescze, cu cîtiva ani în urmă, instanței de judecată pentru ca aceasta să-i consfințească dreptul de proprietate asupra casei noi — nu în care locuia și locuiește — din propria sa ogradă. Imobilul disputat a fost durat de părinți și fiu între 1964 și 1966. Casa are patru camere și este și azi netencuită în exterior. Tatăl, pe numele lui tot Stoica Gheorghe, a obținut ce-a vrut : instanța a hotărît că el este proprietarul. I s-a atribuit casa, nu pe baza volumului contribuției, ci pentru că — pe lîngă faptul că el a cerut și a obținut, **pe numele lui**, autorizația de construcție — **este pe terenul lui.** „Așa stînd lucrurile, **și pe acest temei,** — precizează tovarășa Maria Costache, președinte al Tribunalului județean Argeș — tot bătrînului era corect și legal să i se atribuie casa, **indiferent de cuantumul contribuției tînărului.** Contribuția acestuia neputînd să-i confere altceva decît un drept de creanță". A urmat alt proces, în care tatăl cerea evacuarea „adversarului". Decizie juridică fără echivoc: s-a hotărît evacuarea. Hotărîrea a rămas definitivă, dar n-a fost executată. Pentru că respectivul s-a opus. Reacția lui brutală față de executor l-a atras condamnarea, într-un proces penal de această dată. Condamnarea a fost pînă la urmă suspendată. La această soluție au ajuns organele de justiție, printre altele, și avînd în vedere situația materială și familială a omului, tată al mai multor copii, cu o soție neîncadrată în muncă, deci fără un cîștig asigurat.

În 1978, bătrînul — așa cum ne spunea tovarășul Mircea Negoescu, vicepreședintele tribunalului — „recurge la un artificiu juridic : vinde". Cumpărător : Elena Stana. Aceasta este fiica unei surori a lui G.S. cel tînăr, deci nepoata celui care vindea. După cumpărare, noii proprietari, E.S. și soțul, cer **ei** evacuarea. Procesul duce la o hotărîre azi definitivă prin Decizia civilă nr. 57, din 18 ianuarie a.c., a Tribunalului județean Argeș, care dispune **evacuarea părților din imobilul proprietatea reclamanților,** domiciliați în Rîmnicu Vîlcea, strada Rapsodiei nr. 8, bloc D 14, scara A, apartamentul 11. Imediat după aceasta, în decizie se precizează : „Evacuarea se va face după ce li se va pune la dispoziție o altă locuință cu sprijinul consiliului popular al comunei..." Decizia a fost adoptată, cum se consemnează, „cu majoritate". Documentul cuprinde și **opinia separată** a președintelui completului, Aurelian Dianu, în care judecătorul precizează că primăria **n-are fond locativ disponibil, astfel încît, practic, evacuarea nu se va putea aduce niciînd la îndeplinire, fiind condiționată de imobilizarea unei obligații din partea statului ce nu poate fi realizată.**

Și totuși, Gheorghe Stoica-tînărul tocmai de evacuare se plînge.

Cu deosebită solicitudine și amabilitate, tovarășa Maria Costache ne-a însoțit la Domnești. Primarul Gheorghe Vasile spune că, de-a lungul disputei, „cea mai mare parte din timp am fost de partea tînărului, dar nu merită să-l susțin că e beți, și-a bătut părinții în mai multe rînduri etc." Ca să respectăm adevărul trebuie să spunem că și noi l-am descoperit în fața prăvăliei cu băuturi și numai negustat nu părea. Am încercat să discutăm în gospodăria comună cu părinții și tinerii. A fost aproape imposibil datorită irascibilității celor doi bărbați. Tatăl are 73 de ani, fiul seamănă la chip cu el și nu numai la chip. În afară de identitatea de nume și de prenume, pe cei doi îi mai „unește" și inclinația spre hartă.

Dar cîteva lucruri sînt totuși limpezi și nu tocmai lipsite de importanță. Stoica Gheorghe-fiul a participat la construcția unei case cu părinții, ca orice fiu. **El este primul locatar al imobilului.** Are — ce să facem, acesta este totuși adevărul — patru copii. Care n-au, **cel puțin ei,** nici o vină în gîlceava celor mari.

Apoi, ce fel de vînzare va fi fost oare cea intervenită între bunic și nepoata domiciliată într-un apartament din Rîmnicu Vîlcea, de vreme ce casa a fost „vîndută" cu 12 000 de lei ? Pentru că registrul agricol și matricola fiscală de la primărie conțin corectări ale valorii imobilului și am înțeles că primarul numai încîntat nu era să-i arătăm noi aceste modificări de... maculator. Este drept că autorizația de vînzare, eliberată bătrînului sub nr. 504, la 5 iunie 1978, precizează că valoarea imobilului, conform registrului agricol, este de 11 025 de lei. Dar avem la redacție originalul unei adeverințe eliberate de aceeași primărie lui Gheorghe Stoica-fiul, la 10 martie 1971, cu nr. 200, pe care o reproducem : **Adeverim prin prezenta că locuitorul Stoica G. Gheorghe din comuna Domnești figurează în** registrul agricol **cu una casă de locuit cu o valoare de asigurare de lei 34 890, construită pe teren moștenire de la tatăl său Stoica Gheorghe cu care locuiește împreună.**

Actualul secretar al primăriei, Victor Avramescu, semnatar al acestui document, ne-a spus că nu elibera adeverința pentru judecata cu casa, așa că n-avea importanță ce valoare trecea. De necrezut !

Nu cumva vraiștea din actele primăriei a facilitat vînzarea imobilului, vînzare de a cărei realitate — în condițiile acestea — sîntem obligați să ne îndoim ? Nu înclinați, ci obligați. De fapte și de acte !

Dincolo însă de cearta celor maturi — prin vastă, dar, din păcate, nu și prin comportamentul lor „familial" — se cuvine ca acel care dorește într-adevăr o rezolvare dominată de oameni a cazului să nu uite măcar două lucruri : 1. vînzarea intervenită este, limpede, un **artificiu,** chiar dacă-l numim juridic ; 2. cei patru copii mici ai lui G.S. este absurd, nedrept și inadmisibil să îndure — aproape mai mult ei — pentru că bunicul lor și-a crescut și și-a educat propriu-i copil uitînd că mai ales de la părinți vin catifelările sufletești. Sau nu vin. Dar pentru asta nu cei patru prichindei sînt de vină.

În ce ne privește, mărturisim că ne gîndim în primul rînd la ei. Oare nu pot fi convinși să gîndească astfel și proprii lor părinți împreună cu bunicii. Iată o întrebare mult mai potrivită pentru primarul Gheorghe Vasile decît **de partea cui să fie,** ca să-l folosim expresia.

DORIN GHERGHINESCU ■

Bilanțul a opt ani de viață

200 de acțiuni, 118 procese

În aceste minunate zile de aprilie se împlinesc opt ani de cînd Gheorghe Mureșan îl dă în judecată pe Constantin Enache. Amîndoi sînt pensionari și locuiesc în Timișoara, pe strada Feldioara, la numărul 6, într-un apartament de patru camere. Fiecare, împreună cu familia, în cîte două camere, holul, bucătăria și baia fiind comune. Din 1972 și pînă azi Gheorghe Mureșan l-a chemat în fața instanței pe Constantin Enache de 113 ori. Și invers, adică Enache pe Mureșan, de 5 ori. Ceea ce înseamnă 118 dosare întocmite la comisii de judecată, la judecătorie și tribunal. Cîteva calcule ne luminează și mai mult. În medie au fost 14,7 procese pe an, dosarele cuprind toate la un loc în jur de 12 000 de file, iar instanțele, martorii și cei doi vecini și-au consumat cîteva sute de ore din viață privindu-se, ascultîndu-se și legînd, se pare, o veșnică prietenie. Te poate uni pe viață o simplă întîmplare, darmite o sută de dosare întemeiate cu migală și, mai ales, cu mult suflet.

Reclamatul are 61 de ani și declară : **„Vă rog să ne scăpați de mizeriile pe care ni le face elementul înrăit, adînc procesiv, antisocial, care este colocatarul Gheorghe Mureșan, de cînd s-a mutat în comun cu noi. M-a îmbolnăvit grav, sînt operat și mă dă mereu în judecată. Acum îmi spune că i-am furat păliăria și ciorapii".** Ce spune reclamantul în vîrstă de 72 de ani ? **„Nu mă las cît oi trăi. Mi-a bătut și insultat nevasta și fetele. Este un criminal, am dat peste 35 000 de lei pe procese, dar nu mă las...** Enache : **„Pe mine nu mă costă nimic, că el pierde toate procesele. Mi-a dat pînă acum înapoi aproape 20 000 de lei. Eu n-am pierdut nimic, am avut cont deschis la tribunal".** Mureșan : **„Fostul locatar a plecat de aici tot din cauza lui, din cauza injuriilor și șicanelor pe care i le-a făcut".** Ș.a.m.d.

Argumentele sînt aceleași, lista dosarelor cuprinzînd drept motive loviri și insulte, calomnii și amenințări și încheindu-se cu cererea expresă a fiecăruia : evacuarea. Nu se știe dacă cei doi pensionari din Timișoara au doborît vreun record în materie de procese, dar simpla pronunțare a numelor lor la judecătorie, tribunal, miliție și Consiliu popular municipal îi face pe mulți să-și pună mîinile în cap și să plece unde văd cu ochii. Am stat de vorbă și cu fostul locatar al imobilului pomenit, Pavel Andriucă, cel care s-a mutat din strada Feldioara „ca să scăpăm de Enache." **„Am fost 19 ani vecin cu el, mărturisește P.A. Era imposibil. Ne-a dat în judecată, ne-a făcut șicane, soția mea s-a îmbolnăvit și apoi s-a prăpădit. De aici l s-a tras".** Pavel Andriucă are azi 87 de ani și nu se lasă nici el. A figurat într-un proces ca martor al lui Mureșan. Deși s-a mutat „din cauza lui Enache" încheagă dosare peste dosare, strînge tot felul de date, de hîrtii pentru că a fost jignit. A scris peste tot, va mai scrie, și dacă eu, care am venit pînă la Timișoara să văd ce-i cu dosarele astea, voi îndrăzni să scriu că Enache e nevinovat, el, Andriucă, va scrie și împotriva mea.

Privesc neputincios la bătrîn așa cum priveam la Enache, la Mureșan. În camera întunecoasă, alături de el, cu mîinile în poală, cu priviri obosite și plictisite, un copil. O fetiță frumoasă și inteligentă care se numește Alina și care este nepoata lui. Are 11 ani și știe o mulțime de lucruri despre judecăți și tribunale. Înfricoșător de multe. Știe cu precizie cînd a primit bunicul ei o citație în calitate de martor. O știe din auzite pentru că fata avea pe atunci doar trei ani. O știe din auzite pentru că în casa aceea, Alina nu vede la bunicul ei decît dosare și n-aude decît de termene de judecată. „Cît vă costă procesele acestea ?" **„Ei, nu mă plîng, am pensia mea. Vreo trei mii de lei am dat pînă acum".** „Ce-ați fi putut face cu cei trei mii de lei pentru Alina ?" Bătrînul zîmbește într-o doagă, adică să nu fiu șmecher, că nu ține, el tot nu se lasă pentru că a fost jignit. Alina : **„Am fi putut merge la mare, ca acum patru ani".** Acum Alina este în vacanță și are grijă de bunic : **„Mai încet tataie, că ne aud vecinii, mai lasă-le naibii de procese."** „Tu, tu să nu te bagi, **vezi-ți de joaca ta."** Care joacă ?

Dincolo, în Feldioara la numărul 6, se află, de asemenea, un copil de 11 ani, Ionel Enache, un copil înfiat de Constantin Enache. Un copil care știe ce înseamnă termen de judecată, ce înseamnă mărturie mincinoasă, dar care mai are parte, aproape cotidian, și de ceea ce se întîmplă între cele două familii. Și să ne amintim de declarațiile fiecăruia.

În fine, primăria după atitea acțiuni întreprinse de G.M. și C.E., la miliție, tribunal, consiliu popular, presă etc., peste două sute la număr, a găsit o rezolvare. O rezolvare omenească, am spune că de o omenie rar întîlnită. Mai exact primarul Timișoarei, tovarășul Radu Bălan, le-a propus, la una dintre audiențele din toamna trecută, să le dea cîte un apartament separat. Din relatarea instructorului de partid de la municipiu, Sevastian Bălescu, în acea zi de octombrie, lucrurile au stat cam așa : **„Măi, oameni buni,** le-a vorbit primarul, **faceți amîndoi cîte o cerere de locuință și vă dăm la fiecare în altă parte apartamente confortabile, nu pierdeți nimic și nici nu mai puneți atîta lume pe drumuri cu judecătire. Acceptați ?** Mureșan a zis da, apoi s-a întors către Enache și la zis : **tu accepți mă ?** Da, a răspuns acesta, însă a adăugat : dar... Cum, a sărit ca ars Mureșan, **ai zis dar, deci nu ești de acord. Vedeți tovarășe primar, ei nu vrea ! Și s-au luat din nou la harță".**

Toamna a trecut, a venit și primăvara, s-au împlinit opt ani de la prima judecată și, ca într-un coșmar, reclamațiile, sesizările, procesele continuă. Nu peste multă vreme, Ionel și cu Alina vor ști, în sfîrșit, și ce s-a întîmplat cu pălăria și ciorapii lui Gheorghe Mureșan, obiectul celei de-a cine mai știe cîta reclamație, și cum se va termina cel de-al patrulea dosar cu dovezi pe care le strînge Pavel Andriucă. Minunată vacanță de primăvară acum, la împlinirea a opt ani de cînd...

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

P.S. Cu exact două zile înainte de apariția acestui articol, a sosit la redacție o scrisoare de la Gheorghe Mureșan. Omul se respectă și nu se dezminte. Folosind tonul vehement și înversunarea din cele peste o sută de reclamații mă acuză de o impolitețe pe care, probabil, mi-ar fi dorit-o. În felul acesta îmi amintesc, fără plăcere, cîteva scene din documentarea acestui caz, în timpul cărora rîvneam foarte mult la un singur lucru : să respir aer curat. Nu mi-a fost dat să întîlnesc atîta rea-credință, să aud atîtea vulgarități din gura unor oameni despre care bănuiești că au învățat ceva de la viață. Înverșunarea, răutatea, dorința maladivă a fiecărei „părți" de-a o învăța minte pe cealaltă, lipsa acută a simțului realității și a unei brume de simț civic, trivialitatea personajelor te făceau să crezi că te afli pe undeva, pe la începuturile civilizației.

● POȘTA REDACȚIEI

● **Petrică Avram,** Orăștie : Chestiunile de care ne întrebați (ce formalități trebuie pentru lucrări interioare), le puteți afla de la consiliul popular ● **Basarabă Ștefan,** Lupeni : Cum este și normal, scrisorile adresate redactorului șef al revistei, poetul Adrian Păunescu, ajung la dînsul ● **Mircia Dudueanu,** București, sector 6 : Și pentru dv. și pentru alții care procedează ca dumneavoastră : nu ne mai trimiteți nici plicuri și nici timbre ! Adresați-vă Departamentului aviației civile ● **Comșa P. Adriana,** Brașov : Nu știm dacă vioara este făcută de Stradivarius sau de alt meșter ● **Petrișor Zaharie,** Sibiu: Plafarul nu v-a expediat nici după 4 luni niște ceaiuri și credeți că pensionarii sînt dați uitării așa, în general. Fals. Este vorba doar de Plafar. Și nu în general, ci în cazul dumneavoastră ● **Oprean Eugenia,** Tg. Mureș : Trimiteți totuși memoriul ● **Stama Constantin,** București, sector 6 : Și dv. vă adresați nouă cu lucruri ce pot fi aflate cu ușurință de la locul de muncă, în speță cînd trebuie să vă întocmiți dosarul de pensionare. Luați relații de la locul de muncă, de la serviciul personal, retribuire și învățămînt ● **Elevii anului IV al Liceului de matematică, fizică** din Urziceni : Nu este frumos să debutați în viață cu anonime ! ● **Ioanițescu Grigore,** Tg. Jiu : Susțineți că soția dv. nu este vinovată de delapidare și socotiți că trebuie o expertiză tehnică și contabilă. Cereți-o! ● **Milu Gheorghe,** Breaza : Adresîndu-vă revistei ați primit răspuns de la Ministerul Muncii. Nu este nici o eroare sau neînțelegere. Este forul competent și răspunsul primit este corect.

EUGEN SECELEANU ■

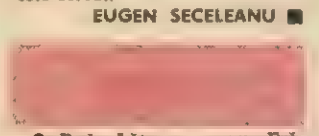

● **Radu Lătoșu** — com. Frătești (Ilfov) : Dumneavoastră nu ați fost clasat ca invalid de război în termenul menționat de Statutul invalizilor și accidentaților de război, deci nu puteți fi înscris în prezent la pensie I.O.V.R. ● **Emil Obadă** — București : **Precizăm** că în conformitate cu H.C.M. 860/1973, art. 4 și dispozitia C.P.C.P. nr. 1393/131 din 12.XII.1975 pensia suplimentară se include în determinarea venitului mediu pe membru de familie pentru calculul chiriei. ● **Ion Sava** — comuna Blăgești (Bacău) : Legal vi s-a respins cererea de înscriere la pensie de invaliditate, pentru că la data accidentării nu erați încadrat în muncă ● **Gheorghe Stănică** — București : Reveniți cu amănunte. Din scrisoare nu reiese în ce constă ajutorul pe care ni-l solicitați ● **Ioan Geza Szmerecsany** — Zalău : Sînteți în evidența Ministerului Muncii pentru achiziționarea contra cost a unui autoturism „Trabant Hycomat". Pînă în prezent au fost rezolvate numai cererile înregistrate pînă în luna septembrie 1977 ● **Ion Papadopol** — Bacău : Dumneavoastră ne reprosați că nu v-am dat răspuns la scrisoarea trimisă redacției în 14 septembrie 1978, iar noi vă comunicăm că ați primit răspuns în 27 noiembrie 1978 din partea forurilor județene, cărora ne-am adresat spre competentă analiză și soluționare.

MARGA NEDELEA ■

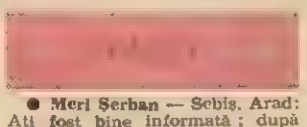

● **Meri Șerban** — Sebiș, Arad: Ați fost bine informată : după absolvirea liceului industrial, puteți să vă înscrieți la concursul de admitere la stomatologie, facultatea de trei ani ● **Emil Gherman** — Timișoara : Conform Legii educației și învățămîntului, adoptată de către Marea Adunare Națională în decembrie 1978, admiterea în învățămîntul superior, la orice formă — zi, seral, fără frecvență — se face **numai** prin concurs de admitere, în limita planului de școlarizare stabilit prin Decret al Consiliului de Stat, art. 69 și 70 ● **Lucia Mosuț** — Cărpiniș, Timiș și **Viorica Grigoruță** — Fălticeni, Suceava : Singurul în măsură a vă da informații complete asupra condițiilor pe care trebuie să le îndepliniți pentru a vă înscrie la o școală de ofițeri și, respectiv, un liceu militar, este Ministerul de Interne, căruia vă sfătuim să vă adresați direct ● **Ioan Pandea** — Bacău, **Emeric Rudolf** — Lugoj, **Ilie Gărdaru** — Craiova ș.a. : Broșura „Admiterea în învățămîntul superior" s-a pus în vînzare la punctele de difuzarea presei ● **Desideriu Taugner** — Bistrița Năsăud : Pentru a urma o formă de învățămînt care să vă dea posibilitatea să deveniți lucrător în turism, este necesar să fi absolvit în prealabil cursurile unui liceu ● **Ioan Orolan** — Sărmașu, Mureș : Conform legilor în vigoare, după terminarea stagiului militar, sînteți obligat să urmați cursurile institutului la care ați reușit la concursul de admitere.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Iordache Constantin** — București : Recursul extraordinar a fost promovat. Puteți reveni după pronunțarea instanței de fond ● **Panea Persida** — Timișoara : Veți primi răspuns din partea Procuraturii Generale ● **Cinchindea Nicolae** — Timișoara : În conformitate cu spiritul legii, Consiliul popular are datoria să vă sprijine în dorința dv. de a vă muta în locuința proprietate personală ● **Popovici Ioan** — Buziaș : O dispoziție a Centralei dv. interzice ca șoțul șef de unitate să aibă subalternă soția gestionară ● **Andreiana Ion** — Tîrgoviște : N-am reușit să vă descifrez scrisoarea.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

Eveniment cultural

O antologie a dramaturgiei românești (1944-1977)

O antologie a dramaturgiei românești contemporane era necesară, mai ales în formula propusă acum de Valeriu Răpeanu. Avem în sfîrșit o imagine de sinteză despre afirmarea și dezvoltarea dramaturgiei noastre, gen literar cotat se pare mai slab decît proza sau poezia ultimelor decenii. Sîntem siguri însă că lectura atentă a pieselor adunate aici va obliga la unele revizuiri de opinie. Selecția reține texte reprezentative ale unor autori reprezentativi, unii dintre ei clasicizați. Primul volum cuprinde teatrul de inspirație contemporană, de la **Omul din Ceatal**, piesa lui Davidoglu, pînă la **Matca** lui Marin Sorescu. Mai figurează, cu îndreptățire, Lucia Demetrius cu **Trei generații**, Aurel Baranga cu **Opinia publică**, Paul Everac cu **Camera de alături**, Titus Popovici cu **Puterea și Adevărul**, Dumitru Solomon cu **Diogene cinicle**, Ion Băieșu cu **Chițimia**, Iosif Naghiu cu **Într-o singură seară**, în timp ce D. R. Popescu e prezent cu **Acești îngeri triști**, iar Horia Lovinescu — firește — cu **Moartea unui artist**. O idee anunțată încă de la început e absența generațiilor în dramaturgia contemporană. Dealtfel, autorul antologiei își precizează cu acuratețe criteriile și n-are nici un rost să le mai reluăm încă o dată. Sînt criterii de exigență relativă, cum e și firesc, reușind să îmbine admirabil principiul istorist cu cel valoric. Rezultă un tablou mult mai cuprinzător decît îl acată sumarul, ilustrînd problematici și stiluri diverse. Concluzia ultimă e că dramaturgia contemporană rămîne deocamdată un concept deschis. Într-un amplu studiu introductiv, bogat în formule și sugestii, Valeriu Răpeanu fixează reperele teatrului nostru actual. Totodată, prin referințe generale la opere și autori neantologați, mai compensează cîteva din omisiunile inerente unei astfel de lucrări. Antologia are meritul, în primul rînd, că repune în circulație opere valoroase, de expresie artistică durabilă.

Firește, antologia favorizează textele care se pot disocia mai bine de spectacolul scenic. Să dăm așadar cuvîntul lecturii. O revelație constituie fără îndoială piesa lui Dumitru Solomon, **Diogene cinicle**. O piesă de structură dialogică. Este poate cea mai bună dramă de idei contemporană, în ciuda finalului ușor derutant. Personajul trăiește mereu la limita vieții, iar ideile sînt exact pe măsura acestui mod de a fi. Diogene cinicul ne apare ca un erou modern al gîndirii și existenței. În schimb, **Omul din Ceatal** și mai ales **Trei generații** se disting prin factura pur tradițională a compoziției dramatice. În piesa lui Aurel Baranga descoperim o satiră „conformistă", în care opinia publică se deghizează în ministru. Jocul scînteietor al replicilor și al rolurilor ar putea să-l facă fericit pe spectator, eventual și mai îndrăzneț în ascunzișurile conștiinței interioare. Autorul e mai bun cu personajele sale decît era Caragiale. Efectul ultim e unul purificator. Mult mai aproape de tragic se situează Paul Everac în **Camera de alături**. Drama personajelor se traduce convingător prin limbajul ideilor și simbolul poetic. O „cameră de alături" e la urma urmei în fiecare din noi ; este camera adevărului și a candorii. Cristian seduce prin luciditate și curajul de a fi el însuși, în răspăr cu toate convențiile vieții sociale și morale. La cellalți eroi e bine analizat momentul crizei și apoi dezastrul interior. Textul piesei lui Everac este el însuși un spectacol fascinant. Mai monotonă decît filmul este și **Puterea și Adevărul**, piesă politică într-adevăr, dar fără conflict. Tensiunea provine din faptul că personajele, făuritorii noii istorii, își contemplă trecutul cu nostalgie și spaimă. **Acești îngeri triști** și **Într-o singură seară** exprimă drame ale conștiinței morale. Cu **Matca** lui Serescu teatrul românesc de azi trăiește un moment de expansiune în universalitate. O femeie care rîde de potop și își învinge singurătatea nu naște un copil, ci viața însăși. Tot din mitul arhaic autohton își trage substanța și **Moartea unui artist**.

Al doilea volum cuprinde teatrul de inspirație istorică. S-ar putea ca această delimitare tematică să deruteze. A vorbi de un teatru istoric alături de un teatru în general e la fel cum ai vorbi de poezie patriotică alături de poezie în general. Autorul își explică însă convingător opțiunea : e vorba de a respecta o tradiție statornicită de mult în literatura noastră. Mai e, credem, și pretextul de a îmbogăți antologia cu piese remarcabile, care ar fi rămas altfel pe dinafară. Să ne gîndim la **Anton Pann**, ultima piesă a lui Blaga, și la **Bălcescu** de Camil Petrescu. Volumul mai conține **Nunta din Perugia** de Alexandru Kirițescu, **Căruța cu paiațe** de Mircea Ștefănescu, **Avram Iancu sau Calvarul Biruinței** de Al. Voitin, **Iancu la Hălmagiu** și **Urme pe zăpadă** de Paul Everac, **Săptămîna patimilor** de Paul Anghel și **Moartea lui Vlad Țepeș** de Dan Tărchilă. Despre **Săptămîna patimilor** Valeriu Răpeanu afirmă că „rămîne piesă de marcă a repertoriului nostru istoric". Lectura confirmă întru totul ideea. Patosul romantic face loc unui patos cerebral, eseistic. Nu e o viziune — una din multele posibile — asupra istoriei, ci istoria însăși. Odată cu teza dispare și retorica (eventual și poza). Tot prin tensiune ideatică impresionează și lucrarea lui Dan Tărchilă — piesă de virtuozitate, ținînd seama de dificultatea subiectului. Convertește un mit rău într-un mit bun. Vlad și Ștefan apar ca eroi de dramă, poate chiar de tragedie, nu de epopee, ca pînă acum. Aici e noutatea.

Antologia lui Valeriu Răpeanu, alcătuită cu pasiune și competență, aduce realmente un serviciu dramaturgiei românești contemporane.

CORNEL MORARU ■

Profesiune de credință

Accept abstractul dar nu cred că el va putea înlocui vreodată figurativul

Arta înseamnă angajare într-o luptă necruțătoare cu tine însuți. În acest sens pot să spun că viața mea a fost o luptă continuă, complicată și nu lipsită de înfrîngeri. Am sperat să fiu un artist al naturii, al omului, al vremii. Am vrut să pătrund în esența fenomenelor, întîmplărilor și evenimentelor trăite și însușite. Și poate că într-o oarecare măsură am reușit să reprezint o conștiință artistică în viitoarea frămîntărilor vieții.

● Cred în artistul care gîndește. De aceea nu pot fi de acord cu o artă care nu spune nimic. Cu o artă care se exprimă în sine și pentru sine, prin armonii cromatice, nereprezentînd nimic. Cred numai în acea artă care răspunde unei necesități interioare a omului de a se manifesta în existent. Oricît am fi de sofisticați și de nemulțumiți de capacitatea de a ne exprima prin arta noastră la un moment dat, nu avem dreptul să negăm tot ce s-a făcut pînă la noi, să aruncăm la coșul de gunoi ceea ce au făcut maeștrii noștri. Nu avem dreptul să renunțăm la tradițiile artei noastre. Pentru că arta românească a reprezentat întotdeauna angajare în sensul vieții, în sensul progresului, al adevărului. Începînd cu acele picturi fabuloase de pe pereții bisericilor din nordul Moldovei noastre de taină și de suflet.

● Încercarea abstractă este interesantă dar nu e convingătoare. Accept abstractul dar nu cred că va putea înlocui vreodată figurativul. Pictura abstractă care exclude obiectul sau semnul obiectului prin care omul reprezintă natura constituie un eșec, pentru că se îndepărtează prea mult de la posibilitățile omului de a-și recunoaște natura, de a-și recunoaște destinul.

● Admir arta populară românească dar țelul pictorului nu îl reprezintă întoarcerea la arta populară. Arta populară poate fi doar un punct de referință, de pornire, un moment al inspirației. Cred în faptul că arta trebuie să fie populară dar nu să reproducă etnograficul.

● Sînt un artist care se moștenește pe sine cu întreaga sa copilărie, adolescență și maturitate, cu experiențe de viață terfibile, ca ale tuturor oamenilor care au traversat acest secol sfîșietor și tragic ; sînt un artist care moștenește arta profesorilor și maeștrilor săi, continuatorul unor tradiții estetice demne, care și-a desfășurat existența modest, fără scandal în jurul său și fără ostentație, credincios naturii, istoriei care ne-a plămădit ca neam, ca ființă națională și ca sensibilitate, aici, la această încrucișare de vînturi. De aceea nu poate să-mi fie indiferent ce fel de artă moștenesc copiii noștri, tot așa cum nu-mi este egal ce fel de lume le lăsăm în urmă. Nu pot să accept sfîrșitul omului, după cum nu pot să accept sfîrșitul artei. Sînt un om care iubește iarba, florile, sufletul nostru delicat și fragil, care iubește căldura omenească și pacea.

PETRE ABRUDAN ■

Vorbiți și scrieți românește

Inovații lexicale

Îmbogățirea vocabularului cu noi cuvinte este azi dominată mai ales de nevoia vorbitorilor de a se exprima cît mai precis, mai riguros și mai adecvat, atît în diverse domenii și forme de activitate, cît și în vorbirea curentă.

Chestiunea permanent deschisă discuțiilor rămîne cea a adaptării și acceptării acestor cuvinte noi, mai ales cînd au tendința de a se răspîndi, din diferite motive, și pe diverse căi, în cercuri largi de vorbitori.

Alături de preluarea unor cuvinte din alte limbi, neologismele, limba se îmbogățește și prin crearea de termeni noi, prin derivare sau compunere, de la alți termeni, deja existenți. Ceea ce este mai puțin cunoscut, îl constituie faptul că neologismele, prin însuși caracterul lor de apariții recente, își creează cu dificultate derivate, cu alte cuvinte, familii de cuvinte.

O anumită prudență în utilizarea derivației la neologisme este, așadar, cu totul necesară. Alături de formații derivate ca **a atenționa, atenționare, a concluziona**, ș.a., care par să se răspîndească din ce în ce mai mult, în ciuda condamnării lor repetate de lingviști, se pot întîlni termeni ca **a ambienta, ambiental** (termenul **ambient** nu este înregistrat de *Dicționarul explicativ al limbii române*), **a inscripționa, inscripționare, situaționare** — verbul **a situaționa** nu și-a făcut încă apariția.

Dacă pentru asemenea apariții lexicale s-ar putea, eventual, găsi vreo justificare, nimic nu îndreptățește existența unui cuvînt bizar, **interdisciplinabilitate**, cu sensul, bănuim, de obiect de studiu, domeniu de cercetare care se pretează a fi interdisciplinar, și care oferă serioase dificultăți în pronunțare și scriere. Mai rămîne să apară și seria **a interdisciplina, interdisciplinare, interdisciplinabil**, pe care existența cuvîntului înregistrat de noi o presupune.

Regretabil este că asemenea termeni noi, rareori justificabili, mai ales ultimul, apar în emisiuni TV, radio, și în presă. Preocuparea îndreptățită de a folosi un lexic cît mai precis, cît mai adecvat, trebuie permanent însoțită de grija respectării elementare a posibilităților limbii române de a crea derivate, mai cu seamă cînd este vorba de neologisme.

MIHAI MARTA ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

● **Țărm însetat** se intitulează primul volum al lui Ștefan Dincă apărut la Editura „Litera" din care citîm **Colind de fecior**: „Plîngerea vînului / pe buza destinului; / La mulți ani, iubită / lîngă măr oprită; / amară făptură / cu miere pe gură. // La mulți ani, fată / cu inimă dată / pe monezi de vînt / la cap de pămînt..." ● Editura „Univers", în mult apreciata colecție „Globus", oferă spre lectură romanul lui Ryszard Klys, **Ucideți oaia neagră**, care „aduce în literatura polonă o proză modernă, practicată de la Joyce încoace cu mai mult sau mai puțin succes. Eroul lui Klys, un tînăr „dificil", își retrăiește viața în mai puțin de șapte ore pline de dramatism. Pe parcursul celor treizeci și trei de capitole timpul și spațiul se interferează, creînd, ca într-un caleidoscop sau într-un colaj, imaginea unitară a acelei „oi negre", ce se dovedește cea mai albă dintre toate ● La aceeași editură — **Canalul** de Ivan Hrihurko, prozator ucrainean. Prezentarea de pe copertă sună astfel: „**Canalul** este o carte despre tineri și pentru tineri. Secvențele ei, într-o dispunere ce urmărește o logică a devenirii, încheagă un roman de o factură particulară, în care narațiunea crește în volute din sutele unor file de jurnal. „Comentatorul" principal al întîmplărilor ce punctează, cronologizînd, existența grupului de tineri aflați pe un mare șantier de hidroameliorații este integrat în această colectivitate (o întreagă lume, de fapt), condiție care dă povestirii protecții mereu modificate, schimbări de perspectivă și registru abil nuanțate. Posesor al unei tehnici scriitoricești de bun nivel, autorul își lasă eroul să-și înfățișeze tovarășii — participanți și ei la aceeași prestație dificilă — și derulează astfel o interesantă galerie de psihologii individuale memorabile. Se naște în acest chip, printr-o stîngă exactă a articulării, ce elimină eterogenitatea și impune conexarea organică, un univers în care existențele particulare converg, pe căi opuse soluțiilor comode, spre exemplaritatea colectivă".

CURIER LITERAR

● **Octav Gherasim** — Piatra Neamț, **Ioan Sabău** — Timișoara, **Petru Aloanei** — Iași : Nu se văd semnele unei înzestrări literare ● **Maia Bărbulescu** — Pitești : Versuri cantabile, care din păcate nu demonstrează pînă acum decît virtuozitate. Să vedem ce mai urmează ● **Rita Cavadia** — București : Simple instruiri de vorbe ● **Elisabeta Ana** — Lehliu Gară, jud. Ialomița : Trimiteți-ne mai multe din paginile pe care le-ați scris, ca să ne putem face o părere ● **Ion C. Hogaș** — Miroslovești, jud. Iași : Adresați-vă unui centru de îndrumare a creației populare ● **Elena Moldovan** — Turda : Recenzia dv. este o compunere modestă ● **Savu Teaha** — Cimpu-Vașcău, jud. Bihor, **Dinu Ion Constantin** — Slobozia : Aveți, fără îndoială, ceva de spus ● **Ioan Gheorghișor** — București : Pagini de nivel modest ● **Carmen Jutea** — Timișoara : Pentru început nu e rău.

● Sînt ani de zile de cînd oameni în toată firea, adresîndu-se micilor spectatori sau interpretînd personaje din lumea basmului, se folosesc (pentru a fi înțeleși!) de un limbaj stilcit și onomatopeic, cu vocale lungite și consoane mulate, cu giumbușlucuri și fasoleli penibile. Interesant de remarcat că prin grija acestora, procedeul s-a extins și asupra micilor actori. Naturali și realiști în viața de toate zilele, aceștia devin pe micul ecran copii teribili, cu afecte dezlănțuite sau, dimpotrivă, încărcați de naivități și prostioare dulci. Moda n-a ocolit nici filmele de desen animat dublate în românește aici iepurașul are obligatoriu glasul sfîșiat de emoție, ursul vorbește mormăind, purcelul grohăind, motanul miorlăind. În versiune originală, rîma, echipată cu joben și umbrelă, se adresează suratei sale cu o voce baritonală de beție mahmur. Dar nu, nu e bine așa. Dublată de actorul nostru, ea împrumută glasul unui copil răzgîiat. Or, micul spectator, el în primul rînd, se dovedește descumpănit și iritat în fața acestor jenante reinterpretări. Cu atît mai mult cu cît maeștrii genului au dovedit de foarte multă vreme că antropomorfizarea lumii animale cîștigă enorm prin folosirea unei recuzite sonore originale. Cine nu cunoaște și nu recunoaște de îndată vocea lui Donald, sau pe cea a cloncănitoarei Woody ? ● Întîlnirea de simbătă seara a revenit la o mai veche formulă revuistică prin agrementarea spectacolului cu dansuri și melodii de muzică ușoară din repertoriul național și internațional. Protejat de un ambalaj strălucitor, umorul de slabă calitate și din ce în ce mai rar pe teme de actualitate, aoare, poate, mai puțin dezagreabil ● Clubul Tineretului, de data aceasta la Satu Mare, s-a dovedit a fi în continuare o emisiune savuroasă și plină de informații inedite. O notă aparte pentru verva și prezența de spirit ale celor doi realizatori : Jeana Gheorghiu și Octavian Greavu.

LIVIU TIMBUS ■

● **În acest an se împlinesc 170 de ani de la nașterea lui** Vasile Cîrlova, **unul dintre primii noștri poeți, autorul poeziilor** Păstorul întristat, Inserare, Ruinurile Tîrgoviștii, Rugăciune și Marșul oștirii române.

Vasile Cîrlova

Glasul patriei să sune la auzul tutulor
Strigînd vouă : „Lenevirea rușinată subt picior".
Toți acuma c-o mișcare
Spre a voastră înălțare
Să dați mînă de-ajutor.

Viabilitatea literaturii dialectale

Cînd, acum un deceniu, cotidianul de limbă germană din Timișoara, „Neue Banater Zeitung", s-a avîntat într-un experiment jurnalier — tipărirea regulată a unor texte în dialect șvăbesc din Banat — unii i-au pronosticat acestei inițiative o viață efemeră, pornind de la falsa prezumție că ar fi inexistentă o mișcare scriitoricească (de profesioniști sau de creatori amatori) care să transfigureze inițiativa gazetărească într-o realitate literară, continuă, rodnică și de calitate. Dar inițiatorul mișcării și acea mînă de confrați ai săi au demonstrat exactitatea calculului lor, cunoscînd dispozițiile latente ale literaților bănățeni de expresie germană, tradiția unei astfel de literaturi în spațiul lingvistic german precum și pe meleagurile de vest ale țării. N-a trecut nici un deceniu — și ce înseamnă un deceniu într-o literatură ? — iar rezultatele au depășit și cele mai optimiste așteptări. Literatura dialectală și-a cucerit cititorii și cărțile editate de editurile „Facla" și „Kriterion" au atins tiraje record. Această rezonanță atestă calitatea scrisului în dialect, ținuta artistică remarcabilă, mesajul angajat, militant, prin forme literare străine compromisului sau succesului facil. Aceste producții au stîrnit nu numai o adevărată emulație literară, ci au ajuns să culeagă primii lauri binemeritați : Nikolaus Berwanger — laureat al Festivalului național „Cîntarea României", Ludwig Schwarz — premiu pentru literatură pe anul 1978 al Asociației scriitorilor din Timișoara, asociație care unește atîția condeieri de seamă, români, germani, maghiari și sîrbi.

Acum un deceniu, timișoreanul Nikolaus Berwanger (născut în 1935), abia exersîndu-și condeiul literar după o rodnică activitate de reporter, a reînnodat firul tradiției literaturii în dialect, tradiție întreruptă aproape un sfert de veac și la reînvierea căreia aproape că nimeni nu se mai gîndise. Ajuns la literatură la vîrsta maturității, a escaladat cu uimitoare usurință dar și cu o uimitoare bogăție creativă (poezie, proză scurtă, proză satirică, contribuții la istoria presei și literaturii, valorificarea moștenirii literare, istoria teatrului, reportaje, publicistică) treptele afirmației, demonstrînd un talent polivalent, care nu numai că a intuit drumul noii literaturi dialectale, dar a și creat opere care sînt realmente puncte de plecare și referință pentru mai multe genuri abordate.

Editura „Facla" a trimis de curînd în librării o nouă carte semnată de Nikolaus Berwanger, carte care reprezintă o premieră absolută pentru literatura germană bănățeană : este primul volum pentru copii scris în dialect. „Cele 44 năzbîtii ale lui Lekwarseppi și Eisnpeppi", ilustrate de Franz Bittenbinder, povestite cu umor și tandrețe și cu o remarcabilă dozare a intențiilor educative, întrunesc calitățile necesare pentru a ajunge o carte de căpătîi pentru cei mai tineri cititori, alături de cărți de autori celebri din marea literatură germană, ca să numim numai pe Wilhelm Busch cu cunoscutul volum „Max și Moritz". Meritul incontestabil al cărții este că autorul a găsit resurse de-a inventa multe situații comice, a dat fiecărui personaj un nume potrivit și inedit, a redat o parte din bucuriile pătanii de copii sînt delectarea și îndrumarea copiilor noștri.

După cărțile lui Hans Kehrer și Nikolaus Haupt, iată o a treia care aduce o notă inedită în seria scrierilor pentru cei mai tineri cititori. Că literatura în dialect e capabilă să dea un roman foarte bun, a demonstrat Ludwig Schwarz, că dialectul poate fi o forță literară deosebită și în teatru a demonstrat Hans Kehrer ; Nikolaus Berwanger ne-a convins că și în poezie sau literatură pentru copii și tineret dialectul poate să-și ocupe locul legitim. Spre îmbogățirea și diversificarea patrimoniului literar al Banatului. Și nu numai al lui.

ANTON PALFI ■

Cronica literară

Bajor Andor: „Marele coordonator"

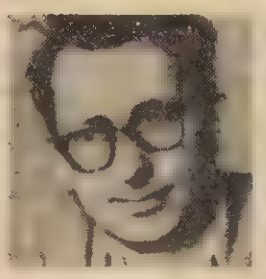

Schițele lui Bajor Andor, scriitor de naționalitate maghiară din țara noastră, cuprinse în culegerea **Marele coordonator** apărută la Editura Kriterion (selecția și traducerea : Petre Tufaru ; prefața : Ion Băieșu), aparțin unui autor care se înduioșează de trăsnăile oamenilor și le prezintă cu înțelegere. Scriitorul își absolvă de orice vină personajele de care rîde, astfel încît observația lui Ion Băieșu este îndreptățită : „Am putea spune că Bajor Andor folosește un haz melancolic și filozofic, privirea lui asupra lumii este a unei ființe sentimentale și blînde".

Dar cele mai bune din paginile sale sînt acelea în care autorul își stăpînește elanurile lirice și contemplă realitatea mai detașat, așa cum se cuvine s-o facă un comic înzestrat, pentru a reuși să surprindă ce e incrementi în forfota vieții, dacă e să dăm crezare lui Bergson că rîsul e provocat ori de cîte ori se produce o mecanizare a vieții. În astfel de schițe scriitorul izbutește să stîrnească fără nici un efort hazul cititorilor descriind gesturi, situații, atitudini care împiedică existența să se desfășoare potrivit legilor ei firești. Scriitorul convinge cel mai bine atunci cînd pur și simplu este atent la ceea ce se petrece în jurul său și notează cîteele care apar în gîndirea, în limbajul și comportamentul personajelor. Citind aceste pagini ești din nou de acord cu Ion Băieșu că „Bajor Andor este unul dintre comicii noștri cei mai străluciți, înzestrat cu un talent ieșit din comun, original și sănătos".

Care ar fi cîteva din cele mai reușite schițe și povestiri cuprinse în volum ? **În Lali, nu te lăsa !** este prezentat un incident petrecut „la prima spartachiadă a orașului liber", într-un timp cînd nu se știa prea bine ce e aceea o spartachiadă : „Se zvonise că ar fi o întîlnire în care participanții se luptă cu săbii ascuțite, despuiați de haine și că învinșii sînt decapitați pe loc. Acest zvon fusese lansat, pare-se, de profesorii de latină, mînă în mînă cu reacțiunea internațională". Pe un ring trebuia să se desfășoare un meci de box simbolic, între Spartacus, „celebrul boxer al lumii capitaliste, fiul iubit al poporului său" și un oarecare Lali. Acesta din urmă, înfuriat de loviturile pe care le tot primea fără a avea drept să riposteze, îi doborî pe așa-zisul Spartacus, atrăgîndu-și mînia organizatorilor : „—Măi, oportunistule ! Tu știi ce ai făcut ? Ai doborît progresul istoric ! Acum zace acolo, de abia mai poate mișca. Ai învinețit obrazul curat al avîntului Tineretului Liber...". Arbitrul, care nu a știut să conducă lupta din ring așa cum se prevăzuse e admonestat astfel : „—Așadar, ești și dumneata oportunist și iei apărarea acestui procedeu josnic prin care e snopit în bătaie un boxer de tip nou. Dealtfel, tocmai oportunismul dumitale a fost de vină, fiindcă te-a făcut să conduci acest meci compromițător cu așa-zisa obiectivitate a arbitrilor burghezi !" Savuroase sînt și **Scrisorile lui Filip Schemă în legătură cu problema îmbunătățirii muncii literare**, o satiră a schematismului manifestat în viața literară. Filip trimite mai multe scrisori unor scriitori celebri. Pe Homer — despre care are cunoștință că „în timpul primului război troian a prestat munca de corespondent de război", scrîind un roman-reportaj îl îndeamnă să-și comprime povestirea în patru pagini și să așeze în centrul acțiunii „în loc de încălcările anarhice ale eroilor, lupta împotriva superstițiilor", cerîndu-i să sublinieze faptul că Odiseu, „care deține un cal de lemn atît de mare, este în fond un chiabur". Lui Shakespeare îi reproșează, printre altele, că a pus numele Julietei după cel al lui Romeo — „și în felul acesta nu se poate lupta în interesul egalității în drepturi a femeii", cerîndu-i să schimbe titlul piesei în **Un cadru tînăr și o cadră tînără vor să-și organizeze viața în comun.** Iar Balzac îl umple de indignare deoarece a popularizat figura bătrînului capitalist Goriot. **Transformarea lui Huba** dezvăluie ce consecințe poate avea o eroare care nu a fost corijată la timp. Ales din greșeală secretară a comisiei de femei, tînărul Huba ajunge să se identifice cu noua sa funcție, astfel încît începe să rostească astfel de fraze : „Noi, fete muncitoare și femei care luptăm, gătim și mărșăluim alături de soții noștri..." În **Amintiri despre François Villon** un impostor ține să acrediteze ideea că a fost cel mai bun prieten al poetului „cu care a luptat împotriva feudalismului". În **Visul greșit al lui Jankó Jenő** eroul visează că niște soldați fasciști i-au atacat colectivul de muncă încercînd să-l răpească pe director, fiind pînă la urmă alungați. Visul însă este astfel interpretat încît Jankó Jenő trebuie să-l renege și să promită că nu va mai visa greșit.

Dar pagini care se citesc cu plăcere sînt mult mai multe în volumul lui Bajor Andor. Ele aduc un aer proaspăt în literatura noastră, care în ultima vreme nu prea a fost răsfățată prin apariția unor cărți pline de vervă umoristică. Scrise simplu și direct, fără a rîvni să atingă cele mai grave probleme ale existenței, dar neglijînd cîtuși de puțin superficiale în „neseriozitatea" lor, schițele și povestirile din **Marele coordonator** rămîn de neuitat pentru cel care le parcurge.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

TEATRU

● **Cinci romane de amor** : spectacol prin care, pe scena **Teatrului Nottara**, regizorul **George Rafael** și scenograful **Mihai Mădescu** demonstrează posibilul spectacolului unitar cu piese scurte. De data aceasta, piese scrise de **Teodor Mazilu**, acest dramaturg cu viziune comică intelectuală și foarte personală. Simpatice și plăcute : **Anda Caropol, Ruxandra Sireteanu, Camelia Zorlescu, Rodica Sanda Tutuianu** Cuceritoare, **Liliana Fomescu.** Recital actoricesc : **Ștefan Radof.**

● **Arlechin**, caietul de teatru editat de secretariatul literar al **Teatrului Național din Iași**, a făcut al doilea și al treilea pas cu eleganță tipografică și rafinament de bibliofil. E drept, și conținutul o merita. Într-o frumoasă traducere, semnată de **Horst Fassel** și **Mircea Filip**, povestea germană de mare succes **Căpitanul din Köpenick** a lui **Carl Zuckmayer.** Publicația a apărut concomitent cu premiera scenică pe țară, în regia lui **Cristian Hadji-Culea**, firește la Iași. Deci sînt posibile și faptele de cultură exhaustiv rotunde.

● **Scaunul** de **Tudor Popescu** : o piesă bine concepută și bine scrisă, cu personaje, conflict, unitate aristotelică, mesaj. Meritul lansării ei aparține, după revista **Teatrul** care a publicat-o, **Teatrului dramatic din Constanța.** În regia, precisă și limpede, a lui **Constantin Dinischiotu** și în scenografia, de asemenea clară, necomplicată, atît cît însăși realitatea o cere, a **Eugeniei Tărășescu-Jianu** evoluează actorii : **Lucian Iancu** (dezinvolt, matur și cu personalitate), **Jean Ionescu** (cu prestanța dumnealui întrinsecă), **Romel Stănciugel** (cu o autochinuire a personajului decentă), **Emil Sassu** (nu pedagogic-principial, ci, din fericire, omenesc-principial), **Virgil Andriescu** (cu generozitate actoricească face portretul unui om dureros de limitat), **Emil Birlădeanu** (o adevărată revelație actoricească pentru mine ; bănuiam că roluri bune și regizori buni ar putea desprinde din această mască banală și amară un Bourvil al nostru), **Ileana Ploscaru** (personalitatea rămîne personalitate chiar cînd n are replici, chiar cînd joacă tăceri), **Eugenia Lipan-Petre** (foarte în rol). **Cristiana Mineulescu** (oarecare ca orășeancă, izbucnire de aer proaspăt ca țărancă : ceea ce și-a dorit și autorul), **Longin Mărtoiu** (corectitudine iritantă dar justificată : interpretează singurul personaj care nu-i pensionar, deci are un scaun de apărat).

NELU IONESCU ■

FILM

● **UN OM ÎN LODEN**, ecranizare a romanului polițist „Moartea vine pe bandă de magnetofon", de **Haralamb Zincă**, prilejuiește debutul integral în regia de film a tînărului și talentatului operator Niculae Mărgineanu (spun integral, întrucît din cîte cunoaștem a mai împărțit regia cu un alt fost coleg de I.A.T.C. la un alt film de lung metraj), care este în același timp și coscenarist.

Debutînd, încă din generic, cu un cadru lung, de excepție (susținut încă de aici, și permanent apoi, de muzica într-adevăr „de film" a lui Cornel Țăranu și de o reușită coloană sonoră semnată de inginerul Silviu Camil), actuala producție a Casei de filme 1 (director, **Ion Bucheru**) se înscrie, categoric, printre realizările de vîrf ale genului în cinematografia noastră — gen atît de gustat de publicul larg, dar tratat de obicei cu atîta superficialitate.

UN OM ÎN LODEN nu folosește nici urmăriri spectaculoase, nici pistolade, nici bătăi cu „imft", „gimft" sau fălci rupte, acțiunea desfășurîndu-se linear și mai ales strîns, în cel mai bun înțeles al cuvîntului. Mărgineanu nu s-a lăsat deloc furat de posibilul interes strict vizual (pe care cartea lui Zincă îl propunea, desigur, deși aici avem anumite rețineri !), el construindu-și filmul mai ales pe destinul unor personaje — destin legat, permanent, de traiectoria prin viață, timp de cîteva zile, a eroului interpretat de Victor Rebengiuc. Și interpretat admirabil.

Alături de acesta, Ovidiu Iuliu Moldovan, George Constantin, Mircea Albulescu, Sanda Toma, Constantin Diplan, Draga Olteanu-Matei ș.a., în pofida unor dialoguri nu neapărat remarcabile, reușesc să creioneze cu aplomb o suită de personaje demne de reținut.

O mențiune deosebită calității imaginii lui Gabor Tarco și montajului semnat de Helga Preatcu. Și încă una, întregii echipe, pentru acele rare — dar delicioase — momente de umor, cum este de pildă cel al „suspecților" din tren interpretați de doi virstnici, amuzanți și teribili de expresivi frați gemeni.

HORIA PĂTRAȘCU ■

LEONARD RACHITĂ
Proiect monumental

„Luminița"

Jurnal mexican (58)

Spre Valladolid

2.

Dealtfel, nici poeții nu trebuie judecați după felul cum au iubit, ci după felul cum au cîntat iubirea. Au fost unii care au cîntat femeia cu fervoarea cu care a cîntat-o Dante pe Beatrice, în schimb n-au înțeles ceea ce un tînăr mexican află îndeobște destul de devreme. Abia dacă ne mai mirăm. Ca și de altele... Ne interesează oare că Baudelaire a trăit cu o femeie pitică ? Sau că Horațiu nu arăta deloc ca un Adonis, iar Byron și Keats erau scunzi ? Și totuși aceste lucruri ne sînt amintite, deși ele n-au nici o importanță decît pentru cei care confundă cultura cu anecdotele picante. Cumva pentru a sugera că Fortuna le-a refuzat unora dintre nemuritori ceea ce a oferit, poate, băiatului care rîde acum și flutură un sombrero spre autobuzul nostru ?

Cînd, în mijlocul unei orchestre de mariachis, își cîntă serenada iubitei, mexicanul nu e, fără îndoială, nici mai naiv, nici mai ciudat decît Goethe care la șaptezeci de ani s-a îndrăgostit de o fată de șaptesprezece ani și a cerut-o în căsătorie. El știe că viața nu-i o sărbătoare continuă, dar de ce să deteste serenadele cîtă vreme simte nevoia să le cînte ? La urma urmei și el are dreptul să fie judecat după ceea ce simte, așa cum poeții sînt judecați după ceea ce au visat și au spus. Sau de ce declarația unui Gide „N-am știut niciodată să renunț la nimic" ar suna mai puțin firesc în gura lui ? Am văzut tineri dansînd **bamba** în regiunea Veracruzului și **jarana** în Yucatán. Dansul lor era aproape un răspuns. Într-adevăr, cum să disprețuiești ceea ce e un noroc ?

Mă întreb ce știam înainte despre Mexic. Lucruri învățate prin școală, citite prin cărți. Unele abia dacă le mai țineam minte. Pe altele le-am uitat aici. Erau prea superficiale pentru a rezista unei confruntări. (Într-un drum se întîmplă să și pierdem ; sau totdeauna trebuie să și pierdem.) În schimb, am căpătat, cred, un punct de vedere personal despre tropice. Toate aceste note ale mele sînt pline de obsesia soarelui ? Ei bine, e exact ceea ce vreau să recunosc. De mulți ani sînt convins că a iubi lumina poate fi o problemă de caracter. Între această pasiune și năzuința de a trăi în conformitate cu ea se află uneori doar un pas care nu-ți cere atît curaj, cît onestitate. Am colindat cîndva ruinele de marmură ale Greciei copleșit de bucuria descoperirii pe care am făcut-o atunci. Că lumina îmi spunea mai mult decît cărțile pe care le citisem despre cultura elină, și găseam în ea un simbol fericit pentru disponibilitățile mele de păgîn. Și, iată, în Mexic mi se întîmplă ceva similar. M-am obișnuit mai întîi cu pădurea tropicală, apoi cu cerul arzător al sudului săgetat de umbra păsării quetzal, m-am familiarizat cu mirosul insistent de copal, răspîndit în întreg Mexicul, cu violența soarelui, cu ruinele calde și, pe nesimțite, am descoperit că obsesia piramidelor, obsesia calendarului, obsesia ploii și vieții, toate se leagă între ele, toate se întîlnesc undeva într-un punct pe acest pămînt fierbinte care a fost una din sursele de cultură și de moarte. Nu-mi fac iluzia că am înțeles astfel Mexicul, dar am certitudinea că el nu-mi mai este străin. M-am simțit mult mai străin în centrul Parisului decît aici. Chiar dacă de zile întregi străbatem numai încintele unor orașe dispărute și aproape am uitat cum arată un bulevard.

Cineva mi-a povestit odată despre o călătorie făcută cu o mică ambarcațiune pe mare, vreme de trei săptămîni. Prima mea reacție, auzind că „eroii" acestei călătorii vor să scoată o carte despre experiența lor, a fost să zic : Ce poți să descoperi pe mare în trei săptămîni ? Ulise a avut nevoie de zece ani. Și chiar atunci, singurul lucru pe care l-a aflat sigur trebuia, în mod firesc, să-l cunoască dinainte. Pe urmă mi-am zis că, poate, m-am grăbit. În trei săptămîni poți să nu descoperi nimic despre mare, dar poți să descoperi aproape totul despre cei cu care călătorești. Pe cîțiva metri pătrați caracterele se arată aproape goale. Și, uneori, asemenea situații sînt necruțătoare. Ele te obligă să te arăți așa cum ești. Poți să stai o viață întreagă lîngă un om și să-l înțelegi superficial. Și o singură împrejurare îți dezvăluie adevărul. După cum tu însuți afli atunci despre tine lucruri pe care le bănuiai numai sau a căror confirmare o așteptai.

Într-un fel, acest autobuz este corabia noastră. Ne-am îmbarcat pe el la Ciudad de Mexico și acum, după mai multe „escale", am ajuns aproape de limita sudică a Mexicului. Aici nu mai există piramide, nici junglă, nici ploile care pînă acum cîteva zile se năpusteau furioase asupra noastră. Există numai această șosea goală, aridă, pe care autobuzul gonește sub un soare asuzitor și extenuant, cîmpul pietros, cu cactuși giganți. Și totuși, Mexicul îmi dă un motiv de mîndrie. Nu, n-am devenit din fericire unul din acei triști blazați pragmatici pe care într-o țară îi interesează numai hotelurile și afacerile lor. Încă sînt în stare să înalț în mine un strigăt de recunoștință unui cîmp gol străvit de lumină. O, zei impulsivi ai Mexicului, îndurați-vă de alții, eu nu mă plîng. Mă simt bogat în sărăcia mea. Căci nu pot fi sărac cîtă vreme iubesc atît de multe lucruri... „Ceea ce-ți lipsește împrumută de la tine însuți", suna maxima stoică a lui Cato. De cîte ori mi-am adus aminte de ea, mi s-a părut un simplu joc de cuvinte. Fericirea nu se rezolvă prin paradoxuri. Și astăzi cred la fel. Dar dacă nu găsești în tine nimic, zadarnic cauți prin lume. Un cîmp cu cactuși însoriți îmi reamintește asta, în tăcere. Cum tace aproape tot timpul dr. Huerta.

Ajungem cu o mică întîrziere la Valladolid.

OCTAVIAN PALER ■

Mihu Dragomir

Alături arzînd

Arzînd alături : dragoste și ură
m-au mistuit, zbucnind nepotolite.
Alături : renunțare și ispite.
Alături : nimbu-aeriform și zgura.

Cu buze arse-n doruri nesfîrșite
eu altora le-am răcorit arsura,
nu între DA și NU mi-a fost măsura,
am înviat sub rănile primite.

Arzînd alături : gerul și văpaia.
Cîntînd alături : trăsnetul și ploaia.
Mereu alături : azi și viitorul.

În clipa morții moartă în preziuă
sînt bun sosit, deși sînt și adio,
învinsul meu, și mie-nvingătorul.

La greu

La bine și la greu, mă simt tot bine.
Ba chiar cu mult mai bine mi-e la greu
Născut sub plugul marilor lavine,
sub plug și ploi mă simt în largul meu.

Furtuna ca pe-un mire mă sărută
și-mi cere sfat cînd e și ea la greu.
Și dulce vin solar, dar și cucută,
a cunoscut prea plin paharul meu.

Nu-i inimă, nu-i doar atît în mine,
e-un cîntec ne-auzit, cu ritmul greu,
Cu el, și-n bine și la greu, mi-e bine.
Și-ar fi cu mult mai greu, fără de greu.

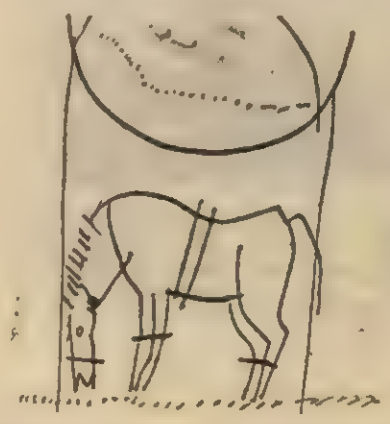

Rapsod și ctitor multor începuturi

Dacă ar trebui să optez pentru una din virtuțile dominante ale personalității proeminente a lui Mihu Dragomir, scriitorul polivalent a cărui a 60-a naștere o cinstim în acest aprilie în absența sa de pe acum de 15 ani împliniți tot în această lună, această n-ar putea fi alta decît după părerea mea, dorul acea prodigioasă vocație a unor mari începuturi, fie că e vorba de tematica predilectă a scrisului său, fie de contribuția la întemeierea noii noastre culturi, fie de promovarea talentelor. Poet cu o afirmare lirică notorie în anii de dinaintea războiului, așa cum ne-a apărut indeosebi odată cu apariția masivelor volume „Dor" și „Minutar peste netimp", Mihu Dragomir avea s-o ia în bună măsură de la început în anii de după istorica insurecție națională antifascistă și antiimperialistă din august 1944 pe care avea s-o evoce, ca nimeni altul, într-o viziune pe care spiritul inovator al ideologiei noastre din ultimul deceniu și jumătate o confirmă tot mai mult: „Ziua venea de departe și de demult. / Din cîmpia Pădeșului, și mai de demult. / Ziua venea de demult și de departe / Din pădurile Albaculuí și mai de departe. // Și de-aceea n-au mai sunat buciumele, pe drum, / Și n-au bătut în toate de lemn, alarmele / Partidul, țisnind din străfunduri, a spus : «Acum !» / Și țara și-a luat, de mult pregătite, armele..."

Om care în anii tinereții lui cunoscuse tragedia poporului nostru din preajma și din timpul declanșării celui de-al doilea război mondial, după cum o atestă nenumărate fapte literare, de la poezii și articole scrise în epocă (printre primii înfierează odiosul Dictat de la Viena) la scrierile de după Eliberare : poemul „Războiul", vizionara plachetă de versuri „Întoarcerea armelor" și romanul rămas neterminat „La început a fost sfîrșitul", scriitorul angajat cu toată dăruirea de care a fost capabil pînă în ultima clipă a vieții, în slujirea nobilor comandamente ale epocii avea conștiința implicării sale totale în noul curs al istoriei noastre contemporane: „Da, eu am stat în răscrucile lumii, /În mijlocul genezii am stat..."

Nu e loc de istorie literară în spațiul restrîns al unui articol și totuși nu mă pot abține să nu citez cîteva fraze dintr-un „Manifest poetic", care a circulat în foi volante în Brăila anului 1947, al cărui principal autor era poetul care activa încă în orașul natal ca militant al organizației de tineret și redactor al ziarului Partidului Comunist Român „Înainte". „Din sîngele închegat pe obrazul sfărîmat" — se spune în acest manifest vizionar — „din arbori măcinați cu arterele, pietrișul și ploaia, din praful și zăpezile răscolite de-a lungul globului, din înclestarea de la Stalingrad și maquis-urile franceze, din speranțele robilor coloniali și amurgul falselor zeități bancare — se naște poezia de mîine".

Epopeea, corul, imnul, filmul — poezia sfărîmînd în vînt, desfășurare, eleganță, cuvîntul spălat de mizerie și parfumuri.

O simțim, va fi o poezie unanimă, generoasă, masivă, groaznică și tulbure, ca un ocean, și limpede în adîncuri, nouă și cuceritoare, ca apa care spală ceața din ochii omenirii, la fiecare dimineață, de atîtea milenii.

Pentru poezia aceasta trăim.

„Împotriva formulelor — conchidea poetul — împotriva model, vom devasta cîmpiile de rugină, vom limpezi fluviile în răcoarea bibliotecii și tumultul manifestațiilor, în mine și porturi, vom înfige flamura noastră de credință în poezia descătușată a lumii întregi, poezia spiritelor de-a pururi libere".

Cine parcurge opera sa poetică însumînd 21 de volume și plachete — și din păcate sînt tot mai puțini cei care o pot face pentru că eforturile noastre nu s-au învrednicit încă să ofere, mai ales noilor generații de cititori, o amplă și semnificativă selecție din poezia lui Mihu Dragomir — va putea admira cît de consecvent a fost autorul cu această profesiune de credință făcută în epoca de început a noii orînduiri ca și a noii literaturi. Dacă într-o seamă din aceste cărți apărute într-o perioadă dominată de orientări nu prea fertile ale scrisului nici poezia lui Mihu Dragomir nu s-a putut sustrage de la ceea ce eu numesc fenomenul dezarmării de la cursul fizic al vizitunii și expresiei poetice cu atît mai vizibil la un poet de o mare forță și cultură, încă de la volumul „Pe struna fulgerelor" (1955) în paginile căruia sfărîmă unul din primele noastre poeme filozofice noi, unanim apreciatul „Oda fulgerelor", se simte tentativa de a emancipa nu numai propria poezie de orice asemenea corpuri străine, dar și de a contribui la înnoirea generală a tematicii și limbajului liric. Am în vedere, cînd afirm aceasta, volume ca „Odă pămîntului meu" (1957), mai sus-citatul „Întoarcerea armelor" (1959), „Stelele așteaptă pămîntul" (1961), rigoroasa selecție din colecția „Cele mai frumoase poezii" (1964), care, cercetate cu volumele postume „Șarpele fantastic" (1965), „Dor" (1969), „Minutar peste netimp" (1974), ne înfățișează una din cele mai complexe personalități poetice din ultimele patru decenii. Sînt direcții ale poeziei noastre contemporane cum ar fi lirica patriotică vizionară, de factură romantică, de reflecție filozofică asupra relațiilor interumane, de exaltare a cuceririi cosmosului, de apologie a bucuriei de a trăi după legile acestui pămînt în care nu se poate să nu-i recunoaștem pionieratul acestui prodigios rapsod. Sentimentul dominant, deloc emfatic, o aceia al cîtlorului, avînd de fiecare dată o durabilă acoperire în aur într-o întinsă activitate de animator și îndrumător literar încununată de crearea revistei „Lucrafărul", desigur publicația care a lăsat cea mai luminoasă tralectorie în istoria literară contemporană, căci trebuie s-o recunoaștem, după cum o făcea unul dintre membrii conducerii sale de azi, succesele sale s-au datorat de-a lungul celor aproape 21 de ani de existență îndeosebi acelor motive fixate de animatorul care avea merite deosebite în conducerea „Vieții românești", a revistei dispărute odată cu înființarea „Lucrafărului", „Tînărul scriitor", a cinematografiei române (sub directoratul lui Mihu Dragomir la această instituție s-a obținut primul mare succes cu filmul „Moara cu noroc"). Deși nu mi-ar fi greu, ca unul care l-am cunoscut în mod nemijlocit în acești ani, să demonstrez meritele lui Mihu Dragomir în promovarea orientării salutare a „Lucrafărului" într-un moment-cheie al dezvoltării culturii noastre, am să evoc numai acea întinsă activitate de descoperire și formare a talentelor pe care ținea să le întîmpine de fiecare dată „cu pîinea și sarea celor mai curate prietenii", cum se exprima în tableta de inaugurare a paginii intitulate simbolic „Dintre sute de catarge" de la bordul căreia lulându-și zborul multe „Stele fără nume" au devenit între timp astri tutelari ai literaturii contemporane. De subliniat că Mihu Dragomir întreprindea această operă de vizionar asupra destinelor literaturii noastre nu o dată cu prețul unei adevărate și nobile salahorli, fără orgoliul săvîrșirii unui act de binefacere, ci mai ales cu sentimentul omului care, cum spune într-o poezie dedicată unor începători într-ale scrisului, se lăsa „pătruns de cantitatea de lumină cu gestul cel mai simplu și firesc al celui care, ca să bea izvorul, se înclină". Chiar cînd nu puteа să-și ascundă bucuria de cititor, de om al începuturilor, el se făcea exponentul colectivității, ca în poemul de un romantism vizionar „Mîine" : „N-am să vă rog prea multe, mai departe, / dar voi fi de-a pururi răsplătit ... / Tu copile, ai să zbori spre Marte, / însă zborul noi l-am pregătit".

Dar poate niciunde conștiința aceasta de rapsod ca și de ctitor al atîtor începuturi nu e atît de bine sintetizată ca filozofie de viață și de literatură ca în lapidara poezie „Om", care ar trebui pesemne să prezideze cercetarea întregii sale opere. Chintesență de gîndire și expresie, deopotrivă cod umanist și testament, versurile ei parcă gravate în marmura unui monument închinat destinului omului. : „Pierind în somnul nopții, visez o nouă zi. / De-aș vrea să fiu de piatră, știu piatra va-ncolți / Cînd asfinteam, mulțimea în ușa mea bătea / O ceată-a fost iubita / trecînd. Iubirea nu. / Mi-a fost sfărîmată casa, și alta mi-am durat. / Am disperat prin gloanțe și totuși am sperat. / Prietenul plecat-a pe cînd gemeam mai greu / Și tot prietenia la masa mea-i mereu. / Mi-am azvîrlit chiar viața pe-un talger de cîntar / Am scoțolit-o strîmbă, și-am luceput-o iar. / Și-așa mă ure, spre piscuri, ca flăcările-n vînt / mereu înfrînt de mine, mereu mai neînfrînt".

Nu sînt greu de remarcat multiplele valori ale acestei mici capodopere lirice construită parcă numai din poeme într-un vers, excepînd ultimul distih care vine să îndreptățească speranța într-o nouă zi a poetului ce pierea în somnul nopții de 8 spre 9 aprilie la Giurgiu, acum 15 ani. Noua zi care trebuie să proiecteze asupra personalității operei lui Mihu Dragomir o lumină tot mai puternică.

NICULAE STOIAN ■

Aurel Martin: Ne putem mindri

că am realizat prin carte o veritabilă mişcare istorico-literară

— A apărut, la Editura Minerva, al cărei director sînteţi, cel de-al 1 000-lea volum din colecţia Biblioteca pentru toţi. De la acest eveniment aş dori să începem discuţia.

— Mi se pare că este un eveniment de însemnătate naţională. În decurs de aproape două decenii, cu o apariţie destul de sistematică, B.P.T. s-a impus drept cea mai populară colecţie din ţară. Ajungînd ca prin 1 000 de numere să acopere zone geografice şi culturale din cele mai diverse. Pe primul plan aflîndu-se, bineînţeles, literatura şi cultura română. Cine are cele o mie de volume, are o întreagă bibliotecă.

— Spuneaţi că e vorba de un eveniment de importanţă naţională. De ce credeţi acest lucru ?

— Colecţia aceasta exprimă setea de informare şi frumos a naţiunii. Mă bazez pe ideea interesului stîrnit de la început printre cititori şi a tirajelor fantastice atinse de colecţie aducînd în casa omului culturi întregi. Şi nu e de ignorat faptul că această colecţie se numără printre cele mai vechi din Europa.

— Datează din 1895. Dar cine este fondator ?

— Dumitru Stăncescu. Un folclorist.

— Preţul accesibil al volumelor din B.P.T. reprezintă şi el o încurajare a cumpărătorului de carte.

— Categoric că este aşa. Dealtfel, cartea la noi este ieftină, iar volumele din B.P.T. — la preţul de 5 lei exemplarul — au şansa de a pătrunde în mase. Efectiv este o colecţie al cărei titlu se justifică plenar. Ea este „pentru toţi". Aş mai adăuga ceva : în legătură cu modul de favorizare a pătrunderii cărţii în mase. Prin prefeţe, tabele cronologice şi cu un mod foarte modern de gîndire critică. Noi înlesnim autorilor să se desfăşoare cum vor ei. Încurajăm varietatea metodologică. Aceasta vine în întîmpinarea unui fapt cunoscut ; de sociologia lecturii : trebuie avut în vedere că majoritatea cititorilor sînt tineri care au terminat zece clase, cu un orizont cultural deci mai vast decît cel al cititorilor de acum 20—30 de ani. Din această cauză opţiunile noastre au mereu în faţă virtualul cititor cu pregătirea lui intelectuală.

— Am vorbit, pînă acum, despre caracterul popular al culturii, discutînd implicaţiile existenţei unei colecţii de carte aşa cum este Biblioteca pentru toţi. Cum se poate evita ca în orice caz cultura să nu devină un lux, să nu reprezinte apanajul unui grup care să-i permită doar lui să se informeze, să cunoască ?

— Mie personal această problemă a „cititismului" mi se pare o falsă problemă. În ceea ce priveşte ţara noastră, desigur.

— Am enunţat-o la modul general.

— Ea se poate pune pentru o ţară în care ar exista nişte contradicţii foarte mari între autori şi cititori sub raportul receptării operei. Şi se pune într-o cultură în care cartea este foarte scumpă. Dacă revenim la ideea dinainte, şi anume aceea că la noi majoritatea oamenilor au studii medii, problema diferenţelor dintre autori şi cititori apare altfel. Chestiunea care se pune este ca procesul acesta de ridicare calitativă a întregii culturi să se producă în chip firesc.

— Cum adică în chip firesc ?

— Cum să vă explic ? Potrivit legilor interioare ale culturii. Care înseamnă creativitate, accesibilitate în sens superior, progres, diversitate. Personalizarea actului creator. Pentru că în momentul de faţă tendinţa fiecărui autor este aceea de a avea în opera sa o viziune cît mai personală asupra vieţii.

— Cum se reuşeşte ca opere care aparţin trecutului să fie prezentate ca opere „vii" — de actualitate ?

— Noi avem două tipuri de ediţii — critice, în seria „Opere", „Scriitori români", „Restitutio". Ele tind să aducă în actualitate, cu acribie filologică, tot ceea ce reprezintă ceva caracteristic pentru scriitorii români reprezentativi. Studiile introductive, notele şi comentariile, variantele se constituie în adevărate fiziologii ale operelor literare. Acestea sînt destinate specialiştilor în primul rînd. Există şi un alt tip — cele din „Arcade" şi „Patrimoniu", destinate publicului larg, şi în primul rînd elevilor şi studenţilor. Publicăm, de pildă, în „Arcade", o operă sau o antologie dintr-un scriitor remarcabil. Aceste texte sînt însoţite de o postfaţă. Care este concepută eseistic, exprimînd un fel de dialog al prezentului cu trecutul, al minţii noastre contemporane cu opera discutată. În sensul de a extrage ceea ce este actualitate în operele scrise altădată. Şi de a vedea cu alţi ochi decît odinioară textele respective. Acesta este un mod foarte important de a-i actualiza pe clasici, de a le demonstra perenitatea. Tot în slujba ideii de mai înainte se înscriu lucrările de istorie literară propriu-zisă din seria „Universitas", „Confluenţe", „Momente şi sinteze" sau „Introducere în opera lui...". Trebuie să spun că în zece ani de cînd s-a înfiinţat editura ne putem mîndri că am realizat prin carte o veritabilă mişcare istorico-literară la noi.

— Editura Minerva nu riscă niciodată cu un autor, şi merge la sigur. Asta înseamnă că munca de aici este mai uşoară ?

— Nu. Pentru că munca editorului nu este doar de a selecta. Noi vrem să restituim prin ediţii textele şi sub un raport filologic superior. Noi nu am avut o mare tradiţie în materie de editarea clasicilor. Între cele două războaie au văzut lumina tiparului doar cîteva lucrări de prestigiu. La Editura Fundaţiilor — condusă de Alexandru Rosetti — şi la „Scrisul românesc" din Craiova sub forma unei colecţii conduse de Nicolae Cartojan. Ediţia Eminescu a lui Perpessicius, Heliade, a lui Dimitrie Popovici...

— Ediţia Hasdeu a lui Mircea Eliade...

— Da. În anii noştri s-a ajuns la norme ştiinţifice de editare, stabilirea textelor, colaţionare, confruntare, depistarea de manuscrise, într-un cuvînt, la cunoaşterea laboratorului de creaţie a autorului respectiv.

● **Aurel Martin,** istoric şi critic literar, directorul Editurii Minerva, s-a născut la 15 mai 1926.

● Bibliografie : **Poeţi contemporani** (vol. 1 — 1967 ; vol. 2 — 1971), **Introducere în opera lui N. Filimon** (1973), **Metonimii** (1974), **Pro patria** (1974), **Acolade,** 1976.

— Cu toată această muncă, pe care de la început ştiam că nu-i uşoară, unele din lucrările apărute la Editura Minerva nu-şi găsesc cititorii. De ce ?

— În materie de carte — după opinia mea — problema audienţei acesteia trebuie judecată diferit. O prejudecată, zic eu, este aceea că o carte are succes dacă se vinde în cîteva zile sau în cîteva ceasuri. Iar cartea care nu se vinde imediat n-ar avea succes. La noi se vînd mai greu ediţiile critice. Dar ediţiile critice nu sînt tipărite pentru a se vinde imediat. Ci pentru ca promoţii succesive de cititori să le poată cunoaşte. Unde lipsa de audienţă a fost reală a fost în cazul unor ediţii de folclor moştenite de la fosta Editură pentru literatură. Era o lipsă de audienţă pentru că dădeam mult folclor inedit, interesant doar pentru specialişti. Noi tindem acum ca în materie de folclor să restituim în ediţii critice marile colecţii devenite clasice şi printr-o serie ca „Meşterul Manole", care are răspîndire în tiraje foarte mari, să aducem folclorul în atenţia marelui public.

— Totuşi, în să remarc un fapt deloc îmbucurător : clasicii nu se găsesc în librării. Să revenim. Ce credeţi că este o editură : un organism supiu sau un mecanism rigid, deşi bine pus la punct ?

— O editură trebuie să ţină pasul cu vremea. Sîntem deci obligaţi prin profesie şi prin sarcinile asumate să fim supli, să fim dialectici. Dar organizarea acestui lucru presupune şi o disciplină, fără de care producţia ar fi anarhică. Fără de care ideile directoare n-ar putea fi urmărite. De aici şi una din măsurile luate de la înfiinţare — organizarea întregii producţii pe colecţii şi serii.

— Există, în alte zone ale planetei o anume nepăsare în faţa fenomenului cultural. Bunurile spirituale nu-i interesează întotdeauna pe oameni şi ei se arată în primul rînd înşetaţi să posede cît mai multe obiecte, ferecîndu-se într-o lume a suficienţei şi trăind numai în universul pe care îl văd, fără a-şi închipui şi existenţa altor zări. Ei transformă şi arta într-o demonstraţie a puterii economice, achiziţionînd, de pildă, tablouri, la preţuri exorbitante, doar pentru ca în jurul numelui lor să se stîrnească vîlvă.

— Aceasta nu este caracteristic ţărilor socialiste, unde de la lichidarea analfabetismului pînă la generalizarea învăţămîntului de zece ani există o altă concepţie care prezidează cultura. Dacă ne referim la noi, tirajele cărţilor pentru cei 22 000 000 de locuitori ai ţării sînt extraordinare. Este o altă problemă care mi se pare importantă. Raportul dintre producţia de carte şi cititori. La un simpozion U.N.E.S.C.O. cu prilejul Anului internaţional al cărţii, directorul general René Maheu, în concluziile sale, a spus că întrebarea secolului în materie de carte nu este cîtă carte se tipăreşte ci cîtă carte se citeşte. Şi releva fapte din Occident demonstrînd că după terminarea şcolii oamenii nu mai citeau aproape nimic, acaparaţi de lupta pentru existenţă. Situaţia este fără îndoială dramatică.

— Vă puteţi închipui o civilizaţie fără carte ?

— Personal, nu. Deşi se fac prognoze în privinţa dispariţiei modului actual de răspîndire a culturii prin carte. Dar există o voluptate a lecturii pe care o dă chiar gestul de a întoarce o pagină sau de a reciti un pasaj. S-ar putea ca în viitor numărul de cărţi groase să scadă şi să existe o tendinţă de cruţare a timpului şi o tendinţă superioară de concizie a expresiei.

— Au trecut 30 de ani de cînd aţi publicat primul articol. Aveţi o vastă experienţă de critic şi istoric literar. Ce apreciaţi că s-a schimbat de-a lungul anilor în modul de receptare a moştenirii literare ?

— În procesul de valorificare a moştenirii culturale au existat mai multe etape — mă refer la perioada de după 23 August 1944. A fost mai întîi o etapă a amatorismului care s-a împletit şi cu o anumită rigiditate de ordin ideologic şi cu un anumit dogmatism, cu un anumit mod de interpretare nespecific a fenomenului literar revolut, într-un context în care valorile literaturii române nu erau practic scoase în evidenţă prin ceea ce aveau ele esenţial. Dăunător a fost, după părerea mea, între anii 1948 şi 1954 şi încă după aceea, în ciuda intenţiilor teoretice de a vorbi despre trecut în mod critic, cu discernămînt, că se realiza nu o evaluare a trecutului, a culturii în genere, ci o diminuare a acestela, atît prin numărul mic de scriitori reeditaţi cît mai ales prin perspectiva aruncată asupra lor sau asupra unor momente. E deosebit de important faptul că după Congresul al IX-lea care a statornicit liniile clare de dezvoltare a realităţilor româneşti, în urma indicaţiilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, acest proces a trecut într-o fază nouă — fază în care valorile trecutului au fost absorbite în tezaurul nostru peren ca expresie a spiritualităţii noastre. Aceasta a dus la o diversificare a editurilor potrivit unui anumit profil. Aşa s-a născut în 1969 Editura Minerva a cărei sarcină este tocmai valorificarea ştiinţifică, patriotică, a trecutului nostru, a tradiţiilor progresiste ale culturii noastre. E dincolo de orice îndoială că succesele obţinute se datoresc acestei noi politici culturale, antidogmatică, antirigidă, deschisă spre universalitate.

GEORGE ARION

Tinerii trebuie să ştie !

Dicţionar de lagăr

Mengele

La Birkenau-Auschwitz erau sute de călăi care ucideau direct, cu propriile lor mîini : strangulînd, împuşcînd în ceafă, torturînd, injectînd fenol în inimi, selecţionînd oamenii pentru camerele de gazare, împingîndu-i în cuptoarele crematoriilor.

Alte sute ajutau la exterminare. Multe alte sute păzeau cu mîna pe automat, zi şi noapte, ca totul să se petreacă în cea mai perfectă ordine.

Numele lor nu le-am cunoscut. Unele, cîteva, extrem de puţine, le-am aflat ulterior, după eliberare, din documentele publicate.

Numele unui singur călău l-am ştiut încă atunci, acolo, la Birkenau. Al celui mai mare : căpitan SS dr. Josef Mengele. „Lagerartzt".*)

Călăii nu puteau fi cunoscuţi de toţi Häftling-ii. Victimele, asfixiate şi arse în crematoriul nr. 1, n-aveau cum şi cînd să-i vadă la faţă pe călăii crematoriilor nr. 2, nr. 3, nr. 4 şi nr. 5. Nici o victimă ucisă într-un crematoriu nu l-a cunoscut pe zbirii de la celelalte crematorii.

Unul singur a fost văzut şi cunoscut de toţi cei peste 5 milioane de Häftling-i exterminaţi la Birkenau-Auschwitz, de toţi supravieţuitorii acestui lagăr : căpitanul SS dr. Josef Mengele.

S-a născut la Grünzburg, în Bavaria, la 16 martie 1911.

El este încă, sînt convins, în viaţă.

Dacă s-ar întîmpla o minune şi ar fi prins, atunci peste 5 milioane de Häftling-i ucişi, asfixiaţi, arşi la două treimi din cei proaspăt sosiţi erau exterminaţi în cîteva ore. Cîţi şi cine anume trebuia să meargă de pe peron direct în camerele de gazare stabilea de fiecare dată — indiferent cîte trenuri soseau într-o zi sau într-o noapte — unul şi acelaşi : căpitanul SS dr. Josef Mengele.

La selecţionarea pentru crematoriu a celor rămaşi iniţial în viaţă stăteam alinia ţi în front, în pielea goală. Cineva trecea prin faţa noastră şi cu mîna dreaptă înmănuşată, orientată spre noi, avînd patru degete uşor îndoite, indica, mişcînd abia perceptibil arătătorul, cine să iasă din rînd, din viaţă şi să intre în coloana morţii, aşteptată cu uşile camerelor de gazare larg deschise.

Acel cineva era totdeauna căpitanul dr. SS Josef Mengele.

În puterea vîrstei, abia împlinise 30 de ani, înalt, zvelt, prestanţ, căpitanul dr. SS Mengele venea de fiecare dată să selecţioneze pus la punct ca pentru o ceremonie : proaspăt bărbierit, uniforma călcată impecabil, cizmele lustruite lună, mănuşi fine, din piele de căprioară. Pedant, meticulos, niciodată grăbit, fredona dezinvolt o melodie şi, cu faţa senină, aproape zîmbind, indica, mişcînd abia perceptibil arătătorul de la mîna dreaptă ridicată la înălţimea umărului şi îndreptată spre noi, cine să iasă din rînd, din viaţă. Îşi mişca degetul firesc, calm, degajat ca un regizor care face semn unui actor să iasă din scenă.

Mensch

Mensch — om ?! La Birkenau-Auschwitz acest cuvînt nu era cunoscut. Nu se pronunţa niciodată. Nici în alte lagăre de concentrare. A fost înlocuit cu Hunde. Cîne.

Sobiebor a făcut excepţie. Häftling-ul Freiberg, supravieţuitor al acestui lagăr, îşi aminteşte că auzea des pe un ofiţer SS-ist strigînd Mensch. Era numele pe care i-l dăduse cîinelui său. Îl striga mereu Mensch ? Omule ! Şi-l asmuţea să-i sfîşie pe Hunde, pe cîini, adică pe Häftling-i.

*) Medicul lagărului.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112398

Campionatele internaționale de gimnastică ale României

Prezentul și viitorul echipei naționale : Bela Karoly, Nadia Comăneci și Anca Kiss

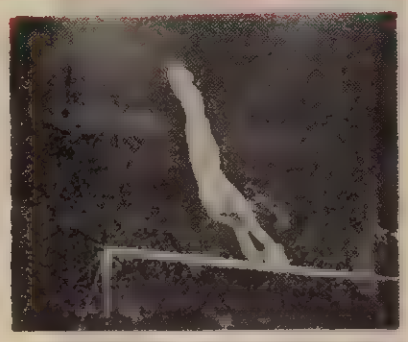

O notă impecabilă după un exercițiu perfect

Emilia Eberle și Ion Checiches sau o echipă în care omul nr. 2 e întotdeauna la înălțime

În absența lui Dan Grecu, spectacolul rămîne spectacol : Kurt Szilier

Foto CORNEL CATANA ■

Minunata familie a automobiliștilor

O spun de la început : minunată este familia automobiliștilor, a celor care construiesc, concurează, repară, a celor care asistă la întrecerile pe patru roți, chiar dacă în fața locuințelor lor sau în garaje nu stă un astfel de mijloc de transport proprietate personală... Aș zice chiar mai mult și anume că, indiferent de cotele geografice, indiferent de puterea „cailor", de banii puși în joc, lumea curselor de automobile se leagă, într-un fel destul de ușor de identificat, într-o singură și minunată familie, în care ceea ce conteazâ este sentimentul comun de dragoste pentru motoare, viteză, îndrăzneală și risc, siguranță și inventivitate, pentru o muncă la care concură numeroși anonimi, pentru că o mașină înglobează în ea, indiferent de formă și volum, o uriașă și nebănuită cantitate de efort, de material și creație.

Duminică ne-am aflat printre miile de spectatori ai primei întreceri automobilistice de viteză a anului, organizată de Filiala București a A.C.R., în colaborare cu Clubul „Unirea tricolor", competiție care-și propusese să răspundă mai multor scopuri : să inaugureze sezonul probelor de circuit (prima etapă a Campionatului național de viteză ca și a celui studențesc și includerea, în cea de-a 7-a ediție, a trofeului memorial Jean Calcianu în disputa celor mai rapizi automobiliști).

Participarea — concurenți și public — a fost mulțumitoare, vremea splendidă, mașinile frumoase și bine puse la punct (mențiuni speciale pentru cele ale întreprinderii de autoturisme Pitești și ale Politehnicii București), lupta sportivă incisă. Dar n-am auzit o vorbă măcar care să fi conferit evenimentului ceva din solemnitatea pe care trebuia s-o aibă. Federația a fost prezentă prin reprezentantul său Radu Dobrescu, în calitate de delegat, funcția sa fiind aceea de adjunct al secretarului forului de specialitate. Un birou de presă n-a existat, spectatorii și ziariștii trebuind să se mulțumească cu anunțurile făcute la fața locului, cu suficientă zgîrcenie. Cît despre alte informații de popularizare, de situația de pe traseu (de ce n-au mai apărut Iancovici sau Bellu la un moment dat pe primul plan al cursei, de ce a ieșit din traseu Motoc, de ce ? de ce ? de ce ?), care va fi următoarea probă și unde va avea ea loc ș.a.m.d., toate ne-au lipsit din... belșug. E drept că nu s-au făcut încasări, intrarea fiind liberă (cel puțin pe acolo unde am intrat noi), idee generoasă dacă automobilismul nu s-ar face cu mulți bani și dacă organizările reușite (cum n-a fost cea de duminică) n-ar solicita și ele fonduri. Nu știm nici pînă la această oră cînd scriem cîți participanți au fost, cîte abandonuri s-au înregistrat și de ce, ce medii orare s-au obținut etc. Știm doar că s-a concurat și că mulți sportivi s-au străduit, că Bucureștii au primit vizita unor automobiliști din județele Caraș-Severin (bine clasați), Cluj (dar de la ce club, căci se schimbă cam des denumirea celui din orașul ardelean), Hunedoara, Iași, Brașov, Timiș — poate și din altele, ce caracteristici aveau mașinile (pe una scria I.N.M.T., adică Institutul național de motoare termice, unitatea de concepție românească în materie !, pe altele I.A.P., adică uzina constructoare și așa mai departe). Dacă tot s-a intrat pe gratis, în ideea popularizării, atunci o propagandă bine gîndită aparea cu atît mai necesară. Unde se aflau ziariștii premiați astă-iarnă pentru activitatea lor ? ! Nu le-ar fi fost locul într-un cît de simplu birou de presă, într-un nucleu viu de programare a acestui sport ?

Principala probă ni s-a părut cea în care s-au înfruntat Ștefan Iancovici, Andrei Bellu, Nicu Grigoraș și Cornel Motoc, adică Dacia 1 300, clasa a VI-a. Deși nu s-au anunțat turele parcurse și cîte mai rămîneau, deși nu s-a știut cînd primii i-au prins pe alții din urmă și nici de ce au ieșit din cursă cîțiva favoriți — Bellu definitiv, ca urmare a ruperii curelei de ventilator, Iancovici din cauza unei defecțiuni la ambreiaj, sfîrșind proba numai pentru a primi cîteva puncte utile în viitor ca și Motoc, dealtfel — se poate spune că, pînă la dincolo de jumătatea întrecerii, duelul dintre Grigoraș și Iancovici a ținut încordată atenția prin schimbările la conducere, cu toată diferența de „cai" dintre Dacia pregătită de Grigoraș și Renaultul Gordini pilotat de Iancovici, după care primul, reprezentantul întreprinderii pitești ene, n-a mai avut emoții, cîștigînd cu brio, și distanțat, proba.

Încercînd să suplinim una din numeroasele carențe de organizare și de propagandă, notăm că următoarea probă va avea loc la 13 mai, la Brăila (circuit de viteză), după care calendarul programează la 20 ale aceleiași luni întrecerea de coastă, de la Pălținiș (Sibiu).

EMANUEL VALERIU ■

Ne-au lipsit 30 de cm și am fi devenit campioni mondiali !

Mica Olandă a devenit o mare forță în fotbalul european și mondial. Revirimentul l-a produs cunoscuta echipă Feyenoord, căreia U.T.A. l-a administrat cea mai severă lecție din istoria clubului, iar apoi celebra Ajax din Amsterdam a pus bază renumelui fotbalului din Țara de Jos și a ialelelor. Ca urmare și echipa națională a urcat vertiginos în ierarhia mondială ajungînd de două ori vicecampioană a lumii după două finale dramatice pierdute la München și Buenos Aires. „Oranjii", cum sînt denumiți jucătorii naționalei olandeze după culoarea tricoului, au creat fotbalul total, admirat de toată lumea, și această școală de fotbal a dus alături de cea sud-americană, engleză, vest-germană și italiană la multe succese notabile.

— Ernst Happel e austriac și pregătește naționala Olandei. De ce federația apelează la tehnicieni străini ?

— Happel a antrenat echipa națională. Selecționerul nostru a fost reținut din motive familiale, să meargă la C.M. din Argentina. Este foarte greu să obții o altă somitate pentru pregătirea selecționatei în scurt timp, care să cunoască și fotbalul nostru. De aceea am apelat la Happel care a condus cu multă pricepere și echipe de club din Olanda.

— Deci rămîneți la tehnicieni din Olanda pentru echipa națională ?

— Bineînțeles, rămînem la Zwartkruis al nostru.

— Johan Cruyff, despre care presa de pe toate continentele s-a întrecut în superlative, nu mai joacă. Oare poate fi înlocuit ? Cum se răsfrînge lipsa lui asupra concepției de joc ?

— Da, Cruyff a abandonat, dar deja în 1978 înaintea campionatului mondial. În Argentina am devenit, fără el, vicecampioni ai lumii ca și în 1974 cu el. În meciurile din grupa preliminară s-au ivit multe carențe în jocul nostru, care impotriva Perului și Scoției a fost neconvingător. Dar odată cu apariția accidentărilor, antrenorul Happel a fost nevoit să trimită în teren cîțiva jucători tineri și am cîștigat net cu Austria, am realizat o remiză cu R.F.G., am triumfat împotriva Italiei și am pierdut finala numai în prelungiri. Un jucător ca Cruyff e un unicat, apare numai o dată la șapte ani.

— Sînteți un mare optimist, noi am spune o dată la 50 de ani !

— Cum vreți, am 69 de ani și de 12 ani stau în fruntea federației și pot să-mi permit să rămîn optimist.

— De două ori a ajuns Olanda în finala C.M. și de două ori a părăsit gazonul învinsă. Este aceasta soarta Olandei, de a fi întotdeauna vioara a doua ?

— Dacă am ocupa întotdeauna locul doi ar trebui să fim mulțumiți. În R.F.G. am avut marea șansă, jocul în mînă. Dacă am fi jucat mai cumpătat, n-am fi pierdut titlul atît de aproape. Michels este un antrenor foarte bun, poate și-a pierdut și el puțin capul în tolul luptei. În Argentina ne-au lipsit numai 30 de cm pînă la titlul suprem. Spre sfîrșitul meciului, la scorul de 1 : 1, Rensenbrink a ajuns singur în fața porții, trage calm, dar balonul se duce în bară... Ce să faci, poți să ai noroc, poți avea ghinion, așa-i fotbalul și de aceea jucăm de o sută de ani fotbal. Sînt deci foarte bine antrenat în felicitarea adversarului.

— Cum explicați scăderea forței cluburilor fruntașe ca Ajax, Feyenoord, P.S.V. Eindhoven sau Twente Enschede, care nu mai sînt în cursa pentru cîștigarea unei cupe europene ? Se manifestă un schimb de generații, se poate vorbi de reconstrucția echipelor fruntașe ?

— Și pentru noi a fost o surpriză eliminarea totală din cupele europene interclubur. Ne-am obișnuit ani de-a rîndul, ca Ajax, Eindhoven, Feyenoord să ajungă în fazele finale. Clacarea în cupele europene nu poate fi pusă în legătură cu reconstrucția echipelor ci cu tragerea la sorți, la care trebuie să ai și puțin noroc. Se poate observa un schimb de generație și o reîntinerire, dar toate astea se fac suficient pentru pregătirea lotului și am putut realiza numai în grabă cîteva jocuri amicale. Efectul s-a văzut la mondialul argentinian.

— Dar suporterii doresc echipe de club fruntașe în Europa și rezultate excepționale pentru națională !

— Suporterii vor foarte mult, fotbaliștii trebuie să dea totul. Cînd mă gîndesc la profesioniști sadea, văd fotbalistul englez, care de trei ori pe săptămînă este solicitat la maximum. La noi, în Olanda, mentalitatea diferă totuși.

— Să rezumăm : deci Olanda vine iar tare ?

— Olanda va fi în curînd iar printre fruntașe. Am ajuns la 14 milioane de locuitori — am aflat chiar zilele astea vestea la televizor — iar federația numără peste 1,3 milioane de membri. Acest fapt grăiește foarte mult despre entuziasmul pentru fotbal în țara noastră.

— Cum se resimt plecările fotbaliștilor de 24 de carate în străinătate ?

— Chiar la noi joacă străini din Danemarca, Suedia sau Iugoslavia. Dar foarte mulți dintre starurile noastre pleacă în Belgia unde impozitul e mult mai mic. Nu sînt împotriva impozitului, trebuie să plătim fiecare impozit, dar ne doare cînd jucători ca Rensenbrink se duc în străinătate întărînd cluburile rivale belgiene. Și apoi este foarte greu de a obține acordul clubului străin cînd acești fotbaliști sînt chemați în lotul național.

— Aceste plecări rămîn deci o problemă ?

— Au fost și rămîn o problemă. Găsim înțelegere și colaborare în Belgia sau Spania. Dar cînd sînt programate jocurile din cupele europene este extrem de greu să obții acordul pentru jucători de națională.

— Ce șanse are Olanda în C.E. ?

— Va fi greu, sîntem în grupă cu Elveția, Polonia, R.D.G. și Islanda.

Interviu cu W.A.G.M. Meuleman, președintele Federației olandeze de fotbal

FLOREA TUIU ■
NIKOLAUS BERWANGER ■

Bunele intenții care le favorizează uneori pe cele rele

La o fermă zootehnică din județul Dolj au murit astă-iarnă din lipsă de hrană și adăpost corespunzător un număr însemnat de miei. Cei răspunzători de asemenea consecințe au încercat să se scuze. Intențiile lor ar fi fost bune, în sensul că au vrut să realizeze economii la furaje și materiale de construcție destinate adăposturilor.

Un președinte de cooperativă de consum din județul Botoșani, întrebat fiind de ce nu a dispus măsurile legale împotriva unei gestionare descoperită de organele de revizie că își însușise o sumă însemnată de bani — el, președintele, mulțumindu-se s-o sfătuiască să pună banii la loc — a răspuns că intenția sa a fost să evite aceste aspecte negative în cadrul cooperativei.

Se pune întrebarea : cît credit moral poate fi acordat celor care încearcă să justifice asemenea mostre de bune intenții ?

Să continuăm :

La Miliția Capitalei a fost cercetat recent un caz aparent banal, cu consecințe însă deloc neglijabile : pagube de ordinul sutelor de mii de lei cauzate avutului obștesc.

— Cum a fost posibil ca în numai 9 luni, fostul gestionar al magazinului AGROCOOP din „Drumul găzarului", București — Ion Mierlan — să delapideze contravaloarea a peste 140 000 pungi din plastic ? — m-am adresat maiorului Ion Petre, din serviciul cercetări penale care a cercetat cazul.

— Frauda săvîrșită este rezultatul activității infracționiste întreprinse de învinuit împreună cu un altul, Ion Iulian, fostul șef al unei secții anexă de confecționat pungi din plastic. Însăși împrejurarea în care a fost înființată această secție merită atenție și propun s-o comentăm ulterior. În ceea ce privește frauda comisă la magazinul AGROCOOP, ea putea fi descoperită mult mai din timp, dacă organele de control ar fi ținut seama de faptul că numărul pungilor din plastic găsite în gestiunea lui Mierlan depășea cu mult pe al celor primite legal pe toată perioada controlată.

O elementară întrebare : de unde aceste pungi în plus, ar fi dus la dezlegarea enigmei.

Cînd revizoarea Nicolița Mirescu și-a pus această întrebare, răspunsul a dus la descoperirea ilegalității. Extinzînd verificările, revizoarea a mai stabilit, cu surprindere, că gestionarul transferase mari cantități de pungi altor magazine. La rîndul nostru, am aflat că deși proveniența cantităților exagerate de pungi era vădit dubioasă și se impuneau clarificări, directorul comercial Nicolae Statie i-a convocat pe gestionarii de la toate magazinele subordonate și le-a dat dispoziție să primească pungi de la Ion Mierlan.

— Și cum își justifică directorul Statie decizia ?

— La întrebarea pe care i-am pus-o în acest sens, mi-a răspuns că el ar fi fost bine intenționat, în sensul că a vrut să asigure recuperarea prejudiciului cauzat de Mierlan, deoarece organele de revizie stabiliseră deja o însemnată pagubă în gestiunea acestuia. În realitate, măsura dispusă de directorul comercial avea mai degrabă menirea să-l favorizeze pe gestionarul vinovat, deoarece, prin valorificarea pungilor introduse ilegal în magazin, ar fi fost ingreunată stabilirea provenienței acestora...

— Să revenim la secția anexă...

— O să pară ciudat, dar acesta este adevărul : secția respectivă, situată în comuna Voluntari, str. Sihlea, suburbană a municipiului București, aparține, potrivit autorizației, de întreprinderea de gospodărie comunală și locativă Otopeni (?!?)

Iarăși o ilegalitate. Inutil să mai adăugăm că mai-marii întreprinderii amintite s-au justificat tot prin bune intenții. „Avem și noi un plan de realizări. Ni s-a propus o asemenea inițiativă. Am acceptat-o. Nu ne-am închipuit că inițiatorul este un element incorect" — a fost răspunsul celor de la Otopeni.

Așa să fie oare ? Rezultatul cercetărilor nu pare să confirme și sinceritatea celor spuse de conducerea întreprinderii. În primul rînd pentru că nu fost încălcate prevederile legale privind dreptul, locul și obiectul înființării unei secții anexă. În al doilea rînd pentru că această secție a fost încredințată unui element incorect, care a mai suferit condamnări pentru încălcarea legilor (numai în anul 1976 organele de miliție au ridicat spre confiscare de la Ion Iulian peste 2 kg aur provenit din activități ilegale). În al treilea rînd, pentru că atît modul în care și-a procurat Ion Iulian materia primă, profitînd de diverse relații dubioase, cît și profiturile realizate prin fraudă, confirmă că autorizația de funcționare a secției anexă n-a fost decît un paravan pentru incorectitudini, care au adus însemnate prejudicii avutului obștesc.

Iată, așadar, ce se întîmplă uneori în spatele unor bune intenții.

MIHAI GROZAVU ■

Carpați 2000

Aspecte specifice ale ruralului montan-carpatic (III)

PĂMÎNTURILE. Dincolo de frumusețea și măreția imaginii montane, dincolo de culoare și pitoresc, Carpații sînt munți cu șansa unei producții însemnate de furaje, grație structurii solului, climei, gradului de înierbare ș.a.

Analizată încă succint, această a doua mare componentă montană — pămînturile — ne descoperă o caracteristică generală de bază, un fond al problemei montane : o foarte mare deosebire de forme.

Cercetarea întreprinsă de-a lungul și de-a latul Carpaților, în peste 20 de județe cu zonă de munte, a făcut cu putință evidențierea existenței a cel puțin două mari tipuri de exploatare a terenurilor montane, prin animale : cu munți nelocuiți, utilizați numai sezonier și mai ales sub formă de pășuni, zone majoritare, cu vetre de sat „adunate" și situate la poalele munților și unde locuitorii au șansa climatică de practicare a micii agriculturi și a pomiculturii.

Aceste zone sînt profilate pe creșterea ovinelor, secundar a bovinelor, ele corespund unor regiuni cu climă mai caldă și o producție furajeră, prin flora spontană, mediocră sau submediocră, iar exploatarea zootehnică propriu-zisă a munților este inegală și incompletă, limitată la scurtul sezon de vară, iernarea animalelor bazîndu-se pe reziduuri agricole sau transhumanță.

Cea de-a doua formă o reprezintă creșterea animalelor în sistemul munților locuiți, cu gospodării împrăștiate pe munți, cu vetre de sat largi și cu o producție furajeră bazată aproape exclusiv pe flora spontană, lipsind șansa climatică de practicare a pomiculturii și micii agriculturi.

Aceste zone, mai restrînse ca suprafață, sînt profilate pe creșterea taurinelor, fiind adevărate „lăptării" ale țării, iar locuitorii și economia gospodărească sînt dependenți strict de nivelul producției vegetale necultivate, flora spontană, supusă fluctuațiilor anuale.

Acest aspect, de mare importanță, a determinat practicarea unei forme intensive de exploatare a unui teren montan, singura care, aici, putea asigura supraviețuirea.

Este zona unor întinse suprafețe de fînețe și a unei mai reduse suprafețe de pășuni, unde muntele, și numai el, asigură atît văratul cît și iernatul animalelor, acestea aflîndu-se într-o stare de pendulare sezonieră dinspre fînețe spre pășuni și invers.

Fenomenul de slăbire a zootehniei montane în general a determinat și aici o îngrijire din ce în ce mai nesatisfăcătoare a terenurilor, modificări dezavantajoase în structura plantelor ce compun flora montană spontană, apariția „nardetelor" și „invazia" mușuroaielor, fiind cunoscut faptul că un teren montan, lipsit 3—5 ani de îngășăminte organice și lucrări de îngrijire, este expus compromiterii.

În mod cu totul defavorabil, în zona de munte se propagă ideea „pășunii", ca soluție a exploatării rționale a unui teren montan.

Prin sistemul pășunilor se aprijină de fapt o formă extensivă, deci cu slabe rezultate economice, fiind prea bine cunoscut că prin pășunare aproape jumătate din producția vegetală este compromisă prin actul călcării de către animale. Acest sistem n-ar trebui acceptat decît eventual în zona munților nelocuiți sau cu o vegetație sărăcăcioasă și nici măcar aici ca tendință ci ca etapă în cadrul unui proces viitor ameliorativ.

Dimpotrivă, fînețele reprezintă o formă superioară, intensivă, de utilizare a terenului montan, întrucît produc cantități mai mari de furaje. Fînețele presupun însă multă muncă și grijă : gunoiri, îngrădiri, pază, cosirea ierbii, uscarea, conservarea, transportul, deci o nevoie efectivă de forță de muncă, complicații, cheltuieli etc., ceea ce explică tendințele de promovare, prin unele unități, a formulei „pășunii".

Fînețele rămîn însă soluția nr. 1, practic neînlocuibilă, în vederea unor efective de animale mai mari în zona de munte, deci producții de lapte, carne, piei, lînă ș.a., sporite substanțial.

Un alt aspect, care ni s-a părut de cea mai mare importanță, este cel al utilizării în zona de munte a unor diverse preparate chimice, fie pentru combaterea unor insecte, substanțele în cauză formînd grupa pesticidelor, fie ca îngrășăminte chimice.

Dincolo de aspectul costurilor ridicate ale producției și transporturilor, de rezultatele neconcludente sau de periculozitatea afectării structurii solului și a plantelor ce compun flora spontană, atît de valoroasă tocmai prin polimorfism, apare riscul suprasolicitării și epuizării rapide a potențialului productiv a unui sol subțire și sensibil.

Credem că trebuie să avem în primă vedere că poate întreaga perspectivă a dezvoltării zootehniei montane din țara noastră stă în realizarea unei producții de carne și lapte mai ales, în condiții sută la sută naturale și garantate sanitar, întrucît la nivel mondial asemenea produse se realizează cu dificultate și se pare din ce în ce mai rar și tocmai prin acest aspect un sector — muntele — prin însuși actul rămînerii sale în urmă ca nivel de chimizare dobîndește șansa de a ajunge pe locul I.

Vom avea în același timp în vedere faptul că se pierd, în van, uriașe cantități de îngrășăminte naturale, prin slaba organizare a colectării lichidelor organice, în primul rînd a urinei rumegătoarelor.

În zona de munte sîntem aproape cu totul lipsiți de bazine de colectare a dejecțiilor lichide provenite de la animale, ne lipsesc mijloacele de împrăștiere a acestora și pierdem. O singură taurină produce în medie pe zi circa 15 litri urină, iar aceasta se întrebuințează în amestec cu circa 6 litri de apă. Rezultă că anual celle un milion de bovine din zona de munte produc miliarde de litri de îngrășămînt, care există gratis și nu se utilizează.

Se resimte o acută nevoie de instalații simple de apă în grajduri, de prea simplele adăposturi mecanice. Singură numai apa adusă în adăposturile care există — și nu pentru care s-ar putea pune problema să investim — ar însemna multe mănopere grele ușurate esențial și, desigur, sporuri directe ale producției.

Nu este în discuție ideea oarecum complicată a unor consumuri mari de materiale, deoarece în zona de munte necooperativizată un proces de modernizare nu poate avea un caracter exploziv ci integrativ-lent simplificînd linia dezvoltării și a posibilităților.

Iată așadar prezentate cîteva dintre multiplele probleme specifice, care cer încă investigare și mai ales autudine științifică, cu tratare diferențiată pe zone și microzone, în funcție de amprenta locală, dar cer mai ales rezolvări efective, fiind cît se poate de clar că într-un mod poate fi practicată zoogricultura de tip montan în zonele mai joase și mai calde și cu totul deosebit în zonele înalte și reci sau în subzonele de interferență.

RADU REY ■

Un harpagon îmbogățit cu țuică de Clucereasa

Un aspect ce nu trebuie scăpat din vedere este cel referitor la sursele de aprovizionare cu băuturi folosite de gestionarii infractori. De unde aduceau acești gestionari marile cantități de băuturi cu care au jonglat ani de-a rîndul ? Cine le facilita aceste aprovizionări, prin ce mijloace, în dauna cui ? Să o luăm pe rînd. Sursa erau cramele și fermele viticole ale diferitelor întreprinderi de profil din țară. Persoanele care le dădeau marfa erau, cine altcineva ?, alți infractori puși pe căpătuială din unitățile respective, de cele mai multe ori deținînd funcții de răspundere. În dauna cui, e limpede : a statului, adică a noastră a tuturor. Prin ce mijloace, asta vom vedea în continuare.

Ferma Clucereasa a I.A.S. Pitești, de pildă, se ocupa cu fabricarea de țuică. Țuică bună, de Pitești, de diferite calități. În fruntea acestei ferme s-au aflat anul trecut doi indivizi de genul celor pomeniți mai sus. Cu alte cuvinte, doi oameni necinstiți, dornici să acumuleze sume cît mai mari de bani și, în acest scop, decișî să fure cît s-o putea. Și se putea ! Pentru că și aici, ca și în alte unități similare, chestiunea cu evidența materiei prime și a producției era ca un fel de „fata morgana" : acum o vezi, acum nu e. Sigur, așa cum se întîmplă acolo unde lucrurile sînt bine puse la punct, adică după lege, un control ferm, calificat din partea organelor tutelare ar fi fost de natură să sesizeze dezordinea de la Clucereasa, matrapazlîcurile ce le făceau acolo cei doi șefi, puși să se îngrijească de avutul fermei cu inspirația cu care un cioban și-ar fi lăsat, vorba proverbului, oile să i le păzească lupul.

Dar cum acest control n-a fost efectuat, cel puțin în perioada în care din gestiune s-a furat pe rupte, „lupii" n-au prea avut de ce se teme și au lucrat ca-n codru.

Puși pe căpătuială, așa cum am mai arătat, șeful de fermă, Olteanu Vasile, și responsabilul economic, Alexandru Traian, au încălcat cu bună-știință obligațiile referitoare la înregistrarea zilnică a cantităților de țuică fabricată.

Ca urmare a acestei activități sistematice desfășurate de cei doi pentru crearea de plusuri, în depozitul fermei au început să se acumuleze mari cantități de băuturi neînregistrate, pe care aceștia au început să le valorifice în mod ilegal. Omul de legătură folosit la aranjarea tranzacțiilor a fost Popescu Gheorghe, o cunoștință a lui Alexandrescu, șef de „Gostat" în București. Acesta, neavînd personal dreptul să desfacă țuică la magazinul pe care-l conducea, a pornit să caute un client pentru marfa amiculul său de la Clucereasa. Firește, nu dezinteresat. Și l-a găsit, în persoana lui Gangureanu Ion, șeful depozitului de vinuri și rachiuri din strada Răzoare, sectorul 7.

Conform înțelegerii, la data de 5 iunie 1978, Gangureanu și Popescu s-au deplasat la ferma pitești eană cu autocisterna condusă de Ivănuș Radu, cu scopul de a ridica o cantitate de țuică disponibilă pentru livrare. În timp ce mașina era la încărcat, ei au discutat cu Alexandrescu Traian și Olteanu Vasile amănuntele afacerii. Astfel, s-au înțeles ca prețul litrului de țuică livrat în plus peste cantitatea trecută în acte să fie de 12 lei, iar sumele rezultate din valorificarea cantității totale să fie împărțite în părți egale. Totodată rămînea stabilit ca de cîte ori la fermă se „realizează" un plus respectabil de țuică, cei de la Clucereasa să-i anunțe pe bucureșteni pentru a se prezenta la livrare. Cu transportul din 5 iunie, Gangureanu a luat 3 000 litri țuică de 24 de grade, în actul de livrare-recepție-decontare întocmit de Alexandrescu și semnat de Olteanu fiind consemnată numai cantitatea de 2 106 litri. Acesta a fost începutul. Au urmat apoi 1 000 de litri de țuică de 39,9 grade livrată în plus pe data de 19 iunie, 236 litri pe 26 iunie, 1 800 de litri în 19 iulie. La aceste cantități se mai adaugă încă 1000 litri de țuică dată în plus peste cifra înregistrată în acte lui Niculescu Radu pentru Ștefănescu Gheorghe. În schimbul acestor importante cantități de țuică furată din avutul obștesc, Alexandrescu Traian și Olteanu Vasile au primit de la Gangureanu Ion și Ștefănescu Gheorghe peste 70 000 lei, prejudiciul cauzat de cei doi infractori fermei Clucereasa ridicîndu-se la suma de 124 800 lei.

Cu ocazia preluării gestiunii fermei de către noua conducere, a fost găsită într-o încăpere din plantația pomicolă încă o cantitate de 190 litri de țuică, care s-a dovedit a fi ascunsă acolo de același Olteanu Vasile, fostul șef al fermei. Tot în sarcina acestuia se află și suma de 12 050 lei, reprezentînd restul dintr-un avans ridicat de la casieria I.A.S.-Pitești de către Alexandrescu Traian în vederea cumpărării unor cai. Acesta, plecînd în concediu de odihnă, i-a lăsat suma de 18 000 lei lui Olteanu, care a cheltuit 6 000 pentru cai, iar restul i-a folosit în interes personal. Și despre caracterul acestui individ este încă ceva de spus. Aflîndu-și timp cît a fost șef a făcut ce i-a tăiat capul, conducînd ferma ca pe o feudă proprie. Beneficiind și de îngăduința condamnabilă a organelor de conducere ale I.A.S.-Pitești, acesta și-a permis să nesocotească dispozițiile legale privind organizarea și desfășurarea producției în unitatea ce o conducea. Împreună cu responsabilul comercial a pus la cale — așa cum s-a văzut — o importantă delapidare din avutul obștesc, din care și-a însușit importante sume de bani, iar cînd afacerea lor a fost descoperită a încercat să dea întreaga vină pe Alexandrescu, desolidarizîndu-se de propriile sale fapte. Și iată, un asemenea individ a fost pus în fruntea unei unități socialiste să-i conducă destinele, să lupte pentru sporirea contribuției acesteia la dezvoltarea avutului obștesc. Pe ce criterii, este greu să ne dăm seama.

Nu putem încheia aceste rînduri fără a mai adăuga cîteva cuvinte despre Gangureanu Ion, gestionarul depozitului de pe strada Răzoare. Pe lîngă afacerea cu țuica acesta a mai comis și alte infracțiuni, cum ar fi : delapidare, înșelăciune cu privire la calitatea mărfurilor, crearea de plusuri etc. Cupiditatea și setea de înavuțire ale acestui om, dacă poate fi numit astfel, nu aveau margini. Fura pentru a strînge bani, cît mai mulți bani. La un prieten lăsase spre păstrare libretele C.E.C. cu un sold total de 350 000 lei, socrului său îi dăduse să-i țină 100 000 lei, în spatele locuinței sale din strada Pictor Băncilă nr. 24, îngropați sub o viță-de-vie, au mai fost găsiți 501 200 lei. Deținea de asemenea bijuterii și alte obiecte de valoare însumînd alte 600 000 lei. Un harpagon al zilelor noastre, îmbogățit prin fraudă !

VALERIU RĂMNICEANU ■
ION CHILOM ■

Surse esențiale ale prestigiului politicii externe a României

Politica externă a României socialiste se bucură, spre mîndria noastră a tuturor, de un prestigiu internațional binemeritat, stîrnește, pretutindeni, sentimente de profundă stimă și sinceră admirație și, pe alocuri, nu ne îndoim, invidia în sensul ei pozitiv.

La mulți străini, de la persoane cu înalte funcții și responsabilități politice pînă la omul de rînd, se manifestă, adesea, interes și vie curiozitate pentru a afla, pentru a ști mai precis din ce izvoare se trage forța afirmării noastre în lume, care sînt resursele care dau atîta coerență politicii noastre externe.

România oferă, într-adevăr, exemplul foarte concludent al unei țări care și-a făcut un renume în viața internațională nu datorită dimensiunilor sale geografice și de populație, nu prin forța potențialului său militar, ci prin promovarea cu dîrzenie și excepțională consecvență a unei politici clădite esențialmente pe rațiuni de justiție, pe respectarea neclintită a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în afacerile interne, excluderii forței și amenințării cu forța în relațiile dintre state, colaborării reciproc avantajoase.

„Esența acestui complex de principii — arăta președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu — este în ultimă instanță respectarea dreptului sacru, inalienabil al fiecărui popor de a dispune liber și nestingherit de propria-i soartă, de a urma calea dezvoltării social-politice care răspunde cel mai bine voinței și intereselor sale vitale, de a promova o politică externă în conformitate cu aspirațiile de pace ale omenirii, de a participa cu drepturi egale la viața comunității popoarelor lumii".

Cine urmărește atent și cu bună-credință politica externă a României nu poate să nu înțeleagă că ea este o permanentă expresie a unor comportamente izvorîte din principii fundamentale, din analiza obiectivă, lucidă și responsabilă a faptelor și evenimentelor și nu însăilarea ad-hoc a unor poziții determinate de interese înguste sau reglate după ce se spune într-o parte sau alta.

Politica noastră externă este politica unui popor structural iubitor de pace și bună înțelegere. În îndelungata lor istorie, atît de zbuciumată și nu de puține ori vitregă, oamenii acestor pămînturi au dorit dintotdeauna pacea, înțelegerea și conlucrarea, n-au vrut de la nimeni nimic, au oferit totdeauna și adesea peste puteri pe toți cei ce le-au întins o mînă prietenească și au devenit neiertători și s-au bătut, cu brațul și cu mintea, atunci și numai atunci cînd le-a fost primejduită liniștea.

Sub conducerea comuniștilor, poporul român a pus în evidență superioară vocația sa de pace și colaborare. Antrenat cu toată energia și forțele sale în făurirea societății socialiste, în realizarea marilor obiective de înflorire multilaterală a țării, el are nevoie, mai mult ca oricînd, de liniște și de pace. Știind că pacea, securitatea și colaborarea internațională, atît de necesare țărilor lumii, nu vin de la sine și că ele trebuie realizate prin eforturile tuturor, poporul român își îndeplinește o îndatorire internaționalistă participînd activ și exemplar la construirea păcii, înțelegerii și cooperării, manifestînd astfel un înalt spirit de responsabilitate față de cauza socialismului, a progresului omenirii.

Grija și nu numai grija ci și fapta, fapta concretă a României pentru pacea sa și pacea tuturor, pentru soluționarea marilor probleme ale omenirii — lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, înfăptuirea dezarmării — credința în forța și voința popoarelor de a rezolva asemenea deziderate, iată o altă explicație a prestigiului de care se bucură politica noastră externă pe toate meridianele lumii.

Grija față de soarta păcii și realizării unui climat internațional care să permită tuturor popoarelor să se consacre exclusiv dezvoltării lor pașnice face ca România să acționeze pentru ca orice litigiu dintre state să se rezolve numai pe cale politică, prin negocieri, să se pronunțe împotriva practicilor vechi în relațiile dintre state, a tendințelor imperialiste de reîmpărțire a sferelor de influență, dominație și dictat.

Politica externă a României este elaborată în consonanță cu interesele fundamentale ale poporului român, cu știrea, consultarea și aprobarea acestuia, așa cum se procedează dealtfel cu toate actele de politică ale țării.

Vasta operă de edificare a noii orînduiri, adîncirea democratizării vieții sociale în toate compartimentele sale, rezultatele deosebite obținute în toate sferele de activitate, precum și hotărîrea nestrămutată de a învinge greutățile ce mai apar și de a îndrepta ceea ce nu merge încă fac ca România să se înfățișeze lumii ca o țară socialistă care se dezvoltă susținut în toate domeniile și ale cărei realizări o impun ca un partener sigur și stabil.

La noi funcționează perfect înțelegerea că România nu poate participa activ la viața internațională, nu-și poate aduce contribuții semnificative la rezolvarea marilor probleme ale omenirii, dacă nu are o puternică dezvoltare internă, — economică, politică și socială —, dacă nu asigură înfăptuirea cu succes a obiectivelor politicii sale interne. Tocmai de aceea activitatea internă și externă a partidului și statului nostru se află într-o strînsă unitate dialectică, constituie două laturi inseparabile ale unei politici unice. Forța dezvoltării interne multilaterale, unitatea poporului în jurul partidului, a conducerii sale, constituie, în fond, sursa esențială a promovării unei politici externe active și independente, suportul real al adoptării unor poziții foarte clare, lipsite de ambiguități și aproximații, al suveranității deciziilor. Într-un cuvînt, România n-ar putea promova o politică externă de un asemenea prestigiu internațional, dacă politica sa internă ar fi alta, dacă activitățile externe ale țării nu și-ar mai găsi în aceasta un corespondent fidel pe care să se bizuie și din care să-și tragă substanța forței lor de afirmare.

Pornind de la realitățile obiective ale lumii contemporane, de la necesitatea dezvoltării relațiilor dintre toate statele lumii — indiferent de orînduirea lor socială — România practică o politică de largă deschidere internațională. Punînd în centrul politicii sale externe dezvoltarea neabătută a relațiilor și prieteniei cu toate țările socialiste, România promovează relații tot mai largi cu statele în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, extinde — în spiritul coexistenței pașnice — colaborarea cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială.

O asemenea politică externă este determinată de înțelegerea că în lumea de azi nu se poate trăi izolat, că progresul oricărei țări presupune cu necesitate o largă colaborare internațională, participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimburile de valori materiale și spirituale.

Dacă România este mai cunoscută ca niciînd în lume, dacă ea are, acum, prieteni mulți, buni și sinceri, pretutindeni și ca niciodată, faptul se datorește asocierii numelui țării cu cel al conducătorului de excepție, cu numele președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Omul care are rolul hotărîtor în elaborarea, promovarea și înfăptuirea politicii noastre externe, făcînd din aceasta politica deschisă a întregului popor, Omul a cărui neobosită și exemplară activitate, acasă și peste fruntariile Țării, merită lauda, mîndria și respectul nemărginit, al nostru, al tuturora.

DUMITRU ANINOIU ■

Ochii și urechile lumii

Tractoare, pluguri, strigăte

...vă dați seama ce ar fi ? Nu vă trebuie multă imaginație pentru a vă da seama ce ar fi dacă invenția lui Mokoto Ueda, un japonez ingenios cît poeții buni, s-ar extinde asupra tuturor mecanismelor din această lume. Căci ce a făcut Ueda? Mecanic de mașini agricole, el a făurit un aparat, — mic cît „o carte de buzunar", cum precizează ziarele, într-o metaforă demnă de sublimele haiku-uri japoneze, acele poezii care în trei-patru versuri concise, uscate pînă la sărăcie, dezvăluie adîncimi de simțire și gînd la care alții, în o sută de pentametri lungi cît o zi de post nu ajung — un aparat care poate fi montat la orice tractor, capabil să oprească motorul imediat ce înregistrează un semnal vocal. Mii-oane de accidente în semănat și secerat pot fi astfel evitate — printr-un strigăt omenesc care declanșează instantaneu sistemul de oprire al mașinii. Un strigăt de spaimă, de neliniște, de durere — și secerătoarea se oprește. Despre vocea omenească, pe cîmp, în plină muncă pentru existență, nu am auzit poveste în care tehnica exactă și sufletul inefabil să se alieze mai desăvîrșit. Despre strigătul ființei, pe cîmp, muncind pentru ale gurii, nu s-a „spus" ceva mai frumos și mai necesar, de mult, cam de pe cînd s-au inventat acel „ho !", acel „prrr !" universale, adresate cailor și boilor pentru a-i opri la moment greu, pe brazdă, pe arie.

...dar vă dați seama ce-ar fi dacă, de la agricultură, invenția lui Ueda ar trece la alte mecanisme la fel de vitale pentru omul care nu trăiește doar din grîu și floarea-soarelui ? Repet — nu e necesar nici un efort imaginativ pentru a vă găsi, deodată, într-o lume feerică și mult mai normală decît cea de azi. Cîteva exemple sînt suficiente : puneți aparatul lui Ueda — sensibil la orice strigăt — lîngă trăgaciul unei puști, fie ea mitralieră. Puneți-l în mecanismul unei ghilotine sau al unei spînzurători, încă folosite în secolul nostru mecanizat. Sau al unui tun. Mic „cît o carte de buzunar", el ar înregistra urletul victimei ochite sau doar legate și ar face „clac !" Pușca nu s-ar mai descărca. Ghilotina nu ar mai cădea. Spînzurătoarea nu s-ar mai strînge. Tunul nu ar mai bate. Toate armele ucigașe ar înțepeni, paralizate. În sfîrșit, de ceea ce ar fi trebuit să paralizeze însăși fabricarea lor, de un strigăt al durerii. Admit că într-o asemenea situație, tenaci cum îi știm, trăgătorii vor încerca să deblocheze armele și să blocheze semnalul de alarmă. Dar atunci, după ce vor deștepeni piedica și vor ochi din nou, victima iar va urla și mecanismul Ueda — căci de aia e telegraf, ca să bată ! — se va declanșa din nou, și iar vor urla ochiții, și iar vor amuți armele. N-ar fi rău. S-ar putea merge așa pînă la infinit. Acolo, la infinit, n-ar fi exclus ca, exasperați, să înceapă a urla chiar trăgătorii și să arunce, neputincioși, sculele. Orice se poate întîmpla la infinit. Oricum, noua situație nu ar putea dura mai mult decît durează ea, de sute și sute de ani. De sute și sute de ani, ochitii urlă și trăgătorii trag. Ideea japonezului — aplicată fie și limitat, doar în industria de armament — ar pune capăt acestei relații deloc absurde, dar nici prea măreațe, mă rog, ca omul... Admit că ar exista o piedică — și nu aceea a pustii propriu-zise. Anume — nu prea există pușcă sau tun capabile să suporte dotarea cu un semnal de alarmă susceptibil a auzi omul țintit și a se bloca automat la răcnetul durerii lui. O asemenea „idee" nu intră în parametrii și în caracterul nici unei arme. Dar piedica nu e de netrecut. Prin lungi tratative, lucrurile s-ar putea aranja între ele și din alarmă de tractor, în alarmă de tractor, tunurile ar deveni netunuri, precum oamenii care — din spînzurători în spînzurători — devin neoameni.

RADU COSAȘU ■

Urmările cutremurului catastrofal din Iugoslavia

După cum s-a mai anunțat în presa cotidiană, duminică dimineața, coasta Adriaticii și alte zone ale țării vecine și prietene — R.S.F. Iugoslavia — au fost zguduite de un puternic cutremur de pămînt, care a provocat numeroase pierderi de vieți omenești și mari pagube materiale.

Cea mai afectată de seism este regiunea litoralului adriatic al R. S. Muntenegru, unde sînt situate unele din cele mai frumoase stațiuni balneoclimaterice și turistice din Iugoslavia. Potrivit relatărilor Agenției Taniug, în mai puțin de un minut, seismul a distrus monumente istorice și valori culturale cu care poporul muntenegrean s-a mîndrit de secole. Străvechiul oraș Ulțini, cunoscut din antichitate sub denumirea de Cholchinium, practic nu mai există. De asemenea a fost transformat în ruine vechiul oraș Bar, unde se află și cel mai mare port maritim de pe litoralul sudic al Adriaticii. Seismul a mai produs mari distrugeri în orașele Budva, Kotor, Herțeg Novi și într-o serie de alte localități de pe litoral și din interiorul R.S. Muntenegru. Unele localități au dispărut complet, iar altele sînt rupte de restul țării.

În ședința de luni a Consiliului Executiv Federal, care a examinat urmările cutremurului devastator din Muntenegru și măsurile ce trebuie luate de urgență pentru a se înlătura pagubele, s-a relevat că potrivit datelor disponibile, acest seism, a fost cel mai mare din istoria Iugoslaviei. Forța de distrugere a cutremurului a avut efecte nu numai asupra regiunii direct lovite, ci și asupra unei mari suprafețe a țării.

Potrivit datelor disponibile pînă în prezent, numărul morților identificați se ridică la 101. Se crede că ar putea fi mult mai mare, întrucît nu există date privind victimele din satele îndepărtate, iar viețile multor răniți sînt încă în pericol.

Postul de radio Belgrad apreciază că numărul victimelor se cifrează la 200 de morți și circa 1 000 de răniți, iar alte peste 80 000 de persoane au rămas fără adăpost. Pagubele materiale sînt enorme și pentru evaluarea lor va fi nevoie de mult timp.

Seismul catastrofal de duminică a fost urmat de o serie de cutremure replici, care au făcut ca pagubele să fie și mai mari. Astfel, în afară de zeci de replici cu intensitate medie, care au dărîmat multe din clădirile deja fisurate, marți dimineață s-a înregistrat în regiunea Boka Kotorska un nou seism de 6 grade pe scara Richter, ceea ce a provocat noi distrugeri grave.

În aceste momente de grea încercare pentru poporul muntenegrean sînt trimise ajutoare din toate republicile și provinciile iugoslave. Consiliul Executiv al Adunării R. S. Muntenegru a adresat un apel pentru a se organiza trimiterea de urgență a circa 20 000 de corturi pentru adăpostirea sinistraților, precum și a circa 50 000 de vaccinuri pentru prevenirea izbucnirii epidemiei de tifos.

Pentru a atenua urmările seismului devastator, guvernul iugoslav a adoptat o serie de măsuri urgente, printre care și punerea la dispoziția R.S. Muntenegru a sumei de 50 milioane dinari din rezervele bugetare federale.

Dar solidaritatea celorlalte popoare iugoslave cu poporul muntenegrean greu lovit de acest seism se dovedește a fi mai puternică decît forțele oarbe ale naturii. Spre R. S. Muntenegru pleacă zi și noapte echipe de ajutorare din toate republicile și provinciile socialiste iugoslave. Avioane transportă de urgență cele necesare populației sinistrate. Numeroase colective de muncă alocă importante sume din retribuția lor pentru Fondul de ajutor al R. S. Muntenegru, iar la bănci au fost deschise conturi pentru subscripțiile de ajutor individuale și colective. Într-un cuvînt, toate popoarele iugoslave ajută la înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor cutremurelor de pămînt care au afectat grav R. S. Muntenegru.

D. RADOVAN ■

Harta zonei afectate cel mai grav de cutremurul de duminică
(După ziarul „Politika" — Belgrad)

Mondo umano ?

Interferențe nesentimentale

Așadar, ce se mai întîmplă în lume ? Să desprindem unele noutăți dar să nu le amestecăm. „Aviation Week and Space Technology" anunță că în Statele Unite două noi rachete balistice sînt în curs de cercetare. Este vorba de un proiect — Longbow — ce privește lansarea aeriană de pe bombardiere strategice spre ținte la sol sau aeroportate. Celălalt proiect se referă la o rachetă balistică cu rază medie de acțiune folosită în scopuri tactice, pornind de la mijloace purtătoare la sol — mobile sau fixe — ori aeriene...

...Se mai întîmplă că s-a explicat — sau cel puțin așa se pretinde — geniul lui Niccolo Paganini. Acesta a putut fi cel mai bun violonist din toate timpurile întrucît era atins de o „afecțiune a țesutului conjunctiv" ce-i provoca o alungire a membrelor. De aici deci o nemaiîntîlnită lungime a articulațiilor cu efectele arhicunoscute în domeniul muzical. Interludiul se oprește, din păcate, aici pentru că...

...Aproape concomitent ziarele, precum „Le Monde", remarcă (pentru a cîta oară ?) că, din 1963 și pînă azi, comerțul cu armamente în lume a crescut de cinci ori, peste 50 de țări produc arme grele, arsenalul focoaselor nucleare are o putere de un milion de ori mai mare decît cel al bombei de la Hiroșima, iar numărul submarinelor nucleare a sporit de la 12 la 250. Nu ni se dă sporul sateliților pe bază nucleară...

...Totuși, lumea mai are bani și pentru altceva. Sau cel puțin așa se pretinde ! Banca Franței vinde cu 380 franci (francezi, evident) mia de bilete false pe care le imprimă în atelierele sale. Precizări : au același format ca și cele de 100 de franci și culori identice. În fine, există niște restricții la vînzarea acestor falsuri dar...

...În ciuda superabundenței lor, continuă să se producă din ce în ce mai multe armamente, tot mai ucigătoare și tot mai complexe. Sînt arme ce devin adesea simbol al constrîngerii și al dominației, mijloace de a asigura sau obține avantaje geografice și politice — opinează același comentator, parcă resemnat...

...Iată însă că un libanez de 30 de ani s-a gîndit să abandoneze cariera militară și a găsit o ieșire : să se ocupe de arheologie. După ce s-a îngrijit de traducerea în arabă a operelor lui Roger Peyrefitte și a participat la finanțarea unui show, acum s-a asociat cu un fericit cîștigător al premiului Médicis pe 1977 și a hotărît să deschidă o galerie de arheologie, la Paris, cu toate obiectele autentificate...

...Cu toate astea, unora imaginația le funcționează în alt sens. Nu rău, nu ciudat, ci de-a dreptul bolnăvicios și — culmea, culmelor ! — producător de cîștiguri substanțiale. Este cazul, de exemplu, al unui (misterios) François, care a scris o carte de ficțiune politică. De fapt, autorul este locotenent-colonel, are 42 de ani și se numește Guy Doly, a absolvit faimoasa „Saint-Cyr". Mai recent, el a scris „A șasea coloană" care, nici mai mult, nici mai puțin, nu este decît „un scenariu pentru al treilea război mondial" și pe care, se spune, a luat atîția bani încît ar putea avea și pentru zile negre...

...De care bani nu dispune în mod suficient Alfred Hitchcock pentru un dublu eveniment : vrea să sărbătorească împlinirea a 84 de ani trăgînd primul tur de manivelă la al 54-lea film al său : „Noaptea scurtă". Și asta în pofida sfatului medicilor săi de a se odihni întrucît are serioase tulburări cardiace...

DUMITRU CONSTANTIN ■

lumea se amuză

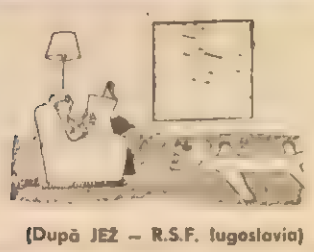

(După JEŽ – R.S.F. Iugoslavia)

„Transferul de tehnologie în sens invers", o formulă prea elegantă pentru a ascunde inechitatea

„În ultimii 15 ani, sublinia recent un raport al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), țările în curs de dezvoltare au pierdut o parte importantă din resursele lor umane prin „brain-drain" în favoarea statelor industrializate". 305 mii cadre cu înaltă calificare — între care 60 de mii medici, 110 mii oameni de știință și ingineri, 123 de mii de tehnicieni — au fost atrase în trei din principalele țări industrializate — S.U.A., Canada și Marea Britanie. Numai țările latino-americane au pierdut într-un deceniu circa 50 de mii de absolvenți universitari. Potrivit opiniei experților care se ocupă de această problemă, în fiecare an țările în curs de dezvoltare „renunță" pe această cale la 6 la sută din promoțiile lor de tineri specialiști și 10 la sută din cadrele cele mai valoroase din domeniul cercetării științifice. În fine, o cifră semnificativă oferită de revista „Le Monde Diplomatique" : numai în S.U.A., personalul medical provenit din țările în curs de dezvoltare echivalează ca număr cu totalul absolvenților a 15 mari institute de medicină care atribuie în fiecare an cel mai mare număr de diplome în această profesie.

Valoric, s-a calculat că în perioada 1961—1972 fenomenul exodului de specialiști a adus țărilor de origine pagube cifrate la 50 miliarde dolari, în timp ce ajutorul acordat de țările industrializate, în aceeași perioadă, țărilor „lumii a treia" nu s-a ridicat decît la 46 miliarde dolari.

Nu trebuie să uzezi de prea multe argumente pentru a face demonstrația caracterului profund inechitabil al unui asemenea fenomen, cu consecințe dintre cele mai grave asupra țărilor în curs de dezvoltare, care depun eforturi serioase pentru învingerea grelei moșteniri a trecutului de dominație colonială, pentru accelerarea procesului de dezvoltare națională, pentru atenuarea marilor decalaje care le separă de statele puternic industrializate. Exodul inteligenței este cu atît mai nociv cu cît el afectează țări care au o acută nevoie de specialiști, pentru care calea cea mai sigură pentru depășirea stării de înapoiere ar constitui-o tocmai introducerea cuceririlor științei și tehnicii contemporane, mobilizarea întregului potențial material și uman de care dispun pentru asigurarea progresului economic și social. Așa cum o arată o serie de statistici furnizate de organizații internaționale, țările lumii a treia nu numai că nu își pot permite luxul de a „oferi" gratuit „creiere" pe piața muncii din țările industrializate, dar, mai mult, au nevoie, și asta nu mai departe decît pînă la sfîrșitul actualului deceniu, de aproximativ 900 de mii de tehnicieni și 600 de mii de ingineri și cercetători pentru a se putea înscrie cu adevărat pe orbita progresului.

Se spune adeseori, pe bună dreptate, că decalajele economice dintre state au la bază decalajele tehnologice. Aprecierea e firească într-o lume care traversează din plin epoca revoluției tehnico-științifice, perioadă în care de gradul și de rapiditatea cu care sînt aplicate noile descoperiri ale inteligenței umane depinde dezvoltarea economică de ansamblu. Normal ar fi deci, în aceste condiții, ca țările în curs de dezvoltare, care întîmpină și așa serioase dificultăți în procurarea de tehnologie modernă, să fie sprijinite — nu spoliate — pentru formarea cadrelor atît de necesare susținerii unor programe ample de dezvoltare. Dar dimensiunea cea mai gravă a atragerii specialiștilor este ilustrată de actuala repartiție a potențialului tehnico-științific pe plan mondial. Astfel, studiile UNCTAD relevă existența, în țările industrializate, a 112 specialiști la 10 000 de locuitori, în timp ce în Africa proporția aceasta este de 5, 6, în Asia de 22, iar în America Latină de 69. Conform revistei „Sience and Technology Working" țările în curs de dezvoltare dețin numai 2,8 la sută din cheltuielile mondiale de cercetare-dezvoltare și 12,6 la sută din numărul total al cercetătorilor.

Se mai poate adăuga, la acest trist dosar al „brain-drain"-ului, constatarea, aparținînd experților în materie, conform căreia, la ora actuală, căutarea cea mai mare, în acest import — gratuit și scutit de orice taxe — o au medicii. Medici care provin adeseori din zonele lumii cu cei mai ridicați indici ai mortalității, din țări confruntate cu gravele probleme legate de subdezvoltare. Un raport al UNICEF, publicat cu prilejul „Anului internațional al copilului" arăta astfel că cîrca cinci milioane de copii din țările în curs de dezvoltare mor anual din cauza absenței celei mai elementare asistențe medicale. Chiar fără a pune în legătură directă „furtul creierelor" cu această sinistră cifră, nu este greu de înțeles că plecarea unui număr considerabil de specialiști din „lumea a treia" lasă în urmă goluri aproape imposibil de acoperit, că și acest fenomen se asociază cortegiului de dificultăți pe care le au de surmontat țările din „comul de umbră al sărăciei".

Dosarul atît de încărcat al atragerii specialiștilor a făcut, după cum se poate vedea și din aceste rînduri, obiectul a numeroase studii, statistici, el constituind o sursă de îngrijorare din ce în ce mai vădită din partea țărilor sărace, care au adus în repetate rînduri această problemă în fața Națiunilor Unite sau a altor importante forumuri internaționale. În cadrul recentei reuniuni a „Grupului celor 77" desfășurată la Arusha, la sesiunile UNCTAD, reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare au relevat în numeroase rînduri caracterul deosebit de nociv al acestui fenomen, s-au pronunțat pentru adoptarea unor măsuri care să împiedice racolarea de către țările industrializate a cadrelor cu înaltă calificare. La rîndul ei, Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării, ce se va desfășura anul acesta, în august, la Viena, va aborda între altele și problema așa-zisului „transfer invers de tehnologie".

„Brain-drain" sau oricum l-am zice nu este decît o latură, un aspect al unei ordini vechi, inechitabile, cu regretabile prelungiri în relațiile economice și politice din lumea contemporană.

AUREL PERVA ■

Dincolo de vorbe

„...Necazurile oamenilor sînt atît de multe încît nu este nevoie să le provocăm altele. Nu este necesar asasinatul, e o bestialitate. E mult mai bine să încercăm să salvăm viața tuturor oamenilor, din toată lumea. Pentru că în această lume trebuie să trăim. Să ne înțelegem unii pe alții pentru a putea trăi în pace. Să distrugi e ușor, e comod. Să construiești este infinit mai greu".

Bănuiți cumva cui aparțin aceste emoționante și mobilizatoare declarații ? Nu. Precis nu. E greu de crezut că buzele care au rostit cuvintele pline de dragoste și grijă pentru comunitatea umană sînt ale lui Giuliano Miotti Konigsberg, un cunoscut șef din încă destul de necunoscuta organizație „Internațională neagră". Neagră precum îi sînt adevăratele programe de acțiune. Culoare de bază a unei mode nu de mult apuse, care simbolizează anarhia, teroarea, violența și moartea, toate tarele de care omenirea face eforturi disperate să se dispenseze.

„Internaționala neagră" este forul suprem de conducere al tuturor organizațiilor teroriste. Ea a luat ființă în urma unor succesive „reuniuni internaționale" la care s-a evidențiat „necesitatea coordonării acțiunilor, a existenței unui organism suprem a cărui putere și dispoziții să fie respectate", relatează recent săptămînalul italian „L'Europeo". Ce fel de acțiuni coordonează această internațională putem înțelege din scurta prezentare a „modestei" baze materiale de care ea dispune, grație generozității și abnegației întru propășirea umanității manifestate de cițiva (?) industriași occidentali. E vorba de o dotare militară demnă de respect : mine anti-om, care blindate, elicoptere de luptă ultramoderne, armament individual de cea mai bună calitate, piese de artilerie... și lista ar putea continua.

Cum se împacă aceste obiecte, deocamdată neinsuflețite, cu declarațiile de bune intenții reproduse mai sus ? Nu e greu de înțeles, mai ales că Giuliano Konigsberg completează idilica imagine mustind de bunătate și dragoste pentru apropiați sau „prevestind", nici mai mulți, nici mai puțin, decît un nou război mondial. Pentru a avea pace, declară el revistei italiene, este necesar un război. Și pentru a nu a avea vreun dubiu, după ce enunță acest paradox, conducătorul „pașnicei" organizații ne luminează definitiv : s-ar putea să fie un război de numai 15 minute, dar care să producă o mare cantitate de morți. De observat mișcarea : morții nu se mai numără, se cîntăresc !

În concluzie, pentru a trăi fericiți și în pace, trebuie să ne și batem puțin în fond și îndrăgostiții se ceartă pentru a gusta apoi savuroasa miere a împăcării, nu ? Dincolo de glumă, de abordarea neîncrezătoare a „ideilor" acestei „negre" organizații trebuie să înțelegem cît de periculoasă este această lume, care permite unor indivizi adesea izolați, dreptul de a se organiza, de a-și alege un for conducător. O lume a drepturilor și libertăților depline, printre care se numără și dreptul la crimă organizată.

„Dezarmați copiii" — aceasta este deviza sub care se desfășoară în Suedia campania de interzicere a fabricării și comercializării jucăriilor care reproduc arme.

Și celor mari, nu le la nimeni jucăriile ?

IOAN ROȘCA ■

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Panta tristului record

Norman Kelly era cunoscut în cartierul său, de la periferia Los Angelesului, pentru marea lui blajinătate. Nu făcea rău nimănui, ajuta bătrînii să treacă strada, își plătea chiria la timp și dădea de mîncare la o bună parte din pisicile care-și făcuseră cuiburi în blocul dărăpănat unde, chipurile, mai puteau locui și oameni. Nu-i era rușine să recunoască că marea lui slăbiciune rămîn filmele pentru copii, dar nu acelea de groază cu vampiri și stafii care răpesc contra plată minori și majori.

Cînd Kelly a devenit omul zilei în cartier, toată lumea a crezut că s-a făcut o regretabilă confuzie. Unul din martorii la proces, barmanul la care Kelly își bea zilnic cafeaua, a declarat chiar, că ceea ce i se impută pașnicului său amic este o aberație cum nu s-a mai întîlnit.

Pe scurt, Kelly a fost prins după ce a spart o bancă și aceasta era cea de-a 11-a sa lovitură. Lucra într-un stil care i-a făcut pe cei mai vajnici gangsteri să-și scrîșnească măselele. Își alegea cu grijă locul loviturii, de preferință bănci mici, se posta în spatele unui funcționar și-i băga degetul între coaste simulînd țeava unui pistol. Nu pleca niciodată cu sume care să depășească trei zerouri. De 11 ori, la ădăpostul degetului său arătător, Kelly a reușit să-și facă bani de buzunar pentru o perioadă rezonabilă. Evident, metoda aceasta nu este însușită, de regulă, în Statele Unite, și aceasta o precizează răspicat ultimul raport al F.B.I.-ului, dat publicității la Washington. New York-ul continuă să dețină capul de afiș în ce privește tradiționalul val al criminalității. Anul trecut s-au comis zilnic, repet, zilnic, 1 563 de infracțiuni, pe o gamă de la așa-numitele ușoare, la cele grave, adică asasinatele. Cantitatea de delicte pe unitatea de timp, ca un fel de proporție a disperării pe cap de locuitor, a fost clarificată pe orașe, regiuni, pe state.

Acest ciudat raport între numărul de locuitori, cantitatea de timp și cea a infracțiunilor se mișcă de la un an la altul și singura lui tendință este aceea de a deveni din ce în ce mai apăsător. Desigur, poliția își perfecționează metodele, numărul oamenilor de ordine crește necontenit, sistemele de alarmă se sofisticheză, populația începe să evite să iasă pe stradă între anumite ore, în sfîrșit, s-ar părea că spațiul de manevră al răufăcătorilor se îngustează continuu. Totuși, realitatea demonstrează că delincvența crește de la un revelion la altul, cu 2,8 la sută, cu 3,4 la sută, în sfîrșit, cu 4,6 la sută, cum s-a întîmplat anul trecut față de celălalt. Ziarul „Daily Mail" remarca după ce făcea o hotărîtă trecere în revistă a cifrelor criminalității: „Cifrele de mai sus arată că acel criminal care dorește să folosească o armă de foc are de unde să o procure, fără multe dificultăți. Foarte adesea se întîmplă ca armele să fie procurate împreună cu muniția de la diverși armurieri care acționează „pe sub mînă". Experiența trecută și, din păcate, experiența actuală arată că astfel de lucruri adunate fac ca o tendință să capete aspecte foarte grave. Violența naște violență, se știe. Ce face poliția ?

În fiecare an sînt confiscate în jur de 5 000 de arme, dar unele îmbunătățiri se așteaptă de la legea privind deținerea de arme, încă neadoptată. Pentru că legea din 1968 nu interzice unui deținător de permis să posede oricîte arme dorește.

Așa că aveau dreptate cei care spuneau, în cursul dezbaterilor în această problemă : „Nu vom eradica violența, dacă nu-i vom schimba pe bărbați și pe femeile care compun această societate, dacă nu vom schimba societatea însăși".

Această concluzie trasă pe celălalt capăt al oceanului, în Marea Britanie, de un ziar care a testat nu o dată pulsul climatului social, difuzînd anchete cu un mare impact asupra opiniei publice, nu face altceva decît să aducă la un numitor comun semnalele de alarmă trase de presa americană, în fiecare zi. Este într-adevăr tulburătoare constatarea că grafic cel care indică evoluția criminalității în lumea occidentală se afirmă fără echivocuri, ca o linie continuu ascendentă spre un impas pe care toată lumea îl cunoaște și nimeni nu-l poate evita...

RADU BUDEANU ■

O victorie mult așteptată

ROMÂNIA — UNGARIA 2—0 (1-0)

La Pitești, urmînd un început de inițiativă bună, aceea de a programa întîlniri internaționale în orașele țării, în prezența unui public entuziast, formația olimpică română, alcătuită de această dată pe criteriile bunului-simț, înțelegînd prin aceasta scheletul unei formații aflate în plină formă, am numit pe F.C. Argeș, care a dat lotului 9 jucători, dintre care 8 au compărut în teren, învinge cu 2—0, după o întîlnire pusă sub semnul elanului tinerese, al voinței și dăruirii totale. În ciuda unei bune tehnici individuale și a unei idei corecte de joc în deplasare, reprezentativa maghiară nu a reușit să contracareze argumentele fotbaliștilor români. Cele două goluri s-au datorat lui Iovănescu, care în minutul 29 a preluat din zbor o pasă a lui Zamfir, și lui Radu II, care, după o frumoasă combinație Marcel Răducanu-Zamfir, a punctat spectaculos în minutul 74. Dintre jucătorii noștri merită a fi remarcați Radu II, Iovănescu, Doru Nicolae, Stan, Ștefănescu și Speriatu. Marcel Răducanu a dat un plus de tehnicitate formației române și mai multă clarviziune în atacurile succesive ale reprizei secunde, cînd victoria plutea, cum se zice, în aer pregătită și de remarcabila atmosferă a stadionului din Trivale. Arbitrajul brigăzii venite din Turcia, avînd la centru pe Talal Tokat, fără a străluci, s-a menținut în limitele corectitudinii într-un meci fără probleme deosebite.

Urăm garniturii olimpice românești să continue cum a început astăzi.

EMANUEL VALERIU ■

● **Transferată de la Corabia la Întreprinderea de osii și boghiuri din Balș, Marilena Caraman Nisipeanu, de profesie medic stomatolog, cu domiciliul în București, n-a mai călcat pe la întreprindere de la 1 ianuarie anul acesta. O anunțăm pe această cale că oamenii muncii continuă să spere că M.C.N. va reveni la sentimente mai bune și se va gîndi și la plombele lor. (N.G.)**

● De cîteva zile s-au înapoiat în țară cei 69 de artiști ai Circului de stat din Capitală care, sub conducerea directorului A. Iosefini, au efectuat un turneu în Emiratele Arabe Unite, mai precis la Sarajah, unde au prezentat un număr de 18 reprezentații cu spectacolul „Iosefini și arena magică". Numărul spectatorilor : 52 000. În semn de apreciere, pe lîngă frumoasele cuvinte din presa locală, artiștii români au primit și invitația ca în ianuarie-februarie 1980 să dea spectacole în alte trei emirate, precum și în Kuweit.

● *Se scutură magnoliile, dar peste cîteva zile ne vom bucura de un alt deliciu al primăverii bucureștene : înflorește liliacul multicolor. Obținut în urmă cu 12 ani de horticultorul Gheorghe Grosu, autor a șase invenții brevetate, liliacul multicolor — care ajunge la 30 de varietăți pe o tulpină, adică 30 de nuanțe de culori și tot atîtea parfumuri, specia fiind unică în lume, — va putea fi admirat în cîteva locuri ale Bucureștiului, dintre care amintim : Aleea Marii Adunări Naționale, unde se întinde pe o distanță de 200 de metri, la „Mărțișorul" lui Tudor Arghezi, pe strada Muzeul Zambaccian la numerele 21, 22 și 24.*

● **PREMIERĂ MEDICALĂ LA SPITALUL P.T.T.R. DIN BUCUREȘTI. Profesorul doctor Tiberiu Ghițescu și doctorul Nicolae Constantinescu de la catedra de tehnici chirurgicale a Institutului de medicină din Capitală au efectuat recent, la spitalul amintit, o operație vasculară sub microscop. Cunoscuții chirurgi au realizat un autotransplant venos, înlocuind pe o porțiune de 15 centimetri o arteră trombozată. Reușita intervenției a permis restabilirea fluxului normal al circulației sanguine, pacientul fiind salvat.**

● **S-a deschis la Brașov, pe strada Castelului, la numărul 148, un autoservice inedit.** Este vorba de un atelier patronat de Facultatea de mecanică a Universității din localitate, de fapt, un veritabil laborator polifuncțional în care, alături de muncitori și tehnicieni, lucrează și studenții facultății de la poalele Tîmpei. Dotat cu aparatură modernă de garaj, noul autoservice oferă studenților prilejul de a îmbina mai temeinic teoria cu practica, iar brașovenilor servicii din cele mai calificate.

● **Concursul de muzică populară „Floare de pe Bărăgan", desfășurat la Slobozia, a fost cîștigat anul acesta de Elena Pal din Hațeg, o foarte bună interpretă a frumoaselor cîntece hunedorene.**

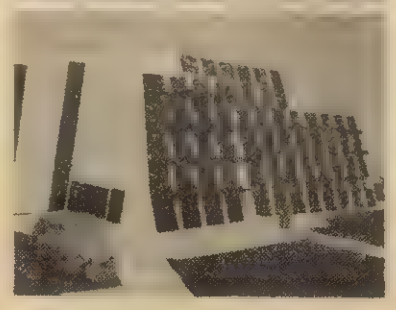

● Gala Galaction a fost evocat zilele trecute la „Rotonda 13" a Muzeului literaturii române, cu prilejul aniversării centenarului nașterii. Au vorbit cu acest prilej academician Șerban Cioculescu, D. I. Suchianu, Edgar Papu, Vasile Netea (în fotografia Magdalenei Buză, de la dreapta la stînga), Radu Popescu și Teodor Virgolici.

● Eveniment

De curînd la sediul INCERC, București, a avut loc un util schimb de experiență cu participarea reprezentanților tuturor institutelor de proiectări județene căora le-au fost prezentate soluții de folosire a energiei solare la prepararea apei calde de consum și încălzirea clădirilor. Vedeta acestei întîlniri de lucru a fost **„Echipamentul pentru prepararea apei calde de consum la locuințele individuale"** — produs de „Electrometal" Timișoara — al cărui prototip se poate vedea în fotografie. Ca performanțe, e suficient să spunem că va asigura circa 75% din consumul de combustibil necesar preparării apei calde menajere pentru o familie, în timpul sezonului cald. În perspectivă, funcționarea a 50 000 de instalații la nivelul anului 1985 va aduce o economie anuală de peste 10 000 tone combustibil convențional. Tot cu acest prilej, Întreprinderea de frigidere Găești a prezentat două panouri solare, primele din seria de 10 000, pe care le va fabrica în acest an, concepute de specialiștii săi cu asistența tehnică a INCERC. Participanții au luat de asemenea cunoștință de hotelul solar experimental prevăzut a se construi anul viitor în Delta Dunării.

(Ion Predoșanu)

● Cea mai modernă stație de betoane din țară

Pe șantierul nr 1 al Trustului de construcții industriale din București s-a dat recent în folosință cea mai modernă stație de betoane din țară. Subinginerul Dan Pastor și electricianul Ion Balconi, pe care îi vedeți în fotografie, ne-au explicat că stația automată de alimentare a agregatelor este prima de acest gen. Toate comenzile sînt dirijate de la pupitrul de comandă, economisindu-se astfel utilaje de transport. Și un alt avantaj : agregatele sînt foarte curate, neexistînd corpuri străine care să modifice calitățile betonului. (S. Postolache)

Luni, la Combinatul petrochimic Borzești a intrat în probe tehnologice cea de-a doua rafinărie de petrol de pe platformă. Realizate de proiectanții Institutului de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări de rafinării Ploiești și de constructorii de la Trustul de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, instalațiile noii rafinării prelucrează anual o cantitate de țiței de două ori mai mare decît rafinăria veche.

AU ÎNCEPUT OLIMPIADELE ȘCOLARE. Zilele trecute a luat sfîrșit faza finală pe țară a olimpiadei de economie politică. Locul întîi : Marinela Itul — clasa a XI-a la Liceul pedagogic din Deva. Felicitări și pentru profesorul ei, Silviu Cercea.

Alimentara nr. 1 din Nădlac (Arad) și-a propus să scoată fotbalul românesc din impas. Gestionarul ei nu-și mai vinde pîine, lapte și macaroane dacă nu cumperi și fotografii cu fotbaliști. Cît cîștigă fotbalul din treaba asta nu se știe precis, însă alimentara cu pricina trebuie să aibă venituri serioase, ținînd cont că, în timp ce un litru de lapte costă 2,30 lei, pozele de care pomenim se vînd cu 10 lei.

● *Medicul Constantin Dumitru din București a realizat un aparat pentru stimularea funcțiilor biologice ale organismului. Aparatul poate dezvolta particularitățile biopsihice și poate normaliza funcțiile inimii, ale ficatului și stomacului.*

● Pictorul amator Francisc Jișca de la I.M. Suceava a deschis, la căminul de nefamiliști al constructorilor sucevenі din cartierul Zamca, expoziția intitulată „Însemnuri sucevene". Cu prilejul vernisajului, a fost prezentată și o expunere pe teme de legislație. Care-o fi legătura ?

● Marți la ora 15, inginerul Nicolae Vasilescu, directorul Direcției județene de drumuri și poduri Buzău, a primit pentru întreprinderea sa Drapelul roșu și Diploma de unitate fruntașă pe ramură. Astfel, pentru a 6-a oară podarii buzoieni, din ale căror reușite amintim podurile de la Sudiți — Ziliștеanca și Nehoiu, se arată a fi cei mai vrednici din țară. Le adresăm și felicitările noastre.

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 . **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nilă) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Petroscu Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă) — 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

GLORIE ZILEI MUNCII!

Indeplinind cu strălucire inalta solie de prietenie şi cooperare pe pămintul african, inscriind o nouă pagină de referinţă in cronica contribuţiei româneşti la pacea lumii şi progresul tuturor popoarelor

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu s-au intors aseară in patrie

Exprimind adeziunea, dragostea şi stima intregului nostru popor, mii de locuitori ai Capitalei, prezenţi la sosire, au adresat tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu un călduros bun venit.

1 Mai, sărbătoarea muncii, sărbătoarea primă- ... sărbătoare unică, prin semnificaţie şi ... tate, fixată in ziua de inceput a celui ... anotimp, anotimpul speranţelor şi ... tăţii, al inoirii şi exploziei vegetale, anotimp al renaşterii naturii, al chemării la viaţă, al tuozităţii, anotimp de inspiraţie şi imbold, sub corolarul profund omenesc al muncii crea

... are internaţională, in care spaţiile ... fice se imbrăţişează cu-intr-o clipă unică ... ietate, de comuniune spirituală, de aspi- ... tre pace şi intelegere; sub fluturarea ... spălă a stindardului munc ... bătoare a năzuinţelor către mai l ... nată cu bucurie pretutindeni de in ... oameni, in toate circumstanţele sociale ... incă diferenţiate şi care fac ca r ... se a florilor să li se opr ... uniformelor, libertăţii — suspi- ... — t ...

1 Mai ... zi in România ... a fiecărui ... rilor cărora le-am fost p ... la cea mai n ... e şi de la pute ... le construcţii ...

... dezinuea lor la indrăzneţul ... am de consa ... a tuturor izbinzilor de pină acum şi de ... dingere a altora ... interă de docum ... Partidul Comunist Român sprijinit de ... ntul plen ... vederea duceru ... adiei pentr indeplinirea şi ... actual, rampă a lan- ... puter ... mic asalt al proprilor ... le muncă şi creaţie, organ- ... ud ...

1 Mai 1979 ... spre noi ... te ale vieţii noastre viitoa- ... XII ... gres al Partidului Comunist ... ţia spr ... către care ... latea comunis ... , in care privim acest Uni- ... u fruntea senină, ştiind că, ... aspiraţiilor ... oralu ... sa de pace ... intelegere şi colaborare, in liber- ... şi demnitate ... care unitatea intregii naţiuni in jurul Partidului Comunist se incarcă cu vigoarea şi solidaritatea clasei celei mai inaintate, purtăto- ca demnă şi hotărită a tuturor succeselor ce ... România intre popoarele lumii, pe locul la care-i dau dreptul inaltele sale aspiraţii şi ndelungata sa luptă

O zi a hotăririi unanime a poporului de a infăptui neabătut in viaţa nouă a ţării politica internă şi externă a partidului, de a face din năzuinţă faptă şi din faptă dovada dragostei şi recunoştinţei faţă de partidul muncitorilor şi secretarul său general, de a cărui viaţă şi activitate sint indisolubil legate strălucitele sale izbinzi pe frontul general al muncii, prestigiul său pe arena internaţională.

O zi intr-un an hărăzit a purta in cronica marii istorii semnificaţiile şi strălucirea celui de-al XII-lea Congres al partidului şi ale celor 35 de ani de libertate şi construcţie, de zidire a unei Românii cu oameni şi pentru oameni.

EMANUEL VALERIU

Parcă simţim nevoia, cind vorbim despre tineri, să căutăm o clipă privilegiată, o clipă in care cuvintele să se aleagă, dintre toate, cele mai frumoase şi cuprinzătoare, acum, cind au izbucnit florile acestei primăveri, cind arborii sint corăbii incărcate cu petale şi cu dulci parfumuri, şi aici, sub cerul inalt şi curat care se rotunjeşte deasupra

NOI, CEI TINERI

noastră, de jur-imprejurul stilpului de piatră al Carpaţilor, acum, cind tinerii de fapt sintem chiar noi ori, celor ce prin virstă nu mai sint tineri, fii, colegii şi prietenii lor, şi aici, in această ţară a noastră unde tinerii, sute de mii de tineri, de fii de comunişti şi comunişti ei inşişi, adaugă prin forţa vizionara a gindului şi prin fapta lor plină de abnegaţie şi neclintitoare de efort, noi frumuseţi şi certitudini vieţii la zi şi noi străluciri şi cutezanţe destinului României socialiste.

Ţara l-a cresc ... tinerii cresc ţara ...

De aceea, in sufletele noastre Ziua tineretului se sărbătoreşte, cit se poate de potrivit, lingă sărbătoarea muncii, a intiiului de Mai şi laolaltă cu ea.

In cele mai multe dintre intreprinderile noastre media de virstă trece cu puţin de douăzeci de ani. Pe cine ar mai putea surprinde această descoperire pe care reporterii o fac aproape zilnic ? E limpede că ţara se innoieşte şi intinereşte prin tinerii săi, prin sutele de mii şi prin milioanele de tineri care muncesc nu in urma efortului lor stau fabrici şi hidrocentrale, s-inventii şi munţi de grîu, flori şi cărţi. Ei muncesc şi trăiesc astfel, ştiu să-şi ... ... turera celor din jur şi ... ... vieţile curat şi demn, infrumus ... oraşe şi sate şi-şi ridică lor insile case pentru a intemeia familii, ascultă muzică tinără şi scriu ori citesc poezie tinără dar mai ştiu că există şi o industrie tinără unde viaţa unei fiinţe poate dura, uneori, chiar mai puţin decit tineretea unui om. De aceea invaţă şi se instruiesc deschizind lor insile porţi de lumină, de intelegere şi de cunoaştere.

Tineri cărora nu este nevoie să li se aducă aminte că sint tineri !

Dacă privesc in urmă, către părinţi, inimile lor ştiu că, la fiecare piatră de hotar a ţării, se cuvine o coroană de flori

Dacă privesc in juru-le şi in ei inşişi, văd şi simt clocotul revoluţionar al unei ţări ea insăşi intinerită. Vieţile lor merg impreună cu tineretea cea fără de margini a ţării.

DUMITRU ELIADE

ÎN ACEST NUMĂR

„În mai cînd rozele-nfloresc"

Opt pagini pentru Sărbătoarea muncii (evocări ale unor emoţionante momente ale istoriei noastre

- O premieră mondială la Lupeni, în stratul 3: orizonturi miniere
- Inul şi cînepa: redescoperirea bogăţiilor ... de-acasă
- Invenţii şi inventatori: succese ale inteligenţei româneşti

Comentatorii de politică externă ai revistei „Flacăra" despre rezultatele noii vizite făcute de

BILANŢ STRĂLUCIT, CU ADÎNCI SEMNIFICAŢII

COLABORAREA POPORULUI ROMÂN

Prietenie, colaborare, solidaritate

Sînt cuvinte simbol sub semnul cărora s-au desfăşurat cele trei mari itinerare în Africa ale politicii externe româneşti purtate şi reprezentate strălucit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

1972 : Republica Algeriană Democratică şi Populară, Republica Africa Centrală, Republica Populară Congo, Republica Zair, Republica Zambia, Republica Unită Tanzania, Republica Democratică Sudan şi Republica Arabă Egipt.

1977 : Republica Islamică Mauritania, Republica Senegal, Ghana, Republica Coasta de Fildeş şi Republica Federală Nigeria.

1979 : Jamahiria Arabă Libiană Socialistă, Republica Gaboneză, Republica Populară Angola, Republica Zambia, Republica Populară Mozambic, Republica Burundi, Republica Democratică Sudan şi Republica Arabă Egipt.

Drumurile prieteniei, colaborării şi solidarităţii evocate pe această hartă sugerează totuşi parţial impresionanta activitate şi neprecupeţita dăruire pentru adîncirea şi dezvoltarea legăturilor prieteneşti şi de conlucrare dintre ţara noastră şi statele africane, pentru că alte numeroase popoare de pe continentul african, alte numeroase state de pe acest continent — neincluse pe traseele prezente aici — au avut bucuria de a primi, de-a lungul anilor, vizita conducătorului partidului şi statului nostru.

Dar aceste trei mari trasee — prin întindere şi durată — oferă o imagine vie a efortului enorm pe care îl face România socialistă, preşedintele Nicolae Ceauşescu pentru făurirea unor punţi trainice, de prietenie şi cooperare, de solidaritate militantă cu popoarele angajate în lupta pentru apărarea şi consolidarea independenţei, împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului, pentru progres, securitate şi pace în lume.

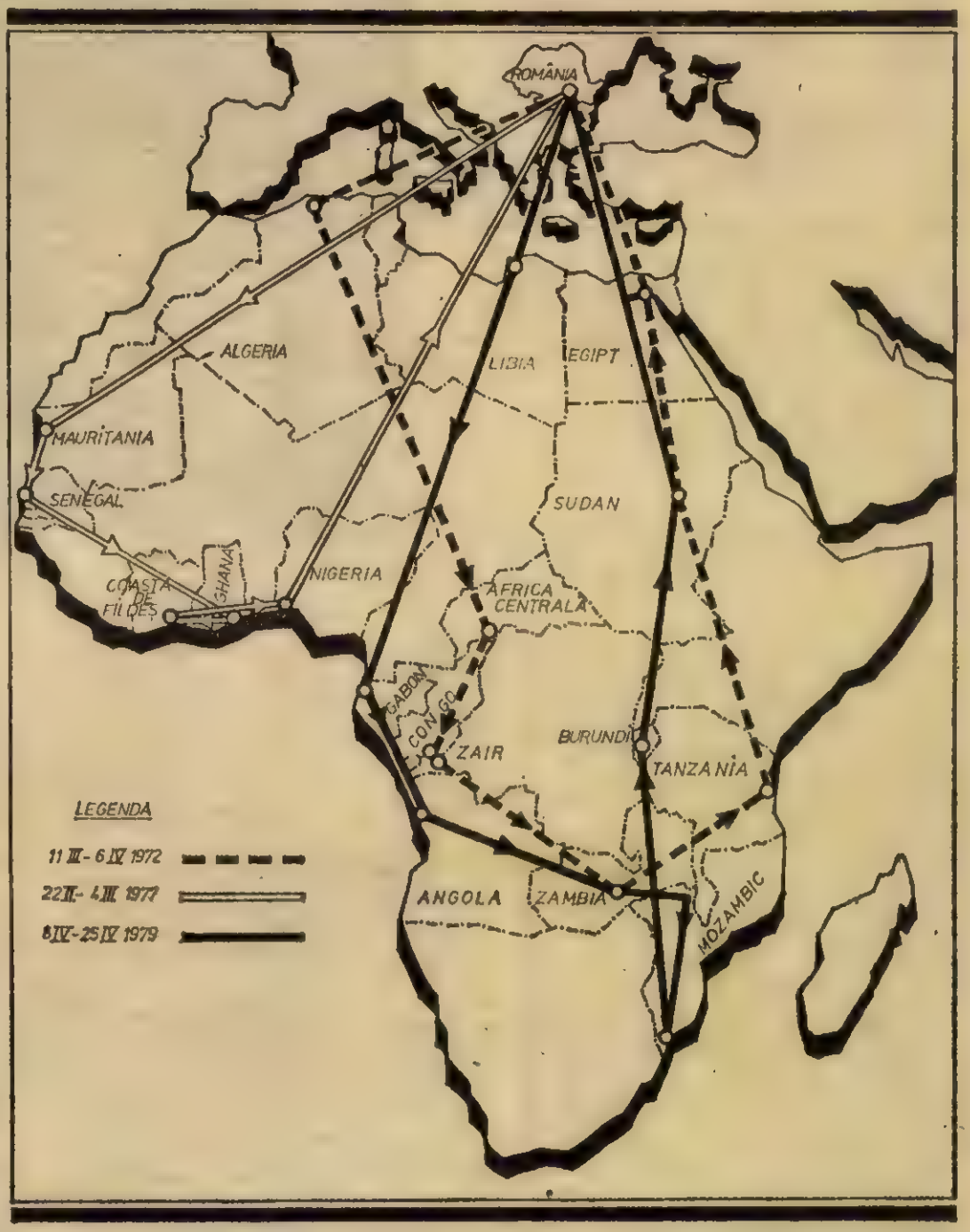

Eveniment istoric

La încheierea turneului african al preşedintelui Nicolae Ceauşescu se poate afirma fără ezitare că istoria contactelor interstatale nu cunoaşte un eveniment similar în care să se fi investit atîta energie şi pasiune pentru înţelegerea frămîntărilor şi preocupărilor popoarelor Africii, pentru investigarea minuţioasă a căilor de amplificare a raporturilor bilaterale, pentru sprijinirea eforturilor acestor popoare de a lichida rămînerea în urmă şi dominaţia străină.

Înregistrăm cu satisfacţie aprecierea unanimă că dialogul cu preşedintele României socialiste, devenit element de referinţă în viaţa internaţională, a constituit o importantă sursă de optimism şi încredere în capacitatea popoarelor africane de a se angaja cu succes pe calea progresului şi dezvoltării, de a-şi soluţiona paşnic propriile probleme, de a se elibera de amestecul străin, de orice formă de colonialism şi discriminare rasială.

Rezultatele vizitei, concretizate înainte de toate în importante hotărîri privind dezvoltarea multilaterală a relaţiilor dintre România şi ţările respective, în documente de mare valoare principială şi practică, dau o expresie elocventă solidarităţii militante a partidului şi poporului nostru cu lupta popoarelor Africii pentru dezvoltare liberă, independentă. Vizita a pus pregnant în evidenţă hotărîrea noastră de a conferi colaborării cu ţările africane un trainic suport material exprimat în dezvoltarea largă a conlucrării economice reciproc avantajoase.

Desfăşurat într-un context internaţional complex, turneul african reprezintă o demonstraţie fericită a marilor posibilităţi de care dispune frontul antiimperialist în lupta pentru afirmare a unei politici noi, democratice în lume, a locului tot mai important, de prim ordin, pe care îl ocupă politica externă a României şi personalitatea preşedintelui său între factorii de progres ai contemporaneităţii.

MIRCEA ANGELESCU ■

Mesajul unei prietenii de nădejde

Aprilie 1979 rămîne o referinţă istorică în cronica faptelor prin care România practică prieteniile sincere, solidaritatea şi colaborarea, prin care ţara noastră manifestă o responsabilă decizie de a participa activ la eforturile comunităţii internaţionale destinate îndreptării lumii.

Ne gîndim — firesc — la noua vizită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu pe continentul african — o adevărată şcoală de pace şi prietenie — şi care are toate dimensiunile unui excepţional eveniment politic internaţional.

Dincolo de rosturile întăririi colaborării bilaterale cu ţările vizitate — pentru care se manifestă un deosebit interes reciproc şi pe care convorbirile, întîlnirile de lucru şi toate documentele semnate le-au slujit exemplar — vizita are profunde semnificaţii internaţionale. Este vorba atît de abordarea aspectelor cu valoare imediată privind locul şi rolul ţărilor respective în cadrul comunităţii internaţionale cît şi de modul nou, revoluţionar, de a gîndi problemele cruciale ale continentului african în contextul lumii contemporane şi al problemelor ei fundamentale.

Africa a oferit exemplul cel mai concludent al marilor mutaţii şi transformări postbelice, în privinţa procesului de redeşteptare naţională, de luptă hotărîtă a popoarelor sale pentru a-şi cîştiga independenţa naţională, pentru a curma definitiv dominaţia imperialismului colonial, devenind, din acest punct de vedere, continent simbol.

În istoria eliberării naţionale a popoarelor africane, a constituirii tinerelor state independente, România socialistă şi preşedintele său şi-au cîştigat pentru totdeauna un loc de mare cinste şi pe care africanii dovedesc că ştiu atît de bine să-l preţuiască. Conducerea partidului nostru nu s-a rezumat la lozinci — fie şi mobilizatoare — despre lupta de eliberare, n-a rămas în sfera teoriei — fie şi îmbogăţită — ci a acordat sprijinul cel mai concret, a militat activ pentru izbînda acesteia, permanent şi în toate împrejurările, inclusiv la O.N.U. şi în cadrul altor organisme internaţionale. Aşadar, ţara noastră şi-a legat numele de solidaritatea profundă cu lupta de eliberare naţională a popoarelor africane acordîndu-le întregul său sprijin — politic, diplomatic, material — inclusiv în domeniul militar — în vederea abolirii înrobirii şi asupririi imperialiste.

Deci nu acum descoperim noi Africa ; prietenia şi solidaritatea României nu au început acum — spunea pe bună dreptate şi preşedintele Agostinho Neto — ele datează cu mult înainte de cîştigarea independenţei statelor africane. Partidul Comunist Român, întregul nostru popor au fost dintotdeauna alături de popoarele africane, le-au încurajat şi sprijinit fără rezerve în lupta lor dreaptă, s-au bucurat sincer de victoriile acestora şi sînt decise — după cum rezultă din fapte — să le ajute concret şi prietenește în consolidarea independenţei şi unităţii lor naţionale, să colaboreze activ pe plan bilateral şi în rezolvarea marilor probleme ale contemporaneităţii. **„Aş putea spune — declara tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că în politica generală a României de colaborare cu toate statele, Africa ocupă un loc deosebit, aceasta înscriindu-se în lupta generală împotriva politicii imperialiste şi colonialiste, pentru relaţii democratice, bazate pe deplină egalitate în drepturi, pe respectul independenţei şi suveranităţii, pe neamestecul în treburile interne şi avantajul reciproc".**

O asemenea atitudine derivă din experienţa propriului nostru trecut, din concepţia politică de principiu de a sprijini popoarele de pretutindeni care se ridică la lupta pentru apărarea fiinţei naţionale, împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului. Partidul nostru consideră că faţă de statele africane, ca dealtfel faţă de toate tinerele state independente, trebuie să se manifeste o sinceră şi dezinteresată atitudine internaţionalistă, de înţelegere profundă a preocupărilor acestora pentru lichidarea deplină a colonialismului, pentru a deveni stăpîne pe bogăţiile lor naţionale şi a le folosi în interesul dezvoltării lor economico-sociale. Faţă de aceste state trebuie adoptată o poziţie politică foarte clară, o poziţie principială nediferenţiată în funcţie de factori subiectivi, de faptul că o atitudine sau alta a unei astfel de ţări, luată

tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în ţări ale continentului african

ÎN VIAŢA PLANETEI, PENTRU PRIETENIA ŞI CU POPOARELE AFRICII

la un moment dat şi într-o împrejurare concretă, face sau nu plăcere.

Moştenirea nenorocită lăsată de colonialism pune fiecare ţară africană, şi pe toate la un loc, în faţa unor situaţii extrem de dificile şi complexe, constituie încă sursa unor posibile divergenţe, stări de încordare şi conflicte.

Problema esenţială care se pune acum în faţa acestor state este consolidarea independenţei şi a unităţii naţionale al căror suport sigur nu poate fi decît dezvoltarea pe baze sănătoase a economiei lor, printr-un considerabil efort propriu — la scara întregului popor — şi printr-o largă cooperare internaţională. Iată un domeniu cardinal în care îşi pot găsi loc toţi cei ce doresc să ajute sincer şi cu adevărat tinerele state din Africa şi de pretutindeni. Ne face deosebită plăcere să notăm că în acest sens şi pe un asemenea teren acţionează România făcînd, nu de puţine ori, pionierat.

O altă latură capitală şi de mare actualitate a continentului african o constituie întărirea unităţii şi solidarităţii interafricane, necesitatea înţelegerii perfecte, de către toţi, că litigiile, divergenţele prezente sau care pot apărea în viitor între statele africane trebuie să fie soluţionate de africanii înşişi şi numai pe cale politică, prin tratative între statele interesate, pe baza respectului reciproc al independenţei, suveranităţii şi integrităţii teritoriale. Să nu se admită nici un fel de intervenţie militară sau de altă natură din afară, nici un fel de sfătuitori care propovăduiesc recurgerea la forţă sau la ameninţarea cu forţa pentru rezolvarea diferendelor respective. O asemenea cale — recurgerea la forţă — împiedecă asupra îndeplinirii programelor de dezvoltare internă, aduce grave daune cauzei unităţii africane, pune în pericol pacea în zonă şi în întreaga lume, facilitează politica amatorilor de amestec în afacerile interne, a intervenţiilor din afară.

Ţările africane trebuie sprijinite şi încurajate pentru ca paralel cu soluţionarea propriilor lor probleme să participe activ la viaţa internaţională. Unele teorii şi opinii potrivit cărora tinerele state independente n-ar avea nici experienţa necesară, nici stabilitatea politico-economică internă, pentru a-şi aduce contribuţii substanţiale la desfăşurarea vieţii internaţionale, la rezolvarea marilor probleme ale contemporaneităţii sînt false de la un capăt la altul, n-au nici o acoperire raţională. În realitatea foarte evidentă, aceste ţări îmbogăţesc considerabil experienţa comunităţii mondiale, aduc o seamă de înnoiri, consolidează fluxul impunerii unor raporturi noi în relaţiile dintre state, al opoziţiei faţă de politica imperialistă, de dominaţie şi dictat.

Comunitatea internaţională are îndatorirea obligatorie de a asigura ceea ce preşedintele Gabonului, Omar Bongo, denumea „accesul la coresponsabilitate în abordarea marilor probleme ale lumii" cum sînt lichidarea subdezvoltării şi făurirea unei noi ordini economice, înfăptuirea dezarmării, consolidarea păcii, destinderii şi securităţii internaţionale.

Pentru ca tinerele state independente din Africa, şi nu numai de pe acest continent, să-şi poată dedica toate eforturile şi energiile lor rezolvării propriilor probleme şi participării efective la soluţionarea marilor comandamente ale contemporaneităţii trebuie să fie lăsate să acţioneze nestingherit, în conformitate cu situaţiile lor specifice şi concrete, să fie lăsate să-şi hotărască destinele aşa cum o doresc ele. Pe de altă parte, ele însele trebuie să acţioneze solidar pentru a nu se lăsa manevrate şi antrenate în jocurile politice ale imperialismului prin care se urmăreşte dezbinarea, opunerea unora altora, menţinerea în forme noi a asupririi şi dominaţiei. Ele trebuie să refuze transplantul unor modele care nu li se potrivesc, să refuze copierea formulelor aşa-zis democratice, tentaţiile pluraliste ale unora, întrucît acestea divid forţele populare şi sociale din fiecare ţară, abat preocupările de la problemele fundamentale ale perioadei pe care o străbat, slăbesc lupta pentru consolidarea independenţei.

„...**Pe prim plan** — declara tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **trebuie pus acum nu împărţirea acestor ţări după opţiunile lor de viitor ci întărirea solidarităţii în lichidarea completă a dominaţiei imperialiste şi colonialiste, în consolidarea independenţei naţionale, în dezvoltarea unei economii proprii, de sine stătătoare, factori esenţiali pentru progresul şi propăşirea acestor state, pentru pace**".

Primirea deosebit de caldă rezervată pretutindeni înaltilor oaspeţi români, convorbirile tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu conducătorii statelor africane vizitate, cu reprezentanţii unor mişcări de eliberare naţională, au demonstrat încă o dată prestigiul deosebit de care se bucură politica noastră externă pe continentul african, aprecierea excepţională pe care popoarele africane o dau activităţii preşedintelui României, poziţiei Partidului Comunist Român pe tărîm internaţional, sprijinului neprecupeţit pe care ţara noastră îl acordă acestor popoare.

Recenta vizită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în opt ţări africane se subordonează în întregime imperativelor majore ale continentului african, păcii şi colaborării internaţionale, ducînd pe aceste meleaguri mesajul poporului român, mesajul unei prietenii de nădejde.

DUMITRU ANINOIU ■

Puternic impuls dezvoltării raporturilor de cooperare economică

Ne-am obişnuit să consemnăm cu satisfacţie, în urma încheierii unor mari acţiuni de politică externă românească, al căror promotor de marcă este preşedintele Nicolae Ceauşescu, rezultatele deosebit de rodnice cu care se soldează întotdeauna vizitele, în străinătate, întîlnirile şi convorbirile şefului statului nostru cu conducători de ţări de pe toate meridianele. Recentul turneu efectuat în decursul acestei luni de înalţii soli ai poporului român pe pămînt african nu face excepţie de la această regulă. Referindu-ne la un singur aspect, acela al raporturilor economice, se cuvine a fi subliniată, ca o concluzie a întregii vizite, marea însemnătate pe care aceasta a avut-o pentru impulsionarea cooperării dintre România şi statele africane. Trebuie relevată, de asemenea, voinţa reciprocă, exprimată pe întregul parcurs al vizitei, de a dezvolta şi diversifica în continuare aceste raporturi, de a se asigura un cadru juridic cît mai adecvat, de perspectivă, colaborării bilaterale pe multiple planuri.

Dealtfel, preocuparea statornică a României socialiste de a dezvolta larg raporturile de colaborare cu statele africane, cu ţările în curs de dezvoltare este, în esenţă, una dintre coordonatele majore ale politicii externe româneşti, statuată în Programul partidului, în documentele Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale ale P.C.R. După cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, sprijinul multilateral pe care România îl acordă ţărilor în curs de dezvoltare de pe toate continentele îşi găseşte forma cea mai adecvată, cadrul cel mai fertil în dezvoltarea impetuoasă a relaţiilor de colaborare în domenii de maximă importanţă pentru aceste ţări cum sînt : industria, agricultura, învăţămîntul, ştiinţa şi cultura, tehnologia. Este ilustrativ să arătăm, în acest sens, că schimburile comerciale ale României cu statele africane în ansamblu au sporit, după 1965, de 36 de ori, cifră spectaculoasă care vorbeşte tocmai despre preocuparea statornică a României de a da noi dimensiuni relaţiilor de cooperare, în avantaj reciproc, cu aceste ţări aflate în plin efort pentru eliminarea sechelelor dominaţiei coloniale, pentru asigurarea progresului lor economic şi social.

O trecere în revistă, cît de sumară, a înţelegerilor convenite cu prilejul vizitei, a acordurilor semnate, este în măsură să releve străduinţa de a se asigura un cadru larg, de durată, de a se identifica noi domenii menite a oferi teren fertil dezvoltării cooperării dintre România şi respectivele ţări. Un accent deosebit a fost pus de asemenea pe stabilirea unor acţiuni concrete de cooperare în producţie, domeniu ce îmbrăţişează o largă paletă de activităţi, începînd cu construcţiile industriale, agricole şi terminînd cu construcţiile social-edilitare şi culturale.

Bazate pe principiile egalităţii, respectului şi avantajului reciproc, raporturile de colaborare economică dintre România şi statele africane care au fost gazde înalţi soli de prietenie şi solidaritate a poporului român vor cunoaşte în mod cert un puternic impuls, în interesul ţărilor noastre, al cauzei progresului şi păcii în lume. Se relevă încă o dată, şi cu acest prilej, caracterul exemplar al politicii externe promovate de România socialistă, de preşedintele Nicolae Ceauşescu, voinţa ţării noastre de a contribui şi pe această cale la dezvoltarea unei largi cooperări internaţionale, la edificarea unei lumi a progresului şi păcii.

AUREL PERVA ■

Demnitate, progres, cooperare — repere ale unui itinerar istoric

Libia, Gabon, Angola, Zambia, Mozambic, Burundi, Sudan, Egipt.

...Sînt ţările traversate de noua solie de pace şi colaborare a României socialiste pe continentul african. Opinia publică din ţara noastră a urmărit, zi de zi, prin intermediul presei cotidiene şi al corespondenţilor radioteleviziuni, fiecare etapă a itinerariului preşedinţial, străluciţă expresie a prestigiului internaţional al ţării noastre, a activităţii laborioase a preşedintelui Nicolae Ceauşescu. Am fost martorii unui turneu politic de dimensiune istorică, întreprins sub ideile generoase ale prieteniei şi colaborării, ale solidarităţii militante a ţării noastre cu popoarele africane, cu toate popoarele care îşi concentrează eforturile pentru o dezvoltare de sine stătătoare, într-o lume a realei democraţii şi a unei largi înţelegeri. Conţinutul convorbirilor la cel mai înalt nivel cu şefii de stat ai ţărilor vizitate, ideile şi aprecierile distinselor gazde în legătură cu contribuţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a României socialiste în edificarea unei lumi noi, a echităţii şi justiţiei, sînt relevante pentru caracterul acestui itinerar care se confundă, în esenţa sa, cu mesajul umanist şi paşnic, constructiv şi lucid pe care poporul român îl adresează popoarelor lumii.

Noua misiune de prietenie şi colaborare pe continentul african ilustrează în mod pregnant solidaritatea strînsă, consecventă a poporului nostru, el însuşi marcat de-a lungul istoriei sale de impulări străine, cu lupta de eliberare naţională şi emancipare politică, economică şi socială a statelor tinere de pe continentul african.

Este de relevat că România a recunoscut noile state africane imediat după ridicarea stindardului lor de ţări libere, consolidînd permanent relaţiile prieteneşti cu acestea.

O privire de ansamblu asupra relaţiilor româno-africane indică continua intensificare a acestui dialog principial, echitabil, marcat de o strînsă colaborare prietenească şi de solidaritate militantă, coordonate evidenţiate atît în cadrul raporturilor bilaterale, cît şi în cel al relaţiilor multilaterale, în cadrul „Grupului celor 77", la O.N.U., precum şi în alte organisme internaţionale.

Întîlnirile preşedintelui Nicolae Ceauşescu, din aceste zile, cînd şeful statului român a avut numeroase contacte cu şefi de stat africani, cu conducători de organizaţii politice şi obşteşti, cu lideri ai luptei popoarelor africane pentru lichidarea ultimelor vestigii ale colonialismului şi eradicarea definitivă a rasismului şi apartheidului au evidenţiat o dată mai mult hotărîrea României socialiste de a promova în continuare direcţiile ei fundamentale de orientare în relaţiile cu statele africane, cu ţările în curs de dezvoltare, care îşi edifică un nou destin.

Ca şi precedentele itinerare prezidenţiale în Africa sau pe alte continente, şi de această dată vizitele întreprinse de şeful statului român s-au încheiat cu rezultate deosebit de fructuoase, constituindu-se în repere de excepţională importanţă pentru intensificarea legăturilor dintre ţara noastră şi ţările vizitate.

Tratatele de prietenie şi cooperare, documentele-cadru de colaborare, suita acordurilor încheiate — al căror conţinut a fost dat publicităţii la încheierea vizitelor respective — ilustrează în mod elocvent dorinţa comună a ţărilor noastre de a crea un cadru solid şi de durată pentru desfăşurarea din ce în ce mai intensă a colaborării reciproce. Direcţiile de cooperare sînt numeroase, ele îmbrăţişează multiple sectoare din industrie, agricultură, comerţ, ştiinţă şi tehnică, cultură, formarea de cadre. Această paletă bogată de materializare a legăturilor bilaterale dă, în primul rînd, expresie potenţialului material şi tehnologic al României socialiste, capacităţii economiei noastre naţionale de a se conecta în mod eficient la disponibilităţile de cooperare ale tinerelor state africane. Se detaşează totodată ideea caracterului activ al acestei cooperări, principialităţii ei, capacităţii României socialiste de a se angrena, în spiritul noii ordini economice şi politice internaţionale, în efortul concertat al tinerelor state de a edifica o lume a echităţii şi justiţiei, a demnităţii şi libertăţii, a păcii şi colaborării.

„România — Ceauşescu". „Ceauşescu — colaborare", „Ceauşescu — pace", „Ceauşescu — libertate" — au fost în aceste zile simboluri vii, repetate într-un lung ecou de-a lungul întregului traseu prezidenţial, ca o fierbinte afirmare a recunoştinţei popoarelor africane pentru iniţiativele politice şi activitatea neobosită a şefului statului român, de a împlini, în consens deplin cu întregul nostru popor, aspiraţiile cele mai nobile ale întregii omeniri.

Recenta solie de pace şi colaborare în Africa se încadrează astfel organic în suita multiplelor contacte la cel mai înalt nivel pe care preşedintele Nicolae Ceauşescu le-a avut între fruntariile ţării şi dincolo de ele, în efortul constant şi prestigios ca lumea mai dreaptă şi mai bună pe care o speră toate popoarele lumii să devină în mod real cadrul de afirmare al civilizaţiei umaniste a contemporaneităţii.

RADU BUDEANU ■

Întreg sprijin popoarelor pentru independenţa lor

Recenta solie a păcii, colaborării şi solidarităţii militante pe continentul african a preşedintelui Nicolae Ceauşescu a conferit noi dimensiuni şi sprijinului activ, puternic pe care România socialistă, partidul şi poporul nostru îl acordă mişcărilor de eliberare din Africa australă, luptei lor împotriva imperialismului şi colonialismului, pentru independenţă şi libertate deplină. Este binecunoscut că, de-a lungul anilor, de acest ajutor multilateral au beneficiat şi celelalte state africane. Între acestea s-au aflat unele vizitate chiar zilele trecute — Angola, Mozambic — prilejuri cu care au fost evidenţiate semnificaţia majoră şi importanţa deosebită ale sprijinului românesc în încununarea cu succes a luptei de eliberare a acestor ţări, ca şi a altor state africane ce şi-au proclamat de curînd independenţa. De pildă, preşedintele Angolei, dr. **Agostinho Neto**, releva : **„Am primit un ajutor logistic important în lupta noastră, diferiţi conducători ai M.P.L.A. s-au aflat în România cu diferite scopuri pentru a putea rezolva unele probleme materiale importante şi, de asemenea, pentru pregătirea de cadre. La un anumit moment, în România se afla cea mai mare parte a studenţilor noştri în străinătate. Desigur, noi, poporul angolez, ne felicităm pentru aceasta şi trebuie să mulţumim personal, şi în aceste momente, tovarăşului Nicolae Ceauşescu".**

La rîndul său, **Samora Moises Machel**, preşedintele Mozambicului, arăta, între altele : **„Preşedintele Nicolae Ceauşescu a avut un rol deosebit de important în sprijinirea luptei poporului mozambican. Primind personal o delegaţie a FRELIMO, într-un moment în care victoria noastră era încă departe, el a demonstrat că ne recunoaşte în mod efectiv ca reprezentanţi reali ai poporului nostru".** Prezenţa preşedintelui Nicolae Ceauşescu într-o serie de state din prima linie — Angola, Zambia, Mozambic — a reprezentat şi o manifestare vie, elocvenţă a solidarităţii militante a partidului, ţării noastre şi poporului român cu lupta popoarelor namibian, zimbabwe şi sud-african pentru neatîrnare, viaţă liberă şi demnă. Toate acestea s-au subliniat cu pregnanţă în timpul întîlnirilor pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a avut cu toţi liderii mişcărilor de eliberare naţională din Africa australă : Sam Nujoma, preşedintele Organizaţiei Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO) — la Luanda — Joshua Nkomo, preşedintele Uniunii Poporului African Zimbabwe (ZAPU), colider al Frontului Patriotic Zimbabwe, Oliver Tambo, preşedinte al Congresului Naţional African din Africa de Sud — la Lusaka — Robert Mugabe, preşedintele Uniunii Naţionale Africane Zimbabwe (ZANU), la Maputo. Dealtfel, trebuie reamintit că aceste întîlniri pe pămînt african au fost precedate de altele, desfăşurate în România — astfel încît se poate vorbi de caracterul tradiţional al acestor contacte, de importanţa acordată de liderii mişcărilor respective de eliberare întrevederilor cu şeful statului român, cunoaşterii, de la cel mai autorizat reprezentant al poporului nostru, a etapelor parcurse de România, a problemelor cu care partidul şi poporul român s-au confruntat în edificarea cu succes a socialismului în patria noastră. De asemenea, la Lusaka, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceausescu au vizitat Institutul O.N.U. pentru Namibia — institut în al cărui Senat se află şi reprezentantul român în Consiliul O.N.U. pentru Namibia şi la care predau mai mulţi profesori români, iar unii profesori namibieni şi-au desăvîrşit pregătirea în România.

Fiecare din aceste întîlniri a prilejuit exprimarea profundei recunoştinţe a mişcărilor de eliberare faţă de solidaritatea şi sprijinul activ acordat de ţara noastră popoarelor respective. Astfel, **Robert Mugabe aprecia România „unul dintre cei mai buni aliaţi ai noştri". Joshua Nkomo vorbea de caracterul multilateral al ajutorului românesc, iar Oliver Tambo sublinia semnificaţia concretă şi mobilizatoare a sprijinului acordat de România.** Au fost întîlniri în cadrul cărora liderii mişcărilor de eliberare au primit cu interes şi satisfacţie opiniile unei personalităţi proeminente, ale unui luptător greu încercat pentru cauza eliberării poporului său. Au fost întîlniri în cadrul cărora tovarăşul Nicolae Ceauşescu a relevat semnificaţia întăririi unităţii tuturor forţelor care se pronunţă şi acţionează pentru o schimbare radicală, revoluţionară în statele africane aflate încă sub dominaţia rasistă şi colonialistă şi a reafirmat importanţa utilizării tuturor formelor de luptă — inclusiv lupta armată — pentru lichidarea colonialismului.

Au fost — toate acestea — tot atîtea dovezi ale hotărîrii României, partidului şi poporului nostru de a acorda întregul sprijin mişcărilor de eliberare naţională din Africa australă, cauzei drepte pentru care luptă ; noi momente de referinţă ale acestei istorice solii a păcii, colaborării şi solidarităţii militante.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Contribuţie remarcabilă la dezvoltarea raporturilor dintre România şi Mozambic

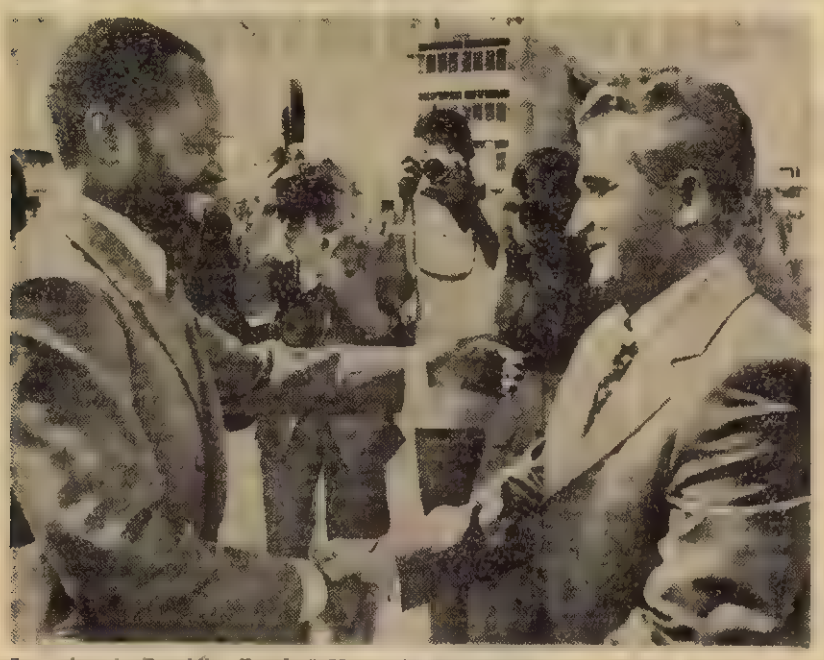

La sosirea în Republica Populară Mozambic, pe aeroportul din Maputo, cei doi conducători de partid şi de stat se salută cu caldă prietenie

Continuînd itinerarul de pace şi colaborare pe continentul african, în dimineaţa zilei de 18 aprilie, preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, au sosit într-o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Mozambic, la invitaţia tovarăşului Samora Moises Machel, preşedintele FRELIMO, preşedintele Republicii Populare Mozambic, şi a soţiei sale, Graça Machel. Importanţa deosebită a acestui moment politic pentru dezvoltarea viitoare a legăturilor de prietenie, a raporturilor frăţeşti între partidele, popoarele şi statele noastre este subliniată de faptul că este pentru prima oară cînd conducătorul statului şi partidului nostru vizitează Mozambicul după cucerirea independenţei, amănunt cu atît mai relevant cu cît preţuirea şi stima de care se bucură tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi în această parte de sud a Africii, în această cunoscută regiune de luptă pentru independenţă naţională au fost puse în evidenţă de primirea deosebit de călduroasă făcută şefului statului român. Este de-a dreptul impresionant să afli că, la mii de kilometri de Bucureşti, mii şi mii de locuitori ai capitalei mozambicane — oraşul Maputo — au venit din zori pe aeroportul Mavalane pentru a ura distinşilor soli ai poporului român un bun venit din toată inima. Atmosfera sărbătorească, manifestările de exuberanţă, aclamaţiile şi ovaţiile cu care au fost întîmpinaţi înalţii oaspeţi români la sosirea lor în Mozambic au creat încă de la început convingerea că actualul moment politic se va constitui într-o nouă şi remarcabilă contribuţie la dezvoltarea raporturilor dintre cele două ţări, partide şi popoare, pentru binele şi prosperitatea lor, al păcii şi progresului în întreaga lume. Convingere exprimată şi de cei doi conducători de partid şi de stat în declaraţiile pe care le-au făcut la începutul convorbirilor oficiale. **„Fără îndoială — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că această vizită are importanţă nu numai pentru relaţiile noastre bilaterale, dar ea este şi o expresie a solidarităţii în lupta împotriva imperialismului şi colonialismului, a solidarităţii cu popoarele din Zimbabwe, Namibia şi Africa de Sud în lupta pentru independenţă, împotriva rasismului şi apartheidului. Dorim realmente ca această vizită să deschidă perspective noi dezvoltării colaborării între partidele şi popoarele noastre, în spiritul solidarităţii militante, al luptei comune pentru dezvoltarea socialistă, pentru progres şi pentru pace."** Spre aceeaşi idee converg şi cuvintele rostite de preşedintele Machel : **„Această vizită constituie un moment care poate să ducă la întărirea legăturilor de prietenie, a raporturilor frăţeşti între partidele, popoarele şi statele noastre. Această vizită vă va permite, tovarăşe preşedinte, o cunoaştere mai profundă a poporului nostru, a pămîntului nostru, a sarcinilor construcţiei democraţiei populare, în special după campania de structurare a partidului".**

În timpul dialogului la cel mai înalt nivel româno-mozambican.

Vizita înalţilor soli ai poporului român la rafinăria „Petromoc"

Cunoaşterea reciprocă, însemnătatea acestora pentru identificarea unor obiective şi aspiraţii comune — atît pe planul raporturilor bilaterale cît şi în ceea ce priveşte conlucrarea internaţională — trebuie subliniată ca un factor foarte necesar al politicii mondiale actuale, pentru că este firesc ca, la o evoluţie rapidă a vieţii economice, politice, sociale pe mai toate meridianele lumii, la schimbările ce se petrec într-o serie de ţări, informaţia şi aprecierile asupra acestora să fie exacte şi corecte, relaţiile internaţionale să exprime mobilitatea şi diversitatea evoluţiilor dintr-o parte sau alta a planetei, să fie în concordanţă cu acestea. Reprezintă această necesitatea o axiomă a politicii externe românești, care-şi verifică valabilitatea prin rezultatele deosebite ale acestei politici, prin deosebitul prestigiu şi renume de care se bucură în întreaga lume. Desfăşurarea vizitei preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Mozambic — cunoaşterea directă, la faţa locului, a preocupărilor şi realizărilor poporului mozambican, convorbiri la nivelul cel mai înalt dintre cele mai deschise, caracterizate de o ambianţă prietenească, înţelegere şi preţuire de ambele părţi — vin să confirme încă o dată justeţea şi rodnicia unei asemenea politici, întemeiată pe respectarea neabătută a principiilor ce trebuie să stea la baza noilor relaţii între state : deplina egalitate în drepturi, respectul independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea şi colaborarea activă, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu forţa.

„Socialismul şi-a propus dintotdeauna să elibereze omenirea de asuprire, să asigure egalitate între naţiuni şi între oameni dar şi să lichideze orice dominaţie imperialistă şi colonialistă, să pună capăt războaielor, să asigure o pace trainică, o lume a egalităţii şi dreptăţii sociale", arăta conducătorul partidului şi statului nostru în însufleţita sa cuvîntare rostită la marea adunare populară din oraşul Maputo. Acest înalt ţel poate fi atins, poate fi transformat în realitate vie numai prin lupta unită a tuturor forţelor progresiste, a tuturor popoarelor lumii. Spre un asemenea imperativ conlucrează cu rezultate dintre cele mai relevabile România şi Zambia, ţări aflate pe continente diferite, dar unite prin efortul comun de a se dezvolta liber, de a construi socialismul în pace.

Hotărîrea fermă a celor doi conducători de partid şi de stat de a da noi şi sporite dimensiuni raporturilor de prietenie, solidaritate şi colaborare între popoarele, partidele şi ţările lor şi-a aflat o cuprinzătoare formulare în Tratatul de prietenie şi cooperare între Republica Socialistă România şi Republica Populară Mozambic semnat la 21 aprilie la Maputo. Acest document de o mare valoare pentru evoluţia viitoare a raporturilor dintre cele două state, partide şi popoare în diverse domenii acordă — asemenea documentelor similare semnate cu Gabonul, Angola şi Zambia — un spaţiu amplu afirmării noilor principii interstatale, tot mai larg recunoscute pe plan mondial, reprezentînd prin aceasta o nouă şi deosebită contribuţie la generalizarea şi impunerea unui spirit nou în abordarea problemelor vieţii internaţionale. Cît priveşte planul raporturilor bilaterale, Tratatul încheiat prevede intensificarea conlucrării pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural, precum şi în alte sectoare importante pentru accelerarea progresului economico-social, trasînd, alături de numărul însemnat de acorduri şi înţelegeri bilaterale semnate în cursul aceleiaşi vizite, căile de materializare a dorinţei reciproce de a conlucra tot mai strîns, spre folosul şi binele celor două popoare, constituindu-se, în acelaşi timp, într-o substanţială contribuţie la cauza progresului şi păcii în lume.

D. IOVĂNEL ■

România — Burundi: coordonate semnificative ale unei conlucrări fructuoase

Sosirea la Bujumbura

Imagine din timpul vizitei la Teza, centru economic de referinţă

„Eşti fericit, Burundi", — spun versurile unui cintec cintat în inima Africii ecuatoriale — **„Ai un mare oaspete — pe preşedintele României, cunoscut în lumea întreagă / Care iubeşte şi pe care îl iubesc toate popoarele / De aceea a venit printre noi". „Ceauşescu — pace şi prietenie între popoare !", „Ceauşescu — prieten al lumii a treia !", „Ceauşescu şi destinderea internaţională !", „Ceauşescu şi susţinerea mişcărilor de eliberare naţională"** — scrise în limba română din iniţiativa unui medic burundez care a studiat în România şi înţelege să salute astfel, în limba sa, pe conducătorul partidului şi statului român, aflat în fruntea unei solii de pace şi prietenie în „Ţara lacului de argint" — Republica Burundi. Sînt acestea doar cîteva dintre semnificativele şi caldele manifestări de deosebită preţuire şi înalt omagiu cu care poporul burundez a întîmpinat prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşei Elena Ceauşescu în ţara al cărei contur geografic sugerează o inimă, întocmai cum şi harta României trimite cu gîndul la o inimă.

Aidoma vizitelor pe care preşedintele Nicolae Ceauşescu le-a efectuat în acest miez de primăvară în statele africane care au precedat sosirea în Republica Burundi, înalta solie a României socialiste şi pe aceste locuri porneşte de la necesitatea sporirii rolului ţărilor mici şi mijlocii în politica nouă, de independenţă şi egalitate între state, de destindere, colaborare şi pace. Aceste ţări alcătuiesc marea majoritate a lumii şi este în interesul lor să-şi întărească continuu unitatea şi conlucrarea, să contribuie la instaurarea unui climat internaţional în care popoarele să se poată dezvolta libere şi demne. Această exigenţă a contemporaneităţii, argumentată în mod strălucit şi practic, nu numai principial, de politica externă românească şi de cel mai strălucit promotor al său, preşedintele Nicolae Ceauşescu, îşi demonstrează valoarea şi caracterul exemplar prin ampla recunoaştere a valabilităţii sale pentru lumea în care trăim, recunoaştere afirmată elogios pe toate meridianele, de către toţi oamenii care iubesc pacea şi buna înţelegere între popoare. Desfăşurarea vizitei în Burundi, într-o atmosferă emoţionant de caldă şi de entuziastă, bilanţul său pozitiv pentru ambele ţări şi popoare evidenţiază adevărul binecunoscut şi reconfirmat de fiecare acţiune de politică externă a României că două state care îşi întemeiază relaţiile pe egalitate deplină, pe respectul independenţei şi suveranităţii naţionale, pe neamestecul în treburile interne şi avantajul reciproc pot să dezvolte fructuos raporturile reciproce în multiple domenii, în folosul popoarelor lor, al cauzei păcii şi progresului general.

Ţări în curs de dezvoltare, România şi Burundi sînt legate — în pofida marilor distanţe geografice care le separă — de relaţii prieteneşti, de obiective şi interese comune. Din această perspectivă, vizita preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Burundi constituie un moment de cea mai mare importanţă pentru dezvoltarea şi mai puternică a raporturilor româno-burundeze. **„Am venit în Burundi** — sublinia dealtfel tovarăşul Nicolae Ceauşescu în toastul la banchetul oficial oferit în onoarea sa şi a tovarăşei Elena Ceauşescu de preşedintele Jean Baptiste Bagaza şi doamna Fausta Bagaza — **animaţi de dorinţa de a dezvolta împreună o cooperare reciproc avantajoasă, bazată pe egalitate, pe respect reciproc, pe neamestecul în treburile interne... Vizita pe care o facem în ţara dumneavoastră — ca şi în alte ţări africane — este o expresie a solidarităţii României socialiste cu popoarele care au scuturat dominaţia colonialistă şi imperialistă, cu popoarele care luptă pentru lichidarea definitivă a colonialismului în Africa şi în întreaga lume."**

În acelaşi sens s-a exprimat şi preşedintele Jean Baptiste Bagaza, evidenţiind identitatea, similitudinea sau convergenţa schimburilor de păreri ale celor două state asupra problemelor abordate în timpul convorbirilor oficiale la nivel înalt : **„Miile de kilometri care ne separă ţările noastre nu ne-au împiedicat să stabilim relaţii de prietenie şi cooperare pentru care prezenţa dumneavoastră aici constituie cea mai elocventă mărturie. Burundi îşi exprimă satisfacţia pentru dezvoltarea cooperării cu Republica Socialistă România în domeniile agricol, industrial, minier, al transporturilor, al educaţiei, sănătăţii, comerţului, creşterii animalelor şi informaţiei care se efectuează în interesul reciproc al popoarelor noastre."**

Aceste coordonate legate de dezvoltarea româno-burundeză au fost dealtfel confirmate de dialogul la nivel înalt purtat de cei doi şefi de stat. În urma convorbirilor pe care le-au avut, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Jean Baptiste Bagaza, însufleţiţi de dorinţa de a adînci şi extinde şi mai mult, în continuare, relaţiile dintre ţările lor, au semnat Tratatul de prietenie şi cooperare între Republica Socialistă România şi Republica Burundi. Au fost negociate şi semnate, de asemenea, cu prilejul vizitei o serie de acorduri şi înţelegeri privind extinderea schimburilor economice şi a cooperării în producţie. Printre acestea, Acordul privind dezvoltarea cooperării în domeniul industriei, Acordul privind participarea Republicii Socialiste România la valorificarea zăcămîntului de nichel şi metale asociate de la Musongati (rezervele de nichel ale Republicii Burundi, evaluate la 180 milioane de tone, sînt considerate a fi dintre cele mai mari din lume), Acordul privind dezvoltarea cooperării în domeniul transporturilor, ca şi numeroase convenţii şi protocoale menite să diversifice şi să impulsioneze raporturile dintre cele două ţări.

Un proces a cărui transpunere cît mai rapidă în viaţă are implicaţii ce depăşesc interese reciproce, idee evidenţiată cu mare limpezime de preşedintele nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu : **„Semnarea tuturor acestor documente, începînd cu Tratatul de prietenie şi cooperare, simbolizează, în lumea de astăzi, necesitatea conlucrării active între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, a întăririi solidarităţii ţărilor în curs de dezvoltare, a ţărilor mici şi mijlocii, a ţărilor nealiniate, simbolizează întărirea solidarităţii pentru o lume mai dreaptă şi mai bună".** Convingerea puternică în utilitatea promovării unei politici care să slujească acest imperativ al contemporaneităţii a fost relevată dealtfel cu prisosinţă şi de schimbul de vederi referitor la aspecte ale situaţiei internaţionale, evocate pe larg de Comunicatul comun. Sînt prezente aici probleme şi situaţii care interesează toate continentele, majoritatea statelor lumii : securitatea, dezarmarea, noua ordine economică internaţională, democratizarea vieţii internaţionale, accesul la cuceririle ştiinţei şi tehnologiei moderne, dreptul imprescriptibil al fiecărui popor de a dispune de sine însuşi, de a se opune politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste de dominaţie şi asuprire.

Adevărul de mare valoare filozofică, politică, umană, practică, în spiritul justiţiei şi al unei intangibile morale, că **„Numai dară eşti liber poţi să colaborezi şi să fii solidar cu altul"**, exprimat atît de clar de conducătorul partidului şi statului nostru şi adevărul că **„Este necesar ca popoarele să înţeleagă că trebuie să lupte, fiecare la ei acasă, pentru a lichida politica de dominaţie şi asuprire"** pentru care militează, pentru care luptă România socialistă, preşedintele ei, primesc şi de această dată o nouă şi expresivă confirmare.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Români — burundezi mînă în mînă, o expresivă manifestare a unor sentimente sincere, prietenești

Se desfăşoară convorbirile oficiale româno-burundeze

România — Republica Democratică Sudan, cooperare activă în interesul comun al dezvoltării economico-sociale, al cauzei păcii, destinderii şi înţelegerii

În timpul convorbirilor oficiale

La Khartum, unde preşedintele Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a sosit în cursul după-amiezii de luni, zeci de mii de locuitori ai oraşului au rezervat, pe tot drumul parcurs de coloana oficială, o vibrantă manifestare de simpatie şi preţuire solilor poporului român. „Vă rog să-mi permiteţi, spunea în seara aceleiaşi zile preşedintele Gaafar Mohammed El Nimeiri, să vă prezint un prieten drag al poporului sudanez, al naţiunii sudaneze, să cunoaşteţi un luptător al ţării sale, care, pe baza unor principii pe care le-a elaborat, în care crede cu toată convingerea, a făcut pentru patria sa totul cu multă dăruire şi credinţă, devenind un conducător încercat al ţării pe care de fapt a clădit-o şi căreia i-a creat prieteni sinceri şi un loc de cinste între naţiunile lumii."

Relaţiile româno-sudaneze, desfăşurate şi stimulate de cadrul principial creat de Declaraţia solemnă comună şi alte documente finalizate cu prilejul întîlnirilor anterioare dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Gaafar Mohammed El Nimeiri de la Khartum, în 1972, şi Bucureşti, în 1973, cunosc o împlinire deplină, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii şi înţelegerii între naţiuni. Primirea deosebit de călduroasă făcută oaspeţilor români pe întreg parcursul vizitei constituie expresia sentimentelor de admiraţie şi înaltă preţuire pe care poporul sudanez, angajat în efortul constructiv de a întrupa în obiective concret-industriale şi de civilizaţie îndelungatele sale aspiraţii de a fi stăpînul propriilor destine, le nutreşte faţă de poporul român, în ale cărui remarcabile realizări în toate domeniile de activitate recunoaşte şansa şi exemplul propriei deveniri, pentru rolul remarcabil pe care România îl joacă pe plan internaţional, pentru contribuţia unanim recunoscută a preşedintelui Nicolae Ceauşescu la promovarea cauzei cooperării între naţiunile lumii, a progresului şi păcii în lume.

Vizita întreprinsă în cea mai întinsă ţară a Africii ilustrează în limbajul convingător al prieteniei şi solidarităţii că acţiunile neobosite ale şefului statului român, desfăşurate într-un spirit de înaltă principialitate, pentru cauza libertăţii şi independenţei, a securităţii şi cooperării popoarelor, contribuţia sa la soluţionarea marilor probleme ale contemporaneităţii, pentru făurirea unei lumi a păcii şi progresului sînt bine cunoscute şi apreciate în Sudan.

„Într-adevăr, arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, popoarele român şi sudanez au multe lucruri comune şi în ce priveşte istoria lor. Ambele noastre popoare s-au aflat o perioadă sub dominaţia aceluiaşi imperiu. Ne-am cucerit independenţa prin luptă. Trebuie să facem totul pentru a ne păstra şi întări independenţa, pentru ca popoarele noastre să nu mai fie niciodată subjugate. Numai fiind independente, popoarele noastre, ca şi toate popoarele lumii, îşi pot construi o viaţă nouă, liberă. Iată de ce noi acordăm o mare atenţie problemei independenţei popoarelor. Însuşi socialismul pe care îl construim în România nu este posibil fără independenţă. Tocmai de aceea relaţiile noastre au o bază trainică."

Pe această „bază trainică", vizita întreprinsă în Republica Democrată Sudan a pus în valoare noi posibilităţi de colaborare, a identificat noi domenii de cooperare în diferite sectoare — economic, cultural, al ştiinţei şi învăţămîntului — a dat un nou impuls conlucrării egale dintre ţările noastre. Ea a contribuit totodată la efectuarea unui schimb util de păreri în probleme ale vieţii internaţionale care a pus în evidenţă poziţiile apropiate ale României şi Sudanului în principalele probleme ale contemporaneităţii. „În lume, a spus secretarul general al Partidului Comunist Român, s-au produs multe schimbări ; raportul de forţe se schimbă continuu. Se manifestă tendinţe de reîmpărţire a zonelor de influenţă, s-au ivit noi conflicte în diferite zone ale lumii. În acelaşi timp, trebuie să recunoaştem că tot mai multe popoare se ridică cu hotărîre împotriva politicii imperialiste şi colonialiste, de dominaţie, pentru apărarea independenţei lor, pentru a fi stăpîne pe propriile destine şi pe bogăţiile naţionale. Aceasta ne face să privim cu încredere desfăşurarea evenimentelor." În acest context, dialogul la cel mai înalt nivel a subliniat importanţa acţiunilor pentru crearea de condiţii în vederea participării active la soluţionarea marilor probleme ale vieţii internaţionale a tuturor statelor, şi, în primul rînd, a statelor mici şi mijlocii, a ţărilor în curs de dezvoltare, a statelor nealiniate, precum şi necesitatea întăririi Organizaţiei Naţiunilor Unite, a altor organisme internaţionale care oferă cadrul cel mai bun pentru participarea tuturor statelor la rezolvarea problemelor care frămîntă în cel mai înalt grad popoarele. S-a precizat în mod deosebit că esenţialul pentru dezvoltarea pozitivă a vieţii internaţionale în interesul tuturor statelor este întărirea independenţei fiecărei naţiuni ca şi stimularea cooperării neîngrădite, pe toate planurile, pe baza respectării principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, a deplinei egalităţi în drepturi, a neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc.

Prietenia dintre popoarele român şi sudanez, cimentată prin munca şi osîrdia comună pentru dezvoltarea economico-socială, consolidată prin înţelegerile şi documentele convenite în recenta vizită se înscrie în cronica evenimentelor majore ale lumii contemporane ca unul din factorii importanţi ai efortului naţiunilor pentru o conlucrare activă în interesul dezvoltării economico-sociale a popoarelor, pentru bunăstarea şi fericirea lor, pentru cauza păcii, destinderii şi înţelegerii în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

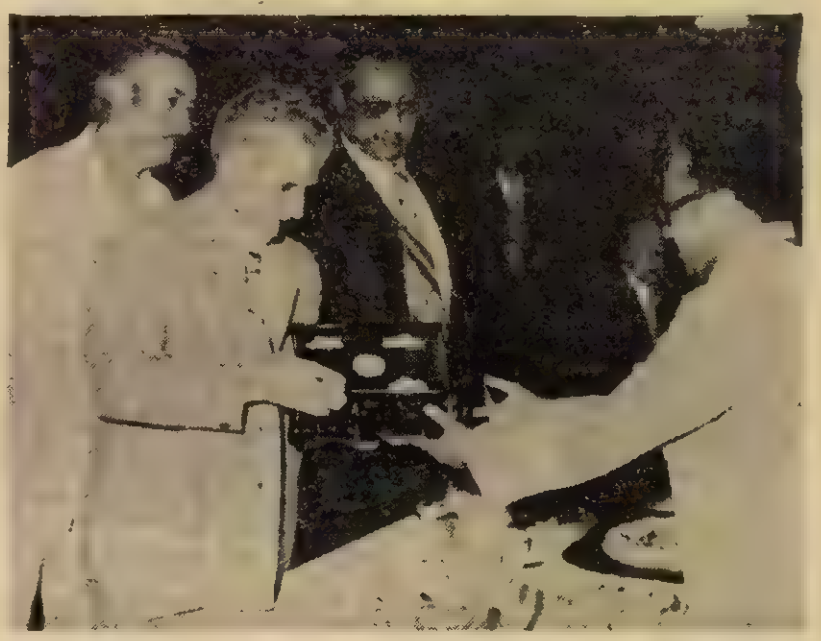

Un moment solemn : tovarăşului Nicolae Ceauşescu îi este înmînată cheia oraşului Khartum

O importantă contribuţie la dezvoltarea relaţiilor de prietenie româno-egiptene

În cursul zilei de miercuri, 25 aprilie, preşedintele Nicolae Ceauşescu împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au întreprins o scurtă vizită de prietenie în Egipt, la invitaţia preşedintelui Anwar El Sadat şi a soţiei sale Jihan El Sadat. Într-o atmosferă cordială, de sinceră prietenie şi respect reciproc au fost discutate probleme privind dezvoltarea în continuare a raporturilor de cooperare româno-egiptene în diferite probleme de interes comun, precum şi unele probleme ale vieţii internaţionale actuale, îndeosebi în legătură cu situaţia din Orientul Mijlociu. Cei doi preşedinţi au reafirmat hotărîrea lor de a adînci şi extinde şi pe mai departe cooperarea multilaterală dintre România şi Egipt.

În cursul discuţiilor asupra situaţiei internaţionale actuale, cei doi preşedinţi au constatat cu satisfacţie că punctele de vedere ale celor două ţări asupra diferitelor probleme examinate sînt identice sau apropiate. Ei au subliniat necesitatea imperioasă a lichidării subdezvoltării şi împărţirii lumii în ţări sărace şi ţări bogate, a făuririi unei noi ordini economice internaţionale, de care depind viitorul umanităţii, pacea şi securitatea în lume.

O premieră mondială, la Lupeni, în stratul 3

Subteranul e o imensă rețea de tunele, de galerii, de linii ferate înguste pe care alunecă fantomatice trenuri trase de locomotive minuscule. Subteranul e o imensă rețea de canale, conducte, cabluri pentru alimentare cu aer, energie electrică, apă potabilă, și pentru degazare. Pretutindeni, benzi transportoare, combine care taie și sfarmă minereul, care sfredelesc muntele pe dedesubt, picamere care găuresc rocile, găuri pentru exploziv. E un zgomot de gară supraaglomerată unde intră și ies mereu trenuri, unde intră și ies mereu oameni, de la suprafață în profunzime și invers.

Afară plouă calm și prin difuzoare se transmite muzică de nai acompaniată la orgă (un disc al lui Gheorghe Zamfir cu Ferdinand Cellier), clădirile exploatării miniere Lupeni par pustii. E simbătă după-amiaza. În măruntaiele pămîntului se află schimbul III. Totul, aici, la suprafață, pare liniștit, previzibil, dar dedesubt geologiile de întuneric sînt măcinate de zgomote surde, sînt străpunse de glasuri de oameni și încărcate de rezonanțele bătăilor de inimă.

Coborîm printr-un tunel lung, pe sub felinare rare, pierdute undeva, la orizont, în infinit, într-o constelație ascunsă. Sîntem îmbrăcați gros, în cojoace, purtăm căști de protecție, lămpi, măști de gaze și trecem printr-un culoar imens de curenți de aer ca prin teritorii înghețate și aurore boreale. Mergem adînc, călcăm bărbătește și impresia e că orologiile bat mai rar, că timpul trece greu sau că rămîne în urmă. Ținta noastră e orizontul 400, mai precis un abataj în care lucrează acum una dintre echipele maistrului mecanic Valentin Tofană. Un abataj îndepărtat, sub munte, la care se ajunge parcurgînd kilometri de galerii. Coborîm prin puțul central. Mîinile „semnalizatorului" merg parcă de la sine pe comenzi, pe manete, straturile sînt parcurse, pe distanțe de sute de metri, în cîteva clipe și ne îndepărtăm tot mai mult de cer, de aerul calm al după-amiezii de simbătă, cînd orașul Lupeni miroase a pîine proaspătă și a prăjitură scoasă din cuptor. Ne aflăm în era mezozoică, perioada paleogenă sau neogenă, în pădurile uriașe de altădată, surpate sub ape și munți, arse mocnit vreme de milioane de ani în adîncuri, pe unde curg încă izvoare ciudate și cad ploi torențiale din tavane armate cu beton. Undeva, aici, un miner a descoperit, într-un schimb, o fosilă imensă de broască țestoasă ! Altcineva, o feriga fosilizată.

De ce-am venit aici, în acest abataj îndepărtat unde cîțiva bărbați, uzi pînă la piele din cauza căldurii și transpirați din cauza efortului, înaintează spre filon și sapă folosind grinzi hidraulice din oțel ?

Ca să asistăm la o premieră mondială !

Abatajul în care ne aflăm e în stratul 3. Straturile în mină se numără, pe verticală, începînd de la nivelul mării. Ne aflăm, de fapt, cam la 200—250 m deasupra nivelului mării, într-un filon de cărbune, abundent, de sute de metri și care pînă acum nu a fost niciodată exploatat cu un utilaj atît de perfecționat. În nici o mină din lumea largă ! La această adîncime, pînă în aprilie 1978, se lucra, clasic, prin pușcare, se înainta greu, cu eforturi titanice și cu productivitate scăzută ! Pentru exploatarea acestui zăcămînt bogat, din stratul 3, se făcuse apel, cu ani în urmă, la cîteva mari firme producătoare de utilaj minier de pe mapamond, care, studiind condițiile geologice din subteranul de la Lupeni, și-au declinat competența, și capacitatea. Practic, oamenii se resemnaseră ; exploatarea mecanizată în stratul 3 devenise de domeniul imposibilului !

Iată-ne deci la cota imposibilului, în subteran, asistînd totuși la performanța unei combine adaptate de specialiștii români pentru exploatarea în stratul 3, strat care, dincolo de dificultățile obișnuite în restul minelor din lume, cuprinde, răspîndite haotic în minereu, porțiuni de sferosiderite, adică aglomerări de roci dure greu de sfărîmat chiar și cu ajutorul picamerelor și explozibililor.

În acest moment, în abataj, lucrează echipa șefului de schimb Gheorghe Murărus, împreună cu minerii Gheorghe Horduneanu, Gheorghe Prisecaru, Alexandru Mihalcea și combainerul Gavrilă Marcu. Zgomotul combinei care atacă stratul este suportabil. Vorbim, strigînd de fapt, unii la alții. E simbătă după-amiază și afară, în orașul Lupeni, soțiile și copiii celor coborîți în abataj se pregătesc să vizioneze la televizor emisiunea „Clubul tineretului", pregătesc prînzul de duminică, citesc, studiază, comit adică gesturile cele mai obișnuite din lume în apartamente confortabile, cu apă caldă și încălzire centrală, în condiții de civilizație. În liniște, departe de zgomotul motoarelor din subteran și de canicula... insuportabilă. Afară continuă să plouă mărunt, dar cald. Combina sfarmă minereu, dislocă sferosiderita și stratul se revarsă treptat-treptat pe benzile transportoare, luînd drumul stațiilor de preparare. Ne interesăm cît minereu se exploata înainte de introducerea acestei combine și cît se exploatează acum ? Ne răspunde șeful de schimb Gheorghe Murărus : „Prin pușcare scoteam cam 7 sau 8 tone pe post, adică pe om, în 24 de ore. Acum scoatem pînă la 14 sau 15 tone". Și bărbatul care comandă înaintarea în abataj ne arată mîinile sale mari : „Și am rămas fără bătături în palmă". Înțelegem că se referă la faptul că pînă nu demult minereul era aruncat cu lopata de 15 kilograme pe banda transportoare și că acum mîinile sale reglează doar programul combinei.

„I-am lăsat pe oameni fără bătături în palmă", recunoaște inginerul Titus Costache, directorul adjunct electromecanic al minei Lupeni. E îmbrăcat ca un miner, cu lampa la cozorocul căștii de protecție, e plin de praf de cărbune, transpirat, agitat, împărțind comenzi repezi și scurte în dreapta și-n stînga. Inginerul Titus Costache are, în Valea Jiului, reputația unui „dur" deși, după constituția sa, aparent delicată, cu fizicul său suplu de alergător pe 100 de metri, nu pare decît un adolescent. Nici nu-ți vine să crezi că bărbatul acesta a împlinit la 2 aprilie 43 de ani de viață, 18 ani de meserie petrecuți în subteranele minei Lupeni și că are deja patru copii ! Titus Costache este omul care a conceput, prin adaptări, prin raționalizări, sintetizînd, de fapt, o mare invenție, combina miraculoasă în stare să lucreze în stratul 3, stratul cel mai dificil aflat în exploatare în Valea Jiului, și în cîțiva ani cu înaltă calificare, cercetători și savanți au refuzat să creadă la început că un inginer și un lăcătuș de la Lupeni vor surclasa greutăți tehnice pe care firme de prestigiu de pe mapamond le considerau și astăzi insurmontabile ! Odată descoperit procedeul prin care poate fi eliminat primul impact, acela cu sferosiderita și restul rocilor dure din stratul 3, acoptînd la o combină veche un „tambur" cu viteză periferică de rotație mai mică și un cuțit de mare rezistență, inginerul Titus Costache și lăcătușul Anton Duban au simulat în condiții de atelier, de laborator, situația din abataj. Verificînd de zeci de ori, de sute de ori, de mii de ori au constatat că introducerea combinei adaptate de ei este unica soluție pentru ridicarea productivității muncii din sectorul de exploatare a stratului 3 și au cerut permisiunea de a o experimenta direct, în frontul de lucru. În felul acesta ei își asumau un risc enorm ! Instalarea combinei trebuia făcută din mers, punerea ei în funcțiune operată fără accidente, pentru a evita întreruperea exploatării minereului pe un timp îndelungat ! A găsit înțelegerea necesară din partea forurilor competente și într-o după-amiază din aprilie 1978 combina a început să producă, răsturnînd toate previziunile pesimiste, trecînd peste impactul cu sferosiderita, cu neîncrederea specialiștilor și doctorilor în științe atestați pentru demonstrarea... contrariului !

Așa încît, la ora descinderii noastre în abataj, combina funcționează de 4 luni și a dat rezultate peste așteptări. Ea a extras în acest timp 100 000 tone de cărbune, cu 30 000 tone mai mult decît ar fi putut extrage cu vechea tehnologie. Și, ceea ce e mai important, a dat posibilitatea ca în abataj să lucreze numai 12 oameni, în loc de 30 cît erau înainte. Ceilalți au fost mutați în alte abataje, unde au primit locuri de muncă mai ușoare, mai sigure, mai bine plătite.

Inginerul Titus Costache și-a dat seama că pentru a introduce combina de exploatare a minereului în stratul 3 trebuie să elimine impactul care se produce în roca dură de sferosiderită, dar treptat-treptat a realizat că mai trebuie să elimine un impact : acela al neîncrederii oamenilor. Pur și simplu pentru că mulți specialiști cu înaltă calificare, cercetători și savanți au refuzat să creadă la început că un inginer și un lăcătuș de la Lupeni vor surclasa greutăți tehnice pe care firme de prestigiu de pe mapamond le consideră

„Apa răspunde numai dacă e provocată“

Inginerul ALEXANDRU ZĂNESCU, născut în 1932, termină în 1954 facultatea la Galați, devenind unul dintre specialiștii noștri pricepuți în hidroameliorații și construcții hidrotehnice. În primii ani de meserie a ocupat toate funcțiile posibile pe șantier, în proiectare și în exploatare, cîștigînd o experiență vastă, dublată și de studierea asiduă a istoriei acestui domeniu de activitate vitală pentru om. În anul 1970 ajunge director al Oficiului județean Timiș al apelor, iar din 1975 conduce Direcția apelor Mureș-Banat.

— Tovarășe director, în țara noastră sînt două direcții care se ocupă cu apele. Ce loc ocupă direcția condusă de dv. în cadrul acestei activități coordonate de Consiliul Național al Apelor ?

— Direcția noastră Mureș-Banat ocupă ca rază de activitate primul loc, cuprinzînd parțial sau total teritorii din 11 județe — Harghita, Mureș, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sibiu, Alba, Hunedoara, Arad, Timiș, Caraș-Severin și Brașov — adică o cincime din teritoriul patriei. Înființată în decembrie anul 1875, după inundațiile catastrofale din 1970 și 1975, direcției noastre i s-au stabilit sarcini de maximă importanță : gospodărirea apelor, întreținerea lucrărilor hidrotehnice pentru preîntîmpinarea inundațiilor, supravegherea lucrărilor hidrotehnice în execuție, protecția calității apelor, rețeaua meteorologică, care își serbează anul acesta centenarul, rețeaua hidrologică, construirea sistemului automat de avertizare și prognoză, sistem care se va extinde, și altele...

— Pentru nespecialiști, Mureșul e un rîu frumos, asociat cu o legendă fermecătoare. Specialistul privește poate Mureșul cu ochi mai puțin romantici. Ce este în fond Mureșul ?

— Acest rîu este minunat, dar uneori și capricios. Izvorînd din Hășmașul Mare și părăsind la Cenad, după un parcurs de 716 km, țara, este artera vitală a Transilvaniei și, după Dunăre, împreună cu Prutul, care are exact aceeași lungime, cel mai lung curs de apă pe teritoriul patriei noastre. Mureșul, cu un bazin de 27 830 km², colectează apa a 725 de cursuri mai mari sau mai mici, cu o lungime totală de 9 640 km. Lui i se alătură Banatul, cu 310 cursuri de apă codificate în lungime de 3 677 km și cu o suprafață de 14 430 km². Deci Mureșul, care străbate șase județe, e orchestratorul vieții pe meleagurile ardelene.

— Calitatea apelor și păstrarea calității apei sînt un imperativ al timpului nostru. Cum se realizează această cerință ?

— Pînă la înființarea direcțiilor, calitatea apelor era urmărită prin analize trimestriale, care se făceau prin campanii pe rîurile principale și afluenți. Ne-am convins prin studii la stația de epurare din Timișoara că variațiile calității apei pot fi într-o oră de ordinul a cîtorva zeci, și chiar a sute de ori. Practic, a sonda de 4 ori sau chiar de 12 ori pe an nu însemna nimic, era numai o vagă cunoaștere, nu se știa dacă e un vîrf de minim sau maxim. În colaborare cu Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor — am găsit acolo multă înțelegere — și cu ministerul s-a stabilit reducerea numărului de puncte și s-a ajuns la analize zilnice și, dacă se va putea, orare. Dinții au un aparat de determinare automată a calității apelor, care înregistrează pe benzi de hîrtie datele. La Tg. Mureș avem în execuție mici laboratoare plutitoare pe care urmează să le montăm, și aceasta va fi o premieră. Urmărirea evoluției calității apei este foarte importantă. Dacă la Tg. Mureș intervine un defect la „AZOMUREȘ“, priza de la Luduș pentru alimentarea Tîrnăvenilor și chiar termocentrala de la Iernut pot ieși un timp din funcțiune.

— Ce ați propune pentru ridicarea calității apelor ?

— Trebuie găsite niște forme de cointeresare mai directă a beneficiarilor din industrie pentru asigurarea calității apei pe care o evacuează. S-ar putea introduce taxe pentru apa evacuată în funcție de calitatea acestei ape. Taxa să fie mai mare cu cît calitatea e mai proastă. Economia națională trebuie să suporte în aval tratamentul apei, care costă, și costă mult datorită beneficiarului din amonte. Taxele să fie cu 10—15 la sută mai mari decît exploatarea unei stații de epurare proprii, fiecare să fie interesat pentru o apă cît mai curată.

— Ce posibilități efective aveți în a schimba optica unor beneficiari refractari, căci menținerea calității apei este o sarcină de partid, așa cum reiese din spusele secretarului general al partidului ?

— Din punct de vedere legislativ, totul e lămurit. Legea prevede că nici o nouă investiție nu poate intra în funcțiune fără stația de epurare terminată. Există de vreo 15 ani un program care urmărește execuția stațiilor la obiectivele vechi. Din păcate se înregistrează multe întîrzieri, situații în care nu se dă importanța cuvenită stațiilor de epurare care rămîn sistematic în urmă. Dezvoltarea socială rapidă le face astfel aproape depășite pînă să ajungă în exploatare. Ar trebui căutate și alte soluții, fiindcă sistemul de amenzi nu rezolvă totul.

— Vă cunoaștem ca un entuziasmat istoric al apelor și construcțiilor hidrotehnice din vestul țării. Ce reprezintă această istorie pentru meseria dv. ?

— Din experiența lucrărilor vechi s-au putut trage concluzii prețioase pentru amenajările viitoare, care trebuie să se facă etapizat. Cineva ar putea întreba: nu ar fi logic ca în loc de lucrări pe un teritoriu vast să se lucreze pe un singur rîu și după ce a fost amenajat în totalitate să se pornească altă lucrare ? Mi-au trebuit și mie 24 de ani să nu cad în această capcană. Realizarea lucrărilor pe etape e o obligativitate, fiecare rîu trebuie considerat o personalitate, aproape o ființă vie, și trebuie tratat ca atare.

— Deci nu rîul produce răul, ci intervențiile greșite ale omului sau omul neintervenind deloc ?

— Normal, apa e numai prietena noastră cînd avem grijă de ea. În relațiile cu ea trebuie să rămînem în cadrul prieteniei, altfel devine dușmanul nostru. Apa e totdeauna utilă și nu ostilă. Inundațiile din '70 sau '75 au avut urmări catastrofale, fiindcă în unele zone s-a neglijat grija față de apă. S-au făcut unele investiții fără avizul Consiliului Național al Apelor, unele poduri au avut deschideri prea mici, s-au ridicat cartiere și obiective în zone inundabile, alte zeci de intervenții au decurs din necunoașterea situației. Acum totul e reglementat, trebuie obținut avizul de specialitate. Marile viituri se produc rar, la intervale de 30, 40, 50 de ani. Trebuie ținut seama de viitoarea viitură la toate intervențiile antropice. Apa răspunde numai dacă e provocată. Dar nu este vorba de o fatalitate, noi o putem stăpîni și o vom stăpîni complet în scurt timp.

— Care sînt căile practice care duc la stăpînirea deplină a situației ?

— Albiile majore transportă circa 9—12 la sută din debitele mari pentru că în albiile majore în zone neamenajate nu s-au făcut nici un fel de dragaje. Astăzi executăm operații de dragaj pe Mureș, pornind de la Nădlac în sus. Este vorba de dragaje foarte mari, 200 000—300 000 mc pe an. De la Iernut se pornește spre Tg. Mureș pentru degajarea și pentru mărirea capacității de scurgere a albiei. Așa cum ne-a indicat secretarul general al partidului, trebuie grăbită această operație, altfel în multe zone trebuie construite diguri. Mult va fi rezolvat în zone inundabile numai prin adîncirea albiei. Unul dintre primele programe pe calculator la Tg. Mureș a fost rularea matematică a undelor de viitură în secțiunile efective ale rîului, pentru a vedea unde mărirea secțiunii ne dă maximum de randament. Aș pomeni de o gafă imensă din istoria tehnicii din secolul trecut, gafă care nu ne aparține : Mureșul inferior a fost supus unor lucrări foarte dure de amenajare între Lipova și Seghedin, s-au tăiat 33 coturi, lungimea a fost scurtată cu vreo 100 de km, s-a redus într-adevăr înălțimea undelor de viitură dar viteza practic s-a dublat ; materialul care înainte era depus a început să fie antrenat, au apărut praguri, coturi noi, eroziuni cumplite, navigația trebuia suspendată. S-a mai lucrat încă 35 de ani, s-au cheltuit fonduri imense pentru a reface înapoi totul.

— Ce șanse sînt pentru a transforma iar Mureșul într-un curs navigabil ?

— Cu ajutorul dragajului combinat din loc în loc de baraje, Mureșul e o arteră vitală care străbate toată Transilvania și care poate să constituie din punct de vedere economic un avantaj fantastic pentru generațiile viitoare.

— Aveți în fața dv. un atlas al Mureșului superior. Ce importanță prezintă acest atlas ?

— Este primul atlas de acest gen din țară și unul din foarte puținele din Europa. La atlas a lucrat un colectiv foarte mare, au colaborat multe instituții. Noi am primit acest studiu, care stă la baza întregii noastre activități, noi trebuie să executăm lucrările.

„Trebuie să lăsăm moștenire copiilor noștri nu numai o industrie puternică, dar și ape curate, pentru ca să fie sănătoși și ei și generațiile viitoare“.

NICOLAE CEAUȘESCU

— În ce stadiu s-a ajuns în transpunerea în realitate a acestui studiu ?

— Pentru Reghin și Tg. Mureș lucrările sînt terminate, la Luduș lucrările încep în semestrul doi și vor fi duse la capăt în doi ani, la Turda s-a făcut amenajarea pe Arieș ; s-a început barajul Mihoiești, pentru alimentarea cu apă dar și pentru apărarea de inundații. Ocna Mureș și Aiud sînt apărate, la Alba Iulia lucrările sînt practic realizate, sînt numai lucrări de finisaj, și așa mai departe la Mediaș, Dumbrăveni, Copșa Mică, Arad, Lipova etc...

— Am aflat că electronica e folosită din plin de către specialiștii direcției pentru stabilirea prognozei. Vă rugăm să ne explicați procedeul !

— În tot bazinul sînt amplasate peste 400 de puncte de observare. Amplasarea a fost la început dezechilibrată, erau foarte multe pe șes, foarte puține pe dealuri și aproape deloc la munte. Și chiar de la munte pornesc inundațiile. Am instalat punctele noi în poziții cheie, vrem să facem o stație meteorologică în Călimani și una la Oașa. Ne-am gîndit și la Retezat, care e un producător de climă și despre care știm încă puțin. Curbele de vînt de la Tarcu și Omul sînt atît de diferite, încît ceea ce se produce între ele e o enigmă. Toate informațiile ajung la dispeceratul nostru, care le interpretează și poate alarma județele în caz de pericol. O premieră europeană prezintă stațiile automate hidrologice și meteorologice amplasate în bazine avertizoare. Am ales niște bazine hidrografice mai mici, ale căror structură și situație geografică reprezintă o zonă mai mare. Sistemul transmite datele la Tg. Mureș prin releu, avem un mic calculator de proces, care declanșează alarma cînd sînt depășite niște praguri critice. În colaborare cu centrul de calcul de aici putem prelucra complex aceste date și în 27 de minute putem să dăm prognoze în aval.

— Dar radarul meteorologic ?

— Cu el putem urmări evoluția formațiilor noroase în toată valea Mureșului și astfel putem aprecia frecvența de lucru pentru stațiile automate, impunîndu-le un regim de lucru convenabil, în a doua etapă vom conduce cu el lupta împotriva grindinei. În tot bazinul avem instalate telexuri, acum dublăm liniile telefonice cu radiotelefoane, ca să avem certitudinea că funcționează informarea în caz de calamitate. Anul trecut, în sudul Banatului, vîntul a atins o viteză de 120 km/h, a rupt liniile telefonice și nu s-a mai putut anunța nimic. Viitura a surprins excavatoare și alte mașini, producînd pagube mari. Situația nu se poate repeta cînd vom avea și radiotelefoane peste tot.

— Ce reprezintă Banatul pentru Direcția apelor Mureș-Banat ?

— Fondul de lucrări existente în Banat a pus la adăpost centrele populate. În Banat există peste 1 000 km de diguri, numai pentru Bega au fost necesare trei milioane zile-muncă. Dar și aici mai sînt multe de făcut. În viitor, întreaga zonă a Timișului superior va fi amenajată, se va ataca și Bega superioară, trebuie niște acumulări și pe Timiș (Rîul Rece, Bistra Mărului). Totul e la ordinea zilei și în curs de proiectare. Mari probleme pun rîurile din sudul Banatului, Nera și Carașul. Filiala Banat a direcției noastre ar putea să ajungă o direcție de sine stătătoare, căci tiparul problemelor și volumul lor justifică crearea ei. Ar fi una din direcțiile mai mici, dar nu cea mai mică, ar fi mai mare decît Crișuri-Oradea și echivalentă cu Jiul-Craiova.

— Vă mulțumim și, în numele cititorilor, vă dorim succese cît mai mari !

NIKOLAUS BERWANGER
ANTON PALFI

Iubirea de frumos

Sarmizegetusa

Am în față două volume care alcătuiesc o carte despre o Sarmizegetusa, capitala distrusă de romani a strămoșilor noștri : o carte unică la noi, plăsmuită din truda și jertfa de zi cu zi de un deceniu și jumătate a doctorului Ioan Rodean, care a studiat imens istorie și arheologie, culturi și civilizații vechi în diferite limbi pînă să poată afirma pe cale științifică importanța acestui loc sacru pentru strămoșii noștri în viața lor de agricultori și păstori care își orînduiau viața și lucrările după mersul soarelui pe care îl cercetau, îl pîndeau și cunoșteau de pe pămînt prin acest ceasornic cosmic care era sanctuarul lor făurit după veacuri de înțelepciune și cunoaștere aprofundată a firii lucrurilor.

Cum cercetările de pînă acum, lucrările publicate sînt destul de puține, tipărirea cărții de o viață, în fond, a unui om de știință pe

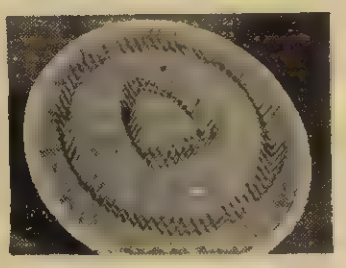

care îl cunosc de vreo șase ani, și care propune o posibilă reconstruire a acestui plămîn cosmic al geților ce se socoteau nemuritori, din vatra și sanctuarul lor solar, socot că ar fi de mare importanță pentru noi mai ales că an de an ruinele cîte au rămas sub ploi și înghețuri se degradează din ce în ce, ba mai mult, se distrug cu buna sau reaua știință, cum se pare că s-a întîmplat în ultimul timp, cu cîțiva stîlpi din sanctuar dislocați din locul lor milenar cu tîrnăcoapele după constatarea autorului cărții.

Ioan Rodean a alcătuit pe balconul casei sale din Mediaș, unde lucrează înconjurat de cărți și atlase, un model din lemn după care sanctuarul ar putea fi reconstituit cîtă vreme urmele rămase mai sînt vizibile și mai pot oferi o astfel de dificilă, și așa, posibilitate. Reproducem aici aceste modele.

Remarcabil este faptul analizat de Rodean în volumul al doilea unde se afirmă că acest sanctuar era nu numai expresia religiozității strămoșilor noștri ci și unealta lor de lucru pentru a ști timpul potrivit cînd să așeze sămînța în pămînt ca să aducă roada cea mai bună, în ce zile față de fazele lunii, în ce ore și zile se poate reteza un copac pentru a dura în temelie, cum trebuie hrănite animalele, cum trebuie în cele din urmă să-și orînduiască omul traiul și sărbătorile.

Astfel stînd lucrurile, nu ne putem permite ca o carte de valoarea acesteia să o trimitem de la o editură la alta pentru că ploile și vremile nu stau și urmele pașilor lui Decebal pe acest pămînt nu sînt atît de vizibile pentru toată lumea.

IOAN ALEXANDRU

Cît produce,
cît ar putea să producă

CENTURA AGRICOLĂ A CAPITALEI

Paharul cu lapte

Capitala „bea" 600 000 litri de lapte pe zi ! Un fluviu limpede și alb purtat spre gurile oamenilor, ale copiilor mai ales. Și setea e în creștere. Dar și cotele acestui imaculat fluviu sînt în continuă creștere. Dintr-un dialog avut cu inginera Eufrosina Păun, director coordonator al Întreprinderii de industrializare a laptelui București, aveam să aflu că la aprovizionarea cu lapte a Capitalei contribuie astăzi unități din județele Ilfov, Ialomița, Teleorman, Olt, iar în unele perioade de vîrf, și unele I.A.S.-uri din Dolj, Constanța, Tîrgu Mureș și chiar Suceava. Cît costă un litru de lapte adus de la I.A.S. Mogoșoaia și cît costă celălalt litru transportat aici de la oricare unitate din Suceava, cît de proaspăt ajunge la consumator, sînt probleme în fața cărora producătorii nu mai rămîn pasivi. La Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din agricultură, și zootehnie s-au trasat sarcini ca în jurul Capitalei să apară ferme zootehnice puternice, pentru că, deocamdată, cele existente contribuie cu cantități de lapte încă mici la aprovizionarea Bucureștiului. Ce se întreprinde în acest sens în prezent ? Se ameliorează rase, se extind și exploatează intensiv suprafețele cultivate cu furaje, se construiesc grajduri și maternități moderne, dotate cu instalații care mecanizează lucrările, sporesc productivitatea muncii, se depun eforturi pentru asigurarea forței de muncă, permanentizarea și calificarea ei, pentru specializare. Un studiu care ne-a picat în mînă, referitor la dezvoltarea unităților zootehnice din centura agricolă a Capitalei, propune ca 111 000 hectolitri de lapte din consumul anual al populației bucureștene să fie livrați de către acestea. Specializarea fermelor de taurine pe producții de lapte, organizarea lor pe circuite închise, cu nivel de concentrare mediu, de 600—700 capete, trebuie să ducă la ameliorarea genetică a raselor, la reducerea cheltuielilor materiale, la rentabilizarea lor. În acest proces de dezvoltare, părăsind tehnologiile vechi, unele unități au făcut pași uriași. Altele se mai confruntă cu greutățile, cu convingeri vechi, cu lipsa de inițiativă și, uneori, cu lipsa de curaj.

O OBSESIE JUSTIFICATĂ — „RASA DE LAPTE"

La Mogoșoaia, am întrebat-o pe Alexandra Militaru, președinta cooperativei agricole de producție, din ce rasă sînt cele 300 de vaci cu lapte care formează o parte din efectivul fermei zootehnice ?

— Aaa, mi-a răspuns, noi nu avem o rasă recomandată pentru producții de lapte ; n-am putut nici să ne procurăm pînă acum, pentru că am avut mari datorii ; anul trecut, am plătit două milioane de lei. De la anul o să trăim și noi pe picioarele proprii.

Înțelegem că unitatea e pe punctul de a scăpa de datorii, datorii provenite din impozite neachitate la vreme, și își va putea permite să facă unele cheltuieli cu ameliorarea rasei de vaci. Pentru că, la ora asta, producția de lapte obținută de la o vacă, 2 000 litri anual, e încă mică, mai ales pentru sarcina pe care o are unitatea la aprovizionarea Capitalei. Anul acesta vor fi înlocuite 80 de vaci cu juninci obținute prin încrucișarea animalelor existente cu tauri din rase selecționate, Holstein. 30 din aceste juninci sînt deja gestante. „Să vă arăt produșii, zice președinta ; sînt de toată frumusețea". Aflîndu-se la prima lactație, primele două juninci dau 20 litri de lapte pe zi. Mamele acestora dădeau doar 8—10 litri. Dublarea producției de lapte e o frumoasă reușită cînd, se înțelege, se va obține în întreg efectivul de animale. Dar în munca aceasta, de ameliorare a raselor, se întîmpină încă greutăți, necazuri. Unele constau în faptul că, parte din juninci nu pot naște decît cu intervenție chirurgicală : însămînțate artificial, cu material seminal provenit de la tauri Holstein, cu potențial genetic ridicat, cu talie mare, fătul împrumută aceste caracteristici, se dezvoltă peste puterile mamei, și aceasta nu mai poate naște decît prin operație. Iar pe un astfel de animal nu mai poți conta multă vreme, oricît de bine ar fi el îngrijit de Ion Moldovan, mulgător la grajdul nr. 4, care împreună cu Ana, soția lui, îngrijesc 34 de vaci cu lapte. Și atunci, ce e de făcut ? „La întrebarea asta, e de părere Ion Moldovan, trebuie să ne răspundă specialiștii ; că de renunțat la ameliorare noi nu renunțăm. Astea două, Joiana și Florica, îmi dau 20 de litri de lapte pe zi. Bucureștiul, știți și dv., are nevoie de lapte, iar cîștigurile noastre, trebuie să vorbim și de ele, cresc în raport de cum crește producția de lapte. Și dacă toți sîntem interesați să obținem cît mai mult lapte, apăi, musai, trebuie să rezolvăm și necazul ăsta". Dorința lui Moldovan, a soției lui, a surorii și cumnatului lui, cu toții veniți tocmai din comuna Archita (Mureș), e să aducă întreaga turmă la nivelul celor două „campioane" ale lor. Vor reuși dacă vor fi ajutați de specialiștii direcțiilor de specialitate, de conducerea cooperativei.

O BALTĂ CARE NU E DIN SUC DE FURAJE, CI DIN... APĂ DE PLOAIE

Obsesia obținerii unei rase superioare, „de lapte", cum se spune, o obsesie justificată, îi populează și pe mulgătorii de la C.A.P. Otopeni. În șase grajduri din curtea cooperativei, în altele, la Otopenii de Jos, ei îngrijesc de aproape 2 000 de vaci, dintre care 800 sînt cu lapte. În anul 1979, efectivul celor din urmă se va mări cu 100 de juninci, acum gestante, de rasă Holstein-metis. În următorii 3—4 ani se speră să se înlocuiască întregul efectiv de vaci cu lapte. Saltul e, orice s-ar spune, spectaculos, dar rasele se ameliorează și se mențin la nivelul potențialului lor, ne spunea inginerul Ion Păduraru, cercetător principal la Institutul de economie agrară, din cadrul Academiei de științe agricole și silvice, se ameliorează deci și printr-o furajare rațională. Din păcate, mai toate fermele zootehnice prin care am trecut, fie ele din Iași sau Ceapa, duc lipsă de furaje: suprafețele destinate furajelor, motivează fermierii, sînt mici, iar alteori, am constatat noi, p'anul de furaje nu se realizează. Cooperativa agricolă de producție Otopeni e invadată de verdeață și ăsta e un lucru bun. Dacă președintele Vasile Constantin ar putea, ar semăna lucernă și pe acoperiș: au cam rămas fără furaje! Vacile sînt hrănite acum cu paie de grîu, cu siloz, în parte depreciat, cu coceni cam de aceeași calitate. De vreo trei primăveri încoace, spun mulgătorii, cooperativa tot cumpără furaje!

— Care a fost hrana acestor vaci de lapte astăzi ? îl întreb eu pe Petrache Cruceanu, mulgător, venit și el, cu familie cu tot, din comuna Garoafa (Vrancea), să îngrijească animalele membrilor cooperatori din Otopeni.

— La ora șapte, am dat 60 de kilograme de tărîțe amestecate cu borhot de bere, la 36 de vaci. Dar de multe ori nu le avem nici pe astea: tărîța e puțină, iar borhotul vine rar. Acum, la ora 10, mănîncă, după cum vedeți, paie de grîu. Ce lapte să mai vrem de la ele? Din cauza furajării insuficiente unele înțarcă înainte de vreme, și tot din cauza asta se nasc și viței debili.

Și mulgătorul Petrache Cruceanu îmi arată situația producțiilor obținute, în ultimele trei zile, la grupa lui de vaci : „Pe 18 aprilie, de la 35 de vaci, am obținut 75 de litri de lapte; pe 19 aprilie, am muls 58 de litri, iar azi, 20 aprilie, am luat 50 de litri la o mulsoare! Animalele sînt bunicele, ar da lapte mai mult, bucuroși am mulge și noi mai mult, dar nu avem hrană". Lipsa furajelor a dus, totodată, la o furajare inegală a animalelor pe grajduri: unii tractoriști, ale căror soții sînt mulgătoare, asigură mai întîi și mai îndestulător, uneori chiar cu provizii, grajdurile cu animale în care acestea funcționează. Iar de aici apar neînțelegeri între îngrijitorii de animale, între mulgători.

— Cum o să ieșiți din acest impas? îl întreb pe Vasile Constantin, președintele cooperativei, singurul om pe care îl întîlnesc, dintre cei din conducere, la grajduri.

— Anul ăsta am mărit suprafața semănată cu lucernă de la 230 hectare la 500 hectare ; toamna trecută am semănat, de asemenea, 60 hectare cu lolium, o iarbă perenă, care produce 60 de tone furaje la hectar. Mai semănăm sfeclă furajeră, masă verde, porumb siloz, în total 700 hectare. Am luat, totodată, măsuri de fertilizare a terenurilor, de rotire a culturilor, în așa fel încît de pe fiecare hectar să obținem o recoltă sporită de furaje.

Toate aceste măsuri nu vor asigura hrana animalelor totuși, dacă tractoriștii, îngrijitorii, toți cei care contribuie la furajarea animalelor nu vor dovedi un spirit mai accentuat de economie, de eliminare a risipei, a furajării irațională, dacă nu vor lua măsuri de amenajare a silozurilor, a protecției acestora. La C.A.P. Mogoșoaia, într-un siloz îngropat, am văzut o adevărată baltă, în care bună parte din furaje se depreciau, în timp ce și acolo ni se invoca lipsa furajelor. Întrebată de proveniența bălții, președinta cooperativei ne spunea, probabil cu intenția de a ne convinge, că e provenită din sucul de furaje! Noi știam însă că balta provine din... apa de ploaie. Să sperăm însă că măsura de care pomenea tovarășa președintă, la fel și inginerul șef, adică săparea unui puț absorbant, va duce la eliminarea risipei de furaje, la înlăturarea necazurilor întîmpinate aici în timpul iernii, cînd cad zăpezile groase.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Problemele unei ferme model

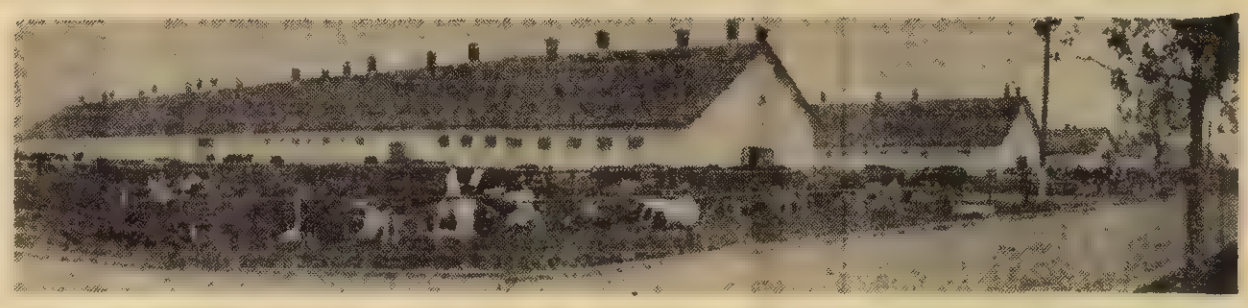

Ferma agrozootehnică numărul 10 din comuna Pantelimon face parte din I.A.S. Mogoșoaia, situată la o azvîrlitură de băț de București.

Aflăm din discuția purtată cu Ion Iordache, contabilul șef, că sectorul zootehnic este alcătuit din secția de taurine și porcine. Din anul 1973, cînd a luat ființă, unitatea a cunoscut o mare dezvoltare, fiind considerată la această oră o fermă de elită, iar în urma clasamentului final al anului 1978, în ceea ce privește producția de lapte, ferma s-a clasat pe locul opt pe țară.

Grafic, rezultatele se prezintă astfel : în anul de început, cu un efectiv de 500 de capete, obținea o producție de peste două milioane litri de lapte, reprezentînd pe cap de vacă o producție de 4 633 litri. În anul 1973, de la un efectiv de 512 animale, obținea o producție de 4 824 litri pe cap de vacă, iar anul acesta, conform angajamentelor, se preconizează, de la același efectiv, o producție de peste 5 000 litri de lapte pe fiecare vacă furajată.

— Avem și 800 de hectare teren agricol, ne spunea doctorul veterinar Mihai Petcu, șeful fermei. O suprafață de 300 de hectare o semănăm cu furaje, iar restul cu grîu, orz și porumb. Vă pot spune că la ora actuală s-au terminat toate însămînțările, iar peste cîteva zile putem începe prima coasă la lucernă.

Tovarășe Mihai Petcu, ferma agrozootehnică pe care o conduceți reprezintă, după părerea multor specialiști, o fermă model din toate punctele de vedere. Ce ne puteți spune, ce ați putea recomanda lucrătorilor din alte unități ?

— Nu știu cu ce să încep. Poate că ar fi bine cu furajele : există la furaje, ca și la cereale, o perioadă optimă în ceea ce privește recoltarea și depozitarea. Acest timp optim este de multe ori neglijat tocmai de cei care au interes să nu se piardă din calitățile furajului. Astă-vară au existat greutăți tocmai în această perioadă. Toată lumea, începînd cu funcționarii și terminînd cu mulgătorii și chiar cu șeful fermei, a hotărît ca, începînd de la patru dimineața, înaintea mulsului, să lucreze la strînsul și depozitarea furajului. Astfel am reușit ca în zece zile, prin forțe proprii, să depozităm întreaga cantitate de furaje. Și fiindcă sîntem tot la acest capitol, vreau să mai spun că la noi se face o furajare unică : furajarea în stoc. Vara, prin hrana cu masă verde, se face o risipă de proteine, neexistînd substanță uscată. După părerea noastră, acest fapt este de o mare importanță. La ora actuală, ferma are în depozit furaje necesare pentru consum, pînă la 1 iunie. Deci, cu o lună mai tîrziu decît în mod obișnuit. Pe viitor, intenționăm să trecem la furajarea unică din stoc, în tot cursul anului.

De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită tuturor categoriilor de animale. De multe ori circulă ideea de a se hrăni mai bine vacile care dau lapte — neglijînd tineretul ce reprezintă schimbul anilor viitori. La noi se face o furajare unitară pe toate sortimentele și calitățile furajului, la toate categoriile de animale. O altă idee, care aplicată în practică dă bune rezultate, este gruparea vacilor pe stări fiziologice : în felul ăsta se asigură condiții de alimentare fiecărui animal în parte, cunoscîndu-se că ele sînt întărcate în ultimele două luni de gestație.

— Ce greutăți întîmpinați în munca dumneavoastră ?

— Încă multe. Cerem să fim mai mult ajutați în procurarea borhotului de la fabricile de bere. Mă refer la cei care fac repartiția și programarea. Se pierde mult timp, cîteodată zile întregi, pînă găsești un transport de borhot. De asemenea, pentru reducerea numărului de animale bolnave de metalopatie, trebuie urgentată livrarea, către întreprinderea noastră, a unei mari cantități de sfoară, să înlocuim sîrma în legatul furajelor. Pentru că, anual, 10 vaci sînt sacrificate fiindcă au înghițit, odată cu furajele, sîrme, cuie și tot felul de metale. Iar un animal matur din rasa Holstein costă pînă la 25 000 lei ! Aș ruga conducerile unităților din jurul Capitalei să atragă atenția șoferilor să nu mai arunce resturi metalice pe suprafețele agricole.

Un mare necaz îl avem cu negustorii de oi ; precizez că este o mare deosebire între crescătorii de oi și negustorii de oi. Aceștia din urmă distrug cel mai mult culturile. Am prins de nenumărate ori, chiar și în timpul iernii, turmele acestora păscînd pe lucernă — distrugînd astfel coletul furajului. Amenda e de 5 lei ! ? Am apelat la tot felul de măsuri, începînd cu amenda, pînă la vopsitul animalelor. Dar nu avem practic cum să ne luptăm cu aceștia. Un alt mare necaz îl avem cu devierea podului de pe linia de centură, a cărui dare în folosință este amînată de trei ani. Din acest motiv s-au făcut „tot felul de devieri ale circulației. Numai anul trecut, din această cauză, s-au stricat 6 hectare de orz.

— Ce proiecte și ce gînduri aveți pentru dezvoltarea în continuare a fermei din Pantelimon ?

— Să obținem în viitorul apropiat 6 000 de litri pe cap de vacă furajată, să livrăm celorlalte ferme cantități de animale de o mare valoare genetică și să facem din această fermă o adevărată grădină, neexistînd nici o palmă de teren necultivată.

BOGDAN ANDREI

Ce e nou în

Terenul ulceros

Una din problemele neelucidate în patogeneza unor ulcere gastroduodenale o constituie caracterul cronic evolutiv al afecțiunii, transmiterea ereditară a bolii cel puțin într-o anumită măsură, noțiuni care în complexitatea lor definesc ceea ce numim astăzi „terenul ulceros".

Cercetări efectuate la Șimleu Silvaniei sub conducerea dr. I. Pușcaș, arată pe un mare număr de bolnavi că apariția unei ulcerații gastroduodenale este condiționată de activarea unei enzime existente în mucoasa gastrică, unde are rol în producerea de acid clorhidric. Aceeași enzimă prezentă în sînge, oase, rinichi și lichidul cefalo-rahidian este activată în aceeași măsură ca și în mucoasa gastrică. Cercetările efectuate pe enzima din hematii arată o creștere a activității acesteia pînă la dublare față de valorile întîlnite la martorii sănătoși.

În rinichi, creșterea activității enzimei la același bolnavi ulceroși scade pH-ul urinei foarte semnificativ față de martorii sănătoși.

Creșterea activității enzimei din sistemul osos determină un catabolism osos crescut, cu eliberarea calciului în circulația sanguină și consecutiv creșterea valorilor calcemiei. Diminuarea activității acestei enzime din toate organele amintite constituie un deziderat esențial al terapiei moderne a ulcerelor gastroduodenale. Acest deziderat a fost nu demult realizat de același grup de cercetători care au introdus pentru prima dată în terapia ulcerelor gastroduodenale inhibitorii enzimatici, primul produs farmaceutic de acest tip fiind numit ULCOSILVANIL.

Constatările acestor cercetători aduc dovezi majore atît privind noțiunea de teren ulceros, cît și de boală ulceroasă considerată drept boală a întregului organism, ulcerația gastroduodenală constituind una din expresiile morfopatologice a acestei boli.

Localizarea H2 — receptorilor histaminici

După descrierea activării directe de către histamină a anhidrazei carbonice din celula parietală făcută la al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, grupul de cercetători conduși de dr. Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei dovedesc că antagoniștii H_2 — receptorilor de tipul cimetidinei inhibă direct anhidraza carbonică din eritrocite și mucoasa gastrică. Cercetările în vitro și în vivo efectuate pe un mare număr de bolnavi cu ulcer duodenal arată o inhibiție semnificativă a enzimei produsă de cimetidină, considerată antagonistul specific al H_2 — receptorilor histaminici. Asocierea cimetidinei cu histamina împiedică activarea de către histamină a enzimei pure, din hematii și din mucoasa gastrică atît în vitro cît și în vivo. Cercetarea prezintă o deosebită importanță pentru că demonstrează pentru prima dată că anhidraza carbonică este un sediu al receptorilor H_2 — histaminici. Ea arată tot pentru prima dată că mecanismul intim prin care antagoniștii H_2 — histaminici scad secreția gastrică, este legată de inhibiția acestor receptori existenți pe anhidraza carbonică din mucoasa gastrică. Descoperirea a fost publicată recent în Revista de medicină internă nr. 6 din 1978.

Zootehnie

În vederea reducerii perisabilității ouălor, un grup de cercetători ai Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, în colaborare cu I.A.S.-„Avicola"-Cluj, au inițiat un program și totodată un experiment pe un lot de 7 000 de găini. Mai concret, în hrana găinilor a fost introdus un ingredient rezultat din industria zahărului. S-a constatat o reală creștere a rezistenței cojii de ouă, dar și o producție sporită de ouă cu 3 la sută. S-a mai constatat că ingredientul este totodată și un valoros stimulent biologic, corijînd o serie de oscilații metabolice cauzate de factori accidentali — anotimp, calitatea furajelor, modificări bruște în rația de alimente etc. — fapt care a dus la scăderea indicelui de mortalitate.

INVENȚII

Motorul termic de mare randament TRIF

L-am cunoscut, acum cîtva timp, la Baia Sprie, pe inginerul Constantin Trif. Am încercat, în cadrul unui scurt articol — O invenție nu e niciodată o „chestiune personală" — apărut în revista noastră, să prezentăm cîteva date privind activitatea de inventator a acestui tînăr inginer. Ne-am exprimat cu acel prilej nedumerirea că una din invențiile sale, instalația pentru recuperarea energiei termice de la compresoare, transformarea ei în energie electrică, în loc să intre în atenția producătorilor de compresoare, a intrat în făgașul întortocheat al tergiversărilor și aminărilor nejustificate. Nu am primit încă, la semnalul nostru, nici un răspuns, dar, ca să folosim o formulă uzitată, nu ne-am pierdut speranța în acest sens.

Menționam în finalul acelui articol că vom reveni cu noi amănunte asupra activității de inventator a inginerului Constantin Trif din Baia Sprie, localitate care, orice s-ar spune, nu se află chiar la marginea Bucureștiului, sau, ca să fim mai concreți, în apropierea unor factori de decizie privind valorificarea ideilor tehnice, inclusiv a invențiilor.

„Instalația despre care s-a scris", avea să ne declare Constatin Trif, „se referă, după cum o arată și simpla ei numire, numai la compresoare. Am extins ideea, ca să zic așa, orientîndu-mă spre marii consumatori de energie electrică, motoarele diesel de mare și foarte mare putere. Am depus în acest sens, în iunie 1975, un nou dosar la O.S.I.M., prezentînd motorul termic cu randament ridicat. Mi s-a răspuns în 31 august 1977, cu scrisoarea numărul 24 622 că instalația este consumatoare de energie și că, după concluzia I.N.M.T. (Institutul național de motoare termice), motorul cu randament termic ridicat nu este necesar. M-a surprins acest răspuns din două motive. În primul rînd, motorul respectiv, este o reluare la un plan superior a unei invenții deja brevetate, invenție care îmi aparține. M-a surprins apoi faptul că motorul este considerat consumator de energie. Dar, pentru funcționarea sa, motorul prelua o mică parte din energia termică din gazele arse, cea mai mare parte a acestei energii termice transformînd-o în energie electrică"

— Și ați abandonat lupta ?

— Nici vorbă. La scrisoarea O.S I.M.-ului trebuia să răspund în termen de 30 de zile, să fac contestație. Am răspuns în numai 10 zile, adică în data de 9 septembrie 1977. Am trimis o scrisoare prin care îmi exprimam dezacordul meu față de concluzia I.N.M.T.-ului, concluzie pe care nici măcar nu o cunoșteam și nu o cunosc în datele ei principale.

— Dar acest motor termic cu randament ridicat există ? A funcționat el vreodată ?

— Da. Aici, la Baia Sprie, am realizat un model funcționabil, un fel de prototip pe care l-am adaptat unui motor de 65 C.P. Pe galeria principală de evacuare a gazelor arse am montat un simplu generator, un recuperator tip Vuia, un cazan cu spirale etc., și aburul care ieșea, încălzit cu energia termică a gazelor arse, a acționat un motor cu aer comprimat.

— Care este istoria în continuare a acestei invenții ?

— M-am deplasat, pe banii mei, la O.S.I.M. și am avut acolo o discuție mai lungă la capătul căreia am încheiat o minută prin care mă obligam să iau legătura cu I.N.M.T. Am trimis toată documentația la I.N.M.T. de unde primesc o scrisoare din care citez : „Vă rugăm să faceți contestație la O.S.I.M.". Scrisoarea are numărul 4 186 și este datată 10 august 1978.

— A trecut, deci, un an de la refuzul O.S.I.M.-ului, în baza concluziei I.N.M.T.-ului care, culmea, vă roagă să faceți contestație ! De neînțeles. Ați făcut contestația ?

— Am făcut-o cu un an înainte, în timpul legal. O nouă contestație n-am mai făcut. În schimb, după Conferința internațională de energetică industrială, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București, în 4—8 septembrie 1978, și la care am fost invitat să particip, fapt care, pentru mine, un simplu și tînăr inginer din Baia Sprie, a fost, sincer o spun, o adevărată onoare, mai ales că am susținut și un referat legat exact de problema recuperării energiei termice conținută în gazele arse și transformarea ei în energie electrică, deci, după lucrările conferinței, stimulat de interesul stîrnit de referatul meu, am înaintat O.S.I.M.-ului un nou dosar, în data de 28 septembrie 1978. Reactualizam, cu acest dosar, problema motorului termic cu randament ridicat, fără să depun o nouă contestație, așa cum mi se indicase din partea specialiștilor de la I.N.M.T.

— Care-i situația la ora actuală ?

— Nu am primit de nicăieri nici un răspuns.

— Poate că propunerea dumneavoastră de invenție nu merită nici o atenție. Care ar fi, deci, avantajele aplicării ei ?

— În centralele electrice de vîrf, dotate cu motoare diesel de mare și foarte mare putere, cu putere instalată de 36 Mw, randamentul efectiv actual este de 36 la sută, iar consumul specific de combustibil este de 324 gramfe combustibil convențional pentru 1 Kw/oră. Invenția mea, aplicată, ar aduce o putere suplimentară de 19 Mw, iar randamentul ar crește pînă la 55 la sută. Totodată consumul specific de combustibil ar ajunge pînă la 224 grame de combustibil convențional pentru același Kw/oră.

— În caz că invenția ar fi acceptată, cine anume ar putea să o transpună în practică ?

— Motoarele diesel sînt fabricate la Reșița. Normal, deci, instalația ar putea fi fabricată tot la Reșița, dar ea poate fi fabricată oriunde altundeva în țară, mai ales că nu presupune nici un import de utilaje sau subansamble, toate acestea fiind deja realizate la nivelul industriei noastre. Dar, ca să continuăm cu avantajele, mă pot referi și la aplicarea instalației la locomotivele diesel electrice.

— Ce rezultă din documentație ?

— Dacă instalația s-ar aplica la o locomotivă de 2 000 C.P., randamentul ar crește de la 37,2 la sută la 57,2 la sută, adică, de la un motor electric de 2 360 de C.P., aceasta este valoarea exactă a unei locomotive de 2 100, obținem un motor de 3 660 C.P. În cele 4 000 de ore, cît funcționează pe an, în medie, o locomotivă diesel, se obține o economie de combustibil de 740 tone motorină.

— Și care a fost răspunsul specialiștilor de la I.N.M.T. ?

— Cel consemnat în scrisoarea din 10 august 1978 : „Vă rugăm să faceți contestație la O.S.I.M.".

În ceea ce ne privește, în actuala campanie de economisire a combustibilului și a energiei electrice, nedumeririle noastre, inclusiv ale interlocutorului nostru, ar fi următoarele : cum adică a fost respins motorul cu randament termic ridicat, în baza unei concluzii a specialiștilor de la I.N.M.T. ? Există această concluzie ? Dacă există, de ce tînărul inginer și inventator Constantin Trif este rugat să facă o contestație la O.S.I.M. ? Dar ce anume trebuie să conteste inginerul Constantin Trif, dezinteresul O.S.I.M.-ului, sau concluzia, mai mult inexistentă, a I.N.M.T.-ului ? Dincolo de eventualele răspunsuri la aceste întrebări, am dori să primim și o înștiințare fermă că motorul cu randament termic ridicat a intrat în atenția totală a specialiștilor. Nu de altceva dar nu se poate ca o idee să stîrnească interesul unanim al participanților la cea de-a IX-a Conferință internațională de energetică industrială de la București, iar la noi, în țară problema să fie tratată cu o evidentă și reală superficialitate.

VICTOR NIȚA ■

De trei ori mai ușor și mai ieftin

— Citez : UNITED STATES PATENT, 4037774, July 26, 1977... Inventors : Dan Alexandru Barozzi... Assignee : Întreprinderea de radiatoare și cabluri, Brașov, Romania. Despre ce este vorba tovarășe inginer ?

— O parte a înscrisului de brevetare a invenției mele în S.U.A. Am 14 invenții brevetate în țară și o parte din ele, să zicem cele care ar putea prezenta interes pentru parteneri străini, sînt brevetate în 10 țări : Canada, S.U.A., Anglia, Austria, Italia, R.F.G., Japonia etc. Invenția la care ne referim mai sus a fost medaliată cu aur la Brno...

— ...este bine cînd omul știe asemenea lucruri despre el.

— Poate o să gîndiți dumneavoastră sau cititorii că îmi lipsește simțul modestiei. Ei bine, problema aceasta cu modestia nu prea mă interesează. După ce am terminat facultatea am lucrat la C.F.R. printre oameni foarte tineri.

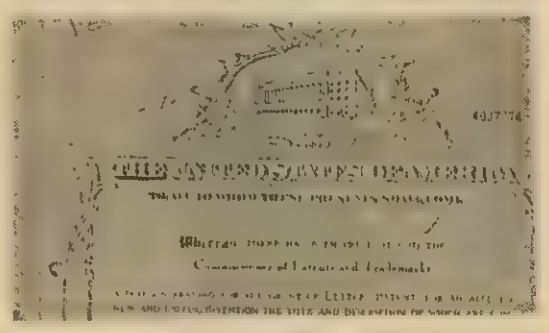

Băieții care m-au înconjurat imediat cu simpatie și încredere se chinuiau, pe atunci, cu un procedeu tehnologic învechit de tratament al pieselor. Am vrut să-i ajut, mi-am bătut capul și așa a apărut prima mea invenție. Au trecut anii, mi-am schimbat locul de muncă, iar de invenție aproape că uitasem. De curînd am susținut al doilea examen de doctorantură. În laboratorul de tratamente termice al Universității brașovene, unde era comisia, am recunoscut în chip de material didactic pentru studenți prima mea invenție. Nici prin minte nu mi-a venit să spun cumva profesorilor sau colegilor între examen : vedeți, eu sînt ăla care a făcut asta ! Am fost cuprins de emoție și atîta tot. Fiindcă toate invențiile mele au răspuns unor nevoi imediate de producție, am socotit că activitatea de cercetare și descoperire reprezintă contribuția mea firească în efortul general, adică sînt și eu o rotiță și astfel n-am prea avut prilejul să mă umflu în pene, să am crize de orgoliu. Cred însă că am vorbit suficient despre această problemă.

— Știu că ați fost un timp și cadru didactic, în paralel cu munca în uzină. Nu v-a atras cariera de profesor ?

— Ba da, îmi plăcea, dar repet, am simțit că datoria mea este aceea de a rezolva probleme curente de producție — am înțeles că am chemare pentru așa ceva.

— Puteți înfățișa mai pe larg ce înseamnă această chemare ?

— Nu cred că voi izbuti să teoretizez, faceți-o dumneavoastră ; eu am să vă spun totuși ceva. Ideea nu vine așa ca o iluminație interioară, peste noapte. Discutam în uzină despre necesitatea de a înlocui metalele deficitare, iar unii dintre noi mai și găseau unele soluții, măcar de economisire dacă nu chiar de înlocuire. Ca inginer chimist aș fi putut să nu mă amestec deloc : ce am eu cu tehnologia de fabricație. Începuse să mă fascineze însă ideea înlocuirii cuprului de la radiatoare cu aluminiu. Cum să lipești însă acest metal ușor astfel încît să realizezi acel ingenios fagure fără să oxidezi zonele de îmbinare ? Am citit multă literatură străină care prezenta tehnici de lipire — procedee mai mult de laborator și foarte costisitoare din punct de vedere economic, cu consum mare de energie electrică, cu instalații pretențioase. Și atunci ? Ce luam pe mere, dădeam înapoi pe pere ? Am început să caut un procedeu nou și m-am orientat spre găsirea unui mediu lichid în care metalul să nu se oxideze. N-am fost singur în eforturile mele, un colectiv de aici de la întreprindere — inginerul Călin Valentin și tehnicianul Peter Szigmund au fost alături —, am primit sprijin calificat de la specialiști din diferite catedre ale Universității brașovene. Am construit și o stație-pilot și primul radiator, la care am înlocuit tabla de cupru cu cea de aluminiu, l-am montat chiar pe Dacia mea. Funcționează și astăzi. Din stația-pilot am trimis noile radiatoare pentru diverse tipuri de autocamioane românești. Și aceastea au dat satisfacție, se poate spune că succesul a fost total. Am cîștigat și stima străinilor.

— Vă referiți în primul rînd la americani ?

— În S.U.A. am fost invitat de firme interesate să asimileze tehnologia. La o demonstrație pe care am făcut-o la Chicago au participat, întîmplător, și cîțiva specialiști de la firma Volvo. Suedezii ne-au cerut radiatoare să le testeze pe mașinile lor și, recent, am primit confirmarea

ȘI INVENTATORI

că primul lot experimentat pe parcursul a 23 000 de kilometri s-a comportat excelent.

— Dar la noi în țară cum este primită această noutate tehnică ?

— La „Tehnofrig", la Cluj-Napoca, se încearcă aplicarea ei la unele frigidere. Și fiindcă am spus frigidere, deci am trecut de radiatorul autovehiculului, trebuie să adaug că lipirea aluminiului se poate aplica în aeronautică, la realizarea bateriilor solare, pretutindeni unde se cer structuri fine din acest metal ușor.

V. CONSTANTINESCU ■

Sondaj inedit pe teritoriul bolilor cardiovasculare

În comparație cu procedeele clasice — aceleași de fapt din vremea lui Hipocrate și pînă nu demult — metoda electrocardiografică a însemnat un adevărat moment revoluționar. Înregistrarea grafică a activității electrice a mușchiului cardiac a dus la cunoașterea mecanismelor intime ale tulburărilor de ritm, lărgind enorm posibilitățile de diagnostic.

Procedeul este folosit curent în toate clinicile și spitalele din lume și reprezintă în continuare principalul mijloc de investigație în patologia cordului. Cu toate acestea — sînt nevoiți să recunoască specialiștii — electrocardiograful nu poate asigura în orice moment și la orice persoană un test electrofiziologic precis.

Iată de ce cardiologia modernă nu se poate mulțumi doar cu serviciile electrocardiografului. Acesta este de altfel și motivul pentru care tehnica medicală mondială a fost nevoită să elaboreze metode noi de diagnostic. Cîteva dintre acestea — am aflat noi de curînd — aparțin colectivului de cardiologi al centrului universitar din Tîrgu Mureș. Ele au fost consemnate în mai multe prestigioase publicații de specialitate între care amintim : „Japanese Heart Journal", „Journal of Electrocardiology" și „American Heart Journal".

Principalele investigații consacrate elaborării unor noi metode de diagnostic și tratament au fost efectuate la Clinica medicală I de către un colectiv condus de reputatul om de știință prof. dr. Corneliu Dudea. În rîndurile care urmează ne vom ocupa însă în mod special de lucrările de tehnică medicală datorate șefului de lucrări Simion Cotoi, autorul unor brevete de invenții de o importanță deosebită.

Tulburările de ritm cardiac, ne-au explicat interlocutorii noștri, reprezintă cea mai evidentă dovadă a luptei dintre viață și moarte prin care trece organismul. Iată de ce este necesar să se cunoască cît mai exact cauza aritmiilor, mecanismele lor intime și particulare, pentru ca, pe baza unui diagnostic precis, să se asigure ulterior premisele viitoarelor intervenții terapeutice. Examenul electrofiziologic obișnuit este foarte important, dar, așa cum aminteam, puterea lui de investigație este de multe ori limitată. Rezultatele obținute prin aplicarea electrozilor pe tegument nu pot fi aceleași cu cele pe care le asigură explorarea directă a cordului. Tocmai de aceea s-au dovedit necesare elaborarea unor tehnici de electrofiziologie prin care să se stabilească o legătură nemijlocită între activitatea inimii și aparatura de înregistrare.

Așa s-a născut metoda microcateterismului flotant, utilizată doar în cîteva centre medicale ale lumii și care la clinica din Tîrgu Mureș a beneficiat de procedee și aparatură de concepție originale. Este vorba de introducerea unei sonde subțiri în vena brațului și apoi dirijarea ei, prin mijlocirea unui ac de injecție, spre diverse puncte ale inimii. Sonda este cuplată la un electrocardiograf care are astfel posibilitatea de a înregistra în mod direct activitatea cordului. Procedeul și instalația au făcut obiectul certificatului de inventator nr. 58 712 sub denumirea „Sondă electrod pentru detectarea potențialului de acțiune monofazic din cavitățile inimii". Operația nu este nici dureroasă, nici riscantă.

Prin această legătură directă între inimă și aparatul electric de înregistrare, eventualele maladii ale cordului devin mult mai evidente. Totuși, chiar și prin acest procedeu, în anumite cazuri, medicul curant poate ajunge, fatalmente, la un diagnostic eronat. Maladiile cordului, la fel ca toate bolile existente, se exprimă prin simptome specifice, dar care pot fi sau nu evidente în momentul explorării electrofiziologice. Ciclul cardiac cuprinde de cele mai multe ori o foarte scurtă perioadă în care răspunsurile inimii sînt deosebite, indicînd o stare patologică. Explorată în afara momentului de criză, starea pacientului poate fi considerată normală.

Procedeul a făcut obiectul certificatului de inovator intitulat „Stimulator electric cardiac cu gamă largă de frecvență și posibilitatea de emitere de extrastimuli la distanță reglabilă" (autor dr. Simion Cotoi). De data aceasta, sonda introdusă pînă în cavitatea cordului este cuplată la celălalt capăt cu un electrostimulator. Acesta din urmă preia comanda, obligînd inima să lucreze în ritmul propus de medicul examinator: mai încet sau mai repede, ritmurile variate provocînd în cele din urmă apariția simptomelor specifice bolii existente. Reglarea electrică a ritmului cardiac este folosită însă și în scopuri de tratament. Un cord accelerat sau unul lent poate ajunge prin mijlocirea electrostimulatorului la un regim normal de activitate.

Evident, toate investigațiile sînt monitorizate, deci pot fi urmărite pe un ecran, echipa de medici luînd de la bun început toate măsurile de prevenire sau de intervenție necesare.

Metodele de diagnostic și tratament, gîndite și realizate de cardiologii universitari din Tîrgu Mureș, au fost experimentate cu succes pe sute de cazuri. Ele se dovedesc a fi printre cele mai noi și eficiente instrumente terapeutice destinate combaterii celui mai cumplit flagel al omenirii contemporane: bolile cardiovasculare.

LIVIU TIMBUS ■

Omul, coșul și cenușa, iată datele problemei. (Centrala termoelectrică Paroșeni)

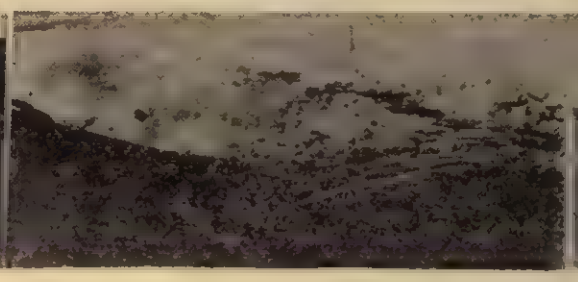

Din conductă pare că se scurge neîncetat, încurajator, petrolul. E doar cenușă, și ea e bună la ceva.

Iată cea mai stranie livadă din România : pe cenușă de Işalnița.

La început au fost omul, coșul și cenușa, apoi au venit agronomii

Și au plantat livezi pe cenușă

— Ați văzut lacul de cenușă de la Işalnița? — ne întreabă inginerul Stelian-Ovidiu Nastea, șeful laboratorului de prevenire și combatere a poluării solului din Institutul de pedologie și agrochimie din București. Profilul negru țîșnește cu furie dintr-o conductă de parcă ar fi petrol. El umple încet-încet ceea ce pare a fi un lac de fapt o haldă, în jurul căreia, uneori, pămîntul se transformă în mlaștină. Se întinde mereu în lărgime, ocupînd teren agricol (cam 120 ha), căci nu poate crește în înălțime mai mult de cîteva zeci de metri, din cauza pericolului de prăbușire. Consecințele ar fi dramatice. Într-o țară din occident s-a rupt, cum spun tehnicienii, o haldă de steril rezultat industrial oarecum similar cenușii — și după cele petrecute acolo nu este greu de imaginat ce s-ar întîmpla dacă s-ar nărui un munte de cenușă suprainălțat. Morți, răniți, case măturate de torentul mineral: iată de ce haida se extinde pe orizontală și nu pe verticală. Deci se pierde pămînt agricol, fără a mai vorbi de poluarea atmosferei. Cine a văzut furtunile de cenușă iscate de vînt la centrala electrotermică Mintia, care uneori ajung pînă în Deva, cale de vreo zece kilometri, nu mai trebuie să caute descrieri din tratate.

Datele problemei sînt simple în esența lor — completează inginerul Dumitru Mihai, cercetător științific în același laborator. La C.E.T. Işalnița se consumă zilnic cîteva sute de vagoane de cărbune; din 1980 se vor „produce" aici 2 000 000 t cenușă anual; la Rogojelu — 4 000 000 t, la Turceni — 6 000 000 t, iar cînd va intra în funcțiune C.E.T. Anina, ea va da 9 000 000 t cenușă în fiecare an.

— Diluviul de cenușă care rezultă din arderea cărbunelui energetic constituie o realitate cu care s-ar părea că trebuie să ne împăcăm — afirmă Stelian-Ovidiu Nastea — cel puțin în viitorul previzibil. Iată motivele.

● Se pune un accent tot mai mare pe cărbunele de slabă calitate în centralele termoelectrice, pentru a se economisi combustibilii superiori. Din cărbunele utilizat la Turceni, Rogojelu, Işalnița etc., **pînă la 60% din greutate se transformă în cenușă**, care ia drumul haldelor.

● În ultimii ani s-au conturat diferite căi de valorificare industrială a cenușii de centrală. Bunăoară, se extrag din ea metale. Dar însăși tehnologia de extragere presupune adăugarea de reactivi și materiale care, în unele cazuri, depășesc, laolaltă cu cenușa rămasă, volumul haldei inițiale.

● Din așa-numita cenușă zburătoare, care se evacuează pe coș, se pot obține materiale de construcții, dar ea nu reprezintă mai mult de 10% din totalul cantității de cenușă, deci, din nou, valorificarea nu scade în mod semnificativ cantitatea de cenușă rezultată după arderea cărbunelui.

S-ar părea, o situație fără ieșire. Cenușa reprezintă oare, cum scriam într-un articol trecut, un tribut plătit civilizației industriale, iar haldele — dune stranii, dar nu mai puțin reale, ale acestei civilizații ?

— Și totuși, o soluție a fost găsită — continuă interlocutorul nostru. Cînd părăsesc halda constructorii, care „scot" din cenușă materiale de construcții, și cînd pleacă metalurgiștii și chimiștii, care extrag metalele utile, sosim noi, agronomii, pentru a stabili tehnologiile de cultivare cele mai adecvate.

Aflăm astfel despre unul din cele mai neobișnuite moduri de a practica agricultura: pe cenușă! În cadrul programului de valorificare a cenușilor aprobat de forurile superioare de partid și de stat în 1975 figurează și prevederi privind agricultura, a căror înfăptuire revine Institutului de pedologie și agrochimie din București în colaborare cu Facultatea de agronomie a Universității Craiova și stațiunea pomicolă Tîrgu Jiu. Desigur, s-a acumulat și în alte țări o experiență în acest domeniu foarte nou, foarte specializat, dar date fiind diferențele substanțiale în compoziția chimică a haldei și a solului de la o centrală la alta, precum și datorită condițiilor meteorologice schimbătoare (la Mintia, curenți de aer pe văi, la Işalnița, veri fierbinți, secetoase etc.), cercetătorii noștri au pornit de fiecare dată practic de la zero, urmînd cu doar experiența să decidă.

Iată primele rezultate:

● La C.E.T. Paroșeni s-a înierbat halda, pe care s-a așternut un strat extrem de subțire de pămînt, care nu depășește în nici un punct 10 cm. Cresc acolo ierburi perene: trifoi, iarbă de gazon, golomăț.

● La Rovinari, unde centrala e nouă și haldă încă activă, s-a experimentat în vase de vegetație și în tranșee umplute cu cenușă. A prins în special secara, mulțumită și îngrășămintelor chimice, în special azotoase.

● La Işalnița, spre nu mica uimire a cercetătorilor, au crescut pe cenușă pomi fructiferi. Întîi s-a fixat halda cu secară, spre a se împiedica spulberarea de vînt, apoi s-au plantat piersici, vișini, cireși, pruni, viță de vie, pepeni, sfeclă furajeră. Ei se comportă bine. Deocamdată. În adevăr, studiul și experimentarea se află abia la început, timpul scurs fiind prea mic pentru un bilanț definitiv. Deoarece nu este deloc ușoară: vara, cenușa încinsă îți arde tălpile, sînt necesare udări și irigări în norme mici și dese, atîta doar ca să umecteze stratul superficial, căci altfel apa s-ar scurge în pămînt, adică în cenușă.

— Și totuși, de pe acum se desprind două concluzii — afirmă Stelian-Ovidiu Nastea. Pe de o parte, prin cultivarea haldelor se asigură protejarea eficientă a mediului ambiant, în deplină concordanță cu spiritul și litera legislației noastre; pe de altă parte, această producție agricolă de un gen neobișnuit se dovedește suficient de rentabilă pentru a acoperi în timp cheltuielile de cercetare.

Dincolo de indicatorii economici, oricît de importanți ar fi, se degajă din întreaga acțiune și o anumită poezie. Ne povestea cineva cum după înierbarea haldelor de la Paroșeni, gospodarii din sat, după ce și-au revenit din mirarea care i-a cuprins văzînd cum iarba acoperă cenușa, au dat drumul oilor să pască. Au greșit, căci astfel i-au stîrnjenit pe cercetători. Totuși, păsnicele ierbivore, cu behăitul lor insistent, straniu reverberat în acea ambianță tehnologică și tehnologizantă, semnifică parcă împăcarea dintre industrie și spiritul bucolic. Se împlinește astfel și pe această cale năzuința omului din veacul XX de a simți, printre coșurile de fabrică, o adiere de aer proaspăt și de a se delecta cu un colț câmpestru printre turnale.

LIONEL NIȚESCU ■

Cercetătorul Pavel Kozak invitat la Conferința atlantică de dermatologie de la Montreal

De curînd, așa cum demonstrează și scrisoarea pe care o reproducem parțial în rîndurile care urmează, realizările cercetătorului Pavel Kozak au cucerit atenția și interesul unui prestigios for medical din străinătate. Scrisoarea a fost adresată Spitalului clinic Fundeni, unde, după cum se știe, sub egida Ministerului Sănătății, se desfășoară în prezent verificarea clinică a tratamentului Kozak.

Scrisoarea este semnată de I. H. Nachmanson reprezentant al Companiei „Astra".

Dragă domnule Kozak, vă mulțumesc pentru excelentele diapozitive trimise. Le-am primit ieri și le-am arătat domnului doctor Forsey, șeful departamentului de dermatologie al Spitalului general din Montreal și președintelui Conferinței dermatologice atlantice. Doctorul Forsey face muncă clinică de cercetare în Canada și a fost foarte impresionat de acest material. La 11 mai — 13 mai 1979 Conferința anuală atlantică de dermatologie are loc la Montreal. În legătură cu aceasta vă adresăm cu plăcere o invitație specială dumneavoastră și tuturor colaboratorilor pe care ați dori să-i aduceți cu dumneavoastră pentru a ține o conferință asupra cercetărilor dumneavoastră dermatologice și asupra experiențelor de la Spitalul clinic Fundeni, în ședința din 13 mai ora 10 dimineața la Hotelul „Hyatt". Sperînd că veți accepta invitația noastră, vă trimitem aici alăturat programul. Credem că la această manifestare vor participa 1 000 de dermatologi din Statele Unite și Canada. Vă sugerăm să prezentați patru din cele mai interesante tratamente ale dumneavoastră, de pildă, în cazuri de psoriazis, sclerodermie progresivă, lupus eritematos și ihtioză. Sperăm că veți comunica pe larg rezultatele dumneavoastră, medicamentele și metodologia folosită, astfel încît medicii noștri vor putea să trimită pacienți mai grav afectați în România. Sperăm că, atunci cînd va fi posibil, îi veți putea trata în Canada, S.U.A. și alte țări. În invitația noastră sînt incluse toate cheltuielile de călătorie, de hotel și cheltuielile de masă. Întrucît timpul este înaintat, vă rugăm să răspundeți foarte repede dacă doriți să acceptați această invitație.

Nu cunoaștem care va fi răspunsul cercetătorului Pavel Kozak. Nici nu ne-am propus să aflăm dacă va onora invitația. O va stabili împreună cu cei în drept, cu factorii responsabili pentru asemenea decizii. Prin semnalarea invitației respective, noi n-am vrut să arătăm decît că e cazul ca și dermatologi din țara noastră să manifeste mai grabnic interesul pe care-l manifestă, iată, spre satisfacția și bucuria noastră, dermatologi din alte țări. Ne gîndim cu părere de rău că doctorul Forsey, de pildă, care lucrează la Montreal, poate lua cunoștință mai repede decît doctorul Calfoiu de la Spitalul Colentina de adevărurile lui Pavel Kozak. Și, vai, cît de aproape e Colentina! E un exemplu, doar.

Flacăra
EDIȚIE SPECIALĂ

În mai, cînd rozele-nfloresc

1979

- **90 de ani de la primul 1 Mai muncitoresc**
- **40 de ani de la marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică din mai 1939**
- **35 de ani de la realizarea Frontului Unic Muncitoresc**

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Muncitorilor

Cu prilejul Zilei internaționale de 1 Mai

În Mai, cînd rozele-nfloresc,
Scăldate-n aurul din soare,
Popoarele sărbătoresc
A muncei sfîntă sărbătoare;
Și-mbătrînita omenire
În nedreptăți și în dureri,
E tînără ca-ntreaga fire,
Sub cerul dulcei primăveri !

Noroadele, prin cugetare,
În ziua asta-și dau cuvînt,
Să șteargă tronuri și hotare,
Să fie pace pe pămînt;
Destule uri, destule patimi
Ne-au dus l-același crud omor;
Săracii nu mai au nici lacrimi
Să-și plîngă chinurile lor.

Și pînă cînd să ni se spună
Același vechi cuvînt nebun:
Că viața-i rea ?... Se face bună
Atunci cînd omul este bun !
Pămîntul este larg să-ndemne
Pe orice om a-și lua un loc,
Și fiecare să-și însemne
Pe el o brazdă de noroc !

Din idealurile voastre
O, visători flămînzi și goi,
Vor răsări, ca niște astre,
Senine lumi cu oameni noi;
Și-n vremile acelea sfinte
Pămîntul poate va fi rai:
Vor răsuna mai dulci cuvinte
În cîntecele lor de Mai !

TRAIAN DEMETRESCU *(1866–1896)*

1 Mai, anul 35 al libertății

E-aceeași primăvara și, totuși, dacă mai
Puternic e oțelul și grîu-nalt în lan,
E pentru că pe steagul Întîiului de Mai
E secera-nfrățită cu vajnicul ciocan.

Și dacă pe piciorul de plai de la Carpați
În mai, ca niciodată, azi rozele-nfloresc,
E pentru că și liberi sîntem cu toții și frați
Chezași prin muncă țării-ntr-un an sărbătoresc.

Și dacă-n lume fierul îl batem cît e cald,
Și-n stemă punem spicul străbunei maici țărîni,
E pentru că statornic în purpuriul falnic
Bat tot mai demne inimi de comuniști români.

NICULAE STOIAN ■

SIMBOL AL UNITĂȚII DE LUPTĂ A CLASEI MUNCITOARE

De nouă decenii ziua de 1 Mai a reprezentat una dintre cele mai măreț și importante manifestări ale oamenilor muncii de pretutindeni, un simbol al unității și continuității revoluționare, al luptei neobosite împotriva exploatării capitaliste, al aspirațiilor de progres, libertate și independență a clasei muncitoare, a maselor largi populare.

Caracterul zilei de 1 Mai a evoluat în raport direct cu dezvoltarea mișcării muncitorești, cu sarcinile imediate și de perspectivă ale luptei de eliberare socială și națională. „După hotărirea Congresului de la Paris — scria Constantin Dobrogeanu-Gherea — serbarea de 1 Mai trebuie să fie o manifestație internațională a muncitorilor pentru reglementarea zilei de lucru de 8 ore... Dar nu s-a oprit numai aici însemnătatea marii serbări a lucrătorilor și în fiecare an se desemnează mai clar ceea ce a ajuns deja și va ajunge tot mai mult această serbare, adică o manifestare a solidarității și frăției tuturor lucrătorilor conștienți în lupta lor pentru transformarea societății de azi în societatea socialistă".

Semnificația acestei zile sporește și mai mult anul acesta, prin faptul că ea coincide cu aniversarea unor importante evenimente care s-au petrecut în țara noastră tot cu prilejul măreței sărbători muncitorești — împlinirea a 40 de ani de la marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la începutul lunii mai 1939, a 35 de ani de la realizarea Frontului Unic Muncitoresc.

Sărbătorirea acestor evenimente de o deosebită semnificație istorică în lupta revoluționară a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii din România pentru libertate socială și o viață mai bună are loc în condițiile cînd întregul nostru popor muncește cu abnegație pentru înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pregătindu-se să întîmpine cu succese tot mai mari cel de-al XII-lea Congres al partidului.

Clasa noastră muncitoare se poate mîndri, pe bună dreptate, că a făcut parte din primele detașamente de luptă, pe scară internațională, care au organizat mari demonstrații de stradă, la 1 Mai 1890, afirmîndu-se încă de atunci ca o forță înaintată, luptătoare pentru dreptul la muncă și o viață mai bună, pentru progres social, pentru solidaritate cu muncitorii din întreaga lume. Era atunci prima manifestare organizată după reuniunea internațională de

Nouăzeci de armindeni

Paris, 20 iulie 1889. În sala „Petrelle" se desfășoară lucrările primului Congres al Internaționalei a II-a. Au trecut trei ani de la singeroasa „morning day" a muncitorimii americane, o zi de 1 Mai soldată cu morți și răniți pentru o singură revendicare : „De azi înainte nici un lucrător nu trebuie să muncească mai mult de opt ore !" Acum, în capitala Franței, în sala congresului din capitala Franței este invocată experiența greviștilor din Chicago. Raymond Lavigne, delegatul Federației sindicatelor franceze, propune spre aprobare congresului o moțiune care cuprinde necesitatea organizării în toate țările a unor acțiuni asemănătoare cu cele americane. Se are în vedere și inițiativa similară a organizațiilor profesionale din S.U.A. și se alege o zi unică : ziua de 1 Mai 1890.

.....CEEA CE, CU ALTE CUVINTE, ÎNSEMNEAZĂ UNIREA FRĂȚEASCĂ A OMENIREI ÎNTREGI..."

În primăvara lui 1890, muncitorimea din România se afla și ea în febra pregăti-

rilor. **„Tot muncitorul să lase lucrul, în această zi, și să sărbătorească frățește întîia mișcare uriașă a muncitorilor din toată țara. Ceea ce fac frații noștri din toată lumea să facem și noi ; avem suferințe ca și ei...".** Au loc întruniri și demonstrații în majoritatea centrelor mai importante ale României. Articolele social democraților publicate în ziarul „Munca" mobilizează întreaga mișcare muncitorească. **„Ie vorba, de unirea poporului muncitoriu din toate țerile, ceea ce, cu alte cuvinte, însemnează unirea frățească a omenirei întregi, pentru că poporul muncitoriu formează majoritatea omenirei. Francezi ori Germani, Latini, Slavi ori Semiți sîntem frați ; noi muncitorii avem aceleași interese, interesele muncei pacinice și ale propășirii omenirei pe temeliile unei organizații sociale drepte și a frăției tuturor oamenilor cari vor să muncească. Iată uriașa însemnătate a acestei zile de 1-iu Maiu".**

Duminică strada Academiei se animase la o oră neobișnuit de matinală. **„La cenzurile opt și jumătate localul Clubului și grădina ieșu pline, strada Academiei, în dreptul localului, icra de asemenea, ocupată de muncitori".** Sosesc membrii Clubului, se împart cocarde roșii pe care muncitorii și le pun la piept, se scot drapelele și, în salutul muzicii, muncitorii pornesc spre Filaret. **„Pe la ora 9 se dă semnalul plecării. Muzica începe marșul „Deșteaptă-te române" și cortegiul pornește".** Se merge în liniște, „în regula cea mai desăvîrșită" și se ajunge la grădina Trocadero, muncitorii adunîndu-se apoi într-o polană. **„Aici s-au rostit discursuri prin cari s-a lămurit însemnătatea serbării de 1 Maiu și s-a făcut apel la unirea tuturor breslelor de muncitori. Tovarășii cari au vorbit sunt Al. Ionescu, I. Nădejde, Muscliu..."** După terminarea discursurilor s-au organizat jocuri. Lumea venea încontinuu. Muncitori, bărbați și femei, copii, numărul lăutarilor se înmulțea. **„Pe la cenzurile 4, discursurile au reînceput și au ținut pînă la 7, în cari timp muncitorii se rînduiau între plăcerea de a juca și aceea de a asculta pe oratorii cari, cu o căldură ce numai entuziasmul o poate produce, urmau a vorbi despre interesele lucrătorilor și despre unirea lor. Pe la cenzurile 8, lumea a început a pleca în grupe și toi în liniștea cea mai perfectă precum venise."** Reporterul pomenește frecvent de bucuria și entuziasmul celor peste 5 000 de participanți la sărbătoare, de frumusețea acestei zile, de înțelegerea „mai mult decît frățească" a oamenilor.

A doua zi presa comenta evenimentul. **Românul :** „Democrația socială poate să înscrie ziua de azi ca una din cele mai frumoase ale ei." **Adevărul : „Serbarea** de Duminică va fi simburele unei mișcări spre dezrobirea clasei muncitoare. Noi o salutăm cu bucurie". **Telegraful Român** și **Lupta** relevă caracterul liniștit și pașnic al manifestației, bucuria oamenilor care au participat la ea.

Demonstrații și întruniri au mai avut loc și în Transilvania, la Cluj, și Oradea, în Banat, la Timișoara și Arad, în Moldova, la Iași și Hîrlău.

„NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ, NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE"

Un an mai tîrziu, sub lozincile „Nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine", „Muncitori din toată lumea, uniți-vă", 4 000 de muncitori bucureșteni înspăimîntă guvernul. În 1892, acesta operează arestări la Botoșani, la Iași și la Ploiești. Se țin întruniri și mitinguri premergătoare. Ziarul **Munca,** răspunde unor provocări în articolul „Internaționalismul" : **„Mai întîi internaționalismul și patriotismul în sensul cel bun și adevărat al cuvîntului nu numai nu se esclud, dar sunt legate necesarmente una de alta".** La București au participat la manifestații peste 10 000 de muncitori, la Craiova muncitorii s-au strîns la grădina Mihai Bravul, în jur de 1 000, „de unde au pornit cu drapele roșii și acompaniați de muzică pe Calea Unirii scandînd : **Trăiască partidul muncitorilor,** iar la Ploiești manifestanții au sărbătorit ziua de 1 Mai la grădina „Sans souci". La redacția ziarului **Lupta** sosește următoarea telegramă din Botoșani : **„Aici, de simbătă se operează arestări, sînt unu din victime ; am fost arestat două zile ; orașul eri era în stare de asediu. Armata era pusă în mișcare, toți credeau că e o revoluție după atitudinea administrației, însă nu era decît că socialiștii voiau în mod pașnic să serbătoreze pe 1 Maiu. Nu este permis a se vedea om cu om. Protestez. N. St. Gh."**

Crearea, în 1893, a Partidului social-democrat al muncitorilor din România duce la afirmarea din ce în ce mai puternică a clasei muncitoare. Ziarul **Lumea nouă,** numărul 41 din 1900, scria : **„Sărbătorind 1-iul de Maiu, muncitorii din România trebuie să se hotărască la o luptă hamică pentru a se organiza în societăți pe bresle, deosebit de stăpînii lor și fără osebire de neamuri".**

Numărul mare al participanților la sărbătorirea zilei de 1 Mai 1914 i-a determinat pe organizatori să țină două întruniri. În întreaga țară au loc mitinguri și serbări cîmpenești. Ziarul **România muncitoare** ne introduce în epocă : „Cea mai mare escrocherie a secolului — Banca națională", „Întrunirile muncitorilor pescari din Tulcea", „Robia de la fabrica Pîinea din Ploiești", „Greva de la Fabrica de metalurgie Steaua Română din Constanța" etc. **„Tot ce are bun clasa muncitoare,** arăta același ziar sub titlul „Ajun de luptă", **trebule să puie deacum înainte în cumpănă : timp, minte, energie, entuziasm, bani, muncă, spirit de jertfă și chiar viața pentru cucerirea noilor drepturi, pentru întemeierea noului așezămînt politic pe baza votului obștesc. Luptele cele mai mari trebuiesc deacum înainte pregătite".** Și „luptele cele mai mari" n-au întîrziat. În perioada primului război mondial, în condițiile în care România era amenințată de puterile im-

ZI-NTÎI MAI 1857

Suvenire elevilor academiști

Ce s-aude, ce vuiește ?
De ce valea clocotește ?
De ce paserile cîntă
Și natura se încîntă ?
Ce strigări de veselie
S-aud la Sion în vie ?
Ce mulțime se adună
Cu atîta voie bună ?
O, veniți, școlari, bărbați !
Zi-ntîi Mai ca să serbați.

Florile să se adune
Pălării să încunune:
Iarba verde cu-a ei floare
Să se calce în picioare;
La pămînt pe iarbă deasă
Să se-așternă lungă masă;
Chiote de fericire !
Strigăte de mulțămire !
Urra, bravi copii și frați !
Zi-ntîi Mai astăzi serbați.

Cîntă cucule nebune !
Anul are semne bune.
Ce faci tu, privighetoare ?
Astăzi este sărbătoare.
Trubaduri, copii de cleară !
Scripții din cea vioară,
Cîntați hore de unire.
Cîntați doine de-nfrățire !
Urra, dragi copii și frați !
Urra !-a horă toți cîntați.

Românie mult iubită,
Patrie nefericită !
Scoal-acuma și privește
Și-n speranță te-nălțește
Asta-i fruntea școlărimei:
Asta-i viața României;
Tu prin ei ai să fii tare;
Tu prin ei o să ajungi mare !
Urra ! bravi copii și frați !
Urra, patriei urați !

Primăvara e frumoasă,
Inima-n copii voioasă.
Ei sînt beți de fericire,
De a patriei iubire,
De iluziuni bogate,
De plăceri nevinovate.
Ei sînt maturi în pruncie,
Serioși în veselie.
Urra, buni copii și frați !
Zi-ntîi Mai așa sărbați.

Cupele de apă pline
La toaste să închine !
La naționalitate !
La a ei prosperitate !
La a țărilor unire !
La a patriei mărire !
Muzele să-naintească !
Artele să înflorească !
Urra, bravi copii și frați !
Așa zi să tot sărbați.

G. SION (1822–1892)

---

la Paris din 1889 a reprezentanților proletariatului din mai multe țări ale lumii, între care se aflau și delegați ai organizațiilor muncitorești din România, reuniune ce a declarat ziua de 1 Mai, zi de luptă a clasei muncitoare de pretutindeni.

La 1 Mai 1890 peste 5 000 de muncitori din București au luat parte la prima demonstrație, cîntînd **Internaționala, Marseillaise** și **Deșteaptă-te, române !** Cum scria Constantin Mille, unul dintre primii socialiști români, „în această zi s-a arătat tuturor că un alt partid s-a ridicat în țară, că o altă clasă de oameni cer dreptul la viață politică și socială și, în sfîrșit, că Partidul muncitorilor are temeinice baze și adînci rădăcini implantate în inima poporului".

Trebuie spus că dacă 1 Mai a devenit atît de repede o zi de luptă și de sărbătoare în țara noastră, faptul s-a datorat și unor tradiții populare românești de a se sărbători „armindenul", simbol al renașterii naturii, al speranței locuitorilor acestor meleaguri de a trăi și munci liberi, deplin stăpîni pe pămîntul și destinul lor.

O trăsătură caracteristică a dezvoltării mișcării muncitorești din țara noastră, faptul că atît sărbătorirea zilei de 1 Mai, cît și celelalte manifestări ale muncitorilor aveau un caracter de masă, larg, popular, ele atrăgeau și alte categorii sociale, tineri intelectuali, țărani, meseriași. Se poate spune că sărbătorirea acestei zile a devenit un factor important, integrat în dezvoltarea mișcării muncitorești din România, contribuind la popularizarea revendicărilor aflate la ordinea zilei, la întărirea unității clasei muncitoare ca nucleu al mișcării revoluționare, progresiste.

An de an, începînd din 1890, mișcarea muncitorească din România a conferit zilei de 1 Mai un cadru sărbătoresc și de luptă marcat de demonstrații de stradă, numere festive ale publicațiilor muncitorești, afirmarea unor energice lozinci social-politice. Devenea astfel tot mai evidentă capacitatea organizatorică și de luptă a clasei muncitoare. „Noi, muncitorii români — se scria într-un manifest din 1891 — trebuie... să venim cît mai numeroși și să manifestăm în întîiu maiu, să afirmăm că sîntem solidari cu muncitorii din toată lumea".

Partidul politic al clasei muncitoare din România făurit în urmă cu peste opt decenii a adăugat manifestărilor organizate în ziua de 1 Mai elemente noi izvorîte din dezvoltarea economică, socială și politică a țării. **„Ancorat în realitățile social-politice ale țării** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, **partidul muncitorilor din România și-a spus cuvîntul față de marile probleme care frămîntau societatea românească din acea vreme, luînd poziție și preconizînd soluții în conformitate cu interesele de clasă, cu aspirațiile revoluționare ale proletariatului".**

În perioada următoare, ziua de 1 Mai, zi a solidarității clasei muncitoare, a exprimat totodată dorința fierbinte a maselor populare de a trăi în pace. Lupta împotriva războiului imperialist între marile puteri a înnobilat ziua de 1 Mai din anii primei conflagrații mondiale. Tocmai ziua de 1 Mai 1916 a fost aleasă de partid pentru manifestația împotriva puterilor imperialiste ale căror armate invadaseră o parte din teritoriul național. În condițiile create de Marea Unire din 1918 manifestațiile muncitorești de 1 Mai au devenit mai grandioase, reflectînd afirmarea tot mai puternică a clasei muncitoare și a partidului ei în viața social-politică a țării. Ele reflectau totodată unitatea muncitorească de pe întregul cuprins al țării, hotărîrea de a ridica lupta clasei muncitoare pe o treaptă superioară, corespunzătoare noilor condiții istorice ale României întregite.

Continuînd lupta de veacuri pentru eliberarea socială și națională, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, partidul comunist, făurit în 1921, este în noile condiții istorice exponentul fidel al intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor. Începînd din acest moment, clasa muncitoare, sub conducerea detașamentului său de avangardă, a fost prezentă și și-a spus cuvîntul în toate evenimentele mai importante ale țării, s-a situat în fruntea luptei pentru progres social.

O caracteristică a luptelor sociale din anii interbelici a reprezentat-o exprimarea unității de acțiune a clasei muncitoare, a colaborării dintre comuniști, socialiști și social-democrați, a luptei pentru Frontul Unic Muncitoresc. În ciuda numeroaselor obstacole și frămîntări, cauzate de existența în rîndul clasei muncitoare a mai multor organizații politice și profesionale, se poate spune că, în momentele hotărîtoare ale istoriei poporului nostru și ale mișcării revoluționare și democratice, clasa muncitoare din România a acționat strîns unit.

Afirmînd cerințele generale permanente ale maselor muncitoare, manifestațiile de 1 Mai, organizate de P.C.R., P.S.D. și celelalte organizații muncitorești, reprezentau un prilej de afirmare a deziderateler vitale ale poporului român corespunzător fiecărei etape istorice. Dacă în anii crizei economice, demonstrațiile de 1 Mai s-au constituit ca părți componente ale marilor bătălii de clasă împotriva ofensivei capitalului intern și a monopolurilor străine, în perioada ascensiunii pericolului fascist extern și intern sărbătorirea zilei de 1 Mai s-a desfășurat sub semnul luptei împotriva acestuia, pentru apărarea libertăților democratice, a păcii, independenței naționale și integrității teritoriale a țării.

Un loc important în lupta pentru făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare a revenit marilor bătălii de clasă din anii crizei economice, care au culminat cu luptele proletare din ianuarie-februarie 1933, organizate și conduse de partidul comunist. Unitatea de acțiune înfăptuită atunci, pe baza frontului unic, a creat condiții favorabile mobilizării maselor largi de oameni ai muncii — comuniști, socialiști, social-democrați, membri ai altor organizații și partide politice sau muncitori fără de partid — dînd luptelor o amploare fără precedent.

Nouăzeci de armindeni

perialiste, Partidul social-democrat dezvăluia primejdia în care se afla țara și milita pentru o politică de neutralitate.

„NOI TREBUIE SĂ FIM PURUREA GATA..."

„Zămislit într-o perioadă de avînt revoluționar, Partidul Comunist Român — creat prin hotărîrea Congresului de la 8 mai 1921, de transformare a partidului socialist în partid comunist — a ridicat pe o treaptă superioară lupta proletariatului și a celorlalte mase muncitoare, a dat un puternic impuls dezvoltării conștiinței lor de clasă, exercitînd o puternică influență asupra evoluției ulterioare a României contemporane". (Nicolae Ceaușescu : „Strînsa unitate cu poporul — chezășia victoriilor politicii partidului").

Anul 1921. Pregătirile pentru ziua de 1 Mai se desfășoară sub semnul congresului Partidului socialist, congres care, în 8 mai, avea să anunțe maselor largi crearea Partidului Comunist Român. Marile mișcări muncitorești ale Maiului precedent, greva generală din toamna aceluiași an au dovedit potențialul de luptă al proletariatului, capacitatea sa de organizare. Apelurile din prima pagină a ziarului **Socialismul** se întețesc. **„Tovarăși! Muncitori ! Sărbătoriți măreț ziua de 1 Mai ! Arătați că acum, mai mult decît oricînd, conștiința voastră de clasă e oțelită !"**

Presa socialistă a vremii înregistrează cotidian pulsul vremurilor. **„Vlășia de la Regie. Scandalul de la manufactura de tutunuri „Belvedere", „Un potar bătăuș", „Sindicatele din Finlanda contra Amsterdamului", „Criza din minele de cărbuni din Slovacia". Socialismul** nr. 8 apare duminică, 1 Mai, în patru pagini. Rîvna cenzurii este atît de prezentă, încît spațiile albe rivalizează cu cele scrise. **„Comunismul — iată nădejdea copiilor noștri. Comunismul — iată chezășia libertății și a dreptății fiecăruia dintre noi".**

Apare în **Socialismul** Ordinea de zi a

Congresului. Relatări de la sărbătorirea Intîiului de Mai în țară. Printre ele : **„1 Mai la Jilava. Tovarășii noștri de la Jilava — în număr de 110 — au sărbătorit și ei pe 1-iu Mai. Au făcut un steag roșu. Pe o parte a ramurei roșii era scris : Socialiștii arestați la Jilava ; pe cealaltă parte, deasupra unui semn alegoric (spice de grîu, seceră și ciocan), au scris 1-iu Mai 1921".** Zi caldă de primăvară. La Iași „s-au făcut multe arestări", iar la Timișoara s-au desfășurat **„ample manifestații de stradă".** Ziarul **Dimineața** relatează că în Capitală **„serbarea a durat pînă aproape de miezul nopții"** și că **„în țară, numărul manifestanților au fost de cîteva zeci de mii".**

8 Mai 1921 : crearea Partidului Comunist Român. Moment crucial pentru mișcarea noastră muncitorească. Unul din marile momente ale istoriei țării, încununarea procesului de maturizare și organizare politică a muncitorimii din România, care **„a dovedit încă odată că orice piedici i s-ar pune în cale, nu se va abate din drumul său".**

UN TRIST ÎNTÎI MAI

Trecuse peste un deceniu de la terminarea primului război mondial și Europa trăia neliniștile semănate de Hitler. În țară, gloanțele de la „Grivița" din ianuarie-februarie marcau atmosfera dinaintea furtunii. Printre articolele **Adevărului** de la începutul lui mai 1933, „Situația excepțional de grea a fabricilor de postavuri", „Hitleriștii își execută tovarășii — După von Papen, Castile de oțel — După cele, Huggenberg", „Cazul Maniu lichidat", îl întîlnim și pe cel intitulat **„Întîi Mai"** din care redăm începutul : **„Un trist Întîi Mai. Trist, fiește, pentru muncitorimea internațională a cărei sărbătoare este. Muncitorii de pretutindeni trăiesc în atmosfera grea a șomajului, iar în Germania hitleristă sub loviturile dureroase ale unei bizare psihoze politice".**

Lumea nouă : „Fascismul a devenit expresia politică a acestei ofensive a burgheziei care tinde la înscăunarea dictaturii capitaliste și la îngenuncherea clasei muncitoare și a democrației".

Din cauza timpului piotos și rece, Comitetul central al secțiunilor din Capitală a hotărît să amîne serbarea de 1 Mai pentru duminică 14 Mai. Adică în prima zi a Congresului P.S.D.

La București grupuri de muncitori și tineri au participat la numeroase serbări în pădurea Pantelimon, pădurea Andronache, în Dudești etc., iar un grup mai mare de muncitori, condus de comuniști, a manifestat în fața Ambasadei germane, protestînd împotriva fascismului. Măsurile coercitive ale guvernului n-au schimbat nimic din obiectivele de luptă ale partidului comunist, la Cluj, Brașov, Turda, Făgăraș, Galați, Baia Mare și alte localități din țară strîngîndu-se zeci de mii de muncitori, care au demonstrat că „puterea clasei lor stă în unire și organizare".

„UNIVERSUL ARDE-N FOC MOCNIT..."

Lumea nouă din 7 aprilie 1935 publică articolul „Contra fascismului". **„Trăim într-o fază de pronunțată ofensivă fascistă și interesele clasei muncitoare cer azi, mai mult ca oricînd, întărirea democrației, sprijinirea curentelor democratice chiar în tabăra burgheză, lupta pe toate căile și cu toate mijloacele împotriva fascismului și reacțiunii".**

O notiță de zece rînduri anunță, printre altele, că în România există 3 milioane de copii de școală și dintre aceștia doar jumătate „o și urmează" ; la Iași, Vaida Voievod cerea nici mai mult, nici mai puțin „ca națiunea românească să fie acolo unde a ajuns Germania" ; un desen al lui Anestin înfățișa **pacea mondială făcînd echilibristică pe un tăiș de sabie** ; o poezie de I. Th. Ilea începea astfel : „Universul arde-n foc mocnit / Țări se zvîrcolesc pe stele". Va fi sau nu război ? se întrebau ziarele.

Anul 1936. Mai. Importante forțe polițienești sînt masate în fața sediilor organizațiilor muncitorești apărate de echipe mobile, iar străzile sînt împînzite de patrule. Pe stîlpi, pe coșuri de fabrici fluturâ steguțe roșii. **Adevărul** din 1 Mai 1936 are sus, în dreapta, în manșetă, următoarele cuvinte : **„1 Mai — sărbătoare legală. Dar, în mod ilegal, s-a interzis sărbătorirea ei".** Peste tot în țară, întrunirile muncitorești sînt veghiate de tineriî uteciști. Mai tîrziu, spre vară membri ai Comitetului Central al U.T.C., activiști ai partidului, sînt arestați și judecați într-un proces înscenat la Craiova. În fața tribunalului din Brașov apare și tînărul Nicolae Ceaușescu, în vîrstă de 19 ani.

1 Mai 1939. Autoritățile au convocat pentru această zi primul Congres general al breslelor, mimînd astfel, într-un cadru oficial, unitatea dintre exploatatori și muncitori. Printr-o muncă bine organizată, înfruntînd pericolul terorii d[e] turii regale, partidul comunist dezvăluie jocul regimului. Conduși de activiști de frunte ca Ilie Pintilie, Nicolae Ceaușescu, Constantin David, comuniștii au transformat acest 1 Mai într-o puternică manifestație de protest împotriva oficialilor lor. Excepționala capacitate de organizare a comuniștilor, dîrzenia și inteligența cu care au acționat în acest moment de vîrf al istoriei, nelăsîndu-se atrași de politica reformistă a cercurilor conducătoare, au arătat încă o dată că, în condițiile aspre de teroare fascistă și exploatare a capitalismului din țară, ei, comuniștii, au constituit singura forță consecvent revoluționară, care a apărat interesele naționale.

În apărarea independenței țării, a libertății tuturor popoarelor

Instaurarea dictaturii hitleriste în Germania, creșterea agresivității statelor fasciste și revizioniste, primejdia ce o reprezentau pentru România și pentru soarta popoarelor, pentru ființa lor națională, au determinat ca manifestările de 1 Mai să reprezinte înainte de toate ample acțiuni de protest împotriva pericolului fascist și de război, pentru apărarea integrității teritoriale a României, a independenței și suveranității patriei. Lupta pentru Front Unic Muncitoresc s-a împletit cu acțiunile pentru realizarea Frontului Democratic menit să grupeze pe aceeași platformă toate forțele patriotice. Experiența dobîndită pe linia realizării unității de acțiune la scară locală sau regională a deschis calea spre acțiuni comune la nivel național.

Partidul Comunist Român s-a situat în fruntea forțelor democratice patriotice, desfășurînd largi acțiuni politice pentru unirea organizațiilor politice și profesionale, a claselor și grupărilor sociale ale căror interese coincideau cu cele ale țării, ale democrației, într-un larg front național de luptă pentru apărarea independenței și integrității țării, pentru a bara calea fascismului și războiului. În acest sens, Partidul Comunist Român a reușit să polarizeze în jurul său cele mai largi forțe sociale antifasciste. El și-a lărgit contactele cu grupările și organizațiile democratice, a stabilit legături cu diferite fracțiuni ale forțelor politice burgheze și cu un mare număr de personalități politice. Rezultatul acestei activități s-a concretizat în crearea a zeci de organizații de masă democratice, antifasciste cum au fost : Comitetul Național Antifascist, Liga Muncii, Blocul Democratic, Frontul Plugarilor, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari (Madosz), Frontul Studențesc Democrat, Frontul Feminin.

Dînd expresie orientării tactice de făurire a unității de acțiune a clasei muncitoare, Scrisoarea C.C. al P.C.R. adresată Comitetului Executiv al P.S.D. în 1935 sublinia : „Rolul nostru de proletari, rolul partidelor noastre ca partide muncitorești este să fim în fruntea acestei lupte. Succesul ei atîrnă numai și numai de unitatea proletară, de unitatea maselor. Această unitate e în curs și nimeni nu o va putea opri. Să ajutăm, să grăbim realizarea ei!"

Succesele obținute de partidul comunist în politica sa de realizare a Frontului popular antifascist au determinat o reacție puternică din partea Gărzii de fier — organizație teroristă de tip fascist, agentură a hitlerismului în România — în vederea împiedicării prin forță a manifestațiilor și demonstrațiilor clasei muncitoare, a celorlalte forțe democratice. Garda de fier și-a reorganizat grupuri teroriste, care, conform instrucțiunilor primite, au patrulat noaptea pe străzi, încercînd să împiedice difuzarea materialului propagandistic al P.C.R., au ocupat sediile organizațiilor clasei muncitoare, au devastat redacțiile unor ziare și reviste democratice. Acestor acțiuni teroriste ale Gărzii de fier, P.C.R. le-a răspuns prin organizarea marilor demonstrații antifasciste de la 31 mai 1936, din Capitală și din alte centre ale țării.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai în anii 1936—1937 a reprezentat un puternic mijloc de lărgire a alianțelor preconizate de P.C.R. Participarea comuniștilor la întrunirile și la demonstrațiile organizate în acei ani de partidele național-țărănesc și radical-țărănesc a imprimat acestora combativitate, determinînd transformarea lor în manifestări antifasciste sub lozinca frontului popular.

Pe plan extern, anexarea de către Germania hitleristă a Austriei în martie 1938, accentuarea politicii expansioniste a fascismului german în sud-estul Europei după Conferința de la München, cotropirea Cehoslovaciei, tar pe plan intern recrudescența organizațiilor fasciste românești, au creat grave pericole pentru independența și integritatea teritorială a României, pentru viața maselor populare. În iunie 1938, C.C. al P.C.R. a elaborat și a difuzat în mase broșura cu titlul **„După Austria, Cehoslovacia"**, în care avertiza poporul că „Germania hitleristă se pregătește de noi atacuri, de noi cuceriri. Mijloacele și căile întrebuințate vor fi diferite. Scopul același: subjugarea economică și politică a tuturor țărilor și popoarelor, care trebuie să fie înhămate la carul marelui capital și al marii finanțe germane".

P.C.R. demasca grupările fasciste și profasciste atît din România cît și din celelalte țări europene, arătînd că ele intraseră în slujba lui Hitler și se transformaseră în agenturi naziste: „Unele din mișcările de extremă dreaptă, nu numai din România, Ungaria, Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia — dar chiar din Franța, Anglia sau Belgia sînt ceva mai mult decît «prietene» ale hitlerismului. Sînt instrumente plătite ale nazismului german și, ca atare, fac totul ca să-i ușureze lui Hitler planurile războinice. Azi se știe de pildă, se scria în broșura amintită, că Garda de fier este un simplu instrument al hitlerismului german. Partidele național-socialiste din celelalte țări nu sînt altceva".

Cînd la 19 septembrie 1938 drama Cehoslovaciei era în plină desfășurare, Comitetul regional pentru Ardeal și Banat al P.C.R. a adoptat o **Hotărîre cu privire la apărarea Republicii Cehoslovace,** în care arăta : „În aceste ceasuri serioase ale pericolului, cînd posibilitatea izbucnirii războiului bate la ușă, considerăm de datoria noastră să apelăm la poporale noastre — la muncitori, țărani, burghezi deopotrivă — să le organizăm și să le conducem la luptă pentru apărarea țării, a păcii, a ființii noastre (...) Atunci cînd noi apărăm independența și libertatea Cehoslovaciei ne apărăm pe noi înșine, apărăm pacea Europei împotriva dușmanului nostru comun, a fascismului intern".

La sfîrșitul anului 1938 și în anul 1939 Germania nazistă, folosindu-se în principal de Garda de fier, și-a intensificat presiunile asupra României, pentru angajarea ei în sfera de interese naziste.

Pe baza unei ample analize a noilor evenimente ce avuseseră loc pe plan intern și extern, Partidul Comunist Român a avertizat asupra accentuării izolării României pe plan internațional, cît și asupra pericolului unui atac iminent hitleristo-horthyst asupra țării noastre. În acest sens, ziarul „Scînteia" din 25 noiembrie 1938 scria: „România după München e mai mult ca oricînd — după fericita expresie a lui Iorga — «o țară pînditâ». Și pînditâ nu numai de corbii de pradă ai revizionismului maghiar, ci și de sălbateca fiară îmbătată de sîngele jertfelor sfîșiate, care este fascismul german (...) Nori grei se string deasupra țării noastre. Existența ei liberă este amenințată, Partidul nostru nu va cruța nici o sforțare, nici o jertfă, pentru a strînge laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dornice să apere pacea și independența României".

Nouăzeci de armindeni

ÎNTÎIUL CÎNTEC

ROMÂNESC DE 1 MAI

Cuvinte de Const. Mille (1861—1927) **Muzica de At. Alexandrescu**

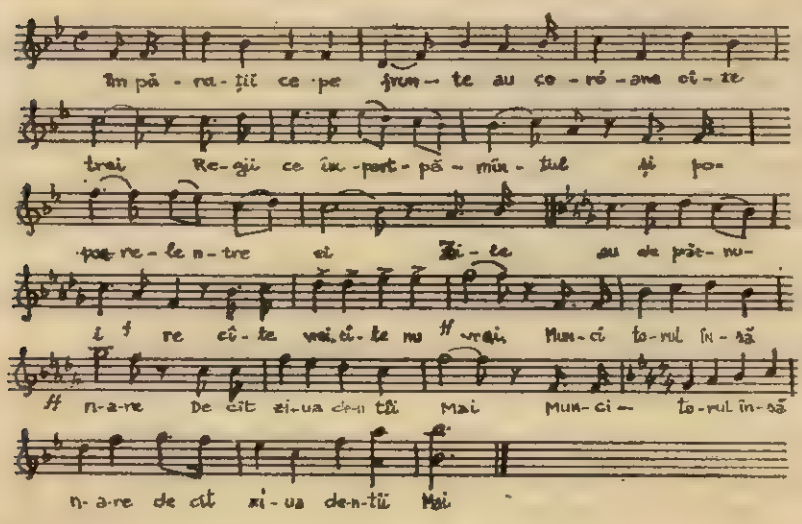

Împărații ce pe frunte au coroane cîte trei
Regii ce împart pămîntul și popoarele-ntre ei
Zile au de prăznuire cîte vrei, cîte nu vrei.
Muncitorul însă n-are decît ziua de-ntîi Mai

În istoria-omenească
Au stăpînii sărbători,
Ce sînt lacrime și sînge
Pentru bieții muncitori,
A înfrîngerei serbare
Și-a robiei trist alai!
Muncitorul însă n-are
Decît ziua de-ntîi Mai!

În această zi se-ntinde
Dantul clasei muncitoare,
În această zi s-arată
Forța ei covîrșitoare,
Și de aceea azi oriunde,
Pretutindeni, unde vrai,
Muncitorul vesel strigă:
Să trăiască întîi Mai!

„PRIN FELUL CUM CREȘTEM, PRIN TOT CE GÎNDIM NOI HOTĂRÎM CUM VĂ FI VIITORUL"

1 MAI 1945. „Bucureștiul rîde, Bucureștiul e în sărbătoare". Astfel începea în ziarul „Scînteia" reportajul demonstrației maselor muncitoare de la primul Întîi Mai liber al țării. Alte trei evenimente marcaseră începutul înnoirilor, dînd acestui 1 Mai o strălucire deosebită: marea insurecție de la 23 August 1944, primul guvern revoluționar-democratic al României, condus de dr. Petru Groza, și reforma agrară. Erau trei pietre la noua temelie a țării, intrată în zodia reconstrucției. Lumea muncitorească din întreaga lume respira ușurată: Berlinul nazist era în pragul capitulării.

Din noianul de fapte dedicate primului 1 Mai liber spicuim cîteva din presa vremii.

● La Arad s-a înființat un teatru muncitoresc cu actori recrutați din rîndurile muncitorilor ● Muncitorii societății Moreni au hotărît să lucreze cîte o oră în plus pe zi pentru fondul construirii unui cămin cultural muncitoresc ● Deși luptă cu mari lipsuri de materii prime, ceferiștii orădeni repară zilnic între 15 și 20 de locomotive ● Minerii din Valea Jiu-

Continuare în pag. VII (18)

1 MAI

Muzica: Ciprian Porumbescu **Aranjament: Ioan D. Chirescu**

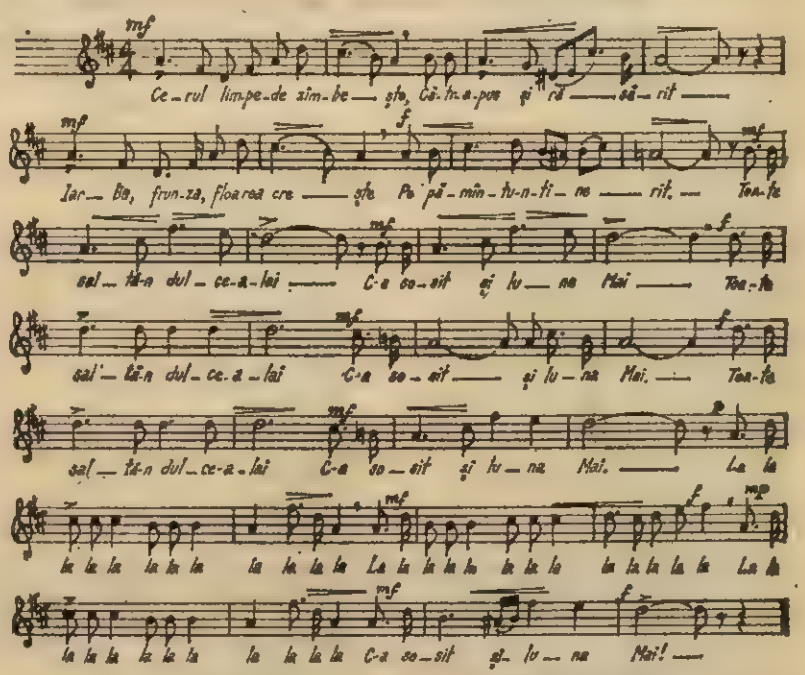

Cerul limpede zîmbește
Către-apus și răsărit,
Iarbă, frunză, floarea crește
Pe pămîntu-ntinerit.
Refren:
Toate saltă-n dulce-alai
C-a sosit și luna Mai.
La, la, la...,
C-a sosit și luna Mai!

Ciocîrlia sus întoană
Al său viers de mînecat,
Rîndunica se re-ntoarnă
La căsciorul dezghețat.
Refren

Soarele voios pătrunde
În bordei ca și-n palat,
Întristarea se ascunde,
Sufletul mi-i ușurat.

Întîi Mai

Întinerită-i firea sub cer de primăvară,
Pe drum se-nșir-o oaste — e oastea proletară.
Nici zîngăniri de arme, nici sarbădă fanfară...
Ci ochii veseli cată: că-n albe slove-i scris,
Pe flamurile roșii, lumina unui vis.

Se duc cîntînd pe stradă și-n mintea tuturor
E-o dulce-nflăcărare de gînd mîntuitor.
Și tot mai blînd răsună cîntări molcomitoare:
Un vis ce își revarsă înbirea în popoare —
Iar primăvara cerne un colb mărunt de floare.

ION PĂUN PINCIO ■ **(1868—1894)**

Spre primăvară

Din streșini picură...
Și-un zvon de vremuri mari —
Să mai surîd numai o clipă, —
Sculați, ai muncii proletari!

Din zările ce se deschid
Se duc neînțeleși ghețari —
Sub cer cu cîntece și flori —
Sculați, ai muncii proletari!

GEORGE BACOVIA ■

Un NU hotărît politicii reacționare, fascismului, războiului

Campania politică a P.C.R. de sărbătorire a zilei de 1 Mai 1939 s-a desfășurat în condiții specifice, diferite de anii precedenți. Aceasta datorită faptului că autoritățile își propuseseră în acest an să împrime întrunirilor muncitorești un caracter legal. În acest scop, autoritățile au convocat, chiar în acea zi, un Congres al breslelor.

În aceste împrejurări, P.C.R. a găsit orientarea tactică cea mai potrivită, reușind, pe baza colaborării cu socialiștii și social-democrații, să transforme întrunirile și demonstrațiile din ziua de 1 Mai 1939 în puternice manifestații de protest împotriva pericolului fascist, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei.

Pentru conducerea întregii acțiuni, s-a constituit o comisie alcătuită din cadrele de bază ale partidului, între care se aflau Ilie Pintilie, Nicolae Ceaușescu, Constantin David, Alexandru Iliescu, Teohari Georgescu ș.a. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, tînărul de 21 de ani, arăta încrederea pe care și-o cîștigase ca militant revoluționar, călit în mari confruntări politice și de clasă. Pentru realizarea acțiunii, partidul comunist a stabilit legături cu Partidul Social-Democrat, un rol deosebit avînd în această privință tovarășul Ștefan Voitec — membru marcant în conducerea P.S.D. — militant activ pentru crearea Frontului Unic Muncitoresc, pentru refacerea unității partidului clasei muncitoare din România. Comuniștii și-au intensificat, de asemenea, acțiunile politice în rîndurile membrilor partidelor burgheze, P.N.T. și P.N.L., chemîndu-i să participe la manifestațiile de 1 Mai.

În urmă cu 40 de ani, la 1 Mai 1939, Capitala căpătase un aspect aparte, impresionant prin marea mobilizare a forțelor proletare. Pe străzile orașului au defilat mii de oameni ai muncii, din piepturile cărora au răsunat cu putere chemările partidului comunist.

Evocînd desfășurarea zilei de 1 Mai 1939, soția comunistului Constantin David relata: „Coloanele de demonstranți, mii și mii de muncitori, meseriași, funcționari, intelectuali, femei, tineri, o adevărată înfrățire antifascistă, au urmat traseul Piața Romană, Calea Victoriei, Splaiul Independenței, Parcul Carol. În coloana textiliștilor, noi, comunistele de la fabrica „Jaquard", Elena Petrescu (Ceaușescu), Adela Petrescu și cu mine, lansam lozincile partidului nostru, care erau strigate de toate muncitorele: **Trăiască 1 Mai, ziua muncii!, Jos Garda de fier!, Jos hitlerismul!, Trăiască Frontul popular antifascist!, Vrem România liberă și independentă!**"

În încheierea manifestației, care, potrivit programului, a avut ca punct final Parcul Libertății, s-a depus o coroană de flori pe Mormîntul Eroului Necunoscut — simbol al prețuirii pe care poporul român o acorda eroilor neamului, celor care aduseseră suprema jertfă pe altarul unității și independenței naționale.

Manifestări asemănătoare, cu caracter patriotic, antifascist și antirăzboinic, au fost organizate de muncitorii comuniști, socialiști și social-democrați în numeroase centre economice ale țării, cum au fost: Timișoara, Cluj, Iași, Constanța, Galați, Alba Iulia; în localitățile miniere de pe Valea Jiului, la aceste întruniri, în alte localități din Transilvania, oameni ai muncii români și maghiari, înfrățiți în luptă, au organizat în ziua de 1 Mai 1939, peste capul autorităților polițienești, mari întruniri, cu care prilej numeroși vorbitori s-au pronunțat pentru revendicări economice și politice. Mulți dintre muncitori s-au pronunțat împotriva politicii revizioniste promovate de guvernul horthyst, arătînd că oamenii muncii maghiari din România nu aprobă această politică și, ca și muncitorii români, **„nu au alte deziderate decît munca și libertatea"**.

Manifestațiile antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939 din România se înscriu că momente însemnate în cadrul general al acțiunilor de masă revoluționare organizate și conduse de partidul comunist. Este deosebit de important faptul că în mod simultan, în această zi de 1 Mai 1939, comuniști, socialiști și social-democrați și-au unit glasul în apărarea drepturilor și libertăților democratice, împotriva primejdiei fascismului, a hitlerismului, și-au afirmat hotărîrea de a lupta cu fermitate și pînă la sacrificiul suprem pentru independența și suveranitatea de stat a României.

Unitatea de acțiune pe care P.C.R. a imprimat-o manifestațiilor revoluționare de masă de la 1 Mai 1939 constituia o perspectivă dintre cele mai promițătoare pentru activitatea politică de viitor a proletariatului român împotriva primejdiei fasciste, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a patriei, **„înainte!** — se adresa „Scînteia" (din iunie 1939) clasei muncitoare — **Comuniștii și muncitori social-democrați, realizați și înțăriți Frontul unic! Munciți pentru concentrarea tuturor forțelor democratice și sincer patriotice într-un front larg combativ, împotriva dușmanului fascist din afară, o agenților hitleriști din țară (...) De munca voastră comună, tovarăși, de energia voastră, de fidelitatea voastră față de clasa muncitoare, față de poporul român depinde succesul acestei lupte măreție de salvare a țării".** La rîndul său ziarul social-democrat „Lumea nouă" a consacrat, de asemenea, rînduri semnificative manifestațiilor de la 1 Mai 1939: **„Masele muncitorești, organizate și conștiente, n-au încetat un singur moment să facă propaganda necesară și să preseze asupra guvernanților în sensul menținerii păcii pe principiile de drept public care să asigure popoarelor libertatea și independența lor. Ele reînnoiesc de întîi mai 1939, apelul lor cald la colaborarea și solidaritatea popoarelor democrate și pacifiste, pentru ca prin forța lor să poată instaura în toată lumea un regim de cooperație egalitară, economică și politică — chezășia sigură a păcii generale".**

Puternica mișcare antifascistă și antihitleristă din România, al cărei promotor a fost Partidul Comunist Român, a profilat în opinia publică progresistă internațională imaginea unui popor profund atașat idealurilor de libertate și de independență națională, demn de tradițiile sale eroice și glorioase. Astfel, în ziarele „Daily Herald" din Marea Britanie și „Izvestia" din U.R.S.S., din 2 și, respectiv, 4 mai 1939, au apărut informații în care se arăta că în România, la 1 Mai, mii de muncitori au demonstrat în București sub lozinci antifasciste și antirăzboinice. La rîndul său, revista „Rundschau" din Basel (Elveția) a consacrat acestor manifestații un comentariu amplu, subliniind caracterul lor patriotic, hotărîrea clasei muncitoare din România de a apăra independența, suveranitatea națională și integritatea teritorială a țării: „Numeroase pancarte exprimau necesitatea apărării independenței și integrității țării, abrogarea tratatului economic cu Germania, alianța cu Franța, Marea Britanie și Uniunea Sovietică".

Marile manifestații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939 au constituit o nouă verificare, în practica luptei revoluționare, a justeței liniei politice, ideologice și tactice a partidului comunist, subliniind capacitatea sa organizatorică, legăturile strînse cu masele largi ale poporului.

EDIȚIE SPECIALĂ

Reportajul unei zile eroice: 1 Mai 1939

DOUĂZECI DE MII DE BUCUREȘTENI DEMONSTREAZĂ ÎMPOTRIVA FASCISMULUI, PENTRU LIBERTĂȚI DEMOCRATICE ȘI INDEPENDENȚA ROMÂNIEI

„În 1939 și 1940, viața politică internațională se agrava. Forțele reacționare, dictatura regală au împins România spre o politică de izolare și de aruncare a țării în brațele Germaniei hitleriste. În acele împrejurări, partidul nostru a desfășurat o intensă activitate, folosind condițiile politice, toate posibilitățile legale de pe atunci pentru realizarea unui larg front al tuturor forțelor patriotice, democratice, pentru a apăra interesele naționale ale țării. Încă în acești ani s-au făcut pași însemnați spre întărirea Frontului unic și a colaborării cu alte forțe democratice. În aceste împrejurări, partidul a stat în fruntea mișcărilor de masă, greviste, a demonstrațiilor împotriva acestei politici antinaționale, în fruntea puternicei manifestări din 1 Mai 1939, care a demonstrat voința poporului nostru de a spune NU politicii reacționare, de a apăra integritatea și suveranitatea țării".

NICOLAE CEAUȘESCU

Tînără, inimă vitează în vîltoarea luptelor revoluționare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu în septembrie 1939 la trei luni după marea manifestație de la 1 Mai, în organizarea căreia a avut un rol proeminent

DIN ZIARUL **LUMEA NOUĂ** : „La terorea Uniunilor de breaslă și în baza ordinului favorabil al Ministerului Muncii, Președinția Consiliului de miniștri a aprobat să se țină întruniri și serbări de 1 Mai 1939 în următoarele localități :

ȚINUTUL BUCEGI : București, Brașov, Ploiești, Cîmpina, Bușteni, Azuga, Sinaia, Moreni, Zărnești, Sf. Gheorghe, Buzău, Giurgiu, Turnu Măgurele, Zimnicea, Oltenița.

ȚINUTUL OLT : Craiova, Tr. Severin, Cetatea, Bechet și Corabia.

ȚINUTUL MĂRII : Constanța.

ȚINUTUL DUNĂREA DE JOS : Galați, Brăila, Tulcea, Sulina.

ȚINUTUL PRUT : Iași, Bacău, P. Neamț Buhuși.

ȚINUTUL SUCEAVA : Rădăuți, Cîmpulung, Salina.

ȚINUTUL MUREȘ : Sibiu, Alba-Iulia, Zlatna, Ulioara, Mediaș, Tg. Mureș, Turda. Muncitorii de la topitoriele de aur din Zlatna și cei de la Salina Ulioara se vor putea deplasa la întrunirea muncitorească de la Alba-Iulia.

ȚINUTUL SOMEȘ : Cluj, Baia Mare, Baia Sprie, Satu Mare, Oradea, Dej, Bistrița, Cavnic, Baiut, Ocna Dejului.

ȚINUTUL TIMIȘ : Timișoara, Reșița, Bocșa-Montană, Bocșa-Română, Anina, Ferdinand, Nădrag, Jimbolia, Arad, Lugoj, Petroșani, Vulcan, Aninoasa, Lupeni, Petrila, Lonea, Hunedoara, Ghelar, Cristior, Călan, Sălcămb, Teiuul Inferior, Ormindea, Certej.

La **BUCUREȘTI** va avea loc, în sala Tomis, o întrunire a breslelor din Capitală.

Totodată la 1 Mai se va ține și congresul general al breslelor din toată țara, într-o mare sală publică, la care vor participa 965 de participanți... Cu ocazia întrunirii de 1 Mai și congresului general al breslelor va veni în București faimoasa muzică a minerilor din Lupeni care va da concursul la ambele manifestații".

NOTA POLIȚIEI : În vederea comemorării zilei de 1 Mai, cînd organizațiile muncitorești serbează „Ziua Internațională a Muncii", autoritățile polițienești nu iau măsuri ca să nu se admită decît întrunirile autorizate.

Manifestațiile de stradă, demonstrațiile, pertul pancardelor, și serbările cîmpenești fără autorizație sînt interzise.

În vederea preîntîmpinării răspîndirii de manifeste comuniste în jurul stabilimentelor militare, ca și pentru împiedicarea oricărei propagande subversive ce eventual s-ar face de agenții comuniști cu ocazia comemorării zilei de 1 Mai a.c. Serviciul S. a luat următoarele măsuri :

S-au destinat trei echipe de agenți care să patruleze în jurul cazărmilor și instituțiilor militare, după cum urmează :

Echipa Nr. 1

Va patrula în jurul cazărmilor și instituțiilor militare din Sectorul Malmaison, conform graficului de la Anexa 1.

Echipa Nr. 2

Va face patrulări în jurul cazărmilor și stabilimentelor militare din Sectorul Cotroceni, conform schiței de la Anexa 2.

Echipa Nr. 3

Are aceeași misiune în jurul cazărmilor și stabilimentelor militare din Dealul Spirei, conform graficului stabilit pe schița de la Anexa 3.

Supravegherea va începe în ziua de 30 aprilie crt., ora 20, continuînd pînă la amiaza zilei de 1 Maiu crt., ora 9.

În tot acest timp, echipele vor fi controlate pe teren, iar în apropiere de comuna Militari, pe drumul din dosul Pirotechniei, va staționa o grupă de agenți, cu misiunea de a interveni în caz de nevoie.

CONFORM PROGRAMULUI, tipărit și difuzat într-un număr de 1 000 de exemplare, participanții la întruniri și la congres urmau să se întîlnească în Piața Romană, de unde, în frunte cu oficialitățile, trebuiau să defileze prin fața Palatului regal. În concepția guvernanților, ziua de 1 Mai urma să se desfășoare într-un cadru pașnic și legal și să „evidențieze", în acest an, unitatea de interese dintre regim și masele populare, o „armonizare" și o „lichidare" a contradicțiilor, a luptei de clasă.

LUPTA DE CLASĂ, organ teoretic al C.C. al P.C.R. : Este meritul Partidului Comunist Român că în aceste condiții, înfruntînd teroarea dezlănțuită împotriva sa, raziile, arestările, cenzura, coloanele de polițiști, a găsit din nou orientarea tactică cea mai potrivită, reușind, pe bara colaborării cu socialiștii și social-democrații, să dejoace intențiile autorităților, să transforme întrunirile și demonstrațiile din ziua de 1 Mai 1939 în puternice acțiuni de protest contra regimului de dictatură regală, împotriva fascismului și pregătirilor de război, pentru apărarea indepe lenței, suveranității naționale și integrității teritoriale a patriei.

REPORTAJUL ZILEI DE 1 MAI 1939

Dimineață. Atmosferă calmă. La Patriarhie începe slujba religioasă, marcînd caracterul oficial al acestei zile de luni, 1 Mai, 1939. Ziarul „Țunpul" dă următoarea prognoză meteorologică : „Presiunea în creștere cu 2—3 mm. În jumătatea de răsărit a țării, timpul se va menține frumos cu cerul mai mult senin și vînt slab din sectorul estic. Temperatura staționară". Un nor încărcat de ploaie mătură cu umbra sa Piața Romană și dispare dincolo de clădirea Academiei de înalte studii comerciale și industriale. Bărbații poartă în piept cocarda primăverii — florile de mărgăritar. Aer sărbătoresc, mai puțin agenții poliției care împînzesc drumurile ce duc spre sălile Tomis, Eintracht și Palatul regal. Bat clopotele Mitropoliei. Întreaga presă mondială, scrie ziarul „Universul", comentează discursul de vineri al lui Adolf Hitler. Cine va urma după Cehoslovacia ? Nici un cuvînt despre recentul tratat româno-german care deschide calea subordonării economiei românești intereselor politicii agresive hitleriste. Se aude primăvara viind și ziua de azi ar putea stăruna, dacă totul va decurge după măsurile luate de aparatul de represiune, opoziția populară. Membrii Partidului Comunist n-au dormit, în seara precedentă, la adresele cunoscute. Poliția n-a putut opera arestările obișnuite în astfel de împrejurări, dar și grija pentru realizarea obiectivelor strategice și tactice pe care P.C.R. le urmărea în această epocă istorică, anume : înfăptuirea unității de acțiune a clasei muncitoare, reorganizarea Uniunii Tineretului Comunist și crearea Frontului popular antifascist, organism politic menit să salvgardeze independența, suveranitatea națională și integritatea teritorială a poporului român. Or, experiența pe care o aducea tînărul comunist — în calitate de membru al Comitetului național antifascist, de militant recunoscut pentru realizarea Frontului Unic Muncitoresc în cadrul breslelor, în sala Tomis, scrie ziarul „Scînteia". Lîngă biserica Sf. Vineri — agenți, lîngă Tomis — agenți, toată poliția Capitalei e pusă în picioare pentru a împiedica sărbătorirea Întîiului Mai ca zi de luptă a clasei muncitoare. Sala Tomis și curtea sînt arhipline. Sînt aici sindicaliștii din strada Dirstoriului, din Izvor, Uranus, meșteșugari, funcționari particulari și-alții care cu greu își fac loc spre intrare. Deasupra mulțimii, comuniștii, muncitorii social-democrați înalță pancarde cu revendicări muncitorești și antifasciste : **Vrem opt ore de muncă !, Cerem mărirea salariilor !, Trăiască independența națională a țării !, Să apărăm granițele împotriva agresorului hitlerist !, Jos fascismul !, Vrem front patriotic !, Unire cu toate popoarele democratice !**

Un agent de poliție notează cuvintele muncitorului Simion Rusu : „Muncitorimea este baza păcii, atît de dorită azi. Ea va și să-și facă datoria patriotică, apărînd cu fermitate granițele țării față de un eventual atac al agresorilor fasciști". Agentul completează : „Aceste cuvinte au fost îndelung aplaudate". După terminarea întrunirii, oamenii muncii, înconjurați, pe rînd, de polițiști, pornesc în cortegii spre sala Arc, unde are loc primul congres general al breslelor. La congres participă, din partea guvernului, ministrul muncii, prof. Mihai Ralea, și președintele Consiliului de Miniștri, Armand Călinescu. Ioan Flueraș citește moțiunea congresului care „hotărăște" ca toți membrii breslelor ai căror reprezentanți participă la acest congres să contribuie cu întreg cîștigul lor pe o zi pentru mărirea fondului de înzestrare a armatei și de apărare a integrității țării. Promptitudinea cu care proletariatul român răspunde la mobilizarea armată, cît și gestul de a contribui material la eforturile de apărare a țării îl impresionează pe Armand Călinescu : „Avem o muncitorime minunată și insuflețită de sentimentul patriotic și național. Am spus-o și altădată, o repet și astăzi — generația care ne-a precedat a avut nobila misiune de a realiza unitatea națională. Generația noastră a răspuns la datoria ei de a se sacrifica pentru păstrarea ei". Cu rezistența noastră, a avut prilejul să simtă toată lumea ; toți cei care au văzut elanul patriotic cu care rezerviștii noștri au alergat la cazărmi au putut să înțeleagă. Tot acea mișcare care de pretutindeni se schițează, de la cea mai modestă manifestare pînă la cea mai largă, care constă în opera de contribuție pentru apărarea țării, este cea mai strălucită dovadă a stării noastre de spirit... Cînd însă se va schița de undeva o încercare de atingere a teritoriului nostru, eu se va izbi de cea mai hotărîtă și cea mai neclintită rezistență... Această politică nu este oumai politica guvernului sau politica unui grup de oameni : aceasta este politica țării, este politica națională. „Referindu-se la aceste eforturi de realizare a unității naționale impotriva primejdiei fasciste și de război, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei, mai tîrziu, tovarășul Nicolae Ceaușescu va sublinia că, paralel cu înfăptuirea unității de acțiune proletare în breslele profesionale, clasa muncitoare a reușit în condițiile complexe ale acelor ani, să lărgească cadrul de colaborare cu elementele de stînga, „cu forțele democratice din rîndul partidelor burgheze, precum și cu unii membri ai guvernului de dictatură regală".

Cea de-a treia întrunire are loc în sala Eintracht. Ca și în sala Tomis, luările de cuvînt au aceeași notă gravă și fermă : necesitatea restabilirii drepturilor și libertăților democratice, pericolul fascist și de război, necesitatea unității de acțiune a clasei muncitoare. Concurența asprâ din partea marilor capitaliști, povara impozitelor, ca și influența luptelor revoluționare ale proletariatului și ale detașamentului său de avangardă — Partidul Comunist Român — fac din numeroși meșteșugari participanți activi la mișcarea muncitorească din România.

Ora 12. Participanții la întrunirile din sălile Tomis și Eintracht și la congresul general al breslelor se adună în Piața Romană. Sînt aproximativ 4 000—5 000 de oameni, bărbați, femei, tineri, muncitori și meșteșugari, intelectuali progresiști, oameni fără de partid, comuniști, social-democrați. Coloana de demonstranți urmează traseul Piața Romană — Calea Victoriei — Șoseaua Independenței — Bulevardul 1848 — Bulevardul 13 Iunie — Parcul Libertății. Într-o notă a poliției : „Printre manifestanții breslelor s-au strecurat grupe compacte de comuniști care în timpul parcursului au strigat cunoscutele lozinci comuniste. Ajungînd în dreptul Prefecturii de poliție, comuniștii, avînd pumnul ridicat, au scandat : „Jos fascismul !", „Jos Mussolini !". Coloana ajunge să numere acum în jur de 20 000 de oameni. Conform programului prestabilit, regele Carol al II-lea fese în balconul palatului să primească salutările de simpatie. Din aceeași notă a poliției : „Elementele comuniste intercalate în coloană, în timpul manifestării pe traseu, defilau cu pumnul strîns strigînd lozinci comuniste ca : **Vrem pace !, Jos războiul !, Jos fascismul !, Trăiască Frontul Unic al muncitorimii !, Trăiască muncitorimea unificată !, La ghilotină cu Hitler și cu Mussolini !, Amnistie politică generală !** și altele. Amenințările organelor represive rămîn fără rezultat". La toate aceste manifestațiuni, vor scrie rapoartele polițiștii, au răspuns organele noastre de poliție, iar ca drept răspuns ura lele continuau mai tare. Calea Victoriei are aspectul unui cîmp de manifestație revoluționară. Se scandează : **Jos Garda de fier ! Jos gardismul ! Jos agenții hitleriști !, Jos agenții trădători de țară ! Jos Hitler !, Jos Mussolini !, Trăiască Frontul popular antifascist !**

În Parcul Libertății, într-o atmosferă de puternic entuziasm patriotic, s-a depus o coroană de flori la Mormîntul Eroului Necunoscut — simbol al prețuirii pe care poporul român o dă eroilor neamului, celor care adeseori supremă jertfă pe altarul unității și independenței naționale.

Comisia conspirativă de organizare hotărăște să continue acțiunile revoluționare și în după-amiaza acelei zile, în cadrul serbărilor cîmpenești. Într-o notă a poliției : „Ieri după-amiază, la stadionul Ministerului Muncii din Parcul Veseliei, a avut loc serbarea cîmpenească a muncitorilor din Capitală, pentru ziua de 1 Mai. La sfîrșitul serbării, illescu Eftimie și Nicolae Ceaușescu, ultimul fost condamnat trei ani închisoare pentru activitate comunistă, pedeapsă executată, au strigat lozinca comunistă Trăiască Frontul Popular". În pădurile din jurul Bucureștiului, notează ziarul „Țunpul", mii de muncitori, meșteșugari, funcționari publici s-au împrăștiat de încă de la prima zi a primăverii ; n-au fost neglijate problemele politice la ordinea zilei : pericolul fascismului și al războiului, necesitatea unității naționale.

Între eroii tineri ai acelor ani eroici — uteciștii Elena Petrescu, azi militantă de frunte a partidului și statului nostru, tovarășa Elena Ceaușescu

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul unui grup de activiști ai P.C.R. în 1939

O altă imagine semnificativă din cronica acelui an fierbinte : Tovarășul Nicolae Ceaușescu la un grup de tineri revoluționari cu ocazia unei acțiuni cultural-educative

Coloanele marii manifestații de la 1 Mai 1939 din Capitală

ECOURI INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE

Comentarii ale cercurilor guvernamentale : „În timpul cît muncitorimea a defilat nu s-a înregistrat nici o manifestare favorabilă guvernului, nici chiar pentru M.S. regele". „A fost un spectacol unic în analele regimului, cînd în plin centrul Capitalei, la cîțiva pași de suveran, dintr-o coloană în frunte căreia se afla ministrul muncii, s-au strigat lozinci proprii extremei stîngi". „Muncitorii au fost cei ce au imprimat adevărata semnificație zilei de 1 Mai, și nu autoritățile". **Daily Herald** din Marea Britanie și **Izvestia** din U.R.S.S. : „În România, la 1 Mai, 20 000 muncitori au demonstrat în București sub lozinci antifasciste și antirăzboinice". **Rundschau** din Basel : „Manifestările de 1 Mai din București și din provincie au relevat intensificarea activității antifasciste a maselor, ca și o creștere a influenței partidului comunist, a capacității sale de a mobiliza masele".

N. CRISTACHE ■

Nouăzeci de armindeni

1 Mai 1947. Întîiul tractor românesc — simbol al devenirii industriei și agriculturii țării în anii socialismului.

lui și-au propus să extragă 20 000 tone de cărbune ● Plugarii din județele Dolj și Romanați s-au luat la întrecere pentru îndeplinirea înainte de 1 Mai a planului de însămînțări.

Se împlinise, totodată, la acest 1 Mai un an de la crearea Frontului Unic Muncitoresc, elementul care a făcut posibilă unirea tuturor forțelor democratice, patriotice ale țării.

Anul 1947, „anul marii bătălii pentru învingerea greutăților economice". Una din principalele lozinci ale zilei de 1 Mai suna astfel : „Cu fața la producție". Eroismul în muncă devenea un fapt cotidian : lucrînd cîte 16 ore pe zi și primind pîine doar de patru ori pe săptămînă, muncitorii de la Roșița au reclădit cuptorul nr. 2 ; primele 30 de tractoare românești erau gata pentru defilare și apoi pentru ogor.

Un an mai tîrziu, Congresul din februarie hotărăște făurirea Partidului Muncitoresc Român, devenit la Congresul al IX-lea Partidul Comunist Român.

Bumbești-Livezeni, Agnita-Botorca, Salva-Vișeu.

„Hei-rup, hei-rup, sparg munți de fier, în munca de brigadier", „Cu partidul nostru-n frunte, spargem munte după munte", „Cu sapa și cu lopata vom da șantierul gata". În anul 1950 producția industrială globală a țării depășește cu 47 la sută nivelul anului 1938. Ținînd seama de realitățile concrete ale țării, Partidul Comunist Român pune în centrul activității sale politica de industrializare socialistă. Apar industrii și meserii noi. Planul economic pe anii 1951—1955 a dus la dublarea producției industriale față de 1950.

Între 1960 și 1965, în București au fost construite peste 40 de întreprinderi și secții noi, 77 000 de locuințe din fondul de stat, 1 250 săli de clasă, cămine studențești cu aproximativ 10 000 de locuri, cantine pentru 8 000 de studenți.

Presa anului 1965 înregistrează cu consecvență succesele cotidiene ale industriei. O scurtă retrospectivă a faptului de muncă ne dă totuși dimensiunea timpului.

● La Constanța, între cele două cvartale de locuințe, Tomis I și Tomis II, ridicate și ele de curînd, se înalță un nou spital cu 1 000 de paturi ● Un colectiv de sondori, tehnicieni și ingineri au încheiat cu succes săparea unei sonde la Govora, la adîncimea de 5 006 metri ● În zona de sud-est a Brașovului au început în aceste zile lucrările de organizare a șantierului de locuințe „Steagul Roșu-3" ● În întîmpinarea Congresului partidului, la marginea Galațiului se înalță într un ritm viguros noua cetate de oțel a țării : Combinatul siderurgic ● O nouă linie electrică de înaltă tensiune a fost dată în folosință între Borzești și Galați pe distanța de 128 kilometri ● La „Tractorul" Brașov au fost realizate pînă azi cinci tipuri de tractoare.

Ultimii cincisprezece ani ai dezvoltării României sînt anii unui imens salt calitativ în toate domeniile vieții social-economice. Un salt a cărui unitate de măsură pot fi delicate aparate electronice construite astăzi în serie sau gigantice petroliere a căror construcție presupune, ea însăși, o variată și ultramodernă industrie constructoare de mașini, o foarte dezvoltată industrie grea. Saltul acesta calitativ ne-a făcut competitivi în întreaga lume și această competitivitate se traduce azi într-o participare multilaterală a țării la circuitul mondial de valori. Iar ca o rezultantă a tuturor acestor realizări, traiul, calitatea vieții noastre s-a îmbunătățit continuu. Răspundem prin fapte, pentru că fapta este sursa devenirii ; răspundem prin fapte pentru a demonstra superioritatea organizării socialiste a societății.

Sărbătoare a muncii înseamnă sărbătoare a faptei.

Iată în acest sens cîteva din faptele anului care a trecut, fapte luate la întîmplare din coloanele ziarelor : ● Petrolierul „Independența" de 150 000 tdw, cea mai mare navă de construcție românească, a plecat în prima ei cursă ● La Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște s-a fabricat pentru prima dată instalația de foraj în cariere FC-60 ● La Craiova a fost inaugurată o modernă sală polivalentă cu o capacitate de 2 000 de locuri ● În județul Neamț au fost date în folosință 5 000 de apartamente.

Și iată cîțiva din parametrii viitorului pe care îi construim astăzi : ritmul de creștere a producției „nete" va spori în acest an cu 11,5 la sută față de 1978 — fapt ce va situa România, și în viitor, printre țările cu economia cea mai dinamică din lume ; venitul național va crește cu 8,8 la sută față de anul trecut, creînd astfel condiții pentru o sporire cu 6,4 la sută a veniturilor reale ale populației ; fondurile sociale de consum pe o familie vor crește de la 9 200 lei, în 1978, la 9 700 lei, în 1979 ; se vor construi de către stat 236 000 apartamente și 12 000 garsoniere, cifre superioare, pe total, cu 76 000 prevederilor inițiale ale cincinalului.

34 de ani au trecut de la primul 1 Mai liber pe acest pămînt. O epocă scurtă dar plină de înfăptuiri. Sub conducerea partidului comunist, România a intors o nouă filă a istoriei sale : epoca dezvoltării. Epoca de grandioasă construcție în care s-a angajat țara, dinamismul acestei construcții, ritmurile ei înalte au stîrnit interes și respect pe toate meridianele lumii. Acest dinamism pe calea făuririi noii civilizații a socialismului și comunismului a cunoscut o vigoare excepțională odată cu alegerea în fruntea partidului și statului nostru a tovarășului Nicolae Ceaușescu. A revoluționarului care la 19 ani sfida teroarea polițienească a guvernului burghez, a comunistului care și-a închinat întreaga viață cauzei clasei muncitoare.

Sînt toate acestea fapte cu care poporul român cinstește ziua muncitorilor din întreaga lume.

Sînt toate aceste fapte ce dovedesc stima și prețuirea de care se bucură România în lume, precum și solidaritatea pe care o manifestă muncitorii ei cu ceilalți muncitori ai lumii, fapte întru cinstirea zilei de la a cărei primă sărbătorire se împlinesc acum 90 de ani.

RĂZVAN BÂRBULESCU

În mai

(fragment)

Azi mînuim o mașină, un plug,
Un condei, o idee ce arde cu pară,
Mîine-poimîine noi vom mînui
Complexe întregi de mașini și o țară.
Această răspundere-i fără sfîrșit,
Pe noi ne privește atent tot poporul,
Prin felul cum creștem, prin tot ce gîndim
Noi hotărîm cum va fi viitorul.

Atunci, puri și mîndri, cînd vom apuca
Frînele vremii în palme ca-n clește,
Nu-i vom ierta pe cei răi și cei lași,
Vom răsădi tot ce încă lipsește.
Astăzi, în creșterea noastră de mai,
Sporiți-vă forța simțirii și-a minții,
Sorbiți însetați și cu cugetul treaz
Cele ce pot să ne-nvețe părinții.

NICOLAE LABIȘ

Chezășia victoriei — unitatea clasei muncitoare

Partidul Comunist Român s-a ridicat de la început cu hotărîre împotriva regimului de dictatură fascistă, a dominației Germaniei naziste și a războiului contra Uniunii Sovietice. „Poporul român, jefuit și înfometat de către dictatura militară în interesul Germaniei fasciste n-a vrut și nu vrea acest război — se arăta în manifestul pe care C.C. al P.C.R. l-a elaborat și difuzat în mase la 27 iunie 1941. El a fost aruncat în acest măcel tîlhăresc sub cea mai feroce teroare". În asemenea împrejurări partidul comunist a elaborat tactica de luptă, stabilind ca obiective: răsturnarea regimului antonescian; formarea unui guvern al independenței naționale, compus din reprezentanți ai tuturor forțelor patriotice; ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea ei la coaliția Națiunilor Unite ; alungarea trupelor hitleriste din țară și eliberarea părții de nord a Transilvaniei ; recucerirea libertăților cetățenești și democratice ș.a. Garanția realizării acestor obiective consta în făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare prin acțiunea comună a P.C.R. și P.S.D. ca și a înființării unui Front Unic Național antihitlerist al poporului român, la care să participe toate partidele, grupările și cercurile politice antihitleriste.

În toamna și iarna anilor 1943—1944 au continuat tratativele între conducerile P.C.R. și P.S.D., tratative finalizate la mijlocul lunii aprilie 1944, prin făurirea **Frontului Unic Muncitoresc.** De comun acord, conducerile celor două partide au hotărît ca vestea realizării F.U.M. să fie adusă la cunoștința opiniei publice prin manifestul de 1 Mai difuzat în întreaga țară, care glăsuia:

„Muncitorimea își stringe astăzi rîndurile în front unic, la nou ca pretutindeni. În ziua de 1 Mai, ziua ei de luptă și de speranță, muncitorimea organizată, unită de la comuniști pînă la social-democrați și neorganizați, întreg poporul român, toate clasele și păturile sociale, toate partidele și organizațiile, indiferent de culoare politică, credință religioasă și apartenență socială, la luptă hotărîtă pentru :

Pace imediată !

Răsturnarea guvernului Antonescu ! Formarea unui guvern național din reprezentanții tuturor forțelor antihitleriste !

Izgonirea armatelor hitleriste din țară, sabotarea și distrugerea mașinii de război germane, sprijinirea Armatei Roșii eliberatoare.

Alianța cu Uniunea Sovietelor, Anglia și Statele Unite. Pentru o Românie liberă, democratică și independentă".

Făurirea Frontului Unic Muncitoresc a întărit rolul conducător al clasei muncitoare în mișcarea de rezistență antihitleristă din România, a exercitat o puternică influență asupra celorlalte clase și grupări politice în sensul grăbirii procesului de unire a tuturor forțelor antihitleriste în vederea doborîrii regimului antonescian, a scoaterii țării din războiul împotriva Națiunilor Unite și a întoarcerii armelor contra Germaniei hitleriste și Ungariei horthyste. Frontul Unic Muncitoresc a devenit pilonul fundamental pe care s-a clădit larga coaliție de forțe, ce a creat cadrul politic necesar înfăptuirii insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste din august 1944.

La scurt timp după făurirea Frontului Unic și-au găsit finalizarea și alte alianțe politice preconizate de comuniști. La 26 mai 1944 a fost constituită **Coaliția național-democratică,** în care erau reprezentate P.C.R. și P.S.D., Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioților, Madosz-ul, Partidul Socialist Țărănesc, gruparea național-liberală condusă de Gheorghe Tătărescu și Partidul Național Democrat. Au fost încheiate înțelegeri cu regele Mihai I și consilierii săi militari și civili și s-au stabilit legături cu mai mulți generali și alți ofițeri superiori. În această situație I. Maniu și C.I.C. Brătianu au consimțit, după tratative îndelungate, să semneze declarația de constituire a Blocului Național Democratic, publicată la 20 iunie 1944. Din B.N.D. făceau parte Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat, Partidul Național-Țărănesc-Maniu și Partidul Național-Liberal-Brătianu.

În condițiile maturizării premiselor interne, de ordin obiectiv și subiectiv și fructificînd cu pricepere și iscusință împrejurările internaționale favorabile, Partidul Comunist Român în colaborare cu celelalte forțe patriotice antihitleriste a trecut la asaltul decisiv, declanșînd și înfăptuind acțiunea insurecțională care s-a soldat cu eliberarea patriei de sub dominația fascistă.

Victoria insurecției a marcat începutul revoluției populare în țara noastră, al unei perioade de profunde transformări social-economice. Larga mișcare revoluționară a maselor populare, strîns unite în Frontul Național Democrat, al cărui nucleu îl constituia Frontul Unic Muncitoresc, a impus, la 6 martie 1945, instaurarea guvernului revoluționar-democratic prezidat de dr. Petru Groza, în care clasa muncitoare și țărănimea dețineau rolul precumpănitor.

O însemnătate deosebit de mare în evoluția evenimentelor a avut-o unitatea de acțiune a forțelor muncitorești și dezvoltarea colaborării dintre partidul comunist și partidul social-democrat, realizate în acțiuni comune pentru înfăptuirea celor mai urgente sarcini și apoi în rezolvarea problemelor social-politice fundamentale cerute de mersul înainte al societății. S-au asigurat, astfel, condițiile pentru exercitarea de către clasa muncitoare a rolului ei de hegemon în revoluția democrat-populară și trecerea neîntreruptă la revoluția socialistă.

În cursul eforturilor comune pentru prefaceri revoluționare tot mai adînci, unitatea de acțiune dintre P.C.R. și P.S.D. a evoluat și s-a concretizat în unitatea lor organică, deplină, în cadrul unui singur partid revoluționar muncitoresc. Crearea partidului unic al clasei muncitoare din România, în februarie 1948, a fost, în condițiile țării noastre, consecința firească, ineluctabilă a unui îndelungat și laborios proces de clarificare ideologică, de apropiere și solidaritate umană, tovărășească a militanților, în toiul grelelor lupte duse de proletariat, pentru cucerirea puterii ca și împotriva elementelor și ideologiei retrograde. Unificarea P.C.R. și P.S.D. a fost rodul acțiunii conștiente și neabătute a conducerilor și membrilor celor două partide muncitorești. Ea s-a realizat nu datorită unor tranzacții sau compromisuri, unor situații conjuncturale, ci în conformitate cu interesele de clasă ale proletariatului, pe baza principiilor socialismului științific. În același timp, această înfăptuire, prin originalitatea căilor pe care s-a înfăptuit și a formelor pe care le-a cunoscut procesul de unificare, „constituie — după cum releliefează tovarășul Nicolae Ceaușescu — o contribuție însemnată la îmbogățirea tezaurului istoric și patriotic al mișcării comuniste și muncitorești internaționale".

Istoria noastră revoluționară a demonstrat cu puterea faptelor că lichidarea sciziunii și realizarea unității politico-organizatorice a clasei muncitoare, crearea unui partid unic — stat major politic de luptă al celor ce muncesc — este o necesitate obiectivă pentru asigurarea victoriei, atît în revoluția socialistă, cît și în opera de edificare a noii orînduiri. Fără un asemenea partid unit, înarmat cu ideologia revoluționară, cu cunoașterea legilor dezvoltării sociale, capabil să unească și să organizeze forțele întregului popor, nu este de imaginat înfăptuirea sarcinilor de uriașă complexitate pe care le pune transformarea societății pe calea socialismului.

Rememorînd evenimentele istorice petrecute în ziua de 1 Mai, trezește o profundă satisfacție și mîndrie drumul de profunde transformări revoluționare și mari împliniri ce a fost străbătut de atunci de clasa muncitoare, de întregul nostru popor. Sub conducerea Partidului Comunist Român au fost realizate și depășite idealurile de libertate și dreptate socială pentru care au luptat și s-au jertfit multe generații de revoluționari, cei mai înaintați fii ai poporului. În cele trei decenii și jumătate care au trecut de la eliberare, România a parcurs mai multe etape istorice, de la instaurarea puterii revoluționar-democratice, la triumful deplin al socialismului și trecerea la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, a cunoscut uriașe înnoiri, care au schimbat radical înfățișarea țării, viața celor ce muncesc.

MIRCEA MUȘAT
VIRGIL SMĂRCEA

Cum trăiește, cum muncește și cum conduce clasa muncitoare

Așa sînt muncitorii României

Masă uriașă, dinamică, mobilizatoare, torent în revoluții, în toate mișcările sociale, clasa muncitoare reprezintă, în fapt, forța de gravitație a unui popor, echilibrul și statornicia, curajul și încrederea în viitor. Pentru noi, românii, clasa muncitoare înseamnă, din momentul afirmării sale pe arena istoriei, conștiința de sine a poporului, a națiunii, forța de șoc în stare să schimbe destinele societății, sinteza vitalității noastre și a aspirațiilor spre culmile civilizației, academie a muncii și a relațiilor noi, democratice, de solidaritate și întrajutorare între oameni, purtătoarea de cuvînt a progresului.

Clasa muncitoare este liantul trainic al unității națiunii noastre, clasa conducătoare în ansamblul forțelor sociale ale țării; ea reprezintă majoritatea partidului care a răspuns întotdeauna intereselor fundamentale, gîndurilor și sentimentelor poporului nostru: **Partidul Comunist Român.** Pentru că Partidul Comunist Român s-a impus în mod ferm ca apărător al intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale poporului, identificîndu-se întru totul cu aspirațiile și năzuințele noastre.

Manifestîndu-se astăzi, ca și în trecut, drept forța socială cea mai avansată, capabilă să însufle întregii societăți trăsăturile ei specifice — consecvență revoluționară, organizare și disciplină, devotament nemărginit față de cauza socialismului — clasa muncitoare are, sub multe aspecte, o fizionomie nouă.

Reprezentată prin toți aceia care lucrează direct în întreprinderi și uzine, pe fluxul tehnologic al creației, concepției și producției propriu-zise, clasa muncitoare nu este o entitate abstractă, o comunitate de indivizi puși sub același numitor comun, o colectivitate de oameni care se confundă pînă la pierderea identității și conștiinței de sine. Conștiința de sine a clasei muncitoare se manifestă prin individualitățile profunde și prin conștiințele de sine revoluționare ale fiecărui om al muncii în parte, român, maghiar, german sau de alte naționalități. Din acest punct de vedere, clasa muncitoare este extrem de diversă ca mod de exprimare în existent, cu personalități distincte, cu o tipologie umană tulburătoare, în care fiecare individ se simte stăpîn pe destinul său, așa cum întreaga colectivitate se simte stăpînă pe destinele istoriei sale. Oamenii produc astăzi mașini și agregate de mare rafinament tehnic, elemente și repere de orologerie industrială, automobile, avioane, elicoptere, tractoare, sonde și platforme de foraj marin, nave de mare tonaj, calculatoare electronice, izotopi radioactivi, televizoare, ceasuri etc. Nomenclatorul cu elemente de civilizație necesare umanității, gîndite și prelucrate cu o înaltă investiție de inteligență de către clasa noastră muncitoare, se îmbogățește continuu, într-un ritm fabulos. Cui se datorește, în fapt, uluitoarea evoluție a economiei românești dintre anii 1950 și 1978, cînd producția industrială a crescut de peste 28 de ori, într-un ritm mediu anual de 13 la sută? Cui, dacă nu clasei noastre muncitoare? Și care țară de pe mapamond se poate mîndri cu un astfel de ritm în condițiile aleatorii ale crizei mondiale de energie, ale șarpelui monetar, cînd clasa muncitoare internațională trece prin mari frămîntări și tensiuni, cînd numărul șomerilor din lumea capitalistă a atins proporții catastrofale?

Cînd vorbim astăzi despre fiecare cetățean din România prin care se legitimează clasa muncitoare, e bine să avem în vedere știrile care ne parvin de pe fronturile disperate ale celor care nu găsesc de lucru și care strigă, obsedant, pe străzile lumii: „Loc, loc, faceți loc puterii noastre de muncă!" Pentru că la noi nu se închid întreprinderi, nu se închid uzine, nu sînt lăsați oameni pe drumuri, deposedați de dreptul lor cel mai elementar: acela de a munci; dimpotrivă, se află pretutindeni în șantier noi și noi locuri de muncă pentru forța și energia creatoare a tuturor oamenilor! În anul 1978, de pildă, numărul muncitorilor din România era de 4,5 ori mai mare față de 1950 și dublu față de un reper mai apropiat: anul 1965! De la această ultimă dată calendaristică pînă astăzi, numărul muncitorilor a crescut efectiv cu 2,5 milioane de oameni! Imaginați-vă ce forță reprezintă, astăzi, cei 5 milioane 627 de mii 81 de muncitori din România!

Ceea ce a devenit caracteristic pentru Romania acestor ani este transformarea unor zone aflate de secole la periferia istoriei, în zone de rezonanță economică și industrială. Așa se explică de ce într-unele din județele mai puțin dezvoltate în trecut, ca Olt, Buzău, Botoșani, Dîmbovița, numărul muncitorilor s-a dublat în ultimii 8 ani!

Pregătindu-se de muncă la parametrii civilizației moderne, clasa muncitoare din România și-a ridicat continuu standardul calificării profesionale, a atins un nivel de cultură și de cunoștințe tehnice care permit industriei noastre asimilarea celor mai complicate tehnologii la nivel mondial. Astăzi, profilul omului care lucrează în industrie se apropie tot mai mult de cel intelectual. Rămîn tot mai puține locurile de muncă unde individul este un simplu executant, un simplu figurant al istoriei, și se amplifică nevoia de cadre care gîndesc și execută cu precizie de secunde și sutimi de milimetru elemente de o mare complexitate și investiție de inteligență. Așa încît, la ora actuală, din numărul total de muncitori, 4 milioane 710 mii 123 sînt muncitori calificați și supercalificați. Pentru a ne crea o imagine cît mai exactă asupra acestui proces dinamic de perfecționare a clasei muncitoare din România este destul să amintim aici că în anul 1978 au intrat în economia națională 398 mii de muncitori-calificați prin învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate sau prin cursuri de calificare de scurtă durată. Practic, la ora actuală, toți cei care lucrează în industrie trec printr-un proces amplu, organizat și diversificat de calificare, policalificare și recalificare sau reciclare, impus de noile tehnologii de fabricație asimilate, de mașinile și utilajele moderne cu un înalt grad de productivitate intrate în dotarea întreprinderilor, în perspectiva sarcinilor de producție de mîine. În această perspectivă devine caracteristică, pentru o industrie care se dezvoltă în ritm de epopee, pentru o societate care lucrează în sensul viitorului, tinerețea clasei noastre muncitoare: peste 40 la sută din numărul muncitorilor din România îl reprezintă tineri sub 30 de ani!

A fi astăzi „clasă muncitoare" înseamnă demnitate și spirit revoluționar! Omul care muncește este departe de umilința și de pauperitatea proletarului de altădată. Condițiile în care trăiește și muncește sînt reprezentative pentru omul stăpîn pe destinul său, pentru omul care trăiește într-o societate care-i apără interesele vitale și care-i oferă posibilitatea de a se realiza în plan profesional și în plan uman. Retribuția medie lunară a muncitorilor în anul 1978 a fost de 1 836 lei, înregistrînd o creștere de peste 6 ori față de anul 1950! Dar paralel cu sporirea veniturilor obținute din muncă, s-au majorat într-o proporție însemnată fondurile sociale de consum. Au crescut fondurile destinate de stat alocației pentru copii, pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului, pentru ocrotirea sănătății și pentru o seamă de acțiuni social culturale. Statisticile demonstrează că în anul 1978 statul a finanțat, de la buget, pentru acțiuni social culturale 62,6 miliarde lei, revenind, în medie, pe cap de locuitor, 2 862 lei. De asemenea, după calculele statisticienilor veniturile ce revin pe o familie din fondurile sociale de consum au reprezentat, în același an, suma de 10 051 lei și au fost de 13 ori mai mari decît în 1950! Cert este că, dincolo de cifre, viața clasei muncitoare a cunoscut transformări radicale, că oamenii muncii trăiesc astăzi în condiții din ce în ce mai bune, locuiesc în apartamente confortabile, înconjurați de toate elementele de civilizație necesare pentru a se simți bine la ei acasă, în țara lor, pentru a-și crește copiii în școli înalte și a-i pregăti pentru societate la cel mai înalt grad de exigență umană.

Clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, alianță făurită în focul revoluției populare, în strînsă legătură cu intelectualitatea, sub conducerea Partidului Comunist Român, constituie izvorul forței unite a poporului nostru în lupta pentru construirea socialismului și trecerea sore comunism. Este, astfel, firesc ca clasa muncitoare să fie reprezentată într-o majoritate covîrșitoare în cadrul tuturor organismelor politice și de stat, în cadrul organizațiilor obștești. Cei mai mulți deputați din Marea Adunare Națională aparțin clasei muncitoare. La 30 decembrie 1978, 1 497 253 din membrii Partidului Comunist Român (ceea ce înseamnă 52,61 la sută) erau muncitori. Dintre aceștia, peste 1 287 000 (adică 45,30 la sută) își desfășoară activitatea în industrie, construcții și transporturi. Nimic nu se face în această țară fără o consultare profundă a clasei muncitoare, a poporului și nimic altceva decît unitatea dintre partid și oamenii muncii nu explică atît de convingător succesele dobîndite de România socialistă, într-un foarte scurt timp, pe toate planurile vieții economico-sociale, angajarea impetuoasă a țării noastre pe traiectoria progresului și civilizației comuniste.

A. DRAGOMIR

„Numele lor mi-au venit în minte"

— Tovarășe Ilie Bologa, știm despre dumneavoastră că sînteți secretar al Comitetului P.C.R. din Întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie și membru al Biroului executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, deținem deci unele date, dar cam puține, n-ați vrea să le completați?

— De unde să încep?

— Cînd v-ați născut? Unde?

— La Roșoreni, lîngă Strehaia, în Mehedinți. Anul nașterii mele, primul bătut dintr-o familie de țărani săraci care va ajunge să numere 5 copii, a coincis cu cel al grevei de la Grivița roșie, am fost înscris în registrul primăriei la 14 septembrie 1933, și se vede că el m-a marcat într-un fel. Vreau să zic că, după ce am terminat, în 1952, școala profesională siderurgică de la Oțelul roșu, lesnind turnător formator, nici prin cap nu mi-a trecut că voi ajunge la Grivița. Am fost repartizat la Atelierele C.F.R. Simeria, unde am rămas doar cîteva luni, după care, într-o dimineață, mi s-a comunicat că e nevoie de muncitori calificați la București, îmi s-au dat foile de drum și...

— Ați ajuns la Grivița! În ce an se întîmplau toate astea, tovarășe Bologa?

— În 1952, de-atunci sînt la Grivița, dar am lipsit un timp, îndeplinind stagiul militar și, mai tîrziu, primind diferite sarcini pe linie de tineret și partid. Am revenit la Grivița în 1968, cînd uzina s-a despărțit, de o parte materialul rulant, de cealaltă, utilajul chimic, iar în 1973, comuniștii întreprinderii mi-au făcut cinstea de a mă alege secretar al Comitetului de partid.

— Vă propunem să ne întoarcem în timp și să aflăm de la dumneavoastră cum arăta Grivița în 1952. Cum arăta, tovarășe Bologa, cum trăiau oamenii ei?

— Uzina era un fel de hală uriașă, iar lucrătorii ei o duceau greu. Venind la București, am stat, aproape 3 ani, într-o baracă în care vara te chinuia arșița, iar iarna gerul, silindu-te să dormi jumătate din an gol și jumătate din an cu cojocul pe tine. Eram 12 în baracă, înghesuiți ciale peste grămadă, în paturi suprapuse. Mîncam o ciorbă lungă la cantină și, ani de zile, humal pline neagră. Azi, cînd trec pe la modernele cămine de nefamiliști ale întreprinderii, și trec destul de des, că intră în obligațiile mele să văd cum o duce tineretul cu viața și cu optimismul, mai zăresc pe cîte unul, abia ucenic, strîmbînd din nas că s-a stricat televizorul sau s-a oprit, pentru jumătate de ceas, apa caldă, și-atunci știți ce fac? Îi iau deoparte și-i povestesc cum a trăit generația mea

— Și ce le mai povestiți?

— Multe. Cum băteam orașul, încolonați în spatele unui steag roșu, ca să punem umărul la reconstrucția orașului. Cum la intrarea în uzină mulți își lăsau sapele...

— Ce-și lăsau?!

— Sapele, de ce vă mirați? Clasa noastră muncitoare era în curs de formare, oamenii reparau locomotive la Grivița, asta era pe atunci treaba unei întreprinderi care, în prezent, face coloane de înaltă presiune pentru chimie, cele mai ușoare de 30 de tone, cele mai grele de 220, ei roboteau, cum spuneam, la biele și pistoane, dar încă nu se desprinseseră de tot de cîmp, înainte și după schimb săpau și prășeau. M-ați întrebat cum trăiau lucrătorii? Greu, care avea o salopetă, prin 1952, era un om ajuns și invidiat. Azi, nici o mașină nu mai e, la Grivița, o sursă de invidie, toată lumea își cumpără Dacii, toată lumea se mută în apartamente noi, altele sînt problemele zilei.

— Care sînt, tovarășe secretar?

— S-au înmulțit atît de tare mașinile că nu mai au loc în parcaje! Purtăm tratative să facem, în uzină, o filială internă A.C.R. Într-un cuvînt, muncitorii Griviței, asemenea tovarășilor de muncă din întreaga Românie socialistă, trăiesc mai bine ca oricînd, iar explicația e simplă. Trăiesc mai bine pentru că muncesc mai bine. Colectivul nostru, de pildă, a îndeplinit toți indicatorii planului primului trimestru al anului în curs, cînd suplimentar 75 de tone de utilaj chimic, depășind angajamentele asumate în ianuarie, cînd de alci, de la Întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie, a fost lansată, după o analiză amănunțită a resurselor și posibilităților, chemarea la întrecerea socialistă adresată tuturor unităților constructoare de mașini. La obținerea acestor rezultate și-a adus contribuția întreg colectivul de oameni ai muncii care, conștient de sarcinile ce-i revin în concordanță cu cerințele autoconducerii, participă tot mai concret și tot mai activ la munca de execuție și, în același timp, la rezolvarea problemelor mari ale întreprinderii. Organele de conducere colectivă, consiliul oamenilor muncii și adunarea generală au un rol din ce în ce mai mare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, întregul personal muncitor avînd nu numai dreptul dar și obligația de a contribui la soluționarea problemelor de care depinde desfășurarea normală a activității întreprinderii, realizarea angajamentelor asumate. La noi, consiliul oamenilor muncii numără 27 de membri, din care 13 sînt aleși în adunarea generală, unul din cei 3 vicepreședinți lucrînd nemijlocit în producție. Dar numărul celor care participă direct la luarea deciziilor e mult mai mare, căci foarte mulți muncitori, tehnicieni și ingineri activează în comisiile pe domenii, constituite pe lîngă consiliul oamenilor muncii. La Grivița roșie s-a creat și se consolidează, permanent, o legătură organică între voința muncitorilor și acțiunea lor, între cuvînt și faptă, deoarece cei care decid sînt unii și aceiași cu cei care înfăptuiesc hotărîrile, adoptate în modul cel mai democratic cu putință, fiecare om al muncii din uzină simțindu-se tot mai atras și tot mai implicat în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.

— Dați-ne un exemplu.

— Unul, o mie, dacă vreți! Iată, cazanglul Dumitru Girleanu a avut, nu demult, o idee, propunînd în consiliul oamenilor muncii transformarea unui spațiu de depozitare de la secția a II-a mecanică într-un atelier. Sugestia lui s-a analizat, s-au așezat acolo cîteva strunguri și s-a ajuns, prin valorificarea aproximativ 3 000 de metri pătrați, la realizarea unei producții depășind 30 de milioane de lei, anual. Un alt exemplu. Coloanele de înaltă presiune pe care le confecționăm, unele din ele cu dimensiuni uriașe, agabaritice, transportabile în tronsoane, cu trăiere de mare capacitate, au la cele două capete, tirește, niște capace. Pentru sudarea lor era nevoie, pînă nu demult, de 5 oameni care abia dacă terminau treaba într-o săptămînă. Acum, capacele se sudează în 3 zile, fiind nevoie de numai 2 lucrători. Cum s-a întîmplat? Un colectiv amplu, din care au făcut parte, lucrînd cot la cot, oameni de vîrste și de pregătiri diferite, inginerul Stelian Necula, directorul întreprinderii, dar și muncitorii Racu Macovei și Stelian Rotaru, a încercat și a tot încercat, realizînd în cele din urmă niște dispozitive, prin autoutilare, contribuind substanțial la creșterea productivității muncii. Dealtfel, țin să adaug că, în actualul cincinal, unitatea noastră, a cărei evoluție mi se pare a oglindi cu exactitate mersul înainte al industriei românești, a redus prin asimilarea de noi produse efortul valutar al economiei naționale cu peste 80 de milioane de lei.

— Ziceați că evoluția uzinei e o oglindă fidelă a mersului înainte al industriei noastre. În ce sens?

— În ciuda tradiției, de care noi sîntem mîndri și pe care o cinstim cum se cuvine, Grivița noastră n-a făcut altceva, pînă în 1961, decît să repare locomotive. După aceea, ea a fost reprofilată, trecînd de la artizanat și mărunțișuri la cea mai pretențioasă industrie, producînd utilaj tehnologic complex destinat industriei chimice, prelucrării țițeiului și celulozei. An de an ea s-a extins, cu peste 6 000 de metri pătrați de hale, s-a diversificat, s-a modernizat și, ca o consecință firească a consolidării, s-a făcut cunoscută țării și lumii, produsele sale fiind apreciate și cerute în 15 țări. Transformarea ei în ceea ce reprezintă ea, totodată, în ceea ce va reprezenta, căci în fața Griviței roșii stau sarcini importante, s-a datorat și se datorează înțelepciunii și rîvnei secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cel mai iubit fiu al poporului român a trasat căile și direcțiile de dezvoltare a întreprinderii, oferind totodată, în desele și fructuoasele sale vizite de lucru, făcute an de an, ultima dată în ziua de 5 mai 1978, indicații prețioase cu privire la modernizarea fluxurilor de fabricație, la introducerea de tehnologii noi. Mi-aduc aminte că, în 1975, parcurgînd uzina, pe care a ajuns s-o cunoască la fel de bine ca noi, care lucrăm aici de-o viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a zăbovit în fața unei mașini de găurit radiale dotată cu un singur burghiu. A întrebat dacă munca n-ar merge mai bine folosindu-se mai multe burghie, iar noi am luat întrebarea aceea, punct de plecare într-o discuție tehnică de înaltă ținută, drept o sarcină. Inginerul Stelian Cepleu a conceput un dispozitiv prin intermediul căruia s-a trecut la găurirea concomitentă cu 3 și, după aceea, cu 5 burghie, în prezent e în curs de adaptare un model care va permite lucrul simultan a 12 burghie. De fiecare dată, la fiecare vizită, secretarul general al partidului ne-a lăudat pentru lucrurile bune și ne-a criticat pentru cele mai puțin bune. Colectivul nostru a înțeles exact sensurile criticilor făcute și s-a angajat ca, prin creșterea productivității muncii și a eficienței economice, să meargă mai departe cu succesele, cu realizările.

— Tovarășe Ilie Bologa, revenind la biografia dumneavoastră, sînteți fericit?

— Poftim?!

— V-am întrebat dacă sînteți fericit?

— Poate că vorba asta e prea mare, noi, muncitorii, ne folosim mai puțin de vorbe și mai mult de fapte. În orice caz, mulțumit sînt. Dar numai pînă la un punct, întrucît mai rămîne loc pentru mai bine.

— Ce motive aveți să fiți mulțumit?

— Ce facem, o luăm de la capăt?! Din motivele expuse pînă acum, din aceleași motive din care sînt mulțumiți lăcătușul Ioan Cercel, cazanglul Grigore Drugescu, mecanicul Ioan Tilef, maistrul Constantin Farcaș, inginerul Iulian Anghel, tehnicianul Marin Tănase, muncitorul Marin Voinea...

— Un moment, cine sînt cei numiți?

— Oameni ai muncii din Întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie din București.

— I-ați ales în mod special?

— Nicidecum. Numele lor mi-au venit în minte, atîta tot.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Materii prime fără consum de energie

INUL ŞI CÎNEPA

Firește, totul a început de la viață, de la încă una din pretențiile ei, de la încă una din surprizele ei. După explozia de creație omenească, de nou al gîndirii, de succes al sintezei ca metodă și de belșug în proporție de masă, care a fost și este, care a însemnat și înseamnă descoperirea și producția la scară macroindustrială a fibrei sintetice, iată că natura ne trage iar de mînecă și ne spune, foarte răspicat, că darurile ei trebuie folosite nu unilateral și nu fără măsură. Mai direct-concret, ne spune că fibra din petrol nu ne dă dreptul — în condiția unei penurii mondiale a petrolului — să uităm nici de firul de in, nici de firul de cînepă. Cu alte cuvinte, să nu uităm o tradiție, să nu întrerupem o experiență pe care bătrînii ne-au transmis-o și, așa, vom fi răsplătiți cu bucuria redescoperirii farmecului feței de masă, măiestru brodată de la bunica și a redescoperirii plăcerii cămășii sănătos-aspre de la bunicul.

Dincolo de aceste vorbe menite să încerce să vă cîștige atenția, fapt e că inul și cînepa — considerate la trecut și răminînd și-acum plante textile deosebit de valoroase — și-au pierdut, în ultimele trei decenii, din importanță, chiar în țări — ca Belgia, Olanda, Italia, Franța ș.a. — considerate mari cultivatoare de in și cînepă. Cauza principală a regresului acestor culturi, am spus-o, a fost lansarea pe piața mondială a unor cantități abundente de fibre sintetice.

Dar iată că, în ultimul deceniu, procesul cunoaște un reflux, oamenii amintindu-și de meritele inului și cînepii, ale fibrelor de in și cînepă : au capacitate mare de absorbție, deci stau bine cu higroscopicitatea (țăranii daci, țăranii români au avut înțelepciunea să-și găsească, potriviți muncii lor grele, îmbrăcăminte din pînze care să le absoarbă sudoarea, care să le răcorească pielea, îmbrăcăminte sănătoasă) ; sînt foarte rezistente la proba portabilității ; se pretează la fabricarea celor mai variate produse, de la cele mai fine la cele mai grosiere (îmbrăcăminți din in purtau mai ales romanii din clasele avute) ; pot fi folosite fie singure, fie în amestec cu bumbac, lînă, mătase artificială sau chiar fibre sintetice ; pe de altă parte, inul și cînepa dau o foarte mare cantitate de fibre dar și o foarte mare cantitate de lemn (un hectar de cînepă produce o cantitate de lemn echivalentă cu creșterea anuală a unei păduri mature de brad, pe-o suprafață tot de un hectar) de calitate (lemnul de in și cînepă este deosebit de apreciat în fabricarea plăcilor izolatoare, a plăcilor aglomerate și a celulozei necesare industriei hîrtiei și explozivilor).

Trăim, deci, într-o vreme în care omenirea nu numai că redescoperă inul și cînepa, dar redescoperă că are nevoie stringentă de in și cînepă.

În ceea ce ne privește, ținem să spunem, să atragem atenția — pentru că prea puțini o știu — că există cîteva mii de contemporani de-ai noștri, exact de aici din România și de azi, care duc o aprigă bătălie pentru o cauză în a cărei împlinire sîntem cu toții interesați. Profesioniștii acestei cauze își spun — ei între ei — inari. Și revoluția socialistă — așa cum, de pildă, le-a dat constructorilor de hidrocentrale, ori chimiștilor, ori metalurgiștilor, ori creatorilor de artă populară — le-a dat și lor, inarilor, un timp de prioritate.

E acesta, pentru inari, un timp nu incomod ci de-a dreptul greu ; un timp în care breasla dumnealor trebuie să crească într-un cincinal mai mult decît au crescut în ultimele trei ; un timp de încordare și sacrificii, însă și de pași uriași, de mari împliniri, de plenare satisfacții. Un timp în care poeții ar putea scrie o sagă a inarilor.

Ca ziariști, ne mulțumim doar să pledăm pentru cauza inarilor, să punem umărul la depășirea greutăților dumnealor, să încercăm să facem limpede pentru toată lumea — inclusiv și mai ales pentru acela a înșiși inarilor — că inul și cînepa au nevoie de efortul nostru pentru că noi cu toții, în pofida belșugului de fibre sintetice, avem nevoie de in și cînepă.

Producătorii au făcut într-adevăr mult, dar mai au multe de făcut!

Ampla strădanie de redescoperire, la o altă cotă calitativă, a rostului inului și cînepii începe, fără îndoială, pe cîmpurile agriculturii. Despre munca, reușitele, eșecurile, problemele și soluțiile la probleme ale inarilor din agricultură am vorbit, pentru început, cu tovarășul **Nicolae Stoica**, directorul Trustului inului, cînepii și bumbacului. Ceea ce urmează reprezintă o privire de sinteză pentru specialiști, dar și o familiarizare cu specificul unui important sector al producției agricole pentru profani.

— Vă propun să începem cu începutul. Deci cu însăși esența muncii inarilor din agricultură.

— Ținînd seama de nevoia din ce în ce mai mare de materie primă a filaturilor din țara noastră, al căror număr a crescut și crește masiv, de nevoia de bunuri de consum cu însușiri calitative superioare, de nevoia crescîndă de a nu mai cheltui devize cu importul de fibre naturale și de faptul că în țara noastră inul și cînepa găsesc condiții deosebit de favorabile pentru a fi cultivate la nivelul necesarului, încă din 1973, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost organizată o consfătuire la Mangalia, în cadrul căreia s-a analizat situația culturilor de in și cînepă, analiză pe baza căreia a fost adoptat un program privind dezvoltarea producției de in și cînepă, program care viza pe lîngă unele măsuri organizatorice, printre care și înființarea Trustului inului, cînepii și bumbacului, dezvoltarea sectorului de prelucrare primară a acestor materii prime, dezvoltarea industriei prelucrătoare, precum și asigurarea acestora cu materia primă necesară din producția internă.

— Rostul e limpede, dar cum stați cu împlinirea lui ? Vă încredințez un secret pe care, precis, îl știți mai demult și mai în amănunt decît mine : inarii din industria prelucrătoare și inarii din cercetare își fac griji cu privire la cantitatea și la calitatea producției de tulpini de in, pe care dv.. inarii din agricultură, le-o veți da.

— Nivelul producțiilor de tulpini de in și cînepă a crescut an de an, iar, ca urmare, industriei textile din țara noastră i s-a asigurat la cînepă întregul necesar de fibre, cu disponibilități și pentru export ; iar la in, circa 95 la sută din necesar. În primii trei ani din acest cincinal s-a realizat o concentrare mai mare a culturilor de in și cînepă, ajungîndu-se ca unele C.A.P.-uri — Răucești (județul Neamț), Remetea (județul Harghita), Borosneul Mare (județul Covasna), Livada (județul Satu Mare) și altele — să cultive, în medie, 300—400 hectare la in ; iar altele — ca Șeitin (județul Arad), Lenauheim, Jimbolia și Cenad (județul Timiș) și nu numai ele — să cultive, în medie, 450—550 hectare la cînepă. Urmare firească dar și dirijată, numărul unităților cultivatoare s-a redus, an de an, de la 972 în 1975, la 719 în 1978, la in ; și de la 394 în 1975, la 289 în 1978, la cînepă, revenind, în medie, 84 hectare la in și 104 hectare la cînepă, pe unitate. Pe baza rezultatelor obținute în stațiunile experimentale agricole, s-au introdus în cultură soiuri — la in — care au cea mai mare capacitate de producție, de tulpini și fibră, cunoscute pe plan mondial, culturi care în 1978 au ocupat circa 50 la sută din suprafața cultivată. La cînepă, solul autohton — Fibramulta-151 — nu a fost încă depășit de alte soiuri. Producerea de sămînță din categoriile biologice superioare, inclusiv noile soiuri de in, a fost organizată în cadrul stațiunilor experimentale agricole, iar producerea categoriilor biologice I1 este organizată în loturi semincere, contractate cu unități C.A.P. din zonele de cultură, pe suprafețe care dau posibilitatea ca fiecare unitate cultivatoare, o dată la trei ani la in și anual la cînepă, să primească sămînță din aceste categorii biologice superioare. Dacă în trecut, la cînepă, necesarul anual de semințe se asigura din producția internă numai în proporție de 50 la sută, fiind tributari importului cu o cheltuială anuală de circa un milion dolari, problema a fost rezolvată, prin eliminarea integrală a importului și asigurarea din țară a întregului necesar. Pentru combaterea buruienilor la in și a dăunătorilor la in și cînepă, an de an s-a îmbunătățit asigurarea cu produse chimice. O atenție deosebită s-a acordat sporirii gradului de mecanizare prin introducerea unor utilaje noi și creșterea numărului de mașini de recoltat, care, la in, au ajuns, la un număr de două ori și jumătate mai mare față de acela din 1975, iar la cînepă la un număr de aproape cinci ori mai mare ; număr care, în total, asigură recoltarea mecanică pe circa 70 la sută din suprafața cultivată cu in și cînepă.

— Fapte și rezultate bune și de stimă, dar de ce există decalaje negative între cifrele planificate, deci necesare, și cele care arată realizările ?

— Cu toate măsurile tehnico-organizatorice luate și aplicate cu sprijinul direcțiilor județene, al întreprinderilor de in și cînepă și al cadrelor tehnice din unitățile cultivatoare, rezultatele obținute nu au putut atinge nivelele de producție planificate, pe baza programului de la Mangalia. Dacă suprafețele prevăzute au fost realizate anual, producțiile medii la hectar sînt cu mult inferioare prevederilor, producția de vîrf realizată în acești trei ani reprezentînd doar 73 la sută din cea prevăzută pînă în 1980 au fost puse, sau sînt în curs de a fi puse, în funcțiune, asigurarea lor cu materie primă e obligatorie, încît cu toții trebuie să ne dublăm eforturile.

— Vă rog, mai precis : este posibilă realizarea planului ?

— Dacă ținem seama de multiplele exemple de producții mari realizate, putem spune că este posibilă. Concret — la in — în județul Maramureș, C.A.P. Mireșul Mare a realizat 5 733 kg la hectar, iar C.A.P. Arduzel 5 000 kg la hectar, deci de aproape trei ori producția medie realizată pe județ ; în județul Cluj, C.A.P. Corușu a obținut 6 000 kg la hectar iar C.A.P. Vîlcele 4 500 kg la hectar ; în județul Satu Mare, C.A.P. Gelu a obținut 6 691 kilograme la hectar, iar C.A.P. Baba Novac peste 6 300 kg la hectar ; în mai toate județele cultivatoare se găsesc unități cu producții între 3 500 și 4 500 kg la hectar. Iar la cînepă, în județul Arad, C.A.P. Peregul Mare și Steagul Roșu din Pecica au realizat producții de peste 8 000 kg/ha ; în județul Bihor, C.A.P. Diosig, Cherechiul și Borș au obținut producții de 6 800—7 000 kg/ha ; în județul Cluj, C.A.P. Luna realizează anual producții de peste 8 000 kg/ha ; în județul Timiș, C.A.P. Gotlob, Ulhei, Comloșu Mic, Lenauheim și Jimbolia au realizat producții de 6 800—8 300 kg/ha. Exemple cu unități cultivatoare de cînepă cu producții între 5 500 și 6 500 kg/ha sînt multiple și se găsesc în toate județele cultivatoare. Iar aceste exemple ne întăresc convingerea că în toate zonele de cultură a inului și cînepii sînt condiții pentru obținerea producțiilor de tulpini planificate, dacă toate unitățile cultivatoare vor acorda atenția cuvenită acestei culturi aducătoare de venituri mari și vor aplica corect verigile din tehnologiile de cultură. Realizarea și depășirea sarcinilor de plan se poate obține în fiecare unitate. Pentru realizarea nivelelor de producție prevăzute la aceste culturi pe anii 1979—1980, noi ne vom strădui să asigurăm unităților cultivatoare o bază tehnico-materială din ce în ce mai bună, însă apelăm și la oamenii unităților direct productive să înțeleagă și să fie convinși de importanța culturilor textile pentru economia națională, culturi care, totodată, la producții satisfăcătoare răsplătesc din plin efortul depus.

— Pentru ca pledoaria dumneavoastră să aibă și argumente concrete, deci pentru ca să fie mai convingătoare, dați, vă rog, exemple de bune cîștiguri obținute prin cultivarea, cu profesionalism și conștiință a inului și cînepii.

— C.A.P. Scorțeni, din județul Bacău, a realizat pe o suprafață de 150 hectare o producție medie de 5 500 kilograme tulpini de in la hectar, realizînd un venit brut de 14 680, respectiv un venit net de 10 380 lei la hectar ; C.A.P. Remetea din județul Harghita a realizat, pe o suprafață de 408 hectare, o producție medie de 5 625 kilograme tulpini de in la hectar, care i-a adus un venit net de 7 100 lei la hectar ; C.A.P. Șerbănești din județul Suceava a realizat, pe o supr. totală de 60 hectare, o producție medie de 7 050 kilograme tulpini de in la hectar, care i-a adus un venit net de 10 400 lei la hectar ; C.A.P. Răucești din județul Neamț a realizat pe o suprafață de 300 hectare, o producție medie de 6 575 kilograme tulpini de in la hectar, cu un venit net de 8 805 lei la hectar ; C.A.P. Livada din județul Satu Mare a realizat, pe o suprafață de 130 hectare, o producție medie de 4 776 kilograme tulpini de in la hectar, cu un venit net de 6 031 lei la hectar. Asemenea exemple se pot cita din toate județele cultivatoare de in, însă, din păcate, nu sînt preponderente, majoritatea unităților realizînd producții de pînă la 2 500 kilograme tulpini la hectar cu venituri nete modeste. Mai sînt și unități care, prin felul cum au tratat această cultură, în loc de beneficii au înregistrat pierderi. E vorba de Bîrsănești din județul Bacău, Ocnița — județul Bistrița, Dersca — județul Botoșani, Comana de Sus — județul Brașov, Ocna Dej — județul Cluj, Siclod — județul Harghita, Crișeni — județul Sălaj și altele. Cele mai multe unități cultivatoare de in care au rezultate nesatisfăcătoare, sînt în județele Brașov, Sălaj și Maramureș, fapt ce trebuie să dea de gîndit și conducerilor direcțiilor agricole respective, care trebuie să-și intensifice preocupările pentru ridicarea producțiilor la nivelul sarcinilor de plan. La cultura cînepii pentru fibră, situația este ceva mai bună decît la in, însă nici la această cultură realizările nu sînt la nivelul posibilităților, cu toate că în mai toate județele cultivatoare sînt foarte multe unități care au realizat producții între 6 000 și 8 000 kilograme la hectar, ba chiar și peste 8 000 kilograme la hectar. Sînt unele unități care au înregistrat pierderi cu totul inexplicabile, decît doar prin lipsă de preocupare. Voi încheia subliniind că baza tehnico-materială asigurată unităților cultivatoare de in și cînepă în acest an, condițiile existente în fiecare județ sînt premise care asigură realizarea unor producții de tulpini la nivelul indicatorilor de plan, dar că această producții nu se realizează de la sine, trebuind interes și mai multă preocupare, care vor fi răsplătite din plin. Să nu uităm că producția de tulpini de in și cînepă la nivelul planului reprezintă o valoare care asigură fiecărei unități cultivatoare un minim garantat de peste 7 000 lei venit la hectar.

NELU IONESCU ■

Aceste produse pe care le apreciați mult sînt făcute din in

Ei lucrează cu fulgere și cu tunete dar viața le este senină cum e cerul vara

Sîntem la Oțelăria electrică nr. 2 a Combinatului de oțeluri speciale Tîrgoviște, dar impresia că ne aflăm pe un cîmp întins, deasupra căruia se înlănțuie, în ropote, tunetele unei mari furtuni, dăinuie încă preț de vreo zece minute. Apoi se lasă liniștea și dacă sus n-ar fi acoperișul halei, grinzile uriașe, macaralele de o sută șaptezeci de tone, m-aș aștepta să văd, ca după o ploaie torențială, cerul senin, curat.

— Se poate spune și așa, încuviințează inginerul Aurelian Neacșu, șeful schimbului doi. După ce încărcăm cuptorul și după ce facem contactele, metalul trece printr-o adevărată furtună. O furtună cu fulgere care nu se văd, ce-i drept, dar a căror putere se ridică pînă la patru mii de grade. Descărcările electrice între poli, arcul electric, de fapt un masiv flux de electroni care săgetează metalul, duc la această dilatare și contractare a aerului, la aceste tunete, după cum le spun și eu cînd mă gîndesc că mă temeam uneori de ele pe cîmpurile de la Mănești, o comună de-aici, de pe lîngă Tîrgoviște, unde-am copilărit. Tot mai tresar, cîteodată, cînd sînt prea concentrat ori, dimpotrivă, sînt neatent.

Inginerul Aurelian Neacșu are 28 de ani și o viață, zice el, prea simplă, prea lipsită de evenimente ieșite din comun, pentru a se putea scrie despre ea la gazetă. A copilărit în comuna Mănești, a urmat liceul la Tîrgoviște, a absolvit, cu patru ani în urmă, Facultatea de metalurgie din București. A vrut să vină aici, acasă, și a primit repartiție pentru Combinatul de oțeluri speciale. Pe atunci, în Oțelăria nr. 2 funcționau doar trei cuptoare. Acum sînt șase. Două de o sută de tone, unul de șaizeci și cinci, trei de cîte cincizeci. A lucrat vreo două săptămîni și a fost numit șef de schimb. Răspunzător peste 150 de oameni.

— Cel mai bun schimb, zice.

— Era încă de pe atunci, sau a devenit, cu timpul, cel mai bun ?

— A devenit. Doar am muncit, am vrut să fim așa.

— Nu sînteți modest, văd.

— Spun ce gîndesc. Aceasta este convingerea mea.

A preluat funcția fără nici un fel de complexe. Nici de inferioritate dar, aproape și mai important, nici de superioritate față de subalternii săi, pe care a trebuit să-i cunoască repede pe nume, să le știe vîrstele și locurile de pe unde sînt, dacă au sau nu au case, copii, dacă au sau nu au deprinderi păgubitoare. Printre oamenii schimbului 2 se găseau și oțelari vechi și renumiți, de pe la Hunedoara, Cîmpia Turzii, Galați, dar și mulți care abia învățau ce înseamnă oțelul, veniți de prin satele din jurul Tîrgoviștei. Prin învățătură, ei se aflau mai aproape de primii. Prin experiență, de cei din a doua categorie. Ca specialist, pe primii îi stima, iar ca dîmbovițean, ca localnic, pe cei din urmă îi înțelegea și i-a ajutat să deprindă rigorile meseriei.

— Azi, spune inginerul Aurelian Neacșu, nu se mai pot face asemenea diferențieri. Toți, 150, sînt uniți ca degetele unei mîini. O să mă întrebați cum am ajuns aici. Vă răspund : nu prin conferințe. Două lucruri am vrut : să consolidez echipele mai slabe și să întăresc colaborarea dintre sectoarele oțelăriei, elaborarea și turnarea. Problemele astea le-am discutat între noi, prietenește. Dacă vreți să știți, în oțelărie există două echipe de fotbal. Una e a celor de la elaborare, cealaltă a celor de la turnare-pregătire. Au jucat de mai multe ori. Au învins cînd unii, cînd alții. Eu, ca arbitru, cred că am fost totdeauna imparțial. Nu rezultatele fotbalistice contează, cît discuțiile, cu totul în afara fotbalului, care au urmat după aceea. Vedeți, este normal ca oamenii cu aceeași meserie, cînd se adună, să vorbească despre munca lor. Fiindcă oamenii, știm doar, discută altfel în asemenea împrejurări. Or, destul de mulți din schimbul doi și-au găsit locul mai potrivit, de muncă, tocmai în urma acestor discuții. Pe mine m-a interesat să fac să dispară orice focar de tensiune, orice urmă de nemulțumire, fie ea cît de măruntă și care nu s-ar fi exprimat, poate, la fel de sincer, într-un cadru mai solemn. Dacă Vasile Știoe s-a mutat de la cuptorul 6 la cuptorul 1 iar Lupu Petru de la 4 la 2, n-a pierdut nimeni ci, dimpotrivă, toată lumea a cîștigat pentru că oamenii muncesc în noile echipe cu mai multă plăcere și asta nu poate fi decît în folosul schimbului, al muncii. Tot astfel au dispărut necazurile care apăreau cîteodată între elaborare și turnare. Există un interes al turnătorilor pentru felul cum sînt elaborate șarjele și există un interes al celor de la elaborare pentru felul cum șarjele sînt turnate în așa fel încît să eliminăm pierderile de oțel. Vreau să spun că interesul acesta se manifestă în ajutorul pe care echipele de la elaborare și cele de la turnare și-l dau unele altora. De aceea, am curajul să spun, cei 150 din schimbul doi sînt uniți ca unul. Cum se spune, sînt ca o familie. Chiar așa sînt. Și nu doar opt ore pe zi.

Dintre cei 150, cei mai mulți locuiesc în microraionul IX, așezat în apropierea combinatului, dincolo de calea ferată. Acolo au primit apartamente, acolo au întemeiat familii. Inginerul Aurelian Neacșu și soția sa, Mihaela, fostă colegă de facultate, inginer metalurg la Oțel-Inox, primesc cu plăcere în vizită ori merg cu plăcere în casele celor din schimbul doi, case de colegi și prieteni.

— Meseria mea este oțelul, zice Aurelian Neacșu, dar, ca să vă spun sincer, nu-mi place să elaborez o șarjă încordat, înnegurat la față. Nimănui, cred, nu i-ar place așa. Îmi place să mă simt bine, între oameni care mă înțeleg și pe care să-i înțeleg. Cred că am reușit acest lucru, foarte important pentru noi toți. Să ne cunoaștem, să ne ajutăm, să ne prețuim. Avem șefi de echipă dintre oțelarii vechi, ajunși aici din mari centre siderurgice, Coman Nicolae, Ion Vlasa, Lupu Petru, de exemplu, și dintre oameni care pînă mai ieri erau țărani-mecanizatori, cum sînt Vasile Stroe, Ion Mihălcioiu, Cornel Ștefan. Cei din urmă au ajuns să cunoască meseria la fel de bine ca primii. Viața lor este aceeași. Dacă-mi dați voie să mă opresc asupra unei imagini care-mi face plăcere, copiii lor se joacă împreună. Spune, cred eu, foarte mult și această imagine pe care o revăd zilnic în microcartierul unde stăm, și poate că-și are și ea importanța, alături de multe altele, în faptul că, iată, noi ne-am angajat ca luna aprilie să fie lună-record și la capătul ei, în cinstea sărbătorii de 1 Mai, să dăm peste plan 300 tone de oțel. Odată, tovarășul Ion Bădoiu, șeful serviciului personal, îmi spunea că are destul de puțin de lucru cu dosarele celor 150 de oameni din schimbul doi. Mi-a plăcut această remarcă pentru că eu, cred eu, definesc seriozitatea și moralitatea acestui colectiv ai cărui oameni au viețl simple și drepte, fără ascunzișuri.

D. CONSTANTINESCU

Un șef de unitate cu talente de „alchimist" și o conducere de întreprindere cu suflet bun!

Nu toți gestionarii implicați în „afacerea vinului" s-au făcut vinovați în fața legii și a opiniei publice prin introducerea în gestiune a unor cantități de băuturi alcoolice fără forme legale. Unii dintre aceștia au considerat prea periculoasă operațiunea și, punîndu-și în valoare talentele de... chimiști amatori, s-au profilat pe amestecuri de tării alcoolice, calități și sortimente de vin și țuică în scopul realizării de beneficii substanțiale la vînzare. Vieriu Dumitru este unul dintre acești gestionari. Cine îl cunoaște pe individ va rămîne fără îndoială mirat aflînd cu ce diabolică tenacitate a „lucrat" șapte ani de zile, în pivnița vinăriei „Pantelimon", combinînd tot felul de băuturi, măsurînd, trăgînd dintr-un butoi în altul, punînd apă, adăugînd alcool etilic industrial, și inventînd astfel soiuri noi de vin și țuică care, deși de calitate inferioară, să îndeplinească condițiile de tărie alcoolică a unor sortimente mai scumpe. Și totuși Vieriu a rezistat acestui adevărat regim de autoexterminare fizică și intelectuală (dacă ar fi lucrat în interesul statului n-ar fi făcut, sîntem convinși, nici a zecea parte din această muncă de Sisif), ducînd-o mai mult decît bine în calitatea sa de șef de unitate pînă în septembrie anul trecut cînd controlul calificat al organelor de miliție i-a dat în vileag rețeta de fabricație. Și astfel, după datele oferite de ofițerul Ovidiu Constantin, din Direcția cercetări penale a I.G.M., aflăm că în perioada 1 aprilie 1971 — 9 septembrie 1978, gestionarul a reușit să cupajeze 107 515 litri vin de regiune de 9 lei cu 87 937 litri de vin de regiune superior de 12 lei, din care a rezultat cantitatea de 195 452 litri de vin de 12 lei litrul, cu o tărie alcoolică medie între 10,4 și 10,5 grade (adică încadrîndu-se în norme), operațiune care i-a adus un plus valoric de 322 545 lei. Tot în respectiva perioadă Vieriu a mai amestecat și vin de masă superior de 7 lei (26 618 litri) cu vin de regiune de 9 lei (64 224 litri), din care i-au mai ieșit vreo 53 136 lei, la care dacă mai adăugăm și cei 85 568 lei rezultați din țuică amestecată și diluată cu apă, și apoi tragem o linie și adunăm ne apropiem de o cifră echivalentă cu jumătatea unui milion. Aceasta din cupajarea băuturilor.

Numai că Vieriu Dumitru a mai scos bani și din alte aranjamente. Astfel, în noiembrie 1977, el primește de la I.A.S. Breasta, unde gestionar era Gluga Ștefan zis Fănică, cantitatea de 4 781 litri de țuică de prune de 24 grade. Depozitînd separat țuica din cele două compartimente ale cisternei folosite pentru transport, Vieriu, care știa că nu de puține ori tăria băuturilor livrate din I.A.S.-uri este mai mare decît cea înscrisă în acte (de oe, greu de înțeles!), se apucă și o grăduiește și... quod erat demonstrandum, constată că 2 208 litri de țuică au cu 7 grade mai mult! Citeva calcule rapide, 549 de litri de apă adăugați și iată încă vreo 14 000 de lei ciuguliți din gestiune. Altă dată, același Fănică de la Breasta i-a trimis țuică de 25 de grade în loc de 24 și rachiu de drojdie de 33 de grade în loc de 30. Și iar a mai adăugat Vieriu niște bani la capital. Mai cu una, mai cu alta, șeful unității din „Pantelimon" a ajuns să prejudicieze avutul obștesc cu suma de 976 188 lei.

Banii aceștia i-a sustras în mod sistematic, prin preluarea directă din gestiune a sumelor considerate de el ca realizate în plus în ziua respectivă (în medie 500 lei pe zi). Operațiunea nu i-a ridicat nici un fel de probleme întrucît dumnealui era gestionarul, unicul și indivizibilul, iar soția — vînzătoarea.

Stringînd ban peste ban, după o perioadă, hoțul a început să-și pună problema depozitării lor. L-a început ținut în cămară, împachetați în hîrtie, apoi, nedorind ca soția să cunoască mărimea sumei pe care o posedă, și-a mutat averea într-o valiză, pe care a ascuns-o sub propriul său pat, unde a și fost găsită de organele de miliție la percheziție. Sigur, o parte din bani s-au transformat într-o serie de bunuri: apartament proprietate personală, mașină, bijuterii, tehnică ultramodernă etc., care au avut darul să îmbunătățească substanțial traiul gestionarului infractor. Mai mult, banii furați statului și cumpărătorilor înșelați au servit (vreo 16 000 lei plus alte nevinovate cadouri) și pentru satisfacerea cerințelor de viață ale prietenului acestuia, Casian Ghena.

În ceea ce-l privește pe Vieriu Dumitru, lucrurile sînt clare. Un individ descompus, corupt, fără scrupule, fără morală, pus pe căpătuială. 7 ani a furat cît a putut, prin tot felul de escrocherii și ilegalități, profitînd de faptul că i s-a încredințat conducerea unei unități și că nimeni nu s-a încumetat să încerce să pătrundă (în mod serios) în labirintul mașinațiunilor sale. Motive care să impună o asemenea încercare ar fi fost (să ne gîndim numai la spectaculoasa prosperitate a gestionarului), dacă, bineînțeles, s-ar fi găsit cineva să le caute. Din păcate, organele răspunzătoare de modul cum este gospodărită și apărată averea obștească încredințată acestor unități, conducerea Întreprinderii de magazine „Gostat" — București, compartimentele specializate ale acesteia, au dovedit superficialitate și lipsă de vigilență. Iată, de pildă, în loc să execute un control temeinic al unității, să sondeze calitatea băuturilor pe care Vieriu le oferea spre vînzare cumpărătorilor și dacă aceasta era una și aceeași cu cea a probelor de vin sau țuică pe care acesta trebuia, conform deciziei nr. 266/1976, articolul 23, să le ridice de la fiecare lot și calitate primite și să le țină pînă la epuizarea întregii cantități, organele respective s-au mulțumit să dispună efectuarea inventarelor de rutină și atît. Culmea este că la aceste inventare, constatînd diferențe în minus, special aranjate de gestionar, care se încadrau în limitele normelor de perisabilități, comisiile au propus și conducerea „Gostat" a aprobat, să i se acorde lui Vieriu și despăgubiri în valoare totală de 15 515 lei ! ! !

În aceeași decizie 266, citată mai sus, se arată că este interzisă vînzarea băuturilor vărsate la pahar și consumarea lor în unitate. Unul din procedeele prin care Vieriu îi înșela pe cumpărători era tocmai vînzarea în acest mod a vinului și țuicii aranjate de el. S-a sesizat cineva de practicile ilicite ale acestuia? Nimeni! În 7 ani a fost sancționat de două ori cu reducerea retribuției pe o lună și respectiv 3 luni pentru nerespectarea regulilor privind depunerea monetarului la casierie și pentru... unele deficiențe în activitate! Sancțiuni formale, luate în manieră pompieristică, cu prilejul unor treceri valvîrtej prin unitatea respectivă, ca și prin altele, desigur. Asemenea stil de control, practicat cu predilecție în comerț, este cît se poate de dăunător. Superficialitatea cu care este executat nu-i oferă decît posibilitatea unor constatări de suprafață, care nu deranjează cîtuși de puțin pe gestionarii necinstiți. Ba se ajunge chiar la paradoxul ca aceștia să aștepte trecerea prin magazin a unor șefi, pentru a le da tainul și apoi să fie lăsați în pace.

O mare parte din neregulile constatate în unele unități de comerț în ultima vreme, se datorează tocmai lipsei unui control temeinic, sistematic, din partea organelor autorizate, ceea ce reflectă slaba răspundere pe care acestea o manifestă față de atribuțiunile ce le-au fost încredințate, față de calitatea cu care societatea le-a investit.

VALERIU RĂMNICEANU
ION CHILOM

CINE ARE INTERES SĂ COCOLOȘEASCĂ AFACERILE DE „CÎȚIVA BĂNUȚI" DINTR-O AUTOGARĂ ?

E simbătă și plouă mărunt. La autogara din Baia Mare, sute de călători așteaptă autobuzele să-i transporte acasă.

Autobuzul de Cernești întîrzie un sfert de oră. De ce ? Zoltan Szentpetery, șofer, a fost să mănînce !? Întrebat de ce nu respectă programul de plecare în cursă, șoferul Z.S. țipă la noi.

Încercăm mai apoi să aflăm de ce autobuzele nu sînt dotate toate cu plăcuțe indicatoare ; de ce plecările nu se fac de la peroanele stabilite ; de ce nu se folosesc spațiile pentru bagaje. După ce au aflat că „cineva de la revista «Flacăra» deranjează liniștea autogării", impiegații de mișcare se deranjează și ei, încep să dirijeze autobuzele spre peroanele de plecare, la difuzoare se anunță : „pentru evitarea aglomerării, șoferii nu mai eliberează bilete de călătorie". Pe tabelul de întîrzieri nu figurează nici o cursă întîrziată. Îl căutăm pe Dumitru Bota, șeful autogării. Nu e de găsit. „Însoțește o cursă, spre o direcție necunoscută", aflăm. Șeful a luat cu el și cheia de la sala de așteptare, destinată mamei și copilului.

Una peste alta, cam acestea credem că sînt neregulile din autogara din Baia Mare, considerînd noi că toate acestea n-ar face neapărat obiectul unei anchete. Dar iată că o tinără, aflînd că sîntem „de la ziar", ne roagă să o ascultăm. Iată ce ne declară :

— Mă numesc **Virginia Babici**, lucrez la autogară de aproape un an. Sînt casieră. Am fost în concediu de maternitate și m-am reîntors de cîteva zile. Fiindcă am îndrăznit să sesizez unele **nereguli** care se petrec aici, șeful autogării și contabilul șef m-au amenințat că voi fi mutată de la contabilitate la ghișeul de bagaje.

— În ce constau aceste nereguli și abuzuri ?, o întrebăm.

— Unii șoferi se fac că „greșesc" borderoul decontărilor. În majoritatea cazurilor, în plus. Eu le-am restituit banii „păgubașilor" și casierii colectori, care pretind bani șoferilor, mi-au devenit dușmani. De ce ? o să mă întrebați. Fiindcă, spun ei, acești bani erau pentru mine, încercau adică să mă mituiască.

Ne-am gîndit să nu-i dăm întru totul crezare casierei Virgina Babici și ne-am propus să ne convingem „pe viu" :

La etajul autogării, în spatele unor paravane, se fac deconturile. De serviciu sînt Victor Boitor, casier colector, și Paulina Mureșan, casier principal. În fața ghișeului, șoferii predau casierului colector banii. O bucățică de hîrtie îndeplinește rolul de monetar. Se mai predau borderourile biletelor de călătorie și tichetele acestora. Normal și firesc ar fi ca șoferilor să li se elibereze o chitanță, în schimbul sumei depuse. Dar nici monetarul și nici chitanțele nu mai ajung în mîna șoferilor, ci la coșul de gunoi. Motivul ? „Actele astea nu mai folosesc la nimic", e de părere casierul.

Aflînd că „cineva a îndrăznit să umble prin scripte", chiar și prin coșul de gunoi, unde alături de resturi de mîncare se găsesc și acte, în cîteva clipe, în urma unui telefon fulger, apar și tovarășii din conducere, directorul Vasile Boriș și contabilul șef Francisc Schek, care **confirmă falsurile din deconturile verificate de noi.** Cu acest prilej, aflăm că Virginia Babici a încercat de mai multe ori să ajungă în audiență la conducerea autobazei, să explice, să arate cum se falsifică deconturile. A fost cînd neascultată, cînd dată afară. Contabilul șef ne spune că „fiind o contabilitate comună, nici unul dintre casierii colectori nu doresc să lucreze cu Virginia Babici. De aceea s-a luat hotărîrea să fie mutată la bagaje". În ajutorul nostru sosesc și maiorii Petre Robaș și Nicolae Roșu, de la miliția județeană, care reținpeste o sută de deconturi, urmînd să fie verificate la sediul miliției județene. Dar actele cu pricina ajung în brațele lui Ilie Popan, responsabil C.F.I. la Întreprinderea de transporturi auto. Numai cu un stilou, nicidecum cu o mașină de calculat, în mai puțin de două ore, Ilie Popan a verificat aproape toate deconturile. Părerea lui ? „Doar la cîteva poziții am găsit greșeli și acestea doar de cîțiva bănuți". Este un fel de a mușamaliza falsurile constatate de noi „pe viu", așa cum s-a mai făcut în luna februarie, în urma unui control asemănător, cînd cei de la autobaza au ieșit basma curată. Pe baza unui proces verbal, ridicăm și noi, la întîmplare, cîteva deconturi pentru a le verifica, după prieeperea noastră, la București. Rezultatul : jumătate din ele sînt false, dar nu numai cu „cîțiva bănuți". Puși în fața unui asemenea fapt, ne întrebăm ce interese îi determină pe mai-marele revizorilor să bagatelizeze aceste fraude de „cîțiva bănuți".

Întrebarea o adresăm și factorilor de răspundere deoarece toate aceste nereguli se văd și cu ochiul liber. Mărturie la cele afirmate de noi stau deconturile aflate la sediul redacției. Doi și cu doi fac patru și atît trebuie să facă și în scriptele autogării din Baia Mare, chiar dacă această „complicată" adunare se face cu creionul sau cu cele mai moderne mașini de calcul.

SORIN POSTOLACHE

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Din partea Inspectoratului școlar al județului Prahova :

„Referitor la scrisoarea unui grup de pedagogi de la Grupul școlar Plopeni : în general, cele sesizate sînt reale, de nereguli făcîndu-se vinovați Nicolae Moldoveanu, care a sustras benzină și a încercat să influențeze rezultatele concursului de admitere, și magazinerul Marin Poponete, din neglijența căruia o parte dintre alimentele școlii s-au alterat. S-au luat măsuri de sancționare : secretarul șef N.M. a primit vot de blam cu avertisment și a fost schimbat din funcție, iar magazinerului i s-a imputat contravaloarea alimentelor alterate."

■

Aflați mereu în căutare de noi forme privind buna destășurare a circulației rutiere, Serviciul de circulație al Inspectoratului de interne Argeș împreună cu Filiala județeană A.C.R., Direcția județeană I.T.A., ADAS și Întreprinderea cinematografică au organizat la Pitești un reușit simpozion pe tema **„Deschiderea sezonului automobilistic al anului"**, la care au participat peste 1 000 de cetățeni, printre aceștia fiind și mulți tineri, proaspăt posesori ai carnetului de conducere. Astfel de întîlniri au devenit, în județul nostru, o practică săptămînală. **(Vasile Negescu,** Pitești)

■

Din partea Procuraturii locale Vișeul de Sus, Maramureș :

„Urmare articolului «Cine nu ne lasă să muncim», apărut în FLACĂRA din 15.02. a.c., s-a dispus Miliției oraș Borșa verificarea aspectelor sesizate față de **Pop Fresina** pentru infracțiunea de speculă și furt în dauna avutului obștesc".

■

S-au scurs 5 ani de cînd pe harta municipiului Galați a apărut noul cartier „Micro 38". În numele celor aproape 5 000 de școlari și preșcolari care trăiesc aici, doresc să sesizez că nici pînă în prezent nu s-a amenajat aici vreun loc de joacă, deși spațiil verzi există, dar pe ele cresc numai buruieni. Nu este prima sesizare aceasta, ne-am adresat și ziarului local, în anul trecut de pildă acesta ne-a promis, prin semnătura tovarășei Mariana Iliescu, că în municipiul Galați se vor amenaja 22 locuri de joacă. Nu știu cum o fi în rest, dar în „Micro 38", repet, nu există nici unul. **(Maria Crihană)**

■

Din partea „CARBOCHIM" — Cluj-Napoca :

„Referitor la sesizarea lui **Valentin Ghedujescu** din Baia Mare, în legătură cu certificatul de absolvire al unui curs postliceal, vă comunicăm că sesizarea este reală, diploma fiind la întreprindere. Nu i s-a expediat pînă acum, întrucît nu i s-a cunoscut adresa. S-au luat măsuri ca pe viitor astfel de situații să nu se mai repete".

■

Personalul de drum de la mișcare care sosim cu trenurile în stația București-Obor nu avem condiții de odihnă, dormim prin săli de așteptare, parcuri, vagoane, contrar ordinului nr. 400 al M.T.Tc., deși stația București-Obor dispune de o serie de camere în care ni s-ar putea crea condiții corespunzătoare de odihnă, pentru a ne putea face datoria în condiții optime. **(Anghel Petre,** șef tren, stația Crivița, Ilfov)

■

Din partea Ministerului Energiei Electrice :

„Cererea tovarășului **Mircea Pașalău,** șef compartiment aprovizionare la Baza de aprovizionare pentru construcții și montaje energetice, prin care solicită eliberarea unei adeverințe necesare la I.C.V.L. în vederea obținerii de credit pentru construirea unui apartament a fost analizată în ședința C.O.M. al B.A.C.M.E., acesta nefiind de acord cu eliberarea acesteia, întrucît M.P. nu a dovedit preocupare și competență în rezolvarea sarcinilor de serviciu, fiind certat cu ordinea și disciplina și sancționat în mai multe rînduri, calificativul său pe 1978 fiind cel de «slab»".

■

Din partea M.I.C.M. :

„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Constantin Gaiu,** în numele a 35 absolvenți ai școlii tehnice de maiștri, vă comunicăm că cele sesizate se confirmă : s-au luat măsurile necesare pentru a se asigura diplomele de absolvire ale acestora începînd cu luna aprilie anul curent".

■

La mai bine de o săptămînă de la începerea vacanței, noi, tinerii din Rîfov, județul Prahova, nu am putut obține cheia de la clubul căminului cultural Rîfov. Acesta este închis de cîțiva ani, iar noi nu avem posibilitatea de a ne distra în altă parte. Clubul este dotat cu toate cele necesare pentru a ne oferi mijloace de recreere. Cu toată bunăvoința tovarășului Dumitru Susănescu, îndrumătorul cultural al comunei, nu am reușit să obținem cheia clubului, care se află la operatorul cinematografului sătesc, Matei Constanța. **(Semnează un grup de 6 tineri)**

■

Părinților mei — Motorega Petre și Constandina, domiciliați în Bumbești Jiu, județul Gorj — li s-au stabilit pensii de bătrînețe prin deciziile 5186 și 5189 emise la 15 iunie 1978, ne scrie tovarășul **Dumitru Motorega.** Din păcate însă, nici pînă acum, în aprilie 1979, nu au primit banii respectivi.

■

Nu pot pricepe cu nici un chip de ce a dispărut bruga de la cele cîteva chioșcuri unde era vîndută, cu destul succes, pînă acum vreo 3—4 luni. Sper — la fel ca toți ceilalți amatori de bragă, al căror număr este foarte mare — că nu este vorba decît de un accident de aprovizionare sau de planificare comercială. Măcar la vară să o găsim iar ! **(Horia Valeriu,** str. Mașina de Pîine 21 B, sector 2).

■

Din partea CFMB—DGDAL :

„Ca urmare a scrisorii adresate redacției de către **Emil Paraschiv :** o comisie formată din delegați ai I.C.V.L. și Grupul de șantiere nr. 2 a constatat că la apartamentul 273 se produc infiltrații prin terasă la plafonul holului și camerei de zi ; s-a întocmit un proces-verbal de constatare, urmînd ca deficiențele să fie înlăturate pînă la 30 aprilie a.c."

■

Liniștea noastră, a celor ce locuim în vecinătatea Întreprinderii Electrobeta este grav afectată de funcționarea unor motoare puternice care merg zi și noapte, făcîndu-ne casele să **trepideze.** Ne-am adresat conducerii întreprinderii, dar acolo nu am găsit înțelegere. (Scrisoarea este semnată de **Ioan Pop** și alți 9 locatari din Intrarea Traian Demetrescu nr. 10).

■

Mă numesc **Mircea V. Ploteanu,** locuiesc în București, și doresc să prezint prin aceste rînduri organelor în drept, mai exact I.T.B.-ului, ca în zilele de sfîrșit ale lunii — atunci cînd cozile la abonamente și tichete devin întristătoare — să dubleze personalul care deservește aceste puncte de vînzare ; cred că în acele zile, în acest scop, pot fi folosiți o parte dintre controlorii obișnuiți pe care-i întîlnim, zilnic, pe teren, în autobuze, troleibuze sau tramvaie.

■

Din partea Consiliului popular al municipiului București :

„În legătură cu nota publicată în revistă referitor la unele deficiențe constatate la noul restaurant „Tei" din cadrul IAPL Bistrița, vă comunicăm : aspectele relatate în revistă cît și cele constatate de organele de îndrumare și control au fost analizate în cadrul Direcției generale comerciale luîndu-se măsuri de remediere. În prezent restaurantul „Tei" se prezintă la un nivel corespunzător. În situația de față se apreciază că unitatea răspunde cerințelor, rămînînd în sistema locală de alimentație publică. Vă mulțumim pentru atenție".

■

În 1974, cînd s-a dat în folosință pasajul de sub calea ferată din bulevardul Scînteii, Consiliul popular al sectorului 8 a convenit, în mod provizoriu, ca pînă la asfaltarea străzii Jiului, circulația să fie abătută prin aleile blocurilor dinspre pasaj — alei destinate inițial circulației locatarilor, înguste fiind de 3 metri și situate la numai 8 metri de scările blocurilor. În 1976, strada Jiului a fost asfaltată, dar provizoratul nu a mai fost oprit, astfel că oamenii și mai ales copiii, sau virstnicii care nu aud prea bine, sînt expuși adeseori pericolului de accidente, blocurile noastre se zgudue la trecerea mașinilor grele etc. Toate acestea pot fi înlăturate numai prin revenirea la vechea circulație pe strada Jiului, și interzicerea sensurilor unice printre blocuri în jurul blocului E. 9. (În numele unui grup de locuitori, semnează **A. Popescu)**

■

Consiliul popular al sectorului 2 :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de **Elena Sandu,** din comuna Domnești, județul Ilfov : întrucît atît dînsa cît și soțul, absolvenți ai unor institute de învățămînt superior curs de zi, au fost repartizați prin repartiție guvernamentală, în conformitate cu dispozițiile Decretului Consiliului de Stat nr. 54/1975 ei își pot schimba domiciliul în Capitală, direct prin organele de miliție, cu condiția să aibă asigurată locuință. Repartizarea unei locuințe din fondul locativ de stat este de competența exclusivă a unității socialiste în care își desfășoară activitatea, ordinea de priorități fiind stabilită de conducerea acestor întreprinderi".

■

Din partea O.J.T. Bacău :

„Referitor la articolul «Hotel categoria I, servicii categoria a IV-a... etc.», apărut în FLACĂRA nr. 10 : aspectele critice au fost supuse analizei C.O.M. din cadrul O.J.T. Bacău, luîndu-se măsuri, printre care : hotelul BISTRIȚA din Bacău va funcționa în totalitate la categoria a II-a ; aparatele TV defecte nu vor fi incluse în tariful camerei ; s-a efectuat o nouă instruire cu personalul de la recepție pe linia comportării în relațiile cu pasagerii".

■

Din partea Consiliului popular al județului Teleorman :

„Referitor la scrisoarea cititorului **Florea Gh. Casapu** din comuna Islaz, în care propune construirea unui pod din beton peste riul Olt în punctul Islaz, vă comunicăm că acesta este prevăzut a se construi începînd cu trimestrul II 1980. Podul provizoriu de vase s-a montat și s-a pus sub circulație începînd cu 25 martie anul curent."

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Galați :

„Referitor la sesizarea cetățeanului **T. Iordache,** locatar la blocul Z. 1., ap. 34, microraion 19, Galați, prin care semnala lipsa de apă la nivelele III și IV ale blocului, s-a constatat că această situație se datorează faptului că nu se asigură presiunea necesară alimentării. În zilele de vîrf, simbăta și duminica, blocurilor fără hidrofor. Această situație va persista pînă la sfîrșitul anului în curs, cînd urmează a se pune în funcțiune cea de-a doua conductă de aducțiune cu apă de la izvor".

■

Mă numesc **Alecu I. Nastasin,** am 71 ani și domiciliez în comuna Hinova, județul Mehedinți. De la înființarea C.A.P. din comuna noastră a funcționat o brigadă piscicolă. Începînd din anul 1977, din dispoziția Inspectoratului piscicol Calafat, această brigadă nu a mai primit aviz de funcționare, deși obținusem rezultate foarte frumoase. Ne-am adresat în mai multe rînduri diferitelor organe locale de partid și de stat, dar nu am primit decît răspunsuri neclare. Menționez că brigada noastră era rentabilă, aducînd venituri de peste 300 000 lei.

■

Zilnic, pe distanța Ploiești — Valea Călugărească și retur fac naveta sute de oameni ai muncii. Condițiile de navetă au devenit în ultimul timp destul de grele, fapt care ne face să vă scriem următoarele : personalul 5 331, prevăzut în mers la ora 8,15 în Ploiești, întîrzie destul de des, i se schimbă mereu liniile, uneori nu este anunțat : la sosire în Valea Călugărească este parcat pe linia 3, alături de care s-au efectuat niște lucrări, încît sîntem nevoiți, la coborîre, să plonjăm printre gropi ; pasarela de trecere, în care s-a investit peste un milion lei, nu poate fi folosită întotdeauna datorită staționării unor mărfare pe liniile 1 și 2 ; se produc busculade la urcare, uneori pentru a putea reuși să coborîm sîntem nevoiți să tragem semnalul de alarmă etc. **(Semnează 46 cetățeni de la Combinatul de îngrășăminte chimice V. Călugărească)**

■

Cu doi ani în urmă s-a reorganizat rețeaua poștală din Tg. Mureș, lucru care a adus importante îmbunătățiri în diverse sectoare de activitate, lucru care ne-a bucurat, firește. Mai puțin ne bucură ceea ce se petrece însă la Oficiul nr. 8, oficiu aprovizionat direct din Capitală. Uneori întregul lot de abonamente pe o săptămînă sau pe o lună nu ne este onorat. Eu exemplific aici numai cu faptul că nu am primit revista AUTOTURISM nr. 4/1979, dar golurile colecției mele de publicații la care sînt abonat și pe care nu le-am primit pot furniza o listă întreagă. Tovarășii de la Oficiul nr. 5 susțin că fac reveniri, dar fără nici un rezultat **(Ștefan Someșan,** strada Păcii 72/A ap. 5 Tg. Mureș)

■

Locatarii blocului C. 4 din strada Intrarea Gozna nr. 7 din Timișoara sîntem profund nemulțumiți de modul în care O.J.C.T.V.L. înțelege să-și onoreze îndatoririle ce le are față de noi, neînlăturînd nici pînă astăzi deficiențele semnalate la darea în primire a blocului : lipsa faianței din băi și bucătării, tîmplării defecte, lipsa transformatorului de la casa scării, nefinisarea boxelor cărora le lipsesc pînă și ușile, lipsa mozaicului în baie și pe balcoane, etc. Ne-am adresat în mai multe rînduri direcției O.J.T.C.V.L. dar am fost tratați pur și simplu cu indiferență, ca și cum noi n-am fi plătit bani pentru ceea ce era datoare să facă această instituție. **(Semnează 20 de locatari)**

■

Din partea Direcției județene P.Tc. Arad :

„Urmare articolului apărut în FLACĂRA nr. 9, referitor la o vedere expediată din Lipova la 29 mai 1978 și predată destinatarului la 16 februarie 1979, vă comunicăm : vinovați se fac lucrătorii noștri de la oficiul Arad Tranzit, pentru lipsă de control preventiv și imediat, și care au fost sancționați cu diminuarea retribuției cu 5% pe o lună, cazul fiind prelucrat prin circulară cu întregul personal din județ."

■

Din partea Consiliului popular al județului Vrancea :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Gheorghe Macarie,** din comuna Tîfești : din verificările efectuate s-a constatat că G.M. are numai 7 ani vechime în muncă, beneficiind de o pensie stabilită cu respectarea întocmai a tuturor prevederilor legale în vigoare la data cînd s-a făcut soluționarea cererii sale de pensionare, adică în anul 1973. Odată cu aplicarea prevederilor Legii nr. 4/1977, pensiile inițial stabilite nu mai pot fi majorate".

Sînt pensionarul **Ștefan Păunescu,** domiciliat în localitatea Berbești — Tg. Gîngulești, Vîlcea. Fiind un frecvent cititor al revistei FLACĂRA, am colecția acesteia de aproximativ 20 de ani. Din nefericire această colecție s-a oprit la nr. 13/1979, după care Oficiul P.T.T.R. Mateești mi-a restituit suma depusă cu chitanța pentru abonament pe trimestrul II al anului în curs, motivînd că pînă la noi dispoziții nu se mai reînnoiesc abonamentele. Sincer să fiu, nu înțeleg rațiunea luării unei astfel de hotărîri. Poate că prin publicarea acestor rînduri îmi va fi explicată și mie de către cei în drept.

■

Din partea Ministerului Turismului :

„Referitor la scrisoarea tovarășei **Ecaterina Cojocaru,** om al muncii la C.I.R. „Parc" ca muncitor necalificat, solicitînd obținerea de spațiu locativ din fondul de stat : cele relatate sînt reale. Vă informăm că pe măsură ce se va repartiza spațiu locativ sectorului 1, cererea tovarășei E.C. va fi rezolvată, ea fiind trecută în prima urgență".

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Constanța :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Toma Jianu** din Mangalia : în ședința din 9 martie, biroul executiv al Consiliului popular al orașului Mangalia a repartizat unității școlare un apartament cu trei camere, pe care conducerea Școlii generale nr. 3 l-a atribuit lui T. J., dar acesta l-a refuzat. El rămîne în continuare pe lista de priorități pe anul 1979, urmînd ca la limita apartamentelor ce se vor elibera sau repartiza de către consiliu să i se atribuie un apartament corespunzător".

■

Mă numesc **Viorel Santa,** sînt președintele Asociației locatarilor din blocul nr. 1, strada Gării 19, Sf. Gheorghe, județul Covasna, și revin asupra răspunsului dat de către organele în drept — răspuns apărut și în revista dumneavoastră — în sensul că sîntem nemulțumiți : în blocul nostru căldura nu lipsește datorită capacității centralei termice, așa cum se spune, ci faptului că instalația noastră de calorifere este efectuată necorespunzător. În schimb, plătim la fel ca și cei din alte cartiere, cei care au instalații corespunzătoare.

■

Din partea Regionalei de căi ferate Cluj :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Maria Hurdueaș,** din Livada-Someș : întrucît s-au mai primit sesizări în acest sens, problema se va rezolva ; în planul de mers al trenurilor de călători 1979/80, care intră în vigoare la 27 mai a.c., se va da oprire la trenul 4102 în halta Livada-Someș. În ceea ce privește amenajarea peronului, s-a dispus organelor de resort să refacă acest obiectiv în viitorul apropiat".

■

Din partea Comitetului orășenesc Mangalia al P.C.R. :

„Urmare scrisorii adresate redacției de către **Alexandra Oprea,** vă facem cunoscut : la ședința din 9 martie a.c., biroul executiv al Consiliului popular al orașului Mangalia a repartizat Întreprinderii de în Mangalia un apartament confort II cu trei camere, din recuperări, comitetul oamenilor muncii de la această întreprindere atribuindu-l tovarășei A. O., a cărei familie este compusă din 7 persoane. Nu este adevărat că tovarășul președinte al Biroului executiv al Consiliului popular al orașului Mangalia deține un apartament cu patru camere din fondul locativ de stat".

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Tare la etică, slab la morală.

L-am vizitat recent pe Tudorel Ciric, fost instructor la Filiala **Litoral** a Centrului pentru formarea și perfecționarea cadrelor în industria hotelieră și turism. L-am vizitat acasă, în cursul dimineții căci dînsul nu are serviciu. Ultimul său serviciu l-a pierdut ca urmare a desfacerii disciplinare a contractului de muncă, iar altul nu are deocamdată. Dar ce anume a făcut Ciric Tudorel ? De ce i s-a aplicat o măsură atît de severă ?

Profitînd și abuzînd de funcția sa, profesor de tehnică hotelieră la amintitul centru, a corupt o elevă . Că eleva se numește Oprea Ecaterina și are în jur de 30 de ani — deci nu era și nu este o naivă — asta e altă poveste. Dar era elevă. Anchete ale Ministerului Turismului și Comitetului municipal de partid Constanța au reconstituit migălos traseul faptelor și au luat singura măsură ce se impunea — desfacerea contractului de muncă al profesorului nedemn, îndepărtarea sa din învățămîntul de acest gen.

Din păcate, dintre căile de atac și apărare posibile Ciric Tudorel a ales una ineficientă și imorală : minciuna. El cere acum dovezi ale vinovăției sale, strigă sau plînge pe tema că ancheta nu a fost corectă, că măsura este prea aspră, inventează situații cu îndeminarea unui autor de romane polițiste. Între lucruri reale el stabilește legături ireale, unor fapte reale le stabilește semnificații greșite ș.a.m.d. Din faptul real că este în panică, el trage concluzia că este sincer dar nu este. O spunem cu toată răspunderea și cu necesarul regret pe care un om matur îl datorează altui om matur aflat în situații grele.

Este cazul să spunem că pentru unii oameni una este morala alta este etica. Cu alte cuvinte respectarea unor norme de comportare este una, iar teoria despre aceasta este deja altceva. Se cere oamenilor să fie tari la morală. nu atît la știința care le ține înmănuncheate. Cerem să fie tare la etică unul profesor de etică. Definitorie în aprecierea unui om este atitudinea sa față de cei din jur și mai puțin pretindem aceluiași om să fie la zi cu teoria moralei, cu etica adică. Fără să vrea, C.T. face apel la etică, dar el trebuie să se refere la morală. Și aici a greșit. De pildă și-a permis ca, profesor la școală fiind, să cheme două eleve să servească la masă la el acasă, căci avea musafiri. Acest act ni se pare josnic și așa este. Chit că Oprea Ecaterina are în jur de 30 de ani și are o comportare mai puțin morală, ea era și este un om. C. T. ne asigură că a plătit-o pentru munca depusă și că i-a dat și un pui, ca să nu mai vorbim de banii pentru taxi. Tocmai plata în bani și în natură dovedește afirmațiile noastre. I se permite unui educator să aibă comportare de ciocoi ?

Alegînd calea nesinceritățiI C.T. inventează tot felul de lucruri asupra cărora nu ne vom opri. Din păcate, unele lucruri reprobabile există și în atitudinea celor din jur, care nu au determinat faptele fostului profesor, dar le-au încurajat, l-au împiedicat să vadă adevărul la vreme și l-au mai împiedicat ca în memoriile sale să ceară și să obțină ceea ce avea dreptul — un alt loc de muncă.

Tovarășii Uzum Victor, director adjunct al centrului, Nicolau Ilie, secretar al organizației de partid, nu au fost fermi cu fostul lor coleg. El știau că profesorul Ciric este mult prea apropiat de eleve, știau că la ore acesta povestește liber și deșucheat amănunte „tari" din chiar viața sa de familie. Și atunci cînd faptele au fost prelucrate cu colectivul didactic al școlii, aceștI tovarăși ca și alții s-au erijat în fîri sentimentale lăsînd ca greul, adică aplicarea cuvenitelor sancțiuni să vină de la alții, de la „centru". Tovarășii respectivi n-au fost deloc fermi, s-au purtat ca și cînd ei sînt nevoiți să procedeze așa și nu altfel. De fapt, scoaterea lui Ciric din școală a fost hotărîtă de ministrul turismului, tovarășul Emil Drăgănescu, iar sancționarea pe linie de partid a fost recomandată de secretariatul Comitetului județean Constanța al P.C.R. Dar dacă tovarășii din școală n-au fost fermi înseamnă că n-au putut sau că nu au vrut. Și într-un caz și în celălalt măsurile trebuie să continue. Este, credem, un lucru deosebit de important.

Salutînd măsurile luate de organele de partid ale municipiului Constanța și de către conducerea Ministerului Turismului, apreciem că Tribunalul Constanța a procedat de asemenea corect respingînd contestația introdusă de fostul profesor împotriva desfacerii contractului de muncă. Instanța, sesizată de către C.T. că măsura desfacerii contractului de muncă este tardivă, a adus un argument de justețe : Ciric Tudorel a încălcat nu o oarecare reglementare a muncii, ci statutul cadrelor didactice, în chiar esența sa.

La Comitetul județean Constanța al P.C.R. am fost asigurați că fostul profesor va fi sprijinit să aibă un loc de muncă și că doar de dînsul va depinde viața sa ulterioară. Am mai fost asigurați că școala de care am scris va fi „teatrul" unor operații de asanare profunde, serioase. Este și cazul căci nu este permis nimănui să fie execrabil la morală și tare, foarte tare, la etică.

EUGEN SECELEANU ■

Nu, nu putem fi de acord cu clasarea acestui caz!

Într-o seară de la sfîrșitul verii trecute, tînărul muncitor constructor de 22 de ani Ion Sultan, din satul doljean Răcarii de Jos, a trecut prin momente de grea cumpănă. Întîmplarea l-a pus pe gînduri pe mulți ; și nu numai pe gînduri, ci și în acțiune, dar într-un fel bizar, nelegal.

Iată, pe scurt, faptele.

După-amiaza și-au petrecut-o la iarbă verde : el, I. S., cu un prieten din Tîntăreni și logodnicele lor. Au stat la poveștI, au mîncat și au băut „cîteva sprițuri, adică 2 sticle de vin", cum precizează chiar Ion Sultan. La întoarcere, în amurg, trecînd pe la un „bostan" (așa i se spune acolo unui teren cultivat cu pepeni), au poftit lubeniță. În timp ce prietenul și fetele mergeau agale spre sat, Ionică al nostru coti pe drumul de acces (vreo 200 m) spre „bostan", de unde el mai cumpărase cu două zile înainte lubeniță, tot așa, în amurg, tot după o plimbare făcută cu aceiași însoțitori. În timp ce pășea zorit, se pomeni lovit în cap „cu o țeavă de aspersor de la motopompe", Cînd își veni în fire, avea mîinile legate cu sîrmă de balot, era fără pantofi, fără ceas și bătut măr. Agresorii „erau 2 paznici ai bostanului". Aceștia l-au suit în căruță, așa legat și desculț cum se găsea, ținîndu-l sub amenințare, unul cu țeava de aspersor și celălalt cu o furcă de fier, și l-au dus „la un pădurar acasă în satul Sfîrcea. Tot în căruță s-a urcat și pădurarul și în aceeași poziție au plecat către miliție, în comuna Brăloștița". Înainte de a ajunge la postul de miliție, s-au întîlnit, între satele Sfîrcea și Ochișor, cu sergentul major Zamfir Sîrbu.

Să ne oprim aici puțin și să derulăm încă o dată aceeași secvență, dar într-o versiune cu totul și cu totul deosebită. „Bostanul" e un teren de 0,75 ha al Ocolului silvic, închiriat lui Grigore Melciu și Marin Rîndă și cultivat de ei cu lubeniță. În vara aceea au avut mari pagube de pe urma unor vizitatori nocturni. Plîngîndu-se la primărie, o comisie s-a deplasat la fața locului și a constatat, cu proces-verbal, pagube de 3 000 lei. Pe lîngă constatare, li s-a mai spus așa : „Ce să vă facem ? Prindeți, bre, și voi pe careva la furat, ca să aveți de la cine lua despăgubiri". În seara cu pricina stăteau la pîndă. Se mai aflau acolo, în popas, niște vărari veniți cu căruța din Vîlcea. Pe la ceasul amurgului, au pătruns în „bostan" vreo 4—5 inși beți, (în zilele acelea era bîlci la Argințești). Au intrat prin spate, nu dinspre șosea. Cîinii stîrniți și strigătele bostangiilor l-au pus pe fugă. Unul din ei s-a împotmolit în pămîntul înmuiat de apa scursă din conducta de irigație și a căzut cu capul pe o țeavă. Cînd s-a desmeticit a scos cuțitul și l-a atacat pe cei doi. L-au dezarmat și l-au dus la covercă. Nu avea acte la el și nici nu voia să-și spună numele, în schimb încerca mereu să sară la bătaie. Atunci ei l-au legat de mîini cu sîrmă și l-au suit în căruță ca să-l ducă la miliție. Pe drum au oprit în fața casei pădurarului Marin Negru și l-au înștiințat de cele întîmplate, ca reprezentant al Ocolului silvic, luîndu-l și pe el în căruță. Așa s-au întîlnit cu sergentul major Sîrbu, de la postul de miliție Brăloștița, care mergea de la serviciu spre casă.

Cu toată ora tîrzie, în jurul căruței s-a adunat lume ca la urs. Ion Sultan a fost identificat fără nici o greutate de cei strînși acolo, între care se aflau prieteni și cunoscuți ai acestuia și chiar cel care astăzi îi este socru. Odată identificarea făcută, miliția nul i-a dezlegat mîinile și la îndemnat să plece acasă, „urmînd ca cercetările să fie făcute a doua zi de către postul de miliție Brădești, pe raza căruia s-a comis fapta".

De aici încolo, întîmplarea intră în plin absurd. Sultan refuză să fie dezlegat și dat jos din căruță. Cere sus și tare să fie dus înapoi la „bostan", legat, să stea acolo pînă ce se va face ancheta. Nu îl pot convinge să plece acasă nici viitorul socru, nici consătenii săi Petre Cîrjan și alții. E dus înapoi la plantație unde, după spusele lui, e bătut iar, mai rău.

„Cum eram legat cu mîinile la spate (ulterior mi-a declarat că avea mîinile legate în față și că și-a dezlegat sîrma cu dinții (?!? — n.n.) încercam să mă apăr dar nu puteam decît săltînd picioarele și nu am mai putut răbda atunci cînd am primit o nouă lovitură în cap și împleticindu-mă de durere și amorțeală am fugit de la locul cu pricina tîrîndu-mă aproape 1 km și jumătate, pînă la gara C.F.R. Răcari, de unde am fost luat cu salvarea și internat la spitalul Filiași unde am stat 18 zile internat".

Pantofii, ceasul și cuțitul — despre care Melciu spune că s-au găsit a doua zi în mocirlă, acolo unde căzuse I. S. — au fost predate cu semnătură lui Nicolae Sultan, tatăl. Familia Sultan susține însă că acel cuțit nu-i aparține. Mai mult, Ion afirmă că este chiar cuțitul cu care Melciu sau Rîndă i-au încercat lubeniția cumpărată de la el cu două zile înainte. Nu am înțeles de ce la cercetare cuțitul nu a fost reținut ca un corp delict principal, de vreme ce autoritățile au înclinat spre versiunea Melciu.

La Comisia de judecată Brădești mi s-au arătat 3 dosare în cauză. 1. Familia Sultan contra Rîndă, Melciu și Negru. 2. Rîndă și Melciu contra Sultan Ion, pentru pagube la plantația de pepeni. 3. Negru Marin contra Sultan Nicolae pentru amenințare cu moartea etc. În mod bizar, toate cele 3 dosare, deschise în septembrie 1978, au fost încheiate la 15 decembrie „prin împăcarea părților", ca și cînd rolul unei asemenea comisii ar fi să se prefacă doar că stinge conflicte care în realitate continuă.

Cît despre celelalte instanțe, nu ne putem mira mai puțin de modul cum au tratat tărășenia aici descrisă, mod incompatibil, credem, cu atribuțiunile lor. În versiunea Sultan e vorba de **vătămare corporală** și **sechestrare de persoană**, fapte ce formează obiectul unor articole din Codul Penal și a căror cercetare este, totuși, de competența procuraturii. În cealaltă versiune, de la început e discutabil argumentul că oamenii erau nevoiți să sechestreze hoțul pentru a-l identifica ; să nu uităm că furtul nu este deocamdată decît o ipoteză, oricît de plauzibilă ar fi ea, o susținere a celor doi, ai căror martori (vărarii din Pietrari, județul Vîlcea) nici măcar nu au fost căutați. Chiar dovedit de-ar fi fost furtul celor două lubenițe, tot ni se pare disproporționat față de consecințele suferite de presupusul făptaș, adică, cele 18 zile de spitalizare rezultate de pe urma... operațiunilor de identificare. De reținut și un alt aspect, mult mai grav, în cazul acestei a doua versiuni. Dacă este reală, atunci faptele nu se încadrează la **tentativă de furt în bandă** și **atac cu mîna înarmată** ? Oricum, tot un caz penal, de competența organelor de procuratură.

Iată de ce nu putem fi de acord cu clasarea acestui caz, în care atîtea aspecte rămîn neelucidate. Socotim necesară efectuarea unei cercetări penale cuprinzătoare, pentru a se clarifica definitiv împrejurări și fapte, pentru a se stabili răspunderi, în strictă concordanță cu litera și spiritul legii.

MIRCEA FODOREANU ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Florica Trifonescu,** Bălenii-Dîmbovița : Seria 1929 a Școlii normale de fete Ploiești organizează întîlnirea de 50 de ani în 24 iunie la Ploiești. Adeziunile pe adresa Stela Ilie Botescu, str. Armata Roșie 5, Breaza-Prahova. Doriți să publicăm aceste lucruri. Iată le publicăm ! ● **Lazăr Remus,** Codlea-Brașov : Am publicat scrisoare dv. în legătură cu schimbarea orarului de funcționare a unei patiserii. Ne întrebați cînd se vor schimba lucrurile acolo. Să mai așteptăm niței ● **Erva Emanoil,** Tauteu-Bihor : Prezentați-vă la redacție zilnic între orele 10—13 la secția de scrisori-anchete cetățenești ● **Popescu Tudora,** București, sector 7 : Fostul dv. soț vă poartă în procese, susțineți. Din păcate nu vă putem ajuta cu nimic ● **Atanasiu Emil,** București, sector 7 : Toate lucrurile care ne întrebați sînt de competența consiliului popular ● **Ilie Mureșan,** Baia Mare :Dv. ne-ați trimis un ceas defect. Alții ne-au trimis pantofi, tricouri de corp, becuri de mașină, busole etc. Tuturor vă recomandăm să nu ne mai trimiteți. Și să veniți să le ridicați. Iată, tovarășul Aurel Popescu din Tîrgoviște chiar ne acuză de necinste căci ne-a trimis niște ghete.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Precup Mircea** — Satu Mare: Vă puteți adresa cu un memoriu Ministerului Justiției. Recursul extraordinar nu poate fi promovat decît de Procuratura Generală ● **Marinescu Elena** — Slatina : Prezentați-vă argumentele într-o audiență la președintele tribunalului ● **Șincai Vilhelma Luiza** — Techirghiol: Împotriva sentinței Tribunalului Suprem puteți adresa un memoriu către Procuratura Generală ● **Crăciunescu Gheorghe** — Mehedinți : În cazul familiei Toma, așteptăm, ca și dumneavoastră, răspunsul Procuraturii Generale ● **Miron Mihai** — Galați: Aveți drept la recurs ● **Nicolae Dumitrică** — Petrila: Esențial rămîne contractul sau înțelegerea încheiată. Expertiza tehnică are caracter consultativ. Reveniți deci la clauzele actului de la notariat ● **Melania Popovici** — Oradea : Abandonul familial constituie infracțiune penală. Vă puteți adresa procuraturii ● **Semeican Teodor** — Arad: Recursul extraordinar trebuie cerut nu împotriva sentinței de partaj, ci pentru anularea căsătoriei viciate ● **Maria R.** — Iași: N-ați fost niciodată încadrată în muncă. Doriți să ispășiți pedeapsa la locul de muncă, spuneți. Care ? ● **Turturea Gheorghe** — București: După căsătorie, împreună cu actul de divorț al soției, cereți în instanță schimbarea numelui copilului.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

Ștefan Gheorghe — București, **s.a.** : În Legea 57/1974, art. 116, este prevăzut : acordarea integrală a retribuției personalului de cercetare științifică și proiectare tehnologică cu studii superioare atestat și neatestat, să se facă în raport cu îndeplinirea calitativă și cantitativă a sarcinilor de plan ● **Elena Constantin** — comuna Bozioru, Buzău : La pensie C.A.P., pentru munca depusă și limită de vîrstă (60 de ani), aveți dreptul cu condiția să fi realizat volumul de muncă într-o perioadă de cel puțin 10 ani ● **Mircea Panait** — București : Potrivit Decretului 445/1978, încadrarea în muncă a pensionarilor se face temporar pe perioade pînă la două-trei luni în funcție de nevoile de producție ale unităților respective, în limita planului de muncă și retribuirii muncii aprobat.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Emilia Georgescu** — Slătioara, Vîlcea : Ați fost selecționată în mod legal pentru forma de învățămînt stomatologic de 3 ani (dentiști) întrucît la acea dată nu îndepliniați condițiile pentru forma de învățămînt de 5 ani (medici stomatologi) ● **Miu Daniel** — București : M.E.I. ne informează că fiind invitat, dv. ați refuzat categoric să dați relații — de ce ? ! În orice caz, pe baza celor relatate, urmează a se face cercetări la Institutul politehnic din București ● **Anton I. Andruș** — Lugoj : Admiterea în treapta a II-a de liceu se face pe bază de concurs, organizat potrivit normelor stabilite de Ministerul Educației și Învățămîntului.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Ascultînd cum bate inima istoriei

Personalitatea complexă a lui Vasile Lucaciu capătă ampioare și strălucire în perspectiva istorică, impunîndu-se azi într-o lumină nouă. Dramaturgul Mircea Bradu a surprins cu acuitate portretul omului și al luptătorului, capacul de jertfă pentru realizarea celui mai de preț ideal românesc : unirea Transilvaniei cu România. Pentru cine dorește să cunoască și să adîncească evoluția evenimentelor premergătoare Unirii, toată suita de întîmplări a căror conexiune s-a produs atunci sub semnul dramaticului, piesa rămîne o lucrare de referință. Lucaciu — așa cum ne lasă să întrevedem autorul — este argumentul și produsul unui timp istoric, dacă nu foarte îndepărtat, de o gravitate cu totul deosebită. Om de o vastă cultură, „școlit la Roma", cunoscător al filozofiei marxiste, deputat, orator, latinist, profesor și preot, avînd relații cu Europa și America prin Liga Culturală și Politică al cărei președinte a fost o vreme, Vasile Lucaciu are o biografie demnă de interesul oricărui scriitor. Evocînd Mișcarea Memorandistă — de care se leagă și numele lui Vasile Lucaciu — dramaturgul aduce pe scenă unul din momentele hotărîtoare, pregătitoare ale Unirii. Piesa cuprinde cîteva din clipele vieții sociale ale lui Vasile Lucaciu, viața sa particulară însemnînd de la un capăt la altul necontenită luptă și meditație pentru nația și țara lui („Tot omul cînd se naște are în piept o inimă, numai românul are în loc de inimă, o țară"). Relațiile româno-maghiare sînt surprinse cu finețe, pe de o parte prin reprezentanții puterii Imperiului austro-ungar cu ura lor dezlănțuită împotriva românilor, pe de altă parte prin relațiile profund umane, calde, dintre cele două națiuni (prietenia gazetarului Gáborffi cu Lucaciu, dragostea Mariei pentru Janos).

Înțelegînd semnificația gestului aparent mărunt dar capabil să declanșeze focul marilor evenimente, regizorul Al. Colpacci a compus, cu meșteșug și talent, păstrînd permanent echilibrul dintre Om și Timpul istoric, cu simplitate și emoție, tablouri vii, redînd dimensiuni simbolice acțiunii ; el a știut să evite grandilocvența, ostentativul, demonstrația, avîntul retoric ce s-ar fi putut infiltra cu ușurință în monologagele unui mare orator, afirmînd, în final, un mesaj patriotic impresionant prin simplitatea și firescul rostirii. La această reușită și-au adus contribuția decorul (Romulus Penes), în plan simbolic, înclinat, ei înșiși o metaforă, costumele (Maria Hațeganu) și actorii care au impus personajele atenției publicului, conferindu-le tensiune și stări autentice : Liviu Rozorea, Ion Mîinea, Jean Săndulescu, Simona Con[illegible] Ion Abrudan, Eugen Harizomenov, Nicolae Toma, Mircea Constantinescu, Cristina Șchiopu.

VIRGIL ROMAN ■

O OPINIE DIN PUBLIC

Nimeni nu s-a încumetat cu adevărat pînă acum să imortalizeze pentru scenă figura superbă și plină de demnitate a unuia dintre cei mai însemnați luptători pentru înfăptuirea statului național unitar român : dr. Vasile Lucaciu. Zbuciumul existenței și acțiunilor acestui ilustru luptător tentează cu siguranță condeiul scriitorilor. Dimensiunea personalității sale însă presupune din partea dramaturgilor, dincolo de acuitatea artistică a prezentării, o gîndire istorică adîncă și o grijă firească în elaborarea verbului. Și toate acestea pentru că asemenea eroi s-au sublimat ca simboluri pilduitoare, aureolate de mit, în sufletul poporului. De aceea, îndrăzneala „coborîrii" lor la dialog și acțiune trebuie făcută fără efecte păgubitoare.

Astăzi, „Inima" lui Mircea Bradu reînvie secvențe din viața marelui memorandist. Pe scenă urmărim un Lucaciu vehement și apoditic căci cauza sa dreaptă nu poate fi negată, un Lucaciu iubit și ascultat, căci poporul îl însoțește, îl sprijină, îl apără. Piesa lui Mircea Bradu se identifică mult cu realitatea : gîndirea sa jalonată prin cele cîteva fraze cu caracter solemn încape întreagă în realitățile României de astăzi.

Actorul Liviu Rozorea, unul dintre cei mai talentați din colectivul orădean, aduce, cu forță și credință, în spectacol, figura lui Lucaciu, personalitate atît de îndrăgită de ardeleni.

BLAGA MIHOC ■
muzeograf

Profesiune de credință

Orgoliul în artă este o formă de neputință

Nu cred, deși multe exemple îmi pot contrazice, că artistul adevărat poate fi un orgolios. Orgoliul în artă este o formă de neputință, este un mod de a te arăta pe tine însuți și nu de a evidenția ceva, un gînd, un crez.

O eroare, din păcate explicabilă, a secolului în care trăim mi se pare a fi obsesia originalității cu orice preț.

Numai că, deseori, originalitatea în artă este confundată cu ineficeala, cu încărcătura barocă, cu decorativismul, cu ambiguitatea.

Claritatea și simplitatea expresiei (a nu se confunda cu simplismul și inexpresivul) rămîn, desigur, deziderate la care poți ajunge foarte greu în urma unor continue cerneri sau, mai exact, după cum spunea Brâncuși, apropiindu-te de sensul real al lucrurilor.

Originalitatea se echivalează cu noutatea numai că, din păcate, senzația de nou este uneori discutabilă.

Noutatea nu conferă neapărat valoare. O prostie rămîne tot prostie oricît de nouă ar fi ea. Deseori nou este înșelător; cu cît vechiul e mai vechi, poate părea unora foarte nou. În materie de vestimentație, moda retro, propunînd în 1974 îmbrăcămintea anilor 1900, părea nouă prin linia ei neobișnuită tinerilor născuți după cel de-al doilea război mondial.

Noutatea și originalitatea în artă sînt condiționate în primul rînd de căutarea problemelor.

Gîndirea creatoare presupune neliniștea și curiozitatea exploratorului, încercarea de a pătrunde esența fenomenelor fără idei preconcepute.

Din păcate, lupta pentru a distruge vechile clișee în teatru riscă, uneori, să dea naștere unor noi clișee.

„Excesul" de regie este o formă de nesiguranță și infantilism profesional.

Descriptivismul, teatrul ornamental, sau cel în care ideea este exprimată prin complicate structuri scenografice, duce, în cele din urmă, la spectacole bombastice, exterioare, infantile, ineficiente.

Cred că un regizor nu trebuie să învețe să pună în scenă (pentru asta nu există nici o rețetă, nici o metodă) ; în teatru totul se învață lucrînd.

Cred că semnul de întrebare este prima treaptă a creației autentice.

Îmi displace modificarea înțelesurilor unor scrieri clasice în scopul de a le „ajuta" să fie contemporane; același rezultat se poate obține printr-o lectură pătrunzătoare și prin activizarea virtuților reale ale textului.

Poate părea paradoxal, dar cred că un regizor trebuie în primul rînd să învețe să citească.

Esența teatrului rămîne în ultimă instanță întrebarea pe care un om o adresează altui om în dorința de a căpăta un răspuns.

VALERIU MOISESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

„În jur de..."

Atunci cînd vrem să exprimăm ideea de **aproximație**, limba noastră ne pune la îndemînă mai multe mijloace verbale, printre care și locuțiunea prepozițională **în jurul a...**, ca în următorul exemplu : „...acest manual a avut pînă în 1874 nu mai puțin de 21 de ediții (oscilînd în jurul a 80 de pagini)"... („Istoria lingvisticii românești", 1978, p. 57, Editura științifică și enciclopedică).

Se poate observa însă că, de la o vreme, paralel cu forma corectă **în jurul a...**, este tot mai mult împinsă în circulație o altă, desfigurată, greșită, care sună **în jur de...** și care, pe deasupra, prezintă neajunsul că, atunci cînd este rostită, dă naștere unui echivoc, primul și al doilea cuvînt asociindu-se sub forma unui verb. Formulări cum sînt cele ce urmează pot fi destul de frecvent întîlnite : „...**în jur de 17 kg de perie fine...**", „...**în jur de 110 milioane de discuri...**" și „...**în jur de 300 de ani**".

Uneori, **în jurul a...**, cu înțelesul : **aproximativ, circa, în locul**, sub forma coruptă : **în jur de...**, locațiunii adverbiale : **în jurul**, care exprimă alt sens, și anume : **în preajma**. Un exemplu : „Or, **în jur de** 1900 (în loc de : **în jurul lui** 1900, n.ns.), cititorul român savura cu delicii poezia...". În ce ne privește, am zice — dacă ne este permis — că lectorul de astăzi nu poate... savura cu delicii o asemenea maltratare a limbii noastre materne...

Dar să trecem și să notăm, cu uimire, că substituirea lui **în jurul a...** prin **în jur de...** își face apariția pînă și într-o lucrare lexicografică importantă, căci iată ce stă scris în dreptul adverbului **mai** : „(Determină numerale) **Aproximativ, cam, vreo, în jur de...**" (Dicționarul limbii române, tomul VI, Fascicula I, 1965, p. 42, c.1).

Cînd a trebuit ca și autorii **Dicționarului explicativ** (1975) să înregistreze locuțiunea prepozițională **în jurul a...**, ei — este drept — au ignorat, cum se și cuvenea, forma coruptă **în jur de...** dar au trunchiat-o pe cea corectă, scrîind **în jurul, în loc de în jurul a...**

Greșeală este evidentă, căci **în jurul** (fără prepoziția a), fiind locațiune adverbială, exprimă cu totul alt înțeles (**în preajma**) decît locațiunea prepozițională **în jurul a...** (**aproximativ, circa**).

N. MIHAESCU ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

Aflat la cea de-a cincea lucrare tipărită, Amza Săceanu confirmă o frumoasă vocație de teatrolog, susținută, dealtfel, după opinia mea, și de o practică social-politică bogată și remarcabilă care îl menține și ea de un număr bun de ani în atenția respectuoasă a slujitorilor Thaliei. Lucrările anterioare, intitulate **Teatrul. Fața văzută și nevăzută a teatrului** (1974), **Talia... Thaliei** (1975), **Teatrul și publicul** (1977), ne-au atras, toate, prin probitatea cercetătorului interesat să dezvăluie semnele contemporane ale fenomenului scenic pornind de la experiența complexă a spațiului teatral bucureștean, exploatat din ce în ce mai activ și mai original de estetician, cronicar, eseist, director de opinie etc.

Astăzi Amza Săceanu ne oferă o lucrare solidă de sociologie a culturii, în speță a teatrului, și mi se pare că este pentru prima dată cînd cineva își propune, la noi, să studieze faptul scenic din perspectiva rezonanței politico-ideologice a acestuia în rîndurile unui public care, la rîndul său, se face expresia sensibilă a politicii programatice desfășurată de Partidul Comunist Român în vederea definirii universului spiritual socialist, specific românesc.

Rigoarea cercetării științifice, care utilizează un complex de tehnici determinante pentru concluzia sociologică, l-a condus pe autor la realizarea unui document important, referitor la valorile noi apărute în structura și comportamentul noului public bucureștean, la conținutul nou al reacțiilor și preferințelor, la argumentele noi ale motivațiilor, în sfîrșit la profilul actual, spiritual, al unui anume tip de spectator, cel al Bucureștiului din anii '77—'78—'79.

Dincolo de raportul **Teatru-public actual**, se desenează cu pregnanță un portret plin de interes al nivelului de intelectualitate al unei lumi, al capacității ei de descifrare a faptului de artă, al discernămîntului ei, al disponibilității ei, în sfîrșit al perspectivei acesteia. Insist în mod deliberat asupra acestui aspect al lucrării pentru că eu văd, astfel, în ea, mai mult decît o pagină de sondaj sociologic la un moment dat, un argument în favoarea construirii și abordării programului cultural în funcție de o cunoaștere din ce în ce mai științifică a spațiului căruia ne adresăm. Cartea lui Amza Săceanu îmi apare din perspectiva aceasta de un interes care depășește obiectul ei imediat și este de datoria tuturor celor implicați în activitatea culturală să mediteze cu severitate la concluziile oferite de studiul acestuia, pentru că, să recunoaștem, se face încă atît de puțin la noi în domeniul cercetării științifice sociologice și, firește, nu numai în perimetrul teatrului.

Revenind la lectura cărții lui Amza Săceanu, se cuvine să spunem că patima teatrală a autorului a încărcat analiza sociologică de o indiscutabilă vibrație sentimentală și lectura este nu numai agreabilă dar plină de sensibilitate. Apoi autorul întreprinde el însuși o atentă descripție a multor așa-numite evenimente scenice, comentatorul avizat fiind de fiecare dată dublat de un fin degustător al spectacolului. Nu pot să nu subliniez apoi în această carte, mai mult decît în celelalte, virtutea pledoariei, autorul ieșind, cum se spune, în arenă și apărînd poziții și puncte de vedere, și nu e necesar să adaug că depășirea obiectivității matematice face bine în lumea culturii și că Amza Săceanu ne convinge pledînd, selecția presupusă de preferințele sale în materie de spectacol, actorie, scenografie, regie întemeindu-se pe o judicioasă și, repet, avizată alegere.

E meritul Editurii Meridiane că a pus în circulație lucrarea și sînt convins că o discuție în jurul ei, cu practicienii teatrului și cu concluzii practice pentru perspectiva domeniului, ar consacra acest demers.

DINU SĂRARU ■

Un eveniment literar îl constituie apariția în limba română, la Editura „Univers", în mult căutata colecție „Globus", a unui volum cuprinzînd povestiri semnate de prozatorul sovietic Vasili Șukșin (1929—1974). Cunoscut la noi îndeosebi datorită filmului **Călina roșie**, el se dezvăluie în această culegere ca un excepțional scriitor, un veritabil maestru al prozei scurte. De o simplitate dezarmantă, scrisă atît de firesc, încît pare compusă fără nici un efort, proza lui Vasili Șukșin închină un emoționant elogiu vieții. Pentru croii acestui scriitor existența este un dar binecuvîntat iubit cu o patimă care uneori îl distruge. Totul este obișnuit : personajele le poți oricînd întîlni pe stradă, întîmplările prin care ele trec sînt de cele mai multe ori insignifiante și deseori personajele parcă provoacă întîmplări numai pentru a-și dovedi că nu trăiesc o viață oarecare. Povestiri de o forță neobișnuită, vorbind despre grandoarea omului confruntat cu sine însuși și cu ceilalți semeni ai săi, ele dezvăluie, totodată, marea dragoste pe care a nutrit-o Vasili Șukșin pentru tot ceea ce ne înconjoară în trecerea noastră prin lume. O singură dată scriitorul convinge mai puțin : atunci cînd renunță la rigorile unei proze de notație realistă și se cufundă în fantastic fără a avea pentru aceasta harul lui Bulgakov, de pildă. Nu cu **Pînă la al treilea cînt al cocoșilor**, o povestire de sursă livrescă, rămîne memorabil autorul, ci cu **Ofensa, Călina roșie, Ciuntul, Microscopul, Dragostea lui Stiopka** și altele. De menționat tăl-

Să ne dăruim cărții

Anul acesta se împlinesc 100 de ani de cînd I. L. Caragiale a citit la Junimea comedille „O noapte furtunoasă" și „Conul Leonida față cu reacțiunea".

I. L. CARAGIALE: 100 DE ANI DE LA „O noapte furtunoasă"

„...nu să umpli lumea largă cu o operă, ci o operă strîmtă s-o umpli cu lumea ; fiindcă o operă trebuie să trăiască în lung, nu în larg, ca raza care pătrunde drept înainte, nu ca un balon de la lumînărie, care se umflă în lături. Altminteri și lumea, și opera sînt — altă vorbă potrivită nu găsesc — proaste".

Tîrtoabă

Tîrtoabă îmi umblă de mult în picior. Din 1961, de optsprezece ani, așadar. A traversat Cordovanii (ei îl conduce pe Lae de la arest la comitetul raional, avînd atunci „misiuni ceva mai speciale"), fără a se integra însă în atmosfera cărții. Tîrtoabă a trecut pe lîngă Fragmentarium și a stat pe alături de Calolanul, cersind un loc, vroind și el un spațiu al său, ultindu-se rugător la mine, cu ochii aceia ai lui, cenușii și apoși, din care, dacă ar plînge, ar curge puroi, nu lacrimi.

Tîrtoabă e un personaj, după cum lesne se poate înțelege. A devenit însă atît de real încît nu m-aș mira dacă l-aș întîlni cu adevărat pe undeva, într-un autobuz sau într-un tren, la Mogoșoaia sau la Sinaia, la Gheboaia sau pe la Brașov.

Îl văd alteva uneori, cînd nici nu mă aștept. Mă pomenesc cu el dinaintea mea, cînd nici nu aș crede. Îmi dau seama de fiecare dată că e la fel, că nu s-a schimbat deloc : umblă la fel, ovintit și cam împins (parcă ar circula „pe rotile") ; vorbește cam împleticit, cam îngălat (avînd totuși un glas surprinzător de gros, față de fragilitatea lui de manechin vechi și prăfuit) ; se uită la fel la om, de jos în sus, parcă ar vrea să-l ridice în furci (iar ochii îi sînt la fel : apoși și sparți, parcă ar fi fost zdrobiți de cineva, dar nu din afară, dinăuntru, dinspre interiorul ființei sale lipsite de orice fior de spiritualitate, pustie și cam strîmbă).

Mă gîndeam într-un timp, în urma unei asemenea „revederi", să scriu un roman — Musca — în mijlocul căruia să stea acest Tîrtoabă, alcătuire stranie și falsă („nici om dar nici fiară, nici lichea dar nici om adevărat, un amestec ciudat, de mediocritate și de agresivitate, un fel de sinteză a spiritului mic-burghez, un mitică scăpătat și degenerat, ajuns pe treapta cea mai de jos a miticismului, de unde nu are cum și cînd să mai cadă").

Am renunțat.

M-am gîndit că un asemenea erou nu va fi capabil să țină „în spate" nici un antiroman, darămite un roman adevărat.

Tot atunci am zis și m-am gîndit că eroii literari se aseamănă cu oamenii din viață, cei mai plictisitori, cei mai greu de suportat fiind cei care nu te lasă să trăiești, cum e acest nenorocit de Tîrtoabă, despre care, e adevărat, știu puține lucruri interesante și semnificative.

Știu că mînca muște, undeva într-o mahala, cînd era copil. Avea un unchi care îl punea să prindă muște, el, unchiu-său, le rupea aripile („fără a le leza prea puternic"). Iar după aceea, cînd se hrănea micul Tîrtoabă, i le punea frumos în untul de pe pîine, stînd lîngă el, pînă cînd le cronțănea pe toate, închipuindu-și pesemne că mănîncă icre, acrindu-se probabil (mai mult ca sigur) pentru toată viața, scîrbindu-se definitiv de sine și de lume.

E un amănunt și acesta, într-adevăr. Dar e mult prea neînsemnat. Să lăsăm deci sitele observației să cearnă și să adune, urmînd ca atunci cînd va veni și „vremea lui Tîrtoabă", să-i acordăm și lui onorurile ce i se cuvin.

ION LANCRĂNJAN

Cronica literară

OCTAVIAN PALER: „Scrisori imaginare"

O carte extraordinară reprezintă Scrisorile imaginare *ale lui Octavian Paler. Spre deosebire de cărțile anterioare ale autorului — Drumuri prin memorie, Mitologii subiective, Apărarea lui Galilei — frazele ei nu mai sînt împodobite ca pentru o sărbătoare. Scriitorul a renunțat de astă dată la ornamentațiile fastuoase și comunică mai simplu și mai direct cu cititorii săi. Această „scuturare a podoabelor" face frumusețea cărții sale mai umană. Cuvintele sînt parcă ordonate cu grăbire pentru a învinge o dramă și a crea autorului un adăpost inviolabil. Ceea ce impresionează în actualul volum este tensiunea la care sînt comunicate ideile. Textul e compus cu febrilitate și dezvăluie o încordare sufletească împinsă pînă la paroxism. În scrisori adresate imaginar lui Unamuno, Hölderlin, Camus, Zweig, Loti, Rilke, Proust, Burckhardt, Chamfort, Wilde, Rousseau, Pavese, Wells, Kafka, Descartes, Seneca, Erasm, Pascal, Flaubert, Gide, Blaga, autorul repune în discuție numeroase probleme existențiale care nu pot fi nicidecum uitate, clasate, deoarece fiecare epocă trebuie să le rezolve potrivit coordonatelor sale. Întreaga carte nu este altceva decît istoria palpitantă a unei aventuri a cunoașterii. „Un semen de-al nostru — aflat la „vîrsta la care Don Quijote și-a început aventurile" — se confruntă cu întrebările dintotdeauna ale omenirii și răspunsurile descoperite de ei nu ne pot lăsa indiferenți chiar dacă nu-i acceptăm de fiecare dată soluțiile. Scriitorul și-a compus în primul rînd pentru uzul propriu — și apoi și pentru cei care vor să-i asculte sugestiile — o veritabilă carte de învățătură împletind experiențele culturale cu cele de viață. De aceea cele 31 de epistole au un caracter de dezbatere, de proces al unor idei susținute sau combătute cu o fervoare rar întîlnită. Cînd procuror, cînd apărător, autorul transmite exact în paginile sale ardoarea luptei pentru adevăr. Citind Scrisorile imaginare n-ai nici o clipă senzația că asiști la o înscenare, la un spectacol minuțios aranjat dinainte, în care personajele apar și își susțin fără nici o căldură rolul deoarece l-au interpretat în atîtea ocazii, încît s-au plictisit de replici. Octavian Paler se implică total în respectivele confruntări intelectuale astfel încît rezultatul nu-l este știut dinainte nici lui, nici cititorului, constituind o surpriză ce se dezvăluie numai după un dramatic efort de cunoaștere.*

Cu toate că paginile ei sînt saturate de referințe culturale, cartea nu este un produs confecționat în bibliotecă : „De fapt — afirmă autorul în Cuvînt înainte — vreau să spun că nu în bibliotecă am găsit morala acestor „scrisori imaginare" adresate unor umbre, dintre care unele mi-au dominat lecturile și foamea de a admira, ci pe stradă, pe țărmul mării sau printre amintiri". În aceste scrisori o conștiință își descrie drumul parcurs în tentativa sa de a se edifica pe sine însăși. Ea caută în cărți un reazim și nu un refugiu, un instrument de sondare a realității înconjurătoare și nu o modalitate de a abdica de la freamătul existenței. Octavian Paler este un cărturar care nu se teme de confruntarea cu ambianța și nici nu are nostalgia ei, deoarece în permanență se află într-un contact nemijlocit cu ea. El n-ar accepta niciodată să uite „crîncenările vanităților și rănile lumii", rămînînd un homo pro se : „Aceasta să fie, totuși, menirea înțelepciunii ? De a ne pune la dispoziție un deșert confortabil ? De a ne asigura o neutralitate ferită de riscuri ? Și ce înseamnă, în fond, homo pro se ? Poate exista cineva pentru sine fără să rămînă foarte singur ? Ne ajung oare cărțile ? Putem conta la nevoie numai pe ele ca să fim fericiți ?" Răspunsul scriitorului îndeamnă la împlinirea omului pe toate planurile. Din întreaga carte răzbate o mare dragoste de viață și un protest implicit împotriva a tot ceea ce vrea să o întunece și să o desfigureze. Uneori sînt suficiente doar cîteva notații pentru a înțelege această pasiune năvalnică : „...ei n-au priceput niciodată de ce o emiază caldă, cînd cerul mirooase ca iarba dogorită de soare, e de ajuns uneori pentru a face pe cineva fericit".

După ce trece prin furtunile iubirii, prin purgatoriul singurătății, scriitorul ajunge la împerul înțelepciunii. Dar aceasta nu e o împăcare lașă cu firea așa cum este ea dată, ci o continuă acțiune de modificare a ei în slujba omului. În epistolele sale Octavian Paler apără dreptul oricui la speranță și iluzie, cheamă la responsabilitate și veghe neîntreruptă pentru ca nimic să nu abată din făgașul ei normal condiția umană, cu încrederea în destinul luminos al stăpînului acestei planete, convins că el își poate construi o lume în care fericirea să fie o realitate și nu o promisiune.

În totalitatea lor, „scrisorile imaginare" — la sfîrșitul cărora se află cîte un poem ce le rezumă ideile — conturează profilul spiritual al unui umanist contemporan care pledează în vuietul istoriei pentru ocrotirea valorilor eterne ale omenirii.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

mărcirea de bună calitate semnată de Alexandru Calais care ne permite descinderea fără dificultăți în lumea lui Vasili Șukșin. Ne permitem însă să credem că această carte impozantă trebuia însoțită de o prefață pe măsură și nu de simplele notații aparținînd tot lui Alexandru Calais.

CURIER LITERAR

● **Florian-Vasile Mallța** — Deva : Date despre Valeriu Anania puteți găsi, de pildă, în **Dicționarul de literatură română contemporană** al lui Marian Popa ● **Emil Gavrilia** — Breasta, jud. Dolj : Din nou, lucruri bune. Reveniți ● **Grațiela Buru** — Herculane : Ca prime încercări e promițător ● **Mihai Achim** — București : Poate altceva ● **Gh. Iorga** — Buzău : Admirabilă sinceritatea confesiunii dumneavoastră ● **Mircea Mihăilă** — Stănești, Buzău : E încă neconcludent ce ați trimis pînă acum ● **Peter Ovidiu** — Cluj, **Ion Marinescu** — Călan, **Marian Vasile** — Onești, **Gheorghe Zaharia** — Fierbinți, Ilfov, **Florin Antoniu Buga** — Cluj, **Valeriu Varga** — Zalău, **Nicolae Moianu** — Pitești, **Costin Marinescu** — Pitești, **Maria Roșuga** — București, **Ștefan Peteulescu** — com. Bălcescu, Constanța, **Cristina Ioana Ghinea** — Oradea, **Constantin Ciubuc** — București : Manuscrise în afara interesului literar.

TV

● În sfîrșit, două filme de factură deosebită: „Deșertul tătarilor", ecranizare a romanului cu același titlu de Dino Buzzati (miercuri, 18 aprilie), și „Caietul albastru", un excelent memorial politic datorat cineaștilor sovietici (duminică, 22 aprilie). După întreaga suită a peliculelor recuperate din retortele puritanismului anglo-saxon de acum trei și patru decenii, depreciate de timp, prăfuite și demodate — în sfîrșit, deci, două opere cinematografice pe măsura exigențelor artistice ale publicului actual. Un public realist, lucid și ironic, ce nu mai admite de foarte multă vreme istorioarele dulci cu personaje date și sfîrșituri previzibile ● A renăscut și „Întîlnirea de simbătă seara" dar, ce-i drept, meritul revine mai puțin autorilor în viață și mult mai mult regretatului om de teatru și de spirit Tudor Mușatescu. O nouă eschivă în fața umorului pe teme de actualitate, dar cel puțin, de data aceasta, prin solicitudinea unei moșteniri valoroase ● Interesantă și instructivă în continuare bătrîna Teleenciclopedie. Ne întrebăm totuși dacă informațiile de ordin strict tehnic și științific își au locul în acest spațiu, din moment ce Televiziunea a rezervat acestui scop două emisiuni de profil : „Mai aveți o întrebare ?" și „Orizont tehnico-științific" ● Sub așteptări, telerecitalul lui Emanoil Petruț, prezent pe micul ecran joi, 19 aprilie, într-o retrospectivă selectivă deloc reprezentativă pentru cariera unui actor cu o producție artistică și vastă și variată. ● Mai mulți cititori din Cluj-Napoca, Oradea și Iași ne cer să adresăm Televiziunii rugămintea de a reprograma în orele de dimineață emisiunea „În alb și negru", așa cum dealtfel s-a și procedat într-o vreme, spre folosul și bucuria numerosilor telespectatori privați deocamdată de serviciile programului II.

LIVIU TIMBUS

RADIO

Plină de curaj inițiativa realizării unei emisiuni de regulă interesante : Teatru radiofonic. Pentru că programarea în premieră, luni, 23 aprilie, a unei versiuni radiofonice după strălucitul eseu al lui Octavian Paler „Apărarea lui Galilei" este realmente un act de curaj. Un text complex, cu fluențe de profundă poezie, o scăpărare de idei care ard — foarte dificil de interpretat tocmai pentru că are extrem de multe nuanțe. Un curaj răsplătit însă cu prisosință, pentru că echipa de actori de primă mînă — George Constantin, Ștefan Iordache, Margareta Pogonat, Gina Petrini, Dinu Ianculescu — ne-a oferit luni seara un regal al ideilor despre erezia firului de iarbă care iubește și speră, regretă și trădează, se teme și îndrăznește : despre adevăr și dragoste, cu toată puterea și cu toată durerea de care e în stare Omul-Om. Să mai menționăm că această versiune radiofonică este semnată de Constantin Vișan, iar regia artistică aparține lui Titel Constantinescu ● Corectă, dar fără încandescența pe care o sugerează. „Viața cărților". Am reținut cele două poeme ale lui Ion Caraion, admirabil cititte de poetul însuși — un răspuns mai puțin așteptat pentru o întrebare de genul „Ce pregătiți pentru tipar ?" și „viața" romanului „Destinație necunoscută" al scriitorului francez Yves Gandon în versiunea lui Romul Munteanu ● „Drumul plin de izbînzi al lui Horia Lovinescu în teatrul românesc", ca să folosim cuvintele unuia dintre participanții la emisiunea „Valori ale literaturii române contemporane" de marți, 24 aprilie, a fost gîndit și realizat de Ileana Corbea nu numai ca o foarte bună fișă de autor, ci și ca o evocare a unei certe personalități artistice, prin secvențe dintre cele mai reprezentative ale operei sale, ceea ce a conferit, pe lîngă interes, și un ritm deosebit celor 20 de minute rezervate acestui spațiu-argument.

ADINA SILIȘTE

„Cominoste" Jurnal mexican (59)

Un maya

Am văzut în Mexic colibe împletite din nuiele şi acoperite cu foi de palmier. Şi mi s-a spus că ele sînt întocmai ca ale vechilor indieni. Că s-au păstrat neschimbate peste timp. Am trecut prin sate unde, în piaţă, fructele şi legumele erau aşezate uneori pe o bucată de pînză, jos, ca odinioară în acele **tianguis** de care vorbesc cronicele. Dar nicăieri n-am avut, ca aici la Valladolid, senzaţia că trecutul e viu. În alte locuri am avut chiar unele îndoieli în privinţa oportunităţii conservării sale exagerate, cu toate că nu mă număr printre cei gata să confunde progresul cu zgomotul. Să recunoaştem, totuşi, că omul nu poate trăi mai departe în colibe numai pentru că aşa au trăit odată străbunii lui ; şi nu putem elogia singurătatea şi izolarea numai pentru că ne irită vacarmul marilor metropole între Rousseau şi **Empire State Building** trebuie să existe şi o altă soluţie... însă altceva vreau să spun.

Sub un acoperiş din foi de palmier, viceprimarul Valladolidului ne vorbeşte despre Yucatán. Ne arată o bucată de rocă roz-gălbuie, calcaroasă, cu urme de scoici. Ştiu ce vrea să ne demonstreze. Altădată, a fost un fund de mare aici... Mîncăm friptură de cerb şi ni se oferă o băutură parfumată, specifică locului, **xtabentun**. Interlocutorul nostru este îmbrăcat în alb, cum sînt îmbrăcaţi indeobşte oamenii pămînturilor calde. E un maya. Şi vorbeşte cu vizibil orgoliu despre civilizaţia maya ; **care n-a murit**, subliniază el. Ascultîndu-l revăd parcă piramidele de la Palenque, de la Uxmal, de la Chichen-Itza. Toate poartă urmele acelei misterioase populaţii care a folosit cifra zero înainte ca ea să fie cunoscută în Europa şi se pricepea să calculeze mişcarea pe cer a luceafărului pe o perioadă de cinci secole. Ce cunoştinţe avem despre ea ? Hieroglifele maya, nedescifrate încă, aşteaptă un Champollion al lor. Deocamdată, le mai privim aşa cum aztecii vor fi privit cail spaniolilor. Tot ce ştim sigur e că aceşti „greci ai Lumii noi" erau, în aceeaşi măsură, dotaţi şi mîndri. Cucerirea Yucatánului i-a costat pe spanioli mai mult decît înfrîngerea aztecilor şi incaşilor la un loc... Chiar învinşi, mayaşii şi-au păstrat mîndria şi spiritul independent. Ei au refuzat multă vreme să înveţe spaniola Cuceritorii lor s-au văzut nevoiţi să înveţe ei limba maya. Şi poate mai mult decît piatra subţil sculptată, această victorie a celor învinşi ne aminteşte de versul lui Horaţiu, **Graecia capta ferum victorem cepit**, şi de daci de pe Columna lui Traian...

În Yucatán se vorbeşte şi azi un idiom rămas din vechea limbă maya. Există şi un ziar scris în acest idiom. (Ochii sumbri ai omului din faţa noastră străluceşc ; îi face plăcere, desigur, să ne dea amănunte.) Dacă în alte părţi ale Mexicului, **nahuatl** s-o păstrat în locuri izolate, unde civilizaţia modernă n-a pătruns, aici limba maya participă la civilizaţia modernă. În vreme ce greaca veche şi latina au murit, această limbă se încăpăţînează să rămînă vie. Chiar cîntecul pe care-l ascultăm e o dovadă. Iar la Mérida, capitala Yucatánului, sînt străzi care au păstrat vechiul lor nume de animal sau de pasăre şi ou pe placa indicatoare o efigie care poate fi înţeleasă şi de cei ce nu cunosc decît limba maya... Înţeleg abia acum un amănunt care m-a izbit în zilele precedente. În Yucatán, oamenii merg parcă s-ar mişca în basoreliefurile vechi.

B. ne dă cîte o minusculă statuetă neagră. E sculptată în acel stil arhaic pe care secolele anterioare l-au disprefuit cu o penibilă uşurinţă. Azi e greu să-l repete cineva pe Buffon care socotea gustul pentru figurine „barbare" ultimul grad de stupiditate. (Mai înainte, la 27 august 1520, un om scria în jurnalul său despre lucrurile aduse din Mexic de emisarii lui Cortés : „Niciodată în toată viaţa mea n-am văzut ceva care să mă tulbure atît ca aceste admirabile obiecte de artă". E drept că autorul acestei mărturisiri neobişnuite se numea Albrecht Dürer !) Ceea ce nu înseamnă neapărat că gustul modern s-a eliberat cu totul de prejudecăţi. Dar am învăţat să nu mai riscăm şi că o admiraţie de circumstanţă nu costă, nici nu te expune primejdiei de a te face de rîs.

Dincolo de acoperişul sub care stăm, lumina a devenit tăioasă. Paharul cu **xtabentun** mă aşteaptă tot plin. Beţia, ziceau mayaşii, pune omul în comunicaţie cu zeii. Mai există triburi care cred şi azi asta. Eu n-am însă nici o şansă în acest domeniu. Zeii nu mă pot ajuta decît să gust. Ca să nu se observe, mă arăt mirat că n-am văzut deloc porumb în Yucatán. Mai ales că mitologia maya spune că oamenii au fost creaţi din sucul plantelor, în special din porumb. Mai întîi patru bărbaţi. Iar în timpul nopţii şi patru femei. În plus, migraţia triburilor maya se confundă cu povestea porumbului din Mexic, dacă ne gîndim că pădurile erau defrişate pentru a fi cultivat pămîntul, apoi acesta era părăsit cînd dădea semne de epuizare... (Cortés a trimis şi el în Spania, ca şi Columb, boabe din această plantă ciudată. Dar nu li s-a dat mare atenţie. Abia douăzeci de ani mai tîrziu, cînd oraşul Valladolid a oferit oraşului cu acelaşi nume din Spania un sac de porumb, cei din Valladolidul spaniol au înţeles mai bine darul ; porumbul a început să fie cultivat şi răspîndit în Europa...) În vorbele interlocutorului nostru e un ciudat amestec de legendă şi realitate. Mai există, aşadar, oameni care nu pot trăi fără mituri ? Mă uit la bărbatul îmbrăcat în alb, cu ochii sumbri şi strălucitori. Îl invidiez ? Poate. Descartes ne-a îmbolnăvit pe cei mai mulţi de o luciditate funebră.

Orchestra cîntă „Această noapte, aici". Dar, nu. Peste cîteva minute vom pleca. Iau cu mine bulgărele de rocă în care se vede amprenta unei scoici, dovadă că Yucatánul este un pămînt născut din apă. Şi mă mai întorc o dată spre grota din apropiere în apa verzuie şi oarbă a căreia ne-am uitat înainte de a veni la masă.

OCTAVIAN PALER ■

Din istoria muzicii pop

Într-un secol pe care cu toţii am convenit a-l denumi „al vitezei" nevoia omului de hrană spirituală devine astăzi o problemă. Gusturile sînt deosebit de variate : teatrele şi cinematografele sînt umplute pînă la refuz, sălile de concert şi expoziţiile de pictură sau sculptură sînt din ce în ce mai des asaltate de un public de toate vîrstele.

Dar dintre toate, un element pare a fi ieşit cu totul din comun : muzica rock. O întreagă generaţie a cărei vîrstă variază între 15 şi 30 de ani iubeşte acest gen de muzică, care nu este deloc „o modă", ci un curent cu bogate implicaţii sociale. Indiferent cum o numim, pop sau rock, ea rămîne în esenţă aceeaşi şi are darul de a atrage de partea ei numeroşi adepţi.

Această artă muzicală a cunoscut în timp şi spaţiu o arie foarte largă de răspîndire. Ea a rezultat dintr-un concurs de împrejurări — istorice, sociale şi muzicale — care nu se vor mai ivi niciodată în aceeaşi conjunctură.

Ca oricare alt gen muzical muzica pop are o structură originală, are o istorie proprie.

Ce este de fapt muzica pop şi care este originea cuvîntului ?

Prin cuvîntul „pop" s-au putut defini şi delimita în acelaşi timp două aspecte esenţiale :

— pe de o parte termenul de „pop" provine din abrevierea expresiei „popular music", care menţionează astfel lingvistic legătura indisolubilă între muzica rock actuală şi muzica tradiţională populară americană, aşa numita „muzică country" ;

— pe de altă parte termenul de „pop" a fost atribuit acelor piese de succes (hit-uri, best-seller-uri), indiferent de specia sau genul muzical din care făceau parte.

A existat şi există tendinţa multor critici de specialitate de a folosi termenii de „pop" şi „rock" pentru a denumi unul şi acelaşi lucru. Practic ar fi imposibil o delimitare sau chiar o încercare de acest fel între „pop" şi „rock". Cele două expresii sînt întotdeauna împreună folosindu-se fie una, fie cealaltă după împrejurări.

Pentru a explica cum şi prin ce a influenţat muzica populară americană, cum s-a produs această fuziune între muzica country şi celelalte genuri cărora le-a dat naştere, devine utilă şi totodată deosebit de interesantă o abordare a muzicii country în adevărata sa plenitudine.

Centrul spiritual şi geografic al muzicii country a fost şi pare a rămîne încă oraşul Nashville. Doi factori se bucură în general de această responsabilitate :

— pe de o parte poziţia oraşului, minunat amplasat în cercul Appalachian Mountains, unde de fapt elementul muzical autohton defineşte o populaţie iubitoare de muzică şi credincioasă tradiţiei moştenite ;

— pe de altă parte staţia locală de radio WSM — West Studio Music — ale cărei emisiuni „Barndance" încep din 1925.

Radiodifuziunea era încă în faşă cînd a prezentat ascultătorilor săi un scripcar în vîrstă de 80 de ani, cunoscut sub numele de Moş GIMMY THOMPSON. Evenimentul a fost epocal. În studio, GEORGE HAY i-a observat pe tehnicieni bătînd ritmul cu picioarele, acompaniindu-l pe bătrînul violonist. Succesul enorm de care s-a bucurat acest moment i-a sugerat lui George Hay ideea de a valorifica acest gen muzical popular care în mod vădit se adresa tuturor inimilor

din acest ţinut. Se decide astfel să-şi prezinte emisiunile sale de country music sub titlul „Scrată în hambar".

Chiar înainte de sfîrşitul anului, HAY introduce cu regularitate programul său radiofonic care a devenit curînd o adevărată vitrină naţională a muzicii country.

Individual sau în grupuri, protagoniştii muzicii country cîntă baladele, bocetele sau cîntecele vesele, aclamaţi isteric de mulţimea care umple sala pînă la refuz.

Muzica country cucereşte inimile în mai multe feluri, sentimentalismul descriptic fiind doar unul dintre ele. Comentariul social este adesea o temă abordată de protagoniştii genului country.

BRUCK OWENS este un adevărat maestru al tipului de cîntece care urmăresc evoluţia şi prefacerea Americii, de la viaţa în regiunile frontierei vestice — pe la începutul secolului trecut — pînă la viaţa urbană din sec. al XX-lea. El a stîrnit admiraţia ascultătorilor săi cu celebra sa versiune „La Baltimore" :

„Curînd nevasta mi s-a îmbolnăvit
Şi doctorul grozav ne-a jecmănit
Şi ca s-o scot la capăt
Mătur de zor
Străzile murdare din Baltimore".

Dar Bruck Owens este un singur nume. Alături de ei pot fi citaţi REG ACUFF — socotit „regele muzicii country", RED FOLEY, BILLY JO SPEARS.

Red Foley pare-se a fi primul country star care înregistrează în Nashville în 1945 şi apoi în 1957. Din 1960 Nashville Sound va deveni gazda binecunoscuţilor Bob Dylan, Johnny Cash, Merle Haggard, Glen CamCampbell sosiţi aici pentru imprimări. Alături de ei mai puteau fi întîlniţi Billy Jo Spears, Ernest Tubb, Hank Snow, Hank Williams şi Elvis Presley.

Datorită abundenţei talentelor şi disponibilităţilor studiourilor majoritatea interpreţilor de frunte ai muzicii C&W — country and western — de ieri şi de astăzi s-au stabilit la Nashville, locul cel mai potrivit pentru a înregistra un disc. Dealtfel, Nashville, capitala statului Tennessee, este gazda unei populaţii de circa 400 000 de oameni, o gazdă mîndră de a fi cunoscută drept „Music City U.S.A.".

Muzica country tradiţională a suferit pe parcursul timpului o serie de transformări şi se pare chiar că a evoluat destul de repede.

În mod distinct pot fi evidenţiate două genuri cărora muzica country le-a dat naştere : folkrockul şi countryrockul.

În Statele Unite veritabilul exponent al folkrockului a fost Bob Dylan, care a utilizat pentru prima dată chitara electrică la festivalul de muzică folk de la Newport 25 iulie 1965.

The Byrds cu „Tambourine Man" (compoziţia lui Dylan), Donoven cu „Sunshine Superman", Sonny and Cher cu „I got you babe" şi Barry Mc Guire cu „Eve of Destruction", apoi Lovin'Spoonful şi în fine Mamas and Papas au fost — pînă la sfîrşitul lui 1966 — piloni ai muzicii folkrock.

Începînd cu 1967 apar noi formaţii, piesele fiind interpretate într-o manieră deosebită : apare şi se defineşte astfel countryrockul. Noi instrumente îşi fac apariţia : bateria, chitarele (reci sau electrice), pianul, banjo, vioara, wash-board şi pedal-steel guitar.

Graham Parsons din Waycross, Georgia, alături de Chris Hallman, Chris Ethridge (bass). Sneekey Pete Kleinow (steel guitar) formează Flying Burrito Brothers Band.

(Va urma)

VICTOR IONESCU ■

Tinerii trebuie să ştie !

Dicţionar de lagăr

Zu fünf

Din clipa în care deportaţii coborau din vagoane pe peronul de la Birkenau-Auschwitz, nu mai făceau nici un pas decît în rînduri de cîte 5. Pentru a putea fi număraţi şi supravegheaţi mai uşor.

O singură excepţie. Mamele şi copiii pînă la 14 ani, bătrînii şi bolnavii, toţi cei încolonaţi în stînga peronului nu erau obligaţi să se alinieze în rînduri de cîte 5. Coloana aceea înainta direct spre camerele de gazare şi, în moarte, oamenilor li se permitea să meargă în pas de voie, fără restricţii, ca o turmă. Înghesuiala şi învălmăşeala din camerele de gazare erau compensate de ordinea desăvîrşită care domnea la arderea în crematorii. Cadavrele nu se împotriveau. Acum se putea face şi o numărătoare exactă. Pe fiecare grătar al fiecărui conteiner introdus în cuptoarele crematoriilor se aşezau cîte 5 cadavre.

Cei apţi de muncă ne-am încolonat în rînduri de cîte 5 în dreapta peronului şi aşa, aliniaţi **zu fünf**, cîte 5, am intrat în lagărul „E".

Apoi, tot timpul cît am stat la Birkenau ne-am încolonat mereu **zu fünf**, în rînduri de cîte 5 : pentru apel..., pentru primirea mîncării..., pentru **Läusekontrol** — controlul păduchilor...

În rînduri de cîte 5 ne încolonam şi pentru selecţionare. Numai că, de data aceasta, ne aliniam în piele goală. Căpitanul doctor S.S. Mengele hotăra totdeauna pentru un rînd întreg. Sau toţi 5 la crematoriu sau toţi 5 într-un lagăr de muncă.

La Kaufering, la Landsberg, în toate lagărele prin care am trecut, la fel ca la Birkenau, n-am făcut nici un pas decît în rînduri de cîte 5, pentru ca fiecare S.S.-ist, indiferent de gradul său de cultură, să ne poată supraveghea şi număra mai uşor.

Din lagăr pînă în pădurea Mohl, unde lucram, mergeam încolonaţi tot în rînduri de cîte 5. La fel la înapoiere. Cei care munceau în timpul zilei erau duşi în lagăr de tovarăşii lor. Fiecare cadavru era purtat de 4 deţinuţi, formînd împreună un grup de 5. Oricît de greu era drumul, mai ales iarna, cînd zăpada se lipea de saboţi şi oamenii cădeau mereu, niciodată nu s-a admis ca 6 sau 8 să purtăm un cadavru ca să nu-l scăpăm mereu de pe umeri. Coloana ce înota prin nămeţi, păstrîndu-şi rîndurile de cîte 5, se încheia cu trei-patru grupe de cîte cinci : patru vii plus un mort.

Cărbunii pentru încălzire, alimentele pentru hrănirea lagărului, efectele — totul se transporta cu căruţe. Animale de tracţiune nu existau. Nici nu era nevoie. Erau destui **Häftling**-i. La fiecare căruţă erau repartizaţi cîte 5. Cînd drumurile erau grele şi încărcătura mare, se repartizau cîte 10 la o căruţă : 5 trăgeau şi alţi 5 împingeau.

Häftling-ii au străbătut toată Europa. Din Polonia, de la Birkenau-Auschwitz, pînă în Bavaria. Şi numai pe mijlocul drumului. Şi numai în rînduri de cîte 5. Şi numai încadraţi de S.S.-işti cu o mînă pe automat, iar cu cealaltă pe cravaşă.

În lagăre, S.S.-iştii au reuşit să omoare tot ce-i frumos în om şi în lume atît de temeinic, de radical şi exhaustiv, încît nici în vis nu mai apărea nimic frumos. Şi totuşi, într-o noapte cumplită de iarnă, la Landsberg, am avut un vis superb. Cînd fluierele stridente şi tipetele **Aufstehen... Aufstehecen...** [1] m-au făcut să sar în picioare, nu mi l-am putut reaminti. Dar ştiam, simţeam, eram convins că în noaptea aceea s-a întîmplat o minune, că pentru prima oară am visat ceva foarte frumos. Goniţi afară în ger, ne-am înghesuit unul în altul ca să ne apărăm de vîntul năprasnic ce prindea din zbor şi ne smulgea zdrenţele pe care nu reuşeam să le înfăşurăm suficient de strîns pe corpul nostru. Deţinuţii erau încruntaţi, negri la faţă de frig, de nesomn, de foame, de spaima unei noi zile groaznice care, pentru mulţi, se arăta a fi ultima zi de viaţă.

Deodată, eu m-am înseninat. Am zîmbit chiar. Cei de lîngă mine s-au retras instinctiv. „A înnebunit, săracul..." Dar eu nu înnebunisem, ci îmi amintisem visul, superbul meu vis. Se făcea că mă aflam într-o splendidă zi de vară pe una din străzile Clujului. Pe trotuare — o mare de oameni. Iar eu înaintam printre ei, pe trotuar, la întîmplare, fără să fiu într-un rînd de 5, fără să fiu aliniat cu cineva. Mă opream şi nu mă izbea nimeni cu cravaşa, cu patul puştii. Apoi o luam brusc la fugă şi nu auzeam nici un ţipăt care să se îndrepte spre mine. Mă uitam în stînga şi în dreapta şi nu mă urmărea nimeni... eram nesupravegheat... eram liber... păşeam pe trotuar la fel ca toţi oamenii...

Nu, nu înnebunisem. Zîmbeam de-adevăratelea. În clipa aceea, lagărul s-a cutremurat de un răcnet izbucnit din gîtlejul a zeci de **Capo** [2] : **Aufgeben zu fünf zum Appel...** Încolonarea cîte cinci pentru apel...

În clipa aceea, faţa mea s-a încruntat, s-a înnegrit, ca a celorlalţi, de frig, de nesomn, de foame, de spaima zilei groaznice care începea şi despre care nu puteam şti dacă nu va fi ultima zi din viaţa mea.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

[1] Deşteptarea ... Deşteptarea ...
[2] Şefi de detaşamente

Un secol şi jumătate de presă românească

După mai vechi încercări, neizbutite din cauza lipsei de experienţă tehnică, dezinteresului administraţiei şi chiar opoziţiei oficiale la ideea apariţiei unor publicaţii româneşti (mai cu seamă în Transilvania), la 8 aprilie 1829 (22 aprilie pe stil nou) Eliade Rădulescu editează la Bucureşti, **Curierul românesc** iar o lună şi ceva mai tîrziu, la 1 iunie, în acelaşi an, Gheorghe Asachi publică, la Iaşi, **Albina românească**. În Transilvania întîia revistă va apărea la Braşov după 8 ani (1837) scoasă de Ion Barac şi numindu-se **Foaia duminicii**, dar cea mai importantă publicaţie de început din această parte a ţării este **Gazeta de Transilvania**, redactată de G. Barit, tipărită tot la Braşov în 1838.

Nu vom face, desigur, în cadrul, inerent restrins, al acestui articol, arhivistică şi nici un compendiu de istorie a presei. Vom sublinia, folosind prilejul aniversării a 150 de ani de presă românească, numai cîteva idei mai generale care sînt, în acelaşi timp, caracteristice începuturilor jurnalisticii noastre şi care s-au transmis, pînă astăzi, întregii ei dezvoltări. Prima idee ce trebuie accentuată în mod deosebit este faptul că, de la început, presa românească s-a considerat instrument de bază în afirmarea ideilor naţionale şi patriotice, în promovarea acţiunii politice. **Înştiinţarea** primului număr al **Curierului românesc**, un fel de program al gazetei, e clară în acest sens : **„Folosul gazetei este deobşte şi deopotrivă pentru toată treapta de oameni : într-însa politicul îşi pironeşte ascuţitele şi prevăzătoarele sale căutări şi se adînceză în gîndurile şi combinările sale ; aici liniştitul literat şi filozof adună şi pune în cumpănă faptele şi întîmplările lumii, îndrăzneţul războinic se desăvîrşeşte într-însa, povăţuindu-se din norocirile sau greşalele altor războinici...“** În timp ce **înainte cuvîntarea** Albinei româneşti a lui Asachi evocă învăţătura răspîndită pe calea presei ca pe o avuţie „prin care o naţie se face puternică şi fericită“. După cum **Gazeta de Transilvania** sau **Foaia pentru minte, inimă şi literatură**, în ciuda unei cenzuri severe, urmărea, programatic, „ţeluri politice“ şi în primul rînd „înfrăţirea“ cu ţara. Dar ideea unităţii, esenţială în presa românească dinainte de 1918, n-a pornit numai din Transilvania ci, cum era de aşteptat, a constituit, în egală măsură, programul de acţiune a numeroase publicaţii din Muntenia şi Moldova, pînă-n 1850, iar apoi pînă la primul război mondial. **Dacia literară** sugerînd, prin însuşi ţelul ei, o finalitate unionistă face apel la scriitorii din toate provinciile româneşti, ca mai tîrziu, **România literară** a lui Alecsandri, sau ca **Dîmboviţa**, **Zimbrul**, publicaţii care au jucat un rol din cele mai importante în propaganda pentru unirea din 1859, după cum **Pruncul român** sau **Poporul suveran** au fost purtătoare de cuvînt ale revoluţiei din 1848. Dealtfel trebuie să precizăm faptul esenţial, că marile evenimente politice de după 1848 au găsit în presă sprijinul decisiv. Am putea spune chiar că apariţia presei, ca fapt în sine, duce la o adevărată radicalizare a mentalităţii publice care se pregăteşte să întîmpine şi să realizeze marile evenimente la alţi parametri de conştiinţă. Nu e întîmplător faptul că succesiunea actelor politice se desfăşoară într-un alt ritm, mult mai accelerat : revoluţia, unirea, independenţa se petrec în mai puţin de trei decenii şi e sigur că oamenii politici ai vremii au folosit enorm presa în obţinerea adeziunii la asemenea evenimente istorice. Faptul că numeroşi gazetari erau şi remarcabili oameni politici (Iorga observă o situaţie similară în viaţa politică franceză) nu este întîmplător. Protagoniştii revoluţiei de la 1848 (Bălcescu, Alecsandri, Kogălniceanu, Bolintineanu, Eliade Rădulescu, Bolliac, C. Negri) care sînt, în acelaşi timp, în mare măsură şi ai Unirii sau independenţei, erau şi cei mai influenţi gazetari ai vremii. Adăugăm încă o constatare, anume aceea că paginile presei adăpostesc o mare parte a marii noastre literaturi moderne. Să nu uităm că în paginile **Daciei literare** a apărut **Alexandru Lăpuşneanu** de C. Negruzzi, rapodoperă a literaturii de la 1848, că în **Revista română** a lui Odobescu au apărut **Cîntecul vechi şi nou**, primul mare roman românesc, că în **Convorbiri literare** întîlnim cu emoţie, aproape întreaga poezie antumă a lui Eminescu, teatrul lui I.L. Caragiale, **Amintirile din copilărie** şi Basmele şi poveştile lui Creanga, romanele lui Duiliu Zamfirescu, criticele lui Titu Maiorescu, ş.a.m.d. Şi nu este vorba numai de un soi de protocronism, de găsirea versiunii „princeps“ a acestei literaturi, ci de rolul jucat de literatura publicată în acţiunea, atît de necesară pe plan politic, a unificării limbii naţionale, a creării unei atmosfere de afecţiune prin cunoaşterea reciprocă, a preţuirii virtuţilor naţionale, a convingerii că, după vechea vorbă a cronicarului, „un popor sîntem“. De altminteri, problemele limbii naţionale şi unitare au preocupat intens pe întemeietorii presei noastre. În **Curierul românesc**, apoi în **Curierul de ambe sexe** Eliade Rădulescu, în **Dacia literară** Mihai Kogălniceanu, în **Convorbiri literare** Titu Maiorescu, în **Revista nouă** Hasdeu, în **Tribuna** Slavici au merite decisive în alcătuirea şi cristalizarea principalului instrument al comunicării, al formării de sentimente şi de convingeri. Iar sutele de articole ale lui Nicolae Iorga pe tema unirii Transilvaniei cu România şi a realizării statului modern român pe vechea vatră românească au jucat un asemenea rol în lupta politică a primelor două decenii din veacul nostru, încît pe drept s-a spus că publicaţia lui Iorga a depăşit, prin amplitudinea şi eficienţa ei, întreaga acţiune practică a politicienilor profesionişti.

Ţelurile afirmării naţionale, definitorii în presa românească, inclusiv cea culturală, nu numai cea politică propriu-zisă, au coexistat totdeauna cu problemele de mediu social sau ideologic. Şi în acest sens este neîndoielnic că odată cu receptarea marxismului, prin revista **Contemporanul**, problematica socială, ca fapt pur publicistic dar şi ca direcţie literară, capătă o amploare sporită. De aceea un eveniment ca 1907 va avea cel mai larg ecou în presa vremii prin contribuţia tuturor marilor scriitori ai epocii, între care e de-ajuns să-i amintim pe I. L. Caragiale, Al. Vlahuţă, Octavian Goga, N. Iorga, M. Sadoveanu, Tudor Ar-

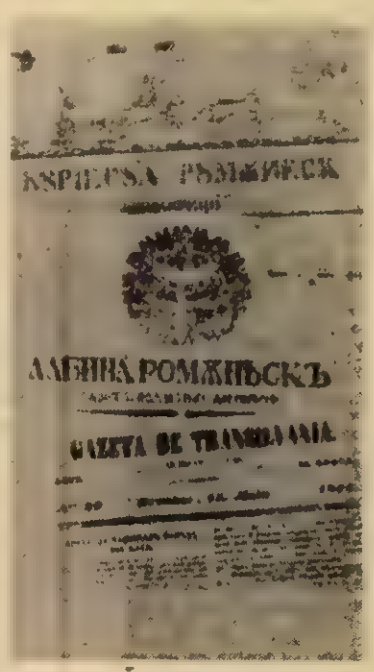

ghezi, Gala Galaction, N.D. Cocea. Un moment de răscruce în istoria presei româneşti începe odată cu publicaţiile conduse direct sau inspirate de Partidul Comunist Român : **Cultura proletară**, **Veac nou**, **Bluze albastre**, **Era nouă**, **Cuvîntul liber**, în care, preluîndu-se militantismul tradiţional al presei noastre, i se dă o finalitate mai precisă şi mai eficace în lupta pentru egalitate socială, împotriva asupririi de orice fel, pentru o nouă societate, fără clase antagoniste. Presa de stînga a fost o excelentă şcoală de gazetari străluciţi, adînc implicaţi în destinul poporului român. Mulţi dintre ei, firesc, au continuat, după 1944, apoi pînă astăzi, să demonstreze capacitatea de emoţionare a cuvîntului inspirat şi, mai ales, responsabil, cu un rol atît de important în făurirea omului nou al societăţii socialiste. Amintindu-ne de împlinirea celor 150 de ani de la fondarea presei româneşti omagiem, de fapt, una din cele mai puternice pîrghii ale însăşi rezistenţei şi afirmării noastre, de ieri şi de azi.

POMPILIU MARCEA ■

În cadrul amplelor manifestări cultural-artistice şi sportive prilejuite de Ziua Tineretului

Miercuri 2 Mai

pe stadionul „Republicii“

o nouă întîlnire

a tinerilor bucureşteni cu

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

organizat de C.C. al U.T.C. şi Revista „Flacăra“

cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu

Cei dornici să participe la această sărbătoare a poeziei şi muzicii tinere îşi pot procura invitaţii la comitetele organizaţiilor U.T.C. din unităţile economice, instituţii, şcoli şi facultăţi.

CAP LIMPEDE

Actori din viaţa cea de toate zilele

Sigur că la un spectacol de teatru prezentat de amatori te duci avertizat de la bun început asupra imperfecţiunilor şi asupra stîngăciei actorilor. Sigur că la un asemenea spectacol te duci gata să scuzi eventualele inadvertenţe între text şi interpretare. De data aceasta însă, vizionînd spectacolul teatrului popular din comuna Bîrca, din judeţul Dolj, am fost profund impresionat de seriozitatea şi bunul-simţ cu care oamenii de pe scenă s-au apropiat de actul teatral. Piesa „Burebista“, semnată de Emil Poenaru, a devenit un act de creaţie autentică prin extraordinara tensiune spirituală a actorilor amatori : ţărani, profesori, învăţători sau ingineri agronomi care s-au încumetat să reprezinte pe scenă o pagină din istoria noastră zbuciumată pe aceste meleaguri. E tulburător cu cîtă înţelepciune şi lipsă de retorism, cu cîtă simplitate şi autenticitate şi-au însuşit aceşti oameni meditaţiile pe marginea destinului eroilor în istorie. Pentru mine, ca om de teatru, a fost o mare surpriză să-l văd pe inginerul agronom Iordache Stafie interpretînd rolul lui Burebista ca şi cum ar fi fost foarte firesc ca, după 12 sau 14 ore de muncă în cîmp, omul să devină seara pe scena căminului cultural un personaj de legendă şi de istorie. A fost o mare surpriză dar şi o mare bucurie ! De asemenea, rar am văzut o trupă de interpreţi jucînd cu atîta măsură şi cu atîta economie de mijloace, cu atîta ardere interioară, cu atîta expresivitate, roluri pe care le ridică pe scenă parcă din viaţa de toate zilele, din viaţa cea mai gravă de toate zilele ! În acest sens merită toate felicitările noastre şi actorul Teatrului Naţional din Craiova, Lucian Albanezu, care a condus cu mult tact aceşti minunaţi actori amatori din Bîrca, judeţul Dolj, prin meandrele artei scenice. După cum merită să subliniem numele altor interpreţi, ca : Nicolae Florescu, Gheorghe Crungu, Ilie Anghel ş.a.

DAN ALEXANDRESCU ■
regizor, directorul Teatrului Naţional din Tg. Mureş

Mult mai reci

Gustul absolutului e semnul creatorului profund. **Mihai Dumbravă**, harnicul textier, compozitor şi cîntăreţ de muzică uşoară, are cu prisosinţă acest gust, în sensul că scrie despre absolut toate : viaţă, dragoste, gramofoane, culori, nostalgii, păduri gri, regăsiri, dăruiri, zăpezi. Şi, firesc, derivatele, complementarele şi circumscrisele, adică tristeţi, ghiocei, ceruri, ţărmuri, vise, etc. Ca tot omul imparţial. De curînd, întîlnind un gramofon, mîndrul plugar în cimpiile cumsecade ale logicii şi gramaticii, s-a simţit îmboldit la vers. Şi din îmboldeală au ieşit următoarele : **„Sînt melodii ce-au rămas / Şi deseori prind glas, / Ne-însoţesc prin viaţă pas cu pas ! / Sînt unii care cred, că-n veacul douăzeci / Oamenii sînt indiferenţi / Şi mult mai reci, / Dar asta nu-i adevărat, / Doar ce e tehnic s-a schimbat / Şi permanent s-a complicat“.**

Deşi e puţin probabil ca versurile în chestiune **„să rămînă şi să ne însoţească prin viaţă pas cu pas“**, unele treburi merită discuţie. Bunăoară, istoria cu oamenii care sînt mult mai reci în veacul douăzeci. Mult mai reci decît cine ? Decît oamenii veacului al nouăsprezecelea, care erau mai reci decît cetăţenii veacului al optsprezecelea — reci, pur şi simplu, la temperatura camerei ? Şi dacă **„asta nu-i adevărat“** — chiar crezînd unii c-ar fi — cum s-a schimbat oare **„ce e tehnic“** ? Păstrînd întrebările, să conchidem entuziast, odată cu Mihai Dumbravă : **„Dar ce-i frumos e frumos / Cînd în inimă-i păstrat. / Cîntecul rămîne neuitat !“**

Gust pentru filosofie şi absolut vădeşte şi **Dragomir Magdin**. În **„Trepte de lumină“** — text citabil în întregime pentru logica lui vizionară — ni se comunică următoarele : **„Piscul, / fără trepte şi fringhii, / cu gîndul de l-ai atins — / neînvins de Noapte-n viaţă / vei fi ! / Trepte / de lumină şi fringhii / n-ajută pe cel fricos : / el vrea Piscul cu un gînd / mai jos... / Oamenii — / trepte de lumină — / visul lor de piscuri şi-l anină. / N-aşteptaţi, / voi, Trepte de lumină : / Piscul jos nici nicicînd n-are să vină !“** Ce-ar urma să priceapă de aici tinărul cu drag la muzica uşoară ? Ar urma să priceapă că există mai multe căi şi mijloace de acces la Pisc, din care două sau trei conteză : gîndul, treptele de lumină şi fringhiile. Cel fricos vrea Piscul cu un gînd mai joş, caz în care nu-l ajută nici fringhiile, nici treptele de lumină. Cînd oamenii îşi anină visul lor de piscuri, nu mai e nevoie de fringhii, fiindcă problema se rezolvă prin cinghel şi greutatea specifică, prin gravitaţie şi agăţare. Unde intră în joc fizica, iese poezia. Şi invers, cum se arată dealtfel just în strofa-nttîi : în lupta dintre noapte şi viaţă, piscul poate fi atins cu gîndul fără trepte şi fringhii, caz în care neînvinşi vom fi. Alt înţeles al textului ar fi acela că visul fără fringhii urcă noaptea pe pisc pe trepte de lumină de sus în jos anihilîndu-şi viaţa de ce se nimereşte, singura condiţie fiind să vrei Piscul cu un gînd mai jos. Operaţie destul de dificilă, recomandabilă numai tinerilor vaccinaţi, cu tensiunea bună şi nervi de fier.

În încheiere, să notăm prima strofă a cîntecului **„Scuzaţi !“**, compus de **Mihai Maximilian**, text care poartă - pre limba şi gîndul versificatorului — opinia tinerului nostru despre el însuşi : **„Sentimentali / Sîntem orice-am face. / Sîntem banali. / Sîntem cum ne place ! / În poezii / Rimăm fără teamă / Şi seri şi nopţi argintii...“**. Strofele celelalte curg la fel, în matca penibilului fapt ce ne obligă să precizăm, dacă mai era cumva nevoie de precizare, că textele lui Mihai Maximilian sînt numai ale lui Mihai Maximilian, că există mari deosebiri de vederi şi de interese în felul de a înţelege viaţa şi arta la tineretul nostru şi la Mihai Maximilian şi că, prin urmare, banalitatea, sentimentalismul de două parale şi rima bearcă sînt chestiuni ce-l privesc personal pe Mihai Maximilian şi, împreună cu el, pe redactorii Editurii muzicale care au răspîndit în 23 340 exemplare broşura „Cîntecul preferat — Texte de muzică uşoară“ la preţul nejustificat prin valoare de lei 6.

TUDOR OCTAVIAN ■

VALORILE

Încă o dată, în fotbal, simțim în acest mijloc ciudat de primăvară ce înseamnă valorile. Fotbalul nu e un domeniu izolat, fără corespondențe directe cu celelalte domenii, ci dimpotrivă, vorbim deseori despre fotbal ca și cînd am vorbi despre poezie, despre știință, despre cinematografie sau despre agricultură. Lăudînd și apărînd pe cei valoroși în fotbal, gîndul nostru tainic se îndreaptă către toate valorile din toate domeniile de activitate. Nu avem prietenii interesate cu nici un club, cu nici un jucător, ci ne doare, într-adevăr, soarta valorilor din fotbal. Nu putem răbda ca, lîngă noi, să fie acoperită cu gunoi sau cu indolență o valoare.

Duminică, pe stadionul din Pitești, m-am simțit extraordinar cînd am văzut că, în articolele mele de apărare a lui Dobrin, n-am mințit. Cel mai mare fotbalist român de după război, Nicolae Dobrin, a jucat în fața unui public superb, unul din meciurile vieții sale. El a făcut ce-a vrut cu mingea, el a îndrăznit totul pentru că știe totul despre fotbal. O lumină înaltă de primăvară a ocrotit, duminică 22 aprilie 1979, jocul într-adevăr nemaivăzut în fotbalul nostru al lui Dobrin. Cronicarul ziarului „Sportul", un gazetar care depune multă strădanie pentru a fi corect, Laurențiu Dumitrescu, l-a notat pe Dobrin cu nota 9. Fată de nedreptățile care i se fac de obicei lui Dobrin nota 9 poate părea o încurajare, o favoare. De la 9 pînă la 10 nu mai e decît un punct. Acest punct îi lipsește, nu lui Dobrin, ci gazetarului Laurențiu D. pentru a deveni o conștiință. S-ar putea ca gazetarul să nu poată să depășească acest punct niciodată. Eu îi urez s-o facă. Și să nu se mai teamă cînd îl notează pe Dobrin. Căci peste ani și ani de zile și el, Laurențiu D., și alți gazetari de la „Sportul" și de pretutindeni din presa noastră se vor lăuda că au dat mîna cu Dobrin și vor povesti cum juca Dobrin. Atunci, nemaisperiindu-se de ce vor zice unele persoane influente, ei vor putea mărturisi pînă la capăt ce mare fotbalist a fost Dobrin. În meciul F.C. Argeș — U.T.A., acest Dobrin (care a fost aruncat în afara bătăliei pentru un loc în finalele europene de niște hotărîri nedrepte și utile numai adversarilor noștri) a făcut să se ridice în picioare de cîteva ori, prin jocul său fantastic, toată omenimea prezentă pe stadionul din Pitești. Dovleri din viteză, pase în direcția opusă locului spre care părea că va merge, fente în careu în clipa cînd i se centra mingea (în așa fel încît Iovănescu a fost lăsat liber de Dobrin să șuteze în vinclu) driblinguri subtile și plecări înapoi spre apărarea echipei proprii pentru recuperarea mingii, toate acestea încununate de un gol de mare virtuozitate, au arătat (cui a vrut să vadă) și vor fi în stare să mai arate, încă multă vreme, **ce înseamnă o valoare.** F.C. Argeș a cîștigat și fără Dobrin multe puncte, pentru că trebuie să spunem că, din această echipă, se ridică noi valori ; în primul rînd devine o certitudine Radu II, se zbate deseori inspirat pe extremă Doru Nicolae ; alți copii ai Argeșului, Zamfir, Cîrstea, Bărbulescu, Speriatu, demonstrează ceea ce noi am mai scris aici, și anume că la Pitești s-a creat o atmosferă foarte fertilă pentru fotbal. Este, de asemenea, un jucător valoros Iovănescu, care a venit la Pitești terminat aproape și care a renăscut și s-a luminat într-un totul aici. Primarul municipiului Pitești, Valeriu Nicolescu îmi spunea o idee remarcabilă pe care o transcriu aici tocmai pentru că e adevărată și cuprinde o frumoasă observație : „Dobrin a făcut mari pe mulți jucători. Țineți minte pe Dumitrache ? Cum juca el cu Dobrin ? Cum joacă fără ! Jercan, Doru Nicolae și Radu II au devenit mari lîngă Dobrin. Și Troi de asemenea".

Ne-ar bucura dacă ar juca lîngă Dobrin și cîțiva dintre diriguitorii Federației Române de Fotbal care, după cum am observat tot la Pitești, la meciul olimpicilor români și unguri, au simțit nevoia să petreacă toată prima repriză lîngă umărul lui Nicolae Dobrin. Cînd am văzut pe președintele F.R.F., Anghel Paraschiv, cuprinzîndu-l de umeri și ținîndu-l în timpul meciului, o oră întreagă pe Dobrin, pe care nu de mult îl scosese din fotbal, mi-am dat seama că nu ne va ocoli prea mult pacea mondială. Și bietul Dobrin a suportat și această plăcere de a părea prieten cu principalul său ultim judecător nedrept, cum a suportat toate nedreptățile pe care i le-au făcut alții sau și le-a făcut singur în acest fotbal pe care l-a jucat și-l joacă și astăzi ca nimeni altul.

Cred și acum că PUȚINI fotbaliști din lume ar putea face pentru fotbal cît Dobrin, dacă i s-ar crea, și la această vîrstă nu foarte fragedă, condițiile afirmării pînă la capăt a valorii sale adevărate. Dacă, de exemplu, Dobrin ar dori să-și cumpere o bicicletă și noi i-am făgădui că prin grija noastră, dacă el se va antrena și va juca pentru victoria culorilor naționale, va obține mai repede și mai ușor acea bicicletă, sînt sigur că măcar această perspectivă și tot l-ar face să arate ce poate el, cel mai mare giscan, hai să nu zicem al tuturor apelor, că nu apa a fost boala lui Dobrin, ci cel mai mare giscan al tuturor lichidelor de pe pămînt. Și parcă numai o bicicletă se află în vitrinele lumii !?

☆

În aceeași duminică, dimineața m-am dus să văd pe Rapid București. Galeria „Giulești" e schimbată mult în bine. Ea cîntă și aplaudă și numai cînd o calcă prea mult vreun arbitru pe nervi mai huiduie. Dar, lucru cert, arbitrii pe care i-am văzut eu, pînă acum, nu se simt bine dacă nu nedreptățesc echipa Rapid. Ultimul cavaler al antirapidismului a fost Cristian Teodorescu din Buzău, care în plină dominare rapidistă, în meciul cu Slatina, a oprit partida cu patru minute înainte de adevăratul final. A fost o zi proastă pentru Rapid, dar Cristian Teodorescu a transformat această zi proastă într-o zi neagră. Ceva se întîmplă în arbitrajul nostru, încît Balanovici din Iași poate arbitra sub orice critică meciul de la Pitești iar Teodorescu din Buzău poate batjocori șansele Rapidului.

Sperînd că măcar cu atît ne vom alege, și anume cu doi arbitri trimiși mai degrabă decît ceilalți în vacanță, să spunem că acestei atît de iubite echipe, cu un public extraordinar, neobosit, dăruit, îi trebuie și niște jucători noi. Portarul Ioniță poate fi trimis urgent la revizie, pentru că am impresia că el n-a acționat pentru echipa sa în ultimul ei meci. Un vîrf puternic și talentat, care să lupte cu apărările adverse, e așteptat în Giulești. Excepțional este în continuare micuțul Paraschiv, care joacă la fel de bine ca mijlocașii cei mai buni ai țării. Cu Pîrvu, Petcu, Manea, Paraschiv, Avramescu și Bartales (dacă respectivul va înțelege că trebuie să se și antreneze) rapidiștii n-au pierdut încă speranța că echipa lor va intra în divizia A. În orice caz, mărturisesc aici că Rapid București e un club pe care, cu toate pagubele pe care ți le aduce, merită să-l iubești. Dar care iubire de pe lume e altfel decît păguboasă ?

☆

Indiferent ce loc va ocupa la sfîrșitul campionatului, Dinamo București a făcut dovada, în aceste etape, că încrederea în tinerețe, despre care noi am vorbit, încă la începutul turului, lăudînd pentru aceasta pe Dinamo, e singura soluție într-o perioadă de criză a rezultatelor și a calității jocurilor, cum e cea prin care trece fotbalul nostru azi. Dinamo București a impus un stil, și în ciuda dureroaselor despărțiri de marile ei vedete, a reușit să dea, împreună cu Argeșul și cu Baia Mare, nota de dinamism a campionatului în curs. Meciul foarte apropiat Dinamo — F.C. Argeș și meciul Dinamo — Steaua, precum și întîlnirea Steaua — F.C. Baia Mare vor fi cele trei mari sărbători ale posibilităților noastre actuale. Încă o dată, cele mai bune cuvinte clubului dinamovist pentru proba de curaj pe care a dat-o renunțînd la vedete și relansînd plăcerea tinerilor de a se afirma în arena sportivă națională.

☆

Am urmărit cîteva din echipele amenințate azi de retrogradare. Scriu aici cu mîna pe inimă că nici Chimia Rm. Vîlcea, nici Gloria Buzău, nici U.T.A. și nici F.C. Bihor nu merită să cadă din divizia A. Aceste echipe sînt la fel de bune și, în același timp, la fel de aproximativ pregătite ca și majoritatea echipelor care se bat pentru primele locuri. U.T.A. joacă sigur și bărbătește. Poate e singura noastră echipă cu un stil nordic, și n-am decît să regret aici amenințarea care o pîndește. Chimia Rm. Vîlcea este urmărită tot mai des de neșansă și deși ea dă nota caracteristică jocurilor pe care le pierde, această curajoasă echipă trăiește etape de groază. Suporterii ei sînt dezamăgiți și îndurerați. Cît despre F.C. Bihor, pot să spun deschis că la fel de bine această echipă ar putea ocupa un loc între primele noastre șase echipe. Analizînd jocul și posibilitățile formațiilor aflate pe ultimele locuri, nu fac decît o operație dreaptă de raportare la jocul și posibilitățile celorlalte echipe. Fotbalul nostru rămîne așa cum a fost și pînă azi. Dar diferența reală dintre „primele trei" și „ultimele trei" nu e atît de mare și uneori nici nu e deloc. Un jucător ca Lupău ar fi bun și-n echipa națională. Un centru înaintaș cum e Carabageac își dorea Mateianu și spunea că ar putea, cu un asemenea vîrf, să cîștige campionatul. O splendidă pildă de vitalitate și fotbal sănătos e Stan și, împotriva unor mărunte manifestări ale sale de răutate în teren, eu cred că stoperul Nicolae de la Gloria Buzău este cel mai talentat fundaș central al ultimelor promoții. Cum aș puea aplauda ierarhia din fotbalul nostru cînd văd — și vede asta oricine cu ochiul liber — că drept ar fi ori să cadă aproape toate echipele, ori să fie pe primele locuri tot aceleași echipe. Și în același timp îmi permit să mai dau un exemplu : **echipa Dinamo Slatina din divizia B** care joacă un fotbal fără cusur, în afară de cusurile mari ale întregului nostru fotbal, cu un portar foarte talentat și cu 2—3 jucători de cîmp capabili de acțiuni deosebit de frumoase.

Să cultivăm valorile cele mari, singurele care pot da o pîine albă i tuturor ierarhii de la ele în jos, în acest fotbal care, ca și alte domenii de activitate, tranzistorizează în cîte-un Dobrin vocația, voința și vina atîtor aspiranți, mai mult sau mai puțin melancolici.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Starea rugbiului

E bună? E rea? Întrebările acestea, puse după un rezultat excelent — 44—0 împotriva reprezentativei Italiei — pot părea inoportune, dacă nu chiar mai mult decît atît. Și totuși ni se par foarte justificate, deoarece națională noastră a întîlnit duminică, pe terenul „Parcul copilului", un adversar care nu putea să-i pună probleme. Știm că meciurile dintre rugbiștii români și cei italieni au avut, nu o dată, rezultate ciudate, nefavorabile sportivilor noștri sau, în orice caz, neconcludente. În ciuda calculelor hîrtiei care ne erau, de fiecare dată, favorabile. Victoria de duminică tinde să echilibreze un palmares încă negativ pentru noi, dar numai atît, statistic, pentru că prestația din teren a gazdelor s-a situat, după părerea noastră, mult sub posibilitățile unei echipe care aspiră să readucă trofeul pus în joc de federația internațională de specialitate în vitrina de onoare a sportului românesc. Scorul de 10—0, cu care s-a încheiat prima parte a meciului, oglindește foarte concludent exactitatea afirmației potrivit căreia 15-le antrenat de Valeriu Irimescu și Alexandru Paloșanu s-a comportat sub așteptări, tocmai în compania unui partener timid, dezorientat, și fără prea multe argumente tehnice, dispus să cedeze foarte ușor oricăror atacuri, mai ales individuale (majoritatea punctelor s-au înscris pe acțiuni de acest gen, cu excepția încercării reușite de pachetul de înaintași ca și a altor două șarje în care s-au executat cîteva pase mai înainte ca balonul să fie culcat în buturile adverse).

O asemenea cronică ar putea să mire, știut fiind că, atunci cînd o echipă cîștigă, mai ales la un scor sever, toată lumea trebuie să fie mulțumită. Mizăm însă pe seriozitatea celor doi antrenori, pe capacitatea de autoanaliză a componenților lotului, ca și pe exigența publicului de rugbi care știe că, de fapt, altfel stau lucrurile în confruntări mai concludente cum sînt cele cu națională Franței (în actuala ediție a competiției, aceasta a fost pierdută, astfel încît acum România luptă pentru locul secund).

În privința selecției, antrenorii au avut în vedere toate divizionarele și jucătorii aflați în formă. Au dat oameni naționalei 6 cluburi, dintre care 2 bucureștene (Steaua și Dinamo) și 4 din provincie (Știința Petroșani, C.S.M. Sibiu, Farul și „U" Timișoara). Întinerirea echipei nu a produs șocuri, ca în alte discipline sportive, cei creditați cu încrederea selecționerilor fiind puțini la număr, acest fapt nefiind deci de natură să explice comportarea în ansamblu a formației noastre.

Reprezentativa de rugbi mai are de susținut, și încă destul de repede, la 29 aprilie și la 6 mai, două meciuri în deplasare : la Madrid cu Spania și la Harkov cu U.R.S.S., pe care, cîștigîndu-le, se va clasa pe locul secund al Cupei F.I.R.A. Observațiile noastre au în vedere tocmai obținerea acestei performanțe, condiționată de rezultate favorabile. Timpul nu este prea lung, cele două deplasări scurtîndu-l și mai mult. În intervalul disponibil, echipa are nevoie de o clarificare a concepției sale de joc, de desemnarea unui conducător în teren(care să se vadă prin ceea ce face) și de pregătirea unui transformeur (cel puțin) sigur pe loviturile de picior. Credem că jucătorii și antrenorii vor trebui să insiste asupra executării paselor, a corectitudinii lor, dar și a oportunității, în ideea, de bază în rugbi, că o trecere de balon de la un jucător la altul trebuie să-l pună pe cel ce recepționează în situația de a putea avansa în terenul advers, de a trage după sine atacul, de a străpunge defensiva partenerilor de joc ori de a crea, în continuare, noi posibilități ofensive. Duminică, tricolorii au alergat, de prea multe ori, lateral, spre tușe, și-au pasat de pe loc, n-au respectat „adîncimea" liniei de atac și dacă sportivii italieni ar fi avut o mai mare experiență, ei puteau realiza multe contraatacuri periculoase pe erorile tehnice, pornite de la pasă și pe cele tactice, privind incorecta așezare în teren, în funcție de locul în care se desfășurau fazele de joc.

Sperînd că atît jucătorii, cît și antrenorii vor înțelege că satisfacția unei victorii la scor nu trebuie să întunece capacitatea unei evaluări cît mai obiective a comportării de ansamblu și individuale, așteptăm, atît de la Madrid, cît și de la Harkov, vești îmbucurătoare. Într-o obținerea lor au fost scrise aceste rînduri.

EM. VALERIU ■

Un loc pe care luptătorul de greco-romane Ștefan Rusu se simte foarte bine : cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. Campion mondial și european în 1978, Ștefan Rusu și-a păstrat, zilele trecute, titlul continental al categoriei 68 de kilograme, dîndu-ne mari speranțe pentru Jocurile Olimpice. În numărul viitor al revistei vom relata pe larg despre isprăvile luptătorilor români și despre secretele lor, publicînd un amplu interviu cu antrenorul emerit Ion Corneanu.

Un răspuns

Regret că fac jocul mai nou unui titular al rubricii dumneavoastră de sport (jocul de a participa, cu orice preț, la contraziceri în public) dar respectul pe care-l am față de cititorii „Flacării" mă obligă să nu las ca unele calomnii să rămînă fără replică. Este vorba de articolul insolent, „pe puncte" publicat în numărul 13 (1 242) al revistei, prin care sînt atacat în mod direct. Atacurile sînt numerotate, ceea ce vrea, probabil, să sugereze rigoarea. În numele rigorii solicit să se publice următoarele precizări :

1. Prima acuzație este aceea că, subsemnatul „se autointitulează prim-vicepreședinte al Federației Române de Fotbal, neflind acesta, ci secretar". Informez cititorii că am fost ales în funcția contestată de A. Păunescu, la Plenara Comitetului F. R. Fotbal din 22 mai 1978, la care a participat și condus lucrările ministrul sportului și turismului, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., plenară la care A. Păunescu a fost invitat dar n-a participat.

2. Punctul doi se încheie printr-o propoziție în care subiectul gramatical și subiectul logic nu coincid. Este o precauție strălucită pe care și-a luat-o autorul odată cu ciocul injuriilor proferate. Aceste injurii au ca argument nesinceritățile nr. 1 a și 2 bis : i-aș fi scos pe Andrei Rădulescu din Biroul F.R. Fotbal și aș fi sacrificat locul de membru al comisiei de arbitri a U.E.F.A., ocupat de el, pentru a fi ales eu în altă comisie. Adevărul este următorul : întregul birou federal a fost ales de către Plenara Comitetului F.R. Fotbal, nu de către mine, iar propunerile au fost făcute de conducerea Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, nu de subsemnatul. Nu îndrăznesc să dezvolt pe larg această infonnație elementară, pentru că ar însemna să accept gravele îndoieli cu care cronicarul dumneavoastră umbrește nu un om, ci însăși funcționarea democratică a unui organism obștesc din societatea noastră.

Pentru organismele forului european, Federația Română de Fotbal a făcut următoarele propuneri : Șt. Kovacs, Andrei Rădulescu, Ion Balaș. Motivele pentru care Andrei Rădulescu nu a mai fost confirmat în Comisia de arbitri îl privesc, cred, direct pe el.

3. Punctul al treilea este cel mai lung și în el sînt amestecate toate instinuările din arsenalul popularității ieftine. Însinuirea are ca pretext „informația" că, înapoindu-mă de la Congresul F.I.F.A. de la Buenos Airés, subsemnatul aș fi dezinformat factorii competenți asupra deciziilor și perspectivelor ce priveau alcătuirea lotului olimpic. Eu afirm că nu am dezinformat, nu am derutat și, altfel, factorii competenți nu mi-au reproșat nimic în legătură cu raportul întocmit și relațiile date. Întrucît A. Păunescu a, făcut totuși afirmația (calomnia nr. 3), sînt obligat să mă întreb cum s-a informat cronicarul dumneavoastră de sport asupra raportului întocmit după Congresul F.I.F.A. sau cum a putut constata că am stîrnit deruta la care se referă. Aceasta în timp ce echipa olimpică, constituită cu 2 luni înainte de Congresul F.I.F.A. a susținut primul joc de verificare cu echipa Sliven din R. P. Bulgaria la 05.04.1978.

4. Reaua-credință îi poartă condeiul lui A. Păunescu și cînd se referă la punctul de vedere exprimat în legătură cu un gol discutabil din meciul Politehnica Timișoara — Sport Club Bacău. Acuzația este destul de confuză (mi se reproșează nu ceva ce aș fi întreprins, ci ceva de la care m-aș fi abținut).

Trebuie să deducem că nu m-aș fi pronunțat în discuția care a avut loc în comisia de disciplină a colegiului de arbitri. Da, nu m-am pronunțat pentru că nu am participat la acea discuție, fiind plecat la Budapesta.

E regretabil că marile și dificilele probleme ale fotbalului sînt folosite pentru atacuri la persoană. În temeiul art. 72 din Legea presei, cer să se publice acest răspuns în termenul prevăzut de art. 73 din același act normativ. În caz contrar mă voi adresa justiției.

IRIMIE NICOLAE ■
Prim-vicepreședinte al Federației Române de Fotbal

NOTA REDACȚIEI

Din păcate, în afară de dilema unei funcții — prim vicepreședinte sau secretar ? —, de problema eliminării unui arbitru dintr-un organism în care acesta își avea locul și de cea a informării sau dezinformării despre o hotărîre F.I.F.A., și despre valabilitatea unui semnatarul scrisorii, prim-vicepreședintele în titre al F.R.F., nu ne spune nimic, absolut nimic despre problemele esențiale ale fotbalului. La o atît de curajoasă ieșire în public s-ar fi cuvenit ca iubitorii sportului să afle măcar cîte ceva și din opiniile tovarășului Irimie în materie de fotbal, nu doar despre prieceperea sa în așezarea unor explicații cu iz biografic pe puncte, subpuncte și bisturi. S-ar fi cuvenit pentru ca această instanță care este opinia publică, unde totdeauna depozitii sincere și competente, și în fața ei trebuie să răspundem toate

● Voleibaliștii noștri juniori s-au calificat, la Tulcea, pentru finalele europene, dar e bine de spus că înfrîngerea din meciul cu Olanda, categorică și greu de scuzat, ne-a lăsat un gust amar ● Europenele de la București, organizate fără cusur, au probat încă o dată înalta clasă a luptătorilor noștri de greco-romane. Echipa României, cu Alexandru, Rusu și Draica încinși cu centurile de campioni ai continentului, a terminat prima în clasamentul pe națiuni, oferindu-i antrenorului Ion Corneanu ocazia să lăcrimeze în clipa primirii cupei de cristal și a intonării imnului. Legat de asta, să notăm calitatea de excepție a programelor ce au însoțit reuniunile și numele celui ce le-a realizat, Gheorghe Cioranu ● După încheierea derbiului Viitorul Scornicești — Metalul București, adjudecat de gazde cu 2—0, delegatul grupării bucureștene, Nicolae Mureșan, și-a permis să-l insulte pe crainicul reporter Dan Ștefănescu, sosit la fața locului cu delegație în regulă, ca trimis al secției de sport a radioului. Zadarnic a încercat doctorul din Alexandria să-i explice năbădăiosului său interlocutor rostul prezenței sale la meci, Nicolae Mureșan continuînd să-l facă, în public, cu ou și cu oțet, acuzîndu-l nici mai mult, nici mai puțin de mituirea arbitrilor ! ! Considerînd că huliganii n-au ce căuta pe teren, dar nici în preajma lui, cerem cu fermitate organelor în drept, Comisiei de disciplină a federației în primul rînd, grabnica îndepărtare din sport a cetățeanului Nicolae Mureșan ● Deși i-au întrecut și pe campionii lumii și pe campionii olimpici, poloiștii noștri au trebuit să se mulțumească, la Cluj-Napoca, cu locul 3. Păcat pentru ei.

Scurt, foarte scurt

● MASA PRESEI NU E LOC DE ODIHNĂ ! Din ce în ce mai des ne e dat să constatăm, în vremea din urmă, că spațiile rezervate în exclusivitate ziariștilor, loc de muncă pentru aceștia, au devenit un fel de teritorii ale nimănui, la masa presei intrînd cine vrei și cine nu vrei ! Abundă antrenorii, actorii și cîntăreții, majoritatea de muzică ușoară, nu lipsesc responsabilii de restaurante, cu și fără remiză, precum și, firește, rudele de diverse grade ale celor însărcinați cu ordinea. Poate că n-ar strica, îndrăznim o propunere, ca Asociația presei sportive și președintele ei, Aurel Neagu, de neînduplecat cînd e vorba să elibereze ziariștilor permisele de liberă intrare cuvenite, să-și facă simțită prezența ● Echipa Liceului numărul 1 din Miercurea Ciuc a devenit campioană națională la hochei juniori. Profesorul Antal Zombor și elevii săi merită toate felicitările ● Rămase ca un balast de la fosta conducere a federației, cîteva reguli ciudate continuă să opereze în campionatul de volei. Astfel, în divizia B masculină, e obligatoriu să joci cu 3 juniori, obligație care încetează în momentul în care, cîștigînd una din seriile diviziei secunde, ajungi să-ți aperi șansa în turneul de calificare. Cu alte cuvinte, una joci în campionat și alta în baraj ! ● Elena Trifu și Laurențiu Țițel au cîștigat Cupa Progresul la tenis ● Duminică dimineața, la Focșani, asistînd la partida de divizie C dintre Dinamo din localitate, una din candidatele la promovare, și Olimpia Rîmnicu Sărat, echipă de mijlocul clasamentului, ne-a fost dat să vedem ceea ce nu credeam să mai fie posibil pe un teren de fotbal. Arbitrul bucureștean Daniel Nichifor a hotărît de unul singur rezultatul meciului, mai întîi spre indignarea publicului, apoi spre delectarea lui, la sfîrșit spre jena suporterilor focșoneni și chiar a antrenorului echipei gazdă, fostul internațional băcăuan Ghiță. Așa-zisul arbitru Nichifor a anulat oaspeților un gol perfect valabil, înscris la 0—0, spre finalul primei reprize, după care, sore a înlătura orice dubiu, a acordat dinamoviștilor 3 (trei) lovituri de la 11 metri și, ca un corolar al activității sale ilicite, un prim gol la o minge care mai avea jumătate de metru pînă la linia porții !! Zadarnic a încercat tușierul să-l determine să revină asupra unei decizii fanteziste. Daniel Nichifor a fost ferm pe poziție, validînd un gol care n-a fost ! Avem convingerea că meciul de la Focșani a fost ultimul din glorioasa carieră a fostului arbitru Daniel Nichifor din București.

● ÎNTÎLNIREA METALUL — RAPID TREBUIE SĂ SE JOACE PE UNUL DIN MARILE STADIOANE ALE CAPITALEI. Cap de afiș al etapei de duminică a seriei a II-a a diviziei B, meciul dintre formațiile bucureștene Metalul și Rapid nu trebuie programat în Pantelimon, din mai multe considerente. În primul rînd, pentru că partida tur s-a desfășurat pe un teren neutru, clubul feroviar fiind împiedicat, printr-o decizie puțin justificată a federației, să organizeze meciul din toamnă pe terenul din Giulești. În al doilea rînd, pentru că stadionul metalurgiștilor din Pantelimon n-are capacitatea corespunzătoare pentru o asemenea confruntare ● În minutul 91 al partidei de divizia C dintre Petrolul Moinești și Minerul Comănești, 2—1 pentru gazde, antrenorul oaspeților, fostul internațional dinamovist Cornel Popa, l-a îmbrățișat pe arbitrul Nicolae Georgescu din Nehoiu, mulțumîndu-i pentru fermitatea și corectitudinea sa. Deci se poate !

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Dosare redeschise: apele minerale

Să nu dăm vina pe transport!

— Tovarășe Dumitru Cojanu, reluînd o mai veche preocupare privind valorificarea superioară a unei prețioase bogății naturale, revista noastră a publicat recent opiniile directorului comercial al Centralei berii, spirtului și amidonului și, respectiv, cele ale directorului Fabricii de ape minerale Sfîntu Gheorghe referitoare la situația apelor minerale. Știți la ce ne referim ?

— Da. Am citit ambele articole.

— Asta înseamnă că vă aduceți aminte și de criticile, fățișe sau voalate, formulate la adresa transportului apei minerale pe calea ferată, transport desfășurat, după părerea interlocutorilor noștri, în condiții adesea necorespunzătoare, îndeobște datorită numărului insuficient de vagoane. Vă aduceți aminte ?

— Mi-aduc aminte.

— Pînă aici e perfect ! Ce părere aveți, ca director al Direcției mișcare și comercial din Departamentul căilor ferate al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, despre reproșurile acelea ?

— Le-am socotit și le socotesc neîntemeiate. Ele au fost gratuite și neargumentate, întrucît noi, în limitele parcului de vagoane existent, ne-am achitat la timp de toate obligațiile și n-am făcut nici un fel de greutăți Centralei berii.

— Frumos spus, tovarășe director, dar cît de adevărat ?! Furnizorii zic că e neagră, dumneavoastră ziceți că e albă, pe cine să mai credem ?!

— Să-i credeți pe cei care pot prezenta dovezi.

— Să înțelegem de aici că direcția pe care o conduceți poate prezenta dovezi ? Ce fel de dovezi ?

— Iată, de pildă, planul pe prima jumătate a lunii aprilie, ca să nu ne întoarcem prea mult în timp, a prevăzut transportarea a 45 658 de tone de apă minerală, din care am încărcat, de pe rampele a 15 gări, o cantitate de 39 439 de tone, în unele locuri, îndeobște la Buzias și Tușnad, depășind substanțial sarcinile contractuale, cu peste 1 000 de tone.

— Bine, dar 39 439 nu reprezintă, în raport cu 45 658, decît vreo 86 la sută ?!

— E adevărat, numai că, la cererea beneficiarului, a fost anulat transportul a 6 852 de tone, 1 866 la Orăștie, 670 la Sinerăieni, 3 316 la Toplița și 1 000 la Augustin, ultima fiind stația C.F.R. în care ați realizat reportajul privind apa minerală de Biborțeni.

— Din ce considerente au fost anulate contractele respective ?

— Din lipsă de marfă.

— Ciudat argument ! Cînd eram mai convinși ca oricînd, pe baza unor constatări proprii, că apa minerală prisosește, ne e dat să aflăm că ea începe să lipsească ! Vă rugăm să vă opriți la Biborțeni, ce s-a întîmplat acolo ?

— Mai întîi, am primit o minută, încheiată între directorul Fabricii de ape minerale Sfîntu Gheorghe și șeful stației Augustin, prin care eram înștiințați că, din cauza lipsei forței de muncă, aproape 2 milioane de sticle îmbuteliate nu pot fi încărcate.

— Cîte ?!

— Cam 440 de vagoane.

— Continuați, vă ascultăm.

— După aceea, ne-a sosit de la Biborțeni un proces verbal, purtînd numărul 2 754 și o sumedenie de semnături, între care cea a directorului, a inginerului șef și a unui reprezentant al Consiliului popular Baraolt, anunțîndu-ne că îmbutelierea urmează să se sisteze pînă la 15 martie, pentru 10 zile la izvorul vechi și pentru 15 la cel nou, spre a se îndepărta o infiltrație și spre a se repara o conductă spartă. În primul moment, nu ni s-a părut nimic curios. La o analiză mai atentă însă, am constatat, cu stupoare, că procesul verbal care hotăra oprirea producției pînă la 15 martie fusese întocmit și parafat pe data de 16 ?!

— Au mai fost asemenea cazuri ?!

— Din păcate, da, arătînd o defectuoasă organizare a muncii. Dealtfel, nici în gara București Cotroceni, unde ar trebui să se descarce cea mai mare parte din apa minerală destinată Capitalei, lucrurile nu stau mai bine.

— De ce „ar trebui să se descarce" ?! Nu se descarcă ?

— Nu, în fiecare zi, rămîn nedescărcate zeci de vagoane. De pildă, pe 16 aprilie, 33 de vagoane, pe 7, 29, pe 18, 38, pe 19, 30, pe 20, 28, pe 21, 40 și așa mai departe. De aici, zeci de mii de lei de locații, lună de lună. Numai pentru cele 55 de vagoane imobilizate timp de 1 250 de ore, în prima jumătate a lui aprilie, Centrala berii, spirtului și amidonului are de plătit 37 500 de lei, și asta cu îngăduință.

— Atîtea rămîn nedescărcate, e clar, tovarășe director Cojanu, dar cîte se descarcă, vă întrebăm ? Mai multe, mai puține ? Poate că cifra vagoanelor descărcate-ne-ar ajuta să ne lămurim mai bine. Luați-o la fel, vă rugăm, pe zile.

— Începînd cu 16 aprilie și terminînd cu 21, zilnic, 26 de vagoane, 19, 18, 16, 35 și 0.

— Cîte în ziua de 21 aprilie ?

— Nici unul, dar cu asta n-am spus tot !

— ? !

— Cifrele pe care le-ați notat provin din scriptele șefului stației C.F.R. București Cotroceni, Viorel Popescu, dar situația e, din punct de vedere al Centralei berii, spirtului și amidonului, mult mai rea.

— Ce vreți să spuneți ?

— Că cele 26, 19, 18, 16 etc. nu-s neapărat vagoane descărcate, ci vagoane ieșite din sfera de interes a șefului de stație, unele din ele fiind repredate.

— Repredate ?!

— Exact. Dirijate către alte gări, cel mai adesea către București Obor.

— Pline ?!

— Firește că pline.

— Din ce cauză rămîn ele nedescărcate ? Care e numărul lor ?

— În ziua de 16 aprilie, 7, în ziua de 20, 9. Ele rămîn nedescărcate din cauza lipsei de forță de muncă și a organizării superficiale a muncii.

— Tovarășe director, n-ar fi oare mai simplu ca vagoanele cu apă minerală să meargă de la Buziaș sau de la Tușnad, să zicem, direct la Obor ? N-ar fi oare și mai ieftin ?

— Și una și alta. Centrala berii se bate cu pumnii în piept că plătește pentru asta niște taxe de transport suplimentare, dar taxele achitate sînt mici, iar necazurile, provocate de o planificare după ureche a întrărilor, sînt mari. Vagoanele nu se eliberează la timp, e nevoie de o locomotivă în plus, trecerea prin triaje e complicată, ca să nu mai vorbesc de energia consumată în mod cu totul și cu totul inutil.

— Din buzunarul cui sînt plătite taxele de transport suplimentare ?

— Aș dori să știu și eu.

— Vom afla cît de curînd, tovarășe director Cojanu, puteți lua notă de această promisiune.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CRONICA ȘOSELEI

Roata și volanul

Un autovehicul cu defecțiuni tehnice reprezintă un pericol grav pentru întreaga circulație. Este foarte adevărat că sistemele vitale ale mașinii, frînele, direcția, luminile etc., au prioritate în verificările care se efectuează periodic, dar surprizele neplăcute pot veni și de la unele dispozitive și piese considerate „fără moarte" și în consecință neglijate.

Din exemplul de mai jos se poate vedea cum tocmai o asemenea piesă, o banală roată de autovehicul — un fel de „cenușăreasă" a mașinii, care suportă tot felul de lovituri de borduri și nu i se face literalmente nici un fel de întreținere — poate provoca un accident foarte grav.

Recent, pe o șosea din județul Timiș, G.M. conducea o autodubă marca T.V. din direcția Arad spre Timișoara. În autovehicul se afla o echipă de intervenție formată din șeful acesteia și patru mecanici.

La o curbă, dealtfel destul de largă, șoferul autodubei pierde controlul volanului, trece pe sensul contrar de mers, intrînd în plin într-un autoturism care circula din direcție opusă.

Trecerea autovehiculului de asistență tehnică pe stînga s-a produs într-un interval extrem de scurt de timp, lipsind pe șoferul autoturismului de posibilitatea unei ieșiri pe acostamentul destul de larg, pentru a evita coliziunea frontală, ciocnire care l-a costat viața deoarece lovitura s-a produs în dreptul locului ocupat de pilot.

Ce au stabilit cercetările ? În zona curbei la care mă refeream, pneul din stînga față s-a dezumflat destul de brusc. Nu a fost vorba propriu-zis de o explozie, ci de o pană de cauciuc generată de fisura circulară a metalului roții pe o porțiune de 30 cm. Această fisură veche putea fi ușor observată cu ochiul liber, cu condiția ca roata să fi fost verificată cu prilejul întreținerii curente a autovehiculului.

Bineînțeles că pilotul putea evita accidentul chiar în condițiile penei apărute, dacă circula cu o viteză adecvată condițiilor concrete de drum și stăpînea cum trebuie comenzile mașinii.

Subliniez acest aspect, cu atît mai mult cu cît mulți șoferi de autoturisme și autocamioane conduc cu viteze relativ mari, ținînd volanul în mîini, ci abia atingîndu-l. În împrejurări ca cele descrise mai sus, ei se pomenesc în situații extrem de dificile, volanul „fugindu-le" literalmente printre degete, mașina „alegîndu-și" direcția care îi convine.

Colonel VICTOR BEDA ■

Doi snopi de crengi pentru Ciconia-ciconia

Ciconia-ciconia îi spun oamenii de specialitate ; noi, toți ceilalți, îi spunem barza albă. Despre ea, profesorul Gavrilă Popa ne-a trimis un teanc de documente și o scrisoare care începe tandru : „Însoțindu-l în căutarea hranei de-a lungul brazdelor trase de plug sau ai brazdelor de iarbă proaspăt cosită, între ea și țăranul român de pe meleagurile Țării Făgărașului s-a stabilit o încredere deplină, o simbioză reciprocă, o prietenie milenară. Scoreiul a fost un paradis al berzelor și cred că și astăzi este satul cu cele mai multe berze din România".

Apoi însă știrile primite din Scorei devin patetice, ba chiar dramatice. Pentru că, dacă în urmă cu 30 de ani, Scoreiul, la cele 270 de gospodării țărănești ale sale, știa peste 80 de cuiburi cu peste 300 de berze, în anul 1975 numărul acestora a scăzut la 17 cuiburi (28 la sută) și 78 berze (26 la sută). Din fericire însă, profesorul Popa nu s-a mulțumit să fie martor al acestui proces, ci l-a cercetat și l-a descoperit cauzele, trecînd apoi la contracararea lor : „În Scorei s-au construit în anii dezvoltării socialiste peste 70 la sută case noi, iar locul șurilor acoperite cu paie (85 la sută din total) l-au luat șurile acoperite cu țiglă. Or, șurile acoperite cu paie au constituit locul ideal pentru berze în construcția cuiburilor lor și, pe măsură ce numărul acestora scădea, proporțional scădea și numărul cuiburilor de barză, deoarece pe acoperișurile tari de țiglă construirea cuibului este aproape imposibilă. În urmă cu trei ani, o pereche de berze au poposit și pe șura noastră, încercînd să-și înjghebeze un cuib, dar fără reușită. Timp de două luni, între 20 martie și 20 mai, în fiecare zi berzele aduceau cu ciocul crenguțe, încercînd să le așeze pe acoperișul de țiglă, dar acestea se rostogoleau pe acoperiș în jos. A doua zi reîncepea din nou munca lor, cu adevărat sisifică. După două luni au renunțat, deoarece începuse de mult perioada clocitului și ele încă nu aveau cuib. Mi-am dat seama că aceste păsări trebuie ajutate. În primăvara următoare am așezat pe un capăt al șurii două mănunchiuri de crengi de copac (de grosimea degetului mare, tăiate la lungimea de un metru), mănunchiuri (cu diametrul de circa 20—25 centimetri) legate unul de altul (cu vreo 5 metri de sîrmă, lăsînd între ele o distanță de circa 50 centimetri), le-am așezat de o parte și de alta a acoperișului, astfel că deasupra lor s-a format o mică platformă, bun suport pentru construirea unui viitor cuib. Am așteptat cu emoție venirea berzelor. Mă chinuia gîndul că s-ar putea să nu mai vină. Dar, spre marea mea bucurie, au revenit și, în trei săptămîni, și-au construit cuibul, dovedind că metoda folosită este foarte eficientă. Am trecut apoi la extinderea acestei metode, atît de simple, pe alte șuri din sat. Cel mai greu lucru a fost așezarea suporturilor, deoarece șurile au înălțimi de 8—12 metri. M-au ajutat cu pasiune elevii mei Leon Ciungu, Ion Gavrilă, Cornel Vulcu, Nicolae Bărdaș, Iulian Barbu, Constantin Marcu, Ioan Bărdaș, Gheorghe Calefariu, Iulian Halmaghi și alții. Sătenii m-au înțeles și ei : Ion Marcu, înlocuind acoperișul șurii de paie cu țiglă, nu a stricat cuibul de barză, ci l-a așezat pe o șiră de paie ; iar Gheorghe Streza și Victor Vulcu, în situații similare, unul a așezat cuibul într-un măr, iar celălalt l-a lăsat pe loc, pe colțul șurii, berzele continuînd și-n noile situații să-și drească puii. Rezultatul general a întrecut așteptările, reușind ca în răstimp de doi ani numărul cuiburilor de barză să ajungă de la 17 la 26, iar numărul berzelor de la 78 la peste 90".

Străduințele profesorului Popa au avut ecou, ele fiind consemnate și apreciate laudativ de prof. dr. Ernst Schuz, în articolul „Eforturi pentru protejarea berzelor albe", apărut la Londra, într-o publicație a Consiliului Internațional pentru Apărarea Păsărilor, și în articolul „Salvați berzele albe !", apărut într-o publicație elvețiană de specialitate.

Ținem să încheiem cu o vorbă de stimă pentru profesorul Gavrilă Popa. Acum doi ani, cînd l-am aflat și cunoscut, ne-a impresionat cu grija și munca dumneaului, muncă științifică dar și organizatorică, pentru descoperirea, interpretarea și conservarea izvoarelor de istorie a vechii vetre românești a Scoreiului. A lansat atunci un apel de grijă pentru trecut ; și lansează, acum, un apel de grijă pentru viitor. E acesta, un fel responsabil de a-ți trăi prezentul.

I. NICOLAE ■

Se pleacă de la două constatări. Prima : „În ciuda rundelor, aproape neîntrerupte, de negocieri asupra controlului înarmărilor din perioada de după al doilea război mondial, arme tot mai distrugătoare există în arsenalele unui număr tot mai mare de state, care cheltuiesc sume tot mai mari pentru producerea unor mijloace de distrugere mai puternice decît oricînd în istorie"... Și a doua constatare : „Istoria eșecurilor statelor de a opri producția de arme ne pune în gardă față de ideea că dezarmarea ar putea fi realizată cu ușurință sau fără unele schimbări majore în atitudini și în instituții sociale".

După care se enunță două atitudini fundamentale exercitate în cadrul diverselor eforturi de dezarmare întreprinse pe plan internațional : „Pe de o parte, tentația de a se acționa pentru măsuri modeste în domeniul controlului înarmărilor, care sînt realizabile dar nu conduc spre dezarmare ; pe de altă parte, dorința de a promova în mod direct obiectivul dezarmării cuprinzătoare, fără — totuși — concentrarea atenției și acțiunii asupra pașilor specifici care să înceapă procesul ce va conduce spre destinația dorită".

Drept care, autorul raționamentului, **cercetătorul american Robert C. Johansen**, se pronunță — într-un eseu editat sub egida Institutului pentru ordinea mondială din New York — în favoarea „unei abordări mai practice, înzestrată cu o direcție politică clară, prin sprijinirea propunerilor legate nemijlocit de inițierea procesului de dezarmare". Eseul său se intitulează, semnificativ, **„Procesul dezarmării : Cu ce să începem"** și cuprinde o serie de măsuri din sfera dezarmării ce ar trebui reținute ca prioritare din punctul de vedere al impactului lor asupra inițierii procesului de dezarmare. Într-unul din tabelele ce însoțesc lucrarea, diferitele măsuri preconizate din domeniul dezarmării sînt privite prin prisma felului în care răspund următoarelor trei criterii, considerate importante pentru mobilizarea opiniei publice : „Măsura este ușor de înțeles", „Măsura este, în mod general, apreciată ca o necesitate", „Măsura dispune de un mare potențial pentru educarea și mobilizarea în domeniul dezarmării". Și este demn de subliniat că măsurile care, în concepția autorului, răspund cel mai bine tuturor celor trei criterii sînt interzicerea recurgerii la arme nucleare și reducerea cheltuielilor militare. În considerațiile sale, profesorul american remarcă de pildă : „În mod evident, cea mai promițătoare măsură este reducerea bugetelor militare. Această idee va avea un răsunet sporit dacă o parte a sumelor reduse din bugetele militare va fi canalizată spre eforturile multilaterale de abolire a sărăciei și de protecție a mediului".

Ca măsură apreciată deosebit de salutară și de mare potențial mobilizator este consemnată, de asemenea, înfăptuirea dezarmării generale și complete. În sfîrșit, în rîndul măsurilor considerate necesare, la nivelul opiniei publice largi, a fi înfăptuite cu prioritate se mai numără stabilirea de zone libere de arme nucleare, limitarea înarmărilor strategice, interzicerea armelor chimice.

Iată măsuri pentru a căror înfăptuire România socialistă, alături de alte state, militează cu constanță în cadrul diverselor organizații internaționale și la negocierile în materie ce se desfășoară în acești ani. Acționînd în favoarea dezarmării în cadrul eforturilor desfășurate la nivel guvernamental, România socialistă subliniază în același timp rolul ce revine cercurilor celor mai largi ale opiniei publice în a determina factorii de decizie politică ai statelor să treacă de la vorbe la acțiune, pe baza unui program cuprinzător, în soluționarea acestei probleme cardinale a lumii. Lucrarea amintită, solid documentată sub raport științific, invederează o dată mai mult faptul că măsurile din sfera dezarmării propuse de România, ca și de alte state ale lumii, întrunesc în cel mai înalt grad sprijinul opiniei publice

CORNELIU VLAD ■

Oferte, gusturi, întrebări

Zilele trecute, un comando rhodesian a fost paraşutat chiar la Lusaka, în timpul acțiunii sale distrugînd reședința unui lider al mișcării de eliberare a poporului zimbabwe, iar obuzele au atins și reședința șefului statului zambian. În aceeași perioadă, aviația rhodesiană efectua raiduri împotriva unor state africane independente și a taberelor de refugiați zimbabwe. O oficialitate zambiană precizează atare raiduri au ca autori mercenari albi, recrutați de companiile multinaționale. „Nici un pilot alb rhodesian sau sud-african nu este capabil să efectueze raiduri într-un stat african independent, aceste acțiuni fiind întreprinse de mercenari foarte bine instruiți"...

Foarte bine instruiți — iată o precizare ce pune pe gînduri. Firește, ne putem întreba : de unde provin ? Firește, ne putem întreba : unde s-au pregătit și cu ce fonduri ? Firește, ne putem întreba : cine le-a plătit drumul pînă în Rhodesia sau în locurile unde acționează ?

Iată însă că într-o revistă (al cărei titlu îl vom scrie mai tîrziu, din motive tactice) sînt tipărite zeci de anunțuri de genul :

Fost paraşutist caută de lucru. Poate munci indiferent unde, în munți, pe mare... Știe să folosească arme de infanterie și mai multe de artilerie. Orice ofertă va fi examinată. C. Cody. Și urmează detaliile necesare contactării : stradă, localitate, telefon etc., etc.

Dar unde puteau apărea asemenea anunțuri decît în „Soldier of Fortune", publicația periodică a mercenarilor ? Unul dintre cele mai recente numere ale revistei are tot felul de detalii care să faciliteze pregătirea și succesul „muncii" lor. Astfel, pe pagini întregi se dau anunțuri, însoțite de fotografii, care să atragă viitorii protagoniști ai operațiunilor : „Mercenary-Killing is my business... and business is good — Mercenary" — „a ucide este afacerea mea și afacerea este un lucru bun". Sinistre prezentări ale unei sinistre „meserii" sau ce o fi ea ! Alte pagini întregi sînt rezervate pregătirii teoretice, în care o copioasă bibliografie cuprinde, între altele, liste de manuale ca : „Răpirea oamenilor politici", „Cum să ucizi" (două volume!!), „Grăbește-te sau vei muri". După care urmează prezentarea echipamentelor „care pot satisface toate gusturile". Să recunoaștem că n-am știut și acest ultim lucru : mercenarii, în toată lipsa lor de sentimente, mai au și gusturi ! Probabil că fiecare trage și ucide cu mitraliere, carabine, cuțite și pistolete numai de un anume fel, cu o anume culoare. Sau le merge bine numai cu arbaleta cu... lunetă „Wild Cat" sau cu acele „shuriken", o armă de natură orientală ce se aruncă și costă de la 80 de cenți (nr. 201) pînă la 3.25 dolari (tipul 226), ori cu pistoletul dotat cu un dispozitiv electronic. În fine, îl se aduce la cunoștință că au de unde să-și aleagă uniformele — cu sau fără anunțuri macabre, cu sau fără inscripții liniștitoare. Ca divertisment îi se propun „Cîntecele militare ale celui de-al III-lea Reich" iar ca lectură : volumele „Adolf Hitler", „Istoria S.S." (la prețuri sub un dolar) și „Ultima aventură" (10 dolari) a lui Rolf Steiner, cel mai vestit dintre cei mai recenți mercenari.

S-a crezut că după insuccesul cras din Angola și după alte nereușite acești „soldați ai norocului" sînt pe cale de dispariție. Din păcate nu este așa, iar întrebările la care am oferit aceste ultime detalii o dovedesc deși, cel puțin aici, ele rămîn deschise. Așadar : cu ce bani, de unde și cine sînt ei, în slujba cui și de ce luptă ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Marele Elvis, regele rock-ului, cîntărețul care a făcut K.O. lumea bună a Americii anilor '50 și '60. Omul care, fiind în viață, era idolatrizat de mulțimile de tineri și tinere din toată lumea, azi este de-a dreptul venerat ca un mare revoluționar și deschizător de drumuri în muzică și costumație. Și totuși el nu a excelat numai în aceste două branșe. Marele Elvis, care a încîntat auzul a milioane de ascultători fanatici, a „cîntat" în anii săi de glorie pentru poliția din Memphis și Los Angeles, pentru Biroul de combatere a stupefiantelor și s-a zbătut cu fervoare pentru a „concerta" confidențial pentru F.B.I.

Ne facem datoria informîndu-i pe admiratorii regelui rock-ului că asemenea afirmații sînt făcute de revista italiană „L'Europeo", pe baza unor documente autentice din arhiva F.B.I.-ului.

La 21 decembrie 1970, spune „L'Europeo", senatorul republican de California, G. Murphy, îi telefona lui M. A. Jones, pe vremea aceea șeful oficiului de cercetări al F.B.I.-ului, adresîndu-i rugămintea de a înlesni o întîlnire Presley-Hoover. Da, despre Edgar Hoover este vorba, militantul de tristă notorietate al „războiului rece", personaj ușor de recunoscut sub numele Movse în serialul de simbătă seara, „În spatele ușilor închise". Sesizînd reținerea cu care este întîmpinată propunerea sa, senatorul pledează cu căldură cauza lui Elvis, aducînd pe tapet argumente care de care mai convingătoare. Și sensibilizarea înaltului funcționar polițienesc se produce cînd află, ceea ce pentru alții nu mai era de mult o noutate, Elvis era un vechi și credincios „colaborator" al poliției din Memphis — Tennessee și al Biroului pentru combaterea stupefiantelor, cu al cărui șef, John Ingersoll, se întîlnea deseori. Prudent, Jones acceptă o întîlnire doar pentru a cîntări calitatea ofertei și, bineînțeles, pentru a vedea dacă Presley este sau nu un interlocutor valabil pentru șeful său. Stenograma acestei discuții este elocventă. Presley declară deschis că este un mare admirator al activității și operei „literare" a lui Hoover (autorul, printre altele, al unor volume descriind „pericolul comunismului"). Și, mai deschis, el își oferă serviciile F.B.I.-ului, argumentîndu-și oferta prin mijloacele specifice activității sale profesionale, care-l pune în contact cu tot felul de oameni. Avînd posibilitatea de a le asculta și stimula reacțiile, el poate pune la dispoziția biroului unele informații ce i-ar

putea fi utile. Bineînțeles, activitatea sa se va desfășura sub un nume codificat, ales și oferit de Presley F.B.I.-ului : colonel Jon Burrows, 3764, Highway 51, South Memphis. Tennessee, completează revista italiană.

Presley insistă. La 30 decembrie 1970 cîntărețul face o nouă intervenție pentru a-l întîlni pe Hoover. Cooper, director adjunct al F.B.I.-ului, aranjează o nouă vizită. Și din stenograma încheiată cu acest prilej mai picură puțină neîncredere. Provenită, firesc, din scrisorile milor de mame îngrijorate de „evoluția" fiilor lor, asupra cărora se revărsa influența deloc binefăcătoare a lui Elvis. Încet, încet, în timpul discuțiilor impresia de „căzut din altă lume" sub incidența căreia cădea Presley se șterge, Cooper ajungînd să aprecieze adevărata poziție a cîntărețului. De extrem conservatorism. După ce subliniază faptul că Hoover „este cel mai mare american în viață", care „a făcut cel mai mult pentru țara sa" (!!!), Presley se plasează ca orientare politică în extrema extremei drepte. Președinte

Presley a arătat că cea mai puternică dorință a sa este de a-l informa pe Hoover despre lucrurile „interesante" pe care le află în anturajul său din discuțiile celor ale căror interese nu sînt conforme cu cele ale țării. Oferindu-se să dea o „mînă de ajutor", Elvis „a probat" dorința sa acuzînd-o dur pe Jane Fonda de activități antistatale. În perioada aceea, cunoscuta și apreciata actriță americană desfășura o vastă și epuizantă campanie împotriva războiului din Vietnam. Așa că acuzația adusă actriței, „idei periculoase inoculate tinerilor, activitate denigratoare", ne dezvăluie încă o față a acelui „tînăr serios și plin de interes pentru soarta tineretului", cum îl găsim descris în stenogramă pe Presley.

În urma acestei convorbiri fructuoase, Edgar Hoover în persoană îi scrie lui Elvis Presley, alias colonel Jon Burrows. „Îmi pare rău că nu v-am putut întîlni în timpul vizitei pe care ați făcut-o la cartierul general al F.B.I.-ului. Sper că vizita v-a lăsat o impresie plăcută. Generoasele dv. opinii despre biroul nostru au fost apreciate. Puteți fi sigur că port în minte oferta dv. de colaborare". Semnat : Edgar Hoover.

Ce melodii a „cîntat" Elvis F.B.I.-ului nu se știe, dat fiind faptul că rapoartele colaboratorilor sînt protejate de secretul de stat. Totuși, apreciază „L'Europeo", e clar că scrisoarea lui Hoover constituie un veritabil certificat de confirmare, care-l transformă pe cel ce a făcut mulțimile să delireze la auzul vocii sale într-un devotat informator al F.B.I.-ului !

Bani, din belșug. Faimă, de nu se putea mișca fără 6 (șase) „gorile". Aprecieri mondiale. Și atunci, de ce ?

Să fie, oare, adevărate dezvăluirile pe care le face „L'Europeo ?" Să se fi pretat celebrul cîntăreț unei vieți duble, slujind pe ascuns unor scopuri nu o dată rușinoase ? Sau reprezintă toată această poveste o concesie făcută unei „mode" tot mai prezente în paginile publicațiilor occidentale : demitizarea. Oricum ar fi stat lucrurile, unele fapte, chiar dure, trebuie cunoscute, oricît de înalt ar fi soclul pe care admiratorii își așază idolii.

IOAN ROȘCA ■

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Comentarii de presă pertinente și reportaje filmate tulburătoare aduc în fața opiniei publice mondiale portretul imigrantului, îndeobște mohorît și derutat, cu privirea pierdută spre locuri rămase departe în urmă. Muncitorul imigrant, fie el italian, portughez, sau turc, ajuns în țări industrializate pare personajul ideal pentru a ilustra cum poartă oamenii, în sine, decalajele economice. Zăpăcit de o lume care nu este a lui, presat de tehnologii pe care nu și le-a imaginat, imigrantul intră într-un fel de vîrtej al alfabetizării începînd cu gesturile cotidiene și terminînd cu exigențele imperioase ale fabricilor sau șantierelor.

Imigranții intelectuali, adesea cu înaltă specializare, se află mai puțin în transfocatoarele reportajelor, deși drama lor are efecte economice la nivel planetar. În engleză expresia „brain drain" s-a încetățenit și a fost preluată de presa mondială pentru că exprimă, scurt și cuprinzător, un fenomen cu implicațiile cele mai acute.

Abordînd acest subiect printr-o prismă pur economică, săptămînalul argentinian „Clarin" remarca :

În ultimul deceniu, exodul intelectualilor a costat 50 000 milioane de dolari în țările subdezvoltate. Aceste date furnizate de O.N.U. ilustrează o formă particulară de dependență a acestor țări.

Specialiștii din numeroase țări studiază fenomenul exodului creierelor care într-un deceniu a adus țărilor în curs de dezvoltare o pierdere de aproximativ 50 000 milioane dolari, cifră mai mare decît ajutorul pe care țările industrializate l-au dat acestor țări în aceeași perioadă. De fapt, acest ajutor a atins numai 46 000 milioane dolari. În 1968, secretarul general al O.N.U. de atunci aprecia că fiecare om de știință care a emigrat în S.U.A. a costat țările latino-americane 20 000 dolari. Aprecierea actuală pentru un creier argentinian, cu un total de 17 ani de studiu și 5 de specializare, sugerează o cifră cu mult mai mare.

Acesta, desigur, poate fi un fel de a privi realitatea, deoarece monopolizarea tehnostiinței constituie un obstacol de netrecut în dauna țării.

Obstacolul este unul dintr-o suită, din păcate lungă, care creează abisurile tehnologice și, pînă la urmă, abisurile dintre nivelurile de civilizație. Cifrele, cifrele reci dar încăpătoare pentru atîtea sensuri pe care contemporaneitatea le include în autoportretul ei sînt, și aici, relevante.

În 1970, la 100 000 de locuitori reveneau, în medie, 112 savanți și ingineri în țările industrializate, 3,8 în opt țări din Africa pentru care există date statistice, 22 în Asia și 69 în America Latină. În ce privește efectivele tehnicienilor, raportul este, aproximativ, același (142,3 față de 8,3, 23,4 și 77,2). Distanțele dintre țările menționate sînt și mai mari în domeniul cercetărilor și al studierii problemelor dezvoltării. În medie, la 10 000 de locuitori, 10,4 savanți se consacrau cercetărilor și problemelor dezvoltării în țările industrializate, în timp ce în Africa — 0,38, în Asia — 1,6, iar în America Latină — 1,15.

Potrivit datelor furnizate la Londra de „National Health Service", peste 46 la sută din personalul spitalelor britanice s-a născut peste hotarele Angliei...

În Canada, fiecare al treilea medic este străin. În Statele Unite — fiecare al cincilea, în R.F.G. — fiecare al 20-lea. Principala cauză a acestui fenomen al racolării constă în faptul că, în țările capitaliste dezvoltate, cheltuielile pentru pregătirea unui medic se ridică la aproximativ 50 000 de dolari.

Printre principalele țări victime ale acestui „brain drain" se numără India, Filipinele, Tailanda și Irlanda. Potrivit datelor furnizate de Ministerul Sănătății al Statelor Unite, numai la New York practică mai mulți medici tailandezi decît în Tailanda însăși, țară cu o populație de 28 000 000 locuitori. În Coreea de Sud și în Filipine există facultăți speciale care pregătesc exclusiv cadre pentru Statele Unite. 20 pînă la 30 la sută dintre absolvenții învățămîntului superior din țările Americii Centrale — Guatemala, Nicaragua, Salvador — iau drumul emigrației.

Iată, așadar, cum cea mai costisitoare materie primă se prelucrează de către cei săraci și se însușește de cei bogați într-un sistem deschis al racolării, pe care dreptul economic internațional nu l-ar putea accepta, în nici un paragraf, dacă ar fi vorba de cupru sau de lemn, spre exemplu. Rămîne stupefiantă această formă de exploatare cu mănuși, consecventă și de o mare eficiență pentru cei care o fac în numele profundului lor credo în virtuțile „civilizației"...

RADU BUDEANU ■

(Din „The New Yorker", New York)

Ochii și urechile lumii

O dialectică

De 1 Mai plecăm la iarbă verde și pădure. În pădure, ne așezăm la umbra copacilor și la rădăcina lor. Eu deschid o carte. Cartea mea în astfel de prilejuri este, de ani de zile, „Rolul muncii în procesul transformării maimuței în om" de Friedrich Engels. E o carte minunată. În ea se vede cum mîna a modificat creierul omului. Și cum modificarea mîinii i-a schimbat gîndurile. E o plăcere să citești cartea asta în adîncul pădurii, în ciripit de păsărele și eșapament de mașini. Eu mă abstrag. Aud cum crește iarba, sub mine, sub pledul meu în carouri albe și roșii. Aud furnicile cum urcă pe pantofiul meu. De ce să auzim numai cum crește iarba și să n-auzim și furnicile ? Numai fiindcă așa vor poeții ? Engels e unul dintre cei mai mari poeți ai lumii. Poeții se apleacă asupra firului de iarbă. Engels s-a aplecat asupra evoluției degetului gros de la mînă și a extras o dialectică fără de care nu poți înțelege nici Sfinxul și nici bibliotecile lumii. Pun capul pe copac. A înverzit mușchiul. Au apărut ciupercile. Mușchiul copacului face parte din viața omului. Omul, de cum învață să scrie, învață să se orienteze după mușchi : est-vest-sud-nord. Dar și ciupercile. Și ciupercile participă la destinul omului iar omul la destinul lor. În 1944, americanii se mai războiau cu japonezii în junglele din Noua Guinee. Soldații americani aveau un echipament de campanie foarte rezistent, din pînză solidă. Într-o zi, acest echipament a început să se destrame ; pînza tare a vestoanelor, a cămășilor și a centurilor a început să putrezească, după aceea parcă s-a topit. Generalii și trupa au înmărmurit. Cum se poate așa ceva ? Au început să se topească și pușcile. Într-o zi, le-au căzut, pur și simplu, și pantalonii, ca descompuși. În nici un război și în nici o odisee nu a apărut o asemenea vrajă care ține de literatura lui Marquez, deși acesta încă nu începuse să scrie foarte serios. Savanții s-au aplecat peste microscoape. Acolo au descoperit trahoderma. Trahoderma e o ciupercă mai extraordinară decît o nuvelă magică. Trahoderma atacă fibra de celuloză, o rupe, o digeră și schimbă celuloza în glucoză. Ea atacase echipamentul și armamentul american, distrugîndu-l. Dialectica naturii e mai „tare" ca Jules Verne, după cum unul, în Franța, a scos o carte cu un titlu pe măsura trahodermei : „Cel mai bun roman de Jules Verne : viața sa". Și ăsta ? Și ăsta a făcut din viața sa un roman ? Asta nu e mai credeam ! După 30 de ani — în '74 — vine criza energiei mondiale. Americanii încep să folosească din plin celuloza. Atunci vine iar ideea trahodermei, cea care atacă pînă și bretelele. Celuloza, tratată cu ciuperca zia, poate da zahăr. Nimic nu e mai ușor ca din zahăr să scoți alcool. Alcoolul este un carburant dintre cele mai convenabile. De patru ani, laboratoarele americane ameliorează capacitățile „de atac" ale trahodermei. În 30 de ani ele au crescut de 30 de ori. Oamenii lucrează acolo, ferindu-și bretelele ca de dracu'. Dialectica naturii are și hazul unei divine comedii. Gunoaiele urbane, cu celuloza lor, se transformă în glucoză. Gunoaiele merg spre zahăr. Alcoolul astfel obținut se amestecă 10% cu benzină ordinară și dă un carburant mai eficace și mai curat decît benzina benzină. În Brazilia, 4 milioane de mașini merg așa, cu benzină de asta în rezervoare. Dar dacă rămînem fără celuloză, tot dînd-o trahodermei ? Atunci vine Walt Disney. Cine ? La Disneyworld se studiază și altceva decît distracția. Se crește iacintul de apă, o plantă soră cu celuloza. Din ce se face, din ce crește iacintul ăsta ? Din anele cele mai poluate și mai blestemate. Din nitrați și fosfați. Lîngă Disneyworld, la stația de epurare a apelor, se construiesc bazine imense pentru ape murdare din care va crește iacintul, adică celuloza, adică zahărul, adică alcoolul, adică automobilul...

Amețesc, sub copac. Să tot cobori din copac pentru a fi om și a te bucura de dialectica naturii. „Imaginația e mai necesară decît cunoștințele" zicea Einstein. Lui îi dădea mîna, mîna cu cele cinci degete ale ei, fără de care n-am fi ajuns la Engels, Einstein și Mickey Mouse.

RADU COSAȘU ■

Muntenegru rănit

RELATĂRI DE LA FAȚA LOCULUI ALE REPORTERILOR IUGOSLAVI

BAR — un mare port și important centru turistic. Pentru harnicii și veseli locuitori ai acestui oraș de la poalele munților Rumia, duminica de 15 aprilie — după mai multe săptămîni și chiar luni ploioase — promitea să fie prima zi de adevărată primăvară. Era o dimineață foarte frumoasă, senină și caldă. Aceasta a îndemnat și pe aceia, cărora le place a dormi duminică mai mult, să iasă din casă mai devreme, ceea ce a salvat multe vieți.

Începutul de zi frumoasă a fost însă o groaznică înșelătorie a forțelor naturii, deoarece după un scurt timp, la orele 7.19'50", totul s-a transformat într-un coșmar. Pe locurile unde pînă atunci erau case, rămăseseră mormane de ruine, iar acolo unde cu puțin timp în urmă domneau calmul, liniștea și bucuria, se auzeau strigăte și vaiete. Vechiul cartier al orașului nu mai există. Noul hotel „Agava", mîndria orașului, s-a prăbușit ca un turn de hîrtie. Pînă în clipa seismului, era o clădire înaltă, zveltă, cu peste o sută de camere și toate anexele moderne.

Un alt tablou de groază ni-l oferă portul Bar. Danele, macaralele și celelalte instalații portuare sînt grav avariate. Malul mării a coborît în apă cu circa doi metri. O navă era scufundată, iar alta dispărea treptat în adîncurile mării. Celelalte nave iugoslave și străine au părăsit portul în sunetele funebre ale sirenelor lor. Pentru ca nenorocirea să fie și mai mare, în depozitele portului a izbucnit un puternic incendiu, care a mistuit multe mărfuri.

Iată cum sînt trăite clipele seismului de către comandantul navei „Liuta", Gratia Paskovici, care s-a aflat în acel moment la postul de comandă : „Șocul a fost înspăimîntător. În prima clipă am crezut că ne-a lovit vreun alt vas sau că am eșuat. În același moment ne-au izbit valuri cu puterea de 11 grade (echivalente cu puterea unui uragan — n.r.). După cîteva clipe de tangaj, am văzut cum portul se scufundă, iar din munții ce înconjoară orașul Bar se rostogoleau spre mare blocuri enorme de stîncă".

Comuna Bar a plătit catastrofei cel mai mare tribut în vieți omenești. Bilanțul provizoriu : 50 de morți identificați și peste 200 de răniți.

Blajo Orlandici, președintele comunei și comandant al apărării civile, a declarat că cu toată nenorocirea care i-a lovit, cetățenii au dat dovadă de calm și au manifestat un înalt simț de datorie patriotică. El citează și gestul frumos al unui grup de 40 de elevi din Kraguievaț (Serbia), aflați la Bar într-o excursie, care s-au prezentat cu toții la spital, oferindu-și sîngele pentru sinistrați.

KOTOR — străvechi oraș fort, cu unele dintre cele mai frumoase monumente ale arhitecturii mediteraneene și din epoca timpurie a Renașterii — a fost distrus în proporție de 70%. Zidurile înalte de 20 metri și groase de 10 metri, construite în epocile venețiană și bizantină, exemplu unic în arhitectura europeană de fortificații, s-au prăbușit izbite de forța uraganică a seismului. Cel mai mult au avut de suferit unele monumente culturale și istorice. Hotelurile „Fiord" și „Markov et" au fost transformate în ruine. Tot orașul deplînge tragedia elevilor care au pierit sub dărîmăturile hotelului „Fiord", unde participaseră la serbarea baculaureatului. Amintirea lor a rămas vie în memoria colegilor lor, care le-au scos moarte de sub dărîmături.

Potrivit unor date provizorii, în ruinele orașului și-au pierdut viața 12 persoane și au fost înregistrați mulți răniți. Alți 12 000 de oameni au rămas fără adăpost.

ULȚINI — oraș antic, situat în extremitatea sudică a litoralului, fiind atît o cetate istorică ce a rezistat timp de secole în fața invadatorilor de tot felul, cît și un mare centru turistic. Urgia seismului a distrus orașul în proporție de două treimi. Renumitul turn Balșici, monument de seamă din evul mediu, s-a prăbușit în mare, ca și cum ar fi fost retezat cu un cuțit. Alte monumente din secolele IX-XVI, concentrate în zona veche a orașului, au încetat să mai existe. La fel și hotelurile „Iadran" și „Galeb", care au fost făcute una cu pămîntul. Conform unor date incomplete, la Ulțini s-au înregistrat 22 de morți și mulți răniți.

Rade Savici, membru al comandamentului comunal de apărare civilă, subliniază că mulți cetățeni și mai ales militari ai Armatei populare iugoslave s-au evidențiat printr-un deosebit curaj în salvarea sinistraților.

BUDVA — perlă a litoralului muntenegrean. Privită din afară, ne oferă imagini teribile. Clădiri despicate în două, arătînd ca niște turnuri suspendate între cer și pămînt. Mașini strivite la parcări de zidurile caselor prăbușite. Cel mai mult a fost afectată zona orașului vechi. Dar nu au rezistat nici clădirile noi. Marile hoteluri „Slavia" și „Plaja", pînă ieri simboluri ale odihnei și recreației turiștilor, sînt și ele prefăcute în ruine. O ospătară a fost scoasă de sub ruine vie și aproape nevătămată. De asemenea au fost transformate în ruine sediile Centrului școlar și ale organizației „Montenegroturist", precum și un mare număr de case particulare. Din fericire însă, la Budva nu s-au înregistrat pierderi de vieți omenești. Dar pagubele materiale sînt enorme.

HERȚEG NOVI — port și o importantă stațiune balneoclimaterică, situat în Golful Boka Kotorska. Aici a fost complet distrusă renumita Cetădela și sînt avariate multe clădiri ale noului cartier. Seismul a făcut ravagii și într-o serie de alte localități situate de-a lungul mării, care aparțin comunei Herțeg Novi. La Biela a suferit mari distrugeri șantierul naval „Veliko Vlahovici", la Zelenika a fost distrus portul cu toate instalațiile sale. S-au înregistrat mai mulți morți și răniți, dar imprejurarea că a fost duminică și la întreprinderi și instituții nu se lucra a salvat numeroase vieți.

TITOGRAD — capitala R.S. Muntenegru. Seismul a fost resimțit și aici, dar a provocat cele mai multe victime și distrugeri în localitățile din împrejurime. În zona Virpazar au fost înregistrați 28 de morți. Cel mai grav a fost lovit satul Limiani, care practic a încetat să mai existe. Aici au pierit întregi familii. Au avut de suferit mult și satele Brcela și Gluhi Do. A fost avariată calea ferată Belgrad-Bar.

CETINIE — vechea capitală a Muntenegrului. Cutremurul a provocat aici mari daune. O bună parte din fondul locativ este distrusă. Au fost avariate serios multe edificii de mare valoare culturală și istorică, printre care monumentala „Biliarda" a poetului și domnitorului muntenegrean P.P. Niegoș, Muzeul de istorie al R.S. Muntenegru, Biblioteca centrală, Palatul Albastru, Teatrul Național și altele. De asemenea, au avut de suferit grav Rieka Țrnoievici și Obod, așezare unde a funcționat la sfîrșitul secolului al XV-lea cunoscuta tipografie Țrnoievici.

În regiunea sinistrată locuiesc, potrivit datelor din 1976, peste 180 000 de oameni. Ca urmare a cutremurului, aproape jumătate din populație a rămas fără adăpost. Economia regiunii a suferit pagube enorme. „Aceasta reprezintă o mare pierdere nu numai pentru Muntenegru, ci și pentru întreaga Iugoslavie, a declarat Rade Bralovici, vicepreședinte al Adunării republicane. Este aproape imposibil de prevăzut cînd se va putea normaliza activitatea economică a acestei regiuni. Pentru multe întreprinderi, chiar foarte importante, se pune întrebarea dacă vor mai funcționa vreodată. Este vorba, în primul rînd, de portul Bar, de șantierele navale Biela și toate organizațiile de muncă din zona litoralului, fără să menționăm turismul, ramura principală a republicii și sursa mijloacelor de trai pentru circa 120 000 locuitori din zona respectivă".

OPINII ALE OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

Potrivit comunicatului oficial al Institutului de seismologie din Belgrad și Serviciului seismologic din Titograd, cutremurul a avut în epicentru intensitatea de 9 grade pe scara Mercalli Adîncimea focarului a fost de 20 kilometri, iar forța destructivă a energiei degajate echivalentă cu cea a exploziei unei cantități de 10 milioane tone de trinitrotoluen. Zona epicentrală se întinde de la Kotor la Bar.

Specialiștii iugoslavi au stabilit că falia Kotor-Bar are lungimea de 40 km și lățimea de cîteva sute de metri. Vladimir Ribarici, directorul Observatorului astrofizic de la Liubliana, apreciază că în epicentru cutremurul a avut magnitudinea de 7,2 grade pe scara Richter și consideră că a fost cu 1,2 grade mai puternic decît cel din 1963, care a distrus în mod catastrofal orașul Skoplje.

Comentînd știrile alarmante difuzate de unele posturi de radio străine, potrivit cărora se prevăd, chipurile, noi cutremure grave, prof. Jakim Petrovski, directorul Institutului de seismologie și inginerie seismologică din Skoplje, a declarat că astfel de afirmații nu provin de la specialiști. În legătură cu aceasta, el a ciitat faptul că un număr de 250 de oameni de știință din 40 de țări, care au participat la recenta Conferință privind prognoza cutremurelor, ținută la Paris sub auspiciile UNESCO, au ajuns la concluzia că această problemă se află încă în faza de cercetare și că un foarte mic număr de cutremure au fost prevăzute cu precizie, în timp ce erorile sînt numeroase.

ACȚIUNI DE SOLIDARITATE

În zilele care au urmat cutremurului devastator din 15 aprilie, manifestîndu-și solidaritatea cu poporul muntenegrean greu încercat, toți oamenii muncii, toate popoarele și naționalitățile din Iugoslavia depun eforturi asidue pentru atenuarea și înlăturarea urmărilor dezastrului. Lor li se alătură și poporul român. În semn de prietenie și solidaritate, țara noastră a venit cu promptitudine în sprijinul eforturilor pentru ajutorarea populației sinistrate. La aeroportul de la Titograd au aterizat patru avioane Tarom, care au adus corturi, saltele, pături și alte bunuri de primă necesitate donate de România.

Continuă să sosească ajutoare din diferite alte țări ale lumii.

RADOVAN DESPOTOVICI ■

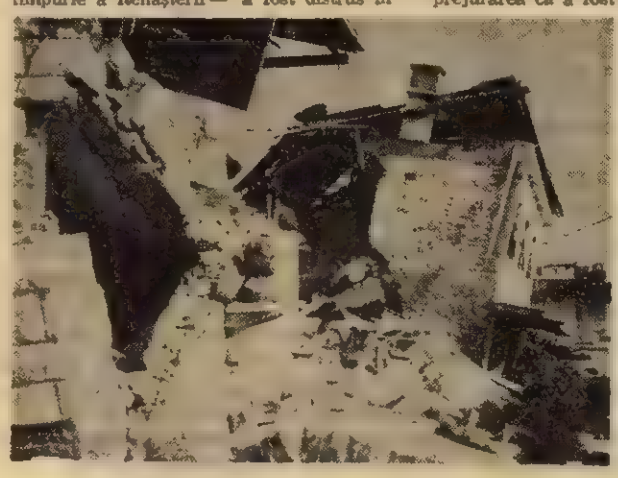

La Maxenu

s-a terminat însămînțatul

Simbătă, ora 17, la sediul C.A.P.-ului din satul Maxenu aparținînd comunei Tintești, din județul Buzău, era mare sărbătoare. Oamenii își strîngeau mîinile, se felicitau.

— Azi, 21 aprilie, ora 17, s-a terminat însămînțatul întregii suprafețe agricole, ne spune **Ghiță I. Nicolae**, președintele C.A.P.-ului din satul Maxenu. Este a douăsprezecea primăvară de cînd sînt președintele cooperativei agricole de producție de aici și în fiecare an am aceleași emoții. Este o mare bucurie pentru toată suflarea comunei. Anul acesta pare a fi un an bun. A fost și ploaie, a fost și timp frumos, și avem toate motivele să ne așteptăm și la o recoltă bogată.

— Cît a durat aici această campanie ?

— Începutul însămînțării, ne spune **Vasile Bălteanu**, inginer șef, a început la 19 martie. Atunci am început cu sfecla-de-zahăr a cărei însămînțare s-a terminat după patru zile, pe o suprafață de 80 hectare. A urmat floarea soarelui pe o suprafață de 300 hectare iar de la 31 martie pînă astăzi s-au însămînțat 725 hectare de porumb. Pentru această campanie ne-am pregătit sămînța încă de astă-toamnă și am fost ajutați și înțeleși de cei 21 de mecanizatori care au muncit de multe ori pînă noaptea tîrziu. Mulți dintre ei sînt și acum prezenți aici. Este vorba de Cornel Ene, Tănase Manta, Petre Iordache și cel care a erbicidat, Gheorghe Ieremia — aceștia sînt doar cîțiva dintre cei care au reușit să facă ca acest schimb de muncă să fie mai scurt cu de obicei, încheind una din cele mai importante campanii agricole, însămînțatul. **(P. Soria)**

Turneu american

● Ni se anunță că în a doua parte a lunii mai un numeros colectiv al Teatrului „Bulandra" se deplasează în trei orașe americane, Washington, New York, New Haven, cu o suită de reprezentații de succes la sala din Schitu Măgureanu și la sala din Grădina Icoanei. Spectacolele de turneu sînt : „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale și „Elisabeta" de Paul Foster. Actorii care vor face călătoria peste ocean sînt : Clody Berthola, Gina Patrichi, Mariana Mihuț, Irina Petrescu, Octavian Colescu, Petre Gheorghiu, Victor Rebengiuc, Dem. Rădulescu, Ștefan Bănică, Marin Moraru, Ion Caramitru, Florian Pittiș, Mircea Diaconu, Aurel Cioranu, Ion Besoiu, Dinu Dumitrescu ș. a. Regizorul celor două spectacole și unul dintre interpreții de marcă este, după cum se știe, Liviu Ciulei. **(Aron Domide)**

● Recent a fost omologată o invenție a profesorului Emanuel Obogeanu de la Grupul școlar „Electroaparataj" din Capitală. Este vorba de o instalație electronică destinată orientării în spațiu a nevăzătorilor. Instalația creează posibilitatea ca aceștia să poată practica și cîteva sporturi, cum ar fi marșul, înotul, canotajul și altele.

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Peste cel mult două luni, doctorul Iubu va opera din nou !

Duminică dimineață, cunoscutul orelist Mihai Iubu a suferit, nu departe de Huedin, un accident de circulație. Vestea s-a răspîndit cu repeziciune, alertînd pe pacienții medicului clujean, îndeosebi pe cei programați pentru operațiile în cadrul serviciului condus de Mihai Iubu. Ca urmare, luni și marți, telefonul redacției a fost foarte solicitat, cetățeni din diferite orașe ale țării cerînd relații cu privire la dimensiunile și urmările nefericitei întîmplări.

Luînd legătura cu Spitalul orășenesc din Huedin, către care accidentatul a fost transportat de urgență, am fost informați de șeful secției de chirurgie, dr. Arpad Bocsko, că Mihai Iubu și-a revenit după puțină vreme, găsindu-se, la ora discuției noastre, în afara oricărui pericol. Dealtfel, vizitat cu promptitudine de cîțiva confrați, între care de doctorul Aurelian Mazilu, directorul Direcției sanitare județene, Mihai Iubu a fost transferat, miercuri dimineață, la Cluj-Napoca, la Clinica de ortopedie din strada Bacău, numărul 1, unde a continuat să fie îngrijit cu o deosebită atenție, primind o asistență competentă și plină de omenie.

În ciuda traumatismelor suferite, starea doctorului Iubu este în curs de ameliorare. Întrucît mîinile sale n-au fost în nici un fel lezate, ni s-au dat asigurări că peste cel mult două luni, renumitul orelist va fi în măsură să-și reia lucrul, continuînd să opereze și, firește, să facă oamenii bine. **(Ovidiu Ioanițoaia)**

Turnee europene

● **În aceste zile, trupa de balet a Operei Române, din care fac parte, printre alții, Magdalena Popa, Ileana Iliescu, Pavel Rotaru, Petre Ciortea și Ion Tugearu, se află în R. F. Germania unde prezintă spectacolele „Nuntă în Carpați" pe muzica lui Paul Constantinescu, „Carmen" într-o prelucrare de Secdrin și „Seară vieneză", Dirijorul turneului, Paul Popescu.**

● **Începînd din primele zile ale lunii mai, cîntăreții, corul și orchestra Operei Române se află în turneu în Spania. Ei vor interpreta în cîteva orașe ca : Madrid, Barcelona, San Sebastian, Vittoria ș. a. spectacole cu operele „Bărbierul din Sevilla" de Rossini și „Răpirea din serai" de Mozart. Printre soliști : Nicolae Herlea, Vasile Martinoiu, Constantin Gabor, Maria Mirea, Nicolae Florei, Valentin Teodorian ș. a. Dirijorii din acest turneu : Cornel Trăilescu și Constantin Petrovici.**

● **Calea de acces spre interesantul monument istoric de pe dealul Jbir, de la Bîrsana (Maramureș), trece prin proprietatea cetățeanului Alexandru Bodnar. Scos din sărite de pelerinajul turiștilor, A.B. a barat drumul cu sîrmă ghimpată. Nu se poate găsi, totuși, o soluție ca să vizitezi monumentul și fără să-ți agăți hainele în sîrmă ?**

● **Constructorii hidrocentralei de la Rîu Mare Retezat au străpuns recent tronsonul superior de la galeria forțată. Lucrarea care are o lungime de 111 de metri și o secțiune de 19 metri pătrați, a fost executată printr-o tehnologie nouă la asemenea gen de lucrări.**

● **Zilele acestea, la Salonul de artă al Bibliotecii municipale Mihail Sadoveanu din București poate fi vizitată o interesantă și originală expoziție aparținînd profesorului universitar dr. Alexandru Tohăneanu, expoziție intitulată „File de jurnal, portrete".**

RĂSPUNDE
VASILE ADAMESCU

Am aflat cu emoție de scrisoarea publicată pe ultima pagină a revistei Flacăra, nr. 13 din 1 aprilie a.c. Am rămas profund impresionat. Mulțumesc din toată inima. Gestul de a-mi oferi un ochi, în ipoteza posibilității de a se efectua transplantul, e de mare omenie. Poate viitorul va rezolva și această problemă. Nu se știe precis dacă în urma meningitei nervul optic este sănătos sau s-a atrofiat. Grupa mea sanguină este AII.

Într-adevăr, aș dori deosebit de mult ca într-un viitor apropiat să-mi recapăt vederea, dar nu pot încă să fiu sigur că aș reuși. Voi urmări să fiu cît mai informat despre noile cuceriri și descoperiri ale științelor medicale, în special în privința transplantului de ochi. Încă o dată, din toată inima aduc cele mai calde elogii și mulțumiri tovarășei din Brăila care a fost capabilă de acest gest de-a dreptul copleșitor.

Prof. Vasile Adamescu
str. Reșița nr. 3, ap. 8, Cluj-Napoca

● „Viața studențească" ne informează că la Timișoara a avut loc deschiderea pentru universitari a concursului „Miss hărnicie, tinerețe, frumusețe". Revista precizează că s-au făcut intervenții și presiuni, apreciind că lucrul nu este frumos. Totuși, concursul a fost cîștigat de Liliana Gheorghe, anul II arhitectură. La premiere, I. G. venit însoțită de mama și de soțul ei. Nu s-au dat nici premii de încurajare și nici mențiuni.

Revista Tribuna
împlinește 95 de ani

Revista Tribuna aniversează 95 de ani de la apariția primului său număr sub direcția lui Ion Slavici. Aniversare îmbucurătoare pentru destinele culturii românești.

De-a lungul celor aproape 100 de ani, publicația s-a implicat fundamental în evenimentele politice, sociale și culturale ale țării, a jucat un rol important în mobilizarea conștiințelor în lupta pentru unitate națională, pentru dreptate socială, pentru libertate și independență. Mari oameni politici, tribuni ai națiunii și-au afirmat în fața opiniei publice, prin coloanele revistei, punctele de vedere asupra destinului nostru istoric, mari oameni de cultură și artă, cărturari vestiți și-au publicat aici profesiunile de credință, mărturiile trecerii lor prin viață, multe din creațiile lor reprezentative. Revista Tribuna a jucat un rol extraordinar în promovarea culturii și artei autentice, în spiritul celor mai nobile ideaiuri ale poporului român și a strîns rîndurile intelectualității în jurul său, în momente decisive, de campanii ale cenaclurilor. Astăzi, revista, cu sediul în Cluj-Napoca, în noua sa ediție, a devenit continuatoarea statornică a vechilor tradiții publicistice ardelenești, publicație cu profil politic, social și cultural socialist, deschisă tuturor opiniilor angajate în sensul progresului, întru apărarea și promovarea valorilor spirituale de cea mai aleasă ținută pentru o cultură umanistă ce modelare a personalității multilaterale a omului societății socialiste. Revista de atitudine, de opinie, de curaj implicată profund în viața clocotitoare a întregii noastre țări, revista Tribuna este citită cu interes pe întreg cuprinsul țării și e apreciată pentru înaltele sale județuri de valoare, pentru calitatea presei pe care o impune, pentru ținuta și probitatea sa, intelectuală.

Eveniment

La Muzeul de artă al Republicii Socialiste România continuă să fie deschisă excepționala expoziție a pictorului Ion Gheorghiu. În reproducere : „Himeră" (sculptură) și „Grădini suspendate" (pictură).

● Filmul românesc „Avem nevoie de iubire" realizat de Eugenia Gutu, a primit premiul, la concursul internațional al filmelor de scurt metraj de la Istanbul, premiul special pentru cel mai bun film pentru copii.

● La Roma a avut loc ceremonia decernării premiilor „[illegible] 1978", acordat unor creatori din întreaga lume care s-au distins în domeniul artei [illegible] Printre laureați se află și doi cineaști români Gabriela Floroescu, Dan [illegible] Constantin.

● **Constructorii de mașini din Reșița au început fabricarea unui nou agregat cu turbină de tipul „Francis", destinat căderilor mari de apă. Agregatul, care are o putere de 170 MW, este primul de acest fel construit în țara noastră.**

Obiceiuri vechi la casă nouă. Cele cinci cooperatoare din Bratovorești, Cringu și Munteni (Dolj, Teleorman și Ialomița) se simt bine și la Complexul U.N.C.A.P. din Sărata-Monteoru.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, casuța poștală 3312, Oficiul 33 cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morala civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru**, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunte ată) – 1619, **Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu**, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) – 1606, **Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu**, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nită) – 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Margo Nedelea**, Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Doina Gheorghescu, Dumitru Grant) – 1787 și 1617, **Cultură – cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** – 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) – 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîfădeanu, Cornel Cotonă) – 1782 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** – 17 63 16 și interior 1611), redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41 505

1 MAI – GLORIE MUNCII!

„Viața demonstrează că unitatea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, sub conducerea partidului comunist, constituie și în condițiile noii etape în care ne aflăm factorul determinant al înfăptuirii mărețului Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, izvorul tuturor victoriilor pe care le obținem în ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație, în apărarea libertății și independenței naționale."

NICOLAE CEAUȘESCU

din Cuvîntarea rostită la Marea Adunare Populară consacrată zilei de 1 Mai

Cerul senin al limbii române

Din trandafirul de sînge al gurii tale
ce-ar mai rămîne, ce-ar mai rămîne
pe buze de nu ți-ar foșni – miraculoase petale –
cuvintele limbii române, cuvintele limbii române ?

Un pumn de cenușă în mormanele mari de cenușă
ale lumii ar fi gura ta,
de n-ar fi ea însăși sub razele soarelui jucăușe
floarea limbii române de nu mă uita.

Un fluture de lumină e șoapta iubirii sfinte
de țară pe buze sub stelornice astre ;
– Ce-ar fi fost, mă întrebi, fără-aceste cuvinte
gurile noastre, gurile noastre ?

Cîni de lut așezate ca într-un start
ai beției de vorbe la mesele lumii
și care pînă în zori s-ar fi spart
atinse de raza de aur a lunii.

Dar, iată, gura ta e trandafirul de sînge
cum îl știu și cum va rămîne,
Ca-ntr-o fîntînă în cupa lui se răsfrînge
cerul senin al limbii române.

NICOLAE STOE ■

Asprimea cere flori

Într-o epocă aspră, marcată de atîtea investiții dedicate dezvoltării, dezvoltării în primul rînd economice, într-o vreme în care ar părea că rămîne puțin, dacă nu chiar deloc, pentru gingășie, pentru suflet, într-o vreme în care aerul patriei e devastat de industrii, puse să consolideze temeliile patriei, într-o vreme în care toți marii gospodari ai pămîntului românesc se adună într-un efort concertat ca să nu se piardă nici o șansă, nici o virtualitate a gospodăriilor lor, într-o astfel de vreme, e minunat și e și niței eroic să realizezi la Pitești o simfonie a florilor.

Ar părea că n-avem timp de flori. Dar expoziția florilor din România arată că **trebuie** să avem timp de flori. Și suflet pentru flori.

Există un fel de prejudecată și anume că noi, astăzi, n-avem nici timp și nici bani pentru cele ale sufletului, că au avut și timp și bani pentru acestea bătrînii noștri din istorie. E, oare, adevărat ? Au avut ei mai mult ca noi ? Cred că nu. Cred că niciodată oamenii n-au trăit ușor, pe acest pămînt din care ei, astăzi, pe bună dreptate, în perfectă legitimitate scot flori.

Ștefan cel Mare nu era, oare, mai îndreptățit să cheltuie banii neamului său altfel decît pentru mînăstirile întregii Moldove și Bucovine, într-o epocă atît de puțin dominată de estetică ?

Mereu a fost greu.

Dar mereu cei înțelepți au știut că vremea trece inexorabil și că fără cele ale sufletului nu rămîne nimic după fiecare generație ce se stinge în murmurul permanent al țărinii.

Flori, minunate încăpățînări estetice, minunate angajamente ale gingășiei, într-o epocă aspră în care oamenii muncii se duc la flori ca la un element de necesar echilibru !

Măiestria organizatorilor, autoritatea profesională a membrilor Comisiei centrale de floricultură, dendrologie și arhitectură peisagistă, orășenii angajați la „treburile florilor" ca la toate treburile mari ale ținutului lor, calda ospitalitate a autorităților județului și, nu în ultimul rînd, unirea parcă omenească a florilor din toate ținuturile țării, sînt elemente ale acestei a doua ediții a Simpozionului de estetică vie de la Pitești, din aprilie 1979.

Sînt un om de acțiune și, rareori, am vrut să fiu altceva decît asta. Dar parcă la Pitești, într-o zi de primăvară a veacului atîta grijă înconjura florile, încît nu mi-ar fi displăcut să mă sting vegetal printre ele.

ADRIAN PĂUNESCU ■

CONSTRUCȚIA HOTELURILOR SOLARE DIN DELTĂ, ANUNȚĂ :

Era cetăților soarelui

— **Sîntem obsedați de soare, de energia lui, de îmbinarea dintre frumos și util pe care o presupune captarea acestei nesecătuite energii. Veți întreba : unde intervine frumosul ? La urma urmei, totul este o chestiune de eficiență economică, luăm direct căldura de la natură, de la soare, în loc s-o obținem pe căi ocolite din combustibilii convenționali. Dar lucrurile nu stau deloc așa.**

Cum stau lucrurile în realitate interlocutorul este cu adevărat în măsură s-o știe. Inginerul Dan Constantinescu, șeful colectivului de energie solară din laboratorul de instalații al Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor INCERC.

— Cercetările micului nostru colectiv au început în 1972, cînd am montat pe acoperișul laboratorului de atunci un mic panou de metal, cam de 1 m pătrat și am experimentat, am calculat... De atunci au trecut puțini ani. Au urmat primele case solare experimentale din țara noastră la Cimpina, apoi gigantul solar de la Saturn, pe litoral, unul din cele mai mari din lume, care furnizează apă caldă de consum la hotelurile Alfa, Beta și Gama, cu 1 200 locuri de cazare, și alte cîteva realizări despre care revista dumneavoastră a mai scris în repetate rînduri. Acum însă ne gîndim la un Oraș al soarelui (mai exact o localitate a soarelui în deltă). Am urmărit să evoc cu această denumire, chiar cu prețul unei voite exagerări, faimoasa Cetate a soarelui visată cîndva de Tommaso Campanella.

DE LA UTOPIE LA REALITATEA ZILELOR NOASTRE

— Fra Tommaso, care și-a petrecut 27 de ani din viață în închisoare, a fost un socialist utopic, iar dumneavoastră, inginer de instalații. Nu vă văd în postura italianului.

— Nici nu mă socot. Cetatea pe care o visăm noi se va construi cu adevărat, undeva în deltă, prin 1980. Locul exact nu-l știm, studiile de amplasare se vor încheia curînd. Va fi un hotel solar — există toate aprobările necesare — primul de acest gen din România și unul din puținele din lume. Panourile captoare de energie solară, cu o suprafață de cîteva sute de metri pătrați, se vor încorpora pe fațada orientată spre sud. Deci nu este vorba de instalații alăturate, adăugate : întreaga clădire a fost gîndită ca un receptacol sui-generis de energie solară.

— Evident, aceasta a reclamat o strînsă colaborare cu arhitecții, pentru a se realiza structuri integrate.

— Deosebit de fructuoasă o consider, în acest sens, colaborarea cu Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București, cu

(Continuare în pag. 9)

LIONEL NIȚESCU ■

În cuprinsul revistei :

ARGEȘ

- „E greu ? Chemați-l pe Albu !" (pag. 4)
- „La pom trebuie să treacă mai multe toamne pentru a trăi satisfacția roadelor" (pag. 5)
- Pitești — un oraș frumos
- „Cea mai înaltă facultate este uzina !"
- E simplu să fii fruntaș pe pămînt bun. Iar noi sîntem, lucrînd pe smoloniță (pag. 12–13)

și alte reportaje, interviuri, cronici realizate în acest județ

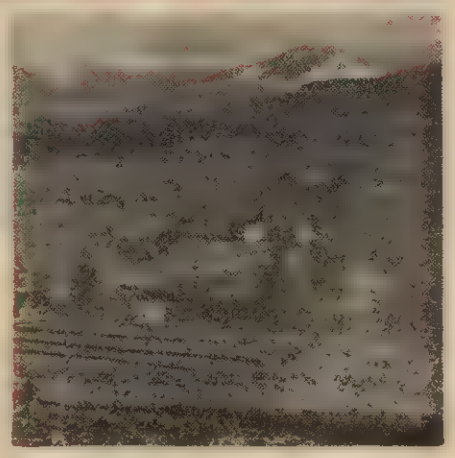

În pagina 19 :

Carpați 2000 — Sistematizarea și specificul montan (IV)

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

O NOUĂ ȘI STRĂLUCITĂ ACȚIUNE DE POLITICĂ EXTERNĂ A PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU

Rezultatele deosebit de fructuoase pe plan politic, economic, cultural-științific, și în alte domenii, ale strălucitei solii românești de pace, prietenie, solidaritate militantă și colaborare în Africa continuă să se afle în atenția comentatorilor de politică internațională de pretutindeni.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., dînd expresie sentimentelor de profundă satisfacție și deplinului atașament al întregului nostru popor față de bilanțul strălucit cu care s-a încheiat recenta vizită în cele opt țări africane, apreciază că noua misiune de pace și prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu **„reprezintă, prin întreaga sa desfășurare, și mai ales prin rezultatele ei, un mare succes politic, un eveniment de însemnătate istorică în dezvoltarea relațiilor multilaterale ale României cu țările respective, cu tinerele state africane, cu mișcările de eliberare din Africa, o nouă și strălucită acțiune de politică externă a partidului și statului nostru".**

Desfășurată în spiritul înaltei răspunderi față de interesele fundamentale ale poporului român și în consens cu năzuințele vitale ale popoarelor lumii de cooperare și înțelegere, imprimînd fiecărei din etapele parcurse caracterul unor momente de cardinalitate în cronica relațiilor bilaterale ale României cu celelalte state ale lumii, recenta vizită pune o dată mai mult în lumină rolul esențial al secretarului general al partidului în promovarea largă a raporturilor româno-africane, în consolidarea prieteniei și solidarității militante ale poporului român cu popoarele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu mișcările de eliberare națională din această parte a planetei, contribuția unanim recunoscută a președintelui României la efortul de instaurare în lumea de azi a unei noi ordini economice și politice, la afirmarea în viața internațională a proceselor pozitive ce se manifestă în peisajul grav și complex al vieții internaționale. Comitetul Politic Executiv relevează în acest sens **„contribuția esențială a secretarului general al partidului, președintele republicii, la transpunerea consecventă în viață a orientărilor de bază stabilite de Congresul al XI-lea al partidului privind extinderea și adîncirea prieteniei, solidarității și colaborării cu țările care au pășit pe calea dezvoltării libere, de sine stătătoare, cu toate statele lumii".**

Tratatele de prietenie și cooperare încheiate cu statele africane recent vizitate, care se adaugă tratatelor și declarațiilor solemne comune semnate de România socialistă cu numeroase alte state de pe toate continentele, înțelegerile convenite între Partidul Comunist Român și partidele de guvernămînt din statele africane, suita de acorduri, protocoale și convenții în sfera colaborării din cele mai diverse domenii, confirmă pe deplin virtuțile politicii internaționale ale României socialiste, ilustrează elocvent preocuparea constantă a țării noastre de promovare activă a relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, atestă trăinicia angajamentului poporului român în sprijinul unei politici noi, de echitate și justiție, care să ia locul vechii politici imperialiste bazate pe dictat și inechitate, exprimă hotărîrea României și a țărilor respective de a așeza la temelia relațiilor lor principiile noi, sănătoase, ale vieții internaționale — respectarea independenței și suveranității naționale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța.

Pe tot parcursul vizitei, de la țărmurile Mediteranei la oceanele Atlantic și Indian, de dincolo de Ecuator pînă, din nou, la Canalul Suez, a fost evidențiată existența unui teren larg și fertil de conlucrare multilaterală, de colaborare în sfera intereselor vitale ale dezvoltării, de stimulare a tuturor căilor de apropiere și exprimare reciprocă a sentimentelor de prietenie și solidaritate militantă în interesul comun, al păcii, înțelegerii, securității și destinderii în lume. Domeniile în care au fost încheiate acorduri, între care valorificarea materiilor prime, industria și agricultura, transporturile și comunicațiile, cercetările geologice și miniere, formarea de cadre, accentul pus pe formele de conlucrare cu eficiență sporită, inclusiv construirea de obiective economice în comun, invederează în modul cel mai pregnant consecințele benefice ale unei colaborări reciproc avantajoase, și demonstrează, totodată, încrederea popoarelor în România, ca partener al unei colaborări cu adevărat egal în drepturi.

Dialogurile la nivel înalt desfășurate în cele opt capitale africane au prilejuit, în mod firesc, un larg schimb de opinii în legătură cu evenimentele internaționale cele mai fierbinți ale lumii contemporane. Rezultatele lor se înscriu în peisajul frămîntat de contradicții al vieții internaționale și în perspectiva istoriei ca o nouă și strălucită afirmare a politicii internaționale a României, ca un nou și prestigios act de acțiune internațională a partidului și statului nostru în aprofundarea relațiilor româno-africane, în întărirea solidarității cu statele care înaintează pe drumul dezvoltării independente, cu forțele progresiste, antiimperialiste ale lumii contemporane și dau în același timp o expresie a înaltei prețuiri de care se bucură astăzi în lume România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a contemporaneității, promotor neobosit al idealurilor nobile de libertate și independență a popoarelor, de pace, securitate și progres social.

Evidențiind convergența punctelor de vedere în abordarea marilor probleme ale vieții internaționale, convorbirile la nivel înalt au consfințit, ca unul din punctele cardinale ale evoluției viitoare a evenimentelor, dreptul legitim ca și îndatorirea fiecărui stat de a participa activ la soluționarea tuturor problemelor de interes major, în mod expres al țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, al forțelor înaintate de pretutindeni care sînt vital interesate în intensificarea luptei împotriva imperialismului, colonialismului, în abolirea politicii rasiste și de apartheid, a oricăror forme de dominație și asuprire, în lichidarea subdezvoltării, înlăturarea inegalităților și inechităților între state, în statornicirea unei noi ordini economice și politice.

Prin întreaga sa desfășurare, prin bilanțul rodnic și perspectivele noi pe care le-a deschis prieteniei și cooperării româno-africane, noul itinerar al președintelui României întrunește adeziunea deplină și aprobarea întregului nostru popor. În mesaje adresate Comitetului Central, secretarului general al partidului, opinia publică, întregul popor salută cu entuziasm strălucitele rezultate ale vizitei întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe pămîntul Africii și își exprimă hotărîrea fermă de a face totul pentru înfăptuirea exemplară a hotărîrilor Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, a Programului partidului, cale sigură a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism.

ION CRISTIAN ■

În semn de profund omagiu pentru laborioasa activitate consacrată păcii, dezarmării, securității internaționale, colaborării și prieteniei între popoarele lumii

Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată o plachetă de aur din partea căpitanilor regenți și a Consiliului Mare și General al Republicii San Marino

O delegație a Consiliului Mare și General din Republica San Marino ne-a vizitat recent țara pentru a transmite acordul deplin al parlamentului sanmarinez cu Apelul Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România privind dezarmarea, destinderea și pacea pe continentul nostru și în lume. Cu acest prilej, conducătorul delegației parlamentului din Republica San Marino a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu o plachetă de aur cu efigia conducătorului statului român, expresie a profundei stime de care se bucură în lumea contemporană președintele țării noastre, politica de pace, prietenie și colaborare a României socialiste.

În timpul ceremoniei care a avut loc la sediul C.C. al P.C.R., deputații sanmarinezi au dat o înaltă apreciere politicii dinamice și constructive a României pe arena internațională și au exprimat sentimentele lor de profundă stimă și prețuire față de personalitatea șefului statului român, față de contribuția sa remarcabilă la soluționarea justă și durabilă a problemelor complexe ce preocupă omenirea, la triumful idealurilor nobile de libertate, independență și progres de pace, prietenie și colaborare ale lumii contemporane.

Mulțumind pentru medalia ce i-a fost înmînată, pe care o consideră expresia aprecierii politicii României, a Marii Adunări Naționale, a poporului român consacrată dezvoltării relațiilor de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Apelul adresat de Marea Adunare Națională popoarelor lumii, începînd cu reprezentanții acestora — parlamentele — pornește de la voința nestrămutată a poporului român de a trăi în pace și colaborare cu toate națiunile de pe glob. Noi considerăm că schimbările profunde produse pe arena internațională, afirmarea cu tot mai mare putere a voinței popoarelor de a fi libere, deplin stăpîne pe bogățiile naționale și de a folosi aceste bogății în scopul dezvoltării lor economice și sociale, al ridicării bunăstării proprii, constituie un factor determinant al evoluției lumii contemporane".

La încheierea solemnității, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși prezenți, s-au întreținut, într-o atmosferă de caldă prietenie, cu parlamentarii sanmarinezi.

MAREA ADUNARE POPULARĂ CONSACRATĂ ZILEI DE 1 MAI

„Popoare din țările socialiste, uniți-vă în lupta pentru victoria socialismului și comunismului, pentru afirmarea plenară a principiilor socialismului și creșterea prestigiului său în lume !

Popoare asuprite și forțe progresiste de pretutindeni, uniți-vă pentru lichidarea imperialismului și colonialismului, pentru libertate națională și progres social, pentru dezvoltarea liberă și independentă a fiecărei națiuni !

Muncitori, țărani, intelectuali, femei, tineri, oameni progresiști, democrați, uniți-vă pentru a realiza progresul social, pentru o viață mai bună și mai dreaptă !

Țări socialiste, popoare din întreaga lume, acționați în cea mai strînsă unitate pentru destindere, colaborare și pacea mondială !"

NICOLAE CEAUȘESCU
(din Cuvîntarea rostită la Marea Adunare Populară consacrată zilei de 1 Mai)

Luni, 30 aprilie, ora 15,45. Locuitori ai Capitalei, oameni ai muncii de toate vîrstele îl întîmpină pe secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la intrarea în Parcul tineretului. Însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, de alți tovarăși din conducerea partidului și statului, șeful statului român se îndreaptă, în uralele de entuziasm ale celor prezenți, spre Sala sporturilor și culturii, unde Comitetul municipal București al P.C.R. a organizat marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai, sărbătoare omagiată în acest an sub semnul a trei memorabile evenimente : 90 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi internațională a oamenilor muncii : 40 de ani de la marile demonstrații antifasciste și antirăzboinice din țara noastră, la organizarea cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție importantă ; 35 de ani de la realizarea Frontului Unic Muncitoresc, care a marcat o etapă nouă în mișcarea revoluționară din România.

Acum 40 de ani, sărbătorirea zilei de 1 Mai a avut loc tot într-o zi de luni. Cu cîteva zile înainte, tinerii revoluționari Nicolae Ceaușescu și Elena Petrescu, declamaseră poezii de George Coșbuc și Nicolae Deleanu în fața lucrătorilor breslei pielărie și încălțăminte din strada Uranus. În dreptul numelui Nicolae Ceaușescu poliția notă : „fost condamnat trei ani pentru activitate comunistă, pedeapsă executată". Destinul tînărului revoluționar de-atunci se confundă cu însuși destinul țării, cu însuși destinul partidului de la care a primit lumina ce i-o înapoiază astăzi potențată cu personalitatea unuia dintre cei mai remarcabili oameni de stat ai lumii contemporane. **Ceaușescu — România,** două nume indisolubil legate, două nume ce semnifică în conștiința popoarelor pacea, libertatea, adevărul, speranța într-o lume democratică, liberă și dreaptă.

Cu autoritatea unei vieți închinate idealurilor clasei celei mai înaintate din lume, în această zi înaltă a veacului, președintele României a rostit unul din acele discursuri în care se aud bătînd ceasurile mari ale istoriei. Pentru că acest document cutezător, întru totul limpede și revoluționar și tulburător, ne mobilizează într-un sens unic, pe care stă scris : UNITATE. Unitatea întregului popor în jurul partidului, al cărui Program corespunde pe deplin aspirațiilor vitale ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, intereselor supreme de bunăstare, fericire, libertate și independență a patriei. Unitatea popoarelor din țările socialiste în lupta pentru victoria socialismului și comunismului, pentru afirmarea plenară a principiilor socialismului și creșterea prestigiului său în lume. Unitatea popoarelor asuprite și a forțelor progresiste de pretutindeni în lupta pentru lichidarea imperialismului și colonialismului, pentru libertate națională și progres social, pentru dezvoltarea liberă și independentă a fiecărei națiuni. Unitatea muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, femeilor, tinerilor, oamenilor progresiști, democraților pentru a realiza progresul social, pentru o viață mai bună și mai dreaptă. Unitatea țărilor socialiste, a popoarelor din lumea întreagă pentru destindere, colaborare și pacea mondială.

Caracteristica lumii de astăzi nu este tensiunea, deși reală și adeseori gravă, dar ușor decelabilă și previzibilă atîta vreme cît pe planetă continuă să existe forțe interesate în menținerea focarelor de încordare și conflict, favorabile dictaturii și discriminării. Caracteristica vremurilor noastre este amploarea fără precedent a mișcărilor ce se pronunță tot mai răspicat în favoarea păcii și împotriva războiului, pentru democratizarea raporturilor între state, pentru înnoire și o nouă ordine politică și economică, pentru o lume fără exploatare, a păcii și prieteniei, a egalității între toate popoarele. Pornind de la această apreciere a situației lumii în care-și construiește bunăstarea și fericirea, România consideră că forțele progresului și dezvoltării sînt superioare și, unite, pot învinge politica de forță și dictat. În unitate, deci, România găsește sprijinul viitorului la care aspiră. Speranță justificată prin propriul ei trecut. În anii amenințători de-acum patru decenii, cînd în discuție era pusă însăși ființa națională a poporului român, partidul comunist și-a asumat greaua răspundere de a se așeza în fruntea luptei pentru libertatea, independența și integritatea patriei, sub semnul unității clasei muncitoare, purtătoarea celor mai înalte aspirații de progres și demnitate națională. Marea demonstrație antifascistă de la 1 Mai 1939 a pus bazele lichidării sciziunii proletariatului român, comuniștii și social-democrații constituidu-se împreună în nucleul frontului democratic, patriotic și antifascist național ce avea să asigure doborîrea dictaturii militaro-fasciste. Crearea Frontului Unic Muncitoresc, cinci ani mai tîrziu, la 1 Mai 1944, a avut un rol esențial în crearea frontului larg democratic antifascist, în unirea tuturor forțelor politice progresiste, a tuturor elementelor patriotice din țara noastră, pentru salvarea României de la dezastrul național, doborîrea dictaturii antonesciene, alăturarea la coaliția antihitleristă și trecerea la dezvoltarea democratică și la transformarea socialistă a țării. Apoi, în condițiile trecerii la noua etapă istorică, sub semnul necesității ridicării pe o treaptă superioară a unității clasei muncitoare, a fost creat, în 1948, partidul unic al clasei muncitoare, realizîndu-se astfel, printre primele din lume, partidul unic al comuniștilor și socialiștilor, condiție esențială a victoriei revoluției și construcției socialiste, pentru ducerea la îndeplinire a sarcinilor de uriașă complexitate puse de transformarea societății noastre pe calea socialismului. De-atunci, fiecare 1 Mai reprezintă o nouă treaptă pe care poporul nostru, liber și stăpîn pe destinele sale, o urcă pe drumul progresului, al bunăstării și fericirii.

Relevînd marile realizări în edificarea socialismului, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, **sîntem conștienți că mai avem multe de făcut pentru a asigura poporului nostru nivelul de viață și civilizație pe care și-l dorește și pe care îl merită pe deplin. În acest scop este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea în ritm înalt a forțelor de producție și perfecționarea relațiilor sociale, pentru îmbunătățirea muncii de conducere în toate domeniile vieții economico-sociale, pentru înfăptuirea neabătută a principiilor socialiste de echitate și dreptate socială.**

Să sărbătorim 1 Mai, a spus în continuare secretarul general al partidului, **cu hotărîrea fermă de a face totul pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru sporirea avuției naționale, ridicarea bunăstării poporului, pentru a asigura mersul ferm înainte al patriei noastre pe calea socialismului, pe calea comunismului, pentru prosperitatea întregii noastre națiuni.**

Niciodată România n-a fost mai puternică, numele ei mai lăudat, prestigiul ei n-a cunoscut nicicînd în istorie cota de interes și de influență de care dispune astăzi. Toate aceste realizări în toate domeniile de activitate sînt rodul activității clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității unite în jurul partidului, ele ilustrează elanul revoluționar al întregului nostru popor care înfăptuiește neabătut politica Partidului Comunist Român și evidențiază justețea politicii promovate de partidul și statul nostru, care aplică în mod creator legitățile generale ale socialismului, adevărurile universal valabile la condițiile concrete ale României, relevă realismul prevederilor planurilor cincinale, forța partidului comunist ce își îndeplinește cu cinste rolul istoric de forță politică conducătoare a întregii societăți, pe calea prosperității, a socialismului și comunismului.

Grandiosul spectacol festiv ce a urmat la scurtă vreme după entuziasta adunare populară în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, a oferit oamenilor muncii prezenți în marea sală a Palatului sporturilor și culturii prilejul de a aduce noi și vibrante dovezi ale dragostei, recunoștinței și stimei pe care întregul popor le nutrește pentru secretarul general al partidului comunist. Atît în timpul spectacolului, cît și la ieșirea în Parcul tineretului, mii și mii de oameni ai muncii au sărbătorit împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu acest arminden muncitoresc, încărcat cu semnificațiile revoluționare ale evenimentelor aniversate. În atmosfera de entuziasm general se scandează urarea cea mai dragă poporului nostru : **„Trăiască Partidul, Ceaușescu, România !"** Această sărbătoare cu tradiție aproape seculară s-a constituit astfel într-o manifestare spontană a unității de nezdruncinat a națiunii în jurul partidului comunist și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a hotărîrii neclintite de a înfăptui în interesul oamenilor și al viitorului patriei socialiste politica internă și externă a partidului și statului, ce corespunde pe deplin aspirațiilor vitale ale clasei muncitoare, ale întregului popor, fără deosebire de naționalitate, intereselor supreme de bunăstare, libertate și independență ale patriei.

NICOLAE CRISTACHE

Cultul muncii, cultul valorii

„E greu? Chemați-l pe Albu!"

FAPTELE :

— „Grupul de electroniști, special constituit la nivelul întreprinderii în scopul rezolvării problemelor de specialitate mai deosebite, s-a chinuit peste o săptămînă să dea de capăt unei instalații tehnice care nu mai voia cu nici un chip să funcționeze. Cineva a zis:
— Să-l chemăm pe Albu !
— Ce poate face aici un maistru ? ! A sosit foarte repede răspunsul. Totuși pînă la urmă Albu a fost chemat iar la sfîrșitul zilei instalația reintra în producție".

(Gheorghe Gubavu, secretarul Comitetului de partid de la secția Motor-Punți)

— „Maistrul Albu găsește mereu soluții la cele mai complicate probleme. Gîndirea lui tehnică ne ajută la eliminarea importurilor".

(inginerul Ion Alexandrescu, șeful secției Transmisii)

„...maistrul Gheorghe Albu a realizat, în premieră pe țară, înlocuirea limitatoarelor cu came din import, cu limitatoare electronice românești, la strunjirile semiautomate RA-5 D..."

(ziarul **„Secera și ciocanul"** din 11 august 1978)

— „Ultima mare realizare a maistrului electrician Gheorghe Albu este mașina de sudură prin curenți de înaltă frecvență care deja a intrat în vorbirea noastră sub denumirea de „Mașina Albu". Iată pe scurt eficiența noii inovații „Albu", judecată comparativ cu similara ei de producție franceză :

Mașina franceză
- costul inițial : 1 milion lei valută
- productivitatea : maximum 700 piese în opt ore.

„Mașina Albu"
- costul total : 150 000 lei
- productivitatea : peste 2 000 piese în opt ore

Trebuie să mai spun că la mașina de import se adaugă după un timp de funcționare noi cheltuieli în valută, datorate frecventelor înlocuiri de tuburi electronice iar gabaritul său este de două ori mai mare, necesitînd și un efort fizic sporit. „Mașina Albu", în șase luni de la intrarea în funcțiune, a produs fără nici o reparație o cantitate de 55 000 de piese care erau restante. Toate de o calitate ireproșabilă, fapt care, în contextul afirmării „Daciei" în peste 20 de țări, asigură o producție valabilă în întregime pentru export".

(subinginer **Ilie Ivan,** șeful secției Motor-Punți)

...OMUL

...îl întîlnim la Întreprinderea de autoturisme Pitești, în atelierul electric al secției Punți. Rafturi înțesate de cărți, reviste, scheme și planșe, toate în domeniul electronicii. Pe pereți alte planșe și schițe care se cunosc a nu fi făcute de un desenator de meserie. Multe aparate electrice. Trei mese de lucru, la una din ele maistrul Gheorghe Albu este, ca mai întotdeauna, aplecat asupra unui subansamblu din partea electronică a unui utilaj. El luptă acum pentru a ciștiga încă o bătălie contra importurilor: înlocuirea prin blocuri de circuite integrate de proveniență românească a unor relee de import cu care sînt echipate strunjirile „carusel DF-200", strunjiri pe care se prelucrează tamburii Daciei 1300. Aceste relee prici nuiesc de mai mult timp necazuri secției sale prin dese le lor deteriorări și greutățile întîmpinate în aprovizionare.

Și pentru că am amintit de înlocuirea importului, ca o manifestare concretă a spiritului de bun gospodar, a grijii pentru creșterea avuției noastre naționale, trebuie subliniat că în mare măsură această constituie preocuparea principală a maistrului, om care, condus de o neobosită dorință de informare, a reușit să depășească cu mult cunoștințele cerute profesiei sale. Dealtfel am aflat că pregătirea sa constă din terminarea, la fără frecvență, a 10 clase și urmarea, apoi, la seral a școlii de maiștri.

— Sînt fiul unui dogar din Coșești Argeșului, zice Gheorghe Albu, m-am născut acum 39 de ani în ziua de întîi mai și, pînă la mine, nici unul dintre ai mei n-a avut de-a face cu electronica. Tot la Coșești, în casa părintească, locuiesc și acum împreună cu soția, muncitoare tot aici în uzină, cu fata și băiatul nostru. Îmi este tare drag acest „copil" al Argeșului, „Dacia", și sînt mîndru că m-am numărat printre cei care acum 11 ani au pus umărul la „nașterea" lui. Și noi ne-am cumpărat o Dacie, dar iată că deja au trecut aproape doi ani și eu încă nu am găsit vreme să mă ocup de cele necesare obținerii carnetului de conducere, așa că venim la uzină împreună cu ceilalți navetiști cu autobuzele, iar vara eu mai vin și cu bicicleta.

Pentru că maistrul a amintit de soția sa, trebuie arătat că Ileana Albu lucrează pe „Mașina Albu" încă din ziua primei branșări la tensiunea milior de kilowați. Atunci cînd unii mai aveau îndoieli în privința noii inovații, a siguranței funcționării ei, meșterul și-a adus soția — muncitoare în aceeași secție, dar în alt atelier — a învățat-o comenzile mașinii, dealtfel destul de simple, și a îndemnat-o la lucru. Era un gest firesc, propriu tuturor creatorilor de lucruri noi, care au fost dintotdeauna și primii care au probat siguranța și temeinicia lor. Și desigur infirmînd neîncrederea și suspiciunile, acea stare pe care de prea multe ori trebuie să o denumim ca inerție în fața noului, „Mașina Albu" a funcționat fără nici un fel de probleme.

„...Dacă totul ar merge ușor, dacă nu ne-am lovi de greutăți și mai ales dacă am fugi de ele, mai zice Gheorghe Albu, nu am avea țăria să fim noi înșine, nu am avea forța să progresăm".

IONEL STOICA ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Sculptorul este și un mare muncitor. Numai nechemații cred că talentul se poate lipsi de muncă și de meserie. E adevărat, arta începe acolo unde se termină meseria, dar un sculptor fără temeinice deprinderi și cunoștințe în ce privește prelucrarea materialelor sculpturii sale nu e de conceput. La realizarea fîntînilor din oțel inoxidabil a fost nevoie de o subtilă inginerie a mecanismelor. Asta a trebuit s-o fac eu, cu mintea și cu mîinile mele. Sculptorul în oțel e ajutat de muncitori, specializați și ei în prelucrarea oțelului, dar ajutoarele muncesc sub controlul direct al artistului și cot la cot cu el. Specializarea într-o meserie — în meseria necesară înfăptuirii noii opere ! — se capătă chiar atunci, în procesul exersării ei. Opinia mea este că artistul modern trebuie să-și conceapă opera ținînd seamă de nivelul tehnic al timpului său. Arta nouă obligă la tehnici noi. Gîndirea artistică e determinată hotărîtor de cunoștințele tehnice pe care le stăpînești.

Lucaci

CONSTANTIN LUCACI ■

COMERȚUL PITEȘTEAN — ORDINUL MUNCII CLASA I

La noi, se poate spune că omul sfințește marfa

Orașul Pitești dispune de o puternică rețea comercială, realitate de care devine conștient orice vizitator al acestei înfrățite așezări argeșene, numeroși fiind cei care fac, de cine știe unde, un drum pînă aici pentru a găsi un pantof sau un costum de haine pe gustul lor ca și al celor care trec pragul modernelor magazine, atrași de curiozitate, pentru a deveni, foarte curînd, clienți obișnuiți ai „Fortunei" sau complexului „Trivale". Ca să nu mai vorbim despre magazinul auto, cel mai bine aprovizionat, reprezentativ pentru Întreprinderea de autoturisme Pitești, unitate comercială de excepție și în ceea ce privește modul de abordare a solicitanților care îi găsesc ușile deschise de dimineață și pînă seara, în zilele de lucru, cît și duminicile.

— Dacă doriți o privire în lumea intimă a profesiei noastre, îmi spune Gheorghe Dina, directorul Întreprinderii comerciale de stat pentru mărfuri textile și încălțăminte, distinsă recent cu Ordinul Muncii clasa I, trebuie să părăsim aspectele concrete ale acesteia și să ne referim la unele zone mai sensibile ale naturii umane. La mentalitate. Aici a trebuit să operăm cu insistență, pentru că, în condițiile unor unități noi, cum sînt ale noastre, în cele ale unei dezvoltări bazate pe investiții importante, suportate de stat, se impune un mod corespunzător de apreciere a muncii comerciale, a relației vînzător-cumpărător. În proporție de 90 la sută, formele la care apelăm sînt moderne : expunerea și [illegible] a mărfurilor sînt libere, au[illegible]virea fiind extinsă aproape în to[illegible] raioanele. Vînzătorul se exprimă... tăcut, cea ce înseamnă nu numai atenuarea unui posibil „conflict" între el și cumpărător ci, mai ales, o calitate superioară a muncii, deoarece marfa trebuie să vorbească de la sine. În aceste condiții, cea mai mare parte a eforturilor noastre se concretizează în aprovizionare. Ca practică, ne-am ferit să recurgem numai la comerțul cu ridicata mergînd pe linia cunoașterii directe a posibilităților și produselor întreprinderilor. În acest fel, în 1978, ne-am aprovizionat cu mărfuri în valoare de 43 milioane de lei peste prevederile planului. Am practicat și schimbul direct cu unele magazine similare din Ungaria, Bulgaria, Uniunea Sovietică, Polonia, R. D. Germană și Cehoslovacia. Tot peste plan, prin metoda expusă, am adus în Pitești mărfuri de aproape 60 de milioane de lei. Aprovizionarea rămîne cheia. Uitați ce se întîmplă la magazinul de marcă „Dacia" : mulți cred că tovarășul Mihai Zuluf, șeful unității, nu prea are ce face, pentru că uzina este în oraș și piesele îi vin de-acolo permanent. Nu-i deloc așa. Un autoturism „Dacia" 1300 se construiește prin colaborarea a zeci de întreprinderi, deci cu tot atîția furnizori care se cer contactați, stimulați și hotăriți să livreze piese. În același timp, cumpărători din întreaga țară vin la Pitești cu gîndul că numai aici pot găsi ce le trebuie. Nu avem dreptul să-i dezamăgim.

Vizitînd cele două mari complexe, „Trivale" și „Fortuna", parcurg de fapt, peste 80 de magazine diverse și-mi dau seama că întreprinderea care le stăpînește are o titulatură incompletă, întrucît nu include doar textile și încălțăminte.

Stau de vorbă cu șefi de raioane, cu vînzători și aflu că din cei aproape 1200 de oameni care muncesc aici, 1 000 au absolvit liceul economic ori pe cel de cultură generală, diferite școli de specialitate și înțeleg că, dacă volumul nemulțumirilor trecute ori netrecute în caietele de sugestii și reclamații s-a subțiat ca număr, faptul se explică prin capacitatea sporită de apreciere a muncii în ansamblu și în detaliile ei a unui om cu o pregătire corespunzătoare. I-am văzut minuind furtunul, fără complexe, pentru a face trotuarele să lucească, i-am văzut aranjînd marfa după trecerea, uneori devastatoare a unor clienți, stringînd ambalajele și măturînd resturile aruncate, din neglijență, pe culoarele dintre raioane. Acei oameni ai muncii care nu au studii, lucrează în sectoare în care nu vin în contact cu publicul. Rînd pe rînd și ei și ceilalți urmează cursuri de calificare organizate de ministerul de resort ori chiar de întreprindere.

Petru Nicolae, care răspunde de complexul „Fortuna", om cu o mare experiență în comerț, nu este prea mulțumit de soluțiile adoptate de arhitecți. Spațiile de depozitare nu sînt suficente, scara rulantă ar trebui extinsă pînă la ultimul etaj.

— Magazinul nostru a fost primul pe țară de acest tip. L-am inaugurat la 9 mai 1971. A fost un avantaj care se poate transforma în dezavantaj. De aceea, obișnuiesc, la cel mult un an și jumătate, să schimb fața interioară a raioanelor, astfel încît oamenii să muncească cu mai multă plăcere, iar clienții să aibă impresia că întîlnesc ceva nou. Nu sînt mulțumit de actuala dotare. Sînt că ne-au luat-o alții înainte. La beneficiul pe care l-am dat statului, numai în 1978, scos din rabatul comercial de numai 7 la sută, cred că putem obține îmbunătățirile de care simțim nevoie. O adevărată luptă ducem la recepționarea mărfurilor. Aici trebuie să deschidem ochii bine de tot. Ieri am refuzat 300 de perechi de încălțăminte pentru copii, din cele 500 furnizate. Altfel ne pierdem clientela. Și nu ar fi un fapt oarecare. Simbătă am vîndut mărfuri de aproape 5 milioane de lei. Prefer să-mi lipsească un sortiment oarecare, decît să fie de slabă calitate. Noi, în comerț, avem o vorbă : marfa trage de mînecă cumpărătorul. Asta înseamnă că ea trebuie să circule. Or, dacă stă în raft, nu-mi produce decît pagube ; nu-mi aduce venituri, îmi ocupă de pomană spațiile, ba mai mult, plătesc și dobînzi !

Revenim la tovarășul Gheorghe Dina, întrebîndu-l dacă e adeptul prețurilor fixe ori al celor negociabile.

— Exprim o părere strict personală. Cînd eram începător în ale comerțului, am pornit de jos, ca băiat de prăvălie, aveam dispoziție să las din preț pînă la o limită fixată dinainte. Puteam să soldez, cu alte cuvinte. În condițiile comerțului de astăzi prefer prețurile fixe, dar sînt de părere că este necesară o mai mare mobilitate în soldarea unor mărfuri. Să nu se mai facă după înclinarea sezoanelor, ci puțin mai înainte, ca omul să fie interesat să cumpere.

Vînzătorii noștri fac un sondaj direct, își notează ce anume se cere. Organizăm parade ale modei dar nu cu produse de vîrf, ci de serie, chiar aici pe terasele magazinului. Îi informăm pe vizitatori

de tot ceea ce este nou în magazinele noastre, prin stațiile de radioamplificare. Am redus perioadele de inventariere, astfel încît cetățeanul să nu-și piardă răbdarea și încrederea în noi. Pe raioane, timpul afectat inventarierilor, s-a redus în proporție de 80 la sută, procedînd la o permanentă sortare, astfel încît să știm cît mai precis în orice moment, ce avem și cît avem din fiecare sortiment. Am acordat multă încredere șefilor de unități, le-am delegat unele atribuții de conducere, astfel încît ei să simtă greutatea răspunderii personale, iar subalternii lor să le recunoască, mai ușor, autoritatea. Greșelile sînt discutate la fiecare loc de muncă și sancțiunile sînt date de șefii de unități. Ca și stimulentele. Participăm cu mărfurile noastre la tîrgurile rurale și ne cîștigăm noi clienți.

EMANUEL VALERIU ■

Cugot, deci exist

Verificarea conceptelor

Cum se explică oare ezitarea cu care mai sînt primite astăzi, ici-colo, în practica teoriei și criticii literare unele concepte ca **reflectarea realității, determinațiile sociale ale operei de artă, opinia cititorului, artă angajată?** Răspunsul trebuie căutat — cred — în asocierea pe care conștiința literară o mai face încă între aceste concepte și o anume perioadă a istoriei literaturii și artei noastre contemporane. Asemenea tuturor instrumentelor teoretice, conceptele teoriei și criticii literare au ca examen decisiv, singurul îndreptățit, dealtfel, practica. Practica literar-artistică din opere critice și literar-artistice rămîne criteriul suprem de verificare a viabilității conceptelor. Exegezele critice monumentale, relevînd unghiuri noi, necunoscute pînă atunci, ale operei de artă, creațiile literar-artistice de referință sînt singurele argumente hotărîtoare pentru a justifica prezența și acțiunea în spațiul literar-artistic al unor concepte fundamentale. Or, într-o anume perioadă a literaturii și artei noastre contemporane insistența prezență în spațiul literar-artistic a unor concepte ca **reflectarea realității, opinia cititorului, determinațiile sociale ale operei de artă, angajarea artei,** nu poate aduce în fața istoriei orgoliul unor realizări artistice remarcabile în sfera teoriei și creației literare. Dimpotrivă chiar, o serie de fenomene negative ale literaturii și artei din această perioadă sînt asociate, fatal, acestei insistențe prezențe în spațiul literar-artistic. Cu o istorie astfel încărcată e firesc deci ca reafirmarea acestor concepte drept concepte de bază ale teoriei și criticii noastre literare să fie privite cu o anume ezitare de către practica literar-artistică. Asocind acestor concepte anume efecte în spațiul literar-artistic conștiința literară mai ezită a le minui la înălțimea de calitate și eficiența pe care o presupun, ezitare constînd fie în subtila lor ocolire în exegeza critică, fie în mulțumirea de a le repeta declamatoriu în sărbătorești luări de poziție.

O cercetare riguroasă de istorie literară relevă însă că această asociere între concepte ca **reflectarea realității, determinațiile sociale ale artei, angajarea artei** etc. și anumite fenomene literar-artistice negative ține de o prejudecată care mai rezistă în conștiința literară. Căci la o cercetare mai atentă a istoriei literaturii și artei noastre contemporane se poate constata că unele fenomene negative din practica literar-artistică sînt efectul unor uriașe deformări ale conținuturilor originare ale acestor concepte fundamentale, al unei deplasări a sensurilor pînă la limita dincolo de care un concept se transformă într-altul. Printr-un complex proces sociologic, sensurile autentice ale acestor concepte, singurele în stare să facă din ele un factor al progresului literar-artistic, au fost substituite în practica literar-artistică cu alte sensuri, străine, sub travestiul conceptelor vitale de **reflectare a realității, angajarea artei, opinia cititorului** circulînd, de fapt, alte concepte. Astfel, contrar a ceea ce s-ar putea crede astăzi, în nici un moment al perioadei respective, **reflectarea realității,** ca o exigență fundamentală, n-a fost, în practica literar-artistică, **reflectare a realității.** În articolele de îndrumare, în exegezele critice **reflectarea realității** însemna, de fapt, **reflectarea unei imagini despre realitate.** Și, în mod normal, creația literar-artistică îndrumată de acest concept cu sensurile fundamentale deformate n-a reflectat **realitatea, ci clișeele despre realitate.** Paradoxal, sub comandamentul **reflectării realității, literatura s-a reflectat pe sine însăși.** Și nu e lipsit de semnificație că suspicios primite au fost tocmai operele care reflectau într-adevăr realitatea, de la „Întîlnirea din pămînturi" la „Groapa". Prin același proces de circulație în travesti se explică și faptul că un generos instrument cum este abordarea sociologică a operei de artă, fundamentată pe conceptul determinării sociale a artei, n-a realizat, în perioada respectivă, altceva decît brontozauri critici. Intervenind într-o controversă a anului 1947, Adrian Marino reamintea în **„Doamna de Staël despre literatură și societate"** din **jurnalul literar nr. 1** că analiza influenței societății asupra literaturii din **„De la littérature considéré dans ses raports avec les institutions sociales"** a avut rezultate excepționale prin respectarea condițiilor fundamentale ale instrumentului de sociologie a literaturii: aplicarea la literatura trecutului și la fenomene ample ale istoriei literare. A fost unul dintre avertismentele de care nu s-a ținut cont nici un moment în utilizarea instrumentului sociologic la cercetarea literaturii române. Aplicată cu insistență doar la literatura contemporană, la o literatură în mișcare, ca și instituțiile la care se raportă, transformată într-un punct de plecare al unor inchipuite normative pentru literatura și arta curentă, abordarea **sociologică a operei de artă** a fost de fapt **sociologism vulgar.** Paradoxal, dar deși conceptul de determinare socială a artei revine în publicistica unei anumite perioade cu o insistență fascinantă, el n-a fost, de fapt, utilizat niciodată în sensurile lui autentice.

ION CRISTOIU ■

„La pom trebuie să treacă mai multe toamne pentru a trăi satisfacția roadelor"

— Stimate tovarășe Isac, pînă să ajung aici, în biroul dumneavoastră, am străbătut o întinsă livadă de meri și peri. Pomii încărcați de floare mă făceau să simt puternic aromele toamnei fiindcă, la urma urmei, pe noi, consumatorii, fructele ne interesează. Din această perspectivă vă adresez și prima întrebare: cum stăm la această oră cu pomicultura?

— Destul de bine cred, sau ca să fim mai exacți, dispunem de semne evidente că lucrurile sînt pornite pe un făgaș bun. Dintre toate sectoarele agriculturii noastre pomicultura a suferit, poate, cele mai rapide și radicale prefaceri. Între știința pomilor pe care o studiam eu, ca elev la Școala medie de horticultură din Tîrgu Jiu, cu vreo treizeci de ani în urmă, și cea pe care o practicăm acum, e o cale ca de la cer la pămînt. A fost revoluționat sistemul livezilor, clasica distanță de 10—12 metri dintre pomi ajungînd astăzi chiar de numai un metru; a fost și e pe cale să fie revoluționat total sortimentul, prunul, destinat în principal distilării și care acoperea în unele zone ca Dîmbovița 95 la sută din suprafață, a cedat întîietatea unor specii superioare, mărului, în cazul exemplului menționat. Apoi aceste sortimente nu sînt noi, pur și simplu, sînt un nou de nivel mondial. Modificări structurale sînt și cele produse în tehnologie, în protecție și altele. Fapt semnificativ mi se pare acela că, datorită orientărilor date de partid, datorită atenției și sprijinului multilateral de care beneficiază pomicultura, o asemenea revoluționare, pretinsă întregii agriculturi, se afirmă cu deosebită rapiditate într-un sector cu plante longevive, în care, obiectiv, rezultatele nu au o scadență sezonieră și nici măcar anuală. Cu alte cuvinte, pomul nu-l o roșie, o sădești acum și la toamnă culegi; la pom trebuie să treacă mai multe toamne pentru a trăi satisfacția roadelor.

— Și cam de cînd începeți să numărați dumneavoastră aceste toamne cu rod ale pomiculturii noastre?

— M-aș simți îndemnat s-o fac începînd cu Voinești, nu doar sentimental, nu doar pentru că în colectivul acestei renumite stațiuni mi-am făcut și ucenicia și m-am afirmat ca specialist în pomicultură, ci pentru că, într-adevăr, acolo, în stațiunea de cercetări din Voinești Dîmboviței, în acea „Academie a mărului" cum a numit-o atît de plastic poetul Adrian Păunescu, s-au ivit cei dintîi muguri viguroși ai noii noastre pomiculturi.

— Ca fost cercetător și conducător al acestei unități despre care, iată, rostiți și acum, cînd nu mai sînteți acolo, atîtea vorbe bune, spuneți-mi, vă rog, care socotiți a fi meritul principal al colectivului de la Voinești?

— Neîndoielnic, și o spun fără teamă de a putea fi socotit lipsit de modestie, întrucît m-am numărat o bună bucată de vreme printre membrii săi, meritul principal al acestui colectiv entuziast, în care pasiunea pentru cercetare ne-a anulat mulți ani mai toate duminicile din calendar, socot a fi acela al anticipării cerințelor cercetării moderne, cerințele îmbinării strînse a cercetării cu producția.

— Pot presupune, înțeleg, că acestor cerințe le răspunde, pe un plan superior, instituția pe care o conduceți acum aici, la Mărăcineni?

— De ce să presupuneți, cînd e un lucru sigur. Organism nou, înființat la indicația dată aici, la fața locului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, trustul nostru, al pomiculturii, cu cele 21 de stațiuni amplasate în principalele bazine pomicole, reprezintă, așa cum îl arată titulatura completă, expresia integrării depline a cercetării, ingineriei tehnologice, proiectării și producției pomicole. Acest organism răspunde integral de înfăptuirea programului de dezvoltare a pomiculturii țării.

— Concret, ce înseamnă aceasta?

— Înseamnă că se creează solurile noi, că aici se verifică performanțele mondiale și că tot aici, și nu mai departe decît în anul următor, pe baza concluziilor, se trece la altoire. Adică noul intră direct în producție, îl promovăm operativ, nemijlocit, nu prin referate. În proiectare, la fel, am stabilit metoda, facem proiectul și ce e bine și nou așezăm direct în cîmp, nu mai pierdem timpul cu recomandări, cu sfaturi, care nu o dată se întîmplă să nu fie luate în seamă.

— În acest caz, explicați-mi dumneavoastră, puieții se găsesc ușor, se găsesc greu?

— Tot noi îi producem și producem din ce în ce mai mulți. Așa, de pildă, dacă în 1975 am produs material săditor pentru 3,5 milioane de pomi, în 1978 am asigurat 10 milioane. Dar, înțeleg substratul întrebării, nu sînt suficienți fiindcă nevoile sînt și ele altele! Nu numai fiindcă plantăm suprafețe mari, peste 60 000 de hectare între 1976 și 1980, ci și pentru că acum lucrăm cu alte densități, nu mai sădim cîte 150 de meri la hectar ca înainte, ci 3 000 sau chiar mai mulți. La fel la peri, la piersici, la pruni și la alte specii. Cu alte cuvinte e o criză aparentă, căreia îi vom găsi soluția, sperăm cît mai grabnic. În această toamnă vom ajunge să putem oferi 19—20 milioane puieți, dar problema care ne frămîntă este aceea de a pune bazele unor pepiniere moderne, care să asigure material biologic de înaltă clasă. În acest sens cercetătorii noștri au preocupări în linia celor mai înaintate fronturi de atac pe plan mondial, pentru obținerea unor pomi liberi de boli virotice, rezistenți adică în fața unor asemenea primejdii, de crearea unor plantații mame, care produc doar lăstari de altoi și nimic altceva, florile fiind scuturate intrucît...

Ing. dr. Ilarie Isac, născut în 3.I.1933 în Pojogeni — Gorj. Absolvent al Facultății de horticultură din București din 1957. Doctor în științe agricole din 1971. Cercetător științific principal gr. I. Director al Stațiunii de cercetări pomicole Voinești — Dîmbovița între 1971 și 1976, perioadă în care unitatea a fost distinsă de trei ori cu Ordinul Muncii clasa I. Din martie 1977, director al Trustului de cercetare, proiectare, inginerie tehnologică și producție pomicolă Pitești — Mărăcineni.

— Tovarășe director, spuneți-vă sincer, bănuiesc că în legătură cu starea de sănătate a lăstarului, a viitorului pom, vreți să spuneți ceva rău despre flori și n-aș vrea să ne stricați toamna dumneavoastră străvechea adorație ce le-o purtăm. Vorbiți-ne mai bine despre celelalte lucruri pe care le mai faceți dumneavoastră, pomicultorii.

— În ordine ar fi cele privind constituirea noilor livezi. O bună bucată de vreme s-a mers pe ideea ca toate unitățile agricole să aibă și livadă, ca fiecare să aibă acolo măcar 10—15 hectare de pomi. O idee greșită, care nu putea da rezultate fiindcă o asemenea suprafață nu justifica pretenții de productivitate și eficiență. Concentrarea și specializarea sînt singurele soluții viabile. Acum mergem pe plantații de cel puțin 100—150 hectare, pe ferme specializate pe una-două specii. Este nivelul de la care se justifică și existența unui șef de fermă și a unor oameni permanenți și calificați și a mașinilor de lucru, dar și pretențiile în ceea ce privește calitatea și cantitatea producției. Este linia pe care mergem în acest cincinal dar mai cu seamă în cincinalul următor. Acționînd în acest sens, recent am avut o consfătuire de lucru la stațiunea din Tîrgu Jiu pentru a populariza concepția gorjenilor care pentru 1980—1981 și-au prevăzut, prin alăturarea a trei asociații, realizarea unei plantații în masiv de 5 000 hectare.

— 5 000 de hectare ați spus?

— Da, și este desigur impresionant. Dar în același timp lesne de înțeles că o asemenea dimensiune nu numai că permite, dar obligă la introducerea pe scară largă a mecanizării, inclusiv folosirea elicopterelor, la industrializare, la permanentizarea oamenilor.

— Să-i luăm atunci pe autorii acestei frumoase inițiative de al cărei rod ne vom bucura cu toții.

— Merită. Cu atît mai mult cu cît mai sînt încă județe unde această concepție pătrunde mai greu, unde în dezvoltarea plantațiilor operează încă criteriul depășit „să dăm și la unul și la altul, să aibă toți".

— Să verbim și de mecanizare. Cum stăm la acest capitol?

— Mecanizarea, cu toate progresele, e încă rămasă în urmă, mai ales în ceea ce privește recoltatul. Motivul principal e fie lipsa de interes, fie apariția unor manifestări de natură birocratică. Iată un exemplu: în 1971 s-a omologat la I.C.M.A. un vibrator pentru cules fructele. S-a produs un exemplar, prototipul, și lucrurile s-au oprit aici. Întreprinderea care trebuia să-l producă n-a făcut-o, se zice, din lipsă de comenzi, noi care am comandat, pentru că aveam nevoie, așteptăm de vreo doi ani și n-am primit nimic.

— Dar pomii nu trăiesc doar în marile livezi, ci și în grădinile oamenilor.

— Peste 100 000 de hectare pomi sînt în gospodăriile cetățenilor. Evident, creatorii de mașini au mari datorii și față de acest sector. Gama uneltelor pomicole de mînă e destul de săracă, deși atîtea lucruri s-ar putea crea și aici, pentru a ușura munca, pentru a crește productivitatea. În acest caz însă trebuie avute în vedere cerințele specifice, în așa fel încît mașinile să devină accesibile cît mai multor gospodării. Fiindcă, iată, ați scris și dumneavoastră în revistă despre motocositoarea „Carpatina", produsă de „Metalica" București, ați scris că n-are căutare. Păi, cum să aibă cînd ea nu face decît o singură lucrare? Gospodarul are nevoie de o mașină complexă.

— Să ne întoarcem la fructe, tovarășe Isac. Oare pomicultorii, creînd noi și noi soiuri, au în vedere și eventualitatea că, după o vreme, s-ar putea să regretăm merele din grădina bunicilor?

— Întoarceri totale înapoi nu sînt de conceput. Nu e exclus însă ca unele însușiri vechi, ce nu corespund acum să se arate foarte valoroase și necesare în viitor. Fapt pentru care, creînd și extinzînd noile soiuri, nu distrugem tot ceea ce e vechi. Dimpotrivă, conservăm, nu la întîmplare, ci organizat, exemplare din toate soiurile ce s-au cultivat pe meleagurile noastre. Avem, pe specii, adevărate colecții naționale.

— Între un măr urît, dar curat chimic, și unul frumos, fie ei și tratat, orice om îl va prefera pe cel din urmă. Și totuși, în ultima vreme acest amestec al cinismului stîrnește și unele discuții. Ce părere aveți?

— Zic că e necesară chimia, pomicultura modernă e imposibilă fără sprijinul ei, dar combaterea excesului, păstrarea cît mai aproape de natură e un lucru căruia trebuie să-i dăm atenție. Căutăm tehnologii de combatere cît mai raționale, să stropim numai cînd și cît e necesar, să reducem numărul tratamentelor la minimum posibil și folosind substanțele cu cel mai redus grad de remanență. Trebuie în același timp să dezvoltăm mai serios combaterea biologică și să intensificăm eforturile de creare a unor soiuri rezistente la boli și dăunători. Fiindcă, trebuie să știți, la măr, de pildă, avem și soiuri cărora nu le facem nici un tratament și sînt foarte bune. Deci nu vă faceți griji, grija pomicultorilor e să se afle în postura de permanenți slujitori ai naturii.

— Înțeleg deci că și la dumneavoastră omul e mai întîi și-apoi pomul.

— Da, și lipsa oamenilor e una din problemele care ne confruntă îndeosebi. Calitativ vorbind, nu ca număr. La noi, specialistul nu e cel cu diplomă, ci acela care a trecut prin mai multe cicluri de producție, care a prins, adică, nu numai un anotimp bun, ci și o secetă, un an ploios, o grindină etc. Acela poate stabili soluții. Iată de ce trebuie să ne preocupe mai serios problema stabilizării, a permanentizării cadrelor, în special a celor care vorbesc nemijlocit cu pomul. Cred că ar trebui niței umblat la programele școlilor care pregătesc cadrele de muncitori, ale liceelor agroindustriale, pentru a asigura o pregătire mai distinctă a viitorilor pomicultori. Policalificarea e necesară, e absolut necesară, dar în specialitate. Adică cel care va lucra în livadă să știe nu de toate, și legume, și vie, și pomi, și grîu și altele, ci să știe totul despre pomi. Și în privința cercetării ar mai fi o problemă.

— Vă ascultăm.

— Nu prea se înghesuie cei tineri la cercetare și asta nu e bine. Media de virstă a cercetătorilor este cam ridicată. Și una din cauze ar fi după părerea mea faptul că deși s-a indicat ca retribuția cercetătorului să fie legată de rezultatele din producție acest lucru întîrzie încă să fie pus în aplicare. Șeful de fermă este retribuit într-un fel, cercetătorul care i-a dat solul, care i-a dat tehnologia, într-alt fel, cu dezavantaje pentru acesta din urmă. Mi se pare nefirească această stare de fapt, adică existența unor retribuiri diferite într-un sistem integrat, cum sînt cercetarea, proiectarea și producția pomicolă.

— Tovarășe director, v-am răpit cred destul timp. E cazul să mai lăsăm unele probleme pentru la toamnă, fiindcă totul are parcă o altă perspectivă cînd livezile sînt încărcate de rod. Și vă dorim să fie cît mai bogat!

NICOLAE ARSENIE ■

Cît produce, cît trebuie să producă

CENTURA AGRICOLĂ A CAPITALEI

„Nu pot da 22 de vaci Holstein pe mîna unui nepriceput, să mi le ducă de rîpă în cîteva luni"

Nu e un secret pentru nimeni că oamenii din jurul Bucureștiului nu prea mai cresc vaci cu lapte, iar fermele zootehnice, fie din I.A.S. sau C.A.P., duc în mare parte lipsă de forță de muncă. Ce s-a întîmplat ? Un fapt cît se poate de firesc, planificat de societate : marile, modernele și puternicele noastre întreprinderi i-au chemat, i-au școlit și calificat într-o mulțime de profesii. Industrializarea, ca o morgană fascinantă, dar nu amăgitoare, le-a făcut la mulți cu mîna. Și, la semnul acesta, au răspuns mulți. Îmi aduc aminte de flăcăii satelor care se înrolau, la începutul acestui proces de industrializare socialistă a țării, în colectivele de muncă ale întreprinderilor, șantierelor, gospodăriilor agricole de stat : veneau pînă și la horă cu salopetele ! Erau mîndri de această uniformă, se făleau cu ea, subliniau apartenența la o nouă profesie, la profesiile viitorului, deveneau „băieți de oraș", nu în sensul ironic, ci în acela al emancipării sociale. Îmi vin în minte aceste gînduri, contaminate de oarecare nostalgie, acum cînd stau de vorbă cu Ioan Morariu, medic veterinar la Întreprinderea agricolă de stat Mogoșoaia, care îmi vorbește despre acuta lipsă de forță de muncă, de mulgători și îngrijitori din unele ferme. De ce nu sînt mulgători ? „Cauze, sigur, sînt multe, zice medicul veterinar Ioan Morariu ; localnicii lucrează în întreprinderile din Capitală, în majoritate, iar cei rămași nu prea mai sînt atrași de „coada vacii", deși această îndeletnicire, creșterea animalelor, a fost și rămîne tot atît de necesară, de indispensabilă omului, ca și industria. Să „supraviețuim", aducem oameni din alte zone alte țării : din Arad, Maramureș, Moldova, le oferim apartamente la bloc (avem un bloc cu 24 apartamente, anul acesta va începe construcția altuia), copiii lor merg la grădiniță, iar pentru nefamiliști avem un cămin. Condiții oferim, în viitor vom oferi condiții și mai bune, dar din păcate oamenii care vin nu sînt calificați în zootehnie : unii știu ceva, alții cunosc destul de puțin, iar mulți vin să învețe. Îi primim, îi și învățăm, unii se țin de treabă, dar alții te părăsesc tocmai cînd îți crapă buza de oameni. Mulgătorii sînt plătiți în raport de producția de lapte realizată la grupa de vaci pe care o au în primire, iar dacă ei nu se ingrijesc de curățenia animalelor, de furajarea lor rațională, nu obțin nici producții și, se înțelege, nici retribuții după cum ar dori. Este adevărat că de multe ori producțiile de lapte sînt mici nu numai din vina unor mulgători, ci și din vina noastră, a acelora care nu asigurăm furaje suficiente și de calitate. Și nu le asigurăm, pentru că suprafețele destinate culturilor de furaje sînt mici, efectivele s-au dezvoltat, suprafețele au rămas aceleași, nu ne mai ajung".

— Ce propuneți ?

— Ceea ce vreau eu să zic nu e o propunere care o să dea la o parte toate necazurile noastre, dar unele dintre ele, da : propun ca îndeletnicirea de mulgător, omul care poate să influențeze în bine producția de lapte, să devină o **profesie**. La ora actuală nu este. Iar în condițiile de emancipare de azi, de sporire a atribuțiilor lui, de mecanizare a majorității lucrărilor, profesiunea de mulgător mecanic se impune a fi recunoscută, să i se stabilească o scară cu gradații, iar noțiunea de văcar să dispară. Sigur, nu e vorba de o sofisticare a cuvintelor, să nu creadă nimeni, atîta timp cît noi nu credem, că dacă o să ne numim de acum mulgători mecanici, n-o să mai simțim în nări mirosul de grajd, mai puțin cu cît vom întreține mai bine curățenia. Pledăm pentru recunoașterea acestei profesiuni, în sensul organizării ei, al pregătirii oamenilor, al stabilirii unei responsabilități concrete, a continuității ei : mulgătorul mecanic nu minuiește numai aparatul de muls ; el îl și repară, trebuie să acorde asistență la fătare, să facă mici intervenții chirurgicale la animale, ecornarea la viței, să știe ce conține o rație de furaje etc. Sînt atîtea și atîtea lucruri care trebuie știute de acești oameni. Și pe urmă, ar fi și cineva !

S-a înserat de-a binelea și la îăptăria fermei nr. 3, a Întreprinderii agricole de stat Popești-Leordeni, mulgătorii continuă să-și aducă producțiile de lapte : soții Elena și Ștefan Smochină, veniți aici din Botoșani, au adus 170 litri, de la 22 de vaci, din care mulg însă numai 12. Planul pentru fiecare vacă, de rasă Holstein, este de 4 000 litri. Îl realizează, pentru că la ferma nr. 3 sînt animale selecționate care produc „material" de prăsilă pentru întreaga întreprindere și pentru alte unități din țară. La rîndul său, mulgătorul Mihai Rață, din Chirnogi, muncitor priceput în ale zootehniei, a obținut, astăzi, de la 13 vaci, în total are 21, o cantitate de 193 litri lapte, cu un procent de grăsime de pînă la 3,8, calitate superioară.

— Cum considerați producția de azi ?

— Mică, după socotelile noastre, sub plan, dar de astăzi am trecut să hrănim animalele cu masă verde și de la 15 litri lapte, cît mulgem acum de la o vacă, vom ajunge la 20—25 litri. Planul de 4 000 litri, de la fiecare vacă, îl vom realiza anul acesta.

La ferma nr. 3, șef fermă inginer Marian Saiu, 25 ani, unele animale produc pînă la 40 litri lapte ! Sînt puține, e adevărat, dar ambiția oamenilor e să aducă **media** la nivelul **recordului**. Nu e ușor dar nici imposibil nu-i. Toate vacile de aici sînt de rasă Holstein, au adăposturi bune, se mai construiesc și altele, mai moderne, condiții, deci, sînt ; mai ales de **rasă și casă**. Ar mai fi furajele, adică **masa**, dar cu furajele, povestea e aproape aceeași ca și la celelalte unități ; adică sînt insuficiente. Și cum de furaje ne-am mai ocupat, ne vom mai ocupa probabil, revenim tot la forța de muncă :

— Ce măsuri ați luat pentru permanentizarea oamenilor ? îl întreb pe inginerul Romeo Tomescu, directorul întreprinderii.

— Problema forței de muncă e complexă și dificilă, zice directorul ; avem oameni din diferite zone ale țării, necalificați, nici nu au practic unde se califica pînă ce vin la noi, iar din cauza asta nu putem să fim prea pretențioși. Condițiile pe care le punem noi sînt : să fie căsătoriți, să le putem oferi apartamente, de muncă la ambii soți, dacă au și copii e și mai bine, devin mai legați de unitate. Îi punem 15 zile la probă și dacă nu dovedesc aptitudini, cunoștințe minime pentru a îngriji animalele, în condițiile noastre, oricît de rău ne-ar părea, nu putem să-i angajăm. Nu pot da pe mînă unui nepriceput, n-o zic cu răutate, 22 de vaci din rasă Holstein, să mi le ducă de rîpă în cîteva luni. Un mulgător e un om cu mare responsabilitate, îl vrem om de încredere și de bază al unității. De aceea pledăm și noi pentru profesionalizarea lui.

— Dv. ce condiții de viață le oferiți acestor oameni ?

— Bune : unei familii îi punem la dispoziție un apartament, în incinta unității, unde poate trăi cum trăiesc și eu în București ; anul acesta începem construcția altor două blocuri, în total 48 de apartamente, cu condiții similare. Mai construim un cămin de nefamiliști cu 75 de locuri, un cămin de copii cu program săptămînal, un magazin alimentar. Un autobuz transportă, zilnic, copiii la școală. Avem cantină bună.

Într-adevăr, la I.A.S. Popești-Leordeni sînt condiții bune de viață pentru mulgătorii mecanici, pentru întreg personalul muncitor de la ferme. Ion și Elisabeta Huju, muncitori în zootehnie, au venit în întreprindere cînd aveau 20 de ani și acum au 45. Atunci locuiam, spun ei, în barăci, acum avem căsuța noastră, cu tot ce ne trebuie. Am muncit, dar am și cîștigat. Copiii ni i-am crescut la cămin, acum sînt mari și muncesc și ei. Copiii unor mulgători, crescuți în apropierea îndeletnicirii părinților, au devenit, la rîndul lor, muncitori în aceeași întreprindere : cei doi feciori ai mulgătorului Constantin Manole s-au făcut mari aici, au învățat aici, și acum lucrează în întreprindere. Sînt și alte exemple care dovedesc faptul că omul care vrea să muncească nu se teme de greutăți, sfințește tot locul și i se duce faima de om harnic și priceput. Azi, la I.A.S. Popești-Leordeni, un muncitor mulge mecanic 25 de vaci. Din luna iunie, aflăm de la directorul Romeo Tomescu, va mulge efectiv 150 de vaci. Aproape că nu ne-a venit să credem și l-am rugat pe director să repete cifra : tot 150 a spus ! Cum ? era firesc să întreb. „Azi, zice directorul, ați văzut grajdul clasic ; dar pentru că e noapte acum, veniți mîine să vă arăt un grajd ultramodern. Construim o fermă de 700 de capete, în sistem nelegat, animalul trăiește liber în cușeta lui, cu muls la punct fix, în sistem tandem : grupul de vaci, de 50 capete, e condus pe un culoar închis la sala de așteptare, de aici, în grupuri de 16 vaci, trece la sala de muls mecanic, pe sistem impuls, iar după 8—10 minute de muls, vacile sînt conduse în alt culoar, iar de aici, la locul de stabulație.

— Cum considerați această tehnologie ?

— Foarte modernă, productivitatea muncii crește de 6 ori.

Într-adevăr, saltul e spectaculos ! Un mulgător trece de la 22 de vaci, la 150, vacile circulă, capătă vitalitate, condiții necesare mai ales pentru animalele gestante. Igiena se întreține, aflăm, mai bine, se face economie de paie, de forță de muncă, mai ales de forță de muncă, foarte multe lucrări fiind mecanizate : furajarea, adăparea, evacuarea dejecțiilor. De la 65 de muncitori, cît lucrează la o fermă cu organizare clasică, la aceasta va fi nevole doar de 39. În condițiile de reducere a forței de muncă din agricultură, din zootehnie, nu este altă cale, decît mecanizarea, decît specializarea fermelor. Un răspuns, la penuria de cadre din zootehnie, există deci : mecanizarea, modernizarea, organizarea mai bună a fermelor, calificarea ridicată a oamenilor, profesionalizarea lor. Mai puțini, dar mai buni, mai prieenuți, mai responsabili. Cineva pomenea de „intelectualizarea" mulgătorului, înțelegînd prin aceasta nu faptul de a-i pune condeiul în mînă, ci de a-i pune știința în mînă, unealtă mult mai eficientă, mai operantă, care ușurează munca și transformă mulgătorul într-un adevărat profesionist.

Din păcate, în jurul municipiului nostru există prea puține asemenea unități, cu astfel de condiții, cu astfel de rase, cu astfel de oameni. Unitățile cooperatiste, mai ales, au foarte multe de întreprins în toate direcțiile. Sigur, nu poți vedea peste noapte numai unități de elită în jurul Capitalei, mai ales cînd acestea au avut și mari greutăți, ne referim la unele cooperative agricole de producție. Dar nici nu se poate tolera faptul că de la o unitate la alta, de la o fermă la alta (uneori în cadrul aceleiași unități) să existe, în aceleași condiții de rasă, masă și casă, diferențe de producții de mii de litri de lapte. În jurul Bucureștiului, conform studiilor întreprinse, trebuie să se tindă numai spre unități de elită, specializate în creșterea animalelor pentru lapte și carne ; referindu-ne la zootehnie. Cooperativele agricole, unele mari furnizoare de lapte, trebuie să asigure condiții mai bune pentru mulgători : la C.A.P. Otopeni am întîlnit îngrijitori de animale care dorm la capătul grajdului. Președintele ne spunea că au în plan construirea unui complex social pentru muncitorii din zootehnie. E foarte bine, vom reuși să stabilizăm oamenii. Dar ce facem pînă atunci ? În raidurile noastre am putut constata că acolo unde există mai multă preocupare, interes pentru oameni, stau și oamenii, se permanentizează cu timpul, devin specialiști, elemente de bază ale unităților.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

La Curtea de Argeș se fabrică :

Porțelan cu personalitate

La aproape cinci ani de cînd în vitrinele și rafturile magazinelor au apărut produsele din porțelan de Curtea de Argeș, nici chiar directorului întreprinderii de porțelan pentru menaj argeșene, Arghir Ciobotaru, nu-i mai arde de aduceri aminte. Sigur că începutul a fost greu, dar cu oarecare părere de rău, recunoaște că „... eforturile trec, se uită repede și locul lor e luat de alte și alte probleme". Se-ntreabă așa ca pentru sine:„Noi ce-am făcut, de fapt"? La început au bătut primul țăruș prin '72, apoi au urmat zile și nopți în șantier și în hale, iar la 27 decembrie 1974 au scos șarja inaugurală. De atunci, în rîndul unităților producătoare de porțelan, alături de întreprinderile din Cluj-Napoca — cu peste cincizeci de ani de existență — și Alba Iulia — cu aproape zece — a intrat cu pași deloc timizi și întreprinderea argeșeană, cea mai modernă din țară și o premieră în același timp, fiind atît ca proiectare, cît și ca utilaje și tehnologie în întregime românească.

Sigur că, atunci cînd se pleacă pe un anume drum e bine ca să-l cunoască cineva, iar prin partea locului nu se prea făcuse porțelan și localnicii erau în fața unui drum nou. Unii zic că ar exista o tradiție și pomenesc faptul că și azi un cartier al orașului poartă numele de „Olari" și Curtea de Argeș este unul dintre cele mai vechi centre de olărie muntenească, renumită prin coloritul ei precum aceea a Horezului. Dar, ceramica populară nu este același lucru cu porțelanul. Meseria de ceramist în industria porțelanului se cîștigă în timp și cere neapărat o tradiție. Totuși, absența tradiției nu s-a făcut simțită aici, fiind compensată de o foarte bună pregătire teoretică și practică a lucrătorilor. Majoritatea sînt absolvenți de liceu, deci cu o bună pregătire teoretică, și cu afinități spre gingășie și colorit armonios. Poate că aici își spune cuvîntul descendența lor din olarii vestiți ai Curții de Argeș. Totul presupune finețe. Finețe în executarea diverselor operații și gîndire artistică. Într-o înșiruire a operațiilor ar trebui început cu amestecarea în cuve a caolinului, dolomitei, feldspatului și nisipurilor înnobilate, coborîrea la morile de preparare a pastei, scoaterea calupurilor de pastă și secționarea lor, faze în care omul intervine în fiecare clipă. Urmează arderea în cuptoare, operație familiară multora și cunoscută încă din arta olarilor, uscarea, șlefuirea, modelarea, aplicarea de culori și motive, o nouă ardere, răcirea, ambalarea și expedierea. Fiecare operație se face cu cea mai mare grijă, ca nu cumva produsul să fie spart.

Inginera Ana Balșanu, secretara comitetului de partid, a mărturisit că îi este greu să spună ce sector este mai important, și asta nu dintr-o teamă de a nu nedreptăți pe cineva dar pur și simplu nu pot fi separate unul de altul. Dintre oamenii cu mari merite în transpunerea materială a inteligenței creatorilor, trecînd-o prin încandescența celor 1450 de grade Celsius, nu trebuie uitați Gheorghe Ursu, maistru fochist și șeful celor opt cuptoare, maistrul Alexandru Paven, șeful producției, și maistrul Vasile Ionescu, șeful atelierului mecanic, supranumit „omul fără program", de care depinde întreținerea și buna funcționare a utilajelor întreprinderii. În 1975, primul an de producție, au avut 32 de sortimente, pentru ca în anul imediat următor să ajungă la 72 de sortimente noi. Ion Vasiluță, Aurelia Antal, Maria Mana, Constantin Teslaru, Ion Govoreanu, Nicolae Ureche, George Gligore și Gelu Marina sînt doar cîțiva dintre creatorii întreprinderii, autorii celor 350 de sortimente cît produce azi tînăra unitate argeșană, care în mai puțin de cinci ani a egalat nomenclatorul clujenilor, beneficiarii a cincizeci de ani de tradiție. Astăzi, porțelanul de Curtea de Argeș este un porțelan care se bate pentru supremație cu cel din Cluj-Napoca și are, am putea spune, chiar personalitate datorită creatorilor mai sus-amintiți, care în desen și colorit s-au inspirat din motivele populare ale folclorului argeșean. În 1980, argeșenii vor produce 450 de sortimente. Nu știm ce ambiții au clujenii. Se pare, totuși, că va fi învinsă o tradiție, aceea a clujenilor. Vom vedea.

ION PREDOȘANU ■

Opinia unui alegător

Prejudecățile

Multe dintre vechile prejudecăți — cum ne place să le numim ca să arătăm că sîntem conștienți de faptul că aparțin trecutului — multe din aceste vechi prejudecăți au fost din fericire înlăturate, se poate vorbi într-adevăr despre ele la timpul trecut, însă iar nu e mai puțin adevărat că au apărut și altele, de tip nou, ca să le spunem așa, alte prejudecăți au fost puse chiar de noi în locul celor vechi, și au fost chiar inventate prejudecăți noi.

O prejudecată asupra căreia mă simt dator să mă opresc și să vă invit să meditați privește suspiciunea creată de neputincioși, și incapabili, și neaveniți în jurul ideii foarte democratice și în conformitate cu principiile fundamentale ale partidului nostru comunist, ale ideii de a pune în discuție un subiect asupra căruia la un moment dat se lasă impresia unui consens unanim.

Întrebarea „de ce ?" — pusă cinstit și creator — devine, subit, îngrijorătoare în concepția incapabililor care, aflați în situația de a răspunde și de a intra în dialog (iar cum bine se știe dialogul nu înseamnă apriori consens), preferă să ia în brațe principiul ca pe o pavăză apărătoare și să facă din el expresia unui veto de cea mai tristă amintire.

Într-o împrejurare a bogatei mele experiențe jurnalistice, apelind la ilustrarea unui text de excepție prin cîteva reproduceri după desene rupestre de o caligrafie savantă în puritatea lor, cineva, ca să nu zic incapabilul, aflat pe scaun, mi-a reproșat caracterul abstract și chiar burghez al compoziției grafice.

— Dar sînt desenele unor oameni primitivi găsite într-o peșteră devenită astfel celebră !

— Și dumneata vrei să ne întoarcem la peșteră?, zice scaunul, speriat la început că poate deveni ridicol folosind termenul de burghez pentru faptele unor oameni care abia constituiau comuna primitivă.

— Dumneavoastră — ar fi trebuit să zic eu atunci — dumneavoastră n-ați ajuns încă la peșteră, însă acela stătea pe scaun cu principiul în brațe și ultindu-mă bine la el am văzut alevea cum principiul avea în brațele lui forma scaunului pe care stătea.

Asta se poate petrece și în știință și în viața administrativă. Cineva, de curînd, mi-a declarat la telefon — Sînt tovarășul X de la cutare și vreau să viu diseară la teatru. Foarte bine, zic eu, poftiți, luați bilete de la casă și totul e în ordine. A urmat o pauză ca un infarct prelungit, dacă s-ar putea așa ceva, și X m-a întrebat : — Cum la casă ? — Foarte bine, zic eu, ca toată lumea, fiindcă majoritatea lumii nu lucrează la cutare și se duce la casă, și din cîte știu eu și cei de la cutare se duc și ei la casă, deoarece fiind reprezentanți ai obștii sînt și exemplu și nu exemplu de pivilegii...

— Lasă, tovarășe, acum dumneata văd că ai chef de o discuție pe teme de democrație...

— Păi asta este deosebirea dintre noi, zic eu tot rizind, dumneata crezi că eu vorbesc pe teme de democrație, ceea ce te dezleagă de rigorile practice ale democrației, pe cînd eu te invit să practicăm împreună democrația asupra căreia am căzut de acord teoretic, însă principiul e unic și puternic și pentru cel fără scaun, înțelegi, și îmi place să mă prevalez și eu de el...

Am mai scris eu odată despre exploatarea scaunului de către om, însă poate fi exploatat și principiul...

— Nu cred că e bine, zic eu într-o împrejurare, și cineva se uită la mine foarte mirat...

— Păi s-a spus la... și mi se citează un birou oarecare... ca și cînd dialogul a încetat la ușa acelui birou, restul întrebărilor fiind suspecte de neîncredere...

— Stimate tovarășe, zic, la noi se hotărăsc decizii fundamentale prin largi dialoguri cu cele mai largi mase de oameni, acesta e principiul autentic. Fii atît de drăguț și suportă și dumneata dialogul și fă din el un principiu. Odată, să zicem, o să fii pus în situația să nu ai dreptate. E un argument de noblețe să înveți să te bucuri și de rigorile și de riscurile democrației, și mai ales să te știi expresia acesteia, nu a prejudecății.

DINU SĂRARU ■

POLUAREA MEDIULUI

Deocamdată, hidrositele de la I. S. C. I. P. — Tomești cern numai dezinteres

Vom începe cu o minută încheiată la sediul Întreprinderii de stat pentru creșterea și îngrășarea porcinelor — Tomești, la data de 27 iulie 1977. În această minută, reprezentantul O.G.A. — Iași, inginerul Vasile Cehan, spunea : „Stația de epurare a apelor de la I.S.C.I.P. — Tomești, deși funcționează cu toate instalațiile, nu atinge parametrii proiectați și nici cei impuși de avizul C.N.A. Oficiul nostru a atras în nenumărate rînduri atenția I.S.C.I.P. — Tomești să ia măsuri, deoarece I.S.C.I.P. — Tomești poluează grav emisarul care deversează în riul Jijia. Avînd în vedere această situație, I.S.C.I.P. — Tomești a intervenit acum un an pe lîngă INCREST pentru a cerceta ce posibilități și ce instalații sînt necesare pentru a mări gradul de epurare a apelor uzate".

Aflăm în continuare, din spusele inginerului Cehan, că INCREST a realizat în 1976 o stație pilot care a dat rezultate bune. Se subliniază că rezolvarea problemelor de la I.S.C.I.P. — Tomești prezintă un larg interes pentru toate I.S.C.I.P.-urile din țară, întrucît nici la acestea nu este asigurată epurarea corespunzătoare a apelor. Se menționează, totodată, că hidrosita importată din Anglia, tip Vickerys (nemontată la acea dată, n.n.), este de capacitate mică, doar pentru 10 000 de porcine, iar pentru creșcătoria de la Tomești, plus cea a GOSTAT-ului, ar fi nevoie de 15—20 de asemenea stații aduse din import la prețuri foarte mari. Mai mult decît atît, ideea dotării tuturor I.S.C.I.P.-urilor din țară cu astfel de hidrosite ar impune un efort valutar deosebit de mare. Deci, în concluzie, inginerul Cehan este de părere ca INCREST-ul să-și continue cercetările, mai ales că primul model, stația pilot, a dat rezultate satisfăcătoare.

Și iată, peste un an de zile, adică în august 1978, după o muncă nu lipsită de intense căutări, colectivul cercetătorilor de la INCREST predă la chele, cum se spune, stația de hidrosite, prima stație de acest fel din țară, realizată după o concepție proprie. În aceeași perioadă, adică prin august, începe montarea stației englezești, iar inginerul Viorel Marta, șeful sectorului mecanic de la I.S.C.I.P. — Tomești, este cu totul și cu totul cucerit de această instalație, singura care ar putea, după părerea sa, să rezolve situația destul de critică de la I.S.C.I.P. — Tomești. Cu alte cuvinte, instalația INCREST începe să fie desconsiderată de reprezentantul cel mai autorizat al beneficiarului. Exact în aceeași perioadă, în interiorul colectivului de cercetători de la INCREST încep să se manifeste cîteva neprincipiale frițiuni care au dus, și din partea executantului, la un anume dezinteres. Pe acest fond, după ce funcționează 3 luni cu o sită indigenă, tip C, provenită de la un ciur vibrator, stația, care a costat 3,2 milioane lei (inclusiv cercetarea), își schimbă de cîteva ori sitele, iar în 28 noiembrie 1978 este supusă omologării. Comisia de omologare constată că noile site se corodează, se rup sau se înfundă. Se recomandă continuarea cercetării pentru a se găsi o sită optimă din toate punctele de vedere. Se mai recomandă cîteva îmbunătățiri de ordin mecanic și efectuarea unor amănunțite analize chimice și biologice ale apei după separarea de nămolul primar. Prin urmare, stația nu este omologată, pentru că, după părerea noastră, ea nu a fost suficient pregătită pentru omologare. Adică între august și noiembrie, perioadă în care stația a fost testată cu cîteva rînduri de site, hidrositele de la I.S.C.I.P. — Tomești au intrat într-un fel de dizgrație generală. Nu înțelegem, de exemplu, de ce nu s-a mers în continuare pe sita de tip C, produsă la „Tehnometal" — Timișoara, și a fost nevoie să se încerce tot felul de alte site. Nici unul dintre interlocutorii noștri, și au fost destui, nu a fost în stare să ne explice de ce s-a renunțat brusc la această sită, singura care a rezistat condițiilor de lucru timp de cel puțin trei luni. Deci, ca să nu mai lungim vorba, nu s-a făcut nimic, absolut nimic, iar cele 3,2 milioane lei par să fie aruncate în vînt. Dar pînă să ajungem la această tristă constatare, iată ce avea să ne declare, total dezinformat și cu un optimism ieșit din comun, tovarășul Adam Radomir, director adjunct în cadrul Direcției generale a agriculturii și industriei alimentare a județului Iași : „Au fost cîteva probleme cu sitele metalice, dar ele au fost înlocuite cu site din material plastic și ceea ce pot să declar este faptul că stația funcționează la parametrii proiectați, adică separă zilnic 200 tone de nămol primar. Apele, după separare, trec în bazinele de aerare, apoi prin decantoare, de unde sînt trimise spre stația de epurare. Trecute și prin filtrul sever al stației de epurare, apele, supuse unor intense aerări, pot fi deversate în bazine populate cu pești".

Să recunoaștem, intențiile tovarășului Adam Radomir sînt pur și simplu extraordinare, demne de toată lauda. Dar deocamdată ele sînt doar niște simple intenții.

„În ceea ce privește nămolul primar, sau substanța grosieră, a continuat interlocutorul nostru, l-am supus unui interesant experiment. Am tamponat cu acid clorhidric acest nămol care conține, pe lîngă altele, și o cantitate de celuloză de aproape 22 la sută, și l-am introdus în amestec de 30 la sută în furajul pentru rumegătoare, adică pentru tineretul bovin de la Gropnița. Am obținut cu alte cuvinte un amestec furajer care conține 30 de procente din această substanță grosieră. Ei bine, viteii au înregistrat un spor de greutate de 670 de grame, adică un spor normal, ca și cum le-am fi administrat un furaj obișnuit, nu cu proporția respectivă. Asta înseamnă că substanțele grosiere pot avea o importantă întrebuințare pe linia reducerii prețului de cost la furajarea tineretului bovin."

Să notăm, în ceea ce ne privește, că experimentul este în curs de desfășurare și este îndeaproape urmărit de cei interesați. Dar stația de hidrosite, cea care trebuie să asigure zilnic o cantitate de 200 tone de nămol primar, nu merge, adică nu funcționează. Și acest lucru l-am putut constata deplasîndu-ne la fața locului, adică la I.S.C.I.P. — Tomești, la numai 10—15 kilometri de Iași.

★

Să transcriem dialogul avut cu inginerul Viorel Marta :

— De cîtă vreme nu funcționează stația de hidrosite ?

— De aproape un an de zile.

— De ce nu funcționează ?

— Pentru că nu a fost rezolvată problema sitelor.

— Am auzit vorbindu-se de o sită tip C. Cît timp a rezistat această sită de tip C ?

— Aproximativ 6 luni, dar a fost abandonată.

— De ce a fost abandonată ?

— Nu știu.

— O ultimă întrebare : pot funcționa aceste hidrosite ? Pot ele asigura un volum de 200 tone de nămol primar ?

— Dacă se rezolvă problema sitei, da.

★

În speranța că vom lămuri toată această încurcătură, tot acest mister din jurul hidrositelor și al sitei tip C, mult prea repede și de neînțeles abandonată, l-am abordat și pe inginerul Mihail Preța care a condus colectivul de la INCREST.

„Dintre toate cercetările efectuate de-a lungul timpului, ne-a declarat inginerul Preța, și au fost, vă asigur, destul de multe, hidrositele m-au captivat în mod deosebit. Aceste hidrosite sînt de o foarte mare importanță economică. Am muncit pentru realizarea lor peste doi ani și jumătate și nu aș vrea să se creadă că le-aș fi abandonat. Dar ce-a fost, a fost. Problema numărul unu este, într-adevăr, cea a sitei. În perioada cît nu am mai răspuns de hidrosite, s-a renunțat, nu știu de ce, la sita tip C. Iar la omologarea din noiembrie anul trecut am văzut, cu mîhnire, că se folosesc site neadecvate. Chiar și aceste site neadecvate ar fi rezistat, după părerea mea, un timp mai îndelungat, dar nu au fost întreținute corespunzător. Există din partea beneficiarului un dezinteres nejustificat, deși a suplimentat fondurile contractului de cercetare. Deocamdată, la noi în țară, nu putem realiza o sită mai bună, sau, cred eu, ea există, însă nu am depistat-o noi, așa cum există sita de tip C, dar la care nu înțeleg de ce s-a renunțat. Aș vrea, bineînțeles, să mă ocup în continuare de situația hidrositelor, să finalizez cercetarea, dar pentru asta trebuie să mi se încredințeze această sarcină. Nu aștept decît, cum se spune, un semn din partea noului institut în care îmi destășor activitatea, ICSITEERM, și din partea comisiei de omologare care se va întruni din nou în data de 31 mai anul curent. Deși timpul rămas la dispoziție este foarte scurt, cred totuși că stația ar putea fi omologată".

Că timpul rămas la dispoziție va fi folosit în întregime pentru confecționarea unei site optime, nu știm. Nu știm nici dacă inginerului Mihail Preța i se va încredința această sarcină. Ceea ce știm și credem că s-a desprins din reportajul nostru este faptul că prin și peste hidrositele de la I.S.C.I.P. — Tomești au trecut nepermis de mult, nu apa poluată, ci dezinteresul și nepăsarea, iar omologarea acestor site este nejustificat amînată. Pînă cînd ?

VICTOR NIȚĂ ■

Dar și mai

Cine mută muntele de pămînt ?

Peste drum de gara din Baia Mare, în jurul noilor blocuri din cartierul Bogdan Vodă, își înalță semeț silueta un munte de pămînt. El acoperă nu numai imaginea noilor construcții, dar și toate căile de acces. Ca să ajungi sau să pleci din cartierul respectiv, îți trebuie, pe lîngă perechile de cizme, și multă răbdare, să escaladezi munții de pămînt care par a completa decorul montan.

Ioan Ghilvaci, șeful lotului de construcții nr. 1, aparținînd șantierului de construcții numărul 4, ne spune că pămîntul provine de la fundațiile blocurilor. Se depozitează lîngă gară pentru că nu are cine să-l transporte.

Pe lîngă toate acestea după ce **constructorul** a terminat lucrările, a asfaltat străzile și trotuarele, au venit lucrătorii I.R.E.B.-ului și cei de la Teleconstrucția : aceștia au spart asfaltul, au stricat trotuarele și au lăsat la locul lucrării pămînt, pămînt care acum astupă atît drumurile, cît și canalele de scurgere. Vasile Mareș, șeful lotului de instalații, ne arată că multe dintre canalele străzilor au instalațiile improvizate și din cauza aceasta apele stagnează. Lucrările de întreținere sînt executate tot de instalatorii lotului de construcții. Canalul colector general nu a fost terminat în întregime.

Batem la ușa directorului Trustului de construcții județene, inginerul Gheorghe Ardeleanu : „Greutăți întîmpinăm, spune dînsul, și din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, care nu a onorat contractele încheiate cu noi pentru transportul a circa 1 milion metri cubi de pămînt. Un alt aspect critic este acela că activitatea proiectanților este încă defectuoasă : execută proiectele blocurilor fără să țină seama de o eșalonare ritmică a lucrărilor".

Recent, am aflat, s-a găsit un spațiu unde să se transporte pămîntul. Așa că locuitorii cartierului Bogdan Vodă speră să nu mai fie nevoiți să-și spele pantofii în bălțoace, de cîte ori vin sau pleacă de acasă.

SORIN POSTOLACHE ■

Inima morii din Zăvalu

Cînd vuietul unei mori încetează deodată, oamenii se răsucesc în așternuturile lor, nu mai dorm. O moară care este mereu auzită că macină înseamnă că este vie și face parte din liniștea lor. De-a lungul Dunării, la ieșirea din Plosca, îndreptîndu-ne spre Zăvalu (județul Dolj), în plin cîmp, am fost reținuți minute în șir

de frumusețea unei clădiri care, după gîndul nostru, părea a fi un conac sau un han părăsit unde oameni, ca în „Hanul Ancuței", își povesteau uimitoarele lor întîmplări. Dar ne-a lămurit un sătean : „Aceasta este moara noastră, moara a lucrat de cînd e ea și acum nu mai lucrează. De luni de zile s-a stricat capul motor. Nimeni nu-l repară. S-a stricat inima morii, moara este inima satului. Acum, cu sacii în spinare, ne risipim prin locuri străine să ne măcinăm și noi, unde găsim, truda noastră de peste an".

ADI CUSIN ■

O mină de aur în apele reziduale

Inginerul dr. Cornel Brădeţeanu s-a născut la Craiova în 1906 şi este licenţiat al Facultăţii de matematică şi al Institutului politehnic din Bucureşti. Pasiunea timpurie pentru cercetarea ştiinţifică l-a îndemnat să urmeze, tot la Bucureşti, şi trei ani la fosta facultate de fizico-matematică. În 1937 îşi ia doctoratul la Academia de mine din Freiberg, străvechi centru universitar german.

Întors în ţară, inginerul Cornel Brădeţeanu lucrează la Uzinele siderurgice din Reşiţa, iar după război la Combinatul siderurgic din Hunedoara, precum şi la mai multe institute de cercetări din Capitală, unde se specializează în spectrografie minerală (procedeu optic pentru depistarea substanţelor minerale). În 1967 devine autorul brevetului de invenţie „Electrod rotativ pentru spectrograf" (realizare nevalorificată pînă la ora actuală). Cercetările şi studiile consacrate grafitului îi aduc alte două brevete de invenţie : „Procedeu de obţinere a concentraţiilor de grafit" (1968) şi, în colaborare cu prof. dr. chimist Rodica Vîlcu, „Procedeu de obţinere a concentraţiilor de grafit cu recuperare concomitentă a galiului şi vanadiului" (1969).

Pentru cititorul neavizat, acest succint curriculum vitae nu poate face, probabil, decît dovada unei vieţi obişnuite şi onorabile. E adevărat, studiile universitare temeinice şi multilaterale, precum şi brevetele care onorează o susţinută activitate de cercetare, întregesc şi redimensionează portretul civic şi profesional al eroului nostru. Dar — ne permitem noi să remarcăm — biografii similare există astăzi cu miile, pasiunea pentru cercetare şi studiu reprezentînd o caracteristică de esenţă pentru inteligenţa tehnică şi ştiinţifică a ţării.

Cu totul altă va fi, în schimb, opinia specialistului în materie care, citind această sumară fişă biografică, va remarca de îndată un amănunt neobişnuit. Este vorba de faptul că inginerul Brădeţeanu a izbutit să pună la punct un procedeu de extragere a galiului şi vanadiului din minereu de grafit. Pentru omul de specialitate şi în primul rînd pentru chimist, geolog şi mineralog, noutatea este tot atît de neaşteptată ca şi o ştire prin care — să presupunem — marele public ar fi anunţat că un cercetător oarecare a reuşit să extragă mărgăritare din brînza de vaci sau zahăr din piatră de calcar.

Într-adevăr, nimeni în lume nu s-a gîndit că zăcămintele de grafit pot conţine cantităţi apreciabile de galiu, vanadiu şi chiar aur, toate metale rare, extrem de scumpe şi deficitare pe plan mondial. Despre importanţa lor practică vom pomeni cîteva rînduri mai jos.

Inginerul Cornel Brădeţeanu a izbutit să ajungă la această descoperire din două motive. În primul rînd, preocuparea constantă pentru realizarea unor concentraţii de grafit l-a determinat să observe la un moment dat prezenţa metalelor rare în compoziţia grafitului. În al doilea rînd, după cîte se pare, natura a creat această curiozitate geologică numai pe teritoriul ţării noastre. Inginerul Brădeţeanu a descoperit aici galiul, vanadiul şi chiar mici cantităţi de aur în lichidul rezidual al staţiei de flotare. Sînt zeci de ani, de cînd, cu alte cuvinte, în acest colţ de ţară, prin extragerea şi purificarea grafitului, se aruncă la canal, odată cu apa din flotaţie, însemnate cantităţi de metale rare. Evident, nimeni nu e vinovat pentru aceasta, la fel cum nimeni nu-l poate acuza pe Democrit că i-a dat lui Otto Hahn privilegiul de a înfăptui peste 2500 de ani fisiunea atomului. Evoluţia ştiinţei şi jocurile hazardului au hotărît acest moment pentru descoperirea metalelor rare în minereul de grafit de la Baia de Fier şi meritul a revenit de drept şi de fapt unui pasionat cercetător, inginerului Cornel Brădeţeanu.

Un kilogram de galiu (extras pe plan mondial din bauxită sau din animale marine) costă 30 000 lei. La Baia de Fier, susţine autorul, s-ar putea extrage anual din bazinele flotaţiei de grafit sute de kilograme de galiu, metal rar extrem de solicitat în tehnica modernă. (Un singur exemplu : înlocuind siliciul în celulele fotosolare, el furnizează de 500 ori mai multă energie electrică, iar durabilitatea lui este de patru ori mai mare.)

Vanadiul, element indispensabil în tehnica oţelurilor, are un preţ de cost mai redus, deoarece el se găseşte în cantităţi mai mari în regiunile carbonifere ale planetei. Prin procedeul inginerului Brădeţeanu s-ar putea obţine numai la Baia de Fier aproximativ 16 000 tone vanadiu anual.

Apele reziduale de la Baia de Fier — a dovedit inventatorul nostru — conţin şi cantităţi reduse de aur. Într-un an de zile s-ar putea aduna de aici aproximativ 50—60 kilograme de metal galben („ceea ce nu e mult, dar nici puţin" a ţinut să precizeze interlocutorul nostru).

Procedeul unic de extragere a acestor metale rare din minereurile de grafit, brevetat, aşa cum arătam, încă din 1969, a trebuit să aştepte aproape un deceniu pentru a cuceri atenţia forurilor în drept. Privită cu suspiciune şi dezinteres de mai mulţi beneficiari virtuali, care au aminat mereu cercetările sub pretextul lipsei de fonduri, invenţia s-a bucurat de un sprijin călduros din partea Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie care, apreciindu-i importanţa deosebită, s-a angajat să o sprijine şi să o finanţeze. Descoperirea a făcut obiectul unor cercetări în cadrul comisiei de spectroscopie a Academiei Republicii Socialiste România, la Institutul central de chimie din Bucureşti, iar în prezent cercetări sistematice se efectuează la Institutul de cercetări, inginerie, tehnologie şi proiectare producţie pentru industria anorganică şi metale neferoase (I.A.M.V.). Buletinele de analiză au demonstrat, aşa cum anunţase inginerul Brădeţeanu, că zăcămintele de grafit de la Baia de Fier conţin cantităţi industrializabile de metale rare.

Descoperirea, de factură cu totul deosebită, anticipează un capitol complet nou în cadrul industriei miniere din ţara noastră. Tocmai de aceea nici relatarea noastră nu se poate opri aici. Vom reveni cu amănunte de îndată ce invenţia inginerului Cornel Brădeţeanu se va bucura de confirmarea ei deplină : extragerea de metale rare prin procedee industriale din minereurile de grafit.

LIVIU TIMBUS ■

„Independent 100", fiul premiant al unei renumite familii de calculatoare româneşti : Felix

Este cunoscut următorul exemplu de aplicare mecanică a logicii : premisa majoră — şaizeci de oameni pot face o treabă de şaizeci de ori mai repede decît un singur om. Premisa minoră — un om poate săpa o gaură de stilp în şaizeci de secunde. Concluzia — şaizeci de oameni pot săpa o gaură de stîlp în şaizeci de secunde. Firește, concluzia conţine eroare. Un calculator electronic „instruit" insuficient n-ar remarca eroarea ; dacă ar face-o, ar însemna că el deţine un număr foarte mare de informaţii care i-ar permite „judecăţi" de probabilitate şi astfel alegerea unei optime. Aşa ceva s-ar chema decizie. Despre ea, despre capacitatea de decizie, nu puteam vorbi în sensul demonstrat direct, aplicativ, cînd ne refeream la aplicarea calculatorului electronic la noi. Pînă nu demult ! Calculatoarele fabricate la noi cît şi cele importate au fost folosite cu predilecţie la culegerea datelor, în gestiuni economice, pentru calcule ştiinţifice cît şi în alte scopuri pe aceeaşi linie. Evoluînd utilizatorii în minuirea calculatoarelor, au evoluat şi cerinţele faţă de acestea. „A apărut necesitatea unui calculator universal capabil să preia o parte din funcţiile lui Felix 256, să le execute cu viteză mai mare şi să poată participa direct, ca element de urmărire şi decizie, în diferite procese industriale şi ştiinţifice. Deci un calculator care să poată fi instalat, fără nici un fel de condiţii speciale, direct în mijlocul procesului pe care să-l supravegheze şi, după dorinţa utilizatorului, să-l conducă nemijlocit. O asemenea maşină este microcalculatorul Independent 100, creaţie originală ce beneficiază încă de la omologare de trei premii obţinute la «Cîntarea României». El nu este un unicat, ci face parte dintr-o nouă familie de calculatoare, microcalculatoarele, care, prin natura funcţiilor cu care sînt şi vor fi investite, încearcă să cuprindă toată gama posibilă de aplicaţii. Felix MC 8 este mezinul acestei familii ; omologat în 1977 are aplicaţii de genul celor de care aminteam. Îl găsim în instalaţia SICAP menită să optimizeze procese de producţie din industria textilă, într-o instalaţie cu laser destinată controlului poluării apei, în proiectarea la calculul ecuaţiilor diferenţiale la un institut de cercetări din chimie etc. Fratele ceva mai mare al acestuia este Felix 18, recent intrat în fabricaţie iar acum se execută seria O pentru Independent 100".

Realitatea ilustrată

Laboratorul de prevenirea şi combaterea poluării solului din cadrul Institutului de cercetări pentru pedologie şi agrochimie din Bucureşti, condus de inginerul Stelian Ovidiu Nastea, experimentează cultivarea cu plante agricole a haldelor de fosfor gips rezultate de la fabricarea îngrăşămintelor cu fosfor. Aceste suprafeţe ocupă însemnate porţiuni de teren arabil şi constituie totodată, prin spulberare, un mijloc de poluare a mediului înconjurător.

Am notat aici cuvintele inginerului Riuric Bulgacov, care face parte din colectivul de proiectanţi conduşi de inginerul Mihai Roşu, creatori ai microcalculatorului Independent 100. Sînt oameni ai I.T.C. (Institutul pentru tehnica de calcul), dar familia noilor maşini de calcul are mai mulţi părinţi. Cele două Felix de care am vorbit au fost create de colective mixte aparţinînd întreprinderii de calculatoare şi Institutului politehnic Bucureşti. Deci cercetare — învăţămînt — producţie, o tripletă care înnobilează cu multe carate gîndirea tehnico-ştiinţifică românească. În cazul de faţă trebuie să precizăm că şi Felix MC 8 are un premiu, Premiul Academiei Republicii Socialiste România, iar Felix 18 este selecţionat pentru medaliere la un apropiat tîrg internaţional.

O întrebare firească : cum sînt fundamentate aceste aprecieri ? Inginerul Constantin Botez, şeful colectivului din întreprindere, constituit pentru proiectarea celor două Felix, oferă cîteva date : „Folosirea noilor cuceriri în domeniul componentelor şi circuitelor integrate a permis o nouă tehnologie de fabricaţie cît şi de întrebuinţare. Astfel faţă de calculatoarele mai mari, la care unitatea de comandă, memoria şi unităţile de legătură periferice ocupă trei dulapuri, la cele din familia nouă toate acestea sînt amplasate doar pe cîteva sertare ale unui singur dulap. Ca nespecialist, dumneavoastră veţi spune : deci ocupă un spaţiu mai mic. E adevărat dar principal este altceva. Se ştie că distanţa între circuitele integrate realizează şi viteza de lucru a calculatorului. În cazul nostru datorită compactării circuitelor microcalculatorul este de două ori mai rapid faţă de calculatorul obişnuit. Are şi un consum mai mic de energie, de aproape douăzeci de ori, iar la instalare nu mai solicită încăperi speciale unde trebuie păstrată o anumită temperatură, fapt care nici n-ar fi posibil atunci cînd el este amplasat direct într-o hală sau secţie de producţie. Beneficiază şi de facilităţi noi privind echipamentele periferice. Şi ar fi încă multe de spus privind funcţionarea microcalculatoarelor dar am intra în termenii foarte strictei specialităţi ; pentru utilizatori există prospecte şi instrucţiuni amănunţite".

Venind vorba de utilizatori, trebuie să notăm aici faptul că Întreprinderea de calculatoare cît şi I.T.C.-ul au declanşat o generoasă acţiune de sensibilizare şi instruire a acestora, organizînd cu regularitate, pentru fiecare tip de microcalculator, simpozioane şi cursuri. Am putea astfel conchide că microcalculatorul românesc, chemat astăzi şi pe postul unui factor de decizie în procesele industriale şi ştiinţifice, se găseşte într-o evoluţie normală. Cu un singur amendament. Independent 100 care beneficiază de trei premii şi — deosebit de important acest lucru — este primul calculator românesc omologat la CAER (aceasta s-a petrecut în toamna trecută) se află la seria zero la apropape un an de la omologarea prototipului. Poate că vina acestei întîrzieri se împarte deopotrivă între proiectant şi constructor dar noi reţinem faptul că Felix MC8 şi Felix 18, la a căror proiectare întreprinderea a fost părtaşă, au beneficiat de un termen mai adecvat de punere în fabricaţie.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Ce e nou în

Mecanismul intim de acţiune al histaminei în secreţia gastrică

Una din problemele controversate ale cercetărilor din istoria şi prezentul histaminei este legată de rolul ei fiziologic şi patologic în secreţia gastrică.

Astăzi se cunoaşte că stimularea secreţiei gastrice acide este o funcţie fiziologică a histaminei, acesta constituind mediatorul final al tuturor stimulilor indiferent de natura acestora. Descoperirea blocanţilor receptorilor H_2-histaminici contribuie la fel la elucidarea implicaţiilor histaminei în secreţia gastrică acidă. Cu toate acestea mecanismul intim prin care histamina mediază stimularea secreţiei gastrice acide a rămas neexplicat. Într-o comunicare ştiinţifică prezentată la al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, un grup de cercetători conduşi de dr. Ioan Puşcaş demonstrează că histamina este un activator direct al anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică, enzimă cu rol principal în producerea de acid clordihric. Experienţe efectuate în vitro şi în vivo pe enzima din sînge şi mucoasa gastrică au confirmat această acţiune. Constatările duc la concluzia că unul din principalele mecanisme de producere a ionilor de H+ este activarea directă a anhidrazei carbonice de către histamină Cercetările demonstrează totodată faptul că anhidraza carbonică prezintă receptori de tip H_2-histaminic, constatare de o mare importanţă în fiziologie şi fiziopatologie, elucidînd procesul de secreţie gastrică acidă în intimitatea lui subcelulară.

Construcţii de maşini

Luca Porfir, inginer-şef la Întreprinderea „Steaua roşie" din Bucureşti, este autorul invenţiei : „Betonieră cu amestecător basculant, acţionat hidraulic", care poate fi folosită la prepararea mecanică a betoanelor şi mortarelor de calitate superioară în fabricile de prefabricate de beton, precum şi pe şantierele de construcţii, unde rentabilitatea staţiilor de betoane ar fi prea scăzută.

Betoniera este acţionată fie cu motor electric, fie cu motor cu aprindere prin scînteie, fie cu motor diesel, acesta din urmă fiind indicat în locurile izolate, unde sursa de energie lipseşte.

Prin ce se recomandă betoniera ? Ea realizează un amestec foarte bun al materialelor — pietriş, nisip, ciment — deci o calitate superioară a betoanelor preparate. Oferă siguranţă în exploatare în paralel cu o uzură redusă a organelor principale, datorită comenzilor hidraulice simple, şi cu o întreţinere lesnicioasă. Ea poate fi utilizată şi la prepararea betoanelor necesare executării drumurilor, podurilor şi altor lucrări de construcţii.

Protecţia muncii

Florin Vasile Ionescu din Bucureşti este autorul unei instalaţii de concepţie originală pentru purificarea aerului conţinînd vapori de mercur. Instalaţia dirijează aerul conţinînd vapori de mercur într-o cameră de contact-reacţie-precipitare-decantare, prevăzută cu o instalaţie de pulverizare a soluţiei chimice recirculate şi cu un sistem de filtrare, astfel încît aerul ajunge în atmosferă fără mercur, aşa cum atestau şi repetatele analize făcute de Inspectoratul sanitar de stat.

Mai notăm faptul că datorită ingeniozităţii ei, invenţia a fost distinsă cu marea medalie de aur la Salonul internaţional de invenţii Viena, obţinînd, totodată, brevete în S.U.A., R.F.G., Anglia, Franţa, Italia şi Austria.

Institutul de proiectări pentru uzine electrotehnice, titularul invenţiei, deţine proiectele de execuţie pentru instalaţie iar Întreprinderea „Metalica" Buzău poate executa instalaţii pentru debit de aer ce trebuie filtrat.

Invenţia se aplică la Întreprinderea „Romlux" — Tîrgovişte unde funcţionează o instalaţie pentru un debit de 120 000 mc/h, iar în vederea etapelor de dezvoltare pînă în anul 1980 se execută o instalaţie de 240 000 mc/h. Prin aplicarea invenţiei s-au obţinut totodată economii de investiţii de 6 milioane lei şi economii de exploatare de 3 300 000 lei.

Renașterea unui material:

IPSOSUL

În condițiile în care problema înlocuirii materialelor de construcții care includ în fabricarea lor consumuri mari de energie termică, electrică și de manoperă este de actualitate, cercetările colectivului de specialiști din Filiala Cluj-Napoca a Institutului de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții dovedesc superioritatea din multe puncte de vedere a folosirii plăcilor prefabricate din ipsos la construcția pereților despărțitori din locuințe, în locul plăcilor de beton sau b.c.a. care se folosesc în prezent. Folosirea plăcilor din ipsos înseamnă pe scurt : eliminarea oricărui consum de ciment și oțel ; posibilitatea unui finisaj rapid și variat (cu folie metalică, de furnir sau tapet) ; același aport în rigiditatea structurilor ca și betonul celular autoclavizat, dar cu 50% mai ușor decît acesta ; de aici — o ușurință în manipulare, posibilitatea înlocuirii în timpul exploatării, prelucrabilitate ușoară (suportă cuiul, se poate tăia cu ferăstrăul, dar este rezistent la foc) ; scurtarea timpului de dare în folosință a locuințelor; aspect plăcut; senzație de cald la atingere ; realizarea unor îmbinări corecte ; montare independent de condițiile atmosferice etc. Avalanșa de calități la „prima vedere" este însoțită de consecințe strict economice din cele mai importante, cum sînt : economisirea a 1 500 t oțel și 2 200 t ciment la 1 mil. m³ de perete ; un preț de cost cu pînă la 35% mai scăzut decît b.c.a. (care include și produse de import) ; o economie de 3,9 kg combustibil convențional și 9,6 kWh la o tonă de produs, la care se adaugă o importantă economie rezultată din productivitatea mare pe care o are noul produs.

Un alt aspect economic important al folosirii plăcilor prefabricate din ipsos constă în includerea în aceste plăci a unor resurse secundare de la fabricile de mobilă, de hîrtie și de îngrășăminte fosfatice, resurse secundare ceramice, zguri, cenuși, puzderii etc. **Ing. Costică Dumbravă**, cercetător științific principal la Filiala din Cluj-Napoca a I.C.P.M.C., are o invenție brevetată în 1973 referitoare la un nou material de construcție din turbă, inclusiv procedeul de obținere a lui. Invenția constă în includerea în plăcile de ipsos, în anumite proporții și condiții, a turbei, obținîndu-se astfel un material de construcție cu greutate volumetrică mică, cu rezistență la compresiune între 8 și 40 kgf/cm², cu proprietăți de izolare fonică și termică mai bune decît b.c.a.-ul din care se fac în prezent pereții despărțitori. În plus, se dă o valorificare superioară celor peste 80 mil. m³ de turbă de care dispunem, și care se folosește în prezent ca pămînt de flori, ocupînd o însemnată suprafață neutilizabilă pentru agricultură. Deși invenția a stîrnit interesul mai multor constructori și proiectanți (autorul deține solicitările acestora) care ar fi optat pentru noul material de construcție, acest lucru nu se poate face pentru că nu există încă o fabrică producătoare — ca și de plăci prefabricate din ipsos, în general.

Relativ la problema obținerii pe scară industrială a acestui nou material de construcție pe bază de ipsos, trebuie spus că I.C.P.M.C. București împreună cu Centrala materialelor de construcții București fac demersuri la M.E.F.M.C. și C.S.P. pentru înscrierea în planul de investiții a unei **Stații experimentale pentru elemente prefabricate ușoare din ipsos** care ar urma să se construiască la Someșeni, în apropierea Filialei I.C.P.M.C., ca o recunoaștere a meritelor și rezultatelor acestui colectiv. Stația ar avea sarcina de a stabili tehnologii pentru **eventuale** unități industriale de acest tip, de a diversifica sortimente de plăci, blocuri și fîșii de ipsos, valorificînd în mod cu totul special resurse secundare și lianți cu un consum redus de energie electrică și termică, înlocuitori de preț ai cimentului. Stația ar urma să intre în funcțiune în trimestrul II/1980, beneficiar fiind Filiala I.C.P.M.C., iar constructor — T.C.I. Cluj.

Ipsosul este mult mai ieftin ca cimentul, iar producția de ipsos a țării este excedentară, fabricile specializate lucrînd sub capacitate datorită lipsei de solicitanți la sortimentele de ipsos-construcție. În țările dezvoltate — Anglia, Franța, S.U.A. — consumul de ipsos-construcții este de peste 200 kg/locuitor-an, în Canada — peste 250 kg, în timp ce la noi nu depășește 12 kg.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

CONSTRUCȚIA HOTELURILOR SOLARE DIN DELTĂ ANUNȚĂ :

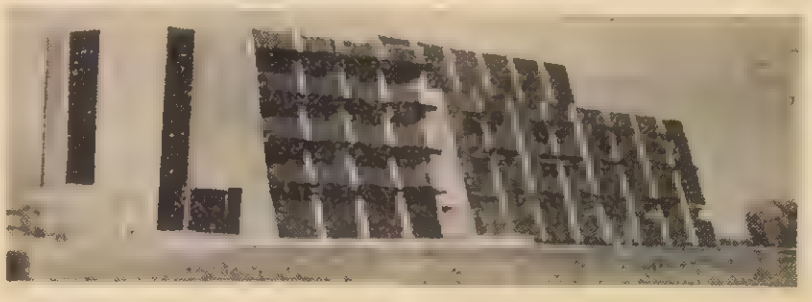

Era cetăților soarelui

(Urmare din pag. 1)

arhitectul Sandu Miclescu. S-au căutat și s-au găsit rezolvări ingenioase, îmbinînd frumosul cu utilul, într-o concepție pur românească. De subliniat că soarele va furniza energie hotelului **în tot cursul anului**, cu o economie prezumată de cîteva zeci de tone combustibil convențional, ceea ce nu este deloc de neglijat.

— Vorbeați însă de o întreagă localitate.

— Doi ani după construirea hotelului se va înălța în jur o mică localitate solară. Realizarea obiectivului îmbracă un caracter interdisciplinar, cu fațete multiple. Au fost necesare : elaborarea unui model matematic complex pentru îmbinarea optimă a cerințelor arhitectonice și energetice, o sistematizare solară — termen neobișnuit, dar perfect adecvat în cazul de față — calculul regimului cel mai favorabil de înălțime, de curbură a fațadelor, de expunere la razele astrului zilei, pe scurt, o sinteză creatoare dintre frumos și util. În primul nostru Oraș al soarelui își vor găsi materializarea și mai multe brevete românești privind utilizarea energiei solare. Ne încadrăm astfel cu propria noastră personalitate, în special sub aspectul analizelor matematice, într-o linie de preocupare de mare actualitate pe plan mondial.

Cît de intens se desfășoară cercetările pe mapamond o vădește și corespondența laboratorului cu prestigioase institute și colective universitare din Melbourne, Christ Church (Noua Zeelandă), Liverpool, Graz, Bruxelles, Stuttgart, Copenhaga, Helsinki, Stockholm, Albuquerque (statul New Mexico, S.U.A.) etc.

PE ORDINEA DE ZI A PLANETEI CONFRUNTATE CU CRIZA ENERGIEI : CASA SOLARĂ

— Tovarășe inginer Teodor Teretean, conform programului de dezvoltare a noilor surse de energie coordonat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, INCERC deține responsabilitatea acțiunilor de cercetare științifică în domeniul utilizării energiei solare pentru prepararea apei calde de consum și încălzirea clădirilor. Dumneavoastră, ca șef al laboratorului de instalații, răspundeți deci administrativ și de aceste probleme. Dar nu numai administrativ. Vă numărați printre promotorii cei mai activi ai utilizării energiei solare. Ce perspective deschide ea țării noastre ?

— Nu voi cita prea multe cifre, totuși cîteva apar necesare pentru a trasa un cadru. Se apreciază potențialul energetic solar amenajabil al României la circa 10 000 000 t combustibil convențional pe an, dacă luăm în considerare numai zonele cu însorire minimă de circa 1 900 ore pe an. Prin utilizarea a 10 000 000 metri pătrați colectoare — ceea ce este de domeniul posibilului, într-un viitor nu prea îndepărtat — s-ar putea capta echivalentul a 1 000 000 t combustibil convențional pe an.

— Totuși, utilizările acestei forme de energie apar relativ restrînse, fiindcă, simplist spus, ea nu încălzește prea mult.

— Adevărat. Dar nu uitați că din totalul energiei primare consumate în țară, cam 60% se transformă în energie termică, din care jumătate de joasă temperatură, sub 100 grade, în al cărei bilanț deci energia solară **poate** participa efectiv. Din cercetările efectuate pînă în prezent reiese că energia solară ar asigura 60% din energia cheltuită pentru prepararea apei calde de consum, restul obținîndu-se dintr-o sursă termică auxiliară. La fel, pentru încălzirea spațiului de locuit, soarele nostru cel de toate zilele poate furniza 40% din necesar, restul provenind de la sursa auxiliară. Firește, cifrele citate nu sînt decît orientative. Dealtfel, în întreaga lume se studiază problema și rezultatele cercetărilor vor aduce corective, probabil în bine.

— Ce așteaptă alte țări de la energia solară ?

— Două exemple. Se crede că în anul 2 000 cam 12% din consumul energetic al S.U.A. va fi „acoperit" de soare. Cifra corespunzătoare pentru Republica Federală Germania se va ridica, în 1990, la aproximativ 9,5%.

— Iar la noi ?

— Sperăm ca anul 2000 să ne găsească cu aproape întreg potențialul energetic solar amenajat, iar speranțele mele au în vedere avantajele utilizării acestei energii : o sursă de energie practic inepuizabilă, care nu necesită importuri și este complet nepoluată ; instalațiile simple se exploatează cu personal redus și pot fi amplasate pe aproape întreg teritoriul țării etc. Trebuie însă menționat că în condițiile tehnice actuale, în întreaga lume energia obținută direct de la soare revine la un preț mai ridicat decît cel al energiei tradiționale, de unde și durata relativ mare a amortizării investițiilor. De asemenea, datorită intermitenței perioadelor însorite, avare necesară utilizarea unor surse auxiliare.

Iată deci datele problemei. Nici optimism exagerat, nici subapreciere.

Concret, ce se întrevede la noi pentru anii următori ?

Ca și pînă în prezent, în înfăptuirea prevederilor de plan sînt antrenate nu numai INCERC, ci și alte centre de cercetare, institute de proiectări, politehnici. De pildă, la politehnica din Timișoara s-a proiectat o stație la Jimbolia pentru uscarea produselor ceramice, iar ICEMENERG a elaborat proiectul unei centrale solaro-electrice experimentale de 30 kW, care va fi dată în funcțiune la sfîrșitul anului viitor.

Iată și alte prevederi pentru următorii 2—3 ani.

● Instalații solare pentru încălzirea apei la grupurile hoteliere din stațiunea Neptun.

● Producerea în serie la „Electrometal"Timișoara a echipamentelor individuale pentru prepararea apei calde menajere. Perspectiva pentru 1985 este de circa 50 000 instalații. Circa 75% din energia necesară încălzirii apei de consum în sezonul estival putînd fi furnizată de o astfel de instalație.

● Instalații experimentale pentru prepararea apei calde de consum la cîteva blocuri-tip din Cîmpina și Vălenii de Munte.

● Stații pilot pentru : preîncălzirea de aer clad la uscarea cerealelor, prepararea apei calde tehnologice la o fabrică de produse alimentare, producerea aerului cald pentru uscarea fructelor la stațiunea pomicolă Băneasa, încălzirea solară și prepararea apei calde de consum la o fermă-tip de 700 vaci, producerea apei calde și încălzirea unor sere la Vidra.

● Patru case solare cu etaj în apropierea Bucureștiului și la Găești.

● Instalații de preparare de apă caldă la aproape toate clădirile industriale noi din transport (stații de întreținere auto etc.).

— Cele arătate aici — conchide inginerul Teretean — nu reprezintă decît primii pași care trebuie făcuți de către INCERC și alte institute de cercetare, institute de proiectare și direcțiile tehnice ale ministerelor economice pentru ca în anul 2000 să se obțină, datorită energiei solare, o economie de cel puțin cinci-șase miliarde de tone combustibil convențional pe an. Un plan ambițios, dar realist.

Sub ochii actualei generații se va înălța Cetatea soarelui.

Dreptul la replică

În temeiul art. 72 și 73 din Legea nr. 3/1974 (cu modificările aduse prin Decretul nr. 471/1977), mă văd nevoit să mă adresez dv., întrucît în nr. 14 din 5 aprilie crt. al revistei ce cu onoare conduceți a fost grav știrbită demnitatea, onoarea și reputația subsemnatului. Mă refer la interviul luat de către redactorul dv. Ovidiu Ioanițoaia, respectiv la răspunsurile date de prof. dr. doc. CONSTANTIN GHEORGHE DIMITRIU, în articolul intitulat : **„Azi, totul trebuie demonstrat, dar demonstrația trebuie să fie corectă, lipsită de prejudecăți și suspiciuni".**

Astfel, după ce se declară ostil scepticismului, orgoliului, „ideilor preconcepute", deci neverificate, tovarășul prof. dr. C. G. Dimitriu încearcă să le exemplifice, să le.. demonstreze prin așa-intitulatul caz al... unui OARECARE (subl. ns.) RANETESCU de la Vălenii, care susținea că a descoperit remediul cancerului.

Am convingerea, îmi exprim categoric, plenar această convingere, că dacă la acea dată ar fi fost în ființă săptămînalul pe care îl conduceți, pretinsele mele.. „susțineri" ar fi avut o cu totul altă rezolvare !!!

Acest... „OARECARE" sînt medicul militar, colonel în rezervă, Dr. DEM. N. RANETESCU, domiciliat în Ploiești, str. Karl Marx 23. Am absolvit Facultatea de medicină din București și posed „Diploma de Doctor în Medicină și Chirurgie nr. 3 150 din 10 martie 1925" !!!

Paralel cu munca de medic militar am activat și în munca didactică, fiind asistent universitar la catedra de „Fiziologie și Fizică-biologică" condusă de regretatul om de știință, prof. dr. Paulescu. Datorită obligațiilor profesionale raportate la statutul militar în care eram angajat, după un anumit timp am fost nevoit să întrerup munca organizată, universitară, de cercetare și să mă transfer acolo unde interesele serviciului mi-au ordonat. Aceasta însă nu a coincis cu abandonarea, cu renunțarea la munca de cercetare, ci dimpotrivă !

Deci, foarte-foarte succint expus, prezentat, acesta este ....„OARECARELE RANETESCU", „oarecare" care, pornindu-se de la expresia preferată de omul de știință, de profesorul universitar etc., etc. Dimitriu, putea și poate fi orice, numai confrate, numai coleg, numai medic, nu !!!

Dintr-un bun început doresc să precizez că de aceste neadevăruri nu înțeleg să fac răspunzătoare revista ce cu demnitate și cinste o conduceți, ci pe acela care (vezi art. 76, al. 2 din Legea mai sus-citată) a avut cutezanța — ce nu îl face deloc cinste — să afirme :

a) ...că d-sa împreună cu tov. prof. Petre Teodorescu și Octav Costăchel s-au deplasat la Vălenii unde, citez :

„...am constatat că din punct de vedere teoretic afirmațiile LUI RANETESCU (subl. ns.) erau absurde..."

„...în sprijinul afirmațiilor sale n-aducea alt argument în afara scrisorilor de mulțumire primite (sosite) de la pacienți".

„Rememorînd" situațiile, adevărul, este cazul să reamintesc prof. dr. docent Dimitriu următoarele :

— Este foarte adevărat, în luna martie 1960 a venit la Vălenii tov. dr. Bula — atunci secretar general al Ministerului Sănătății — însoțit de tovarășii la care se referă în interviul său tov. prof. Dimitriu ;

— Însă nu este mai puțin adevărat că singurul care a discutat cu subsemnatul a fost tov. dr. Bula, restul „comisiei" preferind probabil să admire urbea, nu mi-a acordat nici cea mai elementar colegială atenție.

Acesta este, foarte succint redat, „filmul" vizitei făcute la Vălenii de către... „c o m i s i a" din care a făcut parte și tov. prof. dr. docent Dimitriu !

Și, reamintindu-i domniei-sale, nu pot totuși să nu îl întreb pe această cale : a discutat vreodată cu subsemnatul ? A avut un cît de banal schimb de păreri, de opinii cu subsemnatul în timpul mai sus-amintitei vizite ???

Răspunsul cinstit, corect, verificabil oricînd, cu toată trecerea celor două decenii, nu este decît categoric negativ !

Și atunci, cum poate explica tov. dr. docent Dimitriu m ă r i n i m i a punerii la dispoziție a unui număr de 10 paturi din clinica d-sale, ba mai mult, să „i n t e r v i n ă" și pe lîngă colegii de la chirurgie ca și aceștia să-mi mai ofere încă alte... 10 paturi ??? Consider că față de imprejurarea că nu a discutat niciodată cu subsemnatul, că efectiv nu a verificat niciodată, personal, modul de experimentare a produsului meu, această ofertă de paturi nu se motivează decît :

— fie că rezultatele concrete furnizate de oameni de bună-credință l-au determinat la această măsură, dată fiind și competența d-sale științifică deosebită,

— fie că în clinica d-sale respectivele paturi nu aveau pe atunci solicitare,

— fie că, avînd cunoștință de modul impropriu în care se vor face experimentările pe bolnavii ce vor ocupa aceste paturi, în mod deliberat se accepta ideea compromiterii subsemnatului !

Revin deci și pe bună dreptate mă întreb : **dacă d-sa nu a discutat niciodată cu mine (deși a avut amabilitatea să-mi ofere... 20 de paturi), de unde atunci constatarea și afirmația că... „din punct de vedere teoretic afirmațiile mele erau absurde" ???. Ba mai mult, că preparatul subsemnatului constă dintr-o soluție de albastru de metylen ???**

b). Dar limitele elementarei bune-cuviințe sînt total depășite din momentul în care se face și se consemnează afirmația : „AM DUS SĂ-I ACORD O ȘANSĂ ÎN PLUS, OFERINDU-I 10 PATURI ÎN „CLINICA".

c). În fine, ultimul neadevăr, ultima inadvertență care impune reconsiderare este aceea ce derivă din afirmația „experimentul a murit de la sine din lipsă de probe".

STIMATE TOVARĂȘE REDACTOR ȘEF,

au trecut de la data evenimentelor eronat narate de către intervievatul redactorului dv., ...10 ani (și nu ...10 cît tot acesta pretinde, afirmă), timp în care nu am încetat să-mi verific cercetările științifice atunci prezentate, să urmăresc în limita posibilităților actuale de... pensionar de vîrstă, rezultatele muncii mele de o viață.

Chiar dacă se pretinde că în forma actuală preparatul al cărui autor sînt nu duce la rezolvări, la însănătoșiri totale, radicale în oricare din formele de manifestare a bolii canceroase, totuși am convingerea că munca mea trebuie să fie reconsiderată.

Dr. DEM. N. RANETESCU

Nota redacției :

Dîndu-i doctorului Ranetescu firescul drept la replică, mărturisim aici că am dori ca domnia-sa să aibă dreptate. Sîntem convinși că și profesorul Constantin Gheorghe Dimitriu ar fi bucuros dacă ar descoperi, fie și cu întîrziere, în doctorul Ranetescu încă o șansă în lupta împotriva cancerului. Revista noastră prețuiește profund activitatea rodnică și spiritul deschis spre nou al profesorului Dimitriu, dar nu-și poate asuma răspunderea de a respinge o idee înainte ca aceasta să fie verificată serios și temeinic, cu dorința de a se scoate din ea maximum de profit pentru societate. Nu avem voie să ne alinieze scepticilor pe care deseori ne-am îngăduit, pe bază de argumente, să-i criticăm. Experiențe, nu foarte îndepărtate, ne-au demonstrat că trebuie să fim extrem de prudenți și de vigilenți cînd unele comisii, institute grăbit și conduse din umbră de interese meschine, dau publicității concluzii așa-zicînd științifice, de fapt expresii ale unei orientări înveterat neștiințifice. Cu toată precauția dar și cu toată speranța, solicităm redeschiderea „dosarului Ranetescu" a cărui închidere a lăsat, iată, prea multe dubii. Orice informații în această privință sînt așteptate pe adresa redacției noastre.

Cine fură azi un ou, mîine ajunge la Legea 18/1968. Și uneori scapă!

La Tribunalul județean Prahova am discutat zilele trecute cu tovarășul vicepreședinte Haralambie Bălănescu despre activitatea comisiilor pentru cercetarea provenienței bunurilor care nu au fost dobîndite în mod licit. Nu este, ni s-a spus, deloc ușoară munca celor care întreprind aceste verificări, mai ales că multe sesizări se dovedesc neintemeiate. Cum însă pentru inexactitatea sesizării nu este nimeni pedepsit, ci doar pentru rea-credință **dovedită**, n-au existat în județ cazuri. Mai precis, s-a considerat, poate și cu oarecare îngăduință uneori, că nu este vorba de rea-credință, ci doar de necunoașterea exactă a situației celui reclamat.

Președintele comisiei de pe lîngă Judecătoria Ploiești, judecătorul Dinu Armășescu, vicepreședinte al numitei instituții, cu experiența pe care o are, ne mai mărturisea și alte motive de insatisfacție. De pildă, unitățile comerciale, conducerile acestora, fac și ele sesizări. Dar ceea ce trimit comisiei este un fel de praf în ochi. Se cere verificarea provenienței bunurilor unor lucrători care justifică ușor agoniseli destul de mărunte. Cazurile de lucrători comerciali care adună în mod ilicit valori le sesizează organele de miliție, deși este limpede pentru oricine că în primul rînd conducerile unităților cunosc sau, oricum, ar trebui să cunoască, asemenea lucruri și să le sesizeze. Pe de altă parte, interlocutorul mai remarca și faptul că unele dosare sînt închise la recurs, de către Tribunalul județean, deși obținerea și manevrarea unor importante valori sînt cel puțin nefirești. Un pensionar, Ioniță Alexandru, de exemplu, îi cumpăra fiului un autoturism, apoi încă unul. Veniturile pensionarului nu-i puteau permite această dărnicie paternă. Fiul, Ioniță Nicolae, de meserie șofer, ce credeți că făcea cu mașinile? Le vindea. Fiți liniștiți, nu ieșea în pierdere. Dosarul — cu nr. 9310/1978 — a fost trimis instanței. S-a confirmat că cercetații nu justificau 34 000 de lei. La recurs însă dosarul a fost închis. În cazul lui Clucerescu Iordan, de meserie dogar, din comuna Ceptura, fie și numai casa construită de el bate la ochi. Are 8 încăperi, în afară de bucătărie, de baie, de alte dependințe, precum și de cele 4 terase ale parterului și etajului. Și, evident, în afară de subsolul unde se află, printre altele, garajul și centrala termică. Nu s-ar putea spune că e puțin pentru două persoane, dogarul și soția lui. Comisia a constatat că de la 1 ianuarie 1962 pînă la 1 martie 1968 meșteșugarul cheltuise 340 960 de lei deși veniturile lui se ridicau la numai 252 148 de lei, și l-a trimis în fața instanței pentru 88 812 de lei nejustificați. Numai că expertul contabil Kircor Altiokaian, luînd în considerare tot ce putuse produce gospodăria rurală a celui în cauză, stabilea că omul ar justifica nu numai cît cheltuise, dar și 3 400 de lei pe deasupra. Sentința civilă nr. 5105, din 12 iulie 1978, a judecătoriei îl obliga totuși pe stringătorul dogar să dea statului 42 910 lei. La recurs însă Tribunalul județean a închis dosarul.

Un caz deosebit, prin cel puțin cîteva elemente ale sale, este cel al lui Neagu Petre din comuna Baba Ana, actualmente agent de turism la filiala din Mizil a O.J.T. Comisia l-a trimis în instanță pentru 178 419 lei nejustificați. Sentința judecătoriei reținea doar 96 000 lei. Printre bunurile realizate de el este suficient să amintim casa cu 14 încăperi, cu instalații proprii de apă curentă și de încălzire centrală. Aceasta din urmă este o instalație modernă, cu fotoceluță, la care numai arzătorul a costat 16 000 de lei, cum ține să precizeze președintele Judecătoriei Ploiești, tovarășul Ion Nicolae Fava. Ar fi păcat însă să nu dăm atenție și autoturismului lui Petre Neagu. Este vorba de un Mercedes 240 D cu 5 locuri, fabricație 1974, pe care l-a cumpărat aproape nou-nouț de la un biet bucureștean care, la rîndul său, se trezise cu limuzina roșie pe cap, fiindu-i, nici mai mult, nici mai puțin, decît donată. Desigur, cu acte în regulă. Dar de ce oare, la încheierea actului de vînzare-cumpărare, Petre Neagu s-o fi dat drept șofer la I.T.A. Buzău? Era doar 1 februarie 1978, iar nouă, zilele trecute, ne-a mărturisit că transferul lui la O.J.T. — în interesul serviciului! — datează din 1977. Prețul mașinii, după contract: 147 000 lei. Vă veți întreba de unde ploua cu bani în ograda de la Baba Ana a lui Petre Neagu. Declarația lui de la dosar se străduiește să aducă o rază de lumină în acest mister. Omul crește și vindea oi, bovine, ba chiar și porci. Care, porci-porci, dar sîntem invitați să credem că i-au purtat noroc pe măsură. Pe măsura numărului lor și a devotamentului cu care i-au slujit poșta de bani. Vreo 16 scroafe, zice stăpînul elegantului Mercedes roșu, ar fi fătat de cîte două ori pe an, așa că n-a pierdut multă vreme cu ele pînă să vîndă mai bine de 200 de purcei. Și nu este decît o mărunțică secvență din „filmul" îmbogățirii lui P.N. Acesta deține, în afara celor 250 de metri pătrați de teren la care, oricum, are dreptul, încă 900 de metri pătrați în curte. Curte care se întinde, la șosea, suficient ca să mai lase loc pentru încă două case. La C.A.P. nu lucrează nici el, nici soția. În schimb, a descoperit că poate să facă o afacere frumoasă cu C.A.P.-ul din Gura Vadului. A încheiat cu acea unitate contract pentru școală de viță. Urma să primească portaltoi și altoi, iar el să predea viță altoită. C.A.P.-ul i-a atribuit, astfel, numai în 1977, nici mai mult, nici mai puțin de 4 462 de norme convenționale categoria I. Numai bani a primit, în acel an, 187 404 lei. Tovarășul Ion Radu, șeful serviciului impozite și taxe de la populație, din cadrul Administrației financiare a județului Prahova, ne-a spus că, totalizînd banii primiți de P.N. și valoarea produselor — la prețul pieței — pe care le-a primit în 1977 și 1978, cîștigul lui se arată a fi fost de 418 232 de lei.

Desigur, ansamblul cazului are cine să-l analizeze și să-l judece. Ne îngăduim să subliniem numai cîteva amănunte nefirești. El lua materialul necesar direct din depozitele I.V.V. și tot acolo ducea, în contul C.A.P.-ului Gura Vadului, vița altoită. Relația lui de muncă era deci cu I.V.V. Drumul hîrtiilor ocolea însă pe la Gura Vadului. Cine cîștiga? Petre Neagu. Pe care nu-l plătea întreprinderea de stat, ci unitatea cooperatistă după regulile ei. Evident, ar fi necuviincios să ne facem că nu observăm „grija" conducerii acestei unități pentru interesele obștii. Numărul de norme acordate lui Neagu se scădeau doar din totalul pe cooperativă. Cooperativă în care țăranii, oricît s-ar strădui, n-au cum să depășească, treipatru, hai să zicem cinci sute de norme pe an, așa cum ne spunea chiar vicepreședintele C.A.P., tovarășul Luca Mastragoci. Ar mai fi de remarcat că pe puțin jumătate din vița altoită a realizat-o, așa cum ne spunea chiar P.N., pe un teren al C.A.P. Săhăteni, din județul Buzău, conform unei înțelegeri verbale cu un inginer al cărui nume îi scapă. Și, în fine, credem că se mai cuvine să nu se uite faptul că, atît la creșterea și îngrijirea animalelor, cît și la școala de viță, Petre Neagu a **folosit muncă străină**, adică oameni plătiți ca să-i facă treaba. Iar dacă ne gîndim la proporțiile veniturilor realizate de el astfel, se cuvine să nu ne sfiim să observăm că a **exploatat munca străină**.

Diverse forme de îngăduință, indiferențe și comodități de tot soiul i-au încurajat gustul pentru afaceri. Deocamdată. Acum este mai puțin sigur pe el, mai ales că nici fratele său, Constantin, nu prea are somn liniștit, de cînd i se acordă și lui atenție la controlul averii. Mai ales că socrul lui C.N. nu este altul decît Petre Mihăilescu, fostul șef al unei carmangerii din Mizil, condamnat la un an pentru favorizarea unei infracțiuni. Înainte de a fi judecat însă, avusese timp să cumpere un autoturism „Lada", — pe numele lui —, un ARO, înscris pe numele unei fiice, și o „Dacia 1300", pe numele lui C.N. Comisia a avut surpriza ca, la percheziție, să găsească frumoasa „Lada" transformată într-un fel de mică magazie — de alimente — pe roți, iar în casă două frigidere nefolosite. Evident, printre altele.

DORIN GHERGHINESCU ■

Cum poate fi interpretată tăcerea doctorului Tudor?

„Poate că viața lui Anton Leonte nu s-ar fi întîmplat astfel, dacă fostul director al Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică ar fi beneficiat de [redacted] proces de recuperare întocmit și condus cu știință și responsabilitate profesională. Dar lucrurile au stat, din păcate, altfel, de pe urma lui Anton Leonte rămînînd nu numai amintiri frumoase, ci și o familie îndoliată".

„Flacăra", numărul 15 din 12 aprilie 1979.

Făcînd un rezumat al articolului din care am extras fragmentul de mai sus, să reamintim cititorilor despre ce este vorba. La 20 ianuarie, inginerul Anton Leonte, 49 de ani, director al I.C.S.I.T., a fost operat de „angiom cerebral parietal drept cu hematom intracerebral" în cadrul Clinicii de neurochirurgie a Spitalului „Gheorghe Marinescu" din București. Executată de o echipă de medici de elită, în frunte cu profesorul Constantin Arseni, intervenția chirurgicală a reușit, bolnavul fiind transferat, la 17 februarie, în secția de recuperare a spitalului respectiv, intrînd în îngrijirea doctorului Ioan Tudor, șeful secției. 25 de zile mai tîrziu, în data de 13 martie, Anton Leonte a încetat din viață, examenul anatomopatologic, efectuat de medicul Ion Carp, șeful laboratorului de specialitate, descoperind un infarct miocardic.

Revenind la zi, se cade să spunem că, punctul nostru de vedere asupra problemei fiind clar, am așteptat o luare de poziție, un semn, o explicație din partea lui Ioan Tudor. Dar așteptarea noastră, ca și a opiniei publice, a fost zadarnică, cel vizat părînd să nu fi pus prea mult la suflet criticile formulate la adresa sa, chit că acestea se refereau la o problemă decisivă, cu adevărat de viață și de moarte, în care ultima a avut, din păcate și din neglijență, cîștig de cauză. În aceste condiții, lăsînd deoparte vechea vorbă populară care zice că și tăcerea e un răspuns, am considerat de cuviință să ne adresăm pentru lămuriri suplimentare, directorului Spitalului „Gheorghe Marinescu", doctorul în științe medicale Virgil Angheluță, cu care am purtat dialogul următor:

— Tovarășe director Angheluță, ați citit articolul din „Flacăra" referitor la moartea inginerului Anton Leonte?

— L-am citit. Mi s-a cerut să fac o scrisoare oficială, din partea conducerii spitalului, prin care să mă dezic de el, să-l combat. Am refuzat.

— Un moment. Cine v-a cerut? Doctorul Tudor?

— N-are importanță, nu voi da nume. De acord?

— Avem de unde alege?! De ce ați refuzat?

— Pentru că am socotit și socotesc că „Flacăra" a avut dreptate, în sensul că doctorul Ioan Tudor nu și-a luat măsuri elementare de precauție. Eu, de pildă, sînt psihiatru, cînd am de făcut un electrosoc chem internistul să-și dea cu părerea dacă pot sau nu, îl pun chiar să scrie în foaie. Doctorul Ioan Tudor n-a procedat așa, el a ținut bolnavul 25 de zile în secție și nu i-a investigat starea aparatului cardiovascular, omisiune cu atît mai greu de exolicat cu cît era vorba despre un hemiolegic supus la eforturi fizice, în sala de gimnastică.

— Deci, doctorul Ioan Tudor poate fi socotit răspunzător, prin neglijență, de moartea lui Anton Leonte?

— N-am spus asta. Nu sînt în măsură să dau un verdict, nefiind de specialitate. În acest sens urmează să se pronunțe Colegiul municipal al medicilor și farmaciștilor, către care i-am trimis, cu adresă în regulă. Colegiul va stabili dacă a fost sau nu vinovat.

— Noi pe dumneavoastră vă întrebăm, a greșit sau n-a greșit Ioan Tudor cînd l-a lăsat pe Anton Leonte mai mult de 3 săptămîni fără să-i facă o electrocardiogramă?

— A greșit.

— Apărîndu-se, doctorul Tudor susținea că Leonte ar fi putut fi victima respectivului accident cardiac și dacă electrocardiograma sa ar fi fost imaculată. Sînteți de aceeași părere?

— Poate că da, poate că nu, e greu de sous ce ar fi arătat electrocardiograma, de vreme ce ea n-a existat! După mine, medicina e știință și, în mare măsură, artă, pe teritoriul ei n-ai voie să te hazardezi, orice greșeală putînd fi, datorită calității materialului, fatală. Ceea ce e sigur, o baterie de analize, în cazul lui Leonte sau al oricărui alt bolnav, trebuie neapărat făcută.

— Ziceți că doctorul Tudor va fi judecat de Colegiul medicilor și farmaciștilor; dac-ați fi președintele forului...

— Nu e cazul! Cred că doctorul Tudor n-a respectat parametrii obligatorii, dar de aici pînă la responsabilitatea accidentului lui Leonte, rămîne o culoă asupra existenței sau inexistenței cărela trebuie să se pronunțe altii. Am dreptate?

— Să zicem că aveți. Am vrea să știm dacă direcția spitalului a luat vreo măsură împotriva doctorului Tudor după apariția articolului din „Flacăra"? A fost articolul „Era sau nu necesară electrocardiograma?" discutat cu cadrele medicale ale unității? Ale secției de recuperare?

— Articolul n-a fost dezbătut, far măsuri vom lua, dacă va fi oportun, în funcție de punctul de vedere al colegiului.

— Ultima chestiune. Șeful secției de recuperare v-a făcut, ca director vorbind, și alte necazuri în ultimul timp?

— Au fost cîteva reclamații împotriva sa, acuzîndu-l de faptul că ar fi externat o serie de bolnavi în mod pripit, tocmai cînd aceștia prezentau semne certe de ameliorare. Mi-aduc aminte că, într-un rînd, a procedat așa, deși bolnavul respectiv avea aprobarea conducerii spitalului.

În ziua în care pregăteam pentru tipar acest text, ne-a vizitat la redacție tînărul Bogdan Mihai Călin din București, strada Conductei 15, bloc 59, scara 1, apartament 8, care ne-a pus la dispoziție o amplă scrisoare, relatînd cîteva întîmplări, triste, pe alocuri cutremurătoare, din viața mamei sale, Maria Elena Călin, a cărei biografie seamănă nu odată izbitor cu cea a inginerului Anton Leonte. În vîrstă de 49 de ani, M.E.C. a fost, în 1960, operată de două ori de profesorul Constantin Arseni de tumoare parietală dreaptă. Operațiile reușind, femeia n-a rămas cu nici o infirmitate, dar în 1970, după un accident de circulație, a făcut o hemipareză stîngă, care s-a agravat de-a lungul timpului, silind-o la mai multe internări în secția de recuperare condusă de Ioan Tudor. Prima dată în septembrie 1975, a doua oară în luna octombrie a aceluiași an, apoi în octombrie 1977 și în octombrie 1978. Iată ce scrie Bogdan Mihai Călin despre această ultimă internare:

„...la începutul lunii septembrie 1978, mama începe să facă gimnastică medicală cu profesorul Alexandru Plapa și rezultatele sirguinței acestuia nu întîrzie. mama mergînd din ce în ce mai des cu cadrul metalic, putînd îndoi piciorul, făcînd mișcări la care nimeni nu se gîndise pînă atunci... Cea mai mare performanță, care produce o reacție de uluială în secție, inclusiv din partea doctorului Tudor, e că poate folosi pentru deplasare o bicicletă Pegas cu 3 roți. Deși progresele sînt atît de evidente, doctorul Tudor îi spune mereu că e va externa, ceea ce ajunge s-o obsedeze și să-i strice excelentul moral cîștigat prin atîtea eforturi. Cu toate intervențiile noastre pe lîngă doctorul Tudor, în 21 martie 1979 mama este externată, deși medicul de salon a fost de altă părere, constatînd, lucru cît se poate de simplu, progresele înregistrate... Doctorul Tudor a motivat că are nevoie de paturi, dar pat-ul în care a stat mama a rămas cam 10 zile liber... Tot timpul șederii în spital, doctorul Tudor i-a tot spus că-i va face dosar s-o trimită la azil, chiar și atunci cînd era foarte clar că recuperarea ei decurge bine... După externare, moralul mamei a scăzut brusc. Pe fundalul acestei supărări și în urma unei discuții avute în familie, pe data de 1 aprilie a încercat să se sinucidă, tăindu-și venele de la mîna stîngă. Spre norocul nostru, rănile au fost superficiale... Precizez că în această perioadă, tatăl meu a dat doctorului Tudor 2000 (două mii) lei, în 3 rînduri, de două ori cîte 700 lei, iar a treia oară 600 lei. La două săptămîni după ce a dat a treia oară bani, mamei mele i s-a făcut externarea. Doctorul Ioan Tudor nu cerea bani, dar spunea că-i face mamei externarea, ca după ce primea banii să nu mai zică nimic și să-și schimbe atitudinea față de ea... Închei cu speranța că revista „Flacăra" o va ajuta și pe mama, așa cum a ajutat multe alte persoane aflate în impas".

Ni se pare evident că rîndurile de mai sus pot explica deopotrivă atitudinea șefului secției de recuperare în cazul Leonte și tăcerea lui de dată mai recentă, ulterioară articolului din „Flacăra". Adăugînd această nouă piesă la dosarul lui Ioan Tudor, promitem să depunem toate eforturile pentru ca Maria Elena Călin să poată beneficia, în cel mai scurt timp, de ingrijirea medicală necesară, după cum promitem să revenim asupra subiectului.

Pînă atunci însă, să ne fie permis să zăboim asupra răspunsurilor directorului prestigioasei unități medicale care a fost și este Spitalul „Gheorghe Marinescu" din București. Deși punctele exprimate de doctorul Virgil Angheluță clarifică într-o oarecare măsură situația, trebuie să recunoaștem că poziția și tonul adoptate, mai degrabă diplomatice și avocățești, ne-au surprins, lăsîndu-ne cu multe nedumeriri și chiar cu un gust amar. Nefiind aici vorba despre o neglijență minoră, de genul unor lăzi cu roșii netransportate la timp sau al unor kilograme de superfosfați uitați pe rampa unei gări, ci fiind vorba despre o neglijență de maximă gravitate, care a favorizat — în ce măsură, urmează să stabilească forurile competente — moartea unui bărbat în puterea virstei, ne-am așteptat ca directorul Angheluță să adopte o poziție fermă și un ton fără echivoc. Dar nu s-a întîmplat așa. Interlocutorul nostru a refuzat singura cale cu adevărat corectă, cea a unei opinii clare, trecînd responsabilitatea pe seama altora. În asemenea condiții, să fie oare de mirare că în spitalul pe care-l conduce s-a putut întîmpla ceea ce i s-a întîmplat inginerului Leonte, existînd suficiente temeiuri spre a ne îndoi de calitatea muncii educative, a muncii pentru om desfășurată aici?!

N-avem nimic de zis cînd omul, scos din durere și din pericol, găsește forme spre a-și arăta recunoștința față de medicul care l-a îngrijit și salvat, chiar în Spitalul „Gheorghe Marinescu" lucrînd nenumărați asemenea specialiști de elită, capabili să facă adevărate minuni cu bisturiul, dar de la această recunoștință rămasă la latitudinea bolnavului sau a familiei sale și pînă la scoaterea la licitație a paturilor de spital, cum a procedat doctorul Tudor cu un drept pus la dispoziția oricărui cetățean de partidul și de statul nostru, este un drum lung. Al cupidității, al lipsei de omenie, al infracțiunii față de care nimeni, și cu atît mai mult un director de spital, nu poate rămîne indiferent. După cum lung este și drumul, presărat cu zguduitoare semnificații, de la atitudinea colectivului de muncă de la I.C.S.I.T. — care n-a pregetat nici un efort, de la cel financiar pînă la donarea unei mari cantități de sînge pentru Anton Leonte — la cea a directorului Angheluță.

Firește, doctorul Virgil Angheluță nu trebuie făcut părtaș la superficialitatea lui Ioan Tudor, dar nu încape nici o îndoială că poziția sa, de tolerare a abaterilor acestuia, de contemplare a lor, nu poate decît favoriza, ca să nu zicem stimula, comportări de genul celeia a șefului secției de recuperare, păgubitoare, putînd să provoace și alte accidente cu consecințe fatale.

Unui medic, unui conducător de unitate cu merite recunoscute, cum este doctorul Virgil Angheluță, nu ni se pare exagerat să-i pretindem să-și onoreze prestigiul și să-și exercite drepturile de conducător de instituție trăgîndu-i la răspundere, domnia-sa înaintea tuturor, pe subordonații care încalcă elementarele îndatoriri ale profesiei și, pînă la urmă, „rebutează" bunul cel mai de preț al vieții noastre care este viața însăși.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

INUL ȘI CÎNEPA (II)

Fibra românească, una dintre cele mai bune

Vă propunem să vă apropiați de bătălia inarilor din industrie pentru redescoperirea la un alt nivel calitativ, a rostului inului și cînepii, ascultînd replica unor specialiști din Ministerul Industriei Ușoare :

● Adevărul e că noi, românii, nu ne-am uitat priceperea nici de a cultiva, nici de a prelucra inul și cînepa. Ba chiar, în ultimii 20 de ani, producția de țesături din fire de in și cînepă — tradițională în economia noastră rurală — a cunoscut o dezvoltare industrială. Concret, această producție a crescut, în 1975 față de 1955, de aproape 9 ori și va crește în 1980, tot față de 1955, de peste 20 de ori (ing. **Elena Buzescu**, director adjunct a Direcției tehnice).

● Sînt în curs de realizare două mari investiții — integratele de in de la Pașcani și de la Botoșani — care, împreună, vor reprezenta circa 30 la sută din totalul capacităților existente pînă acum (ing. principal **Gheorghe Herișanu**, coordonator al activității de cercetare textile).

● La țesăturile subțiri de in-cînepă s-a realizat în 1978, față de 1975, o creștere de 26 la sută ; iar în 1980 se va realiza, tot față de 1975, o creștere de 2,2 ori (doctor în economie **Ștefan Ștefănescu**).

● La țesăturile groase de in-cînepă s-a realizat în 1978, față de 1975, o creștere de 30 la sută ; iar în 1980 se va realiza, tot față de 1975, o creștere de peste 73 la sută (doctor în economie **Francisc Kapel**).

● Atît la țesăturile subțiri, cît și la cele groase, creșterea din anul 1980 va fi superioară creșterii producției pe total minister (ing. **Nicolae Florescu**, director general al Direcției plan dezvoltare).

Despre concretul de azi — cu binele și cu dificultățile sale, cu certitudinile și dilemele sale — al procesului de realizare a programului de dezvoltare a producției de țesături din fibre de in și cînepă, mi-a vorbit, realist și onest, unul dintre oamenii intrinseci angajați în acest proces : tovarășa **Nadia Goncea**, inginer principal la serviciul tehnic al Centralei industriei mătăsii, inului și cînepii :

— Sîntem deci la zi contemporani cu un amplu și intens proces de dezvoltare a industriei de prelucrare a inului și cînepii. Fiind însă vorba de o dezvoltare dirijată, care socotiți că sînt ideile acestei dezvoltări ?

— O primă idee este aceea a priorității producției articolelor de îmbrăcăminte, inclusiv de lenjerie. În 1980, față de 1976, producția acestor articole trebuie să crească de 10 ori. Faptul este specific pentru România. În Europa sîntem singura țară în care s-a pus accentul pe producția de îmbrăcăminte din in și cînepă. O a doua idee este aceea a valorificării superioare a inului și cînepii, pe de o parte, făcînd țesături mai subțiri și, pe de altă parte, folosind, nu în totalitate dar în bună măsură, soiurile inferioare de fibră pentru producerea unei game variate de produse, de la saci și ambalaje pînă la articole de camping și pentru decorații. Între 1976 și 1978, deci numai în 2 ani, am realizat fire cu 20 la sută mai subțiri și cu 15 la sută mai ușoare. A crescut și crește colecția de articole fine, asta însemnînd nu numai subțirime, ci și neșifonabilitate, sanforizare (adică tratamente care nu mai îngăduie țesăturilor să intre la apă), îmbunătățire a tușeului etc. Iar prelucrarea superioară a fibrei de cînepă și fabricarea țesăturilor decorative și pentru articole de camping din ea, o facem în Europa doar noi și încă o țară.

— Și care este concret dezvoltarea ?

— Industria prelucrătoare — filatură, țesătorie, finisaje — a crescut gradat. Ca valori de investiție, în 1979 față de 1976, creșterea este de circa 7 ori. Implicit, în 1980, tot față de 1976, capacitățile de producție a țesăturilor subțiri vor crește de 3 ori, iar a celor groase de 2 ori. Au fost date în folosință noi unități la Pucioasa și Fălticeni. Sînt în curs de dare în folosință noi și mari unități la Pașcani și Botoșani. A fost și este aceasta cincinalul acumulărilor. În 1980 vom putea, noi, inarii, să punem cîte patru metri de țesătură de in pe umerii fiecărui cetățean al țării. Și să intrăm într-un cincinal în care să n-avem decît grija calității.

— Dar acum, ce griji au inarii din industria prelucrătoare ?

— O mare grijă ne provoacă materia primă. Noi avem aviz de materie primă și-am putea sta liniștiți ; numai că știm problemele colegilor noștri din agricultură. Știm că avem fuior de cînepă și pentru export. Dar știm că încă mai este de luptat pentru eliminarea importului de fuior de in.

— Dincolo de această grijă, s-o numim de breaslă și de cauză, care-s grijile care își au și cauzele, și efectele, și rezolvările în limitele industriei prelucrătoare ?

— Toate cele implicate de darea în folosință a unor mari capacități, dar mai ales aceea a personalului muncitor de care aceste investiții au nevoie ca să producă la parametrii proiectați.

— Vă referiți la o anumită treaptă de calificare ?

— La toate. Personalul muncitor — calificat în centrul școlar al Ministerului Industriei Ușoare și în școlile profesionale din județe — nu acoperă, deocamdată, necesarul și, în unele localități, e bîntuit de fluctuație. Vin mulți și pleacă mulți.

— Cauza ?

— Una dublă : pe de o parte, oamenii n-au tăria și nici nu-s tocmai pregătiți să aibă tăria morală de a face față inceputurilor, firește, incomode ; pe de altă parte, nu peste tot sînt bine întîmpinați. Mă refer la condițiile sociale : cămin, mijloace de transport, aprovizionare etc. În privința personalului muncitor cu pregătire medie, se resimte lipsa ajutorilor de maiștri și, implicit, necesitatea înființării unei școli care să ne asigure oameni cu această treaptă de calificare. În sfîrșit, lipsa profesioniștilor cu studii superioare face stringent necesară reînființarea, la Iași, în cadrul Facultății de industrie ușoară, a unei grupe de filatură în și cînepă. În țesători și la finisaj condițiile sînt asemănătoare și cînd e vorba de fibre sintetice, și cînd e vorba de fibre naturale ; filatura însă este o specialitate dificilă, care-ți cere chiar și-o pregătire, o obișnuință cu ideea. În secțiile de filatură din lumea întreagă este praf și mulți absolvenți — care n-au făcut chiar această specialitate, fără îndoială cea mai grea dintre toate — pur și simplu se sperie și pleacă. Pe cînd noi, cei care am făcut vechea grupă de filatură fibre liberiene, adică în și cînepă, eram obișnuiți cu dificultățile meseriei chiar din facultate.

— Ar fi de înțeles că la acei care lucrează cu inul și cînepa apare a antipatie față de aceste fibre ?

— Dimpotrivă, cine le cunoaște le prețuiește și le iubește. Fibra naturală este o fibră sensibilă și trebuie să te porți delicat, adică priceput cu ea. Fibra naturală e o fibră vie. Iar cea românească, în rîndul culturilor lumii, este una dintre cele mai bune.

NELU IONESCU ■

De fapt, ce s-a întîmplat la „TRAINICA" ?

Ne spune inginerul-șef Ion Ciocșan, care lucrează aici din martie 1955 . „Întreprinderea noastră era de fapt o făbricuță veche, o țesătorie care a pornit înainte de război, prin '38. În 1965 a cunoscut prima dezvoltare și modernizare. Mai tîrziu, în 1976, i s-au alocat 280 milioane. Cu acești bani urma să-și dubleze capacitatea țesătoriei de in și cînepă și să-și mărească, de trei ori, capacitatea filaturii. În urma acestei importante investiții, fondurile fixe au crescut de 7 ori. Din păcate, producția n-a răspuns acestei mari investiții de încredere pe care a făcut-o statul. Ne număraserăm, ani de zile, printre fruntași și dintr-o dată lucrurile au început să meargă prost. Adică nu chiar dintr-o dată, ci treptat. Semne au fost încă din 1977. Dar în 1978 situația a devenit de-a dreptul foarte grea. „Trainica" trebuia să producă și în același timp să se dezvolte. Conducerea întreprinderii n-a mai putut urmări, la fel de bine ca înainte, problemele de producție..."

Vom reveni asupra acestei afirmații și vom arăta dacă și în ce chip era posibilă urmărirea celor două laturi ale vieții întreprinderii de către conducerea sa, din care făcea parte și inginerul Ion Ciocșan. Dar deocamdată vom arăta că în urma rezultatelor slabe obținute la „Trainica", secretariatul Comitetului județean de partid Dîmbovița a hotărît analizarea situației întreprinderii de către un colectiv de specialiști, care a întocmit un program complex de măsuri pentru redresarea activității acesteia. Măsurile incluse în program, dezbătute și adoptate de către oamenii întreprinderii, în iunie anul trecut, urmăreau mai buna utilizare a capacităților de producție, asigurarea forței de muncă, îmbunătățirea aprovizionării, organizării muncii, producției, activității de realizare a exportului, reducerea cheltuielilor, îmbunătățirea calității produselor și stilului de muncă al conducerii unității, al organelor și organizațiilor de partid. Cu toate că în semestrul al doilea producția realizată atît la filatură cît și la țesătorie a fost superioară semestrului întîi, ea n-a atins totuși nivelul planificat, iar anul s-a încheiat cu nerealizarea unor indicatori principali. Producția netă : doar 56 la sută. Producția globală : doar 72 la sută. Productivitate scăzută, cheltuieli ridicate.

— Trebuia să descoperim lumina în amiaza mare, spune Nicolae Nița, secretară, de cîteva luni, a comitetului de partid al întreprinderii. Ne-am convins de acest lucru, cred, în adunarea generală de pe 14 februarie anul acesta. Nerealizările se datorau, desigur, și unor condiții obiective. Însă nu în totalitate. Atunci, în acea adunare, a devenit limpede că mulți nu-și făcuseră datoria. Începînd chiar cu conducerea...

Desigur, aici nu este vorba numai despre fostul director, Gheorghe Jercan, sau despre alții care au avut funcții de conducere la „Trainica", cum ar fi maistrul Petre Mierloiu — oameni despre care inginerul-șef Ion Ciocșan susține că le-a fost la un moment dat imposibil să urmărească atît activitatea de investiții cît și pe cea de producție a întreprinderii — ci este vorba mai ales despre faptul că organismul de conducere colectivă, consiliul oamenilor muncii, a dovedit serioase lipsuri, că s-a mărginit adeseori la o activitate formală, problemele pe care le discuta nefiind totdeauna cele mai importante. Dealtfel, o serie de membri, Minea Nina, Floarea Bălașa, Stela Coman, Elena Florescu, Nicolae Dinu, de exemplu, nu au participat la discuții, n-au venit cu propuneri concrete și nu au simțit responsabilitatea că fac parte din conducerea colectivă, nu s-au străduit ca unele hotărîri ale consiliului să fie cunoscute și duse la îndeplinire. În aceste condiții, lesne de înțeles, s-au găsit, prin aproape toate compartimentele întreprinderii, destul de mulți care nu și-au mai respectat munca și au lucrat la voia întîmplării. Pe de altă parte, în cursul anului trecut s-a înregistrat o mare fluctuație de cadre. Au venit 894 și au plecat 515. Procesul acesta, care prin proporțiile lui a devenit deosebit de păgubitor pentru întreprindere, a fost favorizat, desigur, de comoditatea celor de la serviciul personal dar și de faptul că biroul executiv al C.O.M.-ului n-a controlat modul cum se face recrutarea cadrelor, cum este — mai bine-zis cum nu este — valorificată rezerva de forță de muncă locală. Aflăm că, de-a lungul anului, întreprinderea a cheltuit 2 milioane și ceva pentru școlarizarea și calificarea oamenilor, iar banii aceștia, în bună măsură, după cum am văzut, au fost pierduți. Adevărul este că se luau, cîteodată, măsuri de-a dreptul tulburătoare. La un moment dat, de exemplu, întreprinderea avea nevoie de 24 de ajutori de maiștri. Ce-i drept, ea mai avea nevoie și de cinci-șase laborante. Cu toate acestea, deși prioritățile erau evidente, s-a organizat un curs de 27 — douăzeci și șapte — de laborante, al căror număr trebuie redus acum, după cum spunea noul director, economistul Dumitru Gîmbuță, la 11. Se înțelege că jocul de-a industria care era pe cale să se creeze la „Trainica", în condițiile arătate, a provocat o perturbare a muncii, neritmicitate în realizarea sarcinilor, ritm de producție total necorespunzător și urmări cît se poate de dăunătoare asupra calității produselor. Dealtfel, compartimentul controlului tehnic de calitate nu desfășura o muncă de prevenire a defecțiunilor ci se mulțumea doar să le constate, în faza finală, cînd nu mai era nimic de făcut. Calitatea slabă a produselor era consecința directă a slabei pregătiri profesionale a oamenilor însă și a reglajelor și întreținerii necorespunzătoare a mașinilor, a utilajelor de înaltă tehnicitate cu care fusese dotată întreprinderea. Omenește este să spunem că inginerul Gheorghe Șovăială, șeful compartimentului mecano-energetic, în ale cărui atribuții intra grija pentru întreținerea mașinilor și utilajelor, a fost bolnav, în timpul anului trecut, cîteva luni, dar tot drept e să arătăm — după cum ni s-a spus — că în restul timpului era ca și inexistent, dumnealui cît și oamenii pe care-i conducea.

— Un inginer de la biroul mecano-energetic, Mihai Băieșu, răspunzător de piesele de schimb, a ținut trei luni, în sertar, documentația și n-a putut întocmi o adresă prin care să ceară piesele care ne sînt necesare pe anul acesta. Din cauza lui ne chinuim noi acum.

Directorul, din octombrie încoace, al întreprinderii, economistul Dumitru Gîmbuță, respiră parcă mai greu și adaugă :

— I-am spus : ai făcut destul rău pentru întreprinderea asta. Acum trebuie să-i faci și un bine : să pleci ! În scurt timp a și plecat. Dealtfel, în ceea ce-l privește pe șeful acestui compartiment, tovarășul inginer Șovăială, dumnealui mai lucrează aici dar cu recomandarea, de asemeni, de a ne părăsi. Întreprinderea a început să-și aleagă oamenii. Și pentru că în orașul nostru, aici, la Pucioasa, mai există o întreprindere textilă, „Bucegi", mai mare chiar decît „Trainica", am adus de acolo cîțiva meșteri pricepuți, hotăriți să ne ajute să trecem cu bine de aceste momente mai grele. Dealtfel, eu însumi am lucrat la „Bucegi" înainte, și-l cunosc bine. Au venit contabilul-șef Petre Gorgon, maiștrii Nicolae Ilie, Nicolae Vișan și Neacșa Gheorghe, laboranta Moraru Ștefania. Ca să-i aducem aici, la „Trainica", ne-au sprijinit în mod deosebit președinta Consiliului popular al orașului, tovarășa Niculina Avram, și tovarășul Ion Mihai, secretar al Comitetului orășenesc de partid. Însă întreprinderea a intrat pe drumul bun, al redresării economico-financiare, în primul rînd prin oamenii care lucrează și înainte aici. Observ la ei, la cei mai mulți, chiar un anume entuziasm de a munci bine, de a face lucru de calitate și la timp. Acum cîțiva vreme am avut o întîlnire prietenească, fiindcă nu pot să-i spun ședință, cu vreo douăzeci de maiștri și tehnicieni din secția țesătorie. Avem acolo mașini noi. Le-am arătat cît de important este pentru întreprindere ca mașinile acestea să fie exploatate intensiv, ca turațiile războaielor să fie mai mari de 20 de milioane „bătăi-război-oră", cît erau atunci. E drept că le-am promis acestor oameni și anumite stimulente. Iar promisiunea va fi respectată. Turațiile acelea au ajuns, în numai cîteva zile, la 23 de milioane. Datorită acelorași oameni despre care înainte se spunea că nu întrețin și nu reglează corespunzător mașinile : Octavian Mihăilă, Mihai Mindroiu, Elena Ciocoiu.

— Care este situația la zi a întreprinderii ?

— Dacă anul trecut, după cum știți, întreprinderea nu și-a realizat principalii indicatori de plan, anul acesta, de exemplu, filatura, pe trimestrul întîi, și-a depășit sarcina de plan. La țesătorie, în schimb, unde în fiecare lună se obține, în medie, cu 10 la sută mai mult decît în luna precedentă, planul va fi atins abia în cursul lunii viitoare, în iunie, cînd vom face și recepția definitivă a noilor utilaje. Anul trecut s-a încheiat nu cu beneficii, ci cu pierderi de 4 milioane și șapte sute de mii. Primul trimestru al acestui an l-am încheiat cu beneficii de aproape 2 milioane lei. Însă, drept este să spunem, tot în acest răstimp, pe 31 martie, am reușit să restituim cele 15 milioane, un credit acordat de către stat, mai demult, întreprinderii noastre.

— Așadar „Trainica" se află cu adevărat pe drumul cel bun...

D. CONSTANTINESCU ■

PITEȘTI — un oraș frumos

Pitești nu a fost oraș frumos. Urbea aceasta cumsecade și cam prăfuită și-a avut, totuși, cîntăreții. Din cuvînt, din dragoste și din slavă, locul nașterii cîntărețului poate să se arate minunat. Cuvîntul tandru umezește ochii de dor și în depărtările prin care-i umblau fiii, Piteștiul putea să li se pară frumos. Dar părerea și simțămintele de fiu sînt una și adevărul alta. Adevărul e că despre Pitești se putea zice orice, numai frumos să nu-i fi zis. Probabil că locul cel mai necăjit în tîrg era centrul, obișnuitul centru al orașelor de cîmpie și dintre dealuri, ca o tarabă mare și neingrijită ca ea, partea unde se lățea ulița mare ca să încapă pe margini sumedenie de prăvălii și pe mijloc toate interesele publice ale gospodarilor. Cele cîteva clădiri cu fală, presărate ca fala aceasta să se vadă, rușinau și mai mult casele de rînd joase, din chirpici și cărămidă, împărățind în ograzi sătești, între pomi fructiferi și brazde de ceapă.

Industria, cel dintîi monument al deșteptării la muncă urbană și ambiție urbană, a adus în oraș mai bine de o sută de oameni de prin împrejurimi și din toată țara.

Am fost, în ultimul deceniu, de cîteva ori pe an în Pitești și în industriile lui și am văzut de cîteva ori pe an cum se împlinește una dintre cele mai frumoase idei de oraș în România. Ca și Galațiul, care a trebuit să fie ani buni ceea ce-i erau noii orășeni, oameni de la sapă veniți la zidit fabrici și mai apoi, prin învățătură, trecînd la pupitrele de comandă ale fabricilor și uzinelor, Piteștiul a stat indecis un timp. Biocurile se înălțau, centrul se reclădea, dar peste toate mai stăruia un fel de neașezare. Oamenii căpătau repede un oraș modern, dar ei abia atunci se formau cetățeni cu rosturi și datorii urbane.

Acum, în 1979 orașul Pitești este ceea ce n-a fost niciodată : un oraș curat și luminat, o plăcere de oraș în care drumurile muncii și-au găsit sigur matca, iar pruncii țăranilor de ieri sînt liceenii și studenții cu gusturi subțiri ai muncitorilor cu înaltă calificare de azi. Capitală de județ, al unui județ pe locul patru în țară ca putere industrială, Piteștiul arată cum merita să fie și cum îi sînt oamenii : frumos. Și cel mai frumos lucru este că urbea n-are ziduri faraonice. Clădirile s-au înălțat pentru scara umană, rețeaua stradală e confortabilă și străjuită de zvelteți măsurate, străzile vechi și-au păstrat dulceața, cele noi arată pur și simplu ca niște străzi noi.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

„Cea mai înaltă facultate este uzina!"

O lozincă uriașă, cu litere mari și roșii pe un fond alb, orbitor de alb. Străjuia, ca un arc de triumf, o alee largă, aleea principală. Poate că nici n-am fi observat-o, dar, ca să intrăm în Întreprinderea mecanică Muscel-Cîmpulung, mai pe scurt ARO, trebuia neapărat să trecem pe sub ea, pe sub lozincă. Am reținut-o, deci. Aceste prime cuvinte, „Cea mai înaltă facultate este uzina !", ne-au atras atenția.

La ARO se construiesc nu numai mașini, celebrele și-atît de apreciatele autoturisme românești de teren, ci și oameni. Ei intră pe poarta acestei mari întreprinderi ca simpli muncitori și, făurind mașini, se făuresc pe ei înșiși, absolvind nu doar înalta facultate care este uzina, ci, la propriu, absolvind diverse forme de școlarizare, adică un institut de învățămînt superior, o școală tehnică de maiștri, un liceu industrial. Și pentru ca vorbele să nu fie doar vorbe, iată, vîrsta medie a întreprinderii este de 21 de ani, iar dintre tinerii cei mai tineri, adică uteciștii, absolvenții școlii profesionale, 80 la sută sînt înscriși la cursurile serale ale liceului industrial.

ARO este uzina al cărei proces tehnologic este în același timp un delicat, dar viguros proces educațional, de formare a omului, așa cum ne-am obișnuit să-l numim, de tip nou. Iată, pe scurt, viața inginerului Nicolae Voicu : a terminat liceul din Cîmpulung-Muscel, a intrat ca muncitor necalificat la I.M.M., adică la viitorul ARO, s-a calificat la locul de muncă, în secția de sculărie, ca strungar, a plecat, după patru ani, la facultate, la București, unde a terminat, în cadrul Politehnicii, Facultatea de mașini-unelte, după care s-a reîntors la ARO, ca inginer, fiind numit, după stagiatură, șef-coordonator al secției de sculărie. Dintre foștii săi colegi, de-atunci, cînd se califica la locul de muncă, alți doi, Constantin Pahonțu și Sebastian Trandafir au terminat institutul de subingineri, iar ceilalți, absolut toți, au urmat fie cîte o școală de maiștri, fie o școală tehnică, astfel încît nici unul nu a rămas simplu strungar. Locul lor la strung a fost luat de alți mai tineri, aceștora fiindu-le dat aceleași drumuri, aceleași posibilități de formare, de perfecționare, de devenire.

Nu, inginerul Nicolae Voicu nu este doar exemplu în demonstrația noastră cu privire la adevărul general valabil cuprins în lozinca de la intrarea în ARO, ci și una din importantele piese ale acestui complex proces tehnologic și educațional în același timp. Prelungind, cu dragoste și profesor, o clasă la școala profesională, elevii săi, mai exact spus elevele sale, intrucît era o clasa de fete, s-au înscris, la numai o jumătate de an de la încadrarea lor în secții, la liceul seral pe care la ora actuală l-au și absolvit, iar două dintre fete, Nicoleta Avrămescu și Carmen Bilcă, mai ambițioase, au reușit să promoveze examenul de admitere la institutul de subingineri, institut care, de la Brașov, se va muta în acest an în noul său sediu, chiar lîngă ARO, adăugînd astfel o nouă lumină, și mai convingătoare, asupra a ceea ce vrea să însemne lozinca de la care am pornit : Cea mai înaltă facultate este uzina !

„Ceea ce mă surprinde, avea să ne declare surizînd, inginerul Nicolae Voicu, este faptul că multe din fostele mele eleve, deși unele sînt căsătorite, ba au chiar și copii, continuă să mi se adreseze cu formula de „tovarășu' diriginte" sau „tovarășu' profesor". Bineînțeles că nu mă deranjează în nici un fel această formulă, dar pentru un om de dinafara întreprinderii, ea, formula, trebuie că sună oarecum mai ciudat, mai ales că majoritatea tinerilor, atunci cînd se adresează inginerilor noștri, vorbesc la fel, întrucît mai toți inginerii au predat ca profesori în cadrul Grupului școlar al întreprinderii. O altă ciudățenie, dacă pot să o numesc astfel, ar fi aceea că peste 70 la sută din acești profesori-ingineri au fost la rîndul lor, mai întîi și-ntîi, muncitori ai întreprinderii, unii dintre ei absolvenți ai școlii profesionale, alții, ca mine, muncitori necalificați și-apoi calificați la locul de muncă. Alcătuim, cum s-ar spune, toți la un loc, muncitori, maiștri, tehnicieni și ingineri, o familie care a crescut odată cu întreprinderea, cu ARO".

Să întrerupem, pentru moment, dialogul nostru cu inginerul Nicolae Voicu și să notăm că într-un atelier de strungărie l-am întîlnit pe Marcel Palaghiu. Cine este Marcel Palaghiu ? Timp de doi ani, adică în 1977 și 1978, la concursul pe meserii, a fost declarat cel mai bun strungar al județului Argeș și, în această calitate, a participat la olimpiada pe țară a strungarilor, reușind să cucerească locul IV în 1977 și locul VI în 1978. În acest an strungarul Marcel Palaghiu nu va mai participa la concurs. De ce ? Pentru că în acest an va absolvi Institutul de subingineri, în vară, după susținerea proiectului de diplomă. Mai mult decît atît, dat fiind pregătirea și cunoștințele sale în ceea ce privește procesul tehnologic al secției în care de-atîta timp lucrează, va fi numit peste cîteva zile tehnologul secției. Deci, așa cum, în urmă cu mai mulți ani, fostul strungar Nicolae Voicu se întorcea la ARO ca inginer, iată, peste cîteva luni, deocamdată încă strungar, Marcel Palaghiu îi va călca pe urme, prelungind, în cadrul secției care l-a crescut, funcția de subinginer tehnolog.

Da, acest lucru voiam să-l demonstrăm, că uzina este cea mai înaltă facultate. Și în sprijinul demonstrației mai putem aduce alte și alte nume, adică „destine" care s-au călit și s-au format aici, la școala întreprinderii. De exemplu, în prima promoție de subingineri de anul trecut, se numărau și foștii muncitori Gheorghe Măgureanu, Eugen Tarbă, Mihai Gîlcă sau Aurel Frîntu, astăzi, șefi de secții sau ateliere în ARO.

Dar iată și o situație mai aparte. Între anii 1937 și 1960 subinginerul Bucur Manolescu era elev al școlii profesionale, clasa strungari. În ultimul an cîteva vizitori strungari îi se propune să învețe o altă meserie, aceea de modelori în metal. Cinci dintre ei acceptă, dar modelori, pînă la urmă, devin doar doi, Bucur Manolescu și Benone Buzatu. Să notăm că în acea perioadă pe poarta îmemeului ieșea primul autoturism românesc de teren, M-57, apoi M-59, o variantă îmbunătățită a primului autoturism, iar în anul 1961, cînd cei doi modelori în metal erau deja muncitori calificați, ieșea de pe standurile de probe și autoturismul M-461, primul autoturism de export livrat în peste 31 de țări ale lumii, locul său fiind luat mai apoi de autoturismele din marea familie ARO în 6 tipuri, ultimul al șaptelea, încă în probe, fiind ARO-10, autoturisme care la ora actuală rulează în 55 de țări ale lumii, după ce au cucerit tot ceea ce se putea cîștiga în aprigele și dîrzele dispute cu alte autoturisme similare produse în străinătate.

„Atunci, prin 1960—1961, aveu să ne declare subinginerul Bucur Manolescu, s-a pus problema înființării unui atelier de modelărie în metal, în vederea confecționării aici, la noi, a tuturor elementelor de caroserie. Treabă grea, foarte grea, deoarece nu aveam specialiști în stanțe și matrițe. În ceea ce mă privește, am devenit modelor, apoi am urmat liceul la seral, apoi institutul de subingineri, iar colegul meu, Benone Buzatu, a terminat școala de maiștri. După o simplă socoteală, din cei 22 de ani de școală, am făcut 11 ani la seral întrucît am urmat, ca și Buzatu, și școala de maiștri. De ce Buzatu n-a făcut și institutul ? Chiar l-am întrebat. Mi-a spus că e sătul de-atîta școală la seral. Ei bine, din doi, cîți am ajuns atunci, în 1960, modelori, astăzi avem un atelier de modelărie în metal și acest atelier face parte din fabrica de stanțe și matrițe, unitate care lucrează pentru ARO, dar și pentru o sumedenie de alte întreprinderi din țară. Ce facem la ora actuală ? Pregătim elementele pentru Dacia 1300-break, iar de luna viitoare începem o parte a stanțelor și matrițelor pentru Oltcit. A nu se înțelege că eu și Buzatu sîntem cei mai importanți oameni din fabrica de matrițe. Nu, ea s-a început prin noi, adică noi doi am pus bazele modelăriei, dar au venit atîția și-atîția alții care, ca și noi, cum spunea inginerul Nicolae Voicu, au crescut cu ARO".

N. VICTOR ■

GHEORGHE TOMOZEI

Dimineață de primăvară

...Și-n fiecare dimineață îmi spun :
pentru prima oară văd iarba și arborii
pe care nu-i credeam atît de svelți
și cu acest chip pe care nu-l bănuiam.

Pentru prima oară văd albinele
scufundate de gura de zeu putrezit, a stupului,
mirea-ma acesto-a n-am mai întîlnit-o dar
cred că nici n-am știut că e o mireasmă,
mi-a fost dat în ziua în care abia
am intrat
să-i zic potrie
apei pe care o beau.
Ce să mă fac, pîine, cu tine ? Crești mereu,
cum nici n-am băgat de seamă pînă acum.
E bună pîinea, mai toarnă-mi și taie și vinul
felii ! Se întorc semănătorii de crini, plini
de greață, lasă-i să doarmă în devremele clipei
și ridică pe fundul lădoiului, trebuie
să fie acolo și spada neștiutului prinț
căruia să-i spunem
Cel Blind...

Desen de MARINA NICOLAEV ■

E simplu să fii fruntaș pe pămînt bun. Iar noi sîntem, lucrînd pe smoliță

Comuna Miroși este una dintre așezările cele mai îndepărtate de Pitești. Are, datorită apropierii sale de cîmpie, un relief deosebit față de cel al zonei deluroase, caracteristic pentru județul Argeș. Este o comună binecunoscută, pentru că aici se execută reparațiile unor mașini agricole de pe întreg teritoriul argeșean. Evident, inima comunei pulsează la sediul Stațiunii pentru mecanizarea agriculturii, amplasat, în mod fericit, dacă nu chiar simbolic, peste drum de primărie și de școală, adică de puterea politico-administrativă și de pepiniera de cadre. Face o excelentă impresie, prin curățenia uriașei curți, în totalitate pavată, prin ordinea care domnește în ateliere, prin activitatea susținută a fiecărui om. De fapt, tot ceea ce se vede corespunde unei imagini de industrie și nu de agricultură. Se simte „rodajul" oamenilor tocmai prin ceea ce ei fac cu precizie, eliminînd vinzoleala de la un loc de muncă la altul. Se impune observației dotarea tehnică corespunzătoare, prezentă la locul necesar, fie că te afli la strungărie, în hala de reparații, la timichigerie sau la vopsitorie.

S.M.A. Miroși deține, de patru ani de zile, un loc fruntaș, pe județ, în întrecerea sa cu celelalte unități similare și cucerește, pentru a doua oară, Ordinul Muncii clasa a doua, fapt de notorietate publică în comună și fapt care nu lasă indiferent pe nimeni. „Vedeți dumneavoastră, ne spune președintele comitetului sindical, mecanicul Cornel Gușe, oamenii noștri au devenit, dacă nu au fost de la început, ambițioși. Ei trăiesc o stare de alertă. Sînt gata să intervină oricînd acolo unde se simte nevoia. Să exemplific : cînd am avut bucluci cu vremea, nu se putea ieși în cîmp, la fertilizat, din cauza bălților, mecanizatorii se odihneau peste zi și veneau noaptea la muncă, pe la 2—3, cînd îngheța pămîntul. Trăgeau tare pînă pe la 9—10 și-și făceau treaba. Fără mofturi. Cu seriozitate și îndrjire. Fără să-i oblige altceva decît propria lor conștiință, simțul datoriei".

Umblînd prin scriptele stațiunii, mai vechi și mai noi, constat un fapt deosebit de important : prin '70, mulți dintre mecanizatori veneau la Miroși de prin alte locuri. Acum, navetiștii reprezintă doar 2—3 la sută din totalul mecanizatorilor.

Tudor Marian, șeful centrului de reparații, este de părere că situația actuală „explică, în bună măsură, rezultatele muncii din stațiune, pentru că dispunem de forță de muncă permanentă și ne putem respecta felul nostru de lucru. Ne-am obișnuit ca, la 31 decembrie al fiecărui an, să terminăm toate reparațiile, în afara combinelor C 12 și a preselor. Mă refer la utilajele care țin de noi. Restul îl facem după 1 ianuarie. Așa am crezut noi că e bine și așa facem. Ne-am aprovizionat cu piese de schimb, încă de pe vremea cînd alții au se gîndeau s-o facă, iar uncle repere ni le facem singuri : piulițele pătrate de la grapa cu discuri sau trusele de manipulat carburanți, pe care le producem, în serie, pentru tot județul și pentru cine vrea să mai cumpere".

Directorul stațiunii, tovarășul Ion Neamu, mă previne să nu-i spun inginer. Nici nu este. Profesia sa de bază : economist ! De opt ani încheiați conduce activitatea S.M.A. Miroși, unde funcționase mai înainte în calitate de contabil șef.

— Explicații ? Există suficiente. Să ne oprim asupra uneia doar : locuiesc într-un sat vecin, dar îmi place să muncesc aici, unde m-am născut. În calitate de contabil, a trebuit să cunosc întreaga muncă, pentru că dădeam viza de control preventiv și, cînd era vorba despre achiziții, pentru costul acestora, mă interesam personal să mă conving dacă se justifică. Ca țăran, cunosc pămîntul pe care m-am născut. Partea de mecanică a reprezentat o atracție și o curiozitate, la început, iar acum înseamnă o altă specialitate. Sigur că avem și ingineri, vreo 40, pe întreg consiliul. Ne înțelegem foarte bine, pentru că m-am obișnuit să nu le vorbesc numic în plus față de cît trebuie. La fel și cu șeful de atelier, Tudor Marian, căruia i-am cerut, și el a înțeles, să fie mai exigent. Un exemplu : avem tractoriști care, executîndu-și corect lucrările de întreținere, nu-și repară 5—6 ani tractoarele, pe cînd prin alte părți se solicită motor nou după un an de zile ! Întrebați de Dumitru Stelian, de Ion Micu ori de Ion Ioanăreasa sau de Ștefan Spînu, să vedeți ce-o să vi se spună. Distincțiile stațiunii noastre au avut un puternic ecou printre oameni. De unde știu ? Păi nu-i văd în fiecare zi ? Nu despre asta vorbim ? Unitatea noastră a fost cea care a dus, la 26 ianuarie, tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu mesajul agricultorilor din județ. Trei oameni au dat mîna cu președintele țării și au stat la masă cu conducătorul partidului. E cineva care să nu știe de ce onoare ne-am bucurat ? Sigur că o poziție fruntașă nu se cucerește fără muncă trează, continuă, mai ales că zona aceasta a cîmpiei Burzei nu beneficiază de un sol foarte fertil. Ați auzit de „smoliță" ? Așa e ogorul pe la noi : cînd se înmoie se face cum e cleiul, cînd se usucă se crapă. Apa stă la peste 50—60 m adîncime. Ca să ajung să îngrijesc pămîntul cum se cuvine, mi-am propus să fiu, în primul rînd, atent cu oamenii ; să-i atrag și să-i fac să înțeleagă de ce le cerem mai mult decît li se cere altora; să-i asigur că vor fi răsplătiți după merit. Noi am practicat la Miroși, ca în întreg județul dealtfel, experimentarea remunerației la mecanizatori în funcție de producția finală. Astfel, oameni au fost cointeresați și am ajuns să rezolvăm cu ei, fără a mai apela la cooperatori, toate lucrările de întreținere a unor culturi. Așa se și explică cum din cele 7 C.A.P.-uri slab dezvoltate, de care ne ocupăm, 6 au ajuns să aibă bani în Bancă, între 600 000 și un milion. A doua problemă a fost asigurarea stării de funcționare a mașinilor, prin revizii regulate, reparații de bună calitate și întreținere ca la carte. Recolta reprezintă adevăratul etalon al calității muncii. Plata o facem la tona de produs. Noutatea aceasta, care se va generaliza, a prins foarte bine la noi. Crescînd puterea economică a C.A.P.-urilor, am avut de unde să ne încasăm prestațiile. Tractoriștii își cunosc la milimetru parcelele. De la 800—1 000 kg grîu la hectar, cît scoteau, au ajuns la medii de 3 500 kg, pe suprafețe mari, iar izolat și la 9 500 kg. Pe noi, recentele măsuri de organizare a muncii în agricultură ne-au găsit bine pregătiți, iar faptul că, în cadrul consiliului, dispunem de 18 mii hectare de teren agricol, nu este altceva decît un îndemn la generalizarea unei experiențe în care credem.

EMANUEL VALERIU ■

Cornel Gușe — mecanic atelier

Ion Scherberiața — mecanizator

Stelian Burcea — mecanizator

Ion Neamu directorul stațiunii

Mihai Vijiiu — mecanizator

Tudor Marian — șeful centrului

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

La intrarea în Parcul copiilor din Galați, ne scrie **M. Crihană** din micro 38, bl. I 6, ap. 10, s-a instalat caravana cu jocuri mecanice a **maestrului** Ovidiu René, chiar lîngă Clubul tineretului, astfel că tinerii din orașul nostru își pot pierde ușor acolo și timpul și, eventual, cîștigul pe o zi de muncă sau mai multe. Duminică, 8 aprilie, copiii veniți la joacă erau obligați să nu scoată un sunet și să umble în vîrfuri, pentru că în rulota 23-B-488 dormea însuși **maestrul!**

■

S-a întîmplat în Bătinești, comuna Țifești, județul Vrancea, la 15 martie. O formație de buldozere conduse de președintele și inginerul șef de la C.A.P. și de un reprezentant al primăriei a intrat în loturile de folosință ale cooperatorilor, distrugînd vii și livezi, inclusiv nuci. După defrișare, aceleași loturi au fost repartizate iar cooperatorilor. (Scrisoarea este semnată de 57 de săteni.)

■

Consiliul municipal al sindicatelor Cluj-Napoca, privind sesizarea lui **Harco Ștefan.** În urma cercetării făcute, conducerea Întreprinderii „Unirea" a luat măsuri pentru rectificarea datelor carnetului de muncă. În același timp, numitul a fost criticat pentru felul nejust în care a procedat, fiind sfătuit să se încadreze la o altă unitate din oraș.

■

Consiliul popular al județului Covasna. Sesizarea tovarășului Hangu Mihai din Lunca Colmicului, județul Brașov, a fost rezolvată favorabil. În locul anvelopei cu defect (cumpărată de la un magazin din Sfîntu Gheorghe) a primit una corespunzătoare.

■

Consiliul popular al județului Alba. Pentru a veni în ajutorul familiei numeroase a lui Gheorghe Mărginean, s-a hotărît ca numitul să fie trecut pe lista de priorități la C.P.L. Blaj, unde înmunchește, pentru a primi locuință, soluție cu care el s-a declarat de acord.

■

Comitetul județean Bihor al P.C.R., cu privire la scrisoarea adresată revistei Flacăra de tovarășa Sandra Florica. La 23 februarie a.c., D.P.M.O.S. s-a adresat Consiliului popular municipal Oradea pentru a i se acorda, din redistribuiri, o locuință. A fost indicată concret locuința din str. Budai Deleanu nr. 4, iar la data de 10 martie solicitarea a fost satisfăcută.

■

Direcția sanitară a municipiului București. În legătură cu sesizarea lui Moldoveanu Valentin, str. Rotundă 13, bl. H 22, sc. 2, et. 2, ap. 22, vă comunicăm: În conformitate cu Legea 3/1978, asistența medicală generală profilactică și curativă se acordă după locul de muncă. În caz de urgență, petentul se poate adresa și policlinicii de care aparține, ținînd seama de domiciliu.

■

D.J.P.Tc. Cluj. Prin mandatul poștal 2 252 (16 martie a.c.) i s-a expediat tovarășului Leon Birnbaum din Dej suma de 98 lei, reprezentînd despăgubiri pentru scrisoarea recomandată (francată pentru Canberra, Australia) ce s-a pierdut în timpul transportului. Întîrzierea răspunsului s-a datorat verificărilor efectuate de către Direcția transporturi poștale București.

■

Sînt Tatiana Chelaru din Brăbășești, am absolvit liceul la Tecuci în anul 1976 și de atunci nu reușesc să obțin o calificare. Am încercat la toate întreprinderile din Tecuci, fără rezultat, recrutarea la cursurile de calificare făcîndu-se doar din personalul existent. La școala de șoferi I.T.A. Galați nu se primesc fete. Totuși, eu vreau să dobîndesc o meserie și să muncesc. Cum să fac?

■

Aș vrea să pun forurilor competente două întrebări poate mai puțin obișnuite. 1. De ce, de mult, nu se mai găsesc în comerț roșcove, corcodușe, nalbă, arpacaș, linte, coacăze? 2. De ce („Fără prejudecăți!!") nu e voie să se cultive legume între blocuri și chiar sus, pe blocuri? (Semnează **E. Victor,** Craiova, Valea Roșie, bl. 1, sc. C, ap. 10.)

■

Direcția județeană drumuri și poduri Argeș, despre sesizarea lui Bratu Tudor din Micești. În cursul iernii drumul comunal Micești-Valea Nandrii a suferit degradări și circulația a fost îngreunată, unul din motive fiind lipsa șanțurilor de scurgere ce trebuiau executate prin contribuție în muncă de locuitori, conform Legii 20/1971. În urma măsurilor luate de unitatea noastră circulația se desfășoară în prezent normal. Podul de lemn de la km 11, cu restricție de tonaj, este planificat pentru reconstruire în anul 1980.

■

Ministerul Turismului. Din verificările făcute la O.J.T. Ilfov și O.J.T. Caraș-Severin rezultă că toate deficiențele semnalate de tovarășul Ion Mustață din București, str. Istriei 7, sînt reale și îi cerem scuze pentru cele întîmplate. Pentru gravele deficiențe constatate la O.J.T. Caraș-Severin, șeful oficiului a fost sancționat cu mustrare, iar adjunctul lui a fost scos din funcție. Măsuri adecvate s-au luat și la O.J.T. Ilfov.

■

I.T.A. Cluj, referitor la sesizarea adresată redacției de Marinela Nistor din Turda. În urma măsurilor organizatorice și disciplinare luate, transportul de călători, inclusiv transportarea navetiștilor pe ruta Cluj-Napoca—Turda, se va desfășura în mod corespunzător.

■

Comitetul județean Sălaj al P.C.R. Din cercetarea efectuată rezultă că numitul Capotă Teodor avea într-adevăr autorizație pentru înrămat tablouri, dar i-a fost retrasă de către Consiliul popular al orașului Zalău. Celelalte aspecte din sesizarea tovarășei Opriș Livia urmează a fi cercetate în conformitate cu Legea 18/1968.

■

Mă numesc **Constantin Moise** și locuiesc în comuna Ceraşu, județul Prahova. Bucuria de a avea 6 copii și de a fi bunic mi-a fost întunecată de ginerele meu Florin Vilciu, care și-a părăsit familia și nu mai vrea să se achite nici de cele mai elementare obligații de tată. Justiția a hotărît să plătească pentru copil 350 lei lunar (plus 1 500 lei cheltuieli de judecată) și el tot nu a vrut să dea nimic de atunci, adică din martie 1977, cînd s-a judecat recursul.

■

U.J.C.M. Constanța. Transformatorul cu defect al tovarășului Soare Dumitru din Buzău a fost primit la Cooperativa Radiotehnica în 15 februarie a.c., iar la 17 martie i-a fost expediat un transformator nou.

■

I.T.A. Gorj. Verificînd în orașul Novaci, mai multe zile, traficul de călători am constatat că plecările autobuzelor au loc la orele stabilite. Nu contestăm că în răstimpuri mai mari pot surveni și unele dereglări, dar acestea sînt excepții, datorate în special unor defecțiuni tehnice la vehiculele aflate în circulație. Nu s-a confirmat nici faptul că la 2 aprilie autobuzul ar fi plecat din alt punct decît orașul Novaci. Totuși, pentru buna desfășurare a traficului de călători sesizarea trimisă revistei FLACĂRA de tovarășul Ionică Marin a fost prelucrată cu întregul personal de bord de la Autobaza călători Tîrgu Jiu.

■

Consiliul popular al sectorului 6 București. În legătură cu scrisoarea adresată redacției de Darie Cezar, solicitînd sprijin la atribuirea unei locuințe corespunzătoare, motivat de faptul că actuala este avariată. În urma verificărilor a reieșit că lucrurile relatate sînt adevărate. Cazul a fost luat în evidență, fiind dealtfel cunoscut de către Comitetul executiv, urmînd a se rezolva în funcție de posibilități.

■

De la 1 la 15 septembrie 1978 am lucrat ca zilier la construirea școlii din comuna Oteșani, județul Vîlcea. Nici pînă azi nu mi s-au plătit banii ce mi se cuvin pentru această muncă, deși am făcut nenumărate demersuri. Știu că întîrzierea produsă ridică acum unele greutăți, dar nu sînt eu vinovat de întîrziere, deci nu cred că este drept ca să fiu păgubit. (**Mustățea Ilie,** com. Roșiile — Vîlcea.)

■

Consiliul popular al județului Vrancea. Referitor la scrisoarea tovarășei Bizadea Aurelia din Giurcari, comuna Dumitrești, prin care cere sprijin pentru încadrarea sa în cooperativa meșteșugărească, la tricotaje și covoare. În acest sens s-a luat legătura cu conducerea Cooperativei de consum Dumitrești, care a avizat favorabil încadrarea petentei în cadrul secției Giurcari, luînd și măsuri pentru aprovizionarea cu materia primă necesară.

■

Consiliul popular al județului Sibiu. Situația grea locativă a petentei Herberth Viorica a fost cunoscută de Întreprinderea Textilă Cisnădie și i s-a oferit în mai multe rînduri cameră la căminul de nefamiliști sau la blocul de garsoniere, dar ea a refuzat pe motiv că sînt prea mici. În luna martie i s-a repartizat una cameră plus dependințe în str. Proletarilor nr. 10, unde familia respectivă s-a și mutat la 4 aprilie a.c.

■

GIGCLJ Cluj, referitor la sesizarea Comitetului cetățenesc din circa electorală municipală nr. 63. În trimestrul IV, 1978, ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile, am avut greutăți în distribuirea apei potabile, la anumite ore ale zilei presiunile în conducte fiind relativ scăzute. În prezent alimentarea cu apă a cartierului se face în condiții normale.

■

DPMOSJ Argeș. Ca urmare a sesizării tovarășei Olteanu Viorica din comuna Schitu Golești, am intervenit la conducerea Întreprinderii miniere Cîmpulung Muscel, rugînd să se verifice sinceritatea celor reclamate și să fie încadrată petenta într-o meserie corespunzătoare pregătirii sale profesionale.

■

Ne-am asociat 6 familii și am contractat cu Cooperativa „Constructorul" o casă cu 6 apartamente, achitînd cu anticipație costul lucrărilor, scrie **Aurel Piele** din Sibiu, str. Lutului 10. După ce a întîrziat lucrarea cît a putut, cooperativa a mai și încercat, luna trecută, să ne pună să încălzim în fals că acoperișul ar fi gata. Refuzînd falsul, am fost pedepsiți cu aceea că o parte din materialul lemnos necesar șantierului nostru a fost ridicat și dus în altă parte.

■

Consiliul popular al municipiului Ploiești. Prin adresa nr. 322/1979 s-a comunicat lui Istrate Iuliana să se adreseze în continuare pentru locuință unității la care este încadrată (C.P. Brazi), care pentru anul 1979 este nominalizată cu 160 apartamente.

■

Procuratura județului Dolj. Vă comunicăm că în urma intervenției organelor procuraturii, hotărîrea judecătorească la care se referă Pirvulescu Gheorghița din Craiova a fost executată în ziua de 8 februarie, cînd fostul ei soț a fost evacuat din locuința atribuită petentei și celor 3 copii minori.

■

Referitor la scrisoarea tovarășilor **Constantin Floroscu** și **Maria,** care solicită relații în legătură cu accidentul de circulație săvîrșit în seara zilei de 21 februarie pe șoseaua Colentina, în dreptul refugiului de pietoni Teiul Doamnei, vă comunicăm că luîndu-se legătura cu tovarășul colonel Victor Beda, șeful serviciului circulației din I.G.M., am obținut următoarele precizări: accidentul s-a soldat cu victime omenești și răniți; autorul se afla într-o avansată stare de ebrietate; nu se confirmă că s-au tras focuri de intimidare în aer sau că s-au făcut presiuni asupra martorilor spre a da declarații neconforme adevărului; în cursul aceleiași nopți, cazul a fost preluat de către Procuratura Militară a Republicii Socialiste România, autorul accidentului aflîndu-se acum în stare de arest și urmînd a fi judecat.

Mă numesc **Onofrei Mircea,** domiciliez în municipiul Iași și țin să vă aduc cele mai calde mulțumiri pentru rezolvarea cazului familiei mele, din vara anului 1978, în stațiunea Neptun. Datorită intervenției dumneavoastră și înțelegerii organelor în drept, am primit contravaloarea zilelor nepetrecute în această stațiune din pricina unui deces în familie.

■

La Inspectoratul școlar al județului Dolj am constatat o măsură lăudabilă privind modul de încadrare a suplinitorilor: cei care suplineră în anul trecut în acest județ depuneau doar o cerere-tip, fiind scutiți în acest mod de pierderea unui timp prețios necesar obținerii pieselor obligatorii întocmirii unui nou dosar, dosar dealtfel identic cu cel din anii trecuți. Asta ca să nu mai vorbesc de risipa de hîrtie și chiar de banii cheltuiți aiurea, ambele aspecte neplăcute fiind eliminate. Din cîte am constatat, celelalte inspectorate nu procedează la fel. Cred că M.E.I. nu ar avea decît de cîștigat, generalizînd experiența județului Dolj. (**Prof. Grigore Stroescu,** Șovarna, Mehedinți.)

■

Din partea Direcției PTTc Prahova:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Constantina Ciobanu** din Ploiești: menționăm că în cartierul Nord s-a dat în folosință extensia CTA-Pc. cu 3 000 linii, urmînd a fi rezolvate favorabil toate solicitările de instalare de posturi telefonice prezentate pînă la 30 iunie 1976. În prezent, lucrările de extensie sînt în curs de executare, solicitanții urmînd să primească înștiințarea de plată a taxelor tarifare pînă la 30.06. a.c., situație în care se află și C. Ciobanu — aceasta din urmă primind asigurare pentru un post telefonic pe linie individuală cu număr de apel 37506".

■

Mă numesc **Nicolae Dragolă,** sînt șofer la Întreprinderea Independența Sibiu. În ziua de 10 decembrie 1978 am descărcat la Jilava un produs denumit cazan de presiune, întorcîndu-mă apoi la Sibiu pentru a transporta a doua zi încă unul identic. Pe drum, în jurul orei 17, pe drumul E.15, la ieșirea din localitatea Robești înspre Cîineni, am observat o mașină care venea din sens invers schimbînd banda de mers și intrînd pe partea stîngă. Ploua, era mîzgă, eu circulam cu 15 km pe oră și văzînd că mașina din față se îndrepta spre mine, am frînat, oprind mașina în loc: conducătorul autovehiculului a întrat totuși între roțile din față ale remorcherului. Din acel moment, respectivul conducător umblă cu amenințări și intervenții, a pus în mișcare două inspectorate județene de miliție, sucursale ADAS, lăudîndu-se în fel și chip că lucrează într-o centrală! Eu nu doresc decît să se facă o cercetare serioasă, imparțială, ca acele persoane care au preluat dosarul să nu mai fie schimbate de la o zi la alta, să se facă presiuni și mai ales să se țină cont de faptul că remorcherul-trailer pe care îl conduc are 45 tone și că în nici un caz un autoturism n-ar fi reușit să-l împingă de pe stînga pe dreapta drumului, cu trailer cu tot, așa cum pretinde conducătorul în cauză!

■

Mă numesc **Viorica Băjenaru,** locuiesc în Ploiești și sînt încadrată la Spitalul municipal nr. 2. În luna ianuarie m-am îmbolnăvit de meningită, pentru care motiv am fost imobilizată la pat aproape două luni. M-a impresionat felul în care colegii mei de la spital mi-au ajutat copiii, întreaga mea familie, grija cu care mi-au susținut moralul, vizitîndu-mă în întreaga perioadă a convalescenței. Acum, cînd datorită medicilor Nicolae Constantin și Constantin Slabu, de la Spitalul de boli contagioase Ploiești, trăiesc și îmi pot crește copiii, doresc să le mulțumesc prin aceste rînduri atît lor cît și colegilor mei pentru omenia de care au dat dovadă.

■

Din partea Administrației domeniului public sectorul 8:

„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA din partea unor locatari din strada Tîrnava: s-a intervenit la I.C.A.B., deplasîndu-se un echipaj care a procedat la desfundarea celor două guri de canal de pe această stradă. Ținem să menționăm că de înfundarea lor se fac vinovați în bună parte cetățenii, care aruncă aici apele uzate cu găleata, împreună cu diverse obiecte: capace de sticle, spălătoare din plastic, cîrpe etc".

■

Dacă, după cum ne informați, în Editura muzicală se editează „Cîrn-birli-ba-ba!", am dori să știm de la cei în drept a ne răspunde de ce nu se reeditează lucrări valoroase, de largă circulație, cărți tehnice de care avem nevoie, cum ar fi: „TEHNOLOGIA DISTILĂRII ȚIȚEIULUI" (Editura didactică și pedagogică, 1970 — autor R.C. Tunescu); „REFORMAREA CATALITICĂ" (Editura tehnică, 1962 — autori S. Raveev, C. Ionescu); „CURS DE CHIMIA ȚIȚEIULUI" (Editura didactică și pedagogică, 1961 — autor C. Creangă) etc. (**Subinginer Dionisie Drăguș,** Ploiești.)

■

Din partea Consiliului popular al județului Mehedinți:

„Urmare scrisorii adresate redacției de către **Pompiliu Bădăi:** în adunarea populară din satul Bilvănești de Jos, care a avut loc în data de 8 martie a.c., s-a aprobat reducerea contribuției la electrificare a mamei numitului, de la suma de 2 100, la 1 300 lei. După achitarea integrală a acestei contribuții se va aviza favorabil cererea pentru electrificarea gospodăriei sale",

■

Din partea Comitetului de partid al I.S. „Tractorul" Brașov:

„Referitor la sesizarea unui grup de oameni ai muncii din întreprinderea noastră, vă comunicăm: situația acestor familii este cunoscută de C.O.M., dintre cei care au sesizat fiind unii care nu au în întreprindere nici doi ani, cu toate că afirmă că lucrează aici de 5—6 ani. Vă mai informăm că la noi sînt cerințe pentru locuințe din partea unor oameni mult mai vechi în activitate. Conducerea întreprinderii nu poate fi de acord cu procedeul celor care au sesizat, anume acela de a ocupa în mod abuziv un număr de garsoniere, spațiu ce se cuvine de drept altor familii. Este evident că dacă am accepta acest procedeu de pe poziții de forță am crea premisa repetării situației. Evacuarea lor a fost absolut legală, urmînd ca fiecare să primească locuință în ordinea priorității stabilite de C.O.M.".

■

Mă numesc **Nițură Paraschiva** și locuiesc la o cumătră, care din milă pentru mine m-a primit să dorm la ea: Elena Condrache, strada Aleea Șrandului bloc H 3, ap. 40, Tecuci, județul Galați, întrucît la adresa mea reală — strada 7 Noiembrie, bloc 58, ap. 159 — nu mai pot locui, datorită scandalurilor și bătăilor provocate de soțul meu, **Nițură Constantin,** în vîrstă de 29 ani, de cele mai multe ori fără ocupație, trăind din buzunarul părinților săi pensionari. Poate că acum, citind aceste rînduri, organele în drept vor lua măsurile ce se cuvin.

■

Cu mai multe luni în urmă v-am trimis o scrisoare prin care am cerut ajutorul dumneavoastră în legătură cu pensia C.A.P. a mamei mele, pensie ce-i fusese ridicată pe nedrept. Problema s-a rezolvat, mamei achitîndu-i-se în luna aprilie restanța în cauză, drept pentru care vă mulțumim. (**Kömüles Magda,** Ghioroc, Arad.)

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

În acte totul iese bine. În fapte, nu prea

L-am cunoscut și noi pe Vitalie Răhlea din Bacău. Am putea fi înclinați să credem că unui om care locuiește pe strada Panselelor nu i se poate întîmpla nimic rău. Calitatea sa de acum însă este aceea de **fost om al muncii.** Fost lucrător comercial, mai precis gestionar la Fabrica Frigorifer din cadrul Întreprinderii de industrializare a cărnii din Bacău. Și mai precis, la depozitul de materie primă, adică la împărțirea cărnii pe sortimente, la cîntărirea ei. Pentru a ți se desface contractul de muncă trebuie ori să nu îndeplinești sarcinile de serviciu, ori să contravii normelor de etică și echitate după care se conduce orice întreprindere, norme ce trebuie să guverneze spiritul oricărui cetățean. În cazul cînd se socotește nedreptățit, el poate să dea întreprinderea în judecată. Ceea ce Vitalie Răhlea a și făcut. Acuzînd el conducerea întreprinderii de mari nereguli, acuzînd gestionarii cu care a lucrat că fură la cîntar, că muncitorii din diverse secții fură carne, că lui, om corect și cinstit, i s-a întîmplat o mare nedreptate. Acuză întreprinderea de a fi tolerat substituiri nelegale (sortarea cărnii pe calități), că numai lui nu i se tolerau indicii de perisabilitate și compensările de scăzăminte între pulpa bovină adultă și cea de mînzat, că i s-au făcut imputări abuzive, că i s-au alcătuit referate cu aprecieri vădit tendențioase, că abuziv l-au detașat la Trustul de construcții, retrogradîndu-l nejustificat, abuzurile instituției culminînd cu „luarea unor măsuri din umbră — cum se exprimă Vitalie Răhlea — în așa fel încît el să fie acuzat de sustragerea a două kilograme și ceva de carne". „Și cum s-a întîmplat aceasta, tovarășe Răhlea ?" „Eu am aflat că există un post de gestionar la Întreprinderea viei și vinului Bacău. La 1 septembrie 1978 am luat concediu legal de odihnă tocmai ca să pot **umbla** pentru a-mi susține cererea. Directorul acestei întreprinderi s-a interesat de calitățile mele și s-a exprimat că are nevoie de oameni ca mine. A găsit chiar posibilitatea de a mă încadra pentru o perioadă ca sezonier, pînă mi se va face verificarea aptitudinilor de gestionar și pînă se va lămuri natura acuzațiilor ce mi se aduceau. Dar nereușind să-mi iau transferul, am vrut să plec prin demisie, adică la cerere. Tovarășul Nicolae Barbu, directorul Întreprinderii de industrializare a cărnii Bacău, a și încălît o astfel de decizie. Dar ce se întîmplă ? Tocmai la finele celor 15 zile de preaviz are loc inscenarea". „Ce inscenare ?" „Pregătindu-mă să plec acasă, după sfîrșitul orelor de program, cineva mi-a umblat în mapă. La poartă, controlat fiind, mi se găsesc două kilograme de carne introduse în ea spre a mă compromite".

Acum noi, precum și cei care l-au sancționat, întrebîndu-ne, nu ne putem răspunde : cînd ți se introduce în mapa ta un plic, o carte chiar, e posibil să porți surpriza fără de știință. Dar îngreunat cu două kilograme pe care să le duci ca și cum n-ar fi, și aceasta să constituie una dintre cele mai curate surprize, ne e greu să credem. „A doua zi, ne spune Vitalie Răhlea, directorul mi-a schimbat imediat situația : de unde mă știam demisionat, m-am trezit cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă. La judecată am avut cîștig de cauză, schimbîndu-mi-se sancțiunea cu mustrare. Dar la recurs, decizia întreprinderii a fost menținută".

„Dumneavoastră aveți o școală cu profil comercial sau numai vocația de gestionar ?" „Eu am fost învățător 20 de ani, dar, pentru învinuirea de a fi întreținut legături ce frizau imoralitatea, mi s-a desfăcut contractul de muncă. Dar acum nu vreau nici un fel de clemență. Mi s-a găsit în mapă ce mi s-a găsit, să fiu sancționat conform gravității faptei și nicidecum cu desfacerea contractului de muncă. Vreau să vă spun că la 1 octombrie, fiind încă la lucru, i-am surprins pe maistrul Gheorghe Mihăilă și pe gestionarul Gheorghe Pintilescu și pe un alt lucrător, Hudici, împărțind între ei o pulpă de mînzat tip pistolet. M-au văzut, au fugit cu carnea în brațe. Resturile de vrăbioară, mușchi, găsite de mine au fost interpretate ca reziduuri. Atîtea și atîtea nereguli". „Și dumneavoastră, din ce vă întrețineți acum ?" „Soția lucrează". „De ce nu vă căutați, de atîta timp totuși, un alt loc de muncă pentru a vă justifica existența ?" „Eu nu vreau decît postul de gestionar pe care l-am avut, ori postul de gestionar de la Întreprinderea viei și vinului Bacău".

Despre cele reclamate de Vitalie Răhlea și despre profilul său moral se știe la Comitetul județean Bacău al P.C.R. care, odată sesizat, a dispus cercetări. Datorită repetatelor cazuri de indisciplină, dintre care cîteva sancționate penal, datorită prea deselor furtișaguri din avutul obștesc, conducerea I.I.C. Bacău a fost criticată pentru stilul defectuos de lucru cu oamenii, pentru lipsa de fermitate și de unitate în luarea deciziilor manifestată o vreme de către director ca și de către președintele C.O.M., contabilul-șef. „Tovarășe director Nicolae Barbu, de ce i s-a desfăcut contractul de muncă lui Vitalie Răhlea și nu ați repartizat cazul comisiei de judecată din unitate ?" „Am primit recomandări exprese din partea biroului comitetului județean de partid să sancționăm aspru, să stîrpim din rădăcină orice tentativă de sustragere din avutul obștesc. Vitalie Răhlea nu se acorda în repetate rînduri cu înregistrările la cîntar ale cogestionarilor săi, culminînd cu sustragerea mărfii".

Ne-am adresat Inspectoratului Bacău al Ministerului de Interne, tovarășului maior Vasile Acriței, șeful serviciului economic al județului, locotenentului Dorel Ioviță, care cercetaseră cazul „Ce atitudine civică are Vitalie Răhlea, se întreabă tovarășul maior, dacă el ne sesizează chiar după șase luni fapte care pe noi ne-ar fi alertat imediat ? Abia după ce i se desface contractul de muncă ? Se vădește, chiar dacă nu ar fi fost părtaș, că a tăinuit din interes fapte ilegale ce se petreceau sub ochii lui. Lipsurile se aranjau în acte, ne spune el. Noi am desfășurat o anchetă minuțioasă. Într-adevăr în acte totul iese bine. Iar cele semnalate de Vitalie Răhlea abia acum, căzut el însuși în culpă, nu se confirmă. Se impune o accentuare a controlului la porțile întreprinderii, o selecție corespunzătoare a gestionarilor".

Iată-ne și la întreprinderea „vinovată" de a se fi dispensat de serviciile lui Vitalie Răhlea. „Tovarășe contabil-șef Radu Răduț, știm că unii muncitori ascund carne în vestiare, o aruncă peste gard, sau o mai trec și ei de poartă".

„Unele afirmații ale lui Răhlea nu mai pot fi confirmate faptic pentru că ele au fost făcute abia după ce a pățit-o. Verificarea s-a făcut prima dată de către Inspectoratul teritorial de stat Bacău și de către miliție. Răhlea a rămas nemulțumit. O altă verificare, cea a organelor de control intern al Centralei industriale a cărnii, nu confirmă nici ea sesizările lui. Noi am avut cazuri care ne-au afectat profund și care au fost sancționate de justiție : lipsa de 51 000 de lei în gestiunea lui Tudor Marcu, la depozitul de conserve, depășirile la scăzăminte față de cele legale, în valoare de 61 000 de lei imputate unei formații de 8 cogestionari. Dar, dacă în 1975 aveau loc circa 30 de sustrageri pe lună, acum înregistrăm doar patru, nesemnificative la nivelul producției".

Stăm de vorbă și cu tovarășul Virgiliu Făghian, delegatul permanent al Inspectoratului Ministerului de Interne, șeful controlului financiar intern care ne comunică : „Am informat comitetul municipal de partid că, în urma cercetărilor, nu s-au confirmat cele semnalate de Vitalie Răhlea, în sensul că nu s-a putut stabili întocmirea nesinceră, nereală a actelor și evidențelor care să fi putut duce la prejudicierea unității. Au existat doar deficiențe în întocmirea circuitului de documente primare, respectiv notele de cîntar (n.n. ?!). Pentru neasigurarea exigentă a evidenței de control a fost sancționat contabilul-șef de la Fabrica Frigorifer".

Pe de altă parte, tovarășul Nicolae Barbu ne informează că „în 1978, Întreprinderea de industrializare a cărnii Bacău și-a realizat sarcinile de plan. În trimestrul I al anului curent au realizat o depășire de 13 milioane lei la producția globală și de 17 milioane de lei la producția marfă. Unitatea obține rezultate frumoase. Și este necesar să subliniem un adevăr elementar : **aceste rezultate le obțin muncitorii".**

Dar dacă fostul gestionar Vitalie Răhlea ar fi avut ochi să vadă și să informeze totul la timp ? Atunci poate acest caz nici nu ar fi existat. Pentru că un om care nu tolerează nici cel mai mic abuz, nu ajunge el însuși să-l comită. Credem că este vremea ca măcar acum la I.I.C. să se hotărască de la ce cantitate în sus furtul e furt. Și cine anume trebuie să fure pentru a fi acuzat de aceasta ? Fiind fideli aceleiași optici, trebuie să înțelegem că la I.I.C. Bacău, în afară de faptul că un om are un profil moral nesănătos, el trebuie să mai facă încă ceva pentru a fi considerat ca atare. Într-un asemenea climat cazul Răhlea a apărut ca o consecință.

În întreprindere fiecare om este îmbrăcat în halat alb. Curățenia în care se desfășoară producția trebuie extinsă însă și în planul moral.

ADI CUSIN ■

Pledoarie pentru un zîmbet

Pasiunea Mariei Burcea pentru desen, pentru arta grafică în general, o face să se remarce în cinematografie, fiind solicitată în machiaj și confecționarea perucilor (legătura dintre desen, în sine, și cele două distincte compartimente de creație pomenite poate părea hazardată, devine însă imediat explicabilă atunci cînd îi poți admira schițele de portret făcute la mari actori ai vremii și care au folosit drept veritabile cadre de raccord în film). Mulți dintre regizorii filmelor „Amintiri din copilărie", „Răscoala", „Străinul", „Pădurea spînzuraților", „Dacii" etc., își amintesc cu căldură de modestia și neobișnuita putere de muncă, de imaginația surprinzătoare a acestui om. Mai puțini știu însă că în decursul a cîțiva ani buni, în puținul timp liber pe care îl are, Maria Burcea — femeia care a muncit de la vîrsta de 15 ani — confecționează felurite mileuri, pe care le vinde : cu banii obținuți se întreține începînd din anul 1968, reușind — ajutată fiind și de bursa pe care o primește — să absolve Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu", secția desen, în 1971. Are 34 de ani.

Primele lucrări admise la Fondul plastic sînt portrete realizate în diferite materiale. Apoi mărțișoare, jucării-păpuși de vitrină — mai ales animale sau păsări domestice, dar și viețuitoare ale pădurii realizate din tot felul de materiale : capete sugestive, nostime, conturate cu dragoste și umor pentru cei fericiți, încă trăind în tandrul și în același timp pretențiosul univers al copilăriei. Mai face felicitări, tablouri, în general, muncă de artist plastic.

Într-un fel, fiecare creație a Mariei Burcea reprezintă un unicat (chiar atunci cînd comanda s-a referit la lucruri de serie mai mare sau mai mică).

Un accident cumplit de circulație o lovește greu, imobilizînd-o la început în spital, apoi în pat iar astăzi în casă. Copilul e cel care face piața, care îngrijește în bună măsură de gospodărie, care aleargă la Fondul plastic cu diverse mostre. Un plus de înțelegere, de încredere în munca Mariei Burcea din partea Fondului plastic ar fi salutare. Omul trebuie ajutat mai ales la greu. S-o ajutăm pe Maria Burcea.

P. HORIA ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **S. Ioanovici** — Florești — Prahova : Vă declarați mulțumit de modul în care s-a purtat cu dv. medicul chirurg Cojocaru Trandafir de la spitalul din Băicoi. „Cînd se prezintă un pacient, mai întîi este studiată maladia, apoi modul de viață dus de pacient după vîrstă, sex, profesiune, elemente ce duc la stabilirea corectă a diagnosticului" spuneți. Se poate și așa, deci ● **Stan V. Florea** — Oniceni — Suceava : Încercați să ne ponegriți știind bine că s-a stat de vorbă cu dv. ● **Dinu Ion** — Craiova : Puteți să vă prezentați zilnic la secția de scrisori anchete cetățenești a revistei între orele 10 și 13 ● **Cimpoi Maria** — Vulturu — Constanța : Apropierea dv. de soț — care lucrează în Mangalia — este dificilă, dar nu imposibilă. Credem că este bine să așteptați să terminați stagiatura. Apoi, reveniți ! ● **Gheorghe Vasile** — Constanța : După cum știți, locuințele se repartizează prin locul de muncă. Acolo trebuie să vă adresați. Ne mai scrieți iritat că fenomenul de condens se produce datorită diferenței între aerul cald din încăpere și cel cald de afară. Just, dar adresați-vă unei cooperative ● **Munteanu Angela** — Constanța : Pentru a vă găsi sora care v-a lăsat și copilul trebuie să vă adresați altor organe. Nu avem cum s-o găsim. Nu avem mijloace ● **Tudor Mircea și alte 8 familii din Galați** : Ați fost într-o excursie prin O.J.T. și s-a produs un incendiu acolo unde erați cazați. Ați pierdut multe lucruri și nu v-a despăgubit nimeni. Rezolvare : la instanța de judecată.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Virginia Lascu** — Sibiu : Ați fost greșit îndrumată. Cauza dv. este de natură civilă, nu penală. Mergeți în instanță ● **Freda Constantin** — Ploiești : Aveți dreptul la recurs ● **Mereuță Vasile** — Birlad : Prima autorizație v-a fost nefavorabilă și ați cerut revizuirea ei. A doua autorizație este de partea dv. și vă revoltă revizuirea ei. Veți primi răspunsul de la Procuratura Generală ● **Eremia Pătru** — Sibiu : Reclamați modificarea fișei de pontaj organelor procuraturii ● **Francesca Nicolaescu** — București : Într-o cerere adresată vicepreședintelui judecătoriei motivați refuzul de a nu accepta schimbul de locuință ● **Nițu Ion** — București : Procuratura municipiului confirmă sesizările dv. Sînteți în drepturile dv. și nu aveți de ce vă teme în continuare ● **Cristache Neguțu** — Galați : Puteți reveni după pronunțarea sentinței ● **Dobre Pricup** — Mehedinți : Starea de ebrietate nu este o circumstanță atenuantă ; informația este greșită ● **Vizdei Ion** — Mehedinți : Am trimis memoriul dv. Inspectoratului general al Miliției ● **Rădulescu Olimpia** — Drăgășani : Cererea pentru recurs extraordinar trebuie s-o trimiteți Procuraturii Generale ● **Toma Ionel** — București : Procuratura Generală a promovat recursul extraordinar ● **Chiras Vasile** — Suceava : Vinovăția lui Covalschi Gheorghe nu este dovedită ● **Păun Maria** — Ploiești : Prima soluție nu este definitivă. Adresați-vă instanței de recurs ● **Ioan Cherciolu** — București : N-a fost pronunțată sentința în procesul Ghiță (Politehnică) ● **Ivan Ghelar** — Buhuși : Soția dv. susține exact contrariul și, tot cu acte.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Ștefan Tudorică** — București : În conformitate cu Legea 5/1973 articolele 8 și 9, pentru obținerea unei locuințe din fond locativ de stat trebuie să vă adresați consiliului oamenilor muncii al întreprinderii unde lucrați ● **Mihai Ioniță** — Galați, **ș.a.** : Pentru reconstituirea cu martori a unei perioade de vechime în muncă vă puteți adresa serviciului raporturi de muncă din cadrul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului, care are competența de a analiza și soluționa situația conform Decretului nr. 92/1976 ● **Ana Herman** — București : Pensia de urmaș vi s-a stabilit legal ● **Ion Anton** — Vărăști, Ilfov : Localitatea Vărăști este situată la o distanță de pînă la 30 kilometri de Capitală, cu posibilități de navetă, deci cererea dumneavoastră de stabilire a domiciliului în București nu poate fi rezolvată favorabil ● **Ioan Pavel** — comuna Salcia, Suceava : Numărul de autoturisme Trabant Hycomat achiziționate în anul 1978 a rezolvat numai cererile invalizilor încadrați în muncă, cereri care au fost înregistrate pe perioada octombrie 1976 — iulie 1977.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Ion Nistor** — Balmezu-Cerna, Gorj : 1. — Pentru a deveni crainic-reporter nu există o formă de învățămînt anume ; aceștia se recrutează, conform unor aptitudini speciale și pe bază de concurs, din rîndul celor care au studii superioare. 2. — Adresați-vă Inspectoratului școlar al municipiului București ● **Mircea Mihuț** — Alba Iulia : În cazul cursurilor de calificare și învățămîntului agrozootehnic de masă, menționăm că aceste cursuri au durata de 3—12 luni, în funcție de complexitatea meseriilor, și cuprind persoane care au absolvit cel puțin învățămîntul obligatoriu ● **Adina Mănescu** — Brașov : Repetînd anul, și asta nu din motive de boală, nu aveți dreptul la un al doilea concediu de studii pentru același an de învățămînt ● **Felicia Gruiu** — Constanța : Ați fost informată exact : încălcarea de către părinți sau de ceilalți ocrotitori legali a îndatoririi de a asigura cuprinderea copiilor în învățămîntul obligatoriu de 10 ani se sancționează conform legii ● **Felix Macovei** — Cluj-Napoca : Ministerul Educației și Învățămîntului, prin adresa nr. 28 361/1979 ne face cunoscut că nu vi se poate aproba reînscrierea în anul II al anului universitar în curs, deoarece solicitarea dv. este tardivă. În ce privește înscrierea în anul II pe anul universitar 1979/1980, ministerul lasă acest lucru la aprecierea conducerii institutului, în lumina noilor prevederi regulamentare.

HORIA PATRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Expozițiile ceramiștilor

● COSTEL BADEA (Galeria Amfora — Pitești)

La Pitești, răspunzînd invitației Galeriei Amfora, generoasă dealtfel cu arta mai multor plasticieni din țară, Costel Badea prezintă o selecție din lucrările ultimilor ani, piese din timpul care l-a hotărît, de fapt, în fruntea mișcării noii ceramici sculpturale. Dacă într-o vreme comentariile în jurul operei lui Costel Badea au deschis, cu necesitate, discuția ceva mai cuprinzătoare asupra rolului său de șef de școală, trebuie spus că astăzi cei al căror nume era alăturat frecvent purtătorului de opinie al direcției — ori al grupării, de vom voi să-i zicem astfel — semnează o ceramică foarte distinctă ca personalitate, în citeva cazuri legătura păstrîndu-se, subtil, în nevoia de sculptură și mobilier artistic pentru spații publice.

Disociind firesc lucrul lui Costel Badea de acela al generației, vom observa că marca i-o dă echilibrul cu nuanță eroică, plinătatea sănătoasă a formei, continuitatea preocupării estetice. Costel Badea este interesat de tot ce poartă în sine, ca obiect al naturii ori al ingeniei, o înaltă idee de împlinire, o strigare a perfecțiunii. Sigur, în natură nimic nu e perfect, nimic imperfect, dar omul își satură foamea de ordine și geometrie selectînd acele elemente care cheamă prompt structura, sublimul geometric. Spre exemplu, cristalele, fructele. Cînd artistul imaginează forme grozave, cu asimetrii agresive, raportarea e, de fapt, tot la simetrie, la ordine.

Cînd prin anii '70 și, mai pregnant, odată cu deschiderea seriei de tabere de ceramică la Medgidia (apoi în alte centre urbane) Costel Badea a întrevăzut posibilitatea unor ansambluri monumentale cu sculpturi ceramice, artiștii domeniului produceau mai cu seamă recipiente de factură decorativă, inovația manifestîndu-se într-un cadru, totuși, tradițional. Artiștii tineri, cu o educație profesională categoric mai completă, mai proprie decît a generațiilor care i-au precedat, au simțit șansa de afirmare ce le-o oferea nașterea unor parcuri de repere plastice ceramice și au folosit-o din plin. Fermentul mișcării a fost Costel Badea. Sculpturile lui în gresie vădesc o mare vitalitate, tendința de a mobila spațiul cu o vigoare elegantă. Ele par să concentreze, în locul pe care-l ocupă (din parc, dar și din galerii) toate liniile de forță, toate interesele intelectului. Această sculptură nu propune o concepție creatoare, ci o impune.

● VASILE CRAIOVEANU (Galeriile municipiului)

Calitatea ceramicii lui Vasile Craioveanu (Galeriile de artă ale municipiului București) e remarcată în ultimii ani, deși artistul a dat dintr-un început operă sigură, iar cea de azi nu-i decît împlinirea unei originalități și atunci foarte active. Cauza părelnicei întîrzieri — fiindcă lucrul bun nu vine, de fapt, niciodată tîrziu — trebuie căutată în formația de pictor monumentalist a lui Vasile Craioveanu (pe de o parte) și în firea omului (pe de altă parte). Administrarea acestui domeniu — al artelor plastice — are o seamă de reguli care nu prea-i avantajează pe tinerii ce-și precizează încet direcția și mijloacele. Cît despre felul de a fi al ceramistului, iată un om sociabil, dar cu măsură, unul ce preferă prieteniile sobre și conversațiile tăcute, un lucrător al lutului mult devotat muncii și cinstit, profund cinstit în cercetarea sa estetică. Vasile Craioveanu e dintre puținii care dau intîietate construcției ideii. El merge atît de adînc la origini încît clădește forma ca-n zilele dintîi, cu mîinile goale, fără roată ori scule pricepute. Rostul ceramicii pe care o vedem acum la Galeriile municipale ne apare cu claritate în cuprinsul artei noastre contemporane tocmai datorită francheței metodei, simplității soluțiilor. Aceste obiecte, plăci, grupuri de obiecte, figurînd uneori explicit, alteori discret, implicit (implicînd adică o anume figurație, o anume simbolică, a realității) are la temelie o intuiție de-o mare și simplă frumusețe: artistul a gîndit la destinul peretelui țărănesc de lut, la funcțiile lui practice și — izvorînd din funcționalitate — la suportul estetic. Și astfel a ajuns să clădească, să zidească, mai bine-zis, serii de lucrări cu o viață intensă, tot atît de plauzibile în fața publicului ca acelea trase pe roata olarului.

Ceramica lui Vasile Craioveanu cheamă mîna s-o cunoască, să-i simtă sticlirea moale-grunjoasă și căldura aproape umană. E ciudat ce impresie de carnal, de materialitate vie respiră ea. Deseori, senzația de belșug a glazurii — ieșită ca din mîna unui pictor iubitor de tușe groase, de impăstări ca pentru un festin al dispozițiilor noastre tactile — face din piesele expoziției momente de popas.

TUDOR OCTAVIAN ■

Profesiune de credință

Eu nu cred că opera va muri

Dirijorul de operă Lucian Anca este reprezentantul celei de a treia generații de muzicieni din familia sa. Predecesorii săi au cîntat pe scenele operelor din Europa dinaintea primului război mondial, apoi pe scenele operelor din Cluj-Napoca și Timișoara. Tatăl său, Leontin Anca, a fost unul dintre primii dirijori ai operei clujene, om de aleasă cultură și cu o vastă activitate muzicală. Mama sa, Lia Mărcuș Anca, a fost, pînă nu demult, prim-solistă a aceleiași opere. Lucian Anca, deși tînăr, a dirijat pînă acum peste 40 de titluri de opere și balete. Printre altele, a prezentat în primă audiție la noi cîteva din operele moderne jucate pe scena Operei din București: **Albert Hering** de Benjamin Britten, și **Luna** de Carl Orff.

● Dacă va muri opera? Nu cred că va muri opera. Din moment ce se cîntă pe toate scenele lumii înseamnă că oamenii au nevoie de operă. Opera e o descoperire atît de înaltă a spiritului și a fost slujită de personalități atît de mari de-a lungul secolelor, încît mă îndoiesc că oamenii vor renunța la acest gen multilateral de spectacol. E adevărat însă că la un spectacol de operă publicul trebuie să vină pregătit să accepte convenția impusă de gen. Opera nu se poate recepta pe un teren gol sau în stare de refuz deliberat, ci într-o stare de grație a spiritului. Pe de altă parte opera nu poate muri pentru că, sintetizînd într-un mod atît de armonios atîtea arte, creatorului i se oferă posibilități infinite de a imagina, de a reprezenta viața și de a o transfigura la nivelul sublimului. Acest lucru nu poate aduce cu sine decît împliniri și satisfacții estetice. Mă gîndesc mai ales la public, la publicul care vine pregătit să recepteze acest gen de spectacol, la publicul care își învinge inerția de a depune un efort nobil pentru a se instrui în domeniul artei muzicii cu elementele necesare înțelegerii ei. Pentru că, la rîndul ei, opera îl pregătește pe om pentru viață, îi creează o înălțătoare stare de spirit, îi oferă un prilej de meditație profundă asupra existenței, o sărbătoare.

● Cum va evolua opera de acum încolo? E greu de întrevăzut. Desigur, și opera ca și celelalte arte în secolul nostru, a ajuns să accentueze mai mult latura cerebrală a expresiei, se adresează mai mult intelectului decît afectivității. Va trebui, cred, să nu uităm că, totuși, opera se adresează sensibilității omului. S-au creat, desigur, capodopere în genul operei și în secolul nostru, dar este greu să-ți imaginezi încotro va evolua creația de operă în viitor. În orice caz, ea trebuie să se apropie mai mult de problematica omului contemporan, de frămîntările adeseori dramatice prin care trece în acest secol zbuciumat și adeseori tragic, să-l facă mai bun, mai înțelept, mai frumos.

LUCIAN ANCA ■

Vorbiți și scrieți românește

Forme și sensuri lexicale

Există în limba română unele cuvinte cu două forme de plural care au sensuri deosebite față de singularul lor. Din această cauză nu o dată se întîmplă ca una din aceste forme lexicale să apară în locul celeilalte, deși — așa cum am sous — valoarea lor semantică nu este aceeași.

Între altele acesta este cazul substantivului **timbru**, care, la singular, poate însemna, potrivit contextului respectiv, fie **mic imprimat care se lipește pe acte oficiale, fie însușirea unui sunet care permite ca el să fie distins de altul.** Fiecărula dintre aceste sensuri îi corespunde, la plural, o anume formă. Pentru primul sens: **timbre**, pentru cel de-al doilea: **timbruri**.

Unii vorbitori nu țin seama de această distincție. Am fost, de aceea, surprins să constat că pînă și într-un articol cu temă fonologică, autorul folosea — și nu o dată — pluralul **timbre**, în loc de forma corectă **timbruri**. Cred că și într-o nouă ediție a **Gramaticii limbii române** (Editura Academiei, 1966) ar trebui făcută mențiunea că **timbru** are la plural desinența nu numai **-e (timbre)**, așa cum se arată acum, ci și în **-uri (timbruri)**.

Un alt exemplu la care vreau să mă refer și care face parte din aceeași categorie ni-l oferă cuvîntul **vis**. Formele de plural cu care acesta circulă sînt **vise** și **visuri**, cea dintîi desemnînd **imaginile din timpul nopții**, cealaltă exprimînd noțiunea **de reverie, de visare** sau **de iluzie deșartă**.

Desi disocierea semantică a celor două forme de plural este cît se poate de precisă. Dicționarul explicativ al limbii române (1975), cel mai recent în materie, înregistrează totuși numai pe cea de a doua: **visuri**. Aceasta, în ciuda faptului că în textul explicativ al cuvîntului se menționează și sintagma „**carte de vise**", ceea ce înseamnă, implicit, recunoașterea existenței și a acestei forme.

Amintesc, în sfîrșit, de categoria cuvintelor care au la singular două forme cu înțeles identic. În **Introducerea** la **Dicționarul limbii române**, 1965, tomul VI, p. XIV, sînt menționate unele dintre aceste cuvinte. Citez: „**metod-metodă, omlet-omletă, parantez-paranteză, rotocol-rotocoală, țol-țoală...**"

Pentru a nu se da naștere unei grave confuzii de sens în folosirea cuvintelor, mă simt nevoit să atrag atenția că greșit au fost trecute formele **țol-țoală** în rîndul cuvintelor care au două forme de singular cu același înțeles. **Țol** și **țoală** sînt două cuvinte deosebite, fundamental ca sens.

Toate dicționarele limbii noastre — și vorbirea populară ca și textele literaturii culte confirmă respectiva realitate lingvistică — arată, limpede, că **țol** înseamnă **țesătură de lînă, de cînepă, de bumbac pentru așternut pe jos**, iar **țoală = haină veche, uzată.**

N. MIHĂESCU ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

● Om grăbit, secol grăbit. O carte de călătorii de un interes aparte scrie Teodor Marian: „Grăbit prin America". E jurnalul unui specialist în economie agrară, dar specialist de spiță nouă, pasionat de viața lumii, de psihologia locului străin, de mecanica vieții sociale. E grăbit prin America fiindcă e o persoană cu treburi — pe de o parte — și pentru că America nu prea are răbdare să-i deprindă pe europeni cu obiceiurile ei. Spre deosebire de cărturarii care au umblat continentul american inventariind idei ori opoziții la ideile Europei, specialistul în economie agrară trateză toate problemele prin verb și deci prin cele făcute, care se fac sau care urmează a fi fapt. Călător pasionat și onest, Teodor Marian nu scrie cu gîndul propriu decît despre cele pe care le pătrunde adînc. El folosește, în ce privește informația, ghidurile, îndreptarele de călătorie, jurnalele, opiniile și cunoștințele tovarășilor de drum, în fine, informația sigură, condensată, purtătoare de înțeles general. Deși concede la o doză de subiectivitate a textului, Teodor Marian dă cititorului repere limpezi, așa cum, de pildă, obișnuiește să dea americanul unor compatrioți. Scriind această carte, românul se străduiește să trăiască secunda aceea, care este orice călătorie, cu sufletul localnicului. El vine să învețe și — firesc — să-și prezinte țara, să dea mult-puținul pe care e dator să-l dăruiască altor țări un patriot, dar nu stă să se mire prea mult, fie chiar foarte năzdrăvană realitatea. Om cu gustul construcției științifice, Teodor Marian e prudent și dă particularului doar ce-l al particularului. Sînt multe lucruri de uimire în depărtările planetei, sînt și prin Statele Unite ale Americii destule, însă — gîndește Teodor Marian — datoria călătorului e să pună cărămidă la punțile între oameni, nu să numere diferențele. Astfel, America devine o întîmplare familiară și, în foarte multe privințe, plăcută. Cînd vine vorba de micile așezări, de fermieri, de muncitorii Americii, mulțimea de verbe capătă o vibrație particulară. Opinia noastră este că Teodor Marian deschide cu această grabă a lui prin America seria unor cărți de un fel special, de fapt, cărțile de drumeție folositoare omului de azi: enciclopedii și breviar de cugetări, caiet profesional și agendă turistică, inventar de întîmplări în traiul cel de toate zilele prin țările planetei, literatură — dar cumpătată — și știință — fără excese. E genul de carte care trebuia scrisă, vie, personală și sobră — fiindcă e greu să fii original într-o societate unde cel mai banal lucru e originalitatea — o carte fără mari orgolii, dar mult conținătoare. Teodor Marian nu scrie pentru că vrea să fie scriitor. El e trimis într-o misiune științifică și economică și se simte dator să întoarcă întreit cheltuiala învățăturii ce-o dobîndește astfel: în munca lui la Ministerul Agriculturii, prin jurnalul dens al zilelor de delegație, cu exemplul prin care-i îndeamnă pe toți călătorii: folosiți clipa și dați din prinosul ei și altora. Tipărită de Editura Sport-Turism în condiții grafice excepționale, beneficiind de un set de imagini fotografice de mina-nttii (Ion Miclea), cartea se epuizează în primele ore la stand. Ceea ce — s-ar putea spune — era și de demonstrat.

O. TUDOR ■

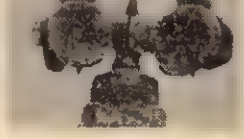

CONCERT

● Filarmonica **George Enescu** din București ne-a oferit un concert vocal-simfonic de excepție în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Angajată cu toate forțele artistice de prim rang — de la soliști și dirijor pînă la corul academic și orchestra simfonică — instituția ce poartă numele cîntărețului școlii naționale muzicale a susținut un program exclusiv din lucrări originale, la loc de frunte situîndu-se prima audiție absolută a oratoriului **Cîntec de piatră** de Liviu Comes.

Inspirat din poemul **Terra Daciae** de Ion Brad, oratoriul dedicat memoriei pămîntului românesc se înscrie printre cele mai reprezentative partituri care s-au scris în ultima vreme la noi, compozitorul Liviu Comes surprinzîndu-și auditoriul prin această lucrare vocal-simfonică singulară în catalogul creației sale. Conceput în cinci secțiuni, oratoriul ascultă de tiparul simfoniei (**Andante, Allegro, Grave, Rondo**), încheindu-se cu un impunător **Largo e solenne** ce răsună ca o veritabilă odă dedicată strămoșilor. Aparatul vocal și instrumental alcătuiește o unitate sonoră indestructibilă, cu aluzii la formula tragediei antice, compozitorul dorind să sugereze altfel ideea unei fresce sonore nu lipsite de valențe dramatice. Soliștii, folosiți mai degrabă cu intenții vocale contrastante, par integrați în cor, deși socotim că o partitură mai pregnantă ar fi subliniat și mai eficient textul poetului Ion Brad. În orice caz, Liviu Comes a realizat deocamdată „opera vieții" cu oratoriul **Cîntec de piatră**, experiența sa corală dovedindu-și acum roadele într-o lucrare de ample proporții. Remarcabilă ne-a apărut contribuția artistică a soliștilor Elena Grigo-

Să ne cinstim cititorii

60 de ani de la apariția volumului „Poemele luminii".

Lucian Blaga

„Eu nu strivesc corola de minuni
a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntîlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori
morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului
ascuns
în adîncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii
taină".

Iubirea de frumos

Poezia ebraică veche

Aproximativ în o mie de ani s-a alcătuit poezia vechilor evrei în cărțile intrate de mult în patrimoniul spiritual al umanității. Ce au fost piramidele pentru egipteni, a fost cuvîntul inspirat al acestei semințiî așezate pe un bulgăr de pămînt.

În multe privințe, cum remarca și Mircea Eliade, istoria poporului nostru trecut prin atîtea suferințe se aseamănă cu zbuciumata istorie a vechilor evrei ce și-au salvat ființa în cetățile cuvîntului, în acestе catacombe de nedistrus care sînt cărțile marilor inspirați.

Din perioada regatului timpuriu, începînd cu veacul al zecelea î.e.n., pînă la cuceririle romane, pînă în epoca qumranistă — veacul II—I î.e.n. — se poate vorbi despre poezie în acest grai dinamic și senin atins de bucurie și gravitate pilduitoare. Cea mai veche poezie ebraică este socotită Cîntecul Ieborei, judecătoreasa din perioada predavidiană. În afară de textele poeziei profetice, care sînt atribuite unor personalități cunoscute, restul poeziei vechi ebraice este anonimă. Cercetătorii numesc trei izvoare, trei codexuri, din care provine această poezie : izvorul iahvist, izvorul elohist și cel preoțesc. Întîiul și cel mai vechi cuprinde, în mare, acele texte în care numele propriu suprem este astfel numit, iar cel elohist se referă la pluralul făpturii triadice.

De la Herder încoace, de la acest îndrăgostit european de poezia vechilor popoare, a început o epocă nouă în cercetarea poeziei vechi ebraice. Se acordă, de la Herder plecîndu-se, mai multă atenție tradițiilor orale, puterii de creație populare, poezia fiind vocea intimă cea mai profundă a spiritului unui popor.

Față de poezia vechilor elini, plină de mitologie și panteism, teogonică, adesea interesată de nașterea zeilor, de atribuirea oricărui simțămînt unei zeități felurite, poezia veche ebraică este antropogonică, interesată de apariția omului, este mai aproape de ceea ce am putea numi realism. De la început, natura a fost socotită nu ca o forță chemată să-l înrobească pe om, ci să-l slujească; prin natură omul era chemat la o slujire mai profundă, la dimensiunea spirituală. Cosmosul întreg era din început chemat să stea la picioarele omului, omul să-l supună și stăpînească. Una din rădăcinile fundamentale ale științei moderne se află în aceste texte care odată cu noul ev început acum două mii de ani au devenit bun comun al popoarelor, fecundînd tradiții, culturi și graiuri, ridicîndu-le din natură în ordinea spirituală.

Nu întîmplător cele mai vechi traduceri românești plăsmuitoare de limbă și înalte simțăminte s-au făcut din aceste texte. Palia de la Orăștie, Codicele voronețean cuprind pagini antologice din vechea poezie psaltică a marelui inspirat David. Dosoftei, întîiul nostru poet cult, tot de la aceste comori va pleca. Dealtfel, majoritatea limbilor europene, printre cele dintîi traduceri ale lor numără și vechea poezie ebraică, poezie ce și-a dobîndit un prestigiu mondial de-a lungul veacurilor, prestigiu care în sufletul nostru, în sufletul meu transilvan este susținut de iubire.

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

RADU CÂRNECI: Temerile lui Orfeu

Erosul și condiția poeziei rămîn în continuare temele preferate ale lui Radu Cârneci. Ultimul volum se intitulează **Temerile lui Orfeu.** S-ar părea că poetul se identifică, pînă la un punct, cu personajul mitic — ceea ce nu e de mirare. Orfeu e cîntărețul mag, iar iubirea e taina sa. Prin sublimare mai ales erosul devine cunoaștere și cîntec, altfel zis se spiritualizează. Un inexplicabil sentiment de vină și de oboseală se face simțit : „În lumina mea uneori am greșit / asemeni magului chinuit de întrebări, / de căutări obosit, / de necuprinsele mereu depărtări." Versuri ca acestea sînt străbătute de un fior mai grav și întristat, al cunoașterii nesatisfăcute. De vină e poate tot inepuizabilul eros. Îl fascinează acum cel mai mult pe poet „drumul spre taină", adică spre adîncuri. Nu e vorba însă de o deschidere spre mister, ci mai degrabă de o retorică a misterului. Rostirea impecabilă anihilează considerabil neliniștea în fața necunoscutului. Poetul se închipuie ca un demiurg al propriei sale lumi, supusă numai legii cîntecului : „Oh, da, supus închipuirii mele / o lume-mi fac și-o guvernez frumos : / neîzbutindu-mi „jocul cu mărgele..." / zidesc o taină-n cîntecul de jos...". O suferință spirituală animă versurile cele mai bune din volum. Ecourile dionisiace s-au stins cu totul. Poetul a optat însă nu pentru cer, ci pentru pămînt. Altfel, poemele au rămas la fel de limpezi și cursive ca înainte. Cele mai tulburătoare stări ale eului sînt spuse cu o dicție desăvîrșită. Tot dintr-un elan de cunoaștere, iubirea e proiectată la un moment dat într-un decor simbolic, iar cuplul idilei se transformă surprinzător în cuplul etern, reprezentînd condiția umană : „Femeilor superbă frumusețe / și coapse lungi cu rîvnă spre rodiri / și dor și-o umbră de tristețe. / temîndu-se mereu de risipiri. // Bărbaților putere și credință / și pofte-adînci spre lungi regenerări, / trecîndu-se ființă în ființă, / ca un răspuns la veșnice-ntrebări ! // Un țărm de vis mereu mi-l luminează / și o iubire-i cere fără saț / și stă în ei o zare veșnic trează, / vuind sub frunte și zvăcnind în braț...". Pe de altă parte, dacă orfism înseamnă — printre altele — și cufundare în noapte, atunci lirica lui Radu Cârneci (din ciclul **Drumul spre taină**) se apropie cu insistență și de tema orfică. Abundă în poeme reprezentări din sfera nocturnului, deși izolat și fără ecou : amurgul, înserarea, lacrimile și, bineînțeles, „zeul întristat". Acesta e poate chiar Orfeu, dar și Narcis — ca simbol poetic al singurătății. În orice caz, lumina a rămas undeva în urmă, în copilărie. Blînde nostalgii naturiste emană, de asemenea, tot suferință. Ar mai fi și neîncrederea în cuvînt. Tuturor acestora poetul le opune muntele : „...La pragul furtunilor, la marginea Mării Neliniștite, / am ridicat Muntele, împodobindu-l cu înmiresmate păduri. / Aici mi-am făcut sanctuar de timp". Am citat din poemul **Muntele,** datat 1969 : un poem de o vigoare neobișnuită, prin forța laitmotivelor. Lirismul iese din perimetrul senzațiilor comune. Nu întîmplător, temerile lui Orfeu au ca obiect mai mult soarta veacului, nu doar insatisfacțiile eului singuratic : „Căci e un veac de străluciri, / dar strălucirea vîrstei scade : / rămîne timpul în uimiri, / iar viteția în balade. // Civilizație, mașini / și poate-atomice dezastre. / Iar înțelepții mai puțini / și fără taine, cer și astre".

Un ciclu pur erotic îl constituie **Cîntece de purificare,** unde tonul redevine imnic. În legarea erosului de transcendență îl recunoaștem pe poetul solar din **Heraldica iubirii** (volum anterior, selectiv). Se adresează de astă dată femeii iubite divinizate : „Căci e-n sufletul meu / sufletul tău, femeie, / precum în rana de zeu / dulce pleoapa de zee...". Iubirea nu mai e carnală, se purifică în dor, alteori trece într-un fel de adorație castă. Iubita însăși, ca și natura (la rîndul ei, erotizată) vindecă de patimi, poate și de rănile ascunse ale erosului : „Tu taci ascunsă-n acel semn / pe spatele asinilor, / cum stă vioara-n tainic lemn / sub lacrima luminilor — / și iarăși urc să aflu dor, / să nu-mi apună sîngele, / nestins-o, iarăși fii izvor / și patemile-mi stinge-le...". Pe o treaptă superioară, iubirea se spiritualizează.

Dacă în acest ciclu iubirea are uneori un gust de moarte, în **Întoarcerea fiului risipitor** e asociată candorilor copilăriei. În cîteva poeme evocă iubirile, adică sărbătorile de odinioară. Lumea de atunci, pe care o regăsește nu în amintire ci în reverie, este toată numai cîntec și dragoste : „O, ce frumos pe pămînt, / pe aceste dealuri de sare ! / dedesubt un tainic frămînt, / deasupra oameni și fiare. // Deasupra sunt cînturi și nunți, / deasupra cetăți de iubire, / aici poți oricînd să pronunți : / iubiți-vă, mireasă și mire...". Impresionant este și un „bocet de fiu". În schimb, un poem amplu **Pămînt și suflet,** datat 1977, reia laitmotivele din **Muntele.** Din nou, opțiunea răspicată pentru pămînt : „Oh ! ce frumos e pe pămînt, frumos / pe calea noastră de iubiri flămîndă..." (în **Frumos e pe pămînt**).

Radu Cârneci ne apare încă o dată ca un virtuos interpret al cîntecului erotic. Poemele africane și italiene traduc impresii spontane, cizelate însă cu grație, din contactul cu un spațiu exotic.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE

rescu (excepțională în rolul de **„Kammersängerin"**), Martha Kessler, Vasile Huzum și Nicolae Sasu, dar mai ales a corului (dirijor Vasile Pintea).

Orchestra, sub bagheta lui Mircea Basarab, ne-a convins că se află într-o excelentă formă artistică în dificila piesă **Clopotele Alba-Iuliei** de Nicolae Beloiu, lucrare de certă măiestrie și culoare a acestui înzestrat compozitor. Este surprinzătoare capacitatea lui Nicolae Beloiu de a evoca printr-un singur „personaj sonor" (clopotele) acel înălțător și tulburător moment din 1918 conținut „în dangăt și cînturi pentru jertfe și împliniri". Piesa solistică a readus în memoria ascultătorilor **Concertul pentru pian și orchestră** de Paul Constantinescu, tălmăcit de Valentin Gheorghiu cu absoluta-i probitate profesională și cu inegalabila măiestrie de reliefare a farmecului românesc al acestei capodopere.

VIOREL COSMA ■

TEATRU

● Pe scena în continuu turneu prin domiciliile noastre a **Teatrului Televiziunii :** premieră cu piesa „explozivă" (la vremea ei) **În așteptarea lui Lefty,** scrisă de „răzvrătitul deceniului 1930—1940", **Clifford Odets.** Un spectacol în care actrița **Irina Petrescu** spune (admirabil) cuvintele acelea sinucigașe : „Actor, pff !" ; și-n care regizorul **Cornel Popa** îi răspunde (respectuos) cu multe și relevante gros-planuri ale actorilor distribuției. Un spectacol în care tablourilor piesei li s-au cam schimbat locurile, pricină din care însă autorul n-a ieșit rău. Spectacol cu o piesă scrisă cu peste patru decenii în urmă, dar care rostește adevăruri și azi dureroase despre omenire, clase sociale și viața de-acasă și din conștiințe a oamenilor. În această privință a fost copleșitoare actrița — mereu excelentă — **Gina Patrichi,** rostind, în dialog cu **Ștefan Iordache,** replica pe care îmi îngădui s-o socotesc cheia piesei : **„Joe :** Nu schimba subiectul ! **Edna :** Ba ăsta e subiectul, exact subiectul. Patronul tău e subiectul. Nu l-am văzut în viața mea, dar el îmi vîră tot felul de idei în cap. El îți îmbolnăvește copiii de rahitism. El te face pe tine piftie și mă îmbătrînește".

■ La **Teatrul de comedie** merită văzută o piesă nu strălucită dar bună — **Cinema de Jean Anouilh,** într-o montare nu strălucită dar bună — autor, regizorul **Horea Popescu.** De fapt, comediile amare s-ar trăda pe sine dacă ar tinde spre strălucire. Comedioarele nevertebrate se scălimbăie, ne coboară nivelul cultural și chiar ne înjosesc, dar iată că mai facem cozi să luăm bilete la ele. **Cinema** e o piesă — și un spectacol — care are coloană vertebrală ; încît vă îndemnăm să o cunoașteți.

FILM

Pornind de la un subiect generos — posibila poveste de dragoste dintre marele compozitor și interpret Franz Liszt și o tînără româncă — o poveste desfășurată pe fundalul evenimentelor care pregătesc revoluția de la 1848 (scenariul : **Anda Boldur**), filmul tînărului regizor **Nicolae Oprițescu,** aflat la debutul său în lung metraj artistic, deruteză în bună măsură, fiind fragmentat de o varietate de stiluri rareori aduse la un numitor comun. Lucru oarecum explicabil. La primul său film tînărul regizor a fost tentat, firește, să demonstreze ceea ce știe în materie de cultură cinematografică — și nu ne îndoim nici o clipă că **știe, într-adevăr multe !** — dar „știința" aceasta nu justifică deloc incoerența filmului, nu justifică de asemenea lungimile peliculei.

Oscilînd între povestea de dragoste și revoluție, Nicolae Oprițescu nu reușește să dea nici uneia o constanță, o substanță valorică, șovăiala sa resimțindu-se puternic în felul cum conduce actorii ; în multe ocazii aceștia sînt puși, vizibil, în situația de a nu ști anume ce le cere regizorul (vezi, de pildă, secvența băii de dimineață, secvență de un gust îndoielnic, sau personajul Odobescu, al cărui interpret pur și simplu nu mai știe ce să facă spre a nuanța cît de cît nehotărîrea sa și trecerea bruscă dintr-o tabără în alta etc.). În acest fel Liszt devine, practic, eroul principal (foarte bun în rol **Marcel Iureș**), iubita sa este cînd îndrăgostită, cînd violent revoluționară (meritorie totuși interpretarea **Gabrielei Cuc**), iar iubitul... iubitei, tînărul adept al „bonjuriștilor" (interpretat foarte bine de **Gelu Nițu**), un fel de palid Othello.

Imaginea — și revin astfel la plastica filmului — oferă o veritabilă bucurie estetică (chiar dacă **Doru Mitan,** în anumite prim-planuri, o dezavantajează pe interpreta principală, secvențele de bal și mai ales cele din exterior sînt admirabile : trecerea apei la punctul de frontieră, taraful lui Barbu Lăutaru traversînd pădurea etc. etc.) O mențiune deosebită pentru decorurile semnate de arh. **Traian Nițescu** și muzica lui **Lucian Mețianu.**

Cu totul deosebite, costumele **Lidiei Luludis !**

„Caminante"

Jurnal mexican (60)

Caminante, anticaminante...

1.

„Se spune că am treizeci de ani, scria Baudelaire în jurnalul său intim. Dar dacă am trăit trei minute într-unul... nu am nouăzeci de ani?". După aceeaşi logică, mi se pare neverosimil cînd număr zilele de cînd mă aflu în Mexic. În alte ţări am stat mai mult. Şi totuşi n-am de-acolo o experienţă mai preţioasă. Dacă experienţă se cheamă toate amănuntele înregistrate pe discul de ceară al memoriei, cum zice Blaga.

Seara la Mérida. Un restaurant al cărui nume nu-l cunosc. Doi cîntăreţi, îmbrăcaţi în costume mexicane, pe estradă. Cîntă.

Caminante, / Caminante, / Care mergi pe drumurile noastre, / Pe străbunele drumuri / ale Mayab. / Care vezi arzînd la amiază / Aripile de xtacay...

Aripile de xtacay? Nu cunosc această pasăre. Eu n-am văzut-o. În schimb, îmi aduc aminte că tot Blaga, mi se pare, vorbeşte undeva despre nişte păsări călătoare care, trecînd noaptea în cîrduri peste oraşe, se zăpăcesc din pricina luminii lor şi le dau ocol pînă-n zori, neştiind încotro să apuce...

Care vezi strălucind în noapte / Ochii de cocal...

De ce vorbim adesea despre călătorie ca despre un triumf al pitorescului şi al curiozităţii cînd ea este (sau ar trebui să fie) un triumf al moralei? Ea ne învaţă, în fond, ceea ce ne învaţă orice morală adevărată. Că fundamentală în noi este statornicia şi că nici o civilizaţie adevărată n-a reuşit să clădească nimic din goana cailor. Acest secol care a transformat o călătorie peste ocean într-o aventură într-o problemă de orar uită uneori adevărurile prea simple.

Caminante, Caminante, / Care auzi cîntecul trist / Al porumbelului albastru / Şi strigătul tremurător / Al păsării cucuy...

„Sîntem grăbiţi"... (Unde s-o întîmplat asta? Un funcţionar a trecut pe lîngă noi şi ne-a răspuns cu o politeţe uşor agasată: „Vă rog, aşteptaţi o secundă". Apoi, brusc amuzat şi cordial, zîmbind, a adăugat continuîndu-şi drumul: „O secundă mexicană".)... Fiecare secol îşi inventează, poate, un *mal du siècle* al său. Al nostru ne împinge să n-avem răbdare... Trenuri, avioane, vapoare, toate gifiie, toate îşi ambalează la maximum motoarele aruncînd în aer trîmbe de fum nevrozat... bilete de avion, bilete de vapor, bilete de tren, gări, aerogări, porturi, ghiduri, „Mexicul pe scurt", vize de intrare, vize de ieşire, hoteluri, „Taxi!", pliante, cine mai are vreme să citească *Odiseea*? Sîntem grăbiţi", „Legaţi-vă centurile, peste cîteva clipe vom decola", trenurile pleacă toate „peste cinci minute", *Ladies and Gentlemen, Mesdames et Messieurs, Señoras y Señores*, nu mai e timp, nici măcar să alergăm în prima librărie, să citim cartea pe drum... nu-i nimic, poate data viitoare, atunci... şi, în definitiv, ce voia Homer? Atîtea încurcături pentru ca să aducă un grec şiret pe un ţărm pietros unde abia creştea iarbă pentru capre... Nu, din păcate, nu mai e timp, sîntem între o gară şi alta, între un avion şi altul, uitînd ce căutam cînd am pornit la drum şi îmbătîndu-ne de febra noastră ca de un scop... Doamne, şi totuşi am vrut ceva, am dorit ceva, dar ce anume? Ne-ar trebui un popas, puţină linişte să ne adunăm gîndurile, să lăsăm întrebările să răsune limpede, poate ne vom aduce aminte... dar, vai, semaforul arată că trenul nu mai poate să aştepte, scara avionului s-a retras, „Legaţi-vă centurile de siguranţă!", iar vaporul se desprinde de chei. Poate data viitoare, poate data viitoare, acum trebuie să ne hrănim nerăbdarea care arde în noi ca gura de bronz înroşit a lui Baal la Carthagina. Să lăsăm *Odiseea* în pace, să răsfoim ghidurile şi mai ales să nu uităm să trimitem cunoscuţilor şi necunoscuţilor ilustrate, cîteva rînduri doar, cu cuvinte prescurtate dacă e nevoie, în vreme ce continuă zgomotul roţilor pe şine, vuietul elicelor în aer, iar pe puntea vaporului toată lumea zîmbeşte auzind un vals desuet: „Valsuri, acum? Cine mai are vreme de valsuri, *mon cher*? Ne trebuie altceva, un dans ca al fantomelor la Hiroshima, ceva care să ne sugereze beţia vitezei în cursele de formula unu"... *Festina lente*? Cine a spus asta? A, da, am învăţat pe vremuri la orele de latină cînd m-am hotărît să ajung să vorbesc latineşte, ceea ce am reuşit numai parţial, iar după ani, cînd am vrut să descifrez inscripţiile din Forul roman, am constatat că uitasem şi ceea ce ştiusem... Dar ce rost are să ne aducem aminte dictoane depăşite? Ele sună ca valsul acela de pe vapor. Deşi, ar fi o glumă bună, ca, în gări şi aerogări, în loc să se anunţe trenurile şi avioanele care vin şi care pleacă, să se repete de fiecare dată aceste două cuvinte, *festina lente*, mai întîi rar, silabisind, apoi din ce în ce mai repede, pînă nu se va mai înţelege nimic... „Minuni mai mari ca omul nu-s", exclama Sofocle şi, iată, nu ne dăm seama dacă o spunea serios sau ironic... Totuşi, acum se tîpăresc mai mult ca oricînd antologii cu maxime frumoase. Poate, pentru că şi înţelepciunea o vrem în forme concentrate. Nu mai avem vreme să reluăm raţionamentele, să cîntărim argumentele, vrem să sărim direct la concluzie, nu mai avem răbdare să citim o carte întreagă, vrem o frază frumoasă, înţeleaptă, pe care la nevoie s-o putem cita. Cu toate că, răsfoind aceste antologii, ne dăm seama că maximele n-au împuţinat greşelile. „E mai bună o pace sigură decît o victorie sperată", zicea Tit Liviu. „Războiul? Pentru ce ne urîm?", se întreba Sainte-Exupéry. Dar cîte războaie au fost între aceste două reflecţii înţelepte? ...Vorba lui Shakespeare, „Zeilor! Metehne ne daţi mereu pentru a rămîne oameni"... Nu, nu trebuie să ne plîngem. Zeii au fost foarte darnici cu noi.

OCTAVIAN PALER ■

Ce profeţim, ce profesăm

Bucuriile muzicii — bucuriile tinereţii

Absorbit aproape cu totul de alaiul săptămînal al fazelor interjudeţene ale Festivalului naţional „Cîntarea României", mai dau uitării „coda" concursului formaţiilor muzicale ale şcolarilor şi elevilor din cadrul aceleiaşi ample manifestări. Noroc cu semnalul ce ni l-a dat preşedintele juriului acestui concurs, cunoscutul muzician şi dirijor Marin Constantin, că am apucat festivitatea finală a întrecerii. Într-adevăr, pentru un timp, din păcate scurt, sala Ansamblului „Rapsodia română" din Lipscani s-a transformat într-o veritabilă cutie de rezonanţă a bucuriilor muzicii, bucurii supreme, cel puţin pentru copiii şi adolescenţii care şi-au îmbărbătat încă o dată glasurile şi tonurile pe respectiva scenă.

Atent cum sînt la acest amplu concert al tinereţii iubitoare de muzică, n-am putut să nu observ că printre merituoşii premiaţi nu se mai numără, de pildă, corul pionierilor de la Liceul „Mihai Viteazul" din Ploieşti sau cel al Liceului pedagogic din Turnu Măgurele. Pe unde au luat vreo posibilă notă falsă care a curmat drumul spre înalta societate a muzicii asemenea formaţii, greu de deslusit. Ca o compensaţie a aşteptării noastre, iată formaţiile corale ale Liceului „Mihai Viteazul" din Bucureşti, a Şcolii generale din Răzvad — Dîmboviţa, acestea urmărindu-i întreaga evoluţie încă de la prima ediţie, cînd a fost una din marile revelaţii ale concursului pe care, primii, în aceste pagini, am salutat-o cu tot entuziasmul. Ca să nu mai vorbim de faptul că printre laureaţii care au reeditat performanţa din 1977 este corul Casei pionierilor şi şoimilor patriei din Reşiţa, la a cărui premiere o pionieră din sală, membră a acestei formaţii, a exclamat şi s-a întrebat cu voce tare faţă de merituosul dirijor, tînărul profesor Doru Moraru: „Nouă ne e rezervat numai premiul I?!"

Corul Liceului bucureştean „Mihai Viteazul", ale cărui căutări le urmăresc de mai mulţi ani, poate şi cu nostalgia elevului ce l-am fost acestei instituţii şcolare pentru scurtă vreme, e, pesemne, mai în voce decît oricînd, după cum apreciază specialiştii care au ţinut să premieze şi formaţia pentru cea mai bună prezenţă artistică în festival, şi pe neistovita şi mereu tînăra animatoare, profesoara Valeria Nica. Dacă pentru nimeni nu mai este o surpriză prezentarea ca un adevărat senator de drept a acestui cor al liceenilor, marea reconfirmare a reprezentat-o corul în stil cameral al pionierilor din Răzvad. Minunea s-a produs şi de data aceasta deşi în spectacolul de gală, în lipsa dirijoarei, internată intempestiv în spital, obişnuiţi cum erau să cînte „cu măsurică", au cîntat la semnul unuia dintre pionierii componenţi.

Resimţindu-se oarecum în absenţa gestului dirijoral al energicei şi laborioasei lor profesoare Lidia Ciocan, pionierii din Răzvad şi-au găsit o veritabilă concurenţă în colegii lor din clasa a IV-a a Şcolii generale din Guşoeni — Vîlcea, care au deprins cîntul începînd încă din clasa I şi de la învăţătorul lor Ion Tănase. De fapt, ei sînt însăşi starea naturală a cîntecului neintonat pentru concursuri sau serbări, ci în virtutea vechii devize populare: „Eu nu cînt că ştiu să cînt / dar iubesc acest pămînt". Aceste feţiţe cu fundiţe şi băieţaşi cu căpşoarele tunse aproape chilug, cu feţe arse de soare şi de vînturi ne-au demonstrat că la ei dragostea de acest pămînt şi de cîntec sînt într-o armonie de suflet. Ei da, cînd vom ajunge ca în astfel de concursuri la nivel naţional să se confrunte mai ales coruri ale unor clase, mişcarea artistică pe care o reprezintă Festivalul naţional „Cîntarea României" va avea nu numai un mare trecut marcat de ediţiile sale de astăzi, ci un şi mai mare viitor.

O fanfară are darul de a deschide şi de a fi un „finiş coronat opus" pentru orice grandioasă manifestare, aşa că vom conchide şi noi cu tonul înalt pe care l-a dat în această competiţie fanfara Liceului industrial de chimie din Slobozia — Ialomiţa, formaţie care era cît pe-aici să fie eliminată din concurs pentru faptul că depăşeşte numărul de 80 de membri prevăzut de regulament. Să fi fost o asemenea prevedere o măsură de precauţie împotriva decibelilor? Nici vorbă, căci ea ne-a făcut demonstraţia unei mari sensibilităţi, nu numai printr-o frumoasă ceremonie de deschidere a concertului său plin de virtuozităţi, ci şi prin acea nuanţată şi inspirată interpretare sub auspiciile propriilor drapele cu însemnele ei distinctive străjuite de o gardă solemnă. Cîntecul, cînd e vorba îndeosebi de cel patriotic, trebuie să şi răsune într-o ambianţă înălţătoare, emoţionantă pînă la lacrimi, intuiţie pe care au avut-o aceşti adolescenţi din inima Bărăganului care, alături de alţi colegi ai lor din alte şcoli şi formaţii ale acestui oraş, vor face ca efectiv Slobozia să devină o vatră a cîntecului românesc.

Mă rezum la acest arpegiu, la aceste cîteva trepte din bogata gamă a spectacolului de gală cu toate că ar trebui pus în egală măsură cîte un accent pe oricare dintre notele intermediare. Nu este greu să ne dăm seama însă cît de viguroasă şi cît de amplă a fost această uvertură a tinereţii la marea întrecere muzicală a celor cu piepturile fortificate de puterea sunetului din acelaşi festival. Cîntecul e aşadar deplin cînd bucuriile muzicii au devenit bucuriile tinereţii.

NICULAE STOIAN ■

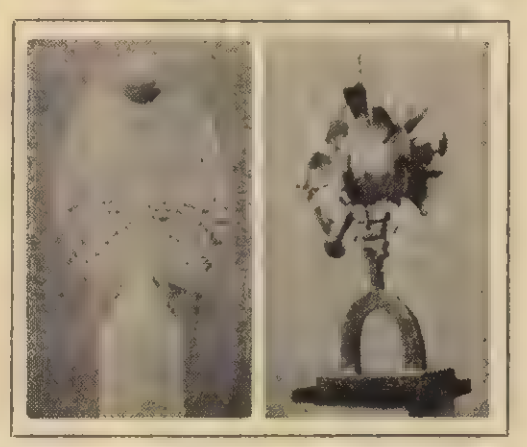

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

Appel

— **Aufgehen zum Appel!** Încolonarea pentru apel! — comandă care-i înfiora şi pe muribunzi.

La Birkenau, **Häftling**-ii nu lucrau. Aşteptau să fie selecţionaţi: pentru camerele de gazare sau pentru un alt lagăr din Germania. Nu făceau nimic. Priveau fumul crematoriilor şi gardurile de sîrmă ghimpată. Aşteptau...

Apelul reprezenta unicul şi marele eveniment al fiecărei zile. Conţinutul ei principal. În afara apelului putea să nu se întîmple nimic. Şi de mîncare se dădea zilnic. Dar acest moment era uneori sărit. Nici selecţionări nu se făceau în fiecare zi. Apelul însă nu putea lipsi. De la înfiinţarea lagărului şi pînă la prăbuşirea lui, **Häftling**-ii puteau spune că au mai supravieţuit o zi, numai după încheierea apelului.

...**Blockälteste** [1]) urmat de doi **Verträter** [2])-i, ieşe tacticos din camera sa, se opreşte la marginea platoului şi răcneşte:

— **Aufgehen zum Appel!** Încolonarea pentru apel!

Häftling-ii, treziţi brusc din aşteptarea lor infinită, strîngă şi ei cuprinşi de groază: **Appel... Appel... Appel...**

Uitînd cine sînt, unde se află, la ce s-au gîndit, ce imagine le-a străluit în străfundul ochilor, acum sînt stăpîniţi de o singură dorinţă: să se vadă într-un **rînd de cinci**, într-un front constituit. Dar această dorinţă se va realiza abia peste 4—5 ore. Pînă atunci, timp de 4—5 ore, **Blockälteste** şi **Verträter**-ii vor izbi întruna cu bîtele lor încovoiate în cine şi unde se va nimeri pentru că **Häftling**-ii, peste 1 000, neflind grupaţi pe subdiviziuni nu pot alcătui în mod organizat un front. Se înghesuie unul în altul. Toţi aleargă spre rîndurile constituite ca să scape de loviturile zbirilor şi le destramă. Văzînd învălmăşeala **Blockälteste** şi **Verträter**-ii se năpustesc asupra lor cu furie crescîndă.

După 4—5 ore de ţipete şi urlete în care bîtele încovoiate ale zbirilor nu se opresc o clipă, frontul celor peste 1 000 de **Häftling**-i se constituie.

...Sleiţi de puteri, lihniţi de foame, chinuiţi de sete, cu rănile sîngerînde de pe urma loviturilor **Häftling**-ii stau în front. Aşteaptă **Appel**-ul.

Picioarele încep să le tremure. Îi cuprind ameţelile. Şi nu-i nici o scăpare. A te prăbuşi acum, cînd rîndurile sînt aliniate, înseamnă să provoci furia celor trei zbiri.

...Pe platoul dintre două barăci stau aliniaţi în rînduri de cîte cinci peste 1 000 de **Häftling**-i. Toţi îmbrăcaţi în haine vărgate, de ocnaşi. În picioare — saboţi. Pe cap — o bonetă neagră. Cadavre vii. Numai oasele au rămas din ei. Ochii li s-au adîncit în orbite. Pe obraji sudoarea, amestecată cu praf şi noroi, se scurge în dungi negre. Unii au şi început să se clatine. Nu vor mai rezista mult. Se aud gemete şi blesteme înfundate...

Sînt 15 asemenea platouri, înşirate unul lîngă altul, pe o parte a unei alei largi de cîţiva metri. Şi 15 platouri pe cealaltă parte a ei. Pe fiecare platou cîte 800—1 100 de **Häftling**-i.

Lagărul „E" aşteaptă **Appel**-ul.

La fel aşteaptă **Appel**-ul celelalte lagăre A... B... C... D... F, aşezate unul lîngă altul, despărţite doar de cîte un gard de sîrmă ghimpată. Şi în fiecare lagăr sînt cîte 30 de barăci, fiecare cu cîte un platou pe care, în aceeaşi poziţie, stau aliniaţi **Häftling**-ii. 100 000—150 000 de **Häftling**-i.

Acesta este Birkenaul în fiecare seară înaintea **Appel**-ului.

Appel-ul propriu-zis începe în clipa cînd **SS**-istul intră pe poarta lagărului. Se îndreaptă spre primul platou. **Blockälteste** urlă:

— **Stillstand! Mützen ab!** Drepţi! Descoperiţi!

Häftling-ii încremenesc în poziţie de drepţi. E o linişte de mormînt. Se dă raportul:

—...Baraca 21, cu un efectiv de 1 052 **Häftling**-i; 1 035 vii, 17 morţi.

Se aud paşii apăsaţi ai **SS**-istului. La o distanţă de cîţiva metri îl urmează **Blockälteste**.

Pentru **Häftling**-i lucrul cel mai greu acum este să se menţină în poziţie de drepţi. Să nu se mişte. Să nu clipească.

Frica de **Appel**, o frică animalică, **SS**-iştii au dezvoltat-o cu meticulozitate, sistematic, planificat. În primii ani de existenţă ai lagărului, fiecare **Appel** însemna zeci de victime.

Un **Häftling** a privit în altă parte cînd **Scharführer** [3])-ul a trecut prin dreptul lui. A fost împuşcat pe loc.

Un rînd de cinci n-a fost perfect aliniat. Scos în faţa frontului, întregul rînd a fost executat.

Cineva a ţipat. De durere. Ori de spaimă. Cinci rînduri din stînga lui şi cinci din dreapta au fost trimise la crematoriu.

Acum nu mişcă nimeni. Nimeni nu clipeşte. Pe cele 30 de platouri ale lagărului E, pe toate platourile din lagărele învecinate — A, B, C, D, F... — 100 000—150 000 de **Häftling**-i lihniţi de foame, chinuiţi de sete, cu rănile sîngerînde de pe urma loviturilor stau încremeniţi în poziţie de drepţi.

Nu mişcă nimeni. Nimeni nu clipeşte. Cei din rîndurile prin dreptul cărora trece **SS**-istul nici de respirat nu respiră.

Fiecare e torturat de un singur gînd: să nu-l părăsească puterile tocmai acum, să nu se prăbuşească.

Numai cadavrele din flancul drept al fiecărui front, de pe fiecare platou, stau liniştite. Nu se mai zbuciumă. Ele s-au prăbuşit cu cîteva ore înainte. Definitiv.

Lor nu le mai este frică de **Appel**.

[1]) Şef de baracă.
[2]) Ajutor de şef de baracă.
[3]) Subofiţer SS.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

2 mai 1979 — splendidă zi, splendidă tinereţe

Splendidă zi, splendidă desfăşurare de bucurie şi tinereţe, de entuziasm juvenil. Ziua de 2 mai, ziua tineretului nostru comunist, s-a sărbătorit în atmosfera solemnă a aniversării primului întîi mai muncitoresc, a zilei muncii, în onoarea muncii, în onoarea celor ce muncesc de pretutindeni, sub semnul aniversării marii manifestaţii antifasciste din 1939. A fost un prilej tulburător, de referinţă pentru tineretul întregii ţări, de bilanţ al activităţii creatoare a celor care împlinesc vîrsta marilor idealuri şi aspiraţii, de exprimare a gîndurilor celor mai nobile şi a mulţumirilor celor mai calde adresate partidului, personal tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru grija manifestată faţă de viaţa şi munca tineretului, pentru condiţiile extraordinare în care îşi desfăşoară activitatea şi se pregăteşte pentru viitor.

Pe stadionul Republicii din Capitală, în prezenţa tovarăşilor Emil Bobu, Constantin Dăscălescu, Gheorghe Pană, Ion Coman, Ilie Rădulescu, a reprezentanţilor unor ministere şi organizaţii de masă şi obşteşti, a membrilor conducerilor organizaţiilor de tineret, studenţi şi pionieri, s-a desfăşurat, începînd din dimineaţa zilei de 2 mai, o amplă manifestare dedicată sărbătoririi tineretii şi bucuriei de a trăi în acest timp revoluţionar, de creaţie şi muncă, de împliniri şi satisfacţii care devin istorice. Prin manifestări culturale, artistice şi sportive reprezentative, simbolice pentru modul de a se exprima în viaţa de toate zilele, de a se sărbători pe sine în contextul unei impresionante activităţi pe şantiere, în fabrici, în uzine, pe cîmp, în şcoli şi în universităţi, tineretul din România socialistă a anului 1979 a făcut încă odată dovada ataşamentului şi angajării sale totale faţă de politica internă şi externă a partidului, faţă de programul revoluţionar de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În uriaşul amfiteatru de pe stadionul Republicii, într-o desfăşurare policromă şi vivace de tinereţe şi vitalitate, de optimism şi încredere în viitor, tineri din toată ţara, din toate sectoarele municipiului Bucureşti, au ţinut să omagieze sacrificiile şi jertfele clasei noastre muncitoare în lupta pentru edificarea societăţii în care trăim, să asigure pe cel mai iubit şi pe cel mai tînăr dintre noi toţi, pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de credinţa neabătută în viitorul luminos al patriei, de angajarea lor în sensul politicii înţelepte a partidului, avîndu-l drept pildă, în luptă, în muncă, în viaţă pe secretarul general al partidului. Cuvîntul rostit de tovarăşul Ion Traian Ştefănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului şi telegrama adoptată într-o atmosferă de puternic entuziasm de cei prezenţi, au dat expresie vibrantă dragostei şi ataşamentului tineretului patriei noastre socialiste faţă de partid, faţă de secretarul său general care conduce cu uriaşă putere de muncă şi cu genială perspicacitate şi previziune, destinele naţiunii noastre tinere şi libere.

Ziua de 2 mai 1979 a fost astfel o demonstraţie convingătoare şi mobilizatoare a forţei tineretului României socialiste, a bucuriei sale de a trăi, de a munci pentru ridicarea ţării pe cele mai înalte culmi ale civilizaţiei. A fost una din zilele frumoase ale vieţii noastre prin care se poate privi cu încredere în viitor. Pentru că viitorul îşi sărbătoreşte tinereţea.

★

În cadrul amplelor manifestaţii cultural artistice şi sportive prilejuite de ziua tineretului, miercuri, 2 mai, pe stadionul Republicii a avut loc o nouă întîlnire a tinerilor bucureşteni cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi Revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. Reportajul întîlnirii va fi publicat în numărul viitor al revistei.

ADRIAN DOHOTARU ■

CARPAŢI 2000

Sistematizarea şi specificul montan (IV)

Într-o regiune geografică unde cea mai mare parte a activităţilor umane este legată nemijlocit de creşterea animalelor şi de pădure, unde în strînsă dependenţă de acestea există latent perspectiva unei soluţii complementare, cu implicaţii importante în fixarea unei noi generaţii, tinere şi instruite, în zootehnia specifică, prin dezvoltarea unui turism de tip monto-pastoral, unde etnografia înmagazinează veritabile valori tradiţionale, cu valenţe semnificative pentru cultura poporului nostru şi reverberaţii universale, într-o asemenea regiune, unde experienţa practică şi natura însăşi au influenţat puternic modul de viaţă şi structura psihică a locuitorilor, determinîndu-le atît cultura cît şi evoluţia, noţiunea de sistematizare dobîndeşte în mod necesar o îmbogăţire a conţinutului şi semnificaţiei, întrunind elementele de esenţă în vederea atribuirii caracterului de specificitate.

Punctul de plecare în formularea unor principii posibile care privesc montanul românesc l-ar putea constitui clarificările aduse de cercetare privind caracteristica principală a configuraţiei carpatice: **o mare diversitate de forme.**

Acestea privesc deopotrivă clima şi relieful, structura şi capacitatea productivă a solului, nuanţe locale privind temperaturile, umiditatea, curenţii, gradul de înerbare, înclinaţii de pante, specii de plante, gradaţii în ataşamentul psihic al oamenilor faţă de creşterea animalelor sau faţă de anumite specii de animale sau rase, sisteme existenţiale umane, diferenţieri privind gradul de calificare în exploatarea pămîntului montan prin animale sau prin microagricultură, nivel de cunoştinţe şi de civilizaţie, diversitatea tradiţiilor economice şi culturale şi a relaţiilor stabilite istoric între elementul economic şi cel cultural, precum şi gradul de conservare al acestora. Intră în discuţie şi tipurile de aşezări montane, starea sanitară a populaţiei, sanitar-veterinară a efectivelor de animale, tipurile de construcţii funcţionale, de resurse şi diversitatea materialelor de construcţie, gradul de pitoresc, influenţele unor factori actuali de tipul nivelului industrializării, media de vîrstă a populaţiei crescătoare de animale, feminizarea zootehniei, deplasarea forţei de muncă — sezonier sau definitiv — spre alte preocupări etc., etc.

Devine logică simplă faptul că unui asemenea conglomerat de forme şi tradiţii nu i se poate opune o formulă unică de rezolvare, în oricare dintre domenii, deci şi în cel al sistematizării, fără riscul de a se ajunge la un „confortabil" simplism.

Cercetarea întreprinsă ne pune în posibilitatea de a constata — sintetizînd — existenţa în munte a **două mari forme** de aşezări ce fac obiect de discuţii şi suficiente controverse în lumea specialiştilor şi nu numai în domeniul sistematizării: **satul montan „risipit" şi satul montan „adunat".**

Ca proporţie, satele montane de tip „adunat" sînt dominante în Carpaţi. Ele corespund unor regiuni mai calde, mai puţin umede deseori, cu posibilităţi efective de practicare a unei mici agriculturi de tip montan, în măsură să asigure atît nevoile alimentare umane, sau cel puţin o parte a acestora, cît şi o parte însemnată a furajelor pentru animale, cu şanse climatice pentru practicarea şi a pomiculturii. Este zona în care satele sînt aşezate la poalele munţilor, iar munţii nu sînt locuiţi efectiv, ei fiind exploataţi prin animale numai în scurtul sezon de vară şi în cea mai mare parte ca păşuni — deci o formă inferioară a fineţelor — de predilecţie cu specia ovină. Aici „ierna-tul" animalelor se asigură în cea mai mare parte prin plante furajere cultivate şi reziduuri agricole şi prin practicarea transhumanţei cu formulă larg îmbrăţişată şi cu folos, în cazul particular al speciei ovine.

În mod firesc, în aceste zone s-au acumulat experienţe zooagricole, pomicole, respectiv existenţiale, specifice şi valoroase în esenţă, derivînd din practici milenare extrem de diverse. Mai există şi alte situaţii, de interferenţă cu alte zone, cu alte constelaţii ale activităţii umane din Carpaţi.

Desigur că în aceste perimetre cerinţele vieţii şi producţiei privesc anumite nevoi de construcţie, există posibilităţi deosebite de utilizare a unor materiale (piatră, cărămidă, lemn, ş.a.), perspective de evoluţie de asemenea neuniforme etc. Stilul construcţiilor, funcţionalitatea (mergînd la detalii — şi modul de îmbinare a culorilor sau concepţia obştilor privind forma de separare dintre curţi sau gospodării ş.a.) rămîn chestiuni ce dau personalitate acestor aşezăminte de tip montan.

Cea de-a doua mare formă de aşezări montane o reprezintă satele „risipite" în vetre largi, cu gospodării fixate în perimetrul imediat al locului de producţie. Le găsim caracteristice zonelor montane ale Bucovinei, unei părţi a Munţilor Apuseni, zonei Bran — Rucăr şi altor microzone carpatice. Acest tip de aşezări montane îl aflăm în regiunile cu regim climatic mai aspru, în general umede şi lipsite de posibilităţi de practicare a micii agriculturi şi pomiculturii. În aceste zone populaţia a avut şi are de înfruntat asprimi geoclimatice şi a fost nevoită să practice cea mai eficientă metodă de exploatare a unui teren montan — prin animale — în formula fineţelor (şi nu în cea a păşunilor sezoniere), asigurîndu-se furajarea animalelor atît în sezonul cald — prin păşuni, dar strict raţionalizate — cît şi **„iernarea"** acestora, fără „pendulări" la distanţe mari ale efectivelor de animale.

În alte condiţii nu şi-ar fi putut asigura traiul, iar pentru ca această modalitate de exploatare a munţilor să devină posibilă a fost necesară aşezarea gospodăriilor stabile pe munţi, pînă la cotele cele mai înalte. S-a asigurat astfel un randament sporit terenurilor, îngrăşarea lor sistematică, îngrijire îndeaproape, curăţiri, supra-însămînţări, pază de animale sălbatice (mistreţi, cervidee), simplificarea transporturilor ş.a.

Este zona munţilor locuiţi permanent, cu gospodării stabile şi împrăştiate în teritoriul montan, este zona fineţelor şi a speciei taurine. „Enclave" tipice ca formulă de organizare productivă superioară pentru munţii cu un anumit regim climatic şi potenţial furajer, adevărate „lăptării" ale ţării. (Bazinele Dornei, Cîmpulungului Moldovenesc, G. Humorului ş.a.).

În aceste regiuni tendinţele de a „concentra" gospodăriile după „modelul" altor zone montane (ale munţilor nelocuiţi) au urmări negative, afectînd direct şi ireversibil însăşi economia animalieră şi tocmai taurinele şi matca de reproducţie mai ales.

România are avantajul de mare importanţă de a avea gata realizate principalele „experimente" montane, iar formula munţilor locuiţi, cu gospodării împrăştiate şi fineţe, reprezintă, după opinia mea, dincolo de orice interpretări, cea mai avantajoasă soluţie, verificată şi abordabilă pentru munţii noştri. Faptul că astfel se poate asigura şi păstrarea unor tradiţii economice şi culturale de cea mai mare valoare şi care vizează însăşi etnosul poporului nostru nu reprezintă decît încă un argument de primă mărime.

Această modalitate existenţială răspunde fericit şi unui alt scop posibil, prin îndeplinirea condiţiei de pitoresc: dezvoltarea în viitor a unei forme de turism montan-pastoral, ca soluţie maximală de recuperare a forţei de muncă provenită mai ales din mediul industrial.

Experienţele şi ale altor ţări demonstrează cu claritate că acolo unde s-a aplicat o concepţie ştiinţifică şi „protecţionistă", specifică zonelor de munte, şi în formula îmbinării zootehniei cu turismul, meşteşugurile şi silvicultura, în sistemul munţilor locuiţi, s-a putut ajunge la rezultate remarcabile şi folositoare sub toate aspectele. Dimpotrivă, acolo unde au dominat concepţii neadaptate, unde nu a evoluat o concepţie ştiinţifică unitară şi nu s-au aplicat în timp util soluţii „tampon" energice, se înregistrează un declin vizibil, păgubitor şi se pare ireversibil. Ar fi însă o eroare să se considere că aceasta ar reprezenta „soarta firească a munţilor" în perioada transformărilor determinate de procesul industrializării şi a sensului luat de evoluţia tehnică şi de civilizaţia umană modernă în general.

În acest context de opţiuni, soluţiile viabile pentru munţii noştri se desprind de la sine: îmbinarea sistemului vetrelor de sat „adunate" şi privind în special construcţiile de tip edilitar-gospodăresc (instituţii administrative, culturale, industriale, şcoli, băi publice, unităţi cu profil alimentar ş.a.) şi locuinţele după solicitări, cu sistemul gospodăriilor de profil zootehnic, răspîndite în teritoriu, stimulîndu-se formula munţilor locuiţi şi a extinderii suprafeţelor de fineţe.

Astfel se vor putea asigura posibilităţi de dezvoltare simultană şi pe mai multe planuri, economico-sociale, adaptate situaţiei specifice a zonelor de munte, fără momente de afectare şi într-un context al perspectivelor lărgite şi al respectării echilibrului ecologic.

Într-un asemenea cadru conceptual, rolul sistematizării devine esenţial, vizînd deopotrivă elementele de civilizaţie propriu-zisă (lumină electrică, apă, băi, canalizare, posibilităţi de comunicaţie, estetice ş.a.) iar pe de altă parte o extindere spre factorul productiv: modele de grajduri şi alte forme de adăposturi pentru animale, instalaţii de adăoare moderne, iluminat, colectarea îngrăşămintelor naturale, transporturi, soluţii constructive adaptate unor aspecte locale etc.

Accentul cade aşadar pe elementele funcţionale, pe abordarea unor soluţii constructive privind deopotrivă latura existenţială cît şi cea productivă specifică, pe estetic. În directă legătură cu perspectiva turismului pastoral: deci nevoia de a se construi mai util şi mai frumos.

Devine evidentă necesitatea realizării unui număr suficient de „modele" şi proiecte de grajduri pentru animale, de dimensiuni şi preţuri de cost diferenţiate, proiecte de „case montane" sau chiar de „gospodării montane, reprezentative" etc.

Abordarea unei concepţii ştiinţifice pentru cazul particular al procesului de sistematizare al montanului românesc, integrat intim momentului evolutiv al întregii ţări şi privind o dezvoltare socialistă multilaterală, presupune analize temeinice pentru fiecare dintre localităţile montane, eforturi de cercetare şi experimentare şi o fructuoasă colaborare între sectoare.

Doctor veterinar RADU REY ■

Arbitrajele

Atît de departe s-a ajuns cu erorile în arbitraj încît destul spectatori sînt dispuși — la ora de față — să observe și să numească arbitrajele drept principala nenorocire a fotbalului nostru. Sigur că nu aceasta e realitatea. Nu numai arbitrajele constituie răul acestui fotbal și nu arbitrii sînt cei ce pierd numeroasele șanse pe care le oferă viața sportivilor din fotbal. Dar ceva se întîmplă cu arbitrii.

Fotbalul nu pot ei să-l strice, dacă nu e viciat și în alte articulații ale sale. Dar ierarhiile din fotbal pot fi lesne demolate și reclădite de îmbinarea binevoitoare a mai multor voințe pervertite de oameni cu fluier.

Nu voi pica în eroarea de a comenta un meci pe care nu l-am văzut : Poli Timișoara — Dinamo București. Deci nu voi spune ce am auzit pe unii spunînd : Dinamo face tot posibilul pentru a cîștiga campionatul. Nu mă aliniez anti-dinamoviștilor. Dar observ că în meciurile marilor cluburi, între care și Dinamo, se comit **numai** sau **aproape numai** greșeli (? !) favorabile lor. La Timișoara s-a anulat nu golul dinamoviștilor, ci golul timișorenilor. Care-i explicația ? Nu se știa — la federație — că N. Dinescu din Vîlcea e un vechi purtător al „culpei" ? Dinescu n-are ce căuta în fotbal de multă vreme. Vinovat cum se știe el însuși, nu era firesc să fie scos în afara acestui domeniu care atîția atîtea pasiuni și cere intransigență, corectitudine și lipsă de pată ? N. Dinescu e în stare să se sperie — după cele prin care a trecut, datorită sieși — pînă și de un claxon de mașină, darmite de ideea că Dinamo primește un gol. Ce caută Dinescu să umbrească lupta superbă pentru titlu dintre Dinamo, Argeș și Steaua ? Cui folosește această suspiciune ?

Cum și-a îngăduit Federația de fotbal să anunțe ca arbitru la meciul Hunedoara — Argeș pe Marcel Buzea, legat prin relații de muncă de clubul Dinamo, pentru ca, apoi, la înghesuială să delege pe Dinulescu, stîrnind **normala** suspiciune a dinamoviștilor, a hunedorenilor și a oricui ar fi aflat că a fost schimbat, în ultima clipă, arbitrul de centru ? În atare condiții, nu era logică reacția tribunelor hunedorene, zădărîte de această contradictorie decizie ?

De ce a anulat arbitrul Ghiță golul argeșean cu Jiul, după ce arătase că a văzut semnalizarea lui Stîncan, că nu ține seama de ea, fiind el însuși aproape de față și, apoi, **purtat** de jucătorii Jiului s-a consultat cu tușierul și s-a făcut de rîs ?

Ce trebuia să zică publicul ? Să cînte, compus pe loc :

„Bravo, bravo maistre Ghiță,
om și suflet de curaj
că ne-ai mai țesut o iță
la-al nostru golaveraj" ?

Publicul s-a considerat furat. Pentru că același Ghiță a creat niște confuzii desăvîrșite în teren, dînd impresia că ține neapărat ca F.C. Argeș să nu-și mărească golaverajul. Asta, după ce și-a cîștigat simpatia publicului, acordînd complet aiurea o indirectă la 6 metri în careul Jiului, la o cădere mincinoasă a lui Doru Nicolae ?

Tot mai mulți spectatori și nu puțini oficiali ai fotbalului se plîng de arbitraje. Nici în lupta pentru titlu, în care sînt angajate trei echipe strălucite, Dinamo, Argeș, Steaua, și nici în lupta pentru salvarea de retrogradare — în a cărei morișcă se află contrar marilor sale aspirații și remarcabilei sale valori de ansamblu, iată, și Corvinul Hunedoara — nu trebuie să intervină cu bunul lor plac sau cu interese și vinovății revanșarde arbitrii. Ei au rolul de a asigura dreptatea curată a sportului.

ADRIAN PĂUNESCU ■

P.S. Constatăm cu surprindere că unii dintre funcționarii Stadionului Tineretului ușe conform unor dispoziții superioare pe oricine vrea să joace pe vreun teren liber un pospai de fotbal. Ni se semnalase și din alte locuri că fotbalul e izgonit în toate felurile de pe multe din stadioanele patronate de Ministerul Educației și Învățămîntului. Să aibă oare în vedere acest for anularea oricărei baze de masă și spontaneitate acestui sport atît de iubit ?

Dacă Dobrin și Dumitru beneficiau de locurile special amenajate unde e voie să se joace fotbal, și nu-i lăsau nici părinții, nici pe ei, nici pe alții, aveam nu jucători talentați, ci reglementări bune. Cerem pentru copii și pentru oamenii care nu se simt bătrîni dreptul ca pe orice stadion din țară să se poată mișca și să se poată juca. Stadionul Tineretului trebuie să rămînă stadion nu muzeu închis fotbalului.

„Mică, la noi, lumea luptelor e strîns legată sufletește"

— Tovarășe Ion Corneanu, știm cu toții, mai mult sau mai puțin inițiați în sport, cine sînteți, între altele coordonator al lotului național de lupte, antrenor emerit, vicepreședinte al forului mondial și așa mai departe ; ceea ce nu știm sau poate am uitat, e de cîți ani activați în cadrul federației ?

— Din 1956.

— Ce însemnau luptele noastre la data aceea ? Ce înseamnă ele azi ?

— Pînă în 1956, un loc 3 obținut de Iosif Horvath în 1934, la europenele de la Roma, la 52 de kilograme. După aceea, o sumedenie de medalii la tot felul de întreceri și, recent, în 1978, la Oslo, locul I din Europa la greco-romane

— Cîte medalii cu totul, tovarășe Corneanu ?

— Nu știu exact, dar s-au adunat cîteva! În orice caz, venirea mea la federație a fost urmată la puțin timp de participarea la Melbourne, unde un alt Horvath, de data asta Francisc, a cucerit prima noastră medalie, olimpică, la categoria 57 de kilograme. Era numai de bronz, dar a deschis un drum presărat cu isprăvi de răsunet și cu campioni de ciasă, ca Bularca, Pîrvulescu, Cernea, Berceanu, Martinescu, Alexandru, Draica și atîția alții.

— Trebuie să recunoaștem că punîndu-vă să numărați medaliile v-am încercat, noi deținînd răspunsul ! Adunînd și cele 10 medalii cucerite săptămîna trecută la europenele de la București, luptele au rotunjit un bilanț impresionant, fără egal în sportul românesc, 160 de medalii dobîndite în întreceri de anvergură, 78 la campionatele continentului, 52 la mondiale și 20 la olimpiade. Nu încape nici o îndoială, maestre, că fără prieceperea, fără tenacitatea și fără exigența colectivului de antrenori pe care-l conduceți acest șir neîntrerupt de izbînzi nu s-ar fi întîmplat ; tocmai de aceea considerăm că dumneavoastră, adevărat șef de școală în materie de lupte, sînteți cel mai în măsură să ne vorbiți despre secretul obținerii succeselor repurtate de cîteva generații de sportivi români. Vă ascultăm.

— Care e secretul ?

— Exact, care e secretul ?

— Munca. Seriozitatea. Perseverența.

— Sinceri fiind, nu ne așteptam la un alt fel de răspuns. Foarte frumos și foarte simplu, dar ajunge ?! Și alții transpiră, tovarășe Corneanu, cicliștii, înotătorii, hocheiștii, și lor li se asigură aceleași minunate condiții de viață și sport, lor de ce nu le iese la fel ?!

— Nu vreau să par lipsit de modestie, dar în lupte se muncește mai mult decît în alte discipline. Intens, permanent, în tihnă.

— Ce înseamnă intens ? Ce înseamnă permanent ? Ce înseamnă în tihnă ?

— Pe scurt, 7 ore pe zi, 10 luni pe an și o conducere a federației neschimbată de 15 ani. Mai pe scurt, o atmosferă propice muncii și, implicit, performanței, în care noii veniți, Simion Popescu, Ion Cernea, ceilalți, s-au încadrat din mers.

— O clipă. Popescu și Cernea au fost cîndva elevii dumneavoastră ?

— Firește, au fost. De ce ?

— Nimic deosebit, vă rugăm să reluați ideea de mai devreme.

— Calendarul competițional, cu europene și mondiale în fiecare an, ultimele înlocuite din 4 în 4 cu întreceri olimpice, e foarte pretențios, obligîndu-ne să stăm mereu în alertă, să dormim cu iepurii. Un luptător fruntaș iese dintr-o competiție grea ca să intre în alta, el avînd puțin timp să se bucure de o medalie și mai puțin s-o sărbătorească ! De pildă, nici nu sau încheiat bine europenele de la București, din care am ieșit cu fruntea sus, păstrîndu-ne primul loc pe națiuni la greco-romane, că mondialele de la San Diego, programate în august, și bat la ușă !

— Rezultă că nu-i chiar floare la ureche să fii luptător fruntaș ! Așa-i ?

— Nu-i ușor, cine a zis că e ?

— Nu, n-a zis nimeni, gîndeam și noi cu voce tare.

— Cînd vrei să fii primul în sport, e greu peste tot și cu atît mai mult în lupte. E greu să ajungi și e și mai greu să rămîi sus, pe treapta cea mai înaltă a podiumului de premiere.

Ion Corneanu și cupa de cristal decernată celei mai bune echipe de greco-romane de pe continent

— Care credeți că e cea mai dificilă dintre sarcinile unui luptător de performanță ? În urmă cu cîteva luni am pus această întrebare unui antrenor, de asemenea fost elev al dumneavoastră, dînsul ne-a răspuns păstrarea greutății necesare categoriei : sînteți de aceeași părere ?

— La box se face un singur cîntar, înaintea începerii competiției, după care fiecare mănîncă cît vrea și ce vrea. La greco-romane însă, regulamentul marilor competiții impune cîntărirea concurenților în fiecare zi, ceea ce, firește, complică serios lucrurile.

— De ce firește ?!

— Pentru că un luptător poate pierde și 3 kilograme într-un meci important și pentru că apar situații, cazul mondialelor din Mexic de anul trecut, cînd același sportiv e programat de mai multe ori într-o zi, cu o pauză de jumătate de ceas între o întîlnire și alta.

— Care e metoda cea mai drastică de a determina pe cineva să păstreze categoria ?

— Frizerul.

— Poftim ?!

— La cîntar nu e admisă nici o tocmeală, contează fie și un gram în plus. Cînd nu mai ai de unde să-l dai jos, te tunzi la piele, de ce vă mirați ?! Sînt și situații mai grele în viața unui luptător de performanță.

— Cum ar fi ?

— Accidentările. Lupta cu adversarul și cu durerea în același timp.

— Ne puteți da cîteva exemple ?

— Cîte vreți ! La Minsk, în 1967, Simion Popescu, antrenorul de acum, a cîștigat centura continentală la 63 de kilograme disputînd mai multe meciuri cu o coastă fisurată. Deși grav rănit în Mexic, la ochi, Ion Păun a continuat să între pe saltea, fiind abandonat de medic, împotriva dorinței sale. Nu mai departe decît săptămîna trecută, Constantin Alexandru și Nicu Gingă au terminat europenele accidentați la arcade, ceea ce nu l-a împiedicat pe primul să-și păstreze titlul. Dealtfel, ca o observație generală, spre deosebire de ceea ce se întîmplă în greco-romane în urmă cu cîțiva ani, poate cu 10, sigur cu 15, echipele fruntașe de azi posedă un nivel al cunoștințelor foarte apropiat, ambiția și pregătirea psihologică jucînd un rol din ce în ce mai important în departajarea lor, a concurenților. Întrucît procedeele tehnice au rămas cam aceleași, fiind stăpînite de toți luptătorii cu pretenții, ierarhizarea depinde azi într-o măsură tot mai mare de ambiția luptătorului, de dăruirea lui, de modul în care înțelege, metaforic vorbind, să moară pe saltea.

— E mare lumea luptelor, e mică ?

— Depinde cum o luați. La europenele ținute în Capitală au luat parte aproape 300 de concurenți din 21 de țări, ceea ce ar putea fi un argument în favoarea unei răspîndiri din ce în ce mai întinse a disciplinei. Totodată, au apărut în ultima vreme, cu precădere la București, forțe noi, ungurii, suedezii, grecii, ultimii dînd chiar un campion continental la greco-romane, la 62 de kilograme, Stylianos Migiakis, cu totul și cu totul neașteptat, ceea ce ar putea fi un alt argument. Din păcate, în ciuda unei foarte bune organizări, la toate ediționale, noi stăm mai slab la capitolul sportivilor legitimați. N-avem decît vreo 5 000, în timp ce canadienii, ca să nu mai vorbesc de forțele mari din greco-romane, au peste 85 000 ! Mică, la noi, lumea luptelor, ca să răspund la întrebare, e foarte unită, strîns legată sufletește.

— Există vreun pericol ca din cauza numărului redus de practicanți să pierdem în viitor, mai devreme sau mai tîrziu, pozițiile ocupate azi ?

— Nu există. Schimbul de mîine e, în orice caz, asigurat, cea mai elocventă dovadă fiind faptul că avem de gînd să ducem la San Diego, pe lîngă sportivii consacrați, o serie de tineri, pe Minea, pe Matei, pe Zamfir, pe Negrișan, pe care vrem să-i aruncăm cît mai repede în focul marilor întreceri, sperînd că în spatele fiecăruia dintre ei se ascunde un Ion Draica ! Cine știe ?

— Nu credem că e chiar așa ușor de găsit un al doilea Draica, junior devenit în 1977 campion european de seniori !

— Nu-i ușor, dar e posibil. Cum i-am găsit lui Berceanu un înlocuitor de aceeași valoare, de ce nu i-am găsi și lui Draica cînd va fi cazul ? Pentru asta, consider că luptelor ar trebui să li se acorde o mai mare atenție în școli, îndeobște în cele din mediul rural, în sensul introducerii în programa de învățămînt a trîntei, sport tradițional românesc. Am făcut înaintea europenelor o demonstrație de trîntă. S-a bucurat de un deosebit succes.

— Tovarășe Corneanu, iată-ne ajunși la ultima întrebare la care, după modelul unor emisiuni radiofonice, aveți dreptul să răspundeți sau să vă abțineți. Ați crescut zeci și zeci de campioni, cu fire și temperamente diferite, pe care din ei l-ați simțit cel mai aproape, care v-a fost cel mai drag ?

— N-am spus-o și nici n-am arătat-o, dar pe Berceanu l-am iubit cel mai tare.

Constantin Alexandru e din nou campion al Europei !

Poate și pentru că am fost, într-un fel, vinovat față de el.

— Vinovat, cum vinovat ?!

— Cînd s-a discutat, la federația internațională, problema înființării categoriei 48 de kilograme, delegația noastră s-a opus, propunerea fiind acceptată cu o mică diferență de voturi ! Dacă alte cîteva delegații ar fi procedat ca noi, e aproape sigur că Berceanu n-ar fi apărut niciodată pe o saltea de lupte ! Dar s-a întîmplat cum s-a întîmplat și Berceanu a devenit campion mondial la 19 ani, la Buenos Aires, și vicecampion olimpic la 26, la Montreal, între aceste date reușind nu numai să depășească toți adversarii, ci și o hepatită, isprava lui fiind, după cîte cunosc, unică în istoria sportului mondial. De-aia l-am iubit.

— După cum vorbiți s-ar părea că sînteți un sentimental. Chiar sînteți ?

— Ați anunțat mai devreme ultima întrebare !?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FOTBAL

DIVIZIA A. TIMIȘOARA : POLI — DINAMO : 0—1 (0—1). Meciul acesta care dădea dinamoviștilor cele mai mari șanse la titlu nu ar fi avut istorie dacă tușierul N. Dinescu din Rm. Vîlcea nu ar fi semnalat un ofsaid invizibil la golul marcat în min. 59 de Anghel, după o cursă prelungită a lui Vișan și o centrare îndărăt ; a fost un gol curat ca lacrima, drept pentru care nici un dinamovist nu a protestat pînă ce N. Dinescu nu l-a convins pe S. Drăgulici cum că el a văzut ofsaidul ● Pentru o echipă ca Poli cu un atac atît de steril, un gol anulat înseamnă exact un punct și o mie și una de griji. Curios, tușierii meciului erau taman din Vîlcea și Satu Mare după ce, excepție fericită, la derbiul Poli—U.T.A. debutase cu fanionul un buzoian!! Oare sînt chiar întîmplătoare aceste programări? ● „A fost un gol absolut corect", socoteau Ștefan Covaci și Gheorghe Limona aflați cu diverse treburi prin orașul rozelor, vorbe care nu mai impresionează un public tăbăcit de erorile arbitrajelor, public care a văzut, ca să fim corecți, o echipă bucureșteană solidă, omogenă, bine pusă la punct. Oricum era de „X", cum au zis și au vrut eam toți... În aceeași seară, cu avionul dinamovist zbura și Nicolae Dinescu, care se grăbea să prindă, sperăm, propriu-i zbor din arbitraj ?! **(T. Bulza).**

Restaurantul „Pescăruș" la început de mai

„E, e !, ne spune Rodica Roșu. Adică vreau să spun splendid. Cînd apa înverzește fața lacului simți o mare bucurie. O satisfacție, vreau să spun. Iertați-mă, nu sînt poetă dar cred că vizitînd un parc din București e ca și cînd ai fi fost în toate parcurile din țară. Păcat că nu putem intra și doar soțul meu este un om descurcăreț".

Un flotant, după aspect, ne spune că se numește Georgescu Simion și locuiește în București, Șoseaua Colentina 66, bloc 106, etaj 4, apartament 17. Nici dînsul n-a putut intra și stă la poarta ce se constituie din cîteva mese puse brutal cap la cap de două ore. „Tot ce pot să văd de aici e un fel de tablou ce-mi place cînd merg în concediu la mare. Cum bate briza fața de masă".

Ajutat de doi tineri ospătari, portarul restaurantului „Pescăruș" împinge oamenii care așteaptă cu cîțiva metri mai încolo. Nu putem afla cum îi cheamă deși cum vom vedea aici, la cunoscutul restaurant se pune mare preț pe legitimări.

La începutul lunii, chiar ieri, am vrut să vedem la fața locului cum sînt serviți oamenii la acest restaurant. Fusesem sesizați (și găsiți gata de muncă, chiar sărbătoare fiind) că aici se petrec și lucruri nepotrivite cu firma. Că restaurantul este bun o știm. Așezat la cîțiva pași de apă, în locul unde Capitala este deosebit de frumoasă, restaurantul despre care scriem își are la activ fapte stimabile.

Desigur, fiind vorba de un restaurant, înțelegem prin fapte stimabile exact ce trebuie înțeles : mănînci și bei ceva într-o ambianță frumoasă, servit de oameni pricepuți și amabili.

Cum se prezintă lucrurile într-o zi de sărbătoare cînd este știut că tot omul nu are altă șansă decît aceea de a fi un familist model ? Cînd este știut deci că restaurantul va fi suprasolicitat ?

În primul rînd aici nu se intră. Restaurantul are zilnic două ore afectate curățeniei. Între 16 și 18. Cam nepotrivit alese căci nu au nimic comun cu programul de muncă al oamenilor cînd e de muncă, în zilele lucrătoare adică. Prost menținute în zilele de sărbătoare și duminicile. Oare nu se știa nimic despre afluența de astăzi ? Oare nu se putea renunța la această pauză ? Mai ales că în această pauză personalul restaurantului trage pe grătar o fleică, apropie un ardei iute și zvîntă cîteva chifle. Face exact ce doresc și cei de afară. Familii deja obosite de o plimbare dătătoare de sănătate și de poftă de mîncare, care așteaptă cu ore în șir să intre în restaurant.

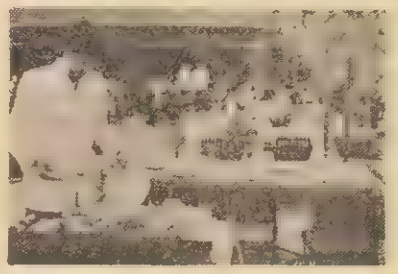

1 și 2. La ora 18,30, zeci de persoane sînt împiedicate să intre în restaurant pe motiv că nu sînt locuri ; înăuntru însă, locuri există, rezervate ni se spune (procedeu stimabil dealtfel), dar clienții vor veni la orele 21,00 (dacă vor veni !). Este clar că în 150 de minute o familie, la o masă, putea servi masa. De ce se atentează astfel la timpul omului muncii ?

Cărora avînd copii ce nu pot pricepe subtilitatea programului de la „Pescăruș" se agită, întreabă, ba unele slabe de înger se și roagă. Vor locuri. Dar înăuntru nu se intră.

La 18,30 din totalul de circa 120 de mese 26 sînt rezervate. Marea majoritate pentru ora 21. De ce stau goale 2 ore și mai bine ? Cum se poate rezerva o masă aici la „Pescăruș" ? Cine anume trebuie să fii s-o poți rezerva ?

Văzînd că mesele stau libere și oamenii pe afară, am solicitat de la barman condica de sugestii și reclamații. Speriat dar amabil — acesta-i adevărul — omul ne spune că n-o poate da decît cu aprobarea conducerii. Auzindu-ne un băiețaș-ospătar cu privire și atitudine impertinente ne explică folosindu-se de un aer vag metafizic că nu scrisul a făcut ceva pe lumea asta. Îi cheamă Ciubotaru Victor, și dacă am putea l-am întreba, părinte fiind și om matur fiind, ai cui este și cine l-a învățat să se poarte așa. Ne amenință că-l va trimite pe însuși „șeful" și pleacă. Dar șeful nu vine.

Ne prezentăm la șeful localului, se numește Apostol, și-l rugăm să ne permită să scriem în condica de sugestii și reclamații. Ce anume ? Cine ești ? Altă treabă n-ai ? Stai la masă, viu eu, îmi explici și apoi vedem. Ai buletin ? I-l arătăm dar spune : O legitimație ai ? Îi spunem că, din cîte știm, accesul la condica de sugestii și reclamații, nu trebuie condiționat de legitimații. Habar n-ai, spune. Singurul care știe aici sînt eu. Nu scrisul a făcut ceva, zice. Ei, așa înțelegem comportarea subalternului său Ciubotaru Victor.

Odată intrați, prin amabilitatea unui ospătar, stăm la o masă și-l așteptăm pe tovarășul Apostol. Deși se face ora 20 și deși este îmbrăcat în negru, tovarășul Apostol nu vine. Ne ducem la dînsul și-i rugăm să ne permită să scriem în condică. Nu, ne spune, ce-ar fi dacă în condică ar scrie fiecare derbedeu venit de afară ? Ne simțim mai mult cutremurați dar ne abținem căci ceva tot am aflat : tovarășului Apostol nu-i plac derbedeii. Tot e ceva. Dar înăuntru n-au intrat decît cei selecționați de către oamenii dînsului. Ce obiect are afirmația sa ? Dealtfel, oficiantul sanitar Vasile Ionescu ne spusese, afară, unde altundeva, că aici, în această după-amiază, nu puțini oameni au fost bruscați și jigniți. Îi credem, căci iată noi înșine sîntem jigniți gratuit.

Îi spunem tovarășului Apostol că sîntem în mijlocul unui fapt de muncă, că deși este sărbătoare și pentru noi, am ținut să fim în mijlocul oamenilor ne care-i slujim, a adevărului lor, a insatisfacțiilor lor. Cu un dispreț deloc ascuns, tovarășul Apostol strigă chiar că n-are timp pentru ziariști. Pe această cale îl asigurăm că la ore convenționale figurînd ca nepotrivite am fost primiți de mulți oameni cu munci de răspundere și chiar mai solicitați de probleme, fiindcă e la mintea oricui, nu poate avea mai multă treabă acest tovarăș Apostol, care păzește o condică și blochează accesul într-un local, decît să zicem un director general la „23 August", I.M.G.B., sau oricare altă întreprindere.

Am auzit multe lucruri bune despre tovarășul Apostol. Acesta, de azi, nu e un lucru bun. Cum n-a fost bună nici atitudinea directorului comercial al trustului, Bălănescu, care, rugat de redacția noastră să ia seama la situația explozivă, tristă, de la „Pescăruș" s-a prevalat de faptul că orele de pauză sînt aprobate.

Este regretabil că un restaurant frumos, cu oameni serioși, cu bucătari și bucătărie de excepție să nu se poată adapta unei zile de sărbătoare să nu satisfacă pretențiile justificate ale oamenilor muncii. Căci clienții acestor tovarăși sînt, aceasta-i situația, oameni ai muncii. Cu excepțiile de rigoare, firește. Excepții tot atît de regretabile ca și existența unor asemenea mentalități la „Pescăruș".

EUGEN SFECLEANU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Racul

Lăsați cîinii să fie cîini !

Ce tristă, neverosimilă ar fi viața fără evenimente supranaturale... Cine credeți că m-a vizitat ieri dimineața, coborînd dintr-un elegant Mercedes ? Lăbuș, în carne și oase, al treilea fiu al temutului Grivei, bulibașa cîinilor din mahala, prieteni copiilor și spaima infractorilor de drept comun.

Nu mai recunoaștem în Lăbuș un urmaș al furiosului și veselului Grivei ; de la bun început m-a impresionat neplăcut eleganța vestimentară, purta o jachetă

roșie, foarte cochetă, comandată pesemne la „Casa modei" sau la „Romarta cîinilor". Se efeminase și el, atît de masculin odinioară ; se comporta ca o domnișoară la primul bal. Nu părea nici cîine, nici om, cînd lătra, graseia puțin, consecința fecțiilor de limba franceză încă neasimilate.

— N-are rost să mă prefac — izbucni Lăbuș, ascunzîndu-și, dintr-o explicabilă pudoare, coada și înghițindu-și un firav lătrat. N-are rost să mă ascund, am ajuns să vorbesc omenește, pînă aici m-au batjocorit stăpînii mei. Ți se pare ciudat că vorbesc fără greșeli gramaticale ?

Ca să fiu sincer, nu mă miră nimic. Știam doar că Lăbuș se trage dintr-un neam de cîini inteligenți.

— Cum a început nenorocirea mea ? Pot să zic și eu cum zic oamenii, „viața mea e un roman". Mîncasem zdravăn, vecinii noștri făcuseră nuntă și-mi ghiftuiseră coteții cu oase și moțăiam așa, cu mintea pustie. Cu o noapte înainte avusesem un vis urît — se făcea că fusesem luat de un circ, unde eram dresat să învăț limba

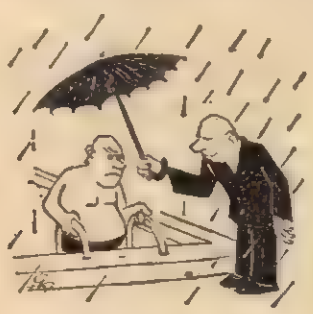

engleză, dar acum, fiind sătul, coșmarul se destrăma. Dintr-o mașină luxoasă — nu știu ce marcă era, nu mă pricep la automobile, noi, cîinii umblăm în limuzine numai în desene animate — a coborît o pereche foarte dichisită.

Nu știu ce a urmat după aceea, nu știu ce a discutat stăpînul cu musafirii săi simandicoși, fapt este că m-am trezit în limuzină. Călătoream pentru prima oară într-o mașină, nu înțelegeam nimic, totul mă înfricoșa, iar noii mei stăpîni, altfel foarte distinși, mă scoteau din sărite cu giugiulelile lor, de parcă eram păpușă nu dulău. De aici a început calvarul.

În primul rînd, m-am trezit fără coteț, dormeam în pat, lucru care mă scotea din sărite. Cîinele care susține că se simte bine dormind în pat, minte sau nu e cîine, cine știe ce corcitură... Zadarnic lătram eu ca nebunul să mă lase afară, să zburd, să mă zbengui în curte — stăpînii mei se făceau că nu înțeleg lătăturile mele disperate ; într-o zi mă trezesc și cu o pijama, să-mi fie noaptea cald. Mîncarea era prea fină pentru stomacul unui cîine, divinele, pietroasele oase dispăruseră cu desăvîrșire din meniu. Erau și meschini, îmi dădeau de mîncare numai după ce executam tot felul de giumbușlucuri. Mă obligau să mă țin de tumbe și de comicării, lucruri care nu cadrează cu demnitatea unui cîine. Am fost și eu odată la circ, cu noii mei stăpîni, să-mi văd niște colegi din Suedia. Veniseră aici în turneu. Erau niște fandosiți de cîini care se ambiționau să joace un meci de fotbal : mi s-au părut ridicoli. Domesticire, da, dresaj, nu — ăsta e punctul meu de vedere. Alți cîini mă invidiază, că am ajuns în centru, că mă plimb cu mașina, că nu mai mănînc oase și conserve, că nu mai dorm în coteț ci în pat, că nu fac decît să-mi ridic coada de bucurie cînd sosesc stăpînii. Greșesc și acești cîini ignoranți, greșesc și unii oameni, ca de pildă, sclifosiții mei stăpîni. Ceea ce e bun pentru om nu e bun pentru cîine. Nu există cîine normal care să prefere patul unui coteț.

Lăbuș gemea de furie ; îi ajunsese cuțitul la os !

— Nu mai pot. Cred că am să evadez, mă întorc în cotețul meu natal, la oasele mele, la stăpînul meu care mă lovea peste coadă. Nu mai pot să îndur viața asta mondenă, de snob. Mîine dimineață stăpîna mea mă duce la o expoziție — mă întîlnesc acolo cu cele mai valoroase potăi din toată țara. Speră să îa un premiu cu mine. Asta îi trebuie unui dulău scrios cu mine ? Expoziții și coupe de foudre ? Nu se mai poate... Ce vor să facă din noi, cîinii ? Bicicliști ? Pianiști ? Cîntăreți de muzică ușoară ? Don Juani ? Major-domi ? Ajunge ! Lăsați cîinii să fie cîini !

TEODOR MAZILU ■

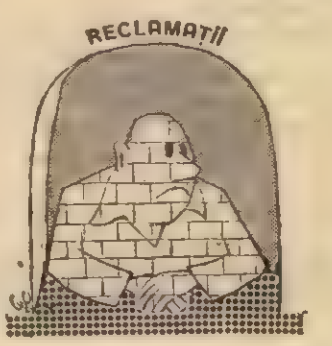

Un liric dă pe afară

Tovarășe redactor șef

În virtutea dreptului la replică, permiteți-mi să îmi exprim din acest colț de pagină al revistei ce o conduceți (despre permisele de conducere în Uniunea scriitorilor vom discuta altădată), în legătură cu articolul ce l-ați găzduit, referitor la persoana mea, intitulat „Lirica sub presiune" și subintitulat **Un liric dă pe afară.**

Încerc să mă obiectivez și de aceea îmi voi prezenta indignarea pe puncte :

1) Confratele Mătrășescu I. afirmă despre mine, la modul cel mai frust, că gem de talent. Să avem pardon, dar eu nu gem, iglena mea corporală și estetică poate figura și în revista „Sănătatea", la publicitatea despre stațiuni balneo. În tot articolul, indiscutabil scris cu cianură, revine afirmația că sînt talentat. Nu, tovarășe redactor șef, nu sînt talentat. Tata, Dumnezeu să-l ierte, da ! a avut talent, a avut funcții ! Cît s-a mai zbătut el, săracul, să-mi găsească o dactilografă cu mașină Olivetti, cît a mai bătut pe la uși prin telefon !

2) Confrățiorul nostru, același Mătrășescu I., susține că în lirica mea este lesne de depistat o platformă de atitudini estetice care probează o lectură asiduă, de la clasici la beatnici. Aiurea ! Am rămas cu ce-am citit prin liceu, și asta numai după ce profesorul meu de română n-a primit trei camere confort, ci numai două și astea vagon, pentru că a început să mă înfunde cu kg. de 2 și 4, iar tata a spus că-mi modifică fizicul încît numai după buletin am să-i mai fiu fecior. Știu și acum fragmente din Scrisoarea III, din scrisoarea lui Neacșu către Cîmpulung și scrisoarea lui Lache Tinjău, fruntașul clasei, către codașa clasei. S-a lăsat cu zile eliminare.

Nu citesc decît ceea ce scriu și asta fiindcă sînt obligat, nu ?, în timp ce scriu citesc ce scriu și asta a ajuns deja să mă exaspereze fiindcă nu găsesc soluția să nu citesc ce scriu. Ar mai fi o posibilitate : să nu scriu și să citesc, dar acum e tîrziu, sînt consacrat, nu pot să-i supăr pe cei care au cîștigat o pîine și de pe urma exegezelor ce aveau ca subiect persoana operei mele. După pensionare am vreme să citesc pînă n-am să mai pot. Nimic.

3) Într-un pasaj, grăsuț ca mărime, se afirmă că în concertul poeziei vocea mea este unică. Dacă m-ați auzi cîntînd „Lele, lele și iar lele", adică de trei ori lele, scurt și cuprinzător, ați spune că perforatorul de asfalt este o dulce nebunie pe lîngă corzile mele vocale. Chestiunea cu concertul m-a pus pe gînduri, considerînd-o ca o aluzie la faptul că nu prea frecventez concerte, dar are omul timp ? Trebuie să mă întîlnesc cu cititorii, chiar dacă ei vor sau nu vor. Nu-i mai întreabă nimeni. Dar nici pe mine.

4) „Prin filiație directă, zice Mătrășescu, poezia Domniei Sale se revendică de la Rilke, Omar Khayyam, Omar Sherif, Valeriu Bîrgău". Fals ! Prin filiație eu mă revendic, cu acte în regulă de la bunicu-meu, Natu, dinspre mamă, Găgălaș, după tată, asta mi-i filiația, asta mi-i crucea !

În resturi, articolul mișună și abundă de laude, citate din mine și din alții care nu sînt citate, mi se aduc osanale, madrigale. De aceea, rog să binevoiți a publica scrisoarea mea deschisă, cu valoare declarată, să nu se nască impresia că eu cred tot ce se scrie despre mine, că doar nu sînt de azi, de ieri în cîmpul literaturii. Sînt de alaltăieri ! Primiți vă rog stima, respectul și etcetera.

CORNEL UDREA ■

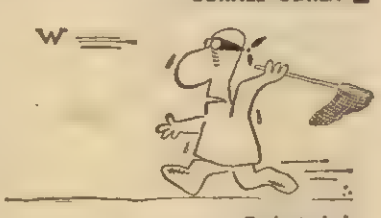

Caricaturi de :
GH. D. CONSTANTINESCU ■
MIHAI MATEI ■

Principiile relațiilor dintre state și rostul strictei lor respectări

S-ar părea că în lumea în care trăim și care a atins adevărate culmi de civilizație, a realizat nebănuite invenții, perfecționări tehnologice și modernizări de-a dreptul spectaculoase, cînd Omul a ajuns pe Lună, cel mai simplu și firesc lucru de pe pămînt ar fi ca între noi — oameni, națiuni, state — să funcționeze perfect relații întemeiate doar pe respect deplin, bunăînțelegere și cooperare. Astfel am rezolva mai repede petele subdezvoltării și mizerabilele ei consecințe sociale, am înțelege mai bine că avuția mondială ne aparține tuturor, am pune capăt împărțirii ei atît de nedrepte și am face ca Omul să trăiască omenește oriunde s-ar afla el pe această planetă.

În decursul istoriei, cauza nenumăratelor tulburări, privațiuni, umilințe și violențe, a conflictelor și bătăliilor dezastruoase au constituit-o gustul și setea de a fi stăpîn, inclusiv în gîndire, apucăturile de dominație și subjugare, tentația de jefuire și expansiune.

Urcînd în istorie și învățînd din ea, comunitățile chiar și înainte de a deveni state și națiuni s-au preocupat într-o măsură considerabilă pentru a se pune la adăpost față de fărădelegi venind de dincolo de ele și pentru a da siguranță convietuirii lor cu alții. De la aceste preocupări, trecute mai întîi prin forme cutumiare, s-a ajuns, cu timpul, la formularea unor reguli codificate apoi la scară internațională, în ceea ce numim principii ale relațiilor dintre state.

Formularea generală a acestor principii, menționarea lor expresă în tratate bilaterale și în chiar Carta O.N.U. n-a însemnat însă totdeauna și respectarea lor ; ele au fost încălcate prea adesea, în diferite forme, inclusiv cele mai brutale și sub pretexte dintre cele mai străvezii.

Geniul uman care a impus totul în lumea aceasta — de la cea mai mică descoperire la cel mai rafinat act de cultură, de la organizarea cea mai simplă la revoluțiile sociale cele mai complexe — întîmpină, se vede, nu simple și nu puține dificultăți și obstacole în împunerea unei alte dar tot atît de adevărate și necesare revoluții adică respectarea strictă, totdeauna și pretutindeni, de către toți și față de toți, a ceea ce constituie cerințe pe cît de elementare de atît de fundamentale ale raporturilor dintre state : independența și suveranitatea națională, deplina egalitate în drepturi, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, cooperarea reciproc-avantajoasă, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța.

„Viața demonstrează — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — că respectarea acestor principii este condiția sine qua non a păcii, a destinderii ; orice știrbire a acestui tot dialectic, inseparabil, de norme internaționale poate determina convulsii grave în relațiile interstatale, poate genera oricînd conflicte, inclusiv înfruntări armate".

În acest spirit, România, Partidul Comunist Român au militat cu o rară consecvență pentru promovarea hotărîtă a acestor principii, pentru apărarea și întărirea independenței naționale a tuturor popoarelor, considerînd că aceasta constituie problema fundamentală a lumii de azi.

Dată fiind importanța excepțională a respectării principiilor relațiilor dintre state — pentru dezvoltarea liberă și liniștea fiecărei națiuni, pentru conviețuirea internațională și pacea lumii — aceste principii imuabile trebuie să aibă aceeași valoare în raporturile dintre toți ; ele nu pot fi ajustate sau interpretate de la o țară la alta, în funcție de partener, forța lor de aplicabilitate nu poate fi limitată de apartenența la alianțe sau grupări, de diferențele de putere economică și militară, de invocarea unor interese a căror superioritate ar trece, chipurile, peste cele naționale și cu atît mai puțin de factori care pot produce euforii vremelnice în raporturile dintre unele state.

Nimeni nu este îndreptățit, nici singur, nici în grup, să-și aroge competențe exclusive în viața internațională, să dicteze altui popor cum să-și organizeze viața, să judece pe alții și să dea sentințe, să pretindă monopolul în a indica adevărul și minciuna, binele și răul.

Exercitarea principiilor privind relațiile dintre state și apărarea respectării lor o decide fiecare națiune la ea acasă prin forurile și organismele legale ale puterii ; aceste principii nu pot face obiectul unor tranzacții, nu pot fi supuse voturilor altora pentru a le aproba, limita sau anula, ele nu pot crea, sub nici o formă și în nici o împrejurare, raporturi de subordonare ci numai de egală tratare și cooperare.

Afirmarea puternică a voinței popoarelor de a fi libere, rolul tot mai crescînd în viața internațională a tinerelor state, a țărilor mici și mijlocii, a celor în curs de dezvoltare, a statelor nealiniate sînt tot atîtea garanții că noile principii care trebuie să guverneze raporturile interstatale vor continua să fie impuse și generalizate, vor căpăta o adevărată și universală recunoaștere practică.

Promovarea unei politici active în vederea afirmării și generalizării principiilor noi în relațiile dintre state, a respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele și bogățiile sale, de a-și construi viața, de a-și elabora și aplica propria-i politică așa cum crede el că este bine nu constituie o lozincă agitatorică, expresia unor ambiții politice pasagere ci necesitatea cardinală a conviețuirii civilizate, a colaborării și securității internaționale.

Luptînd împotriva asupririi, a politicii imperialiste, partidele comuniste au luptat totdeauna pentru egalitatea în drepturi între oameni și națiuni. Iată de ce tocmai țărilor socialiste le revine misiunea istorică să dea un exemplu fără precedent de respectare riguroasă a principiilor care trebuie să guverneze relațiile dintre state. S-ar face astfel demonstrația că ampla dezvoltare a raporturilor dintre ele în cele mai diverse domenii, cooperarea largă și multiformă, unitatea țelurilor fundamentale, ideologia comună nu aduc nici un fel de atingere exercitării dreptului suveran indivizibil al fiecăreia, nu produc și nu impun transferuri sau limitări ale atributelor suveranității naționale. Printr-un asemenea exemplu s-ar arăta lumii întregi că numai în socialism se creează condițiile pentru afirmarea deplină a independenței și suveranității naționale, că între socialism și suveranitate nu există nici un fel de contradicție, că problema independenței și suveranității nu se pune altfel în socialism. **„Dacă e să acceptăm că ea s-ar pune într-un mod deosebit — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — aceasta este nu în sensul limitării independenței și libertății, ci în sensul afirmării depline atît a libertății și egalității oamenilor, cît și a independenței naționale".**

Respectarea independenței și suveranității statelor, atît de necesară dintotdeauna, a căpătat noi dimensiuni și exigențe în zilele noastre cînd omenirea cunoaște o cu totul altă alcătuire și cînd se confruntă cu probleme fără precedent.

Este adevărat că în prezent trăim mai mult ca niciodată — și nici nu s-ar putea altfel — într-o vastă rețea a interdependențelor. Cooperarea internațională reglementată printr-o serie de documente juridice interstatale — de la Tratat la Convenție și Protocol — presupune, în fond, anumite concesii și cedări reciproce. Aceste concesii sînt însă un act perfect al manifestării independenței și suveranității, întrucît fiecare hotărăște liber, fără nici o constrîngere formele, căile și mijloacele cooperării sale cu alții.

Respectarea strictă a noilor principii în relațiile dintre state presupune înțelegerea dar mai ales acceptarea — și nu numai în declarații — a faptului că toate națiunile lumii sînt egale și că fiecare stat are dreptul suveran la gîndire, decizie și acțiune, că în viața internațională contează părerile tuturor, că ideile mari și adevărurile nu se nasc în locuri fixe și predestinate ci pot veni de pretutindeni.

Apărîndu-și independența și suveranitatea proprie, fiecare stat, fiecare popor trebuie să înțeleagă că aceeași necesitate este tot așa de valabilă și pentru alții, că independența și suveranitatea proprie nu pot fi consolidate pe seama și în detrimentul altora.

DUMITRU ANINOIU ■

Mondo ămaa ?

Falsa obiectivitate

„1933—1945 : 55 milioane de morți" — se putea citi pe imensele și numeroasele pancarte ale celor 10 000 de oameni veniți la Strasbourg din douăzeci de țări ale lumii și care, la 21 aprilie a.c., au organizat un marș al tăcerii, protestînd astfel în fața probabilei prescrieri a crimelor naziste — în R.F.G. — și împotriva reînvierii fascismului. Cîteva zile mai tîrziu, la Bonn, prezidiul conducerii P.C. German protesta viguros împotriva sentințelor de achitare de către tribunalul din Düsseldorf a patru criminali din SS din lagărul de la Maidanek. Apoi, la începutul săptămînii trecute, în cartierul Southal al Londrei, s-au produs incidente violente între membri ai grupului neonazist „Frontul Național" și londonezi ce condamnau activitatea grupărilor neonaziste din Marea Britanie.

Desigur, cu tot conținutul lor lapidar, aceste știri, desprinse în cîteva zile, sugerează amploarea unei preocupări la ordinea zilei : activitatea și provocările elementelor neofasciste. Este un fenomen cu profunde implicații grave, care dă naștere la atîtea și atîtea întrebări. Dintre acestea, cea mai importantă ar putea fi : cum este posibil să se ignore (de uitare nu poate fi vorba) ceea ce s-a întîmplat între 1933 și 1945 ?

Și aceasta, nu doar pentru că au apărut în ultimul timp încercări de prezentare „obiectivă", de detașare, a acelei perioade și a carierelor principalilor protagoniști ai epocii naziste. (Despre „Holocaust", filmul TV care a stîrnit atîtea proteste, vom vorbi cu un alt prilej, fiind prea încărcate de neadevăr și de fals obiectivism scenele sale. Oricum, el se înscrie însă printre încercările de care vorbeam.)

Există și alte tentative, nu mai puțin costisitoare și cărora li s-a acordat o importanță deosebită. Între altele, o dovedește faptul că s-a recurs la cele mai diverse metode publicitare. De pildă, au fost trimise plicuri mai multor cetățeni. Ele conțineau oferta „Istoriei fascismelor — o colecție inedită și obiectivă". Alte precizări : „De-a lungul istoriei vii și documentate a Germaniei, Italiei, Spaniei și Portugaliei, din anii '30 pînă la căderea dictatorilor lor, veți dispune într-adevăr de toate argumentele pentru a vă face o opinie. Argumente «pro» sau «contra», căci nimic nu e trecut sub tăcere, nici realizările pozitive ale acestor regimuri, nici excesele, nici chiar ororile".

Să zăbovim mai mult asupra nuanțelor și a ordinii lor : „realizări pozitive și excesele, chiar ororile". Evident, o asemenea „istorie" costă mult — 1 429,70 franci — dar e vorba de volume „legate magnific, abundent ilustrate cu miniaturi — și atît de obiective". Nu știm ce înseamnă în concepția autorilor respectivi, „a nu trece nimic sub tăcere", dar, cu siguranță, ei nu scriu despre „1933—1945 : 55 milioane de morți" și nu arată cum s-a putut întîmpla așa ceva. La urma urmei, la atîta obiectivitate de care dau dovadă, încăpea și așa ceva. Sau nu se putea datorită obiectivității obiectivelor ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

• FAPTE ȘI ZILE

Record

Geologii expediției care forează o sondă experimentală în Peninsula Kola au atins pentru prima oară în lume o adîncime de nouă kilometri în roci cristaline pure. Forajul se efectuează cu ajutorul unui turbobur de construcție sovietică. Sonda din Peninsula Kola va furniza oamenilor de știință materiale prețioase despre structura scoarței Pămîntului și procesele care s-au desfășurat într-un trecut îndepărtat. Pe baza acestor date există speranța că se vor putea prospecta cu mai mare succes zăcămintele utile.

Prima clinică americană pentru obținerea de copii în eprubetă

500 de femei și-au înscris deja numele la prima clinică americană pentru obținerea de copii în eprubetă, care va începe să funcționeze în luna ianuarie a anului viitor la Norfolk, statul Virginia, au anunțat recent agențiile DPA și UPI. Unele dintre condițiile de acceptare a înscrierii femeii la o astfel de clinică — a anunțat dr. William Andrews, unul dintre medicii care participă la realizarea proiectului — privesc starea fiziologică a acesteia (să aibă un uter normal), altele se referă la starea civilă (să fie căsătorită) sau la sănătatea soțului (să fie perfect sănătos). Aceste informații au fost făcute publice în cadrul unei conferințe de presă organizate cu prilejul deschiderii Sesiunii anuale a ginecologilor și obstetricienilor americani, la care participă și medicul britanic Patrick Steptoe, unul dintre cei doi savanți care au produs vîlvă în lumea întreagă cu primul copil obținut în eprubetă. Steptoe a precizat dealtfel, tot în cadrul unei conferințe de presă, că încă nu există o garanție pentru succesul însămînțării artificiale, rămînînd încă multe probleme de soluționat. Procedeul durează șapte zile, iar reușita depinde de numeroși factori. Întrebat despre starea primului copil obținut pe această cale în Marea Britanie, el a afirmat cu mîndrie că a trecut cu bine 50 de teste și se dezvoltă normal. În cadrul însămînțării artificiale, ovulul uman se extrage prin operație din corpul femeii, se însămînțează cu spermatozoizii bărbatului într-o eprubetă și apoi se transplantează în uter.

Uleiuri vegetale în loc de motorină

Cu toate că sună a utopie, din punct de vedere tehnic este posibil ca motoarele diesel să funcționeze cu uleiuri vegetale. După cum atestă studiile și testele încheiate de curînd, motoarele diesel tradiționale pot funcționa fără probleme cu un amestec de 50 la sută ulei vegetal și 50 la sută motorină. Teoretic, este posibilă chiar arderea în motoare a uleiului pur de soia sau de rapiță, cu mici modificări. Aceste rezultate, afirmă Agenția austriacă de presă, pot fi de mare importanță pentru agricultori, în perioade de criză a combustibilului. După cum a declarat ing. Josef Pernkopf, de la Institutul de cercetări din Wieselburg — Austria —, încă din acest an vor fi întreprinse numeroase teste pe tractoare. Prețul acestui nou tip de carburant este mai ridicat decît cel al motorinei. Deocamdată...

Bradul nordic iubește tropicele

Un grup de cercetători suedezi au constatat cu surprindere că bradul nordic crește la tropice mult mai repede decît în Peninsula Scandinavă. Prima plantație de brazi a fost înființată în Liberia în anul 1975 și, spre surprinderea tuturor, arborii au început să crească foarte repede. Dacă ritmul lor de creștere urmează să rămînă în continuare același, în 12—15 ani brazii respectivi vor atinge cu ușurință înălțimea de 25 de metri. În Suedia, pentru a ajunge la o asemenea înălțime, brazii au nevoie de 60—120 de ani. Descoperirea poate avea urmări practice excepționale, specialiștii considerînd chiar că, prin plantarea brazilor în Africa, se poate compensa în mare parte criza de material lemnos din lume.

Ochii și urechile lumii

Clepsidra cu „nu-mă-uita"

S-au împlinit zece ani de cînd sonda spațială americană Explorer 38 a descoperit că Terra emite unde radio asemănătoare cu cele ale lui Jupiter, planeta a mai mare, ceea ce ducea la ideea unui același mecanism care ar sta la originea fenomenului. Viața nu s-a schimbat esențial din pricina acestei descoperiri. Nici nu era, probabil, cazul. Dacă din toate fiecurile astea cosmice ar decurge consecințe pentru viața de pe pămînt, unde am ajunge ?

S-au împlinit zece ani de la prima grefă de ochi omenesc, la spitalul din Houston. Donatorul se numea Hickman și murise cu o zi înainte. Primitorul, Madden, era proprietarul unui studio fotografic din Houston. Au apărut, imediat, multe controverse. A rămas însă neschimbată, în practica vieții mondiale, ideea ancestrală a ochiului pentru ochi și a dintelui pentru dinte. Grefa unui creier nou este și va fi imposibilă. E păcat ?

Tot zece ani s-au împlinit de cînd, la sfîrșitul lui aprilie 1969, statuia lui Ahile, înaltă de 9 metri, plasată în Hyde-Park-ul londonez, i s-a furat frunza respectivă de viță. Grabnic i s-a pus alta, Ministerul lucrărilor publice anunțînd, spre descurajarea oricăror alte tentative, că dispune de un stoc apreciabil de asemenea frunze de viță statuare. N-a descurajat nimeni. Bine preparată, foaia de viță, cu sărmăluța ei, rămîne obsedantă, cît călcîiul lui Ahile în alte situații. De ce nu ?

De asemenea, s-au scurs zece ani de cînd o mare manifestație organizată la Baltimore „pentru respectul decenței" a degenerat, repede, într-o bătaie cruntă, soldată cu 130 de arestați, 80 de răniți și un infarct — al unui polițist amestecat printre pumni. 600 de polițiști fuseseră puși să păzească mitingul acesta grandios întru slava decenței ; numai că tinerii adunați acolo, decepționați amarnic de programul muzical, plictisiți în cîteva minute de discursurile și rugile înălțate de la tribună, au explodat, au început să se bată, sîngele a curs abundent, vitrinele au fost sparte și nu s-a mai înțeles nimic, de unde plecaseră și unde ajunseseră. N-ar fi trebuit să se uite ce ce întîmplă cînd pînă și amărita asta de decență e propovăduită cu plictis și mohoreală în idei. Tțiț, s-a uitat și asta.

În sfîrșit, se împlinesc 413 ani de cînd, la 7 mai 1566, cavalerul Louis-Le-Grand, din vechea Țară de Jos a Dauphiné-ului francez, anume din Saint-Paul-Trois-Châteaux, revenit dintr-o misiune în care-l trimisese regele său, Charles al IX-lea, s-a întors la curte cu brațele pline de lăcrămioare, culese din păduricea sa. După ce a dat seamă de expediția sa, Cavalerul a oferit florile regelui și i-a spus : „Sire, florile să vă poarte noroc". Nimeni nu mai făcuse așa ceva pe Terra care emitea, și atunci, ca Jupiter. Charles al IX-lea s-a apucat să împartă florile, fir cu fir, celor din jur, urindu-le toate bune. Cum-necum. mister sau halucinație, gestul a rămas printre oameni — în timp ce alte idei și structuri, mult mai solemne și mai grave decît un ghiocel, au pierit ca dinozaurii. Lăcrămioara oferită de Mai — nu. Mai e o șansă. Mică, plăpîndă, pe măsura noastră de „nu-mă-uita", ascunsă în pădurea imensă a Universului, sub o ferigă apăsătoare ca un baobab.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

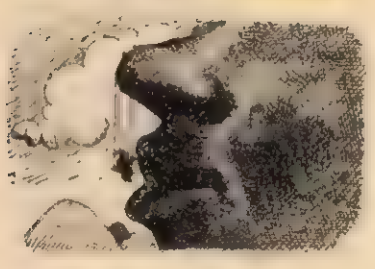

(Din revista N.B.I., Republica Democrată Germană)

Firul de păr al apartheidului

În fanatismul lor, dus la paroxism, ei cred că pot cumpăra și istoria. Istoria și, mai ales, conștiințele. Ei continuă să creadă cu încăpățînare că rasa, culoarea pielii mai pot justifica și în acest secol inegalitățile în fața vieții, că-și pot permite să stopeze evoluția firească a omului. Toate acestea, în numele unor legi de ei inventate și numai de ei știute, al acelor legi cu care intrușii și-au justificat în toate timpurile bestialitățile.

...Dar să trecem la fapte. Sensibilizat de... lipsa de receptivitate manifestată în lume față de politica de apartheid, așadar față de forța reacționară dirijată de o minoritate rasistă împotriva unei majorități de culoare, regimul ilegal de la Pretoria și-a propus, în urmă cu cîțiva ani — pe vremea cînd John Vorster era numai prim-ministru — să „vîndă" în Occident o altă imagine despre el. Cu alte cuvinte, să facă presiuni asupra opiniei publice din unele din aceste țări cu scopul de a o convinge că, una peste alta, regimul sud-african este onorabil. Fapt echivalent, dealtfel, cu încercările ce se fac atît la Pretoria, cît și la Salisbury, de intensificare a agresiunii spirituale împotriva poporului african.

Să revenim. Planul de bătaie al „umaniștilor" de la Pretoria prevedea în esență finanțarea în străinătate cu fonduri secrete — circa 80 de milioane de dolari — a cîtorva operații : cumpărarea de ziare sau societăți particulare de televiziune, constituirea de grupe de presă, participarea la caniote electorale, diverse alte mituiri. Urmarea, după numai cinci ani? La Washington, o comisie a Camerei Reprezentanților a deschis o anchetă pentru a afla dacă politicienii americani au fost sau nu corupți de funcționarii sud-africani. La Londra se fac, de asemenea, cercetări, iar la Paris este liniște numai în aparență. Dezvăluirea publică a acestei afaceri veroase a provocat, după cum era de așteptat, multe încurcături și dureri de cap, mai ales la Pretoria. Ministrul informațiilor, Mulder, una din „speranțele" lui Vorster, a demisionat și s-a retras din viața publică, iar generalului Van Den Bergh, șeful serviciilor secrete sud-africane, pus pe dezvăluiri, i s-a retras chiar în aceste zile pașaportul. Grijulie să curme cît mai repede scandalul, o așa-zisă comisie de anchetă oficială i-a găsit nevinovați pe toți membrii actualului guvern. Numai că, tot în aceste zile, Eschel Rhoodie, care s-a ocupat, de asemenea, de „cucerirea ideologică" a Occidentului și care a fugit în Europa, a acuzat recent, la televiziunea britanică, pe șeful statului, pe primul ministru Pieter Botha și pe alți miniștri de a fi fost la curent de mult timp cu activitățile sale. Între altele, și o afacere de vînzări către Africa de Sud, în ciuda embargoului occidental, a unui mare stoc de mitraliere italiene Beretta. În plus, tot zilele trecute a fost asasinat un anume Robert Smit, la curent și el cu multe lucruri neconvenabile acum regimului. Greu de spus, în aceste condiții, cît timp va fi liniște la Pretoria după farsa judecătorească anunțată recent.

Ceea ce surprinde în toată această afacere murdară nu este atît disperarea cu care unul din cele mai odioase regimuri pe care le-a cunoscut omenirea încearcă să supraviețuiască, sfidînd cele mai elementare norme ale eticii, cît, mai ales, ușurința cu care și-a pus în aplicare planul. În Statele Unite, după o tentativă eșuată de a cumpăra „Washington Post", sud-africanii se descurcă mai ușor în California, unde reușesc să ia controlul asupra unui canal de televiziune și a cotidianului „Sacramento Union". Ei „vînează", de asemenea, mai multe publicații în Anglia, iar în Franța cumpără o parte din acțiunile Nou societăți de presă — apărută în condiții destul de dubioase și care, dealtfel, a dat în scurt timp faliment cu o pierdere de 6 milioane de franci — și reușesc să creeze o stranie asociație a prietenilor comunităților sud-africane, albe, bineînțeles.

Așadar, un scandal în floare, care a trecut deja granițele țărilor amintite, stîrnind indignarea, de deplin justificată, a opiniei publice. Condamnabile stări de lucruri, după ce, cu puțin timp în urmă, au fost prezentate o mulțitudine de date și situații profund incriminatorii pentru regimul sud-african, cînd apartheidul a fost pus pe banca acuzării în cadrul anului internațional de luptă împotriva sa, proclamat de O.N.U. Neiertătoare acuzații, în același timp, la adresa acelor cercuri occidentale care se pun în slujba unui regim ilegal și de o agresivitate greu de imaginat. Un regim care îi are pe conștiință pe cei 600 de morți de la Soweto, oraș-satelit al Johannesburgului, devenit în anul 1976 simbolul acțiunilor anti-apartheid, care are, de asemenea, pe conștiință, atîția lideri de culoare, „sinucigași" asasinați de poliție. Un regim care cultivă, în același timp, unele dintre cele mai crunte discriminări, în ale cărui documente oficiale scrie, negru pe alb, că „este ilegal pentru un alb și un om de culoare să bea împreună o ceașcă de ceai, dacă nu s-a obținut o autorizație specială în acest sens", „inventatorul" sinistrei operații a „bantustanizării", în scopul limitării accesului — și așa restrîns — al africanilor în zonele „albe". Un regim care ocupă ilegal teritoriul Namibiei și care, împreună cu cel la fel de odios de la Salisbury, a stîrnit din nou în ultimul timp protestul opiniei publice mondiale pentru un întreg șir de acte agresive, soldate cu victime omenești — mai ales printre bătrîni, femei și copii — și serioase pagube materiale pe teritoriile Angolei, Mozambicului, Zambiei și Botswanei.

Autorii practicilor rasiste se încăpățînează să creadă că pot menține un mare anacronism al zilelor noastre prin lagăre de concentrare și farse electorale, prin atacuri împotriva unor state independente. Numai că acțiunile disperate prin care ei încearcă să se salveze, inclusiv amintitele „ofensive ideologice", nu fac decît să le grăbească inevitabilul sfîrșit.

DUMITRU AVRAM ■

Dansul apropie

Dansul cunoaște o epocă renascentistă. „Yes Sir, I Can Boogie" răsună tot mai irezistibil, și nu numai din boxele amplificatoarelor. Sute de mii de asemenea răspunsuri se dau, într-un singur minut, pe tot cuprinsul globului, la tot atîtea întrebări adresate partenerelor

În R.F. Germania, răspunsurile la clasica invitație „Darf ich bitten ?" ating cifre demne de invidiat. O anchetă efectuată de Institutul demografic din Alensbach, relevă, astfel, că dacă în 1977 abia 18 la sută din populația țării găsea că este plăcut să dansezi, în 1978 acest procent s-a ridicat la 21, pronosticurile pentru anul în curs fiind și mai încurajatoare.

Statisticile arată că, în R.F.G., 650 de școli de dans și 1 200 de profesori ai acestei subtile arte instruiesc, anual, 1 300 000 de oameni, încasînd din acest onorabil efort 100 de milioane de mărci. Ca o recunoaștere a unei asemenea intense preocupări, Congresul internațional al profesorilor de dans — „Intako '79", a fost organizat, săptămîna trecută, la Hamburg, sub sugestivul moto — „Dansul apropie". Schimbul de experiență realizat de cei 800 de delegați s-a concentrat asupra temelor majore ale dansului modern, singurul capabil, în opinia canadiancei Juliane Lau, metodistă în terapeutica pașilor ritmați, „să elibereze de poveri corpul și spiritul uman".

Îngrijorați de povara trupească, tot mai accentuată, a ostașilor din Bundeswehr, medicii militari ai acestuia au urmărit lucrările lui „Intako '79" cu sufletul la gură. Cu speranța că, eventual, dansul i-ar putea face pe soldații vest-germani să revină la silueta cerută de regulament. „Soldații Bundeswehrului, de toate gradele, devin tot mai grași" scrie „Süddeutsche Zeitung". Și aceasta în ciuda strădaniilor tenace depuse de medicii unităților pentru a-i menține în limitele greutății ideale, prescrise de serviciul militar. Chiar ordinul dat soldaților de a se comporta la masă „ca niște oameni rezonabili" — arăta un purtător de cuvînt al ministerului apărării — nu a avut mai mult succes.

S-a constatat că manevrele militare ridică considerabil pofta de mîncare. Or, acestea, grație preocupărilor N.A.T.O., n-au lipsit soldaților vest-germani. „Artic Express", „Wilde Jagd", „TAM '78", „Open Gate", „Flight International". „Cold Fire", „Bold Guard, „Certain Shield", „Saxondrive", „Crested Cap", „Autumn Forge", „Reforger '78", „Certain Sentinel", „Ardent Ground", „Blaue Donau" — sînt doar cîteva din numeroasele exerciții militare desfășurate în ultimul an și care au făcut ca apetitul membrilor Bundeswehrului să coste oficialitățile de la Bonn aproape o jumătate de miliard de mărci. De fapt, nici nu este o cifră prea mare, comparativ cu imensele pagube materiale pe care le provoacă, în fiecare an, manevrele militare. Numai într-o singură toamnă, de exemplu, cea a lui 1978, exercițiile N.A.T.O. de pe teritoriul R.F.G. au produs daune în valoare de 40 milioane de mărci.

„Blaue Donau" — „Dunărea albastră".

Trecerea de la pașii cadențați ai manevrei militare la ritmul săltat al celebrului vals este, așadar, mai mult decît de dorit. Și nu numai de soldații Bundeswehrului.

VASILE CRIȘU ■

Trei surori al căror nume a intrat aproape în legendă — le-am numit pe surorile Charlotte, Anne și Emily Brontë așa cum ni le înfățișează o imagine a epocii, și trei tinere și talentate actrițe — Isabelle Huppert (Anne), Marie — France Pisier (Charlotte) și Isabelle Adjani (Emily) care vor încerca în filmul francezului André Téchiné despre fiicele pastorului din Yorkshire să recreeze viața plină de mister și nu mai puțin insolita carieră literară a acestora. Deși încă în lucru, despre acest film se vorbește mult.

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Dozele disperării

În fiecare an, peste 2 000 tone de droguri trec din ascunzătorile traficanților în depozitele polițiilor de pe toate meridianele... O captură, anuală, de două milioane de kilograme de stupefiante oferă o imagine cît se poate de elocventă asupra circulației reale a morții albe, care traversează zeci de filiere pentru a distruge, lent și sigur, milioane de destine. Pe claviatura lugubră a gradelor de tărie ale drogurilor, halucinogenele intense își dau mîna cu cele... „slabe" în tentativa, cel mai adesea reușită, de a forța maniera de întrare pe piață. În S.U.A., un fost anestezic, bine amestecat cu marijuana, răsare din toate colțurile sub numele, predestinat, de „praful îngerilor". Agenția France Presse nota, oferind detalii paralizante : „După cum afirmă autoritățile, «angel dust» («praful îngerilor», în versiune originală) a fost cauza directă a sute de decese și tinde să devină un produs din ce în ce mai cunoscut în liceele marilor orașe americane. Pentru medici, acest drog are efecte imprevizibile, adeseori mortale atunci cînd dozele sînt mari. Drogul creează frecvent amnezii parțiale, stări prelungite de comă, sau declanșează violente crize de schizofrenie."

James, în vîrstă de 26 de ani, și-a ucis mama lovind-o cu sălbăticie. A doua zi el nu-și mai amintea nimic, nici măcar că scrisese pe pereții apartamentului : „Îmi iubesc mama și nu vreau s-o omor". Charlie, de 18 ani, era pe punctul să-și omoare prietenul după ce acesta îi oferise o țigară bine îndesată cu „praful îngerilor". Sally, 17 ani, se află într-o stare disperată, nu poate să vorbească, la patru ani după ce a încetat să mai consume drogul.

Se discută, pe drept cuvînt, dacă nu cumva piața drogurilor tari a fost studiată, cu o exclusivitate periculoasă, în dauna pieței drogurilor „ușoare". Împărțirea drogurilor în două categorii, cu efecte mai mult sau mai puțin puternice, deci mai mult sau mai puțin periculoase pentru sănătate a constituit obiectul unor vii controverse, departe de a fi soluționate. Cunoscute și catalogate sînt numai efectele extrem de nocive ale drogurilor „forte" ca L.S.D., opiu, morfină, cocaină. În schimb, efectele așa-numitelor „droguri ușoare" nu au constituit vreme îndelungată decît obiectul unui număr redus de studii, și acelea incomplete. Se pare totuși că marea facilitate în accesul la prima treaptă a infernului o prepară pe cea de-a doua.

Experții au început să tragă semnalele de alarmă, astfel încît — mai bine mai tîrziu decît niciodată — a devenit limpede că marii consumatori de heroină au fost, inițial, fumători „plictisiți" de marijuana. După cum relata „Le Monde" un nou pericol devine din ce în ce mai evident — traficul de cocaină. Se apreciază că traficanții americani au realizat profituri de un miliard de dolari de pe urma comercializării cocainei, deși poliția S.U.A. a confiscat 750 kilograme din acest stupefiant. Situație cu atît mai gravă cu cît specialiștii apreciază că acest drog este unul dintre cele care creează cel mai puternic necesitatea de a fi luat în continuare. Totuși, el continuă să circule într-o cantitate imensă, atît în S.U.A., cît și în Europa occidentală.

Cifrele care marchează linia ascendentă a disperării în doze trag după ele un șir tot mai lung de zerouri. Piața nefericirii își dovedește o mare capacitate de absorbție și se pare că nu i se va putea pune punct prin mijloacele modeste și, pînă la urmă banale, ale perfecționării echipelor anti-drog. Dozele morții se produc și se cumpără în virtutea unei necesități asigurate de un sistem. Este un ciclu perfect care își menține o logică de fier și o asemenea logică nu poate fi oprită la vamă...

RADU BUDEANU ■

Simfonia lalelelor

● Vineri 27 aprilie, în municipiul Pitești, în cadrul manifestărilor prilejuite de Festivalul național „Cîntarea României", oaspeți de seamă din toată țara au fost invitați să participe, alături de localnici, firește, la momentul inaugural al celei de a doua ediții a „Simfoniei lalelelor". Organizată de Comisia centrală de floricultură, dendrologie și arhitectură peisagistă și Consiliul popular al municipiului gazdă, simfonia aceasta multicoloră își propune să difuzeze experiențe, să stimuleze preocupări și să angajeze într-un efort conjugat tot ceea ce poate contribui la diseminarea prezenței florilor în viața noastră de toate zilele. A florilor ca simbol al gingășiei și sensibilității, arhitect subtil al elevării raporturilor interumane, dar și a florilor ca resursă de oxigen și de prospețime necesară satelor și orașelor noastre. Scopul acesta a fost limpede exprimat chiar la deschiderea manifestării, în cuvintele rostite de către tovarășul prof. dr. ing. Ion Cenușescu, adjunct al ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare, președintele Comisiei centrale, și Valeriu Nicolescu, primarul municipiului Pitești, la vernisarea expoziției floricole amenajată în incinta Casei de cultură a sindicatelor, în dezbaterile mesei rotunde privind „tendințele moderne în activitatea dendro-floricolă", organizată la sediul Trustului pomiculturii, ca și în celelalte acțiuni programate pentru cele trei zile ale „Simfoniei lalelelor".

Bucurîndu-se de sprijinul direct al autorităților centrale și județene, atît în perioada de pregătire, cît și la desfășurarea propriu-zisă, la care au participat primul secretar al județenei de partid Argeș, Ion Sîrbu, și vicepreședintele Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare, Ion Gheorghe, „Simfonia lalelelor" rămîne o inițiativă științifică și edilitară deosebit de valoroasă. Ea a prilejuit o adevărată întrecere între cei mai prestigioși cultivatori de flori din țară — au fost prezente în expoziție 14 unități — între cei mai pricepuți arhitecți peisagiști și o sursă extrem de bogată în sugestii pentru gospodarii marilor noastre orașe reprezentați cu toții, aici, la Pitești. Îndreptățite motive ca la cea de a treia ediție să ne prezentăm cu brațele și mai încărcate de flori...

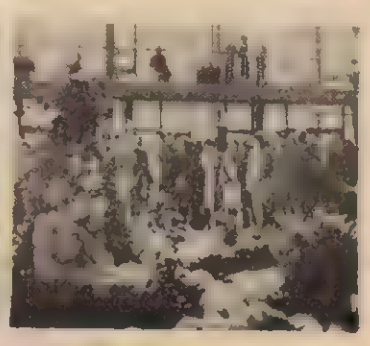

● Iată cum se mută munții ! În masivul Căliman oamenii și-au propus să mute muntele Negoiul pentru a pune în valoare zăcămîntul de sulf din adîncuri. Utilajele gigant de excavat mușcă pămîntul cu cupa lor uriașă de 4,6 metri cubi. Autobasculantele „Belaz" de 27 și 40 de tone transportă cantități impresionante de rocă. Asta e menirea lor. Și peste toate acestea, oamenii. Iată-l, de pildă, pe tînărul Aurelian Chiforescu care are 18 ani, 42 de kilograme și 1,55 metri înălțime. A ținut morțiș, cu tot sufletul, să lucreze pe un „Belaz". Ei bine, cantitatea de rocă pe care o transportă el, zilnic, cu „Belazul" reprezintă cam de 13 000 de ori greutatea sa. Poate de aceea oamenii îl numesc „voinicul din Călimani". Nu poate, ci sigur.

● Teatrului bucureștean „C. I. Nottara" i s-a decernat de curînd „Diploma pentru cea mai bună formație teatrală străină" din cadrul „Festivalului măștilor" de la Morelia (Mexic), pentru prezentarea, în 1978, a spectacolului cu piesa „A opta zi dis-de-dimineață".

În acest număr, reproduceri din expoziția ION GHEORGHIU.
Ciclurile „Grădini suspendate" (pictură) și „Himere" (sculptură).
Fotografiile aparțin lui VASILE MINECAN

● În riurile Vilsan și Argeș, a fost descoperit un pește, numit de oamenii din părțile locului Sforete sau Popete, care este urmașul unei specii de acum 60 de milioane de ani.

● La a VI-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară și la a III-a ediție a Saloanului internațional al chimiei, ce vor fi inaugurate nu peste multă vreme la pavilionul din Piața Scînteii, vor participa peste 500 de firme din 31 de țări, din care 20 cu pavilioane oficiale, iar România, prin intermediul a 27 de întreprinderi de comerț exterior, va prezenta produse realizate de peste 150 de centrale industriale, unități de producție, de cercetare și proiectare.

● „BARO PODOGRAFIC". Este denumirea unui aparat medical creat de doctorul Ion Stroescu de la Centrul de reumatologie din București, aparat cu ajutorul căruia se pot prevedea deformări ale picioarelor, permițîndu-se astfel intervenția în timp util. Aparatul măsoară, afișează și înregistrează numeric presiunile exercitate pe suprafața plantară a picioarelor, facilitînd depistarea tulburărilor funcționale înaintea apariției deformațiilor.

● Revista „Ramuri" atrage atenția asupra cîtorva arbori — monumente ale naturii, cum sînt frasinul de la Jitianu, de pe timpul lui Matei Basarab, ulmul multisecular de la Motoci și doi stejari din Bulzești. Se cer grabnic măsuri de ocrotire.

● Din două în două duminici, Administrația de stat Loto Pronosport organizează Loto 2. Jucătorii sînt mulți și cîștigul lor (cînd îi ajută șansa) apare ca fiind bun. Ca și al pomenitei instituții, dealtfel. Ceva nu pricepem : extragerea are loc la ora 17 și nu se televizează, nu se anunță la radio. Numerele cîștigătoare pot fi aflate la telefonul 05 și 051 (pentru bucureșteni). Cu condiția ca Administrația de stat Loto Pronosport să le comunice imediat tovarășelor de la telefoane. Ceea ce se întîmplă foarte rar.

● Urmărindu-se să se promoveze la toți elevii optimismul și dorința de autodepășire, la Școala generală din Frumușeni (Arad) s-a introdus premierea trimestrială la obiecte de învățămînt, „Cel mai bun la matematică", „Cel mai bun la activități practice" și așa mai departe, și pentru calitățile morale și de comportament, „Cel mai bun coleg", „Cea mai bună comportare" etc. Urăm elevilor din Frumușeni cît mai mult optimism pînă la vacanța de vară.

● **Două importante descoperiri arheologice în Dobrogea.** Prima, în raza orașului Medgidia. Pe traiectul canalului Dunăre-Marea Neagră s-a descoperit o stațiune neolitică ce cuprinde urme de cultură materială, care atestă o importantă așezare aparținînd culturii Hamangia. În urma lor sînt descoperit unelte, microlite, diverse obiecte — dovezi care atestă trecerea de la paleolitic la neolitic — și ele formează atenția timarului arheolog Petu Hașoti. A doua, lîngă comuna Castelu. Este vorba de o așezare feudal timpurie, strîns legată de încheierea marelui proces etnogenetic românesc, rezultată în urma săpăturilor făcute de arheologul Adrian Panaitescu. O așezare fortificată, plasată în apropierea valurilor de apărare dintre Cernavodă și Constanța, care se circumscrie deci acelorași evenimente istorice care au determinat Imperiul bizantin să ia energice măsuri de apărare împotriva unor popoare migratoare, cum ar fi pecenegii, uzii, cumanii.

● Zilele acestea a avut loc, la Slobozia, o interesantă manifestare culturală, care a atras atenția unui numeros public din capitala județului Ialomița : prezentarea culegerii de schițe și nuvele „În văpaia lunii", scriitorul Fănuș Neagu fiind de față, ca invitat al orașului, și vernisajul expoziției pictorului Mihai Bandac, intitulată „Anotimpurile". Au vorbit : criticul literar Mihai Ungheanu și criticul de artă Virgil Mocanu. Dacă în ceea ce privește scrierile lui Fănuș Neagu (succesul de librărie a fost mai mult decît notabil, peste 15 000 de exemplare „dispărînd" în numai cîteva zile) cititorii se reîntîlnesc cu un material literar reeditat, în cazul pînzelor lui Mihai Bandac a fost vorba despre o premieră, pictorul alegînd, așa cum a declarat în scurta sa alocuțiune, din motive sentimentale (explicabile pentru un om din nordul țării, statornic emoționat de misterul întinselor cîmpii ale Bărăganului) orașul Slobozia ca început al unui traseu mai lung, prin țară, pentru a propune amatorilor de artă plastică un ansamblu tematic riguros structurat pe tema anotimpurilor, tratat în maniera care-i este atît de propriu autorului.

În 1879 de armindeni, trei sate din ținutul Galațiului — Braina, Măxini și Peneu — s-au unit și au primit numele „Independența", cinstind astfel eroismul românilor la 1877. Iar acum, împlinindu-se un veac de la acest gest simbolic, fiii satului, răspîndiți prin toată țara, se întorc să serbeze evenimentul. Și, ca semn de respect și dragoste pentru istoria veche și nouă a locurilor lor natale, cel mai în vîrstă sătean va planta, lîngă stejarul sădit în urmă cu un secol, un stejar tînăr. În fotografie, viitorul centru al „Independenței" la stadiul de machetă.

● Duminică, la Cîuzbaia (Maramureș) Ana și Gheorghe Grigor au împlinit jumătate de veac de cînd și-au jurat credință pînă la adînci bătrînețe, cu acte în regulă. Și s-au ținut de cuvînt. Amîndoi au 80 de ani, copiii, nepoții și strănepoții i-au felicitat la nunta de aur, iar ei și-au jurat credință în continuare. Îi felicităm și le dorim să sărbătorească la fel și centenarul.

● S-au împlinit în aceste zile doi ani de cînd Mihai Firulescu, constructorul cu marca nr. 1, și echipa sa au acostat pentru prima dată la malul insulei Ostrovul Mare, așezînd pe pămîntul sterp și denivelat, temelia șantierului hidrocentralei „Porțile de Fier II". Au urmat imediat ridicarea coloniei muncitorești, a atelierelor, secțiilor, a stațiilor de betoane și a primelor obiective ale viitorului oraș turistic. Ultima ispravă a constructorilor de la Dunăre : construirea digului batardou a cărui cavă va fi complet închisă în aceste prime zile ale lunii.

● Un perete al blocului K1 din cartierul Plevna din Dorohoi, bloc obișnuit, cu patru etaje, are o zugrăveală inedită. Desenul reprezintă cunoscuta emblemă olimpică — torța și cele cinci cercuri — iar în interiorul fiecărui cerc se află cîte o literă, astfel că, pe întregul perete, citești : NADIA. Ideea aparține zidarului Dumitru Zgimbău, unul dintre cei mai buni meșteri din oraș, care a realizat-o, împreună cu băieții din echipa lui, prin muncă voluntară. Întrebat fiind cum de i-a dat prin cap așa ceva, D. Zgimbău a răspuns : „Este modul nostru de a face gimnastică în producție".

● „Și acasă, și pe stradă" se intitulează frumoasa carte pentru copii, scrisă și desenată de Dan Bihoreanu — prima apariție românească în acest „An internațional al copilului" — pe care autorul și-o prezintă astfel : „Carte de copii cuminte, care-n chipuri și cuvinte, cu răbdare, fără sfadă, te învață cu folos tot ce-i bine și frumos și acasă și pe stradă".

● Pe platforma industrială a Combinatului petrochimic Teleajen, a intrat în funcțiune cea de-a opta instalație de producere a coxului din petrol, cea mai modernă și cea mai mare instalație din țară. Printre constructorii ei se numără și veteranii coxerilor românești, maistrul Ion Pătrănescu, omul care a participat direct la construirea și punerea în funcțiune a tuturor instalațiilor de coxare din țară.

● Luni s-a deschis la Bacău Salonul republican al umorului. În cadrul expoziției, de carte. De asemenea, a avut loc și o de artă Ion Frunzetti, au fost expuse caricaturi, afișe, acuarele, grafică, ilustrație de carte. De asemenea, au avut loc și o serie de alte manifestări — întîlniri cu artiști plastici, cu poeți, o gală a filmelor de artă și animație, recitări etc. — care au întregit acest eveniment cultural în premieră băcăuană.

La realizarea acestei pagini au colaborat și colegii noștri de la ziarele județene : **Radu Căjvăneanu** („Clopotul" — Botoșani), **Teodor Mateescu** („Viitorul" — Drobeta-Turnu Severin), **Gheorghe Pârja** („Pentru socialism" — Baia Mare), **Mihai Țintar** („Zori noi" — Suceava), **Ronț Căciularu** („Steagul roșu" — Bacău) și **Dan Vasilescu** („Flamura Prahovei" — Ploiești).

Pagină realizată de
RĂZVAN BÂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bârbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) – 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sonn Postolache, Emanuel Valeriu) – 1626 ; **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițu) – 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dann Gherghinescu, Dumitru Graur) – 1787 și 1617 ; **Cultură – cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) – 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera Ion Preoțescu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) – 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) – 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN – 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

19

ANUL XXVIII (1248)
19 MAI 1979

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

În slava patriei

Catargul marilor lumini de azi
s-a ridicat atunci, în luna mai,
un brad sublim mai mîndru între brazi,
un portdrapel pe un picior de plai.

Au vrut furtuni să ni-l înfrîngă, dar
s-a înălțat curat înspre tării,
căci l-am hrănit cu-al inimilor jar
și l-am udat mereu cu ape vii.

Și-n slava țării iată-l, astăzi, sus
cu aripa deschisă larg în zbor,
Partidul Comunist Român
catargul nostru pentru viitor.

VICTOR NIȚA ■

PARTIDUL
cugetul și inima țării

Creat prin voința unanimă a delegaților unui congres, întrunit în congresul din 8 mai 1921, în condițiile [illegible] mișcării revoluționare [illegible] din România, ale luptei clasei muncitoare pentru [illegible] internațională ca forță socială [illegible] mai progresistă, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă superioară [illegible] populare împotriva [illegible] s-a constituit în [illegible] autorul [illegible] al măreței bătălii a poporului nostru pentru libertate [illegible] și socială, al tradițiilor revoluționare ale mișcării muncitorești, ale [illegible] mului partid al proletariatului român. [illegible] a dat semnalul și un imbold hotărîtor luptei pentru dreptate, libertate și [illegible] pentru socialism.

În anii de teroare polițienească, înfruntînd condițiile ilegalității, partidul proletariatului român s-a manifestat ca singura forță națională capabilă să dirijeze cu fermitate și consecvență lupta maselor populare împotriva fascismului, pentru unitatea și integritatea țării, pentru înlăturarea orînduirii nedrepte și instaurarea unei noi orînduiri sociale. Consecvent spiritului profund revoluționar al filosofiei marxist-leniniste, pe care în ansamblul strategiei și tacticii sale revoluționare a aplicat-o în mod creator la condițiile specifice ale României, partidul comunist și-a afirmat în toți acești 58 de ani de luptă poziția de forță politică conducătoare în patria noastră. Putem afirma cu îndreptățită mîndrie, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că atît în anii luptei împotriva regimului burghezo-moșierese, cît și în anii construcției socialiste, partidul nostru — în ciuda tuturor greutăților pe care le-a avut de învins, a unor lipsuri, a greșelilor comise de unii din activiștii săi — a știut să țină sus steagul revoluționar, a acționat ferm în spiritul concepției materialist-dialectice și istorice, și-a îndeplinit cu cinste misiunea istorică de a conduce poporul în măreața operă de edificare a celei mai drepte societăți — societatea socialistă.

„Tot ceea ce am realizat în acești ani este nemijlocit legat de activitatea multilaterală desfășurată de partidul nostru, de creșterea rolului său politic conducător".

NICOLAE CEAUȘESCU

În cronica înfăptuirilor revoluționare care au dus la închiderea pentru totdeauna a claselor exploatatoare, la făurirea economiei socialiste unitare, la triumful deplin al socialismului la orașe și sate, în toate sectoarele de activitate, și trecerea la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, un loc aparte îl ocupă epoca inaugurată de Congresul al IX-lea, epocă ce marchează un salt calitativ, îndrăzneț și lucid, în toate domeniile vieții politice, economice și sociale, epocă în care, sub directa conducere a unuia dintre bărbații politici cei mai de seamă ai contemporaneității, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost elaborate programe ce cuprind unitar și armonios toate domeniile și sferele vieții politico-economice și sociale, de la dezvoltarea continuă a bazei materiale la ridicarea nivelului de cultură și civilizație și [illegible] și perfecționarea sistemului democrației socialiste.

Cu cea de-a 58-a aniversare a Partidului Comunist Român s-a transformat într-o puternică manifestare a voinței și hotărîrii oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor de a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului, de a da viață istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea și ale Conferințe Naționale ale partidului ce vizează, pe baza trainică a succeselor obținute pînă acum, tocmai acele programe care se impun în mod obiectiv a fi fundamentale pentru mersul înainte spre orînduirea comunistă. În întreaga țară se desfășoară acțiuni susținute pentru creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale, a cheltuielilor de producție, pentru creșterea eficienței întregii economii, pentru consolidarea noului mecanism economico-financiar și a democrației revoluționare muncitorești. Se [illegible] cercetarea științifică, introducerea în producție a progresului tehnic, efortul de ridicare a acumulărilor cantitative la nivelul unei noi calități.

Țărănimea, oamenii muncii de la sate înfăptuiesc cu succes sarcinile stabilite la Congresul al XI-lea privind [illegible] în ritm intens a agriculturii, creșterea producției agroalimentare, [illegible] desfacerii la un nivel tot mai [illegible] [illegible] [illegible]

9 MAI 1877 – 9 MAI 1945 – 9 MAI 1979

Cu devotament și dîrzenie în slujba cauzei revoluționare a poporului, a independenței și suveranității patriei

Un monument peste veșnicia ideii de independență națională

Rod al luptelor purtate de veacuri de înaintași, lupte care au culminat cu măreața victorie obținută în 1877 pe cîmpul de luptă împotriva Imperiului otoman, cucerirea independenței României a deschis o epocă nouă în istoria milenară a poporului român, afirmînd cu putere, în fața întregii omeniri, dorința sa răspundă de a fi cîlăuza propriului destin. „Pilda vitejiei și sacrificiile date de armata noastră, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu de întregul popor, în marea familie a țărilor Europei apărea astfel un nou stat independent, o nouă națiune liberă, energică și viguroasă, hotărîtă să nu mai admită niciodată nici un fel de tutelă asupra sa, să participe cu drepturi egale la viața internațională".

Astăzi cînd dreptul la libertate, la existență de sine stătătoare, la lichidarea exploatării și asupririi constituie unul din drepturile fundamentale ale popoarelor,

1877 sau epopeea neatîrnării

vicisitudinile pe care poporul român le-a avut de învins în calea spre libertate națională și socială demonstrează că nimic nu poate sta în fața unui popor decis să trăiască conform voinței sale, că nici o forță nu este atît de puternică încît să poată zăgăzui dorința popoarelor de a trăi în pace și de a coopera în folosul progresului, al zidirii unei vieți mai bune și mai drepte.

Cucerirea independenței României a dat un nou avînt forțelor sociale noi, luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și sate. Proletariatul român se afirmă tot mai puternic drept cea mai avansată clasă a societății, promotoarea luptei pentru dreptate socială și o viață mai bună. În lupta împotriva exploatării capi-

taliste și moșierești, împotriva dominației monopolurilor străine, clasa muncitoare se [illegible] în jurul căreia gravitează toate forțele ce se pronunță pentru progres și unitatea patriei. Făurirea statului național unitar român a fost astfel rodul luptei principalelor clase și pături ale societății, a întregului nostru popor, care a asigurat unitatea deplină și pentru totdeauna a națiunii noastre. „Putem spune pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea unității statului român în 1918 ; așa cum nu ar fi fost posibile evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România".

Afirmarea noilor forțe sociale în întreaga viață politică a țării ce a urmat actului de la 1 Decembrie 1918, radicalizarea luptei maselor muncitoare, în condițiile victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, au avut ca rezultat crearea Partidului Comunist Român în 1921 bazat pe concepția științifică a materialismului istoric, care preia misiunea istorică de a conduce lupta victorioasă a poporului pentru salvgardarea independenței și integrității teritoriale a patriei. Realizînd unitatea tuturor forțelor care se pronunțau pentru libertate națională și socială, pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, partidul a pregătit și a dus la victorie insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August, care a deschis poporului român calea luării soartei în propriile lui mîini și participarea la victoria împotriva fascismului de la 9 mai 1945.

9 mai, o dublă semnificație, semnificații despărțite în timp de 63 de ani, unite însă prin legitățile obiective ale progresului social și național, la victoria împotriva fascismului România aducîndu-și propria contribuție, pregătind astfel momentul cînd poporul muncitor, cucerind puterea politică și economică edifica cu adevărat liber noua orînduire socialistă, își făurește în mod conștient propriul viitor, propria istorie.

„Astăzi mai mult ca oricînd, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala expunere rostită cu prilejul zilei de 1 Mai, ceea ce dă sens și trăinicie marilor noastre zidiri și, deopotrivă, marilor noastre proiecte, este forța de neclintit a unității, în jurul partidului, a tuturor oamenilor muncii, vîrstnici și tineri, muncitori, țărani sau cărturari, fără deosebire de naționalitate, atașamentul și încrederea nețărmurită cu care, într-un uriaș flux creator, masele populare înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, expresie strălucită a aspirațiilor lor vitale, ale intereselor supreme ale națiunii socialiste".

Producția globală industrială este astăzi de 42 de ori mai mare decît în anii de vîrf antebelici. Politica partidului de industrializare, de dezvoltare a forțelor de producție, alocarea în acest scop a unei însemnate părți a venitului național au sporit potențialul economic al țării, bogăția națională a poporului, au asigurat bazele consolidării reale a independenței și suveranității României.

Temelia de granit a independenței României o constituie, în planul social, alianța indestructibilă a clasei muncitoare, clasă conducătoare în stat, cu țărănimea, cu intelectualitatea și celelalte categorii sociale, unitatea tuturor oamenilor muncii în jurul partidului, forța politică conducătoare a națiunii socialiste. Întreaga noastră societate este astăzi alcătuită din clase și categorii sociale prietene, stăpîne pe mijloacele de producție și pe munca lor, care produc toate valorile materiale și spirituale, și care, asigurînd înaintarea accelerată a patriei spre noi culmi de progres și de civilizație, garantează totodată ireversibilitatea procesului început acum 102 ani, cînd unitatea maselor țărănești cu noua clasă ce apăruse pe arena istorică, clasa muncitoare, a asigurat victoria luptei pentru neatîrnarea țării, înfăptuirea aspirațiilor seculare de libertate națională.

Pornind de la realitatea că, pe pămîntul patriei noastre alături de poporul român s-au așezat de-a lungul timpului și populații de alte naționalități, că împreună au muncit, au creat și au luptat pentru libertate, progres și o viață mai bună, partidul nostru a promovat și promovează cu consecvență o politică națională justă, marxist-leninistă, conștient că un popor nu poate beneficia plenar de libertatea sa decît asigurînd deplina libertate tuturor membrilor lui. În același timp, România se pronunță cu toată hotărîrea împotriva dominației și asupririi altor popoare, a politicii de învrăjbire a lor, menite să slăbească forța de luptă a acestora, să deschidă calea și să înlesnească continuarea asupririi și subjugării. Romania militează cu o consecvență larg recunoscută azi în lume pentru lichidarea cu desăvîrșire a unei asemenea politici, pentru dezvoltarea colaborării prietenești între popoare în vederea asigurării independenței și bunăstării fiecărei națiuni, a făuririi unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră. România se pronunță cu autoritatea crescîndă pe arena internațională pentru respectarea dreptului tinerelor state independente de a-și făuri viața așa cum doresc, pentru întărirea independenței lor economice și politice. Poporul nostru, liber și stăpîn pe soarta sa, sprijină activ popoarele care luptă împotriva politicii rasiste, de apartheid, pentru lichidarea oricărei forme de tutelă sau dominație străină. În acest sens de cea mai mare importanță este instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să garanteze promovarea unei colaborări echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, accesul larg al țărilor rămase în urmă la cuceririle științei și tehnicii înaintate.

În acest al doilea an al celui de al doilea secol de independență, poporul nostru, strîns unit în jurul partidului comunist, chezășia propășirii sale libere, suverane, înfăptuind neabătut programul înaintării spre comunism, se leagă prin jurămîntul suprem al muncii, ca în orice condiții și împrejurări, să țină sus steagul independenței și integrității țării, alături de toate popoarele care așază mai presus decît orice pacea, cooperarea, progresul economic și social.

Partidul, cugetul și inima țării

(Urmare din pag. 1)

Se înfăptuiesc cu succes prevederile privind dezvoltarea învățămîntului, culturii, formarea cadrelor pentru toate domeniile de activitate, ridicarea nivelului de pregătire profesională al oamenilor muncii. Toate acestea asigură creșterea puternică a venitului național, dezvoltarea generală a societății, sporirea cu aproape 42 la sută a veniturilor populației, ridicarea continuă, într-un ritm rapid, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, țelul suprem al politicii partidului nostru, esență însăși a societății socialiste pe care o edificăm în România. În deplină concordanță cu noua calitate pe care partidul o gîndește ca sarcină prioritară în domeniul economic, continuă cu fermitate activitatea de traducere în viață a principiilor eticii și echității socialiste, afirmarea noului umanism revoluționar, educarea și formarea omului nou, cu o conștiință revoluționară înaintată, în stare să înțeleagă atît schimbările și fenomenele care au loc în societatea noastră, cît și marile mutații pe plan mondial, să acționeze cu fermitate în conformitate cu legile dezvoltării sociale, cu cerințele progresului, cu interesele cauzei socialismului, ale colaborării și păcii.

Noua calitate a existenței noastre, la realizarea căreia partidul ne îndeamnă și ne mobilizează să contribuim cu toții își află reflexul firesc și necesar în îmbogățirea conținutului vieții noastre, așa încît fiecare și toți deopotrivă găsim în idealurile sfinte pentru care luptă comuniștii împlinirea propriilor noastre idealuri. Cauza partidului este cauza poporului și în acest transfer necontenit de ideal și aspirație găsim temeiul încrederii noastre nestrămutate în viitorul luminos al națiunii socialiste.

În planul relațiilor internaționale, desfășurarea evenimentelor demonstrează continuu justețea politicii externe și a principiilor pe care Partidul Comunist Român, România socialistă le promovează în viața internațională. O strălucită mărturie a audienței largi de care se bucură pe arena mondială poziția principială a statului nostru o constituie și vizita întreprinsă recent de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în state de pe continentul african, vizită care s-a încheiat cu excepționale rezultate și s-a bucurat de un amplu ecou internațional. Călăuzindu-se după principiul marxist-leninist conform căruia prima îndatorire a partidului comunist, ca partid de guvernămînt, este aceea de a făuri cu succes orînduirea socialistă, deoarece aceasta servește nu numai intereselor propriului popor, ci contribuie, totodată, la creșterea socialismului în lume, Partidul Comunist Român ca forță conducătoare în România întreține în același timp relații active, de prietenie, cooperare și colaborare cu toate țările socialiste, militînd pentru întărirea unității acestora ca o necesitate obiectivă pentru afirmarea socialismului în lume, pentru triumful păcii mondiale, acționează intens pentru intensificarea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare și edificarea unei noi ordini economice și politice, dezvoltă relațiile cu toate țările lumii în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pornind de la necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale. La baza tuturor raporturilor promovate pe plan extern, partidul nostru așază cu consecvență principiile respectării independenței și suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, ale nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, ale cooperării și colaborării reciproc avantajoase.

Credincios tradițiilor sale internaționaliste, Partidul Comunist Român se manifestă ca un detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al frontului antiimperialist și anticolonialist, al forțelor progresului și păcii, acționează pentru întărirea unității partidelor comuniste și muncitorești pe baza principiilor egalității, a respectului dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică în concordanță cu realitățile din țara în care-și desfășoară activitatea, dezvoltă colaborarea cu partidele socialiste și social-democrate, cu forțele progresiste de pretutindeni, considerînd că întărirea solidarității acestora corespunde pe deplin intereselor fiecărui popor, cauzei progresului și păcii în lume.

Aniversînd 58 de ani de existență a partidului, omagiindu-i activitatea și lupta de peste o jumătate de veac în slujba idealurilor fundamentale ale proletariatului român, pentru edificarea unei României moderne, independente și unite, exprimîndu-și înalt și convingător voința de a înfăptui neabătut în viață luminosul său program de edificare în România a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, oamenii muncii, întregul nostru popor omagiază în același timp pe secretarul general al partidului care cu geniala sa acuitate de a desprinde sensul desfășurării evenimentelor istorice conduce destinul patriei socialiste către împlinirile la care îi dau dreptul îndelungata sa luptă pentru dreptate, libertate și neatîrnare, pentru unitate, pentru pace și fericire.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat, au fost inaugurate în Capitală

TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE PRIMĂVARĂ ȘI SALONUL INTERNAȚIONAL AL CHIMIEI

Cea de-a VI-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară și a III-a ediție a Salonului internațional al chimiei au fost inaugurate în cadrul Complexului expozițional Casa Scînteii, ca și în alți ani, în prezența secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat, mărturie a interesului României socialiste pentru aprofundarea și lărgirea necontenite ale relațiilor economice externe, pentru întărirea cooperării și colaborării cu toate statele lumii, în folosul reciproc, al progresului, al cauzei păcii și înțelegerii în lume.

Din datele acestui eveniment reținem de la început o cifră în ale cărei semnificații găsim temeiul unor considerații mai largi : numărul țărilor reprezentate în 1979 este dublu față de ediția inaugurală. Cifra ilustrează desfășurarea concomitentă în timp a mai multor procese. Primul privește fertilitatea unei idei ce a devenit tradiție industrială și comercială într-o țară în curs de dezvoltare industrială : organizarea Tîrgului internațional și a Salonului internațional al chimiei. Al doilea proces se referă la creșterea staturală a prestigiului României în lume și, ca urmare, a dorinței popoarelor de a dezvolta permanent legături comerciale și economice cu țara noastră. Al treilea demonstrează potențialul crescut al industriei noastre, nivelul ei ridicat de tehnicitate, calitatea și competitivitatea crescînde ale produselor realizate de întreprinderile românești, posibilitățile sporite ale economiei naționale de a participa la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale.

Din confluența acestor semnificații se nutresc strălucirea și deopotrivă rodnicia recentului eveniment economic și comercial internațional. Sînt prezente 500 de firme din 31 de țări de pe toate continentele, cea mai mare parte din acestea avînd relații în continuă extindere cu întreprinderile românești specializate. România este reprezentată de 27 de întreprinderi de comerț exterior, la rîndul lor purtătoare de cuvînt a sute de centrale industriale, unități de producție, de cercetare și de proiectare, pe o suprafață de aproximativ 18 500 mp, în pavilioane și pe platforme exterioare. Ele etalează o gamă largă de produse din toate categoriile ce definesc profilul tîrgului, în marea lor majoritate produse noi sau modernizate, imagine cuprinzătoare a nivelului tehnic și a capacității de invenție și creație inginerească a specialiștilor din România.

Cu manifestarea unor sentimente de aleasă stimă și prețuire, mii de bucureșteni salută vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, care începe cu PAVILIONUL REZERVAT INDUSTRIEI UȘOARE. În 1980, ponderea produselor superior finisate va reprezenta 80—85 la sută din totalul producției acestei ramuri. Gama diversificată a sortimentelor, însușirile lor funcționale și estetice mult îmbunătățite vorbesc de la sine despre modificările de structură organizatorică și de concepție intervenite în domeniu ca urmare a aplicării în viață a indicațiilor și sugestiilor date de secretarul general al partidului în ultimii ani, importanței deosebite acordată de conducerea de partid și de stat acestui sector al industriei aflat în prima linie a luptei pentru creșterea nivelului de trai și a bunăstării oamenilor muncii. Trăsătura distinctă a ofertei acestui sector o constituie varietatea, fantezia, bunul gust, urmare a preocupării susținute a creatorilor și producătorilor pentru trecerea și în acest compartiment al economiei la o nouă calitate, superioară. Sînt vizitate sectorul de confecții care a cunoscut în ultima perioadă o continuă dezvoltare și dotare cu tehnologii de fabricație din cele mai moderne pe plan mondial, pavilionul rezervat produselor de marochinărie, încălțăminte din piele și înlocuitori, articolelor de uz casnic și gospodăresc, celor din sticlă și porțelan, cristalurilor, care reține atenția prin diversitatea și finețea execuției, spațiile destinate bunurilor de consum pentru cei mici, unde conducerii de partid și de stat i se face o entuziastă și emoționantă primire de către fiii și fiicele muncitorilor de la Întreprinderea de confecții din București.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu se opresc la STANDURILE REZERVATE PRODUSELOR INDUSTRIEI ELECTRONICE ȘI ELECTROTEHNICE ȘI ALE UNOR SECTOARE ALE INDUSTRIEI CONSTRUCTOARE DE MAȘINI. Sînt expuse aici ultimele succese ale tehnicienilor, muncitorilor, inginerilor din aceste sectoare : radioreceptoare, de la cele de buzunar la cele stereofonice cu reglaje automate, televizoare de tipuri și funcționalități multiple, aparatură periferică pentru teleconferințe, aparatele magnetoelectrice de laborator, cele de măsură universale, radiotelefoanele, centralele telefonice „Pentacross", bunuri electrocasnice, frigidere cu compresor și absorbție, mașini de spălat cu comandă program, plitele electrice vizînd un program rațional de consum de energie, roboți pentru bucătărie, mixere, corpuri de iluminat, o gamă largă de mașini textile destinate industriei ușoare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu indică conducerii Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să întocmească un program special pentru realizarea de mașini și utilaje destinate și altor ramuri și în primul rînd, pentru nevoile industriei chimice.

EXPOZIȚIA DE MOBILĂ, următorul popas al vizitei, ca și sectoarele rezervate INDUSTRIEI ALIMENTARE ȘI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII ilustrează grăitor, prin fapte de muncă și gîndire tehnică, atenția constantă pe care partidul și statul nostru o acordă tuturor ramurilor economiei naționale, dezvoltării lor armonioase, corelării lor cu cerințele mereu crescînde ale populației și ale pieței externe.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat sînt invitați să viziteze apoi PAVILIONUL DIN CADRUL SALONULUI INTERNAȚIONAL AL CHIMIEI. Aflat la cea de a III-a ediție, Salonul internațional al chimiei certifică rolul și locul chimiei românești în ansamblul industriei naționale și în cadrul chimiei mondiale. Despre ceea ce reprezintă această relativ nouă ramură industrială vorbește ponderea produselor chimice și petroliere în totalul exporturilor României : 25 la sută, în peste 110 țări ale lumii. Noua calitate a industriei românești este cunoscută pe toate continentele și în toate colțurile lumii prin intermediul celei mai dinamice și strălucite reprezentante a efortului constructiv al unei țări și al unui popor angajat plenar în făurirea de sine stătătoare a propriului său destin. La progresul evident realizat de această ramură pe linia perfecționării tehnologiilor, diversificării produselor, creșterii gradului de valorificare a materiilor prime, sporirii eficienței economice o contribuție de seamă revine Institutului Central de Chimie, condus de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, munciți de cercetare și proiectare desfășurată în cele 27 de unități ale institutului, abnegației și competenței colectivului de oameni ai muncii de aici.

Un loc deosebit este rezervat în pavilion standurilor petrochimiei, sector care în 1980 va cuprinde circa 60 la sută din producția chimică a țării. Sînt etalate, de asemenea, numeroase medicamente și produse farmaceutice românești, larg recunoscute pe plan internațional ca: „Gerovital", „Boicil forte", „Tropofar", „Ulcostivanil", „Covalitin", ca și ultimele produse medicamentoase, recent realizate, cum sînt „Kutein", „Norbetalon", „Decanofort", „Carbocromen" și altele.

În SECTORUL REZERVAT EXPONATELOR PETROLIERE, tovarășului Nicolae Ceaușescu îi sînt prezentate, împreună cu produsele rezultate din valorificarea superioară a țițeiului, instalațiile, utilajele, aparatele și piesele de schimb pentru industria chimică și petrochimică. O serie de machete înfățișează instalațiile complexe, uzinele și rafinăriile pe care țara noastră le-a construit în diverse țări din Europa, Asia și Africa.

De o deosebită apreciere se bucură instalația pentru regenerarea uleiurilor „Reg-Oil" cu o carte de vizită remarcabilă : două medalii de aur la saloanele internaționale ale invențiilor de la Bruxelles și Nancy, brevetată ca invenție în peste 20 de țări.

În timpul vizitării PAVILIOANELOR ȘI STANDURILOR EXPOZANȚILOR DE PESTE HOTARE, președintele Nicolae Ceaușescu a discutat cu șefii misiunilor diplomatice ale țărilor participante, cu directorii pavilioanelor și conducătorii firmelor, cu oameni de afaceri și specialiști, care l-au primit cu o deosebită cordialitate, exprimîndu-și convingerea că această dublă manifestare economico-comercială internațională bucureșteană va contribui la punerea în valoare a noi căi și modalități de lărgire a schimburilor comerciale, de extindere a cooperării în folosul tuturor partenerilor, al progresului fiecărei țări, al cauzei colaborării și păcii în lume.

Cetățenii aflați în incinta Complexului expozițional „Casa Scînteii" au însoțit convoiul oficial cu sentimente de prețuire și dragoste fierbinte, proprii întregului nostru popor, cînd e vorba de cel mai iubit fiu al său, conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bărbatul de a cărui inițiativă și clarviziune sînt legate toate marile sale izbînzi.

Vizitarea pavilionului din cadrul Salonului internațional al chimiei

Înalții oaspeți sînt întîmpinați cu dragoste și recunoștință de copii ai muncitorilor de la Întreprinderea de confecții și tricotaje București

Cultul muncii, cultul valorii

Panourile de „marmură" ale maistrului Oliver Nichifor

Ori de cîte ori ne apropiem de un bloc de locuințe, aruncăm privirea, fără să vrem, peste fațadă : lucrul acesta nu i-a scăpat, se pare, nici maistrului Oliver Nichifor. Împreună cu maistrul Petru Lujanschi, amîndoi vechi constructori la I.J.C.M. Suceava, s-au zbătut încă de acum cinci ani să facă și ei ceva, pentru ca fațadele și casele scărilor să fie mai frumoase, mai ușor de executat : pentru aceasta, au îmbunătățit tehnologiile de lucru la turnarea și finisarea prefabricatelor. Erau primii pași pe plan local privind industrializarea lucrărilor din construcția de locuințe. Un panou mare înlocuia, de fapt, numai zidăria veche, dar finisajele rămîneau aceleași, necesitînd încă foarte multă manoperă. Asta și explică cum de se poate ca o construcție să fie ridicată într-o lună de zile și apoi se-ntreabă lumea de ce mai trec patru-cinci luni pînă la darea ei în folosință. Experiența Brașovului, cu elementele spațiale, este foarte bună, dar, pînă se va aplica la Suceava, nici contribuțiile celor doi nu-s de aruncat.

Maistrul Nichifor a gîndit și chiar a realizat, cu ajutorul lui Lujanschi, finisaje pe prefabricate cu imitații de marmură, expuse sub formă de panouri ceramice la o expoziție județeană, încă din 1977. Nefiind nimeni interesat de finisajele cu pricina, chestiunea a rămas uitată, pe motiv că „nu s-a a-

juns la o tehnologie de lucru economică". Cei doi nu s-au descurajat și nu s-au dat bătuți. În toamna trecută, de preocupările celor doi maiștri au aflat inginerii Marian Popescu și Teodor Buluga, de la Centrul județean de proiectare Suceava : ei au pus pregătirea lor de specialiști alături de ideile maiștrilor, realizînd, în patru, o tehnologie extrem de simplă pentru producerea în serie a panourilor cu imitație de marmură în diferite culori. Deocamdată o folosesc pentru parapetele balcoanelor, la treptele scărilor, ca plinte la pardoselile de mozaic sau chiar pardoseli în băi, holuri și bucătării. La turnare e nevoie doar de nisip, ca strat suport. Armătura se face cu resturi de la plasele sudate, și, în final, mai e nevoie de o peliculă fină de ciment alb și oxizi colorați. Echipa lui Constantin Cepoi, în total 26 de oameni, poate aplica această tehnologie la toate cele 4 000 de apartamente ce se vor construi în acest an. Pe lîngă frumusețea panourilor cu imitație de marmură, noua tehnologie scurtează timpul de execuție a lucrărilor de pe șantier. Să luăm, de exemplu, o scară de bloc cu patru etaje : înainte o finisau trei mozaicari în patru-cinci zile : acum, o montează doi oameni într-un schimb. Și e gata finisată. Cei doi maiștri recunosc că, fără sprijinul inginerilor din proiectare, nu puteau face pasul ăsta care nu e deloc mic. Dovadă că șaișpte la sută din lucrările de finisăre au fost mutate, din șantier, în poligon. Recent au experimentat și omologat finisarea exterioară și interioară a panourilor de fațade, la poligonul din Burdujeni. Lucrarea conduce în urma extinderii, la o reducere a manoperei cu 20 la sută. În același timp, se obține o rezistență mai mare a panoului, un ciclu de fabricație mai mic cu opt ore, fără consum de energie. Cum s-ar spune, se poate construi mai ieftin, mai repede și mai bine. Maiștrii Nichifor și Lujanschi au toate motivele să fie mîndri de materializarea ideilor lor și de cei peste cincizeci de ani de șantier. Am întrebat dacă realizarea panourilor cu imitație de marmură sau a finisajelor exterioare și interioare sînt invenții sau inovații. Maistrul Nichifor mi-a răspuns : „nu ne-am gîndit neapărat la una ca asta : ceea ce ne bucură este faptul că ideile noastre au căpătat viață".

ION PREDOȘANU ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

„Meseria mea este una dintre cele mai liniștite"

O asemenea afirmație, aparținînd unui șofer care lucrează pe mașini de mare tonaj, este — orice s-ar spune — o surpriză. Dar Vasile Ștal, de felul său moldovean, din Buhuși, o susține cu întreaga sa carieră profesională, el nemaifiind un începător, ci un om de 50 de ani, fără un fir de păr alb, deși, de 15 ani execută, ziua sau noaptea, vara ori iarna, transporturi de pămînt și piatră din cariere pe toate șantierele Întreprinderii de construcții hidrotehnice Constanța. N-a avut nici un accident, nici o contravenție. Nici la Buhuși, unde a condus un autobuz al întreprinderii locale de transporturi, nici la Bicaz și nici aici, în Dobrogea. Omul a venit, o spune fără ocol, la Constanța, știind că poate să cîștige mai bine și că are asigurat serviciul, pe o durată de 10 ani, dacă reușeau la concurs. A lucrat pe toate tipurile de mașini grele. Acum are în primire un „Roman" de 16 tone. Ce distanțe a putut parcurge el de-a lungul acestor ani ? N-a socotit, firește, dar știe că pe „Mercedes"-ul avut acum cîțiva ani parcursese, cu tovarășul său de schimb, un milion patru sute de mii de km; cu celelalte autocamioane ori basculante, a parcurs probabil un drum pînă la Lună și înapoi. „Omul, dornic să cîștige cît mai mult și mai repede, ajunge în situații grele, îl răpun oboseala, neatenția, beția, accidentul. Dacă pot să fac 5—6 curse, eu mă mulțumesc, dar chiar dacă nu-mi ies toate, tot nu mă supăr. Decît să intru în carieră cu viteză, să dau buzna peste oameni, să nu-mi fac o remediere necesară, să i-o iau altuia înainte, prefer să mai aștept puțin, să fiu corect cu mașina și tovarăș cinstit cu ceilalți. În șantier, munca nu se deosebește după sezoane : și iarna și vara mi se pare la fel : liniștită, dacă știi cum să ți-o faci".

M. CÂRȚAN ■

Noi sîntem țărani emancipați, spune Gheorghe Negoescu, primar la Poiana Lacului

Trei foste comune și 13 sate, însumînd 7 600 de suflete, stau de cîțiva ani, sub o singură denumire : Poiana Lacului, și sub același semn al libertății, în ipostazele timpului trecut, prezent și viitor, întrucît pe teritoriul lor n-au existat moșieri, oamenii locului îndeplinind astăzi ceea ce au visat strămoșii lor, poate chiar de prin 1621, de cînd este atestată documentar.

— Cotitura cea mare, îmi spune Gheorghe Negoescu, primarul comunei, s-a produs la noi în 1955, cînd s-a început exploatarea zăcămintelor petroliere, despre care se vorbea de multă vreme, ca despre un basm frumos... Amplasarea unei schele de extracție pe teritoriul comunei a fost primul fapt care avea să deschidă un alt orizont vieții noastre de țărani obișnuiți doar cu munca cîmpului și cu creșterea vitelor. În fiecare din cele 2 400 de gospodării, cîte numără Poiana Lacului, cel puțin o persoană lucrează, în prezent, în industrie. Cu toate acestea, continuăm să practicăm agricultura, în special pomicultura, ca și creșterea animalelor, întocmai ca strămoșii noștri, profitînd de așezarea pe cute de deal a satelor, ca și de întinderea comunei pe circa 60 km pătrați.

Apariția petrolului la Poiana Lacului a însemnat o mutație socială de proporții pentru comuna recent premiată. Peste 1 500 de oameni muncesc în noua ramură industrială a extracției, iar alte cîteva sute din cei de prin alte locuri s-au stabilizat aici, profesiile devenind mult mai numeroase decît acum cîțiva ani. Pe lîngă maiștri (aproape toți oameni ai locului) și-au ales locul de muncă și cîțiva intelectuali ca inginerii Ion Badea și Emil Diaconescu, de asemenea, fii ai acestor plaiuri. Copiii țăranilor au început să arate preferințe pentru Facultatea de petrol și gaze, iar Liceul petrolier, din Pitești, a afiliat două clase, în această specialitate. Comuna își realizează o treime din venituri din beneficiile obținute prin extracția de petrol de pe teritoriul său, fapt care i-a permis să-și autofinanțeze toate acțiunile. Poiana Lacului a fost electrificată încă din anii 1956—1957, iar din 1971, odată cu înființarea Stațiunii pentru mecanizarea agriculturii, se poate spune că socialismul și-a făcut din nou simțită prezența în viața comunei, creînd locuri de muncă pentru alți cetățeni, în special tineri, care nu s-au mai văzut nevoiți să-și lase casa și părinții. Desigur, fiecare dintre evenimente s-a reflectat în modul de viață al sătenilor, ale căror cerințe au început să se alinieze foarte rapid la condițiile specifice muncii industriale calificate. Cooperația de consum a înființat ateliere de croitorie, cizmărie, frizerie, de reparat televizoare și chiar secții de serie de îmbrăcăminte pentru femei și pentru confecționarea unor articole bărbați. Volumul desfacerilor, prin unitățile cooperației, se cifrează în jurul sumei de 20 milioane lei anual, deși mulți cetățeni își fac principalele cumpărături la Pitești, unde lucrează. Secțiile de construcții din cadrul ceapcului execută nu numai comenzile locuitorilor, ci și obiectivele social-culturale ale comunei. Electricitatea a adus după sine apa la robinet, în localurile publice, în cele 40 de apartamente, în căminele de nefamiliști, la școli, dispensare, în magazine, în afara de sediul ... primăriei, amplasat mai excentric decît celelalte clădiri amintite.

Fostul primar al comunei, astăzi președinte al ceapcului, Dumitru St Ion, ține să precizeze : „Nu am mostenit nimic de la nimeni ; nici măcar o cărămidă. Tot ce se vede a fost construit de noi, prin puterile noastre : sediu, dispensare, școroane, sală de ședințe, cămin, totul. Nu dispunem de mari suprafețe agricole, dar obținem la toate culturile producții peste indicatorii de plan și mereu peste media județului. Ce dăm noi statului ? Sumele rezultate din producția cooperativei s-au ridicat anul trecut la aproape 7 milioane lei. Excelăm în producția de carne, lapte și fructe. Am depășit prevederile planificate cu 21 la sută, livrările la fondul de stat, la 5 produse vegetale, cu 25 la sută, suprafața redată agriculturii — cu 25 la sută. Și, reținești, o parte a agriculturii noastre nu este cooperativizată !"

În satul Metoș, cu numai 100 de familii, se realizează 30 la sută din contractele încheiate cu statul, ale întregii comune. „Oamenii sînt emancipați, nu e un cuvînt în plus, afirmă primarul Gheorghe Negoescu ; lucrează fiecare pe undeva, dar se țin și de gospodărie. El sînt urmașii foștilor clăcași de pe moșia bisericii, astăzi oameni liberi, care muncesc pentru ei".

De un bun renume se bucură formațiile artistice, în special echipele de dansuri ale bătrînilor (cel mai vîrstnic, Mihai Ilie, a ieșit la pensie „artistică" de curînd, după împlinirea vîrstei de 82 de ani, locul său fiind luat de-mai tînărul Dumitru Badea, de numai... 70 de ani) care au fost și televizate și vor mai fi.

Ion Spirea, secretar adjunct cu propaganda, ține să remarce că în toate activitățile comunei predomină elementul local, navetismul fiind o excepție, vrînd să explice astfel de ce manifestările prilejuite de Festivalul național „Cîntarea României" se bucură de o participare largă, chiar dacă, pînă acum, succesele nu au fost de o rezonanță specială : locul doi la brigăzi artistice, la faza județeană, taraful și echipa de dansuri a bătrînilor, calificate la interjudețene, la Vîlcea.

O atmosferă de liniște și pace insuflă această așezare arhigeșeană cu nume de basm sadovenian : Poiana Lacului. Oare oamenii de aici nu se cearță, nu se trăsc prin săli de tribunale ?

— Anual dacă se înregistrează, ne spune Marin Oprea, vicepreședintele consiliului comunal, 20 de cauze, pentru lucruri mărunte : certuri pentru hotare, în zona necooperativizată, strîcăciuni provocate de vite, arareori furturi de la persoane particulare, nici unul din avutul obștesc. Nu vrem să ne disculpăm, spunînd ceea ce spunem Sînt tot oamenii noștri. În 1974, am fost și mai bine clasați : locul I, pe țară. Sigur, acum a fost mai greu, a trebuit să ne autodepășim. Pe lîngă principalele puncte ale întrecerii, care privesc producția agricolă, livrările către stat și celelalte, părerea mea este că am meritat distincția pentru cîteva acțiuni sociale, cum a fost, de exemplu, construirea unor unități școlare și grădinițe noi, a unor ateliere școlare, a celor trei sere etc. Trei dintre școlile noastre au etaj : două cuprind cîte 10 săli de clasă, cea de a treia — 14. Pe mine m-a mulțumit, îndeosebi, faptul că la Gălețeanu, eea mai îndepărtată așezare a comunei, cu numai 60 de familii, am construit un local de școală și grădiniță. Asta a fost o treabă bună. Mă gîndesc la copiii și la unicul învățător de-acolo, la bucuria lor.

Ultimul cuvînt aparține secretarului de partid, Gheorghe Negoescu : „Am acordat atenție întreținerii celor 80 de km de drumuri, pe care se înregistrează o circulație intensă : avem 300 de autovehicule ! Dar efectul cel mai spectaculos al muncii noastre rămîne atașamentul oamenilor de pămîntul pe care s-au născut. Ei nu mai pleacă, de ani de zile, să-și vîndă puterea de muncă ori „poșirca" prin țară, pentru un sac de porumb ori de grîu. Au acum tot ce le trebuie, la ei acasă."

GHEORGHE DECEMBRIU ■

Minunile naturii

Pădurea — o familie

Străbătînd județul Dolj, pe șoseaua care duce spre Corabia, sufle ul nostru lua tocmai culoarea pădurii prin care treceam, cînd atenția ne-a fost reținută de frumusețea și curățenia unei case albe, învăluse de după niște copaci, făcută parcă anume pentru o vacanță de vis. Apropiindu-ne, pe aleea din curte, în costumul verde al pădurarilor, o femeie al cărei zîmbet ne-a făcut să ne simțim de multă vreme rude — inginera silvică Elena Nuță. Ne aflăm la Pepiniera centrală. Venită chiar atunci de pe teren, ne lămurește că are o lucrare urgentă — semănăturile în solar a rășinoaselor, a pinului negru. La altitudinea de 39 metri condițiile fiind mai vitrege pentru cultura lor, în județ a luat amploare cultura de rășinoase repede crescătoare. „Noi creștem, spune inginera, numai puieți forestieri și ornamentali. Sîn em o pepinieră de producție și trimitem în țară cîte o sută de mii de pini, dar ponderea o dețin foioasele, puieții în vîrstă de 1—2 ani, apți pentru a fi împăduriți. Sîntem o unitate cu gestiune separată, nu sîntem bugetari, cheltuielile le acoperim din producție. Ocolele silvice primesc de la noi cîte 200 000 mii de puieți pe an. La noi, plopului, salcîmului, salciei, foioaselor, le place în familie". Și iată familia — soții ei, inginerul Teodor Nuță, șeful Ocolului silvic Sadova, și băiatul, elev, pe care cum să nu-l cheme dacă nu Silviu ? Aflăm că pepiniera

mai are ca anexă un atelier de implementări, secție abia de doi ani înființată, precum și o răchitărie de 24 hectare. Toată această activitate ce se concretizează într-un venit de cîteva milioane lei pe an este susținută de o sută de muncitori și opt oameni care conduc, deci muncesc. „Inginerilor, precizează inginera Elena Nuță, sînt destinate numai exportului în Franța, Belgia, R.F.G. Doamna Dubois din Paris cumpără, plăcerea ei, coșuri pentru cîini. Acum am să vă spun că mai aveni și o pepinieră de trandafiri foarte căutați, care înfloresc tot timpul anului, cu nume ce pot inspira — roșu de Bacara, trandafirul grena cu miros îmbătător, trandafirul Elisabeta. Calafatul, care are un cult al trandafirilor, se aprovizionează de la noi". Umbrele înserării și ospitalitatea gazdei ne cheamă în casă. Se aprind luminile. Trei camere, baie, o cameră de oaspeți, televizor, telefon. Cu toate acestea ne întrebăm dacă nu se simt singuri. Aici, parcă în afara lumii. Și totuși au trecut zece ani de cînd cresc puieți pînă la vîrsta de un an, doi. Propria lor vîrstă se poate socoti prin puieți. Cei o mie de pomi tineri, cu coșuițe albe, înșiruiți la intrarea în Zăvalu, ar fi înflorit imediat la zîmbetul modest dar atît de generos al Elenei Nuță. După cum ne-o spune chiar dumneaei, nu se simt singuri. Ghicim în inflexiunile vocii, atunci cînd vorbește despre puieți, o pedagogie subtilă. Ce este harnica ingineră dacă nu învățătoarea a mii de copaci cărora le place să trăiască în familie ?

ADI CUSIN ■

Doctor IOAN CUCU:

„Psihiatria nu trebuie să fie o cenușăreasă, iar aceasta nu-i privește numai pe psihiatri, ci pe noi toți"

— Așadar, tovarășe doctor Ioan Cucu, doriți să trageți un semnal de alarmă : în psihiatria românească lucrurile nu merg prea bine. Cunoașteți problemele, ca să spunem așa, dinăuntru, în calitate de doctor în științe medicale, medic primar psihiatru și totodată absolvent al fostei Facultăți de psihologie din București, cadru universitar la Institutul medico-farmaceutic din București, catedra de psihiatrie, autor al unor cărți de specialitate cu caracter de pionierat în România : „Tulburări psihice în bolile interne" și, în curs de apariție, „Psihiatria adolescentului" ; sînteți colaborator la Tratatul de psihiatrie sub redacția profesorului universitar doctor docent Vasile Predescu și autor a peste 50 lucrări științifice publicate în țară și străinătate. Mai presus de toate, acționați ca un pasionat al profesiunii. Iată tot atîtea motive pentru care vă vom asculta cu atenție.

— Acest semnal de alarmă — o opinie personală, care nu angajează pe nimeni altcineva, dar pe care o susțin cu toată răspunderea — trebuie încadrat într-un anumit context istoric. Oare știți că acum cinci sau șase decenii, cînd un bolnav psihic șosea la spitalul nr. 9 din București, pe atunci Spitalul central, pentru a fi tratat, portarul trăgea un clopot spre a vesti tuturor că „a mai venit unul" ? Internările erau rare, cam două-trei pe lună. În prezent, doar în cursul unei singure nopți cutreieră Capitala 30 de autosalvări ale noastre, care aduc bolnavi, iar ziua internăm cam 150. Iată noile dimensiuni ale psihiatriei.

— Bernard Shaw și-a categorisit piesele în „plăcute" și „neplăcute". Parafrazîndu-l, vi s-ar putea reproșa că abordați un subiect neplăcut. Cum adică, avem în București, în țară, atîția bolnavi psihici ? !

— Nicidecum !, nu la numărul lor mare m-am referit mai înainte cînd vorbeam de un semnal de alarmă. Dimpotrivă, situația din țara noastră este satisfăcătoare, chiar mai mult decît satisfăcătoare dacă o comparăm cu aceea din alte țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare. Un exemplu : o cercetare amănunțită întreprinsă relativ recent de catedra noastră pe un lot reprezentativ de 11 000 cetățeni din cartierul Titan din București a relevat doar 6% cazuri de nevroze, ceea ce ne situează favorabil pe plan mondial. În S.U.A., bunăoară, procentajul corespunzător oscilează în jur de 20%. Încă acum zece ani, Organizația Mondială a Sănătății considera că în statele industriale cam o persoană din zece necesită asistență psihiatrică. Din nou în S.U.A. : numărul de paturi de spital pentru cazurile de psihiatrie egalează pe cel al paturilor afectate tuturor celorlalte boli la un loc.

— De unde acest număr de bolnavi care, după cîte înțelegem, începe să constituie o problemă ?

— Pretutindeni în lume, urbanizarea, transformările sociale rapide, impactul tehnicii, într-un cuvînt : totul se petrece atît de rapid, spre deosebire de situația de acum patru-cinci decenii — fără a mai pomeni măcar secolele anterioare — încît psihicul nostru este supus unei încordări continue, la care ființa umană nu este și nu poate fi adaptată atît de repede, din punct de vedere **biologic.** Azi, bolile psihice au luat locul vechilor epidemii, ciumei, holerei și altora, pe deplin stăpînite de medicina contemporană. Și încă un aspect important, dar subtil, adesea ignorat. **Medicul psihiatru nu tratează doar boli, ci, într-un sens, nefericirea omului.** El a luat locul — desigur pe alt plan, științific de data aceasta — duhovnicului, în care nu mai credem, el este azi dispensatorul de psihoterapie. Ne-a murit cineva drag în familie, sîntem zguduiți, la propriu și la figurat, de un cutremur sau de alt fenomen al naturii, de pe urma căruia psihicul se resimte. Intervine atunci, ar trebui să intervină, psihiatrul.

— Cum se repercutează aceste realități asupra populației ?

— Eu apreciez că în mediul rural 30—40% din pacienții de dispensar au și probleme psihiatrice. La București, morbiditatea psihiatrică ocupă primul loc sau, în orice caz, unul din primele locuri, cu **implicații directe asupra producției, asupra vieții economice.** Trebuie să luăm deci și pe planul psihiatriei taurul de coarne. Relevîndu-i punctele slabe, vom îndrepta lucrurile. Iată cîteva din aceste deficiențe. Psihiatria română a rămas multă vreme în afara marilor curente de gîndire ale psihiatriei mondiale, situație care, într-o măsură, dăinuie și azi. E drept, chiar în plină perioadă a dogmatismului în noi, școala psihiatrică de la Timișoara, în frunte cu profesorul universitar doctor Eduard Pamfil, a dus o luptă titanică, nu lipsită de riscuri, pentru depășirea închistării. Și școala profesorului universitar doctor Petre Brînzei de la Iași, chiar în acele condiții dificile, a promovat cu îndrăzneală concepția originală psihosocială a școlii psihiatrice de la Socola, care continua, dezvoltîndu-le, tradițiile materialiste ale psihiatriei ieșene.

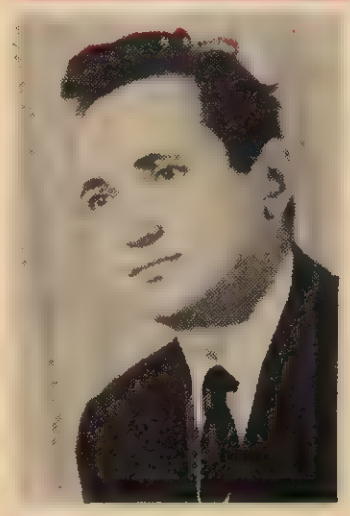

— Perioada dogmatismului, cu toi ce însemna ea, a fost însă depășită la noi. Oare în psihiatrie lucrurile nu se petrec la fel ?

— Psihiatria noastră a rămas în urmă din punct de vedere principial, ea adoptă și azi modelul fizic de boală : leziune, simptom, cauză unică, remediu — concepte de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, aplicate la începutul veacului nostru și bolilor psihice. Se afirma că boala psihică provine dintr-o leziune organică, iar în acele cazuri, numeroase, cînd ea nu se descoperea, se afirma că este vorba de o boală „extraordinară", că leziunea nu a fost încă detectată, dar că, pe măsura dezvoltării mijloacelor de investigație, va fi descoperită, neglijîndu-se însă factorii sociali. Ideile asupra organismului uman privit ca un tot unitar au dus însă la depășirea exceselor unei medicini localizaționiste, care a dominat sfîrșitul secolului trecut și care, oricît ar părea de curios, se manifestă uneori și azi, chiar dacă nu în mod declarat. Medicina actuală, așa numită psihosomatică, înseamnă explorarea unor largi zone de patologie medicală și mai ales a permanentei interacțiuni dintre patologia psihică și cea somatică, adică organică, trecînd de la tratamentul numit de unii „veterinar", pur chimic, la îmbinarea cu remedii psihologice. Medicul nu trebuie să caute neapărat leziunea, care de multe ori nici nu există, ci să descopere **stressul,** conflictul, modalitatea de apărare patologică și a oferi remedii prin psihoterapie. Dar noi, în multe privințe, continuăm să practicăm o psihiatrie din secolul al XIX-lea sau, oricum, depășită. Desigur, nu afirm nici pe departe că **toți** psihiatrii noștri s-ar întoarce cu fața spre trecut, dar rămînerea în urmă ca atare există, și ea oglindește nu lipsuri individuale, reavoința sau incompetența individuală, ci **o anume subapreciere a psihiatriei și a rolului ei în societatea modernă.**

— Concret, la ce vă referiți ? La învățămîntul superior, la asistența medicală psihiatrică sau la amîndouă ?

— Să începem cu învățămîntul. După mărturisirea mea — și vă rog să mă credeți că nu pledez pentru psihiatrie profesională mea, din considerente înțelese cu ușurință că pledez pentru o medicină modernă — catedrele universitare de medicină internă, chirurgie, ginecologie etc. au un număr disproporționat de ore față de psihiatrie. Gîndiți-vă, spre exemplu, viitorul medic, deci — în timpul celor șase ani de facultate studiază doar patru săptămîni psihiatria, și asta în ultimii ani. O altă ciudățenie : practic, nu se învață psihologia medicală. Faptul că nu există un învățămînt psihologic **nici pentru studenții medicinești, nici pentru medicii practicieni** nu se datorează Ministerului Educației și Învățămîntului — care în 1972 a dat decizia de înființare și a alocat fondurile necesare catedrelor — ci acelor cadre medicale „locale" care s-au văzut depășite și nici nu au acceptat ofertele făcute de acei care ar fi putut ține un curs de psihologie medicală.

— Practic, cum ați vedea problema rezolvată pe planul învățămîntului ?

— Psihologia medicală ar trebui predată din primii ani de facultate, alături de disciplinele de bază — anatomie, fiziologie, biofizică etc. — înainte ca studenții să intre în clinică. Să ne înțelegem asupra unui element fundamental : psihologia medicală nu-l ajută doar pe psihiatru, ci pe orice discipol al lui Esculap.

— Dar asistența psihiatrică ? Dumneavoastră aveți experiență și ca medic practician, nu numai în calitate de cadru didactic.

— O soluție în pas cu noile concepții, cu spiritul vremii — mă refer exclusiv la psihiatrie — ar putea-o oferi la noi staționarele de zi psihiatrice, eliminîndu-se construcțiile costisitoare. În staționare pacienții sînt tratați ambulatoriu și noile tehnici dezvoltate, inclusiv terapia de grup, conferă staționarelor o deosebită eficiență. Din nefericire, ele sînt păsări rare. La Sibiu, bunăoară, pentru staționarul de zi s-a alocat clădire, mobilier, s-a repartizat personal, dar... nu s-a deschis nici pînă azi, cel puțin după știrea mea. În București, pe lîngă policlinica Titan, sectorul IV, a funcționat un staționar, doar pentru scurt timp. De fapt, asemenea staționare urmau să se deschidă în toate sectoarele Bucureștiului, pentru a se ușura solicitările la spitalul nr. 9, dar pînă în prezent nu funcționează decît un singur staționar — cel din sectorul V, care, fiind unicul, a devenit... al Capitalei. În restul țării, numărul staționarelor de zi psihiatrice este extrem de redus, mult sub necesități.

— Din nou, o întrebare „neplăcută", pentru a folosi terminul lui Bernard Shaw : cum stăm cu numărul medicilor psihiatri ? De fapt, nu e vorba nici de ceva neplăcut, nici de ceva plăcut, ci de o realitate, care trebuie privită așa cum e.

— Cifrele sînt întristătoare — în primul rînd pentru bolnavi, bineînțeles. Firește, ele nu trebuie să constituie motiv de pesimism, această realitate de azi poate fi schimbată mîine, dacă s-o dorește și dacă se consideră necesar. Astfel, din circa 33 000 medici — număr foarte respectabil, raportat la populația țării noastre — doar 600 sînt psihiatri. Și încă, din acești 600 cam 80 funcționează la spitalul nr. 9, deci distribuția psihiatrilor în teritoriu, cum e și normal, nu este egală. Se ajunge astfel ca, în **Capitală, într-un sector unde trăiesc cam 300 000 de oameni, lucrează doar doi psihiatri de policlinică.** Faceți un calcul foarte aproximativ : cam cîte evenimente psihiatrice se întîmplă la 300 000 locuitori și ce pot face doi medici, din care unul — dacă nu amîndoi — se poate îmbolnăvi, că om e, mai merge și în concediu etc. Și e doar un exemplu ales la întîmplare. Eu zocot că această situație trebuie să dea de gîndit celor în drept. Se impun măsuri de urgență, cu atît mai mult cu cît, indiferent de măsurile ce se preconizează sau se vor lua, ele nu pot da rezultate imediate : trebuie pregătite cadre specializate, totul trebuie bine gîndit, nimic improvizat.

— Iată, în adevăr, probleme deloc simple, de mare actualitate, care deallfel nu interesează doar pe psihiatri. Unde se discută ele ?

— Tocmai asta e, că nu prea se discută. În ultimele decenii nu s-a ținut la noi nici un congres de psihiatrie, doar două conferințe naționale, ultima prin 1968—1969. În rest, cîteva simpozioane și atît. Se pierde și o tradiție românească prețioasă. Cu mai multe decenii în urmă, Constantin Parhon, care, în paranteză fie zis, și-a început strălucita carieră universitară ca profesor de psihiatrie, a înființat o societate de psihiatrie și endocrinologie, a inițiat congrese de psihiatrie. Dacă am insistat mai mult asupra aspectelor actuale deficitare, am făcut-o în mod voit, pentru a atrage atenția asupra lor și a le aduce în discuție. Firește, nu pretind că aș avea dreptate exclusivă, pot exista și puncte de vedere contrare sau complementare, important este ca prin mijlocirea revistei și pe alte căi să le dezbatem în mod deschis. Așa se vor contura și căile de soluționare. Repet, sînt perfect conștient că avem psihiatri valoroși, mulți dintre ei tineri, și că scapără inițiative valoroase. Totuși, după părerea mea, **psihiatria nu trebuie să fie cenușăreasa noastre, iar aceasta nu-i privește numai pe psihiatri, ci pe noi toți.**

LIONEL NIȚESCU ■

Cuget, deci exist

Desen din cuvinte pe o cască de soldat

înainte ! stai
culcat ! înainte !
fulgere reci cădeau în priviri
cerul adînc se clătina sub pași
mii, oamenii frunze, ca furnicile
alergau să se salveze în mîinile morții
halucinat, alergam printre ei
fără țel,
cu tresele lipsă
sub ploaia tăioasă a obuzelor
comandîndu-mi asaltul...
alergam !
sub lumina de-o secundă
a reflectoarelor
— blitzuri destinate imaginilor întru eternitate
ale fostelor trupuri
mutate-n schelete
mutate-n schelete
pentru viitoarele lumii muzee
la stînga ! la dreapta !
culcat ! înainte ! culcat !
pas de gradat, pas de soldat
strivind sub spalma pingelei
planeta în lung
planeta în lat
din zori spre noptat !...

Dar ce caută, vai !, fiul meu ?
ce foame ? ce sete ? ce frig ?
cresc în ochii în care
candorii îi știam
cuibul,
asemeni cuibului mierlei
în fag inocent
cu fruntea
— lespede nouă a trecutului meu —
nu-mi ajunge la gamela
tulburată, absurd, de absența apei
și totuși !
e fiul meu,
smuls dintre literele cărții de citire
blindat sub banala cască de metal
subțiat ca o insectă a luncii
în mantaua soldățească
sub faldurile căreia s-au lunecat
în timp
ca-ntr-un mormînt mișcător
ai mei, din vremuri de dinainte de mine
și cum îi bate sabia lungă
glezna
și-i numără pașii
și orele, poate, ce i-au mai rămas
de învins
pînă la tranșeea de dincolo de ființă...
păstrată-ntr-un streang nevăzut
cum îi bate lunga sabie glezna....
cling ! cling !
limbă de clopot tăioasă !
și cum rîde cu spaimă
călcînd prin tăcute tranșee
ca un înțelept, smuls din sine
din timp
urcînd în asalt
către ziua de mîine
înainte ! culcat !
la dreapta ! culcat ! înainte !
e fiul meu !
îl știu după ochii căprui
și nu mă mai vede !
și nu-l mai aud !
mai strigă-n adîncu-mi
doar sabia lungă
ce-i bate satanic în
glezna cu vîntu-mpotrivă !
e fiul meu, cel ce trece
neatent înainte
călcînd prea grăbit
pe mîna-mi rănită
zvîcnind din tranșeea surpată
zadarnic sperînd să-l oprească
din fuga spre ziua apusă
el trece ! el trece ! neatent înainte
și spada-i îmi lasă un sunet, atît...
cling ! cling !
în urechea rostindu-și auzul
în trăiri de obuz, repetat
el trece ! el trece neatent înainte
și duce cu el ochii mei
și duce cu el gura mea,
și oftatul din nopți al nevestei mele
și diminețile mele îi tremură lin în gamelă
și mersul meu îl duce cu el
deși casca metalică în care
cîntă șerpește gloanțele lumii
nu-mi ajunge mai sus de centură
e fiul meu !
și trece ! și trece neatent înainte
opriți-l, vă rog ! să-l întreb :
„unde merge atît de grăbit
cu sabia
certîndu-i vicleană și veche
glezna prea fragedă
și pasul prea mic ?"
e fiul meu !
auziți, ce vă zic ?

Pămîntul brăzdat de tranșee
se-mbată cu iarba ascunsă-n adînc
așteaptă ! și nu spune nimic

NICOLAE DRAGOȘ ■

„Carpaţi" — Baia Mare

Totdeauna bucuroşi de oaspeţi!

Un sondaj efectuat anul trecut arăta că între unităţile la care turiştii români şi străini au făcut aprecieri pozitive cu privire la calitatea serviciilor şi comportarea lucrătorilor se remarcă restaurantul Carpaţi din Baia Mare înaintea unor restaurante cu faimă ca Berlin, Cina, Bucur. Nu e vorba aici de o întîmplare, ci de o consecinţă a bunei activităţi desfăşurate în cadrul complexului băimărean, care cuprinde restaurant, hotel, un bufet la casa de cultură, restaurantul Minaur, o autoservire, iar pentru sfîrşit de săptămînă cabana Apa sărată şi în sezonul estival ştrandul Barajul.

Complexul a fost dat în folosinţă în 1970 şi investiţia avea un termen de recuperare de 11 ani. Dar la sfîrşitul anului trecut investiţia era deja recuperată datorită unei organizări chibzuite şi a folosirii la maximum a dotărilor existente.

Din 1972, de cînd este şeful acestui complex, Aurel Iancu şi cei din subordinea sa au avut în permanenţă în vedere folosirea capacităţilor de producţie, a utilajelor din dotare, o aprovizionare în mod ritmic şi la nivelul cerinţelor şi asigurarea desfacerii unui volum de produse cu precădere din producţie proprie. Problema personalului a fost şi ea rezolvată după inerente dificultăţi renunţîndu-se fără nici o părere de rău la cei certaţi cu disciplina sau lipsiţi de competenţă. Cei mai buni au fost trimişi la specializare cum ar fi Linca Dragomir şi Maria Moise în R.D.G. sau Vasile Inceu în R.F.G. Cu toate acestea ar fi greu să se creadă că în cadrul complexului lucrurile merg fără nici o poticneală. În primul rînd, sala restaurantului Carpaţi a devenit necorespunzătoare. Spaţiul de producţie ar fi, după estimările specialiştilor, de 400—500 de locuri, ori ea are numai 105. E dezolantă imaginea grupurilor care se aşteaptă unul pe altul ca să pătrundă în sala de mese. Sînt însă promisiuni că se va realiza o extindere a acestui spaţiu. Dar pînă atunci nu se aşteaptă cu braţele încrucişate. O iniţiativă de toată lauda este aceea ca prin comerţul stradal, sau cu diferite ocazii prin şcoli, la manifestări sportive, să se asigure desfacerea unor produse, venind în întîmpinarea solicitărilor. Un loc însemnat îl ocupă promovarea cu precădere a produselor locale, mai ales că zona este colindată, după cum se ştie, de mulţi turişti străini, dornici să cunoască bucătăria românească, renumită prin preparatele sale. Anul trecut, de pildă, 10 000 de turişti străini au beneficiat de serviciile complexului Carpaţi şi s-au arătat, aşa cum afirmam înainte, deosebit de mulţumiţi. Dacă în

această parte cam lipsesc trufandalele, nu lipsesc în schimb iniţiativele şi Aurel Iancu se gîndeşte prin ce modalităţi ar putea să-i mulţumească şi mai bine pe cei care apelează la prestaţiile complexului Carpaţi. Oricît ar părea de curios, el se străduieşte să găsească înţelegere ca să amenajeze sub modernul bazin de înot din localitate unde există spaţiu suficient şi o temperatură corespunzătoare, o ciupercărie. Performanţele nautice n-ar fi, credem, cîtuşi de puţin stingherite şi poate s-ar înmulţi şi ele după pilda acestor talofite. Dealtfel, căldura care se risipeşte la diferite întreprinderi, ar putea fi utilizată pentru crearea unor sere, oricît de mici, care însă prin număr ar putea să rezolve pe plan local, cu cheltuieli minime şi cu un minim efort, şi problema trufandalelor atît de mult jinduite, fără a se mai aştepta soluţii sau sprijin de la „centru".

La complexul Carpaţi din Baia Mare există toate premisele ca să se rostească în continuare, în mai multe limbi ale pămîntului, cuvîntul „mulţumesc".

A. GEORGE ■

La ordinea zilei: investiţiile

Se caută: o foarfecă mecanică, un recipient de aer comprimat şi o maşină de îndoit pe muche. „Recompensă": 60 de milioane de lei. Comunică: primăria din Întorsura Buzăului

La Întorsura Buzăului s-a prevăzut înfiinţarea unei întreprinderi pentru producerea unor piese destinate tractoarelor româneşti. Iniţial, se fixase ca dată de intrare în funcţiune anul 1982, dar — ulterior — ţinîndu-se seama de necesităţi, ca şi de posibilităţile locale, s-a luat hotărîrea devansării acestei date, localitatea adăpostită de culmile muntoase ale munţilor de unde-şi trage viaţa apa Buzăului să producă încă din acest an. Era de aşteptat ca, în acest loc, să întîlnim, în plină desfăşurare, forfota prealabilă oricărei premiere industriale. Ceea ce nu s-a întîmplat.

Primarul oraşului, tovarăşul Sergiu Manolatos, este un om deosebit de activ, dinamic şi încrezător în posibilităţile oamenilor pe care-i cunoaşte — aşa m-am putut convinge asistînd la audienţele obişnuite — pe nume şi posibilităţi.

— Cred că intrarea în funcţiune a noii întreprinderi va decide asupra realizării acelei producţii de 10 miliarde pe judeţ, cerinţă majoră la nivelul întregii ţări şi de onoare pentru multe zone, printre care şi a noastră. Proiectul de execuţie există, dar nu avem constructor.

Aşa a început tovarăşul Sergiu Manolatos prezentarea situaţiei în care se găseşte, în prezent, întreprinderea amintită. Ceea ce există este un atelier metalurgic, moştenit de la Industria locală, azi desfiinţată, înglobat în zestrea Întreprinderii mecanice prin aşchiere Braşov. Această apartenenţă este provizorie, deoarece actuala secţie va trece sub o altă autoritate, cea a întreprinderii de tractoare, fără să iasă însă din cadrul centralei tutelare, una şi aceeaşi pentru ambele unităţi industriale.

— Din această cauză, nu primim nimic de la uzina mecanică, fapt care ne obligă la o stare de inerţie pe care n-o dorim. Activăm doar cu 100 de oameni, deşi am putea avea 400. Dispunem de 45 maşini unelte. Am trimis 45 de oameni la cursuri de calificare, în ideea că vor primi spre execuţie ţevile mici ale tractoarelor, produs care a fost transferat la Codlea. Ni s-a fixat un plan de 10 milioane, iniţial. Am realizat 14. Urmarea : ni s-a majorat producţia la 20 de milioane, pe care nu le mai putem îndeplini. Am fost înţeleşi şi cifra a coborît la 17 milioane. Pentru anul în curs, saltul a fost şi mai spectaculos : plan de 33 milioane, iar la „metă" 17. Fără a ni se da însă nimic în plus de lucru. Prin contractele deja încheiate, ne-am asigurat o producţie de numai 10 milioane. Aţi putea crede că vreau să mă plîng. Nici gînd ! La spaţiile pe care le avem, la forţa de muncă pe care o putem mobiliza, m-aş angaja şi la 50 de milioane, însă numai în condiţiile în care Întreprinderea mecanică Braşov, de care continuăm să depindem, ne-ar sprijini. Nu cerem cine ştie ce, ci doar organizarea logică a unui flux tehnologic corelat cu dotarea existentă, astfel ca să ştim ce anume putem face. Mă gîndesc că forţa reprezentată de cei 1 700 de elevi ai liceului industrial, profilat pe mecanică, ar trebui folosită în mult mai mare măsură şi cu o sporită eficienţă decît se întîmplă în momentul de faţă în cadrul atelierelor şcolii. Îmi dau seama că în această stă o mare capacitate productivă. Am putea scoate muncitori foarte buni din ei, dacă le-am da de lucru. Ni s-a spus că la anul vom face cabine de tractor, dar mă întreb : de ce atunci şi nu acum ? Am putea începe şi mîine, dacă am avea materialul şi indicaţia să le facem. Sînt convins că Centrala de autocamioane şi tractoare Braşov ar putea fixa şi alte cîteva repere, fie şi mai puţin pretenţioase, pe care să ni le repartizeze. Avem utilaje nefolosite integral. Vă rog să scrieţi asta, că poate or afla şi cei din centrală şi se vor mişca, în sfîrşit. Nu ne sînt necesare instalaţii foarte complicate. Uitaţi, de pildă, un singur recipient de aer comprimat, o foarfecă mecanică şi o maşină de îndoit pe muche (planificată pentru trimestrul III al anului — de ce atunci şi nu acum, că doar n-o aducem de cine ştie unde ? — ne-ar da posibilitatea să activăm cu întreaga capacitate. Comunicînd aceste puncte de vedere, ce credeţi că am obţinut ? Uneltele ? De unde ! Reducerea planului de la 33 milioane la 16, ca şi cum planul nu ar avea caracter de directivă în materie ci unul... consultativ ! Ni s-a spus că n-avem forţă de muncă la calificarea necesară. Las la o parte elevii despre care am mai vorbit. Dar chiar Braşovul este cel care a dat oamenilor noştri gradele V şi VI de calificare. Avem peste 3 000 de oameni care fac naveta, deşi ar putea munci la ei acasă. Mijloacele fixe, care ne sînt necesare pentru a ne urni, se pot mişca totuşi, făcînd parte din aceeaşi centrală. Culmea este că, după informaţiile noastre, astfel de mijloace stau nefolosite prin curţile altor întreprinderi. Propun ca centrala noastră să delege pe cineva care să se ocupe direct de situaţia creată la Întorsura Buzăului. Cineva care să vină, să ne cunoască şi care să ne poată susţine. Măcar un diriginte de şantier să avem. Ştiu că prin alte părţi directorii şi inginerii şefi sînt numiţi încă de la începerea investiţiei şi lucrează de la începerea fundaţiilor şi pînă la obţinerea producţiei. Repet : noi n-avem nici măcar un şef de şantier. Ştim că depindem de Trustul de construcţii industriale Bucureşti, prin filiala sa de la Covasna. Este prea puţin pentru a da produse ! Avem chiar posibilitatea, pe plan local, de a da un astfel de om care să răspundă de lucrare. Dar n-o avem pe aceea de a-l numi.

EMANUEL VALERIU ■

Noua noastră şcoală

Biroul de proiectare al studenţilor

La Facultatea de automatică a politehnicii bucureştene lucrurile s-au petrecut cam aşa. Cadre didactice de la Catedra de calculatoare au încheiat un contract important cu industria pentru realizarea unui echipament complex, destinat să culeagă şi să prelucreze date, pe care apoi să le transmită la un calculator central. Se asigură astfel un adevărat dialog între om şi calculator chiar la locul de producţie (în general la locul de muncă), obţinîndu-se un spor considerabil de operativitate şi eficienţă. Aplicaţiile sînt nenumărate, ele interesînd sute şi sute de mari întreprinderi, de profil foarte divers, doritoare să utilizeze în mod optim tehnica de calcul modernă. Suficient să amintim, pentru a demonstra cererea potenţială, că la o primă testare, circa 1 500 de întreprinderi din ţară s-au declarat interesate să-şi procure un astfel de echipament.

Fiind vorba de o premieră naţională, specialiştii au fost confruntaţi cu un noian de probleme noi. De regulă, în realizarea contractelor sînt antrenaţi, în cadrul integrării învăţămînt-cercetare-producţie, şi studenţi mai bine pregătiţi din anii superiori. În cazul de faţă a intervenit însă o situaţie specială : prototipul experimental trebuia terminat în trei luni, ceea ce a făcut ca proiectarea şi realizarea practică să fie încredinţate exclusiv cadrelor didactice.

Un element esenţial al echipamentului îl reprezintă aşa-numita unitate de vizualizare sau display-ul, un ecran de tip televizor pe care se înscrie dialogul om-maşină, se desenează electronic diagrame, tabele, se primesc răspunsurile calculatorului central etc. Dacă nu funcţionează cum trebuie, munca uriaşă desfăşurată pentru construirea celorlalte unităţi ale echipamentului, şi ele foarte complexe, devine inoperantă.

Misiunea de a crea primul display românesc pentru astfel de echipamente a revenit unor electronişti experimentaţi din cadrul catedrei, inginerii Nicolae Cupcea şi Theodor Dănilă, şefi de lucrări, primul urmînd a se ocupa de partea logică, iar cel de-al doilea de realizarea tubului catodic.

Şi atunci a intervenit neprevăzutul : Nicolae Cupcea a fost imobilizat la pat timp de mai multe luni. Cine va realiza circuitele logice ? Şeful de lucrări fusese ajutat de doi studenţi din anul IV, Mihai Mărgărint şi Eduard Andrei, dar hotărîrea ca ei să preia ştafeta nu era uşor de luat, avînd în vedere implicaţiile, răspunderile morale şi materiale ale unui contract atît de important, precum şi termenul scurt. Adevărat, erau bine pregătiţi, cel dintîi luase cu un an înainte premiul întîi pe ţară la electronică la concursul studenţesc „Tudor Tănăsescu", ambii erau pasionaţi, dar era oare aceasta suficient ? S-a hotărît totuşi, în cele din urmă, să li se acorde „şansa cea mare", după ce s-au cîntărit cu grijă argumentele pro şi contra.

— Practic, tinerii au purtat răspunderea pentru partea logică a unităţii de vizualizare — spune inginerul Cupcea. Au lucrat zile şi nopţi, inclusiv duminicile şi aceasta nu doar din cauza termenelor strînse. **Te apucă un fel de**

La Politehnica bucureşteană, o colaborare de un fel deosebit între student şi profesor

febră, nu poţi altfel, trăieşti sub stăpînirea unei idei. Cunosc şi eu foarte bine această stare de spirit. Mi-aduc aminte cum, cu ani în urmă, după ce am devenit inginer, pe mine şi pe colegul Dănilă ne apucau orele mici ale dimineţii în laboratorul străjuit de un platan din vechea clădire a politehnicii de pe Polizu. Aşa au lucrat şi ei. Le-am dat o cameră, transformată ad-hoc într-un birou dintr-o magazie. În acele luni Mărgărint şi Andrei au fost probabil singurii studenţi din istoria politehnicii care au avut birou lor — e drept, cam înghesuit şi cu o încălzire aproximativă, dar al lor.

— Cu circuitele ne descurcăm, cu neîncrederea unora ne descurcăm mai greu — oftau ei.

Cei care manifestau o anumită reţinere trebuie şi ei înţeleşi, răspunderile, după cum am arătat, fiind mari. Dar pînă la urmă au învins pasiunea, buna pregătire şi elanul tineresc. Firesc, inginerul Cupcea revedea schiţele pe patul unde zăcea imobilizat. Studenţii îl vizitau de două ori pe săptămînă, discutau îndelung, îi cereau sfaturi.

De subliniat că Mărgărint şi Andrei nu au făcut, în toate aceste luni, doar o meritorie muncă de execuţie, ci au gîndit, au propus soluţii proprii şi au realizat. Ce ? Două plăcuţe care materializează logica display-ului şi asigură legătura cu celelalte unităţi ale sistemului.

— Pentru aceste două plăcuţe de mărimea unor broşuri, atîta muncă, atîtea eforturi, atîtea nopţi nedormite ? !

— Ele încorporează tot ce e mai nou în tehnica de calcul — explică şeful de lucrări — un miracol de miniaturizare. Încap în buzunarul hainei, dar reprezintă echivalentul a zeci de mii, poate a sute de mii de tranzistori. Dar dacă circuitele ar fi fost executate cu tranzistori, ar fi trebuit o clădire specială pentru a-i adăposti, ar fi fost necesare zeci de mii de conexiuni, care însă s-ar fi influenţat şi perturbat reciproc, deci practic ar fi fost imposibil de realizat. Noutatea nu constă însă nici pe departe numai în miniaturizare, ci în concepţie. Sînt înglobate aci şi brevete româneşti, o gîndire originală.

— Cum a funcţionat display-ul ?

— Excelent. A fost testat în fel şi chip, împreună cu întreg sistemul. Unele testări au un caracter pur tehnic, altele nu sînt lipsite de un dram de pitoresc. Cu display-ul şi cu echipamentul operant se pot juca diverse jocuri, iar configuraţiile respective apar pe ecran. De obicei, cîştigă maşina ! Noi am jucat NIM cu ea. Regulile sînt foarte simple : pe linii orizontale se aşază monede sau alte piese, reprezentate aci prin sticluţe pe ecranul-display, „Adversarii", omul şi maşina, iau pe rînd una sau mai multe piese, cum doresc, cu singura condiţie ca ele să se afle pe aceeaşi linie orizontală. Acela care la ultima piesă cîştigă. Totul pare simplu, copilăreşc chiar, dar există un substrat logic interesant, presupunînd şi apelul la o disciplină matematică foarte modernă, teoria jocurilor. Noi am jucat şi am pierdut, maşina ieşind invariabil cîştigătoare. Deci totul era în ordine.

Pentru contribuţia lor, Mihai Mărgărint şi Eduard Andrei au primit premiul întîi la sesiunea republicană din decembrie 1978 a cercurilor ştiinţifice studenţeşti, secţia automatică şi calculatoare.

LIONEL NIŢESCU ■

PACIUREA — „Himera zborului"

Din nou despre Petre Buleci

Deci, din nou despre a doua viață a arborilor cotiți

O reîntîlnire cu inginerul Petre Buleci, de la Șantierele navale Brăila, ne prilejuiește o reactualizare a situației în care se află concretizarea ideilor sale privind modulizarea diferitelor compartimente ale navelor ca și a celor legate de repararea arborilor cotiți rupți, pentru unele tipuri de motoare, idei despre care revista noastră a scris în cîteva rînduri în ultimii doi ani.

— **Articolul din „Flacăra", intitulat : „Inginerul Petre Buleci nu se astîmpără", apărut la 1 iunie 1978, mi-a deschis ochii asupra unor aspecte pe care, absorbit de munca mea, nu le băgasem în seamă. Am înțeles că se pot face, într-adevăr, lucruri mari dacă ideile cuiva ies din anonimat, devenind publice. Modulizarea merge cum trebuie. Este, în prezent, aplicată și la navele de 7 500, după cele de 4 500 tdw.**

— Dar celelalte idei ?

— **Exceptînd-o pe cea privitoare la construcția din bucăți a arborilor cotiți de mari dimensiuni, care mie mi se pare cea mai importantă și despre care așteptam să se pronunțe cei interesați, adică tocmai constructorii de motoare, celelalte se... mișcă. Am primit numeroase cereri de la întreprinderi diferite prin care mi se solicită concursul. Mai precis : primii au fost cei de la C.F.R. Brașov, unde m-am și deplasat și reparat un asifel de arbore cotit, montat pe un automotor, acțiune despre care „Flacăra" a scris la timpul potrivit. Au trecut de atunci mai bine de 8 luni de zile și motoral funcționează în condiții optime.** La 24 martie anul curent am mai primit de la Întreprinderea mecanică de material rulant din Brașov, o adresă din care reproduc : **„Ca urmare a comportării funcționale deosebit de bune a arborilor Gz 220, reconditionați de dumneavoastră prin procedeul SANAB în cursul anului precedent, vă propunem, pentru 1979, a testa dacă este posibilă extinderea acestui procedeu și asupra arborilor cotiți de pe motoarele diesel Gz 120".** Semnează directorul ing. M. Moldovan și ing. Vlad Enescu, șeful colectivului de proiectare, tehnologie. De la Cluj-Napoca, I.M.M.R. „16 Februarie" îmi solicită, la 30 martie a.c., tot printr-o adresă, semnată de directorul Victor Fotescu și contabilul șef Andrei Iancu, repararea experimentală a unui arbore cotit de tip MB, de pe un motor diesel de 450—700 CP, Maybach (MB 836), cu mențiunea că el s-a rupt după o funcționare de circa 20 000 ore, făcîndu-se următoarea precizare : **„această reparație este necesară I.M.M.R. Cluj-Napoca și are un efect economic însemnat, mai ales că este vorba despre un produs deficitar și pentru întreprinderea constructoare („23 August" București)".** Centrala de transporturi auto din București s-a adresat Șantierelor navale din Brăila încă la data de 15 decembrie 1978 cu rugămintea de a fi informați „asupra stadiului realizării lucrărilor privind cooperarea pentru reconditionarea arborilor cotiți de la motoarele diesel marca Saviem, model 797-05, prin metoda SANAB elaborată de colectivul condus de ing. Petre Buleci. **Solicităm aceasta din considerente majore ce privesc reintroducerea în circuitul economic a unor importante valori materiale".** De la Întreprinderea pentru industrializarea sfeclei-de-zahăr din Bucecea, județul Botoșani, am primit, în primele zile ale lunii aprilie, o altă solicitare, semnată de inginerul D. Blaj, directorul întreprinderii, pentru repararea unui arbore cotit de la o locomotivă L.D. produsă la „23 August" București în anul 1959 (tipul Ganz Diesel în 6 cilindri), reparat la Brașov în februarie 1979 și defectat din nou. Permiteți să reproduc un mic fragment din adresa aceasta : **„Întrucît în revista „Flacăra" nr. 40.5.X.1978 a apărut un articol ce se referă la metoda SANAB folosită de dumneavoastră pentru reconditionarea unor arbori fisurați, vă rugăm a ne comunica dacă puteți dispune a reconditiona și întreprinderii noastre arborele motor la care ne referim".**

Rezultă că un interes și mai ales necesitate pentru metoda noastră există. Din păcate lucrez, încă, prin metode artizanale.

— Adică ?

— Adică, pierd enorm timp socotind manual, în vreme ce aș avea nevoie de un calculator. Nu reușesc să înțeleg de ce nici unul dintre ministerele interesate, în primul rînd M.I.C.M., agricultura, transporturile, chimia, nu dau nici un fel de atenție semnalului apărut în „Flacăra". Mi s-a spus că unii sînt interesați să importe în continuare. E vorba de drumuri lungi peste hotare și, poate, de altele, iar eu continuu să gîndesc că, în primul rînd, e vorba despre un interes național. Iată, de exemplu, s-a prezentat la Brăila un tovarăș, I. Tiucaliuc, de la „Romconsult"

care vrea să oferim la export metoda pusă la punct de mine. Dar mă întreb : de ce s-o dăm altora și să n-o facem noi ? Nu vi se pare firesc ? Aici nu mai este vorba despre un medicament. Unui bolnav i-a făcut bine, altuia nu. Aici se tratează despre motoare, și cele două vilbrochene reparate după metoda de la șantierul nostru funcționează de luni de zile. În mod individual mi se solicită, în continuare, concursul. De la Bals, Craiova, Tr. Măgurele. Chiar și Combinatul chimic Brăila mi-a trimis 4 motoare la reparat. Mă întreb de ce nu și în ansamblu, adică la nivelul unui minister ? Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci tace și, probabil, va continua să tacă. Și ce facem în acest caz ? Continuăm să importăm. Pînă cînd ? Vă atrag atenția că nu se obțin economii de un milion, ci de multe, multe zeci de milioane lei. Nu există minister care să nu fie interesat să-și repare motoarele, în loc să le arunce. Am fost chemat la București de un institut de cercetări în transporturi. Mi s-a propus inițial o colaborare, după care la următoarea întîlnire au apărut alți tovarăși decît cei de prima dată. Și mi-au spus că ei nu pot plăti cercetarea. Le-am lăsat totuși o temă-program. M-am gîndit că ei au nevoie de mine și că firesc ar fi să mă caute. Dar n-a urmat nimic din ce era normal să urmeze.

— Nu sînteți prea sigur de dumneavoastră ?

— Acum nu. M-am temut de fenomenul de respingere. V-am spus doar că, pentru motor, arborele cotit este întocmai ca inima pentru organism. Dar nu a apărut. Acum sînt foarte sigur pe calcule. M-a căutat, la Brăila, inginerul N. Dragnea, de la Centrala de material rulant, și ing. N. Bonca de la Cluj, să le repar un motor Maybach. Posed calculele pentru trei tipuri de motoare. Dacă aș dispune de o echipă de 15 muncitori și ingineri și de acces la un calculator, aș putea avansa încercînd să „atac" și arborii cotiți ai navelor. Sprijinit, sînt în situația de a scoate o carte de calcul și metode pentru toate tipurile de arbori cotiți de motoare defecte care se pot repara. Am fost deranjat de faptul că mi s-a spus că „nu se poate plăti" munca mea, pentru că nu despre așa ceva este vorba, în primul rînd. Muncim nu numai pentru bani, ci și pentru știință. Merită să discutăm măcar, încercînd să găsim și mijloace. Se poate trata și cu conducerea Șantierelor navale din Brăila. Pe mine mă interesează, în mod aparte, cercetarea. Pot prezenta fotografii cu arbori rupți și reparați, deși faptul că ei funcționează de luni de zile reprezintă, zic eu, o dovadă suficientă a justeței metodei. Mă întreb : de ce nu mi se comandă un model experimental ? Ar costa cîteva sute de lei și cîteva zeci de kilograme de metal. Pe el s-ar putea face toate probele. Eu dacă nu mă solicită nimeni, cum să mă apuc de lucru ? Mă surprinde că în scrisorile primite toți cei care-mi scriu se referă la articolele din „Flacăra". Dar alte surse de informare, surse specializate, nu există ? Dacă nu s-ar fi scris în presă, ce s-ar fi întîmplat ? Personal, sînt interesat de motoarele mari, M.A.N. de la Reșița și de la I.M.U.A.B. Institutul din Reșița, criticat în „Flacăra", n-a scos pînă acum un cuvînt. Oare tovarășii de acolo n-au nici o părere ? Dumneavoastră ați aprins o scînteie, dar explozia s-a produs în altă direcție: ați propus un arbore nou, de concepție românească, și s-a ajuns la repararea altora vechi. Nu-i rău nici asta, dar să nu ne oprim doar la atît cînd putem face mult mai mult.

Ne mărginim deocamdată, după discuția purtată cu inventatorul brăilean inginerul Petre Buleci, la o relatare a convorbirii avute cu inginer Mihai Jurj, director tehnic la Centrala de reparații material rulant din București.

— Cum dacă știu cine este Buleci ? Am lucrat împreună și sper să o facem și în continuare, cu toate dificultățile care au apărut între timp. În privința soluției pe care el a pus-o la punct și pe care a oferit-o celor interesați, pot să afirm, cu toată greutatea experienței personale, că este foarte bună și că permite repararea unei serii de arbori cotiți. Încă de anul trecut, prin aplicarea metodei Buleci la două motoare, ambele funcționează și în prezent excelent ! Am fost atît de mulțumiți încît i-am mai încredințat alte două motoare tot pentru executarea reparațiilor la arborii cotiți. El ne-a promis că le va rezolva în aceleași condiții ca și pe primele. Eu nu sînt fabricant, deci n-am interes pentru producerea de motoare, dar știu că, de pildă, o uzină ca „23 August" București nu poate satisface în prezent necesarul de motoare pentru întreaga noastră industrie națională. Asta pe de o parte. Pe de alta, în ceea ce ne privește, iată, avem 20 de locomotive în depoul Cluj-Napoca în stare de nefuncționare din cauza ruperii arborilor cotiți. Prin tehnologia lui Petre Buleci le-am putea porni. Cei interesați pot calcula singuri ce înseamnă 20 de garnituri de tren în plus ! Sigur că este important din punct de vedere economic, dar și sub aspectul traficului feroviar. Am rămas deci în relații de colaborare cu inginerul Buleci, față de care ne vom achita obligațiile materiale. Am sperat că-i vom putea cointeresa în acțiunea noastră și pe tovarășii de la I.C.P.T.T., tot din București, drept care m-am adresat directorului adjunct al acestui institut, inginerul Vătreanu, în ideea ca ei să-l coopteze pe Petre Buleci drept colaborator extern. După o scurtă perioadă de speranțe, subit am fost anunțați că I.C.P.T.T. nu mai are astfel de posibilități. Păcat ! Fiindcă nu stau numai motoare din sectorul nostru, ci și cele de la „Roman-Diesel", motoare din domeniul forajului petrolier, motoare de nave și alte multe, din pricina ruperilor de arbori cotiți.

EMANUEL VALERIU ■

MAI SÎNT OAMENI-CIOTURI

Săptămîna trecută m-a chemat la telefon consilierul juridic al Inspectoratului silvic județean Cluj, Ilie Măicăneanu. Motivul ? **Flacăra** publicase însemnarea **Oameni buni, salvați pădurea,** care găsise rezonanțe deosebite în sufletul oamenilor pădurii. Și iată-ne invitatul lor, chiar în zona care făcea obiectul gîndurilor înserate cu mîhnire la **Ultima oră.**

Intrăm pe „bulevardul" central al viitorului parc al cartierului Mănăștur. Sîntem însoțiți de consilierul juridic, de șeful ocolului silvic, ing. Maxim Doț, de tehnicianul Zoltan Korodi și pădurarul Vasile Chioreanu, de 23 de ani aici, în cantonul Mănăștur. Privim consternați. Dezastrul e parcă și mai mare decît îl văzusem singur. Sîntem toți revoltați. Lipsa de omenie a atins cote incredibile. Iată în viitorul parc al Mănășturului o poieniță. A fost pregătită de ocolul silvic prin defrișare. În poieniță au fost lăsați și cinci copaci să asigure umbra în timpul verii. Dar unul dintre ei, cel mai falnic, zace la pămînt. A fost doborît cu lovituri de topor, apoi lăsat acolo. Și i-ar fi stat atît de bine copacului acolo, în frumoasa poieniță a cartierului cu 100 000 de oameni ! Ceva mai încolo un pin crescut prin truda de 15 ani a oamenilor pădurii. Pădurarul Vasile Chioreanu e revoltat. Întristat chiar, de elementara educație a celui care i-a spintecat vîrful, doborîndu-l...

Inginerul Maxim Doț, șeful ocolului, mă invită într-o poiană golașă, în apropierea pinilor. Cîteva hectare de pini nu mai sînt. Au ars incendiate, și nu din senin. Din vina unor oameni. Unii au fost prinși. Am aflat și un episod trist. Într-o zi de vară, un om în toată firea a fost curios să vadă cum arde iarba uscată. Și a văzut.

S-au plantat și nuci. Dar oameni înrăiți i-au devastat. Cine sînt ei ? Cu siguranță păsări călătoare, lenești și trîntori cu antecedente penale și adeverință de achiziționare de sticle și borcane dată de I.C.V.A., precum Csengeri Aladar, Lăcătuș Iosif, Albu Simion și Ernest, Muza Iosif sau Zolaszek Nicolae, care au fost foarte de curînd surprinși din nou devastînd pădurea. De data aceasta, cu 56 de arbori pregătiți pentru negoț !

Consilierul juridic Ilie Măicăneanu îmi povestea un alt fapt care nu poate să nu-ți umple sufletul de revoltă. Undeva, pe malul unei ape, în apropiere de Smida, doi pădurari își făceau rondul obișnuit. Era perioada cînd peștii își depuneau icrele. Au zărit cîteva umbre, apoi, asupra unuia din pădurari s-a repezit o umbră, de fapt un braconier, apoi altul... Pînă la urmă, 4. Pădurarul a somat, apoi a fost nevoit să tragă cu arma de vînătoare. Lovit grav de braconierii-huligani, a stat 19 zile în spital, iar unul dintre braconieri, cu 21 de alice în picior, a rămas cu 15 la sută invaliditate...

Ne-a fost dat să întîlnim și în drumul nostru prin pădure un fapt trist. Un grup de copii, însoțiți de profesorul lor, mergeau în excursie. Cu profesorul în frunte. Deși s-au făcut cu trudă și sudoare alei, sfidînd munca oamenilor pădurii, traversau prin plantații ca pe bulevard...

Dar pădurea crește. Și dealul se consolidează. Oamenii pădurilor o ajută. Pe măsura puterilor. Oameni-cioturi ? Da. Mai sînt și din aceștia. Din păcate !

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

„Sacrificări din necesitate", dar din necesitatea cui?

Asistăm, uneori, la întîmplări aproape incredibile : oameni care pînă la un timp au avut un comportament normal, o situație socială onorabilă, ajung, spre surprinderea tuturor, la săvîrșirea de fapte reprobabile.

La drept vorbind, surpriza amară a celor din jurul unor asemenea indivizi nu coincide cu momentul alunecării celor în cauză pe povîrnișul incorectitudinii. Nu la cazurile accidentale, de culpă fără intenție vrem să ne referim în rîndurile de față, ci la acela care săvîrșesc acte antisociale în mod premeditat, care, deși au și discernămîntul și timpul necesar pentru a „cîntări" acțiunile preconizate, în pofida consecințelor inevitabile, se lasă totuși tentați de himere...

Cu respectul cuvenit față de categoria socială din care a făcut parte, cu regretul profund că un asemenea om s-a lăsat atras în mlaștina incorectitudinii, ne vom referi, de această dată, mai ales la cazul medicului veterinar Alexandru Hațegan, fost igienist la abatorul Luduș din județul Mureș.

Să obții un asemenea titlu înseamnă, înainte de toate, o muncă asiduă, îndelungată, de la prima zi de școală elementară pînă la ultimul examen de facultate. Dar la capătul atîtor eforturi vine satisfacția împlinirii. O împlinire care se cere mereu consolidată, care poate atinge culmi tot mai înalte, cu condiția de a te consacra cu întreaga capacitate profesiei alese, de a munci și trăi în demnitate...

Cum poate cineva să pericliteze o asemenea perspectivă lăsîndu-se tentat de incorectitudini ?

Ei, bine, oricît s-ar părea de ciudat, medicul veterinar Alexandru Hațegan și-a asumat un asemenea risc. Chiar dacă n-a fost el inițiatorul ilegalităților ce urmau să se comită la abatorul din Luduș, ci recepționerul de animale Petru Țărcuș, împreună cu gestionarul abatorului, Vasile Pop, adevărul este că s-a lăsat atras în cursa periculoasă a infracțiunii. Dealtfel, procedeul conceput de Țărcuș și Pop nici n-ar fi putut să fie aplicat fără concursul medicului veterinar. „N-aveți nici o grijă ! — l-au asigurat aceștia. Ceea ce am gîndit noi să facem nu poate da nimănui de bănuit... Putem obține venituri substanțiale fără nici un pericol... Am analizat noi bine situația... Totul este în perfectă „regulă" (? !). Într-adevăr, planul conceput dovedea „originalitate" și abilitate, deoarece se referea la crearea unor mari plusuri de carne realizate pe seama confiscărilor din „motive" medicale, a unor părți din animalele sacrificate „din necesitate". Spre exemplu, dacă cineva aducea la abator o vacă ce trebuia sacrificată „din necesitate" (se presupunea că avea o rană la picior), medicul veterinar era acela care aprecia care porțiune este contraindicată pentru consum și trebuie confiscată, fie pentru a fi transformată în diverse subproduse industriale, fie pentru distrugere prin ardere sau îngropare.

„Ideea" inițiatorilor a fost aceea de a-l convinge pe medicul veterinar să indice pentru confiscare o cantitate de carne mult mai mare decît cea afectată — diferența urmînd să constituie sursa unor plusuri, respectiv a unor venituri ilicite substanțiale.

Prin „metoda" folosită de infractori — așa cum aveau să stabilească cercetările efectuate de cpt. Ion Magheșan din miliția județului Mureș — au fost acumulate asemenea cantități de carne, încît au fost onorate fictiv sau parțial fictiv **46 de contracte de animale.**

Așadar, lăsîndu-se tentat de avantaje, chit că proveneau din ilegalități, medicul veterinar a acceptat propunerea fără să se gîndească profund la consecințe.

Asupra acestui moment critic din viața celor care săvîrșesc pentru prima dată asemenea abateri grave de la normele de etică și echitate, de la legile țării, am dori să reținem atenția, pentru că, după cum atestă numeroase cazuri, îndeosebi în care sînt implicate persoane care îndeplinesc diverse funcții administrative, fără concursul cărora, elementele infractoare versate n-ar putea să-și atingă scopul, dacă în astfel de momente cruciale ar fi puse în balanță consecințele, mulți oameni n-ar mai ajunge în boxa acuzaților și de acolo în altă parte.

Exemplul relatat în rîndurile de față vorbește de la sine.

În timpul cercetării și judecării sale, medicul veterinar avea să recunoască și să regrete profund faptele comise, dar la ce mai puteau ajuta regretele cînd prejudiciul cauzat avutului obștesc sub paravanul „confiscărilor din motive medicale" ajunsese la peste **250 000 lei ?**

Drept pentru care, instanța l-a condamnat pe Alexandru Hațegan la 5 ani închisoare, pe Vasile Pop la 7 ani închisoare, iar pe Petru Țărcuș la 8 ani închisoare și la confiscarea parțială sau totală a averii.

MIHAI GROZAVU ■

„E timpul ca medicina să răsplătească mai consistent investițiile materiale și morale făcute pentru ea"

Sandu Stoichiță ; medic primar, șef de lucrări în cadrul Policlinicii universitare Vitan din București ; membru în Biroul de conducere al Societății române de gastroenterologie din U.S.S.M. și vicepreședinte al filialei din Capitală a Societății române de medicină generală ; membru corespondent și de onoare al Societății polone de medicină, al Asociației internaționale pentru studiul ficatului, al Consiliului științific al Asociației europene și mediteraneene de proctologie, al Societății franceze de gastroenterologie, al Societății americane de endoscopie, al Asociației franceze pentru progresul științelor, al Societății franceze de proctologie, al Societății de medicină din Paris.

— Nu încape nici o îndoială că sînteți, nu după vorbe amabile, ci după fapte concrete, unul din gastroenterologii noștri de elită ; ca atare, aveți calitatea de a discuta, în deplină cunoștință de cauză, despre starea actuală a acestei discipline; care este ea, tovarășe doctor Stoichiță ?

— Față de condițiile pe care le are la dispoziție, prin grija atentă și neîntreruptă a partidului și statului, gastroenterologia românească începe, după opinia mea, să piardă tot mai mult teren. Asta, repet, în ciuda eforturilor materiale ale societății și în ciuda unei frumoase tradiții, asigurată de înaintași cu contribuții remarcabile, ca profesorii Hațieganu, Nanu Muscel, Fodor, Băltăceanu și alții. După mine, care de ani și ani încerc să mă fac auzit, nici nu e de mirare că se întîmplă așa, de vreme ce Ministerul n-a considerat de cuviință să înființeze cîteva clinici de specialitate noi, măcar în marile centre medicale, la Iași, la Timișoara, la Tîrgu Mureș, la Craiova.

— Cîte clinici de gastro sînt în prezent?

— Două, la Cluj-Napoca, unde se continuă tradiția profesorului Fodor, și la București, la Fundeni. Starea gastroenterologiei s-a înrăutățit și continuă să se înrăutățească tocmai datorită acestui monopolism, pe care unii n-au știut, iar alții n-au avut interes să-l combată.

— Ce vreți să spuneți ? Puteți da cîteva exemple ?

— Desigur. Iată, cea mai importantă clinică de cardiologie din Capitală funcționează la Fundeni, dar clinici asemănătoare sînt și la Colțea, și la Caritas, și la Municipal ! La fel stau lucrurile în materie de reumatologie. Există în București un centru specializat, dar și alte cîteva clinici pe profil, renumite, la Urgență, la Vitan, la Griviția !

— Dar aici, la Policlinica Vitan, ce e ? Nu-i o clinică de gastro ?!

— Avem doar un staționar de diagnostic cu 27 de paturi și aceste două cămărușe în care facem, zilnic, stagiul de medicină internă cu 18 studenți și, de 4 ori pe săptămînă, endoscopii. E cam îngust aici pentru 25 de persoane, nu-i așa ?

— Cam îngust, e adevărat. Tovarășe doctor, ce-i aceea o endoscopie ?

— Pe scurt, o metodă modernă și eficace de precizare a diagnosticului. Ea folosește un fel de sondă care, introdusă în interiorul tubului digestiv, permite transmiterea unor imagini clare ale eventualelor modificări patologice. Ceea ce se intuia cîndva prin palpare, se vede azi cu ochiul liber prin intermediul endoscopului. Tehnică de vîrf foarte prețuită pe plan mondial, endoscopia e puțin utilizată la noi, deși ea poate juca, voi reveni asupra acestui aspect, un rol foarte important în depistarea precoce a ulcerului și cancerului gastric. Serviciul nostru are la activ peste 9 mii de endoscopii, prin care s-au descoperit aproximativ 750 de tumori.

— De ce e puțin utilizată ? Nu-s suficiente endoscoape ? Sînt ele prea scumpe?

— Sînt scumpe, cam 4 mii de dolari bucata, dar avem destule. Omul și sănătatea lui găsindu-se în România socialistă la cel mai mare preț, partidul și statul au alocat fonduri, iar ministerul, nimic de zis, a dotat o sumedenie de spitale, din București, din Timișoara, din Rîmnicu Vîlcea, din Cluj-Napoca, din Arad, din Craiova, din Șimleu și așa mai departe, cu endoscoape.

— Și-atunci care-i necazul ?!

— Sînt endoscoape suficiente, dar zac, se deteriorează și se învechesc.

— De ce, tovarășe Stoichiță, de ce zac ?

— Asta e tristețea, că n-are cine să lucreze cu ele ! Din cauza monopolismului de care vorbeam, nu s-a format un număr corespunzător de cadre, pentru a mînui un endoscop fiind nevoie, firește, de o specializare, treaba fiind pretențioasă, existînd și unele riscuri de diagnostic. Zadarnic am încercat de aici, de la Vitan, să convingem ministerul de necesitatea formării de gastroenterologi și endoscopiști ! În 10 ani, am fi scos 100 de endoscopiști ! Am întocmit programe detaliate, prevăzînd o zi de specializare pe săptămînă timp de 3, de 6 sau de 9 luni, dar n-am găsit audiență. Ni s-a dat să înțelegem că nu ni se pot încredința cursurile respective datorită lipsei unei baze clinice, singura existînd, cum spuneam, la Fundeni. Am cerut bază clinică și ni s-a explicat că n-o putem primi din cauza lipsei cursurilor ! Și uite-așa, ne-am învîrtit și ne învîrtim într-un cerc vicios, de pe urma căruia, fiind vorba despre niște investiții serioase, pierdem cu toții. Pe de-o parte, aparatele nu-și ating scopul pentru care au fost importate, pe bani grei, pe de alta, experiența acumulată aici, foarte apreciată și solicitată în străinătate, se irosește. Amorțeala aceasta nu mi se pare în regulă. Pentru un strung care zace într-o fabrică e tras la răspundere directorul, pentru un endoscop nu e tras nimeni la răspundere ? ! Partidul și statul au alocat fonduri, oare nu e normal ca ele să fie folosite cu chibzuință și discernămînt ? Ne putem oare permite să aruncăm pe apa sîmbetei atîtea mii de dolari ?

— Nu, tovarășe doctor, nu ne putem permite. Ca să ne lămurim mai bine, cîți endoscopiști calificați lucrează în prezent în gastroenterologia noastră ?

— Cîțiva. Alexandru Oproiu la București, Oliviu Pascu la Cluj-Napoca, Carol Stanciu la Iași, cu observația că ultimul, participant la un curs de specializare ținut în Anglia, n-are la dispoziție nici un endoscop ! Exact, să nu uit, și Ioan Pușcaș.

— Pentru că tot veni vorba, care e părerea dumneavoastră despre activitatea doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu ?

— Pușcaș e, n-am nici un dubiu, un profesionist de toată isprava. Foarte muncitor și perseverent, el a făcut pentru gastroenterologia românească mai mult decît au făcut unii specialiști cu renume. Deși tînăr, Pușcaș a pus la punct un medicament și a publicat o monografie care, fără să epuizeze problematica, aduce o sumedenie de puncte originale, demne de atenție și de respect profesional.

— Anunțați mai devreme că veți reveni asupra unor aspecte legate de diagnosticul precoce ; poate că a venit vremea s-o faceți ; vă ascultăm.

— Întreaga lume medicală contemporană face eforturi pentru diagnosticarea precoce a maladiilor, iar noi, chiar dacă oarecum rămași în urmă, avem datoria să ne aliniem acestei lupte, avantajați fiind și de excelentele condiții materiale puse la dispoziție. Altfel zis, a venit vremea să luăm trenul de pe peron, nu din mers ! Am să caut să fiu scurt și explicit. În cazul cancerelor gastrice descoperite timpuriu, bisturiul poate salva 9 bolnavi din 10. Dacă aceleași maladii sînt depistate cu întîrziere, raportul e invers și 9 bolnavi din 10 se prăpădesc. În plus, diagnosticată precoce, orice maladie poate fi mai ușor stăpînită, tratamentul fiind mai scurt, mai eficient, mai puțin stresant pentru pacient și, firește, mai leftin. În condițiile în care, la noi, asistența medicală, foarte costisitoare în alte părți, e gratuită, s-ar părea că problema fondurilor nu se pune. Nu-i așa. Societatea a tot investit în rețeaua sanitară, modernă și dotată cu toate cele necesare, a venit timpul ca și rețeaua sanitară să răsplătească mai consistent investițiile materiale și morale făcute pentru ea. Nu zic că n-o face, dar e destul loc pentru mai bine.

— În ce sens ?

— Metodele și tehnicile de vîrf se cer introduse mai repede, cu mai mult curaj și pe o scară mai largă. Medicina noastră, învățămîntul medical parcă nu sînt într-o măsură suficientă disponibile la nou. Am să dau un exemplu, poate nu cel mai semnificativ, dar primul care-mi vine în minte. Ca îndrumător didactic; am organizat cîteva gale de filme de specialitate, iar succesul a fost net, studenții venind în număr din ce în ce mai mare. Din păcate, noi folosim metodele audiovizuale timid și sporadic, unele voci chiar riscînd să le considere o distracție, o favoare acordată studenților care altfel nu vor să învețe ! Nu-i așa. Dacă dintr-un curs de două ceasuri, e demonstrat științific, un student poate reține pînă la 50 la sută din subiect, dintr-un film de 20 de minute el poate reține pînă la 70 la sută. Această proporție crește dacă pelicula nu e strict didactică. Clar, nu ?

— Clar ; vă rugăm să continuați.

— Ar trebui să se acorde o atenție mai mare unor discipline de avangardă, geneticii medicale, de pildă, despre a cărei condiție îngrată „Flacăra" a scris, pe bună dreptate, nu demult. Altora, imunopatologiei, informaticii și cibernеticii medicale, patologiei celulare, fără de care spitalul de mîine nu poate fi conceput. În alte părți, aceste discipline sînt la loc de cinste. La noi, nu. Cînd vom ajunge la concluzia că sînt necesare, mai devreme sau mai tîrziu o vom face, iarăși vom fi în întîrziere, iarăși vom avea de recuperat un decalaj.

— Tovarășe doctor Stoichiță, ce impresie vă lasă învățămîntul superior medical, firește în ceea ce privește gastroenterologia ?

— E temeinic și solid, recenta Lege sanitară, în elaborarea căreia un rol de seamă a revenit secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, punîndu-l pe baze moderne, consolidate. Numai că el ar trebui să fie mai deplin integrat.

— Anume ?

— Care e principalul său scop ?

— Dacă ne întrebați, o să ne străduim să vă răspundem. Cît mai bună pregătire sub toate aspectele a absolvenților, e exact ?

— În linii mari, da. După statistici, un medic de medicină generală abia ieșit de pe băncile facultății se confruntă cu aproximativ 100 de boli, pe care trebuie să le diagnosticheze și trateze. Cu unele îi va fi lesne, căci le-a învățat foarte bine în cei 6 ani de studii, cu altele însă se va descurca mai greu, întrucît afecțiunile pancreasului, de pildă, ale căilor biliare, ale intestinului subțire, ale venelor i-au fost mai puțin lămurite, ele ocupînd spații neînsemnate în programa școlară. Avînd probleme, va trimite bolnavii către eșaloanele superioare unde, venind suferinzi din mai multe părți, se vor produce încărcări, actul medical făcîndu-se în grabă și, nu o dată, superficial. Normal ar fi, e o opinie strict personală, izvorîtă dintr-o experiență pe care îmi permit s-o consider cuprinzătoare, să se procedeze la un inventar al celor 100 de boli, pregătirea studenților desfășurîndu-se în funcție de frecvența și importanța lor, interdisciplinar, prin legarea specialităților.

— Ce înțelegeți prin interdisciplinar ? Dar prin legarea specialităților ?

— Să luăm ulcerul gastric. El se predă, în prezent, studenților în ani diferiți, două ore de medicină internă într-un an, două de radiologie în alt an, două de anatomie patologică într-altul și așa mai departe, mare parte din cunoștințe pierzîndu-se pe parcurs. Cred că cea mai bună soluție ar fi legarea cunoștințelor, predarea lor prin cooperare. Ar lua și mai puțin timp, două ore cu totul, iar studentul ar pleca din facultate cu esențialul, fără riscul de a se pierde în detalii nesemnificative. Ce ziceți ?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ce e nou în

Metalurgie

Invenția „Instalație automată de transport mecanizat a laminatelor, între cajele unui laminor de profiluri ușoare, în linie". (autori: inginer Augustin Rodina și tehnician Otto Müller, din cadrul Întreprinderii „Oțelul Roșu" — Caraș-Severin) permite reducerea apreciabilă a muncii manuale la o serie de treceri intermediare, îmbunătățește condițiile de lucru, mărește capacitatea de producție a instalației prin scurtarea timpilor de opriri intermediare, sporește sensibil productivitatea muncii, ieftinind prețul de cost al laminării, deoarece procentul de rebuturi este și el mai mic.

Ca urmare a acestei invenții, Întreprinderea „Oțelul Roșu" este în măsură să livreze un plus important de laminate ușoare.

Construcții de mașini

Un colectiv de inovatori al Întreprinderii „Tractorul" — Brașov, alcătuit din ing. Ioan Mogneag, ing. Dorin-Marcel Stanciu și ing. Nicolae Sovăială, au conceput o „Mașină semiautomată pentru călit arbori cotiți". Este vorba de un agregat semiautomat, care călește arborii cotiți numai acolo unde este necesară o asemenea operație pretențioasă, respectîndu-se totodată parametrii tehnologiei pentru realizarea unei calități excepționale. Mașina reduce timpii de reglare pentru diversele tipuri de suprafețe, permite ca toate operațiile să se facă dintr-o singură prindere a arborelui cotit în mașină și contribuie în același timp la creșterea apreciabilă a productivității muncii.

Producția de medicamente

Laboratorul galenic din Tîrgu Mureș este o adevărată stație-pilot a Oficiului farmaceutic, în care sînt create, încercate și fabricate medicamente cu o largă utilitate și cu efecte curative verificate în practică.

Farmacista principală Georgeta Pantea a pus în evidență o gamă diversă de preparate, unele înlocuitoare ale medicamentelor de import. Așa după cum se apreciază și de către personalul farmaciilor, preparatele întrunesc calitățile celor furnizate de industria republicană sau livrate de alte firme străine.

Între produsele originale remarcăm soluția „aetherolei compositaM", soluție înlocuitoare a rovacolului, ce se întrebuințează în tratamentul colicii hepatice și biliare. Mai adăugăm și noul produs hepatobil, utilizat curent în bolile ficatului.

Ecologie

Invenția „Procedeu de fixare a particulelor de cenușă evacuate hidraulic de la termocentrale", autor ing. Constantin Rotaru, din cadrul Institutului de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală — București, reprezintă o importantă contribuție la rezolvarea unei stringente probleme privind protecția mediului înconjurător : este vorba de „legarea" reziduurilor de cenușă evacuate din termocentrale prin mici cantități de reziduuri coloidale nămoloase, provenite de la stații de epurare sau din alte surse.

În felul acesta deșeurile de cenușă iau forma unor mase compacte, care nu mai sînt spulberate de vînt după evaporarea apei.

Realitatea ilustrată

Realizare a laboratorului 22 al Centrului de cercetare pentru tehnică de calcul, aparatul electronic de control și casă — 8020 va funcționa în marile magazine și autoservirii către sfîrșitul anului. El va înlocui actualele case de marcat.

Această casă electronică va permite ținerea unei evidențe foarte amănunțite a întregii activități de desfacere a mărfurilor în fiecare raion și chiar la fiecare vînzător în parte. Un minicalculator stabilește automat suma totală de plată, înregistrează suma predată de către cumpărător, stabilește restul, iar după cuplarea unui dispozitiv special, emite monedele de rest. Un alt dispozitiv — cititorul de etichete — transmite mașinii comanda pentru prelucrarea stocului pe sortimente pentru fiecare raion de mărfuri. Astfel, în fiecare moment se poate ști cu precizie care produse au căutare și care nu. Se renunță, astfel, definitiv, la neplăcutele inventare.

Cărămida — un material de construcție care își recucerește locul cuvenit

Care sînt, la ora actuală, în confruntarea cu înalta productivitate a panourilor de beton, șansele banalului și arhicunoscutului material de construcție numit cărămidă ? Altfel spus, astăzi, în plin efort general pentru reducerea continuă a consumurilor de energie, betonul, mare consumator de energie, poate fi înlocuit de cărămidă ?

Întrebărilor de mai sus, care pot fi foarte ușor contopite doar într-o întrebare, ne-a răspuns inginerul Amedeu Blaius, tehnologul secției de produse ceramice din cadrul Întreprinderii de materiale pentru construcții din Iași. Dar mai întîi a ținut să ne facă o scurtă și necesară istorie a fabricii de cărămidă din Iași, istorie pe care ne-am străduit să o consemnăm în linii mari. Deci i s-a spus mai de mult, pe la începuturi, adică prin 1960, Fabrica de cărămidă din Iași. Avea să fie, încă de pe-atunci, cea mai mare fabrică de cărămidă din Moldova. 320 000 de cărămizi normale pe zi, adică 32 de apartamente pe zi ! A apărut, așa cum era și firesc, sub poalele unui uriaș deal de argilă, deal din care a început să muște cu lăcomie. Ceva mai tîrziu, concurată fiind cărămida de înaltă productivitate a panourilor din beton, fabrica și-a diversificat producția, schimbîndu-și totodată și numele. Deci i s-a mai spus și Fabrica de cărămidă și țigle. În vremea mai din urmă, tot din cauza ofensivei betonului, cărămida s-a transformat, numindu-se bloc ceramic. Și nu este vorba doar de o schimbare de denumire. Chiar dacă în realitate fosta fabrică de cărămidă produce tot cărămidă, ea se numește la ora actuală secția de produse ceramice.

— Vorbim, așadar, avea să continue interlocutorul nostru, nu despre cărămida fabricată după vechile și atît de cunoscutele metode, ci despre o cărămidă rezultată dintr-un modern și complex proces tehnologic, o cărămidă care a încercat să țină pasul în bătălia destul de inegală cu prefabricatele de beton. Ultima denumire a fostei fabrici de cărămidă reprezintă totodată o importantă etapă, întrucît blocurile ceramice de mare echivalență pot concura cu șanse mari prefabricatele de beton.

— Am consemnat, printre altele, două noțiuni : cărămidă normală și bloc ceramic de mare echivalență. Ar fi cazul să înțelegem mai în amănunt aceste două denumiri.

— Ar fi vorba, mai exact, de trei noțiuni. Cărămida normală nu se cere a fi explicată. Este cărămida obișnuită. Cărămida eficientă, termen pe care încă nu l-am amintit, ar fi o cărămidă mai mare, cu goluri, înlocuind, cu calități sporite, 3,2 cărămizi normale. Au apărut în ultima vreme, din necesitatea de a mări productivitatea muncii, dar și din alte motive, blocurile ceramice care înlocuiesc 7,8 cărămizi normale.

— Între motivele care au determinat apariția cărămizilor eficiente și a blocurilor ceramice ați amintit o mai ridicată productivitate a muncii la cărămizile eficiente și blocurile ceramice, dar, în aceeași măsură, se poate vorbi, credem noi, și despre o reducere a consumului de energie.

— Iată în acest sens cîteva cifre edificatoare : pentru 10 000 cărămizi normale, necesare construirii unui apartament, se consumă 870 kW/oră. Același apartament poate fi construit din 1 810 cărămizi eficiente, pentru a căror ardere și fabricație se consumă doar 700 de kW/oră. Dacă am folosi blocurile ceramice, față care se va și întîmpla în viitorul cel mai apropiat, întrucît, în ceea ce ne privește, întreaga producție a secției noastre s-a orientat cu precădere înspre acest ultim produs, vom folosi doar 1 280 de blocuri ceramice pentru a căror fabricație se consumă aceeași cantitate de energie electrică, adică tot 700 kW/oră, ca la cărămizile eficiente. Deci, dintr-o scurtă privire aruncată asupra acestei probleme care nu este deloc atît de simplă cum s-ar crede, constatăm o importantă reducere a consumului de energie, precum și o însemnată creștere a productivității muncii. Acestor două aspecte să le mai adăugăm și faptul că, dată fiind structura cărămizilor eficiente și a blocurilor ceramice, cu goluri, greutatea construcției scade simțitor. Dar, după părerea mea, nu greutatea scăzută a construcției ar fi marele avantaj, cît caracteristicile termoconductoare superioare ale unei construcții din cărămidă cu goluri, goluri care nu afectează cu nimic rezistența construcției.

— Înțelegem că în fața cărămizilor eficiente și a blocurilor ceramice se deschid perspective din cele mai importante. Și totuși, dintr-un dialog avut la conducerea Trustului de construcții din Iași, tovarășul Luca Petru, directorul adjunct al trustului, ne-a dat cîteva cifre, pe care, sinceri să fim, nu știm cum să le interpretăm : s-au construit în ultimii patru ani la Iași, oraș în care se construiește foarte mult — cu volum de construcție însul s-ar situa cam pe locul trei în țară — peste 4 000 apartamente din cărămidă. E mult, credem noi, în contextul unei totale ofensive a betonului. Se vor construi în acest an alte 1 653 de apartamente din cărămidă. E puțin, credem noi, date fiind posibilitățile pe care le oferiți dumneavoastră acestui beneficiar aflat atît de aproape. Ei bine, în anul 1980 se vor construi doar 24 de apartamente din cărămidă. E mult prea puțin, în condițiile în care, lucrîndu-se la patru lanțuri, adică la patru macarale, care asigură aprovizionarea, din prefabricate se construiesc zilnic 11 apartamente. Și pentru ca datele să fie cît mai complete, să notăm că tovarășul Luca Petru ne-a mai declarat, în legătură cu efectivul de zidari, că numărul total al acestora, deocamdată, se ridică doar pînă la 780, iar trustul ar avea nevoie de cel puțin 1 000 de zidari. 1 000 de zidari, a precizat tovarășul Luca, nu pentru a ridica apartamente din cărămidă, ci pentru a zidi, la fundații și la bale, cele 16 600 000 cărămizi, din care 3 000 000 de cărămizi normale. Acestea sînt datele problemei. Care este părerea dumneavoastră ?

— Mă surprinde numărul mic de apartamente din cărămidă pentru anul 1980, dar ar exista, fără să cunosc problema în amănunt, o explicație, aceea a productivității panourilor de prefabricate corelată cu numărul scăzut de zidari, fenomene care fac ca produsele noastre să cunoască o mai largă întrebuințare în construcțiile din zona rurală, unde ritmul de construcție este mai lent, unde necesarul de locuințe nu este atît de stringent ca la orașe, și unde mîna de lucru calificată în lucrări de zidărie este, după toate aparențele, mai numeroasă.

— Cu alte cuvinte, relansarea cărămizii, sub forma cărămizilor eficiente și a blocurilor ceramice, este strîns legată de existența unui cît mai mare număr de zidari ?

— Întocmai. Blocurile ceramice sînt foarte eficiente și economicoase din punctul de vedere al consumului de energie, consum care, datorită unor mai recente preocupări, a scăzut aproape la jumătate. Ar fi vorba, de exemplu, de un experiment care a dat rezultate foarte bune : în masa de argilă a cărămizilor eficiente și a blocurilor ceramice a fost inclus un combustibil inferior, șlamul sau sterilul provenit de la stațiile de flotație ale exploatărilor cărbunifere, combustibil care era, pînă mai ieri, aruncat. În procesul arderii, acest șlam a eliberat o importantă cantitate de energie calorică, reducînd la aproape jumătate consumul vechi de energie. Dar, din punctul de vedere al productivității, comparată cu cea a panourilor din prefabricate, blocurile ceramice au de învins sau rezolvat și acest obstacol. Și, după părerea mea, nu peste prea mult timp, acest obstacol va fi depășit. Banala și arhicunoscuta cărămidă își va recuceri, printre materialele de construcție, locul ce i se cuvine, adică un loc de cinste.

VICTOR NIȚĂ ■

Un fabulos tezaur de vitamine puțin valorificat:

CĂTINA ALBĂ

(Urmare din pagina 1)

Primele cercetări sistematice privind structura și importanța economică ale fructelor de cătină albă au fost inițiate în cursul anului 1953 și meritul principal revine profesorului Ion Brad, la data respectivă cercetător la Institutul de cercetări alimentare din București. Analizele de laborator îl conduc la constatarea că fructele de cătină albă au un conținut de substanță uscată de 15- 20%, conținutul de acizi organici exprimat în acid malic este de 5,05%, că în fructe proaspete B-carotenul reprezintă 7,5 mg%, B-carotenul în ulei, 90 110 mg%, iar vitamina C se găsește în proporție de 151 mg%. Cercetări prin cromatografie îl fac să constate apoi existența a cinci fracțiuni lipidice, precum și prezența acizilor malic, citric și succinic, precum și a unor substanțe de tip polifenolic.

Lucrarea este omologată, dar sfîrșește prin a fi abandonată, pretextîndu-se oportunitatea de valorificare a altor cercetări. Ion Brad nu se lasă însă descurajat de aceste prime insuccese și continuă insistent cercetările, investind în acest scop uriașe disponibilități fizice și sufletești. Organizează ani la rînd studii la fața locului, în Delta Dunării sau în zonele subcarpatice din Vrancea și Trotuș, înfruntînd armatele de țînțari și gerurile năprasnice din ianuarie și februarie, singur sau aproape singur de fiecare dată, și totul numai din dorința de a cunoaște planta în dinamica dezvoltării sale, pentru a marca timpul optim de recoltare, sau pentru a determina componentele de structură în funcție de anotimp și condiții pedoclimatice. Trăind ani la rînd în rohia dulce a cercetărilor de laborator, cu o viață întrupată numai din pasiunea pentru cunoaștere și adevăr — cercetătorul Ion Brad ajunge treptat în cîteva descoperiri prioritare. Investigațiile repetate îl obligă să constate că arbustul de Hippophae rhamnoides reprezintă în întregime un veritabil depozit de substanțe prețioase, că deci tulpina, frunzele și rădăcina pot fi utilizate deopotrivă pentru extragerea unor compuși utilizabili în industrie. Iată lista componentelor de bază descoperite de profesorul Ion Brad și de către alți cercetători. Vitamina C în proporție mai mare decît în orice altă plantă cunoscută, acid malic, acid citric, acid succinic, acid acetic, acid chinic, un factor inhibitor al oxidării acidului ascorbic, vitaminele B_1, B_2, B_6, acid folic, inozitol, acid nicotinic, provitamina A, vitamina E, violaxantină, flavoxantină, xantofilă, criptoxantină, caroten, izoramnetol, kemferol, substanțe terpenice, taninuri, un alcaloid și o substanță spumantă tensioactivă, acizi grași saturați și nesaturați și esteri lor, substanțe minerale diferite macro și mirro elemente, enzime. Dar lista rămîne deschisă.

Din păcate acest travaliu imens, încheiat cu rezultate atît de spectaculoase, nu s-a bucurat decît de o atenție modestă, iar efectele terapeutice ale extractelor de cătină, semnalate în repetate rînduri de autorul cercetărilor, nu au fost privite cu interesul care-l merită.

Situația l-a obligat să renunțe pentru o vreme la ideea valorificării arbustului de cătină și să-și îndrepte atenția numai pentru rezolvarea altor teme de cercetare. În calitate de cercetător al Institutului de cercetări agronomice, apoi ca șef de sector biochimie la I.C.C.P.T., Ion Brad a publicat singur sau în colaborare cu alți specialiști un număr de 65 de lucrări de biochimie cu o arie tematică extrem de variată. În 1972 ocupă prin concurs un post de profesor titular la Facultatea de fizică și chimie a Universității din Craiova, iar în cursul anului 1976 este numit provizoriu șeful catedrei de științe ale naturii din cadrul acestei universități. Dar în tot acest răstimp, profesorul Ion Brad n-a părăsit nici o clipă ideea valorificării arbustului de cătină.

— În iarna anului 1969 — ne povestește interlocutorul nostru — s-a întîmplat așa că într-o dimineață mi-am dus feciorul la cinematograful „Timpuri noi" din Capitală. Într-unul din filmele destinate școlarilor realizatorii au ținut să înfățișeze un grup de elevi care strîngeau fructe de cătină albă. A fost menționat de asemenea și faptul că produsul este destinat exportului. Atunci într-o clipă am descifrat tot misterul ce învăluia de ani de zile cercetările din străinătate, am priceput cu alte cuvinte că în laboratoarele de acolo planta își desconspirase secretele, că devenise tocmai de aceea un veritabil produs strategic. A doua zi am trecut la redactarea unui studiu de sinteză în care am demonstrat pe baza cercetărilor efectuate pînă la data respectivă că prin valorificarea industrială a arbustului de cătină și în principal prin obținerea uleiului și prafului de cătină se pot obține venituri de cîteva ori mai mari decît prin vînzarea brută a fructului recoltat. Am arătat că se pot recolta anual 1 000 tone de fructe de cătină (ulterior am apreciat această cantitate la 1 500), **că în prezent tona se vinde cu 500 de dolari, iar prin prelucrarea unei tone de hippophae s-ar putea obține 5 000 de dolari !** Am mai menționat că prin selecționarea și înnobilarea arbustului, un hectar cultivat cu 1 000 de exemplare ar putea produce pînă la 15 000 kg fructe. Acestea și multe altele.

Bucurîndu-se de un sprijin activ din partea C.N.S.T.-ului, care s-a angajat să finanțeze în continuare cercetările, profesorul Ion Brad a considerat necesar să comunice rezultatul investigațiilor personale unor virtuali colaboratori. Fire generoasă și deschisă, cercetătorul a multiplicat studiile consacrate cătinei albe, încredințîndu-le mai multor institute de cercetări. În felul acesta planta a devenit obiect de cercetare în cadrul mai multor laboratoare, dar în același timp coordonatorul principal al acestui program colectiv de investigații a putut constata cu stupoare că a devenit, fără știința sa, „invocat" al unor studii publicate, dar care consemnau în principal chiar rezultatul propriilor sale cercetări, sau că, în alte cazuri, descoperiri ce-i aparțineau în exclusivitate au apărut pur și simplu sub semnătura unor alți autori.

Dar nici în felul acesta, deci nici prin difuzarea unor comunicări, chiar așa prin mijloace puțin onorabile, cătina albă nu a izbutit să trezească interesul principalilor ei beneficiari : industriile alimentară și farmaceutică. Interesată pentru valorificarea uleiului de cătină s-a arătat în schimb industria cosmetică din țara noastră. În clipa de față 10 brevete onorează realizarea practică a unor creme și loțiuni pe bază de Hippophae rhamnoides.

Deosebit de receptivi față de descoperirile profesorului Brad s-au dovedit a fi mai mulți medici curanți din București și provincie, care au folosit uleiul și prafurile de cătină pentru tratarea unor diverse maladii. În finalul articolului nostru vom oferi cîteva exemple în acest sens.

Care sînt deci atributele economice și terapeutice ale fructelor de cătină, demonstrate prin sute de experiențe de laborator și prin solicitudinea unor cadre medicale ?

Înzestrate cu numeroase substanțe extrem de valoroase pentru buna desfășurare a proceselor biochimice și fiziologice, fructele de cătină albă pot fi utilizate în medicina umană și veterinară precum și în zootehnie. Ele au demonstrat virtuți de excepție în combaterea bolilor de ochi, a bolilor de piele, a bolilor tractusului gastrointestinal, a unor forme de cancer, pentru tratarea degerăturilor, arsurilor provocate de foc sau de expunerea îndelungată la soare, au fost tratate de asemenea cu succes boli provocate de diferite avitaminoze, maladii endocrine sau ale sistemului nervos. Diferite preparate au fost apoi folosite pentru acțiunea lor „bacteriostatică", narcotică și sedativă. Profesorul Ion Brad a realizat de asemenea numeroase preparate alimentare pe bază de cătină, sucuri, marmelade, gemuri, siropuri etc.

Dar să dăm cuvîntul celor care au folosit în scopuri terapeutice rețetele și produsele profesorului Ion Brad. Iată pentru început declarația medicului Petre Vlad, șeful secției de oftalmologie a Spitalului județean din Buzău.

— Plecînd de la ideea că planta studiată de profesorul Ion Brad sub forma sa de extract uleios are un conținut bogat în vitamine, am aplicat-o în afecțiuni oculare ce necesitau refacerea țesuturilor oculare, conjunctiva și cornee. Cunoscînd rolul vitaminelor A și E în metabolismul celor două membrane oculare, am aplicat același produs în afecțiuni degenerative. Mi-am îndreptat atenția și asupra efectului „bactericid" al uleiului și asupra efectului său antialergic. Am tratat astfel arsuri fizice și chimice, keratite microbiene, virotice și alergice precum și keratite degenerative. Bazîndu-mă pe o bogată casuistică, pot să afirm următoarele : în primul moment al aplicării uleiului de cătină se produce o vasodilatație ce se traduce prin înroșirea mucoasei conjunctivale după care urmează o perioadă de liniștire și calmare similară cu cea din tratamentul cu dionină. Refacerea țesuturilor se produce deosebit de rapede cu secvele minime sub formă de fine macule corneene. În arsurile de gradul I și II rezultatele au fost, putem spune, spectaculare. Vindecările s-au produs în timp record fără nici un fel de urme și cu refacerea pigmentației naturale a tegumentului. Bune s-au dovedit și rezultatele în kerato-conjunctivitele flictenulare de tip ulergic. Efectele sînt similare cu cele cortizonice.

Am remarcat excelentul efect biostimulator al uleiului de cătină în cazul transplanturilor de piele. În toate cazurile grefonul s-a prins imediat. Niciodată nu am avut nici cele mai mici cazuri de infecții, ceea ce mă determină să afirm că produsul se recomandă și prin efecte „bactericide" și imuno-chimice. Citez cazul unei fete de 15 ani care a fost internată în spitalul nostru cu o stafilococie a feței ce-i prinsese ambii ochi. La unul din ochi o postulă perforase globul ocular în camera anterioară a ochiului. Prin instilații cu ulei de cătină, bolnavul a părăsit spitalul vindecat **ad integrum** în trei săptămîni. Mai amintesc cazul unui muncitor care s-a prezentat cu fața desfigurată de arsuri (arsuri de gradul I și II) și care s-a vindecat în 7 zile. Uleiul a avut efecte miraculoase și în tratarea escarelor la persoanele debilitate fizic. O colegă de a mea a folosit același produs la tratarea unor afecțiuni ale aparatului genital, obținînd în fel rezultate neașteptate. Stat sigur că ne aflăm în fața unei mari descoperiri dar care, pentru a fi pe deplin cunoscută sub toate aspectele, mai are evident nevoie de numeroase studii clinice.

Avînd în vedere marea importanță pe care o constituie identificarea proprietăților terapeutice ale arbustului de cătină, precum și deosebita lui valoare economică, relatarea noastră nu se poate opri aici. Vom publica în continuare alte declarații semnate de către cei care au utilizat în mod practic extractele de Hippophae în calitate fie de medici, fie de pacienți, aducîndu-ne în felul acesta modesta noastră contribuție la valorificarea deplină a unei uriașe bogății naționale, anticipate prin cercetările și descoperirile prioritare ale unui activ și generos om de știință, profesorul dr. Ion Brad.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cauza: alcoolul!

Nouăzeci la sută din faptele penale, grave și foarte grave, sînt comise sub influența alcoolului și sînt determinate de acțiunea imprevizibilă a acestui drog. Mulți dintre făptuitori se trezesc în dimineața următoare, după ce ireparabilul s-a produs, ca după un coșmar.

Șeful de serviciu și-a sărbătorit numirea la Hotel Nord. Vinul, mărturisește, nu reușea să creeze atmosfera pe care și-ar fi dorit-o. Era tîrziu. Ei erau obosiți. El și cei cițiva intimi. Apucase să anunțe acasă evenimentul și soția, împreună cu cei trei copii, probabil, îl așteptau. A. comandat coniac. Îi plăcea să asculte vorbindu-se despre el. În general, este un om serios, stimat de colegi și, evident, apreciat de superiori.

Ce se știa despre el? Are putere de muncă, poate munci oricît, e meticulos, ordonat și prețuiește, mai mult decît orice, disciplina. În restaurant n-a mai intrat de șase ani. „Atunci, povestește soția, a sosit acasă cu tăbliță indicatoare a unei străzi, nu mai știu care. O rupsese de pe un gard și o ascunsese în haină, cît putea fi ascunsă, dar era vesel, cum nu-l mai văzusem de mult. În tinerețe îi plăceau șotiile de felul acesta".

Ultimul coniac l-au băut după ora închiderii. A ieșit primul pe ușa hotelului, parcă din nou tînăr, urmat de prieteni. S-au împrăștiat în căutarea unui taxi. Poate cînta. Era descheiat la palton. Nu-i era frig. Ține minte foarte bine acest amănunt. Nu-și explică de ce. În fața unui restaurant de pe Calea Griviței — lăzi cu sticle goale de bere. Prietenii de serviciu nu-i cunoșteau șotiile din tinerețe. Își umplu buzunarele cu sticle. În același timp cu risetele colegilor auzi și vocea paznicului. Simți strînsoarea și mai departe nu-și mai amintește. Nu mai lovise niciodată un om. Iar faptul că, după ce acesta căzuse, îi spărsese în cap o sticlă nu-l poate crede. Știind unde e, soția nu l-a mai așteptat. Pe masa pregătită pentru patru persoane i-a lăsat un bilețel: Tatălui nostru cel iubit și bun LA MULȚI ANI.

Nu crede că după ce va ieși din închisoare va mai găsi în el puterea să se întoarcă la familia dezonorată. N-a crezut că anii și grijile îi pot modifica într-atît reacțiile la alcool Soția a trebuit să achite daunele civile. Colegii i-au găsit un post de educatoare, ca să-și poată crește copiii nevoiți să înfrunte nu numai absurdul unui destin de care nu se fac vinovați cu nimic, ci și ura îndreptățită a familiei paznicului.

Într-un sondaj efectuat printre părinți, în urmă cu doi ani — bănuiesc că datele n-au suferit între timp modificări de structură — am formulat următoarea întrebare: „Cum doriți să fie copiii dumneavoastră?" Răspunsurile, în proporție de 99 la sută au fost: „Să fie cumințl", „Să devină buni specialiști", „Să fie buni cetățeni", „Să-și cunoască interesul", „Să-și iubească părinții", „Să-și facă datoria în toate împrejurările"... Nădejdi cumpătate și abstracte fiindcă următoarea întrebare a fost: „Ce întreprindeți în acest scop?" Răspunsurile, grupate, au fost: „Le dau tot ce au nevoie", „Atît cît mă pricep, îi feresc de rele și tentații", „Le impun un program sever și riguros", „Discut cu ei în fiecare seară" și „Le ofer propriul meu model de viață". Întrucît problema care mă frămînta era tocmai aceea a modelului de viață, m-am mulțumit să transcriu numai rezumatul celor 99 la sută dintre răspunsuri. Acum însă, documentîndu-mă pentru reportajul de față, retrăind drame și tragedii absurde, convingîndu-mă că uneori viața, care este unică, la forme ciudate, contradictorii, pentru a se exprima, am căutat și restul de unu la sută, de care-mi aminteam vag. El aparține unui tehnician, Ioan Pricop: „Vreau ca băieții mei să învețe să trăiască frumos. Să nu-i poată copleși nici viața, nici unilateralitatea unei meserii. În acest scop, mă străduiesc să formez la ei pasiuni. Și fiindcă pasiunea se formează odată cu competența, îi introduc în tainele unor plăceri variate, începînd cu tenisul sau patinajul artistic și terminînd, să zicem, cu arta abstractă".

Munca fără stimă destinderii, rămîne ineficientă, notam cu altădată.

În ziua în care a împlinit 20 de ani, Petre Mihăilă se închide în cameră împreună cu prietenul și colegul lui de muncă, Petre Leon, cu două sticle de vin, mîncare și o cutie de table. Momentul festiv este celebrat cu glume, multe necărate, și împunsături reciproce, care desigur, după ce prietenii au mai cumpănit două sticle de vin, devin apostrofări. Sentimentul de vacanță este supralicitat în deosebi prin înjurături și cuvinte deșucheate. Năpădiți de o căldură ce-o ia drept curaj, în spațiul strîmt, nu se au decît pe ei pentru a și-l dovedi. Primu' care lovește este Petre Leon. La Institutul medico-legal pe corpul lui sînt identificate 169 de lovituri, majoritatea cu caracter vital. Petre Mihăilă se refugiază, la început, în baie. Apoi nu-și mai amintește. Invocă, speranță paradoxală, existența unei boli ascunse. Sufletul lui, nutrit cu speranțe obscure, refuză, ca să poată supraviețuiască, abisul sub imperiul căruia s-a întors în cameră și a pus foc. Ca un cîine care simte în el răul ce-i amenință se aruncă de la etajul întîi, sare garduri, străbate uliițe, se înarmează cu un topor, și „mușcă", pentru a se autoconvinge că-i hăituit, că alții sînt cei răi, tot ce întîlnește în cale. Lovește cu toporul în stînga și-n dreapta, ajunge la Întreprinderea „Republica", străbate hale și fuge mai departe, dar nu scapă de el însuși, sare din nou gardul la Întreprinderea „23 August", alte hale, alte alei străbătute cu toporul în mînă, lovește grav un inginer și se refugiază în niște boschete, dincolo de curtea uzinei, unde e prins și imobilizat. Răspunsul medicilor e deprimant pentru el: nici urmă de boală. Acționase alcoolul. Va ieși din închisoare la 45 de ani.

Nu există egoism adevărat, ci mutilare. Iar cel ce se plîmbă singur spunînd: „Eu, eu, eu..." poate lipsi din obște. La fel piatra în afara templului, sau cuvîntul sec în afara poemului, sau o bucată de carne ce nu face parte dintr-un trup. Omul nu poate exista în afara legilor, tot la fel cum o cetate nu are semnificație, nici viață adevărată dacă nu este decît aliniere oarecare de pietre.

La această exacerbare a „eu"-lui duce în ultimă instanță orice exces de alcool.

Bătrînul Hodor, muncitor la Săvinești, a avut patru fii. I-a crescut cum s-a priceput și a fost convins că așa e bine, atîta vreme cît ei înșiși trăiesc în stima și simpatia prietenilor și a colegilor de muncă. Doi dintre ei sînt la Săvinești, elevi. Cel de-al treilea a plecat la București, ucenic: Traian. Al patrulea, sau primul, fiind cel mai în vîrstă, 23 de ani, Gică, a crescut cam de capul lui. Ultima oară a lucrat la Ovidiu. Piatra Neamț, Ovidiu, București. Un triunghi de destine ai aceleiași familii. Despre Traian, 17 ani, se va spune mai tîrziu că era un băiat timid, disciplinat și la locul lui. Cel puțin pînă a nu fi fost vizitat de fratele mai mare: Gică. Gică a venit de la Ovidiu special să-l vadă și să se distreze. Traian nu mai băuse pînă atunci alcool. Gică bea în fiecare zi. Băutura îl ajuta să se închipuie mai marele pămîntului și să nesocotească drepturile celorlalți. A nesocotit un drept și a încălca o lege pentru Gică aveau o savoare cu totul deosebită. Cu numai două puncte de sprijin, triunghiul amenința să se prăbușească. Părintele era pregătit să pareze din mai multe părți, cu excepția uneia pe care n-avea de unde o cunoaște, balivernele fiului mare despre plăcere, despre „eu" mai presus decît orice.

Frații se întîlnesc la București. În bufetul magazinului BIG Berceni consumă amîndoi o sticlă de lichior. Cantitatea care-l stimulează pe Gică să creadă că lumea se învîrte pentru plăcerea lui. Am ții de bătură, Traian e numai ochi și urechi. Băutura topește conștiințele învecinate, le face indistincte. Gică propune să se distreze. Traian acceptă. Se vor distra astfel. Vor angaja un taxi, Traian va sta în față, Gică-n spate. Fratele mai mare va avea în mînă un cuțit. Îl va soma pe șofer să oprească, apoi ei vor călători mai departe. Să-i fi povestit și despre „ghidușiile" prietenilor lui, multe neadevărate și lăudăroase? Despre cît de frumoasă e viața așa cum o vede el? Traian n-are reprezentarea morții. Rechizitoriul procurorului Ovidiu Păun surprinde un lucru incredibil: Traian nu numai că nu se opune, ci mai mult: își încurajează năstrușnicul frate. În primul taxi, Gică adoarme. Coboară amîndoi la gară. Apoi angajează un nou taxi. Se aranjează în vehicul cum au convenit. Hodor Gică amenință și sub imperiul acelei groși sufletești deschisă de alcool ucide. Traian aruncă corpul victimei afară. După 300 de metri sînt prinși. Soția șoferului refuză despăgubirile civile: nu vrea să aibă nimic de-a face cu ucigașii. Ce-i va spune mai tîrziu copilului de pitru ani despre imprejurările în care a murit tatăl lui? Gică e condamnat la moarte. Sentință executată. Traian fiind minor, la școala de reeducare. Durerea ce răzbate din claxoanele taximetriștilor în ziua înmormîntării se ridică ca un strigăt de protest împotriva flagelului pe care-l reprezintă alcoolul consumat de oricine, oricînd, oriunde și în orice cantitate.

Florin Dimitriu, procuror șef adjunct al Capitalei: „Pe măsură ce beau, unii devin triști, alții veseli, taciturni ori exuberanți, răi și generoși, frumoși și urîți, mai inteligenți ori grobiani, alcoolul, vreau să spun, nu e un drog obișnuit. Provoacă stări contradictorii, în funcție de starea de spirit, de oboseală, de vîrstă. Am avut de-a face cu situații ciudate, de-a lungul carierei mele de procuror. Incredibile reacții ale sufletului uman cu totul și cu totul imprevizibile, aberante. Unii dau vina pe coincidență, hazard sau ceasul rău. Or, tocmai întîmplarea, pot spune, este aceea care n-aduce zilnic pe banca acuzaților anomaliile de comportament datorate alcoolului. Fiindcă ele sînt mult mai numeroase decît cele care compar în fața noastră. Nu știu de ce îmi stăruie în minte următorul exemplu: Un bătrîn apare brusc în fața unei mașini, cu două sticle de lapte. Șoferul frînează brusc și reușește să oprească mașina la cîțiva milimetri de el. Coboară iritat și pus pe harță. Bătrînul era în stare de ebrietate. Poate pînă atunci nu mai înjurase în viața lui. Înjurătura pune gaz peste foc. Șoferul îl îmbrîncește și bătrînul, care abia se mai ținea pe picioare, cade și moare. Dacă l-ar fi călcat, omul de la volan n-ar fi pățit nimic, judecînd după felul cum apăruse bătrînul în fața mașinii. Așa însă conducătorul auto, deși altfel un om de nădejde, serios, cu familie numeroasă și echilibrat în toate celelalte împrejurări ale vieții, n-are decît scuza că a acționat sub impulsul unei iritări de moment, perfect justificate, sau mai bine-zis perfect motivată psihologic, dar nu și juridic. Copiii au rămas mult timp fără tată și, poate, mai tîrziu, familia s-a destrămat. Majoritatea covîrșitoare a tragediilor de acest fel au ca punct de plecare alcoolul și sînt absurde, ar putea să nu aibă loc. Mai ales că multe, chiar foarte multe împrejurări în care se consumă alcool ies din sfera legalității.

Creșterea consumului de băuturi alcoolice este un corolar, nedorit, al creșterii nivelului de trai. Nu vom pierde simțul realității pentru a propune precepte pe care lumea nu le poate respecta de foarte multă vreme. Nu vom propovădui prin urmare abstinența, ascetismul. Sînt împrejurări cînd destinderea și voia bună simt nevoia unui stimulent. Aceste împrejurări trebuie cunoscute, pregătite, acceptate. Și mai e nevoie să ne cunoaștem bine pe noi înșine, ce putem bea, cît putem, cînd nu putem. Milităm deci pentru milenarul îndemn „Cunoaște-te pe tine însuți".

ION CRISTIAN

Rubrică realizată cu sprijinul Procuraturii Generale și al Procuraturii municipiului București

PACIUREA — „Himera apei"

Pe marginea (dar și în miezul) infracțiunilor comise în gestionarea și desfacerea produselor petroliere

Hoții de benzină

Explozia industrială are fețele ei, bune și rele. Trăim mai bine, ne mișcăm mai repede, profităm de propria noastră ingeniozitate. În același timp am inventat noțiunile de distrugere în masă, stress, populare. Și, mai ales, în contextul rîndurilor noastre, criză de energie. Aproape tot ceea ce compune mecanismul secolului 20: uzine, rachete, iluminat, submarine, automobile, tancuri, termoficare, poligoane, microscoape electronice etc., devorează energie sub diferitele ei forme. Rezervoarele Terrei încep să se golească, au apărut semnele de întrebare și semnalele de alarmă, a apărut goana după acapararea de noi surse, de noi piețe. Știința luptă, coloșii industriali luptă, omul luptă, caută, prospectează, născocește cu geniul minții sale noi forme, noi posibilități. Dar, pe lîngă toate aceste eforturi cu iz de posibil, tot mai mult își face simțită prezența, ca un element al prezentului, factorul cumpătării, al economisirii a ceea ce avem. Tot mai mult se ridică vocea opiniei mondiale împotriva exploatării sălbatice, nesăbuite, în goana după profituri, a surselor existente de energie. Și această voce trebuie ascultată. America face economie, Europa face economie, pe întregul glob se vorbește de reducerea consumului, de raționalizare. Desigur, e greu acest lucru în condițiile amețitoarei dezvoltări, care a cuprins întreg mapamondul, e greu, dar e necesar, imperios necesar.

Dezvoltîndu-se în mod planificat, pe baza unor principii științifice, țara noastră avansează într-un ritm rapid pe calea progresului, a bunăstării materiale. Partidul și statul nostru — creierul care gîndește pas cu pas, etapă cu etapă, dezvoltarea socialistă a României — au prefigurat cu mult înainte criza energetică mondială și au luat măsuri ferme pentru a feri economia noastră socialistă de influențele ei nefaste. În acest sens a fost organizată exploatarea rațională a resurselor de energie, a fost mobilizată cercetarea științifică la descoperirea de noi rezerve precum și de înlocuitori, a fost lansat un amplu plan de raționalizare și de economisire a energiei etc. Întreaga țară participă la această amplă acțiune de mare importanță, se luptă împotriva risipei, a consumului nejustificat, a becurilor care ard degeaba, a utilajelor care „merg în gol, a transporturilor neeconomice. Există o lege privind gestionarea și raționalizarea consumului de combustibili, există un decret privind organizarea transporturilor, a fost stabilit un regim economic al vitezei de deplasare a autovehiculelor, au fost stabilite programe de consum speciale. Rezultatele acestei acțiuni conștiente, realiste cu caracter național sînt remarcabile, în toate ramurile economiei, în marea majoritate a unităților și organizațiilor socialiste obținîndu-se importante economii de energie electrică, de carburanți și lubrifianți.

În acest context general, excepțiile sînt nedorite, iar reacția împotriva lor trebuie să fie vehementă. Benzina este un produs energetic valoros, de care economia națională are mare nevoie. Risipa ori furtul acestui produs constituie deci modalități de lezare a economiei naționale. Nu demult, conștiința a activității de prevenire a infracțiunilor, de descoperire și aducere în fața justiției a celor vinovați de păgubirea avutului obștesc și a celui personal al cetățenilor, organele de miliție au constatat că într-o serie de întreprinderi PECO din Capitală și din țară se produc infracțiuni cu privire la gestionarea și desfacerea benzinei către unitățile socialiste și către populație.

Din cercetarea a peste o sută de persoane din Întreprinderea PECO București: șefi de depozite, gestionari și șefi de stații de benzină, mecanici și electricieni din cadrul atelierului de întreținere pompelor de benzină, lucrători comerciali și gestionari din depozitele Băneasa, Griviția II și Titan și conducători auto, a rezultat că un grup de infractori și-au creat, prin mijloace frauduloase, mari plusuri de benzină și alte produse petroliere, pe care le-a sustras din depozite și valorificat în interes personal prin stațiile PECO. Modalitățile prin care aceștia și-au realizat actele ilicite au fost, în linii mari, următoarele: 1. Livrarea din depozit a unor cantități mai mari decît cele înscrise în documente. (Evident, aceste cantități în plus proveneau din... plusurile create în gestiune.) 2. Întocmirea de avize de expediție pentru diferite cantități de motorină sau de parchetin și scoaterea în fapt din depozit a unor cantități echivalente de benzină C.O. 98 de către conducătorii auto în complicitate cu gestionarii. 3. Amestecarea benzinei C.O. 98 cu benzină extracție (neofalină) și petrosin sau alte produse petroliere și valorificarea cantităților rezultate la prețul benzinei C.O. 98. 4. Cumpărarea de la conducătorii auto ai unităților economice de bonuri cantități fixe de benzină, la prețul de 1—2 lei litrul, și valorificarea lor prin stațiile de benzină, la prețul integral. 5. Dereglarea de către mecanicii ori electricienii de întreținere a debitelor pompelor în defavoarea cumpărătorilor.

După cum lesne se poate observa, infractorii au folosit diferite căi pentru a fura din avutul obștesc și pentru a înșela pe cumpărători. Au fost de fapt supapele deschise de neglijență, de nepăsarea și superficialitatea organelor de conducere și control ale Întreprinderii PECO. În unele situații, asupra cărora vom reveni, „ochiul" acestor persoane (cele implicate, bineînțeles) a rămas închis și datorită mituirii lor de către șefii și gestionarii interesați. Dealtfel, lipsa de responsabilitate și corupția au mers mînă în mînă în cadrul acestei întreprinderi. Ca să obții un post de șef de stație sau de gestionar la o stație cu dever mare era o chestiune mai grea decît ne-am putea închipui și, oricum, puteau candida la un asemenea post numai „persoane de încredere", care aveau „mînă largă" și „știau să dea". Cine erau de fapt aceste persoane? Indivizi cu un profil moral dubios, în general slab pregătiți, în schimb corupți, lipsiți de scrupule, puși pe căpătuială, care furau pentru o viluță, pentru o mașinuță, ca să aibă de-un chefuleț, de-o țigară străină.

Nu de puține ori aceștia au comis abateri care ar fi impus desfacerea contractului lor de muncă și tragerea la răspundere în fața legii. De-a lungul anilor în care au furat ca-n codru, unii dintre cei care acum sînt cercetați de miliție, au fost prinși cu contaminări de benzine, cu sigilii violate la pompe, cu traficări de bonuri, dar organele de control ale întreprinderii, care au constatat aceste grave abateri, s-au mulțumit cu luarea unor măsuri disciplinare formale, blajine, de cele mai multe ori constînd în retrogradarea pe cîteva luni, pentru ca apoi, după înfăptuirea penitenței și obținerea (desigur nu gratis) a iertării păcatelor, să fie reîncadrați în vechile și mănoasele lor posturi.

Avantajați de dezordinea și corupția din întreprindere, grupul de infractori din Capitală, din care deja 40 au fost arestați, a sustras peste 900 000 litri de benzină, prejudiciind avutul obștesc cu peste 4 000 000 lei. Totodată, la controlul efectuat de organele de miliție, în colaborare cu alte organe de stat, la unele depozite și stații de benzină din București și din 14 județe ale țării au fost identificate plusuri în gestiune de 710 000 litri produse petroliere, în valoare de peste 2 000 000 lei, precum și minusuri totalizînd 361 000 litri și valorînd circa 1 milion de lei. În afara Capitalei, neregului grave privind gestio-

(Continuare în pag. 21)

INUL ŞI CÎNEPA (III)

Cercetarea luptă cu necunoscutul dar şi cu doi cunoscuţi: firul scurt şi numărul mic de inari calificaţi

După ce ne-am apropiat de cauza redescoperirii inului şi cînepii, de cauza redescoperirii unuia dintre bogăţiile noastre de acasă, mulţumită unui inar din agricultură, unui inar din industrie şi-a mai multor inari din administraţie, continuăm această apropiere, aceşti paşi spre înţelegere, apelînd şi în punctul de vedere al unui inar din cercetarea ştiinţifică, **Gheorghe Nagy**, cercetător ştiinţific principal la Institutul de cercetări textile din Bucureşti.

— Temele de cercetare ale dumneavoastră şi, fireşte, ale colegilor dumneavoastră pleacă de la realităţi imediate ? Concret, de la care anume ?

— De la realităţi imediate şi deloc blinde. Ca să fiu înţeles, am să încep chiar cu începutul. După topirea şi melităreа tulpinii de in, fibra obţinută este livrată industriei uşoare sub două forme : fibra lungă, sau fuiorul, şi fibra scurtă, sau cîlţii de meliţă. Interesul este, bineînţeles, să obţinem, din aceeaşi cantitate de tulpini, cît mai mult fuior şi cît mai puţini cîlţi. Din păcate, la noi încă producţia de fuior e mică ; şi nu ne putem mîngîia cu faptul că aceea de cîlţi este excedentară. Raportul dintre fuior şi cîlţi depinde de mai multe cauze, inclusiv de ordin organizatoric. Fibra celuloziacă nu numai că este scurtă, dar mai este şi afectată de impurităţi vegetale (alte plante) şi de puzderie (particule din propria sa masă lemnoasă rămase de la meliţare). Agricultura nedînd decît un răspuns parţial acestor probleme, noua, celor din cercetare, mi-a revenit sarcina să găsim modalităţi şi tehnologii, pentru toate fazele prelucrării - adică filatura, ţesătorie, finisaj — în vederea valorificării superioare a fibrei.

— Şi pînă acum ce-au făcut — concret şi eficient — cercetătorii ?

— La noi în institut s-au elaborat tehnologii complexe pentru valorificarea sorturilor inferioare de in, sorturi din care acum se pot realiza articole de camping şi decorative (prelate, corturi, huse, draperii, feţe de masă), articole cărora li s-au asigurat calităţi mult apreciate (hidrofobizare, antiputrezire, rezistenţă deci la intemperii), calităţi care au permis realizarea unei economii valutare de 35 milioane lei pe an, prin reducerea importului de bumbac. De asemenea, în Laboratorul de cercetări pentru in şi cînepă, înfiinţat în 1973, prin cercetările noastre am urmărit şi am şi obţinut valorificarea superioară în general a fibrei de in, îndreptăţind pînă acum inacceptabile acestei fibre naturale, cum este, de pildă, folosirea ei pentru articole de îmbrăcăminte : bluze, cămăşi, rochii, sacouri, pantaloni. Fibra de in e cea mai scumpă şi a fost handicapată de manoperă (premăştuitărire, prelucrare) în filatură. A trebuit, de aceea, să elaborăm tehnologii de mare productivitate, încît să o facem competitivă cu celelalte fibre. Am avut şi avem multe cercetări în această direcţie şi chiar s-au obţinut finisaje superioare de neşifonabilizare, de întreţinere uşoară (spălare şi purtare fără călcare), de anti-murdărire. S-au făcut cercetări, cu bune rezultate, şi în privinţa îmbinării armonioase a inului cu poliesterul ; am descoperit amestecuri optime, avantajoase şi sub raportul calităţilor produsului, şi al productivităţii muncii, şi al economicităţii în general.

— V-aţi desfăşurat munca doar în laborator ?

— Dimpotrivă, am mers şi mergem, des şi mult, în fabrici. Integratele de la Paşcani, Fălticeni şi Botoşani au la bază o serie de tehnologii noi, de mare productivitate, de nivel mondial, la care şi-au adus un aport deosebit cercetătorii institutului nostru. Cum, de exemplu, este tehnologia de obţinere a firelor de in sută la sută şi în amestec cu poliester din semitort tratat chimic, pe maşini de filat cu tren de laminaj controlat. Datorită acestei tehnologii, în aceste trei integrate, la o producţie de circa 6 mii tone fire pe an, se vor realiza economii de 50 milioane lei, bineînţeles tot pe an.

— Aveţi exemple de muncă a cercetătorilor care au determinat evitarea unei licenţe necesare dar străine ?

— Desigur ! În ultimii trei ani ne-am preocupat de o tehnologie deosebit de importantă : modificarea fibrei de in prin tratare chimică, în vederea prelucrării, cu fibre naturale şi chimice, pe utilaje de mare randament. Această tehnologie permite realizarea la 1 000 tone de fire pe an a unei economii de 40 milioane lei şi diversificarea sortimentelor articolelor realizate din in (tricotaje, articole subţiri de îmbrăcăminte), cu evitarea cumpărării unei licenţe, într-un domeniu în care, pe plan mondial, nu există decît două tehnologii, una în Irlanda, alta în Polonia. O altă direcţie de cercetare, la nivelul industriei uşoare, este aceea a prelucrării materiilor prime secundare, firoşte tot în ideea valorificării lor superioare. Ne-am propus, de asemenea, cercetări viitoare care să ducă la consumuri reduse de materii prime vegetale, dar şi de produse chimice, şi de coloranţi, şi de energie electrică, şi de combustibil, şi de apă.

— Cercetarea, în general, e scumpă. În ce măsură este valorificată aceea a oamenilor institutului ?

— Orice rezultat reuşit al unei cercetări a noastre e ca un copil pe care vrem să-l vedem pe picioare. Or, nu întotdeauna se întîmplă aşa. Simţim noi nevoia şi este nevoie ca fabricile, centrala, toţi beneficiarii cercetării să fie mai receptivi la introducerea noului în producţie, la valorificarea rezultatelor cercetărilor noastre pe arii cît de mari. Aşa ar avea munca noastră efecte înzecite şi aşa s-ar ajunge mai repede ca şi inul să fie privit altfel.

— În afară de trecerea timpului, care le rezolvă pe toate, ce credeţi că ar mai fi de făcut acum, imediat ?

— Cred că totul ar fi mai uşor şi lucrurile ar merge mai bine dacă noile tehnologii elaborate de cercetare ar fi preluate din mers de către specialiştii din fabricile beneficiare. Inul e o fibră foarte bună şi putem să ne bazăm pe el şi să facem o treabă foarte bună, dar cu înţelegere la toate nivelele !

NELU IONESCU

Obligaţiile nu se onorează cu promisiuni

La Grădinari, comună în judeţul Caraş-Severin, a început de mai multă vreme construcţia a două importante obiective zootehnice. Unul aparţinînd Asociaţiei intercooperatiste pentru creşterea vacilor şi îngrăşarea tineretului ovin şi un altul tot pentru creşterea vacilor avînd ca beneficiar întreprinderea agricolă de stat. La total cele două unităţi vor avea o capacitate de 2 200 de vaci şi 17 mii de oi. Privitor la importanţa economică pentru judeţul Caraş-Severin este inutil să mai insistăm.

Aşa cum ne spunea inginerul şef al consiliului unic agroindustrial, tovarăşul Ilie Ungureanu, întreaga zonă de pe cursul inferior al Caraşului, recunoscută prin tradiţiile sale în creşterea animalelor, urmează să se transforme într-o zonă capabilă să producă pe această unitate de suprafaţă cantităţi de carne şi lapte cel puţin duble la un preţ de cost sensibil inferior celui de pînă acum.

Amîndouă lucrările au fost contractate cu Trustul de construcţii forestiere Braşov prin grupul de şantiere Caransebeş. Termenul prevăzut pentru încheierea investiţiei la Asociaţia intercooperatistă pentru creşterea vacilor şi îngrăşarea tineretului ovin este trimestrul IV — 1980. Lucrarea a fost atacată în luna august 1978. Dacă ne-am lua după realizările primelor luni am putea crede că treaba merge bine. Dar, cu toate că s-a depăşit cu 300 mii de lei planul pe 1978, la construcţii-montaj faptul că s-a început nu cu organizarea de şantier, cum era firesc, ci direct cu săpăturile şi turnarea fundaţiilor avea să se dovedească foarte păgubitor. La sfîrşitul lunii martie, l-am întrebat pe tehnicianul Gheorghe Branca în ce stadiu se află lucrarea : „Am 12 oameni cu care azi turnăm betonul la grupul filosanitar. Ciment mai avem pentru două zile. De două ori ne-a sosit la gară, dar a trebuit să-l dirijăm în altă parte fiindcă aici nu avem unde-l depozita. O altă anomalie cu care am fost întîmpinat la venirea mea aici : în vara trecută s-au făcut săpăturile la elevaţie. Cum atunci nu s-a turnat un gram de beton, toate şanţurile s-au surpat. Trebuie să le facem din nou. Cine plăteşte ? Şirul anomaliilor şi al lucrului de mîntuială nu se opreşte aici. Sînt zile cînd oamenii care vin la lucru nu fac nimic. Toate utilajele şantierului se rezumă la o betonieră pe o singură osie. Campionul absenţelor este maistrul de şantier Vasile Pomran. Cînd am fost noi acolo era a 18-a zi de cînd n-a mai dat pe la lucru. Şi dacă lipseşte el, de ce n-ar lipsi şi tractoristul ? Obiceiul său este ca vineri să se urce pe tractor şi să plece acasă, undeva pe lîngă Bozovici, de unde se întoarce abia marţi. Cîteodată se îndură şi îşi lasă tractorul pe care îl ia repede în primire cîte un mecanizator. Despre tractoristul plimbăreţ abia se ştie că îl cheamă Ioan. În sfîrşit, un alt „ajutor". Excavatorul din balastieră a fost luat pentru a fi reparat, promiţîndu-se altul în schimb. Au rămas doar cu promisiunile. Şeful de şantier, inginerul Ene Niculescu, a fost o singură dată pe şantierul din Grădinari anul trecut. Se gîndeşte probabil că prezenţa sa este inutilă din moment ce şi aşa treburile merg alandala.

Cum din partea constructorului n-am avut de la cine să aflăm o opinie cît de cît autorizată pentru a afla ce au de gînd, ne-am adresat beneficiarului în persoana doctorului Pavel Firca, directorul asociaţiei. „Încă de la început, noi am pretins constructorului să ne asigure în primul rînd utilajele necesare şi asistenţa tehnică. Mîna de lucru calificată şi necalificată i-o punem oricînd la dispoziţie. Au fost zile cînd pe şantier am avut şi 70 de membri cooperatori, mulţi dintre ei pricepuţi în tainele zidăriei şi dulgheriei. Dar degeaba ! Constructorul ne dă de înţeles că şi aşa ne face o mare favoare iar toate demersurile noastre n-au dat pînă acum roade".

Pe şantierul fermei I.A.S., documentarea ne-a fost mult facilitată în sensul că acolo, pe partea stîngă cum ieşi din Grădinari şi te îndreptă spre Oraviţa, nu se află tipenie de om. Tot ceea ce am putut vedea au fost chesoanele de prefabricare, o parte înfipte în pămînt, o altă parte aruncate pe unde s-a putut, cîteva zeci de mii de cărămizi şi o baracă pe roţi pustie. Cred că dacă am fi avut un camion şi l-am fi încărcat cu cărămidă, nimeni nu ne-ar fi stînjenit. Tovarăşul Nicolae Vuc, secretarul comitetului de partid şi preşedinte al COM din I.A.S., ne-a furnizat pentru completare, şi alte amănunte.

Din noiembrie anul trecut tocmai atunci cînd, pe baza contractului, trebuia să se facă recepţia, constructorul şi-a retras toţi oamenii de pe şantier. La începutul lui aprilie încă nu s-au întors în ciuda celor trei înştiinţări de urgenţă, de fiecare dată onorate cu promisiuni ferme. În privinţa modului cum sînt respectate indicaţiile, ca în mediul rural toate investiţiile să fie realizate în regie proprie, singura problemă care se pune este şi aici asigurarea de către constructor a utilajelor şi asistenţei tehnice. „Încă de la început s-a lucrat cu oamenii noştri, ne informează tovarăşul Vuc. Dar un cheson de 5 tone nu-l putem ridica pe mîini, iar în chestiuni de strictă specialitate nu ne putem asuma nici o răspundere. Că avem suficiente forţe locale o demonstrează realizarea anul trecut în regie proprie a cinci saivane. Acestora li se vor adăuga în acest an încă patru, plus un bloc cu 12 apartamente".

IOAN DANCEA

VINERI, 20 APRILIE 1979

Ultimul interviu cu doctor Iubu

Sun la uşă la apartamentul său din str. Făcliei 26.

Vorbea la telefon. Întrerupe pentru cîteva clipe convorbirea, mă priveşte, apoi continuă :

—Bine, Dorine, mă bucur ..

— Da, asta săptămîna viitoare...

— Bine. La revedere. Să ştii că mi-ai dat o veste bună...

Pune telefonul jos şi îmi explică :

— Vorbeam cu unul dintre colaboratorii apropiaţi în cercetarea ce o întreprindem în cadrul Academiei de Ştiinţe Medicale...

Sună din nou telefonul. Ridică :

— De unde sînteţi ? .

— Aveţi trimiterea policlinicii...

— Bine, veniţi...

— Da, da ..

Pe strada Croitorilor, la medicala III, la et. II, în clădirea nouă.

— Lăsăm fotbalul pentru mai tîrziu şi începem discuţia despre rinita alergică.

Îi propusesem de mai mult timp această discuţie şi acum era o continuare firească a convorbirii telefonice.

— Ce e de fapt rinita alergică, dr. Iubu?

— E o boală chinuitoare, despre care se spune că nu mori de ea, dar mori cu ea : îţi provoacă strănuturi tot timpul, scurgeri apoase, abundente, insuficienţă respiratorie şi cîte alte necazuri!

— Şi care e procentajul de vindecare prin procedeul dv. chirurgical ?

— Cam 90%.

— Şi sînt convins, mai poate fi îmbunătăţit.

— Oricum, acest război împotriva rinitei alergice îl consider definitiv rezolvat...

— V-am întrebat în mai multe rînduri despre această tehnică operatorie. E un secret pe care doriţi să-l păstraţi ?

— Să îl păstrez ? De ce ? Uite, în mai, va fi concurs la Timişoara şi îmi vor fi repartizaţi doi tineri. Îi aştept cu mare dragoste şi-i asigur de pe acum că le voi da tot ce am acumulat o viaţă de om.

— Şi cine sînt aceştia ?

— Eu nu ştiu. E concurs. La mine au venit foarte mulţi să-mi spună că ar dori să înveţe. Dintre ei, mi-a făcut o impresie deosebită o doctoriţă din Şomcuţa. E foarte receptivă, ştie laborator...

— Dr. Iubu, în ce constă totuşi secretul dv. ?

— Cu ani în urmă, pe cînd eram tînăr asistent universitar, la Sibiu, în anii refugiului, am avut internat în clinică un student mediciniat, cu o răguşeală pe care nu o putea nicicum vindeca. Printre altele, l-am pus la un repaus vocal total. Citea tot timpul. La o vizită l-am găsit cu Histologia în mînă. Se pregătea pentru examen. Atunci, după mulţi ani de la absolvire, am răsfoit-o şi eu, zăbovind la capitolele din specialitatea mea. Am găsit, acolo, descris în fosele nazale un ţesut erectil sau trahecular-spongios, în care pătrunde sîngele, provocînd acolo o adevărată erecţie. Vă mai amintiţi, probabil, în legătură cu asta, de unele filme cu acţiune în Orient, în care eroii se sărutau cu nasul! Ei bine, de atunci m-am ocupat fără întrerupere de această „hartă geografică" a foselor nazale, cu suprafeţe erectile foarte vascularizate, foarte reflexogenă şi foarte complexă.

Pe aceste zone, care trebuie perfect delimitate şi cunoscute, eu intervin acum cu succes pentru operaţia amintită.

Sună din nou telefonul...

— Dr. Iubu la telefon...

— La revedere.

— Au trecut trei luni de la reluarea activităţii, că putem consemna, dr Iubu ?

— Că au fost luni rodnice, senine. Vă rog să notaţi cu exactitate cele ce urmează : cu sprijinul şi larga înţelegere a Direcţiei sanitare a judeţului Cluj, în frunte cu dr. Aurelian Mazilu, a spitalului clinic de adulţi, condus de dr. George Păiş şi al clinicii medicale III, condusă de dr. docent Dumitru Dumitraşcu, secţia a fost foarte bine pusă la punct.

E o atmosferă foarte bună. Mi-e drag. Personalul e admirabil. E o încîntare să lucrezi cu un astfel de colectiv. E mai mult decît am visat. Colectivul acesta, harnic şi entuziast, m-a ajutat ca din cei peste 8 000 bolnavi care aşteaptă să fie internaţi, să tratez şi să consult ambulatoriu 6 000, să internez 300, iar dintre aceştia, să operez 200, majoritatea bolnavi de rinită alergică.

Discuţia despre rinită s-a încheiat aici. Îşi aştepta rîndul fotbalul. De trei ani a început să scrie istoricul lui „U", de care îl leagă amintiri deosebit de dragi. În timpul vremelnicului refugiu de la Sibiu, a fost conducătorul lui „U"-Cluj ! Atunci s-a scris şi s-a cîntat întîia oară şi actualul imn al sepcilor roşii.

— Cu ce gînd scrie acest istoric al lui „U" dr. Iubu ?

— E darul meu pentru „U" la şaizeci de ani de existenţă, care se împlinesc anul acesta, precum şi pentru apropiatul eveniment al revenirii în A.

— Duminică mergeţi la Sighet, unde joacă „U" ?

— Nu merg, mi-e dor de Valea Drăganului. E cel mai frumos loc din lume, mai ales acum, cînd a dat iarba şi pădurea a înfrunzit. Mă aşteaptă acolo toţi copiii din Valea Drăganului, mătuşa, gazda mea care ştie să facă cea mai bună „zupă" din lume, toţi bunii mei prieteni, de fapt, tot Drăganul.

Două zile mai tîrziu, duminică, 22 aprilie, dr. Mihai Iubu pleca spre Valea Drăganului, cu portbagajul plin de jucării. Îl aşteptau copiii din Valea Drăganului, ca aproape în fiecare duminică. Dar a ajuns acolo abia peste două săptămîni, fără a le mai putea oferi darurile. Satul care-l iubea atît de mult pe doctor era cernit. În camera ce plănuia să devină un mic muzeu închinat marelui său prieten Lucian Blaga, împreună cu care venea des pe aceste meleaguri, se perindau şiruri nesfîrşite de oameni. Era o despărţire grea, tulburătoare, tristă.

Pleca pentru totdeauna un distins om şi medic de excepţie şi ducea cu el, în carul tras de patru boi, spre cimitirul din Valea Drăganului, ceva ce deocamdată nimeni din cei 4 miliarde ai planetei noastre nu ştie.

Oamenii mai sperau. Visau. Îl aşteptau să revină la clinică, dar a plecat. A plecat rămînînd însă pentru totdeauna în mintea, dar şi în sufletul celor ce l-au cunoscut şi a căror sănătate o slujim cu devotament. Îţi mulţumim, dr. Iubu !

C. MUSTAŢĂ

PACIUREA — „Himera pămîntului"

Reporteri în circuit: Pe Dunăre, de la Baziaș la Sulina

Duminică, la Calafat Luni, la Calafat

O vie curiozitate alimentată de un trecut istoric intrat în legendă ne absorbea spre Calafat, la vremea prînzului unei duminici, pe o șosea duminicală, prin sate căzute în tihna amiezii, unde copiii își încercau prudenți pînă la asfalt să-și încerce ghetele noi, prin sate din împărăția cîmpiei fertilizate de Dunăre, la acea oră festivă cînd „Fulgerul Maglavit" obținea, între sătenii azvîrlindu-și clopurile în sus de bucurie, scorul de 3—2 în fotbalistica întîlnire cu „Jiul T.C.I.F. — Craiova".

La ora aceea, întreg Calafatul, orașul trandafirilor, părea părăsit, ofuscînd și pustietatea stranie a unor străzi curate și trase cu rigla pe care alergam în căutarea unui om, a unei explicații, a unui loc în care să ne odihnim și să nu ne simțim singuri. Hotelul, o casă veche cu un etaj, pe care doar firma o scotea din anonimat, ne-a pus în mare cumpănă. O recepționeră care își ascundea calitatea după un pupitru înalt, ignorînd orice fel de ospeție, ne-a făcut să ieșim imediat în stradă. La o intersecție, o nuntă decolorată și apoi nimeni, nimic. Am gonit imediat către o altă urbe, cu dorința aprigă de a ne reîntoarce a doua zi, de a refice unghiul întrării în această capitală a agriculturii, a cărei emblemă este spicul de grîu. A doua zi, înscriindu-ne într-un convoi de mașini, la intrarea în oraș ne atrage atenția dantelăria unor acoperișuri de sere întinse pe 8 hectare destinate răsadurilor timpurii, chiar în apropierea fabricii de conserve. Într-un păienjenis de argint, sudorii marchează cu puncte albastre începutul zilei de luni. Intă-ne vorbind cu un om al locului și răspunzător de destinele lui. „Tovarășe Mihai Ilioiu, sînteți vicepreședintele Consiliului popular orășenesc. În ce relații se află omul din Calafat cu Dunărea?" „Oamenii s-au așezat lîngă Dunăre ca lîngă o ființă vie. Cei născuți aici pleacă greu. Aerul e curat, iarna e doar răcoare, sub soarele greu al verii, deși la sud, e tot răcoare. E drept, nu avem canalizare peste tot. Pe malul înalt al fluviului, noul hotel e abia în construcție. Din Dunăre alimentăm un sistem de irigații care satisfac 52 de mii de hectare date agriculturii. De la Calafat, pînă la orașul Băilești. Întreaga suprafață a Cooperativei agricole de producție de la Basarabi, deci peste 4 000 de hectare din cele 6 500 cîte aparțin de oraș sînt irigate. Unele irigări sînt subterane, altele deschise; ponderea fiind însă a aspersoarelor. Avem o plantație de 250 hectare de piersici care se dezvoltă însă prin înmulțire. Anul trecut am depășit planul cu 5 milioane de lei, la căpșuni, la fel. Sîntem cu adevărat un oraș al agriculturii dacă ne gîndim că avem trei cooperative agricole care aparțin de noi, una fiind chiar în oraș, 110 hectare fiind destinate legumiculturii. Sîntem bogați. De la Calafat pînă la Poiana Mare, pe o întindere de 15 km se desfășoară o plantație de nuci. O întreprindere piscicolă cu bălți amenajate se întinde de la Cetate și pînă la Bechet pe o distanță de vreo 150 de kilometri. Calafatul, nu prea luat în seamă pînă acum, cu o populație de zece mii de locuitori, știe să trăiască. Vrem să atragem lumea aici, să muncească, să ne viziteze. Zilnic vin oameni care lucrează ca voluntari la zona de agrement Basçov, pe Dunăre se mărește plaja cu încă 2 000 metri pătrați. Merită pentru că avem un nisip fin ca la Mamaia. Am captat și niște izvoare naturale cu apă limpede, ca de munte".

„Totuși, tovarășe vicepreședinte, cum se poate risipi starea de monotonie a orașului? Și încă ceva — am urcat plini de emoție pe frumoasa alee care duce spre locul înalt de deasupra Dunării, de unde în 1877 românul Cobuz a tras prima salvă de tun împotriva asupritorilor de veacuri, moment pe care memoria poporului nostru îl păstrează cu sfințenie.

Acolo a fost ridicat un monument căruia i s-a dus vestea, cu un vultur înaripat, simbol al puterii și al deșcătușării. Pe această înălțime el domina Dunărea pe mile întregi, și pînă peste maluri, pînă peste veacuri. Oare unde este acel monument și în virtutea cărui alt simbol a fost el dărîmat pentru ca în locul său să rămînă acum o simplă bornă? Știm, în orașul Calafat se va dezveli chiar anul acesta un nou monument în cinstea aniversării a 100 de ani de la cucerirea Independenței. Dar față de valorile și simbolurile noastre dragi să avem mai multă grijă". „În planul de sistematizare a orașului, ne informează tovarășul vicepreședinte, clădirile cu importanță arhitectonică veche, care sînt o mulțime, se vor menține. Nu se vor ridica blocuri stereotipe. Modificările se vor face după cît mai multe dezbateri cu însiși locuitorii orașului". Fapt cu totul îmbucurător. Președintele țării a spus că „orașul Calafat trebuie să devină o perlă a Dunării". Și iată, imediat s-au alocat patru miliarde lei pentru realizarea unor obiective de interes economic major. S-a creat o a doua platformă industrială pe teren neproductiv unde se ridică acum Biosinteza, Fabrica de zahăr, Centrala electrică de termoficare la care în cincinalul viitor va fi racordat și orașul. La Biosinteza vor fi produse biostimulatoare pentru animale și agricultură. În țară sînt doar cîteva secții. Chiar și în Europa sînt foarte puține. Biosinteza va da, alături de agricultură, un nou specific orașului. Alte obiective industriale, comerciale, de interes obștesc sînt prevăzute a lua ființă încă de anul acesta ori în cincinalul viitor. „Mi-e teamă, spune vicepreședintele, că n-o să putem realiza atîtea, pe cîte fonduri avem. Am început treaba tîrziu. Dar orașul nu va fi monoton. Datorită noilor obiective industriale vor crește cotele calității vieții în Calafat, urbea va căpăta un nou specific. Numai Biosinteza va însemna 2 000 locuri noi de muncă, ceea ce va impune construirea rapidă a 1 500 de apartamente, a unui cinematograf. Se va ridica un spital cu 250 de locuri finanțat de Ministerul Industriei Chimice. Liceul industrial de chimie, unde învață 1 200 de elevi, pregătește forța de muncă pentru Biosinteza. Sigur, e necesară grăbirea ritmului de construcție și folosirea cu cap a atîtor bani". Periplului nostru i se adaugă și foarte activul secretar al Comitetului orășenesc U.T.C., Marcu Andrei. „La Biosinteză și Fabrica de zahăr, ne spune el, am planificat să deschidem un șantier al tineretului, iar valoarea lucrărilor efectuate de tineri să se ridice la cinci sute de mii de lei". Ne oprim pe o înaltă pasarelă și nu ne vine a crede. O replică uluitoare a orașului incrementit cu o zi înainte. Un vast șantier, un adevărat teatru de operațiuni într-o singură imagine, aceea a unui efort uriaș, continuu. Biosinteza, Fabrica de zahăr, termocentrala, toate la un loc oferă peisajul unei capodopere a naturii umane. Pămîntul e roșu. Sub dealuri roșii mușcă excavatoare, împing buldozere.

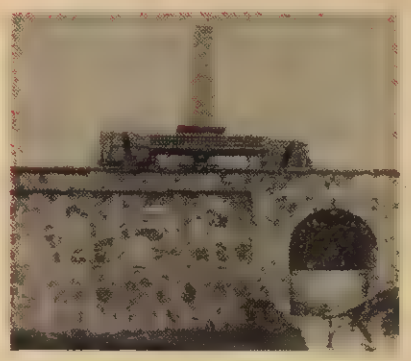

Aici, în 1877, a răsunat prima salvă de tun împotriva secolelor de asuprire otomană.

Din praful cărămiziu, dens, pe un drum de șantier în pantă, coboară ca din alte timpuri o căruță cu boi. Două veacuri la intersecție. Primii piloni ai Biosintezei au fost puși. S-a montat instalația de lizină. Ne apropiem. În fața noastră, semețe, rezervoarele de inox și de carbon. Sudorii Grigore Bișa, Traian Mititelu, Ion Ciochină lucrează la capacele acestor importante rezervoare. Sub noi, ca într-un crater imens, „șoferii iadului" se duc și vin, se duc și vin. Se dislocă pămîntul. Multă lume pe șantier. Îi întîlnim dintr-o dată pe Ion Dușcan, secretarul de partid al șantierului, pe șeful de șantier al Biosintezei, Ion Diaconescu, pe directorul Fabricii de zahăr, Marin Sande. Sîntem atenționați că s-au ridicat rezervoarele de melasă precum și halele atelierului mecanic ce va deservi întreaga platformă industrială a șantierului. Cine sînt acești oameni, de ce sînt ei aici? Maistrul Ion Dușcan a lucrat 12 ani la Combinatul siderurgic Galați, ca maistru mecanic la laminorul Slebing. „Am venit aici, ne spune el, pentru că m-am născut aici. Odată cu crearea Biosintezei, șantierul îi cheamă pe mulți care sînt din Calafat. Se vor crea locuri de muncă pentru tineri cu diverse meserii. De pe acum sînt solicitări de încadrare, de a veni la Calafat. Dar abia din '81 ei vor putea să vină masiv". Oameni destoinici, pe care îi vom întîlni curînd în plin proces al producției, își vor aminti, poate că tot față de noi, de frumusețea și greutățile începutului. Nu-i uităm pe maistrul Marin Cioană, șeful de lot și-membru al biroului organizației de partid, pe subinginerul Marin Popescu, secretarul U.T.C. al șantierului, pe șeful de echipă - lăcătuși montori Al. Voicu, pe dulgherul Costică Bucătaru și betonistul Ștefan Deliu. „Tovarășe Marin Sande, sînteți directorul viitoarei fabrici de zahăr. În ce stadiu al construcției vă aflați?" „Momentan sînt doar 80 de oameni care lucrează. Vin imediat încă o sută. Am terminat ramblierea platformei, am turnat fundațiile la hala de fabricație, stîlpii la magaziile de materiale și de zahăr au fost ridicați. Tot acum se lucrează la cuptorul de var și coes, s-au și realizat săpăturile pentru platforma de borhot umed și la bazinul de la gospodăria de apă industrială. Capacitatea fabricii va fi de 4 000 tone în 24 de ore. În timp ce căutăm să ne imaginăm viitorul el se și prefigurează, devine prezent". Vorbim, îl privesc pe inginerul Marin Sande. Om al industriei, gîndesc. Dar destinul său a fost să urmărească planta în toate tainele ei pînă cînd, iată, devine produs industrial, pînă cînd, iată, se ridică piloni unei fabrici noi pe care o va conduce. La anul, Marin Sande își va susține doctoratul în tehnologia culturii sfeclei-de-zahăr. Cînd a fost inginer șef la C.A.P. „Viața nouă" Poiana Mare a realizat cea mai mare producție de zahăr din istoria agriculturii românești — 90 733 kg/ha rădăcini sfeclă-de-zahăr. A fost distins cu Meritul agricol clasa a II-a. „Să nu vă mirați, la noi în țară toți directorii de fabrici de zahăr sînt agronomi". Ne despărțim cu sentimentul unor întîmplări neobișnuite.

La noile sere, sudorii marchează cu puncte albastre începutul zilei de luni.

Schimbînd fața pămîntului, muncitorii de azi ai Calafatului semnează pentru eternitate : Întreprinderea de biosinteză, Fabrica de zahăr, termocentrala.

Calafatul nu rămîne un oraș monoton.

ADI CUSIN ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Baladă

Balada limiștii de primăvară
Calm așezată în tipare noi
Și cerul, mină-albastră peste țară
În timp albastru care sîntem noi.

De orice taină, astăzi mai pătrunsă,
Trec oamenii bogați în sensuri, grei
Și-i verde vinul strecurat spre frunză
La ceas de sentimente și idei.

Rotundul ceas este fecunditate
În care toate se-mplinesc frumos
Și facem caraulă prin cetate
Și sîntem muncii înșine prinos.

Noi ctitorii, nouă descălecare,
Mereu bătrîni și-ntinerind mereu
Ca huma-n nesfîrșită germinare,
Un mai cu ochi albaștri ca de zeu.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

PACIUREA — „Himera nopții"

Căruța cu fîn

Ultima căruță cu fîn
Gata e să plece oriunde.
Îmbracă tot ce ai mai frumos
Și-n dogoarea ei ne-am ascunde.

Ardă planete albastre în ceruri
Tărmul să-l zguduie floarea de nea
Piară cetăți sub vîrtejuri de foc
Nimic, amîndoi, n-om vedea.

Cine mînă caii nu știm
Și nici el nu știe de noi.
Vom trece hurducați prin sate, orașe
Amețiți de miros de trifoi.

Căruța va merge zile în șir
Nu va poposi niciodată.
Sărutîndu-ne vom uita de timp
Pînă cînd într-un tîrziu, iată

Vom sosi cu bine la țintă
Minunat ar fi pe-nserate
Să nu te sperii cînd finul va fi descărcat
C-am ajuns două fire de iarbă îmbrățișate.

GEORGE ARION ■

Noua primăvară a unei străvechi ctitorii

Suceava, cunoscută de toată lumea drept „Slăvita capitală a Moldovei" sau „Orașul Cetății de scaun a Moldovei", este una dintre modernele ctitorii ale țării. Pentru a ne forma o imagine despre „ce înseamnă azi" localitatea întrată — prin geniul lui Ștefan cel Mare — în însăși ființa și conștiința neamului nostru, ne-am adresat tovarășului Ion Siminiceanu, primarul municipiului.

— Tovarășe primar, v-am ruga să ne spuneți ce este azi Suceava, această așezare care — după cum consemnează o enciclopedie din 1938 — era „un fel de târg de interes mai mult local" ?

— Pentru a răspunde, cred că e destul să vorbim despre viața și munca noastră, despre împlinirile sucevenilor. În anii noștri, cetatea de scaun și-a descoperit vocația de cetate a industriei. Expresia „zona industrială" nouă ne-a intrat definitiv în vocabularul locuitorilor de pe frumosul plai bucovinean, fie că e vorba de mai vechea cetate industrială din Valea Sucevei, fie că se referă la mai noua cetadelă din partea de vest a municipiului. Realizăm în 1979 mai bine de jumătate din producția globală industrială a județului. Alături de fabricile ce valorifică superior lemnul, de Întreprinderea de utilaje și piese de schimb, de Întreprinderea mecanică, de Întreprinderea de reparații auto, de Fabrica de sticlă, de Fabrica de tricotaje „Zimbrul", sînt în diferite faze de construcție o întreprindere de fibre artificiale, o mare întreprindere de materiale de construcție, o fabrică de lînă integrată, o întreprindere de utilaj greu, un abator de păsări, o întreprindere de aparate de măsură și control și multe alte dezvoltări. Avem, după cum se vede, de realizat un mare volum de investiții ce însumează mai bine de două miliarde lei în acest an, din care aproape 200 de milioane sînt destinați construcției de locuințe.

— Sigur că puternica dezvoltare industrială a atras și atrage după sine și o dezvoltare edilitar-urbanistică. Cum se face „conectarea" Sucevei la pulsul civilizației moderne ?

— Această explozie economică a avut ca urmare schimbări fundamentale în structura socială a municipiului, în nivelul pregătirii generale, în nomenclatorul profesiilor, determinînd o adevărată renaștere urbanistică a Sucevei. Peste 75% din populație locuiește în apartamente noi. Un singur cartier, cu 7 500 de apartamente, și anume „George Enescu", are atîția locuitori cîți avea Suceava acum douăzeci de ani și mai mulți decît are astăzi Fălticeniul. În perioada care a mai rămas din acest cincinal construcția de locuințe va cunoaște un ritm și mai accelerat.

— Am dori să cunoaștem exact situația „la zi".

— Anul trecut am avut de predat în cheie 1 591 de apartamente și am reușit să finalizăm 1 595, bineînțeles nu fără greutăți.

— De ce natură ?

— Întîi le-aș putea aminti pe cele de aprovizionare. Dar cu o mobilizare permanentă a factorilor de răspundere, a comuniștilor, a cadrelor de conducere, a cetățenilor înșiși, și cu sprijin eficient din partea Consiliului popular județean am rezolvat și aprovizionarea cu materiale de construcție. Ne-am confruntat cu dificultăți destul de mari, dar și planul pe anul trecut era mare, el reprezentînd o creștere de aproape 80% față de 1976.

— Care este situația anul acesta ?

— Planul prevede construirea a 2 065 de apartamente, dintre care mai bine de jumătate în noul cartier „Cuza Vodă", aflat în lunca Sucevei și în imediata apropiere a celei mai mari zone industriale. Cartierul însumează de pe acum 4 500 de apartamente, este la mai puțin de un kilometru de locurile de muncă ale beneficiarilor și e prevăzut cu toate dotările necesare. Pe primul trimestru au fost planificate a se da în folosință 254 de apartamente și cu toate că februarie a fost deosebit de geros, cu o medie a temperaturilor de 12 grade sub zero, s-au creat totuși condiții ca apartamentele să fie date viitorilor locatari la termenul stabilit. În trimestrul al doilea vom preda tinerelor familii sau acelora care au spații de corespunzătoare, încă 500 de apartamente, unele cu un substanțial avans. La noi problema locuințelor este în curs de rezolvare și i se acordă o atenție deosebită.

— Merge totul în construcții chiar ca pe roate ?

— Depinde ce înțelegeți prin aceasta. Greutăți, cum spuneam, mai sînt, dar dacă nimeni nu stă cu mîinile-n sîn atunci ele pot fi depășite. Se știe că lucrătorii din construcții nu sînt buni gospodari, că risipesc materiale și îi dau înainte cu „hei rup" fără a obține o productivitate ridicată. Primăria îi urmărește decadal și uneori chiar zilnic prin comandamentele ce le facem la fața locului, pe șantier, chiar și la cinci dimineața, cu scopul de a-i ajuta. Nu mai merge cu salahoria. Am făcut un poligon de panouri prefabricate pentru apartamente și anul ăsta avem în construcție un alt poligon pentru materiale de construcție, panouri și tuburi. La intrarea lui în funcțiune vom asigura necesarul pentrn planul de apartamente din tot județul, ba ne vor și rămîne excedente.

— Ce aveți în vedere la noile apartamente ?

— Se pune un accent deosebit pe sporirea gradului de confort, a numărului de camere pe apartament și mai ales pe îmbunătățirea calității și funcționalității acestora. Asta în ceea ce privește sistematizarea. De aici încolo începe înfrumusețarea orașului. Dorim ca atunci cînd scoate omul capul pe fereastră să nu-l izbească praful în ochi, ci verdeața, mirosul florilor și al cetinii.

— De ani buni, la Suceava frumusețea și curățenia sînt la ele acasă. La aceasta contribuie și peisajul arhitectonic — o plăcută simbioză între tradiție și modernitate — din care vizitatorii nu pot să nu remarce acuratețea și personalitatea distinctă a unor construcții precum : magazinul universal „Bucovina", Casa de cultură a sindicatelor, hotelurile „Arcașul" și „Bucovina". Dar vă propun să ne vorbiți despre ceea ce fac bunii gospodari sucevenі pentru înfrumusețarea municipiului lor.

— Vor să ducă mai departe buna tradiție a unei urbe bine gospodărite, să păstreze reputația obținută prin ocuparea de locuri fruntașe an de an în întrecerea cu celelalte orașe ale țării, mergînd pînă la locul doi în 1976. Ne-am zis că e timpul să obținem mai mult. Anul trecut cetățenii municipiului au realizat un volum de lucrări în valoare de 200 milioane lei numai prin muncă patriotică la amenajări de spații și zone verzi, plantări de arbori și arbuști, lucrări de înfrumusețare a rîului Suceava. Ca urmare, de curînd am primit cu o deosebită satisfacție vestea că municipiului Suceava i-a fost decernat prin Decret prezidențial Ordinul Muncii clasa I pentru bunele rezultate obținute în 1978 în întrecerea socialistă dintre consiliile populare municipale, orășenești și comunale, întrecere la care am obținut locul întîi împreună cu municipiul Brăila. Locul întîi ne onorează și ne obligă în același timp. Am amintit deja de participarea cetățenilor la construirea de locuințe, străzi și trotuare, zilnic participînd peste 100 de oameni. În primăvara aceasta am terminat cu transplantul de conifere, foioase și urmează, nu în ultimul rînd, plantatul florilor.

— La ce fel de flori v-ați oprit ?

— N-am ales eu, ci specialiștii. În total 1 440 000 bucăți. Dintre ele, 300 000 vor fi petunii, 200 000, vizdoage, 250 000, nalbe, 100 000 de gălbenele, 60 000 de begonii și multe alte specii.

— Cred că în cazul acesta Suceava candidează la un posibil titlu de municipiu cu cele mai multe flori pe cap de locuitor.

— Am fi bucuroși să fie așa. Oricum, este un municipiu în plină dezvoltare, cu oameni harnici și mîndri de trecutul lor, de prezent, dar și de perspectivele dezvoltării viitoare.

ION PREDOȘANU ■

„Cînd cioplesc simt că trăiesc mai mult și nu trec cu leatul meu"

PATRU GODJA zis PUPĂZĂ, născut 17 martie 1935 în satul Valea Stejarului (Maramureș). Căsătorit în 1961. Doi copii : Ion, 12 ani, Maria, 4 luni. Nu a părăsit satul. Se pricepe la toate. Nu îi plac muncile de birou. Fecior de meșter.

Valea Stejarului, un sat urcat, bineînțeles, pe o vale le care ajungi pe un drum greoi care măsoară aproape 6 km de la Vadul Izei, unde poți intra cu tractorul ori cu alt mijloc de transport care rezistă la drum greu ; satul acesta l-am redescoperit într-o duminică spre desprimăvărare. Îl căutam pe meșterul Pătru Godja-Pupăză și l-am găsit cum e lesne de înțeles la o gospodărie cu o poartă maramureșeană. Cînd ne-am întîlnit i-am zis bună ziua și i-am spus, mai în glumă, că aici și prietenii și dușmanii ajung greu...

— Văd că vrei să începem povestea de la poartă. Zici că ai venit greu ? Ai venit numai o dată și nu știu cînd îi mai da pe la noi. Da' noi care ședem aici, că nu mai știm numărătoarea anilor. La noi nu te-ai gîndit ? Aproape 100 de oameni de aici din sat, coconii care se duc la școli la ora opt femeile care vin pe jos în puterea nopții, de asta nu zici nimic ?

— ...

— Eu cred că numai drumul e vinovat. Ai văzut cu ochii dumitale. Păcat că picioarele nu pot vorbi (intervine tatăl meșterului — 74 ani. Toate babele s-ar bucura dacă s-ar găsi unul care să facă și aici un bine !).

— Meștere Godja, eu am venit să stau cu dumneata de vorbă despre meseria dumitale și despre alte lucruri. Mă primești ori ba ? Dacă vrei mai zic o dată bună ziua.

— Vai, da poftește în casă. Aici e binevenit oricine, numai să aibă suflet bun și răbdare să ne asculte. Oamenii de pe la noi nu așteaptă să fie salutați, zic ei : **noroc bun, să trăiești, sănătate.**

— De cînd lucrați ?

— Poftește întîi după masă să putem grăi ca oamenii. Amu spun : eu lucrez de cînd am putut să țin cuțitul în mînă. Minuirea săcurii am învățat-o de la tata, omul pe care l-ați văzut la poartă, că el a fost mare maistor de case. Eu m-am apucat mai serios de cînd am ieșit din armată. Înainte tata nu mă lasa să fac pricaref, trebuia să fac lucrări serioase, că a fost greu în lume. Trebuia să scoatem un bănuț.

— Învățătura cu lemnul numai de la tatăl dumitale ai deprins-o ?

— Apoi învățătura am prins-o de la meșterul Gheorghe Borodi. Erau niște porți în drum, în Vadul Izei, le făcea pentru Austria și tot m-am uitat cînd veneam pe jos din oraș. Eu l-am îndrăgit foarte mult pe omul acesta că nu mi-a ascuns nimic, că printre meseriași mai sînt oameni bunsuți. Nici mie nu-mi place să țin în mine secrete. Eu le spun la pruncii cu care lucrez, care vin de la școală : că nu-i destul să facă ce le arăt eu, ci trebuie să descopere și ei. Mie mi-a plăcut că Borodi știe tare bine să povestească în poarta noastră cu dalta.

— De ce vă zic Pupăză ?

— Asta m-o întrebat și Adrian Păunescu și nu l-am gătat povestea. Amu o spun. Asta-i o poveste curioasă. Ca a lui Ion Creangă. Îi de rîs și nu-i de rîs. Că-i de gîndit. Povestea asta o rămas de pe moșu. Oricînd, pă timpuri, cînd era moșu cocon erau vremuri grele. Moșu umbla la vaci, pă la Rotunda. La noi în sat veneau franzele tare rar, că noi le zicem pupeze. Ca pasărea aceea care cîntă puțin primăvara și se ascunde și n-o vezi. S-o nimerit într-o bună zi să vină la noi în sat un car cu pupeze de grîu și moșu era pe aproape cu mai mulți pruncі. S-o furișat cu hulpea din poveste, s-o urcat în car și o aruncat pupeze de grîu la pruncі.

— Să revenim la meserie. Vă pun mai multe întrebări : Cîte porți ați făcut ? Ce meșteri mai sînt în Maramureș ori, să zic altfel, se mai naște meșteri în Maramureș ?

— Cam 15 porți. Am pe Mara, pe Iza. Îs puține. Astăzi aș face la noi în sat 20—30, dar lemnul... Meșteri ? Eu cunosc pe Borodi Gheorghe, Țiplea din Ferești, unul din Berbești, cunosc unul din Mara care acum se ridică, Gheorghe al lui Olexut. La noi în sat sînt patru feciori, toți o lucrat cu mine.

— Am auzit că vreți să faceți un fus. Ce vrea să reprezinte el, că tot spuneți și nu se vede nimic ?

— Cum să nu se vadă ? Dacă te uiți pe fereastră îl vezi în grădină. Îi gata de un an și îl țin acoperit cu celofan. Eu vreau să fac un ansamblu, să nu fie fusul singur ca o pasăre străină. Vreau să fac un monument din lemn. Să vă arăt schița pe care am făcut-o. Vedeți, îmi trebuie niște lemne pentru casă. Eu am fost la tovarășul prim-secretar al Comitetului județean de partid, la tovarășul Gheorghe Pop, și a dat o dispoziție să se descurce treaba. Văd că nu a auzit nimeni. Toți românii, nu numai cei care trăiesc în hotarul vetrei s-ar bucura cînd ar auzi că în Maramureș, în România, s-a ridicat un monument de stejar căruia-i zice „Pomul vieții".

— Am auzit că aveți obiceiul să vorbiți în pilde.

— Mîncarea fără de sare nu-i bună, dar dacă pui un pumn de sare nici așa nu-i bună. Carul tare și mare face boii mici... Mă gîndesc că după ce termin cu fusul să mă apuc să scriu o carte. Dar nu-i știu încă titlul. Dar nu-i lucru greu. O am în mine.

— Despre ce o să se povestească în carte ?

— Nu-s stăpîn să spun atîtea la cîte mă gîndesc. Cînd ședeam la oi luam cîte o carte de istorie și citeam. Atîția voievozi, atîtea mame văduve, atîtea necazuri au trecut peste neamul nostru că mă gîndesc că tare-i bine astăzi. Poți să bei o apă curată, poți lucra, poți scrie, dar dacă ar fi drumul ăsta bun... Îți mai spun ceva despre fus. Acolo în casa de sub fus va sta o mamă cu piciorul pe leagăn așteptînd să crească pruncii, să vină feciorii și bărbații de departe, torcîndu-și dorul și fuiorul. Că spun : cînd cioplesc simt că trăiesc mai mult și nu voi trece cu leatul meu. Cînd termin o poartă de făcut, trăiesc cu sufletul împăcat.

GHEORGHE PÂRJA ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Primim din partea Uniunii centrale a cooperativelor meșteșugărești : În urma scrisorii adresate revistei FLACĂRA, tovarășul Ion Enache din Craiova a fost încadrat la cooperativa „Stăruința", de la 1 aprilie a.c. Lucrează în atelierul de la domiciliul său. Urmează să fie cooptat ca membru cooperator, dacă va îndeplini condițiile.

■

Mă numesc **Holospin Dumitru** și sînt din satul Coșuta, comuna Copalău, județul Botoșani. Lucrez la B.J.A.T.M. Ca și alți muncitori folosesc abonamente eliberate de I.T.A. Botoșani. Plătesc 136 de lei pe lună dar ca și alții, mai cumpăr și bilet, dacă folosesc autobuzul duminica. Conducerea I.T.A. nu stă de vorbă cu noi, pe cei de acolo nu-i interesează dacă mai avem sarcini de serviciu și în aceste zile deși nu folosim într-o lună integral dreptul plătit : 31 de călătorii dus-întors.

■

Din partea Comitetului orășenesc de partid Săcele, județul Brașov : În ultimii ani, la noi, importante fonduri din investiții au fost destinate îmbunătățirii alimentării cu apă potabilă. Cum lucrările au fost terminate abia în noiembrie 1978, cu toată străduința depusă, refacerea străzilor a fost întîrziată de anotimpul friguros. Așa s-a întîmplat, de pildă, cu strada Școlii, a cărei pietruire se va încheia în luna aprilie. Oricum, înaintea altor străzi, planificate pînă la finele semestrului I a.c.

■

La 18 aprilie, deci acum 15 zile, aflat în interes de serviciu la Timișoara, am avut neplăcerea să văd cum trenul nr. 347 Timișoara—Iași, cu plecarea la ora 16 și 49 de minute, a pornit din stație fără întîrziere, dar și fără singurul vagon de dormit al garniturii. Pentru acel vagon agenția de voiaj vinduse anticipat bilete. Toți posesorii lor, ca și mine, și-au amînat călătoria cu o zi. Șeful stației era de negăsit. (Dr. S. Manaș, Iași)

■

Primim din partea Consiliului popular al județului Bihor : În legătură cu scrisoarea Ecaterinei Horjan din Oradea, care a cerut ajutor pentru construirea unei case împreună cu fiul ei, vă comunicăm : Conform hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 1.XI.1978, nu se mai autorizează construirea de locuințe proprietate personală, în orașe și municipii, decît în blocuri. Li s-a recomandat sus-numitei și fiului ei să contracteze apartament la bloc, prin O.J.C.V.L.

■

Sînt **Grigore Drăghia,** medic principal stomatolog în Drobeta-Turnu Severin. Pentru că m-am adresat revistei FLACĂRA, precum și altor organe, cerînd înlăturarea unor inechități - din rețeaua sanitară mehedințeană ce mă afectau și pe mine, cei pe care i-au deranjat își dau mîna ca să mă scoată tot pe mine vinovat. La 12 aprilie a.c., s-a ținut o ședință la Policlinica de stomatologie din municipiu în care mi s-a dat „șansa" de a retracta cele sesizate revistei. Au luat cuvîntul cu vehemență împotriva mea, pentru a-mi da lecții de morală, lucrători sanitari a căror conduită profesională și civică este cel puțin discutabilă. Anumite fapte ale medicilor Constantin Rădoi, Dorin Georgescu — și fratele acestuia, medicul Cornel Georgescu —, Teodor Constantinescu, Alexandru Predescu, Marin Boiangiu sînt în fond de notorietate publică și temeinic prezentate în dosarele unor organe de judecată sau de cercetare. Acum aceștia mă acuză fiindcă în sesizări am spus lucrurilor pe nume și se miră sincer și se indignează că am mai și semnat. Concluziile ședinței s-au bazat pe „principialitatea" lor. Este destul de multă vreme de cînd și eu și familia mea suportăm șicanări și jigniri de tot felul. Acum mi se cere să retractez ; altfel, „principialii" mi-au promis scoaterea din colectivul în care s-au deprins să facă ce vor, fiindcă nu s-ar mai simți la largul lor.

■

Din partea Direcției sanitare a județului Mehedinți : În urma apariției în FLACĂRA nr. 9, din 1 martie a.c., a articolului „Doctorul Grigore Drăghia, victima birfelilor spuse la urechea pacienților de către colegii săi", avem de făcut următoarele precizări : 1. Apreciem că discuția purtată cu noi de către autorul articolului nu a fost redată conform realităților expuse, denaturîndu-se conținutul în favoarea dr. Drăghia. Nu i se pot atribui lui realizările din județul nostru. Datorită stilului de muncă defectuos al tov. dr. Drăghia, la darea în funcție a Centrului stomatologic Drobeta-Turnu Severin cu 10 posturi, a fost numită ca medic șef tov. dr. Maria Macri, pentru care s-a emis dispoziția nr. 435/24 oct. 1978 (nu cum se menționează în articol, că nu s-a eliberat nici o decizie și că ea funcționează verbal). 2. Deoarece tov. dr. Grigore Drăghia a făcut o serie de scrisori organelor superioare de partid și de stat, prin care reclama faptul că nu a fost numit medic șef al centrului stomatologic, în ziua de 12.04.1979 s-a organizat o discuție a cazului, în cadrul colectivului de medici stomatologi din Drobeta-Turnu Severin. Dintre cei peste 40 de participanți au luat cuvîntul 12, care au criticat vehement atitudinea și stilul de muncă ale dr. Drăghia, luînd poziție față de scrisorile trimise și articolul publicat în FLACĂRA. Nici în prezent, în cadrul colectivului din centrul stomatologic, dr. Drăghia nu colaborează cu restul cadrelor, frînează activitatea, nu participă la acțiuni științifice, motiv pentru care o serie de tovarăși au cerut ca el să nu mai lucreze în centru.

■

De la Uniunea sindicatelor din presă, poligrafie și edituri : Referitor la scrisoarea tovarășului Ion Șerbănescu, menționăm că oamenii muncii din secția în care și-a desfășurat activitatea refuză să mai lucreze cu dînsul, datorită comportamentului său și abaterilor de la disciplina muncii. Totuși, ținînd cont de vechimea în poligrafie și de vîrsta lui — 54 de ani —, a fost ajutat să fie încadrat la Întreprinderea Buletinul Oficial, în meseria de stereotipar, cu retribuția cuvenită.

■

Sînt om al muncii la C.P.L. Brăila, unde am realizat o inovație pentru care, în 1978, am primit o recompensă de 6 700 de lei. Am citit cu bucurie în ziarul nostru local că bilanțul anual al inovației mele înseamnă pentru unitate 650 000 lei și 210 MW economisiți, precum și reducerea unor importuri în valoare de 240 000 dolari. Numai că, în această primăvară, la plata beneficiului pe 1978, eu am fost tăiat — de pe listă — pe motiv că, în anul trecut, am primit echivalentul a trei retribuții pentru inovație. **(Ion Arsene)**

■

Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție : Verificările efectuate de către U.J.C.A.P.-Ilfov arată că, în parte, sînt întemeiate cele sesizate revistei FLACĂRA de cetățeanul **Dumitru Dulbastru** din București, în legătură cu neregulile de la C.A.P.-Pantelimon. S-a dispus o cercetare de fond, ce va fi efectuată de către organele D.G.A.I.A. și B.A.I.A.

Cît privește scrisoarea lui **Ion V. Popa** din comuna Cornești, județul Dîmbovița, verificările întreprinse arată următoarele : Popa I. Gheorghița, soția susnumitului, în baza deciziei de pensionare — emisă de comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă — beneficiază de lot în folosință. Petiționarul, fiind încadrat la rafinăria Brazi, nu este îndreptățit la un asemenea lot.

■

Mă numesc **Bogdan Ion** și sînt din orașul Horezu, județul Vîlcea, unde în septembrie 1978 a fost închisă baia publică pentru reparații. Este bine că tovarășii de la primărie, care se cheamă că poartă și grijă unor asemenea treburi, au baie la domiciliu. Ar fi însă foare bine dacă s-ar deschide și ea odată — din nou — în folosință și baia publică.

■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului : Tovarășei Luminița Vasile, absolventă a Facultății de contabilitate — în prezent economist la C.A.P.-Izvoru Dulce, județul Buzău — nu i s-a putut aproba înscrierea la o facultate de agricultură, învățămînt fără frecvență, în condițiile Ordinului M.E.I. nr. 340/1969. Aceasta deoarece, în conformitate cu prevederile art. 172 din Legea învățămîntului nr. 11 din 1968, pe baza căruia s-a eliberat acest ordin, a doua facultate are drept scop lărgirea orizontului științific în pregătirea de bază și nu schimbarea profesiei.

■

Comitetul Asociației locatarilor din strada Biserica Amzei nr. 27, sectorul I, București : După seismul de la 4 martie 1977, s-au decis urgentă consolidare și reparații capitale la blocul nostru, grav avariat încă de la cutremurul din 1940. Imobilul fusese planificat de circa 5 ani pentru reparații capitale și schimbarea cazanului cu și a instalației sanitare, a căror uzură excludea repararea. Pînă în prezent am fost onorați doar cu aminări. Deși vechile fisuri s-au mărit și au apărut altele noi.

■

Centrala industriei poligrafice : La scrisoarea adresată redacției de Marin Segărceanu, îi amintim respectuos acestuia că reglementările legale în vigoare interzic acordarea ulterioară a transferului în interesul serviciului, după plecarea persoanei din unitate prin desfacerea contractului de muncă. Iar asupra desfacerii contractului de muncă nu se poate reveni la cererea sa.

■

Consiliul popular al municipiului Mediaș : Am analizat scrisoarea trimisă redacției de cetățeanul Mihai Chișiu și vă comunicăm : Ținînd cont de cererile cetățenilor, cu adresa noastră nr. 2472 din 6 aprilie a.c., s-a cerut Consiliului popular al județului Sibiu ca, în planul de investiții al I.J.G.C.L. pe anul 1980, să se prevadă fonduri pentru construirea unei băi publice la Mediaș.

■

Subsemnatul **Neagoe D. Ion,** din comuna Gușoeni, județul Vîlcea, vă scriu în numele tatălui meu de 82 de ani. Împreună cu mama, a trebuit să-și părăsească gospodăria și casa, din cauza unui incendiu. Țevile amplasate au distrus via, tractoarele cu lamă au călcat împrejmuirea de ulucă, pomii au fost scoși și îngropați în șanțuri, beciul a fost inundat. Pentru casa folosită mai întîi de conducerea întreprinderii, apoi transformată în magazin mixt, nimeni nu plătește chirie.

■

Din partea Consiliului popular al județului Vrancea : Apartamentul ocupat de Victor Popovici din Focșani are condens și mucegai, datorită lipsei de aerisire. Înlăturarea acestui neajuns cade în sarcina sa. Celelalte defecțiuni — cum blocul este ieșit din termenul de garanție — au fost remediate de I.J.G.C.L., ca urmare a scrisorii adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre soluționare.

■

La solicitările mai multor cetățeni care ne-au scris, aflăm : Potrivit art. 133 (2) Codul Muncii, unitățile sînt obligate să mențină în muncă avută — iar în caz de imposibilitate să treacă pe posturi corespunzătoare — persoanele devenite pensionari de invaliditate gr. III, în condițiile art. 24 (4), combinat cu art. 25 (5) din Legea pensiilor nr. 3/1977. Adică, cei în cauză vor executa jumătate din programul de lucru și vor primi pensia de invaliditate, împreună cu 70—80 la sută din retribuția avută la data cînd a intervenit invaliditatea.

Timpul cît o persoană este pensionar gr. II nu se consideră vechime în muncă, fiind nelucrat. Pentru perioada cît prestează jumătate din program, vechimea se ia în considerare proporțional cu timpul lucrat. Conf. art. 137 (1) din Codul Muncii, combinat cu art. 20 (5) din Legea pensiilor nr. 3/1977.

Pentru menținerea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate, persoana trecută din gr. II în gr. III de invaliditate trebuie să se reîncadreze cu jumătate de program, dar nu mai tîrziu de 90 de zile de la data cînd comisia medicală de expertiză a capacității de muncă a dispus depensionarea. Art. 9, lit. k, din Legea nr. 1/1970. Aceasta atrage menținerea integrală a drepturilor avute anterior : concediu de odihnă, spor, alocație de stat pentru copii etc.

Cînd o persoană devine mai întîi pensionar de invaliditate gr. II, apoi gr. III, în carnetul său de muncă, la capitolul **vechimea în muncă** unitatea trebuie să înregistreze desfacerea contractului de muncă în temeiul art. 130 (1), lit. g din Codul Muncii, urmată de menționarea organului de pensii, apoi reîncadrarea cu jumătate de normă, ca pensionar gr. III. Acestea sînt cerute de metodologia de completare a documentului respectiv, metodologie aprobată prin Ordinul nr. 136/1976 al Ministerului Muncii, dat în aplicarea Decretului nr. 92/1976 privind carnetul de muncă.

■

Mă numesc **Paladi Constantin** și sînt șofer la I.R.Av-Bacău. După ce, în decembrie 1978, am dat examen pentru promovare în categoria a treia, în ianuarie a.c. s-a afișat în secție decizia tovarășului director, în care eram trecut și eu promovat în categoria a III-a B. În februarie însă noua categorie mi-a fost retrasă. Șeful secției mi-a zis, drept explicație : „Lasă, bă Costică, lasă că o să ți-o dau anul viitor, că acuma au fost prea mulți". Eu — și nu numai eu — știu că destui din cei promovați nu îndeplineau condițiile legale nici pentru a fi examinați. Mi-am chemat șeful în fața comisiei de judecată, dar tovarășa Struț, de la această comisie, se scuză de trei luni că nu poate să facă nimic. În schimb șeful, ca să mă-nvețe minte, m-a și penalizat pe nedrept cu 10 la sută din retribuție. V-am scris numai eu, dar în exact aceeași situație se află și colegul meu de muncă **Mihai David,** așa că, în loc de două scrisori, vă trimitem numai una.

■

Primim din partea Consiliului popular al județului Mehedinți : Din cercetarea celor spuse de Ana Boștină, din comuna Ieșelnița, în scrisoarea către redacție, rezultă următoarele : Pentru grave deficiențe și abateri de la prevederile legale, contabilul și primarul din comună au fost scoși din funcție și deferiți organelor penale. Cum contabilul este tatăl reclamantei — locuiesc în comun — s-a considerat că nu este indicat ca, după abaterile săvîrșite în gestiunea comunei, să fie transferată în funcția de contabil tocmai fiica celui necinstit. Mai ales că verificarea gestiunii a continuat și după desfacerea contractului lui de muncă. Comitetul executiv al Consiliului popular județean a hotărît s-o transfere în interesul serviciului — nu disciplinar ! — în postul vacant pe contabila din comuna vecină Dubova, venind astfel și în întîmpinarea cererii sale de a se apropia de domiciliu, pe care îl are la Orșova.

■

Consiliul popular al municipiului București, Comitetul executiv : În legătură cu cele reclamate de locatarii blocului 8 din Calea Giulești nr. 42, care au scris revistei FLACĂRA despre tronsonul de legătură dărîmat la cutremur vă comunicăm : Lipsa tronsonului de legătură dintre blocurile 7 și 8 nu periclitează securitatea acestora. În consecință el nu se va mai executa. ICRAL Giulești va asigura securitatea locatarilor de la nr. 42, scara A, prin efectuarea de grilaje în dreptul ușilor exterioare.

■

Sînt pensionar și locuiesc în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Ajutați-ne să-i convingem pe tovarășii de la Cooperativa „Flacăra" din orașul nostru să interzică fumatul în frizerii. Chiar și pentru frizeri. Acolo merg și oameni bolnavi, și copii. **(Victor Gogu Geroșanu)**

■

Consiliul județean al sindicatelor Harghita ne comunică : Am verificat cele reclamate redacției de Elena Cudrenovschi, din orașul Bălan. Ioan Jalea a fost numit coordonator comercial în septembrie 1977, fiind transferat în interesul serviciului de la Întreprinderea minieră Bălan. Cu o lună înainte nu lucra în comerț și nu putea s-o persecute pe petentă. În funcția actuală, el depune eforturi susținute pentru o bună aprovizionare. A căutat să imprime disciplină în rîndul subordonaților, din care cauză unii lucrători comerciali, printre care și petenta, cu abateri disciplinare, au început să-i reclame. Dintre lipsurile acesteia menționăm : vînzarea unor produse cu supraprețuri, dezordine în unitate. Colectivul care a verificat scrisoarea i-a atras atenția tovarășului Ioan Jalea ca, în relațiile cu subalternii, să aibă o conduită corespunzătoare, să nu ridice tonul cînd discută cu ei. Referitor la afirmația că tovarășul Jalea ar fi fost condamnat pentru furt din avutul obștesc, arătăm că aceasta nu corespunde adevărului, întrucît, la dosarul lui personal, se află un act eliberat de Inspectoratul județean Vrancea al Ministerului de Interne, din care reiese că nu este „luat în evidență" pentru comiterea de furturi sau delapidări din avutul obștesc. Se justifică afirmația potrivit căreia pîrîtul Ioan Jalea trăiește nelegitim cu numita Ioana Gîrbu. În concluzie arătăm că verificarea s-a efectuat în prezența petentei și a pîrîtului și s-au clarificat toate aspectele ridicate în scrisoare la fața locului.

■

Din răspunsul **Consiliului județean al sindicatelor Cluj,** la scrisoarea Mariei Tat, reținem : În mod pe deplin justificat i s-a desfăcut contractul de muncă la Întreprinderea „Armătura". Dealtfel, nu întîmplător, soluția tribunalului județean, la recursul în cauza respectivă, a făcut din decizia unității hotărîre judecătorească definitivă. Petenta nu-și recunoaște nici azi abaterile, pe care i le vedeau sute de oameni. Refuză orice sprijin omenesc, dar și legal, de a se încadra.

■

Mă numesc **Lazăr C. Ion** și lucrez la Schela de foraj Turburea, Gorj. Mulți muncitori sînt nemulțumiți de comportamentul lui Bărăgan Vasile, șeful cantinei noastre. Și-a abandonat soția bolnavă, ca să dăm un exemplu. Mîncarea noastră este de calitate îndoielnică, pîinea este veche, deseori mucegăită. Pe lîngă toate acestea, iată cîteva exemple de prețuri la care șeful cantinei ne vinde răcoritoare : apă minerală — 1,75 lei litrul și 1,25 lei jumătatea ; suc de zmeură — 1,75 lei ; frucola — 2,50 lei ; pepsicola — 3 lei. Oare prețurile sînt legale ?

■

Primim din partea Ministerului Muncii : Verificînd situația tovarășului **Neculai Gîrneață** din comuna Găiceanca, județul Bacău, Comisia Centrală de Pensii a constatat că afecțiunile lui determină pierderea în cea mai mare parte a capacității de muncă și a hotărît încadrarea acestuia în gradul II de invaliditate.

La cele semnalate de **Gheorghe Suciu,** în FLACĂRA nr. 16 din 19 aprilie a.c., precizăm că, în prezent, deficienții de auz se califică prin învățămîntul profesional special organizat de Ministerul Muncii, în 39 de meserii din domeniile mecanicii, electrotehnicii, construcțiilor, prelucrării lemnului, industriei alimentare și ușoare, alimentației publice, agriculturii ș.a.

Tovarășului **Gheorghe Pîiu,** din București, care v-a scris cerînd sprijin pentru procurarea contra cost a unui autoturism „Trabant Hycomat", îi facem cunoscut că Întreprinderea pentru difuzarea materialelor sportive București urmează să-i comunice data la care îi va livra mașina.

■

Sînt secretarul organizației de partid din satul Brătești, comuna Stolniceni-Prăjescu, județul Iași. Trebuie să vă spun că tovarășa Maria Moldoveanu, directoarea școlii noastre, a eliberat unei rude — Elena Negură — care n-are decît 4 clase primare, un certificat de 8 clase, folosit de aceasta la încadrarea ca vînzătoare la o unitate comercială din Pașcani. **(Petru Gh. Negură)**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Nea Nelu și prietenii lui, copiii

Pe scara F a blocului OD 16, cea care nu mai există, în dreptul numerelor a două apartamente, pe tabelul de locatari erau trecute două nume : Ion Diaconescu și Cristea Vasile. Primul avea un apartament cu două camere la etajul 7, iar al doilea un apartament cu trei camere la etajul al șaselea. Erau colegi. Ion Diaconescu lucra ca tehnician iar soția sa, Florica, țesătoare la Întreprinderea „Dacia". Cristea Vasile era strungar și soția sa, Eugenia, tot țesătoare, în aceeași întreprindere. Copiii lor, Mihai și Mariana, erau de-o vîrstă. Aveau, atunci, zece ani. Acum au, de bună seamă, doisprezece și amîndoi sînt în clasa a șasea, el la Școala generală nr. 204 iar ea la Școala generală nr. 171. Părinții lor nu mai trăiesc, însă numele lor cel mare, de familfe, stă și acum inscris în dreptul numerelor a două apartamente, cel al lui Diaconescu Mihai, cu două camere, în blocul 6 de pe strada Valea lui Mihai din Drumul Taberei iar al Marianei Cristea, cu trei camere, în blocul 1 B de pe șoseaua Nicolae Titulescu. La ușa apartamentului 11, al lui Mihai, sau al apartamentului 30, al Marianei, sună citeodată un bărbat scund de statură, robust, cu o servietă voluminoasă într-o mînă iar cu cealaltă gata să strice, încă din prima clipă, frizurile școlărești ale micilor săi prieteni pentru care el a rămas, de doi ani încoace, „nea Nelu".

Acesta se numește de fapt Ion Gogoașă, are 37 de ani, prin funcție este președintele comitetului sindical al Grupului 7 șantiere, prin meserie este electrician iar prin locul de naștere e țăran din Bogdănești, pe Olt, mai sus de Rîmnicu Vîlcea.

„Pe Mihai l-am găsit la 26 de ore după cutremur, era simbătă, 5 martie, pe la unsprezece și jumătate seara. Dar n-am mai stat să întreb unde-l duceau cu Salvarea și l-am căutat pe urmă cîteva zile la rînd pînă l-am găsit la „Grigore Alexandrescu". Mariana se afla acolo. Așa ne-am împrietenit".

Copiii au primit, de pe urma părinților, pensii. Mihai, 1 400, iar Mariana 1 326 lei. Băiatul a stat o vreme cu bunica sa, Filofteia, din satul Fînțești-Buzău iar de vreun ah încoace cu Cristache și Ileana Diaconescu, unchiul și mătușa sa. Mariana locuiește și ea cu o mătușă, Elena Ghiban, și cu copiii acesteia, Constantin, inginer, Eleonora și Doina, studente. În casele celor doi proprietari de case de 12 ani se simte căldura unor familii. Întîmplător, sau poate așa cum era și de așteptat, apartamentul lui Mihai este mai auster, curat dar rece și impersonal ca o farmacie, pe cînd al Marianei e plin de flori. Elena Ghiban, mătușa sa, are o casă prin apropiere, cu grădină, și acolo, o dată la cîteva zile, Mariana vămuiește tufele de liliac și le transportă în apartamentul său, unde apare din cînd în cînd „nea Nelu" aducînd și el ce găsește la florăria de-alături : frezii, garoafe.

Cei doi copii au rămas, atunci, cîteva luni în spital. Cum n-aveau nici haine pe ei, „nea Nelu" a făcut chetă în întreprindere și-a strîns 4 000 de lei. Așa le-a cumpărat îmbrăcăminte. Lui Mihai, mai puțin ajutorat din partea familiei, i-a luat vreo trei rînduri de haine. Pe urmă, după ce viața s-a mai așezat, după ce copiii au început să primească pensiile și li s-au repartizat apartamentele, tot „nea Nelu" a venit, cu prietenii lui, constructori, pentru a le zugrăvi, și tot el a umblat cu tutorii să ridice mobila pe care statul a dat-o, celor doi copii, gratuit. Nimeni nu l-a obligat să facă toate acestea Nimeni nu-l obligă nici acum să-i caute la telefon, doritor de vești, ori pe la casele lor, aducînd de fiecare dată, în geanta galbenă și voluminoasă, un dar pentru ei.

Mihai și Mariana au fost, odată, tovarăși de joacă. Pe vremea aceea el îi răvășea pieteile castanii cum răvășește ea astăzi tufele de liliac ale mătușii. Însă ea l-a iertat. Își dau destul de des telefoane și, odată la o lună, la două, se vizitează. De multe ori l-au vizitat pe „nea Nelu" acasă la ei, în Dristor, și s-au împrietenit și cu copiii lui, Victor și Florentina, iar „tanti Nina", stăpîna casei, le-a făcut niște clătite atît de grozave încît ei au hotărît să revină. În vacanța de primăvară au mai fost de două ori iar clătitele au continuat să aibă aceeași calitate care se cere mereu lăudată.

Astfel, familia lor a ajuns să fie foarte numeroasă. În rîndurile ei, numele lui „nea Nelu" e legat de niște simțăminte speciale. El la act, cu foarte mare interes, că Mihai a început să joace baschet ori că Mariana a învățat de la verișoarele sale să brodeze, că o doare un ochi sau că a luat premiul întîi, pe sectorul 8, între pionieri, ca solistă de muzică populară, cu cîntecul „Pleacă oile la munte". El este omul căruia i se dă ascultare ca unui părinte. Copiii vin singuri la el cu carnetele de note. Mariana învață de 9 și 10, învață și Mihai destul de bine, așa cum se cade din partea unui copil pe care toți oamenii l-au ajutat.

„Poate că o să-l iau la mine și-o să-l fac constructor", zice nea Nelu.

„Ce te împinge pe dumneata să fii atît de apropiat cu copiii aceștia ?"

„La început i-am ajutat toți, toată întreprinderea. Dar anii au trecut și oamenii au început să mai uite. Asta e-n firea lucrurilor. Nici copiii nu mai au nevoie de ajutor cum aveau. Am continuat să ținem legătura cu ei doar cîțiva dintre cei ce am fost prezenți, atunci, la OD 16 : Vasile Leonida, Negulete Dumitru, Nicolae Parizianu. Acesta din urmă, șeful Șantierului 3, și-a cumpărat mașină și vrea să-l ia, în concediu, să-l plimbe. Nu știu de ce m-am apropiat așa de mult de acești copii. Dacă am făcut vreun bine, acum nu mai pot să mă desprind de ei. Cum ar fi, dintr-o dată, să nu ne mai vedem ? Aș fi nefericit".

DUMITRU ELIADE ■

Escroc refuză Chopin, vrea Gerschwin

Mai cumpără și mai vinde omul, în viața lui, ba una, ba alta, însă personajul despre care va fi vorba în rîndurile următoare. Ciomac, pe numele de familie, iar pe numele mici, în număr de trei, Simion-Constantin și Anton, în ciuda faptului că depunea zel și strădanie, că încerca să fie deosebit de activ, original și inventiv în vastul domeniu al vînzărilor-cumpărărilor, nu avea de vîndut nimic și nici nu avea cu ce să cumpere ceva. Zis și, cu al cincilea nume, Mony, el are 41 de ani și este fiul unui medic pensionar și al unei profesoare de pian, divorțați demult. La rîndul lui este căsătorit și are doi copii minori. El nu lucrează, soția nu lucrează. Totuși, și-a făcut de lucru în repetate rînduri iar activitatea aceasta, atent reconstituită în filele dosarului 447 pe acest an de la Judecătoria sectorului 2 a îngăduit anchetatorilor să ajungă la concluzia că Mony „și-a dus existența prin escrocarea unor persoane credule și naive care, la rîndul lor, prin eludarea legii, urmăreau rezolvarea favorabilă a unor probleme personale".

Astfel, din rotirea ca de ruletă a cunoștințelor sale Simion Ciomac se oprește la un moment dat asupra unei cunoștințe mai noi, considerate a fi numărul cîștigător și numite Doina Vlahovici. Aceasta află despre el că e „cascador la Buftea" și că are relații și influență pe lîngă diferiți funcționari cu munci de răspundere. La rîndul el se „destăinuie" că a absolvit Conservatorul „Ciprian Porumbescu" secția muzicologie și că a fost repartizată ca profesoară de vioară la Școala populară de artă din Reșița, unde, din motive de sănătate, nu poate să se prezinte, dorind obținerea negației în vederea ocupării unui post corespunzător în Capitală. Ciomac îi oferă prețioasele-i servicii. Merg împreună la Reșița și obțin de acolo negația, în baza doar a cererii și a certificatelor medicale, fără ca el să fi în legătura cu vreo persoană „influentă". În schimb îa de la noua sa cunoștință vreo 4 000 de lei și-i promite acesteia un post în orchestra Operei din București. Cum vremea trece și el nu rezolvă nimic ba chiar începe să se ascundă de Doina Vlahovici, profesoara de vioară adresează o plîngere organelor de urmărire penală. Drept represalii, el îi trimite prin poștă actele pe care le mai avea încă asupra sa. Se retrage din acest sector al frontului și încearcă să înainteze în altele. Terenul de acțiune, ca să zicem așa, se crease de la sine, cu cîteva luni în urmă, cînd Doina Vlahovici îi făcuse cunoștință cu o fostă colegă, Natașa Timiraș, absolventă și ea a conservatorului, în 1977, și repartizată ca profesoară de vioară la o școală din Rîmnicu Vîlcea. Tot „din motive de sănătate" aceasta vrea post în București și, „uluită" de relațiile lui Ciomac, crede că-l va obține chiar dacă nu are buletin de Capitală. Prin urmare ea nu se mîră cînd el îi solicită un substanțial „fond de reprezentare" necesar, vezi bine, întîlnirilor cu diverși „influenți". Astfel. Ciomac o păgubește pe Natașa Timiraș de 16 000 de lei. De la fratele acesteia, Nicolae Timiraș, tot absolvent de conservator, profesor de vioară la Botoșani și doritor de post în Bacău, lîngă părinți, ori chiar în orchestra Operei din București, mai ia o dată 1 500 iar a doua oară 3 900 de lei. Apoi, conform procedeului său, dispare. Frații Timiraș reușesc în cele din urmă să recupereze de la el actele pe care i le încredințaseră.

De bună seamă, dosarul 447 este alcătuit, în bună parte, din declarațiile păgubașilor de mai sus cît și din ale altora, întrucît Mony, absolvent el însuși a vreo trei ani de conservator, vroia să ajute, în felul său, și oameni cu alte profesii, de pildă o stenodactilografă. Antoaneta Fudulu, doritoare să dea Brăila pe București. Surprinde, în acest caz, după cum întemeiat ne spunea tovarășul **Gheorghe Bărbulescu**, președintele Judecătoriei sectorului 2, nu atît faptele unui escroc oarecare cît mentalitatea tuturor „cunoștințelor" lui. De pildă, Natașa Timiraș. Ea suferă de o boală gravă, după cum rezultă dintr-un act medical, și trebuie să fie tot timpul sub supravegherea Spitalului Panduri, în a cărui evidență se află din 1974. Pentru asemenea cazuri, legea prevede soluții urgente și hotărîte. Însă o problemă relativ simplă se complică și se înfășoară într-un ghem pînă la urmă anevoie de dezlegat atunci cînd apare credința că mai comodă și mai sigură este rezolvarea ei prin cotlomul întunecos al relațiilor lui Ciomac.

În ce-l privește pe Ciomac, el e un actor plin de resurse, fără îndoială. Foarte energic, dealtfel, aflăm dintr-o scrisoare aflată în dosarul 447, el a jucat și pe scena familiei. Scrisoarea e adresată tatălui său, din a cărui pensie se mai înfruptă uneori, la vîrsta coaptă pe care-a atins-o. Scrisoarea se intitulează „Dragă tată, tăticule, tăticul meu", cuprinde sila imensă a expeditorului că nu-și poate achita taxa de telefon „1 375 sau 1 357 lei", și, în schimbul sinuciderii, caută să smulgă destinatarului promisiunea că va achita el această datorie. Inimilor mai slabe trebuie să le spunem repede că după plătirea taxei de telefon expeditorul s-a răzgîndit și a considerat că tot viața e mai frumoasă. „Doresc să fiu incinerat ! — apucase să scrie. Nu vreau placa cu Chopin ci vreau să mi se cînte atunci **„Rapsodia albastră de Gerschwin** (finalul). Cu relațiile ei, mama poate obține discul pentru 24 de ore de la Conservator" (și-aici relații ? — n.n.). Pentru înșelăciunile lui, Ciomac, alintat Mony, nu va fi încinerat, de bună seamă, ci trecut prin flacăra legii va spune doar că s-a mai „ars" o dată și va trebui să asculte mai atent rechizitoriul procesului decît ar fi ascultat, în imprejurările cu care-și amenința tatăl, Rapsodia albastră.

E. DUMITRU ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Maziiu Lița** — Dărmănești, Bacău: Dacă nu doriți să folosiți calea scrisului, prezentați-vă la redacție, la secția scrisori-anchete cetățenești (zilnic între orele 10—13) ● **Tenescu Florin Aurel** — București, sector 6 : Prezentați-vă la redacție și dv., în locul și între orele mai susanunțate ● **Teodosiu Maria** — București, sector 7 : Ne întrebați dacă lucrurile descrise în articolul „O pasionată excursionistă și... tenebroasele ei indeletniciri" sînt adevărate sau nu. Sînt. ● **Ionescu Constanța Caliacra** — București, sector 7 : Reclamați comportarea scandaloasă a fiului dv. la locul său de muncă — Întreprinderea de mașini electrice București ● **Ștefan M. Ion** — Depoul de locomotive București-Călători : într-un articol, sesizați deficiențe în munca unor colegi de la Regionala CFR Craiova — circulația defectuoasă a trenurilor pe liniile secundare, din cauza mișcării. Să le atragem atenția, cereți. Le-o atragem ! ● **Brăgaru Năstase** — Constanța: Pe un ton revendicativ, poate potrivit, scrieți niște lucruri neclare. Reveniți cu precizări concrete, la obiect ● **Florian Pupăză** — Drobeta-Tr. Severin : Tata Mițu, un unchi surdomut și orb care a spus totuși nepotului său, adică dv., „Cînd ai să ajungi om mare am să-ți cer ajutorul", are drept la un ajutor social. I se acordă sau nu ? Și-apoi, ați ajuns destul de mare ca să-l puteți ajuta niței și dumneavoastră ● **Bucurescu Virginia** — Tîrgoviște : Un caz dramatic și dificil. Fetița vi s-a îmbolnăvit și trebuie s-o însoțiți prin spital, dar nu vi se dă vole. Din cîte știm, pentru îngrijirea copilului minor, puteți cere întreruperea activității. Este singura soluție. Dacă aveți probe că boala a fost provocată de un cadru sanitar, trebuie să vă adresați justiției.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Chițac Mihai** — Botoșani : Memoriul dv. a fost rezolvat favorabil de Procuratura Generală. Chiar dacă pe parcurs ați întîmpinat greutăți, important e că în cele din urmă adevărul a fost restabilit ● **Coretchi Boris** — Ploiești : Memoriul dv. a fost trimis organelor competente ● **Nitoe Gheorghe** — Prahova : Argumentele prezentate vă îndreptățesc, după părerea noastră, să vă adresați Procuraturii Generale ● **Tănase Gheorghe** — București : Încercați să vă apropiați de copil altfel decît ați făcut-o pînă acum. Este necesară și o reconciliere cu bunicii. În acest scop, nici un preț nu este prea mare ● **Olar Martin** — Dej : Dacă n-ați recurat prima sentință în termenul legal, orice intervenție este tîrzie ● **Ion Mitru** — Botoșani : Fapta descrisă se numește înșelăciune în convenție și este de competența instanței judecătorești, nu a miliției ● **Perniu Marin** — Pitești : Am expediat cererea dv. vicepreședintelui judecătoriei ● **Leașu Păuna** — Dîmbovița : Executați decizia conducerii unității, și, în caz de nemulțumire, depuneți o contestație ● **Buciău Catinca** — Buzău : Important este cui aparține terenul pe care ați ridicat casa. La toate cele trei întrebări, răspunsul este : nu ● **Trimel Dumitru** — Mehedinți : Termenul pentru recursul extraordinar expiră la 24 februarie 1980 ● **Anton Maria** — Bacău : Printr-o cerere adresată Judecătoriei Bacău aveți dreptul să cereți înființarea unei popriri pe pensia soțului ● **Mihu Grigore** — București : Executorul judecătoresc are obligația să ducă la îndeplinire prevederile din hotărîrea instanței, chiar și prin executare silită ● **Ignat Petre** — Dîmbovița : Poluarea apelor, din culpă, fără intenție, este infracțiune și se pedepsește — ce-i drept —, cu luarea în considerare a circumstanțelor atenuante ● **Virgil Periianu** — București : La divorțuri cu copii, este necesară prezența procurorului ● **Boc Aureliu** — Brașov : Soluție exactă. Garsoniera nu îndeplinește condițiile prevăzute în Legea 5 ● **Paraschiv Anca** — Constanța : Un redactor poate fi acuzat de calomnie, cînd intenția este vădită.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Marin Anghel** — Alexandria : Venitul mediu al unui pensionar este format din pensie plus pensia suplimentară, care, la un loc cu veniturile celorlalți membri de familie, împărțit la numărul de persoane, constituie venitul mediu pe membru de familie ● **Stoica Gilea** — București, ș.a : Am mai răspuns la această întrebare. În conformitate cu Decretul nr. 245/1977, invalizii și accidentații de război, încadrați în gradul I sau II de invaliditate pentru infirmități de război, își păstrează, la încetarea activității, dreptul la pensie IOVR și dacă, potrivit legii, li se cuvine și o altă pensie pentru munca depusă după ce au devenit invalizi ● **Ilie Cepraga** — Galați : Nu ați primit concediu pe anul 1977 și ne întrebați ce să faceți. Discutați cu cei în drept de la întreprindere ● **Constantin Nișcoveanu** — București : În anul trecut nu am primit de la dumneavoastră nici o scrisoare. Reveniți cu amănunte ● **Ion Oprea** — Iași : Pentru obținerea unei pensii de întreținere de la copii trebuie să vă adresați instanței de judecată.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Carmen Ilie** — București : Potrivit art. 42 din Legea educației și învățămîntului, admiterea în treapta a II-a de liceu se face numai pe bază de concurs, organizat potrivit normelor stabilite de M.E.I. ● **Angela Hrincă** — Petroșani : Dacă situația relatată de dv. este exactă, școala din satul Medeleni, comuna Gălășești, județul Iași, este datoare să vă elibereze un act în sensul absolvirii de către dv. a 8 clase în anul 1973 ● **Florica Drăgușin** — Sighetu Marmației : În învățămîntul superior, studenților li se asigură perfecționarea cunoștințelor în cele două limbi studiate în învățămîntul gimnazial și liceal ● **Sabin Roman** — Vulcan : Adresați-vă direct M.E.I. ● **Istvan Madarasz** — Arad : Învățămîntul liceal de zi se organizează pe două trepte, fiecare cu durata de 2 ani ; învățămîntul liceal seral se organizează numai pentru treapta a II-a și are durata de 3 ani ● **Ioana Istrate, Margareta Ioachim** — București ; **Ileana Predoiu** — Balș ; **Nicoleta Prodan** — Reșița : Pentru a afla care sînt localitățile unde funcționează liceele care vă interesează, precum și condițiile pe care trebuie să le îndepliniți, adresați-vă direct Ministerului de Interne ● **Corneliu Dumitraș** — Bacău : Pentru a vă prezenta la concursul de admitere la clasa de regie din cadrul I.A.T.C. „I.L. Caragiale", socotim, nu este suficient numai faptul că — citățm — „iubesc foarte mult actorul și actrițele de film". Mai meditați ! ● **Doina Gavrilă** — Vulcan : Faptul că v-ați prezentat la un examen „întîrziind" apoi 10 zile de la serviciu, chiar și „neștiind", după cum afirmați, că puteți solicita concediu fără plată, nu vă scuză : întreprinderea a procedat corect ● **Elena Sandu** — Iași, ș.a. : Pentru a urma o școală de coafori sau cosmetică adresați-vă direct UCECOM ● **Aurel Răduță** — Rm. Sărat ; **Paul Chiru** — București, ș.a. : Potrivit art. 71 din Legea educației și învățămîntului, absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot urma, în condițiile stabilite de lege, o altă facultate prin învățămînt seral sau fără frecvență.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Fidelitatea în dragoste și fidelitatea față de stil

Opera din București depune eforturi sensibile pentru a-și renova condiția în fața spectatorilor săi credincioși, încercînd, în același timp, să cîștige atenția și bunăvoința celor care ignoră genul. Ultimul spectacol care înregistrează acest fenomen este **Răpirea din serai** de Wolfgang Amadeus Mozart. Spectacolul precedent, care a rămas încă proaspăt în memoria melomanilor, respecta stilul tradițional al montărilor de pe mapamond și avea farmecul unor ilustrații dintr-un basm de copii, proiectîndu-l pe spectator într-o lume exotică în stare să aprindă imaginația și să transfere firile mai sensibile în zona reveriei. Spectacolul precedent, jucat încă pe scena operei acum cîteva luni, s-a dovedit învechit mai ales ca experiment actoricesc, obosit prin repetare, prin exasperantă simetrie în mișcare scenică, prin lipsă de entuziasm, poate, din partea întregului ansamblu de interpreți, coriști, instrumentiști și balerini. Semnificativ e însă faptul că noul spectacol **Răpirea din serai** a fost încredințat spre transfigurare scenică aceluiași regizor care-l montase cu ani în urmă. Surpriza revederii unui spectacol adus la zi, pus în scenă ca și cum acțiunea s-ar petrece aproape în zilele noastre, bineînțeles cu limitele de toleranță respective și cu înțelegerea intrinsecă a convenției spectacolului de operă, a fost tonică. Restituit într-o lumină care răstoarnă atitudinile rigide față de spectacolul de operă, sărind peste conservatorismul unui public care se complace în stai sau în fotoliul de orchestră, „ambetat" de belcantoul dulce al cîntăreților, gata să aplaude acutele și să caute „nod în papură" la fiecare acord stîngînd la partitură, spectacolul recent al Operei Române din București face inteligent racordul necesar cu spiritul modern, cu ultimele depeșe ale cronicii faptului divers sau cu garderoba imediată a fetelor de pe strada mare. Regizorul ambelor variante scenice ale spectacolului **Răpirea din serai** este George Teodorescu, om de distinsă informație culturală, polivalent și cu un simț muzical și plastic deosebite. Dacă vechiul spectacol era tributar șecheleor teatrului de operă dintotdeauna, fără a fi lipsit de farmecul discret al vechilor mode, actualul spectacol, mișcat cu savantă știință a dozării între dramatic și comic, între registrul grav, meditativ și cel buf, exploziv, dezbate mai aproape de viziunea omului de astăzi problema eternă a fidelității în dragoste, ca aspirație a ființei umane spre perfecțiune și spre o puritate de vis. Decorul elimină elegant elementele care fac opera tributară modei vremii și introduce eroii într-un peisaj neutru, policrom, plin de simboluri, costumele par desenate pentru a face mai ușor de suportat șocul trecerii subiectului dintr-un secol revolut în secolul nostru, elementele de recuzită trimit uneori la tabieturile oamenilor de azi, parcă anume ca spectatorul să înțeleagă că muzica și scena îi oferă o secvență din viața lumii care poate fi și a lui. Pe scenă și în plan muzical, desigur, evenimentele și întîmplările conduc la o ținută etică și morală ideală și spectatorul se trezește în fața unei lecții minunate de morală în dragoste.

Spectacolul lui George Teodorescu este tonic, spiritual, elevat, modern și tulburător prin armonie și delicatețe sentimentală. Orchestra dirijată de Cornel Trăilescu a sunat omogen, în spiritul partiturii mozartiene, a cîntat mai îngrijit, cu mai multă atenție, într-un bun echilibru sonor cu scena. Într-o atmosferă de bucurie și de sărbătoare a muzicii. Au interpretat, cu dezinvoltură rolurile lor: Florin Diaconescu, Victoria Bezetti, Pompei Hărăștean, Ligia Grossu, Ion Stoian, Adrian Ștefănescu ș.a. Desigur totul este încă perfectibil. Corul dirijat de Stelian Olariu a întregit expresiv armonia acestui spectacol care s-a apropiat de Mozart, nu trădîndu-l cî, dimpotrivă, transfigurîndu-l printr-o viziune contemporană. În acest sens, poate că ar fi interesant ca Opera Română să programeze spectacolul vechi și spectacolul nou (cîntat în limba germană, adică în limba în care s-a scris libretul, din respect pentru partitură și pentru public), în două seri apropiate pentru ca spectatorii să înțeleagă mai exact resorturile care obligă genul să se reconsidere uneori fundamental.

ADRIAN DOHOTARU ■

Profesiune de credință

Cultura spirituală — cartea de vizită a unei națiuni

Nu știu dacă polonezii fac mașini de cusut. Sau motoare diesel mai bune ca ale noastre. Știu însă că i-au dat pe Grotowsky, pe Wajda și pe Zanussi și că teatrul lor e una dintre cele mai serioase experiențe pe care le-a făcut lumea în materie de spectacol.

Se aude că ungurii fac autobuze bune. Nu sînt în măsură să apreciez. Cred însă că la ora de față — e numai o părere personală — posedă cel mai interesant și mai profund fenomen cinematografic de pe glob și că nimic nu ne-ar putea împiedica să ne lăudăm la fel. Dacă se invocă iar tradiția, e un capitol la care stăm mai bine. Dar cu tradiția am stat întotdeauna excelent.

Esențial e cum confirmăm tradiția acum, în cel mai acut prezent.

N-aș vrea să se înțeleagă de aici că, pentru mine, cultura materială ar fi de importanță minoră. Nu. Țin să subliniez ceea ce cred de fapt. Că numim îndeobște cultură materială o derivată a culturii spirituale. Iar abia acest din urmă lucru exprimă în fapt — emit farăși o opinie subiectivă — **cartea de vizită a unei națiuni.** Personal, în copilărie, am auzit de Singer și Solingen înainte de Schiller. Nimic absurd. Era un stadiu de ignoranță firesc. Parabolic, chiar.

E timpul să ne reconsiderăm valorile contemporane, pentru că în lumea aceasta frămîntată în care sîntem chemați a ne spune cuvîntul avem nevoie de prestigiu. Nu sînt nici zece ani de cînd Bucureștiul era un fel de Mecca pentru credincioșii teatrului mondial. Glorille de atunci fac astăzi numele scenelor altora. E timpul a fi chemați să lucreze pentru țară. Pentru zbor nu ajung aparatele. Pilotul are aripile lui. Dropia nu e pasăre. Cred, așadar, în vîntul de libertate iscat de încredere și, uneori, de uitare. Memoria ne e uneori bacoviană. Plumbul e istoria uranîtului, chintesență de timp trecut.

Cred în desființarea cenzurii ca simbol coercitiv așa cum a fost ea numită de secretarul general al partidului, și nu în modul cum spiritul funcționăresc — ghioleaua noastră de plumb — îi traduce uneori aplicarea. Cred deci că vor vedea lumina rampei spectacolele REGELE DESCULȚ și NUNTA la Teatrul Bulandra și A TREIA ȚEAPĂ la Național, pentru că falsele probleme apar numai acolo unde respectul față de muncă și libertate e încălcat. Și nu ne e frică. Cred în nevoia artistului de a-și vorbi dialectul într-o limbă comună.

Cred în cultura acestei țări care i-a dat pe Maiorescu, Eminescu, Caragiale, Iorga și Brâncuși și Blaga și Enescu și atîția alții, și atîția mulți a căror viață e conținută în filiație.

Cred în lumina spirituală a țării mele, în această vreme.

MIRCEA DANELIUC ■

N.R. Amintim că piesa lui Marin Sorescu **A treia țeapă** se joacă de cîteva luni cu succes la Teatrul Național din Cluj-Napoca și de curînd la Teatrul popular din Călărași.

Vorbiți și scrieți românește

Cîteva probleme de accent

Se întîmplă uneori să li se dea vorbelor noastre înfățișări care le îndepărtează de matca sau de consangvinele lor. Să fie aceasta o pagubă pentru eficiența comunicării? De cele mai multe ori nu. Și atunci, s-ar putea zice, de ce să ne preocupe? Fiindcă ceva se pierde totuși: limpiditatea etimologică și astfel, odată cu ea, prestigiul obștru de vorbitori conștienți de prefacerile vorbirii strămoșilor. Ne gîndim, de pildă, la unele clădățenii ale accentuării, frecvente astăzi. Într-un caz ca acela al lui **rubrică**, accentuat acum pe silaba inițială, dar avînd ca model latinescul **rubrica** (cu accent pe silaba penultimă, accent identic în franțezul **rubrique**, pe care, de fapt, l-a preluat româna) numeni, nici măcar puținii cunoscători ai formei firești nu mai speră o revenire la vechea accentuare. Limba a optat odată pentru totdeauna. Dar cînd vorbim de cinematograful **Capitol**, legitim ar fi să ne întrebăm de la ce capitol de cărte și-a luat numele? Un accent corect — **Capitól** — ne duce cu gîndul la una din cele șapte coline ale Romei și la templul lui Iupiter Capitolinus. Numele cinematografului are o justificare și regăsește ceva din solemnitatea cuvenită unui lăcaș de cultură.

Cîteva cuvinte despre cosmetice. În magazine e cerut fixativul **Femina**, cînd este limpede de unde-i vine numele: din latinescul **Fémina** (femeie). Crema **Nivea**, „albă ca zăpada", e botezată după adjectivul latinesc **niveus, -a, -um**, derivat din **nix, -vis** (zăpadă). Se propune totuși incorect **Nívea**. Se aude, foarte adesea, pronunțarea **butelie**, pronunțare influențată, probabil, de numeroase cuvinte de tipul **mistrie, colivie, căsătorie, negustorie**. Accentuarea corectă este, desigur, **butélie** (împrumut: franțuzescul bouteille).

Iată acum situația lui **prevédere** (accentul pe antepenultima silabă fiind incorect). Cuvîntul e derivat dintr-un verb moștenit — **a vedea, vedére** (transformarea latinescului **vidére**). Se înțelege că forma recomandată și românească e **prevedére**. E drept că unii specialiști vor aduce în discuție tendința, cu rădăcini foarte vechi, urcînd pînă la latina populară, a trecerii verbelor de conjugarea a doua la conjugarea a treia (de pildă, a ride, ridere). Explicația în cazul dubletului **prevédere/prevedére** se izbește de constatarea că verbul de bază (**a vedea**) precum și derivatul (prevedére) au rămas neclintite în categoria lor originară (a véde existînd doar regional).

GABRIELA CREȚIA ■

● CAP LIMPEDE

PUNCTE DE VEDERE

O RĂSTĂLMĂCIRE

D. Culcer susține următoarele (**Viața** nr. 4, 1979), referindu-se la romanul **Suferința urmașilor**:

„Principala teză (a cărții, n.n.) afirmă că procesul colectivizării agriculturii a fost realizat într-un ritm extrem de rapid, cu mijloace abuzive uneori, în ținutul Transilvaniei unde este plasată acțiunea tuturor cărților cu problematică țărănească ale lui Ion Lăncrănjan, ținutul Bălgradului. Că, în aceste condiții, s-a aruncat și copilul din copaie deodată cu aps — cum s-ar zice, au fost adică uitate sau distruse o sumă de tradiții ale existenței rurale a căror dispariție nu era nici necesară, nici oportună. Mai precis: au fost periclitate, fără grijă pentru consecințe, însăși bazele unui popor care era constitut, în majoritate, dintr-o clasă țărănească, păstrătoare a specificității naționale prin veacuri de vitregii. În acest sens publicistica lui Ion Lăncrănjan ne permite să observăm o perfectă coincidență de atitudine între autor, narator și personajul principal, care toți trei se identifică cu soarta țărănimii vorbind în numele ei, pe un ton patetic, participativ și convingător uneori deși adesea cu formulări jurnalistice. (Melancolia țăranii în Nevoia de adevăr, pag. 73.)

Răstălmăcirea lui D. Culcer e dublă, în raport cu sensul politic real al romanului **Suferința urmașilor**, care nu se ocupă de „procesul de colectivizare" (de problema aceasta se ocupă în literatura contemporană, din cît cunosc eu, unii critici literari, un V. Bugariu, un D. Micu). În raport, de asemenea, cu conținutul (tot real, și nu atribuit prin deformare) al publicisticii mele. Voi da doar două exemple, din chiar articolul pomenit de D. Culcer:

„Nu e vorba, cum ar putea crede cei care nu s-au preocupat niciodată de soarta țăranului, de a ne întoarce toți la preocupările străbunilor și părinților noștri, — [redacted] carul cu boi și la melancolia tilincii. E vorba, din contră, de a prelua și de a duce mai departe moștenirea lor cea mai de preț — un anumit fel de a fi, în constituirea căruia hărnicia și cinstea, setea de dreptate și curajul, înțelepciunea și dîrzenia au intrat pentru totdeauna, cum arătam mai înainte. E vorba, așadar, de o mai bună și mai profundă cunoaștere de sine. «...Fiindcă un popor care nu se cunoaște pe sine în suficientă măsură, spun eu pe urmele măreței umbre, se mișcă anapoda, umblă fără spor, pentru că sporul nu vine decît acolo unde există înțelegere și participare, unde se întretaie și se contopesc vrerile cele mai ferme cu limpezimile cele mai sinteizatoare, unde e omul om și viața viață [redacted]»..."

În finalul aceluiași articol se spune (fără a se vorbi de afectarea bazelor existențiale ale poporului român, cum pretinde Dan Culcer):

„Adevărul adevărat e că brazda trasă de țărani prin vreme — prin sutele de ani — s-a vărsat și se varsă ca o apă în epoca aceasta a noastră, — epoca unor temerare și temeinice edificări — sporindu-i puterile și creșterile exact în măsura în care am știut și știm noi cei de azi, constructori ai socialismului, să alegem lumina din fognetul molcom și greoi al țărinii, în măsură în care luăm viață din propria ei viață". (Nevoia de adevăr — 276—277).

Nu cunosc motivele care l-au determinat pe D. Culcer să se lanseze în asemenea etichetări (s-a trecut, așadar, de la acuzațiile pretins estetice la demascările cu caracter politic, cum se făcea acum douăzeci de ani, cînd mi s-au „servit" asemenea „îndrumări", numai în „referate", e adevărat). Mă gîndesc însă, aceasta e singura mea speranță, că va ști cite ceva despre aceste motive cel ce semnează articolul „de fond" de pe pagina întîi a numitei reviste, care e unul și același cu președintele Uniunii scriitorilor. Dacă tovarășul președinte nu știe nimic, va afla de acum încolo, mă gîndesc eu, „Viața" fiind editată și de Uniunea scriitorilor, ca și „România literară", pe care o secondează în opera de „informare" a cititorilor.

ION LĂNCRĂNJAN ■

Cărți

● **Al cincilea as**, carte de Rodica Ojog Brașoveanu, decepționează din toate punctele de vedere. Autoarea are la activ, ca să spunem așa, cărți excepționale, foarte bune și bune pe care, la vremea potrivită, le-am semnalat ca atare. De această dată ea reușește o perfecțiune a manierismului supărător și păgubitor. Ne-a fost foarte greu să parcurgem toată cartea. Să ni se ierte această prietenească observație, dar lipsa de interes la lectură în cazul unei cărți polițiste este un lucru grav. Acțiunea nu este verosimilă chiar dacă este bine intenționată. Peste schema gîndită comun și neprelucrată (spre sfîrșitul celui de-al doilea război cîțiva români cad într-o groapă urmînd să fie prinși de fasciști), personajele nu adaugă din dialog și din actiune mai nimic. Se emit sentințe și judecăți

Să ne cinstim cititorii

MIHAIL SADOVEANU:

„Nu voi muri întreg, dacă mă simt solidar cu cei care au lăsat să picure în cărţi sînge din sîngele lor, lumină din lumina lor, trecîndu-ne nouă un zîmbet de nădejde şi încredinţarea că răspundem peste veacuri şi milenii unei chemări a unui frate şi lăsăm noi înşine un vis şi o nădejde altor fraţi care vor veni după noi într-un veac viitor".

Se împlinesc 60 de ani de la apariţia volumelor **Povestiri, Şoimii, Dureri înăbuşite** şi **Crişma lui Moş Precu.**

Iubirea de trumos

Noica

Trăieşte în Bucureşti un filozof român, om al acestor pămînturi din moşi strămoşi, bătrîn înţelept ce se apropie încet de vîrsta patriarhală, un om numai bunătate şi privire, cu o putere de muncă uriaşă, continuînd înţelepciunea celor vechi, numit Constantin Noica.

Cu fruntea scăldată în aceeaşi lumină a desăvîrşirilor ce îmbălsăma şi Inorogul lui Dimitrie Cantemir, Noica şi-a înţeles menirea în acest popor căruia i-a rămas credincios, rămînînd în mijlocul său la rău, ca şi la bine, încredinţat în experienţa de cuget uriaşă ce ţi-o poate dărui suferinţa, seninătatea izvorîtă din durere pentru că numai acolo se poate vorbi de biruinţă în gîndire unde nu-s ocolite durerea, anonimatul, bunătatea inimii cercată prin focul lămuririlor.

Cu textele lui Platon în original pe genunchi îl văd în locuinţa sa dintr-un bloc nou în Balta Albă cu doisprezece ani în urmă zi de zi învăţîndu-l greaca veche, gramatica şi simţirea celor vechi, cu o răbdare părintească, fără nici un leu, pe aţia dintre mai tinerii care astăzi au ajuns la volumul al patrulea sub tipar din Platon ce urmează să apară pentru întîia oară complet şi în limba noastră. Sub flăcările blinde ale acestor ochi luminaţi s-a trezit dorul şi-n sufletul meu şi rîvna neistovită de a-i citi pe poeţii elini în original, sub mustrarea îngăduitoare a acestui pedagog adevărat am rostit sugrumat de emoţie întîiele cuvinte eline şi ca mine aţia alţii. Din Biblioteca Academiei, din pivniţele cu manuscrise, cu cheltuială proprie a scos la lumina tiparului manuscrisele lui Coridoleu, trimiţîndu-le în toată Europa să dovedească şcoala înaltă ce se făcea în principatele noastre în vremuri ignorate de istorie.

De la dumnealui am învăţat un fapt esenţial: citeşte opere, nu cărţi, citeşte-l pe Goethe întreg, în original, nu introduceri, ca să dobîndeşti cheia adevărului, curaj în propriii tăi ochi şi să poţi fi de folos ziditor celor din preajma ta: rămîi credincios neamului tău, ai încredere în forţa spirituală a poporului român, fii alături de binele ce se face acum în ornduirea socială nouă sub ochii noştri, aici, în România.

Cum să-i mulţumesc, iată, după un bun deceniu pentru acestea toate?

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

Mircea Dinescu: „La dispoziţia dumneavoastră"

Cea de-a patra carte a lui Mircea Dinescu, **La dispoziţia dumneavoastră**, este o meditaţie asupra destinului poeziei în condiţiile epocii moderne. Poetul care în volumele anterioare — **Invocaţie nimănui, Elegii de cînd eram tînăr, Proprietarul de poduri** — se încînta de lucruri şi făpturi şi celebra un univers scăldat de cele mai multe ori de o lumină ospitalieră renunţă la atitudinea extatică şi anchetează efectele lirismului într-o civilizaţie tot mai mult guvernată de tehnică. Prin modul tranşant în care se întreabă în legătură cu destinul poetului în cetatea de azi el aminteşte deseori de lirica lui Adrian Păunescu. Dar marele său talent îl fereşte pe Mircea Dinescu să devină un epigon. Cu toate cusururile acestei cărţi — semnalate în parte de criticul Şerban Cioculescu în paginile revistei noastre — **La dispoziţia dumneavoastră** e un volum excepţional în multe privinţe şi discutarea lui nu poate fi socotită încheiată.

Evoluţia visului şi **Fluierături în biserică** — cele două secţiuni ale cărţii — cuprind poeme care atestă credinţa poetului într-o deviză enunţată în **Proprietarul de poduri**: „să-ţi tragi realitatea pe piept ca o cămaşă". Această asigură audienţa versurilor sale, le impregnează de imagini din preajma noastră şi le constrînge să dezbată probleme de un interes acut pentru oricine. Poetul nu adoptă poza romantică a creatorului neînţeles, orgolios în izolarea sa şi atent numai la propriile lui frămîntări, contemplate cu deliciu şi înfăţişate asistenţei pentru a stîrni compătimirea. Mircea Dinescu respinge această convenţie desuetă şi aspiră să fie prin arta lui cît mai util semenilor săi, să se pună la dispoziţia lor fără nici o condiţie. (În treacăt fie zis, titlul volumului e împrumutat din pagina cea mai „fierbinte" a revistei **Flacăra**, La dispoziţia dumneavoastră, acolo unde se poartă un dialog direct cu cititorii care solicită sprijin în diverse probleme.) Într-o vreme cînd „un glonţ se face mai auzit decît o carte" trebuie „să cobori cu arta în stradă" — afirmă poetul. Şi se ţine de cuvînt. Autorul rămîne însă mereu simpatic în fronda sa juvenilă, fără a se erija într-un moralist grav şi artăgos. El preferă să dea cu tifla strengăreşte clişeelor întîlnite, automatismelor din limbaj şi gîndire, din acţiuni, să „fluiere în biserică". Întocmai ca Geo Dumitrescu în **Libertatea de a trage cu pusca.** Versurile lui protestează împotriva suficienţei, şicanează pe cei aserviţi obiectelor şi constată cu îngrijorare febrilitatea în relaţiile dintre oameni. Frumoase sînt şi poemele lui antirăzboinice, ăn fel de „parabole civile" în genul celor ale lui Eugen Jebeleanu. Iată unul dintre ele, **Chinezării**: „În anul 200 înaintea erei noastre / poetul (chinez) Ly-ber / descojind o portocală / a descoperit înăuntru o mică balerină / care se rătăcise în pădure / în timpul dinastiei Nu-Tank. / În anul 1978 / descojind emoţionat o portocală / m-a izbit dintr-odată boarea sulfatului de mercur / şi micuţul vierme / care pusese stăpînire pe miez / mi-a strigat furios: / nenorocitule să nu mai crezi în legende".

Mircea Dinescu invită cuvintele să colaboreze la crearea unor poeme lesne de înţeles de la prima lectură. El ocoleşte totuşi sintagmele frumoase, capabile să ne desfete doar la simpla rostire a lor şi le foloseşte pe cele şocante, în stare să irite chiar, însă în nici un caz să ne lase indiferenţi. Un flex verbal surprinzător şi proaspăt te întîmpină în această carte compusă fără grija de a plăcea prin podoabe fastuoase, „prozaică" pe alocuri în mod voit. Cititorul este smuls din obişnuinţa ritualurilor sale pentru că autorul doreşte cu orice preţ să-i solicite atenţia în vederea transmiterii unui mesaj socotit de maximă urgenţă şi importanţă. Nici o aminare nu e posibilă şi cititorul, tras astfel de mînecă, fără nici un ceremonial, îi ascultă discursul din ce în ce mai interesat. Mai ales că poetul nu descrie tărîmuri inexistente ci ne descoperă cît de extraordinară este de fapt ambianţa noastră cotidiană. El stabileşte relaţii imprevizibile între obiecte şi oameni, metamorfozează decorul citadin într-un spaţiu al unor întîmplări miraculoase. O fantezie debordantă şi poznaşă trasează contururi ca în pînzele lui Chagall, fără a uita însă nici o clipă existenţa unor conspiraţii împotriva sa: „Între uruitul fabricilor de optimism / şi teoria gratuităţii primejdioase / întindeţi o mînă spre cartea de versuri / şi bărbieriţi-vă ieftin / consumaţi-i în pauză coperţile comestibile / presăraţi cîteva pagini la rădăcinile sfeclei / pînă se-mbujorează, / iar autorului fiindcă n-are unde să doarmă / un pat în ţeava puştii îi veţi aşterne degrabă: / „acolo nu plouă, dragul nostru. / n-ai grijă / te va trezi cocoşul armei în zori". Poetul circulă dezinvolt cu imaginaţia în jurul întregii planete şi se simte dator să riposteze la toate evenimentele întîlnite. A rămîne în expectativă ca un martor neputincios înseamnă pentru el o vină ce nu poate fi ispăşită.

La dispoziţia dumneavoastră este volumul unui poet victorios şi confirmă că vremea poeziei nu a trecut.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

morale de o platitudine de care ne este uşor jenă. Metoda inserării în paralel, din memorie (se putea altfel ?), a unui roman de dragoste între eroină şi un bărbat pe numele său Alexandru nu sporeşte cu nimic puterea cărţii. Nici n-o scade, ce-i drept, căci, gîndită greşit, cartea **Al cincilea as** nu avea nici o şansă. Aşteptam de la reputata autoare o altă carte. O merită şi o merităm.

● Întîmplarea sau altceva — dealtfel nu interesează — face ca tot în cursul lunii aprilie să fie prezent în librării cu romanul poliţist **Un martor incomod**, Cosma Braşoveanu. Este o carte onestă. O intrigă acceptabilă, personaje diferite şi o tentă, în oarecare măsură reuşită, de inventivitate atît din partea infractorului cît şi din partea organelor chemate să-l prindă şi să-l anihileze. Desigur, în compensaţie faţă de partea detectivistică nu tocmai strălucită, autorul încearcă un fel de sondaj psihologic, ba chiar ne lasă să credem că maiorul de miliţie, trist cum nu se mai poate în viaţa privată (cîtă îi rămîne), ar putea, la o adică, s-o reducă pe femeia-complice şi cu balsamul dragostei. Mai ales că — argument forte ! — fetiţa maiorului începe să simtă că-i va fi greu fără „tanti". Amestec naiv. Dar, una peste alta, cartea se citeşte repede şi cu plăcere şi-i dorim autorului cărţi şi mai bune, căci dovedeşte înzestrare.

● Ion Tipsie, ofiţer în Ministerul de Interne, un bun foiletonist, publicat dealtfel şi de revista noastră, îşi încearcă şansa şi în roman semnînd **Oraşul din cimpie.** Considerăm că Editura Facla a procedat foarte bine publicînd o carte în care curajul autorului de a avea destule replici sau chiar situaţii satirice nu este deloc neglijabil. Ion Tipsie spune cu umor lucruri care, de obicei (greşit), sînt rostite doar grav. Autorul trece cu bine un examen, acela al prezentării vieţii şi muncii ofiţerilor şi subofiţerilor din Ministerul de Interne. El reuşeşte să fie realist şi neconform nici unui şablon. Din oraşul „S", mai mult ca sigur Slobozia, el reuşeşte să creeze nişte tablouri vii, uneori savuroase. Din păcate, inteligentul autor nu se stăpîneşte, conform rigorii ce o presupune arta, făcînd şi „băşcălie". Nu este bine căci rezultatul se cheamă superficialitate şi calitatea scade. Uneori, credem, Ion Tipsie ajunge la vulgaritâţi ; de pildă, scena în care două secretare se plîng la miliţie că au fost violate.

Ion Tipsie trebuie să ne convingă dacă are talent pentru proză. Pentru foileton are şi încă mult.

EUGEN SECELEANU ■

TEATRU

● **Haina cu două feţe**, comedia dramaturgului bulgar **Stanislav Stratiev**, pe scena **Teatrului Giuleşti**, în regia lui **Al. Tocilescu**: un spectacol care se bucură de adeziunea publicului chiar de la bun început. Traducerea aparţine actorului **Ion Lucian** şi ziaristului **Constantin Amariţei.** Nu putem să nu remarcăm, să nu gîndim şi să nu spunem : ce bine ar fi, ce eficient cultural ar fi dacă fiecare gazetar acreditat într-o altă ţară ar selecta, ar traduce şi ne-ar aduce acasă o lucrare dramatică bună !

● În Republica Populară Polonă, pe scena **Teatrului Julius Josterwa** — parcă simetric cu momentul teatral consemnat mai sus — o piesă românească — **Steaua fără nume** a lui **Mihail Sebastian** — în viziunea unui regizor român — **Călin Florian** — de asemenea se bucură de adeziunea publicului şi a criticii. În primele 8 zile de la premieră au avut loc 10 spectacole cu săli pline. Specialiştilor le-au plăcut poezia, umorul, distincţia piesei şi spectacolului. Regizorul a fost invitat de alte două teatre să monteze „un Caragiale" şi „un Everac".

● Concurenţa dintre **Teatru** şi **Cinema** persistă. Acum lupta s-a cătărat la nivelul ultrarafinamentului şi absolut-ineditului titlurilor. La începutul săptămînii trecute, de pildă, avantajul îl avea filmul cu trei titluri : **Un om în loden, Un om de zăpadă pentru Africa, Omul cu masca de fier,** faţă de teatru, care n-avea decît două titluri : **Omul care a văzut moartea** şi **Omul care aduce risul.** În partea a doua a săptămînii însă Teatrul german din Timişoara a venit în turneu în Bucureşti cu **Omul din baie** şi lucrurile s-au echilibrat. Dar ce spaimă pentru iubitorii de teatru !

JAZZ

Acum cîtva timp, ne-a părăsit Richard Oschanitzky, **un muzician complex** care a atacat aproape toate domeniile compoziţiei — muzică simfonică, de cameră, corală, uşoară şi jazz şi într-un fel, adiacentă tuturor, muzica de film, a 30-a bandă sonoră fiind pentru recentul film „Clipa", pe care nu a mai avut bucuria să-l vadă pe ecran.

L-am ascultat ultima oară cu doi ani în urmă în festivalul sibian de jazz, într-o seară de neuitat aşa cum au fost toate serile în care s-a aşezat la pian sau la orgă. Paradoxal, deşi apariţiile sale publice au fost extrem de rare, a dominat cu autoritate topurile specialiştilor şi publicului la multe categorii. A fost unul dintre cei mai talentaţi muzicieni români contemporani şi în orice caz cel mai complet talent al tinerei generaţii. Talent dublat, în muzică, de o seriozitate şi o profesionalitate de excepţie, Richard Oschanitzky a fost „copilul teribil" al muzicii noastre, devorat în egală măsură de patima creaţiei şi a autodistrugerii.

„Caminante"

Jurnal mexican (61)

Caminante, anticaminante...

2.

Caminante, / Caminante, / Care mergi pe drumuri...

Înţelepţii hinduşi pretind că există patru anotimpuri în viaţă. Unul pentru a studia şi pentru a descoperi lumea. Al doilea pentru a întemeia un cămin. Al treilea pentru a reflecta. Şi, în sfîrşit, al patrulea, în care eliberat de inhibiţii şi obsesii devii un fel de călător fără bagaje. Însă eu n-am glumit cînd, din pricina memoriei mele îndărătnice, m-am comparat cu pămîntul de Yucatán. Nu voi putea fi niciodată un călător fără bagaj. Şi nu-mi rămîne decît să fiu mîndru că mi-am îngăduit luxul de a fi un anticălător. Mai ales că dincolo de gestul lui Cortés care şi-a ars navele de întoarcere nu se află o filosofie ce-ar putea fi invidiată. Este cult, ne spunea pe vremuri, la orele de curs, profesorul Vianu, numai omul care ştie de unde vine şi încotro se îndreaptă.

Să-mi spui dacă ai văzut / Apărînd un nor alb / Care a venit şi a plecat...

În seara aceasta, la Mérida, am senzaţia că lumea e plină de simboluri... Norul alb, Quetzalcóatl, jungla, securea de obsidian, fluturii, piramidele, jocul de pelotă, Tatle, sacrificiile, Popocatépetl şi chior acest cîntec... Sau cele patru fructe de mango pe care le port cu mine de la Villahermosa şi de care nu mă ating. Vreau să le duc acasă *).

Şi dacă ai ascultat / Un cîntec / Ca o voce de femeie, / Caminante, / Caminante...

Mereu aceeaşi sete. Să umbli, să cauţi, să cauţi... aur, adevărul, fericirea, căutătorii de aur, căutătorii de adevăr, căutătorii de fericire, nu sînt tocmai corecte aceste împărţiri, dar lumea are voluptatea clasificărilor, mai putem adăuga cîteva la cele de-acum cunoscute... Deşi, n-avea dreptate Jules Renard ?, dacă cel ce se îneacă îşi împreună mîinile ca pentru rugăciune, nu-l pierdut ? Aşadar, să înoate întruna...

Şi eu pe drumurile mele / Norul alb l-am văzut...

Norul alb pe un cer negru, un cer care aproape niciodată nu e perfect limpede în Mexic şi pe care se tîrîie parcă, uneori, de fapt, umbra tragică, martirizată de soare a cactuşilor-candelabru crescuţi în cîmpii uscate... Îmi amintesc amănunte răzleţe din drumul nostru... Indieni aşezaţi pe un trotuar, pregătindu-şi eternele *tortillas* fără să le pese de zgomotul şi de febra străzii, ca şi cum ar fi fost singuri undeva pe un cîmp, la amiază, şi-şi pregăteau prînzul... Biciclişti ducînd pe cap, într-un echilibru miraculos, pachete de ziare sau altă marfă, strecurîndu-se fără probleme printr-o circulaţie aiuritoare... Vînzători de bilete de loterie invitîndu-i pe trecători să nu piardă ocazia de a cîştiga lozul cel mare, să nu dea cu piciorul norocului... Edificii ultramoderne pe scările cărora somnolează uneori un indian ce priveşte strada fără s-o vadă, ca zeii sculptaţi de strămoşii săi în acele statui cu orbitele goale, semănînd cu craterele stinse ale vulcanilor... Pieţele colorate în care comerţul pare să fie un simplu pretext pentru spectacol, pentru plăcerea de a vinde şi de *a* cumpăra (se spune că un vînzător mexican e în stare să refuze să-şi epuizeze marfa prea repede, căci n-ar mai avea ce face pînă la sfîrşitul zilei !)... Acea legendă auzită aici care mi s-a părut că exprimă, cu ironia ei fermecătoare, mai bine decît o mie de pagini savante temperamentul vulcanic al mexicanului (Dumnezeu, povesteşte legenda, a creat pentru fiecare ţară locuitori potriviţi cu peisajul, dar ajungînd la Mexic a refuzat să-l populeze. A cedat totuşi la insistenţele îngerilor şi a modelat un *charro* miniatural. Cînd Creatorul a suflat asupră-i, să-i dea viaţă, micul *charro* a sărit în picioare şi-a împins frumosul sombrero spre ceafă şi scoţînd pistolul a strigat furios : „Pentru ce-mi sufli în nas, bătrîn beţiv ?")... Ce uneşte toate aceste lucruri ? Un Mexic în acelaşi timp secret şi simplu. Care dă celui ce-l parcurge ceea ce s-a numit „o eternitate imediată" în care timpul devine echivoc. Americanul îşi bea sticla de coca-cola pe treptele unei piramide maya, dar în clipa următoare simte totuşi o stinjeneală inexplicabilă... ceva se sustrage aici cronometrelor cu care el e obişnuit să măsoare şi să judece totul, zeii cu orbitele goale nu văd Cadillacul ce aşteaptă jos lîngă ruine, ei privesc parcă altceva, praful ridicat de vînt pe drum sau norii ce se tîrăsc pe cer...

Şi eu am ascultat cîntecul / Sărmanul de mine, / Caminante, / Caminante...

Civilizaţia veche mexicană se găseşte undeva la mijloc, între omul care rătăceşte şi omul care a aflat, ca Rembrandt, că toată viaţa nu ne ajunge să înţelegem miracolele din jurul nostru. Acest *caminante* ridica piramide şi le părăsea, fără să ne explicăm nici astăzi în mod sigur de ce... Dar după ce am urcat atîtea piramide, ştiu că vîrful unei piramide nu reprezintă sfîrşitul treptelor, ci speranţa lor. Acolo unde piramida părea că se sfîrşeşte, ea abia începe. Ea continuă acolo unde constructorii s-au oprit şi au descoperit, poate, că piramida îl apropia nu de cer, ci de ei înşişi... Şi poate că aceasta e singura şansă a unui *caminante*. Să descopere în sine ceea ce căuta aiurea. Înţeleg, dealtfel, de ce pentru poeţi Copernic nu există. Ei nu recunosc că în centrul universului ar putea sta şi altceva decît inima unui om. Trebuie să mulţumesc acestei ţări, acestor zile şi acestor nopţi pentru tot ce m-au învăţat treptele goale. La capătul lor, e datoria mea să continui.

OCTAVIAN PALER ■

*) Din păcate, legile vamale m-au împiedicat să le iau cu mine. A trebuit să le las la aeroport, la Ciudad de Mexico. Erau mari şi verzi, întocmai ca fructele pe care le ţin în mîini femeile pictate de Gauguin.

Bărbaţi care cîntă, muncesc şi gîndesc la fel

Ce mai e nou la Finteuşul Mare, al cărui cor şi-a cîştigat faimă în toată ţara ? În aparenţă nu s-a întîmplat nimic deosebit. Valentin Băinţan, dirijorul corului, străbate de la şosea pînă ajunge în sat tot 7 km, pe jos, de trei ori pe săptămînă — marţea, vinerea şi duminica, zilele în care sînt programate repetiţiile. Tot 230 de fumuri au rămas în sat, şi în cor sînt tot 68 de bărbaţi care cîntă, muncesc şi gîndesc la fel. Trei absenţe nemotivate înseamnă ca şi altădată excluderea din formaţie, după cum nici cei prea îndrăgostiţi de licorile tari nu au şanse să rămînă printre membrii corului, ca şi ieneşii sau chiulangiii de la locurile lor de muncă.

Şi totuşi, după cum spune Valentin Băinţan, au apărut destule elemente noi. Valea Chioarului, vatra mişcării corale maramureşene, cunoaşte o perioadă de efervescenţă culturală. Şomcuta a devenit singura comună din ţară care are patru coruri : corul mixt al Căminului cultural din Şomcuta Mare, înfiinţat în 1899 ; corul bărbaţilor din Finteuşul Mare, care a dat primul spectacol în decembrie 1918 ; corul mixt din Văleni Şomcutei, datînd din 1932 şi reactivizat acum ; şi corul de femei din satul Bucium care s-a creat sub impulsul „Cîntării României".

Corul din Finteuşul Mare s-a calificat fără nici o dificultate pentru etapa interjudeţeană a ediţiei a II-a a acestui festival. Repertoriul formaţiei a cîştigat în valoare şi în complexitate, este mai dificil de abordat şi a ridicat destule probleme interpreţilor : Mioriţa lui Alecsandri în viziunea muzicală a lui Mircea Neagu, marşul **Pînă cînd o inimă mai bate**, scris pentru acest cor special. În prezent se repetă, bineînţeles cu asiduitate, poemul coral **Sărbătoarea patriei** — muzica de Constantin Arvinte şi versurile de Ion Meiţoiu şi Vasile Radu Ghenceanu. Corul a început să fie cunoscut şi peste hotare, prezentînd două spectacole în Ungaria, dintre care unul a fost înregistrat şi transmis la televizor. Dar cele mai multe reprezentaţii membrii corului le susţin fie acasă, fie în alte localităţi din ţară, cu prilejul unor mari aniversări, cum a fost aceea a împlinirii a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România, ocazie cu care s-a dezvelit la Şişeşti bustul marelui luptător pentru unire şi pentru drepturile românilor Vasile Lucaciu. Valentin Băinţan are încredere că formaţia pe care o conduce va ocupa un loc fruntaş la actuala ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României". Are garanţia seriozităţii cu care s-au pregătit membrii corului, acceptînd uneori să repete într-o seară doar cîte patru măsuri dintr-un cîntec, numai pentru ca bucata respectivă să sune impecabil. Are de partea lui şi tradiţia culturală a Chioarului şi dragostea pentru cîntec a oamenilor de aici păstrată de pe vremea cînd acesta reprezenta în primul rînd nu o manifestare artistică, ci una politică, de afirmare şi conservare a spiritualităţii româneşti, de exprimare a sentimentelor patriotice.

Dar cine sînt aceşti bărbaţi îmbrăcaţi în gube care parcă vin din străfundurile istoriei noastre ca să ne aducă veşti despre cum am trecut noi prin lume ? Ion Şerban are 42 de ani şi e operator chimist la I.M.M.N. — Baia Mare. Se scoală zilnic la ora patru. La 4 şi 30 se duce la cămin, de unde ia autobuzul spre oraş. La 14 este înapoi. După ce prînzeşte, lucrează la cimp, iar seara, dacă e zi de repetiţie, se duce la cor. Toma Romocea lucrează la cooperativa de consum din Şomcuta. Şi bunicul şi tatăl său au cîntat în corul satului. Cîntînd, zice el, mai uiţi cele necazuri şi mai şi vezi lumea cînd pleci în turneu. Andrei Dragoş are 31 de ani şi este directorul Şcolii generale din Finteuşul Mare unde predă — lucrul să nu vă surprindă — fizica şi muzica. Copiii învaţă cîntecele nu din obligaţie, ci pentru că au moştenit de la părinţii lor un adevărat cult pentru artă. Andrei Dragoş activează şi la un cerc de speologi care şi-a propus cercetarea zonelor din Valea Chioarului, grupul de pionieri conduşi de el descoperind 19 peşteri. Iar pe Toma Coteţ şi pe Aurel Coteţ i-am găsit într-o zi văruind hala de sortat fructe de la Centrul de cercetări pomicole din Şomcuta Mare. Munceau şi cîntau, făcînd un fel de repetiţie în doi, simţindu-se ei ca „o culegere de cîntece populare".

După cum se vede, cei care îmbracă seara gubele şi cîntă ore în şir melancolice cîntece de dragoste sau avîntate cîntece patriotice, marşuri pline de forţă şi doine tînguitoare au meseriile cele mai diverse şi reuşesc să împace munca şi arta. Nu fără sacrificii. Dar cu credinţa că arta lor e un bun al întregului neam şi deci trebuie s-o cizeleze pînă la perfecţiune.

SORIN POSTOLACHE ■

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

Jude

Lagărele de concentrare naziste au fost înţesate cu :

Mii, zeci de mii de „elemente asociale" — vagabonzi, braconieri, cerşetori, pungaşi. Toţi aceştia purtau pe piept — ca semn distinctiv — un triunghi negru. Homosexualii aveau triunghiul roz.

Mii, zeci de mii de delincvenţi de drept comun. Ei purtau un triunghi verde.

Mii, zeci de mii de delincvenţi politici. Ei purtau un triunghi roşu.

Milioane de **Juden**. Evrei. Ei purtau un triunghi galben.

Toţi deţinuţii — mii, zeci de mii, sute de mii — care purtau triunghiuri negre, roz, verzi, roşii au fost trimişi în lagăre datorită unei vini reale, scornite, presupuse ori bănuite. Erau acuzaţi de ceva. Ori suspectaţi.

Milioanele de deţinuţi care purtau triunghiul galben nu erau acuzaţi pentru nimic. Nu erau bănuiţi că au săvîrşit ceva împotriva cuiva. Nici suspectaţi că vor comite în viitor. Ei erau internaţi în **Vernichtungslager**-e [1]) pentru că erau **Juden**. Evrei.

Pentru că s-au născut.

Şi pentru că mai erau în viaţă.

În Europa trăiau 11 000 000. Iar pentru viitorii o mie de ani, pe pămîntul bătrînului continent, transformat în **Lebensraum** [2]) nazist, nu se prevedea loc nici măcar pentru un singur **Jude**. Pentru nici un evreu.

Verbesserung

Fascismul nazist nu s-a mulţumit să facă din crimă o profesie. Ambiţia lui a fost s-o perfecţioneze pînă la artă. Pînă la ştiinţă. Şi-a precizat scopul cu un cinism provocator : să fie exterminaţi cît mai mulţi, într-un timp cît mai scurt, cu mijloace cît mai economicoase şi, dacă e posibil, fără urme. S-a stabilit şi locul experimentării : lagărele de concentrare.

Iniţial, progresele au fost infime. Injecţii cu otravă în loc de impuşcare. O injecţie e mult mai ieftină decît un glonţ.

Un alt pas infim. Injecţiile cu fenol, făcute la început intravenos, au început să fie făcute în jurul inimii ; moartea survenea mult mai sigur şi mai rapid.

Cu injecţii se puteau ucide zeci, sute, mii, chiar zeci de mii de oameni. Dar nu sute de mii şi, în nici un caz, milioane.

Trebuia găsită o altă pistă de **Verbesserung**, de perfecţionare. Nu era timp de pierdut. În primă urgenţă trebuiau exterminaţi 11.000 000 de evrei. Urma, conform planului, un prim lot de slavi de 20 de milioane.

Şi noua pistă s-a găsit. Asfixierea cu gaze toxice. Pe scurt : gazarea.

La început se făcea primitiv, rudimentar. Victimele erau înghesuite în nişte dube în care apoi se introduceau gazele de la eşapament. Metoda avea fel de fel de inconveniente. Şoferii, cît erau ei de SS-işti, auzind cum se zbat victimele în spatele lor, nu reuşeau să apese în mod constant pe acceleratoare. Şi asupra psihicului echipelor de SS-işti, care aşteptau să arunce victimele în gropi comune, ţipetele şi zvîrcolirile celor asfixiaţi aveau efecte nedorite.

La Treblinka s-a trecut la modernizare. S-au construit camere de gazare prevăzute cu ţevi pentru captarea gazelor de evacuare provenite de la motoare de maşini de transport ori de tancuri vechi.

Cînd, în vara lui 1942, Rudolf Höss, comandantul lagărului Birkenau-Auschwitz, a fost trimis să studieze la Treblinka modul de exterminare prin gazare, a rămas profund dezamăgit de primitivismul metodei care i s-a prezentat. După cum el însuşi a mărturisit înainte de a fi spînzurat, camerele erau mici ; motoarele se defectau frecvent ; planul nu se îndeplinea ; ritmul — extrem de lent. În 6 luni, abia 80 000 de persoane !

Întors acasă, la Birkenau-Auschwitz, s-a pus pe treabă. Ajutat de specialişti — doctori, chimişti, constructori, ucigaşi de profesie — a construit camere de gazare de înaltă capacitate. **„Riese andere Verbesserung**, o altă perfecţionare în comparaţie cu Treblinka — mărturiseşte Höss — a fost întîmplarea prin construirea camerelor de gazare care puteau cuprinde deodată 2 000 de oameni, pe cînd cele 10 camere de gazare de la Treblinka nu puteau cuprinde decît 200 de oameni". Acum, un transport întreg intra dintr-o dată la moarte. Gazul toxic necesar era livrat de cea mai mare uzină chimică din Germania, ambalat în cutii elegante, purtînd o etichetă simplă : **Gift Gas**. Moartea survenea sigur în mai puţin de 10 minute. De regulă, în 5 minute. Deci, în medie şapte oameni într-o secundă.

Nu era încă rezolvată problema arderii cadavrelor. De îngropare a milioane de oameni nu putea fi vorba. De unde atîta spaţiu în jurul unui singur lagăr ? ! Îl citâm din nou pe Rudolf Höss :

Iniţial, cadavrele erau arse în gropi. Într-o groapă, 100 de cadavre. Între ele, lemne. Peste ele, cîrpe îmbibate cu parafină. Grăsimea ce se stringea pe fundul gropii era pusă pe foc, pe timp de ploaie, pentru a întreţine focul... Oasele erau puse pe o pardoseală de ciment şi sfărîmate cu ciocane grele de lemn. Făina şi cenuşa erau transportate cu camioane şi aruncate în rîul Weichsel... Aceasta, cum precizează Höss, iniţial. Ulterior, lîngă fiecare cameră de gazare s-a înălţat cîte un impunător crematoriu.

La Birkenau-Auschwitz s-a pus astfel la punct, cu „metode ştiinţifice", cu adevărată „artă de a ucide", un sistem **verbessert**, perfecţionat de „producere de cadavre" şi de ardere a lor demn de epoca producţiei pe bandă. Mărturie stă tabelul sinteză de mai jos, reprodus după originalul aflat la muzeul de la Auschwitz.

Nr. crematoriului	Cîte luni a funcţionat	Capacitatea de ardere într-o lună	Capacitatea de ardere pe timpul cît a funcţionat
1	24	9 000 de oameni	216 000 de oameni
2	19	90 000 de oameni	1 710 000 de oameni
3	18	90 000 de oameni	1 620 000 de oameni
4	17	45 000 de oameni	765 000 de oameni
5	18	45 000 de oameni	810 000 de oameni
Capacitatea totală de ardere a celor 5 crematorii pe timpul cît au funcţionat			5 121 000 de oameni

În nici o limbă nu există cuvinte pentru a comenta acest tabel. Nu poţi decît să-l citeşti şi să te cutremuri.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

1) Lagăr de nimicire în masă.
2) Spaţiu vital.

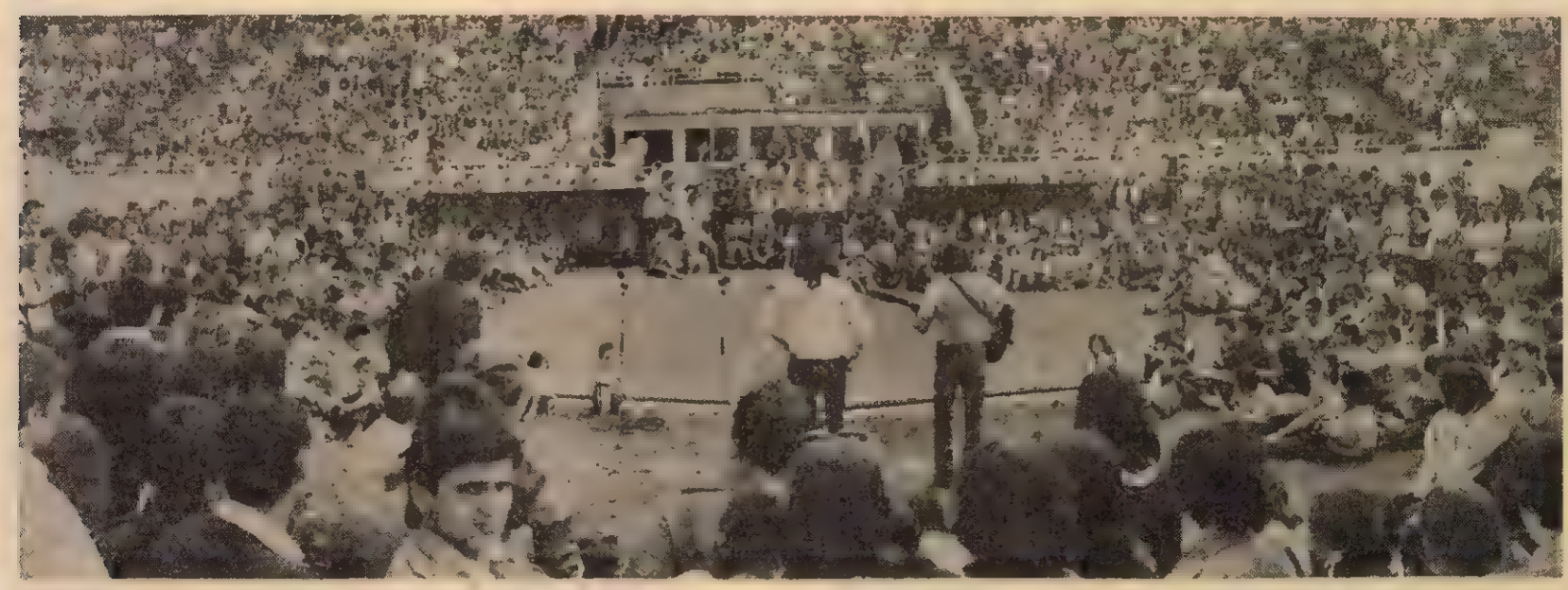

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

Cronica (324)

La ultima întîlnire a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar cu publicul din Capitală, s-au prezentat cîntăreţii şi actorii favoriţi, aceia care dau stilul de dialog şi de liberă improvizaţie spectacolului regizat şi desfăşurat de poetul Adrian Păunescu. Erau prezenţi deci şi Mircea Vintilă, şi Florian Pittiş, şi Nicu Alifantis, şi Valeriu Sterian, şi Mihail Stan, şi Adrian Ivanitchi ş.a. Spectacolul s-a desfăşurat de această dată pe stadionul Republicii în ziua de 2 mai, Ziua tineretului, şi s-a dedicat tinereţii, spontaneităţii, curajului, muzicii tinere, de calitate, poeziei de tribună şi de sentiment. A fost un spectacol tonic, agitatoric şi elevat, în aer liber, sub un soare care aminteşte de pe acum vara care va veni. Publicul s-a strîns mai mult în tribuna cu umbră a stadionului, o parte din manifestanţii rămaşi pe gazon de la sărbătoarea oficială a Zilei tineretului i-au înconjurat pe cîntăreţi şi pe actori şi i-au asaltat pentru autografe, chiar dacă o vreme difuzoarele au funcţionat defectuos şi chiar dacă temperatura a atins limita maximă de suportabilitate. A fost un spectacol degajat, fără ţinută de gală, el în ţinută sportivă, în ton cu stadionul ; s-a cîntat în cor (şi corul era compus de această dată din cîteva mii de persoane), s-a rîs din belşug şi toată lumea a plecat acasă cu o bună dispoziţie molipsitoare. Mircea Vintilă a reluat cîteva din vechile sale succese pe care publicul le ştie de pe acum pe de rost, dar pe care le urmăreşte şi le acompaniază cu mare plăcere. Florian Pittiş l-a tradus în pantomimă şi în calambur cu bunul-gust şi cu intuiţia pe care am aplaudat-o întotdeauna, improvizînd un adevărat recital. Valeriu Sterian a făcut din public o dulce melopee şi s-a înfăşurat în aplauze ca într-o mantie. Ultimul său disc i-a ridicat cotele la bursa popularităţii şi spectatorii îl recheamă la rampă întotdeauna cu bisuri şi aclamaţii. Nicu Alifantis a tulburat cu vocea sa patetică şi caldă miile de melomani, expediindu-i în sferele marii poezii, în zonele de înaltă tensiune spirituală. Mihail Stan a interpretat ca un tragedian detaşat, în stil brechtian, un grupaj de texte de muzică uşoară, subliniind în acest fel, magistral, ridicolul „confecţiilor" de prost-gust care invadează scenele teatrelor de revistă. Adrian Ivanitchi, un mare cîntăreţ folk, cu un repertoriu impresionant, a transformat stadionul într-o secvenţă antologică de film pe care, din păcate, n-a surprins-o pe peliculă nici un operator : publicul a simţit pur şi simplu nevoia să fie mai aproape de cîntăreţi şi, în armonia ritmurilor şi a cîntecului, a inundat gazonul cu explozia sa de bucurie şi de tinereţe. Astfel, poetul Adrian Păunescu a lăsat finalul spectacolului deschis, predînd microfoanele publicului, care a continuat, într-o impresionantă armonie, melodia lui Adrian Ivanitchi. Un final deschis ca o invitaţie la o nouă întîlnire cu publicul din Bucureşti şi din ţară, care se va anunţa ulterior.

ARON DOMIDE ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va organiza

două întîmplări literar-artistice în judeţul Argeş

în zilele de vineri 11 mai, orele 19,30, la Sala sporturilor din Piteşti şi sîmbătă 12 mai, orele 17, în Grădina publică din Cîmpulung Muscel. Şi-au anunţat participarea membrii reprezentativi ai cenaclului : Mircea Vintilă, Vali Sterian, Radu Gheorghe, Nicu Alifantis, Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Sorin Minghiaţ şi alţii.

Racul

Viaţa la ghişeu

O cerere pentru repararea unui burlan spart, a unui cap spart, pentru remedierea altor defecţiuni, dovadă că eşti în viaţă, dovadă că ai dovezi etc., toate necesită una sau mai multe semnături.

De aceea, cu dragă inimă, pentru că nu mă costă decît o semnătură, vă propun metoda infailibilă. Dacă daţi greş, vinovatul fără vină să fiu eu.

ora 7,00 : sînteţi la ghişeu, dar nu în faţa lui, ci cu tot bustul virit în el ; pentru persoanele de sex feminin e periculos, dacă ghişeul este închis. Cînd funcţionarul va deschide ghişeul trebuie să

vă întîlnească o privire fixă, apatică, de ciine andaluz. Nu-i spuneţi nimic.

ora 7,15 : şi-a terminat de aranjat mijloacele de producţie. Urmăriţi cu privirea ştampila, stiloul, carioca, guma, indigoul, ascuţitoarea, dosarele, fiecare în parte. Păstraţi căţelul andaluz.

ora 7,30 : dacă începe să-şi frece fundul de scaun e semn bun. Începeţi să clipiţi din ce în ce mai des, realizaţi un tic nervos de zile mari. Dacă începe şi el să chipească e semn şi mai bun.

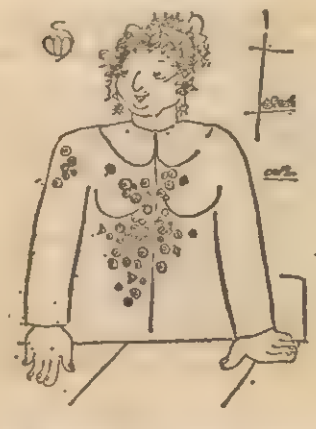

ora 8 : opriţi-vă brusc din clipit şi spuneţi gros : **bună dimineaţa ?** Şi tot dumneavoastră răspundeţi repede **bună !** Aveţi în vedere că nici el nu e vreo comandă specială a naturii, chiar dacă pare aşa ceva ; o să înceapă să-şi sucească gîtul, va rîde nemotivat, va cere colegilor ustensile absolut inutile ca de exemplu : un cuţit, un topor, un tomahawk. Daţi-i cererea pentru că aceasta la ora aceasta este încă inutilă.

ora 8,30 : a citit-o atent, dar să ştiţi că n-a citit-o. Vă urăşte, e clar, se gîndeşte la o mamă care a dat viaţă unui om, e momentul să lansaţi rafale de mormăituri, trasul nasului, ridicatul din umeri, tropăitul disciplinat pe loc. Spuneţi, aşa, de amorul artei : **ştampila e la dreapta,** ca şi cînd el n-ar fi observat-o.

ora 9,00 : dacă se ridică şi iese, aţi cîştigat. Poate să stea şi o oră acolo unde dă impresia că se duce. La revenire, dacă mai încearcă figura, peste cîteva minute,

rostiţi subţire : **vezica.** Nu mai pleacă.

ora 10,00 : lăsaţi-l să-şi ia micul dejun, tot îi va sta în gît. Nu-i uraţi nimic. Uitaţi-vă numai la fiecare îmbucătură, mimaţi mestecatul ; la urmă scoateţi o scobitoare. Pe la această oră se declanşează faza finală a bătăliei ; îşi va freca mîinile, va adopta în zece minute cinci atitudini : visătoare, ulceroasă, calmă, rugătoare, subalternă. Rezistaţi.

ora 10,30 : dacă nu aveţi cererea în bună regulă va începe să se scarpine în cap, se va încrunta şi apoi, cu un surîs angelic, o să vi-o dea înapoi. Dacă este întocmită bine, va pune mîna pe ştampilă, va ofta de o să-i zboare hîrtiile din faţă şi va aplica ştampila. Restul este o treabă de rutină : cererea trebuie să vi-o semneze altcineva.

Eu vă trimit aceste rînduri sincere de la un lăcaş de sănătate unde mă aflu de cîteva zile, înconjurat de oameni foarte dragi care mi-au întors pleoapele pe dos, m-au pus să număr din 5 în 5 pînă

la 10 555, m-au întrebat dacă n-am vrut să string pe cineva de gît cînd eram mic. Nu, n-am dorit. Acum parcă aş încerca...

CORNEL UDREA ■

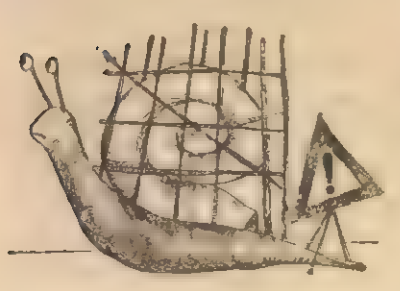

Caricaturi de : MARIANA ŞERBAN ■ MIHAI MATEI ■ BÁLINT RÓBERT PÁL ■ ELEKEŞ GYULA ■

UNELE CONSIDERAȚIUNI

Evident, Rapid București nu mai are nici o șansă, în acest an, să intre în divizia A. Regret, încă o dată, aici, că nu se face nimic pentru ca echipa cea mai populară și mai iubită din București să fie încurajată, să continue istoria glorioasă care se leagă de Giulești. Lumea nu se termină acum, miracole se pot întîmpla oricînd, dar atrag atenția Federației Române de Fotbal că prin descurajarea sistematică a clubului Rapid se lovește într-una din bazele fotbalului național. Să nu ne mirăm deci că apar atît de puțini jucători bătăioși cîtă vreme din nucleul vital giulești ultimul plecat, Răducanu, și penultimul plecat, Dumitru (vorbesc de cei mari), au tras și scara de sub picioarele echipei. E trist că nu se înțelege la vreme ce fotbal sănătos s-ar putea juca în Giulești. Mai scriu o dată aici cîteva propuneri, care nu sînt ale mele, ci ale suporterilor rapidiști, cărora mă alătur pentru că iubesc sufletul lor minunat, simplu și cald, pentru că iubesc dezlănțuirea lor generoasă și puterea lor de a ierta. Propunerile nu sînt „rapidiste" ci, aș zice, valabile pentru mult mai mulți iubitori ai fotbalului.

1. Clubul Rapid să fie ceea ce a fost în vremurile sale de glorie — un club al Căilor Ferate Române, iar nu un club al C.N.E.F.S. Cu ce ajută C.N.E.F.S. pe Rapid, se poate ușor vedea, numai parcurgînd clasamentul diviziei B, numele jucătorilor de care dispune Rapid, situația stadionului Giulești și starea materială a acelorași oameni.

2. În Giulești, într-un cadru riguros muncitoresc, să fie clădit un centru național de juniori. Sub veghea permanentă a acestei familii giulențene, să crească viitorii luptători ai fotbalului românesc. Aici, în Giulești, și încă în cîteva centre din țară, care și-au cîștigat dreptul de a crește jucători : la Hunedoara, la Bacău, în Ștefan cel Mare, la Clubul Dinamo (club care merită încă o dată toate felicitările pentru politica înțeleaptă și curajoasă de sprijinire pe valorile pepinierei proprii), la Baia Mare, la Galați, la Reșița, la Cluj-Napoca. Închipuiți-vă ce-ar însemna pentru oricare din aceste locuri responsabilitatea de a crește generațiile de mîine și de a le educa într-o reală solidaritate de ideal și de trudă !

3. Stadionul Giulești să fie afectat în exclusivitate fotbalului și să fie reamenajat, inclusiv prin muncă patriotică, spre a redeștepta în sufletele bucureștenilor ambiția de a juca fotbal pe un stadion de fotbal cum numai pe splendidul teren din Ghencea se mai poate juca azi.

4. Echipa de fotbal propriu-zisă să fuzioneze cu echipa Sportul Studențesc din divizia A, echipă care, și în meciul recent cu F.C. Argeș, a demonstrat și celor ce nu țin cu ea (de exemplu mie) că are valori remarcabile, că joacă un fotbal elegant și uneori tăios, dar că nu are public. Pe cine ar deranja această fuziune profitabilă în toate direcțiile, ținînd seama de faptul că s-ar crea un club muncitoresc-studențesc cu o echipa în A și-o echipă în B ? Ar fi cu atît mai logic cu cît cele două cluburi au și sediile relativ aproape unul de altul.

5. O propunere mai generală, cu privire la regulamentul de transferări. Cred că ar fi util să se încerce, după încheierea actualului campionat, ca **echipele ce vor reprezenta fotbalul național în competițiile europene să aibă dreptul să transfere jucători pe toată perioada, dar NUMAI PE ACEA PERIOADĂ, cît reprezintă țara în acele competiții.** Defecțiunea regulamentului mai vechi era că dădea cadou unor cluburi jucători, pe care aceste cluburi nu-i foloseau afară decît două meciuri, și anume pînă cînd erau eliminate din competițiile internaționale, apoi folosindu-i în interes intern.

6. Să se creeze, prin acordul tuturor partilor, în fotbalul nostru cîteva cluburi mari, de profil teritorial sau departamental, capabile să proiecteze fotbalul românesc în zona nelertătoare a competitivității. Etapa în care ne aflăm este una confuză. Nu e nici fotbal de masă, nici fotbal de performanță, acesta pe care-l practică echipele noastre. Regula cinică a sportului ne arată lipsa de șansă a împărțirii valorilor în eșaloane incontrolabile. Este momentul ca în provinciile istorice, de exemplu, să se creeze mari cluburi producătoare de fotbal. Consider că județul Hunedoara ar putea avea, la ora de față, o echipă capabilă să se bată de la egal la egal cu cele mai glorioase partenere din campionatul nostru și chiar să cîștige acest campionat, dacă toate echipele din județ ar da valori unei selecționate bine pregătite a județului. Craiova, cînd era echipă de fotbal mare, era echipa întregii Olтenii. Și cît sînt ei de orgolioși vîlcenii, mehedințenii, gorjenii sau cei din Olt, dădeau deoparte vanitățile și tribunele cîntau cîntecele de credință și de dragoste ale întregii Olтenii. O diviziе de elită a fotbalului național, care să cuprindă, ca în handbal, marile valori — să zicem — din provinciile istorice, două echipe universitare, două echipe muncitorești și cele două echipe militare din București ar distila un alt fel de fotbal.

7. Să se creeze tuturor cluburilor noastre obligația de a trăi din banii pe care-i dau suporterii lor.

8. Să se discute, în fine, și să se realizeze în viață, în limitele etice și echității socialiste, statutul jucătorului, om al muncii din domeniul fotbalului.

ADRIAN PĂUNESCU ■

P.S. Rog pe Stelian Obreja, autorul unei plăcute și vii cronici sportive din revista „Cronica" de la Iași, să fie de acord cu mine că relatarea sa de la meciul Politehnica Iași — C.S. Tîrgoviște : **„Meciul începuse odată cu ploaia și cu fulgurile urmașilor lui Cârlova"** e, aici, puțin impropriе. Care ar fi legătura logică dintre Cârlova și Pitaru ? E oare fundașul Gheorghe, căpitan al echipei tîrgoviștene (echipă care, după opinia mea, este excelent pregătită), urmașul lui Cârlova ? Și dacă Greaca și Tătaru sînt urmașii lui Cârlova, numai pentru că joacă la Tîrgoviște, Naste de la Politehnica Iași e oare urmașul lui Ion Creangă ? În rest, omagii amicale întineritei și furtunoasei echipe de la Iași, precum și conducătorilor clubului și bunului cronicar Stelian Obreja.

Fotbal — Divizia B

BUCUREȘTI : Progresul Vulcan — Viitorul Scornicești 3—1 (0—0). Liderul seriei a suferit o înfrîngere cu adevărat la limită, gazdele cîștigînd grație unui penalty dictat de arbitru în minutul 90 ! ● Mai bine de 20 000 de spectatori (record de spectatori pentru stadionul Progresul), într-o zi în care cele două meciuri de „A" din București abia au reușit să adune amîndouă tot atîția spectatori) au părut pe alocuri surprinși de jocul cu adevărat bărbătesc al echipei din Scornicești : o formație care pune accent deosebit pe defensivă, pe marcaj intransigent și adeseori pe forță, jucătorii antrenați de Dumitru Anescu nefiind deloc dispuși să facă nimănui cadouri. În atare condiții, într-o atmosferă foarte fierbinte, sarcina arbitrului ieșean Teodor Balanovici n-a fost deloc una ușoară, cu atît mai mult cu cît și echipa bucureșteană a replicat nu rareori cu faulturi violente, intenționate. Drept urmare : 4 cartonașe galbene pentru Viitorul (P. și Gh. Marica, P. Petre și Șoarece), 3 pentru Progresul (Marica, Dragu și Grigore), toate pentru faulturi repetate, cum ne-a declarat ieșeanul Balanovici ● Meciul a avut însă și ritm, echipa din str. Dr. Staicovici reușind dealtfel unul dintre cele mai bune jocuri ale sale în actualul sezon. Multă vreme însă atacul progresist s-a izbit aproape fără speranță de excelenta apărare a Scorniceștiului, în care liberoul Pană și centralul Martinescu au făcut impresie deosebită. Pană este, dealtfel, cel care comandă, imperceptibil pentru tribune, ieșirea „în bloc" a întregii echipe spre linia de centru, pentru lăsarea adversarilor în ofsaid. Viitorul este probabil echipa care reușește această manevră cel mai bine din fotbalul nostru actual, lăsîndu-și adversarii uneori mai mulți metri în poziție de afară din joc ; în finalul meciului, e drept cu contribuția importantă a tușierului Ion Ciolan, acest lucru s-a întors împotriva echipei oaspete. Cu numai doi oameni pe contrastac, Șoarece și Voiculeț (autorul golului, după o incursiune frumoasă a lui Șoarece), Viitorul a sperat însă prea mult numai în meciul nul, pe care l-a ratat, e adevărat, de puțin ● Progresul a înscris prin Dragu (senzațională lovitură de cap, direct în vinclu) și apoi, din penalty, prin Nignea, în ultimul minut al meciului. Trebuie însă să remarcăm că faza penalty-ului nu s-ar fi putut întîmpla dacă tușierul Ciolan ar fi semnalizat corect ofsaidul în care se găsea Apostol, la o nouă ieșire „în bloc" a apărării oaspeților și dacă Grigore nu l-ar fi stînjenit, sub ochii arbitrului Balanovici, pe portarul Viitorului să prindă mingea. Cu alte cuvinte, Progresul a reușit să stopeze pentru moment Scorniceștiul în cursa sa spre „A", dar la acest lucru și-au adus contribuția și cei doi arbitri ieșeni citați mai sus. **(Dumitru Graur)**

Situația în divizia A de fotbal e în această primăvară mai încurcată ca oricînd. N-au mai rămas de disputat decît cîteva etape, dar lucrurile sînt departe de a se clarifica, ambii poli ai clasamentului însoțindu-se de o sumedenie de semne de întrebare, mai multe echipe fiind angajate în lupta pentru titlu și mai multe în cea pentru evitarea retrogradării. Aceste incertitudini, pledînd pentru o oarecare echilibrare a forțelor, din păcate realizată la un nivel mai degrabă mediocru, oferă finalului de sezon un plus de spectaculozitate și de dinamism, lăsînd totodată loc celor mai diverse calcule, comentarii și pronosticuri.

Dorind să investigăm, înaintea ultimei linii drepte, starea de spirit a celor 18 competitoare, am întreprins, zilele trecute, un sondaj de opinie în rîndul conducătorilor și antrenorilor de divizia A, pe care i-am rugat să răspundă la întrebările :

1. Cine va ieși campioană?
2. Cine va retrograda?

Am primit următoarele răspunsuri :

TEODOR CURPAS, președintele clubului Olimpia Satu Mare :
1. Dinamo ;
2. Olimpia va rămîne în divizie ! În deplasare avem de jucat, între altele, la Tîrgu Mureș și Pitești, unde am făcut mereu partide bune, pierzînd greu, anul trecut cu 2—4 și, respectiv, 2—3. Acum, vom lua un punct fie de la A.S.A., fie de la Argeș, cu ei ne vom salva.

GHEORGHE IVAN, președintele clubului Politehnica Timișoara :
1. Înclin spre Dinamo ;
2. Mai multe echipe se află în zonă, dar fiecare are încă șansa sa, fiind riscant de dat un pronostic. Personal, consider că nici Oradea nu trebuie considerată victimă sigură.

IOSIF GROZAV, președintele clubului U.T.A. :
1. Dinamo ;
2. Oradea, Vîlcea și Buzău.

OCTAVIAN NEAGOE, vicepreședintele clubului Politehnica Iași :
1. Dinamo, e o părere personală ;
2. Cred că se va alege între Arad, Buzău, Satu Mare, Oradea și Hunedoara.

MIRCEA RĂDULESCU, antrenor principal la Sportul studențesc :
1. Dinamo ;
2. Oradea și U.T.A. mi se par sigure, iar Hunedoara probabilă.

MARCEL PIGULEA, antrenor principal la Chimia Rîmnicu Vîlcea :
1. F.C. Argeș ;
2. F.C. Bihor, U.T.A. și, posibil, Corvinul.

CORNELIU COSTINESCU, președinte la Sport club Bacău :
1. Dinamo ;
2. Foarte greu, dacă nu chiar imposibil, de precizat, în sensul că 10 echipe sînt amenințate, între care și Bacăul, fiecare dintre ele avînd, cel puțin teoretic, șanse de salvare.

GHEORGHE PINTILIE, președintele clubului A.S.A. Tîrgu Mureș :
1. Cred că Steaua ;
2. Sigur, Oradea și Aradul. A treia va fi din județul Hunedoara, mai degrabă Jiul, care are un program dificil, decît Corvinul.

ION BARBU, președintele clubului F.C. Argeș :
1. Ordinea primelor 3 va fi, după opinia mea, F.C. Argeș, Dinamo, Steaua. Asta dacă se va juca cinstit ;
2. Poate Oradea, poate Aradul, poate Vîlcea, poate Satu Mare, poate...

ION SOCOL, vicepreședintele clubului Corvinul Hunedoara :
1. F. C. Argeș ;
2. Numai Oradea pare să fi pierdut orice speranță. Dată fiind atmosfera de seriozitate și sîrguință din jurul echipei, Corvinul va rămîne în divizie.

RADU OPREA, președintele clubului Gloria Buzău ;
1. Dinamo ;
2. Sigur 3 formații, dar nu știu care ! Buzăul nu va retrograda.

NICOLAE OAIDĂ, antrenor principal la Jiul Petroșani :
1. Parcă Dinamo s-a desprins ;
2. Dacă nu se întîmplă vreo minune, Oradea, Aradul, Buzăul sau Vîlcea. Nici Jiul nu e scutit de emoții, dar emoțiile sînt una și retrogradarea e alta !

CONSTANTIN PETREA, vicepreședinte al clubului Dinamo :
1. Dinamo, 99 la sută ;
2. Bihorul și U.T.A. nu cred că se mai pot salva. A treia e mai greu de numit, poate că și Jiul intră în discuție, avînd un program nefavorabil, între care, ultimul meci acasă, cu Steaua.

MIHAI BOB, vicepreședintele clubului F.C. Baia Mare :
1. Dinamo ;
2. Bihorul și U.T.A., probabil Gloria.

ALEXANDRU FLORESCU, președintele secției de fotbal a clubului Steaua :
1. Steaua.
2. Mă abțin.

NICOLAE PROCA, antrenor principal la C.S. Tîrgoviște :
1. Lupta pentru titlu se va da între Dinamo și F.C. Argeș ;
2. Toate echipele de la — 3 puncte în jos sînt în pericol, adică Vîlcea, Buzău, Satu Mare și cu atît mai mult U.T.A. și Oradea. Sînt așa de multe că, iată, pe Hunedoara am și uitat-o ! Va retrograda una din ele, știți dumneavoastră care ? !

GRIGORE CAȚUCI, președintele clubului F.C. Bihor :
1. Cred că Dinamo nu mai poate fi ajuns ;
2. Greu de spus, încurcătura e mare ! Probabil că la această întrebare a anchetei mulți au răspuns, fără ezitare, Oradea, dar lucrurile nu stau chiar așa. Dacă vom avea parte de arbitraje corecte, nu ca acela de la Satu Mare, e posibil să scăpăm.

CORNELIU STROE, vicepreședintele clubului Universitatea Craiova :
1. Dinamo ;
2. Oradea, U.T.A., Hunedoara.

Să încercăm un scurt comentariu al sondajului de mai sus. În ceea ce privește campioana, intervievații înclină să acorde prima șansă echipei Dinamo, răspunsurile în favoarea acesteia fiind cele mai numeroase (12) și, în altă ordine de idei, semnificative. Zicem așa gîndind că, exceptînd răspunsul vicepreședintelui Universității Craiova, celelalte au fost încredințate autorului anchetei înaintea etapei de duminică în care, după cum se știe, principalele urmăritoare ale liderului au pierdut, e drept, în deplasare, puncte prețioase. Dar-ar fi să întocmim ierarhia finală a primelor 3 clasate în funcție de preferințele celor 18 reprezentanți ai clubu-rilor din prima divizie, n-am obține decît ordinea actuală din fruntea clasamentului, adică

1. DINAMO 2. F.C. ARGEȘ 3. STEAUA.

Numai că lucrurile, vom vedea imediat, nu-s chiar atît de simple. Dinamo fiind singura grupare din cele 3 care are un meci mai mult în deplasare, după următorul program :

DINAMO : cu Universitatea Craiova, Steaua și Politehnica Iași în deplasare, cu S.C. Bacău și F.C. Argeș acasă ;

F.C. ARGEȘ : cu Gloria Buzău și Dinamo în deplasare, cu C.S. Tîrgoviște, Steaua și Olimpia Satu Mare acasă ;

STEAUA : cu F.C. Argeș și Jiul în deplasare, cu Corvinul, Dinamo și F.C. Baia Mare acasă.

Acestea fiind zise, s-ar părea că Argeșul, cu 3 partide la Pitești, are șanse egale cu Dinamo, ambele grupări avînd punctajul +8 în așa-zisul clasament al adevărului. După părerea noastră, în desemnarea campioanei, luptă în care Dinamo pare să fi prins coarda, cel mai greu cuvînt de spus îl vor avea confruntările directe dintre candidate, Steaua—Dinamo, F.C. Argeș—Steaua și Dinamo—F.C. Argeș, nefiind exclus ca titlul să fie hotărît chiar în ultima etapă, cînd primele clasate de azi se vor afla față-n față la București !

Coborînd la subsolul clasamentului, să notăm reținerea celor intervievați de a desemna eventualele retrogradate, rezervele lor fiind, în bună măsură, justificate de incurcătura care domnește acolo, au mai puțin de jumătate din grupările primei divizii, începînd cu Jiul și încheind cu F.C. Bihor, fiind implicate într-o aspră bătălie pentru supraviețuire! Ținînd cont de părerile celor 18, am obține un clasament al retrogradării mult diferit de cel actual, în care U.T.A. și Corvinul, nume deș amintite în anchetă, ocupă în prezent locurile 12 și, respectiv, 14, părînd a fi mai departe de pericol decît sînt în realitate. Dînd credit anchetei de mai sus, ierarhia finală a ultimelor 3 clasate ar fi :

16. CORVINUL 17. U.T.A. 18. F.C. BIHOR.

Cu alte cuvinte, clasamentul adevărului în care F.C. Bihor are —6, U.T.A. —4 și Corvinul —4, cu un punct mai puțin decît Gloria Buzău, Chimia Rîmnicu Vîlcea, Olimpia Satu Mare și, de duminică, Politehnica Iași, toate aflate la —3. Dar să vedem cu cine mai are fiecare de jucat :

CORVINUL : cu Steaua, Universitatea Craiova și S.C. Bacău în deplasare, cu F.C. Bihor și Politehnica Timișoara acasă ;

OLIMPIA : cu A.S.A. Tîrgu Mureș și F. C. Argeș în deplasare, cu S. C. Bacău, Universitatea Craiova și Sportul studențesc acasă ;

U.T.A. : cu F.C. Baia Mare, S.C. Bacău și Chimia Rîmnicu Vîlcea în deplasare, cu Gloria Buzău și Politehnica Iași acasă ;

GLORIA : cu U.T.A. și F.C. Bihor în deplasare, cu Sportul studențesc, F.C. Argeș și Jiul acasă ;

CHIMIA : cu F.C. Bihor și Universitatea Craiova în deplasare, cu Politehnica Iași, Politehnica Timișoara și U.T.A. acasă ;

F.C. BIHOR : cu A.S.A. Tîrgu Mureș, Corvinul și Sportul studențesc în deplasare, cu Chimia și Gloria acasă.

E clar că, avînd de disputat fiecare cîte 3 meciuri în deplasare, U.T.A., Corvinul și, firește, F.C. Bihor au situațiile cele mai grele, cu atît mai grele cu cît, repetăm, ele se găsesc, în ciuda victoriilor de duminică, la —4 și, respectiv, —6. Asta nu înseamnă că lupta s-a încheiat, ea continuă și e de datoria noastră să subliniem, în încheierea acestui comentariu, optimismul tuturor grupărilor din zona retrogradării, fiecare intervievat susținînd că echipa pe care o reprezintă se va salva! Firește însă, în cele din urmă, 3 formații vor lua drumul diviziei B, dar e încă dificil de precizat care vor fi ele, cu toate că, după calculul hîrtiei, F.C. Bihor, U.T.A. și Corvinul par să aibă cele mai mici șanse, fiecare din ele trebuind să cîștige cel puțin un punct, în cazul Bihorului mai multe, în deplasare.

Înainte de a semna, realizatorul anchetei ține să mulțumească tuturor celor 18 intervievați pentru amabilitatea cu care au răspuns solicitărilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

ESPERANTO — o cale a înțelegerii între oameni

Interviu cu prof. univ. dr. IGNAT FLORIAN BOCIORT, șeful Colectivului esperanto-interlingvistică de pe lîngă Centrul de științe sociale din Timișoara al Academiei de științe sociale și politice.

— Tovarășe profesor, de ce esperanto ?

— Pentru a adăuga încă o dimensiune echității, democrației, pentru a crea încă o cale spre pace și prietenie între popoare, pentru a facilita schimbul de informații tehnico-științifice, cultural-artistice etc., pe plan internațional.

— V-aș ruga să explicați.

— Societatea nu este interesată ca un medic sau un economist să cunoască multe limbi, chiar dacă le-ar putea învăța (cu un efort pe care colegii lor de pe alte meridiane îl folosesc pentru descifrarea misterelor naturii), ci este interesată ca ei să știe azi ceea ce a apărut ieri nou undeva pe glob.

Să recunoaștem, apoi, că **stăpînirea limbilor străine este pretutindeni apanajul unei elite intelectuale de cercetători, scriitori, profesori etc. Dar oare masele muncitoare, aflate nemijlocit în producție, masele creatoare de bunuri și creatoare de istorie, n-au dreptul la comunicare ?** Să mai adăugăm, în sfîrșit, că la atîtea mese „rotunde", unde se combate, de pildă, discriminarea rasială, se face, în același timp, discriminare lingvistică, de dată ce limba mea este oficială, iar tu descurcă-te cum poți.

— Rezultă că remediul trebuie să vină printr-o limbă „artificială", construită ad-hoc ?

— O limbă națională care ar prelua și funcția intercomunicării ar conferi națiunii „alese" avantaje morale, ideologice, economice, poate chiar strategice abia visate de imperialiștii cunoscuți în istorie, mereu doritori să impună propria limbă învinșilor. O lume a aspectului real între națiuni nu va evolua în această direcție. Limbile „moarte" sînt greu de învățat, ar trebui „modernizate" etc. Din considerente ca acele de mai sus decurge necesitatea unei soluții **neutre**, printr-o limbă care urmează a îndeplini cel puțin trei condiții : 1. Să nu fie limba unuia, pentru a fi cît mai mult a tuturora, a doua pentru fiecare vorbitor, după limba sa maternă, sau, unde e cazul, a treia, după limba oficială de stat ; 2. Să fie un instrument **auxiliar**, cu destinație specifică, nu unul care, fiind el însuși expresia unei culturi naționale, ar putea primi funcții în viața internă a altor culturi, ar putea prelua funcții ale limbilor naționale ; ea trebuie tocmai să ocrotească autenticitatea și personalitatea fiecărei culturi istorice constituită, individualitatea limbilor etnice — expresie inalienabilă a culturii popoarelor ; 3. Să fie o limbă ușor de învățat, fără ca aceasta să însemne vreo concesie în ce privește performanțele comunicaționale ale unui instrument lingvistic modern.

— Ați evitat cuvîntul „artificial"...

— A fost abandonat pentru că derutează. Mulți nu sînt conștienți de semnificațiile sale culturale, consideră sinonim cu **artificios** și îl asociază doar cu florile de prost-gust. Ei uită că atîtea flori „naturale" sînt rezultatul unui șir de încrucișări artificiale operate de om, că hrana noastră zilnică nu este cea „naturală" (rădăcini, fructe și legume crude etc.) a homozilor, ca becul electric și caloriferul oferă artificial lumină și căldură, în locul celei de la aștri, de la trăsnete sau vulcani, că avionul (zborul!) nu este pentru om un mijloc natural de a se deplasa. Cîte din produsele culturale din jur au apărut „natural", adică spontan, în munți și cîmpii ?

— Unii consideră că se va ajunge, cîndva, la o limbă internațională unică a viitorului, după ce se va parcurge o fază a unor limbi zonale. Fondul de internaționalisme actual justifică atare opinie ?

— Dacă acest proces e mai mult decît o simplă speculație — și nu știu dacă este —, el privește un viitor atît de îndepărtat, încît a-l discuta acum nu are nici o valoare practică. Ei ar urma să ducă la o limbă care **să înlocuiască** pe cele actuale(?). Noi nu operăm azi nici cu ideea dispariției statelor, nici cu aceea a contopirii limbilor, ci cu ideea egalității și a înfloririi culturilor și limbilor. Avem nevoie azi de o soluție. Cît privește ideea limbilor „zonale", ea prea concordă cu teoria falită a „zonelor de influență". Limba nu este un simplu instrument de comunicare, ci slujește simultan mai multor scopuri... ; dintre ele, poate cel mai inocent este acela de a umbla la sufletul oamenilor.

— Unii nu cred că esperanto ar putea realmente sluji scopului el, opinie ce mi se pare mai răspîndită între oamenii de cultură.

— Știți, țăranii au făcut mai multe revoluții decît filozofii. Ce luptă a purtat Dante cu învățații vremii sale, care disprețuiau italiana „vulgară"! La 1700, Cristian Thomasius a fost îndepărtat de la Universitatea din Leipzig pentru că „a compromis știința", predînd lecții în germană, nu în latină, ca pînă atunci. „Cred" sau „nu cred" nu are nici o valoare de adevăr, indiferent de a cui credință e vorba. Frederic al II-lea, regele Prusiei, contesta germana ca posibilă limbă de cultură ; a fost contestată și rusa pînă la Lomonosov, și franceza pînă la Pleiadă, și latina pînă la Cato cel Bătrîn. Timp de trei secole, pînă la Gheorghe Lazăr și Heliade Rădulescu, mulți nu credeau în română ci în slavonă, mai apoi în greacă, uitînd însă că și slavona fusese contestată de alții care credeau că numai ebraica, greaca și latina sînt demne de a comunica textele biblice. Istoria, spune cineva, ne învață că oamenii nu învață din istorie.

— Scepticismul izvorăște și din faptul că esperanto nu este limba unei colectivități etnice.

— Nici slavona n-a fost limbă etnică, nici latina evului mediu. Popoarele, în perioada constituirii limbii lor naționale unice, a limbii literare, n-au avut o cultură atît de bogată, de diversă și de activă ca factor educațional, cum este cultura care circulă azi în esperanto pe glob; și circulă fără direcție preferențială...

— De ce totuși în cei 90 de ani de existență esperanto nu s-a impus ?

Anumite școli lingvistice, orientate exclusiv istoric, direcție în care, dealtfel, au obținut unele realizări monumentale, considerau că societatea nu poate interveni conștient, organizat, în evoluția limbii, că o limbă fără istorie nu e limbă etc. De teama ridicolului sau a dezaprobării, costisitoare, din partea unor personalități, mulți tineri se țin departe de problemă și, în timp ce se prăbușesc avioane pentru că pilotul de limba A nu înțelege engleza sau franceza postului de comandă de pe aeroportul din țara de limbă B, ei susțin cu succes cîte o teză de doctorat despre evoluția unei litere în cutare evanghelie (titlul e autentic, dar nu este al unei dizertații romînești). O cauză mai importantă a frînării ideii a fost persecutarea ei în diferite perioade, de Hitler, de pildă, dar și de alți dictatori în istoria dramatică a acestei idei mai „periculoase" decît cibernetica și mendelismul — istorie înfățișată într-o carte apărută nu de mult în Japonia — Dr. Ulrich Lins. **Limba periculoasă. Esperanto în furtuna persecuțiilor.** Toate acestea țin însă de trecut. Activitatea esperanto este sprijinită azi de UNESCO și de Consiliul Mondial al Păcii.

— Am citit cîteva texte în esperanto. Nouă, românilor, cuvintele ne sună cam străniu, dar, cîteva, inteligibil. Cum se explică ?

— Un document al Ligii Națiunilor afirma că esperanto pare portugheză sau română! Ea „sună", oricum foarte romantic și dacă un cuvînt sau altul apare „straniu" este numai pentru că seamănă prea mult cu ale noastre (este și cazul dialectelor sud-dunărene ale vechii romane). Peste 80% din lexicul limbii esperanto este romanic, dar mai cuprinde și elemente slave comune cu ale romanei. Președintele Asociației universale de esperanto, prof. dr. Humphrey Tonkin din S.U.A., care ne-a vizitat țara în anul trecut, a fost foarte uimit observînd că înțelege fără ajutor explicațiile românești din obiectivele turistice, fapt nerepetabil în alte părți. O oră de curs este suficientă studenților mei pentru a scrie în esperanto două dictare, un semestru pentru a citi orice text, un an pentru a o stăpîni mai bine decît orice altă limbă învățată în școală. Apreciați singur : **Esperanto estas lingvo klara, diafana, belsona, instrumento portanta modernan kulturon de popolo al popolo en la nova ekonomia kaj politika ordo tutmonda. Al bona auskultanto, saluton !**

TEODOR BULZA ■

O mașină din care a rămas doar un sfert

Depășirile neregulamentare, „tăierile" de curbe, intrările pe sensul opus de mers au provocat în ultimile 10 zile, 9 accidente soldate cu 18 morți !

Un începător din Brăila care nu a condus deloc din noiembrie 1978 (cînd a obținut permisul de conducere) pînă în martie 1979, a început un antrenament „intens" în luna aprilie a. c., antrenament constînd din 3—4 curse, fiecare de maximum 2—3 km prin municipiul sus-amintit. Prima cursă lungă și-a planificat-o pe 2 mai, pe traseul Brăila—Ploiești, zi cînd pe majoritatea drumurilor naționale din țară s-a înregistrat traficul cel mai intens din istoria circulației rutiere a țării noastre. La întoarcere spre casă, începătorul nostru care a avut grijă să ia în mașină o bună parte din neamuri (7 ocupanți într-un turism de 5 locuri, a ajuns la un moment dat pe acostament unde a rulat 70 metri. Încercînd să redreseze mașina printr-o manevră bruscă a pătruns apoi pe sensul opus de mers ciocnindu-se frontal de un alt autovehicul. Bilanț tragic ! În accident și-au pierdut viața șoferul, în vîrstă de 31 de ani, fratele său de 36 de ani și mama celor doi frați. Soția șoferului și ceilalți ocupanți s-au ales cu leziuni ușoare.

La Vrancea, un bucureștean grăbit să ajungă cît mai repede la familie, unde fusese invitat să petrecă zilele de 1 și 2 mai (posesor de permis de conducere din anul 1977), a tratat cu totală indiferență o curbă nu prea strînsă, dar destul de înșelătoare. Deși nu avea vizibilitate, a „tăiat" curba intrînd în plin, pe sensul opus de mers, într-un autobuz. Rezultatul : doi oameni morți, respectiv soțul care conducea mașina și soția sa.

O caracteristică pentru traficul extrem de intens din ziua de 2 mai 1979 : 99,9% din participanții la trafic au circulat foarte corect, dînd dovadă de responsabilitate în pilotarea mașinilor, în ciuda condițiilor de deplasare destul de vitrege de pe majoritatea drumurilor. De pildă, în după amiaza zilei de 2 mai, între București și Brașov s-a circulat în coloană compactă „bară la bară". Totuși, nu s-au înregistrat decît cîteva accidente ușoare. Pe alte artere, unde însă circulația a fost ceva mai „relaxată", conducătorii auto au „reușit" să comită 20 de accidente soldate cu 10 morți și 12 răniți grav. Dintre acestea jumătate au fost „opera" începătorilor, care s-au „dezlănțuit" pe șoselele ceva mai puțin aglomerate, pentru a demonstra probabil pasagerilor la acest început de sezon estival cît de „talentați" sînt.

Din păținile celor cu mai puțină experiență în conducerea autoturismului, am ales un caz care demonstrează, pentru a nu știu cîta oară, cît de periculoase pot fi depășirile efectuate superficial. Întîmplarea a avut loc pe raza unei comune arhicunoscute : COȘERENI, județul Ilfov. Cine dintre automobiliști, mergînd sau venind de la mare, n-a trecut prin Coșereni ? Cu toții știu că această localitate este străbătută de un traseu în aliniament, în general fără probleme, dar totuși cu cîteva curbe destul de periculoase în intrarea și ieșirea din localitate. Într-una din aceste curbe fără vizibilitate, în condiții de sol alunecos, s-a angajat în depășire ANTON DAMIAN, pilotul autoturismului Fiat 1100 nr-1-BZ 8696. Se deplasa spre București și, în pofida periculozității curbei, s-a angajat fără să se asigure în depășirea unui tractor cu remorcă. Din sens opus circula autoizoterma 31-BC-3138 condusă de Ion Zota. Fiatul, apărîndu-i în față numai la cîțiva metri, a pus în imposibilitate pe șoferul autovehiculului greu, să întreprindă vreo măsură pentru evitarea coliziunii. Anton Damian a decedat pe loc, ca urmare a leziunilor deosebit de grave suferite, unul dintre pasagerii săi ocazionali a fost rănit, iar al doilea a scăpat nevătămat. Deși cine vede mașina în fotografie, nu-i vine a crede că cineva dintre ocupanți s-a putut salva. Poate unii amatori de călătorii ocazionale (nu ne facem iluzia că toți) vor învăța că nu e bine să te urci în prima mașină ce oprește la semnalul făcut.

Privind „sfertul" de mașină rămas nevătămat, ne exprimăm speranța că și amatorii de depășiri „agresive" vor învăța ceva.

Colonel VICTOR BEDA ■

HOȚII DE BENZINĂ

(Urmare din pagina 10)

narea și desfacerea produselor petroliere au fost găsite indeosebi în județele Argeș, Bacău, Buzău, Constanța, Ilfov, Olt, Prahova.

Să mai adăugăm în această primă parte a rîndurilor de față, că la domiciliile persoanelor cercetate au fost descoperite bunuri în valoare de circa 6 milioane lei (!!!), a căror proveniență nu a putut fi justificată, din care 2 310 000 în numerar. După cum se vede, afacerea cu benzina era o afacere rentabilă...

Cîteva cuvinte despre contaminarea benzinelor

Sîntem convinși că nu o dată vi s-a întîmplat, posesor de autovehicul fiind, sau în timpul unei curse de serviciu, la plimbare ori în concediu, mașina să vă facă necazuri. Adică să nu funcționeze normal, să nu tragă, să bată avansul, să aibă întreruperi. Nervi, muncă, bani, timp, toate risipite datorită bucluca sei mașini. Nu știm însă de cîte ori v-ați gîndit în acele momente că la originea relelor se află tocmai benzina pe care, cu cele mai bune intenții, o puseseți la plecare de la una din stațiile PECO aflate în drumul dumneavoastră. Motivul : benzina alimentată de dv. și plătită ca benzină de C.O. 98 era de fapt o mixtură de calitate inferioară, falsificată de infractorii de care v-am vorbit. Cum să funcționeze normal un motor cînd carburantul cu care a fost alimentat în loc să aibă cifră octanică prevăzută de carte, era amestecat cu petrosin, cu neofalină, cu motorină sau cu... apă. Da, da chiar cu apă !

Iată, de pildă, cum proceda Mihalache Ion — fostul șef al stației de benzină Dorobanți, în perioada 1977—1978. Rețeta sa era următoarea : 1 000 litri neofalină plus 1 000 litri petrosin și întreaga cantitate amestecată cu benzină C.O. 98 și vîndută ca atare. Dacă ținem cont că cele 2 000 de litri de neofalină și petrosin îl costau pe gestionar 3 500 lei iar el scotea din vînzarea amestecului 9 000 lei (la prețul de 4,50 lei litrul cît costă benzina C.O. 98), rezultatul este că Mihalache cîștiga din această simplă jonglare nici mai mult, nici mai puțin, decît 5 500 lei (!). În afară de amestecuri, Mihalache Ion practica și vînzarea benzinei sustrasă din depozitele de benzină, sub formă de plusuri în gestiune, de către diferiți conducători auto de pe cisternele de benzină. Astfel, pentru 1 000 litri de benzină C.O. 98, sustrasă din depozitul Băneasa, acesta i-a plătit lui Ursu Vasile 2 000 de lei, diferența pînă la 4 500 lei însușindu-și-o el. În felul acesta, prin amestecarea benzinei cu alte produse petroliere și prin introducerea în gestiune a unor cantități de benzină sustrase din depozite, Mihalache își crea importante plusuri. Pentru a le valorifica avea nevoie de colaborarea unui mecanic care să umble la pompe și să modifice cifrele contoarelor, punîndu-le de acord cu scriptele oficiale. Și l-a găsit, în persoana lui Popa Daniel, care a acceptat să ia parte la infracțiune, contra unei remunerări pe bază de tarif fix : 0,60 lei pentru un litru de amestec format din petrosin, neofalină și benzină C.O. 98 și 1 leu pentru fiecare litru de benzină pentru care modifica contoarele. Un adevărat tîrg între infractori !

În acest mod, Mihalache Ion a vîndut 10 000 litri de amestec cu prețul de 4,50 lei litrul, însușindu-și peste 30 000 lei. La aceștia se mai adaugă circa 100 000 lei, obținuți din valorificarea unor plusuri de benzină sustrasă din depozitul Băneasa.

Un alt specialist în amestecuri era Alexandru Gheorghe, fost gestionar la stațiile PECO Chitila, Intercontinental și Dorobanți. Acesta practica amestecarea benzinei C.O. 98 cu parchetin și petrosin, sistem prin care a provocat un prejudiciu avutului obștesc de peste 164 000 lei. Totodată Alexandru are la activ și valorificarea unor importante plusuri de benzină primite de la depozitele Grivița II și Băneasa.

Cîteva cuvinte se cuvin spuse și despre Iordan Constantin, un infractor notoriu, fost mecanic de întreținere al Întreprinderii PECO București. Era considerat unul dintre „specialiștii" cu cea mai mare căutare în materie de colaborare la sustragerea de benzină prin modificarea debitmetrelor de la pompe. Ofițerii Coca și Dumitru Mihăilă din Inspectoratul general al miliției ne spuneau, în legătură cu Iordan, că acesta nu-și oferea serviciile decît atunci cînd era vorba despre afaceri (a se citi plusuri) serioase. Prin operațiunile infracționale realizate de acesta a fost facilitată sustragerea a 200 000 litri de benzină C.O. 98, creîndu-se un prejudiciu de circa 950 000 lei. Mecanicului de pompe Iordan Constantin, care avea un venit legal lunar de 1 800 lei, i-au fost găsite la percheziție, pe lîngă casa proprietate personală pe care o deținea, un autoturism Dacia 1 300, 200 000 lei în numerar și pe librete, peste 200 de sticle cu whisky (!), 4 radiocasetofoane de cea mai bună marcă, cartușe întregi de Kent, Marlboro etc. ...

Se pune întrebarea : nu puteau fi depistate operațiunile de falsificare prin amestec cu alte produse petroliere a benzinei ? Bineînțeles că da !

După cum este cunoscut, întreprinderea PECO dispune de organe specializate care puteau, ba chiar aveau datoria, să controleze periodic și... inopinat, modul în care se gestionează produsele petroliere. De exemplu, dacă serviciul de control al stații ar fi verificat — cu seriozitate — măcar în cîteva din zecile controale pe care le-a efectuat, integritatea pompelor și corectitudinea debitării de către acestea, dacă ar fi recoltat și analizat probe de benzină, ar fi putut să depisteze contaminările, și să pună capăt escrocheriilor din stațiile PECO. Dacă ar fi făcut-o, cum am spus, cu seriozitate...

Așa, o bună perioadă de vreme, noi am cumpărat benzină falsificată, plătind-o ca pe una bună, mii și mii de autovehicule au avut de suferit, scurtîndu-li-se durata de funcționare, avutul obștesc a fost păgubit cu importante valori materiale, iar un grup de infractori s-au îmbuibat pe spinarea noastră, a tuturor

Consumatorii au mai fost înșelați și prin altă modalitate. Toți știm, nu-i așa, ce este aceea o pană de benzină. Uneori rămînem pe drum, mirîndu-ne de ce intrucît, după calculele noastre, ar mai fi trebuit să avem combustibil. Doar alimentasem cu x kilometri în urmă și introdusesem y litri de benzină care ar fi trebuit să ne ajungă încă atîția kilometri. Și totuși... Una din cauzele acestor accidente era legată tot de activitatea grupului de infractori amintit. Dar la aceasta ne vom referi în numărul următor...

VALERIU RÎMNICEANU ■
ION CHILOM ■

Hrănitoarea sevă a sărăciei

Cu 12,5 miliarde dolari pe an s-ar putea aduce categoria socială denumită „săracii absoluți" ai Terrei la un nivel decent de existență umană. Aprecierea aparține experților Băncii Mondiale, care au făcut o evaluare a programului investițional necesar pentru îmbunătățirea situației economice a țărilor „lumii a treia". Reglementarea acesteia și eliminarea din limbaj a termenului de-a dreptul dureros pentru omenirea secolului XX — „săracii absoluți" — s-ar putea obține dacă în următorii 10 ani s-ar investi în țările în curs de dezvoltare 125 miliarde dolari. În condițiile actuale, această sumă reprezintă destul de puțin pentru omenire. Cele cîteva miliarde înseamnă doar 3 la sută

Lumea în criză, un expresiv afiș care oferă o sugestivă ecuație grafică a problemei sărăciei în „lumea a treia", chemînd la instaurarea unei noi ordini economice internaționale

din cheltuielile pentru înarmare, un sfert din banii aruncați pe băuturi alcoolice, jumătate din ceea ce se risipește pe blănuri, bijuterii și în saloane de frumusețe, jumătate din cheltuielile pentru tutun etc. Și cît de mult ar însemna toate aceste fonduri pentru „săracii absoluți" ! Categorie pe care **Jan Tinbergen** o prezintă în **Raportul către Clubul de la Roma** ca fiind alcătuită din circa 650 milioane de oameni care trăiesc (?) cu 50 de dolari pe an !!! Alți 250 de milioane o duc mai bine. Dispun de 75 de dolari, tot pentru 365 de zile !

În aceeași ordine de idei, **Janez Stanovnik**, secretar executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, atrăgea atenția asupra faptului că venitul mediu pe locuitor dintr-o țară dezvoltată crește într-un an cît cel dintr-o țară în curs de dezvoltare într-o sută ! Asemenea disparități sînt proprii actualei „ordini" economice pe care cele două decenii de dezvoltare inițiate de O.N.U. n-au venit s-o schimbe cîtuși de puțin. Dar, preciza el, un atac direct al sărăciei printr-o acțiune internațională nu poate modifica raporturile dintre puterile economice. Drepturile elementare ale omului trebuie asigurate prin muncă și nu prin caritatea unora. Acestea nu se vor putea înfăptui decît prin intermediul unei dezvoltări economico-sociale și nu printr-un program mondial de ajutor umanitar.

Că oamenii, prin însăși condiția lor, sînt egali, știm cu toții. Că aceasta este, pentru mulți, doar o teorie, iar știm. Iar o teorie, oricît de bună și umană ar fi ea, nu poate rezolva problemele cele mai stringente ale omenirii. Probleme create de oameni, la a căror rezolvare sînt obligați să participe toți oamenii.

Cum ? Prin favorizarea dezvoltării economico-sociale a țărilor în curs de dezvoltare. Celebrul economist american **Wassily Leontieff** simula, în lucrarea sa **„Viitorul economiei mondiale"**, un model al dezvoltării acesteia în următoarele trei decenii. Presupunînd că indicele de creștere economică în țările dezvoltate nu depășește 3,9 la sută iar cel din țările „lumii a treia" este net superior — 5,4 la sută, el constata că indicele de consum pe locuitor în țările industrializate va crește în 30 de ani de la 1 700 la 4 000 de dolari pe an. În țările în curs de dezvoltare mai bogate, el va spori de circa 5 ori, iar în țările sărace din această categorie se va înregistra o creștere de la 135 la 240 dolari. Știind că diferența de nivel de trai între primul și ultimul grup de țări era în 1970 de 11 la 1, Leontieff apreciază că la finele secolului ea va ajunge la 17 la 1.

Și atunci ? Soluția propusă pentru cel din urmă : o industrializare în ritm înalt. Firesc, aceasta este singura și sigura cale pentru depășirea stării de pauperitate, a asigurării unui trai cel puțin decent.

Dar această industrializare nu trebuie făcută oricum și de oricine.

Iată în acest sens un avertisment binevenit din partea lui **Daniel Holly**. Acesta apreciază, în revista **„Etudes Internationales"**, care apare în Canada, că noua ordine economică s-ar putea transforma în consolidarea unui record al capitalului, avînd drept caracteristice forme ale industrializării periferice. Pentru a elucida această afirmație, trebuie studiat contextul în care se desfășoară așa-numitul dialog Nord-Sud.

Odată rezolvat diferendul Nord-Sud, odată satisfăcute doleanțele țărilor în curs de dezvoltare, mai ales cele privind prețurile produselor primare, ar urma însușirea de către acestea a unei părți a plusvalorii relative generate pe teritoriul lor. Acest substanțial surplus de fonduri va fi, bineînțeles, afectat pentru a satisface cerințele crescînde de importuri necesare procesului industrializării. Or, consideră Holly, pe de-o parte, capitalul privat străin este acceptat să participe, singur sau asociat cu capitalul autohton, la dezvoltarea forței productive naționale. Pe de altă parte, industrializarea periferiei depinde de accesul la tehnologia avansată a formațiunilor din centru. Apare deci o dublă dependență, financiară și tehnologică, iar acceptarea ei de către clasele conducătoare din țările în curs de dezvoltare riscă să

„Pornind de la realitatea împărțirii lumii în țări sărace și țări bogate, create ca urmare a politicii imperialiste, colonialiste, este în interesul întregii omeniri să se acționeze cu fermitate pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe deplina egalitate și justiție, care să permită lichidarea subdezvoltării, progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, accesul lor nestînjenit la cuceririle științei și tehnologiei. Viitoarea sesiune specială a Organizației Națiunilor Unite din 1980, consacrată noii ordini economice internaționale, trebuie să adopte un program concret în această direcție. În ce o privește, România va milita neabătut pentru succesul acestei sesiuni, pentru noua ordine economică internațională, care poate să asigure o dezvoltare rapidă a statelor rămase în urmă, stabilitatea economiei mondiale, progresul întregii omeniri, bunăstarea fiecărei națiuni".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai)

pradă acestei forme mascate de neocolonialism Că s-ar putea accepta un asemenea sistem care n-ar face decît să perpetueze vechile relații de inechitate și dependență.

O nouă ordine, o adevărată ordine economică internațională nu înseamnă o reașezare a pozițiilor dominante în lume, o fundamentare pe alte baze a sărăciei și bogăției. Semnul egalității între toți locuitorii Terrei trebuie să exprime același lucru nu numai cînd e vorba de dreptul de a respira. Rezolvarea problemei sărăciei presupune convergența unei multitudini de factori socio-economici, a căror acțiune trebuie să se desfășoare într-o conjunctură favorabilă, creată de existența unor relații de egalitate între toate statele lumii. Sărăcia își trage „hrănitoarea" sevă din raporturile economice și politice existente. O soluționare a acestei probleme fără a reteza răul din rădăcină, aceasta ar fi o mare iluzie !

IOAN ROȘCA ■

O soluție care cîștigă tot mai mult teren în bătălia pentru dezvoltare : industrializarea în ritm înalt

Mondo umano ?

Tensiunea tranzacțiilor

La 1 decembrie 1978, „L'entrevue — Întîlnirea", desen în creion negru cu acuarelă albastră semnat dreapta sus (225 x 135 centimetri), este vîndută cu 90 000 franci francezi ; la 30 iunie 1970, „Portrait de l'Artiste — Portretul artistului", semnat și purtînd inscripția „Yo", în 1901, (73,7 x 60,5 cm), este vîndut cu 147 000 lire sterline, pentru ca la 2 decembrie 1975, tot la Christie's din Londra, același portret să se vîndă cu 283 000 lire și tot sterline ; la 19 mai 1978, la Christie's New York, „Buffalo Bill", 1911, ulei pe pînză, semnat pe dos, (46 x 33 cm), este vîndut cu 195 800 dolari ; la 2 aprilie 1974, la Sotheby's Londra „Les Morphinomanes — Morfinomanele", ulei și pastel semnat, pictat în 1900 (57 x 46 centimetri), este vîndut cu 120 000 lire sterline ; la 26 iunie 1978, tot la galeriile Sotheby's din capitala britanică, „Scène de Rue — Scenă de stradă", ulei pe pînză semnat către 1901 (61 x 45,8 centimetri), este vîndut cu 125 000 lire sterline ; în același oraș, în aceeași galerie, în același an și aceeași lună, dar două zile mai tîrziu, „Le Marchand de Gui — Vînzătorul de vîsc", desen în peniță, cerneală și acuarelă, semnat și purtînd pe verso inscripția „acest desen este totuși de mine, 16.11.61" (37,5 x 25 centimetri), executat în anul 1903, a fost vîndut cu 63 000 lire sterline ; la 5 decembrie 1973, la Sotheby's din Londra, „Femme assise — Femeie șezînd" semnat (81 x 63 cm), tablou aparținînd unei serii de capete pictate în timpul și după vizita pictorului la Horta de Ebro în vara anului 1909, în stilul zis cubismul analitic, a fost vîndut cu 340 000 lire sterline.

Și, firește, în această lungă înșiruire de evenimente ale artei, comerțului cu artă, îmbogățirii în urma acestor numeroase tranzacții cu opere de artă să nu uităm să trecem și recordul în cazul pictorului respectiv : este vorba de cei 250 000 dolari S.U.A. cu care s-a achiziționat minusculul tablou de 22 x 16 centimetri intitulat „La Coiffure — Pieptănătura" și vîndut în anul 1973, la Sotheby's în New York. Deși poate nu e cazul să reamintim și numele celui ce a semnat aceste „mărfuri" mereu mai bine vîndute, cu creșteri vertiginoase de prețuri la vînzare — este Pablo Picasso. În revista din care am alcătuit lista se precizează că „Picasso are o cotă universală și operele sale se vînd la fel de bine la Londra sau la New York ca și la Paris, unde chiar dacă ele nu sînt prea multe obțin de fiecare dată un preț important". Dar obțin ele sau alții obțin pe ele ? Dacă ne amintim cu cîtă încleștare a fost disputată moștenirea ilustrului Pablo, cît de mult a durat disputa, cît de încurcate i-au fost țițele — toate astea ne fac să credem că nu greșim. Ca și altele, precum succesivele vînzări, la prețuri sensibil mărite, ale unora dintre operele lui, achiziționate adesea nu de muzee ci de traficanți la cea mai înaltă tensiune.

DUMITRU CONSTANTIN ■

FAPTELE ȘI ZILELE SĂPTĂMÎNII

Cannes, 10—24 mai

Franța va fi reprezentată la actuala ediție a Festivalului cinematografic de la Cannes, care se va desfășura între 10 și 24 mai, de trei filme, realizate, toate, de regizori tineri, care nu au împlinit încă 35 de ani. Este vorba de peliculele „La Drôlesse" („Aventuriera"), realizat de Jacques Doillon, film inspirat dintr-un fapt divers autentic, petrecut cu cîțiva ani în urmă ; „Serie Noire", semnat de Alain Corneau (realizator și al peliculei de succes „Police Python 357") și „Surorile Brontë", realizat de André Techiné.

B. B. și prietenele ei, animalele

Pentru a fi de ajutor prietenelor ei, animalele, Brigitte Bardot a acceptat să revină, pentru trei minute, în fața camerelor de televiziune, pentru a apărea într-un film ce urmează a fi

difuzat pe micul ecran spre sfîrșitul anului. După cum se știe, cunoscuta reprezentantă a ecranului francez își anunțase — e drept, nu pentru prima oară — decizia de a nu mai face film, dedicîndu-și toate eforturile unor acțiuni de protejare și salvare a animalelor, amenințate tot mai mult de civilizația acestui secol.

Noaptea Walpurgiei în secolul XX

Dacă e să-i credem pe cronicari, în Evul Mediu vrăjitoarele se întîlneau pe ascuns, în nopțile cu lună plină. Iată că, după cum am aflat recent dintr-o publicație străină, asemenea întîlniri se pot petrece și în vremea noastră. Pentru că iată despre ce relatează aceasta : la Barcelona s-a ținut un „Congres al științelor oculte". Au participat 300 de „vrăjitoare" și „alți specialiști ai ocultismului". 15 invitați au fost personalele. S-au ținut comunicări, au fost ascultați „vampirologi" și „fantomologi", iar Patricia Crowther, din Marea Britanie, a prezentat chiar un raport asupra „Ritualurilor Lunii". Cît de clandestină și, mai ales, cît de nocturnă a fost această întrunire nu mai avem cunoștință. După cum nu mai avem cunoștință nici de vreo rețetă fermecată pusă la punct de participanți, care să facă pacea ireversibilă, foametea inexistentă, inegalitatea între oameni un fapt istoric etc. etc.

„Disneyland" în Japonia

„Walt Disney Productions" și-a anunțat acordul definitiv pentru construirea unui parc de distracții în regiunea orașului Tokio. Parcul s-ar putea deschide în 1983 și ar putea primi aproximativ 10 milioane de vizitatori pe an.

Lumea se mișcă

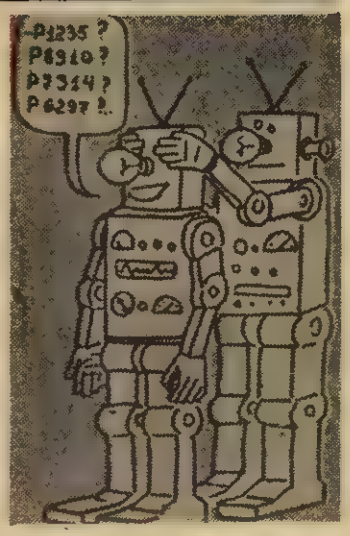

Din „Panorama"

Ochii și urechile lumii

Nazist caută nazistă

„National-Socialistul", ziarul neinsemnatului partid nazist din Danemarca, ne aduce o veste care dă o desăvîrșită rotunjime finalului hitlerist. Organul anunță înființarea unei agenții matrimoniale „pentru a ajuta naziștii din lumea întreagă să depășească ceea ce pare a fi o problemă foarte dificilă : găsirea unui partener nazist". Agenția își va oferi serviciile „oricărui nazist care va declara că nu suferă de boli și tare ereditare". O vastă experiență — explică ziarul — dovedește că pentru orice nazist(ă) e complicat, dacă nu imposibil, de a fi fericit într-o căsătorie cu un (o) nenazist(ă). E ultima experiență la care m-aș fi putut gîndi — experiența mariajelor nefericite dintre naziști și nenaziști. De multe mi-aș putea învinui democrația sufletească, dar culpa aceasta, a insensibilității la drama matrimonială a naziștilor, rămași în viață și statornici în idei, recunosc, încă nu m-a copleșit.

Chiar, cum o fi arătat — concret — nefericirea conjugală la un nazist, nemințuit sau insuficient spășit ? Ca neînțelegerea între soți să se constituie într-o vastă experiență, trebuie să fi avut loc certuri, schimburi de vorbe tari, incompatibilități — vorba de mai sus — de nedepășit. Pe ce ? Din ce ? Cum or fi sunat ? Cum s-a ajuns la nepotrivirea de caracter — insurmontabilă, zice organul — dintre naziști și nenaziști, în bucătărie, în dormitor, în fața televizorului ? Dintr-un cosmar al nazistului, auzit noaptea de nenazista de lîngă el ? Dintr-o lungă listă de subiecte interzise ? Dintr-un căscat indiferent al nazistei la un documentar despre Auschwitz, trezind deodată conștiința nenazistului ? Dintr-o ceartă violentă — dacă la Auschwitz s-au gazat oameni ori doar păduchi — să se fi ajuns la divorț, la tribunal, la nepotrivirea de caracter ? N-ar fi trist. Problema Auschwitzului ar trebui să rămînă decisivă pentru orice caractere umane. N-ar fi excesiv.

Mult mai clar îmi sînt — și nu numai mie — anunțurile viitoarei agenții matrimoniale :

„Nazist inflexibil caută nazistă la fel, bună gospodină, serioasă."

„Nazistă încă optimistă, sănătoasă caut nazist cu sufletul încă tînăr, fără angoase."

„Nazist dintr-o bucată, credincios pe viață Führerului, caută odihnă lîngă o paznică modestă de lagăr, tăcută, decentă, discretă."

„Nazistă fără remușcări, nostalgie, achitată în trei procese, aspiră la un suflet cald de nazist, păstrînd toate caracteristicile rasei dar și valorile ei."

„Apusuri de soare în Baleare rîvnește membru legiune „Cap de Mort" lîngă nazistă pe măsură."

De ce ne-am stăpîni pornirea sarcastică ? Ea e o mișcare minimală a sufletului față de blestemele paroxistice care aleargă de aproape 50 de ani pe urmele nazigților și fasciștilor, multe din ele neîmplinite dar nu prescrise. Sarcasmul e un act de igienă elementară pentru a ne curăța de toate miasmele fanatismelor criminale. N-avem, încă, de ce fi blînzi cu cei care au proliferat odiosul și ignobilul, chiar dacă azi o singurătate crudă le chinuie, într-o ultimă și obiectivă pedeapsă, mintea tenace la idealul fascist. Sînt doar 40 de ani de cînd, în Viena ocupată de naziști, societatea de gaze a închis contoarele abonaților — prea multe cupluri se sinucideau, disperate. Nici un sarcasm antifascist nu ne poate, deocamdată, vindeca de această disperare.

RADU COSAȘU ■

„Peste două ore mă întorc și string cafelele"

(Der Spiegel)

Cea de a V-a Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Manila

Mesajul unei înalte responsabilități, largi semnificații internaționale

Presa a dat publicității textul mesajului pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a adresat celei de-a cincea Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD V) care și-a început lucrările, la 7 mai, la Manila.

Mesajul, căruia i s-a dat citire încă din prima zi a lucrărilor conferinței, în fața a 7 000 de delegați din peste 150 de țări reprezentate la nivel ministerial, s-a bucurat de o primire dintre cele mai călduroase și a avut un ecou deosebit.

Ceea ce impresionează, în primul rînd, este analiza pătrunzătoare a condițiilor internaționale în care au loc lucrările **UNCTAD V**, a sarcinilor deosebite și a responsabilității care revine Comunității internaționale, Organizației Națiunilor Unite, pentru depășirea stadiului discuțiilor sterile, de ordin general și trecerea fără întîrziere la măsuri practice, concrete, de lichidare a subdezvoltării și instaurare a unei noi ordini economice internaționale. Într-adevăr, într-o lume, în care odată cu ampla revoluție tehnico-științifică coexistă foametea, subnutriția, sărăcia în zeci și zeci de state, această stare de lucruri nu mai poate continua, fiind mai necesar decît oricînd să se facă totul, de către toate statele, pentru soluționarea grabnică a gravelor probleme ale umanității. Președintele țării noastre subliniază încă o dată că lichidarea subdezvoltării apare ca un imperativ de prim ordin al zilelor noastre, ca o necesitate stringentă a dreptății și echității internaționale. În mesaj se relevă cu pregnanță locul și rolul esențial al efortului propriu al țărilor în curs de dezvoltare pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale, conjugat cu colaborarea și intrajutorarea între ele, pentru formarea unei baze tehnico-materiale noi, pentru consolidarea independenței lor economice și politice, pentru ridicarea nivelului de trai al maselor.

Este evident însă că acest efort și, mai ales, rezultatul său, trebuie să fie susținut și multiplicat de un sistem de relații internaționale bazate pe egalitate, echitate și justiție, pe respectarea dreptului fiecărei națiuni de a fi deplin stăpînă pe bogățiile naționale și de a le valorifica în deplină concordanță cu interesele proprii. În acest complex proces, statele dezvoltate trebuie să contribuie substanțial la stimularea și potențarea eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare.

În același spirit activ, constructiv, definitoriu pentru felul în care acționează România socialistă, subliniind importanța deosebită pe care o are, în acest efort conjugat, adoptarea unor măsuri concrete care să ducă fără întîrziere la schimbările structurale pe care le necesită actuala stare de lucruri, președintele Nicolae Ceaușescu a înfățișat în mesaj un adevărat program complex de acțiune. Acest program pornește de la necesitatea ca eforturile să privească acțiuni pe termen lung, pînă-n anul 2 000, de la dezvoltarea agriculturii, industriei, pînă la cea a transporturilor și căilor de comunicație, a pregătirii cadrelor de specialiști etc. Se schițează totodată un ansamblu de măsuri destinate să asigure punerea în aplicare, condițiile de realizare a respectivului program.

Ceea ce relese pregnant din tot acest program supus dezbaterilor Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare pornește de la evidență incontestabilă : comunitatea internațională dispune de mijloacele materiale necesare pentru a realiza o cotitură radicală în relațiile economice internaționale, în eradicarea subdezvoltării, în progresul rapid al țărilor în curs de dezvoltare. O asemenea cotitură implică voința politică a țărilor dezvoltate de a înțelege imperativul schimbărilor structurale și a contribui fără întîrziere la realizarea lor.

Așa cum a subliniat-o, și în alte rînduri, președintele Nicolae Ceaușescu, o forță determinantă în realizarea acestor schimbări o constituie întărirea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, intensificarea colaborării și conlucrării dintre ele, în negocierea cu țările dezvoltate, în mod organizat și în condiții de deplină egalitate. În acest sens ar fi de cea mai mare însemnătate crearea unui organism permanent al statelor în curs de dezvoltare.

Organizația Națiunilor Unite, întregul său sistem internațional trebuie să elaboreze programe concrete pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale pe care să le susțină dezbaterii și adoptării de către sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. din 1980. Sub egida O.N.U. ar trebui să se treacă la elaborarea unei Carte privind noile principii ale raporturilor economice internaționale care să fie așezate ferm la baza colaborării în deplină egalitate și echitate între toate statele.

Prin acest document de mare valoare politică și practică, președintele Nicolae Ceaușescu a reiterat în fața comunității internaționale, a UNCTAD V, angajarea activă a României, ca țară socialistă și ca țară în curs de dezvoltare, în a dezvolta larg relații de colaborare și cooperare pe multiple planuri cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, în întărirea continuă a solidarității cu aceste state în cadrul politicii generale de luptă împotriva imperialismului și colonialismului, pentru cauza independenței și suveranității popoarelor, pentru dreptul lor la o viață liberă și prosperă.

Este mesajul unei înalte și principiale angajări internaționale ca unul din obiectivele esențiale ale întregii politici externe a României socialiste, corespunzînd intereselor celor mai arzătoare ale întregii omeniri, ale cauzei generale a progresului și păcii, ale edificării unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

D. MICULESCU ■

Și bombele se pierd uneori, nu-i așa ?

Ce-ați zice dacă, plecat fiind undeva, în sînul naturii, spre a petrece cîteva ceasuri de liniște într-un cadru pastoral, printre flori, lîngă un ochi de apă, v-ar cădea din senin, la picioare, nici mai mult, nici mai puțin, decît o bombă ? O bombă adevărată din arsenalele celo mai moderne. Stupoarea nu ar fi egalată poate decît de spaimă. Și, în mod cert, de indignare.

Faptul pe care îl vom relata nu e nici cosmarul unui om stresșat care știe din statistici că fiecărui cetățean al planetei îi revin, în virtutea unei împărțiri absurde, 15 tone de trinitrotoluen, nu e nici subiectul unui film de groază și nici poveste. Faptul s-a petrecut alevea mai zilele trecute și este anunțat lapidar de agenția **France Presse**. „O bombă care s-a detașat de un avion de vînătoare-bombardament american, de tip „F-4" a căzut într-un camping situat în nordul Spaniei în apropierea barajului Sotonerra. Nu s-au înregistrat victime. Bomba s-a desprins în timp ce aparatul era într-o misiune de antrenament. Ea a fost recuperată miercuri (2 mai, n. red.), de artificieri americani". Totul s-a terminat deci cu bine, turiștii s-au ales cu spaima, iar pilotul, probabil, cu o mustrulueală din partea șefilor.

Întîmplarea face ca în aceeași zi, 75 de minute mai tîrziu, aceeași agenție să transmită o nouă știre din aceeași familie a întîmplărilor cu happy-end. Și tot din domeniul aplicațiilor militare. Două avioane de luptă de tipul „Mirage" s-au ciocnit în plin zbor, undeva, deasupra Belgiei. Cei doi piloți au scăpat nevătămați. Unul dintre ei a reușit să sară cu parașuta, înainte ca avionul său să se prăbușească la sud de Dinant, celălalt a aterizat cu bine pe un aeroport din apropiere. Totul e bine cînd se termină cu bine, ar putea zice unii. Iar cronica faptului divers nu face decît să consemneze încă două fapte dintr-o lungă serie din care ne reamintim acum de Palomares, Bikini etc., etc.

Într-o lume saturată de arme, într-o lume în care competiția militară absurdă se desfășoară în ritmuri scăpate de sub orice control, căderea, chiar accidentală, a unei bombe într-un camping nu mai pare a fi un fapt de excepție și nici de senzație. Ci un fapt oricînd posibil, oricînd repetabil. Pierderea unei bombe sau a unui avion nu înseamnă mai nimic în virtutea aceleiași logici absurde care face ca anual omenirea să cheltuiască peste 400 miliarde dolari pentru înarmări. În logica bunului-simț însă, un avion înseamnă, în expresie valorică, zeci de școli, spitale, case pentru oameni.

P. AURELIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Mărunțiș și păcate...

Cineva făcea, de curînd, constatarea că Mafia s-a întrupat din mizerie, dar și-a probat aplombul pe arena marelui comerț. De sorginte italiană, repede americanizată, organizația și-a fixat rădăcinile, cu tradiții cu tot, și în Japonia. Între mafioții cu temperament latin, guralivi și sîngeroși, și cei niponi, la fel de sîngeroși, s-au căscat diferențe de metodă, chiar de stil. Totuși, ceea ce îi apropie, dincolo de reconfortanta întindere a oceanului, este ambiția de a crea un stat al afacerilor în alt stat al afacerilor, cel de al doilea (și mai întins) fiind născut și făcut pentru a fi mulș, în toate felurile, de patronii primului. Lăcomia mafiei din Chicago sau New York nu este întrecută decît de cea a mafiei din Tokio sau Osaka și nu este departe ziua cînd lupta pentru terțe piețe se va declanșa în zgomotul voios al duelurilor de pumnale și mitraliere. Deocamdată ambele tabere se studiază tacit, fac schimburi prudente de „experți", mafioții niponi mai avînd cîte ceva de învățat de la colegii lor americani, născuți în Sicilia, și invers.

Pentru că despre mafia japoneză s-a discutat mai puțin în presa mondială, să dăm cîteva detalii obținute din surse demne de încredere. Mai întîi, această organizație se numește în arhipelag „Yakuza" deși numele nu înseamnă nimic. Mai degrabă înseamnă ceva beneficiile obținute, în umbra legii, și care, cel puțin anul trecut, au fost de nici mai mult, nici mai puțin de 1 037 617 milioane yeni... Așadar, cifra de afaceri depășește închipuirea, ceea ce chiar în condițiile devalorizării yenului capătă proporții halucinante, de partea cealaltă a baricadei. Este de notat că un asemenea beneficiu de zile mari se obține, asudînd din greu, de o corporație transnațională de vaste dimensiuni. Deci, banii curg în valuri în seifurile Yakuzei care absoarbe mărunțiș și milioane din activitatea plină de abnegație a celor 2 502 organizații de gangsteri în cadrul cărora „muncesc", în condiții de periclitate, incontestabile, 108 286 membri plini. Alte sute de mii de „ucenici" și „afiliați secundari" își... dau mîna și mintea încercînd să atingă nivelul de calificare cerut de organizație. Ca și pe piața nord-americană sau cea italiană, mafia japoneză și-a ales cîteva sectoare-cheie în care operează, cu energie și entuziasm, în virtutea unei cauze în care lipsa de scrupul reprezintă singura rațiune a supraviețuirii.

40 la sută din profiturile Yakuzei provin din comercializarea, evident clandestină, a narcoticelor. În rest, instituția șantajului produce, de asemenea, bani buni și, după cum remarcă presa niponă, sînt tot mai rare întreprinderile care nu... beneficiază de amenințările ștulerate ale Yakuzei. Barurile, jocurile mecanice, cursele de cai, cabaretele, tripourile de tot felul aparțin în procente convingătoare lui Yakuzef care, creînd un cadru de distracție, produce și fauna necesară unei eminente desfășurări a activităților sale, cel mai adesea sîngeroase. Cînd mafioții au apetitul tehnocrației, atunci intră cu gulere scrobite și vestoane austere în marile consilii de administrație, fapt dovedit de scandalurile în lanț dezvăluite de presa niponă, care consemnează prezența unor yakuziști notorii la conducerea unor mari firme de construcții, companii industriale, sau mari firme de comerț exterior.

Evident, poliția încearcă să vîneze cît se poate vina, iar Yakuza persevorează să scape cît se poate scăpa. Diferența în favoarea gangsterilor rămîne mare, ceea ce creează o anumită euforie în rîndul polițiștilor nord-americani care nu pot constata, de asemenea, decît că mafia are fonduri mai importante în comparație cu forțele de ordine.

Din acest excedent de bani de buzunar rezultă savuroasa distracție a mafiei nord-americane și a Yakuzei, de a-și trimite consilierii duminică la biserică pentru a împărți fonduri grase oficiului religios de spălare a păcatelor...

RADU BUDEANU ■

Premiul O.I.Z.

● Consiliul ziariștilor din România a primit recent Premiul Organizației Internaționale a Ziariștilor pe anul 1978. Distincția a fost înmînată de Jiri Kubka, secretar general al O.I.Z., iar în numele ziariștilor din țara noastră a răspuns Octavian Paler, președintele Consiliului ziariștilor. **(Foto: V. Mănecan)**

● Primim la redacție o revistă însoțită de următoarele rînduri : **Am bucuria de a vă anunța apariția în comuna Vînători, Neamț, a primului număr al revistei cenaclului literar din localitate, pe care am numit-o Lumina (Nicolae Sava, Vînători, Neamț).** Răspundem cu aceeași bucurie, mai ales că revista este frumoasă și interesantă, iar aspectul ei ne face să presupunem că v-ați bucurat de colaborarea unor tipografi iscusiți. Din numeroasele poezii prezente în acest prim număr transcriem una acută [illegible] titlu oarecum pe profilul pagini noastre **„Notă"** de Daniel Corbu : **Sfîrșit de mileniu. / Orașul se înalță ca un / soare cu dinți / ce bine că mai putem trimite / scrisori de dor la părinți.** Întrebarea, cum așa stau lucrurile.

„De la o glumă la alta". Așa se va numi (poate asupra genericului mai trebuie meditat, pentru [illegible] în fuzie cu emisiunile TV [illegible] de presă) Festivalul și concursul [illegible] țean de satiră și umor, [illegible] de Comitetul de cultură și educ[illegible] socialistă al orașului Bălești-Dol. Invitați de renume (la litera A, bineînțeles, Amza Pellea), numeroși interpreți și formații distinse în „Cîntarea României", multe premii, un public avizat ce poate concura pe cel de la Vaslui. Deci, 26- 27 mai 1979 — Bălești — primul festival de satiră și umor ! **(D. I.).**

Renumită, mai ales, pentru culele sale, secția de arhitectură populară din Curtișoara a Muzeului Gorjului — o adevărată istorie a satului din această parte a țării — se îmbogățește an de an. În fotografiile alăturate se pot vedea ultimele achiziții, case din lemn cu stîlpi sculptați și prîdvoare ce amintesc de arta lui Brâncuși (Ion Predoșanu).

Am publicat de curînd într-un număr al revistei noastre invitația ce i-a fost adresată cercetătorului Pavel Kozak de a participa la lucrările Congresului atlantic de dermatologie de la Montreal, Canada. La ora cînd apar aceste rînduri, Pavel Kozak și cîțiva dintre cei mai apropiați colaboratori sînt deja în Canada.

— Invitația, ne-a declarat Pavel Kozak, ne onorează și ne obligă în același timp. Ne vom axa în comunicările ce le vom susține pe cele două diagnostice, lupus eritematos și ichtioză, diagnostice care, de la începutul acestui an, au fost supuse unor intense cercetări.

— La Montreal, după cîte am înțeles noi, în cadrul unei largi comunicări pentru care vi s-a rezervat o zi întreagă, veți explica celor peste 1 000 de dermatologi prezenți unele din succesele dumneavoastră în tratarea bolilor de piele. Care sînt, dincolo de diapozitive, argumentele dumneavoastră?

— Aceleași care au stat și stau la dispoziția tuturor dermatologilor din țara noastră, aceleași care vor fi folosite de comisia care supraveghează testele de la Fundeni în formularea părerii finale. Aceste argumente alcătuiesc ceea ce se numește fundamentarea științifică a cercetării de la Fundeni.

— Așteptăm, firește, vești bune în legătură cu eroul ce-l va stîrni comunicarea echipei dumneavoastră la Montreal, drept pentru care vă adresăm cuvenita urare, drum bun și succes deplin. (N. Victor).

Puri ca însăși copilăria

Constantin Simedru este pionier. Ca și colegul său de școală Micheu Pavel. Povestea pe care o au de spus este simplă. Merseau la rîu să se scalde. Au ajuns acolo și sub ochii lor curați de copii era gata-gata să se înece Ramona — alt copil, mai mic. Au sărit amîndoi și-au tras-o pe mal udă dar vie. Zice Micheu :

„Simedru o dat semnalul s-o ajutăm. Simedru nu acceptă ca sub ochii lui să se înece o fetiță. Are suflet bun și știe și să înoate".

Directorul școlii unde învață cei doi, profesorul Munteanu Gheorghe, asistă la discuția noastră și este mulțumit. Este vorba de Școala generală din comuna Nadeș, județul Mureș.

Boldiș Marilena, pe atunci elevă la Școala generală Vața de Jos, județul Hunedoara, a găsit o geantă și a văzut că înăuntru sînt bani mulți. A predat geanta păgubașului. Cei 100 000 de lei reprezentau retribuțiile minerilor de la Căzănești și Ciungani.

Pionierii Artenie Nicolae și Cernica Grigore de la Școala generală Movileni, Galați, au salvat și ei de la înec pe fetița Vasilica.

Bota Valerica, Școala generală Hărău, Hunedoara, a smuls din fața unei motociclete în viteză o fetiță.

Lor și altora, în cadrul unei festivități desfășurate în București, li s-a acordat medalia „Meritul pionieresc" pentru fapte de cutezanță, cinste și omenie. Pentru curajul de a fi puri ca înșiși copilăria în România. **(E. Savu)**

LIPSA DE RĂSPUNDERE, SANCȚIONATĂ PROMPT ȘI INTRANSIGENT!

Referitor la cazul doctorului Ioan Tudor, despre a cărui superficialitate și cupiditate revista noastră a relatat în numerele 15 și 18, directorul Spitalului „Gheorghe Marinescu" din București, doctorul în științe medicale Virgil Angheluță, ne-a comunicat, zilele trecute, următoarele :

1) prin Decizia 5 130 din 3.05.1979, Biroul executiv al Consiliului Oamenilor Muncii din Spitalul „Gheorghe Marinescu" și Comitetul P.C.R. din această instituție au hotărît suspendarea din funcția de șef de secție a doctorului Ioan Tudor, medic primar gradul 3 ; conducerea secției a fost încredințată profesorului doctor Constantin Arseni ;

2) s-a expediat către Maria Elena Călin din București, strada Conductei 15, Adresa 5 209 din 5.05.1979 prin care — citîm — „conducerea Spitalului „Gheorghe Marinescu" vă invită a vă prezenta pentru reîncadrare și recomandare în orice zi de lucru, între orele 8—12, la secția II Neurochirurgie, condusă de dr. Alexandru Constantinovici."... Din cîte cunoaștem, bolnava s-a prezentat la spital în ziua de 9.05.1979, urmînd să fie examinată de un colectiv de înaltă autoritate medicală, avîndu-l în frunte pe profesorul Constantin Arseni ;

3) s-a cerut Procuraturii sectorului 5 al Capitalei studierea cazului, urmînd ca, în funcție de concluziile ce vor fi stabilite, să se ia măsurile necesare ;

4) s-a înaintat situația Colegiului municipal al medicilor și farmaciștilor.

După cum se știe, în încheierea articolului din numărul precedent, sub titlul „La conducerii Spitalului „Gheorghe Marinescu", directorului acestuia, să procedeze de urgență la analizarea cazului doctorului Ioan Tudor, spre a trage la răspundere pe unul din lucrătorii unității care — există suficiente temeiuri în sprijinul afirmației care urmează — a încălcat cele mai elementare îndatoriri profesionale, contribuind prin neglijență și superficialitate la sfîrșitul tragic și prematur al inginerului Anton Leonte. Dacă în articolul de săptămîna trecută ne manifestam nedumerirea față de modul în care era pusă problema, e de datoria noastră să subliniem acum că directorul Spitalului „Gheorghe Marinescu" din București, conducerea unității, au acționat — în urma articolului nostru care [illegible] noi amănunte, scrisoarea [illegible] Bogdan Mihai Călin nefiind cunoscută directorului Virgil Angheluță la ora convorbirii reproduse în numărul 18 al revistei „Flacăra" — cu deplină responsabilitate, ferm și fără echivoc, dînd doctorului Ioan Tudor o primă sancțiune, întru totul justificată de gravitatea faptelor sale. Subliniem încă o dată poziția principială, corectă și tocmai de aceea intransigentă, adoptată de factorii de răspundere din Spitalul „Gheorghe Marinescu", de directorul Virgil Angheluță în primul rînd, poziție care ne îndreptățește să afirmăm că în frunte și în cadrul instituției respective se află nu numai profesioniști de elită, lucru pe care îl cunoșteam, ci și oameni cu un dezvoltat simț civic, al dreptății și echității, restabilite fie și amînunțit — cum notam săptămîna trecută — intervențiilor și chiar a presiunilor de orice fel.

Acestea fiind zise, iată alte cîteva precizări, pe care le socotim necesare în lămurirea cazului. Astfel, vineri, 4.05.1979, doctorul Ioan Tudor, cu de la sine putere și fără nici o împuternicire din partea conducerii spitalului, a vizitat-o acasă pe Maria Elena Călin, făcînd în timpul vizitei, efectuată împreună cu registratoarea medicală Gabriela Cerneschi, unele aluzii nepotrivite cu privire la scrisoarea expediată de fiul bolnavei redacției noastre ! În acest sens, redacția noastră [illegible] dispoziția celor în drept declarația fiului pacientei.

În ceea ce privește răspunsurile date de Ioan Tudor Colegiului municipal al medicilor și farmaciștilor, care [illegible] încheiat încă dezbaterile, nutrim speranța că ele vor fi cîntărite cum se cuvine, măsurîndu-se cu exactitate adevărul și neadevărul lor, dincolo de încercările doctorului Tudor de a ieși, prin orice mijloc, basma curată. Bunăoară, Anica Leonte, ne-a adus la cunoștință că atacul de cord al soțului său a avut loc după aproximativ 20 de zile de gimnastică și după cel puțin 7 ședințe efectuate în sala special amenajată la parterul Clinicii de neurochirurgie. Ba mai mult. În toată această perioadă, Anica Leonte i-a atras, zilnic, atenția lui Ioan Tudor asupra stării în curs de înrăutățire a bolnavului, care acuza vizibile dificultăți în respirație și o lipsă de aer capabile să doa de gîndit oricărui specialist în recuperare. Doctorul Tudor însă s-a mărginit să pună toate aceste tulburări pe seama unei gripe (!!), neglijînd — vreme de 25 de zile — să-l supună pe Anton Leonte fie și celei mai elementare investigații a aparatului cardiovascular, electrocardiogramei ? ! Marturia scrisă a Anicăi Leonte ne-a tulburat, ea putînd tulbura, sîntem convinși, orice suflet de om.

Înainte de a pune punct, trebuie să informăm opinia publică despre existența, la redacție, a altor dovezi probînd cupiditatea, lipsa de omenie și abuzurile fostului șef al secției de recuperare. Dacă va fi nevoie, le vom produce. Sperăm însă că forurile de decizie vor manifesta toată intransigența în judecarea acestui caz, pe care nu-l pot rezolva, oricît s-ar strădui, nici aranjamentele din umbră și nici amabilitățile, pe cît de greu de susținut pe alți de gratuite, ale unor colegi sau ale cîtorva din subalternii timorați ai fostului șef al secției de recuperare. Lipsa de răspundere, cu atît mai gravă cînd e vorba despre o viață de om, trebuie sancționată prompt și intransigent.

I. OVIDIU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312. Oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată)** – 1619 ; **Nou în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sonn Postolache, Emanuel Valeriu)** – 1606 ; **Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițoi)** – 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Margo Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur)** – 1787 și 1617 ; **Cultură – cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** – 1618 ; **Fotoreporter (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan)** – 1595 ; **Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă)** – 1782, 1621 ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** – 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

20
ANUL XXVIII (1249)
17 MAI 1979
Flacăra
Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Sub semnul calității și eficienței

Cursa dezvoltării se cîștigă privind înainte, nu înapoi

Fără uleiuri, milioanele de agregate și motoare în care bat miliarde de pistoane ar paraliza, iar urmările frînării bruște a vehiculului mondial de bună seamă că ar fi dramatice. Însă aceste uleiuri, atît de necesare, sînt produse din petrol iar penuria avertizează statisticile, nu o nelimitat. Pretutindeni, oamenii prevăzători încearcă să-l economisească și să-l dramuiască mai bine. Și dacă în medie, din patru tone de țiței rezultă o singură tonă de ulei ... lesne de înțeles că printre mijloacele importante de economisire a petrolului se află colectarea și valorificarea uleiurilor uzate, activitate ce se concretizează printr-o latură economică, așa cum spuneam, prin economisirea de țiței și, implicit, prin reducerea efortului valutar pentru țările importatoare, precum și, pe de altă parte, printr-o latură ecologică, întrucît strîngerea, valorificarea acestor uleiuri diminuează gradul de poluare a mediului înconjurător. Spiritul de pionierat l-a împins chiar pe specialiști să se reunească și să facă schimb de opinii. În 1976, de exemplu, în Belgia au avut loc lucrările primului „Congres de uleiuri uzate". Însă, totodată, e limpede că de la o vreme încoace mai tot omul a trebuit să devină puțin specialist în problemele arzătoare ale zilei, adică dacă nu mai mult, cel puțin cunoscător, în liniile mari, al acestor probleme și factor activ în soluționarea lor. A cunoaște, zice o vorbă, înseamnă pe jumătate a rezolva. Că unii pot cunoaște foarte bine problema și totuși nu o rezolvă, atît cît depinde de ei, nici pe jumătate, va reieși din rîndurile de mai jos.

— **Ce înseamnă I.R.U.M. ?**

— Înseamnă, ne răspunde inginerul șef **Ion Vilceanu**, Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale. Este singura fabrică de acest fel din țară.

— **Deci toate uleiurile uzate pe care le strîngem ajung aici, la Rumînu Sărat ?**

— Da. Și lucrăm la întreaga capacitate, adică primim vreo 60 000 de tone pe an.

— **Ce reprezintă această cifră față de posibilități ?**

— Foarte puțin.

— **Cît ?**

— 10—15 la sută. Nu știu exact. Asta întrebați la centrală.

— **Cît ulei regenerat rezultă din cele 60 000 tone de ulei uzat, după prelucrare ?**

— Cam 30 000 de tone.

— **Numai jumătate. E bine ?**

— Nu. Însă restul nu se pierde. Mai scoatem, anual, cam 25 000 de tone de păcură.

— **Totuși, din ce motive se regenerează doar jumătate din uleiurile uzate aduse aici ?**

(Continuare în pagina 11)

DUMITRU ELIADE ■

Viața văzută prin culisele teatrelor

Teatrele în orele de lucru miros mai puternic a fard și tentează pe curioși ca un mister continuu. Afară plouă, afară curge șuvoiul turbid și mănunchi, în răcoarea dulce, plușată a sălilor și scenelor de teatru se petrec lucruri grave, se consumă drame și tragedii încărcate de strigăte, se consumă comedii mai mult sau mai puțin amare. Aparent, atmosfera teatrelor de la orele 9 dimineața e aceea a saloanelor somnambule pe unde pașii se aud înfundat și oamenii vorbesc în șoaptă, ca în preajma unei săli de operație pe cord deschis. Dar dincolo de culoarele de labirint, dincolo de birourile capitonate, cînd se deschid ușile, răbufnesc replici din viața de toate zilele, în decoruri pictate și sub reflectoare nemînse. Romantic, nu ?

(Continuare în pagina 27)

ADRIAN DOHOTARU ■

NOUL PE FRONTUL SĂNĂTĂȚII

- Opt pagini despre marea grijă a țării față de om.
- Reportaje, interviuri despre truda și realizările celor ce lucrează pentru sănătatea omului.
- Anchete și opinii privind mișcarea ideilor noi în lumea medicinei.

(Paginile 13—20)

GIMNASTICA ROMÂNEASCĂ, DIN NOU VICTO.

- **Nadia — pentru a III-a oară campioană a Europei**
- **Emilia — la un pas de cea mai înaltă treaptă**
- **Melita — un debut de excepție**

BRAVO, acestor fete minunate și antrenorilor lor!

Cititorilor revistei „Flacăra" și salutări cu simpatie
Otopeni 14 mai 1979
Nadia Emilia
Comăneci Oberle

Aeroportul internațional Otopeni, 14 mai, ora 17.15. Oameni de toate vîrstele, cu o floare sau numai cu un gînd bun, au ținut să facă o primire cît mai frumoasă gimnastelor noastre fără egal. Bravo, Nadia ! Bravo, Emilia ! Bravo, Melita ! Felicitări, Marta ! Felicitări, Bela Karoly ! Îmbrățișări cu cei dragi, bucuria reîntoarcerii. Blitzuri. Zîmbete. „Mai zîmbiți o dată !". Autografe pentru numeroșii iubitori ai sportului, pentru cititorii revistei noastre. Le adresăm întrebarea de pe buzele tuturor :

— Cum a fost ?

Răspunde Nadia :

— Sînt foarte bucuroasă că am adus „Cupa Europei" acasă. E adevărat că-mi doream toate medaliile de aur puse-n joc, dar e bine și așa ! La paralele inegale am avut emoții. Oricum, sper că n-o să fiu acuzată de lipsă de modestie dacă spun că nu e puțin lucru să fii pentru a treia oară prima în Europa, în concursuri în care se întîlnesc, de fiecare dată, cele mai tari gimnaste din lume.

— Ce ne poți spune despre viitor, despre colege ?

— Muncesc mai departe la fel de mult. Mă înțeleg foarte bine cu antrenorii și cred că asta se vede și în rezultatele mele. Emilia, colega mea de antrenament, de echipă și cea mai puternică adversară a mea, mă ajută să fiu eu însămi mai bună, să mă pregătesc cu seriozitate. Despre Melita Ruhn, Anca Chiș ați auzit deja, ele sînt, la ora aceasta, mari speranțe. Veți mai afla lucruri frumoase și despre alte colege ale mele de la Deva.

Pe Emilia am întrebat-o dacă a avut emoții. S-a arătat surprinsă :

— A fost un concurs greu, dar n-am avut emoții. Cred că m-am obișnuit cu atmosfera marilor întreceri și asta, după cum spune tovarășul profesor Karoly, e foarte bine. Vreau ca și la Dallas să fiu în frunte, dacă se va putea să iau chiar distincția de aur !

„Mezina" echipei, Melita Ruhn, cea mai recentă „fetiță minune" a neobositului antrenor Karoly, a cerut, cu oarecare timiditate, o mărturisire și îngăduință : „Eu, să nu vă supărați, doresc să particip și la un campionat mondial. Vă promit ca după aceea să vă răspund nu la o întrebare, ci la mai multe".

ION PREDOȘANU ■

Familia Sosai, un monument al moralei muncitorești

1.

Într-o zi de toamnă, un om ajunge pe platforma Combinatului siderurgic de la Galați și vrea să schimbe cîteva vorbe cu inginerul Sosai, care e și diriginte la o clasă de elevi. Intră într-o hală imensă, trece printre două șiruri de strunguri, i se deschide în față o ușă și i se arată un tînăr cam de 27 de ani. Tușește, își drege glasul și i se prezintă. Celălalt nu ascultă pînă la capăt, dinții i se dezvelesc, ochii încep să-i joace sub sprîncene : „Nu ați nimerit bine, zice. Predau și eu la școală, îi mai supraveghez pe elevi și aici, în producție, cînd am timp, dar nu sînt diriginte. Poate e fratele meu Nicu, sau fratele meu Mihai, sau fratele meu George. Știți, noi muncim aici, pe platforma combinatului, patru frați și toți sîntem ingineri. L-am urmat pe Nicu, care a fost ucenic, iar Nicu l-a urmat pe Constantin, care a fost și el ucenic și acum e maistru. Constantin l-a urmat pe tata care a fost muncitor".

Omul venit aici să-l caute pe tovarășul diriginte Sosai clipește din ochi și se întreabă dacă celălalt nu cumva glumește. Dar tînărul inginer zîmbește, își aprinde o țigară și rostește cu prietenie : „Nu vă mirați. Așa sîntem noi, alde Sosai. Cu sufletul pe buze. Sîntem opt frați. Șase băieți și două fete. Cea mai mică e elevă în clasa a X-a, premiantă. Petrică e student în anul trei. Constantin, Nicu și Mihai au fost toți ucenici la tata. Nicu a ieșit primul inginer și ne-a tras pe toți după el. El a fost motorul. El și tata".

Vorbind, au pornit amîndoi prin hală, printre șirurile de strunguri. Omul se interesează de ucenici, dacă pot sau nu să învețe meseria bine. Grigore Sosai își umflă pieptul : „Cum să nu ?! Au tot ce le trebuie" . Tace brusc. Cîteva clipe și unul și altul îi urmăresc pe ucenici la mașinile lor. Cînd reîncepe să vorbească, Grigore Sosai are parcă alt glas. „Toate căile le sînt deschise. Numai să fie cine să-i îndrume, iar ei să asculte. Cînd am terminat cele opt clase, mi-am depus dosarul la o școală profesională de tapițerie. Eram, cu mintea mea de atunci, fericit, îmi spuneam că am cam terminat-o cu cartea. Dar seara a venit Nicu acasă. „Tapițer ?! a strigat el mirat de parcă i-aș fi spus că mă am întîlnit cu un marțian. Ce, mă, tapițerie ?!! Strungar, ca taică-tu, ar mai merge". A doua zi s-a dus la școală, mi-a scos dosarul și m-a înscris la liceu". Omul ascultă și dă din cap. Ceva îl frămîntă. Întreabă : „Și ați mai urmat profesionala?" Grigore Sosai își umflă iarăși pieptul. „Nuu... Am mers în linie dreaptă. Am avut o evoluție simplă, fără ocoluri, fără întortocheri care te întîrzie să te realizezi. Am urmat liceul la zi, facultatea tot la zi. M-a întreținut Nicu. Avea și el familia lui, dar găsea timp pentru mine. Condiția era una singură : fără restanțe. Apoi, cînd am ieșit inginer, mi-a revenit mie datoria să-l ajut pe fratele mai mic, pe George, care trecuse între timp în anul III la același institut. Anul trecut a absolvit George și acum e datoria lui să-l ajute cu toate cele necesare pe Petru. Cînd Petru va avea diploma în buzunar, va trebui să aibă grijă de Lida".

Au ajuns la ieșirea din hală. În timp ce strînge mîna întinsă, Grigore Sosai își încheie astfel mărturisirea : „Eu am avut noroc. Liceul la zi, facultatea la zi. Hainele cele mai bune mie mi să dădeau. Fiindcă hainele celui mai mare, tot transformate pentru Nicu și Mihai, tot întoarse de mama și pe o parte și pe alta, se rupeau pînă la mine. Și atunci mi se cumpărau altele, noi, de la magazin. Eu și frații mai mici formam a doua serie. Fiind cap de serie, aveam parte de haine noi. Mihai, de pildă, fiind sfîrșit de serie, purta mereu ce era deja rupt".

Rîd amîndoi și se despart. Dar peste o clipă, Grigore se aude strigat. Se întoarce. „Mihai a făcut profesionala ?" Pune mîinile la gură și răspunde : „Da, Mihai".

■

Într-altă zi din aceeași blîndă toamnă cu roade frumoase pe cîmp, încît navetiștii veneau din satele lor la combinat parcă din ținuturi de rai, omul nostru a intrat în alt atelier și a întrebat de ing. Mihai Sosai. A fost condus spre un tînăr mic de statură, cu nas ascuțit și ochi inteligenți. Și-au dat imediat seama că s-au cunoscut cîndva în viață. Dar fiecăruia îi era totuși teamă să nu fie doar o părere. Cel venit în vizită a început mai pe departe, că el l-a cunoscut pe Grigore Sosai, că se bucură că a avut un asemenea prilej. Fără îndoială, Grigore e un om deosebit. Și Nicu Sosai la fel...

— A povestit și ce a făcut după ce l-a înscris Nicu la liceu ?

— Nu.

— Ha, ha, ha... eram sigur... Îmi aduc aminte ca acum. Mai erau doar două ceasuri pînă la începerea examenului și Grigore nicăieri. Dispăruse. Nu voia să se prezinte la examen. Îl caută Nicu pe străzi, pe la prieteni la Dunăre, la Brateș. Nicăieri. Nicu nu se lasă, aleargă de colo colo, în sfîrșit, îl găsește pe stadion. Bătea mingea. L-a luat de acolo și l-a dus de urechi la școală, numai în nici acolo. În fața examinatorilor, nu s-a străduit prea mult, dar a reușit. Asta era important. A terminat apoi facultatea cu 10.

— Și dumneata ?...

— Eu... După ce am absolvit șapte clase, Nicu m-a înscris la școala profesională siderurgică. Dar la examen nu m-au primit. Nu aveam 1,5 m înălțime. Ca să nu stau acasă, tata m-a luat cu el la uzina de reparații, să învăț strungăchiloți, fiindcă nu mai era timp. L-a scuzat în fața comisiei, a explicat, a insistat. A reușit ultimul la examen, fiindcă nu a vrut să se pregătească și cia, meseria lui. Mi s-a dat în primire un strung părăsit, vechi și uzat. Nu puteam lucra acolo decît șuruburi și piulițe. Am învățat și am ieșit lucrător. Eram foarte mîndru. Tata era fruntaș în producție. Păstrez și acum o fotografie pe care scrie că el lucrează în uzină împreună cu fiul său. După ce am învățat meseria, m-am înscris din nou la școala profesională. Mai crescusem între timp cu un centimetru.

— Dar de ce ?! exclamă omul nostru. Doar acum știai o meserie...

— Îmi trebuia o calificare. Și pe Constantin, și pe Nicu tot tata i-a învățat meserie, dar după aceea i-a trimis la școală. Să aibă o calificare în buzunar, să învețe o meserie mai bine, s-o gîndească, nu să rămînă la condiția lui, a bătrînului, care a deprins meseria la patron. Să aibă perspectivă.

— Ei, și cum a mers școala profesională ?

— Bine. În prima vacanță de vară, Nicu a venit la noi acasă și mi-a spus că vrea să mă trimită într-o excursie la Piatra Neamț, unde aveam o mătușă, și la Bicaz, să văd și eu hidrocentrala, lacul, muntii. „Dar nu am bani de-ajuns, mi-a spus. Așa că trebuie să mergi pe jos pînă la Barboși, a doua stație C.F.R. de la Galați, și de acolo te urci în tren. La întoarcere să procedezi la fel". Nu știu nici azi dacă într-adevăr Nicu nu avea banii necesari, sau dacă voia, în felul acesta, pe mine, un puști pe atunci, să mă învețe cum trebuie prețuit banul muncit. În tren, spre Piatra Neamț, m-am întîlnit cu directorul școlii.

— Ce-i cu tine, unde mergi ? m-a întrebat.

— La Piatra Neamț, la o mătușă.

- Și de ce nu în tabără ? Ești corigent?

— Nu. Premiant.

A tăcut. Cînd am revenit la școală, în toamnă, colegii au început cursurile, dar pe mine directorul școlii m-a trimis într-o tabără de odihnă. Ne-am reîntîlnit peste cîțiva ani la institut, dumneatale lector, eu student.

Viorel MĂRGINEANU — București

Viorel MĂRGINEANU — Peisaj

3.

Trec, nu prea se știe cum, alți cîțiva ani buni, vreo 7-8. Și într-o zi, tot de toamnă și tot însorită încît navetiștii veneau la combinat mirosind a roade, omul nostru îl caută din nou pe ing. Mihai Sosai. I se spune că muncește acum într-un birou care se află într-o clădire între laminorul de tablă groasă și turnătoria de lingotiere, aproape de locul unde se înalță a treia oțelărie. Îl găsește într-o cameră lungă de vreo 6 m și lată de 2 m, puternic luminată. Trei mese cap la cap și pe ele hîrtii și dosare, rigle și creioane. Mihai Sosai se ridică de pe scaun, zîmbește, apoi se întoarce imediat să răspundă la telefonul care începuse să țîrîie de cum a făcut gestul de a se ridica în picioare.

— Asta-i, zice cînd revine, am ajuns un birocrat. Ceilalți o duc bine. Grigore a fost numit între timp șeful secției întreținere și reparații laminoare. Are el multă bătaie de cap, dar face ceva concret. Împreună cu George, care lucrează la proiectare, a schimbat paturile de răcire de la laminorul de tablă groasă, a înlocuit plăcile din fontă, care se uzau repede, cu elemente din șină de cale ferată — și gata inovația. O eficiență anuală de 20 milioane lei. Asta-i ultima lor ispravă. Pe cînd eu ..

— Dumneata învîrți hîrtiile.

— Exact. Sînt șeful biroului învățămînt. Fac situații, tabele, tabelașe cu rubrici și rubricuțe, întocmesc programe sau le modific mereu pe cele ce se învechesc. Nu-mi place, dar n-am încotro. I-am spus și acum o săptămînă tovarășului prim-secretar al comitetului de partid pe platformă că nu e de mine o asemenea muncă. Primiserm o decizie de șef de atelier pe undeva, pe la laminorul de benzi la cald, C.O.M.-ul de acolo mă votase, dar nu m-a lăsat. „Stai, mă, acolo !" mi-a zis. Adevărul e că nu trebuia să primesc postul ăsta.

— Te-am căutat și acum două săptămîni.

— Eram în concediu, dar veneam aproape în fiecare zi pe aici. Am lăsat pe unul în locul meu, dar veneam și eu în fiecare zi, pe ascuns, să-l ajut, să meargă treaba bine. Șmecherii de ăștea... Credeam că dacă vor vedea că și în lipsa mea totul e perfect, îmi vor da drumul. Dar văd că n-a ținut. Și doar nu cer un loc de muncă unde să mă îngraș. Dimpotrivă, aici poți să te îngrași. Toți frații mei proiectează mașini sau conduc procese de producție. Numai eu am ajuns să învîrt hîrtii toată ziua. Uneori mi-i așa dor de metal, să iau o pîcă în mînă, abia strunjită, încă fierbinte și s-o rotesc în razele soarelui. Ah, de-aș scăpa... Trebuie să găsesc eu o cale...

În clipa aceea, acolo, pe platforma oțelăriilor și furnalelor, cei doi erau probabil singurii care simțeau dorul de metal. Și, deși acest dor îi apropie mult, s-au despărțit iarăși, pentru vreme îndelungată.

ION CHIRIC ■

Largă cooperare în interesul destinderii și progresului, al dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure, în deplină libertate, propriul destin

Mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat celei de-a V-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare a continuat, și în această săptămînă, să suscite un larg interes în cercuri largi ale opiniei publice internaționale, relansînd în termeni concreți și decișii discuțiile în jurul comandamentului arzător al lumii contemporane, făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, a unei lumi preocupate exclusiv de fericirea și destinul omului, al popoarelor.

Sub auspiciile acestui demers, ce corespunde în mod vital aspirațiilor de progres ale omenirii și în conformitate cu acțiunile constante ale României pentru instaurarea în lume a unui climat favorabil cooperării în interesul destinderii și progresului, al dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure, în deplină libertate, propriul destin, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut, în această săptămînă, noi întrevederi menite să contribuie la dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare ale României cu toate statele, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului reciproc și interesului comun.

„Deși destul de diferite, menționa ambasadorul Republicii Democratice Sao Tomé și Principe cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, între țările noastre se pot găsi multe asemănări. Ca și Republica Socialistă România, Republica Democratică Sao Tomé și Principe se află angajată în lupta fermă pentru a construi, pe ruinele colonialismului, o societate nouă în care nu vor mai fi exploatatori și exploatați, în care cetățenii pot fi cu adevărat liberi și stăpîni pe munca și pe destinele lor. Ca și România, țara noastră militează pentru destindere, pace și cooperare pe bază de egalitate între națiuni".

Dorința tinerelor state independente de a promova relații de cooperare și prietenie cu România socialistă, cu ale cărei aspirații sociale și naționale se confundă, vădește prestigiul de care ea se bucură pe plan internațional și confirmă, în acțiuni bilaterale concrete, sprijinul pe care țara noastră îl acordă luptei popoarelor pentru asigurarea progresului lor economic și social, pentru întărirea independenței naționale, a unității și solidarității lor în lupta împotriva colonialismului și imperialismului, a oricăror forme de opresiune și discriminare rasiala.

Același spirit de solidaritate militantă cu lupta popoarelor pentru dreptul de a ființa liber și de sine stătător a fost dominant și în cursul întrevederii pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut-o cu Khaled El-Hassan, membru al Consiliului Național Palestinian, membru al Comitetului Central al „Al Fatah". Cu acest prilej, oaspetele a exprimat mulțumiri pentru poziția constantă a României, personal a șefului statului român în sprijinul cauzei poporului palestinian, pentru realizarea dreptului său la autodeterminare, pentru crearea unui stat propriu independent. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat încă o dată poziția fermă a României în ce privește situația din Orientul Mijlociu, arătînd că țara noastră se pronunță hotărît pentru soluționarea globală a conflictului, care să ducă la realizarea unei păci juste și durabile, prin retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvarea problemei poporului palestinian pe baza dreptului său la autodeterminare — inclusiv la constituirea unui stat palestinian independent.

Reținînd notele specifice date de cadrul diferit al întrevederilor, întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu Günther Verheugen, secretarul general al Partidului Liber Democrat din R.F. Germania, și, după două zile, cu Gaetano Stammati, ministrul comerțului exterior al Italiei, se înscriu în preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru îmbunătățirea climatului politic pe continentul european și în lume, în spiritul Actului final al Conferinței de la Helsinki, prin lărgirea cooperării și colaborării cu toate statele, cu toate forțele ce se pronunță pentru pace, destindere și înțelegere.

În consens cu principiile cardinale ale politicii noastre internaționale, în timpul întrevederilor au fost subliniate și puse în prim planul discuțiilor problemele de natură să extindă și să cimenteze dorința comună de cooperare și înțelegere. Și aceste probleme, atestînd ascensiunea forțelor păcii și colaborării în lume, sînt tocmai problemele vitale ale omenirii: importanța soluționării prin tratative a problemelor litigioase dintre state, rolul tot mai mare ce revine opiniei publice, partidelor democratice, forțelor politice înaintate în înfăptuirea idealurilor de progres, pace și securitate ale popoarelor, instaurarea în lume a unor relații noi, democratice, întemeiate pe egalitatea în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, pe neamestecul în treburile interne, necesitatea unei largi cooperări între toate statele pentru amplificarea și accelerarea circuitului mondial de valori materiale și spirituale ale popoarelor, pentru crearea unei lumi care să asigure progresul rapid al tuturor statelor și îndeosebi al celor rămase în urmă, precum și stabilitatea economică mondială.

În timpul întrevederii cu generalul de divizie Felix Galvan Lopez, secretarul apărării naționale al Statelor Unite Mexicane, au fost reliefate cu satisfacție bunele relații statornicite între România și Mexic, apreciindu-se, în același spirit al conlucrării constructive, largile posibilități de care țările noastre dispun pentru dezvoltarea în continuare a raporturilor bilaterale în interesul comun al diversificării relațiilor româno-mexicane, al cauzei păcii și destinderii în lume.

ION CRISTIAN ■

În timpul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Khaled El-Hassan.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În consens cu voința unanimă de sporire a eforturilor de apropiere a României de nivelul statelor avansate din punct de vedere economic

Ședința de marți, 15 mai, a Comitetului Politic Executiv, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a dezbătut, la primul punct al ordinei de zi, Raportul cu privire la propunerile preliminare pentru Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1981—1985. Din comunicatul apărut în ziarele de ieri reținem îndeosebi aprecierea Comitetului Politic Executiv conform căreia propunerile avansate în raport „corespund prevederilor Programului partidului, adoptat la Congresul al XI-lea, precum și orientărilor generale aprobate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977", ceea ce este de natură să ne pună în contact direct cu realitățile viitorului cincinal. „Puternicul dinamism ce va caracteriza dezvoltarea economică în următoarea etapă, se spune în comunicat, va crea condiții pentru creșterea mai substanțială a produsului social și a venitului național, ceea ce va permite apropierea României de nivelul statelor avansate din punct de vedere economic. În aceste aprecieri găsim desigur certitudinea ascensiunii noastre la nivelul aspirațiilor generale de progres și prosperitate ale națiunii și totodată temeinicia eforturilor depuse pînă în prezent".

Comitetul Politic Executiv a hotărît ca propunerile preliminare pentru Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în cincinalul 1981—1985 să fie definitivate și supuse spre dezbatere și aprobare Plenarei Comitetului Central al P.C.R. și apoi, sub formă de Directive, Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

La punctul următor de pe ordinea de zi, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Raportul privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor economico-financiare obținute în anul 1978. Conform datelor date publicității, valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune în primii trei ani ai cincinalului reprezintă 30,3 la sută din valoarea fondurilor fixe existente în unitățile productive la sfîrșitul anului trecut. Ritmul înalt al înnoirii tehnice și tehnologice ilustrează grăitor intensificarea laturilor calitative ale întregului proces de producție, adîncirea procesului de modernizare a ramurilor producției materiale. Avuția națională a sporit în aceeași perioadă într-un ritm mediu anual de 10,4 la sută, fondul de dezvoltare economico-socială fiind în 1978 cu 6,6 la sută mai mare decît cel din 1977. „Dezvoltarea multilaterală a economiei, se spune în comunicat, diversificarea structurii sortimentale și îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al producției au contribuit la participarea activă a țării noastre la circuitul economic mondial, la amplificarea schimburilor comerciale cu alte state. Rezultatele obținute, sporirea venitului național au asigurat condiții pentru aplicarea programului de creștere mai rapidă a nivelului de trai al întregii populații".

Rezultatele fructuoase obținute în dezvoltarea economico-socială a României în primii trei ani ai cincinalului sînt mobilizatoare și Comitetul Politic Executiv a subliniat necesitatea luării în continuare de măsuri hotărîte pentru valorificarea superioară și creșterea eficienței producției materiale, realizarea tuturor indicatorilor calitativi ai planului, folosirea intensivă a capacităților de producție și valorificarea la un nivel tehnic superior a materiilor prime și materialelor, aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific și organizarea, pe baze științifice, a producției și muncii.

În continuarea lucrărilor, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Hotărîrea cu privire la aniversarea a 35 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă, măreață sărbătoare națională a poporului nostru, eveniment de importanță crucială pentru destinele României, hotărîre ce va fi dată publicității, precum și unele probleme ale activității curente de partid și de stat.

C. NICOLAE ■

Poem de putere

Înaltului timp i se cade prieteni,
înaltă cîntare! Noi tobe în sînge
și-n suflet un dor de pămînt și de cer;
noi sîntem puterea,
noi sîntem puterea mulțimilor care
un astru afirmă urcîndu-l în boltă
asemenea soarelui: veșnic!

Și iată, se țese aici poemul eroic:
de purpură aripi, de flăcără aripi,
și pacea-n azur la Carpați și Dunăriu,
ca pasărea-lumii,
pe luptători podobindu-i, pe cei ziditori,
iar neamul se-înalță-n cîmpii roditoare;
Zamolxe-n lumina din frunte!

Fîntînile, iată, dau apa de viață,
iar cai albaștri din riuri răsar
— pe cer herghelîile galopului nostru —
uimitele stele și lumi,
căci timplele noastre dau muguri și flori,
cetățile-n ziduri iubiri împletesc
la imnele noastre de patemi!

Un dedesubt și-un deasupra se leagă
— cum ziua cu noaptea, cum noaptea cu ziua —,
iar aurul fierbe virtuțile stîrpei
în cercul de timp,
și-n prunci nesfîrșirea semințele noastre
— zidire de suflet și dăinuitoare —
și-n mîzgul semințelor pruncii!

Înaltului timp i se cade, prieteni,
înaltă cîntare! Mai bine știți voi
pe cer a o scrie cu litere lucii —
ce-ți pasă, Poete,
că viața-i doar clipa de aspră-ncordare;
tu arzi precum steaua Sirius eternă:
lumină și veghe!...

RADU CĂRNECI ■

Cultul muncii, cultul valorii

Enache Man, omul care poartă o nouă mașină în minte!

Omul acesta, plăpînd, care se pierde parcă în hulaiul albastru-închis, pe care-l poartă desfăcut la nasturi, cu trăsăturile feței bine marcate de efort, dar cu priviri inteligente, pătrunzătoare, pînd angrenate într-o permanentă căutare, are o viață personală deloc ușoară, situație care ar putea justifica o tratare mai lejeră a sarcinilor sale de serviciu, aici la Centrala industrială de reparații auto București. Și totuși **Enache Man** reușește să găsească resurse nebănuite pentru a inventa mereu.

În atelierul de autoutilare, pe care-l conduce, am văzut o nouă mașină, inexistentă acum cîteva luni. Pare ciudată prezența acesteia, în vecinătatea meselor spațioase de lucru, tocmai prin singularitate ca și prin alte elemente exterioare : pe dominanta de albastru a întregului atelier, noua mașină pune un accent portocaliu viu, iar vizavi de sculele tipice oricărui atelier (menghină, pile, ciocane, bomfaiere etc.) ea înfățișează condensat cuceririle unei tehnici avansate : automatizare, programare, pentru a numi doar două dintre ele. Este o mașină de mici proporții, ridicîndu-se pe verticală pînă la jumătatea pieptului unui om de statură medie și îngăduind manevrarea ei prin cel mult întinderea fixată a brațului. A fost creată de maistrul Enache Man, în aproape 4 luni de zile : din decembrie 1978 pînă în martie anul acesta.

— Ce îndeplinește mașina portocalie ?

— Rularea interioară (danturarea) manșoanelor sincron de la cutia de viteze a unor motoare de autocamioane. O singură operație, dar de mare finețe, care asigură conicitatea „dinților" acestor manșoane, cu fineți de ordinul sutimilor.

— De ce a fost necesară ?

— Pentru că Centrala industrială de reparații auto, avînd de reparat cutii de viteze, trebuia să dispună de cît mai multe manșoane. Producția lor era asigurată de întreprindere, dar obținerea conicității se făcea la Întreprinderea de autocamioane Brașov, singura care deține o mașină capabilă să efectueze operația. Prin urmare, manșoanele plecau în orașul de la poalele Tîmpei, erau prelucrate și reveneau la C.I.R.A. Pentru fiecare piesă, întreprinderea bucureșteană plătea cîte 3 lei. Înmulțiți cu 50 de mii de manșoane anual ! Plus costul transportului, deplasările oamenilor, așteptarea. Pentru o mașină similară cu cea de care dispune acum C.I.R.A. ar fi trebuit să plătească o sumă de circa 1,5 milioane lei. Și atunci a venit vorba despre maistrul Enache Man.

— De ce m-am apucat de treabă ? Din necesitate. Mașina oricum trebuia făcută. De mine sau de altcineva, dar era musai s-o facem. Să merg pe ideea celor de la Brașov nu se putea. N-aveam cum și cu ce să torn unele piese, gabaritele fiind destul de mari, iar utilajele noastre nefiind corespunzătoare. A trebuit să caut altă soluție : m-am oprit la o construcție metalică sudată. Asta se putea realiza și la noi. Rezultatul : mașina pe care ar fi trebuit s-o cumpărăm de la Brașov are 2 metri lungime, a. noastră, doar 1 metru ; a lor cîntărește 3 tone, asta, doar 800 de kg. În loc de un milion jumătate, ne-a costat 397 000 lei. Am folosit subansamble pe care le aveam în întreprindere : grup conic de la „ARO", semicuplă tubulară de la boghiurile de tramvai și așa mai departe. M-am lăsat condus de tehnologia de care dispuneam.

Inginerul Radu Vaida, un tînăr care lucrează aici de 8 ani de zile și care cunoaște foarte bine tot ceea ce a realizat Enache Man, pentru că el păstra legătura cu Brașovul, ține să facă unele precizări : „Colegii de la Întreprinderea de autocamioane Brașov au muncit 11 luni pentru a-și face mașina pe care o foloseam și noi: 15 ingineri au alcătuit colectivul de realizatori. Maistrul Man a „tras" de unul singur. El știa că pentru noi, imposibilitatea de a repara cutiile de viteze (ne vin circa 300 de bucăți pe lună) echivala cu o pierdere de 1,5 milioane lei. De cînd o avem, sarcinile de plan pe 30 de zile le realizăm în numai 15 ! Productivitatea mașinii depășește necesitățile noastre, așa încît am început să livrăm și altora aceste piese, mai ales că ne-am construit, tot singuri, și sculele necesare danturării interioare. Pentru I. A. Brașov o astfel de mașină care s-o înlocuiască pe cea existentă acolo, ar fi de un mare interes, deoarece ei au o producție mai mare de astfel de piese.

Ce mi s-a părut de-a dreptul uimitor : în ciuda faptului că mașina este automatizată, funcționează pe bază de programare, stringe șpanul printr-un sistem magnetic, ea a fost încredințată unui lucrător de categoria I, deci nu unui specialist. De ce ? Inventatorul ei ne lămurește că „e vorba doar de supraveghere, pe care ar putea-o face și unul dintre portarii întreprinderii". [illegible] văzut „mașina de rulat interior", cum este de[illegible]tă : e precisă, silențioasă, „ascultătoare" și „vred[illegible]". Tot ceea ce a gîndit și trasat pe hîrtie în cele peste 150 de planșe maistrul Man Enache, s-a reunit într-unul metalic al acestei mașini care prinde piesa, o învîrtește într-un sens, apoi într-altul, conferind „danturii" co[illegible]tea de 1 grad și 50 de minute, în [illegible]teva zeci de secunde, printr-o mișcare circulară, cu [illegible]-apuc „brațul" maleabil și ultrasensibil, aproape [illegible], dar cu o forță de apăsare de 13 tone !

Despărțindu-mă de maistrul Enache Man, acesta, în drum spre poarta întreprinderii, prinde să-mi spună că nu este mulțumit ! Mirare nejustificată decît pentru un necunoscător ca mine.

— Mai avem încă trei feluri de inele sau manșoane, tot pentru cutiile de viteze, de alte tipuri, pe care tot la Brașov sîntem obligați să le finisăm, să le „broșăm", cum spunem noi. Vă imaginați că m-am apucat să fac o altă mașină, de 58 de tone forță, dar care nu va avea nimic comun nici cu cea pe care ați văzut-o, nici cu cea de la Întreprinderea de autocamioane. O am în cap și am început s-o trec pe hîrtie. Pînă plec în Franța nu cred s-o pot termina, dar nici mult după ce mă întorc de-acolo n-o să mai dureze. Mai treceți pe la noi, nu ?

V. EMANUEL ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Eu îi spun tot dragoste

Gheorghe Caloianu s-a născut în urmă cu cincizeci de ani în comuna Independența. Profesia pe care și-a ales-o a fost aceea de tehnician zootehnist. După ce a lucrat ani în șir pe la diferite ferme zootehnice din țară, cei din comună l-au rugat să se întoarcă acasă. De ce ? Sectorul zootehnic de aici avea nevoie de ajutorul și priceperea lui. I se dusese vestea că unde lucrează el treaba merge ca pe roate. Cînd s-a întors în Independența, acum cîțiva ani, ca șef al fermei zootehnice, Gheorghe Caloianu s-a speriat. Dintr-un total de 500 de vite, într-un an, mai mult de jumătate mureau. Pe cap de vacă furajată se obținea o producție de 1 200 litri de lapte. Cu răbdare, în foarte scurt timp sectorul zootehnic din comună a devenit unul din cele mai importante și puternice ferme zootehnice din județul Galați. Mortalitatea la viței a ajuns la zero, iar producția de lapte a atins cifra de 3 000 de litri pe cap de vacă furajată. Care este secretul acestor realizări ?

— Mulți specialiști veneau aici, ne spune șeful fermei, și își puneau întrebarea : de ce mureau viteii? Se dădeau tot felul de răspunsuri, dar se ocolea cel esențial. Cînd lucrezi cu animalele trebuie să le consideri ca și pe copiii tăi, să te afli tot timpul printre ele, lucru ce nu-l făceau cei dinaintea mea care erau mai mult prin oraș, fiind navetiști. În primul rînd, am căutat să pun la punct normele de hrănire pentru fiecare varietate în parte, creînd reflexe la animale — formînd, ca și în industrie, un flux continuu, adică o linie tehnologică. În paralel cu aceste noutăți tehnice s-a schimbat și s-a modificat și mentalitatea lucrătorilor din fermă, constituind după părerea mea lucrul cel mai important. Dragostea față de animale.

P. SORIN ■

VALER ONEASĂ — un inginer de milioane

Urmînd firul Cernei, spre izvoare, imediat în afara Hunedoarei, uzina de preparare a minereului — Teliuc degajă, prin silueta sa fermă și uruitul perpetuu al funicularelor aeriene, aerul tonic al muncii în deplinele sale drepturi. Oamenii care trudesc aici sînt chiar oamenii pe care și-i poate dori un reporter. Secretarul de partid al întreprinderii îmi spusese surizînd că omul anume pe care l-aș căuta ar fi inginerul Valer Oneasă, exact tînăr, cum îi caut eu, exact un om grozav, cum caut eu unul... Un om de milioane, așa aveam să-i spun și asta pentru că, odată ce aveam să aflu cîte ceva despre isprăvile sale de muncă, nici o sintagmă nu s-ar fi potrivit mai „la țanc", cum se spune „pe mineresțe". Așadar, după ce dau la o parte invizibila pînză care se destramă cu primele fraze încrucișate, tînărul meu inginer începe să fie altceva decît un nume, portretul său în mișcare conturîndu-mi-se treptat, în gravitatea sa cuceritoare, în desfășurarea întretăiată de gesturi a frazelor sale, în felurimea de termeni tehnici pe care îi reține grăbit pe hîrtie. Ce a găsit inginerul Valer Oneasă aici cîndva, cînd a fost repartizat să arate ce știe în meseria sa de electromecanic, absolvent al Institutului de mine Petroșani ? Fostul lăcătuș, fostul seralist, fostul student a găsit o uzină tînără, cu multe probleme și nu tocmai mărunte. Probleme tehnice, sisteme dificultoase, necorespunzătoare și așa mai departe. Adică un teren bun pentru a-și pune la contribuție tinerețea, pasiunea, inventivitatea. Așa, de pildă, vechiul sistem de sprijin al cuptoarelor pe role era unul păgubos, necesitînd un mare consum de rulmenți, circa 150 pe an, aceștia spărgîndu-se frecvent. Cînd socotim că unul costa 15 mii lei putem estima ce pagube se produceau... Ei bine, inginerul Oneasă a căutat, și a găsit, și a înfăptuit, bineînțeles nu singur, ci antrenînd colectivul : deocamdată la două din cuptoare a creat un nou tip de lagăr, cu performanțe superioare, astfel că a redus consumul de rulmenți la circa 50 pe an, echivalînd cu **două milioane** lei anual ! Dar nu s-a oprit aici. Etanșarea capetelor cuptoarelor de prăjire dădea multă bătaie de cap colectivului uzinei, aducînd însemnate pierderi de fier conținut, aceasta însemnînd și poluare. Pe atunci, valea Cernei îmbrăcase o tristă hlamidă roșcovană de pulbere fieroasă... Valer Oneasă și ai săi au adaptat și aici un nou sistem de etanșare cu segmenți de grafit. Consecința ? Diminuarea majoră a poluării și recuperarea unei cantități însemnate de fier plus un randament termic îmbunătățit în cuptor. Iată de cîte ori spunem acestui inginer tînăr, statornic în pasiunea sa și în visele sale, un om de milioane. Dar nu e totul, nici pe departe! Deficitar era și vechiul sistem de transmisie a mișcării de rotație dintre reductorul principal și pinionul de activare a cuptorului, care se făcea prin intermediul a două cuplaje dințate. Asta cauza dese întreruperi ale activității cuptoarelor. El a proiectat, în cadrul uzinei (și este deja în curs de execuție la I.U.M. Petroșani), un nou tip de cuplaj cardanic, tip folosit cu succes la fabricile de ciment, bineînțeles regîndit și adaptat în specificul preparării minereului. Așadar, conlucrare fructuoasă, muncă de concepție, gîndire inginerească, relație știință-proces productiv autentică, înaltă școală a muncii, aici, unde este atît de mult nevoie de astfel de creieri, de astfel de oameni inimoși, care se iau în serios, își iau datoria în serios. Și înfăptuiesc. Alături de inginerul Oneasă au fost și sînt tehnicianul Victor Suling, Silviu Herban, mecanic, Florin Lupei ș.a. Din bogata prezență a acestei inteligențe tehnice mai desprindem preocuparea pentru realizarea unui nou tip de arzător pentru cuptoarele de prăjire, probat și în curs de omologare ca invenție la un institut de cercetări. Rezultatele lui spectaculoase sînt argumentele unei viitoare generalizări în ramură și nu doar : el reduce consumul de gaz metan cu circa 4 mc la tona de minereu prelucrat. Asta înseamnă, în limbajul ferm al cifrelor, 10 milioane mc economie realizată ! Spicuim din planul viitoarelor preocupări ale inginerului Oneasă :

— Automatizarea golirii recipienților de apă filtrată de la instalația de separare magnetică (deja în lucru) ;

— Preconcentrarea minereului de fier prăjit înainte de separarea magnetică ;

— Instalația de spălarea gazelor arse tip Scruber, care va conduce la recuperarea metalului din gazele arse cît și la reducerea poluării...

Într-adevăr, un inginer minunat, a cărui tinerețe este în primul rînd spirituală, creatoare, fecundă. La acest portret adîncit prin faptele sale într-adevăr **de milioane**, nu avem de adăugat decît urarea „Noroc bun" pe care o rostesc atît de firesc oamenii șantierelor subpămîntene.

EUGEN EVU ■

Minunați oameni simpli

Electricienii de avarie

În noaptea de 27 spre 28 aprilie a plouat de-a rupt pămîntul în Cîmpia Bălețiților. Au fost fulgere peste cîmp, scînteia și lumina lor au legat cerul de pămînt, iar grîul s-a împrospătat cu presimțirea verii. La ora 18 și 30 de minute, echipa de intervenție a I.R.E. Bălești, compusă din Nelu Zamfir, Marin Enuca și Constantin Licurici, șoferul cu nume predestinat pentru a lucra la o întreprindere de lumină, s-a întors de la Nădejdea și a plecat la Rast pentru lucrări. Dispeceratul Craiova a anunțat, la orele 21, avarie pe axul Calafat. Asta însemna că mai multe sate nu vor avea lumină în noaptea aceea ploioasă. Și cei trei au plecat din nou. Oprindu-se des, verificînd instalațiile, cu apa șuind peste ghete, cu mîinile din ce în ce mai înghețate. După 17 kilometri, au descoperit că, la derivația comunei Negoi, doi conductori de curent fuseseră rupți din cauza descărcărilor electrice. Comunicare prin stație, de pe mașină, și aprobare de acțiune pentru „a pune la pămînt linia". S-a creat „zonă protejată" și s-a izolat defecțiunea pentru ca pe axul principal să se poată da imediat curent. După trei ore de la alertă, lumina și-a „continuat" drumul. În fond, o noapte obișnuită pentru un electrician de intervenție.

Nelu Zamfir e un oltean scund, subțire, numai fibră, un om care muncește serios, de 16 ani, la I.R.E. Bălești. S-a făcut electrician pentru că, în armată, a avut posibilitatea să învețe meseria și, așa îi place lui, „să fie la înălțime". Și este. Împreună cu colegii lui, asigură lumina pentru Bălești, Rast, Negoi, Caiane, Covei, Boureni, Silișteа-Crucii, Cioroi, Ciorolași, Cetățuia, Perișor, Afumații, Urzica, Urzicuța, Bărca, Ionele-Mărăcinele, Tîrnava, Mîrza, Galicea Mare, Giubega, Galiciuica, Balasan. Numele satelor le spune fără să clipească, le-a bătut temeinic cu pasul și cu munca, în 16 ani. Nu le-a prea văzut, e drept, noaptea, pentru că a ajuns în ele cu echipa de intervenție cînd s-aveau lumină și după ce totul a fost gata a plecat imediat cu mașina lui Licurici spre alte locuri.

„Să asigure lumina" — un lucru tulburător pentru noi, obișnuit și firesc însă pentru oamenii care o fac în zilele și în nopțile lor. Într-o meserie de încordare continuă, de risc — de ce n-am spune-o —, cu un sistem de lucru ce are rigoarea frînturilor de luptă. Nelu Zamfir, om pentru meseria lui, în care s-a perfecționat ducîndu-se luni în șir, duminica — după ce muncea toată săptămîna — în cursuri de calificare, la Calafat, are acum categoria a IV-a, treapta a II-a. Stă tot în satul unde s-a născut, Silișteа-Crucii, într-o casă cu ferestrele spre cîmpie. Cînd ajunge seara acasă, ori dimineața, după cum vine tura, sapă în grădină, se odihnește puțin — de fapt mîinile lui și ochii lui sînt într-o continuă mișcare, apoi o ia de la capăt. Vorbește repede, precis, exact. Îl îngrijorează grindina, furtuna, ploile mari. L-am surprins într-o clipă cînd cerul de primăvară se întunecea iar a ploale. Privea des către el, și se înnegura odată cu timpul. Un om al pămîntului, obișnuit, dar și un om al luminii, pe care o păzește cu hărnicie și dăruire egale.

DOINA IOVĂNEL ■

MARIN RĂDOI:

Tehnica și cultura nu sînt noțiuni cu sfere exclusive

— Știm cu toții ce înseamnă pentru un tînăr întîlnirea cu dascăli de mare vocație. Uneori, ea poate să fie decisivă pentru destinul lui înriurindu-l pentru toată viața. Ați avut norocul unor asemenea întîlniri ?

— Am urmat Liceul „Aurel Vlaicu" într-un mare centru muncitoresc al Capitalei, Griviția roșie. Aici am avut ca profesori pe Pompiliu Constantinescu și Șerban Cioculescu. Lecțiile despre luceafărul eminescian ale lui Pompiliu Constantinescu au rămas pentru totdeauna gravate în inimile noastre. Păcat că acest distins cărturar, elev al lui Mihail Dragomirescu, ne-a părăsit prea devreme, în plină putere creatoare.

— Dar formația științifică nu v-a fost călăuzită de nimeni ?

— Exemple de dascăli pasionați am avut și la Politehnica din Timișoara. Aș aminti doar pe profesorul Remus Răduleț, care a împlinit de curînd 75 de ani, savantul enciclopedist care face incursiuni de o uimitoare profunzime în cele mai diverse ramuri ale științei și filozofiei. Asemenea modele umane valorează uneori mai mult decît școala în sine, obligată să rămînă încorsetată în anumite scheme tip, strict necesare unei instituții avînd în sarcină instruirea și educația unei colectivități umane.

— Dumneavoastră sînteți un om care a îndeplinit și funcții politice și om de învățămînt și unul interesat de literatură, artă. Cum ați reușit să împăcați toate aceste preocupări ?

— Cu puțin efort, totul este posibil. Mi-a plăcut mult să citesc, să mă informez permanent folosind clipele de răgaz și vacanțele. Nu cred că omul, indiferent de funcții și grad de ocupație, nu are posibilitatea să vadă un spectacol, să citească o carte, să vadă o expoziție sau să meargă la un concert. Spuneam că mijloacele moderne ne permit să citim o carte ascultînd și o muzică bună. De curînd am văzut expoziția-eveniment a marelui nostru pictor Ion Gheorghiu. Un act de cultură într-o fracțiune de timp. Variația în preocupări e poate și cel mai puternic deconectant în epoca noastră, cînd sistemul nervos este supus unor solicitări multiple și diverse.

— Sînteți prorector și profesor la Politehnică. Aș vrea să-mi spuneți cum încurajați la studenți dezvoltarea cît mai armonioasă a personalității lor ?

— Studenții reprezintă pentru mine o categorie socială aparte. Încerc să mă apropii de ei cu înțelegere și căldură. Încerc să le insuflu pasiunea pentru profesia de inginer și pasiunea pentru cultură. Nu știu dacă se cunoaște că și Politehnica, instituție care numără 25 000 de studenți, are un cenaclu literar care a publicat recent un volum intitulat „Geometria pasiunii". Este și acesta un exemplu că tehnica și cultura nu sînt noțiuni cu sfere exclusive.

— Ați amintit despre relația dintre tehnică și cultură pe care o urmăriți dealtfel și într-o carte. Afirmați în volumul „Tehnică și umanism" că dezvoltarea tehnicii nu anulează cultura. Dimpotrivă, o întregește, amplificîndu-i valențele. Inteligența creatoare nu poate da roade decît pe un fond de autentică pregătire culturală. Cine credeți însă că a facilitat divorțul dintre tehnică și umanism ?

— E greu de dat un verdict categoric pentru a nu comite o eroare. Am impresia că vina nu aparține nici unora, nici altora. Dealtfel, ar fi greșit să afirmăm că ar exista o separare categorică între tehnică și umanism, între știință și cultură. Evoluția atît de rapidă a științei și culturii face din ce în ce mai greu ca oamenii de știință să fie permanent la curent cu ceea ce e nou în muzică, pictură, filozofie. Dar Einstein spunea că în gîndirea științifică există totdeauna un element de poezie. Adevărata știință și adevărata muzică, spunea el, necesită procese de gîndire similare. Marii oameni de cultură n-au fost niciodată indiferenți față de cuceririle științifice. În romanul lui Dostoievski, „Frații Karâmazov", apare cuvîntul neeuclidian în discuția dintre Alioșa și Ivan Karamazov, înțelegînd prin existență neeuclidiană un fel de armonie universală. Tolstoi, în romanul său „Război și pace", pomenește de problema mișcării, utilizînd noțiuni de progresie geometrică și mărimi infinitezimale. În filozofie, exemplele sînt și mai numeroase. Kant și-a inaugurat activitatea științifică cu o lucrare de mecanică intitulată „Ideea despre adevărata evaluare a forțelor vii". Este, de asemenea, cunoscută disputa dintre Goethe și Newton în domeniul opticii și al teoriei culorilor. La noi aș aminti numai pe Blaga care în lucrarea sa „Experimentul și spiritul matematic" nu se limitează la considerații despre știința de tip galileo-newtonian, ci face incursiuni foarte competente în „Mecanica relativistă" a lui Einstein. „Mecanica ondulatorie" a lui Schrödinger, fizica cuantică a lui Max Planck sau relațiile de incertitudine ale lui Heisenberg. Iată de ce cred că nu poate fi vorba de un divorț.

— Mai e posibilă, oare, regăsirea lumii într-o sinteză armonioasă, în care homo tehnicus să fie completat și de un bun cunoscător al artelor ?

Profesorul dr. ing. Marin Rădoi s-a născut în anul 1925. Absolvent al Facultății de electromecanică de la Politehnica din Timișoara. În 1951 — director de studii al Institutului de siderurgie din Timișoara ; în 1952 — prorector al Politehnicii din București; între 1954—1956, șeful secției de știință și cultură la Comitetul orășenesc de partid București; între 1957—1962 — rectorul Politehnicii din Timișoara ; între 1962—1963 — director general în Ministerul Învățămîntului ; în 1963 — vicepreședinte al Consiliului popular al Capitalei cu probleme de învățămînt și cultură ; între 1964—1971 — secretar al Comitetului municipal de partid al Capitalei cu probleme de știință, cultură, învățămînt și sănătate ; între 1972—1977 — ambasador în Tunisia ; din 1978 este prorector al Politehnicii din București.

Cărți publicate : **Mecanica** — 1969, **Tehnică și umanism** — 1972, **Mecanica** — 1973, **Elemente de vibrații mecanice** — 1973, **Culegere de probleme de vibrații mecanice**, vol. 1, 2 — 1967—1974, **Mecanica teoretică** — 1978.

— Eu sînt convins că da. Cu un efort minim din ambele părți — și din partea omului de știință ca și din partea omului de cultură — este nu numai posibil, dar și necesar să se realizeze acest lucru, cu atît mai mult cu cît mijloacele de informare ne oferă multiple posibilități. Și ce poate fi mai plăcut decît să găsești soluțiile unei ecuații diferențiale ascultînd muzică simfonică ?

— În anii noștri, omul de știință a început să se confrunte cu o problemă la care nu meditase pînă atunci sau meditase doar în treacăt : aceea a responsabilității în legătură cu folosirea rezultatelor cercetărilor sale. Vă amintiți, din cărțile pe care le-ați citit, cît de pură se mai păstra atmosfera în care își desfășurau activitatea fizicienii la începutul acestui secol. Nimic nu părea că le va putea tulbura vreodată liniștea. Dar nu aveau să treacă decît cîțiva ani și savanții începeau să-și pună întrebări chinuitoare pentru conștiințele lor deoarece își consacraseră întreaga capacitate în slujba creării celor mai distrugătoare arme existențe vreodată pe planeță. A fi responsabil în acțiunile sale a devenit o obligativitate pentru omul de știință preocupat de soarta semenilor săi. Cum se manifestă această responsabilitate în cazul societății noastre ?

— Edificiul modern al imaginii despre lume a fost creat într-o continuă confruntare de idei. O privire retrospectivă în istoria științei ne relifează că acest edificiu n-a fost construit printr-o simplă însumare de soluții, ci prin ceea ce Einstein a denumit acea „dramă a ideilor", a acelor „probleme blestemate" care apar mereu în fața științei, a căror soluționare nu este niciodată definitivă, dar contribuie la apropierea asimptotică a științei de adevărul obiectiv. Spuneți că fizicienii, pînă nu demult, își desfășurau activitatea într-o atmosferă de calm relativ. Această afirmație este adevărată în parte în ceea ce privește sfîrșitul secolului al XIX-lea. Se părea că principiile mecanicii lui Galilei și Newton dau răspuns la toate legile fundamentale ale naturii. Au trecut numai cîțiva ani și-n gîndirea fizică s-a produs o adevărată explozie prin descoperirea principiilor relativității și mecanicii cuantice. Omul de știință în general n-a lucrat la întîmplare. Și nici n-a fost indiferent la modul cum sînt utilizate rezultatele cercetărilor sale. Între cele două războaie mondiale oamenii de știință au început să manifeste un interes sporit pentru problemele sociale. În preajma celui de-al doilea război mondial au fost create o serie de asociații și organizații cu aceea denumită „Știința în slujba păcii". În 1955, sub semnătura unor prestigioși savanți, s-a atras atenția asupra pericolului în fața căruia se găsește omenirea prin crearea unor arme de distrugere în masă. Această responsabilitate se manifestă și mai pregnant în cadrul societății noastre socialiste, cînd rolul științei este subordonat creării unor condiții tot mai bune de viață și trai la scară națională. Aș aminti, de pildă, că recent a fost organizată o foarte interesantă sesiune științifică sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice și a Ministerului Educației și Învățămîntului avînd tema „Filozofie, știință, acțiune socială". Iată o dovadă a preocupărilor din societatea noastră pentru legarea științei de interesele societății.

— Un savant are dreptul să-și continue cercetările chiar dacă știe că va elibera forțele răului ?

— E greu de afirmat că un savant își concentrează investigațiile spre eliberarea forțelor răului. Dacă fisiunea nucleară a fost utilizată la crearea bombei atomice nu înseamnă că această epocală descoperire, care duce la inaugurarea unei noi ere în fizică, nu poate fi utilizată în scopuri pașnice, pentru crearea de noi surse de energie de care are atîta nevoie întreaga omenire.

— Circulă multe legende despre oamenii de știință abstrași de contingent, trăind într-o lume a lor separată de vuietul istoriei. E într-un fel turnul de filde al poetului despre care s-a vorbit atîta. Dar o astfel de imagine mai concordă cu ceea ce se petrece de fapt în zilele noastre ?

— Cred că imaginea aceasta este perimată. Știința contemporană este prin natura ei colectivă. S-a ajuns la o instituționalizare a științei care nu se poate dezvolta haotic. Iar omul de cultură străin de aspirațiile propriului său popor, rupt de realizările și cerințele acestuia, riscă să devină un trubadur medieval neluat în seamă de nimeni.

— În cartea dumneavoastră „Tehnică și umanism" citați o frază a lui Marx: „Omul sărac, copleșit de griji, nu are înțelegere nici pentru cel mai frumos spectacol". Vorbiți-mi, vă rog, despre eforturile pe care le întreprinde țara noastră pentru a asigura tuturora baza materială necesară aspirației spre cultură.

— Consider că afirmația lui Marx își păstrează și azi deplina valabilitate. În țara noastră se fac eforturi de dimensiuni aproape de nebănuit pentru ca accesul la cultură să devină un bun de larg consum. Gratuitatea și generalizarea învățămîntului de 10 ani pregătesc întreaga populație școlară să guste și să înțeleagă sensul culturii adevărate. La acestea se adaugă prețul aproape derizoriu al cărții și al spectacolelor în comparație cu alte țări. În plus, asigurarea locurilor de muncă tuturor cetățenilor țării este la noi un adevăr de necontestat. Pare aproape incredibil pentru vizitatorii străini, din țări cu tradiții bogate în domeniile științei și culturii, cînd le spunem că absolvenții noștri primesc odată cu diploma de inginer și locul unde își vor desfășura activitatea.

— Ce e bine și ce nu este încă bine în învățămîntul nostru ?

— La această întrebare ar fi multe de spus. N-aș vrea să credeți că mă eschivez să dau un răspuns, însă în mod fatal el este incomplet. Sînt multe lucruri bune în învățămîntul nostru dar și multe care trebuie să fie îmbunătățite. Cred că unul din principalele neajunsuri este legat de insuficienta activitate independentă a studentului : efortul propriu al acestuia ca și gîndirea sa creatoare nu sînt suficient stimulate. Sînt multe neajunsuri care privesc și cadrele didactice. Și, de ce să n-o spunem, și conducerea școlii.

— Să sperăm că veți reveni altădată pe larg asupra acestor aspecte. Dar cum vi se înfățișează cultura, civilizația românească în context mondial ?

— Dimensiunile culturii și civilizației românești raportate la coordonatele mondiale se înscriu în noua viziune pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a impus-o lumii despre țara și poporul său. Efortul de a fi cunoscuți în lume azi nu numai ca producători de bunuri materiale, ci și în calitate de creatori de bunuri spirituale este o caracteristică definitorie a activității partidului nostru în domeniul culturii.

— Sîntem în Anul internațional al copilului. Însă nu numai din această pricină ar trebui să ne gîndim ce lume lăsăm urmașilor noștri. Ce rol acordați omului de știință în făurirea unei lumi viitoare ?

— Oamenii de știință conștienți de posibilitățile pe care le pot aduce rezultatele muncii lor gîndesc că darul cel mai de preț pe care-l pot oferi acestei lumi viitoare, lumea copiilor de azi, ar fi o lume a păcii, a dreptății și a dispariției inegalităților sociale, în care toți să aibă acces neîngrădit la lumina cărții, la binefacerile culturii și ale civilizației. Această lume nu mi-o imaginez în afara unei orînduiri sociale ca a noastră unde problemele eticii și echității și ale grijii față de om sînt ridicate la rang de principii la scara întregii națiuni, deoarece numai în țările socialiste scopul creării unei civilizații noi este în întregime subordonat omului.

GEORGE ARION ■

Iubirea de frumos

O familie de fizicieni

Cunosc de mai mulți ani un fizician din generația mea, venit la școală dintr-un sat de lîngă Giurgiu, din casa unei familii de țărani, pe nume Nan Stelian, acum doctor în fizică cu ani de specializare în mari centre de fizică din U.R.S.S. și Statele Unite, șeful laboratorului de optoelectronică din cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru semiconductori din pădurea Băneasa.

Am fost zilele trecute oaspetele acestui laborator înființat în urmă cu cinci ani pe temeiul cercetărilor și descoperirilor făcute de el împreună cu un grup de alți șapte fizicieni de vîrsta lui. Una din aceste descoperiri cuprinsă în programul depistării de noi surse de energie este concretizată într-un modul de celule din siliciu care captează lumina solară transformînd-o în energie electrică. Acest modul este în întregime plăsmuit de mintea fizicienilor noștri fără nici un produs din import. Inventarea lui se datorează fizicienilor Nan Stelian, Mircea Negreanu, Gheorghe Băluță, Vasile Ștefan. Pe balconul etajului al cincilea, unde se află laboratorul de optoelectronică, am putut asculta la un casetofon muzică de Bach, pus în funcțiune prin intermediul acestui modul de celule, de razele soarelui în fața cărora era expus.

Deocamdată, costă cam scump acest modul, dar pe măsura perfecționării lui va putea fi utilizat fiind deosebit de rezistent, iar lumina solară fiind practic inepuizabilă. O altă invenție a lui Nan Stelian dimpreună cu Ciubotaru Herman, Constantin Costolache, Necula Ana, Opriș Vlad, care înlocuiește importurile de pînă acum și valuta, invenție intrată deja în producție, se referă la extracția luminii din solid, dintr-un semiconductor. Întregul proces de extracție a luminii din solid este de invenție românească aducînd prin aceasta produsului importat un spor de valoare de douăzeci și cinci la sută.

Lîngă institutul de cercetare se află întreprinderea care produce cesa ce laboratoarele descoperă și consumul țării solicită. Piesele de mare exactitate fabricate aici pentru industria electronică acoperă nevoile interne și mai mult de jumătate din produse iau drumul exportului în țări cu mari tradiții în această ramură, precum Japonia, R.F. Germania.

În întreprinderea care produce nemijlocit, am întîlnit-o pe soția lui Nan Stelian fiziciană și ea, de origine din Maramureș, de la Tîrgu Lăpuș, absolventă a Facultății de fizică din Cluj-Napoca. Într-un bloc din cartierul Pajura împreună cu cei doi copii ai lor, nu prea departe de locul de muncă locuiesc acești confrați de generație angajați din plin cu toată înzestrarea muncii lor la propășirea științei și tehnicii românești.

M-a impresionat modestia lor în tăcere ; a lor și a colegilor lor alcătuind împreună nucleul unei bresle înfrățite în cinstea muncii de zi cu zi.

O nouă intelectualitate aflată în deplină maturitate, ridicată în cea mai mare parte dintre țărani și muncitori, răspunde astăzi marilor cerințe științifice și tehnice în care țara se confruntă. Iar venind din popor, oricît de înzestrați ar fi, oricîte merite personale ar avea, ei rămîn, cei mai mulți dintre ei, extrem de modești așa cum cunosc de ani familia aceasta de fizicieni de vîrsta mea care se scoală în zori să-și îmbrace și poarte pruncii la grădiniță sau școli înainte de a intra ei înșiși pe poarta institutului sau a întreprinderii. Le mulțumesc pentru seriozitatea cu care muncesc și pentru frumusețea morală cu care își cresc copiii și armonia ce domnește în familia lor, a acestui copil de țăran Nan Stelian ajuns fizician și rămas om de omenie.

IOAN ALEXANDRU ■

Constantin PILIUȚĂ — Flori, violete

Există navetişti în Leordeni. Ei vin însă de la oraş în sat!

Leordeni de Argeş este una dintre comunele răspîndite de-a lungul unei şosele naţionale pe mulţi, foarte mulţi kilometri, în jur de 14. S-a născut prin unirea mai multor sate, ca şi cum prin acest act oamenii ar fi dorit să le crească puterea. Ceea ce s-a şi întîmplat, actuala comună numărîndu-se printre acele aşezări rurale care si-au deschis porţile pentru a face loc industriei. O microstatistică demonstrează că, aici, pe lunca Argeşului, unde tufele de „leurdă", apăreau după retragerea apelor, înroşind cu florile lor cîmpurile, fructionează, în prezent, 6 unităţi cu profil industrial, cele mai multe aşezate sub semnul resurselor descoperite de geologi sub cutele dealurilor din jur, scoase din adîncuri de sonde şi împinse prin arterele magistralelor subterane.

Din zona Leordenilor, industria de construcţii primeşte importante cantităţi de balast, cele trei instalaţii de sortare alăturate Argeşului, încărcînd, în permanenţă, lungi şiruri de vagoane de cale ferată ale căror destinaţii împînzesc harta ţării. Gospodarii comunei ar vrea ca cineva să le audă dorinţa pe care mi-au imoărtăşit-o : profitîndu-se de existenţa materiei prime, să se treacă, chiar la Leordeni, la executarea unor prefabricate, în loc ca balastul să plece pentru a fi prelucrat prin alte părţi. Acest singur fapt vorbeşte grăitor despre felul în care industria a început să devină o preocupare permanentă a celor peste 3 000 de cetăţeni activi ai comunei, decît despre un posibil egoism. În fond, ei ştiu din bătrîni că pămîntul de aici este foarte bogat. O dovedesc şi rezultatele din agricultură, ocupaţie tradiţională. Ceva interesant se petrece aici : toate cele şase unităţi productive sînt subordonate unor instituţii din diverse oraşe, printre care Piteştiul, Bucureştiul, Piteştiul, secţiile care-şi desfăşoară activitatea în comună raportîndu-şi rezultatele obţinute altundeva.

Dar, cu toate acestea, la Leordeni se realizează producţii de peste 35 milioane lei anual, care apar în „scriptele" comunei.

Am preferat să zăbovesc mai mult la secţia de confecţii şi reparaţii de utilaj geofizic, deoarece — deşi şi aceasta aparţine unei întreprinderi bucureştene — m-am convins că ea reprezintă cel mai puternic şi bine conturat nucleu industrial al comunei, cu o activitate şi bogată şi bine cunoscută prin cei care străbat pămîntul ţării şi-i cercetează substanţa. Secţia respectivă este una din cele trei cîte funcţionează în România, respectiv la Buzău şi Bucureşti, şi cărora le revine sarcina de a executa reparaţiile utilajelor folosite în geofizică. De pildă, la Leordeni, care sub acest aspect este egal celor două oraşe amintite, vin utilajele din Ardeal, Banat, Oltenia, şi din nordul ţării. Locul pe care s-au construit atelierele a fost însemnat de istorie, pe aceeaşi suprafaţă, după spusele celor mai bătrîni oameni din comună, avîndu-şi tabăra, în lunga lor cale spre Bucureşti, pandurii lui Tudor şi însuşi conducătorul lor ! În curte şi în hale pot fi văzute tot felul de utilaje : tractoare pe pneuri şi pe şenile, instalaţii de foraj montate pe şasiuri de camioane ZIL şi S.R. 132 desore care credeam că nici nu mai există, dar care — şi graţie muncitorilor de la Leordeni — au la activul lor multe milioane de kilometri parcurşi. Cei care se ocupă de ele sînt : mecanici auto şi dieselişti, mecanici de utilaje seismice, strungari, forjori, tîmplari, tinichigii, electricieni, vopsitori, frezori, profesii pe care le-am enumerat (dar nu în totalitate) tocmai pentru a demonstra că se poate vorbi despre industrie la Leordeni, mai cu seamă că peste trei sferturi dintre cei care muncesc aici sînt chiar din comună. De fapt, iarăşi o cunoscutate, tioică pentru comuna argeşeană : raportul de 3/4 localnici şi 1/4 de prin alte părţi rezistă doar şase luni dintr-un an, adică din noiembrie pînă în aprilie, intervalul neavînd nici o legătură cu lucrările agricole ci cu perioada destinată reparaţiilor. Diversele utilaje sînt însoţite de cei care lucrează cu ele şi astfel puterea lor de muncă şi pricoperea se adaugă celei permanente, furnizată de comună. Practic, dacă aş fi încercat să-i număr pe toţi meseriaşii aflaţi acum la Leordeni, numărul lor ar fi trecut de 500 ! În plină iarnă fuseseră, cum m-a informat inginerul Ion Vlad (fost strungar la Întreprinderea de autoturisme Piteşti) peste 600. Este în fel de adevărat că şi muncitorii din Leordeni se deplasează în ţară, planul lor obişnuit cuprinzînd circa 250 de utilaje de care răspund, fapt care nu i-a impiedicat să-şi realizeze angajamentele planificate, astfel încît o zi pe lună, leordenenii de la S.C.R.U.G. sînt liberi. Condiţia lor este totuşi diferită. Ne-o spune cu claritate acelaşi inginer Ion Vlad, care a cunoscut şi mediul muncitoresc de la weinele din Colibaşi. Acolo muncitorul vine de la bloc la întreprindere şi se întoarce la bloc. Aici, muncitorul mai trece pe la grădina de zarzavaturi proprie, pe la grajdurile cooperativei, îşi mai ajută soţia sau rudele şi la muncile agricole. Trec prin ateliere şi fac cunoştinţă cu unii dintre oamenii de bază : maiştrii Ion Săvoiu, Ion Voinea, Ştefan Diaconu şi Ştefan Bratu, tehnicienii Emil Pană şi Gheorghe Ciobanu, toţi din Leordeni sau din satele limitrofe, unii dintre ei locuind la Gaeşti, Ştefăneşti şi chiar la Piteşti !

În atelierul de uzinaj, îi găsesc la locurile lor de muncă pe rabotorul Constantin Androne, pe frezorul Nicolae Pietroşeanu şi pe lăcătuşul ajustor Florentin Gheorghiu. Piesele trec, ca în orice flux tehnologic, de la unul la altul, pentru că, aici, la Leordeni, muncitorii nu se ocupă numai de reparaţii, ci şi de confecţionarea unor piese. Chiar în această zi manşoanele cap-hidraulic destinate instalaţiilor de foraj seismic apăreau în serie. În alte locuri am văzut furcile de ghidaj, cuzineţii şi pompele de noroi realizate în atelierele locale. Frezorul Nicolae Pietroşeanu precizează că 75 la sută din piesele de schimb, trebuitoare instalaţiilor de foraj seismic, se produc la faţa locului.

La primăria din Leordeni, secretara Consiliului popular, tovarăşa Valeria Stănescu, referindu-se la structura populaţiei, ne atrage atenţia că aici se înregistrează un fenomen tipic marilor oraşe industriale : navetismul ! Cam 1 500 de oameni vin să muncească în comună, atraşi tocmai de existenţa unor formaţiuni industriale. „Ar trebui notat, cel puţin, că dispunem şi de un atelier în toată regula, spune hotărîta primăriţă, de preparare a sucurilor din fructe şi de conserve, cu o producţie anuală de 1 200 tone, unde se valorifică superior rodul livezilor şi grădinilor noastre, de o bază de aprovizionare tehnico-materială destinată industriei petroliere din patru judeţe : Dîmbovita, Dolj, Vîlcea şi Argeş, care angrenează în muncă circa 250 de oameni, a căror răspundere nu este dintre cele mai mici.

MANOLE CĂRŢAN ■

Vînt bun în vele!

Nava-şcoală „Mircea", această minunată corabie modernă, ce poate fi asemuită cu o mamă devotată care a crescut şi legănat pe ape, la umbra velelor, ei, mii şi mii de lupi-de-mare, atît de necesari marinei noastre naţionale, a împlinit la mijlocul acestui mai 40 de primăveri.

Actualul bastiment este urmaşul veteranului bric „Mircea", prima navă-şcoală românească intrată în serviciu în anul 1882 şi pensionată de bătrîneţe după o activitate deosebit de prodigioasă în anul 1932.

Lipsa unei nave-şcoală va fi însă imediat resimţită în procesul de pregatire a viitoarelor cadre.

După numeroase şi insistente demersuri făcute guvernului de către marinari, cărora li se alăturaseră şi mulţi oameni de ştiinţă şi cultură cu vederi progresiste, statul se hotărăşte să aloce în acest scop suma de 114 miloane lei. Şantierul german BLOHM & WOSS din Hamburg, căruia urma să i se încredinţeze comanda, a cerut însă 120 milioane lei, ca apoi, după unele îmbunătăţiri solicitate de beneficiar, plafonul să fie mult depăşit.

Pentru completarea celor peste 6 mili-

oane lei se apelează la subscripţie publică.

În acest scop în presa şi publicaţiile vremii vor apărea chemări pentru transounerea în viaţă a acestei acţiuni patriotice.

Ca întotdeauna, poporul nostru a înţeles necesitatea şi urgenţa construirii unei nave-şcoală.

De la ucenic la pensionar, prietenii mării şi ai marinarilor au răspuns prompt. Sumele înscrise în tabelele întocmite în grabă încep cu cifiva lei, preţul unui covrig, crescînd apoi, treptat, în raport cu posibilităţile fiecăruia.

Într-un timp neaşteptat de scurt, suma a fost completată şi avansată firmei constructoare.

Certificatul de naştere al tinerei nave-şcoală românesti a fost semnat la 26 ianuarie 1938. După 6 luni, mai precis la 22 seotembrie, velierul este lansat în apă şi botezat cu acelaşi nume ca al înaintaşului său. La 27 martie 1939 are loc ceremonia ridicarii pavilionului naţional, ca două zile mai tîrziu cu echipaj românesc să plece spre patrie ajungînd la Constanţa la 17 mai.

Primul mars de instrucţie al navei are loc în anul 1939. Cu această ocazie sînt vizitate principalele porturi ale ţărilor mediteraneene de pe continentele european şi african. Odată cu izbucnirea flăcărilor celui de-al doilea război mondial, nava-şcoală „Mircea", ca toate celelalte bastimente de instrucţie, îşi va stringe velele ca să şi le destăşoare tîrziu după ce pacea pe continent va fi definitiv restabilită.

Marşurile sînt reluate. Noi şi noi serii de marinari urcă pe puntea lui „Mircea". În anul 1965, nava „Mircea", complet întinerită şi modernizată, reincepe marsurile de lungă durată în Marea Neagră, Marea Mediterană şi Oceanul Atlantic. Cu această ocazie sînt vizitate pe rînd şi chiar de mai multe ori porturi de pe continentele : Europa, Africa, America de Sud şi America de Nord.

„Mircea" este cunoscut astăzi în întreaga lume. Bricul este aşteptat şi întîmpinat cu multă dragoste şi bucurie în toate porturile ţărilor apropiate sau îndepărtate căci el este un mesager al păcii şi al sentimentelor curate de prietenie ale poporului nostru.

Y. DONICI ■

Cine este delegatul sătesc şi ce vrea el?

Poienita este un sat aparţinător de comuna Poiana. Conform legii, Poienita trebuie să aibă un delegat sătesc. Şi chiar are. De cînd ?, îl întrebăm pe primarul comunei, Marcu Aurel. Nu ştiu exact de cînd, zice, din '75, de la alegeri. În sfîrşit, pentru că delegatului sătesc i se rezervă un capitol întreg în chiar Legea de organizare şi funcţionare a consiliilor populare, pe care primarul din Poiana trebuie să o cunoască înainte de toate, acesta, ca să iasă din incertitudine, dă o raită prin biroul vecin şi-l cheamă pe secretarul primăriei, Constantin Manda, zicîndu-ne că el e cu legile. Cel din urmă ştie, negreşit, că delegatul sătesc a fost ales aici, ca în orice alt sat din ţară, după apariţia Legii nr. 5, din 1976, care defineşte exact şi pe înţelesul tuturor atribuţiile acestui activist obştesc. La Poienita, aflăm mai departe, delegat este Dumitru Milea. Asupra numelui său nu încape nici o îndoială. Deosebirile de vederi privesc doar anul de cînd Dumitru Milea este delegat. Din '78, ne spune secretarul. Din noiembrie '77, afirmă primarul, de la alegeri. În sfîrşit, înaintea sa a fost delegat nu Maria Toma, cum zice tot tovarăşul secretar, ci Gheorghe Bordeianu, cum just arată primarul Marcu Aurel. Aceste contraziceri colegiale ne-dumeresc totuşi pentru că Poienita este singurul sat aparţinător al comunei şi lucrurile ar trebui cunoscute, de aceea, din capul locului şi fără multe eforturi de aducere aminte.

— Dumitru Milea este unul dintre fruntaşii satului, ne spune în continuare primarul comunei, şi ne-am bucurat că a fost ales în adunarea cetăţenilor ca delegat, pentru că, sînger vorbind, activitatea deputatei Maria Toma nu se prea vede. Însă delegatul munceste, se zbate pentru sat. Împreună cu oamenii a înfiinţat un punct pentru stringerea butelilor, a ridicat o cabină în statia de autobuze, a făcut o fîntînă la marginea satului către islaz, foarte necesară pentru că la Poienita sînt mulţi crescători de animale. De fapt, acolo nu e cetăţean care să nu aibă contracte cu statul, iar cantităţile produselor contractate nu sînt deloc mici. Satul a realizat deja cei mezerece mii hectolitri de lapte, iar faţă de cele o mie două sute de kilograme de lînă, cît avea în plan, a dat până acum aproape o mie cinci sute. În încheierea acestor contracte, delegatul ne-a ajutat foarte mult.

Reţinem acestea despre munca delegatului sătesc din Poienita, în schimb nu putem reţine, aşa cum ne invita la început primarul că tot străduniei delegatului se datorează şi construirea unei şcoli cu două săli de clasă şi a unei grădiniţe ori pietruirea drumului, pentru simplul motiv că, după cum chiar Marcu Aurel ne spunea, acestea au fost făcute cu mai multi ani în urmă, în orice caz înainte ca Dumitru Milea să fie ales delegat sătesc în Poienita.

O comună cu foarte multe sate, aflată în aceeaşi zonă de sud a judeţului Dîmbovita, este Corbii Mari.

— În afară de satul de reşedinţă, Corbii Mari, ne spune Ion Pitur, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, avem opt sate. Bine Anton e delegat la Vadu Stanchii, Dumitru Radu la Moara din Groapă, Albu Constantin la Băraceni, Alexandru Bucu la Petresti, Costache Aurică la Grozăvesti, Dumitru Mihai la Ungureni, Ilie Fihmon la Satu Nou şi Niculina Bălţatu la Podul Corbencii. Unele dintre aceste sate vor fi dezafectate, cu timpul vor dispărea.

— De exemplu ?

— Podul Corbencii. Dacă acolo — poate vă întrebaţi — nu se mai construiesc case noi iar pe locul satului, peste cîteva zeci de ani, va creşte grîul, mai pun oamenii inimă şi-i mai interesează ca satul să fie frumos ? Fără îndoială că oamenii se străduiesc şi nu pot lăsa satul în paragină. Pot spune că se ingrijesc ca satul lor să fie parcă, între satele comunei, cel mai frumos. Sînt, în Podul Corbencii, vreo 80 de case curate ca un pahar. Însă pentru casele noi se dau autorizaţii de construcţie aici, la centru, chiar în satul Corbii Mari. Aici îşi construieste casă chiar delegatul sătesc din Podul Corbencii, Niculina Bălţatu, o femeie foarte întreprinzătoare şi ascultată de către sat. Dealtfel, în urma cererii el a trebuit să înregistrăm mai multe.

La rîndul său, Ion Iorgă, vicepreşedinte al consiliului popular, ne vorbeşte despre unul dintre satele mari ale comunei, Ungureni, sat cu vreo şapte sute de case, deci aproape de zece ori mai mare decît Podul Corbencii, unde activează, cum vrea să ne încredinteze interlocutorul nostru, un delegat deosebit de energic, Dumitru Mihai. O jumătate de oră mai tîrziu ne încredinţăm singuri că satul arată îngrijit şi bine gospodărit, de bună seamă, ne închipuim, şi datorită muncii energicului delegat. Cum acesta, încadrat ca magaziner la C.A.P., nu se află în localitate, vorbim cu cîţiva săteni. Cu Aurica Mihalache şi Gheorghita Luoaşcu, de exemplu, pe care le întîlnim chiar în curtea C.A.P.-ului lucrînd la nişte răsaduri. Acestea sînt convinse, şi o spun fără înconjur, că delegatul sătesc trebuie să fie neapărat magaziner.

— Cum ? întrebăm surprinşi de această întorsătură a discuţiei.

— Păi dacă nu e magaziner, nu poate să fie delegat, zic ele.

Confuzia, după cum se vede, e totală.

— La dumneavoastră cine e delegat ? reluăm firul discuţiei.

— Mielu. Adică Dumitru Mihai, dar noi aşa-l respectăm, îi zicem Mielu.

— „Bufetul" aflat în fosta primărie, de pe cînd Ungurenii era comună, nu sat, de cînd funcţionează ?

— Şi, zice Aurica Mihalache, păi eram eu tînără cînd s-a făcut acolo „Bufet". Să tot fie vreo douăzeci de ani.

Vicepreşedintele Ion Iorga, care ne vorbise despre această unitate comercială, pentru a o pune în contul muncii delegatului, priveşte, parcă neatent, frunzişul plin şi înflorat de vînt al plopului canadian de alături.

— Dar şcoala ? Am auzit că fusese construită greşit, cu ferestrele la nord, şi că i le-aţi mutat la sud, ca să intre lumina în clase.

— Asta a fost acum patru-cinci ani.

Deci nu de un an şi jumătate încoace, de cînd este delegat Dumitru Mihai ! Mai aflăm de la Gheorghe Paraschiv, preşedintele C.A.P.-ului, şi Stan Gheorghe, inginerul şef, că satul Ungureni aduce anual cam patruzeci la sută din veniturile întregii comune iar în cadrul acestui efort delegatul, în ale cărui atribuţii intră şi aceea de a se preocupa de buna desfăşurare a activităţii economice, contribuie mai mult cu munca sa de magaziner decît de delegat. Oameni vrednici, cei din Ungureni şi-au înzestrat satul, prin fonduri repartizate de către stat şi în bună parte prin eforturi proprii cu o şcoală cu zece clase, cu o grădiniţă, cu un cămin cultural, cu trei magazine, cu drumuri bune. Toate acestea s-au făcut de bună seamă, nu de un an încoace, în primul rînd prin grija primăriei, şi de aceea surprinde mărinimia cu care sînt „dăruite" ori doar „împrumutate" delegatului, numai ca să pară că a avut şi acesta activitate. Procedeul nu este doar incorect, este şi păgubitor întrucît se creează delegatului impresia că munca obştească pe care e chemat să o facă se produce de la sine, iar pentru simplul motiv că primăria se preocupă de lucrurile mai mari el le poate uita chiar şi pe cele mici. Pe scurt, să nu-şi mai facă datoria.

În comuna vecină, la Potlogi, delegatii arată nu numai că au muncit dar chiar ce au muncit. De pildă, Gheorghiţă Bucşenaru, din satul Pitaru, ne sounea cum a reuşit ca numai prin contributia oamenilor, fără nici un ban din bugetul primăriei, să repare punctele sanitare şi grădiniţa, iar la propunerea sătenilor să le şi împrejmuiască cu garduri noi. În satul Vlăsceni, Gheorghe Rădulescu ne sounea la rîndu-i cum a mobilizat sătenii şi a pietruit drumul care poartă între localnici numele de „linia Zamfirescu", iar Ion Neacşu cum a reuşit, împreună cu consătenii lui din Românesti, să adauge încă două săli de clasă şcolii mai vechi. Am luat numai cîte un exemplu şi am fi putut da mai multe, desigur, despre străduintile acestor oameni, despre felul cum ei îşi îndeplinesc îndatoririle de adevăraţi „primari de sat".

E. DUMITRU ■

Constantin PILIUŢĂ — [illegible] de mici

Investițiile — la termen!

LA BUZĂU

Fabrica de case case nu fabrică!

Orașul Buzău s-a mai îmbogățit în ultimii ani cu o unitate industrială importantă : Întreprinderea de materiale de construcții, datorită căreia ritmul de edificare a noii așezări urbane de pe malul riului Buzău a putut înregistra un salt efectiv atît în ceea ce privește volumul, cît și durata realizării sarcinilor din sectorul construcțiilor.

Acesta este un fapt cunoscut. Mai puțin se știe însă că aceeași întreprindere urma să fie amplificată, întărită prin includerea în perimetrul pe care-l ocupă a unei așa-numite **„fabrici de case"**, adică a unei secții în cadrul căreia să se fabrice panourile viitoarelor locuințe, astfel încît constructorii să poată răspunde mai bine și mai prompt nevoii de spații pentru populația mereu în creștere a orașului, ca și pentru alte așezări din județ.

O vizită la Întreprinderea de materiale de construcții din Buzău în această primăvară ar fi trebuit deci să prilejuiască o relatare a unui proces productiv aflat în plină desfășurare ; deoarece, potrivit prevederilor, punerea sa în funcțiune fusese fixată pentru luna septembrie a anului trecut. Cel de-al doilea termen, cel „oficial", era la 1 aprilie 1979, după efectuarea probelor tehnologice programate la 1 martie anul acesta.

Ce am văzut totuși ? Am văzut fabrica în întregul ei, adică o hală de mari proporții, acoperită, cu ferestre și fundații turnate, pentru utilajele necesare, dar care n-au sosit încă nici pînă la această oră. Așa cum arată, „fabrica de case", deși nouă și proaspătă, lasă o impresie tristă, tocmai prin lipsa activității pe care te aștepți s-o întîlnești la tot pasul. Este un spațiu mort ! De ce ?

— Contractarea utilajelor s-a făcut, ca și pentru celelalte „fabrici de case", prin Centrala materialelor de construcții din București, răspunde inginerul Stelian Tănăsescu, directorul întreprinderii ; este vorba despre cele două linii distincte : cea de „casete", care asigură o calitate deosebită panourilor interioare și duce la scăderea volumului de manoperă din șantier, și linia distribuitoarelor de beton, dintre care ne-a sosit doar unul, dar și acela fără acționare. Furnizorul este Întreprinderea de utilaj din Alba Iulia. Explicația întîrzierilor, pe care ne-o dă acest furnizor, atunci cînd ne interesăm de situație, este aceea că **„întrucît contractul s-a făcut cu centrala noastră, dirijarea utilajelor urmează să se efectueze pe aceeași cale, adică : le veți primi atunci cînd centrala dumneavoastră vi le va repartiza !"** Mergînd la furnizor am dedus că nici contractarea făcută de centrală n-a fost tocmai completă : în loc de patru casete, la distribuitorul de cofraje metalice, sînt numai două Fiind presați de cereri, am echipat cu oamenii noștri o casetă și am turnat în condiții improvizate, închiriind o macara. Apoi am decofrat și încercăm să generalizăm acest sistem de lucru, pentru a nu sta cu brațele încrucișate.

Ceea ce ne spune inginerul Stelian Tănăsescu nu reprezintă însă decît o parte a neajunsurilor de care se lovește colectivul de muncă de la „fabrica de case" din Buzău. Podurile rulante din hala despre care vorbim, deși sosite și montate, s-au dovedit necorespunzătoare. Aproape de necrezut, dar absolut exact : electrofrîna podului, fiind greșit dimensionată, izbea în zid ! Cine răspunde pentru o asemenea eroare : proiectantul ori executantul ?

— A fost necesar continuă directorul întreprinderii, să modificăm, aici, la noi, profilul de cale ferată, să demontăm și să înlocuim traseul pe care circulă podul. Părerea mea este că ne aflăm într-o situație în care **a lipsit corelarea între serviciul de proiectare și cel de contractare din centrala noastră.** Pentru a putea cîștiga 15 cm de spațiu, necesar funcționării podului, am făcut rost, cu chiu cu vai, de pătratul care ne lipsea, îl sudăm la Buzău și, astfel, vom putea exploata podul respectiv.

Sosiți la București, îi solicităm un răspuns inginerului N. Popescu, șeful de proiect, de la Institutul de proiectări materiale de construcții, în această problemă, ca și în privința nedeterminării tehnologiei convelerului (distribuitor de beton). Ar fi cel puțin la fel de interesant de știut de ce „Progresul" Brăila, întreprinderea care trebuia să furnizeze întreprinderii de materiale de construcții Buzău partea de acționare (lanț, cărucioare, mecanismul de întindere la tunel), nu și-a respectat încă obligațiile, deși, pentru realizarea acestui deziderat, s-a dus, pînă în prezent, o luptă acerbă din partea întreprinderii buzoiene ?

— Mă întrebați ce înseamnă aceste întîrzieri ? În primul rînd, nesiguranța realizării sarcinilor fizice de plan și valorice, deci, implicit, lipsa fondurilor de retribuire a oamenilor care stau din vina altora. Planul este de 100 mii metri cubi de panouri pe an, față de vechile capacități de numai 70 mii metri cubi. Rezultă că pe noile instalații ar trebui să producem cel puțin 30 de mii de mc Planul a început să curgă încă din luna aprilie a acestui an. Oricîte eforturi am face nu putem merge mai departe de tunel În acest punct ne blocăm ! Nici tehnologia veche nu poate fi aplicată la instalațiile noi, fiind vorba despre un cu totul alt tratament. Ne străduim să intensificăm eforturile noastre în vechile secții și în alte sectoare ca, pe ansamblu, să avem cît mai puțin de suferit, dar nu mă pot angaja, în prezent, să-mi respect obligațiile de plan. Precizez că investiția aceasta se ridică la o sumă importantă și că orice întîrziere în respectarea termenelor se va solda cu nerealizarea ei.

EMIL LEONARD ■

La Combinatul de celuloză și hîrtie Dej

Există o „problemă a cojii". Și încă una importantă

— Vedeți, ne spune cu sinceră mîhnire inginerul Ioan Ungur, directorul combinatului, aceste valțuri uriașe, din apropierea depozitului de materii prime, cojesc zilnic sute de tone de material lemnos. Coaja rezultată e depozitată de ani de zile tot pe aici. S-a născut astfel un peisaj dezolant, mîștinos, pentru că, observați, la cojire se folosește și apă. Ba, mai mult, înregistrăm și multe pierderi. Convoiul, ce numără zilnic între 45—50 de mașini, este un adevărat carusel al risipei. Odată cu coaja, noi aruncăm, anual, cîte 1,5 milioane lei, sumă ce reprezintă contravaloarea mijloacelor de transport imobilizate pentru a transforma coaja în bălegar...

Într-adevăr, faptul e dezolant. Mașinile, în majoritate de 6,5 tone, stau la rînd, șoferii încarcă în 15 minute, după care se duc cu coaja la împrăștiat. Unul dintre șoferii care lucrează de mai bine de trei ani aici mă invită să fac o plimbare, să admir mormanele de coajă de pe terenurile agricole din vatra satului Rugășești. Șoferul, experimentat, cunoaște cele mai nesemnificative puncte ale drumului, nu numai gropile sau lipsa plombelor. Pe măsură ce ne apropiem, mașina schioapătă cînd în stînga, cînd în dreapta. „Se pare că e obișnuită, dar nu-i convine traseul", glumește Valentin Mîrză, conducătorul ei. Ajunși la „morminte" — cele trei locuri unde se depune coaja de lemn — găsim doi oameni lucrînd de zor pe un tractor cu lamă și un buldozer : mecanicii, care doboară adevărați munți de coajă, doresc, în final, să scoată un imaș cu suprafață plană pentru privirile trecătorilor. Fotografiem cîteva locuri, din mersul mașinii, din motive de „nivel".

„Dosarul cojii", zice inginerul Andrei Lazăr, directorul tehnic al combinatului, are următoarele date :

1. Preocuparea noastră privind folosirea acestui produs ca energie secundară este veche. Alături de noi au acționat, pe același front, oamenii de la C.C.H. Bacău, Institutul de cercetări pentru celuloză și hîrtie, de la alte combinate mari, care s-au alăturat pe parcurs.

2. Pentru că situația este generală, pe ramură, au fost trimiși specialiști în străinătate pentru documentare.

3. În 1976, s-a concluzionat și decis : „cea mai bună utilizare a scoarței de lemn ar fi folosirea ei ca resursă . energetică : combustibil secundar la ardere".

4. În același an, 1976, specialiștii institutului nostru de cercetări, realizează un proiect pentru construirea unei instalații speciale necesare arderii cojii și rumegușului rezultate din prelucrarea lemnului. Această instalație constă din tocător, presă pentru stoarcerea cojii umede, transportoare și două cazane speciale, pentru ardere, cu o capacitate totală de 24 tone aburi, la 16 atmosfere/oră.

5. Întreaga parte de construcție-montaj a fost realizată de noi, cu diverși colaboratori din țară, și terminată cu mai bine de un an în urmă, prilej care ne-a permis să aprindem focul la unul din cazane, folosindu-se drept combustibil rumegușul.

6. Contractul pentru executarea celor trei prese necesare stoarcerii cojii a fost încheiat cu Întreprinderea de utilaj și piese de schimb Suceava, la 12 martie 1976, avînd ca termen de execuție 31 martie 1977.

De aici încep tergiversările.

Executantul cere, la împlinirea sorocului, o decalare a termenului pînă la 31 decembrie 1977. Acceptăm. Apoi, solicită o altă decalare, pînă la 31 ianuarie 1978. Neavînd încotro, am dat afirmativ din cap și de data aceasta. Dar în luna martie a.c. ne trimit, în loc de prese, proiectul, care, spun „specialiștii" suceveni, n-a putut fi omologat. E de prisos să mai amintim cîte telefoane, hîrtii, timp și mai ales bani s-au consumat în acest interval de peste doi ani".

Ce ne prezintă filele economice ale „dosarului cojii" ?

Într-o parte se string robinetele, se reduc unitățile de măsură și de timp ; în altă parte curg canalele risipei, care duc cu ele peste 100 tone coajă zilnic, însumînd anual peste 8 000 tone combustibil convențional. Prin arderea acestuia, s-ar putea obține, zilnic, 100 tone hîrtie pentru ambalaj, beneficii anuale suplimentare de 1 200 000 lei ; 7 000 000 mc gaze ar putea fi folosiți în alte scopuri economice. Mașinile și oamenii care lucrează aici și-ar găsi alte rosturi mult mai importante. Ba, mai mult : colectivul de la C.C.H. Dej ar fi degrevat de plata anuală a 1,5 milioane lei cheltuieli cu transporturile, ar băga în buzunarul propriu, al combinatului și al statului, cele 800 000 lei beneficii pierdute, investiția de 27 000 000 lei ar putea produce nu la jumătate, ci la întreaga ei capacitate. Dar să ne oprim aici cu datele și să ne gîndim la ce se va face în continuare : pentru cei ce n-au făcut nimic pînă acum, bine ar fi ca organele ierarhic superioare să găsească forme de „stimulare".

Directorul Ioan Ungur ne asigură că va demara această lucrare complexă în atelierele mecanice proprii, pe răspundere proprie și că va apela, cum-necum, la colaborări spontane, greu de perfectat în timpul anului de producție.

Așadar, alți bani, altă distracție. Bine însă că sînt și oameni care caută soluții, care nu se ascund după hîrtii.

DUMITRU VATAU ■

Opinia unui alegator

Nouă nu presupune, înainte, bomba atomică

Sînt obligat moral să destăinui aici — și cred că interesul poveștii mele nu este numai unul local, — sînt deci obligat să destăinui aici o convorbire plină de tristețe amară cu primarul harnic și devotat al orășelului Horezu. Horezu — cum am mai avut eu prilejul să vă spun — a devenit oraș datorită schimbărilor fundamentale produse în structura județului Vîlcea care, ca toate județele țării, a intrat vertiginos în zodia industrializării și, firește, a civilizației tehnico-industriale. Așadar, bătrîna comună Horezu, atestată documentar cu cîteva sute bune de ani în urmă și chiar cu o istorie plină de interes, se pregătește de binefacerile sistematizării în cadrul unui rapid proces de dezvoltare presupunînd, brusc, creșterea populației sale și deci și a fizionomiei sale arhitecturale. Nimic, așadar, mai firesc, decît **dezbaterea proiectelor de sistematizare** care, speră toată lumea mică a Horezului, nu vor transforma această insulă de autenticitate poetică oltenească într-o simplă aglomerare urbană cu singurul scop de a ne pune cu orice preț — **acela foarte scump plătit mai tîrziu, al pierderii peceții specifice** — la dispoziția ideii de urbanizare industrială.

Horezul este, sigur, un orășel sărac, bogăția lui este de specificitate peisagistică excepțională și cîteva fabrici, mici și ele și gîndite cu grijă să nu distrugă spațiul de puritate ozonată al împrejurimilor, sînt pentru horezeni o șansă de bunăstare și de mai bine. Dar tot atît de importantă mi se pare și șansa turistică, iar ea trebuie să rămînă intactă sau mai exact ea trebuie apărată și dezvoltată. În orașul Horezu se află cîteva case de cea mai mare frumusețe arhitecturală specifică, și ele mențin parfumul individual al urbei. În Horezu au mai rămas cîteva case cu o vechime de aproape două veacuri, dacă nu mai mult, punînd în valoare o splendidă idee de arhitectură balcanică adaptată, cu foișoare interioare înalte ca Hanul lui Manuc din București — și ele trebuie apărate de patima pustiitoare a unor arhitecți care parcă nu pot gîndi altfel decît într-un deșert atomic. Povestea discuției mele triste cu primarul Horezului, **Preda**, care suferă pentru orașul lui, nu este, cum vă spuneam, una locală ; să fim foarte atenți la această patimă pustiitoare de care vorbeam. O aglomerare urbană fără identitate, înțeleasă numai ca o simplă adăpostire a mîinii de lucru, e foarte păgubitoare pentru viitorul căruia i se răpește, astfel, trecutul.

În centrul Horezului se finisează, azi, un cvartal de blocuri care ține oricum seama de destinul acestui loc fericit de istorie și de natură. Deci se poate clădi și cu grijă pentru obrazul viitorului. Atunci se poate continua și cu grijă pentru păstrarea peceții unice a locurilor. Să ne grăbim cu grijă și cu mare răspundere atunci cînd dărîmăm — asta ar fi chestiunea. Casa nu este numai un adăpost de ploaie, de arșiță și de ninsoare, este și unul, hotărîtor, pentru suflet.

DINU SĂRARU ■

Vara e ceva mai aproape!

Iată cîteva imagini de la Arenele Romane, binecunoscutul teatru în aer liber din Parcul Libertății. Spre bucuria iubitorilor de spectacole în cadrul naturii, de cîteva zile constructorii și-au făcut apariția și în perimetrul acestui edificiu pentru a înlătura unele răni ușoare pricinuite de cutremur și pentru a-i reda înfățișarea cuvenită întîlnirii cu publicul. Pe șantier am întîlnit șase oameni, doi cu sapa și patru cu mapa. Adică doi muncitori și patru băgători de seamă care ni s-au prezentat, cu o inexplicabilă mormăială, a fi de la prestigioasa firmă „Proiect — București". Dacă e așa, și dacă e adevărat ce ne-au spus dumnealor, anume că teatrul va fi gata la sfîrșitul lunii august transmitem respectivei instituții nedumerirea noastră : oare nu cumva sezonul de vară începe ceva mai devreme ?

Noi mărturii privind importanța și actualitatea „Psihologiei consonantiste"

Moștenirea Odobleja

Laboratorul de psihologie al Institutului de cercetări pedagogice și psihologice din București a avut amabilitatea de a ne invita recent la un colocviu de specialitate consacrat vieții și operei regretatului om de știință, doctorul Ștefan Odobleja, creatorul și părintele legitim al ciberneticii. Au participat cercetători în psihologie și pedagogie, cadre didactice și ingineri, obiectul principal al discuțiilor și referatelor prezentate constituindu-l opera capitală a savantului severinean „Psihologia consonantistă", tratat în două volume publicat la Paris în anii 1938 și 1939. Este locul să precizăm, de asemenea, că pentru analizarea și reconsiderarea acestei valoroase moșteniri științifice, specialiștii institutului amintit au programat un întreg ciclu de dezbateri. Prima a avut loc în urmă cu o lună și a fost dedicată personalității și viziunii multidisciplinare a medicului Odobleja, iar cea de-a doua, programată săptămîna trecută, și-a propus abordarea unor probleme privind contribuția originală a savantului în domenii ca psihoneurologia, creativitatea, metodologia logică, psihoterapia și hipnoza, gîndirea euristică.

Vă prezentăm în continuare, prin intermediul unui scurt studiu de sinteză, elaborat de cercetătorii dr. Alexandru Surdu și dr. Stroe Marcus, cîteva din principalele direcții și concluzii prin care se recomandă dezbaterile amintite.

Scopul ultimei dezbateri, ca și al celei anterioare deultfel, a fost : (1) desprinderea principalelor idei ale autorului (în domeniul psihologiei), idei pe care le apreciem ca valoroase, chiar dacă astăzi ele se dovedesc depășite sau nu pot fi încă total confirmate ; (2) subliniereа acelor idei originale ale lui Șt. Odobleja care, ulterior, au apărut în dezvoltarea științei, dovedind intuiția excepțională a autorului ; (3) relevarea contribuției în domeniul metodologiei științelor, exprimată în concepția sistemică a autorului.

În referatele prezentate cu aceste ocazii și discuțiile pe marginea lor, din perspectiva celor trei aspecte menționate, au fost analizate probleme cum ar fi : conceptul de creativitate, aspectele logico-metodologice ale psihologiei consonantiste, psihofiziologia și psihoneurologia, critica concepțiilor psihologice dominante între cele două războaie mondiale, probleme de psihometrie, psihoterapeutică, hipnoză, precum și unele aspecte ale inteligenței artificiale.

Din dezbateri a reieșit că autorul a avut multe idei care merită să fie discutate într-un asemenea cadru și a căror valoare ar trebui să fie menționată în lucrări de specialitate referitoare la istoria unor discipline științifice ca : psihologia, logica, metodologia, pedagogia și altele. S-a subliniat că în problema creativității Șt. Odobleja a sugerat o serie de direcții interesante în cercetare, cum ar fi : perfecționarea artei de a întreba, sintetiza, clasifica și defini în vederea cresterii gîndirii euristice, cu implicații practice în domeniul psihopedagogiei.

Au fost urmărite, în mod deosebit, aspectele originale ale metodologiei unitare, sistemico-grafice, care au permis surprinderea **consonanței** dintre diferite domenii științifice (despărțite în aparență), metodologie semnificativă pentru studiul modern al inteligenței artificiale. Au fost remarcate, de asemenea, preocupările autorului pentru fundamentarea științifică a psihometriei, consemnîndu-se meritul acestuia de a fi realizat o primă schiță de cod deontologic privind examinarea psihologică. Pe linia preocupărilor medicale (autorul fiind medic de specialitate) au fost menționate ideile acestuia, moderne pentru timpul în care au fost emise (unele dintre ele nefiind nici astăzi încă total puse în practică), în legătură cu psihoterapia, care, în viziunea lui, ar trebui să fie o parte integrantă a oricărei terapii. Autorul insereză într-o lucrare generală de metodologie a științei și problematica sugestiei și a hipnozei, care, în acea perioadă, nu figura de regulă în tratatele de psihologie generală. Un punct de interes în discuție l-a constituit analiza problematicii interrelațiilor dintre psihologie, fiziologie și neurologie. În acest context s-au discutat și unele probleme legate de **legile reversibilității, reacției și compensării** (emise de Șt. Odobleja), apreciate ca prezentînd interes atît din persoectivă critică, cît și din punctul de vedere al unor valorificări ulterioare.

În ansamblu, dezbaterile (care vor continua, abordînd și alte aspecte ale lucrării lui Șt. Odobleja) au pus în evidență caracterul științist al preocupărilor sale, remarcabil pentru epoca în care a fost scrisă această lucrare, intuiția multor probleme fundamentale ale științelor contemporane și, în genere, viziunea metodologică modernă, rodnică de abordare a acestor probleme, care deschide noi persoective în domeniul cercetărilor pluridisciplinare teoretice, cu efecte practice deosebit de eficiente.

Un alt participant la dezbateri, tovarășul Titus Dumitrescu, coordonator științific al colectivului pluridisciplinar „Super Felix", a ținut să ne declare următoarele :

— Lucrările savantului Ștefan Odobleja, pe care am avut cinstea de a-l cunoaște personal, au constituit pentru mine un îndreptar prețios privind efectuarea analizelor de model în scopul găsirii celor mai eficiente soluții de rezolvare a unor probleme cu caracter prioritar pentru economia națională, vizînd obținerea eficientelor economice maxime. Concepția globalistă a medicului Șt. Odobleja, care a pus la baza viziunii sale științifice fenomenul de consonanță, dovedește o profundă observare științifică a proceselor de reglare în tendința lor spre echilibru. Din cunoștințele pe care le-am primit, la congresul de cibernetică de la Amsterdam din 1978 (unde a fost, dealtfel, prezentată și o comunicare a medicului Ștefan Odobleja, ultima din păcate) a devenit, evident, impasul în care a intrat cibernetica mondială în rezolvarea unor probleme concrete cu care se confruntă epoca contemporană. Or, ca unul ce m-am străduit să studiez și opera savantului severinean, apreciez că stadiul actual de integrare unitară a științelor ar fi fost cu mult superior realizărilor concrete de astăzi dacă cibernetica ar fi pus la baza ei fenomenul de consonanță, enunțat ca un principiu fundamental încă din 1938 în „Psihologia consonantistă". Această operă reprezintă o realizare științifică deosebită privind abordarea fenomenelor în tendința lor spre echilibru, constituind un moment **istoric de referință în dezvoltarea gîndirii** sistemice de amplă rezonanță în lucrările pluridisciplinare moderne. În acest sens se poate remarca, de exemplu, maniera de tratare consonantistă a modelelor cu echilibru între producție și consum, corelat cu resursele societății la un moment dat, în a cărei reglare se recomandă terapeutica preventivă și curativă, adevăr științific ce își păstrează valabilitatea practică și în prezent. Iată de ce, avînd posibilitatea de a dirija eforturile colegilor mei de echipă, am apreciat ca deosebit de utile indicațiile metodologice ale dr. Șt. Odobleja privind alegerea celor mai eficiente modele din cadrul celor disponibile în anumite trepte de cercetare științifică. Sînt sigur că prin aprofundarea și dezvoltarea „Psihologiei consonantiste", operă de o densitate științifică de excepție, cercetătorii vor fi conduși, în mod inevitabil, la noi realizări pe planul integrărilor științifice.

LIVIU TIMBUS ■

Medicul Ștefan Odobleja în perioada în care a conceput și elaborat „Psihologia consonantistă"

Cea mai la îndemînă sursă de energie rămîne totuși economia de energie

Întreprinderea „23 August" din București, unul din cei mai importanți consumatori de energie electrică din Capitală, a reușit în ultima vreme să respecte cotele ce i-au fost alocate. Mai mult decît atît : și la orele de vîrf, de dimineață și de seară, întreprinderea respectivă nu și-a depășit „norma". Desigur, un fapt îmbucurător și demn de a fi consemnat, deoarece el reflectă grija mai atentă a tuturor celor care folosesc energia, o schimbare de atitudine față de un bun colectiv.

Am ales acest exemplu, din cele multe care ne-au stat la dispoziție, tocmai pentru că, la o întreprindere de proporțiile celei amintite, posibilitățile de risipă sînt mai numeroase și puținul se poate aduna în cifre majore, dar și pentru faptul că, la aceeași unitate industrială s-a văzut o preocupare permanentă pentru raționalizare. Motivul cel mai important al opțiunii noastre este însă altul : **posibilitățile de reducere a consumurilor sînt încă departe de a se fi epuizat. Să arătăm de ce.**

Urmînd indicațiile, de dată recentă, ale Ministerului Energiei Electrice, reprezentanții I.D.E.B. au întreprins analize asupra consumurilor unor întreprinderi bucureștene. Împreună cu specialiștii acestora, tocmai pentru a se găsi și alte posibilități de raționalizare. Ni se pare deosebit de interesant faptul că tocmai la „23 August", care și-a respectat cotele, s-au mai găsit totuși și alte canale de scurgere a unor cantități de energie electrică. Inginerul Constantin Mogoșanu, director adjunct al I.D.E.B., comentînd discuția purtată la „23 August" de tehnicianul Ion Florea, de la Întreprinderea de distribuție a energiei București, împreună cu inginerii Gh. Lupu, Victor Vuicâ și Radu Luțu, energeticienii uzinei amintite, se oprește la un aspect major al consumurilor neraționale : aerul comprimat produs de compresoare.

Într-adevăr, dacă s-ar face (și cel în drept au și întreprins comparația respectivă) un calcul al consumului înregistrat de unele utilaje și scule pneumatice de la „23 August" ar reieși că acestea „mănîncă" cu mult mai multă energie decît echivalentul normal al unor scule electrice asemănătoare.

Stația de compresoare este dotată cu 4 turbocompresoare de tipul K 250, fiecare cu o putere de 1 500 kW, și cu alte 6 compresoare cu piston cu o putere totală instalată de 2 800 kW. Fabricantul utilajelor respective impune oprirea, de două ori pe an, a acestor turbocompresoare pentru schimbarea uleiului, dar face și recomandarea ca oprirea lor să se facă și la cel mult o dată pe lună, în caz de necesitate. Dar la „23 August" instalațiile despre care este vorba, cu excepția perioadelor de revizii și reparații, funcționează permanent încărcate la sarcina nominală chiar și în cazurile în care necesarul de aer comprimat al întreprinderii este mai redus, situație în care surplusul de aer comprimat, atît de scump obținut, este aruncat în... atmosferă ! **Calculîndu-se doar ce se întîmplă pe durata schimburilor II și III ale zilelor nelucrătoare din cursul unui an, s-a ajuns la concluzia că, pentru eșapareа în atmosferă a aerului comprimat neutilizat, se consumă 3 500 000 kWh, adică peste un milion de litri de petrol.** Este adevărat că respectivele turbocompresoare nu pot fi oprite, datorită concepțiilor tehnice care au stat la baza construcției lor, ori de cîte ori exploatarea lor rațională o impune. Se pune însă pe drept întrebarea dacă astăzi, cînd criteriul energetic se impune a i se acorda aceeași importanță ca și celor tehnologice, mai pot fi menținute în funcțiune astfel de utilaje ca cele de la stația de compresoare a Întreprinderii „23 August", care obligă — fără nici o răspundere — aruncarea în atmosferă a aerului comprimat scump plătit în energie electrică și în ultimă analiză, în combustibili.

Dar și în aceste condiții soluții parțiale există. Ele au fost găsite de energeticienii uzinei și de cei ai I.D.E.B.-ului, însă marea problemă a raționalizării actualului consum nu poate veni decît din partea oamenilor de concepție din institutele specializate care au trebui, de urgență, să-și înscrie în programul de studiu stabilirea celor mai eficiente metode de reducere substanțială a consumului de energie electrică pentru producerea aerului comprimat. În primul rînd, se așteaptă soluția de oprire periodică a turbocompresoarelor și alimentarea cu aer comprimat a întreprinderii vecine. „Republica", în timpul schimburilor nelucrătoare ale celor de la „23 August" (o experiență similară, eficientă, s-a și efectuat la I.M.G.B.).

Ne întrebăm, și tînsăm această întrebare tuturor specialiștilor patrioți, care, credem, nu pot rămîne indiferenți aflînd că, din motive tehnice și din lipsa unei soluții adecvate, se aruncă pur și simplu în atmosferă cantități uriașe de energie electrică produsă printr-un consum major de combustibili (situație care nu se restrînge la instalațiile de la „23 August"), nu se poate găsi mijlocul necesar de a se modifica aceste turbocompresoare ?

Odată cu întrebarea, la care așteptăm răspuns, ținem să subliniem și un alt aspect, nu mai puțin important : raționalizarea consumului de energie nu înseamnă doar respectarea cotelor de care dispun întreprinderile. Exemplul ales, cel al Întreprinderii „23 August", este doar UN EXEMPLU pe lîngă multe altele. L-am preferat și pentru faptul că, mai cu seamă în ultima vreme, conducerea Întreprinderii „23 August" s-a dovedit foarte receptivă față de orice inițiativă destinată raționalizării cît mai judicioase a consumurilor energetice.

GH. DECEMBRIU ■

Ce e nou în ...

Sudură

Tovarășii Mihai Neica și Petru Popa de la Întreprinderea „Independența" Sibiu sînt autorii unei invenții destinate confecționării electrilor de contact electric pentru agregate de sudură executate din oțel (OL 50) și materiale neferoase. Față de electrii de contact electric executate din bronz turnat sau din tablă de alamă ambutizată, elementele fixate prin intermediul unui arc foarte costisitor și nesigur, electrii concepuți de cei doi autori sînt mult mai ieftine (pentru confecționarea fiecărei bucăți se realizează o economie de circa 2.300 kg bronz).

Confecționarea lor este, de asemenea, rapidă și cu cheltuieli minime.

Noile dispozitive, purtînd simbolul SC-810, sînt proiectate și realizate în întregime de Întreprinderea „Independența" Sibiu, cu avizul Institutului de sudură și încercări de materiale din Timișoara.

Protecția muncii

Inginerul Nicolae Gogoană, din cadrul Institutului de proiectări uzine chimice-București, este autorul a două invenții deosebit de utile pentru purificarea atmosferei încărcate de noxe, permițînd menținerea unui mediu nepoluant.

Prima, intitulată „Filtru de aer rotativ cu autocurățire", poate fi folosită fie pentru purificarea aerului necesar unor scopuri sanitare — unde este indispensabil un grad avansat de puritate —, fie pentru scopuri industriale. Filtrul funcționează în mod continuu, este deosebit de sigur în exploatare, este silențios, ocupă un spațiu redus și — mai ales — furnizează un aer umezit, atît de necesar în multe locuri de muncă, în special în perioadele cînd este relativ cald.

Cea de-a doua, „Spălător reglabil de gaze cu praf", destinată curățirii aerului înainte de evacuarea lui în atmosferă, permite o reglare a gradului de purificare în funcție de procentul de substanțe nocive existent în aerul absorbit.

Paza contra incendiilor

Invenția „Tun pentru stins incendiile" a inginerilor Alexandru Flueraș și Hellmuth Binder, din Institutul de cercetări și proiectări autovehicule și tractoare — Brașov, permite intervenții ce pot fi hotărîtoare în cazul cînd — cu toate măsurile preventive luate — se declanșează totuși un incendiu.

Utilajul poate fi montat pe acoperișul autovehiculelor speciale de pompieri și se poate manevra fie de la bordul autovehiculului, fie direct, manual. El este prevăzut cu două țevi de refulare și dispune de o actionare hidraulică a orientării, fără moment reactiv, așa încît manevrarea și dirijarea jeturilor este deosebit de ușoară, cu toată forța deosebit de mare a apei lansate. Construcția lui ingenioasă și mai ales ușor de deservit îi face să constituie un utilaj deosebit de eficient pentru combaterea incendiilor.

Auto

Ing. Bach Koloman din Cluj-Napoca este autorul „Chitului elastic de etanșare utilizat în industria autoturismelor".

Acest chit, avînd în compoziția sa 65 la sută greutate cretă măcinată sau precipitată, 20 la sută greutate dibutilftalat, 9 la sută greutate polistiren antisoc, 3 la sută greutate polistiren standard și 3 la sută greutate colofoniu, se realizează în întregime cu materii prime din țară, ieftine și ușor accesibile, eliminînd în întregime importul. Menționăm că produse cu utilizare similară se fabricau doar în țările cu tradiție în industria de automobile.

Etanșarea părților componente ale caroseriei cu acest chit protejează caroseria împotriva acțiunilor corosive ale apei, prelungindu-i astfel viața. Atelierele de reparații auto pot, de asemenea, folosi cu succes acest chit. Titularul acestui brevet este Întreprinderea „Anticorosivul" din București.

O excepțională descoperire la Iași :

„Efectul fermoar" și cauza îmbătrînirii policlorurii de vinil

A înlocuit, în bună parte, conductele din metal folosite la instalații sanitare, în canalizări și irigații, se întrebuințează în industria electrotehnică, protejează cabluri electrice, e țesut, transformat în covoare, rezistă la agenți chimici, înlocuiește pielea, e produs în cantități tot mai mari, în total, pe mapamond, cam 10 milioane de tone, ocupă locul doi după polietilenă : policlorura de vinil, în vorbirea curentă — pvc. Producătorii doresc, pe lîngă faptul că este ieftin, să fie și foarte bun, să dureze, pentru că, vai, **peveceul** îmbătrînește, devine rigid, cu timpul crapă. Și teoretic, pretind specialiștii, n-ar trebui să îmbătrînească prea repede. O moleculă model de pvc are, aflăm, o stabilitate mult mai mare decît produsul însuși. Creatorii lui au crezut că în materie există **ceva**, niște puncte labile care inițiază și dezvoltă, printr-un proces inlănțuit, îmbătrînirea. Ar fi ca la un fermoar, cînd se duce un ochi și defectul se propagă pe toată lungimea firului. Procesul se numește chiar „reacție fermoar", pentru că se propagă pe toată lungimea moleculei.

Îl rog pe doctorul inginer Adrian Caraculacu, șeful secției poliadiție și structură aici, la Institutul de chimie macromoleculară „Petru Poni" din Iași, unitate a Institutului central de chimie, să dezvolte această idee, să ne spună, dacă acum se poate, de ce îmbătrînește pveceul ?

— Au fost, în principal, două căi de abordare a problemei : de tactică, de a remedia procesul (și pentru aceasta i s-au adăugat, zadarnic, stabilizatori) și de strategie, de a depista cauzele intrinseci ale procesului de îmbătrînire, tipul exact al defectelor, pentru a ști cum apar și cum să le blocăm. Ne-am oprit la problemele de strategie. Cîteva ipoteze despre natura defectelor existau : printre altele, erau bănuite structurile ramificate și s-a cercetat treaba asta ani de zile. După 7 ani, noi, cei de la Iași, am dovedit că nu structurile ramificate sînt cauza îmbătrînirii pvc-ului, ci altele, pe care urma să le descoperim.

18 ani se bătuseră, așadar, pașii pe loc. Ieșenii, primii în lume, atrăgeau atenția cercetătorilor de pretutindeni că trebuie căutate alte cauze. Și tot ei, după alte îndelungate cercetări, au ajuns la o ipoteză. Pentru a da răspuns întrebărilor născute cu aceasta, a fost nevoie de alte îndelungate și anevoioase studii, cercetări. S-au reprodus, în laboratoarele din Iași, modelele tuturor tipurilor posibile de p.v.c. Sinteza acestor modele a fost, pentru cercetătorii ieșeni, o etapă grea, plină de neprevăzut : au trebuit să imagineze căi de sinteză necunoscute, unele periculoase, explozive chiar. S-au făcut cercetări pentru depistarea caracteristicilor spectrale, care le pot diferența și pe care, aplicate pe pvc-ul industrial, le-ar putea identifica. Acum, cînd cercetătorul Adrian Caraculacu, mîndru de eforturile oamenilor săi, îmi relatează despre pasiunea cu care au lucrat, despre hotărîrea lor de a nu da nici un pas înapoi, am impresia că ascult parcă relatarea unui roman polițist în care toți cercetătorii din lume, preocupați de combaterea îmbătrînirii acestui polimer, caută amprentele unui infractor.

— Da, tocmai asta căutam, afirmă inginerul ; amprentele defectului, ca prin studiul lor să depistăm defectul propriu-zis care inițiază procesul de îmbătrînire.

Rezultatele cercetătorilor ieșeni au fost publicate în mai toate revistele de specialitate din lume. Apariția lor a fost o revelație : o companie din S.U.A., Monsanta Company Indian Orchard Masa, solicită ieșenilor cinci lucrări despre acest fenomen descoperit de ei, Centrul național de cercetări pentru macromolecule de la Strasbourg — la fel ; din Canada se cer 4 lucrări, din R.F. Germania — 9, se mai cer din Japonia, Spania, Australia, Italia, U.R.S.S. Oamenii de știință, producătorii de pvc, interesați de îmbunătățirea produselor lor, solicită ieșenilor ultimele noutăți în materie. Centrul lumii al pvc-ului se mutase parcă la Iași, alți oameni de știință confirmau, prin cercetările lor ulterioare, ceea ce afirmaseră romanii : că nu structurile ramificate sînt cauza îmbătrînirii pvc-ului. Inginerul Adrian Caraculacu, oamenii din echipa sa, Emil Buruiană, Gabriela Robilă, Anton Airinei, Vasile Bărbință, lucrau la întocmirea unei cartoteci de proprietăți corelate cu structurile concrete presupuse, căutau adică amprentele fiecărui defect.

Ceea ce aflu acum seamănă a spectacol : este partea cea mai grea a acestui drum. Pentru a se lua amprenta defectelor s-au făcut mii de măsurători în țară și străinătate, printr-o tehnică ultramodernă, pentru depistarea semnalelor slabe ale defectelor. Era, spun acum acești oameni, ca și cînd ai măsura semnalele de pe Marte. Măsurătorile spectrale s-au acumulat în memoria unui calculator, au fost selectate și din ele au apărut cele care interesau.

— Dar, culmea ! Ni s-au indicat alte defecte decît cele logice. Chiar și așa, primii care au găsit amprentele am fost tot noi.

Din cele 10 defecte presupuse, s-au reținut 4. Apoi au mai trecut încă 4 ani de muncă, de căutare, pînă ce, în sfîrșit, s-a putut spune care sînt defectele structurale ce pot iniția și dezvolta procesul de îmbătrînire a pvc-ului. Și s-a mai aflat justificarea teoretică a modului în care apar și de ce apar aceste defecte, lucru de care nu ne mai ocupăm acum, prezentînd, firește, o importanță mai mult științifică. **Ieșenii au elaborat deci pentru prima oară în lume, o nouă teorie privind modul de apariție a defectelor în pvc.** A fost o bătălie cîștigată de români. Ce a însemnat ea ? Un pas crucial în rezolvarea acestei probleme. A fost ca un indicator în drumul necunoscut, plin de surprize, al unui turist ; cînd lumea cercetătorilor nu știa încotro s-o apuce, ieșenii au orientat cercetările, au spus „pe aici". Și drumul arătat de ei a fost bun.

— Este o descoperire ?, întreb.

— Da, e o descoperire.

— E mare, e mică ?

— În empirismul actual din lume e considerată foarte mare.

Iată ce spune profesorul doctor Ulrich Schwenk : „Publicațiile dv. din Journal of Polymer Science 16, 2741 și concluziile foarte elegante rezultate în această problemă, personal le consider ca fiind un mare pas înainte în direcția lămuririi definitive a structurii fine a pvc-ului și de aceea doresc să vă felicit din inimă... Acest paralelism de desfășurare al reacției mi se pare a fi în ultimă instanță baza pentru lămurirea polimerizării pvc-ului, care poate avea loc numai în trepte. Cu atît mai valoros este faptul că dv. indicați în acest caz o cale care permite speranțe evidente pentru ieșirea din labirint". Așa era numită „epoca" de 18 ani, în care cercetătorii bătuseră pașii pe loc. Ca să iasă din labirint, ieșenii nu s-au folosit de firul Ariadnei, ci s-au folosit, credem, de dragostea lor, de ambiția lor de a face ceva în numele acestei țări, considerată, vai, pînă nu demult „eminamente agricolă". La ora la care consemnăm aceste rînduri, pe adresa Institutului de chimie macromoleculară „Petru Poni" din Iași, o adresă sosită de la Diamond Shamrock, îl invită pe doctorul inginer Adrian Caraculacu să facă parte și să lucreze în Comitetul științific al celui de-al treilea Simpozion internațional de macromolecule, finanțat de Departamentul de științe macromoleculare de la Case. „Ajutorul și sfaturile dv., se spune în scrisoare, ne vor fi de un deosebit folos în această încercare".

Emoționați, dar nu îmbătați de succes, autorii „Mecanismului formării macromoleculei policlorurii de vinil" nu s-au oprit aici. Este adevărat, ei își propuseseră să pună corect un diagnostic, să afle **cum** și **de ce** îmbătrînește pvc-ul. Dar ce trebuie făcut ca să nu mai îmbătrînească, încă nu s-a spus. La acest răspuns lucrează acum toți cercetătorii interesați în această problemă. E un individualism ridicol, îmi spunea cineva, să pretinzi că poți afla totul, singur, într-o problemă.

— Cine și cînd credeți că va găsi soluția ?

— Un tînăr inginer japonez. Tsunao Suzuki, pe care îl cunosc, ne spune inginerul Caraculacu, ne-am întîlnit la Lyon, zicea că e pe cale să rezolve și această problemă ; el a reușit să fabrice un pvc cu stabilitate sporită, care îmbătrînește mai greu. Îl numește PVC alfa 30 și se fabrică de către firma Nippon Zeon.

Știința e uneori ca o ștafetă în care fiecare alergător are partea lui de parcurs. În cazul de față e o dispută aceră, o muncă tentantă, o mai numea cineva, pentru că prelungirea duratei de întrebuințare a pvc-ului măcar cu 10 la sută, ar însemna, în condițiile actuale de criză de materie primă, o tot atît de mare economie. „Noi, aici în institut, ne batem pentru un procent de ieftinire a pvc-ului. A-i prelungi durata este egal cu a-i ieftini".

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

„Eu am visat meri pe culmile Carpaților"

Omul din fața noastră, Ion Munteanu, la cei 76 de ani ai săi, a rămas zvelt și agil, cu fața aproape total lipsită de riduri, unul dintre acei bătrîni întîlniți îndeosebi în satele de munte, dar nu numai acolo, cu vîrsta înscrisă pe buletin, dar nu și pe chip. Și să nu credeți că vigoarea-i tinerească i se trage din trai liniștit.

A absolvit școala normală și mulțumită unor burse a urmat, cu destule greutăți materiale, două facultăți la București, Dreptul și Filozofia, apoi a profesat avocatura.

Fiul de țăran din Ludoș nu țintea însă la birouri elegante, la cîștiguri ușoare sau la vreun post înalt în magistratură. Clienții săi nu au fost cîrnățari în dificultate cu fiscul sau moștenitori în luptă cu moștenitori rivali, ci măturătorii de stradă și căruașii din Sibiu, spoliați de o municipalitate hapsînă, muncitorii din Blaj, Deva, Făgăraș, Brașov, Cisnădie în conflict cu patronii.

— În toți anii de avocatură antebelici nu am apărut un singur patron. M-am specializat în legislația muncitorească și am pledat pentru oameni necăjiți în sute, poate mii de procese (3 000 dezbateri doar cu municipalitatea Sibiu !). Concomitent, am lucrat, pînă la suspendarea lor de către guvernele reacționare, la gazetele democratice „Adevărul" și „Dimineața", ca redactor pentru Transilvania de sud-est — activitate pentru care, ulterior, am fost „pedepsit" de către bătăuși fasciști. În România socialistă am muncit în calitate de consilier juridic la întreprinderea de construcții din Sibiu. Probabil că nu am fost prea rău apreciat, de vreme ce această mare întreprindere sibiană m-a menținut în funcție cu norma întreagă pînă la... 72 de ani.

— Și merii ?

— Pentru mine ei nu reprezintă un **hobby**, după un termen azi la modă, adică o îndeletnicire deconectantă de sfîrșit de săptămînă, ci pasiunea de o viață. Mai mult, o îndatorire de umanist, de patriot. Veți gîndi că folosesc cuvinte mari pentru o activitate măruntă, să-i spunem de grădinar, dar să vă explic. Socot că a fi umanist, patriot înseamnă, în primul rînd, să ajuți omul muncitor de lîngă tine și să sporești avuția țării. Eu am visat meri pe culmile Carpaților, pomi care să crească, să înflorească și să dea rod pînă la 1 500 m înălțime. Citisem că în Alpi și în Himalaya merii urcă tot mai sus. De ce nu și la noi ?

De-a lungul deceniilor, practic din momentul cînd bătrînul memorandist și pomicultor Dimitrie Comșa l-a luat pe lîngă el, Ion Munteanu a început să citească tratate, să se documenteze, a cumpărat o livadă în Șura Mare, lîngă Sibiu, a plantat și în grădina de lîngă locuința din Sibiu meri din Japonia, Noua Zeelandă, Armenia turcească, Canada, S.U.A. Își petrecea mai tot timpul liber și vacanțele experimentînd, altoind, gîndind la meri. Și-a extins cercetările la Fintinele-Sibiu (1 300 m) și Crinț-Sălișteа (1 200 m), a obținut rezultate încurajatoare, a devenit — să nu ne-o ia în nume de rău specialiștii — un fel de doctor în meri. Că nu e o simplă figură de stil o confirmă și faptul că a fost vizitat în cîteva rînduri de specialiști, bunăoară academicianul Teodor Bordeianu, directorul general inginer Gheorghe Stanciu (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare), inginerul Ion Gligor, regretatul profesor doctor inginer Nicolae Constantinescu, fost decan al Facultății de horticultură și pomicultură din București, interesați în merii săi cu pornire întîrziată pentru zonele montane. A participat la reuniuni științifice, a intrat în legătură cu cercetători de la stațiunile experimentale din Cluj-Napoca și Geoagiu, este menționat, alături de alți pomicultori amatori entuziaști, în lucrări de specialitate, de pildă acela a doctorilor ingineri T. Groza și M. Voinea, apărută nu demult în Editura „Ceres".

Ion Munteanu nu este numai un experimentator. A scris două lucrări, aflate încă în manuscris, despre dirijarea vegetației la măr și despre mărul și subprodusele sale în alimentație. A altoit meri la sute de localnici, a urcat mărul tot mai sus în Carpați, dorind astfel să contribuie, cu mijloacele sale desigur modeste, la extinderea suprafeței agricole a țării.

— Și cînd veți publica lucrarea despre dirijarea vegetației la măr ?

— Niciodată.

Aflăm o poveste întristătoare. Un cetățean din Sibiu căruia i s-au atribuit 100 m pătrați pentru a-și construi casă, în absența lui Ion Munteanu și fără a-l anunța în prealabil a spart gardul grădinii și a pus să se taie cu tîrnăcopul și cu securea pomii experimentali pe care bătrînul îi adunase cu trudă și îi îngrijise cu dragoste. Grădina a fost distrusă. Cînd Ion Munteanu s-a întors acasă și a văzut prăpădul, a plîns că un copil.

Au urmat o serie de procese, dar dincolo de subtilitățile juridice (se pare că respectivul cetățean susține, între altele, că din punct de vedere legal nici un text de lege nu-l obliga să anunțe pe cineva despre intenția sa, din moment ce terenul aparține statului, iar el poseda acte în regulă de la primărie) credem că există și un alt adevăr. Și anume că din punct de vedere uman nimeni, indiferent de pataimale, nu are dreptul să distrugă visurile unui concetățean de-al său. Cu atît mai mult cu cît aceste visuri erau puse în slujba obștii. Cît despre acte, cît de în regulă erau ele, aceasta este o altă treabă și o va stabili judecata, nu noi.

— Cînd te gîndești că soluția era atît de simplă ! — oftează Ion Munteanu. Dacă m-ar fi anunțat din timp, aș fi putut transplanta merii în altă parte, de pildă la Șura Mare, deoarece pomii se aflau atunci în repaus de vegetație. Acum, nici o sentință a tribunalului nu-i va readuce la viață. Mulți din ei erau exemplare unicat ! Și nu mai am nici martori !

— Pentru proces ?

— Nu. Pentru cartea despre dirijarea vegetației la meri. Pomii martori constituiau un fel de anexă vie la lucrare. Din fericire, mi-au rămas pomii de la Șura Mare. Voi relua cercetările, deși am 76 de ani.

— Dar celălalt manuscris al dumneavoastră, despre mărul în alimentație ?

— Țin mult la acest subiect. De zeci de ani, folosind și o bogată bibliografie de specialitate (academicianul Bordeianu îmi spunea odată că biblioteca mea despre meri este cea mai bogată colecție particulară pe care a văzut-o la noi în țară), studiez o problemă de mare însemnătate : prevenirea bolilor veacului, bolile degenerative, cu ajutorul alimentației raționale. Eu mă refer, în special, la mărul și subprodusele sale — sucul de mere, cidrul, oțetul de mere, merele coapte, compotul de mere, atît de necesare bunei funcționări a organelor interne și sistemului nervos central. Rețetele le-am experimentat pe mine și pe membrii familiei, le-am gîndit o viață întreagă, unele mi-au fost sugerate de părinții mei, care și ei le-au primit de la părinții lor.

Interlocutorul nostru nu pretinde nici un moment că ar fi inventat remedii sau medicamente-minune, el fedă o experiență de veacuri (știați că oțetul de mere se folosea acum 1 500 de ani ?), a cărei fundamentare științifică modernă este confirmată, între altele, de cărțile „Mierea și alte produse naturale", „Produsele apicole și alte remedii naturale în reumatism" de medicul american D. C. Jarvis, traduse în românește și difuzate în zeci de mii de exemplare de Apimondia-București. Și lucrările profesorului doctor docent Iulian Mincu conțin prețioase recomandări privind sucul de mere, merele rase și, în general, regimul de mere.

Desigur, Ion Munteanu nu ignoră că alimentația rațională nu se poate centra în exclusivitate în jurul unui singur aliment, oricît de (așa-zis) complet ar fi. Deci nici de la măr și subprodusele sale nu trebuie așteptate minuni. Nu este mai puțin adevărat că utilizarea cu pricepere a principiilor sale nutritive, cum o recomandă și Ion Munteanu, poate juca un rol de seamă în menținerea stării de sănătate și tratarea unor afecțiuni, de pildă reumatismul. Dealtfel, asupra acestui subiect și asupra cărții în cauză vom reveni într-un număr viitor, antrenînd în discuție și medici specialiști, dat fiind interesul larg al problemei.

Încă o precizare, la care Ion Munteanu ține foarte mult și care de fapt a fost făcută încă acum 2 500 de ani de Hipocrat din kos.

— Fără mișcare, fără viață în aer liber, nici cea mai rațională alimentație nu ne asigură sănătatea — subliniază interlocutorul nostru. De aceea, la baza cărții mele am pus dictonul marelui medic al antichității : **„Dacă găsim pentru fiecare om echilibrul dintre alimentație și exercițiile fizice, am reușit să găsim mijlocul de întreținere a sănătății".**

LIONEL NIȚESCU ■

Realitatea ilustrată

Caracul la Dorna Cîndreni

Prima „promoție" de mici caracul, aclimatizați în zona de munte, a apărut la poalele masivului Dornelor, în microferma didactică a Școlii generale din comuna Dorna Cîndreni.

Începînd modest, în urmă cu trei ani, cu doar patru taurine, microferma dispune, în prezent, de 12 taurine selectate din rasa Holstein, Pinzgau și Bruna de maramureș. Recent, ferma s-a extins cu sectorul avicol, cu cel de porcine și cel de ovine.

Consiliul popular comunal a sprijinit această inițiativă a micilor gospodari, repartizîndu-le, pentru furajare, un teren foarte bun de 24 ha. Vor avea astfel asigurată baza furajeră și vor putea înființa un mic complex zootehnic. Vor construi grajduri, o bucătărie pentru furaje și o clasă pentru micii zootehnicieni.

Cantina școlii va fi prima beneficiară și prima care va testa produsele fermei.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cum se poate închiria un munte?

1.

O POVESTE TRISTĂ

După ce a ieșit din armată, tînărul Teodor Smicăl se angajează la stina particulară a lui Ioan Micudă. Ioan Micudă locuiește în București și, pînă la pensia de boală, despre oi cunoștea că ele dau lapte, brînză, lînă și carne. Recunoaște, cu multă sinceritate, că fără tînărul Teodor Smicăl, fără reputația și autoritatea lui în materie, n-ar fi reușit să înjghebeze o stînă atît de puternică.

Lîngă stînă s-a pripășit un urs. Ursul îl producea multe necazuri tînărului Teodor Smicăl și, desigur, șefului stînei. Într-o seară, pe 31 iulie 1978, sub o ploaie torențială, ursul a venit din nou. „Eram foarte supărat pe el, povestește Teodor Smicăl. Atît de supărat încît am acceotat imediat să iau sperietoarea pe care Ioan Micudă o mai promisese și colegilor mei, și să mă reped după urs. Sperietoarea se afla la bătrînul Țogoie. Am luat-o și am alergat la urs. Am aprins fitilul în genunchi, din cauza ploii. M-am ridicat, dar pînă să mă ridic, sperietoarea mi-a făcut explozie în mînă".

Din spital, Teodor Smicăl iese fără o mînă, fără un ochi, cu o capacitate de muncă redusă la 15 la sută și cu o seamă de întrebări: De-acum înainte care va fi viața mea? Cine mă ajută? Cui să-i cer ajutorul? După aproape nouă luni, Teodor Smicăl se întreabă în continuare: Oare viața mea a luat sfîrșit la 22 de ani? Am fost un om întreg și nu mai sînt acum decît 15 la sută. Cine poartă răspunderea?

2.

ÎN REDACȚIE, DE VORBĂ CU CETĂȚEANUL MICUDA

— Cetățene Micudă, beneficiați de o pensie bună, soția dv. lucrează, aveți un singur copil, apartament în București și cam tot ce are nevoie un om de vîrsta și condiția dv. Cum ați ajuns la ideea de a închiria un munte în Zărnești și de a deveni astfel șef de stînă?

— Am studiat. Doi ani de zile am studiat tot ce este necesar pentru a pătrunde în tainele acestei frumoase meserii.

— Bănuim că la idee ați ajuns înainte de a începe să studiați. Mergem totuși mai departe. Ce-ați studiat?

— Cărți, legi... Am uitat să vă spun că eu sînt suferind și dacă sînt suferind trebuie să fac ceva, nu pot sta locului. Așa am ajuns la ideea respectivă.

— Ați aflat deci cum se întemeiază o stînă în țara noastră?

— O! Desigur...

— Cum?

— E cam lung de povestit. Întrebați-mă și vă răspund.

— Mai întîi se întrunește obștea. Ea numește șeful de stînă, ciobanii, condițiile contractuale, îndatoririle fiecăruia, drepturile, statutul social... Așa s-a întîmplat?

— Nu.

— Apoi Comitetul Executiv autorizează asociația astfel constituită. Aveți o astfel de autorizație?

— Nu.

— Ați angajat oameni, le-ați stabilit remunerații, recompense, 'ați încasat bani, foarte mulți, de la populație, ați produs brînză la stînă, într-un fel puțin obișnuit erați șeful unei unități productive. Știu că în ce privește cotele pe care le datorați statului, ele au fost corect stabilite de către consiliul popular. Dar oamenii care munceau pentru dv.? Oamenii aceia ce drepturi și obligații aveau? În România, Constituția țării consfințește drepturi fundamentale... Codul muncii, la rîndu-i, prevede dreptul de asistență socială. În ce fel s-au reflectat aceste dreoturi fundamentale în relațiile din unitatea dv. neautorizată? Apoi, dumneavoastră... Aveați pensie, vehiculați sume importante de bani, în afara pensiei. Care era sistemul de împunere?

— Nu înțeleg. Eu ce vină am? Toți fac la fel ca mine.

— Nu toți. În Zărnești, numai doi șefi de stînă au procedat astfel. Dumneavoastră și Cioacă. Aveți un contract de închiriere a muntelui și atît. În rest, liberul arbitru.

— Nu e vina mea. De ce ni s-a dat voie de la consiliu? Și, în general, nu pricep ce acuzații mi se aduc?

— Cetățene Micudă, ați încălcat legile țării, începînd cu Legea fundamentală și sfîrșind cu normele departamentale ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Și urmările sînt tragice.

3.

RĂSPUNDE GHEORGHE ȘERBAN, VICEPREȘEDINTE AL CONSILIULUI POPULAR

— Tovarășe vicepreședinte, ați calculat cotele pe care cetățeanul Micudă le datora statului...

— Da. Pe urmă le-am revizuit, întrucît în urma unui control inopinat i-am găsit nu 300 de oi cît declarase inițial, ci peste 400.

— Corect.

— Foarte corect. Concret și corect. Așa e la noi...

— Spuneți-mi însă, de problemele de etică și echitate, de respectarea legilor țării, de problemele de morala muncii, de veghere asupra acurateții și echității normelor și relațiilor dintre oameni, de toate astea cine se ocupă, fiindcă cetățeanul Micudă a închiriat un munte, a angajat oameni, le-a stabilit remunerații din banii membrilor obștii fără nici un act de constituire legală?

— Nu se poate. Îi chem imediat pe contabilul șef de la C.A.P. C.A.P.-ul a constituit asociația.

Contabilul șef: Nu noi am constituit asociația. Noi am luat 7 000 lei de la cetățeanul Micudă, adică chiria pentru munte, și am vărsat suma la consiliu, fiindcă muntele nu era al nostru, ci al consiliului.

Vicepreședintele Șerban: Se poate. Acum îmi amintesc: cooperativa de consum a constituit asociația. Îl chem imediat pe contabilul șef.

Contabilul șef: Noi? În nici un caz...

Vicepreședintele Șerban: S-ar putea s-o fi constituit noi. Îl chem imediat pe secretarul nostru, el e jurist.

Secretarul consiliului: N-am dat nici o autorizație în acest sens. Poate C.A.P.-ul...

— Cine, tovarășe vicepreședinte?

— Foarte curios!... Desigur, vom lua măsurile corespunzătoare...

4.

CINE ÎL POATE AJUTA PE TEODOR?

Dorind să-l ajute pe Smicăl Teodor, lt. col. Ioan Buliga a încercat să-l sprijine mai înainte de terminarea cercetării penale. A aflat însă că nimeni nu-l poate ajuta pe tînărul rămas fără o mînă și fără un ochi, întrucît Teodor Smicăl n-a fost, conform documentelor, angajat la nimeni, nici la C.A.P., nici la obște, nici în altă parte, legal. Cetățeanul Micudă afirmă că, în ce-l privește, l-ar ajuta cu multă plăcere, dacă ar avea cum, adică dacă el personal ar avea vreo vină în accidentarea ciobanului, dar n-are și dacă n-are cum să-l ajute. El doar n-a fost de față. Vicepreședintele Gheorghe Șerban de asemenea l-ar ajuta cu plăcere, dar nu există nici o formă legală pentru asta. Și dacă nu există nici o formă legală, n-o să nesocotească legea... Rămîne procedura penală.

5.

PROCEDURA PENALĂ

Cercetarea penală s-a împotmolit la un moment dat, spun la „un moment dat" fiindcă recent ea a fost relansată cu toată seriozitatea, la declarația ciobanului Țogoie. Bătrînul Țogoie, la peste 70 de ani, sub acoperămîntul legii și omeniei care ocrotesc senectutea, ia totul asupra sa. Ceea ce, sub alte auspicii, ar intra sub incidența solidarității umane. Aici și acum ne aflăm față în față cu aspectul grotesc, caricaturizat al acestui sentiment, întrucît, în fapt, bătrînul crezîndu-se scos în afara legii apără, mințind, pe cel mai puternic, apără forța ce-l amenință, iar nu dreptatea și adevărul. Ceea ce îl proiectează de la început pe bătrîn în afara adevărului este tocmai felul în care își face apărarea, de la distanță în afara posibilităților sale de concepție. Bătrînul Țogoie afirmă că în urmă cu cinci ani a găsit pe drum o bucată de exploziv, probabil de la o carieră de piatră care ar fi existat cîndva prin părțile locului. De ce tocmai cinci ani? După unii, după cinci ani infracțiunea deținerii de explozibil se prescrie. În al doilea rînd, probabilitatea găsirii unui material exploziv în mijlocul drumului este extrem de redusă. Trei: stîna s-a constituit în acel an, nu e acolo de o veșnicie. Explozibilul ar fi trebuit în mod normal să se găsească acasă la bătrîn. Dacă totuși l-a luat cu el în toți cei cinci ani, de ce nu l-a folosit pînă atunci? Patru: bătrînul susține, în contradicție cu ceilalți ciobani, că n-a mai știut nimeni de el. Neverosimilitatea acestei afirmații se vădește în faptul însuși că Țogoie dormea sub același acoperămînt cu Micudă. Cinci: cum descrie bătrînul ceea ce l-a pus în mînă lui Smicăl Teodor: o bucată de carton, unsuroasă, veche, strivită la un capăt, la celălalt capăt avînd un fitil negru lung de 10 cm, pe care l-a înfășurat într-o cîrpă legată cu sfoară, adică descrierea unei petarde, în timp ce explozia care s-a produs l-a umplut lui Smicăl obrazul, pieptul și puloverul cu bucăți de sîrmă, după cum declară medicul ce l-a luat în primire și lt. col. Buliga. Deci, ceea ce susține bătrînul Țogoie că l-ar fi pus tînărului în mînă și ceea ce a făcut explozie sînt două lucruri cu totul diferite, ceea ce face ca declarația bătrînului să cadă în totalitate.

■

IMPLICAȚII ÎN PLANUL ECONOMICO-SOCIAL

Circulă părerea, serios criticată într-o ședință a Comitetului Executiv al Consiliului popular al județului Brașov, conform căreia o acțiune hotărîtă împotriva neaveniților în sectorul creșterii oilor ar fi de natură să descurajeze, în contradicție cu politica statului în zootehnie, emulația din acest domeniu, domeniu care suferă de lipsă de forță de muncă special calificată.

Sub paravanul nevoii sociale și economice sînt astfel oblăduite manifestări de căpătuială, de arivism, de reînviere, în forme specifice, a exploatării muncii străine. Sînt încălcate legile statului sub aparența covîrșirii cu care îmbracă unii dificultatea găsirii de oameni dispuși să îndeplinească această muncă. Încurajarea sectorului zootehnic, stimularea crescătorilor individuali de animale nu justifică în nici un fel încercările de eludare a legii, de nesocotire a obligativității respectării lor. Mărunțeala, preocuparea îngustă pentru o cifră ce trebuie raportată nu pot îndritui un funcționar al statului să subaprecieze cuceririle fundamentale ale revoluției din România: echitatea, munca cinstită ca unicul și supremul criteriu al bunăstării, morala socialistă. Mai mult: stimularea crescătorilor de animale impune respectul literei legii. În cazul de față, dacă s-ar fi respectat legea atît de frumoasă cînd glăsuiește de obligativitatea obștii înseși de s-și alege ciobanii, pe cel care urmează s-o reprezinte în drepturile ei, în drepturile ei deci, nu așa cum s-a erijat cetățeanul Micudă în posesorul absolut și unic al stînii, deci dacă s-ar fi adus toată această acțiune sub păvaza legilor nu s-ar fi ajuns la evenimentul tragic din noaptea zilei de 31 iulie 1978. Pentru asta e nevoie însă de multă competență, de pasiune, care uneori lipsesc din arsenalul unor funcționari publici, funcționari care în multe cazuri se bizuie exclusiv pe buna lor credință care nu o dată a dus la suficiență. Nu este nevoie deci să căutăm acum alte forme sau alte legi, ci trebule bine însușite cele vechi, cele care există și nu sînt aplicate.

7.

CÎTEVA PRECIZĂRI

Ancheta penală nu s-a sfîrșit. Ea este impulsionată de doi oameni de bine, lt. col. Proca și lt. col. Buliga, comandantul Miliției județului Brașov, și, respectiv, comandantul Miliției din Zărnești. Nu ne interesează deocamdată cine și cum a procurat explozibilul pentru confecționarea sperietorii. Nu e important în momentul de față nici la cît s-a ridicat venitul ilicit al cetățeanului Micudă. Controlul financiar va ști cu mai multă pricepere decît noi să stabilească dimensiunile exacte ale problemei financiare. Mai importante în prezenta anchetă ni se par a fi împrejurările care au favorizat nașterea unui fapt care lovește în chiar esența revoluției noastre: omenia și echitatea socialistă, în credința și năzuința noastră de a face apuse înavutirea în afara muncii egale și cinstite, spiritul de căpătuială, haimia banului. Și aceste împrejurări le-am numi: opacitate, incompetență, comoditate, lipsa de răspundere a unor funcționari în lipsa unui control eficient și adevărat, concret și, la rîndu-i, priceput.

Și ne mai interesează punctul de plecare al întregii povești, de unde s-a pornit ca să nu se mai pornească niciodată. Punctul de plecare îl constituie dorința de înavuțire rapidă și în afara muncii calificate a lui Ioan Micudă. După calculele noastre, sprijinite pe declarațiile medicului veterinar Lucian Surariu, ale ciobanilor, ale proprietarilor de oi, pe practica stînelor, Ioan Micudă ar fi urmat să cîștige circa 80 000 lei ceea ce în patru luni ar fi însemnat 20 000 lei pe lună, dacă totul ar fi decurs în mod normal.

8.

CALEA DE URMAT PENTRU TEODOR SMICĂL

Cu toate sfaturile primite la Colegiul de avocați, Teodor Smicăl, aflăm la Ministerul Justiției, poate înainta formele pentru începerea procesului civil. Declarația aflată la miliție, în care Ioan Micudă recunoaște condițiile în care l-a angajat pe Teodor Smicăl, echivalează cu un contract, și șeful stînei, juridic, răspunde de vătămarea angajatului său, chiar mai înainte de terminarea anchetei penale care va lămuri cazul pînă la consecințele sale ultime.

NICOLAE CRISTACHE ■

Rubrică realizată cu sprijinul Miliției județului Brașov

Lăcomia care pierde omenia

Cu ani în urmă, Alexandru Lircă din comuna Răstolița, județul Mureș ducea o viață obișnuită. Lucrase cîndva la pădure și își atribuia calificarea de forestier, dar practic se ocupa mai mult de treburile gospodăriei.

La un moment dat, află despre intenția conducerilor unor C.A.P.-uri din apropiere de a defrișa terenurile destinate pășunilor și atunci i-a venit ideea...

S-a înfățișat mai întîi la C.A.P. Ripa de Jos:

— Sînt specialist în defrișări... Exact omul de care aveți nevoie. Am experiență... Tot eu vă găsesc și clienți pentru materialul lemnos...

Și înțelegerea a fost încheiată. Au urmat alte înțelegeri cu C.A.P. Batoș, C.A.P. Dumbrava, C.A.P. Reghin, cu consiliul popular al comunei Vătava...

Cum putea fi exolicat zelul cu care un singur om se angaja să organizeze concomitent lucrări de amploare la mai multe unități socialiste? Evident, numai miza unui cîștig fabulos, numai lăcomia și lipsa de scrupule îl determină pe un individ să calce legea. Dar cum oamenii cu intenții rele au grijă să fie și abili, prudenți, într-o asemenea fază nu era ușor să i se afle adevăratele gînduri, mai ales că părțile contractante nu știau una de înțelegerile celorlalte.

S-ar putea pune întrebarea: a fost oare Alexandru Lircă atît de infailibil în acțiunile întreprinse?

Firește că nu! Dar el a știut să speculeze dezinteresul și superficialitatea cu care unele cadre cu funcții de conducere în unitățile economice rezolvă probleme de ordin administrativ și financiar.

Un asemenea punct nevralgic a fost și comanda emisă de I.A.S. Nazarcea, prin care se solicita C.A.P. Ripa de Jos să-i livreze 60 000 prăjini de susținere a pomilor fructiferi („tutori" cum li se mai spune prin partea locului), comandă care în loc să ajungă oficial, prin poștă sau cu un delegat de încredere, la conducerea C.A.P., este trimisă printr-un intermediar ocazional — Ion Băndilă, merceolog la un C.A.P. (nu cel din Ripa de Jos), care, în loc s-o înmîneze destinatarului, avînd și el preocupări afaceriste, o vinde pur și simplu lui Alexandru Lircă.

Așa se face că A.L. avînd comanda respectivă în buzunar, fără să precizeze conducerii C.A.P. Ripa de Jos, că I.A.S. Nazarcea oferă 9 lei/bucata prăjină, stabilește cu furnizorul să se mulțumească cu încasarea a 0,50 lei per bucată, plus un beneficiu de 10% din sumele pe care urmau să le primească muncitorii forestieri angajați de Lircă pentru defrișări și fasonarea prăjinilor. Restul, avea să susțină A.L., reprezintă cheltuieli de pregătire și expediere a materialelor, iar conducerea C.A.P. necunoscînd prețul oferit de I.A.S. acceptă propunerea.

Pe de altă parte, A.L. stabilește cu muncitorii forestieri să confecționeze prăjinile, să le transporte la gară și să le încarce în vagoane, primind pentru toate aceste operații 1,50—1,80 lei/bucată.

Un calcul simplu: 60 000 x 7 = 420 000, ne arată că din diferența de preț A.L. urma să-și însușească — dintr-un condei cum se spune — o sumă fabuloasă de circa 400 000 lei.

Pentru orice om obișnuit, corect o asemenea ipoteză pare absurdă, stîrnește uimire, repulsie.

Și infractorul ar fi fost repede demascat dacă, atît contabilul, cît și casierul C.A.P. Ripa de Jos ar fi respectat cu strictețe normele legale privind efectuarea plăților în numerar, dacă n-ar fi manifestat comoditate și o exagerată încredere în Alexandru Lircă.

În realitate, asemenea documente autentificate conțineau sute de semnături false. În legătură cu situația materială și comportarea lui Lircă încep să apară însă lucruri ciudate. Oricît ar cîștiga un om cinstit, e greu de presupus că își poate permite ca într-un interval scurt să realizeze atîta: construirea unei case de 12 camere, cumpărarea de obiecte de valoare, petreceri costisitoare, cheltuieli exagerate cu ocazia deselor deplasări, pe cont propriu, în diferite localități din țară pentru aranjamente cu noi și noi amatori de material lemnos. Pentru că, de la o vreme, omul care se angajase să defrișeze terenurile pentru pășuni ale unor C.A.P. devenise un fel de furnizor angrosist de material lemnos în zeci și zeci de localități din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Și nu numai material provenit din defrișări, ci și din cel existent în depozitele I.F.E.T. Or, această amplificare curioasă de atribuțiuni pentru un intermediar particular nu putea să nu dea de bănuit.

Așa s-a aflat la conducerea Miliției județene Mureș, că Alexandru Lircă, din Răstolița, se ocupa de la o vreme de afaceri fabuloase cu material lemnos. Primele verificări întreprinse de maiorul Constantin Botircă aveau să stabilească aspecte surprinzătoare, ceea ce a determinat conducerea miliției județene să analizeze operativ și profund situația pentru a întrerupe imediat activitatea infractorului și a se stabili cu precizie amploarea, implicațiile și prejudiciul faptelor deja comise.

După o activitate tenace depusă de un număr însemnat de ofițeri cu experiență, inclusiv din Direcția cercetări penale, activitate care a cuprins audierea a peste 1 200 de oameni, verificarea unui mare volum de acte la unități furnizoare și beneficiare din 15 județe, declarații, confruntări și expertize, concretizate în 16 volume a circa 400 file fiecare, a rezultat că Alexandru Lircă și alți 14 complici, prin inducerea în eroare a conducerilor unităților socialiste amintite, **au săvîrșit infracțiuni de înșelăciune în dauna avutului obștesc, cu un prejudiciu de peste un milion lei.**

Fapte pentru care instanța de judecată l-a condamnat recent pe Alexandru Lircă la **16 ani închisoare și 7 ani interdicție a drepturilor și confiscarea totală a averii,** iar pe cellalți coautori la diverse pedepse în raport cu vinovăția fiecăruia.

Pentru serviciile frauduloase aduse de Gheorghe Lircă fiului său, acesta a pierdut funcția de primar și numai datorită încadrării faptei sale în prevederile Decretului 115/1977 nu și-a pierdut și libertatea, pedeapsa de 3 ani închisoare fiind grațiată.

Și cu numai cîțiva ani în urmă, Alexandru Lircă ducea o existență obișnuită, lucra uneori la pădure, se ocupa de gospodărie, se descurca destul de bine, după cum atestă situația materială, buna lui dispoziție...

Ce poate face din om lăcomia!

MIHAI GROZAVU ■

Dosare redeschise : uleiurile uzate

„Cursa dezvoltării se cîştigă privind înainte, nu înapoi"

(Urmare din pagina 1)

— Şi uleiurile acestea, ca să poată fi regenerate, trebuie să îndeplinească anumite condiţii. Impurităţile nu trebuie să depăşească 6 la sută. Cifra s-a stabilit, fără îndoială, pe baza unor observaţii riguroase. Însă acţiunea de colectare a uleiurilor uzate nu e luată în serios pretutindeni. Îndeosebi unităţile agricole ne fac greutăţi şi, mai ales, C.A.P.-urile. Unii string prea puţin şi atunci, ca să pară că au adus întreaga cotă de ulei uzat, toarnă în el apă sau motorină. Însă, bineînţeles, nu însală pe nimeni. Am aici registrul cu recepţionările. Iată, la un moment dat Staţia de utilaj greu transport Brăila cu 12 la sută impurităţi, Schela de foraj Lilieşti cu 10 la sută, S.M.A. Năneşti cu 23 la sută. Mina Filipeşti cu 24, iar Întreprinderea de gospodărire comunală şi locativă Cîmpina cu 26 la sută. Din cauza acestor impurităţi ni s-au stricat descori pompele cu care lucrăm. În fiecare lună le facem cîte o reparaţie de gradul doi şi nu este normal să le reparăm atît de des. Dar nu numai despre ele e vorba, ci de faptul că se degradează întreaga instalaţie. Am găsit în filtre pingele vechi, lemne, sîrme, ciori. Şi uitaţi ce scrie aici.

— **Vă ascult.**

— „Înainte de expedierea uleiurilor minerale uzate la Fabrica pentru regenerarea uleiurilor Rîmnicu Sărat, depozitele PECO şi celelalte întreprinderi au obligaţia de a proceda la scurgerea apei şi impurităţilor decantate". Am citat din Regulamentul privind colectarea, sortarea, păstrarea, evidenţa, predarea, transportul, valorificarea şi decontarea contravalorii uleiurilor minerale uzate. În ciuda faptului că regulamentul, precum se vede, n-a uitat nici un aspect al problemei, el nu este respectat. Însă aş vrea să facem o precizare aici. La noi, la fabrică, uleiul vine pe două căi. Ori direct de la întreprinderile din zonă, aşa cum a fost cazul celor de mai sus, ori de la I.L.P.P.-uri, adică de la întreprinderile de livrări produse petroliere, mai exact spus, de la depozitele acestora, care au şi sarcina de a colecta uleiul uzat şi de a ni-l trimite nouă. Se înţelege că uleiul pe care-l primim de la depozite nu ne produce surprize de felul celor de mai sus.

— **Cîţi v-au trimis şi cît aşteptaţi să trimită întreprinderile de livrări petroliere în trimestrul întîi ?**

— În ţară avem 11 întreprinderi din acestea, teritoriale, care ne trimit, de bună seamă, atît cît li s-a adus şi lor de către întreprinderile cărora le-au livrat ulei proaspăt şi le-au colectat uleiurile uzate pe care acestea trebuie să le restituie. I.L.P.P. Satu Mare, de pildă, avea plan pe primul trimestru 724 tone şi ne a trimis 1 303. Am primit mai mult, de asemenea, de la Craiova şi Cluj-Napoca. În schimb, Bucureştii şi Piteştii ne-au trimis cam a şasea parte din cît trebuie să ne trimită pe întregul an, iar Constanţa cam a şaptea parte. Însă totalul este satisfăcător. Trebuia ca pe poarta fabricii să intre 16 909 tone şi au primit 16 743. Asta înseamnă totuşi că au muncit unii în locul altora.

2

La Centrala de distribuire a produselor petroliere PECO Bucureşti, discutăm cu **Jana Sinescu**, inginer principal în cadrul serviciului tehnic.

— **Ce experienţe sau ce practici se produc în domeniul valorificării uleiurilor uzate prin alte părţi ale lumii ?**

— Pentru reglementarea acestei probleme, în toate ţările dezvoltate au fost elaborate ori sînt în curs de elaborare legislaţii corespunzătoare. Nu este nici un secret, de exemplu, că în Republica Federală Germania, care dispune încă de acum zece ani de o foarte bună bază juridică şi organizatorică a acestei activităţi, proporţia de lubrifianţi degradaţi colectaţi a fost, în 1976, de peste 35 la sută. La noi în ţară, începută în 1953, la Rîmnicu Sărat, prin prelucrarea unor cantităţi, desigur, mici, această activitate, care se înscrie în cadrul general al politicii de gospodărire a materiilor prime, este organizată în prezent în baza prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 106/1975 şi ale Regulamentului Ministerului Industriei Chimice nr. 2400/1976. În anul 1977, în ţara noastră s-au recuperat 16 la sută din uleiurile folosite. Cifra, trebuie şiiut, nu este mică. Sînt mulţi care recuperează mai puţin decît noi. Însă cursa dezvoltării se cîştigă privind înainte, nu înapoi, iar faţă de rezultatele obţinute în această privinţă de către ţările dezvoltate, rezultatele noastre par ceva mai modeste. De aceea, compararea acestei situaţii cu cea din R.F.G., să zicem, pune în evidenţă marile rezerve existente în ţara noastră atît în ce priveşte creşterea cotei procentuale de uleiuri uzate colectate cît şi, pe de altă parte, mărirea gradului de valorificare a acestora prin obţinerea, cu preponderenţă, de uleiuri regenerate.

— **Sînt două probleme. Prima : la cît poate creşte cota de recuperare a uleiurilor uzate ?**

— **La 35 la sută,** conform proiectului noului regulament. La această cifră s-a ajuns, pot spune, ca urmare a unei analize minuţioase. De asemenea, faţă de vechiul regulament care se referea doar la uleiurile de motoare şi cele numite „diverse", apare o nouă categorie de uleiuri uzate, uleiurile electroizolante, cota de colectare fiind 90 la sută. În sfîrşit, în altă ordine de idei, s-a mai avut în vedere şi mărirea cantităţii de ulei proaspăt ce se reduce din cota repartizată în cazul nerespectării sarcinilor de predare a uleiurilor uzate conform prevederilor de plan : pentru o tonă de ulei uzat nepredat se va reduce cota de ulei mineral proaspăt cu 5 tone.

— **Deci, se va mări cota de recuperare a uleiurilor uzate. E firesc. Tot atît de firesc e să ne referim şi la a doua problemă, şi anume la mărirea gradului de valorificare a acestor uleiuri prin obţinerea din ele, cu precădere, a uleiurilor regenerate. Vă întreb pentru că, ştiţi mai bine, dintr-o tonă de ulei uzat de motor se poi obţine, prin prelucrare 0,80—0,85 tone ulei regenerat de motor şi dintr-o tonă de ulei uzat „divers" se poi obţine 0,6—0,7 tone ulei regenerat, iar procentul acesta este la Rîmnicu Sărat cam de 0,5, adică din cele 60 000 tone ulei uzat care intră anual spre prelucrare, se obţin, în cantităţi aproape egale, ulei regenerat şi păcură. Sigur că şi păcura, combustibil inferior, reprezintă o valorificare a uleiurilor uzate, însă a regenera aceste uleiuri înseamnă a le valorifica, neîndoielnic, mai bine. Explicaţia inginerului Vilceanu de la F.R.U.M., mărturisesc, nu mi s-a părut convingătoare. Domnealui ne spunea că procentajul acesta, nesatisfăcător, se datorează cantităţilor mari de apă şi impurităţi cu care uleiul intră pe poarta fabricii. Însă în această situaţie, ne spunea, se află uleiurile aduse de către diferite întreprinderi direct la Rîmnicu Sărat. Lao'altă, acestea reprezintă o cantitate infimă din cît prelucrează fabrica de-a lungul unui an. Ponderea o reprezintă uleiurile colectate şi trimise la F.R.U.M., cu procentajele de impurităţi legal acceptate, de către depozitele PECO. Şi totuşi, Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale de la Rîmnicu Sărat este pe jumătate o fabrică de păcură.**

— Această unitate, construită cu mulţi ani în urmă, dispune de instalaţii şi utilaje vechi, în bună parte uzate, care nu mai corespund actualelor exigenţe ale regenerării uleiurilor. O serie de îmbunătăţiri aduse în ultimii ani s-au dovedit insuficiente. Cum, pe de altă parte, de cîţiva ani Institutul de cercetări pentru inginerie tehnologică şi proiectare rafinării Ploieşti a luat în studiu, foarte serios, problema valorificării superioare a uleiurilor uzate şi a elaborat tehnologii noi, anul acesta marcînd finalizarea cercetărilor, în lumina acestor tehnologii am propus dezvoltarea fabricii din Rîmnicu Sărat la o capacitate totală de prelucrare de 150 000 tone anual. Aceasta reprezintă o investiţie de aproximativ 200 de milioane.

■

Vorbim cu inginerul **Silvestru Georgescu**, şeful serviciului livrare din cadrul aceleiaşi centrale.

— **Tovarăşe inginer, există cumva o prejudecată conform căreia uleiul regenerat, provenit din uleiul uzat, este mai puţin bun decît uleiul, cum îi ziceţi dumneavoastră, „proaspăt" ?**

— Prejudecata există şi este pe cît de păgubitoare, pe atît de neintemeiată. Într-adevăr, încă nu s-a dezrădăcinat, din mentalitatea unor consumatori ideea că uleiurile regenerate ar avea în mod inerent însuşiri inferioare uleiurilor provenite direct din ţiţei, cu care sînt întru totul comparabile, de fapt, ca proprietăţi fizico-chimice şi ca nivel de performanţă. În orice caz, cota de ulei uzat trebuie s-o predea toţi.

— **Însă n-o predau chiar toţi.**

— Nu, deocamdată, însă situaţia aceasta nu va mai dura mult. Pe trimestrul întîi, unele întreprinderi au dat în plus, mai mult decît erau obligate, ulei uzat. Fie că l-au avut în stoc, de anul trecut, fie că, prin bună organizare şi disciplină, au reuşit să-şi depăşească propria cotă stabilită prin plan. Întreprinderea de rulmenţi Birlad a dat în plus 64 de tone, Combinatul chimic Craiova 43, Baza de aprovizionare-desfacere Chitila 20, Combinatul petrochimic Borzeşti 50. Însă, tot pe trimestrul întîi, Întreprinderea de construcţii de maşini Reşiţa a rămas restantă cu 37 de tone, Întreprinderea de colectare a metalelor Hunedoara cu 27, Întreprinderea de strunguri Arad cu 36. Şi de aflat trebuie să afle toţi că s-a luat măsura de a nu se mai livra deloc ulei proaspăt întreprinderilor care nu restituie uleiul uzat.

— **Înţeleg că problema a intrat astfel pe drumul rezolvării ei definitive, cel puţin în întreprinderi. Dar cetăţeanul, v-aş întreba în încheiere, poate ajuta cu ceva ?**

— Sigur că poate. Noi vindem anul acesta, de exemplu, 10 000 tone de uleiuri de motoare pentru autoturisme. Din această cantitate repartizată fondului pieţei s-ar putea recupera, fără nici un fel de exagerare, prin staţiile PECO circa 7 000 de tone, deci 70 la sută. Dacă dintr-o tonă de ulei uzat am recupera 0,85 tone ulei regenerat, din cantitatea de 7 000 tone ar rezulta, aşadar, 6 000 de tone ulei regenerat care ar fi repus în circulaţie. Cum preţul unei tone de ulei mineral e cam de 400 de dolari, dacă înmulţim cele 6 000 de tone cu 400 ajungem la cifra de 2 400 000 dolari. Aproape 2 milioane şi jumătate de dolari, deci, se pierd anul acesta pentru că pose orii de autoturisme nu restituie uleiul uzat. Vă mai pot spune în continuare, ca să aveţi o perspectivă mai bună asupra acestor fapte, că uleiurile scoase la fondul pieţei pentru autoturismele particulare reprezintă o cantitate neglijabilă, aş putea spune, faţă de ce se consumă pe întreaga economie naţională. Dacă am reface calculul de mai sus şi am avea în vedere toate cantităţile de uleiuri consumate într-un an, am ajunge la o cifră ameţitoare.

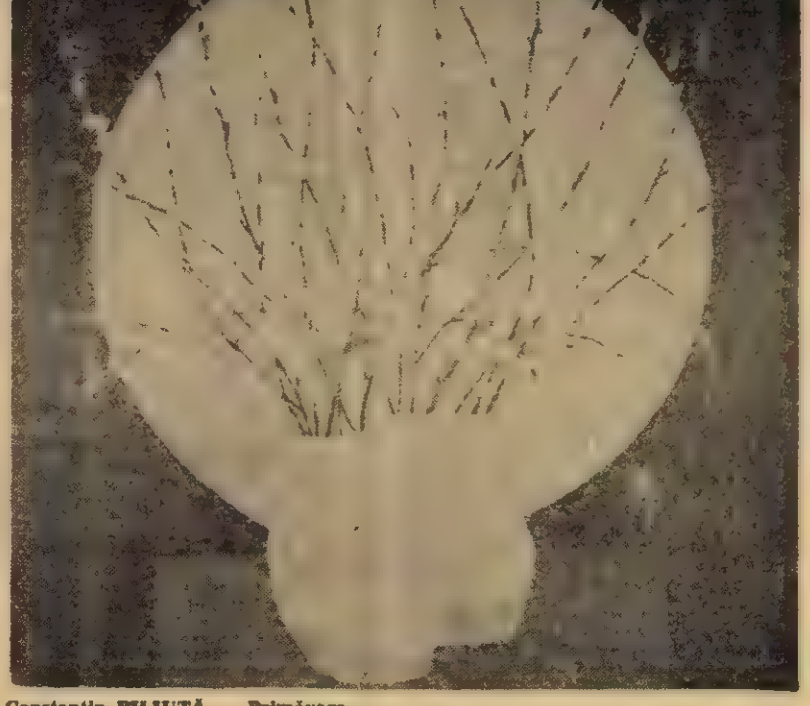

Constantin PILIUŢĂ — Primăvara

O idee simplă: serpentin în loc de cocs. Economii: 1,5 milioane lei anual

Dialogul nostru cu inginerul Silviu Samoilescu, directorul grupului de laminoare din cadrul Combinatului siderurgic din Hunedoara, a început cu următoarea remarcă :

— Una din pasiunile tehnice ale hunedorenilor este laminorul, punctul final al unui uriaş proces tehnologic.

— Întocmai.

— Despre această pasiune a dumneavoastră şi a multora de aici, de la laminoarele Hunedoarei, am mai avut prilejul să scriem. Am consemnat printre altele un fapt cu totul şi cu totul ieşit din comun, construirea unui laminor de bile prin autodotare, laminor care, prin producţia sa, urma să valorifice integral capetele de ţagle rezultate la debitare, capete care nu mai luau drumul retopirii, ci erau transformate în bile pentru morile de ciment. Laminorul de bile, după cîte ştim, funcţionează exact la parametrii la care a fost prevăzut.

— Da, şi la ora actuală ne preocupă mărirea capacităţii cuptoarelor de încălzire ale acestui laminor. Dealtfel în general ne preocupă această problemă a capacităţii şi economicităţii cuptoarelor de încălzire şi ardere.

— Am subliniat atunci, cînd am scris despre laminorul de bile, nu doar pasiunea hunedorenilor pentru laminoare, ci şi apetitul lor pentru tot ceea ce este nou. Continuînd dialogul nostru, vom reveni la problema mai generală, cum aţi denumit-o, a cuptoarelor, dar ce ne mai puteţi spune despre noutăţile tehnice de ultimă oră la laminoarele bluming ?

— M-aş referi în primul rînd la faptul că, în colaborare cu specialiştii Institutului de sudură din Timişoara, vom avea în luna iulie o premieră : va intra în funcţiune o instalaţie de sudat ţagle cap la cap, prin presiune, după o metodă prin care se sudează şinele de cale ferată.

— Care este importanţa, economic vorbind, a acestei instalaţii ?

— Una foarte mare. Rămîn, în urma debitării, capete de ţaglă care ating uneori dimensiuni între 1,2 şi 5 metri. S-au consumat, pentru producerea ţaglei din care au rămas aceste capete, importante cantităţi de energie şi capacităţi de producţie. Trimise la retopire, la oţelării, cantităţi mari de metal reintră în procesul tehnologic general. Sudate cap la cap, prin presiune, realizîndu-se astfel o ţaglă perfect normală, ca rezistenţă şi dimensiune, întrerupem acest costisitor circuit al retopirii capetelor respective.

— Şi-acum, despre cuptoare !

— Pe linia reducerii consumului de energie, la cuptoarele adînci de la laminorul bluming de 1 000 de milimetri, în aerul de încălzire, printr-o instalaţie concepută de oamenii noştri şi după o metodă proprie, se introduce oxigen. Oxigenul intensifică arderea şi reduce durata de încălzire, mărind productivitatea cuptorului cu aproximativ 8—10 la sută, cifre care, după părerea mea, spun tot.

— Sinceri să fim, această introducere a oxigenului în aerul de încălzire şi ardere nu pare să fie o descoperire.

— Nici nu e, dar a rezolva din punct de vedere tehnic această problemă presupune o investiţie de gîndire pentru concepere şi realizarea unei instalaţii. Pare şi chiar este simplu, acum cînd oamenii noştri au pus la punct instalaţia respectivă. Iată, tot în legătură cu cuptoarele, o altă problemă, chiar şi mai simplă, şi-a găsit rezolvarea. Vatra cuptoarelor era căptuşită cu un strat gros de cocs, material deficitar. Bineînţeles că multora le-a trecut prin gînd să schimbe cocsul, dar cu care alt material ? În străinătate, pe unde au fost oamenii noştri în schimb de experienţă, au văzut că se foloseşte un mineral numit andamit. La noi în ţară, după ştirea mea, nu avem andamit. Dar prin diverse cunoştinţe am descoperit că în judeţul Mureş şi pe lîngă Orşova se găseşte un mineral numit serpentin. L-am experimentat şi rezultatele sînt pur şi simplu uimitoare. La un preţ de cost foarte redus, serpentinul înlocuieşte cu rezultate excepţionale, mult superioare, cocsul. Iată numai două exemple : prin arderea cu cocs, lingoul se acoperă cu o pojghiţă de oxizi reprezentînd cam 1,5 la sută din lingou. Această pojghiţă se amestecă cu cocsul şi împiedică arderea. Amestecîndu-se cu serpentinul, această zgură, afinată de lopata uriaşă a unei macarale, nu împiedică arderea. Mai mult decît atît, vechiul procedeu, cu cocs, ne obliga la o curăţire a vetrei din 10 în 10 şarje. Acum, cu aceeaşi vatră, folosind serpentinul, am ajuns la 100—120 de şarje, ceea ce în economia de timp înseamnă foarte mult. Un alt amănunt, adică avantaj al folosirii serpentinului, ar fi faptul că lingoul, altădată încălzit neuniform, mai ales la bază, ajunge acum la o încălzire optimă şi uniformă. Două lucruri simple, sigur că da, dar din proprie experienţă vă spun că un lucru simplu se descoperă şi mai ales se aplică destul de greu. Cînd şeful secţiei laminorului bluming 1300, unde se utilizează serpentinul, şi şeful atelierului cuptoare, respectiv inginerii Petru Lazăr şi Dumitru Cadaru, au venit cu propunerea asta, mie nu mi-a venit să cred că tocmai înlocuirea cocsului ar fi soluţia cea mai potrivită. Era, cum să spun, prea simplu, dar, simplă fiind, ideea ne aduce o economie de 1,5 milioane lei numai în ceea ce priveşte combustibilul, fără să mai socotim şi celelalte calităţi ale încălzirii şi arderii cu serpentin.

VICTOR NIŢĂ ■

FĂGET, inimă și vatră

Mă tot întreb, parcurgînd, din nou, traseul Lugoj—Făget—Tomești, ce știu despre localitățile așezate în dreapta și stînga drumului de beton, într-un spațiu de impreunare a cîmpiei cu dealul, cu pădurea, cu muntele, în treptele Bălcescului. Primul popas în zonă îl făceam în studenție.

Acum, veneam cu o oarecare emoție, într-o lume nouă, primitoare, cu oameni harnici, buni la inimă, iubitori și cultivatori de tradiții străvechi, făloși ca orice bănățean autentic și socotindu-se, asemenea colectivităților rurale închegate, un centru al universului. Așa și este, mă convingeam mai apoi : Făgetul domină „universul".

Unsprezece sate, cu opt mii de suflete, fac din Făget inimă de comună și, laolaltă, intră în istoria cea nouă, de urbe agroindustrială, vis al gazdelor tîrgului de altădată ; iată numele lor, într-un șir ce ține seamă de specificul fiecăruia : Brănești și Povîrgina, cu dubașii și cintecul lor răscolitor, ecou al veacurilor scurse în doruri mocnite, artiști amatori ca statut și profesioniști ca vocație, ajunși pînă în marile săli ale țării, cărora le-au imprimat, în acustica electronizată, ritmuri cum altele nu sînt ; Jupinești, cu olarii creatori de forme și motive, cînd simple, liniare, cînd complicate, pline de neliniști artistice, și aproape de fiecare dată cu pomul vieții, în ramurile căruia suie seva nemuririi ; Bătești, cu călușerii ce se-nlănțuie în pași domoli, aidoma firii oamenilor de-aici, nu închisă, ca ulițele satului, cu porți de nuiele, ci solemnă și ceremonioasă, de ritual uitat sau neuitat, gravat numai în trăirea ființei, în matricea străbună ; Temerești, cu un căluș asemănător, dar și nemaiîntîlnitele toldău, măzăriche, priboi, ceva mai repezi, mai aprige ; Făgetul, cu un taraf cum sînt puține în alte așezăminte culturale și cu dansuri cum sînt multe prin vecini, într-o horă de influențe înțelese și voite, sumă a frumuseții fiecăruia, iar pînă la capăt au rămas, încă, adică tot mai mici și netrecute pe nici o hartă mai însemnată : Bichigi, Bunea Mare, Bunea Mică (are șase case !), Begheiu Mic, Colonia Mică (20 de case), în a căror identitate datele particulare, în măsura în care două sate se pot îngemăna, sînt copiate după celelalte și, astfel, seamănă cu „capitala" comunei și cu Bega, apărută din Poiana Ruscăi, din munte semeț, tăindu-și chei prea puțin iscodit spre vale, spre cîmpie, să devină canal și reper al Banatului și Timișoarei.

De atunci, de la primul popas în zona Făget, au trecut mai bine de zece ani. Ion Căliman este profesor de română și franceză la pruncii dubașilor din Brănești, unde și elevii au un ansamblu artistic, așa cum o impun legile satului, ale tradiției, la doi pași de o carieră de nisip cu totul prețios : prin sitele extrem de fine, apa curge, iar nisipul rămîne, să se usuce la soare și să poată deveni materie primă și scumpă în industrie. Ion Căliman e și director la căminul cultural din Făget, acolo unde, la absolvirea liceului, a fost cîtva timp metodist, coleg cu folcloristul și rapsodul Cornel Veselău, autori, împreună, de culegeri de frumuseți răscolitoare încă vii în cultura locală, în toate satele, Gladna, Firdea, Birna, Pietroasa, Răchita, Surduc, Luncani, alături de cele unsprezece sate ale Făgetului primar, colindate cu caietul și magnetofonul, bătînd din poartă în poartă, sfioși amîndoi, sfioși și moșii și babele deveniți informatori, cu fișe riguros întocmite, să rămînă nu numai în arhivele inimii, ci și în cele ale muzeului — numit „colț" — etnografic făgețean. De la ei am aflat și am fost chiar martor fericit al descoperirii, la Brănești, a uneia din variantele locale ale Mioritei, știută de Ana Caootescu, de ani, ea, șaptezeci ; sublimul cintec începe așa : „Torcu-mi-se-ntorc / Trî cioporî de oi / Cu trî păcurari / Și-s toți veri primari. / Cei doi păcurari, / Ce erau mai mari, / Ei se voroveau / Și se gomoneau..."

Ion Căliman e și poet talentat, laureat, județean, al Festivalului național „Cîntarea României". E și președinte al cenaclului „George Gârda", primul grup comunal cu revistă periodică, scrisă, toată (și bine !), de condeie locale, de la copii de școală la bătrîni, de la șoferi și sticlari la dascăli. Însuși Ion Căliman, ca om împlinit, e tată fericit ; are doi băieți, unul la ciclul primar al școlii din Bătești, altul șoim, la grădinița țăranilor de-acolo.

El, Ion Căliman, studentul ce-a fost și omul ce este, m-a introdus în universul generos al Făgetului, devenit, treptat, „teren" curent al reporterului.

Știu, de la venerabilii dascăli Nicolae Bulgărescu, Aurel Păuncu și Ion Cipu, cîțiva ani însemnați din istoria locurilor : 1509 — atestarea, tîrzie, cu ocazia numirii lui Ioan Begheuș drept castelan la cetatea Hunedoarei, în relație cu care intră amănuntul că mama lui Iancu, Elisabeta, s-a născut chiar la Margina (din a cărui entitate administrativ-teritorială face parte și un sat Bulza, cu totul izolat de drumuri umblate și știute, așezat într-o căldare naturală, greu de dibuit pe cărările pădurii și populat de nepoți și strănepoți de haiduci, de unde, zic cei care le-au văzut, se trage frumusețea femeilor, alese să țină de urît și de drag bărbaților cu singe neînfricat), deci Margina, sat amintit la 1365, cînd un „valah", Carapci, era răsplătit pentru meritele sale în luptele vremii. La 1514, după înfrîngerea lui Doja și omorîrea sa crudă la Timișoara, împreună cu fratele său Grigore, țăranii din Făget n-au scăpat de răzbunarea nobililor și nici nobilii de răzbunarea lor, la 1526, la Mohaci ; atunci, profitînd de neparticiparea maselor, turcii au năvălit pe scena Ungariei și nu numai atît. Se mai știe că, la 1548, Făgetul era tîrg bogat și cetate puternică, cucerită la 1594, cînd a intrat sub stăpînirea hanului de Lugoj ; în 1602, pe dealul de lîngă locul tîrgului, s-a stins cetatea falnică și zidurile ei au fost surpate, nu și rădăcinile, fundațiile, rămase generațiilor viitoare ca loc de scormonit comori și povești. Ajunși în secolul trecut, anii evocați, înscriși pe răbojul grinzii de căpătîi a Făgetului, sînt nu mulți, ci interesanți : 1819 — piață ; vinerea, 14/18 august 1849 — întîlnirea lui Eftimie Murgu cu generalul Bem, ultima încercare de unire, ultima scînteie a revoluției înăbușite ; scria, într-un hronic, numitul Romul Radulovici : „Întîmplări mai memorabile s-au întîmplat cînd la marea revoluție s-au revoltat populația în Vinerea mare și au fost gata să-l asasineze pe moșul mieu, care iute a fost salvat de un vecin, Ion Buian, care pe fereastră l-au scos. Motivu e că poporul au ținut cu deputatu Murgu". După ce, la 1899, s-a pus calea ferată Lugoj—Ilia, luminile au fost și ele mai energice ; la 1904, învățătorul Traian Unipan scoate gazeta „Bănățeanul", care avea ca scop „înaintarea bunăstării poporului", la 1921 apare „Gazeta Făgetului", necesară într-un tîrg ce abia se trezea după un prim război mondial, după Unire ; tot atunci se înființează corul „Doina", se deschid prăvălii și ateliere, hanuri și crișme. Și satele vecine încep să se miște. La Tomești se fabrică sticlă și se arde în cuptoare lemnul pădurilor neumblate, la Margina se produc spirt și oțet, tot din „aurul cel verde" al Poianei Ruscăi ; numai Bega curge neschimbată, într-un șir de virgule, ieșind din matca prea strîmtă și inundînd, în fiecare primăvară, la topirea zăpezilor de sus, podzolul sărac al cîmpiei dintre munți și păduri. Da, și păduri. Numai la Ocolul silvic Coșava — nume de vînt ce suflă la Moldova Nouă, spulberînd coama lichidă a Dunării și tăvălind-o în maluri —, 25 000 de hectare cu pădure acoperă zona Padeș-nord din Poiana Ruscăi, cu două districte, Luncani și Poieni, pe care le-am parcurs într-o altă iarnă, mai aproape de cele de-acum, dar fără Ion sau Iosif Căliman, ci cu inginerul cu pălărie de vînător, Ionel Tomoni, într-o drezină forestieră. Crește pe văi și culmi mai ales fagul, de unde se citește ușor etimonul Făgetului ; pomul acesta e semeț, ca pădurarii Petru Samfirescu, Romulus Musta sau Vasile Dăbică, pe care, într-o poiană, la lumina zilei și a zăpezii, i-am salutat și cu mîna și cu emoția prezenței mele la umplerea hrănitoarelor pentru sălbăticiunile necesare ale codrului bătut de vînturi și nevoi. Se taie lemn mult, lemn bun, lemn tare, cam 120 000 metri cubi în fiecare an, adică vreo trei sute de hectare, tot atît cît se replantează cu puiet, cu fagii și stejarii din secolul prim al mileniului următor. Un foc de armă în liniștea pădurii a trezit din unghere un ecou rostogolit în ripe și scorburi, vulpi, lupi, capre, rîși, a căror zvicnire și teamă, în împărăția codrului slăvit, m-au dus cu gîndul la inegalabilele imagini metaforice din Noaptea sînzienelor a lui Sadoveanu.

Dacă de la dascăli știu îndeosebi ceeea ce a fost, de la primarul Dan Trițoiu și de la întîiul său colaborator, Ion Oltean, știu pe îndelete ceea ce este și ceea ce va fi Făgetul. Scurt : va fi oraș. Agroindustrial. **Agro**, prin cele șase mii hectare cu arabil și multe altele cu pășuni și fînețe, prin fermele de vaci, viței, oi, intrate în averea comună a consiliului unic de stat și cooperatist, în care se integrează patru cooperative agricole, o întreprindere agricolă de stat, o stațiune pentru mecanizarea agriculturii. **Industrial**, prin secția întreprinderii timișorene „Extraceram", de prelucrare a nisipului cuarțos din cariera Jupinești, stații de soălare la Brănești și Făget, o secție de mobilă, cu marcă intrată în apartamentele lumii, o secție de transport forestier, printr-o puternică autobază, cu coloane de mărfuri și de călători, ultima avînd 65 de autobuze ce străbat traseele citorva județe. **Oraș**, prin cooperația meșteșugărească și de consum, cu servicii de tot genul, oraș prin restaurant, bar, hotel, devenite puncte obligatorii de oprire pentru turiști, autoservire, PECO, C.E.C., A.D.A.S., librărie, radio-tv, ceasornicărie, ca și blocuri (cu peste o sută de apartamente, deocamdată), canalizare, asfalt, neon, centrală interurbană. Tîrgul de odinioară are chip de urbe : în anotimpurile verzi, străzile sale sînt alei cu arbori și flori, iar toamna și iarna, casele, cu fețele descoperite, dezvăluie o arhitectură încă rurală, dar solemnă, odihnitoare, alături de blocurile ce nu sfidează înălțimile acoperișurilor roșii, de ceramică.

Cineva a avut ideea ca în memoria primului Icar adevărat, Traian Vuia, fost elev la Făget (născut într-un sat apropiat, Surduc), să instaleze un avion, „mai greu decît aerul", la răscrucea drumului cel mare, spre Bătești și Brănești. Iosif Căliman a văzut atunci întîiul aeroplan și nu s-a temut. Așa și-l închipuia, cu aripi imense, cu coadă falnică și cu clonț tocit. Dar nu a urcat niciînd scările ce duc la barul din carlingă ; trece prin preajmă și, respectuos, își scoate clopul și se înclină, să salute puterea minții omului care îi putea fi numai frate, nu tată, nu moș.

Ori de cîte ori vine la Făget, Iosif Căliman se îmbracă în straie de sărbătoare. Are optzeci de ani și a rămas cam singur printre „supraviețuitorii" din generația sa de țărani crescuți cu „puiul tîrgului".

Nu stă mult la Făget bunicul lui Ion Căliman, Iosif. Merge pînă la gară, la pas mărunt și încet, cît să prindă un accelerat ce zboară pe drumul de fier lucios și, pe o cale din capătul grădinilor, se îndreaptă spre Bătești, să apuce ceasul de mijloc al zilei, cu prînzul lui sacru și cu somnul de după-amiază. Dă bomboane nepoților ce-i sărută mîna slăbită și, ca de fiecare dată cînd ajunge acasă, plînge de bucurie că a avut puterea să mai vadă o dată lumea în care nu se simte singur, ci mărunt, în pragul imposibil de ocolit al marii și ultimei călătorii.

Ar mai umbla Iosif Căliman pînă la Luncani, pe la Valea lui Liman, să vadă acolo hanul și lumea orășeană ieșită la aer și repaos, ar mai umbla, dacă nu s-ar teme de întuneric, pînă la Surduc, unde se ridică barajul apelor fără nume, ieșite din hăurile montane, pentru irigații și alte nevoi, urbane.

Dar pentru ceea ce își drămuiește încă energiile bătrînul Iosif Căliman este ziua — tot mai apropiată — în care, cu nepotii cînd în jurul său binefăcător, va merge în orașul Făget și, ca de obicei, nu va uita să-și ridice pălăria și să salute pasărea de fier a contemporanului său, Traian Vuia, pe care nu e invidios că a devenit și nume de comună, ci e mîhnit că inventatorul n-a așteptat să prindă și minunile semenilor săi, anonimii.

TEODOR BULZA ■

Armonios în natură

La ieșirea din Baia Mare, la numărul 84, pe strada Alexandru Petőffi, se află atelierul lui Anton Krupiczer. În jurul acestei căsuțe veghează mai multe zeități protectoare cioplite din lemn și conturînd un teritoriu privilegiat, ce te îmbie să-l explorezi. Forme prietenoase sau terifiante se întîlnesc aici ca într-un sanctuar. Înainte de a începe să lucreze pe cont propriu, Anton Kruoiczer a stat vreme de zece ani în preajma lui Vida Geza, familiarizîndu-se cu marea artă. Acum, la rîndul său, ca într-o poveste, eliberează din trunchiurile copacilor făpturi ferecate parcă sub scoarță de o vrajă. Aproximativ 200 lucrări au ieșit de sub dalta acestui tînăr de 35 de ani care a avut pînă acum două expoziții personale în Baia Mare. Printre lucrările semnificative — Gheorghe Doja, Pintea, Tudor Vladimirescu sau evocarea răscoalei din 1907. Interiorul atelierului este o adevărată împărăție a lemnului, constrîns să ia cele mai neașteptate forme, potrivit fanteziei stăpînului acestor locuri. Chiar și cele mai banale obiecte — o bancă, o masă, cîteva scaune, o solniță — au o construcție aparte, ieșind din sfera utilitarului și pătrunzînd în cea a esteticului. Miroase a talaș și e o dezordine frumoasă printre lucruri. Anton Krupiczer nu mai vrea să-și expună lucrările în altă parte decît aici, unde iau naștere prin truda și migala sa. Într-o sală de muzeu i s-ar părea că le-ar înstrăina de viața lor autentică. Oamenii din Baia Mare i-au înțeles dorința de a nu-și rupe din cel mai firesc mediu creațiile. De aceea vin ei să-l caute pe Anton Krupiczer, îi contemplă creațiile smulse din lemn, întorcîndu-se în oraș cu imaginea unei lumi pline de dramatism și măreție, de neliniște și echilibru. Popasul acesta pe strada Alexandru Petőffi nr. 84 merită să-l facă oricine iubește această artă care aspiră să-și integreze armonios realul.

A. GEORGE ■

Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

Este de înțeles că medicii, personalul sanitar trebuie să-și canalizeze întreaga activitate de zi și de noapte apărării sănătății, prevenirii și combaterii bolilor, asigurării tuturor condițiilor ca poporul român să fie un popor sănătos, viguros, în stare să-și îndeplinească cu succes rolul de constructor al socialismului, să facă să înflorească continuu națiunea noastră socialistă.

NICOLAE CEAUȘESCU

Flacăra EDIȚIE SPECIALĂ

NOUL PE FRONTUL SĂNĂTĂȚII

Într-o țară în care omul a devenit cu adevărat măsura tuturor lucrurilor, unde un imens travaliu de gîndire și activitate practică este asimilat unei singure idei și unui singur țel final: creșterea continuă a nivelului de bunăstare și civilizație al întregului popor — ocrotirea sănătății reprezintă în mod logic o latură fundamentală a activității partidului și statului, o componentă de esență în ridicarea permanentă a calității vieții. Nu întîmplător, deci, nivelul la care ne găsim astăzi în numeroase domenii ale asistenței medicale situează deja România printre țările cu dezvoltare medie. Ne bucurăm, astfel, de un nivel printre cele mai ridicate în Europa în ceea ce privește natalitatea, iar în comparație cu perioada antebelică mortalitatea generală a scăzut la jumătate, cea infantilă s-a redus de șase ori, iar durata medie de viață a crescut de la 42 de ani la aproape 70 în prezent.

Acest bilanț optimist atestă odată mai mult forța și realismul politicii sanitare a partidului nostru. El constituie rezultatul concret al înfăptuirii măsurilor complexe integrate în planul național unic de dezvoltare a țării privind creșterea calității asistenței medicale prin sporirea permanentă a fondurilor alocate anual ocrotirii sănătății, prin dezvoltarea ascendentă și echilibrată a rețelei sanitare, prin perfecționarea cercetării științifice și învățămîntului medical și atragerea organelor și organizațiilor de stat și obștești la apărarea sănătății publice.

Rîndurile noastre apar la puțin timp după împlinirea unui an și jumătate de la Plenara C.C. al P.C.R din 26—27 octombrie 1977 care a dat o înaltă apreciere noii concepții profund umaniste, de ocrotire a sănătății, promovată de partidul și statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Amintim, de asemenea, că anul trecut a marcat, pe lîngă numeroase alte evenimente politice, economice și sociale, și adoptarea de către Marea Adunare Națională a „Legii privind asigurarea sănătății populației", prima lege sanitară din România care reglementează într-un cadru unitar și juridic întreaga activitate sanitară, act normativ creat în consens cu principiile care călăuzesc politica generală a partidului și statului nostru.

Elaborată prin aportul nemijlocit, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu și oglindind grija permanentă acordată de partidul și statul nostru stării de sănătate a populației, Legea privind asigurarea sănătății populației reprezintă una dintre cele mai elocvente dovezi ale înaltului umanism socialist. Din marea arie de probleme pe care Legea le pune în fața asistenței medicale, amintim prevederile expuse în legătură cu elaborarea și aplicarea programelor de sănătate, orientarea cercetării științifice spre rezolvarea problemelor prioritare ale ocrotirii sănătății și dezvoltării corespunzătoare a cercetării fundamentale, perfecționarea tehnicilor și metodelor de diagnostic, obținerea de medicamente și aparate medicale tot mai bune, realizarea de vaccinuri, produse biologice și derivați din sînge, întărirea laturii profilactice de dispensare activă, colaborarea interdisciplinară și de participare a tuturor la apărarea sănătății generale, asigurarea celor mai bune condiții de muncă și viață, prevenirea îmbolnăvirilor profesionale, protecția mediului ambiant, educarea populației pentru o alimentație rațională.

În paginile care urmează vom proceda la o scurtă trecere în revistă a problemelor noului în medicină. După cum se știe, militînd necontenit pentru ideile generoase, revoluționare ale partidului, pentru impunerea concretă a noului în folosul societății și al oamenilor, am prezentat și susținut în ultimii ani, prin forța slovei tipărite, activitatea de excepție a unor cercetători din domeniul medical mai puțin apreciați și recunoscuți în mod oficial. Am făcut-o din respect pentru strădania lor, pentru pasiunea, dăruirea și spiritul lor de sacrificiu, apreciindu-le realizările ca simple ipoteze de lucru și invitînd forurile în drept, Ministerul Sănătății în primul rînd, la o omenească cercetare a cazurilor prezentate, datorate fie unor medici (Vasile Boici, Grigore Osipov Sinești, Ioan Florin Dumitrescu, Ioan Pușcaș, Teodor Caba, Mihai Zavergiu, Constantin Băcanu ș.a.), fie unor cercetători din afara medicinei (Tina Covaliu, Tamara Paunescu, Nicolae Ștefan Chișiu, Nicolae Ionescu Dîmbovița ș.a.). Nu rareori timpul a justificat îndrăzneala noastră și nu prudența celor care au subestimat sau îngrădit zborul ideilor generoase.

Această strădanie n-a fost și nu poate fi simplă, după cum simplu n-a fost și nu poate fi procesul de pătrundere și afirmare a noului. Din păcate, ignoranța și incompetența mai ocupă încă destule locuri confortabile, iar nu puțini sînt pretinșii deținători de adevăruri absolute, dispuși să clatine din cap a neîncredere și chiar să întindă piedici și capcane. Dar noul, nutrim convingerea fermă și nu vom înceta să acționăm, cu puterile noastre, în această direcție, va izbîndi mai devreme sau mai tîrziu, în partea lui valoroasă, după cum timpul va scoate din competițiile eroarea, falsul sau impostura.

Promovarea adevărului, în ideea căruia am tipărit și această ediție specială, dedicată noului în medicină, reprezintă o datorie permanentă indisolubil legată de principiile de etică și echitate socialistă, parte integrantă a concepției revoluționare a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Profesorul Mircea Olteanu distins cu Medalia de aur „Aesculap 1979"

Împreună cu unul dintre colaboratorii săi de frunte, doctorul Ioan Horge, profesorul Mircea Olteanu, șeful Catedrei de oftalmologie a Institutului de medicină și farmacie din București, s-a aflat recent în Italia, ca invitat al reputatei firme de aparatură electronică „Optikon Oftalmologia" din Roma. Ocazie cu care, dincolo de contactele științifice obișnuite, renumitul nostru oftalmolog a fost distins, în cadrul unei ceremonii, cu Medalia de aur „Aesculap 1979", ca o nouă recunoaștere a contribuției sale la dezvoltarea oftalmologiei contemporane.

Revenit în Capitală, profesorul Olteanu ne-a informat că distincția respectivă, atribuită an de an unor personalități de marcă ale medicinei internaționale, i-a fost înmînată pentru întreaga sa activitate științifică în domenii de avangardă ale oftalmologiei, ca transplantul de cornee și keratoprotezarea, precum și, în mod special, pentru ideea unui aparat stereoauditiv cu celulă fotoelectrică, apt să transforme lumina în sunet, instrument de mare ajutor în orientarea în spațiu a nevăzătorilor, aparat pentru prima dată gîndit de profesorul Dorin Damaschin, pierit năprasnic în seara de 4 martie 1977.

În ceea ce privește proiectele sale de viitor, interlocutorul ne-a adus la cunoștință că va participa, în toamnă, la Conferința europeană de chirurgie oftalmologică, programată în prima săptămînă a lunii octombrie, la Roma. Acolo, savantul român va conduce ca modelator, alături de cunoscutul profesor José Barraquer din Barcelona, o masă rotundă ce va dezbate probleme legate de transplantul de cornee.

Distincția primită la începutul acestei luni reprezintă o nouă dovadă a prețuirii de care se bucură, pretutindeni în lume, școala românească de oftalmologie, recunoscută pentru contribuțiile ei de frunte la progresul respectivei discipline medicale.

Prof. dr. Dumitru Burlui

„Cum se poate mulțumi unui chirurg care te-a operat? Simplu: mulțumesc"

— Tovarășe profesor Dumitru Burlui, în afecțiunile ficatului și căilor biliare sînteți chirurgul nostru numărul unu. Să înțeleg că toate operațiile pe care le efectuați sînt reușite ?

— Puteți să înțelegeți ce vreți ! Sînt printre oamenii care își recunosc greșelile, dar le și îndreaptă. Numai așa se poate face chirurgie. Din păcate sînt cazuri cînd actul operator devine tardiv. Noi încercăm totul și poate nu există bucurie mai mare decît să redai familiei, societății, un om considerat pierdut.

— La Congresul internațional de hidatidologie de la Atena, procedeul dumneavoastră în chirurgia chistului hidatic hepatic s-a bucurat de o apreciere cu totul deosebită. Ce înseamnă această operație pentru bolnav ?

— După terapia clasică, chistul hidatic se ameliora după aproximativ 6 luni, prin noul procedeu chirurgical bolnavul este vindecat în 21 de zile. Timpul de suferință se micșorează aproape de 10 ori.

— În 1959 ați dat cirroticilor din lume o speranță prin procedeul extraperitonizării lobului hepatic. Operația a durat trei ore și s-a soldat cu o victorie. Ceea ce era considerat o maladie incurabilă, a devenit, în fazele incipiente, o afecțiune oarecare, vindecabilă. Ați avut emoții ?

— Și încă mari, dar în momentul cînd m-am hotărît să operez știam că voi reuși. A fost un examen greu !

— Un examen greu a fost, după cîte știm, și cel prin care ați aplicat pentru prima dată în țară anastomoza porto-cavă. Cum se mai simte pacienta operată în 1958 ?

— Trăiește și va mai trăi ca orice om normal.

— Ce înseamnă, tovarășe profesor Dumitru Burlui, anastomoza porto-cavă ?

— În ciroze, o bună parte din ficat se sclerozează producînd o hipertensiune hepatică. Prin anastomoza porto-cavă se realizează o legătură între vena portă și vena cavă compensîndu-se deficitul tensional la nivelul ficatului.

— Cîți cirotici ați salvat pînă acum, în clinica pe care o conduceți la Spitalul Caritas ?

— Am efectuat peste 600 de operații cu un procent de supraviețuire de circa 90 la sută.

— Tovarășe profesor Dumitru Burlui, cum i se poate mulțumi unui medic, unui chirurg care te-a operat ?

— Simplu : mulțumesc !

SORIN ENACHE ■

Prof. Ioan Pop D Popa

Cîndva, un stimulator cardiac

— Vă propunem, stimate tovarășe profesor Ioan Pop D. Popa, un dialog privind relația ce s-a stabilit, cu precădere în ultima vreme, între atît de dificilele și complexele intervenții chirurgicale pe cord deschis, una din performanțele clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Fundeni, și contribuția, la reușita acestor operații, a cîtorva dintre tehnologiile de vîrf.

— Într-o intervenție chirurgicală pe cord lucrează circa 16 oameni, din care 7 sînt medici, iar dintre aceștia doar unul are comanda și bisturiul în mînă. 16 oameni în jurul unui organ de mărimea unui pumn de adult, 16 oameni alcătuind o echipă sudată prin actul operator pe organul simbolic al vieții, inima. Pentru reușita operației, dincolo de înalta pregătire profesională, teoretică și practică a echipei, o importantă contribuție o au, fără doar și poate, ca și în majoritatea celorlalte discipline, instalațiile și aparatura medicală.

— Vă propunem deci o trecere în revistă a acestui paralelism stabilit între performanțele chirurgiei cardiovasculare și respectivele științe.

— Dacă am analiza științele tehnice care au contribuit la saltul chirurgiei cardiovasculare, m-aș gîndi în primul rînd la fizică, electronică și chimie. Toată monitorizarea, adică urmărirea complexă a bolnavilor în parametri matematici, este condiționată de aparatura electronică. Traducerea acestor cifre în valori inteligibile pentru medici a realizat-o colaborarea dintre fizică și fiziologie prin specialitate de explorări funcționale. Dacă astăzi putem înlocui organe prin tehnici care altădată nu puteau fi efectuate, chimiei i se cuvine meritul principal, întrucît ne-a pus la dispoziție o serie de materiale sintetice care permit înlocuirea arterelor, a valvelor inimii, a pereților inimii, asigurînd o funcționalitate din cele mai bune. Inerte biologic, aceste materiale sînt bine suportate de organismul uman, nefiind respinse de către acesta. Disciplinele nucleare, la rîndul lor, au pus la dispoziția chirurgiei cardiovasculare izotopii radioactivi cu care explorăm organe (scintigrame) teritorii, artere sau numai o zonă a unei artere. În domeniul mecanicii au fost realizate aparate ca inima și plămînul artificial care preiau, pe timpul operației, toate funcțiile organului asupra căruia se intervine. Fără aceste aparate era imposibilă azi operarea celor mai grele boli în condițiuni de securitate totală.

— Ne-ar interesa, ajunși la acest punct, să notăm cîteva din realizările colaborării dintre școala românească de medicină și știința românească.

— Știința românească se poate mîndri cu numeroase realizări, situînd, din acest punct de vedere, școala românească de medicină pe unul din locurile fruntașe din lume. Nume ca al profesorului Severeanu (prima deschidere arterială din lume, în 1900) sau al profesorului Toma Ionescu (primele operații pe lanțul simpatic în bolile coronarelor) sau ca al profesorului Florescu (primul transplant experimental de rinichi, 1905) sînt nume cunoscute în medicina universală. M-aș referi în continuare la unele evenimente de dată mai recentă privind chirurgia cardiovasculară. Iată, chimia a pus la dispoziția noastră firele sintetice de dacron, fire pe care, la Timișoara, de exemplu, conferențiarul doctor Ruso le folosește cu mult succes pentru fabricarea primelor noastre artere artificiale. Monitoarele fabricate la Întreprinderea „Electronica" vor fi folosite în viitorul apropiat în întreaga noastră rețea medicală. Izotopii radioactivi realizați la I.F.A. — Măgurele dau rezultate din cele mai bune în toate clinicile din țară. Aș mai aminti și despre primul transplant renal realizat de profesorul Proca la clinica de urologie de la Fundeni, ca și despre explorările cardiovasculare complexe ale doctorului Bratu Fotiade de la clinica noastră.

— V-am solicitat acest interviu, destul de restrîns, zicem noi, și pentru faptul că ați contribuit la realizarea a două aparate medicale cum ar fi stimulatorul implantabil cardiac românesc și inima artificială. Ce ne puteți spune despre aceste două aparate ?

— Încă din 1973, în colaborare cu doctorii Petronela Vintilă, Dinu Drăghici și Gheorghe Bunghez am realizat stimulatorul cardiac românesc implantabil. La vremea respectivă stimulatorul acela avea dimensiunea unui ceas de buzunar și avea un preț de cost extrem de redus în comparație cu aparatele similare produse în străinătate. Unul din aparatele noastre a funcționat la un bolnav aproape trei ani de zile, concurînd din acest punct de vedere cu cele mai bune stimulatoare existente atunci. Stimulatorul cardiac românesc, din păcate, nu a intrat în producția de serie, și, în consecință, nu i s-au putut aduce modificări, ca dimensiuni, și nici îmbunătățiri, ca funcționare. În ceea ce privește inima artificială, acest aparat l-am realizat încă în perioada 1954—1956, cînd doar cîteva țări din lume se puteau lăuda că dispun de o astfel de instalație. Printre colaboratorii mei la realizarea acestui aparat i-aș aminti pe inginerul Nicolae Teodoru și pe tehnicianul Ion Sterca. Au mai fost bineînțeles și alți ingineri, pe unul dintre ei l-am operat acum o lună de zile, corectîndu-i cu succes două valve, pe inimă. Desigur, cînd a lucrat acum 20 de ani la acel aparat, nu și-a închipuit că printr-un aparat similar i se vor putea înlocui valvele și astfel, însănătoșit, se va putea întoarce în mijlocul colegilor săi de muncă în condiții de sănătate perfectă. De menționat că principiile de funcționare ale acelui aparat sînt aceleași după care funcționează actualele inimi artificiale. Cam atît, deocamdată, întrucît despre aceste două aparate s-a mai scris la timpul potrivit.

— Care sînt, în încheiere, cele mai importante rezultate ale Spitalului de boli cardiovasculare de la Fundeni ?

— Aș menționa mai întîi faptul că Spitalul de boli cardiovasculare de la Fundeni, unitate medicală cum multe alte țări ale lumii și-ar dori, s-a înființat la inițiativa și indicația expresă a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia ținem să-i exprimăm, și pe această cale, profundele noastre sentimente de gratitudine pentru grija ce o poartă față de munca noastră, față de rezultatele acesteia, față de starea de sănătate a întregului nostru popor. Putem sublinia în acest sens că anul trecut am efectuat împreună cu colectivul clinicii 2 057 de operații cardiovasculare, indicele total de mortalitate, la această cifră, fiind de numai 2,47 la sută, superpozabil cu indicii marilor centre de tradiție din lume. Din cele 2 057 de operații, 275 au fost intervenții pe cord deschis, înlocuind pe timpul operației funcțiile inimii și ale plămînului cu inima și plămînul artificiale. Și pentru că tot sîntem la capitolul cifre, a se citi vieți omenești, să notăm că numărul total al operațiilor de înlocuire a valvelor mitrale a fost de 115. La aceste operații, cele mai dificile la ora actuală, am realizat un indice de 4,34 la sută, de două ori mai mic decît procentul internațional și de 14 ori mai mic decît procentul înregistrat în țara noastră în urmă cu cîțiva ani, pînă la înființarea Spitalului de boli cardiovasculare de la Fundeni. Nu lipsit de importanță ar mai fi și faptul că astfel de operații, în străinătate, costă între 8 000 și 15 000 de dolari, ceea ce, pe lîngă recuperarea a numeroase vieți, reprezintă și importante economii pentru familiile bolnavilor din țara noastră. În concluzie, acesta este saltul spre sănătate înregistrat aici, la Fundeni.

VICTOR NIȚĂ ■

Conf. dr. Petre Vancea

„Nu poate exista medic funcționar"

— De ce noul este atît de controversat în medicină ?

— E controversat, e dificil de acceptat, sînt mai multe nuanțe. Oricum sînt mai multe motive. Primul dintre ele poate că este lipsa de curaj legată pe de o parte de responsabilitățile mari pe care un act terapeutic le implică, pe de altă parte de ponderea din ce în ce mai mică a imaginației în practica de rutină medicală. Eu, personal, accept noul și citeodată l-am și creat gîndind mecanismele de boală, corelînd datele de observație și fiind personal nemulțumit de rezultatele obținute. Într-o astfel de situație ești obligat să cauți noul și dacă nu-l găsești trebuie să-l accepți pe cel ce ți se pare logic venit din afară. Un al doilea motiv ar fi neîncrederea în propriile-ți forțe, care de fapt nu poate avea altă explicație decît pregătirea insuficientă. Al treilea motiv : comoditatea, pentru că un medic care se angajează să promoveze noul are foarte multe nopți nedormite. Este mai simplu să tratezi un mare număr de cazuri obținînd aceleași rezultate ca toți confrații tăi, decît să mai adaugi încă cîteva cazuri aparent imposibile, pe care poate nu le poți rezolva și care-ți creează mai multe griji decît toate celelalte, în care timpul, statistica, experiența colectivității dau rezultate sigure. Este și dificil, pentru că atunci cînd ai reușit, cum spun eu studenților mei, să împingi căruța înainte, trebuie să-ți convingi și confrații să nu o tragă înapoi !

— Cîți pierd teoria și practica medicală din cauza acestei situații ?

— Este foarte greu de apreciat, mai ales că nici nu există un criteriu unic de apreciere. Pierderea poate să fie de ordin științific, poate să fie de ordin moral, poate să fie de ordin economic, poate să fie de ordin social, dar sigur se pierde, pentru că mă întreb de ce, cu inventivitatea care caracterizează neamul nostru, cu școala medicală românească de un prestigiu internațional ferm stabilit, cu rețeaua noastră sanitară care este una din cele mai bogate în cadre din Europa, sîntem totuși aproape întotdeauna dispuși să importăm inteligența medicală și să considerăm lucruri de valoare, oarecum certe, numai cele care apar mai întîi în reviste străine, semnate de autori străini.

— Ați spus că este nevoie mai puțin de imaginație, ceea ce presupune mai multă știință, dar nu ne-ați spus nimic despre tehnică.

— Problema tehnicii este adevărată dar am impresia că se bate prea multă monedă pe ea și că de multe ori în spatele pretenției unei dotări excesive — care sigur nu o avem — se ascunde incapacitatea și pot să vă dau un exemplu, unul de ordin general : există un studiu al O.M.S.-ului care arată că dacă toate unitățile sanitare relativ mari, să spunem de la ordinul spitalelor noastre județene în sus, ar fi dotate și ar activa în toate sectoarele preocupărilor lor, conform posibilităților oferite azi de tehnica modernă cu aplicațiile ei în medicină, toată omenirea ar trebui să muncească și să producă numai ca să întrețină cheltuielile sectorului sanitar. Evident că un astfel de efort nu este justificat și, mai mult, nu este posibil. Un alt exemplu : în 1974 la Congresul Societății europene de oftalmologie de la Hamburg am avut ocazia să vizitez clinica profesorului Sauter, complet modernizată, cu 2—3 ani înainte. L-am întrebat dacă cu noua dotare a blocurilor operatorii (extrem de costisitoare, cu aparatură extrem de precisă dar și de sofisticată) s-au obținut rezultate semnificative mai bune decît înainte și mi-a răspuns că nu. Acesta este un aspect al problemei.

— Cum poate fi ea depășită ?

— Cred că principala problemă este tot omul și oameni avem, dar nu știu dacă sînt bine folosiți. Nu știu de unde lucrurile încep să nu mai meargă bine dar un exemplu pot să vă dau. De ani de zile institutele noastre de învățămînt medical superior se preocupă de a furniza rețelei sanitare medici de medicină generală omogen pregătiți, care să facă față nevoilor viitorului lor loc de muncă imediat, care este circumscripția sanitară. Creăm deci medici de medicină generală de nivel mediu. Nu ne preocupăm deloc de alegerea din rîndul studenților noștri a elementelor valoroase, cu rezultate deosebite pentru munca de cercetare, pentru munca didactică. Nu ne preocupăm deloc de a educa, de a modela și a pregăti printr-o școală viitoarele vîrfuri ale medicinei românești pe care să le trîem riguros și să le antrenăm încă de tinere. Pe plan național facem asta pentru mișcarea artistică, pentru mișcarea sportivă. De ce nu am face-o oare și pentru tehnicienii de mîine, pentru medicii de mîine, pentru savanții de mîine. Toți cei care ilustrează astăzi cercetarea medicală românească de vîrf, școala românească de vîrf s-au specializat încă de pe băncile facultății. Erau deplin formați ca specialiști la 27—28—30 de ani și au avut timpul în față în perioada de maturitate constructivă, începînd de la 30 de ani, să creeze. În al doilea rînd personalul nostru medical așa cum este repartizat astăzi în teren este foarte numeros, aș spune prea numeros, în schimb ducem lipsă de specialiști. Criză acută în laboratoare și laboratorul este unul dintre elementele fundamentale ale cercetării medicale. Criză și în sectorul practic în specialități ca endocrinologia, neurologia, anestezie-reanimare, oftalmologie și altele. După părerea mea cadre avem, nu le folosim cum trebuie.

— Ar trebui numite deci mai multe responsabilități. Care ar fi cele ale medicului ?

— Întîia să nu uite niciodată că meseria de medic este o meserie non-stop, permanent și plenar angajată în serviciul societății. Nu există medic funcționar pentru că din momentul în care un practician își face meseria cu ceasul în mînă încetează de a mai fi medic. În al doilea rînd nu este suficient să stai 24 de ore din 24 de ore la dispoziția bolnavului. Cred că în acest timp, pentru a fi de folos bolnavului, să încerci în fiecare zi să te depășești pe tine însuți, să fii la curent cu progresele realizate în medicină, să le aplici și să-ți privești întotdeauna foarte critic rezultatele obținute. În al treilea rînd pentru cei care au calitatea, meseria de medic îi obligă să depună toate eforturile într-o cercetare constructivă, proprie, care nu se face în orele de serviciu ci pînă noaptea tîrziu.

— Perspectivă care ar da și mai multe șanse de apariție noului ?

— Fără îndoială.

AL. I. FRIDUȘ ■

Noul trebuie privit cu încredere, dar evaluat critic

Prof. dr. doc. Pius Brînzeu, medic emerit, membru corespondent al Academiei

— Stimate tovarășe profesor, vă știu în plină putere de muncă. Activați pe linie de spital, în învățămîntul superior, în cercetarea științifică, desfășurați o bogată activitate obștească, scrieți studii monografice. Cu toate acestea sînteți în excelentă condiție fizică — dealtfel iubiți, statornic, sportul. Munca și scurgerea implacabilă a timpului nu par să vă afecteze în mod deosebit. Care să fie secretul?

— Munca este un adevărat izvor de sănătate, iar un volum crescut de muncă nu este cu nimic prejudiciabil organismului, dacă omul lucrează cu plăcere. Sînt muncitori care, după cele opt ore de la întreprindere, continuă să lucreze în grădină, sînt atîtea femei care depun eforturi mari în gospodărie, peste cele din cimpul muncii, fără ca aceasta să le altereze cu ceva sănătatea. Se știe, dealtfel, că mulți pensionari, dacă încetează în mod brusc lucrul, se ofilesc, se degradează fizic repede. Dar munca trebuie să fie considerată și ca fiind etalonul care ne permite să măsurăm omul și să apreciem adevăratele dimensiuni ale condiției noastre umane.

— Această ultimă afirmație mi se pare nițel cam ambiguă. V-aș ruga să întregiți răspunsul.

— Voi da ca exemplu reducerea săptămînii de lucru. Aceasta trebuie fundamentată — așa cum recomandă programul de măsuri stabilit de partidul nostru — pe noi metode de muncă, pe introducerea mașinilor, a calculatoarelor care să ridice randamentul în producție. Este un lucru care trebuie bine gîndit pentru că doar în acest fel solicitarea oamenilor e diminuată și sănătatea apărată.

— Aceste îmbolnăviri pe baze pur funcționale reprezintă ele un nou capitol în medicina zilelor noastre?

— Da, așa este. Pe plan social, viața a devenit mai agitată. Factorii patogeni pe care îi generează propria noastră civilizație devin din ce în ce mai numeroși. Sub forța copleșitoare a progresului tehnic și științific, stressurile devin din ce în ce mai frecvente, abundă contradicțiile de tot felul. De aici, o trăsătură nouă pentru medicina contemporană. Patologia își schimbă, în parte cel puțin, fața. Crește ponderea afecțiunilor pur funcționale. Desigur, afecțiunile care au o bază organică rămîn tot atît de frecvente. Ele sînt depistate chiar mai precoce și tratate prin mijloacele terapeutice moderne cu mai mult succes.

— Mijloacele terapeutice moderne, de care vorbiți, nu comportă și riscuri? Cu alte cuvinte, medicina modernă nu a devenit ea însăși primejdioasă, în unele situații cel puțin?

— Aici se ridică problema bolilor zise iatrogene, generate de unele intervenții chirurgicale sau provocate de administrarea unor medicamente. În materie de chirurgie au fost realizate performanțe extraordinare datorită progreselor tehnicii și științei, în general. Procentul mortalității în marile intervenții chirurgicale a fost mult redus și sînt duse cu bine la sfîrșit operații la care înaintașii noștri nici nu ar fi îndrăznit să viseze. În ceea ce privește terapeutica medicamentoasă, administrarea unor droguri deosebit de eficace comportă, desigur, și riscuri. Acestea pot fi însă combătute cu succes. Au fost semnalate, este adevărat, și cazuri de decese, dar acestea sînt excepționale și se întîlnesc numai în afecțiuni deosebit de grave, cu pronostic fatal, dacă nu se intervine terapeutic. Dacă însă există o iatrogenie, de care răspund oamenii puși în slujba sănătății publice, există și o iatrogenie de care nu mai răspund direct medicii. Este vorba de persoanele care se îndoapă cu calmante, somnifere, care recurg la antibiotice din proprie inițiativă, fără ca acestea să fie indicate. Și aici există riscuri care trebuie avute în vedere.

— Tovarășe profesor Pius Brînzeu, cunoașteți consecvența cu care revista „Flacăra" susține problema promovării noului în medicină. Care este părerea dv. cu privire la mișcarea ideilor în medicină?

— După părerea mea, în medicină este foarte greu de apreciat cu anticipație destinul unei idei noi. De aceea, toate trebuie privite cu încredere și acceptate pentru început. În învălmășeala noilor idei, multe sînt utile, demne de reținut. Altele sînt ursite să moară pentru că sînt greșite, dar și ele pot fi fecunde datorită unui grăunte de adevăr pe care îl pot conține sau prin schimbarea unui anumit mod de a gîndi. Unei primiri călduroase trebuie să îi urmeze însă o evaluare critică, deoarece, se știe prea bine, nu tot ce este nou este într-adevăr nou. Acceptul de principiu, care este pe deplin justificat, nu trebuie menținut cu orice preț. Dar promovarea noului rămîne, oricum, meritorie. Aici se poate menționa constatarea că gîndirea medicală nu găsește întotdeauna ecoul cuvenit în opinia publică.

— Mulțumindu-vă, încă de acum, pentru amabilitate, vă rog să vă referiți la însemnătatea Congresului național de chirurgie.

— Cel de-al XIV-lea Congres național de chirurgie își începe lucrările în ziua de 17 mai. Eveniment deosebit de important, acesta se situează pe linia congreselor naționale care l-au precedat și care, toate, au constituit momente marcante în evoluția chirurgiei din țara noastră. Înainte de toate, acest congres reprezintă o confruntare de mari proporții la care participă chirurgi de pe întreg cuprinsul țării. În afara rapoartelor și a lucrărilor înscrise în program, se realizează cu această ocazie un uriaș schimb de experiență pe diferite probleme de actualitate în chirurgie. Noile achiziții terapeutice, ultimele perfecționări de tehnică chirurgicală și aparatură sînt dezbătute în grupuri de specialiști mai tineri și mai vîrstnici, pe profiluri mai mult sau mai puțin apropiate. Toate acestea au ca obiectiv final creșterea calității îngrijirilor medicale în domeniile aduse în discuție. Valoarea lucrărilor care vor fi prezentate, ca și competența autorilor asigură dinainte succesul acestei manifestări, pe care cu toții îl dorim cît mai deplin.

TEODOR BULZA ■

Tehnicitatea este marea șansă a medicinei moderne

DR. ÎN ȘTIINȚE MEDICALE TIBERIU POP, ȘEFUL UNITĂȚII DE MEDICINĂ NUCLEARĂ ȘI ULTRASUNETE A SPITALULUI „PANDURI", ESTE UN MEDIC CU O BOGATĂ ACTIVITATE, RECUNOSCUTĂ PE PLAN NAȚIONAL ȘI MONDIAL. EL FIIND MEMBRU AL MULTOR SOCIETĂȚI ȘTIINȚIFICE DIN DIFERITE ȚĂRI EUROPENE ȘI DIN S.U.A.

— Care este, stimate tovarășe doctor, situația medicinei nucleare în țara noastră?

— Deocamdată, în facultate nu se predă nimic din acest domeniu. Se învață doar principii de fizică, definiții privind izotopii, generalități. Am auzit, și aș saluta cu entuziasm ideea, în caz că va fi aplicată, că se vor introduce cursuri facultative de medicină nucleară. Ca cercetători și practicieni beneficiem însă de o conjunctură favorabilă, întrucît, datorită colaborării noastre științifice cu organismele internaționale de specialitate din cadrul Organizației Națiunilor Unite, dispunem de cele mai moderne instalații din lume, de o informație la zi și sîntem angrenați în diverse contracte de cercetare.

— Vă rugăm cîteva exemple...

— Voi numi două teme la care și lucrez în prezent: „Importanța evaluării radioimunologice a hormonului paratiroidian în stabilirea etiologiei litiazei renale maligne" și „Studiu complet al etiologiei litiazei renale maligne, bazat pe determinarea altor hormoni și parametrii funcționali și metabolici implicați în această afecțiune".

— Care este profilul activității dumneavoastră pentru medicina autohtonă și pacienții români?

— De prim ordin,: gîndirea este românească, rezultatele ei se aplică în primul rînd aici, pe bolnavii noștri, pregătirea noastră de bază s-a făcut în țară.

— Ce credeți că este determinant în medicină: tradiția sau noutatea?

— Sigur că, fiind vorba despre oameni, tradiția, adică experimentul dus pînă la concluzia neîndoielnică, pare candidatul cel mai sigur al unei priorități. Dar nu este mai puțin adevărat că rezumîndu-ne la ceea ce au gîndit și rezolvat ilustrii noștri înaintași, cunoscuți sau anonimi, nu vom putea duce mai departe știința. Memoria și rutina constituie elemente importante ale științei medicale, dar ele se dovedesc insuficiente, la un moment dat. Și acest moment a apărut de cîtva timp. A ignora noile pîrghii pe care cuceririle științei moderne ți le pun la îndemînă de dragul practicii devenită tradiție, este — pînă în cele din urmă — o atitudine conservatoare. Tehnicitatea este marea șansă a medicinei moderne. Este dureros să constați că, unii confrați, la adăpostul rutinei, refuză, fără alte justificări, aportul noilor descoperiri ale contemporaneității. Dacă acum 15 ani bolnavii erau cei care ne ocoleau, în necunoștință de cauză ori pentru că asociau medicina nucleară cu... cancerul sau din teama de a nu fi iradiați, acum ei au început să ne solicite. Vreau să-i asigur pe toți cei interesați că, grație aparaturii foarte moderne de care dispunem, ca și multumită radionuclizilor cu timpi de înjumătățire foarte scurți, gradul de nocivitate de acum cîțiva ani a scăzut cu mult sub limitele unei radioscopii obișnuite, că pericilitatea este mult mai mică în cazul investigației proprii medicinei nucleare în comparație cu a medicinei clasice.

— Pînă unde se întinde „clarviziunea" metodelor dumneavoastră, comparativ cu cea a procedeelor „clasice"?

— Un singur exemplu, care va fi înțeles de orice medic: în insuficiența renală, cu o creștere masivă a ureii, nu se putea „vedea" mai nimic, chirurgul acționînd cu ochii închiși. Noi putem investiga precis și astfel de cazuri. Din păcate, la medicina nucleară se apelează și astăzi doar în cazuri disperate, cazuri limită, după ce toate celelalte metode s-au dovedit ineficiente, fapt care îngreunează nu numai munca noastră, dar pericilitează și șansele bolnavului.

— Cît anume revine diagnosticului și cît tratamentului în ramura medicinei nucleare?

— Cel mai mare procent, apreciat la 75, aparține diagnosticului. Restul, cercetării clinice și tratamentului. Specialitatea noastră asigură fuziunea dintre funcționalitate și morfologie, care este rezultatul unui proces unitar, pe care însă nu-l pune în lumină decît medicina nucleară.

— Mai sînteți medic, doctore Tiberiu Pop?

— Dar ce altceva? Nu confundați „laboratorul", cu medicina nucleară. Noi lucrăm direct cu bolnavul și nu cu „probele" care ni se aduc. Noi stabilim dozele, tratamentele. Se impune a fi un clinician foarte bun. Specialitatea noastră trebuie apreciată în contextul clinic și nu închistată în aspecte de laborator. Din acest punct de vedere, al dotărilor, afirm, fără putință de tăgadă, că la „Panduri" ne situăm la nivelul cel mai înalt al actualității mondiale. În materie de diagnostic facem tot ceea ce se face în lume, la etalonul maxim. Unitatea de la „Panduri" servește și alte clinici și spitale din București și din țară. Personal mă ocup și de organizarea unității spitalului clinic municipal București ca și de funcționarea celei de la Spitalul clinic „23 August" din Capitală, în paralel cu colaborarea internațională. Sănătatea omului nu este o problemă îngust teritorializată, ci una de interes mondial, o problemă actuală a umanității. În care România a fost chemată să-și spună cuvîntul.

MANOLE CARȚAN ■

Apărați-vă ficatul!

● O nouă ipoteză românească asupra cancerului relevă, o dată mai mult, necesitatea vieții și alimentației raționale.

Un grup de cercetători au formulat o nouă ipoteză asupra mecanismelor profunde ale bolii canceroase. Comunicată în cercurile specialiștilor, ea a găsit și ecou internațional, cu atît mai mult cu cît se sprijină pe date experimentale. Totul a pornit de la observații simple și de la afirmații disparate ale unor autori străini, care însă nu au corelat și nu au mers mai departe de faptele brute.

Autorii sînt biologii Gabriela Stica și Rodica Stoicescu și doctorul V. R. Brînză, medic primar. Rezultatele lor au fost comunicate la Congresul național de oncologie din 1975, la sesiunea Uniunii Societăților de Științe Medicale din noiembrie 1976 și la al XI-lea Congres internațional al cancerului de la Milano, comunicarea fiind reprodusă în fascicolul XIX al lucrărilor congresului. Mai recent, un studiu al colectivului de cercetători români a apărut în „Revista Española de Oncologia", editată de Institutul național al cancerului din Madrid, și se referă la creșterea unor constante biologice la bolnavii de cancer, în special la creșterea concentrației în sînge a acidului lactic și a acidului piruvic.

Cercetările au început acum 12 ani, specialiștii români întrebîndu-se de ce crește concentrația acestor substanțe la canceroși. Se știe că ficatul reprezintă marea uzină unde se arde glucoza, care furnizează energia necesară proceselor vitale. În procesul acesta complicat apare, la un moment dat, acidul piruvic. În final, dacă oxidările decurg normal, din glucoză rezultă apă, bioxid de carbon și acidul ATP, „combustibilul" de bază în reacțiile energetice ale organismului. Acest acid este benzina motorului uman. Dacă ficatul se îmbolnăvește și arderile nu se înfăptuiesc pînă la capăt, procesul se întrerupe la jumătate, acidul piruvic nu se transformă în acidul ATP (prin ciclul Krebs), ci se aglomerează, iar o parte se transformă în acid lactic. Întîi cum se explică, schematic, concentrația sporită a acestor substanțe în sîngele bolnavilor hepatici. Creștere de concentrație care constituie, dealtfel, unul din testele insuficienței hepatice. Pînă aici nimic esențialmente nou. De unde provine însă dereglarea acestor constante găsită **atît la hepatici cît și la bolnavii de cancer?** O legătură directă între cele două fenomene nu fusese încă fundamentată. Pentru a se elucida problema nu exista decît o singură cale de urmat: experimentul, pentru a se constata dacă bolnavii de cancer fără metastaze hepatice au sau nu și insuficiență hepatică.

Și astfel, prin 1970, doctorul V. R. Brînză a inițiat minuțioase testări, care au reclamat un mare volum de muncă. Au fost investigați, în paralel, 43 „martori" cu aspect clinic normal (pentru a servi drept termen de comparație) și 48 bolnavi cu leziuni precanceroase, care puteau sau nu să evolueze spre cancer; au fost, de asemenea, studiați 131 bolnavi de cancer în diverse stadii. Dintre aceștia din urmă 73 nici nu începuseră, la data studiului amintit, tratamentul anticanceros, deoarece la ei maladia abia fusese depistată. Restul de 58 (din cei 131) se aflau în faza postterapeutică: paciente operate de cancer la sîn sau uterin, bolnavi cu cancere de piele, prostată, vezică urinară etc. Unii pacienți fuseseră tratați cu 15—20 de ani în urmă și nu a fost deloc ușor ca ei să fie depistați după o perioadă atît de lungă; mulți ponte că și uitaseră de vechea lor suferință! Au uitat pentru că tratamentul efectuat la timp dăduse din plin roade. În paranteză fie spus, iată un nou motiv de optimism, întrucît se vădește, odată mai mult, posibilitatea vindecării **complete** de cancer într-o serie de cazuri — și ele nu sînt puține — cu condiția esențială ca tratamentul să fie aplicat corect și în timp util.

Asadar, dispunîndu-se de un evantai larg de subiecți, puteau începe testările. S-au efectuat la toți cei investigați — reamintim: 222 canceroși, precanceroși și lotul martor — aceleași probe de funcționalitate hepatică, proteinograme, testele de coagulare Quick, V.S.H., testele de disproteinemie, examene de urină, hemoleucograme, testul B.S.P. (parțial), teste de imunologie etc.; între 10 și 17 analize la fiecare. În total deci mii de analize, în decurs de cîțiva ani. Acțiunea a fost realizată în Spitalul de pediatrie „23 August" din București și în Clinica 2 dermatovenerice (șef de catedră, profesor universitar doctor Alexandru Dumitrescu) de la Spitalul Șerban Vodă, în colaborare cu doctor Rodica Lenkei de la secția de imunopatologie a Institutului „Victor Babeș". După o muncă asiduă au fost prelucrate datele experimentale. Rezultatul a fost concludent. La cei 131 foști și actuali bolnavi de cancer, precum și la cei 48 de precanceroși, testele indicau în 99% din cazuri o insuficiență hepatică cronică de diferite grade! Valorile variau, însă erau toate patologice. De remarcat că, în mod deliberat, în rîndul celor investigați nu figura nici un bolnav de cancer la ficat, ceea ce părea să indice că insuficiența hepatică poate constitui, într-o oarecare măsură, un semnal pentru **oricare formă de cancer.** La lotul martor, toate probele hepatice erau normale.

Datele experimentale justificau deci o cercetare mai aprofundată a legăturii posibile dintre insuficiența hepatică și boala canceroasă. Totul apărea deștul de obscur. Ce legătură există, în fond, între un cancer al buzei, să spunem, și insuficiența hepatică?

Pentru a afla răspunsuri la asemenea întrebări, unul dintre membrii colectivului — dr. V. Brînză — a întreprins studii de hepatologie, imunologie, biochimie, chimie, oncologie, imunopatologie, fiziologie, pe baza cărora și-a formulat, în final, ipoteza, care ne poartă în intimitatea mecanismelor de apărare ale organismului.

Trecînd peste explicațiile de ordin tehnic și pe care specialiștii le pot găsi în studiul sus-amintit, redăm aci doar concluzia: un ficat bolnav nu-și îndeplinește în bune condițiuni funcțiile, slăbind rezistența organismului și în fața agenților cancerigeni, indiferent de natura lor. Bineînțeles, ar fi absurdă implicația că insuficiența hepatică este urmată în mod necesar de cancer, mai devreme sau mai tîrziu. Organismul dispune de multiple căi de apărare.

— Eu nu am făcut decît să atrag atenția asupra rolului special al ficatului în acest context — subliniază doctorul Brînză. Dealtfel, și recentul anatomopatolog de faimă mondială Emil Crăciun remarcase, cu ani în urmă, că în culturi de țesuturi ficatul normal exercită o acțiune inhibantă asupra culturilor de sarcom (cancer) Jensen, pe cînd alte organe nu aveau această acțiune.

— Tovarășe doctor Brînză, colectivul din care faceți parte își continuă cercetările pe această linie și se așteaptă ca, în consens cu alți specialiști, prin discuții științifice și prin extinderea experiențelor și în direcția sugerată, să se facă un progres în vederea elucidării mecanismelor de apărare anticanceroase, studiindu-se cu precădere rolul ficatului. Totuși, ce concluzii practice s-ar putea trage de pe acum, ce speranțe se întrevăd?

— Noi nu am căutat și nu am descoperit medicamente-minune, doar am căutat să înțelegem anumite mecanisme. Cercetările au însă și implicații practice, aducînd noi argumente în sprijinul vieții și alimentației raționale considerate prin prisma luptei anticancer. Ficatul reprezintă o formidabilă barieră naturală împotriva acestui dușman de moarte al sănătății. Excesele alimentare, alcoolul, fumatul (știați că nicotina, gudroanele cancerigene absorbite de plămîni trec prin ficat, lezîndu-l?), abuzurile de orice fel, pe scurt, tot ce dăunează ficatului, slăbește și bariera anticancer. Preconizăm deci prevenirea îmbolnăvirilor ficatului, depistarea și tratarea corectă și la timp a bolilor hepatice, o viață ferită de excese. Într-o perspectivă ceva mai îndepărtată, linia noastră de cercetare poate duce spre îmbogățirea arsenalului terapeutic la dispoziția oncologilor cu medicamente pe bază de properdină, compuși de magneziu cu eficiență sporită asupra ficatului etc. Elementul cel mai important rămîne însă avertismentul: „Apărați-vă ficatul!". Potrivit unor statistici, în mediul înconjurător acționează cel puțin 450 substanțe și factori cancerigeni. Ei nu pot fi anihilați, tot așa cum nu ne putem închipui o lume fără virusuri și bacterii. Organismul se apără însă cu succes și împotriva acestora, ca și împotriva factorilor cancerigeni. Protejînd ficatul nostru, ferecăm una din porțile invaziei.

L. NICULESCU ■

CALE LIBERĂ, ORICĂREI IDEI VALOROASE!

Medicul viitorului va fi, în primul rînd, imunolog și autovaccinurile ne apropie de acest moment

— **Despre dumneavoastră, tovarășe Constantin Băcanu, medic primar, microbiolog specialist în seruri și vaccinuri, revista noastră a mai avut prilejul să scrie, și nu o singură dată. Am popularizat remarcabila dumneavoastră realizare, autovaccinul total celulomicrobian dezintegrat. Ați dus o luptă de mai mulți ani, nu totdeauna ușoară, pentru o idee inovatoare și în acest sens acțiunea „Flacăra" v-a susținut, deoarece vedea în ea una din căile de afirmare a Noului în medicina românească. Nu am greșit. Doar cu cîteva zile în urmă, înalte foruri medicale au confirmat acest punct de vedere.**

— În adevăr, recent, Ministerul Sănătății a trimis o circulară către toate direcțiile sanitare județene conținînd instrucțiunile de preparare și administrare ale autovaccinului complex total inactivat la 100 de grade Celsius, administrat pe cale bucală, **pentru a fi generalizat la toate unitățile sanitare din țară.** Se cere să se ia măsuri ca pe lîngă laboratoarele de bacteriologie să se înființeze puncte de preparare și flolaj, astfel încît în cel mai scurt timp autovaccinurile să intre în circuitul terapeutic general. Totodată, se arată că autovaccinul este indicat în următoarele boli cu o componentă infecțioasă microbiană sau virală : amigdalite, faringite, stomatite, parodontoze, otite, conjunctivite, prostatite, uretrite, infecții ale tractusului urinar, plăgi infectate, osteomielite, acnee, eczeme infectate, foliculite, furunculoze, alergii etc., cît și în boli cu alte cauze sau cu cauză necunoscută, care prezintă suprainfecții.

— **Care este calea cea mai bună de urmat, după părerea dumneavoastră ?**

— Calea pe care s-a mers de la apariția primelor ființe pe pămînt : imunitatea. Imunitatea preventivă antivarioică, anticolerică, antitifică etc., căreia i s-a deschis calea de către Jenner și a fost pusă la punct de către Pasteur și urmașii săi, a înlăturat ororile marilor epidemii : variolă, ciumă, holeră etc. Mai recent, imunoterapia prin vaccinoterapie, cu o doză înaltă de specificitate, inaugurată de Wright, a deschis calea tratării bolilor **cronice** de natură infecțioasă.

— **Dar care este locul autovaccinului elaborat de dumneavoastră, în acest context ?**

— El contribuie la readucerea imunoterapiei la locul pe care l-a avut de-a lungul mileniilor. Să precizăm însă trăsătura distinctă a acestui vaccin. În multe boli cronice, uneori supurative, agenții patogen n-a putut fi încriminat cu certitudine, iar tratamentul atît cu antibiotice, cît și cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe medii de cultură s-a dovedit ineficace. De aici necesitatea preparării de vaccinuri **totale** care să conțină atît factorul celular, cît și agentul de agresiune extern, unic sau multiplu.

— **Rezultate mai recente ?**

— În ultimii doi-trei ani autovaccinurile au fost administrate exclusiv pe cale bucală. S-a constatat o creștere a leucocitelor și hematiilor în limitele normalului chiar și la bolnavii aflați sub tratament tradiant. S-a înregistrat scăderea colesterolului și a ureei din singe. A revenit apetitul, iar bolnavii au crescut în greutate. Autovaccinul **s-a dovedit a fi un biostimulator general. Am dat doar** cîteva exemple.

— **Dar în cazul tumorilor ?**

— Tumorile maligne au fost stopate în evoluția lor, dacă erau mici, sau incetinite, dacă erau întinse ; cele benigne au fost vindecate, iar tumorile maligne exofitice n-au mai recidivat. Administrarea pe cale bucală și prin picle (per cutan) este, spre deosebire de autovaccinul clasic injectabil, eficientă și blîndă, neavînd contraindicații. Toate aceste fenomene și observații preliminare efectuate **pe cîteva sute de bolnavi** vor forma obiectul unor cercetări viitoare.

— **Ce perspective se conturează pentru un viitor cevа mai îndepărtat ?**

— Perspectiva ca asemenea autovaccinuri să rezolve majoritatea bolilor cronice și subacute. Datorită și descoperirilor din ultimele decenii — mă refer îndeosebi în asa-numitele stock-vaccinuri preventive, care se pot cumpăra gata pregătite de la farmacie — se va restringe în continuare aria bolilor infecto-contagioase. Prin imunoglobulinele normale specifice se vor preveni sau atenua o serie de boli, mai ales complicațiile lor serioase, urmînd ca antibioticele și chirurgia să rezolve bolnavii grav. Ne îndreptăm astfel către o asistență medicală din ce în ce mai naturală, mai fiziologică, deci mai științifică, și care, dacă vom ști să respectăm normele vieții și alimentației raționale, va aduce omenirii epoca de aur a sănătății.

Medicul viitorului va fi în primul rînd imunolog — afirmă mulți specialiști — și autovaccinurile doctorului Constantin Băcanu își vor aduce contribuția la apropierea de acest moment.

LIONEL NIȚESCU ■

Florea Dinu

Pe adresa doctorului Florea Dinu din Cîmpina sosesc săptămînal cîteva sute de scrisori. Scrisori din toată țara, scrisori ale suferinței, scrisori ale speranței. Pe nici una din aceste scrisori nu se poate citi următoarea specificație — Centrul de recreări și asistență stomatologică din Cîmpina. Titularura respectivă poate fi citită numai de comunicările prin care Ministerul Sănătății se adresează entuziastului colectiv condus de inventatorul, cercetătorul și doctorul Florea Dinu. Această titulatură sună, să recunoaștem, destul de frumos, ba chiar măgulitor și încurajator în același timp, numai că, în realitate, mai susnumitul centru continuă să aibă același obișnuit statut al unui simplu cabinet stomatologic de policlinică orășenească. Mai altfel spus, centrul există doar ca idee, în principiu, ca o recunoaștere a remarcabilelor rezultate obținute aici, la Cîmpina, încă de-acum doi ani de zile, timp în care au fost redați societății și bucuriilor vieții sute și sute de oameni ale căror diverse afecțiuni erau considerate ca incurabile. Vrem, cu alte cuvinte, să dăm glas mîhnirii doctorului Florea Dinu care consideră, pe bună dreptate, că absența unui act normativ, care să pună în deplină legalitate activitatea centrului de la Cîmpina, grevează negativ eficiența muncii de cercetare.

— Nu cerem, ne-a declarat doctorul Dinu, marea cu sarea, cum ni s-a reproșat. Adică am cerut doar niște lucruri necesare, fiindcă aici, în cabinet sau centru, că nu știu cum să-i spun eu astăzinăzi, mîncînd de dumineață și pînă noaptea tîrziu, chiar și pînă la miezul nopții. După o zi de muncă istovitoare, e greu să mai facem și curățenie, tot noi, așa-zișii cercetători. Tot noi, cercetătorii, ne ocupăm și de creșterea animalelor. Tot noi facem și o muncă uriașă, ca volum, de registratură. Am cerut nu 80 de oameni, cum mi s-a reproșat, ci doar trei. Atît, numai trei. Dacă am fi, așa cum ni se spune, centru de cercetări, i-am avea, dar nu sîntem încă.

— **În schimb, după cîte știm, ați fost vizitați de o brigadă a Ministerului Sănătății.**

— Da, am avut plăcerea să-i avem ca oaspeți pe trei distinși profesori universitari ale căror cuvinte nu-au încă bătătat, mai ales că, la scurt timp după vizita dînșilor, am primit un Roentgen panoramic. Acest aparat face parte din lista mai largă a aparaturii promise acum doi ani și, zic eu, adică sper, s-ar părea că sîntem pe drumul cel bun. S-ar putea să primim și restul de aparatură. dar, repet, este absolut necesar să intrăm, printr-un act oficial, în cea mai deplină legalitate, pentru a putea face față numărului foarte mare de pacienți.

N. VICTOR ■

Mihai Pecec — Succese pe frontul invizibil

La Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau", din București, în chiar aceste zile un colectiv restrîns, alcătuit din medicul Mihai Pecec și fizicianul George Stihi, anunță un succes de prestigiu al cercetării românești prin punerea la punct a unor noi reactivi de diagnostic rapid.

Cei doi cercetători sînt oameni tineri și, evident, pasionați de profesia nobilă pe care o practică. O discuție cu ei, din care cu greu se poate distinge doctorul și fizicianul, într-atît de sudate și apropiate le sînt cunoștințele (ne aflăm doar într-un domeniu interdisciplinar), ne dezvăluie o mică dar importantă latură a unei activități de o mare amploare și de o maximă eficiență. „Preocuparea noastră, ne spune dr. Mihai Pecec, este aceea de a găsi metode de detectare și dozare cantitativă, bazate pe o reacție imunologică, a anticorpilor, misiune dificilă și pe care numai natura, deocamdată, o poate îndeplini cu succes fiind, cel puțin teoretic, singura care creează reactivi naturali capabili să recunoască o structură tridimensională, întrecînd prin gradul înalt de specificitate toate posibilitățile industriei chimice de astăzi și din anii următori. Un singur exemplu concret, cel al gripei, care, cunoaște foarte multe tipuri și subtipuri de virusi, diferite una de alta și pentru care organismul uman poate „confecționa" anticorpi."

„Cu toate acestea, intervine fizicianul George Stihi, din punct de vedere imunologic ne bazăm tocmai pe reacțiile specifice ale anticorpilor produși împotriva unui anume agent patogen, ceea ce a înlesnit cercetătorilor exploatarea fenomenului expus obținîndu-se, prin imunizări artificiale și anticorpi specifici, în cantități mereu imperativa hormonilor, a tumorilor maligne, ca și a unei varietăți de substanțe organice, inclusiv artificiale".

Aflăm cu emoție și plăcere sinceră că, în cadrul Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau", condus de prof. dr. N. Cajal, cei doi tineri cercetători numiți au reușit să obțină un produs „îmbogățit" — trimiterea la cunoscutele procedee aplicate uraniului este numai de nuanță metaforică — care depășește copios produsele similare ale unor firme din străinătate. Astfel, dacă preparatele cunoscute conțin în proporție de 20 în sută anticorpi cu activitate imunologică specifică, cel obținut de cercetarea românească a ridicat procentul pînă la 80 la sută și cu o foarte mare puritate imunochimică (99 la sută !).

Testările unora din aceste produse au fost efectuate în cîteva institute specializate din țară, care au confirmat aceste valori. Practic, realizarea celor doi tineri cercetători dă posibilitatea alcătuirii unor truse pentru diagnostic rapid, care capătă, în aceste condiții nu numai o calitate oglindită în timp, ci și un randament superior și o specificitate foarte precisă.

În curînd, Boicil sub formă de tablete și de unguent!

Revenind asupra Boicilului, se cade să amintim că în Timișoara continuă să funcționeze, cu toate motivele în plin, Centrul metodologic de recuperare care dispune de 50 de paturi și de solicitări mult mai mari, fiind asaltat de pacienți români și străini. Sprijinit de organele locale, centrul rezolvă partea clinică a activității în mod multumitător, dar nu reușește să iasă din impas în ceea ce privește latura de cercetare, personalul său fiind insuficient numeric și necorespunzător calitativ. În ciuda repetatelor adrese, ministerul a refuzat încadrarea centrului cu un medic internist, eventual cu un reumatolog, recrutați din perimetrul universitar, specialiști care să arate aptitudini și să primească însărcinări pentru cercetarea științifică.

Se simte nevoia unui asemenea cadru, în prezent mai mult ca oricînd, întrucît se pune tot mai serios problema diversificării formelor farmaceutice ale Boicilului, acțiune în vederea căreia inventatorul împreună cu chimistul Iosif Francise Kerek din Timișoara și inginerul Ioan Tiberiu Bortoș de la Fabrica „Terapia" din Cluj-Napoca au depus, încă din luna august a anului trecut, mai multe cereri de brevet. Din păcate, finalizarea întîrzie nejustificat, cu toate că, după apusele doctorului Boici, la Centrul de chimie din Timișoara există toate condițiile pentru deschiderea unei stații-pilot care să sintetizeze Boicilul nu numai sub formă de injecții intravenoase, ci și sub formă de capsule, tablete și unguent !

Lipsa unor cadre angrenate în cercetare întîrzie și extinderea terapiei cu Boicil în tratamentul altor afecțiuni, cum ar fi, în primul rînd, cele respiratorii și de circulație, de tipul arteritei, al ischemiei periferice, al hipertensiunii arteriale, în care, încercat sporadic, medicamentul a dat rezultate cel puțin încurajatoare. Legat de asta, trebuie să spunem că, constatînd acțiunea favorabilă a Boicilului într-o gamă extinsă de maladii, doctorul Vasile Boici și colectivul pe care-l conduce au propus deschiderea unei baze clinice specializate la Buziaș, în ideea transformării acesteia, cu timpul, într-un centru național de terapie și cercetare. La o vreme la care Boicilul este din ce în ce mai solicitat la export, în U.R.S.S. și R.F.G. îndeobște, în prima țară mai ales după vizitele inventatorului la Moscova și Leningrad, supunem forurilor în drept propunerile de mai sus, nutrind convingerea că vor proceda de urgență la analizarea lor, scurtînd drumul de la idee la materializarea ei.

În altă ordine, apreciem că pătrunderea Boicilului pe piața străină este în mod nejustificat întîrziată de tergiversarea încheierii documentației în limbi străine, asupra căreia atragem atenția pe această cale.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Ioan Florin Dumitrescu

Revista noastră s-a bucurat de privilegiul de a prezenta încă de la început aproape toate descoperirile și invențiile datorate grupului de biofizicieni condus de doctorul Ioan Florin Dumitrescu. Am consemnat de asemenea, periodic, și succesele înregistrate de electrografia românească la congresele și întrunirile de specialitate din străinătate. În prezent, în cadrul Laboratorului de electrografie și inginerie aplicată din București se obțin imagini electrografice și convertografice care traduc fenomenul de electroluminiscență nu prin imagini luminoase ci, paradoxal, prin blocarea emisiei de lumină sub forma unor imagini întunecate, iar de curînd specialiștii laboratorului au izbutit să utilizeze radiații de mare energie pentru a pune în evidență memoria fenomenului electromagnetic.

Ca finalitate practică, metodele, aparatura și tehnicile inventate și descoperite de grupul de cercetători condus de medicul Florin Dumitrescu urmăresc trans-cricerea caracteristicilor electrice ale organismelor vii. Imaginile bioluminiscente permit, cu alte cuvinte, evidențierea schimbărilor funcționale sau patologice ale corpului omenesc și prin aceasta depistarea precoce a unor maladii.

Printre ultimele realizări ale grupului de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu se înscriu și noua serie de aparate de electrografie expuse într-unul din standurile actualului Tîrg internațional de primăvară TIBCO — '79. Între acestea : Fitotestul, aparat realizat în colaborare cu un grup de agronomi și destinat controlului viabilității semințelor, un aparat de prelucrare electronică a imaginilor electrocardiografice și convertografice, realizat în colaborare cu catedra de electronică aplicată a Institutului politehnic din București, și un nou tip de reactometru, construit împreună cu Institutul Național de Metrologie.

— Pentru viitor, a ținut să ne declare doctorul Florin Dumitrescu, ne propunem să abordăm probleme de utilitate industrială, deci teme de bioinginerie cu eficiență practică și pe care să le putem materializa de îndată.

Grigore Osipov-Sinești

Primele cuvinte cu care ne-a întîmpinat doctorul Grigore Osipov-Sinești au fost următoarele : „Într-un viitor foarte apropiat, adică în data de 15 iunie, în localul fostei Policlinici Triaj, pe strada 11 Iunie, se va inaugura noul Centru metodologic de parodontologie".

— **O altă veste ?**

— O altă veste, la fel de bună ar fi aceea că, medaliat la Viena și Bratislava, apa de gură „Ossidenta" a întîmpinat la noi în țară o opoziție care m-a mîhnit, fără doar și poate. El bine, iată, sîntem în măsură să anunțăm că apa de gură „Ossidenta" va intra în marele circuit al rețelei comerciale încă din această lună. Șarja cu numărul 1 a fost realizată la Biofarm.

— **O altă veste ?**

— Recent am pus la punct un adevărat proces tehnologic pentru prepararea biostimulatorilor. Produsul, numit OS-MINERALE, este realizat din os uman deproteinizat.

— **Trei vești, una mai bună decît cealaltă. Să le comentăm pe rînd.**

— După cum se știe, la Focșani, Bacău, Brașov și Craiova s-au înființat și funcționează cu rezultate din cele mai bune centre parodontologice ai căror specialiști au fost pregătiți aici, la București. Noul Centru metodologic va da un impuls și mai mare pregătirii cadrelor medicale, va implementa teoriile noastre și metodele noastre operatorii.

— **Trăiți, cu alte cuvinte, momentul împlinirii totale a unei cercetări care a durat peste 40 ani, timp în care ați rezolvat, pentru prima dată în lume, peste 10000 de cazuri de parodontopatie esențială în stadiul I și II.**

— Întocmai, este momentul în care predau, cum , se spune, ștafeta. Cercetarea mea a devenit un bun al tuturor medicilor stomatologi, un bun al sănătății. Din păcate unii dintre confrați, unii chiar specialiști la facultăți de stomatologie, în necunoștință de cauză, sau din rea-voință, continuă să considere că metoda Osipov-Sinești vindecă maladii ale gingiei, ori în carteu pe care am publicat-o, „Parodontopatia esențială" și care va apărea într-o nouă ediție precum și în numeroase articole se menționează, limpede ca lumina zilei, că parodontopatia esențială nu este o boală a gingiei, ci a osului alveolar.

— **Ne surprinde, într-adevăr, această rămînere în urmă a acestor specialiști de la Facultatea de stomatologie, dar poate că noua ediție a „Parodontopatiei esențiale" le va spulbera această confuzie. Ce vrea să însemne intrarea în rețeaua comercială a apei de gură „Ossidenta" ?**

— Apa de gură „Ossidenta", realizată după o formulă și o compoziție originală, brevetată ca atare, ca invenție, tratează parodontopatiile în, în același timp, consolidează intervențiile noastre chirurgicale. E bine să se știe că parodontopatia, deși se pronunță destul de greu, supune foarte ușor. 50 la sută din populație suferă de parodontopatii, iar 17—18 la sută din aceștia fac parodontopatie esențială, boală foarte grea și considerată pînă nu de mult ca incurabilă și care la ora actuală se rezolvă numai în Centrul de parodontologie București și în orașele amintite în care lucrează cadrele pregătite de noi.

C. PLEȘA ■

Drumul „Covalitinului", de la cercetare la pacienți

— Mă găsesc, ne declară creatoarea „Covalitinului", dr. chimist Tina Covaliu, în preajma unui turneu prin cîteva țări europene, care va începe în primele zile ale lunii mai. Primul drum va fi la Saturnia, localitate aflată lîngă Roma și reputată prin reunirile medicale internaționale pe care le adăpostește, unde voi participa la un simpozion organizat în cinstea „Covalitinului", medicament binecunoscut și experimentat în Italia. După acest eveniment, voi ajunge la Madrid, la Congresul internațional de litiază renală, unde voi prezenta un referat intitulat : „Covalitinul, un nou medicament românesc pentru tratamentul litiazelor". În fine, voi lua parte, cu invitație a academicianului H. Kiss, la Congresul internațional de urologie, de la Paris, unde, împreună cu prof. dr. Franco Bianchi, voi prezenta rezultatele și cazuistica folosirii „Covalitinului" în Italia.

Urînd „drum bun și succes" acestei ambasadoare a științei românești în nouă său drum, consacrat nu exclusiv popularizării unui produs al inteligenței autohtone cît mai ales sănătății oamenilor, vrem să-i informăm pe cititorii noștri că din partea Ministerului Sănătății din țara noastră ni s-a comunicat că, în urma experimentărilor efectuate, „Covalitinul" a primit toate aprobările necesare pentru a intra în producția industrială de serie și că el va putea fi găsit în toate centrele importante din țară. Procurarea lui se va face, bineînțeles, numai pe bază de rețetă și aplicarea lui sub controlul medical calificat, nefiind vorba despre un produs ce poate fi echivalat, să zicem, cu un antinevralgic, ci despre unul mult mai complex.

EMIL LEONARD ■

Nimic nou în cazul lui N. Ionescu-Dîmboviță

A trecut mai mult de un an de cînd Nicolae Ionescu-Dîmbovița a trecut cu bine un test public de serodiagnostic, dat în amfiteatrul Institutului de oncologie din Capitală. În fața unei comisii de înaltă autoritate medicală. Cîntărind-i valoros, comisia a recomandat Ministerului Sănătății să acorde cercetătorului sprijinul necesar aplicării practice a metodei sale. Drept urmare, pe strada Horațiu, numărul 8—10, s-a pus o firmă, „Centrul experimental de serodiagnostic și tratament al bolii neoplazice", dar activitatea propriu-zisă n-a început, mai întîi din cauza constructorilor, care au tergiversat darea în folosință a imobilului, după aceea din cauza inginerului chimist N. Ionescu-Dîmbovița, care a condiționat începerea activității de primirea titlului de medic. Cum am mai spus-o, în numărul nostru din 8 martie, o asemenea condiție ni s-a părut și ni se pare nefirească, deși cercetătorul, cu care am purtat o scurtă discuție la începutul acestei săptămîni, continuă să se cramponeze de ea. Cu toată părerea de rău, nimic nou în cazul N. Ionescu-Dîmbovița.

La Șimleu se simte nevoia împrospătării aparaturii!

Fără să cunoască oboseala, doctorul docent Ioan Pușcaș, șeful serviciului de gastroenterologie de la Spitalul orășenesc din Șimleu Silvaniei, județul Sălaj, lucrează. Pe de-o parte, în salon, la căpătîiul celor 150 de paturi, pe de alta, în laborator, urmărind probleme legate de patogeneza ulcerului gastric și duodenal, de noi inhibitori ai secreției acide, de receptorii de gastrină și așa mai departe, cercetări care vor deveni, există temeiuri în acest sens, contribuții originale, cu care doctorul Pușcaș și colaboratorii săi speră să reprezinte cu cinste școala românească de gastroenterologie la simpozioanele de specialitate la care urmează să participe în vară, la Viena și Paris.

Ne-am obișnuit să spunem că Spitalul din Șimleu este, grație meritelor și străduințelor lui Ioan Pușcaș, un centru redutabil al gastroenterologiei românești. Afirmație reală, mai cu seamă din punctul de vedere al descoperitorilor științifice făcute aici ; din punct de vedere al dotării, serviciul condus de doctorul Pușcaș mai are încă unele probleme de rezolvat.

Astfel, colectivul din Șimleu duce lipsa unui aparat Röentgen modern ; n-are suficiente gastroscoape, deși aici se lucrează intens cu asemenea echipament. În privința Ulcosilvanilului, lucrurile par definitiv intrate pe un făgaș favorabil, medicamentul se găsește în farmacii în cantități suficiente, acțiune la care au contribuit prin seriozitate și interes reprezentanții Centralei de medicamente, îndeosebi directorul general Mihai Gheorghiu și directorul general adjunct Ștefan Mureșan.

La capitolul noutăților îmbucurătoare, să notăm că, prin colaborarea ministerelor sănătății și turismului, s-au inaugurat nu demult 4 centre de terapie pe bază de Ulcosilvanil, la Felix, la Singeorz, la Slănic Moldova și la Călimănești, deschise pacienților străini. E un început pe care-l salutăm ca atare și pe care-i dorim consolidat.

În sfîrșit, vorbind despre Ulcosilvanil la timpul prezent și viitor, e de datoria noastră să atragem atenția organelor în măsură să intervină, că medicamentul în discuție, asemenea altor medicamentelor originale românești de dată mai recentă, Boicilul, Covalitinul și așa mai departe, întîmpină unele greutăți pe piața internă și, mai ales, pe cea externă, ele însotindu-se de o reclamă firavă și superficială, asta în ciuda faptului că Ulcosilvanilul a ocupat, recent, un loc important în vitrina produselor de concepție originală din pavilionul românese al Salonului internațional al chimiei, organizat la București. Poate că Ministerul Sănătății va pune piciorul în prag, determinînd rețeaua sa farmaceutică să-și schimbe atitudinea față de produsele românești, acordîndu-le dacă nu un regim prioritar măcar un regim normal, justificat prin valoarea lor terapeutică demonstrată, prin simplitatea de care se bucură în rîndul bolnavilor.

Cercetările Tamarei Păunescu se află pe făgaș normal

Inventatoarea, autoare a mai multor brevete de invenție în domeniul medicamentelor, apifitoterapeutice, realizate, după rețete numai de dînsa știute, din amestecuri de plante și produse apicole, a suferit nu demult un accident rutier. Deși în afară de orice pericol, internată în clinica de chirurgie a Spitalului de urgență din București, în rezerva 210, n-am îndrăznit s-o deranjăm prea mult.

Din cele ce cunoaștem și din informațiile primite din surse sigure, sîntem în măsură să anunțăm că activitatea Tamarei Păunescu, inclusă într-un contract de cercetare pe timp de 3 ani, se desfășoară normal. Laboratorul înființat inventatoarei, la Institutul de virusologie, a fost dotat cu toate cele necesare, munca de cercetare părînd intrată pe un drum drept, mai ales grație interesului și sprijinului Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri. Unele greutăți, inerente începutului, vor fi cu siguranță depășite, existînd indicii că fabricarea medicamentelor apifitoterapeutice nu va trena, mai ales că e primă tranșă de materie primă, chiar dacă în întîrziere, a sosit la Institutul de virusologie.

Nu ne rămîne decît să-i urăm Tamarei Păunescu sănătate, cu speranța că își va relua cît mai curînd lucrul.

Cine tergiversează deschiderea cabinetului de acupunctură din Călan?

Medic specialist în boli interne în cadrul policlinicii din Călan, județul Hunedoara, doctorul Teodor Caba e unul din cei mai activi și mai avizați promotori ai acupuncturii în aria medicinei noastre. Susțin această afirmație nu numai mile de tratamente efectuate, în condiții improvizate, în ultimii ani, ci și suita de cărți publicate pe tema respectivă. Astfel, doctorul Caba, care cercetează la ora prezentă speluriile volumului „Elemente de practică homeopatică", programat să intre în librării în lunile următoare, și-a scris pînă acum numele pe alte 4 cărți, tipărite între anii 1973 și 1978, de fiecare dată pe cheltuială proprie, deși interesul tomurilor respective — „Introducere în practica acupuncturii", 1973, „Tratamentul bolilor prin acupunctură", 1976, „Acupunctura, tradiție și modernitate", 1977, „Acupunctura, diagnostic și tratament", 1978 — a depășit cu mult pe cel al unor cărți scoase de editura de specialitate.

În luna iunie a anului trecut, doctorul Caba a primit asigurări că i se va pune la dispoziție, în cadrul Policlinicii Călan, un cabinet de acupunctură, care urma să fie primul de acest fel din țară, 5 asemenea cabinete fiind aprobate spre bugetare printr-o hotărîre luată la nivelul conducerii Ministerului Sănătății. Cabinetul, prevăzut a fi dotat cu aparatura originală a doctorului Ioan Florin Dumitrescu, trebuia să aibă 20 de paturi, 11 pentru tratamente prin acupunctură și 9 prin electroacupunctură, dar darea lui în folosință întîrzie, doctorul Teodor Caba fiind în continuare silit să lucreze în condiții de provizorat, mereu șicanat de inspecțiile și procesele verbale ale reprezentanților Direcției sanitare județene!

Convins că face o treabă bună, fapt demonstrat de vindecările și ameliorările spectaculoase înregistrate la Călan, medicul acupunctor și-a dus mai departe activitatea, acordînd de la începutul anului peste 6 000 de tratamente, efectuate — după expresia sa — „mai degrabă pe cont propriu". Credem că a sosit timpul ca Teodor Caba, pionier al acupuncturii și distins practician al acestei discipline tot mai solicitate și apreciate pe plan mondial, să primească statutul pe care-l merită, fiind ferit de reaua-voință și arbitrarul forurilor medicale județene. Avem convingerea că organele locale, care au acordat muncii doctorului Caba atenția și sprijinul cuvenite, vor lua toate măsurile ca în clădirea noii policlinici din Călan, a cărei dare în folosință — mereu întîrziată — e anunțată pentru luna august, să-și găsească locul meritat mult promisul cabinet de acupunctura.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Doctorul Zavergiu e încă optimist

Medicul Mihai Zavergiu Theodoru a rămas același. Același de acum trei ani, cînd, acordînd un interviu revistei „Flacăra", a prezentat cititorilor noștri metoda regenerării celulare prin vasodilatație periferică totală, metodă ce-i poartă numele și care a cucerit, între timp, adeziunea unui număr imens de pacienți. Intrat în cel de-al 86-lea an al vieții sale, dar demonstrînd atît cu în urmă cu trei ani aceeași vitalitate debordantă și același optimism molipsitor, medicul Zavergiu ne pune la îndemînă mărturiile unor pacienți care și-au recuperat sănătatea urmînd prescripțiile metodei Zavergiu. Au sosit și continuă să sosească și pe adresa redacției noastre numeroase mișive prin care ni se solicită fie adresa medicului bucureștean, fie să retipărim primul nostru articol consacrat respectivului procedeu terapeutic. Reamintim tuturor acestora, așa cum am mai făcut-o de mai multe ori, că doritorii se pot adresa direct doctorului Mihai Zavergiu la următoarea adresă : str. Caragea-Vodă 21, cod 71 149.

Metoda terapeutică recomandată de interlocutorul nostru este, așa cum am mai avut prilejul să o spunem, dintre cele mai simple. Ea se bazează în principal pe automasaje zilnice, pe gimnastică și dietă alimentară. Primul pacient al metodei a fost chiar autorul el, care ajuns în pragul vîrstei de 60 de ani, cu organismul șubrezit de zeci de maladii și tratarat de numeroase sechele, a hotărît schimbarea structurală a modului de viață prin dinamizarea aparatului de toxine. „Mă simt mai în putere azi decît în urmă cu 30 de ani", obișnuiește să spună doctorul Zavergiu, ori de cîte ori i se cere să vorbească despre cele două etape ale vieții sale și mai cu seamă despre miraculoasa refacere a tonusului vital. În elaborarea metodei sale, doctorul Zavergiu s-a bazat pe o bogată cazuistică și pe numeroase studii de medicină preventivă.

Din păcate, în ciuda numeroaselor succese, unele cu adevărat spectaculoase (am publicat în mai multe rînduri extrase din scrisorile primite care aduc dovada vindecării neașteptate a unor afecțiuni extrem de grave), nici o editură de specialitate nu a considerat oportună publicarea lucrării doctorului Mihai Zavergiu, care este obligat în continuare să răspundă nenumăratelor solicitări, xerografiindu-și paginile dactilografiate.

LIVIU MAIOR ■

Nici biobază, nici stație pilot, nici concluzii în legătură cu medicamentul „L"

Într-unul din numerele revistei Flacăra, mai exact spus în numărul din data de 8 martie, relatam că medicului Mihai Leontopol, autorul medicamentului anticanceros „L", i-au fost puse la dispoziție, prin grija Ministerului Sănătății, 20 de paturi și 3 colaboratori. Menționam atunci că întreaga activitate de cercetare este afectată de lipsa unei biobaze și a unei stații pilot pentru tabletizarea standardizată a medicamentului, medicament care și la ora actuală este preparat manual. Nu numai că nu s-a întreprins nimic, avea să ne declare medicul Mihai Leontopol, dar situația s-a înrăutățit, mai exact spus a încercat, motiv pentru care unul din colaboratori a părăsit colectivul nostru. „Peste cîteva zile, a continuat medicul Leontopol, se încheie detașarea mea la Centrul medical de fono-audiologie și chirurgie funcțională, detașare care a durat 6 luni, iar comisia aproape inexistentă a Ministerului Sănătății, eu personal necunoscîndu-i în întregime alcătuirea, nu are cum și nici de unde să tragă concluzii asupra testărilor ce au avut loc. De ce ? Pentru că bolnavii, veniți la Centru cu diagnosticul deja precizat, au urmat un tratament ambulatoriu, iar în urma unui astfel de tratament nu se pot trage concluzii ferme și exacte, ci doar simple și neconcludente supoziții".

Antiol-ul, între subiectiv și obiectiv

Înregistrat ca invenție încă la 12 august 1971 — și avîndu-i ca autori pe prof. dr. docent Ștefan Gavrilescu, conf. dr. Caius Strelan și farmacist Tiberiu Danciu, toți din Timișoara, — „Medicamentul pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool" este cum se știe din relatările anterioare ale revistei Flacăra un produs farmaceutic cu performanțe excepționale, fiind dealtfel primul medicament de acest gen din lume. Ca urmare a interesului suscitat pe plan mondial, se mai cunoaște faptul că antiol-ul, în variantă de titiu prescurtat, a fost brevetat și în S.U.A. la 8 aprilie 1975 sub numărul de ordine 3 897 763. Așadar, trecînd de fazele cercetării, experimentării și omologării, noul medicament urmează să intre în fabricație curentă la uzina de specialitate din București care încă de anul trecut face tot posibilul, sperăm, pentru procurarea unor componente necesare industrializării sale. Altfel, o importantă descoperire științifică românească riscă să rămînă în stadiul de proiect, iar autorii ei, iluștri specialiști, să fie realmente asaltați la locul lor de muncă și să nu poată da explicațiile cuvenite întrebării rezumative : de ce nu ? ! Tocmai pentru a lămuri situația și a evita drumuri și corespondențe spre Timișoara ! Antiol-ul nu este încă realizat în serie din motive strict obiective, subiectivism fiind — se zice și se pare — numai imperativul general al farmaciilor și spitalelor. Sîntem convinși, ce și creatorii noului medicament, că în scurtă vreme vor fi trecute pînă și barierele imposibilului pentru procurarea materiilor — și prime, și esențiale.

TEODOR BULZA ■

Grație unor brevete românești, radiografia pășește în lumea culorilor

Pentru radiolog, trecerea de la alb-negru la imensa bogăție de nuanțe a lumii culorilor reprezintă mai mult decît o simplă îmbunătățire tehnică. Este vorba, de fapt, de un salt calitativ. În adevăr, dacă ochiul omenesc rafinat poate deosebi în alb-negru 30—80 nuanțe color, el distinge 150 tonuri pure ale lumii spectrale și încă aproape 30 nuanțe de purpuriu. Combinarea extrem de variată a culorilor și multiplele posibilități de nuanțare prin saturație și strălucire măresc numărul nuanțelor de culori la cîteva zeci de mii. Tocmai pe această constatare se bazează și seria de brevete la care ne referim în articolul de față.

Primele brevete vizează prelucrarea radiografiilor alb-negru în radiografii în culori (simbolice) și această tehnică a permis realizarea Atlasului de ortopedie cromoradiografică. Primul atlas de radiografii color din lume se va afla în librării peste cîteva zile și apare în limbile română, engleză și germană. Autorii : profesor universitar doctor Aurel Denischi de la Institutul medico-farmaceutic București, catedra de ortopedie, doctor Andrei Voinea, șeful secției de ortopedie a Spitalului C.F.R. București, Vasile Voinea, doctor în științe medicale, medic primar radiolog, și doctorul Niculina Roventa, de la catedra de ortopedie, Institutul medico-farmaceutic București. Radiografiile au fost realizate pe baza brevetelor de invenție ale doctorului Vasile Voinea și ale doctorului în științe medicale Eugen Teișanu, de la Centrul de fonoaudiologie București.

S-ar părea, la prima vedere, că transformarea unor radiografii alb-negru în color nu ar aduce nici un surplus de informație. Lucrurile însă nu stau așa, deoarece procedeul de prelucrare fotochimică mărește considerabil precizia și scoate la iveală detalii nebănuite în radiografia alb-negru, utile îndeosebi în diagnosticul tumorilor și al maladiilor țesuturilor moi.

În paralel, doctorii Vasile Voinea și Eugen Teișanu și inginerul Sorin Pătrașcu au brevetat o instalație de radioscopie și radiografie color electronică (spre deosebire de cea fotochimică, despre care am vorbit mai sus). **Cu această tehnică se poate „fotografia" interiorul corpului omenesc direct în culori.** Acesta este viitorul ! Noua tehnică electronică românească a fost brevetată în țara noastră, precum și în S.U.A., Marea Britanie, Franța, Elveția, Republica Federală Germania, Japonia, Republica Democrată Germană.

Cercetările au dus și la alte rezultate, deosebit de semnificative. Astfel, autorii au constatat că procedeul lor reduce considerabil doza de iradiere la care sînt supuși medicul și pacientul.

În cursul cercetărilor pentru realizarea radiografiilor color pe cale electronică, s-a format un larg colectiv al Institutului politehnic București și al Clinicii de radiologie a Spitalului Cantacuzino, format din doctorul Vasile Voinea, profesorul universitar doctor inginer Vasile Cățuneanu, profesor universitar doctor Ion Birzu, doctorul Eugen Teișanu, inginerul Ioan Marcoviceanu și tehnicianul Aurel Stoenescu. Ei au obținut brevetul de invenție 56258 pentru o tehnică de realizare a radiografiilor color pe cale electronică prin care se **reduce teoretic de 500 de mii de ori iradierea bolnavilor și a personalului medical.** Datorită interesului larg pe care-l prezintă, invenția a fost brevetată și în S.U.A., Marea Britanie, Franța, Japonia, Republica Federală Germania, Italia.

Un aparat astfel conceput este în curs de realizare la Institutul politehnic București și va fi montat la Clinica de radiologie a Spitalului Cantacuzino. În primă etapă, el va realiza examinări radiologice în alb-negru, dar cu reducerea iradierii. Într-o a doua etapă se va transforma în instalație electronică de radiodiagnostic color. Deocamdată, iradierea se reduce de 500 de ori, ceea ce, evident, reprezintă — chiar și în această primă fază — un progres substanțial. În perspectivă se speră că astfel se **va contribui la rezolvarea problemei iradierii radiologice a omenirii.** Totodată, brevetele românești apropie și mai mult momentul cînd radiologia mondială va păși în lumea culorilor.

N. IONEL ■

Cînd i se vor asigura medicului Florin Fodor condițiile necesare pentru aplicarea metodei sale

tomolimfografia

Cancerul de col uterin este una dintre formele de cancer care se pretează, cu multiple șanse de reușită, la o intervenție chirurgicală.

Doctorul Florin Fodor, medic primar, gradul I, șef de secție la Spitalul municipal de obstetrică-ginecologie Brașov, este unul dintre puținii noștri specialiști care se încumetă să atace o astfel de operație. Mărturie stau cele peste 100 de cazuri pe care le-a rezolvat în perioada 1969—1973, cînd lucra la Spitalul orășenesc din Mediaș. Dar, din momentul în care medicul Florin Fodor a ocupat, prin concurs, un post la Spitalul din Brașov, activitatea sa în acest domeniu de maximă urgență și necesitate a încetat. Ne cutremură și ne îndurerează profund gîndul că sute și sute de femei nu au putut beneficia de talentul și priceperea doctorului Florin Fodor. De ce la Brașov, oraș care nici pe departe nu se poate situa, ca dotare, în urma Mediașului, medicul Florin Fodor nu a mai operat cancerul de col uterin ? La această întrebare, interlocutorul nostru, medicul Florin Fodor, a răspuns destul de scurt, dar semnificativ : „Pentru că, pe lîngă alte lucruri, de mai mică importanță, nu dispun de un aparat Roentgen portabil. Ciudat, ca să nu mă exprim altfel, ar fi faptul că la Mediaș, prin grija și sprijinul total al organelor locale de partid, în colaborare cu organele sanitare ale județului Sibiu, mi s-a asigurat încă din faza de cercetare un aparat Roentgen. Aici, la Brașov, unde bănuiesc că rezultatele mele sînt cunoscute, inclusiv numele metodei proprii, tomolimfografia, cînd am cerut un astfel de aparat, am fost

Agitator magnetic

refuzat în fel și chip. La ora actuală, cînd aș putea opera din plin, nu am nici o promisiune certă, fermă, că voi dispune într-un viitor cît mai apropiat de un Roentgen portabil. Iar timpul trece necruțător pentru noi toți."

Dar să revenim la limfodenectomie, adică la intervenția chirurgicală în cancerul de col uterin, domeniu în care, prin metoda sa, tomolimfografia, medicul Florin Fodor a obținut încă de-acum 8 ani, rezultate dintre cele mai bune, comunicate și apreciate în cadrul Congresului internațional de limfografie — Berlin, 1972. După cum de foarte multă vreme se știe, pentru o intervenție chirurgicală cît mai reușită în cazul unui cancer de col uterin, nu este suficientă doar extirparea organului respectiv, ci și a ganglionilor tributari sferei genitale. De ce ? Pentru că s-a constatat că un singur ganglion, însămînțat cu semnele bolii, provoacă recidive, chiar dacă însămînțarea ganglionului este precoce, imediat după stadiul zero. Este obligatorie deci ba chiar și legiferată, extirparea tuturor ganglionilor din zonă, altfel spus trebuie executată limfodenectomia. Numai că numărul și dispunerea ganglionilor în zonă diferă de la caz la caz, motiv pentru care, în urmă cu aproape 20 de ani, a fost pusă la punct o tehnică preoperatorie pentru depistarea cît mai exactă a ganglionilor. Această depistare se realiza prin injectarea unui lichid opac într-un vas limfatic aflat la baza piciorului sting. Vasul limfatic, amănunt poate nu prea important, este foarte mic, abia sesizabil, iar injectarea lichidului pentru opacifierea ganglionilor era și este o operație extrem de dificilă. Odată realizată această injectare, urma o fotografiere a zonei, iar ganglionii, reperați fiind, erau extirpați. Urma apoi o altă fotografie, de comparație, care nu de puține ori arăta că, în anumite zone, au mai rămas ganglioni, adică dovada clară că operația nu s-a încheiat cu bine. Pentru o detectare rapidă și exactă a tuturor ganglionilor, în vederea extirpării lor, medicul Florin Fodor a pus la punct o metodă pe care a numit-o tomolimfografie. Metoda oferă posibilitatea unei limfodenectomii perfecte. Este obligatorie deci, ba chiar și legi-presupune detectarea și localizarea în plan și în spațiu a tuturor ganglionilor tributari zonei genitale. Această detectare se realizează cu ajutorul a două cadrane gradate cu niște rigle care se mișcă pe o hartă limfografică a regiunii pelviene. Dar, pentru a se obține în final o fotografie a zonei de investigație, se reclamă și existența unui aparat Roentgen portabil. Preocupat de executarea unei limfodenectomii cît mai perfecte, doctorul Florin Fodor a atacat problema respectivă încă de-acum 10—12 ani, cînd, cu ajutorul unor tehnicieni de la Întreprinderea de gaz metan din Mediaș a pus la punct cele două cadrane, harta limfografică a regiunii pelviene și un aparat care, aplicat unei seringi, să injecteze în vasul limfatic de la baza piciorului sting lichidul necesar opacifierii ganglionilor. În afara aparatului Roentgen portabil, care a rămas, firește, la Mediaș, celelalte dispozitive necesare aplicării tomolimfografiei sînt în posesia doctorului Florin Fodor care a ținut să ne declare următoarele : „Am aplicat pentru prima dată la noi în țară tomolimfografia, cu aparate proprii, concepute de mine și realizate de cîțiva tehnicieni entuziaști din Mediaș. Comunicată în țară și în străinătate, metoda mea a fost apreciată ca o metodă modernă de investigație în vederea perfecționării operației de cancer a colului uterin, în sensul că oferă posibilitatea unei limfodenectomii totale și perfecte, ceea ce practic înseamnă înlăturarea oricărei posibilități de revenire a bolii."

În ceea ce ne privește, la capătul acestor rînduri, rămînem în așteptarea unui răspuns cît mai urgent și mai exact din partea tuturor forurilor care au datoria să-l sprijine pe medicul Florin Fodor pentru continuarea, și la Brașov, a remarcabilelor sale intervenții chirurgicale.

VICTOR NIȚĂ ■

Medicul Constantin Țuculescu reconfirmă valoarea metodei sale de chirurgie maxilo-facială

Cu șase luni în urmă, am prezentat cititorilor noștri o nouă și originală metodă de chirurgie maxilo-facială. Am arătat atunci că autorul ei, tînărul medic Constantin Țuculescu de la Spitalul clinic de urgență din București, a obținut certificatul de inventator prin rezolvarea spectaculoasă a unor paralizii ale feței. Este vorba, reamintim cititorilor noștri, de un procedeu original ce constă în legarea comisurii bucale de apofiza coronoidă mandibulară cu ajutorul unui tendon extras dintr-un deget al piciorului. Mai amintim faptul că după operație, obrazul răpus de paralizie și-a recăpătat aspectul fizionomic normal și tonusul muscular firesc. Intervenția chirurgicală a reușit și un rezultat neașteptat : pacientul a izbutit să închidă perfect și ochiul, ceea ce l-a făcut pe autorul metodei să presupună că, în fapt, nervul facial nu este activ și în cursul maladiei, dar este un piedicat să acționeze din pricina tracțiunii mari a feței inerte.

De curînd — în urma vizitei pe care am făcut-o la Spitalul de urgență — am constatat cu bucurie că noi cazuri reconfirmă valoarea și utilitatea acestei metode, că după numai o jumătate de an de la publicarea relatării noastre, numeroși bolnavi cu paralizie facială și-au recăpătat sănătatea, unii dintre ei după decenii de suferință neîntreruptă.

S-a mai putut constata apoi că operațiile s-au încheiat și cu alte rezultate salutare, neprevăzute chiar de către doctorul Țuculescu. În acest sens trebuie să notăm faptul că mai mulți bolnavi au declarat că li s-a ameliorat vederea, alții că și-au recăpătat sensibilitatea obrazului operat, iar alții că operația le-a vindecat în mod miraculos și tulburările de auz.

Noile metode au condus de asemenea și la perfecționarea tehnicii operatorii. Este vorba în principal de reducerea inciziei endobucale, tendonul introducîndu-se prin incizia geniană. În felul acesta metoda poate fi aplicată și la pacienți pe care paralizia îl împiedică să deschidă gura, sau în cazul bolnavilor cu anchiloză tempero-mandibulară bilaterală.

Printre bolnavii operați, doi au suferit de paralizie facială timp de 40 de ani. Rezultatele au fost și în aceste cazuri spectaculare : tonicitatea musculară a cuprins treptat întreaga parte bolnavă, iar ochiul s-a închis imediat după intervenție. Iată în acest sens un emotionant exemplu. Este vorba de scrisoarea adresată recent-ului nostru de către o fostă pacientă a doctorului Constantin Țuculescu, tovarășa Rodica Butău din comuna Sulița, jud. Botoșani. „Am suferit de paralizie a obrazului drept din fragedă copilărie. Timp de 40 de ani nu am putut închide ochiul drept. Am consultat zeci de medici și am făcut nenumărate tratamente, dar n-am obținut nici un rezultat. În octombrie 1978 am citit în revista „Flacăra" articolul consacrat metodei chirurgicale practicată de medicul bucureștean Constantin Țuculescu. Cu revista în mînă, m-am prezentat la Spitalul de urgență unde doctorul Țuculescu, m-a internat de îndată, iar după cîteva zile m-a operat de paralizie facială. Imediat după operație, ochiul s-a închis perfect. Pentru prima oară în viața mea fața a căpătat un aspect normal. Un adevărat miracol ! Nu pot să descriu în cuvinte starea mea de spirit. Pe scurt, am devenit un alt om. Iată de ce, prin aceste rînduri țin să mulțumesc doctorului Constantin Țuculescu și întregului colectiv sanitar care m-a îngrijit, și să-mi exprim gratitudinea față de toți cei care au sprijinit afirmarea metodei terapeutice inventate de acest mare chirurg român".

La Timișoara se folosesc doar alergeni indigeni. Pe cînd și în alte orașe?

Am mai scris despre alergenii românești — primii — creați la Timișoara de dr. Ionel Dinu și brevetați în 1977. Am mai scris și am accentuat imperativul producerii urgente și a unui medicament adus (încă !?) din import. Să aflăm acum, ce mai e nou la Centrul de alergologie al spitalului județean din frumosul oraș bănățean. Din 1978, fapt meritoriu, prin eforturile conjugate ale conducerii spitalului județean (director — dr. Ioan Lighezan) și Centrului de igienă și sănătate publică (director prof. dr. doc. Leonida Georgescu), s-a înființat un laborator de cercetări și microproducție pentru alergeni, care, fiind în curs de dotare, funcționează, deocamdată, prin osîrdia unor cercetători inimoși și nu prin munca unui colectiv de sine stătător, cum, probabil, se va statua curînd. Deci, după realizarea a treizeci de alergeni solubili, Academia de Științe Medicale și Clinica de alergologie din București (condusă de prof. dr. doc. E. Seropian), împreună cu reprezentanți ai unor institute de cercetări specializate, au hotărît ca, tot la Timișoara, pe calea cea bună bătută de dr. Dinu, să se realizeze alergeni liofilizați, care, față de cei dinți, solubili, au calități superioare de conservare, și, firește, de eficacitate. În condițiile unei dotări cărora îi lipsește destule, acești noi, și valoroși alergeni — de nu ne-ar fi necesari ar fi mai bine — au și fost produși, pe bază de polenuri, fulgi, praf de casă și trimiși la Institutul de control al medicamentelor și la diferite clinici și centre de alergologie din țară, pentru cuvenita verificare și omologare. De curînd, că acești colaboratori ai dr. Ionel Dinu nu stau cu mîinile în sîn și nici nu întreține corespondențe revendicative — Jenica Ștefănescu, biolog principal, dr. doc. Virgil Lupea, chimist, și dr. Nelly Dinu — au exclamat „evrika !" deoarece au izolat actul de naștere al unui antigen somatic candida, înregistrat în OSIM pentru brevetare, medicament util diagnosticului și tratamentului, în afecțiuni diverse (ginecologie, pediatrie, dermatologie, medicină internă). Pe înțeles larg : în urma tratamentelor moderne cu antibiotice puternice, cortizonice și imunodepresoare, apar frecvent infecții cu ciuperci, cu localizări diverse în organism. Deși alte laboratoare au mai produs artizanal acest medicament, nu exista o preocupare pentru standardizarea și răspîndirea sa. Această mînă de oameni — încăpățînați să demonstreze, cum scriam tot în „Flacăra", că dintr-un braț de fin mărcegăit se pot obține mari economii de valută — au în studiu și în stadii avansate alte genuri de alergeni, spre sănătatea și optimismul celor 4 000 de bolnavi aflați în evidență, mulți dintre ei, acum, în sezonul florilor și polenului, încetînd brusc păcătoasele strănuturi în lanț care le toacă nervii. Important : se află în cercetare avansată unii reactivi necesari ca lumina ochilor laboratoarelor de imunologie, substanțe foarte costisitoare și aduse numai din străinătate. Pentru o viitoare constătuire de imunologie, programată la Cluj-Napoca, se lucrează la profunde studii serologice în alergologie. Alte cercetări experimentale se referă la unele acțiuni nedorite ale terapiei cortizonice.

Doctorul Ionel Dinu, de numele și isprava căruia se leagă alergenii cu pricina, nu se plînge și nici nu bate cu pumnul în masă. Ar dori totuși ca Ministerul Sănătății să urgenteze livrarea unui utilaj necesar realizării optime a liofilizării și, totodată, să rezolve un minimum de suprafață fixă pentru laboratorul de cercetări și microproducție pentru alergeni. Argument : costul în creștere al alergenilor străini și competitivitatea virtuală a celor românești, dovedită atît de experiența timișoreană, cît și de cea din centrele de profil nou înființate (Arad, Reșița, Oradea, Cluj-Napoca, Iași, Tg. Mureș), majoritatea primind în mod gratuit aceste medicamente create de dr. Dinu. Și — nu ca un act de bunăvoință — confirmîndu-le parametrii calitativi ! Deultfel, de prin 1974, la Timișoara se folosesc numai alergeni indigeni, fiind creați, aici, absolut toate tipurile de medicamente necesare în lupta omului cu una din bolile „la modă" în acest capăt de veac. Tot adevărul este încă pentru cojocul birocrației... acute.

B. TEODOR ■

La Alexandria, un nou procedeu de diagnostic în ateroscleroză

Pus pe gînduri de incidența deosebită a aterosclerozei și de numărul mare de decese prin infarct de miocard, afectîndu-i din ce în ce mai frecvent pe tineri, tînărul doctor teleormănean Lucian Paraschivescu Gidea, specialist în boli interne la Spitalul județean din Alexandria, a fundamentat, nu demult, un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză, comunicat în primul număr din acest an al revistei „Viața medicală". Despre ce este vorba? Observînd că timpii de deplasare ai undei pulsatile — expansiunea peretelui vascular transmisă de-a lungul vaselor periferice la contracția inimii și la împingerea unei cantități de sînge în aortă — sînt aceiași de la cord la artera pedioasă și, respectiv, de la cord la artera temporală la subiecți de vîrstă apropiată, indiferent de înălțimea lor și, firește, de distanța parcursă de undă, doctorul Paraschivescu Gidea a semnalat o relație nouă anatomofuncțională între inimă și arterele mari și mijlocii, calculînd totodată un indice. Stabilit în funcție de vîrstă, prin investigarea a 400 de subiecți, din care 300 normali din punct de vedere cardiovascular, indicele poate oferi indicații prețioase în depistarea precoce a aterosclerozei, orice modificare a acestui indice — reflectînd gradul de elasticitate al arterelor — atrăgînd atenția asupra posibilității apariției maladiei respective. Cu alte cuvinte constatînd că, prin anularea elementului de distanță, timpul de deplasare al undei pulsatile capătă valoare de constantă, doctorul Paraschivescu Gidea și colaboratorii săi au ajuns la concluzia, susținută cu argumente științifice ferme, că viteza undei pulsatile diferă în funcție de talie, între aceasta și grosimea mușchiului cardiac fiind o strînsă legătură.

Dacă vechea metodă de diagnostic se referea la un singur segment arterial, cea pusă la punct la Alexandria, prin stăruința și perseverența unui colectiv de cercetători tineri și entuziaști, sprijiniți cu bunăvoință și autoritate științifică de profesorii bucureșteni Constantin Gheorghe Dimitriu de la Spitalul clinic de urgență și Petre Groza de la Institutul de fiziologie normală și patologică, furnizează informații asupra întregului sistem arterial important, semnificația indicelui nefiind alterată de modificări de circumstanță, între care cele neurovegetative derutau, de regulă, pe specialiști.

Firește, doctorul Lucian Paraschivescu Gidea n-a lucrat de unul singur, volumul de muncă, presupunînd investigații în diverse domenii, depășind puterile unui singur om. A fost ajutat, pe toată durata cercetării, de confrații Mihai Păcuraru, Mihnea Miron și Petrè Ionescu, de biochimistul Gheorghe Radu, precum și de asistenta Florica Cioabă. Prezentată, cu puțin timp în urmă, în cadrul unei ședințe de comunicări științifice a Institutului de fiziologie normală și patologică, lucrarea încheagată în Alexandria, într-un spital dotat cu aparatură medicală dintre cele mai moderne, a suscitat un deosebit interes. Astăzi, cînd s-a declanșat, cu sprijinul Direcției sanitare a județului Teleorman, o vastă acțiune de depistare precoce a aterosclerozei în mai multe întreprinderi din județ, îndeobște la grupele de vîrstă tinere, între 20 și 40 de ani, e de datoria noastră să subliniem importanța noului procedeu, aflat în faza generalizării. Elaborarea lui demonstrează, o dată în plus, că realizările de excepție pot apărea oriunde în locurile în care pasiunea pentru profesie e dublată de seriozitate, acțiunea de descoperire a noului avînd la noi, pretutindeni, în clinici universitare cu tradiție și renume, ca și în spitale de mai mică importanță, șanse de deplină reușită, grație sprijinului acordat de partid și de stat, grație atmosferei sănătoase, de muncă temeinică și tenace, ce caracterizează România socialistă a zilelor noastre.

EMIL NEGOIȚĂ ■

O acupunctură de un fel deosebit: bioalfastimulatorul

— Stimate tovarășe Constantin Dumitru-Mirghia, sînteți medic specialist neurolog, doctor în științe medicale, căutați noi căi de îmbinare a medicinei moderne cu cea tradițională. Preconizați o acupunctură de un fel cu totul deosebit, cu promițătoare perspective. Dealtfel, ideile dumneavoastră și-au găsit materializarea în mai multe brevete, printre care cel purtînd numărul 8225, privind o metodă și o instalație de bioalfapunctură. Deci, pe de o parte acupunctură, medicină tradițională, tradiții milenare; pe de altă parte, în invenția dumneavoastră se face apel la electronică. O alianță?

— Doar sub aspect tehnic, formal. În adevăr este vorba de o instalație electronică, dar fundamentul este cu totul altul. Metoda noastră se întoarce la surse — dacă ne putem exprima astfel — mobilizînd **mijloacele naturale de apărare și vindecare a organismului.**

Invenția în cauză, după cum explică interlocutorul nostru, se încadrează într-un nou context al medicinei contemporane. După o perioadă în care explozia farmaco-chimică părea să ofere remedii sigure pentru o mare parte din maladiile umane, a urmat o perioadă de lucidități, în care riscurile administrării excesive a o serie de substanțe chimice străine corpului omenesc încep să fie luate tot mai mult în considerație. De aci, noi tendințe în medicină, reliefate cu vigoare recent și de Organizația Mondială a Sănătății, care recomandă a se recurge, ori de cîte ori este posibil, la mijloace naturale de vindecare.

În această optică nouă se înscriu și preocupările doctorului Constantin Dumitru-Mirghia.

— Aș sublinia — spune domnia-sa — că nu este vorba de simple încercări, de căutări mai mult sau mai puțin întîmplătoare vizînd găsirea de noi soluții terapeutice. Eforturile noastre din ultimii zece ani se întemeiază pe o concepție științifică despre om, fundamentată pe observații și studii care tind să pună în valoare valențe ascunse în biologia noastră, să releve resurse naturale de vindecare mai puțin folosite azi, dar utilizate într-o măsură infinit mai mare în trecutul îndepărtat al omului. Metoda brevetată pornește de la premisa că șeful de orchestră al fiziologiei umane este creierul. Or, studiul unor parametri biologici ai organismului a evidențiat dereglarea anumitor **ritmuri** fiziologice în cazuri de îmbolnăvire a organismului.

— În ce constă concret metoda, instalația?

— Se culeg și se înregistrează, prin mijloace adecvate, **semnale bioelectrice corespunzătoare stării de optim funcțional a creierului.** Ele se utilizează apoi, la pacient, în diverse afecțiuni care au la bază îndeosebi o tulburare presupusă a fi funcțională: migrenele, diverse forme de nevroze și nevralgii, ulcer, hipertensiune arterială, deficiențe în sfera sexuală etc. De remarcat că există temeiuri științifice puternice pentru a spera nu numai în efecte terapeutice, ci și în potențarea unor capacități latente în ființa noastră și încă insuficient folosite. Metoda noastră — desigur doar una din cele posibile, bazate pe aceleași principii — oferă avantajul de a nu aduce nimic străin organismului, nici pe plan chimic, nici electric, obligîndu-l să-și mobilizeze propriile resurse.

— Ce ar trebui întreprins pentru introducerea în circuitul terapeutic?

— Sperăm în crearea unor condiții practice de dezvoltare și extindere a metodei, poate cu sprijinul Academiei de științe medicale, care a inițiat cercetări și în acest domeniu.

I. NECȘULESCU ■

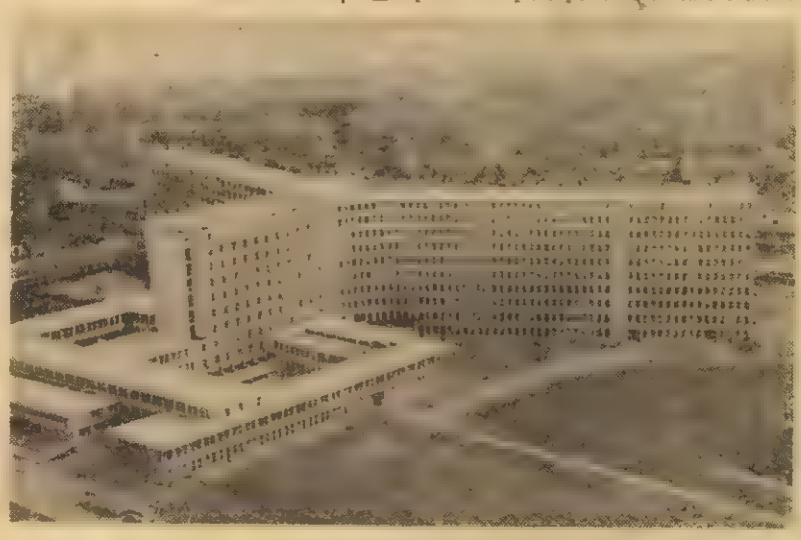

Totul pentru profilaxie

Un aliat în lupta pentru sănătate: calculatorul electronic

Sînt trei decenii de atunci. Într-o iarnă, la Ginta, lîngă Beiuș, un tînăr absolvent al I.M.F.-ului din Cluj, medicul Eugen Pop, se prezenta la „circă" cu un sac de visuri și gînduri. Îi preocupau în primul rînd problemele de sănătate și morbiditate prin boli cardiovasculare. Voia să știe totul despre fiecare om. Și căuta soluții. Primele, acolo, la circă, au fost simple. Cei doi ani și jumătate au însemnat o experiență deosebită: a mers din casă-n casă, a cunoscut oamenii, le-a făcut toate investigațiile posibile în condițiile de-atunci ale circumscripției.

Dar n-a fost niciodată mulțumit. La 7 ani după plecarea din Ginta, cînd conducea spitalul din Beiuș, a revenit pe acele meleaguri însoțit de o echipă de 40 de cadre sanitare, o instalație Roentgen și un laborator, care au fost instalate acolo unde s-a putut: la școală, la „sfat", în casele oamenilor...

Într-o singură zi a fost examinată toată populația comunei. Și „experimentul" s-a repetat la Timiș, o comună de lîngă Beiuș.

Era însă conștient că lipsește ceva: metoda! Și, de asemenea, că dorința de a cuprinde totul operativ, de a cunoaște în realitate starea de îmbolnăvire a populației prin diferite boli și de a „stăpîni" toate aceste informații, e o întreprindere foarte grea...

— Și ce v-a „spus" experiența acestor ani?

— Că dintre boli, cîteva sînt foarte frecvente în bolile cardiovasculare: tensiunea arterială crescută, obezitatea, diabetul zaharat și dislipidemiile. Acești ani de căutări m-au convins că este necesar să se realizeze un amplu examen de masă, la nivelul dispensarului de medicină generală, în etapa de screening, urmînd ca ulterior, pe trepte de specialitate, să se facă diagnosticul formelor de boală, al stadiului evolutiv, al complicațiilor invalidităților apărute ș.a.m.d.

— Dar și medicul de medicină generală e o persoană ocupată. Problemele curative sînt totuși numeroase și rămîne puțin timp pentru profilaxie...

— Este adevărat. Tocmai de aceea, mi-am pus mereu întrebarea dacă nu e posibil ca aceste depistări să fie realizate cu ajutorul cadrelor medii. Prima încercare am făcut-o în 1970, la Oradea, pe un șantier de 3 500 de elevi orădeni, care au fost repartizați la spitalele din municipiul Oradea. Dar am constatat un nou neajuns: că nu există o unitate în modul de a efectua analizele, pe ansamblu rezultatele fiind neconcludente. Ceva mai tîrziu, după ani de căutări, am declanșat una dintre cele mai ample acțiuni cunoscute în lume pentru depistarea și epidemiologia factorilor de risc în cardiopatia ischemică (F.R.C.I.).

— Și cîți locuitori au fost cuprinși în această acțiune?

— 100 482! Dintre aceștia, la 92 000 li s-a înregistrat electrocardiograma, pentru interpretarea fiecăreia fiind necesare cel puțin 15 minute. Și gîndiți-vă, numărul specialiștilor orădeni era doar de 4. Evident, rezolvarea nu putea fi decît una singură: organizarea unui curs intensiv de pregătire a personalului mediu pentru citirea electrocardiogramelor după codul Minnesota și chiar în limbaj clinic...

— ... și prelucrarea informațiilor?

— Evident, am încredințat-o calculatorului electronic. Și nu numai pentru prelucrare, dar și pentru „păstrarea" informațiilor, constituindu-se astfel un „depozit" de informații deosebit de valoros. Evident, bolnavii depistați au intrat în preocupările specialiștilor. Știm azi, cu precizie, informațiile esențiale pentru anamneză și diagnostic, atît la nivel de indivizi, cît și pe ansamblul populației ce a intrat în obiectivul acestei acțiuni de amploare.

— Ce concluzii s-au desprins relativ la populația tînără?

— Că e purtătoare de factori de risc într-o proporție destul de mare. Tocmai de aceea ne-am propus să continuăm acțiunea spre grupele de copii și tineret. Așa s-a născut un nou program în județul Bihor: F.R.A.C., adică depistarea și studiul factorilor de risc în ateroscleroză la copii între 5 și 14 ani. Ea vizează un număr de 25 000 copii din municipiul Oradea și circa 5 000 de copii din orașul Dr. Petru Groza, comunele Ceica, Cristișor, Diosig și Sălard, localități care au fost cuprinse dealtfel și în acțiunea de depistare a factorilor de risc în cardiopatia ischemică la adulți. Pînă în prezent 20 000 au fost trecuți deja prin screening-ul factorilor de risc. Și, operativ, s-a trecut la profilaxie.

— Am putea intitula acest dialog „TOTUL PENTRU PROFILAXIE".

— Da. Asta e și esența căutărilor noastre. E mai simplu să faci profilaxie și e mai eficient. De fapt, pot afirma că prin această amplă acțiune, începută în urmă cu 3 ani la Oradea, s-a încercat găsirea unor metode de lucru care să facă practicabilă în asistența medicală curentă a prevenirii îmbolnăvirilor și a consecințelor lor. Nu întîmplător am inclus deja această ordine. Aproape 65 la sută din populația activă a municipiului Oradea. Să ne gîndim că din 3 în 3 ani să cuprindem în această acțiune întreaga populație din teritoriu. Informatica medicală, cu sprijinul larg al Centrului teritorial de calcul Oradea, a început deja să pătrundă și în dispensarele din județ. Am elaborat o metodologie și continuăm să perfecționăm cu sprijinul Centrului de calcul al Ministerului Sănătății, spre a fi generalizată și-n alte județe ale țării. F.R.C.I. a devenit în județul Bihor un mod de a gîndi, o nouă optică a rețelei medicale, a populației și a societății de a aborda marea problemă a sănătății publice de astăzi, problema dată de bolile cronice netransmisibile.

— Dincolo de F.R.A.C., F.R.C.I. și celelalte programe complexe, care sînt gîndurile medicilor și informaticienilor orădeni?

— Ne gîndim în primul rînd la elaborarea unor programe de monitorizare a unor indicatori ai stării de sănătate — demografici, epidemiologici, incapacitate temporară de muncă și asigurarea cu medicamente a populației. Ne gîndim, de asemenea, și la programarea bolnavilor la bazele de tratament la Băile Felix. Apropiem tot mai mult știința medicală de calculator, iar informatica coboară cu certitudine spre spitalele bihorene.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Baie ultratermostatică

Moștenirea Nicolae Șt. Chișiu

Se împlinesc mai bine de doi ani de la moartea marelui om de știință Nicolae Ștefan Chișiu, personalitate cu totul particulară în peisajul școlii naționale medicale, Doctorului Chișiu i se datorează între altele descrierea curenților de agresiune cu aplicații în patologia vasculară și cardiacă, punerea în evidență a unei patologii imuno-agresive hepatice corelate cu antigenele biliare, descoperirea unei noi clase de gammaglobuline la om și animal, realizarea plăcilor cu anticorpi pentru controlul furajelor și alimentelor și identificarea unor reactivi ce-i poartă numele.

În primăvara anului trecut am aflat cu bucurie că prin grija expresă a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie s-a întreprins o susținută acțiune pentru valorificarea descoperirilor datorate medicului Nicolae Chișiu și pentru continuarea experiențelor întrerupte odată cu moartea năprasnică a savantului. În acest scop, întreaga moștenire a fost încredințată unor cercetători ai Institutului Victor Babeș și ai Institutului Pasteur din București. Acestora, cu alte cuvinte, le-a revenit misiunea deloc ușoară de a descifra finalitatea unor experimente neterminate, de a elucida dozarele și caietele cu însemnări recuperate.

Recent, în urma unei vizite la Institutul Pasteur, am aflat cu bucurie că specialiștii care studiază moștenirea Chișiu au ajuns la întocmirea unor concluzii finale privind produsul CH. Descoperită de Nicolae Chișiu, substanța s-a dovedit în urma recentelor teste și studii de laborator un excelent factor de întărire a statusului imun al organismului. Rezultate concrete și foarte promițătoare au fost dobîndite în mod concret prin folosirea produsului ca ser imunizant în mai multe ferme de porci. Deocamdată însă caracterul secret al lucrărilor nu ne permite să prezentăm mai multe amănunte. O vom face la momentul potrivit, deci în clipa în care descoperirea va intra definitiv în circuitul valorilor naționale prin folosirea ei pe scară industrială. Un moment care — ne-au asigurat cercetătorii celor două institute — nu este deloc îndepărtat.

Mari personalități medicale la tribuna socială

Profesor Constantin Arseni :

„La mine, numărul colaboratorilor este strict determinat de numărul cursanților. Un asistent la șapte cursanți, doi asistenți la paisprezece și așa mai departe. Cursanții sînt, bineînțeles, o dată mai mulți, altă dată mai puțini. Cînd sînt mai puțini, asistentul de neurochirurgie, pe care ne-am străduit să-l specializăm și în care am investit, nu-i așa, fonduri și știință, e trimis să lucreze în alt domeniu, la anatomie, bunăoară ! Asta nu-i drept. A venit vremea să facem specialiști nu numai pentru curs, ci și pentru cercetare, căci fără cercetare ne va fi mai greu să progresăm. Cred că și medici pentru provincie vor trebui să calificăm tot la nivelul catedrelor".

Profesor Victor Ciobanu :

„Poate că n-ar strica să amplificăm sistemul asistenților stagiari. Dacă s-ar reconsidera problema numărului de cadre didactice medicale, măsură pe care o socotesc necesară, ar avea loc recrutări periodice de asistenți stagiari. Cei mai buni ar rămîne, ceilalți ar pleca în țară, asigurînd nu numai o primenire mai rîtmică, ci și o calitate superioară a asistenței medicale în teritoriu"

Profesor Dan Gavriliu :

„Să avem în vedere reconsiderarea externatului, mărirea numărului de interni, deschiderea secundariatului pentru orice absolvent de facultate înaintea îndeplinirii stagiului la țară. Pe bază de concurs, cu un număr de locuri anunțat dinainte, pe specialități, ceea ce n-ar afecta cifra cadrelor destinate mediului rural, intrînd în discuție, cum spuneam, un număr limitat de locuri, deci și de specialiști. Sistemul actual, care presupune accesul la examen după minimum 3 ani, frînează ascensiunea unor medici cu adevărat talentați și muncitori, lezează procesul de continuitate".

Profesor Iulian Mincu :

„Trebuie să asigurăm cadrelor noastre medicale o formație generală din care să nu lipsească pregătirea în această direcție. Alimentația rațională, dietoterapia lipsesc aproape din învățămîntul nostru medical superior. Patologia metabolică, prevenirea ei sînt numai menționate în treacăt. Specialistul în medicină generală are deci prea puține cunoștințe de acest fel și el nu este determinat nici după absolvire să compenseze aceste carențe. Există țări, ca Japonia, unde studentul frecventează cursuri de nutriție și boli metabolice nu mai puțin de 5 semestre".

Profesor Grigore Popescu :

„Inamicul înverșunat al medicinei preventive este birocrația. Medicina preventivă — în faza ei cea mai optimistă — tinde a fi o clinică a sănătoșilor, deci un serviciu medical și nu un birou al sănătății".

Dr. Stelian Ivașcu :

„Personal, la 24 de ani am intrat în operații dintre cele mai pretențioase, iar la 29 am fost numit director. Astăzi, în Ilfov, marea majoritate a chirurgilor cu personalitate sînt oameni în vîrstă, mulți trecuți de 50 de ani. Unii din ei operează la o etate din imediata apropiere a pensionării. Noua Lege a sănătății readuce lucrurile pe făgaș normal, îndreptînd niște greșeli mai vechi sau mai noi. Numai că un chirurg nu se formează cît ai bate din palme. Pentru treaba asta e nevoie de cîțiva ani, așa că, vrînd-nevrînd, se pa mai scurge o bucată de timp pînă la normalizarea completă a situației".

Profesor Ion Teodorescu Exarcu :

„În prezent, cînd în lume e foarte la modă să inventezi cîte ceva și, mai ales, să crezi că inventezi cîte ceva, de pildă, un leac miraculos, singura probă concludentă este cea a eficienței. Altfel zis, cu vorbe nu se vindecă nimeni ! Dar de încercat, e obligatoriu. E moral. În aceeași ordine, mi se pare descalificant, profesional și etic să te pronunți împotriva unui medicament înainte de a-l încerca".

Profesor Constantin Gh Dimitriu :

„Institutul pentru controlul medicamentului e, nu încape nici o îndoială, o necesitate, iar prudența lui lesne de înțeles pînă la un punct, în condițiile în care inventatorii răsar din oe în ce mai des. Ceea ce nu e în regulă se leagă de faptul că persoanele de acolo sînt chemate să dea verdicte cînd, adesea, ele însele sînt parte ! E o problemă de etică să nu fii, în același timp, judecător și parte !"

DREPTUL LA REPLICĂ

Tovarășe redactor-șef,

În nr. 18 din 3 mai crt., ca urmare a unui interviu al subsemnatului, în revista ce conduceți a apărut un răspuns-pamflet al doctorului Ranetescu și o notă a redacției. Aș dori să se consemneze că în aprecierile mele din acel interviu nu a existat nici un „interes meschin" și că cei ce mă cunosc știu că nu sînt manevrabil „din umbră". N-am cunoscut activitatea doctorului Ranetescu deși este doctor în medicină încă de acum 54 ani. Alte mijloace de a mă informa decît cărțile, revistele, ședințele științifice și congresele, n-am avut. Or, aceste mijloace obișnuite de informare, dînsul nu le-a folosit. Încercarea de a explica o existență anonimă în domeniul medicinei românești prin „statutul militar în care era angajat", nu convinge. Se știe că același statut militar a permis din totdeauna unor personalități remarcabile să se afirme în medicina română.

Tov. doctor Ranetescu mă întreabă — pentru uzul publicului cititor — dacă am avut un schimb de păreri cu dînsul. Mențin cele afirmate în interviu. Adaug : ceea ce m-a frapat, ca și pe ceilalți doi membri ai comisiei — deci încă doi martori — a fost ignorarea de către d-sa a unor aspecte elementare ale medicinei. Dacă ignoranța nu este un păcat, mi se pare mai serioasă amnezia (pierderea de memorie), pe care doctorul Ranetescu o manifestă, cel puțin în scris. Să fie clar : comisia noastră a discutat pe îndelete cu d-sa și ca urmare a propunerilor făcute, Ministerul Sănătății a aprobat efectuarea unui experiment clinic, la care dr. Ranetescu a fost prezent, controlînd aplicarea tratamentului și rezultatele. Aceste fapte sînt consemnate în dosarul de la Ministerul Sănătății și pot fi întărite de persoanele care au lucrat efectiv. Cu privire la nota redacției, menționez că aș fi bucuros ca doctorul Ranetescu să aibă și alte cercetări pe care atunci nu mi le-a înfățișat. Probitatea mea profesională m-a obligat să recunosc succesele altora și în revista d-stră, dar mă obligă să semnalez și eșecurile.

Apreciez la maximum acțiunea de asanare morală pe care o duce „Flacăra". Bine face că demască birocrații și opacii la nou ; așteptăm cu încredere să înfiereze și șarlatanii.

Prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu

N.R. Publicăm cu plăcere rîndurile prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu. Ne bucură aprecierile d-sale cu privire la acțiunea de asanare morală a revistei noastre, demascînd birocrații și opacii la nou. În privința încrederii cu care prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu așteaptă să înfierăm și șarlatanii, ea ne apare ca tardivă. Am făcut-o, tovarășe profesor, încă de multă vreme. Nu cu toți șarlatanii, dar cu unii, sigur. Rămîne să stabilim împreună ce înțelegeți prin șarlatanie. Pentru noi și opacitatea voită e o șarlatanie.

Maternitatea Spitalului Municipal București

ACEASTĂ DISCUȚIE DESPRE

NOUL ÎN MEDICINA ROMÂNEASCĂ

A AVUT LOC LA POLITEHNICĂ

Și biotehnologia are nevoie de mai mult sprijin !

Este un semn al timpului că această discuție despre Noul în medicină o purtăm și aci, în Institutul politehnic București, cu medici, ingineri, matematicieni, fizicieni, biologi. Se știe prea bine că multe dintre descoperirile științifice însemnate ale ultimelor două decenii, inclusiv progrese rapide în ramuri hotărîtoare ale medicinei și asistenței sanitare, s-au realizat prin mijlocirea așa-numitelor discipline de frontieră și conlucrarea unor specialiști de profil foarte diferit. Unul dintre interlocutorii noștri de astăzi este conferențiarul universitar Mihail Nicu, doctor în științe medicale, șeful colectivului de biotehnologie al politehnicii, iar ceilalți doi interlocutori, din același colectiv, sînt Nicolae Oprița, fizician, și Valeriu Troie, matematician.

De la bun început trebuie subliniat că biotehnologia nu vizează doar sfera relativ îngustă a aparaturii medicale moderne, ci aduce o nouă viziune asupra actului medical însuși și o nouă înțelegere a ceea ce ne-am obișnuit să denumim, poate în mod eronat, mașina omenească.

Interlocutorii noștri ne-au vorbit de un subcontract cu Academia de științe medicale (Institutul de virusologie) în cadrul căruia se studiază prelucrarea unor funcții și mărimi statistice medicale apte de a fi implementate pe microcalculatoarele de buzunar, care încep să se producă în țară, la un preț redus.

Să luăm exemplul pediatriei. În acele cazuri cînd medicul consulta mari colectivități, el trebuie să aprecieze rapid în ce măsură la copilul din fața sa înălțimea, greutatea, perimetrul toracic și cel al bazinului, lungimea membrelor, dimensiunile cefalice etc. se încadrează în limitele normalului sau să aprecieze cantitativ abaterile. În mod obișnuit, calculele ar cere cam **o jumătate de oră** de fiecare copil, fiindcă datele trebuie interpolate, sînt necesare tabele diferite etc. Evident, este greu de realizat aceasta în timpul afectat unei consultații. De aceea, medicul apelează la experiența sa și recurge la aproximări, care dau totuși o imagine destul de exactă. Idealul ar fi ca toate aceste calcule și interpretări de date statistice să se facă absolut exact, însă economisindu-se timp și efort. Iată și obiectivul studiilor sus-menționate în cadrul colectivului de biotehnologie. În final, ele vor avea întreaga eficiență practică dacă Ministerul Sănătății va pune la dispoziție rezultatele rețelei medicale. Într-un viitor nu prea îndepărtat — sînt de părere interlocutorii noștri — **ar trebui ca pe masa medicului consultant, fie el pediatru sau de altă specialitate, să se afle, alături de stetoscop sau de aparatul de tensiune, și un microcalculator de buzunar.**

O linie deosebit de încurajatoare o constituie și aceea privind recunoașterea formelor, care necesită însă o foarte susținută aprofundare matematică. Ceea ce se realizează acum în colectivul de biotehnologie este doar analiza preliminară a datelor. Una din aplicațiile posibile o constituie folosirea acestor tehnici de recunoaștere a formelor în **prelucrarea electrocardiogramelor cu microcalculatoarele electronice**, ceea ce, evident, ar grabi considerabil interpretarea acestor examene atît de necesare.

O altă perspectivă este legată de posibilitățile sporite de **supraveghere genetică a populației.** Și aci tehnicile matematice și inginerești pot aduce o contribuție substanțială. În ce mod ? Geneticienii studiază așa-numitele cariotipuri, adică imaginile obținute după etalarea și fotografierea unor lame conținînd seturi de cromozomi ai pacientului respectiv. Cercetatorii Nicolae Oprița și Valeriu Troie lucrează la „rețeta" matematică de clasificare a cromozomilor și au prospectat terenul pentru realizarea unui sistem prin care să se poată recunoaște algoritmul genetic. Problema se află încă în studiu, deoarece este extrem de complicată. Rezultatele însă se întrevăd. Cu ce perspective ? S-ar putea, cum am mai spus, realiza supravegherea genetică în masă. Poate în mod nu cu mult mai complicat decît că la o simplă hemogramă, s-ar afla rapid, cu ajutorul calculatorului electronic, în ce măsură cariotipul pacientului respectiv se situează sau nu în limitele normale. Tot pe această cale s-ar da, cu mai multă ușurință și în proporții de masă, sfaturi genetice și, într-o măsură, s-ar prezice caracterele urmașilor. Un alt aspect. Pe baza analizei genetice cromatidiene (a structurii cromozomilor) prin metoda bandării se poate recunoaște predispoziția genetică pentru anumite boli, de pildă diabetul. Toate aceste cercetări își au originea în investigații anterioare din domenii clasice ale științei.

Interesant de amintit că tehnica recunoașterii formelor, care poate fi aplicată în cazul medicinei, a fost elaborată amănunțit cînd s-a pus problema recunoașterii automate a craterelor de pe Lună ! Specialiștii în cosmonautică au elaborat criterii matematice pentru recunoașterea craterelor, care astfel au fost studiate și categorisite încă înainte de aselenizarea primelor rachete pe satelitul terestru.

Realizările de mai sus ale colectivului de biocibernetică de la politehnica bucureșteană au fost alese doar în scop de exemplificare. Ele nu au nici pe departe un caracter exhaustiv și slujesc doar pentru ilustrarea rodniciei colaborării dintre medici, ingineri, matematicieni, biologi, fizicieni. Nu vrem să afirmăm însă că această colaborare și-ar fi găsit de pe acum terenul cel mai propice de dezvoltare sau cadrul organizatoric cel mai adecvat. După cum ne-au declarat mai mulți cercetători, atît de la politehnica bucureșteană cît și participanți la Simpozionul de cibernetică medicală din 1978 de la Oradea, rezultatele obținute pînă în prezent se datoresc cu precumpănire unor cercetători izolați și entuziaști, precum și unor inițiative locale. Există prea puține legături între cele cîteva colective de profil existente în țară ; pe de altă parte, Ministerul Sănătății, Ministerul Construcțiilor de Mașini, Ministerul Educației și Învățămîntului, în calitate de posibili beneficiari, fac încă prea puțin pentru încurajarea biocibernetică medicale — direcție de cercetare promițătoare și în care savanți români au obținut rezultate recunoscute pe plan mondial (Constantin Bălăceanu, Edmond Nicolau, Ștefan Milcu s.a.). Nu am servi cauza Noului în medicina românească dacă n-am atrage atenția și asupra acestor probleme deschise o dată cu relevarea preocupărilor și realizărilor din domeniul biotehnologiei, adică al tehnicii și tehnologiei puse în slujba apărării sănătății.

LIONEL NIȚESCU ■

Carpați 2000

Flori și culoare — pentru Carpați (V)

Munții au fost întotdeauna fermecători prin ei înșiși, stinca inertă sau viața în formele ei pastelice, adunate în firul de iarbă ori în solara explozie a culorii din buchetul de flori carpatic, formînd o neîntrecută peliculă de succesiuni temporale, un concert de viori implantat în ascunzișurile cele mai delicate ale sufletului omenesc. O înlănțuire a momentelor efemere, fără nimic de efemeridă.

Doar omul, în sensibilitatea sa pluridimensională, a dat un sens nobil și de esență culorii, numai prin el natura s-a valorificat cu o dimensiune mai mult, cu un cumul de noi mărimi, numai vibrația sa lăuntrică și melodioasă, tonică și optimizantă a sălășluit un nou cult al valorii, înmiind astfel noțiunile de formă și de frumos, spre bucuria vieții.

Carpații, munți înierbați, mustind de bios și de neîntrecut pitoresc în toate ale lor anotimpuri, prin flori, prin brazi, prin muguri și frunze, prin stîncă și trunchiuri, prin zăpezi și păsări, prin insecte și animale, prin ogoare și case, prin cărări și piraie, prin uneltele muncii, prin ii și bordițe, prin bătrîni și copii, prin tot ceea ce este viață și moarte și ce se mai află încă între acestea, sînt nu doar o prezență binefăcătoare, nu doar o constatare, ci și o soluție pacifistă atît de necesară.

Poate că dacii, atunci, în demultul timp al apariției lor pe această felie de lume, nu s-au așezat atît de înalt numai spre a contempla infinitul mai îndeaproape și nici doar spre a-și putea arunca zilnic privirea spre lume din forumul înțelepților lor și al zeilor.

Poate că dacii, primind să trăiască în atît de greul de-aici, înfipți în stînca și veșnicia lor carpatică, n-au făcut-o doar spre a-și ridica cetate în calea neamurilor vremelnice și indiferente în fața statorniciei. Poate că în ei, în sufletul lor, a crescut în trecerea generațiilor o conștiință a sine-ului, încrustată în sinele munților lor, poate că retina le-a devenit, din copii în copii, mai sensibilă la culoare și poate că primul lor scris a fost culoarea, așternută pe papirusul cămășilor și catrinților, pe șerpare și lăicere, pe lada de zestre a fetei, pe ploștile vătăjeilor sau pe șeile cailor.

Poate că în auzul lor a crescut mereu și mereu fosnetul ierbii și cîntecul frunzelor și al florilor, vibrația sonoră a glasurilor reunite ale tuturor aripatelor și nearipatelor, susurul piraielor și mutenia întunericului și astfel s-au născut simfoniile fluierelor și buciumelor, doinele și balada lui Ciprian Porumbescu și Coșbuc și necuprinsul Eminescu și Miorița însăși.

Poate, că dacii aceștia mari, acești sfidători ai destinului și ocrotitori ai optimismului vieții pînă în nemurire, s-au vrut în Carpați și nu s-au desprins niciodată de Carpați, dintr-o neînțeleasă și mai apoi înțeleasă pornire, nutrită printr-o neîntreruptă scăldare în unda suavă a unei prezențe perene : **dragostea de frumos.**

Izvorul acesta viguros și miraculos prin prea binefăcătoarele sale efecte și mesajul său umanist ne-a statornicit în ideea de a lansa un apel la militantism, în favoarea ocrotirii frumuseților munților noștri. Un sol pentru care este nevoie de o sămînță de romantism. Subiectul în sine privește atîtea laturi încît devine cu neputință să

fie cuprins într-o formulă sintetică explicită. S-ar putea scrie tomuri. S-au scris tomuri.

De aceea am preferat să ne fixăm asupra unui fragment pe care-l credem cu șansele cele mai imediate de viabilitate : **flori și culoare — pentru Carpați !**

Caracterul interdisciplinar al cercetării nu putea și nu trebuia să evite grupajul de aspecte ce privesc elementul estetic în Carpați și în munți în genere.

Ca și în cazul climei și reliefului, al pămînturilor, al stilurilor de construcție, al tipurilor de existență umană ș.a., și în privința modului de folosire a culorilor, fie că ne referim la fațadele caselor sau ale grajdurilor, la pereți tencuiți sau netencuiți, la părți lemnoase, la canaturi sau la balcoane, fie că ne referim chiar la garduri și porți, s-a putut constata — și aici — **o mare deosebire de forme și de concepții.**

Este vizibil faptul că problema — deocarece este o problemă — nu a făcut decît prea izolat obiect de preocupare expresă pentru edilii satelor noastre de munte.

Ornamentația florală a rămas și ea la latitudinea gospodinelor, atît ca formă cît și privind speciile.

Este vizibil faptul că lipsește o ordonare, o concepție unitară care să acorde întîietate bunului-gust, să ofere soluții aplicative și ieftine și chiar să supravegheze, ocrotind zona noastră de munte, de poluarea cromatică.

O menționăm astfel tocmai pentru că una dintre cele mai generale constatări o formează prezența și acțiunea unei „invazii" a unor culori ce le considerăm dinainte inadecvate : verdele și vernilul, galbenul, violetul sau roșul aprins, albastrul închis ș.a.

Într-un cadru natural în care aproape totul în jur este verde, în multiple nuanțe, a utiliza și la exterioare tot culori verzi sau, mai grav, culori tari, țipătoare și disonante, înseamnă a-l frustra de ceea ce, cu aceleași sau chiar mai mici cheltuieli, ar putea să-l transforme într-o expresie a armoniei, într-o încîntare a ochiului.

Este aproape șocant faptul că vizavi de multitudinea de soluții estetice vizînd nu numai culorile în sine ci și modul îmbinării lor, soluții ce există ca exemple vii în nenumărate localități montane (perimetrul Bran-Rucăr, Izvorul Mureșului, Ciocănești-V. Dornei ș.a.) constatăm un prea mare număr, și în inexplicabilă creștere, de clădiri cu exterioare în afara bunului-gust. Clădiri noi, spațioase, porți și garduri noi, neînspirat vopsite sau fațadate.

Cauzalitatea este vizibilă : lipsa de orientare în acest domeniu, dependent nu în ultimă instanță de meseriașii locali (zugravi, vopsitori), aceștia fiind primii care propun soluții unui beneficiar adeseori la rîndul său prea puțin orientat.

Dacă pentru satele din zonele munților neloculți și cu prea puține perspective turistice, problema în sine are o semnificație limitată, dimpotrivă, în zonele munților locuiți, unde turismul rural-montan de tip pastoral reprezintă o posibilitate de viitor iar pitorescul o condiție, aceasta este dintre cele esențiale (Munții Bucovinei, Munții Apuseni, Bran-Rucărul ș.a.).

Din observațiile și experiența cîștigate pe parcursul acțiunii de cercetare, atît în Carpați cît și în Alpi, Tatra ș.a., s-au putut desprinde cîteva concluzii vizînd elementul estetic, dintre care selecționăm :

— Una dintre soluțiile cele mai sigure, ieftină și la îndemînă, o reprezintă, pentru fațade, îmbinarea dintre cafeniul de diverse nuanțe utilizat pentru părțile lemnoase și albul curat, ca fond de culoare pentru pereții exteriori.

— O altă soluție verificată, mai pretențioasă însă, este cea a îmbinării dintre zidăria exterioară din piatră cimentată pe traseele de legătură, cu lemnul, sub formă de bîrne sau mai ales ca jumătăți de lemn rotund și subțire, în culori naturale, eventual lăcuite.

— În fine, se mai pot folosi și culorile cărămizii, rozul-pal, în îmbinare cu alb și nuanțe mai deschise de maro, uneori și mai ales la vopsirea stolerilor putînd fi acceptate și unele nuanțe portocalii.

Desigur că există multiple posibilități de factură estetică, ce ar putea face obiect de preocupare pentru edilii satelor noastre montane și mai ales pentru specialiștii resortului sistematizării — poate a unui viitor sector specializat pentru zona de munte —, care ar înclina să se preocupe de un astfel de subiect, ce se recomandă dinainte util și interesant, un posibil cîmp de explozie a talentelor.

Modul de folosire a culorilor, ca obiect de analiză a esteticului montan, reprezintă însă numai unul dintre aspecte. Cel al proiectelor și modelelor îmbinative dintre tradițional și universal, în aria specificității montane, este primordial, însă nu pot fi tratate la modul separat.

— Un alt aspect, aparent foarte mărunt dar a cărui importanță nu este cîtuși de puțin neglijabilă, este cel al **ornamentației florale.**

Nu ne vom referi aici nici la florile din glastrele înțiinițe în geamuri și nici la cele din grădinile gospodăriilor zootehnice montane, acestea fiind întotdeauna și oricum frumoase.

Ne-am fixat însă asupra orientării în ornamentarea floralâ a fațadelor caselor, în exteriorul balcoanelor și mai ales al ferestrelor și privind specii de flori cu colorătură bogată, rezistente la mediul exterior și în același timp longevive (begoniile, mușcatele, petuniile, crizantemele pitice, unele specii de garoafe etc.).

Și aici soluția verificată și din nou ieftină și la îndemînă o reprezintă cea a microbalconașelor false, așezate fie sub ferestre, fie în continuitatea acestora, la nivelul teraselor „ingropate" — acolo unde există, — al căror rol este atît ornamental prin propria formă și culoare cît și de susținere a glastrelor cu pămîntul necesar florilor.

Credem că dorind ca în munții noștri să descoperim existind totdeauna nu doar un spațiu al zootehniei, silviculturii și al altor preocupări cu fond economic, ci și al frumosului și bunului-gust, este util să menționăm faptul că în unele țări dezvoltate, în regiunile lor montane se aplică normative precise privind tocmai modul de îmbinare a culorilor, iar ornamentația floralâ constituie o expresie nu numai voluntară a unor buni gospodari ci și o obligație generalizată.

Dealtfel, în perimetrele munților locuiți, care sînt și zonele marilor masive de păduri, procurarea unor mici cantități de material lemnos destinate acestor glastre și minibalconașe ornamentale este la îndemînă, confecționarea putînd deveni obiectul preocupărilor atelierelor locale ale cooperației meșteșugărești.

În zonele de munte și mai ales în cele populate cu gospodării zootehnice și împădurite, perspectiva turistică este nu doar o formă de a utiliza un potențial ci o necesitate cu caracter obiectiv, o cerință.

Pentru locuitorii orașelor industrializate, ai marilor orașe mai ales, „enclavele" de naturalitate și pitoresc, aceste „oaze de binefacere ale naturii" reprezintă o posibilitate efectivă de recuperare organică, atît ca soluție „de fine de săptămînă" cît și pentru perioada concediilor de odihnă.

Și a trecut de cele mai multe ori neobservat faptul că plusul de frumusețe, pastelul covorului verde, întîlnit atît de frecvent în munții Bucovinei și în general în zonele cu fînețe, în zeci de nuanțe vegetale și care oferă atîta încîntare ochilor tuturor privitorilor lunilor de vară și toamnă, sînt de fapt o urmare firească și adăugită a muncii, a strădaniilor crescătorilor de animale munteni . momentele cosirii fînețelor parcelate fiind neuniforme în timp și timpii de regenerare a vegetației sînt neuniformi, iar rezultanta o aflăm în bogăția neașteptată, dar totdeauna terapeutică, în culoare, calmantă și atît de odihnitoare.

Și nu va putea fi decît spre binele și folosul plenar, dacă alături de ceea ce o natură darnică ne oferă și omul, bine intenționat și echilibrat, va contribui . prin acțiuni conștiente la o încadrare consensuală a formelor sale de existență și exprimare, în armonia atît de perfectă pe care natura însăși a făurit-o.

Doctor veterinar
RADU REY ■

Calea Moșilor

Bătrîna Cale a Moșilor își schimbă fața.

La capătul ei dinspre Obor, Tîrgul de afară sau Cîmpul Moșilor de la 1631, de cînd domnitorul Matei Basarab a hotărît a-și cinsti și sărbători moșnenii care i-au cîștigat războaiele, continuă a se primeni, prinzînd din ce în ce mai mult contururi de sistematizare specifice marilor metropole.

Dincolo, la kilometrul zero al Bucureștiului, magazinele universale „Cecor" și „Unirea" jalonează istoria mai nouă a tradiționalului vad comercial din jurul piețelor mari ale Capitalei.

Străveche cale, ce îndrepta pașii bucureștenilor spre pitoreasca sărbătoare a moșilor, stradă lungă și îngustă, plină de hanuri și ospătării, odinioară, cum o descria Arghezi, se trezește din amorțeală, suportînd frumoasele rigori ale sistematizării și arhitecturii vremii.

O stradă, deocamdată șantier, în care primele blocuri sînt așezate la acea distanță care îngăduie ochiului să se bucure de panorama nouă înfățișări a Oborului ; o stradă căreia-i ghicești încă de pe acum, de la primele linii, viitorul.

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală și locativă al județului Prahova. În urma sesizării grupului de locatari din blocul 67 bis din strada Înfrățirii, Ploiești — cartier vest — comunicăm că ascensoarele de la acest bloc sînt de un tip nou omologat (colectiv selectiv în jos), montate de I.F.M.A. București. Montarea lor a fost întîrziată deoarece întreprinderea nu dispune de suficientă forță de muncă. S-a cerut sprijinul tuturor județelor de a se organiza în vederea preluării montajului de ascensoare. Cu forțe proprii, G.I.G.C.I. Prahova a trecut la remedierea defecțiunilor și punerea în funcțiune a ascensoarelor, la data sesizării funcționînd 3 ascensoare din 5, ultimele două fiind autorizate de I.S.C.I.R. și puse în funcțiune în săptămîna 2—7 aprilie a.c.

■

Mă numesc Luca Mariana, sînt elevă la Liceul agroindustrial din Roșiori de Vede și vă comunic cu amărăciune că ambii părinți m-au părăsit înainte de a împlini 1 an, fiind încredințată bunicilor mei. Bunica a murit iar bunicul are o mică pensie de invaliditate. Tatăl meu, Nicolae E. Stelea, obligat să-mi plătească o pensie de întreținere de 100 lei lunar, nu dă nici un semn de viață. El lucrează la Întreprinderea utilaj drumuri și poduri București și aparține de I.U.D.P. Craiova. Domiciliul său: comuna Virtoapele de Sus, județul Teleorman. Datoria sa: omenia.

■

Direcția sanitară a județului Bistrița-Năsăud. La solicitarea elevei Aurica Marian din clasa a VIII-a de la Școala generală din satul Perișor, comuna Zagra, de a fi consultată de un specialist ortopedist, în urma unei gripe virotice fundu-i afectat auzul, la 17 aprilie a.c. i s-a făcut bilet de trimitere prin dispensarul medical comunal și policlinica județeană pentru a fi internată la o clinică de specialitate din Cluj-Napoca.

■

Mă numesc Valeriu Scutelnicu și domiciliez în comuna Otopeni, strada Polonă nr. 53. În seara zilei de 1 aprilie a.c., pe cînd mă întorceam acasă cu mașina, împreună cu soția mea, am fost atacat cu pietre de către trei cunoscuți huligani: Constantin N. Tudor și Constantin N. Gheorghe, frați, și de către un cumnat de-al lor. M-au urmărit pînă în curte unde au tăbărît asupra mea maltratîndu-mă ingrozitor, călcîndu-mă în picioare. Cumnatul meu, Nicolae Gheorghe, a fost și el doborît la pămînt. Am reclamat faptul ofițerului de serviciu de la Miliția din Otopeni, sergentul major Cojocaru. Institutul medico-legal, constatînd gravitatea loviturilor, mi-a eliberat un certificat medical de incapacitate de muncă pentru o perioadă de 21 de zile. Pe ziua de 4 aprilie am făcut o reclamație scrisă care însă la miliție a fost înregistrată abia pe 14 aprilie. Am fost sfătuit să nu mai fac alte demersuri la organele superioare. Dar nici după o lună de zile organele în drept nu au întreprins nici un fel de cercetare.

■

Procuratura județeană Caraș-Severin. Informăm pe această cale pe tovarășa Silvia Corneciuc din Reșița, care ne întreabă dacă fiul adoptiv al fostului ei soț are dreptul de a continua, după decesul acestuia, o executare silită pornită împotriva ei pentru cheltuielile de divorț, următoarele: întrucît, potrivit legii, copilul adoptiv dobîndind aceeași situație juridică ca și copilul legitim, el vine la succesiunea tatălui său adoptiv fiind astfel îndreptățit să continue urmărirea creanțelor acestuia pe calea executării silite. Răspundem prin aceasta și altor tovarășe cu probleme similare.

■

Municipiul București. Consiliul popular al sectorului 1. Ca urmare a cererii tovarășei Elena Streza din strada N. Iorga nr. 8, prin care solicită locuință, în ședința Comitetului executiv din 9 aprilie a.c. i s-a aprobat, prin schimb, o cameră de 34 mp cu acces la dependințe în strada Dionisie Lupu nr. 43, sector 1.

■

DOUĂ ATITUDINI DIFERITE

Mă numesc **Gheorghe Toca,** locuiesc în Iași. Vă scriu sub imperiul unei mari emoții, luminat de bucurie. Nu demult, fetița noastră Mirela a căzut cu gura într-o țeavă iar un dinte a fost pur și simplu azvîrlit afară. Alarmați și mîhniți ne-am adresat doctorului Aurel Fratu de la Clinica infantilă condusă de profesorul Mircea Rusu. Deși nu mai întîlnise un asemenea caz, doctorul Aurel Fratu, după o operație extrem de minuțioasă, stînd două ore peste program, a reușit să implanteze același dinte la locul său. Gestul doctorului Aurel Fratu a fost total dezinteresat, un gest de oameni pe care l-am dori multiplicat în toate clinicile noastre stomatologice.

■

Mă numesc **Elisabeta Bitenko** și locuiesc în sectorul 2, București, încadrată la Direcția de telecomunicații a municipiului București. În ziua de 13 aprilie a.c., în urma unei dureri de măsea, m-am prezentat la medicul stomatolog Cătălina Demco din Policlinica teritorială de pe bulevardul Ana Ipătescu nr. 54. După anestezie s-a trecut la extracție. Măseaua s-a spart însă în clește, rădăcina rămînînd pe loc. Văzînd asta, medicul mi-a spus: „Gata dragă, mergi dumneata la alt medic, eu nu-ți extrag rădăcina, nu am timp, am alți pacienți afară de tratat". Fiind nemulțumită, am fost expediată cu cuvinte injurioase, sfătuită să fac reclamație. Ceea ce și fac acum. Tovarășul director Vasile Lupu m-a repartizat altui medic, care a sfîrșit o treabă începută de mîntuială.

■

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Piatra Neamț. În urma apelului făcut de tînăra Elena Barna din Piatra Neamț de a fi repartizată într-un loc de muncă, vă informăm că promoția absolvenților de liceu a fost încadrată la data de 12 aprilie a.c. direct pe bază de talon la Direcția județeană de poștă și telecomunicații, pe perioadă nedeterminată.

■

Mă numesc **Maria Constantin** și locuiesc în București. Timp de 18 ani mi-am desfășurat activitatea în cadrul întreprinderii de cofetării și răcoritoare nr. 1 pînă la 25 octombrie 1978, dată la care contractul de muncă a încetat la cererea mea. Cît am lucrat acolo nu am avut sancțiuni, absențe nemotivate. Am aflat cu surprindere că nu am fost inclusă pe lista celor care primesc beneficiu pe anul 1978. Întrucît din partea întreprinderii nu am primit un răspuns sau făcător fac un apel și pe această cale pentru a obține drepturile care mi se cuvin, măsura luată de întreprindere considerînd-o abuzivă.

■

Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Botoșani. În urma sesizării tovarășului Vasile Bălan din satul Podeni, județul Botoșani, vă informăm că la intervențiile făcute de noi, în ziua de 21 aprilie a.c., conducerea U.J.C.C. din Botoșani a aprobat ca televizorul său defect să fie schimbat cu altul nou, întrucît unitatea furnizoare nu a trimis la Botoșani, în termen legal, piesele necesare înlăturării defecțiunii de fabricație a aparatului în cauză. Astfel, Vasile Bălan s-a declarat mulțumit. În ceea ce privește semnalarea critică făcută la adresa depanatorilor secției radio-TV a Cooperativei meșteșugărești „Sporul" din Dorohoi, împreună cu noi, conducerea cooperativei l-a avertizat atrăgîndu-le atenția ca în viitor să manifeste mai multă solicitudine în servirea promptă a populației.

■

Uniunea Generală a Sindicatelor din România. Tovarășe Zaharia Bem, din verificările făcute la Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Economice Internaționale, a rezultat că sînteți încadrat pe postul de vameș, gradația 5, funcție pentru care legea prevede studii superioare. Avînd numai studii medii, beneficiind de o derogare de la prevederile legale, pentru dumneavoastră nu există posibilitatea de a fi promovat într-o funcție superioară. Vă comunicăm cu această ocazie că la conducerea Direcției generale a vămilor, apreciindu-se activitatea dumneavoastră și experiența îndelungată pe care o aveți, s-a hotărît ca începînd cu data de 1 mai a.c. să fiți promovat la gradația maximă a funcției, respectiv gradația 6, cu reducere de stagiu.

U.J.C.C. Constanța. Referitor la sesizarea tovarășului Pleșa Nicolae, vă comunicăm că problema a fost soluționată favorabil, prin transfer în interesul serviciului, în aparatul U.J.C.C. În felul acesta tovarășul își poate soluționa problema mutației în Constanța, unde locuiește cu viză de flotant de peste 10 ani. Întîrzierea răspunsului nostru se datorește serviciului poștal care a distribuit greșit scrisoarea ce purta antetul vechii unități care s-a desființat.

■

În luna februarie a.c. am fost internat în spital, ne scrie **Tudor Săndulescu** din București, str. Sergent major Ancuța Ilie nr. 2. Nefiind acasă, nu mi-am putut încasa pensia pe luna respectivă. Am făcut mai multe demersuri, în scris și verbal, la Oficiul de pensii al sectorului 5, dar n-am primit nici banii și nici un fel de explicație. Ultima cerere am expediat-o prin poștă la 10 aprilie a.c.

■

Uniunea județeană a C.A.P Gorj. Din cercetările efectuate împreună cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, în urma sesizării ciobanului Cosor Filimon, încadrat la C.A.P. Pogojeni, am constatat că acesta și-a primit retribuția pentru munca depusă în raport cu realizarea indicatorilor de plan la ovine le avute în îngrijirea sa. Totodată, se confirmă faptul că președintele C.A.P. se adresează urît cooperatorilor cît și îngrijitorilor de ovine. I s-a atras atenția să-și rectifice comportarea în relațiile cu oamenii.

■

Sîntem un grup de oameni ai muncii din cadrul C.F.S. Săvinești care, odată cu venirea sezonului cald, practicăm cu consecvență cicloturismul, virstnici și tineri deopotrivă, mai ales în efectuarea navetei. Dar la Piatra Neamț circulația pe două roți a fost interzisă pe toate străzile municipale, noi fiind obligați să ne ducem bicicletele în mînă pînă la șoseaua de centură unde este dirijată toată circulația grea. Dorim ca și în orașul nostru civilizat și frumos să apară acele semne care dau trecere liberă cicliștilor și care îi ocrotesc.

■

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brașov. Analizînd sesizarea Corneliei Barbu din comuna Sînpetru, Brașov, referitoare la dificultățile instalării unui post telefonic la domiciliu, aducem la cunoștință că locul tea nu are centrală telefonică proprie neîndeplinind de clădire corespunzătoare. Sînt asigurate doar serviciile telefonice din instituții și cele destinate publicului. Opinăm că forul tutelar va face investițiile necesare centralei în cincinalul 1981—1985.

■

Mă numesc **Știrbu Sebastian,** locuiesc în satul Șiacu, comuna Slivilești, Gorj. Fiind muncitor la I.E.F. Turcu-Jiu, lucrînd și ca membru cooperator în timpul liber, posedam un lot ajutator prevăzut de lege pentru membrii C.A.P. Dar după pensionarea mea în 1978, muncind zilnic la C.A.P., mi s-a luat lotul ajutător, rămînînd eu foarte supărat și mîhnit pentru aceasta. O bună parte dintre pensionarii satului posedă în continuare lotul personal avut înainte de pensionare. Îmi pun o legitimă întrebare: cine și cînd are dreptul să posede lot ajutător? Și de ce aceeași lege favorizează pe unii și îi ocrotește pe alții?

■

Ministerul Muncii. În revista „Flacăra" din 12 aprilie a.c. la rubrica Poșta redacției se răspunde la secțiunea **Învățămînt** tovarășilor Nicolae Leahu și Iulian Dinu din București. Întrucît răspunsul se abate de la reglementarea în vigoare, Decretul nr. 208/1977 art. 33 și 35, vă rugăm să faceți cuvenita rectificare: Potrivit prevederilor articolelor menționate, stagiul de practicant pentru absolvenții treptei a II-a de liceu este de 6—18 luni, pe această perioadă primindu-se retribuția tarifară pentru muncitori calificați din grupa de lucrări obișnuite — nivel de bază, iar stagiul de practicant pentru absolvenții treptei a II-a de liceu, de 6—18 luni, pe această perioadă primindu-se retribuția tarifară pentru muncitorii calificați din categoria 1 — nivel de bază.

Mă numesc **Niculina Mitu** și lucrez în cadrul C.A.P. din comuna Brănești, județul Ilfov. Anul acesta s-au scos o parte din vile cetățenilor, care se află nu în gospodării, ci la cîmp. Cooperatorii care au rămas fără vii au primit anumite suprafețe de teren de la cei cărora nu li s-au scos viile. Împărțirea a fost făcută însă arbitrar de către brigadierul cooperativei, Constantin Iordache, care s-a favorizat în primul rînd pe sine și pe rudele sale. Tovarășul președinte al cooperativei, Ghiță Constantin, a spus că el nu se amestecă în chestiune. Statutul prevede însă că perimetrarea terenului sub forma lotului ajutător trebuie făcută de adunarea generală a cooperatorilor.

■

Ministerul Muncii. Analizînd sesizarea tovarășului Mihai Emeric din Caransebeș, Comisia centrală de pensii a verificat situația sa medicală și constatînd că afecțiunile prezentate au determinat pierderea în cea mai mare parte a capacității de muncă, a hotărît încadrarea sa în gradul II de invaliditate.

■

Colectivul de muncitori nevăzători de la secția perii din cadrul Cooperativei „Vremuri noi", Arad, adresează calde mulțumiri celor care au participat la reușitul serial „Povestea unei performanțe unane", ce ne-a fost citit cu sinceră satisfacție de către instructorul cultural Stela Bunescu. Pentru noi, nevăzătorii, prezentarea acestui caz în revista „Flacăra" se constituie ca o certă realizare pentru că și în felul acesta reușim să facem cunoscut oamenilor de pretutindeni felul nostru de viață și de organizare.

■

Direcția de radio și televiziune București. În urma sesizării tovarășului Virgiliu Șerbănescu din Curtea de Argeș privind funcționarea defectuoasă a translatorului Curtea de Argeș, s-a analizat situația deservirii cu program TV a localității luîndu-se măsuri de remediere, astfel că începînd cu luna aprilie funcționarea translatorului a revenit la normal.

■

Mă numesc **Mihai Livanu** și sînt din orașul Dorohoi. Sînt nerăbdător să aflu dacă adeverința de conducere a tractorului pe care o posed din 1978 ca urmare a unui curs de 2 luni este sau nu valabilă pentru înscrierea la concursul de admitere la Institutul agronomic. În broșura atît de tîrziu apărută, „Admiterea în învățămîntul superior", scrie că este neçesar carnet de conducere. Oare această broșură nu putea să apară mai din timp și nu pe 20 aprilie? În două luni cîte au mai rămas pînă la examen, cine poate să intre în posesia unui astfel de carnet?

■

Ministerul Muncii. Tovarășe **Gheorghe Răciulă,** din comuna Ion Creangă, județul Neamț, în urma scrisorii dumneavoastră, vă răspundem pe această cale că Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a luat măsuri pentru a vi se acorda un ajutor ocazional de 400 lei. De asemenea, s-au luat măsuri pentru întocmirea formelor necesare în vederea internării minorilor în unități de ocrotire, așa cum se reglementează prin Legea nr. 3/1970. Întrucît dezvoltarea copiilor este asigurată în mai bune condiții în unități, este indicat ca dumneavoastră să fiți de acord cu această formă de ocrotire a minorilor.

■

Mă numesc **Iuliu Buda,** sînt lăcătuș de revizie la Revizia de vagoane C.F.R. Baia Mare și vă scriu în numele lăcătușilor de revizie care sînt detașați la Șantierul de construcții căi ferate Cluj. Noi întreținem și însoțim ziua și noaptea vagoanele basculante la depărtări de sute de kilometri de casă, adeseori ajungînd în al patrulea județ. De ani de zile lucrăm așa, fără a avea dreptul nici la diurnă, nici la sporul de șantier. Oare este legal așa?

Procuratura locală Craiova. Urmare a articolului „NU, nu putem fi de acord cu clasarea acestui caz!", publicat în revista „Flacăra" din 26 aprilie a.c., vă comunicăm că am început cercetări penale pentru stabilirea situației reale de fapt și a răspunderilor penale. Totodată vă comunicăm că procuratura nu a fost sesizată pînă în prezent despre existența acestor fapte.

■

Sîntem un grup de locatari din Timișoara, strada 1 Decembrie nr. 85 A, proprietari de autoturisme și, totodată, de garaje colective. Am dori să aflăm și noi la ce întreprindere din țară ne putem adresa pentru reșaparea anvelopelor de autoturisme? Pot fi ele expediate prin C.F.R. ori trebuie să se deplaseze personal solicitantul? Și dacă este posibil, am vrea să aflăm și costul unei asemenea binefaceri pentru a vedea dacă rentează.

■

Ministerul Sănătății ne comunică: Referitor la scrisoarea tovarășului **Neculai Antone** din Galați, prin care solicită consult de specialitate la o clinică, l-am expediat aprobarea pentru internare în Spitalul Fundeni, clinica de urologie.

■

În urma scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Vasile Drăghici** din satul Văleni, comuna Pădureni, județul Vaslui, Direcția sanitară a județului Vaslui a dispus ca un medic oftalmolog, din cadrul spitalelor Vaslui și Bîrlad, prin rotație, să asigure consultațiile de specialitate la dispensarul policlinic din Huși, pînă la numirea definitivă a unui medic specialist oftalmolog la acea unitate.

■

Eugenia Stanciu, București: Sînt o mamă pensionară și supărată. Pentru că fiul meu, Ioan Truță, inginer la IPROMET, din luna martie n-a mai putut să se aboneze la FLACĂRA. El îmi aducea și mie revista. Mi-a explicat că cei 40 de oameni din birourl au obținut un singur abonament, pe care l-au tras la sorți.

■

I.C.R.M. Bacău, biroul comercial II — sport-turism. Tovarășul Ostahie Dumitru din Săvinești ne adresat revistei Flacăra plîngîndu-se că nu găsește cauciucuri nr. 26x1.1/2x1.5/8 pentru bicicleta sa „Junior". Vă comunicăm că am făcut tot ce este posibil și am rezolvat solicitarea tovarășului. Ținem să precizăm însă cu acest prilej că dacă dumneavoastră s-ar fi adresat direct nouă, această solicitare ar fi fost rezolvată cu mult timp înainte și toată lumea ar fi fost mai mulțumită. **Credem și noi** (n.n.).

■

Mă numesc **Romică Baran,** sînt elev în satul Coada Stîncii, comuna Bosia, județul Iași. În satul nostru a fost ridicat prin muncă patriotică și entuziastă un cămin cultural cu gîndul că mici și mari vom avea și noi un edificiu de cultură. Dar ne-am înșelat. Căminul a început să se degradeze, geamurile sînt sparte, ușile strîmbate. În acest lăcaș nu s-a ținut toată iarna nici o conferință, n-a rulat un film, n-a avut loc vreo formă de învățămînt agrozootehnic. Unii vin și mai trag cîte o țigară, mai dau cu zarul. În alte cămine oamenii se întrec în cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Am vrea să ne bucurăm cît mai curînd de roadele muncii noastre.

■

De curînd, am citit într-o publicație un articol intitulat „Excursii la munte, excursii la mare, excursii în întreaga țară", în care sînt îndemnați turiștii să viziteze, printre altele, parcul dendrologic din Deva (?!?). Or, se cunoaște prea bine, drăguțul de parc se află într-o localitate care nu și-a schimbat numele: SIMERIA. (Nicu Sbuchea, Hațeg)

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Dă-mi 10 000 de lei și certificatul de naștere, și-ți ghicesc cîți ani ai!

Miezul nopții. Dinspre riul Gilort bate un vînt rece, care face noaptea și mai friguroasă. Ori, poate bătrînului Petre Cojocaru doar i se pare, fiindcă, fără îndoială, nu-i deloc puțin lucru să te apropii de locul unde diavolul te așteaptă pentru o convorbire de mult așteptată. Au coborît toți trei, Augustina Brebenel, Constantin Părăluță și cu bătrînul, pe o potecă spre baltă, la o oră a nopții la care pașnicii cetățeni ai comunei Bengești se leagănau în vise ; Augustina în față, ea cunoscînd parcă drumul mai bine, apoi Costică Părăluță, avînd în spinare un cogeamite sac cu boarfe îngrămădite unele peste altele, și la urmă bătrînul Petre, șontic-șontic, cît îl mai duc picioarele și cu sufletul plin ochi de teamă. Noaptea nu-i deloc luminoasă, iar tufișurile foșnesc de parcă fiecare ar ascunde pe cineva la mijloc. Ajunși la baltă, Augustina strigă :

— Hui, hui !

Nici un răspuns. Atunci, fluieră din buze. În baltă parcă bolborosește ceva, apa clipocește, se mișcă acolo cineva și se aude o voce :

— Eu sînt Scaraoțchi Ăl bătrîn. Ce vrei cu mine ?

— Am venit cu nea Petre, de aduse ce-am vorbit. Ești mulțumit ?

— Bine. Dar mai trebuie ceva ! Vreau să-mi dăruie mie 2 000 de lei, și apoi să pună alții la „lucrătură", că altfel nu se face treaba...

Bătrînul e îngrozit. În baltă însuși diavolul stă și-i vorbește, iar apa se zbate toată prin preajmă. Simte, e adevărat, niște accent țigănesc în vorbele diavolului, dar își zice că probabil așa-s diavolii, cunosc mai multe limbi și le vorbesc după cum le este interlocutorul. Oricum, lui limba i-a înghețat de tot în gură, iar picioarele nu-l mai ascultă nici cît înainte. Of, își zice, asta-mi trebuia mie ? Da' n-o fac decît pentru fată, că un părinte e dator să încerce orice, chiar și pe necuratul, pentru a-și vedea fata ieșită din necaz.

Care necaz ? Să-l lăsăm singur să povestească pe bătrînul Petre Cojocaru, de fel din comuna Polovragi, aflată în Gorj. „Mare necaz ! Că-mi era fiica bolnavă, fiindcă altfel nu pot să-mi explic cum de-a plecat de la bărba-su așa, în lume, să-și facă moarte. O vreme a stat la mine, că nu se mai îngăduia cu soțul, și atunci s-a nimerit c-am stat de vorbă cu Ion Petre Epure, care avea și el nevasta bolnavă și zicea că știe el o femeie de ghicește bine pentru treburi d-astea. Tot Epure l-a dus acolo și pe Petre P. Gogelescu, iar el știa de la Dumitru Orzan, zis Mitru, că și ăsta avusese un necaz în familie, cu un fiu care-l cam certa și după ce s-a dus la femeia aia, Ion, fii-su adică, s-a făcut băiat mai de treabă. Așa c-am luat drumul spre Bengești împreună cu Epure și acolo am găsit-o. A zis imediat că fata mea e descîntată de o altă ghicitoare, i-a dat ceva în beutură ca să-i meargă rău, așa zicea, dar că pot întoarce, fiindcă ea lucrează direct cu diavolul și-i mai tare. Nu, nu mă costă mult, mi-a spus, doar 500 de lei, însă cum e și diavolul la mijloc o să trebuiască să-i dau tot ce-mi cere, că altfel îmi omoară toate vitele din bătătură. E, mi-am zis, 500 de lei nu-i lucru mare, fie ! De unde să știu ce-o să urmeze ?"

Aflăm cu ușurință, din dosarul Procuraturii locale Cărbunești, ce a urmat. Augustina Brebenel, zisă Gustina, specialistă în „descîntece de împreunare", i-a pretins bătrînului credul, Petre Cojocaru, pentru vrăjitoriile sale spre împreunarea familiei următoarele, deloc puține, lucruri : 6 covoare de lînă țesute manual, cu motive naționale, 3 basmale din catifea neagră, 3 rochii din același material, una cămașă bărbătească, două perechi desagi de lînă, cusuți în casă, o pereche hățuri pentru doi cai, 30 de litri rachiu natural, 20 litri vin numai din via sa și 10 000 lei în numerar, sumă în care se include și „vînzarea" unui cal pe care Petre Cojocaru îl descrie ca fiind „în păr roșu, pintenog la două picioare". În total, aproximativ 20 000 de lei, la care nu se adaugă însă și cantitatea de alimente pe care Augustina a cerut-o bătrînului pentru a se apuca de „lucrare", adică 3 găini, o giscă, 30 de ouă, 10 kg de șuncă, două picioare de porc afumate, 10 litri țuică și 20 litri vin.

Acasă la nea Petre Cojocaru, 79 de ani în august, un țăran ținînd cum se vede mult frica lui dracu, om gospodar însă, cu casă rînduită bine, casă frumoasă, clădită acum zeci de ani tocmai sub buza dealului, înconjurată de tot felul de acareturi, de vie, de grădină, de o bucățică de pămînt pe care cultivă porumb, acasă deci la nea Petre îi ascultăm și nu ne credem urechilor în fața unei asemenea naivități, fiindcă ghicitoarea l-a păcălit mai rău decît pe un copil.

— Și ce fel de „lucrătură" ți-a făcut, nea Petre ?

— Apoi, nu știu, că ăsta-i secretul ! Mi-a cerut numai să pun și 10 000 de lei la „lucrătură", pe care urma să-i descinte numai, nu să-i la, la fel ca și toate lucrurile dealtfel, după care se jura că-mi va da totul înapoi, cînd treaba va fi gata. N-am atîția bani, i-am spus. Dar ai vite, mi-a zis. Știa și ce am în casă. Ea mi-a zis de macaturi, de covoarele de lînă de pe pereți, și știa și pe unde le am. M-a lăsat cu gura căscată !

— Poate i-o fi spus vreun consătean de-al matale...

— Imposibil. Doar la prieteni cu mine. Da' mai știu eu ce să cred ! Așa că am vîndut o vacă cu 5 000 și i-am dus banii. Mai trebuie 5 000, mi-a zis, vinde și calul. Sau, dacă e bun, adu-l la noi. Eu n-am vrut, dar mi-au ținut calea cînd mă duceam cu el la tîrg, aici aproape, pe la pod la Olteț. Mai era încă o femeie cu ei, și zicea că vrea ea să-l cumpere. I-a dat banii lui bărbat'su, el i-a numărat și mi i-a dat mie, iar eu i-am pus în mîna nevesti-si, ca să-i ducă la „lucrătură". Și mi-a spus să vin peste cam două luni, pe 4 iulie, ca să-mi dea totul înapoi.

— Și n-ai mai găsit-o acasă...

— Nu. Plecase pe la Severin, după sticle, sau cu cărămidă, ce știu eu ? După vreo două săptămîni m-am dus din nou, și-am dat de ea. Dar mi-a spus că nu poate să-mi dea nimic înapoi, că e vrajă făcută de altă ghicitoare, vrajă grea, și că va trebui să lucreze 3 ani pe lucrurile și banii mei, că așa a zis diavolul ei. Dacă nu o cred, uite, zicea, hai la noapte să stăm de vorbă cu el !

„Familia" Brebenel e binecunoscută în comuna gorjeană Bengești. Plutonierul-major Ion Purcaru, șeful postului de miliție, ne-a povestit numai el destule, ne-a informat că Silvia Brebenel, cumnată cu Augustina, ispășește chiar la ora actuală pedeapsă de un an închisoare pentru același fel de înșelăciune (a stors, prin „ghicit", circa 15 000 de lei de la un cetățean din Vîlcea), pedeapsă pe care o execută, e adevărat, la locul de muncă, adică la C.A.P. — sau mai exact ar trebui s-o execute ! Un altul, Alexandru Brebenel, practic analfabet, avînd o casă-castel și un ARO pentru care plătește șofer cu ziua, a cîștigat „fluieratul" cu ajutorul martorilor mincinoși, domnia-sa

Constantin PILIUȚĂ — Bancă în Cișmigiu

ocupîndu-se în special cu aranjamente de tot felul în domeniul silvic, al plantațiilor și despăduririlor în cadrul unor Ocoale silvice județene. Pe „Gustina" și „soțul ei, Costică Părăluță, i-am găsit tocmai terminîndu-și casa nouă, casă frumușică, așezată tocmai în fața Consiliului popular al comunei, alături de alta, la fel de spațioasă, aceea a copiilor dinșilor. Cum munca nu-i puțină, desigur că sus-numiții au știut să angajeze cu ziua 3—4 lucrători, cum ar fi Vasile P. Aramă, pensionat medical, Gheorghe (Ghica) Blendea sau Vasile Găină, de felul lor zidari, încadrați ai C.A.P.-ului Ciocadia, pe care îi plătesc cu 100—120 de lei pe zi, plus mîncarea și băutura. Nu, pupați-as mîinile, nici vorbă, eu nu știu să ghicesc — aflăm de la Augustina Brebenel — dar dacă vrei să ne faci rău, poți, că creionul e-n mîna matale..

Cît despre „diavolul" din baltă, localnicii par să-l recunoască în persoana mai tînărului Brebenel, zis „Mielu", „ăla de prinde pește", cum preciza Ionică Petre, secretarul U.T.C. al comunei, nepotul Augustinei, în vîrstă de 17—18 ani, dar pentru noi a fost cît se poate de evident că mai-marii comunei își rîd în mustață de păcălelile ghicitoarei și nu se cred deloc nevoiți să intervină în vreun fel.

După părerea tovarășului colonel Nicolae Ghircoiaș, locțiitor al șefului Direcției judiciare din cadrul Inspectoratului general al miliției, în cadrul infracțiunilor de înșelăciune în paguba avutului particular (prevăzută în art. 213, alineatul 2 din Codul penal și sancționată cu închisoare de la 1 la 3 ani), ghicitul, descîntatul și alte asemenea practici reprezintă cel mult 7 la sută din totalul înșelăciunilor cercetate de organele de miliție. Desigur, foarte multe dintre infracțiuni rămîn nu numai nepedepsite, ci chiar necunoscute, fie din cauză că păgubașii sînt amețiți de tot felul de promisiuni, fie pentru că ei își dau seama de păcăleală și nu vor să se mai facă și de rîs. „Este vorba în general de cazuri izolate, ni se spune, femei de regulă avînd o cultură generală foarte redusă, dar perspicace, fără a poseda o adevărată „specializare", ci doar metode simple, e adevărat foarte diverse : bobi, cafea, cărți și așa mai departe".

Mai grav este însă că asemenea specimene, rămase parcă din evul mediu, reușesc încă să atragă oameni atît de naivi, de proști ca să nu ne ferim de cuvinte. În stare să-și răstoarne buzunarele sau chimirele în poala țigăncii. Petre Cojocaru n-a apucat la vremea lui să facă decît 3 clase. Soția lui, nici atît. Dar Petre Gogelescu are numai 44 de ani, iar Dumitru Orzan are un nepot care nu este nici mai mult nici mai puțin decît directorul Căminului cultural al comunei Polovragi ! Locul este foarte cunoscut, dat fiind prezența anuală a unuia dintre cele mai mari tîrguri sătești, la care participă zeci de mii de oameni. Nu însă și printr-o activitate culturală mai susținută, printr-o mai largă accesibilitate a țăranilor gorjeni la cultură, la combaterea misticismului, la biblioteca sătească și la film. Zona rămîne necooperativizată — dar și neculturalizată ?! Să ne mai mire atunci faptul că, iată, deși furat ca-n codru, bătrînul Cojocaru nu și-a deschis încă ochii asupra adevărului ?

DUMITRU GRAUR ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Vrinceanu I. Dumitru** — Poșta Cîlnău, Buzău : Fiul dv., Vrinceanu D. Constantin, a dispărut de la domiciliu. Adresați-vă miliției ● **Blaj Ion** — București, sector 6 : Ce se întîmplă, întrebați, cu cererea dv. de instalare a unui post telefonic ? Am trimis-o celor în drept și veți primi răspuns acasă ● **Pătrașcu N. Dumitru** — Hălărești, Vaslui : Fiul dv. aude și vede la perfecție, dar nu descifrează la perfecție. Adresați-vă unui centru de logopedie și, pentru a afla unde anume, adresați-vă Direcției sanitare a județului Vaslui ● **Măcriș Gheorghe** — București, sector 8 : Din nou certuri între vecini ! Sînt de competența asociației locatarilor și, firește, a dv. și a vecinei ● **Haraga V. Valerian** — Zamartea, Suceava : Ați fost penalizat cu 10 la sută din retribuție și vi s-a tăiat și sporul de vechime. Ne întrebați dacă legea permite. Permite. ● **Popa Cristian** — București, sector 4 : Erorile din articolul la care vă referiți, articol publicat de revista „Arhitectura", trebuie aduse la cunoștința editorului. ● **Manea Valentin** — Ioco : Ne scrieți cu lacrimi în ochi că, deși așa și pe dincolo, nu vă găsiți o prietenă. Vă sugerăm să vă adresați scriitorului Ion Băieșu, care deține o rubrică pe profil la ziarul „Scînteia tineretului".

EUGEN SECELEANU ■

JUDICIAR

● **Octavian Stalcu** — București : Pentru vătămare pînă la 60 de zile concediu medical, cercetările încep numai la cerere ● **P. Ieremie** — București : Fapta se prescrie la cinci ani de la data comiterii infracțiunii, nu de la data de cînd ați intrat în posesia obiectului interzis ● **Elena Tatarache** — Pitești : În toate situațiile, fapta se numește abandon de familie. N-aveți nici o scuză ● **Simion Negrilă** — Brașov : Nu este adevărat. A dispărut un singur copil, o fetiță, și nu a fost găsit nici un cadavru ● **Sofia Peniță** — Timișoara : Executarea pedepsei la locul de muncă nu este legată atît de gravitatea faptei comise, cît de antecedentele celui în cauză și de împrejurările comiterii infracțiunii ● **Stoleru Fănică** — Mehedinți : Din faptul că avocatul v-a spus că acțiunea este foarte complicată nu rezultă reaua lui credință ● **Stănică Bogoie** — Dîmbovița : De ce vi se pare ciudat că la 72 de ani soția nu vă mai ingrijește ca la 30. De ea cine are grijă ? ● **Neghină Victoria** — Tecuci : În oricare din împrejurările ieșirii din indiviziune este necesară autorizația consiliului popular ● **Elisabeta D.** — Tecuci : Trecutul lui E. I. nu ne interesează. Vorbiți la timpul prezent ● **Ion P. Băliu** — Sibiu : Circumscripția veterinară nu este datoare, ci are dreptul să vă acorde viza de transmutare ; e cu totul altceva ● **Ilie Gheorghe** — Craiova : Răspunsul nu aparține Procuraturii Generale. Trimiteți copie după original ● **Sandu Treznic** — Craiova : Dacă admiteți că ați greșit, de ce nu sînteți dispus să și plătiți pentru asta ? Pe urmă discutăm. ● **Maria Bănoiu** — București : Ca vecină de scară nu dispuneți de toate datele procesului. Eventual întrebați-vă vecina dacă este de acord cu demersul dv. ● **Sereda Mihai** — București : Soțul nu are nici o vină. Sora dv. recunoaște că era singură acasă. Nu ne putem împotrivi propriei ei declarații.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Maria Nicolițoiu** — com. Sopot (Dolj) : Se consideră vechime în muncă, utilă la stabilirea pensiei de asigurări sociale de stat, timpul cît o persoană a fost încadrată cu contract de muncă, pentru care unitatea respectivă a depus contribuția prevăzută de lege la fondul de asigurări sociale de stat ● **Ioan Denghel** — Copșa Mică : Contribuția fixă se calculează în raport cu retribuția pe care o aveți pe baza contractului de muncă încheiat cu întreprinderea pe timp nelimitat ● **Gheorghe Rîșteiu** — com. Borcea (Ialomița) : Dacă întreprinderea unde vreți să munciți intră în prevederile Decretului 445/1978, unitatea vă poate încadra în muncă temporar, pe perioade de pînă la 2—3 luni, în raport cu nevoile de producție ale unității respective ● **Doina Anghel** — Arad : Condiția minimă de vechime pentru trecerea de la nivelul de bază la gradația 1 este de 2 ani, iar pentru trecerea de la o gradație la alta este de 3 ani. Promovarea într-o gradație este o posibilitate și nu o obligație pentru conducerea unității ● **Doru Olteanu** — București : Nerespectînd contractul de muncă cu întreprinderea care v-a școlarizat, la părăsirea acesteia, sînteți obligat să restituiți cheltuielile de școlarizare ● **Ștefan Ioachim** și **Anastasie Caravia** — București : Ne reproșați că nu ați primit răspunsuri la scrisorile dumneavoastră, scrisori pe care nu le-am primit. Reveniți cu amănunte.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Maria Popa** — Tîrnăveni, Mureș : Puteți urma o școală tehnică, precum și altă formă de învățămînt, în funcție de profilul liceului pe care l-ați absolvit ● **Doinaș C. Burcea** — Craiova : Pentru ocuparea funcțiilor de conferențiar și profesor universitar este necesar și titlul științific de doctor ; specialiștii cu înaltă pregătire și bogată experiență în activitatea productivă, economică și socială pot participa la concurs, în condițiile prevăzute de lege, și dacă nu au titlul științific de doctor ● **Constanța Bagi** — Dr. Petru Groza : Conform indicațiilor din broșura la care vă referiți, puteți beneficia de concediu de studii, de 30 de zile — chiar dacă v-ați consumat concediul legal de odihnă din acest an — numai la concursul de admitere în învățămîntul seral sau fără frecvență ● **Anton Nadău** — Orăștie : Potrivit articolului 139 din Legea educației și învățămîntului, funcțiile didactice se ocupă în învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și de maiștri prin repartizare sau concurs, iar în învățămîntul superior, prin concurs ● **Raul Costiniu** — Buzău : Din cîte sîntem informați, fiind în cursul satisfacerii stagiului militar, nu puteți folosi concediul legal pentru a vă prezenta la un concurs de admitere pentru învățămîntul fără frecvență ● **N. Huit** — București : Conform legislației în vigoare, nu mai aveți dreptul a susține examenul de stat, întrucît ați depășit numărul de ani în care puteați să o faceți ; referitor la al doilea aspect, întrucît dumneavoastră înșivă recunoașteți că a fost vorba de „o neglijență" personală, vă sfătuim să vă adresați direct M.E.I.

HORIA PATRAȘCU ■

Constantin PILIUȚĂ — Scoica

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Două tablouri simfonice inspirate din istoria Transilvaniei

Muzica simfonică contemporană clujeană reţine expresia unor confluenţe. Matricea stilistică poartă în mesajul informaţional al sonorităţilor amprenta istoriei Transilvaniei, structurile melosului popular, într-un orizont de aur, cu forme nepieritoare de muzică barocă. În curgerea sonorităţilor se plămădeşte un spaţiu ce păstrează istoria acestor pămînturi, dintotdeauna româneşti. Aşa se face că asistăm la crearea unor lucrări simfonice de mare elevaţie, ancorate în istoria Transilvaniei. Oratoriul „Pe urmele lui Horia", scris pe versuri populare, de către Sigismund Toduţă, maestru emerit al artei, şi lucrarea vocal-simfonică „Cantus Transilvaniae" de Cornel Ţăranu, pe textul latin selecţionat din documentul istoric cunoscut sub numele de „Supplex Libellus Valachorum", s-au născut din sufletul suveran, modelat de existenţa unui popor ce luptă şi cîntă pe acelaşi pămînt de peste două mii de ani. Moment de sinteză, dar şi de culminaţie a unor aspiraţii, proprii culturii muzicale româneşti.

În zona acestor aspiraţii compozitorul clujean îmbină în mod armonios zestrea de aur a folclorului cu obsesia artistului de a reda, prin propria-i sensibilitate, latenţe ale acestor izvoare nepieritoare. Se completează astfel spectrul stilistic pe care compozitorul l-a elaborat cu migală şi discernămînt valoric prin Oratoriul „Mioriţa" şi Simfonia a V-a. Se remarcă în acest oratoriu primatul istoric-social pe care textul îl conferă în albia cea mai pură a cursului poetic popular. Pe parcursul celor 17 părţi ale oratoriului se relevă căutarea în cele mai intime ecouri ale plăsmuirii substanţei sensibile a etosului muzical românesc. Se dezvoltă un proces ale cărui coordonate reţin, în expresivitatea generală, „arcul" continuităţii în sensul în care structurile sonore filtrează amprentele unor structuri arhaice a căror unicitate românească transpare din cele mai variate genuri străvechi ale cîntecului popular.

„Cantus Transilvaniae" de Cornel Ţăranu proiectează o constelaţie de factori ce clădesc fundalul rezistenţei interioare a sufletului românesc, arcuind în boltile sonore ideea luptei pentru libertate. Mesajul „Supplex"-ului răzbate în muzică din rădăcinile unor structuri prefolclorice, ca un puternic miez de rocă granitică ; fluxul energetic impulsionat de instrumentaţia de alămuri şi percuţie este irezistibil ! Peste toate acestea textul latin decide parcă suveranitatea de milenii a românilor pe aceste meleaguri. Expresia muzicală a acestor două lucrări nu are graniţe limitative propriu-zise, ţesătura polifonică şi coloritul pastelat al instrumentelor de suflat, rostirea dramatică pînă la încleştarea unor blocuri sonore contrastante escaladează un aparat fonic ce păstrează totuşi clocotul proporţiilor. S-au implantat în contemporaneitatea artei socialiste două „tablouri simfonice" de o uriaşă forţă muzicală. Prin imaginile drumurilor lui Horea, prin graiul cutezător şi profetic al „Supplex"-ului, dar şi prin frumuseţea transparentă a formelor ce ascund tainic frescele sonore baroce — passacaglia, preludiul, fuga — ne apar încrustările în timp ale jertfelor ce au născut zilele aureolate ale vremurilor de astăzi şi gîndurile de mai bine spre viitor.

I-a revenit Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat din Cluj-Napoca, dirijată de Emil Simon, corului aceleiaşi instituţii, dirijat de Florin Mihăilescu, soliştilor Ionel Pantea, Mircea Moisa şi Ion Micu, nobila misiune de a prezenta aceste două prime audiţii de muzică românească. Culminaţiile expresive ale interpretărilor ascund parcă succesele de pe atîtea scene europene ale acestei extraordinare orchestre simfonice. Există în tendinţa celor două formaţii clujene năzuinţa de a depăşi valoarea muzicală în sine îndreptîndu-se spre expresia frumuseţii lor naturale a „spaţiului mioritic", acolo unde confluenţele nasc originala artă românească. Simbol al acestei năzuinţe stau urmele adînci lăsate în conştiinţa spectatorilor. Căci aceste două piese sînt cu siguranţă reştituiri pe care creatorii adevăraţi le oferă istoriei şi oamenilor ce duc mai departe credinţa de totdeauna a poporului român pentru zile mai fericite.

EMILIU DRAGEA ■

Profesiune de credinţă

Vocaţia trebuie să se transforme în profesionalitate

Doar prin confruntare, cu viaţa şi cu tine însuţi, poţi menţine controlul permanent al etapelor parcurse în care îţi construieşti personalitatea. Un trai călduţ, lipsit de conflicte interioare, de îndoieli, de autocontrol, de aspiraţii poate coroda chiar şi un autentic talent. Acesta nu este suficient. Se cere însoţit permanent de o muncă susţinută, de propuneri de obiective noi, o luptă cu propriile tentaţii spre automulţumire, cu orice factor care ar încerca să te îndepărteze de la drumul ales. De aceea cred că este inerent ca vocaţia să se transforme în profesionalitate pentru ca artistul să se poată considera împlinit. Ba chiar şi în alte domenii această osmoză mi se pare cel puţin necesară, dacă nu obligatorie. Altfel vom avea de-a face cu ceea ce în mod curent numim „pseudo", fie că ne referim la ştiinţă sau la artă.

De ce pledez? Că nu pot trăi, dar nu în sensul material, al existenţei, ci spiritual, pentru a mă manifesta. Meseria aceasta a devenit pentru mine ceea ce aerul este pentru orice organism, dar şi mai mult decît atît, deoarece ea nu reprezintă numai condiţia de viaţă ci şi raţiunea vieţii mele. Cred că în clipa în care nu mi-aş mai putea practica profesia aş dispărea şi ca fiinţă. Corectitudinea faţă de vocaţie se cere a fi egală cu aceea faţă de propria viaţă. Cînd ele sînt puse de acord pînă la contopirea uneia cu cealaltă se naşte şi sinceritatea artistului faţă de societatea în care trăieşte şi căreia îi este dator, să-i reflecteze idealurile şi să contribuie nu numai prin profesie, ci prin întreaga sa atitudine civică, la stabilirea idealurilor sale de frumuseţe şi etică. Chiar şi în cadrul unei societăţi ca a noastră, conturarea personalităţii unui artist nu este totdeauna ferită de dificultăţi, produse de cele mai multe ori de confuziile care pot apărea, de insuficienta capacitate de înţelegere a noului, de stări conjuncturale mai mult sau mai puţin pasagere. Adevăratele personalităţi trebuie să găsească cît mai curînd posibil căile de ieşire din astfel de situaţii printr-o, hai să-i spunem, „eschivă", dar care nu trebuie confundată cu refuzul luptei şi renunţarea, ci apreciată ca un act de inteligenţă prin care să se obţină acel timp necesar gîndirii, meditaţiei, decantărilor, clarificărilor în final. Deci nu conformism, ci combativitate. Mă gîndesc tocmai la o evoluţie normală a artei unui popor, în care elementul de noutate nu poate să apară ca o formulă magică, fără altoiul tradiţiei şi specificităţii întregii noastre culturi, ci ca o treaptă superioară legată direct de epoca pe care o trăieşte artistul şi care înglobează toate cuceririle ştiinţei şi culturii, într-un proces de asimilare ce trebuie să-i reflecte opera de artă. Nu mă refer la cazurile de excepţie, în care artistul îşi devansează epoca. Către o asemenea „stare" cred că trebuie să tindă omul de artă, încercînd, prin tot ceea ce poate, să fie continuatorul unei tradiţii culturale, la o treaptă nouă, cu speranţa că şi aceasta va deveni, la vremea ei, un punct de sprijin al inimii celorlalţi.

SPIRU CHINTILĂ ■

Trei premii pentru pictura românească

„Cea de-a III-a Trienală internaţională de artă realistă, de la Sofia, deschisă la 9 Mai, ne spune pictorul Ion Gheorghiu, secretar al Uniunii artiştilor plastici, abia sosit din Bulgaria, unde a făcut parte din juriul expoziţiei, a însemnat o importantă manifestare artistică, în primul rînd prin marele număr de participări, în total 25 de ţări europene, asiatice şi din America Latină. În afara gazdelor au expus artişti din : Italia, Anglia, Franţa, U.R.S.S., Japonia, Brazilia, Cuba, Vietnam, Spania, Irak, Olanda, Iugoslavia, Mexic, Polonia etc. Ţara noastră a fost reprezentată prin 30 de pînze semnate de : Simona Vasiliu-Chintilă, Gabriela Pătulea, Viorel Mărginean, Vladimir Zamfirescu, Sorin Ilfoveanu. Pavilionul românesc s-a bucurat de un succes deosebit, obţinînd deultfel şi un premiu, ca şi pavilioanele U.R.S.S., Olandei şi Bulgariei, pentru cea mai bună participare. În juriul alcătuit din reprezentanţii a 9 ţări, artiştii noştri au fost foarte bine notaţi, doi dintre ei, şi anume Viorel Mărginean şi Vladimir Zamfirescu, fiind distinşi, cel dintîi cu un premiu (în valoare de 3 000 de leva) şi diplomă, iar cel de-al doilea cu diplomă. Remarc că doar trei ţări, printre care şi România, au reuşit să obţină cîte trei distincţii, din totalul celor 25 de participante. Japonezul Maruki a fost distins cu Premiul special al oraşului Sofia, iar Vietnamului i s-a decernat Premiul Păcii.

În alocuţiunile rostite de diverşi reprezentanţi ai vieţii artistice din ţara gazdă, ca şi de alţii, cu prilejul diverselor reuniuni, s-au făcut aprecieri măgulitoare la adresa picturii de astăzi, din România, punîndu-se în evidenţă calităţile de compoziţie, culoare, poezie şi lirism ale acesteia, originalitatea ei. Reprezentanţii unor muzee şi-au manifestat interesul faţă de lucrările prezentate de cei 5 pictori români în expoziţie, exprimîndu-şi dorinţa de a le achiziţiona pentru galeriile respective. Trienala de la Sofia este deschisă în continuare şi ea se bucură de atenţia unui foarte mare număr de vizitatori din ţara vecină cît şi de turişti aflaţi în Bulgaria în aceste zile".

CAP LIMPEDE

Starea de concurenţă

Starea de concurenţă (cine e mai mare, X sau Y, cine e în frunte, M sau P) a fost introdusă în literatură, şi în viaţa literară, de către scriitorii fără talent sau cu talent puţin, în anumite condiţii sociale şi politice, complexe, e adevărat, dar şi complicate mult, în chip artificial, de către cei ce vroiau să fie ceea ce nu erau, de către toţi cei ce confundau dăruirea scrisului cu rentabilitatea unei cariere, de către falşii angajaţi, de către tribunii de mucava, care îşi calculau beneficiile, la amănunt, înainte de a se adresa „poporului muncitor".

Aşa s-a născut o întrecere care nu era întrecere, aşa s-a născut un maraton care nu avea nimic de-a face cu frumoasa întrecere între sportivi (şi între artişti) : s-a profitat, mai întîi, de înlăturarea din circuitul de valori a marilor etaloane artistice (sau de micşorarea lor) ; s-au generalizat pe urmă reacţiile în lanţ faţă de beneficii şi faţă de acordarea unor titluri mai mult decît împovărătoare pentru cei ce le primeau ; dacă X devenea, să zicem, academician, trebuia să devină şi Y ; dacă Z primea un mare premiu (nu special, premiile speciale aveau să fie născocite mai tîrziu), trebuia să primească şi T un asemenea premiu ; dacă o personalitate de acest tip se muta într-o vilă cu scară interioară, era musai să sară în asemenea vile încă cinci sau şapte personalităţi, de aceeaşi talie ; dacă X, Y, Z, şi J erau aleşi în cine ştie ce prezidiu, trebuia să mai fie aleşi şi A şi F, şi B şi M, ca să nu se supere, ajungîndu-se atît de departe cu aceste condiţionări încît unii scriitori se rezumă doar la prezenţa în prezidii nemaifăcînd nimic alceva, de ani de zile.

Întrecerea între scriitori (şi artişti) mi se pare firească dacă nu va fi chiar obligatorie. Întrecerea aceasta, dorinţa fiecărula de a crea lucrări deosebite, cum nu au mai fost altele, nu are însă nimic de-a face cu maratonul schiţat mai sus, a fost şi este străină de împingerile de un anumit tip, nu a avut şi nu are, în orice caz, un caracter administrativ, n-a născut „excluderi ideologice" şi nici n-a produs „asasinate morale", n-a generat urmăriri şi „demolări".

Dacă unui scriitor nu-i place cartea confratelui său, n-are decît să scrie alta, mai bună. Calea aceasta e atît de simplă încît e de mirare că unii n-o găsesc, concretizîndu-şi nemulţumirile în tot felul de subminări, bîrfind şi denigrînd, denigrînd şi bîrfind, învineţindu-se cîteodată de ciudă — şi poate şi de neputinţă.

Dorinţa de a fi cel mai bun nu cred că trebuie să stîrnească dezaprobări, în măsura în care îl „ajută în muncă" pe cel ce se lasă dominat de o asemenea dorinţă. În măsura în care nu-l mai ajută însă, în măsura în care îl împinge pe respectivul autor spre altceva, transformîndu-l în duşman al tuturor izbînzilor, dorinţa aceasta frumoasă devine foarte urîtă, subminînd creaţia, erodînd eforturi, murdărind strădanii mai mult decît merituoase. Alunecările de acest fel arată, de fapt, cine şi cum sînt cei care le cad pradă, cît de mică le-a fost vocaţia, cît de desăvîrşită le este goliciunea. Fiindcă cei mari, cei autentici, nu vor neapărat să fie în frunte, ei sînt, pur şi simplu, sfîrşind locul, cum se zice, pecetluind întregi perioade literare.

Sadoveanu şi Rebreanu nu au avut sentimentul că sînt în întrecere. Ei erau, pur şi simplu. Blaga şi Arghezi la fel. Poate că nu s-au agreat în mod deosebit, dar nici nu şi-au măsurat înălţimea cu centimetrul de nailon al criticii de astăzi.

Scriitorul, artistul adevărat, dăruit efectiv creaţiei, nu se confruntă în principal cu proprii săi confraţi. Se confruntă cu „materia" pe care trebuie s-o transfigureze, se confruntă cu timpul care îi fuge printre degete, constatînd, pe măsură ce trec anii, că are din ce în ce mai mult de spus şi de scris. E adevărat că unii nu cunosc niciodată acest sentiment nobil şi firesc, dar asta, cum se zice, nu ţine de literatură, ţine de starea de concurenţă, ale cărei atitudini nu pot fi decît joase şi tulburi.

ION LANCRĂNJAN ■

Să ne cinstim cititorii

Se împlinesc 90 de ani de la nașterea lui Tudor Arghezi

TUDOR ARGHEZI

„Grație Secerii și Ciocanului, renașterea materială a mers paralel cu renovarea minții. Poporul azi citește, edițiile tipărește milioane de cărți — și dacă, și eu, cu meritele mele puține, din care-mi recunosc unul singur, acela de a fi păstrat de la începutul vieții, până la vîrsta mea, încovoiat pe băț și cu ureichile în traistă, prin spini, mărăcini și capcane, o singură potecă ; dacă mă văd și eu pus în rîndul de cinste, tot Secera și Ciocanul au împlinit asemenea minune...

Sărut secera Mării, pierdută prin arșiță și lanuri.

Sărut lăcătușului pieptul ars de viitoare și opărit de sudori...“

Cronica literară

ROMULUS VULPESCU: „Arte & meserie“

Versuri vechi & noi

Ultimul volum al lui Romulus Vulpescu, avînd ca prefață un poem de Laurențiu Ulici și ca postfață un portret de Emil Chendea, e ceea ce ar trebui să fie orice Carte de poezie, adică și un obiect de contemplat în sine. Avem în față opera unui estet (mai sensibil decît lasă el să se înțeleagă) și a unui artizan al cuvîntului. Poezia sa e, în primul rînd, contrast de culoră și semne, și de sonorități dispuse vizual în spațiul sacru al versului. Poemul capătă astfel o stranie materialitate. Lirismul n-are însă de suferit din cauza aceasta. Efortul e mai puțin de stilizare pur formală și mai mult de rafinare a limbajului și a imaginii grafice. Încă de la început poetul își apără cu demnitate „dreptul orgoliu de liric lucid“. În același poem (**Povață pentru poeți**) se prefigurează un conflict între instinctul naturii și cel artistic. Apoi nostalgiei naturiste îi face să-i corespundă o nostalgie a cuvintelor. De unde un nou mit : Atotcuvîntul. O astfel de poezie absoarbe toate temele posibile și toate stilurile : „Ai devenit un substantiv comun : / un substantiv nemaiavînd nevoie / — chiar și cînd personifică stilistic — / de litera majusculă din frunte. / Ești cel mai propriu substantiv comun. / Cel mai exact. / Mai strict. / Mai necesar. / Un sinonim cotidian de-o cutremurătoare-utilitate : / mîntuitor de orice-ncurcătură ; / de stîngăcia lexicală ; / de sărăcia vorbei înflorite. / Ești afazia fericit-a limbii. / Cuvîntul-cheie, vorba-mîncă : / atotcuvîntul“.

Aproape toate poemele din **Ars poetica**, primul ciclu, sînt compuneri exemplare ale unei conștiințe artiste hiperlucide. Și totuși poetul vrea să creeze în ordinea naturii : poemul să se-ntoarcă în „Mama Natură“ ca model. Firește. Cartea devine rațiunea lui de a fi : „Trăiești cît durează și cărțile tale“, iar mai încolo „Năpădit de sîntagme și semne, / Credincios țicăloasei cerneli, / Care-i ngîma-ndoielii nedemne ? / Mai speri — în ce lacrimi — s-o speli ?“ Dar eu fiecare carte și cu fiecare vers ceva din ființa însăși a naturii se surpă : „Lemn subțiat, strivit în carte ; / Voi, frunze vii, azi — file moarte ; / Tu, scoarță — strînsă-ntre coperți...“ Ne amintim o reflecție a lui Saint-John Perse : „O carte înseamnă pieirea unui arbore“.

Poezia rafinat intelectuală a lui Romulus Vulpescu ignoră, se pare, detaliile prea concrete. Tendința e de ridicare la abstract, emoția se cerebralizează. Nici o nuanță de fragmentarism sau aleatoriu nu tulbură ordinea glacială a poemului. Precizia limbajului mai ales e uimitoare : cuvîntul potrivit în contextul potrivit. Traduce exact orice dificultate, reală sau inventată, de expresie. În schimb, regia de text se realizează în forme mai simple sau mai complicate — după cum poetul preferă uneori dialogul și interogația, alteori citatul savant, alegoria sau vocabula rară. Livrescul nu mistifică viața, îi dă sens. Încît, asemeni lui Ulise, autorul ar putea să exclame : „Înfloriți de sensuri, pe noi itinerarii, / Am refăcut geneze și-am preschimbat istorii...“

Revine obsesiv dialogul dintre poet și cuvinte. Într-o fantezie subtilă (**Gramatică**) admonestează cuvintele — altele decît cele care-i aparțin numai lui : „Ce căutați în cuvintele cărții pe care-o citesc, / pe care-o scriu ? / Ce căutați în ochi — și mei — zăbrelindu-mi oglinda, / fotografiindu-mi spaima cotidiană / de iscusitul delator din mine ?“ Cum se vede, poetul se teme de indiscreție, dar nu-și pune deocamdată nici o mască. Însuflețind cuvintele, de fapt le stăpînește. E fantast și ironic ; mereu subminează cîte ceva limpezimea geometrică a versului. Textul are multe capcane. Undeva poetul se simte hăituit de lucidele ființi ale minții (**Orestie**). Aceasta e în fond poezia lui Romulus Vulpescu : rigoare și spaimă „cultă“. Invocîndu-l pe Oreste, nu se cufundă în mit și nici nu reînvie legende moarte. Le convertește doar sensul în paradox și metaforă. Lamentația personajului e oricum memorabilă : „Atuncea, fugeam din palatul aprig, / Mă-ntorc : l-am găsit pretutindeni, oriunde. / Azi, sunt mai urît și mai rău cu un rid. / Dar știu care-i sensul și cine răspunde. // Mă-ntorc în păcat, și mai tînăr c-un test : / Cunoașterea-n trup și-a lăsat cicatrice. / Menirea-n răspăr nu mai pot să-mi contest / Cînd timpul își caută-n goluri matrice“.

Dubito, ergo... ni s-a părut ciclul cel mai reflexiv — atingînd astfel încă o limită de neatins a poeziei. Poetul se află față-n față cu sine și cu timpul. Are mai nou sentimentul zilelor, așa cum are sentimentul cuvintelor. Gîndul morții ia uneori accente dramatice, abia disimulate prin ironie. În ciuda refuzului sistematic al tainei (mitul, bunăoară, nu e decît un ceva perfect descifrabil), poetul cultivă — în afară de enigmaticul pur lingvistic — un fel de mister al sinelui incapabil să se mai răsfrîngă în altceva, adică să-și fie întrebare și răspuns siesi : „Pot foarte bine să rămîn închis / Și să mă zbat între oglinzi rebele, / Multiplicat în orice gînd proscris, / Murind în fel în orișicare piele... // Doar uneori, cum mă răsfring în ape, / Dar nu-mi pot fi-ntrebare, nici răspuns, / Pricep — cînd paradisul stă să-mi scape — / Că-mi sunt contemporan de nepătruns“.

CORNEL MORARU ■

Vorbiți și scrieți românește

De-ale gurii...

Trăiește printre noi o categorie de oameni cărora le e rușine să mai mănînce. Ei nu mănîncă, ci **servesc**. Chelnerii, în primul rînd. De la întrebarea acceptabilă **cu ce vă servim ?** au ajuns la **ce serviți ?** adresată clientului. E drept că în paralel cu această schimbare de formulă s-a operat — ca efect ori cauză ? — și una de mentalitate : nu mai servește chelnerul, după principiul „chelnerul nostru — stăpînul nostru“ (cf. Damian Necula, **Ispita într-o dimineață ploioasă**).

Subordonați chelnerilor deci, clienții, ascultători, zic și ei mai departe, acasă și aiurea, la fel :

— Mai luați o prăjitură, vă rog !

— Mulțumesc, **am servit** !

Firește, la un asemenea răspuns nu mai insiști.

Aceiași uită că beron se bea, la fel și vinul. Ei nu beau, ci **consumă**. Cîte **sticle ați consumat ?** întreabă ospătarul, politicos, să nu-și jignească clienții cumva, dacă i-ar întreba omenește : **cîte sticle ați băut ?** sau, hal, mai impersonal, s-au băut.

Firește, pînă la urmă s-a ajuns și nouă să ni se spună **consumatori**.

La fel, unii nu știu să întrebe „cu ce mașină mergi la serviciu ?“ Ci îl auzi „cu ce mașină te **deplasezi** la serviciu ?“ Iar care e și mai cu moț zice „cu ce **mijloc de transport** te deplasezi la serviciu ?“ Iar dacă aș vrea să fiu și eu mai dihai decît alții, atunci aș zice : „cu ce mergi la slujbă ?“, așa cum spun destui dintre noi și nu-s cu nimic mai prejos decît ceilalți.

Printre acești pudici se află și oameni cu multă carte. Care nu citesc cărțile, ci le **lecturează**, iar bibliotecile nu au cititori, ci **lectori** ! Pentru a scrie încă nu au dibuit ei ceva mai nobil, mai sunător. Am impresia că-l antrenează în acest scop pe **a nota**. Trag nădejdea că mă înșel.

Pentru că l-am pomenit la început pe cel care **servește și consumă**, uitînd că pe românește **mîncăm și bem**, încheiem recomandîndu-le o carte : „De-ale gurii din bătrîni“ de Octavian Stoica, apărută astă-vară. Nu știu cîte parale fac sfaturile gastronomice ale autorului, dar frumoasa limbă românească în care și-a scris cartea ne-a produs o mare satisfacție.

ION COJA ■

CAP LIMPEDE ●

CARTE

O carte cu un titlu care dezvăluie un crez profesional și chiar o rațiune de existență : **Teatrul nostru cel de toate serile**. Autoarea : **Mira Iosif**, cronicară cu vechime, stabilitate și continuitate în timpul muncii și iubirii de teatru. Cronicile unei stagiuni lungi de un deceniu relevă în bloc ce au denotat și în parte : povestirea frumoasă a imaginilor din scenă care au impresionat-o pe judecătoarea totuși om-spectator ; sublinierea unor relații, care nu-i apar unui critic decît atunci cînd stă bine cu informarea de specialitate, cultura generală și cantitatea de spectacole văzute ; gîndire elevată ; exprimare firească ; și — merit pe care-l socotim esențial și nu tocmai lesne de găsit — echilibrul. Meritul apariției a încă uneia dintre aceste rare cărți de teatru aparține, iar, Editurii Eminescu.

CONCERT

Recent, la Sala mică a Palatului Republicii Socialiste România cvartetul „PHILARMONIA“ a susținut un concert „Schubert“. Aparent nimic ieșit din comun, asemenea manifestări sonore avînd loc aproape zilnic. Și totuși despre această formație ar trebui scris cu litere mari. Dragostea de muzică și respectul față de ascultător au fost, în recentul concert, ridicate pe un piedestal care atinge perfecțiunea. Rareori se pot auzi în sălile de concert de la noi sau de pretutindeni interpretări de referință capabile a fi editate pe disc. George Nicolescu, Igor Turjanschi, Gheorghe Jalobeanu și Aurel Niculescu — am numit membrii formației — au reușit să tălmăcească magistral sonoritățile partiturilor.

Cvartetul în Re minor „Fata și moartea“ și Cvintetul în Do major cu două violoncele (cu concursul violoncelistului Marin Cazacu), două piese rar prezentate pe afișe din cauza dificultăților pe care le prezintă, s-au întîlnit în chip fericit cu patru artiști care prin sute de ore de muncă, în afara normelor de producție, deci nemunerați, au găsit deci patru Artiști pasionați la cel mai înalt nivel de muzică. Și publicul, prin ei, a întîlnit marea revelație.

Mai mult de un deceniu de muncă pentru a cuprinde un impresionant repertoriu (de la Purcell, Haydn și Mozart, pînă la Bartok, Webern și Penderecki) au impus definitiv, pe plan național și internațional, această formație de excepție care se numește CVARTETUL „PHILARMONIA“.

Entuziasmul tonului nostru nu este deloc exagerat. Confirmarea va fi — depinde de organizatori — cît mai curînd. Să ne întîlnim la viitorul concert și să-l aplaudăm. Meritat.

MIHAI MOLDOVAN ■

TEATRU

Piesa are un titlu neatractiv, demobilizant de simplu : **Profesoara**. Autoarea, **Natașa Tansha**, e necunoscută publicului nostru. Spectacolul părea să aibă doar un merit : dura doar o oră și cinci minute, deci cam atît cît avem noi, oamenii moderni, răbdare pentru bătrînul spectacol de teatru. Și deodată s-a iscat din scena micului ecran un vîrtej paradoxal blînd și tandru, care nu putea să nu cucerească pe oricine a avut șansa ori intuiția ori inițiativa să-și aprindă televizorul. Regizorul **Nae Cosmescu** e de aplaudat pentru că a adus un argument de calitate și convingător pentru cauza redescoperirii teatrului de actori ; iar **Leopoldina Bălănuță** și **Bodica Negrea** sînt de aplaudat pentru că au adus, fiecare în parte și amîndouă într-o admirabilă relație, argumente pentru cauza actoriei simplu ireproșabile. Evident, binevenită depistarea și traducerea piesei, de către **Jean Grosu**. Teatrul Televiziunii ne-a dat un spectacol foarte-foarte bun

NELU IONESCU ■

● **Năzdrăvăniile urșilor** este noul spectacol al Circului de stat condus de mereu tînărul A. Iosefini. Spectacolul merită din plin calificativul de extraordinar. Bine conceput, scurt, inteligent, nervos. Copiii prezenți sînt rînd pe rînd uimiți, înfricoșați, amuzați. Alături de artiști din România apar artiști din Mongolia și U.R.S.S. — prezențe de marcă. Pînă și clovnii reușesc să fie exact ceea ce trebuie și cum trebuie. Adică plini de haz, avînd umorul ușor ce se cere unui spectacol de acest gen dar fiind și virtuoși ai gimnasticii. Ceea ce impresionează la acest spectacol este riscul. Căci toate numerele au o cotă de risc. Fără spaimă, „Vai, de n-ar cădea de sus“, ne-ar fi greu să concepem circul. Ne-a mai plăcut că, spre deosebire de anterioarele spectacole, în acesta animalele nu sînt bătute în arenă. Prezentarea este sobră și cu gust iar trupa de balet constituie o consolare (și destătare) pentru tații ce și-au adus copiii la circ și urmăresc oarecum blazați cum ființa cățel învață să numere. Ne manifestăm însă nu numai nedumerirea ci chiar indignarea că sub bagheta maestrului A. Iosefini mai poate figura în spectacol un număr atît de barbar cum este acela al soților Cristea. De astă dată nu mai este vorba de risc și vrem să fim și înțeleși și ascultați. A arunca într-o țintă vie, într-un om adică, cu ditamai cuțitele, a rupe un bilet ținut în mîini cu ajutorul bicîului înseamnă ceva insuportabil. Poate acești artiști, nu vrem să folosim ghilimelele căci nu scriem ca să-i denigrăm, știu să facă și altceva. Atît despre un spectacol ce merită văzut.

E. SAVU ■

„Caminante" — Jurnal mexican (62)

Singurătatea vulcanilor

1.

Cîntecul s-a terminat. Începe un dans acum. Dans maya sau dans aztec, nu-mi dau seama.

Poetul Octavio Paz a scris un eseu, **Labirintul singurătăţii**, pe care l-am căutat în librării şi, din păcate, nu l-am găsit. Aş fi vrut să-l citesc. Titlul e incitant. Într-adevăr, ne putem rătăci în ideea de singurătate ca într-un labirint. Şi putem găsi în ea fie un Minotaur, fie un fir al Ariadnei... Se pare că Octavio Paz şi-a axat eseul pe argumentul că mexicanul are nevoie de sărbători pentru a-şi combate tristeţea şi singurătatea, pentru a ieşi din sine însuşi. Fără frecvenţa lor (din 365 de zile, calendarul mexican numără 120 de sărbători) şi fără strălucirea lor, nu s-ar putea elibera, fie şi numai pentru moment, de acele materii inflamabile pe care le poartă în sine.

Cu alte cuvinte, **fiesta** e mult mai mult decît o problemă de temperament. E un remediu. Un război de guerilă împotriva singurătăţii. Toţi participă la acest război de guerilă în care se strigă, se cîntă, se aruncă petarde, se riscă şi toţi ştiu că a doua zi singurătatea se va instala din nou în ei, obosită şi victorioasă, dar pînă atunci sărbătoarea arde ca un foc purificator, răzbunînd toate tăcerile şi lacunele. Îmi amintesc prima seară cînd am sosit la Ciudad de Mexico. Străzile inundate de zgomotul şi de culoarea carnavalului. Acum sînt mai bine pregătit să înţeleg ce se petrecea acolo şi pe cei care spun că solitarul mexican iubeşte sărbătorile şi orice pretext de petrecere. Sînt convins chiar că pentru ei uneori nici nu contează motivul sărbătorii, ci prilejul. Importantă e sărbătoarea, nu cauza ei. Revărsarea de pasiuni care se îmbată de ea însăşi, care se rostogoleşte pe străzi ca o mare fierbinte, ca lava unui vulcan.

Comparaţia cu vulcanul nu e o figură de stil. De la sărbătoare la moarte nu e uneori decît un pas, care la un moment dat nu mai contează. Nu sînt puţine cazurile cînd în vacarmul veseliei se aude un pocnet de pistol sau lucreşte o **machete**, pentru a răzbuna o ofensă ; asadar, cînd petrecerile se pătează de sînge. Ca şi dragostea uneori. Zborul şarpelui înaripat se frînge pentru o clipă şi înroşeşte ţărîna. Apoi se reia. Cu violenţa orbitoare a unui vulcan. Flăcările sărbătorii ard în ele toxinele unei singurătăţi ce nu va întîrzia după această beţie de zgomot şi de culoare să producă altele, mîine dimineaţă, poimîine... Dar pînă atunci există această noapte şi ea nu trebuie pierdută. **Hic et nunc** pare să fie o deviză născocită aici în Mexic, iar cuvintele înţeleptului Tagore, „Nu te teme de clipă ! aşa cîntă glasul eternităţii", par să explice o **fiesta**, în care zgomotul petardelor, stridenţa cintecelor şi dansurilor fac să nu se mai audă murmurul teribil al singurătăţii. Mexicanii duc orchestre de **mariachis** în labirint şi dansează de-a lungul coridoarelor pentru a intimida măcar pentru o zi, pentru o noapte, un Minotaur inexorabil... Poate că şi dansurile rituale de odinioară, din jurul piramidelor, aveau acelaşi sens. Căci am văzut şi eu ceea ce au observat atîţia alţii : că indienii cu panoşe multicolore dansează în primul rînd pentru ei, chiar dacă dansează pe o estradă, ca aici. Şi am citit ceva care m-a tulburat. „Pentru ce dansaţi ?" l-a întrebat cineva pe unul din dansatorii care în zilele de sărbătoare transformă pavajul străzii în scenă. Răspunsul a venit sec. **No-más.** „Pentru ce nu". Un răspuns care nu înseamnă nimic şi în acelaşi timp înseamnă totul. Nici Luther n-a găsit altul mai bun. El zicea „nu pot altfel". Într-adevăr : pentru ce nu ? De aceea există dansul. De aceea există măştile. Un indian care dansează are faţa imobilă. Nu-l interesează, sînt convins, sfîntul în onoarea căruia dansează. În definitiv, la fel dansa şi în onoarea zeului Ploii. Nu-l interesează, poate, nici spectatorii. Un singur lucru contează. Dansul său. Un singur zeu e viu. Mixcoatl, zeul dansului. Pentru ce nu ? Dansul se transformă în hieroglifă. În sens. Sufletul se descarcă de zgură. Se limpezeşte. Şarpele a încremenit. E clipa de glorie a aripei. Pentru ce nu ?

Pe estradă continuă dansul. Mişcări iuţi. Strigăte ascuţite, din care nu pricep un cuvînt. Bănuiesc însă, cel puţin am această senzaţie, ce se ascunde în spatele lor. Căci e logic să nu ne consolăm. Să repetăm de o mie de ori, dacă e nevoie, că nu moartea, ci soarele ascunde Taina. Că dansul are totdeauna dreptate. Pentru ce nu ? Lumina, dragostea, nu sînt aceştia zeii pe care îi caut ?

Aşa cum ştiu că patria nu se poate purta în geamantan, ştiu că nu voi fi niciodată un globetrotter jovial. În lumina cea mai ascuţită, chinele negru al singurătăţii reapare şi-mi dă tîrcoale. Şi ştiu că a spune „nu-mi pasă" pretinde o forţă sau o capacitate de renunţare pe care nu le-am avut niciodată. În loc să-mi ţină pofta de drum, dansul mă trimite cu gîndul la zăpada care acoperă Popocatépetl. Se spune că trebuie să vorbeşti încet trecînd pe lîngă vulcanii din Mexic, să nu-i trezeşti ! Dar în şoaptă pot să recunosc că singurătatea vulcanilor mi se pare un simbol mai util decît o resemnare placidă. Chiar brutală, negarea unor lucruri ce trebuie negate afirmă ceva. Ca şi vîntul care îşi cîntă melodiile ciudate cu ajutorul tuburilor de orgă ale cactuşilor. Pentru ce nu ? Totdeauna, chiar în ceasurile celei mai însorite singurătăţi, nu m-am putut imagina decît avînd nevoie de alţii, convins că nu e nici o onoare să fii singur. Şi chiar lovită cu pietre, ca pe zidurile Tenochtitlanului, fantoma lui Moctezuma rătăceşte ziua numai prin locurile cît de cît frecventate. Cum să nu văd în focul ocult al vulcanilor şi altceva decît o primejdie ? Şi în dansul care continuă aici, altceva decît un număr de spectacol ? Pe zăpada din craterele stinse, urmele duc la intrarea unui labirint, de unde se aud zgomote şi cîntece : se dansează împotriva Minotaurului. Pentru ce nu ? Această noapte cere un remediu.

OCTAVIAN PALER

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

Cîntec deplin la poalele Harghitei

Educaţia, şi-au spus factorii culturali din judeţul Harghita, trebuie să întrunească, în desfăşurarea ei, aceleaşi ritmuri intensive, caracteristice dezvoltării economico-sociale, „să fie potenţată prin activităţi complexe, bogate în idei şi cu o largă arie de cuprindere", după cum se exprima unul dintre tovarăşii care lucrează în conducerea instituţiilor de cultură şi artă. Din această perspectivă a fost abordată şi participarea la diferitele faze ale Festivalului naţional „Cîntarea României", paralel cu concursurile propriu-zise sau în perioada dinainte şi de după susţinerea lor iniţiindu-se numeroase alte manifestări cu caracter educativ, unele dintre ele intrate de pe acum în tradiţie. Dealtfel, întrecerile artistice însele n-au fost nici concentrate în cîteva localităţi şi nici organizate pe genuri, tocmai pentru a asigura desfăşurarea unor spectacole variate, în cadrul cărora versul patriotic, piesa de teatru pe teme actuale, brigada artistică şi grupul de satiră şi umor vizînd aspecte concrete dintr-o colectivitate de muncă sau alta, ca şi alte genuri artistice să concure la realizarea unei sporite eficiente educative şi la crearea de satisfacţii artistice dintre cele mai diverse. La faza interjudeţeană, Harghita a fost reprezentată de 54 de formaţii şi solişti.

Sub acelaşi cuprinzător generic al Festivalului naţional „Cîntarea României" s-au desfăşurat în pragul primăverii „Săptămîna culturală odorheiană", ajunsă la a VI-a ediţie, „Zilele culturii la Gheorgheni" şi suita de manifestări intitulată „Oda ţării în primăvară" la Miercurea-Ciuc. Organizate sub egida consiliilor educaţiei politice şi culturii socialiste, aceste activităţi complexe au prilejuit, înainte de toate, o mai bună cunoaştere a coordonatelor dezvoltării economico-sociale a acestor localităţi şi a judeţului precum şi a problemelor la ordinea zilei din diferite unităţi, la aceasta contribuind întîlnirile cu cadre de conducere din aparatul de partid şi de stat, cu muncitori fruntaşi şi specialişti. Cîteva din dezbaterile cuprinse în programul de la Miercurea Ciuc au avut în centrul lor măsuri şi modalităţi concrete pentru îndeplinirea sarcinilor formulate în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea cadrelor de conducere din industrie, transporturi şi agricultură din zilele de 5—6 martie. Educaţia, ca şi creaţia tehnico-ştiinţifică au format, la rîndul lor, obiectul multor mese rotunde şi reuniuni. Foarte pasionată a fost la Gheorgheni discuţia despre „Rolul creaţiei şi creativităţii în cincinalul afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice" condusă de dr. ing. Kolozsvári Zoltán, care a avut ad-hoc 15 interlocutori din sală, transformîndu-se într-o adevărată sesiune de specialitate, nu întîmplător, căci printre participanţi se numărau şi o seamă de inovatori cu autoritate.

După cum au ţinut să sublinieze tovarăşii de la Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă cu care am discutat, respectiv preşedintele Becze Anton, vicepreşedintele Nicolae Bucur, secretarul comisiei pentru răspîndirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice, Stelian Busuioc, sau directorul Casei de cultură orăşeneşti din Miercurea Ciuc, Ferencz Pavel, în acest cadru are loc un adevărat transfer de activităţi : dinspre lăcaşurile de cultură spre locurile de producţie şi invers, dinspre întreprinderi spre scenele şi sălile acestora. Nu e vorba de o acţiune circumscrisă strict acestei perioade, ci de o permanenţă.

Aceste zile ale culturii prilejuiesc, cum e şi firesc, un schimb de experienţă nu numai între formaţii şi instituţii din judeţ, ci şi cu trupe artistice profesioniste din judeţele învecinate, unele dintre ele prezente în mod frecvent pe scenele harghitene.

Fără îndoială că într-un judeţ care nu numai pe planul civilizaţiei materiale, ci şi al celei spirituale se află în plină afirmare, sînt încă multe de făcut şi ele se vor face datorită emulaţiei încetăţenite pretutindeni. Reluînd versurile vizionare adoptate odinioară drept deviză de Reuniunea corală din Miercurea Ciuc, un sentiment se impune :

Cît vom trăi sub poalele străbunei Harghite
Cîntecul va glăsui despre vremi fericite.

NICULAE ŞTOIAN

COLEGII NOŞTRI DE LA TELEVIZIUNE

Alexandru Căpuşneac

— Hai, băieţi, vă rog puţin contrast pe imagine. „Dniule", mai aproape, vreau detaliu la mînă. „Treiule" unde te duci ? Stai pe loc. Ce faci cu şarful ? Să nu mai circule nimeni ! Putem începe... Mergem cu lumină mută. Acum totul e bine. Închide uşa carului. Linişte, te rog. Cine eşti dumneata ?

— De fapt asta doream să vă întreb eu.

— Eu ? ! Lasă asta acum. „Patrule", te rog un cadru general. Întoarce sora sală... Cine sînt eu ? Alexandru Căpuşneac — regizor de transmisie. La ce-ţi foloseşte asta ? „Doiule", vreau detaliu pe instrument. Atenţie la mîini, imagine din faţă. Nu merge profil.

— Pot sta şi eu, aici, cîteva clipe ?

— Da, doar cu următoarele condiţii: să nu vorbeşti, să nu faci zgomot, să nu te mişti, să nu fumezi, să nu... Te rog lumina în spate. Facem un contre-jour. E foarte bine ! Urmăreşte, „doiule", solistul. Nu-l lăsa singur pe „trei". Du-te după ei.

— Ştii ?

— Vezi că ai încălcat una din condiţii. Cîte mai sînt ?...

Am coborît cele trei trepte ale carului de luat vederi. Nu doream nici măcar involuntar să încalc regulamentul impus de regizorul Alexandru Căpuşneac.

Brusc, cel pe care îl văzusem la pupitrul de comandă al carului, vorbind tot timpul asemenea unui crainic sportiv, a devenit tăcut. Părea un alt om. Se plimba nervos prin car, ocolind cu austeritate fiecare aparat. Încerca să-şi recupereze ţigara care se stinsese la începutul emisiei.

Greu am putut înjgheba un scurt dialog.

— Deci, unul, doi, trei... erau numele operatorilor din sală. Am înţeles bine ?

— Da.

— De cînd lucraţi la televiziune ?

— Din '57. Am îmbătrînit aici.

— Cîţi ani aveţi ?

— Ei, asta-i bună. Ce, nu puteţi face cîteva scăderi şi cîteva adunări ? Altă întrebare.

— Cît vorbeşte un regizor ?

— Într-o emisie de cîteva ore cam cît vorbeşte un om „normal" într-o lună. Asta nu înseamnă că în cele cîteva ore ale transmisiei îmi fac norma pentru restul timpului. Vorbesc, ce-i drept, mult mai puţin după emisie.

— Ce emisiuni vă plac ?

— Cele care se transmit în direct. Îmi plac deciziile spontane. Mă simt, atunci, ca un dirijor care în faţa orchestrei şi a publicului nu mai poate reveni asupra unei decizii date. Am făcut tot felul de emisiuni, începînd cu transmisiuni sportive şi terminînd cu spectacole culturale. Revenind la întrebare, vă pot spune că şi eu, la rîndul meu, sînt un telespectator, avînd avantajul să văd spectacolul cu o fracţiune de secundă înaintea celorlalţi şi din mai multe unghiuri, adică din mai multe camere de luat vederi. Îmi plac spectacolele bune, căci ele declanşează automat emisiuni bune.

După o noapte petrecută în carul de reportaj, descifrez lesne modestia implicată în ultima afirmaţie. Un spectacol bun e, într-adevăr, o condiţie a unei emisiuni bune, aşa cum o stofă bună e necesară pentru un costum bun, dar transferul de valoare nu se face în mod automat. Motiv pentru care ori de cîte ori micul ecran ne oferă prilejul unor satisfacţii profunde, să ne gîndim şi la truda celor care, cunoscuţi nouă doar printr-un nume fulguit pe generic, ne umple casa de oaspeţi şi de bucurie. Unul dintre ei e şi regizorul Căpuşneac.

SORIN POSTOLACHE

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

Strafen

Pentru SS-iştii care conduceau, păzeau şi asigurau funcţionarea lagărelor de concentrare nu exista nimic sfînt. Totul — deţinuţii, ideile lor, bunurile care le mai aveau — trebuia distrus, ars, nimicit. Nu respectau nici un principiu uman, nu recunoşteau nici o regulă în interiorul lagărului. Nutreau însă un adevărat cult faţă de **Strafen**, faţă de pedepse. Se aplicau, de regulă, în public ; iar deţinuţii trebuiau să asiste, în poziţie de drepţi, descoperiţi. Pedepsele erau grupate pe categorii, aceleaşi în toate lagărele de concentrare. Născute din sadismul şi fantezia bolnăvicioasă ale unor **Lagerführer**-i, simplii SS-işti sau **Kapo**, feluritele **Strafen** erau generalizate prin ordine şi instrucţiuni, iar aplicarea lor cît mai originală asigura faima unui lagăr.

Spicuim din inventarul celor mai frecvente pedepse :

— Biciuirea în public : 25, 50 ori 100 de lovituri. Victimele trebuiau să numere loviturile. Dacă greşeau, pedeapsa se relua de la început. Dacă în timpul aplicării loviturilor deţinutul leşina, era readus în simţiri, după care executarea pedepsei continua. Direcţia centrală a lagărelor de concentrare a trimis — la 4 aprilie 1942 — o adresă către toţi comandanţii lagărelor în care se arăta : „Reichsführer-ul SS şi şeful poliţiei germane a dat dispoziţia ca la aplicarea pedepselor cu bătaia, ordonate de el (atît la bărbaţi cît şi la femei), atunci cînd există menţiunea de „severitate sporită", pedeapsa se va aplica pe şezutul gol". Semnează : şeful direcţiei centrale, **Obersturmbannführer SS** Liebenhenschel.

— Spînzurarea de un stîlp. Deţinutului i se legau mîinile la spate, braţele îi se ridicau sus şi astfel era atîrnat de un cîrlig timp de 30 de minute pînă la 2 ore. SS-iştii care vroiau să se amuze, puteau lovi victima peste părţile cele mai sensibile.

— Şederea în genunchi cu mîinile întinse şi avînd în fiecare mînă cîte un bolovan.

— Alergarea pînă la istovire.

— Scoaterea din baracă, iarna, în pielea goală, a deţinuţilor şi ţinerea lor în zăpadă ore în şir.

— Arestul. La muzeul de la Auschwitz se pot vedea şi azi cîteva celule care au fost destinate arestului. Fiecare avea o suprafaţă de 1 m² şi era înaltă cît statura unui om. Într-o parte laterală a fiecărei celule exista cîte o gaură cît o palmă care lăsa să intre aerul, dar era astfel făcută încît să nu permită intrarea luminii. În partea de jos era zidită o uşă cu latura de jumătate de metru, prin care deţinuţii intrau tîrîndu-se pe burtă. Într-o asemenea celulă trebuiau să stea patru oameni. Stăteau drept, nu se puteau mişca. Dacă unul leşina ori se sfîrşea, rămînea tot în picioare, n-avea loc să se prăbuşească. În aceste celule erau introduşi, seara, deţinuţi acuzaţi de „insuficientă sîrguinţă". Dimineaţa erau scoşi şi trimişi din nou la muncă. Krankenmann, şeful blocului XI, blocul de nedeapsă, supranumit „blocul morţii". Înşira **Häftling**-ii de-a lungul unui zid de piatră, îi lovea atît de puternic peste obraz, încît îi se fracturau maxilarele iar capetele li se izbeau de zid, sfărîmîndu-se. La Ravensbrück, într-o cameră de pedeapsă erau înghesuite 60—70 de deţinute, sub pretextul că sînt alienate mintal. Erau introduse fără rochii, numai în cămăşi. Nici să şadă n-aveau loc. În mijloc aveau un hîrdău pentru necesităţi. Iarna îngheţau de frig. Unica fereastră nu avea geam, doar gratii. Deţinutele părăseau camera de pedeapsă numai cînd mureau.

— Lichidarea. Se făcea prin împuşcare în ceafă. Sau prin spînzurătoare.

Spînzurarea se executa în public, în faţa întregului lagăr. Uneori, alteori, deţinutul era închis într-o încăpere. I se oferea o frînghie sau o curea şi i se dădea o jumătate de oră la dispoziţie să se spînzure.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

Au, au, inimă, au

Cît de puține seri de răgaz ne permitem în viață, ca și cînd am fi urmăriți de fantoma ritmului neiertător și tot ne mai întîlnim, din cînd în cînd, cu ore în care — parcă pentru noi anume — planeta consimte să se odihnească și ea sub noi.

Într-o asemenea seară, una din cele cinci-șase seri ale ultimilor zece ani în care mi-am permis să pierd cîteva ore la o masă, mă aflam la restaurantul Capșa, invitat la o masă de niște cîntărețe cunoscute, Irina Loghin, Maria Ciobanu și Ileana Sărăroiu. Mai era acolo și Dinu Săraru... Și nu mai știu cine.

N-am răbdat să nu le spun acelor cîntărețe că mă întristează, ca pe orice om de bun-simț, cîntecele proaste și contrafăcute pe care uneori și ele, acele cîntărețe, le cîntă la radio și la televiziune. Nu vă e dor de-un cîntec curat, într-adevăr popular ? le-am întrebat.

Și mi-a răspuns, atunci, Ileana Sărăroiu. Mi-a spus că le e dor de acele cîntece curate și vechi, într-adevăr populare, dar că nu prea le lasă responsabilii emisiunilor de muzică populară să cînte aceste cîntece. Ne cer cîntece de viață nouă. Nu cred, am zis. Ba trebuie să credeți, mi-a răspuns Ileana Sărăroiu Cine mă lasă pe mine să cînt cîntecul ăsta ?

Și mi-a cîntat acolo, pe loc, șoptit, un cîntec extraordinar cu vorbe îndelung încercate de puterea explozivă a sufletului, pe melodia, pe care cititorii o știu probabil, tot de la cîntăreață, cu vorbele despre o bătrînă mamă și despre Tîrgoviște etc.

I-am spus, atunci, Ilenei Sărăroiu că se înșală. Acest cîntec e prea frumos și prea adevărat ca să-l poată opri cineva. Și i-am făgăduit că o voi invita la un cenaclu, să cînte acest cîntec căruia azi îi zic „Cîntecul Ilenei" și-l alătur vorbelor mele.

În ziua de 2 mai 1977, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, Ileana Sărăroiu cînta în Cenaclul Flacăra acest cîntec de protest împotriva morții, pe care și azi îl păstrez pe o bandă de magnetofon. Și, pentru că publicul, puțin obosit de soarele acelei duminici, a aplaudat cam absent, am rugat-o pe Ileana Sărăroiu să-l mai cînte o dată. Cred că păstrez și această a doua înregistrare.

Cum își simt oamenii viața viitoare ! Ileana Sărăroiu a murit pe neașteptate, în plină tinerețe, simbătă 12 mai 1979, seara, cîntînd la o nuntă.

A murit de inimă !

Versul cel mai des repetat în acel cîntec este „Au, au, inimă, au !".

Iar pentru destinul acestei cîntărețe, atît de profundă și de fermecătoare, faptul că a murit cîntînd la o nuntă seamănă îngrozitor cu versul „Însă moartea nu vrea bani".

Măcar acum, cînd sînt vii în noi mîhnirea și durerea că o artistă adevărată a trecut în moarte, înainte ca vreunul din cîntecele ei frumoase să îmbătrînească, să rugăm piatra în care intră acest fragil instrument al emoției care a fost Ileana Sărăroiu, să nu uite că în piatră n-a intrat o piatră, ci a fost scufundat, neașteptat și tragic, un om, un om care a micșorat cu cîntecele, cît a putut, nefericirea lumii : Ileana Sărăroiu.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Cîntecul Ilenei

Foaie verde spic de pîine,
dac-aș ști că mor ca mîine,
mi-aș face-o casă de piatră
ca moartea să nu răzbată,
au, au, inimă, au ;
mi-aș face-o casă de piatră
ca moartea să nu răzbată,
au, au, inimă, au.

Și-aș chema flerarii toți
să-mi pună lacăt la porți,
cu lanțuri să mă-ngrădească
moartea să nu mă găsească,
au, au, inimă, au ;
cu lanțuri să mă-ngrădească,
moartea să nu mă găsească,
au, au, inimă, au.

Pentru biată viața mea
mi-aș vinde și cămașa
ca moartea să mă mai rabde
înc-o zi și înc-o noapte,
au, au, inimă, au ;
ca moartea să mă mai rabde
înc-o zi și înc-o noapte,
au, au, inimă, au.

Însă moartea nu vrea boni,
ia copii și oameni mari,
nici pe mine nu mă iartă,
pot să-mi fac casă de piatră,
au, au, inimă, au ;
nici pe mine nu mă iartă,
că sînt om și nu-s de piatră,
au, au, inimă, au.

Viața văzută prin culisele teatrelor

(Urmare din pagina 1)

Iată de pildă o dimineață obișnuită în Teatrul Bulandra. Mica ședință de comandament prezidată de actorul Ion Besoiu care asigură interimatul în funcția de director. Biroul său seamănă cu un decor de teatru. O sobrietate elegantă. Mese și scaune lustruite, fotolii adînci, un birou somptuos. Se discută despre repertoriu, despre repetiții, despre spectacole, despre turneul imediat pe care urmează să-l facă ansamblul acestui teatru în Statele Unite ale Americii. Un turneu senzațional, peste ocean, o aventură într-o lume teribilă — ați ceea a teatrului total dacă vreți, unde faptului divers de pe stradă i se găsește rapid formula de transfigurare scenică sau rețeta de a deveni film, și unde scena e judecată din perspectiva ritmului de viață cotidian cu drame, tragedii și comedii comprimate în secunde și în fracțiuni de secundă ! Un asemenea turneu, evident, trebuie pregătit cu migală, cu exactitate, cu luciditate, cu o mare dragoste și responsabilitate. Ceea ce se și întîmplă la Teatrul Bulandra.

Întrebat ce anume îl preocupă la ora de față pe conducătorul unei astfel de trupe înaintea turneului proiectat, actorul Ion Besoiu ne-a răspuns ca de obicei precis și eficient : — Ne preocupă adaptarea spectacolelor **Scrisoarea pierdută** și **Elisabeta** la rigorile unui turneu într-o țară străină, care nu ne cunoaște limba, ne preocupă refacerea decorurilor în vederea transportului în cala avioanelor, refacerea unor costume ; reimprimăm muzica pentru **Elisabeta**, cu unele complicări cerute de regizor, realizate deja de compozitorul Ștefan Zorzor și, evident, ne preocupă finisarea pînă la cele mai intime detalii, prin repetiții, a reprezentațiilor de turneu. Lucrăm, adică, de dimineața pînă seara și chiar noaptea. Dacă vreți să luați pulsul acestor pregătiri, veniți mîine dimineață la repetițiile **Elisabetei.**

Am părăsit teatrul de pe Schitu Măgureanu și am pătruns prin culise, prin scenă, în sala de spectacole a Teatrului Mic, unde se repeta **muzicalul socialist** — după cum spune unul dintre actori la scenă deschisă — intitulat **Nu sînt turnul Eiffel.** Nu regretăm această indiscreție. Am trăit, la Teatrul Mic, cîteva momente care pot lumina cu o bună dispoziție moliositoare și cu un rafinat îndemn la meditație, pe orice om serios de pe mapamond. Ne-am trezit într-un decor abracadabrant, într-un modul lunar (sau așa ceva) și galerii transparente prin care luminile reflectoarelor pătrund ca printr-o lume mirifică de infuzori și de amoebe. Deocamdată, decorul ne-a expediat într-o zonă a imaginației care ni s-a părut foarte deoarte de piesa terestră a Ecaterinei Oproiu, piesă-reportaj făcută cu succes enorm în țară și în străinătate. N-aveam încă formula care să ne dezlege ecuația acestui muzical neașteptat ! Actori îmbrăcați în costume bizare, într-un amestec de haine de stradă și vestimentație de cabaret, se plimbau fantomatic întrebînd, răspunzînd, șoptind, rizînd, urlînd. Printre ei, mic de stat, mobil și ager, marele maestru de ceremonii al luminilor de scenă, Titi Constantinescu, acoperind cu vocea sa răgușită dar penetrantă toate celelalte glasuri sparte în țăndări pe scenă. Și pe unde trece maestrul de lumini vin reflectoarele îmblînzite ca niște lei și tigri, intimi, măturînd scena și descoperind ungherele cele mai obscure, într-o rețea policromă, ca și cum zeci de ferestre s-ar deschide dintr-o dată spre scenă, lăsîndu-și lumina să se prelingă, caldă, familiară, nobilă pe podea. În prim plan, actorii Ștefan Iordache și Carmen Galin privind pe sub streașina de reflectoare spre regizoarea Cătălina Buzoianu aflată în sală. Se exprimă din ambele părți nemulțumiri care-l privesc direct pe croitorii teatrului. Se rememorează indicații de regie mai vechi sau mai noi, se pun de acord anumite gesturi, anumite mișcări care nu mai cad firesc după o noapte de meditații. Regizorul de culise întîrzie să bată gongul. Intră directorul teatrului, Dinu Săraru, mobil, dinamic, întreprinzător și atrage atenția că „preliminariile" se întind prea mult. În sfîrșit, repetiția începe, lumea de pe scenă intră frumos în joc, cuvintele și replicile curg muzical, lumea dansează grațios și conversează spiritual deși... viața e dură, și eroii se întreabă din cînd în cînd cu o nostalgie dulcoasă pentru viitor : **Mai e mult pînă departe ?** Ca într-un poem whitmanian.

La un moment dat repetiția se oprește. Ștefan Iordache nu poate executa o săritură la trapez, conform indicațiilor de regie, din cauza faptului că trapezul nu e încă bine fixat în tavan. Moment de tensiune. Actorul declară că nu poate lucra în aceste condiții, cînd lucrurile nu sînt bine puse la punct. Regizoarea răspunde că nu dorește să întrerupă repetiția pentru fiecare amănunt, dar că va reveni pe îndelete asupra lor, în sfîrșit, Carmen Galin rostește precipitat cîteva cuvinte, se bîlbîie. Rîde. Leopoldina Bălănuță e nemulțumită că recuziterul i-a pus în brațe un coș de gunoi în loc de un coș cu ouă, conform indicațiilor autoarei. Și, desigur, pe parcurs, repetiția se întrerupe de cîteva ori și se reia cu o seriozitate și o disciplină care pun pe gînduri. Pictorul Ion Pacea, invitat la repetiții, face schițe pentru o viitoare expoziție ce se va deschide odată cu premiera și va reflecta munca de pregătire a spectacolului.

Ce vrea să fie pînă la urmă acest muzical și ce vrea să spună publicului ? Secretara literară Adriana Popescu ne lămurește cu o amabilitate grațioasă și cu aplomb : muzicalul **Nu sînt turnul Eiffel** reprezintă o satiră la adresa unor aspecte ale civilizației de consum de tip capitalist care se insinuează în viața noastră socială. Muzicalul satirizează un anumit mod de a trăi, aglomerînd lacom obiecte, mobilă stil, mașini proprietate personală, vile cu piscină etc., într-o găunoasă aspirație spre îmburghezire și spre aristocrația de ultimă oră, în vreme ce sentimentele adevărate și relațiile normale dintre oameni se atrofiază și se anihilează.

După-amiază aparent calmă, de siestă. Prin Grădina Icoanei vîntul umflă frunzele prin arbori și se aude oftînd prelung, parcă amenințător, ca în **Blowup.** În arena Teatrului Bulandra se repetă **Elisabeta** de Paul Foster, una din piesele de turneu în Statele Unite ale Americii. Atmosferă degajată. Piesa s-a reprezentat pînă acum de peste 300 de ori ! Ce se mai poate repeta, ce se mai poate retușa la un spectacol controlat deja de către public pînă în cele mai ascunse amănunte ? Actorii sînt risipiți în scenă, în sală și undeva în culisele îngrămădite ale arenei. Regizorul Liviu Ciulei trage adînc, cu voluptate, dintr-o țigară care în mîinile lui pare mai lungă decît o țigară obișnuită, un fel de țigară fără sfîrșit. Pune la punct, cu voce stinsă, cîteva probleme de orar, de programare a repetițiilor. Înțelegem că ne aflăm într-o mică pauză. Într-un moment de relaxare după o repriză de lucru în forță.

Apoi, din loja sa, regizorul ridică ochii spre scenă și îi plimbă calm deasupra lucrurilor și oamenilor care se află deconectați la ora aceasta acolo, și scena pare că primește viață și culoare. Clody Berthola și-a așezat ceașca de cafea alături pe scaun, și așteaptă un semn. Pentru cîteva clipe lumina se reflectă în ochelarii săi și explodează ca un reflector indiscret. Gina Patrichi, cu privirea sa în care vezi cum apune soarele undeva, departe, devine dintr-o dată atentă ca la un exercițiu de tir. Ion Caramitru, cu eleganța sa de lord suav și necruțător care și-a lăsat barbă de conchistador, refăcea momentul în care s-a întrerupt repetiția. Și se pare că toată lumea are încredere în memoria sa. Florian Pittiș revine din fundul scenei cu expresia unei adorații nemărginite pentru teatru, într-un costum de blugi pe care îl știm deja pe de rost. Dan Nuțu, flegmatic și cu efort de concentrare, încearcă să-l corecteze pe Caramitru cu voce de adolescent abia trezit din somn. Și scena se populează ne nevăzute, respiră, trăiește actul artistic chiar dacă în sală se află mai ales regizorul și cîțiva figuranți pe scena vieții. E chemat din culise Mircea Diaconu și pentru prima oară am avut impresia că Mircea Diaconu vine de la mare distanță cu umorul său grav, și de data aceasta baroc. E rechemat din culise și Ion Besoiu, cu un nor de fum de țigară în jurul tîmplelor. Reintră George Oprina, Dinu Dumitrescu și Adrian Georgescu în personajele ridicole care reprezintă cenzura pedantă anglicană revoltată pe felul în care demitizează această trupă de actori persoana reginei Elisabeta I a Angliei.

Se pare că de-a lungul reprezentațiilor spectacolul a pierdut din ritm. Prea multe pauze între replici, pauze nejustificate. Prea multe replici care nu mai au expresivitatea necesară, care nu mai sînt convingătoare. Scenele se comprimă, replicile se repetă pînă cînd relația lor logică și de efect e însușită la perfecțiune. Asistăm parcă la o recitire a textului, la o nouă analiză gramaticală făcută cu o strategie de ceasornicar de precizie care nu repară decît orologii astronomice.

— Un moment, vă rog... Și regizorul Liviu Ciulei întrerupe dialogurile, delicat și politicos. Bruse, toate privirile se îndreaptă spre el. Explicațiile vin calm, detaliate, expresive.

Regizorul face apel la resursele fiecărui actor de a se reprograma pe sine, de a se afla, practic, într-o permanentă revoluție față de sine, de a nu se lăsa pradă rutinei. Și, treptat-treptat, spectacolul recîștigă forța sa de șoc și îndrăznește să spun că se regenerează într-un plan de înțelegere superior. O astfel de repetiție e o fenomenală școală de teatru și o extraordinară lecție de viață.

Pînă cînd, aproape fără să ne dăm seama, repetiția se închele și viața cotidiană, cu toate problemele ei urgente, cu grijile și cu erorile de fiecare oră scoate actorii din roluri și-i proiectează în culisele teatrului, adică în stradă.

(Continuarea reportajului în numărul viitor).

Oiștea nu-i baghetă

În ziarul „Sportul" am citit cu emoție sobrul comunicat cu privire la plecarea echipei naționale în Cipru. Plecau, deci, „băieții", mai plecau — așa ni se anunța — doi antrenori. Halagian și Marica, lucru normal, dacă stăm să judecăm în absolut, dar anormal dacă-l punem în legătură cu existența și a coordonatorului federal (ce-o fi asta ?) un om foarte drăguț, dealtfel, C. Drăgușin. Însă la Federație probabil că sînt mulți bani necheltuiți. Și, atunci, peste cei 3 (trei) oficiali, sînt trimiși să conducă — da, acesta e termenul — să conducă delegația Nicolae Irimie, prim-vice-preș. și tov. Balaș, vicepreș. Cinci ! În total — cinci !

Nu negăm frumusețea unei călătorii în Cipru. Ni se pare, chiar, că federația a fost exagerat de aspră. De ce numai 5 (cinci) oficiali ? De ce nu 15 (cincisprezece) ? La fiecare „băiat" cîte un oficial ! Ar fi corect și sigur. Cu 5 (cinci) oficiali pe lîngă ei, „băieții" au realizat încă o mare contraperformanță — unică, totuși, în felul ei — din șirul de contraperformanțe cu care ne îndulcește această conducere a F.R.F., zilele. După ce pentru prima oară în istoria sa, fotbalul românesc a fost umilit prin pierderea de către echipa națională de tineret cu 1—7 a meciului cu Albania (premieră, repet, nerăsplătită cum se cuvine), după ce tot pentru prima oară ne-a bătut Grecia (premieră trecută și ea, sub tăcere), după-ce am pierdut **toate** calificările cluburilor și naționalei, după ce — să recunoaștem cinstit — pentru prima oară România a învins (în cadrul splendid al unui Pitești care ne-a înaripat) Ungaria, iată că — luată sub patronajul strins al înțelepciunii aproape ancestrale și sub bagheta lui Nicolae Irimie, aceeași echipă realizează jalnica, nenorocita, din nou umilitoarea contraperformanță de a scoate un rezultat nul în meciul cu Ciprul. Dar cînd a fost să se facă analiza, n-a mai apărut nici un nume, Irimie, Balaș, Drăgușin în „Sportul". A apărut, insinuant, numele echipei F.C. Argeș.

Unde-o să ajungem ? Cît va dura acest coșmar ? Cum pregătim returul meciului cu Ungaria ? Să nu uităm că partenerii au jucat slab la Pitești, ușurînd atunci responsabilitățile alor noștri.

Toate hibele din campionatele interne, toate șmecherille, aranjamentele, murdăriile, toate erorile de fond și toate contribuțiile nefaste ale unor persoane sus-puse din ierarhia sportivo-fotbalistică, toate, toate, toate se răzbună cînd ieșim afară. Nedreptățile împotriva unor echipe din campionatul intern, favorizarea altor echipe și cocoloșirea lipsei de pregătire a unor jucători, pentru a fi „îngropați" alții mai talentați, vin din urmă și-i blochează pe tricolori în Cipru. O notă de plată cumplită, cu datorii uitate și dobînzi incalculabile, se prezintă cînd „consumatorii" fotbalului nostru nici nu se așteaptă.

Ce rost a avut desființarea națională ?

Cu ce e de vină Dinu că-l folosesc prost și neinspirat conducătorii federației și antrenorii ei ? De ce să plătească oalele sparte tot muncitorii sportului, în vreme ce profitorii lui, călători de profesie, peste granițe, își mai îmbogățesc cu cîte un Cipru sufletele setoase de cunoaștere ?

Acum ce ar urma ? Desființarea echipei F.C. Argeș ? Nimeni n-a simțit că această echipă e obosită — foarte obosită — de atîtea nedreptăți cîte i se fac ? O trimitem — **acum** — în Ungaria ca să-și mai arate o dată osteneala psihologică ? Iată, s-a afirmat un fotbalist de valoare, Țălnar. De ce jucăm cu Stan extremă cînd Stan e vîrf, iar Țălnar — cea mai în formă aripă — nu e convocat la nici un lot ? Decît așa, mai bine jucăm direct cu cei cinci oficiali care trebuie să-și găsească și dînșii un rost, dacă tot are federația bani de cheltuit și-i trimite mereu peste granițe. Să intre tov. prim-vice-preș. N. Irimie. Să intre și să joace. Că, altfel, ce a făcut ? Ce înseamnă a conduce delegația ? A avea un volan, ceva ? A fixa cine cu cine doarme-n cameră ? A da sfaturi tehnico-tactice ? A indica : „Hai băieți !" ? Dar pentru asta ajungea Marica, pentru asta bonomul C. Drăgușin era arhisuficient. Zău ! Nu mai spun că băieții puteau să-și rezolve și între ei aceste, nu-i așa, delicate probleme de conducere.

Și, pe urmă, chiar acceptînd că nu se putea fără un antrenor, un asistent de antrenor și un supra-antrenor, mergînd pîn-acolo cu voioșia încît am fi gata să răbdăm și ideea că trebuia **neapărat** să existe și un conducător de delegație, Irimie, care să ne dea siguranța deplină că oiștea va nimeri gardul tocmai în insula Cipru, de ce — mă scol și-ntreb — de ce a mai trebuit și un al doilea conducător de delegație, Balaș ? Au făcut, oare, cei doi, cu schimbul, de planton la oiștea pe care federația a ținut morțiș s-o așeze în vitrina cu trofee a fotbalului nostru ? Aveau dînșii importante decizii de luat la fața locului și nu se putea sprijini speranța noastră numai pe unul dintre acești „conducători" de fotbal ? Aveau vreo treabă pe-acolo ? Aveau domniile lor de cules și de transportat ceva citrice, ori te miri ce ? Altfel, cum ? Era oiștea atît de mare și de grea încît n-a putut-o duce singur tov. Irimie ?

După rușinea aceasta, de a nu cîștiga nici cu Ciorul, la Federația Română de Fotbal trebuie căutată nu o oiște, ci o baghetă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Un nou trofeu în vitrina de glorie a sportului românesc: Cupa Europei la gimnastică

Zilele de tensiune trăite de sportivele care ne-au reprezentat țara la Campionatele europene de gimnastică de la Copenhaga, proprile noastre ore de tensiune, petrecute în fața ecranelor de televiziune, au explodat luni după amiază, la Aeroportul internațional Otopeni, într-o manifestare de bucurie fără zăgazuri, în clipa sosirii în țară a delegației românești încărcate de trofeele cucerite în luptă : Cupa Europei, etalon al calității, devenită... patrimoniu național, grație măiestriei Nadiei Comăneci, și șapte medalii prețioase obținute de aceeași Nadia și de Emilia Eberle, secondate de Melita Ruhn, vestitoare a unei noi primăveri a gimnasticii noastre. Scene emoționante prin simplitatea lor, dintre care aleg doar două : prezența cunoscutei instructoare de pilotaj, de doi ani aflată la pensie, Miheș-Agachi Ruxandra, prin mîna căreia au trecut generații de piloți și acrobați în ale zborului (chiar și șeful de echipaj care o readuce pe Nadia în țară !), venise, timidă, la aeroport, care înseamnă locul trudei ei de o viață, cu un trandafir pentru cea pe care n-o văzuse niciodată, pînă la 14 mai 1979, în carne și oase ; și un al doilea : după ce delegația a fost primită de conducerea C.N.E.F.S., în frunte cu tovarășul Emil Drăgănescu, ministrul sportului și al turismului, după fotografiile de rigoare și de... suflet, trofeul mult rîvnit și disputat, superba Cupă a Europei a rămas uitat pe o măsuță, ca un obiect oarecare dar devenit, dintr-o dată, familiar, al nostru, al tuturor, pentru că acest trofeu nu-și va mai schimba locul, deoarece Nadia l-a cîștigat de trei ori consecutiv !

În fața unei asemenea performanțe, amplificată și de restul medaliilor cucerite, poți exulta sau rămîne mut, ca în prezența unei opere de artă. Dincolo de admirația mută însă trebuie să spunem că succesul de la Copenhaga, care reafirmă marele prestigiu deja cucerit în ultimii ani de gimnastica feminină românească, obținut în condițiile unei extrem de selecte participări și a unei acerbe lupte sportive, trebuie să constituie un prilej de meditație atentă asupra unor erori, cum a fost cea a separării, fie și temporare, a Nadiei Comăneci de antrenorul ei, profesorul Béla Karoly. Atitudinea fermă și responsabilă a factorilor de decizie a creat, fără ezitări, cadrul cel mai propice refacerii cuplului Karoly-Comăneci, revenindu-se la timp asupra erorii, acordîndu-se seriozității și profesionalismului antrenorului creditul meritat. S-a dovedit, dacă mai era nevoie, acum în Danemarca, că numai alături și împreună cu cel care a îndrumat-o, Nadia poate evolua, în urma unei pregătiri gîndite și puse la punct de Karoly, la nivelul posibilităților care au consacrat-o. Dar, prin prezența Emiliei Eberle și a mai tinerei Melita Ruhn în elita gimnasticii europene și mondiale se demonstrează celor care n-au reușit s-o înțeleagă la timp, că „producția" realizată de Bela Karoly nu s-a datorat exclusiv calităților de excepție ale Nadiei, ci unei munci serioase, perfect fundamentate științific, unei gîndiri originale, a unei corelări a capacităților native cu cele ale pregătirii și antrenamentului modern, a unui climat propice dezvoltării unor idei inovatoare, în condițiile organizării mișcării noastre sportive actuale. S-a demonstrat, o dată în plus, că atît pripeala cît și concesiile făcute subiectivismului, ridicat la valoare de criteriu obiectiv, pot veșteji nu numai ocaziile de afirmare a unor sportivi dar și compromite unele certitudini, cum este cazul cu gimnastica feminină din țara noastră. Tehnicieni de valoarea unui Bela Karoly, care prin muncă și seriozitate, prin competență susținută de rezultate valoroase și repetate își dovedesc înalta clasă, trebuie însoțiți de încrederea federațiilor și a C.N.E.F.S., care, procedînd astfel, își justifică, la un nivel superior, propria lor muncă și demnitatea de foruri de conducere, care trebuie să le însoțească, fără șovăire, pe parcursul întregei lor activități.

Este cazul să amintim, de data aceasta la capitolul pozitiv, că bucuria de astăzi este rodul tocmai al unor mai vechi și inteligent dirijate acțiuni ale acelorași foruri, cum s-a dovedit a fi fost mai demult înființarea școlii de gimnastică de la Onești, și — mai recent — a celei de la Deva, încadrarea lor cu specialiști de înaltă calificare, rodul acelei răbdări conștiente, al așteptării bunelor rezultate, al colaborării mai multor tehnicieni și specialiști în problema pregătirii timpurii a viitorilor performeri, a justeței criteriilor științifice de selecție, a aportului adus de medicina sportivă românească în învingerea dificultăților ridicate de perioada pubertății, mai ales la fete, într-un cuvînt de SCOALA ROMÂNEASCĂ DE GIMNASTICĂ.

Salutînd, cum se cuvine, strălucitoarea evoluție a Nadiei Comăneci, mulțumindu-i pentru clipele de fericire pe care ni le-a dăruit, să nu-i uităm nici pe ceilalți artizani ai succesului : Emilia Eberle, Melita Ruhn și Bela Karoly, care, revenind din Danemarca încărcați de glorie sportivă, ne-au umplut sufletele nu numai cu bucurie dar și cu încredere în viitorul acestui sport. Victoria în bloc a gimnastelor noastre este mai prețioasă decît orice altă izbîndă singulară. Odată cu Nadia și colegele ei, cu antrenorul lor, fiecare dintre noi s-a simțit mai puternic, mai sigur de sine.

EMANUEL VALERIU ■

Secvențe din filmul medaliilor cucerite, prin muncă și talent, la Copenhaga

„Toate talerele valorează la fel"

— Campion balcanic de talere aruncate din turn în 1977, la Varna, dumneavoastră ați reintrat zilele trecute în posesia titlului, la București, izbutind o performanță fără egal în istoria competiției, cu atît mai demnă de admirație cu cît a fost obținută de un trăgător care n-are decît un ochi, pe celălalt pierzîndu-l într-un accident ! Poate c-ar fi normal, începînd așa, să vă întrebăm, tovarășe doctor Bogdan Marinescu, în ce împrejurări s-a petrecut accidentul, vom ajunge și aici, deocamdată spuneți-ne de cînd trageți. Vă mai amintiți ?

— Firește, în 1960 am luat parte la primele concursuri.

— V-ați remarcat repede ?

— Dacă m-am remarcat repede, ciudată întrebare ? ! Greu de spus, eram mai degrabă un copil care punea suflet în fiecare taler. Cert e că, în 1963 și 1965, la Brno și la Lisabona, am cîștigat titlul european de juniori, anunțînd, gazetărește vorbind, o mare carieră ! Că nu s-a întîmplat așa, e altă poveste. Oricum, în 1965, cred că nu încurc datele, am ieșit pentru prima oară campion național de seniori, la individual și pe echipe. Eram student, n-aveam decît 20 de ani, trăgeam cu ochiul drept.

— Acum cîți ani aveți ?

— 35, îi fac pe 29 noiembrie. În fiecare an, de 29 noiembrie, nu știu cum să mă port, să rîd sau să plîng, să mă bucur sau să mă întristez ? !

— De ce să plîngeți, de ce să vă întristați ?

— În ziua în care împlineam 22 de ani, am fost rănit la ochiul drept, pe care medicii n-au reușit, în ciuda operațiilor și a celorlalte strădanii, să-l salveze. Eram la o vînătoare, în pădurea Căciulați, cineva a tras către mine, fiește fără intenție, mi-am dat seama că ceva nu e în regulă și am pus mîna la ochi. Cîteva alice mi s-au strecurat printre degete, iar una s-a fixat lîngă tîmplă. O am și acum, se simte.

— N-a existat nici o salvare ?

— Se vede că nici una, deși am încercat pretutindeni, primind tot sprijinul din partea statului. M-au consultat și m-au tratat profesori cu renume în oftalmologie, Vancea la București, Paufique la Lyon, Dubois Pulsen la Paris, ultimul m-a și operat, nu s-a putut face nimic.

— Cînd ați reluat tirul, la cîtă vreme după operație ?

— Aveam încă bandaj cînd, la Paris, abia ieșit din spital, m-am strecurat pe un poligon, încercînd cu ochiul sting. De unde, cu o săptămînă înaintea accidentului, trăsesem pe Tunari 75 din 75, la Paris n-am spart decît 3 talere din 25 ! După prima serie m-am oprit, ochiul sănătos nu mă mai ajuta, se umpluse de lacrimi.

— Ce-a urmat ?

— Firește, m-am întors acasă, sigur că am pus punct performanței. Colegii și antrenorii m-au primit bine, dar nu mi-a fost greu să înțeleg, din încurajările lor, mai degrabă de formă, că cel mai bun lucru era să mă retrag. La numai 22 de ani eram sfîrșit pentru recorduri, trebuia să înțeleg și să mă dau de-o parte, lăsînd altora cartușele și locul din stand ! Așa am făcut, dar în sinea mea n-am renunțat, chiar dacă am căutat zadarnic în literatura de specialitate, în istoria tirului, un caz care să semene cu al meu. Încet, încet, de-acum anonim, m-am apucat să-mi educ ochiul sting, să-mi adaptez reflexele, să sper. Terminam facultatea, aveam din ce în ce mai puțin timp pentru poligon, mă căsătorisem, apăruse băiatul, azi avem un băiat și-o fată, dar nu mă împingea nimeni de la spate, decît voința de a demonstra că îmi pot înfrînge infirmitatea. Apoi, grație clubului Olimpia, căruia îi datorez foarte mult, mai ales pe plan moral, am intrat în posesia unei arme cu patul cotit, care mi-a permis să revin la mîna dreaptă. Rezultatele au început să se îmbunătățească, iar săptămîna trecută, la Balcaniadă, am tras 195 din 200, cifră mulțumitoare.

— Tovarășe doctor, cît a durat povestea asta ?

— Cîțiva ani. Socotind pînă la Varna, 11.

— Au fost grei, au fost ușori ?

— Au fost cum au fost.

— Venind aici, am fost avertizați că vom avea de luptat cu modestia dumneavoastră, ușor de detectat fie și din afirmația că cele 195 de talere lovite recent reprezintă o cifră mulțumitoare ? ! Cu ea s-a obținut, anul trecut, locul 3 la europenele de la Zuli, ceea ce spune totul ! Dar să lăsăm trecutul și să venim la zi, de acord ? Într-o serie se trag 25 de talere, care-i cel mai important dintre ele ?

— Se trage din 8 poziții, fără taler opțional, noul regulament l-a desființat. Un taler zboară, în medie, cu 40 de metri pe secundă, sînt 3 serii de duble, toate se

numără, deci toate talerele valorează la fel.

— Ce înseamnă o dublă ?

— Două talere care pleacă în același timp din turnuri, trebuind să le spargi din două focuri. E o treabă destul de grea.

— Sîntem convinși că cititorii au dedus, din modul nostru de adresare, că sînteți medic. Ce fel de medic, unde ?

— Lucrez ca specialist în cadrul Spitalului clinic de obstetrică și ginecologie „Giulești". Sînt doctorand și, pe linie universitară, asistent.

— Se zice despre dumneavoastră că mai mult nu vă antrenați decît vă antrenați și că participați la întrecerile mari pe durata concediului de odihnă ! Greșim ?

— Urmez un program riguros de antrenament, stabilit de Ion Lovinescu. N-am scoateri din producție, dar nici nu-mi doresc așa ceva. Trag un concurs și, în funcție de rezultate, trag și în următorul. Din punct de vedere al înțelegerii, n-am de ce mă plînge, pe nici o linie. Șeful clinicii „Giulești", profesorul Panait Sîrbu, a fost un distins campion de echitație și a rămas un mare iubitor de sport. Federația de tir, inimosul ei secretar, Viorel Manciu, cîndva trăgător de elită, mi-au lăsat deschise toate porțile, pricepînd că se poate conta pe mine, chiar dacă nu cer adeverințe și nu iau parte la cantonamente !

— Cînd ați pierdut un ochi ați visat să ajungeți campion cu celălalt. Ați ajuns. Acum la ce mai visați ?

— Să urc pe podiumul olimpic de la Moscova.

— Veți avea atunci aproape 36 de ani. Nu va fi prea mult ?

— În orice caz, voi fi mai tînăr la Moscova decît a fost Băță Dumitrescu la Roma în 1960, cînd a cîștigat medalia de aur ! Ce ziceți ?

— Ce să zicem ? Vă dorim succes ! Îl meritați cu prisosință, tovarășe doctor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Boxul nostru în ascensiune

Prezent săptămîna trecută la europenele de la Köln, într-o companie dintre cele mai selecte, 156 de pugiliști din 23 țări, boxul românesc a demonstrat, prin medaliile și punctele obținute, că a depășit impasul din ultima vreme, aflîndu-se angajat pe un drum ascendent, ce ne dă speran e în perspectiva Jocurilor Olimpice de la Moscova, din 1980. În condițiile în care, lipsită și de aportul campionului Simion Cuțov, accidentat în ultima clipă, echipa noastră a prezentat o garnitură serios remaniată și întinerită, ea s-a comportat meritoriu, impunîndu-se atenției publicului și specialiștilor prin ambiție, tehnicitate și putere de luptă.

Cucerind 17 victorii, multe dintre ele în fața unor adversari puternici, reprezentanții noștri au ocupat locul 3 în clasamen-

tul general pe națiuni, devansînd țări cu vechi tradiții în box. Să reamintim că Radu Daniel (în imaginea alăturată) și Valentin Silaghi au intrat în posesia medaliilor de argint, în timp ce Ilie Dragomir, Carol Hajnal, Ion Budușan, Georgică Donici și Ion Cernat au obținut medalii de bronz, izbutind un bilanț superior celuia înregistrat la ediția anterioară a europenelor.

După cum am sublinat la vremea potrivită în revista noastră, conducerea CNFS a acționat inspirat cînd a așezat la cîrma federației de box oameni noi.

Avem convingerea că progresul arătat la Köln, pentru care merită un cuvînt de laudă și noua conducere a federației de specialitate, secretarul ei responsabil, colonelul Dumitru Ciobotaru, nu reprezintă decît un prim pas pe calea reafirmării boxului românesc pe plan internațional. Dacă munca va continua cu și mai multă seriozitate, cu și mai multă dăruire, boxul nostru are asemenea resurse, rezultatele de prestigiu — aurul cu alte cuvinte — nu vor întîrzia. Le așteptăm cu încredere.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Un aliment falsificat pericliteză sănătatea publică!

În ținuturile unde boiaua este condimentul nr. 1 ea se numește paprică și este mîncată în cantități industriale. Ceea ce ne-a adus în județul Cluj pe urmele acestui condiment care prin partea locului concurează cu fotbalul în ce privește numărul și ardoarea microbiștilor, este scrisoarea plină de afirmații alarmante a lui Petre Ilea din satul Bucea. Afirmații atît de grave („mai bine de jumătate satul au umplut spitalele din Cluj-Napoca"), încît fără să vrei te gîndești că dacă toată povestea asta nu e născocită, atunci semnatarul scrisorii a exagerat zdravăn. Să vedem.

Sosind la Bucea în 6 mai, duminica, zi nu tocmai prielnică luării de contact cu autoritățile locale, începem investigațiile la bufet. Unde altundeva ? Într-un sat atît de mic (nici 1000 de locuitori), ne va fi desigur ușor să aflăm unde locuiește omul nostru.

— Care Ilea ?

— Petre.

— Păi, în Bucea sînt mai mulți Ilea Petre. Ce număr are la casă ?

Amănuntul acesta fusese omis în scrisoare și ancheta noastră părea să înceapă cu un impas. La un pahar de Ci-co, gestionarul emite ipoteza că am venit pentru povestea cu boiaua. Care boia ? Boiaua toxică. Ne arătăm dornici de a afla amănunte și dorința ni se împlinește pe loc, chiar mai din plin decît ne așteptam. Mulți dintre cei de față vorbesc nu din auzite, fiind chiar ei cei pățiți. De pildă, Petru Secan (62 ani) a fost internat 2 săptămîni la o clinică din Cluj-Napoca, unde a înghițit o mulțime de leacuri contra intoxicației cu plumb. Acum se simte mai bine și își mai spală măruntaiele cu bere. Nevasta, fata și ginerele, cu intoxicații mai puțin grave, au urmat tratament medical acasă, iar nepoții, Radu și Petru, vor fi și ei internați la spital, fiind planificați fără urgență.

Stăm apoi de vorbă și cu primarul. Mai bine zis, primărița din Ciucea, comună de care ține satul în care ne aflăm. Tovarășa Maria Ilea confirmă spusele sătenilor, apoi ne pune în legătură cu medicul de la dispensar și cu șeful postului de miliție.

Doctorul Dorin Hurghiș a constatat, de prin februarie, un număr surprinzător de mare de îmbolnăviri ciudate. Simptomele ar fi condus în unele cazuri la diagnostic de hepatită epidemică sau insuficiență hepatică, în alte cazuri la gripă ori reumatism acut. Determinarea cantității de plumb eliminat prin urină necesită o analiză anume ce se face acolo unde mediul toxic specific o cere, ceea ce nu era cazul nicidecum în Bucea. Totuși, fiindcă auzise nu demult de niște cazuri asemănătoare în sate din județul Bihor, unde traficanți particulari falsificau paprica amestecînd-o cu miniu de plumb, dr. Hurghiș a prescris respectiva analiză la 150 pacienți și bănuiala i-a fost adeverită de rezultate. După cum erau mai mici sau mai mari mîncători de paprică, cei 150 suspecți de saturnism au obținut buletine de analiză cu sub 100 gama, deci intoxicații relativ ușoare, sau peste 100, cifra ajungînd pînă aproape de 1000 gama. În 40 de cazuri, dintre care 4 foarte grave, a fost necesară spitalizarea la Clinica de boli profesionale.

Cu concursul primăriei și al plutonierului major Gheorghe Sima, medicul a cercetat din casă-n casă, aflînd că papricașurile, cîrnații și slana au fost condimentate cu boia cumpărată de la negustori de ocazie, cea mai nocivă fiind aceea vîndută de o bătrînă de 71 de ani, Morar Floare, zisă Zgidoaie. E adevărat, ni s-a spus, numita a făcut comerț clandestin, vînzînd cu prețuri cît se poate de pipărate pachetele cu boia dulce însă otrăvitoare ; și totuși, ar fi mai degrabă de compătimit decît de condamnat ; habar n-avea ce vinde, altfel nu ar fi mîncat din propria-i marfă, îmbolnăvindu-se și ea. Ulterior aveam să aflăm, la județ, că intoxicația ei nu este gravă ; pentru consumul propriu avea un pachet cu paprică în care laboratorul a găsit 0.0027 g Pb/kg, în vreme ce kilogramul de boia vîndută conținea 15—30 g Pb, adică de 10 000 de ori mai mult !

Depănind mai departe firul papricii falsificate, aflăm noi amănunte la Direcția sanitară județeană, unde discutăm problema cu tovarășul director Aurelian Mazilu, cu Zoltan Karacsonly și Camil Căseanu de la C.S.A. — Controlul sanitar și antiepidemic. Cei trei medici sînt de părere că întîmplările de la Bucea trebuie să li se facă publicitate cît mai multă, pentru ca oamenii să se ferească. Toată lumea să știe cît de periculoasă poate fi boiaua cumpărată de la speculanți, deoarece falsificarea cu miniu de plumb nu este sesizabilă decît cu mijloace de laborator. La gust nu se simte nimic. După ce intoxicația s-a produs diagnosticul și tratarea sînt adesea întîrziate, deoarece, în lipsa unei bănuieli anume, simptomele creează confuzii. În plus, e bine de știut că saturnismul nu este întotdeauna deplin vindecabil, de pe urma lui omul poate rămîne cu sechele ce-l chinuie toată viața. Controale se fac, ni se spune, iar acum vor fi desigur intensificate, dar în ce proporție pot acoperi sondajele C.S.A. piața particulară ? Iar pe vînzătorii clandestini cum să-i controlăm ? Or tocmai aici apare pericolul de falsificare cu substanțe toxice. La Bucea a fost confiscată toată paprica falsificată cu miniu, cîtă mai rămăsese prin case, dar numai după ce oamenii s-au îmbolnăvit. De aceea, în mod excepțional, ar trebui anulate autorizațiile tuturor producătorilor particulari de boia, și atunci ei ar fi nevoiți să-și predea toată marfa întreprinderilor comerciale de stat, unde controlul sanitar este cu adevărat eficient.

Deși ar aduce poate unele nemulțumiri, soluția sugerată de medici ni se pare oportună, fiind vorba de un pericol pentru sănătatea publică. În cazuri excepționale, soluții excepționale. O astfel de măsură — drastică dar necesară — ar rezolva problema cel puțin provizoriu, adică pînă la toamnă, cînd avem toate motivele să credem că amatorii de mîncăruri ardelate vor găsi la Alimentara sau la cooperativele de consum ceea ce acum cumpără de la speculanți cu riscurile arătate.

Îndată după întoarcerea la București am avut, la Departamentul Industriei alimentare, o convorbire cu tovarășul Ștefan Opriș, director adjunct al TIPILF. El ne-a spus că dacă boiaua a cam lipsit din comerț în ultimii 2—3 ani faptul se datorește scăderii producției cu aproape 50%, ca urmare a unei crize conjuncturale de materie primă. Cu alte cuvinte, ardeiul de boia era tot mai puțin cultivat, din cauza rentabilității foarte scăzute. Prețul de achiziționare făcea ca unitățile agricole să prefere la capitolul ardei alte soiuri, capia bunăoară, care aducea cîștig dublu, cu aceeași cheltuială de muncă și bani, dar din care nu se poate fabrica paprica atît de căutată în Bihor, Cluj (15—20 tone anual !), Sălaj și alte cîteva județe din Ardeal. În cursul acestui an, prin măsuri economico-financiare adecvate, aflate în curs de elaborare, problema va fi deplin rezolvată.

MIRCEA FODOREANU ■

Constantin PILIUȚĂ — Case cu pomi

Constantin PILIUȚĂ — Flori

Fațete inițial necunoscute ale cazului Vlahos

Există încă impresia că e de ajuns să știi să conduci pentru a putea pleca la volanul mașinii, indiferent la ce distanță se află punctul terminus al călătoriei. Mai ales începătorii după ce „au prins puțin curaj" observînd că nu mai au „probleme" cu virajele, depășirile, întoarcerile etc., se aventurează deseori în călătorii lungi în vădită disproporție cu firava lor experiență.

Se ignoră un factor esențial : marea cantitate de energie nervoasă și fizică pe care o consumă îndeosebi șoferul începător în procesul conducerii autovehiculului. Una e să faci o cursă de 10—20 minute prin oraș și alta să conduci (chiar cu pauzele de rigoare) 4—5 ore.

Gabriel Vlahos, de 36 de ani, a plecat pe data de 1 Mai din Brăila pentru a face o vizită unei rude la Ploiești. În mașină s-au mai îmbarcat : soția sa Elena cu cele două fetițe de 4 și 6 ani care au ocupat locul din dreapta șoferului, fratele său Spirea Vlahos cu soția sa Doina (se căsătoriseră în ajunul plecării !) și mama celor doi frați. Ultimii trei pasageri au ocupat fotoliul din spate. În total 7 persoane.

La Ploiești, fireasca bucurie a revederii între rude apropiate. Nu s-a exagerat cu băutura. Înainte de miezul nopții musafirii s-au culcat, iar a doua zi la ora 8.00 toți erau în picioare.

Dimineața zilei de 2 mai a trecut repede. S-a servit masa de prinz și imediat după aceea autoturismul 1-BR-6228 s-a pus în mișcare. Șoferul încerca să-și ascundă indispoziția. Doar fratelui său îi mărturisise încă de dimineață că nu se simte prea bine, cînd acesta îl găsise întins în pat îmbrăcat.

Pe măsură ce înainta spre Brăila G.V. se simțea tot mai moleșit. Oboseala din ajun accentuată de întîlnirea cu rudele, rezistența redusă a organismului ca urmare a puținei experiențe în conducere faptul că plecase imediat după masa de prinz, căldura neobișnuită pentru o zi de mai amplificată de numărul mare de persoane din mașină au început să-și spună cuvîntul.

În apropiere de orașul Mizil, șoferul atîpește pentru cîteva secunde. Autoturismul necontrolat părăsește partea asfaltată a șoselei, intră pe acostament, rulînd cu roțile din dreapta în șanțul șoselei aproape 65 de metri. Se trezește, virează instinctiv cu putere la stînga, mașina reintrînd pe șosea într-un unghi de aproape 45 de grade. Încearcă să redreseze mașina, să o readucă pe partea dreaptă a șoselei, dar e prea tîrziu. Este lovit violent de un autoturism care circula din sens contrar în dreptul stîlpului central dintre cele două portiere. Mașina este frîntă aidoma unui băț de chibrit și

aruncată în șanțul drumului. În această secvență Elena cu cei doi copii în brațe este aruncată din mașină, portiera deschizîndu-se brusc datorită șocului. O șansă nemaiîntîlnită face ca soția lui Vlahos și copiii să scape nevătămați.

Cea mai afectată este partea din dreptul șoferului unde s-a produs coliziunea. Șoferul este transportat la spital. Aici reușește să rostească cîteva cuvinte : „Cred că am adormit, era cald în mașină, nu știu ce s-a întîmplat !"

După 6 ore a decedat.

Din cele 3 persoane care ocupau fotoliul din spate două și-au pierdut viața : mama celor doi frați, Emilia Vlahos de 65 de ani, care a decedat pe loc și Spirea Vlahos de 31 de ani care a murit în drum spre spital.

Șoferul autoturismului 1-VL-6378 a văzut în întregime filmul traseului sinuos parcurs de autoturismul înmatriculat la Brăila. Ce-i drept nu de la distanță foarte mare, dar suficientă pentru a reduce viteza prin frînare, mai ales că putea face ușor acest lucru, șoseaua fiind perfect uscată. Forța de impact între cele două mașini nu ar mai fi fost atît de puternică, vitezele celor două mașini neinsumînd 140—160 de km pe oră, ci poate doar 1[illegible]—1[illegible] km pe oră. Consecințele nu ar fi fost poate atît de grave.

Elementele geometrice ale drumului ofereau chiar posibilitatea șoferului autoturismului de Vîlcea să se replieze ușor pe dreapta pentru a evita o coliziune atît de dezastruoasă.

Stilul preventiv de conducere cere șoferilor puși în asemenea situații — deloc lipsite de dificultate — să întreprindă cu calm și judecată rapidă măsuri pentru a evita ori măcar a atenua consecințele unor accidente de care se fac vinovați nu ei ci alți parteneri de trafic. Trebuie să facă acest lucru în primul rînd în propriul lor interes pentru că și ei pot avea de suferit de pe urma accidentelor respective. Că șoferul și ocupanții mașinii de Vîlcea nu au suferit decît cîteva zgîrieturi e o pură întîmplare.

Cercetările anterioare au stabilit că G.V. era în evidența unei unități medicale pentru o afecțiune cardiovasculară și că nu efectuase încă nici o cursă mai lungă în afara localității. Prima lui cursă de acest fel a fost și ultima.

O mamă care piere împreună cu cei doi fii în floarea vîrstei.

O soție care își pierde soțul la o zi după căsătorie.

O tînără rămîne văduvă și doi copii mici fără tată.

Pentru ce toate acestea ?

Pentru că începătorii nu-și dau seama de limitele lor, de faptul că organismul trebuie realmente obișnuit treptat cu eforturile mari care le reclamă conducerea mașinii.

În final pentru că pilotarea mașinii este încă considerată în mod simplist și total greșit un fleac, o bagatelă și în consecință mulți șoferi o tratează la fel ca Vlahos cu lipsă de răspundere.

Colonel VICTOR BEDA ■

În numele celor șase milioane...

Să nu uităm lecțiile istoriei. Să nu uităm unde au dus toleranța, pasivitatea, minimalizarea unor fapte din trecut. Memoria umanității nu trebuie, nu are dreptul să șteargă fapte și clipe ce au umbrit-o și au îndoliat-o, fapte și clipe ce, iată, o simțim din ce în ce, prin întîmplări nu singulare, nu locale și nu întîmplătoare, încearcă să reediteze cîteva dintre paginile sale cele mai sumbre. Cine poate fi indiferent aflînd, de pildă, că numărul membrilor organizațiilor neonaziste din R.F.G. care se dedau la acte de violență a crescut de peste două ori în ultimii trei ani? Sau că, la 35 de ani de la terminarea războiului, după cum relatează revista „Stern", „noii naziști se înarmează... Mărșăluiesc în uniforme negre, poartă zvastici și se întrunesc într-un local impregnat de nostalgia nazismului". Ori cum poți rămîne indiferent citind cum cineva, avînd doar 16 ani, face declarații ca acestea: „În așa-zisele lagăre de concentrare erau aduse persoane dăunătoare poporului, ceea ce este cît se poate de just și un lucru pe care noi îl vom introduce din nou, în mod cert"? Iar asemenea întîmplări, asemenea vorbe nu vin doar dintr-o țară, cea care a suferit cel mai mult din pricina unor asemenea întîmplări și a unor asemenea convingeri, ci din mai multe. După cum nu pot fi trecute doar cu vederea ample manifestații și proteste ale opiniei publice din R.F.G. și Olanda, Austria și Spania, ca și o serie de măsuri guvernamentale care exprimă atitudinea intransigentă, riposta hotărîtă față de tentativele de reînviere a mișcărilor neonaziste. Dar despre toate acestea, despre ceea ce nu trebuie trecut cu vederea, în cele ce urmează.

Vă amintiți. În urmă cu cîteva luni un fost — și nu numai fost — nazist intervievat de revista „*L'Express*" scandaliza lumea prin afirmațiile sale mai mult decît provocatoare. „Să vă spun eu ce s-a întîmplat la Auschwitz. S-a gazat, da, e adevărat. Dar s-au gazat purecii, pentru dezinfectarea rufăriei". Amnezie? Încercare de a scăpa ultimelor priviri îngrozite a zeci de mii de oameni nevinovați pe care-i are pe conștiință? Din păcate, nici măcar atît. Individul are mai degrabă o ținută sfidătoare. El nu spune că nu știe, că n-a văzut sau n-a auzit. El e sigur — motiv pentru care nici cea mai grea pedeapsă n-ar reuși să răzbune cumplita suferință a celor pe care i-a trimis în cuptoarele morții — că totul nu este decît „propagandă". El, nazistul francez Louis Darquier de Pellepoix, fost comisar general pentru problemele evreiești al regimului colaboraționist de la Vichy, fugit din țara sa și ascuns cu grijă de Franco, condamnat la moarte în contumacie și răbdat încă — pentru cît timp însă? — pe pămîntul unei Spanii preocupate deocamdată de propriile-i dificultăți, el, criminalul necuprins nici în ceasul al doisprezecelea de remușcări, cel care a trimis, într-un singur rînd, pe drumul fără de întoarcere al camerelor de gazare, 75 de mii de bărbați, femei și copii, el, cinicul psihopat, ne spune nouă, acum, că toate crimele naziste nu sînt decît „invenție" și „propagandă".

La puțin timp de la această scandaloasă întîmplare, logica și bunul-simț sînt din nou brutalizate, tot în Franța. În „*Le Matin*" apare următoarea scrisoare, semnată Robert Faurisson: „Sper că unele din propozițiile pe care ziaristul Philippe Ganier-Raymond le atribuie lui de Pellepoix îl vor face în sfîrșit pe marele public să descopere că pretinsele „camere de gazare" și pretinsul „genocid" nu sînt decît una și aceeași minciună". Această afirmație era făcută într-un context în care în Franța interviul din „L'Express" stîrnise un val de proteste la care s-a asociat însuși președintele republicii. Această afirmație vine din partea unui individ care pretinde că de prin anii '60 a studiat „științific" problema. „Hitler n-a ordonat și n-a admis niciodată ca cineva să fie omorît sau împușcat din cauza rasei sau religiei sale..." Așa sună una din „tezele" sale expuse în „Défense de l'Occident". (Titlul acestei publicații spune totul.)

E dificil să-ți ierarhizezi indignarea între elucubrațiile unui bătrîn care a fost unul dintre responsabilii direcți ai exterminării a zeci de mii de bărbați, femei și copii, și declarațiile „fondate" pe pretinse studii științifice ale unui tînăr cadru universitar. Am zis bine, „tînăr universitar", pentru că Robert Faurisson a fost și este — după o pauză de numai o lună, cauzată de scandalul pe care l-au provocat „tezele" sale — conferențiar la secția de litere și civilizații clasice și moderne a Universității II din Lyon. Așadar, cel care afirmă cu insolență că jurnalul Annei Frank este un trucaj, iar numărul victimelor lui Hitler se ridică „din fericire... la zero" se ocupă de educația unor tineri ce au optat pentru o formație umanistă și pe care interpretarea faptelor de cultură ar trebui să-i conducă la înțelegerea corectă a istoriei și cu atît mai mult a acelor

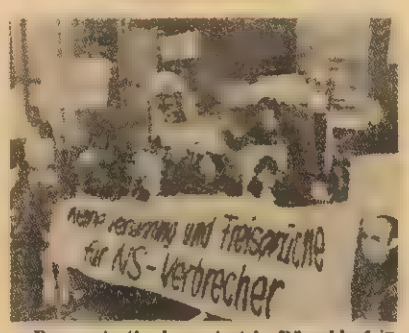

Demonstrație de protest la Düsseldorf în legătură cu achitarea, de către un tribunal din acest oraș, a foștilor gardieni S.S. de la lagărul de concentrare fascist Maidanek.

perioade de nebunie cum a fost cea hitleristă. Greu de crezut că printre cursurile sale despre Lautréamont, Rimbaud sau Nerval — predate, se spune, după metode rutiniere — acest cadru didactic nu și-a insinuat și „tezele" cu privire la „minciuna camerelor de gazare și a genocidului". Încercînd să apere onoarea universității lyoneze în urma căreia ceea ce s-a numit în presa franceză „afacerea Faurisson", unul dintre conducătorii acestei, deallfel prestigioase instituții de învățămînt superior, spunea că profesorul incriminat își reunea prozeliții, recrutați dintre studenții săi, în incinta universității în afara orelor normale de curs. Ca și cum asta n-ar fi de ajuns: răspîndirea, printre niște tineri care, în debusolarea și în ignoranța lor generată de tăcerea manualelor de istorie în ceea ce privește perioada nazistă, sînt gata să la totul de bun, a unor idei puțin zis periculoase. Aici, ca și la liceul Blaise Pascal sau la Paris III, unde a profesat înainte. Pentru că, în general, pe asemenea crude realități — șomaj, nesiguranță pentru ziua de mîine, neîncredere în valorile de prea multe ori înșelătoare promovate de „democrațiile" occidentale și încă multe altele — mizează cei ce încearcă să nege existența ororilor fascismului, să reabiliteze hitlerismul pr'n mijloace dintre cele mai agresive și mai arogante.

Este imposibil de presupus că textul policopiat „Pentru o istorie veridică a celui de-al doilea război mondial" fusese distribuit de Faurisson studenților săi pentru a le înlesni înțelegerea lui Proust, așa că din calea certitudinii pentru cele arătate mai sus este alungată orice urmă de îndoială. Așa au gîndit, dealtfel, și cîțiva universitari parizieni — și, ca ei, mulți dintre colegii și studenții lor de la Lyon II și din întreaga Franță — cînd, într-o scrisoare făcută publică, au socotit „tezele" lui Robert Faurisson „complet aberante", aparținînd „unei ideologii care se dezvoltă actualmente și care are ca obiect reabilitarea nazismului și a colaboratorilor săi în ochii tinerelor generații". Nu așa a gîndit, în schimb, o parte a presei franceze, care a redus toată această condamnabilă întîmplare la o altercație a profesorului cu martori ai genocidului și descendenți ai victimelor nazismului. Nu așa au gîndit și cei ce au crezut și continuă din păcate să mai creadă că activitatea extraprofesională a unui individ îl privește personal, chiar dacă el își face publice „teze" ce lezează nu numai bunul-simț și logica elementară. Revelatoriu pentru un asemenea mod de a gîndi este faptul că „Le Matin" găsea acum cu... indignare explicația pentru care conducerea universității nu i-a propus ministrului candidatura acestui psihopat la postul de profesor universitar. Acum este clar și pentru noi de ce, după toate cele întîmplate sau aflate în curs de desfășurare — o anchetă administrativă asupra acestui caz este deschisă din ordinul ministrului universităților, la cererea Adunării naționale — Robert Faurisson mai are încă îndrăzneala să se socotească un om „încolțit", „tracasat", „victimă a unei atitudini discriminatorii" care dăunează „carierei" sale.

„Bacilul ciumei nu moare și n-a murit niciodată". Din păcate, fraza lui Camus își păstrează, cel puțin în cea de-a doua parte a ei, actualitatea. Pentru că există astăzi în Occident destule manifestări care avertizează asupra pericolului încercărilor de reînviere a fascismului. În ciuda celor povestite de cei ce au supraviețuit Auschwitzului, în ciuda celor 42 de volume de „Procese ale marilor criminali de război în fața tribunalului internațional de la Nürnberg", a celor 25 de milioane de piese și documente secrete naziste aflate în arhiva Centrului de documentare din Berlinul occidental, în ciuda atîtor și atîtor urme lăsate de ciuma brună!

Nimic din tot ceea ce s-a întîmplat atunci nu trebuie uitat, pentru că nimic din ceea ce ține de fascism nu trebuie să se mai repete. Iar cînd e vorba de astfel de manifestări ce ultragiază memoria celor 6 milioane de victime ale hitleriștilor, de cel mai groaznic genocid pe care l-a cunoscut vreodată omenirea, reacția popoarelor se cere a fi nemiloasă.

DUMITRU AVRAM ■

Orășelul de pe Inn

...altfel, orășelul acesta are tot ce-i trebuie pentru a oferi turistului un agreabil popas. Un orășel curat și cochet, cu un aer ușor patriarhal. Cladiri vechi, pitorești, bine îngrijite, bulevarde și străduțe tipic provinciale, absolvite de agitația marelui trafic urban, perspective naturale încîntătoare. Altfel spus, peisaje demne de a figura pe orice carte poștală de bună calitate. Foarte frumoasă și biserica parohială, măiestuos edificiu gotic, cu decorațiuni interioare remarcabile sub raport artistic. Interesantă, pentru turist, și Spitalskirche, cealaltă biserică în stil gotic, datînd din secolul al XV-lea, a așezării. Interesant, pentru turiști, și muzeul de folclor. Iar de la înălțimea Turnului Salzburg se deschide o panoramă splendidă, larg desfășurată peste cîmpie. Am străbătut timp de cîteva ore străzile acestui orășel, deloc altfel în înfățișarea sa față de puzderia de mici și pitorești localități presărate pe cuprinsul Austriei. M-am amestecat printre oameni săi, mai liniștiți sau mai agitați cu treburi, mereu însă politicoși, mereu deferenți față de turistul sosit de departe. Și n-am întîlnit nimic ieșit din comun, nimic care să proiecteze așezarea dincolo de cadrele agreabilului său anonimat turistic. Pînă cînd, pașii m-au adus în fața micii librării, cu două vitrine, din centrul orașului. Într-una din vitrine, aceleași cărți aflate — în momentul respectiv — în oricare din librăriile austriece. În cealaltă însă... Privind-o, mi-am amintit cele cîteva propoziții consacrate acestei așezări de ghidul turistic: „Coborînd mai departe pe Inn, se ajunge în Braunau, oraș vechi ale cărui detalii sînt încîntătoare, cu excepția unuia singur: este orașul natal al lui Hitler... Hotelurile „Post" și „Binder", ca și numeroase pensiuni, asigură găzduire turistului în acest orășel care nu merită să sufere pentru faptul de a fi dat lumii un zugrav de sinistră memorie". Cea de-a doua vitrină a librăriei din Braunau era în întregime ocupată de cărți despre cel mai notoriu fiu al urbei și — spre tragedia orașului și a lumii — cel mai nefast personaj al istoriei universale. Ca un zguduitor remember, vitrina librăriei din centrul orașului de baștină al lui Hitler era populată de cărți scrise în idcea de a ține mereu trează în memoria generațiilor trecutul tenebros al barbariei hitleriste, pe care cei din Braunau, asemenea oamenilor de bună-credință de pretutindeni, nu-l pot uita și nu-l doresc resuscitat.

Din Braunau, orășelul austriac de pe Inn, ca din atîtea mii și mii de mici așezări de pe scoarța planetei unde nu se întîmplă nimic deosebit, nimic care să prezinte un interes larg, se întîmplă ca marile agenții internaționale de presă să nu transmită luni, sau ani, sau decenii de-a rîndul, nici o știre. De curînd însă, o telegramă de presă, datată la Braunau, informa despre încercarea unui mănunchi de naziști — de extracție mai veche și mai nouă — de a încropi o demonstrație menită să marcheze împlinirea unei cifre rotunde în existența, lamentabil încheiată, a celui care, văzînd lumina zilei în liniștitul Braunau, s-a rupt de tot ce e uman pentru a se legăna în iluzia deșartă că ar putea pune, prin foc și sînge, întreaga lume sub zodia propriei demențe. Braunau pe Inn a curmat însă cu salutară vehemență inscenarea cu iz comemorativ, dar cu bătaie lungă în calculele naziștilor mai vechi sau mai noi de reînviere a unui trecut definitiv condamnat. Cei din Braunau au dat riposta binemeritată adunăturii de fasciști care, într-o nouă și disperată întreprindere de siluire a legilor dezvoltării lumii contemporane, a sperat că ar putea terfeli din nou numele acestui oraș prin smîrcurile istoriei contemporane.

CORNELIU VLAD ■

● FAPTELE ȘI ZILELE SĂPTĂMÎNII

Margaret Thatcher, premier în premieră

Pentru prima oară în istoria sa, Marea Britanie are ca premier o femeie, pe Margaret Thatcher, liderul Partidului Conservator, care a obținut victoria în alegerile legislative desfășurate la 3 mai. Cel de-al 12-lea cabinet britanic din perioada postbelică este format din 22 miniștri. Născută în 1925, Margaret Thatcher, înainte de a intra în viața politică, a lucrat ca cercetător la Universitatea Oxford și chimist la o firmă de materiale plastice. În 1954 a obținut diploma de avocat, specializîndu-se în dreptul fiscal. Este lider al Partidului Conservator din 1975 și, după cum au informat deja majoritatea ziarelor, este căsătorită și are doi copii.

God save, Sir Laurence!

Urarea de bună sănătate îi este adresată, într-adevăr, la 71 de ani, lui Laurence Olivier, considerat cel mai mare actor de teatru al epocii. După ce a interpretat în teatru toate rolurile shakespeariene, de la Hamlet la Othello — ba chiar și pe cel al Katherinei, din „Scorpia îmblînzita", pe cînd avea doar 14 ani — iată-l acum primind cel de-al treilea premiu Oscar, care este un premiu cinematografic rîvnit de toți slujitorii ecranului. Deci, „God save, Sir Laurence!"

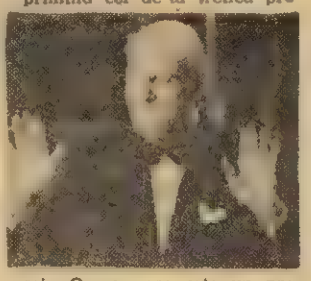

Capri, altfel decît turistic

Renumită în lumea întreagă pentru frumusețile sale, cîntată și dorită, insula italiană Capri, pe care trăiesc aproximativ 13 000 de locuitori, a fost izolată la începutul acestei luni, — 5 mai mai precis — pentru prima dată în istoria ei, de restul lumii datorită unei greve generale care a paralizat timp de o zi principalele activități desfășurate pe teritoriul ei. Greva a avut loc în sprijinul revendicării privind reorganizarea activității spitalului local, al cărui personal este considerat total insuficient.

Un set perfect

Un spectator, notează „Newsweek" a numit căsătoria dintre Chris Evert — „regina tenisului" — și englezul John Lloyd, „un set perfect". Deși meciul a durat cam mult, cam de vară trecută, la Wimbledon, deși „Flossie" Lloyd (numit așa din cauza buclelor sale blonde, strălucitoare) a mărturisit că pasiunea sa pentru Chrissie datează cam de cinci ani, dar pe atunci aceasta era „logodnica lui Jimmy". Cît despre fosta logodnică a lui Jimmy Connors, ea afirmă că niciodată n-a simțit pentru cineva așa dintr-o dată atît respect și atîta atracție ca pentru John. Iar pentru ca lucrurile să fie clare, adaugă: „Nici chiar pentru Jimmy".

Din lirica spaniolă

VICENTE ALEIXANDRE

Marea paradisului

Iată-mă încă lîngă țărmul tău, mare...
Cu pulberea drumului pe umăr
cea în care palpită trecătoarea dorință a omului.
Iată-mă aici, lumină eternă,
uriașă mare neobosită,
ultim semn al unei iubiri ce nu are sfîrșit,
trandafir al lumii fierbinți.

Tu, pe cînd copil eram, erai
rivnita sandală a piciorului desculț.
Albă rupere a spumei pe trupul meu
îmi înșela îndepărtata copilărie cu desfătări.
Soarele, o fericire promisă,
o fericire omenească, o candidă împreunare
a luminii
cu privirile mele, cu tine, mare, cu tine, cerule.

J. M. CABALLERO BONALD

Tot ceea ce am trăit

Tot ceea ce am trăit, tot
ceea ce am salvat cu grijă și trudă
de distrugerea feroce a zilelor,
tot ceea ce am fost, vi-l dăruiesc azi, definitiv.
Ochii cu care veți recunoaște urmele acestor
litere,
sufletul cu care veți uita plecarea mea din lume,
felul meu de a fi : totul vi-l dau acum
ca și cum v-aș da ultimul meu cuvînt,
declinat de unica certitudine.

E însăși memoria mea cea pe care v-o pun
în mîini : tot ceea ce știu despre mine :
integritatea perplexă a vieții mele,
a celor ce au trăit la fel ca mine,
cenușa aproape profetică a unui timp
incendiat de răpiri furioase,
sub servitutea unor obiceiuri intolerabile.
fiecare iubire care m-a construit
pilpîie aici, luptă și se mărturisește,
își luminează marginile șubrezite,
își înalță adevărul așa cum
numai un om care iubește poate s-o facă.

Din teama mea, din libertatea mea
de a rămîne-n viață, din adîncul meu,
eu, cel care sînt asemeni celorlalți,
învățînd asemenea lor să cîștig timpul,
vă aduc glasul și prăbușirea lui,
istoria cotidiană a îndoielilor mele,
pentru ca să nu-mi mai fie singur cuvîntul,
pentru a continua să trăiască
sub claritatea în care continui să cred.

FRANCISCA AGUIRRE

Animal trist

Noaptea m-am dus la mare să-i cer ajutor
și marea mi-a spus : ajută-mă !
Am fost pînă la mare și am atins-o
cu grijă, așa cum se atinge un animal rătăcit,
un animal care roade țărmul
și-ncearcă să se piardă-n cer.
Am fost pînă la ea cu pașii
care ne-apropie de necunoscut,
așteptînd un răspuns mai mare decît
dureroasa noastră-ntrebare.
Mai înainte privisem întreaga insulă,
pentru a o purta cu mine pînă la mare.
Adunasem întregul ținut în retină
și m-a dus cu el către mare :
Ulyse era și al ei și al meu.
Itaca și eu am fost la minotaurul acvatic
pentru a-i cere ajutor
și marea ne-a spus : ajutor !
Trist animal : ajutor !

În românește de
DARIE NOVACEANU ■

Morges — capitala de mai a picturii naive

După un deceniu și mai bine de glorie, timp în care arta naivă, ca afacere, a stat în prim-planul comerțului de artă european și, nu numai din pricina aceasta, în prim-planul atenției publice, se întîmplă ceea ce era firesc să se întîmple : interesul general s-a rezonabilizat, dacă ne putem exprima astfel, prețurile s-au stabilizat și de domeniu se ocupă — ca și mai înainte, dealtfel — o seamă de oameni cu simțul perspectivei, critici, colecționari, galeriști, nu foarte multă lume, dar sigur lume pasionată, respectîndu-și pasiunea și ținînd-o cu strășnicie în tărîmul esteticii. S-a vorbit și s-a scris mult despre arta naivă, cauzele frumoasei cariere a pictorului inocent sînt mai multe, cultura plastică a lumii a trăit unul din acele necesare momente ale adevărului și bună parte din lumea artei reconsideră, înțeleptită, expresia figurativă. Pictura naivă este, la drept vorbind, o binefacere, o mîntuire, în multe privințe, pentru vidul atîtor mode și estetici bîntuind mapamondul. Între cei mai stimabili promotori ai artei „pictorilor de duminică" se numără și Galeria PRO ARTE KASPER din Morges (Elveția), galerie care de șapte ani organizează un cuprinzător concurs internațional al artei naive, un „Premiu european", cum i s-a spus pînă acum și „Premiul elvețian pentru pictură naivă 1979", cum i se zice astăzi.

Cîteva lucruri merită comentate : mai întîi că statornicia lui Georges Kasper a adus în nu prea marele oraș Morges critici de mărimea unui Anatole Jakovsky — veritabil „papă al naivilor", autorul primului „Lexicon al artei naive" — pe celebrul colecționar Fritz Novotny — care, în 1974, cu expoziția colecției sale la Kunsthalle din Darmstadt a creat un prestigios reper în acest gen de întreprinderi — pe alți reputați specialiști din Anglia (prof. Scheldon Williams), Belgia (Jean Dypreau), Republica Federală Germania. Al doilea fapt de merit e că aici vine cam toată floarea picturii naive din douăzeci de țări, transformînd Morges-ul într-o capitală de stimă a planetei naivilor. În fine, notabilă e, de cîțiva ani, prezența unor pictori români, la această ediție fiind invitați Alexandru Savu, Petru Mihuț și Gheorghe Sturza. Juriul — în care a fost invitat și un critic de artă român, ca semn al calității lucrului meșterilor noștri și, de bună seamă, al prețuirii pe care o are la noi creația amatorilor ziși naivi — va acorda un premiu „de onoare", un premiu I, diplome și un premiu al publicului, fapt posibil, s-ar zice, numai într-o expoziție a pictorilor naivi.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ochii și urechile lumii

Noul chip al iepurașului

De la Calcutta la New York, de la Paris la Melbourne, din Spania în Canada, de pe Orenoc pe Vistula — observatorii lumii constată, cu certă voioșie și interes, o invazie de glume, bancuri și povești ai căror eroi sînt iepurii, iepuroaicele și iepurașii lor. Ca și norii, ca și marii curenți de adînc ai mărilor, ca și migrația păsărilor călătoare, ca și bancurile de scrumbii— așa călătoresc, în tainice solidarități de semnificație și bancurile oamenilor prin lume, cerînd un studiu serios al structurilor lor, precum fenomenele de substanță. Cu ani în urmă proliferaseră bancurile cu elefanți. Acum aleargă pe toate meridianele iepurii cu bancurile lor de o falsă lentoare, fals duioase, fals inocente ascunzînd cu greu ferocitatea junglei mondiale, de pildă :

— „Alo, casa Iepure ?
— Da...
— Poc ! (sunet de pușcă)".

Iepurele, ca erou, nu chiar pozitiv, nu întru totul virtuos, deloc în spiritul marilor fabule conformiste, are anumite caracteristici în aceste producții ale spiritului. El nu mai e doar un prăpădit nevolnic, un persecutat amărît, care inspiră milă universală. Jignit, ignorat, hărțuit și chiar lovit, el se răzbună prin tenacitatea candorii, această tenacitate transformîndu-se în cicăleală terorizantă, în curaj de fiecare zi și putere antipatică, dar veselă, de nemurire. Iepurașul drăgălașul e un mic terorist al întrebării inoportune, poate omenești, dar scandaloase în context. În general, el caută lucruri greu de găsit, la adrese nepotrivite, el aleargă după absurdități perverse, cum ar fi tortul de morcovi la cofetărie. În fiecare banc el are o încăpățînare adorabilă în a cere ce caută și în a sfida amenințările celui mai tare decît el, terorizat însă de insistențele idiotului mititel. Minunat e bancul cu morcovii căutați la farmacie (două variante — una dintre ele : iepurașul caută morcovi la farmacie timp de 7 zile, de 7 ori i se răspunde, tot mai răstit, că nu ținem morcovi ; a opta oară e amenințat că dacă mai vine o dată i se va rupe gura ; a noua oară i se dă un pumn peste bot de-i sare dentiția ; în a zecea zi, abia mai putînd articula vorbele, chinuindu-și limba printre dințișorii rupți, el va întreba, scîncind : „șuc de morcovi aveți ?").

Smuls din postura lui veșnică de maniac îndreptățit al persecuției, de fricos imuabil, iepurașul devine azi un Chaplin mai chaplinian decît Candidul. El are candoarea conștientă, și-o asumă (în așteptarea lupului, își curăță pușca dar știe că „spupe prostii", cînd se angajează că va și trage...) și o manifestă tiranic. Se observă o mutație și în relațiile lui cu vînătorul, cu călăul. Acesta nu mai e nici el ce-a fost. O aură de victimă a acestei tenacități plicticoase, monotone și nevrotice, îi nimbează noul chip. O anumită înțelegere trebuie să-i acorzi și lui, fără însă a scădea din fondul de simpatie atribuit iepurelui pisălog, dîrz, a cărui neînfricare cotidiană dă „prostiei" sale dimensiunea suspectă a unei inteligențe mîndre și perfide.

Neoiepurașii sînt un fenomen de cert interes în viața spirituală și imagistică a planetei, ei constituind o replică eficace și demnă la vechea imagine acreditată de marile puteri leonine. Eu unul, îi salut ca tot omul ce n-a crezut în înțeleptul plictis al fabulelor de la școală.

RADU COSAȘU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Nefastele găști

Admiram într-o seară, la München, pe una din străzile năpădite de flori, acolo unde circulația frenetică a automobilelor este strict interzisă, calma promenadă a pietonilor, în mod firesc împăcați cu liniștea trotuarelor și aerul ceva mai curat de aici. Lumea se plimba încet, cum se plimbă peste tot și doar din cînd în cînd, strigătele copiilor perturbau atmosfera aproape bucolică a străzii. La un moment dat, după un colț, valurile unui chiolhan frenetic au zguduit liniștea și parcă tot aerul s-a șifonat și s-a stricat. Țipetele veneau dintr-o berărie, nu dintr-o berărie oarecare, ci din aceea, din păcate istorică, unde Hitler își sforăise primele discursuri. Chiolhanul era stimulat tot de un discurs aparținînd tot unui nebun, ascultat cu toată pofta de alte cîteva zeci de nebuni. Domniile lor, după cîteva rînduri zdravene de bere, reeditau la nivelul mintal corespunzător, gîndirea mărșăluitoare fascistă. Nu erau fasciști, erau neofasciști, adică niște fasciști mai noi, avînd pofta de a urla și de a-și împinge abdomenul în muritorii de rînd. Gașca a ieșit pe stradă, urlînd și bălăbănindu-se, făcîndu-se, adică simțită, prin ce avea mai valoros. Se va spune că un grup de derbedei nu înseamnă mare lucru. Cînd derbedeii însă își agață la braț zvastici și fluturări drapele, de cea mai crîncenă amintire, atunci lucrurile se schimbă și ce au ei de gînd să facă interesează pe toată lumea.

De curînd, Andreas von Schoeler, secretar de stat la Ministerul Afacerilor Interne de la Bonn, a declarat că numărul membrilor organizațiilor neofasciste din R.F.G., care acționează violent, a crescut de peste două ori în ultimii trei ani. Declarația a fost radiodifuzată și a mai conținut detaliul, potrivit căruia, organizațiile cu pricina cuprind în prezent 1 300 de membri, față de 600 cît îndrăzneau să cuprindă în urmă cu doi ani. Cifra în sine nu este mare, dar procentul de creștere rămîne simptomatic

Conținutul neofascist are, evident, forme neofasciste, deși fascismul curat rămîne în esență. Revista vest-germană „Stern" scria, de pildă : „Tipic este, de pildă, ceea ce se întîmplă la cafeneaua „Vaterland" (Patria) din Berlinul occidental, str. Kurfürsten nr. 101. Localul este vopsit în cenușiu și oliv, culorile folosite inițial de parașutiștii hitleriști ; de pe tavan atîrnă plase de camuflaj ; pe podea sînt stivuiți, ca în ajunul unei bătălii, un mare număr de saci cu nisip. Pe mese zac revolvere și pistoale automate — deocamdată din plastic — pe pereți — portrete în ulei ale lui Hitler. Clienților li se oferă și reprezentații teatrale „de front" și, în curînd, pe lîngă restaurant, va funcționa și un bordel „pentru ofițeri". Obișnuiții localului sînt aderenții din Berlin ai organizației „Tineretului viking", îmbrăcați cu cămăși negre, cu semne runice pe mînecă, purtînd în picioare cizme din piele și învîrtind cu ostentație bastoane de cauciuc".

Potrivit statisticilor oficiale publicate în R.F.G., 84 000 de fasciști notorii mai erau, la sfîrșitul anului 1977, susceptibili de a fi pedepsiți pentru crime înfăptuite în cursul celui de-al doilea război mondial. Din cei 6 432 de inculpați care au compărut, totuși, în fața tribunalelor, 167 au fost zvîrliți dincolo de gratii, iar restul achitați. Vinovați mai vechi și mai noi există și în alte țări vest-europene, unde ciuma neofascistă începe să-și întindă, impertinentă și feroce, tentaculele.

În Spania, vechea familie franchistă își bocăne cizmele și salută cocoșește în stil franchist, încercînd să atace noua Constituție și noua realitate a țării. În Italia, „Ordinea neagră" și „Ordinea nouă" își fac de cap stimulînd producția de cămăși negre. O revistă neofascistă denumită „Linea" publică propoziții simple de tipul : „E momentul stindardelor noastre. Ne vom îmbrăca cămașa noastră. E momentul bombelor noastre. Se întoarce Zarathustra". Astfel de gemete voioase se aud din ce în ce mai des, prin circiumi și pe maidane, acolo unde datul din picioare nu face notă discordantă cu cea mai decisă pauperitate de gîndire. În Belgia, gruparea „Apără-te" seamănă, ca două picături de apă, cu „Serviciul acțiunii cetățenești" din Franța, sau cu „Partidul puterii albe" din Statele Unite. Fie că se numesc „Frontul național", ca în Marea Britanie, sau altfel, toate aceste găști, care-și fac de cap din ce în ce mai vehement, nu au alt scop decît să readucă pumnalul și măciuca, ca o obsesie cotidiană, în rîndul a milioane și milioane de oameni. Un asemenea flagel, avînd gustul unic al violenței, încearcă să-și certifice existența în același stil și cu aceleași mijloace ca și ciuma fascistă din urmă cu aproape o jumătate de secol. Strivirea unui asemenea rău rămîne, pînă la urmă, un act de cultură.

RADU BUDEANU ■

„Lumea se amuză"

Karate *(din revista N.B.I. — R.D.G.)*

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Două întîlniri cu tinerii județului Argeș (cronica 325, 326)

Vineri, 11 mai 1979, a avut loc prima întîlnire a cenaclului Flacăra cu tinerii municipiului Pitești. Iată un moment remarcabil în biografia mereu mai bogată, mereu mai încărcată de sensuri și semnificații a acestei originale expresii artistice ce are drept criteriu valoarea, angajarea și spiritul tînăr, echivalența adică în planul artei a celor trei idei — lumină, luptă, libertate — înscrise pe frontispiciu. În marea sală a sporturilor din frumoasa capitală a ținuturilor argeșene, ce abia cu o săptămînă în urmă găzduise o tulburătoare simfonie a lalelelor, întîmplarea literar-artistică prilejuită de prezența cenaclului Flacăra condus de poetul Adrian Păunescu a întrunit toate superlativele posibile și rîvnite de asemenea manifestări : un public generos nu atît în aplauze cît în participarea efectivă — fapt ținînd de însăși specificitatea cenaclului — prin buna cunoaștere a unor cîntece cît și prin însușirea rapidă a celor-lalte melodii din imprevizibilul repertoriu care a avut drept protagoniști nume binecunoscute ale muzicii tinere cum sînt Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc, Sorin Minghiat, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Mircea Bodolan, Vasile Șeicaru sau vocile în evidență și recunoscută ascensiune ale grupului Cetatea, ale tinerilor Volker Grotendorfer și Arpăd Domokos. O mențiune cu totul și cu totul aparte atribuită înainte de toate de minunatul public piteștean, vădit cucerit de umorul de calitate, pentru recitalul susținut de talentatul actor al Naționalului bucureștean și membru cu vechi stare al cenaclului Flacăra — Radu Gheorghe. Un program condensat, restrîns la spațiul a trei ore și jumătate, încheiat după tradiție cu rostirea din mii de piepturi a cîntecului „Trăiască România". Un spectacol de calitate ce va rămîne de neuitat nu doar pentru tinerii Piteștiului ci și pentru membrii cenaclului Flacăra, stimulați puternic în truda lor artistică de calda primire ce li s-a făcut, de nedezmințita ospitalitate a oamenilor de pe aceste meleaguri, de marea receptivitate și grijă pentru cei tineri, pentru pasiunile lor, dovedită de organele de partid ale județului și municipiului între altele și prin asigurarea condițiilor excelente în care s-a desfășurat întîmplarea literar-artistică de la Pitești

*

În seara zilei următoare, sîmbătă, 12 mai 1979, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a fost prezent într-un alt frumos oraș argeșean — Cîmpulung Muscel. În ciuda timpului nefavorabil, sala de sport a Grupului școlar din preajma cunoscutei uzine ARO a devenit neîncăpătoare. Primitoare însă, prin efortul cadrelor didactice, în frunte cu directorul coordonator, și al elevilor grupului școlar care, într-un timp record, au asigurat tot ceea ce era necesar pentru realizarea manifestării, planificate — nu inițial, ci pînă în ultima clipă, cînd ploaia s-a întețit — a se desfășura în aer liber. Cei peste o mie de tineri prezenți în sală, ca și cei, mulți la număr, rămași să privească și să asculte prin plasa de la geamuri sau pe ușile lăsate deschise, de afară, și astă timp de trei ore, au realizat împreună cu membrii cenaclului — aceiași ca și la Pitești, mai puțin Radu Gheorghe, înlocuit de talentatul actor al Giuleștiului Mihail Stan și în plus, oaspetul Mircea Vintilă, beneficiar, prin înțelegerea lăudabilă a comandanților săi, al unei învoiri de 48 de ore — un spectacol de elevată ținută artistică, de puternică vibrație patriotică, revoluționară.

*

Trei imagini din sala sporturilor din Pitești : minunatul public și membrii cenaclului cîntînd împreună „Trăiască România", și autorul unui recital umoristic de excepție : Radu Gheorghe

Și același entuziasm, manifestat de tinerii din Cîmpulung Muscel

Fotografii de GH. AMUZA ■

*

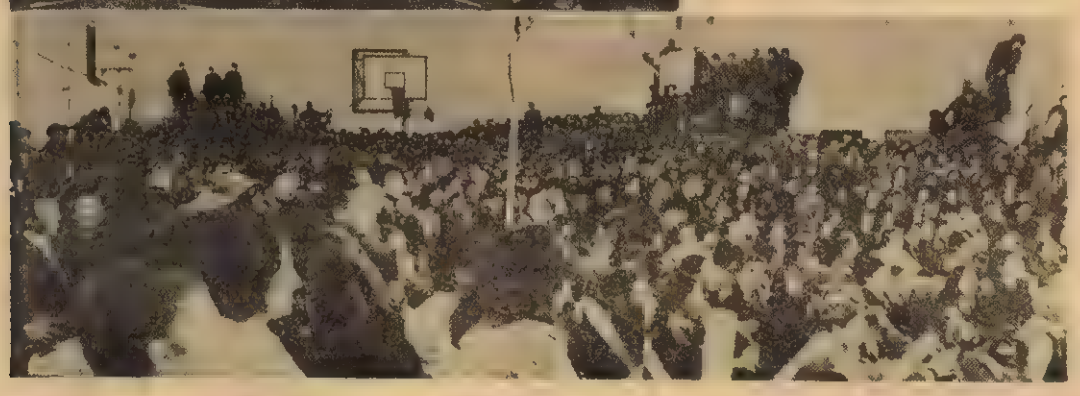

O recreație ceva mai mare (cronica 327, 328)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a susținut în ziua de 15 mai a.c. la Școala generală nr. 37 din Bulevardul 1 Mai nr. 126 din Capitală, două întîmplări literar-artistice în prezența elevilor claselor I—VIII și VIII—X. Programul a fost alcătuit cu grijă și cu deosebită pricepere, pentru a corespunde deplin puterii de înțelegere a spectatorilor mici de la vîrsta întîi, care au putut asculta, astfel, pe reprezentativii cenaclului Adrian Păunescu, Mihail Stan, Vali Sterian, Mircea Bodolan.

Cenaclul intenționează ca pe parcursul acestui an — Anul Internațional al copilului — să organizeze și alte asemenea întîlniri. Se așteaptă, în acest sens, invitații, propuneri (Gh. Amuza)

Sîmbătă și duminică în județul Buzău

În strădania de a răspunde cît mai prompt numeroaselor solicitări adresate de tineri, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va afla la sfîrșitul acestei săptămîni în județul Buzău. Potrivit celor convenite cu forurile județene, cu Comitetul județean de partid, căruia datorăm invitația de a-i bucura din nou pe tinerii buzoieni cu prezența celor mai cunoscute talente ale muzicii tinere, programul manifestărilor este următorul :

- Sîmbătă, 19 mai, orele 19, la Casa de cultură din Rîmnicu Sărat.
- Duminică, 20 mai, orele 11, la Tabăra de sculptură Măgura.
- Duminică, 20 mai, orele 19,30, la Casa de cultură din Buzău.

FLACARA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33 cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițâ) — 1618 ; Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătroșcu, Mircea Fedoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) — 1787 și 1617 ; Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; Fotoreportaj (Elena Gnero, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41 505

21
ANUL XXVIII (1250)
24 MAI 1979
Flacăra
Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Spania

„Am venit în Spania, la invitația regelui Juan Carlos I, pentru a întări prietenia și colaborarea dintre popoarele român și spaniol. Vreau ca această colaborare să servească dezvoltării economico-sociale a ambelor popoare și, în același timp, să contribuie la întărirea luptei pentru destindere și pace în lumea întreagă".

NICOLAE CEAUȘESCU

Cercetări cu prioritate:

Economisirea energiei

Cu greu ne putem imagina că întreaga lume, confruntată cu o criză energetică de proporții încă necunoscute în istorie, trăiește totuși într-un ocean de energie care se pierde fără rost. După plastica expresie a șefului laboratorului de instalații al Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor INCERC, din cadrul Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în construcții, „căldura aruncată ar putea încălzi orașe !"

Pretutindeni se caută soluții pentru recuperarea, fie și parțială, a energiei folosite pînă nu de mult doar pentru a încălzi... atmosfera — lux pe care azi nimeni nu și-l mai poate permite. Și specialiștii de la INCERC, în contextul unui cuprinzător program coordonat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, se avîntă în prezent pe acest ocean al energiei neutilizate, dar utilizabile.

Studii intense desfășoară, între alții, colectivul de ventilare și recuperare a căldurii. Ventilare ? Acest cuvînt, apreciat de la început pare să nu mai ascundă nici un secret, oferind în schimb, promisiunea unui bogat consum de căldură. Iată explicațiile inginerului Alexandru Christea, șeful colectivului.

Aproape toate halele industriale sînt dotate cu sisteme de ventilare, care evacuează în atmosferă aerul viciat din interior — deci încălzit la temperatura acestuia, cam 16 grade Celsius — conținînd gaze, vapori de apă, praf etc. El este aspirat de la locurile de muncă și, pe diferite căi, se evacuează. În compensare, alte sisteme de ventilare introduc aer proaspăt din exterior, pe care în prealabil îl încălzesc, pentru a nu coborî temperatura halei. Astfel, iarna, ele ridică temperatura de exemplu de la circa minus 15 grade pînă la plus 30 grade, astfel încît, în combinare cu aerul din incintă, să se ajungă în final cam la 16 grade. Apoi procesul se reia de la început, într-un ciclu practic infinit. Or, cantitatea de **aer cald** evacuat este enormă, **sute de milioane de metri cubi pe oră sînt azvîrlite în atmosferă**, pe care o încălzesc pe socoteala statului, adică pe socoteala noastră și a dumneavoastră, pierzîndu-se astfel echivalentul cîtorva sute de mii de tone combustibil convențional pe an.

— Dacă doar 10% din instalațiile de ventilare industriale din țară s-ar echipa cu recuperatoare de căldură — subliniază inginerul Christea — am economisi 80 000—100 000 t combustibil convențional pe an. Iar cifra de 10% o consider modestă, realistă.

— Dar pentru a echipa fie și doar 10% din instalații, apar necesare, cum arătați dumneavoastră, recuperatoare de căldură. Ce sînt acestea ? Dispozitive complicate ?

— Nicidecum. Este clar că aerul viciat expulzat din halele industriale nu mai poate fi recirculat, tocmai fiindcă el conține noxe, dar **căldura** sa poate fi preluată, în parte, și transmisă curentului de aer proaspăt pompat de ventilatoare în hală. Tocmai această preluare de energie o asigură recuperatoarele. Noi am realizat mai multe asemenea echipamente, primul fiind de tip rotativ. El este alcătuit dintr-un rotor care se învîrtește în interiorul unei carcase racordate la conducta de aer cald viciat și la conducta de aer rece. Pe durata contactului cu aerul cald, materialul din care este confecționat rotorul acumulează căldură, pe care apoi o cedează aerului rece, și îl ridică temperatura de la aproximativ minus 15 grade (în zilele de iarnă) pînă la circa plus 4 grade, urmînd ca încălzirea suplimentară (pînă la plus 30 grade) să fie asigurată de o altă sursă, convențională. Mai ales dacă ne raportăm la numărul imens de instalații industriale la care dispozitivul poate fi racordat avantajele sînt evidente : în loc să încălzim aerul rece de la minus 15 grade la plus 30

(Continuare în pag. 8)

LIONEL NIȚESCU ■

Momentul '79

Unii stau în genunchi, alții în picioare, sudează, împregnează, nivelează, măsoară, rid. Sînt zugravii lui Victor Suciu și zidarii lui Radu Alexandru. Privesc la platformele de beton, la care nădușesc, și am impresia că acești oțeleri, în exclusivitate țărani de prin jur, au pornit să înalțe o piramidă. În realitate ei lucrează la fundațiile unor mașini, „megalitice" le zic ei, termenul fiind, firește, preluat de la vreun oțelean mai școlit, fundații în care se revarsă lava a peste 2 000 metri cubi de beton, piept de beton care trebuie să susțină mașini-uneltе uriașe, ale căror dimensiuni și fineță, capacitate și productivitate dau imaginea unei puternice civilizații. Și abia după ce se toarnă, după ce încremenesc asemenea unor plombe în falca rănită a pămîntului, buimăcit de excavatoare și buldozere, abia atunci începe truda, migala, partea de finețe a operei : pentru ca fundația să fie ferită, păstrată în timp, se protejează „antiulei", se finisează mai bine decît un perete de apartament. Imaginea ne trimite cu gîndul în epoca pietrei, nu pentru că e primitivă, ci pentru că e plină de grandoare, propulsează efortul oamenilor ambiționați parcă să șlefuiască un chip de piatră cît un munte. Unul dintre cei care dau formă acestor fundații, în care mașinile vor fi montate la precizie de zecimi de milimetri, este Marin Ancuța, născut în Brabova (Dolj), de 39 ani ; a lucrat la aviație, zice el, dar din 1961 trăiește numai pe șantiere. A ajuns șef de echipă și se îngrijește acum de munca a 41 de oameni. Împreună asigură armarea fundațiilor. De cînd a venit la I.U.G., au îndoit, aflu, cam 2 000 tone de fier-beton pe an. „Un Olt de oțel, neică !" zice Marin Ancuța. În fundația la care lucrează acum, au băgat 120 tone de armătură. Cît într-un bloc cu 20 de apartamente. „Cînd sînt mai obosit, zice, și mă preumblu prin pădurea asta de „megalitice", am impresia că aud cucul. Și atunci mă tot întorc după cîntecul lui, pentru că vreau să-mi cînte din față, să-mi meargă bine o vară, o toamnă și o iarnă. Dacă se întîmplă cucul să nu aibă chef de cîntat, să deschidă gura de două sau trei ori, apăi atunci mă prefac, mă mînt că nu-l aud : vreau, cucul să cînte mult cînd îl aud pentru prima dată în an, pentru că, se zice, de cîte ori deschide gura, atîția ani trăiești. Și eu vreau să trăiesc !"

— Dar dacă dai de un cuc puturos, ce te faci măi, neică Mărine ? zice Gheorghe Gaiță, tot pasăre și el.

— Atunci întru în prima circiumă de care dau în drum și ascult Gaița, dă drumul la replică, tot atît de plină de haz, și Marin Ancuța.

Ceilalți, Constantin Beznea, Dumitru Costache, Dumitru Bebe, Ion Gioroceanu,

(Continuare în pag. 11)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

răspuns la o imputare

tata povestea
că bătrînul tău a fost socialist
—
un șvab sadea, un socialist adevărat,
de cîte ori în atelier
se pomenea de hitler
stătea încovoiat de-ncordare
și trăgea la rindea
înjurînd apoi ca un birjar
așa își depăna povestea tatăl meu
au venit cei ai bătrînului tău
și l-au deportat și pe el
numai fiindcă era șvab
...
să-i fie țărîna ușoară
....
și tu
știi tu oare toate astea
sau ai uitat deja
fiindcă ești un comunist,
și te zbați pentru socialism
...
îmi apare fața tatălui meu
zbîrcită de-amar
și ochii lui
strălucesc ca atunci în august
cînd a spus după suspine
lăudat fie domnul
noaptea cea neagră
acum a trecut
...
de aceea
și s-o spui tatălui tău
ca niciodată să nu mai fie
deportați oameni nevinovați
în țară străină
pentru interese străine
să plătească cu viața
de aceea sînt comunist
de aceea luptăm pentru omenie
asta mi-e datoria
față de tatăl meu
față de patria română
față de mine însumi

NIKOLAUS BERWANGER ■
În românește de Anton Pálfi ■

Teatrul Nottara prezintă, la ora închiderii ediției de față a revistei noastre, premiera piesei JOCUL VIEȚII ȘI AL MORȚII ÎN DEȘERTUL DE CENUȘĂ de Horia Lovinescu, în regia lui Dan Micu. De asemenea, joi, 24 mai 1979, același teatru anunță premiera piesei SCOICA DE LEMN de Fănuș Neagu, în regia lui Dan Nasta. Un final de stagiune excepțional !

Într-o atmosferă de caldă cordialitate, care confirmă sentimentele aspirațiile lor comune de pace, progres și prosperitate,

VIZITA DE STAT A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU,

O nouă acțiune de politică externă a României polarizează, în aceste zile, atenția cercurilor politice europene și din întreaga lume : vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în regatul Spaniei. Intrată în cea de-a patra zi a desfășurării sale, confirmînd comentariile ce au precedat-o, înalta solie de pace și prietenie pe pămîntul Spaniei înscrie un moment important în dezvoltarea relațiilor de colaborare româno-spaniole și, totodată, o contribuție marcantă la cauza destinderii și înțelegerii în Europa și în lume. Semnificațiile ei profunde se sprijină pe mai multe puncte de interes : este prima vizită a unui șef de stat român în această țară și prima vizită la Madrid a unui șef de stat dintr-o țară socialistă ; ea are loc în ajunul premergător Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, al cărei membri se vor reuni la Madrid în 1980 ; atît România cît și Spania sînt semnatare ale Actului final de la Helsinki, unde delegațiile celor două țări au colaborat fructuos ; Spania se află în plin proces de înnoire democratică și de consolidare a independenței naționale ; România și Spania sînt legate prin străvechi raporturi tradiționale bazate pe originea latină comună și afinități profunde de limbă și civilizație ; sînt primele convorbiri la nivel înalt după strălucitele propuneri avansate de șeful statului român la UNCTAD V.

Madridul a primit cu cele mai înalte onoruri delegația României în fruntea căreia se află una din personalitățile cele mai marcante ale lumii contemporane, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Revelatoare pentru spiritul și atmosfera în care a fost concepută și se realizează această vizită sînt toasturile rostite de cei doi șefi de stat în prima seară a prezenței la Madrid, toasturi ce au încununat ambianța deosebit de cordială a primei zile și au dat expresie voinței comune de a ridica pe o treaptă superioară relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare.

„Este demn de relevat că poporele român și spaniol, deși au trăit și trăiesc în spații geografice diferite, aflîndu-se la cele două extremități ale Europei, au păstrat numeroase trăsături comune, conlucrînd în multe împrejurări istorice în lupta pentru libertate și progres social, au conservat nealterate sentimentele de dreptate socială și națională, de demnitate și umanism.

Evocînd aceste tradiții nobile, nu putem să nu ne gîndim, totodată, la datoria de onoare ce ne revine de a face totul pentru a da un nou și puternic impuls și a ridica pe o treaptă superioară colaborarea și prietenia dintre poporul român și poporul spaniol. Trebuie să îmbogățim cu noi realizări patrimoniul trecutului de

Înaintea întrevederii de la Palatul Zarzuela

prietenie și colaborare, dezvoltînd tot mai mult conlucrarea româno-spaniolă în concordanță cu noile condiții economice și sociale în care trăiesc țările noastre, corespunzător intereselor lor de propășire economică, culturală și științifică, de întărire a independenței și suveranității lor naționale, precum și aspirațiilor lor de a contribui la lupta generală pentru progres și civilizație, pentru destindere și pace în lume.

Iată de ce ne exprimăm convingerea că vizita pe care o efectuăm în prezent în țara dumneavoastră va marca un moment nou, deosebit de important, în cronica relațiilor româno-spaniole, va conferi noi dimensiuni relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre".

Semnificația acestor cuvinte este întărită și susținută de un fapt de domeniul evidenței politice : este vorba de rolul pe care îl are România pe arena internațională, de politica ei de apărare a independenței și suveranității naționale, care i-a permis să propulseze dialogul internațional, să fie unul din factorii de progres real pe calea destinderii și conlucrării între națiunile lumii în interesul popoarelor, al păcii și securității. Realizările țării noastre, politica ei internă și externă au fost larg popularizate în perioada premergătoare vizitei.

„Atît Spania, cît și România depun eforturi în acest sens, în forurile multilaterale și în relațiile lor cu alte țări, a spus șeful statului spaniol, se disting ca apărătoare ale oricărei inițiative menite să ducă la consolidarea păcii și la asigurarea securității colective. Dumneavoastră înșivă, domnule președinte, în nenumărate ocazii, și foarte recent în timpul vizitei dumneavoastră în diferite țări africane, ați dat exemplul unei dedicări active și neobosite cauzei destinderii, apărării drepturilor inalienabile ale tuturor popoarelor de a-și hotărî destinele pe calea care servește cel mai bine intereselor lor, la deplina folosire a resurselor proprii, eliberate de ingerințele străine care se opun exercitării deplinei lor suveranități".

Întîlnirile de luni din zilele următoare cu personalități ale vieții politice, economice și culturale, ceremoniile organizate de gazdele spaniole în timpul vizitelor la diverse și prestigioase edificii social-culturale au reliefat cu o intensitate crescîndă dorința comună de a conferi noi dimensiuni tradiționalei conlucrări româno-spaniole, corespunzător intereselor celor două popoare, aspirațiilor generale de propășire și pace, precum și sentimentele de înaltă considerație pe care poporul spaniol le nutrește pentru România, pentru

---

Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU — o aprofundată analiză a stadiului realizării planului de dezvoltare economico-socială în 1979, a căilor de urmat pentru perfecționarea întregii activități și ridicarea continuă a bunăstării poporului

Din ampla analiză făcută de secretar general al partidului la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. privind stadiul realizării planului de dezvoltare economico-socială în 1979 reținem, înainte de toate, constatarea, îmbucurătoare pentru planului general, conform căreia pe primele patru luni ale acestui an, planul producției industriale s-a realizat, pe ansamblu, cu o anumită depășire. **„Se poate spune deci, afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe baza datelor, a rezultatelor obținute în primele patru luni, că acolo unde comitetele județene, organizațiile de partid au desfășurat o muncă organizatorică corespunzătoare pentru unirea eforturilor colectivelor de oameni ai muncii, pentru buna funcționare a consiliilor oamenilor muncii, s-au obținut rezultate bune, în unele părți chiar foarte bune. Toate acestea demonstrează că îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an este pe deplin posibilă, inclusiv a angajamentelor suplimentare luate de o serie de colective de oameni ai muncii, de comitetele județene de partid".**

În acest spirit mobilizator și lucid, secretarul general al partidului atrage atenția asupra unor deficiențe ce continuă să existe în activitatea unor ministere și organe economice centrale, chiar în munca unor organizații județene de partid și a unor organizații de partid din unitățile economico-sociale. **„Există, astfel, la ministere manifestări de birocratism, de lipsă de răspundere, practica de a face promisiuni, de a da asigurări că lucrurile se soluționează, de a se întocmi tot felul de planuri de măsuri, dar de a nu acționa practic și concret, de a nu urmări îndeplinirea lor, astfel încît unele planuri rămîn simple petece de hîrtie de care nimeni nu se ocupă".** Planurile de măsuri nu pot înlocui măsurile înseși, munca, activitatea concretă în producție. Pînă la urmă studiile n-au drept scop decît să justifice nerealizările, să le acopere cu hîrtii și tot felul de justificări.

Cu o înaltă ținută revoluționară, secretarul general al partidului examinează apoi fiecare din domeniile și obiectivele aflate în avanposturile efortului general pentru îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială, subliniindu-le structurile fertile, atrăgînd atenția asupra cauzelor și concepțiilor ce le frînează cursul desfășurării lor firești.

Și de fiecare dată, în mod limpede și precis, președintele țării s-a referit la necesitatea faptei în raportul ei zilnic cu vorbele, cu inscrisurile frumoase și promisiunile înșelătoare, la nevoia izbăvirii de grandilocvență găunoasă prin realismul unor indicatori ce se numesc eficiență, randament, productivitate, calitate. Întoarcerea necontenită, de fiecare dată binefăcătoare și fertilă, la rosturile fundamentale ale organizarea muncii, calitatea omului, controlul calității muncii. Găsim în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu punctul de sprijin al oricărei viziuni dialectice asupra dezvoltării. **„Noi am prevăzut că, de la un anumit venit, cetățenii trebuie, în cîțiva ani, să-și cumpere locuințele : probabil va trebui să aducem o modificare în prevederile legii, eliminînd obligația oamenilor muncii de a-și cumpăra locuința de la o anumită retribuție în sus... Trebuie să fie deci clar că locuințele se construiesc în raport de necesitățile asigurării forței de muncă și întregul volum de locuințe se repartizează prin întreprinderi și instituții !"** Este semnificativ acest flux de gîndire primenit neîntrerupt și conectat continuu la realitate, acest consens mereu reînnoit de fiecare dată la nivelul nevoii imperioase, între adevărurile gîndirii și cele ale vieții. Munca de educație începe de la noi, cu noi și, nu de puține ori, împotriva vechilor noastre reprezentări, acceptate și, la timpul respectiv, aplaudate. **„Să facem astfel încît munca politico-educativă să devină o uriașă forță de mobilizare a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor în înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului".** O forță uriașă și anume o forță uriașă disciplinată, conștientă și stăpînă pe ea însăși. **„Trebuie înțeles că afirmarea autoconducerii la toate nivelurile, creșterea rolului și inițiativei tuturor organelor de partid, de stat, economice și sociale, presupun, în același timp, întărirea conducerii unitare, aplicarea și înfăptuirea unitară a legilor și hotărîrilor, a planului național de dezvoltare economico-socială — obligatoriu pentru toți, în aceeași măsură, de sus pînă jos, de jos pînă sus".** Umanismul curat, pur, adevărat și bărbătesc rezidă în fermitate, în fermitate revoluționară. **„Să înțelegem că umanismul revoluționar, omenia se caracterizează partidul nostru comunist, nu înseamnă tolerarea încălcării legilor, tolerarea manifestărilor anarhice, înapoiate, a lipsei de patriotism, a altor manifestări negative. Acestea trebuie să fie combătute cu toată fermitatea revoluționară ! Față de toate acestea, să determinăm o atitudine generală, a tuturor categoriilor sociale, și în primul rînd a clasei muncitoare. Și în această constă afirmarea rolului clasei muncitoare în calitate de clasă conducătoare a societății noastre socialiste, afirmarea forței politice conducătoare a partidului nostru în toate sectoarele de activitate !"**

Trecînd la alte probleme mai urgente să nu uităm, sub impulsurile noi, de unde trebuie să pornim mereu : de la dreptul la fermitate revoluționară, adică de la dreptul de a ne privi drept în față.

Iată, în anul celui de-al XII-lea Congres al partidului, aniversăm 35 de ani de la eliberarea țării. 35 de ani de revoluție, uriaș proces înnoitor, țelurile luptei au suit treaptă cu treaptă mulțimea aspirației și pentru această partidul, forța lui de a călăuzi și a veghea au stat chezășie și îndemn pentru mersul nostru înainte. Desigur, una e să acționezi în numele fermității revoluționare și alta să acționezi cu fermitate revoluționară. Drumul, distanța ce le desparte este aceeași de la arbitrar la normă, de la pragmatism la știință. Nevoia noastră este de știință, în toate domeniile.

Cuvîntarea secretarului general al partidului la Consfătuirea de la C.C. al P.C.R. constituie un adevărat program, un program revoluționar al fiecărui activist al muncii, al fiecărei organizații de partid, al oricărui cetățean, al întregului popor fără deosebire de naționalitate de a înfăptui neabătut planul dezvoltării economico-sociale a României, al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării țării spre comunism.

ION CRISTIAN ■

de stimă şi prietenie dintre popoarele român şi spaniol, se desfăşoară cu succes în aceste zile

ÎMPREUNĂ CU TOVARĂŞA ELENA CEAUŞESCU, ÎN SPANIA

preşedintele ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, personalitate marcantă a vieţii politice internaţionale. Relatările şi comentariile presei spaniole consemnează pe larg dialogul la nivel inalt, subliniind faptul, de mare importanţă pentru relaţiile dintre ţările şi popoarele noastre, că acest dialog se desfăşoară sub auspicii ce pun sub semnul certitudinii concretizarea lui în iniţiative concrete, care să facă tot mai efectivă colaborarea dintre România şi Spania, spre binele celor două popoare şi al comunităţii mondiale. Se relevă că vizita, convorbirile ce au loc şi înţelegerile la care se va ajunge vor marca un nou moment important în evoluţia ascendentă a raporturilor româno-spaniole.

Semnificativ pentru atmosfera de cordialitate, de deosebită considerare şi stimă reciprocă în care se desfăşoară vizita este momentul primirii de către preşedintele României a delegaţiei oraşului Aranjuez, localitatea care găzduieşte delegaţia României pe timpul vizitei. „Este o mîndrie pentru noi, a spus primarul oraşului, să vă urăm bine aţi venit în oraşul Aranjuez. Pentru noi este o onoare vizita dumneavoastră, să avem în oraşul nostru pe omul care a luptat şi luptă pentru pacea mondială, pentru apărarea independenţei şi suveranităţii naţionale a poporului român. Sîntem convinşi că toate forţele progresiste trebuie să recunoască — şi recunosc — activitatea dumneavoastră pentru apărarea păcii în lume, pentru progresul economico-social al poporului român."

Sînt binecunoscute aspiraţiile poporului spaniol pentru dreptate socială şi naţională, lupta sa pentru libertate şi democraţie. Pe fundamentul trainic al comunităţii de ideal deci sînt investigate [illegible] apropiere şi conlucrare, atît pe plan bilateral, cît şi în teritoriul complex şi uneori grav al vieţii internaţionale. La înălţimea identităţii de aspiraţie sînt analizate posibilităţile colaborării [illegible] niole în interesul destinderii şi [illegible]. **„Noi,** arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **punem pe primul plan asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a se dezvolta în mod liber. Pornim de la faptul că numai în libertate fiecare popor îşi poate asigura atît bunăstarea, cît şi sporirea contribuţiei sale la cauza colaborării şi progresului general, a destinderii şi păcii în lume."**

Într-o atmosferă de caldă prietenie, tovărăşească, s-a desfăşurat întîlnirea cu tovarăşul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, şi cu tovarăşa Carmen Menendez Carrillo, pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu i-au primit la Palatul Aranjuez. Tovarăşul Santiago Carrillo a salutat cu deosebită căldură pe secretarul general al Partidului Comunist Român pe pămîntul Spaniei şi a exprimat satisfacţia sa pentru modul cum se desfăşoară vizita. El a apreciat că această vizită, prima a unui conducător dintr-o ţară socialistă, constituie un eveniment politic de însemnătate istorică, ce serveşte intereselor popoarelor român şi spaniol, dezvoltării relaţiilor pe multiple planuri dintre Spania şi România, dintre Spania şi ţările socialiste, cauzei securităţii şi colaborării în Europa şi în lume. Această vizită, a subliniat secretarul general al Partidului Comunist din Spania, a fost şi este urmărită cu profundă simpatie şi deosebit interes de către oamenii muncii din Spania.

Desigur, unul dintre punctele constant abordate în timpul discuţiilor la nivel înalt cu regele Juan Carlos I, cu preşedintele guvernului spaniol, Adolfo Suarez Gonzalez, cu alţi oameni politici şi personalităţi ale vieţii publice a fost şi continuă să fie situaţia internaţională actuală. Au fost relevate, cu aceste prilejuri, necesitatea consolidării cursului spre destindere şi cooperare, în Europa şi în întreaga lume, a promovării unor relaţii internaţionale noi care să ofere cadrul optim dezvoltării de sine stătătoare a popoarelor, relaţii bazate pe respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, a unei politici de deplină egalitate şi respect reciproc, de colaborare şi înţelegere.

„Sperăm, a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **că reuniunea din 1980 de la Madrid, pentru securitate europeană, va da un nou impuls înfăptuirii documentelor semnate la Helsinki. Sperăm că Madridul va inspira pe participanţi să ţină seama de interesele popoarelor, de dorinţa lor de a trăi în pace, de a fi libere şi independente — şi că, pe această bază, vor adopta hotărîrea de a întări colaborarea în Europa, în toate domeniile, de a acţiona pentru dezangajarea militară, pentru dezarmare, pornind de la faptul că atît dezvoltarea economică şi socială, cît şi a ştiinţei şi culturii, în general, nu se pot realiza decît într-o lume a păcii şi colaborării egale între naţiuni."**

Sub semnul acestei hotărîri a fost iniţiată şi se desfăşoară în aceste zile vizita în regatul Spaniei, şi întreaga desfăşurare de pînă acum confirmă aprecierea, adeseori reamintită, că prima vizită a unui şef al statului român în Spania va marca un moment istoric.

NICOLAE CRISTACHE ■

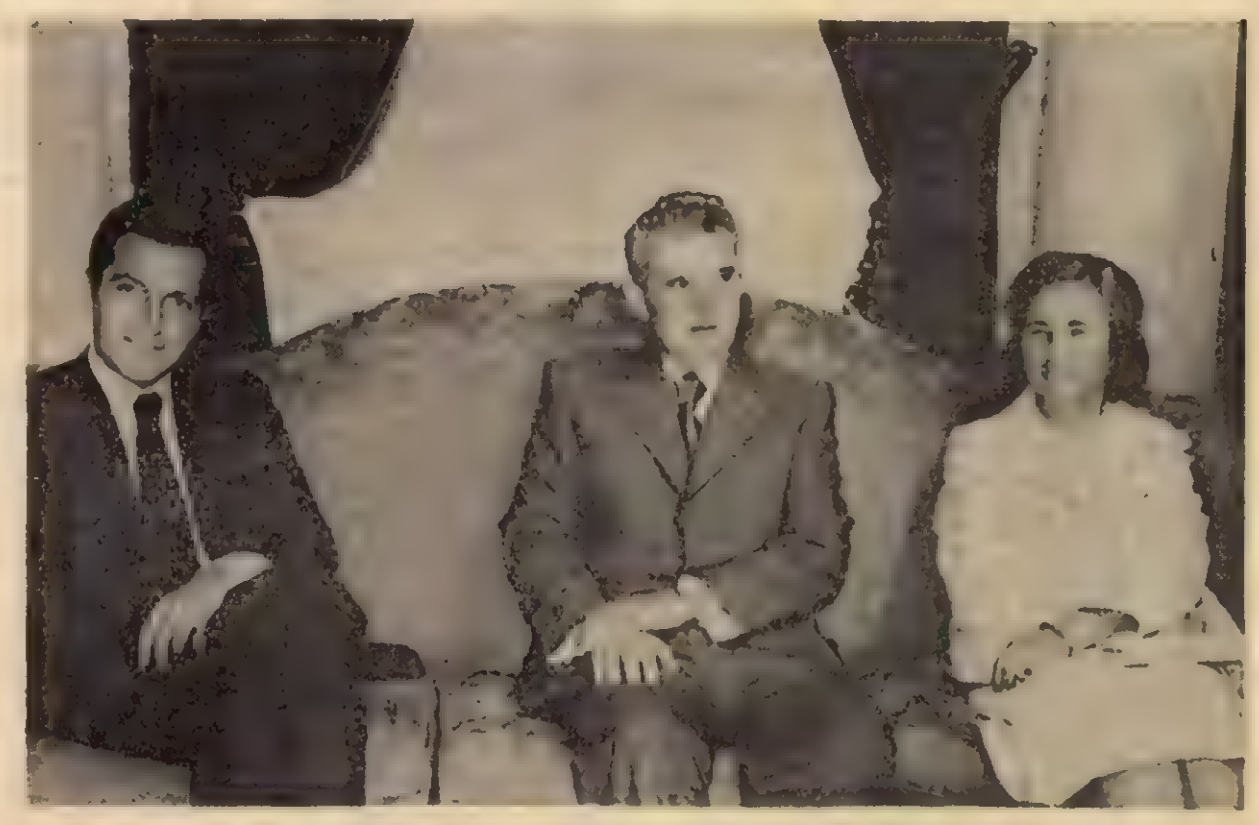

În timpul convorbirilor oficiale cu preşedintele guvernului spaniol, Adolfo Suarez Gonzalez.

Oaspeţi ai primăriei din Madrid

În timpul întîlnirii cu tovarăşul Santiago Carrillo şi tovarăşa Carmen Menendez Carrillo.

Cultul muncii, cultul valorii

Fiecărui om viața îi dă o șansă

— Să începem cu începutul, tovarășe doctor. Cărui fapt îi datorați prezența aici, în orașul de pe Dunăre ?

— Cu zece ani în urmă s-a făcut o redistribuire a cadrelor medicale din diferite clinici bucureștene, probabil în ideea de a potența, de a ridica nivelul asistenței medicale în provincie.

— Și cum ați ajuns „orelist" ?

— Îmbolnăvindu-mă profesional (alergie la formol), Institutul de expertiză a capacității de muncă a propus reprofilarea mea. Am avut marea șansă ca, lucrînd în Spitalul Colțea, alături de profesorii Cincă și Girbea, alături de dr. Anghelide și alții, să-mi însușesc într-un timp record această specialitate. M-a mai ajutat și experiența de cîțiva ani de la Spitalul de urgență, unde am operat zi și noapte.

— Cînd rămîneți singur, ce vă place să vă amintiți ?

— De începutul profesiei, de acei oameni minunați pe care i-am întîlnit în acești ani. De la ei am învățat că a fi om este cea mai simplă datorie pe care ți-o cere viața.

— Ce nu vă place să vă amintiți ?

— În primul rînd nu-mi place să-mi aduc aminte de oamenii fără scrupule, meschini, răi, odioși. Asemenea exemplare ar trebui achiziționate de Muzeul „Grigore Antipa" ; este o faună bolnavă, care întreține și chiar formează noxele sociale. Dar hai să ne oprim aici. Nu merită mai mult.

— Se spune că v-ați cîștigat deja o faimă ; în cele douăzeci de paturi, cîte numără secția O.R.L., se perindă pacienți din Craiova, Timișoara, Brașov și chiar București.

— Am un principiu, pe care l-am instaurat ca literă de lege și colaboratorilor mei : fiecare bolnav trebuie îngrijit așa cum am dori noi să fim îngrijiți dacă ne-am îmbolnăvi. Mi se pare foarte normal să fie așa și nu altfel. pacientul trebuie să te simtă aproape tot timpul, el se consideră un om neajutorat, devine susceptibil la fiecare gest al tău. El nu trebuie să știe că uneori tu poți să fii mai vulnerabil decît el. Nu am urmărit niciodată efecte de suprafață în profesia mea, n-am spus niciodată unui bolnav, oricît de grav ar fi fost, că dacă n-ar fi dat peste mine, ar fi fost un om pierdut. E și aceasta un soi de reclamă pe care, din păcate, o mai practică unii spre a da iluzia pacientului ce minune de om se ascunde în persoana doctorului.

— Practic, în această secție pe care o conduceți și în care cu ani în urmă nu se întîmpla mai nimic, ce se face la ora actuală ?

— Aproape tot ce se face într-o clinică universitară, de la cele mai simple pînă la cele mai complexe intervenții chirurgicale. Personal nu sînt adeptul punerii pe drumuri a oamenilor. Nu este drept să dai altora bătaie de cap, iar tu să vînezi aplauze prin eforturi minime.

— Din cîte am înțeles, aveți și o metodă, întrucîtva personală, de tratare a rinitelor. Pe ce se bazează ?

— Pe piroterapie.

— Rezultatele ?

— Sînt bune.

— Care vi se pare cea mai grea intervenție chirurgicală pe care ați făcut-o în ultimii ani ?

— Un caz pe care l-am comunicat și în revista de specialitate nr. 4 din 1978. Este vorba de extragerea unei lame de cuțit de 11 cm, care pătrunsese pînă la baza craniului și a cărei detașare implica riscuri cu totul deosebite, cu atît mai mult cu cît un caz asemănător nu se afla în literatura medicală, neexistînd deci o tehnică operatorie în acest sens. Din aceste motive, toți colegii consultați au fost de părere să trimitem bolnavul într-o clinică universitară. I-am rugat să-mi dea puțin răgaz. Era o premieră absolută. Au urmat ceasuri întregi de frămîntări. M-am decis pînă la urmă să intervin printr-o tehnică originală.

— În ce constă ?

— Într-o rinotomie mediană cu rezecția și repoziția osului nazal, care dădea un acces mai larg în intervențiile pe mezostructura feței și foselor nazale. Este nemutilantă, necreînd prejudicii estetice, postoperatorii, fapt pentru care am recomandat-o și pentru alte boli, cum ar fi tumorile etmoido-maxilare și fibromul nazo-faringian care pînă acum se extirpau prin intervenții mutilante și cu un mare risc pentru bolnav.

— Alte comunicări ?

— „Neuroleptanalgezia cu fenotiazine", „Encefalita metastatică", „Tumorile și pseudotumorile cardiace", „Edemul cerebral". Aceasta de pe urmă a apărut și în Belgia. Ar mai fi și altele, dar să nu plictisim lumea.

— Nicidecum, însă cred că lumea ar vrea să știe la ce lucrează acum dr. Vasile Epure.

— La un articol pentru revista de specialitate despre fistulele sinuso-orbitare, în care va fi inclusă și modalitatea de rezolvare a unui caz care a stat trei săptămîni într-o clinică universitară fără a fi rezolvat.

— În definitiv, dumneavoastră sînteți un om mulțumit ? Aveți de la viață totul ?

— V-aș minți dacă aș spune că sînt un om mulțumit, că viața mi-a dat totul. Dar tot atît de nedrept aș fi dacă aș spune că sînt un om total nefericit. Fiecărui om viața îi dă o șansă, două, la alții mai multe ; depinde de fiecare cum își pune în valoare această șansă...

— Dar cei cărora viața nu le dă nici o șansă ?

— Ei, uite, la asta nu m-am gîndit. Poate că trebuie scrisă o carte despre patologia noroculuI.

— Poate !

— Spuneam de cei cărora viața le-a dat doar o șansă ; cred că intru în această categorie. Am avut și bucurii, am avut și necazuri. Am fost lăsat pe drumuri de două ori, am bătut ani de zile la diferite uși pentru locuință, m-am luptat cu tot felul de prejudecăți...

— Să cred că ați mai vrea să plecați ?

— Stimate Valeriu Armeanu, de ce sînteți ironic ? Un război cîștigat rămîne un război cîștigat. Mă consider un om, un simplu om care își face datoria față de compatrioți. Ei mi-au dat această șansă, m-au învățat să lupt pentru ea. Să știi că viața nu este o revoluție pe care o fac tăntălăii cu puști de marmeladă. Nimeni nu-și cîștigă bucuriile la masa verde, trebuie să lupte pentru ele, să verse sudoare. Mi se pare foarte normal să fie și puțin hazard în existența noastră, altfel, zău, totul ar intra într-o monotonie dezolantă.

VALERIU ARMEANU ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

DAN PECRI : M-am născut în urmă cu treizeci și cinci de ani în orașul Cîmpulung Muscel. De copil, fiind martorul marilor transformări prin care a trecut țara, am avut un singur vis, acela de a deveni inginer constructor. Anii au trecut, iar visul a devenit realitate. În anul 1967 am terminat Facultatea de instalații din București. Prima lucrare pe care am executat-o ca inginer a fost partea de instalații de la Întreprinderea de autoturisme „Dacia" din Pitești. Apoi au urmat alte obiective industriale, printre care aș enumera : Danubiana, ICECHIM, Policolor, Fabrica de sticlă, Fabrica de medicamente, Anticorozivul, I.O.R., Carton ondulat și bineînțeles că lista nu se oprește aici. Nu am știut niciodată exact numărul tuturor fabricilor și uzinelor pe care lotul de instalații condus de mine din cadrul șantierului numărul 1 din Trustul de construcții industriale București le-a pus în funcțiune în ultimii ani. Important este faptul că de ani de zile lucrăm cu aceeași pasiune și dăruire. Meseria de inginer instalator este nu numai o meserie frumoasă și plină de satisfacții dar și o meserie plină de responsabilități. Nu există pentru noi mai mare mulțumire ca aceea de a reuși ca de la planșa desenată să ajungi să mîngîi în realitate o instalație. Acestea sînt după părerea mea adevăratele noastre autografe.

Emil Panait, omul de care satul lui are totdeauna nevoie

Dincolo de Pădurea Neagră, urmă a marelui, întunecatului codru al Vlăsiei, mai către miazăzi, în lărgimea șesului, printre colinele la poalele cărora și-a tăiat albie Neajlovul, apar Bucșanii Ilfovului, sat a cărui istorie, pe ultimii vreo cincisprezece ani, n-are cum ocoli numele unui om. Acest om se numește Emil Panait. În urmă cu vreo cincisprezece ani, așadar, cînd abia fusese ales președinte al C.A.P.-ului, ajuns, astăzi, printre cele fruntașe pe județ, umbla din poartă-n poartă, convingîndu-l pe stăpînul casei : „De ce să pleci tu la București, o oră și ceva dus, o oră și ceva întors, să-ți fringi oasele pe navetă ; de ce să nu muncești aici ?" Avea nevoie de oameni să muncească pămîntul, fiindcă, știa, oricum ar fi întors lucrurile, tot de la pămînt trebuia să pornească. Iar pămîntul, la Bucșani, nu-i dintre cele prea bune. Pămînt de Vlașca, după cum îi zice Emil Panait. Adică, adaugă el, brun roșcat de pădure. „Pămîntul ăsta, mai zice, e ca trenul. Vine, stă un minut și pleacă. Dacă nu te urci atunci, poți să alergi după el cît vrei. Cum a dat un ropot de ploaie, trebuie să stai la capul locului. Dacă a stat ploaia, nu-i timp mult de așteptat că repede se usucă și se întărește ca piatra. Dacă pierzi o zi, două, aproape că pierzi anul și rămîi cu paguba. De-asta, am zis, pămîntul, pe-aici, trebuie pîndit cu munca. Dacă-l muncești așa, nu-i rău; poate să ajungă, la grîu, cam la cinci mii de kilograme la hectar, iar la porumb, neirigat, la peste șapte mii".

„Și de la cifrele astea a pornit faima Bucșanilor?"

„Nu de la ele. Ne-am gîndit să facem și noi puțină negustorie cu pămîntul ăsta. Ce ne-am zis: legumicultura e bănoasă. Să facem legumicultură. Am muncit de ne-am spetit și cînd colo, ce să crezi, nu prea ne-a mers comerțul. Zăceau grămezile la capul locului, aveam contracte, dar mașinile care trebuiau să vină și să încarce legumele, să le ducă pe piața Bucureștiului, nu se arătau. În încercarea noastră, de-a călca pe urmele celor de la Vidra, depinseserăm de alții și n-am reușit. Începuserăm cu stîngul. Și-atunci am schimbat direcția. Am restrîns grădina de legume și-am pus mult nutreț, cîteva sute de hectare, pe lunca Neajlovului, adică la loc sigur chiar și pe vreme de secetă. Am început să dezvoltăm zootehnia și ne-am profilat, încet, pe creșterea și îngrășarea tăurașilor".

Experiența cu legumicultura i-a lăsat un gust amar. De aceea, cînd a hotărît să sporească zootehnia, și-a pus în gînd să nu mai depindă de nimeni. Îngrășătoria de la Bucșani a fost și a rămas de tip „gospodăresc", funcționînd prin resursele proprii ale C.A.P.-ului. Umi, zice Emil Panait, își cumpără un lot de animale și apoi devin clienții fabricilor de nutrețuri combinate, de unde pot să ia ori să nu ia, cîteodată, cantitățile planificate. Nu e mai bine să ai la îndemînă tot ce-ți trebuie? Sigur că e mai bine, întreabă și răspunde singur președintele C.A.P.-ului din Bucșani, unde, cu toate că în zootehnie se vorbește de rații, hrana se dă la discreție, cu convingerea că o mai bună rație decît își hotărăște singur animalul sănătos nu i-o poate hotărî nimeni. Iar cei aproape 3 000 de tăurași mănîncă în așa fel încît se îngrașă, zilnic, aproximativ cu un kilogram. Pentru cine nu știe, nu e lipsit de interes să arătăm că sporul acesta de greutate este obținut și în marile complexe, unde hrana animalelor o constituie în primul rînd nutrețurile combinate. La Bucșani ace'așI rezultat este obținut cu ajutorul celor două mori numite Dî 55 care macină zi și noapte lucernă, paie de grîu și orz, coceni de porumb, o mulțime de „gozuri", cum se zice, care altfel se aruncau. Primăvara, pînă să apară lucerna nouă, în curtea C.A.P.-ului rămîn disponibile cîteva sute de tone de nutrețuri. Nu o dată oamenii din satele din jur au venit și s-au împrumutat de aici ori au cumpărat. „Marfa asta, zice Emil Panait, are întotdeauna căutare și-i știm și noi foarte bine prețul. Uite, acum cîteva săptămîni, cînd toată lumea se zbătea să încheie semănatul, noi am pornit și la recoltat, la prima coasă a lucernei. Crește atît de bine nutrețul aici, pe lîngă Neajlov, că abia-l taie combinele. Și-au muncit oamenii pe rupte la încărcat și transportat. Într-o zi au venit 700".

„De ce atît de mulți?"

„Cum v-am spus, pămîntul ăsta trebuie pîndit cu munca. Atunci era o zi foarte potrivită, nu trebuia s-o pierdem. Și nici măcar nu i-am chemat eu. Au venit singuri. Doar am dat anul trecut 50 de lei la zi numai bani în mînă, fără a mai pune la socoteală și cerealele. Și-apoi, vedeți, așa procedăm noi, o parte din furajele astea le iau oamenii. În Bucșani, de vreo cîțiva ani încoace, fiecare familie are cel puțin două vaci cu lapte. O familie cîștigă în medie cum 1 500 de lei pe lună doar cu laptele pe care-l contractează cu statul. Vacile nu dau lapte fără mîncare, și nici tăurașii nu se îngrașă. Dacă animalul e îngrijit bine, pune carne pe el văzînd cu ochii. Eu nu trebuie să-l învăț filozofie. Îi cresc pentru carne. Dacă a atins 400 de kilograme, și-a făcut datoria în viață. Vin italienii și arabii și cumpără chiar de aici, de la Bucșani. Carne bună, crescută din hrana naturală, se vinde bine. Dobîndim spre 15 milioane pe an".

Odată, aflu, la o adunare generală, cineva din prezidiu, vrînd să facă o glumă, a anunțat că pentru buneie rezultate obținute și pentru felul său de-a ști să lucreze, Emil Panait este promovat la județ, la U.J.C.A.P. Oamenii s-au privit surprinși și nedumeriți și, la capătul unei tăceri apăsătoare, au început să prindă glas: nu și nu, să nu li-l ia pe președintele lor, că e „om al cîștigului" și fără el nu se poate ști ce va fi. Sigur că pînă la urmă lucrurile s-au lămurit, în mijlocul unei bune dispoziții generale. Însă ceva din întîmplarea aceea tot s-a adeverit. De curînd, Emil Panait este directorul S.M.A.-ului din satul apropiat, Angheleștl, și totodată președintele Consiliului unic agroindustrial Angheleștl. A rămas însă și președinte de C.A.P. la Bucșani, în acest sat unde, cum spuneam, în urmă cu vreo cincisprezece ani se ruga de oameni să nu părăsească agricultura, pentru ca mai tîrziu aceiași oameni să fie neliniștiți că ar pleca el însuși. Dar cum să plece el, zice, din locul vieții lui?

D. CONSTANTINESCU ■

Minunați oameni simpli

Eram hotărît să mă fac constructor!

— Cum ai devenit macaragiu, Gheorghe Țurlui ?

— Era în 1965, aveam 19 ani, terminasem armata și trebuia să m-apuc serios de-o meserie. Îmi umblau destule idei prin cap, poate chiar prea multe, astfel că-mi venea tare greu să decid ce fac cu mine. Prietenul meu cel mai bun, la vremea aceea, era Ionel Daia, șofer pe un șantier de construcții din București. Într-o simbătă, cînd s-a întors în sat, m-a lămurit să mă la cu el.

— Te-ai despărțit de Ionel Daia ?

— După șase luni lucram în schimb pe macara. M-am pierdut de prietenul meu, Daia, dar mi-am făcut alți prieteni dintre colegii de muncă. Ziceam, la-nceput, că mi-a fost foarte greu să m-apuc de-o meserie. Acum îmi dau seama că doar acest prim pas a fost greu. Norocul meu a fost c-am încăput pe mîini bune ; ale unor oameni tot atît de buni. Aveam mult de lucru (noi construiam Bucureștiul doar) și-n criza asta de timp nu știam decît : casă, masă și muncă. Dacă ești controlat cînd muncești, nu mai ai timp să greșești. Dar m-ați întrebat de Daia... L-am văzut din ce în ce mai rar. Cel mai la-ndemînă mi-e acum electricianul revizor Mihai Lungu. Cu el colaborez direct ; e singurul care urcă pînă la mine.

— Totuși, cum vă înțelegeți cu șeful ?

— Prin... semne ! Șeful meu este legător de sarcină și semnalizator. El este cel care răspunde de toate manevrele macaralei și, cum de obicei nu sînt prea multe macarale într-un punct de lucru, legătorul de sarcină e totdeauna **un zidar bun**, iar de înțeles ne înțelegem, bineînțeles, prin semne și semnalizări. Majoritatea comenzilor sînt niște prescurtări, iar printre cei interesați circulă ca niște cifruri. Cîteva exemple : „unu mic jos" sau „unu mic sus" înseamnă o deplasare pe verticală de ± 5 cm maximum pentru contactele la sarcină. Acest lucru este valabil doar în situația în care sînt șanse ca semnalizarea, cuvintele astea adică, să ajungă pînă la mine, pentru că dacă macaraua a ajuns la etajele superioare sau dacă vîntul bate ceva mai tare, nu-i pot urmări și semnalizatorul va trebui să recurgă la semne.

Meseria de macaragiu nu e nici grea, nici ușoară. E frumoasă ! Și complicată. Dar devine simplă după ce o stăpînești. Abia atunci o faci cu plăcere și, ca un făcut, abia din acest moment îi simți frumusețea și tot din acest moment dau cel mai bun randament atît omul cît și mașina. În primul an, după școală, nu simțeam decît plăcerea de a conduce utilajul, nu simțeam toate opintelile motorului la schimbarea comenzilor sub sarcină.

Cînd se produc unele defecțiuni, știu precis de pe ce traseu electric provin. Și din nou revin la frumusețea meseriei : poate este suficient să vă spun că, exact cînd m-am simțit mai stăpîn pe meserie, am construit și cele mai frumoase case. Cele din gura Oborului.

ELENA GHERA ■

„Am avut un mare noroc: norocul de muncă"

Vălenii de Munte. O casă retrasă de la șosea, apărată de o grădină. Lîngă poartă, un nuc. Apoi zmeură, două șiruri de trandafiri și peluze cu iarbă. La doi pași, casa lui Miron Radu Paraschivescu, iar ceva mai încolo, mergînd pe șosea, spre centru, așezarea de tihnă a lui Nicolae Iorga.

Trecem printre șirurile de trandafiri, „mai au puțin și înfloresc, sînt cei mai frumoși din tot Vălenii", urcăm patru trepte și intrăm în casă. Patru camere mari, mobilate aerisit. „Eu nu mi-am luat mașină, ci am vrut doar o casă frumoasă cu grădină. Am ridicat-o noi doi, nevastă-mea și cu mine, după ce prima casă, una mai șubredă, s-a prăpădit prin '65".

— De ce se numea satul în care v-ați născut Opăriți ?

— Nu știu. Erau două sate : Opăriții, în vale, și Predealul, sus, pe coamă de deal. Amîndouă, în mare dispută : cînd se muta primăria într-unul, cînd într-altul. Acum s-au unit și se numesc comuna Predealul-Sărari. Așezare cu oameni gospodari, vioi și cu simțul umorului. Majoritatea muncesc la Ploiești. Li s-au creat condiții bune, au mașină pînă la Vălenii, la gară, și apoi, trenul. Mai au cîte o gospodărie, cîte o livadă, ceva vite...

— Mai aveți pe cineva în sat ?

— Pe nimeni din partea mea. Doar de-ai soției. Mama el și fratele care este directorul școlii din comună. Soția este din Predealul. Șapte ani ne-am cunoscut înainte să ne căsătorim. Și tata a luat-o pe maică-mea tot din Predealul. Și a fost bine. Eu la fel. Să vedem ce face băiatul.

— Cîți ani are băiatul ?

— Aproape 19. E în clasa a douăsprezecea la liceul din Vălenii.

— Cînd ați venit la Ploiești ?

— În '49, cînd am dat examen la Rafinăria Ploiești. Era primul meu drum ... oraș.

— Și cum era orașul ?

— Mai întîi un amănunt : cu n-am intrat ca alții cu căruța în oraș, deși veneam de la țară. Eu am intrat cu un Ford V8. Îl adusese pe bunicul să-l înmormînteze acasă și ca să nu se întoarcă mașina goală m-a luat unchiu-meu și pe mine. Era o hodoroagă, care zăngănea ca dracu', mai ales cu... apropiindu-ne de oraș gropile se înmulțeau. Ploieștiul era plin de cireșimi, case dărîmate și oameni prost îmbrăcați. Trecuse foametea și oamenii se căutau unii pe alții. Eu m-am dus la școală

— La Rafinăria Ploiești.

— Da. N-aveam nici vîrstă, nici greutate. M-a primit pînă la urmă directorul școlii, un element muncitoresc, „Lasă-l, dacă știe carte, îl primim". Am intrat cu 9. Am terminat școala la Cîmpina și am venit mai întîi la Brazi.

— Cum v-au primit oamenii ?

— Încă mai erau oameni de pe timpul patronilor. Știau meserie, dar nu-ți spuneau nimic. Eu am nimerit la unul Barbuc. Luase singur o lucrare pentru că avea scule. Noi ne uitam. Pe urmă am avut noi scule. Atunci eram și secretar U.T.C. la întreprinderea de montaj a rafinării.

— Cum era munca de activist în U.T.C. ?

— Grea. În '52, plecam pe jos de la Brazi, după zece ore de muncă ajungeam la Teleajen la opt seara și găseam toți băieții strînși pentru ședință. Astăzi unii vin la ședință doar dacă le pontează cineva orele. Odată am căzut în apă, în Dîmbu, era seară, eram obosit, și am ajuns în fața băieților ud din cap pînă în picioare. Noaptea am făcut de securitate la sediu și am dormit pe geamul de pe masă. Nici pînă azi n-am scăpat de sciatică.

— Spuneați că muncitorii v-au primit bine ?

— Da. Îmi plăcea meseria, eram sudor, în mai puțin de un an am luat trei categorii, nu s-a supărat nimeni și i-am respectat pe bătrîni.

— Este prima calitate pe care o stimați la om, respectul pe care îl are față de semeni ?

— Da. L-am învățat de la părinți. Tata era petrolist. Socru-meu petrolist. Eu, azi, sînt petrolist. Așa am învățat, de ani de zile : petroliștii se respectă între ei, pentru că respectă munca. Este primul lucru care l-am învățat și pe Marius, băiatul meu : să știe să se poarte în societate. Să-i respecte pe oameni și munca lor. Și a învățat bine treaba asta.

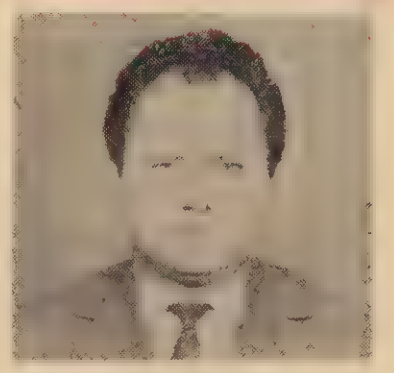

Ion Pătrănescu ; născut la 1 iunie 1936 în comuna Predealul-Sărari (fostul sat Opăriți) ; maistru principal de montaj la Trustul de montaj utilaj chimic București, grup de șantiere Ploiești ; în momentul de față lucrează pe șantierul instalației de producere a cocsului din petrol de la Combinatul petrochimic Teleajen, cea mai mare și mai modernă cocserie din țară, intrată recent în funcțiune.

Are și mult suflet. Ajunsese la un moment dat să aducă niște bătrîni acasă și să le dea de mîncare.

— Care au fost primele instalații petroliere făcute de români după eliberare ?

— Instalațiile de distilare de la Brazi. Aveam o bună tradiție. Imediat după aceea, tot în 1952, blocul de ulei de la Teleajen, ridicat într-o grădină de zarzavat. Pentru vremea aceea, instalațiile Teleajenului erau dintre cele mai moderne. Astăzi aici este cea mai mare instalație de uleiuri industriale din țară.

— De ce vi se spune veteranul cocserilor românești ?

— Pentru că am participat la construirea tuturor cocseriilor din țară și cea dintîi a fost făcută de noi în străinătate : în India.

— Cum a fost atunci ?

— Împlinisem 24 de ani și abia mă căsătorisem. Aveam numai 52 de kilograme, lumea spunea că n-o să rezist în căldurile acelea mari și că mă vor trimite înapoi și fusesem numit printr-o hîrtie specială care privea grupul nostru de specialiști, maistru expert. Cu derogare pentru studii incomplete.

— Cum vă simțeați ca maistru expert ?

— Bine. Plecam de lîngă nevastă, tocmai în luna de miere. Indienii ne respectau foarte mult. Știința noastră, meseria, ne-au impus în fața lor. Dacă le spuneam că un lucru nu l-au făcut bine, mă puneau imediat să le arăt eu. Dacă știai doar teorie, te ardeai. Le făceam o sudură, arătă nu alta, și creșteam în ochii lor.

— Cum sînt apreciate rafinăriile românești în străinătate ?

— Foarte bine, iar specialiștii, de excepție. Dovedim că avem o tradiție bună și că tehnologiile proprii se numără printre cele mai bune din lume. Rafinăriile pe care le ridicăm dincolo de hotarele țării au ceva din demnitatea și ambiția noastră. Mă refer la calitatea acestor lucrări, la modul în care reușim să ne impunem într-un domeniu unde dispari dacă nu ești competitiv.

— Ați urmat școala tehnică de maiștri de la Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești, cu policalificare. Ce înseamnă policalificare în cazul dumneavoastră ?

— Eram sudor și acum cunosc, mai exact de vreo cincisprezece ani, de cînd am terminat școala, și cazangerie și construcții mecanice și utilaj petrolier. Îmi place să cred, și dovedesc acest lucru, că sînt petrolist.

— Marius ce vrea să facă mai departe ?

— Să se specializeze în sudură. Vara îl luăm cu mine pe șantiere și îl puneam să lucreze. Eu aș vrea să continue tradiția familiei, să urmeze facultatea de utilaj petrolier. V-am spus, tata a fost petrolist, mecanic de pompe la Gura Ocniței, schela Moreni. Acolo a și murit, la 28 de ani. Socrul meu, tot petrolist, sondor la Bușteni.

— Cum este viața de petrolist ?

— Frumoasă și pretențioasă. Cea mai mică greșeală se răzbună. Utilaje tehnologice complexe, macarale de mare capacitate. Greșești, le pui pe brînci.

— Lucrați numai la înălțime ?

— Mai ales. La 80 de metri. Nu-mi place anonimatul. Colegii îmi spun că am un curaj deosebit. Eu le răspund că fără meserie nu poți fi curajos. Poate exagerez, dar așa simt.

— Sînteți curajos numai la 80 de metri sau și pe pămînt, printre semeni ?

— Și.

— Unde e riscul mai mare ?

— Jos. Fierul îl îndoi cum te duce capul, meseria. Fiecare om însă este altfel. Trebuie să ai răbdare. Firi diferite, puteri, minți diferite, mare răbdare.

— Cum erau oamenii care au construit prima cocserie a țării, cea de la Onești ?

— Tari. N-aveau de ales. Condițiile erau grele, tehnologia nepusă la punct, tratamentul termic al sudurilor se făcea cu cărbuni și așa mai departe.

— Vorbeam de curaj. Ce ați mai putea spune ?

— Sînt un om cumpănit și gîndesc bine lucrurile. Curaj nu înseamnă să te arunci orbește înainte. Nimeni n-are nevoie de curajul tău dacă după el vine o catastrofă. Dar, desigur, se poate discuta despre așa ceva și pe alte planuri. Unii zic : l-am criticat pe director, sînt curajos.

— La dumneavoastră în întreprindere cum e ?

— Noi sîntem prieteni. Toți am fost colegi, și secretarul de partid și directorul, care a fost sudor, oameni impuși de meserie și drepți.

— Dar dacă n-ați fi fost colegi ?

— Am lucrat și în alte întreprinderi și am avut curajul să-i spun directorului, cînd era cazul, că n-are dreptate.

— Ați spus singur, am avut curaj.

— Din cauza citorva, s-a ivit obiceiul. E un curaj care n-ar trebui să existe, să se discute. Orgoliul unui conducător de întreprindere a născut și gluma, dar mai înainte prejudecata.

— Care e gluma ?

— Unul îi spune directorului său : peștele de la cap se împute. Da, îi răspunde directorul, dar nu uita că de la coadă se curăță. Se mai întîmplă din nefericire și așa. Oamenii se rîdică mai greu ca rafinăriile. Eu mă tot ciondănesc cu șeful de șantier, după o oră ne trece și el zice că din contradicții se naște progresul. Așa se întîmplă și în consiliul oamenilor muncii. Dezbatem cinstit, cu argumente problemele de muncă, de viață. Profesionalismul și adevărul sînt armele democrației noastre.

— Aveți de toate, meseria pe care v-ați dorit-o, casa aceasta frumoasă, familia... Sînteți mulțumit ?

— Absolut. Rezultatele mele le datorez și soției, o femeie nemaipomenită. Cum aș sta eu cățărat acolo la aproape o sută de metri dacă aș ști că acasă ceva nu e în ordine, că nevasta nu înțelege nimic din meseria mea și abia așteaptă să mă întrebe „de unde ai venit la ora asta ?", cînd mie îmi vijîie capul și de griji și de oboseală ? Chiar cînd am făcut casa, eu am făcut calculul de rezistență, iar soția a fost cu aranjatul. Noi am dat și cu bidineaua și cu mătura. Au trecut cincisprezece ani și n-are nici o fisură, deși cutremurul a dărîmat ceva și pe aici.

— Cea mai frumoasă întîmplare a vieții dumneavoastră care a fost ?

— Cea mai mare bucurie : instalația de producere a cocsului de la Teleajen. A fost cea mai grea lucrare. Punerea în funcțiune, iarna, pe un ger de crăpau pietrele. O lucrare excepțională care a atins foarte repede parametrii proiectați.

— Sînteți un om norocos ?

— Nu cred. Nu prea cred în noroc. Mereu am spus că am avut un mare și singur noroc : norocul de muncă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cuget, deci exist

Memoriile sau despre personalitate

Ori de cîte ori întîlnesc, în confesiunile publice ale unor scriitori români contemporani, gesturile unei vieți cotidiene de excepție, mă întorc cu gîndul la lecția de personalitate pe care ne-o oferă **Jurnalul** lui Stendhal. Scris fără să știe nimeni și pentru a nu fi publicat, dar cu speranța că toată lumea știe de el și că, mai devreme sau mai tîrziu, va fi tipărit, un jurnal poate fi și o semnificativă mărturie a fotei unui mare scriitor de a contrazice violent imaginea legendară pe care și-o face despre viața cotidiană a marilor personalități cititorul mediocru. Căci, prin efect de psihologie socială, cititorul mediocru presupune unui mare scriitor un cotidian neobișnuit plasat în transcendent sub semnul unor succesive și, de invidiat, gesturi livrești. De aici banala dezamăgire : cum, grasul ăsta a scris acea frumoasă poveste de dragoste ? Iată deci, oriunde și oricînd, confesiunile unui mare scriitor se confruntă fatal cu imaginea idealizată a vieții sale personale în conștiința unui cititor care așteaptă de la un jurnal confirmarea clișeelor sale despre cotidianul marilor personalități. Și între aceste clișee nimic nu întrece, cred, în frecvență și putere de influențare, pe cel al unei vieți amoroase de excepție. Cîte amoruri nedeclarate, nu presupune unui mare scriitor cititorul mediocru ? Cîte gînduri și mai ales gesturi frumoase față de femeile iubite nu sînt atribuite unui mare scriitor de către tinerele cititoare ? Cîte femei reale nu sînt suspectate ca puncte de plecare pentru personajele feminine ale unui roman ? Publicat întîia oară în 1888, Jurnalul lui Stendhal, scris, după mărturia autorului, ca un **„proces verbal matematic și inflexibil privind felul meu de a fi"**, surprinde prin sfidarea acestor clișee privind viața sentimentală a unui mare scriitor. Cititorul obișnuit, sentimental și nostalgic, nu poate fi decît șocat de imaginea omului Stendhal, așa cum se conturează din jurnal, un ins gras și grosolan, care nu se înflăcărează în orgoliu, ca Julien Sorel, nu suspină sentimental, ca Fabricio, ci face din iubire un prilej de contabilitate fixă. Spre disperarea tinerelor cititoare, omul din jurnal, autorul unora dintre cele mai patetice povești de dragoste din istoria literaturii, e un ins în necontenită căutare de fuste, constatînd mereu, cu nemulțumire, insuficiența cantitate de ceea ce liceenii numesc „amoruri fizice".

E de ajuns să ne gîndim la ifosele aristocratice ale publicului căruia îi era destinată această notare rece, necruțătoare în exactitatea sa, a vieții intime, pentru a sesiza încă o dată cîtă forță de a fi el însuși trebuie să fi avut Henri Beyle pentru a-și permite să apară, în viața amoroasă, așa cum a fost într-adevăr. Și, întorcîndu-ne la gesturile căutate, livrești, din uncle din confesiunile publice ale scriitorilor noștri contemporani, ce lecție de forță a unui mare scriitor ! Căci în ifosele unei vieți personale de excepție, de care vorbeam mai sus, se ascunde teama scriitorului român de a înfrunta clișeele și prejudecățile, teama de „ce-o să zică lumea". O teamă ușor de recunoscut nu numai în jurnale și interviuri, ci și în creația propriu-zisă. Cum s-ar putea explica altfel decît prin teama ca nu cumva cititorul să presupună o identitate între personajul principal și scriitor cliseul virilității depline a personajului principal din multe romane contemporane ? Cum s-ar putea explica altfel decît prin teama de a nu se presupune o viață personală lipsită de preocupări intelectuale excesiva filosofare din proza noastră contemporană ? Și cum s-ar putea explica altfel decît prin grija de „ce o să zică lumea despre mine", o anume prudență de a nu merge pînă la capăt, care face ca multe din valoroasele noastre creații să dea sentimentul că se opresc undeva pe la jumătate, parcă intimidate de gîndul c-ar putea fi capodopere ale literaturii universale ? Considerînd ca singur gest care te legitimează ca scriitor creația propriu-zisă, sfidînd imaginea falsă despre viața personală a scriitorului, imagine sub presiunea căreia generosul talent al multor tineri se risipește în gesturi cabotine, Stendhal a avut curajul să fie el însuși în tot ce a făcut. E, poate, explicația gestului său revoluționar din creația literară.

ION CRISTOIU ■

Ţărani care se ţin de cuvînt

...Era pe la jumătatea lunii februarie, într-o zi care se zvircolea să facă pasul de trecere de la iarnă la primăvară, o zi în care toate anotimpurile îşi dăduseră parcă întîlnire şi se sfădeau între ele fiecare cu argumentele sale de fulgi, de ploaie, de vînt şi de soare. Era totuşi o zi frumoasă, o zi bună pentru agricultură. Într-o asemenea zi l-am cunoscut pe Ilie Călugăru, preşedintele Consiliului unic agroindustrial Stîlpu, din judeţul Buzău, dar după multe căutări întinse prin cîteva sate şi comune, prin cîteva ferme şi unităţi de mecanizare, grajduri şi alte asemenea locuri. Preşedintele, însoţit de colaboratorii săi, umbla de colo-colo pentru a cunoaşte „moşia" de care trebuia să se ocupe, inventariind bunurile, făcînd cunoştinţă cu oamenii, ascultîndu-le sfaturile. Ştiam că acest Ilie Călugăru luase cuvîntul la Congresul ţărănimii şi încă cel dintîi. Nu spusese multe cuvinte atunci. Acum însă avea de spus cu mult mai multe pentru că trecerea cuvîntului în faptă îl obliga s-o facă. Am putut sta liniştiţi de vorbă de-abia seara tîrziu, după ce omul îşi încheiase o foarte lungă zi de muncă, egală cu cele dinaintea ei şi cu următoarele.

— S-au adunat, în consiliul unic, cam 22 de mii de hectare de pămînt, şapte cooperative agricole de producţie, două întreprinderi agricole de stat, o staţiune de cercetări legumicole, o secţie de preindustrializare a tomatelor, un complex de sere şi solarii, ca să nu le pomenesc decît pe cele mai importante unităţi reunite în urma documentelor de partid care au dus la actuala formă de organizare a agriculturii, îmi spune Ilie Călugăru. Or, după ce ne-am însuşit materialele politice cunoscute, pentru a şti ce anume avem de făcut, am trecut la lucru, începînd să începem cu... începutul, adică să ne cunoaştem posibilităţile pentru a gîndi cît mai corect viitoarele noastre acţiuni. Cred că este perioada cea mai dificilă, dar de care va depinde întreaga noastră activitate următoare.

Preşedintele Ilie Călugăru este un om cu experienţă în probleme de agricultură. Fiu de ţărani de pe Valea Buzăului, el devine mecanizator, apoi maistru mecanic şi organizator de partid, urmînd la cursurile de zi şi absolvind Academia „Ştefan Gheorghiu", secţia organizare-planificare a economiei naţionale, încă de acum şase ani. La 40 de ani, cît are în prezent, primeşte o funcţie de mare răspundere, de care este profund conştient.

— Nu pot să uit ce s-a spus despre actuala organizare a agriculturii : că ea marchează o nouă revoluţie în acest sector vital al economiei noastre. Poate părea ciudat unora, care gîndesc că revoluţia se înfăptuieşte o singură dată... Mie, care am asistat la lucrările Congresului ţărănimii, nu mi se pare... Îmi dau seama că trăim un proces permanent dinamic şi că, într-o perspectivă ce trebuie atinsă cît mai curînd, deosebirile apărute la un moment dat, şi încă prezente, între proprietatea de stat şi cea cooperatistă vor trebui să se atenueze şi să dispară chiar, în sensul ca ambele să se bucure de condiţii superioare de valorificare. Cultura cerealelor se face doar pe jumătate din suprafaţa de teren agricol, adică pe 10 mii de hectare, celelalte fiind afectate pomiculturii, legumiculturii, viticulturii. Numărul bovinelor se situează în jurul a 12 mii, ovinele ajung la 20 de mii, păsările la 100 de mii. Mijloacele mecanice de care dispunem, deşi suficiente acum — peste 400 de tractoare, 120 de combine, semănători etc. — nu înseamnă că ne scutesc de o foarte precisă planificare a activităţii lor sau de ignorarea acţiunii de întrajutorare practicată şi în cadrul vechilor consilii intercooperatiste, dar la o cu totul altă scară şi în aşa fel încît toţi oamenii să fie mulţumiţi. Vreau chiar să notaţi că, în consfătuirile pe care le-am avut cu aceşti oameni, am constatat nu numai interesul lor pentru îmbunătăţirile aduse prin noul sistem, ci şi o mare capacitate de înţelegere a acestuia, o disponibilitate şi o înţelegere deosebite pentru promovarea lui. I-am auzit spunînd că se simţea nevoia unor astfel de hotărîri, că ele erau aşteptate şi am înţeles mai profund, atunci, necesitatea menţinerii unei permanente legături cu viaţa reală, cu problematica creată de activitatea practică. În noul cadru avem posibilitatea punerii la punct a unui sector mecanic foarte puternic, prin reunirea capacităţilor staţiunilor de maşini agricole şi ale întreprinderilor agricole de stat, care să satisfacă mult mai eficace decît pînă nu demult nevoile producţiei agricole. Sigur, în ceea ce priveşte „zonarea" culturilor nu vom putea acţiona practic decît la toamnă, dar pînă atunci vom gîndi, discuta şi preciza cum să arate această „zonare". Întrevăd, deja, crearea unor sectoare de chimizare, iar în privinţa forţei de muncă, problemă la zi în agricultură, ei bine, rezolvarea ei va fi uşurată de noul cadru în care acţionăm pentru că o vom repartiza mult mai raţional, nu numai în perioadele campaniilor ci şi în golurile care apăreau în mod obişnuit, prin înfiinţarea unor activităţi industriale care să reţină forţa de muncă şi să o valorifice în folosul colectivului şi al fiecărui om. Ca titular de plan, consiliul unic dispune şi răspunde de mijloacele existente, aspect foarte important pentru că el obligă la iniţiativă, ştiut fiind că la consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, transporturi şi agricultură, conducerea partidului a trasat sarcina dublării producţiei agricole în următorii ani. Mecanizatorii ştiu că retribuţia lor se va face în raport direct cu producţia realizată pe suprafeţele lucrate şi sînt interesaţi mai mult ca oricînd pînă acum să-şi execute în condiţii cît mai bune sarcinile pe toată durata sezoanelor, adică de la lucrările de primăvară pînă la recoltat şi transportat recolta.

Acum cîteva zile am revenit în comuna Stîlpu pentru a vedea cum au prins viaţă ideile exprimate de Ilie Călugăru. El se afla la Galaţi la cursuri de perfecţionare. Am stat însă de vorbă cu Aurel Gagu, preşedintele C.O.M. şi membru în consiliul unic agroindustrial din localitate.

— În prezent am stabilit secţiile de mecanizare pe tot sectorul mecanic şi oamenii lucrează din plin. Numai la I.A.S. sînt 6 ! Primele rezultate, pe lîngă cele ţinînd de planificare : în bazinul legumicol am găsit utilaje insuficient folosite sau deloc folosite. De pildă, frezele. Dar şi alte mijloace specializate. Le-am dus pe toate acolo unde aveau ce face. În cele 6 magazii de piese şi materiale preluate am aflat stocuri de piese după care alte unităţi plîngeau. Aşa s-a întîmplat la Pajiştea, Săhăteni. Erau ingineri agronomi care nici nu se cunoşteau. Unii cu o mai mare experienţă. Alţii mai tineri. Acum se sfătuiesc, iau hotărîri împreună, fiecare ştie ce nevoi are celălalt, ce dificultăţi. Problema unuia a devenit a tuturor. La un inginer cum este Nelu Batog, de la S.M.A., vin acum mai toţi tinerii să ceară o părere. Batog munceşte de 28 de ani în agricultură. Vă daţi seama ? Dar chiar şi într-o unitate ca S.M.A.-ul nostru, v-o spun deschis, munca nu era riguros controlată, ceea ce se afirma nu se şi verifica totdeauna. Acum nu mai merge aşa. Ştim exact ce se trece la „acord" şi ce la „regie" în I.A.S.-uri. Acum trei zile am plătit retribuţia, că sînt şi contabil şef, şi unii oameni mă întrebau : de ce eu iau atît şi cutare atît ? Acum mi-a fost mai uşor şi mai clar să le explic : cînd ai văzut că nu ai de lucru, de ce nu te-ai dus la şeful de fermă să-i spui ? Că avea nevoie de forţă de muncă. Sigur, oamenii vor trebui să-şi schimbe nişte deprinderi, să înţeleagă că dacă în satul lor nu-i de lucru, poate fi în cel de alături, adică nu la „vecini", ci la „tovarăşi", că toţi sînt în acelaşi consiliu. Şefii de fermă, ca să rămîn la acelaşi exemplu, trebuie şi ei să înveţe să apeleze la toţi cei care dispun de timp, să fie atenţi şi grijulii faţă de aceşti oameni găsindu-le, permanent, un loc de muncă.

Iată deci că încă din această primăvară, noul sistem de organizare a agriculturii a început să trăiască, să răscolească conştiinţele şi să clatine mai vechi obişnuinţe. Sînt şi lucruri încă neclarificate : cine răspunde, în sectorul zootehnic, de diferitele instalaţii ? Cel de la C.A.P. ? Şeful sectorului mecanic al consiliului ? Cînd se vor pune de acord dispoziţiile care sosesc pe teren de la diferite organisme ale aceluiaşi minister, cum sînt cele privind zootehnia sau legumicultura ? Dar preţurile practicate în prezent, în mod diferenţiat, pentru lucrările efectuate la I.A.S. şi C.A.P., nu vor trebui şi ele unificate, astfel ca oamenii să nu se uite strîmb unii la alţii ştiind că întreprinderea agricolă de stat plăteşte mai puţin decît cooperativa chiar în cadrul aceluiaşi consiliu ?

Unele rezultate la care nici nu ne-am fi aşteptat, continuă Aurel Gagu, se întrevăd acum foarte clar. De exemplu, autonomia fermelor va duce, absolut sigur, la eliminarea surplusului de personal în sectorul „suprastructurii", unde unii ingineri sau tehnicieni nu prea au ce face. Sau alt exemplu : avînd 6 ateliere, le-am specializat pe categorii de reparaţii, unele pentru tractoare, altele pentru combine şi aşa mai departe. Oamenii se vor specializa. Nu mai spun că o serie de cheltuieli, nu neîmportante, privind corespondenţa şi mai ales telefoanele au început să scadă vertiginos. Acum ne costă abia cîţiva bani ca să vorbim cu o unitate de-a noastră, şi pe aceasta la fel. Înainte, toate treceau prin Buzău şi chiar mai pe departe...

Pe Ion Iancu, vicepreşedintele consiliului popular comunal, l-am întîlnit la şantier. Era acolo şi instructorul judeţean de partid, care ajută consiliul în perioada cît lipseşte preşedintele acestuia, Ilie Călugăru. Aproape 70 de oameni, dacă nu mai mulţi, munceau de zor, profitînd şi de ziua frumoasă, la fixarea fundaţiilor unei construcţii noi.

— Îi dăm zor, îmi spune Ion Iancu, să terminăm clădirea. Va avea parter şi două etaje, în total 12 apartamente pentru specialiştii care lucrează aici, ingineri, medici. Este o sarcină dată de conducerea superioară de partid ca tehnicienilor să le asigurăm condiţii civilizate de trai chiar în comună. La 23 August vrem să le dăm cheile în mînă.

Discutăm şi despre implicarea conducerii locale în problemele ridicate de reorganizarea agriculturii.

— Nu ne mărginim la aspectul formal, continuă Ion Iancu, adică la faptul că primarul Mihai Catargiu face parte din consiliu. La nivelul comunei sîntem răspunzători de ceea ce se întîmplă : urmărim şi sprijinim atît I.A.S.-ul cît şi C.A.P.-ul pentru ca ambele să-şi îndeplinească cel puţin sarcinile ce le revin. Urmărim asta cu planul în faţă. La Sărăţeanca, altă comună, şi ea inclusă în noul consiliu, nu ştiu ce se întîmplă, dar aici sînt obligat să ştiu. Fiecare activist al consiliilor populare face sau trebuie să facă acelaşi lucru. Am sprijinit acţiunea de inventariere a tuturor terenurilor apte de a reveni agriculturii, inclusiv spaţiile ce se vor crea odată cu sistematizarea comunei, ca şi alcătuirea echipelor mixte de mecanizatori şi cooperatori, pentru că îi cunoaştem pe cetăţeni mai bine decît alţii, ne spunem cuvîntul şi în ceea ce priveşte stabilirea viitoarelor culturi de pe pămînturi aparţinător şi încercăm să răspundem cît mai bine tuturor solicitărilor venite din partea consiliului unic agroindustrial.

EMIL LEONARD ■

CAROLINA IACOB : „Cap de copil"

În marţea în care Dumitru Tîrcolea a fost ales preşedinte, au fost trei ceasuri bune

E destul de cald, dar Dumitru Tîrcolea, preşedintele Cooperativei agricole de producţie din Buzescu, judeţul Teleorman, e îmbrăcat ca de iarnă. Are şubă şi căciulă. Alături, pe capra docarului, inginerul şef Gheorghe Cristea poartă un fel de bluză de trening, trasă peste o vestă de lînă. Venim de la cîmp, zice primul, lăsîndu-ne să ne mirăm în voie, căci întîlnirea noastră se petrece pe un drum lăturalnic şi la un loc deschis, nu departe de tarlaua pe care se execută cea de-a doua praşilă la porumb, iar la cîmp, continuă preşedintele, vîntul suflă dinspre Dunăre, pătrunzînd pînă la oase.

Cum vremea a fost bună, evoluînd, mai ales după ploaia de deunăzi, în favoarea agriculturii, ne interesăm în ce măsură au fost valorificate aici, la o aruncătură de băţ de capitala Teleormanului, condiţiile prielnice din această primăvară. Altfel spus, vrem să aflăm care e, concret, stadiul lucrărilor la Buzescu, dar Dumitru Tîrcolea nu se arată prea grăbit cu răspunsul. Scoate din buzunarul şubei un spic de grîu şi, aşezîndu-l într-o palmă aspră de muncă, îi numără boabele pe îndelete, cu vîrful bătătorit al arătătorului. Sînt 36, ceea ce vrea să însemne că situaţia la zi e bună. Lucrările au fost făcute în grafic, iar tehnologia a fost respectată întocmai, existînd indicii că buzeştenii vor obţine anul acesta, la grîu, în teritoriu neirigat, o producţie mai mare ca cea precedentă, cifrată la 4 mii de kilograme la hectar. Situaţia ar fi putut fi, ne e dat să înţelegem, şi mai bună, rîvna şi seriozitatea cooperatorilor reprezentînd temeinice garanţii în acest sens, dacă pămînturile comunei s-ar fi bucurat de îngrăşăminte. Dar nu s-au bucurat. Peste 40 de hectare, calculează Gheorghe Cristea, au rămas fără îngrăşăminte la grîu şi de 4 ori mai multe la porumb, situaţie păgubitoare şi cu atît mai greu de explicat cu cît, la vreo 30 de kilometri distanţă de Buzescu, la Turnu Măgurele, funcţionează un important combinat ce nu poate onora, iată, nici măcar contractele semnate cu vecinii ! La porumb, reia preşedintele o idee mai veche, am experimentat 24 de hibrizi. Pe cei mai eficienţi am hotărît să-i extindem pe suprafeţe mari, dar sînt semne că nu vom ajunge la rezultatele scontate, căci n-am putut da hibrizilor, în cultură, îngrăşămintele cerute de tehnologie !

Rămînînd la porumb, să notăm că, după constatări proprii şi după informaţii primite din caietul cu scoarţe albastre al preşedintelui, densitatea plantelor la hectar este cel puţin mulţumitoare. A doua praşilă mecanică e aproape gata, afirmaţie valabilă şi pentru sfecla-de-zahăr. Răritul acesteia s-a încheiat, iar lupta cu buruienile, aprigă în această perioadă a anului, cînd buruienile răsar precum ciupercile după ploaie, a dat cîştig de cauză cooperatorilor care şi-au făcut cu prisosinţă datoria asigurînd, harnici şi vigilenţi, condiţii optime pentru dezvoltarea culturilor. La legume, plantatul s-a încheiat. Acum se lucrează, cu toate motoarele în plin, la întreţinere, la palisat şi la tratamente, inginera Margareta Mihai conducînd operaţiile nu numai cu pricepere, ci şi cu bărbăţie. Aflăm că această femeie şi jumătate, cum o numeşte Dumitru Tîrcolea, e de fel din Buhuşi. A ajuns aici, în celălalt capăt al ţării, după terminarea facultăţii, şi după ce a dat bună ziua, a anunţat că imediat după terminarea stagiaturii se va întoarce în Moldova natală. Nu s-a mai întors. S-a legat, mai întîi, de pămînt. S-a legat, apoi, de oamenii locului, răzbătători şi inimoşi, de Elena Vlad sau de Opriţa Răduţ, de pildă, alături de care o surprindem muncind cot la cot, după un orar al zilei care se confundă cu cel al necesităţilor momentului, depăşind nu o dată 15 ceasuri. S-a legat, în sfîrşit, de bărbat, căsătorindu-se cu un profesor de geografie din comună, născînd doi copii la maternitatea din Buzescu, zidindu-şi casă şi fiind, una peste alta, mulţumită de sensul pe care l-a căpătat biografia ei.

Unul dintre cei care au convins-o să rămînă a fost Dumitru Tîrcolea, preşedinte al cooperativei din 1959. Comunistului Dumitru Tîrcolea i-au trebuit numai 23 de ani ca să fie ales, în 1959, tocmai întors de la militărie, în fruntea cooperatorilor şi mai puţin de o oră ca să facă, a doua zi după numire, inventarul cooperativei. Numărătoarea a avut loc într-o marţi, pe 26 sau pe 28 octombrie, nu-şi mai aduce aminte data cu exactitate, dar o poate verifica, şi s-a terminat repede pentru că n-au fost de numărat decît 6 atelaje, 12 vaci şi 9 scroafe, întreaga avere a celor 116 familii limitîndu-se pe atunci la 280 de hectare, un grajd şi vreo sută de mii de lei. Se zice, dacă mai crede cineva în aşa ceva, că marţea are trei ceasuri rele, dar cea în care comunistul Dumitru Tîrcolea a fost ales preşedinte, nu există nici o îndoială, n-a avut. Cînd zicem asta, ne gîndim la cele 2 785 de hectare pe care buzeştenii le cultivă în prezent, cu 500 de braţe harnice, la cele 20 de milioane de lei reprezentînd averea obştească a cooperativei, la cele 46 de obiective de construcţii, la cele 1 000 de capete de taurine şi, firească, la titlul de Erou al Muncii Socialiste cu care localnicii au fost distinşi în 1976 pentru producţii record la grîu, porumb, floarea-soarelui şi sfeclă-de-zahăr.

Că buzeştenii sînt aşa cum sînt, adică întreprinzători şi gata să preia din mers orice idee nouă, din care să scoată bani suplimentari şi bunăstare, ne-o demonstrează şi ultima dintre isprăvile lor, anume amenajarea curţii cooperativei. Era aici, între drumuri de acces asfaltate şi gospodăreşte văruite pe laturi, un întins spaţiu liber, pe jumătate nefolosit, pe jumătate acoperit cu lucernă şi porumb furajer, de pe care reveneau, anual, cam 5 mii de lei la hectar. Plecînd de la ideea exploatării la maximum a fiecărei palme de pămînt, cooperatorii s-au gîndit să aşeze pe acest pămînt mai degrabă sterp cîteva solarii, drept pentru care, spre sfîrşitul anului trecut, au început, cum zice Dumitru Tîrcolea, să dea din coate. Văzînd ce şi cum, au obţinut de la I.M.M.R. din Roşiori nişte ţevi, tocmai bune de fier vechi, pe care le-au îndreptat, făcînd din ele stîlpii de susţinere. De la I.A.A.E. din Alexandria au primit cîteva capete de baterii din care, sudîndu-le, au confecţionat scheletul metalic. Cele trei solarii fiind gata, buzeştenii le-au acoperit mult înaintea altora, în ultima zi a lunii ianuarie, după memoria caietului cu scoarţe albastre. Unii au clătinat din cap, iar alţii au rîs, e rîndul preşedintelui să rîdă în barbă, prevestind că prima zăpadă va smulge foliile şi va lăsa răsadurile sub cerul liber, pradă vîntului şi gerului. Dar nu s-a întîmplat aşa. Zăpada n-a lipsit, îşi aminteşte Opriţa Răduţ, de la 12 ani în cooperativă, adusă de mînă de tatăl său, azi tehnician agronom cu fermă în primire, s-a înălţat pînă la un metru, dar noi făcusem treabă zdravănă şi solariile s-au comportat bine. După cum vedeţi, întăreşte Ioana Moraru, asistată şi aprobată de Floarea Dobrică, densitatea plantelor e reuşită, cred că vom scoate un kilogram şi jumătate de roşii pe fiecare tulpină, ceea ce vrea să însemne, calculează rapid Dumitru Tîrcolea, la două producţii anuale, cam 300 de mii de lei la hectar. Adică un randament de 60 de ori mai mare.

Ne despărţim de gazdele noastre la aceeaşi răspîntie de drumuri. De-acum, îi auzim pe preşedintele cooperativei agricole din Buzescu, judeţul Teleorman, n-are nici un rost să mai lepădăm şuba. Trebuie să treacă acceleratul de Zimnicea, deci s-a făcut seară. Zicînd asta, se urcă în docar, pornind parcă, peste cîmp, în întîmpinarea acceleratului.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Inul și cinepa (IV)

Durerea de cap numită Baloteşti este tratabilă

Intîi a fost un conac boieresc, apoi o lăptărie, apoi o mezelărie, apoi o filatură. Din '74 însă la Baloteşti, în jurul acestei vechi şi modeste clădiri s-au ridicat construcţii de anvergură pentru o filatură de in în amestec cu poliester, pentru finisajul ţesăturilor de in, pentru o ţesătorie şi altele.

La **ÎNTREPRINDEREA TEXTILĂ FILATURA ŞI FINISAJUL BALOTEŞTI** m-am dus pentru că într-una din multiplele discuţii cu inarii, cineva a rostit formula sintetică şi şocantă : „durerea de cap Baloteşti" ; şi m-am dus şi pentru că noi, cu articolele noastre, am vrut nu numai să relevăm probleme, ci şi să contribuim la rezolvarea lor. La Baloteşti m-au primit tovarăşul inginer **Paul Vasile**, directorul întreprinderii, şi tovarăşul **Mircea Deliu**, inginerul şef. Discuţia a fost lungă, însă iată, pe scurt, de ce dau Baloteştii dureri de cap :

Majoritatea lucrătorilor întreprinderii sînt veniţi din sate. Deci au o dublă calitate : şi de muncitor şi de ţăran. Dublă calitate care generează însă şi necazuri : cînd sînt urgenţe în agricultură, cum, de pildă, sînt cele din perioada însămînţărilor, apar absenţele de la locurile de muncă din întreprindere. Asta ar fi o problemă.

Apoi, vecinătatea cu Bucureştiul. Capitala atrage oamenii cu sursele sale de aprovizionare, cu sursele sale de distracţie, cu luminile sale şi unii o preferă Baloteştiului, pe lîngă sau prin care doar trec, fără să rămînă încadraţi stabili, de nădejde. O problemă nu chiar de neglijat, pentru că unii care au plecat, întrebaţi de ce-o fac, au spus că, trebuind să se aprovizioneze de la Bucureşti şi să caute o distracţie tot acolo, din pricina drumurilor, ajunge să-i coste un ou vreo 5 lei şi un film vreo 15.

Sigur, acestea sînt greutăţi ale oricărei unităţi noi — pentru că întreprinderea din Baloteşti, faţă de amploarea dezvoltării sale din ultimii ani, poate fi considerată o întreprindere nouă — şi tot sigur este că la problemele fluctuaţiei de personal se răspunde cu multe dezbateri şi cu multe zbateri, urmate, în bună măsură, şi de fapte concrete. Notez, fiindcă merită notate, faptul că s-a construit un bloc cu 32 de apartamente şi cu magazine la parter ; faptul că în planul pe '79—'80 este trecută darea în folosinţă a încă unui bloc cu 70 de apartamente, a unei cantine cu 1000 de locuri ; faptul că joile şi simbetele tineretului, precum şi existenţa unor formaţii artistice, au început să capete tradiţie. Sînt astfel create, firesc în timp, condiţii care să-i tenteze pe lucrătorii întreprinderii să rămînă în Baloteşti, această comună care va deveni un adevărat centru muncitoresc.

Pentru aceasta însă cei de la întreprinderea textilă trebuie înţeleşi şi cît mai prompt ajutaţi. Astfel :

● **Trustul de construcţii al judeţului Ilfov** şi chiar tovarăşul director **Alexandru Cîmpoia**, personal, să facă totul (cu toate că şi dumnealor, mi-au spus-o chiar tovarăşii Paul Vasile şi Mircea Deliu, au necazuri cu forţa de muncă), pentru a le da inarilor, la termenele din plan, construcţiile de care au nevoie.

Tovarăşa Elena Nae, preşedinta Comitetului Uniunii sindicatelor din întreprinderile de industrie uşoară să nu-şi uite promisiunea şi să aloce şi alte fonduri pentru investiţii sociale la Baloteşti.

● **Tovarăşul Cornel Constantinescu**, directorul I.T.A. Ilfov, şi tovarăşul **Dumitru Stoian**, directorul I.T.B., să se consulte şi să rezolve problemele de transport ale inarilor navetişti de la Baloteşti. Prelungirea liniei autobuzului 49 din Capitală cu încă vreo 4 km ar depăşi hotarul judeţului Ilfov, însă ar ajuta rezolvarea problemei fluctuaţiei personalului de la o întreprindere în al cărei bun mers sîntem cu toţii interesaţi (dealtfel, se pare că pe alte linii de autobuz există asemenea precedente).

● Tovarăşii de la **Consiliul popular comunal Baloteşti** şi de la **Consiliul popular judeţean Ilfov** — care au putere de decizie în această privinţă — să aibă bunăvoinţă, să colaboreze şi chiar să făptuiască pentru înfiinţarea, cît mai urgentă, a unui centru de carne la Baloteşti ; să binevoiască să acţioneze şi pentru repartizarea terenurilor necesare pentru crearea unei baze sportive (terenuri de fotbal, handbal şi tenis şi un ştrand). Pentru a ne fi apelul mai bine înţeles, precizăm că dintre lucrătorii întreprinderii textile din Baloteşti circa două treimi sînt navetişti : 964 din judeţul Ilfov, 116 din judeţul Prahova şi 100 care-şi fac naveta cu bicicleta ; că maşina de 7,30 e o mare problemă ; că întreprinderea textilă are în dotare utilaje de performanţe mondiale, care ar atrage meşteri chiar din Capitală, dacă ar avea un acces mai lesnicios ; că fluctuaţia foarte ridicată (850 plecări, 850 încadrări în 1978) afectează nivelul de calificare al oamenilor întreprinderii şi exigenţele de calitate ale producţiei.

● Forurile de decizie superioare vor trebui să hotărască — într-un viitor nu prea îndepărtat — deschiderea, tot la Baloteşti, a unei investiţii industriale care să aibă nevoie de forţă de muncă bărbătească. Pentru că, iată, la întreprinderea textilă majoritatea încadraţilor sînt... încadrate şi încă fete tinere, care au viaţa înaintea lor şi care, împreună cu soţii, vor alcătui populaţia stabilă a viitorului centru muncitoresc Baloteşti.

Dar la Baloteşti inarii au de înfruntat nu doar probleme inerente — însă nu chiar de tot inerente ! — începutului, ci şi probleme specifice breslei dumneavoastră. Şi acestea aduc dureri de cap, însă — credem — tot tratabile.

O problemă o constituie lipsa de cadre calificate. E vorba de o întreprindere tînără, cu oameni tineri care n-au bătrîni, deci n-au de la cine învăţa, şi vrînd-nevrînd, redescoperă meseria. Interlocutorii noştri au fost unanim de acord că este stringent necesară reînfiinţarea secţiei de filatură în la Facultatea de industrie uşoară din Iaşi. De ce această reînfiinţare nu s-a făcut, e o întrebare la care aşteptăm răspunsul din partea conducerilor **Ministerului Industriei Uşoare** şi **Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului.**

O altă problemă o generează utilajele şi, mai ales, absenţa pieselor de schimb. Reprezentanţii inarilor de la Baloteşti acuză, în general, maşinile moderne, fie româneşti, fie străine, că — tratînd inul cu şoc, nu cu blîndeţe — fură din calitatea sa. Dincolo de această vină — credem — mai mult a celor care concep maşinile şi a celor din cercetare — iată şi o vină a celor care construiesc maşinile : calitatea slabă a pieselor de schimb. Vizat direct este aici **IMATEX Tg. Mureş**, de la care, de asemenea, aşteptăm o replică. Precum aşteptăm şi de la factorii de resort din **M.I.U.** şi **M.I.C.M.**, cu privire la o altă întrebare, izvorîtă toi dintr-o realitate incomodă : a fost bine că întreprinderile acelea, să le numim mecanic-şef, care produceau şi asigurau cantitativ piese de schimb pentru maşinile inarilor au fost transferate de la M.I.U. la M.I.C.M. ?

Pentru sfîrşit am lăsat marea problemă a materiei prime. Întreprinderea textilă din Baloteşti a primit, în primele patru luni ale anului curent, numai 61 la sută din necesarul de fuior pentru care avea repartiţie : asta cu privire la cantitate ! Cu privire la calitate, lucrurile stau cam la fel : producătorii au trimis fuior cultivat pe loturi mici, care deci determină mari diferenţe de culoare pe ţesături (acestea arătînd brăzdate ca o pijama) şi care mai determină şi dese întreruperi în producţie, cu efecte negative şi asupra capacităţii producţiei. Inarii din industria prelucrătoare au aflat că au primit materie primă pe care nici topitorii n-au vrut, iniţial, s-o ia, dar pînă la urmă, totuşi au luat-o de la agricultori.

În pofida greutăţilor, inarii din Baloteşti au şi realizări şi o stare de spirit bună. Iată o parte din realizări : în '78 faţă de '77 au realizat o producţie cu 15 la sută mai mare ; în '79, pe primele patru luni şi-au realizat planul, deşi e mai mare, la toţi indicatorii, în afara exportului. Şi iată şi două semne de bun moral de combatanţi : tovarăşei inginer **Lidia Bunea**, şefa atelierului de creaţie, pur şi simplu îi străluceau ochii de o mîndrie, aş numi-o profesională şi omenească, atunci cînd mi-a arătat arhiva cu produsele întreprinderii ; iar tovarăşul director Paul Vasile, la un moment dat, aşa printre lucruri concrete şi prozaice, mi-a spus : „Pînă nu îmbrăcăm toată lumea cu în nu ne lăsăm".

NELU IONESCU ■

PAUL RĂDULESCU : „Peisaj"

Se naşte o podgorie

Fetească Regală, Riesling, Aligote, Merlot. Soiuri pure, care se „şcolesc" la Asociaţia viticolă intercooperatistă din Topoloveni — Argeş. Pe mai bine de 40 de hectare sînt plantaţi la intensiv 500 000 de butaşi de viţă de rasă, supravegheaţi, îngrijiţi, dădăciţi, mai bine zis, pentru că ei sînt cei care, în 1983, vor asigura o producţie de 10 000 kg struguri la hectar.

— De ce şcoală de viţă ?

— Pentru că vrem să fim independenţi, mai ales în ce priveşte materialul săditor, mă lămureşte ing. Ştefănescu Gheorghe, directorul asociaţiei. Avem 500 de hectare cu vie pe dealurile astea, începînd din Leordeni, Topoloveni, Călineşti, şi pînă la Văleni. La fel ca omul, viţa îmbătrîneşte. Trebuie schimbată. În plus, vrem să avem plantaţii unitare numai cu soiuri pure şi atunci trebuie înlocuiţi mulţi butuci. Aşa cum am făcut şcoala, ca să nu umblăm după butaşi pe la

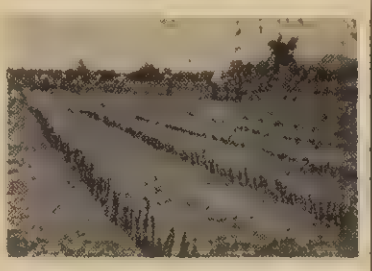

Focşani sau Coteşti. Sau să luăm Riesling şi să apară Berbecel sau mai ştiu eu ce. Vrem să ne facem singuri toată treaba, să ne putem bucura că din dealurile astea cu măceş, mărăcini şi cîţiva pomi răzleţi, am făcut o plantaţie de mai mare dragul !

— Cît cîştigă oamenii la asociaţie ?

— După calificare, între 60 şi 80 de lei pe zi.

— Cu oamenii de aici aţi „mutat" dealul înuri ?

— Cu ei şi cu alţii. Ei, nici chiar aşa, n-am mutat dealul. I-am retezat doar căciula care avea o pantă rea de se duceau la vale şi pămîntul şi via cînd ploua tare. L-am terasat, i-am tras arătură adîncă cu balansierul şi-am plantat via. Atît.

— Pămîntul e bun ?

— Observaţi cum a crescut rapiţa ? E cel mai bun semn că pămîntul pe care călcăm are mari rezerve de azot, intervine inginerul şef Pîrvulescu Aurel.

— Şi producţia ?

— Chiar din anul acesta. Avem plantaţii pe rod. În fiecare an, din alte zeci de hectare vom stoarce tone de vinuri de cea mai bună calitate. În 1980 vom avea 800 de hectare. În 1985, cînd vom fuziona cu I.A.S.-ul, suprafaţa noastră va fi de 1 500 hectare pe rod. Cu 10 000 kg struguri la hectar. Socotiţi şi dv., mă îndeamnă inginerul Ştefănescu.

Socotesc. Socotesc că, încă o dată, „Omul sfinţeşte locul", este un proverb născut din dragostea de muncă a românului.

IOAN ROŞCA ■

Opinii

„Bună dimineaţa" e şi mai bună în chiar zorii zilei

● **ORA REALĂ** (sau timpul astronomic) — caracteristică fizică a fiecărui punct de pe orice meridian pămîntesc ; depinde de poziţia Pămîntului în mişcarea sa de revoluţie, în raport cu soarele.

● **ORA LEGALĂ** — globul terestru a fost împărţit, în mod convenţional, în 24 de „fîşii" egale, de-a lungul meridianelor, denumite fuse orare ; în interiorul unui fus, ora legală este una singură, egală cu ora reală a meridianului mijlociu al fusului. Convenţional, primul fus orar este cel al cărui meridian mijlociu trece pe la observatorul din Greenwich, lîngă Londra.

● **ORA OFICIALĂ** — ora adoptată de fiecare stat, în funcţie de ora legală a teritoriului naţional. Ea poate coincide sau nu cu ora legală.

● **MODIFICAREA OREI OFICIALE ÎN TIMPUL VERII** — măsură adoptată în foarte multe ţări, care conduce la obţinerea de avantaje economice şi energetice, fără a afecta confortul consumatorilor. Această măsură are şi unele efecte sociale favorabile.

Avantajele economice şi energetice provin din folosirea mai completă a orelor cu lumină naturală, pentru desfăşurarea activităţii umane. Într-adevăr, perioada de activitate umană zilnică are, de regulă, o durată superioară perioadei de lumină naturală (răsărit-apus). Consideraţiile sociale tradiţionale au stabilit coordonatele de timp ale desfăşurării acestei activităţi — iarna ea începe şi se sfîrşeşte pe întuneric, vara ea începe cu mai mult de o oră după răsăritul soarelui ; există deci posibilităţi pentru folosirea mai completă a perioadei de lumină solară şi de reducere corespunzătoare a perioadei de activitate nocturnă, cu lumină artificială.

Valorile economiilor estimate, pentru ţara noastră, la adoptarea orarului de vară, în anul 1979, sînt :

— energie electrică, aproximativ 193 milioane kWh, echivalent cu circa 70 mii tone combustibil convenţional sau 320—350 mii tone lignit ;

— putere electrică redusă la orele de vîrf ale sistemului energetic : circa 250—400 mii kW, echivalent cu de 1—2 ori puterea centralei electrice de pe Argeş. Crearea de disponibilităţi de putere în timpul verii permite efectuarea suplimentară de reparaţii la echipamentele energetice şi prin aceasta reducerea necesarului total de putere instalată în sistemul energetic, cu puteri ale căror costuri de investiţii sînt de 800—1 000 milioane lei cel puţin.

EFECTE ASUPRA CONSUMATORILOR :

— de regulă, consumatorii nu resimt tranziţia de la o oră oficială la alta ; aceasta se constată din examinarea experienţei ţărilor care au introdus deja această trecere, ca şi din experienţa celor ce se deplasează în ţările vecine, care au altă oră oficială decît a noastră.

Populaţia începînd-şi mai devreme activitatea diurnă are posibilitatea să folosească în mod mai avantajos perioada de timp liber din cursul zilei — (plimbare, plajă, lectură etc.).

Singurul sector, oarecum afectat de schimbarea orei oficiale, este transportul internaţional, feroviar şi aerian. Acestea trebuie să asigure concordanţe în circulaţie cu ţările străine ; sînt prevăzute măsuri care reglementează corespunzător această problemă, în aşa fel încît călătorii să nu resimtă, în această privinţă, nici un fel de influenţă.

Trecerea la noul orar de vară are loc într-o noapte de simbătă spre duminică, la fel ca şi revenirea (în toamnă) la vechiul orar. În acest fel se creează condiţiile ca întreaga populaţie să efectueze schimbarea orarului (respectiv acelor pe ceasornic).

Dr. ing. EMIL COSTIN ■
Institutul de studii şi proiectări energetice

Cercetări cu prioritate: economisirea energiei

„Nu ne mai putem permite să încălzim atmosfera pe banii noştri!"

(Urmare din pagina 1)

grade, cheltuim energie doar pentru saltul de la 4 grade la 30 grade.

Din păcate, această cercetare românească, tocmai în faza caldă, de aplicare, riscă să se răcească, nu din vina cercetătorilor. Iată ce se întîmplă.

● Folia mică răstoarnă carul mare

Un colectiv din laboratorul de instalaţii INCERC a realizat, pe baza unui brevet de invenţie propriu, un rotor din folie de polistiren. În mod deliberat, specialiştii s-au orientat spre acest material ieftin, banal — din care se confecţionează şi păhărelele de înghetată sau de brînză de vaci — pentru a uşura aplicarea industrială.

— În 1972 am început cercetarea — arată inginerul Christea — iar în 1974 am predat-o spre a fi materializată. Ministerului Construcţiilor Industriale, Institutul de cercetare şi proiectare de aparataj, instalaţii şi utilaje pentru construcţii ICPAIUC a proiectat linia tehnologică, şi încă ingenios, liniă făcînd obiectul unei invenţii.

— Deci toate bune şi frumoase.

— Nu chiar. **Din 1972 au trecut şapte ani şi nu s-a înaintat decît prea puţin în producţia industrială** a echipamentului.

— Au apărut pe parcurs hibe ale cercetării ?

— Dimpotrivă. Au fost rezolvate şi problemele privind igiena muncii (oare nu cumva aerul proaspăt preia şi noxe de la aerul viciat, odată cu căldura ?), precum şi cele privind paza contra incendiilor. Or, atît Institutul de igienă şi sănătate publică Bucureşti, cît şi comandamentul pompierilor ne-au dat avize favorabile. Cît despre eficienţa termică, măsurători precise au confirmat că ea se situează la nivelul celor mai bune performanţe pe plan mondial. În plus, echipamentul nu necesită nici un material de import.

— Şi, atunci, unde s-a poticnit ?

— La folia din care se confecţionează şi păhărelele de înghetată sau de brînză ! Întreprinderea de materiale plastice Buzău ne-a promis folii cu grosimea de 0,2 mm, aşa cum se prevedea iniţial apoi ne-a propus — la intervale mici — succesiv 0,24 mm, 0,3 mm, 0,4 mm. Poate că ei considerau mai rentabile păhărelele, poate aveau şi alte raţiuni, fapt este că nu am obţinut foliile şi nu am putut demara. Am aflat apoi despre o întreprindere similară din Focşani. Ne-a promis că ne livrează folii de grosime sub 0,2 mm, dar cînd s-au dus acolo delegaţii de la ICPAIUC, mostrele erau nefolosibile. La telefon focşănenii au promis ceva, la faţa locului, au dat altceva.

— Situaţia actuală ?

— Linia zace la ICPAIUC, nu poate fi transferată şi multiplicată în producţie. Cei de la ICPAIUC fac şi ei ce pot, adică microproducţie, care însă costă cam de trei sau cinci ori mai scump decît în condiţii normale, industriale şi nici nu satisface cererea mare de astfel de aparate. Eu, cercetător, trebuie să deschid drumuri noi, să vin cu idei, dar iată, ne irosim timpul alergînd după folii. Întreprinderea de construcţii metalice şi prefabricate din Bucureşti nu preia linia de la ICPAIUC pentru ca s-o producă industrial, fiindcă se teme că nu va avea materia primă necesară, adică foliile. Şi de ani de zile ne învîrtim în cerc.

— Dacă s-ar sparge acest cerc vicios, care ar fi eficienţa ?

— Încorporîndu-se în echipamentele noastre sus-menţionate 200 t de folii pe an, s-ar economisi 25 000 t combustibil convenţional anual. Pentru a se produce cele 200 t folii s-ar consuma 1 400 t combustibil convenţional, deci ar rezulta, în fiecare an, o economie de combustibil de circa 23 600 t. Să ne înţelegem bine, noi nu ne plîngem că alergăm după una sau după alta. Cred însă, că nu este treaba cercetătorului ştiinţific să rezolve asemenea probleme (procurarea de materiale etc.), care, în cazul de faţă, sînt de competenţa Ministerului Construcţiilor Industriale, de care depinde „fabricantul", Întreprinderea de construcţii metalice şi prefabricate. Singurul lucru de care ne plîngem este că cinci ani după încheierea unei cercetări cu performanţe la nivel mondial — interval în care economia naţională, datorită neaplicării acestei cercetări, a pierdut anual aproape 25 000 tone combustibil convenţional — ne învîrtim încă în gol.

● „Dacă ne-aţi fi solicitat 20 000 kg, totul ar fi fost foarte simplu. Dar, 300..."

Recuperatoarele de căldură rotative sînt utilizabile doar în anumite sectoare ale industriei. Pentru a extinde aria de aplicare, acelaşi colectiv şi-a concentrat atenţia şi asupra altor sisteme similare : recuperatoarele aşa-numite cu fluid intermediar, cu plăci ondulate, cu plăci plane. Această diversificare de tipuri va permite realizarea de economii substanţiale de energie. Din păcate, şi aceste cercetări au fost uneori întîrziate din pricina unui sistem defectuos de aprovizionare, asupra căruia dealtfel ne-au atras atenţia, cu prilejul unei mese rotunde organizate de noi, şi specialişti de la Institutul de cercetare şi proiectare pentru sectoare calde al Ministerului Construcţiilor de Maşini. Dar să revenim la INCERC.

— Pentru un anumit tip de recuperator — spune inginerul Christea — am avut nevoie de 300 kg de aluminiu. Ne-am dus la întreprinderea din Slatina, unde am primit următorul răspuns : „Dacă ne-aţi fi solicitat 20 000 kg, totul ar fi fost foarte simplu. Dar 300..." De unde această anomalie, pentru care nu pot fi făcuţi răspunzători tovarăşii de la Slatina ? Motivul constă în aceea că, în mod greşit, după părerea mea, noi, institut de cercetare, ne supunem acelaşi legi contabile ca şi întreprinderile productive. De pildă, nu putem păstra materiale în magazie pe o durată mai lungă de 15 zile. Or, cercetătorii necesită o varietate mare de piese şi materiale în **cantităţi mici.** Dar citeodată trece şi un an de zile pînă se obţine repartiţia ! Aşa s-a întîmplat şi cu aluminiul de care vorbeam mai înainte şi care **a întîrziat cu un an cercetarea.** Or, fără asemenea materiale, necesare uneori în cantităţi neglijabile, nu putem să realizăm modelul experimental, să ne materializăm ideile tehnice, să le cîntărim virtuţile sau deficienţele. Iar cînd, după luni şi luni soseşte materialul cu ardoare aşteptat, se întîmplă ca atenţia să nu mai fie concentrată pe ideea respectivă. Ieşim din ritm ! Aceasta reprezintă, în anumite situaţii, o problemă fundamentală a cercetării.

Ni se relatează şi un caz cu iz anecdotic, dar real. O cercetare importantă în acest laborator a fost întîrziată cam cu o lună şi jumătate, fiindcă nu se aflau în magazie cîteva banale şuruburi, în valoare de vreo 70 de lei.

Firească, asemenea greutăţi, în ultimă analiză minore, nu au frînat rodnica activitate a laboratorului, care a obţinut rezultate importante.

● Apa de răcire poate încălzi un cartier

O perspectivă apropiată şi de deosebit interes practic o deschide alimentarea cu căldură a localităţilor netermoficate, prin potenţialul termic al apei de răcire industrială. Aria de aplicare este virtual foarte mare. În adevăr, apa de răcire se întîlneşte la tot pasul în industria chimică, siderurgie, construcţia de maşini etc. Apa, răcind cuptoarele de elaborare a oţelului, laminoarele, cuptoarele de forjă etc., se încălzeşte pînă la 30 grade—40 grade de la utilajul respectiv. Apoi este dirijată spre turnul de răcire, de unde, după ce a cedat căldura sa atmosferei, se întoarce în utilaj pentru a-l răci din nou. De ce însă căldura apei de 30 grade—40 grade să nu fie folosită în scopuri practice ?

— O cantitate fantastică de energie se irosește în turnurile de răcire — subliniază inginerul Christea. Un singur exemplu: doar Întreprinderea „23 August" din Bucureşti aruncă pe această cale în atmosferă 50 000 000 kilocalorii pe oră, cu care s-ar putea asigura **apă caldă menajeră pentru aproape întreg cartierul Titan.** Ne gîndim şi la modalităţile de folosire a acestei energii **pentru încălzirea locuinţelor.** În prezent, alcătuim o hartă a acelor localităţi netermoficate din ţară care ar putea fi alimentate economic cu căldura furnizată de apele de răcire industriale. Vă daţi seama şi de impactul psihologic : muncitorul care se întoarce acasă de la uzină, deschide în baie robinetul de apă caldă, pe care o obţine tot de la uzină. El se leagă deci şi mai mult de industria care îi aduce confortul în casă. De pildă, la Beclean pe Someş se construieşte un laminor de sîrmă. Beclean este un fel de sat mare (să nu ne-o ia în nume de rău locuitorii). În jur se vor ridica, desigur, blocuri muncitoreşti, care ar putea fi încălzite chiar de către... laminor. Toate acestea nu sînt decît proiecte la ora actuală, dar ca specialişti le considerăm realiste. Un început s-ar putea face chiar în cincinalul viitor sau, în orice caz, într-un viitor nu prea îndepărtat. Pur şi simplu, nu ne mai putem permite să încălzim atmosfera pe banii noştri.

Realitatea ilustrată

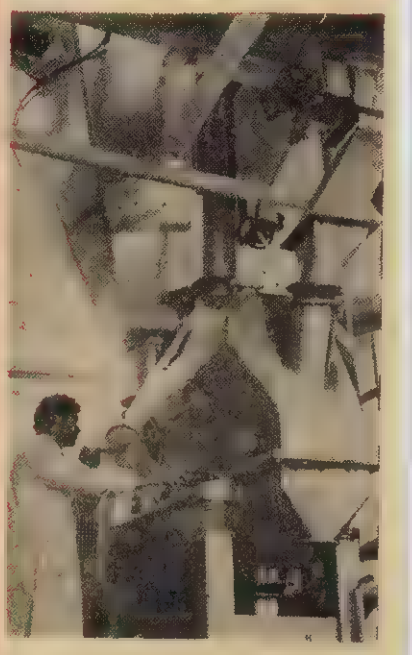

Noi produse lactate pentru sugari

Recent, Institutul de cercetări pentru industria şi chimia alimentară a pus la punct o gamă foarte largă de produse lactate pentru sugari, copii şi tineret. Producerea lor pe scară industrială a fost anticipată prin intrarea în funcţiune, ca staţie-pilot, a unei linii complete de lapte praf la Fabrica de lapte din Bucureşti. În această etapă se stabilesc reţetele compoziţionale şi verificarea tehnologiilor de fabricaţie. Produsele obţinute, în această primă etapă, vor fi testate clinic în diferite secţii şi spitale ale Ministerului Sănătăţii, după care, produsele vor fi omologate. Din acest moment va începe producerea lor pe scară industrială în mai multe fabrici de lapte din ţară.

Instalaţia de ultrafiltrare va separa proteinele bogate în acizi aminaţi esenţiali, strict necesari în creşterea şi dezvoltarea organismului sugarului.

Din seria produselor noi amintim : lacto 1 şi 2 (produse îmbogăţite în proteină), cazeomalul (cu adaus de măr) ; cazeocaroten (cu adaus de morcov) ; lapte maternizat — Luci (adaptat celui de mamă) ; lapte praf acidulat de tip B ; lapte praf acidulat de tip D.

De asemenea se vor realiza diverse produse lactate îmbogăţite în hidraţi de carbon, vitamine şi săruri minerale naturale cu digestibilitate crescută, pentru copiii de toate vîrstele.

Dreptul la replică

Primim din partea Institutului politehnic „Traian Vuia" — Facultatea de mecanică

Referitor la articolul „Totul are un sfîrşit, chiar şi invidia şi vanitatea profesională" publicat în revista dv. sub semnătura tov. Liviu Timbus, ne simţim obligaţi a vă aduce la cunoştinţă următoarele: 1. Cercetările privitoare la comportarea oţelurilor metalice care lucrează la temperaturi ridicate la Catedra de mecanică şi rezistenţa materialelor de la Institutul politehnic „Traian Vuia" din Timişoara au început în 1938 sub conducerea academicianului Ştefan Nădăşan. Pe lîngă studiile efectuate şi publicate, s-au executat şi se execută în mod continuu de către colectivul sus-amintit controale periodice referitoare la gradul de degradare a materialului conductelor de abur viu din centrale termoelectrice, în conformitate cu programul coordonat CIPEET. Subliniem faptul că în urma acestei activităţi s-a reuşit să se prelungească durata de exploatare a numeroase conducte de abur viu, procurate prin import, mult peste durata proiectată, realizîndu-se economii valutare de milioane lei. Determinarea de către colectivul sus-amintit a caracteristicilor de fluaj a unor sortimente de electrozi de sudură fabricaţi de Întreprinderea „Industria sîrmei" Cîmpia Turzii a permis ridicarea calităţii electrozilor, eliminarea de importuri şi crearea unor noi disponibilităţi de export. Paralel cu activitatea de cercetare cu aplicaţii în producţie, colectivul sus-menţionat a realizat şi utilaje de laborator de concepţie proprie aferente acestei cercetări, ca de exemplu instalaţia pentru studiul influenţei temperaturii şi vitezei de încărcare asupra limitei de curgere a oţelurilor. 2. Departe de a manifesta „invidie şi vanitate profesională" cum sugerează titlul articolului, colectivul catedrei de mecanică şi rezistenţa materialelor a acordat sprijin colegilor de la Braşov în realizarea maşinii de încercat metale la fluaj şi relaxare. Astfel, spre exemplu, la 30 septembrie 1975, cu ocazia unei şedinţe convocate de C.N.S.T. la Braşov în vederea amorsării cercetărilor în acest domeniu, delegatul catedrei de la Timişoara a prezentat desenul de ansamblu al părţii mecanice a unei maşini de fluaj cu 3 posturi în concepţie proprie şi a predat catedrei de la Braşov spre consultare mai multe materiale documentare referitoare la acest subiect. 3. În decembrie 1975, M.I.C.M. a trasat ca sarcină de plan pentru I.S.I.M. Timişoara proictarea şi realizarea unei maşini de încercat la fluaj. I.S.I.M. a solicitat colaborarea catedrei de mecanică şi rezistenţa materialelor din Timişoara la această lucrare. Catedra a sesizat C.N.S.T.-ul de faptul că această activitate de cercetare-proiectare se desfăşoară în paralel cu cea angajată la Braşov. Întrucît C.N.S.T. nu a avut nici o obiecţie faţă de lucrarea începută de I.S.I.M. Timişoara, catedra a încheiat un contract de cercetare cu acest institut. În urma activităţii comune, de 2 ani şi 6 luni, s-a realizat prototipul unei maşini de încercat la fluaj cu 3 posturi, care a fost omologată avînd performanţe similare cu maşinile produse de firme renumite din străinătate. Maşina de fluaj cu trei posturi, varianta I.S.I.M., a fost programată de M.I.C.M. a se fabrica la Întreprinderea „Electrotimiş" Timişoara. În concluzie, din cele de mai sus reiese că nu au existat acţiuni de obstrucţie din partea Catedrei de mecanică şi rezistenţa materialelor de la Timişoara faţă de activitatea de cercetare a colegilor de la Braşov. Acţiunea de proiectare şi realizare a prototipului maşinii de fluaj cu 3 posturi de la Timişoara nu a fost una de „concurenţă neloială", ci urmarea firească a unei preocupări continue de peste 40 de ani în acest domeniu, încadrată în planul unui minister economic (M.I.C.M.), avizat de C.N.S.T.

Nota redacţiei : În legătură cu articolul citat s-a mai primit o scrisoare din partea Institutului de sudură şi încercări de materiale din Timişoara. Semnatarii scrisorii — directorul Traian Sălăgean, ing. Ion Surgean şi ing. Safta Voicu — nu pot fi nici ei de acord cu informaţiile preluate de către redactorul nostru de la universitarii braşoveni, subliniind în special faptul că nu se poate vorbi de o concurenţă neloială între cercetătorii institutului şi cei de la Universitatea din Braşov. Se specifică totodată, că trei dosare OSIM, privind maşina de fluaj concepută de inventatorii braşoveni, nu au primit din partea institutului timişorean aviz favorabil, deoarece nu au prezentat dovezi de progres tehnic. „Avînd în vedere destinaţia produsului, se notează în scrisoare, faptul că acesta urmează să se asimileze şi să se execute în întreprinderi specializate ale M.I.C.M., sarcina de coordonare cu care este investit institutul în acest domeniu, precum şi instrucţiunile în vigoare în ţara noastră privitor la omologarea noilor produse, există obligaţia avizării principalelor faze de concepţie şi execuţie (STE, PE, NTR, omologare) de către institutul de specialitate. Institutul de specialitate a fost ocolit tocmai în aceste faze esenţiale şi obligatorii pentru confirmarea calităţii produsului, atît de către executanţii cercetării, cît şi de către serviciul din C.N.S.T., care a finanţat cercetarea deşi avea la dispoziţie planurile anuale de cercetare ale M.I.C.M., unde figura şi tema respectivă începînd din anul 1976. Existau prin urmare condiţii pentru evitarea paralelismului în această cercetare".

Într-adevăr s-a greşit acordîndu-se credit doar inventatorilor din Braşov. Relatarea noastră trebuia să cuprindă şi părerile autorizate ale cercetătorilor timişoreni. Dar faptul că s-a lucrat în paralel la una şi aceeaşi temă de cercetare, rămîne un lucru regretabil. Aşa cum s-a arătat şi în articolul apărut în Flacăra, o confrerie profesională şi colegială ar fi avut darul de a optimiza munca de cercetare şi execuţie a celor trei colective.

„Ne îmbolnăvesc nu doar microbii și toxinele, ci și informațiile!"

Am citit o carte al cărei titlu nu-mi vine să cred că m-ar fi atras vreodată : „Elemente de patologie informațională" de Adrian Restian, publicată la Editura „Dacia" din Cluj-Napoca, colecția Discobol, 1977.

După cum se vede chiar și din titlul articolului nostru, ne aflăm în fața unei premiere editoriale mondiale.

Cu foarte mulți ani în urmă, regretatul savant român Ștefan Odobleja publica prima carte de cibernetică din lume, carte care, din motive de neexplicat, a trecut aproape neobservată. După cum se știe, după un prelungit comentariu, care a durat aproape patru ani, revista noastră a reușit să-l prezinte publicului larg și specialiștilor pe Ștefan Odobleja, căruia i s-au recunoscut, în sfîrșit, meritele morale și științifice ale pionieratului său. Nu aceeași soartă o va avea, sîntem convinși, contribuția medicului Adrian Restian, despre care se cuvine, încă de la bun început, să menționăm că nu este un savant de renume, ci un simplu medic de circă din cadrul Dispensarului întreprinderii „Tractorul" din Brașov. Amănuntul vrea să aducă, zicem noi, o lumină mai aparte, aceea a pasiunii și perseverenței cu care medicul Adrian Restian și-a întocmit, timp de aproape 20 de ani, cartea în discuție. Un alt amănunt, tot de coloratură, ar mai fi și acela că, încheiată în anul 1975, cartea a trebuit să aștepte doi ani pînă cînd s-au încumetat cîțiva specialiști să-și expună punctul de vedere, altfel spus referatele necesare publicării. Nu aducem, desigur, nici o acuză nimănui, dimpotrivă, calde și sincere cuvinte de laudă pentru editori și referenți, care, să reluăm ideea, au fost puși în fața unei afirmații și a unei demonstrații riguros științifice, redate succint de autor chiar în motoul lucrării : „Oricît de vastă ar părea, medicina actuală nu cuprinde totuși decît două treimi, și anume cea substanțială și cea energetică, din medicina care, pentru a fi mai completă, ar trebui să cuprindă și treimea informațională care nu este decît sugerată și pentru care, chiar cu riscul unor greșeli inerente complexității problemelor și oricărui început, ne propunem să pledăm în această carte".

Așadar, sintetizînd o serie de lucrări de matematică, cibernetică și de medicină, bazîndu-se deci pe o impunătoare bibliografie, beneficiind de cele mai recente cercetări și concluzii la nivel mondial, privind activitatea biochimică intracelulară, dar mai ales pornind de la proprille sale observații în legătură cu multitudinea cauzelor unor boli cum ar fi, de exemplu, hipertensiunea arterială sau ateroscleroza, medicul Adrian Restian susține și demonstrează, negru pe alb, că majoritatea bolilor au și un pronunțat și derisiv aspect informațional.

Interesant ar fi fost, în acest sens, să ne fi oprit ceva mai mult, dacă ne-ar fi îngăduit spațiul tipografic, asupra diagnosticului pe care, pentru prima dată în lume, l-a formulat medicul Restian : **sindromul de agresiune informațională.** Respectivul sindrom a fost comunicat literaturii științifice mondiale prin revista „Agressologie" numărul 2, din 1969, și a fost preluat și acceptat de toți cercetătorii. Să notăm, amintind numele revistei „Agressologie", că medicul Adrian Restian, extrem de puțin cunoscut publicului mai larg, scrie în mod curent în aproape toate revistele noastre de specialitate și este solicitat, mai exact spus „curtat", de numeroase reviste de prestigiu din străinătate, numele său sub un articol fiind, pentru mulți editori, o garanție a calității și noutății în comunicările din domeniul atît de nou al cibernetichi medicale. Am făcut aceste precizări pentru a se subînțelege că medicului de circă Adrian Restian, pe adresa căruia, în Brașov, sosesc scrisori din toată lumea, din partea unor adevărate somități medicale, este totuși un nume recunoscut chiar dacă nu-l putem numi, deocamdată, un savant.

Iată ce ne-a declarat medicul Adrian Restian în legătură cu aspectul informațional al unei boli cum este hipertensiunea arterială : „Mi-ar trebui un spațiu destul de mare pentru a explica una din ideile potrivit căreia întregul organism uman nu este altceva decît un sistem cibernetic hipercomplex alcătuit dintr-o multitudine de sisteme mai mici pentru fiecare activitate biologică în parte. S-a formulat, cu multă vreme în urmă, noțiunea de principiu sau mecanism feed-back privind modul de funcționare al oricărui sistem ce intră în alcătuirea marelui sistem hipercomplex. Acționînd la absolut toate nivelurile organismului uman, mecanismul feed-back are datoria de a regla permanent entropia, adică starea de dezordine a organismului, transformînd-o în negentropie. O sumedenie de cercetări desfășurate pe o perioadă bună de ani au mers pe depistarea unor defecțiuni ale mecanismului feed-back pentru a explica și dovedi aspectul informațional al majorității bolilor, aspect care, desigur, se adaugă și chiar colaborează cu celelalte două cauze generale, cauzele substanțiale și energetice. Pornind de la una din ideile exprimate de academicianul Ștefan Milcu, prin 1960, cînd eu eram încă student, ideea în care savantul român susținea că unele boli pot fi expresia tulburării unor sisteme cibernetice umane, am presupus că trebuie neapărat să existe o dereglare în funcționarea mecanismului feed-back, dar noi nu o putem constata întrucît mecanismul feed-back face parte, probabil, dintr-un alt mecanism, mai perfecționat și cu funcții la mai multe niveluri. Supoziția mea s-a dovedit mai apoi reală și am reușit să explic principiul și obiectivele acțiunii mecanismului **feed-before** a cărui datorie este aceea de prevenire, de reglare a sistemelor pe care le coordonează, după ce în prealabil a preluat de la acestea informațiile biochimice și le-a prelucrat. În hipertensiunile produse de tulburarea mecanismului feed-before, al cărui descoperitor sînt, dacă nu cumva asta prea sună a laudă, este suficientă, spre exemplu, suprasolicitarea informațională pentru a tulbura procesul de evaluare a informațiilor și de reglare a funcțiilor diferitelor organe. De aceea, suprasolicitarea informațională, stările de incertitudine, tensiunea nervoasă și conflictele psihice vor putea duce, prin tulburarea procesului de prelucrare și evaluare a informațiilor, și la hipertensiunea arterială. Am dovedit, în concluzie, că există hipertensiuni secundare, produse de tulburarea mecanismelor feed-back, și hipertensiuni esențiale datorate tulburării mecanismelor feed-before. Mai mult decît atît, **în hipertensiunile secundare este interesată mai ales informația structurată cuprinsă și transportată de catecolamine, renină, angiotensină, aldosteron, hormon antidiuretic, kinine și prostaglandine,** pe cînd vreme, **în hipertensiunea esențială, cea provocată de dereglarea mecanismului feed-before, este interesată mai ales informația nervoasă care trece de pe un substrat pe altul.** La apariția hipertensiunii esențiale concură și alte imperfecțiuni cibernetice ale organismului uman, cum ar fi insuficienta coordonare dintre componentele substanțiale energetice și informaționale ale procesului decizional-informațional. Analizată mai profund, vom vedea că **hipertensiunea arterială este generată în bună măsură de informațiile datorate modificărilor biochimice receptate, prelucrate și evaluate greșit de către mecanismul feed-before.** De aceea, pentru a înțelege etiopatogenia hipertensiunii arteriale și pentru a lua măsurile cele mai adecvate de prevenire a acestei boli, este necesar să privim omul în cîmpul său informațional, în care informațiile venite din afară influențează prelucrarea informațiilor venite dinăuntrul organismului, făcînd ca răspunsurile endocrino-metabolice și hemodinamice să nu mai fie canalizate pe căile cele mai utile, motiv pentru care se înregistrează homeostazia unor funcții vitale, cum ar fi circulația, care nu se mai păstrează în limitele sale normale".

Spațiul tipografic ne determină să punem deocamdată punct prezentării în mare a cărții medicului Adrian Restian, dar sîntem convinși că într-un viitor foarte apropiat vom scrie, cu noi amănunte și alte date, la fel de spectaculoase, despre munca și cercetarea de excepție ale acestui om.

VICTOR NIȚA ■

Ce e nou în

Medicină

Și elicopterul este eroul unui brevet de invenție medical ! Spitalul de urgență al municipiului București este titularul brevetului de invenție nr. 67 996 „Targa sanitară", ai cărei autori sînt inginerul Eugeniu Ionescu Mavrogeni și doctorul Cezar Petrescu Conceptă în scopul ridicării directe a accidentaților de către o singură persoană în teren accidentat și prinderea de cablul unui elicopter în vederea transportării rapide la un post de prim-ajutor, sperăm că noua targă perfecționată își va găsi o generalizare rapidă în cadrul unităților AVIASAN.

O veste bună și pentru medicii stomatologi : Ioan Alexandru Boanchiș, medic stomatolog, doctorand în științe medicale, de la policlinica Drumul Taberei, este autorul unor noi instrumente destinate chirurgiei buco-maxilo-faciale. Ele sînt brevetate (nr. 63 94. și nr. 63 942). Lingura pentru curățirea alveolară și pensa ciupitoare, datorită construcției lor ingenioase, înlătură o serie de dezavantaje ale instrumentelor similare. Folosirea instrumentelor create de medicul bucureștean asigură o mai bună curățire a țesuturilor modificate anatomopatologic.

Constituind auxiliare, aceste instrumente se cer generalizate în cabinetele de stomatologie, fiind ușor de confecționat și produse la costuri modeste.

Auto

Întreprinderea mecanică Mija, comuna Ion Luca Caragiale, jud. Dîmbovița este titulara brevetului de invenție nr. 66842 intitulată „Levier combinat pentru demontat anvelope" realizată de inginerul Marcel Romulus Nicolescu.

În scopul asigurării unei construcții ergonomice, autorul a conceput o tijă care la un capăt are un cap curbat cu cioc, similar capului levierului pentru demontat anvelope, iar celălalt capăt este prevăzut cu un canal care corespunde, ca formă și dimensiuni, capului de lucru al manetei pentru acționarea cricului hidraulic.

Realizarea unor importante economii de metal precum și simplificarea trusei de scule impun urgentarea generalizării invenției.

Din nou despre remarcabilele virtuți terapeutice ale cătinei albe

Sînt două săptămîni de cînd revista noastră a publicat în premieră un studiu de sinteză privind atributele și utilitatea practică prin care se recomandă o plantă din flora spontană a țării noastre, cătina albă, sau pe numele ei științific Hippophae rhamnoides. Meritul principal al descoperirii revine de drept și de fapt unui neobosit și pasionat biochimist, profesorul dr. Ion Brad de la Facultatea de științe ale naturii din cadrul Universității din Craiova. Autor al unor studii și investigații desfășurate vreme de 25 de ani, profesorul Ion Brad a demonstrat atît prin lucrări de laborator, cît și prin teste terapeutice că anumite extracte de Hippophae rhamnoides, și în primul rînd uleiul și prafurl de cătină, dovedesc efecte notabile, uneori surprinzătoare în tratarea unor afecțiuni ale tegumentului. Rezultate bune și chiar excelente au fost observate și în tratarea altor maladii.

Dată fiind importanța descoperirii, aducem și în numărul de față noi mărturii privind atributele medicale ale extractului de cătină albă. Ele aparțin deopotrivă atît specialiștilor cît și beneficiarilor direcți ai tratamentului cu ulei și praf de Hippophae rhamnoides.

Dr. Anghel Deca, medic primar O.R.L. la Spitalul nr. 1 din Craiova :

Papiloamele laringiene sînt generate de stratul papilar al mucoasei sub forma unei hiperplazii epiteliale cu axul conjunctival. Tratamentul chirurgical constă în extirparea papiloamelor, dar el nu vindecă, ci are drept scop degajarea laringelui pentru a se preîntîmpina tulburările respiratorii.

Pentru a evita desele recidive am atins cu ulei de cătină albă baza de implantare a papiloamelor, după extirpare, și am observat că recidivele sînt mai blînde, mai localizate și cu o evoluție clinică mai puțin zgomotoasă și dramatică. Experimentul l-am făcut pe 6 copii (urmăriți 6 ani) : 5 fetițe și un băiat, vîrsta 3—7 ani ; iar debutul bolii : 3—4 ani la 3 copii, după 5 ani alți 3 copii. Localizarea papiloamelor a fost la 4 copii pe corzile vocale, la un copil subglotic, la un copil pe corzile vocale, benzi ventriculare și epiglotă.

La copiii tratați cu ulei de cătină recidivele au fost mai blînde și s-au repetat la 2—3 luni, 10 luni sau un an și 6 luni.

În cazurile în care nu s-a folosit cătină, recidivele au fost mai dese (1 lună), mai brutale, exuberante, cu simptome dramatice.

Am constatat astfel că, prin substanțele ce le conține, cătina inhibă procesul de proliferare a epiteliului mucoasei, acționînd asupra echipamentului enzimatic celular și favorizînd procesul de cicatrizare.

Ca o consecință a rezultatelor bune obținute cu ulei de Hippophae rhamnoides, am solicitat profesorului Ion Brad 2 litri de ulei și 8 kg pulbere de cătină albă în vederea extinderii tratamentului și în alte boli.

■

Elena Bordeianu, inginer, București :

În anul 1973 am fost internată în spital cu diagnosticul depresiune, astenie, tremurături și amnezie. După o nouă reinternare, medicii au constatat că boala s-a agravat, că pe lîngă nevroză am mai contractat și comițialitate. În 1973 am primit de la tovarășul prof. dr. Ion Brad 200 grame de cătină în stare uscată. După o lună de tratament, am revenit în mod miraculos la o stare absolut normală. Mi-au dispărut durerea de cap, sufocarea, amețelile. Mersul și mișcările au redevenit normale. În plus, tratamentul cu cătină mi-a normalizat și activitatea funcțională a rinichilor.

■

Mihai Seidiu, Craiova :

Sînt bolnav de hepatită cronică din anul 1960. Am făcut diverse tratamente, dar rezultatele nu au fost cele așteptate. Începînd din anul 1977, la sfatul prof. dr. Ion Brad, am început să mă tratez cu ceai de cătină albă. De atunci mă simt mult mai bine, iar analizele de laborator confirmă ameliorarea maladiei.

■

Conf. dr. Ion Gănescu, Universitatea din Craiova :

Am constatat că ceaiul de cătină, pe care l-am luat mai ales în momentele de oboseală, provoacă o reînvigorare generală a organismului, potențînd luciditatea și puterea de muncă. După părerea mea, produsul ar trebui folosit pe scară întinsă.

Ion Negrea, inginer, Craiova :

În 1978, în urma unui consult de specialitate, am fost declarat bolnav de diabet zaharat. (glicemie 1,84 mg%). Am început un regim alimentar sever și totodată, la sfatul prof. dr. Ion Brad, am folosit extractul de cătină albă. Glicemia mi s-a redus sub 1,5 mg%.

■

Alexandra Ferariu :

Am suferit timp îndelungat de boala de piele numită **zona zoster.** Folosind uleiul de cătină albă, m-am vindecat complet în 20 de zile. Boala nu a mai revenit.

■

Ioana Popescu, funcționară la Banca de investiții, Slatina :

Am suferit ani la rînd de hipertensiune arterială și de conjunctivită cronică pe care le-am tratat cu diverse medicamente. Am obținut ameliorări temporare. Din luna martie a.c. am început să folosesc ceaiul de cătină albă dat de prof. dr. Ion Brad. Într-un timp foarte scurt, hipertensiunea a scăzut pînă la limita normalului, conjunctivita e aproape vindecată. Mi-au dispărut de asemenea, unele afecțiuni renale și hepatice.

■

Ionica Micia, Craiova :

Am fost informată de către colegii mei de la Universitatea din Craiova că prof. dr. Ion Brad a realizat un ulei cu rezultate remarcabile pentru tratarea bolilor de piele. L-am folosit și eu pentru tratarea fiicei mele suferinde de ihtiazis. Cu numai 25 ml. am realizat vindecarea completă a maladiei.

■

Maria Theodorescu, București, Bd. D. Cantemir nr. 17 :

În anul 1967 am fost internată la Spitalul nr. 9 cu diagnosticul de nevroză (depresivă) astenică. Atîta vreme cît am stat în spital am urmat medicația indicată acolo. După ce am ieșit din spital aveam stări de slăbiciune și amețeală. Pregătindu-mi praful de cătină dăruit de profesorul Ion Brad, mi-am recăpătat sănătatea și puterea de muncă.

În anul 1978 în luna iunie am suferit un accident de mașină care mi-a provocat un hematom uriaș la piciorul sting. Am stat în Spitalul de urgență timp de trei luni. Aici am fost operată de două ori: o dată pentru curățirea părții vătămate și a doua oară pentru plastie. După ce am ieșit din spital am apelat din nou la miraculosul ulei de cătină, cu care mi-am tratat rănile pînă la completa lor vindecare.

■

O. Mircea, Craiova :

Am folosit uleiul primit de la tov. prof. universitar dr. Ion Brad, pentru a înlătura o eczemă inghinală, foarte probabil o epidermofiție. Înainte de a folosi acest ulei am urmat un tratament cu rezorcină, locacorten vioform și mecopar, apoi cu oxicort și în urmă cu o soluție de glucosamid. Am simțit o îmbunătățire, dar de scurtă durată numai după tratamentul cu glucosamid. La urmă am întrebuințat uleiul de culoare galbenă oferit de tov. prof. dr. Ion Brad, care, după un tratament de circa o săptămînă, a dus la vindecarea afecțiunii, care de atunci, nu a mai apărut.

Uleiul a fost folosit și de fiica mea pentru înlăturarea acneelor juvenile de pe față. Efectul nu a fost atît de spectaculos, acneele revenind lunar și la un consum exagerat de dulciuri, dar din ce în ce mai puțin. Tratamentul cu ulei a fost alternat de cîteva ori cu tratament cu oxicort. În prezent, la 3 ani de la terminarea tratamentului, fiica mea nu mai face acnee pe față decît foarte rar și în puține locuri.

Anchetă realizată de
LIVIU TIMBUS ■

Despre înșelarea cumpărătorilor la benzina livrată,

afaceri cu b.c.f. și un experiment cu capcane

Hoții de benzină (II)

La vreo două zile după publicarea articolului prim despre „hoții de benzină", am primit un telefon de la o veche cunoștință. „Am citit „Flacăra" și am înțeles din ce cauză mașina mea uneori întrerupea sau făcea autoaprindere. Era și normal, cum să meargă, săraca, cu neofalină și petrosin ! Spunem însă, poți să-mi mai iei o piatră de pe inimă ? E vorba de consum. Nu știu ce se întîmplă, am fost la mecanici, la specialiști, dar nu-i dau de cap. Automobilul meu are perioade în care consumă nejustificat de mult. Nu cumva..."

I-am promis că-i vom da răspunsul în cel de-al doilea articol pe această temă. Și... iată-l. Într-adevăr, „hoții de benzină" se ocupau și cu înșelarea cumpărătorilor prin livrarea unei cantități mai mici de combustibil decît cel plătit de aceștia. Cum ? Prin modificarea debitmetrelor de la pompele de benzină; în așa fel încît acestea să debiteze în minus între 150-450 ml de combustibil la fiecare 10 litri vînduți. Din curiozitatea de a afla cam ce beneficiu le aducea infractorilor această operațiune frauduloasă, să facem un mic calcul. Un gestionar vinde zilnic, în cele 8 ore ale sale de serviciu, circa 4 000—5 000 litri de benzină. Dacă considerăm cantitatea medie de sustragere prin dereglarea debitmetrelor ca fiind 250 ml la 10 litri, vom ajunge la cifra de 100—125 de litri de benzină furată zilnic. Înmulțind 100 cu 4,50 lei vom afla deci că un asemenea escroc cîștiga într-o zi, numai din înșelarea cu privire la cantitatea vîndută, 450 de lei ! Repetăm : numai prin acest procedeu, și asta în medie !

Desigur, gestionarii de la stațiile de benzină nu puteau aranja singuri ca pompele să debiteze mai puțină benzină decît echivalentul sumei marcate. Pentru aceasta trebuia violat sigiliul de la corpul măsurător, sigiliu care era aplicat cu un clește special de către metrologi. Cleștele de genul acesta mai aveau și mecanicii și electricienii din atelierul de întreținere al Întreprinderii PECO. Concluzia : trebuiau cooptați la operațiunea frauduloasă fie niște metrologi, fie mecanicii și electricienii atelierului. Gestionarii infractori au reușit să-i corupă și pe unii și pe alții. Fără îndoială, cu aceștia din urmă a fost mai ușor, pentru că erau corupți gata, ei ocupîndu-se în paralel, așa cum am văzut, și cu dereglarea debitmetrelor și modificarea seriilor contoarelor pompelor de benzină.

Prin acest mod de operare, gestionarele Berejanu Nina și Balacciu Maria de la stația PECO „Maria Rosetti" și-au creat timp de trei ani de zile plusuri zilnice de peste 100 de litri de benzină. La fel ca și gestionarul Tînțărescu Florian de la stația PECO „Dorobanți". De asemenea, cu ajutorul mecanicului Tudor Radu, infractorii Cenan Mihai și Cojocaru Stelica au reușit să fure, numai prin modificarea debitmetrelor la stația PECO „Caporal Ruică", peste 16 000 litri de benzină, în valoare de 72 000 lei.

Mecanicii de întreținere care se ocupau cu operațiunea de dereglare a pompelor realizau de pe urma aceasta sume de-a dreptul fabuloase. Alături de Iordan și Tudor, Popa Daniel era unul dintre „meșterii" cei mai activi. El a prejudiciat cu circa jumătate de milion Întreprinderea PECO București, prin modificarea seriilor contoarelor pompelor la stațiile Dorobanți, Pipera, Chitila, Băneasa II pentru cantitatea de 93 000 litri de benzină. În perioada 1978—1979, același Popa a primit numai de la 8 gestionari suma de 40 000 de lei. Fiindu-i teamă că va fi dat la ilicit, întrucît banii îi veneau cu grămada, a încercat să eludeze legea, întocmind un act de donație fictiv, din partea unor rude către el, în valoare de 60 000 lei și cumpărîndu-și mașina (Dacia 1 300) pe numele nașului său. Cupiditatea acestui Popa Daniel n-avea margini. Ajunsese pînă acolo încît să cumpere de la unii gestionari de la stațiile PECO ulei de motor cu 5 lei litrul (provenit tot pe căi ilicite) și să-l revindă apoi la alte stații cu 10 lei litrul !

Fără îndoială, și acest gen de infracțiune, ca și cea a contaminării benzinelor, putea fi descoperită înainte ca ea să prolifereze și să aducă prejudiciile pe care le-a adus, dacă organele autorizate și obligate să verifice și să umble la pompe, respectiv oficiul de metrologie, și-ar fi făcut datoria în mod corect, prin toți reprezentanții săi. Din păcate, acest lucru nu s-a întîmplat, mai mulți lucrători de aici fiind atrași în afaceri frauduloase de gestionarii interesați. Tot așa cum organele de control ale Întreprinderii PECO București aveau posibilitatea să prevină aceste furturi dacă s-ar fi gîndit să sondeze, din cînd în cînd, inopinat și cu seriozitate, corespondența dintre cantitatea de benzină marcată de unele pompe și cea efectiv livrată...

Așa cum am mai arătat, în marea majoritate a întreprinderilor și instituțiilor din țară avutul obștesc este apărat cu sfințenie, colectivele de oameni ai muncii, în frunte cu comuniștii, făcînd eforturi susținute pentru reducerea consumurilor de energie, pentru gospodărirea judicioasă a bunurilor încredințate. Mai sînt însă și excepții. Lipsa unui control sever, superficialitatea și atitudinea de „gură cască" a unora se soldează cu pagube în dauna proprietății socialiste. În cercetările pe care le întreprinde în legătură cu „hoții de benzină", miliția a constatat că marea majoritate a gestionarilor infractori obțineau importante beneficii din valorificarea de bonuri cantități fixe de benzină provenite de la unitățile socialiste. Cumpărînd b.c.f. cu 2 lei litrul, infractorii Cojocaru Stelica și Cenan Mihai au valorificat în interes personal o cantitate de 40 000 litri de benzină, însușîndu-și suma de 180 000 lei. Sume la fel de mari au realizat prin valorificarea acestor bonuri și gestionarii Popescu Florea, Dîrjan Tita, Stăncescu Ion, Berejanu Nina, Balacciu Maria, Chiloran Gheorghe și alții. Ne întrebăm : de unde aveau șoferii respectivi bonuri de sute și sute de litri de benzină pe care să le poată vinde cu 2 lei litrul și chiar mai puțin ? Dacă sursa acestor plusuri o reprezintă economiile, atunci înseamnă că în unitățile respective normele de consum nu sînt stabilite în mod riguros, fapt ce permite sustragerea de benzină, din avutul întreprinderii, de către conducătorii auto puși pe căpătuială. Dacă bonurile provin din furt, situația este la fel de gravă, ea indicînd, în cazurile respective, o gestionare necorespunzătoare a bunurilor, o slabă evidență contabilă etc.

Am semnalat aici problema bonurilor de benzină pentru a atrage atenția celor care se simt cu musca pe căciulă să treacă de urgență la lichidarea oricăror posibilități de lezare a avutului obștesc, la întărirea ordinii și disciplinei în gospodărirea bunurilor, cu deosebire a celor energetice, atît de importante și de prețioase pentru economia noastră națională.

Benzină se mai fură din unitățile socialiste și prin altă modalitate. Nivelul de trai a crescut considerabil în țara noastră, unul din indicii acestei creșteri reprezentîndu-l și sporirea continuă a numărului posesorilor de autoturisme. Posesorii de autoturisme lucrează și ei undeva : într-o întreprindere, într-o instituție, pe un șantier... Și, vorba aceea, sînt unii care vor cu orice chip să facă plinul de benzină pe gratis sau aproape pe gratis ! Și, trebuie s-o spunem, există încă în unele unități robinete deschise, de la care se... adapă după plac „caii putere".

La sfîrșitul lunii aprilie, Inspectoratul general al miliției împreună cu miliția județului Constanța au întreprins o acțiune pentru depistarea posesorilor de mașini proprietate personală care își „procură" benzină din întreprinderile în care lucrează. Acțiunea a constat în tratarea benzinei din trei mari unități constănțene cu o substanță chimică care dă posibilitatea identificării acesteia în contact cu o hîrtie specială. Bineînțeles că operațiunea a fost făcută în secret, iar de la data tratării benzinei și pînă la efectuarea controlului au fost lăsate să treacă cîteva zile. Care a fost rezultatul ?

În primul rînd, să consemnăm că în Portul Constanța și la Triajul gării Palas nu au fost identificați încadrați ai unităților respective care să fi sustras benzină pentru a o folosi la autovehiculele personale. O notă bună deci pentru aceste unități. La I.U.G.C. Basarabi lucrurile au stat puțin altfel. Însoțite de directorul tehnic al întreprinderii, organele de miliție au controlat 26 de mașini aparținînd unor angajați ai I.U.G.C. Și... la 15 dintre acestea a fost găsită în rezervoare benzină marcată, adică benzina aparținînd întreprinderii. 15 din 26, iată un procentaj care spune mult despre modul în care este gospodărit și apărat avutul obștesc la I.U.G.C. Basarabi. 11 din cei 15 au recunoscut că au „procurat" combustibilul de la diferite mașini ale întreprinderii. Lolea Ion — tehnician — a luat 20 litri de la un șofer pe nume Niță, Cristian Simion — șofer — 10 litri de la alt șofer, Duca Aurel — mecanic — a luat benzină de la șeful coloanei de tractoare, Popescu Nicolae — maistru — de la Toma Ion — șofer, Tache de la Bucur, Stanca de la...

Patru dintre cei prinși cu benzină furată din întreprindere în rezervorul mașinilor personale — inginerul Roșca Aurel, maistrul Nicolae Vișan, mecanicul Moise Simion și șoferul Mircea Dumitru — au refuzat (chiar în fața unor probe inatacabile) să recunoască că și-au însușit din benzina unității. „Nu știu cum a ajuns benzina aceasta în rezervorul mașinii mele — afirma cu nevinovăție inginerul Roșca. O fi pus-o cineva..." Ce nivel de conștiință și ce fel de precepte morale o avea acest inginer care după ce fură din benzina statului n-are nici curajul răspunderii, mințind fără jenă ?

Experimentul acesta nou și foarte eficace, care va mai fi aplicat și în alte județe, demonstrează că benzina (pentru că de ea ne ocupăm în aceste rînduri) se fură și pe această cale, tot așa cum ne arată că furtul este posibil numai acolo unde sînt neregului, unde răspunderea și exigența profesională sînt în suferință.

Pentru a curma într-un timp cît mai scurt astfel de acte de lezare a avutului obștesc se cere ca organele responsabile, factorii de conducere, colectivele de oameni ai muncii să treacă fără întîrziere la o atitudine energică împotriva risipei, a sustragerilor de orice fel, împotriva tuturor acelora care nu-și fac datoria de a apăra cu strictețe proprietatea socialistă !

VALERIU RIMNICEANU
ION CHILOM

Umbra lui Klio

Vorbeam cu alt prilej despre un fel de personaj literar **(Tirtoabă)**, despre o simplă și cam penibilă plăsmuire (mai mult a vieții decît a literaturii). Acum aș vrea să vorbesc cu adevărat despre un personaj literar, despre unul dintre eroii secundari **ai Caloianului**, despre Klio Stratomir (dacă mi se îngăduie). Și nu atît despre el cît despre spiritul pe care îl reprezintă, despre realitatea din care s-a născut, despre platforma lui ideologică, în temelia căreia au intrat tone de intoleranță, pe „hornul" căreia au ieșit, arzînd, șiruri de idei prețioase, în „cuptoarele" căreia au fost arse, la foc rece, zeci de cărți, înainte ca ele să se fi născut.

De fapt, Klio e însăși intoleranța.

El nu reprezintă pe cineva, anume, cum s-a crezut la un moment dat, cum afirma cineva înainte cu mult de apariția romanului, un alt Klio, puțin mai tînăr și mai forfotitor, cu o mustață surie sub nas, cu niște ochi de ciuvică în cap — copii ai intoleranței el însuși, creație tipică a unor stări defunctе, a căror principală caracteristică era **criza**, din care decurge în chip firesc tensiunea, pentru stingerea căreia se inventau tot felul de pericole, sau erau umflate demagogic cele care existau cu adevărat, lovindu-se pe urmă în ideile pozitive și în oamenii buni, ca într-o orbire, normal înîndu-se seama de specificul unui domeniu, de specificul locului și de scopul spre care se pornise — construirea unei societăți noi — pentru atingerea căruia era nevoie de intransigență, dar și de luciditate, era nevoie de competență și de cinste, de un devotament adînc și real (nu contrafăcut) față de poporul care a înflorit acest colț de lume.

Urmașul lui, omul cu ochi de ciuvică, nu poate nici el să se depășească pe sine. De aceea iese din cînd în cînd în arenă. De aceea scrîșnește. De aceea condamnă cărți și oameni, anumite cărți și anumiți oameni, spunînd peste tot că aceste cărți și acești oameni „se situează pe poziții dăunătoare politicii partidului nostru, deformează realitățile noastre socialiste".

Urmașul acesta al lui Klio e totuși ceva mai complex decît înaintașul său, e ceva mai lustruit și mai pitigăiat în comportări. Fiind mai mediocru (celălalt era o figură, într-adevăr, era un temperament), el este, oricum, mai răbdăriu, uneori pare concesiv și generos, pare un om cumsecade, un om bun. Îl vezi zîmbind, îl auzi vorbind măsurat și domol, spunînd, e drept, banalități de toată mîna, dar asta nu mai contează. Îl asculți cu interes, gîndindu-te că te-ai înșelat, văzînd în el „o fiară", o mașină de tocat idei și gînduri, o simplă rămășiță a unor perioade defuncte, o întruchipare a unui anumit spirit, combinatoriu prin excelență, nihilist pînă dincolo de orice limită. Te acuzi pe tine însuți de suspiciune, îți faci procese de conștiință, te frămînți în toate felurile. Apoi, cînd îl vezi pe individ ieșindu-și din propria-i piele, cînd îl auzi vorbind deodată altfel, cu o vehemență stranie, ori cînd îl vezi ducîndu-se iute de tot să sesizeze, să arăte ce „tendințe periculoase se încheagă în cultura contemporană", ori cînd te întîlnești cu una din isprăvile lui, cînd vezi un om înnebunit de durere, un om despre care știi sigur că a fost lovit în inimă de către această „caracatiță socială", — te cutremuri și te trezești la realitate, gîndindu-te cît sînt de complexe confruntările din lumea de azi și ce vitalitate fantastică are conservatorismul de un anume tip, cît de periculoasă poate fi agresivitatea celor care urăsc totul, țară și popor, lume și viață !

Îmi dau seama, în ce mă privește, că urmașul acesta al lui Klio e mai mult decît un posibil personaj, e un fenomen.

Iar fenomenele, mai ales cele de acest fel, nu se destramă și nu pier decît dacă sînt scoase la timp în lumina evidenței, atunci și nici atunci, cum se spune, fiindcă lupta împotriva răului trebuie să fie necurmată.

ION LĂNCRANJAN

Flacăra revine

Din nou deci la PECO-Craiova

La începutul acestui an, unul dintre oamenii care zilnic ne caută cu propunerile, sugestiile, nemulțumirile sau reclamațiile lor a fost șoferul Dumitru Pîrjol din Craiova. Ne spunea că lucrează de ani buni acolo, că a dus-o și mulțumitor, și bine, și foarte bine, dar că de la un timp treaba s-a schimbat. În rău. Se fac afaceri, ne spunea D.P., se comit ilegalități și eu, care le-am sesizat, am devenit țința a o seamă de persecuții. Deși bolnav, spunea omul muncii de la PECO din Craiova, mi s-au creat asemenea condiții de lucru încît azi sînt aici, mîine la Timișoara și poimîine la Pitești. Asta în situația în care alții, încercați și sănătoși, o duc bine mersi. Sesizării i s-a dat curs în sensul că după o cercetare la fața locului a fost publicată ancheta „Abuzul tolerat — condiția unui nou abuz". În material, redactat cu prilejul discuției cu 11 oameni ai muncii de la PECO-Craiova, cu directorul întreprinderii, se dovedesc că se comit ilegalități de tot soiul, că starea disciplinară nu este bună. Două nume reveneau îndeosebi : Gh. Drăghia și Constantin Paveloiu. Atunci, autorul anchetei nu a stat de vorbă cu aceștia și nici nu a cerut date, relații și sprijin de la Comitetul județean Dolj al P.C.R., lucruri pe care era bine să le facă. Dacă ar fi procedat așa, documentarea sa ar fi fost cu adevărat completă. După apariția articolului menționat, tovarășii Drăghia și Paveloiu au înaintat cîte o lungă contestație redacției afirmînd că nici Dumitru Pîrjol nu este corect, cum vrea să pară, că nu ei sînt vinovați de starea de abuz și ilegalitate de acolo, ci directorul întreprinderii. Ei s-au străduit, de asemenea, să combată acuzațiile ce li s-au adus, punct cu punct.

Comitetul județean Dolj al P.C.R. a dispus ca un colectiv de activiști să cerceteze timp de o lună întreaga activitate a întreprinderii, iar la concluzii — ce urmau să fie prezentate în cadrul unei ședințe extraordinare a oamenilor muncii — să invite și un redactor al revistei noastre. Ședința a avut loc, a fost condusă de un secretar al comitetului județean de partid, la ea participînd și directorul Centralei PECO. Materialul prezentat a precizat că, exceptînd realizarea planului de investiții, întreprinderea a avut rezultate bune. Totuși nu s-a asigurat o aprovizionare ritmică și corespunzătoare cu benzine și uleiuri, au fost numiți ca gestionari persoane necinstite sau suspectate de așa ceva, s-a încasat suprapreț la desfacerea buteliilor, și oprim lista aici. Atît din material cît și din cele spuse de o parte din cei 30 de vorbitori a ieșit în evidență, clar, fără echivoc, că tovarășii Drăghia și Paveloiu au părți însemnate de răspundere la climatul de muncă nefavorabil de la PECO din Craiova. Împotriva primului s-a și deschis, dealtfel, un dosar de cercetare penală. Ajutați și de modul indisciplinat în care s-a manifestat într-o asemenea ședință, am dedus că șoferul Dumitru Pîrjol nu este nici el un sfînt, ci un om cu greșeli și mari și mici. S-a acreditat ideea, de unii vorbitori, că Pîrjol ar fi sesizat neregulile în chestiune doar în clipa cînd a fost scos de pe mașina care ducea buteliile la domiciliu, deci atunci cînd o sursă potențială de cîștiguri ilicite a secat. De fapt lucrurile stau cumva altfel. El s-a adresat, ierarhic, directorului, apoi directorului centralei, ministerului, sesizînd deci ce era de sesizat și cînd lucra pe mașina de butelii. Dar pe acest tovarăș l-au cam lăsat nervii și oricît de mult l-am înțelege nu putem fi de acord cu atitudinea avută în ședință în care, culmea !, chiar cele sesizate de către dînsul aveau să se rezolve. Un om trebuie să-și caute dreptatea cu calmul și discernămîntul pe care ți le dă convingerea că un colectiv va ști să găsească soluții bune în toate momentele. Îi sugerăm și pe această cale lui Dumitru Pîrjol să fie calm, serios și disciplinat. Ședința la care am participat și-a atins, după opinia noastră, scopul, Întreprinderea PECO din Craiova are acum altă conducere și pentru că, sîntem siguri, aceasta va lua o serie de măsuri spre îmbunătățirea muncii, credem că ar mai urma să fie lămurite viitorului :

— clarificarea exigentă a statutului profesional al tovarășilor Drăghia și Paveloiu care sînt vinovați și implicați într-o serie de treburi deloc legale și cu atît mai puțin onorabile ;

— introducerea unui control sever privind supraprețul ce se încasează totuși și la butelii, și la benzine, și la uleiuri. Despre aceste lucruri, în ședința la care am fost invitați, nu s-a suflat o vorbă. Este nedemn să bagi mîna în buzunarul omului. Iar odată ce ești curat, e o treabă de rutină să devii exigent.

Mulțumind Comitetului județean Dolj al P.C.R. pentru invitația de a participa la numita ședință, promitem să revenim la PECO — Craiova și fără prejudecăți, și fără toleranță.

EUGEN SECELEANU

Întreprinderea de utilaj greu – Craiova

Momentul '79

(Urmare din pag. 1)

rid în hohote și lustruiesc mai departe „megalitica".

Ați înțeles poate, oamenii despre care vreau să vorbesc în acest reportaj realizează una dintre cele mai mari investiții din țară, Întreprinderea de utilaj greu-Craiova. Despre unii dintre ei am mai scris nu o singură dată, îi întîlnesc tot aici, dar mai bogați cu cîțiva ani de viață, de experiență. Alții au ajuns pe alte șantiere : Maricica și Stancu Dobrian, soț și soție, sînt la „Oltcit", aici alături ; Finaru și-a luat și el echipa și a plecat tot la „Oltcit" ; inginerul Stelică Ristea, fost șef de lot, dar acum construiește în străinătate ; inginerii Dumitru Popescu și Dimitrie Langu s-au pensionat, sănătatea nu le-a mai permis să rămînă pe șantier. Vieți și vieți, ca într-o bătălie de durată, în care arma celui care oboșește trece în brațele noului sosit. Acesta este șantierul ! Pe suprafața unde șantierul își întinde drumurile, ca o caracatiță cenușie, pe care își sapă și implîntă fundațiile, își ridică zidurile, viața fierbe ca în craterul unui vulcan, tensiunea arterială înregistrează ritmuri accelerate, omul, singura sursă de lumină, se consumă arzînd ! În zona aceasta, pe dealurile de la „Electroputere", oltenii și-au ridicat cetățile lor industriale : moderne, dotate cu tehnică de ultimă oră, angajate în lupta pentru dezvoltare și emancipare națională. Șeful șantierului, inginerul Marin Bițu, îmi numără pe degete aceste cetăți : „Electroputere", I.U.G., Întreprinderea mecanică de material rulant, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, Autobaza, „Oltcitul", Facultatea de mecanică și electrotehnică, licee industriale, iar mai nou, a început să se contureze Întreprinderea de producere a nucleelor proteice furajere. Cînd am fost ultima dată aici, încă mai rîmeu excavatoarele. Acum, veți afla amănunte mai încolo, se montează prima mașină-unealtă fabricată la I.U.G. ! Dar pe șantierul de la I.U.G. pămîntul încă țipă : întreprinderea a intrat parțial în funcțiune. I.U.G.-ul se dezvoltă, se întregește, se apropie tot mai mult de dimensiunile din proiecte. Revenim deci la oamenii de pe șantier, la acei constructori harnici care lucrează cu șase luni în avans față de grafice : aud că echipa lui Oprea Vîrcan, în total vreo 18 oameni, toți din Dăbuleni, veri, unchi și nepoți, frați și cumnați, lucrează tot la „megalitice". Pleacă luni dimineața din Dăbuleni, la orele 5, și se mai întorc abia sîmbătă seara. „Viața noastră, zice Vasile Pîrcălăbiorul, e șantierul". Cu ce merge acasă olteanul, sîmbătă seara ? Aflu de la Ion Văduva : „Eu, zice, am 4 copii ; după ce mă dezbrac de hainele șantierului, sîmbăta, pe la amurgire, așa, dau o raită prin oraș și fac cîteva cumpărături pentru copii : 3 sau 4 pîini, un chil, două de ulei, tot atîtea de brînză, și mai cumpăr pește adus din Oceanul Atlantic ; cumpăr după cum am bani. Și bani avem după cum muncim. Te ții de muncă, se ține și cîștigul de tine. Nu te ții, fuge al dracului, ca orbetele !" Îmi place umorul celor din Dăbuleni, sarea și piperul din vorbele lor. Stau și-i ascult, pe fiecare în parte, și caut să reții verbul lor îndrăcit, rostogolit pînă în vîrful limbii, aruncat drept în țintă sau estompat în aluzia deșteaptă, dovedind, celui care are urechi să asculte, rafinamentul cuvîntului, geniul, aș zice, al unui popor care, în multe parioade ale istoriei încărcate de zdruncin neputînd să-și verse focul, „verde-n față", a inventat parabola.

— Pe mine, cînd mă vede prima dată Ioana, nevastă-mea, zice unul dintre Vîrcani, Dumitru, mă ia de la ușă cu întrebările ; ba, nu, mai întîi de toate și de toate rîde. Pe urmă, cu vorbă caldă, mă descoase cam așa : „bine că veniși, neică ; avuseși muncă grea săptămîna asta ? Fuseși cumva bolnav ?" „Ei, da ce-ți veni, mă Ioano, să mă întrebi de boală, mă înfoi eu la ea ; ce de boală avem noi timp acolo, pe șantier, acolo, la «megalitice ?»" Și după ce tace Ioana, așa cam după un ceas, încep eu : „Da, ia spune, Ioano, zic ; pe acasă cum îi, bine ? Ce ne fac copiii ?" Și uite așa, după vreo două ceasuri de dialog de la distanță, mă las și eu pradă somnului, că totdeauna somnul cel mai dulce nu e ăl din Delta Dunării, ci ăl din patul tău.

Ion Văduva a făcut frontul în al doilea război mondial. „Nea Văduva, zice Pircălăbiorul, a mărșăluit trei ani, a fost acoperit de o ghiulea de tun în tranșee, i-au degerat mîinile și picioarele, i-a înghețat sufletul în fața morții ; trebuie respectat. Omul ne-a spus chiar : „Mă fraților, eu cam vorbesc prin somn ; îmi apar în vis scene din ălea, de pe front. Ba se face că mă lovește o schijă, ba că mă feresc de șenila unui tanc, ba că mă aflu într-o luptă la baionetă. Altfel, rău nu fac". Cam întîmplări dintr-astea viseazâ nea Ion Văduva. Odată, într-o noapte, strig prin somn : „Mă, oprește mitraliera ! Apoi : salt înainte ! Culcat ! Aviație inamică la joasă înălțime !" A rămas omul cu spaimă, n-ai ce-i face. Dar oamenii noștri din echipă, cum vă spusei, nu rîd de el ; îl mai trag uneori de mînă și îl liniștesc : neică Ioane, ți spun.

Acesta e visul pe care Ion Văduva îl pune în unele nopți la rădăcina construcției. Visul lui, venit dintr-o realitate apusă, capătă azi dimensiunea jertfei ! Ion Văduva construiește și azi cu o schijă în picioru drept, căpătată pe frontul din Cehoslovacia, undeva pe linia întîi. Nu e singurul care, apărîndu-și țara, s-a întors să-și rezidească țara, cetățile ei industriale. La I.U.G. vor munci în final 7 500 de oameni ! Cît populația unui mic oraș. Vor munci, poate, și unii din feciorii lui Ion Văduva, și unii dintre nepoții și strănepoții lui. Pentru că muncitorii de mîine ai acestor mari platforme industriale se nasc și în familiile acestor muncitori-țărani, navetiști în bună parte, cititori ai României moderne. Unde apare o platformă industrială, un șantier, apar și acești muncitori-țărani, navetiști sau nu. Primul pas făcut pe un șantier devine primul pas al lor făcut către emancipare. Și dacă ei nu se rup cu totul de sat, reușesc să săvîrșească această transbordare în istorie urmașii lor. Astfel se înfăptuiește un proces istoric proiectat, gîndit politic, acela de atragere spre industrie a unui procent tot mai mare din forța de muncă a țării. În ultimii 15 ani, aceste platforme industriale au dezvoltat municipiul Craiova fantastic ! De la 140—150 de mii de locuitori, a ajuns astăzi, aflăm de la șeful șantierului, inginerul Marin Bițu, la peste 200 000 locuitori ! Acestea sînt salturile socialismului, de care îți poți da seama, le poți dimensiona lingă mistria lui Radu Alexandru, șef de echipă la zidari, venit din Melinești Doljului, și care, afirmă el, face meserie de la 17 ani, pentru că tot zidari au fost și: tatăl și bunicul său :

— Dar tatăl tău unde a lucrat ? întreb.

— Tatăl meu era meșter constructor. De la el am învățat meserie. Numai că halele astea pe care le zidim noi sînt mai mari și mai tehnice. Aici, la I.U.G., am lucrat la fronton, placat cu plăcuțe ceramice, un pogon de fațadă. Greutatea a constat în organizarea muncii, în marea atenție cu care trebuia să lucrăm. Nu ne-am chinuit noi ca pictorul ăla celebru care a pictat Sixtina, așa am auzit și eu că-i zice, dar oricum a fost tare greu. Am lipit 500 000 de plăcuțe ceramice ! Numărați-le numai și veți simți privirile împăienjenite.

În timpul documentării mele pentru acest reportaj, la I.U.G. se monta prima mașină de frezat longitudinal cu portal cu lățimea mesei de 3 100 milimetri și lungimea de 10 000 milimetri, fabricată de muncitorii și inginerii întreprinderii. Devenind martor ocular al acestui important eveniment, am promis, încă de la începutul reportajului, că vom relata despre el. Nicolae Vrapcea, inginer șef al întreprinderii, mă ia de brat și îmi șoptește la ureche : „La 14 august 1975 făceam parte dintre aceia care băteau primul țăruș la această mare investiție. Acum, montăm prima mașină ! Un copil, care s-a născut acum trei ani, n-a avut timp să crească suficient, să înțeleagă ce înseamnă asta. Noi însă înțelegem". Și inginerul Nicolae Vrapcea începe, ce-i drept cam didactic, să-mi vorbească despre profilul întreprinderii, despre performanțele mașinii, despre oamenii care s-au evidențiat la proiectare și fabricație, la montaj. Notez mai mult din respect pentru inginerul Vrapcea, unul dintre cei mai buni specialiști ai întreprinderii, pentru că spectaculos mi se pare un alt fapt : forța de mobilizare a acestui colectiv format nici în doi ani, capabil să fabrice și să livreze mașini din care la noi în țară nu s-au mai fabricat niciodată. Satisfacția e cu atît mai mare cu cît acești oameni vor dota economia națională cu mașini care pînă acum se importau, au început să dovedească o înaltă responsabilitate, aceea de a gospodări o valoare de cîteva miliarde de lei ! Reprezentanții și președinții firmelor cu care colaborăm la acest obiectiv au rămas, aflu, impresionați. Nu de ce facem, pentru că astfel de mașini fac și ei, ci de cum facem și în cît timp facem, de calitatea și competitivitatea acestor mașini, I.U.G. Craiova e apreciată ca fiind, pe lîngă monumentalismul construcției, și cea mai mare întreprindere constructoare de mașini din lume : prin capacitate (program de fabricație) și dotare tehnică.

— De unde atîta curaj ?

— Din dorința de afirmare, din dorința de a ridica la nivelul țărilor dezvoltate propria noastră țară. Noi, craiovenii, am primit cîndva sarcina să facem locomotive și le facem ; să fabricăm tractoare și le fabricăm ; să dăm țării avioane și le dăm ; să livrăm agriculturii îngrășăminte chimice și le livrăm. Acum am primit sarcina să fabricăm mașiniunelte de înaltă tehnicitate, cu comandă program, și iată am început să le livrăm. Aceasta este mîndria noastră.

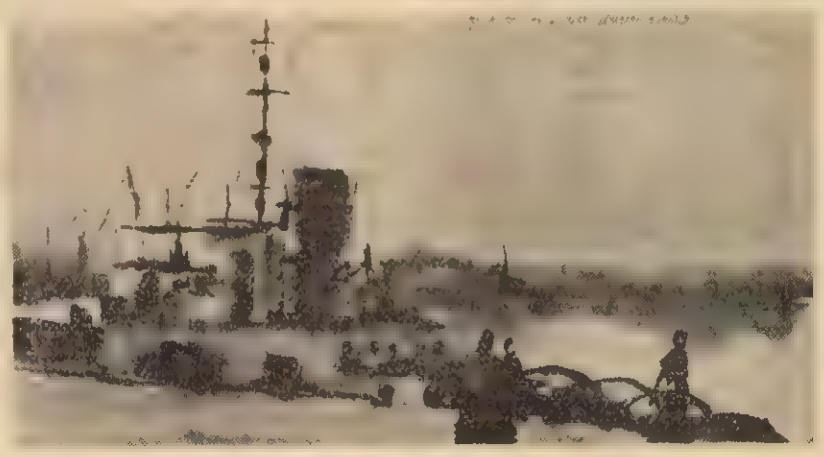

CONSTANTIN GAVENEA : „Apus de soare la Tulcea"

Beneficiarul – de la abstract la concret

Un „decalog" al eficienței, lansat de Institutul național de motoare termice

Întîi am fost surprins, apoi curios. Ce anume mi-a provocat sulta aceasta de stări ? O pagină aflată pe biroul directorului general Valentin Cosoroabă, pagină al cărei conținut este următorul : **„FIECARE OM AL MUNCII DIN INSTITUT ȘTIE CINE ESTE BENEFICIARUL LUCRĂRILOR NOASTRE. BENEFICIARUL ESTE : o persoană care ne expune dorințele sale ; datoria noastră este să le îndeplinim. Ei ne fac o favoare cînd ne solicită ; noi nu îi facem o favoare cînd îi servim. Beneficiarul merită tratamentul cel mai atent pe care îl putem oferi, el nu este o persoană cu care să discutăm în contradictoriu, care trebuie să se alinieze la ceea ce dorim noi ; el nu este dependent de noi, noi depindem de el ; beneficiarul are (și el) de făcut față termenelor și unor dificultăți neașteptate ; el este o parte a activității noastre, nu este un străin, este motorul activității noastre, nu este o noțiune abstractă, ci o ființă omenească, cu emoții și susceptibilități ca și noi. Beneficiarul este cel care face posibil ca noi să ne încasăm retribuția, indiferent de funcția pe care o ocupăm".**

Textul pe care l-am reprodus poate fi văzut în fiecare atelier și secție din cadrul I.N.M.T. București. Am intenționat, prin scrierea și publicarea lui, să identific, dincolo de conținutul unor adevăruri cunoscute, dar insuficient luate în seamă, efectele inițiativei conducerii Institutului național de motoare termice.

Sergiu Cunescu, șef consiliu tehnico-economic :

— Spunînd : „dorințele beneficiarului", se poate înțelege ori foarte mult, ori foarte puțin. La noi, „dorințele" apăr sub forma unei teme de cercetare, supusă atenției și clarificării noastre. Ne aflăm, prin urmare, într-un sector de mare profesionalitate, de răspundere pentru întreaga economie. Și, drept consecință, excentricitățile, de orice natură ar fi ele, nu-și pot găsi aici locul, deși, recunoaștem, se mai întîmplă ca solicitările unor beneficiari să nu țină seama de o serie de condiții absolut obiective ale muncii noastre, fie dintr-o insuficientă cunoaștere a acesteia, fie din ignorarea — cu sau fără intenție — a amintitelor condiții. De aceea, în spiritul primului rînd al decalogului, ne simțim obligați să reținem principalele elemente ale unor solicitări : dimensiunea motorului, capacitatea sa, forța etc. În rest, filtrăm, șlefuim împreună cu beneficiarul, întregul volum reprezentat de o temă, să ajungem la cea mai bună soluție, știind și acceptînd că orice **comandă** pornește din două direcții : **cea a beneficiarului și cea a institutului. „Scheletul"** întregii noastre activități se sprijină pe trei „vertebre" esențiale : unificare-tipizare, diversificare, recunoscute colaboratorilor din afară. Din acest mod de a ne gîndi și organiza munca a rezultat **un catalog** ancorat nu în trecut, ci în viitor și în care oricine dorește un tip de motor îl poate găsi. Noi, colectivul institutului, am fost creați nu pentru a „produce" subiecte pentru teze de doctorat, comunicări științifice sau articole de gazetă, ci pentru programe operaționale, care să poată trece, direct, în procesul industrial. Succesul conformării față de cerințele punctului doi stă în calitatea relațiilor umane ce se stabilesc între noi și colaboratori.

Victor Drăgoi, secretarul comitetului de partid :

— Institutul în care lucrăm este de rang național, concentrează toate eforturile din țară pentru crearea de motoare. De aici necesitatea unor relații de muncă exemplare. Ca să le obținem, ne-am hotărît să fim noi aceia care să facem primul pas în întîmpinarea colaboratorilor, în ideea că astfel vom obține scurtarea ciclurilor de realizare a motorului respectiv. Un element de noutate, în acest sens, este reprezentat de „decalogul" pus în discuție. El înseamnă pentru noi, cei din institut, o influențare a modului de gîndire a fiecărui om al muncii, un „acid" destinat erodării pînă la dispariție a atitudinii de indiferență, a egoismului ca și altor manifestări subiective. O pîrghie educativă, care să regleze atitudinea față de cei cu care colaborăm, să stimuleze solicitudinea față de beneficiari, dar și față de alți tovarăși de muncă, din diferitele sectoare ale institutului, de la omul cu pregătire superioară pînă la muncitorul din atelierele de producție, fără a căror contribuție nu se poate realiza îndeplinirea exemplară a sarcinilor cerute de fabricarea unui nou motor. Tratamentul cel mai atent pe care îl putem oferi beneficiarului începe de la captarea interesului său pentru ceea ce producem și sfîrșește cu lansarea comenzii. Procedînd astfel, beneficiarul știe că devine părtaș, că va trebui să depună, alături de noi, eforturi. În cadrul adunărilor generale de partid, ca și în cele sindicale, am dezbătut pe larg, fără grabă, răbdător, ideile expuse, pe scurt, în cele 10 puncte ale decalogului despre care discutăm.

Adrian Popa, șeful departamentului tehnologic și execuții :

— Știind că, deși institut național, I.N.M.T.-ul este supus aceloraș canoane economico-financiare ca oricare întreprindere, cel puțin la ora actuală, și că, prin urmare, pentru cîțiva metri de țeavă mai specială sau pentru lulelele de „Mobra" ori cîteva foi de șmirghel am nevoie de „repartiție", aș înțelege foarte exact rolul beneficiarului pentru sectorul meu de muncă, deoarece el mă poate scăpa uneori de asemenea belele, iar alteori el trebuie să-mi procure diferite piese și materiale, cum ar fi, pentru a da doar un exemplu, piesele turnate, institutul neavînd o turnătorie proprie. Pornesc de la ideea, reală, că pentru o uzină ca „23 August", pentru care lucrăm, cu o producție formidabilă, necesitățile mele apar neînsemnate, dar nu pot omite și un alt fapt la fel de real : ele îmi sînt indispensabile ! Rezultă destul de clar în ce măsură devine colaboratorul, „motorul" activității mele ca și al departamentului de care răspund ? Și cînd îl visez, el nu-și pierde concreteța, vă rog să mă credeți ! În toamnă am organizat primul simpozion național de tehnologie a motoarelor termice, cu o participare care ne-a onorat. Accept întru totul „decalogul" nostru, vrînd totuși să propun un „amendament" : acela ca și beneficiarul să știe că ne conducem după acest ghid.

Valentin Cosoroabă, directorul general :

— Captarea interesului și încrederii beneficiarului prin dispoziții administrative, de oriunde ar veni acestea, nu pot fi realizate. Numai lucrînd foarte bine, comportîndu-ne exemplar, putem obține cîștig de cauză. Grija noastră față de beneficiar nu poate fi egalată de un partener străin. Știu că unii colegi consideră formulările „decalogului" exagerat de politicoase, dar nu mă deranjează. Știu că oamenii de concepție își iubesc foarte mult profesia, ceea ce-i duce la ideea de a face ceea ce nu s-a mai făcut încă în lume, convinși că doar așa le poate aduce consacrarea. Ei omit că o asemenea consacrare, care nu prezintă nici un fel de interes pentru producție, nu va deveni realitate niciodată. Eu sînt de părere că pentru a te consacra, într-adevăr, trebuie să faci ceva de care cineva să aibă nevoie. Doresc să-i conștientizez pe toți cei care lucrează în institut asupra importanței activității lor, oricare ar fi aceasta. Consider că un astfel de mod de a pune problema într-o instituție de concepție reprezintă o etapă evoluată, modernă.

EMANUEL VALERIU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Pe Dunăre, de la Baziaș la Sulina

Călătorule, oprește-te din drum la Corabia!

De ce Corabia ? Se spune că păstorii din Lunca Dunării, pe vremuri, și-ar fi ridicat pe aceste locuri primele case din sfărâmăturile unei folnice corăbii turcești. Între realitate și legendă, martor ocular al civilizației străvechi, din Dunăre, în amonte de Corabia, se pot zări încă picioarele podului roman ce se întindea peste fluviu, între Sucidava și Oescus (Bulgaria). Și chiar pe locul unde a fost capul de pod alcătuit din pontoane, de unde românii în 1877 au trecut Dunărea pentru a-și cuceri independența, se va ridica un mare grup statuar, pe care Corabia îl merită.

La ora cînd intram în oraș, defrișînd întunericul dens, un pîlc de tineri se mai agitau în fața cinematografului unde rula filmul „Haiducul cu ochii ca stelele". Restaurantul cu firma sa „Împăratul Traian" ne-a reprimat de la început poftа unor chifteluțe. Suplinind hotelul aflat de peste un an de zile în renovare, un motel cu multe improvizații ne-a condus către ziuă. Primul nostru gînd a fost să vedem Dunărea, chiar de pe locul unde am fost găzduiți.

„Tovarășe primar Mircea Florea, tovarășe secretar cu propaganda Ion Dimienescu, ce se poate face ca oamenii să nu scoată Dunărea din existența lor, să n-o ignore ?" „Nu se poate vorbi încă nimic în sensul unor amenajări ; ceva proiecte sînt. Ați văzut, s-au amplasat cîteva acelea ale O.J.T.-ului, ne spune tovarășul primar. Dar la noi, într-un oraș cu o puternică tradiție agricolă — numai I.A.S. Corabia se întinde pe o suprafață de 14 mii de hectare — într-un oraș care se industrializează și el, nu s-a realizat încă planul la construcția de locuințe. Proiectul a 48 de apartamente pentru 1977 a trecut lin prin 1978 neracîlzindu-se nici pînă acum : „Și cum se explică așa ceva ?" „Cerem mereu sprijinul județului Olt, care n-a organizat șantierul de construcții de locuințe pentru simplul motiv că nu au un cadru care să ocupe funcția de șef de șantier. Or fi dispărut cadrele ? Facem apel să fie detașat cineva ! Avem proiecte, terenuri gata curățate, dar „Constructorul" nu are capacitate. În 1978 n-a dat nici un apartament în folosință. Iar ele, încă la sfîrșitul lunii mai, la noi înfloresc peste trei mii de tei !"

Firește, nu e o consolare. Poate că ar mai înflori și alte specii dacă orașul Corabia ar avea mai multă autonomie. Întîlnim întreprinderi care mereu aparțin de altcineva. Partea mecanică a orașului a fost preluată de Întreprinderea de vagoane Caracal. Partea lemnoasă, de C.J.L. Pitești. Cine știe că la Corabia se realizează o mare cantitate de coniac, totul însă sub marca „Zarea" prin care este cunoscut Bucureștiul ? S-ar sfîi cineva să bea un coniac „Corabia" ? Celelalte secții, mai mărunte, au rămas în cadrul întreprinderilor județene de producție și prestări de servicii. Și cu toate acestea, Corabia deține locul patru în economia județului Olt. Să ne gîndim numai la importanța pe care o au Întreprinderea tăbăcăria minerală Corabia, cea mai mare tăbăcărie din țară, ori Întreprinderea pentru preindustrializarea sfeclei-de-zahăr. Zeci de mii de hectare de teren agricol, complexul de creștere și îngrășare a tineretului taurin (3 500 capete), ferma de vaci cu lapte și de ovine (7 000 capete), asociațiile intercooperatiste de îngrășare a porcilor (4 500 capete), cele patru C.A.P.-uri cu o suprafață de 9 800 hectare, cu sectoare zootehnice bine dezvoltate, îi mențin Corabiei toate pînzele sus.

Orașul pare liniștit. Uneori monoton. Dar poate că fiecare urbe își are calul ei troian. Sub înfățișarea liniștită, uneori patriarhală, sub prima pojghiță de interes a unui oraș, oameni ai muncii, umăr la umăr, întrețin focul, lumina, asigură pîinea și apa, asigură liniștea cu care noi, în trecere, ne clătim doar. Să intrăm în viața Corabiei. Într-un loc ai muncii de veche tradiție, căruia localnicii îi spun simplu — Tăbăcăria. Ce să faci în holul unei întreprinderi ? Ochii se lipesc de tot ce se anunță pe pereți. Și citim că în chiar acea zi avea loc adunarea generală a organizației de partid Ateliere „umede" — secretar, Aurel Dunărețu. Apoi „Anul eficienței maxime !", grafice, angajamente. Însoțiți de directorul întreprinderii, Ionel Suciu, și de Nicu Cristea, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, am de o rară modestie și în care se pun mari speranțe, vom pătrunde bintuiți de curiozitate, chiar de emoție, în tainele unei munci despre care, la noi, au scris și condeie ilustre — tăbăcăria. Ce știm noi ? Știm că la Vădastrița, o comună din apropiere, făceau țăranii cojoace de lînă. Intrăm. O hală imensă în al cărei semiîntuneric predomină mirosul de piele umedă și de sare. Stive, munți de piele proaspăt jupuită de pe animal așteaptă să intre într-un lung proces care o va aduce la lumină netedă, să-ți atingi obrazul de ea, să te mîndrești cu încălțămintea nouă pe care o ai. Se introduc în funcție numai piei de bovine mari. O piele cîntărește 46 kilograme. Din tăbăcărie iese în lume un hectar de piele pe zi. Hale, în fiecare din ele oameni cu altă specializare. La secția „cenușari", în uriașe butoaie rotitoare, într-un marș aburind, pielea redevine ce a fost — piele. Oameni, destine. De pildă, muncitorul Vasile Birțan de la mașina de **șeruit** a lucrat la NAVROM. S-a recalificat, pur și simplu. Priceputul maistru Atanasie Iliescu ne spune că „de modul cum cenușărim depinde calitatea ulterioară a semifabricatului". O piele fină se obține printr-un efort continuu, încordat, în care om și mașină par a se afla într-o luptă. La atelierele de tăbăcit, la **spăluire** (unde pielile se secționează), la secția „umede" unde se lucrează la respăluire mereu cu apă fierbinte și amoniac, într-un abur continuu, luminatoarele filtrează o lumină puțină. Șeful secției „umede", inginerul Mihai Checheriță, lucrează aici din 1972.

Pielea se tăbăcește prin mîini tăbăcite, ele învîrt butoaiele de cenușar, de tăbăcit, de vopsit, instalații de uscare. După 162 de operații, pielile sînt bătute cu bățul de rumeguș, apoi puse la „odihnă". Nu, nu din superstiție. Din necesitate. Privim produsul finit cu alți ochi decît al cumpărătorului care pipăie marfa. La Tăbăcărie lucrează peste o mie de muncitori. Secretarul de partid, Nicu Cristea, a trecut prin toate secțiile. A lucrat cu foarte mulți oameni. „Cincizeci la sută din muncitori, ne spune el, sînt tineri. Aici ei învață o meserie pe care puțini o știu, învață să trăiască într-un profund respect față de muncă și de banul cîștigat". Oamenii de la Tăbăcăria minerală din Corabia sînt gata oricînd să recepteze noul. Aici este prima stație-pilot de valorificare a materiei secundare — **colagenul** — care aduce cele mai mari beneficii dintre toate sectoarele de tăbăcărie din țară.

Corabia ni se părea un oraș liniștit, pe lîngă care Dunărea trece nepăsătoare, în care trebuie așteptată mireasma teilor ca să-i identificăm personalitatea. Sub stratul subțire al primei impresii, la Corabia însă oamenii au o nobilă tradiție — aceea de a fi de aici, de a nu dori să fie din altă parte.

ADI CUSIN ■

Muncitorii artei

Frumusețea are întotdeauna autor. O consecință — sau poate una din explicațiile misterului — e aceea că omul din public nu este o dată nu vrea să se arate interesat de tehnologia operei de artă. Așa cum un om nu-i place să știe cu ce plătrar e pavat drumul spre ideal, prin ce ateliere și meserii trece el și cît sudoare stropește bronzul statuii abia ieșită din topitorii, pînă cînd bronzul ajunge să fie materie și lumină, metal polisat și spirit. Puțini oameni manifestă curiozitate tehnologică și mai puțini au patima de a vedea cum se face artă, care e mersul inspirației și care al trudei muncitorilor artei.

Combinatul Fondului plastic — un veritabil combinat industrial, în ciuda numărului relativ de oameni ai muncii care îl slujesc — este efectul direct și emoționant al politicii partidului de democratizare a cîmpului artei, de propășire a operei de interes național. Dară atenerul artistului plastic rămîne încă încă și într-un fel condiția actului de concepție (realizare) artistică, nevoia de frumos a unei (alt) preocupată programatic de documentare și educație estetică nu putea fi mulțumită decît printr-o industrie de artă. E greu de spus, în cîteva cuvinte, relația artă-industrie, e greu de spus, prin urmare, ce este, în întregul lui, acest Combinat al Fondului plastic, cu halele și atelierele sale din nordul Bucureștiului cu dezvoltarea sa și feluritele comenzi de plan. Mai simplu ar fi de zis ce nu se face aici din ce e artă. Combinatul produce culori dar și monumente, el livrează textile și imprimerie de artă, dar și planșe tipărite, rame și lucrări ceramice și altele asemenea. Muncitorii, tehnicienii și inginerii combinatului, a căror îndeletnicire principală este să facă ideea faptă sau, mai bine zis, să colaboreze cu artistul plastic la intrupurea superioară a unui gînd și a unui prototip, să colaboreze la opera didactică implicată în orice frumos multiplicat (fie el și industrial) sînt și devin ei înșiși suflet și mînă de artist. Se petrece în combinat un tip aparte de frăție a muncitorului cu artistul plastic. Iată, se toarnă în bronz monumentul „Dragoș Vodă și zimbrul", al maestrului Ion Jalea. Tot acum sînt în lucru monumentele independenței pentru orașele Iași, Calafat și Vaslui (opere ale sculptorilor Pavel Bucur, Gabriela Adoc și Ioan Jiga). Trebuie, de aceea, să existe turnătorie de metale și muncitori de înaltă calificare, ateliere de cioplit piatră și buni meșteri cioplitori, specialiști în coloranți și excelenți muncitori rămași, sticlari și ceramiști de primă mînă, trebuie să existe, mai presus de toate, o voință comună. Și voința aceasta e a operei. Film mai fascinant decît munca la o statuie ecvestră nu se poate imagina. Se știe că pentru calul său de bronz Da Vinci a ajuns la viață lar procedeul de turnare conceput de artist rămîne un sublim monument al ingeniozității tehnologice. Fîndcă e vorba de înalte tehnologii, combinatul colaborează cu industria (Grivița roșie, 23 August, I.M.G.B., UREMOAS). Și combinatul este astfel industrii. Un inventar al tuturor celor fabricate cu artă și meserie ne-ar fi de fapt un inventar al străduințelor noastre spre frumos. Să cinstim deci în fiecare lucru de artă pe artiștii și pe muncitorii lui.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

La Motru se construiește și mult, și bine

În septembrie 1960, inginerul Bartolomeu Nicolescu, maiștrii Mitrea Bălaș, Ioghin Dobre, Nicolae Liciu și ceilalți din brigada lui Dumitru Pop au săpat primul metru de galerie la mina Horăști, marcînd deschiderea bazinului carbonifer Motru. De atunci, din 1960 și pînă azi, s-au extras pentru economia națională peste 55 de milioane tone cărbune energetic.

Întreprinderea minieră Motru are astăzi unități mari și moderne printre care minele Leurda, Lupoaia, Horăști, Ploștina, Roșuța, Motru-vest, înzestrate cu utilaje de mare randament. Toate operațiunile de tăiere și transport sînt mecanizate în întregime, în subteran sînt peste 60 de kilometri de benzi transportoare. Dotarea tehnică a Motrului se ridică la aproape trei miliarde și jumătate lei. Întrebat fiind care e locul Motrului în producția de cărbune a țării, directorul întreprinderii miniere, inginerul Marin Ștefanache, ne-a spus că „într-adevăr, avem o poziție de-loc de neglijat — dăm 22 la sută din cărbunele țării, adică o cincime". De la 20 000 tone pe zi, cît produceau anul trecut, au ajuns anul acesta să dea 27 000 tone și în unele zile de vîrf chiar 30 000, cu aceiași oameni, dar cu o organizare mai bună. De fapt, Motrul și-a cîștigat un frumos renume prin munca plină de dăruire a minerilor săi. Despre harnicii mineri din brigăzile lui Gheorghe Prală, Constantin Motoroga, Marin Fîrulescu, Ilie O. Ion, Constantin Bădoi, Grigore Tutunaru, Gheorghe Pigui, Roman Bulgariu, Gheorghe Voicu, Ion Matei sau Cornel Dogaru se vorbește și se va mai vorbi. Ar fi multe de spus despre acești oameni minunați, despre recordurile lor, despre viteze de înaintare, dar toate acestea sînt rodul muncii minerilor veniți aici din împrejurimi sau din țară și stabiliți în orașul Motru, pînă nu demult numit ba „orașul fără arhivă", ba „orașul fără periferie" sau în alt fel. Acum este, fără a exagera cît de puțin, un tînăr și frumos oraș, scăldat în lumină și plin de viață.

Temelia primelor trei blocuri de locuințe s-a turnat în 1962, și de atunci lunca Motrului a cunoscut un freamăt aparte. Au venit constructorii, au zidit primele clădiri, iar în primăvara lui '64 a fost predat „la cheie" cel dintîi bloc de locuințe, cu 120 apartamente. În primăvara anului 1966, așezarea numără aproape șase mii de locuitori, pentru ca la 24 mai 1966 prin Decret al Consiliului de Stat, pe harta țării să apară încă un oraș — primul oraș al minerilor gorjeni. Zicem primul pentru că s-a hotărît ca, din acest an, să fie înălțate alte trei orașe : Rovinari, Mătăsari și Trestioara, ultimele două în bazinul minier al Jiului de Vest.

Revenind la Motru, trebuie să spunem că a ajuns la o populație de 18 000 de locuitori, iar anul viitor vor fi 20 000, media de virstă a celor de azi nedepășind 35 de ani, oameni tineri veniți din împrejurimi și din toate colțurile țării ca la o chemare a muncii. Primarul Tănasie Lolescu, primul primar al orașului Motru, își mai amintește și de primele cărămizi aduse pentru locuințe. În 1963, blocurile P 1 și P 2 le-au ridicat fără proiect. Cinematograful l-au inaugurat, pe 30 decembrie 1966, cu filmul Lupeni '29. Spitalul s-a instalat într-un bloc de garsoniere, ca la început de drum, dar acum au și spital, iar peste o săptămînă se va da în folosință o policlinică modernă, cu 136 de camere, în valoare de 10 milioane lei. Și alci, ca peste tot la noi, ceea ce se face este pentru om, pentru bunăstarea lui. Anual se nasc în Motru 1 100—1 200 de copii, iar copiii sînt cuprinși în marea lor majoritate în învățămîntul preșcolar și apoi școlar. Pe lîngă creșe, grădinițe, școli generale, mai există un grup școlar, cu liceu și școală profesională, unde se învață zece meserii, avînd 2 000 de elevi, care sînt pregătiți în tainele minerității carbonifer. Dintre absolvenții acestei veritabile școli a minerilor din Motru și din toată Oltenia, mulți au ajuns azi mineri de nădejde și sînt cunoscuți în toată Valea Motrului. Printre ei : Ion Gaită, Ion Miulescu, Nicolae Negoiescu, Emil Iancu, Ion Nimară și mulți alții.

Se construiește mult și se construiește bine. Primarul, Tănasie Lolescu, are o vorbă : „Un om — un pom". Dacă ar fi să luăm numai unul din semnurile acestei zicale, am vedea că ea nu mai corespunde. Dumnealui, de exemplu, a plantat mai mulți. Are un prun, un cireș, un tei și chiar un brad. Alît numărul oamenilor, cît și numărul pomilor sînt în creștere. Sînt tot mai mulți și oameni-pom !

ION PREDOȘANU ■

„Aproape bătrîni azi, sîntem o generație de excepție"

Simbătă, 19 mai, dimineața. Sub castanii din curtea interioară a fostei politehnici bucureștene, din strada Mihail Moxa, promoția 1954 a Facultății de mecanică a transporturilor, ne agita ca în prima tinerețe, în recreația mare. Generația unui pionierat industrial în România. Oameni care în 1950 ajunseseră în București cu trenul clasa a treia, ca să devină primii ingineri „făcuți de Republică" pentru căile noastre ferate. Îmbrățișările, bătăile pe umăr alternau cu binevoitoare exclamații : „Te-ai îngrășat Manolescule !", „Ai albit puțin, tovarășe director", „Doruleț, băiatule, ți-a căzut părul, dar am auzit că ești... pe funcție mare". Cei care vin, studenții de la zi, bine fixați în blugi, privesc amuzați, ca la o ședință cu părinții. Se face apelul, se dau insigne și cataloage. O generație de excepție. Una dintre generațiile eroice, cum avea să spună un ilustru profesor universitar în amfiteatru. „Specialiști care au rămas și cade frunze, care au lucrat și pe șantierele navale. Pre mulți dumneavoastră este eroică pentru că intră în meserie în timpuri eroice. Și, ca să fiu modest, voi afirma că tinerii dumneavoastră pregătire vorbește de la sine de calitatea profesorilor care v-au pregătit, de școala politehnică românească". În amfiteatru, în aceleași bănci pe care le ocupau și în urmă cu peste un sfert de veac, absolvenții de la secția locomotive, de la „vagoane", de la „utilaj și instalații de atelier", de la „utilaj construcții", vorbesc simplu și sever, ca într-un raport ceferist, despre ceea ce li s-a mai întîmplat în acești 25 de ani. „Sînt pensionar dar am 4 copii și 6 nepoți. Toți sînt sănătoși. Eu n-am luat parte la ultima întîlnire fiindcă eram la tratament. Dar acum sînt sătul de ceea ce vă doresc și dumneavoastră" ; „Doresc ca peste cinci ani să ne întîlnim mai mulți ca azi" ; „Mă simt la fel de tînăr ca acum 25 de ani (din sală : mamăăăă !)" ; „E la ultima întîlnire am avansat de la șef de serviciu, la inginer principal. Tot e bine și așa" ; „Eu am emoții fiindcă fata este acum în examen, la facultate". „De la ultima întîlnire, raportez că nu s-a schimbat nimic : sînt tot pensionar pe motiv de boală" ; „Vagonar am fost (adică a terminat secția de vagoane), vagonar vreau să ies la pensie. Sînt bunic și mulțumesc profesorilor pentru tot ce mi-au dat".

Pentru mulți, împlinirile personale devin nostalgie. Se vorbește curent de copii și nepoți. Generației de excepție, generației eroice îi trecurăm glasul cînd pomenește de primii pași ai nepoților sau de intrarea la facultate a copiilor. Generația aceasta se povestește, se destăinuie azi cu candoarea pe care o avea ieri în fața marilor planuri de refacere a țării, cu aceeași onestitate și modestie cu care nu mulți „o adevărată viață de om". Ce era frumos în viața dumneavoastră de student ? Deși aveam doar 2,50 lei pentru mîncare, pe zi, și eram îmbrăcați ca vai de noi, viața era al naibii de frumoasă. Primul stilou l-am avut după terminarea facultății. Sînteți mulțumit de ceea ce ați realizat în acești ani ? Pe mine partidul m-a trimis la facultate. Nu speram vreodată să ajung din lăcătuș, inginer. Care a fost examenul de care v-a fost frică în facultate ? De matematicile speciale, la profesorul Kahane. Era un om extraordinar. Aveți emoții și la siguranța circulației, serviciul pe care îl conduceți ? Bineînțeles. E o meserie grea. O împletire din toate meseriile. Nouă, celor veniți din producție, ni s-a acordat foarte multă atenție. Făcea tovarășul profesor Buga niște seminarii...! N-ați rămas în C.F.R. Nu. În schimb am văzut cum a crescut întreaga industrie navală a Constanței. De la șalupele pentru Bicaz, de la pontoanele-dormitor pentru deltă, la navele de 55 000 tdw, la gigantul petrolier de 150 000 tdw. Sîntem acum la al treilea. În ce stadiu se află ? De săturăre cu bloc secții, în docul de construcție.

MIRCEA RAICIU ■

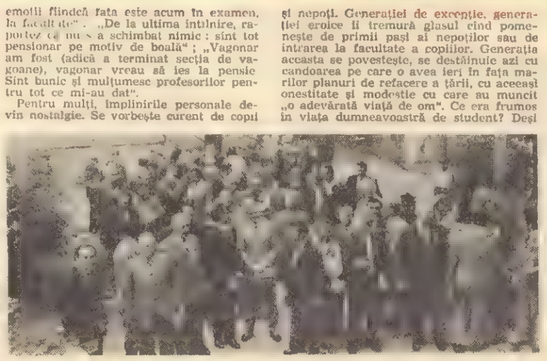

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Asociația locatarilor, bloc P.M. 42, strada Căpitan Nicolae Licăreț, București. Locuim într-un bloc proprietate personală, dat în folosință la sfîrșitul lunii ianuarie 1979. Dar iată, întrind în a patra lună de cînd am luat în primire cheile apartamentelor, întreprinderile „Constructorul" și „Instalatorul" continuă să refuze să rezolve remedierile pe care le necesită locuințele noastre. Instalațiile sanitare au piese lipsă, unele apartamente la scara B sînt mereu inundate datorită unei țevi sparte în perete. La ultimul etaj se infiltrează apa în plafon. Uscătoriile n-au uși, lumina de pe scară nu funcționează. În jurul blocului, molozul zace în grămezi imense pe care „Constructorul" nu-i ridică, în ciuda promisiunilor repetate. Oricum, noi nu vrem să mai repetăm această sesizare.

■

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Cluj-Napoca. La sesizarea tovarășei Anica Roman și în urma apariției unei hotăriri a Comisiei centrale de pensii, i s-a reanalizat dosarul și la finele lunii aprilie a.c. decizia de înscriere la pensie de invaliditate va fi semnată de Comisia județeană de pensii, astfel că în luna mai a.c. va primi toate drepturile ce i se cuvin.

■

Mă numesc **Tudor Enache**, și locuiesc în sectorul 3 al Capitalei. Mari suprafețe de teren sînt împrejmuite de unitățile industriale din jurul Capitalei cu garduri întristătoare ce împrejmuiesc sub cerul liber fierul vechi care nu pleacă nicăieri. Acolo ar putea crește copaci cu frunze producătoare de oxigen, s-ar putea amenaja locuri de joacă pentru copii. Asemenea terenuri se pot vedea pe bulevardul Ion Șulea, la I.O.R. 2, pe șoseaua Cățelu, la I.C.M.F. 2, la întreprinderea „Steia" unde se întinde un gard metalic de 1 km după care pasc niște oi. Cine gospodărește aceste terenuri și cît de răbdătoare pot fi ele?

■

Direcția sanitară a județului Olt. Medicul stomatolog Marinela Caraman Nisipeanu de la Policlinica Balș, județul Olt, ne roagă să dezmințim acuzația ce i se aduce în revista Flacăra din 19 aprilie a.c. cum că prin lipsa ei nemotivată asistența stomatologică nu ar fi fost asigurată. Asistența a fost asigurată, așa cum confirmă și C.O.M. în perioada 1 ianuarie — 15 februarie a.c. tovarășa a fost la cursurile de perfecționare a stomatologilor, la București. De la 16 februarie la 6 martie a fost în concediu de odihnă pe anul în curs. Pentru perioada 6 martie—2 aprilie i-a fost aprobat concediu fără plată pentru examenul-concurs. De la 3 aprilie și pînă în prezent își desfășoară activitatea la punctul stomatologic al Liceului industrial nr. 2 Balș.

■

Sîntem un grup de muncitoare de la Filatura de bumbac „MARATEX" Baia Mare. La încadrarea noastră, la 2 octombrie 1972, am semnat un contract pentru o perioadă de 2 ani de ucenicie la locul de muncă, forma „C". La finele cursului am solicitat o adeverință de absolvire din care să reiasă că sîntem calificate în meseria respectivă. Ni s-a răspuns că nu s-au primit de la forul tutelar asemenea adeverințe. Din 1973 și pînă în 1979 nu am fost anunțate de conducerea unității de forma de învățămînt absolvită. La eliberarea certificatului de calificare gradul I s-a menționat că durata cursului a fost de 5 luni în meseria de filator, cu scoatere din producție (fapt care nu s-a întîmplat). Data completării certificatului este 1974. Dar cursul s-a desfășurat în 1973 și pînă la 1 iunie 1974 noi n-am fost încadrate ca muncitoare calificate, fiind retribuite de doar ca ucenici. Cerem reglementarea acestei situații.

■

Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală și locativă a județului Cluj. La solicitarea tovarășului Ioan Mureșan vă facem cunoscut că situația a fost analizată de conducere în prezența acestuia și, cu acordul său, a fost repartizat în altă formație de lucru avînd astfel posibilitatea să se pregătească pentru examenul de admitere la facultate, în specialitatea construcții de mașini.

Mă numesc **Ion Maria**, am 71 de ani și locuiesc în Ploiești. Întreaga viață mi-am petrecut-o lîngă fiica mea, Sofia Bejan, în Ploiești, crescîndu-i cei 4 copii deoarece ea lucra mult ca dactilografă și venea seara tîrziu. După toate ostenelile mele, fiica mea m-a mutat la una dintre nepoatele mele, Rodica Munteanu, de pe strada Aleea Metalurgiștilor, spunînd că nu mă mai poate suporta ginerele meu. Aceasta a făcut însă plîngere la tribunal pentru a fi scoasă din spațiul ei. Dar eu am arătat că am avut spațiu asigurat la fiica mea, Sofia Bejan. Aceasta a îndus însă instanța în eroare cum că eu nu stăteam la ea, ci plecam seara la fiul meu, unde am mutația. Dar eu nu știam că fiica mea nu mi-a făcut mutația de atîția ani. Nepoata mea mă amenință că mai am de trăit cîteva zile, pînă cînd în luna mai îmi va pune bagajul la ușă. Mi s-a stabilit o pensie de întreținere — 300 lei de la fiul meu și 300 lei de la fiică. Dar nu s-a stabilit unde să mă duc eu în luna mai și la 71 de ani.

■

Miliția județului Mureș. Cercetînd sesizarea tovarășului Constantin Muntean din Galați ce reclamă pe Maria Dumbravă că a luat comandă pentru confecționarea de jaluzele și avans de la reclamant, vă comunicăm că Maria Dumbravă nu este reprezentanta sau încadrata vreunei unități socialiste, nu posedă autorizație pentru exercitarea vreunei meserii sau profesii de confecționare a jaluzelelor. Împotriva acestei persoane organul nostru a dispus începerea urmăririi penale pentru săvîrșirea infracțiunii de înșelăciune în paguba avutului personal, urmînd a fi trimisă în judecată.

■

Mă numesc **Gheorghe Lionte** și sînt mecanizator în comuna Romănești, Botoșani. În 1977 am cumpărat de la secția prestări a Cooperativei de consum Romănești 400 kg de ciment pentru o construcție. Mi s-au cerut 200 lei pentru manoperă. În 1978 am făcut-o eu, ce să mai aștept! În același an, de la aceeași secție, am cumpărat 14 foi de azbociment pentru care am plătit 341 lei plus 289 lei pentru ce? Tot pentru manopera pe care am făcut-o eu. Mă întreb însă de ce la Romănești o foaie de azbociment costă 45 lei cu tot cu manoperă, iar la Ștefănești aceeași foaie costă 37 lei cu tot cu manoperă? Am de primit înapoi 489 lei și la sesizările mele nu răspund nici U.J.C.C. Botoșani, nici CENTROCOOP București, nici cei din Romănești. Un leu se cîștigă cu sudoarea frunții. De ce asudă unii cînd trebuie să-l dea înapoi?

■

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. La sesizarea tovarășului Gheorghe Miulescu prin care ni se fac cunoscute unele aspecte negative din activitatea Centrului de calificare construcții căi ferate Chitila, analizînd cu atenție situația, s-a constatat că unele fapte se confirmă și constituie lipsuri în activitatea școlii, dispunîndu-se ca pînă la 15 mai a.c. Centrala de construcții căi ferate și Direcția personal și învățămînt să constituie o brigadă de îndrumare și control complexă care să analizeze și să verifice toate sectoarele de activitate ale școlii și se va întocmi un plan de măsuri cu termene și responsabilități care să urmărească lichidarea lipsurilor existente și îmbunătățirea activității viitoare.

■

Asociația de locatari Bloc nr. 1 Micro 19 Galați. Blocul nostru este declarat proprietate personală deși este compus din 65 apartamente proprietate personală și 35 apartamente proprietate de stat. De aici toate necazurile cu întreținerea. Din 1971 — data intrării în apartamente — și pînă acum nu s-au remediat toate neajunsurile: geamuri, uși care nu se închid, instalații electrice și sanitare montate greșit, defecte, infiltrații în terasa blocului, subsolul fără aerisire, lipsă două transformatoare de 24 volți. Toate acestea au fost semnalate chiar în cursul anului de garanție, dar O.J.C.V.L. Galați nu ne aude. Dar noi, la ultimul etaj, auzim cum apa măsoară timpul în lighene, în farfurii, în borcane.

■

Mă numesc **Ion Croitoru**, lucrez la Stația meteorologică Tîrgu Jiu. Sînt căsătorit, am doi copii minori. Soția mea care lucrează la Fabrica de nutreturi combinate Tîrgu Jiu, după repetate cereri, a fost propusă să i se repartizeze prin DGAIA un apartament în trimestrul III — 1978. Pentru aceasta s-a hotărît ca noi, soții, să prestăm un număr de 300 ore muncă contributivă în cadrul I.J.C.M. Gorj. Ni s-a pus în vedere că dacă pînă la data de 15 septembrie 1978 nu prezentăm actele doveditoare, vom fi radiați de pe lista celor propuși. Am înțeles necesitatea de a contribui cu forță de muncă la construcția propriei locuințe, considerînd acest lucru normal. Am prestat toate acele munci în afara orelor de program, jertfindu-ne concediul, ajutați de colegi și am prezentat la data fixată atestarea muncii noastre. De atunci mulți s-au mutat, în apartamente s-au aprins luminile. Noi lucrăm în tură, facem naveta de la 30 km, nimeni nu ne face nici o promisiune, iar mîhnirea este numai a noastră.

■

Ministerul Educației și Învățămîntului. La sesizarea unor elevi de la Grupul școlar I.T.M. Filiași — școală profesională — aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, referitoare la modul de atribuire a burselor, informăm că, potrivit legislației în vigoare, elevii școlilor profesionale sînt obligați să servească cel puțin masa de prînz la cantina școlii. Potrivit dispozițiilor, conducerea școlii a eliberat cartele tuturor elevilor care desfășoară activitatea practică. Iar conducerea Grupului școlar din Filiași ne-a informat că începînd cu data de 1 ianuarie a.c. toți elevii școlii profesionale, în timpul activităților practice, vor lucra numai 6 ore pe zi.

■

Consiliul popular municipal, Satu Mare. În urma sesizării tovarășului Flaviu Pașcadi din Arad, cercetînd neajunsurile privind furnizarea căldurii pentru apartamentele din strada Avram Iancu nr. 58, colectivul de verificare format din reprezentanți ai consiliului popular municipal, ai O.J.C.V.L. și ai Cooperativei „Igiena" a luat îndreptățite măsuri în vederea construirii unei centrale termice noi care va furniza căldura și apa menajeră în exclusivitate pentru blocurile din strada Avram Iancu. Prin urgentarea lucrărilor s-au creat condiții ca în trimestrul III al acestui an să fie dată în funcțiune noua centrală termică.

■

Mă numesc **Vasile Ursuleț**, locuiesc în Timișoara, strada T. Mihaly nr. 3. În ziua de 8 aprilie a.c., întorcîndu-mă dintr-o călătorie în străinătate, făcînd întrerupere în stația Arad pentru a mă urca în trenul de Timișoara, am uitat pe peron o sacoșă cu bunuri personale. După vreo două ore ea a fost ridicată de către șeful de tură de la Revizia de vagoane, Ștefan Vădășan, și dusă în biroul șefului de tură. Pînă aici toate bune și aș fi putut răsufla ușurat. Dar cînd m-am prezentat să-mi ridic bagajul, mi s-a comunicat că a fost luată din birou și nu se știe de către cine. N-am pierdut numai sacoșa dar și ocazia de a mulțumi celui care a găsit-o.

■

Uniunea județeană a cooperativelor de consum și de credit, Suceava. În urma articolului „O zi în care niște lucruri devin clare", publicat în revista Flacăra la 29 martie a.c., biroul executiv, analizînd cele sesizate, a luat următoarele măsuri: Au fost schimbați de la birtul Onicenilucrătorii Profira Stan și Florea Stan ca necorespunzători, asigurîndu-li-se alte locuri de muncă. A fost reîntegrată la birt tovarășa Georgeta Birsan iar la bucătărie s-a repartizat un cadru școlarizat. S-a sesizat procuratura județeană în legătură cu lipsa la gramaj la produsul gogoși.

■

Mă numesc **Gheorghe Cațan**, locuiesc în Lupeni, strada Ilie Pintilie, nr. 8. În anul de învățămînt 1977/1978, am înscris pentru concurs, în clasa a IX-a la Liceul de filologie — istorie din Craiova pe cele două fiice, Sanda și Elisabeta Cațan, pasionate de istorie și limba română. Mai mult, pot învăța și meseria de textilist. Dar tocmai acum, cînd să treacă în treapta a II-a îi se spune că școala nu mai poate primi copii din alte județe. Una dintre fete a obținut mențiune la Olimpiada de limba română pe județul Dolj. Media generală a fiecăreia este peste 8,50. Locul lor este acolo unde au dovedit reale aptitudini.

■

Sîntem un grup de absolvenți ai Școlii profesionale din cadrul Liceului industrial nr. 1 Galați, calificați lăcătuși mecanici auto și mecanici motoare cu combustie internă, școlarizați prin contract cu I.A.T.S.A. Pitești, în cadrul stației Dacia-service Galați. La terminarea școlii, pe 1 februarie a.c., cei mai buni, care au fost încadrați la Dacia-service, după numai 3 zile au fost dați afară, fără preaviz, urmînd ca după 45 de zile să fie detașați ca muncitori necalificați la I.N.E.T.O.F. Galați cît și la Trustul de construcții Galați. Și acum conducerea I.A.T.S.A. Pitești ne obligă să ne reprofilăm ca electricieni la Șantierul naval Galați. Vorba aceea, una învățăm și alta facem.

■

Mă numesc **Vasile Spinean**, locuiesc în satul Glogovăț, comuna Valea Lungă, și sînt lucrător la C.F.R. În luna septembrie 1978 am depus o cerere la Arhivele statului, Turnu Roșu, județul Sibiu, în vederea obținerii adeverinței de vechime în muncă pentru anii 1943—1944, cît am funcționat ca lucrător la Depoul C.F.R. Brașov. În luna octombrie 1978, două funcționare de la Turnu Roșu mi-au promis că în cel mai scurt timp vor trimite adeverința Regionalei C.F.R. Brașov. Ne aflăm în luna mai 1979 și nu am primit încă nici o adeverință, cu toate asigurările date. Din această cauză nu pot intra în drepturile de pensie ce mi se cuvin pentru munca depusă.

■

Uniunea județeană a C.A.P. Argeș. Lui Ion C. Diaconu din comuna Beleți Negrești, Argeș, încadrat la C.A.P. în munca de îngrijitor de animale (cioban), i s-a oprit alocația de stat pentru copii. În urma cercetărilor U.J.C.A.P. Argeș, consiliul de conducere al cooperativei i-a atribuit alocația de stat pentru cele trei luni iar în continuare primește alocația cuvenită pentru copii. S-a atras atenția conducerii cooperativei să fie mai atentă și să nu mai creeze nemulțumiri în rîndul muncitorilor de la ferma zootehnică — turma de ovine. Ciobanul s-a declarat mulțumit.

■

Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale. La sesizarea tovarășului Valer Dragomir din Cluj-Napoca în legătură cu întîrzierea apariției produsului TROFOPAR cu rezultate promițătoare în tratamentul bolilor de ficat și despre a cărui apariție revista Flacăra s-a și exprimat în 1977, vă comunicăm că Industria de medicamente din cadrul Ministerului Industriei Chimice a întîmpinat greutăți în aplicarea tehnologiei de fabricație pentru obținerea lui. Sperăm ca în cel mai scurt timp aceste dificultăți să fie învinse, medicamentul TROFOPAR să fie autorizat de fabricație și apoi introdus în circuitul farmaceutic.

■

Consiliul popular al județului Vîlcea, Compartimentul fond silvic. În urma sesizării tovarășei Maria Ciratianu din comuna Scundu, Vîlcea, cercetîndu-se cazul, s-a constatat că exploatarea parchetelor comunale se face dezorganizat și fără aportul efectiv al biroului executiv al consiliului popular și al comitetului de gospodărire silvică comunală, lăsînd totul pe seama pădurarului comunal Dumitru F. Trușcă, om care beș în timpul serviciului, știrbindu-și autoritatea în fața cetățenilor. Nu rezultă însă că și-a însușit bunuri de la ei și nici că ar fi vîndut lemne unor locuitori. S-au luat următoarele măsuri: pădurarul Dumitru F. Trușcă a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 5% pe două luni iar biroului executiv al Consiliului popular al comunei Scundu i s-a pus în vedere să organizeze procesul de producție la exploatarea și distribuirea materialelor lemnoase din parchetele comunale în așa măsură încît să respecte întru totul legile în vigoare.

■

Mă numesc **Nicolae Badea**, locuiesc în satul Urda de Jos, comuna Crușet, Gorj, și sînt unul și același cu cel care, în urmă cu aproape un an de zile, vă ceream sprijinul în numele locuitorilor satului ca traseul autobuzului care circulă de la Craiova la Mierîceaua să fie prelungit cu încă 3 km, adică pînă în satul nostru. Drumul impracticabil trebuia netezit. A venit un buldozer, a nivelat drumul, au trecut 6 luni pînă să aducă niște piatră, încă 6 luni pînă au împrăștiat-o. Lucrarea e gata, autobuzul nu-i. Poate că știu ceva despre inaugurarea acestui drum factorii de răspundere — Autobaza 5 călători Craiova și Consiliul popular al comunei Crușet. Și poate că vestea ne vine cu autobuzul.

■

Comitetul județean Sălaj al P.C.R. Analizînd situația acordării burselor pentru elevii Liceului agroindustrial Șimleu Silvaniei s-a constatat că 8 burse au fost acordate unor elevi proveniți de la Casa copilului, 2 burse unor copii proveniți din familii cu T.B.C. activ și 3 burse unor elevi ai căror părinți au venituri mai mici decît tatăl elevei C. Florica și cu un număr mai mare de copii aflați în întreținere. Tovarășului C. Simion i s-a promis că fiica sa, elevă, va fi ajutată cu o bursă sau o semibursă în măsura în care prin rezultatele obținute la învățătură și purtare una dintre elevele care au bursă sau semibursă și-ar pierde dreptul de a o menține, lucru care pînă în prezent nu s-a întîmplat.

■

În legătură cu nota publicată de revista Flacăra drept răspuns al M.E.I. la memoriul adresat de 178 de conductori arhitecți conducerii superioare cred că este bine să vă fac cunoscute unele detalii semnificative:

1. Trebuie reținute de către M.E.I. ziarul Scînteia nr. 8472/01.07.1970 și România liberă din 01.09.70, în care se făceau precizări în ceea ce privește trecerea în treapta II a învățămîntului de arhitectură prin EXAMEN DE BARAJ și nu prin clasamente de medii.

2. Modul de școlarizare după cum a fost în trecut arătat a fost cunoscut în anul 1972 și nu în 1970 cum ar fi fost normal. (Contrar tuturor facultăților de 3—4 sau 6 ani nota la diplomă în loc să aibă o pondere de 50% și să reprezinte în felul acesta o încununare a cunoștințelor acumulate în timpul studiilor, așa cum dealtfel se procedează și azi la toate facultățile, nota la diploma de conductor arhitect a fost adunată ca trei note simple la totalul notelor din cei trei ani de studiu.

În felul acesta clasamentele obținute după anii I—II au rămas practic fixe, nereflectînd adevărata ierarhizare valorică).

3. Este adevărat că s-au dat răspunsuri la memorii dar conținutul lor este bine a se face cunoscut. Multe dintre aceste răspunsuri menționau posibilitatea continuării studiilor sau faptul că problema este în studiu, lucru care nu s-a realizat. Alătur în copie un număr de răspunsuri ce le dețin.

Nota M.E.I. publicată de revista Flacăra este în sensul celor arătate un răspuns evaziv și neclar mai cu seamă că Legea educației și învățămîntului recent aprobată prevede la cap. I art. 9 — „Învățămîntul are un caracter deschis, absolvenții unei forme de învățămînt avînd posibilitatea să continue studiile în forme superioare", dar nota de răspuns publicată nu subliniază acest lucru și M.E.I. nu se angajează în sensul rezolvării în nici un fel.

Cred că după OPT ANI de la enunțarea ideii de învățămînt treptizat de arhitectură era cazul ca răspunsul dat să fie mai la obiect enunțînd modul concret de rezolvare.

Conductor arhitect **Maftelu Al. C.**, Bd. Republicii hf. 64 A, București.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Mulțumiți de răspuns?

Pentru că vom vorbi mai jos de soarta unor scrisori ale cetățenilor trimise de către redacție spre competentă rezolvare forurilor în drept, se cuvine să spunem că, în marea lor majoritate, răspunsurile trimise revistei și, desigur, celor în cauză probează un deosebit simț de răspundere al celor ce întreprind cercetările și semnează răspunsurile. Pentru fondul problemelor puse în discuție, pentru reinstaurarea, la nevoie, în cîte un colectiv și în comportamentul unor oameni a normelor eticii și echității socialiste, norme care guvernează întreaga noastră societate. În marea lor majoritate aceste răspunsuri arată seriozitate și competență.

Comentînd în rîndurile care urmează cîteva excepții de la regulă, nu facem altceva, în fond, decît să pledăm, o dată în plus, pentru generalizarea simțului de maximă răspundere în analiza sesizărilor oamenilor muncii. Sîntem cu toții datori la aceasta, printre multe altele și pentru marea încredere cu care oamenii ni se adresează, în legătură cu nereguli care îl afectează direct pe cel ce scrie ori afectează bunul mers al activității unei colectivități, pentru corectarea comportamentului unui preopinent oarecare ori — de ce nu ? — al unei rude, chiar apropiate. O femeie în vîrstă, din satul Viile, comuna Firțănești, județul Galați, se plîngea că nu mai știe ce să facă pentru a-l determina pe propriul său fiu — Gheorghe Dumitriu — să muncească. Fiul, destul de măricel, — născut în 1941 —, este tehnician veterinar, dar s-a dedat la trîndăvie și la necuviințe, uneori chiar brutalități. N-o cruță nici pe propria-i mamă. Răspunsul primit la redacție confirmă cele de mai sus, precizînd că tinerelul tomnatic și veterinar **nu prestează o activitate utilă de peste un an**, ba a mai fost și condamnat de două ori, în 1978, **pentru comportare necorespunzătoare față de mama sa și alți cetățeni din comună**. Formula „comportare necorespunzătoare", se înțelege cam ce va fi însemnînd, de vreme ce, în două rînduri, s-a soldat cu condamnarea respectivului om al (ne) muncii. Răspunsul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Galați mai spune că, deși i s-au oferit posturi în specialitate, G.D. a refuzat cu multă consecvență să se încadreze. Așa încît, **în conformitate cu prevederile art. 8 din Legea nr. 23/1976** — ni se comunică — **am solicitat ca persoana în cauză să fie pusă în discuția adunării cetățenești de către Consiliul popular al comunei Firțănești, urmînd ca, în continuare, să fie sesizată judecătoria pentru a-l obliga la muncă pe timp de un an, conform articolului 10 din aceeași lege.** S-a făcut; deci, ceea ce trebuia făcut. Lucru care nu se întîmplă, din păcate, chiar întotdeauna. Înșeși unele răspunsuri o arată.

Ion Bazaliu, din comuna Corbu, județul Olt, sesiza mai multe nereguli la C.A.P. Scrisoarea a fost trimisă de către redacție, la 1 decembrie 1978, organelor județene. Răspunsul U.J.C.A.P. Olt poartă numărul 408 și este datat : 23 martie 1979. **Se confirmă** — se afirmă în răspunsul primit — **că inginerul șef Coman Virgil a dat cetățeanului Lascu Stan un cal din cooperativa agricolă pentru a-l învăța să tragă la căruță. În prezent, calul a fost adus la C.A.P.** Dar a fost sau nu un abuz al inginerului ? Iar dacă da, cum a fost tratat acesta de către colectiv ? A fost sau nu dat calul încă din 1977 ? Despre toate acestea, nici un cuvînt. Un cal poate fi învățat la ham chiar și la căruțele C.A.P.-ului. Se spune apoi, că **magazinerul de la C.A.P. a fost înlocuit pentru că nu-și făcea datoria, dar nu s-au constatat lipsuri sau produse stricate în gestiune.** Nu este limpede de ce nu i s-au adresat și mulțumiri îngreunarea și întîrzierea predării gestiunii din cauza acestuia nici nu mai sînt amintite. Desigur, este foarte bine că **au fost luate măsuri ca toate atelajele să fie aduse în cooperativa agricolă, să nu mai fie lăsate la domiciliul conducătorului de atelaj.** Sîntem lăsați prin urmare să deducem că, într-adevăr, atelajele erau folosite de conducătorii lor și la bunul plac al acestora, lucru arătat clar în scrisoare. Dar de ce nu s-o fi spunînd nimic despre aceasta ? Nu cumva, pentru a se lăsa impresia că nu mai este cazul să se menționeze măsurile luate împotriva celor care, bună vreme, s-au făcut că nu văd aceste nereguli, în acest fel cultivîndu-le ? **Instalațiile de fabricat rachiu** — ni se spune — **au funcționat în baza autorizației eliberate de consiliul popular și nu s-au constatat cazuri de ilegalități.** Favoritismele reclamate n-or fi ilegalități în sensul strict, dar fiind, oricum, incorectitudini, nu mai au nici o importanță ? **Se confirmă că din inițiativa conducerii comunei în perioadele de vîrf ale muncilor agricole s-au întocmit tabele nominale cu cetățenii din comună pentru schimbarea buteliilor de aragaz. Nu s-a constatat că s-au plătit sume peste tarifele legale.** Însă scrisoarea spunea clar că pentru fapta tovarășei Nicolescu Floarea — încasare de suprapreț n.n. — **au venit la fața locului, de două ori, tovarăși de la județ... luîndu-i apărarea că dă bani la oameni înapoi... Se confirmă că s-a sustras o motopompă care alimentează** — de fapt, alimenta n.n. — **cu apă brutăria. Contravaloarea acesteia s-a imputat responsabilului de la brutărie.** Despre urmărirea și pedepsirea furtului se pare că nu s-a aflat nimic. **De asemenea, se confirmă că unii membri cooperatori dețin în folosință personală terenuri peste prevederile legale, inclusiv petiționarul Față de această situație, la intervenția U.J.C.A.P. Olt, consiliul de conducere a luat măsuri de comasare la perimetrul C.A.P. a tuturor suprafețelor situate în cîmp, iar cele din vatra satului au fost repartizate în acord global celor care le dețin, iar la o parte li s-a imputat contravaloarea producției obținute.** De ce numai **la o parte ? De ce la intervenția U.J.C.A.P. ?** Ce măsuri s-au luat — dacă s-au luat, pentru că lipsa de precizie a formulărilor citate ne face mai degrabă să ne îndoim — împotriva amintitului consiliu de conducere ? Consiliul care a restabilit corectitudinea, la care era obligat să vegheze abia **la intervenția** uniunii județene.

Consiliul popular al municipiului Satu Mare ne expedia, cu data de 31 martie a.c., răspunsul la scrisoarea lui Ioan Tivadar, care sesiza neajunsuri suportate de locatarii unor blocuri din oraș, datorită neglijenței lucrătorilor și funcționarilor de la E.G.L. **În anumite perioade** — ni se spune — **se întîmpină greutăți în ceea ce privește furnizarea apei potabile, din cauza presiunii scăzute.** Ceea ce știam din scrisoarea omului. În schimb, se anunță o veste bună pentru un mare număr de cetățeni : **Totuși, față de celelalte blocuri din cartier, deservirea populației cu apă rece și caldă este mai bună. Apoi : activitatea de ridicare a gunoiului menajer s-a îmbunătățit prin introducerea și folosirea containerelor mari, de patru metri cubi, iar programul de ridicare a gunoiului din cartiere, prin măsurile luate de E.G.L., se respectă într-o mai mare măsură. În ce privește apa din subsolul blocurilor 5—7, la comanda asociației de locatari, pentru repararea instalației sanitare interioare, s-au luat măsuri urgente de către I.J.G.C.L. Satu Mare, care a evacuat apa din subsol, predîndu-l în stare corespunzătoare asociației, cu recomandarea ca să interzică accesul locatarilor în subsol, deoarece apele provin din instalațiile interioare, ca urmare a descompletării pieselor de curățire de coloane.** Deci s-a redat subsolul în folosință pentru a nu fi folosit !

O altă scrisoare, trimisă de patru țărani din Boișoara, județul Vîlcea, a fost îndrumată la sfîrșitul anului trecut, pentru soluționare, organelor județene. Răspunsul U.J.C.A.P. Vîlcea, cu nr. 27, din 5 februarie 1979, este următorul : **Se confirmă cele sesizate în legătură cu prejudiciul adus de Mohanu P. Ion, șeful fermei zootehnice a C.A.P. În vederea recuperării prejudiciului, consiliul de conducere al C.A.P. Boișoara a dispus imputarea celor 19 oi lipsă cu suma de 7 800 lei și trecerea la reținere. Ca urmare a faptului că și în prezent se constată lipsuri în activitatea depusă de tov. Mohanu P. Ion, U.J.C.A.P. Vîlcea a propus consiliului de conducere al C.A.P. Boișoara schimbarea din funcția de șef de fermă a tov. Mohanu P. Ion. Cercetările au fost efectuate de tov. Dumitru Pătru, instructor la U.J.C.A.P. Vîlcea,** Deci pentru prejudiciu, vinovatul este pus doar să plătească paguba. În ce privește responsabilitatea consiliului de conducere față de menajarea șefului de fermă și a apucăturilor lui, pare să fie un lucru la care nici nu s-au gîndit cei de la uniune. E adevărat, U.J.C.A.P. Vîlcea **a propus** acestui consiliu schimbarea lui Mohanu. Aceasta însă numai **ca urmare a faptului că și în prezent se constată lipsuri** în activitatea lui. Deși, pe lîngă prejudiciul amintit, în scrisoare se spunea că Mohanu **a mai fost brigadier zootehnic al C.A.P. și a vîndut 40 de miei astrahan. S-a judecat și a plătit. A fost magaziner și a rămas dator cu 5 000 lei, pe carne și țuică.** Cu o asemenea bogată experiență, desigur, numai lipsurile din prezent puteau să dea uniunii temeiul de a lua o asemenea necesară măsură : să propună schimbarea brigadierului. Nu apreciem prudența cu care răspunsul către redacție a fost expediat înainte de a se afla dacă propunerea U.J.C.A.P. va fi luată în seamă de către consiliul de conducere al C.A.P. Boișoara.

DORIN GHERGHINESCU ■

PAUL RĂDULESCU : „Portret"

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Petrache Manole,** Șiria-Arad, **Stoica Iozef,** Malu-Argeș, **Pavel Alexandru** — Ploiești, **Munteanu Cornel, Geoagu Cornel** — Ilfov, și **alții:** Dacă doriți să vă adresați redactorului șef al revistei, poetul Adrian Păunescu, o puteți face în scris, specificînd pe plic aceasta. La secția de scrisori, anchete cetățenești, creată în scopul rezolvării problemelor celor care ni se adresează, puteți veni zilnic (mai puțin sîmbăta), între orele 10-13 ● **M. Gh. Filipoiu,** București, sector 5 : Articolul dv. nu este potrivit revistei „Flacăra". Încercați la altă publicație ● **Moraru Aurelia,** București, sector 3 : Reclamați comportarea imorală a unei femei ce v-a distrus căminul și ne cereți s-o expulzăm din București. Nu putem. Nu avem asemenea competente ● **Baston Petronela,** Bacău : Doctorul la care vă referiți se numește Florea Dinu și își desfășoară activitatea în orașul Cîmpina. Pentru a vă trata este necesară aprobarea **Ministerului Sănătății** ● **Ing. Moață Grigore,** Reșița : Răspunsul publicat de revistă nu se referă la dv. ci la cel care v-a înlocuit ● **Daradics A. Ladislau,** Deva : Ca să punem bazele colaborării dv. cu revista trebuie totuși să aflăm mai multe despre dv. Așa că reveniți ● **Birsan Vasile,** Ucea de Sus, Brașov : Vă rugăm să vă adresați revistei „Flacăra" cu probleme ce intră în sfera ei de competență. Ea, revista, nu se poate substitui nici unui alt organ ● **Ducar Ana,** Rișnov-Brașov. Nu putem interveni în procese aflate pe rol ● **Predescu Florica,** Pitești : Timp de 20 de ani ați neglijat să vă ridicați diploma de absolvență a Școlii medii tehnice de comerț nr. 4 din București. Trebuie să vă adresați Ministerului Educației și Învățămîntului ● **Toteanu Dorin,** București, sector 4 : Vă reclamați tardiv și mult prea obsesiv fosta soție. Nu avem cu ce și cum să vă ajutăm ● **Furtună Gheorghe,** Medgidia : Ne semnalați talentul muzical de excepție al elevei Danciu Carmen. Publicăm cele scrise din dorința de a se interesa de ea factorii de decizie din județ ● **Chiperi Maria Iași :** Nu puteți beneficia de o scutire a taxei pentru TV. Ce facem cu carnetul pe care ni l-ați trimis? ● **Constantin Niculae,** București, sectorul 5 : Treceți pe la redacție ● **Ocneanu Constantin și Cojocaru Anișoara,** Roznov-Neamț : Între dragostea care vă mistuie și școală, alegeți școala. Așa e normal la elevi. Nu trebuie desigur să vi se vorbească urît sau să vi se scadă nota la purtare. Țineți-ne la curent ● **Ungureanu Ionică,** Brașov : Trimiteți cîte ceva să ne dăm seama cam ce fel de corespondent voluntar putem avea în dv. Și, firește, o prezentare ● **Cinzeacă Ion,** Sibiu : Pentru nereguli cu telefonul adresați-vă chiar direcției județene de poștă și telecomunicații

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Ciobanu Voinicel** — Moreni : Oricine a ispășit o pedeapsă poate fi reabilitat în instanță (dacă merită). După caz, respectivul are dreptul să ocupe orice post ● **Tucalu Anica, Codrea Nastasia, Nedelcu Ioana, Bahaciu Dumitru** — Tulcea : N-aveți timp să vă ocupați de suferința mamei ; ne cereți s-o facem noi. Meditați serios asupra acestei cereri ● **Majtenyi Zoltan** — Cluj-Napoca : Nu putem fi solidari cu cauza dv. : ați accidentat un om ● **Peptenaru Ioana** — București : Indicați-ne locul de muncă al proprietarului Cocealău Stelian ● **Lădaru Magdalena** — Vrancea : Înțelegem că sînteți în concediu medical de peste 60 de zile ; în acest caz nu are importanță cînd a fost înregistrată cererea dv. Ancheta trebuia să se declanșeze automat. Sesizați miliția ● **Drigă Vasile** — Vîlcea: Nu exagerați consecințele acestui incident penibil. Îi faceți mai mult rău fiicei dv. Ajutați-o să depășească momentul greu și să-și reia învățătura și munca ● **Stoica Vasile** — Galați: Extrasul trimis nu e complet ; o altă decizie a Tribunalului Suprem precizează că despăgubirile în cazul desfacerii contractului de muncă vor fi apreciate și în funcție de faptul dacă solicitantul nu s-a reîncadrat în muncă din motive temeinic justificate ● **Babeș Paraschiva** — Sibiu : „Dorința noastră fierbinte este de a ne strînge din nou mîinile frățește cu familia Rusu Vasile, cum am făcut-o atîția ani, și de a înceta procesele, amenințările, toate formele de ură". Vă urăm succes și țineți-ne la curent ● **Pavel Eleonora** — Rădăuți: Să tragi într-un copil, chiar cu cartușe cu sare, ni se pare un gest fără nici un fel de justificare și abominabil. Veți găsi toată înțelegerea la Procuratura județului Suceava. Sentința este blîndă.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Grup de cadre sanitare medii** — Iași : Personalul sanitar mediu încadrat la microradiofotografie poate beneficia de sporuri pentru condiții nocive și periculoase de muncă, conform regulamentului nr. 56/1979 al Ministerului Sănătății și Uniunii Sindicatelor Sanitare ● **Marin Nicolae** — Slobozia, **s.a.:** Vechimea minimă necesară pentru obținerea dreptului la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat este de 10 ani. Ajutorul social care se acorda de precedenta legislație (pensie cu minimum cinci ani vechime) nu mai este prevăzut în Legea nr. 3/1977 ● **Constantin Manea** — com. Tătăranu (Vrancea) : În cazul celor care au lucrat un an sau numai o parte din an în alte sectoare de activitate, și acest timp a fost luat în calculul pensiei din aceste sectoare, anul respectiv nu poate constitui vechime în muncă la c.a.p. chiar dacă în acel an cooperatorul a realizat volumul de muncă prevăzut de către adunarea generală ● **Chiriță Fucegi** — București : Scrieți-ne clar și, pe cît posibil, concis care vă este necazul ● **Constantin Băisan** — Piatra Neamț : La transferarea, în interesul serviciului, a unei persoane pe aceeași funcție pe care era încadrată sau pe o funcție echivalentă, dar la o unitate în care funcția respectivă are un nivel de retribuire superior, conducerea unității îi va putea acorda un număr de gradații, fără însă a depăși gradația avută la unitatea de unde s-a transferat. Acestea se acordă ținîndu-se seama de calitățile profesionale, precum și de vechimea în muncă în specialitate ● **Nicolae Obretin** — București: Date precise despre situația imobilului dumneavoastră puteți afla adresîndu-vă Consiliului popular al sectorului 5, sectorul arhitectură și sistematizare.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Trienala de scenografie

Remarcabilă punerea în scenă a Trienalei de scenografie organizată la sala Dalles. Copleșitoare reprezentarea. Scenografi de diverse vîrste și stiluri expun imagini și machete, costume și măști din reprezentații care au văzut luminile rampei sau luminile platourilor de filmare. Ceea ce izbește de la primele contacte cu aceste imagini este viața. Imaginile reprezintă viața în cele mai neașteptate ipostaze, imagini esențiale din existența noastră de fiecare zi sau din existența noastră istorică, livrescă. Scenografii sînt artiști care creează spațiul și ambianța în care urmează să se desfășoare o anumită întîmplare, un anumit eveniment al destinului și de aceea arta lor se măsoară prin puterea de reevaluare a realului, de cuprindere a esenței fenomenelor vieții, prin puterea de a introduce în opera dramatică sau cinematografică și de a crea atmosfera necesară confruntărilor de idei.

Am remarcat barocul savant al punerilor în scenă ale lui Liviu Ciulei care își gîndește de obicei decorul de unul singur. Cine nu-și aduce aminte, urmărind fotografiile care reproduc imaginile scenei de la Teatrul Bulandra, de montările expresive și profund funcționale la **Pescărușul** de Cehov și **Furtuna** de Shakespeare? Simpla lor parcurgere în sala de expoziție trimite cu o extraordinară forță de sugestie la viața clocotitoare a scenei din timpul spectacolelor. Căci teatrul, prin prisma scenografiilor, devine o sărbătoare a realului, o repovestire plastică a lumii, o reinventare a semnificațiilor, o fereastră deschisă de-a dreptul în sufletul oamenilor sau pur și simplu o fracțiune de secundă dintr-o privire aruncată în mizerul lucrurilor.

Am revăzut cu solemnitate decorurile gîndite de Paul Bortnovschi pentru **Fundația** de Valejo : o arhitectură monumentală de zdrobit idealuri, o fabrică frumoasă de tortură care se transformă în spectacol, treptat, într-un crematoriu. Am contemplat cu interes decorurile proiectate de Dan Jitianu pentru **Hedda Gabler**, de Ibsen, austere și încărcate de tensiune, de mister. Perfect adaptate sugestiei sînt decorurile semnate de Mircea Matcaboji la Teatrul Național din Cluj-Napoca pentru piesa **Avram Iancu** de Mircea Micu. Decorurile sale din lemn șlefuit cu migală, ca și cum fibra lor a fost mîngîiată de nenumărate generații aduc aerul monumental și tragic al pădurii pînă în pragul rampei. Decorurile sale par sculpturi în lemn. Prețioase sînt colajele plastice care compun decorurile Hristofeniei Cazacu pe scena Operei din București și care încearcă să aducă opera, cel puțin din punct de vedere scenografic, mai aproape de sensibilitatea omului modern. Mult peste țesătura dramaturgică a piesei lui Virgil Stoenescu, **Alexandru Lăpușneanu**, sînt decorurile semnate de Mihai Tofan pe scena Teatrului Național din București !

Scenografia pentru film și pentru televiziune are legile ei aparte care țin de desfășurarea secvențială a evenimentelor și întîmplărilor unui scenariu. Piesele de teatru montate la televiziune obligă la crearea unui cadru scenic și arhitectural complex care să permită trecerea dintr-un spațiu de joc într-altul cu impresia că viața se continuă fără întreruperi convenționale, fără cortină, fără antract. Decorurile pentru emisiunile cele mai banale sau pentru unele emisiuni de varietăți, pentru pur și simpla prezență a crainicului care anunță în plan static un anume eveniment, trebuie gîndite în așa fel încît să intereseze telespectatorul și să-l facă să participe la actul estetic sau la faptul politic fără să oboselească. În acest sens trebuie să reținem cu admirație și numele cîtorva scenografi de mare elevație ca Vasile Rotaru, Armand Crintea, Teodora Dinulescu, Elena Forțu, Georgeta Ittigan, Dumitru Georgescu, Ruxandra Birsan sau Dan Cioca pentru cadrele scenografice expresive create în diverse emisiuni și pe care adeseori le trecem cu vederea — atenți mai ales la desfășurarea acțiunilor, a tramelor — trecuți în goană pe generice efemere.

Important este pentru acela care vizitează această expoziție că privind, privind învață să gîndească altfel nu numai scena ci și existența sa cotidiană, să gîndească ceea ce vede și din perspectivă plastică, să rețină adică mai atent peisajul pe care-l străbate de obicei absent și să pătrundă semnificațiile fiecărui gest în acest spațiu. Totul se petrece, într-un fel, ca pe scenă dar scena unui teatru mărește de cîteva zeci de ori, ca sub lentile de microscop, fiecare element de decor care ne înconjoară și joacă un rol esențial în viața noastră. O asemenea expoziție de scenografie ne face să fim mai sensibili la momentele în care trăim și ne desfășurăm existența și să fim mai puțin indiferenți la propriul nostru mediu ambiant. O expoziție de scenografie devine în acest fel o lecție fundamentală de estetică.

ADRIAN DOHOTARU ■

Profesiune de credință

„Cum soarele soarbe un nour de aur..."

Ce e mai anevoios de exprimat decît o profesiune de credință ? În anii (îndepărtați) ai debutului meu literar exista o adevărată modă proliferatoare de ars poetica. Autorii se întreceau în a povesti cum vor scrie, ce vor scrie și produceau metafore pirotehnice despre misterele atelierului lor. Promisiunilor nu le-au urmat și opere (solemn vorbă proastă care e o adevărată lespede de sarcofag pentru unele personalități cu debile aptitudini) astfel încît e de preferat în locul literaturii confesional-anticipative litera de text așa cum ai avut norocul s-o desenezi.

Un autor este explicat în intențiile sale de esență numai de suma paginilor pe care ajunge să le scrie. Trebuie să fie crezut pe cuvînt dar numai pe cuvîntul .. scris, iluminînd cu sinceritate bolți de suflet în care ecourile timpului produc ecouri trepetabile și inconfundabile.

Se spune pe drept că scrie doar cel care are ceva de spus. Așa s-ar părea. Eu scriu pentru că am **altceva**, și altceva de spus, mereu altceva. Presupun că mărunta șansă cosmică pe care o reprezintă degetele lipite înfrigurat de condei poate rodi adevăruri despre sine (deci despre lume) propunîndu-i cititorului să privească printr-un ochi de geam aburit de respirația unei... inimi ce își greierește bătaia cu nădejdi și spaime în înaltele ierburi ale primăverilor pămîntului.

Acel altceva e rodul unor acumulări nicicînd mulțumitoare, al unor zbateri lăuntrice și al unor tensiuni existențiale ce fac din imaginea vieții scriitorului nu atît un cumul de „bucurii" efemere cît o lungă trudă care e mai degrabă suferință decît jubilație. E suferința ce plătește norocul de a te putea **rosti** cînd milioane de făpturi pier fără șansa de a lăsa o urmă vizibilă a trecerii lor prin anotimpuri.

Acel altceva înseamnă răscumpărarea erorilor, zbor elevat spre o bătrînețe demnă după ce sufletul s-a cojit de tinerețe ca arborii de scoarța lor blîndă.

Scrisul e meșteșugul în care patalamalele contează prea puțin, în care onorabila ori virtuala pernă de catifea olină cu decorații nu conferă durabilitate cărților de pe masa librarilor. Doar **lucrarea** scriitorului poate face dreptate în viață, nu omul și îmi doresc să nu repet tristul exces de autumitate al unor personaje cu totul stimabile cîndva care își arogă, la crepuscul, dreptul de a sanctifica (mai ales de a se sanctifica) ori de a blasfemia truda unor confrați. Respect orice rînd scris care îmi pare rezultatul unui efort de gîndire curat ce ambiționează aflarea și **împunerea** adevărului. Îmi respect obîrșia, matca limbii române, lumina începuturilor, la fel cum iubesc viitorul patriei mele și n-aș schimba timpul în care exist cu nici un aurit alt timp și nu mi-aș schimba cu alta condiția de **scriitor român**.

Cu puținele rînduri pe care le-am scris despre scris știu că nu pot face să pălească magnificul testament al Văcărescului care a luat sub pana lui (boierul tot boier !) "tot ce noi, bieții lui urmași, **am** putea rosti despre rostul nostru sub stele : „Creșterea limbii românești / Și-a patriei cinstire !"

Dar Eminescu ? Fiul căminarului (boierie mai mărunță) din Ipotești într-unul din puținele prilejuri cînd și-a îngăduit să vorbească despre sine a compus o frază pe care eu, cînd o aud, mă mir că nu e magic mir cerneala tipografului și nu e de platină litera de plumb : „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor cum soarbe un nour de aur din marea de amar..."

GHEORGHE TOMOZEI ■

Vorbiți și scrieți românește

Neologismele

Așa după cum se poate constata și după cum este firesc, vocabularul românesc — ca și al altor limbi — se îmbogățește continuu, îndeosebi cu elemente pe care le împrumută din altă parte. Academicianul Al. Graur subliniază fenomenul, la un moment dat, după cum urmează, în interesantul **Dicționar de cuvinte călătoare**: „Cu cît se perfecționează mijloacele de comunicare, cu atît oamenii vin mai mult în contact cu cei care vorbesc alte limbi și deci au ocazia să împrumute de la aceia cuvinte, fie pentru a denumi obiecte pe care mai înainte nu le cunoșteau, **fie pentru a înlocui numele vechi cu unele care, pentru un motiv sau altul, par mai potrivite**" (subl. n.).

Aș vrea să ilustrez justețea observației exprimate în pasajul citat prin semnalarea unuia dintre multele motive care îi determină pe vorbitori să înlocuiască — așa cum notează autorul dicționarului amintit — anumite cuvinte vechi cu altele noi. Am în vedere — iată — dorința unor vorbitori de a atenua duritatea anumitor cuvinte neaoșe, apelînd la echivalentele lor neologice, al căror înțeles este mai greu accesibil marelui public și, ca atare, frapează mai puțin, în anumite circumstanțe. Explicînd acest interesant fapt lingvistic, în urmă cu mai bine de patru decenii, studenților săi, printre care mă număram și eu, eminentul profesor și învățat romanist care a fost Ovid Densușianu, cita mai multe exemple. Printre acestea, unul privea substituirea cuvîntului **prostie** cu **inepție**, o formulare cum ar fi „X debitează prostii" părînd a fi mai dură decît cea conținînd neologismul pomenit mai înainte.

Un exemplu: referindu-se la cunoștințele pe care arheologul Grigore Tocilescu le avea despre monumentul de la Adam-clisi — cu cunoștințe care întîrziau să fie date la iveală — Alexandru Odobescu, după ce expunea, în studiul **Ateneul Român și clădirile antice cu dom circular**, o serie de considerente pentru a-l determina pe apreciatul specialist amintit să publice observațiile sale, declara: „Sperăm acum că d-lui nu se va obstina a rămîne și mai mult chiar decît însuși pietrele descoperite de d-sa la Adam-Clisi".

Este evident că Odobescu a preferat pe **a obstina** lui **a se încăpățîna**, dintr-un motiv ținînd de însușirea delicateței, verbul substituit părîndu-i, desigur, a fi nuanțat depreciativ ...

Că astăzi unii autori de texte se... obstinează a folosi excesiv — și adesea fără motiv — unele neologisme, printre care chiar pe **a obstina**, cu toate derivatele lui, asta e o altă poveste.

N. MIHĂESCU ■

● CAP LIMPEDE

Dreptul la replică

Răspuns tovarășului Ion Lăncrănjan

În numărul 19/1979 al revistei **Flacăra**, afectat și temător de consecințele unor presupuse „etichetări" sau „demascări cu caracter politic" pe care mi le atribuie, prozatorul Ion Lăncrănjan emite ooinia că aș **răstălmăci** „sensul politic real" al romanului său, **Suferința urmașilor**, despre care am avut prilejul să scriu în VATRA (nr. 4/1979). Nu cred că are rost să reproduc integral pasajul incriminat. Vreau doar să facem, împreună cu afectatul prozator, apel la **Dicționarul explicativ al limbii române** (DEX), București, 1975.

Iată fragmentul esențial din pasajul incriminat : „Mai precis : au fost **periclitate** (s.n.), fără grijă pentru consecințe, însăși bazele unui pooor care era constituit, în majoritate, dintr-o clasă țărănească, păstrătoare a specificității naționale prin veacuri de vitregii". (Dan Culcer, în **Vatra**, art. cit.)

Nu văd de ce prozatorul se simte obligat să vină cu precizări, simțindu-și primejdultă liniștea sufletească, pe marginea unui text care concentrează una din tezele implicite ale cărții sale ce relatează, în fundal și în prim plan, o mulțime de fapte care au semnificația mai sus arătată (primejduirea sau chiar pieirea unor tradiții, abuzul de putere, **conflicte** sociale, rezistență pasivă etc.). Nu cred că felul în care am condensat sensul unor fapte epice și al unor declarații publicistice ar putea îngădui o interpretare negativă a atitudinii naratorului față de **colectivizare**, cum pare să se teamă prozatorul. A vorbi despre „procesul colectivizării" și de consecințele sale negative, într-o anumită epocă, nu înseamnă, vreau să-l liniștesc pe Ion Lăncrănjan, a te îndoi de **rostul colectivizării** ca finalitate a acestui **proces**. Și dacă ar vrea să depun mărturie în favoarea lui, pot să-i asigur pe cei ce m-ar întreba că prozatorul nu se îndoiește niciodată.

Dealtfel, în publicistica sa, această teză se află explicit expusă : „Nu-mi iau vorba înapoi — scrie Ion Lăncrănjan — nu voi nega ceea ce am afirmat altă dată în legătură cu această problemă [necesitatea întrării în colectivă, n.n.] și cu soluțiile pe care le-ă cunoscut, prin socialism, dar m-am întrebat și mă între în completarea cărților pe care le-am scris, dacă nu s-ar fi putut păstra mult mai mult din ceea ce a fost pe sate mai înainte, din ceea ce era bun și trainic, din ceea ce a fost efectiv, de veacuri, **durabilitate** și **permanență** (s.a.)." **(Melancolia țărinii, în Nevoia de adevăr**, p. 275.) Sau : „(...) țăranul a fost, secole la rînd, nu un an sau un deceniu, însuși poporul." **(Filonul popular**, op. cit., p. 195.) Iar în privința identificării naratorului cu autorul și publicistul, iată ce ni se spune : „Soarta țărănimii devenise astfel propria mea soartă". **(Cordovanii — cartea de început**, op. cit., p. 309.)

Revin la comentariul cu care Ion Lăncrănjan însoțește textul meu : „În finalul aceluiași articol se spune (fără a se vorbi de **afectarea** (s.n.) bazelor existențiale ale poporului român, cum pretinde Dan Culcer) : [urmează un citat din **Melancolia țărinii**]".

În contextul mai sus citat „afectarea bazelor" ar însemna **prejudiciere, lezare : o acțiune încheiată cu efecte negative.** În textul nostru scriam despre **pericitare, primejduire** adică : acțiune **în curs** cu **posibile** efecte negative. Răstălmăcirea nu ne aparține.

Iar dacă Ion Lăncrănjan neagă realitatea **primejdiei** ce plana asupra bazelor existențiale ale poporului român în deceniul dogmatic care începea la 1948, eludînd fondul istoric al problemei, o face pe cont propriu lepădîndu-se, temător de reacțiile unei presupuse instanțe care ar putea lua în considerare această „demascare", cum numește dînsul comentariul meu critic, — tocmai de sensul **social** pozitiv al cărții sale care (că vrea sau nu să o recunoască în acest context autorul, că a fost sau nu intenția sa) ar fi dat tocmai de înfățișarea unui destin tragic individual pe fundalul unor tragice „înviitorări" sociale, cum ar spune prozatorul, destin cu valoare de exponență. Și fundalul (vezi articolul său **Fundalul social**, p. 121) este chiar „procesul colectivizării".

Obsedat, se pare, de existența unor comentatori grupați într-o asociație a neprietenilor lui Ion Lăncrănjan — altfel nu ne explicăm continua sa iritare —, prozatorul atît de temător de „etichetări" și „demascări" uită că au trecut — așa cum singur o mărturisește — douăzeci de ani din momentul cînd l se serveau „îndrumări". N-am dorit să-i servim vreo îndrumare iar dacă consideră astfel opinia noastră, lipsită de niște **trebuie** strecurați ici-colo, o face de asemenea pe răspunderea sa personală, cum personală este și răspunderea mea. În acest context nu văd ce are a face președintele Uniunii și faptul că revista Vatra este coeditată de Uniunea scriitorilor, fapt despre care prozatorul aduce vorba, în pasajul final al intervenției sale.

DAN CULCER ■

Să ne cinstim cititorii

În acest an se împlinesc 50 de ani de cînd a apărut în librării, editat de „Cartea românească", romanul **Craii de Curtea-Veche** al lui Mateiu Caragiale, capodoperă a literaturii române elaborată pe parcursul a douăzeci de ani.

MATEIU CARAGIALE

„Oricare vor fi satisfacțiile, pe care această lucrare mi le rezervă în viitor, e una pe care o am de pe acum și pe care o voi aprecia întotdeauna, înaintea oricărei alteia : aceea a dificultății învinse. Am auzit și citit că o lucrare odată realizată, încetează să mai placă autorului ei. La mine e tocmai dimpotrivă".

Iubirea de frumos

Limba poeziei lui Arghezi

Sînt poeți pentru care limba este mijloc de a-și exprima sufletul, a căror viață interioară este covîrșită de bucuria comuniunii fără grai de prezența Logosului care nu mai este întrebat, iscodit ci trăit, exprimat pe calea negrăitei contemplări. Iar aceștia cînd vorbesc se folosesc de o limbă simplă care mai degrabă le disimulează bogăția lăuntrică, o limbă despătimită, trecută prin focul spiritului, un grai al împăcării și liniștirii mai aproape de ruga ascensională, un grai al sărbătorii și încoronării, o limbă atinsă de evlavia viitorului, de zorii zilei fără amurg. Un limbaj dens și despovărat de orice nesiguranță, o limbă limpede, transfigurată, parabolică și simbolică, aproape de transparența icoanelor ce-și vopsesc făptura din lumină și aur încununată cu eternitatea.

Așa este limba poeziei medievale, a Bizanțului, a imnului unui San Juan de la Cruz pînă la Claudel iar la noi a lui Eminescu, în mare parte în Tinerețe, și al lui Voiculescu spre bătrînețe.

Arghezi este altfel, limba lui nu-i mijloc ci vorbind îl naște și renaște, este un grai aici ce parcă acum ia ființă iar ceea ce este, ce ar putea fi dincolo de cuvinte pare a nu avea o limpede realitate. Ceea ce este acum vorbind este mai mult decît ființatul neexprimat. Dacă desfaci cuvîntul argheziat el este gol : sfărîmă cuvîntul : cuvintele-s goale. El e viu și plin cîtă vreme e-n tensiunea urcușului către un miez semnificativ la care nu-i este dat să pătrundă. El vrea să pîlpîie ca să poată urla existențial, n-are fericirea celui care e mai presus de simțuri, predat încrederii bucuriei spiritului. Este pe treapta cea dintîi a săptămînii iubirii, golul mormîntului nu și-a vărsat plinătatea încă în inima lui.

De aceea spațiul supus exprimării în poezia lui este imens, neistovit poezia va inventaria învelișul clocotitor în amănunt al lucrurilor și ființelor ce ocrotesc un miez lipsă sau inaccesibil. Lumea făpturilor este surprinsă de Arghezi în ceasul plîmbării lor nu în ceasul deplinătății și eliberării lor, în momentul devenirii care este mai dinamic și pasional, de-o vivacitate înflăcărată. În această stare Arghezi atinge celebritatea, momentul cînd oamenii sînt de ceruri beți, cînd albina abătîndu-se din rînduiala rolului se zbate sub povara neascultării.

Lipsește fermitatea paternului. Cetatea lui Arghezi nu-i Patrie, ci matriarhat. Este aici ceva din drama lui Oedip cel cu picioarele umflate de atîtea drumuri. Cînd va vorbi despre sine într-un **Portret** Arghezi va exprima acest dinamism antinomic în astfel de versuri : „M-am zămislit ca-n basme cu șapte frunți și șapte / Grumazi și șapte țeste / Cu-o privire dau în soare, cu celelalte-n noapte / Și fiecare este / Și nu este".

Ca să ajungă o astfel de însufletire la un echilibru interior ea trebuie să se exprime. Pacea la care ajunge poemul arghezian este între două furtuni; între două tunete îndepărtate este ridicat un sălaș de viețuire eroică pe cenușa morților din vatră unde oseminte unei istorii multimilenare țin loc de prag și pridvor.

Fără opera lui Arghezi auzul limbii noastre ar fi lipsit de norul pribeag stăpînus de raze care intensifică pînă la lacrimi scînteietoarea zare a seninătății.

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

Dumitru Popescu: „Rază de cobalt"

Versurile din *Rază de cobalt* aparțin unui revoluționar comunist care își scrutează veacul cu luciditate și îi denunță grozăviile fără menajamente. În acest volum istoria este văzută, de un spectator aflat în rîndurile din față, de unde poate s-o deslușească exact în toată grandoarea și abjecția ei. Poetul este însă în același timp implicat în fiecare întîmplare petrecută pe scenă și derularea spectacolului îl solicită adesea să-și părăsească scaunul din sală și să urce pe podium ca actor. Epoca noastră nu mai permite nimănui să rămînă doar martor. Relatările poetului devin verosimile fiindcă e vorba de confesiunile avizate ale unuia dintre protagoniștii reprezentației. Ceea ce în *Pentru cei aleși, Un om în agora, Gustul simburelui* — cărțile de poezie anterioare ale lui Dumitru Popescu — era doar o rapidă trecere în revistă, ajunge acum să se impună ca o viziune de o mare coerență asupra modului de funcționare a mecanismelor lumii. Ca și în „monologurile" lui Miodrag Pavlovici angrenajele istoriei sînt analizate minuțios. Dar în versurile lui Dumitru Popescu universul este cuprins de o agitație care amenință să-l transforme în haos. Erele geologice se inversează, „geniul satanic" năzuiește să șteargă urmele omului și să redea planetei „incandescența primordială". Un demon al distrugerii pîndește clipa favorabilă ca să aplice lovitura de grație și să-și serbeze apoi triumful. Indignarea poetului provocată de coaliția de forțe care atacă umanitatea atinge paroxismul. Puțini poeți au ajuns la un asemenea sarcasm și la o asemenea neîmpăcare cu ambianța așa cum se prezintă ele în versurile din *Rază de cobalt*. Virulența cuvintelor o amintește pe cea a lui Henri Michaux. Dar dacă poetul francez cerceta cu dezgust „spațiul dinlăuntru", Dumitru Popescu este interesat de „spațiul dinafară", de relațiile stabilite între oameni pe o planetă zguduită de grave convulsii sociale. În cele mai bune poeme ale volumului te întîmpină imaginea unei umanități condamnate să execute ritualuri absurde. Uriașe mulțimi sînt convocate să participe la un „joc tragic" în care învingătorii își nimicesc adversarii sau îi aservesc prin îndoctrinarea lor cu o „partitură scrisă pentru ei anume". Indivizi și popoare aleargă după putere și lupta pentru ea transformă pămîntul într-un cîmp de bătălie împînzit de cadavre. Toți rîvnesc să capete roluri, „foiesc spertați de libertatea de-a fi anonimi". Lipsa criteriilor metamorfozează istoria într-o petrecere cu măști, unde „idolii sînt muritori de rînd" și gesturile se comit în zadar, în absența valorilor certe care să le dea acoperire. Poetul ironizează „marile gesturi", evocă batjocoritor „gloria busturilor goale de gips" iar în *Plins* și *Orgoliu* arată cît de vremelnice și iluzorii sînt emblemele puterii : „Pămîntul cere oseminte / de la gazele și de la lei...". „Martiri, eroi și tirani" trec de-a valma într-o defilare grotescă. Oamenii se preschimbă în ființe damnate care pribegesc, războiul se declanșează și se sting la fel de neașteptat, călăii uriți odinioară sînt adorați : „S-a ascuns în cuirase / de bronz, de granit și de aur / cu gesturi și priviri de apostol". Execuțiile se țin lanț, astfel încît „În veacul acesta aproape sfîrșit / nu mai e rug slobod / pentru Jan Huss". La capătul fiecărui destin se poate profila „un butuc înroșit". Întîmplările vieții par dictate de o fantezie capricioasă care amestecă binele și răul, frumosul și urîtul într-un vălmășag imposibil de priceput. Terorizați de avalanșa unor episoade lipsite de explicație, oamenii rămîn încremeniți într-o așteptare fără termen : „Între victimă și călău / stăm în pilcuri, paralizați de frică. / Teroarea ninge cu fulgi mari de plumb, / din bordeie, fumul sufletelor abia se ridică". Frica este sentimentul care li se inoculă prin mijloace rafinate. Decorul e populat cu obiecte capabile să servească la cele mai sofisticate cazne. Întreaga planetă devine o sală de tortură unde indivizii sînt înspăimîntați pentru a fi ținuți sub ascultare. Fier și foc, noroi și sînge își dau întîlnire într-un cadru mutilat, parcă de o catastrofă cosmică. Elementele naturii sînt degradate, galaxiile se prăbușesc „în spuma propriului sînge". Pretutindeni se zăresc însemne ale sfîrșitului și ale dezolării. Apocalipsul a început și ravagiile lui sînt condamnate de poet, un om „pus de cart" care semnalează că semenii lui sînt mînați într-un marș forțat spre neant. Uneori, autorul capătă favoarea de a scrie versuri luminoase, ca acelea din *Frumoasele zile*... basm liric despre fericire. Dar un astfel de privilegiu îi este rar acordat poetului. El este nevoit de cele mai multe ori să ne prezinte imaginile halucinante ale unei istorii însîngerate. Discursul lui răzvrătit, chiar dacă nu este întotdeauna impecabil, șochează, smulge din indiferență și confort intelectual, povățuiește și pune spiritul în stare de alarmă. Cuvintele se rostogolesc în avalanșă invocate fără nici un ceremonial, ca vorbele unui șoi venit în goană să anunțe deznodămîntul unei încleștări armate terminate de curînd. Asistența îi ascultă cu răsuflarea tăiată povestirea fără să bage de seamă cît de îmbrobodit îi este mesajul. Simplu și direct în expresie, poetul își asigură auditoriul prin conținutul depoziției sale în legătură cu existența noastră de azi pe planetă.

Rază de cobalt este un volum de meditații poetice de prim rang ale unei conștiințe din secolul nostru.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

TEATRU

● **Institutorii** lui **Otto Ernst**, piesă în care totul e limpede, răspicat, în care lumea se împarte, simplu, în buni și răi și-n care, tot simplu, binele învinge, o piesă deci întrucîtva naivă, dovedește totuși un merit, care o face mobilizantă : prin caractere, prin situații și prin replici rostește adevăruri care au valabilitate și pentru noi, cei de azi. Încît, din acest punct de vedere, tragem nădejde s-o fi urmărit măcar jumătate plus unu din colectivul Ministerului Educației și Învățămîntului, din colectivele inspectoratelor școlare și din colectivele profesorale ale școlilor. **Matei Alexandru** s-a dovedit iar bun actor și corect regizor. Au fost în rol toți actorii distribuției și au fost mai mult decît în rol **Emil Hosu, Ion Henter, Gabriela Vlad** și **Radu Gheorghe**. Hotărît lucru,

Teatrul Televiziunii a început să devină interesant, dar nu putem să nu remarcăm că preocuparea meritorie pentru calitatea artistică a spectacolelor nu este dublată și de grija pentru promovarea dramaturgiei originale. E cumva comod să faci artă mare cu lucrări care au vechi certificate de atestare valorică. Și e greu, dar de frumoasă responsabilitate, să promovezi noul, mai ales cel al nostru, de aici și de azi și despre noi.

NELU IONESCU ■

DISC

Primul longplay al lui Valeriu Sterian ne oferă zece cîntece. Semnalăm „tăria" de a nu se include piesele de pe „single", nici măcar marele hit „Cu iubirea de moșie" — pe o durată de 33 de minute și 49 de secunde, infirmîndu-se părerea că folkiștii noștri nu pot da la iveală mai mult de 3—4 cîntece fiecare. În afară de Adrian Păunescu, mai semnează texte Arcadie Donos și Mircea Micu, celelalte 6 aparținînd lui Sterian. Doar două piese — prima și penultima — sînt „explicit" tematice. Celelalte sînt vignete înfățișînd o casă bătrînească, o moară neobosită, somnul iubitei, murmurul gliei : fragmente picturale care, închegate, dau imaginea unei vieți curate, aproape pastorale, ferită de violență. Astfel, trimiterea la titlu nu este brutală, ci sugerată, dovedind că tema nu a fost aleasă conjunctural și este o preocupare veche a autorului. Dealtfel, **Cîntecul pentru pace** este aproape o reluare a unui fost succes al duo-ului Vali și Carmen (în care s-a lansat Vali Sterian), aici lipsind emoționantul început.

Pe plan muzical, reține atenția frecventul și corectul „dublaj" vocal : vocea „plutind", chemătoare, cu o emisie specifică, un atu al lui Sterian. Eficacele efecte ale lui Nicolae Enache (claviaturi, sintetizator) și mai ales proeminenta contribuție chitaristică a lui Dan Andrei Aldea (care a sesizat că stilul „havaian", slide, completează perfect vocea solistului), dau rotunjime sunetului. Un oarecare pericol de trenare melodică este îndepărtat uneori de percuție — deși pe disc (de ce ?) Sterian nu este însoțit de colaboratorii săi de turnee.

Coperta, atractivă grafic (autor : Ion Barbu), nu este însă adiacentă titlului, nu sugerează tematica conținutului. Amintim și numele redactorului — Iulia Maria Cristea — și al maestrului de sunet — Theodor Negrescu, cei care sînt de mult timp responsabilii fluxului de muzică tînără gravat pe discuri „Electrecord".

Un disc care se ascultă cu plăcere, neridicînd probleme de percepere a textului sau asimilare a muzicii. Oare nu claritatea mesajului este calitatea majoră a folk-ului ?

FLORIN-SILVIU URSULESCU ■

TV

Ne întrebăm și noi mereu secondînd oful milioanelor de telespectatori, de ce se programează în zilele și orele de mare audiență producții cinematografice scoase din cele mai tainice și prăfuite sertare ale Arhivei naționale de filme. Ne referim de data aceasta la două emisiuni ale săptămînii trecute. Miercuri seara, pe programul I, un film clădit pe o temă sacră, lupta împotriva ocupanților naziști, dar convertită în limbajul hollywoodian de acum cîteva decenii, cu eterna dispută dintre supermanul naiv și justițiar și criminalul sentimental și galant. Un gust amar, la sfîrșit de săptămînă, ne-au lăsat și eroii din „Knock", peliculă tributară perioadei în care actorul de film francez se mai lupta încă să se desprindă din retorismul pedant al Comediei Franceze.

Ni se va răspunde poate că reprogramarea filmelor de altădată, bune sau proaste, reprezintă o practică mondială a micului ecran. E adevărat, și de înțeles în situația în care posturile naționale de televiziune beneficiază de trei, patru, sau chiar mai multe canale de emisie, capabile de a împlini astfel opțiunile unui foarte larg public. Dar în situația în care telespectatorul are la dispoziție numai două programe (iar duminica, unul singur), soluția optimă rămîne una singură : o mai judicioasă selecționare a filmelor după criteriul calității artistice ● A strălucit pentru cîteva minute „Întîlnirea de simbătă seara" și asta datorită formației Abba și umorului copios din sceneta semnată de Silviu Georgescu. În rest, obișnuita cazană a muntilor de a naște cîteva poante firave pe parcursul unor episoade supradimensionate, trase și subțiate ca o cocă de tăitei.

LIVIU TIMBUS ■

„Caminante"

Jurnal mexican (63)

Singurătatea vulcanilor

2.

Dealtfel, Mexicul e plin de surprize. Cine s-ar fi aşteptat, de pildă, să găsească în chiar holul hotelului unde am fost găzduiţi la Ciudad de Mexico, pe un perete întreg, o frescă imensă cu care Luvrul s-ar mîndri ? Şi culmea, ignorată de clientela hotelului Prado care, scutită de complexele de la Luvru (unde şi cei ce pătrunde numai pentru o fi à la page se simte dator să privească admirativ pînzele semnate cu nume sonore), îşi vede liniştită de treburi. Diego Rivera poate să aştepte... E povestită în această frescă (pictată de Diego Rivera în 1947) întreaga istorie a Mexicului, de la Cortés, care se vede în portea stîngă a peretului, pînă la furtunoşii guerrilleros din 1910. Juárez îşi prezintă reforma deasupra unei proclamaţii pe care scrie vizibil Dios no existe (Dumnezeu nu există). Ceea ce, se zice, a provocat o vie reacţie din partea arhiepiscopului din Ciudad de Mexico atunci cînd a fost chemat să binecuvinteze această operă de artă la inaugurarea hotelului... Un arhiepiscop chemat să binecuvinteze o frescă în care se afirmă că „Dumnezeu nu există", iată o scenă insolită, dar semnificativă în multe privinţe pentru Mexic. Ca şi zăpada eternă pe focul vulcanilor, ca ploile torenţiale alternînd cu soarele orbitor. Sau ca statuile pe care şerpii şi vîntul le-au orbit.

Poate mai bine decît în Forul roman, înţelegi aici semnul adevărat al lui Janus. Citeam undeva, recent, că înaintînd în vîrstă, omul revine spre incertitudini. Ca valul în mare după ce a spălat ţărmul. Eu cred că lucrurile stau altfel. În noi există permanent şi marea şi valul. Şi certitudinea şi reculul spre incertitudini. Cu o faţă privim spre speranţe, cu alta spre amintiri, nu e firesc să fie aşa ? Pe una din aceste feţe buzele murmură întrebări. Pe cealaltă, ele încearcă să strige „Evrika !"... Mama şi tatăl meu erau naturi deosebite. Tata era de tip voltairian, în vreme ce la mama dominau sensibilitatea şi tăcerea. Probabil, eu am luat de la fiecare jumătate şi, astfel, am descoperit în mine un personaj scindat, alcătuit din jumătate noapte şi jumătate zi. Căci toate calităţile mele, cîte sînt, au şi reversul lor şi toate defectele, ceea ce le combate. Pot vorbi liniştit, în cunoştinţă de cauză, despre „tristeţe însorită" sau despre „lumină amară". Ştiu exact ce reprezintă aceste lucruri. Altceva decît nişte paradoxuri. Am o imagine rudimentară despre fericire, din moment ce e destul să rostesc acest cuvînt şi-mi aduc aminte cum se încălzesc şopîrlele la soare pe ruinele templelor antice la amiază. Dar din aceleaşi pricini, am fost bogat şi sărac în acelaşi timp, trist şi vesel, zgîrcit şi generos, solar şi nocturn, gălăgios şi tăcut. Am declarat că sînt un anticălător, iar pe de altă parte am scris cărţi de călătorie. Mă contrariază cei ce n-au curajul să se uite în trecutul lor, iar pe de altă parte nici un cuvînt nu-mi sună mai frumos ca „speranţa". Fiecare vorbă poartă după ea o povară de tăcere şi fiecare lumină o fantomă de umbră. M-am interesat multă vreme de Oedip pentru că mă fascina „vina". Dar undeva în adîncul meu am sperat întotdeauna că eu am rămas inocent. N-am avut nimic complet, dar am fost ferit de sărăcia totală. Cunosc bine motivele pentru care am fost singur, dar la fel de bine pe cele pentru care am avut nevoie de dragoste şi de prietenie. Înfometat de lucruri contrarii, înţeleg de ce iubea nopţile Novalis, dar nu pricep de ce se temea de ivirea zorilor. Ştiu că Nietzsche avea dreptate să considere amiaza „sfîrşitul erorii", dar niciodată n-am reuşit să-mi detest erorile, chiar cînd le-am regretat. Uneori, tocmai pentru a ajunge la „sfîrşitul erorii", am simţit nevoia să mă întorc la începutul ei. Cine citeşte atent ceea ce scriu va observa că nici măcar n-am mînţit, încercînd să par altceva decît ceea ce sînt. Am vorbit mereu despre ţărm, nu pentru a combate marea. Căci le iubesc, poate, în aceeaşi măsură. Cum s-ar zice, am trăit mereu la o răscruce. Şi chiar în cărţile mele am făcut acelaşi lucru. Am privit în acelaşi timp spre poezie şi spre proză. N-am fost niciodată capabil să renunţ, să optez. Poate de aceea am cultivat mai ales un gen de eseu în care am încercat să împac ambele drumuri. Nu mă pot vedea pe un stegar tolger al balanţei. Şi dacă trebuie să-mi reproşez o vină, ştiu de unde vine reproşul. De la cealaltă jumătate a mea, Janus, sau... De ce nu ? Şarpele înaripat. Şarpele care urăşte să se tîrască, dar nu poate uita căldura maternă a ţărînii. Quetzalcóatl... deşi e o insolenţă, probabil, să te compari cu un zeu.

Dacă m-am referit prea mult la mine aici, am făcut-o pentru a motiva că nu pot privi Mexicul în stilul „Baedecker". Dealtfel, refuz să cred că poţi afla mai mult despre o ţară cutreierîndu-i magazinele decît cunoscîndu-i simbolurile. De aceea nu mi s-a părut ridicol să ascult cîntecul de adineaori, **Caminante**, cum aş citi o carte ciudată despre Mexic în care, în mod inexplicabil, sînt implicat. Cum se traduce oare **caminante** ? „Drumeţ" ? Nu, nu-mi place. Poate „călător". Şi mai bine, în sensul cel mai apropiat de ceea ce gîndesc acum, ar fi „un Don Quijote" care în locul morilor de vînt priveşte pe cerul mexican un nor alb, ca o hieroglifă rătăcitoare. În această ţară hieroglifele încă nedescifrate sînt uneori mai elocvente decît lungile tirade ale ghizilor. Măcar ele nu ne spun decît ceea ce simţim nevoia să auzim. Caminante, anticaminante, pentru ce nu ?

Căci există, totuşi, în mine un orgoliu fără revers. Am ştiut totdeauna că nu există călătorii fără o patrie. Dacă Dante semna „Florentin din nastere, însă nu după morală", Aristide s-a întors pe ascuns din exil ca să lupte la Salamina. Şi poate toate paginile lui Unamuno din care strigă dragostea sa pentru Spania nu m-au emoţionat atît cît faptul că, în exil, la Paris, în vreme ce conversa la masă, el desena fără încetare tauri. Într-o noapte ca asta, am pricepût prima oară că numai atunci iubim cu adevărat cînd nu aşteptăm de la drogoste nici o dobîndă.

OCTAVIAN PALER ■

Ce profeţim, ce profesăm

Ambianţa de concurs

De la jumătatea lui aprilie încoace, aproape fiecare sfîrşit de săptămînă e marcat în cîte 3 centre din ţară de concursurile fazei interjudeţene a Festivalului naţional „Cîntarea României". La fiecare din aceste centre s-au întîlnit formaţiile artistice din trei judeţe, susţinîndu-şi simultan spectacolele pe mai multe scene, în faţa unor jurii formate din specialişti şi reprezentanţi ai oamenilor muncii. În ce priveşte specialiştii, componenţa unor jurii e, în parte, cam aceeaşi nu numai în comparaţie cu ediţia trecută a „Cîntării României", dar şi cu festivalurile mişcării artistice de masă organizate anterior. Nu mi s-a părut de aceea deloc răutăcioasă replica pe care un interpret din brigada artistică de la Lehliu-sat o dădea partenerului său la remarca acestuia că vine cu aceleaşi lucruri, vechi de vreo douăzeci de ani : „Dar ce, parcă juriul nu e acelaşi ?!" Prezenţa aceloraşi autorităţi artistice în jurii timp mai îndelungat (care, de ce să n-o recunoaştem, dovedeşte şi devoţiune pentru mişcarea artistică şi, nu o dată, sacrificarea propriilor preocupări creatoare), permite, desigur, o urmărire unitară, de perspectivă, a evoluţiilor unor formaţii, dar mai are şi o anumită consecinţă mai puţin salutară, deoarece, acestea, în dorinţa lor de a obţine un premiu, încîud în repertorii cu precădere, îndeosebi la coruri, compoziţii ale membrilor unor jurii. Un confrate făcea chiar butada următoare: „Spune-mi cine e în juriu ca să-ţi spun ce se cîntă !"

Dincolo de acest aspect, oricum secundar, fiindcă, din punctul nostru de vedere, nu ni s-a părut a influenţa sensibil aprecierile propriu-zise ale juriilor, se poate spune că, în ce priveşte cadrul de organizare, concursurile se desfăşoară în mod optim. Cel puţin la centrele la care am participat noi, respectiv Ploieşti (unde s-au întrecut formaţiile din judeţul gazdă şi cele vecine, Buzău şi Dîmbovita), Slobozia (concurente — judeţele Tulcea, Constanţa şi Ialomiţa) şi Suceava (concurente — judeţele Suceava, Neamţ, Botoşani).

Ca participare a publicului, îndeosebi la concursurile muzical-coregrafice, de brigăzi, satiră şi umor, muzică uşoară, sălile au fost arhipline, pe cînd teatrul, montajele, recitalurile s-au prezentat uneori în anonimat, în sală, cum s-a întîmplat la Ploieşti, nefiind decît juriul şi cîţiva susţinători credincioşi ai interpreţilor de pe scenă. S-ar fi cuvenit, poate, o popularizare mai nuanţată, cu evidenţierea punctelor de interes ale fiecărui spectacol atît prin presa locală cît şi prin alte mijloace de informaţie. O notă bună pentru modul cum au conceput programul de sală buzoienii, incluzînd în sumarul acestuia un breviar referitor la amploarea mişcării artistice din judeţ precum şi scurte cărţi de vizită ale unora din formaţiile concurente reputate. La faza interjudeţeană de la Suceava gazdele au tipărit o foaie în format mare în care au adus deopotrivă salutul lor partenerilor de întrecere şi, bineînţeles, şi-au prezentat principalele formaţii concurente. Dacă botoşenenii, ca răspuns, s-au limitat la obişnuitele programe de sală, nemţenii au oferit publicului un substanţial pliant editat de Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă şi un buletin informativ apărut sub egida ziarului „Ceahlăul" din Piatra Neamţ, ambele destinate participării la festival. Mai mult decît atît, Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Ialomiţa, cu sprijinul unei entuziaste echipe redacţionale de la „Tribuna Ialomiţei", a editat în antract, pe lîngă publicaţia de prezentare a principalelor sale formaţii concurente intitulată „Cîntarea României" şi o „Ultimă (h)oră", foaie volantă ieşită de sub teasc prompt, la orele cînd fiecare judeţ îşi încheia spectacolul.

Climatul de elevaţie artistică a fost îmbogăţit prin expoziţiile de artă plastică, de fotografie şi creaţie populară. Ba, la Ploieşti, publicul a putut aprecia şi marea putere de creaţie ştiinţifico-tehnică a oamenilor muncii, vizitînd expoziţia judeţeană consacrată acestei activităţi înscrise sub generic ul aceluiaşi prodigios festival.

Subliniem aceste aspecte ţinînd de cadrul şi ambianţa în care se desfăşoară concursurile nu numai pentru a releva spiritul de emulaţie colegială, de interes larg care să domnească pretutindeni, ci şi pentru a pleda pentru o mai eficientă punere în valoare a prezenţei la această fază a unor formaţii de excepţie. Publicul ploieştean a aplaudat iniţiativa unor formaţii dîmboviţene de a evolua şi în faţa casei de cultură. După cum sucevenii au legat cu mic, cu mare pe străzi şi în piaţa din centrul oraşului pentru a admira portul şi pasul mîndru al megieşilor de la Neamţ care în acordurile fanfarei au străbătut o parte din drumul către sala de concurs, unde au fost întîmpinaţi de un alai de tinere bucovinence tot în frumoase costume populare. Publicul i-a putut aplauda a doua zi pe dansatorii de la Varona şi pe cîntăreţii de fanfară de la Dragalina-Suharău-Hudeţi din judeţul Botoşani, care au evoluat, spontan, în aceeaşi piaţă. Finalitatea educativă a acestei largi mişcări artistice trebuie să se asigure plenar şi în fazele sale competiţionale, mai ales cînd sînt angajate cele mai bune forţe.

NICULAE STOIAN ■

OVIDIU AVRAM : „Himeră"

Tinerii trebuie să ştie !

Dicţionar de lagăr

Sonderkommando

În toate lagărele de concentrare nazistă organizarea era aceeaşi. În interiorul lor, **Häftling**-ii erau împărţiţi pe barăci. În lagărul E din Birkenau nu exista nici un fel de evidenţă. N-aveam nici măcar numere. Fiecare ştiam însă cărei barăci îi aparţineam. Aceasta era singura noastră identitate. Baraca de care aparţineam. În scripte figura doar numărul deţinuţilor — în jur de o mie — din fiecare baracă, din fiecare lagăr **A... B... C... D... E... F**, care alcătuiau Birkenau. Zilnic se scădea numărul morţilor şi se adăugau noii sosiţi.

În afară de această împărţire, în toate lagărele, cu excepţia Birkenaului, mai exista una : pe detaşamente, pe **Kommando**-uri. Acestea purtau numele locului de muncă — **Holtzman-Kommando, Mohl-Kommando, A.E.G.-Kommando** — sau îşi împrumutau denumirea de la destinaţia stabilită : **Kleider**[1] **Kommando, Kuche**[2] **Kommando** etc.

Exista o singură abatere de la regulă. La Birkenau. Un detaşament de circa 800 de oameni a cărui denumire nu-ţi spunea nimic: **Sonderkommando.** Detaşament special.

Häftling-ii din **Sonderkommando** erau oamenii morţii. Şi pentru că deserveau moartea, dar şi pentru că erau destinaţi, ireversibil, morţii.

Erau grupaţi pe subdetaşamente. Fiecare subdetaşament avea destinaţia sa precisă: asfixierea deportaţilor în camerele de gazare; recuperarea dinţilor de aur de la cadavre; deservirea crematoriilor; sortarea bunurilor rămase în vagoanele trenurilor în care soseau deportaţii ; arderea lucrurilor nefolositoare, a „nimicurilor inutilizabile": cărţi de rugăciuni, fotografii de familie, documente de identitate, decoraţii militare, brevete de invenţii, diplome, thalesuri [3], tore [4], certificate de căsătorie etc.

Cei din Sonderkommando deserveau moartea timp de trei luni. Apoi, cu precizie matematică, erau trimişi şi ei în moarte. Prin gazare. Sau prin mitraliere. Uneori, prin ardere cu aruncătoare de flăcări. În total, la crematoriile de la Birkenau s-au succedat 13 **Sonderkommando**-uri.

Fiecare nou detaşament special îşi începea activitatea cu arderea celor din detaşamentul precedent. Apoi aflau repede că, peste trei luni, va veni un alt **Sonderkommando** care-i va arde pe ei.

Se ştie precis ce făceau ei de-a lungul a trei luni de zile. În afară că asigurau funcţionarea permanentă, zi şi noapte, a mecanismului morţii, pus la punct de Rudolf Höss, comandantul lagărului, în timpul liber mîncau şi beau în neştire. În vagoanele ce soseau zilnic şi din care deportaţii erau alungaţi în grabă şi împinşi spre camerele de gazare, rămîneau mari cantităţi de alimente şi băuturi spirtoase pe care deportaţii nu s-au îndurat să le consume, constituind ultima lor avere, tot ce le-a mai rămas din ce au avut.

Nu se ştie însă şi nu se va şti niciodată la ce se gîndeau aceşti oameni aflînd că nu mai au de trăit decît trei luni şi în tot acest timp vor trebui să asigure asfixierea şi arderea semenilor lor, funcţionarea fără întrerupere a camerelor de gazare şi a crematoriilor.

El trebuiau să-i ajute pe S.S.-işti cu încolonarea de pe peron a mamelor, copiilor, bătrînilor şi bolnavilor să se facă cît mai repede şi, odată urnită din loc, coloana să nu se oprească pînă în incinta camerelor de gazare. Hainele lor de deţinuţi, limba idiş pe care o vorbeau trebuiau să ajute la calmarea spiritelor, la convingerea victimelor că se duc să facă o baie reconfortantă după un drum istovitor.

Oare cîţi din detaşamentele speciale ce s-au succedat de-a lungul anilor şi-au descoperit în convoiul morţii un prieten, un cunoscut sau, într-un transport venit din alt lagăr, propriul părinte ori frate? Şi cîţi au recunoscut în cadavrul pus pe căruciorul pentru a fi introdus în cuptor mama ori logodnica? Cîţi din ei au înnebunit de durere? Cîţi au rămas în camera de gazare împreună cu cei pe care i-au introdus pentru a nu mai vedea atîta moarte?

Doctorul Nyiszli Miklós din Oradea, fostul medic legist al doctorului Mengele la crematoriile din Birkenau-Auschwitz, unul din extrem de puţinii supravieţuitori ai detaşamentelor speciale, a relatat că un **Häftling** din cel de-al 13-lea **Sonderkommando**, fost ajutor de rabin într-o comunitate mică din Polonia, repartizat fochist la unul din cuptoarele de incinerare, murmura întruna **Kadisch** [5] pentru fiecare căruciior cu cadavre introdus în cuptorul pe care el îl alimenta cu cărbuni.

Sărmanul, nu-şi dădea seama că nu 3 luni, cît avea de trăit, dar nici 3 ani şi nici chiar 33 de ani nu i-ar fi fost de ajuns ca să poată rosti cîte un **Kadisch** pentru fiecare evreu ars în crematoriile de la Birkenau-Auschwitz. Nici dacă ar fi murmurat rugăciunea pentru morţi fără întrerupere zi şi noapte, 24 de ore din 24, şi ar fi trăit pînă în anul 2000...

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

1) Efecte;
2) Bucătărie;
3, 4) Obiecte de ritual ebraic;
5) Rugăciune pentru morţi la cei de cult mozaic.

Viaţa văzută prin culisele teatrelor (II)

În sala Majestic a Teatrului Giuleşti am rămas timp de douăzeci de minute cu gura căscată. Într-un decor care răscoleşte mahalalele, într-o casă răvăşită de zidari şi dulgheri şi sfîşiată de drame groteşti, monstruoase, se desfăşoară un fragment din **O noapte furtunoasă** de I.L. Caragiale. Se desfăşoară e puţin spus. Se distruge şi se macină cu un entuziasm şi cu o frivolitate care consternează. Noaptea furtunoasă regizată de Alexa Visarion pe scena de la Majestic nu mai este vodevilul amabil şi condescendent din montările tradiţionale, comode, ci o comedie în care personajele îşi joacă destinul pe viaţă şi pe moarte, o tragicomedie la care rîzi şi în clipa următoare te sperii de propriul tău hohot de ris. Rodica Mandache nu mai seamănă de loc cu Ziţa din vechile interpretări ; e o fiară care trăieşte în stare de isterie propria ei dramă senzuală, care urlă, se zbate, suferă pînă la disperare pentru un bilet de amor şi pentru o întîlnire de taină. Dorina Lazăr în rolul Vetei este de asemenea de nerecunoscut în tiparele tradiţionale ale personajului. Ea trăieşte drama inutilă a unei femei de mahala imbecile şi cu pretenţii mondene, ca şi cum ar trăi în plin apocalips. Chiriac, în interpretarea lui Radu Ponomarenco şi în viziunea regizorului, nu mai e fantele mahmur şi profitor din casa **jupînului** ci un tip odios descins din stirpea mitocanilor, beţivanilor şi cuţitarilor de mahala care fac crimă pentru bucăţica lor de fericire gregară. Rică Venturiano pe care-l interpretează Florin Zamfirescu este o canalie veroasă, un cabotin sinistru, un amant de profesie care merge la sigur şi un politician a cărui oratorie atinge culmi ale paroxismului cinic. Spiridon în jocul lui Răzvan Vasilescu nu mai e băiatul de prăvălie speriat de „Sfîntul Niculai din cui" ci, de pe acum, un savant în tertipuri şi aranjamente de culise, un tînăr abia ieşit din adolescenţă care ştie tot, a fumat tot şi îşi aşteaptă intrarea în lume cu un surîs cinic în colţul gurii şi cu certitudinea bacşişurilor viitoare ale vieţii. — —

Şi astfel, **O noapte furtunoasă** nu mai seamănă deloc cu o furtună într-un pahar cu apă, ci e un fel de noapte încărcată de tensiuni care colcăie şi răbufnesc într-o lume de o cruzime rară, gata de crime dar gata oricînd să facă politică, să pună ţara la cale. Regizorul Alexa Visarion vrea să redea acestei piese sensul adevărat pe care l-a impus Caragiale însuşi cu ocazia primei reprezentaţii. Problema e însă în ce măsură publicul e pregătit pentru o asemenea breşă în spaţiul unor vechi tabieturi şi sechele. O asemenea repetiţie este o aventură epuizantă pe care actorii o trăiesc cu mare respect pentru regizor şi viziunea sa, dar şi într-o mare tensiune la propriu şi la figurat. În acea zi actorului Traian Dănceanu i s-a luat tensiunea : avea 21 cu 15 !

Reconfortantă a fost în schimb repetiţia de la Teatrul Ţăndărică unde Cătălina Buzoianu pune în scenă **Till Eulenspiegel** 'sau, mai exact, Till Buhoglindă în adaptarea lui Theodor Mănescu. E momentul Cătălinei Buzoianu în regia românească, spune cineva. Nu ştim în ce măsură are dreptate dar, este adevărat, aceastâ regizoare neobosită şi inimoasă, plină de candoare, calmă sau vulcanică, a montat cîteva spectacole reprezentative, pentru nivelul actual de interpretare în teatrul românesc, pentru nivelul ultimelor stagiuni. De ce montează acest spectacol la Teatrul Ţăndărică ? Till Buhoglindă este o obsesie frumoasă pentru Cătălina Buzoianu. Încă din vremea romantică a regizoratului său la Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ. Aici, la Teatrul Ţăndărică, a avut şansa să coordoneze o distribuţie ideală, o trupă de minuitori de păpuşi care joacă la vedere, a avut şansa să colaboreze cu o sculptoriţă extraordinară, Liana Axinte, care a creat o claviatură de măşti cu expresii umane demne de o galerie de artă, să colaboreze cu scenograful Mihai Mădescu, coregrafa Miriam Răducanu şi compozitorul ...Mircea Florian.

ŞERBAN RUSU ARBORE: „Fata cu chitara"

Repetiţia are loc, din păcate, în absenţa actriţei Leopoldina Bălănuţă, care s-a îmbolnăvit pe neaşteptate. Dar temporar. Dincolo de această mare absenţă, spectacolul se dezvăluie ca o fermecătoare poveste pentru oameni mari şi mici în care se vorbeşte grav despre ceea ce înseamnă libertatea spiritului, despre libertatea unui popor de a se exprima pe sine în existent, pe măsura istoriei, moralei şi culturii sale, fără opreliştl şi cenzuri din afară, dincolo de orice agresiune la adresa individului şi colectivităţii. Magistrali sînt în această repetiţie Horaţiu Mălăele, împrumutat de la Teatrul Nottara, care joacă rolul lui Till şi, de asemenea, teribilă e Rodica Negrea, cea care s-a lansat în *Efectul razelor gamma asupra anemonelor* la Teatrul Mic. Felul în care s-au adaptat aceşti actori la jocul combinat cu păpuşi este copleşitor. Horaţiu Mălăele şi Rodica Negrea împrumută măştilor parcă propria lor respiraţie şi propria lor expresie, căldură sufletească. La un moment dat am avut impresia că pe scenă nu se mai află măşti ci actori în toată legea, în alt moment am avut impresia că lumea a devenit un teatru de marionete, într-o feerie a problemelor grave pe care şi le revendică şi civilizaţia noastră. Cătălina Buzoianu vrea să atragă atenţia tocmai asupra acestui lucru : că Till, cu oglinzile sale în care lumea se vede pe sine şi se recunoaşte, pînă la adevăr, este încă un personaj foarte actual. Şi spectacolul de la Teatrul Ţăndărică reuşeşte acest lucru păstrînd poezia şi farmecul textului original şi adaptîndu-l la nivelul de înţelegere a omului din stal.

Cine crede, cine continuă să creadă că munca actorului e o bagatelă, că viaţa actorului de astăzi e o boemă, se înşală amarnic ! Şi se înşală în primul rînd pe sine. Pentru că aşa cum viaţa nu e un moft, nici munca prin care viaţa lumii e redată vieţii, cu toate imperfecţiunile ei, nu e uşoară. Dimpotrivă ! Uneori e chiar mai grea decît viaţa propriu-zisă, pentru că trebuie redescoperită şi restituită la cub. Treabă infinit mai grea uneori decît a trăi pur şi simplu. Ajungînd aici, ne amintim că o echipă de savanţi cercetînd cu ani în urmă parametrii eforturilor pe care le depune un actor în scenă, în spectacol sau la repetiţii, controlîndu-i pulsul, alchimiile sanguine, temperatura, efortul muscular, efortul cerebral, neurovegetativ, şi cantitatea de bioxid de carbon inhalată, într-o anume perioadă de timp, a ajuns la concluzia că munca actorului se află pe acelaşi plan de solicitare cu munca în siderurgie şi în subteran sau cu activitatea sportivilor de înaltă performanţă.

Veniţi deci să vedeţi aceste spectacole, prezentate aici în avanpremieră, mai bine pregătiţi pentru a interpreta jocul actorilor la adevărata sa valoare umană.

ADRIAN DOHOTARU ■

Constantin Brăiloiu — marea linişte în pămîntul patriei

S-au scurs pe negîndite mai bine de două decenii din ziua cînd savantul-muzician Constantin Brăiloiu a trecut din tumultuoasa-i viaţă de pasionat cercetător al folclorului în „marea liniştc". Tristul eveniment s-a petrecut departe de patria lui dragă, la Geneva, unde a fost înmormîntat fără ritualul bocitoarelor din Drăguş, al căror viers l-a surprins admirabil într-un studiu asemuit de mulţi cu tristul „cîntec de lebădă" al marelui muzician. Săptămina trecută, Constantin Brăiloiu s-a reîntors în mijlocul celor dragi de acasă, un mănunchi de prieteni, de discipoli şi de colegi — mai vîrstnici şi mai tineri — din Uniunea compozitorilor şi muzicologilor, din conservator şi din Institutul de cercetări etnologice şi dialectologice participînd la reînhumarea osemintelor sale la Cimitirul Belu din Bucureşti. A fost o ceremonie sobră, „excesiv de sobră" (dacă ne gîndim că nu a participat nici un reprezentant al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste sau al secretariatului de conducere al Uniunii compozitorilor !), marcată de cuvîntul emoţionant al prof. univ. Emilia Comişel — autoarea ediţiei critice a operei marelui etnomuzicolog. Brăiloiu a intrat, aşadar, definitiv în parnasul oamenilor de cultură ai poporului român, alături de Eminescu şi Caragiale, Jora, Drăgoi şi Paul Constantinescu. În curînd, în liniştea Tescanilor îşi va regăsi odihna veşnică şi George Enescu, făuritorul şcolii noastre moderne de compoziţie.

Timpul a lucrat fructuos pentru impunerea moştenirii artistice şi ştiinţifice a lui Constantin Brăiloiu în contextul culturii populare universale. Ar fi de ajuns să reamintim faptul (poate unic în muzica românească) că cele numai 35 de pagini asupra metodei de folclor (Bucureşti, 1931) au pus bazele unei noi discipline : **etnomuzicologia.** Pe bună dreptate, ştiinţa mondială a recunoscut în Constantin Brăiloiu un „geniu al metodei" (André Schaeffner). Străduinţile cercetătorilor contemporani — în primul rînd, români — au pus în lumină excepţionalele virtuţi ale acestui riguros savant al creaţiei populare, ediţia critică bilingvă de **Opere,** îngrijită de Emilia Comişel şi tipărită de Editura muzicală, fiind mărturie a unei personalităţi de excepţie.

Evident, astăzi, probitatea profesională ne obligă să-l situăm pe Constantin Brăiloiu în vîrful piramidei muzicologiei româneşti. În ciuda unor încercări de egalizare a valorilor şi a unei supralicitări publicistice de ultimă oră, trebuie să mărturisim deschis că după apariţia fiecărui nou volum din seria de **Opere** ale lui Constantin Brăiloiu (în curînd apare volumul al patrulea) distanţele faţă de contemporani şi urmaşi s-au mărit atît de spectaculos încît orice comparaţii au devenit inutile. Dacă avem datoria să pledăm pentru moştenirea „geniului metodei", atunci privirea se cere a ne-o arunca peste hotare unde într-adevăr mai avem destule goluri de împlinit.

Să nu uităm că Brăiloiu a lăsat o imensă arhivă personală la **Musée de l'Homme** din Paris şi la **Les archives internationales de musique populaire** din Geneva. Nu este vorba numai de scrisori, programe, conferinţe, studii şi articole inedite, ci şi de culegeri de melodii populare din lumea întreagă. Acest fond de materiale documentare trebuie urgent microfilmat şi adus în ţară, sistematizat şi publicat. Avem credinţa fermă că în ziua cînd opera completă a lui Constantin Brăiloiu va vedea lumina tiparului, vom trăi clipa **revelaţiei** unui muzician excepţional, din păcate, insuficient de cunoscut. Ideile sale de o uimitoare concizie ştiinţifică, studiile sale de o surprinzătoare sinteză, merită o atenţie aparte pentru sociologia, muzicologia şi folcloristica actuală. Brăiloiu a preluat de la compozitorul D.G. Kiriac o imensă experienţă artistică pe care a îmbogăţit-o în chip strălucit, oferindu-le lui Enescu şi Bartok o „materie primă" fără egal în creaţia veacului XX. Vocaţia unică de folclorist a lui Brăiloiu a ridicat ştiinţa românească pe cele mai înalte trepte ale culturii populare universale. Iar dacă modelul **Arhivei de folklore** a Societăţii compozitorilor români (fondată în 1928) a devenit farul călăuzitor al majorităţii institutelor ştiinţifice de azi, meritul îi revine integral lui Brăiloiu şi şcolii sale. Dacă „Profesorul" a rămas neegalat, în schimb metoda sa şi ideile despre folclor au făcut din cenuşăreasa de odinioară o disciplină vie a epocii noastre.

VIOREL COSMA ■

Racul

Găina bătrînă

Inocenţiu Păşcăluţă se întoarce de la minunata sa distracţie duminicală : piaţa. Dintr-o piasă protestează o găină trupeşă, în cealaltă are mere, la subsuoară, presa cotidiană, în dinţi, revista „Cinema". Nu se gîndeşte la nimic, repudiază cu un frison zilele de luni, marţi, miercuri, joi, vineri, simbătă, — pînă la ora 13 —, acum se simte ca recent debarcat de pe pluta Meduzei, supravieţuitor din cauza slăbiciunii sale fizice cu adevărat remarcabile. La colţul blocului se izbeşte „Cinema" în nas cu directorul general, ieşit la plimbare terapeutică pe jos.

Scapă presa, — de la subsuoară şi din canini —, pune piasele jos şi execută un „să trăiţi, tovarăşe director general !" ca la o trecere în revistă. Acesta îl priveşte calm, în pionjeu, şi-i şuieră amabil :

— Termină, dom'le, ce te-apucă, aici, în stradă ? De unde vii ?

— De la piaţă, să trăi...

— Păşcăluţă, mă vezi cumva bolnav, de-i tot dai cu trăitul ?

Păşcăluţă scuturâ frenetic din cap ca un căluţ de manej şi îşi ridică ziarele şi revistele, mai adună un măr de ici, colo şi se urăşte sincer pentru că nu poate să fie drept ca trăsnetul şi nepăsător. Directorul general îl remarcase cu prilejul unui spectacol al întreprinderii, unde el a recitat El-Zorab cu atîta patos, încît şi Cosbuc l-ar fi pupat şi i-ar fi spus : **te gratulez, Inochentie dragă !** Nu l-a pupat nimeni, doar directorul general i-a strîns mîna şi i-a transmis bravo prin directorul de fiecare zi.

Directorul general îi consultă piasele :

— Ionatane ?

— Ionatane !

— Dă-mi şi mie un măr ! Îşi ia singur şi muşcă cu poftă. Şi să termini cu trăitul, ai înţeles, nu ştii ce e aia democraţie ?

Inocenţiu este un depozit burdusit cu emotii aşa că nu găseşte definiţia completă :

— De jos în sus... şi ridică din umeri.

— Asta-i legea lui Arhimede, fiule, surîde mare directorul general, şi mai ia un măr. Se duce 5 metri mai încolo şi plasează primul cotor într-un coş. Revine agale şi fixează a doua plasă unde găina îşi dezmorteşte picioarele.

— Găină ?

— Da ! Găină...

— Sector particular ?

— Fereaască Dumnezeu, tovarăşe director general, socialist, au găini cu duiumul, oferta e mai mare ca cererea.

— Ouătoare ?

— Nu ştiu, să verific... Inocenţiu este neîndeminatic, dispare sub pene şi găina, pe drept cuvînt, îi arde cîteva cu ciocul.

— Lasă-mă pe mine ! O preia şi controlează expert, cu sprîncenele înnodate. Găina simte că e altă mînă şi stă cuminte, cu ochii închişi. Vei avea pui, tovarăşe, murmură gînditor directorul şi i-o înapoiază, nu înainte de a-i spune găinii : „dragă mică". Vrei s-o tai, nu ?

— Nici gînd, am luat-o aşa, s-o avem la casă. Soţia şi cu mine înnebunim după găini. O ţinem, să moară de bătrîneţe la noi.

— Unde locuieşti ?

— Aici, la etajul 9. Apartamentul...

Directorul îi face un semn amical cu mîna şi pleacă. Inocenţiu pleacă şi el.

L-am vizitat zilele trecute. Era în concediu de boală, astenie, şi umbla după găină cu un făraş. Pe un dulap se scofîlceau nişte mere, iar într-un pahar de şampanie trona un ou amărît pe care scria cu tuş : „oul tovarăşului director general" şi data cînd a fost ouat.

CORNEL UDREA ■

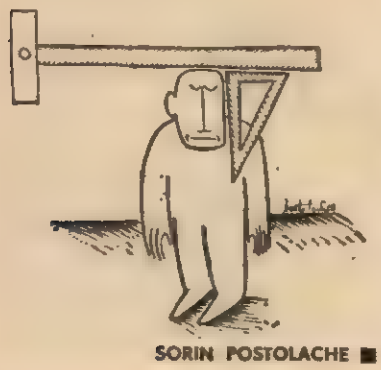

SORIN POSTOLACHE ■

AUREL ŞTEFAN ALEXANDRESCU ■

Adevărul!

Am fost la Buzău, la meciul dintre **Gloria** și **Sportul studențesc**. Nu mi-am închipuit, pînă azi, că voi vedea un asemenea public. Public bun am mai văzut. Public entuziast mai găsim. Dar un public cuprins de jale și dă exasperare, cum era publicul de la Buzău, n-am mai văzut. El simțea că, și datorită neputinței unora dintre jucători, și datorită arbitrilor neinspirați și ostili, și datorită prezenței în echipa cealaltă a unui jucător excepțional, absolut excepțional, Aurică Rădulescu, care a jucat ca un star internațional, elegant, vinos și inspirat, datorită acestui complex de factori, echipa **Gloria** va pierde un punct acasă. Un asemenea public, care să plîngă, simțind că visul de-a avea o echipă în divizia A se poate spulbera n-am mai văzut. O imensă părere de rău m-a cuprins și pe mine, gîndindu-mă că într-adevăr nu-i drept ca echipele cu public numeros și iubitor să cadă din divizie, iar echipe fără public să o ducă bine în divizia națională A. M-am gîndit la multe din trucurile actualului campionat. Mi-am rememorat partidele cîștigate nedrept și-n urma cărora clasamentul arată, astăzi, așa cum arată. Am făcut socoteala ce s-ar întîmpla dacă supărat odată definitiv pe fotbal, publicul n-ar mai veni la stadion și i-ar lăsa pe diriguitorii fotbalului să facă dotarea pentru fotbal, nu din banii publicului, ci din banii personali... Cum ar fi dacă la Hunedoara, la Oradea, la Iași (echipă tot mai mult defavorizată de arbitri), la Buzău n-ar veni decît puțini spectatori, de ordinul sutelor, cum sînt la meciurile echipei Sportul studențesc ? Ar fi un fel de fotbal în interiorul unui frigider. O inutilitate strigătoare la cer. Păcat că nu se înțelege rolul mare al publicului și păcat că nu se iau măsuri prin care să se realizeze o justă distribuire a „pîinii și cuțitului" în fotbal. Am regretat la Buzău, încă o dată, că **Sportul studențesc** poate juca atît de superb fără a fi o echipă populară în București. Rădulescu și Mircea Sandu sînt, oricînd, sportivii de superclasă ai oricărei echipe, inclusiv ai naționalei. Dar văzînd oameni la Buzău podidiți de plîns și înverșunați de nedreptate, m-am întors la București cu hotărîrea de-a lupta și mai nemilos împotriva oricăror aranjamente din fotbal. Și primul lucru care mi-a căzut în mînă a fost ziarul **Sportul** în care echipa F.C. Baia Mare, căreia îi port o mare dragoste, era acuzată că prin jucători ai săi a dat un punct în mod nesportiv echipei U.T.A. Lacrimile publicului din Buzău mi-au cerut să pun o întrebare clară antrenorului Mateianu, cel mai modern și mai curajos tehnician român la ora de față, și cîtorva jucători apropiați de faza incriminată, care prin amabilitatea colegului Ion P. Pop, ziarist din Maramureș, mi-au trimis următoarele răspunsuri.

● Viorel Mateianu
antrenor principal la F.C. Baia Mare

Cred că cei care mă cunosc (am fost și rămîn un fanatic în materie profesională) nu vor pune la îndoială corectitudinea mea și nici a elevilor mei. Afirm cu toată tăria că Borz este nevinovat sub aspectul presupus de public și de unii gazetari grăbiți. După autogol puteam să-l sacrific pe Borz, să-l scot din teren, să-l consider vinovat. Ar fi fost nedrept ! Da, el a greșit, dar asemenea greșeli a comis la Zalău, Carei, Moldova Nouă (în divizia B), Pitești, Iași (11 m). Și alții au făcut greșeli. Vă rog să rețineți : greșeli, nu trădarea echipei. Borz are anumite deficiențe dublate de o exagerată încredere în el.

În primul rînd, îi acuz pe înaintași. În prima repriză, puteau (trebuiau) să înscrie 3—4 goluri, conform cursului jocului. Apoi, Koller a avansat nejustificat în faza respectivă, Borz a fost silit să meargă în dublaj și, din cauza superficialității, a trimis spre poartă, fără să se asigure dacă Ariciu este acolo sau nu ! Borz intrase în panică !

De ce echipa n-a susținut același ritm în repriza secundă ? În primul rînd, datorită handicapului psihologic al autogolului. Alte cauze : Condruc a jucat cu întindere ; Molnar cu gleznа umflată ; din echipă au lipsit două piese de bază : Sabău (3 cartonașe galbene) și Mureșan (întindere musculară) ; Terheș a răspuns unor intense solicitări școlare timp de două săptămîni.

Publicul ne-a supraestimat, dar noi n-am ajuns la valoarea care să ne permită să ne plimbăm prin campionat. Am terminat procesul de formare tehnico-tactică, dar nu s-a terminat procesul de maturizare psihică a echipei. Nu reușim să ne mobilizăm întotdeauna. Lotul este subțire. Aceiași jucători evoluează cam de trei ani consecutiv.

Sînt indignat pentru interpretarea strîmbă dată egalului cu U.T.A. Dacă cineva ar trăda echipa, eu aș fi primul care să-l arăt cu degetul ! Am fost un fotbalist cinstit, sînt un antrenor cinstit, de aceea cer revizuirea atitudinii celor care confundă critica aspră, meritată de noi în meciul de duminică, cu calomnia, incitînd o anume parte a publicului, discreditînd munca și prestigiul echipei noastre, scriind după ureche, fără nici un fel de dovadă. Nu în acest fel se poate face un serviciu fotbalului nostru, sportului românesc, în general.

● Condruc
căpitanul echipei F.C. Baia Mare

Vă vorbesc în numele tuturor fotbaliștilor de la F.C. Baia Mare, în aceste momente dificile cînd oameni rău intenționați sau poate numai superficiali în documentare ne acuză echipa de trădare. Cu o etapă înainte am cîștigat la Politehnica Iași, situație în urma căreia Iașul a intrat în zona periculoasă. După meci publicul ieșean ne-a aplaudat pentru jocul nostru frumos dar nimeni nu i-a apostrofat sau suspectat pe fotbaliștii ieșeni, nici măcar pe cel ce ratase 11 m ! Dacă U.T.A. nu era amenințată și cîștiga la noi, cum reacționa publicul ? E o [illegible] că n-am cîștigat ? Ce se-ntîmpla dacă [illegible] noi pe locul 15—16 și pierdeam pe [illegible] propriu ?

Ziarul „Sportul" (prin semnăturile lui Paul Slăvescu și Marius Popescu [illegible]) peste noi cu acuzații mascate [illegible] fals inocentă a presupunerilor. De ce n-au făcut-o cu aceeași vehemență și după meciul nostru de la Rm. Vîlcea, cînd toată lumea a văzut clar că am fost furați [illegible] bitrii au fost sancționați simbolic dar [illegible] vîlcean n-a pățit nimic deși, sîntem convinși că arbitrul Andrei nu ne-a anulat golurile din pur romanitism !

Cît am fost în B (în anul promovării) în mai multe rînduri s-au emis aluzii răutăcioase (o dată sub semnătura lui Mircea M. Ionescu) cum că nu meritam promovarea, că am cumpărat meciurile. Am ajuns în A și după etapa a VIII-a dețineam locul I ! Nimeni nu ne-a acuzat că am cumpărat punctele din divizia A dar nici detractorii de dinainte nu și-au cerut scuze !

Și acum, după atîta trudă, este drept să fim huliți ? Judecați și dumneavoastră ! De ce nu se face o anchetă pentru elucidarea adevărului iar calomniatorii să fie puși la punct ?

● Borz

Aș vrea să mă refer la faza autogolului din min. 53. S-a pierdut mingea la jumătatea terenului. Mijlocașul lor a recuperat de la Deac și a deschis pe Cura care a scăpat singur pe partea dreaptă. Am mers la dublaj. Cura a vrut să dea peste mine la Caraș. Am lovit mingea cu capul și am scos-o lateral. **N-am văzut că Ariciu a ieșit din poartă.** Fiind sigur că e în poartă am trimis spre poartă. (Puteam s-o trimit în aut, în corner sau oriunde !). Eu sînt vinovat pentru neatenție, dar nu că am vîndut meciul cum se insinuează. Joc fotbal de performanță de 8 ani dar n-am mai înscris nici un autogol deși greșeli am mai făcut. Azi noapte (n.n. duminică noaptea) am rememorat faza golului. Nici soția n-a dormit. Am primit multe telefoane, inclusiv de amenințare. Azi (luni n.n.). n-am ieșit de loc din casă. Dacă se poate, vă rog să scrieți că a fost o greșeală copilărească. Absurdă dar copilărească. Cine știe fotbal nu-și poate închipui că seamănă cu o vînzare. Îmi pare foarte rău că unii nu înțeleg că asemenea lucruri se pot întîmpla. Punctul pierdut este trist ! Dar nu sînt vinovat, în felul în care crede o parte din public și în felul în care Paul Slăvescu scrie în Sportul. Pe ce se bazează ?

● Ariciu

O minge degajată aiurea. Am ieșit să degajez (fiind în afara careului). Borz a ajuns înaintea mea. M-am oprit la 11 m. Gîndeam că Borz va ieși cu mingea în tușă. Borz a vrut să mi-o dea mie. N-a observat că ieșisem din poartă. N-a fost o altă intenție așa cum scrie în mod nedrept și nedocumentat Paul Slăvescu în „Sportul". L-aș întreba, de fapt, pe ce temei mi-a dat nota 3 ? Sîntem acuzați de vînzare. La Pitești am pierdut în urma a două greșeli de apărare și nimeni n-a schițat nici un gest de acuzare ! La Iași am cîștigat și nimeni nu i-a acuzat pe ieșeni ! La 1—1 (min. 55) spectatorii noștri din Baia Mare puteau să ne ajute spre a trece peste handicapul psihologic. N-au făcut-o ! Nu știu cum a putut sta în teren Borz cînd tribunele strigau „Hoțul ! Hoțul !" Așa știu să ne încurajeze ? Ar fi nevoie de mai multă înțelegere și încredere. Pentru că noi, cei huiduiți în grabă, am făcut punctele cu care am ocupat locul I și alte locuri frunțașe în campionat. Cred că nu-i trece cuiva prin minte să spună că am cumpărat punctele ! În schimb orice înfrîngere sau egal a fost taxat drept vînzare !

Cer și eu, de aici, o anchetă drastică, în măsură să elucideze nu numai situațiile de la Baia Mare, ci (prin lărgimea investigațiilor) toate situațiile confuze din acest final de campionat, și nu numai din acest final, ci poate din întregul campionat, pentru ca atunci cînd campionatul se va încheia, clasamentul să arate într-adevăr fața de azi a fotbalului, de sus și pînă jos, iar în angrenajul acestui sport, plătit uneori cu nervi și lacrimi, să nu rămînă decît jucătorii cinstiți, antrenorii cinstiți, arbitrii cinstiți, conducătorii de cluburi și diriguitorii cinstiți, în stare, împreună, să asigure un alt nivel, mai bun, fotbalului românesc în ansamblu.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Sondaj Flacăra

Cine va promova din seria a II-a a diviziei B?

În ceea ce privește promovarea, situația s-a limpezit în seriile de margine ale diviziei secunde, fiind foarte greu de crezut că liderii de azi, F.C.M. Galați și, respectiv Universitatea Cluj-Napoca, vor mai putea rata intrarea în A. În seria a II-a, în schimb, ultima etapă a complicat și mai tare lucrurile, înfrîngerea Viitorului Scornicești la Drobeta-Turnu Severin și victoriile obținute în deplasare de Metalul Plopeni și Autobuzul București ducînd la o regrupare a forțelor în partea de sus a clasamentului și redeschizînd lupta pentru promovare, în care se află acum angajate 6 echipe. Cel puțin 6, căci calculul hîrtiei ar lăsa porțile deschise și pentru altele, chiar și Gaz metan Mediaș, de pe locul 10, putînd emite unele pretenții !

Încercînd să investigăm starea de spirit a principalelor candidate la promovare, am făcut, zilele trecute, un sondaj fulger, invitînd la cuvînt pe reprezentanții primelor 6 clasate, conducători și antrenori, rugîndu-i să ne răspundă la întrebarea :

Cît de echipa n-a susținut același ritm în repriza secundă ? În primul rînd, datorită handicapului psihologic al autogolului. Alte cauze : Condruc a jucat cu întindere ; Molnar cu gleznа umflată ; din echipă au lipsit două piese de bază : Sabău (3 cartonașe galbene) și Mureșan (întindere musculară) ; Terheș a răspuns unor intense solicitări școlare timp de două săptămîni.

Publicul ne-a supraestimat, dar noi n-am ajuns la valoarea care să ne permită să ne plimbăm prin campionat. Am terminat procesul de formare tehnico-tactică, dar nu s-a terminat procesul de maturizare psihică a echipei. Nu reușim să ne mobilizăm întotdeauna. Lotul este subțire. Aceiași jucători evoluează cam de trei ani consecutiv.

Sînt indignat pentru interpretarea strîmbă dată egalului cu U.T.A. Dacă cineva ar trăda echipa, eu aș fi primul care să-l arăt cu degetul ! Am fost un fotbalist cinstit, sînt un antrenor cinstit, de aceea cer revizuirea atitudinii celor care confundă critica aspră, meritată de noi în meciul de duminică, cu calomnia, incitînd o anume parte a publicului, discreditînd munca și prestigiul echipei noastre, scriind după ureche, fără nici un fel de dovadă. Nu în acest fel se poate face un serviciu fotbalului nostru, sportului românesc, în general.

Și acum, după atîta trudă, este drept să fim huliți ? Judecați și dumneavoastră ! De ce nu se face o anchetă pentru elucidarea adevărului iar calomniatorii să fie puși la punct ?

Aș vrea să mă refer la faza autogolului din min. 53. S-a pierdut mingea la jumătatea terenului. Mijlocașul lor a recuperat de la Deac și a deschis pe Cura care a scăpat singur pe partea dreaptă. Am mers la dublaj. Cura a vrut să dea peste mine la Caraș. Am lovit mingea cu capul și am scos-o lateral. N-am văzut că Ariciu a ieșit din poartă. Fiind sigur că e în poartă am trimis spre poartă. (Puteam s-o trimit în aut, în corner sau oriunde !). Eu sînt vinovat pentru neatenție, dar nu că am vîndut meciul cum se insinuează. Joc fotbal de performanță de 8 ani dar n-am mai înscris nici un autogol deși greșeli am mai făcut. Azi noapte (n.n. duminică noaptea) am rememorat faza golului. Nici soția n-a dormit. Am primit multe telefoane, inclusiv de amenințare. Azi (luni n.n.). n-am ieșit de loc din casă. Dacă se poate, vă rog să scrieți că a fost o greșeală copilărească. Absurdă dar copilărească. Cine știe fotbal nu-și poate închipui că seamănă cu o vînzare. Îmi pare foarte rău că unii nu înțeleg că asemenea lucruri se pot întîmpla. Punctul pierdut este trist ! Dar nu sînt vinovat, în felul în care crede o parte din public și în felul în care Paul Slăvescu scrie în Sportul. Pe ce se bazează ?

Și acum, după atîta trudă, este drept să fim huliți ? Judecați și dumneavoastră ! De ce nu se face o anchetă pentru elucidarea adevărului iar calomniatorii să fie puși la punct ?

Aș vrea să mă refer la faza autogolului din min. 53. S-a pierdut mingea la jumătatea terenului. Mijlocașul lor a recuperat de la Deac și a deschis pe Cura care a scăpat singur pe partea dreaptă. Am mers la dublaj. Cura a vrut să dea peste mine la Caraș. Am lovit mingea cu capul și am scos-o lateral. N-am văzut că Ariciu a ieșit din poartă. Fiind sigur că e în poartă am trimis spre poartă. (Puteam s-o trimit în aut, în corner sau oriunde !). Eu sînt vinovat pentru neatenție, dar nu că am vîndut meciul cum se insinuează. Joc fotbal de performanță de 8 ani dar n-am mai înscris nici un autogol deși greșeli am mai făcut. Azi noapte (n.n. duminică noaptea) am rememorat faza golului. Nici soția n-a dormit. Am primit multe telefoane, inclusiv de amenințare. Azi (luni n.n.). n-am ieșit de loc din casă. Dacă se poate, vă rog să scrieți că a fost o greșeală copilărească. Absurdă dar copilărească. Cine știe fotbal nu-și poate închipui că seamănă cu o vînzare. Îmi pare foarte rău că unii nu înțeleg că asemenea lucruri se pot întîmpla. Punctul pierdut este trist ! Dar nu sînt vinovat, în felul în care crede o parte din public și în felul în care Paul Slăvescu scrie în Sportul. Pe ce se bazează ?

Iată răspunsurile primite.

DUMITRU DRAGOMIR (Viitorul Scornicești) :

N-am abordat campionatul cu intenția de a cîștiga seria, dar buna pregătire a echipei și jocul rezultatelor ne-au dus în frunte. Avem, după toate calculele, prima șansă, ne vom strădui să n-o pierdem ;

VIRGIL DRIDEA (Metalul Plopeni) :

Viitorul Scornicești sau Metalul Plopeni. A treia echipă n-are, după părerea mea, de unde să mai apară, Scornicești și Plopeni avînd un program favorabil, cu cîte 3 meciuri acasă. Pînă duminică, n-am crezut că vom putea spera la promovare, dar victoria de la Slatina ne-a dat aripi. Avem o echipă experimentată, cu cîțiva foști divizionari A, Gruber, Giba, Spiridon, Manolache, Eparu și alții, vom juca pînă în ultimul minut al ultimei etape !

MARIN MARCEL (Petrolul Ploiești) :

Urma va alege între Viitorul Scornicești, Metalul Plopeni și Petrolul Ploiești ;

PAUL POPESCU (Metalul București) :

Cred că Viitorul Scornicești, Metalul Plopeni și Autobuzul sînt cele mai îndreptățite să spere, avînd în vedere și partidele care urmează, favorabile lor. Noi am avut, la un moment dat, +6 puncte, dar înfrîngerea în fața Slatinei, la București, ne-a micșorat serios șansele de a promova. Asta nu înseamnă că am renunțat !

PETRE GAVRILĂ (Rulmentul Alexandria) :

Lupta nu s-a încheiat. Cei mai bine stă Viitorul, dar alte cîteva echipe, între care și Rulmentul, sînt pe aproape, putînd apărea și surprize ;

VASILE COPIL (Autobuzul București) :

Viitorul, Metalul Plopeni, eventual Petrolul sau Autobuzul.

Înainte de a încerca un scurt comentariu, să vedem cu cine mai are de jucat fiecare din echipele de mai sus :

VIITORUL : cu S. N. Oltenița, Chimia Brazi și Poiana Cîmpina acasă, cu Autobuzul și Rulmentul în deplasare ;

METALUL PLOPENI : cu Gaz metan Mediaș, Autobuzul și S.N. Oltenița acasă, cu Rapid și F.C.M. Giurgiu în deplasare ;

PETROLUL : cu Dinamo Slatina și Rapid acasă, cu Electroputere Craiova, Rulmentul și C.S.M. Drobeta-Turnu Severin în deplasare ;

METALUL BUCUREȘTI : cu Chimia Turnu Măgurele și C.S.M. Drobeta-Turnu Severin acasă, cu Progresul București, Chimia Brazi și Poiana Cîmpina în deplasare ;

RULMENTUL : cu Petrolul și Viitorul acasă, cu Șoimii Sibiu, Electroputere și Progresul în deplasare ;

AUTOBUZUL : cu Rapid, Viitorul și Șoimii acasă, cu Metalul Plopeni și Gaz metan Mediaș în deplasare

Reiese clar faptul că ultimele 5 etape ale sezonului favorizează pe Viitorul, pe Metalul Plopeni și pe Autobuzul, care mai au de disputat cîte 3 partide pe teren propriu, în vreme ce Petrolul, Metalul București și Rulmentul urmează să facă 3 deplasări, cu observația că echipa antrenată de Paul Popescu are de jucat cu Progresul, meci considerat în deplasare, ea avînd din acest punct de vedere un atu în plus. Mai sînt de semnalat cîteva derbiuri, Autobuzul — Viitorul, Rulmentul — Petrolul, Metalul Plopeni — Autobuzul și Rulmentul — Viitorul, care vor determina în mare măsură configurația finală a clasamentului, ca sublimiere că liderul actual are, luînd în considerație calculul hîrtiei, întîlniri pe cît de ușoare la Scornicești, S.N.O. și Chimia Brazi fiind practic retrogradate, pe atît de grele la Alexandria și București, cu Autobuzul, confruntări în care va avea de suportat asaltul unor urmăritoare directe. Cu toate astea, după cum ați putut constata, intervievații au acordat echipei din Scornicești cel mai mare credit, pronosticurile lor ținînd cont de faptul că Viitorul conduce la ora de față nu numai în clasamentul seriei, ci și în cel numit al adevărului, întocmit pe baza diferenței dintre punctele dobîndite în deplasare și cele cedate pe teren propriu. Iată cum arată această ierarhie, pe coloana a II-a fiind trecut punctajul general, iar pe a III-a, situația golaverajului :

1. Viitorul	**+7**	**35**	**+12**
2. Metalul Plopeni	**+6**	**34**	**+16**
3. Autobuzul	**+4**	**32**	**+15**
4. Petrolul	**+3**	**33**	**+18**
5. Metalul București	**+3**	**33**	**+ 9**
6. Rulmentul	**+3**	**33**	**+ 5**

După părerea autorului sondajului, liderul actual are prima șansă dar, vorba antrenorului Petre Gavrilă, lupta nu s-a încheiat ! Un singur punct cucerit de Metalul Plopeni în deplasare ar inversa ordinea primelor clasate, deși e de așteptat că Viitorul își va îmbunătăți substanțial golaverajul, favorabil în clipa de față grupării antrenată de cel mai mic dintre frații Dridea. Petrolul, chiar dacă neînvinsă de 6 etape, pare să se fi trezit cam tîrziu, ea avînd nevoie, spre a emite pretenții la șefie, de 4 puncte de afară ceea ce, să recunoaștem, nu-i ușor, în condițiile în care Rulmentul n-a ieșit încă complet din cursă, iar C.S.M. Drobeta-Turnu Severin se străduiește să evite retrogradarea. Autobuzul mai speră, cu destule argumente, dar echipa lui Copil, remarcabilă în retur, trebuie să cîștige minimum 3 puncte din meciurile de la Plopeni și Mediaș, sarcină dintre cele mai dificile. Metalul București are o partidă oarecum mai ușoară la Brazi, dar capriciile acestei garnituri au devenit proverbiale, așa că nimeni n-ar putea să bage mîna în foc că Ion Ion și compania, învinși de Dinamo Slatina și egali cu Gaz metan la București, se vor întoarce victorioși de pe Valea Prahovei ! În sfîrșit, Rulmentul, formație mult schimbată în bine de prieceperea și hărnicia tînărului Petre Gavrilă, pare să fi pierdut și ultimul tren, ea conținînd cel mai puțin din cele 6 candidate. Prin eliminare, tot la Viitorul și la Metalul Plopeni rămînem, neexcluzînd, firește, posibilele surprize.

Înainte de a încheia, conform obiceiului, autorul anchetei (ine să mulțumească celor care au dat curs invitației sale.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Simbătă după-amiază, pe pista stadionului „Republicii", atleta Maricica Puică a stabilit cea mai bună performanță mondială pe distanța de 2 000 de metri, acele cronometrelor oprindu-se la 5:33,5, timp superior celui mai bun rezultat al probei, 5:39,0, înregistrat la începutul acestui an de Natalia Mărășescu, la Auckland, în Noua Zeelandă.

În vîrstă de 28 de ani, Maricica Puică, membră a clubului Olimpia București, avînd ca antrenor pe soțul său, Ion Puică, clasată pe locul 4 la europenele din 1978 în proba de 3 000, a reușit să îmbunătățească recordul mondial neoficial în ciuda timpului nefavorabil, a ploii torențiale, revenind în atenția specialiștilor. Să mai notăm că, fiind accidentată, Natalia Mărășescu n-a participat la întrecerile „Cupei României", cursele de 800 și 1 500 de metri fiind adjudecate, detașat, de Ileana Silai.

Maricica Puică, 3 alergătoare care ne dau speranțe în perspectiva Jocurilor Olimpice din 1980.

● Fotbal, Divizia B

MEDIAȘ : Gaz metan — Rapid 2—2 (1—0). Privită prin prisma locurilor ocupate în clasament de cele două combatante, partida era deschisă oricărui rezultat și era, firește, așteptată cu viu interes de spectatorii mediașeni. Și pentru că veni vorba de spectatori, trebuie spus că rareori poți vedea pe stadioanele noastre o galerie atît de obiectivă, care să încurajeze rînd pe rînd atît gazdele, cît și oaspeții. ● După o scurtă perioadă de tatonare, gazdele ies decise la atac, domină cu fundașii la linia de centru și își creează situații favorabile la poarta apărată de Ioniță. Cel mai periculos atacant al gazdelor, coincidență de nume, este un alt Ioniță care, împreună cu Orza, face clipe grele apărării nu tocmai sigure a rapidiștilor. Aceștia răspund cu contraatacuri rare dar tăioase, ca acelea din minutele 12, 15, și 21, cînd, pe rînd, Bartales, Manea și Cojocaru sînt foarte aproape de gol. În ciuda acestor bune ocazii de a marca, cei care înscriu sînt jucătorii antrenați de fostul rapidist Petrică Rădulescu : Orza execută impecabil, cu boltă și efect, o lovitură liberă de pe dreapta, fundașii rapidiști sînt prinși pe picior greșit, Ioniță pierde startul, iar R. Ioniță, virful de atac al gazdelor, pe fază, înscrie nestingherit (min. 23 : 1—0) ● După gol, pe fondul automulțumirii adversarilor, cei care joacă mai bine sînt oaspeții. Ei construiesc repetate „un-doi"-uri ce anunță parcă egalarea. Această survine imediat după pauză, cînd Cojocaru speculează o inexactitate a portarului Dumbreanu (min. 48 : 1—1) ● Din acest moment spiritele se încing, arbitrul pierde total jocul din mînă, acordă alandala cartonașe galbene, face absolut totul pe dos, stîrnind ilaritatea în tribune. Punctul culminant al acestei parodii ce se vroia manieră de arbitraj îl constituie neacordarea unui gol perfect valabil înscris de Șuiru în minutul 72. gol pe care inițial îl validase. Numai că, la insistențele jucătorilor echipei gazdă și după consultarea cu tușierul Trif, Gh. Racz revine asupra deciziei și, cum spuneam, anulează golul !?! Trebuie, de asemenea, menționat faptul nu tocmai lipsit de importanță că V. Trif din Baia Mare a fost, probabil, influențat în decizia să de jucătorul mediașean Tulinschi, aflat în incinta terenului în costum de stradă [illegible] care l-a tras de mînecă, ba [illegible] știut serios pe nedecisul tușier [illegible] peste pupăză. În minutul 75. [illegible] zis cavaler al fluierului Gh [illegible] gol valabil echipei din Mediaș [illegible] plină de neregularități (ofsaid, urmat de fault la portar) ● În tribune, stupoare. În numai 3 minute, de la 2—1 pentru Rapid, 2—1 pentru Gaz metan. Trebuie să recunoaștem că nu-i ia îndemîna oricui ! Un alt arbitru, cu mai puțină „experiență" decît Gh. Racz, n-ar fi reușit o asemenea performanță. Dar cum cîteodată lucrurile se petrec nu așa cum le-ar dori unii, Rapidul egalează în minutul 87. Autorul golului — tot Șuiru ● În încheiere am mai amintit bizara decizie luată de conducătorul partidei cam prin minutul 35 al partidei, cînd a fluierat sfîrșitul primei părți a meciului (mulțumirile se cuvin jucătorilor, care i-au atras atenția asupra greșelii săvîrșite) ; de asemenea, am mai amintit faptul că partida s-a încheiat cu cel puțin 4 minute mai devreme, gîndurile și preocupările lui Gh. Racz fiind îndreptate, credem, spre cu totul altceva decît spre partida pe care fusese delegat să o conducă. După 20 de ani de arbitraj (mărturisirea îi aparține), oboseala pare că l-a cuprins pe arbitrul brașovean. Un concediu, sîntem siguri, nu l-ar strica (Cornel Catană).

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Muzică și sculptură la Măgura.

Cronica (329, 330, 331, 332, 333)

Un adevărat maraton artistic în cuprinsul județului Buzău — așa vrînd să însemne patru întîmplări literar-artistice și o ședință de studiu și creație — a străbătut Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, în zilele de 19 și 20 mai 1979, pe parcursul a doar 27 de ore.

Cum într-un timp atît de scurt s-au întîmplat atît de multe lucruri, ne vedem nevoiți să le transcriem tot atît de scurt :

BUZĂU — 19 MAI, ORELE 19,00

Întîmplarea literar-artistică a avut loc la Casa de cultură și au fost prezenți în sală 600 de oameni, dintre care nu toți au fost tineri. Faptul are semnificația sa, atestînd că spectacolele prezentate de membrii cenaclului nu se adresează unor vîrste, mai exact, unor limite de vîrste, ci tuturor iubitorilor muzicii tinere.

Primiți cu generozitate de public : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mihail Stan, Victor Socaciu, Arpad Domokoș, Volker Grottendorfer, Grupul „Cetatea" din Satu Mare, grupul folk „T" din Tîrgoviște și Gheorghe Gheorghiu (în care, după trei ani, am investit din nou speranțe) și-au interpretat cu talent, sinceritate și bucurie ceea ce iubesc cel mai mult din repertoriul lor. Nu se cuvine să facem remarcări individuale căci întîmplarea literar-artistică s-a închegat frumoasă și tandră prin contribuția fiecăruia.

La ședința de lucru petrecută seara tîrziu, membrii cenaclului au discutat cu acuitate și simț de răspundere îndatoririle tînărului artist, necesitatea corespondenței organice dintre viață și operă. Ca la vîrsta cea mai romantică a cenaclului s-au încins controverse, s-au invocat Planeta și Bob Dylan, Revoluția, Lumina, Defecțiunile de organizare, Lupta, Libertatea, „Îmi pare rău, am spectacol duminică" și Credința.

Atmosferă încărcată, proaspătă, parcă o presimțire a unui posibil salt înainte.

S-au cîntat cîntece noi, s-au încercat variante noi.

Tînărul Volker Grottendorfer a ajuns în centrul atenției prin bonomia, inocența și bucuria lui de a cînta cam orice cu aceeași dăruire. Dar ce om talentat n-a trecut prin asta.

TABĂRA DE SCULPTURĂ MĂGURA — 20 MAI, ORELE 11,00

Într-un frumos decor natural, unde din inițiativa unor oameni de bine au avut loc ani la rînd edițiile Taberei naționale de sculptură, unde ne așteptam ca și natura să fie cioplită, nu numai piatra, s-a desfășurat, pe o căldură toridă, de adevărată vară, o întîmplare literar-artistică mult aplaudată de cei peste 1 500 de temerari ai excursiilor și ai dorinței de a asculta mult îndrăgita muzică tînără.

Dar arta slujită cu devotament învinge orice adversități, de orice natură ar fi ele. Membrilor cenaclului — Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Victor Socaciu, Marcela Saftiuc, Adrian Ivanițchi, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Valeriu Sterian, grupul folk „T" Tîrgoviște și alții — li s-au alăturat Andrei A. Păunescu cu cîntecul „Lumea de mîine" și un alt copil, Gabriela Lițoiu, cu o poezie.

Începutul spectacolului, nici nu se putea altfel, a fost cu „Omul pădurii", interpretat de membrii cenaclului și pe parcursul a 3 ore și jumătate nu a existat nici un moment de monotonie. Deși prezent numai pe bandă de magnetofon, corul din Finteușul Mare, județul Maramureș, s-a făcut auzit cu cîntecul „Treceți batalioane", iar publicul a aplaudat la „scenă deschisă" interpretarea, membrii cenaclului și publicul în picioare reluînd cîntecul. O remarcă se poate face pentru grupul folk „T" din Tîrgoviște, care a reliefat dimensiunile moderne ale baladelor noastre populare, profunzimea artei lor, mesajul rămînîndu-le actual : Corbea, Balada lui Radu de la Greci, Iancu Jianu.

SPITALUL DE NEUROPSIHIATRIE SĂPOCA — 20 MAI, ORELE 14,00

Timp de 45 de minute, într-o duminică în care ți-e dor de sănătate, prieteni, părinți, am fost oaspeții unor oameni care muncind sau trăind pur și simplu, cu munca și grijile lor, s-au îmbolnăvit.

Dacă este adevărat că arta se naște din suferință și este uneori sublimă, suferința, atunci este normal și logic (nu întîmplător sublniem cuvîntul logic) ca ea să se adreseze și suferinței aflate în haină de spital.

Am ținut deci un spectacol în fața acestor oameni temporar suferinzi, în calitate de semeni ai lor, de oameni care au șansa, tot temporară desigur, de a fi sănătoși, de a putea să cînte și să spună poezii.

Am făcut-o cu convingerea că ei se vor însănătoși. Se cheamă deci că au venit în vizită la niște prieteni bolnavi următorii : poetul Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Marcela Saftiuc, Mihail Stan, Florian Pittiș, Adrian Ivanițchi, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian.

Repertoriul, potrivit locului unde ne-am aflat, a fost emoționant, poate cel mai emoționant din istoria acestui cenaclu, încheiat cu cîntecul susținut de toți membrii cenaclului „La mulți ani, cu sănătate".

RÎMNICU SĂRAT — 20 MAI, ORELE 19,30

Maratonul nostru s-a încheiat la Rîmnicu Sărat. În paranteză fie spus de aici se trage cîntărețul Valeriu Sterian.

Începutul spectacolului a aparținut lui Valeriu Sterian cu un recital de recunoștință adusă părinților săi, concetățenilor săi. Tot în această seară s-a lansat în premieră cîntecul „Trenul" al lui Victor Socaciu (poate cu ocazia apariției „Mersului trenurilor"). S-au alăturat celor doi Marcela Saftiuc. Deși în grabă să prindă trenul de Cluj-Napoca, ea a interpretat patru cîntece cu o simplitate plină de rafinament transpuse într-o atmosferă de vrajă, de căldură umană. Au fost prezenți, în nota lor de sobrietate, și mesageri ai cîntecului tînăr : Mircea Vintilă, Adrian Ivanițchi, grupul Cetatea din Satu Mare, Arpad Domokoș, Volker Grottendorfer, Vasile Șeicaru, Victor Socaciu, grupul folk „T" din Tîrgoviște și Gheorghe Gheorghiu.

Prezent pentru prima oară la Rîmnicu Sărat, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a înțeles să-și onoreze cartea de vizită printr-un bun spectacol, avînd cîteva lucruri noi, de valoare.

Și așa, duminică, 20 mai ora 22,30, se încheie maratonul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în județul Buzău, cu promisiunea că vom mai veni aici și cu mulțumirea adresată de conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, Comitetului județean de partid care, în scurt timp, a putut organiza susținerea întîmplărilor literar-artistice. Gazdele fiind foarte primitoare, ne-am simțit cu toții ca la noi acasă.

GHEORGHE AMUZA ■

Așa a fost la Rîmnicu Sărat.

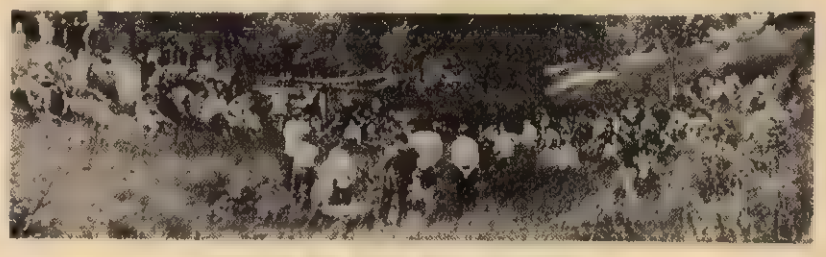

Natură și artă pentru binele oamenilor.

Tineri și vîrstnici, cuceriți de arta cenaclului.

„Lumea de mîine" cîntată de Andrei A. Păunescu, Adrian Ivanițchi, Mircea Vintilă și Florian Pittiș.

Grupul folk „T" din Tîrgoviște

Trei dintre reprezentanții ultimului val al muzicii tinere : Grottendorfer Volker, Vasile Șeicaru, și Arpad Domokos.

Armele lumii şi armele păcii

„A fi sau a nu fi", o dilemă care s-a născut în Europa

În calculele strategilor, bătrîna Europă deţine şi astăzi, din nefericire, un loc privilegiat. Continentul atît de greu încercat de istorie, veche vatră de civilizaţie, şi-a dobîndit un nou şi trist supranume, acela de „arsenal şi cazarmă nr. 1" a planetei. Şi, din păcate, nu se exagerează cu nimic. În inima continentului se află, „pe poziţii", cele două principale pacte militare ale lumii, adică peste 11 milioane de soldaţi înarmaţi şi echipaţi cu tot ce a inventat inteligenţa umană mai eficient în materie de ucidere şi distrugere, cu un potenţial nuclear şi clasic ce depăşeşte de milioane de ori puterea bombei „Hiroshima", cu 15 000 de avioane de luptă şi 45 000 de tancuri. Şi, tot aici, există încă baze militare şi trupe străine pe teritoriile a 17 state. Să mai adăugăm că o singură salvă trasă de pe submarinele staţionate în acest „perimetru strategic" ar fi în măsură să şteargă de pe faţa pămîntului peste 52 000 de localităţi. Paradoxal, în logica aceloraşi strategi, bătrînul nostru continent nu este altceva decît o zonă de echilibru, e drept, echilibru militar. „echilibru al terorii", zic ei, dar oricum echilibru. Cît e de fragil un asemenea echilibru bazat pe ameninţare reciprocă îşi poate da seama orice minte lucidă.

Dealtfel, preocupările consacrate înfăptuirii destinderii, consolidării climatului de securitate şi pace în Europa îşi au originea tocmai în aprecierea lucidă a acestei situaţii deloc liniştitoare, în afirmarea tot mai puternică a dorinţei şi voinţei popoarelor de a trăi în linişte şi bună înţelegere. Procesul amorsat în 1975 la Helsinki — proces în care România a deţinut un rol de promotor — a constituit, evident, un început promiţător, un pas pozitiv. Dar în cei aproape patru ani care au trecut de atunci, măsurile concrete, efective, viabile de dezangajare militară şi dezarmare s-au lăsat aşteptate. Se poate spune chiar că ritmurile trepidante, de-a dreptul absurde ale cursei înarmărilor s-au resimţit aici mai tare decît în orice altă regiune a lumii. Deşi de atunci, din 1975, în cadrul urmărilor CSCE, a avut loc reuniunea de la Belgrad, aceasta nu a a făcut decît să consemneze inconsistenţa măsurilor legate de aspectele militare ale securităţii europene.

Or, e foarte clar că un climat de încredere, de autentică destindere, de echilibru şi securitate este incompatibil cu uriaşa acumulare de arme şi armate, cu permanentul pericol potenţial pe care acestea îl reprezintă pentru liniştea şi pacea popoarelor.

Este aceasta o idee care structurează, de fapt, întreaga concepţie românească privind problematica securităţii europene, de materializare a principiilor convenite în capitala finlandeză, de continuare a paşilor făcuţi atunci prin măsuri noi, autentice de dezangajare militară şi dezarmare. Să ne reamintim cele afirmate de **preşedintele Nicolae Ceauşescu** de la tribuna conferinţei general-europene, de declaraţiile sale recente şi vom avea imaginea clară a unei poziţii consecvente, profund constructive şi responsabile faţă de destinele păcii pe continentul nostru. La 1 Mai, anul acesta, preşedintele României sintetiza astfel gîndul întregului său popor: **„România militează activ pentru normalizarea relaţiilor în Europa şi înfăptuirea în viaţă ca un tot unitar a documentelor semnate la Helsinki, pentru crearea unui sistem trainic de securitate care să ofere popoarelor europene garanţia că se află la adăpost de orice agresiune, de orice amestec în treburile lor interne. Acordăm o mare însemnătate pregătirii temeinice a viitoarei reuniuni de la Madrid din 1980, considerînd că trebuie acţionat mai intens pentru dezvoltarea unei largi şi neîngrădite colaborări economice, ştiinţifice şi culturale între toate statele şi îndeosebi pentru trecerea la măsuri ferme de dezangajare militară fără de care nu poate fi concepută o pace reală, durabilă nici în Europa şi nici în lume".**

Ceea ce caracterizează şi de această dată poziţia ţării noastre este, înainte de toate, deplina concordanţă între ceea ce proclamăm şi ceea ce înfăptuim concret în direcţia reducerii tensiunii, a avansării pe calea întăririi climatului de linişte şi pace atît de necesar creaţiei paşnice, pentru a înlocui confruntarea, oricînd posibilă, cu un veritabil climat de încredere, înţelegere şi colaborare. O enumerare cît de succintă a acţiunilor de politică externă românească ce s-au consacrat acestor nobile idealuri trebuie să consemneze, în primul rînd, activitatea nemijlocită a preşedintelui ţării pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu toate statele continentului, străduinţa sa perpetuă de a utiliza valenţele dialogului constructiv, de a promova ferm, în viaţă, principiile coexistenţei paşnice între naţiuni.

România este, de asemenea, autoarea şi iniţiatoarea unor propuneri realiste, constructive menite să jalonеze un drum lung şi dificil aşa cum este acesta, al edificării unei Europe a păcii şi securităţii. Propunerile româneşti în materie de dezangajare militară, de pildă, integrate programului elaborat de partidul şi statul nostru în problematica de ansamblu a dezarmării vizează adoptarea unor măsuri de deosebită însemnătate operaţională dar şi politică. Se înscriu aici propunerile privind: îngheţarea şi reducerea treptată a bugetelor, stocurilor de arme şi a efectivelor militare; asumarea de către toate statele a angajamentului de a nu mai amplasa noi trupe pe teritoriul altor state, retragerea tuturor trupelor străine în limitele graniţelor naţionale, reducerea activităţii şi desfiinţarea concomitentă a blocurilor militare etc. Nu demult, prin glasul său cel mai autorizat, România socialistă a avansat noi propuneri de certă valoare privind crearea unei zone tampon, a unei zone demilitarizate de 80—100 km între forţele celor două blocuri militare — NATO şi Tratatul de la Varşovia. De asemenea, ţara noastră s-a pronunţat pentru organizarea unei reuniuni europene consacrată problemelor dezarmării pe continent.

Prin întreaga sa politică externă, România face dovada vie că Europa, „arsenalul şi cazarma nr. 1 a lumii", nu numai trebuie dar şi poate să devină un continent al păcii şi înţelegerii între naţiuni. Este o dorinţă arzătoare a poporului nostru, a tuturor popoarelor europene. Şi este o problemă care, în esenţa sa, ţine în primul şi în primul rînd de voinţă politică, de responsabilitate şi raţiune.

AUREL PERVA ■

Gustul păcii

Oamenii nu se mai tem de tot şi de toate. Micile victorii, în aparenţă neînsemnate, ale cunoaşterii au defrişat drumul pe care, uneori opintiţi, alteori lin, a mers civilizaţia. Şi oamenii secolului XX se tem. De ei înşişi. Unii de alţii. Un paradox al cunoaşterii? Cunoscînd mediul ambiant, fenomenele şi procesele firii, cunoscîndu-se pe sine în intimitate, omul a ajuns să se teamă de om. Mai mult decît de orice.

Oare teama, dospind ca o pîine cu drojdie multă, să fie cea care cheamă războaiele? Există oare un ciclu al apariţiei acestor flageluri, reluat de fiecare dată cînd s-a sedimentat suficientă teamă? Simple întrebări rămase de prea multă vreme fără răspuns. Şi Heraclit şi Lucretius, Kant, Rousseau, Marx, Engels şi Lenin au căutat adevărata explicaţie a conflagraţiilor care au măcinat omenirea.

Şi totuşi, de ce se bat oamenii? În numele civilizaţiei, pentru apărarea ei, aceasta ar fi cel mai simplist răspuns. Fiecare îşi apără bucăţica sa de civilizaţie. Ca şi cum civilizaţia ar putea fi pusă în boccea şi aparată vitejeşte cu bita! Cu şi cum civilizaţia s-ar fi putut naşte şi exista fără contribuţia tuturor!

Cu toate exemplele — unele încă aburind de sînge — pe care viaţa comunităţii le-a furnizat, oamenii nu se potolesc. Precum avarul lui Molière, se întrec care mai de care în a tezauriza mijloace de distrugere cît mai perfecţionate. Adică, bombe albe pentru zile negre.

Continuarea creşterii militare a depăşit, în ultimele trei decenii, limitele raţiunii. Dacă înarmarea are cumva vreo raţiune.

Revista **„Scientific American"** constata că, într-o lume a cărei suprafaţă a fost şi rămîne constantă, forţele militare îşi sporesc permanent puterea. Treptat, în numele realismului (?), ţările lumii au trecut de la o situaţie periculoasă la alta, pentru care cuvîntul periculos este un eufemism. Progresele cunoaşterii au adus la îndemîna omului mijloace de o eficacitate nevisată, folosite, cu seninătate, în numele păgubitoarei concepţii a salvgardării civilizaţiei ca forţe distructive.

6 (ŞASE) puteri nucleare numără lumea. Doar 6. Şi totuşi ele dispun de 100 000 de încărcături nucleare, care pot ucide de 50 000 de ori fiecare om. Şi producţia se desfăşoară într-un ritm de 3 bombe pe zi, nestînjenită, posesorii cumplitelor arme nesuferind de boala suficienţei. În 1982 puterile nucleare se vor putea distruge reciproc de 100 de ori. Se pare că nu e destul, de vreme ce o proliferare îngrijorătoare cunosc şi armele aşa-zis convenţionale. Fiind vorba de o adevărată industrie, şi încă de o industrie care se respectă — pe lîngă muncitori, ea foloseşte 500 000 de specialişti şi tehnicieni cu înaltă calificare şi devorează anual materii prime şi semifabricate în valoare de 250 miliarde dolari — această „ramură economică" are un ritm de creştere impresionant. Circa 4,5 la sută a fost ritmul anual în perioada 1948—1975. Cu mici fluctuaţii. În sus. Un ritm mai mare decît cel al creşterii economiei mondiale, mult mai modest — de 3—4 la sută. Şi iată cum, în decurs de 30 de ani, produsul mondial brut a crescut de 5 ori iar cheltuielile militare s-au înzecit! Ceea ce a permis ca această branşă prosperă şi neafectată de criză să pună la dispoziţia populaţiei lumii o abundenţă de „produse". Fiecărei femei, fiecărui bărbat, fiecărui copil ce sălăşluieşte pe Terra „îi revin" circa 15 tone trinitrotoluen! Paşi hotăriţi, paşi neîmpiedicaţi încă de o acţiune concertată a oamenilor lucizi. Paşi spre distrugeri potenţiale, spre creşterea vitezei ripostei, paşi ce creează, reale riscuri. Riscul unei conduceri iraţionale sau greşite, al unei erori de judecată.

Demonstraţiile le-a făcut cu prisosinţă istoria războaielor. Demonstraţii care arată, fără putinţă de tăgadă, că cel mai mult costă omenirea nu miliardele irosite, ci escaladarea la nesfîrşit a tehnicii şi complexitatea crescîndă a echilibrului fragil. A sosit timpul pentru o nouă abordare a rostului şi amplorii înarmărilor. A trecut timpul cînd simplista lozincă „pace prin forţă" părea viabilă.

Dincolo de toate războaiele, în chiar inima tuturor războaielor, oamenii n-au uitat gustul păcii, cel mai preţios fruct al omenirii şi, poate, singurul care contează.

IOAN ROŞCA ■

În numele vieţii

Indiscutabil, deviza „Sănătate pentru toţi, în anul 2000" a celei de-a 32-a Adunări mondiale a sănătăţii, de la Geneva, trebuie privită dincolo de stricta accepţie lingvistică. Pentru că, în contextul cristalizării imperativului făuririi unei noi ordini economice internaţionale, dezvoltarea fiecărui stat în parte, progresul lumii, în general, implică valorificarea cît mai deplină a potenţialului uman şi material de care dispune fiecare popor. Atingerea unui asemenea scop depinde şi de starea de sănătate a poporului respectiv, care, la rîndul ei, reflectă gradul de dezvoltare pe plan naţional. În acest cadru apare evident că decalajele economice existente în lume sînt însoţite şi de decalaje în ce priveşte sănătatea populaţiei.

Potrivit unor statistici ale O.M.S., în lume în jur de un miliard de oameni, adică un sfert din locuitorii Terrei, nu au acces la nici un fel de servicii medicale. În timp ce în ţările industrializate mortalitatea este de 10 la mie, în Africa este de trei ori mai ridicată. Pe acelaşi continent vîrsta medie este de numai 40 de ani, iar 150 de copii mor înainte de a împlini un an. Dealtfel, este cunoscut că datorită lipsei fondurilor, într-o serie de state în curs de dezvoltare nu pot fi vaccinaţi copiii, ceea ce face ca din circa 80 milioane nou-născuţi în fiecare an, cinci milioane să moară înainte de a împlini vîrsta de un an, aproximativ 25 la sută din copiii din ţările în curs de dezvoltare africane şi latino-americane încetînd din viaţă, în lipsa asistenţei medicale, pînă la vîrsta de cinci ani. Este relevantă, în acest context, importanţa pe care ar avea-o înfăptuirea obiectivului evocat la Adunarea mondială a sănătăţii ca pînă în 1990 să se creeze condiţiile ca toţi copiii din lume să poată fi vaccinaţi împotriva difteriei, tetanosului, rujeolei, poliomielitei şi tuberculozei, maladii aproape dispărute în zone întregi ale lumii, dar care mai iau un tribut anual de cinci milioane de vieţi, vieţi ce nu au ajuns să treacă de graniţa celor 12 luni. Cu atît mai mult, cu cît, aşa cum afirmă experţii, costul unui asemenea vaccin este în jurul a trei dolari. În contrast, se apreciază că la sfîrşitul lui 1979 cheltuielile militare zilnice se vor situa în jurul a 1,5 miliarde dolari...

Desigur, în ţările în curs de dezvoltare cel mai puternic afectate de lipsa de asistenţă sanitară se fac eforturi pentru îndreptarea situaţiei, dovadă fiind planurile naţionale de dezvoltare care includ şi un asemenea obiectiv. Rezultatele nu sînt însă pe măsura cerinţelor, la aceasta contribuind şi lipsa de cadre medicale. Un raport al O.M.S. arată, în acest sens, că în medie pe glob sînt opt medici la 10 000 locuitori. Dar, dacă în statele industrializate cifra este de 15, în unele state africane, de pildă, există un singur medic la 20 000 locuitori. Trebuie adăugat încă un aspect: efectele nefaste ale lipsei de medici din unele state în curs de dezvoltare sînt accentuate de procesul cunoscut sub numele de „furt de creiere", concretizat, în acest domeniu, prin racolarea de către ţările dezvoltate a cadrelor medicale din statele în care prezenţa acestora este mai mult decît necesară.

Cifrele prezentate se constituie în argumente ce pun în evidenţă necesitatea accesului tuturor oamenilor de pe glob la asistenţă sanitară, ca unul din deziderate le făuririi unei lumi mai bune şi mai drepte. Cerinţă ce subliniază legătura indisolubilă dintre eforturile naţionale şi cooperarea dintre state pentru asigurarea unei stări adevărate de sănătate pentru toţi oamenii, pe de o parte, şi acţiunile întreprinse în lume de fiecare ţară şi prin conlucrarea internaţională pentru dezvoltare economico-socială, pentru progres şi civilizaţie, pe de alta. Un obiectiv ce se cere înfăptuit în numele vieţii.

EUGEN STĂNESCU ■

Mondo umano ?

Nu-i linişte sub cedrii Libanului

Întîmplarea fericită a făcut să-i văd în două rînduri în decurs de numai cîteva zile. De fiecare dată eram în tranzit dar timpul a fost suficient pentru a merge pe largile bulevarde, pe lîngă ei, pentru a ne opri şi, de la umbra lor mirifică, în acele clipe ce luau foc, să zăbovim cu ochii peste întinderea netulburată de nimic (cel puţin aşa visam) a Mării Geniilor, cum i se mai spune Mediteranei.

Poate pentru felul cum a descris în „Jamilé sous les cèdres" Henry Bordeaux pe cei întîlniţi la poalele virfului Daar el Qatib (3 043 metri) şi care au peste o mie de ani, fiind cele mai importante vestigii ale întinselor păduri de cedri de atunci : „De departe îmi apăreau negri datorită chiar umbrei lor, ca nişte păsări uriaşe aşezate pe terenul sterp, cu aripile întinse. Ajunsei curînd la cei dintîi, un fel de avangardă formată din cîţiva copaci izolaţi care, neîfind stingheriţi, în avîntul lor şi-au putut dezvolta liber trunchiurile drepte, proiectînd în toate direcţiile lungile lor ramuri orizontale... Instinctiv, mă descoperii şi îi salutai. Nimeni nu văzu acest semn de respect, nimeni, doar aceşti copaci, înalţi sau turtiţi, unii formidabili şi frămîntaţi, cu rădăcinile ridicate şi răsucite ca şarpele care stringe grupul lui Laocoon şi al copiilor lui, cu trunchiurile formate din îmbinarea mai multor tulpini, cu virfurile frînte de trăsnet ; alţii, mai puţin groşi şi masivi, înalţi şi cu o linie netă şi pură — nu erau oare nişte personaje prodigioase care, după secolele scurse, căpătaseră dreptul de a privi cu dispreţ pe intrusul venit să-i vadă fără evlavie ?"

Poate pentru toate acestea ca şi pentru altele nescrise ori nespuse m-am gîndit deci mai mult şi la aceşti cedri, la personalitatea lor, la faptul că au fost simbolul acestei ţări. Poate şi pentru că, pe ascolo, de cîtva timp, s-a tras cu tunurile, au trecut blindate, s-au dus lupte, aviaţia a bombardat, s-au făcut baricade din te miri ce (chiar şi din cedri ?). Turiştii nu mai vin iar botelurile faimoase prin arhitectonica lor, prin aşezare şi prin nume (mă gîndesc, de pildă, la Phönicia) au dispărut pur şi simplu sau sînt simple schelete ; pe strada aceea a băncilor, celebră datorită numărului imens şi stabilităţii lor, nu mai este animaţia de altădată. Dar mai este ceva ca înainte ?

Pînă şi anotimpurile au parcă un alt ritm şi o altă dimensiune pentru că nimeni — sau aproape nimeni — nu mai are timp pentru a consemna trecerea timpului. Atunci, să mă mir că în ştirile şi reportajele despre această ţară nu mai încap şi cedrii ? Poate pentru că abia încap oamenii şi adesea pentru a spune cîte noi victime, cîţi noi răniţi ş.a. ; ş.a.... Am văzut cedrii acum şase ani. Mi-au apărut calmi şi falnici, calzi şi ospitalieri. Azi, ştiu că nu-i linişte sub cedri (şi formula, chiar adaptată, transmite, sper, adevărul) pentru că pacea înseamnă mult mai mult. Dar nu ştiu cîţi dintre cedri au rezistat acestor „intemperii". Şi atunci rămîne doar amintirea.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

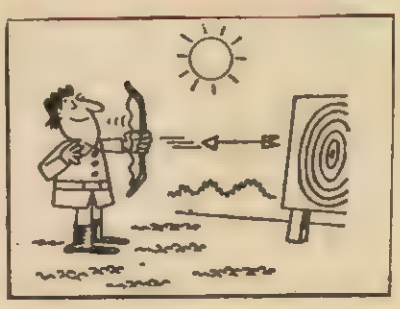

(Din „BOHEMIA" — Cuba)

Ochii și urechile lumii

Omul ca acord muzical

Îl citeam de 15 ani, de la primul „Le Monde" apărut în Gara de Nord, după care am fugit de la Bălcescu, cu un troleibuz, să-l mai „prind" înainte epuizării. L-am găsit și primul articol citit era semnat cu un nume fastuos pentru imaginația mea : Pierre Viansson-Ponté. Nu i-am scăpat nici un rînd de 15 ani — rubrica lui „Pe firul săptămînii", privire enciclopedică asupra problemelor franceze, o am decupată și adunată în arhiva personală — în fiecare vizare a mea spre Paris mă gîndeam să îndrăznesc a trece pe la biroul său din Rue des Italiens să i văd cum lucrează, să-i spun... ce ? Dezmeticindu-mă repede și-mi regăseam hăzul gîndindu-mă că dacă alții se duc la Paris pentru Luvru, eu, stupidul refractar la orice drumuri, m-aș duce nu pentru Gioconda ci pentru cîțiva ziariști — ca Viansson-Ponté, ca Jean Daniel, ca Maurice Clavel, fără de care n-aș fi înțeles ce e un articol bun, într-o dimineață bună, pe lumea asta.

Lumea privește de mult gazetăria ca o ratare a literaturii. Lumea e obsedată de capodopere doar în romanele cît mai groase. România e una din țările care se pot lipsi cu seninătate — de aceste prejudecăți ale unui „rasism" de gen și gentu. Noi avem, de zeci de ani, ziariști care au dat capodopere de articol, noi cunoaștem toată otrava luminată și micrea densă care se pot cuprinde într-o filă de jurnal, perisabilă numai în optica unor leneși și grăbiți. E greu să te înșeli, din București, asupra ziaristului mare și adevărat. Odată descoperit, intuiția pornește spre el cu dragoste breslașă și elan deloc rușinat de fraternitățile sale. Așa mă arunc spre articolele lui P.V.P. care, toate, erau scrise după această lege a meseriei, formulată desăvîrșit de un om care, altfel, nu obișnuia să se mărturisească : „În meseria noastră trebuie să încerci a păstra o anumită prospețime de simțire și de judecată ; trebuie să păstrezi și o anumită doză de entuziasm. Fără asta, o faci prost. Trebuie să încerci a ține departe de cinism și departe de naivitate. Aceasta e, probabil, cea mai mare dificultate". Poate că nici o apus totul despre cum scria. Dar despre cum trăia — era dintre cei care mai știu să scrie în redacție, într-o oră, un articol, în acea tranșă a meseriei care nu ratează un cui — abia această moarte fulgerătoare divulgă adîncul: ultimul său articol — analiză rece, implacabilă, a două viziuni economice asupra Franței — a apărut în ziarul datat duminică 6 mai. În noaptea aceea murea. Deloc fulgerător. Era bolnav, și o știa, de șapte luni ; a scris pînă în ultima clipă, fără nici o tandrețe milosă de sine, încît în ziarul imediat următor, anunțul morții sale „pe-ntîia" părea acela al unei dispariții subite : „Pierre Viansson-Ponté n'est plus". Ieri mai fusese... Ultima sa carte, scrisă împreună cu un medic celebru, se numea „A schimba moartea" și sugera în fața incurabilului exact tratamentul de calm și demnitate pe care și l-a aplicat cu consecvență care leagă în muzică „intîia" de „a noua", iar în artă noastră de jurnaliști articolele fiecărei dimineți în care te trezești cu o singură nădejde — aceea că nu vei ceda, nici azi, demagogiei. E pactul fundamental al meseriei de ziarist. P.V.P. l-a dus pînă la ultima consecință, pînă la ultima filă de zi și de carte. El n-a cerut curaj, fără a-l avea. El n-a cerut luciditate, fără a o stăpîni. Prea puțini înțeleg rotunjimea unei asemenea capodopere interioare.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(Din „BOHEMIA" — Cuba)

Tainele „Cetății Soarelui"

Vechea cetate Hatra din Irak a rămas timp de 17 secole în uitare. Clădirile sale impunătoare s-au transformat în ruine, pe jumătate înghițite de nisipurile deșertului înconjurător. Dar acum, acest oraș al antichității — singurul din Irak construit în mare parte din piatră — este treptat scos la lumină. Lucrările de degajare au început în 1951 sub egida Departamentului de arheologie al Irakului. După mai mult de un sfert de secol de excavații atente și restaurări meticuloase efectuate de cercetătorii irakieni, „Cetatea Soarelui" — nume sub care era cunoscută Hatra în antichitate — începe să-și dezvăluie splendorile, comparabile cu cele ale altor renumite orașe din aceeași zonă a lumii — Palmyra, Persepolis, Baalbek, Petra. Anul acesta urmează să fie inaugurat un nou program de cercetări pentru încă zece ani. Semnele de întrebare pe care le ridică trecutul cetății sînt numeroase. Cine a construit acest oraș în plin deșert și pentru ce motiv ? Cine a trăit aici și de ce a încetat, oare, brusc, existența sa ?

Data fondării cetății Hatra nu este cunoscută. Se știe însă că Templul elenistic al soarelui și Templul închinat luceafărului dimineții datează din secolul al II-lea î.e.n., cînd acest oraș era deja consolidat. În antichitate, Hatra controla cel mai scurt drum comercial ce unea țărmul Mării Mediterane cu Mesopotamia. Pe aici treceau mărfurile pe care le schimbau imperiul roman și chinez. Pentru vizitatorul de astăzi, prezența cetății în ținutul nisipurilor este tulburătoare. Platoul de calcar ce îi înconjoară nu a prezentat niciodată urme chemătoare de viață. Dar dincolo de zidurile din cărămizi din lut, acum în ruină, prevăzute cu cîte o poartă în direcția celor patru puncte cardinale și străjuite de 163 de turnuri uriașe construite din blocuri dreptunghiulare de piatră, călătorului obișnuit cu întinderea nesfîrșită a pustiului i se deschidea o cu totul altă lume. În primul rînd, era apă din belșug. În incinta cetății se găsește un lac, iar la fiecare colț de stradă se mai păstrează încă urmele puțurilor și fîntînilor.

Și acum străzile mai poartă imprimată pecetea roților nenumăratelor care le-au străbătut cu mulți ani în urmă. Ruinele locuințelor sînt acoperite cu o adevărată haină de verdeață ce se unduiește la cea mai ușoară adiere a vîntului. Drumurile duc spre centrul cetății unde se înalță marele templu — un adevărat colos din piatră. Mai pot fi încă admirate coloanele cilindrice ale clădirii, precum și numeroase capiteluri și frize ce așteaptă să fie restaurate. Caracteristice pentru cetate sînt însă așa-zisele iwan-uri, ce se deosebesc de restul clădirilor prin intrările lor arcuite închise la origine prin uși masive de lemn. Ele adăposteau odinioară altare dedicate diferitelor zeități. Pereții masivi de piatră, pentru ridicarea cărora a fost nevoie de scurgerea mai multor decenii, sînt împodobiți cu sculpturi reprezentînd capete de zei, regi, meduze, cai etc.

Cu 2 000 de ani în urmă locul preferat al cetățenilor era piața din fața marelui templu ce îndeplinea rolul agorei grecești sau al forumului roman. Această parte a cetății era în permanență plină de oameni. Mulți dintre ei se tocmeau în dreptul magazinelor lipite de ziduri. Alții se pregăteau pentru serviciul religios. Imaginea locuitorilor cetății este păstrată de numeroasele statui descoperite în ultimul timp de arheologi. Impresionează în mod deosebit statura înaltă a acestora și veșmintele lor bogate. Numele unora dintre cetățeni de vază, ale zeilor și regilor lor sînt inscrise din loc în loc pe ziduri în limba aramaică. Pentru triburile nomade din deșert Hatra reprezenta, de asemenea, centrul spiritual și religios. Ea a devenit, totodată, capitala primilor regi de origine arabă al căror nume s-a păstrat pînă în prezent. Hatra a trezit interes și partizani, renumiții adversari ai romanilor, a căror capitală se afla la Ctesiphon, situat la sud de Bagdad. Considerînd că cetatea poate îndeplini rolul unui tampon față de lumea romană, ei au contribuit, în mare măsură, la înflorirea acestei așezări, în care s-au îmbinat în mod armonios elemente de cultură autohtone, grecești, romane, parte și persane. Hatra a rezistat, dealtfel, cu succes încercărilor de cucerire ale împăraților romani Traian și Septimiu Sever. Dar în anul 241 e.n., regele persan Șapur a cucerit-o, după doi ani de asediu, prin trădare, după cum relatează legenda. Cetatea, distrusă atunci în întregime, a fost invadată de nisipuri și a intrat rapid în uitare.

TUDOR PRELIPCEANU ■

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Influențabilii...

Despre Ronny Zamora, care are cincisprezece ani și de aproape un deceniu, numai el știe cum a făcut, a stat cîte opt ore pe zi în fața televizorului, am mai citit. Pasiunea sa, cunoscută de părinți și de prieteni, era să tot schimbe canalele pentru a viziona — non-stop — filme de groază. E greu de precizat la cîte crime perfecte sau imperfecte a asistat Ronny în cadrul acestui îndelungat consum de peliculă de specialitate. Cert este că, imaginația sa a început să lucreze și, nu o dată, în primul sfert al unui film polițist putea da cu siguranță verdictul cine este criminalul și cum s-a desfășurat lovitura cu pricina. Ronny a trecut apoi de la teorie la practică și și-a asasinat o vecină de 83 de ani pentru a-i prelua economiile în valoare de 127 dolari.

Un comisariat de sector din New York a acționat cu perseverență timp de 4 luni pînă să dea, cu greu, de capătul firului acestei încîlcite afaceri, capăt la care se afla Ronny. Avocatul familiei Zamora, încercînd să doboare munții unei jurisprudențe de cele mai multe ori confuză, a cerut în proces 25 milioane de dolari despăgubiri principalelor trei canale de televiziune, învinuindu-le că sînt responsabile pentru adevărul de necontestat că-i incită pe adolescenți să ucidă.

Procurorul a apreciat că, într-adevăr, televiziunea duce o politică nefastă și că ea reprezintă un mod neconvenabil de a interpreta primul amendament al constituției americane care prevede libertatea de expresie.

Totuși, milioanele de dolari nu au venit pe adresa familiei Zamora ca o dobîndă binemeritată la crima lui Ronny în valoare de 127 de dolari.

Cu cîtva timp în urmă, o altă familie care trăia tragedia unei adolescente la fel de influențabilă în raport cu conținutul crimelor difuzate de televiziune, cerea unui tribunal din San Francisco despăgubiri în valoare de 11 milioane de dolari pentru că familia respectivă trăise, pas cu pas, scenariul înfiorător al unui film difuzat de canalul NBC, film care se numea „Născut inocent" deși titlul nu avea nici o legătură cu subiectul care, de la început la sfîrșit, era exact contrariu. Și cu această ocazie procurorul a deplins elasticitatea aceluiași amendament al constituției potrivit căruia orice producător poate fabrica orice fel de filme sau texte pentru a fi consumate oricum, de oricine, cu rezultate dintre cele mai imprevizibile.

Deși în tribunale drame de acest fel curg de la o instanță la alta, într-o abundență greu de descris, pînă acum nimeni nu a putut găsi metoda de a frîna, pe cît posibil, valul de violență care inundă tineretul american după singurul criteriu al vandabilității. Problema este totuși studiată de o pletoră de specialiști care, avînd statistici la îndemînă, fac declarații de presă încercînd să tragă un semnal de alarmă care să se și audă. Doctorul Michel Rottemberg, psiholog la Universitatea din Washington, a arătat de curînd că un adolescent american care părăsește liceul în jurul virstei de 18 ani a vizionat în medie 18 000 de omucideri, violuri, hoții și altele asemenea.

Încercînd să pună punct culturii crimei, un „Comitet național de urmărire a emisiunilor de radio și televiziune" încearcă de aproape trei ani un mijloc de presiune, deocamdată considerat subtil. Acest comitet publică cu regularitate un fel de „top al violenței" în care sînt trecute, în ordine, firmele ce finanțează programele de violență.

Deocamdată, cîteva asemenea companii, jenate că au intrat în atenția generală, au preferat să-și retragă anunțurile publicitare din mizeriile de sînge și praf de pușcă ale filmelor de groază. Alte firme mai avide să-și facă cunoscute produsele între două împușcături le-au luat locul. Așadar, cercul vicios se închide, programele rămîn aceleași și doar rechinii comerțului își fac întrevăzute boturile, sub perdeaua de violență care acoperă minții a sute de mii de tineri, aproape obligați să-și vadă viitorul în penumbra plină de suspens a pregătirii unei crime...

RADU BUDEANU ■

● FAPTELE ȘI ZILELE SĂPTĂMÎNII

● MAȘINA DE ALERGAT PE LOC

Epidemia alergării tămăduitoare a pătruns și în Japonia. Dar cum anume ar putea alerga directorii și cei care fac parte din conducere ? În văzul subalternilor nu este comod. Și, în afară de aceasta, unde să ai timp pentru o astfel de terapie ? Destule argumente pentru a determina o firmă japoneză să fabrice și să lanseze pe piață „o mașină de alergat pe loc". Despre succesul unei asemenea invenții vorbește „amănuntul" că în primele luni ale acestui an au fost fabricate peste 250 000 de astfel de mașini. Majoritatea cumpărătorilor nu sînt însă directori, ci simpli muncitori. Microprocesorul montat în mașină calculează numărul de pași, reglează viteza alergării, indică numărul de calorii consumate, cuplează și decuplează melodia ce însoțește mișcarea și mai execută și alte operații utile.

● PREȚUL BENZINEI ȘI... SISTEMUL METRIC

Este posibil — spun specialiștii — ca sporirea prețului benzinei, în contextul general al scumpirii petrolului, să aibă în S.U.A. ca efect... promovarea sistemului metric, care progresează cam greu în această țară. Ipoteza pornește de la faptul că, prin modul în care sînt construite, pompele de benzină americane nu pot opera cu un preț mai mare de 99,9 cenți galonul (aproximativ 3,8 litri). Iată un motiv suficient de însemnat pentru ca la Washington să se discute problema unei eventuale adaptări a pompelor la sistemul metric. Printr-o preferință acordată sistemului metric, în Statele Unite s-ar economisi la scară națională o sumă considerabilă. Explicația ? Pentru a transforma o pompă astfel încît să afișeze prețul carburantului în litri ar fi suficientă o cheltuială de 50 de dolari, în vreme ce pentru adaptarea unei pompe pentru prețuri de peste un dolar galonul ar fi necesară o investiție de circa 200 dolari. Iar cum în S.U.A. sînt aproximativ 1,5 milioane de pompe de benzină...

● ENGLEZA ȘI AMERICANA, DOUĂ LIMBI DIFERITE ?

Această idee nu este cu totul nouă. Ea a fost exprimată cîndva de G. B. Shaw, prin paradoxul că „Anglia și America sînt separate de limba lor comună". Într-adevăr, deosebirile care apar în limba vorbită între engleză și americană sînt nu o dată totale. Un londonez, de pildă, telefonînd unui prieten din New York, la întrebarea „Are you through ?", răspunde „Yes, thank you" și i se întrerupe legătura, pentru că telefonista americană întrebase „Ați terminat convorbirea ?" în vreme ce englezul înțelegea „Ați obținut legătura ?" Sau : „I was mad about my flat" va fi înțeleasă de un britanic „Îmi plăcea la nebunie camera mea", iar de un american „Mi-am ieșit din fire din cauza cauciucului spart !"

● ULTIMA MODĂ LA NEW YORK : VESTA CONTRA-GLOANȚE

Vesta contra-gloanțe a început să devină o piesă din ce în ce mai prezentă în garderoba unui număr din ce în ce mai mare de new-yorkezi. Bancheri, oameni de afaceri, comercianți și ziariști constituie cea mai bună clientelă a magazinelor specializate în echipamente de securitate. „Communication Control Systems", unul dintre cei mai importanți distribuitori de articole de acest gen din New York, a vîndut anul trecut aproximativ 500 de veste speciale împotriva gloanțelor, dublîndu-și vînzările din anul precedent. Vesta contra-gloanțe, care cîntărește aproximativ două kilograme, costă, în funcție de model, 150 și 575 de dolari.

„Voces primavera" sau bucuriile muzicii la Școala generală nr. 4 din Capitală

Ce pot spune lumii copiii unei școli generale aflați între clasele I și a VIII-a ? Și cînd ? Iată că pe bulevardul Ilie Pintilie din București, copiii Școlii generale nr. 4 ni se adresează acum.

Cine a urmărit pe ecranele televizoarelor, la 16 mai, corul **„Voces primavera"**, cine l-a ascultat pe podiumul Sălii mici a Palatului, pătruns de cristalul vocilor de primăvară adunate în cîntec, și-a dat seama de mesajul curat al copilăriei adresate unei lumi cu umbre lungi și cu soarele în suflet. În română, în engleză, în franceză, în rusă, corul **„Voces primavera"** condus de entuziastul profesor Claudiu Negulescu își exprimă bucuria de a fi. Unul dintre cele mai recente succese : turneul componenților corului în județul Covasna, unde au fost aplaudați și rechemați să cînte de către mulți copii de limbă maghiară care i-au găzduit și cu care au legat trainice prietenii. Turneul din județul Tulcea se apropie, se fac pregătiri febrile pentru plecarea în Olanda, cu prilejul Anului Internațional al Copilului. Intrăm în laboratorul de muzică al școlii. O impresionantă dotare tehnică — stația de radio, proprietatea elevilor, la care se difuzează zilnic emisiuni realizate de redactori pionieri. Peste tot, magnetofoane profesionale și semiprofesionale, slujind la audiții fidele și instructive în timpul lecțiilor de muzică. „În ziua de astăzi, remarcă profesorul și compozitorul Claudiu Negulescu, este de neconceput să predai o lecție modernă fără pian, fără discotecă și fonotecă, fără mijloace audio-vizuale. Dacă vorbim despre opera lui Verdi, eu le dau un film despre viața lui Verdi. Aici toți sînt solfegiști, cîntă pe note încă din clasa I. Copiii trebuie să pătrundă de mici tainele muzicii, să cunoască istoria ei, pentru a ajunge în viață la cele mai elevate bucurii. Bucuria muzicii este chiar bucuria vieții". „Tovarășe profesor Claudiu Negulescu, aceasta e o școală de muzică ?" „Nu, aceasta e o școală unde se face și muzică". „Dumneavoastră sînteți membru al Uniunii compozitorilor din 1951, cînd abia erați student în anul al II-lea al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", ați compus numeroase cîntece dedicate copiilor și mai ales corului pe care îl conduceți. Piesele „Noi sîntem copiii țării", „Sus, voinicii moșului", „Vrabia, mare gospodină" care a obținut și locul al treilea la Concursul național de creație al cîntecului pentru copii inițiat de Televiziunea română, atestă o dragoste statornică față de copii, care, credem, vă și răsplătesc. Toate acestea nu vă determină să predați la un liceu de muzică, de pildă ?" „Niciodată. Am aici cele mai mari satisfacții. Realizez cu elevii de la Școala generală nr. 4 ceea ce n-aș realiza la nici o școală de muzică, bazată pe profiluri distincte, numai pe instrument. Avem nevoie de matematicieni, de chimiști, de strungari. Dar toți au nevoie de frumusețea artei, de înțelegerea ei, prin ea devenind mai frumoși și mai muncitori. Nu toți vor ieși artiști, voci unice pe mapamond. Dar ce mulțumire mai mare decît să-ți vezi, după ani, foștii elevi în sălile de concert vibrînd la acordurile unei muzici celeste ? Un copil cînd pleacă de la școala noastră, din clasa a VIII-a, știe istoria muzicii universale de la Bach pînă la Debussy, știe muzică românească de la Flechtenmaher, bun patriot, pînă la Pascal Bentoiu. Corul **„Voces primavera"**, cor de cameră, este format însă dintr-un grup de 38 de elevi selecționați din alți patru sute și care, în loc de o oră de cor, fac patru, uneori și mai multe. Toți sînt frumoși și buni și au media generală peste opt. Atrași de realizările noastre, ne-au vizitat școala personalități ale vieții muzicale contemporane românești. Unii compozitori au dedicat acestui cor noi cîntece. Repertoriul său este alcătuit din creații românești vechi și contemporane, prioritare fiind cîntecele pionierești. Copiii cîntă bucăți de muzică clasică universală, fiindu-le la îndemînă Mozart, dar și modernul Stravinski. Mă bucură că, neignorînd științele exacte și alte materii, copiii sînt apreciați pe măsura talentului lor. Simona Belgun, de pildă, solistă, cîntă din Mozart, este președinta corului nostru dar face parte și Corul de copii Radio. O rezonanță în plus la calitatea corului nostru de cameră îl aduce și grupul format din Ileana Crăciunescu, Simona Dan, Florentina Gheorghe, Ioana Hotescu, Cristina Kivu, Dana Mateescu, Magdalena Osiceanu, Angela Stratulat. Voci de copii, curate, înalte și sincere".

ADI CUSIN ■

Sănătatea la malul mării

La Eforie Sud e liniște. Deocamdată. Timp frumos, după cîteva săptămîni violente de ploaie. Undeva, în spatele gării, într-o clădire monumentală, în spațiul unui parc cu flori de iasomie și al unei plaje care coboară lin spre Techirghiol — ași ație ca de sezon estival ! Glasuri de copii. Hohote de rîs. Ne aflăm în Sanatoriul balnear de reumatologie pentru copii care funcționează în regim permanent, adică indiferent de anotimpuri și de condiții meteorologice. Un sanatoriu unde se află în tratament, în funcție de gravitatea maladiilor, în serii de cîte 24 zile, fete și băieți din toate regiunile țării.

Pentru detalii ne adresăm medicului șef al sanatoriului, medicul pediatru Valeriu Savin, cu întrebarea : cine beneficiază de condițiile de sanatorizare de la Eforie Sud ? Copii cu antecedente reumatice, potențiali reumatici, copii cu meteorosensibilitate, copii cu reumatism cronic inflamatoriu, hipostaturali, hipoponderali, copii care suferă de anumite boli de piele ca psoriazis, ichtioză, neurodermite și alergodermii, copii cu deviații de coloană vertebrală, suferind de obezitate, de unele afecțiuni ale căilor respiratorii, de anemie, înapetență, insuficiență glandulară etc.

Cîți copii beneficiază de acest tratament într-o singură serie ? Copii, între vîrstele de 6 și 16 ani, în număr de peste 200. Ce metode de tratament folosiți pentru recuperarea și ameliorarea celor bolnavi ? Sanatoriul lucrează cu o metodologie proprie, în curs de perfecționare și generalizare sau diversificare și în alte sanatorii. Unitatea noastră are un serviciu de fizioterapie, balneologie și hidroterapie bine dotat și o sală de cultură fizică medicală unde se aplică un tratament complex.

200 de copii care aleargă prin curtea și prin parcul sanatoriului, 200 de copii care urmează să intre în sălile de tratament, 200 de copii care fac plajă, joacă baschet sau handbal, învață pentru orele de școală de după-amiază, 200 de copii care iau trei mese pe zi și încă două mici dejunuri pentru completarea caloriilor necesare perioade de creștere, 200 de copii care urmăresc în fiecare seară programele de televiziune, programele de radio sau proiecțiile de filme, din sala de mese etc. Sanatoriul din Eforie Sud este o uzină a vieții, a refacerii sănătății tuturor copiilor atinși încă de o maladie în curs de dispariție din nomenclatorul bolilor înregistrate în țara noastră ; un spațiu al bucuriei de a trăi și de a descoperi în mod revelatoriu grija statului nostru pentru copii. Pentru că, între altele, costul întreg al sanatorizării este achitat de Ministerul Sănătății prin direcțiile sale sanitare.

La Eforie Sud soarele răsare în aceste zile de mai pentru sănătatea copiilor.

AL. ULMEANU ■

„Sus, voinicii moșului"

Versuri : ION JIPA — **Muzica : CLAUDIU NEGULESCU**

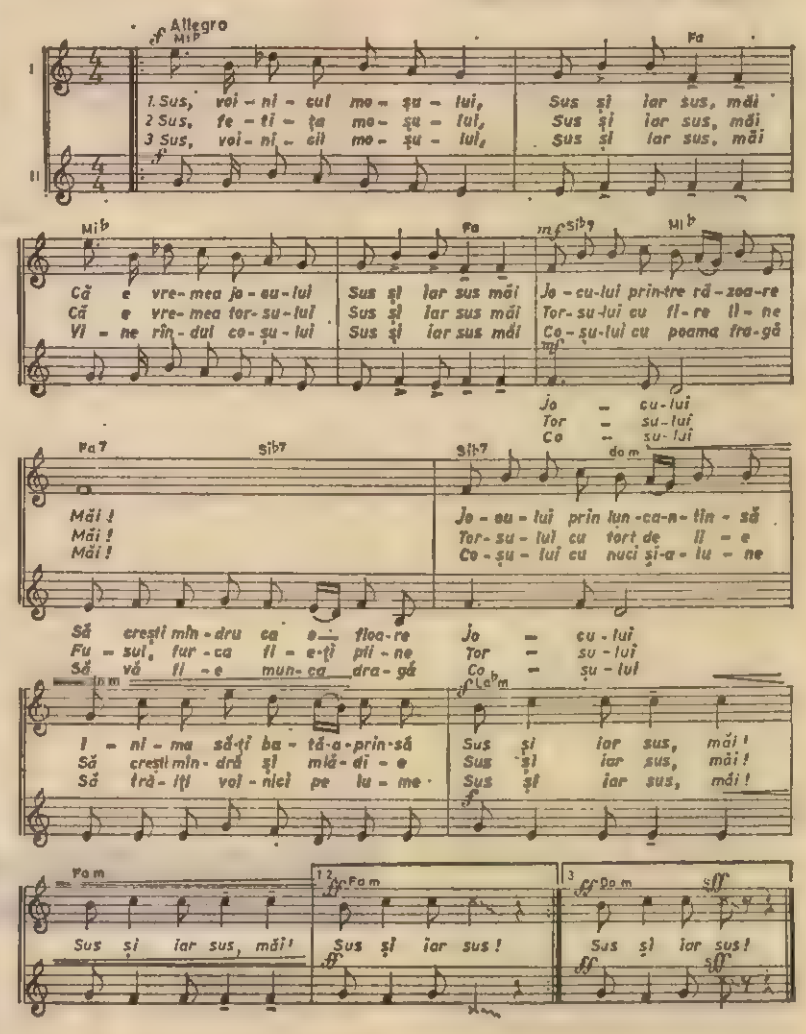

Arta populară și copiii

Simbătă, la prînz, Muzeul satului a deschis pentru copii expoziția : „Arta populară și copiii", manifestare dedicată Anului Internațional al Copilului, o lume a copilului văzută prin exponate din toate zonele țării. Unele vechi, dar și foarte multe noi, executate în cadrul școlilor populare de artă. Elevii din Deva expun furci de tors, bîldare, sărărițe, lucrate cu minuțioasă incrustații în lemn. Clasa Mariei Spiridon, creatoare de artă din Avrig, a trimis un album cu țesături executate de către elevele din clasele mici. Covorașul Elenei Hălmăjan din clasa a II-a este țesut doar din lînă albă cu fine dungulițe roșii, iar elevele mai mari au carpete complicate, țesute după modelele profesoarei. Nu lipsește brîul tricolor al Rodicăi Severin. Sînt prezenți în expoziție, cu ceramică, elevii meșterului Grigore Ciungulescu din Oboga-Olt și cunoscuții ceramiști-copii din Gheboaia-Dîmbovița. Exponatele în jurul cărora copiii au zăbovit cei mai mult au fost costumele naționale și jucăriile vechi. Plugul, grapa și jugul sau războiul de țesut, vîrtelnița, sania, vasele de bucătărie și pușculițele, toate erau jucării emoționante ale cîtorva bunici și străbunici din zona Clujului. După vizitarea expoziției, copiii au petrecut ore de neuitat în compania unor actori ai Teatrului de copii și tineret, iar păpușarul Ion Borțea, acompaniat de orchestra formației de folclor din Bretcu Bihorului, a prezentat piesa „Vasilică și Marioara repetenți". În încheiere, formația din Bretcu l-a transpus pe micii spectatori în atmosfera unei șezători, unde se spun ghicitori, strigături și mai ales se joacă.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunteleță) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sonn Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițu) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătroscu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera Ion Predoșanu Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Don Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 , secretar responsabil de redacție (**Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (**Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

21 MAI 1972

Șotronul

Pe asfalt, eu am un om
Fără suflet, fără dor,
Toți copiii îl măsoară
Țopăind într-un picior.
Toți îl calcă și el ride
Cu gura pîn'la urechi,
Dar îl doare,
Cînd nu-i soare,
Și copii ca să-l măsoare...

MANUELA STOICESCU ■
clasa a III-a,
Școala generală nr. 2 Oradea,
județul Bihor

Copiii lumii

Nu-i lacrimă din noapte
Să nu se facă zi
Nu-i somn al omenirii
Să nu-l putem trezi.

Pasărea-n jug și iarba
Cu lanț nu pot a fi
In conștiința lumii
Cît mai sîntem copii.

Green, green la poarta veche,
Ascuns în palmă, green !
Surîsul nostru surpă
Un munte de suspin.

Noi n-am făcut părinții,
Ei au făcut războiul
Se-adună-n jalea minții
Și floarea și gunoiul.

Jucați-vă voi, oameni,
Copiii dorm ușor !
Ei sprijină tot cerul
Cu răsuflarea lor.

Dintre copiii lumii
Cei mai frumoși copii,
Noi vă privim cu ochii
Celor ce sînt și-or fi

Dintre copiii lumii
Cei mai frumoși copii.

ADI CUSIN ■

Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

Ostași pe marile șantiere

Muntele din cîmpie

Mulți dintre cei care au început să deprindă alfabetul în primii ani ai eliberării sînt depozitarii unor amintiri concrete despre drumul spre împliniri al României. Copilăria și adolescența noastră au fost aureolate de înfăcărătele lozinci ale primilor ani de nou destin al țării, ale reconstrucției și construcției. Sînt vii și azi păstrate de atunci manșetele ziarelor purtînd în titluri cu litere ferme chemările pe șantierele tineretului de la Bumbești-Livezeni sau Salva-Vișeu, ori aducînd vestea că la Bicaz se clădește o mare hidrocentrală. Reporteri febrili, scriitori ce și-au făcut ucenicia vieții în amfiteatrele șantierului de la Bicaz au așezat în coloanele ziarelor și în paginile cărților impresiile lor ; documentele prin care, peste ani, se va putea reconstitui măcar o parte din intensa și nu o dată dramatica întîlnire a omului cu natura ; se va reconstitui biografia acelui act de suprem orgoliu prin care omul își definea forța, puterea de creație, voința de a fi mai puternic decît rezistența stîncilor munților, decît obișnuința apelor de a-și urma netulburate milenarul lor curs.

Erau, toate acestea, evenimente în epocă și erau privite ca atare.

Cu anii, numărul și dimensiunea construcțiilor au sporit. De la existența cîtorva șantiere ce polarizau interesul și entuziasmul unanim, țara și-a identificat ființa cu aceea a unui vast și neîntrerupt șantier. Parcă ne-am obișnuit cu ele. Parcă de cînd lumea ne propusesem să traversăm munți cu viaducte [illegible] loase, cu tuneluri de vis, cu panglici sepuitoare a șoselelor asfaltate. Parcă de cînd lumea numisem unul din [illegible] noastre **Transfăgărășanul**. În timpul cordatei confruntări cu munții, al unic examen dat de constructori, presa a transmis, cel mai adesea cu lacunism, cîte odată cu o inspirată participare a reporterilor, pagini din aceste memorabile bravuri creatoare. Dar, cel mai adesea făcut-o cu simplitate și lacunism. [illegible] că, oricît de amplă este o lucrare industrială sau socială, e [illegible] noastră, a tuturora, conștiința că [illegible] și ultima. Că alta, cu mult mai frumoasă și mai arătoasă, ne stă în putință.

În detașamentul prestigios al constructorilor și-au înscris numele, cu demnita-

(Continuare în pagina 6)

NICOLAE DRAGOȘ ■

O parte din ilustrația acestui număr aparține copiilor

Sensul libertății

Sensul libertății nu poate fi decît sutor și constructiv, libertatea fiind sinonimă cu munca și lupta, cu tot ceea ce ține de aspirațiile adevărate ale oamenilor — ale celor de ieri, ale celor de azi și ale celor de mîine.

Libertatea noastră, a celor de azi, de aici, din România, depinde, încă mai depinde, de ceea ce au făptuit cei dinaintea noastră, — de jertfele tuturor celor ce s-au dăruit dăinuirii și creșterii Patriei — depinde, în chip deosebit, de ceea ce săvîrșim noi, la acest sfîrșit de secol și de mileniu.

Au trecut, iată, aproape treizeci și cinci de ani de atunci, din August 1944, din ziua în care s-a produs o răsucire în sufletul unui întreg popor. N-a fost un vis, n-a fost o năzărire, a fost o clipă sublimă, de răbufnire și ridicare spre înălțuri a tuturor nădejdilor de mai bine, a celor mai vechi și mai profunde aspirații. Nimeni nu știa atunci cum vor evolua lucrurile mai departe, știau toți în schimb, iar cei care nu știau cu certitudine intuiau această necesitate : că țara va fi, în viitor, mai bogată și mai frumoasă, mai unită și mai limpezită la chip, cu fruntea atinsă de lumina grea a bucuriei.

Viitorul de atunci este prezentul nostru de azi, pe care îl prefacem în trecut prin tot ceea ce săvîrșim, prin faptele noastre de muncă și de luptă, măsura însăși a timpului fiind izbînzile noastre, obținute greu de tot unele dintre ele, plătite cu valuta greu de apreciat a muncii și a darului, ale cărei rezerve sînt inepuizabile, poporul român avînd și în această direcție, ca și alte popoare, dealtfel, tradiții vechi și mari, tradiții glorioase.

Copiii de atunci, din August 1944, sînt acum oameni în toată puterea cuvîntului. Tinerii din zilele acelea arse de speranță au îmbătrînit, sînt nînși de sarea vremii. Unii au obosit, alții s-au stins. Iar alții, cei mai buni, sînt mai tineri decît li arată vîrsta, au încărunțit „de tineri", cum zice Poetul, rămînînd însă în șuvoiul vremii, ridicîndu-se în lumina izbînzii odată cu Țara.

Ea însăși, Țara cea bună și bogată, nu mai este cum era atunci, nici pe departe. Prin multe i-a fost dat să treacă, multe necazuri și dificultăți a înfrînt. Și iată că acum ea stă altfel în fața lumii — e mai demnă, fiindcă e mai independentă, e mai independentă, fiindcă s-a ridicat prin muncă pe treptele înalte ale civilizației, e mai cunoscută în lume decît oricînd, asta pentru că a participat și

(Continuare în pag. 6)

ION LĂNCRANJAN ■

PÎINEA

Gheorghe Stancu nu mănîncă, își face doar datoria : execută controlul de calitate al pîinii

Împletitoarele de pîine

Bună ziua, pîine ! Lasă-mă să-ți sărut obrazul alb și galben, chipul tău cald, oval sau rotund, ca lumina care inundă ochiul meu de acum. Astfel aș fi vrut să spun în momentul în care am intrat în Fabrica de pîine Titan, acolo unde parfumul pîinii se simte în aer, pătrunde în suflet. Fabrica asigură pîinea oamenilor din două sectoare ale Capitalei, miilor de muncitori de la întreprinderile „23 August", „Republica". Întreprinderea de mașini unelte și agregate, ca să enumerăm doar cîteva, 200 tone de pîine pe zi se transportă către 200 de centre de desfacere a pîinii. Se fabrică, aflăm, toate sortimentele posibile : pîine albă, intermediară, neagră, albă superioară, pîine „Dunbovița", multe specialități.

Obiectivul principal al oamenilor de aici este : pîine de foarte bună calitate ! Marin F. Marin, născut în Suseni (Argeș), a venit acum 30 de ani în București, să fabrice pîine. Înainte de a ajunge la Titan, a frămîntat pîine la fabricile „Avram Iancu" și „Pionierul", a copt atîta pîine încît, zice, nu le-ați putea număra nici dumneavoastră într-o săptămînă. Dar alături de nea Marin mai lucrează acum, tot aici la frămîntat, soția lui, Floarea, și unul dintre feciori : Constantin. Așa că nimeni nu se mai poate încumeta să pună o astfel de întrebare. De fapt, de la tehnicianul Petra Dumitru, care ne însoțește cu amabilitate în toată fabrica, aveam să aflăm că la Titan sînt multe familii care s-au dedicat pîinii, familii de brutari renumiți, adevărate dinastii de brutari : Domnica și Constantin Bică, Eugenia și Ion Cazan, Anica și Dumitru Ceas, Constanța și Marin Edu, Florica și Victor Hutan, Stela și Ștefan Iordan. Marea majoritate a brutarilor sînt veniți din sate, de acolo de unde crește grîul. Poate pentru că acești oameni, născuți cu grîul la cap, au legămîntul lor tainic cu pîinea : iubesc grîul și de atîta iubire l-au urmat la oraș, unde pîinea se fabrică pe cale industrială. Oricare ar fi secretul acestei „migrații", demnă rămîne vrednicia acestor brutari: „Uitați-vă la femeia asta, mă atenționează inginera Ana Livia Iliescu, noua directoare a Fabricii de pîine Titan : vedeți cît efort face ?" Și mă întorc către Stana Zane. Locul ei de muncă e la modelatoare, acolo unde pîinea capătă chip. E o femeie mică, iute și, la fel ca o șuveică, execută o mișcare de du-te-vino, de-a lungul leagănului de la dospitor, pe o lungime de doi metri și jumătate. În opt ore, calculăm noi, Stana Zane parcurge această distanță de 4 000 de ori ! Aproximativ, vreo 10 kilometri. Are 38 de ani, are o fetiță, și vine tot dintr-un sat.

— Sînteți mulțumită de calitatea pîinii ? întreb.

— În parte, da ; trebuie însă să ne preocupăm mai mult de respectarea rețetei de fabricație, să ne gîndim la faptul că fiecare om duce la gură o felie de pîine care trebuie să fie cît mai bună.

Cam așa gîndesc brutarii de la Titan despre calitatea pîinii. De la inginera Ana Livia Iliescu, noua directoare, aflăm că, în ultimul an mai ales, calitatea pîinii a sporit. S-au mărit dospitoarele, s-au introdus mașini de divizat coca, toate modificările în procesul de producție au condus la obținerea unei pîini mai bune. Nu e chiar ușor să fabrici 200 tone de pîine pe zi ! Imaginea brutarului aplecat peste covată mai stărue doar în amintire, la Titan, ca dealtfel la toate fabricile de pîine, frămîntătorii frămîntă pîinea în malaxoare, cazane uriașe, în care aluatul este întors de niște mîini de oțel. La început, oamenii erau mai puțin pregătiți pentru fabricarea pîinii în proces industrial ; erau veniți de la diferite brutării, fabrici mai mari sau mai mici și, cum spune o vorbă de duh, cîte bordeie, atîtea obiceiuri. Acum s-au format, sînt pregătiți, există o conștiință asupra calității pîinii. Îmbunătățirea utilajelor, a tehnologiilor de fabricație, respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, a rețetelor de fabricație sînt tot atîtea căi de îmbunătățire a calității pîinii. Rămîne ca ele, aceste posibilități, să fie înțelese și folosite de oameni. Și uneori, pîinea bună se obține cu mari eforturi : „Cu două săptămîni în urmă, relatează Mihai Costea, secretar de partid la organizația nr. 3, s-a rupt lanțul dospitorului doi. În dospitor se află 1 000 de pîini ! Puteau să se deprecieze din moment în moment. Șefii de linie, Dumitru Savovici și Gheorghe Mihalea, au chemat de urgență mecanicii de schimb ; au intrat în dospitor, la o temperatură greu de suportat, au remediat defecțiunea. Femeile au descărcat dospitorul manual, au împărțit prepărata la celelalte linii de fabricație și nu s-a stricat nici un kilogram de aluat".

Prin fața cocătoarelor continuă să curgă pîinea. Banda cocătorului se mișcă lent și, privind-o opt ore în șir, ai impresia că pe dinaintea ochilor curge o Dunăre de pîine ! Rămîn în urma celor care mă însoțesc și caut să descifrez metafora din gestul unei femei : pîinea cade din leagănul dospitor final, Elena Radu și Maria Nicolae o prind cu mîinile și o așază ușor pe vatra cuptorului. Nu trebuie să o trintească, pentru că pîinea se strivește, se tasează, deși termenul e cam dur, își pierde aerul și după ce se coace rămîne ca o lipie, în loc să iasă afinată, ca un dulce burete ! 7 000 de pîini trec prin fața acestor muncitoare în opt ore ! Gestul lor degajă semnificația unui ritual matern, ne aduce aminte de „plîngerea caloienilor", ritual pe care îl împlineam în copilărie, în speranța unui an cu recolte bogate. Cocătoarele mîngîie parcă pîinea, o crestează de patru ori în lung, să se rumenească mai bine, să-i asigure deci calitatea și îi aplică la un capăt o ștanță : este numărul de control. Știați că pîinea poartă un număr de control ? „Cu ajutorul lui, ne confirmă directoarea, puteți identifica schimbul, linia pe care s-a fabricat și chiar cocătorul care a supravegheat acest proces". Ștanța este purtată de femeile cocătoare, la deget, ca un inel, este, am putea spune, al doilea inel de aur al lor. Îl pun, așa cum spuneam, pe 7 000 de pîini în opt ore ! În dreapta și stînga lor este, constat eu acum, cîte-o polițioară. Deasupra se află un dulăpior. Își scot mîncarea din dulap, o ușază pe polițioară și mănîncă... din mers. Tihna pîinii, calitatea pîinii au nevoie de veghea lor neîntreruptă. E ca în fața unui laminor, un laminor alb, de pîine, de care nu te poți despărți nici în ruptul capului. Cînd e cazul, musai, să lipsească două-trei minute, cocătoarele sînt înlocuite de șefii de

„Nu risipiți pîinea, cumpărați numai cît vă trebuie", pare a spune tehniciana Silvia Stănescu

linie. Laminorul alb nu poate fi lăsat nesupravegheat.

„În armată, zice, n-am fost brutar, am fost infanterist la pușca mitralieră, nu știu cu atîta, nu face confuzie, cu puștoaș la pușca mitralieră". Din cuptor, pîinea „Doina", caldă și rumenă, cade într-un jeleb, parcă ar fi niște fructe mari de aur. Am decorații românești și sovietice, mai zice, și se apleacă, prinde o pîine în mîini și o rupe în două. Aburul ei ne învăluie pe amîndoi și încerc, parcă, un regret : nu trebuia, zic. El : ce nu trebuia ? Să o rupeți, repet. Îmi întinde o jumătate, să gust, el începe deja să mestece miezul cald, fierbinte al pîinii și fără să-mi comenteze regretul începe povestea mîncînd : într-o dimineață, pe la orele cinci, eram în tranșeu, la Oarba de Mureș, pe linia întîi, în niște porumbiște. Cota, mi se pare, 408 ; nu mai reține precis. Și iar fuge de lîngă mine, șchiopătă puțin, văd, și se ultă printr-un fel de hublou în interiorul cuptorului : reglează focul. Și din nou revine și reia ! era, cred, pe la începutul lui septembrie. Au început să bată brandurile germane peste noi. Sublocotenentul nostru Popescu și Ion, parcă, strigă : la atac înaintea ! Ne-am aruncat înainte, dar imediat un proiectil a explodat lîngă noi. Au rămas morți și răniți, cei rămași teferi au mers înainte. El a avut norocul să fie printre cei răniți. Poartă și acum schija în spate, spre șold. Din batalionul său, al treilea, Regimentul 13 infanterie, au mai supraviețuit, zice, 14 inși. Și mi se pare tulburător dialogul purtat aici, în fața cuptorului de pîine, cu fostul soldat Ion Zmarandache, din Ghizdănești Doljului, supraviețuitor al luptelor purtate în cel de-al doilea război mondial.

— Să mîncați pîine „Doina", zice.

— De ce mi-o recomandați ?

— E ouă, are miez mult, își menține prospețimea, e economică : fiind mai mică, de 300 grame, poate fi consumată în întregime, nu se face risipă.

— Da, intervine cu arsă directoarea fabricii ; unii oameni cumpără pîine mai mult decît pot consuma, pîinea se usucă, apoi o aruncă. E un gest de risipă. Procedînd altfel, cumpărînd numai cît ne trebuie, săvîrșim un act economic : nu numai de pîine, ci de muncă, de energie. E nevoie deci de o autoeducație. Această atitudine față de consumul exagerat de pîine, de consumul irațional o am din primii ani de producție. Mă doare sufletul cînd văd o jumătate de pîine aruncată lîngă o cutie goală de conserve.

— Propun să fabricați mai multă pîine „Doina", de format mai mic.

— Eu propun un consum rațional, să cumpărăm un sfert, o jumătate, o pîine, să cumpărăm cinci pîini dacă de cinci avem nevoie. Să cumpărăm mai ales pîinea care a stat o zi în depozit, care are o influență pozitivă asupra metabolismului, care nu duce la obezitate. Am discutat cu unii medici : erau revoltați de consumul mare de pîine caldă. E bună pîinea caldă, dar e nesănătoasă cînd consumi numai din aceasta ; mai ales pentru copii.

Neuitînd nici un moment de ceea ce mai au de făcut pentru sporirea calității pîinii, brutarii nu uită să ne amintească despre respectul pe care trebuie să-l purtăm muncii lor, despre respectul față de pîinea cea de toate zilele. Cei ce respectă pîinea, cei ce o cîștigă prin efortul minții sau efortul brațelor, aceia știu că brutarii au dreptate !

Dau să plec, dar tehniciana Silvia Stănescu, pînă nu demult șefă de linie la sticksuri și grisine, actualmente șefa compartimentului administrativ, dorește să ne mai arate ceva : ține să vedem neapărat și grădina. Oază de verdeață care înconjoară fabrica, o explozie de culori, de flori care își amestecă parfumul cu parfumul pîinii, și, dovadă a unei înalte hărnicii, printre ele, iată, întîlnim chiar o mică grădină de legume. Pentru oamenii noștri, zice Silvia Stănescu, n-am gîndit că nu e rău să plece cu cîteva fire de verdeață acasă". Iar noi ne gîndim la atîtea și atîtea terenuri din interiorul sau din jurul unor întreprinderi, lăsate vraiște, invadate de fiare sau bălării, dar de pe care, cu minimum de efort, muncitorii acelor întreprinderi ar putea pleca acasă cu cîteva fire de legume, cu o floare ! Silvia Stănescu, aflu abia acum, nu este altcineva decît fosta componentă a lotului național de ciclism, maestră a sportului din 1959. Timpul a trecut, dar au rămas faptele !

N. GR. MARAȘANU ■

O Dunăre de pîine curge lin !

Remarcabilă contribuție la dezvoltarea relațiilor româno-spaniole, la promovarea cauzei păcii și colaborării în Europa și în întreaga lume

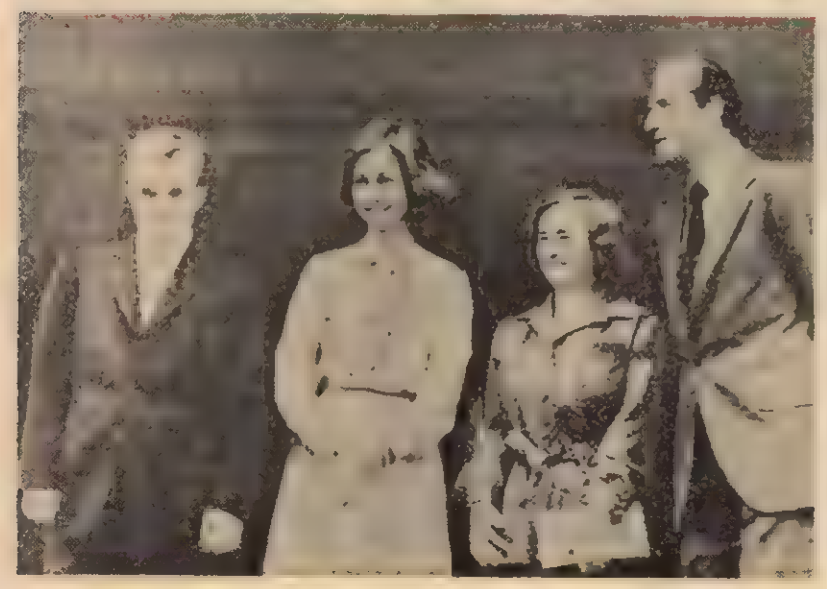

Ultima zi a vizitei în Spania : președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit la Palatul Zarzuela din Madrid cu regele Juan Carlos I și regina Sofia

Exprimîndu-și satisfacția și deplina aprobare față de rezultatele vizitei în Spania, mii de locuitori ai Capitalei au salutat cu căldură și entuziasm, la reîntoarcerea în țară, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, purtători ai înaltei solii a poporului român pe pămîntul Spaniei

În vizită la întreprinderea de construcții aeronautice din Gedafe

La Valencia, cunoscut port la Marea Mediterană, cel de-al treilea oraș al țării ca importanță economico-socială, are loc ceremonia înmînării „Cheii orașului" președintelui Nicolae Ceaușescu, în semn de înaltă stimă și prețuire

21—25 mai 1979, o știm cu toții, a înscris în calendarul diplomatic vizita de stat în Spania a președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, la invitația Maiestății Sale regele Juan Carlos I. Desfășurarea acestei noi acțiuni de politică externă românească, momentele de caldă sărbătoare cu care poporul spaniol a întîmpinat pretutindeni solia de pace și prietenie a poporului român, reprezentată de cel mai neobosit și mai autentic promotor al său, bilanțul fructuos care a consemnat succesul vizitei, ca și interesul de excepție manifestat de presa din întreaga lume față de dialogul București-Madrid fac ca acest moment politic remarcabil să se afle încă în actualitate, avînd toate coordonatele unui veritabil eveniment al vieții internaționale.

Eveniment prin dublu caracter de premieră — și nu vom întîrzia a evidenția din nou aceasta, pentru semnificațiile profunde ce derivă de aici : prima vizită întreprinsă de un șef de stat român în Spania și, în același timp, prima vizită a unui șef de stat dintr-o țară socialistă la Madrid. Eveniment prin faptul că a relevat, din nou, cu forța pe care o au actele concrete, principialitatea și consecvența acțiunilor de politică externă ale României, demonstrînd încă o dată hotărîrea cu care țara noastră militează pentru statornicirea unei largi colaborări între state, pe baza respectării depline a independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, principii fundamentale ale conlucrării pașnice între națiuni. Eveniment prin faptul că, încheindu-se cu rezultate apreciate ca deosebit de rodnice în planul raporturilor bilaterale, s-a constituit, totodată, într-o pledoarie practică avînd o mare valoare pentru epoca noastră : conlucrarea rodnică între state cu orînduiri sociale diferite, în interesul reciproc, al păcii și înțelegerii între popoare.

Dimensiunile majore pe care le-a îmbrăcat vizita de stat în Spania a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au fost reliefate cu pregnanță în aceste zile de numeroasele mesaje adresate de pe întreg cuprinsul țării președintelui nostru — mesaje în care întregul popor român salută și aprobă rezultatele noii acțiuni de prestigiu a politicii externe românești. „**Multiplele întîlniri** — se spune în telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Consiliul de Miniștri — **pe care le-ați avut cu reprezentanți de seamă ai vieții politice și economice spaniole, convorbirile purtate în toate aceste ocazii au imprimat întregii vizite un pronunțat caracter de lucru, ale cărei efecte pozitive s-au concretizat în Declarația comună, în înțelegerile de colaborare încheiate, care creează condiții favorabile pentru extinderea și diversificarea relațiilor politice, schimburilor comerciale, cooperării în producție, raporturilor tehnico-științifice și cultural-artistice, pentru amplificarea conlucrării României și Spaniei pe plan internațional, în concordanță cu interesele celor două țări și popoare, ale păcii, cooperării și progresului**".

Într-adevăr, la Madrid sau la Aranjuez, la Valencia sau la Toledo, în convorbirile avute atît cu regele Juan Carlos, cît și cu președintele guvernului spaniol, Adolfo Suarez, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost înconjurați cu deosebită căldură, au dat prin dialogurile avute perspective noi tradiționalelor legături, cu trimiteri adînci în istorie, care unesc popoarele român și spaniol. Voința celor două țări de a dezvolta o cooperare reciproc avantajoasă, conform principiilor Cartei Națiunilor Unite și Actului final de la Helsinki, detaliate în Declarația comună — egalitatea suverană, respectarea drepturilor legitime suverane, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială a statelor, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne ale altor state, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, egalitatea în drepturi și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele, cooperarea între state ; îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate în conformitate cu dreptul internațional — a fost transpusă în viață prin semnarea unor importante documente, menite să ridice colaborarea dintre România și Spania pe treptele superioare. Este vorba de Acordul de cooperare culturală și științifică, Convenția pentru evitarea dublei impuneri și Acordul privind transporturile rutiere internaționale, de Protocolul privind dezvoltarea relațiilor economice între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini din țara noastră și Institutul național al Industriei din Spania, de Convenția de cooperare între Radioteleviziunea română și Radioteleviziunea spaniolă, de Acordul de schimb de servicii între Agenția română de presă — Agerpres și Agenția spaniolă de informații — E.F.E. S-a hotărît, de asemenea, să se facă tot ceea ce este necesar pentru perfecționarea cadrului juridic și finalizarea negocierilor pentru încheierea Acordului privind transporturile aeriene internaționale, a Acordului privind transporturile maritime, a Acordului asupra cooperării industriale și a Acordului privind cooperarea în domeniul turismului. Semnificativă pentru creșterea și diversificarea acestor schimburi este cifra ce exprimă volumul schimburilor comerciale în viitor : cel puțin 500 milioane dolari în 1985, cu mențiunea că o atenție deosebită va fi acordată cooperării în domeniile construcțiilor de mașini, construcțiilor navale, industriilor chimice și miniere, siderurgice și agroalimentare.

Aceste înțelegeri bilaterale îmbracă o semnificație politică generală, în contextul eforturilor sporite pe care statele europene, fiecare țară de pe continentul nostru trebuie să le depună pentru realizarea unui climat de securitate și amplă conlucrare, atît de necesar pentru progresul popoarelor, al întregii umanități. Aspect deosebit de important, pus în evidență și de prioritatea acordată problematicii securității europene în timpul examinării principalelor aspecte ale vieții internaționale. Un interes cu atît mai justificat cu cît, după cum se știe, se așteaptă ca reuniunea ce urmează să aibă loc anul viitor la Madrid să impulsioneze procesul inițiat prin semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa — Helsinki, 1975, mai ales în urma rezultatelor nesatisfăcătoare cu care s-a încheiat reuniunea de la Belgrad.

Pornind de la interesul tuturor popoarelor europene de a se dezvolta într-un climat de securitate, de conlucrare pașnică, unite prin interese și obiective comune, România și Spania au convenit să coopereze strîns, așa cum au făcut și pînă în prezent, în etapele anterioare, pentru ca reuniunea de la Madrid să poată să-și atingă obiectivele și să marcheze noi progrese, în toate domeniile. Puncte convergente în ceea ce privește și alte aspecte ale vieții internaționale au fost formulate în timpul convorbirilor româno-spaniole și referitor la importanța stabilirii de relații de bună vecinătate, de înțelegere și cooperare în Balcani, în regiunea Mediteranei ca și în alte zone ale continentului, reglementarea negociată, politică și pașnică a situației din Cipru, soluționarea globală și pașnică în Orientul Mijlociu, condamnarea politicii de apartheid în Africa de Sud, lichidarea tuturor formelor de opresiune și de dominație a altor popoare.

Alte imperative majore ale vremii noastre — necesitatea imperioasă de a se pune capăt cursei înarmărilor și de a se reduce nivelul tensiunii militare în lume prin reducerea armamentelor și înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare, îndeosebi nucleară ; cerința instaurării unei noi ordini economice internaționale, bazată pe deplină egalitate și echitate (evidențiindu-se importanța ce trebuie să o aibă în această privință sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. din 1980 consacrată acestei probleme) ; întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite și creșterea eficienței sale în soluționarea problemelor lumii contemporane — au fost abordate cu aceeași preocupare și responsabilitate.

Toate aceste multiple aspecte în care România și Spania, două state europene cu orînduiri diferite, dar însuflețite de dorința de a conlucra în spiritul coexistenței pașnice, de voința politică necesară pentru a face să trăiască acest deziderat, și-au aflat punți de dialog și de înțelegere, așezînd temeiuri solide conlucrării noastre viitoare, venind să împlinească, alături de alte acțiuni de politică externă similare ale României socialiste, un crez neabătut, pentru care partidul și statul nostru militează cu neobosită consecvență — pacea și progresul poporului român, pacea și progresul tuturor popoarelor planetei. Un crez a cărui valabilitate pentru lumea în care trăim, o lume a unor interdependențe sporite și a unor evoluții rapide, primește din zi în zi însăși confirmarea vieții.

DOINA IOVĂNEL ■

Cultul muncii, cultul valorii

Eternele întoarceri la rosturile fundamentale

I

Maria Cărbunariu, cu chipul ei sănătos, ars de soarele cîmpului, legată de 14 ani de plaiurile acestea de pe tărmurile Begăi. O femeie de o proverbială modestie, slujind cu devotament pămîntul, încă de la începuturile carierei inginerești, din 1959, cînd, cu încă douăzeci de absolvenți, a fost trimisă pe meleaguri hunedorene să facă agricultură modernă.

— Oameni grozavi, spune inginera, dusă cu gîndul departe, oameni dintr-o bucată, care, cînd spuneau o vorbă, aia era vorbă, ca un legămînt...

— Și-atunci, de ce v-ați întors pe locurile primei copilării ?

— Misiunea mea acolo era încheiată și se știe că revenim mereu la primele iubiri. Așa și cu mine, care reveneam acasă...

— Se poate spune că v-a fost drag ceva cu totul ieșit din comun în meseria de agronom ?

— Spre deosebire de unele femei din agricultură, eu iubesc în mod exagerat cîmpul, și mă aflu mereu cu el într-o confruntare, iar dacă ar fi să aleg un anotimp al cîmpului, atunci acela ar fi neapărat primăvara... Atunci ne punem nădejdile în pămînt. Atunci implantăm în el sămînța pentru ziua de mîine... Știți, e ceva curios, dar cînd întru uneori într-o brutărie am un sentiment straniu, ca și cum în pîinea ce o cumpăr s-ar găsi și un bob de grîu din cîmpul Sînmihaiului Român... Un agronom, ca și un medic, poate contribui mai adînc la binul mers, la susținerea vieții. A semăna grîu și a visa la pîinea ce o vom coace din acel grîu, mi se pare că înseamnă a face viața să existe, să înainteze, să spere...

II

Soarele e sus și cîmpul pare o minune, cu tot vîntul ce s-a întețit de azi-dimineață. Cei doi cai vînjoși înhămați la trăsură ne duc în trap peste cîmp, pe toți patru, cei care ne aflăm acolo, primarul Sînmihaiului Român, Paraschiva Gogoașe, inginera Ghervuța Lusca, vizitiul Nanu Cojocariu și pe mine, reporterul.

Primărița Sînmihaiului Român, ce și-a legat destinul de aceste locuri încă de copilă, pare îngîndurată, deși un mic suris blînd i s-a statornicit de-acum pe chipul ei frumos, atins de soare, dîndu-i un aer enigmatic și plin de o gravitate melancolică. Se confesează și ea asupra activității în comună, a dinamizării oamenilor satului la muncile obștești, prin care se pot obține acele splendide realizări ale comunei, ce fac și au făcut ca în acest an Consiliul popular al comunei Sînmihaiul Român să se afirme printre comunele fruntașe în întrecerea socialistă. „Dar cîte nu ne mai rămîn încă de făcut ?" se destăinuie această femeie activă, dreaptă cu oamenii, ce a știut obține întotdeauna de la comunitatea satului nu numai rondele hărniciei lor, ci și roadele mai subtile, ale iubirii de locuri natale, ale dragostei de pămînt, averi ale sufletului, atît de prețioase embleme spirituale pentru rotunjimea unei vieți demne și curate, trăite în comunitatea de care și-au legat toți traiul. Vor fi pe-aici, în anii viitori, spune primărița, mai multe trotuare, mai mulți pomi plantați, ce vor accentua darurile naturii, va fi apoi introdusă apa, canalizarea, se vor ridica blocuri cu apartamente modern utilate. Într-un cuvînt, viitorul va lărgi aria realizărilor comunei în toate planurile, concluse dînsa.

Ei, și Nanu Cojocariu, vizitiul, ce face în tot acest răstimp ? El conduce sigur și demn caii ; hățurile, în mîinile lui, părînd acolo crescute, dintotdeauna. După tăceri, din cînd în cînd, el scoate o exclamație sau tot el este primul dintre noi ce observă schimbările în cîmpie, rodnicia și calitatea pămîntului, albinele aduse în cîmp pentru viitoarele flori sau ne dă detalii despre superbii săi cai, Vida și Beric.

Și astfel, în ritmul trăsurii, al copitelor cailor, nouă ni se pare totul, în acest colind matinal, înflorit în jur și vorbim toți patru, de-a valma, despre grădini, despre semințe, grîu, despre vîntul nebunatic și despre copiii satului, pînă cînd, la o cotitură, inginera Ghervuța, o adevărată fată a naturii, aspră de intemperii și de munca aceasta tipic bărbătească, dar cu ceva inocent, ceva blînd și jucăuș păstrat în ființa ei, o blindețe, poate, a grîului lust în grija ei, ne părăsește, sărind jos și luînd-o băiețește pe un drumeag albind, între cîmpuri, spre a cerceta o tarla gata de discuit.

III

Reintrăm în comună, pe un drum ce face trecerea spre Sînmihaiul German. Șoseaua și cursa, ce se zărește lunecînd printre arbori, nu sînt de-aici prea departe. Dar noi, pe ulița luminoasă a satului, ne oprim în fața unei case arătoase și vesele. E casa lui Nanu Cojocariu, vizitiul, și se poate spune că, aici, au oprit și caii și stăpînul lor, ca la un îndemn tacit. În casă, mama lui Nanu, o bătrînică în negru, soția lui, o femeie trupeșă, și, în odăile celelalte, fiicele, abia căsătorite, cu ginerii. Bătrîna mamă în negru are fața pală și plînsă și din puține cuvinte înțelegem că e vorba de moartea fiului de-al doilea, la patruzeci și ceva de ani, de-o boală necruțătoare și, vezi bine, mama e mamă, nu uită ușor, au i se stîmpără durerea cît ai bate din palme. Nevasta lui Nanu ne servește rachiu și prăjituri de casă, dar noi nu ne îndemnăm aproape cu nimic. Am rămas gînditori și cam tăcuți, deși știu bine că îmi place între acești oameni simpli și buni, șerul acestei case românești are ceva trainic și senin în alcătuirea ei, încăperile acestea curate, gospodărește întreținute, fețele acestea îmbrăcate cu gust, odăile împănate cu o mobilă bună și cu toate ale casei dovedesc un anumit bunsimț țărănesc, ce încă n-a dispărut dintre acești oameni, și care le dau, în definitiv, farmecul și pecetea nealterată a unei vieți trăite demn și neprihănit.. Vorbim despre înghețe, despre caișii cu florile arse, de vîntul ce nu se mai domolește, încă de azi-noapte, apoi ne luăm ziua bună și plecăm. La o răscruce de drumuri, îi cer îngăduința companioanei mele îndatoritoare și sar băiețește din căruță, avînd intima plăcere de-a colinda un pic satul de unul singur.

ION ARIEȘEANU ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Dumitru Rusu are o vorbă: „Pîinea țării n-așteaptă!"

Dacă-l întîlniți pe șoselele țării pe Dumitru Rusu, membru al unei echipe de „service" a Întreprinderii „Ceahlău" din Piatra Neamț, e bine să se știe cîte ceva despre el. Conduce, ca șofer, de 30 de ani. Cu actuala mașină are aproape 500 000 de kilometri, timp în care aceasta n-a suferit decît o reparație și două segmentări. Pe lîngă meseria de șofer, mai este în același timp lăcătuș specialist și C.T.C.-ist. Străbate țara-n lung și-n lat pentru a repara semănătorile, grapele și alte utilaje produse de constructorii de mașini pietreni. Este foarte căutat tot timpul anului, dar mai cu seamă în campanii. O campanie s-a terminat și o alta îl urmează. Dumitru Rusu este totdeauna pregătit și are o vorbă : „Pîinea țării n-așteaptă !"

Șase luni de trudă pentru o clipă de fericire

Era pentru prima oară cînd urma să asist la elaborarea a 3 șarje din oțel special „Izvorite" din 3 cuptoare corelate întru realizarea unui colos de 30 de tone. Urmărisem ore în șir pregătirile acestui moment, simțind tensiunea în creștere, pe măsura apropierii lui. Oamenii și flăcările care ajungeau pînă în mijlocul platoului păreau prinși într-o încleștare fără ieșire, „care pe care". Se luau probe și contraprobe ce aduceau cu ele pe lîngă mulțumirea îmbibată în sudoare a oțelarilor și neastîmpărul crescînd al acestora. Sub ei, în marea hală, se adunaseră în jurul complicatei forme — gata să îmbrace „cămașa de zale" — pe lîngă cei din schimbul obișnuit de lucru, și metalurgi, și electricieni, și întreaga suflare tehnică a secției. Se elaborau aici niște șarje de excepție.

Limba unui clopot dă semnalul. Două uriașe căldări — de 12 și 25 tone — iau startul pe verticală, răminînd apoi, ca la comandă, suspendate. Toate privirile sînt ațintite pe platoul oțelarilor. Ei sînt vioara întîi a acestui uluitor concert. La un alt gong — descărcarea : două cuptoare își deschid larg gurile de foc, în cîteva minute pîntecoasa oală înghițind fluviul de oțel într-un vîrtej de artificii. Apoi, uruitul strident al macaralei care poartă prețioasa încărcătură spre punctul terminus al atîtor emoții : rotorul. A doua oală, minuită cu aceeași precizie, ajunge la destinație. Cei din imediata lor apropiere nu mai au vreme nici să-și șteargă fruntile : nun cîrlîcele, fixează. Cîteva replici scurte, greu de înțeles din pricina zgomotului și, în aceeași fracțiune de timp, din cele două căldări își fac drum spre mărunțaiele imaginate ale uriașei piese 4 șuvoaie de foc. Concomitent, se aprind gazele ce se nasc în timpul turnării. O horă de flăcări izbucnește frenetic în jur. Părea că tot universul se concentrase în această curgere de foc, prin timp și peste timp. „Bravo, fișori ! Fainâ turnare, excelentă turnare" — răzbate peste vocile dezlegate de încordare glasul șefului secției, Gh. Calboreanu.

Citeai bucuria reușitei pe fețele tuturor. Dar, mai ales, cei 5 din echipa de rotori (cei care plămădiseră piesa ce se turnase) au respirat ușurați. Nici un incident nepreväzut (împotriva căruia se luaseră, e drept, toate măsurile) nu le zădărnicise migăloasa lor muncă de 6 luni. Cît îi privește pe oțelari — dintre care, dacă e să amintim cîtiva, nu-i putem uita pe inginerul Anton Dumitrascu (coordonatorul întregii turnării), pe topitorii șefi Miu Romulus, Mircea Manerea, Horia Peica, pe șeful de atelier Nicolae Chirilă s.a. — dovediseră o dată în plus că știu a munci, că își cunosc temeinic focurile ce purifică, deopotrivă, materia primară și oamenii însiși.

Este timpul să dăm cîteva lămuriri despre evenimentul la care am fost martori oculari : turnarea monobloc a rotorului „Tismana I", tip „Francisc", în secția de turnătorie a Întreprinderii de construcții mașini Reșița. Cel mai mare rotor de acest tip realizat aici, un uriaș de 30 de tone. O performanță deci, atît pentru echipa care l-a plămădit, cît și pentru oțelari. Se cuvine a aminti că pînă în urmă cu cîțiva ani aceste tipuri de rotoare erau importate, milioane de lei cheltuind țara pentru procurarea lor — ele constituind sufletul hidrocentralelor de pe riurile noastre interioare. Mai exact spus, pînă prin '75, cînd un grup de oameni curajoși de aici au luat inițiativa realizării lor la Reșița. „Pentru a o porni la drum — își amintește inginerul șef al întreprinderii, Pavel Daud — am scos niște muncitori foarte buni din circulație și am făcut o echipă de rotori, o echipă „de elită". Nu am reușit la prima încercare, mergeam pe bîjbîite, tehnologiile nu erau puse la punct, așa încît primul nostru rotor a fost un eșec. E greu să vă descriu încrîncenarea oamenilor, neodihna căutărilor ce au urmat. Cert este că am reușit, dovadă cele 6 „Francisc"-uri ieșite pînă acum de pe porțile întreprinderii noastre".

Să ne întoarcem la evenimentul zilei, mai bine zis, la eroii care l-au consemnat, cu litere de foc, în cartea oțelului țării. Vă propunem, dintre multele echipe demne de prezentat, una singură — cea de elită, despre care vorbea inginerul șef. O echipă formată din 5 oameni fără de care, poate, nici nu s-ar fi putut vorbi azi despre „Francisc"-urile de Reșița. Primul dintre ei, șeful echipei, Gheorghe Doboș, coborît în urmă cu 30 de ani dintr-o comună, Santău, de pe Harța Satu Mare, „să învețe meserie la Reșița", fusese mai înainte maistru, tot aci, în turnătorie. Dar cînd s-a pus problema să facă ei, reșițenii, un rotor al lor, cum nu se mai făcuse nicăieri în țară pînă atunci, a fost primul care, renunțînd la titulatura de maistru, a răspuns la apel. Apoi și-a ales oamenii din echipă, 4 la număr, după niște criterii ale lui care s-au dovedit de căpătîi. „Mai întîi — ne spune — pe lîngă pricepere în meserie am ținut să fie om așezat, însurat și cu copii. Pe ăștia, cînd îi chemi la lucru nu stă pe gînduri, rădăcinile lui sînt aici și acasă, nu se rătăcesc pe te miri unde ; în al doilea rînd, să nu fie supărăcios, chiar dacă i se face observație, cînd aceasta e de folos general ; în al treilea rînd, să aibă în sînge faptul că fiecare își are treaba lui, foarte precisă de făcut, să nu arunce vina de la unul la altul". Și, parcă simțind că celor spuse le lipsește ceva, a continuat : „Vedeți dv., piesele astea la ca oamenii, seamănă între ele dar fiecare e alta. Așadar, la fiecare se adaugă sau se elimină cîte ceva. Or, dacă nu le faci cu răspundere, cu precizie, dacă nu torni și ceva dragoste peste ele, poți greși. Pentru că, să știți de la mine, piesa nu iartă ! Ce-ai trudit din greu 6 luni — atîta tragem noi la un rotor mai complex — s-ar putea duce de rîpă într-o clipă. Și asta o știu nu numai eu, ci și ceilalți băieți din echipă — Iosif Varga, Gheorghe Rață, Dumitru Doxan și Alexandru Holeșch". Nici nu-ți vine a crede, urmărindu-i, cu cîtă tandrețe modelează fiecare părticică a rotorului. Mîile de amănunte capătă în ochii lor proporții uriașe, retușîndu-le o dată, de 10 ori, de o sută de ori pînă dispare orice urmă de por și pînă cînd precizia, probă de căpătîi, învinge pieticile. Și abia după ce i-au dat viață „felie cu felie", după ce le asamblează, după o complicată formulă sculpturală (și cîte „surprize" nu se ivesc pe acest traseu), după ce l-au făcut o ultimă toaletă vine momentul marii emoții — la care am asistat și noi — turnarea, de reușita căreia depinde reușita rotorului însuși.

Acum, cînd au mai „bătut" o performanță, se pregătesc de o alta : un rotor pentru Riul Mare — Retezat, „recordul recordurilor", ce urmează a fi împlinit nu peste mult timp, pe același drum al oțelului reșițean.

GEORGETA BLĂNARU ■

Minunații oameni simpli

Folclorul românesc nu moare nici la etajul patru

Cu douăzeci de ani în urmă, instructorul Ion Giurgiu strîngea în jurul său cîțiva tineri de prin satele din jurul Turzii, îndrăgostiți de jocul românesc. Atunci a luat naștere nucleul actualului ansamblu de cîntece și dansuri „Farina" al Întreprinderii de sticlă din Turda.

Astăzi sînt treizeci și cinci de inși, sînt laureați ai Festivalului național „Cîntarea României", au dat peste 100 de spectacole în țară și 17 în străinătate ; au obținut Cupa de argint la Zacopane, medalia de aur în Turcia și tot de aur în Libia. Alte recorduri : toți sînt sticlari excelenți, mulți au ajuns la o asemenea măiestrie și finețe de prelucrare a materialului cald încît știu să taie rubinul — o sticlă suprapusă, din mai multe culori. Deci toți sînt sticlari. 14, din cei 35, formează cele 7 familii de dansatori ; majoritatea stau la bloc, instructorul Ion Giurgiu chiar la etajul patru. Are în jur de 40 de ani și ani în șir a jucat în echipă împreună cu cei patru copii ai săi, fapt care l-a făcut pe Ianu Soporan să recunoască sincer că folclorul românesc nu moare nici în oraș în etajul patru. Viitorul record al formației va fi prezentarea călușului oltenesc (un dans foarte greu și frumos) fără muzică, de la început pînă la sfîrșit bazîndu-se doar pe virtuozitate și tehnică.

ELENA GHERA ■

„Soluția exista: aceea pe care o aplică orice firmă de comerț exterior"

— Tovarășe director general, care este numele, Triță sau Făniță ?

— Făniță. Cînd mi-a spus și Triță cred că tatăl meu era foarte vesel. Și azi îl pomenesc în gînd, la vreo discuție cu un partener străin, observîndu-l pe om cum se chinuiește : Triță, Tritza etc. În comuna natală, pe oameni îi chema de obicei Triță. În curte eram trei Triță și o Triță. Cînd mă striga mama, răspundeam toți patru.

— Tovarășe Triță Făniță, revista „Flacăra" a publicat în urmă cu douăzeci de ani un reportaj despre Bărăgan. Mai exact, despre G.A.S. Dragalina. Într-una din fotografii, dumneavoastră, directorul gospodăriei, vă sprijiniați temeinic pe o piatră kilometrică, pe care scria „DN-21. 111 km", și priveați cîmpul. Nu vă întreb la ce vă gîndeați, dar, după cîte știu, gospodăria agricolă pomenită a fost prima unitate agricolă din țară care a primit distincția Ordinul Muncii.

— Exact. În același timp, întreprinderea „Griviția roșie" primea aceeași distincție, prima acordată unei unități industriale.

— Ce a însemnat Dragalina, de fapt Bărăganul, pentru biografia dumneavoastră ?

— Vreau să spun mai întîi că prima mea dragoste a fost gostatul. Nu sună tocmai bine, dar așa stau lucrurile. Am lucrat la mine, în Oltenia, încă de la înființarea gostatului în comuna Iancu Jianu. Am luat-o de la început și am trecut prin toate : brigadier, șef de secție, inginer șef și așa mai departe.

— Apoi, ați fost transferat la Dragalina. Ce-ați găsit aici ?

— Directorul, inginerul șef și șefii de secție, arestați : pe 2 000 de hectare, în noiembrie, bumbacul era nestrînș iar terenul agricol număra vreo 3 000 de hectare cu totul.

— Cum se muncea ?

— Firește, prost. Era un fel de dezorganizare organizată. Eram în 1953. Pe lîngă mult entuziasm și bună-credință, întîlneai și nepricepere și neglijență. Bărăganul era fărîmițat de conacuri, de tot felul de gospodării, mai mari sau mai mici, de haturi Deci primul lucru pe care l-am făcut a fost să stau de vorbă cu oamenii, în special cu tractoriștii. Oamenii sînt totul. Cine zice că ei sînt de vină, că este colectivul slab, acela e un neputincios, nu poate să-i conducă pe alții. Secretul unor producții mari în agricultură constă în disciplina oamenilor, în executarea la vreme a lucrărilor agricole. Unii nu înțeleg nici acum, după atîta vreme, treaba aceasta.

— Timpul nu contează ?

— Ba da. Dar dacă vrei să-ți stringi roadele pentru care ai muncit un an întreg, din zori și pînă în noapte, recoltezi porumbul și cînd plouă, cu sacul în cap. Noi, la Dragalina, nu lăsam pe cîmp nici un bob de porumb. Nu făceam gedințâ ca să culegem recolta, ci chiar o culegeam. Este sfatul pe care îl dă, toamnă de toamnă, secretarul general al partidului, să nu se piardă recolta. Dacă ai mașini, dacă ai de toate, utilajele nu trebuie să stea. Aici e secretul. Restul e poezie.

— Care era argumentul cu care v-ați impus ?

— Munca și organizarea. Eram pe cîmp cu noaptea în cap și nu-i lăsam pe tractoriști din mînă. Cînd vedeam toate tractoarele pe cîmp, aveam o noapte bună. Am dat culturilor peste 8 000 de hectare teren agricol. Reușisem să atingem 3 000 de kilograme grîu la hectar, 4 500 de kilograme de porumb și 1 000 de lei beneficiu pe hectar. Din 1955 și pînă în 1960 unitatea a fost fruntașă pe țară și prima unitate etalon a agriculturii noastre.

— Cum vă împăcați cu viața de birou, dumneavoastră, om al cîmpului ?

— Am și momente cînd nu mă împac. Și plec la cîmp. Cum am făcut ieri. M-am dus acasă, m-am schimbat și am plecat la Fundulea să văd cîmpul. Pînă seara la nouă. Am văzut grîul, floarea-soarelui, am vorbit cu oamenii. Mă cunosc mulți E un an agricol foarte bun. Recolta se anunță peste medie. De lucrul acesta depinde și activitatea „Agroexportului".

— Întreprinderea pe care o conduceți a primit de curînd înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Tot în această primăvară, „Agroexportul" a primit și Trofeul internațional pentru export, de asemenea, pentru activitatea din 1978. Aș zice că succesele vă

● Triță Făniță ; născut la 19 februarie 1929 în comuna Voineasa, județul Vîlcea ; studii : Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", secția agricultură ; titluri științifice : doctor în știința agricole, susținînd lucrarea „Irigația fertilizantă la cultura porumbului, în 1976" ; funcția : director general al întreprinderii de comerț exterior „Agroexport", distinsă recent cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru activitatea anului 1978 ; distincții personale : 11 ordine — de 4 ori Ordinul Muncii, de 2 ori Steaua Republicii Socialiste România.

urmărească chiar și aici, în biroul dumneavoastră de director general. De fapt, ce înseamnă „Agroexport" ?

— Este una dintre cele mai vechi întreprinderi de comerț exterior din țară, anul acesta împlinește 30 de ani de existență, care se ocupă cu exportul și importul de cereale, plante tehnice, leguminoase etc. Se strînge grîul în august și imediat, în funcție de recoltă, se ia decizia privind volumul de export.

— Deși împliniți trei decenii de activitate, „Agroexportul" a obținut cele mai bune rezultate de vreo cinci ani încoace : de trei ori Ordinul Muncii clasa I și titlul de care am amintit. Patru distincții în patru ani consecutivi. Care a fost primul lucru pe care l-ați întreprins după ce ați fost numit director general, în 1973 ?

— Am ținut mai întîi să lucrez cu aceiași oameni. Să nu-i schimb. Era o fluctuație destul de mare din cauză că retribuția le era diminuată de penalizări.

— Ce nu mergea în activitatea întreprinderii ?

— V-am spus că volumul de activitate din punct de vedere al exportului depinde de nivelul producției agricole Deci, în principiu, activitatea noastră are un caracter sezonier. Ei bine, oamenii așteptau campaniile de recoltare, între ele activitatea fiind inexistentă.

— Și azi ?

— Azi, munca se desfășoară fără întreruperi. V-am spus ce părere am despre un colectiv de oameni. Depinde de organizarea muncii lui. Aveam totodată nevoie de soluții pentru o activitate continuă. Pentru că orice firmă de comerț exterior trebuie organizată pe temeiuri eficiente. Aici trebuie să faci comerț și trebuie să te organizezi în mod adecvat. Am subliniat imperativul trebuie pentru că negoțul de dragul negoțului nu interesează pe nimeni.

— Și care a fost soluția ?

— Aceea pe care o aplică orice firmă de comerț exterior din lume : în afara operațiunilor de export privind produsele românești sau ale importurilor pentru necesitățile noastre, ne-am organizat corespunzător pentru a efectua operațiuni comerciale pe piața externă.

— Cum a fost începutul ?

— Cu operațiuni mici, fără risc. La ora actuală însă, avem programul de lucru al unei firme internaționale.

— La ce vă referiți ?

— La faptul că lucrăm exact ca o astfel de firmă. Activitatea pe piața mondială se desfășoară în principal două-amiază, cînd lucrează și bursele de cereale. Astfel că lucrăm și noi tot după-amiaza. Avem un colectiv de negociatori care vin după-amiază și stau cît trebuie. Ei n-au ce să caute dimineața la birou. La un negociator mă interesează eficiența pe care o are în timpul unor tranzacții și nu condica.

— Cum le poți afirma pe piața mondială ca firmă de comerț exterior ?

— Mai întîi ai nevoie de un sistem informațional foarte bine pus la punct. Piața internațională a cerealelor se caracterizează printr-o rapiditate uimitoare a circulației veștilor. Și ele influențează prețul pieței. În aceste condiții, desfășurăm o neîntreruptă activitate de studiere a fenomenelor conjuncturale pentru a cunoaște în orice moment prețurile de bursă și de tranzacție, mersul și nivelul recoltelor în principalele țări producătoare și consumatoare, raportul dintre cerere și ofertă pe plan mondial și orice alte date care influențează direct sau indirect piața. Asta n-o facem numai noi, ci toate firmele din lume. În țară însă sîntem singura întreprindere de comerț exterior care cerem și primim buletinul de știri economice Reuter. Apoi, principalele firme cu care lucrăm ne trimit zilnic rapoarte de piață. În felul acesta, firma românească a devenit un serios partener de schimb de opinii în arest domeniu de care țin seama toate firmele importante din lume.

— Cum s-ar defini deci „Agroexportul" astăzi ?

Cred că ne-am detașat de alte firme de comerț exterior din țară prin dorința și îndrăzneala de a ne transforma ideile în fapte. Mă explic. Operațiunile de comerț exterior fără marfă proprie erau cunoscute, dar în ultimii ani și-au găsit finalitate pe [illegible]. Și aceasta pentru că am [illegible] la timp că singura cale de a [illegible] la o rapidă eficiență economică este efortul propriu. Este neeconomic să aștepți să ai marfă proprie și să lucrezi sezonier. Nici o țară dezvoltată din lume nu-și permite așa ceva. În felul acesta, cred că apare limpede că beneficiile noastre, succesele sînt rezultatul inteligenței antrenate zilnic, al prudenței experimentate, al propriului [illegible] informațional, mai simplu, al profesionalismului.

— Colectivul cu care lucrați este același pe care l-ați găsit, eficiența muncii lui este însă alta. Distincțiile de care am amintit vorbesc despre munca oamenilor de la „Agroexport". Prin ce se distinge această muncă acum ?

— Prin calitate. Lucrătorii noștri sînt foarte bine pregătiți profesional. Profesionalismul este totul în munca de comerț exterior. Și organizarea. A ști să faci comerț înseamnă să ai și talent și o bună pregătire. Vorbeam mai devreme de disciplină. De disciplina oamenilor care muncesc pămîntul, de lucrul lor la ogor, în culturi, ziua și noaptea cînd sînt în campanii. De aceeași disciplină se poate vorbi și în cazul nostru. De disciplina în execuția operațiunilor. Avem organizată la Constanța o agenție care lucrează în ture. Dacă un vas termină operarea la ora unu noaptea, tot atunci i se întocmesc și actele.

— Tovarășe Triță Făniță, ce semnificație are acordarea titlului de Erou al Muncii Socialiste întreprinderii pe care o conduceți, prima întreprindere de comerț exterior din țară care se bucură de primirea înaltei distincții ?

— Este vorba de recunoașterea meritelor colectivului nostru în privința creșterii eficienței economice a activității de comerț exterior din țara noastră Titlul atestă marea prețuire de care munca noastră se bucură din partea conducerii partidului și a statului, din partea secretarului general al partidului. Dealtfel, efectuarea operațiunilor de comerț exterior fără marfă proprie este urmarea directă a indicațiilor conducerii superioare de partid, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu personal. Acest titlu reprezintă, dacă vreți, o apreciere a îndrăznelii și curajului nostru de a găsi și aplica soluții noi, mai rentabile, în domeniul comerțului exterior.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Cuget, deci exist

Clișeu și idee

Niciodată n-am putut rîde, nici măcar în for-ul meu interior, de idiot, de vecinul meu cu idei fixe și fixat în expresii. Îl privesc cu jenă dar și cu o teamă fără margini. Pentru unii este comic ; pentru mine este un fenomen al naturii. Harpagon rostea convins replica repetată automat : *Fără doită !* Zaharia Trahanache rezolva complicațiile lumii prin repetiția lui *Aveți putințică răbdare !*, alte personaje caragialiene cu cîte un *C-eș' copil ?* sau *Ceva regal !* Și nu pot face deosebirea dintre ei și Caton Cenzorul, care-și încheia fiecare discurs cu *Ceterum censeo Carthaginem esse delendam.*

Idiotul simte nevoia locului comun în comunicare sau transformă realitatea într-un loc comun pe care-l impune vecinului drept realitate. Idiotul are puține sentimente, dar cel puțin o idee fixă. Idiotul nu-și poate imagina că mai există alte idei în afara celor personale decît ca antinomii nocive pentru ideile sale fixe : mai mult, el se teme că propria sa idee poate fi rostită altfel decît o face el, prin alte mijloace, pentru că se teme că ideea sa ar deveni astfel altceva, eventual contrariul ei.

Pentru că are idei fixe, idiotul prezintă o anumită coerență și concentrare a puterii de convingere : el devine cel mai natural generator de clișee. Rostul clișeelor este acela de a dovedi prin uzaj că ele există, adică sînt realități. Un clișeu susține, evident, o idee : excelența folosirii clișeelor constă, la consumatorii de clișee, tocmai în valoarea lor mnemotehnică. Omul nu uită clișeul și sacrifică ideea. Un avantaj al clișeului îl constituie monotonia : adică stabilitatea și fermitatea celui care-l folosește. Un clișeu poate fi rostit o zi, un an, o sută, o mie. El asigură posibilitatea de a-l asculta pe idiot fără să fii atent, pentru că știi ce va spune. Clișeul și negația lui, sau sinteza lor, afectivă în comunicare, elimină complicațiile și contradicțiile. În orice caz este sigur că idiotul generator de clișee are o personalitate puternică, în timp ce consumatorul de clișee o împrumută pe aceea a clișeului, fiind, cum s-ar spune, la modă, în temă, în actualitate. Dacă nu are personalitate, el nu deține în schimb nici o responsabilitate.

Există, în sfîrșit, și posibilitatea supremă de existență eficace a idiotului, anume într-o lume după chipul și asemănarea sa. O lume în care un idiot conștient și-a construit un sistem de clișee care nu mai ignoră dialectica : în care același idiot poate folosi clișeul și negația lui, sau sinteza lor. Într-o astfel de lume, idiotul tradițional s-ar manifesta limitat, sau într-un anume compartiment al realității, în noul caz, idiotenia cuprinde totul — de la clișeul alimentar la cel muzical. Paradoxul e absolut : realitatea apare variată, absolut variată, dar numai prin varietatea absolută a clișeelor indefinit aglomerate. Situația tradițională era aceea a unui idiot care distrugea sentimentul și individualitatea trăirii prin unitatea invariantă a formulării, refuzînd chiar varietatea trăirii unei singure idei ; noul idiot dovedește că se poate și invers, trăind excelent din punct de vedere afectiv, printr-o varietate de clișee. În prima situație clișeul era unic, dar repetabil, și tocmai de aceea clișeu, prin opoziție față de o infinitate de realități irepetabile ; în situația nouă, pentru că *presque tout est imitation*, cum observa chiar și Voltaire, o infinitate de clișee constituie noutatea și actualitatea unui mod de trai puternic individualizat și repetabil. Noul idiot prezintă deci simplitatea și sinceritatea primului om coborît din malmuță, a maimuței, a primului scaun și a primei furculițe cunoscute. Nu mai încape nici o îndoială că atît raiul cît și iadul au drept pavaj verbul acestui tip de idiot.

Cum individul este profund antipatic, i-am interzis nevestii-mi să mai stea vreodată la coadă pentru a cumpăra carne de la el.

MARIAN POPA ■

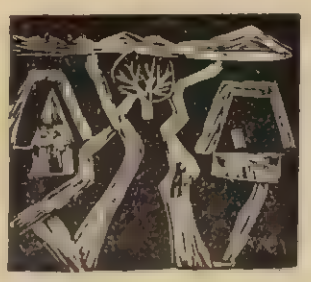

„Străzile" — Mureșan Adela, clasa a III-a, Lupeni

Muntele din cîmpie

(Urmare din pagina 1)

tea faptelor lor, și ostașii patriei. Și lor, la solemna inaugurare a Transfăgărășanului, li s-au adresat patrioticele cuvinte de mulțumire, de prețuire.

Îi știm, prin ani, de veghe cuceririlor revoluționare ale patriei. Perfecționîndu-și pregătirea de luptă și politică la aceasta mare școală civică — armata poporului. Ne-am obișnuit totodată să aflăm sub tunica ostășească și o altă identitate a ostașului român de azi — aceea de **constructor.**

Iată, în aceste zile de vară, angajați într-o întrecere cu sinele și cu timpul — asemeni constructorilor și tinerilor brigadieri, mobilizați de organizația revoluționară a tineretului, pe șantiere ale muncii patriotice — ostașii țării își aduc argumentul dragostei lor pentru glie prin ctitorirea unei noi și impunătoare lucrări. Un alt vis de demult al oamenilor acestei părți de lume : de a uni mai repede Dunărea cu Marea.

I-am întîlnit de-a lungul a zeci de kilometri ai Canalului Dunăre — Marea Neagră care traversează acum, într-un ritm impresionant, drumul de la proiect la împlinire. Pe lungi porțiuni, lucrările sînt încheiate și oglinda apei dă seama de imaginea viitoare a acestui drum fără pulbere.

Este greu de cuprins în cuvinte efortul de gîndire, de dăruire firească, precum și marea concentrare de mijloace tehnice, menite să uneacă, să dea viață unei veritabile capodopere a muncii. Ar fi cu neputință.

I-am cunoscut sub arșița soarelui, în bătaia vînturilor dobrogene, pe tinerii ostași sau pe experimentații lor ofițeri, acționînd cu fermitate, cu energie, cu dragoste de muncă pentru a apropia centimetru cu centimetru, metru cu metru, momentul final al marii construcții. I-am privit desfășurîndu-și forțele, ca pe un mare front de luptă, cu știință, cu ingeniozitate, cu lucidilatea ce te ajută să nu irosești nici clipele, nici mașinile, nici entuziasmul oamenilor.

Un ochi grăbit ar putea să nu înțeleagă mare lucru din acest du-te vino al uriașelor autobasculante, al macaralelor, al excavatoarelor, al utilajelor ce par, în încremenirea lor, privite în amurgul serii, niște ciudate animale preistorice. Un ochi grăbit ar putea să nu înțeleagă exact ce semnifică cei 120—130 m, cît este lățimea mare a canalului sau ce înseamnă 70—90 m, lățimea din adînc a canalului ; ce înseamnă acest trapez continuu ce se naște din dislocarea milioanelor de tone de pămînt. Odată încheiată această trudnică sculptură în pămînt va fi binevenită, în timp, îmbrățișarea apelor. Un ochi grăbit va reține doar, cînd lucrarea va fi terminată, rigoarea geometrică a taluzelor. Și poate se va uimi cît de repede a răsărit iarba deasupra pietrei și betonului. Un ochi grăbit se va mulțumi să înregistreze doar curgerea liniștită a apelor în timp ce, de o parte sau alta a canalului, pe șoselele ce le vor însoți, mașini se vor îndrepta spre Cernavodă sau, în direcție opusă, spre mare. Dar cîtă dăruire, cîtă risipă de energie sînt îngemănate în inima acestei orgolioase lucrări, încă unul din marile examene ale demnității omului. 40 din cei 64 km ai canalului vor fi realizați de ostașii patriei. Și în doar cîțiva ani, pe aici vor trece șlepuri, lăsîndu-se docil conduse de remorchere. A încerca să afli o comparație care să facă cît de cît expresive dimensiunile acestei lucrări nu este un lucru simplu. Pentru că numai de undeva, din înălțime, ar putea fi cuprinse dimensiunile adevărate ale celor peste 60 de km de încordată luptă cu pămîntul, cu pinzele freatice. Dar de acolo, din înălțime, amănuntele ar dispărea, elementele concrete s-ar estompa.

Practic, ce se va vedea în final ? Un drum de apă străjuit de ambele părți de diguri înalte și de două șosele moderne. Cam atît. Poate că atunci, cînd lucrarea va fi încheiată, aprecierile vor fi mai degrabă de ordin estetic. Ochiul va fi încîntat de frumusețea acestei noi opere a constructorilor. Dar undeva, sub umbrele apelor, se vor odihni, în sfîrșit !, milioanele de ore de efort, se vor păstra, cu modestie, amintirile sacrificiilor, scenele de eroism firesc, semnate de muncitorul, țăranul, studentul, tînărul locotenent sau încercatul colonel, care și-au sudat o parte din viață aici, în inima lucrării, cu mîndria de a ști că au făcut-o în numele frumuseții acestei patrii și a viitorului ei. Poate comparația ar putea fi aceea a unui munte din cîmpie. Un munte nevăzut. Să ne imaginăm o clipă cei 64 km cît va avea Canalul Dunăre—Marea Neagră, cu cei 120 m lățime ai săi. Și să calculăm — nu cu pretenția de a afla cifra exactă — marele, indescriptibilul efort ca din această fîșie de pămînt să se smulgă, metru cu metru, pînă la adîncimea de 8, 10, 12 metri piatra, pămîntul, să se creeze viitoarea albie a noului fluviu. Iată s-ar putea așeza laolaltă tot pămîntul

dislocat ne-am afla în fața unui munte uriaș, al cărui vîrf, poate cu mai multă îndreptățire decît ceea ce geografia noastră a moștenit, l-am numi OMUL. Dar acest munte din cîmpie va rămîne un munte invizibil. Privirile se vor întîlni cu o altă imagine. Aceea a unei tulpine de apă, visînd frumos de-a lungul Dobrogei, trimițîndu-și ramurile, prin canalele de irigație, pentru a se împodobi cu ofrandele rodniciei ; a unei tulpine aureolate de razele soarelui și străbătute, ca într-un vis frumos, de remorchere, grăbind întîlnirea Dunării cu marea. Și dacă nu vom fi grăbiți, și dacă vom mai avea vreme să cercetăm biografia acestei lucrări, atunci ne vom aminti că, să spunem, la Dorobanțu, la km 32, șeful punctului de lucru se numea Nicolae Mustoiu și era, în vremea aceea, locotenent colonel, că ne-a spus într-o zi, pe cînd lucrarea începea să ia forma definitivă, vorbindu-ne de cei cu care împărtășește bucuriile dar și greutățile muncii : **„Copiii cu care lucrăm au 20—21 ani. Trebuie să ai grijă de ei ca să-i trimiți acasă cum au venit, oameni întregi. Pînă și fierul, cît este de fier, are o vîrstă și se mai dă bătut. Dar omul !? Și totuși, omul nu trebuie să se dea bătut".**

— Dacă ați avea vreme să scrieți despre ceea ce se întîmplă aici, cu ce ați începe ? am întrebat.

— **Aș scrie despre sensul luptei noastre, despre munca oamenilor. Pentru cei ce a călătorit cu 20 de ani în urmă pe Valea Carasu — pe unde trece o parte a lucrării noastre — îl durea sufletul că pămîntul nu este folosit, că aici nu crește nimic. Acum, pe cei 50 km ai acestei văi, călătorește viața. Dar cînd lucrarea noastră va fi gata, călătoria vieții va fi mult mai liberă. Ea va schimba natura.**

Și aș mai scrie despre schimbarea omului în lupta cu natura. Fie că acest om poartă numele locotenentului Ludowic Nemeș, sergenților majori Gheorghe Arbănaș, Neculai Nifroșă, Gheorghe Constantinescu ; fie că ostașii au venit din Moldova, Transilvania sau Oltenia.

Aș mai scrie că i-a unit pe toți dorința omenească de a fi la înălțimea acestei mari lucrări.

În același fel ne-au vorbit și maiorul Vasile Nour, și locotenentul Cornel Mușatescu, și maiorul Vasile Popescu, topograf, și soldații Dumitru Ursulescu, din Lugoj, Vasile Talpagon din Domnești-Argeș sau sergentul major Ion Costescu din Aninoasa-Gorj, deținătorul fanionului transmisibil al celui mai bun șofer din batalionul său.

Firește, pentru specialiștii în lucrări hidrotehnice, experiența acestei construcții va duce la îmbogățirea manualelor de pînă acum cu veritabile inovații. Firește, pentru constructorii de mașini, experiența acestei măreațe lucrări va duce la noi perfecționări ale utilajelor. Firește, pentru specialiștii în agricultură, experiența aceasta va însemna scrierea de ample pagini despre rodnicia pămîntului ce părea, pînă nu demult, ostil omului.

Dar pentru toți laolaltă experiența realizării acestei impresionante lucrări (să nu uităm că au trebuit să se folosească chiar și 100 m^3 de piatră pentru 1 metru de canal !) va însemna un mare examen al omeniei, o mare izbîndă a omului. Înfățișîndu-ne cu limpezime și mîndrie justificată drumul spre cucerirea metru cu metru a noii lucrări, ne spunea locotenent-colonelul Gheorghe Popescu : **„Marele dușman al nostru este ploaia. Cînd încep ploile, ne mănîncă clanții, că nu putem intra cu mașinile în frontul de lucru. De sus ne amenință ploile, de dedesubt apele freatice cărora pompele nu le mai fac față. Strigăm după soare să vină și el întîrzie. Și totuși noi sîntem mai puternici".**

Așa este !

Ne-au dovedit-o kilometrii întregi pe care s-a așternut deja panglica apei. Ne-au dovedit-o impresionantele scene de muncă întîlnite pretutindeni la Satu Nou, Medgidia, Cernavodă, Basarabi.

Ne-a dovedit-o hotărîrea tuturor ostașilor de a fi la înălțimea misiunii încredințate de comandantul suprem.

Undeva, la km 19, un panou cuprindea o chemare. Simplă, dar care, așa cum ne declara unul dintre ostași, este purtată de toți în conștiință. Desigur, această chemare nu are nimic patetic în ea. Este mult prea simplă, exactă, concisă. Asemeni oamenilor cărora le este adresată : **„Ostași, dați dovadă de bărbăție, faceți totul pentru îndeplinirea și depășirea normelor zilnice".**

Să nu uităm că în norma zilnică se cuprind, nu o dată, 100 metri cubi de piatră pentru 1 metru din această lucrare, să nu pierdem din vedere nici o clipă lupta cu apele freatice, lupta cu oboseala mașinilor ! Și cîte altele.

Dar mai presus de toate acestea rămîn sensul, chemarea, îndemnul de a se da dovadă de bărbăție.

Și s-a dat !

Și se dă !

Opinii despre uniforma școlarului

Din capul locului trebuie spus : uniforma este o îmbrăcăminte-tip, confecționată din aceeași stofă și cu aceeași croială. Actuala uniformă a elevilor este cea aprobată în 1964, dar între timp a suportat unele modificări și în ultimii patru ani cerința unor asemenea modificări a fost din ce în ce mai presantă. Iată cîteva opinii care demonstrează că nici în privința asta lucrurile nu pot încremeni într-un punct și că este necesară o nouă reglementare.

„Uniformele din tergal se scămoșează. Au apărut cele din semitergal care sînt mai ieftine și nu se scămoșează. Fiind mai noi au o linie mai elegantă. Pantalonii sînt mai evazați, iar sacourile mai cambrate. Dezavantajul este că sînt mai călduroase. Totuși comerțul e plin de uniforme vechi, cu haine înguși și fără pense. Băieții de la 15 ani în sus sînt, majoritatea, înalți și subțiri și parcă înoată în uniforme, iar sarafanele pentru eleve sînt ca niște saci". **(Adriana Bălan,** vînzătoare la raionul confecții pentru copii, magazinul „București".)

„Ne place să purtăm uniformă, doar că am dori-o mai modernă și ne-am dori una pentru iarnă și alta pentru vară. Școala se termină la 15 iulie ! Ni se pare important ca fiecare școală de specialitate să-și aibă matricola sa proprie, care să fie cît mai expresivă". **(Stei Liana, Serp Victoria** și **Ozon Georgeta,** eleve clasa a IX-a C, Liceul sanitar.)

„Pentru marile licee, pentru școlile de mare tradiție, e bine venit un mic semn de distincție. Examenele de admitere sînt dificile. Se face o selecție strînsă. Chiar liceele industriale vor ajunge în situația aceasta, astfel că acest semn distinctiv pentru elevi ar fi un fel de recompensă și un stimulent. Uniformele trebuie să fie utile dar și frumoase. Copiii le poartă în perioada în care gustul pentru frumos e în curs de formare". **(Cornelia Grecescu,** profesoară de fizico-chimice, Liceul nr. 1.)

Clasele 1—4 au uniformele cele mai reușite. Sînt frumos colorate, se întreține ușor, fetițele arată ca niște flori. Începînd din clasa a II-a își spală singure șorțulețele și fundițele. Băieții au posibilitatea ca vara să poarte pantaloni scurți ; ar trebui și pentru fete mai multă fantezie. **(Eugenia Lupu,** învățătoare, Școala generală Vasile Alecsandri.)

ELENA GHERA ■

Sensul libertății

(Urmare din pagina 1)

participă, alături de celelalte țări socialiste, alături de forțele progresiste, la lupta pentru mai bine a întregii omeniri.

Independența nu e singura măsură a libertății unui popor și a unei țări, dar e una dintre măsuri, cea mai importantă, de fapt, cea fără de care nu sînt posibile schimbările și desferecările cu caracter social, cea care indică în ultimă analiză culoarea politică a unor structuri sociale, sensul exact al unor evoluții.

Libertatea, la rîndul ei, nu este o noțiune abstractă și fixistă, nu e un bun pe care ți-l pune cineva în brațe, urmînd ca după aceea tu, om sau popor, ce vei fi, să te înfrupți la nesfîrșit din acest dar ceresc, cum te-ai înfrupta dintr-o roată mare, de cașcaval.

Libertatea, ca și devenirea, cere un efort continuu, cere muncă, cere luptă, cere stăruință, cere răbdare, cere încredere în ziua de mîine a poporului — care nu poate fi desfăcută de ziua de mîine a omenirii — cere devotament și loialitate față de spiritul primenitor al revoluției — iar spiritul acesta nu poate fi despărțit de luciditate, de gîndirea creatoare a fiecărui om, a fiecărui popor.

Vom vedea, dacă vom aborda problema din acest unghi, că noi eram mai liberi în 1955, față de cum eram în 1945, iar după aceea, în 1965, eram mai liberi decît în 1955, creșterile acestea neputînd fi desfăcute de izbînzile pe care le-am obținut în edificarea unei orînduiri noi, socialiste, de clarificările și regăsirile pe care le-am trăit cu toții, țară și popor, fiindcă niciodată nu am fost angrenați atît de adînc și de hotărîtor în actul deciziei, în înfăptuirea ei.

Sensul libertății noastre este constructiv și suitor, treptele evocate de mine cerînd alte și alte trepte, într-o creștere care se confundă cu destinul poporului român, în urma căruia se înșiruie secole de luptă, în fața căruia se deschid, triumfale, arcuirile curcubeice ale izbînzii, „viitorul de aur" al țării neputînd să fie decît un viitor comunist.

Fotoanchetă despre spiritul gospodăresc

Grija pentru plan începe cu ordinea din depozite!

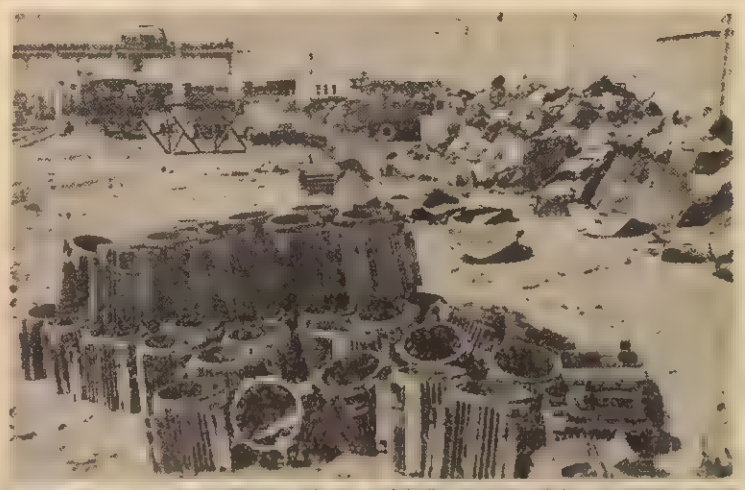

Am fost la Filiași și am fotografiat în curtea Întreprinderii de transformatoare mici din localitate. Despre ce-am găsit acolo grăiesc cu suficientă forță de convingere fotografiile alăturate, mai bine decît ar putea-o face cuvintele. Conducerea unității ne-a oferit multe scuze, care pălesc, desigur, față-n față cu realitatea, adică cu munții de fier vechi și dezordinea existentă în depozite. Privind adevărurile din fotografii, nu s-ar zice că nu mai este nimic de făcut, ba chiar foarte multe ! Planuri de măsuri există, și nu puține.

ION PREDOȘANU ■

Opinia unui cititor

Impostor sau tămăduitor autentic ?

● **In atenția Ministerului Sănătății**

De cîțiva ani, la casa cu nr. 16 de pe Aleea C.F.R. din Timișoara, se adună, zi de zi, cetățeni al căror flux depășește cu mult cifra unor vizite obișnuite de rude, prieteni, cunoscuți. Locuiește acolo Valentin Haneș, tehnician sanitar la Centrul de sănătate și igienă publică din Timișoara, om la 32 de ani, cărunt, dar sănătos și solid ca un munte impădurit, deși, aflu, nopțile sale se scurtează progresiv din pricina celor care-i trec întruna pragul.

Ce vor, așadar, acei tineri sau bătrîni sosiți din Constanța sau Oradea, din Reșița sau Brad ? ! Vor, simplu și concret, să-și redobîndească sănătatea, unii iremediabil năpăstuiți de boli grave, alții cu afecțiuni pe cît de banale, pe atît de supărătoare. Și, în casa cu nr. 16, se zice că se întîmplă miracole, Valentin Haneș vindecînd cam tot ceea ce a inventat cel dintîi inamic public, boala ; absolut circumspect, nu înșir bolile pe care se afirmă că le-ar trata Valentin Haneș, ci, la îndemnul unui tînăr și entuziast medic timișorean, mă rezum la consemnarea că ar fi vorba de ulcer, colecistită, reumatism, boli dermatologice, cardiace, boli ale vaselor, pînă într-acolo unde bat speranțele veacului.

Trei zile la rînd, șocat, firește, de cele văzute, auzite și citite, m-am tot învîrtit prin preajma lui Valentin Haneș și a multora din vizitatorii săi ; trei zile — și încă — m-am întrebat : să scriu sau nu, să anchetez pe îndelete sau să rămîn la primele și copleșitoarele impresii, să chem medici sau milițieni ? ! Am vorbit cu vindecătorul, am discutat cu moși și babe, cu tineri și tinere, am răsfoit peste o sută de scrisori din teancul recunoștinței, iar urmarea se poate citi în reportajul acesta pur informativ, deși totul argumentează că Valentin Haneș tămăduiește o sumedenie de afecțiuni, indiferent de gravitatea și de natura lor, ceea ce, cum ziceam, îndeamnă fie la prudență în expunerea problemei, fie la curajul înfruntării scepticilor. Așa încît, cu riscul de a fi infirmat de investigațiile specialiștilor, continuu să relatez că am stat față în față nu cu noul, ci cu vechiul. Afirmînd aceasta, trădez și tainele lui Valentin Haneș : plantele medicinale. De zeci de ani, omul acesta studiază valențele terapeutice — dovedite, dealtfel, și pe pielea sa și pe cea a străbunilor noștri — ale sunătoarei, urzicii, pirului, troscoțelului, tălpii gîștii, florii de salcîm. Umblă la munte, la deal, la cîmpie, adună ierburi, le usucă, le fierbe, le amestecă și prepară ceaiuri. Ceaiuri de băut sau de masaj, pentru că îmbină lichidele acelea cu principiile vasodilatației, provocată prin diverse metode care țintesc regenerarea țesuturilor, articulațiilor, oaselor, venelor. Ceea ce, din nou, de-a dreptul intrigă, este seninătatea cu care Valentin Haneș răspunde la întrebarea pusă de oricare om aflat la întîiul contact cu minunea : nu e șarlatanie ? ! „Nici vorbă — zice omul (nu înseamnă că așa o fi !) ; de 26 de ani mă ocup direct cu tratamentul bolilor prin ceaiuri naturale. N-am ținut nici o evidență, că n-am avut timp și nici n-am bănuit că va fi nevoie. Și, apoi, nu urmăresc decît să-i pot ajuta pe cei care mi se adresează. Sînt dispus să înfrunt o comisie de specialiști, vreau să dezvălui secretele mele, dar în condițiile de față nu prea am spor, întrucît spațiul e și impropriu și neîncăpător. Așa că vă rog să mă ajutați, să pot dovedi eficacitatea tratamentelor mele..."

Copleșit de senzaționalul cazului Haneș, reporterul nu și-a făcut decît datoria de a-i informa pe cei în drept să, sperînd, interesați — deci Ministerul Sănătății — că în Timișoara, pe Aleea C.F.R., la nr. 16, se întîmplă ceva. Oare ce ? !

TEODOR BULZA ■

Opinia unui cititor

Trista „centură de siguranță"

Nu e vorba de binecuvîntata centură de siguranță imperios necesară celor care călătoresc pe scaunele din față ale automobilelor și în legătură cu care încă nu se face destulă propagandă, așteptîndu-se ucazul salvator din partea miliției. Această centură de siguranță apără viața și meritele ei se cuvin, cum ziceam, lăudate mereu și povestite mereu.

„Centura de siguranță" de care vreau eu să vă vorbesc azi este una mizerabilă, pentru că ea a fost inventată nu ca să apere viața, ci de viață și de șocurile ei mulți neputincioși și lași și oportuniști și carieriști înmănușați, debili la aerul tare al adevărului și al simțului de răspundere și al mersului vertical pe picioarele proprii și fără cîrjele relațiilor și cunoștințelor și chiar principiilor transformate în alpenstock-uri în cadrul unor ascensiuni nemeritate. „Centura de siguranță" de care vreau eu să vă vorbesc a fost inventată pentru a-i lega strîns de scaunul lor pe incapabilii cocoțați unde nu merită și pentru a-i feri, astfel, de orice șoc al acțiunii pe cont propriu și de atingerea cu sfînta realitate căreia ar trebui să-i facă față cu propria lor încrețitură de frunte năpădită de sudoarea incapacității. E o centură zdravănă și bine legată de spătarul scaunului și de tăblia lui și neputinciosul își simte șezutul etanș pe această tăblie și cînd se instalează pe scaun strînge cu grijă toate cataramele și le închele cu grijă și uneori cu calcule matematice și abia atunci crede că se poate uita liniștit la ziua de mîine.

Jalnica „centură de siguranță" față de contactul responsabil cu viața nu este, firește, o noutate, dar din păcate asupra ei se exercită nu numai interesul neputincioșilor ci și ambiția de a o perfecționa a oportuniștilor de tot felul și a carieriștilor, mai ales, care nu sînt deloc proști.

Am văzut, metaforic vorbind, o astfel de „centură de siguranță", perfecționată pînă la a mă uimi prin strălucirea alămurilor din care erau făcute cataramele ei și prin transparența oțelului șarpelui ei înconjurînd protectoare pîntecele și pieptul unei conștiințe bine ajunse și bine zidite în scaunul ei și mi-am dat seama cîtă fantezie fusese cheltuită pentru ea și cîtă voință în șlefuirea cataramelor, încît păreau bijuterii ale libertății de gîndire și de acțiune, mi-am dat seama, zic, și a trebuit să admir tot acest efort și toată această fantezie. Era, într-adevăr, o „centură de siguranță" fericit construită ca să amortizeze orice șoc și să ferească elegant și chiar derutant, pentru privitor, de orice răspundere. Cerea o minte ascuțită și o voință de oțel această capodoperă a fricii de răspundere și a ambiției de a rămîne, totuși și mereu, neatins, pe scaun.

Firește, admirația mea a fost repede năpădită de silă și de milă și de amarul trist al constatării unei penibile ipostaze umane.

Pe centura aceasta „de siguranță" puteau fi citite și unele principii nobile ale lumii noastre noi și tristețea mea a fost și mai amară.

În lupta noastră pentru mai bine și pentru apărarea acestor principii nobile care ne conduc și ne dau perspectivă, sîntem datori să fim mereu curajoși în a cerne grîul de neghină. Politica noastră comunistă e ca aerul tare al înălțimilor. Se cuvine să respirăm ozonul ei cerînd competență, spirit de răspundere, devotament calificat, morala de a sta acolo unde meriți și de a recunoaște responsabilii cît poți !

DINU SĂRARU ■

„Fratele meu" — Sălcianu Irina, clasa a V-a, Lupeni

Reportaj din viitor

Expresul de Buftea

Marea gară subterană din Piața Unirii, București. O duminică de vară caniculară. Călători din Titan sau Berceni, grăbiți să se afunde cît mai curînd în apele reci dar înviorătoare ale lacului Snagov, coboară din metrou și urcă la nivelul superior al **aceleiași stații** pentru a lua trenul electric suburban spre lac. Din Titan în Snagov via metrou și tren electric — circa trei sferturi de oră, în condiții confortabile. Sau preferați pescuitul în Argeș ? Din nou, o scoateți mai bine la capăt cu trenul decît cu autobuzul. Pentru noul mijloc de transport specialiștii folosesc trei expresii sinonime : ramă electrică, tren electric automotor, tren electric suburban.

Toate acestea par desprinse dintr-un viitor dacă nu incert, cel puțin mai îndepărtat. Cetățeni cu spirit de aventură și călîți de viață au încercat și continuă să încerce să ajungă duminica în timp util — adică înainte de înserare — de la blocul lor M 13 din Titan la Snagov sau în alte puncte de agrement din afara orașului, dar această performanță le la un timp sensibil diferit de cel dat mai sus. Totuși, articolul de față pornește de la elemente precise, inginerești, iar o serie de date se referă la viitorul imediat. Dealtfel, după cum se știe, „placa turnantă" a expunerii, și anume rama electrică, constituie o realitate palpabilă, despre care s-a mai scris în revista noastră. S-a arătat, cu acel prilej, că primul model experimental, realizat de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — un model de concepție românească, elaborat de un colectiv condus de inginerul Alexandru Vătreanu din Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi — se află în exploatare alternativ pe liniile București — Constanța, București — Adjud, București — Brașov. În cele ce urmează ne vom concentra asupra elementelor mai noi, precum și asupra perspectivelor. Idei interesante s-au prezentat foarte recent și la **sesiunea jubiliară de comunicări științifice prilejuită de semicentenarul Institutului de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi.** Dar mai întîi să amintim cadrul general.

● La „Electroputere" — seria zero

Rama electrică se impune cu necesitate într-o lume care se industrializează rapid și care pivotează în jurul unor centre urbane de polarizare. Fluxul și refluxul zilnic al navetiștilor suburbani care lucrează în orașe, ca și exodul duminical la iarbă verde reclamă un transport modern adaptat condițiilor schimbătoare. Soluția de masă, evident, n-o poate oferi automobilul, nu numai din cauză că el constituie încă un lux, dar și din considerente legate de consumul de combustibil și de limitele tramei rutiere actuale. Se cere un mijloc de transport feroviar de mare capacitate, rapid și cu **opriri în fiecare stație.** Avînd în vedere că în țara noastră distanța medie dintre stații oscilează în jur de 5 km, trenul clasic nu face față acestor cerințe, chiar și pentru simplul fapt că, pentru ca o locomotivă electrică să atingă viteza de 120 km pe oră, îi sînt necesari circa 3 km, cu alte cuvinte, pentru a opri în stația următoare ar trebui să încetinească înainte de a termina accelerarea ! În acest context, reamintim cîteva din avantajele ramei electrice :

● Motorizarea fiecărei osii în parte transformă vagoanele în automotoare, asigurînd o **demarare** și o **stopare rapidă,** însă plăcută pentru pasageri, iar „necesarul" de 3 km mai sus-menționat se reduce la jumătate. În asemenea condiții, distanța București — Ploiești, cu oprire în fiecare stație, ar putea fi parcursă în circa 45 minute.

● **Dispare greutatea locomotivei,** scade consumul de metal și de energie.

● **Fiabilitate sporită.** O locomotivă se defectează uneori, dar niciodată, în același timp, toate electromotoarele de la o ramă electrică.

Ce e nou ?

— În viitorul apropiat, la „Electroputere"-Craiova se va realiza, într-o primă etapă, seria zero, compusă din cinci „rame" — ne spune inginerul Constantin Banu, de la secția Mijloace de propulsie din I.C.P.T.T. Intrarea în funcție a acestor vagoane și a celor din seria următoare va fi resimțită și în „Mersul trenurilor", căci un singur tren electric suburban, ca pînă acum, nu justifică modificarea orarelor. O altă noutate : deși inițial trenul a fost conceput ca să fie format din patru vagoane, pentru 350 călători pe scaune și tot atîția în picioare, performanțele actuale permit trecerea la cinci și, în perspectivă, la șase vagoane.

— Nu se pot cupla mai multe ?

— Ba da. În funcție de nevoi — două, chiar trei trenuri, deci un total de 12—18 vagoane, o parte din ele putînd fi lăsate în diferite gări, cu manevrări simplificate față de trenul obișnuit, care reclamă locomotive de manevră. În fine, odată cu electrificarea liniei Constanța — Mangalia, rama electrică va transporta turiști între diferitele puncte ale litoralului. Pe o linie atît de solicitată ca București — Ploiești, datorită vitezei lor mari, care le dispensează de nevoia de a aștepta în anumite stații ca să le întreacă acceleratul (așa cum face personalul), ele ar putea circula, într-un sens cît și în altul, cam din jumătate în jumătate de oră.

Aceste informații au doar un caracter orientativ, bazat exclusiv pe posibilitățile tehnice, urmînd ca totul să se concretizeze în funcție de necesități și de posibilități. Nu încape însă îndoială că nu va trece mult și vom vedea trenul electric suburban afectînd favorabil viața noastră de fiecare zi.

● Cu trenul prin București

— Stimate tovarășe inginer Ioan Blaj, în calitate de cercetător în secția Programe, prognoză, economia cercetării și cooperare internațională din I.C.P.T.T., ați prezentat la recenta sesiune jubiliară a institutului o lucrare de mare interes, „Soluții actuale și de perspectivă în modernizarea și organizarea transportului suburban de călători". O temă pe care ați abordat-o cu atîta pasiune, încît în cursul elaborării nici nu prea puteați să vă odihniți. Nu fiindcă v-ar fi chemat cineva la birou, ci pentru că gîndurile nu vă dădeau pace. Cum se înscrie trenul electric automotor în acest context ?

— El ocupă unul din locurile centrale. Studiile de prognoză arată că în viitorii ani navetismul se va amplifica. Nimic rău în aceasta. La urma urmei, de ce să ne mutăm cu toții la umbra coșului de fabrică ? Dimineața lucrăm în uzină, seara ne regăsim cadrul natural cu care sîntem obișnuiți și în care este cuprins, gratis, ozonul necunoscut în marile orașe. Important este să nu pierdem un timp exagerat cu naveta. Fără a mai pomeni de problemele pe care le ridică transportul de sfîrșit de săptămînă al unei populații în exod : doar în zona București 500 000 călători într-o zi estivală de vîrf! Dintre aceștia 30% folosesc trenul, 60% autobuzul, restul — automobilul, bicicleta, motocicleta.

— Oare nici un bucureștean nu părăsește Capitala și pe jos ?

— Despre pietoni statistica nu pomenește nimic.

— Procentajele citate vor cunoaște schimbări în viitorii ani ?

— Traficul feroviar va spori ca pondere, căci în medie se realizează cu **un preț de cost de șase ori mai mic decît cu autobuzul.** În afară de aceasta, este mai puțin poluant chimic și sonor. Rama electrică va prelua o parte importantă din traficul suburban, toată lumea este de acord asupra acestui punct. Aș vrea însă să prezint cîteva păreri și idei, nu neapărat împărtășite în toate amănuntele lor de specialiștii care au ascultat expunerea în secția a IV-a a sesiunii jubiliare. Ele oglindesc însă opinii larg răspîndite în literatura

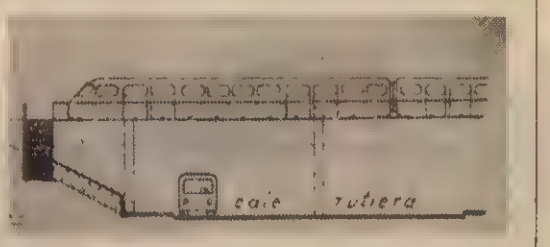

Pentru călătorul urban grăbit (și oare cine nu se grăbește în zilele noastre ?) o idee simplă : de la stația de autobuz, ei urcă doar cîteva trepte pentru a lua trenul electric suburban, făcînd, așadar, o mare economie de timp. Tren electric suburban avem — și vom avea și mai multe în viitorul apropiat — autobuze avem, scări se găsesc și ele. Să sperăm deci...

mondială de specialitate. Și la noi, soluțiile finale și ritmul de aplicare se vor contura pe baza discuțiilor și a experienței acumulate pe parcurs.

Iată, așadar, cîteva sugestii desprinse din lucrarea inginerului Blaj. Ele privesc Bucureștiul, dar, cu modificările de rigoare, își pot găsi aplicare și în alte centre.

● Contactul fluxurilor de transport suburbane cu cele urbane ar urma să se realizeze prin mai multe **puncte comune de oprire ale mijloacelor de transport urbane și suburbane.** S-ar crea deci un sistem unitar al transporturilor în care diferitele subsisteme să constituie „piese asamblate" ale sistemului unitar, cu transbordări optimizate, reduse ca număr și durată și în final cu eficiență economico-socială maximă. În unele puncte, de pildă la Podul Grant (repetăm, exemplele sînt menite doar să ilustreze o idee, nu să indice soluții concrete), s-ar putea suprapune trei stații : la „subsol" metroul, la sol rama electrică, la pasajul superior, prevăzut cu o bandă în plus pentru oprirea vehiculelor, stațiile de autobuz.

● O altă idee modernă : **ramele electrice să traverseze orașul de la un capăt la altul,** facilitînd legături rapide între diferite cartiere, precum și între oraș și zona suburbană.

● Noaptea, pe liniile din Capitală ale trenului electric suburban, cînd traficul de călători se reduce aproape la zero, ar circula **convoaie de marfă,** ceea ce ar scurta circuitul actual, destul de complicat, al mărfarelor, cu staționări dese în stațiile de pe centura mare.

Să nu credeți că aceste idei privesc un viitor îndepărtat.

— Suprafața clădită a Bucureștiului s-a dublat în ultimii 50 de ani — amintește Ioan Blaj. Este de presupus că extinderea în suprafață nu va continua în același ritm, dar ea nu se va opri. Problemele discutate mai sus sînt de mare actualitate. Mai toate marile orașe din țările dezvoltate și în curs de dezvoltare posedă și o rețea de căi ferate **urbane** sau plănuiesc să realizeze asemenea rețele, care să asigure transportul rapid pe distanțe urbane și suburbane relativ mari.

— Dar metroul ?

— Nu suplinește rețelele de tranzit rapid. De aceea apare necesar, în cele mai multe cazuri, legarea căilor ferate urbane existente, terminate în stații „înfundate", prin linii de racord care, în funcție de situația locală, sînt subterane, la sol (protejate) sau aeriene. La Belgrad, cu o populație cam jumătate față de cea a Bucureștiului, sînt în curs de racordare liniile feroviare convergente spre oraș cu centrul de greutate urban. În centrul civic al Belgradului se ridică o gară ultramodernă. Astfel de lucrări s-au mai executat la München (populație comparabilă cu cea a Bucureștiului), Varșovia, Paris etc. În foarte multe orașe căile ferate au fost înzestrate cu trenuri electrice automotoare, care devin indispensabile aglomerărilor urbane.

Iată deci cum trenurile electrice suburbane își imprimă pecetea, într-o măsură crescîndă, asupra vieții noastre de fiecare zi. Iar foarte curînd, datorită seriei zero, vom putea vorbi, fără nici o nuanță de ironie, de expresul de Buftea.

LIONEL NIȚESCU ■

Realitatea ilustrată

Printre cele mai recente realizări ale întreprinderii „Industria tehnico-medicală" din București figurează și următoarele aparate :

— aparat de anestezie portabil pentru anestezie și reanimare atît în spitale cît și în afară ;

— aparat endocavitar (portabil) pentru chirurgie, reanimare postoperatorie folosit la colectarea lichidelor fluide din plăgi și cavități, de asemenea se utilizează în drenajul continuu și de durată al plăgilor ;

— sterilizator rapid (S.R.-1) pentru sterilizarea în abur a diferitelor materiale, a instrumentelor medicale sau a inventarului moale. Este foarte avantajos pentru dispensarele sătești ;

— incubator clinic (I—4) destinat îngrijirii și izolării nou-născuților imaturi sau cu diverse afecțiuni ;

— fotoliu dentar electrohidraulic (EH.-2) prevăzut cu mecanism hidraulic și electrohidraulic pentru reglarea pozițiilor de lucru.

Ce e nou ?

● Industria alimentară

Pînă și uleiul folosit pentru ungerea utilajelor trebuie să aibă, în industria alimentară, proprietăți speciale. În adevăr, legile în vigoare interzic ca în acele locuri de ungere unde este posibil ca produsele alimentare să vină în contact cu lubrifiantul să se utilizeze uleiurile minerale, deoarece, datorită componenților aromatici și ciclici ce îi conțin, pot deveni nocivi.

Doctorul inginer Constantin Crețulescu și inginerul Alexandru Hanganu au obținut un ulei lubrifiant netoxic, destinat ungerii la temperaturi înalte a utilajelor din industria alimentară. El este constituit, în greutate, din 97,7% ulei de vaselină pentru uz intern, corespunzînd astfel tuturor cerințelor de igienă alimentară. Mai mult, ar fi admis de farmacopee și ca... medicament pentru uz intern. Firește, noul produs, folosit de specialiștii de la întreprinderea de preparate și conserve de carne din București, titularul brevetului, este apreciat nu numai și nu atît pentru calitățile farmaceutice, ci pentru că asigură o ungere perfectă și la temperaturi ridicate, protejînd totodată perfect produsele alimentare care „ies" din utilajul respectiv.

● Protecția muncii

Ventilarea încăperilor productive și în special a halelor industriale mari constituie o problemă de prim ordin, datorită marelui număr de muncitori direct interesați în rezolvarea ei optimă. Doctorul inginer Constantin Teodorescu (Institutul național pentru creație științifică și tehnică din București) a brevetat un dispozitiv care răspunde celor mai severe cerințe, datorită construcției relativ simple, facilităților de montaj și de întreținere. Sînt vehiculate cantități importante de aer cu un consum mic de energie electrică.

Eficiența tehnică și economicitatea energetică pledează pentru introducerea pe scară largă în producție a acestor noi dispozitive de ventilare industrială. Aer proaspăt pentru sectoarele calde !

● Silvicultură

Funicularul pentru colectat arbori conceput de inginerul Dumitru Cirloganu pentru Întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Brașov rezolvă, cu mijloace ingenioase și economice, problema colectării și transportului arborilor tăiați, îndeosebi în terenuri greu accesibile și pe distanțe mari.

Principalele avantaje : consum comparativ mai redus de cablu trăgător ; poate fi montat în orice teren cu pante și contrapante ; reducerea eforturilor și a timpului necesar pentru montare și demontare (deoarece grupul de acționare este amplasat în stația din aval) ; permite colectarea materialului lemnos din orice punct de pe traseu chiar la locul de coborîre ; poate fi ușor adaptat pentru comenzi hidraulice și telecomenzi radio.

Pe cînd tatatul arborilor prin telecomandă ?

● Industria petrolului

Cum determinăm productivitatea stratelor din care se extrage țițeiul, cum stabilim unele caracteristici ale formațiilor geologice ? Debitmetrul pentru sonde de țiței creat de inginerii Valeriu Dinu Dinulescu, Alexandru Bucin și de Victor Vasile din Cîmpina (titularul invenției este Institutul de cercetări, proiectări petrol și gaze, de asemenea din Cîmpina) permite rezolvarea ingenioasă, în condiții mai bune ca în trecut, a acestei dificile probleme. Aparatul este introdus în sondă, uneori la adîncimi foarte mari, de ordinul miilor de metri, de unde transmite datele la suprafață în mod continuu și cu mare precizie.

● Transport

Inginerul Marcel Roman este autorul brevetului de invenție nr. 67 710 intitulat : „Procedeu pentru mărirea aderenței la vehiculele pe șine" al cărui titular este „Direcția de tracțiune și vagoane București". Mărirea aderenței la vehiculele pe șine este realizată prin magnetizarea osiei și a roților de rulare cu ajutorul unei bobine montate fie în axul osiei, fie în jurul roții de rulare.

„Viața Medicală" și încă o încercare de discreditare a Boicilului

De unde să știe bieții șoricei la ce sac sînt puși să roadă?

A apărut recent, cu o întîrziere devenită deopotrivă obișnuință și manieră de lucru, revista „Viața Medicală". Subintitulată de „informare profesională și științifică a medicilor", ea găzduiește, între paginile 37 și 42 ale numărului 1 din 1979, lucrarea „Efectele Boicilului forte în unele teste farmacologice experimentale", întocmită de un colectiv al Institutului medico-farmaceutic din Cluj-Napoca, avîndu-l în frunte pe profesorul doctor docent Barbu Cuparencu, șeful disciplinei de farmacologie.

Fiind vorba despre un medicament în sfera căruia s-au realizat importante lămuriri în ultimul timp, surprinde în primul rînd publicarea articolului în discuție, o mai veche comunicare a acelorași autori înfățișată Cercului local de farmacologie și terapeutică la 30 martie 1978, deci închegată mai demult, după cum surprind și derutează concluziile cercetării, menite să pună într-o lumină total nefavorabilă Boicilul. Asta într-un moment în care, după ample și profunde investigări clinice, produsul respectiv și-a cîștigat prin ameliorări și vindecări spectaculoase un loc binemeritat în farmacii, el întrunind sufragiile unui număr covîrșitor de specialiști, fiind foarte solicitat de pacienți români și străini. Să reproducem cîteva din concluziile lucrării :

„Boicil forte nu are efecte antiinflamatoare, anestezice locale, decontracturante, anticonvulsivante și nu influențează aparatul cardiovascular. Efectele analgezice s-au putut evidenția numai cu o doză relativ mare și numai în unele experiențe asupra țesutului care explorează acțiunea analgezică față de durerile viscerale" (pag. 41).

Din cele de mai sus, ca și din faptul că 5 din cele 8 rezultate ale studiului infirmă acțiunile Boicilului, se poate deduce cu ușurință că ne aflăm în prezența unei noi încercări de discreditare a unui produs original românesc, acțiune întreprinsă cu mijloace presupus științifice. Cît de științifice sînt aceste mijloace vom vedea imediat, pînă atunci să ne fie permis să readucem în memoria cititorilor un scurt fragment dintr-un interviu acordat pe această temă de renumitul profesor Constantin Gheorghe Dimitriu, șeful Clinicii medicale a Spitalului de urgență din București, om de știință ce a condus, cu ani în urmă, o comisie însărcinată de Ministerul Sănătății cu verificarea medicamentului :

„Am mers la Timișoara și, în ciuda rezistenței manifestate în prima fază de doctorul Boicl, am supus produsul experimentului dublului orb, întocmind 113 fișe de cercetare științifică, riguroase, exacte. Mai tîrziu, cînd testarea s-a extins pe o mică de cazuri și în 5 centre universitare, ea n-a făcut altceva decît să confirme concluziile noastre, favorabile Boicilului" („Flacăra" din 5 aprilie 1979, pag. 8).

Înainte de a reveni la subiect, să menționăm că, în 1977, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri din București a editat, sub semnătura doctorilor D. Mateciuc și N. Mita și sub coordonarea științifică a inventatorului, prospectul produsului Boicil forte. Numărînd 40 de pagini și 32 de imagini, prospectul a explicat în detaliu acțiunea medicamentului, punînd totodată la îndemîna personalului medical un util instrument de lucru, fiind vorba despre o metodă și o tehnică aparte, de aplicare a microinfiltrațiilor în local dureros („loco dolenti"). Ne-am întors în timp la acest prospect pentru că îi el face cîteva trimiteri și lucrarea din „Viața Medicală". Aceasta pune, de la bun început, efectele Boicilului sub semnul întrebării, autorii ei părînd să nu cunoască rezultatele deosebite înregistrate la Timișoara și în alte părți din țară, inclusiv la Cluj-Napoca, prin terapia cu Boicil ! Iată, spre edificare, primul paragraf al articolului, în care folosirea verbelor la optativ, subliniată în citat, are darul să semene neîncredere și să inducă în eroare :

„Boicilul forte este un medicament utilizat în tratamentul diverselor algii, în special reumatice. Injectat după o tehnică specială, AR PRODUCE (subl. ns.) o dispariție rapidă a durerilor. Uneori acest efect antialgic durează foarte mult. După unele date, Boicilul AR FI (subl. ns.) activ și în injecții intravenoase și chiar intramusculare". (pag. 37)

Același prospect atrage atenția asupra faptului că Boicilul forte nu are efecte antiinflamatorii, miorelaxante și anestezice locale (pag. 19), autorii lui, colaboratori ai inventatorului, arătînd că acțiunea lui terapeutică se realizează printr-un alt mecanism, anume prin modificarea microcirculației, prin ameliorarea irigației locale, implicit prin cea a troficității neurotisulare (pag. 8, 19 etc.). Or, spre nedumerirea generală, cercetarea efectuată de profesorul Cuparencu și colectivul său pe animale, pe șoareci și iepuri, nu urmărește nici unul din aceste aspecte, ea tratînd Boicilul ca pe un antiinflamator și supunîndu-l unor teste în consecință ! Din acest punct de vedere, studiul farmacologic întocmit la Cluj-Napoca se dovedește de la un capăt la celălalt inutil, el nefăcînd altceva decît să repete niște concluzii mai vechi, stabilite cu ani în urmă în cadrul Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, date la care se referea profesorul Dimitriu în interviul său și pe care studiile clinice controlate de mai tîrziu le-au infirmat, demonstrînd o eficacitate terapeutică plasată dincolo de orice dubiu. Știut fiind faptul că, în temeiul acelor neconcludente dovezi, impunerea Boicilului a fost mult timp obstaculată și tergiversată spre paguba a mii și mii de pacienți și, implicit, în detrimentul economiei naționale, se pune întrebarea, firească după opinia noastră, cum de a acceptat colegiul de redacție al revistei „Viața Medicală" să tipărească o asemenea comunicare într-un moment în care, există numeroase oferte în acest sens, Boicilul e tot mai solicitat pe piața externă ? ! Cu alte cuvinte, Boicilul forte a demonstrat practic și a pretins că posedă anumite efecte și acțiuni, dar cercetătorii clujeni au analizat altele, cel mult adiacente, punînd produsul sub semnul îndoielii, plasîndu-l într-o situație stînjenitoare, capabilă să-i compromită ? ! Ciudat e că „Viața Medicală" a găsit spațiu pentru o lucrare veche, lipsită de noutăți și, mai mult, infirmată de evoluția cercetării științifice și de practica folosirii produsului, asta într-un moment în care numărul medicilor ce aplică, cu rezultate remarcabile, terapia cu Boicil e în creștere, la Timișoara funcționînd, nu de ieri, de azi, un Centru metodologic către care vin, anual, zeci de specialiști ? ! Pentru experiența acestora, surprinzător, „Viața Medicală" n-a găsit pînă acum nici spațiul și nici înțelegerea necesară ? !

Să revenim. Considerăm că studiul n-avea dreptul să se limiteze la o verificare prin cîteva teste elementare, de rutină, aplicate substanțelor antiinflamatoare, Boicilul neflind un antiinflamator sau un sedativ propriu-zis, acțiunea lui căpătînd sensuri mult mai largi. Nu e aici vorba despre punctul nostru de vedere, cît despre cel încredințat nouă de specialiști consultați, personalități de frunte ale medicinei românești. Astfel dacă studiul și-ar fi propus să aducă ceva cu adevărat nou, contribuind la elucidarea unor aspecte legate de Boicil încă nelămurite complet, el ar fi trebuit să testeze și efectul asupra inhibitorilor agregării trombocitare. Ar fi trebuit, pe aceeași linie, să urmărească și acțiunea asupra sintezei prostaglandinelor, probe de care se însoțesc, azi, toate medicamentele noi în cazul în care cercetarea dorește să fie completă și să nu lase loc dubiilor. Ca să nu mai spunem că, în altă ordine de idei, nici modul de administrare folosit n-a fost cel potrivit. Boicilul s-a aplicat local, în inflamații, în loc să fie injectat intravenos sau pe trunchiuri nervoase pentru a detecta eventualele modificări ale funcției trofice.

Acestea ar fi, în rezumat, lipsurile și neîmplinirile studiului întocmit la Cluj-Napoca. Publicat cu întîrziere, el nu încearcă decît să discrediteze, inutil și fără argumente suficiente, un medicament original românesc aflat în plină afirmare. Apariția lui ni se pare cu atît mai nejustificată cu cît în prezent, la Timișoara, se depun în cadrul Centrului de chimie străduințe dintre cele mai lăudabile pentru stabilirea formulei chimice a medicamentului și pentru trecerea lui în forme farmaceutice noi, capsule, tablete și chiar unguent. Atitudinea autorilor lucrării citate e, din păcate, o nouă dovadă a faptului că pătrunderea noului, fie acesta întărit de dovezi limpezi și convingătoare, nu e un proces simplu, nu puțini fiind pretinșii deținători de adevăruri absolute, deprinși să clatine din cap a îndoială și chiar să lovească sub centură. Chiar dacă noul, am mai spus-o și o reptăm, va izbîndi mai devreme sau mai tîrziu, el avînd în țara noastră asigurate cele mai bune condiții de apariție și impunere, pentru asemenea erori și denaturări, capabile pînă la un punct să compromită ascensiunea unui produs validat de practică, chiar nu răspunde nimeni ? Nimeni ?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din realizările doctorului Ioan Pușcaș

● Mecanismul intim de acțiune al ionilor de magneziu în secreția gastrică

Este binecunoscut efectul favorabil al sărurilor de magneziu asupra secreției gastrice acide, folosite în prezent în contextul unor pansamente gastrice în terapeutică. Acest efect de neutralizare intragastrică a secreției gastrice sau de pansament al mucoasei gastrice cu acțiune strict locală era considerat ca unicul mecanism prin care aceste produse acționează în terapie. Cercetătorii din Șimleu Silvaniei conduși de dr. Ioan Pușcaș au demonstrat că mecanismul prin care ionii de magneziu intervin în secreția gastrică acidă constă în antagonizarea ionilor de calciu, care cresc secreția acidă. Rezultatele au fost comunicate în revista Acta Hepato-Gastroenterologica din Stuttgart, nr. 6, vol. XXIV din 1977. Cercetările mai recente ale acelorași autori, comunicate la Simpozionul național de gastroenterologie de la Bacău, 1978, arată că antagonismul Ca-Mg are loc la nivelul AC din mucoasa gastrică prin interacțiune cu histamină. Aceste cercetări aduc pentru prima dată lămuriri privind rolul ionilor de magneziu în mecanismul biochimic al secreției gastrice.

● Succes românesc

ROMA 28 (Agerpres). — La Grosseto au avut loc lucrările simpozionului româno-italian pe tema „Noi terapii în tratamentul litiazei".

În cadrul simpozionului au fost prezentate 14 comunicări științifice de către specialiști de frunte ai școlii italiene de urologie.

De un succes deosebit s-a bucurat comunicarea științifică a dr. Tina Covaliu privind rezultatele obținute prin tratamentul cu „Covalitin".

La lucrările simpozionului au participat peste 50 de specialiști din întreaga Italie, printre care șefii clinicilor de urologie ale facultăților italiene de medicină, profesori, cercetători, un mare număr de medici.

Produsele ceramice au toate șansele să cîștige lupta

În București, pe platforma din Militari a Institutului de cercetări pentru materialele de construcții, interlocutori, inginerii Paul Dima și Vasile Chiriac, doi dintre oamenii și specialiștii care descoperă și modifică lumea atît de bătrînă și-atît de diversă a ceramicii, fie că ne referim la banala și străvechea cărămidă ori la sofisticatele tehnologii și compoziții ale unor produse ceramice de ultimă noutate științifică. Între aceste produse ceramice de ultimă oră, doar două exemple ilustrative pentru saltul uriaș al pămîntului ars numit cărămidă : pereții camerelor de accelerare ale betatroanelor medicale sînt căptușiți cu plăci vitroceramice, așa cum tot cu plăci vitroceramice refractare sînt căptușite și scuturile sateliților. Că arderea acestui pămînt numit cărămidă implică o sumă de procese tehnologice dintre cele mai complicate, că pămîntul ars nu este propriu-zis pămînt, ci pulberi amestecate ale unor materii prime extrem de rare, asta ar fi, desigur, o altă problemă și nu vom insista asupra ei întrucît nici nu ne-am propus așa ceva. Cu alte cuvinte, dialogul nostru cu inginerii Paul Dima și Vasile Chiriac și-a propus să treacă în revistă șansele cărămizii și-ale tuturor produselor ceramice de construcție în disputa lor cu panourile prefabricate. În favoarea panourilor prefabricate atîrnă greu și aproape decisiv înalta productivitate a acestora, numai că, de la rocă și pînă la ciment, și-apoi pînă la betonul din care se fabrică panourile de înaltă productivitate se consumă o imensă energie. Din acest punct de vedere, cărămida se arată a fi, de departe, mult avantajată, fără să mai vorbim de calitățile sporite ale unei locuințe din cărămidă față de o locuință din panouri prefabricate. Deci, preferată betonului, avantajată de consumul redus de energie pentru fabricarea ei, cărămida, după afirmațiile celor doi interlocutori, se va impune, se va relansa.

„Această relansare a cărămizii, avea să ne declare inginerul Vasile Chiriac, a început nu doar în actuala criză energetică mondială, ci cu cîțiva ani mai înainte, dar ea este mai evidentă și mai necesară acum, cînd rezervele de combustibil scad cu o viteză amețitoare. De foarte mult timp, încercînd să devină productivă, cărămida obișnuită s-a transformat în așa-zisele cărămizi eficiente, devenite mai apoi blocuri ceramice. Țin să precizez că în unele țări în care organizarea frontului de lucru a fost perfecționată și pusă la punct pînă în cele mai mici amănunte, productivitatea blocurilor ceramice a depășit productivitatea obținută cu panourile prefabricate. Dar, dincolo de aceste două aspecte, esențiale pentru reconsiderarea cărămizii ca important material de construcție, industria ceramică a studiat posibilitățile de reducere continuă a consumurilor de combustibil. Bineînțeles că nu ne-am rezumat doar la studiu și cercetare, ci am trecut, cum se spune, la aplicarea soluțiilor pentru care am optat. Vom prezenta în cadrul unei apropiate expoziții a economiei naționale cîteva din aceste preocupări. De exemplu, în urmă cu trei-patru ani am început un studiu privind capacitatea de ardere a unui alt material inclus în masa ceramică. Apt și cu rezultate îmbucurătoare s-a dovedit a fi șlamul sau sterilul carbonifer. Acest șlam este un fel de nămol rezultat în urma spălării cărbunelui după exploatare, nămol care se separă de apă prin paturi de nămol anume create apoi era aruncat. Poate că, mai tîrziu, și acest nămol își va găsi o întrebuințare mai economicoasă, dar deocamdată noi am reușit să impunem experimentarea sa în cîteva mari fabrici de produse ceramice unde a dovedit că dezvoltă în timpul arderii 1 700—2 000 kilocalorii la 1 kilogram de steril, fapt care reduce consumul de combustibil cu 30—35 la sută".

„Tot în ultima vreme, ne-a declarat inginerul Paul Dima, ne-am orientat înspre o nouă structură a vetrei cuptoarelor și a materialului auxiliar. Am pornit de la faptul că vechile vetre, alcătuite din materiale tradiționale, înghițeau, ca să zic așa, o cantitate prea mare de căldură, aproximativ egală cu cea destinată arderii produselor ceramice. La acest nedorit consumator se adăuga și căldura preluată de suporții pe care se așezau produsele ceramice. Ei bine, experiențele de pînă acum, în care am folosit la vatră materiale refractare ușoare și termoizolante, ne-au dovedit că putem reduce consumul de combustibil cu 5-10 la sută, în funcție de produsul ceramic. În ceea ce privește încărcătura de suport am optat pentru micșorarea ei ca volum printr-o structură din beton acoperit cu un strat de perlit, o rocă vulcanică din nordul țării, foarte ușoară, dar mai ales cu un ridicat indice refractar. Și prin această soluție ajungem la o reducere a combustibilului de 5-10 la sută."

O simplă însumare a procentelor care pot fi comparate cu consumul total al combustibilului folosit la ora actuală pentru arderea produselor ceramice, blocuri sau cărămizi normale, ne arată că șansa numărul una a acestor produse, în disputa lor cu panourile prefabricate, o reprezintă tocmai această scădere continuă a consumului de energie și combustibil. Mai mult decît atît, iată, pe planșetele cercetătorilor se conturează o soluție de înlocuire totală a vetrei cuptoarelor, inclusiv a structurilor de suporți, printr-un transportor de vatră, adică un sistem de role. Au și fost create pînă acum rolele, adică niște țevi sau tuburi, lungi de peste doi metri, cu o grosime între 5-7 centimetri, ele însele un produs ceramic de performanță, refractare și dure ca oțelul, apte să transporte, prin răsucire, cantități însemnate de produse. Se pune la punct, deocamdată, sistemul de prindere a acestor role, urmînd a fi testate în cuptoarele de ardere din fabricile de porțelan, dar sînt toate motivele și posibilitățile ca ideea respectivă, cu o reducere a consumului de combustibil de pînă la 50 la sută, să fie preluată și de fabricile de cărămidă sau blocuri ceramice.

VICTOR NIȚĂ ■

Bișnițarul îți strînge politicos mîna și te fură de două ori!

Trăim în spiritul muncii, ne creștem copiii în spiritul muncii, am făcut din muncă o onoare și un crez. Iată de ce ni se pare nefirese să auzim din gura unui pletos, îmbrăcat cu blugi, gălbejit la față și nebărbierit de vreo doi ani, declarînd fără pic de jenă : „Nu-mi place munca, ce să fac ? Nu e pentru mine". În schimb „muncește" pe la colțuri : „la Kentul, la verigheta..."

Nu sînt mulți, dar sînt. Și sînt o plagă pe corpul sănătos al societății noastre. Sigur, se înșală în primul rînd pe ei, transformîndu-se din oameni în nimicuri, dar ne înșală și pe noi, ne înșală munca, infestează climatul social în care ne desfășurăm activitatea. „Bișnițar", iată un cuvînt pe care am fi dorit ca limba noastră să nu-l învețe niciodată ! Cei mai mulți sînt tineri, dintre aceia crescuți fără cei șapte ani de-acasă, hrăniți cu formula : „Ori facultatea ori nimic, am muncit cu destul, tu nu trebuie să te mai chinuiești", care și-au făcut „cultura" la filmele cu „pac-pac", și au crescut cu subvenții substanțiale de la „babaci", obișnuiți de sfînta inconștiență a acestora. Iar cînd „babacii" n-au mai avut de unde, ori s-au trezit, în sfîrșit, dîndu-și seama că au dat societății niște paraziți și nu niște oameni în adevăratul sens al cuvîntului, „puișorii", învățați cu trai bun și fără muncă, au ieșit la colțuri, încercînd să ne păcălească în continuare, cumpărînd, vînzînd, vînzîndu-se...

Fana D., domiciliată în București, strada Dobrici, numărul 6, dar locuind — fără forme legale — în Intrarea Abanosului, numărul 6, n-are ocupație. Mai precis, n-are una oficială, n-are o profesie. Se ocupă însă cu bișnița, vînzînd țigări străine cu suprapreț. A fost prinsă de mai multe ori, a fost sancționată, a fost îndrumată să se încadreze într-o muncă cinstită. A promis de fiecare dată, dar...

Alexandru A. a fost prins avînd asupra sa mai multe obiecte de proveniență străină : un radiocasetofon „Sanyo", țigări „Dunhill" etc. A declarat că le-a cumpărat de la un cetățean străin, contra sumei de 4 000 lei. De unde are un elev, pentru că Alexandru A. este elev, o sumă atît de mare ? Desigur din... bișniță. Practicată în preajma „shop"-urilor, în holurile hotelurilor, stînd la pîndă pînă seara tîrziu, pentru a prinde momentul favorabil pentru achiziționarea ori plasarea mărfii. Oare ce-or fi gîndind părinții acestor tineri, ce explicație or da ei faptului că seară de seară copiii lor lipsesc de-acasă, înapoindu-se la ore mici sau deloc ? Din păcate, de cele mai multe ori nu gîndesc și nu se întreabă, făcînd ochii mari abia atunci cînd află că fiul lor a ajuns infractor.

Există și o altă categorie de bișnițari. Așa-numiții „bișnițari serioși", oameni cu pregătire, cu diplome și profesiuni onorabile, care se duc cu regularitate la serviciu, au familii, copii. Terenul pe care aceștia îl aleg pentru practicarea comerțului ilegal, a speculei, este tocmai locul de muncă, victimele fiind propriii lor colegi. Nu puțini sînt aceia care se trezesc cu soțul sau soția acasă, declarînd foarte fericiți : „Uite, dragă, ce bluză străină mi-am luat. A adus-o cutare de la birou, are el o sursă..." La birou se cumpără casetofoane, blugi, rochii, rujuri, săpunuri, pantofi, bijuterii, țigări etc. Toate străine și toate... sub formă de chilipir. Cel puțin așa cred cei care se lasă păcăliți. Snobismul, cosmopolitismul, tentația lucrului cu etichetă de import, credulitatea, iată trăsăturile și „slăbiciunile" pe care le exploatează bișnițarii pentru a-și plasa marfa la locul de muncă. Bineînțeles, profitînd și de lipsa de exigență și control manifestată de factorii de conducere din respectivele unități, de lipsa de opinie a colectivelor în care aceștia își desfășoară activitatea.

Buzescu Nicolae este unul dintre acești bișnițari. Locul de muncă : Întreprinderea de mașini electrice București. Timp de aproape 2 ani le-a vîndut colegilor de serviciu (vreo 32 la număr) tot felul de mărfuri achiziționate de la diferiți cetățeni străini. Bineînțeles, la supraprețuri. A cumpărat 30 de cartușe de „Kent" cu 210 lei cartușul și le-a revîndut cu 250 lei ; a cumpărat 140 de săpunuri „Rexona" cu 14 lei bucata și a cerut la vînzare 23, a cumpărat ciocolată elvețiană cu 23 de lei și a plasat-o cu 25. A cumpărat aur și l-a revîndut. La 4 mai a fost prins cu 23 de blaze de marcă englezească, pe care intenționa să le vîndă cu 280 de lei bucata. Ba le-a vîndut. Au cumpărat Georgescu Constanța, Popovici Elena, Tecuceanu Alexandrina, Muși Ioana, Ciobotă Ana, Iliescu Ioana și alții.

Ionescu Gheorghe este un om în vîrstă. Lucrează la întreprinderea de mecanice și se află în pragul pensionării. Pentru mulți trecea, poate, drept om cinstit. Dar nu era. Fapta sa este de două ori condamnabilă. În primul rînd pentru că și-a încurajat propriul fiu să devină infractor, în loc să-l oprească, să-l îndrepte pe calea cea bună, a muncii cinstite, ajutîndu-l chiar să-și plaseze marfa : 2 kilograme de bijuterii din aur, introduse ilegal în țară de unii străini. În al doilea rînd, pentru că a comercializat în întreprinderea în care lucra bijuterii în valoare de peste 25 000 lei, încălcînd legea și înșelîndu-și colegii. Acești colegi, care, în loc să-l demaște și să-l dea pe mîna organelor de miliție, l-au acoperit, acceptînd să adăpostească în mijlocul lor un traficant, un bișnițar.

Un caz interesant este cel al medicului ginecolog, încadrat la spitalul „Brîncovenesc", Ionescu Lidia Viorica. Aceasta se transformase într-un fel de... bancă de colectarea mijloacelor de plată străine. Miliția a prins-o cumpărînd de la un cetățean italian suma de 500 de dolari S.U.A. Anterior mai cumpărase de la acesta încă 1 000 dolari, cu 32 de lei dolarul, plătindu-i în total nu mai puțin de 48 000 de lei. La percheziția domiciliară efectuată au fost găsiți și confiscați 1 250 de dolari și 2 380 forinți. Ce intenționa să facă cu acești bani străini ? De obicei, în astfel de cazuri se fac excursii în străinătate, se cumpără mărfuri pentru ca apoi ele să fie introduse în țară și, lesne de înțeles, începe specula. La aceeași percheziție domiciliară, la „doamna doctor" au mai fost găsite 190 de săpunuri „Rexona", „Lux" etc., 57 pachete de țigări „Kent", „Marlboro", „St. Moritz" și alte bunuri în valoare de peste 20 000 lei, provenite din... cadouri făcute de pacienți ! O, bietul Hipocrat, dacă ar ști el...

Legea noastră este severă atunci cînd vine în contact cu paraziții sociali, cu bișnițarii, prostituatele, speculanții etc. Societatea noastră socialistă, care a ridicat munca la rang de onoare, nu-i poate suporta pe acești pierde-vară, indivizi certați cu legea și cu etica comunistă, din rîndul cărora se recrutează mai bine de 30 la sută din infractorii periculoși din punct de vedere social.

Organele de miliție sub conducerea organelor de partid desfășoară o vastă acțiune de stîrpire a parazitismului și ne bucurăm cînd observăm că o serie de zone predilecte activității acestora au fost asanate.

Dar numai legea și organele de ordine nu pot face totul. Un rol deosebit de important în eradicarea parazitismului social revine opiniei publice, colectivelor de oameni ai muncii, cetățeanului de pe stradă. Ne izbim de ei, ne trag de mînecă, băgîndu-ne sub nas produsele lor murdare, îi privim, la locurile noastre de muncă, etalîndu-și marfa, desfășurîndu-și comerțul lor negru dintr-un birou într-altul. Cine ne împiedică să-i luăm de guler și să-i dăm pe mîna miliției ? De ce îi tolerăm, de ce le încurajăm activitatea, lăsîndu-ne înșelați și cumpărîndu-le produsele ? De ce ne facem că nu-i observăm ? Indiferența noastră e mai puțin dăunătoare decît mina întinsă ! Ce fac conducătorii acelor unități socialiste în care, în timpul programului, sub nasul lor, indivizi din propria subordine încalcă regulile instituției, încalcă legea, fac practicînd comerțul ilicit, bișnițăresc în loc să la măsuri severe de curmare a unor asemenea situații, dovedesc pasivitate și complicitate. Ba, uneori, se reped primii să cumpere acele produse ! Asemenea atitudini sînt de netolerat. Știa conducerea Întreprinderii de mașini electrice cu ce se ocupa Bazescu Nicolae ? Știa conducerea spitalului „Brîncovenesc" ce fel de om este medicul ginecolog Ionescu Lidia Viorica și cum în această unitate se practică darea de cadouri în schimbul acordării asistenței medicale ?

Bișnițarii trebuie stîrpiți cît mai repede. Existența lor dăunează climatului moral sănătos al societății noastre, muncii avîntate a poporului nostru pentru o viață mai bună. Iar acest lucru se poate realiza numai dacă punem umărul cu toții, fără excepție !

VALERIU RÂMNICEANU ■
ION CHILOM ■

„Compoziție" — Neamțu Narcisa, cl. a VII-a

Mașină la LOTO, mîna a doua

Adrian Andrei din Piatra Neamț, str. Carpați nr. 155, carmangiu la O.J.L., **neavînd răbdare (?!)** — după cum avea să afirme — să-și procure o mașină nouă pe căile obișnuite — înscriere programare — s-a gîndit să găsească una de ocazie. Dar neapărat una nou-nouță. Or, așa ceva, și i-a zis el, nu-ți poate oferi decît un cîștigător la loto care preferă contravaloarea. Cum avea el un frate în București, iar fratele avea un ginere care era prieten cu un achizitor de deșeuri din hîrtie, iar achizitorul era prieten, sau vecin — nu mai știe precis — cu o gestionară de agenție loto, Adrian Andrei a venit fuguța pînă în Capitală să-i alerteze șirul de rubedenii și cunoștințe pentru a-l ajuta să obțină cît mai repede limuzina dorită.

După cîteva zile nerăbdătorul amator de mașină nouă, aproape vlăguit de emoțiile apropierii clipei așteptate, se afla deja la agenția unde funcționa Emilia Ostrovăț, prietena achizitorului de resturi din hîrtie, Aurel Gănescu, prietenul.

Gazda, Emilia Ostrovăț, trimise să precizeze că-și dăduse interesul să afle care dintre cîștigători dorește să vîndă mașina și reușise să cunoască o doamnă aflată într-o situație dificilă — urma să divorțeze — care prefera contravaloarea mașinii cîștigate.

Indispusă din pricina situației familiale și grăbită, pentru că mai era puțin timp pînă la expirarea depunerii biletelor cîștigătoare, cea așteptată își face apariția ca într-o scenă de teatru bine regizată. Au loc prezentările, începe tocmeala :

— 74...

— 70...

— Dacă nu sînteți amator, de ce mă încurcați, găsesc eu pe altcineva !

— Bine, poftim 74...

Și carmangiul din Piatra Neamț scoate din servietă teancul de bancnote, apoi se repede la ghișeu să nu întîrzie...

— Peste cîteva zile o să fie dată publicității lista numerelor cîștigătoare și data cînd vă puteți prezenta să ridicați mașina — l-a asigurat gestionara agenției...

Și Adrian Andrei a plecat ușurat — la figurat și la propriu — avea dovada, dăduse banii : 74 000...

Cînd s-a publicat lista, nu-i venea să creadă, dacă citește ori visează : numărul biletului său fusese omis...

— N-am trimis biletul la centrală pentru că eu am descoperit că era fals, i-a explicat gestionara fratelui celui păgubit.

— Bine, dar dumneata ai recomandat-o pe femeia aceea ! — a insistat interlocutorul.

— Într-adevăr, dar nu eram obligată s-o legitimez...

Nu încăpea îndoiala că era vorba de o înșelăciune săvîrșită în grup.

Pentru elucidarea cazului și descoperirea infractorilor care puteau avea și alte fapte asemănătoare în activ, un colectiv de ofițeri din serviciile economice și cercetări penale, între care Petre Popescu, Gheorghe Ștefănescu, Victor Milici și Gheorghe Ene, a întreprins imediat măsurile necesare inclusiv cu privire la verificarea relațiilor dintre bănuiți.

Curînd avea să fie depistată „femeia aflată în... divorț". Se numește Maria Thol, 28 ani, fără ocupație, soțul său fiind un mai vechi „client" al miliției, dar de care nu și-a propus încă să se despartă, așa cum îl amăgise pe amatorul de autoturism.

De fapt, inițiatoarea înșelăciunii s-a dovedit a fi... gestionara agenției Loto — Emilia Ostrovăț — o mare amatoare de cheltuieli exagerate.

MIHAI GROZAVU ■

Omenia nu înseamnă a închide ochii

I. Sîntem patru în încăpere : inginerul Alexandru Popescu, șef de secție, maistrul Dumitru Anton, secretar al organizației de partid, maistrul principal Constantin Ciobanu — toți de la secția sculărie a Întreprinderii „Timpuri noi" din București, și reporterul. Mă interesează fapte ale oamenilor, mă interesează gîndurile despre omenie ale unor oameni care afirmaseră odată că „fără să forțăm prea mult lucrurile, chiar și planul, îndatoririle noastre de producție pot să depindă, într-o oarecare măsură, și de modul în care înțelegem noi oamenii".

— Dumneavoastră, ca șef de secție, tovarășe Popescu, mai închideți din cînd în cînd ochii la cîte o greșeală ?

A.P. : — E greu să te faci că nu vezi cînd cineva trage chiulul. Trebuie să muncești tu pentru el. Sîntem un colectiv unit, ne cunoaștem cu toții măsura și puterile. Desigur, avem și greșeli și lipsuri, dar nu le trece nimeni cu vederea. Cu o logică ca aceasta, lasă-l că a greșit și el, fii și tu bun, că nu mai face, omenia care ar reieși de aici ar plăti-o toți, sau, mă rog, altcineva în locul vinovatului.

D.A. : — Cu vreo două, trei săptămîni în urmă, un om de treabă și foarte muncitor, Gheorghe Marcov, a plecat, cu salopeta la subraț, la meci pe „Ghencea", e stelist, și s-a întors după trei ore. L-am discutat în adunarea de partid, i-am făcut o caricatură la gazeta de perete și a fost și penalizat.

— Greșeală sau lipsuri pot să insemne și atunci cînd cineva lucrează prost.

C.C. : — Omul poate greși din două motive : din neglijență sau neștiință. Nu știe, îl înveți. Îl ajuți. Nu-i este mintea la treabă, iar încerci să-l ajuți. Stai de vorbă cu el, vezi cum gîndește, îl tragi mereu de mînecă. Nimeni nu se naște excepțional. Un colectiv are oamenii pe care și-i crește.

D.A. : — Întreprinderea noastră a făcut eforturi mari ca să-și califice oameni și se modernizeze. Unii au pus umărul de la început. Alții au venit mai tîrziu și s-au integrat. Cîțiva dintre aceștia din urmă însă n-au știut decît să ceară. Vorbeau despre omenie. Și în acest caz se poate vorbi de omenia noastră, de a lor. Dar e limpede că ne gîndim în același timp la responsabilitate, la demnitate.

II. Un fapt : muncitorii de la întreprinderea „Timpuri noi" au primit în mijlocul lor, spre reeducare, un număr de 28 de oameni care au încălcat legea. Și, spre bucuria lor, nici unul dintre aceștia n-a plecat din nou spre locul de detenție. Legile noastre sînt aspre, dar exacte. Aspre, dar nu lipsite de omenie. Cei 28 de oameni au avut șansa unei reabilitări, au avut șansa omenească muncitorești. O șansă pe care n-au ratat-o și pentru că au fost ajutați să n-o rateze.

III. Un caz. Nu peste multă vreme, întreprinderea va interveni pe lîngă organele în drept, ca cetățeanului Gheorghe Baciu, mecanic de întreținere, să-i fie redusă pedeapsa cu o treime, potrivit articolului 86, indice 7, din Codul penal, pentru o comportare foarte bună la locul de muncă, pentru cinste și corectitudine, pentru...

„La 21 noiembrie 1977, pe șoseaua care duce spre Călărași, am făcut un accident de circulație. În urma accidentului a murit fratele meu în vîrstă de 65 de ani. Accident din culpă".

— Unde ați fost judecat ?

— La București. Întreprinderea mea a cerut să execut pedeapsa la locul unde am muncit timp de 27 de ani. Aveam 25 de ani cînd am venit la „Timpuri noi".

— Cum v-au primit colegii dumneavoastră ?

— După accident, am stat acasă, cu clavicula și două coaste rupte, aproape o lună și jumătate. Au venit imediat toți colegii mei, a venit șeful secției, au stat de vorbă cu mine, au înțeles prin ce trec, nu m-au lăsat un moment singur. Au fost clipele cele mai rele. Mă gîndeam tot timpul la fratele meu și mi se stringea inima. M-au înțeles și mai ales au priceput că am nevoie de ei. În primul rînd de ei.

— De ce în primul rînd ?

— Cu ei am trăit mai mult decît cu prietenii, am împărțit și necazuri și bucurii.

— Cînd ați început lucrul, vă simțeați cumva menajat ?

— Ar fi fost lucrul cel mai rău și mi-era frică de el. S-au purtat bărbătește. Mi-au arătat multă omenie, m-au ajutat, mi-au dat să lucrez la fel ca înainte, n-au mai pomenit nimic de accident și mai ales nu mă lăsau singur cînd mă simțeam stăpînit de gînduri. E foarte greu de explicat. E și mai greu probabil de înțeles. Cîteodată mă întreb cînd mai aveau timp să se gîndească cum să se poarte cu mine, cum puteau mereu, cînd obosiți, cînd grăbiți, să se poarte cu atîta tact.

IV. — Cum l-ați primit pe Gheorghe Baciu în atelier ?

Marin Bădilescu, strungar : — Lucrurile nu sînt prea simple. Omul acesta m-a primit, în urmă cu cinci ani, în secție. Îl cunoșteam. Știam ce poate, cum muncește, ce familie are, ce obiceiuri, îl cunoșteam foarte bine. S-a întîmplat ce s-a întîmplat, legea e clară și o știe și el, o înțelege. Noi am încercat să fim lîngă el ca omul să nu se piardă. De obicei, oamenii de felul său, sensibili, emotivi, pot rămîne marcați, în urma unei asemenea nenorociri, toată viața. Noi am avut o singură grijă, să nu se simtă niciodată singur.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Dosarul energiei

Cît, cum şi unde economisim?

● Convorbire cu inginerul Victor Mirea, director la Centrala industrială de reţele electrice

— Tovarăşe director, aţi participat la unele discuţii organizate de redacţia noastră, cu care prilejuri aţi ridicat, cu competenţă şi îndrăzneală, cîteva probleme mai delicate, privind consumarile exagerate, neraţionale de energie, cauzele acestora, sugerînd şi posibile soluţii. Vă solicit acum părerea — desigur personală dar nu indiferentă faţă de experienţa muncii şi funcţiei pe care o exercitaţi — în legătură cu unele observaţii făcute în teren. Aşadar, voi începe spunînd că se remarcă eforturile de stăvilire a risipei de energie, eforturi însemnate, dar uneori, poate chiar de prea multe ori, se scapă din vedere aspecte de principiu cum ar fi : cui îi revine, de fapt şi de drept, sarcina de a căuta şi găsi prin ce canale se scurge această valoare reprezentată de energie ?

— Este corectă observaţia făcută. Oamenii noştri se ocupă de depistarea amintită. Cu ce şanse de a reuşi îmi este mai greu să precizez. Nu cu foarte multe, pentru că, fără a mă îndoi de profesionalitatea lor, trebuie să recunosc că, chiar stînd o perioadă de timp într-o mare uzină, ca „23 August"-Bucureşti sau un combinat siderurgic cum e cel de la Galaţi, pentru a da doar două exemple, un inginer sau un tehnician de-al nostru ar putea descoperi, dacă nu toate dar măcar principalele „supape" prin care se scurge inutil energia electrică.

— Şi-atunci ?

— Atunci, cei mai mulţi constată ceea ce oricine altcineva ar constata : cîteva becuri ard inutil, grupuri de iluminat aprinse în plină zi etc. Aspecte desigur negative ce se cer combătute, dar de suprafaţă şi, în orice caz, netipice pentru consumurile exagerate ale unor întreprinderi puternice. Nu este mai puţin adevărat că distribuitorul nu poate rămîne indiferent faţă de modul în care consumatorul îşi respectă obligaţiile. Experienţa ultimilor ani ne-a demonstrat, cu prisosinţă, din păcate, că preocuparea multor beneficiari pentru efortul de raţionalizare nu este pe măsura cerinţelor obiective. Aşa se explică de ce am ajuns noi să efectuăm controale, dublate şi de acţiunea de găsire a unor căi de blocare a risipei. Ceea ce am afirmat nu vrea să însemne un refuz, sau o eschivă a unui răspuns direct, fără echivoc : cei în măsură să frîneze consumul neraţional sînt înşişi beneficiarii şi, mai precis, tehnologii şi energeticienii încadraţi în unităţile productive. Ei pot să găsească soluţiile de atenuare, dacă nu chiar de anulare a risipei fie prin recurgerea la alte tehnologii, fie prin modificarea celor existente. Ne-am simţit obligaţi să ne asumăm o răspundere în plus care, sincer să fiu, ne depăşeşte adeseori din cauze obiective : numărul insuficient de cadre, lipsa unei specializări anume.

— Care ar fi această specializare ?

— S-a mai discutat la două mese rotunde, organizate de „Flacăra" : energeticienii industriali, pe care facultatea ar trebui să-i „producă". Dacă îmi amintesc bine, chiar profesorul universitar A. Carabulea a ridicat problema. Noi şi I.D.E.B.-ul dispunem doar de două categorii de ingineri : electro şi termoenergeticieni, dar specialităţile sînt cu mult mai numeroase în producţia directă, în uzine.

— Oare cei din întreprinderi, ştiind că pot fi verificaţi oricînd de către un terţ, pe criterii reale şi obiective, nu sînt, prin chiar acest mijloc, determinaţi să acorde un plus de atenţie problemelor respective ?

— Atingeţi, prin întrebarea pusă, o zonă sensibilă, tipic omenească în ceea ce natura umană are mai slab ! Tocmai că aşa cred ceea ce aţi presupus, ci dimpotrivă ! Ştiind că altora le revine misiunea de a controla şi, mai ales de a găsi rezolvări, cei din producţia nemijlocită, consumatorii, încep să se considere derobaţi de sarcinile lor elementare de serviciu. Dacă vin alţii — îşi zic probabil aceşti tovarăşi — ce rost mai are să ne gîndim şi noi la aceleaşi probleme ? Şi încă ceva : mulţi se simt tentaţi, şi unii o şi fac, să găsească mijloace de derutare a celor care controlează, să le ascundă situaţia de fapt. Mentalitate contrară intereselor noastre comune, de-a dreptul periculoasă, antisocială. Aţi relatat, recent, în coloanele „Flacării", despre situaţia de la întreprinderea „23 August"-Bucureşti. Concluzia a fost justă : chiar şi cel care se înscrie în parametrii planificaţi au încă mari posibilităţi de a raţionaliza consumul. De unde rezultă că a epuiza întreaga cotă de care dispui, fără a solicita suplimentări, nu constituie întotdeauna soluţia ideală, imbatabilă şi unică.

— Tovarăşe director, nici nu-mi imaginez că nu ştiţi ceea ce voi spune acum, dar o fac nu pentru dumneavoastră cît pentru cititori, printre care s-ar putea afla şi cei direct implicaţi în criteriile de stabilire a cotelor de energie sau superiorii lor. De mai mult timp, Ministerul Industriei Metalurgice apare frecvent, ca să nu zic permanent, în rîndul marilor consumatori care nu-şi respectă sau nu-şi pot respecta cotele repartizate. Alte unităţi economice apar şi dispar, dar cel numit are, parcă, o rubrică fixă. Fără a intra în detalii foarte amănunţite, am încercat să văd ce se întîmplă la o întreprindere importantă, din cadrul M.I.M., cea de la Slatina, care produce aluminiu. Am constatat că, an de an, probabil ca urmare a unei atenţii corespunzătoare acordată consumului de energie, la Slatina s-au înregistrat scăderi spectaculoase. Astfel, în ultimii trei ani, cantitatea de energie electrică folosită pentru o tonă de produse, de bună calitate, a scăzut cu 3 la sută, ceea ce înseamnă foarte mult raportat la valorile cunoscute care concură la obţinerea aluminiului. Verificînd şi comparînd situaţia de la Slatina cu consumul de energie şi calitatea produselor similare din unele ţări cu o industrie foarte dezvoltată, am remarcat că cifrele consumului de energie per tona de produse sînt competitive. Şi încă ceva : la aceeaşi întreprindere, cotele date prin plan nu sînt depăşite, dar ministerul de resort îl cere acestela să se înscrie sub cantităţile aprobate, deşi specialiştii de la Slatina susţin şi demonstrează că îndeplinirea sarcinii amintite este imposibilă fără a influenţa direct şi negativ calitatea aluminiului. Nu vi se pare situaţia expusă o şaradă... ermetică ?

— Aţi evocat o situaţie şi exactă şi interesantă. O primă precizare : referirea dumneavoastră priveşte normele de consum. Asta pentru ca toată lumea să ştie despre ce vorbim. Şi încă una : depăşirea nu priveşte normele republicane admise, ci repartiţia stabilită de ministerul de resort din cota ce-i revine, din disponibilul general acordat industriei. În cazul ales concluzia nu poate fi decît una : repartiţia este inexactă.

— Cum se explică, în acest caz, dinamica scăderilor consumurilor de energie înregistrate de aceeaşi întreprindere de-a lungul ultimilor 4—5 ani ?

— Recalculările cotelor, din timp în timp, pot avea un efect mobilizator, atunci cînd sînt făcute cu maximă competenţă şi mergînd pe cantităţi mici, ce pot fi economisite. Dar cînd se trece brusc, pentru a păstra exemplul dumneavoastră, la o scădere de peste 5 la sută într-un singur an, 1978, adică aproape dublu de cît s-a obţinut în trei ani laolaltă, aşa cum a procedat Ministerul Industriei Metalurgice în cazul Întreprinderii de aluminiu Slatina, măsura nu mai este deloc stimulativă ci, mai curînd, generatoare de indiferenţă. Jocul cifrelor, în materie de energie, nu are nimic distractiv în el ci, dimpotrivă, conţine sau ar trebui să conţină multă seriozitate, o responsabilitate totală. Aşa, de pildă, cine apreciază că o depăşire de „numai" 1 pînă la 3 la sută echivalează cu cantităţi neînsemnate se înşală mai ales cînd este vorba de marii consumatori la nivelul economiei naţionale. Acest unu la sută, în cazul Ministerului Industriei Metalurgice, reprezintă 70 de procente din întregul consum casnic al ţării, la energia electrică ! În schimb, alţii se laudă că obţin economii de 30 la sută, situaţii care se cer foarte atent apreciate şi controlate pentru că, dacă cifrele se confirmă, este foarte clar că, în acele unităţi, repartiţiile s-au făcut fără criterii obiective. Poate chiar lipsindu-i, în acelaşi timp, pe alţii de cantităţile absolut necesare de energie. Astfel de situaţii se pot întîlni în cadrul aceloraşi ministere, ceea ce este grav şi arată modul formal în care se distribuie, uneori, cotele de energie. Doresc să fac o observaţie critică, ţinînd de felul în care unele ministere înţeleg să se „ocupe" de energie. Găsim firesc ca, din timp în timp, chiar lunar uneori, să se procedeze la reaşezări ale planului de consum, cînd intră în funcţiune noi capacităţi ori s-au ivit situaţii de excepţie (avarii la alte întreprinderi similare a căror producţie este întreruptă temporar şi trebuie suplinită de altele etc.). Dar cu o condiţie : noile cerinţe să fie stabilite măcar cu 15 zile înaintea începerii lunii respective şi nu chiar în cursul ei. Practica unor ministere de a „calcula" şi de a „aranja" consumurile pe ansamblu, echilibrînd depăşirile unora cu economiile altora nu mi se pare corectă şi nici de natură să sprijine acţiunea naţională de raţionalizare a consumului de energie. Fiecare întreprindere, de orice fel şi nivel, trebuie să încerce să obţină, pe toate căile, economii pentru că numai astfel se poate înregistra o reală raţionalizare a consumului de energie electrică, o reducere a cantităţilor de combustibili convenţionali prin care se realizează energia. Revenind la controversata situaţie a planificării diverse şi... diferite, vreau să subliniez importanţa deosebită pe care a acordat-o tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, problemelor de aprovizionare cît şi criteriilor de repartiţii, citînd un pasaj al cuvîntării ţinute la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., publicată la 19 mai a.c. şi care constituie un îndreptar sigur al actualei stări de fapte : „În continuare se impune ca problema reducerii consumurilor materiale, a consumului de combustibili şi energie să stea cu toată seriozitatea în atenţia ministerelor, a tuturor organelor de partid şi de stat. Trebuie să se termine cu existenţa a două feluri de planuri, a doi indicatori. Ce este oare consumul după norme şi ce este consumul după repartizare sau cote ? Nu există decît consumul după norme !"

— Cum apreciaţi iniţiativele privind raţionalizarea consumului de energie apărute în unităţi disparate ?

— În revista dumneavoastră, dar şi în alte publicaţii, am citit despre o serie de măsuri iniţiate şi aplicate în anumite întreprinderi, cum este „Autobuzul" Bucureşti, unde s-au introdus limitatoare la unele maşini pentru a fi împiedicate să lucreze în gol. Mă întreb : de ce nu se generalizează astfel de experienţe reuşite ? Cine să decidă asupra unei asemenea situaţii ? Consider că factorii de răspundere din toate ministerele, inclusiv al nostru, ar trebui să se aşeze odată foarte serios în jurul unei mese şi să discute, pe toate feţele, aceste probleme, luînd şi decizii corespunzătoare, obligatorii pentru unităţile în subordine. Aflu acum, ca să mai dau un exemplu, că la Întreprinderea de articole din sticlă Bucureşti, un vrednic inginer a găsit şi aplicat un mijloc de reducere a consumului de energie electrică necesitat în obţinerea aerului comprimat. O asemenea iniţiativă se cere a fi imediat studiată cu obiectivitate într-unul din institutele specializate şi, dacă se confirmă, să devină obligatorie pentru toate unităţile care produc şi folosesc aerul comprimat. Concluzia mea este că, în materie de consum de energie electrică, ceea ce trebuie să domine, la toate nivelele, este raţionalul şi acesta se impune să funcţioneze din prima fază, adică din momentul repartizării cotelor şi să se menţină pe întreg parcursul fenomenului productiv.

MANOLE CÂRŢAN ■

● Cine trebuie să găsească soluţiile de raţionalizare ? ● Cînd vom avea ingineri energeticieni industriali ? ● Eroarea „aranjării" consumurilor pe „ansamblu" ● Singurul criteriu în repartiţie — consumul după norme

Inul şi cînepa (V)

Forţă majoră sau dezinformare?

Un loc special — în serialul nostru — trebuie să-l dăm intervenţiei — orale şi în scris — a tovarăşului **Eugen Arghir**, consilier juridic la Filatura şi finisajul Baloteşti. Dumneaiul răspunde critic unor afirmaţii făcute — în articolul despre inari apărut în nr. 17 al revistei noastre — de tovarăşul **N. Stoica**, director al Trustului inului şi cînepii Bucureşti şi, totodată, formulează o sugestie. Ambele fiind de interes concret pentru cauza inarilor, le-am încredinţat tiparului :

Relatările tov. Stoica, directorul T.I.C.B., sînt importante şi utile pentru problema dezbătută, dar după opinia mea nu sînt complete şi nici suficient de concludente.

În primul rînd, tov. N. Stoica se referă numai la unităţile agricole producătoare de tulpini de in şi cînepă şi în finalul relatării exemplelor negative subliniază, citez : „Fapt ce trebuie să dea de gîndit şi conducerilor direcţiilor agricole respective, care trebuie să-şi intensifice preocupările pentru ridicarea producţiei la nivelul sarcinilor de plan". Această recomandare eu o consider ca o invitare a forurilor care conduc procesul de producţie a tulpinilor de in şi cînepă, respectiv direcţiile agricole judeţene şi uniunile judeţene ale C.A.P., să răspundă arătînd ce s-a făcut şi mai ales ce nu s-a făcut în mod corespunzător, în spiritul indicaţiilor secretarului general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care, la Consfătuirea consacrată agriculturii, a subliniat şi necesitatea „de a nu mai justifica propriile lipsuri pe seama condiţiilor climaterice".

Dar ceea ce a ocolit tov. N. Stoica să arate este modul cum îşi desfăşoară activitatea unităţile de prelucrare primară a tulpinilor de in şi cînepă (topitorii), care sînt în subordinea directă a T.I.C.B. Este cu atît mai util acest lucru cu cît apar inadvertenţe între afirmaţiile făcute presei şi cele făcute altor organe, mai ales atunci cînd unităţile T.I.C.B. au avut litigii izvorîte din contractele economice încheiate cu unităţile industriale aparţinînd Ministerului Industriei Uşoare, care prelucrează superior fibra de in şi cînepă produsă de unităţile subordonate T.I.C.B.

Aşa de exemplu :

1. Se afirmă că planul de tulpini de in şi cînepă a fost realizat în procent de 73% la in şi 81% la cînepă.

Se mai afirmă că s-a asigurat la cînepă întregul necesar de fibre cu disponibilităţi şi pentru export.

Dacă aşa stau lucrurile, de ce T.I.C.B., prin reprezentantul său, tov. consilier juridic Manolescu, a susţinut şi prezentat „acte" la Arbitrajul Central de Stat că producţia a fost realizată numai în procent de 35% ?

2. Se naşte o a doua întrebare şi anume : dacă s-a asigurat necesarul de fibre de in şi cînepă, pe care le prelucrează întreprinderile M.I.U., de ce nu s-a livrat acestor unităţi beneficiare şi de ce în litigiile izvorîte din neonorarea contractelor economice T.I.C.B. (ca o mamă bună) prezintă acte instanţelor de arbitraj invocînd „forţa majoră" şi cerînd exonerarea de răspundere a unităţilor subordonate ? (N.R. S-a anexat scrisorii o situaţie a livrărilor de fibre de in şi cînepă pe anul 1978, spre confirmarea susţinerilor de mai sus.)

De ce în relatările adresate presei se văd lipsurile şi neajunsurile vecinilor — unităţi producătoare de tulpini de in şi cînepă — se recomandă forurilor acestora — respectiv direcţiile agricole judeţene — măsuri corespunzătoare, dar nu se văd lipsurile şi neajunsurile din „propria casă", deci cele existente la întreprinderile de prelucrare primară a tulpinilor (respectiv topitoriile de in şi cînepă subordonate T.I.C.B.) ?

Nu numai că despre organizarea proceselor tehnologice, a organizării producţiei şi a muncii în aceste unităţi nu se arată nimic — şi este foarte necesar să se arate — dar în faţa organelor arbitrale se caută prin „orice mijloace" să se arate că nu există lipsuri şi că neonorarea obligaţiilor contractuale s-a datorat exclusiv „forţei majore".

Se naşte întrebarea : un asemenea mod de a pune problemele poate ajuta la înlăturarea propriilor lipsuri ? Categoric — nu.

În faţa unor asemenea practici de ani de zile noi am sesizat Primul Arbitru de Stat cu o scrisoare. (N.R. Scrisoare din care socotim necesar să extragem aceste concluzii : „Deşi, după opinia noastră, forţa majoră poate fi comensurabilă, nu se caută să se stabilească întinderea acesteia permiţînd astfel ca, prin reţinerea pur şi simplu a forţei majore, să se acopere : lipsă de organizare a producţiei şi a muncii; nerespectarea proceselor tehnologice ; lipsa de preocupare pentru introducerea noului ; nefolosirea cu simţ de răspundere a materiei prime ; risipa. În felul în care se procedează, atît la nivelul furnizorilor de materie primă, cît şi a forului lor tutelar, contractele economice încheiate pe baza unor repartiţii îmbracă un caracter formal".

Sînt multe de făcut pe linia îmbunătăţirii activităţii de producţie şi de prelucrare a inului şi cînepii şi aceasta o cer chiar inul şi cînepa care vor să reintre în drepturile de care s-au bucurat cîndva şi de care vor să se bucure în condiţii noi, superioare, potrivit etapei actuale.

După părerea mea, pentru in şi cînepă şi pentru inari să nu se facă economie de spaţiu în coloanele revistei, pînă ce discuţia începută nu va fi finalizată.

Consider că nu este lipsit de importanţă schimbul de păreri şi de experienţe dintre inari, consider că el este vital necesar şi că pregătirea acestuia a fost începută de revista „Flacăra".

Evident, faţă de critica tovarăşului Eugen Arghir, tovarăşul director Nicolae Stoica are dreptul şi obligaţia la un răspuns.

NELU IONESCU ■

SĂ NE IUBIM COPIII

ȚARA VĂZUTĂ DE COPII

Patria

Acest cuvînt n-a cunoscut
decît fiorul primei iubiri.

MARIA SĂULEAN ■
clasa a VI-a, Școala generală comuna Șincai, județul Mureș

Crede-mă, țară!

Nu mi-e teamă, crede-mă, țară, nu mi-e teamă de ceea ce mă așteaptă căci atîtea și atîtea brațe tot mai puternice se străduiesc să urce împreună cu mine mai sus și brațele acestea toate se bucură de ajutorul tău.

Teama nu ne va cuprinde nici peste ani, cînd vom ține pana sau volanul în mînă, cînd vom comanda șiruri de mașini, pentru că știm, atunci, alături de uneltă, vom avea în mînă „steagul nesfîrșitei primăveri".

ENIKŐ AGNES HARKO ■
clasa a VIII-a,
Școala generală nr. 4, Tg. Mureș

Două flori

Numai două flori
ți-am adus azi,
una pentru ieri
însingerată
și alta
pentru mîine
luminată...
Cea de mîine
va crește lîngă inima mea
și-o voi stropi
în fiecare zi
cu bucurii
și noaptea iară
cu vise
să te-nalți mereu
– țară –

MIHAELA MARIANA CAPĂTĂ ■
clasa a IV-a,
Școala generală nr. 2, Cugir

„Fu în anul 2000" – Lungoci Cristian, cl. a VI-a, Școala generală nr. 3, Rădăuți, județul Suceava

Locuri dragi

Cînd plec într-o călătorie, mai departe sau mai aproape, mă trezesc comparînd noile priveliști cu cele din satul meu. Văd case frumoase, văd perdele, văd grădini... dar parcă nu le văd cu ochii mei. Nu știu cine locuiește în casă, nu știu cine a lucrat pe ogradă, nu știu cine a plantat florile-n grădină. Privesc împrejurimile satelor. Dealuri și păduri, răzoare cu rug și peri sălbatici — ca la noi. Și totuși nu-s așa. Pădurarilor din satul meu le cunosc ascunzișurile. Știu unde sînt alunii de vară, care fac alune cu coaja subțire și miez mare; știu unde-s cuiburile ciocănitoarelor; știu unde se ascund veverițele. E destul să mă gîndesc la pădurea noastră și-mi miroase a verde, a rășină de brad, a frunze umede. Dealurile au nume ciudate: Bicafel, Hucișor, Zomonită, Somoș și toate au biografia lor. Somoșul mai păstrează urmele satului vechi; cîte un pom ori cîte o piatră mare, rotundă — masă a fosteior slugi ale grofului. Despre izvorul de la Zomonită bătrînii încă mai cred că ar avea puteri miraculoase și se mai locuiesc cu apa lui cînd îi încearcă durerile bătrînețiior. La Hucișor e raiul pe pămînt: pomi, păsări, flori, vie și mult trifoi cu patru foi. De la Bicafel aducea bunica lui galben și-l cernea pe prispă cînd locuia în casa veche. Acum dealul e acoperit cu o vie întinsă, alinîată ca ostașii la defilare.

Orașul care se va statornici între locurile mele dragi nu va avea periferie căci la marginea lui, unde nu va fi stradă, va fi cărare cu cimbru sălbatic și unde nu va fi robinet, va fi ciurgău de la Zomonită.

LIGIA OROS ■

Bunicul

Bunicul meu este un bunic asemeni tuturor bunicilor; pentru mine însă este întruchiparea bunătății, înțelepciunii și a dragostei. Cu părul-năibit de colbul vremii, puțin adus de spate, cu ochii negri și adînci ce strălucesc blînd sub coroana sprîncenelor stufoase, cu o mustață ingustă, bine îngrijită, bunicul pare că a adunat toată înțelepciunea vieții pe parcursul celor 82 ani pe care i-a trăit.

Cînd eram mică, el îmi povestea basme cu zîne și cu împărați, iar eu îl ascultam cu atenție întipărindu-mi fiecare cuvînt bine în minte. Cu glasul lui blînd și duios el îmi spunea de altfel ori povestea puiului de prepeliță, care neascultînd-o pe mama lui a fost rănit de vînător.

Că, venind iarna, prepelița cu cellalți pui trebuia să-l părăsească îndreptîndu-se spre țările calde iar puiul mic bolnav a rămas pradă gerului nemilos închipuindu-și că mama lui se află lîngă el iar pe cîzma unui vînător urca cu greu o furnică.

Vara, cînd soarele ardea ca un bulgăre de foc, mergeam adesea cu bunicul în pădure. Ne plimbam agale pe sub bolta răcoroasă a copacilor, împingîndu-ne unul pe altul și căutînd ciuperci. Bunicul îmi povestea basme și istorioare despre animale și umblam ca să găsim o vizuină de vulpe sau de urs. Cînd găseam o groță mică săpată în peretele unui deal bunicul mă amăgea zicînd că asta este sigur locuința unui lup sau a unei vulpi. Eu, naivă, îi credeam și fugeam de teamă să nu întîlnească acolo dușmanul.

Altă dată, ne duceam împreună la pescuit pe malul bălții. Stăteam ore în șir ascultînd concertul broaștelor, urmărind virful undiței doar doar s-o mișca însă de cele mai multe ori așteptam zadarnic, pentru că nici un „babol", așa spunea bunicul la pești, nu se prindea. Ne întorceam acasă necăjiți. Bunica ne întîmpina la poartă glumind pe seama noastră. Cînd bunicul vedea că se întrece gluma o dojenea spunînd: „Și asta numai din cauza ta, că nu ai făcut mămăliga bună, dar lasă că mîine mă duc cu rîme". Dar și cu rîme nu prindea nimic. Eu îl iubeam mult pe bunicul și aș fi vrut să stau toată ziua cu el.

Vara cînd soarele mai cobora cu cîteva sulițe de la zenit și umbra nucului se întindea peste banca din fața porții, bunicul se așeza domol înconjurat de o droaie de copii din împrejurimi pentru a-și istorisi întîmplări din tinerețe. Bunicul nu trebuia să născocească. Trecuse prin atîtea încît putea povesti șapte zile și șapte nopți încontinuu și tot nu ar fi terminat.

Pătanîile lui din vremea copilăriei sau din timpul primului război mondial, cînd ne amuzau, cînd ne întristau. Însă toți stăteam cu urechile ciulite la el și nu ne mai săturam.

Astfel era bunicul meu, un bunic asemeni tuturor bunicilor.

CĂTĂLINA NICOLETA ALDEA ■
clasa a VII-a C, Liceul nr. 6, București

„Pace copiilor lumii" – Pethő Tünde, 13 ani, Școala generală nr. 5, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

„Familia mea" – Ionescu Mihaela, 10 ani, Școala generală nr. 11, Buzău

„Pacea văzută de copii în anul 2000" – Ristea Daniela, 13 ani, Școala generală Tîntea Bărcoi, județul Prahova

„Pace copiilor lumii! Pentru o viață mai bună, pentru socialism".

NICOLAE CEAUȘESCU

Regina-Nopții

A fost odată ca niciodată, într-o țară mare și frumoasă, un împărat mai bogat decît toți împărații.

Împăratul acesta avea tot ce-i trebuia, dar era foarte trist pentru că în țara lui nu existau flori. Avea acel împărat doi copii, un băiat și o fată de o frumusețe neasemuită. Băiatul obișnuia să umble îmbrăcat în roșu, iar fata în alb. Pe băiat îl chema Trandafir, iar pe fată, Regina-Nopții. Fata se numea astfel pentru că ieșea noaptea îmbrăcată în alb pe terasa latacului ei să privească stelele.

Într-o noapte, ea ieși ca de obicei pe terasă. Era o noapte rece și nu apăruse nici o stea pe cer. Prin noapte nu se vedea decît rochia ei albă. Un om, trecînd pe drum spre casă, zări în aer o floare albă și frumoasă. Mirat, țăranul își zise în sinea lui: „Flori în țara noastră nu există, de aceea e împăratul trist, dar aceasta e o floare adevărată".

A doua zi se duse la împărat și îi povesti totul.

Împăratul crezu că-i nebun și-l chemă pe singurul înțelept din împărăție, care putea să-i vindece. Înțeleptul îl luă pe om acasă la el. Acolo îl întrebă:

— Vrei să te duci acasă?

— Sigur că da. Doar nu sînt nebun cum crede împăratul.

— Bine, răspunse înțeleptul. Dar cu condiția ca la noapte să-mi arăți locul unde ai văzut floarea cea albă.

— Ne-am înțeles, răspunse omul, bucuros că nu toți oamenii sînt ca împăratul lor.

După cum se sfătuiseră, așa se și întîmplă. În totul nopții se aflau amîndoi în locul stabilit. Văzînd-o pe fiica împăratului — care semăna într-adevăr cu o floare albă — înțeleptul strigă:

— Cum te numești tu, strălucire a nopții, ești nimfă ori floare?

Atunci se auzi o voce cristalină:

— Nu sînt nici nimfă, nici floare. Sînt Regina-Nopții, fiica împăratului. Atunci Trandafir ieși pe terasă:

— Ce faci aici, surioară?

Zicînd acestea, o luă pe fată în casă.

Înțeleptul se duse la împărat și îi spuse

— Măria-Ta, omul pe care mi l-ați încredințat nu e deloc nebun. El a văzut-o pe fiica dumneavoastră. Fiind o noapte fără lună, fata îmbrăcată în alb părea o floare ce plutește în aer.

După ce se gîndi puțin, împăratul spuse:

— Dacă fiica mea seamănă noaptea cu o floare, înseamnă că ea e singura floare din țara mea.

— Dar nu este o floare ca toate florile. Măria-Ta, adăugă înțeleptul.

Apoi, înțeleptul și omul se duseră la casele lor.

În ziua aceea era prima și poate ultima fericire a împăratului.

Pe cînd stătea pe tronul său, împăratul fu anunțat de generalul ostilor sale că dușmanii cotropesc țara. Împăratul strînse oaste și plecă la război. Iar Trandafir porni și el pe calul său năzdrăvan numit „Gura-leului".

Se înclinse o luptă aprigă între cele două popoare.

În luptă, Trandafir fu greu rănit, dar cu toate că lipsea acum un viteaz din oaste, deoarece Trandafir nu mai putea lupta, împăratul și oastea lui învinseră cotropitorii. După aceea plecară spre palatul împăratului.

Tocmai cînd ajunseră la palat, Trandafir își dădu sufletul, prefăcîndu-se într-o floare roșie și parfumată care purta numele viteazului Trandafir. Ea avea țepi pe tulpină, amintind de vitejia lui.

De durere se prefăcură în flori și sora lui Trandafir și calul său năzdrăvan. Floarea în care se prefăcuse fiica împăratului se numea „Regina-Nopții" și era albă și firavă. Ceilalți floare în care se prefăcuseră calul se numea „Gura-leului" și era mai colorată în mii de culori.

Așa s-au născut florile Trandafirul, Regina-Nopții și Gura-leului.

Dar împăratul fot trist rămase, căci acum avea flori, dar își pierduse copiii.

25 martie 1979

ANA-GABRIELA FRUNTELATĂ ■
clasa a II-a B
Liceul „Gheorghe Șincai", București

Conducătorului iubit

Printr-un ștergar de zare pogoară aurarii
Cu mierea minerală pe creștet de șindrile,
La sfat mîndria țării crescută din vii file
Și-a rechemat din jîlțul istoriei mai-marii.

Și nu se știe unde – pietrificînd ovații
Noi am zidit o țară din valuri ce se-ncaier
Cînd, dureros gemură dunărene spații
Noi ne-am născut odată cu cerbii mulți din aer.

Se-nvîrte, roasă, roata, Carpații dorm ca moșii
Prin ceruri ciuta-și suie povestea ei bulacă,
Ulcica de cuvinte o umplu munții roșii,
La lutul cît o țară ies lacrimi mari să tacă.

Urlau a iarnă lupii opriți la poala morii
Țîșnea, zdrelită, luna și răsucea lumină
Durere vie cară povarnic muncitorii
Prin pașii lor de pîine trec albatroși de tină.

Noi ne-am durat din singe neliniștite ore,
Ne-am răvășit cocoșii sălbatici, bronzul frîntul
Ne-au sfîrîit pe inimi întinerite hore,
Pe tropotul luminii stă țara cît pămîntul.

Noi ne-am răsfrînt ființa în mii de constelații
Țesînd din veșnicie ne-am îmbinat cu ele,
Columnă, apa urcă vuind prin generații
Și tu stai stîlp de casă, străvechii boiți cu stele.

IRINA AIRINEI ■
clasa a VIII-a,
Școala generală nr. 76, București

Salcimul singuratic

Acum plouă trist peste satucul cu salcîmi.

Casele cu garduri înalte nu mai sînt! Nu mai este nici bunicul. A plecat într-o toamnă, odată cu frunzele aurii ale salcîmilor! Și fetița l-a așteptat să se întoarcă primăvara, odată cu florile salcîmilor...

Dar bunicul a uitat poate drumul, sau... cine știe?...

A rămas o bancă, o bancă mîncată de ani, bătrînă și zbîrcită, pusă sub salcîm să fie poate ultima căderii florilor...

Fetița și salcîmul crescuseră aproape împreună, rîzînd cu dinții de lapte ai mugurilor fiecărui april, înălțîndu-se încet pe treptele primăverilor.

Acum, nu mai are cine să adune florile salcîmilor... Doar vîntul le mînă de colo-colo...

Deschid caseta...

Înăuntru... niște flori îngălbenite de vreme... Lîngă cutie... o pălărie veche împodobită cu flori de salcîm...

Vreau să le ating, dar ele se prefac în pulbere fină pe care vîntul o duce cu el, pe lîngă salcîmii uzi de ploaie, ca niște lacrimi reci și tîrzii...

Dacă veți trece vreodată pe lîngă salcîmul acela singuratic, veți asculta, încă o dată, povestea bunicului...

MIHAELA DUMITRU ■
clasa a VII-a
Școala generală nr. 40, București

Nu doboriți plopii!

Plopii
Sînt spadele înmugurite
Ale ostașilor căzuți.
Cîntă sub adierea vîntului...
Nu doboriți plopii:
Ar însemna să retezați
Istoria!

CRISTINA POPA ■
clasa a V-a,
Școala generală nr. 56, București

Carnaval

Carnaval, carnaval,
Toți copiii-s prinși de val;
Prinții au buțoni alături,
Vrăjitoare stau pe mături,
Scufițe roșii cu flori
Prind în dans pe vînători,
Coșari negri, mateloți,
Clovnii sînt tărcați cu toți
Viteazul croitoraș,
Fetițe, trandafirași,
Toți valsează-n viul val:
Carnaval, carnaval!

HELENE SCHWANGER ■
clasa a VI-a
Liceul nr. 3, Arad

Spiridușul

Auzea vocile părinților din camera alăturată. Nu pronunțaseră cumva numele lui? Dădu pătura la o parte și, în virful picioarelor, se apropie de ușă ca să asculte. Vocile părinților păreau triste. Vorbeau despre grijile în privința lui Klaus. Apoi lumina a fost stinsă. Fișia de lumină de sub ușă a dispărut. Klaus se apropie de fereastră și privi afară. A stat mult timp așa privind în noaptea clară cu lună.

Se crăpa de ziuă, era abia ora 6. Casa pădurarului era cufundată în liniște. Deodată se observă o mișcare. Klaus se furișă încet afară și trase ușa după el. Apoi fugi spre locul unde tatăl său descărcase lemnele. Din cînd în cînd își ștergea cu palma fruntea udă. Se lumina din ce în ce mai mult. În cele din urmă. Klaus puse ultima bucată de lemn în grămada frumos stivuită. Era și timpul. Lucrase o oră și zece minute. Astăzi era duminică. Precis nu se va scula mama așa de dimineață. Fugi în casă, se dezbrăcă și se culcă.

Pădurarul se duse la ora nouă să aranjeze lemnele. Voia să le stivuiască repede pentru că pînă după-amiază mai avea multe lucruri de rezolvat. Dar, deodată, se opri și-și frecă ochii. Privea uimit din toate părțile lemnele stivuite. Venișeră spiridușii? Se întoarse și se îndreptă grăbit spre casă. În ușă îl întîmpină un spiriduș cu ochi zîmbitori și cu fața strălucitoare.

RENATE BLUM ■

„Om și cal" – Andrei Păunescu, clasa a IV-a B, Școala generală nr. 172, București

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Aflu dintr-o recentă emisiune TV că livrarea mașinilor Dacia se face la București pentru cei înscriși pînă în iunie 1978, iar în alte centre pentru cei înscriși pînă în iunie iu.ie, august și chiar septembrie, ne scrie **Ioan Munteanu** din Constanța. Mi se pare inechitabil ca pentru aceeași sumă — nu mică ! — de bani și pentru același tip de automobil, fabricat de aceeași întreprindere, unii beneficiari să fie favorizați chiar dacă este vorba numai de timpul de așteptare.

■

În piața Berceni activează un vînzător de borș pe nume Predoiu, căruia anul trecut i-a fost retrasă autorizația în urma unui control sanitar. Motivul a fost, se pare, condițiile igienice precare în care își fabrica marfa. Prin nu știu ce împrejurări a reapărut în piață, de aceea îmi fac datoria de a-l semnala din nou Controlului sanitar de stat. **(George Teodorescu,** str. Ulcina 3 bl. M 2 sc. 6 ap. 238)

■

Comitetul municipal Oradea al P.C.R. în scrisoarea sa, **Camelia Potirniche,** dactilografă, arată că de mai mulți ani lucrează doar ca inlocuitoare și nu are o locuință corespunzătoare pentru 3 persoane. Sîntem informați de Spațiul locativ că tovarășa are cerere depusă, dar nu i s-a repartizat locuință, nefiind încadrata. Împreună cu tov. Tuloș Nicolae, de la Oficiul forței de muncă, îi căutăm un loc de muncă potrivit cu pregătirea sa, unde să o putem încadra definitiv.

■

Consiliul popular al județului Iași. Încercarea de a o muta pe **Sîrbu Valentina** ca soră șefă într-un alt serviciu din cadrul Spitalului clinic de recuperare nu s-a făcut pe cai normale și nici nu era necesară, întrucît ea nu a dat dovadă că ar fi necorespunzătoare. Odată cu anularea respectivei decizii a C.O.M., au fost luate conducerii Spitalului clinic de recuperare măsurile ferme de a înlătura ilegalitățile comise și de a se manifesta pe viitor o grijă deosebită în problemele de cadre și față de solicitările oamenilor muncii.

■

I.T.B., Serviciul comercial. Ca răspuns la sesizarea tovarășului **Olnu Dumitru,** vă informăm că la ora actuală există în rețeaua de distribuire atît tichete a cîte 10 călătorii, cît și tichete cu bucata pentru toate categoriile de vehicule.

■

I.T.A. Vîlcea. Analizînd sesizarea tovarășului **Alexandru Marian,** privind înființarea unei stații în cartierul Traian pentru traseul Rm. Vîlcea — Olănești Băi, am constatat că solicitarea este întemeiată. Stația există, începînd cu data de 1 mai 1979.

■

Consiliul popular al județului Covasna. Mutarea la o altă unitate de alimentație publică a petentei **Dobay Ana** s-a făcut în spiritul instrucțiunilor de aplicare a Legii 22/1969. Sesizarea privind munca în ture este justă. Recent s-au luat măsuri de trecere la ture de 8 ore, iar în unitățile cu program prelungit programul de muncă a fost organizat pe baza graficului orar.

■

În urma unor neregului la centrala termică, ne scriu 26 locatari ai blocurilor 148 D și 148 E din Craiovița Nouă, cotele noastre de întreținere au crescut vertiginos din octombrie, cînd ne-am mutat, și pînă în martie, deși în apartamentele noastre era atît de frig, că nu se putea sta fără încălzitoare electrice (alți bani !). Sesizînd la I.J.G.C.L., nici măcar nu s-au ostenit să vină să vadă. Acum a venit la noi tovarășul Neștianu Simion, din partea Consiliului popular al municipiului Craiova. Soluția găsită de dînsul sună cam așa : dacă nu ne convine, să ne mutăm !

■

Într-o însorită zi de mai am pornit, cu familia, să vizităm niște rude la Ostrov, scrie **Ecaterina Vasile** din București. Șoseaua era splendidă, în 2 ore am ajuns la Călărași. Mai aveam 16 km pînă la Ostrov. Dar ca să trecem Dunărea, am așteptat 3 ceasuri la bac. De aceeași proastă organizare ne-am impiedicat și a doua zi, la înapoiere.

Comitetul orășenesc Vaslui al P.C.R. La 21.III.1979 s-a discutat cu petenta **Lungu Georgeta** și i s-a explicat care sînt prevederile legii. Ca urmare ea s-a adresat conducerii O.J.T. Vaslui care a asigurat-o că în semestrul I, prin cedarea unei garsoniere de către I.A.M.C., cererea ei va fi soluționată.

■

Consiliul popular al municipiului Tîrgoviște. Cele sesizate de petentul **Ghiță Vasile** se confirmă în parte. S-a intervenit la I.U.P.T. pentru a fi propus cu un apartament din cota întreprinderii pe anul 1979.

■

Comitetul municipal Sibiu al P.C.R. Conform verificărilor făcute, este adevărat că maistrul Grigore Nicolae de la I.M.A.I.A. i-a lovit pe tovarășul **Presecan Valer** și că și-a însușit sume de bani de la unii muncitori. El a fost amendat cu 1 000 lei și sancționat disciplinar cu desfacerea contractului de muncă, urmînd ca dosarul să fie înaintat justiției. Tovarășul Presecan a fost în concediu în luna aprilie și nu a cunoscut măsurile amintite mai sus. **(N.R.** Tovarășul Presecan nu a cunoscut măsurile nici înainte de concediu, cînd ne-a scris, adică în 28 martie. De asemenea, precizăm că răspunsul nu arată dacă sînt adevărate sau nu palmele promise de directorul întreprinderii lui P.V. atunci cînd i l-a reclamat pe maistrul bătăuș și hoț.)

■

Consiliul popular al județului Arad. Dumbra Ludovic a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru lovire cauzatoare de moarte și la 2 ani pentru tentativă de viol. De asemenea, a fost obligat să-i plătească petentei **Sopi Ecaterina** din Lipova 6 000 lei despăgubiri civile. În ce privește despăgubirea, numita va face la Tribunalul județean Arad demersurile necesare pentru executarea silită.

■

Fiind gravidă și simțindu-mă foarte rău, am fost trimisă de la dispensarul Albeni cu salvarea la spital la Tg. Cărbunești, ne scrie **Mărioara Răbu** din Petrosani, str. Gheorghe Barițiu 10. Eram în pragul morții, dar am fost salvată. Iată, trăiesc și îmi voi putea crește cei 3 copii ce-i am. Cuvintele mele nu pot exprima recunoștința ce le-o port medicilor Nicolae Burghiu și Dan Duminecă, asistentelor Maria Andronie, Aritina Cotigă, Ileana Tomuș cu Elena Purec și Maria Cocoș

■

Nu sînt mulțumit de răspunsul Consiliului popular al județului Mehedinți apărut în Flacăra nr. 18. Nu am cerut elemente, ci temeiul juridic de stabilire a contribuției bănești pentru racordarea la rețeaua electrică ce trece prin fața casei unde locuiește mama mea, în vîrstă de 79 de ani, în Bîlvănești de Jos. Din moment ce legea prevede o contribuție maximă de 300 lei, de ce i s-a stabilit mamei suma de 1 300 lei ? C.P.J. Mehedinți ocolește răspunsul exact — aceasta este convingerea mea ! **(Pompiliu Radai,** Craiova).

■

Procuratura Generală. La sesizarea lui **Cojocă Dumitru** din Slăvilești, Teleorman, vă comunicăm că nu se revine asupra soluției de neurmărire dată de Procuratura locală Turnu Măgurele, Flăminzeanu Ilie și Constantin Emanoil au fost sancționați administrativ cu cîte 1 000 lei amendă, considerîndu-se că fapta lor nu prezenta gradul de pericol social al unei infracțiuni, că făptuitorii nu au antecedente penale și că și-au recunoscut vina.

■

G.I.G.C.I.J. Cluj. Din verificările efectuate și din declarația scrisă a petentului **Vlădescu Gheorghe** rezultă că în 02.02.1979 el a refuzat în mod nejustificat să execute dispozițiile date de conducătorul procesului de muncă, fiind sancționat de comisia de disciplină cu „mustrare". După acea dată nu s-a mai prezentat la locul de muncă timp de 64 ore, pentru care în mod legal a fost pontat absent nemotivat.

■

Consiliul popular al municipiului Arad. Într-adevăr, postul de taxatoare ocupat de tovarășa **Ardelean Florica** a fost restructurat în urma introducerii autotaxării pe autobuze și tramvaie. Cu sprijinul conducerii E.T.C., ea este în curs de reîncadrare ca vînzătoare de bilete la tonetă, la secția tramvaie.

■

Lucrez la o cherhana de pe Dunăre, ca încadrat la I.I.P. Tulcea, mă numesc **Gherasim Ștefan** și locuiesc în satul Dunavățu de Sus, comuna Murighiol. În 1972 mi s-a întocmit la Comitetul sindical I.P.T. un act semnat de 2 martori, atestînd vechimea mea în munca de pescar. În ziua cînd i-am predat la serviciul personal, actul a fost văzut și de președintele Comitetului sindical de la I.I.P.T., Savencu Nicolae. Acum, în preajma pensionării, constat că documentul în cauză nu a fost nici înscris în carnetul meu de muncă și nici nu se mai află în arhiva întreprinderii. Sesizînd acest lucru, direcția nu mi-a răspuns nimic, deși au trecut 3 luni de atunci.

■

În aceste zile se împlinește un an de cînd I.T.A. Ilfov a desființat stația de autobuz Cantonul de construcții Domnești. Se mai împlinesc și 6 luni de cînd la Flacăra apărea apelul meu, făcut în numele a 500 de pensionari din satele Ciutaci, Tegheș, Sîrbi, Calțuna și Catichia. Apelul a rămas fără ecou, iar bieții bătrîni bat de 12 ori pe an aproape 2 km pe jos, iarna-vara, ca să-și achite cotizația la C.A.R. sau pentru a încasa și restitui împrumuturi. **(Ion Sandu,** Domnești de Sus, Ilfov).

■

Întîmpinînd greutăți la reînnoirea abonamentului pentru unele publicații, între care Flacăra, mi-a venit următoarea idee, scrie **Alex Stătineanu,** economist din Iași, str. Decebal nr. 26, bl. D3 sc. A ap. 31: fiecare solicitant de abonament să prezinte la oficiul poștal chitanța pentru predarea unei cantități de hîrtie de 10 kg, adică aproximativ dublul necesarului de hîrtie pentru tipărirea numerelor de revistă ce urmează să le primească într-un an, de exemplu. O asemenea reglementare ar fi avantajoasă atît pentru economia națională, cît și pentru cel care acum nu poate obține abonament la publicațiile cu tiraj deficitar.

■

Pornind de la aceeași necesitate, **Aurel Chiriac** din Ploiești, str. Andrei Mureșanu 62, bl. R 5 ap. 3, face o altă propunere. Este vorba de înființarea unui serviciu de anticariat în cadrul Difuzării presei. Revistele ar putea fi cumpărate la jumătate de preț și revîndute, cu 75—100 la sută din prețul inițial, prevăzute fireste cu o ștampilă anume, asemănătoare cu aceea folosită în anticariatele cu cărți. Beneficiul ar fi, în cazul unei publicații ca Flacăra, de exemplu, între 5 și 10 milioane lei anual, iar cititorii care nu au mai găsit la chioșc revista ar putea s-o cumpere totuși, cu oarecare întîrziere.

■

Miliția orașului Sinaia. Pentru lipsă de solicitudine în îndeplinirea serviciului, numitul Brăileanu Vasile, conducător secție transport pe cablu, a fost pus în discuția colectivului de muncă, fiind sancționat cu avertisment.

■

Întreprinderea de frigidere Găești. Pe data de 07.05.1979 delegatul reprezentanței noastre din Buzău s-a prezentat la domiciliul tovarășului **Ștefan Stan** și a reparat frigiderul, prin înlocuirea agregatului, beneficiarul declarîndu-se mulțumit. **(N.R.** Sosirea delegatului era promisă de I.F. Găești din decembrie 1978 ?)

■

Mă numesc **Viorica Vesa** și locuiesc în Alba Iulia. Fostul meu soț, Gergely Petru, refuză categoric să-mi redea copilul, care mi-a fost încredințat mie spre creștere prin sentința, rămasă definitivă, nr. 1852/1978. M-am adresat de multe ori organelor locale de miliție și procuraturii, însă nu am primit nici un ajutor.

■

Sîntem 4 locuitori din Oradea, str. Meșteșugarilor : **Nicolae Mihes, Dumitru Ardeleanu, Ilie Cosma** și **Francisc Crăciun.** În toamnă am achitat la I.J.G.C.L., cu chitanțe în regulă, sumele cuvenite pentru introducerea apei potabile în locuințele noastre. Lucrarea a fost executată prompt, dar ce folos, apă tot nu avem încă. La plîngerea adresată în ianuarie a.c. directorului Crăciun Crețu nu am primit răspuns.

Direcția generală comercială București. Sesizarea adresată revistei de **Anghel Viorica,** croitor-retușier la I.C.S. Cocor, a fost rezolvată favorabil, redîndu-i-se vechiul loc de muncă.

■

Consiliul popular al municipiului Craiova, referitor la scrisoarea tovarășului **Constantin Nicu :** Pentru descongestionarea autogării Craiova Nord, a fost făcută o însemnată investiție prin construirea autogării Craiova Sud. De aici, transportul călătorilor e asigurat în mod corespunzător prin traseele Z și 29 E.T.C.

■

Consiliul popular al sectorului 3 București. Sesizarea adresată redacției de către **Tudor Lina** se confirmă în parte. În magazinul alimentar din Calea Griviței 140 se consumă uneori băuturi alcoolice, se cumpără obiecte de la turiști străini, iar gestionarul Onuț Constantin are o comportare necorespunzătoare față de personal. I.C.L. Alimentara 3 a dispus sancționarea acestuia cu avertisment și mutarea lui și a soției la altă unitate.

■

Procuratura județeană Suceava. Efectuîndu-se noi verificări, s-a constatat că autoturismul Moskvici 408, motor seria 386966, șasiu seria 282664, a fost cîștigat de Buletic Ioan din Dorna Arini, care l-a vîndut cetățeanului Lupașcu Victor cu 54 500 lei, și nu lui Gavrilescu Nicolae, cum s-a comunicat inițial. Dealtfel, Lupașcu Victor a declarat la Agenția Loto-pronosport că el este cîștigătorul lozului și a fost înregistrat ca atare.

■

Comitetul județean Dolj al P.C.R. Cercetînd cele sesizate de **Papuc Eugenia** din comuna Castranova, am ajuns la concluzia că ele se confirmă. S-au luat măsuri de sancționare — corespunzător legislației muncii — a gestionarului Radu Constantin. S-a interzis numitei Radu Maria accesul în unitate. Conducerea cooperativei de consum a fost atenționată asupra modului deficitar de lucru.

■

Inspectoratul de miliție al municipiului București. Se confirmă că în zona străzilor Liviu Rebreanu, Barajul Dunării, Barajul Sadului, Barajul Bicaz nu este reglementată circulația prin indicatoare și marcaje, existînd permanent pericol de accidente, așa cum vă sesiza cititorul dv. **Mihai Bratu.** Cauza o constituie în special șantierele de construcții din zonă. S-a luat legătura cu Direcția domeniului public pentru revizuirea completă a semnalizării. Marcajele se vor realiza după definitivarea zonei centrale a orașului, dar numai pe arterele principale, nu și pe alele dintre blocuri.

■

Cu multe luni în urmă am apelat la sprijinul dv. pentru nepotii mei Ion și Iuliana Scarlat din Petrești, Ilfov, ne scrie **Paul Scarlat** din București, Intr. Ion Sulea 30—38, bl. M 10, sc. L, ap. 157. După intervenția redacției, cei doi orfani și-au primit pensiile de urmași restante, iar de atunci banii le sosesc cu regularitate. Se spune că recunoștința e o floare rară, eu însă țin mult să exprim mulțumiri pentru ajutorul acordat de dv. exact în momentul cînd situația celor doi copii necăjiți devenise foarte grea.

■

Mă numesc **Szabo Ștefan Ludovic** și locuiesc în Turda. Am o casă în Tg. Mureș pe care sînt nevoit să o vînd. Constatînd că, pe motive nejustificate, Consiliul popular al municipiului Tg. Mureș tărăgănează eliberarea autorizației de înstrăinare, am adresat Comitetului executiv două memorii, în care nu am primit nici măcar un răspuns negativ. Ultimul din cele două memorii, datat 14 aprilie a.c., era adresat personal tovarășului primar.

Doresc a vă aduce pe această cale mulțumirile mele pentru sprijinul ce mi l-ați acordat în soluționarea problemelor ce le-am avut la ICRAL Folșor și ICRAL Giulești, ne scrie **Dumitru Roșca** din București, str. Valea Roșie 7, bl. Z 6, ap. 60. Situația respectivă trena de 3 ani de zile, iar prin intervenția revistei Flacăra a fost rezolvată în numai 2 săptămîni.

■

Procuratura locală Buzău, referitor la articolul „Ajutați-l pe Bogdan", apărut în Flacăra la 22 aprilie a.c. : Din investigațiile postului de miliție Pogoanele rezultă că Bogdan nu este altul decît Bratu Ionel din Axintele, județul Ilfov, fugit în octombrie trecut de la Casa de copii din Condeești, același județ, care a vagabondat prin diferite orașe din țară. Minorul a fost condus la Inspectoratul județean de miliție Ilfov, pentru a fi internat la o școală ajutătoare.

■

Ministerul Sănătății. Ca urmare a solicitării lui **Smedescu Dumitru** din Coteana, județul Olt, trimisă redacției dv., vă informăm că i s-a trimis programare pentru consultație la Clinica de oftalmologie a Spitalului militar central (prof. dr M. Olteanu), pentru data de 9 iunie 1979.

■

După timbrele cu emblema fiecărui județ, au fost puse în vînzare și vederi cu aceleași embleme, timorate și ștampilate, pentru filateliști. Din păcate, din această serie lipseau Argeșul, Constanța și Ialomița. La insistențele noastre, vînzătoarea de la magazinul filatelic s-a interesat telefonic și ne-a comunicat că județele respective nu și-au trimis respectivele vederi. Sperăm totuși să nu rămînem pînă la urmă cu colecțiile incomplete. **(Felix Baron,** Sibiu, Turnului 28)

■

Procuratura Generală, referitor la sesizarea tovarășei **Nistor Martoara,** apărută în Flacăra nr. 15/1979: Procuratura județeana Bihor a infirmat soluția de scoatere de sub urmărire penală a inculpaților dată de Procuratura locală Beiuș, dispunînd redeschiderea urmăririi penale. Situația de fapt urmează a fi deplin elucidată de către Procuratura locală, problema rămînînd în atenția Procuraturii județene menționate.

■

Consiliul popular al județului Vîlcea. Pentru a se rezolva cererea înaintată de locuitorului **Vulparu Dumitru** din Goranu, s-a dispus Consiliului popular al comunei să aprobe executarea branșamentului, urmînd ca pînă la sfîrșitul lunii mai întîi de instalații Rm. Vîlcea să execute racordul electric la locuința respectivă.

■

Oficiul forțelor de muncă Buzău. Semnalata sesizării adresate redacției, **Feraru Dumitra,** a fost îndrumată la Cooperativa Arta populară din Rîmnicu Sărat, cu dispoziția de repartizare 569/18.04.1979.

■

Procuratura locală Baia Mare. Au fost sesizate organele de miliție din municipiu în vederea efectuării cercetărilor de rigoare asupra faptelor semnalate în articolul „Cine are interese să cocoloșească afacerile de «cîțiva bănuți» dintr-o autogară?" apărut în numărul 17 al revistei.

■

Procuratura județeană Bistrița Năsăud. Petentei **Maxian Florea** i s-a dat cîștig de cauză prin sentința, rămasă definitivă, 518/15.03.1979 a Judecătoriei Năsăud. Ca urmare, numita a fost îndrumată să solicite punerea în executare a sentinței prin executorul judecătoresc.

■

„Promoția Unirii" a liceului din Blaj (absolvenți din 1918/1919) va avea întîlnirea aniversară de 60 de ani pe data de 14 iulie ora 10, la actualul liceu agricol din orașul de pe Tîrnave. **(Alexandra Crăciunean,** Cluj-Napoca, str. Gheorgheni 194, bl. E 2, ap. 28, cod 3400)

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

De data asta, stinga a ştiut ce făcea dreapta.

Şi ce făcea nu era bine

La U.J.C.C. Mureş a apus vremea armoniei dintre preşedintele Vasile Opreapopa şi colaboratorii săi. Zilele trecute, în biroul său din Tîrgu Mureş, tovarăşul Vasile Opreapopa ne spunea foarte trist că sînt oameni care îl urăsc, îl reclamă pentru lucruri de care nu este vinovat. „Doar toi ce am făcut n-am făcut singur, stăruia interlocutorul. Hotărîm în biroul executiv totdeauna orice, de la situaţii ale unităţi ori a unui om, pînă la măsurile organizatorice de ansamblu". Însăşi datele documentarii [illegible] făcut şi s-a desfăcut - [illegible] încadrări, desfacerii de contracte de muncă — nu se poate spune, într-adevăr, că nu ştia stînga ce făcea dreapta. Numai că nu totdeauna se făcea bine. Oare ce i-a putut determina pe unii dintre foştii sau actualii colaboratori ai preşedintelui să reclame cu atîta stăruinţă abuzuri şi incorectitudini ce se întind pe o perioadă de 12 ani ? Îl urau pur şi simplu pe şeful lor ? De ce ? Şi de cînd ? Este vorba doar de lucruri pe care se vede bine că nu le ştiu de ieri, de alaltăieri.

Mai multe lucruri demonstrează clar o oarecare preferinţă a conducerii U.J.C.C. Mureş pentru a încadra în diferite posturi la uniune, deci cu responsabilităţi la nivel de judeţ, foşti gestionari incorecţi.

În cazul lui Ioan Pop, merceolog principal la compartimentul alimentaţie publică, a funcţionat, ni se spune, acelaşi raţionament : „nu-i mai putem lăsa gestiunea". Ca să fie ferit de gestiune, sau ca să fie ferită gestiunea de el, a fost adus şi aceasta la judeţ. La compartimentul alimentaţie publică, în cadrul căruia, conducînd o unitate, se dovedise incorect. Din sursele noastre, introdusese în gestiune (ţigări din import, mai ales Kent, în valoare de peste 99 000 de lei, „Ce era să facem cu el, ni s-a spus, că e foarte bun, foarte priceput".

Nu sînt singurele cazuri de lucrători de la uniune care, ni se explică zilele trecute, au ajuns acolo tocmai **pentru a fi feriţi de gestiuni** în care comiseseră incorectitudini.

O situaţie aparte are Viorel Ogneanu, agent de prestaţii. Treaba lui în prezent este să îndrume activităţile de prestaţii în judeţ, ne spunea preşedintele Vasile Opreapopa. El lucrează în acest post din toamna anului trecut, cînd a fost scos din funcţia de [illegible] principal la prestaţii. Fusese foarte apreciat pînă atunci. Era propus chiar ca preşedinte al Cooperativei oraşeneşti de consum „Mureşul", din Tîrgu Mureş. Tovarăşul Opreapopa ne precizează că Viorel Ogneanu a [illegible] bunăoară promovarea. N-a avut obiecţii. Numai că, întîmplător, tocmai atunci, s-a descoperit că diploma lui de absolvire a unei şcoli tehnice cu durata de 4 ani era falsă. Ciudat însă că un asemenea om a fost păstrat la U.J.C.C. Că fapta lui nu l-a impresionat prea mult pe preşedintele Vasile Opreapopa nu este însă chiar de neînţeles. Există lucruri care arată că preşedintele avea motive personale pentru a nu înfiera îndeajuns faptul lui Ogneanu. Încercarea suspectă de a deplasa discuţia privitoare la fals către angajamentul vinovatului de a redeveni elev conştiincios este unul din indicii. Cît priveşte motivele personale amintite, ele se leagă de o întîmplare, elocventă în 1973 în **Întreprinderea de producţie, prestări şi autoutilare** [illegible] Tîrgu Mureş — director, Ioan Podeanu — se [illegible] perea, în dosarul personal al unei croitorese, [illegible] de vechime suspect. Lucrătoarea se numeşte Iovuţa Opreapopa şi nu este altcineva decît soţia preşedintelui U.J.C.C. Mureş. Actul : o adeverinţă — copie, certificată pentru conformitate cu originalul — eliberată la 4 ianuarie 1968 de Uniunea raională a cooperativelor de consum Tîrnăveni. Aceasta glăsuia : **Prin prezenta se adevereşte de noi că tov.** Dateu Iovuţa — [illegible] interior căsătoriei, n. r. — **a fost salariata noastră începînd cu data de 1 februarie 1948 pînă la data de**

„Fantezie" — Bodea Sorin, clasa a VIII-a, Casa pionierilor Ocna Mureş

31 decembrie 1953 în funcţia de croitoreasă. „Or, U.R.C.C.-urile s-au înfiinţat în 1950, spunea zilele trecute directorul Ioan Podeanu. Adeverinţa nu spunea la ce croitorii lucrase respectiva, dacă a lucrat. Mai mult, cartea de lucrător a acesteia este eliberată la 3 februarie 1948. Ceva nu era în ordine, mai ales că dînsa avea socotită vechimea aceasta şi, conform acestei vechimi, avea categoria a VI-a. M-am pomenit însă cu inspectorul principal de personal Tudor Manolache că-mi spune — în primăvara lui 1973 — că tovarăşul preşedinte Opreapopa îi cere dosarul personal al soţiei sale. Deşi exista o fotocopie a adeverinţei suspecte, i-am spus să nu dea dosarul. Mai tîrziu am aflat că totuşi l-a dat". Ne este pusă în faţă, apoi, o declaraţie a lui Tudor Manolache în care acesta spune că : **la data de 3 mai 1973 mi s-a solicitat dosarul tov. Opreapopa Iovuţa, croitor în cadrul secţiei de croitorie nr. 2 Tg. Mureş, de către tov. preşedinte Opreapopa Vasile al U.J.C.C. Tg. Mureş, sens în care v-am adus la cunoştinţă şi Dv., s-a dat dosarul pentru consultare iar după două săptămîni dosarul a fost restituit subsemnatului cu o filă minus, respectiv fila nr. 5 [...].** La fila nr. 5 era tocmai adeverinţa în discuţie. Zilele trecute, I. [illegible] Manolache ne-a confirmat încă o dată cele declarate. Dacă săptămîna avea şi în 1973 tot 7 zile, înseamnă că trebuie să fi fost 17 mai cînd s-a restituit dosarul. Fi bine, la 22 mai 1973 lui Tudor Manolache i se cerea transferul în interesul serviciului — unde credeţi ? — la U.J.C.C. Mureş, în funcţia de inspector principal personal. Semnificativ transfer ! De la 23 mai T. M. funcţiona deja la noul loc de muncă. În 1974, o decizie a conducerii îl numea chiar **inspector pentru documente secrete**, funcţie în care a lucrat pînă la 1 februarie 1977, cînd devenea lucrător comercial II. Despre toate cele de mai sus, preşedintele Opreapopa spune, destul de stînjenit, că nu ştie ce s-a întîmplat cu adeverinţa. Cît despre carnetul de muncă al soţiei, chiar el l-a pierdut, cu ocazia unei deplasări la Bucureşti. A publicat pierderea în iunie 1973. Ne arată, la Spitalul clinic judeţean, unde este încadrată în prezent [illegible] vechime în cîmpul muncii începe abia din 1968. Ulterior însă că dînsa a beneficiat ani de zile de o vechime mai mare, dovedită tocmai cu adeverinţa de care am povestit. Şi de un cîştig mai mare. Cît despre pierderea carnetului de muncă iniţial, ea mai lipsea, într-adevăr, ca totul să fie cu desăvîrşire confuz în ce priveşte probitatea soţului-preşedinte. Calitatea sa oficială este o circumstanţă agravantă pentru insistenţa de a prima, de a reţine două săptămîni, şi de a restitui incomplet dosarul personal al soţiei de la o altă unitate. Iar achiziţionarea funcţionarului care înlesnise această incorectitudine şi folosirea lui în funcţiile arătate spun, de asemenea, cîte ceva în exact acelaşi sens.

Sînt multe lucrurile nefireşti care s-au manifestat şi se mai manifestă în cadrul U.J.C.C. Mureş. Între acestea mai amintim doar unul. La ora actuală chiar, nu sînt puţini cei care ocupă diverse funcţii de mai mică ori mai mare răspundere, fără să îndeplinească însă condiţiile de studii. Au derogare. Dar nu sînt, de asemenea, puţini lucrători cu studii superioare care au trecut pe la U.J.C.C. Oare de ce ? Cine doreşte să vadă în ce măsură şi în ce fel au fost aceştia folosiţi poate să afle lesne greutate. În ce ne priveşte, considerăm că e suficient să spunem că în zilele de 17 şi 18 mai a.c., o tînără economistă staţiară, cu studii superioare, ţinea locul secretarei preşedintelui Vasile Opreapopa. Lipsea secretara. Şi, desigur, nu-i putea ţine locul decît o tînără cu studii superioare.

Cele de mai sus reprezintă doar cîteva secvenţe din lungul film al lucrurilor nefireşti de la U.J.C.C. Mureş. Vasile Opreapopa s-a deprins, se pare, să găsească explicaţii pentru orice şi să nu se considere vinovat de nimic. Cu aceeaşi seninătate cu care atunci cînd i-a trebuit frigider, sau cînd dorea televizor, le-a cumpărat nu din Tîrgu Mureş — oraşul în care locuia — ci dintr-o comună, de la un gestionar subordonat. După cum, atunci cînd şi-a vîndut un autoturism, nu s-a sfiit să-l dea altui asemenea subordonat. Care subordonat, în [illegible] fie zis, nu se poate plînge că a dus-o rău. Nici chiar cu conducerea U.J.C.C.

Cei interesaţi şi cei în drept pot reface fără efort întreg filmul de care vorbeam. După cum pot şi este cazul să întreprindă fără menajamente tot ce se cuvine pentru întronarea unei atmosfere de echitate şi de corectitudine în întreaga reţea a cooperativelor de consum din judeţ. De la preşedintele uniunii judeţene, pînă la cel mai tînăr gestionar. Începînd, desigur, cu conducerea şi cu climatul de responsabilitate de la U.J.C.C.

DORIN GHERGHINESCU ■

● POŞTA REDACŢIEI

JURIDIC

● **Şerban Dumitru** — Timişoara: Măsura şefului de depou, abuzivă desigur, vorbeşte de la sine despre caracterul lui, sau mai bine zis despre lipsa lui de caracter. Dacă el nu poate înţelege, încercaţi să-l înţelegeţi dv. pe el ● **Ion Velicu** — [illegible] hedinti : Dacă încadrarea s-a făcut în baza unui contract de muncă şi unitatea a depus contribuţia prevăzută de lege la fondul de asigurări sociale de stat, perioada respectivă se consideră vechime în muncă ● **Nagy Karoly** — Mureş : Soluţia este dreaptă. Executarea ei s-a făcut defectuos. Intervenţia este tardivă însă prin expirarea termenului de recurs ● **Georgescu P. Vasile** — Argeş : Ancheta nu poate fi [illegible] de Procuratura municipiului Bucureşti. Adresaţi-vă Procuraturii Generale ● **Aldescu Elena** — Prahova : Hotărîrea este temeinică şi legală. Nu vă pierdeţi timpul cu contestaţii. Pentru început puteţi accepta şi un post temporar ● **Maria Alexandru Sterian** — Bucureşti : Dacă falsurile sînt dovedite, intenţia de le-a genera poate fi o probă covîrşitoare împotriva lui C. Stamate ● **Mateţ I. Victor** — Argeş : Termenul pentru recurs a expirat ● **Pîrvuleţ Emilian** — Arad : Dacă hotărîrea judecătorici a rămas definitivă, cererea pentru recursul extraordinar o înaintaţi Tribunalului judeţean ● **Velişcu Sebastian** — Craiova : Cea mai elocventă dovadă a faptului că şanţul trebuia consolidat este chiar prăbuşirea lui şi accidentarea gravă a unui om ● **Paşă Ioana** — Piteşti : Cererea dv. este îndreptăţită. Adresaţi-vă Consiliului popular judeţean, dacă tatăl dv. este într-adevăr pensionar şi casa din comună îi aparţine ● **Giurei Ion** — Bucureşti : Dacă n-aţi omis nimic, vă puteţi adresa Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Celelalte căi ar fi greoaie ● **Octav Ivan** — Craiova : Am primit cu întîrziere scrisoarea. Scrieţi-ne dacă mai este cazul ● **Dorohanţu Stancu** — Bucureşti : Cereţi în scris răspunsul întreprinderii şi cu el mergeţi la Judecătoria sectorului 6.

NICOLAE CRISTACHE ■

SOCIAL

● **Binder Livia** — Hunedoara : Credeţi că sînteţi posesoarea unei viori făcută în 1614 de un tip destul de celebru : Amatti. Din 1973, ziceţi, mă adresez peste tot şi nimeni nu ştie să-mi răspundă. Ce-i de făcut, ne întrebaţi, căci „...dacă este un original ar fi păcat să o ţin închisă în casă la mine..." De unde aveţi vioara ? ● **Catrina Petre, Grindaşi — Ilfov** : Dacă lucraţi croitorie trebuie să plătiţi impozit pentru venit. ● **Dragomir Dumitru** — Bucureşti, sector 5 : Ne bucură marea încredere cu care ne-aţi investit căci îndată ce soacra din Topliţa s-a îmbolnăvit ne şi scrieţi. La fel, remarcabil adică, ne-aţi scris despre şoseaua ce leagă Pucioasa de Breaza, despre faptul că în Vălenii de Munte nu e hotel şi nevoie este şi că podul peste un rîu spre Buzău se găseşte într-o stare ce mai !... În încheiere ne ameninţaţi şi semnaţi. Dumneavoastră înţelegeţi prin răspuns publicare ? Nu v-am răspuns căci de fiecare dată ne-aţi înştiinţat că aţi anunţat aceleaşi fapte şi celor în drept şi altor organe de presă. De luat în seamă le-am luat însă în seamă ! ● **Nistor Lucia** — Roman : Sînteţi moştenitoare drată legal. Forul tutelar căruia trebuie să vă adresaţi se numeşte PROPRIA DUMNEAVOASTRĂ CONŞTIINŢĂ.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

● **Georgeta Ciobanu** — Bucureşti : „...Oare nu pot contracta casă cu I.C.V.L. fără a avea domiciliul stabil în Bucureşti ?" Nu. Mai întîi, clarificaţi-vă situaţia stabilirii domiciliului ● **Facas Sextil** — Suceava: Pensia suplimentară constituind un venit permanent şi nu unul ocazional, potrivit dispoziţiilor legale, se ia în considerare la calculul chiriei la pensionari ● **Virginia Ivan şi Ion Bălcescu** — Bucureşti : Precizaţi denumirile exacte şi adresele întreprinderilor unde lucraţi ● **Gheorghe Bălaşa** — com. Tomşani (Prahova) : Institutul de expertiză medicală şi recuperare a capacităţii de muncă a cerut oficiului judeţean de expertiză medicală dosarul dumneavoastră medical pentru o nouă analiză ● **Elisabeta Cozorovschi, Eugenia Tăranu, Ecaterina Sicinschi** — Bucureşti. Sînteţi incluse pe tabelele de locuinţe ale pensionarilor, urmînd ca în funcţie de posibilităţi să se rezolve şi cererile dumneavoastră.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂŢĂMÎNT

● **Emilia Georgescu** — Rugetu, Vîlcea : M.E.I. ne informează că pînă în prezent la Facultatea de stomatologie nu este organizat învăţămînt seral sau fără frecvenţă ● **Vasile P. Busu** — Bucureşti : Pentru a urma cursurile Academiei „Ştefan Gheorghiu", Facultatea de ziaristică, testarea la care vă referiţi este absolut necesară ; pentru celelalte amănunte, adresaţi-vă direct secretariatului Instituţiei în cauză ● **A. Constantin** — Iveşti, Galaţi : Pentru a deveni educatoare, în situaţia dumneavoastră, adică fiind absolventă de liceu cu diplomă de bacalaureat, este necesar să urmaţi cursurile Institutului pedagogic cel mai apropiat de localitatea în care domiciliaţi ● **Rodica Păun** — Făureşti, Vîlcea : Pentru a deveni cosmeticiană, trebuie să urmaţi cursurile organizate pe lîngă Cooperativa „Igiena" din Bucureşti ; pentru relaţii mai amănunţite adresaţi-vă U.J.C.M. Vîlcea ● **Dan Andrei** — Cluj-Napoca : Dumneavoastră reprezentînd un caz particular, este necesar să vă adresaţi direct Inspectoratului şcolar judeţean Constanţa, care vă va furniza toate informaţiile necesare pentru a urma cursurile unui liceu de marină comercială ● **Hans Ianoşeck** — Timişoara : Conform articolului 109 din Legea educaţiei şi învăţămîntului din 26 decembrie 1978, la concursurile de admitere organizate, potrivit legii, candidaţii din rîndurile naţionalităţilor conlocuitoare au dreptul să susţină probele în limba naţionalităţii lor la disciplinele pe care le-au studiat în această limbă.

HORIA PĂTRAŞCU ■

● **Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

Evenlment cultural

Două seri la Teatrul Nottara

MIERCURI 23 MAI : JOCUL VIEŢII ŞI AL MORŢII IN DEŞERTUL DE CENUŞA de Horia Lovinescu. Ne aflam la ultimul ţărm. Planeta e o insulă pe care trăiesc cei din urmă, supravieţuitorii unui cataclism nuclear. Amenunţaţi de cenuşă. O cenuşă care le intră în case, în dinţi, în somn, în moarte. Cei din urmă oameni, care sînt de fapt cei dintîi, cetăţeni legendari ai pămîntului . Cain şi Abel. Cei care încheie ciclul şi care concentrează experienţa subtimă şi abjectă a întregii istorii. Aşteptîndu-şi moartea lentă, inexorabilă, sfîşiindu-se unii pe alţii, grăbindu-se să evadeze în neant, legaţi prin dragoste şi ură, blestemaţi prin destin, lăsînd după ei, totuşi, o femeie care urmează să dea naştere. Matca prin care lumea se regenerează pe sine.

O piesă densă, o piesă scrisă cu durere, stringînd în dinţi cenuşă şi diamante. O piesă cerebrală ? Da. Dar şi o piesă de suflet şi singe. Scrisă acum zece ani ! O piesă scrisă şi nejucată la momentul necesar, dar încă teribil de actuală pentru spectatori. Dincolo de orice apreciere, am văzut o piesă care intră în circuitul valorilor mondiale ale genului, care reprezintă un punct de vedere în univers, un punct de vedere faţă de ce se întîmplă pe mapamond, faţă de spaima noastră, a muritorilor, care dormim cu 15 tone de trinitrotoluen sub pernă şi pentru care, uneori, o durere de dinţi, iată, poate deveni mai importantă decît o explozie nucleară !

Spectacolul e copleşitor. Dan Micu l-a meditat profund şi l-a montat înţelept. L-a şlefuit pînă în cele mai neaşteptate semnificaţii şi subtexte, l-a făcut demn de scenă, deşi textul pare mai demn de o lectură sau de o radiografie de conştiinţă. În piesă se vorbeşte mult şi se întîmplă lucruri mai puţine. Ceea ce se întîmplă priveşte mai ales interioarele de conştiinţă ale omului. Dan Micu a sesizat exact modalitatea de transfigurare a textului : parabola trebuia să devină pe scenă cît mai puţin abstractă şi cît mai mult posibil concretă, expresivă din punct de vedere plastic, convingătoare ca fragment de viaţă. L-a servit extraordinar George Constantin. Actorul furtunilor şi dezastrelor ca şi al splendorilor şi candorii. Grotesc şi somnambul, duios şi tragic. Uriaş. Monstruos. El e Tatăl. Începutul. Şi sfîrşitul care geme sub povara reprosurilor, a greşelilor şi ticăloşiilor şi care nu poate supravieţui propriului său trecut. Al umanităţii ! George Constantin a fost secondat de o tînără actriţă uluitoare, Dana Dogaru, în rolul Anei — femeia care va naşte în pînă catastrofa. Această actriţă face teatru aşa cum respiră. Trăieşte teatrul pînă la sublim. Fără George Constantin şi fără Dana Dogaru spectacolul s-ar voala !

Cumplit e că auzim şi acum, uneori, cenuşa continuînd, obsedanta, să alunece împrejurul nostru ca valurile mării, fierbinţi şi ucigătoare.

JOI 24 MAI : SCOICA DE LEMN de Fănuş Neagu. Multă vreme n-am ştiut ce se întîmplă. N-am ştiut cum să stăm în fotoliu. Cu pumnul la gură ? Cu mîna la tîmplă ? Cu braţele încrucişate ? Picior peste picior ? Să credem ce se-ntîmplă pe scenă ? Să nu credem ? Să ridem ? Să nu ridem ? Piesa e o farsă încheiată cu un hohot de plîns. Piesa nu seamănă cu nimic din ce-am văzut. Ai zice că nu are logică. Tocmai aici e : sfarma toate schemele dramaturgice ! Ai zice că e doar o culegere de replici, de metafore fastuoase, extraordinare în sine, fără acoperire în starea de conflict. Dar nu e adevărat. Dovadă că am trăit spectacolul într-o stare de nelinişte, de tensiune ! Probabil starea de tensiune dintre vis şi realitate, cînd nu ştim încă exact dacă trăim sau visăm ceea ce ni se întîmplă şi ceea ce ne doare. Cîteva fâpturi (cum să le spun altfel ?), cîteva fiinţe rătăcesc pe ţărmul unei mări feerice, pe ţărmul unei iluzii, într-un ţinut fantastic, unde imaginaţia devine luxuriantă şi unde sînt posibile cele mai contradictorii asociaţii de idei. Treptat, treptat ne dăm seama că toate aceste personaje nu sînt iluzii, ci există în carne şi oase, că evadarea lor în vis, în imaginaţie e întreruptă, fulgerată de întîmplări teribil de reale, de concrete, din viaţa imediată, că vor să-şi găsească un sens, un rost în această lume himerică, îşi caută propria lor identitate, încearcă să se vindece de urît şi de mizerie. În scenă există o armă. O armă de vînătoare. O armă încărcată cu sare sau cu fluturi (nu-mi aduc bine aminte). O armă care, în cele din urmă, va trage cu adevărat, cu gloanţe veritabile. Şi toată lumea se trezeşte la realitate. În sală ! Am glumit, am rîs, am plîns, dar arma aceea întunecată, rece, rigidă, prezentă tot timpul în scenă, iată, poate ucide o „pasăre cîntătoare". Viaţa nu e vis !

Florian Pittiş e în Scoica de lemn spiritul, mai bine-zis spiridusul dezlănţuit al vieţii de dincolo de prima ei înfăţişare, e fum şi flacără, vrăjitorul tuturor cuvintelor pe care le rosteşte parcă anume ca să le sărute pe gură. Ştefan Radof, cu masca sa ambiguă, între hohot de rîs şi hohot de plîns, e grav, melancolic, dulce, amar, mincinos, fiecar şi farsor, cu o putere de transfigurare şi cu o mobilitate uluitoare. Emilia Dobrin-Besoiu intră în joc stranie, cu o graţie rece şi insinuantă, cu o privire care vine din fundul mării şi cu o voce de mingîiat fruntile prin vis. Catrinel Paraschivescu-Bla[illegible] rolului său buimăceala, candoarea şi insufleţirea tristă a unei rătăcitoare somnambule prin viaţa de toate zilele. Liliana Tomescu face din personajul său o întreagă mahala de ţaţe cu moft şi verighetă transoceanică. Ion Popa e tragic şi burlesc.

Şi astfel, caruselul oamenilor care se joacă de-a vacanţa, se dau în scrinciob în noaptea de revelion sau se dau cu sania pe o plajă de sare şi zahăr în plină vară, s-a sfîrşit. Ceea ce nu înseamnă că nu avem nevoie de astfel de nebuni frumoşi, şi uneori gratuiţi, pe pămînt.

ADRIAN DOHOTARU ■

Profesiune de credinţă

Muzica de cameră nu se „consumă" ca îngheţata cu frişcă!

Cred în muzica de cameră contemporană românească şi, de aceea, încerc, împreună cu membrii formaţiei pe care o conduc, „Musica nova", să o fac cunoscută pretutindeni în lume. Noi cîntăm muzică de cameră românească pe toate meridianele. Sîntem deja apreciaţi şi invitaţi. Nu sîntem pur şi simplu trimişi să reprezentăm muzica de cameră românească. Ci sîntem chemaţi pretutindeni, întrucît creaţia noastră muzicală cultă este extrem de valoroasă în contextul creaţiei muzicale contemporane. Distinşi specialişti de pe mapamond o consideră de o frumuseţe miraculoasă.

Cîntăm muzică de cameră de compozitori contemporani români cu bucuria acelora care descoperă frumuseţea ei în premieră mondială. E o mare voluptate să impui, de la început, un anumit stil de a cînta această muzică, un stil care devine de referinţă. Astfel, discurile noastre reprezintă un model de interpretare pentru prezent şi pentru viitor.

Muzica de cameră nu este o muzică destinată unei elite. Se înşală aceia care cred că noi coborîm pe podiumul de concert dintr-un turn de fildeş ! Muzica de cameră reprezintă un mod de exprimare sublim, accesibil numai acelora care sînt dispuşi să depună un anumit efort intelectual pentru a o înţelege, un mod de manifestare care nu se consumă ca berea, friptura şi îngheţata cu frişcă. Nu e o muzică de petrecere, nu e comodă. Îndeamnă la meditaţie. Ceea ce nu înseamnă că e inaccesibilă, că nu are un „mesaj". Ea înalţă spiritul omului dincolo de natură, în sfera culturii şi civilizaţiei.

Nu cîntăm pentru bani. Nu sîntem plătiţi pentru ceea ce facem. Dimpotrivă. Cînd plecăm în turnee, în străinătate, unde facem o veritabilă propagandă muzicii contemporane româneşti, nu sîntem retribuiţi în ţară. Nu sîntem susţinuţi de nimeni ca să existăm ca formaţie. Existăm cu sacrificii ca să propagăm arta românească în rîndul publicului nostru şi în lume. Dar o facem cu toată convingerea că ne slujim ţara pe măsura cea mai înaltă a puterilor noastre. O facem din tot sufletul şi cu mîndrie cetăţenească.

MIRCEA OPREANU ■
violonist, conducătorul formaţiei „Musica nova", onorată cu premiul I la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României"

Vorbiţi şi scrieţi românește

Adoptarea unor neologisme

Situaţia neologismelor, cuvinte de multe ori străine, care doar „aduc" cu limba noastră, a fost întotdeauna extrem de delicată. Adesea s-au făcut abuzuri : cuvinte slave, turceşti, greceşti au devastat vatra carpato-dunăreană ; dar „sita vremii", selectorul fără greş, şi-a păstrat imperturbabil funcţionalitatea faţă de „toanele" lingvistice ale unor epoci trecute.

Deşi limba engleză deţine o adevărată hegemonie lingvistică în întreaga lume, nu putem vorbi de un împrumut prea mare de cuvinte englezeşti în limba noastră.

Într-un articol din 1978 în „România literară", Th. Hristea vorbeşte despre împrumutul inutil, cuvinte corupte, mutilate, generate de comoditate, snobism.

În cea de-a doua parte ni se vorbeşte despre asimilarea corectă a anglicismelor. Ce trebuie să înţelegem de aici ? Să le pronunţăm exact ca vorbitorii de limbă engleză ? În cazul unor cuvinte monosilabice (top, set) este posibil. Dar unui vorbitor român, fără o pregătire în acest domeniu, i-ar fi foarte greu să pronunţe „Chewing-gum". Asta nu înseamnă că militâm pentru rostirea corupţiei monstruoase „ciungă", dar trebuie să ţinem seama şi de posibilităţile noastre fonetice.

Sîntem de acord cu Th. Hristea în ceea ce priveşte scrisul corect al anglicismelor în dicţionare de prestigiu (music-hall, slow). În cazul cuvintelor „pick-up" sau „quick-fresh", care sînt scrise adesea eronat, vedem mai degrabă o consecinţă a enormei diferenţe (pe toate planurile : fonetic, grafic) dintre cele două limbi decît produsul unei inculturi.

Ni se pare normală intrarea în dicţionar a cuvîntului „pick-up" sub forma „picup". Acest cuvînt, care are aceeaşi frecvenţă ca şi radio, televizor, trebuia rezolvat şi rezolvarea nu poate fi decît românească.

În adoptarea şi adaptarea unui neologism se scapă din vedere tocmai filtrul esenţial al limbii române : „Rostirile neliterare : ruibi, reibi, roibi, reoibi care nu se întîlnesc în nici una din limbile care au influenţat ori mai influenţează limba română" ! Bineînţeles că nu întîlnim, dacă rezolvarea este pur românească. Nu sîntem de acord cu reibi, roibi, sau reoibi, dar nă se pare logică „ruibi", formă sub care este introdus acest cuvînt în dicţionar (ca pronunţie).

Concluzia noastră este că dat fiind că între limba română şi cea engleză se manifestă diferenţe de pronunţie foarte mari, dat fiind că există problema scrierii (foarte dificilă pentru englezii înşişi) nu poate fi vorba de o asimilare a cuvintelor englezeşti. Acestea, în număr considerabil de redus, ne parvin în general prin intermediul limbii franceze ; dacă ne parvin direct este foarte normal să apară greşeli în pronunţare şi scriere. Dacă ne „aventurăm" să folosim un anglicism este bine să-l cunoaştem scrierea şi pronunţarea corectă. Pentru un anglicism intrat definitiv în limbă (cazuri extrem de rare) nu vedem decît o rezolvare românească, mai ales în pronunţie.

AURELIAN LAZU ■

Amintire din Teleorman

Mere, mere
Şi oţet
Striga pe uliţi
Călătorul.
E acră viaţa
În schimb
Avea un cal orb
Şi noi copiii
Îi ofeream
Tărgi cu jeratec alb,
Mere, mere
Şi oţet
Ce acră e viaţa
În schimb
Şi ce acră e viaţa
Trasă de cai orbi.

PAUL FINESCU ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

● A apărut în Editura „Univers" un impunător volum intitulat **Antologia poeziei americane**. Ea a fost alcătuită de poetul Ion Caraion. Cartea poate fi socotită ca un eveniment editorial contribuind la cunoaşterea mai aprofundată de către noi a uneia din marile poezii ale lumii. Ion Caraion, Vasile Nicolescu, Mihnea Gheorghiu, Petre Solomon, Irina Horea, Gabriel Gafiţa, Doru Mielcescu şi Emil Gulian semnează tălmăciri din creaţia a 136 de poeţi americani, de la Anne Bradstreet (1612—1672) pînă la Carl Wendell jr., (născut în 1940). Notele biobliografice aparţin lui Petre Solomon. Întregul material selectat a fost împărţit în mai multe compartimente care delimitează perioadele cele mai importante ale poeziei americane : Începuturile, Perioada clasică, Renaşterea de la 1913 (şi alte mişcări poetice), Generaţia celui de-al doilea război mondial, Noii contemporani, Poezia negrilor. Lectura volumului acesta masiv — peste 750 de pagini — dezvăluie complexitatea fenomenului poetic de peste Ocean. Poemele din antologie înregistrează ca un fin seismograf prefacerile societăţii americane de-a lungul timpului. Ele celebrează puterea creatoare a omului şi lupta sa pentru a se elibera de subjugare, indiferent de ce natură ar fi ea. Poeziile se înfăţişează într-o mare varietate de stiluri. Grave, ironice sau patetice, ele conturează un vast tablou al fenomenului liric american. Lectura antologiei ne mai bucură şi din alte pricini decît acelea prilejuite de citirea versurilor respective. Înţelegem acum că antologia a fost precedată de o asiduă traducere din opera reprezentanţilor fundamentali ai acestei poezii, dintre care unii au apărut şi în volume separate, cum ar fi Whitman, Sandburg, Dickinson, Frost, Eliot, Williams. Însă de-abia acum ni se creează o perspectivă de ansamblu asupra poeziei americane. Ea se înscrie ca un autentic act de cultură pe care trebuie să-l salutăm cu tot respectul. Antologia dovedeşte încă o dată larga noastră deschidere spre receptarea valorilor universale.

CONCERT

● Amploarea deosebită şi rezultatele remarcabile ale Festivalului naţional „Cîntarea României" stimulează, stîrnesc idei, iniţiative. Una dintre acestea este organizarea de către Colegiul criticilor muzicali din A.T.M. şi Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Vîlcea a primei ediţii a Festivalului „Tinere talente".

Oraş cu înalte rezonanţe istorice, încărcat de poezie, Rîmnicu Vîlcea a găzduit timp de cîteva zile un mare număr de tineri interpreţi, unii posesori ai unor prestigioase distincţii la concursuri naţionale şi internaţionale, alţii mai puţin cunoscuţi. Criteriul selecţiei a fost valoarea. Sufletul acţiunii — criticul muzical Alfred Hoffman.

În frumoasa sală a Comitetului judeţean al P.C.R., patru seri la rînd, publicul, în special elevi, împreună cu profesorii lor, au ascultat muzică de Bach, Mozart, Schubert, Schumann, Brahms, Chopin şi, remarcabil eveniment, o seară întreagă dedicată muzicii româneşti de la Enescu la Remus Georgescu.

Violoniştii Mihaela Martin şi Paul Florin, pianiştii Dana Borşan, Delia Pavlovici, Carmen Mihalache, Ina Macarie şi Cristian Beldi, unii dintre ei prezenţi pe prestigioase scene ale lumii, toţi s-au dăruit marii muzici, toţi au dorit să ofere entuziaştilor spectatori clipe de autentică artă.

Profesorul Vasile Roman, preşedintele Comitetului judeţean de cultură şi educaţie socialistă Vîlcea, Smaranda Oteanu, George Draga, Alfred Hoffman, Vladimir Popescu-Deveselu, Dumitru Avachian, Costin Cazaban, Dan Scurtulescu şi subsemnatul, critici şi compozitori conştienţi de importanţa acestei acţiuni, fericiţi de rezonanţa pe care o are muzica la un public tînăr, setos de frumos, de mare artă, am avut nenumărate dezbateri cu tineri elevi şi muncitori.

M. MOLDOVAN ■

MUZICA

● „Disco" — muzica anilor '80 ? Stilurile, genurile artistice iau naştere în timp ; rareori putem certifica data exactă a ivirii unui curent (în cazul nostru, muzical). Şi totuşi, în cazul muzicii „disco", specialiştii au căzut de acord că se poate folosi acest termen începînd de la discurile „Rock The Boat" (cu trioul Hues Corporation) şi „Rock Your Baby" (cu George McCrae). Anul 1974. Chiar dacă de Hues Corporation nu s-a prea auzit, iar G. McCrae a mai avut doar succese minore (uneori în duo cu soţia — Gwen), numele lor vor rămîne înscrise pe postamentul monumentului „disco". Monument scund la început, devenit astăzi o coloană imensă, umbrind şi pipernicind — spre disperarea multor melomani — multe alte stiluri, odinioară viguroase.

Se pot detaşa, după 5 ani de existenţă, trăsături nete ale mult discutatului curent „disco" ? Cîteva doar, nu nete, mai mult formale. Este evident o muzică de ritm, „pentru picior, nu pentru minte" (cum o caracterizează mulţi cronicari). În principal, ritmul este cel simplu şi natural — măsura 4/4 — susţinut de toba mare, „regina" actuală a ringurilor de dans. Cele-

Să ne cinstim cititorii

● Se împlinesc anul acesta 70 de ani de la apariţia în volum a studiului **Spiritul critic în cultura românească**, lucrare de o excepţională însemnătate pentru înţelegerea genezei „formelor culturii în România oglindite în operele scriitorilor mai importanţi din perioada 1840—1890."

Garabet Ibrăileanu:

„Imitatorii fără rezerve ai culturii apusene, ca şi acei care au fost numai critici refractari ai oricărei activităţi novatoare au trebuit, fatal, să greşească. Ei n-au avut atitudinea necesară, unica necesară, pentru a face ca cultura apuseană să dea aici roadele cele mai bune. Cei dintîi au căutat să introducă şi ceea ce nu trebuia, cei de-al doilea au căutat să oprească a se introduce şi ceea ce trebuia."

Cărţi pentru copii

Şi în acest an Editura „Ion Creangă", specializată în publicarea cărţilor pentru copii, a trimis în librării cărţi care îi fac cinste. O reeditare binevenită o constituie **Cărţile cu Apolodor** de Gellu Naum, sclipitoare prin fantezie şi umor. Păţaniile pinguinului plecat de la circul din Tîrgu Moşilor unde „cînta la cor" către locul său de baştină de la Pol au făcut pînă acum deliciul multor generaţii de copii. Cărţile cu Apolodor au devenit un model al genului şi prezenţa lor în librării într-o nouă şi atrăgătoare haină grafică datorată lui Dan Stanciu nu poate decît să ne bucure. De ce a fost atît de îndrăgită această carte încă de la prima ei apariţie în public — petrecută acum douăzeci de ani ? Pentru verva scînteietoare a autorului, care pur şi simplu nu lasă răgaz cititorului să se plictisească, îi povesteşte vrute şi nevrute pe un ton zeflemist sau îşi presară textul cu tot felul de glume menite să menţină trează atenţia auditoriului. Gellu Naum parodiază cu dezinvoltură romanele de aventuri şi cele de dragoste, jurnalele de călătorie şi filmele cu cow-boy sau cele de groază, le demonstrează deficienţele provocate de clişee şi rîde de ele fără nici o răutate. O veselie molipsitoare se degajă din această carte unde, aşa cum e firesc pentru o lume destinată să fie cunoscută de copii, binele triumfă întotdeauna pînă la urmă.

O extraordinară carte pentru copii a publicat Doina Sălăjan. **Smalţuri** este un volum în care se închipuie un teritoriu magic, ocrotit de orice suferinţă şi unde nu are acces oricine : „De-mi socotiţi cuvîntul fără rost, / Sunteţi bătrîni. Povestea ne desparte. / Vă rog să-nchideţi lin această carte. / Am dispărut, de parcă nici n-am fost". Poeta conturează o feerie desfăşurată în spaţiul restrîns al unei gospodării devenite o „dumbravă minunată". Personaje reale şi imaginare îşi dau aici întîlnire şi conviesc în cea mai deplină armonie. Îndeletnicirile casnice încetează să mai fie o povară. **Reţetă** prezintă, de pildă, cu încîntare procesul de preparare a şerbetului. Versurile sînt remarcabile prin fluenţă şi prin marea lor capacitate de sugestie. O materie vaporoasă, fără legătură cu ambianţa, ia naştere în urma unui adevărat ritual culinar : „Într-un vas smălţuit / Nor de zahăr topit / Se va-ncinge stropind / Cu scînteie de argint, / Din bulbuci sidefii / Risipind aşchii mii, / Strălucind în străfund / Ca în riuri un prund. / / Într-acest rar lichid / Viscolit într-un blid, / Scutura-vom un pic / Fulgi verzui de fistic, / Lacrimi limpezi şi reci / De lămîie şi zeci / De arome subţiri / De roz-albi trandafiri". Poezia trece în încantaţie pură. Autoarei îi izbutesc cel mai bine versurile care celebrează miracolele din natură sau ocupaţiile domestice. Mai puţin convingătoare este în poeziile care se vor „hitre". **Parisul vesel** nu mai are nimic din hazul filmului atunci cînd ea îl repovesteşte. În schimb, ce univers diafan sugerează versuri ca : „O prinţesă egiptiană / Stă într-un abur de blană" sau „Ce mănînci tu acum / Este blîndul magiun / Pe felia de pită / O dulceaţă smerită, / Un noptatic cleştar, / Stinsul soarelui jar, / O văpaie trecută / Care gura-ţi sărută". O sărbătoare continuă este descrisă în toate etapele ei, săptămînă de săptămînă, anotimp după anotimp, de o scriitoare cu o inzestrare deosebită.

Un „cod al manierelor elegante" pentru cei mici este **Şi acasă şi pe stradă** al lui Dan Bihoreanu care semnează şi inspiratele ilustraţii. Autorul discută cu personajele sale — Lucicu, Remuluş, Archibald — le admonestează sau le laudă în funcţie de corectitudinea comportamentului lor. Regulile de conviesuire în societate sînt sugerate micilor cititori fără să adopte nici o clipă tonul didacticist al unui educator inflexibil. Dimpotrivă, cartea este de o debordantă bună dispoziţie, în orice întîmplare se caută hazul, poznele eroilor nu sînt niciodată atît de grave încît să aducă o supărare reală. Nici nu-ţi vine să crezi că un întreg ritual al existenţei printre oameni poate fi prezentat într-o astfel de manieră agreabilă. Volumul este un exemplu elocvent de conlucrare între cuvînt şi desen în slujba învăţării cu voie bună a „tot ce-i bine şi frumos".

GEORGE ARION ■

Cronica literară

Leonid Dimov: „Spectacol"

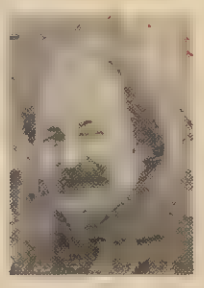

Ultimul volum al lui Leonid Dimov este intitulat **Spectacol** şi continuă seria colaborărilor cu Florin Pucă. Este o colaborare perfectă, deoarece nici unul din cei doi artişti nu-şi trădează prin alăturare intenţiile. Desenele cel mult subliniază vizionarismul unui poet ce se ascunde voit după cuvinte sau în capcanele unei ironii care nu dezintegrează sensul. Dimov mărturiseşte în **Argument** (excepţional eseu !) că poetul are căderea de a sonda zonele „prenumenale", obscure ale existenţei. Visul explorează lumea, o explică sau închipuie altă lume din reprezentări de coşmar sau ale mimesisului prozaic, diurn. Poemul devine un spectacol al fiinţei disimulate, un dialog rafinat între eu şi totalitate, între „bufon şi împărat". Poezia se află aşadar peste tot, e o stare a spiritului. Oricum, poetul e obligat să joace mai multe roluri şi important e că rezervă poeziei un rost demiurgic — nu unul simplu comunicativ sau de semnificare.

Prima impresie, citind poemele din volum, e de extaz ludic, dominat însă de ironie. Tot ironia invită la concizie şi miniaturizare, mergînd pînă la cenzurarea exuberanţei retorice ; cu alte cuvinte, face ordine în haosul reprezentărilor externe sau lăuntrice. Trebuie precizat — credem — că ironia lui Leonid Dimov emană din spirit şi cultură : ea precede poemul. Totuşi abundă nu o dată asociaţiile cele mai insolite, trezind un alt fior, mult mai intelectualizat — absurdul. Apoi, contextul bufon dă uneori sentimentul surpării eului şi al pierderii identităţii. La Dimov însă apetenţa nimicului nu e aşa de puternică sau nu există deloc. Ce-i drept, cuvintele nu invocă lucruri, ci absenţe. La rîndul său, moartea se travesteşte în aparenta visului.

În alte împrejurări ironia vindecă de singurătate, face posibil dialogul. De astă dată, un dialog în oglindă, însoţit şi de drama dublului. Conştiinţa aduce suferinţa, iar tonul redevine grav : „Şi cînd mi-am înfipt braţele în ape / Luminoase pînă-n cel din urmă fund, / N-am ştiut să-i prind, să nu-i las să scape / Printre alge roşii, chipul cel secund". Aspiraţia spiritului spre adîncuri e disimulată însă de fiecare dată prin efecte de suprafaţă, cum ar fi aglomerări de imagini sau ingeniozităţi verbale. Coborîrea în subconştient se face prin cufundarea în prozaic şi visul lucid, alteori prin jocul de cuvinte grav sibilinic sau graţios copilăresc : „Fluieră, fluieră, fluieră / Alb, albăstrui, albăstruieră / Lunele, ouă rotunde, / Stins să mă-ntrebe de unde / Calcă lăcaşele surde : / Saci împletiţi peste urde". Am putea spune că aici deopotrivă litera devine spirit (un poem se intitulează „T"), iar imaginea cîntec. Poemele vor să fie „alfabete cîntătoare". Umbre tainice învăluie formele şi cuvintele. Poetul e în relaţie nu numai cu lumea, dar şi cu forţele latente ale tuturor regnurilor — şi totul se întîmplă la lumina stranie a visului : „Odaia-i scăldată de vesperă. Trec / Minute duminici. Pruncii lenevoase, / Adoarme dragonul pe plapuma roz / Şi-n colţuri nălucile cîntă din oase". O astfel de poezie nu mai constă doar în potrivirea cuvintelor. Versul e mai simplu şi mai direct. Artistul improvizează cu uşurinţă pe orice temă şi în orice registru liric. E firesc. Cine vrea să cuprindă în poeme Totalitatea Lumii va folosi cît mai multe figuri de expresie. Afinităţi marcante sînt în unele poeme cu Arghezi şi Anton Pann. Leonid Dimov e un fantast şi un artizan al candorii. El ştie că visează şi în închipuirile sale, oricît de frumoase, nu mai încape nici o iluzie.

Şi pentru ca **spectacolul** să fie pareă deplin, Leonid Dimov scrie şi **Poemul esenţelor**. De fapt, poetul se autocontemplă : „Treceau orele, treceau norii, treceau mamelucii, / Iar eu am visat azi-noapte că mi-am pierdut papucii... / Deşi ştiam încă din ieneşa tinereţe / Că naraţiunea, ironia, imaginile glumeţe / N-au ce căuta în cadenţe : / Că poezia ţine de esenţe". Ne lămurim cel puţin asupra materiei multor poeme din volum. Chiar visul e aproape o convenţie imaginară. Reprezentări oarecum fără nici o legătură între ele sînt alăturate, într-un joc prea puţin crispat însă pentru a putea fi perceput ca montaj suprarealist de imagini. Tensiunile posibile dintre cotidian şi mitic se topesc în dispoziţia ludic ironică, mai generală. Textele, deşi cursive, au un aer caleidoscopic şi de genială improvizaţie. În spatele lor ghicim un eu lucid, mereu disponibil pentru orice altă aventură (dacă poemul mai poate fi socotit o aventură, fie şi una strict de limbaj). Tainic ei aspiră spre lumină şi spre un spaţiu spiritual mai vast decît cel dislocat de cuvinte : „Ne-a oglindit convex şi ni se pare / Că ne-am intins în ceruri amîndoi". Cuvintele, în fond, le inventează şi apoi se poate detaşa de ele. În schimb, spectacolul îmbinării poeziei cu lumea (preluăm o sugestie din **Argument**) îl conţine şi pe poetul însuşi.

Poemele din **Spectacol**, de un lirism aparent mai rarefiat, ne arată că poezia lui Leonid Dimov se decantează lent, tinzînd spre o formulă de echilibru, care să îmbine (dincolo de obstinaţia cuvîntului) o conştiinţă de sine acutizată cu deschiderea spre lume.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE ●

lalte componente ale bateriei (cinele, tom-tom) şi celelalte elemente ale scheţiei ritmice sînt propulsate „în faţa" sonorităţilor, dînd un „aspect" sucadat — obositor prin repetiţie — fiecărui cîntec. Aceste trăsături, în formă incipientă, apăreau în muzica neagră tip „soul" prin anii 1963—1966, atingînd perfecţia în producţiile casei Tamla-Motown, firma disco a acelor ani. Cu aceste antecedente era firesc ca muzica disco să apară, aşa cum aminteam, în S.U.A. Totuşi, în ultimul timp, ştafeta a fost preluată de europeni, care — după cîteva încercări şi imitaţii palide ale originalelor — au început să conducă plutonul inovatorilor, să dea tonul modei. De pildă, în lipsa unor baterişti şi „basişti" de valoare, ritmul este conceput şi realizat artificial (dar eficace) de sintetizatoare şi alte aparate electronice. Interpretul — instrumentist sau vocalist — nu este decît o unealtă în slujba ideilor unor „producători" — compozitori atotputernici.

Deducem imediat alte trăsături ale curentului „Disco" : una strict muzicală — în afară de ritm nu mai au importanţă părţile melodice sau armonice ; alta mai generală, estetică — în această muzică nu contează personalitatea, „frumuseţea" actului artistic, ci eficienţa, efectul cît mai drogant asupra dansatorilor. Actul artistic se transformă în „produs" : cîntecele par asemănătoare, identice chiar, căci sînt simplificate pentru a ajunge direct şi rapid la inima ascultătorului.

Există desigur şi părţi bune în această proliferare a muzicii disco : descoperirea unor artişti altminteri sortiţi obscurităţii, perfecţionarea gravării discurilor pentru obţinerea audiţiilor hi-fi, un impuls general industriilor muzicale. Toate acestea, coroborate — şi bune şi rele — au dus la crearea mai mult decît a unui curent muzical, la crearea unei mode. Moda „disco".

FLORIN-SILVIU URSULESCU ■

FILM

● **VACANŢĂ TRAGICĂ**, cel de-al treilea film al tînărului regizor **Constantin Vaeni**, ne prezintă o peliculă tulburătoare, bizară şi în acelaşi timp extrem de interesantă cinematografic. Bizarul şi interesantul, iată, nu se resping, dimpotrivă. Deşi în caietul-program Vaeni afirma că... „Vacanţă tragică" este o reîntoarcere la mijloacele de exprimare care mă definesc, la limbajul poetic al clipelor de viaţă... de taină, de veghe şi de dragoste propuse în „ZIDUL" **(primul său film — N.A.)**, socotesc acest film al lui o **încercare** de domeniul cinematografului pur, eliberat de canoane literare ; absurdă, pocită şi rea fiind teoria unora că literatura, „în nuce", este singura modalitate de a scoate cinematografia actuală din impas !

Casa de filme Trei (director : **Eugen Mandric**) a avut curajul să înscrie în producţie un scenariu semnat de **Constantin Mitru**, inspirat doar din cîteva povestiri de Mihail Sadoveanu (trebuie să recunoaştem că numele maestrului nu prea a avut nimic comun cu cinematografia !). Pînă la urmă a ieşit această, repet, bizară producţie a lui Vaeni, care face lumea să caşte în scaune, sau, imediat apoi, să aplaude frenetic. Cum ? Şi mai ales **de ce ? !**

Apropiindu-se cu „sfială, candoare şi apoi furie" de opera sadoveniană, Vaeni a realizat **un colier** vizual în care nu toate pietrele sînt valoroase (dimpotrivă, unele scrîşnesc a gips !), dar în care regăseşti armonia, liniştea, împăcarea caracteristică celui care a vorbit despre moldoveni, zîmbind...

Construit pe secvenţe disparate, filmul lui Vaeni — în întregul său — se bazează mai ales pe imaginea „de zile mari" a lui **Anghel Deca**, pe muzica sensibilei **Cornelia Tăutu**, şi, poate că mai ales, pe o interpretare remarcabilă : **Remus Mărgineanu** (în rolul „Mutului"), **Mircea Albulescu** (nuanţat, firesc, în rolul unui opresor), **Anda Onesa** (apariţie ciudată, stranie, pînă în ultima clipă). Şi, încă, **Mihai Mereuţă, Florin Zamfirescu, Octavian Cotescu.** Şi elevul **Radu Ionescu.**

Oricum **VACANŢĂ TRAGICĂ** rămîne un **film de referinţă.** Voit am lăsat la urmă numele unui colosal interpret al filmului românesc şi posibil de pretutindeni : **Mircea Diaconu.**

HORIA PĂTRAŞCU ■

RADIO

Trei credem a fi momentele zilei în care radioul cîştigă net competiţia cu celelalte mijloace de comunicare în masă : presa scrisă şi televiziunea. Ne referim la **„Radioprogramul dimineţii"** — transmis în orice zi lucrătoare între 6—7, la **„Orele serii"** — situate în mod obişnuit între 18—20, şi la **„O zi într-o oră"** care, difuzată între 22—23, am putea spune că închide ziua, oferindu-ne un rezumat al ultimelor 24 de ore care ne privesc într-un fel pe fiecare în parte.

În general, fiecare dintre „ore" poate fi asimilată unei publicaţii distincte : de informaţie — dimineaţa, cînd ştirile şi recomandările zilei făcute pe un fond muzical alert, vioi, constituie principala preocupare a realizatorilor ; de rubrici şi corespondenţe — seara ; revistă de eveniment politic comentat, mai ales, la „O zi într-o oră". Personalitatea distinctă a principalilor realizatori, deloc de ignorat, ca şi strădania evidentă de a menţine prospeţimea, de a nu cădea sub oboseala rutinei recomandă în continuare la radio aceste emisiuni, ca fiind — cum se spune în limbajul consacrat — dintre cele mai bine făcute.

DOINA FRUNTELATĂ ■

„Caminante"

Jurnal mexican (64)

Venus şi Coatlicue

1.

Adesea, auzi zicîndu-se : „E o ţară frumoasă. Merită să fie văzută". Dar frumuseţea nu înseamnă uneori nimic. Sau prea puţin. De aceea mi s-ar părea nepotrivit să spun despre Mexic că e o ţară frumoasă. În schimb, ştiu acum că e o ţară prin care nu poţi să treci indiferent. Aici, trebuie să fii de partea soarelui sau să te plîngi de insolaţie. Trebuie să iubeşti lumina sau să te resemnezi s-o suporţi plîngîndu-te de ea ca de migrene. Şi dacă nu-ţi spune chiar nimic tristeţea virilă a cactuşilor, mai bine să nu te duci. Cine caută în Mexic ceea ce poate găsi la New York e preferabil să renunţe.

N-aş vrea să se creadă că defăimez frumuseţea. Iubind atît de mult Elada, nici n-aş fi în stare. Ştiu şi eu că Platon punea între cele patru mari însuşiri pe care un atenian trebuia să le aibă, în primul rînd frumuseţea. Şi, de la Pausanias, că într-o cetate greacă locuitorii alegeau ca preot în templul lui Zeus pe cel mai frumos tînăr. Dar înşişi grecii au pus, la Troia, frumuseţea la originea unui măcel. Şi pe urmă... Să aşezăm alături imaginea Venerei din Milo şi efigia zeiţei Coatlicue, zeiţa aztecă a morţii, împovărată de cranii şi şerpi. Nici o surpriză, firească, în faptul că dintr-o sută de persoane, toate vor spune că o preferă pe Venus din Milo. Un asemenea test ar fi chiar inutil, dacă s-ar opri aici. Deoarece rezultatul îl ştim dinainte. În schimb, ar fi interesant răspunsul la cea de-a doua întrebare. „De ce ?" Cu siguranţă, cei mai mulţi vor declara că Venus e frumoasă, în vreme ce Coatlicue e înfiorătoare. Şi iată-ne dintr-odată pe un teren ciudat. Frumuseţea ? **Olympia** nu mai trebuie să fie acum păzită de poliţie ca să nu fie sfîşiată de public ca în urmă cu o sută de ani. Şi totuşi nimeni dintre cei ce o admiră n-ar îndrăzni să spună că ea e mai frumoasă decît, să zic, Venus a lui Cabanel care l-a încîntat pe Napoleon al III-lea. Dar nu frumoasa şi epigonica răsfăţată a preferinţelor imperiale, ci „urîta" **Olympia**, despre care s-a şoptit ironic că pe bulevardele Parisului n-ar fi primit nici trei franci, domneşte ca o regină dispreţuitoare la Luvru. Şi cum ne-ar apărea, dacă le-am judeca numai cu ochii lui Paris, femeile pictate de Modigliani sau de Picasso ? Adevărul e că nu mai putem privi lumea ca la judecata de pe muntele Ida, iar secolul nostru a descoperit cu surprindere că în arta primitivilor sînt infinit mai multe lucruri de învăţat decît din lecţiile Academiei. Cînd Stendhal a vizitat muzeele italiene, el a trecut fără să dea nici o atenţie unui Simone Martini pentru a ajunge cît mai repede la tablourile lui Rafael şi Carracci. Dar siguranţa lui e mai dificilă azi. Magritte, pictînd-o pe Venus, a simţit nevoia să-i pună o pată de sînge pe obraz.

Aflată de atîta vreme sub autoritatea artei greceşti, Europa a descoperit cu groază la început imaginile zeilor azteci. Obişnuită s-o admire pe Venus din Milo, ea s-a cutremurat văzînd-o pe Coatlicue. Şi, poate, nici acum prejudecăţile nu s-au risipit. Dealtfel, am auzit de atîtea ori exprimată dezolarea în faţa vechilor sculpturi mexicane, încît mă întreb dacă n-ar trebui să vedem aici mai mult decît o chestiune de gust. Lumea e sătulă de coşmare, nu mai vrea să se lovească de ele şi în piatră. Deşi, poate că acesti zei impulsivi şi cruzi sînt mai potriviţi pentru un secol care a cunoscut ciuperca de la Hiroshima şi abatoarele pentru oameni. Dar tot ce ar trebui să înţelegem e că nu „frumosul" este obiectul artei, ci adevărul. Ar fi absurd s-o decapităm pe Venus pentru a aşeza pe umerii ei frumoşi efigia înfiorătoarei Coatlicue, după cum la fel de neînţelept ar fi să rămînem surzi la ceea ce ne spun aceste statui cu orbitele goale. Nostalgia frumuseţii ne va ajuta, dacă nu să fim mai frumoşi, să distingem mai limpede noroiul. La rîndul ei, Coatlicue ne va aminti însă că n-am putea face o mai mare nedreptate chiar artei greceşti decît s-o socotim o artă care a crezut într-o frumuseţe fără probleme şi fără întrebări.

În Tahiti, unde fugise departe de lumea civilizată, Gauguin scria : **Espérer c'est presque vivre.** Iată, dacă nu cea mai frumoasă, poate cea mai corectă definiţie a speranţei. Potrivit ei, speranţa nu este viaţă întreagă, ci aproape viaţă. Dar se înţelege că există situaţii în care singurul mod demn de a trăi ce-i rămîne unui om este acesta : aproape a trăi. Cînd într-o lume cu atîtea sfîşieri, un artist surîde, dacă este un artist adevărat el surîde nu pentru că e străin de scindări, ci pentru că, neresemnîndu-se, el caută deasupra lor o speranţă. De cîte ori am uitat asta, am sărăcit, de fapt, idealul clasic. Nietzsche zicea : „Tot ce nu mă ucide mă face mai puternic". Praxitele ar fi putut spune : „Tot ce nu mă ucide mă face să surîd". Dar asta nu pentru a ne chema să surîdem în afara istoriei, ci pentru a căuta o cale înăuntrul ei. De atîtea ori ameninţat să ajungă la limitele cele mai amare ale deceptiei, omul a simţit că nu poate afla un ultim răspuns în consolări. Şi de fiecare dată, pentru a-şi continua drumul, a trebuit să creadă în sine şi în valoarea umană. La nevoie surîzînd. Ca Vezuviul sau Popocatépetl într-o zi cu soare. Chiar dacă uneori ea nu şi-a arătat decît virtutea de a se îndoi după vînt, trestia gînditoare e totuşi unica măsură posibilă.

Pe un drum invers, artiştii vechiului Mexic au urmărit, probabil, acelaşi ţel. Să aducă omul pentru viaţă, nu să-l alunge în afara ei. Orbitele înfiorătoare ale zeiţei Coatlicue sînt cicatricele unei sensibilităţi care n-a putut rămîne nepăsătoare în faţa morţii şi a suferinţelor. Deasupra acestor statui se potriveşte versul scris de Dante pe poarta Infernului, dar la picioarele lor iarba şi florile ne reamintesc vorbele lui Gauguin. Şi gîndul că sculptorul care ne-a lăsat efigia zeiţei Coatlicue ar fi putut spune „tot ce nu mă ucide îmi micşorează frica" mi se pare atunci pe deplin logic.

OCTAVIAN PALER ■

Méliusz József — decorat cu Ordinul „23 August" clasa I

Creaţia lui Méliusz József — publicistică, poezie, proză, teatru — stă sub semnul unei încrederi depline în puterea omului de a triumfa în ciuda tuturor vicisitudinilor. Pentru acest mare scriitor, o veritabilă conştiinţă a veacului, cuvîntul reprezintă o armă teribilă ce trebuie folosită împotriva celor care încearcă să desfigureze viaţa. El încheie istoria ca pe o **arenă** unde se confruntă cu înverşunare forţe ostile umanităţii cu altele favorabile ei. Autorul **Elegiei carului cu fîn** judecă fără milă secolul 20, „măreţ şi josnic", care a provocat atîtea orori. Un artist cu un crez inflexibil îşi analizează cu luciditate epoca şi îi condamnă atrocităţile. Războiul, subjugarea omului de către om, nimicirea lui în lagărele fasciste şi alte fărădelegi comise în acest veac sînt blamate în numele unor înalte idealuri revoluţionare. În concepţia lui Méliusz József istoria este o prezenţă imposibil de ocolit : „Istoria te-a urcat de viu pe masa de disecţie : de viu / ţi-au smuls pielea de pe cap şi cei care te-nspăimîntau". Întîlnirea cu ea presupune o pregătire specială dacă nu vrei să fii doborît. Autorul proclamă în paginile sale dreptul oricui de a se opune tentativelor de a fi transformat într-o marionetă şi de a fi mînuit potrivit unui scenariu elaborat de alţii. Rîndurile aşternute de el au acoperire în însăşi biografia sa exemplară de luptător pentru cauza umanismului. Méliusz József face parte dintre acei scriitori care nu se mulţumesc să contemple ce se află în jurul lor ci intervin direct prin opera lor în desfăşurarea evenimentelor încercînd să contribuie în rezolvarea conflictelor existente în lume.

De curînd, scriitorului i s-a conferit Ordinul „23 August" clasa I pentru merite deosebite în domeniul creaţiei literare şi contribuţia adusă la opera de construire a socialismului în patria noastră, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani. Este o recunoaştere meritată a valorii unei opere de seamă, menite să reziste timpului şi să vorbească despre noi, cei de azi, ca o mărturie demnă de încredere.

Sütő András — laureat al Premiului Herder

Anul acesta prestigiosul Premiu Herder a răsplătit activitatea scriitorului Sütő András. Recunoaşterea pe plan european a autorului reprezintă o confirmare a deschiderii operei sale faţă de problemele grave cu care se confruntă omul în epoca de azi. Creaţia sa variată se face expresia aspiraţiilor colectivităţii noastre. Această calitate a ei i-a asigurat de la bun început o largă audienţă printre cititorii din România. Antologiile sale de nuvele — **Cireşe tomnatice** (1958) şi **Nuvele alese** (1959) — demonstrează predilecţia autorului de a pătrunde cît mai adînc în straturile realităţii de azi, reflectînd în special universul ţărănesc în perioada de transformări revoluţionare aduse de socialism. Sütő András dispune de o gamă largă de procedee artistice care face lectura scrierilor lui pasionantă şi agreabilă. Gravitatea şi umorul, tonul sfătos şi cel vehement se împletesc fericit într-o operă cu un accentuat caracter social şi popular. O menţiune specială trebuie acordată romanului **Mama mi-a promis somn uşor**, publicat în limba română în 1972 cu titlul **Un leagăn pe cer**. Cartea este una din scrierile excepţionale apărute la noi în legătură cu innoirile din viaţa satului în acest timp. Autorul compune o frescă nu numai cu mult meşteşug dar şi cu multă cinste şi curaj, dezvăluind fără menajamente ceea ce a fost necfiresc şi eronat în desfăşurarea unui proces istoric necesar. La fel de interesant este şi dramaturgul Sütő András. Comediile sale, **Sprinceană — aripă de rîndunică, Iubire risipitoare, Dragoste, nu te pripi, Ghedeon cel teribil**, l-au impus în conştiinţa publicului ca pe un apreciat autor de comedii, cu multă vervă şi umor. Iar în dramele **Florile unui geambaş** şi **Steaua pe rug**, evocări din timpul Reformei şi Contrareformei, autorul se înfăţişează interesat de mecanismele istoriei, analizate cu meticulozitate în creaţii cu un puternic mesaj umanist.

Laurii recent acordaţi lui Sütő András sînt o recunoaştere a valorii literaturii noastre contemporane şi a unui scriitor strălucit de naţionalitate maghiară, fapt ce atestă o dată în plus armonia existentă în cultura noastră de azi.

GEORGE MAREŞ ■

Dan Grigore, un interpret desăvîrşit

Nu intenţionez să scriu o cronică de concert pentru simplul motiv că arta pianistică a lui Dan Grigore, desăvîrşită — un prea plin al frumosului — merită mai mult. Merită să fie ascultată în sală, pe disc, sau în înregistrare la radio şi televiziune. Cuvintele au inefabilul lor dar nu sînt făcute decît rareori şi de rare persoane să se poată substitui inefabilului sonor.

Înalt, supiu, grav, cu un simţ al umorului demn de invidiat, copil prin permanenta bucurie de a nu uita jocul, Dan Grigore se aşază pe scaunul din faţa pianului ca un poet şi se identifică cu muzica. Practic el dispare. Rămîne doar sunetul, diafan sau aspru, aşa cum l-a notat pe hîrtia cu portative compozitorul, aşa cum doar în ceasul de taină marele artist ştie să-l ofere oamenilor.

Există virtuozi (şi vor exista), dar virtuozitatea în sine este goală. Uneori ador păcatul geniului decît fapta frumoasă de rutină, searbădă, a mediocrului. Geniul transcede, creează lumi de care trebuie să ştii să te apropii, să te pricepi. El nu mimează pe interlocutor ci îl duce — pur şi simplu — într-o lume a cărei revelaţie merită însăşi condiţia umană, nu întotdeauna aşa de roz, cum am dori să fie.

Dan Grigore a concertat în marile centre muzicale ale mapamondului, a impresionat, a stîrnit invidii şi, de ce să nu recunoaştem — doar oamenii autentici pot zîmbi la coaliţia mediocrităţii — are o discografie mult prea minoră faţă de ce ar trebui (să fie vina lui sau a caselor de discuri ?).

Un băieţel cu pantaloni scurţi, îmbrăţişat de un geniu pedagogic pe nume Florica Musicescu şi de un spirit de rară aliantă între cultura europeană şi originile sale din vremurile lui Ştefan cel Mare — pe nume Mihail Jora din neamul Joreştilor — au trimis în lume, ca mesager al ţării, pe Dinu Lipatti. Mai erau acolo Enescu — un fior al dorului, Brâncuşi — o întruchipare a milenarei noastre coloane vertebrale drepte.

Dan Grigore, rod al aceloraşi maeştri, unii mingîindu-l pe cap, povăţuindu-l, alţii fiind icoane deasupra pianului cu clapele cărula trebuie să arate lumii ce semnificaţii, ce mesaj de dragoste, ură, frumos, urît, durere şi bucurie există şi va exista în nişte pagini cu muzică veche sau nouă — Dan Grigore aduce **frumosul şi adevărul** fiecăruia.

Să nu fim trişti că oamenii care trăiesc pentru a face acelaşi lucru în ulei sau lut, prin cuvinte sau pe scena teatrală, nu au fost prezenţi la ultimul său recital „Chopin" ? Marea performanţă îşi merită o soartă mai bună ! Vă asigur că Dan Grigore citeşte literatura română, că merge la expoziţii de pictură şi la spectacolele teatrale. E un spirit complex, multilateral. Altfel, neavînd aceste resurse nicidecum complementare ci implicite, nu ar fi interpretul desăvîrşit al lui Chopin, frate de sensibilitate şi rafinament, de har şi modestie.

MIHAI MOLDOVAN ■

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

„SS"-iştii

I-am intuit, i-am simţit chiar înainte de a-i vedea. La Cluj, arestau, batjocoreau, schingiuiau fraţii lor mai mici — jandarmii şi poliţiştii horthyşti. Nici în ghetou n-au intrat. Aveau toată încrederea în fraţii lor mai mici — jandarmii şi poliţiştii horthyşti. I-am văzut întîia oară în gară la Kosice. Au preluat trenul cu 50 de vagoane pentru vite zăvorîte în care eram înghesuiţi peste 3 000 de deportaţi. De fapt le-am văzut doar cravaşele, automatele şi căştile cu cap de mort pe ele.

Mai tîrziu, în lagăr, cînd i-am văzut mai de aproape, am rămas cu aceeaşi imagine şi aceeaşi convingere : SS-iştii nu erau altceva decît cravaşă, automat şi casă. Trupurile lor lipsite de sînge şi fibre nervoase, incapabile să vibreze, sprijinite pe picioare, totdeauna egal depărtate, nu erau decît suporturi pentru cravaşe, automate şi căşti cu cap de mort.

Am văzut SS-iştii stînd şi păzind munţi de cadavre. (Camerele de gazare erau mult mai **productive** decît crematoriile.) Păzeau munţii de cadavre fără să tresară, cu picioarele egal depărtate, cu stînga pe cravaşă şi cu dreapta pe automat. Pe tîrtiţa de deasupra gîtului, o cască cu cap de mort.

I-am văzut trecînd pe lîngă mari movile din cenuşă provenită din cadavrele arse. Uneori treceau nepăsători. Alteori le izbeau cu cizmele lor butucănoase. Dar niciodată nu tresăreau.

Am văzut SS-iştii care nu împliniseră 18 ani. Stăteau cu picioarele egal depărtate, cu mîna stîngă strîngeau cravaşa iar cu dreapta apăsau pe trăgaci. Cauza : frontul **Häftling**-ilor nu era perfect aliniat, sau careva s-a mişcat cînd **Herr Sturmmann**[1]) a trecut prin faţa rîndului său. SS-iştii — nici unul nu împlinise încă 18 ani — apăsau pe trăgaci fără să tresară. Din frontul **Häftling**-ilor cădeau la pămînt, urlînd blesteme amestecate cu sînge, tineri, adolescenţi, bătrîni. SS-iştii — nici unul nu împlinise 18 ani — continuau să apese pe trăgaci fără să tresară.

Am văzut S.S.-iştii strivind cu călcîiul cizmelor lor butucănoase mîinile unor **Häftling**-i fără să tresară ; i-am văzut lovind cu cravaşa deţinuţi pînă cînd au stors din ei ultima suflare sau zdrobindu-le teasta cu automatul, fără să tresară. Nici cînd au fost împroşcaţi pe cizmele lor butucănoase, impecabil lustruite, cu stropi de sînge şi înfîme zdrenţe de creier n-au tresărit.

La Birkenau-Auschwitz, la Kaufering şi Landsberg, în toate lagărele prin care am fost purtat, de jur-împrejur, la aceleaşi distanţe, se înălţau gherete tip, pe platforma cărora stăteau zi şi noapte, cu cravaşa în mînă, automatul la piept, degetul pe trăgaci — SS-iştii.

Aşteptam cu înfrigurare, nopţile, să închid ochii, să adorm, să nu-i mai văd. Zadarnic. Noaptea, în somn, evadam din lagăr şi o luam la fugă, bezmetic, străbătînd kilometri cu viteza gîndului. Dar pe toate drumurile Europei, pe toate cărările şi pe potecile din munţi, la toate răspîntiile vieţii se înălţau, la distanţe egale una de alta, gherete tip pe platforma cărora stăteau trupuri lipsite de sînge şi fibre nervoase, incapabile să vibreze, sprijinite pe două picioare totdeauna egal distanţate — suporturi pentru cravaşe, automate şi căşti cu cap de mort pe ele. Erau S.S.-iştii. Apăsau pe trăgaci şi-ţi zdrobeau inima dacă încercai să evadezi chiar şi în somn.

[1]) Domnul fruntaş.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

Scrisori despre Mioriţa

Să revenim la oile noastre din Mioriţa. De ce o mioară îi vorbeşte păcurarului ? El avea cîini bărbaţi, cai învăţaţi, şi chiar în unele variante, măgari mai blejaţi ! După Tache Papahagi, românii întrevăd ceva simbolic în anumite atitudini sufleteşti ale unui cal arătate în unele împrejurări : cînd calul sforăie din nări şi nu mai vrea să meargă înainte într-un loc, călăreţul crede că i se pregăteşte o nenorocire şi se întoarce îndărăt. În mai toate basmele noastre caii îi ajută pe feciorii de împărat etc. Cu Făt-Frumos vorbeşte aceeaşi limbă. În Mioriţa caii tac chitic, deşi sînt „învăţaţi". Atunci — ce te mai poţi aştepta de la nişte măgari ? Surprinzători sînt şi cîinii aici — tac mîlc ! Ar putea şi să urle prelung şi să anunţe iminenţa tragediei. Tot Papahagi ne informează că la români cîinii mai ales de urla noaptea în jurul vreunei case, e semn de moarte... Părăsind satul, să-şi fi pierdut ei simţul prevestirii ? Şi să fi devenit doar nişte bravi şi bărbaţi dulăi gata să înfrunte lupii şi urşii ? Papahagi, negăsind decît în Mioriţa un exemplu de prevestire venit din partea unei mioare, dă trei cazuri autentice cînd nişte oi sterpe au eobit apropierea morţii... Şi prevestirile lor s-au adeverit. Simple întîmplări ? Probabil. Dacă dăm o fugă pînă la egipteni, aflăm că printre animalele care erau mai mult decît nişte embleme şi simboluri şi meritau să fie adorate — fiind ele chiar receptacolul formelor bune sau redutabile ale puterii divine — se numărau şi oile (pe lîngă cîini, lei, hipopotami, boi, crocodili etc.). Berbecii înalţi, să le spunem astfel, cu coada lungă, cu coarnele spiralate, crescute orizontal, adică de o parte şi de alta a capului... şi alte soiuri de berbeci, mai clasici, adică mai normali, erau preţuiţi pentru detritusurile lor pe care populaţia prefaraonică le mînca de zor... Dar în meniul ritual pentru tot soiul de Dumnezeu vechi, carnea de berbec lipsea. Lazăr Şăineanu în capitolul „Dumnezeu" al monumentalei sale cărţi „Basmele române" scrie că apariţiunea fiinţei supreme în mijlocul muritorilor, spre a răsplăti şi pedepsi intenţiunile lor bune sau rele, uneori se manifestă prin directa acordare a unor daruri cu însuşiri supranaturale... Dumnezeu şi Sîn-Petru nu dispreţuiesc carnea de ovine, bunăoară în „Mioara cu lînă de aur", unde ciobănaşul (tînăr şi acesta deci) ce-i întîmpină la o stînă le taie singura lui mioară... Drept răsplată, Dumnezeu îi dăruie o altă mieluţă, năzdrăvană şi cu lînă de aur („Mioara cu lîna de aur" de G. Popescu). Ciobănaşul o va face să rîdă pe mofturoasa fiică a unui împărat care nu voia să se mărite decît după un ins ce o ar face să rîză, şi-o ia pe domniţa de soţie. Evident că mioara cu lînă de aur îşi făcuse aici datoria. Dar ce-ar fi să încercăm un portret al mioriţei noastre năzdrăvane ? Mioriţă, laie, Laie, bucălaie... S. Puşcariu ne asigură că **laiu** face parte din terminologia păstorească şi la albanezi (l'aj, fem. l'aje) cuvîntul ar defini oi cu lînă neagră sau albă. Există şi cuvîntul **lajus**, „berbece negru", (Ne întrebăm, neştiind greceşte, Lajos, tatăl lui Oedip, nu ar însemna cumva „berbece negru", cum şi Oedip este un nume ce înseamnă ceva ?...) Să fie cuvîntul acesta derivat din labius-labes, „pată neagră", pe care şi Ovidiu îl întrebuinţează în „Metamorfozele" sale ?... La sîrbi, lajaoale sau capra cu semne albe sau negre. În aromâneşte acest lai a ajuns un fel de „sărman, biet". Alteori a devenit o particulă exclamativă (ca „mă", „bre" ale noastre). Tot Puşcariu ne asigură că faimoasa mioriţă era „plăvită" şi „bucălaie" în acelaşi timp, adică era cu lînă gălbuie pe corp şi cu o pată neagră pe faţă. El mai spune că laie care precede de două ori pe bucălaie n-are valoare semantică, ci numai metrică. Revenind la întrebuinţările cuvîntului românesc, Puşcariu spune că Laia e o oaie de tot neagră la lînă. Între răspunsurile date la chestionarul lui Hasdeu găsim : oaie laie = oaie neagră după ce a însurit. În Glosarul lui Creangă : lînă laie = lînă neagră amestecată cu puţine fire albe, deci cenuşie. Bucălaie ar fi numele unei oi cu pată neagră pe bucă. În anchetele lui Emil Petrovici (ce nume au oile după culoare ?), „laia" e „neagră", „bucălaia" — „cu botul negru". Laie — neagră, sură, cenuşie. Plăviţă = cu lînă gălbuie. Bucălaie = neagră pe bot, pistruie pe bot, albă nu gălbie. De asemeni, bucălaia — mai grasă, mai făcută la fălci. Ce ne facem atunci cu Plăviţă ? Plăvane, plăvan, ar fi bălan, alb-cenuşiu, bălai, de culoarea paiului. Etc., etc. În dicţionarul Academiei, lai, laie-negru, sau negru amestecat cu alb. Laie = ceată de ţigani, ceată zgomotoasă, de copii. Lainic = om care umblă fără nici un rost, pierde-vară. Bucălaie — oaie cu botul negru. Bucălai = bucălat. Plăviţă = alb-gălbui, blond. Cum ne mai descurcăm ? Să mai spunem şi că o oaie laie ar putea fi oaie vagaboandă, rătăcită de turmă, şuie. Dar problema principală rămîne următoarea : oaia noastră e laie sau bălaie ? E o oaie neagră, cu lînă neagră, sau e o oaie cu botul negru şi cu lîna gălbuie, cu lîna de aur ? E vorba de o oaie căpiată, ori de un personaj mitologic ? De o întîmplare sau de un oracol ? Din răspunsurile la aceste întrebări vom putea mai la vale desprinde nişte înţelesuri total deosebite unele de altele. Dar pînă atunci să vedem cum apare mioriţa în diversele variante ale Mioriţei. Din greaua turmă de oi breze, bele, grase, oacheşe, cornute, lăptoase, cu linile zugrăvite, ţigăi se desprinde o mioară laie care de trei zile nu mai tace din gură, bucălaie, birsană, năzdrăvană. Uneori e şchioapă, prefăcută şchioapă, ca să-i poată auzi mai bine pe ticăloşi punînd la cale crima. Ca ea nu era o alta în turmă, pe toate le ştia, înţelegea totul. Mergea în fruntea oilor, mînca fruntea florilor. Uneori apare cu picioarele poleite, cu unghiile potcovite. Cum ar arăta un oracol la înfăţişare ? Mieluşica „din tîrla năzdrăvană" are în „cele patru cornuţe", „cite-o piatră nestemată", „de-mi lumina noaptea toată". Sclipea lîna pe ea. De trei zile n-a mîncat, n-a băut, de trei zile ea cunoscînd taina morţii ciobanului, cunoscînd uneltirea ticăloşilor, cunoscînd viitorul. Reacţia e omenească, n-are chef să se îmbuibe cînd află marea primejdie ce va veni odată cu cel de-al treilea apus de soare, cînd stăpînul ei va fi ucis... Nu păstea iarba, zbiera, ochii lăcrăma... Şi iarăşi ne întrebăm, era o simplă mieluşică, mai inteligentă, care cînd simţea de vreme rea, trăgea oile în perdea şi cînd era vreme bună, trăgea oile-n păşună ? Fiindcă ea unde-mi zbiera, locul tremura, brazii veştejea, iarba se pîrlea... Nu era bolnăvioară, sau se-mbolnăvise aflînd tragedia ce fusese pusă la cale şi care-avea să se-ntîmple ? Drăguţa mioară în unele variante are o ureche peagă, şi una bleagă. Coarnele răsucite, în argint bătute, în aur poleite. Cu lînă modură, A mea soră bună. Ce-i cu acest cuvînt, soră ? Şi de ce nu-i place iarba de pe cîmp, apa, sarea ? Ori nu-ţi vine bine, să mai fii cu mine ? o întreabă ciobanul nostru. Ori îi este dor de ceva ? Totuşi ciobanul ştie ce nu ştiu duşmanii săi : că mioara e năzdrăvană. Nu doar „de-ai fi năzdrăvană", n-ai mînca etc... El ştie precis că este, şi-i şi zice : Tu eşti năzdrăvană. Deci cu ea s-a-ntîmplat ceva ieşit din comun, dacă nu-i place iarba şi apa. Ea rău s-a supărat, dar din ce cauză ? El şi din fluier din paltin i-a cîntat. E ceva ieşit din comun. O întreabă : „Ori semn ţi se face ? E drept, uneori nepriceputul nostru personaj, neînţelegînd-o, crede că e nebună, că a căpiat şi umblă nebună. Temerea lui vine cred din nehotărîrea mioarei de a-i spune adevărul. El doar mai vorbise cu ea, ştia deci că vorbeşte —atunci de ce nu-i spunea ea ce este cu ea, de nu-i place nimic pe lumea asta ? Meiţa de fapt de trei zile îl cruţa, nu-i spunea ceea ce chiar ştia (ştiindu-l şi pe el cum va reacţiona) că se va împlini. Nu voia ca el să fie tulburat trei zile înainte de a se împlini moartea lui ? Trei zile să mai rămînă neştiutor şi să se bucure de viaţă, cu preţul de-a o crede chiar pe sora lui nebună ? El era îngrijorat **nu pentru el**, de tulburarea ei, el credea că în altă parte era pericolul. **Cine erau ameninţaţi ?** Se temea ea de hoţi, c-or să-i fure, ori de lup, că o vrea s-o mănînce ? Nu. Stăpîne, stăpîne, Ce, lupii, mi-e mie ? Din iarnă am scăpat. Lupii nu ne-au mîncat. (Dar să deschidem o nouă parantează. În ce parte a anului are loc povestea noastră. Cînd cobor oile din munte. Dar ele pot cobori de mai multe ori, şi din mai multe pricini. Mai sus am întîlnit prezicarea : din iarnă-am scăpat. Deci trebuie să fie vorba de primăvară sau de vară. Vremea vremuia, se spune într-o variantă culeasă de G. Dem. Teodorescu de la Petrea Creţul Solcanul, lăutarul. E drept că acest „vremea vremuia" apare după moartea ciobanului. Ce spune C. Noica despre vremea vremuia ? „Românul are un proverb, revelator în ce priveşte noţiunea de timp şi vreme : „Ceasul umblă, loveşte şi vremea stă, vremuieşte". Vremea nu-i pare curgere, ci stare pe loc, fixitate, permanenţă. Vremea stă, vremuieşte. În limba germană a vremui (zeitingen) are, dacă nu mă înşel, un sens concret de durată şi petrecere. Aşa se-ntîmplă, pînă la un punct, în accepţiunea pe care i-o dă Heideger. La noi însă, „vremea vremuieşte" e tautologic. A vremui nu aduce nimic nou faţă de vreme. O repetă, o defineşte ca neîntîmplare, ca repaus. Românul mai spune : „Vremea vremuieşte şi omul îmbătrîneşte". Numai omul devine, vremea stă. Şi nu stă pentru că ar fi un simplu cadru de reper pentru fenomene, sau o formă pură a sensibilităţii, cum e la Kant. Ea e încă ceva concret, spre deosebire de noţiunea de timp (de la „tempus"), care e conceptual şi abstract. Dar e un concret nemişcat. E totul viu al lumii, privit sub specia fiinţei, nu a devenirii. Alături de „vreme" ca expresie a eternităţii, tot ce se întîmplă apare, în fond, românului drept zădărnicie. „Toate veacurile se înţeleg ca ziua de ieri", spune românul. Ceasul care umblă loveşte, în timp ce vremea stă ; omul care îmbătrîneşte, pe cînd vremea stă iarăşi ; acţiunile şi străduinţele oamenilor, rînduielile şi împărăţiilor lor, totul e zădărnicie". În varianta lăutarului oaia birsană se tot uită şi nu mai vedea pe mîndra fetiţă cu neagra cosiţă prin cîmpuri umblînd şi de ciobanul mîndru întrebînd, cum era sigur el... Mîndra fetiţă l-a uitat probabil. Vremea vremuia. Dar să revenim la ce ne-am propus să aflăm, în ce anotimp are loc acel fatal apus de soare. Într-o variantă din Dobrogea găsim cînd i-au pus gînd duşmanii ciobanului nostru să-l omoare : Cînd o fi apus de soare, Şi-o fi soare la chindie **În ziua de sfînt Ilie (s.n.)** Închidem paranteza). Oiţa noastră nu se temea de nici o lighioană, ea plîngea pur şi simplu şi zbiera. Cunoscînd adevărul, cunoscînd destinul ciobanului, cunoscînd deci fiara ce nu mai putea fi înduplecată cu nimic... Îl plîngea pe drăguţul bace, dar se plîngea şi pe sine... Oaia bucălaie, la lînă ţigaie, la bot e pîrnai, la ochi e pîrnai... Adică ar avea ochi negri, dacă vom deduce această culoare din întunericul temniţei, închisoarea fiind acelaşi lucru cu pîrnaia. În dicţionar mai scrie că pîrnaie ar mai însemna şi oală mare de pămînt, pentru gătit, sau pentru păstrat alimente. Ochii pămîntii ? Sau ochi negri, ca pămîntul, ars de atîta foc al oalelor, atîta timp ţinute pe vatră ? Dar ce culoare aveau ochii oiţei noastre misterioase are vreo importanţă ? Eu cred că ar trebui făcut un studiu în care să găsim măcar descrise, dacă nu descifrate, toate „elementele componente" ale acestui personaj grozav al culturii noastre. E cu coarnele răsucite, în argint bătute, în aur poleite. De durere, de întristare că a rămas din fruntea oilor, coada oilor. Cu lîna de-o palmă, mieluşica. Anica Ion Stancu Tacoi din Pleniţa zice : „Asta este o poveste de ani putrezi... În cioporul lor era şi-o oaie ochişică şi — pesemne — Dumnezeu a-nţăles ce vor să-l facă lui Voinea şi-a-nceput să vghere. Iel ce c-o mîna la iarbă, la apă. Iea vghera mai rău. Punea capu pe iel şi vghera-vghera". Marcu Petru Dolea, ce-a auzit-o prin 1866 de la un lăutar, Sandu, zice că mieluşica avea patru corniţă, şi-n virful corniţălor avea piatră nestemată, de lumina turma toată. Formidabil, am zice noi. Coarnele ei luminau turma, luminau noptile, luminau lumea. Mieluşica putea lumina şi misterele, nu ? Desigur. Să încercăm un portret al ei. Mioriţă, laie, Laie, bucălaie. Mioriţă, Laie ? Ar avea deci mioriţa un nume ? Posibil. Sau Bucălaie ? Posibil s-o cheme Laia, sau Bucălaia. Sau laie să însemne negru? Mioriţă neagră, neagra, bucălaie ? Posibil. În balada culeasă din Cleanovu, din jurul Vînjului-Mare, de la Andronie Dascălu, întîlnim : „Neagră mioriţă, De trei zile-ncoace..." Mioriţă, laie, să fie Mioriţă, fă ? Sau Mioriţă, bre ? Sau : Mioriţă, mă, Bă, Mioriţă ? Mioriţă, sărmană, Biata Mioriţă ? Chemînd-o astfel ca pe un prieten, ca pe un om. Sau : Mioriţă laie, să fie Mioriţă, vagaboandă, pierde-vară, rătăcitoare ? Mioriţă vînată ? Bre, Bucălaie ? Sau laie să fie, cumva un fel de vai ! Mioriţa, vai, Vai, bucălai ? Mioriţi lai, Lai, bucălai... E prea patetic ? Liţi, liţi, mioriţi, Cu lîna plăviti, acoperă o necesitate de rimă ? Lele, lele, încep alte cîntece... Dacă Mioriţa este neagră, să fie un mesager al morţii ? Să vorbească ciobănelul nostru cu moartea, curatul nostru personaj să afle adevărul vorbind chiar cu neagra moarte ? Cu trimisa morţii ? Cu Persefona ? Ne întrebăm. Vom demonstra mai la vale că ciobănelul e virgin, ca şi Hamlet, dealtfel, cel care află adevărul din gura stafiei tatălui său, din gura unui mesager al morţii, într-un dialog deci cu moartea... Dar să rămînem la detalii exterioare : bucălaia, cu lîna albă şi cu botul negru, Mioreaua era plăvaie, sclipea lîna pe ea. Avea o pată neagră pe faţă ? Sau laie este doar o necesitate de rimă pentru bucălaie ? Cum este Riţă, Mioriţă, sau Mioriţă, riţă Cu lînă plăviţă, Cu gura de ţiţă ?... Ia să mai poposim şi asupra acestui vers. Mioriţa are gura de ţiţă, deci şi ea e curată, de puţin timp venită pe lume... Se poate determina chiar vîrsta ei, dar ce rost ar avea ? Oricum, nu ierea în turmă altă ca ea ! „Ia c-a auz ! Şi ca şi văzut Şi la că i-a spus Că lei s-a vorbit Pe iel să-l omoare Şi să-i ia turma" (Ion I. Drăcea, din Tralan, Oreviţa, Vînju-Mare). Ocheşeaua aude, vede, vorbeşte. E formidabilă varianta lui Const. Coiculescu, din Arcani, Tîrgu-Jiu : ciobanul o întrebă pe oiţa birnace de ce nu-i tace gura şi află că ciobanii mocani s-au vorbit, s-au îngăduit să-l omoare şi să-l îngroape „pe la miez de noapte". Ciobanul zice : „Eu ştiu c-am să mor că mă la fiori **Şi tot visez noaptea Că vorbesc cu moartea** (s.n.). Deci ciobanul ştie că va muri, oacheşa doar îi confirmă visele sale, dialogurile sale cu moartea. Şi la Dumitru Cătană, din Rasova, Băleşti, Tîrgu-Jiu, întîlnim această idee : „Moldovanu spune Că piere din lume. Şi vesează noaptea **Că-l cuprinde moartea**" (s.n.). Cei doi mai mari, ca viesparii mari ei se vorbesc şi se gomonesc, pre el să-l omoare. Mioarei i se întîmplă ceva ciudat : i se înroşeşte lîna. (Mioriţa mea. Ce ţi s-a roşit lîna ?) Niorica spune ce-a aflat, e o nebună, e mesagera unui oracol ? Vom mai vedea mai la vale. Dar cum se comportă voinicul nostru aflîndu-şi viitorul ? D. I. Suchianu scrie că niciodată baciul nu a fost mai departe de primejdia de a fi omorît ca în momentul conversaţiei sale cu mioriţa... Căci înştiinţat, ciobanul nu are nici măcar nevoie să se apere, fără cea mai mică osteneală, el evită atentatul. Tulburarea lui e mai mică decît a mioriţei : şi ca s-o liniştească, pune vestea care i-a făcut frică în centrul unui basm care se va petrece într-un decor feeric. Cel mai bun antidot al panicii ar fi bagatelizarea obiectului ei. Moartea devine astfel un joc literar, destinat să o amuze pe mioară şi să o distragă de la gînduri triste. S-ar putea şi asta, nu ? A. Fochi scrie că „D. Zamfirescu a exprimat cu putere un punct de vedere sănătos faţă de ideea fatalismului". Iată punctul sănătos : „Mioriţa lui Alecsandri, scrie domnul D. Zamfirescu, ca născocire populară, este o imposibilitate. Iată un flăcău voinic, trăind pe corhane cu turma sa, căruia oiţa birsană îi spune că au să-l omoare baciul Ungurean şi cu cei Vrîncean şi care, în loc să pună mîna pe bîtă şi să se apere, pune mîinile pe piept şi face poezii ! Contemplativitatea şi forţa, forţa mai cu seamă, care alcătuiesc caracterul specific al eroului baladelor, nu îngăduiesc o asemenea purtare". Domnul Zamfirescu e un clasic, la fel cum va şi cu domnii Corneille şi Voltaire care, citim în Jules Lemaitre considerau „Oedip rege" de o simplitate uşor copilărească (primul), şi informă şi barbară (al doilea). Ba mai mult, ei erau de părere că Sofocle dăduse de două ori dovadă de neîndemînare : mai întîi, că ne lasă să prevedem de la început deznodămîntul dramei, şi apoi, ducînd mult dincolo de limitele verosimilului) îndoielile regelui Oedip şi răzvrătirea sa împotriva evidenţei. „Ce piesă prost compusă ! exclamă domnul Voltaire. Jules Lemaitre demonstrează că aici e vorba (domnii mei, Corneille şi Voltaire) de „inteligenţă îmbinată cu cunoaşterea viitorului — una din desfătările dumnezeieşti, dacă nu vă supăraţi". Noi nu ne supărăm, din contră, am notat cu plăcere iritarea clasicilor în faţa unor destine ce li se par imposibile, sucite, în neconcordanţă cu viaţa, neverosimile, ce mai calea-valea ! Nu se spune că autorii celor două capodopere n-ar avea talent, dar din moment ce... Da, neverosimilă înfăţişare mai are şi mieluţa noastră : are linile şi coarnele zugrăvite ! Personaj fantastic ? Incredibil, dacă speri, rezolvi toate ecuaţiile şi te culci liniştit. Incredibilă este şi stafia regelui Hamlet ! Cine a mai văzut strigoi umblînd prin palate regale ? Nimeni. Literatura pare totuşi plină de lucruri dubioase, găsim prea des un talmeş-balmeş... Afandala apare şi duhul răposatului rege danez ! Un duh care „jignit e pareă" şi se-ndepărtează şi nu vrea să răspundă întrebărilor celor doi oşteni ce fac de strajă în faţa castelului de la Elsinor. Cînd Hamlet află că soldaţii şi Horaţio au văzut al tătălui său spirit, în armură, zice că de-a bună nu-i ! „Presimt o mîrşăvie". Apoi, cînd duhul apare, prinţul zice : „Tu, duh sfinţit sau blestemat strigoi De-aduci duhori din iad sau vînt din ceruri..." Şi-i vorbeşte, numindu-l al ţării rege, tată... „Ce semn e-acesta, Că tu, leş mort, în zale rătăceşti Sub raza lunii, noaptea bîntuind-o, Iar noua, doar paiaţe-ale naturii, ne scuturi groaznic mintea cu gîndiri Ce trec hotarul sufletelor noastre ? Ce rost au astea ? Spune-mi, ce să facem ?" Şi păstorul nostru se consultă cu oaia incredibilă, în alt fel, dar tot se consultă asupra viitorului ! Rugat de Horaţio să nu plece unde-i cheamă duhul, Hamlet zice : „Fac un strigoi din cel ce-mi ţine calea..." „Mă strigă soarta..." zice şi iese în urma năluci. Se pare că şi pe Voinea al nostru (ca să-i dăm un nume păcurarului şi să ne fie mai uşor să-l punem în fraze), l-a strigat şoarta : el discută cu ocheşica şi află ce duşmanii lui au tot pus de trei zile la cale, vorovindu-se... În unele variante află chiar un lucru colosal : nu numai că ei vor să-l ucidă, ei vor chiar cu minuţele cu care au înfăptuit crima să-i şi înmormînteze ! Dacă în Dania sufletele celor omoriţi pe nedrept rătăcesc noaptea înainte de cîntatul cocoşilor prin lume să-l facă pe ucigaşi cunoscuţi, de ce n-ar veni după moartea sa din tărîmul celălalt şi Voinea, nu în armuri, în zale, ci cu toporişca în mînă şi cu fluierele lui la brîu ? De ce n-ar cînta aceste fluiere noaptea trezind lumea din somn ? Ucigaşii bănuiesc că aşa se va-ntîmpla, şi ca să nu fie cunoscută mîrşăvia lor şi să nu mai revină Voinea pe pămînt în chip de strigoi se hotărăsc şi să-l îngroape, dulcii de ei, naivii de ei, nebănuind ei că mioreaua ştia totul şi ea putea să-i spună lumii... Din punct de vedere dramatic, hotărîrea celor doi de a-l înmormînta pe cel pe care aveau să-l ucidă mi se pare grozavă. Ei sperau deci că Voinea, bine îngropat, nu va mai reveni pe pămînt şi astfel va fi şters de pe pămînt... „O, zi ! o, noapte ! Cît de stranii lucruri ! ar spune Horaţio aflînd de nelegiuirea pusă la cale de cei doi orbeţi aşa cum a zis aflînd ce înfăptuise Claudius... Voinea întîmpină altfel decît prinţul danez aceste stranii lucruri. În faţa lor, Hamlet îi spune prietenului său : „Întîmpină-le deci ca un străin, Căci se petrec în cer şi pe pămînt Mai multe lucruri decît a visat, Horaţio, filosofia ta" (Fac o nouă parantează : această selecţie oferită de Hamlet, de-a întîmpina ca un străin tot ce se petrece în Dania în acele nopţi şi zile stranii — aş putea s-o pun ca un moto la începutul romanului „Străinul" de Camus). Odrasla regească citeşte totuşi în aceste stranii lucruri „că vremile ieşitu-şi-au din matcă". Şi zice : „O, soartă blestemată, nenoroc. Să fiu născut ca să le-adun la loc..." El îşi asumă chiar res-

(Continuare în pag. 20)

D. R. POPESCU ■

Cornel Oţelea şi Ştefan Birtalan, doi din principalii artizani ai victoriei de simbătă seara

Dinamo atacă, Steaua se apără ! Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

Steaua a redevenit campioană a ţării la handbal

După un derby pasionant, desfăşurat simbătă seara în Palatul sporturilor şi culturii, Steaua a reintrat în posesia titlului naţional la handbal masculin, învingînd în meci decisiv pe Dinamo cu 17—14.

A fost un meci aspru, în care echipele au luptat din răsputeri, echilibrul partidei, pentru că la pauză 7—7, rupîndu-se abia spre final, cînd Birtalan şi coechipierii au găsit un plus de forţă şi de luciditate, izbutind o detaşare la 4 goluri, 17—13, pe care Dinamo, la ora meciului cîştigătoare a Cupei României dar fără şanse la titlu, n-a mai putut s-o recupereze, în ciuda eforturilor. Avînd de tranşat o rivalitate mai veche, de pe urma căreia handbalul românesc n-a avut, în decursul timpului, decît de cîştigat, disputată în condiţiile unui consum nervos extraordinar, partida n-a strălucit din punct de vedere tehnic, au abundat chiar momentele de nervozitate soldate cu 24 de minute de eliminare, dar confruntarea a plăcut celor peste 4 mii de spectatori prin bărbăţie şi dăruire. Felicitîndu-i pe elevii lui Cornel Oţelea şi Otto Telman pentru victoria repurtată, le urăm, lor ca şi învinşilor de simbătă, adesea la fel de merituoşi ca şi prospeţii campioni, mult succes în competiţiile continentale în care sperăm să reprezinte cu cinste culorile handbalului românesc, aflat pe drumul reciştigării poziţiilor fruntaşe de altădată. Derbyul Steaua-Dinamo a demonstrat, o dată în plus, că handbalul nostru are resurse viguroase. E nevoie numai de mai multă muncă şi de mai multă seriozitate.

Cazul Cristina Grigoraş

Din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, renumit centru al gimnasticii româneşti, şi din Bacău, am primit două scrisori din care reproducem :

„...este vorba de grupa noastră de gimnastică, care în urma mai multor rezultate de locul I în concursuri a devenit ţinta unor presiuni. Ele constau în plecarea gimnastelor celor mai bune la Deva, sub pretext că vor fi promovate în lotul olimpic al ţării, dar neavîndu-ni-se nici un document scris. Eu muncesc cu această grupă de 5 ani, de la primii paşi în gimnastică ai fetelor, şi nu am înţeles şi nu voi înţelege niciodată de ce, dacă am obţinut numai locuri I, de asemenea primele 8 locuri la individual compus în recentul campionat republican şcolar, să mă văd acum în situaţia de a nu-mi mai putea continua munca, datorită repetatelor presiuni care se fac atît asupra noastră, a antrenorilor, cît şi asupra copiilor şi părinţilor. (...) Dacă gimnastele solicitate nu ar fi ţinut cu tot dinadinsul să rămînă la Oneşti (chiar la indemnurile noastre de a pleca), nu ne-am fi simţit răspunzători să abordăm de pe aceste poziţii situaţia. Cristina Grigoraş este cu adevărat o fetiţă foarte talentată, dar ţinînd cont că ea nu are vîrsta pentru a participa la concursurile internaţionale oficiale (Campionatul mondial, Jocurile olimpice) consider că nu este firesc să se întrerupă pregătirea ei în metoda în care am lucrat pînă acum. Experienţe anterioare arată că multe dintre gimnastele triate la lot, în situaţia în care n-au dat rezultatele scontate, au fost trimise acasă, pentru unele dintre ele aceasta însemnînd încheierea activităţii de performanţă. S-a ajuns aici nu pentru că le lipseau calităţile, ci mai ales pentru că, lucrînd cu alţi antrenori, n-au rezistat unui ritm şi unei metode cu care nu erau deprinse. Cum la noi există un grup omogen de gimnaste cu valoare ridicată (repet, primele 8 locuri la individual compus), nu vedem de ce nu ar putea continua pregătirea la şcoala unde s-au format şi cu antrenorii cu care sînt de acum obişnuite. Pe lîngă condiţiile materiale de pregătire şi de viaţă existente într-un anumit loc, nu sînt deloc de neglijat elemente ca starea psihică, liniştea sufletească, echilibrul moral, căldura apropierii sportivelor de antrenori. Or, acum se încearcă să se neglijeze aceste lucruri, să se sfideze chiar. Apoi, se ştie că la şcoala noastră nici condiţiile materiale nu sînt nesatisfăcătoare. Dealtfel, chiar aici, în aceleaşi condiţii şi nu în altele, o sportivă ca Nadia a putut să se ridice la valoarea pe care i-o cunoaşte astăzi o lume întreagă. De aceea vă rugăm să ne sprijiniţi ca să avem linişte în munca noastră, şi noi şi aceşti copii, ca şi părinţii lor dealtfel. Vă mulţumesc".

MARIA FLORESCU
antrenoare

*

Stimate tovarăşe redactor şef,

Mă adresez dumneavoastră în numele adevărului, al cinstei şi al echităţii, rugîndu-vă să interveniţi pentru curmarea unei practici care poate aduce în timp daune ireparabile gimnasticii feminine româneşti. O practică generată de demonul hegemoniei şi încurajată din birou, fără o analiză atentă a lucrurilor.

Voi pune în faţă două aspecte, fundamental opuse. După aceea concluziile vă aparţin.

În noiembrie 1973, la Piteşti, echipa-minune a soţilor Karoly, cu micuţa Comăneci în prim-plan, cucerea titlul de campioană republicană a maeştrelor, la o diferenţă de 18 puncte faţă de principala favorită, Dinamo Bucureşti. De atunci şi pînă în vara anului următor, fetele soţilor Karoly n-au mai avut nici un concurs, ba au fost excluse (pe ce motiv ?) şi din următoarea ediţie a campionatului, cedînd formaţiei Dinamo — fără luptă, titlul atît de spectaculos cucerit la Piteşti.

Daţi-mi o şansă ! — a solicitat atunci antrenorul Bela Karoly. Daţi-i o şansă ! — a strigat şi semnatarul acestor rînduri, luînd în coloanele presei apărarea lui Bela Karoly şi a fetelor sale. Şi lui Bela Karoly i s-a dat atunci şansa afirmării. La ce rezultate a ajuns, ştim cu toţii.

Mă întreb însă ce s-ar fi întîmplat atunci, în '73, dacă cineva de la Dinamo (să spunem, fosta internaţională Emilia Liţă) ar fi avut ideea să sugereze federaţiei de specialitate : „Noi avem cele mai bune gimnaste din ţară, Elena Ceampelea nu mai are nevoie de recomandare, iar Alina Goreac şi Anca Grigoraş sînt medaliate cu argint şi bronz la „europenele" de la Londra. Daţi-mi-le pe Comăneci şi pe Ungureanu, de la Oneşti, să facem la Dinamo centrul de pregătire olimpică".

Dacă punea aşa problema atunci, în '73, Dinamo ar fi obţinut categoric cîştig de cauză, iar strigătul de protest al lui Bela Karoly — pe atunci un ilustru necunoscut — nu ar fi avut nici un ecou. Repet: Dinamo ar fi avut cîştig de cauză, Bela Karoly n-ar mai fi fost Bela Karoly şi poate că nici Nadia n-ar mai fi fost „divina Nadia".

Şi iată acum cel de-al doilea aspect.

În Oneşti, oraşul care-a dat-o gimnasticii româneşti şi mondiale pe Nadia Comăneci, doi antrenori tineri, pasionaţi şi foarte pricepuţi, au plămădit cu migală, cu o enormă dăruire şi cu o competenţă pe care astăzi nu le-o mai contestă nimeni, o echipă excepţională.

Am fost şi sînt prietenul soţilor Karoly.

Să revin însă asupra noii echipe din Oneşti, formată şi pregătită de Maria Florescu şi Mihai Agoşton. Această echipă are o gimnastă de superclasă, Cristina Grigoraş, în care tot mai mulţi specialişti o văd pe urmaşa Nadiei Comăneci. La cei 11 ani ai săi, Cristina reuşeşte ceea ce nu i-a reuşit Nadiei la Montreal ! Printre elementele ei de maximă dificultate, executate în premieră mondială, se numără şi un senzaţional salt Tsukahara cu şurub 540 de grade — la săriturii, salt cu şurub 360 grade — la bîrnă, dublu salt cu şurub — la sol ; ea execută cu dezinvoltură, la paralele, saltul efectuat recent de Comăneci la Copenhaga. Cunoscută şi apreciată în mod deosebit de conducerea CNEFS şi a federaţiei de specialitate (şi ar fi interesante opiniile tovarăşilor general-locotenent Marin Dragnea, conf. univ. Emil Ghibu şi prof. Maria Simionescu), micuţa şi zvelta Cristina nu este singurul produs al antrenorilor Maria Florescu şi Mihai Agoşton, Lavinia Agache este pentru Cristina ceea ce a fost Teodora pentru Nadia. Iar imediat în urma lor se află încă şapte-opt fete, dintre care Mirela Barbălată, Ecaterina Szabo, Mihaela Riciu şi Daniela Maloş execută cu dezinvoltură elemente accesibile pînă ieri doar celor mai experimentate maestre. Porţile consacrării se pot deschide de pe-acum larg în faţa lor, ele numărîndu-se deja printre cele mai bune gimnaste române ale momentului. În ceea ce-o priveşte pe Cristina Grigoraş, ea va fi, poate, noua Nadie a gimnasticii româneşti şi mondiale, singura capabilă să doboare recordurile Nadiei Comăneci. Nu-i, oare, meritul antrenorilor ei, care au luat-o de la zero şi au adus-o pînă la perfecţiune ? Şi nu merită, oare, aceşti antrenori — care au făcut şi fac atîtea sacrificii — să li se acorde şansa oferită în 1973 soţilor Karoly ?

Dar este tocmai în favoarea gimnasticii româneşti să existe cît mai multe centre puternice, în cadrul cărora fiecare antrenor să se străduiască să formeze o nouă Nadie, fără teama că cineva i-o va smulge tocmai cînd va fi pe cale să-şi împlinească visul.

Cred că metoda cea mai eficientă ar fi aceea a definitivării unor centre puternice (Bucureşti, Deva, Oneşti, Sibiu, Arad, Bacău, Baia Mare) antrenate într-o competiţie cu caracter permanent, iar „vîrfurile" să fie convocate — împreună cu antrenorii lor — într-un singur centru specializat, înaintea fiecărei competiţii de amploare. N-aş avea nimic împotrivă ca experimentatul Bela Karoly să fie coordonatorul corpului de antrenori, conducînd pregătirile centralizate. Nu credeţi că în acest fel ar fi stimulaţi mai mult toţi antrenorii de gimnastică din ţară, inclusiv Bela Karoly ?

Cu deosebită stimă,
ŞTEFAN OLTEANU,
redactor la ziarul „Steagul roşu" — Bacău

*

Nu putem fi în nici un caz de acord cu viziunea îngustă, cu făţişul „patriotism local" al corespondenţilor din judeţul Bacău. Dar în acelaşi timp, este la fel de evident că foarte tînăra Cristina Grigoraş se află în pragul unui examen sufletesc de cele mai mari proporţii, în faţa primei sale confruntări cu viaţa, cu duritatea ei. Este fără îndoială în interesul sportului nostru ca micuţa campioană să se pregătească pentru J.O. în cele mai bune condiţii, eventual sub supravegherea directă a celui mai bun antrenor de gimnastică din lume, Bela Karoly. Dar oare ne poate cineva garanta că eleva Mariei Florescu va păstra acelaşi drum ascendent în perfecţionarea sportivă, că ea, pusă în alte condiţii, nu se va plafona, nu se va pierde ? Problemele şi întrebările sînt deci foarte multe şi mai ales foarte grele. Nu însă insolubile. După părerea noastră, este totuşi în interesul gimnasticii româneşti să existe mai multe centre puternice, de unde să izvorască necontenit cît mai multe talente. Gimnastica feminină românească şi-a cîştigat o poziţie foarte înaltă în lume, mulţumită în parte lui Bela Karoly. Cînd sună goarna, pare să ne spună Bela Karoly, cu toţii trebuie să ne adunăm forţele şi să ni le unim. O astfel de goarnă a început să sune pentru Olimpiada de la Moscova, unde ne aşteaptă o încercare foarte grea, pregătirile pentru înalta competiţie mondială întrînd deja în ultima lor parte, cea decisivă. Cu acest punct de vedere sîntem cu totul de acord. Dar în acelaşi timp, în cazul Cristinei Grigoraş nimeni nu trebuie să se pripească, să ia măsuri în grabă, să fie lipsit de discernămînt. Cazul Cristinei Grigoraş necesită o tratare aparte, cu multă delicateţe, cu mult tact. Există la mijloc un prea mare risc, pentru a nu fi luate toate măsurile : pierderea Cristinei! Acest lucru trebuie să deschidă ochii tuturor mai mult decît o banală dispută între un antrenor şi altul.

DUMITRU GRAUR ■

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREŞTI : Autobuzul — Rapid 0—0. Prima repriză a fost uşor dominată de Autobuzul, care a jucat în această parte a meciului mai bine decît Rapid. Luptînd cu ambiţie şi dăruire, elevii lui Vasile Copil au ţinut mai mult balonul, ex-dinamoviştii Mateescu şi Zamfir, precum şi Margelatu arătînd calităţi deosebite şi explicînd frumoasa ascensiune a echipei din retur. În plus, în minutul 40, fundaşul Ispir a fost la un pas de gol, şutul lui violent izbind stîlpul din stînga lui Ioniţă. ● Giuleştenii, fără Adamescu şi Adrian Dumitru, cu cîte 3 cartonaşe galbene, cu Petcu fundaş central de marcaj, au atacat mai puţin în această parte a jocului, dar mai periculos. Astfel, în minutele 16 şi 25, la acţiuni plecate din bocancul inimosului mijlocaş Paraschiv, Cojocaru şi, respectiv, Marin Stelian au fost clar faultaţi în suprafaţa de pedepsă, dar arbitrul n-a dictat sancţiunile care se impuneau. ● La reluare, Autobuzul a slăbit vizibil, jucătorii acestei grupări părînd preocupaţi numai de păstrarea egalităţii pe tabela de marcaj, atitudine cu atît mai curioasă cu cît Autobuzul, figurînd ca gazdă, ar fi avut nevoie de ambele puncte spre a se menţine în plasa liderului ! Dînd curs invitaţiei de a ataca, în condiţiile în care linia de mijloc a adversarului, laborioasă în primele 45 de minute, s-a retras spre a închide jocul, rapidiştii s-au conformat, asaltînd minute în şir poarta lui Mocanu. Ei nu s-au ales, spre mîhnirea suporterilor, decît cu o grămadă de lovituri de colţ, Mocanu apărînd senzaţional, în minutele 50 şi 65, şuturile expediate de Marin Stelian şi Manea, din apropiere. Cursiv pînă la pauză, meciul s-a înfiripat şi s-a stricat, faulturile au început să apară tot mai des şi tot mai agresiv, arbitrul neştiind să le stăvilească la timp, el fiind mereu departe de faze, ignorînd legea avantajului cu o consecvenţă demnă de cauze mult mai bune. ● În rezumat, o partidă aprigă, de nivel tehnic mediocru şi numai pe alocuri pasionantă, de al cărei rezultat final giuleştenii au motive să se plîngă, acuzînd, cu temei, faptul că arbitrul Constantin Bărbulescu, în zi cu adevărat proastă, i-a privat de două lovituri de la 11 metri. ● Să încheiem această relatare prin a spune că Pompiliu Vintilă, cronicarul de la ziarul „Sportul", a urmărit meciul de pe banca de rezerve a echipei Autobuzul ? ! Urîndu-i să persevereze pe acest drum, nu foarte simplu, al obiectivităţii, ne întrebăm dacă n-ar fi fost mai normal ca P. V. să ia loc direct în poarta lui Mocanu de unde, fireşte, ar fi putut să-şi facă o imagine şi mai detaşată asupra desfăşurării partidei ? **(Ovidiu Ioaniţoaia.)**

Soarece, un atacant percutant, cu veleităţi de golgeter, căruia Viitorul Scorniceşti, liderul seriei a II-a a diviziei B, îi datorează mult

Scrisori despre Mioriţa

(Urmare din pag. 19)

ponsabilitatea de a aduna la loc vremile care şi-au sărit din ţîţini. Este o ambiţie nobilă, de ce nu ? Să te crezi născut pentru a îndrepta cursul lumii. Dar lui Voinea îi este ameninţată viaţa, a sa deci, nu a altora este pusă în cumpănă... El totuşi nu se simte străin pe această lume, cum nu se va simţi străin nici în alta lume, plecînd acolo, fiindcă el înţelege că mersul lumii nu poate fi oprit şi fiindcă el mai ştie un lucru extraordinar : că el este cheia lumii întregi, el e stăpînul lumii, el, ciobanul, omul Hamlet le spune prietenilor săi, hotărît să pună vremile în propriile lor ţîţini, că tot ce va face va face „cu-voirea lui Dumnezeu". În „Mioriţa" nu apare Dumnezeu. Dumnezeul lumii veşnic rotitoare este ciobăneiul nostru. Cum să-i fie lui frică de moarte ? De-o fi să moară, o să cadă o stea atunci, e drept, dar soarele şi luna o să-i ţină cununa, păsările o să-i fie lăutari la această nuntă... Să fie doar o simplă naivitate spusa ciobănelului ? Sau o înţelegere mai grozavă a lumii, mai tulburătoare decît înţelegerea prinţului danez ? Fiindcă Voinea, cum se ştie, nu ţipă, nu cade în melancolie, nu se lasă copleşit de instincte, de frică în faţa morţii — ci îşi face calm testamentul. Totuşi, mă întreb : oare chiar se vede el în centrul universului, sau văzînd-se în această rotire a lumii ştie după discuţia cu mioara năzdrăvană că ordinea elementelor şi mişcarea lor nimeni n-o poate determina, şi nici el ? Ascultă un oracol ? Noi ne tot întrebăm, cum se observă, fiindcă nu ne este ruşine să spunem că nu deţinem în această privinţă un răspuns, nu matematic, ci nici măcar...

„S-a făcut un prim pas pe calea redresării, dar această operație e abia la început"

— Tovarășe Dumitru Ciobotaru, despre participarea pugiliștilor români la recentele europene de la Köln, „Flacăra" a scris o notă, apreciind, în temeiul celor 7 medalii obținute, că boxul nostru e în revenire de formă. Mai mulți cititori ne-au telefonat, declarîndu-se în dezacord cu punctul nostru de vedere, aducîndu-ne aminte că altădată boxerii români reveneau de la competiții similare cu medalii de aur, ceea ce, să recunoaștem, nu s-a întîmplat la Köln ! Care e punctul dumneavoastră de vedere, ca fost mare campion al ringului și, firește, ca secretar responsabil al federației de specialitate, e sau nu boxul nostru în progres ?

— Cred că avem toate motivele să facem o asemenea afirmație, deși a mai rămas destul loc pentru mai bine. Cîndva, noi am animat întrecerile continentale, apoi, din cauze asupra cărora nu insist, dealtfel „Flacăra" a publicat, imediat după venirea mea în fruntea federației, un interviu în acest sens, am pierdut ritmul și, la campionatele dinaintea celor de la Köln, am intrat în anonimat. La Köln s-a făcut un prim pas pe calea redresării, dar această operație, chiar dacă intrată pe un drum ascendent, e abia la început. Vizind performanțe de răsunet la Jocurile Olimpice de la Moscova, boxul nostru trebuie să dovedească, la toate eșaloanele, pasiune și seriozitate. E necesar să muncim cu toții mai mult și mai bine.

— Am prezentat la Köln, e sigur, o garnitură masiv remaniată și întinerită. Care a fost, tovarășe Ciobotaru, media ei de vîrstă ?

— Din cei 12 pugiliști deplasați, numai Cernat, Dinu și Szilaghi n-au fost debutanți la o întrecere de asemenea anvergură. Media de vîrstă a lotului s-a situat sub 22 de ani, în condițiile în care majoritatea echipelor înscrise în competițiile au fost întinerite. Sportivii noștri, se știe, au cucerit 7 medalii, Radu Daniel și Valentin Szilaghi ajungînd în finale. Primul dintre ei, nu e opinia mea, ci a tuturor specialiștilor și comentatorilor cu care am discutat, merita să cîștige, o decizie nedreaptă, îndelung dezaprobată de public, privîndu-l de titlul de campion. În aceeași ordine de idei, aș sublinia curajul și abnegația cu care s-au bătut, meci de meci, Cernat. Donici și, mai ales, Szilaghi, ultimul boxînd în finală cu arcada spartă, ferindu-și mereu ochiul drept. Mai slabi au fost Dinu, Gîrgavu, Vrînceanu și Hajnal.

— Hajnal ?! Din cîte cunoaștem, Carol Hajnal s-a întors acasă cu medalia de bronz ?!

— E adevărat, dar el putea face mai mult. Din acest punct de vedere, la Köln am regretat o dată în plus lipsa lui Simion Cuțov, accidentat cu puțină vreme înaintea gongului de început al europenelor. Dacă Simion nu și-ar fi fracturat mîna la Constanța, într-o gală de verificare, el ar fi devenit, sînt sigur, campion european la Köln !

— Știți povestea cu viteiii de după...

— Nu-i vorba despre așa ceva ! Carol Hajnal, înlocuitorul lui Cuțov, a prins un culoar foarte bun, dar a clacat, sore mihnirea noastră, în fața italianului Oliva, pe care Simion l-ar fi spulberat ! Dar ce-a fost a fost.

— Bine ziceți, tovarășe Ciobotaru, și ce va urma ?

— Ne pregătim pentru Balcaniadă, unde vizăm ocuparea locului 1 pe echipe, la care credem că sîntem îndreptățiți să aspirăm, cu atît mai mult cu cît întrecerea, programată pentru prima săptămînă a lunii iulie, urmează să se desfășoare la Tulcea. În acest scop s-au alcătuit două loturi, a căror pregătire are ca obiectiv final participarea la Olimpiadă. De lotul A, denumirile sînt strict convenționale, răspunde antrenorul Teodor Niculescu, ajutat de mai tinerii săi colegi Gabriel Pometcu, Ion Monea, Constantin Ciură și Aurel Simion, cu toții foști campioni de renume. Lotul B este încredințat unui colectiv de tehnicieni avîndu-l în frunte pe Ion Pena, secondat de Ion Chendreanu, Ioan Dumitru și Gheorghe Fiat.

— Cine va urca pe ringul din Tulcea ? Boxerii de la Köln ?

— Și ei, în măsura în care își vor câștiga acest drept în galele de selecție. Portile echipei reprezentative rămîn deschise în fața oricărui pugilist. Cînd zic asta, am în vedere o serie de tinere talente, pe Ilie Moise, pe Florian Tîrcovnicu, pe Mihai Niculescu, pe Petre Bornescu, pe Florin Căpriceanu, talente remarcate în ultima vreme. Cei mai buni, indiferent de nume, vor îmbrăca tricourile reprezentativei țării, asta însemnînd nu doar o onoare, ci și, înainte de toate, o obligație.

— Noi am terminat. Mai aveți ceva de adăugat în încheierea acestui scurt dialog ?

— Atmosfera care stăpînește în prezent boxul nostru, de disciplină, seriozitate și hărnicie, va da cît de curînd roade. Primim, la toate eșaloanele, sprijinul necesar, sîntem hotărîți să ne facem datoria din toate punctele de vedere, iar rezultatele, veți vedea, nu vor întîrzia.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cimentomania

Ion Șt. Pîrnog este cîntăreț la biserica din comuna Gherășani, județul Buzău. Locuiește tot în comună, avînd, cum ne spune, una dintre cele mai frumoase case de aici. Are două fete care au plecat demult de lîngă părinți, preferind să lucreze la Sinaia. În ciuda acestui fapt, Ion Șt. Pîrnog speră că măcar una dintre fete se va întoarce la casa părintească. Tot așteptînd, gospodarul și-a făcut o casă mare și frumoasă, cu multe camere, are tot ce-i trebuie. Soția acestuia lucrează la via C.A.P.-ului, unde din cînd în cînd mai primește și ajutorul cîntărețului. Se cîștigă bine, toată lumea este mulțumită. Mașină nu au avut niciodată, ci doar o motocicletă care de ani de zile stă lîngă șura de paie. În speranța că odată, el sau una dintre fete, va avea o mașină, Ion Șt. Pîrnog s-a gîndit să-și betoneze curtea. Garajul nu l-a făcut încă, așa că pista de beton se termină undeva lîngă coteții porcilor. Pista de decolare a automobilului este lată de cîțiva metri, lungă cît ține curtea și groasă de cîteva palme. Pentru această lucrare, care nu folosește la nimic, Ion Șt. Pîrnog a investit nu numai bani, dar și mulți saci de ciment. Desigur, nu putem spune că această platformă de beton nu are nici o utilizare. La ora actuală servește drept față de masă și castron pentru prînzul puilor de găină și rață, fiind, după spusele omului, mult mai ușor pentru aceștia să mănînce dintr-o asemenea strachină, decît din bătătura casei.

Alt vecin, rudă cu Ion Șt. Pîrnog, este Profian Cucu. El este șofer la I.T.A. Buzău, iar soția acestuia, Tinca, lucrează în C.A.P., la cultura mare. Au un singur băiat, Viorel, care deocamdată este elev. Profian nu s-a lăsat mai prejos față de celelalte rude din comună și și-a construit, cum spune toată lumea, cea mai frumoasă casă de aici. O casă cu parter și etaj, cu camere multe care acum nu-i folosesc. „Dar se face ei, băiatul, mare și poate se stabilește aici". Dar pînă atunci, ca să reziste casa, gospodarul, în afară de faptul că și-a betonat toate drumurile și toate potecuțele de prin ogradă, a placat și toată cladirea cu plăci de fațanță, prinderea acestora pe zidarie făcîndu-se, bineînțeles, cu ciment. Toată această casă, privind-o, ai impresia că te afli într-un enorm munte de beton.

În comuna Coșereni din județul Ilfov, tot un șofer, pe nume Gheorghe Filip, care lucrează la I.T.A. Urziceni a construit pentru mașina sa proprietate personală un garaj ca un castel. Fiindcă clădirea garajului nu a făcut-o așa cum era normal, lîngă uliță și gard, Gheorghe Filip a construit, tot din beton, și o alee, renunțînd, astfel, la grădina de legume din fața casei, vinetele, ceapa și ardeii rămînînd de acum înainte să fie cultivate de tatăl acestuia, Manole Putu, într-o mică porțiune de pămînt ce a mai scăpat de la construcția faimosului garaj.

Alt gospodar din comună, Haralambie Sava, lucrător la un depozit al Cooperativei de consum din Urziceni, a betonat întreaga suprafață de teren ce leagă cele două corpuri de casă.

Dumitru Damian, vicepreședintele consiliului popular, ne spune că acestea sînt cîteva cazuri izolate. Cei de aici, din comună, sînt renumiți gospodari și vestiți grădinari, faima lor ajungînd pînă în Moldova, Constanța și București. De aceea coșerenii renunță la ideea de a betona curțile, fiindcă pe fiecare palmă de pămînt aceștia au cultivate legume.

În loc de concluzii la acest raid prin cele două comune am notat cuvintele Mariei Cornei, femeie de peste 80 de ani, pe care am găsit-o în fața curții săpînd cartofii plantați pe terenul dintre șosea și gardul casei. „Vezi, maică, zice bunica, am și teren în bătătura casei. Dar ce mi am zis : de ce pămîntul de aici, din stradă, să rămînă nefolosit ? Și atunci am cultivat cartofi. Cu cartofii pe care i-am scos anul trecut de aici am ieșit din iarnă. E o treabă bună, nu-i așa ? Maică, eu am auzit că foarte mulți oameni de la țară pe lîngă casele mari și frumoase pe care și le fac, își betonează curțile, dar nu așa cît să calci cu piciorul, ci așa cît vezi cu ochii. Ei spun că astfel scapă de noroiul din bătătură, dar adevărul este că vor să scape astfel de pămînt ; să aibă mai puțin de muncit. Ea, maică, dacă nu simt pămîntul sub tălpi nu simt că trăiesc. Cu tot cimentul risipit pe ici, colo se poate face altceva mult mai util. Nu-i așa ?"

Desigur, Maria Cornei are dreptate. Din cimentul risipit pe ici, colo se pot face mult mai multe lucruri utile. Dar despre cimentomanie și cimentomani vom mai vorbi.

SORIN POSTOLACHE ■

Garajul șoferului din comuna Coșereni și tarlaua de ciment

Maria Cornei muncește la cartofii puși pe porțiunea de la șosea la gardul curții : „Maică, cu ce cartofi am scos de aici — am ieșit din iarnă"

Cronica șoselei

Un accident care putea fi o catastrofă

Cunoașterea punctelor periculoase de pe arterele rutiere, — curbe ac de păr, locuri de ingustare, pante și rampe cu declivități pronunțate etc. —, cu alte cuvinte a acelor locuri care pot deveni veritabile „capcane" pentru conducătorii auto ce nu țin seama de ele, constituie un factor de mare însemnătate pentru siguranța deplasării autovehiculelor.

Chiar în ipoteza cunoașterii arterei rutiere pe care se deplasează — șoferul adept al conducerii preventive rulează cu prudență, mai cu seamă pe drumurile unde punctele dificile apar la fiecare sută de metri, așa cum este cazul pe șoseaua Pitești — Rîmnicu Vîlcea — Sibiu. Cu atît mai mult pilotul care parcurge pentru prima oară un asemenea traseu trebuie să manifeste prudență, mai ales cînd la „capcanele" drumului se adaugă un alt factor, deloc lipsit de importanță: carosabilul lunecos. Nu așa a procedat, din păcate, D.G., șoferul unui autotren care se deplasa de la Sibiu spre Rm. Vîlcea cu viteză în vădită neconcordanță cu sinuozitățile drumului, cu ploaia „mocănească", care transformase praful șoselei într-o pastă glisantă, și cu faptul că nu era în temă cu particularitățile traseului ce îl parcurgea. Dacă o asemenea imprudență o făcea un începător, mai treacă-meargă, dar la volanul autotrenului se afla un om care avea la activ mai mult de un milion de kilometri.

La km 231 + 400 autotrenul a intrat într-o curbă destul de „dulce". Viteza mare a autovehiculului în raport cu starea timpului și a drumului nu i-a permis însă pilotului să evite deraparea părții din spate a colosului. Aceasta a început să lunece către linia mediană a drumului exact cînd din sens opus, spre locul cu pricina, se apropia un autobuz încărcat cu călători. Șoferul autovehiculului respectiv a întrevăzut pericolul ; a redus viteza, s-a apropiat cu prudență de acostamentul umed, dar nu a putut evita coliziunea cu spatele autotrenului care a „mușcat" puternic din partea stîngă față a autobuzului.

Ca urmare a impactului, autovehiculul cu călători a fost împins puternic spre parapetul șoselei care a cedat, provocînd căderea autobuzului în spațiul dintre șosea și linia ferată la nici un metru de șinele drumului de fier.

Tendința de răsturnare cu roțile în sus a autobuzului a fost atenuată de semnalul de înlarge în stația C.F.R. Cîineni care s-a îndoit aidoma unui fir de iarbă, instalația respectivă fiind bineînțeles, scoasă din funcțiune. Circulația feroviară a fost întreruptă cîteva ore.

Echilibrul autobuzului fiind precar, muncitorii de la C.F.R. l-au proptit cu bușteni pentru a nu se răsturna pe calea ferată.

În mod fericit, pasagerii autobuzului (cu excepția a doi tineri care s-au ales cu cîteva contuzii) nu au suferit vătămări. Nici șoferii celor două autovehicule nu au fost răniți.

Acest accident putea însă să fie o veritabilă catastrofă. „Șansa" autobuzului a fost lovitura relativ ușoară care a primit-o și amortizarea lui la cădere datorită stîlpului semnalului de intrare.

O coliziune mai violentă ar fi distrus partea laterală a autobuzului provocînd moartea sau vătămarea gravă a pasagerilor care ocupau locurile din această zonă a autovehiculului, după cum urmări catastrofale putea avea și aruncarea acestuia pe linia ferată.

Colonel VICTOR BEDA ■

Hazul

Copiii se amuză

— E adevărat, mamă, că pămîntul se învîrte în jurul soarelui ?
— Da, dragul meu.
— Dar cînd nu e soare ?

— Mamă, cum trebuie să scriu o scrisoare de felicitare ?
— Cel mai bun lucru, fata mea, e să scrii cum vorbești.
— Dar dacă vorbesc pe nas ?

— M-a trimis mama după un litru de lapte de vacă.
— Crezi că în cănuța asta încape un litru de lapte de vacă ?
— Atunci dați-mi de capră.

Un orb împarte un ciorchine de strugure cu un prieten. Fiecare trebuie să ia cîte o boabă. Deodată, orbul îi dă o palmă prietenului său acuzîndu-l că ia trei boabe.
— De unde știi ?
— Fiindcă eu luam două și tu tăceai.

Un puști oprește un autoturism.
— Nene, du-mă pînă la școală !
— Eu merg în altă parte.
— Cu atît mai bine.

În recreație, între colegi.
— Oare cum aș putea să iau un „10" la geografie ?
— Important este să iei 1, căci zero n-are valoare.

ENIKO AGNES HARKO ■
cl. a VIII-a
Școala generală nr. 4, Tg. Mureș

Cursa înarmărilor — „deturnarea" resurselor dezvoltării

Evocarea marilor imperative ale lumii contemporane confirmă una din coordonatele pe care este fundamentată politica externă a României socialiste, subliniată în repetate rînduri de președintele Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia împlinirea cerințelor progresului umanității nu poate fi realizată dacă de pe glob nu vor fi excluse mijloacele de distrugere care, prin natura lor, creează și mențin un pericol potențial la adresa păcii, destinderii, colaborării și securității internaționale și, totodată, deturnează de la scopul lor firesc importante resurse materiale și umane, îngreunînd sau, în unele cazuri, împiedicînd dezvoltarea fiecărei țări, a omenirii în general. Pentru că, acum, cînd este necesară mai mult ca oricînd mobilizarea tuturor energiilor și resurselor, atît la scară națională, cît și mondială, irosirile de capacități productive, de materii prime, ca și mobilizarea unui uriaș potențial uman pentru creșterea și perfecționarea stocului de arme din ce în ce mai sofisticate existent pe planeta noastră, nu pot să nu afecteze, uneori într-o măsură deosebit de mare, acțiunile ce se întreprind sau ar trebui să se întreprindă pentru înaintarea rcală a tuturor popoarelor spre noi trepte ale progresului, creînd sau alimentînd, astfel, insecuritatea politică și economică a statelor, afectînd dezvoltarea colaborării pașnice și echitabile între țările lumii. Exprimînd această idee, președintele Nicolae Ceaușescu sublinia : **„Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmări apasă tot mai greu pe umerii tuturor popoarelor, inclusiv ai popoarelor din statele dezvoltate. Iată de ce oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare constituie o necesitate vitală, atît pentru dezvoltarea economico-socială și bunăstarea fiecărei națiuni, cît și pentru asigurarea păcii și securității popoarelor, a întregii lumi".**

Concluzia relevată de președintele României socialiste are o deplină acoperire în fapte, referindu-ne chiar și numai la unul din efectele nefaste ale cursei înarmărilor, anume la irosirea unor uriașe cantități de materii prime. Se știe că în ultimii ani s-au înmulțit „semnalele de alarmă" privind economisirea acestor resurse, folosirea lor cît mai judicioasă. Și totuși, o mare parte din materiile prime și din energie ia calea fabricilor de armament, este folosită la producerea mijloacelor de distrugere, nu în scopul dezvoltării. Statisticile arată că în perioada postbelică s-au alocat de peste cinci ori mai multe resurse materiale pentru armament decît în perioada interbelică, apreciindu-se că valoarea acestora se ridică în fiecare an la peste 250 miliarde dolari. Pentru un avion de vînătoare de 10 tone se folosesc șase tone de aluminiu, rezultat în urma prelucrării unei cantități de trei ori mai mare de bauxită. În timp ce penuria de energie îmbracă diferite și îngrijorătoare forme de manifestare pe glob, numai pentru pregătirea unei zile de război în Occident se stochează 500 tone carburanți pentru fiecare divizie blindată. Se estimează că forțele armate utilizează producții petroliere echivalente cu consumul total al continentului african. În procesul de fabricație al unui avion de vînătoare cantitatea de energie electrică folosită este în jurul a 100 000 kW.

Este știut că, între soluțiile vizînd satisfacerea nevoilor de energie ale lumii utilizarea pașnică a forței atomului se înscrie pe unul din primele locuri. Deoarece, au fost obținute o serie de progrese în folosirea energiei atomice în interesul dezvoltării. Pe glob se află în exploatare centrale atomo-electrice a căror capacitate se ridică la 100 000 megawați, fiind în construcție altele ce vor ajunge la 200 000 MW. Estimările specialiștilor relevă că folosirea a 2 000 tone combustibil nuclear în scopuri pașnice ar duce la obținerea a jumătate din necesarul mondial de energie electrică, ceea ce ar prezenta uriașe avantaje pentru toate statele, în special pentru cele în curs de dezvoltare, unde obiectivul industrializării este imposibil de atins fără existența surselor de energie. Problema capătă și alte aspecte dacă adăugăm că o tonă de uraniu poate produce energia egală cu cea furnizată de 13 milioane barili petrol. Se apreciază că, la sfîrșitul acestui deceniu, ar urma ca în lume să existe în jur de 500 reactoare, în 52 state, în timp ce cantitatea de uraniu necesară va trebui să sporească de la nivelul actual, de 25 000 tone, la circa 100 000 tone, în 1985. Ceea ce, apreciază experții, este pe deplin realizabil dacă va fi îndeplinită o condiție : stoparea cursei înarmărilor nucleare, a marilor consumuri de resurse materiale pe care aceasta le implică. Pentru că, așa cum arată statisticile, cu cele 2 000 tone material fisionabil conținut de armele nucleare actuale s-ar fi putut obține jumătate din cantitatea de energie electrică necesară pe glob, la nivelul anului 1980. Un argument care exprimă, prin simpla evocare, cerința ca resursele materiale de care dispune omenirea să fie folosite nu în scopul fabricării și perfecționării armelor, ci în direcția dezvoltării, deziderat major al lumii contemporane, fără realizarea căruia nu pot exista o adevărată pace, destindere și securitate pe planeta noastră.

A devenit clar că existența unor uriașe arsenale de arme, în general, de arme nucleare, în special, la care se adaugă permanentele căutări de perfecționare a acestora, de mărire a forței de distrugere a lor creează grave implicații economico-sociale. Ținînd cont de pericolul potențial la adresa umanității pe care îl prezintă cursa înarmărilor, necesitatea eliminării armelor din viața planetei noastre se impune ca unul din imperativele primordiale ce trebuie să stea în atenția omenirii și pentru a cărui înfăptuire trebuie să se treacă cît mai repede la măsuri concrete.

EUGEN STĂNESCU ■

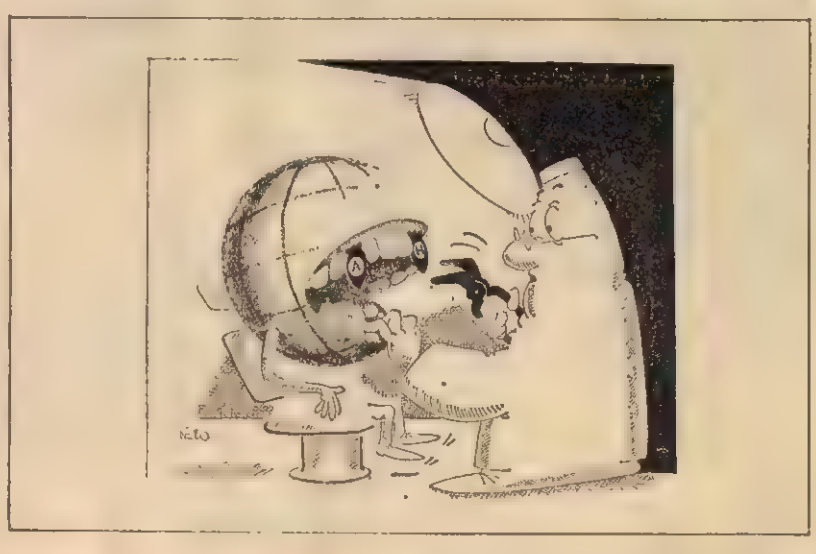

Tezaurul necunoscut al aztecilor

Aurul negru a răbufnit din subsolul Mexicului ca o generoasă și dreaptă recompensă a naturii pentru toate bogățiile răpite urmașilor de azi ai aztecilor de conchistadorii lui Cortés și nu numai de aceștia.

În prezent, producția de petrol a Mexicului este de 1,5 milioane barili pe zi. El dispune, potrivit aprecierilor, de o primă rezervă, explorabilă chiar la nivelul tehnicii sale actuale, de 5 miliarde barili. Este vorba, să reținem, de o evaluare făcută în condițiile în care nu a fost cercetată temeinic decît zece la sută din zona presupus petroliferă care ar putea ascunde 25 de miliarde tone, ceea ce ar putea situa dintr-o dată Mexicul pe locul al doilea după Arabia Saudită, în ierarhia producătorilor mondiali de petrol. Dar cifrele nu se opresc aici, punînd uneori la grele încercări imaginația. Unii consilieri ai Casei Albe au „umflat" sistematic aceste cifre — făcîndu-le să oscileze între 80 și 110 miliarde tone — în scopul de a-i incita pe mexicani să-și accelereze producția și exporturile dincolo de Rio Grande. În orice caz, fără a lua în considerare noi descoperiri posibile, Mexicul va atinge în 1982 o producție anuală echivalentă cu cea a Venezuelei sau cu consumul Franței în ultimii ani. Dacă este greu de admis că aici s-ar afla cele mai mari resurse petrolifere ale planetei, în orice caz este cert că în subsolul Mexicului — țară importatoare de țiței cu numai cîțiva ani în urmă — în zona de coastă, a junglei din provinciile cu nume de aleasă rezonanță Tabasco, Chipas, Campeche și Yucatan rezervele de hidrocarburi sfidează pronosticurile cele mai optimiste.

...Flăcările sondelor brăzdează pămîntul Mexicului ca niște vulcani în erupție, iar descoperirile de petrol au ceva din suspansul romanelor de aventuri. Prin anii '70, cînd prospectau la granițele noii provincii petrolifere Chipas-Tabasco, fără a afla totuși acolo limitele zăcămintelor, exploratorii au îndrăznit pentru prima dată să se gîndească la faptul că marea de aur pe care o au sub picioare ar putea să aibă dimensiuni colosale. O nouă și uriașă regiune de zăcăminte petrolifere — ale cărei limite n-au fost încă trasate — a fost depistată în zona Campeche a platoului continental. Această senzațională evoluție continuă cu noi și noi descoperiri care înlocuiesc fragilitatea cifrelor cu atributele de „gigantic" sau „impresionant". Aceleași epitete le sînt asociate și celorlalte resurse din zona platformei continentale, cu mult mai mari decît cele ale oricăror exploatări deja existente în Golful Mexic. Și cum să nu fie pusă la încercare imaginația, cînd prospecțiunile efectuate recent la 400 km de țărmurile Peninsulei Yucatan nu au atins limitele zăcămintelor...

Aceasta este realitatea. O realitate care, prin șocul pe care l-a produs unei țări aflate într-o dramatică luptă cu sărăcia, n-a fost ocolită de literatură. O literatură ce se face, la rîndul său, ecoul neliniștilor pe care nesperata bogăție le-a creat și le creează unei țări angajate decis pe calea dezvoltării independente, dar aflată, în același timp, în fața unor situații ce-i îngreunează opțiunile. (E de ajuns să amintim în acest sens că în 1977, de exemplu, din totalul datoriei externe mexicane, o treime era față de Statele Unite.) Așadar, literatura. Carlos Fuentes, acest mare scriitor mexican și latino-american, autorul „Morții lui Artemio Cruz", scrie romanul „Capul hidrei", reflexie — uneori stranie, dar izvorîtă din dorința de a descifra calea către prosperitatea și independența totală a țării sale — asupra amenințărilor potențiale care pîndesc Mexicul din cauza bogățiilor sale petrolifere. Și nu este deloc întîmplător faptul că, alături de Carlos Fuentes, ilustrul cărturar și om politic José López Portillo reinterpretează, într-un roman care a cunoscut recent și o excelentă versiune românească, textele aztece consacrate lui Quetzalcóati, Șarpele cu Pene, divinitatea cea mai originală a vechiului Mexic, zeul — se pare profeția mitică a unei personalități istorice reale — civilizației și cunoașterii și prin care președintele Mexicului pare că investighează în bogata moștenire precolumbiană cheile noii politici mexicane. Așadar, Fuentes și Portillo, un scriitor și un om politic, văd, și unul și celălalt, în petrol șansa bunăstării viitoare a Mexicului. O implicare aproape totală a literaturii în problemele societății, așa cum ne-au obișnuit în general în ultimele decenii marii scriitori sud-americani, de la Miguel Angel Asturias și Pablo Neruda la Alejo Carpentier, Gabriel García Marquez sau Julio Cortazar.

Revenind la petrolul mexican, se poate spune că neliniștea cărturarului și a omului politic nu sînt deloc întîmplătoare. Pentru că petrolul n-a schimbat numai decorul, aducînd oamenii marilor altitudini pe țărmurile care ascund aurul negru sau amestecînd în furnicarul turiștilor ce iau drumul palatelor de la Palenque ale prinților maya pe cei ce se îndreaptă grăbiți către noile cîmpuri petrolifere. Pentru că fondul problemei puse de recentele descoperiri de petrol mexican este dacă ele vor servi dezvoltării unei țări care, de cîțiva ani, trece printr-o criză gravă, sau de pe urma lor vor profita marile societăți care domină cartelul internațional al petrolului. Dar, dincolo de datorii și în ciuda unor presiuni externe, mexicanii sînt hotărîți să folosească petrolul în folosul propriei lor dezvoltări. „A venit momentul să se termine cu mizeria noastră ancestrală", declara președintele Portillo. Deziderat pe care autoritățile de la Ciudad de Mexico îl văd înfăptuit prin realizarea unui echilibru constant între producție și consum, printr-o dezvoltare pe verticală, începînd cu industria grea, astfel încît Mexicul să nu devină o „țară petroliferă" pur și simplu, ci o țară dezvoltată care dispune de petrol. Numai așa vor putea fi împlinite idealurile pentru care au luptat Pancho Villa și Emiliano Zapata, numai așa vor putea dispărea analfabetismul, mizeria și sărăcia și, odată cu ele, trista imagine a bidonvillurilor, numai așa vor putea fi rezolvate, în folosul tuturor, problemele unei țări care cunoaște, în plus, o inimaginabilă explozie demografică, ce va conduce, către anul 2000, la creșterea cu încă 50 de milioane de locuitori a populației sale din 1970.

Peninsula Yucatan din Golful Mexic era cunoscută pînă acum ca un simplu drum de acces turistic către vechile așezări ale civilizației incașe și prin cîteva localități care vegetau între junglă și Anzi. Petrolul a început deja să schimbe chipul acestor locuri. Petrolul, singurul tezaur pe care aztecii au reușit să-l transmită urmașilor, ca un semn că marele Quetzalcóatl n-a fost totuși definitiv înfrînt.

DUMITRU AVRAM ■

Să-i ajutăm pe cei slabi... să fie și mai slabi!

Ajutorul acordat în ultimii 10 ani țărilor în curs de dezvoltare de statele industrializate se cifrează la circa 46 miliarde dolari. Cîtă caritate pentru săracii planetei! Cîtă grijă pentru bunăstarea popoarelor rămase — cauzele, în chiar intimitatea lor, sînt binecunoscute — la periferia civilizației! În aceeași perioadă de timp, daunele provocate țărilor beneficiare ale acestor „dezinteresate" ajutoare de „furtul creierelor" practicat de statele donatoare ating uriașa sumă de 50 miliarde dolari! E vorba, tot de un transfer de tehnologie. Numai că se practică în sens invers.

Un studiu al UNCTAD abordînd alarmanta problematică a decapitării tehnologice a țărilor în curs de dezvoltare semnala că, în perioada 1961—1976, 305 000 cadre cu înaltă calificare din țările lumii a treia au fost „atrase" în Marea Britanie, S.U.A. și Canada. După cum preciza unul din documentele date publicității la Arusha, de țările membre ale „Grupului celor 77", în numai un deceniu, 43 000 de oameni de știință și tehnicieni, majoritatea provenind din țările în curs de dezvoltare, au emigrat în S.U.A. Ce să ne mai mirăm atunci cînd Comisia pentru probleme externe a Camerei reprezentanților a S.U.A. aprecia, negru pe alb : „datorită stabilirii în S.U.A. a unor oameni de știință, tehnicieni, medici din statele în curs de dezvoltare în anul financiar 1971 bugetul american a economisit 1,8 miliarde dolari din fondurile destinate educației și învățămîntului".

Se mai vorbește de impulsionarea dezvoltării economice a țărilor sărace, mai ales pe baza efortului propriu. Se mai vorbește și de lichidarea sărăciei și mizeriei care corodează însăși speranța de viață a celor 700 000 000 de oameni cu 100 dolari venit anual. Cum oare s-ar putea realiza aceste vitale deziderate în condițiile deposedării permanente a țărilor sărace de cei școliți cu sensibile eforturi financiare? Această consecvență în sustragerea de inteligență, demnă de o cauză mai bună, se repercutează asupra statelor angajate pe făgașul dezvoltării, al edificării unei economii naționale, punîndu-le în situația de a angaja specialiști străini! S-a ajuns ca țările „lumii a treia", care cuprind peste 70 la sută din populația globului, să aibă de peste 7 ori mai puțini specialiști decît țările industrializate. Din acest atît de puțin se înfruptă cu cinism supramodernizatele, electronizatele și atomizatele state industrializate. Țări care au un medic la 400—500 de locuitori folosesc circa 140 000 de medici pregătiți cu serioase eforturi în sau de țări aflate la mii de kilometri de locul unde aceștia profesează. Medici așteptați cu sufletul la gură de cei 10 000—15 000 de oameni, cît i-ar reveni fiecăruia în țara de baștină! La New York lucrează mai mulți medici thailandezi decît în întreaga Thailandă! 40 la sută din medicii englezi sînt născuți oriunde în lume numai în regat nu!

Concluzia? Această formă particulară de neocolonialism, care monopolizează știința și tehnologia nu face decît să prelungească la infinit perioada necesară reducerii decalajelor economico-sociale dintre țările în curs de dezvoltare și cele industrializate. Urîta boală, al cărei microb este inoculat constant în trupul martirizat al țărilor sărace, modifică, o dată în plus, datele nefaste ale situației economiei mondiale, aflate la vedere, la îndemîna oricui, dar care din păcate percutează prea puține conștiințe. După cum apreciau specialiștii UNCTAD, pentru înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare pe următorii 5 ani, „lumea a treia" are nevoie de cel puțin 900 000 de cadre cu pregătire medie, mai ales tehnică, și de 600 000 de cadre cu pregătire superioară, îndeosebi în inginerie și cercetare.

În 1979, suma compensatoare datorată de „beneficiar" țărilor în curs de dezvoltare pentru racolarea de creiere se estimează a fi de circa 1 000 miliarde dolari.

Chiar dacă prin absurd marile bănci ar vira în conturile nedreptățiților gigantica sumă, situația nu s-ar schimba decît superficial. S-a ținut oare seama de valorile create în decursul anilor de specialiștii furați? Cîte materii prime s-ar fi putut salva de condiția precară a exportului și prelucra în niște moderne instalații autohtone? Cîte noi cadre ar fi putut pregăti specialiștii lipsă? Cîte...?

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

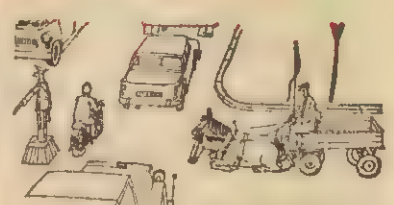

Din Život — R.S. Cehoslovacă

Mică antologie a poeților de mîine

● ALCĂTUITĂ DE RALUCA ȘI VICTOR TULBURE ●

Cerul

Ades atît de-albastru e ceru-n primăvară
că pot citi într-însul ca într-o frunte clară.

Dar cînd se-arată norii el prinde să se-ncrunte
și nu mai știi ce-ascunde întunecata-i frunte.

Ci eu, cînd voi mai crește, să merg în gînd mi-am pus
să văd ce se petrece cu el, acolo, sus.

HO KWOK CHUEN ■
(12 ani — Singapore)

Pămîntul

Pămînt rotund și mare, tu, globul meu străbun,
pe cît ești de puternic, pe-atîta ești de bun !
Tu porți pe ai tăi umeri poveri nenumărate :
întreaga omenire și casele ei toate.
Toți munții te apasă, dar tu în spate-i ții.
Cu pojiști înflorite îi bucuri pe copii.
Și fiecare-ți este cu-o dragoste dator...
Ești bun ca un părinte. Și-atît de răbdător !

LADA SMIRNOVA ■
(11 ani — U.R.S.S.)

Vulcanul

E o deschizătură imensă de pămînt
ce urcă pîn-la ceruri și care-azvîrle-n vînt,
din măruntaie-ncinse, fum, pietre și pucioasă.
Se-aseamănă cu omul ce-n clipa-i minioasă
nu-și pune frîu pornirii, ci-și zbiară-n gura mare
cuvintele nedemne, urîte și murdare.

IRMGARD LAMBY ■
(10 ani — R.F.G.)

Laptele

La ceasurile șapte și un sfert
dă laptele întotdeauna-n fiert.

Atunci, muiat în albul lui spumos
se face și covrigul mai gustos.

O, dulce-i laptele ! Și-n el mult bine
se află : pentru tine, pentru mine

și pentru Greta... Vreau să spun, adică,
pentru frumoasa, alba mea pisică.

HANA MASKOVÁ ■
(8 ani — Cehoslovacia)

Aerul cîntă

Păsări cu osteneie aripe
mîngîie
oglinzile iazului de argint.
Sub sărutarea brizei ușoare,
florile
înfloresc tremurînd.
Aerul cîntă.
Și noi murmurăm.
Iarba unduiește ușor.
Prin frunze tinere
soarele străpunge pădurea
ca pe un verde nor.
Totul freamătă.
Totul mișună.
Pretutindeni e alb.
Pretutindeni e roz.
Numai cerul e-albastru
și atît de frumos !
O, frumusețe !
...ca un abur
topindu-se-n sus,
gata-gata să plece...
Dar a și plecat.
S-a și dus.

PAUL JOHN RAINE ■
(10 ani — Anglia)

Hora păcii

Vă chem pe voi,
copii ai pămîntului,
să ne strîngem toți
într-un cerc mare,
să jucăm
hora prieteniei între popoare !

Mîna albă să se prindă
de mîna galbenă,
și de mîna brună
ca hora să fie mare și bună
și-întregul glob să cuprindă.

Să ne scriem scrisori
în care veștile Păcii
ca niște aripe albe de porumbei
pînă le cer să adie
și-n cercul nostru
să fie mereu veselie !

Și nicăieri să nu fie
oameni apăsați de nevoi
și nimănui să nu-i ardă casa-n război !

Veniți, copii,
să jucăm
într-un cerc mare,
într-un cerc foarte mare,
hora păcii
și a prieteniei între popoare !

SLAVICA LAKOVIC ■
(12 ani — Iugoslavia)

Norii

Prind norii ca vapoare să plutească
pe ale bolții ape albăstrii
sau turmele cerești își duc, să pască
prin ierbile albastrelor cîmpii.

Ei soarele îl țin sub negre trene
și fac, anume pentru noi, în zări
s-apară lei, și păsări, și balene
și chiar vapoare pe albastre mări.

NANCY MELLIN ■
(11 ani — S.U.A.)

Rugăciune înainte de naștere

Născut nu sînt încă, dar stărui
să-mi știi, de pe-acum, rugămintea :
părinți iubitori vreau să-mi dărui,
și hrană, și ageră mintea !
Dă-mi cărți și prieteni de joacă !
Dă-mi glezne : s-alerge mai iute
și mîini : orice lucru să-l facă
(s-alinte, să care, s-ajute) !
Dă-mi ochi : adevărul să-l vadă
și gînduri : să-l poată pătrunde !
Dă-mi păsări : să-mi cînte-n livadă !
Dă-mi umbră, dă-mi șipot de unde !
Dă-mi soare : să-mi știu luminate
ferestrele de dimineață !
Pe toate acestea, pe toate,
eu rogu-te : dă-mi-le, Viață !
Născut nu sînt încă, dar fie
ca tu să mă aperi în cale
de șerpi veninoși, de trufie,
de drog, de război și de jale,
de frig și-ale foametei gheare,
de zidu-nchisorii temute,
de boala ce leacuri nu are,
de plînsul speranței pierdute,
de vorba vicleană ce-nșeală,
de lipsa umanei încrederi,
de casa pustie și goală,
de lacrimi, de tragice pierderi,
de greut că-n vremi încercate
nu-ți iese-un prieten în față...
De toate acestea, de toate,
mă apără, roga-te, Viață !

PAISLEV NUGENT ■
(11 ani — Australia)

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Săculeții și cercul vicios...

În extremitatea sudică a peninsulei Guajira, învecinîndu-se la vest cu Golful Coraibilor și la est cu frontiera venezueleană se află triunghiul columbian al stupefiantelor, un fel de replică latino-americană la alte asemenea „triunghiuri" sud-est asiatice sau orientale.

Inima acestei zone este localitatea Richacha, cam năpăstuită din punct de vedere arhitectonic, cam sărăcuță urbanistic și absolut adormită, la prima vedere. În ceasul nopții însă, din pajiștile care flanchează urbea se aud zgomote întreținute, un uruit robust și consecvent care lasă să se bănuiască o' forfotă harnică de mașini. Nu sînt mașini, ci avioane, și mai mici și mai mari (inclusiv DC-7), care fac legătura, fără escală, între Richacha și anumite puncte bine statornicite și cu o tradiție secretă din Statele Unite.

Aici, la capătul „filierei" unde stupefiantele se adună în săculeții vinați la toate vămile normale din lume, marijuana se cumpără cu livra. O livră costă, în cel mai rău caz, 12 dolari. După ce a zburat cît îi trebuie, aceeași livră costă 500 de dolari. Așadar, la un singur transport, un săculeț își umflă valoarea de mai bine de 40 de ori. Mai mulți săculeți înregistrează același proces, cu deosebire că beneficiul este și mai mare. Ca să fim limpezi, printr-un transport se înțelege un zbor conținînd aproximativ 30 tone de marijuana !...

O asemenea afacere merită, în concepția traficanților specializați onest în această branșă, toate riscurile. Recent, un convoi de șase avioane care decolaseră, discret, dar ferm, din pajiștile blajine de lîngă Richacha, a fost interceptat de o patrulă a aviației columbiene. Escadrila clandestină a fost obligată să-și tempereze impetuozitatea și să aterizeze, cîteva sute de kilometri mai departe, în provincia Bolivar. La sol, înainteo cordialului dialog de prezentare, a avut loc un cordial schimb de focuri între poliție și traficanți, utilizîndu-se de ambele părți mitraliere și grenade. Succesul poliției a fost total în speță și absolut relativ pe ansamblul problemei. Deși „zborul" a fost făcut zob, după cum estimează experții, pe traseul cu pricine ca și pe altele încă netrecute în hărțile vameșilor se consumă, anual, aproximativ 5 700 de zboruri clandestine. S-au montat, adică, adevărate poduri aeriene pe care alunecă zeci de mii de săculeți către depozitele de înmagazinare nord-americane. Cifrele sînt cu atît mai stupefiante cu cît statisticile consemnează, ca barem minim, un „export" de 15 000 tone de marijuana numai către Statele Unite...

Acest gigantic trafic aerian, desfășurat masiv și într-un secret bine întreținut în cvasiîntoarea majoritate a cazurilor, a pus, desigur, pe gînduri nu numai forțele de urmărire columbiene, dar și brigăzile antidrog nord-americane. Au început să se pună la punct, în viziune tactică și chiar strategică, ofensive de derutare, atacuri de capturare și altele asemenea, dar asemenea măsuri costă și polițiile respective sînt încă departe de a avea fondurile bine rotunjite ale urmăriților. În plus, în meandrele legilor mai există încă porțile care, unse cum trebuie și mai ales cît trebuie, se deschid larg către libertate oricît de sinistră ar fi culpa arestaților. Probă evidentă este și faptul banal că William Spradley, patronul zborului de la Richacha, după ce s-a luptat vitejește și a fost prins, a plătit, flegmatic, cauțiunea cerută (25 000 dolari), și-a făcut bagajele și a dispărut, elegant, înapoi la cunoscutele-i afaceri.

Asemenea cercuri vicioase care se închid repede și ... caracterizează nu numai „filiera" columbiano-americană. Pe toate filierele pieselor este aceeași, personajele seamănă ca două picături și numai meridianele se schimbă spre lauda pieței de droguri care își împinge, în jos voios, tentaculele spre alte și alte zări noi. Pe ultima sută de metri a acestui trafic scabros se înghesuie sutele de mii de „clienți" — mai bogați sau săraci de tot — care își întind mîinile cu aviditate către piculețele cu praful fericirii.

RADU BUDEANU ■

Ochii și urechile lumii

Imagine de 1 Iunie

Dintre minunile calme, văzute personal, fără a-mi fi povestite, văzute cu ochii mei,

ochii mei, întru totul fericiți că mă uit cu ei,

mulțumiți de părinții mei care s-au gîndit cîndva la mine, într-o noapte de tandrețe, după ce s-au mutat într-o casă mai nouă, pe str. Vulturi, colț cu str. Romulus,

încîntați că am studiat primara la școala lanculuI, din capul Popa Nan-ului,

luminați apoi de revederea Liceului „Matei Basarab", unde am făcut română cu Mihai Bărbătescu care ne cerea să descoperim dinamica verbelor din „Mioriția", botanica și zoologia cu Niculescu care ne vorbea despre înmulțirea prin sporogoni cu o liniște de livadă fructiferă și un dulce somn, nu ai plictisului, ne cucerea,

dintre profesorii fără de care ochii nu mi-ar fi fost ochi, cu spirit de observație, cu pupila mărită de toate vedeniile înțelegerii,

aici unul nu mi-a dat ceea ce mi-a fost dat să văd, într-o bucătărie, de curînd, în casa unui prieten care are de ani de zile un cîine lup, frumos și feroce la vedere, mîndru și crud, vesel și rău, enorm și viol, de care nimeni nu are voie să se apropie, numai stăpînii lui,

adică nu ai voie să-l mîngîi căci te mușcă imediat.

ai voie să-i dai biscuiți, furtunuri, sticksuri, să i le arunci în aer, ei să le înhațe cu dinții din basme uriași, ai iadului, ai groazei,

altfel, dacă nu-l mîngîi, dacă nu-l faci nimic, el te lasă în pace, poate chiar să sară bucuros spre tine, și dacă nu miști, dacă nu te sperii, el îți pune o labă grea și bună pe umeri, de îngheți, amintindu-ți avertismentul confuz al primei spaime, numai că în casa aceea s-a născut, de un an, și-un copil un băiețel, superb, plăpînd, caraghios în mișcări, șovăind la fiece pas, trăgînd după el urși imenși de catifea și răzînd sub apăsarea pinguinilor de plastic,

ca ieri, în bucătărie, primind un biscuit, copilul să-l ofere cîinelui lup, acesta să deschidă gura sa cumplită și mîna celui abia sosit pe lume să intre cu totul, cît era de mică, între dinții pe care toate adjectivele școlilor din lume nu i pot numi decît floroși. Nici o mușcătură, nici o pornire sălbatică, — pe fondul gîfîelului întunecat, în adîncul căruia mi-au scăpărat, ca într-o clipă decisivă, toată copilăria și cultura, cu judecățile și prejudecățile ei, minuța albă se contura în toată fragilitatea și era o lumină extraordinară în această întîlnire dintre o candoare de început și o ferocitate a cărei bruscă și tainică îmblînzire mă întorcea spre eprubetele laboratorului de fizică unde niciodată nu am înțeles ce se petrecea.

Trei biscuiți a înghițit astfel, voluptuos, cîinele lup. Băiețelul rîdea. Fiara, lingîndu-se pe bot, combinînd o privire și-o respirație la fel de încîntate, cum nu se pot elabora în nici o eprubetă, un fel de mierc ca mister al vieții, îl binecuvînta.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

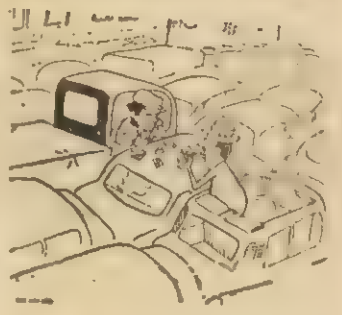

(Din „Život" — R.S. Cehoslovacă)

Țara feților-frumoși

Copii în lumea lor

Așa arată macheta „unui posibil parc de creație și distracție" — pentru care autorii săi, pionieri și școlari de la Casa pionierilor și șoimilor patriei din Buzău au primit la concursul de creație științifică și tehnică al pionierilor și școlarilor din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" Diploma de onoare a C.N.O.P. și Trofeul „Orizont 2000".

Toate suprafețele sînt calculate exact, amplasarea tuturor elementelor este gîndită și indicată cu o fantezie impresionantă, după cum impresionează seriozitatea cu care copiii s-au gîndit la toate. Călătoria într-o asemenea lume începe la 4 ani, desigur, în principiu. Spațiul A, de exemplu, cel din dreapta, pentru copii între 4 și 6 ani, reprezintă lumea dorită la această vîrstă : un castel al basmelor, bazine cu nisip, caruseluri, balansoare, elemente de cățărare și echilibru, un bazin de bălăcit și o plajă, o pistă pentru biciclete, chioșcuri de dulciuri și răcoritoare.

Intrarea spre stînga, unde se află spațiul B, cel destinat copiilor între 7 și 10 ani este și aceasta o intrare a basmelor: o poartă impresionantă, cu acoperișul asemenea unei cărți deschise, pe coperta căreia se poate citi cu ușurință, chiar de departe, PETRE ISPIRESCU — BASME. Alei ingenios trasate te poartă în bucle spre balansoare, spații pentru castele de nisip pe care se desfășoară fanteziste proiecte arhitecturale, spații pentru șotron și pentru desene pe asfalt, un umbrar sub care se pot desfășura pasionante partide de șah — și aici mesele de joc sînt figurate pînă în cele mai mici amănunte, 8×8 pătrate, o pistă aplicativă pentru trotinete, un alt sistem de carusel, adecvat vîrstei, un bazin.

După ce ai străbătut aceste teritorii ajungi în spațiul C, cel imaginat pentru copii de 11—14 ani, spre care poți ajunge, firește, din celelalte două spații, are și cele mai multe „obiective". Mai întîi în aer liber : o pistă aplicativă și de atletism, un spațiu pentru micii naturaliști, un labirint, o piscină olimpică, avînd și o trambulină pentru sărituri, trei terenuri pentru tenis (zgură, gazon și asfalt), pistă de carting și pistă de aeromodele captive, alte terenuri de handbal, baschet, volei, fotbal, un bazin pentru navomodelism. Apoi, spațiile cu destinație specifică : un pavilion pentru cercuri tehnico-aplicative, cu antene radio și TV, cu ferestre luminate purtînd fiecare un simbol, un altul pentru cercurile cultural-artistice, un teatru de vară acoperit, al cărui acoperiș ca un evantai atrage atenția, o sală de expoziții spre care te îndrumă indicatorul EXPO, un avion transformat în Babi-Bar, pe care chiar așa și scrie. De asemenea, un Planetarium.

Peste tot, desigur, treceri luminoase, unele chiar subterane, multă iarbă, multe flori, copaci, tufișuri, bănci și umbrele și, mai ales, multă muncă, multă răbdare și multe materiale, de la șmirghelul colorat, cleiul, nisipul, sîrmulițe, ață, sfoară, bile, mărgele, carton, fel de fel de jucării pe care nu le-au mai folosit, bucățele mici de pistă, buret, furnir, carton, beculețe, surprinzătoare soluții pentru a arăta celor mari că ei, copiii, trebuie luați în serios așa cum, ca o pildă pentru toți, au făcut-o deja edilii orașului Buzău.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Pentru copiii țării

● **În anul de învățămînt 1978-1979 sînt cuprinși în toate formele de pregătire școlară aproape șase milioane de copii și tineri. La dispoziția copiilor și tinerilor se află aproape 30 000 de unități de învățămînt : 13 500 grădinițe și 14 500 școli generale. 872 370 de copii sînt cuprinși în învățămîntul preșcolar, peste 3,4 milioane în învățămîntul primar și gimnazial ; cei mai mici copii au la dispoziție aproape 110 000 locuri în creșe și cămine. Numai pentru 1979 au fost prevăzute să fie date în folosință 3 000 săli de clasă, peste 33 500 locuri în internate și aproape 11 000 locuri în ateliere școlare, aproximativ 23 000 noi locuri în grădinițe.**

● **În 1977 investițiile pentru învățămînt au fost de 25 de ori mai mari decît în 1950. Pentru fiecare elev din ciclul primar și gimnazial statul cheltuiește, în medie, 1 838 lei, iar pentru un elev de liceu 3 885 lei anual. Statul cheltuiește, anual, în medie, de asemenea, 6 750 lei pentru întreținerea unui copil în creșă.**

● **Activitatea tehnico-științifică se desfășoară în 43 135 cercuri tehnico-aplicative în școli, în 2 800 de cercuri tehnico-aplicative în unități economice, în 32 900 cercuri științifice. La sfîrșitul acestui cincinal, cel puțin 75 la sută dintre copii — comparativ cu 20 la sută în momentul actual, — vor fi cuprinși în activități tehnico-aplicative și științifice.**

Făt-frumos

Text : ADRIAN PĂUNESCU Muzica : MIRCEA VINTILĂ

Oameni, oameni, frații mei,
Disperați, fericiți,
V-ați spălat de superstiții
De demoni și Dumnezei.

Însă nu-i destul folos
Dacă peste tot ce este
V-ați spălat și de poveste
Și-ați pierdut pe Făt-Frumos

Vin acum la voi plîngînd
Gura-mi sîngeră ca rana
Unde este Costînzeana
În ce bolți, pe ce pămînt.

Mă ridic plîngînd de jos,
Ca la un pierdut examen,
Unde vă e basmul, oameni,
Ce-ați făcut cu Făt-Frumos ?

Făt-Frumos n-a existat
N-a stat nimănui în cale
Era numai visul moale
Al vreunui trist bălat.

Mai visați de vreți să fiți
Fericiți cu capu-n pernă,
Feriți epoca modernă
De rigizi și scofîlciți.

Din prea mult entuziasm
Să nu spargeți vorniceni,
Dați-i voi mai mare preț,
Oameni, mai rîvniți la basm.

Voi care aveți copii,
Nu-i lăsați sub gînd satanic,
Să respire sterp, mecanic,
Ca și cînd nici nu ar fi.

Doboriți himera jos
Oameni, reveniți în lume
Pe umana noastră culme,
Regăsiți pe Făt-Frumos.

Făt-Frumos și toți ai lui...
Fiindcă unde nu-i poveste
Lume nu-i și om nu este
Și, de fapt, nimica nu-i

El venea la noi pe jos
Și ni l-au răpit piranii
Vameși vigilenți, redați-i
Aceiele lui Făt-Frumos.

Dați-i viața înapoi
Ochii mari, mișcarea buzii
Făt-Frumosul din tinzii
Și frumos numai prin voi.

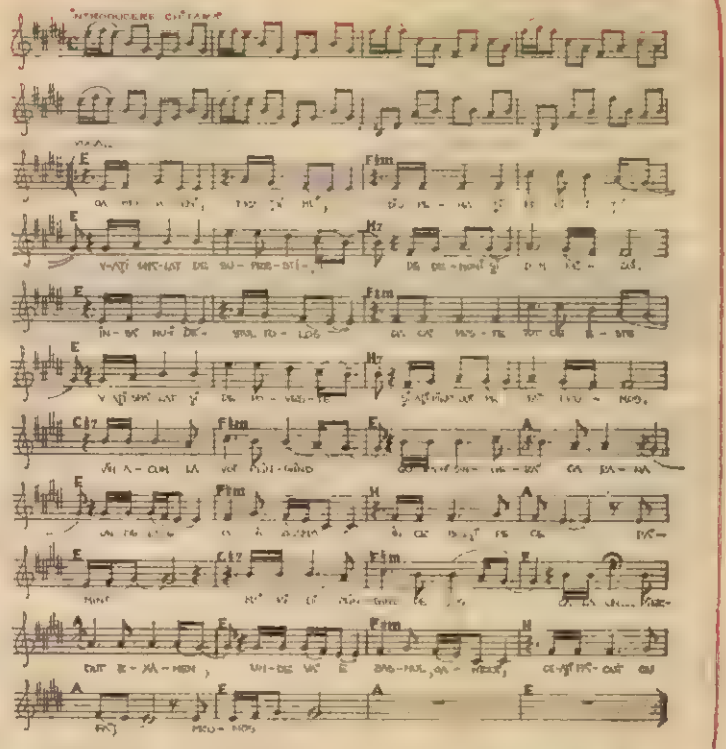

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) – 1619, Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) – 1506, Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițu) – 1618, Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horia Patraș cu, Mircea Fedoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) – 1787 și 1617 ; Cultură – cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) – 1618 ; Fotoreportaj (Elena Ghero, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Mărgear) – 1595, Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Colonă) – 1782, 1621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783, secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN – 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. BOX – 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Biblioteca județeană MUREȘ

23

Flacăra

Organul Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Frontului Unității Socialiste

11 iunie 1948 — 11 iunie 1979

TEZAURUL UNEI MUNCI DE 31 DE ANI

În pag. 12-13 — un amplu reportaj de la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești

Pag. 24

SĂ NE IUBIM COPIII

Vară — Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

MILIȚIEI, LA A XXX-A ANIVERSARE

A intrat deja în tradiție ca, anual, să-i sărbătorim — așa, pe principalele eșaloane — pe toți cei care își desfășoară activitatea sub unul sau altul dintre marile ecusoane ale muncii : pe mineri și pe tipografi, pe energeticieni, pe constructori, pe marinari ș.a.m.d... Să ne aducem adică prinosul nostru de stimă și prețuire acelora care scot din adîncuri pîinea industriei ; acelora care, prin litera de plumb, rup și dăruiesc gîndului nostru fragil o bucățică din efemera „eternitate" ; ori acelora care, demni continuatori ai legendarului Meșter Manole, pun la temelia fiecărei noi cîntări socialiste și o parte din sufletul lor.

Duminică, 10 iunie, sărbătorim iarăși unul dintre aceste mari eșaloane ale muncii. Pe aceia care ne-am obișnuit să-i numim — simplu — oamenii în uniformă albastră. Pentru că, în 10 iunie, este Ziua Miliției. Ziua acelora care, necurmat, veghează cu devotament și abnegație pentru apărarea și consolidarea ordinii noastre sociale și de stat, pentru consolidarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru, constructor entuziast al societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Scriu și constat o dată mai mult că noțiunea oameni în uniformă albastră nu e deloc o metaforă :

Pentru ca minerul să scoată cărbunele din adîncuri este nevoie — ipse facto — de mină și benzi transportoare, de utilaje și de vagoneți etc.

Pentru ca tipograful să dea contur și putere de circulație gîndului nostru — trebuie linotipuri și plumb, zinc și hîrtie. La fel se întîmplă și cu constructorii ; cu marinarii ; cu oțelarii...

Cuceririle revoluționare ale poporului, drepturile și libertățile cetățenești, avutul obștesc și personal, ordinea și liniștea publică au presupus încă din prima lor clipă oameni în uniformă albastră, îndrumați și educați de partid. Adică de mineri și de tipografi, de constructori și energeticieni etc., prin fiii lor cei mai buni și mai devotați. Lucru care, acum, în contextul împlinirii a trei decenii de la lichidarea aparatului de represiune burghezo-moșierești și de formare a noilor organe ale puterii oamenilor muncii — miliția și securitatea — capătă o deosebită semnificație. De evaluare a eforturilor depuse și a angajamentelor luate, de perfecționare continuă a activității depuse, de urmare neabătută a orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresate organelor de securitate și miliție de la tribuna Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, în 1977 : **„Ele trebuie să-și perfecționeze continuu munca, să-și întărească vigilența, acționînd cu mai multă fermitate pentru prevenirea abaterilor și infracțiunilor, pentru descoperirea celor vinovați. În activitatea lor, atît organele de securitate cît și cele de miliție trebuie să pornească necontenit de la răspunderea pe care o au în fața poporului de a apăra ordinea și liniștea publică, proprietatea de stat și obștească, bunurile fiecărui cetățean, de a asigura munca pașnică a poporului nostru".**

În contextul larg al democrației socialiste, omul în uniformă albastră poartă, de fapt, „uniforma" întregului popor : a minerului și oțelarului, a constructorilor și cooperatorilor. Un motiv în plus pentru a le ura tuturor, acum, la cea de-a treizecea aniversare, mult succes în îndeplinirea nobilei lor misiuni, spre binele patriei noastre socialiste, al fiecăruia dintre noi.

TITUS ANDREI ■

Dacii

Așa v-a cunoscut și-așa vă știe istoria :
încununați cu gloria,
cu Munții Carpați,
cu care-ați fost frați...
Așa ați rămas în memoria pămîntului românesc
os din osul țării, domnesc,
născuți cu țara într-un ceas,
cu veșnicia într-un pas,
niciodată nevolnici,
tot timpul hotăriți și statornici,
cu sufletul fremătînd ca frunza de plop,
mai înțelepți decît Esop,
stăpîni pe soarte,
disprețuitori de moarte,
aninați de munți,
sub fagii cărunți,
lipiți de ei,
cu o mîndrie de zei,
ca o efigie de împărat
pe o monedă de aur curat.
Așa v-a păstrat memoria omenirii,
ca elemente ale firii,
bărboși, ca finețele poienelor noastre,
cu ochii mari și senini ca lacurile din Retezat
în care trupul ciuruit de săgeți v-ați scăldat,
cu mîinile vînjoase,
strînse pe coase,
tari ca fierul,
iuți ca oțelul,
murind pentru a învinge vremelnicia,
dorind veșnicia,
bucuroși căzînd în țeapă
pentru a urca alături de zei
hotăriți a învinge dușmanii răi.

Așa au trăit :
demn și semeț.

ION DODU BĂLAN ■

Din sumar :

INUL ȘI CÎNEPA — CONCLUZII LA O DEZBATERE (pag. 11)

Experimentul de la Periș (pag. 9)

Paraziții la muncă. Două anchete despre leneșii din fire și leneșii cu ambiție

Mimic nou pe scena Teatrului de revistă! Anchetă în lumea bunei dispoziții (pag. 19)

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

GRIJA PENTRU OM, PENTRU CREŞTEREA NIVELULUI DE TRAI, PENTRU RIDICAREA NIVELULUI DE CIVILIZAŢIE SOCIALISTĂ ÎN ROMÂNIA

Marţi, 5 iunie, a avut loc, sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, o şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în acest cadru au fost dezbătute printre altele un raport cu privire la utilizarea în trimestrul I al acestui an, a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor din economia naţională, precum şi propunerile pentru modificarea şi completarea Legii contractelor economice corespunzătoare cerinţelor noului mecanism economico-financiar. O atenţie deosebită s-a acordat în acest sens întăririi autoconducerii muncitoreşti şi autogestiunii economico-financiare a fiecărei unităţi socialiste, subliniindu-se că aceasta impune perfecţionarea continuă a raporturilor contractuale dintre întreprinderi. Cu această ocazie Comitetul Politic Executiv a cerut miniştrilor, centralelor, unităţilor de producţie să acţioneze cu mai multă fermitate pentru respectarea integrală a obligaţiilor privind încheierea şi executarea contractelor economice, reducerea duratei de aprovizionare, fabricaţie, desfacere, utilizarea cu maximă eficienţă a fondurilor materiale şi băneşti.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut de asemenea raportul privind realizarea Programului de creştere a nivelului de trai în perioada 1976—1980, elaborat din iniţiativa şi sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Astfel, Comitetul Politic Executiv a hotărît ca etapa a doua de majorare a retribuţiei să înceapă la 1 august 1979 şi să se încheie în luna decembrie a anului 1980, etapa a doua a majorării pensiilor de asigurări sociale de stat să se aplice de la 1 decembrie anul curent iar etapa a doua a majorării alocaţiilor şi ajutoarelor pentru copii la 1 octombrie anul acesta.

În cadrul lucrărilor şedinţei Comitetului Politic Executiv s-au dezbătut şi aprobat propunerile privind îmbunătăţirea organizării şi funcţionării Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie — organ de partid şi de stat cu caracter deliberativ, larg reprezentativ — corespunzător sarcinilor importante ale Programului-partidului privind afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în toate domeniile vieţii economice şi sociale.

Tot cu această ocazie Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile cu privire la organizarea şi desfăşurarea Congresului educaţiei şi învăţămîntului care urmează să analizeze şi să dezbată modul de înfăptuire a hotărîrilor de partid şi de stat în domeniul învăţămîntului, formării cadrelor şi educării revoluţionare a tineretului.

După informarea prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu privind vizita întreprinsă împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu în Regatul Spaniei, Comitetul Politic Executiv şi-a manifestat deplina aprobare pentru rezultatele convorbirilor şi înţelegerilor la care s-a ajuns şi care ridică pe o treaptă superioară raporturile româno-spaniole. Comitetul Politic Executiv a reafirmat înalta preţuire pentru prodigioasa activitate desfăşurată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în vederea extinderii relaţiilor internaţionale ale României, promovării consecvente, pe arena mondială, a principiilor coexistenţei paşnice între ţări cu sisteme sociale diferite.

Şedinţa Comitetului Politic Executiv a adoptat, de asemenea, propuneri de măsuri pentru pregătirea Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, care urmează să fie supuse aprobării Plenarei Comitetului Central.

BUCUREŞTI, NUMELE ŞI ÎMPLINIREA VOCAŢIEI DE A CONSTRUI DURABIL ŞI FRUMOS

Secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a vizitat cîteva şantiere de construcţii din centrul Capitalei, poposind atît la clădiri ridicate pe locul celor distruse de cutremurul din martie 1977 cît şi la unele noi ansambluri edilitare înălţate pe bulevardul Magheru şi Calea Victoriei. A fost vizitat, mai întîi, şantierul noului bloc „Grădiniţa", edificiu impunător, zvelt, cu elemente arhitectonice care-i conferă o notă aparte de eleganţă. Au fost vizitate, apoi, şantierele din Calea Victoriei unde, între străzile Nuferilor şi Ştirbei Vodă, se înalţă alte cîteva ansambluri moderne precum şi noul edificiu din faţa Teatrului „Constantin Tănase". De aici a fost străbătută porţiunea Căii Victoriei pînă la magazinul „Victoria", zonă marcată în prezent de noile clădiri situate la intersecţia cu bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej şi cele care încadrează unul dintre vechile monumente istorice ale Bucureştiului, biserica Zlătari. În discuţiile cu specialiştii şi edilii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a recomandat să se urgenteze lucrările de construcţie şi finisare, în special ale faţadelor, pentru ca ele să se încadreze cît mai armonios în ansamblul general al arhitecturii acestei părţi a oraşului.

La blocul „Grădiniţa", maistrul principal Ticu Barbu, şeful punctului de lucru, l-a întîmpinat pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu un buchet de garoafe roşii. „Vizita, ne spunea şeful constructorilor de la „Grădiniţa" şi al celor care, nu demult, au înălţat „Casata", a avut loc într-o atmosferă de bucurie, de entuziasm, de plăcere. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a interesat de calitatea lucrărilor şi a mers în mai multe puncte pentru a vedea cum arată blocul din diferite perspective. Nouă, constructorilor, ne-a spus să avem grijă să menţinem părculeţul de-aici, de-alături, pentru ca în jurul blocului să fie cît mai multă verdeaţă".

Acum, la „Grădiniţa" se lucrează la ultimul etaj, al unsprezecelea. Maistrul Ticu Barbu cunoaşte blocul acesta, desigur, stîlp cu stîlp, treaptă cu treaptă, etaj cu etaj. Maistrul împlineşte acum 45 de ani, dintre care 31, spune, şi i-a petrecut numai pe şantierele Bucureştiului. De cînd şi-a părăsit satul părinţilor, satul Malu, de pe lîngă Urziceni, părăsind totodată meseria moştenită, a lucrului pămîntului, pentru a învăţa o alta, a constructorilor, o meserie a cărei învăţătură niciodată nu se sfîrşeşte pentru că întotdeauna poţi construi mai frumos decît ai construit înainte, maistrul Ticu Barbu n-a fost niciodată atît de mîndru şi mulţumit de el însuşi cum este de cînd a muncit la „Casata" şi munceşte la „Grădinita". Acum este vară peste zidurile albe, luminate, ale Bucureştiului, de la înălţimea cărora, spune el, se văd valurile aurii ale grîului mînate de vînt dinspre cercurile îndepărtate ale orizonturilor cîmpiei pînă spre marginile marelui oraş. Între orele mai răcoroase, cîteva, ale dimineţii, şi cele din seară, în timpul orelor fierbinţi ale muncii, aşadar, o clipă de răgaz îi umple sufletul de nostalgia cîmpurilor îndepărtate sub povara de grîu, care se uneşte, într-aceeaşi linie a privirii, cu întinsele cartiere ce au transformat Bucureştiul într-un „oraş de oraşe", cum zice Ticu Barbu. „Însă trebuia să ne întoarcem, adaugă el, şi la oraşul din care pleacă toate celelalte, la centrul Capitalei. Pentru mulţi dintre noi, constructorii, clădirile ridicate aici vor rămîne, poate, lucrările vieţii noastre, cele mai frumoase lucrări pe care le-am făcut vreodată. Să nu mai vorbesc despre „Casata", pentru că el este terminat, este finisat, iar locatarii s-au mutat, din cîte ştiu, cu toţii. Să vorbim despre „Grădiniţa", care este în curs de construcţie. Acest bloc, cred, este un exemplu în ceea ce priveşte calitatea structurilor de rezistenţă. Un exemplu de responsabilitate civică, dacă pot să spun astfel, a fost proiectarea. Institutul „Prolect" Bucureşti a urmărit pe faze întreaga lucrare. De mult vroiam să facem un lucru deosebit şi, iată, acum avem prilejul de a ne arăta puterile. Blocul va fi îmbrăcat în nişte lamele verticale, cu decupări în forme geometrice specifice stilului nostru tradiţional. Cine-l va privi de aproape şi atent, va recunoaşte pe faţada „Grădiniţei" motive din Brâncuşi.

E. DUMITRU ■
Fotografie de ION PREDOŞANU ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în mari unități industriale și obiective edilitare din Capitală

Un nou și semnificativ dialog cu producătorii bunurilor materiale din sectoare de vîrf ale industriei

Creșterea puterii economice a României, înlănțuirea etapelor urcînd spre civilizație și bunăstare sînt mărcate fertil și convingător de întîlnirile secretarului general al partidului cu oamenii muncii din toate sectoarele vieții social-economice. Aceste întîlniri devin repere de conștiință și, totodată, programe concrete de activitate. Pentru proprietarii, producătorii și beneficiarii bunurilor materiale, ele sînt tot atîtea prilejuri pentru a-și exprima hotărîrea lor fermă de a acționa strîns uniți în jurul partidului, de a înfăptui neabătut politica internă și externă a țării, de a-și manifesta sentimentele de stimă și dragoste față de președintele României, personalitate marcantă a lumii contemporane ce-și consacră întreaga viață și activitate binelui și propășirii patriei.

Joi, 31 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii din mari unități industriale și obiective edilitare din Capitală. Această nouă întîlnire de lucru a secretarului general al partidului a prilejuit o analiză rodnică a modului în care se înfăptuiesc hotărîrile privind dezvoltarea unor sectoare de vîrf ale industriei.

Raportînd despre modul cum colectivele de muncitori, ingineri, tehnicieni au reușit să îndeplinească indicațiile primite în timpul precedentelor analize la fața locului, conducerile întreprinderilor și unităților vizitate au înfățișat secretarului general al partidului tabloul exponențial al noii calități manifestate în structurile de bază ale producției ; productivitate, consum de materie primă și materiale, economie de energie, organizarea producției și a muncii, înfăptuirea noului mecanism economico-financiar și de autoconducere muncitorească, producție netă, tehnică nouă etc.

Într-o lume în care într-o săptămînă se nasc tot atîtea idei cît în alte veacuri întregi, esențiale, determinante devin căile prin care ele trec de pe planșa de concepție în fluxul industrial. Competitivitatea în tehnologie se reflectă cît se poate de limpede în indicatorul numit export. La „Automatica", puternică unitate a industriei constructoare de mașini, care prin activitatea sa contribuie în mare măsură la promovarea tehnicii de vîrf în diferite ramuri ale economiei naționale, volumul exportului pe care întreprinderea îl realizează în 14 țări este mult superior importului la care ea recurge acum. Este o dovadă elocventă a capacității aparatului ingineresc român de a rezolva eficient și cu înaltă competență orice problemă tehnică și de creație inginerească. Creație inginerească ce presupune rezolvarea prealabilă a unui alt imperativ major al unei economii moderne : integrarea efectivă între activitățile de învățămînt, cercetare și producție. Reținînd succesele remarcabile ale colectivului de specialiști de la Întreprinderea de avioane, ca în toate vizitele pe care le întreprinde, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat soluțiile privind amplasarea, în perimetrul existent, a Facultății de aeronautică a Politehnicii bucureștene și a Institutului de cercetări și prolectări de profil. Complexitatea crescîndă a sarcinilor încredințate acestui colectiv ce se străduiește să aducă industria aeronautică din țara lui Vlaicu și Vuia la nivelul și dimensiunea socialistă a industriei românești este ilustrată de preocupările variate ale întreprinderii : prototipul avionului utilitar destinat agriculturii echipat cu motor cu piston, IAR 827, Dacic, avionul cu destinație sanitară BN-2 (Islander), platforma de reparații integrale a avionului de pasageri AN-24, fluxul de fabricație a avioanelor BAC-1-11, în cooperare cu firma britanică „British Aerospace". Tot în acest context amintim cîteva dintre produsele reprezentative pentru viitorul profil al Întreprinderii „Automatica" : instalația de cîntărire și dozare automată (utilizată în industria metalurgică și industria materialelor de construcții) și automatul programabil, produs reprezentativ pentru tehnica de vîrf, solicitat în diferite sectoare și îndeosebi în industria construcțiilor de mașini. Aceste instalații, recent distinse cu diplome la expoziția de la Budapesta, sînt realizate într-o concepție tehnologică complet nouă. O suită de trei instalații de dozare și cîntărire ilustrează preocupările larg manifestate în direcția tipizării, fiabilității și miniaturizării produselor.

În aceeași preocupare pe linia dezvoltării, diversificării, miniaturizării și tipizării producției se înscrie și o altă întreprindere bucureșteană cu pondere însemnată în procesul de modernizare a industriei : „Electrotehnica". Aici, ponderea produselor noi și reproiectate ajunge în prezent la 65 la sută. Sînt prezentate cu acest prilej mașini specifice, realizate prin autoutilare, cu care au fost dotate secțiile întreprinderii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat să se persevereze în direcția producerii unor echipamente cît mai complexe, de o înaltă tehnicitate, punîndu-se un accent deosebit pe miniaturizarea și tipizarea produselor, pe automatizarea operației de control prin simularea operațiilor pe care echipamentele respective urmează să le realizeze.

Cu multă bucurie și căldură a fost întîmpinat tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizitele întreprinse pe șantierele de construcții ale Capitalei și la întreprinderea de prefabricate pentru locuințe din cartierul Militari. Expresie a grijii partidului, a preocupării constante a secretarului general pentru bunăstarea, confortul și condițiile de viață ale oamenilor muncii, vizita la obiectivele amintite s-a transformat într-o puternică manifestare a dragostei și recunoștinței oamenilor muncii din Capitală pentru politica promovată de secretarul general al partidului, care corespunde pe deplin aspirațiilor de bunăstare, progres și civilizație ale întregului popor, hotărît să nu precupețească nici un efort pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale de dezvoltare multilaterală a României și înaintare spre comunism.

C. NICOLAE

Cultul muncii, cultul valorii

Glăvăneşteni pe Valea Zeletinului

Glăvăneştii de Bacău este o aşezare de ciobani de pe Valea Zeletinului. Glăvan — pisar la curtea lui Rareş şi patronim al sălaşului — îi ştia tot acolo şi tot ciobani. Cuza, la 1864 — adică anul în care comuna a fost introdusă ca unitate administrativ-teritorială în Principatele Unite — îi ştia tot acolo şi tot ciobani. Glăvăneştenii, ei înşişi se ştiu tot acolo şi tot ciobani pînă-n măduva oaselor şi pînă-n izvorul veacurilor. Deşi «atestaţi documentar» nu-s decît de la 1428, faima lor de oieri a urcat însă pînă sus, pe obcinele Bucovinei şi pînă hăt, dincolo, la Bran şi la Poiana Sibiului. Dar cu toată faima, în transhumanţa lor peste timpuri şi anotimpuri, oamenii locului au dus-o mai mult rău decît bine. Ceea ce nu i-a făcut nici răi, nici să-şi părăsească vetrele, nici să-şi trădeze credinţa în muncă, credinţă care, mai ales în ultimele decenii, le-a adus satisfacţii nebănuite. Fiindcă glăvăneştenii n-au aşteptat ca alţii să le rezolve necesităţile-problemă.

EXEMPLUL NR. 1

Au venit, s-au întîlnit, au vorbit : „Cum o să cumpărăm costume naţionale? Noi şi fetele vom face şi ilie şi cămăşile..." Drept pentru care au cumpărat bumbacul ; l-au depănat pe mosoare ; l-au urzit pe urzitoare ; l-au nevedit prin iţă şi spată. Apoi au legat gura pînzei în război. De fapt, în două războaie întocmite la şcoală de aceeaşi profesoară, Tatiana Galan, împreună cu elevii. Cum? Oarecum simplu. Unul a adus fuşticle, altul ţevile din trestie, altul fusele de letcă, altul scripeţii, altul tălpicile, altul vîrtelniţa, altul iţele, altul spatele... şi gata războaiele.

Un an şi şase luni au lucrat femeile şi 60 de metri de pînză au ţesut. Sub ochii proprilor fete. Apoi au croit ilie şi cămăşile : douăzeci şi douăzeci. După care au ales modelul împletiturilor din albumul întocmit tot de ele. Eşantioanele ? Nespus de frumoase, foarte vechi, şi strict autentice, şi aparţinînd exclusiv satului lor.

EXEMPLUL NR. 2

Apa, care pentru ca să existe la masă trebuia adusă cu cofele şi cobiliţele de pe umerii dealurilor. Şi bineînţeles că se aducea, dar nemaipomenit de greu. (Asta şi pentru că reliefui comunei este teribil de accidentat. Pare-se că o mînă de dimensiuni cosmice a zgîriat cu degete uriaşeşti văile şi pantele pe care-s aninate casele. Oamenii, ca să treacă, coborau mai întîi o scară în ripă, apoi coborau ei cu cofele şi cobiliţele, apoi lipeau scările de celălalt mal, urcau şi ei, şi cofele şi cobiliţele, scoteau scările, le transportau la ripa următoare...)

„Depinde de noi ca să scăpăm de chinul ăsta" au spus oamenii comunei prin nişte adunări cetăţeneşti. Adevărul este că iniţiativa, care mai tîrziu s-a numit „apa în curte", au lansat-o Boghiu Gheorghe, Păncescu Vasile şi Păncescu Gheorghe. Izvoarele existau. De la izvorul Memeluţă au tras ţevile la şcoala de 8 ani (făcînd să dispară singura găleată din care se putea bea apă — spre disperarea doctorului — cu aceeaşi căniţă din tablă cu smaltul sărit şi legată cu sîrmă de o ureche a vasului...). Tot de acolo au alimentat şi bufetul, şi sifonăria, şi vreo cincizeci de gospodării. De unde ţevi ? Păi ţevi din PVC, aflătoare de vînzare pe la mai toate magazinele cooperaţiei de consum. De la izvorul Păncescu Vasile a Voicăi s-a tras apă în casele din trei sute de curţi, şi pentru 173 ha plantate cu vie **ceapeului.** De la izvorul Durchi Mihai s-a tras apa în alte zeci de gospodării şi pe la „solariile lu' alde Gociu Viorel, Pîrţu N. Ion, Floroiu Ion, Barbăroşă Constantin, Mîşcă Gheorghe, Ştefan Ion..."

Acum, pentru că tot au apă la robinet, glăvăneştenii s-au gîndit să-şi introducă încălzire centrală

EXEMPLUL NR. 3

Au fost aduse 22 de maşini pentru altoit viţă nobilă şi 190 000 de butaşi pentru completarea golurilor din cele 312 ha de vie ale celor două **ceapeuri** (din care 130 ha moderniznte, în '79 urmînd să se mai modernizeze alte 30—40 de hectare). Au mai fost aduse două sobe cu motorină, cîteva termometre, nisip şi apă. Inginerul Florea a instruit următoarele femei : Radu Maria, Bucur Adela, Neagu Maria, Vlad Tinca, Oprea Elena, Oprea Paraschiva (68 de ani, mamă a opt copii), Mereşcanu Paraschiva (65 de ani, mama a nouă copii). Aceste femei au altoit cele 190 000 fire, după care au îngrijit cu schimbul şcoala de viţă. Rezultat : pierderile au fost doar de 5 la sută. (Specialiştii afirmă că, de regulă, prin alte părţi cu mai multă experienţă, la aceeaşi operaţie, pierderile se ridică la 30—35 la sută.)

EXEMPLUL NR. 4

Acum doi ani, cineva dintr-un prezidiu l-a taxat de utopist pe Buzdugă Neculai, locuitor al Glăvăneştilor care — nici mai mult, nici mai puţin — s-a ridicat şi a zis că el propune să se stăpungă dealul Mirceanu în punctul Păduraru, pentru că dumnealui personal (Buzdugă, nu dealul), s-a cam săturat de ravagiile pe care le cam face Sohodolul (un afluent minor al Zeletinului). Dar propunerea lui a fost îmbrăţişată şi de alţi glăvăneşteni, care, în număr de peste o mie (motiv pentru care cer scuze că nu le transcriu aici numele), au făcut ceea ce au propus. Adică au îndreptat o meandră, săpînd timp de un an — în trepte, cum zice-se că s-ar fi făcut cîndva piramidele din Gizeh — la un deal pe care l-au ferăstruit pur şi simplu pe o adîncime de vreo cincizeci de metri şi de la un versant la altul. După care operaţie au mai săpat un canal lung de 300 m, pentru evacuarea torentului obligat să treacă astfel prin deal. După care, oamenii au scăpat să le mai ia apa casele, animalele, păsările.

EXEMPLELE NR. 5, 6, 7...

Ca să nu le mai fugă dealurile, glăvăneştenii le-au tăiat trepte, iar pe acestea le-au plantat cu duzi şi cu tei. Rădăcinile duzilor şi teilor au fixat terenul, iar frunzele duzilor au fost date acelora care s-au angajat să crească viermi de mătase. Şi numai copiii şcolii au contractat pentru acest an 300 de grame de gogoşi.

Pe peretele din beton al unei fîntîni citesc : „CINSTE OAMENILOR CU SPIRIT GOSPODĂRESC".

MIRCEA BUNEA ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

„Pîinea trebuie să sune a pîine"

Ştefan Kocsis este brutar la unitatea nr. 3, strada Horea, din Cluj-Napoca. Lucrează de douăzeci şi şase de ani în aceeaşi unitate, e cunoscut în cartier şi în întreprindere ca unul dintre cei mai buni brutari. De cinci ani este fruntaş.

Jumătate din pîinea pe care o frămîntă şi o coace zilnic (12 000 de pîini) este vîndută la magazinele de prezentare din oraş. Acest lucru ne obligă, spune Ştefan Kocsis ; pentru ca pîinea să fie cît mai bună, m-am obişnuit să-i fac zilnic, după ce o frămînt şi o coc, controlul calităţii. Am grijă, adică, să fie rumenită, miezul să fie elastic, sub apăsarea degetului să-şi reia forma iniţială. O apropii de ureche, o lovesc de cîteva ori cu degetul, ca pe un pepene, pe partea pe care a stat pe vatră şi o ascult : pîinea trebuie să sune ! Apoi, îmi tai un colţ zdravăn, văd dacă miezul e afinat şi bine crescut, apoi o gust... şi gustul trebuie să fie al „pîinii ca la mama acasă".

Kocsis Ştefan

O cu totul neobişnuită expediţie a muncii

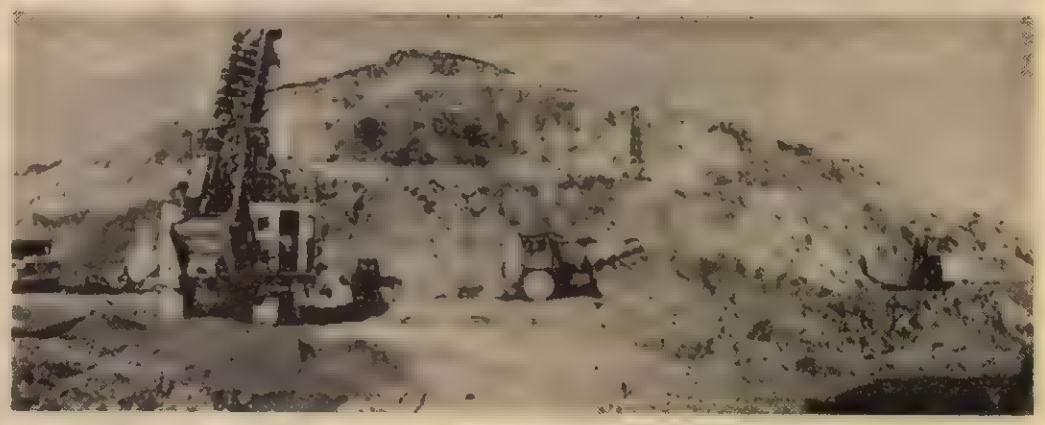

Este adevărat că Mihai Niculiţă este directorul exploatării miniere Călimani după cum este la fel de adevărat că munca lui mină se cheamă şi asta încă de pe vremea cînd abia împlinise 14 ani. Altfel zis a fost miner, apoi inginer, apoi inginer-şef, acum, la 45 de ani este director dar n-a pierdut nici una dintre trăsăturile definitorii ale detaşamentului muncitoresc din care face parte de 34 de ani (pe cartea de muncă) şi pe care îl slujeşte. Minerii-s oameni care nu se cruţă, dar nici nu cruţă ; sînt oameni care nu-şi precupeţesc efortul nici en gros, nici en detail ; inteligenţa, vigilenţa şi intransigenţa lor nu-s policandre pe care să le aprindă doar la sărbători, ci zilnic în aspra solemnitate a galeriilor armate cu muncă şi întuneric. Şi-i mai ştiu pe mineri oameni drepţi pentru că n-au nimic comun cu logica funiei în traistă.

Cineva îmi spunea că directorul lor face parte din lotul acelora care şi-au zidit viaţa la temelia Călimanilor. Nu s-a dat la o parte indiferent de treaba ce i s-a cerut s-o facă. (Cîndva a condus chiar lucrările de construcţie ale unei porţiuni din şoseaua Vatra Dornei — Călimani ; şi a rămas celebru în zonă pentru faptul că, dorind ca ortacii lui să muncească în foarte bunăvoie, a adus cu sine şi o cantină şi un taraf. Imaginaţi-vă cele două coloane — dintre care una... logistică — înaintînd victorioase spre miezul muntelui ; în urma lor panglica de asfalt a rămas să depună mărturie a trecerii pe-acolo a unei cu totul neobişnuite expediţii a muncii...) În septembrie, într-o simbătă, se vor împlini 25 de ani de cînd a zis da în faţa primarului din Neagra Şarului (comuna natală), duminica a petrecut cu prietenii invitaţi la nuntă iar luni dimineaţa la cinci putea fi găsit la mină. Ceea ce nu l-a împiedicat ca anul 1979 să-l găsească bunic...

— „Vezi — îmi spunea altcineva — tatăl lui a fost miner, tatăl soţiei sale a fost miner, pe la noi aşa se petrec căsătoriile, nu-i nici emfază, nici fals eroism, e un obicei minieresc şi atîta tot... Uite, azi (17 mai) e aniversarea soţiei, trebuia să fie de mult acasă la el, dar nici acum după 14 ore n-a plecat pentru că s-au ivit probleme noi şi la haldă, şi în carieră..."

Cu ce probleme s-a ocupat Mihai Niculiţă în toţi aceşti ani ? Dacă într-un sfîrşit de săptămînă, ori în concediu, vă veţi hotărî să treceţi prin Călimani vă rog să observaţi că vîrful Negoiul Românesc (1 884 m) nu mai este unde-l ştiaţi şi cum îl ştiaţi, ci este mai subţirel (adică decopertat două treimi), şi-i ceva mai... încolo. Şi să mai ştiţi că respectiva muncă de decopertare şi de mutare tot Mihai Niculiţă a organizat-o şi a condus-o. Şi fiindcă pentru asta trebuia să fi fost zi şi noapte la ordinele muncii, e foarte probabil că de aceea a şi fost distins cu Ordinul Muncii; cu toate trei clasele I

MIRCEA MARIUŞ ■

Minunaţii oameni simpli

7 fraţi — curaj molipsitor

Abia o puteai întrezări în rotitoarea cabină a excavatorului. Ţi-o imaginai, urmărind zvicnirea monstrului metalic la fiecare „muşcătură" în munte, ca pe o femeie cu o putere herculeană, masivă, în stare a supune, prin însăşi forţa ei, muntele. Imprima maşinii sale un dans ritmic, nervos, pendulînd între mărunţita rocă, cer şi basculantele care, în şunete prelungi de atenţionare, îşi cereau încărcătura. Era ca un vîrtej în mijlocul căruia se afla ea, excavatorista Elena Tismănaru.

Nu e demult aici, pe acest platou muntos al Anihei, cunoscut de localnici sub denumirea de „Tîlva Zinei". Este doar de 3 luni, de cînd a pornit-o la drum şi tînăra întreprindere minieră de exploatare a şisturilor bituminoase de la Anina. A venit împreună cu soţul ei (el, ca şofer pe basculantă) de la Întreprinderea minieră Moldova Nouă, odată cu naşterea şantierului carierei de exploatare a şisturilor.

„E grea meseria ?" — am întrebat-o. „Tot greul de-l învingi, devine uşor, iar eu l-am trecut de vreo 3 ani" — ne-a răspuns prompt. După care a continuat : „E drept, m-au ajutat şi fraţii, şi sora mea geamănă. Sora mea geamănă este şi ea excavatoristă la Abrud. Cei 3 fraţi — şi ei tot excavatorişti sînt. Doar două surori din cei 7 fraţi care sîntem nu ne-au urmat. Aşa încît, după cum vedeţi, am prins unul de la altul curaj şi drag de excavatoare. Acum, n-am probleme, mă urc pe orice tip — ăsta, pe care mă vedeţi, este de mare capacitate.

GEORGETA BRUMARU ■

Traducerile — o hartă spirituală a lumii de azi

Distinsul om de cultură care este Romul Munteanu, profesor de o mare rigoare intelectuală, ştiinţifică la catedra universitară, om de spirit, de atitudine şi de acţiune, cu o înaltă ţinută sufletească, mereu tînăr printre studenţii şi colaboratorii săi, a acceptat să răspundă, în calitate de director al Editurii „Univers", la cîteva întrebări puse de noi. Care sînt, în rezumat, preocupările Editurii „Univers" şi ce arie de investigaţie cuprind ? Cum se informează editura asupra fenomenelor culturale de pe mapamond ? Ce a urmărit şi ce urmăreşte editura în mod programatic prin traducerile sale ? Care sînt reuşitele şi care sînt neîmplinirile în activitatea editurii ?

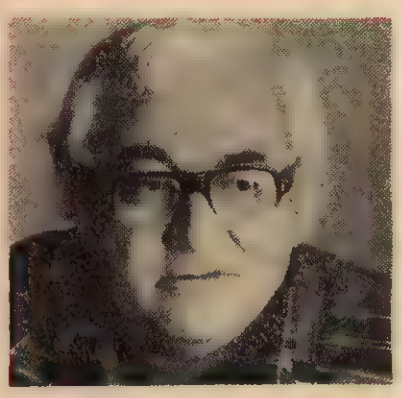

Editura „Univers" e specializată în traduceri de literatură, critică, istorie literară şi filozofie a culturii. În plan istoric refacem panorama spiritualităţii de la operele fundamentale ale antichităţii pînă la operele scriitorilor şi gînditorilor contemporani. În spaţiu, încercăm să cuprindem toate ariile de cultură, întocmind o hartă spirituală a lumii de azi, prin traduceri care însumează cărţi publicate pe toate meridianele globului.

Căile de informare sistematică de care dispunem vizează mai cu seamă aria culturii europene şi a culturii nord-americane. Sursele de informare sînt reprezentate de cîteva reviste la care am reuşit să ne abonăm sau ne sînt trimise gratuit. De asemenea, luăm contact cu ultimele apariţii editoriale, din domeniul nostru, prin cataloagele de sinteză ale marilor edituri şi prin buletinele informative care ne sosesc lunar. O altă sursă de informare o constituie tîrgurile de carte. Din păcate însă, participarea noastră la astfel de tîrguri e încă modestă, nereuşind să exprime pînă nici posibilităţile de care dispunem, nici politica ţării noastre de largă şi susţinută colaborare în domeniul culturii. În delegaţiile de la tîrgurile internaţionale în care ar trebui să fie mai prezenţi nu doar funcţionarii din domeniul culturii ci şi scriitorii şi editorii de carte.

Surse de informare sărace avem încă în spaţiul culturilor asiatice. Dar nici în ce priveşte zonele culturilor africane sau latino-americane nu stăm prea bine. Ca să nu mai vorbim despre continentul australian. Din Europa, de fapt, sînt cunoscute, la zi, doar cîteva culturi, celelalte rămînînd, din diferite motive, în afara relaţiilor directe, imediate. Din acest motiv folosim pentru informarea din aceste zone cărţi traduse în marile limbi de circulaţie pe mapamond.

Consecinţa ? Alegerile uneori arbitrare de cărţi pentru traducere în limba română, imposibilitatea situării lor exacte în contextul celorlalte valori din ariile respective de cultură. Sau absenţa totală din planurile noastre editoriale a unor autori străini contemporani din arii culturale mai mult sau mai puţin îndepărtate. Fapt inadmisibil într-o lume care aspiră la o conştiinţă planetară, într-o lume în care presa, radioul şi televizorul îl pun pe individ în contact aproape imediat cu întîmplări şi evenimente importante de pe glob. Astăzi, un om atent, un om lucid îşi poate fixa aproape zilnic un anumit punct de vedere în univers, pe baza fantasticului bombardament informaţional. Şi, în acest context, cititorul nostru rămîne privat de informaţii uneori fundamentale din sfera culturii, privat de anumite cunoştinţe, de opere şi autori importanţi despre care nu ştim nimic. Unele situaţii le rezolvăm apelînd la specialiştii români din străinătate (cum se întîmplă cu literatura japoneză), altele prin universitarii români care predau în lume dar care, din păcate, nu au o bibliotecă la zi a operelor mari din culturile respective.

Apoi în privinţa informării cititorilor români cu ultimele apariţii editoriale de pe mapamond, sînt şi dificultăţi pe care cititorul nostru trebuie să le înţeleagă ; sînt cele determinate de posibilităţile financiare. Drepturile de autor pe care le pretind mai cu seamă scriitorii americani şi englezi dar şi unii autori cu premii literare recente din Franţa sînt extrem de ridicate, ceea ce face uneori aproape imposibilă achiziţionarea operativă în vederea traducerii a unor lucrări.

Am vorbit despre dificultăţile Editurii „Univers" pentru că ele rămîn obsedante şi persistente. Pentru că hiatusul acesta în informare poate aduce prejudicii culturii noastre, dacă atitudinea faţă de traducerile din alte limbi nu se va schimba.

De fapt, Editura „Univers", care există din 1961 şi în 1981 va împlini 20 de ani, a făcut să pătrundă în viaţa noastră literară cărţi fundamentale din culturile lumii. Să nu uităm că înainte de război programul editorial în domeniul traducerilor avea prin excelenţă un caracter comercial. Astfel încît ne-am trezit că opere fundamentale din diverse epoci şi culturi n-au fost traduse în limba română, la momentul potrivit. De aceea, a trebuit să ne stabilim programul editorial în aşa fel încît să recuperăm timpul pierdut. Am reţinut marea categorie a traducerilor din operele scriitorilor antici pînă la cei de la sfîrşitul secolului 19. Unele în versiuni noi. Altele în tiraje foarte mari cum e cazul operelor lui Dante, Petrarca, Shakespeare, Tolstoi, Dostoievski, Thomas Mann ş.a. Alături de acest act necesar de cultură s-a impus publicarea clasicilor secolului douăzeci. Aşa am început tipărirea unor ample serii de traduceri din operele unor Dos Passos, Faulkner, Hemingway, André Gide, Proust, Virginia Woolf, Kafka, Joyce, Musil ş.a. Mai dificilă a fost redarea în versiune românească a poeţilor romantici, simbolişti sau expresionişti (cum ar fi expresioniştii germani Rilke, Trakl) ca şi experimentele dificile ale poeziei lui Mallarmé sau Ezra Pound. A fost necesară apoi ieşirea din europocentrism! Demersul a dus la descoperirea unor mari valori mai cu seamă în continentul latino-american de unde s-au impus nume mai vechi ca Borges sau Carpentier şi alţii ca Marques, Carlos Fuentes, Scorza, Casares ş.a. Dacă la început marele public a reacţionat nemulţumitor faţă de literaturile noi, în plină expansiune, dacă unele opere au fost întîmpinate cu oarecare rezistenţă, aceasta se explică şi prin faptul că am editat traduceri uneori nefericite. Treptat s-a creat un colectiv inspirat de traducători, publicul descoperă cu uluire şi admiraţie literatura latino-americană reprezentînd un univers fabulos care aprinde imaginaţia şi înnobilează spiritul. În paranteză fie spus, operele unor mari scriitori traduşi în ultima vreme la noi au influenţat pozitiv şi pe scriitorii noştri. S-au descoperit afinităţi şi s-au tranşat diferenţe. Unii scriitori s-au descoperit pe sine în confruntare cu aceste opere. E adevărat, am întîlnit şi scriitori care trăiesc, efectiv, spaima traducerilor. E de fapt o teamă de competiţie. În acest caz, după părerea lor, ar trebui să tragem obloanele editurii. Mulţi au ieşit din această confruntare învingători. Mulţi au ieşit din competiţie nimiciţi. Dar în felul acesta participăm şi noi la bursa mondială de valori literare. **Traducerile nu omoară duhul naţional !**

Pe de altă parte, în perioada celor aproape două decenii de existenţă, Editura „Univers" a tipărit cărţi de importanţă vitală pentru tineretul universitar, pentru specialiştii din învăţămînt, pentru critici ca şi pentru alte categorii de cititori interesaţi de domeniul teoriei literare şi filozofiei culturii, al esteticii şi istoriei literare. Multă vreme s-a crezut că un singur tip de critică, cea de factură sociologică, poate explica toate fenomenele literaturii. Cu timpul s-a recunoscut că estetica şi critica marxistă nu pot rămîne în afara contactului cu diferite discipline ca antropologia culturală, structuralismul, semiotica, psihanaliza etc. În acest domeniu ne-am străduit să oferim cititorilor noştri un larg evantai de sisteme critice actuale şi să recuperăm valorile mai vechi care nu intraseră la timpul potrivit în circuitul nostru de informaţie. Astăzi, tînărul universitar sau tînărul intelectual care se iniţiază în cultură posedă un limbaj critic articulat prin contactul nemijlocit cu aceste fericite lecturi şi confruntări, fără handicapul golurilor de informaţie din trecutul apropiat (de acum 10—15 ani). Munca noastră, aici, la editură a fost o permanentă tentativă de sincronizare cu marile valori ale lumii. Şi dacă mai există unele pete albe pe harta culturală a globului, trebuie să remarcăm faptul că prin acţiunea noastră, patrimoniul de informaţii de care dispune astăzi un intelectual de factură umanistă, pe calea traducerilor, este suficient pentru a-şi asuma şi defini un mod de gîndire independent, original, şi actual, fără riscurile unui comportament provincial faţă de sistemele critice de largă rezonanţă în lumea contemporană.

Interviu consemnat de
ADRIAN DOHOTARU ■

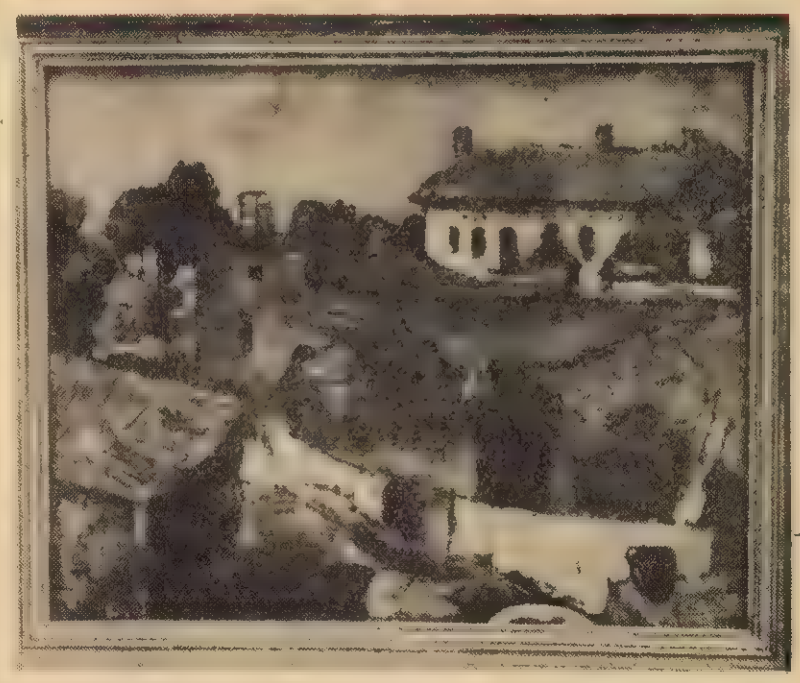

Nicolae Tonitza — Curte cu rufe, Mangalia

Cugat, deci există

Timpul ca aliat

Întrebîndu-l pe Gheorghe Vasilachi, cel mai bătrîn ceasornicar din Bucureşti, ce sfat ar da unui tînăr care intră în viaţă şi vrea să-şi cumpere din prima retribuţie un ceas, mi-a răspuns : „Să-şi facă din timp un aliat, nu un duşman".

Iată un sfat care pune pe gînduri. Timpul este una din obsesiile fundamentale ale civilizaţiei noastre tehnotronice. Avem impresia că trece prea repede, că nu ne mai ajunge, că inefabilul său devine dureros şi acut în stare de veghe ca şi în stare de vis. Pretutindeni şi permanent ni se atrage atenţia că timpul trece şi că nu avem dreptul să-l pierdem. Cine se află astăzi în căutarea timpului pierdut, în dulcea euforie a lenei şi comodităţii, cine trage astăzi de timp la propriu şi la figurat se exclude în mod automat din societate şi din viitor. Totul se calculează acum în ore, minute, secunde şi fracţiuni de secunde. Formăm un număr de telefon şi ni se dă ora exactă. Ridicăm privirile la un colţ de stradă şi dăm peste arătătoarele unui ceas electric care ne fixează precis ora în existent. Aruncăm ochii pe ceasul de la încheietura mîinii şi aproape inconştient, cu un gest reflex, simţim nevoia să ne stabilim propria noastră oră exactă faţă de aceea a lumii în care trăim. Şi, e adevărat, uneori constatăm că ora noastră nu se potriveşte cu aceea a lumii. Şi intrăm în panică. Niciodată producţia mondială de orologii n-a atins asemenea parametri. Niciodată ceasurile n-au fost mai ieftine ca acum. Ora exactă a devenit la rîndul ei o oră de consum ! Pentru că totul se măsoară în timp. Eşti apreciat în funcţie de rapiditatea cu care gîndeşti şi acţionezi. Eşti preţuit în funcţie de felul în care ştii să-ţi organizezi, să-ţi ordonezi timpul, de numărul de probleme rezolvate într-o anume unitate de timp, de modul în care depăşeşti limitele impuse, baremurile fixate prin planificare şi programare la locul de muncă. Totul se măsoară în timp : producţia de bunuri materiale, ca şi producţia de bunuri spirituale. Ceasurile de mînă sau de buzunar, strungurile, tractoarele, aeroplanele, vapoarele, operele de artă reprezintă un anumit timp, o anumită civilizaţie ! Călătorim în trenuri care încearcă să parcurgă mai repede anumite distanţe, călătorim cu supersonice ca să cîştigăm timp. Folosim calculatoare electronice ca să nu pierdem timp. Ne grăbim. Ne grăbim. Trăim chiar sub starea de tensiune a timpului. Dovadă şi faptul că străzile şi autostrăzile sînt invadate de numărul mare de automobile iar numărul accidentelor de circulaţie care ni se comunică de pe mapamond este în continuă creştere. Astăzi nici un om nu-şi mai poate îndeplini sarcinile fără o agendă riguroasă care să cuprindă programul de fiecare zi, pe ore, pe minute, pe categorii de probleme, pe oameni, pe locuri de întîlnire etc. Astăzi, cine întîrzie la o întîlnire este un om care pierde stima concetăţenilor.

Societatea îşi ia măsuri de prevedere de pe acum spre a se întîlni fără şocuri, fără impacturi dramatice cu propriul ei viitor. Oamenii îşi scriu din timp scenariile propriului viitor, chiar dacă nu vor fi, în mod direct, ei înşişi beneficiarii acestei acţiuni. Încearcă să prevadă, să premediteze un timp care va veni. Uneori, în goana aceasta după timp nu mai avem cînd să ridicăm ochii pe cer, nu mai avem timp să ne dăm seama cînd au venit sau cînd au plecat păsările călătoare... Observăm din treacăt, cu un surîs aproape imperceptibil, că au izbucnit mugurii în copacii de pe bulevard. Pentru că uneori ne planificăm pînă şi timpul liber, timpul de destindere, de refacere. Mergem în excursii itinerante cu orar precis de la care nu ne putem abate, ca să vedem cît mai mult, ca să cîştigăm timp. Dacă nu ne place un spectacol, spunem că am pierdut timpul !

Fără îndoială, trăim într-un secol în care predomină fotografia la minut. Adesea sportivii de performanţă sînt declaraţi cîştigători după ce au doborît recordul de viteză pe pistă, prin developarea filmului cursei. Trăim într-o vreme plină de performeri în sport şi în viaţa de toate zilele. Trăim într-un secol al vitezei debordante. Ne grăbim să recuperăm întîrzierile de altădată, să ne îndeplinim planul şi să ni-l depăşim. E şansa noastră de supravieţuire. Şansa noastră de a intra în rîndul ţărilor puternic dezvoltate de pe mapamond. Am întîrziat mult timp, am luptat să ne apărăm fiinţa, am înfruntat duşmani violenţi şi cruzi. Dar n-am contenit să ne măsurăm timpul istoric cu orologiile cosmice. Avem planuri de perspectivă pînă în anul 2000 şi dincolo de anul 2000. Avem foarte clar viitorul în faţă. Dar nu trebuie să uităm, totuşi, că pînă în anul 2000 mai sînt doar 21 de ani ! Trebuie să ne grăbim inteligent, să ne grăbim din tot sufletul !

Zilele trecute am dat ceasurile cu o oră înainte. Ca să cîştigăm timp, ca să cîştigăm lumină. L-am făcut, într-un fel, aliat al vieţii noastre şi nu un duşman implacabil. Dar ce s-ar fi întîmplat dacă fiecare, în forul nostru interior, ne-am regla ceasurile întotdeauna cu o oră mai devreme ca să intrăm cu o oră mai devreme în zodia celor mai înalte civilizaţii ?

ARON DOMIDE ■

„Am fost o zi şef de post la miliţia din Corneşti — Dîmboviţa"

Aşadar, mi-am propus să stau alături de plutonierul major Ion Milescu, şeful postului de miliţie din Corneşti, judeţul Dîmboviţa, 24 de ore neîntrerupt, încercînd să-l „dublez" prin prezenţa mea şi a carnetului de notiţe, surprinzînd cît mai veridic cu putinţă coordonatele tipice muncii sale, dificultăţile şi satisfacţiile acesteia, poziţia lui în viaţa de fiecare zi (şi de noapte) a unei aşezări rurale, aflată la marginea teritorială a capitalei judeţului, dar la hotarul cu alte două importante unităţi administrative, Prahova şi Ilfov.

„Aventura" a început în seara zilei de 28 mai, în jurul orei 19,00, cînd cei cinci lucrători ai postului deja cunoscut s-au întîlnit, ca de obicei, la sediul miliţiei, construcţie nouă şi curată, atît pe dinafară cît şi pe dinăuntru, şi la edificarea căreia sătenii din Corneşti şi-au dat un preţios concurs, flataţi — şi pe bună dreptate — că „centrul" se va afla la ei în comună. Cînd ştii că cinci oameni au de supravegheat 64 de km pătraţi (!), zi şi noapte, te simţi mai în siguranţă fiind foarte aproape de autoritatea publică, o poţi sprijini mai eficient, poate, decît ar face-o cei de la o depărtare „mai mare, ca să nu mai spun că fiecare cetăţean al Cornetilor este cît se poate de bine informat de tot ceea ce se petrece pe suprafaţa amintită !

Şeful de post, un om robust, brunet, cu ochii de culoarea cicoarei, buzoian de felul său, n-a împlinit încă 40 de ani, dar degajă, prin felul său de a fi, un puternic filon de autoritate, nu dură ci blajină care exclude însă ezitările, tocmeala, mîlia cînd devine primejdioasă. Ceilalţi : Iancu Stan, şi el plutonier major, ajutorul şefului de post, de fel din Dîmboviţa, 40 de ani ; plutonierul adjutant Vasile Pohvaţă, bucovinean, decan de vîrstă : 50 de ani, cu o siluetă tinerească, om pe chipul căruia se citeşte că a văzut şi auzit multe ; sergenţii majori Vasile Marin, 27 de ani, din Corbii Mari, şi Dumitru Vlada, cel mai tînăr dintre toţi : 22 de ani, din Sălcioara, flăcău parcă nesecos încă la horă, dar care duce, din timp în timp, mîna la şoldul drept unde, într-un toc de piele gri, stă agăţat de centură pistolul, are mişcări rapide, orice ar face, dar care trec, ori de cîte ori apare în pragul biroului şefului de post, prin poziţia „drepţi" agăţată parcă şi-n privirile sale care se pironesc în chiar ochii plutonierului major Ion Milescu pe care-l ascultă fără să clipească.

Cei patru îşi prezintă raportul : ce sarcini au avut de îndeplinit, pe care anume le-au rezolvat, ce nu, şi din ce cauze, ce neprevăzuturi au apărut. Este tocmai ce-mi trebuia pentru un prim şi concludent contact cu munca specifică a unui post de miliţie rural. Cei patru pleacă apoi fiecare acolo unde-i este rostul, iar eu rămîn cu Ion Milescu încercînd să-l fac să-şi povestească viaţa, tentativă ce avea să se dovedească trudnică, deoarece nici nu se închega bine firul acestei treceri prin lume, începută într-un sat buzoian, continuată prin şcoli de tot felul şi oraşe diferite, că fie telefonul, fie vreun cetăţean sau subaltern de-al şefului de post îl solicita. A rămas să ne mai vedem mai pe liniştе (!?) şi să-mi istorisească de-a fir a păr... Ce-am putut totuşi să reţin este că are la bază şcoala de radiotelegrafişti, că a fost în armată tanchist, a absolvit diverse cursuri la Buziaş, Timişoara, Tecuci, Slatina...

ÎN APĂRAREA FAMILIEI

Uşa biroului e larg deschisă ; parfumul bujorilor de-afară se amestecă cu cel al leandrului din cameră, îngrijit de însuşi şeful de post, care tocmai începuse o lecţie de botanică, cînd silueta înaltă a unei femei îmbrăcate într-o rochie portocalie apare în cadrul intrării. Plutonierul major o cunoaşte. I se adresează pe nume şi o invită să ia loc. Stela C. se aşază fără mofturi. Se vede că a mai fost pe aici şi cunoaşte bunele maniere ale lui Ion Milescu. Îşi aşază geanta în poală, încrucişează braţele, lăsînd să i se vadă ceasul-brăţară de pe mîna stîngă.

— Ce v-aduce la noi ? Nu l-aţi găsit pe tovarăşul plutonier acolo ?

— Nu. Mă judec peste două zile cu persoana.... ştiţi, nu-i aşa ? Şi femeia începe trista ei poveste : o vecină, mult mai în vîrstă, căci Stela C. are doar 30 de ani, şi-a pus în gînd şi-n faptă să-i „spargă casa", din cauza unor mai vechi certuri de familie, de pe cînd Stela era copil, pornite de la un răzor. Drept care o injuriază, o calomniază în faţa soţului care lucrează în altă localitate, proferind tot felul de cuvinte grele şi inventînd fapte inexistente, aşa ca soţul să se creadă înşelat şi să ceară divorţul. Stela C. are trei copii : cei mai mare de 11 ani, cel mai mic de 18 luni. Nici la ceape nu mai poate să meargă decît rareori. Soţul, cam slab după cum îmi dau seama, adică uşor influenţabil, aşteaptă ca justiţia să-şi spună cuvîntul : cîştigă procesul soţia sa, o iartă, nu-l cîştigă, o lasă ! Plutonierul major Ion Milescu cunoaşte povestea bine. Femeia care a început să plîngă mai fusese pe la miliţie cerînd sprijin. Aurica R., „duşmanca" familiei reclamantei, fusese chemată la miliţie, se discutase cu ea, i se dăduse un avertisment, dar nu se astîmpărase. Ea scornise o poveste cu un alt om, dintr-un sat vecin, cu care Stela C. fusese pe cale să se mărite, dar de ani de zile fiecare era la casa lui, nici n-aveau cum să se vadă, vreme în care o găină de-a Stelei mai sărea în curtea Auricăi R., mai un animal rupea o gură de iarbă din şanţul din faţa casei ei, pricini „mari" de neînţelegere şi scandal. „Nu ştiu ce-are cu mine, tovarăşe comandant, că sînt de-o seamă cu fi-su, i-aş putea fi copilă", mai zice Stela printre sughiţuri de plîns. I se promite că a doua zi, deci înainte de proces, va primi hîrtia trebuitoare prin care să se ateste că s-a plîns postului de miliţie, în repetate rînduri, şi că Aurica R. fusese chiar sancţionată pentru comportamentul ei antisocial. Femeia pleacă mai liniştită...

Discut cu şeful de post despre comună, a cărei populaţie însumează, în cele 10 sate reunite, peste 9 600 de suflete, dintre care în reşedinţă — Corneşti — se apropie mia de familii şi se întrece numărul de 3 000 de cetăţeni, mă interesez de orele de program, pe care mi le arată afişate la intrarea în sediu, ca să nu se zică că nu sînt, pentru că, aşa cum aveam să mă şi conving, la post se află în permanenţă cineva, fie zi, fie noapte. Ba unul dintre cei cinci, Dumitru Vlada, locuieşte chiar în aceeaşi clădire, iar telefonul postului are o derivaţie la locuinţa şefului. Şi, fiindcă veni vorba despre această locuinţă, ea se află la mai puţin de 200 de metri de post, dar plutonierul major Ion Milescu nu prea ajunge în timpul serviciului pînă acolo, aşa cum am observat în răstimpul petrecut la Corneşti. Şeful de post îi trimisese vorbă soacrei sale să-i pregătească un ceai că va trece să-l ia, ceea ce nu s-a mai întîmplat în acea zi...

POVEŞTI DE NOAPTE...

Ce se poate întîmpla noaptea într-o comună ? Asta mă întrebam şi-mi dădeam un răspuns nesigur : un univers de faţete dar numai în imaginaţia cuiva, pentru că, la ţară, omul se culcă mai devreme şi se scoală din zori. Probabil liniştе întreruptă de posibile banalităţi...

Pentru orice eventualitate, lucrătorii de miliţie îşi organizează munca fără a ţine, aparent, seama de noapte : unul va supraveghea circulaţia, altul va controla cum se efectuează paza şi aşa mai departe. Cîinele poliţist Finiş, care-i însoţeşte pe întuneric pe lucrătorii postului, a început să dea semne de neliniştе zguduind lanţul de care este legat. Se ştie, din date statistice verificate, că între orele 4,30 şi 8,00 ca şi între 15.00 şi 19.00 frecvenţa pe şosea, pe teritoriul postului, a maşinilor, este de 800—900 şi că în zilele de simbătă şi duminică intensitatea aceasta se menţine şi pe durata celorlalte ore. De aceea, s-au format grupe de sprijin, alcătuite din cetăţeni ai comunei, posesori de autovehicule, vînători sau numai oameni de nădejde, care îi ajută pe lucrătorii postului în diverse acţiuni, atunci cînd este nevoie.

Nu departe de sediul miliţiei, dincolo de podul de peste Cricov, la orele 2 noaptea, cîteva autoturisme cu numere din judeţele Prahova şi Dîmboviţa şi o basculantă sînt oprite în dreptul unui bufet binecunoscut celor care fac acest traseu... Localul s-a închis de mult, însă cei aflaţi acolo au avut grijă să-şi procure de-ale... gîtului şi consumă. Are loc o încăierare, în cursul căreia Gh. M., din Corneşti, este bătut de alţi cîţiva, printre care şi un student al Facultăţii de agronomie din Bucureşti, fiu al unor cetăţeni din localitate, Gh. I. Scena este văzută şi de T.C. şi de cumnatul acestuia, care se întorceau... de la muncă. Scandal între beţivi, aşa s-ar părea şi aşa vor încerca în ziua următoare să lase impresia cîţiva dintre cei convocaţi, de urgenţă, la post. Li se iau declaraţiile de rigoare, aşa cum sînt date, fără nici un fel de imixtiune din partea organului de miliţie. Sînt tentat să cred tot ceea ce aud şi citesc, numai că plutonierul Ion Milescu ştie cu mult mai mult. Comuna fiind situată la întîlnirea a trei judeţe, cum am spus deja, este un loc tocmai potrivit pentru efectuarea unor acţiuni nelegale, cum ar putea fi, în cazul amintit, vînzarea şi cumpărarea de furaje concentrate, sustrase de la stat. Camionul aduce saci furaţi, cînd oamenii cumsecade dorm, cine ştie de unde. Şoferul îi vinde pe teritoriul judeţului Prahova, „cumpărătorii" parcurg 200 de metri şi trec în Dîmboviţa sau, ceva mai mult, şi se află în Ilfov, la adăpostul oricăror surprize. Şi-aici greşesc... Dar, deocamdată, totul se află în stadiul primelor declaraţii... Să ne oprim aici, posibil, momentul celei de-a doua erori comise de niştе oameni care cred că, la adăpostul întunericului şi al unui chef prelungit, în picioare, dincolo de miezul nopţii, pot înşela vigilenţa lucrătorilor de miliţie.

...O maşină mare, cu gabarit depăşit, se loveşte de un ARO. Corect, însoţitorul de pe autocamion începe să caute un miliţian. Este de mult trecut de miezul nopţii, dar pe cine să întrebe ? În sectorul Cătunu — Bujoreanca, sergentul Marin Vasile îşi face rondul şi totul se rezolvă cu bine, în sensul că se constată vinovăţia, pagubele şi se deblochează, urgent, traseul.

...La ora 0.30, Dumitru Vlada îl găseşte dormind pe şosea, aţi citit bine : pe şosea, pe M. Gh. din Corneşti. Îşi pune întrebarea dacă n-a fost un accident de circulaţie. Din fericire, nu. Cetăţeanul respectiv băuse prea mult pentru a mai ajunge în patul de-acasă şi improvizase un loc de dormit direct pe asfalt. Cu pantofii scoşi din picioare, cît mai comod cu putinţă, în condiţiile date, M. Gh. dormea în momentul în care sergentul major îi găsise şi cînd un şofer de pe o maşină TIR oprise cu faza mare aprinsă şi cu ochii holbaţi, la numai cîţiva metri de presupusul cadavru. Trezit din somn, „mortul" protestează, îl injuriază pe miliţian, nu vrea să plece din „patul" lui. Este dus mai mult pe sus la domiciliul real, iar a doua zi, cu mintea limpezită, avea să se înfiinţească cu şeful de post şi să asculte prevederile Decretului nr. 76 şi — mai ales — articolul 13, în care se fixează şi amenzi, între 500 şi 2 000 de lei, pentru astfel de manifestări. I se pregăteşte şi o fotografiere, care se va executa pe locul în care fusese găsit ca şi alţi cetăţeni să ia cunoştinţă de „aventura" concetăţeanului lor, întrucît imaginea va fi expusă la gazeta de stradă.

Nicolae Tonitza — Prăvălie Mangalia

...La ora 3,00, şeful de post îşi începe controlul. Cu bicicleta la la rînd trei sate. Primii avuţi în vedere sînt oamenii săi, apoi ceilalţi. În echipele organizate de cu seară, sub conducerea şi la îndrumările căpitanului Ion Dobriţă, şeful miliţiei rurale din judeţul Dîmboviţa, sînt incluşi şi Marin Popa, preşedintele C.A.P. din Frasin, ca şi Ion Tudor, unul din cei 130 de posesori de autoturisme din comună şi care sprijină acţiunile de control. Paznicul Ion V. Aurel din Hodărăşti dormea ca şi Marin Fluieruş din Cătunu, în timpul orelor de serviciu. Cel dintîi va primi o sancţiune, deoarece a mai fost găsit în neregulă, cel de-al doilea va fi avertizat, fiindcă se află la prima abatere.

...În dreptul kilometrului 43,200, la podul peste Ialomiţa, un I.M.S. cu numărul de circulaţie 1 IF 7515, condus de D.S. din Slobozia-Moară, se răstoarnă peste parapetul de protecţie al şoselei. Accident fără urmări grave pentru cei doi aflaţi în maşină, dar cu stricăciuni care fac imposibilă continuarea drumului, mai ales că, la această oră, nu are cine s-o scoată în şosea. După proba fiolei, constatîndu-se că conducătorul auto nu se afla sub influenţa alcoolului ci era doar foarte obosit (venea de la Braşov unde dusese la piaţă cartofi şi urma să revină la poalele Tîmpei cu o nouă încărcătură, ceea ce îndreptăţeşte recomandarea ce i s-a făcut, arătîndu-i-se că viaţa este mai scumpă decît orice alt tîlc, chiar şi al unei munci corecte), cetăţenii din Slobozia-Moară sînt cazaţi la Nicolae Costea, iar a doua zi, în primele ore ale dimineţii, sînt ajutaţi chiar de acest om, şi el şofer pe o maşină cu troliu, să-şi pună maşina pe roate pentru a putea fi tractată.

NU ORICE NOAPTE GREA CONTINUA CU O ZI REA

Dimineaţa, o oarecare acalmie. Lucrătorii postului de miliţie au trecut pe la casele lor şi reapar la serviciu bărbieriţi, cu uniforma pusă la punct, gata să-şi reia serviciul sau să „recupereze", după cum va hotărî şeful de post, după ce se va vedea, conform planului din ziua precedentă, ce au de făcut.

Se întocmesc formalităţi pentru preschimbări de acte de identitate spre a fi trimise la Tîrgovişte, se citează cîţiva cetăţeni pentru lămurirea unor situaţii şi, între timp, încep să apară sătenii din comună. Cea dintîi este o femeie, de peste 60 de ani, îmbrăcată curat şi îngrijit, modestă şi abia îndrăznind să-şi spună păsul. De fapt, nu un păs ci o bucurie : după mulţi ani şi după peregrinări prin alte locuri, Maria Iordache se întorcea în satul natal, într-o căsuţă dată de niştе rude binevoitoare şi aştepta cu emoţie să i se vizeze buletinul cu ştampila miliţiei din Corneşti...

...Dragomir Gherghiţa, „propriu zis, cum spune singură, Alexandra ca pe buletin", din satul Ibrianu, povesteşte cum ducea vaca la văcar, dimineaţa, ca mai toţi oamenii „în locul din curbă, la Radu zis Sîrbu, spre Bilciureşti, unde te faci la Teliţa şi Niţă Radu mi-a bătut animalu' şi a sărit şi la mine cu bîta şi mi-a fost frică, că am 65 de ani şi sînt femeie şi-am venit să vă spun să vedem ce părere aveţi, că n-am mai plecat nici la colectiv, după cum e ceasu' acum, de cîteva zile şi ştiu şi alte femei că era şi Leana Tudor şi ţaţa Riţa şi a lu' Georgescu de-au sărit femeile, că eram un cîrd, de i-au zis : nu-ţi dai seama ce faci ? Da' nu vreau să mă judec cu el, numai să staţi dumneavoastră de vorbă şi să-i potoliţi, că uite-aşa se-ntîmplă nenorocirile, din te miri ce".

...Marin B., condamnat la un an cu executarea pedepsei la locul de muncă, vine să ceară să fie consultat de medic pentru că, avînd tensiunea mărită, nu poate, deocamdată, lucra. Povestea lui poate fi pilduitoare şi pentru alţii : cumpărase cîteva anvelope pentru „Dacia" pe care o avea, dar nu de la magazin ci de la altcineva, care acest „altcineva" furase din fabrică nu mai puţin de 200 de asemenea cauciucuri, fapt cunoscut de Marin B. şi tăinuit.

...Apar oameni care vor ori s-au şi despărţit dar se ceartă pe lucruri, fii care-şi lovesc părinţii, cetăţeni reveniţi din străinătate cu lucruri pe care le vînd acum cu preţuri exagerate, tot felul de cauze cărora şeful de post trebuie să le găsească o rezolvare. Şi plutonierul Ion Milescu reuşeşte s-o facă. Numere de decrete, texte de legi, prevederi de tot felul, de la cele administrative pînă la cele de comportament civic sau pînă la acţiuni penale îi sînt binecunoscute şefului de post care nu vorbeşte doar, ci-şi notează într-un caiet tot ceea ce i se spune şi ceea ce decide. Aşa reuşeşte să nu uite nimic.

Orele 11,00. Şeful de post se deplasează la două ferme legumicole din raza comunei, pentru a sta de vorbă cu oamenii care culeg căpşuni pentru piaţă. Unii obişnuiesc să plece cu sacoşele pline, de fiecare dată, şi plutonierul major Ion Milescu le atrage atenţia că este vorba despre un bun al obştii şi că nimeni nu se supără dacă cel care recoltează mai duc şi la gură cîte un fruct, dar asta-i altceva...

— În ultimii doi ani, acum am intrat în al treilea, îmi spune şeful de post, ca urmare a activităţii politico-educative desfăşurată de comitetul de partid, pe raza comunei noastre nu s-a înregistrat nici o infracţiune de spargere ori furt din avutul obştesc sau din cel particular, sau de cereale din cîmp. Vrem să facem din această situaţie o stare permanentă, normală. Am constatat că prevenirea reprezintă cel mai eficace mod de a avea o viaţă curată în satele noastre. Chiar şi atunci cînd s-au ivit situaţii speciale, în 1976, de exemplu, jefuirea unor şcoli şi a unei biserici, infractorul, un tînăr de 19 ani, nu era din judeţul Dîmboviţa. În octombrie trecut, în timpul unei patrulări de noapte, am depistat alte două cazuri de furt : cărămizi şi porumb boabe. Ajutat de oameni de nădejde ca Ion Costache, Jean Popescu, pensionar dar plin de vigoare şi curajos, ca şi de alţi cîţiva i-am prins şi pe unii şi pe ceilalţi, cu toate că a trebuit să-i urmărim cu maşinile mulţi kilometri pe şosea ori pe arătură. Dintre cetăţeni ne-am selecţionat colaboratorii pe care ne bizuim la nevoie. Mircea Gheorghe, şef de secţie la prestări servicii către populaţie, Ion Gheorghe de la C.A.P. Cătunul, Aurel Prodan, conductor la C.A.P. Corneşti, Nicolae Moruz, şofer la Combinatul petrochimic Braşi, Constantin Dumitrache, paznic la puturile de la Brazi, Ion Richiţeanu, gestionar la magazinul Ferometal, Nicolae Petrache, casierul consiliului popular al comunei, sînt cîţiva dintre cei mai activi. În afara lor, mai avem şi alte grupe de tineret în toate satele comunei, împreună cu care efectuăm controale, întreprindem diverse acţiuni. Uneori, cînd apelăm la voluntari, se întîmplă să se strîngă în mai puţin de 30 de minute şi cîte 30—40 de maşini la sediul postului.

După trecerea celor 24 de ore, desigur mult mai obosit decît aceşti oameni antrenaţi, am rămas la post, în continuare, alte cîteva ore. Am asistat la un alt „raport de gardă", la împărţirea sarcinilor pentru următoarea noapte şi zi, am mai asistat la cîteva audienţe neprogramate (oamenii ştiu că pot veni cu încredere la miliţie să-şi spună necazul), l-am văzut pe Finiş, cîinele poliţist, plecînd şi el la treabă, am ascultat cîteva convorbiri cu alte posturi de miliţie din judetele învecinate şi mi-am dat seama de promptitudinea cu care se răspunde unor solicitări de colaborare şi, a doua zi de dimineaţă, după o altă noapte albă, l-am surprins pe plutonierul major Ion Milescu trimiţînd vorbă soacră-sii să-i pregătească un ceai. Un altul decît cel de ieri dimineaţă, dar care va avea aceeaşi soartă de a fi uitat pe masă, pentru că în poarta miliţiei apar, ca într-un spectacol nonstop, alţi actori...

MANOLE CARŢAN ■

Tovarăși de la C. M. C., M. E. F. M. C., de ce nu răspundeți — acum cînd e în necaz! — apelurilor I. M. I. Vaslui?

Telex nr. 870 din 12.03.1979. Referitor la reducerea planului la **produsul carton bitumat** pe anul 1979 **revenim** la adresa noastră nr. 5040/27.02.1979 și telexul nr. 747 din 2.03.1979, vizînd adresa magf nr. 104145/3.02.1979 și adresa dv. nr. 1773 din 28.02.1979, și **vă rugăm** să aveți în vedere necesitatea reducerii planului la produsul carton bitumat pe anul 1979 și să ne reașezați planul în acest sens deoarece la această dată **producția din stoc a ocupat toate spațiile de depozitare existente (inclusiv căile de acces și curtea întreprinderii)**, această producție depozitată necorespunzător **este supusă deteriorării** și degradării în timp **ducînd la pierderi și consumuri iraționale de materii prime deficitare** (bitumul ca produs petrolier), avînd în vedere și indicațiile date la recenta consfătuire cu cadrele de conducere din industrie referitor la economisirea produselor deficitare pe economie în cazul nerezolvării favorabile a solicitării noastre **sîntem nevoiți să oprim producția atelierului bitumare pînă la lichidarea stocului existent** = îmi vaslui director hulpac teodor.

Dumneata, cetățene, care citești aceste rînduri, cum ai reacționa dacă ai primi un asemenea apel, mai ales dacă ai fi și investit cu putere de decizie în această privință și ai fi și remunerat pentru rezolvarea unor astfel de probleme, recunosc deloc simple, și-n plus, pur și simplu din pricina conștiinței, ți-ar repugna să fugi de răspundere? Pun întrebarea aceasta pentru că telexul de mai sus, trimis celor în drept, n-a primit nici un răspuns. Nici din vorbe, nici din fapte. Dar să luăm istoria de la început!

Întreprinderea de materiale izolatoare din Vaslui produce, printre altele, și **carton bitumat**. Lucrurile mergeau bine și spre mai bine, dar de prin trimestrul III al anului trecut a început să scadă cererea la acest produs. Urmările n-au fost numai cele menționate în telexul de mai sus, ci și acestea:

● Stocurile de carton bitumat, depozitate și-n curtea întreprinderii și pe căile de acces, nu numai că au încurcat circulația, dar — din pricina zăpezii și gerului — s-au degradat, în mare măsură, iscind nu doar pierderi intrinsec absolute, ci și conflicte cu beneficiarii (care, firesc, pretindeau calitate sută la sută), și dobînzi pentru creditele acordate de bancă (orice stoc însemnînd o imobilizare de fonduri).

● Oprirea producției atelierului de bitumare, dar, apoi, oprirea și a producției atelierului de carton celulozic (care servea ca suport pentru bitumare), deci întreruperea producției întregii secții de hidroizolatoare (alcătuită din cele două ateliere).

● Furnizorii de resturi de maculatură și mai ales de resturi textile continuă să livreze întreprinderii vasluiene aceste materii prime, care, nemaiintrînd în fluxul de fabricație, aglomerează, și ele, spațiile libere și, la rîndul lor, se degradează; pe de altă parte, tot din lipsă de spațiu, aceste materii neputînd fi depozitate separat — chiar dacă unele-s deficiente calitativ — e greu de făcut delimitarea pe furnizori și întreprinderea, să-i spunem totuși beneficiară, le înghite integrai ca bune de plată; în schimb, furnizorii, prin arbitraj, au mai obținut și penalizări pentru recepții întîrziate.

● Cu toate că s-a restrîns producția numai la două din cele trei linii de fabricație, consumul total de combustibil, din pricina instalației unice, e același și, implicit, cel specific e mai mare.

● Cînd s-a oprit lucrul la secția hidroizolatoare, oamenii acestei secții — cam 20 la sută din forța de muncă a întreprinderii — au fost repartizați la alte munci, pentru care însă n-aveau calificare, și-așa randamentul muncii lor a fost mai scăzut, precum mai scăzut și cîștigurile lor; unii chiar au plecat, iar la redeschiderea atelierelor le-a fost simțită lipsa, pentru că erau calificați.

Sigur, oamenii întreprinderii au luat o sumă de măsuri pentru ameliorarea situației:

● Pentru a menține, pentru a salva posibilitatea folosirii integrale sau măcar parțiale la producția de carton celulozic, au fost trimiși doi specialiști — un mecanic și un tehnolog — la Drobeta-Turnu Severin, unde o întreprindere asemănătoare produce, firește pentru alte întrebuințări, un carton celulozic mult mai subțire: cîntărește 120 grame pe metrul pătrat, față de cele 300—500 g pe metrul pătrat ale cartonului întreprinderii vasluiene; scopul este să se producă, și la Vaslui, un carton mai subțire, care nu va mai fi bitumat, dar pentru care sînt beneficiari. Măsura nu rezolvă problema decît parțial, pentru că mașinile întreprinderii din Vaslui au fost concepute să producă ceea ce au produs și, de aceea, au viteze de lucru limitate; măsura ajută atelierul să nu stea și să nu se piardă prea mult, dar de pierdut tot se va pierde.

● După ce au mai livrat din produse, după ce s-au mai descotorosit de stocuri, au pornit producția la două din cele trei linii de fabricat carton bitumat. De asemenea, chiar în ziua în care îmi făceam acolo documentarea, porneau linia de carton, punînd în funcțiune, suplimentar, și un calandru de netezire.

Însă pentru linia a treia de carton bitumat — foarte specializată — nu s-au găsit și nici nu prea sînt de găsit soluții de, să spunem, reprofilare a ei. De asemenea, este pornită investiția pentru o a patra linie, al cărei rost cei din întreprindere nu-l mai văd, pentru că, limpede și cu evidență, coeficientul cantității produselor de acest fel, care n-au desfacerea asigurată, este în continuă creștere. Se pare că nu-i vorba de o conjunctură, ci de un proces; și că nu-i o problemă numai a noastră, ci o saturație de carton bitumat pe piața lumii.

Oricum, e vorba de decizii care depășesc atribuțiile și puterile conducerii întreprinderii. De aceea, de la Vaslui la București au pornit numeroase adrese, telexuri, într-un cuvînt apeluri la înțelegere și soluții prompte și de fapt.

Conducerea întreprinderii cere ori repartiții de livrare de carton bitumat ori diminuarea planului (pentru că legea — art. 4 din Decretul 465/78 — nu îngăduie să se facă producție fără desfacere asigurată, iar banca nu mai poate continua mult cu înțelegerea, filotimia și acordarea de credite). Și nu trebuie scăpat din vedere că — în situația existentă — nu se poate asigura nici fondul de retribuire al oamenilor muncii, care, dealtfel, tot potrivit reglementărilor legale în vigoare, nici nu poate fi eliberat din bancă. Trebuie de asemenea relevat — cu respect — că producătorii de la Vaslui cer redu-cerea repartițiilor la resturile textile, proporțional cu desfacerea pe care, la rîndul lor, o au asigurată; și nu cer diminuarea repartiției la resturile de hîrtie unde, am văzut, se străduie să găsească soluții tehnice interne. Sînt deci solicitări de bun-simț. Sînt cereri de **punere de acord a unor hîrtii cu realitatea.**

Mi-am notat data și numărul multor demersuri — asemănătoare celui cu care mi-am început articolul — făcute de cei de la I.M.I. Vaslui către foruri din Capitală. Mai multe sînt însă adresele de anulări de comenzi de carton bitumat pe care le primește întreprinderea. Cui îi scrii și cine-ți răspunde!

Oare este chiar atît de greu, oare este peste puterile specialiștilor centralei, ai ministerului de resort să găsească în cazul întreprinderii vasluiene o soluție realistă, conformă că indicația clar formulată de a nu se produce decît ceea ce are căutare, decît ceea ce este necesar, în fiecare etapă, economiei naționale? O soluție tehnică, o soluție economică, dar operativă și eficientă.

N. IONESCU ■

Cauze obiective, cauze subiective, dar locuințele trebuie predate la timp!

Șef al Șantierului 4 Urziceni, ținînd de Trustul de construcții industriale al județului Ilfov, inginerul Florin Enăceanu trebuie să predea pînă la sfîrșitul anului exact 432 de apartamente. Planul a fost, pînă la analiza din 25 aprilie, mai mic, fiind lesne de înțeles că a fost suplimentat, ținîndu-se cont, pe de o parte, de dorința firească a localnicilor de a trăi în case noi și confortabile și, pe de alta, de bunele rezultate de pînă acum ale constructorilor care au încheiat anul trecut cu 50 de apartamente peste plan.

Deși zice că graficul la zi e îndeplinit, Florin Enăceanu nu pare prea optimist. Stăm bine în prezent, continuă, dar nu știu cît de bine vom sta în viitor, reținerile lui, ale unui tînăr despre a cărui muncă sîntem gata să scriem că e asiduă și temeinică, putînd fi explicate prin tot felul de cauze, mai toate obiective. Astfel, lucrările s-au atacat cu întîrziere întrucît deschiderea finanțării și executarea proiectelor de execuție n-au respectat termenele stabilite. Lipsa, încă din repartiție, a unor materiale, îndeosebi a plaselor sudate pentru armare, a fișiilor din beton celular autoclavizat și a panourilor mari din beton armat a produs destule încurcături. Avînd, de pildă, de făcut 195 de apartamente din beton armat și neprimindu-l la timp, constructorii din Urziceni au fost nevoiți să schimbe tehnologiile din mers, orientîndu-se spre structurile monolit, dar nu totdeauna ei au fost în măsură să găsească soluții de moment, drept pentru care au rămas din trimestrul 4 al anului trecut cu mai multe fundații peste care n-au așezat nici măcar parterul!

Ne-am lămurit, parcurgînd cîteva puncte de lucru, că nici starea forței de muncă nu e liniștitoare. Aproape jumătate din oamenii șantierului sînt necalificați, iar 3 sferturi sînt navetiști, făcînd treaba cu gîndul la rata de Manasia, de Valea Mărișului sau chiar de Glodeanu Siliștea din județul Buzău. Asta în ciuda faptului că există la Urziceni, nefolosite, suficiente spații de cazare și că, în altă ordine de idei, șantierul a pregătit la locul de muncă peste 150 de bărbați, dîndu-le o meserie și, firește, o altă condiție socială. Deși în localitate funcționează un liceu cu profil de construcții, multe meserii rămîn deficitare, în ceea ce le privește pe cele de dulgher, mozaicar sau zidar situația fiind aproape de limită. La una din recentele ședințe de comandament, ținute la mijloc de săptămînă cu participarea tuturor forurilor locale și județene cu răspunderi în domeniul respectiv, s-a dezbătut furtunos această problemă, hotărîndu-se totodată, pe linia unei indicații superioare, ca plusurile de meseriași din întreprinderi să fie puse la dispoziția șantierului. În această privință, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, Ștefan Ștefan, care vorbește despre cele 2 000 de apartamente construite la Urziceni în ultimii ani cu atîta patimă de parc-ar locui el însuși în toate, nu crede că se va realiza prea mult. Zicînd că șantierul n-a primit ajutor din partea întreprinderilor nici cînd a lucrat în incinta acestora, la ferite sau la zahăr, inginerul Enăceanu e și mai sceptic.

Astea ar fi, rezumate, cîteva din cauzele obiective. Numai că, din păcate, ne-a fost dat să întîlnim și altfel de cauze, poate mai puțin importante, căci e greu de lucrat fără materiale, dar la fel de generatoare de întîrzieri și lucru de mîntuială, capabile să pună în pericol predarea la timp a apartamentelor. Am văzut, după cum oricine poate vedea în imaginile de mai jos, o sumedenie de constructori stînd pe șantierele noilor blocuri din Urziceni. Rezemînd cozile lopeților. Umblînd brambura. Ținînd mîinile în șolduri. Conversînd sau chiar, colegul Aurel Mihailopol a surprins o asemenea scenă hazlie, căutînd să afle, în plină zi de lucru, din ce cuib a căzut o vrabie! Asta într-o zonă în care se va înălța, nu peste multă vreme, centrul civic modernizat al orașului, dar pe care-o stăpînesc acum, sub ochii edililor, bălțile, noroaiele și mormanele de materiale în curs de degradare. Nu vrem să zicem că n-am găsit și oameni harnici, devotați sarcinilor de fiecare ceas, sudorul Gheorghe Toma, zidarul Costache Nedea, betonistul Ion Corbu, dulgherul Gheorghe Pascal, ca să așezăm cîte un nume în dreptul fiecărei meserii, dar apatia și delăsarea n-au fost greu de depistat, precumpănind. În două vorbe, chiar dacă graficul e respectat la zi, cum am fost informați, pe șantierul din Urziceni rămîne destul loc pentru mai bine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Deși ziua de lucru e în toi, munca s-a întrerupt, cîțiva constructori fiind ocupați cu găsirea cuibului din care s-a pierdut un pui de vrabie!

Viitorul centru civic al Urzicenilor e deocamdată un loc în care, după cum se vede, puțini muncesc și mulți depozitează

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

CAZUL RANETESCU

NU TREBUIE CONSIDERAT ÎNCHIS!

În numărul 18 din 3 martie 1979, publicînd scrisoarea doctorului ploieștean Dem. N. Ranetescu, ca răspuns la un interviu mai vechi acordat revistei de profesorul Constantin Gheorghe Dimitriu, șeful Clinicii de medicină internă de la Spitalul de urgență din București, subliniam în cadrul unei scurte note a redacției că, în ceea ce privește noul în medicină, o serie de experiențe mai vechi sau mai noi ne-au convins că trebuie să manifestăm prudență și vigilență față de unele comisii care, instituite grăbit și acționînd în consecință, au dat publicității concluzii așa-zis științifice, pe care desfășurarea ulterioară a evenimentelor le-a infirmat. Ne declaram atunci gata să primim orice informații referitoare la cazul Ranetescu, pentru redeschiderea căruia pledam.

Apelul nostru a fost auzit și ne-au sosit la redacție mai multe scrisori pe tema respectivă, toate susținînd cauza medicului ploieștean. Dintre ele, supunem atenției opiniei publice și, firește, celei a organelor în drept să decidă, Ministerului Sănătății în primul rînd, pe cea semnată de inginerul pensionar Constantin Fotescu din Ploiești, strada Romană 125, telefon 1 37 05, pe care o reproducem aproape în întregime, nutrind convingerea că ea aduce importante și puternice argumente în favoarea redeschiderii cazului Ranetescu.

„Vă adresez aceste rînduri pentru că, în perioada anilor '60, am fost foarte aproape de problema în discuție, fiind pe atunci prim-secretar al Filialei din Ploiești a Asociației științifice a inginerilor și tehnicienilor. Am fost adînc mîhnit de modul în care cazul Ranetescu a fost „rezolvat" și, fără a dori să polemizez cu profesorul C. Gh. Dimitriu, pentru care am toată stima și tot respectul, solicit redeschiderea dosarului a cărui închidere, după cum veți vedea, a lăsat foarte multe dubii.

Prin anii '60, mi s-a adus la cunoștință că la Vălenii se întîmplă un fapt deosebit, 2 medici reușind să pună la punct un preparat contra cancerului, cu care obținuseră rezultate miraculoase. Sute de cetățeni, din toate colțurile țării, veneau la Vălenii, în fosta regiune Ploiești, solicitînd preparatul respectiv. Vestea acestuia se răspîndise, cred, în toată țara, medicamentul era pe buzele tuturor. Pentru a respecta adevărul, recunosc că am fost, la început, foarte sceptic, ironizînd-o pe soția mea care intervenise la Vălenii pentru o prietenă din copilărie, Marieta Teodoru, suferindă de cancer, aflată într-o stare foarte gravă. I-am spus că o voi crede cînd o voi vedea pe Marieta însănătoșită după tratament. Vă închipuiți ce-am simțit după 2-3 săptămîni, cînd femeia, pe care o știam numai piele și os, incapabilă să mănînce singură și chiar să vorbească, a venit pe jos pînă la noi, cale de 1 kilometru, urcînd pînă la etajul I, fără eforturi! Mi-a declarat că fusese deschisă și, apoi, închisă de chirurgi, aceștia considerînd orice intervenție tardivă, din cauza metastazelor. Ce făcuse între timp? Se tratase cu preparatul doctorului Ranetescu, administrat cu toată atenția de o rudă, cadru sanitar, exact după indicațiile primite.

Impresionat de acest caz, pe care nu-l pot uita nici azi, după aproape 20 de ani, am informat Biroul Comitetului regional de partid, unde problema era, firește, cunoscută. S-a dispus o anchetă la fața locului, la Vălenii, condusă de unul din secretarii Comitetului regional de partid, anchetă la care am luat și eu parte. Am stat de vorbă cu zeci de persoane, între care cu cîțiva medici veniți să solicite medicamentul, reținînd numele doctorului Alexandru Bidiu din București, ajungîndu-se la concluzia că se obținuseră o serie de rezultate pozitive. Ca urmare, Ministerul Sănătății a primit indicații să analizeze problema și să acorde tot sprijinul necesar celor 2 autori ai preparatului, doctorii Dem. N. Ranetescu și Cornel Niculescu. Prin Cabinetul tehnic al Sfatului popular al regiunii Ploiești, preparatul a fost înregistrat la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci în ziua de 10 martie 1960, la ora 13.

După puțin timp, Ministerul Sănătății a trimis la Vălenii o comisie, condusă de secretarul general al ministerului, doctorul Bula, însoțit de profesorii Petre Teodorescu, C. Gh. Dimitriu și O. Costăchel. Ședința s-a desfășurat în localul Sanepidului din Vălenii, unde se prepara medicamentul, iar eu am asistat la ea din însărcinarea regionalei de partid Ploiești.

Din discuția aceea am reținut cîteva lucruri:

— că preparatul nu se baza pe albastru de metilen;

— că el avea tropism pozitiv pentru țesuturile neoplazice cărora le provoca, în anumite condiții, specificate de autori, distrugerea;

— că nu era nociv; dealtfel, înainte de a-l folosi în terapia umană, descoperitorii lui îl experimentaseră pe plante și pe animale;

— că el trebuia injectat picătură cu picătură la interval de 5—6 secunde spre a lăsa fiecărei picături timpul necesar ajungerii în țesutul bolnav fără a alarma sistemul de autoapărare al organismului etc.

Deși metoda de administrare a trezit, mi-aduc perfect aminte, zîmbete ironice din partea doctorului Bula, autorii au insistat asupra ei, susținînd că injectarea unei cantități mari poate duce la anularea efectelor produsului. Îmi permit a face observația, plecînd de la alte cazuri, penicilina sau fonograful lui Edison, de pildă, că unii specialiști sînt cu atît mai sceptici cu cît au impresia că ei se află în posesia tuturor cunoștințelor dintr-un domeniu sau altul, neadmițînd nici un fel de alte idei novatoare. Dealtfel, teoria injectării a fost, după opinia mea, „călcîiul lui Ahile" al preparatului, ignorarea respectivei indicații ducînd la, după vorbele profesorului Dimitriu, „moartea de la sine a experimentului".

În timpul discuțiilor, autorii au arătat că au experimentat preparatul, cu bune rezultate, pe unele cazuri irecuperabile după metodele clasice de tratament, numind-o pe Maria Besnea din Vălenii, în vîrstă de 61 de ani, scoasă din comă și făcută sănătoasă! Ca urmare a acestei afirmații, profesorul Costăchel a fost rugat s-o viziteze pe pacientă, aceasta de acum trăia și muncea ca orice om, ceea ce s-a și întîmplat. Revăd și acum, cu aceeași emoție, gestul profesorului Costăchel la reintoarcerea în sala de ședințe. Adresîndu-se nouă tuturor, inclusiv doctorului Bula, profesorul a desfăcut larg mîinile și a spus: „da, este adevărat!"

Cei doi medici din Vălenii au fost detașați pentru 6 luni la București cu încep ere de la 18 aprilie 1960, asigurîndu-se cazarea și masa gratuite, prima la Hotelul Dunărea de lîngă Gara de Nord, cealaltă la Casa oamenilor de știință. Institutul pentru controlul medicamentului și cercetării farmaceutice a preluat prepararea medicamentului, urmînd să-l distribuie către clinicile unde urma să se experimenteze, în număr de 38, după lista pe care o anexez acestei scrisori. (n.n. — 26 de spitale și clinici din Capitală, restul din țară și, firește, cele mai multe cu profil de oncologie; lista cuprinde și cantitățile de medicamente trimise spre experimentare, Institutul oncologic din București, de exemplu, primind 159, 200 litri). S-a hotărît totodată constituirea unei comisii de avizare formată din 5 specialiști cu renume, avîndu-l în frunte pe profesorul Petre Teodorescu, pe atunci director al Spitalului „Bernat Andrei". Pentru înlesnirea administrării preparatului pe calea propusă de cei 2 medici din Vălenii, s-au realizat la Uzina I.R.M.A.M.C. din Ploiești cîteva seringi de tip nou prevăzute cu un dispozitiv original de injectare, cu picături la intervale anume, prescrise de autorii medicamentului. Ele urmau să fie distribuite clinicilor care testau produsul.

Spre profundul meu regret și, îndrăznesc să afirm, spre paguba bolnavilor, experimentul s-a aplicat în practică în condiții cu totul și cu totul improprii, din cauze pe care le-aș include în două categorii:

a) nerespectarea condițiilor tehnice, în sensul că nu s-au folosit seringile originale, în majoritatea cazurilor injecțiile fiind făcute de personal sanitar neinstruit, nefamiliarizat cu metoda de administrare propusă. În plus, datorită faptului că mai multe personalități medicale din comisie și-au manifestat fățiș scepticismul, părînd chiar agasați de problemă, nu s-a urmărit sistematic evoluția bolnavilor, neconsemnîndu-se în fișele de observație progresele înregistrate. Totodată, din cauza aceleiași atitudini, n-au fost luate în considerare rezultatele favorabile obținute în unele servicii de oncologie. Astfel, mi-aduc aminte că doctorul Igor Parfenie, șeful secției de specialitate de la Spitalul regional Brașov deși netrecut în protocol obținuse rezultate remarcabile, pe care le-a expus și în fața unei delegații de medici din Ploiești, exemplificînd cu bolnavi recuperați, cu fișe întocmite sistematic, cu fotografii și diapozitive. În general, urmărindu-se compromiterea produsului, acesta a fost administrat, în majoritatea zdrobitoare a cazurilor, unor bolnavi aflați în stadii avansate de boală, cu precădere vîrstnici;

b) demoralizarea autorilor preparatului. De la bun început, aceștia au fost înlăturați de la participarea activă la experiment. Dealtfel, nici planul de experimentare elaborat de comisia instituită de minister n-a fost discutat cu autorii medicamentului, acestora dîndu-li-se numai informații cu caracter general, de genul „merge bine", „vom mai vedea" și așa mai departe! La 2 septembrie, Ministerul Sănătății le-a prelungit celor 2 medici din Vălenii detașarea cu încă 6 luni, dar aceștia au fost puși în situația de a nu mai beneficia de ea, în condițiile în care cazarea și masa gratuite li se retraseseră! După care experimentul s-a încheiat, fără ca autorilor să li se comunice vreun rezultat!?

În concluzie, apreciez că întreaga cercetare a fost întortocheată și viciată, supusă unui întreg arsenal de piedici și obstacole, deși îmi permit să afirm că și lipsa de rezistență morală și, nu ca ultim argument, materială a doctorilor Ranetescu și Niculescu a favorizat într-o oarecare măsură înmormîntarea ideii.

Acestea fiind zise, consider că redeschiderea dosarului Ranetescu nu poate și nu trebuie să mai întîrzie. O nouă încercare trebuie cu atît mai grăbită cu cît principalul autor are azi peste 80 de ani. Ce-ar fi, gîndind cîți oameni sfîrșesc anual de cancer, să-i mai acordăm o șansă?"

Plină de realism și cuprinzînd o mulțime de detalii semnificative, scrisoarea de mai sus exprimă, dincolo de orice subiectivism, un temeinic punct de plecare în readucerea în discuție a cazului Ranetescu, în care s-ar putea descoperi, fie și cu întîrziere, încă o șansă, poate mare, poate mică, în lupta împotriva cancerului. Ea demonstrează, o dată în plus, că metodele de obstaculare a noului pe care le-am comentat în privința multor cazuri, nu-s noi, dar ele trebuie cu atît mai mult condamnate, cu cît, cum am mai spus-o, nimeni nu-și poate asuma răspunderea de a respinge o idee, așa cum există dovezi că s-a întîmplat cu cea a doctorilor Ranetescu și Niculescu, înainte ca ea să fie verificată serios și complet, cu dorința de a scoate cel mai mare profit pentru societate.

Publicînd rîndurile de mai sus, revista noastră își propune să-i determine să intervină, să ia poziție pe toți aceia care, implicați într-un fel sau altul în protocolul întocmit, cu ani în urmă, la nivelul Ministerului Sănătății, n-au putut să se exprime cu toată convingerea. Cum spuncam, ne aflăm deja în posesia unor asemenea puncte de vedere. Pe celelalte, le așteptăm pe adresa redacției, gata oricînd să punem coloanele noastre la dispoziția oamenilor care știu, pot și vor să promoveze noul, considerînd asta nu numai o obligație, ci și, în primul rînd, o sarcină, trasată de însuși președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui activitate pusă permanent în slujba noului este deopotrivă pilduitoare și mobilizatoare, trasînd o cale ce trebuie neapărat și cu toate energiile urmată. În lumina acestor principii, a unei datorii de la care nu înțelegem să abdicăm, cerem azi forurilor în măsură să decidă, înainte de toate ministerului de resort, redeschiderea dosarului Ranetescu, care ar putea, repetăm ar putea, să aducă o rază de lumină și de speranță în bătălia împotriva cancerului. Să nu uităm de înțelepciunea populară care zice că e mai bine mai tîrziu decît niciodată!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Realitatea ilustrată

O mașină-bijuterie pentru piese mici, dar de serie mare

Institutul de cercetări și proiectări mașini unelte București a definitivat, recent, altă serie de obiective de cercetare științifică atît de așteptate de industrie: mașina agregat cu masă indexată și unități cu avans mecanic acționat mecanizat prelucrează piese mici și mijlocii pentru industria electrotehnică și cea automobilistică. Este o mașină specializată la maximum, pentru piese de serie foarte mare. Execută operații de găurire, lamare, frezare, filetare cu tarod sau filieră, strunjire cilindrică sau plană. Motoarele de acționare ale unităților au putere mică, pînă la 1,5 kW, acest lucru determină o economie de energie; gradul de tipizare este de 90%, ceea ce face ca prelucrările să fie ieftine și rapide.

Ce e nou în

Construcții navale

Pentru a se îmbunătăți **randamentul energetic și de propulsie al navelor care trebuie să funcționeze în regimuri variate de lucru** din punct de vedere al vitezei lor de avans se utilizează, în mod curent, elice cu pas variabil.

Invenția intitulată: „Dispozitiv hidromecanic de schimbare a pasului elicelor cu pale reglabile", autor: doctor inginer Costică Alexandru, titular: Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale ICEPRONAV, Galați, rezolvă problema rotirii sincronizate a palelor în jurul axei fusului lor de prindere în butucul central al elicei, permițînd punerea în acord a înclinării palelor cu viteza de înaintare a navei.

Modificarea înclinării palelor, într-un sens sau în altul, se face printr-un mecanism hidraulic, care poate funcționa chiar și în plin mers, adică fără ca nava și elicea (sau elicele) acesteia să fie oprite în perioada de modificare a pasului.

În afară de îmbunătățirea randamentului energetic și de propulsare invenția are și alte avantaje, dintre care pot fi menționate: construcția simplă, deosebit de robustă și sigură în exploatare, raportul de transmisie mare de la pistonul hidraulic la palele elicei, precizia ridicată de reglarea pasului, permițînd menținerea pasului elicei chiar în cazul unei avarii a circuitului hidraulic.

Este de așteptat că această valoroasă invenție românească își va face simțită prezența pe mările și oceanele lumii.

Industria alimentară

Ioan Furtună de la Întreprinderea de morărit și panificație Suceava este autorul unui **arzător pentru cuptoarele tunel de coacere a pîinii**, de concepție originală, ingenioasă. Arzătorul permite reducerea consumului de energie electrică prin eliminarea electromotorului de la ventilatorul de refulare, îmbunătățind totodată calitatea pîinii prin eliminarea lipirii acesteia de barele cuptorului.

Economia de energie electrică este obținută folosind vidul asociat de un fluid în mișcare cu mare viteză într-o cameră de amestec aer-gaz special amenajată.

Fiind vorba de reducerea consumului de energie electrică și de îmbunătățirea calității pîinii, acest arzător se cere a fi extins. Cei interesați se pot adresa Întreprinderii de morărit și panificație Suceava care deține „secretul" acestei invenții al cărei brevet poartă nr. 60618.

Apicultură

Un colectiv de specialiști ai Institutului de cercetări pentru apicultură format din Marin Mircea, Gheorghe Velescu, Ion Rusu, Ilie Ogradă, Dan Ionescu și Cornelia Gîlcă, au creat un medicament destinat combaterii acariozelor la familiile de albine.

Produsul denumit „Diagvar" este destinat atît pentru diagnosticul cît și pentru combaterea acariozelor la albine, în special a varroozei. Avîndu-se în vedere că albinele bolnave de varrooză mor cu certitudine în cazul în care nu sînt tratate, această boală este considerată ca **cea mai gravă maladie a albinelor, capabilă să distrugă apicultura unei țări.**

Eficiența ridicată a acestui preparat este apreciată și de specialiști din străinătate, dovedindu-se superior produselor similare utilizate în alte țări.

Folosirea „Diagvarului" în țara noastră s-a soldat cu importante avantaje de ordin economic.

Istorie

Timp de trei zile, 170 de istorici, arheologi, specialiști în Istoria artei și arhitecți s-au reunit la Cluj-Napoca în cadrul unei importante reuniuni științifice cu participare națională, organizată de Muzeul de istorie al Transilvaniei. De un interes deosebit, în acest context, s-a bucurat comunicarea cercetătorului sibian Iuliu Paul, despre vasul-sigiliu cu semne incizate descoperit la Daia Română — jud. Alba, ale cărui simboluri sînt comparabile cu cele de pe celebrele tăbliță de lut descoperite la Tărtăria, acest fapt constituind o nouă dovadă elocventă a continuității civilizației culturale. Printre comunicările așteptate cu justificat interes s-a aflat și cea a cercetătorului clujean Nicolae Gudea, relativă la vasul cu inscripție și simboluri creștine de la Moigrad, despre care a scris, în premieră națională, și Flacăra. În rîndul comunicărilor care s-au bucurat de un larg interes în rîndul specialiștilor, amintim și comunicarea cercetătorului timișorean Florin Medelet, despre mormintele dacice descoperite pe teritoriul Banatului, la Remetea Mare, lîngă Timișoara. Alte comunicări, cum sînt cele ale cercetătorilor din București, Iași, Constanța și din alte zone ale țării, au avut menirea să aducă noi dovezi și noi contribuții la îmbogățirea tezaurului istoriei și civilizației pe aceste străvechi pămînturi românești.

EXPERIMENTUL DE LA PERIȘ

Și zootehnia poate beneficia de autovaccinurile doctorului Constantin Băcanu

— Tovarășe doctor Constantin Băcanu, numele dumneavoastră revine în actualitatea imediată legat de un experiment cu importante implicații potențiale în economia națională, mai exact în agricultură. Ne referim la experimentul de la Periș. Este stranie traiectoria autovaccinului Băcanu. La carte, la lege stă scris că testarea medicamentelor și în general a tratamentelor medicale se face întîi la animale și apoi la oameni. La dumneavoastră este invers ?

— Întrebarea ridică o sumedenie de probleme științifice de mare interes. Să le luăm pe rînd.

— Ce s-a întîmplat la Periș ?

— Experimentul s-a desfășurat cu cîtva timp în urmă, foarte nou este însă faptul că pe baza datelor obținute conducerea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a luat hotărîrea de a se testa pe scară mai largă autopolivaccinul în zootehnie, urmînd ca în funcție de rezultate să se treacă, pe etape, la generalizare.

— O altă surpriză : pe lucrarea apărută în „Viața medicală" în care se relatează și se comentează rezultatele preliminare de la Periș figurează în calitate de coautor și numele profesorului universitar doctor docent Iuliu Șuteu, unul din marii noștri chirurgi. Cum a fost implicat, ca să spunem așa, în zootehnie ?

— În urma folosirii autovaccinului în serviciul său de chirurgie, profesorul Șuteu a observat că după 10—20 de zile bolnavii își regăseau forțele pierdute, le revenea pofta de mîncare, creșteau în greutate — în afara efectului favorabil asupra bolii pentru care fusese administrat autovaccinul. Așadar, preparatul își releva și calități de **biostimulator general.** De aci a țîșnit ideea utilizării în zootehnie, meritul aparținînd exclusiv profesorului Șuteu.

Și iată cum, într-o colaborare cu totul ieșită din comun, un microbiolog și un chirurg împreună cu inginerii zootehniști Petre Bădulescu, Vasile Semenescu, Vasile Marinescu, Ion Anghel și medicii veterinari Gheorghe Vlaicu și Alexandru Stănuică au efectuat, cu asistența tehnică a Institutului de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur" și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, o lucrare de pionierat în Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor Periș.

O NOUĂ CALE SPRE EGALITATEA BIOLOGICĂ ?

Experimentul a constat în imunizarea cu polIautovaccin total celulo-microbian a scroafelor în gestație și a purceilor, la maternitate și creșă. Rezultate : o sănătate deosebită la animalele vaccinate (înlăturarea infecțiilor postnatale și a mamitelor, eliminarea tulburărilor digestive, a bronhopneumoniilor etc.). După 110 zile s-a obținut o egalitate surprinzătoare între purcei, în lungime, lățime și înălțime. O uniformitate plăcută, sănătoasă, purceii vaccinați fiind vioi, jucăuși, dar blînzi (nu se mușcau), spre deosebire de lotul martor novaccinat, caracterizat prin agresivitate, inegalitate dimensională și un aspect neplăcut (purcei mari, purcei mici, purcei slabi sau cu malformații etc.). Pe scurt, în lotul martor se vădea **inegalitatea biologică,** numai aproximativ 150/0 prezentînd dimensiuni asemănătoare purceilor vaccinați. Astfel, experimentul a reconfirmat faptul că deficitul imunitar poate juca, în anumite perioade de creștere, un rol hotărîtor în dezvoltarea ființelor, permițînd unor germeni mai puțin agresivi, care nu pun în pericol viața, să încetinească sau să stopeze dezvoltarea și să ducă în final la inegalitatea biologică.

Cum a acționat autovaccinul ? Prin autovaccinare atît preventivă cît și curativă s-a diminuat, în unele cazuri pînă la anihilare, agresiunea microbiană. Iată de ce, în timp ce din 300 purcei nevaccinați doar 194 au trecut din maternitate în creșă (deci doar 65% au îndeplinit norma de creștere prevăzută pentru acel complex industrial de 100 000 porci), din 300 purcei vaccinați 82%, adică 246, au putut trece din maternitate în creșă. Totodată, acești 82% prezentau un plus de circa 1 kg pe individ, după 30 de zile.

— Desigur, cifrele și procentajele — arată dr. Băcanu — sînt doar orientative, rămînînd ca cercetări ulterioare pe un număr mai mare de animale să le corecteze și, sperăm noi, să le amelioreze. S-ar putea ca în trei-patru generații procentul de „egali biologic" să crească de la 82% la 95%—99%. Cuvîntul final la evaluare îl vor avea însă zootehniștii. O creștere în greutate de circa 1 kg de fiecare purcel doar după 30 de zile și de 4,5 kg după 110 zile de la autovaccinare ar putea avea enorme consecințe economice. Gîndiți-vă, avem milioane și milioane de porci în creșcătorii... Deocamdată, singurul lucru pe care-l putem afirma este că rezultatele preliminare apar încurajatoare, iar conducerea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare manifestă o deosebită receptivitate față de idee.

— Experimentul de la Periș are și alte implicații ?

— Bineînțeles. Inegalitatea biologică se observă, cu și mai mare pregnanță, la specia umană. Încercări sporadice de autovaccinare la femei gravide și la copii întîrziați datorită infecțiilor repetate le-au consolidat sănătatea și le-au dus la un stadiu biologic peste media obișnuită. Poate nu ar fi prea temerar un experiment similar cu cel de la Periș și la specia umană. Trebuie procedat cu precauție, este o problemă complexă, a cărei abordare necesită specialiști și cadre medii sanitare calificate. Un prim pas, prin înțelegerea Ministerului Sănătății și a Academiei de Științe Medicale, s-ar putea realiza la maternitatea „Polizu" din București, profesorul doctor docent Dan Alessandrescu dîndu-și avizul favorabil. Datorită autovaccinării și perfecționării tehnicilor de lucru, **lumea va ajunge poate, într-o perspectivă mai depărtată, la egalitatea biologică,** dacă nu totală (în biologie nu există „unanimități"), cel puțin la un procent mult sporit față de cel de azi, astfel încît tarații să reprezinte o cantitate neglijabilă și să nu mai pună probleme societății.

MOMENT PENTRU BILANȚ

— Totuși, nu ați răspuns la întrebarea : de ce autovaccinul dumneavoastră a fost experimentat întîi la oameni și apoi la animale ? Dealtfel, aceasta a fost doar una din criticile aduse dumneavoastră.

— A venit momentul să le rezum și să le răspund în bloc, cu atît mai mult cu cît peste cîteva zile ies la pensie, încheind o carieră de 35 de ani închinată cercetării. Iată un moment favorabil pentru bilanț. Așadar, s-a spus că :

- autovaccinul este empiric, lipsit de fundamentare teoretică ;
- nu i se cunoaște mecanismul de funcționare ;
- nu a fost experimentat mai întîi la animale ;
- nu a fost aplicat conform tehnicilor internaționale „dublu orb" și randomizat, pe loturi paralele de bolnavi (la unii administrîndu-se vaccin, la alții apă distilată, fără ca bolnavii și medicii care-i îngrijesc să știe componența loturilor),

— Și ce răspundeți ?

— Iată :

- metoda empirică reprezintă una din principalele căi de progres în știință și, în orice caz, constituie metoda de bază a biologiei ;
- autovaccinul nu se poate aplica în paralel la mai mulți bolnavi, după tehnicile folosite la medicamente, pentru simplul motiv că este... autovaccin ; cu alte cuvinte, el nu este un medicament standard, materializare a unei formule unice, ci se prepară pe baza produselor biologice ale fiecărui bolnav, deci este strict individualizat ;
- mecanismele de funcționare sînt cunoscute, datorită cercetărilor lui Paul Ehrlich și Davis.

— Dar faptul că nu ați încercat întîi pe animale ?

— Aceasta ar fi fost justificat cu două scopuri : 1. — Testarea lipsei de nocivitate. Or, la autovaccin, problema nu se pune, el fiind preparat, cum am arătat, din înseși produsele bolnavului, căruia i se introduc propriii lui microbi, atenuați, 2. — Testarea eficienței la boli comune omului și animalelor. Dar cum și unde aș fi putut găsi un lot compact de animale suferind de ciroză, paradontoză sau infecții urinare, bunăoară ? ! Nu am amintit decît cîteva obiecții, care dovedeau însă că „preopinenții" nu înțelegeau esența problemelor. Era un fel de dialog și surzilor, cum spun francezii.

— Toate acestea au trecut, iar după ce ați înfruntat numeroase adversități, Ministerul Sănătății a confirmat justețea punctului dumneavoastră de vedere. Din păcate, au trecut și anii: ieșiți la pensie! Ce veți face? Păreți încă în floarea vîrstei. Veți merge la pescuit, abandonînd bolnavii, medicina ?

— Nicidecum. Nu voi proceda ca acei cercetători care, din motive meschine, și-au părăsit bolnavii. Voi continua să acord asistență suferinzilor, mai cu seamă pe linia cercetării științifice, indiferent de vicisitudini. Firește — și prin aceasta răspund numeroaselor solicitări pe care continuu să le primesc — eu nu pot prepara autovaccin pentru fiecare bolnav. Ieșind la pensie, nu mai am nici calitatea și nici capacitatea materială (stația-pilot la care intenționam să-mi duc mai departe cercetările a rămas pentru mine un vis nerealizat). Stau însă la dispoziția tuturor direcțiilor sanitare județene, tuturor medicilor care, în conformitate cu recentele instrucțiuni ale Ministerului Sănătății, doresc să se familiarizeze cu producerea și aplicarea autovaccinului. Bolnavii se vor adresa direcției sanitare județene de care depind. Peste cîteva zile, la solicitarea doctorilor Constantin Constantin și Elvira Brătulescu de la Direcția sanitară Dîmbovița, mă duc la Tîrgoviște pentru a contribui la demararea producției de autovaccin.

„VA TREBUI SĂ PREPARĂM VACCINURI ANTICANCEROASE ULTRASPECIFICE"

— Se deschide o perspectivă și în lupta împotriva cancerului ?

— În acest caz a fost posibilă și experimentarea pe animale. S-au înregistrat unele rezultate. Un exemplu. La Facultatea de medicină veterinară din București, într-un experiment realizat împreună cu medicii veterinari, profesori universitari, Ion Murgu și Iuliu Macarie, lector Cornel Cure și medicul uman conferențiar universitar doctor Constantin Blaja, au fost vindecate **prin autovaccin** tumorile mamare multiple la două cățele. După un an însă cele două animale au murit prin metastaze pulmonare. Ce se întîmplase ? Autovaccinul fusese preparat din celulele tumorale din mamele, deci din experiment reieșea că era eficient doar pentru acest organ (și nu pentru plămîni !), iar la data administrării probabil că metastaza se instalase deja. Se știe însă că la cancer extrapolarea la om a datelor de observație pe animale necesită circumspecție. Adevărat, am obținut unele rezultate și la om, dar ele nu fac decît să contureze o linie de cercetare.

— Cum e văzută dezvoltîndu-se ?

— Va trebui să preparăm vaccinuri anticanceroase ultraspecifice pentru fiecare organ afectat în parte. Poate vom fi conduși și la înființarea unei bănci tumorale, adică la crearea de vaccinuri-stock (dinainte preparate), care să rezolve eventualele metastaze, încă invizibile, în timp ce autovaccinul preparat cu flora microbiană și cu celule din tumora vizibilă ar rezolva-o pe aceasta din urmă. Autovaccinul acționează pe două căi : pe de o parte, mărind rezistența organismului la infecție, micșorează virulența tumorii (o tumoră infectată este mult mai activă decît una neinfectată) ; pe de altă parte, determină o anumită imunitate față de procesul canceros însuși. Toate aceste mecanisme și eventuale scheme de tratament trebuie însă în prealabil experimentate.

— Ce se întreprinde concret ?

— Se lucrează la un protocol pentru experimentarea autovaccinului la un număr de bolnavi la Institutul oncologic din București. Sperăm, de asemenea, că se vor crea condiții de lucru pentru ca să atacăm două clase mari de boli : cele neuropsihice și cele de degenerescență, cu aspect hepatic și reumatoid, în care s-au obținut cîteva rezultate încurajatoare pe bază de autovaccin.

— Iată un program ambițios pentru un pensionar.

— Nu știu cum e în alte meserii, dar un medic adevărat nu iese niciodată la pensie.

LIONEL NIȚESCU ■

Chiar dacă arheologii n-au timp să asculte, matematica pătrunde tot mai adînc în arheologie

Timp de două zile, în 26 și 27 mai, la Valenii de Munte, în cetatea de scaun a savantului și istoricului Nicolae Iorga, sub auspiciile Societății de științe matematice și ale Comitetului județean de cultură și educație socialistă Prahova (un cuvînt de apreciere și pentru eforturile și strădaniile organizatorice ale membrilor subfilialei Societății de științe matematice din Valenii de Munte), s-au desfășurat lucrările unei consfătuiri a cărei temă ne-a incitat încă de la bun început : „Aplicațiile matematicii în istorie și arheologie". Mai altfel spus, timp de două zile, istoria și arheologia, două dintre științele mai puțin matematizate pînă la ora actuală, au suportat asaltul a peste 20 de comunicări. Din păcate, deși comunicările au fost supuse unor dezbateri și discuții, a lipsit ceea ce s-ar numi dialogul dintre matematică și istorie plus arheologie.

În ceea ce ne privește, prezența noastră s-a datorat intenției de a consemna un astfel de dialog, mai ales că printre comunicări s-au numărat și trei probleme cărora revista Flacăra le-a acordat la timpul potrivit atenția cuvenită. Un grup de cercetători brașoveni (Emil Poenaru, Șerban Bobancu și C. Samoilă) au prezentat o interesantă ipoteză a monumentelor de la Sarmizegetusa Regia ca sisteme de comunicare temporală. Revista noastră a publicat într-un spațiu lărgit această ipoteză matematică și-am fi vrut să notăm și punctul de vedere al istoricilor. N-am reușit, așa cum n-am putut afla ce anume cred istoricii despre metoda termografică a lui Dinu Ștefan Moraru cu privire la o nouă datare a străvechiului monument românesc de la Rimeți, județul Alba. O altă comunicare asupra căreia ne vom opri mai pe larg, întrucît a captivat realmente întreg auditoriul consfătuirii, a fost cea intitulată : Inginer'a istorică — definiție, operație și domeniu. Exemplificare printr-un caz aplicativ (Descălecarea de la 1211—1213). Autori : Alexandru Forje, Ioan Bogdan, Nicolae Miulescu, Iulia Forje, Florin Predan, Manuela Chindea, Vasile Stratulat, Dragoș Stănculescu-Ghigeanu, Ștefana Constantin, Stela Borzea și Elena Teacă. După cum se vede, colectivul este destul de larg și el apare pentru prima dată în întregime. De-o bună bucată de timp, acești oameni, ingineri și profesori, au încercat să răspundă, prin aprofundate cercetări matematice, transpuse pe calculator, la o întrebare tulburătoare privind istoria acestui pămînt : a existat sau nu Radu Negru Vodă ?

„Întrebarea, avea să ne declare animatorul acestui colectiv, inginerul Alexandru Forje, a început să frămînte lumea istoricilor noștri în clipa în care, la 31 iulie 1920, arheologul Virgil Drăghiceanu descoperă lîngă stîlpul de sud-vest al Bisericii Domnești de la Curtea de Argeș mormîntul de o bogăție princiară al unui voievod. Legenda și tradiția spuneau că în acel loc era înmormîntat Radu Negru Vodă, descălecătorul de țară. Istoricii, începînd cu Dimitrie Onciul, au contestat. Coroborînd toate datele existente, toate informațiile, indiferent de natura lor, dar analizînd chiar natura lor, și sesizînd unele contradicții de logică, elementară, unele dintre ele uimindu-ne peste măsură, alcătuind mai apoi tabele statistice și matematice, apelînd, cu alte cuvinte, la un limbaj formalizat, am ajuns la concluzia că Radu Negru Vodă a existat. Aprofundînd cercetarea am ajuns chiar și la cauzele ideologice și politice care l-au determinat pe Radu Negru Vodă să întemeieze în acele grele timpuri un stat feudal românesc opus tendințelor de expansiune ideologică și politică din acea vreme.

Spațiul tipografic nu ne permite o nouă prezentare, în amănunt (așa cum revista noastră a făcut-o acum aproape doi ani), a afirmațiilor și argumentelor propuse de colectivul condus de inginerul Alexandru Forje, chiar dacă între timp au apărut destule elemente noi, și mai convingătoare. Ceea ce neapărat vrem să subliniem ar fi faptul că atunci, în urmă cu aproape doi ani, revista noastră afirma că metoda de investigare a acestui colectiv ar putea fi numită **inginerie istorică.** Și iată, termenul a prins rădăcini, participanții la consfătuire au acceptat termenul respectiv, mai exact spus metoda, recunoscîndu-i valoarea de investigare. Dar cum am mai declarat, n-am putut consemna și punctul de vedere al cercetătorilor istorici, deși matematicienii au atacat puncte nevralgice în actuala cercetare istorică. Nu ne rămîne altă speranță decît aceea că, mai devreme sau mai tîrziu, vom asista totuși la un dialog din care ambele părți, sîntem convinși, vor ieși în cîștig de cauză.

VICTOR NIȚĂ ■

Da și nu

Problema bornelor din aluminiu există

La 21 noiembrie 1975, Pădeanu Ion, tehnician la Întreprinderea de transformatoare mici Filiași, a depus la O.S.I.M. dosarul nr. 84 002, prin care propunea spre brevetare invenția „Bornă de joasă tensiune din aluminiu la transformatoare de 160—1 600 KVA". Urmare a avizelor nefavorabile, mai mult sau mai puțin întemeiate, date de ICEMENERG București, Institutul de cercetări și proiectări „Electroputere" Craiova și chiar de întreprinderea din Filiași, dosarul a fost respins definitiv.

De curînd, l-am întîlnit însă pe Ion Pădeanu și am aflat ce mai este nou în problema bornelor de aluminiu. N-a renunțat. Ba am putea spune că este mai optimist ca oricînd. După primirea răspunsului negativ de la O.S.I.M., a cîntărit bine observațiile specialiștilor bucureșteni și craioveni. Unele erau justificate. Și a ținut seama de ele mai departe, de altele nu. Împreună cu maistrul Gheorghe Firescu, a adus o serie de îmbunătățiri constructive și transformatorul cu borne de aluminiu este o realitate, funcționînd de cîțiva ani, timp în care a convins și pe o parte din sceptici de odinioară.

De cîtăva vreme, din partea întreprinderii, a centralei „i s-a dat liber". De acum încolo mai trebuie convins doar ICEMENERG-ul. Inginerul Iancu Cojocaru din cadrul Centrului de cercetări științifice și inginerie tehnologică — Craiova, de pe lîngă Centrala „Electroputere", este de părere că noua propunere îmbunătățită merită văzută la fața locului și de colegii din București, ai căror da sau nu este eliminatoriu. Dintotdeauna, înlocuirea cuprului cu aluminiu a produs economii, dar nici schimbarea de dragul economiilor nu este bună decît atunci cînd nu se face rabat de la calitate. Calculele economice arată că în cazul aplicării soluției propuse și realizate de Pădeanu și Firescu, adică înlocuirea bornelor de joasă tensiune din cupru cu borne de aluminiu la transformatoarele de 160—1 600 KVA, ar fi adus, la nivelul producției din 1978, o economie de 2 652 054 lei la producția internă, fără a mai vorbi de economiile la producția pentru export, însumînd 3 834 896 lei.

Dacă este vorba de invenție, de inovație, sau nici atît, pentru autorii ei nu are importanță. Ei declară că nu sînt dintre aceia care țin să fie inventatori, de dragul de a fi inventatori. Vor ca propunerea lor să fie luată în seamă, drămuită la adevărata ei valoare, și eventual folosită. Sugerăm ca, în drumurile lor pe la Filiași, specialiștii ICEMENERG-ului să studieze la fața locului bornele cu pricina. Știm cu toții că orice idee poate fi bună. Chiar dacă acel dosar O.S.I.M. a fost închis, după cum se vede, problema bornelor din aluminiu n-a murit. S-ar putea ca Pădeanu și Firescu să aibă dreptate. Și dacă da, atunci de ce să cheltuim niște bani în plus?

ION PREDOȘANU ■

Pe Nuțica o doare capul de lene iar al lui Bobe așteaptă postul de șaretar

— Cu ce să plătesc oamenii, dacă-mi iau „global" la colectivă? Cine să-l muncească, eu ? Și, apoi, nu-mi convine acolo, asta-i !

Nu-i convine Beluței Badea la C.A.P. Are 19 ani, degetele pline cu inele lucitoare, chiar dacă de doi bani ocaua. Dacă ar aveu vreun cont bancar, ar plăti pe altul să muncească în locul ei. Dar n-are, asta-i marea ei nesansă ! Trăiește pe spinarea bunicii, din pensia de 500 lei a acesteia. Are și un copil, pe care, în lipsa unui soț care s-o susțină, i l-a pus tot bunicii în brațe. Se plinge că în comună nu este brutărie — doar de două ori pe săptămină se aduce pîine — alt motiv pentru care disprețuiește C.A.P.-ul, care nu-i dă pîinea de-a gata. De aceea, ar vrea, mai degrabă, la oraș, la vreo fabrică, unde se cîștigă mai bine. „Ți s-a oferit și așa ceva, de ce ai refuzat ?" — am întrebat-o. „Era prea departe" — a răspuns, răsucindu-și nervos mîinile.

În satul ei, Cazaci, comuna Nucet, județul Dîmbovița — locul desfășurării anchetei noastre pe urmele nemuncii — o mai apostrofasc, din cînd în cînd, vreun vecin sau vecină „mai răi de gură". Alții însă îi întorseseră spatele, socotind că prin simplul lor dispreț afișat și-au spus cuvîntul. O atitudine grăitoare, dar nu suficientă în asemenea cazuri.

Elena Marin, tînăra de 22 de ani, și-a abandonat, de mai bine de un an, meseria și munca. Fusese lăcătuș — calificare pe care o cîștigase într-o școală profesională — la una din întreprinderile de prestigiu ale județului, Romiux. S-a-nvățat în lenevie, motivînd mamei sale adoptive că are „niște bube în cap, d-aia nu se angajează". Și nouă a încercat să ne vîndă aceeași poveste, dar, văzînd că nu-i rost de înțelegere — era vorba de o banală eczemă, tratabilă cu un unguent — a întors roata motivațiilor : că nu se cîștiga acolo cît ar vrea ea, că meseria era prea grea și, ce mai, nu încadra să fie făcută de o fată, că ea ar vrea să se facă fie supraveghetoare la un magazin, fie... „Din ce trăiești ? — am întrebat-o, privindu-i îmbrăcămintea cochetă, de bună calitate, cît și pandantivele de aur. (Nu uitase să și le pună, fie și cu ocazia unei anchete, s-o vadă satul !) „Mă ține tata, deocamdată, dacă sînt bolnavă..."

Să-l ascultăm vorbind despre boala ei pe vecinul de peste drum, Ion Joițoiu, care a ținut să ne spună în particular : „Ieri noapte le-a cîntat, pînă spre zori, un casetofon, așa că acum, chiar dacă este acasă, se odihnește..." După care a reluat: „Că i-am spus și eu, și alții: «mă fată, nu e bine ce faci, să stai pe capul lui taică-tău, cînd ai o meserie în buzunar». Dar se prind de ea sfaturile bune, precum apa de gîscă..."

Mai amintim, din aceste „exemplare rare", pe Constantin Tănase. 30 de ani, „fantomaticul" tractorist al S.M.A. Nucet, mereu în căutare de o muncă mai ușoară, gata oricînd a schimba tractorul cu paharul ! pe Nelu Stan, 20 de ani, care, deloc onorat că a ajuns „la coada vacii" (tradus : sectorul zootehnic, unde maică-sa, Olga Petra, a muncit o viață), a părăsit munca, ostenindu-se în așteptarea alteia. „Nu uitați să-l treceți pe ai lui Scorcea — a ținut să ne atenționeze șeful postului de miliție, Ion Popa, — ați văzut doar unde l-a dus traiul fără muncă..."

Nu aveam cum să-l uităm „pe-ai lui Scorcea", cel la care se referise șeful postului de miliție, deoarece mai sînt și alții din această numeroasă familie, oameni cinstiți, cu meseria lor, lucrînd în fabricile și uzinele județului. Ei, cei vizați, au depășit pragul șederii „fără rost", „rostuindu-se" singuri, după legile necinstite ale celui ce-și caută cîștig în nemuncă. Toți cei care urmează a vi-i prezenta au, de acum, o pecete asupra lor : de foști infractori. Veteranul familiei, Nicolae Scorcea, are 56 de ani, condamnat pentru furt, grațiat. Dacă aduni, cu bunăvoință, reușești să stringi aproape 10 ani de muncă în viața lui, și aceea cu intermitențe. Acum, luat la întrebări de ce stă acasă și el, și cel de-al doilea Scorcea — David, fiul său — ne răspunde : „Eu, ce să vă spun, mai am cîțiva ani pînă la pensie (? !), iar cu băiatul ăsta a ieșit prost ; îmi ia calul, căruța din bătătură, fără să știu, face cîte o chirie în sat, ia, acolo, un pol, doi, și se duce de-i bea. O să rămînă un simplu păcătos nemîntuit, asta-i..."

Și, iată-l pe tatăl moralist, care așteaptă să treacă timpul și să vină pensia, deschizînd un nou drum discuției : despre păcătoși nemîntuiți, și despre păcătoși mîntuiți, ca el, pocăitul. „Ce te învață credința dumitale despre muncă ?" — l-am întrebat. „Să o fac cu cumpătare" — a răspuns. „Dar despre hoție ?" „Să nu fur !" „De ce ai furat ?" „Am intrat în pușcărie pe piriciune". Și, tot așa, întrebările noastre primeau răspunsuri răstălmăcite, omul nostru așeza faptele după o ordine anume care să-i convină lui. Cît îl privește pe David — expert în spargeri și hoții mărunte — pe care la orele 10,00 l-am găsit beat și fericit — se „însurase" de trei săptămîni — ne declară că, de acum „nu mai sînt de capul meu, trebuie să-mi țin nevasta". Așadar, crescuse numărul „stătătorilor" familiei...

Unul dintre frații veteranului, Stan Scorcea, are și el 52 de ani, are și el cam tot atîta vechime în muncă și mai are și ceva pușcărie la activ tot prin... piriciune. Unul din băieții lui, Ion, de 18 ani, care a abandonat școala din clasa a VI-a, a încercat, un timp, pe la Deservirea Titu. „Acum, de curînd, a plecat de acolo, vrea și el să se califice..." De fapt, plecase fără a ști dacă se fac sau nu se fac cursuri de calificare, dacă are sau nu dreptul să le urmeze cu cele 6 clase ale lui. Oricum, pretextul tatălui nu putea să-l convingă nici măcar pe el...

„Nu se mai putea trăi cu ai lui Scorcea în sat — ne spune primarul comunei, Constantin Stanciu. Atunci, i-am adus într-o adunare populară și i-am pus în discuția obștii. Prea se umpluse paharul : de muncit, nu munceau, de furat, furau, trăiau după cum îi tăia capul". Oamenii, ni s-a spus, s-au sculat, luînd atitudine fățișă împotriva lor. Am stat și noi de vorbă cu cîțiva din vorbitorii de atunci : cu pensionarii Dan Coandă și Ion Andrei care, deși la pensie, merg și lucrează în C.A.P. ; cu cooperatoarele Maria Preda, Gherghina și Ioana Rotaru, femei care realizează peste 300 de norme pe an, cu tehniciana C.A.P.-ului, Victorița Coman, care-i și deputată județeană, femele mărunță de statură, dar aprigă, ce-și poartă cu ea medicamentele, de dimineața pînă seara, „pentru a prevenl afurisita de criză de ulcer". „Credeți că satul a făcut totul pentru urnirea lor din loc ?" — am întrebat-o. A stat, a cumpănit, după care ne-a răspuns : „Nu cred — și aici intervine greșeala noastră, a tuturor. Nu trebuiau lăsați să se-nfunde în parazitism, să ajungă la infracțiune. Dar, cum avem attea treburi pe cap — cîte nu se cer făcute într-o comună în plină dezvoltare — am scăpat din mîini hățurile. De data asta însă gata ! La treabă cu ei ! De nu vor, legea să-și spună cuvîntul".

...Și totuși prea multe cazuri de nemuncă în comuna Nucet, cazuri care ridică legitime semne de întrebare. Printre altele, de ce, dacă au chemat la ordine familia Scorcea, n-au făcut-o și cu ceilalți ? Așteptau să-i ajungă din urmă, „să se umple paharul" ? De ce după adunarea populară atenția concetățenilor pentru educarea lor s-a diminuat ? „Dacă ne-am fi ținut de capul lor — conchidea aceeași deputată județeană a comunei — am fi cîștigat".

Vă oferim și o surpriză care dovedește că, de-i iei la rost, de-i încolțești, de-i faci cu adevărat să înțeleagă că altă cale nu-i, aceștl inși de tristă excepție se desurubează de viața lor parazitară. Ancheta de față am făcut-o în două etape, în cursul aceleiași săptămini : într-o zi de miercuri și în alta de duminică. Iată rezultatul : doar în timpul a 4 zile s-au încadrat deja : Gherghina Coman, 23 de ani, la baza furajeră a C.A.P.-ului ; Alexandru Marin și soția sa, tineri la 30 de ani, în sectorul zootehnic (sîntem convinși că le va aduce mai mult noroc decît jocurile de noroc la care se dedase soțul, pentru care făcuse pușcărie) ; Petre Stan, fratele lui Nelu, la I.A.S. Ulmeni.

De la Brătești, comuna Văcărești — sat vecin cu Nucet, unde ne extinsesem inițial ancheta — ni se comunică următoarele vești : Stan Hulei, care muncea „de colea, pînă colea", a luat-o și el din loc, înscriindu-se la un curs de calificare pentru meseria de fierar-betonist. Numai la familia Bobe, zisă a lui Jugănaru, lucrurile nu s-au schimbat : Gheorghe, de 20 de ani, tot fără rost îi, iar Ion, mezinul familiei — 18 ani — pîndește în continuare postul de șaretar...

GEORGETA BLANARU ■

Domnul Goe de la Măcin

— Am fost frustrat...
— Frustrat ?
— Frustrat !

Pînă prin martie anul trecut, între strada Florilor nr. 5 și strada Alexandru cel Bun nr. 5 din Măcin putea fi văzut zilnic un om. Prima adresă era a domiciliului iar a doua a întreprinderii piscicole în cadrul căreia lucra. Apoi n-a mai fost văzut parcurgînd distanța dintre cele două puncte ale orașului decît foarte rar. De la Întreprinderea piscicolă i se desfăcuse contractul de muncă.

Vasile Gavriliță venise prin transfer cu aproape un an în urmă, mai exact în mai 1977, ca tehnician principal în compartimentul mecano-energetic. Era nevoie de un „mecanic-șef" competent și fosta conducere a întreprinderii l-a considerat pe el omul potrivit. Însă, mai tîrziu, conducerea întreprinderii este îndepărtată pentru incompetență și abuzuri. La 1 februarie 1978 este numit ca director inginerul Boris Cosciuc. Trei zile mai tîrziu are loc în întreprindere adunarea generală a oamenilor muncii, din dezbaterile căreia reiese necesitatea reorganizării unor compartimente. În săptămînile următoare s-a stabilit o nouă organigramă a întreprinderii, Vasile Gavriliță este trecut să lucreze la aprovizionare cu aceeași retribuție lunară, 2 520 lei, clasa 23, gradația 6, iar problemele de mecanică să fie preluate de inginerul Vasile Costeanu. Pe 1 martie, în cursul unei ședințe, se discută noile măsuri organizatorice, cu care toată lumea e de acord. Dacă ar avea o altă opinie, Vasile Gavriliță ar putea să și-o exprime acum. Însă n-o face. Pare să fie de acord și el cu hotărîrea luată de noua conducere a întreprinderii împreună cu conducerea centralei „Delta Dunării" și cu organele locale de partid. Continuă să vină la serviciu încă vreo zece zile și apoi, brusc, se supără și rămîne acasă. Vrea să fie trecut înapoi, pe postul de mecanic-șef. Și astfel începe un fel de tîrguială cu conducerea întreprinderii. Foștii colegi îl sfătuiesc să vină la lucru iar el refuză. Tot foștii colegi îl pun în discuția grupei sindicale care hotărăște în unanimitate sancționarea lui pentru absențe nemotivate. Este, iarăși și iarăși, avertizat. În sfîrșit, consiliul oamenilor muncii hotărăște desfacerea contractului de muncă al lui Vasile Gavriliță.

Începe procesul. Judecătoria Tulcea constată că decizia de desfacere a contractului de muncă este nelegală deoarece „munca pe care s-a obligat o persoană și o presteze constituie un element esențial al contractului de muncă și nu poate fi schimbată de unitate în mod unilateral". Se hotărăște întoarcerea lui Vasile Gavriliță în cadrul întreprinderii, pe postul de la aprovizionare. În urma cererii de recurs a ambelor părți, Tribunalul județean consideră că o persoană poate să efectueze o altă muncă decît cea pentru care a fost încadrată, dacă munca nu-l descalifică pe om iar măsura a fost luată în interesul colectiv și general al întreprinderii. Prin urmare desfacerea contractului de muncă fusese legală, după cum legală fusese și trecerea lui Vasile Gavriliță de pe postul din compartimentul mecano-energetic pe cel de la aprovizionare. Întrucît nu s-a promovat recurs extraordinar, această hotărîre a rămas definitivă. Vasile Gavriliță a pierdut. Însă motivul pentru care a pierdut n-ar fi interesant — căci nu descrierea unui proces interesează — dacă pentru același motiv Vasile Gavriliță n-ar pierde și astăzi și dacă, tot pentru același motiv, n-ar pierde, de fapt, toți. Acest motiv este ambiția nemăsurată a lui Vasile Gavriliță. O ambiție care, cu cît a fost mai puțin justificată, s-a dezvoltat mai mult, din convingerea că întotdeauna și numai el are dreptate.

Iată cum se apăra Vasile Gavriliță în timpul procesului : „Am fost încadrat ca tehnician în probleme mecanice, conform pregătirii mele. Deși întreprinderea trebuia să aibă acest post asigurat cu un cadru competent în probleme de mecanică, am fost schimbat din funcție și trimis în alt sector de activitate pentru care eu nu eram competent iar specialitatea mea în probleme de mecanică practic era desconsiderată".

Iată ce spunea și întreprinderea : „Din actele de la dosarul personal rezultă că Vasile Gavriliță își justifică calificarea de maistru printr-un curs de perfecționare de maiștri cu durata de 6 săptămini în specialitatea centrale, rețele electrice. Anterior a absolvit o școală profesională pentru meseria de electrician iar în 1969 a absolvit liceul. Nu e calificat ca mecanic. De aceea, în funcția pe care a ocupat-o nu a făcut față sarcinilor ce-i reveneau. O serie de utilaje nu erau menținute în stare de funcționare, o bună parte prezentînd defecțiuni ca urmare a unei exploatări necorespunzătoare, și aceasta datorită faptului că Vasile Gavriliță stătea mai mult în birou, nu exercita și nici nu putea să exercite un control competent în materie de mecanică".

— Se spune că nu prea vă pricepeți la mecanică.

— Am o mașină. Am cîștigat-o la Loto. Și cine o desface și o face la loc ? Nu eu ?, răspunde Vasile Gavriliță.

Însă răspunsul acesta explică de ce, atunci cînd mergea în teren pe la fermele Întreprinderii piscicole iar „subalternii" i se plîngeau, de exemplu, că nu merge un tractor, Vasile Gavriliță avea opinii tulburătoare, cum că tractorul cu pricina ar fi avut carburatorul defect, cînd cunoscut e că tractorul nici n-are carburator. De înțeles. Vasile Gavriliță este muncitor electrician, ca absolvent, din 1954, al unei școli profesionale. Zece ani mai tîrziu, pe cînd lucra la Întreprinderea de rețele electrice Constanța, a fost numit maistru. Școală de maiștri nu urmase și nici n-avea să urmeze după aceea, însă postul acela l-a obținut din motive conjuncturale, fiind probabil mare nevoie de oameni, atunci, în amintita întreprindere. Nefiind atestat ca maistru, el participă, în schimb, la un curs de perfecționare de cîteva săptămini. Întreprinderea unde lucra pe atunci avea, pesemne, încredere în el. S-a văzut mai tîrziu că avea chiar prea multă încredere. La un moment dat, Vasile Gavriliță a fost trimis în judecată ca delapidator. Se reținuse în sarcina sa faptul că, într-o vreme, îndeplinind funcția de șef de lot la lotul de construcții-montaj aparținător de I.R.E. Constanța, a primit prin mandate poștale mai mulți bani pe care, în loc să-i depună în contul întreprinderii, el și i-a însușit în totalitate. Era vorba de aproape zece mii de lei. A fost condamnat la doi ani închisoare dar nu a efectuat pedeapsa, fiind amnistiat potrivit Decretului 115/1977. Cele de mai sus n-au nici o legătură cu litigiul dintre Gavriliță Vasile și Întreprinderea piscicolă, dar ne ajută să înțelegem mai bine despre ce fel de om e vorba. Acest om, arătam, s-a plins că a fost trecut de pe un post unde se considera competent — fără să fie decît într-o măsură mult mai mică decît credea el — și pus în situația să execute o muncă pentru care, zicea, n-are nici un fel de pricepere. Din discuțiile cu foștii colegi ai lui Gavriliță, am înțeles un lucru : postul de la aprovizionare nu cerea o pricepere extraordinară, ci numai hărnicie. Întreprinderea se aprovizionează cu furaje pentru fermele piscicole și cu piese pentru utilaje. În situația că pe adresa întreprinderii ar fi sosit, de exemplu, 1 000 de tone cu furaje în gară, Vasile Gavriliță ar fi trebuit să muncească, nu glumă, și să fie nevoit să părăsească „biroul", și el crezut însă că poate sta acasă iar mai tîrziu, printr-o hotărîre judecătorească, va putea încasa banii ca și cum ar fi muncit. Așa cum n-a înțeles cum de s-a întîmplat să fie trecut pe un alt post în aceeași întreprindere iar mai tîrziu să i se desfacă contractul de muncă, tot astfel n-a înțeles cum de s-a întîmplat să piardă procesul. De aceea, scrie memorii pentru cercetarea cărora s-au pierdut atîtea ore încît, de-a lungul lor, cum spunea primarul Măcinului, Nicolae Chiper, s-ar fi putut ridica o jumătate de bloc. Foștii colegi, prietenii l-au sfătuit să se încadreze totuși oriunde, iar mai tîrziu, dacă instanțele judecătorești îi vor da dreptate lui, va primi despăgubirile pe care le visa. Eforturile autorităților locale și județene de a-l ajuta să se încadreze n-au avut nici un rezultat. I s-a oferit, de exemplu, un post de maistru-electrician — adică exact în meseria lui — la lotul Măcin al Întreprinderii județene de construcții-montaj. De dispoziția de repartizare a Direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Gavriliță a scris : „accept, cu condiția de a mi se asigura o retribuție de minim 2 500". Pretenția însă nu-i putea fi acceptată. El nu putea fi încadrat decît cu 2 220, la bază. Însă, practic, el ar fi putut cîștiga, lucrînd în acord, peste 3 000 de lei. De ce atunci n-a vrut să primească repartizarea ? Fiindcă, așa cum spuneam, Gavriliță este un ambițios. Ambițios fiind, lumea din jur a încercat chiar să-i cînte în strună, numai să se termine odată „cazul Gavriliță de la Măcin". I s-a dat, de aceea, repartizare chiar pe postul pe care-l avusese înainte, ca tehnician principal mecano-energetic la Întreprinderea piscicolă Măcin. Însă Gavriliță refuză și acum, motivînd că nu i se acordă sporul de continuitate în muncă. Cu alte cuvinte, conducerea întreprinderii să-și anuleze propriile-i hotăriri iar Gavriliță să vină la lucru ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat din martie anul trecut și pînă acum. Evident, Vasile Gavriliță este un „Domnul Goe" al Măcinului.

„Sînt însărcinat să vă pun în vedere, în mod oficial, că dacă în termen de 30 de zile nu mergeți la județ, la forțele de muncă, pentru a primi o repartiție și a vă încadra undeva, vin și vă pun în discuția adunării cetățenilor, conform Legii 25, iar dacă mai departe, în celelalte 30 de zile care vor urma, nu vă veți încadra, veți fi obligat să munciți în termenul și în condițiile pe care le prevede legea".

Aceste cuvinte ale procurorului-instructor Valentin Pavel de la Procuratura județeană Tulcea, Gavriliță Vasile le-a ascultat fără să clipească.

DUMITRU ELIADE ■

Nicolae Tonitza — Portret de fetiță

Nicolae Tonitza — Frații

Inul și cînepa (concluzii)

Planurile sînt promițătoare, dar trebuie și îndeplinite!

- **Inarii din agricultură să-și rezolve problemele din agricultură**
- **Cei din industrie, problemele din industrie**
- **Cei din cercetare, problemele de cercetare**
- **Cei din administrație, problemele din administrație**

Începem acest articol al serialului nostru cu o părere care ar fi fost foarte frumoasă pentru însăși încheierea sa, a serialului. E vorba de o părere serioasă, științifică, întemeiată pe un studiu special : acela despre relația, evident esențială, dintre **dezvoltarea producției de țesături de in-cînepă și satisfacerea nevoilor de consum ale populației și industriei.** Studiul și opinia aparțin tovarășului **Gheorghe Oțță**, economist, director tehnic al Trustului inului și cînepii. Iat-o, în termeni sintetici :

„Din analiza evoluției, în perioada 1975—1980, a nivelelor producțiilor de țesături tip in și cînepă — fie pentru îmbrăcăminte, fie decorative, fie pentru lenjerie, fie pentru prosoape și fețe de masă, fie pentru țesături din fire groase — rezultă, în principal, următoarele :

— în anul 1980 se va obține un spor de producție de peste 100 mil. mp țesături față de realizările anului 1975, adică o creștere de peste două ori, reprezentînd un ritm mediu anual, pe cincinal, de 19,4 la sută ;

— producția de țesături cu grad superior de prelucrare crește de 3,14 ori cu un ritm mediu anual de 36,7 la sută. În cadrul acestui sortiment o dinamică accentuată o înregistrează producția de țesături pentru îmbrăcăminte, precum și țesăturile pentru lenjerie ;

— va crește de peste 4 ori producția de țesături decorative, la care se asigură o valorificare superioară a sorturilor inferioare de fulor din in și cînepă ;

— o creștere însemnată, de 72,5 la sută, se prevede la producția țesăturilor groase. Aceasta, pe de o parte, pentru acoperirea necesarului consumatorilor interni (ambalaje pentru transporturile M.I.C. și M.A.I.A., producția de mobilă etc.), iar, pe de altă parte, pentru a se asigura utilizarea în sectorul textil a fibrelor inferioare rezultate în procesul de prelucrare a tulpinilor după extragerea fuiorului.

Urmare a eforturilor făcute de stat în vederea dezvoltării sectorului producerii de in și cînepă, aprovizionarea populației și a industriei cu aceste produse va spori corespunzător. Astfel, în anul 1980 populația va primi de peste 2,5 ori mai multe confecții și țesături de in și cînepă, față de anul 1975. De asemenea, consumul industrial al acestor produse va crește, în aceeași perioadă, cu 64 la sută. Disponibilul de țesături și confecții din in și cînepă va fi valorificat la export, astfel în anul 1980 planul la această grupă prevede o creștere de 226 la sută față de realizările anului 1975".

Studiul pe care sînt întemeiate afirmațiile de mai sus denotă clar ce șanse reale au inarii să-și împlinească rostul față de societate și față de propria lor îndeletnicire, precum și ce șanse planificate și realizabile avem noi, cu toții, și bunăstarea noastră.

Încît de aceea am spus că am fi fost bucuroși să folosim rîndurile de mai sus pentru încheierea serialului nostru despre in, cînepă și inari. Ar fi fost o încheiere sută la sută optimistă. Numai că nu putem face uitate și alte opinii — e drept, nu întemeiate pe studii de anvergură și sinteză, ci mai mult pe experiențe personale — opinii pe care însă le-am tot adunat în discuțiile pe care le-am purtat cu înșiși inarii. Iată o parte din ele :

● Agricultura nu asigură cantitățile necesare de materie primă.

● Nu-i vorba numai de cantitate, ci și de calitate. Aici tragem niște vechi ponoase. Ani la rînd sămînța n-a fost schimbată.

● Îngrășămintele sînt încă insuficiente, dar chiar și din cele care sînt date producătorilor, unii nu le răspîndesc în întregime pe culturile de in, ci sporesc cantitățile destinate ogoarelor de grîu ori porumb.

● Unii producători care au fost ajutați un an, doi — cu îngrășăminte și altele, — acum s-au învățat cu năravi : tot așteaptă ajutoare, în loc să-și poarte singuri de grijă, în loc să-și rezolve singuri problemele.

● Culturile de in încă se mai fac pe locuri nepotrivite. Se dă prioritate grîului.

● Recoltările nu se prea fac în perioada optimă. Atunci forțele sînt în campanie de cereale. Și inul rămîne un fel de copil vitreg al agriculturii.

● Tulpinile culese tîrziu nu mai sînt de calitatea I și nici de-a II-a ; sînt de-a III-a și-a IV-a, iar prețul luat de agricultori pe ele este tot pentru calitatea a III-a și-a IV-a. E un cerc vicios și-o muncă pierdută. Agricultorii ar trebui să-și facă singuri ordine în propria gospodărie.

● Iar topitorii ar trebui să preia tulpinile nu după cantitate și nu după cît de frumos arată, ci după conținutul de fibră, adică după criteriul calității. Culturile trebuie ajutate cu îngrășăminte : azot, fosfor și potasiu ; dar aceasta într-o anumită proporție. Dar dacă se depășește procentul de azot — lucru pe care unii producători îl fac deliberat — atunci producția de tulpini crește, însă de multe ori în detrimentul calității. Tulpina e umflată artificial și n-are conținut de fibră. Or, pe noi, textiliștii, asta ne interesează : conținutul de fibră.

● Au și cei din industria prelucrătoare păcatele lor : am văzut mașini foarte bune, mașini pe care s-au dat bani mulți, pur și simplu puse pe butuci pentru că au umblat la ele oameni nu îndestul de calificați.

Am ținut să facem publice aceste opinii, aceste replici, pe de o parte, pentru că ele dezvăluie carențe concrete ale devenirii în acest domeniu, deci realități care trebuie să le dea inarilor de gîndit și să-i mobilizeze la atitudini prompte și eficiente ; iar, pe de altă parte, pentru că ele relevă că acești oameni și-au pus cauza la inimă și responsabilitatea în conștiințe.

Planurile inarilor sînt de anvergură și promițătoare de bine pentru noi toți. Însă ele trebuie și îndeplinite. Or, îndeplinirea lor n-o pot face decît înșiși inarii.

Și aceasta, ne îngăduim s-o spunem, se poate realiza nu văzînd doar pătul, firul — fie el de in — din ochiul celuilalt, ci și propriile neîmpliniri, din propria gospodărie. Deci, inarii din agricultură să-și rezolve problemele din agricultură, cei din industrie, problemele din industrie ; cei din cercetare, problemele din cercetare ; cei din administrație, problemele din administrație. Numai muncind serios fiecare la locul său de muncă — asta e soluția pentru toate problemele, fie ale unui domeniu, fie ale întregii bresle.

N. IONESCU ■

Nicolae Tonitza — Două surori

„Cedez răspundere (avut obștesc), contra liniște (proprietate personală)"

În urmă cu cîțiva ani, inginerul Victor Constantinescu — inginer șef în cadrul Direcției județene de drumuri și poduri Brăila — a inventat un... drum. Altfel spus, **o nouă structură de cale rutieră** (cum, dealtfel, a și fost botezată invenția).

Rod al unor îndelungate căutări ale inginerului brăilean, invenția se recomandă de la sine, printre trăsăturile sale de bază înscriindu-se cu prioritate : reducerea consumului de material pietros, folosit în formula „clasică" a șoselelor de pînă acum ; folosirea... pămîntului în locul unor materiale deficitare ; elasticitate și rezistență sporite și un timp de execuție redus.

Lucruri care atrag, în mod firesc, și reducerea considerabilă a prețului de cost : cu ajutorul noii formule, **prețul fiecărui kilometru de șosea se reduce cu aproximativ 200 000 lei.**

Pe scurt : datorită performanțelor sale, invenția este brevetată de către organele de stat competente din țară iar titularul de brevet — Consiliul popular județean Brăila — căruia inginerul Victor Constantinescu i-a cedat acest drept, dispune aplicarea ei în practică. (Cu consecințe deloc de neglijat, avînd în vedere cei 45 kilometri de drumuri comunale și județene incluse anual în planul de producție al direcției de resort. 200 000 lei economii de inmulțit cu 45.)

Cu atît mai mult cu cît, printr-o nouă invenție, și ea brevetată, autorul își perfecționează realizarea anterioară.

Cu atît mai mult cu cît, în urma calităților menționate, imediat după brevetarea ei în țară, invenția este brevetată și peste hotare : în Franța, Brazilia, Argentina, Canada, U.R.S.S. și S.U.A.

Și, în sfîrșit, cu atît mai mult cu cît, în vederea cercetării, aplicării și generalizării în practică a noii structuri rutiere, prin Planul național unic de dezvoltare pe anii 1978—1979, la propunerea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în dreptul invenției în cauză, pentru județul Brăila s-a prevăzut un fond de 2 000 000 din bugetul statului. Repetăm : 2 000 000 lei !

Toate bune și frumoase. Numai că, de la data brevetării invenției și pînă astăzi, **oficial** — precizarea se va explica imediat, de la sine — după noua invenție nu s-au realizat decît... 2,5 kilometri de șosea.

Deși nimeni nu neagă — ba dimpotrivă, laudă — calitățile intrinseci ale invenției, deși titularul brevetului s-a arătat și se arată și în continuare receptiv la „pretențiile" invenției și ale inventatorului. Atunci ?!

Discutăm cu inginerul Cezar Gaube care, în calitatea sa de director al Direcției județene de drumuri și poduri Brăila, ar fi trebuit și ar trebui să aibă — alături de autor — cel mai mare rol în traducerea în viață a acestei idei noi și generoase.

O primă surpriză : și pentru noi, și pentru secția tehnică a Comitetului executiv al Consiliului popular județean Brăila. Interesîndu-ne despre **totalul drumurilor realizate în județ potrivit noii structuri rutiere**, de la 2,5 km, cît se consemnează **oficial** în acte că s-a realizat, în realitate cifra se ridică la 34 km.

Pentru că deși, practic, în cadrul Direcției județene de drumuri și poduri Brăila măcar 1/3 din sarcinile de plan anuale s-au realizat în această perioadă după noua structură rutieră propusă de inginerul Victor Constantinescu și cu utilajul construit de el prin autodotare, pînă acum, în unele rapoarte și acte **oficiale** inginerul Cezar Gaube a consemnat mincinos — citățm — : „În prezent, în cadrul unității noastre așternerea mixturii asfaltice se face manual, în echipe de 6—10 oameni și cu o productivitate de 60—80 tone pe zi".

„Tehnologia" acestui joc de-a furatul propriei căciuli a fost următoarea. Și în 1977, și în 1978, mai întîi, vreme de jumătate de an, și utilajul și invenția propriu-zisă au fost ignorate, lucrîndu-se într-adevăr cum s-a raportat : și manual, și după vechea structură rutieră. (Citiți deci : și cu risipă de forță de muncă, și cu 200 000 lei mai mult pe kilometru de drum. Și asta în vreme ce unitatea... ducea lipsă de forță de muncă !)

După care, **forțată** de imperativul realizării planului — și fizic, și în limitele valorice — conducerea direcției (a se citi inginer Cezar Gaube) își amintea subit de invențiile inginerului șef Victor Constantinescu și... făcea ceea ce ar fi trebuit de mult să facă. Le punea la lucru !

Și așa, și în 1977, și în 1978 planul a fost **integral** îndeplinit. Lucru care dovedește cu prisosință că **ceea ce punea bețe în roate noului nu era nicidecum planul de producție (?!) ci optica îngustă a celor care, temîndu-se de nou, trebuiau pînă la urmă să facă apel la acesta.** Tocmai în interesul realizării planului de producție !

Ce contează pentru inginerul C.G. că în tot acest timp pe fiece kilometru de șosea se putea realiza o economie de 200 000 ?! Putea el să cheltuie legal aceste 200 000 ? După stasurile în vigoare — da ; după imperativele impuse de poziția sa de conducător, de calitatea sa de comunist — nu ! Or, **risipitor cu adevărat este nu cel care, depășind cadrul legal al consumurilor prevăzute, cheltuie mai mult ; acela este pur și simplu un om care a încălcat legea. Risipitor cu adevărat este cel care, putînd să economisească, nu o face.**

După cum spuneam, imediat după brevetarea invenției, inginerul Victor Constantinescu a trecut și la realizarea utilajului adecvat. Și nu numai că l-a făcut dar și aici a realizat o nouă invenție și o nouă performanță : vechiul utilaj costă 833 000 lei. Noul utilaj costă numai 150 000 ! Ceea ce trebuia făcut era acum numai folosirea lui în tot timpul anului. (Nu spunem la întreaga capacitate deoarece capacitatea de așternere a structurilor asfaltice de care dispune acest utilaj este de cîteva ori mai mare și față de capacitățile de prelucrare de care dispune întreg județul, și față de repartițiile de materie primă prevăzute în plan.)

Și totuși, în aceste condiții, primul lucru pe care-l face în fața noului utilaj directorul — inginerul Cezar Gaube — este nu folosirea lui — după cum am văzut — ci... investigații în legătură cu procurarea unui utilaj clasic (contra sumei de 833 000 lei).

Și așa, în vreme ce utilajul realizat prin autodotare a zăcut, sistematic, cu jumătățile de an în curtea unității, directorul acesteia se zbătea pe toate căile pentru procurarea unui utilaj clasic de așternere a structurilor asfaltice. Lucru pe care, recent, l-a și „realizat"... Cum a realizat această performanță ? Cum i s-a permis ca, în vreme ce județul nu dispune nici de materialele necesare și nici de stațiile de preparare suficiente pentru a „hrăni" un utilaj deja existent, unitatea să achiziționeze un nou utilaj — și de o mai mare capacitate, și inadecvat noii structuri rutiere, atît de economice ?!

Sîntem la Banca de investiții, sucursala județeană Brăila. Din documentația înaintată aici în vederea cumpărării noului utilaj reiese că pentru procurarea acestuia (și înlăturarea, pe cale de consecință, a utilajului realizat prin autodotare de inginerul Victor Constantinescu), directorul unității, inginerul Cezar Gaube, nu s-a dat în lături să folosească cea mai grosolană minciună. Citățm din Memoriul justificativ înaintat băncii : „În acest scop, în vederea realizării unei calități corespunzătoare a suprafeței căii de rulare, a reducerii numărului de lucrători, a realizării sarcinii de creștere a productivității muncii pe seama mecanizării lucrărilor manuale cu creșterea continuă a calității se propune achiziționarea unui distribuitor de mixturi asfaltice NPK-0, fabricat de Nicolina-Iași, care are o productivitate de 400 tone pe zi (utilaj cu o productivitate mai mică nu se fabrică în țară). Prin achiziționare se reduce numărul de oameni cu peste 50%, în acest fel acoperind necesarul de cadre la alte meserii. Menționăm că acest gen de utilaj nu se închiriază iar unitatea noastră nu are în dotare astfel de utilaj. Prețul este de 833 000 lei".

Dintre toate lucrurile false afirmate astfel, reținem două : 1) capacitatea utilajului în cauză nu este de 400 tone pe zi ci de 80—200 tone pe oră. 2) După cum am văzut, unitatea avea deja un utilaj de acest gen. Și încă unul care nu o costase mai nimic !

— Dacă acest lucru ar fi fost **evidențiat** — s.n. — în actele unității, ne-a declarat tovarășul Virgil Vasilescu, inspector în cadrul Băncii de investiții, sucursala Brăila, cu siguranță că, deși unitatea a dispus de toate condițiile necesare pentru cumpărarea lui — și bani în bancă, și poziție în planul de investiții — noi nu am fi fost de acord cu achiziționarea lui. La ce i-ar mai fi trebuit un nou utilaj, cînd capacitatea de prelucrare a unității nu-l poate hrăni nici pe cel existent pentru ca acesta să lucreze la întreaga capacitate ?

Poziție confirmată și de tovarășul Cristea Fluieraș, director adjunct în cadrul aceleiași sucursale. Numai că, din discuțiile purtate la Banca de investiții a reieșit fără putință de tăgadă că, **deși necvidențiat în Memoriul înaintat băncii, de existența utilajului construit prin autodotare de către inginerul Victor Constantinescu se știa și aici de către toată lumea.** Atunci ?! De unde atîta formalism ?! Dacă se știa de utilaj și inginerul Cezar Gaube nu l-a trecut în memoriu, tovarășii de aici nu se puteau autoinvesti cu răspunderea de a-i pune măcar o singură întrebare : De ce nu a evidențiat utilajul, de vreme ce **există** ?!

Nu zicem nu : risipa făcută de către șeful unității județene de drumuri și poduri este **astăzi** combătută la Banca de investiții. De ce nu au făcut acest lucru **mai înainte** ca cele 833 000 să fie aruncate pe fereastră ? **Faptul că unitatea dispunea și de bani, și de poziția de plan necesară cumpărării utilajului nu înseamnă că banii trebuiau neapărat cheltuiți, atîta vreme cît situația din viață se schimbase, cît banii puteau fi economisiți.**

Cu atît mai mult cu cît, pe sesizarea inginerului principal Elena Băzăr, din cadrul Secției tehnice a Comitetului executiv al Consiliului popular județean Brăila, — care s-a opus cumpărării utilajului în cauză ! — primul vicepreședinte al Consiliului popular județean Brăila, Ștefan Ilieș, a scris negru pe alb : „Se aprobă" !

TITUS ANDREI ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

11 iunie 1948 — 11 iunie 1979

TEZAURUL UNEI MUNCI DE 31 DE ANI

Proprietari, producători, oameni de talent tehnic, conștiințe comuniste, membrii uneia dintre marile familii ale țării

Ca să le înțeleg faima, m-am dus acasă la dumneavoastră, să le văd cu ochii mei prieprenia, bărnicia și felul de viață. Au binevoit să mi le arate și-am avut sentimentul — dătător de putere, încredere și liniște — că mi se tot deschid larg de zestre românești : una cu tradiții, alta cu istoricile și înverșunare, alta cu nemulțumire de sine și ambiție, alta cu poftă de nou, alta cu lozinci, alta cu realizările lozinciilor, alta cu talent tehnic, alta cu omenie, alta cu spirit gospodăresc, alta cu performanțe de producători, alta cu indicatori de eficiență, dar cu medalii, statistici mondiale și cereri de export, alta cu nume de oameni.

În limbajul redactiilor și tipografiilor există un cuvînt care poate înlocui — nedepărtindu-l, păstrîndu-i sensul — pe acela de lada de zestre : casete. Adică niște lăzi mai mici, niște sipete, dintre cu exemple, cu mostre din valorile create de-a lungul a 31 de ani de muncă și creație, într-o unitate industrială nestăpînită de patroni — nici autohtoni, nici străini — ci proprietate a însiși producătorilor ei, a întregii națiuni.

Un fel de cronică-inventar a conținutului acestor lăzi cu zestre-casete, deci o monografie a **Întreprinderii de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești**, pentru că despre familia oamenilor acestei întreprinderi este vorba, se străduie s-o facă în fiecare fir strîpit — ea fiind, de fapt, fără sfîrșit — **Constantin Săndulescu**, fost muncitor, acum proaspăt absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu". Dumnealui m-a ajutat cu multe din informațiile cuprinse în casetele gazdăriței — sărace față de bogăția realității — pe care le-am adunat în aceste pagini. Însă ca să le puteți deschide cu adevărat, ca să puteți ajunge la conținutul lor, ca să le puteți înțelege, aveți nevoie de niște chei speciale, ale înțelepciunii și ale sufletului.

5 CHEI SENTIMENTALE DIN MAI MULTE MII POSIBILE

Cheiari pentru mine au fost, și-acum pentru dumneavoastră sînt :

Toma Oprea, economist, secretarul comitetului de partid : „Ne-ar trebui cinci reviste ca să le trecem numele tuturor. Din multele de mii de azi, peste 3.500 sînt membri ai partidului. 15 comitete subordonate și 67 de organizații de bază. Însă adevărul e că toți s-au afirmat politic, pentru că — muncind așa cum au muncit și cum muncesc — au făcut și fac politica partidului. Da, uzina acum e bogată, dar nu trebuie uitat că la temelia ei se află sărăcia oamenilor care tocmai prin pus temelia. Altii, tot muncind, au făcut-o bogată și ne-au dăt-o nouă celor de azi. Iar noi pregătim o zestre mai mare pentru cei de după noi. Sînt secretar de 9 ani și numai o dată noi n-am defilat primii. E foarte greu să fii secretar, însă cînd cei 14 000 sînt lîngă tine nu mai este greu".

Victor Vîlvoi, inginer, director tehnic, venit în întreprindere direct de pe băncile facultății, în '50, adică acum 29 de ani : „Oameni, da, oameni, puțini mai sînt din cei pe care i-am apucat eu ! Aveam 22 de ani. Eram 36 de ingineri, acum sînt peste 200. De mult nu mai fabricăm ce fabricam atunci : nici ce fabricam acum 20 de ani ; nici ce fabricam acum 10 ani. Cite nopți nedormite ! Cîte frici ! Prin '57 n-am îndrăznit să facem prima ridicare a unei instalații noi cu troliul el : am folosit un granic de mină. Cît de puțini am rămas din cei de-atunci ! 30 de ani înseamnă o viață întreagă, înseamnă timpul unei generații".

Victor Săvulescu, completat de **Ștefan Diaconescu**, amîndoi ingineri principali, proiectanți de gradul întîi la Institutul de proiectare utilaj petrolier — IPCUP — fost condvu, la începuturi, înainte de 51 serviciul constructor șef" al Întreprinderii „1 Mai" : „Ca să ne înțelegeți cu bine să vă spunem cîteva dintre adevărurile noastre, cel de la IPCUP și „1 Mai". Cînd ne-am gîndit și am realizat utilajele am ținut seama de realitățile concrete : de faptul că ele vor lucra zi și noapte, continuu, în toate cele trei schimburi ; că vor lucra în vînt și-n temperaturi fie scăzute, fie ridicate ori în condiții de mare umiditate, după țara în care vor ajunge ; că — ele fiind complexe de construcții metalice, mecanice, electronice, de mecanică fină, și care utilizează în funcționare diferite produse chimice — vor trebui să fie pregătite și împotriva coroziunii, și împotriva vibrațiilor puternice, și împotriva posibilității explozilor etc. Secretul competitității utilajelor noastre constă în faptul că am căutat pentru ele soluții viabile față de condițiile țării beneficiarilor, am făcut — cu promptitudine, cu mobilitate — adaptări care să le dea utilajelor noastre putere și viață lungă. Și am putut realiza această, să-i spunem calitate a muncii și a produselor noastre, pentru că proiectarea, execuția au ținut o permanentă legătură cu fabricația. Noi ne-am urmărit utilajele și-n exploatare ; am văzut cum merg acolo și ne-am întors cu idei de îmbunătățire. Elasticitatea în relația concepție-producție-pretențiile beneficiarului e greu de găsit. Dar îți aduce aprecieri, rentabilitate și comenzi. Iar „Întreprinderea „1 Mai" are comenzi mai multe decît poate să ducă. Ali adevăr al nostru e că fiecare specialist știe, în domeniul său, tot ce e nou pe plan mondial. Încă un adevăr al nostru este marele grad de integrare, în aceste utilaje foarte complexe, a componentelor fabricate de noi la noi în țară. De fapt, noi a trebuit să descoperim și chiar am descoperit totul în acest domeniu. Începînd de la niște oțeluri speciale ori de la niște rulmenți speciali, și terminînd cu însăși concepția și, implicit, licența ansamblelor. Nu trebuie să uitat că și acum un sfert de veac și mai mult, cînd noi intram pe porțile uzinei ca începători, am găsit alți oameni de o profundă calificare. Tehnicieni cu o pregătire și o demnitate a profesiei pur și simplu formidabile".

Teodor Rusescu, șef al serviciului plan : „În intervalul de la naționalizare și pînă azi, producția a crescut de 20,6 ori și productivitatea muncii de 11,5 ori. Numărul locurilor noi de muncă s-a mărit cu peste 8 000 personal muncitor. Întreprinderea s-a dezvoltat permanent, a crescut cu noi capacități de producție, pentru care numai în perioada 1970—1990 a fost alocată, pentru investiții deci suma de 2 miliarde lei. Față de anul naționalizării, cînd întreprinderea executa în cea mai mare parte reparații de utilaj petrolier, astăzi produce instalații de foraj de mare adîncime, terestre și marine, utilaj metalurgic, utilaj chimic, utilaj minier și, în ultimul timp, într-o hală nou construită, cu o suprafață de 10 000 mp, mașini-unelte de prelucrat metale. În cursul lunii mai a fost omologată o nouă instalație de foraj de tip F 200-EC, cu acționare electrică, ce face parte din noua clasă „F" de instalații modernizate, care forează sonde de țiței și gaze la adîncimi de 4 000 de metri și care este mult solicitată, acum, în condițiile crizei de energie, ea prezentînd avantajul că este mai ușoară în greutate iar consumul de energie în exploatare este mai mic cu 30 la sută față de celelalte instalații. Peste 60 la sută din producția de utilaj petrolier se exportă în 4 continente ale lumii, cea mai mare pondere revenind țărilor socialiste. Dar ceea ce în sală liniștea este faptul, la fel de concret, că dezvoltările întreprinderii și succesele ei n-au fost de natură să facă să fie uitați oamenii ei. Ba, dimpotrivă ! Paralel cu intrarea în producție a noilor capacități, a existat o preocupare permanentă pentru crearea condițiilor de muncă și viață ale oamenilor. Concret, au fost date în folosință o cantină ce poate deservi 1 200 persoane, un cămin pentru nefamiliști cu 400 de locuri, o grădiniță și creșe pentru 340 de copii. Pentru asigurarea pregătii de calificare a fost dat în folosință în 1969, grupul școlar profesional, care pregătește anual 2 300 elevi. Grija pentru crearea unor condiții de viață mai bune se reflectă și în cele 1 700 apartamente repartizate personalului muncitor din fondul locativ al statului, la care se mai adaugă un număr de 2 500 apartamente proprietate personală".

Citiva dintre cheiarii zestrei familiei de oameni de la Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești v-au dat chei pentru casetele lor. Deschideți-le, asemenea dumnealor, și cu sufletul și cu gîndul la oameni !

CASETA CU REVOLUȚIE

Acțiunea a început, în cel mai deplin secret, în seara zilei de 10 iunie 1948, cînd s-a ținut în sala „Odeon" — actuala sală a Teatrului de stat din Ploiești — o ședință plenară, de lucru, cu ușile închise, la care au participat activul Comitetului județean de partid, reprezentanți ai întreprinderilor, în total 335 de cadre. La punctul 5 al ordinei de zi figura „Preluarea instrucțiunilor P.M.R. privitoare la naționalizare, de către un delegat al C.C. al P.M.R". La adunare, din partea uzinelor „Concordia" au participat 6 reprezentanți ai organizației de partid și sindicale. Instructor pe întreprindere pentru naționalizare a fost numit Andreescu Gheorghe.

A doua zi, la ora 14, a avut loc un miting în întreprindere. În cadrul lui s-a adus la cunoștință istoricul eveniment, importanța istorică a evenimentului din acea zi și a fost prezentat noul director al întreprinderii, în persoana maistrului **Nicolae Fătă**. După care, muncitorii s-au angajat să sprijine noua conducere și mitingul a luat sfîrșit într-o atmosferă de bucurie și entuziasm, noul director fiind purtat pe brațe de masa de muncitori.

În octombrie 1948, întreprinderea „Concordia", care în decurs de aproape patru decenii a purtat această denumire, se transformă în **Întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai" Ploiești**, denumire ce o poartă cu prestigiu și azi, și ajunge să fie cunoscută în întreaga lume.

CASETA CU LOZINCI

În întreprindere, producția se mărginea la fabricarea instalațiilor termice de foraj, a sapelor cu role „coadă de pește", a pompelor de noroi de tipul T, a pompelor „Duplex 2", a troliilor de foraj TF-15 (unul la 6 luni). În economie, anul 1949 s-a înscris ca primul al planificării. Sarcinile de onoare primite de colectivul Întreprinderii „1 Mai" de a produce utilaj petrolier în serie, le răspunde cu o mișcare de întrecere, sub lozinca : **Cel puțin o garnitură completă pe lună de foraj !** Iar în luna septembrie a aceluiași an, pornește din întreprindere o nouă întrecere, tot sub deviza : **Să gospodărim întreprinderea prin mijloace proprii !** Toți în acest an s-a primit și înalta distincție de onoare pentru rezultate deosebite în muncă : Drapelul rosu.

Păsim peste ani și ne oprim la o altă lozincă pornită din cîndurile muncitorilor întreprinderii, dar care capătă extindere în întreg județul Prahova : **Omul tînăr de lîngă tine.** Cinci cuvinte, atît. O chintesență a grijii pe care cei virstnici se angajează să o poarte celor tineri, în vederea perfecționării lor profesionale, a educării prin și pentru muncă, a educării în spirit comunist. Era în 1972.

O acțiune inițiată în 1970 de comitetul de partid. **Cu ce te ocupi, tovarășe inginer ?**, a determinat cu circa 60 de inșineri din servicille de concepție și, în 1971, în urma propunerii inginerului Petre Stefănescu, s-a transformat în inițiativa **Fiecare specialist, un cadru de concepție.** La această mișcare, în anul 1978 s-a înregistrat o participare a 520 de specialiști, care au rezolvat 340 teme, cu o eficiență economică de 22 milioane lei.

Urmare a inițiativei-lozinci **Să dezvoltăm capacitatea de producție prin autoutilare !**, numai în perioada cincinalului 1971—1975 s-au realizat mașini, utilaje, agregate, piese de schimb, care au contribuit la reducerea importului cu 50 milioane lei valută.

Fireste, n-am putut nota aici toate lozincile pe care conjuncturile, realitățile concrete ale celor 31 de ani le-au cerut și nici vasta concretețe a realizării lor. Ținem însă, colegial, să relevăm activitatea prin construirea stației de mecanizare pentru prepararea pămîntului ; hala modernă a curățătorie) etc. S-au preluat, în anul 1962, atelierele Uzinei de reparații utilaj petrolier, construindu-se standul de montaj și probe pentru instalațiile de foraj. Are loc în această perioadă și modernizarea utilajului învechit al unor sectoare de producții, care nu mai corespundeau noilor capacități de producție, fiind schimbat în proporție de aproximativ 97 la sută. Numai în anul 1962 întreprinderea primește peste 186 mașini-unelte și agregate noi (mașini cu comandă program pentru prelucrarea sapelor cu role, strunguri și freze de mare randament etc).

Anul 1963 aduce colectivului întreprinderii alte realizări de prestigiu : premiera românească a instalației de foraj 3 DH-200, destinată adîncimilor de forare pînă la 5 000 m, și T50. În anul 1964 se construiește instalația F-200-2, iar în anul următor, 1965, instalația 4 DH-315, echipată cu motoare diesel de 700 CP fiecare, convertizoare de cuplu, destinate pentru forarea pînă la adîncimea de 7 000 m, cu prăjini de 4,5 țoli.

Toi în anul 1964 se obține și prima distincție de prestigiu internațional : medalia de aur, obținută la Tîrgul internațional de la Leipzig, pentru instalația de foraj 3 DH-250 (foraj la adîncime de 5 000 m), instalație care, în anul 1966, depășește recordul de adîncime, forînd în Argentina pînă la 5 300 m.

Anul 1967 aduce pentru harnicul colectiv de constructori de utilaj petrolier un nou și binemeritat succes : instalația de foraj F-200 (4 000 m adîncime de foare) obține, tot la Tîrgul internațional de la Leipzig, medalia de aur pentru înaltul grad de finisare și funcționare ireproșabilă. Echipa de montaj a acestei instalații cuprindea pe inginerii Ștefan Tronaru, Ion Draghici, maiștrii Iosif Halas, Martin Kis, montori Ion Bratu, Gheorghe Pirvu, Ștefan Cristea, electricianul Petre Miu, vopsitorul Ion Tuslu, motoristul Gheorghe Coman. Aceeași instalație obține, în anul 1968, medalia de aur la Tîrgul internațional de la Brno.

Succesele remarcabile obținute de colectivul întreprinderii trec succesiv România de pe locul IV pe locul III și apoi pe locul II în lume, în ceea ce privește producția de utilaj petrolier, la egalitate cu unul din producătorii de utilaj petrolier recunoscuți — Statele Unite ale Americii. Urcușul acesta sigur, vertiginos este datorat și numărului mare de variante competitive, precum și respectării termenelor contractuale la export. Muncitorii, specialiștii de la „1 Mai" pot fi intîlniți alături de turlele lor argintii ale prestigioaselor instalații de foraj la Poznan, Plovdiv, Damasc, Milano, Hanovra, Paris, Moscova, Budapesta, Zagreb, Barcelona, în îndepărtata Havană și în alte centre industriale și comerciale de renume.

În anul 1971, o nouă premieră industrială pe harta uzinei : apare un nou sector, Secția utilaj complex (SUC). Dinamica vertiginoasei dezvoltări pe care o cunoaște această secție se exprimă succint prin creșterea numărului de oameni ai muncii : de la 60 cît număra în primele zile, la peste 1 000 în 1973.

1973 este an în care se construiește intens o nouă hală de producție — Forja : Secție de creare ; Secția mecanică. Întreprinderea execută — alături de produsele tradiționale, instalații de foraj de toate tipurile — și primele tone de utilaj chimic, metalurgie și tehnologie. În vara anului 1973, instalația de foraj F-320-3 DH primește medalia de aur la Tîrgul internațional de la Brno, pentru gradul de tehnicitate și modul de prezentare ; iar instalația 4 DH-400 doboară recordul european de adîncime, forînd pînă la 7 100 m. Este anul în care consemnăm și un alt eveniment deosebit : constructorii de sape execută sapa de foraj cu numărul 1 000 000.

1974 este anul omologării instalației de foraj de mare adîncime F-500, a preventoarelor de erupție orizontale triple T7 1/16 x 700 și T9 x 700, a preventitorului de erupție vertical 13 5/8x350 atm., a preventitorului pentru foraj marin și a altora.

În cursul perioadei 1976—1977 a fost construit integral în uzină, după concepție românească, prima instalație de foraj marin „Fomar I", montată pe platforma „Gloria", realizată de către constructorii navali de la Galați, instalație care acum forează pe platforma continentală a Mării Negre.

Cincinalul 1976—1980 înseamnă asimilarea unor noi instalații și echipamente petroliere moderne — de tipul F-500 (pentru adîncimi de 10 000 m, dotată cu echipament de manevră de 650 tone, una din instalațiile cele mai mari din țară și din cele mai puternice din lume) și de tipul F-320, F-200 și F-125, transportabile în blocuri mari, pe cărucioare cu pneuri, cu subansamble elicopterizabile pentru zone neaccesibile transportului rutier, destinate regiunilor de jungla din America Latină — precum și de alte tipuri, cu noi performante, de autopompe, instalații de prevenire a erupțiilor, pompe de noroi, agregate de cimentare și fisurare etc. Lista e lungă dar nu ne putem abține să nu amintim de premiera mondială, pe baza unui brevet românesc, a preventorului triplu ; și să nu amintim că sînt în curs de realizare echipamentele de foraj marin „Fomar 2" și „Fomar 3".

CASETA CU PERFORMANȚE

Noile instalații de foraj au permis, în decursul anilor, obținerea unor performanțe de prestigiu, din care exemplificăm : realizarea unei anduranțe de peste 25 000 ore funcționare pînă la reparație generală, în condiții de lucru din Sahara-Algeria sau ale climei tropicale de pe malul oceanului în Cuba ; precum și realizarea unor recorduri naționale de adîncimi forate : 5 300 m în Argentina și 7 038 m în R.D. Germană.

Întreprinderea a executat sape de foraj în peste 100 de tipodimensiuni ; iar renumitele instalații de prevenirea erupțiilor, într-o gamă de peste 80 tipodimensiuni.

Utilajul petrolier românesc — în de concepție românească — poate fi comparat cu cele mai bune produse similare, existente pe piața mondială, executate de firme cu vechi tradiții în construcția de utilaj petrolier cum ar fi „National" sau „Wirth". Țara noastră ocupă locul trei după Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică, în privința volumului producției de utilaj petrolier ; și locul doi în lume, după S.U.A., în privința volumului exportului de utilaj (și la sută din volumul exportului mondial).

Relațiile de export au crescut continuu, ajungînd în 1979 să se situeze la nivelul a 30 de țări, ponderea reprezentînd țări socialiste.

CASETA CU NUME DE RENUME

Nicolae Fătă, Dumitru Dragomirescu, Iosif Lisovschi, Petru Voiculescu, Ion Ungureanu, Nicolae Peligrad, Eugen Nicoară, Aurel Oroeanu, Octavian Turicu, Tiberiu Maniu, Petre Rață, Petre Sirae, Aurel Despin, Nicolae Ștefănescu, Gheorghe Matu, Constantin Cojocaru, Gheorghe Roșca, Nae Ștefan, Petre Costin, Mircea Constantinescu, Ion Duță, Toma Spiridon, Stelian Teodorescu, Iunian Oancea, Ion Olteanu, Neculai Tomulescu, Aurel Petcu, Ion Deicu, Carol Szvalik, Gheorghe Dumitru, Ion Dujescu, Apostol Gheorghe, Nicolae Baron, Constantin Nicolescu, Mihai Stoian, Szabo Nicolae.

Cîteva dintre mile de nume ale uneia dintre familiile uriașe ale națiunii. Unii au fost muncitori, alții maiștri, alții tehnicieni, alții ingineri, alții funcționari. Unii au fost muncitori și-au ajuns ingineri. Unii au ieșit la pensie, alții au murit, alții încă muncesc, alții de-abia au pretuat ștafeta. Unii au fost comuniști din ilegalitate, alții membri ai partidului cu mai mică vechime, alții nu-s membri de partid, însă toți au înfăptuit politica partidului, pentru binele național. Toți s-au purtat, față de zestrea încredințată de Țară, ter, ca buni gospodari, ca proprietari, dar și ca exponenți producători.

I. NICOLAE ■

VALERIU BÂRGĂU

Riul pe cer

Ploaie de vară peste creștetul acestei țări
Privighetoarea se ridică în văzduhuri și cîntă
Cununa de calcar arde,
Ceasul cîmpiei cu umbră de șarpe se zvîntă.

Doarme în aer o stea călătoare
Vocala dilată riul pe cer
Adastă lumina în sate de munte,
Drumul românilor este etern.

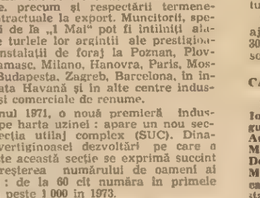

Două aniversări și un legămînt

Mama mea s-a născut în ziua
În care s-a pus stăpînire pe uzine
Și știu că 11 Iunie e ziua
Cînd mama a strigat din pat puternic
Alături de mii de muncitori.

Ea a crescut și azi lucrează în uzină
Prin mîna ei trec unelte fel de fel,
Și mama mea e ca o zi senină
Și e la fel de mîndră.

Va veni o zi cînd lîngă mama
Voi vrea și eu ca să muncesc
Și, jur, mereu voi ține seama
Din faima ei să nu știrbesc.

ȘTEFĂNESCU ISABELA CAMELIA ■
clasa a V-a A
Școala generală nr. 21, Ploiești

Iosif Lisovschi, laureat al Premiului de stat, e prezent mereu în mijlocul celor dragi

Fotografii de ELENA GHERA ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc **Ion Ciungu**, din Tg. Jiu, str. Bistriței 4 A, și la 14 mai am cumpărat un cazan de baie produs de G.I.L.L. Dolj din Craiova, str. Al. I. Cuza 47. In aceeași zi l-am instalat și de îndată ce s-a umplut cu apă (rece!) a început să-i picneească și să-i sară smalțul. Mă tem că voi avea aceleași necazuri ca și cu un alt cazan, pe care l-am trimis și la Craiova, la producător, dar l-am primit înapoi așa cum l-am trimis. Cît va mai abuza G.I.L.L. Dolj de răbdarea și de punga mea?

■

Consiliul popular al județului Sălaj, referitor la scrisoarea lui **Florin Stamen** din Bd. Mihai Viteazul **nr. 55, bloc Scala**: Se confirmă că la subsolul blocului există apă datorită neracordării la canalizarea orașului. Pînă la soluționarea acestei probleme (după regularizarea văii Zalăului pe porțiunea respectivă) s-a dispus ca I.J.G.C.L. să asigure evacuarea periodică a apei din subsolul imobilului.

■

La subsolul blocului din Bd. Bucureștii Noi nr. 15 apa a început să se infiltreze încă de la darea în folosință și a crescut mereu, încît din 1966 a periclitat stația de pompare. Numeroase și fără rezultat au fost plîngerile noastre la I.C.R.A.L. Pașcani, deși le-am comunicat și deși I.C.M.B. ne avertiza că datorită pericolului de electrocutare stația de hidrofor trebuie întreruptă. (Scrisoarea este semnată de președintele Asociației locatarilor **Nicolae Zlotea**, și administratoarea **Lixandra Ioan**)

■

Mă numesc **Virgil Vulcan**, sînt pensionar, am 80 de ani și locuiesc în București. Mă adresez revistei cu acest apel de ajutorare a mătușii mele Maria Rain, de 82 ani, domiciliată în Constanța str. 1907 nr. 25, grav bolnavă și imobilizată la pat, a cărei viață este mereu în pericol ca urmare a răului tratament aplicat de îngrijitoarea pe care și-a luat-o în casă, pe nume Velicu Victoria. Cu un contract de închiriere ilegal, aceasta vrea acum să-i ia mătușii mele și casa.

■

Noi «intem navetiști din satul Lăicăi, comuna Cetățeni, lucrînd în întreprinderi economice din Cîmpulung Muscel, scrie **Traian Cornoci**. Necazul nostru este că deși în abonamente ni s-a notificat și posibilitatea de a călători cu autobuzele interurbane Cîmpulung-Tîrgoviște, Cîmpulung-Ploiești și Cîmpulung-București șoferii acelor autobuze refuză să ne primească. Sîntem nevoiți de aceea să așteptăm o mulțime în autogara Cîmpulung, ajungînd foarte tîrziu pe la casele noastre și ma' obosiți decît s-ar cuveni.

■

Mă numesc **Nicolae Butoi** și locuiesc în Azuga, str. Muncii nr. 3. Am 45 de ani și sînt tată al doi copii. În 1977 m-am îmbolnăvit grav, pierzîndu-mi vocea și speranțele de a mai trăi. După luni de căutări și deznădejde, am ajuns la Institutul oncologic din Cluj-Napoca, unde am fost admirabil tratat și îngrijit. Mi-am recăpătat glasul și speranțele de vindecare. Vreau să mulțumesc și pe această cale întregului colectiv al institutului și cu deosebire medicilor **Nicolae Ghilezan** și **Șerban Tamburină**.

■

Sînt **Constanța Sanda**, profesoară la Școala generală din Morunglav, județul Olt, și mama Gabrielei Sanda, elevă în clasa a III-a, o fetiță cuminte și talentată la recitări. Gabriela a participat la a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României", trecînd cu succes fazele comunală, intercomunală și județeană. Apoi s-a petrecut ceva din cale afară de întristător: la faza interjudețeană, în locul Gabrielei a fost trimisă fiica tovarășului Barbu Dumitru, care deține o funcție de răspundere în comuna noastră.

Tovarășul Barbu Dumitru a făcut în așa fel încît noi să nu aflăm data la care s-a ținut faza interjudețeană, unde a trimis-o pe fiica sa, Tania, deși ea nu a trecut fazele anterioare. Socotesc de datoria mea să dezvălui aceste fapte, nu numai ca un caz personal, ci ca o problemă de principiu.

■

Consiliul popular al județului Galați. Sesizarea cetățeanului **Corciovei Constantin** este întemeiată. Restricțiile în livrarea apei sînt datorate capacității limitate a conductelor de aducțiune. Se lucrează la montarea unei conducte de 1 200 mm care va fi pusă în funcțiune în acest an, îmbunătățind situația în toate microraioanele Galațiului în ce privește furnizarea apei calde și reci.

■

Direcția comercială a județului Constanța. Urmare scrisorii tovarășului **Butărăscu Virgil**, str. I. G. Duca 81, bl. 42, vă facem cunoscut că la 26 aprilie 1979, cu factura 08794, și-a ridicat butelia de aragaz de la unitatea 309 „Sanitas" a I.C.S. Metalo-chimice Constanța.

■

Mă numesc **Mihai Mereuță**, om al muncii la I.R.U.C. Cluj-Napoca, și doresc să mulțumesc redacției Flacăra pentru sprijinul acordat. Întreprinderea noastră a primit un apartament din fondul de stat, care îmi va fi dat prin repartiție cu 45 de zile înainte ca blocul să fie dat în folosință.

■

Șantierul de construcții-montaj Cîmpulung Moldovenesc. Părăsind locul de muncă (Lot Vatra Dornei), tovarășul **Florea Costache** a revenit, solicitînd transferul. Din cauza lipsei acute de forță de muncă la acest lot, numitul a fost solicitat să lucreze în continuare, cu menținerea tuturor drepturilor legale și în perioada friguroasă. Reanalizînd greutățile familiale ale petentului, șantierul a făcut demersuri la I.J.C.M. Suceava, pentru a i se acorda totuși transferul solicitat, ceea ce a și fost îndeplinit, pe data de 16 aprilie a.c., conform art. 11 litera b din Legea 1/1970.

■

Comitetul de partid al sectorului 6 al Capitalei. Din constatările făcute reiese că sancțiunile aplicate responsabililui unității 19 a cooperativei Iglena, precum și celor 5 cooperatoare, sînt întemeiate. Toți cei vizați s-au prezentat imediat la noile locuri de muncă, în afară de Feraru Lucia, care a refuzat, motivînd că noua unitate e departe de locuință și are clientelă puțină. Analizîndu-se în prezența ei netemeinicia acestor motivări, numita a acceptat să se prezinte la unitatea 28 după expirarea concediului medical.

■

Comitetul județean Dîmbovița al P.C.R., cu privire la scrisoarea tovarășului **Neacșu Marin** din Mănești, în care arăta că este persecutat și amenințat de fratele lui, Neacșu Vasile, primarul comunei. În discuțiile purtate cu cei doi frați s-a insistat ca ei să dovedească mai multă încredere reciprocă, să înlăture suspiciunile și tensiunea, întreținută îndeosebi de soțiile lor, pentru așezarea unor relații corecte între toți membrii celor două familii.

■

Sînt **Ioan Rusu**, lăcătuș mecanic la I.P.L. Dej, și, în timpul liber, un pasionat pescar amator. Mă adresez revistei cu rugămintea de a mă ajuta la clarificarea următoarei probleme. Deși nouă, în județul Cluj, ni se interzice pescuitul două luni pe an, aflăm de la prieteni din județul vecin, Bihor, că interdicția este de numai o lună. Care o fi oare adevărul, ce prevede legea, adică?

■

Se va împlini curînd un deceniu de cînd zace un pod lîngă halta C.F.R. Birtin de pe linia Arad-Brad. Un pod metalic de 100 de tone care e lăsat pradă ruginei de către Regionala C.F.R. Timișoara, în loc să fie trimis la retopit sau să fie vîndut unei întreprinderi de drumuri și poduri, deși se pare că solicitanți au existat. Sesizările n-au lipsit în acești 10 ani, dar degeaba.

■

Vă rog să transmiteți colaboratorului dv. T. Bulza și profesorului Bociort că frumoasa lor pledoarie pentru esperanto apărută în revistă la 10 mai a.c. are și o parte vulnerabilă, anume cea privitoare la lexicul acestei limbi. Dacă peste 80% din cuvintele ei sînt romanice iar restul e alcătuit din „elemente slave", atunci esperanto perpetuează unele din discriminările lingvistice pe care le combate. **(A. Pappo**, Spitalul Colentina, București)

Ca vechi și pasionat apicultor, scrie **Nicolae Ghițulescu** din Drobeta-Tr. Severin, Calea Tg. Jiu 3 bl. P 6 sc. 2 ap. 2, am citit cu mult interes articolul apărut în Flacăra la 12 aprilie a.c. sub titlul „Stupării falsifică mierea, albinele n-au nici o vină". Acum se fac cercetări ample și sperăm că frații Popescu nu vor scăpa de pedeapsă și nici cei care au favorizat infracțiunea, prin acordarea de către U.J.C.C. Mehedinți a celor 5 vagoane de zahăr. Ca să nu se adevereacă zicala „O mînă spală pe alta și amîndouă mînjesc obrazul".

■

I.G.C.L. Ilfov. Deși a fost inclusă pe lista de priorități la Cooperativa „Sirguința", unde lucrează împreună cu soțul ei, **Rădulescu Mioara Rodica** nu a primit pînă în prezent locuință pentru familia compusă din 4 persoane. Întrucît condițiile în care locuiesc sînt cu totul necorespunzătoare, propunem Consiliului popular al județului Ilfov să intervină la organele locale din Giurgiu pentru a îi se atribui o locuință din cele care vor fi repartizate unității în 1979.

■

Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918". În urma verificării făcute la domiciliul tovarășei **Mihăilă Elena**, a fost trecută pe tabelul de locuințe la poziția 8. În prezent este pe locul 4, întrucît un număr de 4 cazuri au fost rezolvate. Sperăm că și acest caz își va găsi rezolvarea de îndată ce Consiliul popular al sectorului 1 ne va repartiza cota de apartamente din fondul de stat pe acest an.

■

Anul trecut a început modernizarea drumului județean 665 pe o porțiune de 8,6 km, prin comuna Vaideeni, scrie tovarășul **Vasile Popescu** din Polovragi, județul Gorj. În noiembrie erau gata 6 km, urmînd ca restul să se facă în primăvară. Dar în loc să fie terminat DJ 665, șantierul s-a mutat la un drum comunal din apropiere, ca să-l lase probabil și pe acesta neterminat.

■

Sîntem 130 de familii în acest bloc dat în folosință de peste 2 ani, ne scrie **Comitetul Asociației locatarilor** din bl. V 35 str. Odobești 13, sector 4. Balcoanele și ferestrele noastre dau spre curtea întreprinderii „Artă și mobilă" din str. Ion Șulea 89, unde sînt aruncate claie peste grămadă autocamioane dezmembrate și tot felul de fierării ruginite. Tot acolo sînt arse resturile de polietilenă care produc un fum gros și urît mirositor, ce pătrunde și în locuințele noastre.

■

Procuratura județului Bihor. Prin sentința civilă 2 074 din 5 aprilie 1979 a Judecătoriei Oradea a fost admisă contestația tovarășei **Madar Silvia** împotriva desfacerii contractului de muncă de către C.A.R.P. din Aleșd. S-a dispus reintegrarea petentei, cu obligarea unității la plata despăgubirilor corespunzătoare. Recursul introdus de C.A.R.P. Aleșd are termen 1 iunie, cînd plîngerea urmează a fi luată în considerare de către procurorul de ședință, la soluționarea cauzei.

■

Consiliul popular al județului Mureș, referitor la scrisoarea adresată redacției de **Balogh János** din comuna Vărgata: Întreprinderea de produse ceramice Tîrgu Mureș, unde petentul a lucrat cu 10 ani în urmă, i-a asigurat un loc de muncitor necalificat, astfel rezolvîndu-i-se favorabil doleanța.

■

Propun ca cifra octanică să poată fi determinată la benzinării oricînd cu ajutorul unui aparat de control aflat la dispoziția șoferilor și a lucrătorilor de miliție. În felul acesta motoarele vehiculelor vor avea mai puțin de suferit de pe urma apei și a altor adausuri, **(Vasile Negrea**, Ploiești, str. Anotimpului 1, bl. 38-A, sc. B, ap. 21).

■

În urma scrisorii pe care am trimis-o în luna martie revistei Flacăra ne scrie **Marin Manolache**, am primit de la Consiliul popular al sectorului 8, comunicarea nr. 868/7 mai 1979 prin care sînt invitat să depun actele necesare stabilirii în București, în baza art. 8 din Decretul 68/1976. Mulțumesc din inimă redacției pentru sprijinul acordat într-o problemă pe care singur nu am putut-o rezolva în 20 de luni.

■

Locuim deasupra unor ateliere foarte zgomotoase ale Cooperativei zonale Oradea, care ne fac viața chin, scrie **Ioan Hotea**, str. Transilvaniei 12, bl. K, sc. A, ap. 3. La 7 martie a.c. Consiliul popular municipal a înștiințat cooperativa că dacă pînă la 15 mai nu va plasa la parterul blocului unități nezgomotoase, conform proiectului, sau dacă nu va efectua izolația fonică necesară, va anula autorizația de funcționare a atelierelor. Totuși chinul continuă.

■

Consiliul popular al orașului Slatina. Pînă în anul 1977 **Bălășoiu Dumitru** din str. Oltului 39, figura în evidențele fiscale cu o suprafață de teren declarată de 1 050 mp, iar în urma verificărilor efectuate la fața locului s-a constatat că declarația era falsă, terenul său avînd în realitate 1 200 mp. De aici provine creșterea impozitului cu 9 lei pe an, de care s-a plîns în scrisoarea adresată revistei dv. Impozitul i-a fost mărit începînd doar cu anul 1977, fără a i se aplica amenda pentru nedeclararea terenurilor conform legii.

■

Sînt expert contabil, locuiesc în Ploiești (Str. 23 August 269, bl. 16, sc. A, ap. 17) și mă numesc **Kircor Alilokain**. Vă scriu în legătură cu un articol din numărul 18 al revistei dv. („Cine fură azi un ou...") unde am fost citat ca autor al expertizei care „stabilea că omul ar justifica nu numai cît cheltuise, dar și 3 400 de lei pe deasupra". Am avut de întîmpinat reacții neplăcute din partea copiilor mei, a colegilor și prietenilor precum și a forului ierarhic, CPCDMB, subsemnatul deținînd o funcție de conducere la subunitatea din Ploiești, și de aceea mă văd nevoit să precizez că respectiva expertiză contabilă am întocmit-o, în mod legal și corect, pe baza actelor existente în dosarul cauzei. Este vorba de expertiza tehnico-agricolă al cărei raport nu a fost infirmat la data întocmirii raportului meu de expertiză contabilă.

■

Sînt pe cale de a da naștere primului meu copil, ne scrie **Ecaterina Mihai** din Orșova. Am vrut ca fericitul eveniment să mă găsească pregătită, dar nu găsesc nimic de îmbrăcat pentru nou-născuți, nici la noi, nici în orașele mari din împrejurimi. La magazinul din Orșova mi se spune că depozitul e gol, că probabil nu au fost definitivate listele cu noile prețuri. Oare cei ce lucrează la aceste liste uită că în țară se nasc zilnic sute de copii?

■

Vă scriu în legătură cu un articol apărut în numărul 17 al revistei. Deși condamn, firește, apucăturile profesorului Tudorel Ciric, nu pot fi de acord cu faptul că instanța nu a reținut în favoarea numitului emiterea tardivă a deciziei de sancționare. Citez dintr-un număr anterior al Flacării: „În măsura în care o lege apără o nevoie socială, ea este dreaptă și nu se aplică de la caz la caz". Așadar, instanța are datoria să invoce numai argumente legale și nu „argumente de justețe" atunci cînd e vorba de a admite sau a respinge o contestație. **(Traian Manole**, Oltenița, Str. Popescu Doreanu 21).

■

I.J.C.M. Alba, referitor la solicitarea tovarășului **Horvath Rizea Iuliu**, invalid, de a i se efectua modificări la autoturism. Este necesară aprobarea prealabilă a Inspectoratului județean de miliție, Serviciul circulație, în baza căreia Stația auto-service Alba Iulia poate efectua lucrări de acest fel.

Ministerul Sănătății. Pentru a fi luat în tratament am recomandat petentului **Munteanu Virgil** din Aiud să se adreseze directorului Spitalului clinic Fundeni din București, conf. dr. Alexandru Oproiu, cu actul medical necesar în vederea stabilirii necesității de internare și pentru eventuală programare.

■

Ministerul Muncii, referitor la scrisoarea tovarășului **Covaci Iosif** din Drobeta-Turnu Severin: Costul unui Trabant Hycomat este de 37 650 lei, cu plata integrală la livrare. Este necesară o recomandare din partea comisiei teritoriale de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. De asemenea, o adeverință de încadrare în muncă și un act din care să rezulte că invaliditatea se datorește unui accident de muncă sau, dacă e cazul, de război.

■

Consiliul popular al județului Sălaj. Sesizarea lui Tomoioagă Petru, din Zalău, se confirmă în ce privește încasarea amenzii după ce s-a prescris executarea. În consecință, s-a dat dispoziție Consiliului popular al comunei Chieșd să restituie imediat petentului suma de lei 900, care urmează a fi recuperată de la contabil și agentul fiscal, răspunzători material și disciplinar pentru neurmărirea punerii în executare a amenzii în termenul legal de un an.

■

Mă numesc **Aurelia Cîmpeanu**, sînt profesoară titulară la Școala generală Uricani, județul Hunedoara, și am făcut parte în aprilie din comisia de examinare la clasele V—VIII, curs fără frecvență. Conform legilor în vigoare această prestație se plătește. Excepție face Școala generală Uricani, unde aceste ore nu s-au plătit, pe motiv că ar exista în acest sens un ordin verbal (!) al Inspectoratului școlar județean.

■

Comitetul municipal Petroșani al P.C.R., referitor la plîngerea adresată revistei Flacăra de **Lojadi Vilhelm**, str. Dărănești 22. Petentul a suferit în aprilie 1978 un accident de muncă soldat cu arsuri grave, în urma căruia a fost pensionat medical gr. I. Dată fiind situația în care se află, cererea sa de a i se instala un post telefonic la domiciliu a fost socotită întemeiată. Ca urmare, Oficiul P.T.T.R. Petroșani i-a montat telefonul cu numărul 42 177.

■

Comuna Unirea din județul Alba este formată din Unirea I și Unirea II, între ele distanța fiind de 2 km. Dacă locuiești în Unirea II și ai treabă la primărie, la dispensar, la poștă etc., adică în Unirea I, plătești la autobuz 2,50 lei, cu 1 leu mai mult decît pe distanța dublă Unirea II — Ocna Mureș, sau cu 0,50 mai mult decît de la Turda la Cîmpia Turzii, 10 km. Ciudat, nu? **(Ioan Cacoveanu**, str. Dimitrie Cantemir 10 Cluj-Napoca)

■

I.G.M. — Direcția circulație, referitor la scrisoarea lui **Pîrvu Mihai** din Craiova, al cărui permis de conducere a fost anulat la 3 ianuarie a.c. de către Miliția județului Dolj pentru neacordarea priorității, de 2 ori în mai puțin de 6 luni, prima contravenție soldîndu-se și cu un accident: Cel în cauză are dreptul să se prezinte la examen pentru obținerea unui nou permis, la un an de la anulare, dacă se apreciază că nu va mai periclita siguranța circulației.

■

I.M.M.B. Se confirmă sesizarea tovarășului **Gheorghe Niculescu** despre faptul că, datorită parcajului insuficient, autoturismele sînt parcate și pe Aleea Oteșani, îngreunînd accesul mașinilor de intervenție și de aprovizionare. Impunîndu-se instalarea unui indicator „staționarea interzisă" pe partea stîngă a aleii, s-a intervenit în acest sens la Direcția domeniului public din C.P.M.B.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Flacăra revine la o notă publicată în pagina alăturată în nr. 15, din 12 aprilie a. c.

Cine cu cine urmează, 16 ani, să lucreze în aceeași întreprindere, rămîne de văzut!

Cu cîteva săptămîni în urmă am primit la redacție o sesizare din care aflam cu surprindere că tovarășa Ioana Necula, contabilă de peste 20 de ani la I.F.E.T. Piatra Neamț, element apreciat în întreprindere, a ajuns, terorizată de șeful serviciului financiar, Constantin David, să se interneze în spital, doborîtă psihic, cu nervii zdruncinați. Procedeele prin care acesta a instaurat un climat de neîncredere și de suspiciune, o stare stresantă de provizorat, erau expuse amănunțit și cu amărăciune. Asupra lor vom reveni. Redacția noastră a informat Centrala de exploatare a lemnului București. Aceasta a dispus ca tovarășul director al I.F.E.T. Piatra Neamț, Stelian Dulf, să cerceteze cazul. Și a urmat o lungă și atentă cercetare întreprinsă de către președintele colegiului de partid, tovarășul Constantin Cainer de la Comitetul județean Neamț al P.C.R., de către tovarășul Constantin Muraru, șeful secției organizatorice de la Comitetul municipal Piatra Neamț al P.C.R., de către tovarășul Andrei Șolot, secretarul comitetului de partid al I.F.E.T. Piatra Neamț. În numărul 15 al revistei Flacăra, din 12 aprilie a. c., rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" consemnează fidel concluziile anchetei întreprinse. Cităm : **Centrala de exploatare a lemnului — Se confirmă că tovarășul David Constantin, șef serviciu financiar la I.F.E.T. Piatra Neamț, are o comportare nedemnă față de încadrați și în special față de personalul feminin. Tovarășul nu stăpînește bine problemele profesionale, este îngîmfat și imoral. În concluzie, pentru cele semnalate a fost sancționat cu vot de blam pe linie de partid și avertisment pe linie administrativă".** Nu mică ne-a fost mirarea cînd am primit din partea a 31 de încadrați, în numele dreptului la replică, textul unui memoriu în care numele celui „blamat" este ocrotit, periat, parfumat, nimbat de o lumină pe care numai cei răuvoitori nu o văd. „Adevărul, spun ei, a fost viciat, iar prin semnăturile noastre întărim că tovarășul David nu are o comportare nedemnă față de încadrați și față de personalul feminin. De asemenea nu este adevărat că tovarășul nu stăpînește bine problemele profesionale. Un blam rostit prin revista dumneavoastră a jignit nu numai persoana și familia tovarășului David, ci și întregul nostru colectiv din care el face parte și-l conduce". În colțul de sus al primei pagini, în stînga, ștampila întreprinderii (care se aplică pe acte oficiale, semnate doar de către conducerea unității) sub care citim : „Se certifică de către noi că tovarășii sînt oameni ai muncii din cadrul I.F.E.T. Piatra Neamț". Apoi o iscălitură. A cui ? — am întrebat mereu. Cine a redactat conținutul scrisorii ? Cine și cu ce drept face din ea un act care angajează întreprinderea ? O legitimă datorie, dar și curiozitatea, ne-au făcut să o căutăm pe proaspăt ieșita din spital, contabila Ioana Necula. Peste cîteva zile ea își va relua activitatea. Îi vine greu să vorbească, să-și reamintească. De cîte ori pronunță numele lui David, îi tremură vocea, indignarea se luptă cu plînsul. „De ani de zile munca mea a fost apreciată în întreprindere. Dar de cînd a venit tovarășul David la noi, nimic și nimeni nu mai sînt în ordine pentru el. Folosește cele mai subtile mijloace de intimidare și teroare în relațiile cu subalternii. Tuturor femeilor cărora le-a propus direct sau aluziv să întrețină raporturi intime cu el, celor care nu au cedat acestei «preferințe» le-a spus, fiecăreia în parte, că sînt trei posturi care se vor reduce în contabilitate, că el taie și spînzură acolo, că principalul om de care depinde retribuția lor este el. Neobținînd rezultatele scontate, a făcut tot posibilul să ne simțim descalificate profesional în ochii lui. În perioadele de vîrf, de bilanț, în întreprindere a dezorganizat întregul compartiment, trimițîndu-ne să facem chiar atunci inventare. Pentru a nu rămîne în urmă cu lucrările, oamenii au ajuns să-și ia de lucru pe furiș, acasă. Să nu vadă tovarășul David, că nu admite ore peste program". Nimeni n-a avut curajul să raporteze această stare de lucruri Comitetului de partid, directorului ori contabilului șef. În acest context, fin psiholog, C. David, dîndu-și seama că volumul mare de lucrări nu mai poate fi încheiat la timp, a început o acțiune de compromitere, în special a Ioanei Necula. Le spune tovarășelor Maria Lazăr și Geta Tăbăcaru să-i preia lucrările calificînd-o cu această ocazie „sabotoare" și „coadă de topor". În fața contabilului șef, Dimitrie Bălan, își recunoaște, ce să-i faci, vina. Într-o stare de animozitate dusă la extrem, C. David izbucnește : „Să-ți fie rușine, ești femeie bătrînă, mai ai de lucrat cu mine încă 16 ani, te aranjez eu !" În paranteză fie spus, Ioana Necula nu este deloc o femeie bătrînă. Iar cine cu cine lucrează încă 16 ani, în aceeași întreprindere, rămîne de văzut. Citim în aceeași zi o notă explicativă a lui C. David : „Deși existența unor antecedente pledează în defavoarea mea, nu acesta îmi e caracterul. Am o familie bună". Dar care sînt antecedentele tovarășului C. David ? Cît a lucrat la Combinatul petrochimic Borzești, în funcția de șef contabil, nota explicativă a serviciului personal din 9 iulie 1971, întocmită cu prilejul retrogradării sale în funcția de șef de birou, consemnează : „Comportarea sa în legătură cu personalul feminin din subordine lasă de dorit. În mai multe rînduri a abuzat de funcția ce o deținea, obligînd unele salariate să întrețină relații intime cu el, iar cele care nu au acceptat, au fost forțate să cedeze, folosind metode brutale, altele fiind amenințate că vor fi date afară din serviciu". Mutat la Întreprinderea de textile „8 Martie" din Piatra Neamț, conducerea a aranjat ca, pînă își va aduce familia, să fie cazat la casa de oaspeți, cu condiția ca el să suporte integral cazarea și masa, pentru o lună și jumătate. După ce și-a adus familia în oraș, toate cheltuielile le-a trecut în contul întreprinderii, compromis care a ajuns în atenția Centralei Ministerului Industriei Ușoare și nu a justiției.

În acest timp a insistat cu invitațiile făcute personal ori telefonic tovarășelor Tereza Molnar, Olga Voinea, de a-l vizita la casa de oaspeți. Tovarășa Angela Manole, secretar cu problemele sociale la Comitetul județean de partid, fostă secretară de partid la acea întreprindere, reconstituie cu precizie profilul moral al lui C. David. Se reține că pentru a-și atinge scopul urmărit, C. David a folosit metoda șantajului pentru fiecare persoană în parte. Venit cu aceste antecedente la I.F.E.T. Piatra Neamț, C. David reușește să intre în rîndurile comuniștilor, care i-au acordat votul lor de încredere. Dar odată cu aceasta, șeful serviciului financiar își reia vechile obiceiuri. Tamara Pop consemnează că era mereu pusă de către C. David în situații dificile față de contabilul șef, cu scopul de a se dispensa de serviciile sale. „Mă făcea să înțeleg că astăzi omul nu mai însemnează nimic, sistemul său măcinîndu-mi nervii, uneori fiind excesiv de amabil, alteori strivindu-ne orgoliul. Știe să facă impresie, dar cînd simte că depinzi de el, nu mai e așa". Mariana Laiu, contabil principal, relatează : „Deodată m-am trezit luată în atenția lui. Felul său ascuns de a lupta fără să lase urme, împotriva mea, m-a neliniștit. Comod, de suprafață, are totuși o comportare de vechil. Cum să ne numească pe noi sabotori și cozi de topor ? Față de interesele instituției ? M-a indignat felul în care s-a purtat cu tovarășa Necula". Din declarația tovarășei Lazăr Maria : „C. David este un om care ține la formă și nu la fond. Perioada lui de acomodare, în ceea ce privește competența profesională, se prelungește la infinit. El spune, culmea, că ne vorbește de pe poziție politică și că în colectiv sînt persoane care trebuie înlăturate".

Textul, iscălit de 31 de încadrați, dintre care 12 membri de partid care au votat sancțiunea ce i s-a dat în adunarea generală la 27 martie a.c., și care îl absolvă cu atîta ușurință de cele învinuite chiar de către ei, ne surprinde. Cine este autorul acestei alcătuiri cu ștampila unității, sub care iscălește un tehnician principal, Ioan Giscă ? Dintre cei care și-au contrazis atitudinea intransigentă de acum două luni nimeni nu știe nimic. Hîrtia plutea prin birouri, „printre oameni de bine". Nicolae Bordea, contabil principal, autorul unei declarații în care clocotea indignarea față de actele reprobabile ale lui C. David, față de comportarea lui inumană cu Ioana Necula își motivează iscălitura astfel : „Ce a fost, a fost, timpul a trecut. C. David s-a mai corectat". Dar Ioana Necula și-a corectat sănătatea? În ce măsură ? Și cum ? Și unde ? „Tovarășe Constantin Mocănașu, sînteți secretarul organizației de bază T.E.S.A. Pe ce se pune ștampila instituției ? Pe un act, nu ? Acesta este un act ?" Tovarășul secretar este numai mirare : „O listă cu atîtea persoane care se constituie într-un grup de atitudine fără știrea biroului organizației de bază, a C.O.M.-ului ? !" Tovarășul C. David citește textul cu aerul că îl vede pentru prima dată. Oamenii îl apără în secret ? Potrivit declarației sale, pe dumnealui nu-l deranjează într-atît sancțiunea de partid, cît îl afectează faptul că familia sa nu-l va mai privi cu ochii calzi cu care trebuie privit un bărbat cînd vine între ai săi.

O familie nu se apără însă prin tăinuirea faptelor și a sancțiunilor care decurg de aici. O fliță, și mai ales de 20 de ani, îi poate oferi un prilej fericit de a spune tuturor că o ai, și nu în ultimă instanță nouă. Între competența profesională și aceea discutată (noi n-am propus termenul „discutabilă"), și abuzul de putere există o prăpastie, ca între două noțiuni diferite și pe care C. David o sare cu dezinvoltură. Nu poți tulbura pacea altor familii păstrîndu-ți-o însă intactă pe a ta. Vîntul pe care îl stîrnești în afară îți deschide propriile tale ferestre.

ADI CUSIN ■

Nicolae Tonitza — Peisaj

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Hermenczi Ladislau** — Sibiu, **Cadar Vasile** — Oradea : Redactorului șef al revistei, poetul Adrian Păunescu, îi puteți scrie pe adresa revistei indicînd pe plic deci pentru cine anume este scrisoarea ● **Palade Vrenanda** — Mangalia : Este necesar să vă adresați comisiei de judecată ● **Florian Pupăză** — Șimian, Mehedinți : Pentru a-l ajuta pe unchiul dv. este necesar să vă adresați Ministerului Muncii — dînșii vă pot da un răspuns competent ● **Marcu Maria** — București, sector 4 : Nu păstrăm adresa tînărului Valentin, un tînăr mai puțin fericit în dragoste ● **Gavrilă Nicolae** — Timișoara : Sînteți medic și direcția sanitară a județului a hotărît detașarea dv. pe timp de 6 luni în comuna Teremia Mare. Măsura este legală și vă recomandăm s-o executați ● **Pașliu Nicolae** — Sibiu : Credeți că vecinul dv., Drăghiță Ion, a reușit să desființeze planul oblic. Nu este posibil ! ● **M. Dorin** — Turda : Nu cunoaștem adresa actorului la care vă referiți ● **Pătrașcu D-tru** — Iona, Vaslui : Trebuie să vă adresați Ministerului Sănătății spre a cere relații și ajutor în legătură cu boala fetiței ● **Moisă Victor** — Reșița : Adresați-vă Procuraturii Generale care deține competența în cauza dv. **Deac Emil** — Cimpia Turzii : În ultima clipă poezia a înlocuit articolul de sport ● **Popescu Constanța** — București, sector 5 : Lămuriți litigiul cu Televiziunea ● **Miclea Alexandru** — București, sector 1 : Dacă lucrurile sînt adevărate, trebuie să le semnalați miliției.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRAȚIV

● **Magdalena Ion** — Slobozia : Cererea de înscriere la pensie de urmaș a fost corect respinsă ; această pensie are ca scop să redea membrilor de familie mijloacele materiale de care aceștia au rămas lipsiți în urma decesului susținătorului lor. Or, dumneavoastră ați fost despărțită în fapt de soțul decedat avînd domiciliul în altă localitate decît soțul, la fiu, care vă asigură mijloacele de existență ● **Ion Papadopol** — municipiul Gh. Gheorghiu-Dej : La scrisoarea la care vă referiți ați primit răspuns din partea Comitetului județean Bacău al P.C.R. în data de 27. 11. 1978 ● **Zoe Negru** — Botoșani : Dumneavoastră nefiind membră a familiei nu puteți încasa decît ajutorul de înmormîntare și asta numai dacă faceți dovadă cu acte că ați suportat aceste cheltuieli ● **Maria Petre** — București : Ați omis să ne scrieți unde lucrează soțul. Reveniți ● **Daniel Simionovici** — București : Ne interesează ceea ce ne-ați scris despre crescătoriile de nutrii, dar dați-ne și date concrete.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Negriță Nelu** — Panciu, Vrancea : Într-adevăr, Programa de admitere în învățămîntul superior specifică faptul că posesorii diplomei de absolvire a unui institut superior și încadrați în muncă pot da examen la o a doua facultate, la seral sau fără frecvență, în condițiile stabilite de lege ● **Felicia Matei** — Alexandria : Da, sora dumneavoastră poate urma cursurile unui liceu sanitar. Este firesc să și-l aleagă pe cel mai apropiat de localitatea unde domiciliază ● **Constantin Lascu** — Țicleni, Gorj : Nu avem cunoștință că la Institutul de teatru și cinematografie „I. L. Caragiale" s-ar fi înființat o secție de cascadorie. Adresați-vă însă, în acest sens, Centralei „România Film" — Centrul de producție cinematografică București, în cadrul căruia ființează un grup de cascadori, pentru a afla amănunte asupra modului de a îmbrățișa această profesie ● **Iulian A. Ursuleac** — București : Adresați-vă direct facultății în cauză de pe lîngă Combinatul Pipera ● **M. Mihăescu** — Ostroveni, Vîlcea : Conform legii, condamnarea mamei dumneavoastră nu vă afectează dreptul de a vă prezenta la un concurs de admitere în învățămîntul superior.

HORIA PĂTRAȘCU ■

JURIDIC

● **Lambru Eufrosina** — Tg. Mureș : Un reporter s-a deplasat special la Galați. Chiriașii plătesc impozit ; au făcut reparații la casă ; nu vă cunosc ; vă datorează diferența pe care o puteți obține în instanță ● **Viorica M.** — Brașov : Pensionarea dv. este legală ● **Ion Flecan** — Tîrgoviște : Prevederile Legii 18 permit judecătorului să nu țină seama de actele de donație (preconstituite) ● **Ioana Fluture** — Galați : Vă puteți adresa procuraturii ; abandonul de familie constituie faptă penală ● **Zugravu Viorica** — Focșani : Aveți dreptul să solicitați recursul extraordinar pentru a doua oară ; demonstrați că Ion Săraru a recunoscut paternitatea numai la insistențele instituției unde lucrează ● **Filip Petru** — Botoșani : Veți primi răspuns de la Procuratura Generală ● **Ion Pascu** — Brașov : Probele miliției sînt concludente ; ați intrat în intersecție fără să vă asigurați ● **Răileanu Andrei** — București : Tovarășe profesor, dela se scrie de la, la-m găsit se scrie l-am găsit etc. ; nu mai reveniți ● **Cumpănașu Adriana** — București : Procesul nu s-a încheiat. Neliniștea dv. este firească. Aveți însă răbdare ; cazul nu este nici limpede, nici ușor ● **Enescu Rodica** — București : Adresați-vă Procuraturii sectorului V împreună cu scrisoarea de amenințare ● **Ioana Răduică** — Pașcani : Faptul că răspunsul primit vă nemulțumește nu înseamnă că Legea 1 a fost încălcată ● **Ancuța Zaharia** — București : N-ați precizat data hotăririi ; puteți solicita recursul extraordinar în termen de un an ● **Ioana Clipocea** — Dîmbovița : Lămuriți cazul într-o audiență la notarul șef ; să aveți la dv. actele corespunzătoare ● **Radu Zamfir** — București : Memoriul dv. a fost trimis la I.T.B. ● **Ionescu Petre** — Vatra Dornei : Reveniți după ce a-ți epuizat căile legale ce vă stau la dispoziție : contestația în termen legal, comisia de judecată, instanța judecătorească ● **Nela Filoti** — București : Chiar și dreptul la clemență trebuie obținut legal.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

Eveni... cultural

Haz de necaz, în condițiile penuriei de bufoni

Din păcate pe care nu le pricep, în pofida anunțurilor Teatrului Național din București, de data asta evenimentul cultural s-a petrecut în țară. Eu unul l-am trăit, la 50 de kilometri de Capitală, la **Teatrul din Ploiești** adică, și nici n-am avut de ce să-mi pară rău. A fost eveniment-eveniment. Dar iată și argumente :

Piesa : bună ! **Înșfacă Sorescu, Maria Sorescu**, o halcă de istorie națională, o halcă ...între cele mai dur tragice, și-ncepe s-o comenteze, bucățică cu bucățică, c-o ironie neagră de te-ar descuraja pe viață, dacă n-ar fi și profundă, și inteligentă, și de-un intrinsec și unic-românesc haz de necaz. Isprava începe chiar din titlu : **A treia țeapă**. Dar ceea ce continuă, pînă la sfîrșit, nu-i pe de-a-ntregul teatru-teatru, ci mai mult comentariu la scene dramatice. Comentariu spectaculos, captivant pentru spectator, dar comentariu, eseuri la conflicte teatrale și la personaje teatrale petrecute undeva și cîndva în afara scenei la care privim. Încerc, încă o dată, să-l definesc pe Marin Sorescu, așa, pentru mine. Asta în timp ce spectacolul lui curge, indiferent la conflictele gîndurilor mele. Dramaturg nu-i. Decît în parte, decît aproape. La fel cît este poet. Tot în parte, tot aproape. Francujii numesc frumos peninsula, spunîndu-i „aproape insulă" : „presqu' île". Deci între aproape-poet și aproape-dramaturg. Ce mai poate fi ? ! Artist, asta-i ! Pur și simplu, artist ! Și totuși mai trebuie ceva, o diferență specifică. Pe scenă, Țepeș, personajul său și al istoriei, mai rostește cîteva replici, să m-ajute să înțeleg. Da, personajul se chinuie cumplit, judecă pe toți din jur, se judecă pe sine, judecă vremurile, judecă istoria, evident abia șuflețul său e o scenă pe care chiar se petrece o tragedie. Dar vorbele pe care le rostește, vorbele lui Sorescu, îi sînt de comentator și de om șugubăț, și parcă superficial, și parcă nesimțitor la orice, și parcă de palavragiu. Parcă ! Numai parcă ! În sfîrșit, îmi găsesc un nume pentru acest fel de autor-artist : bufon. Om care te amăgește că totul pe lume, începînd cu persoana sa, e foarte potrivit ca obiect de haz : și-așa, cu politica asta, cu diplomația asta, cu arta asta își rostește adevărurile în gura mare și, după ce te face să chicotești ca un prost, te deșteaptă dar lăsîndu-te cu șuflețul amărît, de nu mai știi dacă să-l iubești sau să-l urăști. Pe Sorescu, eu zic și vă propun să-l iubim pentru că și cînd scrie piese istorice, rîde tot de noi, adică ne spune adevăruri contemporane. Iar asta-i o responsabilitate pe care nu tocmai mulți și-au asumat-o și nu tocmai mulți au minte și haz și neobrăzare s-o facă.

Spectacolul : bun și el ! Mai înainte de toate, pentru că **Letiția Popa**, regizoare inteligentă și discretă, a pus diapazon la orice tentație de mișcare scenică în plus peste necesarul intrărilor și ieșirilor personajelor. Chiar și-n scene la care participă mai toată distribuția, agitația este bine temperată. Regizoarea a înțeles că-i vorba de-o lungă meditație, aproape de un monolog, și n-a lăsat să se frămînte în scenă decît cuvîntul, în rest obligînd la un fel de austeritate a mișcării, pînă și pe oamenii care trebuiau să-l rostească. Exceptîndu-l însă, deliberat și cu efect teatral, pe interpretul lui Vlad Țepeș. Iar **Vittorio Hoitler** a închipuit o scenografie delicată, un desen subțire, în peniță ori în creion bine ascuțit, pentru imaginea sălbatică, grosolană a unor construcții de tortură. În acest fel — mă refer și la felul regiei și la felul scenografiei — spectacolul ni se dă ca o carte veche, scrisă la opaițul evului de mijloc al istoriei, o carte de sinteze hazliu-amare (Elogiul nebuniei, dacă vreți), cu ilustrații cu oameni îmbrăcați ca-n epocă și mișcîndu-se în scene de epocă (schițate de Hans Holbein, dacă vreți ; ori, mai bine, de Anonimul peretului Voronețului cu Judecata de apoi).

Actorii : buni și dumnealor ! Fără îndoială, începînd cu acest de viitor **Constantin Drăgănescu**, rostitor-maratonist al cel puțin unei jumătăți din suma replicilor piesei, talent fierbinte și profesionist cu sînge rece ; și continuînd cu toți interpreții distribuției, care, în roluri mici dăruindu-se fără rezerve, s-au dovedit în primul rînd respectuoși față de spectacolul teatrului și excelenți colegi față de actorul greului piesei, iar, în al doilea rînd, făcînd comoziții discrete, au dovedit cota calitativă a unei arte colective ce pășește spre rafinament. **Dumitru Palade, Marius Ionescu, Andrei Bursaci, Corneliu Revent, Elena Aitu, Vera Varzopov, Eugenia Laza, Eusebiu Ștefănescu, Moț Negoescu** sînt în fruntea unei distribuții care drept ar fi, dar spațiu nu-i, să fie copiată integral.

NELU IONESCU ■

Profesiune de credință

Vreau să lucrez la filme fără false probleme

Montajul unui film pretinde o muncă de salahor. Îți trec prin mîini kilometri de peliculă, de material filmat, selectezi, selectezi la nesfîrșit pînă cînd se închegă formula finală a filmului, respectînd firul logic al scenariului și concepția regizorală. Un om de la montaj de film trebuie să cunoască la perfecțiune scenariul, să pătrundă sensurile sale, să se adapteze profund stilului de muncă al regizorului și stilului în care se construiește un anumit film. Un om de la montaj trebuie să aibă un gust ireproșabil, să fie un om de cultură, sensibil, cu simțul realității, cu un reflex spontan față de viață, cu o enormă putere de muncă și de sacrificiu. Sînt zile cînd muncim 24 de ore din 24. Și întotdeauna gloria rămîne mai ales a regizorilor, scenariștilor, actorilor. Oamenii nu știu că de fapt un film se finisează la masa de montaj și prea puțină lume înțelege exact dimensiunea acestui lucru.

Aș vrea să mă înțelegeți bine : aici, la montaj, se decupează și se asamblează fiecare expresie de pe fața unui actor, fiecare cuvînt, fiecare zgomot. Aici se decantează, practic, întreg filmul și munca aceasta, a noastră, te fură pe nesimțite, odată cu desfășurarea acțiunii filmului, odată cu șlefuirea detaliilor celor mai rafinate.

Ca om de montaj, vreau să lucrez la filme care sînt făcute pentru public și nu pentru nu știu ce pretenții conformiste. Filme fără false probleme. Aici, la sala de montaj, se simte penibil viața confecționată, gîndită din birou, elaborată din anumite necesități de conjunctură. Vreau să văd filme fără falsă pudoare, pentru că viața nu se trăiește conform unor rețete farmaceutice sau conform unui cod al manierelor elegante. Viața e dură, viața înseamnă luptă și acest lucru nu se prea vede în filmele românești de actualitate. Pe de altă parte, vreau să montez filme care să descrețească frunțile oamenilor, care să le dea încredere în ei înșiși. Vreau să văd filme cu oameni obișnuiți, oameni de pe stradă care trăiesc omenește, ca mine, ca vecinul meu, ca noi toți, spontani, originali, deștepți, tonici, pentru că noi sîntem oameni tonici, luminoși, nu încruntați și angoasați. Vreau să lucrez la filme despre oameni care deși muncesc din greu, ca mine, nu uită să rîdă și să se bucure de viață.

MIOARA IONESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Ce nume dăm copiilor noștri?

În așteptarea bucuriei de a deveni părinte, printre numeroasele griji și probleme ce ni le facem, o întrebare ne frămîntă : ce nume dăm copilului nostru ?

Cîudată mai întîi este însăși importanța ce o dăm acestei chestiuni. Ea derivă, în foarte multe cazuri, din impresia, mai mult sau mai puțin conștientă, ce o au unii părinți, precum că ar exista posibilitatea de a da unui copil „numele cel mai potrivit". Dar potrivit cu ce poate să fie un nume ? Mai întîi potrivit cu imaginea pe care și-o face părintele despre personalitatea copilului, așa cum și-l dorește, cum visează, ca orice părinte, despre odrasla sa, la un destin strălucit, deosebit. Nimic mai firesc pentru un părinte decît să aibă asemenea sentimente. Dar una este ce și cum vrem noi să ne fie copiii, alta se alege pînă la urmă de viața lor. Un nume care mărturisește prea deschis și direct dorința părinților de a avea un copil cu un destin excepțional riscă să devină ridicol și greu de suportat atunci cînd, așa cum este foarte probabil, evoluția la maturitate a copilului se desfășoară în limitele obișnuitului. Așa se face că, la noi, de pildă, după cîteva încercări interbelice de a-l introduce în onomastica românească pe **Napoleon** s-a renunțat tocmai pentru că cei care purtau acest nume ajungeau invariabil de risul celor din jur.

Încercarea de a da unui copil „numele potrivit" prezintă riscul ca acesta să devină cu timpul un „nume nepotrivit", țintă a ironiilor, oamenii fiind foarte sensibili la nepotrivirea dintre un nume pretențios și personalitatea mai puțin excepțională a celui ce-l poartă.

Unii părinți dau nume copiilor cu gîndul la anumite însușiri și calități, desemnate cu precizie prin numele ce-l dau, sperînd că astfel vor atrage însușirea respectivă. Am întîlnit fete cu numele **Frumusica** ori **Silfida**, nume care nu li se prea potriveau. Tare aș fi vrut să știu ce gîndeau acum părinții despre inspirația ce au avut-o în urmă cu 20 de ani. Îmi închipui ușor de tot și reprosurile pe care le vor fi primit din partea celor pe care au vrut să-i fericească dîndu-le un nume cît mai ales. Căci greșeala de a da un nume „potrivit" se încadrează printre greșelile tipice pentru părinții nesocotiți care, vrînd să facă bine copiilor, le fac mai mult rău.

Alți părinți dau copiilor nume care se potrivesc oricum pentru că sînt potrivite oricărui copil : Mugurel, Puiu, Coca, Bebe, Gigi etc. Ce se pierde din vedere în acest caz ? Faptul că Bebe ori Gigel, cum i-au trecut în certificatul de naștere, nu vor rămîne copii toată viața, ci se vor maturiza, vor îmbătrîni, li se va zice chiar **moș, la un moment dat : moș Bebe !, baba Coca !** Adică să nu uităm că numele ce-l dăm copiilor noștri îi va însoți și atunci cînd ei înșiși vor avea copii și nepoți, la o vîrstă cu care numele riscă să fie nepotrivit.

O altă categorie o constituie numele rare. Mulți părinți, convinși că alt copil ca al lor nu mai există — ceea ce poate fi adevărat, dar nu ne sade bine să atragem atenția tuturor asupra acestui fapt, ci mai bine să-l lăsăm pe fiecare să descopere cu timpul ce copil grozav avem — caută un nume pe potrivă : adică nemaiîntîlnit în cadrul comunității respective. Ba unii inventează chiar nume noi, dorind ca odorul lor să se distingă astfel de la bun început de ceilalți copii. Nu e de bun augur această grabă de a-și vedea copiii mai cu moț decît ceilalți.

ION COJA ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

Un eveniment editorial : Editura „Minerva" a publicat în seria **Retipuliu** volumul **Epopei naționale.** Iată cuprinsul : Constantin Negruzzi — **Aprodul Purice,** I. H. Rădulescu — **Mihaiada,** V. Bumbac — **Descălecarea lui Dragoș în Moldova,** Dimitrie Bolintineanu — **Traianida,** Aron Densușianu — **Negriada,** I. L Bumbac — **Florinta,** Ioan N. Șoimescu — **Daciada,** G. Baronzi — **Daciada,** Ioan Pop-Florantin — **Ștefaniada** ● Ediția de **Scrieri** ale lui Tudor Arghezi a ajuns la volumul 31. El se intitulează **Timpuri de cronică** și cuprinde articole scrise între 1911—1966, alcătuind o impresionantă frescă a societății românești ● O carte incitantă : **Memoriile unui gazetar** (Editura „Cartea Românească"). Gazetarul se numește A. P. Samson. Perioada pe care o evocă este cuprinsă între anii 1927-1938 ● O primă ediție, „de întîmpinare", din scrierile lui C. Stere a apărut la Editura „Minerva". Este o încercare de valorificare a moștenirii literare lăsate de acest scriitor despre care Camil Petrescu scria : „D. Const. Stere pare să fi fost mai curînd înfrîntul unei idei fixe" ● O imagine surprinzătoare dar credibilă ne oferă Vistian Goia despre V. A. Urechia, socotit un „nedreptățit" pentru faptul că a rămas în conștiința noastră doar sub chipul creionat de Maiorescu. Volumul **V. A. Urechia** echivalează cu o reabilitare a celui stigmatizat în **Beția de cuvinte** ● Seria de **Opere** ale lui Tudor Vianu înregistrează apariția volumului 8 care cuprinde **Studii de filozofie a culturii** ● 16 „români celebri" sînt prezentați cu mult talent gazetăresc de Romulus Balaban. Volumul său **Români celebri** este scris din „dragoste pentru valorile românești" și cu credința că personalitățile prezentate „au tras brazde adînci măcar într-o direcție, iar ecoul creațiilor lor va suna și în viitor, ei făcînd parte dintre cei care zidesc în viața intelectuală și artistică, original și durabil" ● Gloria Lăcătușu a publicat la Editura „Junimea" un bun volum de interviuri, **Zăpezile calde** ● Un volum de versuri care merită atenția cititorilor : **Patinoar** de Radu Ulmeanu.

CONCERT

Deși nu ne putem plînge de lipsa formațiilor camerale care cultivă muzica nouă de aici și de peste hotare (amintesc doar Musica Nova și Ars Nova pentru bogata și fructuoasa lor activitate), **Hyperion** aduce un plus de noutate, de interes. Aduce în fața publicului **spectacolul** : lumini, proiecții, mișcare scenică, decor, „îmbracă" sunetul, ritmul și culoarea într-o mantie ce-i ajută perceperea. Spectacolul cîștigă în interes prin permanenta sa plasare în două lumi — cea veche și cea de azi — prin implantarea între fiecare lucrare românească modernă a unei bijuterii semnate de Anton Pann. **Iancu Dumitrescu** și **Hyperion** demonstrează astfel modernitatea muzicii noastre vechi și bogatele legături cu tradiția ale celei noi. Demonstrează, de fapt, continuitatea de semnificații specifice spiritualității românești pe aceste meleaguri.

Concertele pe care **Hyperion** le-a susținut pînă în prezent la Craiova, Brașov, București, Bacău, Sibiu etc. pledează pentru viabilitatea ideii. Ultimul a avut loc recent la Sala Mică a Palatului Republicii Socialiste România în fața unui public numeros și pretențios. A fost aproape un examen care confirmă valoarea de excepție a muzicienilor ce alcătuiesc această formație.

În programul cu pertinență prezentat de criticul Radu Stan, în ambianța scenică a Cristinei Angelescu, au figurat lucrări de Doru Popovici, Ștefan Niculescu, Iancu Dumitrescu, Wilhelm Berger, Cornel Țăranu, Lucian Mețianu și Octav Nemescu. Printre ele, cum aminteam înainte, muzică de Anton Pann ! O largă paletă de personalități, de modalități, de stiluri, de la expresia directă, de o cuceritoare sinceritate și eficiență a lui Doru Popovici, la impresionantul joc timbral al paginii lui Octav Nemescu, **Hyperion** convinge deopotrivă pe ascultătorul avizat ca și pe cel ce pășește pentru prima dată într-o sală de concert.

Interpreții de excepție, de fapt soliști ai scenelor de concert, care s-au unit la chemarea lui Iancu Dumitrescu, sînt : Aurelian Octav Popa, Voicu Vasinca, Dimitrie Ripeanu, Iancu Văduva, Mihai Tănăsilă, Alex. Graur, George Ionescu, Mihai Sofonea, Costin Petrescu și Ștefan Thomasz. Fiecare dintre ei ar merita un portret dar, mai ales, o mai mare atenție din partea organizatorilor de concerte și din partea A.R.I.A. Așteptăm cu nerăbdare următoarele concerte. Nu dorim să credem că totul a fost „un foc de paie".

MIHAI MOLDOVAN ■

TEATRU

SUCCES ROMÂNESC LA WEIMAR

De curînd, regizoarea Sorana Coroamă a pus în scenă la Weimar și Jena (R.D.G.) piesa „Comedia erorilor" de William Shakespeare, în scenografia semnată de Hristofenia Cazacu și muzica scrisă de Camelia Dăscălescu. Spectacolul s-a bucurat de un imens succes, fiind selectat pentru Festivalul mondial Shakespeare care a avut loc tot la Weimar în acest an. Iată cîteva

Să ne cinstim cititorii

La 10 iunie se împlinesc 140 de ani de la nașterea lui Ion Creangă, unul dintre marii clasici ai literaturii române, autor al unei opere restrînse ca volum dar monumentală prin originalitatea, prin calitatea artei și farmecul ei : Povești, Povestiri, Amintiri din copilărie.

ION CREANGĂ

„Ia, am fost și eu, în lumea asta, un boț cu ochi, o bucată de humă însuflețită din Humulești, care nici frumos până la douăzeci de ani, nici cu minte până la treizeci și nici bogat până la patruzeci nu m-am făcut. Dar și sărac așa, ca în anul acesta, ca în anul trecut și ca de cînd sunt, niciodată n-am fost !"

Iubirea de frumos

Despre toleranță

Fii aspru cu tine însuți și îngăduitor cu ceilalți — o maximă multiseculară izvorîtă dintr-o adîncă iubire față de oameni și care trebuie să ne-o reamintim ori de cîte ori sîntem nevoiți să ne pronunțăm în ce privește lucrarea și viața unui semăn de-al nostru. Toleranța este în fond fața mai ziditoare a obiectivității la care se ajunge cu multă greutate. Trebuie mult să fi suferit ca să împărtășești durerea și ceasul de cumpănă al celuilalt. Un filozof vorbind despre fețele răului numea trei: fanatismul sau intoleranța, diletantismul și donjuanismul. Se vede imediat că toleranța este opusă răului, că este forma de manifestare a bunătății inimii omenești. Cred că nu întîmplător voievodului Moldovei vestit pentru toleranța lui față de atîția prigoniți veniți sub scutul său a fost numit Cel Bun. Alexandru cel Bun. Omul, oricît ar fi de supus greșelii, nu trebuie asimilat în întregime acesteia, fondul său ultim și mai adînc este încă intact și se poate devota binelui prin lucrarea liberei sale voințl. Nimic nu-i mai umilitor pentru un om decît să fie ignorat în cele bune ale sale și asimilat uneia dintre scăderi. Ura de om, care-l poate orbi față de celălalt, se naște acolo unde omul s-a obișnuit cu anii în a vedea numai erorile celuilalt, nu și zilele lui blînde și ziditoare. De aceea se spunea mai demult că nu-i bine să asculți răul spus despre altul de unul singur. Atunci prinde curaj în fața răului și se extinde în cuvînt ignorînd binele.

Îmi amintesc dialogul între un înțelept și un intolerant. Acesta din urmă era foarte pornit pe niște tinerî care erau atinși de unele din viciile vîrstei lor socotindu-i niște degenerați. Înțeleptul i-a pus o întrebare intolerantului : te-ai uitat la acești tineri cînd dorm ? Nu uita niciodată fața lor de bunătate, clipele lor de aur care sînt temeiul vieții lor în cele din urmă. Există o asprime față de celălalt pe care ești dator să o arăți cînd fratele tău, semenul tău se complace într-o eroare. Dar această asprime vine dintr-un sentiment statornic de iubire față de el. Mustrarea din iubire aproape întotdeauna are un efect terapeutic de întoarcere pe calea cea bună. Dacă nu din convingeri imediate, din părere de rău față de cel ce suferă pentru tine, caut să urmez calea norocului.

Despre Dostoievski se spune că-și iubea cel mai mult personajele cărora nu le găsea aproape nici o ieșire din întunecimea lor. Ar fi vrut cu prețul cel mai scump al iubirii sale să-i ajute să iasă la lumină. Toleranța n-are nimic idilic și sentimental, este forța uriașă a iubirii îndelung răbdătoare și îngăduitoare care pe toate le acoperă, pe toate le îndură, toate le nădăjduie și care nu va pieri niciodată. Virtutea cea mai nobilă și puternică, iubirea care mișcă sori și stele și inimile noastre întru viață nepieritoare.

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

Alexandru Paleologu: „Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu"

Primă parte a unei lucrări, **Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu** a stîrnit comentarii din cele mai diverse. Este și normal din moment ce autorul face deseori considerații surprinzătoare în legătură cu marele nostru prozator, „unul dintre cei mai mari din lume". În primul rînd el operează o triere neîndurătoare a scrierilor aparținînd autorului **Crengii de aur.** În cartea lui Alexandru Paleologu nu mai întîlnim imaginea unui scriitor cu un talent eruptiv, capabil să însufletească prin cuvînt orice eveniment banal. Cu o severitate care a apărut unora iconoclastă, criticul lasă la o parte numeroase volume admirate pînă acum, după cum susține el, în mod nejustificat : „Abia după un sfert de veac de la debut Sadoveanu a devenit cu adevărat Sadoveanu. Dacă nu vrem să admitem asta, nu înțelegem nimic din lenta șlefuire a pietrei săvîrșită de Sadoveanu și nu înțelegem sensul lungii sale căi către sine". (p. 13). Chipul unui Sadoveanu de sursă cărturărească ni-l oferise și Nicolae Manolescu în **Sadoveanu sau Utopia cărții** așa că afirmația aceasta nu are darul de a ne șoca. Ceea ce uimește însă este faptul că Alexandru Paleologu are curajul de a aborda în acest volum vastă creație sadoveniană analizînd doar trei capodopere : **Creanga de aur, Baltagul și Ochi de urs.** Dacă volumul lui Nicolae Manolescu, fără a avea dimensiuni impunătoare, reușea să ne restituie intactă grandoarea universului zămislit de genialul scriitor, **Treptele lumii...** ne abandonează la capătul unei lecturi pasionante de-abia în „vestibulul" creației lui. Nu pentru că lui Alexandru Paleologu îi plac doar unele din cărțile lui Sadoveanu ne contrariază — ci faptul că așa cum se înfățișează pînă acum eșafodajul său exegetic nu profilează dimensiunile gigantice ale operei studiate, transformînd arta unui artist obișnuit cu desfășurări ample pe pînze, într-una a unui miniaturist preocupat pînă la exces de cel mai mic detaliu al lucrărilor lui. Acesta este, după opinia noastră, cel mai important cusur al unui eseu strălucitor prin erudiție și prin modul în care e scris. La fiecare pagină se simte participarea autorului, implicat cu toată ființa în fiecare dintre afirmațiile sale. Cartea devăluie o luptă pasionantă pentru aflarea adevărului, înaintarea e cînd prudentă, cînd triumfătoare pe o anumită cale, abandonată uneori ca fiind fără nici o perspectivă. **Treptele lumii...** invită la un veritabil banchet al ideilor, convocate din cele mai diverse cărți sau culturi. Autorul este lipsit de morgă atunci cînd le etalează, se simte bine printre ele și le dirijează în direcțiile care îl interesează. Paginile foiesc de citate însă nici un moment nu ai impresia că ai fost chemat la un spectacol doar pentru a admira o paradă a erudiției satisfăcute de ea însăși. Autorul se încîntă de orice nouă idee descoperită la alții sau la el, o analizează cu febrilitate din mai multe unghiuri, o comentează cu ardoare, reușind să-i insufle viață pentru ca astfel să ne trezească și nouă interesul. **Treptele lumii...**, o carte fastuoasă, face un călduros elogiu culturii cu ajutorul căreia un excepțional scriitor reușește să descopere calea către sine după ce parcurge un drum destul de întortocheat. Citeodată, tocmai datorită acestei largi deschideri spre problemele culturii, în cartea lui Alexandru Paleologu nici nu mai este vorba de Sadoveanu, ci pur și simplu de condiția umană și de modul în care a fost ea privită din antichitate și pînă azi. Autorul caută un pretext pentru a ne vorbi despre noi înșine, despre viață și moarte, despre supraviețuire și renaștere, despre biruința prin cunoaștere, ca o carte de învățătură, cu o expunere plină de farmec. Comentariul se urmărește cu sufletul la gură, atît în partea lui introductivă, cînd rînd pe rînd sînt respinse etichetele aplicate de-a lungul anilor marelui prozator, acoperit de tot felul de „platitudini idolatre", ca și în părțile lui de analiză propriu-zisă. Autorul alege ce-i convine din afirmațiile altora, combate cu vehemență sau aprobă entuziast, dă telefoane pentru a verifica o chestiune, trăgînd astfel puțin draperia care ascunde uneltele sale de lucru. În concepția sa, **Creanga de aur**, romanul lui Sadoveanu, este un „descensus ad inferos" (p. 52). Infernul e reprezentat de Bizanțul comparat cu o fiară hrăpăreață și crudă. **Ochi de urs** este o „povestire inițiatică". Iar **Baltagul** „un roman de dragoste" și o **Anti-Mioriță**, amintind de mitul lui Isis și Osiris, iată, dintr-odată arta spiritualității noastre lărgită considerabil și arta „îndelung premeditată" a lui Sadoveanu căpătînd accentele universalității. De altfel, una din piedoariile din subtextul cărții este aceea de situare a prozatorului nostru în contextul culmilor literaturii de pretutindeni.

Treptele lumii... încearcă să ne smulgă din confortul în care eram instalați în ceea ce privește atitudinea față de opera lui Sadoveanu și ne propune s-o receptăm dintr-un unghi modern, s-o înțelegem ca pe o creație cu drept legitim de a interesa lumea contemporană. O dezbatere intelectuală pasionantă este inițiată și condusă cu pricepere astfel încît cartea se citește cu o deosebită plăcere. Cu toate simplificările pe care le conține, ea înseamnă o contribuție exegetică de prim ordin datorată unui om de mare cultură, fascinat de jocul ideilor.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE

spicuiri din presă asupra spectacolului : **Agenția A.D.N. :** „...Spectatorii teatrului din Weimar care joacă acest spectacol cu casa închisă au primit cu entuziasm noua punere în scenă a regizoarei din România, Sorana Coroamă, directoarea Teatrului „Ion Vasilescu" din București, pentru succesiunea de scene senine și spumoase create de-a lungul celor cinci acte. Pe marea scenă cu trei planuri de joc, Hristofenia Cazacu a realizat modelul uriaș al unui ceasornic cu zodiac pentru a oglindi echilibrul dintre tradiție și referința la actualitate" **Thüringer Neueste Nachrichten:** „O neobișnuit de veselă seară de teatru ne-a oferit Teatrul Național German din Weimar cu piesa lui Shakespeare... Cu veritabil simț pentru posibilitățile scenei, regia Soranei Coroamă a făcut ca toate sensurile piesei să ne apară vii. Oaspete din București și cu un alt prilej mai vechi, meritată și de această dată cele mai mari laude. Seara oferită a fost plină de turbulență și de bună dispoziție, părțile întunecate ale piesei și-au avut locul lor iar momentele lirice, delicate de asemenea. Ceea ce atrage de fapt, dincolo de aspectul burlesc, este problematica relațiilor dintre oameni : datorită confuziilor totul devine nesigur, nici unul nu mai poate avea încredere în celălalt, ba, pînă la urmă, nu mai are încredere nici în sine și din acest moment începe nebunia. Însuși timpul își iese din rosturi și merge anapoda". **Thüringische Landeszeitung :** „...Este uimitor, dealtfel, cu cîtă plăcere au jucat toți interpreții, cît de relaxați și de liberi au fost datorită experienței practice a muncii teatrale românești... Ansamblul a reușit să se scuture de idei preconcepute și de situații convenționale, să treacă piesa într-o lume poetic-absurdă, de nebunie contrapunctică în care orice logică e dată peste cap și în care măsura piesei o dă lipsa de sens... Dar tocmai în aceasta îl recunoaștem pe Shakespeare, pe care de fapt niciodată nu-l putem citi cum trebuie și îl descoperim mereu nou în joc. Și tocmai aceste descoperiri în joc le-a urmărit vădit conștientă regizoarea oaspete, întîlnind un public demn ca partener. Acestuia îi place jocul pentru că fără bătăi de cap conceptuale, după gluma burlescă a confuziilor, rămîne ca un ecou care îl pune pe gînduri". **Das Volk :** „Datorită confuziilor privind identitatea stăpînilor și slujitorilor se pun în același timp în lumină semnificațiile și corelațiile sociale și de concepție de viață. A le descoperi pe acestea — elementele teatrale populare și semnificațiile lor mai adînci ale teatrului și a le reda scenic — iată intenția clară a regizoarei din România. Fără să renunțe la comicul tradițional de situație și la gagurile de efect, ea a căutat să accentueze, scoțîndu-le în relief, cauzele comerciale care duc la modificarea atitudinii oamenilor, unii față de alții, încît dragostea și prietenia se pot distruge din pricina banilor..."

VICTOR ADAM ■

RADIO

Prima zi a verii, 1 iunie trebuie să aducă mult soare, mult senin și, mai ales, multă limpezime și multă lumină. Limpezime și lumină ce se întîlnesc, nu întîmplător, cu celebrarea, în aceeași zi, a universului pur al copilăriei, într-o tradiție ce se va fi născut, desigur, și din grija celor mari pentru cei mici, dar și din zvîcnetul sufletului Omului cel Mare spre sufletul Omului cel Mic. Un zvîcnet simțit în această săptămînă pe toate undele sufletului, totul amintindu-ne — dacă mai era nevoie — că, da, vine, ori este, **ziua tuturor copiilor lumii.**

Radioul și-a avut partea lui de merit în această sărbătoare. Și dacă, de regulă, în cadrul celor trei programe se transmit săptămînal 11 emisiuni pentru copii, însumînd 320 de minute, între 27 mai și 2 iunie, numărul acestora și timpul acestora a fost, credem, îndoit. „Copiii — zîmbetul lumii !", un inspirat generic pentru instantaneele prezentate într-o rubrică a emisiunii ce se cheamă „Student club" ni se pare a fi metafora cea mai potrivită pentru tot ceea ce au gîndit și realizat numeroșii reporteri, redactori și colaboratori mari și mici ai radioului, pentru senzația permanentă de zîmbet, de bucurie, pe care ne-au creat-o. Pentru că emisiunilor cu adresare directă — „Bună dimineața, copii !" sau „Noapte bună copii !", „Radio Voinicel", „Înșir-te mărgărite", „Teatru radiofonic pentru copii" ori „Teatru serial pentru copii" — li s-au adăugat numeroase alte emisiuni : muzicale, cu copii sau pentru copii, cu poezii, ale celor mai îndrăgiți creatori (versuri închinate copiilor la „Metaforele vîrstei dintîi" sau la „Scrisoare din țara copilăriei"). Și alte vorbe frumoase și însuflețite de aceeași dragoste pentru cei mici au fost rostite în cadrul unor spații radiofonice care, de obicei, nu sînt gîndite pentru a se adresa copiilor („Dicționar de literatură universală", „Coordonate economice", „Arte frumoase" „Teatru radiofonic"). Nu a lipsit chiar o anchetă-dezbatere despre „Marile probleme ale celor mici", iar mult ascultata emisiune „Curierul melodiilor" de vineri, 1 iunie, a fost rezervată în exclusivitate copiilor, pentru ei cîntînd și Marius Teicu, dar și Mirella Matheiu și Mihai Constantinescu, dar și Formația ABBA.

O sărbătoare a copilăriei, gîndită și exprimată ca o șezbare pentru copilărie, toate aceste simple însemnări de „gînduri radiofonice" plătuind imaginea unei imense ferestre, spre un univers imens.

DOINA IOVANEL ■

„Caminante"

Jurnal mexican (65)

Venus și Coatlicue

2.

Ca și Spania, dacă e adevărat ce se afirmă despre ea*), Mexicul nu poate despărți frumusețea de tristețe. În această seară la Mérida înțeleg, poate, mai bine acest lucru. Așa cum în zidurile întunecate ale Escurialului e, probabil, greu să desparți gloria de zădărnicie, aici în cîmpiile uscate ale Yucatánului noaptea bolborosește amintiri ciudate. Căci Spania a dat, fără îndoială, Mexicului mai mult decît o limbă, o religie și barocul. I-a dat tristețea ei însorită. Și melancolia ei arzătoare. Asprimea ei pasionată. Exaltarea ei care nu cunoaște mila, așa cum n-au cunoscut-o nici aventurierii, nici arta ei, nici lumina, nici dragostea. Orice s-ar putea spune despre Don Juan în afară de faptul că a avut o fărîmă de compasiune pentru victimele sale. Umbrele se desenează în această noapte ca niște pete de licheni negri pe zidurile fierbinți și nu m-aș mira, intrînd pe sub porticul unei clădiri, să nimeresc într-un atelier unde pe pereți să ardă, ca niște flăcări prelungi, siluetele lui El Greco din acea Spanie pe care o iubesc deși ea a oprins cele mai multe ruguri și a dat adesea recompense bizare chiar celor ce i-au adus lauri și aur ; pe Columb l-a urcat pe culmea gloriei și acolo l-a pus cătușe... dar există cu siguranță în cîmpiile de cenușă ale Castiliei sau pe străzile din Toledo, disputate în același timp de un soare de foc și de umbră, o frumusețe tragică, greu de definit, care explică totul.

Poate și Mexicul trebuie iubit așa cum el însuși își iubește vulcanii. Știind că sub coroana de zăpadă a lui Popocatépetl arde un foc neîmblînzit care oricînd poate erupe violent. Atunci nu ne va mai surprinde nici arta sa. Vom înțelege de ce ea amestecă florile și cruzimea ; de ce viața n-a însemnat uneori nimic într-o țară care a ridicat piramide ca să protesteze împotriva morții ; și de ce între mîngîiere și sînge, aici e uneori un singur pas ; între viață și moarte, o singură tăcere. Veselia izbucnește în hohote pentru ca să înghețe brusc într-o tăcere ascuțită și amenințătoare. Nicăieri, probabil, frumusețea și moartea nu stau atît de aproape, fără să se excludă una pe alta. Ca în această întîmplare relatată de un francez despre un mexican care, pentru a răzbuna onoarea familiei sale, ucisese șapte persoane. Urmărit, el nu putea fi prins. Scăpa mereu. Într-o zi, în munți, a văzut pe drum o pasăre rănită. A coborît de pe cal, a luat-o în mîini, mîngîind-o și încercînd s-o vindece. Pasărea a murit însă, iar el, în loc să plece, s-a apucat să-i sape o groapă unde a așezat-o pe un pat de frunze, rugîndu-se Fecioarei ca pasărea să zboare la cer. Așa l-a surprins poliția și l-a doborît...

Mexicanul se comportă ca și furtunile care izbucnesc pe neașteptate și se sting în aureole de lumină. Nu e lumina din Orient, care amestecă mizeria și poveștile din o mie și una de nopți : și nici lumina mediteraneană, caldă, senzuală, feminină. E o lumină care amuțește rînjetul morții, fără să-i ascundă. Apolo însuși, în această lumină, s-ar fi înfășurat în șerpi ca și Coatlicue, în loc să omoare Pythonul. Nicăieri florile, păsările, vîntul n-au fost atît de insistent chemate în poezie să murmure melancolia în fața morții, dar o umbră de spaimă trece chiar pe figurile zeilor... Acești zei care n-au cunoscut ce e clemența. Nu pentru că au fost răi, ci pentru că au fost mizantropi. Ei n-au dat șanse de mîntuire, ci amînări. N-au așteptat rugăciuni, ci sacrificii. Iar Coatlicue privește cu ochii orbi spre același punct. Ca și cum ar spune că singura dreptate sigură în această lume e moartea, a cărei zeiță este ; că ea nu absolvă pe nimeni și toți vinovații care nu și-au ispășit pedeapsa nu s-au putut sustrage sancțiunii ei ; că au murit nu numai victimele, ci și toți călăii, nu numai sclavii, ci și toți stăpînii, nu numai cei umiliți, ci și ofensatorii lor, cei păcătoși și cei care au vrut să-i mîntuie, bolnavii și medicii lor, cei înșelați și excrocii, cei mințiți și profitorii, deținuții și paznicii lor, împărații și supușii. Că acest ultim și implacabil judecător n-a cruțat pe nimeni, nici pe cei care nu se temeau de nimeni... Dar cum să ne împăcăm cu o asemenea dreptate ? Cum să ascultăm ceea ce nici Mexicul nu vrea să asculte în tăcerea statuilor sale? Deoarece, cînd va răsări soarele, șerpii care o înfășoară pe Coatlicue vor ameți în lumină... Din Declarația drepturilor omului, zicea Baudelaire, lipsesc dreptul de a contrazice și dreptul de a pleca (ei care se temea să lasă chiar la marginile Parisului !). Poate că formula e arbitrară și altele sînt mai importante. Dreptul de a înțelege, de pildă. Există în lume destule motive de tristețe pentru ca să nu le mai sporească și arta.

Tăcerea pare aici uneori de piatră. Atunci orele se rostogolesc, nu curg. Iar căderea nopții e însoțită de un sunet ciudat. Nu ajunge probabil să citești istoria Mexicului în amănunt înainte de a intra într-un muzeu. După cum nu ajunge să-ți închipui pe Filip al II-lea al Spaniei, cu pălăria lui de mătase, poruncind măceluri sîngeroase între rugăciuni. Există civilizații pe care le înțelegem mai bine din amănunte și din tăceri decît din vorbe. Așa cum există gînditori pe care i-am înțeles mai bine din îndoielile lor decît din certitudinile lor.

OCTAVIAN PALER ■

*) Am intenția să scriu cîndva o carte „Călătorii imaginare" (în replică la „Scrisori imaginare") despre locurile unde am visat să ajung și n-am ajuns niciodată. Căci și un anticălător poate avea excepțiile sale, iar dintre aceste excepții Spania se află pe primul loc. Din adolescență am visat să parcurg într-o zi ruta lui Don Quijote. O vreme am crezut că acest proiect se va realiza. Acum știu că e o himeră.

„ZALMOXE" — UN DISC DE EXCEPȚIE AL FORMAȚIEI SFINX, AȘTEPTAT DIN 1976

Abundența formațiilor de muzică ușoară nu este, prin sine, liniștitoare. La fel cum nu orice „om cu chitară", cu un volum de poezie în mînă și cu puțin glas este neapărat un folkist. Pînă aici doar cantitate, o sumă a numelor și prenumelor, cu șanse mai mari sau mai mici de a figura pe afișele ce împînzesc mapamondul. Dar atunci cînd aceste formații sînt alcătuite din personalități, din artiști, din creatori care văd dincolo de reacția imediată, deseori neconcludentă a publicului, atunci manifestarea muzicală se transformă în operă de artă.

Formația Sfinx, cu ultimul disc intitulat Zamolxe (STM—EDE 01537), demonstrează cu prisosință atributele profesionalismului, ale artei care știe să comunice, să înnobileze, să sublimeze. Formație de prestigiu, cultivînd o arie stilistică largă, Sfinxul s-a impus cu autoritate în viața muzicală românească tocmai prin profesionalism, prin știința de a face muzică de calitate, de a se exprima la cel mai înalt nivel estetic al genului. Departe de banalitate și de loc comun (atitudine ne întîlnim la îndemîna oricărui „minuitor" de claviaturi sau tobe și tobițe care nu stă bine la capitolul școală), departe de neapărata spătare cu noutăți gratuite și ne-simțite, Sfinxul reușește marea performanță de a face artă adevărată într-un gen adeseori pîndit de impostură sau de mediocritate, de snobism și plagiat.

Ursitoarele, Blana de urs, Mierea, Peștera, Ephiphania, Furtuna cu trup de balaur, Călătorul prin nouri, Kogaion și **Epilog** sînt piesele editate pe recentul disc de referință pentru muzica de acest gen de la noi și de mare succes. Dintre ele nu mai puțin de șase aparțin lui Dan Andrei Aldea, instrumentist cu un rar rafinament al nuanțelor, al sensibilității, al puterii de comunicare, muzician desăvîrșit al claviaturii și al chitarei, muzician cu har al expresiei simple și directe. Corneliu Bibi Ionescu — chitară bas, Nicolae Enache — claviaturi, și Mihai Cernea — percuție, alături de Dan Andrei Aldea reușesc performanța de a face muzică la nivel competitiv pe plan internațional.

De la evocator la tragic, prin liric, pastoral și chiar prin muzică ambientală, versurile lui Alexandru Basarab sînt surprinse în ipostaze sonore fireți, constituind ossatura acestui maraton muzical de excepție. Ar fi fost poate necesară o unitate stilistică mai riguroasă, obligatorie în guvernarea sonorităților. Influențe autohtone și străine, chiar cochetarea cu moda, scad (pentru specialist) din valoarea de ansamblu a unei manifestări dăruite și realizate cu talent. Dacă obiecția noastră se poate transforma în stimulent, atunci sîntem siguri că Dan Andrei Aldea, Corneliu Bibi Ionescu, Nicolae Enache și Mihai Cernea vor atinge pragul celei mai înalte afirmări în acest atît de greu gen al muzicii căreia unii îi mai spun uneori ușoare, dar care este deja adoptată de public pînă la exaltare.

MIHAI MOLDOVAN ■
compozitor

CA ȘI OLIMPIADELE, DISCURILE FORMAȚIEI „SFINX" SE SUCCED DIN 4 ÎN 4 ANI

Primul album al grupului „Sfinx", „Lume albă", a apărut în 1975, iar piese de pe acest al doilea, „Zamolxe", încep să fie prezente în concertele „sfincșilor" din 1976! Se pare că drumul prin hățișurile birocrației și peste barierele ridicate de „Electrecord" (și nu numai) a fost anevoios; totuși, în iunie 1978 (!) banda discului a fost în sfîrșit finisată.

Chiar dacă nu este o caracterizare foarte agreată, discul este de fapt un poem rock bazat pe textele tînărului poet și cercetător în domeniul istoriei Alexandru Basarab. Ciornele existente dovedesc seriozitatea căutării unor izvoare științific atestate: „Pythagoras avea pe lîngă el încă un tînăr pe care l-a cumpărat din Thracia, Zamolxis, pentru că la naștere s-a aruncat asupra lui o piele de urs și pielea se numește la thraci zalmos". (Porphirius).

Fața A a discului „descrie" o posibilă existență reală a unui înțelept conducător devenit apoi zeul suprem Zamolxe: „regenerarea" (ephiphania) face trecerea la fața B, sugerîndu-se perpetuarea simbolului și spiritului lui Zamolxe. Retrăgîndu-se pe munțele Kogaion, „zeul e adorat pe munții înalți, în singurătatea unde numai vulturii, iar nu oamenii mai pot urca" (Pârvan). Fiind așadar un poem unitar, piesele nu sînt separate, fluxul fiind curmat o singură dată, înaintea epilogului: „...cine astăzi poate să spună mai multe decît noi / să știe cine-a fost / dacă a fost..." Într-adevăr, existența reală nu este foarte importantă; importantă este existența unei anumite spiritualități pe aceste meleaguri, născută demult și viguroasă prin veacuri pînă astăzi. Aceasta este și sugestia copertei (creată de studentul-arhitect Alexandru Andrieș).

Majoritatea compozițiilor aparțin lui Aldea, care este și „vocea" principală, cu excepția celor două piese ale lui Cernea. Aranjamentele sînt create în totalitate de Aldea, pentru a se conferi un inveliș aural unitar — țel îndeplinit (parcă totuși o varietate mai mare n-ar fi strică). Această dorință de realizare a unei lucrări „rotunde" se deduce și din lipsa unor „artificii" instrumentale (de pildă soloul de baterie, vioară sau block-flöte). Mai mult, sound-ului discului i s-a imprimat o fluiditate dominată de „curgerea" creată de „clape" (chiar chitara și percuția urmăresc, imită sau „absorb" sintetizatoarele și orga). Iată de ce nu am citat numele membrilor formației decît acolo unde a fost absolută nevoie, efortul lor fiind unul de echipă.

Tehnic vorbind, se observă că formația a petrecut mult mai mult timp în studio decît la primul album. Mixajul este migălit (parcă totuși cu o tentă exagerată de stereo), bateria este înregistrată mai „prezent" decît ne obișnuisem (imprimarea ei s-a făcut cu microfoanele și mixerul trupei), iar „Kogaion" dovedește că și pe 8 piste se pot face suprapuneri spectaculoase. Din păcate, de la banda inițială și pînă la gravura efectivă s-au pierdut cel puțin 10 000 de Hz, calificativul „înaltă fidelitate" neputîndu-se aplica.

Că, în ciuda minuțiozității „lucrăturii" s-au ivit și imperfecțiuni, este adevărat; cum adevărat este și faptul că acest material sonor îl reprezintă pe „Sfinx" de acum 1—2 ani, nu cel de acum. Că tirajul este probabil insuficient sau că lansarea festivă a fost sublimă, dar... a lipsit. Deocamdată să ne bucurăm că „Zamolxe" a trecut de pe scenă pe disc.

FLORIN-SILVIU URSULESCU ■

MOMENT DE APOGEU

Discul **Zalmoxe** al formației **Sfinx** este cea mai semnificativă apariție a noului val discografic, cel mai important eveniment discografic al muzicii tinere. De fapt, se poate spune și îmi asum acest risc, că acest disc marchează primul moment de maturitate artistică, de apogeu, al pop-ului românesc. Și de aici n-a mai rămas decît un pas spre a afirma că **Zalmoxe** este practic primul disc „pop" românesc competitiv pe piața internațională, primul care scoate din anonimat pop-ul nostru. Se cuvine aici să scriem cu majuscule numele celor patru autori ai partiturii muzicale: DAN ANDREI ALDEA, MIHAI CERNEA, CORNEL ENACHE, și BIBI IONESCU, și să aducem laude pentru calitatea înregistrărilor.

VICTOR SOCACIU ■

Caseta tehnică. **Disc Electrecord STM—EDE 01537. Redactori: I. M. Cristea. Sunetul: Th. Negrescu. Versuri: Al. Basarab. Grafica: Al. Andrieș. Cuprins: (A) 1. Ursitoarele, 2. Blana de urs, 3. Mierea, 4. Peștera, 5. Ephiphania; (B) 6. Furtuna cu trup de balaur, 7. Călătorul prin nouri, 8. Kogaion, 9. Epilog. Muzica: D. Andrei Aldea (1, 2, 4, 5, 8, 9), M. Cernea (3, 7), N. Enache (6). Componența: D. A. A. — chitară, claviaturi, vocal; C. Bibi Ionescu — ch. bas; N. E. clav.; M. C. — percuție.**

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Genickschuss

Elaborarea metodelor de exterminare a deținuților din lagărele de concentrare s-a făcut după îndelungi investigații și experimentări efectuate cu sînge rece, cu meticulozitate nazistă. Perfecțiunea a fost atinsă la Birkenau. Acolo, camerele de gazare, cînd funcționau cu întreaga lor capacitate, puteau asigura asfixierea a 9 300 de oameni în 24 de ore. Metoda, validată și apreciată de Himler personal, nu se putea aplica în miile de lagăre răspîndite de-a lungul și de-a latul **Reich**-ului. În consecință, s-a pus la punct un șir întreg de alte procedee pentru asasinarea deținuților. Printre acestea, cel mai răspîndit procedeu, aplicat în toate lagărele mai mari și mai mici, l-a constituit lichidarea prin **Genickschuss** — împușcare în ceafă.

Cel mai autorizat expert al acestui procedeu, **Standartenführer** [1])-ul Anton Kaidl, fostul comandant al lagărului de concentrare Sachsenhausen, l-a descris astfel în fața tribunalului : „Împușcarea în masă a prizonierilor de război a fost efectuată într-o încăpere specială, camuflată ca un cabinet medical, în care se afla un dispozitiv pentru măsurarea înălțimii și un panou pentru examinarea văzului, iar SS-iștii, camuflați ca medici, purtau halate albe. În timpul măsurării fictive a înălțimii, deținutul era lichidat printr-un foc de armă în ceafă, tras printr-o deschizătură făcută în lemnul de măsurare".

Apreciindu-se cum se aplică Genickschuss la Sachsenhausen, s-a hotărît ca „experiența" acumulată acolo să fie răspîndită și în celelalte lagăre.

Standartenführer-ul Ziereis, fostul comandant al lagărului de concentrare Mauthausen, a consemnat în depoziția sa : „În 1941, toți comandanții au fost chemați la Sachsenhausen pentru a vedea cum pot fi lichidați cei mai rapid lucrătorii politici și comisarii ruși. În fundul unei barăci izolate erau adunați comisarii și lucrătorii politici și în urletele unui aparat de radio erau duși cîte unul printr-un coridor întunecos în camera de execuție. În scîndura unui perete al acestei camere se afla o tăietură verticală, în dosul căreia era instalat un dispozitiv mobil pentru ochire. Execuția se făcea printr-un glonte tras în ceafă cu arma a cărei țeavă era introdusă în acest dispozitiv".

Vizitatorii muzeului de la Buchenwald, cercetînd incinta fostului lagăr, pot intra într-o sală văruită în alb. Fostul „cabinet medical". Pe unul din pereți se află și azi montată instalația pentru măsurarea înălțimii deținuților. Dezbrăcat în pielea goală, deținutul era așezat cu spatele lipit de instalație. Doctorul SS-ist, în halat alb, zîmbind binevoitor, ridica cu grijă, pînă la înălțimea capului deținutului, un cursor care aluneca printr-un lăcaș practicat în perete. În clipa cînd medicul oprea cursorul, din camera vecină, prin lăcașul practicat, victima era împușcată în ceafă.

Așadar, la Buchenwald și Sachsenhausen, procedeul **Genickschuss** — împușcarea în ceafă — se desfășura aproape identic. Schimbul de experiență de la Sachsenhausen nu se făcuse degeaba. Totuși, din relatările fostului deținut politic dr. Karl Kürich reiese că la Dachau metoda se aplica altfel. „În mijlocul unei încăperi era o adîncitură, acoperită cu un grătar. Cel care urma să fie împușcat trebuia să se dezbrace, să intre în adîncitură, să se aplece și apoi era împușcat în ceafă. Cînd se făceau execuții în masă, în această încăpere trebuiau să intre cîte 12 oameni, să se așeze în genunchi, bineînțeles după ce înainte se dezbrăcau... apoi primeau cîte un glonte în cap".

Procedeul **Genickschuss**, împușcarea în ceafă, se practica și la Auschwitz. Într-unul din procesele-verbale ale ședințelor Tribunalului militar internațional de la Nürnberg s-a consemnat că toți cei ce executau lichidarea „...trăgeau victimelor un foc de armă în ceafă dintr-o carabină scurtă, care făcea un zgomot surd. După execuții, veneau „hamalii de cadavre" și duceau cadavrele într-un grajd din apropiere, unde le aruncau pe un strat de paie. Băltoacele de sînge de pe locul de execuție erau înlăturate și locul era pregătit pentru executarea altor victime".

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112398

[1]) Colonel în SS.

Nimic nou pe scena Teatrului de revistă!

Teatrul de revistă n-a mai prezentat de mult un spectacol eveniment. N-a mai descoperit de mult reţeta unei reprezentaţii cu haz. Divertismentul e în criză pe scenele estradei. Libretiştii, plictisiţi dar prolifici, se copiază pe ei înşişi. Subiectele cupletelor sînt vechi. Conflictele zaharisite. Ce se întîmplă cu estrada ? Unde e umorul ? Se munceşte mult, se repetă mult dar fără har. O dovedesc şi cronicile de spectacol consemnate mai jos. Ce e de făcut ? E de revizuit „meniul" lucrurilor de care rîdem. Despre ce rîdem noi astăzi în mod obişnuit ? Şi ce anume satirizăm ? E necesară o dezbatere serioasă în primul rînd în interiorul teatrului. Trebuie renovată concepţia despre divertisment. Trebuie apelat la libretişti de ţinută intelectuală, de mare talent. E de renunţat la serviciile veleitarilor şi mediocrilor. Trebuie revăzut întreg ansamblul şi păstrat numai ceea ce e valoros. Şi în teatrul de revistă există multe valori care nu se pot exprima pe măsura înzestrării lor.

Faptul că se joacă deseori cu săli pline nu e întotdeauna edificator. Oamenii simt nevoia să se distreze. Dar la un alt nivel decît acela la care o fac acum.

Un spectacol cu dar... şi fără har

Bucureşti, 24 mai, sala Victoria. Spectacolul Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" intitulat „Costică, ne vede lumea !..." de Petre Bărbulescu, muzica de Temistocle Popa, în regia lui Bitu Fălticineanu, se bucură de cîteva prezenţe remarcabile şi de alte cîteva bune. Impresionează marile eforturi ale Romicăi Puceanu de a cînta cu înţelepciune despre viaţă. Ne-a făcut impresia că înainte de a cînta a recitit excepţionalul roman **Groapa** al lui Eugen Barbu. Cîntă frumos, decent, elegant Aurelian Andreescu. Cîntăreţul se respectă pe sine şi faptul impune. Cuplul de actori Mihai Fotino — Nicu Constantin face treburi bune deşi — aşa credem — primul nu reuşeşte să se dea aproape deloc în stambă. Nicu Constantin o face şi nu e bine. Vom reveni. Jeanina Matei, Mirabela Dauer şi Paula Rădulescu au prezenţe agreabile.

Semnalînd reuşitele spectacolului trebuie să mai spunem cîte ceva. Mai întîi că premiera „Costică, ne vede lumea !..." nu este premieră. În realitate, sînt prea puţine lucruri propriu-zis noi ca să numim spectacolul aşa. Chestia cu Costică — ne exprimăm „à la Teatrul satiric-muzical C. Tănase" — este doar un truc, în fiecare seară uitat în spectacol. Vrem să spunem că lucruri vechi în cea mai mare parte au fost botezate altfel. Ne-a revoltat nota vulgară a unora dintre numerele din spectacol. De pildă, soţia lui Costică, cel gelos, Emilia, a încălcat decenţa cîntînd „mi-a spus mie că aseară a fost prima dată pe Omu (omul)". De asemenea, multe lucruri nerostite ce se constituie toate în aluzii de prost-gust, într-o pornografie obişnuită. Spre deosebire de ceea ce înseamnă umor, aici sînt întîlnite băşcălia, jargonul de bulevard deloc cultivat. Nu înţelegem (în parte) predilecţia realizatorilor pentru reproducerea pe scenă a limbajului şi gesticii ţiganilor. Dansatoarele, în nici un caz nu le putem spune balerine, sînt extrem de bine hrănite iar băieţii, colegii acestora, sînt slăbuţi, extrem de slăbuţi.

EUGEN SECELEANU ■

Libretiştii nu pierd niciodată!

Bucureşti, 24 mai, sala Savoy. În mare vervă, „Revista în luna de miere" debutează, plină de aplomb, cu bancuri răsuflate şi replici de elev repetent în ciclul primar, lipsa de haz a libretistului Cornel Constantinescu făcîndu-te să te întrebi de ce se bucură dînsul atîta de reîntîlnirea cu Teatrul Tănase, aşa cum o mărturiseşte în programul de sală. Dintre numeroasele dovezi vă prezentăm numai două.

1. Doi tineri căsătoriţi, la un an după luna de miere. **El**, agitat, se pregăteşte să plece la stadion ; **Ea**, strivită de durere nu pricepe nimic.

Ea : Şi mie cine o să mai îmi spună muţu-muţu ?

El (cinic) : Muţu-muţu o să-ţi spună muţu-muţu.

2. **Julieta** (tranşant) : Romeo, te juri ?

Romeo (năuc şi bilbiit) : Mă... mă... mă-njuri ?

Julieta (dură) : Jură-te, Romeo, pe prima anuală. (Romeo era pompier voluntar.)

Şi spectacolul continuă pe acelaşi ton, fără complexe, etalînd cu nonşalanţă subprodusele unui textier care declară, modest, în programul de sală : „Doresc spectatorilor să se amuze, în aceeaşi măsură în care îmi doresc mie acest lucru". Nu ştim cum s-a rezolvat problema Cornel Constantinescu, dar spectatorii se amuză rar şi în cea mai mare parte datorită talentului actorilor Cristina Stamate, Ioana Casetti, Nae Lăzărescu, Alexandru Lulescu şi Radu Stoenescu. În primul rînd pentru că lumea s-a plictisit de veşnicele poante cu directorii care pleacă în august la mare cu secretarele, cu bişniţarii bruneţi care vînd rujuri pînă îi prinde miliţia, cu mitocanii care acostează femei în plină stradă etc. O spunem limpede : nu ne-au plăcut trivialităţile şi vulgarităţile din momentul intitulat „Cabinetul medical", limbajul suburban, cu priză la o anume parte a populaţiei, din „Janina din Bolintin", de umorul căznit, căutat cu luminarea, din „Şedinţa", după cum nu ne-au plăcut, pe lîngă dialogurile menţionate la început, nici replica : „Babo, stai acas', că altfel vin şi te mănînc la parastas" din „Oameni cu opinie", deşi e drept că poate fi întîlnită prin unele părţi, rima „etceteroi-măturoi" şi răspunsul preşedintelui cooperativei „Mierea"... : „Fără tîrtiţă, tovarăşe Găină, fără tîrtiţă, că tîrtiţa e la urmă !" Ne-au plăcut, parţial, momentele „Nu doar o lună de miere" şi „Cloşca". Atît despre textele lui Cornel Constantinescu.

În rest, spectacolul este montat cu nerv de Nicolae Dinescu, muzica lui Temistocle Popa, fără virtuţile unui şlagăr cum şi-a dorit-o autorul, este interpretată cuminte de Eva Kiss şi de mereu tristul Jean Păunescu, iar corpul de balet, cu excepţia unor momente de plictiseală vădită, se descurcă. Foarte bun dansator, Păstorel Ionescu are şi un timbru vocal plăcut.

Şi o remarcă de încheiere : mi se pare că unii libretişti, cum este şi cel menţionat în cronica de faţă, mizează prea mult pe farmecul şi talentul actorilor estradei, reuşind, cîteodată, chiar să-i compromită. Şi e păcat. Pentru actori şi pentru spectatori, pentru că libretiştii nu pierd niciodată.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un reviriment?

Simbăta, 2 iunie, Constanţa. Premieră la Teatrul de revistă „Fantasio" cu **Revista de aur** de Nicuşor Constantinescu, Saşa Georgescu, H. Mălineanu şi Aurel Mihalache. N-am fi scris nici un rînd despre acest spectacol dacă ar fi trebuit doar să repetăm cele spuse de ceilalţi colegi în cronicile lor. Şi, din păcate, multe din cusururile semnalate de ei în legătură cu reprezentaţiile la care au asistat se găsesc şi în **Revista de aur**. Nu mai insistăm asupra lor. Dar ne-au frapat cîteva lucruri care pot să însemne o cale nouă pentru teatrul nostru de revistă. Ne-a reţinut atenţia grija cu care a fost pregătită fiecare secvenţă a spectacolului. Ceea ce demonstrează profesionalism, exigenţă şi respect faţă de public. Şi mai presupune şi multă muncă, de şlefuire cu migală a numerelor din program. Ne-au impresionat bucuria şi plăcerea manifestate de cei de pe scenă atunci cînd şi-au interpretat rolurile încredinţate. O menţiune specială merită corpul de balet, un ansamblu pentru care dansul pare să nu fie niciodată o obligaţie de serviciu ci un prilej de a-şi etala cu vervă mijloacele artistice de care dispun. După cum nu ne-au putut lăsa indiferenţi cîteva momente de un umor de bună calitate cum ar fi acela al „spectacolului cu dar". Sînt cîteva indicii că o „renaştere" a revistei la noi este posibilă oricînd. Să fi aflat provincia secretul acestui reviriment ?

GEORGE ARION ■

Cine, şi mai ales cum, ne aduce rîsul?

Suceava, 25 mai. Două spectacole prezentate de Teatrul satiric-muzical „C. Tănase". Sorţii decid să-l vedem pe cel de la ora 17. Dornici să se destindă pentru o oră, spectatorii uită repede preţul „mobilizator" al biletelor (22 lei), unii trecînd cu vederea şi peste suprapreţul la care se vînd programele de sală. O observaţie care se impune de la început şi pe care ne-o sugerează programul este aceea că o casă mare, cu cheltuială se ţine.

Dovadă, bunele aprecieri ale cronicarilor de la **Contemporanul, Săptămîna, Informaţia Bucureştiului** înserate în paginile amintitei tipărituri care însoţeşte trupa. Atît doar că acestea — aprecierile — se referă la alte spectacole din repertoriul teatrului. Ceea ce am văzut la Suceava e doar un colaj destul de colorat, e drept, de texte umoristice şi în nici un caz o „antologie umoristico-muzicală", după cum pretind autorii. Pentru că antologia presupune în primul rînd, cum bine se ştie, o selecţie riguroasă, ţinînd de o finalitate, cît se poate de precisă. Finalitate care lipseşte acestui spectacol. Ca să nu mai vorbim de selecţia care e absolut „întîmplătoare". Cu toate acestea nici un răuvoitor nu ar putea contesta adevăratul tur de forţă pe care protagonistul spectacolului (care este şi unul dintre autorii lui) îl face de-a lungul celor 120 de . minute. Puiu Călinescu fiind incontestabil un actor total care nu s-a cruţat nici de data aceasta. Senzaţia de insatisfacţie se amplifică însă în clipa în care observi că nici una din desele sale apariţii nu întîlneşte un partener de replică pe măsură (decît, poate, atunci cînd discută cu un papagal imaginar) şi cînd cu voia sau fără voia sa alunecă pe toboganul unor „poante" care nu-i mai ţin dreaptă statura de comic excepţional (nevasta dispare pentru că o furase somnul, zgomotele se auzeau pentru că se crăpa de ziuă etc., etc.)

Vădit tributar ni s-a părut spectacolul falsului curaj de a lovi fără milă în „probleme" al căror „gabarit" nu prezintă nici pe departe atîta osteneală: problema bacşişului, problema primelor,

problema croitorilor fără vocaţie etc., etc.

Dacă fiecare dintre momentele care alcătuiesc acest „cocteil umoristico-muzical", cum îl mai numesc tot autorii, se susţin totuşi prin ele însele, mai greu e de făcut această precizare pentru întreg spectacolul, care, parcă, nu are nici un rost, decît că declanşează hohote de rîs numai din cînd în cînd. Regizorul Bitu Fălticineanu pare a fi pus pe seama întîmplării desfăşurarea reprezentaţiei. Din partea muzicală remarcabilă a fost doar apariţia, destul de comprimată însă, a lui Gil Dobrică, un cîntăreţ inconfundabil. Înţelegînd greutăţile unui turneu, nu putem trece totuşi cu vederea foarte firava coregrafie, care în orice caz n-a suplimentat aplauzele.

Deci, un spectacol de revistă de la care am aşteptat mult şi am primit puţin. Notabilă este totuşi îndrăzneala de a ne aduce rîsul acasă pentru o seară.

MARCEL MUREŞANU ■

Actori totali pentru revistă!

— Vă rog să mă iertaţi, Nicuşor Constantinescu, pentru că vă deranjez pe patul de suferinţă al spitalului ; mi-am permis acest lucru din dorinţa de a schimba cîteva idei pe marginea unui subiect pe care îl iubiţi şi căruia i-aţi dăruit întreaga viaţă. Este vorba, bineînţeles, de teatrul de revistă.

— Sigur că locul nu este cel mai potrivit, dar cum teatrul de revistă privit din spatele cortinei înseamnă cu totul altceva decît atunci cînd îl priveşti din stal, poate nu-i rău că aţi venit ! Trebuie să ştiţi, de la bun început, că genul acesta socotit de unii „uşor" a cerut totdeauna şi cere şi acum foarte multe eforturi, mare dăruire şi multe, multe sacrificii. Nu oricine poate face faţă pretenţiilor unui asemenea gen. Cît despre talent... Revista reclamă un actor total.

— Foarte adevărat ceea ce spuneţi şi, pentru că situaţia actuală a genului trece printr-un con de umbră, v-aş ruga să-mi mărturisiţi de ce odinioară revistele aveau un asemenea succes în comparaţie cu teatrul de revistă actual care alunecă de ani şi ani de zile într-o îngrijorătoare involuţie. Unde sînt marile montări, unde sînt marile vedete, unde este baletul, unde sînt balerinele ?

— Să luăm lucrurile organizat. Dintotdeauna revista a cunoscut şi momente de stagnare. Pe vremuri, aceste momente erau pasagere, ceea ce înseamnă că nu durau mai mult de un an, doi. Este adevărat că la ora actuală cam de prea mulţi ani durează această situaţie şi sincer vorbind nu-i văd ieşirea. Marile montări nu mai apar deoarece regimul de economii este prost înţeles. Vedetele au dispărut. Iată, nu demult a părăsit revista şi Nicu Constantin, ca să dau doar un singur exemplu. Cît priveşte balerinele nu au dispărut, sînt aceleaşi de pe vremea lui Tănase.

— Poate că nu ar fi rău dacă ne-am opri ceva mai mult asupra acestor probleme.

— Asta înseamnă că ne-ar trebui o „Flacăra" întreagă pentru a discuta.

— Nici chiar aşa ; vă rog să abordaţi problemele într-un singur cuplet.

— Pe vremuri, revista era un gen protestatar, dar progresist. Noi căutam să aducem pe scenă ceva din durerile omeneşti, din dorinţa de a alina aceste dureri. De cele mai multe ori lucrurile rămîneau în sala de spectacol. Dar erau spuse.

După Eliberare, revista, mulţi ani, a fost socotită o cenuşăreasă, un gen minor care în comparaţie cu teatrele adevărate nu însemna nimic. Această mentalitate greşită a fost mai mult decît dăunătoare. Actorii genului au început să se descurajeze, marea tradiţie a început să se piardă pe drum. Fiecare cuplet, fiecare cîntec era „o problemă de proporţii republicane". Să dau un exemplu. Mălineanu a scris acum 30 de ani un cîntec melodios şi util : **Marinică**. Cei care ne ocupam de problemele teatrului l-am apreciat la justa lui valoare şi l-am inclus în spectacol. Cînd revista a fost gata pentru a merge în turneu, s-a făcut vizionarea. Juriul de pe acea vreme a fost unanim de părere că **Marinică** este un cîntec jignitor şi că trebuie de urgenţă scos. Directorul de atunci, regretatul om de teatru Ion Coman, n-a vrut să ţină cont de recomandarea comisiei şi trupa a plecat la drum cu cîntecul împricinat inclus în program. Acolo unde se cînta, succesul era fantastic, spectatorii înţelegînd exact ceea ce comisia a refuzat să înţeleagă. Turneul mergea strună iar la Bucureşti comisia spumega. Dar adevărata artă pînă la urmă se impune, drept care peste puţină vreme Mălineanu a cîştigat Premiul de Stat pentru **Marinică**. Primii care l-au felicitat au fost chiar membrii comisiei.

Marii actori ai genului au dispărut. Revista nu mai interesează pe cei ce ar putea-o sluji, toţi absolvenţii de institut se doresc distribuiţi în drame, la teatre „serioase". De unde această mentalitate greşită, nu prea ştiu, deoarece mari actori de altădată cu revista au început. Nu este cazul să dau exemple, lucrurile sînt foarte bine cunoscute. Trebuie însă să reamintesc faptul că în urmă cu nu prea mulţi ani un spectacol de revistă nu era construit în jurul unei singure vedete, ci se sprijinea pe umerii unui bogat mănunchi de actori. Într-un singur spectacol de revistă evoluau : Antonescu Cărăbuş, Zizi Şerban, Dan Demetrescu, Tomazian, Gheorghe Trestian, Didi Ionescu-Felea, Elena Burmaz, Maria Tănase, nume sonore care făceau meseria cu pasiune şi cu sacrificiu. Pe vremea aceea, şi cu mult înainte, revista era un templu unde se oficia.

— Spuneaţi mai sus că revista se face cu sacrificii. Nu e prea mult spus ?

— Nu. Iată de ce. Ceream trupei, din dorinţa de a menţine genul, seriozitate, punctualitate, profesionalitate. Ce se întîmpla după căderea cortinei nu mă mai interesa. Notaţi un singur exemplu, sau poate două. Prin 1938 jucam cu mare succes un spectacol. Sili Vasiliu făcea mare succes, era doar vedetă. Îi moare mama şi-mi cere permisiunea să plece la Galaţi. Am chemat-o în birou, i-am prezentat condoleanţe, i-am şters lacrimile de pe obraz, dar nu i-am permis să plece. M-a ameninţat cu demisia, a început să se jelească, era doar mama ei, dar de plecat n-a plecat. Pînă la urmă a înţeles că arta trebuie să o faci cu sacrificii şi că sacrificiile nu sînt vorbe goale. De multe ori eşti pus în situaţia chiar de a le face. Doresc să menţionez faptul că şi eu am fost pus în aceeaşi situaţie, prin 1953, şi la fel am procedat.

— Mărturisiţi-mi acum, după ce au trecut atîţia ani, nu aţi fost prea dur ? Nu regretaţi ?

— Dacă regretam, nu-ţi povesteam întîmplarea. Iată de ce socotesc că nu am greşit. Ceea ce mă enervează acum la revistă cel mai mult este faptul că o premieră dată nu este respectată. Adică cum dai premiera cu nişte actori care după primele apariţii sînt înlocuiţi, fiecare plecînd după bunul plac. Unde s-a mai pomenit aşa ceva ? Cine ne dă dreptul să ne batem joc de spectator ? Cum este şi firesc, toţi spectatorii nu pot veni o dată la un spectacol. Ei trebuie să aibă siguranţa că atunci cînd vor reuşi să capete bilete, vor beneficia de aceeaşi distribuţie ca la premieră. Acesta este un principiu sfînt al teatrului. „Revista 58" s-a jucat seară de seară doi ani şi jumătate. Cînd am dat ultimul spectacol era la fel cu premiera. Spectatorul nu trebuie frustrat. Acuma este clar de ce n-am lăsat-o să plece pe Sili Vasiliu.

— În zilele noastre Stela Popescu se anunţa ca o mare vedetă. Cînd o vedeam apărînd pe scenă îmi ziceam : iată continuatoarea vedetei de altădată, iată omul care a ştiut să preia genul, dar are meritul de a fi inovatoare, iată omul care va avea ce să lase în urmă. Este adevărat că ea mai apare pe scena teatrului de revistă, dar cu un nou statut. O condamnaţi pe Stela Popescu ?

— Nu o condamn ci dimpotrivă, spun că bine a făcut. Aşa cum aţi remarcat, revista e la pămînt. Cu o floare nu se face primăvară. Stela a sesizat just că are toate drumurile închise. Pentru a avea la revistă pe Stela Ponescu, trebuie mai întîi să şi... „Reviste de altădată". De acolo trebuie pornit.

— Ce-i de făcut ?

— Multe. În primul rînd se cere, după părerea mea, reconsiderat actorul. Cred

(Continuare în pagina 21)

DAN BÎRLĂDEANU ■

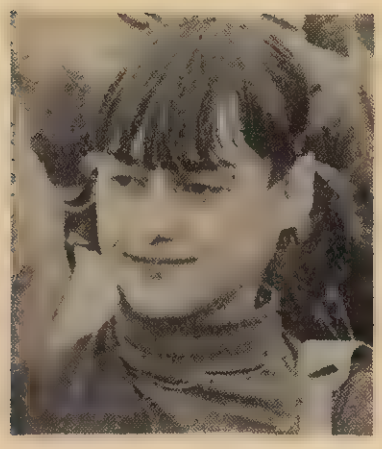

Aurul talentului

Intre celebritățile lumii Nadia Comăneci a păşit la ceasul copilăriei. Pe atunci, exactitatea şi frumuseţea execuţiilor sale adunau laolaltă uimirea şi admiraţia. Acum nu mai e un copil. Acum, Nadia îşi poartă prin lume, cu maturitatea celui ce se cunoaşte pe sine, marele său talent. Neträind deloc sentimentele „alergătorului de cursă lungă" rămas singur în dura sa încercare de autodepăşire, „Steaua gimnasticii" ştie că are mereu în preajmă privirile avid îndreptate spre ea şi nervii de oţel ai multor pretendente la recunoaşterile supreme. Exerciţiile ei, care au zguduit şi interogat radical „legile" gimnasticii, vor rămîne, indiscutabil, înscrise definitiv în antologia de aur a acestei splendide discipline.

O nouă competiţie, **Cupa mondială** la gimnastică, în fapt o etapă a unui spectaculos itinerar al muncii şi talentului, ale cărui orizonturi semnificative se numesc concret **Campionatele mondiale** şi **Olimpiada** 1980, a adus noi argumente în favoarea strălucirii durabile a „aurului" gimnasticii româneşti.

Lîngă Nadia s-a alăturat, cu marele ei talent, micuţa Emilia Eberle, amîndouă aducînd de la această Cupă 4 medalii de aur, cîştigînd fiecare cîte două din cele patru medalii supreme şi parcă pentru a ilustra ideea de omogenitate încă două medalii, una de argint şi alta de bronz. În vitrina muncii şi a talentului, ambasadoarele gimnasticii noastre au aşezat încă o dată semnele invincibilităţii, ale voinţei de a sluji cu demnitate culorile patriei.

La Tokio, Nadia a obţinut a 27-a notă maximă din cariera sa sportivă. Ziarele, specialiştii au contenesc în a exprima entuziasmul faţă de noile exerciţii ale Nadiei, care „au fermecat pur şi simplu pe spectatori" ; faţă de performanţa Emiliei Eberle, cu „strălucitorul său exerciţiu la birnă".

Două fete din România — două fete care s-au ridicat desigur de zborul lin al fluturelui peste pajiştile înflorite, care au privit cu bucurie zborul săgetat al rîndunelelor şi supleţea căprioarelor — au împrumutat aceste sugestii pure de la natură pentru a le afla echivalenţe în exerciţiile lor. Exerciţiile gimnastelor noastre sînt lecţii memorabile despre armonie, despre cîntecul ce locuieşte etern în trupul omului, despre condiţionarea durabilităţii talentului de muncă. Şi de modestie. De mereu via conştiinţă a autodepăşirii, a luptei cu inerţia — şi la ce altitudini se poartă această luptă ! —, a curajului de a-ţi asuma riscul unei eventuale înfrîngeri ca preţ necesar al unei strălucite victorii. Acest curaj îl au numai oamenii cu autentică vocaţie a victoriei. Doar corectitudinea unui exerciţiu, doar perfecta lui execuţie nu pot mulţumi pe un mare sportiv. Acolo, sus, la paralele, fiecare fracţiune de secundă are drepturile sale. Nadia a hotărît să fie mai puternică decît ele. Altfel nu şi-ar onora prestigiul, inconfundabilul ei talent. Doar o fracţiune de secundă s-a dovedit îndărătnică, cutezînd să o învingă pe marea învingătoare. Dar numai pentru o fracţiune de secundă. Fiindcă este sigur, în lungi şi grele ore de muncă, Nadia va pregăti, cu sînge rece, revanşa. Şi va triumfa.

Stau mărturie cele două medalii de aur, medalia de argint care confirmă adevărul talentului ei. Stau mărturie izbînzile Emiliei, tovarăşa de drum prin universul gloriei sportive. Şi, de ce nu ?... în curînd ale noilor stele ale gimnasticii româneşti. Alcătuind laolaltă o superbă constelaţie. Născută din talent, din muncă, din voinţă. Din aceste carate ale existenţei pe care, oricît le vom aplauda, nu le vom omagia niciînd îndeajuns.

NICOLAE DRAGOŞ ■

ANALIZĂ

FĂRĂ CUVINTE

După acel „de neuitat" 4—6 în compania reprezentativei Iugoslaviei (preliminariile C.M.), în ziua de 21 noiembrie 1977 Plenara Comitetului federal a ales un nou Birou al Federaţiei române de fotbal, în frunte cu tovarăşul Anghel Paraschiv, preşedinte. S-a scurs, între timp, ceva mai mult de un an şi jumătate. Iată palmaresul echipei reprezentative a României în această perioadă de timp :

1978 : 1) 22 III. 1—1 cu Turcia, la Istanbul
2) 5 IV. 0—2 cu Argentina, la Buenos Aires
3) 3 V. **2—0 cu Bulgaria, la Bucureşti**
4) 14 V, 0—1 cu U.R.S.S., la Bucureşti
5) 31 V, 1—1 cu Bulgaria, la Sofia
6) 11 X, **1—0 cu Polonia, la Bucureşti**
7) 25 X, **3—2 cu Iugoslavia, la Bucureşti**
8) 15 XI, 0—1 cu Spania, la Valencia
9) 13 XII, 1—2 cu Grecia, la Atena
10) 19 XII, 1—1 cu Israel, la Tel Aviv

1979 : 11) 21 III, **3—0 cu Grecia, la Bucureşti**
12) 4 IV, 2—2 cu Spania, la Craiova
13) 18 IV, **2—0 cu Ungaria, la Piteşti**
14) 13 V, 1—1 cu Cipru, la Limassol
15) 30 V, 0—3 cu Ungaria, la Miskolc
16) 1 VI, 0—1 cu R.D. Germană, la Berlin.

Tragem linia şi facem socoteala : din cele 16 meciuri, doar cinci victorii (pe care le-am subliniat), cinci meciuri nule (între care şi cu Turcia, Israel şi Cipru, ca şi cu Spania, pe teren propriu) şi şase înfrîngeri (una chiar în faţa Greciei, prima din palmares), cu un golaveraj total de 16 înscrise şi tot 16 primite. Rezultă, cu alte cuvinte, cea mai neagră perioadă din istoria fotbalului nostru. Dacă vrea cineva să continue astfel, o poate face. Dar o face în contul nostru ! Şi noi n-o mai vrem. Am intitulat însă acest chenar „Analiză fără cuvinte", deşi, este evident, am fi putut scrie sute de cuvinte despre situaţia de fapt. Preferăm deci să lăsăm faptele să vorbească singure, invitîndu-i pe cititorii noştri să tragă ei înşişi toate concluziile. Nu tot ei, din păcate, vor putea lua, de unii singuri, şi măsurile care se impun.

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREŞTI. Autobuzul — Viitorul Scornicești 0—1 (0—0). Lume multă, peste 10 mii de spectatori, gazon excelent, poate cel mai bun din Capitală la această oră, organizare fără cusur graţie fermităţii observatorului federal Florin Dumitrescu şi strădaniilor preşedintelui asociaţiei gazdă, Lucian Duma. ● În deschidere, echipa secundă de juniori a României a fost surclasată, 1—5, de formaţia similară a Franţei, pe care o întrecuse la Medgidia, vineri, cu 2—1. Dacă oaspeţii, pregătiţi de renumitul Boulogne, au zburdat, jucîndu-se cu adversarii şi cu ocaziile de gol, juniorii noştri parcă au fost legaţi de picioare, lăsîndu-se depăşiţi la toate capitolele, mai întîi spre nedumerirea publicului, apoi spre amuzamentul acestuia, care i-a aplaudat pe francezi la scenă deschisă. Mai lenţi şi mai apatici, elevii lui Mihai Nicolae şi Eugen Mladin se pot declara mulţumiţi de rezultat, diferenţa de scor putînd fi şi mai mare ! ● Fostul internaţional Titus Ozon ne mărturisea, mîhnit, că „în materie de juniori încă bîjbîim". E adevărat, numai că bîjbîim de prea multă vreme, fără ca federaţia de specialitate să ia vreo măsură ! De cîţiva ani, F.R.F. tot face declaraţii şi-şi ia angajamente, dar rezultatele întîrzie. ● În partida vedetă, liderul seriei a II-a a obţinut o victorie meritată şi muncită, făcînd un pas hotărîtor spre promovare. Gruparea pregătită de Anescu şi Circiumărescu a jucat, ca de obicei, cu multă ardoare şi ambiţie, arătîndu-se harnică şi disciplinată. În linia de fund, Pană şi Martinescu au fost de netrecut, iar Petre Petre şi Badea, ale căror nume selecţionerii n-ar trebui să le uite, au stăpînit centrul terenului, punîndu-şi coechipierii în bune situaţii de gol. După ce Şoarece şi Palea au ratat copilăreşte şi după ce Badea a şutat în stilpul porţii lui Mocanu, virful de atac al Viitorului a înscris unicul punct al meciului, reluînd cu capul o centrare a lui Pană şi consfinţind o izbîndă indiscutabilă. ● De partea cealaltă, Autobuzul, fără căpitanul ei, Zamfir, 3 cartonaşe, n-a mai repetat buna prestaţie din prima repriză a meciului cu Rapid, formaţia antrenată de Vasile Copil fiind nevoită să se încline în faţa unei garnituri mai bătăioase şi chiar mai abile. ● De la gazde, Iacob şi Margelatu s-au zbătut mai mult. Singura ocazie a Autobuzului s-a consumat în minutul 18, cînd Sultănoiu a trimis din apropiere un volé violent peste poarta lui Anghel. ● După meci, Dumitru Anescu, încă şchiopătînd după un recent accident de maşină, abia a prididit cu primirea felicitărilor, Valentin Stănescu şi Gheorghe Dungu i-au strîns mîna, primul remarcînd că „fundaşii centrali ai Viitorului au jucat ca la carte". ● Fără greşeală, cursiv şi inteligent, arbitrajul unei brigăzi din Buzău, avîndu-l la centru pe profesorul de istorie Cristian Teodorescu. **(Ovidiu Ioaniţoaia)**

BUCUREŞTI. Rapid — Metalul Plopeni 4—0 (2—0). Patru goluri, unul mai frumos decît celălalt, au încununat o evoluţie de excepţie (mai ales în repriza a doua) a jucătorilor antrenaţi de Ion Motroc. Într-adevăr, de foarte multă vreme jucătorii alb-vişinii nu şi-au creat, pe parcursul a 90 de minute de joc, atîtea ocazii clare de gol şi, mai ales, de multă vreme n-au luptat cu atîta ardoare pentru victorie. ● Cele două puncte puse în joc, folositoare mai ales celor din Plopeni, au făcut ca pe parcursul primelor 45 de minute ale partidei să se joace aspru, pe alocuri chiar dur, Savu, Puriţ, Petcu şi Giba excelînd la acest capitol. ● Foarte repede, în minutul 4, M. Stelian a deschis scorul cu o lovitură de cap, iar Bartales l-a majorat (min. 25) după o fază excelent lucrată de Paraschiv şi Manea. La rîndul lor, jucătorii din Plopeni au acţionat cursiv, cu acţiuni bine gîndite tactic. Negoiţă şi Spiridon (min. 9,17, 14) punîndu-i la grea încercare pe Ioniţă (neinspirat în această partidă. ● După pauză, elanul oaspeţilor a fost frînt parcă de golul de kinogramă al lui Paraschiv (3—0, min. 49), care a reluat sec, fără drept de apel pentru portar, o centrare, şi ea perfectă, a lui Bartales. ● Din acest minut 49, Rapidul se dezlănţuie, pe teren rămîne parcă o singură echipă, care joacă cum şi ce vrea, golul al patrulea, al lui Şutru (min. 87), şi celelalte cinci-şase ocazii ratate copilăreşte de Manea făcînd deliciul galeriei. ● Metalul a mai avut o singură zvîcnire (min. 87, penalty acordat de arbitrul Igna), dar Ioniţă s-a opus golului de onoare al oaspeţilor, vrînd parcă să se revanşeze pentru lipsa de inspiraţie de care a dat dovadă la cîteva dintre fazele mai periculoase ale atacanţilor din Plopeni. ● A arbitrat nu atît de ferm cum ne obişnuise I. Igna, Arad. **(Cornel Cătană)**

„Bătrînii"

Desfăşurată la sfîrşitul săptămînii trecute, ediţia a XXV-a a internaţionalelor de atletism ale României a constituit un bun prilej de verificare şi, totodată, de evaluare a posibilităţilor în perspectiva Olimpiadei din 1980 şi, ca obiective mai apropiate pentru atletismul nostru, a Cupei Europei şi a Jocurilor Balcanice. Jubileul a fost, în linii mari, o reuşită, înscriindu-se drept o încercare notabilă de a readuce o întrecere tradiţională în atenţia concurenţilor străini de valoare şi, implicit, în cea a publicului. Au asistat la concurs mai mulţi spectatori decît la ultimele ediţii, în jur de 3 mii, făcîndu-se un pas important în această direcţie, după cum şi atleţii străini s-au prezentat în număr mai mare, sosind la Bucureşti din 18 ţări din Africa, Asia, America Centrală şi, firească, Europa. Numai că, dincolo de cîteva excepţii, suliţaşa Sanderson din Anglia, sprintera Decker din R.F.G., săritorul în lungime Cybulski din Polonia, alergătoarea de garduri Kempin din R.F.G. şi săritoarea în înălţime Meyfarth din R.F.G., valoarea oaspeţilor a fost redusă, reprezentanţii noştri dominînd întrecerile şi ajudecîndu-şi marea majoritate a titlurilor. În condiţiile în care vîntul a suflat puternic, ajungînd pînă la 10 metri pe secundă, rezultatele înregistrate au fost bune, cîteva chiar de răsunet internaţional. Făcînd un bilanţ, să subliniem că s-au depăşit 7 recorduri ale internaţionalelor şi că dinamovistul Nicolae Bîndar a aruncat ciocanul la 73,66 m, stabilind un nou record naţional.

Figura centrală a competiţiei a fost, fără îndoială, Ileana Silai, cîştigătoare, cu timpi excelenţi, a probelor de 800 şi 1 500 de metri. În lipsa Nataliei Mărăşescu, accidentată, Ileana Silai a făcut, în ciuda unui vînt vrăjmaş, o excelentă cursă pe 1 500, oprind acele cronometrelor la 4:00,0, ceea ce reprezintă cea mai bună performanţă mondială a anului în curs. Acestei minunate atlete, exemplu de tenacitate şi seriozitate, i-a fost de mare ajutor prestaţia Maricicăi Puică, alergătoare care a dat tonul cursei, conducînd pînă aproape de final şi izbutind, cu 4:03,3, un record personal demn de stimă şi respect. Deşi la 38 de ani, vîrstă la care întrecerile atletice sînt privite, de regulă, din tribune, Ileana Silai, elevă a antrenorului Silviu Dumitrescu, nu pare dispusă să abandoneze asaltul celei mai înalte performanţe, ea rămînînd în continuare unul din „monştrii sacri" ai atletismului românesc, înaintînd ferme promisiuni pentru concursurile următoare, înţelegînd prin asta şi Jocurile Olimpice de la Moscova.

Isprăvile Ilenei Silai, dar nu numai ele, readuc în discuţie o problemă, cea a vîrstei, îndelung controversată şi, după opinii autorizate, încă nerezolvată de federaţia de specialitate. Silai are, cum ziceam, 38 de ani, Carol Corbu, 33, Argentina Menis, 31, Maricica Puică, 29, Valeria Bufanu-Ştefănescu, în pragul reintrării după ce a născut, 33, Cornelia Popa, 29, Virginia Ioan, 30. Ei nu mai sînt, din punct de vedere al performanţei obişnuite, la prima tinereţe sportivă, dar continuă să domine şi să anime probele la care iau parte, arătîndu-se cei mai buni, reuşind rezultate mai mult decît promiţătoare, cele mai multe competitive pe plan mondial. Cu toate astea, nici unul din cei de mai sus nu face parte din lotul întocmit în vederea Olimpiadei, acesta alcătuindu-se după criterii de etate şi în ideea perspectivei. Să fim bine înţeleşi, n-avem nimic împotriva promovării la timp a elementelor tinere de reală valoare, dar ni se pare cel puţin ciudată optica după care fruntaşii incontestabili ai unor probe sînt lăsaţi în afara lotului reprezentativ, luîndu-se în considerare nu performanţele lor, ci datele de naştere !

Pînă nu e prea tîrziu, pînă nu se va pune problema îndreptării unor erori păgubitoare, să dăm „bătrînilor" încrederea pe care o merită şi pe care o justifică integral, prin seriozitate, prin perseverenţă şi, înainte de toate, prin rezultate. E mai grav să persişti într-o greşeală decît chiar s-o comiţi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Ileana Silai are toate motivele să se bucure ! 4:00,0 reprezintă cea mai bună performanţă mondială a anului pe 1 500 de metri

Maricica Puică în plin efort. Întrecută pe ultimii metri de Silai, ea a înregistrat 4:03,0 pe 1 500, cîştigînd apoi detaşat, pe 3 000 de metri ; Deşi a împlinit 33 de ani, profesorul de matematici Carol Corbu continuă să fie cel mai redutabil dintre săritorii noştri de triplusalt ; Ilie Floroiu, în plin efort, în drum spre titlu, la 10 kilometri

Fotografii de LIVIU MINECAN ■

Dosarul energiei

CUM, CÎT ŞI UNDE ECONOMISIM

Despre inginerul Cornel Litera am auzit, prima oară, cu cîteva zile în urmă. Numele lui fusese adus în discuție de către un director al Centralei industriale de rețele electrice, care luase cunoștință despre o realizare a mai tînărului său coleg de la Întreprinderea de articole din sticlă București, grație căreia, în unitatea pomenită, se obțin reduceri ale consumului energetic.

În ce constă ideea inginerului Cornel Litera ? Am aflat-o chiar din gura lui.

— În cadrul acțiunilor de raționalizare a consumurilor de energie electrică am încercat să găsesc o soluție prin care să pot ușura sarcina întreprinderii în care muncesc, de a coborî sub normele stabilite, fără a împieta activitățile obișnuite. Compresoarele mașină multă energie electrică și nu totdeauna pe deplin justificat, chiar dacă în condiții legale... La noi, la sticlă, dispunem de două bare pentru aer comprimat : una de 3 atmosfere, pe principiul electroidal și alta de 6 atmosfere, echipată cu compresoare de tip „Reșița", cu pistoane. Întrucît sistemul elicoidal nu permite reglaje, eram nevoiți să aruncăm în atmosferă anumite cantități de aer comprimat pentru care, bineînțeles, se cheltuise deja energia necesară și echivalentul producerii ei, în combustibili. Situație „clasică" de risipă. Primul lucru pe care l-am întreprins a fost să organizez mai logic folosirea compresoarelor de la bara de 3 atmosfere, trecînd acele utilaje al căror proces tehnologic permitea transferul de la bara de 6 atmosfere la cea dintîi. Am obținut o încărcare la sarcina nominală a barei de 3 atmosfere și o descărcare a celei de 6. Acum, problema era cum să reglăm compresoarele „Reșița" ale barei de 6 atmosfere pentru a nu arunca aerul comprimat, devenit... disponibil. Am pus la punct un sistem electropneumatic de reglare a debitului de aer la aceste compresoare. Din luna decembrie, anul trecut, am început să-l aplic.

— Ce avantaje oferă sistemul despre care vorbiți ?

— Mai întîi precizez că actualele regulatoare de presiune (debit) ale compresoarelor „Reșița" nu corespund eficacității înscrise în cartea lor tehnică. Cel puțin la noi în întreprindere. Totodată, prezintă unele neajunsuri în exploatare, supapele nedeschizîndu-se brusc și în întregime, astfel încît se supraîncălzesc, inelele se rup și economisirea de energie nu se mai produce. Sistemul nostru de reglare automată a pistoanelor și de comandă a supapelor de aspirație are următoarele avantaje : reduce consumul de energie electrică, prin posibilitatea reglării debitului de aer, în funcție de consum, între treptele de putere fabricate, permite reglarea presiunii în bara generală la orice valoare, în domeniul 4—7 atmosfere, cu aceeași precizie de 0,3 pînă la 0,4 atmosfere, evită acumularea de ulei, la compresoarele cu mai mulți cilindri, dispozitivul putînd să fie aplicat la toate compresoarele cu piston prevăzut cu deschidere pneumatică a supapelor de aspirație, care nu permit — în prezent — opriri și porniri intermitente automatizate. Și mai sînt și alte avantaje...

— Ați făcut vreun calcul al economiilor de consum energetic ce se pot obține prin generalizarea sistemului dumneavoastră ?

— Am făcut. Știind că există 2 000 de compresoare „Reșița" în industrie și considerînd o economie medie de 10 kWh, obținută prin aplicarea sistemului folosit la noi, la sticlă, și o funcționare de 20 de ore pe zi, se pot obține economii anuale de 120 milioane kWh, adică de 40 de mii vagoane de petrol !

Inginerul Cornel Litera a informat, în scris, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, I.D.E.B. și C.I.R.E., despre sistemul preconizat și aplicat la I.A.S.B.

— Gîndind-o pentru nevoile întreprinderii noastre, îmi spune ing. Grigore Togan, directorul I.A.S.B., Cornel Litera, animat de probitate profesională, a comunicat soluția găsită și altor instituții. Pînă acum, una singură a răspuns, poate cea mai interesată : Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, care fabrică acele compresoare cu pistoane despre care ați aflat.

Mi se arată scrisoarea sosită de la Reșița, la 3 mai a.c. Reproduc din ea : **„Propunerea este corectă din punct de vedere tehnic și poate funcționa în bune condițiuni.** Schema de funcționare este mai complexă și are posibilități de defectare mai numeroase decît un sistem clasic pneumatic, foarte răspîndit pe scară mondială, motiv pentru care **nu optăm pentru generalizarea sistemului propus la compresoarele ce se fabrică în mod curent la I.C.M.R.** Sistemul propus se poate aplica la stațiile de compresoare care trebuie reglate la o presiune sub 5,5 bar și în stațiile unde, datorită consumului redus, compresoarele funcționează frecvent și pe durată mai lungă cu debite reduse, unde sistemul electric este mai sensibil și funcționează mai corect, precum și de către oricare beneficiar care dorește a aplica un sistem electric mai complicat decît sistemul de releu pneumatic, care este și el conceput să acționeze bruse (tot sau nimic). Ca urmare a celor de mai sus **I.C.M.R. nu va trece la sistemul de reglaj propus întrucît, în mod normal, stațiile de compresoare se concep astfel încît funcționarea compresoarelor să fie numai accidental, respectiv de scurtă durată, la sarcină redusă, avînd în vedere că funcționarea în regim diferit de cel nominal la debit mai redus și presiune mai redusă duce la randamente mai scăzute, indiferent de sistemul de reglaj aplicat, care nu poate îmbunătăți randamentul.** Calculul economic făcut de autor are la bază funcționarea continuă, în condiții de consum redus, a întregului parc de compresoare din țară, lucru ce nu este corect după cele explicate anterior și, în consecință, acest calcul indică economii mult superioare celor reale".

Înainte de orice comentariu, încă o întrebare pentru Cornel Litera :

— De cînd funcționează sistemul dumneavoastră în întreprindere ?

— De aproape 6 luni.

— Cît costă ?

— Pentru fiecare compresor, 3 000 de lei, piesele necesare fiind, toate, fabricate în țară. Amortizarea acestei sume se obține în cel mult 2—3 luni, prin însăși economia realizată la consumurile de energie electrică. Față de costul de sute de mii de lei al unui compresor cu cîțiva cilindri nu mi se pare un plus exagerat sau nejustificat economic.

Și o investigație în registrele de consum ale I.D.E.B.

Ce ne spun ele ? **Că față de luna ianuarie a anului trecut, în aceeași perioadă a anului curent, cînd sistemul lui Cornel Litera fusese introdus, consumul de energie electrică la I.A.S.B. a scăzut cu 2,5 la sută ; în februarie cu 7,5 la sută, în martie cu 3,9 la sută și în aprilie cu 13,7 la sută ! !**

Comparativ cu energia consumată de întreprindere, în aprilie 1978, cea folosită în aprilie anul curent a reprezentat doar 86,3 procente. În aceste importante economii, cea mai mare pondere au avut-o cele obținute la stația de compresoare, dar dacă s-ar calcula numai scăderile de consum ale acestor utilaje procentele ar fi cu mult superioare. Directorul întreprinderii mă asigură că, în cele șase luni de funcționare, sistemul creat de Cornel Litera nu s-a defectat.

Și acum cîteva păreri privind răspunsul I.C.M. Reșița, care este echivalent cu respingerea sistemului preconizat de inginerul C. Litera.

În situația actuală, cînd criteriul energetic a fost reconsiderat, devenind prioritar, credem că nu mai trebuie să fie admisă funcționarea unor compresoare neprevăzute cu un sistem de reglaj. Faptul scapă din vedere celor care semnează scrisoarea adresată I.A.S. București. Referindu-se la „randament", tovarășii de la Reșița se limitează, de fapt, la un singur și minor, în momentul de față, aspect și anume acela al „randamentului" compresorului, din punctul de vedere al celui care-l produce, dar nu și din al celor care-l exploatează, ceea ce mi se pare de neadmis. În privința calculului economic făcut de autor, de asemeni răspunsul I.C.M. Reșița comite o eroare pentru că, admițînd că inginerul C. Litera a ajuns la cifre mai mari, este absolut necesar să se știe dacă, în cazul unor cantități mai mici, aplicarea sistemului său rămîne sau nu interesantă, sub aspect economic.

Apreciind faptul că I.C.M. Reșița a răspuns totuși scrisorii primite de la Întreprinderea de articole din sticlă București, să adăugăm însă că, în ceea ce privește conținutul adresei respective, constructorii de pe Bîrzava nu și-au vădit și capacitatea de a recepta, cum se cuvine, o noutate tehnică menită să conducă la realizarea unor economii în consumul de energie electric, lăsîndu-se mai mult influențați de problemele ce s-ar ivi în cazul acceptării inovației propuse atentiei lor, decît de eficiența ei. Din aceste motive, expuse foarte succint, lăsăm deschisă discuția privind **sistemul electropneumatic pentru reglarea debitului de aer furnizat de compresoarele „Reșița".** Invitîndu-i pe cei care au ceva de spus în această privință să se pronunțe în chiar coloanele revistei „Flacăra". Desigur, nu-i excludem nici pe specialiștii de la I.C.M.R. și nici pe cei de la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Energiei Electrice, ca și pe toți cei cărora Cornel Litera li s-a adresat, considerînd că-și face o datorie de conștiință, dincolo de care acest om nu vrea să se mai lupte. De ce ?

EMANUEL VALERIU ■

Uneori, şoferii se autopedepsesc

Imaginea mașinii — bună de dat la fier vechi — ca urmare a accidentului este caracteristică fragilelor autoturisme. Coliziunile puternice le transformă nu rareori în mormane de fiare torsionate, ele se rup deseori în două, ba chiar și în patru.

Rar, foarte rar, poate fi văzut un puternic autocamion în ipostaza celui din fotografie, cabina desprinsă de caroserie și făcută zob, aripile desprinse și ele și proiectate la cîțiva metri, șasiul îndoit puternic și „văduvit" de suprastructura sa lemnoasă, prefăcută în surcele etc.

„Performanța" din imagine aparține șoferului Gheorghe Lupăescu de la unitatea de mecanizare, transport și construcții forestiere Gura Humorului.

Cum s-au întîmplat lucrurile ?

În ziua de 15 mai a.c., în jurul orelor 18.30, șoferul Mișu Strugariu de la aceeași unitate este depistat în Dorohoi de un agent de circulație în timp ce conducea, sub influența alcoolului, autocamionul 21-SV-2860. În plus, conducătorul auto folosea autovehiculul în interes personal.

Contravenientul a fost amendat, permisul de conducere i-a fost reținut, iar mașina a fost expediată cu un alt șofer la garajul grupului de autocamioane aparținînd unității sus-menționate, dislocat în orașul Dorohoi.

Lipsit de permis și de mașina cu care intenționa să facă cîteva vizite unor amici, M.S. reflecta pe stradă la cheful ratat în compania prietenilor din pricina ghinionistei întîlniri cu agentul de circulație.

„Ce atîta supărare pentru un fleac", i-a replicat un coleg de serviciu — și el șofer, pe nume Gheorghe Lupăescu — după ce a auzit de la Mișu întîmplarea prin care trecuse.

„Parcă ce, împreună nu putem bea un pahar de vin, trebuie neapărat să umbli pentru asta pe nu știu ce coclauri ? a spus în continuare Lupăescu, luîndu-și de braț colegul și îndreptîndu-se spre bufet.

Patru ore au zăbovit cei doi, încurajîndu-se reciproc : pahar după pahar.

Pe la ora 23,00 au hotărît să „ridice ancora". Să nu credeți cumva că spre casă. Nu ! Nici vorbă.

Ce se întîmplase ? În fața paharului de rom, Strugariu lăudase cu atîta convingere calitățile vinului prietenilor pe care trebuia să-i viziteze, încît Lupăescu s-a arătat hotărît să-și conducă de îndată prietenul cu mașina; direct spre satul unde locuiau amicii cu pivnițele burdușite de vinuri bune.

Deși de la bufet pînă la garaj se face pe jos maximum 10 minute, celor doi le-a trebuit jumătate de oră pentru a ajunge împleticindu-se la locul unde erau parcate mașinile.

Greu i-a fost apoi lui Lupăescu să nimerească locul unde trebuie introdusă cheia de contact. În sfîrșit, au pornit.

Lupăescu minuia cu dificultate comenzile mașinii, iar capul îi cădea din cînd în cînd spre volan. Traiectoria mașinii descria un fel de slalom chinuit.

Pe cît de greu a nimerit Lupăescu locașul cheii de contact pe atît îi era de greu să găsească localitatea amicilor care îl așteptau cu vinul la rece.

În jurul orei 1, după ce căutaseră în zadar drumul dorit, cei doi se îndreptau de la Dorohoi spre Suceava. Cu reflexele amorțite de băutură, Lupăescu nu realiza că mașina nu merge, ci zboară.

La km 22 + 600 pe raza comunei Zvoriștea, județul Suceava, drumul face o curbă relativ largă spre dreapta. În acest punct pilotul pierde controlul mașinii. Aceasta rulează întîi pe acostamentul drumului apoi prin șanț, de unde intră în plin într-un pom.

În accident își pierd viața cei doi șoferi, iar mașina este adusă în starea din fotografie.

Doi șoferi care se autopedepsesc pentru atitudinea lor inconștientă.

Se pune însă întrebarea : sînt oare ei singurii vinovați ?

Cum se ocupă conducerea unității respective de instruirea, educarea, controlul conducătorilor auto din subordine ?

Cum se explică faptul că în unitatea respectivă fiecare pleacă unde vrea, cînd vrea, cu ce mașină vrea, că fiecare șofer poate dispune de mașinile statului, de benzina statului, fără să fie nu împiedicat, dar măcar întrebat de cineva ?

Colonel VICTOR BEDA ■

Actori totali pentru revistă!

(Urmare din pag. 19)

că institutul, ca singurul furnizor de cadre, nu este suficient. Pe vremuri noi mergeam prin țară pentru a depista talentele. Acum avem acest minunat Festival național „Cîntarea României" care ne aduce „pe tavă" talentele, deci avem de unde alege. Trebuie să se găsească forma legală. Cînd am spus că baletul este cel de la Tănase, am făcut o glumă tristă dar adevărată. Actualele balerine au un statut complet necorespunzător, din care cauză, foarte puțini tineri sînt dispuși să îmbrățișeze această meserie frumoasă, grea dar efemeră. Din păcate, Teatrul de revistă este socotit un teatru de categorie inferioară, ceea ce înseamnă normă mai mare pentru actor și altă categorie de remunerație. Este o mare nedreptate care s-a făcut genului.

Repet, actorul de revistă trebuie să fie un actor complet : să joace, să spună cuplete, să cînte și să danseze. În teatrul dramatic lucrurile parcă nu stau așa. Iată motivul pentru care, cum se afirmă un talent, cum o și tulește.

— Unde sînt cupletiștii de odinioară ?

— Problema este mai complicată. Nu avem cupletiști, pentru că nu avem cuplete. Nu avem cuplete, deoarece ni-e frică să criticăm. Vai, se supără cutare, auleu, aude careva și atunci îi dăm cu veșnicile generalități. Pînă cînd vom mai discuta în cuplete despre bacșiș, neveste, soacre și pietoși ? De cîtiva ani buni urmăresc „Flacăra" și constat că răul poate fi criticat.

— În ultimii ani Teatrul C. Tănase încearcă să-și modifice genul. Iată nu demult un spectacol „Salutări de la Vasile" care, după părerea mea, este, din păcate, o nereușită, în ciuda faptului că vedeta se cheamă Dem Rădulescu. Foarte puține nume noi apar ca textieri. Există cîteva nume care sînt vehiculate cu regularitate.

— Este o problemă mai dificilă. Cred că trebuie discutat cu actualul director al teatrului, care, trebuie s-o recunoaștem, are nevoie de multă echilibristică pentru menținerea unei trupe constante. Și mie mi se pare că la capitolul textieri sînt prea puține nume noi. Sînt de acord cu vehicularea unui număr restrîns de colaboratori, dar cu o singură condiție : să fie **mereu proaspeți și mai ales îndrăzneți.** Numai așa se poate merge înainte.

— Dacă odată Teatrul de revistă beneficia de un evantai de nume, fiecare nume fiind o vedetă, astăzi situația se prezintă cam așa : nu avem vedete, dar a apărut vedetismul. Ce-i de făcut ?

— Poate dacă apărea vedetismul era bine, dar a apărut pseudovedetismul, ceea ce este mult mai grav. Și eu stau și mă tot gîndesc. Cutare joacă numai cu cutărică, acela nu-l acceptă pe celălalt deoarece l-a jignit într-o ședință etc., etc. Cînd au existat altădată asemenea probleme ? Într-un teatru trebuie să fie un singur director iar regizorul trebuie să fie directorul unui spectacol. Aceștia trebuie să hotărască cine cu cine joacă, și asta în funcție de vederile regizorale și interesele teatrului. Mai este un lucru : prea ușor se ajunge pe scenă, de unde se vede că puțină ucenicie nu strică. Revista duce lipsă, deocamdată, de un animator de anvergură, de un om care să-și scoată sufletul, să-l împletească cu cel al revistei pentru a o catapulta din nou pe orbita pe care o merită. A nu se uita că revista așa cum a fost gîndită și realizată de regretatul Tănase nu o găsim nicăieri în lume. Este a noastră și numai a noastră.

— Cunoașteți un asemenea nume ?

— Cunosc, dar nu-l spun.

Nicolae Tonitza — Fetița pădurarului

Diplomație deschisă

Cineva spunea odată — și remarca avea să facă școală — că activitățile științifice întreprinse azi pe glob reprezintă 90 la sută din volumul total al activităților de acest gen desfășurate de oameni în întreaga sa istorie. Același lucru s-ar putea spune, la fel de bine, despre multe alte activități ce se înfăptuiesc la scara planetei. Despre contactele politice dintre state, despre schimburile lor comerciale și culturale, după cum — din păcate — și despre activitățile legate de susținerea cursei înarmărilor pe glob. Diplomația stă, și ea, sub semnul unei similare creșteri în volum, care e de-a dreptul exponențială.

Străvechea artă — și în același timp (tot mai mult) știință — a diplomației dobîndește însă profiluri noi nu numai de ordin cantitativ ci și de natură calitativă. Se vorbește despre, se dorește și se practică într-o măsură tot mai mare o diplomație deschisă, termen pe care literatura de specialitate tinde să-l asimileze ca o noțiune fundamentală a domeniului. Fapt pe deplin explicabil : în fond, legic. O lume care se dorește înnoită — mai bună și mai dreaptă — nu poate fi slujită decît de o diplomație structural nouă, a dreptății și echității. O diplomație care să pornească de la interesele tuturor statelor și popoarelor și în realizarea căreia să fie implicați toți factorii interesați adică, în ultimă instanță, întreaga omenire. Acesta este sensul în care se vorbește astăzi despre o diplomație deschisă.

Deschisă, în întreit înțeles. Deschisă, o dată, față de popoare, care nu mai acceptă să existe doar „pentru a fi înșelate" — cum amar sună versul eminescian. Căci cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale, popoarele însele, nu mai sînt, în epoca noastră, doar obiect ci și subiect al diplomației, înțeleasă ca activitate desfășurată în interesul tuturor națiunilor lumii. Tranzacțiile de culise, diplomația purtată în spatele ușilor bine capitonate, machiavelismul — în sensul peiorativ dat termenului, în măsura în care ele se manifestă astăzi, descind în mod direct din politica de dominație și dictat, de amestec și ingerințe în treburile interne ale popoarelor, din politica zonelor și a sferelor de influență. Ar putea oare o politică ce-și propune să perpetueze relații de dominație în forme disimulate, contrar intereselor popoarelor, să adopte o diplomație deschisă, care să nu aibă nimic de ascuns conștiinței omenirii contemporane ?

Diplomația deschisă implică, totodată, exercitarea în fapt a dreptului și a îndatoririi tuturor statelor de a dezbate și a decide în legătură cu toate marile probleme ce confruntă lumea de azi. Partizanii vechii politici de inechitate în relațiile internaționale încearcă să se replieze încă în tranșeele, tot mai vulnerabile, ale pretinsei imposibilități de a se purta cu succes negocieri multilaterale (și care de atîtea ori angajează, practic, toate statele lumii). În faza geneveză a primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, care a presupus îndelungate și laborioase activități diplomatice, promotorii diplomației oculte încercau să teoretizeze aserțiunea că „în 35 e greu de negociat și de ajuns la consens", că mai bine ar fi să se trateze problemele — de interes comun ! — în cadre restrînse, selective, arbitrar concepute, urmînd ca cele hotărîte astfel să fie apoi însușite în mod automat de toate părțile angajate în dialog. Realitatea a arătat că deși eforturile depuse „între 35" n-au fost deloc ușoare, rezultatele obținute, prin consens real, au dat temeinicie și perspectivă largă procesului de îmbunătățire a climatului politic general european, și aceasta tocmai pentru că hotărîrile adoptate n-au fost impuse. Virtuțile diplomației deschise se învederează în mod clar și în demersurile vizînd abordarea realistă, într-o viziune cuprinzătoare, a problematicii dezarmării. Tot ceea ce a însemnat pas efectiv pe calea spre înfăptuirea acestui deziderat vital al omenirii este rodul conlucrării tuturor statelor interesate, după cum soluțiile nesatisfăcătoare, blocajele și insuccesele sînt tributare diplomației secrete, practicată restrictiv în contextul vieții internaționale.

În sfîrșit, diplomația deschisă este tot mai mult înțeleasă ca o formă a veritabilei democrații, nu numai în relațiile dintre state, cît și pe plan național. O trăsătură definitorie a diplomației românești de azi o reprezintă dezbaterea largă a problemelor politicii externe, informarea întregului partid și popor în legătură cu activitatea internațională a României socialiste. Dialogul permanent, cu adînci semnificații, pe care secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl poartă cu poporul, asupra tuturor problemelor majore ale realității românești de azi își dovedește inestimabila valoare și în domeniul activității internaționale a partidului și statului nostru. Stau mărturie, în acest sens, amplele dezbateri, cu participarea întregului popor, asupra acțiunilor de politică externă ale României socialiste, adeziunea plenară a națiunii față de acțiunile de colaborare internațională ale partidului și statului nostru, față de acțiunile diplomației românești, puse în slujba intereselor fundamentale ale poporului nostru.

Diplomația deschisă este astăzi corolarul firesc al năzuințelor comunității internaționale de a edifica pe planeta noastră o lume mai bună și mai dreaptă, despovărată de balastul nefast al orînduielilor inechitabile ce au întinat de atîtea ori, în istoria umanității, și nobila misiune a diplomației.

CORNELIU VLAD ■

Monumente pentru un hamburger!

„Vreau să ridic un monument personal capitalismului", declara Ray Kroc, regele neîncoronat al hamburgerilor. Mai lipsește doar ca obeliscul simbol — vă amuză ideea unui monument în formă de ... cîrnat? — să fie realizat din cine știe ce superbă marmură și implantat, în urma unei ceremonii fastuoase, într-un acuar din... Spuneam doar acesta lipsește pentru că un monument al consumatorismului absurd există. E nevoie doar de puțină imaginație pentru „construirea" lui. După cum aprecia revista franceză „Le Nouvel Observateur", un nou Empire State Building s-ar putea edifica din carnea vîndută de restaurantele Mc Donald's din 1954 pînă acum. Mc Donald's fiind la ora actuală o societate multinațională care deține o rețea de 5 000 mici restaurante în 20 de țări. Aici nu se pot consuma decît hamburgeri, laote bătut și cartofi prăjiți. Cu oîine la discreție. Un „fluviu" de 200 milioane litri de lapte bătut purtînd spre gurile cumpărătorilor 190 000 tone de cîrnați și 180 000 tone de cartofi prăjiți străbate lumea de la New York la Paris, de la Tokio la Melbourne, de la Roma la Guatemala, de la...

Ei bine, și tot navigînd, gloriosul hamburger își schimbă consistența, mirosul și culoarea devenind... dolar. Grație lui firma Mc Donald's face vînzări în sumă de 4 miliarde dolari anual! Și atunci, se explică sau nu emfatica dorință a întreprinzătorului comerciant? Merită sau nu cîrnatul un obelisc?

Apare însă o altă firească întrebare. Bine, e bun un hamburger fierbinte, cînd îi-e foame mai ales, dar de aici pînă la miliarde e totuși un drum. Cum de-a prins atît de repede și atît de fructuos pentru buzunarele lui mister Kroc (citiți cum se scrie, fără să vă lăsați tentați a adăuga la începutul numelui încă două litere)? Simplu. Se poartă, și nu numai că se poartă, dar forțează mina și timpul celui cînului o lapidară și grăitoare exoresie „fast food", ceea ce ar însemna, într-o traducere aproximativă, „a minca din mers". Cunoscînd regulile jocului — ale societății adică — istețul afacerist a mizat tocmai pe criza de timp și pe nevoia celor cu salarii modeste de a minca repede și ieftin. Și a mizat bine. Cum numărul acestora este de ordinul sutelor de milioane... Rezultatul? Dacă în 1966 Mc Donald's vindea cîrnatul jubiliar cu numărul 200 de milioane, azi desfacerile cotidiene au ajuns la rotunda cifră de 10 milioane bucăți! Bun psiholog, creatorul acestui mănos comerț nu s-a adresat celor care-și pot permite un prînz la marile restaurante fără să se uite pe nota de plată. El a mers pe mîna muncitorilor, a șomerilor și emigranților, a acelora pentru care un pahar de lapte bătut băut după îngurgitarea în viteză a unui hamburger cu cartofi prăjiți la prețul de 1 dolar, constituie un prînz consistent.

Dar, remarca „Le Nouvel Observateur", noul val al comerțului alimentar n-a reușit să pătrundă pe piața africană. Această constatare plină de semnificații nu este urmată, din păcate, de nici o explicație. Oare să nu aibă africanii nevoie de carne și lapte? Să refuze ei să se înfrupte din monumentul...? Să bareze ei calea unui afluent al marelui fluviu cu bunătăți?

Sau poate? Sau poate cei 0.54 dolari pe zi, cît cîștigă sute de milioane de africani, n-au tentat firma? Probabil că este vorba de costurile ridicate ale investițiilor ce ar trebui făcute pentru a putea vinde... jumătăți de hamburgeri!

IOAN ROȘCA ■

• FAPTELE ȘI ZILELE SĂPTĂMÎNII

AFIȘ ABANDONAT

Clocniri, furturi, lovituri și răniți, trei morți. Două filme — „Războinicii" („The Warriors" de Walter Hill) și „Nopți pe bulevard" au declanșat în presa americană o polemică asemănătoare celei pe care, în 1971, a mai suscitat-o „Portocala mecanică". Un afiș, pe care îl reproducem, sugerînd o lume crîncenă, un slogan „ca o lovitură de pumn" : „Sînt 100 000. Cinci pentru un polițist". Coșmar american. Într-adevăr, ce ar putea să facă cei 24 000 de polițiști ai New Yorkului împotriva a 100 000 de vagabonzi ?

Neliniștit de reacțiile publicului, Paramount, distribuitorul filmului, a schimbat rapid campania publicitară, abandonînd afișul inițial pentru o publicitate mai cuminte, în care filmul devine o clasică înfruntare între buni și răi, nemaiputîndu-i-se reproșa că incită la violență.

ÎN LOC DE : „EU SÎNT SĂNĂTOS, CEEA CE VĂ DORESC ȘI VOUĂ..."

Imaginea pe care a publicat-o recent săptămînalul milanez „L'Europeo" pornește de la o constatare extrem de întristătoare: unii emigranți italieni, neștiutori de carte, au recurs pentru a scrie familiilor lor, la „pictograme" — mici desene cu o semnificație precisă. Membrii familiei sînt reprezentați de omuleți a căror talie depinde de vîrstă și a căror stare de sănătate este indicată de înclinarea pe verticală. Banii sînt exprimați prin cifre în chenar, și așa mai departe, un adevărat cod, tulburător, pentru a sublinia posibilitatea de a comunica altfel cu cei de-acasă.

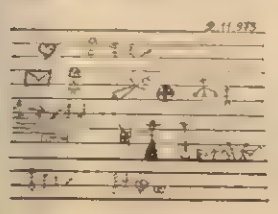

„KINGS"

În sala Casei artelor din orașul francez Creteil s-a desfășurat cel mai lung spectacol al anului : „Kings". El a fost alcătuit din 6 piese istorice ale lui Shakespeare. Regizorul spectacolului-fluviu este Denis Llorca, un nume cunoscut în lumea teatrului francez. Pentru spectatori, tradiționalele „gustări" din antracte au fost înlocuite cu două „mese în toată regula".

O DEMOLARE DORITĂ

Municipalitatea orașului München a demolat, recent, berăria „Bürgerbraükeller" din centrul orașului. Municipalitatea a recurs la această măsură alarmată de valul de „turiști" care vizitau berăria nu numai pentru celebra ei bere, ci pentru trista ei faimă : de aici a tras Hitler focul de pistol care a însemnat începerea puciului militar și civil din 1923 eșuat, dealtfel, foarte repede. Marea parte a turiștilor — a anunțat municipalitatea — o formau neonaziștii nostalgici după vremurile pe care majoritatea oamenilor le doresc uitate.

SOLITARĂ PRIN LUME

Fotografia înfățișează pe căpitan Krystyna Chojnowska-Liskiewicz — R. P. Polonă — prima femeie care a înconjurat solitar lumea.

RAMSES ȘI FUMATUL

Specialiștii care se ocupă cu restaurarea mumiei faraonului Ramses al II-lea au descoperit în plămînii acestuia particule de tutun. Potrivit revistei italiene „Relax" care anunță această informație, descoperirea infirmă că tutunul ar fi ajuns în țările mediteraneene abia în secolul al XVI-lea adus de conchistadorii spanioli din America de Sud, așa cum se susținea pînă acum.

Mondo umano ?

764 — 553

Nu, din păcate nu este scorul general al cîtorva întîlniri de baschet sau rugbi dintre două echipe ce s-au confruntat de mai multe ori. Și nici un număr de telefon scris mai grupat pentru a fi reținut. Atunci ? E o statistică a evoluției unui fenomen sau, mai exact spus, a involuției unei structuri.

...Fotografia e publicată pe patru coloane de ziar și are dimensiunile 25/15 cm. Ea reproduce doi militari aflați pe un blindaj, cu figurile foarte concentrate și cu mitraliera gata de tragere. Pe fundal, în dreapta, zidul unei case. În stînga se zăresc vîrfurile unor pomi. Nu o să recurg la jocul de-a v-ați ascunselea și să întreb retoric : „de unde or fi cei doi militari ?" Nu, e vorba de o scenă din orașul italian Torino iar fotografia a fost făcută la jumătatea lunii mai. În plus, nu e vorba de ceva izolat : cei doi militari aparțin celui de-al 6-lea batalion Palestro și sînt printre cei 10 000 mobilizați de guvernul italian pentru a preîntîmpina noi acte teroriste în ultimele săptămîni ale campaniei electorale. Este o campanie electorală între ale cărei mari dominante se află și întrebarea : cînd și cum se va pune capăt terorismului ?

În același context se reamintesc și se consemnează scene simbolice, de omagiu cotidian de pe via Caetani din Roma. Adică acolo unde, pe un zid ocru a fost agățată o masivă placă din bronz, în fața căreia se află depuse numeroase buchete de flori ca urmare a unui gest de oroare pentru acele „Brigate rosse" ce l-au ucis pe Moro. Și e, oare, întîmplător că lista este deschisă ? Pentru că, așa cum scrie cineva de la fața locului : a trecut doar un an și drama se pierde între jerbele amintirii și banalitatea altor tragedii. Pentru că acele „Brigate rosse", acești necunoscuți din oraș care nu vorbesc decît cu un P. 38, n-au dispărut de pe cerul, prea albastru ca să nu fie înșelător, al Italiei violenței".

Și se argumentează cu cifre : 764 de atentate s-au înregistrat în primele trei luni ale acestui an față de (numai ! !) 553 în aceeași perioadă a anului trecut. Aproape 15 morți pînă acum, în timp ce tot anul trecut n-au fost (! !) decît 17 !

Strategia tensiunii e aplicată în continuare, iar implicațiile psihice au devenit — și ele — tot mai grave. Astfel, un ziar parizian arată că s-a ajuns pînă acolo încît Toni Negri (bănuit de apartenență la „Brigate rosse" și chiar de a fi telefonat personal soției lui Moro, în vremea sechestrării acestuia) își permite să sfideze cu nonșalanță judecătorii. Apoi, cînd s-a încercat o reconstituire, experții s-au recuzat toți, preferînd să fie radiați decît să fie asasinați de „prietenii" inculpatului. Și exemplificările de acest gen ar putea continua. Mai ales că, uneori, ele capătă o turnură anecdotică. Doar la prima vedere, pentru că, să nu uităm : 764—553 nu e nici scorul general al unor aprige meciuri de baschet sau rugbi și nici un număr de telefon scris astfel pentru a fi mai ușor reținut. Este vorba de o preocupantă involuție într-o țară în a cărei prezentare de la A la Z, după metoda dicționarului, la litera T a fost inclus și explicat și cuvîntul terorism. Dar, e un simplu cuvînt ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din Panorama — R.P. Polonă)

Ultimul...

Există situații în care popoarele acționează pentru ca unele reglementări, necesare la un moment, să devină caduce, ca unele instituții să nu mai aibă rațiune de a exista, epuizind atribuțiile cu care au fost investite. Este vorba, de fapt, de acele norme juridice și organisme menite să servească la lichidarea unor stări de lucruri neconforme cu aspirațiile popoarelor de a-și făuri libere propriile destine, de a avea acces larg la dezvoltare, de a hotărî singure aria și căile de colaborare cu alte națiuni. Într-un asemenea cadru se înscrie și sesiunea a 46-a a Consiliului de Tutelă, de la New York, privind aspecte legate de administrarea, de către S.U.A., a Insulelor Mariane de nord din Pacific. Statele Unite anunțind, intenția de a încheia această tutelă în 1981.

Sesiunea dobîndește semnificații aparte, subiectul discuției fiind ultimul teritoriu aflat sub tutelă pe glob. După cum se știe, tutela internațională constituie un sistem de administrare a teritoriilor dependente, instituit de O.N.U., sistem conceput ca o perioadă de tranziție spre independență. Un astfel de teritoriu se încredințează unui stat „tutore" prin acordul între acesta și Organizația Națiunilor Unite. Din păcate, nu o dată, exercitarea dreptului de „tutore" a însemnat stîrbirea atributelor inalienabile ale popoarelor aflate sub tutelă, concretizată în spolierea bogățiilor și dominație politică. Exemplul Namibiei, unde autoritățile de la Pretoria au transformat tutela în exploatare, dictat și apartheid, este grăitor. Considerată necesară mai ales în perioada imediat următoare celei de-a doua conflagrații mondiale, tutela internațională a devenit, în timp, o instituție cu aplicare foarte restrînsă, deoarece teritoriile supuse acestui regim și-au cucerit, inclusiv cu arma în mînă, dreptul la independență, suveranitate, integritate teritorială, iar popoarele respective au demonstrat nu numai dorința, dar și capacitatea de a se conduce potrivit propriilor interese. În realitate, asemenea fapte constituie expresia concretă a cerinței ca în lumea de astăzi toate popoarele, toate statele să fie egale în drepturi. Situație ce nu poate exista fără respectarea de către și față de toți a independenței și suveranității naționale, fără abolirea stării de dependență, în care trebuie inclusă și tutela.

Cînd și Insulele Mariane vor fi independente, Consiliul de Tutelă al O.N.U. nu va mai avea cu ce să se ocupe. Ca atare, va fi, desigur, desființat. Un act simbolic al emancipării popoarelor, ce se va înscrie în procesul de democratizare a vieții internaționale. Pe cînd vor fi posibili și alți pași pe această cale? Pentru că mai sînt destule organisme internaționale a căror desființare — după ce își vor fi îndeplinit obiectivele pentru care au fost create — o doresc cu ardoare popoarele. Evident, printre acestea sînt și Comisia și Comitetul pentru dezarmare sau Comitetul pentru decolonizare.

EUGEN STĂNESCU ■

Fotografiile de la Auschwitz

Fotografii aeriene ale lagărului de la Auschwitz, luate de către avioanele americane și britanice în anii 1944 și 1945, în care se pot vedea crematoriile de la Birkenau și chiar rînduri de prizonieri, au fost remise de curînd Arhivelor naționale ale S.U.A. Aceste documente zguduitoare sînt, în prezent, la dispoziția tuturor celor care vor să le studieze, a declarat recent un purtător de cuvînt al arhivelor. Descoperirea fotografiilor s-ar datora unor specialiști americani, cărora, după proiectarea serialului „Holocaust", le-a venit ideea de a analiza filmele realizate în timpul celui de-al doilea război mondial de avioanele de recunoaștere deasupra Germaniei hitleriste și a teritoriilor ocu-

pate de aceasta. Publicarea acestor inedite mărturii, ținute în secret timp de treizeci și cinci de ani, pune desigur o serie de probleme. Astfel, ziarul **„Washington Post"** — primul care a publicat informațiile respective — se întreabă pentru ce aliații n-au bombardat niciodată nu lagărul, ci drumurile și căile ferate ce duceau spre el. Fotografiile luate de la mare înălțime sînt de o precizie și o claritate uimitoare. Aviatorii primiseră misiunea de a aduce fotografii de la Auschwitz care să furnizeze amănunte asupra uzinei de carburant sintetic a firmei germane I. G. Farben, situată la șapte kilometri de lagărul de exterminare. Se pare că unii dintre piloții avioanelor anglo-americane de recunoaștere au declanșat aparatele cu cîteva minute înainte de survolarea uzinei. Una dintre fotografii, mărită de mai multe ori, arată cu claritate deținuți coborînd din tren și așezîndu-se pe două rînduri. Unul dintre rînduri se îndreaptă spre porțile ce duceau în incinta unde se aflau camerele de gazare de la Birkenau. O altă fotografie prezintă un șir de aproximativ 1 500 de deportați debarcînd dintr-un tren de 85 de vagoane la intrarea în lagăr.

Dino Brugoni, unul dintre autorii raportului care însoțește aceste pelicule predate arhivelor, consideră că fotografiile sînt piese istorice remarcabile. Dar el remarcă faptul că specialiștii însărcinați, în acea epocă, cu analiza fotografiilor de recunoaștere aeriană aveau consemnul de a determina cu precădere obiectivele militare și nu erau la curent cu situația politică și socială existentă. Potrivit expertilor, este neîndoielnic că un examen amănunțit al documentelor ar fi permis să se ajungă la concluzia existenței unui lagăr de deportare și exterminare. Pe de altă parte, nu se poate ști cu precizie dacă aceste fotografii provenind de la bazele americane din Anglia sau Italia au fost transmise la Washington în timpul războiului. Fotografiile surprind cu claritate cele patru crematorii și camere de gazare ale lagărului, distruse ulterior de naziști. Se pot distinge, fără dificultate, împrejmuirea de sîrmă electrificată, turnurile de pază, intrarea principală, construcțiile de cazare, vestiarele precum și umbrele alungite reprezentînd coșurile înalte ale cuptoarelor. Se vede chiar și locuința comandantului lagărului.

Publicarea acestor documente va readuce fără îndoială în actualitate o polemică mai veche și va relansa acuzațiile de „pasivitate" în această privință aduse aliaților, mai cu seamă că informații privind atrocitățile de la Auschwitz au fost furnizate încă din iunie 1944 de un raport alcătuit de doi evadați din acest lagăr.

În imagine, unul din aceste zguduitoare documente, care redă întregul lagăr de exterminare de la Auschwitz, purtă data de 25 august 1944.

S. TEODOR ■

Premiul „Colosseum 1979" pentru artiștii români

La prima ediție a Premiului internațional „Colosseum 1979", care se acordă la Roma pentru artă, litere, știință, muzică, tehnică, jurnalistică, politică, teatru, cinema, televiziune, sport, în domeniul artei plastice au fost premiați și artiștii români Nicolai Constantin, Dan Hatmanu și Gabriela Florescu.

Nicolai Constantin, prezent în vara anului trecut cu o expoziție de succes la „Academia di Romania" din Roma, s-a impus prin peisajele iernii din România, cu arbori suavi și case abia ivindu-se din ninsori, cu seria de nuduri, a căror epidermă pare coaptă la lumina soarelui de vară, în sfîrșit, prin lucrarea „Cortegiul trist" (pentru care a primit premiul). Un pictor delicat și dramatic în același timp. O atenție deosebită au binemeritat pînzele ce înfățișează dansurile populare românești. Tradiții, cîntece, jocuri, costume, instrumente muzicale, măști populare într-o veritabilă feerie.

Dan Hatmanu a fost prezent și el cu o expoziție la Roma transferată apoi la Veneția. După cum arăta în prefața catalogului expoziției criticul de artă Ion Frunzetti, la 50 de ani tinerețea pictorului, unul dintre artiștii reprezentativi ai României contemporane, rămîne întreagă, el demonstrînd o exemplară forță de reînnoire a propriei arte. Plecat dintr-o Moldovă cu un peisaj pitoresc și o mare varietate a manifestărilor artistice populare, Dan Hatmanu se dovedește receptiv la tot ceea ce înseamnă gîndire plastică nouă.

Premiații români din Italia — mesagerii artei unui popor care pe multiple planuri se dovedește a fi purtătorul vocației prieteniei, păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Fibrele optice — o revoluție în domeniul telecomunicațiilor?

În Marea Britanie a fost pus la punct un sistem de transmisie a informațiilor bazat pe utilizarea fibrelor optice, pe care oamenii de știință le consideră ca promotoare ale unei adevărate revoluții în domeniul telecomunicațiilor. Aceste fibre, confecționate din fire subțiri de sticlă sau silicați (cuarț) de grosimea unui fir de păr, care pot conduce lumina pe distanțe mari, își găsesc întrebuințarea în domeniile televiziunii, telefoanelor, aviației, sateliților.

Principiul de funcționare a fibrei optice constă din transmiterea informațiilor de-a lungul ei, prin modularea unei surse de lumină. Aceasta se realizează prin comutarea alternativă a sursei pe baza folosirii unui cod binar. Sursa poate fi o diodă emițătoare de lumină sau un laser. În primul caz, lumina se modulează numai prin schimbarea intensității. În cel de-al doilea caz — deoarece laserul este echivalentul optic al transmițătorului radio obișnuit, ceea ce înseamnă că este o sursă pură — informația poate fi introdusă prin intermediul unei unde transportoare optice prin varierea fazei. (Faza este poziția undei față de punctul de origine sau de pornire.)

Fibrele optice prezintă o serie întreagă de avantaje. Astfel, transmisia informațiilor prin intermediul lor se face fără pericolul apariției paraziților. Semnalul transmis nu radiază în afară și, totodată, este ferit de orice interferență electromagnetică, putînd fi deci utilizate, cu deplin succes, în zone cu cîmpuri electromagnetice puternice. Este eliminată folosirea cablurilor de cupru care se opun pătrunderii și suprapunerii semnalelor exterioare. De aici rezultă marea lor utilitate în domeniul telefoanelor. O singură fibră optică, ce ocupă un spațiu extrem de restrîns, poate asigura efectuarea a mii de conversații telefonice. Deoarece fibra optică este un izolator electric, nu mai este necesară recurgerea la tensiuni înalte și, în consecință, este eliminată folosirea transformatoarelor de curent. Totodată, fibrele optice elimină posibilitatea declanșării incendiilor, întîlnită în cazul ruperii accidentale a cablurilor obișnuite, ceea ce înseamnă că pot fi utilizate în zone cu grad înalt de periculozitate, cum ar fi cazul uzinelor chimice și petrochimice.

Proprietățile fibrelor optice fac ca interesul pe plan mondial în ce privește aplicarea sistemelor de distribuție a informațiilor bazate pe utilizarea lor să crească continuu. Un început promițător îl oferă Japonia, unde se preconizează folosirea pe scară largă a unui asemenea sistem de comunicații prin fibre optice.

TEODOR PRELIPCEANU ■

Antrenați să-și ucidă semenii!

Violența continuă să proliferează. Uneori, granițele sale nici nu mai pot fi definite, așa cum se întîmplă în acest stupefiant reportaj pe care-l publică revista vest-germană „Bunte": ciini dresați ca să ucidă. Amănuntul apare de-a dreptul monstruos, pentru că niciodată străvechiul și credinciosul prieten al omului nu a fost prezentat astfel. Într-adevăr, scrie „Bunte", luptele de ciini reprezintă un spectacol sîngeros, de o manieră cu totul nouă care începe să se răspîndească tot mai mult în Europa occidentală.

„Butcher" (măcelarul) se numește un uriaș Staffordshire Bull Terrier. Are cinci ani, este plin de cicatrice și este antrenat să-și ucidă semenii, ca protagonist al unei „reprezentații" incredibil de barbare, cărora li se opune în Anglia Asociația pentru protecția animalelor, tot atît de zadarnic ca și mai înainte în America și Asia. Exacerbînd și cultivînd ferocitatea instinctuală a animalelor se obțin cîștiguri imense. Intrarea la „spectacole" de acest gen, care au loc numai noaptea, și în locuri obscure, costă, de exemplu în R.F.G., 50 de mărci. Șansele de a învinge cresc cu cît colții dinților sînt mai ascuțiți. Dopate, animalele luptă pînă la epuizare sau pînă cînd unul dintre combatanți își pierde viața. A-i obliga pe ciini să răspundă la comanda de a ucide, cu tot dopajul, nu este un lucru tocmai ușor, patrupedele părînd să se ridice din acest punct de vedere mult deasupra condiției de ființe umane a celor ce-i manevrează. Pregătirea pentru luptă începe de timpuriu, de la un an. La început, ciinilor li se oferă pisici, pentru a fi învățați să ucidă și pentru a li se exacerba instinctele sîngeroase. Dorința de luptă poate fi potolită mai tîrziu cu ciini mai mici, cum ar fi șoricarii și pudelii, pe care „antrenorii" îi capturează pur și simplu de pe stradă. Înainte de a fi confruntați cu adversari pe măsura lor, ei sînt puși față în față cu animale care știu să se apere deosebit de bine. Cei mai buni „parteneri de antrenament" sînt considerați dihorii.

Lupta feroce la care se încheie pariuri de pînă la 50 000 de mărci vest-germane este denumită „sport", iar animalele sînt clasate pe categorii „ca la box".

H. ȘTEFAN ■

Ochii și urechile lumii

Bunica, Belladona, bridge

...dacă vă voi spune că Belladona a jucat patru zile la București, am bănuiala că vă veți uita la mine precum bunică-mea acum 12 ani cînd i-am comunicat că n-am timp să iau masa de prînz fiindcă trebuie să fug pe „Progresul" să-l văd pe Santana. Bunica-mea s-a uitat atunci la mine ca la un copil nebun. Ea, care le știa pe toate, capabilă de supele cele mai bune și mai rafinate de pe pămînt, habar n-avea cine-i Santana și cu atît mai puțin pricepea cum poate fi lăsată o ciorbă de-a ei pentru un necunoscut.

Belladona, în domeniul lui, în jocul lui, e ca Santana în tenis. El e unul din campionii incontestabili ai bridge-ului, joc la care multă lume se uită încă și azi ca bunică-mea la alte alea: adică cu o anume suspiciune conservatoare, cu spaimă de necunoscut și de frivol, dacă nu chiar cu groază față de tot ce este „joc de cărți", hazard, cafenea, obscurantism și infern... Numai că bridge-ul nu e un joc DE cărți ci CU cărți — iar ideea lui de bază este micșorarea la maximum a tot ce ține de hazard, bluf și cacialma. Bridge-ul este una din cele mai ingenioase încordări ale minții, în lupta cu obscurul și confuzul. El are ca fundament o știință a informațiilor transmise printr-un cod, acceptat de parteneri. El este un joc la fel de serios ca șahul, la care chiar bunică-mea se uită respectuoasă și intimidată. Ea nu mi-a interzis niciodată să joc șah. Șahul — chiar în mintea ei — era altceva decît pocherul. O minte sănătoasă și azi, dacă vrea să părăsească unele din prejudecățile bunicii (nu toate...), dacă vrea să se înscrie în progresele civilizației (nu toate...), va ști că bridge-ul nu intră printre jocurile de noroc, de lene și „pe bani" (Belladona, afiu, nu joacă pe bani...), ci între marile și profundele sporturi ale unei inteligențe talentate, ale memoriei, ale spiritului competitiv în ișcodeli, ale plăcerii duse pînă la tehnică și rigoare.

Alături de șah, bridge-ul e singurul sport care și-a înălțat o imensă bibliotecă, cu cărți speciale de învățătură, cu legi, cu sisteme, cu probleme, cu calcule ale probabilității, cu exerciții — ca algebrele și trigonometriile — și peste toate, cu o morală, o morală a jocului de o înțelepciune și o eleganță care dacă ar domina viața planetei am fi mai aproape de raiul pe pămînt. De pildă: cu cît un jucător e mai bun, cu atît țipă mai puțin la cel care a greșit. În fond, pentru a învăța bridge — zic specialiștii — îți trebuie tot atîția ani cîți sînt necesari absolvirii unei politehnici sau, într-o comparație mai „modernă", însușirii tehnicii de luptă pe bombardiere... Edy Culbertson, înțeleptul suprem al acestui joc, o spune și mai plastic în prefața cărții sale — biblia oricărui bridg-ist: „Bridge-ul este o bătălie strategică concepută cu mintea, în care jucători aliați duc lupta pentru victorie avînd de înfruntat opoziția „lungimilor" și a cărților mari. Fiecare jucător este un generalisim manevrînd armatele sale de carton". Ceva îmi spune că lumea nu ar pierde nimic dacă ar avea mai mulți generalisimi de acest tip, în dauna altora de alt tip.

Nu vă propun să jucați bridge ca Belladona — eu însumi mă declar un „gugușiuc" al acestui joc, termen prin care se definește, voios și fără răutate, jucătorul slab — vă supun doar ideea cu totul progresistă de a considera bridge-ul un joc și un sport la fel de serioase ca orice discipline care au federațiile lor de toată importanța, într-o lume care, ce-i drept, devine mai mahmură decît bunică-mea în fața ludicului, ceea ce nu poate să nu-i cauzeze.

RADU COSAȘU ■

Umorul nu cunoaște granițe

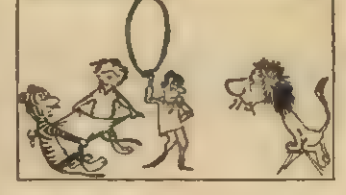

(Din Svet Socializmu — R.S. Cehoslovacă)

BURCĂ CRISTIAN, clasa a VI-a B

„Bunica nu s-a văitat decît o singură dată: o durea piciorul sting și n-a mai putut să se miște"

Unul dintre cei mai pasionați cititori ai bibliotecii pentru copii din Constanța este Dunceai Bactișa. Instituție foarte serioasă pentru preșcolari și elevi pînă în clasa a noua, biblioteca, străjuită la intrare de un Donald mucalit, are un fond de 35 000 de cărți și un număr de 4 000 cititori pe an. Dunceai Bactișa este înscris aici de la vîrsta de 9 ani, iar anul acesta a citit peste douăzeci de cărți. Timid, răspunde la întrebări exact, fără multe amănunte. Îi plac mult cărțile de aventuri. Nu l-a îndemnat nimeni, tatăl său a murit mai demult, el era mic, iar mama, după aceea. Acum îl crește pe amîndoi, pe el și pe fratele lui mai mic, bunica.

— Cum este bunica ta ?

— Este bătrînă, are 72 de ani, e mică de statură și are inimă bună.

— Din ce trăiți toți trei ?

— Din pensia noastră și pensia bunicii. Bunicul s-a dus și el.

— Ce vrei să te faci după ce termini școala ?

— Operator de cinema. Sînt înscris la cineclub.

— Lecțiile cu cine le faci ?

— Singur. Bunica nu mai poate. La școală mă ajută tovarășa dirigintă.

— Cum înveți ?

— Binișor.

— Ce face bunica pentru voi ?

— De toate. Mîncare, ne spală lucrurile, ne ceartă.

— E sănătoasă ?

— Nu s-a văitat decît o singură dată. O durea piciorul sting și n-a mai putut să se miște.

— Ce îți place în orașul tău ?

— Marea și pescărușii.

— De sînt pescărușii ?

— Viața și pacea copiilor.

— De ce ?

— Pentru că sînt frumoși.

— Munții nu-ți plac ?

— Ba da. Am fost anul trecut la Singeorz, în tabără, și cred că plec și anul acesta. Poate la Sinaia.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Șorțulețele care... învață bine

Ca pretutindeni în țară, și la Brăila, acolo unde există copii există și grijă față de copii. Grija societății. A părinților. A organizațiilor de pionieri și șoimi ai patriei. Grijă din care au înflorit și înfloresc parcuri și solarii, se nasc magazine specializate și... semne de circulație (Atențiune, copii !), se înființează școli și crește, se construiesc și se dotează case ale pionierilor și grădinițe etc. Lucruri de care — nimic mai firesc ! — beneficiază și copiii oamenilor muncii din colectivul Șantierului naval Brăila : muncitori sau tehnicieni, funcționari sau ingineri etc. Numai că, spre deosebire de alții, atunci cînd și-au înființat propria grădiniță — aproape în centrul orașului, pe strada Polonă la nr. 4 — navaliștii brăileni au avut o idee deosebită. Într-un orgoliu de nobilă stirpe, proprietarii și producătorii de aici nu s-au mulțumit numai cu amenajarea clădirii — o vilă cu etaj și scară interioară ; ori cu încadrarea personalului de specialitate — 4 educatoare, o asistentă sanitară, 3 îngrijitoare și 2 bucătărese ; ori numai cu dotarea propriu-zisă a grădiniței : măsuțe și scaune, leagăne și jucării. Nicidecum ! După ce au făcut toate acestea, navaliștii brăileni au sesizat un lucru care pînă atunci le scăpase. Faptul — deloc de blamat — că „locuința" și „locul de muncă" de peste zi ai copiilor lor — ai lor, ai **constructorilor de nave** —, grădinița, seamănă mult prea mult cu celelalte grădinițe din oraș, ba chiar din țară.

Și programului de pregătire și de destindere al micilor șoimi ai patriei de la Grădinița Șantierului naval Brăila i s-a adăugat **o nuanță proprie :** pentru orele de deprinderi practice părinții le-au construit copiilor... **un șantier naval propriu.** Unul pe potriva lor.

Bancuri de lucru. Menghine. Clești și ciocane. Parîme. Catarge. Patenți. Cuie, Pînză de vele...

Cînd lista a fost completă și cînd proporțiile dintre scule, materiale și beneficiari au fost bine stabilite, părinții (și nu numai ei) au trecut la lucru. Și nu peste multă vreme, noua investiție — predată, firește, beneficiarilor copii înainte de termen, pentru a-i deprinde cu lucrurile bune — a început să producă.

Mai întîi... copiii au construit... scăunele și băncuțe „pentru marinarii bătrîni", cum ne-a precizat interlocutorul nostru, Cristi Preda. Apoi... „căsuțe pentru marinarii de pe mal", cum i-a definit tot el pe propriii lor părinți. Bărcile, corăbiile și vapoarele au venit la rînd numai ceva mai tîrziu, cînd copiii, ca oricare dintre profesioniști, au prins și ei ceva experiență.

Însoțiți de tovarășa educatoare Mariana Popovici, directoarea adjunctă a grădiniței, miercuri, 23 mai a.c., pășim și noi în șantierul naval — să-l zicem Brăila II ; adică într-una din încăperile de la parter ale grădiniței. (Cu toate că, de la bun început, mi s-a spus că cele mai frumoase realizări ale navaliștilor de aici sînt temporar expuse la diferite expoziții organizate în județ : la expoziția de la Casa corpului didactic, la aceea de la Grădinița nr. 6 și în cîteva alte locuri.)

Transcriem cîteva nume și cîteva dintre replicile primite de la acești cei mai mici interlocutori pe care i-a avut reporterul pînă azi (din **1 iunie** 1961, de cînd publică).

★

— Ce faci tu cu cleștele ?
— Scot cuie.
— De ce le scoți ?
— Pentru că înțeapă lemnul. (Mircea Octavian Moldoveanu.)

★

— Ce faci tu aici ?
— Mă joc. Tăticul și mămica lucrează la Dunăre. Tăticu face vapoare și mămica le semnează. (Daniela Butunoiu.)

Am scris rîndurile de față sub impresia gîndului la toate celelalte grădinițe, la părinții, mamele și tații copiilor țării, care urmînd pilda colegilor brăileni ar putea asigura tuturor locurilor de joacă și de viață amprenta personalității lor.

T. ANDREI ■

NUMĂRĂTOARE

Un', doi, trei,
pe degete,
ursul de pluș privește distrat
spre ochiul paiației
greșit căzută peste cartea fără
coperți.
Un', doi, trei,
pe degete,
iese din pagini mizgălite
de-o mînă stîngace
dansează sub stele
și florile cîmpului cu plete de zînă
și norii adunați în herghelii
și stînca vrăjită,
și basmul...

AZI, POEZIA MEA

Azi,
poezia mea a împlinit cinci ani.
I-am dat un cal de lemn
o Troie
Am plimbat-o în parc,
Am tras-o de urechi
Am dus-o la operă.

Cînd mi-a venit și mie rîndul
să mă pierd
Era cît pe ce să împlinesc
cît patru poezii de-ale mele
Dar n-a avut cine să mă tragă
de urechi
Să mă ducă la operă.

Apoi,
Ne-am mutat mai aproape de cer.

ANCA MIZUMSCHI ■
clasa a VII-a

Opinii despre uniformele școlare

Profităm de o interesantă paradă a modei pentru copii, desfășurată la magazinul „Lumea copiilor", din Constanța, pentru a ne continua ancheta asupra uniformelor școlare. Am stat de vorbă cu mulți elevi și eleve, mai mari sau mai mici, am stat de vorbă cu părinții lor, cu cei care vînd aceste uniforme, o bună parte din aceștia din urmă fiind ei înșiși părinți, le-am solicitat părerile despre uniformele de școală și unanimitatea în anumite privințe ne-a făcut să comprimăm răspunsurile și să vă redăm cîteva dintre ele la întîmplare.

„Costumele de șoimi sînt frumoase, sînt din poliester și se întreține ușor. Este adevărat, se scămoșează după cîteva spălături, dar sînt ieftine și orice părinte poate cumpăra două rînduri. La fel și uniformele de la ciclul I—4. Urîte sînt uniformele de liceu. Atît la băieți cît și la fete. Sînt de nepurtat. Culori închise, monotone, vara te coci în ele. Uitați-le pe acestea croite dintr-un amestec de bumbac, lînă și poliester, nu ni le cere nimeni și zac în stocuri. Ar fi foarte bune niște costume din semitergal, în două variante de culoare, pentru primăvară și pentru toamna-iarna". (Alexandrina Matea, vînzătoare)

„De ce credeți că în vacanță nu mai poartă nici un elev uniforma ? Și nu numai în vacanță, dar cum ajunge acasă o și schimbă. Pentru că este greoaie, este de culoare închisă, uitați, acum sîntem în iunie și toți transpirăm în cămăși, iar noi stăm cu hainele acestea de parcă am fi pedepsiți". (Teodor Patrichi, elev)

„Reușite sînt costumele de șoimi și cele de clasa a V-a. Dar la culori se mai poate schimba cîte-ceva. Să nu uităm că sînt pentru copii și tonurile închise nu sînt pentru ei. De plidă uniformele pentru clasa I sînt dintr-un material prea gros, atîrnă pe copii. La liceu, uniformele din stofă sau tergal se șifonează repede și cad rău, ca niște saci. Cine poate purta așa ceva cu plăcere în toiul verii ? Pentru că acest lucru este foarte important : uniforma de liceu poate fi purtată și cu plăcere dacă este frumoasă". (Constantin Ceară, părinte)

„Pentru uniformele de școală propun să se întrebuințeze numai semitergalul. Pentru vară n-ar fi rău ca uniforma să prevadă doar pantalon și cămașă, albă sau bleu. Uniformele din stofă au peste douăzeci de ani, le-am prins și eu". (Radu Nuțuianu, director adjunct al I.C.S. Textile-Încălțăminte)

Deci toată lumea este de acord : uniformele școlare pot și trebuie să fie îmbunătățite pentru că ele sînt urîte, greoaie, monotone și, firește, nu sînt purtate cu plăcere. Părinții se plîng că ele se întrețin greu, comerțul că nu le vinde, iar elevii că li urîțesc. Nimeni nu s-a arătat împotriva uniformelor. Dimpotrivă. Dar, este limpede, nu trebuie uitat că aceste fuste și costume sînt purtate totuși de copii, ele sînt însemnul muncii lor, însemnul copilăriei, dacă vreți, și, așa cum spunea un părinte, uniformele fac parte din copilăria copiilor noștri și ar trebui ca ele să fie tot atît de frumoase.

MIRCEA RAICIU ■

BLEDU MARIUS — 5 ani

FLACĂRA Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312. Oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1506 **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Petroscu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghero, Ion Preadoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Brîndeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

flacăra

ANUL XVII — Nr. 34 (841) — 24 AUGUST 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE PRIMĂRIA CAPITALEI

Locuri și destine sub zodia libertății

23 AUGUST

A fi miner, în Gorj

● Cum se naște un muncitor

Acum niște ani, chemarea „există cărbune !" (ca altădată : „există aur !") a străbătut ca fulgerul vazduhul Gorjului, aducînd noi speranțe de muncă și de viață pînă și în așezările cele mai depărtate. Mii și mii de țărani s-au îndreptat către minele Motrului, ale Rovinarilor, mai apoi ale Jiiului. Mii și mii de destine, ieri de țărani, azi de mineri, fiecare cu o anume culoare expresivă — nu știi pe care să-l alegi ! — s-au adunat într-un unic, uriaș tumult de energie, cel care fertilizează Gorjul industrial, dînd sunet plin istoriei sale contemporane.

Astăzi, în Gorj, la 1 000 de oameni sînt 300 de oameni ai muncii. Dintre ei, foarte mulți sînt mineri. E o cifră ce ia temperatura înaltă a unui ținut în explozivă dezvoltare, la concurență cu zone de îndelungată tradiție industriala.

Dar minerii, ne spune ing. Vasile Ogherlaci, directorul general al Combinatului minier „Oltenia", cu sediul la Rovinari, se nasc greu. Sînt încă probleme cu recrutarea cadrelor (anual, industriei carbonifere a Gorjului i-ar trebui cam 5 000 de noi muncitori !), sînt încă probleme cu calificarea, cu disciplina, cu educația, cu fluctuația, sînt, în același timp, o seamă de probleme sociale, nu mai puțin acute, nu mai puțin somative, nu mai puțin decisive pentru formarea, stabilizarea și întărirea detașamentului minieresc al Gorjului. Peste 70 la sută din zecile de mii de lucratori ai cărbunelui gorjenesc sînt navetiști. Orașului Motru îi vor urma, în viitor, încă trei (orașele Rovinari, Mătăsari și Trestioara) care vor oferi viitorului ceea ce azi îi oferă doar munca, adică un cadru stabil, pus la punct, dotat cu toate subtilitățile tehnicii. Dar pînă atunci...

Anul trecut minerii Gorjului au livrat țării 15 milioane de tone de cărbune. (N-a fost prea mult, ni se spune, a fost, de fapt, chiar prea puțin în raport cu cerințele planului, cu posibilitățile existente.) Anul acesta ei vor livra 30 de milioane de tone. În cincinalul viitor, cifra se va dubla. Aceste ritmuri fierbinți, aceste amețitoare ritmuri care așază Gorjul în prima linie a bătăliei pentru cărbune, în prima linie a efortului național pentru energie, sînt — și vor fi — opera unei singure generații, una din cele mai tinere generații de muncitori ale acestei țări. Alegînd din această generație — compusă din zeci de mii de pasionați, de febrili

(Continuare în pag. 12—13)

ILIE PURCARU ■

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorii, țara mea de dor ?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor !

„PURURI TINAR, INFĂȘURAT IN MANTA-MI"

Citiți în paginile 16 și 17 o anchetă despre modul în care se reflectă în conștiința oamenilor de azi Eminescu și opera sa

Drum bun, în vacanța mare ! Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

Laboratorul marilor recolte

La Fundulea se procedează inginerește: se proiectează plante

Ne aflăm într-unul din punctele-cheie ale cercetării științifice în agricultură, la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, cel mai mare centru cu acest profil din țară, iar dumneavoastră, interlocutorii noștri, prin realizările și experiența dumneavoastră și mai cu seamă prin ecoul în producție al acestei activități, însumați un potențial impresionant. În jurul aceleiași mese se află trei doctori docenți — **Neculai Hurduc**, șeful colectivului de fiziologie, **Paul Varga**, șeful colectivului de ameliorare a plantelor furajere și al colectivului de conservare a resurselor vegetale, **Viorel Alexandru Vrânceanu**, șeful laboratorului de genetică, precum și secretarul științific al institutului, inginerul **Nicolae Eustatiu**, șeful colectivului de biologie și de control al semințelor. De modul în care se desfășoară munca în aceste sectoare aici, la Fundulea, depinde, într-o măsură defel neînsemnată, pîinea noastră. Care este, în momentul de față, punctul nodal al cercetărilor și care sînt interferențele cu practica ?

(Continuare în pag. 8)

LIONEL NIȚESCU ■

● În pagina 22 :

Securitatea europeană — permanență a politicii externe a României (I)

de DUMITRU ANINOIU ■

Astăzi, la ora 18, la Librăria „Mihail Sadoveanu" din Capitală, scriitorul Fănuș Neagu prezintă cititorilor săi Cartea cu prieteni despre care autorul susține că va fi continuată, prieteniile fiind inepuizabile : „Cartea cu prieteni vine din copilărie și merge spre miracolele verii și frunzele toamnei și s-ar vrea să fie și ninsoare și început de viscol".

Din nou despre cătina albă

Dacă ar fi să transcriem din nou, chiar și succint, doar cîteva din zecile de mărturii ale celor care au beneficiat de miraculoasa putere de vindecare a cătinei albe, n-am face nimic altceva decît am repeta cel de-al doilea articol pe care revista noastră l-a publicat cu intenția de a oferi o idee asupra ariei foarte largi pe care o acoperă, terapeutic, faimoasa plantă. Cu alte cuvinte, fără să irosim spațiul tipografic, ne mulțumim deocamdată cu argumentele publicate, argumente care, adăugate primului articol, au convins pe toată lumea că ne aflăm nu în fața unui medicament universal, bun pentru toate bolile, ci în fața unui adevărat tezaur farmaceutic natural, tezaur care în alte țări, unele importînd substanțiale cantități de materie primă chiar de la noi, este valorificat superior. Mai mult decît atît, după ce exportăm tona de cătină albă cu o oarecare sumă, o cumpărăm gata preparată, ca medicamente, la prețuri de aproape 10 ori mai mari. În legătură cu această problemă, inclusiv cu faptul că doar munții noștri, Carpații, și o parte a Alpilor dispun de cătină albă, ar mai fi multe de spus, multe de consemnat, după cum nu lipsit de importanță ar fi și faptul că în unele țări s-a trecut la selecționarea arbustului de cătină și la răspîndirea sa în zone supravegheate și supuse cercetării. Oare de ce atîta interes pentru un banal arbust cum e cătina ?! Așa cum spuneam, în linii mari și, considerăm noi, suficiente au răspuns cele două articole de pînă acum.

Să facem o cuvenită paranteză și să notăm că în decurs de numai trei săptămîni pe adresa profesorului univ. dr. Ion Brad au sosit peste 500 de scrisori, că telefonul n-a încetat o clipă să sune, aceeași soartă avînd-o și telefoanele redacției noastre. Esența convorbirilor sau a scrisorilor nu este decît una singură : de unde se pot procura miraculosul ulei și pulberea de cătină albă ?

Ei bine, acestor două întrebări trebuie să le răspundem, cu un regret subînțeles, că deocamdată industria noastră farmaceutică nu a trecut la fabricarea lor. Cu atît mai mult ne surprinde această situație cu cît cătina albă n-a început să fie studiată de ieri, de alaltăieri, ci încă de acum aproape 25 de ani, iar problema în sine a fost și este de mult cunoscută, aflîndu-se în continuare sub tirul mai mult sau mai puțin intens al unor amănuntite cercetări.

Iată, se poate face dovada certă că intenții există, intenții din cele mai bune. Reproducem deci din adresa cu numărul 19127 din 24 mai 1978, emisă de Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri : „Către Universitatea Craiova, Facultatea de științe naturale, tovarășului prof. univ. dr Ion Brad — Urmare a discuțiilor purtate cu dv. la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, în legătură cu posibilitățile de valorificare a cătinei albe (Hippophae rhamnoides), cît și după studierea materialelor informative pe care ați avut amabilitatea a ni le

(Continuare în pag. 9)

VICTOR NIȚĂ ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în institute de cercetări științifice

O strălucită trecere în revistă a potențialului cercetărilor științifice și tehnologiei românești, începutul unei etape calitativ noi în contribuția științei românești la dezvoltarea societății

Recenta întîlnire a secretarului general al partidului cu oamenii de știință, cu specialiștii, cu cercetătorii și tehnologii din ramurile de bază ale economiei reprezintă o nouă și statornică dovadă a grijii și sprijinului permanent pe care conducerea partidului și statului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, le acordă științei și tehnologiei românești, cărora le-au încredințat sarcina de mare răspundere de a asigura afirmarea deplină a revoluției tehnico-științifice în economia și viața națiunii socialiste. Fructuosul dialog de lucru purtat de președintele României cu oamenii de știință din institutele vizitate evidențiază, totodată, aprecierea pe care partidul nostru o dă științei ca factor primordial al progresului contemporan.

În timpul vizitei, oamenii de știință au reafirmat aprecierea lor deosebită față de contribuția determinantă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o adus-o, printr-o concepție nouă, integratoare și mobilizatoare, la consolidarea temeliei științei și tehnicii românești, atribuindu-i funcții fundamentale în opera de progres economic și civilizație.

Având un pronunțat caracter de lucru, vizita în institutele de cercetare, dialogul fertil cu oamenii de știință au relevat aportul substanțial pe care cercetarea științifică și tehnologică, toți slujitorii acestui vital sector al dezvoltării economico-sociale îl aduc, sub conducerea nemijlocită a organizațiilor de partid, pentru îndeplinirea riguroasă, în termenii exacți ai noilor indicatori economici, a istoricelor obiective adoptate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului. Mărturie stau înfăptuirile de prestigiu ale cercetării științifice și tehnologiei, care au deschis calea integrării active a României în diviziunea internațională a muncii, contribuției ei înalte și efective la progresul științei contemporane.

La Institutul Central de Chimie

Unitate reprezentativă pentru toate colectivele de cercetare și inginerie tehnologică, Institutul Central de Chimie, sub conducerea și îndrumarea de înaltă autoritate științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, este promotorul integrator și autorizat al tuturor succeselor chimiei românești, al prestigiului internațional de care se bucură produsele acestei industrii pe piața mondială. Despre ceea ce reprezintă în cercetarea științifică și tehnologia românească, în întreaga dezvoltare a României, acest bastion al cunoașterii și creativității vorbesc de la sine rezultatele obținute: 86 la sută din volumul de investiții al industriei chimice se asigură cu tehnologii elaborate pe concepție românească; aplicarea lor înseamnă 30 de miliarde lei. Prin asimilarea a peste 1 900 de produse noi s-au obținut economii de aproximativ 1 500 de milioane lei valută, și vorbesc deopotrivă obiectivele de cercetare, din care le amintim pe cele din domeniul realizării de noi surse de energie: stocarea energiei solare cu ajutorul sărurilor topite, conversia energiei solare în energie electrică și chimică, obținerea hidrogenului energetic cu ajutorul unor tehnologii cu consumuri scăzute de combustibil, noi surse electrochimice, obținerea luminoforilor — substanțe care reduc pînă la 60 la sută consumul de energie electrică la iluminatul cu tuburi fluorescente și becuri cu vapori de mercur, programul de valorificare a bioxidului de carbon, sursă importantă de materii prime pentru chimie, care se află în zăcăminte în amestec cu gaze naturale, sau se regăsește ca produs secundar la fabricarea amoniacului.

Pe platoul din fața Institutului Central de Chimie, tovarășul Nicolae Ceaușescu vizitează o expoziție care sintetizează preocupări, realizări și perspective în domeniul cercetării, dezvoltării și valorificării de noi surse de energie pînă în 1990 și orientările principale pînă în anul 2000, program elaborat în concepția indicată de secretarul general al partidului. În fața panourilor și a graficelor, specialiștii expun realizări și orientări privind cercetarea și valorificarea de noi surse și tehnologii energetice, cum sînt energia geotermică, solară, a vîntului, recuperarea energiei din deșeuri urbane și agricole, din procese industriale de producție.

Sînt prezentate, de asemenea, modele și prototipuri de mașini, instalații și echipamente, progrese recente în fizica ionilor grei — cercetări cu mari perspective aplicative în domeniul energeticii, ca și unele rezultate obținute în conversia magnetohidrodinamică a căldurii energeticii hidrogenului, tehnicii frigului (criogenia), noi procese fundamentale în domeniul bioenergeticii ș.a.

Cadrele de conducere din institut îl informează pe secretarul general al partidului că paralel cu preocuparea pentru valorificarea superioară a bazei de materii prime, lărgirea nomenclatorului de produse și ridicarea calității, a gradului lor de competitivitate, specialiștii celor 27 de unități componente și-au propus ca obiectiv prioritar în etapa actuală reducerea consumului de materii prime, combustibil și energie electrică în industria chimică, prin elaborarea unor noi tehnologii, perfecționarea celor existente, reproiectarea unora din instalațiile existente cu consumuri ridicate. Edificatoare în acest sens sînt cercetările incluse în planul pe acest an prin a căror aplicare, în cincinalul următor, se va obține reducerea consumurilor cu circa 3,5 milioane tone combustibil convențional pe an.

Secretarul general al partidului a avut posibilitatea să ia cunoștință nemijlocită de succesele cercetătorilor în domeniul elastomerilor. Întreg acest program de cercetare a fost conceput și dezvoltat de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu care coordonează direct activitatea de cercetare în domeniul elastomerilor. În urma studiilor s-a extins gama de elastomeri, în momentul de față aflîndu-se în producție industrială, pe bază de procedee originale, două tipuri de cauciucuri — cel poliizoprenic utilizat ca înlocuitor al celui natural pentru fabricarea anvelopelor și articolelor tehnice, obținut din benzina de piroliză, precum și cauciucul terpolimer, folosit în domeniul articolelor tehnice și bunurilor de consum. În stadiu avansat de realizare se află, la Combinatul petrochimic de la Brazi, instalația de cauciuc polibutadienic, produs cu rezistență mare la abrazare, superior cauciucului natural ce va fi folosit la banda de rulare a anvelopelor. În planul de cercetare sînt incluse alte două noi tipuri de cauciuc între care și cel care se prelucrează după tehnologia maselor plastice.

ION CRISTIAN ■

La Institutul central de biologie

Aici au fost analizate cu multă atenție rezultatele cercetării fundamentale și aplicative în domeniul agriculturii: ameliorarea plantelor cultivate pentru crearea de noi soiuri, cu calități superioare (au fost relevate o serie de experimente și tehnologii care s-au dovedit a fi deosebit de eficiente ducînd la sporuri de producție între 8 și 35 la sută, precum și la o scurtare cu circa 14 zile a perioadei de vegetație), combaterea dăunătorilor prin metode biologice în vederea eliminării insecticidelor și înlăturării poluării chimice, folosirea unor feromoni biologice în vederea stimulării creșterii animalelor. S-a analizat apoi o altă sferă de aplicabilitate a biologiei: participarea la programele energetice ale țării prin obținerea metanului, hidrogenului, biogazului și alcoolilor cu ajutorul metodelor biologice. O atenție deosebită a fost acordată lărgirii cercetărilor care se referă la folosirea microorganismelor în recuperarea țițeiului din zăcăminte, combaterea coroziunii și coroziunii și obținerea de carbune cu un procent redus de sulf. Se estimează că prin folosirea acestor metode se va ajunge la stimularea eliberării țițeiului din zăcăminte problemă ce preocupă cercetarea pe plan mondial, știindu-se că în prezent aproape 70 la sută din zăcăminte rămîn neexploatate.

La expoziția unităților de cercetare din domeniul construcțiilor de mașini

În continuarea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu se oprește la expoziția unităților de cercetare din domeniul construcțiilor de mașini. Sînt prezentate rezultatele obținute pe linia dezvoltării cercetării în corelare strînsă cu nevoile producției relevîndu-se cu deosebire succesele dobîndite în direcția reducerii adaosurilor de prelucrare, prin extinderea procedeelor moderne de turnare și forjare ceea ce conduce la obținerea unui indice ridicat de utilizare a metalului, în folosirea automatizării flexibile în procesul de fabricație, în aplicarea unor metode în sfera controlului de calitate, asigurîndu-se creșterea continuă a preciziei în fabricarea produselor, în crearea de noi mașini și utilaje, cu calități tehnice superioare, cu o greutate mai mică și un consum redus de combustibil cum sînt instalațiile pentru forajul petrolier cu acționare electrică, în înfăptuirea programului de dieselizare a motoarelor pentru autoturisme, autoutilitare și autovehicule. Expoziția cuprinde, de asemenea, o selecție de aparate electronice, destinate direct proceselor tehnologice, cum sînt instalațiile de control activ pentru mașinile-unelte, ce vor echipa liniile de fabricație a autoturismului „Oltcit" etc.

La stațiunea pilot de la Periș, pentru producerea biogazului

Ultima dintre unitățile vizitate, stațiunea pilot pentru producerea biogazului de la Periș, oferă secretarului general al partidului prilejul de a cunoaște la fața locului activitatea muncitorilor și cercetătorilor care au experimentat și pus în funcțiune prima unitate din țară care asigură valorificarea superioară a dejecțiilor animaliere în scopuri energetice. Gazdele expun programul de construcție a noi stații în complexele zootehnice, care, pînă în 1985, urmează să producă o cantitate de biogaz echivalînd cu 36 000 tone combustibil convențional. Secretarul general al partidului subliniază necesitatea intensificării preocupărilor pentru producerea biogazului.

În atmosfera caldă, entuziastă, în care s-a desfășurat întreaga vizită, secretarul general al partidului, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului primesc ovațiile miilor de oameni ai muncii, semn al dragostei și prețuirii pe care întregul nostru popor le nutrește față de conducătorul iubit al partidului și al țării, față de politica partidului pe care o înfăptuiesc cu abnegație și conștiința demersului istoric la care sînt chemați să participe în folosul națiunii române, al păcii și progresului în lume.

Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

● Plenara C.N.Ș.T. a primit cu vii și puternice aplauze și cu profundă satisfacție hotărîrea conducerii partidului de a o numi pe tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. În expunerea de motive, tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicprim-ministru al guvernului, a spus : „După cum vă este cunoscut, recent, din inițiativa secretarului general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central a adoptat un ansamblu de măsuri de o deosebită însemnătate privind îmbunătățirea organizării și funcționării Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie — ca organ de partid și de stat cu caracter deliberativ și larg reprezentativ — în conformitate cu obiectivele de importanță fundamentală și sarcinile majore prioritare stabilite de Programul partidului cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile vieții economico-sociale din patria noastră.

Complexul de măsuri adoptat — care atestă importanța deosebită acordată de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, științei românești, dezvoltării acesteia în perspectiva înaltelor cerințe ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și grija pentru perfecționarea structurilor organizatorice și de conducere ale cercetării științifice — asigură creșterea substanțială a rolului Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie în înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului în domeniul științei și tehnologiei.

În concepția conducerii superioare de partid, Consiliului Național îi revin răspunderi de seamă în coordonarea întregii activități de cercetare științifică și tehnologică, în intensificarea eforturilor creatoare ale oamenilor de știință din țara noastră, ale cadrelor tehnico-inginerești, a gîndirii novatoare a oamenilor muncii din toate domeniile în direcția dezvoltării mai accentuate a creației științifice originale, a creșterii aportului științei românești la progresul mondial al științei și tehnologiei.

Avînd în vedere rolul deosebit de important conferit Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie în înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul științei și tehnologiei, precum și obiectivele și sarcinile de mare însemnătate puse de societatea noastră în etapa actuală în fața cercetării științifice românești, ca președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și președinte al Consiliului este desemnată tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român".

Desprindem în acest moment cu consecințe benefice pentru dezvoltarea științei și tehnologiei românești, pentru întreaga desfășurare a revoluției tehnico-științifice, pentru progresul României, o dublă semnificație. Ei reprezintă recunoașterea strălucitelor merite cucerite pînă în prezent de tovarășa Elena Ceaușescu în munca de perfecționare, conducere și îndrumare a activității de creație tehnico-științifică din țara noastră, o consacrare firească a contribuției sale excepționale ca eminent om de știință, devotat partidului și țării, ca savant de reputație mondială, ca om politic și revoluționar de frunte, promotorul cel mai fidel al generoasei concepții umaniste a tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind legarea științei de viață, modernizarea economiei românești, fundamentarea științifică a mersului accelerat al țării pe drumul progresului și civilizației. Totodată, hotărîrea conducerii partidului de a se încredința îndrumarea și conducerea directă a muncii de creație științifică și tehnică din România tovarășei Elena Ceaușescu reliefează pregnant aprecierea pe care partidul și statul nostru o dau științei ca forță de producție, ca factor primordial al progresului contemporan. Această fericită și fertilă întîlnire conferă sectorului vital al înfăptuirii revoluției tehnico-științifice o perspectivă clară a activității sale viitoare, îi sporește forța de influență și eficiență printr-o largă, democratică atragere a celor ce muncesc pe tărîmul științei și tehnologiei în munca de conducere politică și îndrumare profesională a cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic în țara noastră.

Noua concepție, științific fundamentată de secretarul general al partidului, privind sarcinile, funcționalitățile și structurile Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie pune într-o lumină clară, convingătoare etapa decisivă pe care națiunea română o străbate îndrumată și călăuzită de forța cea mai înaintată a societății, Partidul Comunist Român, în demersul revoluționar de a așeza România la înălțimea aspirațiilor ei seculare de progres și civilizație. Știința dobîndește astfel nu numai recunoașterea rolului său esențial, determinant în victoria revoluției socialiste, ci și instrumentele, cadrul de principii și organizatoric corespunzător. „Pentru realizarea tuturor acestor importante sarcini, privind dezvoltarea multilaterală a societății, arăta în cuvîntul său tovarășa Elena Ceaușescu, este necesar să fie intensificate și aprofundate cercetările fundamentale și de perspectivă în toate domeniile cunoașterii științifice, inclusiv în domeniul biologiei, matematicii, fizicii, care, în condițiile epocii noastre, au un rol primordial în înaintarea întregii omeniri pe calea progresului și civilizației.

Totodată, este necesar să fie intensificată cercetarea interdisciplinară pentru soluționarea, cu forțele unite ale cercetătorilor din mai multe specialități, a unor probleme științifice și tehnice cu un grad de complexitate mai ridicat.

În același timp, în spiritul întregii politici de pace și colaborare a partidului și statului nostru, va trebui să lărgim, în continuare, colaborarea și cooperarea cu institutele și unitățile de cercetare din țările socialiste, din celelalte țări ale lumii în scopul rezolvării unor probleme științifice și tehnice de interes comun."

Într-o atmosferă de entuziasm, participanții la plenară au adoptat o telegramă adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care se spune : „În numele tuturor celor pe care îi reprezentăm ne angajăm în fața partidului, în fața dumneavoastră, fiul cel mai iubit al poporului, ca în cinstea marilor evenimente ce vor avea loc în acest an, aniversarea a 35 de ani de la eliberare și Congresul al XII-lea al partidului, să ne sporim eforturile, să muncim cu mai mult elan și pasiune revoluționară, pentru a servi cît mai plenar patria socialistă și partidul, pentru ca știința și tehnologia națională să-și aducă o contribuție tot mai determinantă la triumful comunismului pe pămîntul României".

C. NICOLAE ■

Cultul muncii, cultul valorii

Dumitru Stoian, căruia nu i-a lipsit mult să nu fie ce e, adică sudor la secția cazangerie grea

N-a lipsit mult ca Dumitru Stoian să nu fie ce e, adică sudor în secția cazangerie grea a Întreprinderii de utilaj tehnologic din Buzău. Născindu-se ca mezin într-o familie numeroasă de țărani din comuna Caragele, ar fi trebuit, după obicelul de atunci al locului și după dorința tatălui, multă vreme după aceea transformată în supărare, să rămînă pe bătătură. Dar n-a rămas. Băietan fiind, s-a dus la meserie, după care, încheind profesionala, a mai umblat o vreme prin lume, pe la București, pe la Brașov și pe la Mizil. Apoi, simțind că la Buzău se întîmplă ceva, s-a tras spre casă. Cînd zice asta, are în vedere faptul că, prin anii aceia, orașul covrigilor și al zarzavaturilor tocmai se pregătea să descopere industria. După ce a descoperit-o, grație înțelepciunii politicii de a dezvolta omogen toate zonele țării, i-a prins gustul, cultivînd-o cu o vocație și o frenezie aparte, dovedite de ritmul mediu anual, cu 5 procente mai mare în județul de baștină al comunistului Dumitru Stoian decît media pe țară, ea însăși impresionant de ridicată.

Cînd a venit aici, la ceea ce se prescurtează azi I.U.T., marcă stimată și cerută pe toate meridianele globului, din Iordania în R.D.G. și din Mexic în Pakistan, n-a găsit decît un atelier în care se reparau vagoane. Și, multă vreme, unitatea a rămas la fel, pe cît de harnică pe atît de restrînsă, ușor de parcurs dintr-un capăt în celălalt, cum zice, cu o singură gură de aer. Dacă azi întreprinderea numără de două ori mai mulți lucrători ciți oameni locuiesc în comuna natală a celui despre care scriem și dacă mîine ea va deveni, pe temeiul unei investiții de ordinul miliardelor, un redutabil combinat de utilaj greu, asta se datorează, în primul rînd, vizitelor de lucru ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Avînd țara drept cabinet de lucru, cel mai iubit fiu al poporului a vizitat, cu rîvna și neobosleala ce-i caracterizează fiecare acțiune, Întreprinderea în mai multe rînduri. Prima dotă în 1972, ultima dotă în 1976, pe baza indicațiilor sale prețioase o unitate de aparate de cale schimbîndu-și deopotrivă destinul și profilul, diversificîndu-și producția, modernizîndu-se și extinzîndu-se neîntrerupt, ajungînd în prezent să exporte coloane de rafinării, cazane uriașe pentru industria chimică, vase propan, schimbătoare de căldură, compensatori și așa mai departe. Aceste operații de modernizare și extindere sînt în curs, iar Dumitru Stoian, secretar adjunct de partid pe secție, e cît se poate de îndreptățit să viseze cu ochii deschiși, arătînd unde se va înălța forja, cum se va îmbogăți cazangeria cu o nouă hală, privind viitorul cu încredere și optimism.

Revenind la biografia lui, parte integrantă din biografia uzinei, să spunem că Dumitru Stoian a început cu sudura autogenă după care, impuținîndu-i-se vederea la ochiul drept, a trecut la cea electrică. A învățat meserie de la Tudorache Andreescu, bărbat solid și la propriu și la figurat, adică și la fizic și la seriozitate. Ca să nu rămînă dator, a transmis mai departe cîteva din secretele sudurii, servind drept dascăl mai multor generații de meseriași. Pe unii dintre foștii săi elevi i-a uitat, dar pe Petre Ștefan și pe Marcel Alexandrescu nu, pentru că pe ei are ocazia să-i întîlnească zilnic, lucrînd cot la cot, cu aceeași destoinicie, deprinsă de la meșterul lor. Ce face, concret, Dumitru Stoian? Toie cu flacăra lui albăstruie bucăți de metal din care alții, punînd cap la cap ceea ce specialiștii numesc virole, încheagă cazanele. Unele mai mici, altele mai mari, adevărați coloși de sute de tone, pe care trailere speciale le transportă tronson cu tronson, încet și cu precauție. Altfel zis, Dumitru Stoian debitează metal, urmînd cu precizie urma trasată cu cretă. Munca lui nu se arată, ni se pare limpede, nici poetică, nici spectaculoasă. Ea e mai degrabă migăloasă, obositoare prin repetare, lipsită de farmec. Cazangiul Dumitru Stoian, fi zicem așa pentru că toți oamenii din secție se consideră cazangii, indiferent de specializările lor, se face foc cînd aude asemenea păreri. Ar fi gata să piardă cu tine o întreagă pauză de masă spre a te convinge că lucrurile nu stau așa și că meseria pe care o îndeplinește, cu pasiune și depășiri de plan, însemnate acum, în întîmpinarea marii sărbători de la 23 August, e cea mai captivantă de pe lume. Dacă-i pare rău de ceva, deși n-are decît puține motive de regret, crede că o muncit zdravăn și că satisfacțiile nu l-au ocolit, atunci îi pare rău că nici unul dintre copiii săi nu l-a urmat la meserie. Altfel, a depus, de vreo lună, bani pentru mașină, dar se teme de examenul de conducere, pe care intenționează să-l susțină în timpul concediului, drept pentru care va renunța, vara aceasta, la stațiunea sa preferată, numită Olănești.

Acesta e, în puține cuvinte, Dumitru Stoian căruia nu i-a lipsit mult să nu fie ce e, adică sudor în secția cazangerie grea a Întreprinderii de utilaj tehnologic din Buzău.

I. OVIDIU ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Să pui suflet în tot ce faci

I s-a sugerat, în 1971, că ar fi nevoie de prieceperea și de hărnicia sa, dobîndite la Codlea și la Vaslui, în noua fabrică din Nehoiu. Recunoaște că a stat pe gînduri o zi și-o noapte, după care a zis da, convins că omul se cîntărește mai ales după greutățile pe care le doboară. Azi, cînd beneficiarii interni și externi nu par deloc deranjați că mobila pe care o apreciază și o solicită provine dintr-o localitate absentă din multe hărți, Nehoiu fiind doar o comună, poate demonstra cu fapte că n-a greșit în alegerea aceea. A crescut aici, la jumătatea drumului dintre Buzău și Brașov, odată cu fabrica și odată cu oamenii ei, majoritatea lor pentru întîia dată contruntați cu industria, ajungînd un virtuos în meserie, respectat și prețuit pentru dovezile de fiecare zi ale unei munci temeinice și perseverente.

La sectorul mașini 2, pregătire 2, maistrul Constantin Bălășoiu are în subordine 46 de lucrători. I-a învățat și-i învață să șlefuiască și să coloreze mobila după rețete aflate în prealma perfecțiunii, dacă nu chiar a artei, după cum i-a învățat și-i învață să nu uite să pună suflet în tot ce fac, meseria făcută fără suflet fiind, după o expresie ce-i aparține, ca brea fără lopeți! Mai are maistrul Constantin Bălășoiu și 2 copii, pe Atena și pe Ștefan, încă elevi în clasele elementare. E mîndru de notele și de evoluția lor, nutrind speranța, rostită cu prudență, că Ștefan îl va călca pe urme, rămînînd în fabrică să ducă mai departe un nume și o mîndrie.

Minerul Eleodor Stroescu are o ambiție: să-i dovedească greului că nu-i pasă de el și, apoi, să-l bată

Avea 18 ani, fără o lună, cînd a intrat prima oară sub pămînt. Fratele mai mare era deja miner — acum, e pe Valea Jiului. Dar nu el a fost cel care i-a înrîurit destinul lui Eleodor Stroescu, ci un inginer, Prox, sătean de-al lui, de prin părțile Severinului, din Budănești. „Avea omul ăsta o dragoste de subterană, cum n-am întîlnit la mulți" — își amintește interlocutorul nostru, pe care l-am găsit gospodărind alături de nevastă. „Cînd venea pe acasă, ne adunam toți, roată, în jurul lui, mai ales mai tinerii locului, ascultîndu-l povestind despre mină, despre mineri, despre minerit, încît aproape jumătate din oltenii mei s-au pogorît atunci spre mină. Mu'ți au plecat — vorbele inginerului, ziceau ei, sînt de poveste — parte însă am rămas, și rămași am fost. Acum, după ce a trecut peste noi mai bine de un sfert de veac, după ce aici ne-am întemeiat familii, ne-am crescut copii, nimeni nu ne mai consideră mehedinteni, ci oameni de-ai locului".

I-am urmărit statornicirea, răsfoind un album de familie — la loc de cinste aflîndu-se fotografiile sărbătorești ale recordurilor de anul trecut. „Uite — ne spune — ce vedeți aici e bucuria. Eram la al doilea record — la timp de cîteva luni după primul. Atinsesem 80 ml galerie dublă, realizînd, totodată, drumuri frumoase, trainice". Știe a citi pe chipul omului acest miner îndrăgostit de drumurile lui subterane, ca pe vremuri, de fetișcana cc de atîta timp îi este nevastă. A observat imediat fugara umbră de neîncredere cu care-l ascultam. „Ați trecut și pe drumurile mele acolo, jos, în mină — ne spune — nu v-au plăcut?" (Erau trainice, e drept, îți dădeau siguranța dăinuirii lor peste timp, dar erau colțoase, aspre, în nici un caz frumoase!) „Sînt frumoase, ascultați-mă pe mine! Dv. nu aveți ochi de miner".

I-am pus, cu bună-știință, o întrebare naivă, al cărei răspuns îl primisem și pe viu, în mină: dacă e chiar atît de important ce fac ei, cei de la înaintare, acolo, sub pămînt. Nuanța de suspiciune față de importanța muncii lor l-a aflat — lucru pe care scontasem și noi — de aici, încolo, dovedindu-ne spusele. „Apoi, ce să înțelegeți care-i rostul unei brigăzi de înaintare, trebuie să știți că noi sîntem viitorul sectorului; adică, noi croim drum exploatării cărbunelui, pe care pornesc, abia după aceea, cei din abataj. Și să mai știți că drumul ăsta nu se face, așa, cît ai bate din palme, ci din greu — în condiții normale de lucru facem cam 2 ml pe zi de astfel de cale în inima pămîntului; în condiții de record, pe care-l pregătim cu migală, ajungem și la 4 ml pe zi". „Ce-nseamnă să pregătești un record?" — l-am întrebat. „E ca un fel de examen foarte greu. Trebuie să cunoști în amănunt proiectul și lucrarea, din toate punctele de vedere; să orînduiești frontul de lucru în așa fel, încît nici 10 minute să nu ai gol de muncă: să știi cu ce rocă te lupți; apoi, prin bună înțelegere, nici unul din noi să nu plece în concediu, să nu aibă absențe, fie ele motivate sau nemotivate..." „Așa procedează toți recordmenii întreprinderii?" „Firește! Întrebați-l și pe Dinu Petre, tot de la înaintare, dar de la galerie simplă, care a reușit primul record în anul ăsta — 148 ml; sau pe Roșu, de la abataj, care în acest moment e angajat pe ultima sută de metri în bătălie. Merg tare băieții lui, cu siguranță vor sălta cu mult stacheta la scoaterea cărbunelui din abataj. (Era mîndru de recordurile celorlalți, asta-i „bucurie", a lui, a tuturor minerilor.) În curînd vom porni și noi startul. Ne-am luat toate măsurile, avem un prag greu de trecut — vrem să batem suta. Și-o vom face! Doar de la noi a pornit chemarea la întrecere!"

Revine la albumul de familie. Printre fotografiile „țepene" ale tinereții lui și soției, printre chipurile luminoase ale celor 4 copii — dintre care fetița cea mare are de acum o fetiță, iar cea mică, a lui, are numai 4 ani — regăsim, în numeroase ipostaze, brigada — familia lui mai numeroasă. Ne sare în ochi tinerețea unui băiețan, miner și el, ca și ceilalți, din cap pînă-n picioare. „Asta-i minzul brigăzii — ne spune — îl cheamă Ion Minzatu II. Abia acum are 19 ani și urmează să-și ia primul concediu al muncii lui. Terminase 8 clase la Bistrița Bîrgăului de pe lîngă Satu Mare și venise, în urmă cu un an, în vizită la unchiu-său, Ion Minzatu I. A zis că încearcă să se facă și el miner. A coborît cu noi în subterană — era pe vremea recordurilor noastre. I-a plăcut spiritul ăsta de întrecere, i-a plăcut și că a cîștigat cît nici nu visase vreodată. Și a rămas. Acum, ce să vă spun, e trup și suflet cu brigada".

GEORGETA BLĂNARU ■

Minunați oameni simpli

Eugen Ursu, responsabilul cu mersul ca pe roate

Biografia lui Eugen Ursu nu-i spectaculoasă. După ce a terminat anii de școală, a intrat în cîmpul muncii, la Industria laptelui din București și de 21 de ani acolo a rămas. Începu.ul a fost p.n să. Pro.esia: specialist auto, adică o calificare zdravănă, cea mai înaltă în această meserie. Pînă în '61, fiind șeful garajului întreprinderii, conduce și răspunde de vreo 800 de oameni, năbădăioși ca toți cei din neamul lui Manivelă. A făcut însă ce-a făcut și lucrurile mergeau ca pe roate.

În '61 se înființează întreprinderea de industrializare a laptelui din București și, fiind nevoie de oameni de b.ză, es.e transferat acolo. În '76, la 12 octombrie, propune și i se aprobă să înființeze un atelier pentru transportul intern. Concepe schița de amplasare și — cu toate că oamenii săi nu erau nici zidari, nici betoniști, nici vopsitori, ci, toți, mecanici — chiar îl construiește. Apoi trece la organizarea lui. Și iar Eugen Ursu face ce face și-n atelier lucrurile merg ca pe roate.

Potrivit propriilor sale cuvinte, oamenii atelierului, conduși de dumnealui, se ocupă de tot ce se învîrte în fabrică: lixe, cărucioare, electro și motostivuitoare, transpaleți electrici, vane presă; și, de asemenea, de tot ce se învîrte și-n unitățile surori din Vitan și Fundeni. Concret, Eugen Ursu și tovarășii săi asigură întreținerile zilnice, reparațiile curente, reviziile tehnice și chiar reparațiile capitale realizate prin recuperări de piese. De cînd s-a înființat atelierul, întreprinderea nu a mai avut de plătit nici o locație pentru vagoanele care îi aduc laptele; acestea sînt descărcate în cîrca jumătate de oră. Înainte se plăteau locații și de sute de mii de lei. E limpede deci că în acest atelier care, într-un fel, e inima întreprinderii treaba merge ca pe roate.

— Sînt mulțumit că atelierul meu nu ridică probleme conducerii întreprinderii. Mă gîndesc la cinstea noastră de meseriași. A noastră, adică nu numai a mea, ci și a lui Nicolae Dima, care acuși iese în pensie, și-a lui Dumitru Burlacu, și-a lui Mihai Bojocescu, și-a lui Marin Parpală, și-a celor doi puști pe care i-am învățat meserie, [illegible] plecat la militărie și după aceea s-au întors tot la mine — Ion Simion și Eugen Bulancea, și-a celorlalți cu care, de la început, tot am lucrat și lucrăm împreună. Toți ne vedem de muncă, toți sîntem foarte apreciați în întreprindere, toți sîntem evidențiați, toți beneficiem de prime. Cu alte cuvinte, însăși oamenii lui Eugen Ursu, munca și viața dumnealor, merg ca pe roate.

Deci: Eugen Ursu, 38 de ani, căsătorit, tată a doi copii, viață de familie blîndă, lucrează de 21 de ani în aceeași întreprindere, șefii habar n-au de problemele de a căror rezolvare răspunde ei. V-am avertizat că biografia comunistului Eugen Ursu nu-i spectaculoasă. Dar cîtă nevoie are țara și mersul nostru de exact acești oameni nespectaculoși, dar într-adevăr responsabili și făptuitori!

N. ION ■

Constantin Lucaci:

„Şansa mea de a fi înţeles azi sporeşte considerabil"

— Sînteţi un sculptor intrat adînc într-un teritoriu care acum vă aparţine şi pe care îl orînduiţi aşa cum vă este voia, îi creaţi noi forme, i le cizelaţi pe cele deja existente. Descoperirea acestui tărîm nu este, desigur, o întîmplare. Dar cum aţi găsit calea de acces? Ce drum aţi parcurs pînă la el?

— Am parcurs drumul firesc al oricărui ucenic al artei. Am învăţat mai întîi meserie. Cît mai multă meserie. Cu profesori ca Ressu, Ciucurencu, Medrea. Dacă e normal ca în orice domeniu să te exprimi cu propriile tale mijloace, în fel de firesc e ca, în primul rînd, să ştii să le foloseşti pe ale celor dinaintea ta.

— Înţeleg că n-aţi privi cu prea multă încredere un artist care n-ar şti să deseneze un chip omenesc.

— Ştiu eu ce să spun? Mai curînd pot să vorbesc despre propria mea experienţă. În care, pentru o vreme, figura umană era la baza năzuinţelor şi sentimentelor mele. Pînă cînd am simţit nevoia să trec într-o altă lume, mai greu de recunoscut, a metaforelor şi simbolurilor.

— E o fugă din realitate? O abdicare de la principiile umanismului?

— Cîtuşi de puţin. Este vorba de necesitatea pe care am simţit-o la un moment dat de a mă exprima altfel, cu alte mijloace, care să-mi aparţină. Nu dintr-o goană după originalitate am făcut pasul acesta, ci din dorinţa de a descoperi o gramatică proprie.

— Dar o gramatică pentru uzul personal devine absurdă. Cel mult, poate stîrni amuzamentul sau curiozitatea, însă n-ar avea valoare practică decît pentru cel care a inventat-o şi numai în cazurile în care vrea să comunice cu el însuşi.

— N-am dorit niciodată să fiu insolit cu orice preţ, să şochez neapărat pe cei din jur cu arta mea. Nu am ajuns dintr-o dată la ceea ce sînt azi. Fiecare etapă din destinul meu a fost consecinţa unor ani de meditaţie şi de trudă pe diverse materiale — marmură, granit şi acum oţel. Iar universul meu artistic — să-i zicem aşa, cu toate că îmi displac cuvintele mari — este clădit pe o credinţă artistică fără de care, neîndoielnic, s-ar nărui ca un castel din cărţi de joc la cea mai mică adiere.

— Şi care ar fi această credinţă artistică fundamentală pentru dumneavoastră?

— Am mai zis-o cîndva şi faptul că o repet sper să nu fie interpretat ca o autocopiere mecanică. E un semn de fidelitate faţă de mine însumi: eu cred în capacitatea omului de azi de a depăşi prin spirit condiţia sa materială. Trăim în epoca zborurilor cosmice. Depăşirea cadrului terestru constituie miracolul timpului nostru. Acest miracol vreau să-l surprind cu uneltele mele de sculptor.

— Privese prin atelierul dumneavoastră, dominat de machetele uneori statui sau fîntîni pe care le-aţi conceput şi îmi păreţi un călător ajuns pe un astru de unde încercaţi să ne transmiteţi veşti anunţîndu-ne ce forme aţi întîlnit acolo. Cred că e vorba mai curînd de un voiaj în timp decît în spaţiu. Dumneavoastră purtaţi spre noi un mesaj dintr-o lume a viitorului tot mai mult guvernată de tehnică. Faţă de care nu resimţiţi — cel puţin aşa am impresia — anxietatea altor artişti. Dimpotrivă, lucrările dumneavoastră celebrează frumuseţea unei civilizaţii care se bucură din plin de avantajele tehnicii. Creaţiile acestea cer ambianţa unor oraşe construite după regulile celei mai moderne arhitecturi. Şi totuşi, paradoxal, ele se pot integra cît se poate de firesc şi în natura noastră. Ale cărei forme nu visaţi să i le aboliţi propunînd dumneavoastră altele.

— Mă înţeleg bine cu natura. Lucrez, de pildă, acum, o fîntînă la Drobeta-Turnu Severin. Amplasarea ei se va face într-un spaţiu verde. Îmi plac formele din beton şi sticlă. Dar ele sînt sărăcite dacă nu se află într-o ambianţă vegetală. Sincer să fiu, nu-mi prea plac parcurile cu mozaicuri florale. Natura, constrînsă să evolueze ca în sere, nu-mi spune mare lucru. Destul de mare parte din arhitectura contemporană este egală, monotonă din pricina sarcinilor sale cu precădere utilitare — măcar în spaţiile dintre clădiri natura să fie lăsată liberă să se dezvolte nestingherită. Ar trebui să avem mai multă încredere în natură, deoarece constituie ambianţa în care omul se simte cel mai bine. Ajuns în natură, omul se reculege după oboseala celorlalte preocupări ale sale, poate visa. Şi tocmai aici, în acest mediu pot să apară fără să şocheze lucrările mele care aduc sentimentul altor lumi, îndeamnă la meditaţie şi visare, invitînd la dialog.

● Sculptorul Constantin Lucaci s-a născut la 7 iulie 1923 la Bocşa-Banat. Începînd din 1948 participă cu regularitate la expoziţiile anuale şi bienale de artă. Lucrările sale au figurat în expoziţii organizate în ţară precum şi la Helsinki, Praga (1953), Veneţia (1954), Moscova (1958), Budapesta (1959), Belgrad, Damasc, Cairo, Alexandria, Berlin (1975), Veneţia (1976). Lucrări importante la Copenhaga, „Casa sănătăţii mondiale", Anvers, „Fucina degli angeli" la Veneţia şi la Banca americană „Hannover Trust" din Bucureşti. Lucrări de artă monumentală: Dialogul undelor — la Studioul de televiziune din Bucureşti, Fîntîna cinetică din oraşul Constanţa, statuia Luchion din parcul Herăstrău, Monumentul din Oraşul Victoria.

— Cum poate invita la dialog un astfel de material ca acela pe care îl folosiţi — oţelul polisat cu fineţe? El pare să sugereze lumi etanşe în perfecţiunea lor, orgolioase de propria lor existenţă, gravitînd în spaţii unde orice comunicare e imposibilă. Şi apoi, oţelul a cărui prezenţă în preajma noastră nu poate să deconcerteze pe omul contemporan, nu înseamnă absenţa sentimentului?

— Oţelul polisat în forme adecvate este materialul care îmi dă posibilitatea exprimării imponderabilităţii, a ieşirii din gravitaţie. El reflectă în chip propriu realitatea înconjurătoare şi o face misterioasă, provocînd o sensibilizare a spiritului, îndemnat să cuteze să-şi închipuie orice, să intre în contact cu lumi pe care nici nu le bănuia că există.

— Credeţi că publicul este suficient de pregătit pentru a vă înţelege opera?

— Arta presupune cultură. Înţelegerea ei se face prin efort de înţelegere şi nu prin respingere apriorică. N-aş putea să răspund precis la întrebarea pe care mi-aţi pus-o. Ceea ce ştiu însă sigur e că în momentul istoric în care trăim şi în care masele sînt chemate la cultură şi li se creează condiţii pentru aceasta, şansa mea de a fi înţeles azi sporeşte considerabil.

— Există cu adevărat artişti neînţeleşi?

— Artistul neînţeles este un artist care nu este el însuşi. Mimează doar o artă, care e la modă şi care poate fi valoroasă la creatorii ei şi anodină la epigoni. Mai există, din păcate, în arta contemporană şi impostori, autori de opere care nu au ce exprima.

— Dar ce trebuie să exprime arta?

— Trebuie să exprime omul. Din care să-şi facă un ideal. Este singurul zeu în care trebuie să credă.

— Ce şanse de împlinire a talentului său are un artist la noi?

— N-am să uit niciodată momentul în care preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a afirmat că în ţara noastră fiecare artist poate şi trebuie să se exprime conform personalităţii sale. Necesitatea libertăţii omul a simţit-o dintotdeauna. După o perioadă de egalizare, de monotonie în artă a urmat o izbucnire miraculoasă de talente care, dovedesc capacitatea creatoare a poporului nostru. Desfiinţarea cenzurii — iată o dovadă a încrederii acordate artiştilor, socotiţi nişte conştiinţe responsabile ale ţării! Fiecare este liber să creeze ceea ce crede. Există totuşi o necesitate a individului şi o necesitate a colectivităţii. Trebuie o întreagă ştiinţă pentru a le împăca. Problema este cine hotărăşte în numele colectivităţii.

— În condiţiile noastre artistul nu mai poate fi indiferent în legătură cu ecoul pe care îl stîrneşte opera lui. Arta coboară tot mai mult în cetate devenind o problemă a întregii cetăţi.

— Desigur. Şi pe măsură ce se va produce o evoluţie a lumii moderne — cu toate implicaţiile ei, bune şi rele — vom fi obligaţi să creăm, cred, centre citadine artistice, şi vom renunţa, presupun, la răspîndirea ici, colo a unor picturi şi sculpturi.

— Ce înţelegeţi prin aceste centre?

— Mă refer la ansambluri de opere combinate, care să fie amplasate în natură. Omul viitorului va avea tot mai multă nevoie de spectacol. Iar acesta, pentru a fi cu adevărat impresionant, va trebui să fie o îngemănare a mai multor genuri artistice. Forme în mişcare, forme colorate, jocuri de apă, fundaluri muzicale, totul organizat într-o aşa manieră încît să poată reţine omul grăbit al secolului vitezei. Ca să mă exprim mai simplu, trebuie mărită doza de emoţie pentru exigenţele omului contemporan. Ori omul contemporan a obosit, ori i-au crescut pretenţiile. Însă şi într-un caz şi în altul sîntem obligaţi să amplificăm prezenţa artistică.

— Dumneavoastră visaţi, într-un fel, la oraşele lui Ionaride, ecoul lui Călinescu. Cît despre îngemănarea artelor în cadrul natural îmi vine în minte un spectacol al cenaclului Flacăra desfăşurat în preajma sculpturilor de la Măgura. Efectul a fost într-adevăr extraordinar. Artele au ajuns la o înflorire care le permite să-şi dea mîna fără riscul de a-şi pierde identitatea. Ce credeţi că împiedică realizarea unor astfel de centre, aşa cum le imaginaţi dumneavoastră — şi nu numai dumneavoastră?

— Nici n-am pretenţia că ele au fost doar în închipuirea mea. Cît despre trecerea lor în realitate ar fi nevoie pentru asta de un spirit mai deschis din partea edililor. Personal, nu cred că îl au întotdeauna.

— Totuşi, în ţară au fost realizate cîteva centre de artă impresionante prin grandoarea lor.

— Este admirabil lucrul acesta. Însă nu s-a încetăţenit pretutindeni ideea că arta este un factor decisiv pentru spiritul omului contemporan. Sîntem încă tributari unor concepţii retrograde, ca de pildă aceea că un restaurant este mai necesar decît un complex artistic deoarece primul aduce venituri, iar al doilea nu. Cine poate măsura profitul imens — chiar dacă nu imediat — adus de artă în viaţa omului?

— Bine, dar artistului nu-i mai rămîne nimic de făcut? Trebuie să aştepte totul de-a gata?

— E adevărat, şi noi ne mai facem uneori meseria numai ca să ne-o facem. Unii sînt într-o permanentă goană după succes. La fiecare doi ani deschid cîte o expoziţie personală. După opinia mea, o astfel de expoziţie nu o organizezi decît atunci cînd ai cu adevărat ceva de exprimat, cînd ţi-al cristalizat nişte căutări. Sînt tineri care nu mai au răbdare să aştepte să devină cunoscuţi la timpul potrivit.

— Cum vedeţi relaţia dintre comanda socială şi artist?

— Eu înţeleg că oraşele au nevoie să fie mobilate cu opere de artă. Înţeleg că în ritmul nostru de construcţie, cînd nu numai marginea oraşelor a fost refăcută ci de multe ori chiar şi centrele — vezi Vasluiul — această necesitate devine şi mai actuală. Dar aplicarea comenzii sociale nu e întotdeauna făcută în modul cel mai fericit. Cred că trebuie să fie o iniţiativă egală, a artistului şi a edililor, pentru a realiza o operă originală şi adaptată la spaţiul respectiv. Altfel se ajunge la improvizaţie.

— Poate fi recunoscută spiritualitatea românească în lucrările dumneavoastră?

— De ce nu? Pentru că ele duc cu gîndul mai curînd la tehnică decît la oi zburdind pe o pajişte? Dar prea ne-au socotit unii — şi rău am făcut că am acreditat citeodată noi înşine această idee — că ne este străină civilizaţia modernă uitînd ce mari ingineri şi oameni de ştiinţă am avut, adevăraţi pionieri ai unor domenii necercetate de nimeni sau de foarte puţini. Prea s-au obişnuit unii să cînte numai păşunile — foarte frumoase şi necesare economiei noastre! — fără să mai vadă nimic în afara lor, ca şi cum viaţa noastră spirituală nu ar mai fi evoluat deloc şi am fi rămas doar nişte păstori neştiutori şi speriaţi de tumultul veacului. Asta e o legendă care ar trebui risipită! Fără nici o teamă că spiritualitatea românească s-ar pierde, ar fi stîrbită. Ci dimpotrivă, tocmai pentru a-i demonstra bogăţia, complexitatea care îi permite să meargă în pas cu secolul, de la egal la egal cu spiritualitatea popoarelor de pe întregul glob pămîntesc.

GEORGE ARION ■

În paginile 18 şi 19 — reproduceri după lucrările lui Constantin Lucaci.

Cuprins dacă există

Creaţie şi comunicare

Dicţionarul de filozofie publicat în 1978 de Editura politică include printre termenii noi faţă de cei din versiunea sa anterioară (publicată în 1973) şi cuvîntul *creativitate*. Înregistrare tîrzie a unui concept care s-a impus de mult în disciplinele umaniste (de exemplu în lingvistică şi psihologie), creativitatea este capacitatea specifică umană de a produce (prin mecanisme care au sînt încă elucidate) obiecte noi, deci calitativ diferite de cele produse anterior, atît în domeniul material cît şi în cel spiritual. Personalitatea noastră este dată de măsura şi modul în care ne actualizăm capacitatea creativă.

Un alt termen nou introdus în versiunea din 1978 a Dicţionarului de filozofie este *comunicare*. Cuvîntul e cunoscut, firesc, de mult, dar a căpătat greutate filozofică şi socială abia în ultima vreme, pe măsură ce s-au diversificat mijloacele şi procesele de comunicare, au apărut posibilităţi de comunicare la distanţe din ce în ce mai mari şi au crescut necesităţile şi implicaţiile sociale ale comunicării.

Pentru a se putea actualiza, creativitatea are nevoie de un context social adecvat, deci implicit de dezvoltarea unor acte de comunicare. Tot aşa, înţelegerea structurii proceselor de comunicare a cerut, din partea unor discipline ca psihologia, lingvistica, semiotica, cibernetica, teoria informaţiei, un efort creator care le-a transformat atît obiectul cît şi metoda.

Creativitatea şi comunicarea sînt deci două aspecte fundamentale ale omului contemporan, care se condiţionează şi se completează, dar în creativitate individualul intră mai mult decît socialul, după cum în comunicare socialul trece înaintea individualului. O întreagă tipologie umană se dezvoltă în raport cu modul în care funcţionează corelaţia dintre creativitate şi comunicare. Lăsăm deoparte acum situaţiile limită în care amîndouă sînt în suferinţă sau amîndouă funcţionează în mod optim, pentru a ne opri la alte două cazuri, intermediare. Am cunoscut mulţi tineri dotaţi, în stare să rezolve cu imaginaţie şi spirit analitic probleme grele, dar deficitari în modul de a comunica altora, în scris sau oral, rezultatele obţinute. Aici îşi spun cuvîntul atît o insuficientă practică socială, o insuficientă „ieşire în lume", cît şi un insuficient antrenament, în anii de şcoală, pentru exprimarea liberă. În particular, trebuie să observăm lipsa de vervă, chiar timiditatea pe care o manifestă uneori tinerii oameni de ştiinţă la întîlniri cu savanţi de alte vîrste, datorită neobişnuinţei cu astfel de contacte. Ezitarea şi stîngăcia lor, potentate de o manipulare deficitară a limbilor străine (a căror vorbire nu prea au avut posibilitatea să o exerseze) se constituie ca un dezavantaj deloc neglijabil, care poate întîrzia sau diminua, dacă nu chiar anula valoarea unui rezultat original. Avem aici în vedere şi incapacitatea unor autori de a-şi redacta rezultatele într-o formă corespunzătoare. Inaptitudinea comunicării poate face ineficientă opera de creaţie.

O situaţie complementară o prezintă tipul care comunică uşor, uneori manifestă chiar o adevărată virtuozitate în confecţionarea frazelor, dar este incapabil să dea la iveală un lucru personal, rod al unei iniţiative proprii. Desigur, aici trebuie distinse mai multe posibilităţi. Capacitatea de comunicare poate fi ea însăşi, în anumite condiţii, o formă de creativitate, cum este literatura. Se poate însă întîmpla ca tendinţa de comunicare să rămînă fără acoperire sub raport creator, să fie chiar folosită pentru a camufla absenţa personalităţii. Aşa se poate ajunge la diferite forme de demagogie, practicate de cei care se agită fără să facă nimic. Din păcate, ei nu lipsesc nici din unele unităţi de cercetare şi au totdeauna pretenţiile cele mai mari.

Dar nu numai indivizii umani, ci întreaga cultură a unei societăţi se defineşte în raport cu polaritatea creaţie-comunicare. Un echilibru sănătos între capacitatea creatoare a unei societăţi şi capacitatea ei de a intra în comunicare cu alte societăţi se manifestă, între altele, prin aptitudinea de a face recunoscute şi respectate în lume valorile societăţii tale şi prin capacitatea acestei societăţi de a recunoaşte şi prelua de la celelalte societăţi valorile pe care ele le-au produs. În acest sens, trebuie să depunem în continuare eforturi pentru ca între capacitatea de creaţie a culturii româneşti şi capacitatea ei de a intra în comunicare cu celelalte culturi, să nu existe nici un decalaj în defavoarea capacităţii de comunicare.

SOLOMON MARCUS ■

Chipul frumos şi mai puţin frumos al Cişmigiului

Fiind informat că fiul meu, elev la Liceul Lazăr, lipseşte de la cursuri, mi-am luat 3 zile învoire de la serviciu şi l-am urmărit să văd unde îşi petrece timpul. Am rămas surprins ce se petrece într-un colţişor al Parcului Cişmigiu (inima Capitalei), unde 90% sînt pensionari sau oameni de toată cinstea, şi se distrează la jocurile de şah, la mesele de piatră. Aici se adună şi foarte mulţi tineri, care comentează meciurile de fotbal. Un grup însă de 10—15 indivizi consideră că acest colţişor al parcului poate fi folosit şi pentru alte scopuri. Ei nu participă la discuţii, se retrag într-unul din boschete şi fac afaceri — bişniţărie. Elevii de liceu sustrag bunuri de la domiciliu şi le aduc acestora, primind în schimb sume derizorii. Îi forţează pe elevii rătăciţi de la cursuri să le dea 3, 4 lei, uneori chiar 5 sau 10 ca să rămînă în Cişmigiu, că altfel îi dă pe mîna miliţiei. Cu banii strînşi, aceşti indivizi cumpără sticle de băutură, pe care le consumă tocmai în acest colţ valoros al naturii. Cu alte cuvinte, sînt oameni care profită de mulţimea paşnică adunată în locul respectiv, pentru a încălca în fel şi chip ordinea şi normele de comportare civică, oameni fără căpătîi, paraziţi, bişniţari — constatare personală făcută între orele 7 şi 18. Am aflat şi numele unora dintre ei, prefăcîndu-mă că îi admir faţă de un tînăr mai slab — şi astfel am auzit că şefului îi zice Titi, poreclit Roşcatul, fost pe la Clubul sportiv Steaua, fost gestionar la Timişoara, condamnat şi fără serviciu, fără buletin de Bucureşti ; apoi Băcescu Aurel, sau Aurelian, fără serviciu, fără buletin de Capitală, fost puşcăriaş ; mai e unul Stoian, care a fost mi se pare frizer, bişniţar cu cazier ; în fine Jean, fost strungar, acum fără serviciu, bişniţar, şi încă alţii, ale căror nume nu le ştiu. Aduc aceste rînduri la cunoştinţa dumneavoastră, considerînd că n-ar fi rău dacă printr-un articol la „Flacăra" aţi atrage atenţia forurilor superioare ale parcului despre aceste nereguli. Trebuie să se facă ordine în acest colţişor valoros din inima Capitalei. Bineînţeles, eu am luat măsuri împotriva fiului meu şi l-am salvat, dar ceilalţi părinţi nu ştiu nimic ! (Tănase Corneliu, *str. Călăraşi 26, sector 4, Bucureşti.*)

Fotografie de CORNEL CATANĂ ■

Ora 6.30. Zamfira Bulacu şi Eugenia Ţăpuşanu, şefe a două formaţii de muncitori horticoli ce acţionează în Cişmigiu, sosesc la serviciu. Ziua se arată a fi foarte frumoasă, dar fără îndoială nu numai de aceea mai multe scaune de pe aleile dinspre intrarea Zalomit şi magazinul „Spicul" erau deja ocupate. Cele două femei nu se mai miră, sînt de acum obişnuite cu ora atît de matinală la care se ocupă primele scaune în Cişmigiu, uneori de la şase dimineaţa chiar, dar ochiul atent al Eugeniei Ţăpuşanu observă că totuşi ceva nu-i în regulă. Da, într-adevăr, unul dintre oamenii aşezaţi pe scaune citeşte ziarul, asta nu înseamnă nimic, însă de ce îl ţine pe dos ? Ce se petrece, de fapt ? „Sînt oameni, în special în locul amintit, ne spune Zamfira Bulacu, care se ocupă cu acostarea fetelor tinere. Îşi încep activitatea dis-de-dimineaţă şi, pînă seara, fac tot felul de „combinaţii", am sesizat şi miliţia despre asta". Sînt, în fapt, mai multe puncte „calde" în parcul din centrul Capitalei, pe care Zamfira Bulacu, femeie de 40 de ani dar muncind de exact 19 în acest perimetru verde, le cunoaşte foarte bine şi ni le descrie de parcă ar vorbi despre curtea proprie. Intrăm, ca să zicem aşa, în circuit.

Ora 8. Curăţenia parcului se apropie de sfîrşit. E şi timpul, fiindcă altfel, parcul se aglomerează şi nici un muncitor nu va mai putea mătura sau strînge hîrtiile, uda florile şi aleile fără să-şi atragă pe loc dezaprobarea, deoltfel nemeritată, a celor stropiţi pe pantofi. În fiecare an, aflăm de la tovarăşa tehniciană horticolă Constanţa Hnidei, şefa unităţii, aici se plantează circa 410 000 de flori şi 4 000 de ghivece, statul cheltuind mai multe milioane de lei pentru înfrumuseţarea Cişmigiului, pentru crearea unei atmosfere curate şi liniştite, pentru întreţinerea acestui adevărat „plămîn al oraşului". Mai dificil e de curăţat spaţiul din preajma restaurantului „Monte Carlo", binecunoscut loc de întîlnire al muzicanţilor de nunţi şi botezuri, stropit din belşug cu coji de semînţe. Aici este un alt „punct cald", extrem de dificil de controlat, la faţa locului adunîndu-se de dimineaţă pînă seara zeci, poate sute de ţambalagii şi vioriştl. Se discută cu voce tare, într-un jargon de mahala, se aranjează, se fac combinaţii, se schimbă impresii, se aşteaptă întotdeauna ceva. Unii au buzunarele doldora, alţii doar aşteaptă şi speră — cîţi dintre ei au carte de muncă în regulă ? — se sculpă printre dinţi şi mai ales se mănîncă seminţe. În atribuţiile administraţiei parcului, aflăm, nu intră decît întreţinerea spaţiilor verzi şi a aleilor, curăţenia, aspectul exterior. Cei 44 de oameni aflaţi în subordinea Constanţei Hnidei sînt doar muncitori floricultori, calificaţi sau necalificaţi. Mai există şi doi paznici, dar îi ia cineva în seamă ?

Ora 9.30. S-au adunat oameni şi în celelalte „puncte calde" : la terasa cu trandafiri, la „cetate", la „grotă", locul preferat al elevilor fumători, în „patrulaterul" şahiştilor, sub platanul „tablagiilor", unde se joacă uneori table pe bani grei, fiindcă, ştie Eugenia Ţăpuşanu, acolo a pierdut unul odată 9 000 de lei. Şi la „masa tăcerii", loc pe care cei care curăţă parcul l-au numit de cîtva timp „masa sticlelor, pentru că nu există zi în care de acolo să nu se adune zeci de sticle de băutură, goale desigur. „Lunea mai ales, ne spune Constanţa Hnidei, parcul parcă este fosta groapă Floreasca !" Cei 44 de oameni despre care am vorbit au de fapt de îngrijit şi curăţat nu numai Cişmigiul, ci şi alte cinci obiective, adică spaţii verzi, cel puţin la fel de importante, din centrul oraşului. E greu de făcut faţă. Din cele 4 000 de plante la ghiveci, aflate chiar în faţa Consiliului popular municipal, mai bine de o mie au dispărut. În tot parcul nu mai poţi vedea un bujor, au fost furaţi în totalitate.

Ora 11.30. Nu, băiatul în uniformă şcolară şi cu ochii speriaţi nu are nici un act la el. Nici o legitimaţie, nici matricolă şcolară, nici măcar carnetul de note. În geantă n-are nici un caiet. Doar o carte de istorie, cu copertele cam în suferinţă. În fine, între filele cărţii, două certificate medicale, ambele pe numele Cosarenuc Graţian, elev în anul IV al Liceului industrial energetic. „Am greşit, zice, mai bine mă duceam la şcoală. Aici am crezut că sînt în siguranţă !" Nu mai e. De circa zece minute organe ale miliţiei, aparţinînd de Circumscripţia numărul 14, care arondează şi Parcul Cişmigiu, au pus filtru pe cele două intrări (şi ieşiri !) ale patrulaterului înconjurat cu arbori dinspre strada Schitu Măgureanu, acolo unde se află cunoscutul loc „al şahiştilor". Sînt aici mai bine de o sută de persoane.

Dar sînt şi o mulţime de tineri care de acum lucrează undeva, sau mai exact ar trebui să lucreze. Cîţiva controlori de la ITB, care însă s-au pierdut în mulţime, zugravii Stratulat Dan, Deleanu Gheorghe şi Mivu Dumitru (Întreprinderea de construcţii-montaj, Grup 5, şantierul 4), trimişi acasă de şeful de echipă pentru că întîrziaseră, lăcătuşul mecanic Vladimir Pecingine (ITB), şoferul Mihai Zanfir (taxi — ITB), manipulantul Grigorescu Nicolae (tramval — ITB), frezorul Nuţă Daniel (în probă de angajare la I.R.M.A., pe hîrtiile sale scrîind limpede : „Nu corespunde pretenţiilor noastre, dînsul ştiind să efectueze numai feţe plane"), vopsitorul Tudor Tiberiu (ITTA), Zamfir Costel (mecanic la atelierul C.A.P.-ului din comuna Nana, aflată la peste 55 km de Bucureşti !) Despre Bidu Marian, 18 ani, care zice mai întîi că el se califică în meseria de strungar la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti, aflăm de la maistrul Tangreanu, om pe care îl găsim desigur la locul de muncă, adică în secţia I mecanică, de unde ne-a răspuns la telefon, că tînărul cu pricina n-a mai fost primit în uzină, fiindcă lipsea de la program. Apoi electricianul Rădulescu Dumitru, de la I.D.E.B. (Jamcel să fiu, azi n-am fost la lucru !"), şi el cu bilete la „Vestul sălbatic", ca şi şoferii Sandu Gheorghe şi Micu Petre (Autobaza 3 Călători). La acelaşi film se ducea Nica Nicolae, brancardier la Institutul oncologic Bucureşti, care ne informează că a rămas colegul lui la serviciu. Cum sigur, zicem, o targă e dusă de obicei de doi oameni, colegului o să-i fie cam greu fără dumneata, dar Nica Nicolae nu pare prea convins de asta. Rămînem perplecşi atunci cînd stăm de vorbă cu merceologii principali Gumeniuc Mihai şi Beleian Torcom, oameni deja în vîrstă, cu copii şi nepoţi poate, cu situaţii bine închegate, care chiulesc de la slujbă ca un elev de şcoală elementară. Primul lucrează la Institutul central pentru conducere şi informatică, al doilea la Întreprinderea pentru industrializarea cărnii Ilfov : amîndoi stau aşezaţi în faţa tablelor de şah, măcinaţi desigur de aceeaşi pasiune, o pasiune sau un hobby deoltfel foarte frumoase, lăudabile, dar nu în timpul programului ! Am greşit, zic amîndoi, vă rugăm să ne iertaţi ! Au 54 şi respectiv 59 de ani.

Găsim şi mai mulţi buni prieteni ai timpului liber, pentru care a munci înseamnă ceva care nu prea intră în socoteala lor. Cîteva nume doar : Tudor Ioan, Micşa Victor, Fătu Alexandru, Aanei Mircea, Stoican Aurel, Niculescu Tudor. Maiorul Toma Badea, care ne însoţeşte, îi cunoaşte pe o parte dintre aceştia, aşa cum îi cunoaşte şi pe alţii care lipsesc astăzi de la apel, din fericire pentru ei. Ceilalţi oameni din parc, marea majoritate pensionari, îşi văd liniştiţi de jocurile lor de şah, aprobînd în acelaşi timp, cu voce tare, toată acţiune : „Foarte bine faceţi. Ar trebui să veniţi mai des, că prea s-a umplut parcul de golani şi bişniţari !"

Ora 14. Ne întoarcem în Cişmigiu. Ne gîndim că este aproape imposibil ca un om să aprecieze, chiar cu mare aproximaţie, cam cîţi oameni intră şi ies într-o singură zi din Cişmigiu ! Sînt mii, sau zeci de mii ? Parcul se află nu numai în plin centrul oraşului, dar şi foarte aproape de unul dintre cele mai aglomerate bulevarde ale Capitalei, , dinspre care se scurg pîraie de oameni, ca purtaţi la vale pe panta ce se domoleşte numai în faţa grădinii aproape centenare. Din păcate acest riu de oameni nu este întotdeauna foarte curat. Cişmigiul rămîne în continuare, în general, un spaţiu nepoluat, în care pomii, iarba şi florile, sutele de păsări se simt ca la ele acasă, ca într-un adevărat miracol vegetal împresurat de beton şi bitum. Dar el, Cişmigiul, altădată simbol al Capitalei, este ameninţat de un alt fel de poluare, de bădărănie şi golănisme, şi pentru apărarea curăţeniei lui, noi toţi, cetăţeni Capitalei, putem şi trebuie să facem ceva : să intervenim ori de cîte ori este nevoie, solidari şi omeneşte.

DUMITRU GRAUR ■

Dosarul energiei

Aerul comprimat circulă nestingherit pe căile risipei

Publicarea, în numărul trecut al revistei noastre, la această rubrică, a articolului privind frumoasa și fructuoasa inițiativă a tînărului inginer Cornel Litera, de la Întreprinderea de articole din sticlă București, prin aplicarea căreia se obțin importante economii de energie, a stîrnit un ecou... instantaneu. Într-adevăr, mai mulți specialiști s-au adresat redacției, fie pentru a solicita amănunte, fie pentru a-și exprima dorința unui schimb de experiență sau, fapt deosebit de interesant, pentru a ne informa că și în alte întreprinderi au avut loc astfel de inițiative, bineînțeles, tot în legătură cu raționalizarea consumului de aer comprimat și, implicit, cu obținerea de economii la energia electrică și la combustibilii cu care aceasta se produce. Aceeași atenție a fost manifestată și de către reprezentanții ai Întreprinderii de distribuire a energiei București, astfel încît ne-am văzut puși în situația de a organiza o dezbatere, în jurul mesei rotunde, avînd ca subiect tocmai... subiectul reportajului nostru de acum o săptămînă: aerul comprimat și criteriul energetic.

Au participat: doctor inginer Cezar Mereuță, **de la Întreprinderea „Autobuzul", inginer** Mircea Cioceanu, **de la I.O.R., inginer** Victor Vuică, **de la „23 August", inginer** Cornel Litera, **de la I.A.S.B., și inginer** Ion Știrbulescu, **din cadrul I.D.E.B.**

Red. Mulțumindu-vă, de la început, pentru participarea dumneavoastră la această masă rotundă, vă propun să pornim de la cazurile concrete ale celor două inovații, ce vă sînt cunoscute, și de la valoarea reală reprezentată de aerul comprimat în condițiile industriei care o utilizează și ale imperioasei necesități a raționalizării consumurilor de energie electrică și de combustibili.

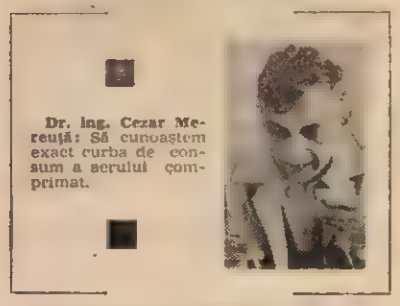

Dr. ing. Cezar Mereuță: Să cunoaștem exact curba de consum a aerului comprimat.

Dr. ing. Cezar Mereuță. La noi, la „Autobuzul", pentru obținerea aerului comprimat necesar întreprinderii se utilizează 26 la sută din totalul energiei electrice de care dispunem.

Ing. Victor Vuică. La „23 August", 30 de procente.

Ing. Cornel Litera. La „sticlă", mă refer la sectorul automatizat, 60 la sută.

Ing. Mircea Cioceanu. La I.O.R., în ambele unități, între 12 și 13 la sută.

Ing. Ion Știrbulescu. Eu am să dau cifra echivalentă. Consumul de energie electrică necesitat de producerea aerului comprimat, la principalii consumatori din București (dintre care unii echipați cu mari cuptoare electrice), reprezintă 5 la sută din totalul furnizat de I.D.E.B. întregii Capitale. Aceste 5 procente pot părea necunoscătorilor insignifiante. Voi face și alte comparații, mai grăitoare: puterea absorbită de compresoarele din București este egală cu cea absorbită de întreaga tracțiune electrică la „vîrful" de seară al orașului nostru. Dar gîndiți-vă că pe ansamblul economiei se ajunge la cantități enorme de energie electrică consumată pentru a produce aer comprimat. În lei, un compresor cu o capacitate de 30 mc per minut „cheltuiește" cam 150 de lei pe oră.

Red. „Consumul în gol", mă refer la pierderi evitabile, unde poate fi localizat?

Dr. C.M. Voi da doar categoriile mari și identice pentru orice uzină: în zilele de simbătă și duminică, atunci cînd nu se lucrează cu toată capacitatea; la pauzele pentru masă; la efectuarea schimburilor. În cifre: la transportul aerului comprimat se pierd 3 procente, cu închiderea supapelor de distribuție 10—12 la sută, în pauzele de masă între 20 și 30 la sută, pentru că utilajele rămîn racordate.

M.C. Dacă este s-o spunem pe-a dreaptă, atunci s-o spunem: 60 la sută din compresoare mențin presiunea în timpul pauzelor invocînd rațiuni tehnologice...

Ing. Cornel Litera: Cel mai mare pericol: indiferența, lipsa de încredere.

C.L. Să nu uităm, tovarășe Cioceanu, că stațiile de compresoare, aproape în totalitate, au fost dimensionate cu cel puțin 10 ani în urmă și că, față de dezvoltările continue ale întreprinderilor noastre, aproape toate au devenit, în acest interval, subdimensionate, ceea ce trebuie să atragă atenția proiectanților, dar nu numai lor, ci și ministerelor, conducerilor marilor unități industriale, care-și cunosc extinderile cu precizie, atunci cînd decid cum să se facă aprovizionarea cu aer comprimat. Sînt de preferat, după părerea mea, stații mai mici, pe secții ori pe consumatori grupați, decît stații centrale care sînt sau riscă să ajungă excentrice față de locul de destinație.

Dr. C.M. Aceasta nu ar fi suficient. Se impune studierea curbei de consum a aerului comprimat pe întreprindere. La „Autobuzul" am întreprins o astfel de acțiune și am constatat că există 3 zone importante, cred eu identice pentru orice uzină, cel puțin din ramura construcțiilor de mașini: de la orele 7,20 curba începe să urce, înregistrează un prim vîrf între orele 8,00 și 9,00, apoi o cădere, un salt puternic la 10,00, apoi intervine golul pauzei de masă, la 11.00 marchează o pantă mare cu vîrf major la 12.30 și o diminuare cu începere de la orele 13.00 timp de o jumătate de oră, cînd se efectuează schimbul. Avem și un echivalent în presiuni, care variază de la 5 atmosfere pînă la 6,3, apoi de la 4,5 la 4,6.

V.V. Tocmai situația prezentată de dumneavoastră explică de ce avem nevoie de reglajul care a constituit tema de interes a colegilor noștri Litera și Cioceanu. Despre situația de la „23 August" revista „Flacăra" a scris cu două săptămîni în urmă și a arătat că nu avem ce face, din cauză că unele utilaje aduse din import, mai de mult, este adevărat, nu țin seama de necesitățile noastre actuale și nici nu permit intervenții ale specialiștilor de la noi. Cu atît mai mult s-ar impune reglarea compresoarelor cu piston, de tipul „Reșița", de care dispunem.

C.L. Eu știu că și pentru compresoarele elicoidale se poate, prin intermediul unor reductoare planetare, obține reglajul, dar soluția este mult mai costisitoare.

M.C. O hibă mai generală este necunoașterea utilajelor, ce pot ele să dea, ce trebuie să dea și așa mai departe. Dacă ar fi să luăm în considerație întreaga gamă de compresoare existentă în unitățile industriale din țară, am constata că alegerea lor, mai ales la import, căci în ceea ce ne privește nu prea avem de unde alege, s-a făcut, în multe cazuri, după criterii veștejite de lipsa unor cerințe obiective, adică după ureche.

Dr. C.M. Subscriu total la opinia tovarășului Cioceanu: alegerea tipului de compresor este decisivă, studierea caracteristicilor trebuind să primeze față de orice alt criteriu.

Red. În fond, cum credeți că se explică o atare stare de fapt și cum apreciați poziția întreprinderii din Reșița, al cărei răspuns, la sesizarea inginerului Litera, îl aveți în față?

M.C. Să vă spun mai întîi de ce eu nu m-am zbătut pentru a încerca să „popularizez" reglajul aplicat la noi, la I.O.R. Vă și întreb: unde să comunic și de ce s-o fac? Energeticul este într-o uzină oaia neagră a acesteia. Aspectul în multe ocazii a fost afirmat, dar nu s-a schimbat nimic.

C.L. Eu am anunțat mai multe forumuri, îndemnat și de directorul nostru. Cele mai multe n-au răspuns, iar alții mi-au trimis tot mie sarcina spre...rezolvare. Cu ce puteri? Cu ce drept? Cel mai mult am așteptat de la Ministerul Energiei Electrice și de la cel al Aprovizionării Tehnico-Materiale. Continuu să aștept. Și cînd trec peste acest „prag" al conștiinței și faci, cum am făcut eu, o întreagă corespondență apare un altul, mai mare: indiferența, lipsa de încredere. „Ce mai vrea și ăsta?" Îi aud parcă pe cei care ar trebui să se agite, să caute, să descopere ce s-a mai făcut prin întreprinder., ce s-ar putea aplica mai larg. Întreprinderea din Reșița mi-a răspuns totuși însă cu o neînțelegere aprofundată a problemei. Dar mai bine să-și spună alții părerea...

Dr. C.M. Voi încerca să sistematizez... replica adresată întreprinderii din Reșița. Prima gravă eroare, afirmația tovarășilor de acolo, potrivit căreia compresoarele „se concep în mod normal astfel încît funcționarea lor să fie numai accidental, respectiv de scurtă durată, la sarcina redusă..." etc. Fals, pentru că: curba de sarcină a aerului comprimat fia orice întreprindere se poate face demonstrația) înregistrează mari variații de sarcină care ajung, în medie, între 15 și 35 la sută din totalul debitului. Uneori noaptea, la uzină, ne-apucă durerile de cap cînd vedem această scădere și nu putem interveni. În al doilea rînd: noțiunea de „randament" este înțeleasă foarte superficial. Ceea ce mă interesează pe mine, cel care folosesc aerul comprimat, este consumul specific pe aer util, și nu pe aer produs.

Ing. Mircea Cioceanu: 60 la sută din compresoare mențin presiunea în timpul pauzelor.

M.C. Întreprinderea producătoare ne poate întreba de ce nu uzăm de regulatoarele cu care ea a echipat unele compresoare? Adevărul este că sistemul lor nu merge, are o construcție simplistă.

- **Puterea absorbită de compresoarele din București este egală cu cea a întregii tracțiuni electrice la „vîrful" de seară**
- **Inițiativele eficiente mor din cauza unui drum prea lung**
- **Inginerii Cornel Litera și Mircea Cioceanu găsesc soluția economisirii energiei pe căi diferite și la doi ani distanță unul de altul.**

V.V. Sînt de acord, aceasta este situația și la noi, la „23 August". Întreprinderea reșițeană are și un service și poate trimite oameni să repare. Mă tem însă că activitatea lor de service a devenit mai mare decît producția în sine. Ei știu asta mai bine ca noi, dar nu se întreabă care sînt cauzele și cum trebuie ele evitate.

M.C. Referitor la afirmația că schema electrică a sistemului tovarășului Litera este mai complicată decît cea folosită de Reșița: schema reglajului obținut de mine este și mai complicată, dar am făcut-o și am rezultate. O colaborare între inginerul Litera și mine, împreună cu specialiștii de la Reșița, ar duce la simplificarea ambelor sisteme. Dar cine să convoace o asemenea întîlnire?

Ing. Ion Știrbulescu: Energia consumată la aer comprimat: 25 la sută din nevoile consumului casnic.

I.S. Există soluție mai simplă: I.C.M. Reșița poate comanda unei alte întreprinderi specializate sau unui institut o astfel de lucrare. Să zicem, și nu o zic întîmplător, că, avînd informații de la sursă, Întreprinderea de montaj de instalații automatizate București ar răspunde afirmativ unei asemenea solicitări, mai cu seamă că nu s-ar porni de la zero, ci de la niște scheme existente, ale inginerilor Cioceanu și Litera. Sau „Electroputere" Craiova. Însă inițiativa, zic eu, se cere a aparține Întreprinderii de construcții de mașini din Reșița. I.D.E.B.-ul ar saluta cu entuziasm o inițiativă de acest gen și în ideea echipării tuturor instalațiilor de produs aer comprimat cu reglaje de presiune-debit din țară, nu numai pentru București. Vă asigur, economiile la consumul de energie ar atinge cifre de necrezut! Revin la ce s-a mai discutat, fiindcă am mai calculat ceva: energia consumată doar în Capitală, și numai de giganții industriali, ar fi suficientă pentru a acoperi mai mult de 25 la sută din nevoile consumului casnic. Dar orașul nostru, cu toată industria sa atît de dezvoltată, nu reprezintă decît puțin față de marile centre miniere, de bazinele carbonifere ale țării, de cetățile oțelului.

Dr. C.M. Eu cred că este necesar a se aprecia la nivel de principii problema aerului comprimat, pe întreaga noastră economie națională. Vreau să spun că utilizarea aerului comprimat, chiar și în condițiile reglării de la care am pornit, se impune a fi raționalizată. Să nu se mai permită folosirea lui oricum și de către oricine, pentru orice operație.

M.C. Chiar la noi muncitorii își curăță mașinile cu aer comprimat. E mai simplu pentru ei, dar neeconomic pentru uzină.

I.S. Dacă toate instalațiile de pe parcursul unei linii tehnologice ar folosi judicios aerul comprimat s-ar obține scăderi de zeci de procente la consumul de energie.

Dr. C.M. Am auzit că la „23 August" ciocanele pneumatice s-au trecut de pe aer comprimat pe abur. Așa este?

Ing. Victor Vuică: La I.C.M. Reșița: activitatea de service — mai mare decît producția!

V.V. Exact. Există o indicație a Ministerului Energiei Electrice în acest sens...

Dr. C.M. Mi se pare, de-a dreptul aberant! Ca să produc abur, randamentul este de 60 la sută. Condensul conține ulei și-l arunc. O primă și mare risipă. Obținerea de abur se face pe hidrocarburi, în centralele respective, deci pe cea mai scumpă materie primă care stă la baza energiei electrice. Din punct de vedere al productivității ciocanului, randamentul, pe abur, este de 2—3 ori mai mic! Și-atunci? Nu vi se pare, cum am zis, aberant? Ați făcut un studiu tehnico-economic serios? Cred că nu, adică sînt chiar sigur...

M.C. Nu știu de ce specialiștii noștri nu țin pasul cu tehnica cea mai avansată? Știu că, pe plan mondial, există ciocanmetrilor magnetic. N-ar fi o temă demnă de prioceperea tovarășilor de la „Progresul" Brăila? Acolo sînt forțe în cercetare.

C.L. Dacă tot am lărgit discuția, atunci să spunem și altceva: se vorbește de mult și mult despre înlocuirea tuturor sculelor pneumatice cu scule electrice, ceea ce ar fi ideal.

Dr. C.M. Știți însă că, pînă acum cel puțin, fiabilitatea sculelor electrice realizate la noi este slabă. Teoretic, nici n-ar mai trebui să existe scule pneumatice. Și aceasta poate să constituie o temă de bază a cercetării. Deocamdată, sînt de părere că se impune o rediscutare a producției de compresoare de la Reșița, pentru a se aduce la zi, din punct de vedere tehnic, un produs aliniat la ceea ce se știa prin anii '40. Chiar și panoul de pornire este depășit. Cei mai mulți utilizatori au și renunțat la el, înlocuindu-l. Treptele de fabricație a compresoarelor „Reșița" nu permit reglaje elastice, fine. Cei care au compresoare cu trepte de 50 și 100 își blestemă zilele și consumă energie electrică cu ghiotura. Văd că tovarășul Vuică dă afirmativ din cap. Este și situația de la „23 August"? Vedeți? Un argument, teoretic, cel puțin, are întreprinderea reșițeană: printr-o foarte precisă cunoaștere a curbei de sarcină, caracteristică unei întreprinderi, se poate apela și la reglaj, după principiul „tot sau nimic", dar numai prin oprirea mașinilor.

I.S. Aceasta ar presupune o redimensionare totală a stației și ori de cîte ori apare o extindere a unității, ceea ce înseamnă un proces lent și anulează, practic, ceea ce pretinde I.C.M. Reșița. Au dreptate doar teoretic. Sculele acționate pneumatic sînt revizuite doar cînd nu mai corespund tehnologic în loc să fie revizuite chiar în momentul în care pierderile de aer cresc peste cele admise.

C.L. O tradiție, total depășită, afirmă că la un utilizator presiunea de aer trebuie să fie constantă. O excepție ar putea să fie doar ramura industriei metalurgice, unde sînt necesare presiuni de 7 atmosfere, în unele secții.

M.C. Vă fac o destăinuire: am redus presiunea în fabrica noastră, fără să-i avertizez pe tehnologi. Pînă acum nu s-a plins nimeni și au trecut multe luni de zile de-atunci. Sper să nu se trezească tocmai acum....

Dr. C.M. Doresc să ridic o ultimă problemă și actuală dar și de imediată perspectivă: în țară producem doar compresoare cu pistoane, nereglabile, mai ales dacă nu se vrea generalizarea sistemelor datorate inginerilor Litera și Cioceanu. Elicoidale nu facem. Al treilea tip este compresorul centrifugal aflat, după cum știu, în asimilare la I.M.G.B. Dar nici acestea nu permit reglajul. Ce a recomandat, în acest caz, alegerea făcută? Puteți întreba așa ceva în „Flacăra"? Cred că ar fi un subiect interesant de discuție, deoarece dacă criteriile de alegere a unui tip de compresor nu sînt juste vom ajunge să tot discutăm și să nu rezolvam.

EMANUEL VALERIU
Fotografii de ION PREDOȘANU

La Fundulea se procedează ingineresțe: se proiectează plante

(Urmare din pagina 1)

N. EUSTAȚIU : Înțelegem din întrebarea dumneavoastră că nu doriți să ne pierdem în amănunte, să prezentăm un bilanț, o dare de seamă, ci să indicăm unul din sectoarele cele mai calde ale „frontului", de la care putem aștepta mai mult și unde este sau poate fi înfăptuită o ruptură care să permită o înaintare rapidă. Adevărul este că ne aflăm la un punct de cotitură. **Pînă în 1990 România trebuie să realizeze producții la hectar de 20 000 kg boabe porumb, 10 000—12 000 kg boabe grîu, 5 000—6 000 kg floarea-soarelui, 4 500 kg soia.** La noi, aceste producții nu au fost atinse nicăieri, nici măcar experimental. La prima vedere deci cifrele ar părea ambițioase — la urma urmei, 10—11 ani nu reprezintă mult în agricultură — dacă nu am face apel la o resursă poate încă insuficient folosită la noi : **ingineria genetică.**

V. VRĂNCEANU : Cîndva, nu foarte de demult, o simplă rotație, de pildă faimoasa rotație Norfolk, putea asigura dublarea producției pe suprafețe întinse, o adevărată revoluție în agricultură ; apoi, mai aproape de zilele noastre, s-a pus accent pe mecanizare, după aceea pe îngrășămintele chimice — păstrîndu-se, bineînțeles, cuceririle vremilor anterioare — și ele au însemnat, de asemenea, revoluții în agricultură. Progresele continuă pe aceste linii și vor continua și în viitor, dar saltul cel mare îl promite genetica. Nu cea tradițională, care datează de la sfîrșitul secolului trecut și căreia i se datorează însemnate realizări ; am în vedere genetica modernă, care descifrează mecanismele intime ale eredității, la nivel molecular, **Nu vom propulsa agricultura românească dacă nu vom crea, pe această cale, noi tipuri, nu numai soiuri noi de plante, și dacă nu vom schimba ceva fundamental în ele.**

N. HURDUC : Trebuie procedat **ingineresțe.** Ca la construcția de mașini. Ne trebuie atîtea spice pe unitatea de suprafață, cu greutatea cutare. Ca să realizeze 10 000—12 000 kg boabe grîu la hectar, uzina plantei trebuie să producă de trei ori mai multă substanță uscată. În acest scop, ea va absorbi o cantitate de lumină determinată în decurs de 120 zile, de la 4 dimineața la 8 seara. Îi este necesară o anumită suprafață foliară ca să se alimenteze cu X litri apă și Y grame substanțe minerale. O proiectare aproape ca în industrie, numai că noi, în afara productivității mașinii vii, ne confruntăm și cu probleme specifice de calitate (conținutul de substanțe utile, proteine, amidon, ulei etc.), rezistența la boli și la condițiile schimbătoare de mediu, la ger, arșiță, secetă.

V. VRĂNCEANU : Veți crede că este vorba de pură teorie, de visuri ale noastre, de planuri ale unui viitor îndepărtat. Iată însă un exemplu din practica agricolă românească : Romsun și, în etapa a doua, Sorem sînt **primii hibrizi de floarea-soarelui pe plan mondial.** Este o realizare recentă. În afara sporului substanțial în productivitate și calitate, se coc uniform, prezintă rezistență la boli, în special la mană, de unde și denumirea Sorem.

N. EUSTAȚIU : Aș aminti și de hibrizii din 1979 : Florom și HS-82-CRM. Ultimul este atît de recent, încît nici nu a apucat să primească un nume.

REDACȚIA : Dar unde a intervenit ingineria genetică ? Lucrul acesta se știe mai puțin.

V. VRĂNCEANU : Pe unul din cei 17 cromozomi ai plantei, la o specie sălbatică, am identificat gena de rezistență la mană și, după experiențe și testări minuțioase în fitotronul de la Fundulea, am transferat-o pe liniile obișnuite de floarea-soarelui. Cu alte cuvinte, am depus gena pe o formă evoluată. Dar protecția împotriva altor boli, tot la floarea-soarelui, este dată de mai multe gene, motiv pentru care manipulațiile devin mai complicate. Lucrăm și la această problemă.

P. VARGA : „Depunem o genă..." Ca și cum ai muta o pernă de pe un fotoliu pe un taburet. De fapt, și în cazul florii-soarelui și în altele au fost ani și ani de încercări, de eșecuri și succese.

REDACȚIA : Aceasta în cercetare. Dar în viață, în producție ? Romsun și Sorem au constituit o prioritate românească pe plan mondial, au făcut vîlvă în lumea specialiștilor. Planta însăși se situează la noi imediat după porumb și grîu ca importanță, ca suprafață cultivată. Ea furnizează cel mai bun ulei comestibil (între altele, solubilizează colesterolul !), iar cererea de uleiuri vegetale crește continuu pe plan mondial și intern, la fel și cererea de șroturi. Creșterea producției de floarea-soarelui reprezintă deci un imperativ economic. Cum se prezintă în cîmp rezultatele acestei cercetări românești de excepție ?

V. VRĂNCEANU : Anul trecut s-au obținut în medie pe țară 1 590 kg semințe. Sorem singur a dat, în medie, 1 950 kg, dar potențialul său este 4 000 kg !

REDACȚIA : De unde discrepanța ?

V. VRĂNCEANU : Ea, în adevăr, există și e regretabilă, dar să nu uităm că avem în România, la floarea-soarelui, una din cele mai ridicate producții la hectar din lume, cu mult peste nivelul atins de cei doi mari producători de pe glob, Uniunea Sovietică și Argentina. Noi avem hibrizii, dar sîntem încă departe de a atinge potențialul. În timp ce județul Ialomița, de pildă, obține 2 200 kg la hectar, Aradul, județ cu condiții bune și pentru floarea-soarelui, nu recoltează decît 800. Cît de mare este distanța față de asemenea fruntași ca „Gheorghe Doja", cooperativă agricolă de producție din Ialomița — la care ne întoarcem din nou ! — care recoltează 3 000 kg și chiar 4 000 kg la hectar. Motivele sînt multiple. Hibrizii nu se cultivă în prezent decît pe circa 60% din suprafața afectată florii-soarelui, anul viitor vom acoperi 80%. Există însă și rațiuni subiective. Unele unități, poate chiar direcții agricole, în goană după premieri (în sine, obiectiv pe deplin lăudabil), se concentrează asupra acelei producții de la care speră să cîștige lauri neglijînd întrucîtva alte culturi, deși și pentru acestea au plan, sarcini și condiții. Poate își spun : „Nu-i nimic, premiul cel mare le va face uitate !" Dar pierde țara. Acum se lucrează la îmbunătățirea criteriilor de acordare a premiilor, cu un accent sporit pentru îndeplinirea **globală** a sarcinilor.

N. EUSTAȚIU : Există la unii și o anumită reținere sau neîncredere față de noi. Cei din Ialomița merită să fie felicitați fiindcă au solicitat cu insistență hibrizii de înaltă productivitate, dar alții s-au mulțumit cu soiurile vechi de floarea-soarelui. **Unii alergă după Nou, alții îl primesc.**

N. HURDUC : Productivitatea mai scăzută se datorește și nerespectării întocmai a tehnologiei pe teren, unde se decide totul.

REDACȚIA : Care este situația la grîu ? „Tovarășe inginer Eustațiu, ați lucrat de aproape două decenii în domeniul ameliorării grîului, fiind și coautorul celor mai răspîndite soiuri din țară la ora actuală : Dacia, Ceres, Iulia, Ileana și altele.

N. EUSTAȚIU : Am ajuns la un potențial de peste 8 000 kg boabe la hectar, datorită de pildă soiului Ceres, dar trebuie să atingem 10 000 kg, într-o primă etapă, și 12 000 kg în 1990. Aceasta va fi posibil dacă vom gîndi într-un chip nou și mai cu seamă dacă vom face apel la genetica modernă.

N. HURDUC : S-au înregistrat progrese substanțiale, datorită cărora, în ultimii ani, chiar cu condiții climatice nefavorabile, nu a mai pierit grîu la noi pe suprafețe întinse. Un singur exemplu : soiul Dacia a înfruntat secetă cu capul sus. Complexele probleme ale rezistenței la boli sînt abordate la Fundulea la un nivel ridicat, inclusiv prin manipulări genetice.

V. VRĂNCEANU : S-a studiat localizarea genei de rezistență la rugini și a genelor răspunzătoare pentru calități superioare de panificație, este în curs de alcătuire o hartă genetică a grîului.

N. EUSTAȚIU : Toate acestea par preocupări teoretice, depărtate de viața de fiecare zi, de durerile și bucuriile noastre. Că lucrurile nu stau așa o voi ilustra și printr-o experiență personală, evidențiind o dată mai mult, rodnicia contactelor științifice internaționale. Împreună cu colegul Nicolae Săulescu, doctor în agronomie, am lucrat opt luni la Institutul Internațional pentru ameliorarea porumbului și grîului. Directorul programului la grîu era — și este și acum — Norman Borlaug, care a primit Premiul Nobel pentru contribuția sa la stăvilirea foametei în țări slab dezvoltate prin „revoluția verde". Sub îndrumarea lui ni s-a clarificat și o importantă problemă de genetică. În cazurile cînd rezistența la o anumită boală — a grîului, în cazul de față — e dată de o singură genă majoră, această rezistență e totală. Atunci însă cînd parazitul își creează o variabilitate, întreaga apărare a plantei se prăbușește, fiindcă se bazează pe o singură fortăreață : gena cu pricina.

N. HURDUC : Ca la antibiotice, la care, după un timp mai lung sau mai scurt, unii germeni devin insensibili și variabilitatea pe care și-au creat-o le permite să... înflorească. Dar să revenim la plantă. Dacă rezistența este asigurată de mai multe gene, parazitul, chiar dacă învinge una din gene, nu poate distruge întreaga plantă. Ea îi dă un anumit tribut, dar continuă să trăiască.

N. EUSTAȚIU : Întorși în țară, am studiat două din tipurile de grîu pe atunci cele mai răspîndite la noi și am constatat că apărarea lor împotriva ruginii brune era monogenică. Am bănuit că vor „ceda" și chiar așa s-a întîmplat. Într-o vară, rugina brună și făinarea aproape au distrus ambele soiuri. Din fericire, fuseseră deja create cîteva soiuri românești, care au înlocuit în termen scurt pe cele devenite necorespunzătoare.

P. VARGA : Discuția noastră privind genetica a rămas, cum se cuvenea, ancorată în actualitatea imediată. Cred totuși că înainte de a încheia, ar fi util să deschidem o fereastră spre viitor. Să nu uităm că purtăm răspunderea pentru a conserva generațiilor viitoare variabilitatea lumii vegetale. Or, în zilele noastre, în care și agricultura se pătrunde de spiritul industrial, această variabilitate, întruchipată între altele în sumedenia de soiuri locale, se pierde. Dacă nu vom lua măsuri, va dispărea iremediabil.

V. VRĂNCEANU : Să luăm hibrizii de floarea-soarelui. Este greu de imaginat cît de uniformi sînt — acesta este și un mare avantaj, de pildă la recoltarea mecanică : în cîmp ai impresia că vezi o singură plantă multiplicată, copiată la infinit ! Frunzele, pînă și unghiul lor de înclinație, sînt absolut identice. La fel la porumb — știuleții sînt mai toți exact la aceeași înălțime — la fel la hibrizii de lucernă ș.a.m.d. E bine că așa stau lucrurile, geneticienii se luptă pentru aceasta, dar există și un serios dezavantaj, un imens pericol potențial.

P. VARGA : Vor apărea noi boli ale plantelor, pe care nici nu le suspectăm azi, se vor ivi rase de paraziți necunoscuți și oamenii nu vor mai avea la dispoziție soiurile dispărute de plante de la care să „împrumute" gene pentru a lupta împotriva noilor dușmani. Pînă cînd vom putea crea gene — este o problemă a viitorului mai îndepărtat, deși rezolvabilă în principiu, după cum o atestă rezultate recente — rămînem tributari băncii de gene a naturii. În țara noastră nu există încă o formă de organizare centrală pentru studiul și conservarea geoplasmei vegetale, dar ea se proiectează. Academia de științe agricole și silvice a aprobat recent construirea unui nou pavilion de cercetare la institutul din Fundulea, care să adăpostească viitoarea secție. Se vor conserva semințe în încăperi climatizate, pentru a le păstra viabilitatea timp de decenii ; se va folosi un calculator electronic, capabil să înmagazineze circa 100 indicatori pentru fiecare din cele 100 000 probe cît va reprezenta în final capacitatea de conservare. O bancă de gene, o bibliotecă a variabilității lumii vegetale. O fereastră spre secolul XXI.

Realitatea ilustrată

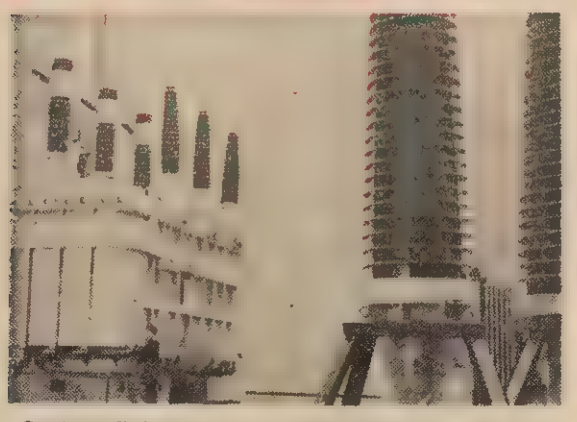

Constructorii de mașini de la „Electroputere" Craiova au realizat, împreună cu specialiștii Centrului de cercetări științifice și inginerie tehnologică din localitate, o gamă largă de noi transformatoare. În imagine, transformatorul de 200 MVA.

Ce e nou în

● Transporturi

Creșterea accentuată a circulației vehiculelor pe șosele, care marchează — an de an — sporuri importante, necesită cunoașterea cît mai precisă a traficului pe diferitele șosele și fire de circulație, pe de o parte pentru a se putea lua măsuri organizatorice corespunzătoare de optimizare iar pe de altă parte, pentru redimensionarea și reconstruirea unor artere de circulație, în caz de supraîncărcare a traficului.

O contribuție la stabilirea încărcărilor rutiere ale diferitelor șosele o constituie și invenția intitulată : „Aparat pentru recenzarea traficului, diferențiat pe categorii de vehicule", autori inginerii Mircea Gheorghe Nicolau, Alexandru Aurel Lăpugean, Viorel Pîrvu, Liviu Ștefănescu Chiodan și Costel Gheorghe, din București, titular : „Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi", de asemenea din București.

Aparatul, de o construcție bazată pe o schemă electromagnetică, de volum mic și necesitînd un consum foarte redus de energie electrică, de la pile proprii sau de la rețea, dispune de un tub flexibil, spre exemplu din cauciuc, cu rol de senzor de impulsuri ; se montează transversal — pe partea carosabilă — a cîte unui fir de circulație supus recensămîntului. Tubul, închis la un capăt, este legat, la celălalt capăt, la un contactor pneumatic diferențial, care poate fi reglat astfel încît, la trecerea peste tubul flexibil a unui vehicul, în funcție de greutatea acestuia, crește presiunea aerului din interior și se acționează cortorul corespunzător categoriei de tonaj a vehiculului respectiv.

● Metalurgie

Barele din metale profilate prin laminare, cu secțiuni transversale mici, dreptunghiulare sau chiar pătrate, și cu toleranțe restrînse, sînt foarte căutate atît în industria construcțiilor de mașini, cît și în cea a construcțiilor industriale.

În cadrul Întreprinderii de țevi „Republica", secția Grivița, Petru Bistrian și Gheorghe Negrei au pus la punct un procedeu de laminare la cald a oțelului lat la un microlaminor.

Prin acest procedeu — care face obiectul unui brevet de invenție — se fabrică deja, cu bune rezultate, asemenea produse, care se execută prin laminare la un microlaminor, în numai două treceri ale materiei prime, printre cilindrii respectivi, în prealabil profilați corespunzător scopului.

Astfel, pornind de la bare rotunde subțiri — pentru dimensiunile foarte mici, chiar de la sîrme — acestea sînt încălzite, la temperatura necesară unei bune laminări, prin inducție electrică. Laminatele obținute sînt de foarte bună calitate, și în plus se realizează cu o productivitate ridicată.

● Electronică

Din cauza variațiilor de tensiune, uneori ridicate, în diferitele puncte ale rețelei de alimentare cu energie electrică variații care se produc în mod inerent ca o consecință directă a numeroaselor conectări și deconectări ale multiplilor consumatori, la unii beneficiari mai sensibili și în special în cazul televizoarelor și aparatelor de radio, s-ar produce efecte nedorite.

Un mijloc util de a asigura alimentarea, la un voltaj practic-constant, a acestor aparate sensibile îl constituie așa-numitele stabilizatoare.

Invenția : „Stabilizator de tensiune", autori : inginerii Cristian Popoiu și Tudor Tănăsescu din București, titular : Întreprinderea „Electronica" de asemenea din București, rezolvă această problemă. Stabilizatorul are, în plus, avantajul că se autoblochează în cazul apariției unei supratensiuni care ar produce o creștere a curentului peste o anumită limită, dăunătoare aparatului pe care-l deservește : joacă deci și rol de siguranță de protecție cumulînd, totodată, și alte avantaje față de stabilizatoarele de tensiune cunoscute, dar de construcție mai puțin costisitoare.

O veste bună : stabilizatorul a intrat de acum în fabricație la „Electronica".

● CERO — Cluj-Napoca

În 7 ani de existență, Filiala clujeană a Institutului de cercetări și proiectări de tehnologii pentru sticlă și ceramică fină a cunoscut o puternică dezvoltare. Secția de microproducție a realizat în premieră națională primul porțelan fosfatic românesc, porțelanuri și faianțe colorate de masă sau cu glazuri decorative, precum și materiale decorative (decalcomanii) pentru ceramică fină și sticlărie.

În acest răstimp au fost realizate 14 invenții și peste 200 de produse noi, care au la bază valorificarea materiilor prime și a unor materiale din țară, contribuind la reducerea importurilor cu peste zece milioane lei valută.

Din realizările doctorului Ioan Pușcaș

(ȘIMLEU SILVANIEI)

● Iodul și secreția gastrică acidă

Acțiunea iodului asupra secreției gastrice acide nu a constituit obiectul unor studii deosebite pînă în prezent. Pornind de la observațiile că, bolnavilor cu ulcere gastroduodenale cărora li s-au efectuat colecistografii în primele zile de tratament cu inhibitori ai anhidrazei carbonice nu le scade aciditatea, comparativ cu un alt lot de bolnavi cărora nu li s-au efectuat colecistografii, cercetătorii din Șimleu Silvaniei conduși de dr. Ioan Pușcaș au studiat modificările secreției gastrice acide după administrarea substanțelor iodate de contrast.

Rezultatele obținute arată că substanțele iodate cresc secreția acidă a stomacului, prelungesc crizele dureroase și întîrzie vindecarea ulcerelor gastrice și duodenale. Mecanismul acestor acțiuni conform concepției autorilor ar fi explicat prin creșterea histaminemiei libere endogene produsă de fixarea compușilor iodați pe proteinele transportoare. Coresounzător, histaminemia endogenă crescută activează prelungit anhidraza carbonică din mucoasa gastrică ducînd la creșterea secreției gastrice acide și la imposibilitatea inhibiției enzimei cu dozele uzuale de inhibitori specifici de tipul acetazolamidei. Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate la al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, 1978.

Ele impun necesitatea unor indicații selective ale acestor substanțe iodate de contrast la bolnavii cu ulcere gastroduodenale.

● Antagonismul acetazolamidă-calciu în secreția gastrică acidă

Acetazolamida, substanță intrată în uzul terapiei medicale de peste un sfert de veac și folosită inițial ca agent diuretic, este un inhibitor specific al anhidrazei carbonice din sînge, rinichi și mucoasa gastrică, pancreas, creier etc. Cît privește relația dintre acetazolamidă și ionii de calciu, aceasta nu este cunoscută încă. Plecînd de la observația că administrarea concomitentă a acetazolamidei cu preparate de calciu împiedică efectul de inhibiție specifică produsă de către acetazolamidă asupra anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică, cercetările efectuate în Șimleu Silvaniei, conduse de dr. Ioan Pușcaș, au dovedit că ionii de calciu prin interacțiunea cu histamină activează direct anhidraza carbonică, făcînd ineficientă inhibiția specifică produsă de acetazolamidă asupra enzimei. Numai dublarea dozei de acetazolamidă folosită face să se instaleze inhibiția enzimei activată prin ionii de calciu. Această descoperire a fost comunicată de către grupul de cercetători de la Șimleu Silvaniei la cel de-al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, 1978.

Cătina albă: Se reverifică și se recercetează verificările și cercetările de pînă acum

(Urmare din pag. 1)

pune la dispoziție (între prof. univ. dr. Ion Brad, omul care de o viață se dăruie cătinei albe cu o pasiune greu de redat în doar cîteva cuvinte, și unul din factorii de decizie, Centrala industrială a medicamentului, a avut loc un dialog și un schimb de materiale informative care au fost studiate, n.n.) vă informăm că sîntem interesați a colabora cu dv. pentru realizarea unor specialități farmaceutice sau produse cosmetice pe bază de principii active din cătină. (Și iar facem o paranteză pentru a nota că între timp, la Bratislava, la Tîrgul Internațional INCHEBA din anul 1977, setul de produse Darclée ale Întreprinderii „Mîcaj", avînd la bază acele principii active din cătină, a fost distins cu medalia de aur, n.n.). În acest scop vă rugăm a ne pune la dispoziție formulele și procesele tehnologice stabilite de dv. pentru produsele care doriți a fi realizate, în vederea eliberării, de către Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență, a „avizului de necesitate". (Cu alte cuvinte, după numeroase cercetări de înaltă ținută științifică, cercetări pe care le-au avizat șefii unor comisii și ai unor colective de laboratoare universitare, Centrala industrială a medicamentului s-a hotărît să treacă la fabricarea produselor pe care le hotărăște chiar prof. univ. dr. Ion Brad, concluzie care, firește, era întru totul normală ; mai mult decît atît, pentru a nu se pierde timp, Centrala medicamentului intenționează ca fabricarea și obținerea avizului de necesitate să meargă în paralel cu probele pentru șarja „0", tot n.n.). În paralel se pot executa probele pentru șarja „0", necesare în continuare înaintării împreună cu documentația de fabricație pentru efectuarea experimentării clinice pentru eliberarea „avizului terapeutic și de fabricație", conform metodologiei pentru asimilarea în industrie a sortimentelor noi. (S-ar părea că lucrurile au intrat pe făgașul cel mai normal cu putință, cel al metodologiei pentru asimilarea în industrie a sortimentelor noi, iarăși n.n.). Vă comunicăm totodată că intervențiile Centralei industriale de medicamente se vor face indicînd drepturile dv. de autor pentru produsele noi propuse pe bază de cătină și că centrala este de acord a le înregistra ca produse originale la O.S.I.M.". (Deci, după ce numeroși alți specialiști și cercetători au preluat, ca să zicem așa, cîteva din rezultatele cercetărilor întreprinse de prof. univ. dr. Ion Brad, asumîndu-și-le ca invenții, iată, centrala se va strădui să i se recunoască toate drepturile de autor, înregistrîndu-le ca atare la O.S.I.M, ultima n.n.)

A trecut, iată, un an de zile de la emiterea acestei adrese, profesorul Ion Brad s-a conformat, adică a trimis formulele și tehnologiile stabilite de dînsul, dar, după cum ne-a declarat, nu s-a întreprins mai nimic.

„După cîte am fost informat, avea să ne declare în continuare profesorul Ion Brad, rezultatele muncii mele de cercetare de peste 25 de ani au fost transmise altor cercetători care urmează să-și dea verdictul. Adică, aș spune eu, se reverifică și se recercetează rezultatele cercetărilor cercetate de alți cercetători care la rîndul lor au verificat și cercetat alte rezultate ale altor cercetători și așa mai departe. Trebuia să dispunem la ora actuală de o experimentare clinică fundamentată științific în baza căreia să se elibereze avizul terapeutic și de fabricație, după care urma șarja „0" a cîtorva principale produse intens solicitate de sute și sute de oameni. Eu ce pot să le răspund acestor oameni ? Că drumul hîrtiilor, care sînt multe, e foarte lung și că nu s-a luat încă nici o măsură eficientă ? Oamenii nu vor vorbe, ci ulei de cătină albă și pulbere de cătină albă. Ei au înțeles, după cele două articole publicate în „Flacăra", că ambele produse au valențe terapeutice ulimitoare și în legătură cu această problemă ar fi de menționat că nu eu, Ion Brad, am descoperit cătina albă, nu eu, Ion Brad, am inventat-o, ci doar am studiat-o și am stabilit, de la nivelul pregătirii mele științifice, afecțiunile în care acționează în mod fericit. I-am constatat compoziția, extrem de valoroasă și cu imense perspective de valorificare în continuare, și am mai stabilit tehnologiile de prelucrare. Atît, nimic altceva, plus faptul că am oferit-o spre vindecare cîtorva sute de oameni, după ce în prealabil îi cunoșteam efectele în totalitate, motiv pentru care îi sfătuiesc pe cititori să nu folosească, fără indicații precise și autorizate, fructele de cătină albă. Deci, ca să revin, cam atîta am făcut eu de-a lungul a 25 de ani și aș fi lipsit de modestie dacă nu aș recunoaște că în tot acest timp am avut numeroși colaboratori.

În legătură cu această ultimă afirmație a interlocutorului nostru, să transcriem dintr-un referat din 1970 privind cercetările efectuate în cadrul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice, Fundulea, secția chimie și fiziologie, Laboratorul de biochimie, în vederea continuării cercetărilor legate de cătina albă : „...printr-o informare suplimentară și ca urmare a ședințelor organizate de C.N.S.T. cu instituțiile interesate de cercetarea și valorificarea cătinei albe s-a solicitat unui colectiv să realizeze o informare cît mai completă asupra acestei plante. Colectivul a fost format din I. Brad (dr. chimist, șeful sectorului de biochimie din cadrul ICCPT, Fundulea), E. Grigorescu (dr. farmacist, profesor, șef de catedră, Institutul medico-farmaceutic, Iași), T. Văietuș (inginer, șeful sectorului de valorificare a fructelor de pădure) și E. Beldeanu (inginer, asistent, Institutul politehnic Brașov)".

Sarcina trasată de C.N.S.T. a fost îndeplinită, întocmindu-se un studiu informativ asupra cunoștințelor referitoare la biologia, compoziția chimică, utilizarea și răspîndirea cătinei albe. Materialul a fost prezentat în ședința organizată de C.N.S.T. și a fost considerat ca reprezentativ, materialul multiplicîndu-se în 25 de exemplare care sistematizau toate informațiile existente... Ca rezultat al acestei ședințe s-au trasat primele sarcini. Recoltarea fructelor a fost încredințată inginerilor T. Ionescu și A. Lucescu din cadrul Direcției silvice. Prelucrarea cătinei albe a fost preluată de un colectiv format din dr. I. Brad, dr. E. Tarpo și ing. M. Olaru. Prelucrarea s-a efectuat la Fabrica de conserve din Bălculești-Argeș. Dincolo de aceste prime momente de activitate organizată, s-a trecut și la cercetarea propriu-zisă, o sumedenie de specialiști stabilind compoziția chimică fabuloasă a cătinei albe, precum și aria terapeutică pe care ar putea-o acoperi. Astfel, sub conducerea prof. dr. doc. Cornel Bodea au fost efectuate cercetări referitoare la variația conținutului de carotenoizi și natura lor. Unele fracțiuni proteice și activitatea unor enzime a fost definitivată de dr. Sabin Vasu.

„Acestora, a continuat profesorul Ion Brad, li se adaugă mulți alții, unii dintre ei avînd direct sarcini de serviciu în acest sens, alții aderînd la ideea valorificării acestui fruct miraculos. I-aș aminti, cu regretul că nu dispun de o memorie exactă, pe cîțiva. Inginerul S. Girbu ne-a ajutat direct și nemijlocit la prelucrarea produselor primare. În aceeași acțiune m-a ajutat tehnicianul Al. Tapangea (de la o fabrică de pe Valea Teleajenului) așa cum un fost coleg de liceu, contabil în comuna Pîrscov, pe Valea Buzăului, m-a ajutat tot la recoltare. Neapărat țin să-i amintesc pe tehnicienii Vasile Mîncu și Ana Matei-Avram, care m-au însoțit pe teren, iarna, pe ger și-n condiții de lucru de o duritate puțin obișnuită. Peste tot, inginerii oficiilor silvice ne-au acordat un ajutor dezinteresat, plin de bunăvoință. Nu-i pot omite, desigur, pe membrii Laboratorului de plante medicinale și biochimie din cadrul ICCPT, Fundulea, adică Oltea Cosocariu, Zoița Marin, Ecaterina Voicu, Elisabeta Jokl sau Gabriela Martinovschi.

Dealtfel, ca să revenim la acea adresă a Centralei industriale a medicamentului, adresă care părea a fi punctul terminus al unei îndelungate și impresionante cercetări, atît ca volum de muncă, dar și ca număr de oameni, specialiști și cercetători, problema acestui al treilea articol dedicat cătinei albe este tocmai această stagnare, în ciuda faptului că la „Biofarm" au fost realizate cîteva variante de produse. Dispunem, așa cum afirmam, de numeroase alte mărturii din partea unor oameni care au beneficiat de tratamentul cu ulei de cătină sau pulbere de cătină. A le publica în continuare ar însemna, considerăm noi, o risipă de spațiu tipografic. Aceleași rezultate pot fi obținute și de-acum înainte, într-un cadru organizat de testare clinică autorizată în vederea eliberării avizului terapeutic care să dea gir șarjelor „0" de fabricație. Abia atunci sutele de solicitanți vor putea să-și procure chiar din farmacii acest miraculos tezaur terapeutic pe care l-a creat natura. Asupra acestui aspect vom reveni, desigur, cu noi amănunte la timpul potrivit.

Noi dovezi în favoarea redeschiderii dosarului Ranetescu

În numărul nostru de săptămîna trecută, îi invitam la cuvînt în coloanele revistei pe toți acela care, implicați într-un fel sau altul în cazul Ranetescu, ar fi dorit să intervină, să facă unele precizări pe marginea lui, contribuind la lămurirea situației. Procedînd așa, nutream convingerea, întărită azi cu probe concludente, că dosarul doctorului din Vălenii a fost la vremea lui parcurs în grabă și soluționat superficial de comisia instituită la Ministerul Sănătății, o eventuală redeschidere a lui putînd conduce, chiar după atîta timp, la descoperirea unei șanse, fie aceasta cît de mică, în lupta împotriva cancerului. Apelul a fost auzit și înțeles, drept pentru care am primit la redacție mai multe scrisori, fără excepție favorabile acțiunii noastre. Iată fragmente din cele mai importante.

1. **„Numele meu este George Popescu. Locuiesc în București, pe Aleea Obcina Mică 3, bloc Z 29, apartament 11, sector 7.**

Auzind că dr. Ranetescu experimentează un nou produs împotriva cancerului, m-am deplasat la Vălenii cerîndu-i ajutor pentru mama care, suferind de un cancer uterin cu metastaze, fusese operată exploratorie și închisă, nedîndu-i-se nici o șansă de supraviețuire. Doctorul Ranetescu m-a primit și mi-a explicat, cu seriozitate profesională, că medicamentul său e încă în fază de experiment și că optimismul meu trebuie să se păstreze în cadrul unei limite logice.

După administrarea preparatului, starea mamei s-a îmbunătățit spectaculos, lăsîndu-mi impresia că, spre fericirea mea, diagnosticul postoperator a fost eronat. Cîteva luni mai tîrziu, am dus-o la un control la Spitalul Filantropia și doctorii care au văzut-o mi-au mărturisit deschis că din sutele de medicamente folosite de ei nici unul n-a dat rezultate atît de bune ! Cu aceeași ocazie, mi-au solicitat adresa doctorului Ranetescu".

2. **„Sînt Dumitru Anghelescu și vă scriu din București, de pe strada Floarea Roșie 8, bloc 68, etaj 1, apartament 5, sector 7.**

Mama mea a fost operată în noiembrie 1976 la Spitalul Filantropia, după ce în prealabil fusese supusă la 25 de ședințe de cobaloterapie pentru un cancer mamar sting. După operație, starea mamei nu s-a ameliorat, ci dimpotrivă. Recent, specialiștii aceluiași spital, unde a fost operată și ținută în evidență, au constatat că boala a progresat ajungînd în stadiul de metastază. S-a propus un nou ciclu de 25 de ședințe de iradiere, dar el a fost întrerupt, după a 12-a ședință, din cauza înrăutățirii vizibile a stării mamei. Medicii ne-au dat de înțeles că au mai are mult de trăit, preserîndu-i pentru prelungirea vieții citostatice. Solicitînd aprobare pentru obținerea citostaticelor, am stat de vorbă, sincer și deschis, cu directorul farmaciei spitalului Elias, care a apreciat că în stadiul în care se găsește bolnava n-ar avea nici un sens să urmeze tratamentul pentru care ceream rețetă.

Ne-am adresat atunci doctorului Ranetescu din Ploiești, despre care auzise unul din cei 3 frați ai mei. Auzind despre ce e vorba, a refuzat să discute cu noi, închizîndu-ne ușa în nas. Am plecat, dar am revenit. Nu o dată, de mai multe ori. În cele din urmă consimțind să ne ajute.

Cînd ne-a dat preparatul, mama era într-o stare foarte critică. Nu-și mai putea mișca mîinile, avea stări de amețeală și dureri mari, precum și o concrescență vizibilă în regiunea cervicală.

Au trecut, în momentul în care vă scriu, 52 de zile de cînd a început tratamentul, iar starea ei s-a ameliorat simțitor. Se simte foarte bine, i-a dispărut umflătura, și-a recăpătat forța de muncă, are o stare psihică excelentă, afirmînd că se simte ca în urmă cu 20 de ani".

3. **„Mă numesc Maria Bunescu, iar adresa mea este Ploiești, strada sergent Matecescu Gheorghe 1, bloc 16 A, apartament 32, cartierul Malul Roșu.**

În luna mai 1956, mi s-a depistat un osteosarcom, diagnostic confirmat de biopsia făcută la secția de oncologie a Spitalului numărul 2 din Ploiești. Mi s-a făcut roentgenoterapie, dar starea mea generală s-a înrăutățit. În 1960, am mers la consult la Spitalul Filantropia din București, unde i s-a spus soțului meu că, față de agravarea bolii, nu o voi mai duce decît 3—5 luni. M-am întors acasă, la pat. Slăbeam cu fiecare zi, iar durerile deveniseră insuportabile.

Într-o zi, soțul m-a întrebat dacă n-aș încerca un nou ciclu de citostatice. Am acceptat, deși nu mai aveam nici o speranță. Am făcut 6 injecții, după care durerile au dispărut complet, m-am simțit bine și mi-am reluat activitatea de gospodină. După 2 ani, deși starea mea era bună, am refuzat tratamentul, iar azi mă simt bine, duc o viață normală, de om sănătos.

Am citit în „Flacăra" cele scrise pe marginea cazului Ranetescu"...

4. **„Locuiesc în Ploiești, pe strada Gheorghe Doja 154, bloc B 3, apartament 12, mă numesc Doina Zaharescu și cred că am obligația morală și cetățenească să vă scriu acestе rînduri. În luna octombrie 1977, tatăl meu, Dumitru Teodorescu, a fost externat din Sanatoriul de pneumologie Roșiori de Vede cu diagnosticul neoplasm pulmonar. Era în stare foarte gravă, neputîndu-se mișca din pat, expectorînd abundent sînge, acuzînd momente de pierdere a lucidității. În ziua de 28 octombrie, după multe insistențe, am intrat în posesia serului Ranetescu, iar starea tatălui meu s-a schimbat ca prin minune. După a treia injecție s-a ridicat din pat, putîndu-se deplasa, după multă vreme, singur. În continuare, a evoluat spre bine, n-a mai tușit și n-a mai expectorat. Din păcate, la sfîrșitul lui februarie, cînd începusem să avem speranțe din ce în ce mai mari, a căzut victimă unui atac de cord, el fiind suferind și de inimă.**

Cum am ajuns la preparatul doctorului Ranetescu ? Prin unchiul meu Alexandru Panaitescu, domiciliat în Ploiești, strada Cheia 16. Fiind în stare gravă, cu neoplasm, după părerea medicilor de la Spitalul 2 din Ploiești, incurabil, s-a tratat cu serul doctorului Ranetescu. La spital i s-au dat maximum 7 luni de viață, cu medicamentul doctorului Ranetescu și-a revenit, au trecut de atunci 3 ani și trăiește bine, nu mai are nimic.

Doresc să adaug că-i păstrez doctorului Ranetescu un respect deosebit și o mare recunoștință. Consider că la adresa sa s-au făcut destule nedreptăți și că ar fi firesc, în interesul bolnavilor din țara noastră, ca serul său să fie din nou cercetat, cu răspundere și în spiritul adevărului științific".

Așadar, 4 semnări și, în linii mari, același conținut, pledînd cu argumente convingătoare pentru redeschiderea dosarului Ranetescu. Din cuprinsul lor merită, cu prisosință, reținută o frază, aparținînd Mariei Bunescu, „acolo unde e vorba de cancer, adică de viață și de moarte, orgoliul și prejudecățile n-au ce căuta", pe care am fi putut s-o folosim, la fel de bine, drept moto acestui articol. O folosim, iată, în încheierea lui, cerînd din nou forurilor de decizie, Ministerului Sănătății în primul rînd, reanalizarea situației în discuție. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Să critici, să nu critici, să critici cu orice preț?

Apare critica întotdeauna acolo unde este ceva de criticat? La „Romlux", la Târgoviște, acestei întrebări i se dau răspunsuri mai ales din trecut. Vom vedea de ce.

— Critica deranja puțin la început, spune Elena Ciobanu, secretara comitetului de partid al întreprinderii. Tocmai asta este problema, că nu deranja mai mult. Întreprinderea a intrat în funcțiune prin 1972. Eu am venit un an mai tîrziu, împreună cu soțul meu. Veneam de la Fieni. Am găsit aici niște oameni care se-nvățaseră cu răul. Nu se făcea planul iar ei luau 80—90 la sută din retribuție. În plus, existau două tabere. Cei de la Fieni, de la fabrica de becuri, de o parte, iar localnicii de cealaltă parte. Direcția îi dădea la lupte, ca pe cocoși. Asta era critica! Un fel de punere a gazului pe foc. Niciodată n-am înțeles, o spun cinstit și autocritic, de ce au fost aduși unii directori care n-aveau nimic comun cu oamenii de aici. De pildă, un inginer din București. Nu discut competența lui profesională. La București avusese o funcție de conducere într-o întreprindere și fusese scos de acolo, pentru că era afemeiat. La Târgoviște a fost adus și prezentat ca om integru și serios. A spart pe aici o casă, cum se zice, a stricat o familie chiar din întreprindere. Tot el avea damblaua că se enerva prea repede. Îi trăgea pe muncitori de guler prin secții. E adevărat că mergeau rău lucrurile, dar niciodată nu-i întreba de ce. Pe muncitor, doar, nu ajunge să-l întrebi de ce nu merge bine munca. Dacă îl întrebi și care sînt cauzele și cauți să le elimini, împreună cu el, îți l-ai făcut orîeten. Ca pe orice om, dealtfel. Dar directorul acela n-a lăsat în urma lui, aici, nici un prieten. În astfel de condiții, este limpede, lucrurile mergeau la „Romlux" la voia întîmplării. Critica, cea de sus în jos, ca să zic așa, era adeseori jignire și bruftuluială. Cealaltă, la adresa conducerii întreprinderii, era o expresie a ironiei.

De aproape doi ani, „Romlux" are o conducere nouă. Inginerul Alexandru Produchin este al optulea director al întreprinderii și a fost adus de la „Steaua electrică" din Fieni. A venit împreună cu fostul său coleg, Gheorghe Andreoiu, căruia i s-a încredințat aici funcția de inginer șef. Și nimeni nu mai pune astăzi la îndoială că „Romlux" a intrat pe calea cea bună. Mulți dintre cei ce părăsiseră întreprinderea s-au întors la vechiul loc de muncă. Oamenii au început să ridice retribuția fără penalizări. Planul, în sfîrșit, a fost îndeplinit la toți indicatorii. Oamenii au început să-și aducă aminte de posibilitățile criticii.

— Ați fost criticată vreodată de cineva? Georgeta Pițigoi, muncitoare în secția lămpi fluorescente de șase ani.

— Am fost criticată între fete, aici, nu în vreo ședință. Pentru că, zic, le critic eu pe ele. Au dreptate. Chiar azi, de exemplu, Vișan Luminița și Mihai Angela au venit la mine să-mi povestească ba una, ba alta. Asta mă enervează. Le-am spus să se ducă la mașinile lor și să-și vadă de lucru.

— Și s-au supărat?

— De ce să se supere? Sîntem prietene. Acest fel de critică, mai direct, ca între colegi și prieteni, ne spunea mai tîrziu Ion Copoi, maistru principal în atelierul arzătoare de cuarț, era altădată imposibil.

— Eu, odată, am avut o astfel de discuție cu Gheorghe Vlad, reglor care lucrează și astăzi aici, în atelierul meu. Pentru că îndrăznisem să-i atrag atenția că lipsise nemotivat, era cît pe-aci să părăsească întreprinderea. Or, dacă nici noi între noi, prietenii, nu mai puteam să ne atragem atenția asupra vreunor greșeli, întreprinderea nu putea merge bine. Și parcă, de la o vreme încoace, celălalt fel de critică, în cadru organizat, a început să fie și el luat altfel în considerare. Dacă vii cu o problemă, este dezbătută serios și i se caută o rezolvare. Nu vorbim, vreau să spun, doar pentru a ne face planul la critică. Anul trecut, de exemplu, la adunarea de dare de seamă și alegeri pentru comitetul sindical, eu am criticat-o, aspru dar drept, cred, pe Mihai Paraschiva. Ea e tehniciană la organizarea muncii și fusese președinta comitetului. Din cîte am înțeles, urma să fie aleasă iar. De ce? N-a venit niciodată pe la noi prin atelier. Dacă noi o interesam chiar atît de puțin, de ce să ne intereseze ea atît de mult? Am lucrat aici de pe cînd întreprinderea asta abia se ridica. Abia erau cîțiva stîlpi, ici-colo. Am cărat cu spinarea materiale, ca să ajut la construirea ei. Cînd am văzut buletinele pe care era bătut la mașină deja numele tovarășei, n-am acceptat să vină cineva și să impună pe cine să alegem în această funcție. Am vorbit vreo 7 oameni. Vreo 20 au votat pentru ea. Cam 160, împotrivă. A fost aleasă Matei Elena, muncitoare la secția spirale.

Inginerul Gheorghe Andreoiu ne vorbea la rîndul său despre ceea ce el numea „critica prin fapte".

— Nu este nici un secret, spunea așadar inginerul șef de la „Romlux", că prin întreprindere se mai plimbă încă destui în timpul orelor de lucru. Oricum, sînt mai puțini decît altădată și sperăm să rezolvăm definitiv problema. Atît cît am rezolvat-o pînă acum, am reușit nu datorită criticii prin cuvinte. Critică de felul acesta am făcut o dată de două ori, de trei ori, zadarnic. I-am strîns pe toți într-o cameră și le-am vorbit. Credeau că le voi spune și de data aceasta cîteva cuvinte și pe urmă vor putea să-și continue promenada. Au suferit o deceptie. Prin curtea fabricii sînt destul de multe de făcut. Nu i-am transformat în salahori dar, oricum, au făcut o muncă mai ingrată decît în secțiile întreprinderii, unde se lucrează curat ca într-un laborator. A doua zi plimbăreții erau mai puțini...

Fără îndoială, critica este o problemă de educație. Ea este un mijloc de educație dar presupune ea însăși un anumit nivel de educație. A celui care critică, pentru a nu transforma actul critic în mijloc de răfuială iar, cînd această condiție este îndeplinită, a celui criticat pentru a înțelege și a face efortul de îndreptare a unei stări de lucruri negative. Altfel, pe nebăgate de seamă, critica devine persecuție și sămînță de discordie. La „Romlux", situație mai far întîlnită, persecuția se poate manifesta nu numai „de sus în jos" ci și invers. În atelierul spirale, acolo unde se fac filamentele becurilor care ne luminează nouă nopțile, maistrul Ion Munteanu vroia să ne încredințeze, de exemplu, că în întreprinderea sa, cel puțin în atelierul unde lucrează, critica este înăbușită. Expresia îi aparține. „Dacă un om e considerat indispensabil pentru producție, nu se ia în considerare nici un fel de critici la adresa lui". Ion Munteanu se referea, după cum cu greu a reușit să precizeze, la șeful atelierului, maistrul Cornel Chira. „Nu trasează sarcini concrete. În schimb se duce la direcție ca să spună că nu le îndeplinești. Vrea să ajungă mare, probabil. Iar conducerea întreprinderii îi cîntă în strună și crede că tot ce s-a făcut aici datorită numai lui s-a făcut". La rîndul său, Cornel Chira ne spunea despre Ion Munteanu: „O fi avînd ceva în cap de la școala de maiștri, dar nu pune în practică nimic. Stă. Stă și iar stă. Nu știu cum nu se plictisește. Trei ore și ceva a stat odată în aceeași poziție, nemișcat, cu mîna la falcă. Cred că și dacă i se așeza o muscă pe nas tot nu se clintea. Socotesc că trebuie mutat în altă secție, unde să fie obligat să muncească. La secția asamblat corpuri de iluminat, de exemplu. Acolo, în opt ore, n-ar avea timp nici să bea apă".

Mărturisim că nu știm care e adevărul. Nu l-am putut afla de la directorul întreprinderii, acesta fiind plecat. O fi cum spune Ion Munteanu? Cum spune Cornel Chira? Poate că nu e deloc cum spune unul sau altul. Impresia noastră este că exagerează amîndoi. Cum ar fi posibil să creadă cineva, în mod serios, că rezultatele — bune — ale atelierului se datorează numai unui singur om, adică numai lui Cornel Chira, și cum ar fi posibil, pe de altă parte, ca Ion Munteanu să se fi tîrît prin viață 20 de ani — cît spune că are pe cartea de muncă — nedovedind alte calități decît ale leneșului care cerea să-i înmoaie cineva posmagii? Credem că, mai simplu, situația aceasta reprezintă un caz de persecuție a subalternului de către șef și a șefului de către subaltern, prin aceleași mijloace, ale afirmațiilor gratuite și exagerărilor.

În orice caz, dacă la „Romlux", altădată, oamenii se întrebau „să critic, să nu critic?" și au reușit pînă la urmă să iasă din dilema aceasta obositoare, este păcat că, de data aceasta, unii dintre ei s-au oprit la deviza „să critic cu orice preț, și în primul rînd pe cei care mă critică pe mine".

DUMITRU ELIADE ■

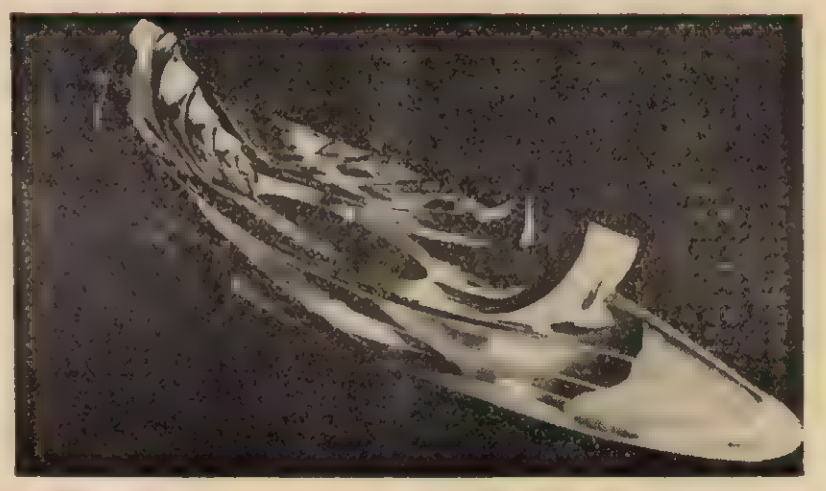

Explicația conform căreia un om ar putea muri oricum naște de la sine suspiciuni

În ziua de 3 ianuarie 1979, la maternitatea din orașul Drobeta-Turnu Severin, moare Valeria Dicu. Cauza morții? Au existat mii de explicații și argumente. Dar cel mai important fapt este acela că în momentul nașterii, lîngă femeie nu se afla nici un medic de specialitate. Scriptic, erau de serviciu în acea zi și la acea oră, doctorii Ion Drăgulescu și Elena Demetrescu. Primul părăsise maternitatea invocînd diferite motive, iar doctorița susține că ar fi fost pe la camera de internări. Cei care i-au căutat prin spital în acele momente critice și dramatice nu i-au găsit. Intervenția lor a fost tîrzie.

În urma analizei făcute de către Direcția sanitară a județului Mehedinți și de către colegiul medicilor din localitate, se ajunge la concluzia că moartea a fost neviolentă, neimputabilă medicilor. Se mai specifică că Valeria Dicu ar fi murit oricum, chiar dacă la naștere ar fi fost de față cei mai mari specialiști. În concluzie, doctorul Drăgulescu este sancționat pe linie administrativă cu sancțiune doar pentru „simplul și banalul fapt" că a părăsit serviciul. Atîta tot. Toată întîmplarea este ștearsă cu buretele și dată uitării. Desigur, nu putem fi de acord cu aceste lucruri și vom explica de ce. Recent, la redacție a sosit o scrisoare din care spicuim: „Mă numesc Dicu C. Mihail și am domiciliul stabil în municipiul Drobeta-Turnu Severin. Doresc a mi se aduce la cunoștință cauza decesului soției mele și totodată cei vinovați să suporte rigorile legilor țării noastre. Din cauza acestei neglijențe și abateri de la etica profesională au rămas, fără mîngîierea mamei, trei copii minori. Nu-mi doresc altceva decît să se lămurească o dată pentru totdeauna acest caz, fiind convins că adevărul va apărea la lumină".

★

Derulăm firul faptelor petrecute în ziua de 3 ianuarie, date extrase atît din declarațiile unor martori oculari, cît și date din declarațiile existente în dosarul procuraturii județene. Deci, în ziua respectivă era de gardă doctorul specialist Ion Drăgulescu, dublat de doctorița stagiară Elena Demetrescu. La ora 19 și jumătate, doctorul Gheorghe Macri, de la secția de chirurgie-ginecologie, secție ce își are sediul în clădirea spitalului județean, îl cheamă telefonic pe doctorul Drăgulescu să se prezinte de urgență la spital, avînd de executat o intervenție chirurgicală. Doctorul Drăgulescu își notează acest fapt în memorie și își aduce aminte abia după o oră și jumătate, cînd părăsește garda. De precizat este faptul că, atunci cînd doctorul Drăgulescu a plecat spre spital, doctorul Macri nu mai avea nevoie de intervenția acestuia. Drama începe la ora opt și jumătate, cînd la serviciul de internări este adusă Valeria Dicu. „Aceasta avea o sarcină la termen cu un debut de travaliu, dilatarea fiind de 3 centimetri. Sarcina nu prezenta probleme în momentul internării" — ne spune doctorul Ion Drăgulescu. „I-am administrat medicamentația antiseptică, în timp ce doctorița Elena Demetrescu i-a făcut un consult la inimă, fiindcă gravida acuza dureri și prezenta o stare de agitație".

Pe scurt faptele în continuare se prezintă astfel: la ora 21 — la schimbarea de tură — serviciul este preluat de asistentele Cornelia Marinaș și Ioana Ungureanu. La ora 21 și 5 minute asistenta Cornelia Marinaș îl întîlnește în fața ușii pe doctorul Drăgulescu care își schimbase ținuta, adică era fără halat. „Sînt chemat la spital" și fără să-și mai arunce privirea la bolnavă spune: „Spui că-i agitată? Administrează-i un diazepam". Din acel moment pleacă părăsind garda...

La ora 21 și 25 s-a produs expulzia fătului, adică nașterea însoțită de o puternică hemoragie. Cele două asistente dau primul ajutor atît copilului cît și mamei. „Am căutat în primul rînd să salvăm copilul — ne spune Cornelia Marinaș. Atunci nu bănuiam că nu vom putea salva femeia. I-am făcut noului născut respirație artificială. Imediat am trimis infirmiera să aducă medicamentele și ustensilele de la reanimare și să caute să găsească măcar pe unul din cei doi medici de gardă. La întoarcere ne-a spus că nu a găsit pe nici unul. Am trimis-o din nou. Noi în timpul acesta am transportat bolnava pe pat și i-am administrat medicamentația necesară și am încercat să-i oprim hemoragia. Observînd că s-a făcut o ruptură de col în partea stîngă am căutat să facem o prindere a acestuia cu pense. După un timp a venit și infirmiera însoțită de cealaltă doctoriță stagiară, Lareny Yvonne Trăilescu — care nu era de serviciu dar locuia în spital. După aceea femeia nu a mai pierdut sînge dar în permanență spunea: „Mă doare inima". Practic nu mai avea tensiune și nici puls. După un timp a venit și doctorița Demetrescu care ne-a spus că a fost la biroul de internări, avînd de consultat o pacientă". În continuare se fac transfuzii iar într-un tîrziu apare și doctorul Ion Drăgulescu. Din fișa de observație notăm că la ora 22 și 21, exact după o oră de la naștere, apare și doctorul reanimator Pompiliu Vătăreanu. În ciuda tuturor eforturilor tîrzii ale acestora — Valeria Dicu moare la ora 22 și 40 — date extrase din buletinul medical anexat la dosarul procuraturii. Din declarația asistentei Ioana Ungureanu spicuim: „După venirea doctorului Ion Drăgulescu, femeia a decedat".

★

1) Ce susține doctorul Ion Drăgulescu: „Am plecat de la maternitate împreună cu doctorul Daniel Socolescu, șeful maternității spitalului județean. Eram hotărît să mă duc la spital unde fusesem chemat. Pe drum am hotărît să mă opresc acasă să-mi iau cheia de rezervă de la lacăt, fiindcă, la prînz, cînd am închis dulapul, am închis și cheia înăuntru. Cum am ajuns, am primit un telefon să mă reîntorc înapoi la maternitate. În 15-20 de minute am fost înapoi. Nu am mai avut timpul necesar să mă duc pînă la spital unde fusesem chemat.

2) În fișa de observație clinică existentă în dosarul procuraturii, doctorul Ion Drăgulescu notează la ora 21 și 20: „Nașterea se produce în mod precipitat fără a putea fi transportată pe masa de expulzie". Semnează și pune parafa în ciuda faptului că nu a fost nici măcar martor la cele întîmplate. **Care-i adevărul?** Doctorului Drăgulescu îi trebuia un motiv să părăsească garda. De ce? Fiindcă era așteptat acasă, fiind ziua de naștere a fiului acestuia — lucru care nu este specificat nicăieri — fiind descoperit în timpul anchetei întreprinse de noi.

În urma telefonului primit de la doctorul Macri sub pretextul solicitării unei intervenții — are și motiv să fugă de la maternitate și să se ducă acasă să se închine un pahar cu vin. Șeful Direcției sanitare a județului Mehedinți, Alexandru Trăilă, ne spune: „N-am știut aceste amănunte. Acum le aflu".

3) Cum este permis și cine a permis doctorului Drăgulescu să asiste și să-și dea cu părerea la autopsie? Bănuim că a și ajutat chiar la întocmirea actului respectiv! Dacă s-ar fi intervenit la timp, știindu-se că s-a întîrziat mult, ar fi putut fi salvată Valeria Dicu? În ce fel putea și trebuia să intervină un medic de specialitate, oportun pentru a salva victima?".

Ce răspunde medicul legist: „Ruptura spontană a uterului survine la o multipară cu o calitate deficitară a miometrului într-o naștere precipitată în urma conflictului dintre mobilul fetal și segmentul cervico-segmentar uterin... La situația apărută brusc s-a acționat oportun și calificat, medicul de specialitate neavînd de luat alte măsuri... Direcția sanitară a ajuns la concluzia că nu este culpă medicală".

Întrebăm pe această cale despre ce medic de specialitate este vorba, știind că ei au lipsit atît în timpul nașterii cît și după aceea. Ce măsuri a luat doctorul Drăgulescu cînd din toate calculele rezultă că el a lipsit aproape o oră?

4) Citîm din concluziile raportului medicului legist Mariana Camelița Pașca: „Moartea a fost neviolentă. Ea s-a datorat șocului hemoragic prin hemoragie externă și internă consecutiv unei rupturi uterine post partum, survenită pe un uter modificat patologic". Întrebăm: aceste lucruri nu puteau fi cunoscute înainte de naștere? Desigur că da. Printr-o consultație atentă și cu răbdare, toate acestea s-ar fi observat la timp, iar intervenția doctorului de specialitate ar fi fost utilă de la internare pînă în momentul nașterii.

SORIN POSTOLACHE ■

Cercetare românească:

Betonul şi fibra de sticlă — o alianţă a viitorului imediat

Pretutindeni în lume — atîta vreme cît eforturile sînt generate de intenţii nobile — necesităţile omenirii sînt aceleaşi. Cunoaşterea este un patrimoniu universal. O descoperire poate apărea simultan în mai multe părţi ale planetei. Preţul descoperirii creşte vertiginos. Investiţia în cercetare presupune cheltuieli tot mai mari. A nu risipi nimic din materialul — doar în aparenţă abstract — al cercetării este un imperativ absolut. Operativitatea finalizării devine şi ea un indiciu al competenţei sociale. Problema pusă nu este de a renunţa la piaţa mondială a descoperirilor, mai mici sau mai mari, ci de a o face tot mai abundentă. Contribuţia fiecărei naţiuni este un indiciu cert al colaborării şi al înţelegerii între oameni. O formă particulară şi concretă de împlinire a dezideratului universal al respectului reciproc.

Să motivăm aceste cîteva reflecţii. Am avut nu o dată prilejul să dăm peste situaţii în care cercetarea românească se află la vîrful cercetării mondiale în nenumărate domenii, însă finalizarea se produce mult mai greoi. Nu ne gîndim neapărat la acele rezultate ale cercetării care — deşi spectaculoase — presupun un mare volum de cheltuieli materiale pentru a putea fi apoi exploatate industrial. Ne gîndim la acea cercetare cu posibilităţi de aplicare relativ imediată. Iar cînd premisele unei astfel de cercetări pornesc de la necesitatea reducerii consumului energetic dovedind pe deasupra şi alte calităţi faţă de materialele deja existente, indicele de receptivitate se cere serios corectat. Orice întîrziere — lucru de atîtea ori dovedit — se transformă în pagubă. Ne întemeiem pledoaria pe cazul particular al rezultatelor obţinute de specialişti români în domeniul betonului armat cu fibre de sticlă. Tema a mai fost tratată în revista „Flacăra" din 2 noiembrie 1978. Se vorbea acolo despre rezultatele colectivului bucureştean de la Institutul de cercetări şi proiectări pentru materiale de construcţii. Înainte de a intra în amănuntele realizărilor obţinute de laboratorul de beton armat al Facultăţii de construcţii din Timişoara, fie-ne îngăduit să venim cu cîteva precizări. Nu de alta, dar atunci cînd vor fi punctate etapele cercetării care au precedat pătrunderea la scară industrială a betonului armat cu fibre de sticlă este bine să se cunoască exact amănuntele începutului. Cel puţin din respect pentru adevăr. Deci, în primăvara anului 1971 un colectiv de cercetători timişoreni format din şeful de lucrări ing. Ioan Cădar, asist. ing. Aurora Florea, asist. ing. Agneta Tudor, conf. dr. ing. Paraschiva Velica şi asist. ing. Cornel Jiva îa în studiu, **pentru prima dată în ţară**, folosirea fibrelor de sticlă la armarea betoanelor. Procedeul a fost mai întîi experimentat la ipsos (I.A.F.S.), apoi la ciment (C.A.F.S.), şi pe urmă s-a trecut la beton (B.A.F.S.). Un an mai tîrziu, întreaga cercetare a domeniului s-a desfăşurat pe bază de contracte cu Institutul de cercetări şi proiectări tehnologii de sticlă şi ceramică fină (I.C.P.T.S.C.F.). Din 1975, Institutul de cercetări şi proiectări pentru materiale de construcţii începe şi el cercetările în domeniul prefabricatelor din beton armat cu fibre de sticlă, dată la care este fundamentată colaborarea pe bază de contracte cu colectivul timişorean. Să sintetizăm, aşadar. Cercetarea românească în domeniul betonului armat cu fibre de sticlă începe prin 1971, cam în acelaşi timp cu începuturile pe plan mondial. Cîteva precizări în plus — faţă de cele amintite în precedentul articol — privind calităţile net superioare ale noului produs faţă de bătrînul său confrate armat cu oţel. O rezistenţă la întindere de 4 pînă la 6 ori mai mare şi o rezistenţă la şoc faţă de betonul clasic de 8 pînă la 10 ori superioară. În plus, betonul armat cu fibre de sticlă are remarcabile calităţi fono, termo şi hidroizolante. Drept urmare, se pot elimina, parţial sau total, oţelul din unele elemente de construcţii, azbestul din produsele de azbociment, noile materiale obţinute fiind de 2—3 ori mai uşoare şi cu o eficienţă economică sporită faţă de soluţiile clasice. Pînă la această oră au fost realizate, în concepţie proprie şi cu utilaje asigurate prin autodotare, mai multe tipuri de prefabricate. Le enumerăm : tuburi de scurgere, tuburi de presiune, tuburi pentru drenaje, pentru conducte sau pentru cofraje pierdute ; dale pentru sisteme de irigaţii din agricultură care comparativ cu cele clasice nu mai conţin oţel, greutatea se reduce la jumătate, iar consumul de ciment scade cu 10 la sută ; jgheaburi pentru sistemele de irigaţii din agricultură în locul celor din beton precomprimat care dovedesc o slabă comportare în medii cu umiditate ridicată ; grinzi cu zăbrele realizate din profile cornier de beton armat cu fibre de sticlă, similare profilelor metalice. Sînt folosibile la realizarea acoperişurilor uşoare, determinînd o reducere cu 80 la sută a consumului de metal şi cu 50 la sută a costului faţă de soluţia clasică echivalentă ; şarpante pentru acoperişuri la clădiri de locuit. Se elimină în întregime lemnul : plăci pentru acoperişuri în locul celor de azbociment ; pereţi monostrat la clădiri industriale ; pereţi de închidere la clădiri din panouri termoizolante cu miez de polistiren expandat, cercetare în colaborare cu I.C.P.M.C. Bucureşti.

Iată acum şi un calcul mai amănunţit al eficienţei economice, aşa cum ne-a fost el furnizat de către tovarăşul şef de lucrări ing. Ion Cadar, responsabilul colectivului de cercetători timişoreni. Acceptînd pentru fibrele de sticlă costuri comparabile cu cele de pe piaţa mondială, adică circa 40 lei/kg, şi pentru celelalte materiale costuri aprobate în industria republicană şi precizînd că evaluarea cheltuielilor de producţie a fost stabilită pe bază de măsurători directe asupra piesei realizate, costul comparativ al tuburilor se prezintă astfel : este cu 50—60 la sută inferior faţă de tuburile pentru scurgere din fontă ; cu 40—50 la sută faţă de tuburile ceramice ; cu 10—15 la sută faţă de tuburile de azbociment. Efectele economice în cazul unei producţii de tuburi de cinci sute de mii metri liniari pe an se ridică la peste 5 milioane lei plus renunţarea la importul de azbest. Dalele din beton armat cu fibre de sticlă au suprafaţa pe bucată de 4 ori mai mare iar grosimea este de 2 ori mai mică. În plus, se elimină total consumul de oţel, se reduce la jumătate greutatea, cu 10 la sută consumul de ciment şi la jumătate lungimea rosturilor de îmbinare. Scade cu 10 la sută costul de producţie. În cazul fermelor, pentru acoperişuri uşoare costul se reduce cu 50 la sută, greutatea scade cu 20 la sută iar consumul de oţel faţă de soluţiile metalice este cu 80 la sută inferior.

Acestea sînt realizările pe care nimeni nu le poate contesta. În sala de expoziţii a laboratorului de betoane din Timişoara, alături de piesele obţinute şi de graficele cu date comparative, se află şi cîteva fotografii ale unor construcţii existente pe plan mondial în care betonul armat cu fibre din sticlă a fost folosit la scara industrială. O pledoarie concretă că tot ceea ce este valoros trebuie să fie pus imediat în opere care să dureze. Se pare că nici la noi interesul manifestat pentru chestiunea în discuţie nu este mai mic. Ministerul Economiei Forestiere şi al Materialelor de Construcţii, ca beneficiar, se interesează îndeaproape de aceste realizări. Tuburilor armate cu fibră de sticlă li s-au găsit chiar şi întrebuinţări la transportul lichidelor în alimentări cu apă şi canalizări, în sistemele de irigaţii din agricultură. În acest scop, **în următorii ani** la Timişoara va fi construită o fabrică pentru producţia lor. În prima etapă, o staţie pilot. Deci, pînă la termenul scadent din „următorii ani" o să continuăm cu importurile de azbest, petrol şi fier pentru a ne acoperi nevoile. Cercetarea privind dalele s-a făcut pe bază de contract cu I.E.I.I.F. Călăraşi. Se interesează de soarta lor şi M.E.F.C.M. şi M.A.I.A. Iată că dalele există, au promovat toate probele. T.C.M. Timişoara a recepţionat avantajele fermelor pentru acoperişuri uşoare. Ar avea însă nevoie de ele pe şantier.

Să fim bine înţeleşi. Nu poate fi schimbat peste noapte profilul unei producţii de volumul celei din industria materialelor de construcţii. Dar despre existenţa şi cerţele avantaje ale betoanelor armate cu fibră de sticlă se ştie de cîţiva ani buni. Ştim de asemenea că în producţia fibrelor de sticlă se foloseşte zirconiu, adus din import. Studiile economice demonstrează însă că este mai avantajos să importi zirconiu decît azbest, combustibili şi minereul de fier laolaltă. Exemplul în discuţie ne mai furnizează suficiente elemente şi pentru a vorbi despre necesitatea concertării forţelor de specialişti din diverse domenii în cercetarea ştiinţifică.

ION DANCEA ■

Un inel de vîrtej + o nouă teoremă + un nou efect — o fabuloasă idee privind energia eoliană

Deşi tînăr, are doar 33 de ani, inginerul Doru Cornel Sava, absolvent al Facultăţii de construcţii aerospaţiale, Institutul politehnic Bucureşti, se poate considera un inventator cu vechime. La numai 18 ani, cînd încă mai era elev, a intrat în posesia primului său certificat de inventator. Au urmat de atunci alte 5 asemenea certificate, iar în atenţia şi studiul specialiştilor de la O.S.I.M. se află alte 35 de propuneri. Simpla lor trecere în revistă ar însemna consumarea unui prea mare spaţiu tipografic, motiv pentru care ne vom referi doar la ultima dintre ele, mai ales că inginerul Doru Cornel Sava o consideră a fi un fel de diamant al tuturor preocupărilor sale.

— Ultima dintre aceste propuneri, avea să ne declare în continuare inginerul Sava, depăşeşte cadrul oarecum restrins al unei invenţii, adică, mai explicit, este vorba de o descoperire care, în aplicarea ei, va da naştere la numeroase alte invenţii.

— Cînd aţi făcut această descoperire şi cum se numeşte ea ?

— În 1977, cînd am şi înaintat O.S.I.M.-ului un dosar intitulat „Procedeu şi dispozitiv pentru evidenţierea efectului de injecţie-surjecţie într-un inel de vîrtej".

— În această definiţie a descoperirii sînt cel puţin doi termeni care, pentru înţelegerea lor, chiar şi sumară, se cer a fi explicaţi. Ce este efectul de surjecţie-injecţie ? Ce este un inel de vîrtej ?

— Un inel de vîrtej este, în doar cîteva cuvinte, o circulaţie a unui fluid, o solenaţie, cum o numim noi, fluidiştii. Mai concret, un fel de tornadă în cerc, nu verticală, cum este ea cunoscută. Noţiune foarte cunoscută limbajului nostru, inelul de vîrtej a fost intens studiat la sfîrşitul secolului trecut de către savantul Helmholtz care definitivează şi trei teoreme matematice, teoreme ce stau la baza circulaţiei şi stabilităţii inelului de vîrtej. În ceea ce mă priveşte, continuînd cele trei teoreme ale lui Helmholtz, am descoperit, matematic, o a patra teoremă.

— Cum ar suna această a patra teoremă ?

— Deocamdată ar suna cam aşa : „Unui inel de vîrtej format dintr-un fluid real sau ideal i se poate asocia un tub de vîrtej născut prin injecţie energetică şi valorificat prin surjecţie energetică". Cu alte cuvinte teorema susţine şi demonstrează existenţa efectului de injecţie-surjecţie.

— Deci, pe scurt, inelul de vîrtej este o mişcare circulară a acelui sau a oricărui alt fluid, real sau ideal, iar în legătură cu această mişcare, cunoscută mai de demult, dumneavoastră aţi descoperit un anume efect, efectul de injecţie-surjecţie.

— Întocmai.

— Mai mult decît atît, aţi preconizat un procedeu de producere a acestui efect, apoi şi un dispozitiv prin care aţi evidenţiat existenţa lui.

— Aşa cum am spus, am demonstrat, matematic şi fizic, adică mecanic, uriaşele resurse energetice ale unui inel de vîrtej, resurse practic inepuizabile.

— Aţi descoperit acest efect acum doi ani. Ce s-a întîmplat mai apoi ?

— În aprilie 1977, la sesiunea naţională a energeticienilor, am prezentat la ICEMENERG un concept de centrală eoliană avînd la bază acest efect. Comunicarea a fost primită cu interes şi a fost menţionată ca o lucrare deosebită, originală şi de perspectivă. O lună mai tîrziu, într-un seminar de mecanică fluidă, la Facultatea de matematică, am susţinut demonstraţia matematică a teoremei, specialiştii, printre care şi academicianul Caius Iacob, căzînd de acord asupra exactităţii ei. Din păcate, s-a spus cu acel prilej, şcoala românească de mecanică a fluidelor nu are studii avansate în acest domeniu.

— De ce din păcate ?

— Pentru că o astfel de situaţie face ca dosarul înaintat la O.S.I.M. să nu poată fi soluţionat, iar valorificarea efectului de injecţie-surjecţie într-un inel de vîrtej, inepuizabilă sursă de energie, nu poate fi cercetată şi aprofundată.

— Ne tot învîrtim în jurul expresiei sau noţiunii de „efect de injecţie-surjecţie" şi încă nu l-am definitivat. Vă întreb pentru a doua oară : ce este efectul acesta ?

— Voi încerca să explic noţiunea respectivă printr-un exemplu concret de aplicare.

$$(\Gamma_i * \Gamma_H) - (\Gamma_s * \Gamma_H) = 0$$

Formula matematică a efectului de injecţie-surjecţie într-un inel de vîrtej

— Revenim deci la acel concept de centrală eoliană. Cum ar arăta o astfel de centrală şi cum ar capta şi transforma ea energia inepuizabilă a vîntului ?

— Într-o zonă eoliană am zări două ajutaje, adică două tuburi înalte de aproximativ 40 de metri şi cu un diametru de 10—15 metri. Între ajutaje, o distanţă de cîteva sute de metri. Cam atît s-ar zări. Restul instalaţiei, centrala propriu-zisă, s-ar afla sub pămînt, la 10—15 metri. Nici un zgomot. Liniştе deplină, doar un oarecare vîjîit la capetele celor două tuburi. Sub pămînt, un alt tub care face legătura între ajutaje, astfel încît să avem imaginea unui U uriaş. În jurul şi chiar în tubul de sub pămînt, un motor stato-reactor de construcţie inelară pentru amorsarea inelului de vîrtej, adică pentru introducerea injecţiei energetice. Astfel de motoare, ţin să precizez, există, poate nu la puterea pe care am dori-o noi, acum, dar cu ceea ce există se poate face o eventuală încercare. Pentru această încercare ar mai fi necesară o turbină de construcţie specială despre ale cărei caracteristici n-am să vorbesc, întrucît ele sînt deocamdată un secret. La această turbină se cuplează generatoarele de turbină, plus un vas tampon de aer comprimat, necesar alimentării statoreactorului pe timp de 2 minute.

— De ce numai 2 minute ?

— În aceste 2 minute are loc injecţia energetică prin care punem în funcţiune centrala. Timp de 2 minute are loc o explozie, un tunet, un bang sonic datorat arderii unei importante cantităţi de combustibil, aproximativ 8 000—9 000 tone de benzină. Pe ajutajul din dreapta, să zicem, ţîşneşte o tornadă care va fi orientată spre ajutajul din stînga, realizîndu-se astfel inelul de vîrtej. Energia cinetică eoliană din mediul apropiat se va înfăşura pe acest inel de vîrtej cum se înfăşoară un fuior de lînă pe un mosor în plină mişcare. Potenţat cu această energie preluată din mediul permanent în mişcare, inelul de vîrtej intră în ajutajul din stînga şi, prin surjecţie, i se extrage cantitatea de energie acumulată, urmînd ca la ieşirea din turbină, inelul de vîrtej să-şi menţină puterea iniţială cu care să reintre în ajutajul din dreapta. Bineînţeles că menţinerea stabilităţii inelului de vîrtej nu o poate face un om, ci un grup de aparate electronice de urmărire.

— Poţi începe la ora actuală cercetări cu centrale de o putere mai mică ?

— Da. Am putea porni cercetarea şi experimentarea cu un motor stato-reactor obişnuit, preconizînd o centrală de cel puţin 10 MW ca putere instalată, urmînd ca doar cîteva utilaje, de exemplu turbina, să o producem în premieră. Menţionez că, în linii mari, cu modificările de rigoare, această centrală poate să fie amplasată şi în mediul acvatic, pe cursul marilor riuri sau fluvii, fără a fi nevoiţi să construim barajele obişnuite.

— În ceea ce ne priveşte, să sperăm, în încheiere, că, în linii mari, am reuşit să surprindem şi să explicăm cîteva din strălucirile acestui diamant, cum l-aţi denumit, mai exact spus fabuloasa perspectivă a efectului de injecţie-surjecţie într-un inel de vîrtej, fenomen pe care l-aţi descoperit, evidenţiat, explicat şi demonstrat. Poate că, într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat, vom avea şi satisfacţia aplicării lui.

N. VICTOR ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

A fi miner, în Gorj

(Urmare din pagina 1)

ai noului, de învățăcei deveniți peste noapte maeștri, de maeștri care mor învățați — o viață, vom putea căpăta, oricît de aproximativ, un reper în timp, în timpul uman și deci în timpul istoric al noii Văi a Jiului gorjenesc.

O astfel de viață este cea a minerului Roman Bulgariu, pe care l-am cunoscut la Motru. M-a îndrumat spre el un interviu, acordat unui confrate de la „Gazeta Gorjului". Un interviu în care Roman Bulgariu (om tînăr, născut în 1941, fiu de țăran, cu o copilărie de slugă, calificat la Motru, de 17 ani miner, de 5 ani „miner specialist", șef de brigadă), mărturisea, în legătură cu cei trei copii ai lui, această dorință : „...Să muncească și să ajungă oameni ! Dacă pot beneficia cît mai mult de condițiile create azi, dacă au capacitate, bine, dacă nu, îi iau lîngă mine și-i învăț chiar eu meserie. Este, oricum, altceva s-o învețe chiar de la tatăl lor...".

La 7 ani, copil de țăran sărac, Roman era „slugă la stăpîn", era „vizitiu", de fapt „vizitiu la cîmp", „duceam cai dinainte, pe brazdă, la arat, cu hățurile trecute pe după gît". Erau cinci frați (fuseseră mai mulți, dar muriseră) și, în timpul foametei, taică-său „l-a donat" pe trei dintre ei (printre care și pe el) „la stat". Cu unul din frați s-a revăzut abia după două decenii. Încadrat la Motru, dintr-un calcul economic simplu și lipitor („auzisem că la mină se cîștigă bine"), a ocupat, după puțin, panoul de onoare. „Aveam putere", zice, nimeni nu mîniua ca el lopata și tîrnăcopul, cîștiga cît cinci și se fălea că n-are pe ce cheltui atîția bani. Dar, pe neșimțite, începe nelinișteа. Alături de el, niște „nepricopsiți" care nu pot tine bine în mînă coada lopeții nici cu rînduri și devin (după singura ierarhie pe care în epocă, o recunoaște) „fruntași", „caporali", „sergenți", intimidîndu-i cu brocvelele lor de meșteri calificați. Tînărului nu-i trece prin gînd că ar putea deveni „miner specialist", nu cunoaște o asemenea nevoie. așa cum tatăl său bunicul său nu se visau generali sau episcopi de Vîlcea. O asemenea ofertă, propusă de mai-mulți săi, îl interzice, dar viermele neliniștii, o dată intrat în el, îl roade și îi demontează echilibrul. Face ce n-a făcut nimeni din neamul lui : începe să învețe. Are, primul din neamul lui, dureri de cap, cunoaște antinevralgicul și algebra, fizica și mecanica, termotehnica și hidraulica, nesiguranța și neîncrederea în propriile-i forțe, nopțile albe, aspre tatuări de inițiere în niște științe și discipline abstracte, dar, împătimit și muncit, răbdate. Între timp, concomitent cu învățătura, hrănit de ea, își perfecționează munca, se numără printre inițiatorii celui dintîi record național de „susținere individuală" în galerii, cucerește cu brigada sa (căci i se încredințează o brigadă) un alt record, atins în condiții de zăcămînt excepțional : 36 m avansare și 6,2 mc cărbune randament pe post, cu lopata și cu piconul. Recristalizarea se produce pe o altă treaptă — Motrul devenise de-acum un mare bazin modern, o încintă a tehnicilor celor mai noi — iar această recristalizare este, de fapt, o nouă sinteză a unui om. Cine ar mai recunoaște acum, sub înfățișarea matură, dăltuită, spiritualizată, cu ochi gravi, cu cearcăne ce ascund răspunderi, griji, insomnii, chipul flăcăului „cu hățurile pe după gît", purtînd astăzi un discret zimbet de satisfacție ? E miner specialist, șef de brigadă, autor de recorduri, are trei copii (pe care vrea să-i facă mineri), trăiește, la 38 de ani și fața majoră a realizării autorealizării și, mai ales, încă învață, vrea să învețe mai departe.

În Valea Jiului gorjenesc, minerii se nasc cu nu puține eforturi, dar se nasc (i-a indicat cu precizie care) din țesătura de mii și mii ce compun comanda colosului. Excavatoristul a procedat în consecință, și, în secunda imediat următoare, colosul a reînceput să meargă. Martori ai întîmplării, niște ingineri străini, reprezentanți firmei care construise excavatorul, au povestit, întorși în țara lor, miracolul, acest miracol al reparării „din mers" și „pe nevăzute" a mașinii-uzină, dar, zice-se, n-au prea fost crezuți. Nicolae Bercea este azi directorul electromecanic al Jiiului, sub veghea sa a fost cocoțat, pe șoclul de lut ce domină viitorul oraș al Mătăsarilor, excavatorul-gigant al locului, excavator a cărui șenilă (și are nu o șenilă, ci opt !) e, numai ea, de proporțiile unui autocamion. N. Bercea a reînvățat, zice, aici, în Gorj, meseria de inginer, altminteri sticlucit deprins în facultate, luînd-o de la șurub, de la buton.

● Cum se naște un om

Fluctuația e încă mare. Într-un singur an, unul din ultimii, au intrat în minele Gorjului vreo 10 000 de noi muncitori, dar au dezertat peste 9 000. Vin destui care aud că se cîștigă bine în mineri, dar n-aud (sau nu vor să audă) și de eforturi. Rămîn doar cei care înțeleg că a fi miner — adică om de seamă, adică membru al unui detașament marcant al muncitorimii române — înseamnă o formulă de viață, altfel decît și-au închipuit, decît ar fi cu putință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Rămîn doar cei ce se obișnuiesc cu faptul că nu mai răspund, prin existența lor, reperelor comune.

Noii veniți trec prin școli (la Motru, la Țicleni, la Rovinari și la Bilteni există grupuri școlare cu licee, școli profesionale, școli de maiștri, în perspectivă apropiată se va deschide în Gorj și o facultate de subingineri mineri) și trec, mai ales, printr-o școală a muncii guvernată de niște simple, dar implacabile și tulburătoare legi. Munca, aici, o prezidează camaraderia, solidaritatea deplină, răspunderea fierbinte pentru destinul și reușita tuturor, răspundere care apropie și suprapune mîna cu cîmpul de bătaie sau cu expediția polară. Noul venit înainte de a deveni miner, devine, trebuie să devină **un om**, și nu un om oarecare, ci unul **al muncii,** al unei activități sociale, care în cazul de față este una de anvergură, conștient că unicitatea operei pe care o întreprinde este o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneț. Desigur, totul depinde de el, de om, de un individ cu un anume chip, cu un anume nume, cu anume însușiri, foarte diferite și foarte omenești, om care se vede, dintr-o dată, în condiția, deloc simplă, de a deveni membru al unui excelent detașament muncitoresc. Dar foarte mult depinde, în același timp, de colectiv.

Despre minerii Gorjului, despre acești autori de nouă industrie, de nouă civilizație și de nouă conștiință, aș e într-o lume bătrînă, i-am cunoscut mai ieri, zi de zi, i-am privit creșterea, le-am descoperit altfel frunturile geografice, istorice și spirituale, vom mai auzi, desigur, și vom mai scrie. „Bazinul Motru, bazinele din Oltenia — zăra tovarășul Nicolae Ceausescu în august 1977, la adunarea populară din orașul Motru — vor deveni cele mai puternice centre miniere din țară". În consens, oamenii noi ai acestor noi și dinamice centre zămislitoare de energii își revelează, profilate pe viitor, staturi pe care, de pe acum, le admirăm.

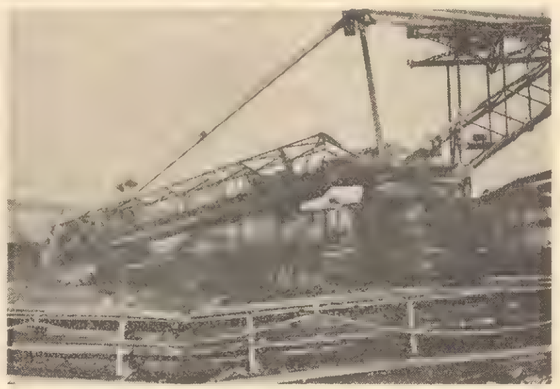

● Cum se naște un inginer

E nevoie mare nu doar de mineri, ci și de cadre de specialiști, de ingineri. Sînt, ni se spune, la ceasul de față, vreo 800, dar ar trebui vreo 1 500. E nevoie de ei în punctele de comandă ale producției, în subteran, ca și în cariere, în „mine la zi", e nevoie de ei nu numai ca să comande producția, ci și ca s-o înfăptuiască practic. Sînt aici utilaje complexe, de cea mai înaltă tehnicitate, uriașe ca niște uzine, pretențioase ca niște uzine, la cîrma cărora ar trebui să stea calificarea superioară, mîna și mintea inginerului-specialist. Conducătorul unor astfel de utilaje-gigant, foc de scumpe (sînt unele care costă cîte 500 de milioane de lei, deci cît o fabrică !), n-ar fi cu nimic mai prejos, ca dimensiune profesională, ca răspundere și ca importanță a sarcinii, decît directorul sau inginerul șef al unei fabrici. Dar inginerii locului, robi încă unor prejudecăți, cam șovăie, ni se spune, să se așeze la comanda butoanelor sau manetelor, spre paguba producției și a propriei lor perfecționări. (Unii, cum zic, dintr-o prejudecată, alții, se zice, fiind, sau simțindu-se ei astfel, nițeluș depășiți de noua tehnică...)

Am cunoscut, în bazinul Jiiului, un inginer — un tînăr inginer — care, chiar dacă nu lucrează efectiv pe un excavatorgigant, ar putea s-o facă oricînd, dacă i s-ar cere. Nu i se cere, fiindcă experiența, cunoștințele, iscusințele, inteligența, capacitatea sa, acele o mie și unul de lucruri închise în arcul de zbor al unei profesii ajunse la pragul desăvîrșirii, l-au desenat ca unei funcții de răspundere, este directorul electromecanic al bazinului. Îl cheamă Nicolae Bercea, are 32 de ani și, legat de el, îmi amintesc o întîmplare care, cîndva, mi s-a părut de domeniul miraculosului. Era pe vremea cînd N. Bercea, în vîrstă de vreo 28 de ani, deci abia ieșit din facultate, ajunsese deja, prin niște merite robust afirmate, șeful mecanic al unei mine, mina Beterega, din același bazin al Gorjului. Eram, într-o dimineață, în biroul lui, cînd a sunat telefonul, vestindu-l că uriașul excavator, inima minei, se oprise. Ca să ajungă la excavator, inginerul ar fi fost obligat să străbată o lungă distanță peste niște deșeuri prin niște noroaie mazuriene, deci un timp de ore în care producția ar fi stagnat. Tînărul din fața mea s-a privit ceasul-brățară, m-a privit (fără să aibă aerul că mă vede), apoi a cerut să i se facă legătura, prin telefonul-radio, cu conducătorul excavatorului. Și a invitat pe cel de la capul firului să-i spună exact, pe secunde, pe gesturi, ce anume făcuse în ultimele minute. I-a pus să repete, l-a oprit la niște cuvinte, l-a trimis înapoi, la alte gesturi, pe care celălalt, pare-se, le uitase, și după niște clipe de gîndire, l-a expediat în camera electrică, la un anume buton (i-a indicat cu precizie care) din țesătura de mii și mii ce compun comanda colosului. Excavatoristul a procedat în consecință, și, în secunda imediat următoare, colosul a reînceput să meargă. Martori ai întîmplării, niște ingineri străini, reprezentanți firmei care construise excavatorul, au povestit, întorși în țara lor, miracolul, acest miracol al reparării „din mers" și „pe nevăzute" a mașinii-uzină, dar, zice-se, n-au prea fost crezuți. Nicolae Bercea este azi directorul electromecanic al Jiiului, sub veghea sa a fost cocoțat, pe șoclul de lut ce domină viitorul oraș al Mătăsarilor, excavatorul-gigant al locului, excavator a cărui șenilă (și are nu o șenilă, ci opt !) e, numai ea, de proporțiile unui autocamion. N. Bercea a reînvățat, zice, aici, în Gorj, meseria de inginer, altminteri sticlucit deprins în facultate, luînd-o de la șurub, de la buton.

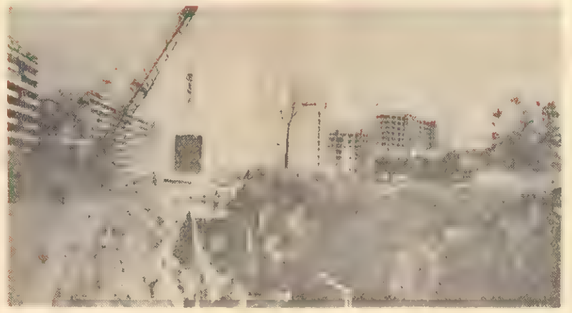

Constructori sub linia zero

Spunem adesea despre orașe că sînt frumoase și-i lăudăm pe aceia care le înalță. Desigur, cuvintele noastre nu vor fi niciodată pe măsura muncii acelora pe care, pe scurt, îi numim constructori. Sînt, după meseriii sau după ceea ce ei fac, constructori și constructori. Parcurgînd, ailele trecute, Șoseaua Ștefan cel Mare pe porțiunea dintre Pasajul Bucur-Obor și Liceanu ne-am oprit privirea și obiectivul aparatului fotografic asupra unor lucrări la fel de importante ca și cele pe care le admirăm mai în fiecare zi. Este vorba de lucrările de canalizări, galerii edilitare și alimentare cu apă, de fapt tot lucrări edilitare, dar care au neșansa că odată făcute rămîn inaccesibile privirilor noastre și poate tocmai de aceea autorii acestor lucrări sînt neglijați de reporteri.

În căutarea șefului punctului de lucru, amestecîndu-ne printre constructori, am primit reproșuri, cred eu, întemeiate: „Cum, nu-l știți pe maistrul Albu? Nici pe șeful de brigadă Stanciu?" Mărturisesc acum, cu toată sinceritatea, că nu i-am cunoscut. Cu toate acestea, după cum m-am convins, cei doi sînt, printre ai lor, niște celebrități. Șeful de brigadă complexă Nicolae Stanciu este în fruntea oamenilor săi de peste cincisprezece ani. Practic, ce execută dumnealor nu se vede — e în pămînt. Ceea ce se vede e doar șoseaua, și ea este tot opera acestor constructori mai puțin știuți. După cum mi s-a spus, partea cea mai interesantă este gospodăria subterană. Fie cald, fie frig, se sapă mecanic pînă la o cotă după care vin drenorii și îndreaptă malurile. Meseria de drenor, pentru că a fi drenor nu mai înseamnă demult a face o muncă necalificată, este foarte grea și pe lîngă săpat mai include cunoașterea desenului tehnic și montarea tuburilor sau pozarea lor în șanț — cum i se mai spune acestei operațiuni. Brigada lui Stanciu are exact 15 drenori — foarte buni — cei mai vechi fiind: Constantin Udrea, Radu Constantin, Ilie Zamfir, Marin Duță, Dumitru Petrovici și Florea Petrovici. Alături de drenori mai lucrează zidari și dulgheri cu nimic mai prejos decît cei de pe schele. Împreună au la activ sute de kilometri de conducte de apă, canale și galerii edilitare, care deși nu se văd există și sînt mîndria lor. Alte lucrări, precum apeductele de alimentare cu apă a municipiului București sau stațiii de ape reziduale, sînt de asemenea executate de ei, fiind lucrările la care țin cel mai mult. Majoritatea lucrărilor brigăzii lui Stanciu rămîn totuși în subpămînt. La suprafață rămîne faptul că ei sînt o familie unită și harnică și numai din întîmplare și poate chiar din nebăgarea noastră de seamă sînt considerați constructori despre care nu se vorbește.

ION PREDOȘANU ■

Acasă la Gheorghe Lazăr

În Avrigul Sibiului — vatra natală sau, cum scria un confrate, cetatea de scaun a lui Gheorghe Lazăr — am insotit, duminică, 10 iunie, un impunător alai de oaspeți, veniți să-și depună omagiul la amintirea marelui dascăl care, smuls acum două veacuri din pămîntul acesta, a acoperit cu luminoasa-i statură, într-o vreme de nori și de cumpănă a istoriei, întreg cerul acestei țări.

N-am să pot cuprinde în cuvinte bucuria acestui Avrig, a acestei lumi de jos, de sub cer, părăstă acum un veac și jumătate de focarul ei, bucurie pentru faptul că Transilvania și țara cea mare, prin solii lor, se întorceau să cinstească obîrșia triumfătului zbor iscat din aceste locuri.

Deci, oamenii se bucurau. Ieșiseră în curți, la porți, pe ulițe și la ferestre, pe acoperișuri. Veniseră și satele vecine, toate satele de pe firul Oltului Transilvanici, fiecare cu portul lui, cu cîntecele, cu jocurile, cu zestrea aleasă a pămîntului lui, ca să adauge sărbătoririi lui Lazăr sărbătoarea unui mare spectacol folcloric. Avrigul, la rîndu-i, se gătise sărbătorește, străzile și casele străluceau, ca după o rodnică și curată ploaie, strada centrală era decorată cu tulpini fragede de mesteceni tineri, înfipți pe sute și sute de metri de-a lungul asfaltului, coroane de flori proaspete privegheau mormîntul nemuritorului, alte coroane împodobeau monumentul sculptat în marmură de Corneliu Medrea, monument ce, de mai bine de două decenii, stă în inima satului, pe un înalt postament de piatră, ca ctitor de duh și slavă, ca voievod al spiritului peste locuri și peste vreme. Oamenii locului, strînși în jurul-i, împrumutau, s-ar fi zis, de la el o putere magnetică, vădită pe fețele și în ochii în care vibra o mîndrie aparte. Chipuri arse de soarele munților, bătrîni cu piele de sare și cu o asprime nobiliară în trăsături, o tinerime caldă și zgomotoasă, contrastînd prin gesturi cu demnitatea arhaică a costumelor albe încheiate cu negru și luminate cu roșu, copii expansivi ca niște iezi, țîșnind printre rotile automobilelor...

Cu emoție au pătruns apoi în casa natală a dascălului — restaurată, deventă recent casă memorială — căutîndu-l pe Gheorghe Lazăr.

Sînt în casă cîteva obiecte și cărți care i-au aparținut, sînt, sugestiv întocmite, panouri cu fotocopii de documente oglindindu-i viața, lupta, opera, visurile, strălucitele studii făcute la Sibiu și la Viena, activitatea de inginer și de profesor, de prieten și mentor al lui Tudor Vladimirescu, de întemeietor al școlii românești superioare din Muntenia, de cărturar și luminător al neamului, de „cel dintîi învățător de ideal național", cum l-a denumit Nicolae Iorga. E, tot aici, un interior țărănesc de epocă, emoționant prin simplitatea, dar și prin rafinamentul lui, cu mobile vechi, cu podoabe discrete (cîteva splendide feșături arhaice, cîteva piese ceramice, cîteva picturi pe sticlă), un leagăn de copii agățat de grindă, un pat în care dascălul ar fi dormit. Cum pe pat se așezase altcineva, poate chiar un vizitator, părea că dascălul ieșise adineaori în curte, cu capul gol.

Am ieșit să-l căutăm în curte, am nimerit în șopronul de mult pustiu. E o șură mare, lipită de casă, o remiză ca la fermele bretone sau flamande, în care s-au pus, reduse din epocă, instrumentele unor îndeletniciri străvechi, alcătuind un mic muzeu agro-pastoral în anexa vetrei. Instrumente țărănești primitive, extrem de sărace, extrem de puține, scule simple de lemn și de fier, scule cu care oamenii locului, din veac, au trudit din greu ca să vietuiască și să dăinuie. Mai mult decît incinta istorico-etnografică a casei memoriale, această magazie cu scule sărace, simple, rudimentare, destăinuie condiția tinereții geniului și, prin ea, condiția unei epoci. Aici, în șura lipită de casa cu ziduri albastre, asemenea unui suav Voronet transilvan, nu-i nici un panou explicativ, dar nici ar putea sta foarte bine, gravate în lemnul bătrîn al pereților, acele cuvinte scrise de Gheorghe Lazăr (cu gîndul la înaintași, la cititorii neamului), cînd vestea deschiderea școlii sale din București :

„Dar oare cînd s-a ridica duhul din țărîna acelora și ar privi peste strănepoții marelui Chesar, slăvitului Aurelie și lualuiul Traian, oare în ziua de astăzi mai cunoaște-i-ar ? Negreșit i-ar căuta în palaturile cele mari împărătești și i-ar afla în vizuinile și bordeiele cele proaste și încenușate, i-ar căuta în scaunul stăpînirii și i-ar afla sub jugul robiei!"...

Nu din dorința de a forța metafora, nu pentru didacticismul comparației ieri-azi, ci sub dictarea însăși a vieții, a realității care ne înconjoară, va trebui să spunem că, astăzi, visul de slavă al lui Gheorghe Lazăr pentru neamul său a devenit faptă vie, vădită și în acest Avrig, ca în orice agezare a României, la dimensiuni ce nu-l pot lăsa indiferent pe nici un vizitator.

Știm astăzi, în acest Avrig, într-una din cele mai mari, mai bogate și mai frumoase așezări ale românilor, o așezare de case mîndre, croite după tiparul tradițional, dar cu adaosuri scumpe de uz cetățean, cu moderne blocuri de locuințe, cu mari industrii, printre care o fabrică de sticlă (care produce piese de mare finețe, inclusiv din cristal colorat, expediindu-și majoritatea produselor la export) și întreprinderea mecanică Mîrșa, de pe vatra satului cu același nume, aparținînd Avrigului (unde se fabrică autocamioane, autobasculante de la 6 la 100 tone, remorci, de toate dimensiunile și de toate tipurile). Ioan Jugărean, primarul comunei (fost maistru mecanic la I.M. Mîrșa), ne spune că Avrigul, la ceasul de față, se poate cea mai bogată comună a țării, dînd o producție globală industrială de peste 4 miliarde de lei. Vasile Savu, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid (și el, un specialist al tehniciI. cu staglu la I.M. Mîrșa), ne spune că Avrigul, la ceasul de față, e, poate, cea mai „școlită" comună a țării, adunînd în școlile-i generale și în Grupul școlar de mecanică (grup cu liceu, cu liceu seral, cu școală profesională, cu școală de proiectanți, cu școală de maiștri) aproape 3 000 de elevi.

Avrigul, la ceasul de față, are aproape 12 000 de locuitori. O statistică din 1956 ni-l arată cu doar 2 576. Azi, numai muncitorii industriali ai locului sînt peste 5 000. Avrigul, în anii din urmă, s-a populat cu oameni din toată țara, atrași aici de marile și modernele întreprinderi, fenomen care, propriu altor așezări devenite centre industriale, are aici o trăsătură sau o culoare aparte, sintetizînd într-o imagine unică, rotundă ca însăși țara ce și-a trimis aici mesagerii, două porniri, două curente opuse, două sensuri polare. La Avrig, în acești ultimi ani, pentru prima oară într-o străveche istorie, „au venit — ni se spune — oameni". Cîndva, ni se mai spune, ei „doar plecau". Cîndva, Gheorghe Lazăr, fiu de țăran sărman, cobora peste munți „în țară", purtînd de unul singur un steag, ca să-l fluture peste întreg rotundul zărilor românești. Gestul marelui dascăl, în perspectiva istoriei, nu-i un gest singular, conștiința unității de neam și țară fiind, pe aici, străveche, adîncă, cu rădăcini ce se pierd în timp. Avrigul a primit cu bucurie ostile Vitezului, în mersul lor către Șelimbăr, în 1-11 decembrie 1918, pe cîmpia de la Alba Iulia, trei din cei cinci reprezentanți ai „Cercului Cisnădie" (cerc constituit la Alba și satul lui Lazăr) erau consăteni ai dascălului. Legătura cu „țara" s-a creat pe aici, prin timp, precum, treceriile ofițerilor transilvăneni, inclusiv ale avrigenilor, peste munți atestînd ținutul din comuna Carpatilor, după cum notează C.C. Giurescu, ca pe un „adevărat rezervor etnic", cu influențe intense și permanente îndreptate spre „țară". Reciproca nu se petrece, arhivele transilvănene sau imoriale nu consemnează și drumul invers, al țăranilor munteni ori moldoveni spre Transilvania, și aceasta pentru motivul prea bine știut că „dincolo" peste munți, în jugul asupririi sociale era îngreunat de cel național și de cel al persecutiilor de credință. În epoca cîtorirîi socialiste a vetrei sale, Avrigul, pentru întîia oară, „primește oameni", refăcînd în sens invers drumul băjeniilor de altădată, adunîndu-și deci vatra, supusă chinuiu risipirii spre toată zările, într-o imagine coerentă, rotundă, plină de forță, destăinuind, cu plinătate și cu mîndrie, sensul înalt al unității, semeimicia și frumusețea ei. În Avrig trăiesc și muncesc români, germani, maghiari, trăiesc și muncesc laolaltă oameni care, născuți aici sau veniți aici de niurea, s-au constituit într-o familie. Într-o mare familie de tip urban. În care s-au adus însușiri, particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate umană nouă.

Avrigul, satul lui Gheorghe Lazăr, va fi decretat în acest cincinal oras.

Avrigul, satul lui Gheorghe Lazăr — omul care, prin opera, prin lupta, prin ideile lui, s-a situat pe culmea cea mai de sus a epocii — se deschide astfel, cu întreaga-i priveliște și cu toți oamenii care e populează, spre orizonturi ce, din nou, se leagă cu înălțimile suverane ale epocii, implintate în cerul de aur al viitorului.

Este, de fapt, supremul omagiu pe care-i aducem omului a cărui inimă (după cum scria Petrache Poenaru, unul din iluștrii lui discipoli) „sălta de satisfacțiune" cînd „vedea realizate dorințele sale de deșteptare a românilor".

ILIE PURCARU ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

I.C.A. Ghimbav, Brașov. La sesizarea tovarășei Țuțu Aurica, răspundem pe această cale că soțului ei, Ionel Țuțu, i s-a repartizat din cota anului 1978 un spațiu locuibil compus dintr-o cameră și bucătărie. Consiliul popular ne-a comunicat însă blocarea acestui spațiu, motivînd că acolo urmează să se extindă unul din locatarii imobilului respectiv. Avînd în vedere situația creată, conducerea întreprinderii a repartizat familiei Țuțu o garsonieră confort I.

■

Mă numesc Gavril Teofil, locuiesc în Botoșani, strada Armoniei bl. I 26. Am predat trei cauciucuri de 155×13 pentru reșapat la I.P.M.P. Iași, secția reșapare Tg. Frumos, în 1978. La 26 octombrie anul trecut, am ridicat două dintre ele reparate. Menționez că verificarea cauciucurilor nu s-a făcut reglementar. Cum nu le-am folosit pînă în aprilie a.c., abia atunci am aflat că dădusem 310 lei degeaba. După circa 20 kilometri rulaj, unul a și făcut explozie. La unitatea care le reparase, șeful de secție și maistrul Martinuc consideră întîmplarea normală și mi-au spus să fiu pe pace, că explozia s-a produs în alt punct decît cel reparat.

■

Consiliul popular al municipiului Craiova. În urma sesizării tovarășului Florin Knisel din Craiova vă comunicăm că Întreprinderea de reparații auto Craiova a solicitat Centrului sanitar și antiepidemic C.F.R. să se efectueze determinări ale zgomotului, în prezența locatarilor. Schimbarea bancului de rodaj nu se poate realiza întrucît nu permite fluxul tehnologic. În prezent se duc tratative cu INCREST București pentru studierea sistemului de eșapare a gazelor, întrucît zgomotul din interior este depășit datorită expansiunii lor și care, la evacuarea în atmosferă, se amortizează datorită tobelor de eșapament care sînt montate la fiecare țeavă.

■

Vă scriu șapte muncitori din comuna Nehoiu, județul Buzău. Avem o mare supărare. În luna aprilie 1978 am dus butelliile noastre pentru schimbare în centrul din comuna Nehoiu. Cînd ne-am prezentat să le luăm, responsabilul Ilie Zota a început să dea din colț în colț, comunicîndu-ne în cele din urmă că nu le mai are. Ne-am adresat Consiliului popular al comunei, miliției. La comisia de județală responsabilul a recunoscut lipsa a 19 butelii. Și apoi liniște. O liniște atît de mare încît nu se poate să nu se audă indignarea noastră față de asemenea practici care nu și-au găsit încă sancțiunea binemeritată.

■

Direcția de poștă a municipiului București. Analizînd cu toată atenția cele sesizate de tovarășul Gheorghe Barbu din București, șoseaua Străulești nr. 6, sect. 1, arteră stabilită ca limită între cele două oficii cu profil de distribuire, București 18 și 68, s-a ajuns la concluzia că trecerea porțiunii din șoseaua Străulești cuprinsă între străzile Băiculești și Coralilor, adică între oficiul 18 și 68, nu influențează buna deservire a cetățenilor. S-au luat măsuri ca cele două unități să acorde o atenție deosebită modului în care este servită populația de către factorii poștali, iar în caz de abateri să se ia măsurile care se impun.

■

Mă numesc Elena Constandatos, locuiesc în București, strada Sălcetului nr. 33, sect. 5. Țin să vă aduc pe această cale la cunoștință că datorită intervenției dumneavoastră mi s-a instalat telefonul atît de necesar și pe care l-am solicitat încă de acum 5 ani. Vă mulțumesc.

■

Consiliul popular al județului Suceava. Analizînd cererea tovarășului Mihai Grigoraș de la Fabrica de mucava „Moldul" de a i se aproba racordarea locuinței la rețeaua termică a unității, vă comunicăm că în urma verificării la fața locului, în prezența solicitantului, Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Vama a stabilit că lucrarea va fi realizată în cursul anului 1980, cînd se va racorda la rețeaua amintită încă un grup de cinci blocuri care aparțin aceleiași unități.

Consiliul popular al județului Olt. În urma sesizării tovarășului Iulian Dorobanțu din Caracal, prin care arată că nu și-a primit drepturile bănești cuvenite ca retribuție, în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că la Întreprinderea de vagoane Caracal s-au comis unele nereguli la normarea și retribuirea personalului muncitor față de prevederile legale. Astfel aplicarea formei de retribuire în acordul individual s-a făcut în unele secții fără aprobarea conducerii întreprinderii. Au fost pontați incorect unii muncitori printre care și Stelian Dicu. În consecință, unele persoane au încasat sume mai mari față de retribuția stabilită. S-a stabilit ca sumele plătite în plus să fie recuperate de la persoanele ce le-au încasat iar pentru cei care au înlesnit asemenea nereguli s-au aplicat sancțiuni disciplinare cu diminuarea retribuției cu 10% pe 3 luni a șefului de secție și a maistrului. Dicu Stelian a fost retrogradat pe timp de 3 luni. Retribuirea va fi făcută corect.

■

Consiliul popular al municipiului București. Răspundem pe această cale întrebărilor adresate de către tovarășa Floarea Paun din București, Intrarea Bădeni nr. 5, că în conformitate cu dispozițiile art. 31 din Legea nr. 5/1973, calculul chiriei pentru locuința ocupată de o familie în care sînt mai mulți oameni ai muncii sau pensionari se va face pe baza retribuției tarifare lunare sau pensiei celei mai mari. Pensia suplimentară se ia în calculul chiriei numai pentru stabilirea venitului mediu lunar pe membru de familie, așa cum precizează art. 4 din H.C.M. nr. 860/1973, în vederea aplicării prevederilor art. 35 din Legea nr. 5/1973.

■

Mă numesc **Viorel Rus,** locuiesc în orașul Cluj-Napoca. Vă scriu în numele tuturor familiilor care locuiesc în imobilul din strada Horia nr. 58, ce se învecinează cu Liceul nr. 10. După cîte știm noi, existența unui liceu nu trebuie să fie un prilej de suferință. Dar peretele casei noastre primește în plin toate mingile șutate din curtea școlii. Nu mai poate fi vorba de liniște, de odihnă. Peretele se surpă. Mai mult, în curtea școlii, într-una din zile, am văzut adunați niște tineri ce consumau băuturi alcoolice, sfărîmau bănci și catedre, aruncau sticlele goale în curțile din jur. Un liceu este totuși o instituție de stat care trebuie îngrijită și apărată.

■

Ministerul Justiției. Răspundem tovarășului Constantin Untu din comuna Jariștea, Vrancea, și cu aceasta tuturor celor interesați, că potrivit prevederilor art. 30 din Legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale dobîndirea terenurilor din perimetrul construibil al localităților urbane și rurale se poate face numai prin mostenire legală. În caz de înstrăinare a construcțiilor, terenul aferent trece în proprietatea statului, iar dobînditorul va primi în folosință terenul necesar, cu plata unei taxe anuale, potrivit Legii nr. 4/1973. Întrucît dumneavoastră nu ați dobîndit casa la care vă referiți prin moștenire legală, ci printr-un act de vînzare-cumpărare, potrivit textului citat, terenul a trecut în proprietatea statului, iar pentru atribuirea acestuia în folosința dumneavoastră, pe durata existenței construcției, se percepe o taxă anuală de 1 leu pe metru pătrat.

■

Direcția sanitară regională C.F. București. Privitor la sesizarea tovarășei Elisabeta Bitenko, publicată în revista Flacăra nr. 20 din 17 mai a.c., în care își exprimă nemulțumirea față de asistența medicală primită, vă comunicăm că pentru neîndeplinirea obligațiilor de muncă și atitudine necorespunzătoare în serviciu, dr. Cătălina Demco a fost sancționată cu **mustrare.** În scopul prevenirii unor asemenea situații, conducerea policlinicii a prelucrat cu toți medicii încă o dată prevederile Legii nr. 3/1978 privind asigurarea sănătății populației.

■

Consiliul popular al municipiului Rîmnicu-Vîlcea. În legătură cu situația tovarășei Mariana Pircălabu vă comunicăm că în urma scrisorii adresate revistei i s-a repartizat din fondul locativ de stat o locuință în municipiu — zona Traian, bloc 26, sc. D, ap. 17 — la 14 mai a.c.

■

Blocul E 2 din strada Bicazului nr. 3, Piatra Neamț, este un bloc de 140 de garsoniere în care locuiesc și mulți bătrîni. Nu de multă vreme, în holul acestuia, I.J.G.C.L. Neamț a deschis un ghișeu de vînzare a biletelor și abonamentelor pentru autobuze. Pe hol se mai află instalat un telefon public. În fața blocului se află și una dintre cele mai aglomerate stații ale transportului în comun. Ca să intri ori să ieși din propria-ți casă a devenit o problemă. Trebuie să-ți faci loc cu coatele printr-o mare mulțime de oameni spre un lift insuportabil de murdar și care se defectează mereu. Rugăm pe cei în drept să mute ori ghișeul de bilete ori stația de autobuz, pentru a ne bucura și noi de liniștea meritată. (Semnează locatarii blocului.)

■

Procuratura județeană Maramureș. În legătură cu articolul „Cine are interes să cocoloșească afacerile de cîțiva bănuți dintr-o autogară", apărut în nr. 17 din 26 aprilie a.c. în revista Flacăra, vă facem cunoscut că în urma verificării tuturor documentelor de transport pe trimestrul I/1979 privind valorile băneștl, s-a constatat în două cazuri un plus de 6 lei și în alte patru cazuri un minus de 18 lei, datorită unor adiționări greșite, inerente unei activități cu un mare volum, impusă de un trafic intens. Nu a fost cazul de a începe urmărire penală. Celelalte aspecte semnalate constituie deficiențe în activitatea desfășurată de personalul de la autogara Baia Mare care antrenează răspunderi materiale sau disciplinare, după caz. Pentru remedierea lor, I.T.A. Maramureș a luat măsurile de înlăturare și, corespunzător, de tragere la răspundere.

■

Mă numesc **Ion Soare,** sînt muncitor la Șantierul naval Tulcea. Vă semnalez că în municipiul nostru s-a dat de peste trei luni în folosință un complex comercial care cuprinde mai multe unități de profil alimentar, produse industriale, prestări servicii. Toate bune. Numai că de la bun început la cofetărie, din plafon se scurge apa. Calitatea construcției este sub orice critică. Apa reziduală se scurge în subsolul complexului și mai are 10 cm pînă să se reverse în unitățile de la parter. O curte interioară necesară recepției mărfurilor, depozitării ambalajelor, nu s-a construit. Cu toate dispozițiile date de către organele locale, nici pînă acum „Constructorul" nu a remediat nimic, în schimb a încasat toate drepturile pentru întreaga lucrare.

■

Revenind asupra unui răspuns publicat în paginile revistei „Flacăra" din 30.XI.1978, **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini** ne comunică următoarele precizări: „Aprecierile privitoare la comportarea lui Zafiu Lucian au avut ca temei procesul verbal seria A Nr. 107 541 1978 al circumscripției 14 miliție și adresa nr. 791 837/22 mai 1978 emisă de același organ, al căror conținut a fost infirmat în parte de cercetările ulterioare ale procuraturii militare. Procesul verbal de contravenție a fost anulat de sentința judecătoriei sectorului 7.

Cît privește referirile critice la activitatea profesională a lui Zafiu Lucian conținute de aceeași adresă a ministerului, fostul economist principal de la Mașinexportimport ne-a prezentat. În copie conformă cu originalul, aprecierea de serviciu pe anul 1977. Calificativul acordat de comisia legală și aprobat de conducerea respectivei întreprinderi : „Foarte bine".

■

Mă numesc **Valeriu Dimancea,** locuiesc în orașul Drobeta-Turnu Severin și vă scriu în numele locatarilor din blocul de garsoniere L 1 din cartierul Crihala. Președintele asociației de locatari nr. 9, de care aparținem, are pe masă teancuri de sesizări de la cetățeni acestei asociații și care de ani de zile nu-și găsesc rezolvarea. Sîntem lipsiți în permanență de apa potabilă și menajeră. Facem apel pe această cale la forurile competente să nu ne lase pradă tuturor necazurilor provocate de lipsa apei.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Cluj. Referindu-ne la scrisoarea tovarășului Gavrilă Bus adresată revistei Flacăra și prin care solicita sprijin în vederea acordării drepturilor de pensie, vă facem cunoscut că unitatea la care a lucrat (Grup Șantier Criș—Someș, Șantier IV Săcuieu) a revenit asupra actului privind desfacerea contractului de muncă, precizînd că în fapt data încetării raportului de muncă cu tovarășul Bus a avut loc la 31 octombrie 1978, situație care justifică acordarea pensiei de invaliditate de la 1 noiembrie 1978. Ca urmare, comisia de pensii, reanalizînd actele de la dosar, a hotărît anularea deciziei nr. 62 645 din 16 martie a.c. și repunerea sa în drepturile de pensie cu data de 1 noiembrie 1978.

■

Sistem o clasă de elevi din anul I P$_1$ de la Școala profesională cu aparține de Liceul economic și de drept administrativ din șoseaua Viilor nr. 38, sect. 5, București. Noi, 2 zile pe săptămînă facem practică la cantina A.S.E. din str. Dinicu Golescu, 2 zile la Laboratorul de cofetărie, iar alte 2 zile sînt afectate cursurilor teoretice. Nemulțumirea noastră constă în faptul că pentru aceste 2 zile de cursuri, școala ne obligă să servim masa în tot cursul săptămînii la cantina școlii din str. Viilor nr. 38. Lucru imposibil de realizat, deoarece noi terminăm practica la orele 14, iar masa se servește de la orele 12. Ne întrebăm pentru ce este obligatoriu să cumpărăm această cartelă pe care noi o pierdem și nu putem mînca la cantină ?

■

Prin rîndurile de față vă rugăm să ne ajutați în depistarea numitului **NECULAI DRAGU** care a abandonat 5 copii minori în municipiul Brăila, doi dintre ei aflîndu-se internați la Casa de copii preșcolari Brăila. Este originar din comuna Tașca, județul Iași. Am purtat corespondență cu posturile de milițe din Tașca, precum și din Istria (Constanța), unde se bănuia că ar locui, dar nu l-am depistat. Adresa noastră : **Casa de copii preșcolari Brăila, strada Topîrceanu nr. 2.** (Semnează Sultănica Daicu, directoarea școlii.)

■

Comitetul municipal de partid Focșani. La apelul tovarășei Jana Barbu din Focșani, str. Bicaz nr. 13, în urma verificării inspectorului cu probleme de autoritate tutelară de la Consiliul popular Focșani, a rezultat că tovarășa are o situație familiară grea : copilul este mic, iar soțul grav bolnav, respectiva fără serviciu, neavînd posibilitatea să-și asigure existența familiei. Pentru rezolvarea acestei situații s-a perfectat dosarul de internare a fiului în leagănul de copii Focșani și i s-a oferit posibilitatea mamei de a lucra ca muncitoare necalificată la I.J.L.F. Vrancea. Referitor la problema locuinței, i s-a explicat că nu se încadrează în prevederile legale pentru obținerea ei, recomandîndu-i-se să repare și să întrețină corespunzător locuința actuală.

■

Comitetul municipal Tîrgu-Jiu al P.C.R. Analizînd situația dificilă în care se găsea tovarășa Elena Dinei, om al muncii la Direcția sanitară a județului Gorj, vă comunicăm pe această cale că tovarășei i s-a repartizat un apartament cu 3 camere în blocul L 13 din cartierul 9 Mai al orașului Tîrgu-Jiu.

■

Mă numesc **Traian Vlădescu** și vă scriu în numele celor 11 familii care locuiesc pe ulița Vlădușel din **satul Văleni, comuna Călinești, Argeș.** Această ulită este folosită mai ales de utilajele agricole ale fermei viticole Văleni. Pe ulită nu s-a aruncat niciodată măcar o mînă de piatră. Datorită tractoarelor au apărut gropi, șanțuri, noroi, mersul pe jos devenind impracticabil. Ce să mai spunem de cei 12 copii care se deplasează la școală ? Direcția de drumuri și poduri a județului Argeș, căreia ne-am adresat, ne-a promis că prin grija Consiliului popular al comunei drumul se va amenaja pînă în luna septembrie 1978. Se coace via anului 1979 și drumul se află în aceeași stare.

■

U.N.C.A.P. Analizînd sesizarea tovarășului Ion Dina și a celorlalți economiști din cadrul CAP Mîrșani, Dolj, consiliul de conducere al CAP a hotărît ca personalul economic al cooperativei să fie retribuit în bani. Nivelul retribuției a fost stabilit de către Direcția generală pentru agricultură, în sensul că economiștii care au peste doi ani vechime primesc 1 620 lei lunar, iar cei cu o vechime în muncă sub doi ani primesc o retribuție de 1 570 lei lunar. Lucrătorii s-au declarat mulțumiți.

■

Mă numesc **Nicolae Bălteanu.** Locuiesc în Sibiu, strada general Magheru nr. 15. La 3 februarie a.c. am trimis Departamentului C.F.R. București, Direcția control venituri, serviciul restituiri, două bilete de călătorie internațională pentru restituirea a 1 655 lei. Aceasta deoarece nu am efectuat călătoria înscrisă pe aceste două bilete, după cum se specifică în viza pusă la gara Roma — Termini. Mă întreb care este motivul tergiversării restituirii sumei și dacă relația dintre Agenția de voiaj C.F.R. Sibiu ce a încasat comisionul și client este echitabilă ?

■

Consiliul popular al județului Satu Mare. Răspundem pe această cale tovarășelor Rozalia Subău și Floarea Doicear din comuna Cehal, satul Orbău, care au solicitat relații privind legalitatea acordării ajutorului lunar de 350 lei, conform prevederilor Decretului nr. 197/1977, afirmînd că fiecare din ele au peste 10 copii. Din verificările întreprinse au reieșit următoarele : drepturile cuvenite mamelor Rozalia Subău și Floarea Doicear, atît conform Decretului 411 în vigoare pînă la 2 iulie 1977, cît și cele cuvenite ca urmare a aplicării Decretului nr. 197, au fost corect și legal calculate și plătite. În luna decembrie 1978, comisia județeană de femei a acordat unor familii cu mulți copii minori în întreținere și cu greutăți materiale, ajutoare constînd în îmbrăcăminte și încălțăminte pentru copii. Propunerile pentru acordarea acestor ajutoare au fost făcute de către organele comunale. În comuna Cehal, satul Orbău, s-a propus și acordat un singur asemenea ajutor, pentru familia Malinătescu. Cele două mame au copii mari care le pot ajuta materialicește, față de familia Malinătescu în care copiii încă nu realizează venituri. Afirmațiile făcute că nu au primit răspuns la cererile lor anterioare nu corespund realității.

■

D.P.M.O.S. Caraș-Severin, referitor la scrisoarea trimisă redacției de **Veverca Maria** din Sumița, comuna Lăpușnicel. Verificînd cu atenție sesizarea, s-a constatat că a fost comisă o greșeală la înscrierea numelui titularului pensiei pe cupon, ceea ce a dus la întreruperea plăților. Pînă la soluționarea definitivă, s-a luat măsura provizorie de a i se trimite pensia la zi prin mandat poștal.

■

Împreună cu alți trei consăteni, am lucrat între anii 1963 și 1966 la sectorul îndiguiri Seaca din cadrul fostei întreprinderi ICHAH Oltenia. Am tot cerut adeverințele respective la OIFCA Dolj, dar ne-am ales doar cu promisiuni. Acum, apropiindu-se vîrsta pensionării, eliberarea adeverințelor devine urgentă. (Scrisoarea este semnată de **Nicolae I. Florea** din comuna Traianu, Teleorman.)

■

Procuratura sectorului 5 — București. Vă comunicăm că prin rezoluția nr. 733/V-7/1979 din 16 mai, plîngerea numitului **Axinte Petru** a fost admisă. Infracțiunile (art. 181, 192, 211 Cod penal) formează obiectul dosarului penal 1 256/II/1979 și se află în curs de cercetare la Circa 11 miliție.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Cine fură azi un ou, mîine ajunge la Legea nr. 18/1968. Și uneori scapă

Acte autentice, întocmite de niște juriști, dau bătaie de cap altora; tot juriști

„Conducerile unităților ? N-au mai sesizat de prin 1972". Mirarea și precizarea erau formulate astfel, cu cîteva zile în urmă, de către tovarășul Adrian Seucea, președintele comisiei de cercetare a averilor ilicite de pe lîngă Judecătoria Satu Mare.

Deși conducerile unităților au obligații destul de clare în acest sens, obligații stabilite chiar și de Legea nr. 18/1968, cazurile de agoniseli stridente, disproporționate față de posibilitățile cinstite de cîștig ajung la comisie numai dacă le sesizează altcineva. Dintre cazurile sesizate în 1977 și 1978 acestei comisii, cei definitiv obligați să plătească statului însemnate sume nejustificate sînt, fără excepție, gestionari. Mai precis foști gestionari. După hotăriri definitive în astfel de cercetări, cei care nu văzuseră și nu auziseră nimic se grăbesc totuși să intervină „ferm". În unele cazuri această grijă pentru corectitudine și pentru împiedicarea încălcării ei este atît de stingaci îndeplinită încît arată limpede cît de puțin îi trage inima la așa ceva pe unii. De pildă, Iosif Gabri, șeful secției de tricotaje de la Cooperativa de consum Dorolț, care era și gestionar, a predat gestiunea unui muncitor din secție. I. G. a rămas însă în continuare șeful secției. L-am întrebat cu ce se ocupă celălalt, gestionarul. Cu gestiunea, ni s-a răspuns. Dar la cooperativă, în biroul președintelui Tiberiu Tamas, aflăm de la tovarășele Elisabeta Donca — vicepreședinte — și Biro Adela — contabil șef — că noul gestionar este retribuit în continuare ca tricotor. Ar mai fi de remarcat că aspra măsură prin care I. G. rămînea șef de secție, dar fără să răspundă și de gestiune, era luată de severa conducere a cooperativei în urma unei adrese de la organele de justiție. Din acea adresă conducerea afla că, prin Decizia civilă nr. 127 din 15 martie a.c. a Tribunalului județean Satu Mare, Iosif Gabri a fost definitiv obligat la plata a 238 905 lei către stat, cu titlu de venit realizat ilicit.

În ce-l privește pe Iosif Gabri, la cei 37 de ani ai lui nu se poate spune că a cîștigat puțin. Cum ? Asta e mai complicat. În vremea cît era pantofar la Negrești-Oaș, s-a dovedit că încasa, pe stat, pînă la 18 000 de lei lunar. Acum e trist că cercetarea s-a încheiat chiar așa cum s-a încheiat. Spera să restituie, adică, mai puțin. A și încercat. Numai că instanțele au înlăturat chiar contracte autentice, cînd era limpede că n-aveau decît scopul de a camufla cîștiguri ilicite. Cum altfel putea fi înțeles faptul că I. G. cumpăra, la un moment dat, o casă de la părinții săi cu 10 000 de lei, ca, apoi, să le-o vîndă la fel, tot lor, dar cu 40 000 de lei ? Tot așa a cumpărat casa din comuna Turulung a unei mătuși, cu vreo 12 000 de lei, ca, apoi, mătușa să cumpere de la el casa în aceeași stare, dar cu 40 000 de lei. Această mătușă, văduvă, pensionară C.A.P., trăind singură și lucrîndu-și lotul cu chiu cu vai, ajutată de oameni de omenie din sat, ei bine, ea, bătrînica l-ar fi donat la un moment dat aceluiași nepot nu mai puțin de 70 000 de lei.

Este interesant că în registrul agricol al comunei, această mătușică, pe numele său Olah Rozalia, are inscrise niște lucruri ciudate. Mai mulți ani nu figurează cu nici o palmă de loc, nici la rubrica numită **curți clădiri,** deși are trecută o casă construită pe mai bine de 100 de metri pătrați, precum și niște pomi, pe care e greu de crezut că-i va fi ținut în glastră. La primăria respectivă n-a putut nimeni să explice acest fenomen al „suspendării" casei și prunilor bătrînei.

Pentru stăruința lui — neeconomisită — de a diminua suma nejustificată poate că nu este lipsit de interes și amănuntul că un expert care a avut rolul de a stabili corect valoarea unei case admirabile, construite de I.G. în municipiu, comitea mai întîi o mică eroare în favoarea cercetatului. Numai de 60 000 de lei eroarea ! Greșeala de calcul. Pînă la urmă, imobilul a fost evaluat la 365 000 de lei.

Zilele trecute, l-am găsit pe Iosif Gabri într-o altă casă pe care a primit-o, cu grădină cu tot, în schimbul parterului și demisolului de la ceo construită de el. Alte două familii care s-au mutat la etaj, ne spune, i-au plătit fiecare cîte 50 000 de lei. Cine-i vede noua locuință nu-l acuză de nepricepere în asemenea tranzacții.

Cît privește posibilitățile lui de a se descurca este grăitor faptul că, după ce, la 9 aprilie a.c. a primit înștiințarea de plată pentru suma la care fusese obligat, în zilele de 10 și 11 aprilie a depus cei 238 905 lei. Amintim numai în treacăt că tranzacțiile de schimbare și vînzare a casei făcute de el datează de la 17 mai a.c.

Iată deci ce fel de garanții de corectitudine prezintă povestea sa pentru omul care conduce în liniște și azi o secție de producție a Cooperativei de consum Dorolț. Ba chiar mai în liniște decît înainte de a fi cercetat la Legea nr. 18/1968, din moment ce de gestiune răspunde acum altcineva.

DORIN GHERGHINESCU ■

O „hotărîre" morală cu caracter definitiv: să ne respectăm părinții!

În „Flacăra" nr. 16, din 19 aprilie a.c., publicam articolul : „Gheorghe Stoica împotriva lui Gheorghe Stoica. Și invers". Era vorba despre neînțelegerile dintre doi gospodari din Domnești, Argeș. Purtînd același nume și același prenume, după ce au construit împreună o casă nouă, cei doi au ajuns la certuri. Fiul și-a maltratat în mai multe rînduri părinții, iar bătrînul s-a adresat justiției pentru a i se confirma dreptul exclusiv de proprietate asupra imobilului. L-a obținut. Bătrînul, atunci, a vîndut casa unei nepoate. Cu 12 000 lei. Noii proprietari au cerut și ei evacuarea. Au obținut hotărîre în acest sens.

La redacție s-a primit chiar și un răspuns oficial în legătură cu articolul amintit. Acest răspuns — din 4 mai a.c. — este semnat de primarul comunei, tovarășul Gheorghe Vasile. Primarul este nemulțumit de cîteva lucruri care îl vizau și pe dînsul în calitatea ce o are. Atît. Pentru aceasta ne ruga să mai mergem o dată la Domnești, unde promitea să ne primească bucuros, ca să lămurim cele ce-l interesau. Am răspuns acestei invitații.

De la început, facem precizarea că adevărința eliberată în 1971 lui G.S. cel tînăr era semnată nu de actualul secretar al primăriei, V. Arsenescu, ci de primarul de atunci, Petre Avramescu, și secretarul Gheorghe Tecău. Am stat de vorbă cu amîndoi și ne-au confirmat că acea adevărință este un veritabil **FALS.** Ea spunea că tînărul G.S. **figurează în registrul agricol cu una casă de locuit cu o valoare de asigurare de lei 34 890, construită pe teren moștenire de la tatăl său Stoica Gheorghe.** În realitate nu figura cu nimic în registru. Iar tatăl său trăiește și azi ! În afară de casa disputată, în curte mai este o casă, mai mică, în care stau bătrînii. În registrul agricol totul este trecut la bătrîn. În foaia matricolă pentru stabilirea impozitelor pe terenuri și clădiri, acesta figurează la poziția 222 cu clădiri a căror valoare de asigurare era în 1977 de 22 050 de lei, iar în 1978 — după vînzare — 11 025 de lei. Împărțirea la doi s-a făcut de către primărie, încă de la eliberarea autorizației de vînzare. Și acum, citățm din scrisoarea primarului : „Referitor la modificarea despre care amintește și pe care o numește **modificare de maculator,** era foarte normal să înțelegă autorul, așa cum mi s-a și explicat, că jumătatea sumei de 22 050 lei este de 11 025 lei, rămasă valabilă la vînzător — Stoica Gheorghe, bătrînul — acesta vînzînd numai jumătate din suprafața construibilă de 90 metri pătrați, conform registrului agricol. Așa că modificarea sumei a fost făcută pe baza actului de vînzare, creîndu-se partidă nouă cumpărătorului. De această operație sîntem direct răspunzători și o considerăm absolut legală". N-am înțeles prea bine : a sperat tovarășul primar Gheorghe Vasile că nu vom da nici o atenție scrisorii sale ? Dacă este așa, s-a înșelat și nu noi sîntem vinovați. Pentru că, iată cum stau lucrurile. În registrul agricol pentru anii 1964—1970, volumul III, rol 58, Stoica Gheorghe împreună cu fiul și cu ai săi figurează cu o casă construită pe 32 de metri pătrați. Pentru anii 1971—1975, volumul II, rol 6, același are trecută casă — dată în folosință în 1964 ! — cu suprafață construită de 78 de metri pătrați. Destul de ciudat, dacă avem în vedere că, în scrisoarea sa, primarul spunea : „Socotim, de asemenea, afirmația **vraiște în actele primăriei** ca fiind deosebit de gravă și neavenită. Ea nu corespunde realității și mai repede o considerăm de domeniul fanteziei". Actele primăriei oferă însă în continuare surprize neplăcute pentru primarul care, de data aceasta, împreună cu noi, vede, în fine, și ce conțin ele de fapt. Un nou registru agricol, pentru anii 1974 1980 contrazice pur și simplu cele inscrise în cel anterior. G.S. figurează aici, din 1974 pînă în 1977, inclusiv, cu casă construită nu pe 78, ci pe 45 de metri pătrați. Pentru ca, în 1978, să aibă 90 mp construiți. Deși omul nu mai construise alt imobil. Atunci cînd a vîndut casa cea nouă, locuită de fiul său, la primărie s-a împărțit iarăși la doi suprafața aceasta, de 90 mp. Mihai Horobeanu, agentul agricol care avea datoria să verifice datele inscrise de el în registru, ne spune : „N-am măsurat niciodată suprafața construită. M-am uitat de afară. Cred că în 1978 am dedus că mai există o casă acolo și am trecut dublu, în loc de 45 mp, 90". Primarul încearcă să-l convingă să spună că a măsurat, dar omul se încăpățînează să spună adevărul. Deși asta nu anulează superficialitatea de neîngăduit cu care a lucrat. Supărarea primarului din scrisoarea trimisă la redacție este deja pe cale de dispariție. Foarte amabil, acesta se revede, împreună cu agentul agricol, măsoară construcțiile și află, în fine, oțiată cu noi, adevărul : casa vîndută are 45 mp, iar cea în care locuiesc bătrînii, are 28 mp. Din aceste suprafețe, nici aritmetica pe care o mai știm noi, nici splendidul minicalculator de la primărie nu reușesc să scoată un total de 90 mp. Pentru că atunci cînd a vîndut o casă, atît avea inscris bătrînul G.S. în actele primăriei. Cu o valoare de asigurare, în adevăr, de 22 050 de lei. Dar se vede cu ochiul liber că cele două case nu sînt egale, nici ca proporții, nici ca valoare. Atunci cum rămîne cu semnătura imoărțire la doi în legătură cu care scrisoarea semnată și ștampilată de primar zicea : „De această operație sîntem direct răspunzători și o considerăm absolut legală". Oricum, e corect să spunem că, după aceste lămuriri pentru care fusesem chemați, tovarășul Gheorghe Vasile, primarul comunei Domnești, nu ne mai roagă decît un singur lucru : să uităm pur și simplu de scrisoarea pe care a trimis-o redacției.

BOGDAN CORBU ■

● POȘTA REDACȚIEI

● **Dinescu Șt. Gheorghe** — București : Cu originalul memoriului prezentați-vă la procurorul-șef al Procuraturii municipiului București ● **Sofia Apostol** — București : Încălzirea cu lemne nu este de natură să determine deosebiri care să facă imposibil schimbul de locuință ● **Valeriu Cioată** — București: Producerea elementului viitor este și incertă și nici nu poate fi pusă în seama intimaților ● **Viorica Bicisnu** — Bihor: Este nevoie să precizați boala de care suferiți. Nu orice maladie implică drepturi în ce privește spațiul de locuit ● **Oprea Gh. Maria** — București : Consultați un avocat și mergeți mai departe în instanță ● **Cosmineanu Ion** — Ploiești : Importante sînt prevederile contractuale ; „ elementul de forță majoră nu poate fi imputat întreprinderii ● **Aneta Roșianu** — Bihor : Nu v-ați văzut copilul de 9 ani. În prealabil întrebați-l pe el dacă vrea să vă mai vadă ● **Anghel Dumitru** — Pașcani: Concluziile expertului existau și există la solicitarea dv. Instanța are dreptul să nu le ia în considerare, nu să le anuleze ca și cînd n-ar exista, chiar dacă dv. nu vă convin ● **Ovidiu Beznea** — Harghita: E mai ușor pentru dv. să vă struniți fiul decît pentru noi să cerem închiderea Casei de cultură ● **Sabău Leontin** — Mehedinți: Vina aparține desigur grupului întreg ; fiul dv. făcea totuși parte din grup. Sîntem siguri că și ceilalți părinți au aceeași impresie despre copiii lor ● **Săminț Elisabeta** — Mehedinți : Tăinuirea este o vină chiar cînd ea se justifică prin considerații umanitare. În plus, considerațiile dv. sînt pseudoumanitare ● **Paiu Lucian** — București : Ați cîștigat de cinci ori, inclusiv împotriva unui recurs extraordinar. N-aveți nici un motiv să vă temeți de eventuale intervenții ● **Sidonia Lăpușneag** — București: Faceți dovada absențelor soțului dv., eventual cu martori. Bănuiala dv. e îndreptățită numai parțial. În ce privește mobilul, fiindcă ne cereți părerea, nu ni se pare a fi unul demn : nu astfel se pedepsește un soț ● **Teleagă Boris** — București: Este nevoie de un expert pentru a stabili calitatea reparației. Opinia noastră n-ar fi relevantă pentru instanță.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Constantin Bujor** — Reșița ; **Dumitru V. Marin** — Craiova ; **Anghel Oancea** — Constanța, ș.a. : Am răspuns în mai multe rînduri : în timpul satisfacerii stagiului militar nu vă puteți prezenta la concursul de admitere în învățămîntul superior ● **Jan Padgorencu** — Frecăței, Tulcea : Pentru a vă califica în meseria de lucrător la vamă este bine să vă adresați direct Direcției generale a vămilor din București ● **Alexandru Ilinca** — Tg. Mureș : După părerea noastră, sancțiunea primită de către soția dumneavoastră este corectă : la urma urmei, incidentul cu copilul s-a consumat în timpul în care dînsa conducea grădinița „de fapt" ● **Andrei Papp** — Timișoara ; **Mirela Ghergheli** — Caransebeș ; **Aurel Decembriu** și **Antoaneta Vilcean** — Iași : Găsiți răspuns la toate întrebările pe care ni le puneți consultînd broșura „Admiterea în învățămîntul superior", pusă în circulație de mai mult timp ● **Dumitrana Moise** — Orașul Roșu : Ruda dumneavoastră din Miercurea Ciuc nu are cetățenie. Conform art. 143 din Legea educației și învățămîntului din decembrie 1978, „personalul didactic are obligația să participe la toate (sublinierea ne aparține) activitățile didactice și să răspundă integral sarcinile prevăzute în programul de învățămînt." Așadar... ● **Dumitru Borcea** — Drobeta-Turnu Severin : Nu cunoaștem să fi apărut vreo dispoziție în sensul la care vă referiți. Oricum, pentru a fi mai sigur, adresați-vă direct Ministerului Turismului, București, bd. Magheru nr. 7 — cod 70 161.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Acatrinei Gheorghe** — Telega-Cîmpina : Puteți deveni corespondent al revistei. Trimiteți știri indicînd sursa lor ● **Lazăr Cereșeu** — Dr. Petru Groza-Bihor : Trimiteți un fragment de proză și vom vedea ● **Dincă I. Marin** — Timișoara: Ați fost exmatriculat pentru atitudine nerespectuoasă față de mai multe cadre didactice. V-ați adresat revistei care a încercat să vă ajute dar nu a reușit. Încercînd să vă ajutăm am respectat Legea presei ● **Ilie Rozalia** — Zam-Hunedoara: Reclamați o situație petrecută în 1959. Prea tîrziu ! ● **Iancovici Ilie** — Reșița : Dacă, prin divorț, pierdeți locuința puteți să obțineți alta prin căile obișnuite ;' fie că o să contractați una proprietate personală, fie de stat, de la întreprindere, prin inscrierea pe tabelul de priorități ● **Comitetul de partid al comunei Turburea-Gorj :** Vă mulțumim pentru răspuns și vă rugăm să puneți și ștampila. Nu credem că inserînd în revistă cîteva întrebări în legătură cu șeful cantinei-restaurant, Bărăgan Vasile, „...i-am ponegrit activitatea și personalitatea..." De regulă, gestionarii au personalități greu de știrbit ! Oricum, ne vom strădui să mergem la fața locului spre a cunoaște totul cît se poate de concret.

EUGEN SECELEANU ■

● **Viorel Pușcașu** — București. Conform legislației în vigoare sînteți obligat să vă respectați contractul cu întreprinderea care v-a școlarizat, iar dacă vă transferați, în cazul dumneavoastră, sînteți **obligat** să restituiți întreprinderii cheltuielile de școlarizare ● **Roman Mareș** — Tg. Mureș : Pentru cei al căror program de lucru se desfășoară în timpul nopții, durata timpului de muncă este cu o oră mai mică decît durata muncii prestate în timpul zilei, fără ca aceasta să ducă la o scădere a remunerării. În unitățile în care procesul de muncă este neîntrerupt, sau unde condițiile specifice de muncă o impun, programul din timpul nopții poate fi egal cu cel din timpul zilei, iar munca prestată noaptea din cadrul unui asemenea program se plătește cu un spor de 15 la sută din retribuția tarifară de încadrare dacă aceste ore reprezintă cel puțin jumătate din programul normal de lucru ● **Dumitru Adamescu** — București : Scrieți-ne la ce întreprindere lucrează vecinii dumneavoastră ● **Margareta Ploștinaru** — Iași : Pentru schimbarea domiciliului este necesar să vă adresați cu cerere și acte justificative la întreprinderea unde lucrați pentru a vă lua în evidență și a vă întocmi dosarul în conformitate cu prevederile art. 13 din Decretul nr. 68/1976 privind schimbarea domiciliului în orașele mari.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

EMINESCU: „Pururi tînăr,

La 15 iunie se împlinesc 90 de ani de la trecerea în nefiinţă a lui Eminescu. Cu acest prilej am iniţiat ancheta de mai jos încercînd să aflăm în ce măsură marele poet este o prezenţă vie în conştiinţa contemporanilor noştri. Ne-am adresat unor oameni de diverse vîrste şi profesii, invitîndu-i la un dialog spontan şi sincer, fără nici o pregătire prealabilă, tocmai pentru a vedea dacă Eminescu rămîne un poet care încă ne frămîntă. Vă stau în faţă întrebările şi răspunsurile pe care le-am primit. În mod fatal ne-am oprit la un număr restrîns de probleme şi la un număr mic de persoane. Intenţia noastră este de a vă invita şi pe dumneavoastră să meditaţi asupra chestionarului şi să încercaţi să răspundeţi la rîndul dumneavoastră.

Au participat :

- **Marius Cocu, student, Facultatea de matematică**
- **Marian Ovidiu, student, Facultatea de limba şi literatura română**
- **Doina Ionescu, profesoară de limba franceză, liceul „Aurel Vlaicu"**
- **Petre Ion, sudor la întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roşie"**
- **Marton Kraus, economist principal, I.G.F.E.C.O.T.**
- **Ovidiu Păsărescu, student, Facultatea de matematică**
- **Nicolae Foia, maistru la întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roşie"**
- **Violeta Popescu, studentă, Facultatea de limba şi literatura română**
- **Cornelia Ene, profesoară de limba engleză, liceul „Aurel Vlaicu"**
- **Niţă Gh. Dumitru, preşedintele C.A.P. Măgurele**
- **Olea Macarov, studentă, Facultatea de matematică**
- **Matei Alexescu, astronom, Observatorul astronomic popular**
- **Mihai Săndoiu, inginer fizician, întreprinderea „Electronica"**
- **Gheorghe Duţă, strungar, Depoul C.F.R. Triaj**

La fiecare întrebare participanţii răspund în această ordine.

1. În ce împrejurare aţi auzit pentru prima oară de Eminescu ?

„Am senzaţia că îl cunosc dintotdeauna pe Eminescu."

O simplă întrebare poate pune în evidenţă un fapt tulburător : Eminescu este, dintre marii noştri poeţi primul despre care aude orice copil din România, în familie sau la şcoală, gravîndu-se în memorie sau pierzîndu-se în aburi de legendă, momentul întîlnirii cu poezia lui Eminescu nu marchează de la început şi revelarea profunzimilor creaţiei eminesciene. Însă cunoaşterea lui de la cele mai fragede vîrste devine prin ani un „etalon spiritual".

— L-am cunoscut pe Eminescu încă din clasa I. Cu poezia **Codrule, codruţule**. Nu cea mai reprezentativă lucrare a sa. Dar nu cred în dragostea la prima vedere.

— Am senzaţia că îl cunosc dintotdeauna pe Eminescu, deşi acest lucru poate părea prea puţin ca exprimare. În orice caz, tata avea bunul obicei să recite din cînd în cînd versuri din Eminescu. Dar nu-mi aduc aminte de cînd tot aud vocea sa gravîndu-l pe Eminescu în aer ca pe o imensă placă de patefon.

— Eminescu a făcut parte dintotdeauna din aerul pe care îl respir. Cînd am pătruns în universul poeziei lui, eram elevă. Datorez prima lectură din Eminescu profesoarei mele de limba română. Îi aud şi astăzi glasul rostind versurile poemului **Luceafărul**. L-am învăţat pe dinafară. Dar sensurile poeziei lui Eminescu am început să le pătrund în epoca primelor iubiri. Eram îndrăgostită şi citindu-l pe Eminescu mi-am dat seama că traduce tulburător stările de lumină şi umbră prin care treceam atunci.

— Nu e totuna să-l citeşti pe Eminescu întîia oară la oraş sau la ţară. Eu vin dintr-o comună din Cîmpia Română şi ceea ce m-a izbit încă din copilărie citindu-l pe Eminescu a fost modul în care a surprins natura. Citindu-l, am văzut cu alţi ochi pămîntul, cerul, pădurea.

— La şcoală.

— Bunicul mi-a citit **Luceafărul**. Pe care l-am înţeles la început ca pe un basm. Nu eram încă la şcoală.

— Am învăţat pe de rost în clasa I **Ce te legeni, codrule.**

— Am învăţat singură să citesc. La 6—7 ani aveam fişă la biblioteca din oraşul în care locuiam, Tîrgovişte. Dar nu atunci mi-a căzut în mînă Eminescu. Îmi amintesc că în clasa I am citit **Făt-Frumos din Lacrimă**. Dar nu l-am simţit ca pe un scriitor de basme. Întîlnirea mea adevărată cu poetul avea să se petreacă mult mai tîrziu.

— În familie.

— Eu ştiu că mama ne cînta şi ne spunea poezii la gura sobei sau cînd făcea pîine la cuptor. Mai tîrziu, la şcoală, cînd am învăţat versuri de poetul român Mihai Eminescu, mi-am dat seama că mama ne recita şi ne cînta poezii de Mihai Eminescu. De unde o fi ştiut mama de Eminescu, pentru că nu învăţase niciodată să citească ? Să fi trecut Eminescu, aşa, din gură în gură, şi oamenii să-l fi învăţat ca pe o rugăciune ?

— M-am trezit pur şi simplu cu o carte de poezie în mînă şi acea carte era scrisă de Eminescu. Ştiam că e cel mai mare poet român şi am citit-o pe nerăsuflate. N-am înţeles prea mare lucru. Dar m-a pus pe gînduri. Cartea aceea a rămas în biblioteca mea şi acum e jerpelită şi tristă. Am recitit-o cu exasperare. Voiam să văd ce se ascunde dincolo de prima faţă a lucrurilor. Ce e dincolo, în universul care se numeşte Eminescu. Şi de atunci continuu să înot în acest univers fără saţiu.

— Printr-o coincidenţă, prima poezie pe care am auzit-o a fost **Luceafărul**. De astronomie însă aveam să mă „îmbolnăvesc" cîţiva ani mai tîrziu. **Luceafărul** însă mi-a lăsat senzaţia unui univers fabulos, infinit, plin de mistere, de raze care coboară prin fereastră...

— În şcoală.

— Probabil în şcoală.

2. Dacă l-aţi întîlni pe Eminescu pe stradă aţi îndrăzni să-l opriţi şi să-i vorbiţi ?

„Domnule Eminescu, îţi mulţumesc."

Reacţii diverse dar, de obicei, după un moment de derută. La început unii interlocutori au crezut că glumim. Apoi treptat s-au lăsat prinşi de jocul imaginaţiei şi au încercat să-şi scrie singuri scenariul unei posibile întîlniri închipuite cu marele poet.

— Nu-mi place să deranjez oamenii. Dar dacă privirea i s-ar fi oprit asupra mea...

— Nu-mi pot imagina locul în care l-aş putea întîlni pe Eminescu în Bucureşti. Dar dacă, totuşi, mi-ar fi dat să-l întîlnesc vreodată pe Eminescu, n-aş cădea într-o stare de prostraţie. O întîlnire cu Eminescu e o treabă bărbătească, spirituală, lucidă. Cred că mi-ar fi de-ajuns să-i văd fruntea sau ochii. M-aş mulţumi cu privirea sa întîrziind o clipă deasupra mea. Şi dacă, totuşi, mi s-ar oferi prilejul să-i vorbesc, cred că aş fi dator să-i spun : Domnule Eminescu, îţi mulţumesc.

— Dacă acest lucru s-ar putea întîmpla, aş vrea să trăiesc momentul undeva pe malul mării, acolo unde mi-am petrecut adolescenţa şi prima tinereţe. Nu cred că l-aş aborda. Nu vreau să ştiu nimic în plus despre el. Cred că a spus tot ce avea de spus.

— Întîlnirea cu Eminescu e de domeniul fantasticului. Cum ? Să mă întîlnesc eu, Petre Ion, sudor, cu Eminescu, pe stradă ? Greu de crezut... Dar, la urma urmei a fost un om şi el. Şi dacă e să judec după poeziile sale, n-avem de ce ne speria de el. E un om bun. Un om de treabă. De-ai noştri. Frumos şi modest. Dacă l-aş vedea, l-aş întreba de ce e încruntat. Şi ce mai scrie.

— Mi-ar fi jenă. Cum să deranjezi un gigant ?

— Aş ezita să-l întreb şi cît e ceasul...

— Aş dori să-i string mîna. Fără să-i spun nici un cuvînt.

— Aş îndrăzni să-l opresc în cazul în care m-aş referi la partea mai puţin ştiută din Eminescu. La partea lui de laborator poetic. Din acest unghi îl receptez ca pe o potenţă spirituală.

— Cred că aş fi gîtuită de emoţie. Nu ştiu ce aş face.

— Dacă l-aş întîlni pe Eminescu pe drum, aş lua pămîntul pe care l-a călcat în palme şi l-aş aduce acasă. Dar n-aş îndrăzni să ridic ochii spre el şi nici nu m-aş mişca din locul în care m-ar prinde evenimentul, ca să nu-l trezesc din gînduri. Şi dacă ar veni spre mine, i-aş spune „buna ziua" sau „bună seara". Că un om ca el nu-ţi poate ieşi în cale decît spre seară cînd se aprinde luceafărul acolo sus, pe boltă. Toţi îi sîntem datori lui Eminescu cu „bună ziua", cu „bună seara".

— Nu cred că l-aş putea opri. Mi-ar fi teamă să nu-l tulbur. Ar trece pe stradă plin de gîndurile sale şi mi s-ar părea că sînt un intrus în lumea sa. Sînt şi acum oameni pe care-i admir dar nu îndrăznesc, din respect, să-i stînjenesc cu prezenţa şi curiozitatea mea. E suficient să te apropii de Eminescu doar citindu-l.

— Dacă l-aş întîlni pe Eminescu l-aş invita în cupola observatorului nostru să privească în cer, eliberat de orice constrîngere. Ceea ce m-a impresionat, printre altele, la Eminescu a fost faptul că purta cu sine, în peregrinări, o lunetă de 44 milimetri cu ajutorul căreia, cînd i se făcea dor de univers, putea să vadă petele de pe soare sau craterele de pe lună. Şi mă gîndesc că o privire prin luneta noastră l-ar putea apropia mai mult, mult mai mult de universul stelar care-l interesa atît de mult. Şi cred că asta l-ar face fericit.

— Nu. Nu l-aş opri. Mi-ar fi teamă. Îl simt departe de mine. Nu străin. Dar ajuns pe un tărîm care îmi e inaccesibil. Cînd mă gîndesc cîte făcuse el pînă la 29 de ani, în timp ce eu...

— Nu ştiu dacă aş îndrăzni să-l opresc. Dar dacă aş face-o, i-aş spune că-i înţeleg.

3. Aţi accepta să trăiţi viaţa lui Eminescu ştiind că veţi ajunge un Eminescu ?

„Nu-mi pot imagina decît destinul pe care-l am."

Cea mai grea întrebare pentru interlocutorii noştri. I-am simţit pe toţi cei cărora le-am pus-o că se coboară undeva adînc în ei înşişi pentru a răspunde. Dacă la alte întrebări ale chestionarului poate mai reflectaseră şi înainte, de data aceasta erau confruntaţi cu o problemă care îi implica direct, le cerea o opţiune categorică în legătură cu destinul lor. Cei mai mulţi au declarat că le-ar fi imposibil să repete viaţa lui Eminescu. Le mulţumim pentru sinceritate.

— Eminescu a fost un erou al spiritului românesc. Cîţi au curajul să fie asemenea lui ?

— Trebuie să ai construcţia interioară specială a lui Eminescu pentru a trăi şi a fi Eminescu. Poate că în perioada adolescenţei aş fi avut curajul. Acum nu.

— Trebuie să fii un om superior, un geniu, ca să rezişti şi să traversezi calvarul care a fost viaţa lui Eminescu. Oamenii mărunţi şi cu inteligenţă medie ca mine nu pot fi capabili să retrăiască acest calvar. Nu-mi pot imagina decît destinul pe care-l am.

— Nu. N-aş vrea să trăiesc viaţa lui Eminescu. Eminescu a fost un erou în felul lui. Eu vreau să fiu un erou în felul meu, la locul meu de muncă. Şi apoi nu am înclinaţie pentru versuri. Nu mă pricep. Şi eu nu mă bag unde nu mă pricep. Respect geniul dar mi-e dragă şi viaţa. Vreau să trăiesc mult. Nu vreau să mor de tînăr, ca Eminescu. Îl admir, dar nu-mi doresc destinul lui.

— Mă sperie geniul. M-am obişnuit cu obişnuitul, încît vreau să trăiesc o viaţă obişnuită.

— Cu orice sacrificiu, cred că merită. Şi poate chiar şi dacă n-aş fi sigur de răsplata care mă aşteaptă.

— Îţi trebuie mult curaj ca să trăieşti o asemenea viaţă şi să te ridici deasupra ei. Nu m-aş încumeta să-mi încerc forţele.

— Cred că oricine ar accepta. Mirajul posterităţii e prea mare.

— Nu pot să mă pun în situaţia asta.

— Doamne fereşte ! Eminescu a fost o mare capacitate a omenirii. Cine ar putea să trăiască în locul lui ? Eminescu a trăit şi a suferit tot. A suferit cît un popor. Cine s-ar încumeta să-i pîngărească urma prin viaţă ? Nimeni nu-l poate repeta pe Eminescu.

— Ce-aţi vrea să vă răspund ? Sînt momente cînd aş vrea să cred despre mine că sînt un geniu dar, odată mărturisit acest lucru, sentimentul devine falş şi chiar ridicol. Sînt momente cînd stînd de vorbă cu tine însuţi vrei să devii un om de excepţie dar, odată mărturisit acest lucru, devii suspect. Sinceritatea în acest domeniu e derutantă. Dar în nici un caz n-aş vrea să devin un om de excepţie de dragul recunoaşterii mele, chiar postume, de dragul celebrităţii.

— Esenţial este să trăieşti în aşa fel încît să fii tu însuţi, aşa cum a trăit Eminescu. Eminescu a reuşit să fie el însuşi. În ce priveşte recompensa : trăieşte ca mine ca să ajungi ca mine, îi era străină lui Eminescu. El n-a vrut să se impună niciodată pe sine ca model. Nici măcar în sacrificiu.

— Categoric nu. Aş fi vrut să fac ceea ce a făcut el. Dar nu cu un asemenea sacrificiu.

— Foarte grea întrebare. Sincer să fiu, nu mi-ar plăcea să trăiesc o astfel de viaţă. Nu cred că marile valori se nasc neapărat în mizerie. Dramatismul este specific tuturor marilor lucidităţi.

4. Ce v-a învăţat Eminescu ?

„Puterea de a fi eu însumi."

Prilej de meditaţie tensionară. E greu să selectezi dintr-un noian de impresii pe cele care să te definească în raport cu marea lecţie de viaţă şi de artă a lui Eminescu. Majoritatea consideră că Eminescu i-a învăţat să descopere lumea înconjurătoare în adevărata ei splendoare.

— Să nu dau înapoi în faţa întrebărilor adresate omului. O mare intransigenţă. Şi respectul pentru muncă.

— Eminescu m-a învăţat ce e poezia, m-a învăţat să simt poetic lumea, să simt profund omeneşte tot ce mi se-ntîmplă prin viaţă. Eminescu e o uriaşă lecţie de patriotism. Dragostea de ţară la el devine universală. De la Eminescu, cred, am rămas cu un surplus de simţire, de sensibilitate. Dar tot el mi-a lăsat gustul amar al neputinţei, al banalităţii mele în raport cu geniul.

— Cred că am de la Eminescu sensibilitatea pentru poezie, pentru frumos. Cred că fără Eminescu viaţa noastră ar fi fost mai tristă şi mai săracă. Fără Eminescu ni s-ar face frig.

— Poezia lui Eminescu este pentru mine şi pentru toţi oamenii de bună-credinţă care citesc din cînd în cînd o carte, un fel de ghid moral. El ne învaţă să ne iubim ţara, să ne cinstim moşii şi strămoşii, să fim drepţi şi curaţi ca lacrima. Nu ştiu cît de mult a ţinut Eminescu la el însuşi, dar la oameni a ţinut enorm.

— Două lucruri : să iubeşti frumosul şi să iubeşti conştiinţa de tine însuţi.

— Pot spune ce am învăţat **eventual** de la Eminescu : tenacitatea de a te menţine pe un drum pe care ai pornit, indiferent de eforturi.

— La început, dragostea pentru natură. Apoi, iubirea de ţară. M-a învăţat şi ce e revolta şi grija faţă de cei obidiţi. Precum şi ce înseamnă dragostea.

— Curajul de a fi tu însuţi. Adică — în planul pur al creaţiei — lipsa oricărui compromis cu sufletul propriu. Ca dealtfel şi în viaţa socială.

— Străduinţa către mai sus, mai bine. Respectul pentru creator

— De la Eminescu am învăţat să mă bucur din toată inima, de ceea ce-i frumos pe lume şi nepieritor. Am învăţat să văd cu alţi ochi prin întuneric şi să suspin. Am învăţat să lupt cu necazurile, cu greutăţile vieţii, să privesc mai înţelept în preajmă, să mă pregătesc pentru furtunile viitoare ale istoriei. Viaţa nu e făcută numai din Feţi-Frumoşi şi Ilene Cosînzene.

— Am găsit în Eminescu cea mai frumoasă exteriorizare a propriilor mele sentimente. Eminescu mă învaţă să cred în mine însămi, să găsesc în mine însămi forţa de care am nevoie ca să învinge greutăţile, să-mi suport înfrîngerile. Am învăţat de la Eminescu să-mi trăiesc singură şi la mare adîncime sufleteacă momentele de medi-

înfăşurat în manta-mi"

tatie, de melancolie. Am învăţat să fiu cu însămi.

— Eminescu m-a învăţat să privesc şi cu alti ochi în univers, decît cu ochii matematicianului şi fizicianului care calculează mersu reactiile materiei în macrocosmos, Eminescu m-a învăţat să meditez asupra universului şi să mă analizez pe mine în raport cu astrele şi cu infinitul. Am acasă un telescop la care rămîn uneori ore întregi visînd la miile de [illegible] la sutele de mii de generaţii de stele, la puterea stelară care se desfăşoară prin spaţiu, la ceea ce reprezentăm noi în acest univers. Şi atunci mă aflu de fapt în universul poeziei lui Eminescu.

— Stiu eu? Mi-a deschis gustul pentru poezie. Deşi n-am destul timp pentru ea. Şi de a o face.

— Să iubeşti poezia. Si să încerci la rîndul meu să scriu. Mi-a învăţat faptul că omul poate să fie pămînt, şi astfel. Şi m-a ajutat să descopăr frumuseţea, puritatea, lupta. M-a învăţat să mă uimesc, astfel încît lumea să-mi pară în permanenţă nouă.

5. Poate fi depăşit Eminescu ? Trebuie depăşit Eminescu ? Cine l-ar putea depăşi ?

„Oare ce e Eminescu dacă după el nu s-ar mai putea naşte unul ca el sau mai presus ca el?"

O problemă de perspectivă la care ne gîndim din cînd în cînd. Cu circumspecţie, îngrijorare, cu încredere, cu scepticism, cu ambiţie. Răspunsuri împărţite şi uneori echivoce. Răspunsul pe care-l va da istoria, viaţa poate fi surprinzător. Există posibilitatea ca Eminescu de mîine să se fi născut deja. Nimeni nu-şi poate asuma riscul să vorbească despre un viitor imprevizibil. Un nou Eminescu nu poate fi premeditat, planificat. Dacă n-a apărut el poate să apară oricînd.

— Himalaia este cel mai înalt munte. Este el şi cel mai frumos ? Ceilalti munti nu-şi au şi ei frumusetile lor ? De aceea nu cred că e bine să facem ierarhii care nu spun nimic.

— Esenţial este că acela care va veni după Eminescu nu poate avea nici o calitate în plus. Decît calitatea că se va naşte într-o altă lume şi că va beneficia de mijloacele de expresie evoluate ale lumii sale.

— Eminescu nu poate fi depăşit. Pentru mine totul se opreşte la el. El este cel mai înalt prag al sublimului. Am ajuns la o vîrstă la care consider că nu am dreptul să-l trădez pe Eminescu.

— Nu e o lege scrisă că Eminescu nu poate fi depăşit. Se poate naşte un suflet care să treacă prin lume ca Eminescu. Căci, oare ce e Eminescu, dacă după el nu s-ar mai putea naşte nimeni ca el sau mai presus de el ? Bineînţeles că nu mai putem cînta astăzi ca el. Noi cîntăm altfel. Chiar dacă s-ar mai naşte zece poeţi ca Eminescu, el rămîne acelaşi Luceafăr.

— Chiar dacă trecem printr-o perioadă lineară în creaţie, nu se poate să nu izbucnească un vîrf ca Eminescu şi poate chiar şi mai înalt. Eminescu a reprezentat o lume, o viaţă. E imposibil ca numai această lume şi această viaţă să aibă şansa de a se împlini cu atîta strălucire.

— Nu cred că a atins cineva în această lume perfecţiunea. Aşa că oricine poate fi depăşit. Chiar şi Eminescu.

— Un geniu se naşte o dată la o sută de ani. Deocamdată n-au trecut decît ■

— Cred că specialistii răspund afirmativ la aceste întrebări. La nivelul marelui public mai persistă credinţa că Eminescu nu va putea fi niciodată „ajuns". E o prejudecată care nu face serviciu în primul rînd poetului, adorat citeodată în necunoştinţă de cauză.

— Nu cred că poate fi depăşit. El este printre cei puţini care ajung atît de sus încît nu mai pot fi ajunşi.

— Cine să-l întrecă pe Eminescu ? Nu cred că s-a născut încă omul care să-l întrecă pe Eminescu. Dar cînd se va naşte va trebui să veghem : să nu repete suferinţele lui Eminescu şi să învăţăm a-l preţui din viata de toate zilele. Să avem grijă de el ca de lumina ochilor.

— Eminescu poate fi depăşit. Eminescu trebuie depăşit. Dar acest lucru se va produce cu traumatisme. Pentru că acela care va veni după Eminescu va trebui să învingă înainte de toate rezistenţa oamenilor care-l vor apăra pe Eminescu. Va trece mult timp pînă să se impună. Şi va fi poate la început un neînţeles. Aşa cum a fost şi Eminescu. Dar e foarte greu să-mi imaginez că Eminescu va fi vreodată depăşit.

— Poeţii de după Eminescu au fost o vreme nişte epigoni. Dar secolul nostru a dat la iveală mari poeţi ca Blaga, Arghezi, Bacovia, Barbu care au dus în diferite sensuri mai departe opera lui Eminescu. Nici unul din ei nu are însă statura universală a lui Eminescu. Sînt ca planetele rupte dintr-o stea de mărimea întîia şi care continuă să se învîrtă în jurul său. Dar, fără îndoială, se poate naşte o nouă galaxie ! Cel care ar urma să-l depăşească pe Eminescu ar trebui să fie întruparea perfecţiunii, a absolutului. Ceea ce, deocamdată, e foarte greu. Ar trebui să reprezinte materia în cea mai perfecţionată formă a sa de biostructură. Dar poate că Eminescu se naşte chiar acum într-o maternitate, astăzi, 8 iunie 1979, orele 20,25 de minute şi 36 de secunde.

— N-aş vrea să se întîmple una ca asta. E o chestiune sufletească. Pe de altă parte, aş vrea să mai apară unul ca el. Ca o confirmare a puterii noastre creatoare.

— Da. El nu poate fi absolutizat, oricît l-am iubi. Fiecare epocă poate să genereze un Eminescu. N-am ţine cu adevărat la Eminescu dacă l-am venera uitînd că şi după el au fost mari poeţi.

6. Simţiţi nevoia să reveniţi la lectura poeziilor lui Eminescu ? În ce împrejurare ?

„Volumele lui au coperţile cele mai roase din biblioteca mea."

De acest răspuns depinde atitudinea faţă de Eminescu dincolo de orice declaraţie patetică. Unde, cînd, cum ne întoarcem la Eminescu din amalgamul de probleme cotidiene ? Uneori un răspuns sincer e dezastruos. Alteori e tonic. Fără Eminescu nu am putea fi noi înşine.

— Fără discuţie că revin asupra lui. Şi nu numaidecît deschizînd o carte. El a ajuns să facă parte din noi. Gîndim deseori în imaginile lui.

— Mă întorc la Eminescu în clipa în care simt nevoia de poezie, în primul rînd, nevoia de poezie românească, de românitate, de cîte ori vreau să mai învăţ ceva din prea plinul vieţii.

— Revin foarte des asupra poeziei lui Eminescu. Trăim într-un ritm care nu ne mai dă voie să ne aparţinem integral. Eminescu mă ajută să mă regăsesc pe mine în lumea aceasta zguduită de ris şi de plîns.

— Rar mai citesc o carte de Eminescu. Mai bine-zis o poezie. O citesc şi mă gîndesc că vine vremea să o învăţ la rîndul meu pe fiica mea să-i citească şi să-l iubească pe Eminescu. Şi de acum încolo nu mai recitesc pentru mine pe Eminescu, ci pentru cei care vin după noi şi care n-au voie să nu-l iubească pe Eminescu, pentru că s-ar înstrăina şi s-ar spulbera.

— Da. Însă nu în împrejurări speciale. E de ajuns să privesc în bibliotecă şi să-i văd cărţile sau să aud la radio un cîntec pe versurile lui ca să fiu tentat să-l recitesc.

— Cînd vreau să mă rup de matematică.

— Am opera lui în multe ediţii. În fiecare volum Eminescu parcă îmi vorbeşte altfel. N-am timp prea mult, dar cîte 10—15 minute tot găsesc din cînd în cînd ca să-i mai răsfoiesc cărţile. De aceea ele au coperţile cele mai roase din biblioteca mea.

— Da. Pentru că e un etalon spiritual prin care îmi verific vîrsta.

— Poate că e o deformaţie profesională ; însă ori de cîte ori îi citesc pe romanticii englezi fac lectura lor în paralel cu a lui Eminescu. Asta nu înseamnă că nu-i citesc şi pentru ei înşişi.

„Astfel se stinse în al optulea lustru de viaţă cel mai mare poet pe care l-a ivit şi-l va ivi vreodată, poate, pămîntul românesc. Ape vor seca în albie şi peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, şi cîte o stea va vesteji pe cer în depărtări, pînă cînd acest pămînt să-şi stringă toate sevele şi să le ridice în teava subţire a altui crin de tăria parfumurilor sale".

G. CĂLINESCU

— Apoi, ne putem face multe reproşuri, că nu-l citim atît cît ar trebui şi de cîte ori avem nevoie. Prea ne luăm cu treaba şi uităm chiar şi de ziua în care ne-am născut. Dar pe la festivităţi, pe la serbări, tot mai recităm o poezie de Eminescu şi ne simţim mîndri şi frumoşi pe dinăuntru.

— Sigur că da. Uneori, cînd vin acasă, deschid fereastra şi respir aer curat. Aer de seară. Aer de după ploaie. Cu miros de tei. Că acum. Atunci scot volumul din raft şi citesc o poezie. Poate două. Şi gestul acesta îmi dă linişte şi curaj. Simt o mare împăcare cu mine însămi. Sînt pregătită să-mi iau viaţa de la început.

— De ce ascultăm Simfonia a 9-a sau Sonata lunii de Beethoven ? Pentru că simţim nevoia să o ascultăm din cînd în cînd. Ca să ne simţim mai bine pe pămînt. Prin tot ceea ce facem simţim nevoia să ne întoarcem la ceea ce iubim mai mult şi mai mult. De Eminescu mă apropii în două feluri : iau un volum, mă opresc la o poezie în mod întîmplător şi o meditez, sau iau un volum şi caut o anume poezie de care am nevoie ca să mă regăsesc în ipostaza mea cea mai fierbinte şi cea mai profundă.

— Revin de multe ori la Eminescu. Din nevoia de a-l compara cu cei de azi. Uneori, simt cum îl pierd. Mă cîştigă alţii. Dar e suficient să-i deschid o carte şi sînt din nou al lui, acaparat fără putinţă de scăpare.

— Depinde de starea mea sufletească. Sau, uneori, cînd simt nevoia să-mi reamintesc nişte lucruri.

7. Care este după părerea dumneavoastră cel mai frumos vers din Eminescu şi de ce ?

„Nu credeam să-nvăţ a muri vrodată."

Nu e vorba de un simplu exerciţiu de memorizare. Unii interlocutori mărturisesc că stau prost la... memorizare. A alege dintr-o creaţie perfectă versul cel mai perfect este într-adevăr o dilemă. Dar rezolvarea ei înseamnă a deschide o poartă într-un univers. A descoperi o obsesie a lumii eminesciene.

— „Dintre sute de catarge"...

— „Nu credeam să învăţ a muri vrodată"... Se află aici ceva mult mai presus decît teama obişnuită de moarte. Este aici şi mirarea unei redescoperiri, şi sentimentul genialităţii puse în faţa ciclului logic al vieţii. Avem aici cel mai omenesc verb al spiritului: „a învăţa" — care înseamnă totuşi, dacă nu nevoia, datoria unei implicări firesti.

— „De treci codrii de aramă de departe vezi albind..." Îmi plac aceste versuri pentru că îmi aduc aminte de copilăria şi adolescenţa mea. De zilele cînd eram îndrăgostită pentru prima oară.

— „Şi dacă ramuri bat în geam şi se cutremur plopii...". Sîntem încă nişte romantici. Deşi am trecut de treizeci de ani. Ne place să ne spunem poezii şi să le cîntăm cînd ne adunăm împreună. Ne iubim şi Eminescu ne înţelege încă mai bine pe noi decît mulţi poeţi de astăzi care ne bat în geam cu vreascuri...

— „Nu credeam să-nvăţ a muri vrodată".

— „Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie ?" ; un vers emblemă pentru dragostea de ţară.

— Îmi place să-mi recit din cînd în cînd pasajul din **Scrisoarea a III-a** care începe cu versurile „De din vale de Rovine". Găsesc aici şi dorul faţă de ţară, şi nostalgia provocată de iubire şi dragostea pentru natură.

— „Trecut-au anii". Pe care prefer să nu-l comentez.

— „A fost odată ca-n poveşti". Pentru că versul reprezintă izvoarele lui primare de inspiraţie. De acolo ne tragem cu toţii.

—„Eu îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul / De aceea tot ce mişcă-n ţara asta, riul, ramul..." N-am vrut adică răul nimănui, decît duşmanilor care ne-au pîngărit ţara. Asta e cea mai mare lecţie de patriotism pe care am citit-o prin cărţile neamului.

— „Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă / Prin care trece albă regina nopţii moartă..." Pentru că e o imagine în care se reflectă şi se regăsesc multe din poeziile lui Eminescu. Comunică o linişte cosmică, o linişte de vis, de lume întreruptă, de lumină ireală, de tristeţe şi o înţelegere superioară asupra universului.

— „Un cer de stele dedesubt / Deasupra cer de stele..." Ce altă definiţie poate avea ideea de infinitate din univers ? Această definiţie a dat-o un român care a ştiut să privească mai bine pe cer decît toţi savanţii lumii.

— Ce poate fi mai cutremurător decît „Nu credeam să-nvăţ a muri vrodată" ?

— „Şi dacă ramuri bat în geam..." Un vers arhicunoscut, care pe mine mă impresionează pentru că îmi sugerează cum universul nu permite niciodată o izolare şi îşi trimite întotdeauna solii capabili să te smulgă din visare. De acolo ne tragem cu toţii.

Tulburător cît de acut prezent a devenit Eminescu în viaţa oamenilor. E uimitor cum fiecare epocă, fiecare generaţie luminează dintr-un unghi propriu chipul lui Eminescu. Răspunsurile primite în cadrul anchetei noastre demonstrează că oamenii îl privesc astăzi pe Eminescu fără prejudecăţi, îl interpretează cu mare curaj şi în profunzime, potrivit sensibilităţii fiecăruia, depăşindu-şi condiţia prin raportarea la marele poet. Eminescu a devenit poetul pe care oamenii îl cunosc de cînd s-au născut, el face parte din zestrea lor spirituală şi chiar din fiinţa lor. EMINESCU A DEVENIT O PROBLEMĂ A FIECĂRUIA. N-am întîlnit pe nimeni străin de numele şi personalitatea sa. El e păstrat în memorie ca sublimul Eminescu, poetul admirat şi venerat, poetul iubit din adîncul sufletului, fără ca dragostea să se transforme într-o adoraţie oarbă. Eminescu e citit şi recitit mereu nu numai într-o stare de beatitudine ci şi cu spirit polemic. El rămîne încă fiinţa care întrupează în cel mai fericit mod poezia ca şi cărţile de învăţătură ale neamului. Departe de a se transforma într-un mit inaccesibil, străin şi rece, marele poet se află parcă printre noi, trăieşte cu o identitate precisă, propunîndu-ne soluţii de viaţă. Se datoreşte naşterea unui nou Eminescu, dar fără a crede măcar o clipă că opera eminesciană constituie un capitol închis al istoriei culturii. Strălucită sinteză a simţirii şi rostirii româneşti, el continuă să rămînă fertil în spaţiul culturii şi artei, un model uman de geniu care îşi înfrînge timpul, un creator şi un om reprezentativ în plan naţional şi universal.

Pagini realizate de ADRIAN DOHOTARU şi GEORGE ARION ■

● In zilele de 15, 16, 17 iunie la Curtea de Argeş va avea loc Festivalul de poezie patriotică şi muzică tinără DULCE ROMANIE. La acest festival organizat de Consiliul de cultură şi educaţie socialistă al oraşului şi-au anunţat participarea interpreţi din peste 20 de judeţe.

Răspunzînd invitaţiei adresate de comitetul de partid al oraşului, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista FLACĂRA, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent la această manifestare prin cei mai reprezentativi membri ai săi.

De asemenea, cenaclul Flacăra va susţine un spectacol din seria celor de „90 de minute de poezie şi muzică" în Sala Sporturilor din Piteşti simbătă, 16 iunie a.c., ora 19, cînd în faţa minunatului public din localitate va încerca să redeziteze marele său succes înregistrat tot aici în urmă cu cîteva săptămini.

Jurnal mexican (66)

Venus şi Coatlicue

3.

Elie Faure va fi gîndit şi el, probabil, ce i-a spus odată Picasso lui Malraux despre măştile africane, născute nu din gustul pentru înfricoşător, ci din credinţa că ele exorcizau moartea şi ameninţările. Şi totuşi cu cită grăbită repulsie vorbeşte în **Istoria artei** despre statuile care îi sugerau delirul vegetaţiei tropicale, umflată de ploaie şi de bulbi spongioşi, de o violenţă tulbure. La fel cum s-a spus că bravura toreadorului mexican se apropie de sinucidere. În realitate, toreadorul, replică altii, vrea să-şi dovedească în primul rînd sie curajul şi abia după aceea celor ce-l privesc. El simte nevoia să înfrunte riscurile maxime. Pătrunde cu un picior în infern pentru a merita Paradisul victoriei. E o lecţie aici, nu atît despre curaj, cît despre orgoliul de a nu trişa.

Probabil, ca să înţelegem de ce mitologia şi arta mexicană se ocupă atît de mult de moarte, ar trebui să înţelegem altceva mai întîi. Nu sînt, se pare, în Mexic puţine bisericile unde scheletul morţii este expus pe un tron, cu un sceptru în mînă, dar nu putem numi asta nici farsă, nici gust macabru, cu toate că, să recunoaştem, sînt multe amănunte care nedumeresc aici un om înclinat mai degrabă să evite gîndul că într-o zi va muri, convins că o excesivă familiaritate cu neantul e inutilă şi dubioasă... Cum altfel să consideri prăjiturile în formă de cap de mort şi de tibia, care se pun în vinzare înainte de sărbătoarea morţilor, la 2 noiembrie ? Sau un afiş în geamul unei brutării pe care scrie „Aici pîine adevărată a morţilor" ? Sau gestul incredibil de a trimite fiinţei iubite un mic sicriu de zahăr pe care e scris prenumele ei ? Mărturisesc, nu sînt capabil să văd grandoare în aceste relaţii ciudate cu moartea. Am crezut întotdeauna că singurul curaj adevărat este cel care ne ajută să tragem toate concluziile din faptul că existăm. Şi totuşi, nu mă pot opri la această constatare fără să am sentimentul că lipseşte ceva. Am mai întîlnit astfel de obiceiuri în Sicilia şi, iată, aici ele par să ascundă aceeaşi taină. Şi pe urmă, trebuie să recunosc, un străin riscă aici să judece lucrurile cu o măsură ea însăşi străină... Pan, cu picioarele lui de ţap, a părăsit tufişurile Europei şi s-a adăpostit în muzee. Venus nu mai iese demult din mare. A devenit, încă din Renaştere, din zeiţă femeie, refugiindu-se de asemenea în tablouri şi în marmurile dezgropate de arheologi. Olimpul ? Olimpul a rămas gol, la discreţia vîntului şi a excursioniştilor. Foarte rare sînt locurile despre care s-ar putea spune ceea ce îmi scria Baconsky pe o carte poştală din Elsinor unde o înţeles, zicea, în umbra castelului de amintire shakespeariană cum realitatea unei ţări se poate hrăni uneori extrem de profitabil dintr-o irealitate pe care i-o atribuie deopotrivă oamenii şi zeii, dacă respectivo ţară e capabilă să şi-o însuşească şi să creadă în ea. Indeobşte, mitul s-a retras în poveste, iar turistul, nerăbdător şi eficient, e convins azi că-şi poate asigura contra cost şi emoţiile. El crede că l-a întîlnit pe Apolo, cînd n-a văzut decît o bucată de marmură. Căci miturile cer mai mult decît o taxă de intrare într-un muzeu. Încă o dată îmi vine în minte cazul acelui sarcofag găsit în ruinele de pe Via Appia, unde sub sticlă dormea de secole frumoasa Cecilia Metella ; care, însă, în clipa cînd capacul a fost ridicat, s-a risipit ca un fum. Poate că noaptea, pe culmile Olimpului, se reîntorc uneori stafiile zeilor invocaţi de Homer, dar dimineaţa, sub privirile unei Europe care a învăţat între timp să transforme natura în decor şi Arcadia în week-end, Olimpul se înalţă pustiu, lăsînd vîntul să risipească în praful roşietic de pe culmile lui ce a mai rămas din cenuşa zorilor. În schimb, aici în Mexic mitologia trăieşte încă. Ea scaldă pietrele şi gesturile în aceeaşi taină. Participă la existenţa oamenilor, îi ajută, cum ar zice Michelet, să-şi modeleze argila*). Şi, probabil, nu tot ceea ce contrariază la început raţionamentele noastre e neapărat ilogic.

Dacă tot ce se povesteşte e adevărat (eu nu le-am văzut cu ochii mei), se petrec multe lucruri curioase de sărbătoarea morţilor. Prin case sînt puse mîncăruri în jurul fotografiilor celor defuncţi. În sate au loc adevărate banchete funebre, de la care nu lipsesc petardele. După veghea obişnuită în cimitir, în zori, cînd mănîncă ofrandele pe care le-au adus, mulţi se culcă acolo să-şi facă digestia. Am avut în mînă o fotografie stranie din insula Janitzio, unde, după chermeza populară, la miezul nopţii, toate femeile, îmbrăcate în negru, s-au strîns pe un platou gol. Nici o cruce şi nici un alt semn nu arăta că acolo ar fi un cimitir. În locuri cunoscute numai de ele, presărate mai întîi cu petale de flori, au înfipt luminări aprinse, începînd o noapte de veghe funebră peste care nu plutea însă nici o umbră de tristeţe.

Există un răspuns pentru toate aceste nedumeriri. **No-más.** „Pentru ce nu". Moartea e prea tristă pentru a fi înfruntată altfel decît printr-o veselie păgînă. Fără intimitatea cu Coatlicue, moartea ar fi de neîndurat, pare să spună logica mexicană. Altminteri, cum să înţelegi contrastele atît de izbitoare din temperamentul unor oameni care dansează pe vulcani fără pretenţia că fac filosofie ?

OCTAVIAN PALER ■

*) Cîndva, mă credeam înţelept ca Ulise. Văzusem ruinele de pe Acropole şi-mi închipuiam că ştiu totul despre ţărm. Dar nu ştiam tocmai lucrul cel mai important. Că uneori ajung două pietre pentru a ridica Parthenonul. Între timp, am aflat că de la un punct încolo istoria artei şi întrebările despre fericire nu ne mai pot ajuta decît să vedem clar ceea ce ne uzează şi ne susţine. Dincolo de asta, viaţa însăşi are răspunsurile.

Ce profeţim, ce profesăm

A educa pentru a face artă

Un oraş, mai ales cînd este vorba de unul de mărimea Bucureştiului, capitala ţării, oferă cetăţeanului, indiferent de vîrstă, numeroase posibilităţi de a se instrui, de a se cultiva, prin intermediul multelor sale instituţii cultural-artistice profesioniste. Un lăcaş spiritual neprofesionist trebuie să pornească de la această premisă şi să nu ulte contextul social-cultural în care activează, adică, în cazul nostru, acela al marelui oraş.

Tocmai în această perspectivă mi se pare exemplară activitatea Casei de cultură a sectorului 4 în domeniul artistic, pentru că activiştii săi, de la metodişti la colaboratori, au ţinut seama de faptul că posibilităţile de cultivare şi afirmare artistică pe care le oferă oamenilor muncii din sector să fie cît mai atrăgătoare, în raport cu pregătirea lor şi cu climatul spiritual în care trăiesc. Fără a neglija o anumită experienţă artistică unanim însuşită prin tradiţie — folclorul, dovada constituind-o în acest sens valorosul ansamblu „Hora Bucureştiului" — ei au acordat o atenţie deosebită unor genuri şi forme de artă ceva mai pretenţioase, dar cu care publicul, prin faptul că trăieşte într-un mare oraş, vine frecvent în contact. (În paranteză fie spus, mă număr printre acela care cred că şi pentru interpretarea şi înţelegerea artelor folclorice se impune o educaţie temeinică, nefiind suficient faptul că interpretul sau iubitorul de cîntec şi dans popular e la prima sau a doua generaţie venită la oraş.) Opera pe care şi-au propus s-o realizeze are, din acest punct de vedere, o dublă implicaţie : pe de o parte, îi pune pe cei ce participă la activităţile de la casa de cultură în situaţia de a realiza un act artistic de valoare, iar pe de altă parte, face din ei frecventatori obişnuiţi ai sălilor de teatru şi concert. O discuţie purtată asupra acestei exp rienţe anul trecut cu directorul Casei de cultură a sectorului 4, Octavian Poştoncă, şi cu unul din principalii animatori ai cursurilor de iniţiere şi formaţiilor, tînărul muzician Radu Cozărescu, mi-a apărut şi mai convingătoare asistînd la evoluţiile artistice de pe scena municipală a Festivalului naţional „Cîntarea României", scenă pe care au fost prezente, spre deosebire de prima ediţie, absolut toate colectivele artistice. Indiferent de genul în care s-au manifestat, ele s-au impus, dincolo de actul artistic propriu-zis, prin pregătirea şi maturitatea lor.

Desigur, din acest punct de vedere experienţa cea mai concludentă o oferă societatea „Muzica" ale cărei concerte au ajuns la cea de-a şaptea stagiune, societate care a pregătit pentru întîlnirea cu publicul formaţii de talia orchestrei de cameră „Orfeu" dirijată de Radu Cozărescu, a corului de cameră „Atheneum" de sub conducerea profesorului Nicolae Ghiţă, sau a colectivului de operă-operetă-canto clasic care lucrează sub îndrumarea muziciencl Ceciliu Misrahi. Măiestria interpretării a fost pusă în evidenţă şi de repertoriul bine ales, în cazul orchestrei „Orfeu", insolita suită de dansuri valahe din sec. XVII de Daniel Speer Semplicissimus Dac, alături de alte lucrări de anvergură ale lui Antonio Vivaldi şi Fred Popovici, iar la corul „Atheneum", cîntece de N. Oancea, Adrian Popp, Sergiu Sarchizov, Marin Constantin, Doru Popovici, Miroslav Hronek. Colajul din opereta „Lăsaţi-mă să cînt" de Gherase Dendrino a reprezentat o spoteoză a forţelor muzical-coregrafice ale casei de cultură, reunind într-o concepţie regizorală perspicace şi vivace, datorată lui George Dragomirescu, cele două colective de mai înainte care au sprijinit o distribuţie solistică de ţinută formată din Emil Niculescu, Ion Mihăilescu, Cezar Drăgănescu, Cezarina Preda, Angela Bădescu, Carmen Andrei, majoritatea dintre ei împunîndu-se şi prin evolutiile individuale anterioare. Succesul strălucit încununează nu numai străduinile colectivului de interpreţi şi îndrumători (la care pe lîngă cei amintiţi trebuie să adăugăm pe coregrafele Nina Simian şi Ani Micu, pe Doina Iliolu Prodan care s-a ocupat de pregătirea muzicală), realizator al spectacolului, ci şi ani îndelungi de educaţie muzicală. „Doi ani la rînd, îmi spunea directorul casei de cultură, Octavian Poştoacă, profesorul şi muzicologul Viorel Cosma, care ca şi compozitorul Doru Popovici şi alţi oameni de artă de la filarmonică, operă, Conservatorul „Ciprian Porumbescu" ne-au sprijinit în tot acest timp, a aminat ieşirea noastră în public, considerînd că încă nu sîntem pregătiţi pentru un impact artistic atît de responsabil.

Temeinicia elaborării minuţioase a actului de cultură, avînd la bază înainte de toate o educaţie solidă, a devenit o lege de fier la acest colectiv de muncă. Ne-au demonstrat-o în acelaşi festival dansul cu temă „Nu armelor !", prezentat de formaţia „Rytmus" condusă de Gabriela Voinea, premieră absolută cu piesa de pre[illegible] dezbatere etică actuală „Reflectorul", debutul în [illegible]turgie al lui Octavian Gingu, în regia, constitu[illegible] un debut, a actorului George Paul Avram de [illegible] bucureştean, spectacol care a trecut cu [illegible] a public. N-ar trebui să omitem din ac[illegible] de reuşite artistice tabloul folcloric „Pe ulita [illegible]" al ansamblului „Hora Bucureştiului" şi nici grupul vocal de muzică uşoară „Mozaic".

Precum se vede, numitorul comun al tuturor acestor evoluţii artistice de ţinută îl constituie temeinica lor pregătire, maturitatea de concepţie şi travaliul îndelung, pasionat, pe întreaga durată a elaborării actului de cultură, de la alegerea interpreţilor şi a repertoriului la finisarea fiecărui detaliu. Cu alte cuvinte, pentru a face artă, chiar cu amatori, înseamnă mai întîi a-i educa, ori dacă vreţi, a educa artiştii pentru a educa spectatorii.

NICULAE STOIAN ■

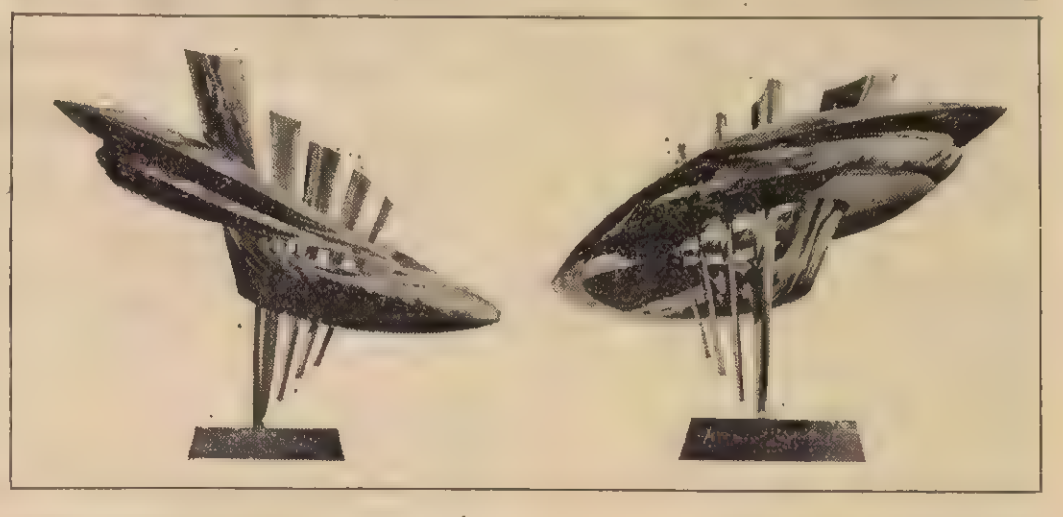

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

Geschenk

Oricît de sîngeroşi erau SS-iştii, ei între ei se mai şi înduioşau. Nu uitau că au familii. Că sînt soţi şi taţi. Cei tineri, că au părinţi şi logodnice. Trimiteau acasă scrisori pline de respect şi dragoste, însoţite de pachete voluminoase cu alimente şi îmbrăcăminte jefuite din întreaga Europă. Inelele smulse de pe degetele celor deportaţi, cerceii şi brăţările, la fel ca şi dinţii de aur extraşi de la cadavre înainte de a fi introduse în crematorii şi transformaţi în bijuterii, deveneau duioase **Geschenken**, cadouri ale SS-iştilor pentru cei de-acasă.

Standartenführer-ul (colonelul SS) Franz Ziereis, comandantul lagărului Mauthausen, şi-a copleşit familia cu astfel de cadouri. Cînd fiul său a împlinit 18 ani, s-a gîndit că ar fi cazul să-i facă un **Geschenk** — un cadou inedit, pe măsura rangului şi puterii sale. Un **Geschenk** — un cadou demn de un colonel SS, comandantul unui lagăr de concentrare de primă mărime, al cărui fiu, viitor SS-ist, împlineşte frumoasa vîrstă de 18 ani.

I-a cumpărat un pistol şi l-a invitat pe tînărul de 18 ani în lagărul al cărui şef şi dumnezeu era să i-l înmîneze într-un cadru adecvat, simbolic.

În ultimul moment a devenit melancolic. S-a înduioşat : un simplu şi banal pistol să marcheze majoratul fiului, care trebuie să ajungă chiar mai departe decît tatăl ? ! Atunci, i-a venit o idee. O idee demnă de un colonel SS, de un comandant de lagăr de primă mărime. O idee aptă să întipărească pentru totdeauna evenimentul în memoria scumpului său fiu de 18 ani, să-i amplifice bucuria majoratului. A scos din barăci şi i-a înşirat în linie, pe platou, 40 de deţinuţi. S-a oprit cu iubitul său fiu în faţa **Häftlinglor**. La cîţiva zeci de metri. I-a oferit pistolul şi i-a spus : „Împuşcă-i ! E timpul să înveţi să tragi în ţinte vii !"

Ein Geschenk. Un cadou.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

Aurel Baranga

S-a stins sub floare de tei nea Aurică Baranga. Cu vreo patru zile în urmă, din fața casei mele a fost smuls de o furtună un tei pe care nu-l cuprindeau doi oameni iubind lumea și pămîntul asemeni lui nea Aurică Baranga. Ne era dator cu mai multe întîlniri, fiindcă ultima oară ne spusese tuturor prietenilor că ne vom adăposti sub cerul acestei veri și la butucul unei vii care ne e dragă tuturora: lîngă poezie și lîngă întîmplări din teatru. Între oamenii care mi-au populat viața cu iubire, cu frunze, cu glume, cu speranțe, el era cel mai aproape de stuf, de apă, de iubire, de malul unde se sărută îndrăgostiții, de dragostea de viață și ceea ce noi vom numi mereu prietenie.

Aurel Baranga a fost un mare dramaturg. Nu știu dacă cel mai mare după război, dar în orice caz cel mai mare după războiul Tudor Mușatescu. Cînd zic Mușatescu, zic regele comediei. Cînd zic Aurel Baranga, zic același purtător de sceptru și în eternitate ei își vor schimba însemnele, rămînînd clipă de clipă în iubirea noastră.

Aurel Baranga (nu pot să-i spun decît „nea Aurică") era farmecul meu de vară, era omul care-mi dăruia prima frunză galbenă de toamnă, era omul care mă făcea să cred în ninsoare, e autorul care mă ține într-un scaun de teatru cîtă vreme voi trăi. Nea Aurică știa ce-nseamnă lemnul unde înfloresc lumile, era omul la arlechin, cel de care toată lumea rîde și cel ce știe că lumea trebuie să rîdă ca să trăiască. Nea Aurică, mergînd să se întîlnească la un teatru al tuturor stărilor cu I. L. Caragiale și Tudor Mușatescu, ne lasă singuri și fără două zile vesele din săptămînă. Plecînd dintre noi fără să vrea și mai ales fără să ne spună, pentru că el ne iubea și vrea să ne ferească de griji și de spaime, nea Aurică Baranga a dorit să ne învețe că trecerea dincolo este un gest de noblețe și discreție. El, care a săvîrșit miracolul de a face lumea să rîdă de tot și de toate, dar mai ales de noi înșine, cînd nu sîntem adevărați, ne-a înălțat în ideea că oamenii trebuie iubiți totdeauna (și, vai, doamne, cîți l-au urît), că trebuie să ne limpezim ochiul cu bucurie și să sărutăm lacrima celor plecați.

Cînd moare un om cade o stea, cînd moare un scriitor Calea laptelui se întunecă și moare și ea pentru o secundă.

FĂNUŞ NEAGU ■

Eveniment cultural

Expoziția TONITZA

Atent inventariată, cu simțămîntul acela nedefinit ce ține în prim planul atenției atîtea lucruri de tezaur, neîndrăznind încă a-i măsura geniul cu geniul celor mai cunoscute momente din pictura europeană a primelor decenii ale veacului, opera lui Tonitza urmează abia a fi cunoscută. Ca și Paciurea, pictorul Nicolae Tonitza — artist complex și, prin sublimele sale intuiții, dificil — a dobîndit o anume notorietate, care notorietate pare să crească în vreme ce fondul creației e prilejul a nenumărate considerații confuze. E destul de probabil ca ingeniozitățile portretistice, care i-au făcut parte din faimă lui Tonitza și care, pînă la urmă, sînt elemente de confort manierist, să fi întîrziat elaborarea unor studii critice majore, în temeiul unor cercetări susținute. Înclin să cred că monumentului critic ce i se închină lui Andreescu ar trebui să-i urmeze, înaintea altor artiști ai epocii în chestiune, un monument al descoperirii lui Tonitza în marea cultură a continentului. În întregul ei, pictura lui Tonitza este imnul preafericirii de a fi, al unei neodihnite vitalități. Opera tragică, prin alesul ei protocol, va impune întotdeauna niște misterioase adîncimi, niște obscure înfiorări și prin acestea va sta în conștiința publicului mai sigur decît opera cu dărnicii solare. În ciuda a ce se crede îndeobște, tragicul, ca spectacol, e un fapt care cere multă durată. Suferințele scurte nu fac nici un efect. Ca să consume prin artă sufletele noastre, zgura melancolici ce urmează la tot scenariul restriștii se risipește în timp, dacă se risipește. Prin tragedie ne mîntuim de veșnicia a tot ce nu știm, de necunoscutul din noi.

Tonitza e un colorist interesat numai de chemarea tonică a culorii. În pictura lui Tonitza raporturile de culoare desfată spiritul. Starea de desfătare, de exultanță se instalează fără echivoc. Treci repede de la un tablou la altul pentru că beatitudinea ține alt grafic decît amarul, decît anxietatea filosofică. O suită de tablouri de Tonitza e o suită de istoviri euforice. Prea multă bucurie însă strînsă într-un loc te face neîncrezător. Obligat să se manifeste, entuziast, cu o deschidere sufletească pe care o practică foarte rar în fața unei picturi, omul, ferice o clipă, se teme, totuși, să oprească clipa. Omul se simte apărat de propria-i trăire dacă se însoțește de-un dram de neîncredere. Cugetul cu jale, tragedia, prin urmare, e implinită numai în public. Beatitudinea e pudică, se petrece în solitudine. Dintre stările ființei umane, Tonitza a portretizat, mai cu seamă, suavitatea, elegia candidă, neprihănirea, virginalul. Sigur că pentru aceasta trebuia să picteze și chipuri de copii, dar senzația de neprihănire, de natură fără apărare, născîndu-și inocent frumusețea stăruie în totul, în compozițiile cu multe personaje inspirate din social ca și în peisaje.

Tonitza este unul din cele mai fascinante cazuri ale culturii noastre. Expoziția pe care Muzeul de artă al Republicii a organizat-o cu o serie de lucrări foarte cunoscute, dar și cu multe pe care generațiile tinere le văd pentru prima oară ar fi meritat să aibă ritualul unui eveniment. Pictorul Nicolae Tonitza, cum scriu actele, s-a născut în anul 1886 și a murit în anul 1940. Selecția de la Muzeu nefiind ocazia unei aniversări — deși închinată Zilei Internaționale a Copilului — trebuie considerată drept ceea ce este : o „ediție" de „opere alese" spre cunoaștere și prepararea gustului public cu mari valori plastice.

Numai că astfel de manifestări nu se mai fac oricum. O expoziție nu e o sumă de tablouri în liniștea unor pereți. Suma aceasta de tablouri înseamnă un punct de vedere și, deci, un autor sau un colectiv de autori. Expozițiile de mare cuprindere, și cu atît mai mult acelea cu referință la creația unui mare meșter, au nevoie de un catalog. Cum se știe, catalogul a devenit astăzi un instrument de lucru atît pentru publicul larg cît și pentru specialiști. Prin catalog expozițiile își spun rostul în timp. Catalogul este un foarte important reper în biografia opiniei critice. Organizarea unei expoziții Grigorescu, Andreescu, Luchian, Tonitza nu apare tot timpul. Iar dacă apare, atunci catalogul trebuie să existe în chiar vremea expoziției. În fine, era necesară o mai susținută informare a publicului asupra ansamblului de opere — pictură și desen — găzduit de Muzeu, fiindcă parte din el se reîntoarce în colecții și depozitele muzeelor, fiindcă piese de unică frumusețe, care ne vorbesc de măiestria într-o eternitate a artistului, de profunzimea unei viziuni a neprihănirii — pe care cîteva pînze prea des reproduse au ajuns aproape s-o deservească — n-or să mai fie accesibile.

Să mulțumim, cu toate acestea, Muzeului de artă al României, muzeografilor săi. Eforturile pentru pregătirea chiar și a unei expoziții de răsunet nu-s mici.

TUDOR OCTAVIAN ■

Vorbiți și scrieți corect!

„Am fost la teatru cu soțul!"

Limba poate fi împărțită în diverse categorii sau — cum se mai spune — poate fi examinată la diferite nivele. Unul dintre aceste nivele este cel al **registrelor** (termenul, fiind analog celui des întrebuințat în muzică, desemnează aici modalitatea în care vorbitorul, ca factor invariabil, își adaptează limbajul situației concrete de comunicare). Cu alte cuvinte, într-un fel vorbim la serviciu, altfel acasă și altfel pe stradă. Am trecut cu toții de nenumărate ori prin situația de a ne potrivi spusele împrejurării în care ne aflăm și n-a fost nevoie ca cineva să ne determine în mod special să facem asta pentru că „simțul" utilizării limbii ne-a spus că trebuie s-o facem. Instinctiv, sîntem mai politicoși față de un om mai puțin cunoscut sau mai în vîrstă, mai familiari cu prietenii ori cu cei apropiați de vîrsta noastră, mai glumeți la o petrecere de familie și mai ceremonioși în împrejurări solemne. Nu este numai o schimbare de atitudine, ci și o schimbare de limbaj.

Și dacă această schimbare nu se produce ? Atunci riscăm să ne punem singuri în două situații nefavorabile ; cazurile extreme sînt : vulgaritatea în contexte care cer o comportare îngrijită și — mult mai des decît — prețiozitatea și afectarea în contexte obișnuite, comune, „de zi cu zi", am putea spune. Ce-ați zice dacă, în loc să vi se spună cînd veniți acasă, „azi avem macaroane cu brînză", soția, mama sau bunica v-ar anunța cu toată seriozitatea că a pregătit „paste făinoase cu lactate" ? Ați rîde, nu ? De ce? La magazin nu e deloc ciudat să citiți pe o etichetă „paste făinoase". Dar acasă...

Ați observat că, de o vreme, restaurantele nu ne mai îmbie cu „mîncăruri", ci cu „preparate culinare" ? Și cînd te gîndești că în 1546, adjectivul francez „culinaire", care are la bază cuvîntul latinesc „culinarius", fusese folosit de Rabelais, în cea de-a treia carte despre Pantagruel, cu sens ironic ! Firește, de atunci s-au schimbat multe iar termenul a intrat în limbajul comercial și economic-administrativ. În limbajul curent am prefera totuși o simplă „mîncare" în locul „preparatului culinar". Chestie de **registru**...

„Ascultăm orice obiecte tăioase" ne anunță o firmă, iar eu m-am întrebat, în mod firesc, dacă m-aș putea duce în atelierul respectiv cu un ciob de sticlă cerînd să fie ascuțit...

Simpla omitere a adjectivului posesiv transformă expresia curentă „soțul meu" (sau „soția mea") în „soțul" ori „soția" (însoțite adesea și de o intonație semnificativă) pentru ca nu cumva să se confunde cu „bărbatu-meu" sau „nevastă-mea", niște apelative prea... comune, vezi bine ! Ați simțit vreodată cîtă prețiozitate („prețioasele ridicole" spunea cîndva Molière!) se află în propoziția „Am fost la teatru cu soțul" ?

Ce-ați zice dacă am încerca cu toții să ne opunem prețiozității în limbajul zilnic ? Să vorbim mai românește, adică ? Pentru că, vorba ceea : „Toată pasărea..."

CEZAR TABARCEA ■

● CAP LIMPEDE

TEATRU

O savuroasă comedie a dramaturgului bulgar Stanislav Stratiev, **Haina cu două fețe**, se joacă pe scena Teatrului Giulești. Piesa este o satiră enormă la adresa birocratismului. Eroul principal, Ivan Antonov, trece printr-o serie de întîmplări provocate de un complicat mecanism funcționăresc. Înregistrat în mod abuziv ca proprietar al unei oi, protagonistul încearcă zadarnic să demonstreze contrariul. Instituția căreia i se adresează are o structură labirintică, pare un haos riguros organizat pentru a împiedica dezvăluirea adevărului și îndreptarea erorii săvîrșite. Puțini dramaturgi au analizat cu atîta necruțare aparatul administrativ ca mostră de inerție și lipsă de operativitate. De la o simplă glumă piesa ajunge să desfășoare tablouri halucinante, de dimensiuni kafkiene. Ceea ce stîrnea la început un surîs amuzat ajunge să neliniștească și să înfricoșeze. Regizorul Alexandru Tocilescu a intuit foarte bine această trecere de la un registru la altul. Spectacolul de la Giulești reușește să redea cu multă generozitate ideile piesei, mai profundă decît pare la prima vedere. Ceea ce-i lipsește totuși acestei reprezentații pentru a deveni de excepție este susținerea de la început pînă la sfîrșit a unui ritm sufocant. În excelentul decor compus de Constantin Rusu ar fi trebuit ca acțiunea să se succeadă într-un tempo infernal, nelăsînd spectatorului dreptul la nici un moment de răgaz. Atenția lui ar fi trebuit atrasă prin tot felul de mijloace capabile să-i sugereze starea de boală, de nebunie care a cuprins lumea înfățișată pe scenă. O pildă de trăire la modul paroxistic care ar fi trebuit să caracterizeze spectacolul o constituie unul din primele momente ale piesei, acela cînd funcționarii stau claie peste grămadă în perimetrul îngust al unui birou. Din păcate, nu toate secvențele piesei au fost la fel de îngrijit lucrate, astfel încît să capteze necondiționat interesul celor din sală. Sînt destule episoade de banale, lipsite de tensiune, fără să se subsumeze unei idei călăuzitoare și fără a îndemna la o participare activă din partea spectatorului.

Mihail Stan susține eșafodajul acestei lucrări dramatice într-o manieră entuziasmantă. Interpretînd succesiv funcționari de ranguri din ce în ce mai înalte, el nu realizează o simplă performanță actoricească. Actor de o mare luciditate, el reușește să fie de fiecare dată altfel nu prin simpla schimbare vestimentară, ci printr-o uluitoare și rapidă metamorfoză interioară pe care are harul s-o facă vizibilă tuturora. El și-a construit cu migală fiecare apariție pe scenă astfel încît să devină memorabil în orice ipostază a sa. Inteligența lui artistică deosebită i-a îngăduit să întruchipeze mai multe personaje fără a crea niciodată senzația că se repetă. Un recital artistic de mare ținută — iată ce înseamnă prezența lui Mihail Stan în **Haina cu două fețe**. Lîngă care mai notăm contribuțiile lui Jorj Voicu, Paul Ioachim, Ana Trofin. Neinspirat distribuit ni s-a părut Sebastian Papaiani.

O lectură mai atentă a textului din partea regizorului și o montare mai puțin în pripă ar fi transformat spectacolul într-un eveniment teatral. Așa, nu putem consemna decît o realizare meritorie.

GEORGE ARION ■

REVISTE

● Un admirabil interviu a acordat poetul Virgil Teodorescu revistei **Luceafărul** (nr. 23/9 iunie). Scriitorul a răspuns cu mare gravitate la întrebările care i s-au pus, dovedindu-se o conștiință artistică frămîntată de problemele scrisului, strîns legate în concepția sa de cele ale epocii. O voce autorizată a lirismului românesc face un examen lucid și fără menajamente — nici față de cellalți, nici față de el însuși — cîtorva din chestiunile fundamentale cu care se confruntă poetul în lumea de azi. De la încercarea de clarificare a unui capitol de istorie literară, cel al mișcării suprarealiste, la dezbaterea rolului scriitorului în cetate, Virgil Teodorescu desfășoară argumentat și cu o deosebită participare sufletească o vibrantă pledoarie în favoarea unui climat literar fundat pe cinste și dreptate. În aceeași pagină — o pagină eveniment, am putea spune — poetul mai este prezent și cu zece poeme patetice.

● „Consiliul ziariștilor își manifestă voința de a revivifica publicația noastră profesională"... Așa începe preambulul „Către cititori" semnat de George-Radu Chirovici, redactorul responsabil al numărului 3 din acest an al revistei **Presa noastră** — editată de Consiliul ziariștilor din cadrul Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri. Acest prim număr, cu fața schimbată, al mensualului de breaslă „Presa noastră" reprezintă o tentativă de a readuce în atenția gazetarilor cîteva din problemele imediate ale activității noastre. O tentativă care scoate din inerție revista și o transformă într-o publicație ce se citește cu interes. Interviurile publicate în acest număr, rubricile redactate cu aplomb, ținuta intelectuală a invitaților care exprimă diverse puncte de vedere asupra presei, fotografiile care-l prezintă pe unul din cei mai activi fotoreporteri din țară, notele și informațiile prilejuiesc o bună informare pentru gazetari și un schimb de experiență util.

RADU AVRAM ■

„U" Cluj-Napoca — o echipă de divizia A. Bravo „U"!

— E limpede, tovarăşe Teodor Pop, că miile de suporteri ai Universităţii şi-au văzut, prin promovare, visul cu ochii, dar e la fel de limpede că, înaintea lor, vi l-aţi văzut dumneavoastră! După numai un sezon aţi reuşit ceea ce alţi antrenori, mai cunoscuţi şi mai experimentaţi, n-au reuşit vreme îndelungată! Cum aţi făcut, tovarăşe Pop?

— Ar fi greşit să puneţi cele mai mari merite pe seama mea. Într-un fel sau altul, toată lumea m-a ajutat.

— Poate că, dincolo de modestia dumneavoastră, e prea mult spus toată lumea, nu credeţi?! Cine anume v-a ajutat? Cum?

— În primul rînd, firesc, valoarea echipei. Extraordinara ei dorinţă de afirmare, ambiţia de a face fotbalului universitar clujean cel mai frumos cadou cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la întemeierea clubului. Apoi, atenţia cu care „U" a fost înconjurat. Sprijinul pe care l-a primit, zi de zi, din partea tuturor factorilor de răspundere, la toate nivelele. Iar sfîrşit, exigenţa şi competenţa, stimulatoare, ale publicului. Ataşamentul acestuia a îmbrăcat adesea forme emoţionante. La meciul cu Gloria Bistriţa, de pildă, au asistat peste 30 de mii de spectatori, foarte mulţi rămînînd la porţile stadionului! Cei rămaşi pe dinafară n-au plecat, au aşteptat pînă la sfîrşitul partidei ca să ne aplaude şi să ne felicite. Personal, am găsit la Cluj-Napoca toate condiţiile necesare afirmării unui antrenor.

— „U" a fost, se ştie, una din cele mai capricioase grupări din fotbalul românesc, capabilă să facă un meci extraordinar şi, duminica următoare, unul lamentabil. Azi care e situaţia?

— Echipa s-a schimbat mult, iar rezultatele sînt cea mai bună dovadă. Jucătorii ei sînt pe cît de tineri şi de plini de elan, pe atît de harnici şi de talentaţi. N-am avut nici un fel de probleme la capitolul disciplină.

— Chiar aşa?

— Cînd am venit, mi s-a atras atenţia că Manu s-ar putea să-mi facă unele greutăţi. La Baia Mare avusesem cîteva neînţelegeri cu Mateianu, arătînd un caracter mai dificil. M-am înarmat cu doza de prudenţă necesară, iar Manu, tratat cu tact şi încredere, s-a încadrat perfect în climatul de seriozitate şi efort al echipei.

— Să trecem la alteeva. Aţi auzit ce-a declarat Petre Moldoveanu, fostul antrenor al Universităţii, după instalarea la cîrma echipei Progresul Vulcan?

— Da. A zis că a găsit la Progresul mai mulţi jucători peste valoarea celora lăsaţi la Cluj-Napoca! Cred că a fost o declaraţie de amabilitate, urmărind stimularea noilor săi elevi, realitatea fiind alta. De ani şi ani, specialiştii sînt de acord că seria a III-a a diviziei B, pe care „U" a dominat-o în actualul campionat, e mai echilibrată şi, în orice caz, superioară valoric celorlalte. În Ardeal, nu spun nici o noutate, se joacă mai repede şi mai atletic decît în restul ţării, firesc atît de repede şi de atletic cît se poate juca la noi.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că la aceste capitole, fotbalul românesc stă, în general, prost.

— Tovarăşe Pop, credeţi că „U" va rezista în divizia A?

— Nu ştiu, vom vedea. Ceea ce e sigur e că, la ora de faţă, „U" aduce mai mult cu o echipă de A decît cu una de B. Locul ei se află, fără îndoială, în prima divizie.

— Nu vă mai întrebăm pe ce vă bazaţi cînd ziceţi ce ziceţi pentru că intuim răspunsul! Pe valoarea jucătorilor, nu-i aşa?

— Exact.

— Pe aceeaşi linie, care credeţi că e punctul vulnerabil al echipei pe care o antrenaţi?

— Lipsa de experienţă competiţională. Jucătorii sînt, cei mai mulţi dintre ei, încă cruzi. Dealtfel, numai Moldovan şi Anca au trecut prin bătăliile primei divizii. Restul, deşi foarte talentaţi, mă gîndesc la Vidican, la Cîmpeanu, la Dobrotă, la Florescu, la ceilalţi, depăşesc cu greu şocurile psihice. După un gol primit în primele minute sau după un 11 metri ratat, echipa se adună cu dificultate.

— Aveţi în vedere unele achiziţii noi?

— Am avea nevoie de cîţiva jucători, dar regulamentul de transferări e cel pe care-l ştiţi! Oricum, Boca de la C.F.R. se antrenează la noi de cîteva luni, sperăm să-l facem bun de joc. În plus, aşteptăm rezolvarea favorabilă a cazului Dobrău.

— Să zicem, tovarăşe Pop, că noi am avea puterea să transferăm la „U" orice jucător din fotbalul românesc. Întraţi în acest joc şi spuneţi-ne către cine aţi opta?

— N-aş ezita nici o clipă, l-aş lua pe Lucescu.

— Pe Lucescu?! La vîrsta lui?!

— De un asemenea jucător, care să pună ordine în joc şi să-i mobilizeze pe ceilalţi, am avea cea mai mare nevoie. Cu alte cuvinte, de o minte limpede, de un creier. L-am văzut pe Lucescu recent, cînd „U" a făcut 2—2 cu Hunedoara într-un meci amical, mi-a lăsat o impresie deosebită, se angajează la efort cu o abnegaţie exemplară. Dacă nu s-ar putea cu Lucescu, aş încerca cu Dinu, cu Dobrin sau cu Iordănescu. Dar astea sînt, firesc, simple vorbe. Apropo, mi-am adus aminte. La întrebarea de mai devreme, referitoare la şansa Universităţii în A, trebuia să vă răspund cu rezultatele înregistrate în partidele amicale din ultima vreme.

— Răspundeţi-mi.

— 3—0 cu Politehnica, la Timişoara; 1—0 cu Satu Mare şi 6—0 cu Jiul, la Cluj-Napoca. Clar, nu?

— Într-o oarecare măsură, da, căci una e să joci ca să te antrenezi şi alta ca să iei două puncte! Tovarăşe Teodor Pop, discuţia noastră se apropie de sfîrşit. Pentru încheiere, care credeţi că e cel mai stîrnit lucru din fotbalul românesc?

— Fotbalul românesc depinde prea mult, din păcate, de dispoziţia jucătorilor. Jucătorii taie şi spînzură, aşa nu e bine. Cred că primul pas pe calea redresării ar fi clarificarea statutului lor, cu specificarea drepturilor şi a obligaţiilor.

— Despre antrenori ce părere aveţi?

— Cei mai mari duşmani ai unui antrenor, am mai spus-o, sînt rănchiuna, alcoolul şi fuga de răspundere.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Da, mai avem fotbalişti!

Încercînd să explice pe căi ştiinţifice lamentabila prestaţie internaţională din ultimul timp a fotbalului nostru, căutînd cu luminarea-i ţapi ispăşitori în afara federaţiei, o serie de voci se străduiesc să bată monedă pe seama lipsei jucătorilor de valoare. Aceste bieţe voci cîntă fals, căci fotbalul românesc n-a dus şi nu duce lipsă de mari personalităţi, unele din ele sclipitoare. Nu mai departe decît derbiul de miercurea trecută, care a aşezat faţă-n faţă pe Steaua şi Dinamo, protagoniste de tradiţie ale campionatului nostru, şi în acest an angajate în lupta pentru titlu, a pus în evidenţă clasa de excepţie a unui fotbalist, atacantul stelist Anghel Iordănescu, pe care multe echipe cu renume şi l-ar dori în formaţie. Urmărindu-l pe Iordănescu, inteligent şi abil în joc, urmărindu-l duminică, ca şi în alte ocazii, pe Dobrin, irezistibil în meciul cu Steaua de la Piteşti, sau pe Dinu, din nou cel mai bun de la Dinamo, ambiţios şi mobilizator, ne-am convins, o dată în plus, că nu de jucători de valoare are nevoie fotbalul nostru, aceştia sînt în număr suficient, ci de o orientare clară, de un suflu nou.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Gloria Buzău, performera etapei de duminică!

S-a întîmplat duminică, în campionatul nostru de fotbal, ce nu s-a mai întîmplat de ani şi ani, de cînd Argeşul, antrenat de Constantin Teaşcă, a cîştigat un meci decisiv la Tîrgu Mureş, salvîndu-se în ultima instanţă de la retrogradare, în dauna Progresului. S-a întîmplat duminică, la Arad, ca Gloria Buzău, o echipă tînără şi ambiţioasă căreia nimeni nu-i mai acorda nici o şansă de supravieţuire în A, să învingă pe U.T.A., spre bucuria miilor de suporteri buzoieni care alcătuiesc, la ora actuală, cel mai înimos public din fotbalul românesc. „Minunea" de la Arad s-a realizat graţie dăruirii întregii formaţii vizitatoare, din rîndul căreia Cristian Il, Ghizdeanu şi Negoescu au jucat excelent.

● Fotbal, divizia A ●

PITEŞTI. F. C. Argeş — Steaua 1—0 (0—0). Două echipe obosite: gazdele în urma eforturilor depuse de lotul său şi în jocurile pentru turneul olimpic, ecalaltă de povara titlului deţinut şi pe care la Piteşti îl mai putea, încă, salva. A rezultat un meci modest în primele 45 de minute, nervos, după pauză şi, mai ales după deschiderea scorului (care avea să rămînă nemodificat pînă la urmă), datorată uneia din cele cîteva pase excepţionale distribuite de Dobrin, fructificată de fundaşul argeşean Zamfir, sîrguincios participant la acţiunile de atac ale echipei sale. Apoi, o mică minune: aceleaşi formaţii renasc (pînă şi Dumitru pe care nu-l prea văzusem pînă atunci) şi prestează un fotbal dîrz, bun, cu idei şi plăcut ochiului, timp de aproape 20 de minute. Steaua încearcă să remonteze, F. C. Argeş să reziste. După care din nou busculade, lovituri reciproce, abundenţă de pase greşite şi de faulturi, un angrenaj uzat, de stricare a jocului şi în care se lasă angrenat pînă şi redutabilul arbitru Nicolae Rainea care adaugă erorilor sale de pînă atunci şi altele... Amintesc doar una: sancţionarea cu palidul cartonaş galben a lui Niţu pentru o culpă comisă de Marcel Răducanu. Publicul local a fost şi el încărcat la baterja nervilor, protestînd şi cînd nu era cazul, tăcînd cînd ar fi trebuit să-şi susţină echipa şi încingînd atmosfera şi aşa apăsătoare în aşteptarea unei ploi care avea să vină mai tîrziu, dinspre Bucureşti, drumul de întoarcere tristă a jucătorilor militari, din al căror palmares prezumtiv dispăruse cu cîteva minute în urmă un nou titlu, posibil. **(E. V.)**

Vasile Selejan

„Contratimpul ne-a omorît!"

— Tovarăşe Vasile Selejan, aţi condus echipa de ciclism care ne-a reprezentat, recent, în Cursa Păcii. Fiind presaţi de timp, să intrăm direct în subiect. Ce locuri au ocupat rutierii noştri?

— Mircea Romaşcanu a terminat pe locul 13. Vasile Teodor, pe 18. Ion Cojocaru, pe 34. Teodor Drăgan, pe 57. Ilie Valentin, pe 59. Costel Cîrje, pe 66. A luat startul, la Praga, întreaga elită europeană a ciclismului amator, 120 de concurenţi din 19 ţări, au ajuns la Berlin, din cauza dificultăţilor traseului, 1 942 de kilometri acoperiţi în 13 zile de concurs, numai 87 de alergători. Fără să aibă un al treilea o de valoare, echipa României a înch'at cursa pe locul 7, pe care îmi permit să-l socotesc mulţumitor.

— În ce sens mulţumitor?! Nu se putea, oare, mai mult? Din cîte ştim, Mircea Romaşcanu a terminat anul trecut pe locul 3! Nu e vorba despre un regres?

— Faţă de ediţia din 1978, anul acesta datele au fost altele. S-a alergat mai repede, media orară generală depăşind 41 de kilometri. Au fost mai multe transbordări lungi. În plus, aici am pierdut noi minute şi locuri preţioase, contratimpul a ierarhizat cicliştii, cele 3 etape de contratimp individual reprezentînd pînă la urmă examenul decisiv, sita cursei. Din păcate, rutierii noştri nu s-au descurcat în această probă, bunele clasări din restul etapelor fiind compromise în întrecerea directă cu cronometrul. De pildă, Vasil. Teodor a terminat de 10 ori între primii 10, dar n-a rezistat la contratimp, coborînd vertiginos în clasamentul final. Nici Mircea Romaşcanu, socotit un specialist în astfel de probe, pentru care făcuse pregătire specială, n-a stat mai bine. A coborît de la locul 3 la locul 8 şi apoi la locul 13, numai datorită contratimpului! Fără să fie o scuză pentru el, ca şi pentru mine, vreau să arăt că etapele de contratimp s-au alergat într-un ritm infernal, ele fiind dominate de sportivii din R.D.G. şi din Polonia. Astfel, Bert Drogan a cîştigat una din aceste probe cu o medie orară de 49,650, drept pentru care Romaşcanu a pierdut 3 minute şi jumătate dintr-un foc! Anul trecut, ca să fiu şi mai clar, n-au existat în program etape de contratimp.

— Locul 7 din 19, asta să fie valoarea ciclismului nostru, tovarăşe Selejan?!

— Din păcate, da. Să nu uităm că noi avem, cu totul şi cu totul, 80 de seniori legitimaţi, cam cîţi are un club serios din străinătate! O ducem rău, nu la nivel de echipă naţională, cu materialele pe care sîntem nevoiţi să le importăm în marea lor majoritate. Întreprinderea Danubiana sau cea din Floreşti, de exemplu, exportă cauciucuri, dar baieruri nu fac! Federaţia e la mîna unor producători străini, baierurile costă cam 20 de dolari fiecare şi, în plus, mai mult nu vin decît vin! Din cîte ştiu s-au cerut pentru anul în curs 2 000 de bucăţi şi s-au primit abia 500! Nu mai vorbesc de biciclete! O bicicletă specială, de tipul celeia cu care Drogan a bătut contratimpul cu aproape 50 de kilometri la oră, e foarte scumpă, iar noi n-avem nici una! Dacă la lot mai e cîte ceva, la cluburi nu e mai nimic, centre cu veche tradiţie în ciclism, Cluj-Napoca, Braşov şi altele, avînd o producţie din ce în ce mai firavă. În aceste condiţii, deşi părerea mea e că talente avem destule, e tot mai greu să fim competitivi.

— V-aţi cam înfierbîntat! Să revenim la Cursa Păcii, cu ce ochi priviţi ediţia viitoare?

— Va trebui să găsim un al treilea om pentru echipă. Prima soluţie ar fi Ion Cojocaru, cu condiţia să muncească mai mult, dar vom încerca tot ce va fi posibil. Ne vom axa pregătirea pe contratimp, „călciiul lui Ahile" din această primăvară, cărula îi vom acorda o atenţie sporită, justificată şi de faptul că e, la 100 de kilometri, probă olimpică. Din ce cunosc, nu prea avem de unde alege, dar e de datoria noastră, a federaţiei, a tuturor celor ce lucrăm în aria ciclismului, să facem totul spre a da aripi acestei discipline.

— Credeţi că veţi reuşi?

— Atmosfera care domneşte în acest sport e bună. Dacă vom găsi mai multă înţelegere şi în ceea ce priveşte procurarea de materiale, sînt convins că vom reuşi. Lumea ciclismului e mică dar e harnică şi perseverentă. Ea are nevoie, după convingerea mea, de o mînă de ajutor.

EMIL NEGOIŢĂ

Carpați 2000. Aspecte specifice ale ruralului montan-carpatic (VI)

Tradiție și actualitate

Înglobînd valențe extinse, noțiunea de **tradiție** a intrat în terminologia curentă în mod nuanțat. În traducerea sa constatăm uneori tendințe de simplificare, de reducere fie la formele cultural-folclorice, fie la modalitățile — adeseori depășite — de rezolvare a unor necesități practico-productive. În viața economică și spirituală tradițiile s-au reînnoit neîntrerupt, prin actul de continuitate și stabilitate temporală, dobîndind esențe imperimabile. Atît în agricultură, dar mai ales în industrie multe tradiții au suferit transformări, au apărut tradiții cu totul noi. Sub ochii unei singure generații o mare parte a unor vechi metode și moduri de exprimare rămîn, nevoit, de domeniul istoriei și al viitoarei arheologii.

În marea agricultură, cea a cîmpiilor și a pămînturilor mănoase, sistemul tradițional suferă în anii din urmă un proces de profundă transformare ajuns în scurtă vreme și neașteptat de contemporan, la începutul modernei sale desăvîrșiri. Mecanizarea complexă a aproape tuturor lucrărilor agricole, chimizarea, tehnologiile avansate ș.a. reprezintă soluții ale prezentului și viitorului.

În mod diferențiat, în unele situații chiar radical, în zonele de munte condiții naturale ca : reliefuł accidentat, înclinația pantelor, influențele climatice, productivitatea scăzută a pămînturilor ș.a., fac cu neputință aplicarea unor aceloraș soluții, atît de valabile în zonele de cîmpie. Marii mecanizări și tehnologiilor li se opun formele de relief, variațiile și asprimile climei, producțiile neconvingătoare ale unor soluri sărăcăcioase.

Chimizării i se opune însuși pămîntul, reacțiile sale neașteptate, generate de nesuportarea forțării, de periculozitatea autodistrugerii. I se opune însăși rațiunea umană ce intuiește necesitatea unei rezerve de puritate, fie și măcar în spațiile sale extra-vitale.

Problema tradiționalității în creșterea animalelor în regiunile montane a făcut adeseori obiect de discuție și interpretare. În zootehnia montană, tradiție înseamnă înainte de toate cunoaștere adăugită. O universitate științifică a omului în raport cu natura și animalele sale, transmisă prin viu grai, din tată în fiu, din bunic în nepot, prin practică efectivă și zilnică, de la vîrstele cele mai crude pînă la adînci bătrînețe. O acumulare de date și fapte, de experiență mereu proprie și mereu înnoită, cu valoare inestimabilă prin rezultatele materiale ce le realizează **și care n-ar fi cu putință în alte condiții.**

Cercetarea noastră ar fi rămas sterilă evitînd cunoașterea și interpretarea elementului tradițional. De la un capăt la celălalt al Carpaților și pe ambii versanți, poate cu ceva mai puțin în nordul țării, se constată slăbirea — uneori pînă la dispariție — a tradițiilor culturale și economice, cu efecte vizibile în viața materială și în primul rînd privitoare la creșterea animalelor.

Am considerat util să precizăm faptul că portul, obiceiurile, sărbătorile, cîntul, dansul popular etc., reprezintă nu doar simple momente de exprimare culturală proprii satului montan ci o modalitate concretă de a menține atractivă și interesantă viața unor oameni care trăiesc în condiții de izolare, muncă și asprimi de tot felul, cea mai mare parte a timpului. Un liant între comunități și familii și un antidot — pînă de foarte curînd încă eficient — împotriva părăsirii, mai ales de către subiecții tineri, a unor locuri și ocupații strămoșești.

Explozia de alternative [illegible] moderne a României, de fapt un succes de esență, în zonele zootehnice ale muntelui, a creat fenomene de mare complexitate, atracția exercitată nu atît de mediul urban-industrializat în sine cît de condițiile de confort și de viață socială pe care acesta le oferă, privitor mai ales la generația tînără, fiind extrem de puternică și în continuă creștere. Nevoia de contrabalansare imediată a forței de atracție exercitată de mediul urban înseamnă deci modernizare și civilizație înnoită a satului de la munte. Și chiar dacă portul tradițional va fi sortit să rămînă numai o haină de sărbătoare, chiar dacă doina va fi cîntată odată cu muzica folk și chiar dacă hora va însemna și tango, este cu siguranță nevoie să se asigure condiția de perenitate, să se dezvolte conștiința mîndriei de a fi păstrători ai comorilor noastre tradiționale.

Poate fi o metodă cu șanse, deoarece azi, în subconștientul fiecărui tînăr al satului carpatin, plecat de curînd sau pe cale de a se decide asupra unui încotro, există încă vie o coardă a sufletului aptă de vibrație, iar întreținerea acestei combustii interne mai este cu putință grație încă prezenței generației vîrstnice. Dar este o răscruce de timp și de drumuri, o ultimă posibilitate.

Noțiuni ca cea de șezătoare sau clacă pot părea depășite și ireconstituibile, dar întotdeauna va fi mai cum trebuie ca vecinii și rudele, prietenii, să-și dea o mînă concretă de ajutor între ei atunci cînd se ridică o casă în sat și care poate fi astfel terminată nu în ani ci în săptămîni, scurtînd drumul unor grele eforturi și generînd totodată adînci obligații față de colectivitate.

Poate că șezătoarea vizavi de cartea tehnică și programele de televiziune, poate părea anacronică, dar uneori în cătunele izolate de munte ea place și dacă mai poate plăcea nu ne rămîne decît să o ajutăm să existe, îmbogățind-o în noi valențe, în concordanță cu aspirația zilei. O replică dată reuniunii de joi și de simbătă, nelipsită din stilul de viață al orășeanului tînăr.

Simbrele oilor, nedeile, măsurile, horele, sărbătorile junilor, obiceiurile sezoniere, tîrgurile și expozițiile ș.a., se dovedesc nu doar simple manifestări culturale ci forme de întregire a unui fond economic robust. Spre exemplificare, s-a luat în analiză una dintre tradițiile pe care o considerăm de cea mai mare valoare din Carpați și care reprezintă o demonstrație a modalității în care elementele culturale se întrepătrund cu cele strict economice : **„măsura" oilor.**

În esență, „măsura" reprezintă momentul în care se verifică starea calitativă a animalelor producătoare de lapte — ovine, taurine și caprine — stabilindu-se drepturile ce se cuvin crescătorilor, în produse, la încheierea perioadei de păsunare.

Tradiția ne oferă tabloul unor intense activități preparatorii : se angajează discuții economice, se fac calcule, se stabilesc bacul și ciobanii, se verifică starea pășunii, se fac prognoze meteorologice, se tund oile, se separă mieii, se pregătesc ustensilele ș.a.

În ziua urcării în munte satul pulsează. Turmele se adună în curtea bacului, se pregătește echipamentul, oamenii își iau rămas bun de la cei de acasă și se pornește cu oi și cu vite, cu cai și desagi, cu carul cu boi încărcat de copii, în sunetul fluierelor care doinesc a tristețe și bucurie.

Este o formă de sărbătoare fără excese și fără nimic inutil.

Ajunși la locul știnii, crescătorii de animale împreună cu ciobanii vor curăța pășunea de pietre și plante nefurajere, de mușuroaie, vor repara stîna, vor înnoi sau construi ocoale și adăpători ș.a.

Peste 1—2 zile va avea loc și „măsura".

Gospodarii și familiile lor, în haine de sărbătoare sau nu, se adună la stînă, aducînd cu ei merinde special destinate acestei sărbători cimpenești cu fond economic. La prînz, oile și vitele se mulg fie în fața proprietarului, fie de crescătorul însuși, pentru a se exclude orice formă de incorectitudine. Cu cupe sau cu bătrînescul ràboj se va aprecia cu exactitate producția de lapte a fiecărui animal, precum și drepturile cuvenite, în brînză și alte produse lactate (urdă, lapte acru de oaie, în unele regiuni).

Pe o astfel de bază se sprijină însăși calitatea efectivelor de animale producătoare de lapte, deci tocmai ceea ce ne interesează în mod deosebit : **matca de reproducție.**

Este un act de corectitudine și un stimulent pentru sporirea gradului de interes în deținerea unor animale cu bune producții de lapte.

Devine ușor de înțeles ce pierdere (și în cîte direcții...) economică se înregistrează prin abandonarea unei astfel de forme tradiționale : păsunile nu mai sînt îngrijite la timp și se degradează an de an, crescătorii devin din ce în ce mai puțin cointeresați, efectivele scad și se degradează calitativ, apare practica nedorită a substituirii prestațiilor în muncă, cu contribuții în bani, dar forță de muncă dispusă să execute lucrări dificile în vîrfuri de munte este tot mai greu de găsit, ciobanii sînt nemulțumiți de remunerații și de multiple aspecte conflictuale și renunță la meserie etc.

Un rol nu dintre cele mai neînsemnate îl joacă și unii „responsabili" de stînă, o creație dacă nu nouă, radical însă „înnoită" prin modul de exercitare a atribuțiilor „diriguitoare"...

S-a încetățenit astfel practica, de cele mai multe ori interesată, de a se stabili drepturile producătorilor în brînzeturi nu după calitatea ovinelor ci „la grămadă". Practic, aceasta se traduce de obicei prin oferirea a 5—7 kg de brînză, pe cap de oaie, indiferent de producția de lapte a acesteia, fără executarea măsurii. Or, în cadrul rasei de oi „turcană", o producție de 10—12 și chiar 14 kg echivalente de brînză sînt situații firești.

Consecințele ? Multiple : știindu-se că, bune sau rele, oile vor aduce în final tot șase kg de brînză, crescătorul se vede dezrentabilizat și pe această cale și atunci alege o soluție mai confortabilă, de simplificare a muncii proprii : nu se mai reține mieluțele selecționate de la oile cele mai bune de lapte, deci nu se produce reînnoirea calitativă anuală a efectivelor, reproducția se realizează în august—septembrie în loc de octombrie și cu berbeci neselecționați, animalele nu vor fi hrănite suplimentar, rămînînd și nefortificate organic, turmele vor fi an de an mai îmbătrînite și mai expuse îmbolnăvirilor, cu producții în constantă descreștere de aici nemulțumirile ciobanilor și ale crescătorilor, creșterea cheltuielilor bănești pentru „văratul" unei oi**e, finalul fiind un cerc vicios ce explică, în parte cel puțin, slăbirea creșterii animalelor în regiunile montane.**

Iată dar ce efecte imprevizibile se pot naște în munte prin afectarea unei singure forme tradiționale !

Există soluție ? Desigur și ea este unică : revenirea (cît se mai poate) la practica tradițională — mioritică — a „măsurii" și generalizarea obligatorie a metodei, în forma sa cea mai completă ce se cere trecută prin analiză științifică și încadrată într-un **model** perfect !

„Măsura" ar trebui să reprezinte momentul economico-cultural principal al primăverilor carpatine, prin care ar urma să se poată rezolva mai multe necesități : întreținerea terenurilor și a construcțiilor zootehnice specifice, menținerea, sporirea și îmbunătățirea calitativă a efectivelor de ovine în primul rînd, cointeresarea crescătorilor de animale prin sporirea cantităților de produse lactate și micșorarea cheltuielilor pentru vărarea animalelor la stîne, menținerea unor forme culturale tradiționale proprii etc.

Posibilitatea de revenire la unele practici tradiționale este privită de unii factori cu prea mult scepticism. De fapt ne găsim mai mult în fața unei expresii a neîncrederii, izvorîtă din prea puțină cunoaștere și dintr-o anumită stare de confortabilitate. Scepticismului îi oferim actul demonstrativ. În perioada 15—30 mai 1979 s-au petrecut în munții noștri următoarele fapte : în comuna Fundu Moldovei, județul Suceava, un grup de profesori entuziaști, sub bagheta unei inimoase primărițe, profesoara Elena Lucău, se află la a patra ediție a „Cîntecelor obcinii", un veritabil simpozion dedicat muntilor, cu largă participare academică. În acest cadru s-a reconstituit cu migală o tradițională „măsură a oilor", sub ochii specialiștilor, ai oamenilor de știință și ai întregului sat.

La 20 mai, în Maramureș, în comuna Bogdan-Vodă, vestitul vițeprimar Moșu, face din „ruptul sterpelor" o zi de sărbătoare de neuitat. Asociația crescătorilor de bovine și ovine d'n Vatra Dornei este prezentă, în schimb de experiență. Peste o săptămînă, la Vatra Dornei și Dorna Arini, pe muntele Giumalău, măsura este instituită, de data aceasta nu doar „coloristic" ci la modul real și cu deplin succes! La Obcina Mare și în comuna Dorna Candrenilor vor avea loc în curînd reconstituiri, veritabile „repetiții" pentru ceea ce la anul viitor va deveni (redeveni) practică.

Iată deci că se poate și că totul depinde doar de cunoaștere și de înțelegere, de un plus de inițiativă și de orientare, de reunirea unor eforturi din partea mai multor factori locali.

Este un cîmp de activitate fertilă a specialiștilor în creșterea animalelor, a profesorilor, a propagandiștilor, a asociațiilor crescătorilor de bovine și ovine, a edililor comunelor noastre de munte.

Și dacă Miorița își mai păstrează încă temeiurile — am putea spune că fenomenul se întîmplă norocos și folositor tuturor. O selecție și o perfectare se impun însă. Mai ales a tradițiilor cu fond îmbinativ, economico-cultural.

Iar noua Miorițâ va putea să însemne și doină, și tranzistori, și port, și joc, și muncă, și cinste, și gospodării modernizate, și clăci, și minihidrocentrale pe toate piraiele, și bere, și discoteci, și tîrguri, și expoziții de animale. Și multe altele.

Tradiția în spațiul montan-carpatic ar putea consemna în anul ce ni-l dorim de grație — 2000 — și minimecanizare, și îngrășăminte numai naturale, și efective sporite numeric și calitativ, și păduri înmulțite și mai presus de toate acel om nou, al muncii și al demnității, pătruns de conștiința misiunii sale istorice. O nouă tradiție tradusă printr-o civilizație montană modernizată, un exemplu de continuitate și echilibru, propriu societății socialiste românești aflate în plin proces de consolidare.

Adevărata „respirație a munților" mai este încă o evazinecunoscută. De unde și convingerea că problematica atît de complexă a munților zilelor noastre se cere a fi rezolvată cu cei ce simt pulsul acestui pămînt frumos și aspru prin toate fibrele ființei lor : cu oamenii de la munte.

Dr. veterinar RADU REY

Scrisoare comentată

Păcat de-atita iarbă!

„Păcat de-atita iarbă!", ne scrie tovarășul Octavian Popa din București, sectorul 4. Și are dreptate.

Tone de iarbă se irosesc, zilnic, în București. Tone de iarbă, care ar putea hrăni cirezi și turme. Urmăriți statisticile ce, cu mîndrie (cu mîndrie legitimă!), vorbesc despre extinderea spațiilor verzi în jurul blocurilor bucureștene, și întrebați-vă ce se întîmplă cu iarba care crește pe aceste spații. Nu se întîmplă nimic. Iarba asta ori nu-i cosită, ori, cînd e, putrezește fără folos.

Nu-i cosită, fiindcă nu toți locatarii blocurilor care se scaldă în spații verzi pot, vor sau știu să coseacă. Unii s-au născut cu ghete, iar treaba asta a coasei, dacă n-o deprinzi în desculțul copilăriei, n-o mai deprinzi. Asociațiile de locatari ar putea (legea le-o îngăduie), să încheie convenții de prestări de servicii, în virtutea cărora să angajeze cosași. Dar cu cine să le încheie? Administrația domeniului public, care păstorește zonele verzi ale Capitalei și la ușa căreia bat administratorii blocurilor, îi trimite pe aceștia la plimbare. Pe ea n-o interesează, zice, spațiile verzi aferente blocurilor. Spațiile verzi aferente blocurilor nu sînt domeniu public, ci domeniul nimănui.

Să trateze asociațiile direct cu cosașii ? Legea, aici, cam strîmbă din nas (convențiile de prestări sînt contractabile numai cu întreprinderi), dar chiar dacă locatarii ar cotiza, pentru asta, din propriul buzunar, unde și cum să găsești cosași? Într-un București în care sînt o rară avis chiar și meseriași ai unor nevoi citadine, chiar și instalatorii de antene TV sau fabricanții de chei pentru yale, rusticii profesioniști ai tăiatului ierbii nu prea te asaltează la orice colț.

Sînt și locatari de blocuri care pot, vor și știu să coseacă. Iarba pe care o taie se face mormane, mormanele se usucă și putrezesc. Nimeni nu le ridică, nimeni n-are nevoie de iarbă. Nu le ridică (dacă nu pentru valorificare, măcar pentru degajarea terenurilor) nici autocamioanele-cisterne ale I.C.A.B., care, conform rețetelor tehnice, n-au voie să înghită și să mestece iarbă. Vedem astfel, în unele locuri, spații în care iarba crește sălbatic, exuberantă și incitată ca într-o junglă, vedem, în alte locuri, zone în care iarba cosită se ofilește și putrezește, podoaba verde a Capitalei arătînd, în ambele ipostaze, la fel : stîlcită.

Tone de iarbă, o mare de iarbă, se irosesc, zilnic, în București. Tone de iarbă, care ar putea hrăni cirezi și turme.

Și Administrația domeniului public (care nu socotește „domeniu public" spațiile verzi aferente blocurilor), și întreprinderea horticolă „1 Mai" (care, aflăm, „nu execută lucrări de întreținere"), și alte întreprin eri sau foruri, aflate în raport direct sau tangent cu podoaba de verde și floare a Bucureștilor, zic, ca și cititorul nostru : „Păcat de-atita iarbă!", deplîngînd și irosirea ei, și stîlcirea unor priveliști. Pling, adică, precum în povestirea lui Creangă, sub drobul de sare care s-a cocoțat prea sus, care, precum se vede, îi depășește. Păcală din poveste a propus fie îndepărtarea prezumtivei victime, fie îndepărtarea drobului care, de obicei, stă în cămară sau într-o pivniță, într-un loc apt să-l conserve bine. Dar îndemnul ace ta simplu n-a ajuns, se vede, pînă la noi.

P. ILIE

Securitatea europeană — permanență a politicii externe a României (I)

Cîștigîndu-și un binemeritat prestigiu pe scena vieții politice internaționale, România se bucură de o deosebită apreciere și în privința problematicii europene, datorită concepției sale clare și unitare, datorită acțiunilor ei concrete și perseverente în direcția dezvoltării relațiilor intereuropene, a edificării unui sistem trainic de securitate și cooperare pe continent.

Nu putem să nu menționăm, chiar la începutul acestor rînduri, rolul determinant și original pe care președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a avut în fundamentarea noului concept privind securitatea europeană, contribuția sa deosebit de valoroasă și unanim recunoscută la crearea și instituirea unui cadru democratic de dezbatere și acțiune cu privire la problemele europene.

Constanța cu care a fost și este afirmată necesitatea edificării unei reale securități în Europa, locul pe care problematica europeană îl ocupă în gîndirea politică a președintelui României situează țara noastră — de mai multă vreme — pe poziții dintre cele mai dinamice și avansate cu privire la construirea unui continent al păcii, înțelegerii și cooperării.

Problemele păcii, securității și colaborării în Europa, ca dealtfel în întreaga lume, au fost totdeauna în centrul dezbaterilor de politică externă în forurile supreme ale partidului — congresele și conferințele naționale — în dezbaterile parlamentului, în întreaga activitate a organismelor de partid și de stat, au devenit cauză a întregului nostru popor.

Înțelegînd perfect rolul, implicațiile și influențele situației din Europa asupra vieții politice internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, încă de la venirea sa în fruntea Partidului și a țării, la conducerea destinelor poporului român, că însănătoșirea climatului politic pe continentul european cere înlăturarea tuturor rămășițelor celui de-al doilea război mondial, a reziduurilor perioadei „războiului rece", a tuturor stărilor de lucruri anacronice care mențin focare de încordare și neliniște, generează neîncredere și suspiciune între state.

„Evaluarea lucidă a experiențelor trecutului, a realităților prezente indică — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — drept unica opțiune rațional posibilă pentru popoarele Europei organizarea în comun a securității continentului prin eforturile și acțiunea colectivă a tuturor țărilor interesate".

România a promovat în mod activ ideea normalizării relațiilor dintre toate statele europene, a îmbunătățirii relațiilor dintre ele în toate domeniile de activitate și a acționat ea însăși, și nu de puține ori cu titlu de exemplu, aducîndu-și o deosebită contribuție la netezirea drumului spre securitate, la crearea unui climat de pace, încredere și conlucrare fructuoasă. Europenii — și nu numai ei — nu pot uita faptul că stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și R.F. Germană în 1967 a exercitat o influență deosebit de favorabilă atît asupra raportului dintre cele două state, cît și asupra vieții politice pe continent și în lume.

Desfășurarea vieții politice în Europa confirma pe deplin justețea politicii României de dezvoltare a colaborării cu toate statele europene, demonstra că există premisele instaurării unor relații interstatale noi pe continent, înfăptuirii securității europene.

România a acționat călăuzită de concepția că înfăptuirea securității europene trebuia să constituie o premisă și o consecință a dezvoltării multilaterale — pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural, social — a relațiilor de colaborare între toate statele continentului, indiferent de orînduirea lor socială și politică.

Concepînd lucrurile în contextul dimensiunilor politice la scară mondială, România a crezut în ideea că promovarea activă a acțiunilor de înfăptuire a securității europene va avea influențe deosebite și pe alte continente, va încuraja popoarele în lupta lor pentru independență și suveranitate națională, împotriva dominației economice și politice a imperialismului, va crea un climat politic general de colaborare multilaterală între state.

Evoluțiile din Europa, completate și unite cu profundele transformări revoluționare naționale și sociale ce s-au produs în viața internațională în general și care au dat un puternic impuls luptei împotriva vechii politici de inegalitate, de forță și dictat, afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a fi deplin stăpîne pe destinele lor, au permis încheierea unui trist capitol — „războiul rece" —, trecerea de la politica de încordare și confruntare la colaborare și înțelegere, inaugurîndu-se astfel, în viața continentului și în lume, ceea ce am numit, toți, cursul destinderii politice. În aceste condiții a fost posibilă o mai mare apropiere a punctelor de vedere în problemele securității europene, conturarea modalităților, soluțiilor concrete și principiilor care trebuie să stea la baza noului sistem de relații în Europa.

Pornind de la realitățile postbelice și de la înțelegerea că securitatea europeană nu poate fi decît opera comună a tuturor țărilor continentului, România a militat activ pentru realizarea unei reuniuni a statelor europene, reuniune care să ducă la așezarea pe baze noi a relațiilor dintre ele, să deschidă calea unei largi și nestînjenite cooperări în toate domeniile de activitate. Este binecunoscut faptul că ideea unei asemenea conferințe a fost lansată în 1966 la București, găsindu-și expresie în Declarația țărilor participante la Tratatul de la Varșovia.

Animată de hotărîrea de a asigura poporului român liniștea necesară construirii noii orînduiri, de nobilele idealuri ale păcii, prieteniei, colaborării și înțelegerii, România a participat activ și a jucat un rol deosebit în eforturile pentru pregătirea și convocarea Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (C.S.C.E.). În acest sens stau mărturie acțiunile majore ale politicii noastre externe, realizate în perioada premergătoare conferinței. Avem în vedere numeroasele întîlniri și convorbiri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat și guvern, cu șefi de partide și alte personalități politice, semnarea de declarații comune, convenții, acorduri și înțelegeri interguvernamentale care au dus la o amplă dezvoltare a raporturilor politice, economice, științifice și culturale ale țării noastre cu statele ce urmau să participe la conferința general-europeană.

Activitatea României în legătură cu pregătirea conferinței general-europene, cu problematica și organizarea acesteia, cu documentele ce au fost elaborate s-a desfășurat în întregime pe baza concepției partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la edificarea securității în Europa. Președintele României a fundamentat conceptul potrivit căruia securitatea europeană presupune un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și de măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței și a amenințării cu folosirea forței în raporturile dintre state, să ofere tuturor țărilor garanții că se află la adăpost de orice act de agresiune, să asigure dezvoltarea pașnică, nestingherită a fiecărei națiuni, în conformitate cu propria sa voință, respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor și popoarelor.

România s-a pronunțat în mod hotărît, încă de la începuturile pregătirii conferinței, pentru ca la baza tuturor lucrărilor să se situeze respectarea, de către toți participanții, a unor reguli democratice clare și precise, reguli de-a dreptul inedite și a căror adoptare le-a consacrat nu numai pentru perioada de pregătire și desfășurare a conferinței, ci și pentru toate reuniunile ce urmau să se organizeze în cadrul C.S.C.E.

Considerînd că la conferința general-europeană participă state libere, independente și suverane, România a susținut și promovat ideea ca această reuniune să fie concepută în afara blocurilor militare. În consecință, toate lucrările de pregătire, organizare și desfășurare să se realizeze pe o astfel de bază și sub nici o formă, sub nici un pretext pe criterii de apartenențe la alianțe politico-militare. Pentru prima dată la o conferință internațională de asemenea proporții a fost adoptat, la propunerea României, principiul **consensului** pentru luarea tuturor hotărîrilor, precum și conducerea lucrărilor conferinței prin **rotație** de către reprezentanții tuturor țărilor participante. Aceste reguli cu adevărat democratice, acceptate pentru prima dată într-un for de negociere internațională, și-au dovedit pe deplin eficiența ; ele au permis fiecărui stat să participe direct la dezbateri și negocieri, să se poată pronunța în mod egal și suveran asupra ideilor și propunerilor avansate de alte state participante.

România a desfășurat o largă conlucrare cu celelalte state și a adus una din cele mai active contribuții la pregătirea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, prezentînd argumentat concepția sa privind edificarea sistemului de securitate și cooperare, necesitatea democratizării relațiilor internaționale, a așezării acestora pe principii noi. Țara noastră a prezentat propuneri și a insistat pentru formularea clară și angajantă a principiilor care să guverneze relațiile dintre statele participante și care și-au găsit o reflectare corespunzătoare în Actul final al Conferinței. Astfel în acesta se afirmă voința statelor participante de a așeza la baza relațiilor lor principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, abolirea forței și amenințării cu forța din raporturile interstatale. România a acționat, totodată, prin inițiative și propuneri concrete pentru adoptarea unui complex de măsuri care să conducă la dezangajarea militară și dezarmarea în Europa, pentru intensificarea cooperării economice cu toate statele continentului indiferent de orînduire socială, prin înlăturarea oricăror restricții, discriminări și bariere artificiale. România s-a pronunțat, de asemenea, pentru dezvoltarea largă a schimburilor de valori spirituale, a colaborării culturale științifice în vederea unei mai bune cunoașteri reciproce și apropierii popoarelor europene.

Așadar, după îndelungi și intense pregătiri în interiorul cărora trebuiau învinse ezitări, atitudini pesimiste și poziții rigide, nedebarasate încă de concepții și mentalități politice în flagrantă contradicție cu noile evoluții din lume și realitățile continentului, Conferința pentru securitate și cooperare în Europa — pe care unii o considerau la lansarea ideii o utopie — a avut loc și, la 1 august 1975, în capitala Finlandei, se semna, la cel mai înalt nivel, **Actul său final.** Lua astfel sfîrșit o conferință istorică unică în istoria Europei și se deschidea o nouă etapă în viața continentului, un drum lung și anevoios pe care cele 35 state participante trebuie să-l parcurgă împreună, conlucrînd constant, activ și responsabil pentru ca angajamentele înscrise în Actul final să nu rămînă literă moartă, ci să se transforme în realități, pentru ca Europa să devină cu adevărat un continent al păcii, securității și cooperării.

DUMITRU ANINOIU ■

Mondo umano ?

„Răzbunarea" tinerei Karen

Marți, 15 mai a.c. într-una din sălile tribunalului din Oklahoma City (statul Oklahoma) s-a închis un juriu format din trei bărbați și trei femei și care deliberează asupra unui dosar de contaminare cu plutoniu, de-a dreptul misterioasă — afacerea Karen Silkwood.

Miercuri, 13 noiembrie 1974. Într-un fel cu totul inexplicabil, o mașină se izbește puternic de un taluz lîngă Oklahoma City. Conducătoarea auto moare pe loc. Era tînără, avea 28 de ani și trei copii — Beverly, 12 ani, Michael, 10 ani, și Dawn, 8 ani — și lucra la laboratoarele unei uzine nucleare din Crescente (Oklahoma). În octombrie, același an, aflase că este contaminată iremediabil cu plutoniu.

Cu cîteva săptămîni înaintea accidentului, ca membră foarte activă a sindicatului lucrătorilor în domeniul nuclear, fusese la Washington, unde depusese o plîngere împotriva societății. Era un document apreciat drept cutremurător în care, între altele, se arăta că societatea Kerr-McGee falsifica fără jenă raporturile sale asupra calității produselor și neglija total securitatea din interiorul clădirilor sale. La locul accidentului, în mașina în care se afla Karen, nimeni n-a găsit documentele și microfilmele pe care le luase cu ea pentru a le înmîna unui ziarist de la cunoscutul cotidian „New York Times".

Așa a apărut afacerea Karen Silkwood.

Aceasta intrucît atît familia Silkwood cît și sindicatul din care făcea parte n-au ezitat să afirme că automobilul ei a fost împins în groapă de un alt vehicul. Autorul sau autorii acestui atentat era(u) preocupați atît de Karen, cît și de capturarea documentelor respective ce nu trebuiau să ajungă la „New York Times", același ziar care, între altele, dezvăluise pe larg și constant dedesubturile faimoasei afaceri „Watergate" de acum cîțiva ani. Dar opinia familiei Silkwood trebuind dovedită, membrii ei acceptă să investigheze ei înșiși, timp de cinci ani, pentru a întocmi dosarul care să le susțină plîngerea și implicit daunele pe care le solicită de la societatea Kerr-McGee. Pînă la urmă, procesul are loc. Dezbaterile au durat două luni și jumătate, răstimp în care au fost audiați o sută de martori. Iar la sfîrșitul celei de-a treia săptămîni a lunii trecute juriul a decis: el a recunoscut societatea Kerr-McGee ca vinovată de contaminarea fostei sale laborante. Episodul cel mai trist al acestei afaceri abia acum intervine. Da, se știe că apărarea uneori uzează de trucuri și argumente de tot felul pentru a-și salva reclamatul. Ei bine, toată apărarea amintitei societăți se baza pe afirmația că tînăra Karen „spiona pentru sindicatul ei (!!!) și era o intrigantă". Mai mult decît atît, „se contaminase ea însăși (!!) după ce furase plutoniu din laborator și încercase să-l trafiqheze". De parcă ar fi fost haşiș sau puțin praf de pe lună. Evident, toate tezele au fost greu de susținut, fiind vorba de un produs atît de periculos ca plutoniul, căruia Karen îi cunoștea perfect nocivitatea. Cum spuneam, ulterior Kerr-McGee și-a încetat activitatea. De unde și ideea mai veche, adesea reactualizată, că există o măsură în toate. Oricum însă, pentru Karen, așa ceva nu mai contează.

DUMITRU CONSTANTIN ■

(Din AURORA — U.R.S.S. ■)

O speranță ca oricare alta

Recesiunile economice dispar pentru a apărea, din nou, mai tăioase. Printre ele, crizele mari și mici bîntuie piața occidentală pe sectoare sau global, creînd moda longevivă a dusurilor reci. În scurtele pauze cînd lumea încearcă să-și vină în fire și experții își dau în petic făcînd pronosticuri optimiste pentru un viitor care nu durează mai mult de cîteva luni, o groază de oameni își comprimă speranțele în minusculele anunțuri ce însorează, sec, condițiile ofertelor de lucru.

În lumea occidentală șomajul a devenit o realitate peste care nu se mai trece. „Libertatea" de a nu munci a căpătat forme atît de opresive încît economiști, sociologi, politicieni și atîția alții sînt obligați să privească în față un flagel care nu mai este, pur și simplu, reversul medaliei unei societăți de consum, condimentata de cele mai năstrușnice promisiuni, ci însăși fața acestei medalii, cu asperitățile în stare să contureze umbre lungi.

De la un trimestru la altul și de la un an la altul, laboratorul cifrelor date publicității de oficiile de sinteză ofera generos omului, de pe stradă posibilitatea de a înțelege că, în pas cu creșterea inflației, cu scăderea ratei de creștere și cu alte scăderi și creșteri toate în dezavantajul său, capătă constant proporții numărul acelora care nu își mai găsesc locul în sfera productivă.

În 1981, spre exemplu, în Franța numărul șomerilor va atinge cifra — să-i spunem critică, dacă termenul nu este prea încăpător — de două milioane. Două milioane de oameni în stare să muncească și dornici să muncească nu pot fi eliminați, dintr-un condei, dintr-o viață normală decît dacă li se găsește o definiție, un fel de alibi implacabil care să menajeze starea de eventuală jenă a celor direct răspunzători. Biroul Internațional al Muncii, în urma unui studiu atent și a unor anchete laborioase, a ajuns la concluzia că este șomer acela care avînd disponibilitatea deplină de a efectua o activitate caută cu asiduitate să o presteze, dar din motive obiective nu găsește debușeul necesar. Definiția sună convingător deși „motivația obiectivă" amintită se lasă antrenată, în realitate, de un cortegiu de discriminări subiective.

În Franța 40 la sută din șomeri sînt tineri ieșiți de pe băncile școlii. Mulți rămîn la periferia vieții ani de zile căutînd, în van, o slujbă. Orice slujbă. O situație asemănătoare se înregistrează în rîndul femeilor. Ele reprezintă 51,6 la sută din numărul total al șomerilor. Și în rîndul lor principiul că tineretul mai poate aștepta își spune din plin și amar cuvîntul... Un săptămînal francez relata, în legătură cu psihologia celor atinși de șomaj : „Cîtva timp, un cuplu care șoma a ținut situația secretă. Amîndoi evitau să-și anunțe reciproc realitatea. Apoi, cînd totul a devenit clar, au continuat să-și... menajeze copilul. Se sculau de dimineață și plecau, chipurile, la serviciu. Încercau să ascundă și față de prieteni noul lor statut"...

Rușinea de a șoma nu are, evident, zile lungi. Mult mai mult durează evidența situației. La capătul ei se profilează o perspectivă și mai dură : șomajul negru care bate la porțile muncii negre. Este vorba, nici mai mult, nici mai puțin, de disponibilitatea unor patroni de a angaja pe perioade scurte de timp lucrători calificați pentru munci necalificate care se „plătesc", într-o totală sfidare a... legilor, la prețuri derizorii.

La nivelul cel mai de jos al stadiului inactivității, dezmoșteniții autorității își dau mîna cu forța de muncă migratoare care traversează meridianele Europei occidentale în speranța că pămîntul banei speranțe se poate descifra într-un loc anume....

„L'Express" își încheia astfel radiografia șomajului : „Secolul al XIX-lea a celebrat efortul muncii. Secolul XX a făcut din ea o dogmă. Secolul XXI va oferi, poate, omului, odată cu automatizarea, timpul de a trăi. Avînd alte mentalități și alte valori. Căci este nevoie de o revoluție a spiritelor pentru ca acela care șomează să nu se simtă vinovat de o crimă pe care nu a comis-o".

Dar de ce să șomeze neapărat ?!...

RADU BUDEANU ■

Frontul cancerului

Pe adresa finlandezului Karl Cantell din Helsinki sosesc, în fiecare zi, sute de scrisori. De la medici sau de la bolnavi. Toți solicită interferonul pe care acesta îl produce, o substanță naturală rară, utilizată în lupta contra cancerului. Răspunsul lui Cantell este invariabil : NU ! Întregul său stoc, producția pe următoarele 18 luni au fost angajate. Puternicul „American Cancer Society", scrie recent **„L'Express"**, plătește foarte scump acest monopol : 10 000 000 franci francezi ! Este prețul speranței. Este costul unui program unic de cercetări lansat în noiembrie 1978 în cinci spitale din New York, Texas și California la care s-au oferit să participe voluntar 150 de bolnavi. Scopul acestui program ? „Să verificăm proprietățile explorate ale interferonului, să-i urmărim comportamentul, să-i întărim efectele", declara dr. Frank Rauscher, care conduce încercările.

În fond, ce este interferonul ? Descoperit în 1957 de doi medici, britanicul Alick Isaacs și elvețianul Jean Lindemann, produsul a fost identificat ca fiind o proteină secretată de cea mai mare parte a celulelor, atît la om cît și la mamifere. El intră în acțiune atunci cînd un virus infectează organismul, apărînd la 3 ore de la inocularea acestuia și dispărînd în una sau două zile, înainte de a se încheia faza liniștită a incubației. Interferonul se comportă ca un „bor-mon frînă" împotriva răului care se naște, precedînd anticorpii, care-și încep acțiunea cînd maladia s-a instalat. El constituie, în fapt, prima linie de apărare a organismului uman împotriva virușilor sau a altor agenți toxici. Producerea interferonului în fiecare celulă este ordonată în mijlocul acesteia de numeroși cromozomi care constituie suportul factorilor ereditari umani. Medicii au îndrăznit să trateze cu interferon fără să aștepte toate datele asupra lui. Ei cunoșteau însă o proprietate importantă a acestuia, specificitatea, faptul că interferonul uman nu putea fi utilizat decît pentru om. Această specificitate a complicat cercetările, dar în același timp a eliminat riscurile, deloc neglijabile, ale toxicității. La ora actuală, el este socotit de savanți ca un excelent imuno-modulator, ceea ce înseamnă că sporește sau micșorează efectele imunității naturale.

Dr. I. Gresser de la Institutul francez de cercetări asupra cancerului din Villejuif a studiat activitatea anticanceroasă a substanței. El a stabilit, în condiții de laborator, că interferonul frînează dezvoltarea celulelor canceroase, ba, mai mult, modifică membrana acestora, făcîndu-le vulnerabile la detectarea prin sistemele de apărare ale organismului.

Dr. Kari Cantell, lucrînd cu Crucea Roșie finlandeză, care are cea mai mare bancă de sînge din lume, a beneficiat de o treime din prelevările oferite în fiecare an de 250 000 de donatori. El nu reține decît globulele albe, singurele capabile să producă interferonul. Îngrijirea unui canceros costă circa 400 000 de franci francezi. Un singur gram de interferon costă 230 milioane franci francezi !

Savanții lumii caută insistent noi substanțe antineoplazice, mai ieftine și mai ușor de produs. Unui medicament care în urmă cu 10 ani nu era decît un banal vermifug i s-au descoperit valențe tămăduitoare impresionante. În urma unor studii atente s-a descoperit că acest medicament, care costă doar un franc tableta, are calitatea de imunostimulator. Medicamentul nu este toxic nici pentru bacterii, nici pentru viruși, nici pentru celulele canceroase, dar poate stimula sistemul imunitar deficient al unui organism și-i poate permite astfel să lupte mai bine împotriva bolii.

Și de peste ocean adie a speranță. Biochimistul american Sol Greemin a izolat o proteină umană care, în 24 de ore, a fost capabilă să distrugă tumori canceroase la șoarece. S-a constatat că această proteină umană oprește dezvoltarea celulelor canceroase în tumoră și distruge celulele din sînge în cazurile de cancer al pielii la om.

Prezentarea acestor tendințe „de ultimă oră" pe frontul cancerului relevă preocuparea constantă a cercetătorilor pentru identificarea acelor substanțe care să contribuie la creșterea gradului de imunitate al organismului. Acesta să fie drumul ?

IOAN ROȘCA ■

Hasegawa Ryusei (Japonia)

CEL CARE ACUZĂ

Acum, acolo, în casa ta de odihnă din America
Ori din acea insulă de răcoare din Pacific,
Nu mai contează unde, te voi găsi.
Care-i numele tău ?
Cînd ai decolat, în acea zi, de pe care bază ?
Iar copilotul, care-i numele lui ?
Șase august, la ora nouă și jumătate dimineața
Din înălțimea cerului Hiroshimei
Ai aruncat prima bombă atomică
Scrumind lumina ochilor a sute de mii
De civili cu lumina arzătoare a morții.
Deasupra norului-ciupercă zburînd te-ai întors liniștit,
Și ți-ai băut paharul sărbătorindu-ți afacerea.
Era limpede, sau foarte tulbure, băutura ?
Da, zici, așa e războiul. Nu trebuie să exiști,
totul se uită.
Ori, poate, erai foarte amețit de triumf ?
Aș vrea să știu. Tare aș vrea să știu !
Hei, cine sînteți voi, toți, laolaltă ?
Cum ați putut să faceți incomensurabila crimă ?
Veți spune : „a fost un ordin, ordinul este ordin",
Dar cine-i omul care a dat acest ordin ?
Cum s-a transmis acest ordin ?
Ofițerul comandant v-a zis că trebuie, mai bine,
Să uitați Adevărul.
Spuneți-mi cîteva din aceste Adevăruri :
Piloții, ofițerii superiori ; declarați
Ce mîini dețineau o asemenea putere peste voi ?
Spuneți-mi numele, acest nume, aceste nume.
Hai să vedem acești oameni ai puterii
Din Comandamentul Strategic Aerian.
Gîndiți-vă cu atenție, numiți-i pe cei care
Dirijau superinstituția care organiza spectacolul !
Numiți-i aici
Generali, miniștri, tehnicieni, numele
Tuturor savanților de război.
Cine era în spatele faptei lor, uriaș holocaust ?
Nici unul dintre voi
Nu încearcă sentimentul vinovăției ?
În fiecare stat din lume
Sînt mii de biserici.
Și iată, peste rana cu ascuțit suflu de moarte
Ei înalță încă o biserică.
Dar lumina morții arzătoare ne arde retina.
Ați dat ordinul, unul după altul,
Unul după altul ați dat acest ordin
Pentru a doua, pentru a treia, pentru a patra
bombă atomică.
Șeful transmite ordinul de-a lungul
întregii ierarhii,
Pînă la ultimul, sadicul de elită
de la bordul avionului,
Ucigașul a sute de mii de ființe nevinovate,
Din pofta nesățioasă de cîștig, ah, nimic
altceva decît murdarul vostru cîștig.
O diavolească pornire destructivă explică
nesăbuința actului vostru.
Dar cum să recunoașteți !
Ci, nu veți putea extermina
întreaga rasă umană,
Nu veți reuși să desființați omenirea.
Noi, cine sîntem ?
Cei ce vă urmărese, vînătorii voștri sîntem,
Judecătorii care apasă peste sufletele voastre.
Căci, iată, facem socoteala crimelor voastre,
a sîngelui vărsat.
Supraviețuitorii Hiroshimei
Zadarnic se vor plînge :
Trebuie să găsim criminalii !
Trebuie să pătrundem în adîncul lucrurilor :
Cine au fost aceștia, toți,
Care ne-au torturat, care ne-au ucis ?
O, această vînătoare a noastră nu se va opri,
Numărul urmăritorilor crește mereu
Asemeni istoriei, fără oprire. Acuzatorii, iată-i,
Sînt fără de frică, se pregătesc să prezideze
La Judecata din urmă !
Eu sînt Acuzatorul, Noi, toți, urmăritorii voștri,
Aruncînd peste voi
focul blestemelor noastre...

Tălmăcire de RADU CÂRNECI ■

Ochii și urechile lumii

Frumoși, turbați, dar ireversibili

Pentru cei care au prejudecata de a lega acest cuvînt impunător, solemn ca un fluviu care duduie tecerea unei gigantice cataracte se desface într-o deltă de armonii, cuvîntul: „ireversibil",

pentru cei care-l leagă numai de marile cauze, de marile armate, de progresul omenirii, de trecerea timpului și alte fenomene ce cu mintea nu cuprinzi, să le înfățișăm și un domeniu de mai mică importanță, un teritoriu mic cît Luxemburgul față de Canada, în care totuși acest cuvînt a pătruns, grandios ca o armată de tancuri zuruind peste cîmpii de maci, aducînd astfel o nouă dovadă că existența noastră nu mai cunoaște hotarul dintre mic și mare, fleac și măreț, matineu și seară, rest și total, urmînd ca fiecare să se comporte în consecință.

Mișcarea ireversibilului este ireversibilă. Simpla și fotbalistica finală a Cupei europene a cîștigătoarelor de cupe s-a desfășurat sub acest semn, la Basel, între F.C. Barcelona și Fortuna din Düsseldorf. A fost cea mai bună dintre cele trei finale anuale, cea mai spectaculoasă, cu cele mai multe goluri (7!), dar și cea mai dură, cea mai „tare" ca încleștare fizică, ca furie a jocului. „Un fotbal care face frică" — titra specialistul francez Jacques Ferran: „În genul masacru, finala de la Basel a fost, în ochii mei, mai cumplită ca finala Mundialului '78".

Un fotograf din spatele porții spunea că spectacolul acestor jucători aruncîndu-se turbați spre minge și adversar avea ceva halucinant. În ziarul elvețian „24 de ore", o fostă glorie a fotbalului, Eschmann, scria: „Probabil că lumea noastră sportivă urmează să se mulțumească doar cu ambianța unui meci și cu victorii de gladiatori. Acest fenomen este ireversibil", Jacques George, vicepreședintele Uniunii Europene, zice tot așa: „Forța primează de aici înainte asupra tehnicii, iar stiliștii nu mai au nici o șansă de a se impune. O regret în numele unei anumite idei despre fotbal, dar cred că e vorba de o mișcare (eu ce vă spun ? — n. mea) ireversibilă"...

E bine de știut că foarte mulți oameni de bine și competenți găsesc acest fenomen, al frumosului care nu mai e frumos dacă nu e și turbat, nu numai ireversibil, dar și normal — precum aparițiа reumatismului la oasele nefrînte, dar bătrîne. Președintele U.E.F.A. a spus calm, după bătălia de la Basel: „E fotbalul de azi". Antrenorul spaniol Rife și-a îmbrățișat soldații: „Au jucat cu inimă; dacă au lovit rău de cîteva ori, n-au făcut-o ca să vatăme, ci luați de elan". Chiar antrenorul învinșilor admite frumos: „Barcelona a jucat în limitele permise". La masa presei, majoritatea aprecia că, în ansamblu, e mai bine să vezi 7 goluri cu cîteva călcîie bine fricționate ca „supliment", decît un meci care sfîrșește cu jucători ieșiți ca din cutie, după duș. La urma urmei — spuneau ziariștii! — grav răniți nu s-au numărat. Așa e. Eu merg ireversibil mai departe și zic că atunci cînd vom număra morții într-un careu de tă, atunci ireversibilul ne va înghiți pe toți și cu toată liniștea vom putea spune că am ajuns, în sfîrșit, la capătul acestui drum fără întoarcere, adică ireversibil, dar cu sentimentul aspirației împlinite.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

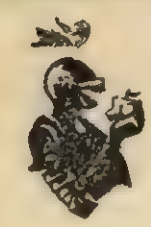

(Din AURORA — U.R.S.S. ■)

La Borzești

La Borzești copilăria are istorie,
La Borzești Ștefan vine seară de seară
S-aprindă luminile Moldovei,
S-asculte cintecele copiilor din țară.

La Borzești cerul e zugrăvit cu priviri,
Cravatele noastre acolo luminează și ele,
La Borzești noi învățăm
Sufletul patriei sub înalte drapele.

LAURA BUNDUC ■
Clasa a III-a, Școala generală nr. 9, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Copiii se (ne) amuză:

Ziceri de-ale Codruței B., 6 ani

Își spune povești : **„A fost odată ca un cocoș".** Unuia cu chelia transpirată : **„Ești ud pe fără păr".** Cînd se folosesc scobitori : **„Mîncăm cu coadă".** Ca s-o lași să doarmă cu degețelul în gură : **„Mi-e somn de trompețică".** Seara : **Steluțele care ne cad pe frunte sînt fierbinți ?" Iarna : „Ninge cu bucățele de cer". „Ce să fac cu atîta bucurie ?" Îmi cumperi un cărucior cu umbră ?"** (cu copertină). **„Da, calul vorbește. Asta e adevărat în poveste". „Ploaia se ține cu mîinile de nori. Cînd o dor mușchii își dă drumul și plouă".**

Prime audiții românești

Anul Internațional al Copilului a atras și pe compozitorii noștri în realizarea unor lucrări. Filarmonica **Gheorghe Dima** din Brașov și Corul de copii **Camerata infantes** oferindu-ne săptămîna trecută în concertul susținut la Ateneul Român, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", o valoroasă primă audiție absolută : **Două imagini pentru cor de copii și orchestră** de Liana Șaptefrați. Tînăra compozitoare și-a propus să realizeze un diptic simfonic de esență populară. Deși piesa nu era deloc ușoară (mai ales partea a doua, unde măsurile impare și ritmurile populare de dans se succedau cu mare repeziciune), totuși corul de copii brașovean (admirabil condus de Nicolae Bica) a cîntat pe dinafară, cu dezinvoltură și vădită plăcere, o partitură pretențioasă, remarcabil orchestrată și închegată ca formă. Liana Șaptefrați se impune cu fiecare nouă lucrare în fruntea celei mai tinere generații de creatori români, recentele premii internaționale dobîndite la Dresda și Hilversum confirmînd drumul artistic ascendent al acestei laborioase compozitoare.

Filarmonica **Gheorghe Dima** a prezentat la București încă două prime audiții absolute : **Poem** de Theodor Drăgulescu și **Piesă simfonică** de Myriam Marbé. Dirijor : Ilarion Ionescu-Galați. Filarmonica **Gheorghe Dima** din Brașov s-a impus printr-o suplețe și omogenitate timbrală remarcabilă, printr-o dăruire artistică cuceritoare, printr-o disponibilitate surprinzătoare față de muzica nouă, virtuți ararcori întîlnite la orchestrele noastre simfonice. **Poemul (In memoriam)** de Theodor Drăgulescu este dedicat copiilor care au murit în timpul celui de-al doilea război mondial. Este o muzică meditativă, sinceră, închegat construită, demonstrînd meșteșugul cert al lui Theodor Drăgulescu în minuirea orchestrei.

Publicul bucureștean, reticent în ultima vreme la afișul autohton de prime audiții, a ocolit pe nedrept un concert de excepție. Să sperăm că ne vom reîntîlni cu actiștii orașului de la poalele Tîmpei în finala Festivalului național „Cîntarea României", cînd auditorii noștri nu vor mai evita această formație simfonică de prim rang a țării.

VIOREL COSMA ■

Visînd

M-au găsit pe malul mării, ascunsă într-o scoică. Mă învelisem în gînduri și așteptam să mă fac perlă.

Nu știau de unde vin și nici cît timp dormisem somn rotund de valuri, nu știau că, mai tîrziu, le-aș fi putut împodobi gîturile zbîrcite sau le-aș fi întinerit degetele. N-avea cine să-i îndemne să mai aștepte o vară.

S-au repezit lacomi să simtă gustul de sînge și de sare și au desfăcut scoica printr-o simplă lovitură de cuțit. M-am rostogolit afară, pe nisipul fierbinte, încercînd să-mi ascund chipul printre suvițele lui tăioase, stringîndu-mi cu putere gîndurile în jurul umerilor de sidef. Dar nu aveam scăpare. M-au scos din nisip și-au început să-mi tragă, de pe umeri, gîndurile.

La început s-au desprins toate gîndurile superficiale, de care chiar eu voiam să mă lepăd. Nici n-aveau ce face cu ele ; aveau destule oglinzi prin case. Atunci, m-am îndurat să le arunc în ochi gîndurile mele pline de ură. Aveam chef să-i văd zvîrcolindu-se de durere pe dogoare de tărîm. Dar gîndurile mele n-aveau forță să-i cuprindă pe toți. Și cei salvați mi-au smuls de pe umeri iubirile ; le-au împărțit între ei și s-au apucat să le îmbrace. Nu li se potrivea nici una — erau prea mari. Atunci le-au ciopîrțit în cîrpe de praf pentru casele lor îmbîcsite. Mi-au luat și gîndurile curate ca să-și încalțe copiii, vara, cînd pot umbla desculți, fără să le pese de vorbele lumii.

Și-uite-așa mi-au desprins de pe umeri și brațe, rînd pe rînd, toate gîndurile. Unele au urcat cu încredere, în jos, alături de noii lor stăpîni ; altele s-au sinucis de îndată ce n-au mai simțit, sub ele, prospețimea sidefului. Nici unele n-au ales o cale de mijloc. Asta mi-a plăcut.

Cu mine n-aveau ce să mai facă. M-au băgat, la loc, în scoică și cineva a aruncat-o în mare, acolo unde-i e locul. De-atunci plutesc în somn rotund de valuri, căutînd să nu mă prefac în perlă. Din cînd în cînd, ca să nu mă plictisesc, deschid scoica și adun cuvinte aruncate-n vînt de oameni. Poate că — mai tîrziu, cine știe ? — am să-mi împodobesc cu ele gîtul și degetele. Și, pentru că mi-a încolțit pe umeri, fără să vreau, gîndul ăsta, aștept să mai treacă o vară...

Peste cîmpiile topite

Cînd îmi lipsește ceva fug de acasă. Prima dată am fugit înainte de-a mă naște. Ploua cu început de primăvară iar eu dansam imaginar pe pămîntul apos. Era atît de bine ! Și totuși m-am întors pentru că se făcuse cerul cînd toți mă așteptau cu dor de Făt-Frumos bălai. M-am întors ca să mă nască copila brună cu priviri de oră tîrzie. Așa am intrat în sufletul casei : micuță și plouată, scîncind, din amintire, melodia imaginară a dansului de dinainte de-a mă naște.

Chiar în seara aceea am făcut cunoștință cu mama și, pentru prima dată, am zîmbit alb cînd mi-a întins prosopul cu vară — ca să-mi usuc pielea în el — și un perete pe care am învățat să-i silabisesc numele în cretă colorată. Era bine cu ea. Și, totuși, as mai fi vrut și altceva. Așa că, de îndată ce a început să plouă, m-am șters de numele ei pe rochia albă și, pentru a doua oară, am fugit de-acasă.

Iarba udă se cocea tomnatic sub căldura tălpilor mele și picăturile de ploaie mă-ncununau domnită peste cîmpiile topite. M-am oprit la marginea pădurii, acolo unde se adăposteau cîli suri. Erau frumoși, născuți din soare, dar cînd am vrut să le mîngîi coamele verzi, m-au simțit că-i căutam pe tata și, pentru că-i voiau numai pentru ei, m-au alungat cu nechezături oribile. N-am plîns, fiindcă nu știam cum se plînge, însă am cerut ajutor ploii și ploaia mea și-a năpustit stropii de bici pe spinările cailor și-a dat copacii la o parte ca să le facă loc larg de trecut, în goană nebunească, spre ei. Am urmat caii ascunsă printre coamele lor verzi și, cît ai clipi din ochi, am ajuns la tata. Deși nu mă văzuse dinainte de-a mă naște, m-a recunoscut după rochia pătată cu două silabe din cretă colorată și, pentru întîia oară, a uitat să-și adape caii însetați ca să mă primească pe mine, domniță peste cîmpiile topite. Dar ploaia a stat deodată și, de mîna cu tata, m-am întors acasă. Aici, fiecare am primit cîte un prosop — ca să ne ștergem de pămîntul de-a fi fugit — și am mîncat bine la masa triunghiulară pe care mama ne așternuse dragostea ei. E bine acasă, dar tot mai vreau ceva. Cînd o să-nceapă ploaia, am să-mi încing cu ea mijlocul și-am să fug în lumea largă ca să mă vadă toți ochi albaștri domniță frumoasă peste cîmpiile topite.

De-ar ploua mai repede !

MIHAELA LOMOTESCU ■

Copii de „argint"

La 29 aprilie, anul acesta, trei elevi de pe plaiurile noastre, invitați în Mexic — în cadrul manifestărilor legate de Anul Internațional al Copilului — la un concurs de sculpturi în nisip au cucerit medalia de argint. Pe plaja de la Acapulco, scăldată de valurile înspumate ale Pacificului, în compania sculptorilor în pantaloni scurți în număr de aproape 200, reprezentînd 32 de state de pe toate continentele, trei copii purtînd în inimă tricolorul românesc l-au înălțat pe marele Brâncuși în nisipul auriu, aducînd astfel un modest omagiu genialului dălțuitor de forme. Strădania celor trei copii — Marcu Adelina, Mărculești, județul Ialomița ; Leuce Lucian, Oradea, și Artimon Dan Cătălin din Arad — a fost răsplătită cu medalia de argint, cea de aur fiind oferită micilor mexicani, care au avut dealtfel posibilitatea să se pregătească timp de un an pentru modelarea nisipului.

Copilul patriei

Femela a luat pămînt fierbinte, pămînt eroic din pămîntul patriei, pămînt din care cresc spicele copilandre, ca apoi să se legene în bătaia aurită a vîntului. Și-a suflecat mînecile și a plămădit din el un copil. A adunat într-un coșuleț de boranguic albastrul de mărgean al cerului și i-a făcut ochii.

Pentru ca să-și îmbrace copilul, a cules rochița rîndunicii, trandafiri și albăstrele. Și ca să-i dea viață au venit ei, Mircea, Ștefan, Iancu, Mihai, Nicolae și i-au pus suflare din suflarea lor, inimă din inima lor. Într-o mînă i-au pus un paloș să apere la nevoie cu el țara, iar în alta o floare, ca să lumineze cu ea pacea acestui popor.

Așa am venit eu pe lume. La sînul patriei, milioane de mame și tați lucrează pentru mine în fabrici și uzine, în munți și pe ogoare. Lucrează cu uneltele albe ale bucuriei, să crească și să devină puternic copilul patriei.

FLORENTINA GRIGORESCU ■
clasa a VIII-a, Cenaclul literar „Zburătorul", Casa pionierilor și șoimilor patriei, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

● Primim la redacție următoarea scrisoare :

„Mă numesc Ion Afrăsinei și locuiesc în satul Ghidici, comuna Piscu Vechi, județul Dolj. Nu mică ne-a fost bucuria cînd în anul 1971 fetița noastră, absolvind clasa I, a obținut diploma de merit. Dar cu toată părerea de rău trebuie să spunem că aspectul diplomei nu ne-a plăcut : o hîrtie de calitate îndoielnică, un colorit verzui decolorat și un chenar cenușiu. Fiecare sfîrșit de an aducea ca rod al muncii fetiței noastre o altă diplomă (de fapt aceeași), care se deosebea numai prin înscrierea clasei. Și așa pînă în 1978. Diplomele de la clasele I—IV nu se deosebesc cu nimic de cele de la clasele V—VIII. S-ar impune o diferență măcar de la o treaptă de învățămînt la alta. Pedagogii, psihologii, ministerul de resort nu au nimic de spus în această privință?"

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) – 1619 ; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) – 1606 Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) – 1618 ; Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătroșcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) – 1787 și 1617 ; Cultură – cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) – 1618 ; Fotoreportaj (Elena Ghera, Ion Preoșoanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) – 1595 ; Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Colonă) – 1782, 1621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN – 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

Biblioteca județeană

25

ANUL XXVIII (1254)
21 IUNIE 1979

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

EDIȚIA A II-A

23 AUGUST

VICTORII ISTORICE ÎN ANII LIBERTĂȚII

Binele pămîntului, binele omului!

O imagine din bătălia numită seceriș

INDUSTRIA — TEMELIA BUNĂSTĂRII

Istoria modernă și contemporană atestă fără putință de tăgadă că progresul societății omenești este intim legat de amplificarea și profunzimea industrializării.

Crearea unei industrii a fost sarcină istorică a capitalismului. Dar acesta a făurit industria numai într-un grup restrîns de țări, majoritatea popoarelor rămînînd cu o economie agrară slab dezvoltată și, ca atare, dependentă de economia [illegible] industrializate.

Spre deosebire de țările din Apusul Europei și America de Nord, dezvoltarea [illegible] a produs ceva mai tîrziu și în condițiile menținerii unor puternice rămășițe feudale. Producția mașinistă apare pe baza tehnicii de import, ceea ce face ca, în condițiile dependenței de capitalul străin, ramurile de bază ale industriei să rămînă mult în urma cerințelor economiei.

Cu toate acestea, în a doua jumătate a secolului trecut, în țara noastră industria se dezvoltă, apare un proletariat modern de fabrică și, odată cu el, se dezvoltă o puternică mișcare muncitorească. Dezvoltarea industriei are loc însă, în condițiile pătrunderii rapide a capitalului străin în principalele ramuri industriale, transformînd România într-o țară dependentă.

După primul război mondial, la fel ca și în alte țări, și în România se produc modificări pozitive în dezvoltarea economică, în evoluția industriei. Astfel, cu toate urmările nefaste ale crizei economice din anii 1930—1933, dezvoltarea industriei în perioadele 1921—1930 și 1933—1938 cunoaște un puternic avînt, atingînd în 1938 cel mai înalt nivel din istoria presocialistă a țării.

(Continuare în pag. 2—3)

Conf. dr. ALEXANDRU CIORA ■

Făurarii de viteze

La 1 septembrie 1949, la numai 5 ani de la Eliberare, într-o Românie abia scăpată din lanțuri, abia ieșită în largul istoriei [illegible] an de sfîrșit de veac de sărăcie și foame, de [illegible] și barbarie, cu aceștișul a tot felul de arzătoare, presante probleme implintate în epiderma, în mușchii, în osul, în materia cenușie a oamenilor, Partidul Comunist — ca forță a trecutului de luptă, a prezentului de construcție, a viitorului de împliniri — decidea, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri al tinerii noastre Republici, clădirea, la poarta de sud-est a Craiovei, a unei întreprinderi care, în timp, avea să devină cea mai mare cetate a industriei electrotehnice românești : „Electroputere".

Au trecut de atunci exact treizeci de ani. Vom alege din ei — fiindcă viața însăși ne recomandă această alegere, impunîndu-i ca pe cei mai fierbinți, ca pe cei mai denși, ca pe un veritabil concentrat de istorie, ca pe un corolar al giganticului efort constructiv pe care-l numim industrializarea socialistă a României — anii din urmă, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului. Sînt anii cînd, lîngă „Electroputere" și lîngă o mare întreprindere mecanică de material rulant, pe platforma industrială din sud-estul Craiovei, oraș altădată fără industrie, s-au aliniat și se aliniază, într-o amețitoare aglomerare de hale moderne și de eșafodaje de schele, unele din cele mai mari cetăți ale noului din cîte împodobesc harta de forță a României socialiste : o întreprindere de utilaj greu, o întreprindere de tractoare și mașini agricole, o în-

(Continuare în pag. 12)

ILIE PURCARU ■

Pentru că sîntem liberi...

„Pentru că sîntem liberi, avem o răspundere...
Reflexul libertății noastre este misiunea noastră..."

Cuvintele de mai sus aparțin unui om progresist, un savant străin. Ele n-au fost scrise, desigur, pentru România, pentru cetățenii ei, dar reprezintă — sînt de părere — una dintre acele formule memorabile ce dispun de forța intrinsecă de a stimula capacitatea noastră de reflecție la propriile însemnări în mecanismul vieții sociale. Fapt deosebit de firesc și necesar acum, cînd ne pregătim să aniversăm a 35-a oară ziua libertății.

Tema libertății este o temă minunată, inspiratoare. O temă veche. Aceea a condiției omului într-o societate cu adevărat liberă ne apare ca mult mai nouă, mai proaspătă, mai inedită, datorită, aș zice, îmbogățirii — prin socialism — a noțiunii înseși de libertate. Gestul primar (esențial, desigur, dar primar) al libertății — ruperea lanțurilor, desfacerea cătușelor, ieșirea de sub tutela unui stăpîn — a urcat, la noi, pe spinarea celor trei decenii și jumătate de lupte necurmate, foarte diverse ca formă concretă, la trepte de mare altitudine, omul dispunînd astăzi de cîmpul unei vaste și imediate perspective de interpretare profundă, complexă, îndeosebi filozofică, a propriei existențe, a propriului destin.

Iată de ce tocmai pentru că îl văd pe om așezat pe un asemenea pisc al aspirațiilor celor mai înalt umane, îmi place expresia savantului citat: „pentru că sîntem liberi, avem o răspundere"..

„Pentru că sîntem liberi", „o răspundere..."

În acest cîmp vizual, al omului României anului 35

(Continuare în pag. 5)

EUGEN FLORESCU ■

În pagina 30

Securitatea europeană — permanență a politicii externe a României (II)

de DUMITRU ANINOIU

O FILĂ DE EXCEPȚIE ÎN MEDICINA LUMII

Mărturisim, stimați cititori, că atunci cînd am primit la redacție știrea, nu am realizat în primele momente că avem de-a face cu un caz de excepție, care va face, fără doar și poate, înconjurul lumii. Ni se anunța că la spitalul județean din Tîrgoviște s-a născut un copil în urma unei sarcini abdominale și că atît copilul cît și mama sînt bine, în afara oricărui pericol. Pentru a cunoaște exact dimensiunile extraordinarului „fapt divers" care ne fusese adus la cunoștință, ne-am adresat iubitului profesor doctor **Henriette Ciortoloman** recunoscută specialistă în obstetrică-ginecologie care ne-a declarat următoarele :

(Continuare în pag. 29)

GHEORGHE DECEMBRIU ■
B. DAN ■

TRIUMFUL TEATRULUI „L. S. BULANDRA" ÎN AMERICA

Printre pasagerii care coboară din aeronavă se află cîțiva din reprezentanții Teatrului „L.S Bulandra" care a efectuat un turneu în orașele New Haven, New York și Washington din Statele Unite ale Americii. Așa după cum am mai anunțat, reprezentațiile de turneu au fost **O scrisoare pierdută** de I.L. Caragiale și **Elisabeta** de Paul Foster ambele în regia lui Liviu Ciulei. Din cronicile publicate pînă acum de presa americană rezultă că turneul a constituit un adevărat triumf al școlii românești de teatru.

Citiți în pagina 24 primele declarații făcute de actorii Teatrului „L.S. Bulandra" la sosirea pe aeroportul Otopeni și cîteva fragmente din cronicile ziarelor americane The New York Times și The Washington Star.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Dialog viu, permanent cu țara, întotdeauna în stima și dragostea țării

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL CONSTANȚA

În cursul zilei de miercuri, 20 iunie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat o vizită de lucru în județul Constanța, vizită care constituie un nou și rodnic dialog al președintelui țării cu harnicii locuitori ai pământului dobrogean.

Prezența permanentă a secretarului general al partidului în mijlocul oamenilor muncii, analiza profundă și exigentă, la fața locului, a modului în care se acționează pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului adaugă dialogului, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl poartă cu făuritorii bunurilor materiale, valoarea unei excepționale contribuții la perfecționarea continuă a vieții economice și sociale din întreaga țară, impulsionează activitatea productivă, mobilizează forța creatoare a celor ce muncesc pentru îndeplinirea integrală a prevederilor actualului plan cincinal.

Noua vizită de lucru a președintelui țării pe meleagurile frumoasei Dobroge a avut ca scop analiza activității ce se desfășoară pe marele șantier naval de la Mangalia, precum și a felului în care se desfășoară munca în unitățile agricole, cooperatiste și de stat, din această parte a țării, după crearea consiliilor unice agroindustriale, cum se introduc în practica agricolă tehnologii și metode noi, în scopul ridicării randamentului muncii în acest deosebit de important sector al economiei noastre naționale. În toate momentele vizitei, constănțenii au întîmpinat pe secretarul general al partidului cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă.

Primul obiectiv al vizitei l-a constituit Șantierul naval din Mangalia, profilat pe construcții și reparații de nave.

Gazdele au raportat cu mîndrie secretarului general că indicațiile date anterior au fost transpuse cu fermitate în viață, că în perioada 1974—1979 au fost puse în funcțiune însemnate capacități de producție, cum sînt printre altele docurile de construcții și reparații, amplasate în tandem, soluție ce s-a dovedit deosebit de economicoasă. De asemenea, s-a construit și lansat la apă mineralierul de 55 000 tdw „Callatis", primul din seria de mare tonaj prevăzute a se realiza la Mangalia. Aprecînd rezultatele obținute, secretarul general al partidului a cerut să se grăbească ritmul de realizare a întregii investiții. De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se extindă și mai mult automatizarea în procesul de sudură și a subliniat, totodată, necesitatea măririi capacității de reparații a navelor comerciale, a intensificării lucrărilor de execuție a cheiurilor și platformelor de armare, a canalului șantierului.

În continuarea vizitei de lucru, secretarul general al partidului a purtat un amplu dialog cu specialiști și cadre de conducere din agricultură, cu mecanizatori și cooperatori. Au fost vizitate trei dintre cele mai reprezentative unități agricole ale județului: I.A.S. Amzacea, unitate componentă a Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Topraisar, Complexul pentru creșterea și îngrășarea tineretului taurin Tortomanu și Cooperativa agricolă Poiana, din cadrul Consiliului agroindustrial Valu lui Traian, un important furnizor de legume pentru întregul litoral. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat un viu dialog cu gazdele, cărora le-a făcut numeroase recomandări și le-a dat prețioase indicații în vederea obținerii unor recolte sporite, a unor producții îmbunătățite de carne, lapte și lînă.

Mulțumind, oamenii muncii constănțeni au promis că vor acționa cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea sarcinilor ce le revin, că își vor aduce, alături de întregul popor, întreaga contribuție la progresul accelerat al economiei naționale.

MIRCEA RAICIU ■

La Întreprinderea agricolă de stat Amzacea

În cooperativa agricolă Poiana, mare furnizoare de legume pentru litoral

Industria — temelia bunăstării

(Urmare din pagina 1)

Așa cum se arată în Programul partidului, cu toate progresele obținute pînă atunci, la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX, România se prezenta ca o țară slab dezvoltată, cu o economie predominant agrară, în care relațiile de producție feudale erau încă puternice, aflîndu-se în prima fază a dezvoltării capitalismului, în timp ce pe plan mondial se produsese trecerea capitalismului la stadiul său monopolist.

Cel de al doilea război mondial a adus distrugeri imense economiei, nivelul producției industriale reprezentînd, în 1944, mai puțin de jumătate din nivelul anului 1938.

Caracteristica generală a gîndirii marxiste a partidului nostru este susținerea consecventă a ideii de industrializare a țării. O contribuție însemnată în acest sens o aduce Conferința Națională a partidului din 1945 care subliniază că: „progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării".

Istoria partidului nostru situează pe un loc de seamă, după rolul jucat în abordarea acestei probleme, Congresul al X-lea al P.C.R., contribuția personală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În 1978 producția industrială a fost de 28 ori mai mare decît în 1950, iar produsul social și venitul național de 13 ori mai mare. Producția anului 1950 se realizează în prezent în numai 12 zile la energie electrică, în 17 zile la oțel, în 19 zile la tractoare, în 28 zile la ciment și în 2 zile la mobilă, ceea ce reflectă marele salt realizat în dezvoltarea industriei românești.

Pe acest fond s-au produs modificări substanțiale în structura de ramură a economiei, în repartizarea forțelor de producție pe teritoriul țării și în modul de trai al populației.

O dezvoltare deosebită au cunoscut construcția de mașini și chimia, ramuri capabile să valorifice superior resursele naturale și umane ale țării, să schimbe întregul conținut al procesului de muncă. S-a modificat raportul dintre producția mijloacelor de producție (grupa A) și bunurile de consum (grupa B). În 1938, 45,5 la sută din producția industrială aparținea grupei A, iar din aceasta circa jumătate o constituiau produsele primare, ceea ce făcea ca, pe ansamblu, producția industrială să aibă un grad scăzut de prelucrare.

Promovarea consecventă a progresului tehnic, a cuceririlor științei contemporane au impus modificarea acestei stări de lucruri. Astfel, în perioada 1950—1977, grupa A cunoaște un ritm de dezvoltare de 14,2 la sută, iar grupa B de 10,6 procente, circa 72,5 la sută din producția industrială actuală fiind dată de grupa A și numai 27,5 la sută de grupa B. Pe acest fond, ponderea chimiei crește de la 3,1 la sută în 1950 la 11,7 la sută în 1977; construcția de mașini de la 13,3 la sută, la 33,3 la sută, iar ponderea industriei alimentare scade de la 24,2 la sută la 12,7 la sută, deși volumul acesteia crește de 12 ori. S-au creat ramuri și subramuri noi, necunoscute în trecut, ceea ce a făcut ca 75 la sută din mașinile și utilajele necesare realizării programului de investiții în 1978 să provină din producția internă. Construcțiile ocupă al treilea loc după industrie și agricultură în economie, totalizînd un număr de muncitori aproape egal cu al întregii industrii din 1948. S-a produs transformarea radicală a procesului de muncă din agricultură, transporturi și alte ramuri ale economiei naționale. Agricultura a trecut de la sistemul gospodăresc la predominarea agriculturii de tip industrial care se afirmă tot mai pregnant după 1970. Concomitent a avut loc o puternică înnoire a potențialului de producție al țării, pe fondul științei și tehnicii contemporane, peste 68 la sută din fondurile fixe existente în economie fiind create în ultimul deceniu.

În anul trecut, 31 de județe au dat producții industriale de peste 10 miliarde lei, iar în 1980 toate județele vor atinge acest nivel. Datorită acestui ritm de dezvoltare, din 1968, localități numeroase au cunoscut transformări radicale. Printre acestea se numără și foste centre social-culturale ca Tîrgoviște, Vaslui, Zalău, Bistrița, care au fost complet restructurate.

În realizarea sarcinilor repartizării teritoriale a industriei pînă în 1980, un rol important îl are Programul suplimentar de creștere a producției industriale cu 100—130 miliarde lei, adoptat de Conferința Națională a partidului din 1977 care „dă garanția înfăptuirii acestui obiectiv, prevăzînd industrializarea într-un ritm mai rapid a zonelor mai puțin dezvoltate. Totodată, s-a avut în vedere amplasarea unor noi întreprinderi în centre muncitorești, în vederea suplimentării locurilor de muncă pentru femei".

Succesele obținute în industrializarea socialistă au schimbat radical locul și rolul României în cadrul diviziunii internaționale a muncii, în circuitul internațional de valori. Volumul comerțului exterior era de 28 ori mai mare în 1978 decît în 1950. Este rodul politicii științifice a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, de largă colaborare cu toate statele indiferent de orînduirea socială. Astfel, România întreține relații economice cu peste 140 de state, participă la activitatea a peste 300 de organizații guvernamentale și negu-vernamentale, aducîndu-și o contribuție însemnată la discutarea și soluționarea

În mijlocul unui mănos lan de porumb

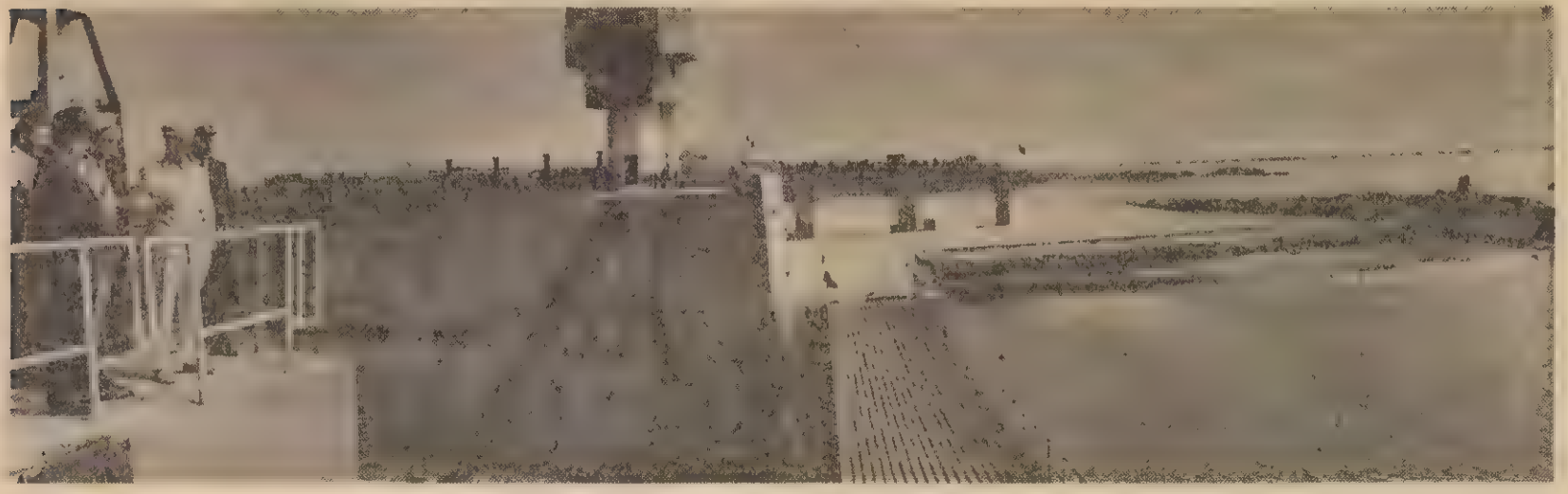

La Șantierul naval de la Mangalia

tuturor marilor probleme ale lumii contemporane. Pe plan economic, țara noastră a devenit un partener important nu numai pentru țările socialiste și cele eliberate din sistemul colonial dar și pentru țările capitaliste dezvoltate care dețin circa 32 la sută în comerțul exterior al României. Ceea ce exprimă nivelul calitativ ridicat al produselor românești. Dintr-o țară în exportul căreia predomina combustibilul și materiile prime minerale și agricole, România a devenit un stat în exportul căruia grupa predominantă o constituie mașinile, utilajele, mijloacele de transport și produsele chimice. Structura importului s-a schimbat și ea. De unde altădată importam cu precădere mașini și utilaje, plătind 8—10 tone produse pentru o tonă importată, astăzi ponderea principală în importuri o dețin combustibilii și materia primă necesară dezvoltării industriei. Pe acest fond, reproducția socialistă în țara noastră a căpătat trăsături tot mai specifice țărilor dezvoltate : comerțul exterior crește mai repede decît produsul social ; durata reînnoirii fondurilor fixe scade, iar ritmul introducerii progresului tehnic crește ; înzestrarea tehnică a muncii se situează la un nivel apropiat de țările dezvoltate.

Odată cu modificările în structura economică, s-au produs transformări în structura socială a țării. Astfel, în 1978 două treimi din populația ocupată a țării lucra în ramurile neagricole, față de numai un sfert în 1950, iar personalul muncitor a sporit de la 2,1 milioane în 1950 la 7 milioane în 1978.

Conducerea partidului subliniază că finalitatea oricărei creșteri economice trebuie să se reflecte în satisfacerea nevoilor populației. În etapa actuală a revoluției socialiste, creșterea veniturilor din muncă, concomitent cu menținerea unui raport optim între acestea și cheltuielile sociale, constituie instrumentul principal de ridicare a bunăstării poporului.

Caracteristic perioadei 1950—1978 este faptul că, pe măsura creșterii productivității muncii și a venitului național, retribuția medie lunară a personalului muncitor a sporit de 6 ori. Veniturile populației ocupate în sectorul socialist, provenite din retribuție, au ajuns la 249,6 miliarde lei în 1978 față de 65 miliarde lei în 1965. Sporul de 181,6 miliarde este de 5 ori mai mare decît întregul venit național al României din 1950. Concomitent, veniturile țărănimii provenite din muncă în C.A.P. și gospodăriile personale au sporit de 3,3 ori.

Pe această bază a sporit volumul și s-a îmbunătățit structura consumului populației, România ajungînd la circa 3 000—3 100 calorii pe locuitor, adică la nivelul mediu al țărilor dezvoltate.

Transformări deosebite s-au produs și în condițiile de muncă și de securitate a muncii, cultură și odihnă, asigurarea cu locuințe, asistența medicală și socială etc. Dintr-o țară cu 40 la sută din populație analfabetă, România a ajuns să-și satisfacă în întregime nevoile de cadre din producție proprie și să acorde sprijin substanțial țărilor recent eliberate. S-a generalizat învățămîntul de 10 ani și peste 80% din copiii de vîrstă preșcolară sînt cuprinși în grădinițe și cămine. Dezvoltarea bazei tehnice și asigurarea cu cadre medicale a fiecărei localități urbane și rurale a creat posibilitatea accesului larg și gratuit al întregii populații la asistența medicală. Pentru prima oară în istoria României — țara noastră situîndu-se în această privință printre primele din lume — s-a introdus pensionarea întregii populații virstnice, inclusiv a țărănimii necooperativizate din zonele de deal și munte. Utilizarea în producție a rezultatelor științei și tehnicii moderne și creșterea productivității muncii au permis trecerea din 1978 la reducerea săptămînii de lucru, de care în 1979 va beneficia 55—60 la sută din personalul muncitor. Gradul de urbanizare a crescut, populația urbană reprezentînd 49 la sută din populația țării, față de 38,2 la sută în 1966. Fondul de locuințe crește necontenit, numai în 1966—1976 sporind în mediul urban cu 992,9 mii locuințe, iar în acest cincinal cu circa 1,1 milioane locuințe, în condițiile creșterii gradului de confort și a ponderii locuințelor cu trei, patru și cinci camere.

Un rol hotărîtor în obținerea acestor mari succese în istoria contemporană a României l-a avut politica științifică a partidului de repartizare a venitului național în fond de acumulare și fond de consum. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Consfătuirea pe țară cu lucrătorii din industrie, construcții, transporturi și agricultură, viața a demonstrat necesitatea unei rate înalte a acumulării. Dacă rata acumulării ar fi fost de 25 la sută în 1966—1980, creșterea venitului național ar fi cunoscut un ritm de 7 la sută față de 10 la sută realizat, iar fondul de consum 4 la sută, față de 7,4 la sută, fiind cu circa 660 miliarde mai mic. Menținerea unui raport optim între acumulare și consum a permis României să înregistreze unul din cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare economică și de ridicare a standardului de viață din lume, asigurînd progresul general al țării și creșterea prestigiului său internațional. Succesele obținute constituie o însemnată contribuție a partidului nostru, a secretarului său general, la îmbogățirea tezaurului marxism-leninismului, la creșterea prestigiului și influenței socialismului în lume. Ele demonstrează caracterul științific și justețea politicii partidului, relevă forța sa politică și organizatorică, ceea ce face ca Programul partidului să devină programul întregului nostru popor.

Congresul al XI-lea și Programul aprobat de acesta au stabilit ca unul din obiectivele strategice ale etapei actuale și viitoare : „Dezvoltarea în continuare, cu prioritate, a industriei socialiste, orientarea sa fermă spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate care valorifică în mod superior resursele de materie primă și munca socială". Obiectivele stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din 1977, materializarea sarcinii de transformare a cantității într-o nouă calitate vor da noi dimensiuni realizărilor poporului nostru sub conducerea înțeleaptă a partidului său.

Cultul muncii, cultul valorii

Lupta pentru „sinteza fină"...

De fiecare dată cînd am vizitat Institutul de chimie din Cluj-Napoca, am auzit vorbindu-se despre **sinteza fină**. Și am aflat că, prin ea, chimiștii înțeleg să obțină din cîteva grame de substanță valori de milioane sau zeci de milioane de lei sau lei-valută !

La „Sinterom" din Cluj-Napoca, o unitate binecunoscută pentru preocupările pe planul creației științifice și tehnice, „sinteza fină" înseamnă și altceva. Înseamnă, de pildă, să renunți la a mai fabrica corpurile bujiilor din bare și să aplici o tehnologie nouă : **extruziunea.** Tradusă în cifre, asta înseamnă să obții din aceeași tonă de țeavă nu 8 000 de bucăți, ci 24 000 ! Și încă ceva : să reduci timpul de execuție al unei piese de la 14 secunde la cel mult 2 secunde.

La I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca, adică Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigorifică, unitatea de măsură nu e secunda. Instalația premiantă a institutului, așa cum îmi spunea directorul tehnic, inginerul Vasile Lazăr, e cea de lichefiat azot. De fapt, nu azot, ci aer. Pur și simplu, aer. Din aer, instalația gîndită de inginerul Zeno Miron, directorul institutului, separă într-o oră de funcționare 6 litri de azot lichid de înaltă puritate. Și tot aici, am aflat despre o altă izbîndă, care ne face să ne gîndim că verile caniculare pot veni în voie, fiind siguri că vom avea suficiente băuturi răcoritoare : la I.C.P.I.A.F. s-a realizat o familie de linii de îmbuteliat lichide alimentare, care execută în mod automat toate operațiile : spălare, controlul nivelului, etichetare și altele. Evident, e vorba și aici de o prioritate națională, ca dealtfel și la familia clujeană a I.C.P.E.T.-ului. De fapt, aici, la Institutul de cercetări și proiectări echipamente termoenergetice, pompele dozatoare realizate și utilizate în special în industria chimică, nu constituie doar o prioritate națională. Apoi, cazanele. Lupta pentru energie se măsoară aici în randamente ce se ridică la nivelul actualei tehnici mondiale. Și cazanele gîndite la Cluj-Napoca, care poartă nume precum ABA sau AIACS, au devenit prieteni buni ai tuturor celor ce au înțeles că azi, dar mai ales mîine, energia e problema cheie... Lupta pentru materii prime s-a amplificat odată cu preocuparea de a le gospodări cît mai chibzuit. S-a vorbit și s-a scris mult despre nisipurile caolinoase de la Aghireș. Dar ele nu erau folosite integral. Cercetătorii și proiectanții de la Institutul pentru substanțe nemetalifere — I.C.P.M.S.N., au elaborat o nouă tehnologie în vederea verificării în turnătorii și alte domenii, a nisipurilor grobe peste 0,4 mm. Nici nisipul acesta nu va mai lua de acum calea haldei. Inginerul Gheorghe Tudor, directorul tehnic, ne vorbește cu mîndrie și despre o altă realizare deosebită, pe linia valorificării grafitului de la Polovragi — jud. Gorj. Nu numai că nu vom mai importa grafit, dar vom ajunge chiar să exportăm ! Tehnologia gîndită de cercetătorii clujeni asigură un conținut de 99% carbon. Prin vechea tehnologie, la Baia de Fier, s-au obținut șarje cu un conținut de carbon între 60—75%. Cîte alte lucruri n-ar mai fi de consemnat ! Pentru că, pe baza cercetărilor efectuate în cadrul institutului în ultimii ani, s-au elaborat documentații de investiții pentru dezvoltarea unor unități miniere de peste 2 miliarde lei !

Transcriu cîteva din ideile ce-ar putea, ele însele, constitui subiecte de reportaj. Una din mașinile textile realizate la Unirea a fost medaliată cu aur la Zagreb. Tot la Unirea s-au realizat primele mașini românești pentru prelucrarea firelor chimice și a celor pentru prelucrat vîscoză... echipînd la Vîscofil una din secțiile distruse de cutremur.

La Cîmpia-Turzii, veștile despre noile mărci de oțeluri înalt aliate abundă. Și parcă, în imaginația mea, văd prelungindu-se pe fiecare șarjă de oțel incandescent jăcăturile de sudoare de pe fruntea Eroului Muncii Socialiste, Mihai Blag, motul coborît din Apuseni, cu mulți ani în urmă, însetat de școală și învățat cu hărnicia... Cu dealtfel și Gheorghe Mărînceanu, care n-a mai părăsit „Dermata" din ziua în care, imediat după război, intra ca simplu staglar. Staglarul de atunci, Eroul de azi al Muncii Socialiste, Gheorghe Mărînceanu, e între cei mai vechi directori din țară. Și între cei mai tineri, în același timp! Pentru că iubește tineretul! Pentru că el însuși se simte tînăr! Pentru că el, Eroul Muncii Socialiste, atît de solicitat și preocupat de „cotidian" și-a găsit timp să pună umărul și la valorificarea resurselor secundare rezultate din procesul de fabricație, participînd direct la „construirea" unei inedite fabrici de valorificare a acestora la combinat. Și sînt sigur că în ziua în care secția reconstruită special pentru valorificarea resurselor secundare a început să producă, a fost o sărbătoare a omului pentru care Combinatul „Clujana" înseamnă poate mai mult decît propria-i familie.

...Oare numai pentru Gheorghe Mărînceanu ? Cu siguranță, nu ! În județul-Erou sînt mulți Blag și Mărînceni! Se deosebesc doar prin numele ce-l poartă. Îi unește un gînd : toți sînt în căutarea celei mai bune rețete pentru **Sinteza fină...**

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

BALINT ANDREI este președintele C.A.P.-ului din orașul Săcele, județul Brașov. Balint Andrei se găsește aici, în fruntea obștii, din anul 1962, odată cu înființarea cooperativei agricole. Terenurile agricole ale cooperativei se întind la poalele Brașovului precum Brașovul se desfășoară la poalele Tîmpei. Din acest pămînt, care nu este deloc prea darnic, cei de aici au obținut anul trecut una din cele mai mari producții de cartofi din țară. Dar, cifra spectaculoasă este aceea că de pe întreaga suprafață cultivată s-au obținut peste 17 milioane kg de cartofi, ceea ce reprezintă 750 de grame pentru fiecare locuitor al țării. Și totul de aici, din acest pămînt zgîrcit, dintre munte și cîmpie. Au învins prețuirea și dăruirea oamenilor. „Ne așteptăm și anul acesta la cifre record — spune Balint Andrei. Pare a fi un an bun, cu toate că ploile ne-au cam ocolit în această primăvară. Dar pînă la toamnă, cînd vom cîntări din nou cartofii, în fiecare zi merg în lanurile de grîu și de orz, să-i ascult cum crește. Ne gîndim la pîinea viitoare. Ne apropiem, cu fiecare zi ce trece, de marele examen — recoltatul."

PUTEREA EXEMPLULUI ÎN CITEVA EXEMPLE

La Sinaia nu se fabrică numai ozon, ci și aparatura de injecție pentru tot ceea ce mișcă-n țară (și pe unde mai vîndem) cu motoare diesel : utilaj de foraj, autocamioane, locomotive electrice și hidraulice, tractoare... Dacă-i dai timpul necesar, de la tovarășul Constantin Neagoe, care este secretarul comitetului de partid de la MEFIN (sigla întreprinderii de mecanică fină), poți afla un Caraiman de informații. De pildă, că anul trecut, pe lîngă Ordinul Muncii clasa a treia, întreprinderea a mai primit și două diplome care abia acum — după ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 5 iunie — își etalează adevăratele semnificații : *prima* — pentru cei mai buni indici de utilizare a mașinilor, și *a doua* — de întreprindere fruntașă pe țară privind calitatea produselor. În ultimele cinci luni situația a rămas aceeași. Dacă însă insiști ca amănuntele să le primești tot de la dumneaului, atunci tovarășul Neagoe declară senin că ambiții de purtător de cuvînt n-are decît din cînd în cînd. Oricum, cine dorește să afle cum au fost posibile performanțele, el îi recomandă să observe atent ceea ce se petrece cu cei «peste o mie de la secția de prelucrări mecanice și montaj pompe de injecție», secție în care cuvîntul cel mai frecvent este policalificarea.

EXEMPLUL nr. 1...

...este tovarășul maistru principal Valerică Popescu care afirmă : „Cîndva, a fi cunoscut ca strungar însemna totuna cu a fi as în meserie. Azi, asta înseamnă mai nimic. Trebuie să stăpînești agregatul, adică să știi să aschiezi, să găurești, să alezezi, să filetezi... să fii maistru. Pentru asta îți trebuie musai mașini agregat. Care nu trebuie neapărat importate". Se poate proceda și ca în...

EXEMPLUL nr. 2

Productivitatea muncii trebuia sporită de trei ori, dar fără eforturi financiare deosebite. Altfel zis : «Descurcați-vă». Iar oamenii s-au descurcat. Pentru realizarea corpului de pompă erau folosite 7—8 mașini și 14 oameni. Inginerii Gheorghe Tiu, Gheorghe Moacă și Petre Dumitru, împreună cu alții, au gîndit, au proiectat și au realizat o mașină agregat pentru aceeași operație. Pe mașina în cauză lucrează acum doar doi oameni. (Pentru asta, inginerul Tiu — fost ucenic la MEFIN — a fost... nevoit să-și dea doctoratul. Și l-a dat.) Și dacă privești în secție cu ochi de cunoscător mai vezi că o bună parte dintre piese se execută pe agregate producție internă. Autodotare, adică. Iar productivitatea muncii a crescut de trei ori pentru că s-a procedat și ca în...

EXEMPLUL nr. 3

S-a pornit de la ideea că există mașini care pot fi folosite concomitent de un singur om. Ei bine, mașinile acelea au fost aduse uncle lîngă altele. «O să vă îngropați de vii în muncă» au fost amenințați Florin Cotacu și Ion Staicu — primii care au optat pentru polideservire. Realitatea a fost alta. Cei doi s-au îngropat un timp... între niște cărți. Au învățat ce este acela un releu de timp, un releu de automatizare și efortul a fost tot cel vechi. Noi și mai mari au fost doar retribuțiile. I-au urmat Gheorghe David, Iohan Deneș, Dumitru Sbîrnău. După care, alții au pretins chiar să lucreze *exclusiv* în poli-deservire : Traian Barbu, Ion Drăgoi, Ion Olaru, Stelian Vasii. Odată pornită, reacția în lanț nu s-a mai oprit. Decît accidental. Ca în...

EXEMPLUL nr. 4

Dacă lucrezi în flux e mai bine să nu lipsești. Îi încurci pe ceilalți. Vasile Pîntă mai lipsea. La fel procedau și Costel Popa, Gheorghe Răduță, Ion Căpățînă, Constantin Șandru. Pe primul — ca mai vîrstnic — colegii l-au pus în discuție: „Te eliminăm din colectiv". Celorlalți li s-au invitat părinții la uzină... N-au mai fost necesare și alte măsuri. Băieții și-au șters petele frecîndu-le cu muncă. Asta fie numai și pentru ca să nu se facă de rîs în fața fetelor. Ca în...

EXEMPLUL nr. 5

Grigore Bădilaș, Iosif Stelian și Tănase Marda, bărbați între 30 -35 de ani, făceau ajustări și debavurări pe linia de lăcătușărie. De mai multe ori li s-au înapoiat piesele spre relucrare. Cineva s-a gîndit să le trimită în ajutor pe Anișoara Tudor și pe Elena Tănase, tinere absolvente ale școlii profesionale. Iar fetele s-au impus prin corectitudine. La lăcătușărie. Dar și pe linia frezelor, Lucia Dobre, Elena Nenciu, Elena Florea, Elena Dumitru lucrau sub observația unor reglori bărbați. «Ei pot fi folosiți în altă parte» — a țîșnit ideea «fără reglori». Idee preluată urgent și bine folosită și pe linia de axe cu came, acolo unde se lucrează cu mașini de copiat electronice...

EXEMPLUL EXEMPLELOR

În pomenita secție indicele fluctuației este zero ! (În MEFIN acest indice este 0,005 !) «De la noi nu se pleacă decît în armată și la pensie ; și știți de ce ? Pentru că atmosfera este foarte, foarte respirabilă...» — mi s-a zis.

Firesc. Se respiră aer de Sinaia.

MIRCEA BUNEA ■

Minunații oameni simpli

Un fapt luminos ca soarele

Gheorghe Teodorescu, secretar al comitetului de partid pe platforma Combinatului siderurgic Galați, își amintește : Era în primăvara fierbinte a lui 1968, cînd constructorii și siderurgiștii purtau marea bătălie pentru a pune în funcțiune, în serie, prima oțelărie, primul furnal, laminorul slebing, fabrica de aglomerare etc. Dar tocmai de aceea era o foame fantastică de beton. Peste tot trebuia beton și tocmai atunci fabrica de pe platformă s-a oprit. Se defectase sistemul de elevatoare, de alimentare a fabricii cu ciment. Cadrele tehnice de acolo, în frunte cu ing. Alexandru Poter, susțineau că nu se poate face nimic. Dar vine un cetățean mărunțel, foarte vioi care s-a oferit să intre în elevator pentru a face operația respectivă, fără a demonta tot sistemul. A intrat acolo, a muncit mult pînă a reușit și cînd a ieșit afară, nu mai vedea soarele. În timp ce fabrica reintra în funcțiune, noi îl transportam la spital. I-au spălat ochii. Era să rămînă orb. A fost un risc pe care și l-a asumat singur. Cu o îngrijire bună, promptă, s-a vindecat. S-a întors la lucru mîndru de fapta sa. Și așa, neîntrerupîndu-se turnările de betoane, toate acele obiective, prima oțelărie, primul furnal, laminorul slebing etc. au intrat în devans în funcțiune. Puțini au știut însă că acele victorii se datorau și unui om mărunțel, foarte vioi, care și-a asumat un mare risc într-o clipă a vieții sale.

ION CHIRIC ■

„Spiritul omenesc trăiește prin evoluție și revoluție"

— Dați-mi voie, stimată tovarășă Elena Pătrășcanu-Veakis, să-mi trag sufletul. De cîteva luni tot încerc să vă abordez dar de fiecare dată nu am reușit. În atelierul dumneavoastră, unde ați avut amabilitatea să mă primiți, văd o sumedenie de schițe și planuri etalate pe planșetă. Poate o să vă mire faptul că încep discuția prin a vă întreba de ce lucrați atît de mult ?

— Pentru că încerc să recuperez ceea ce am fost împiedicată să fac timp de douăzeci de ani. Datorită unor împrejurări pe care presupun că le cunoașteți. Și ca să fiu sinceră, nici nu lucrez atît de mult cît mi-aș dori.

— În momentul de față sînteți pe afișele bucureștene cu cinci spectacole, fie ca realizatoare a decorurilor, fie a costumelor : „Femeia îndărătnică" de Shakespeare, „Căsătoria" de Gogol, „Zoo" de Vercors, „Fire de poet" de E. O'Neill, „Sonete" de Shakespeare, fără a mai pune la socoteală spectacolul ce-l pregătiți și pe care — din discreția ce mi-ați cerut-o — nu-l divulg cititorilor. În același timp știu că ați participat la loc de cinste pe simezele Sălii Dalles, la Expoziția trienală de scenografie, care a fost, și la Expoziția internațională cvadrienală de la Praga.

— Văd că sînteți bine informat. Dar iertați-mă totuși dacă vă întrerup și inversînd rolurile — nu pentru că sîntem în domeniul teatrului — vă întreb care este de fapt mobilul acestui interviu pe care mi-l solicitați. Preocupările mele, despre care vorbeați mai sus, nu mi se par determinante.

— Ați fost soția lui Lucrețiu Pătrășcanu și sînteți o veche militantă în mișcarea muncitorească. Ne interesează, firește, să cunoaștem cum trăiește, gîndește și muncește azi un om care cunoaște din această perspectivă anii de luptă în ilegalitate. În același timp sînteți o foarte cunoscută și unanim apreciată scenografă. Cum ați ales această frumoasă meserie ?

— De fapt am făcut studii de arhitectură. La Viena. Dar, încă din studențe și datorită unor împrejurări — zic fericite pentru mine — am avut contingențe cu scenografia. Ucenicia am făcut-o la profesorul meu Oskar Strnad, care, deși șef de catedră la arhitectură, era și unul din marii scenografi ai vremii, colaborator apropiat al celebrului regizor Max Reinhardt. Îmi amintesc, cu un dulce amuzament, că am început prin a decupa mii de frunze pentru pădurea din „Oberon", opera lui Karl Maria von Weber, montată de Strnad la Salzburg. E adevărat că nu erau frunze obișnuite, ci „fermecate" și transformate de Titania într-o vegetație de cristal presărată cu nestemate.

— De la acele „fermecate frunze" ați străbătut un drum complex și întortocheat. Dar astăzi aveți satisfacția că pe parcursul lui ați lăsat urme durabile.

— Ar fi o performanță... Scenografia — ca și spectacolul în general — este una din cele mai efemere flori din buchetul artelor.

— După cîte știu, ați fost un număr de ani cadru didactic la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu". Deci, și din acest punct de vedere ați lăsat o urmă. Acei studenți vor duce cu siguranță mai departe cele învățate de la profesoara lor. Nu sînt omul definițiilor, dar aș fi teribil de mulțumit dacă ați accepta să dați o definiție a scenografiei.

— Să nu căutăm cu tot dinadinsul definiții. Mai bine să stabilim rostul — după mine nu suficient de popularizat — al acestei arte a spectacolului. Pentru făuritorul ei ea reprezintă îmbinarea a două pasiuni : fascinația exercitată de actul teatral conjugată cu dorința de a crea o lume imaginară din forme, culori și lumini, ce trece dincolo de zidurile și cortinele înghițitoare ale scenei propriu-zise. Să nu uităm că teatrul corespunde unei necesități de a investiga adevărul și năzuința spre bine printr-o convenție ce răstoarnă regulile realului atît ca timp, cît și ca spațiu.

— Se vorbește adesea despre existența sau lipsa atmosferei scenice. Vă întreb : în ce măsură contribuie sau nu scenograful la crearea atmosferei în spectacol ?

— Lucrurile nu pot fi compartimentate : pînă aici răspunde regizorul, de aici încolo scenograful. Actul teatral este apriori un act colectiv, de echipă, care trebuie să aibă un limbaj comun, o afinitate spirituală și poate chiar temperamentală. Idealul ar fi o echipă bazată pe o „înrudire selectivă" — ca să-l cităm pe Goethe. Din păcate, la noi, echipa se constituie, adeseori, pe baze administrative. Atît regizorul cît și scenograful sînt pe același stat de plată. Dar artiștii, în general, sînt individualități cu personalitate pregnantă. S-ar putea să se înțeleagă sau nu. De aici, uneori, lipsa de unitate și de atmosferă în spectacol. Dar, după mine, „tonul" îl dă cadrul scenografic. Și asta chiar de la ridicarea cortinei.

— Am remarcat în felul dumneavoastră de a vă exprima un limbaj tipic de om de teatru. Înseamnă că acest limbaj v-a intrat în sînge ?

— Poate nu atît limbajul cît însuși teatrul. Dacă nu aș pune la socoteală lunga absență, cînd odată cu Lucrețiu Pătrășcanu și după moartea acestuia am fost departe de această lume, aș putea vorbi de o viață întreagă dăruită teatrului.

— În ultima vreme am luat cîteva interviuri unor persoane remarcabile, cărora, atunci cînd își depănau amintirile li se înlăcrimau ochii. Un coleg mai mai-

liții mi-a reproșat chiar că intervievații mei sînt cam lacrimogeni. Iată, stau cu dumneavoastră de cîteva ceasuri bune, am auzit multe lucruri impresionante, am văzut fotografii emoționante, dar niciodată nu ați lăcrimat. Cu prilejul dezvelirii bustului lui Lucrețiu Pătrășcanu, la Bacău, orașul său natal, ați avut chiar puterea să evocați inflexibila personalitate a fostului dumneavoastră soț și să stîrniți lacrimile altora. Deci, întrebarea este : cîtă putere trebuie să aibă un om pentru a se putea regăsi dincolo de suferință ?

— Dacă Lucrețiu Pătrășcanu a putut să moară în picioare, trebuia să pot vorbi și eu în memoria sa, tot în picioare.

— În ciuda faptului că lucrați mult, avînd și o sănătate precară, precum mi-ați mărturisit, nu dați impresia unui om obosit. Cum izbutiți să vă mențineți moralul acum și, mai ales, cum ați reușit atunci, în anii cei mai grei ai existenței dumneavoastră ?

— Acest moral este rezultatul unui exercițiu îndelung de voință. Voință de a supraviețui pentru a sta mărturie acelui moment de care eram convinsă că avea să vină și în care adevărul istoric avea să fie restabilit. În claustrarea mea făceam zilnic eforturi pentru a-mi menține memoria și luciditatea. Rezolvam în minte probleme de matematică, rememoram versuri, făceam exerciții în limbile străine pe care le cunosc și, tot în minte, compuneam povești și piese de teatru pentru păpuși. Or, așteptarea s-a dovedit întemeiată. După douăzeci de ani, la 26 aprilie 1968, cînd prin Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. a fost decisă reabilitarea post-mortem a lui Lucrețiu Pătrășcanu, și cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, prin cuvinte pline de principialitate partinică și căldură omenească i-a cinstit memoria.

— Văd aici, în bibliotecă, un raft cu operele lui Miron Radu Paraschivescu. Puteți să-mi spuneți ceva despre prietenia dintre poet și Lucrețiu Pătrășcanu ?

— Pentru că spuneați că amănuntele se asociază adesea cu obiectele, vă voi relata o întîmplare ce însoțește această prietenie. Lucrețiu Pătrășcanu avea o tichie marocană pe care i-o dăruise un prieten luptător în Spania războiului civil și pe care o adusese de acolo. Lucrețiu Pătrășcanu ținea foarte mult la această tichie și o purta iernile, cînd scria. Printr-un hazard, tichia aceasta s-a păstrat cu toate că tot restul avutului și manuscriselor nu a mai fost regăsit de mine. În amintirea prieteniei de care pomeneați am dăruit această tichie lui M. R. Paraschivescu. Acesta, la rîndul său, o purta aproape fără întrerupere la Vălenii de Munte, și multe din operele sale scrise de atunci și pînă la dispariția lui dintre noi au fost elaborate în compania acestei tichii. După moartea sa, la rugămintea mea, soția lui M.R.P., Lena, a donat-o Muzeului de istorie a Republicii Socialiste România, unde se află expusă în vitrina în care sînt documente referitoare la personalitatea lui Lucrețiu Pătrășcanu.

— Mi se pare că dumneavoastră ați pus bazele primului teatru de marionete din țara noastră și care, de la început, s-a numit „Țăndărică". Spun „mi se pare", deoarece aceste informații le dețin mai mult din auzite decît din lucrările de specialitate. Care este adevărul ?

— S-o luăm „cronologic". Ideea m-a încercat cred încă din primele mele întîlniri cu păpușarii populari, pe cînd eram copil. Apoi întîlnirile, din timpul liceului, cu numerele de figurine animate ale lui Th. Năstase, sub directoratul lui Victor Ion Popa. Mai tîrziu, ca scenograf, dorința de a nu mă rezuma doar la creația unor schițe de costume —, ce adesea, nu-și găsesc pe purtător expresia imaginată — ci și de a făuri personajul scenic în întregime. Supermarioneta, visul lui Gordon Craig și al lui Ion Sava. Dorința, în anii perioadei interbelice, de a crea un teatru politic pentru a putea exprima prin metafore, fie copilărești, fie grotești, ceea ce nu se putea spune deschis. În acest sens am și făcut o încercare împreună cu alți artiști de stînga, prin 1939, dar care a ratat din lipsă de fonduri. În sfîrșit, gîndul de a pune umărul, după Eliberare, cînd visul începuse a deveni realizabil, la educarea copiilor prin arta spectacolului păpușăresc, ce stă cel mai la îndemîna unui artist plastic. Un impuls important mi-a dat și teatrul condus de Serghei Obraztov, cu care am avut bucuria să mă întîlnesc de mai multe ori în țară și în străinătate.

— Dar numele de Țăndărică ?

— Mi se părea nimerit pentru un teatru care se adresa în primul rînd copiilor. Mic ca o țandără, dar isteț. Așa mă gîndeam să fie eroul îndrăgit de ei. Dealtfel modelul după care ne-am inspirat la crearea lui a fost o marionetă din lemn de origine cehoslovacă, cumpărată la un bilci de regretata Lucia Kalomeri, care a fost sufletul animării marionetelor create de noi.

— E curios, dar de ce v-ați înstrăinat de acel copil îndrăgit de dumneavoastră, asupra căruia puteți să vă revendicați maternitatea ? De ce nu mai colaborați cu teatrul „Țăndărică" ?

— Au trecut ani. După o atît de lungă absență e greu să mai înnozi firul. Alte preocupări i-au luat locul. Dar am bucuria să urmăresc evoluția acestui teatru care de la primii pași, cu stîngăcia inerentă oricărui început, a ajuns unul din cele mai importante teatre de păpuși din lume, fiind încununat de curînd și cu premiul Erasm, o înaltă prețuire a nivelului său artistic.

— Ați pomenit adineauri despre relațiile dumneavoastră cu Serghei Obraztov. Știu că ați cunoscut mai multe personalități din domeniul artelor de la noi și de peste hotare. Vreți să-mi spuneți cîte ceva despre aceste întîlniri ?

— De ce nu ? La Paris, de pildă, i-am întîlnit pe Marc Chagall, George Enescu, André Malraux, Francis Jourdain, Jean Pierre Touchague, pe Brâncuși...

— Cînd l-ați cunoscut pe Brâncuși ?

— În 1946, cînd Lucrețiu Pătrășcanu, pe care l-am însoțit, a condus delegația română la Conferința de pace de la Paris. Am fost, împreună cu alți delegați, să-i vizităm la atelierul său.

— Acest gest, pe atunci, putea fi socotit singular. Astăzi ne mîndrim cu faptul că pe meleagurile gorjene s-a înălțat și a deschis căi noi în plastica și sculptura mondială, cel pe care îl numim simplu : Brâncuși. Ce ne-ați putea povesti despre întîlnirea dumneavoastră ?

— Am scris altădată mai pe larg despre această întîlnire. Despre înfățișarea fascinantă a lui Brâncuși, la acea vîrstă — împlinise 70 de ani ; despre originalitatea atelierului său, în care se îmbinau sculpturile sale, rafinat esențializate, cu tot felul de obiecte casnice țărănești — de la lavițe și scaune cioplite de mîna lui, pînă la borcanele de murături cocoțate pe polițe. Despre toate acestea s-au publicat multe pagini. Ceea ce a fost inedit la această întîlnire a fost curiozitatea manifestată de Brâncuși față de un personaj ce-l interesa, cel dintîi ministru comunist cu care a dat ochii. El, pentru care vizitele de politicieni și ambasadori, de miliionari și colecționari celebri deveniseră o obișnuință. Această curiozitate și-o satisfăcea pe furiș, cu șiretenia sa de țăran, încercînd să afle de la mine amănunte despre personaja vizitatorului său neobișnuit. Și ca să mă îmbie nu a lipsit nici tratarea cu acrituri făcute de el și nici oferta de a comanda o friptură de berbec de la bistroul de peste drum, deși nu era ora mesei.

— Se pare că în scenografia mondială există un curent prin care se propune renunțarea la decor. Pentru a fi înlocuit de lumină. Astăzi se obțin efecte inedite pe scenă unde în afară de actori nu există decît lumină. Sînteți îngrijorată pentru viitorul pictorilor scenografi ? Oare vor veni inginerii de lumini să vă ia locul ?

— Nu cred că asemenea temeri ar fi justificate. Și lumina tot scenograful trebuie s-o conceapă, bineînțeles în strînsă înțelegere cu regizorul. Chiar dacă tehnica avansată a zilelor noastre necesită tot mai mult o colaborare cu inginerul de lumini. Dealtfel se pare că lumina de scenă a viitorului va fi aceea care se va folosi și de razele laser pentru efecte speciale. Dar ceea ce contează, ca în orice artă, nu sînt aceste mijloace ci talentul, adică intuiția și spiritul novator, sensibilitatea și înțelegerea artistului scenograf, și nu în ultimă instanță cultura.

— La noi și aiurea s-a împămîntenit de mulți ani obiceiul ca regizorul să intervină pe ici, pe colo, în textul dramatic. Această operație a stîrnit, cum era și firesc, multiple discuții. Care e părerea dumneavoastră ?

— Despre intangibilitatea textului dramatic sau a spectacolului au curs șiroaie de vorbe și de cerneluri tipografice. În această divergență balanța nu s-a înclinat încă într-o anume parte. La noi în țară, încă acum mai bine de patruzeci de ani Ion Sava își apăra poziția : „Cu ce drept vine oare chimistul care ia țițeiul din pămînt și îl transformă, în mii și mii de preparate ? Cu ce drept vine cercetătorul de laborator și desface apa în hidrogen și oxigen ?" Este și acesta un punct de vedere. Spectacolul e o artă vie, la zi. Nu are perenitatea celorlalte arte. Și cu cred că lucrurile nu pot rămîne pe loc nici în acest domeniu. Spiritul omenesc trăiește prin evoluție și revoluție.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Pentru că sîntem liberi...

(Urmare din pag. 1)

de libertate deplină, cuvîntul capătă în timpanele mele o rezonanță calmă, dar teribilă prin amplitudine, asemeni unui acord beethovenian stăpînind limpede și cu putere spațiile fără margini ale unui cosmos de amalgam sonor.

Departe, într-adevăr, de interpretarea dată de mințile apoase, superficiale, noțiunea de libertate — fie ea individuală, fie colectivă — implică, într-o societate ca a noastră, nu evadarea într-o lume a bunului plac și indiferenței, a dezordinii și indisciplinei, a irosirii vane în gesturi de existențialism operetistic ; ci asumarea acelei „non"-libertăți ce dă sens ființării omului pe pămînt, între semenii săi, **responsabilitatea** față de sine și față de toți ceilalți.

Din acest punct de vedere, mi se pare că unul dintre marii gînditori români, George Călinescu, a descris magistral — deși fără s-o indice direct — procesul trecerii de la starea de indiferență a unei lumi divizate sub „ordinea" proprietății private și a regimului de exploatare, la construcția voluntară, energică, planificată și dinamică a unei Românii noi.

„Toată lumea asta — spunea el referindu-se la România de dinainte de eliberare — suferă de o panică latentă, se teme de actele curajoase, ca și cînd ar aștepta un cutremur care să dărîme totul". Situația geografică a țării, care indica permanent pericole la adresa libertății (iar istoria ne-a dat multe probe de foc în această direcție), dusese și ea într-o bună măsură la bulversarea forțelor. Era evidentă însă, totodată, angajarea în morișca unei centrifuge evazioniste, nepatriotice a celor ce trebuiau să fie cei mai responsabili. Și astfel, în România acelor ani „nimeni", după cum sublinia Călinescu, n-avea „curajul de a pune piatră peste piatră și a întemeia ceva solid".

Momentul 1944, ca moment al libertății, îi găsise mai pe toți — de la țăran și muncitor la marii potentați ai zilei — stăpîniți de ideea patriei și a construcției. Opticile erau însă deosebit de diverse și iată că în mințile celor lansați în morișca evazionismului, judecățile deveniseră de-a dreptul stranii : „Patria, zicea unul dintre personajele din „Bietul Ioanide", e pentru mine o realitate ce trebuie construită..." Și ar fi părut frumos ceea ce zicea dacă nu și-ar fi dat pe față arama, imediat : „Dacă n-o pot realiza aici, încerc oriunde..."

„Nenorocitul !" — reflecta, aflîndu-i gîndul, alt personaj, omul cel mai puternic al cărții arhitectul Ioanide, sancționînd cum se cuvine sensul profund reacționar al unei asemenea interpretări a condiției de „om liber".

Patria este aici, spunea întreaga mișcare a lui Ioanide printr-un București în care erau atît de multe de făcut ; patria e o realitate ce trebuia, într-adevăr, construită, căci multe nenorociri ne lăsase trecutul. Ea nu putea însă — în fața omului de înaltă conștiință civică și morală — să fie căutată „în altă parte". Patria era și va rămîne pentru totdeauna aici, iar libertatea însemna, într-adevăr, răspunderea față de ea, răspundere ce se cerea împlinită aici. De aceea, planurile prototipului călinescian al constructorului sînt vaste, liniile de pe planșeta prezentului și viitorului, energice, radicale, revoluționare. Iar meditația la condiția omului, formulată în expresii simbolice, cu sensuri indubitabile, „A ridica terme, a face diguri, a vedea piese de teatru, aceasta e viața oamenilor superiori", decretează el vibrînd sub povara plină de satisfacții a unei asemenea libertăți cu adevărat reale, care îl ridică pe om la condiția de **creator**.

Desigur, de la anul transcrierii gîndurilor lui Călinescu a trecut vreme. Sfera noțiunii s-a lărgit și îmbogățit mult. Responsabilitatea socială a omului s-a confruntat cu practica concretă a vieții. S-au formulat dimensiuni noi. Între acestea, esențială mi se pare cerința exprimată de secretarul general al partidului de a da libertății și responsabilității sensul punerii cu dîrzenie a umărului la construcție, de a trăi și munci într-un spirit cu adevărat muncitoresc.

Probleme ? Sînt !

Nevoi ? Sînt ! Știm.

Avem nevoie, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, de oameni care să **soluționeze** problemele și nu numai să le **sesizeze.**

Sensul major al libertății noastre devine, astfel, nu doar acela de a vedea ce ne mai lipsește, ce ne mai trebuie. Ci de **a face** ceea ce trebuie, în condițiile civilizației moderne și ale pretențiilor pe care noi înșine le avem, azi, de la viață.

Căci, așa cum spunea frumos savantul citat la începutul acestor rînduri, reflexul firesc al **libertății noastre** este îndeplinirea **misiunii noastre,** de construire a unei Românii — frunte între frunțile națiunilor lumii.

Locuri și destine sub zodia libertății

Primarul își caută comuna pe bulevardele marelui oraș

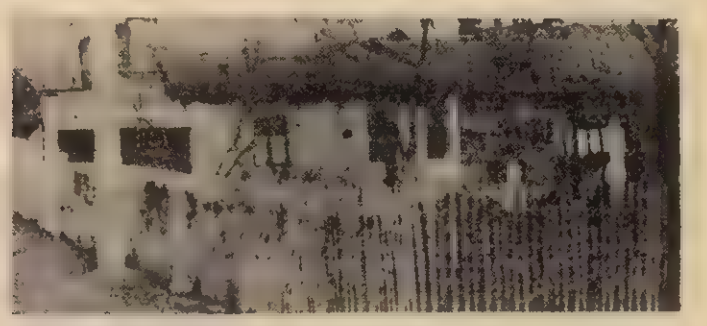

Între căsuța de sus, prototip al caselor din fosta comună suburbană Militari, și blocul din strada Lujerului, cel mai mare bloc cu locuințe din București, 450 apartamente, 17 etaje, plus parter și mezanin, distanța este, într-adevăr, ca de la pământ la cer

Cu unul din cei peste 30 000 de locuitori ai cartierului, numerați de la bulevardul Lujerului spre Autogară, ea să mă limitez numai la perimetrul fostei comune suburbane Militari, am bătut la pas aproape toate străzile. Ca reporter, am intrat în mai toate întreprinderile industriale din zonă. Cu alte cuvinte, documentarea pentru acest reportaj era ca și încheiată. Numai că îmi lipsea un anume ceva. Și iată, pe foaia îngălbenită de vreme a unui număr din „Scînteia" din data de 18 februarie 1946, citesc un amplu reportaj intitulat „Realizările tov. Tudor Ștefănescu, primarul comunei suburbane Militari, cel dintîi primar comunist". Aflu din acel reportaj de acum 33 de ani, că la 1 octombrie 1944, la numai o lună și ceva de la marele act al insurecției și cu aproape un an și jumătate înainte de alegerile din martie 1946, populația comunei suburbane Militari a izgonit primarul antonescian și a instalat în locul lui un primar comunist, pe tovarășul Tudor Ștefănescu. „Sunt cunoscute, notează autorul reportajului, încercările fostului ministru de interne Aldea de a stinjeni această voință a poporului prin încercarea Primăriei cu armată, prin arestările făcute de jandarmi etc. Însă, pînă la sfîrșit, voința maselor a învins". Și pentru că reportajul de acum 33 de ani își propunea să vorbească despre realizările celui dintîi primar comunist din țară, aflăm în continuare că în răstimpul de la 1 octombrie 1944 și pînă la acea dată, februarie 1946, „în comuna Militari s-a deschis primul Gimnaziu Unic din țară, unde învață un număr de 200 de elevi ce primesc din partea Primăriei cărți și rechizite, Primăria suportînd și taxele pe care acești elevi ar fi trebuit să le plătească". Mai aflăm din același reportaj că i s-a distribuit nevoiașilor din comună, gratuit, o cantitate de 10 000 litri de petrol, 40 000 kilograme de lemne și 10 000 kilograme de zahăr, iar contra cost, la prețul maximal, 200 000 kilograme cartofi și 600 000 litri petrol. Sigur că da, astăzi, după 35 de ani, aceste cifre par a fi derizorii, dar să nu uităm, țara abia ieșise din război și, pe lîngă foametea și seceta din Moldova, sărăcia cea mai lucie se instalase în casele oamenilor sărmani, ale muncitorilor nevoiași. Iată de ce la loc de cinste așază reportajul un anume amănunt plin de semnificații: „brutăriile au funcționat în condițiuni bune, pîinea distribuindu-se regulat, iar petrolul s-a găsit din abundență, cele 3 depozite fiind încontinuu aprovizionate". Mai subliniază reportajul, cu satisfacție și mîndrie, că, la acțiunea energică a primarului comunist, au început în comună lucrările de electrificare și canalizare. Iată și două amănunte de culoare: „din banii colectați de cetățenii comunei s-a organizat un pom de iarnă, distribuindu-se copiilor daruri în alimente și îmbrăcăminte în valoare de 25 000 000 lei" (milioanele de atunci!) și „pe strada Stancu Majoru, Căminul de zi înveselește privirea cu pitorească lui construcție și desenele micuților lipite de geamuri. Un cor de glasuri cristaline răzbate pînă în stradă... 60 de copii orfani sunt adăpostiți, îmbrăcați și hrăniți prin grija Apărării Patriotice, Primăria asigurîndu-le aprovizionarea cu alimente și lemne".

Cam acestea ar fi, deocamdată, primele date privind istoria nu prea îndepărtată a fostei comune suburbane Militari, date care aveau să-mi fie comentate chiar de către primarul de atunci al comunei, cel dintîi primar comunist din țară, tovarășul Tudor Ștefănescu, care a avut amabilitatea de a mă însoți prin fosta comună suburbană. Plimbarea noastră, ca să-i zic așa, a început de la hotarul de altădată al comunei, adică de la fosta farmacie, cum i se spunea locului unde astăzi se înalță cel mai mare bloc de locuințe din țară, blocul 22 de pe bulevardul Lujerului, colț cu bulevardul Păcii, bloc cu 450 de apartamente, parter, mezanin și alte 17 etaje.

— De unde începea comuna?

— Da, de-aici, avea să-mi răspundă Tudor Ștefănescu, de lîngă fosta farmacie care era înconjurată de trei circiumi, iar lîngă farmacie, lipită de ea, era și casa primului primar al comunei care la început, cînd s-a înființat prin anul 1834, se numea Satul Nou.

— Cine au fost primii locuitori?

— Primii locuitori, cam 3 000, au fost combatanți din Războiul de Independență. După cel dintîi război mondial satul se mărește prin alipirea la vatra sa a numeroși slujbași mărunți din armată, de unde și numele de Militari. Pe timpul guvernării antonesciene satul a ajuns să aibă cam 30 000 de locuitori, motiv pentru care a fost numit „oraș". Avea acest „oraș" o singură școală cu cel mult 150 de elevi. Am apucat și eu să-nvăț la școala asta în care unul din învățători ne bătea cu scara. Dar să revenim la acel „oraș" care avea aproape 400 de străzi cu nume pompoase ca Dante, Pericle, Homer, Arhimede și cîte altele. Din toate aceste străzi, doar patru erau pavate cu piatră de rîu și doar una era luminată. Și mai avea acel oraș aproximativ 250 de circiumi. O singură școală și 250 de circiumi! Oamenii, în marea lor majoritate analfabeți, erau țărani și muncitori în același timp.

Și pentru că tot sîntem la acest capitol, să facem o paranteză și să transcriem spusele inginerului Dumitru Zisu, șeful serviciului de sistematizare din cadrul Consiliului popular al sectorului 7.: „Bazele sistematizării comunei suburbane Militari s-au pus încă de acum 18 ani, cînd, alături de alți ingineri și tehnicieni, subsemnatul am efectuat măsurătorile cartografice și am bătut primii țăruși a ceea ce mai tîrziu, adică în zilele noastre, avea să se numească bulevardul Păcii, importantă arteră de intrare și ieșire din Capitală prin magistrala București—Pitești. Referindu-mă numai la ansamblul de locuințe construit în perimetrul fostei comune, adică în perimetrul delimitat de strada Lujerului, strada Mărgelelor, bulevardul Uverturii, Autogară și strada Liniei, putem spune că într-un timp destul de scurt, adică din 1965 și pînă la ora actuală, s-au ridicat 265 de blocuri însumînd 26 706 de apartamente în care trăiesc 79 800 de oameni. Se vor mai construi pînă în anul 1985 alte 105 blocuri cu un total de 11 750 de apartamente, ceea ce presupune ca întreg ansamblul Militari să cuprindă un număr de 111 700 de locuitori. Acest adevărat oraș a fost și va fi în continuare dotat cu spații comerciale și așezămintele social-culturale corespunzătoare.

În fața acestor cifre de ultimă oră, însoțitorul meu a rămas o clipă pe gînduri, apoi a ținut să-mi spună următoarele:

— Știi cum sînt eu în toată plimbarea asta?! Ca un om care a făcut să curgă un pîriu, iar pîriul între timp s-a transformat în fluviu.

Ne-am îndreptat apoi spre bulevardul Uverturii, către vechea primărie a fostei comune suburbane, cea din care populația l-a izgonit atunci, la 1 octombrie 1944, pe primarul antonescian.

— Se menționează în acel reportaj din „Scînteia" că fostul ministru de interne a ordonat încercuirea Primăriei cu armată, că a dispus arestarea primarului nou etc. Dar se mai menționează și faptul că pînă la urmă a învins voința maselor.

— Da, primisem din partea partidului însărcinarea să preiau funcția de primar în comuna Militari. Vechiul primar fugise pur și simplu de teamă că va trebui să dea socoteală pentru cîte matrapazlîcuri făcuse. În fruntea unui grup imens de muncitori și tineri, care îmi erau majoritatea vecini, am intrat în primărie și, în cadrul unei adunări în care am expus pe larg platforma F.N.D., a fost propus și un număr de oameni care să preia conducerea comunei. M-au votat în unanimitate. A doua zi am fost arestat și dus la postul de jandarmi, dar m-au eliberat muncitorii. Apoi iar am fost arestat și iar eliberat. Timp de două săptămîni n-am apucat să facem mare lucru. În alte două suburbii, Griviția și Colentina, aceeași situație. Atît eu cît și acei tovarăși ai mei din Griviția și Colentina treceam prin aceleași întîmplări. Mai mult decît atît, primarul general al Capitalei nu voia să ne confirme. În ceea ce mă privește, în data de 3 noiembrie, într-o sală festivă de pe strada Fabricii și în prezența primarului general al Capitalei s-au ținut noi alegeri în urma cărora primarul a fost obligat să respecte voința maselor. Pînă la alegerile din 6 Martie 1946 am fost primar instalat și confirmat. După alegeri, am fost primar ales de popor. Dar iată că am ajuns și la vechea primărie. N-am stat în acest local decît un an, apoi ne-am mutat, dar nu înainte de a sădi acest șir de plopi care, iată, au peste 35 de ani, că-i plantaserăm ca puieți.

În curtea fostei primării, un grup de copii preșcolarii grădiniței numărul 170. O luăm apoi ușor, la pas, pe strada Dealul Țugulea, fostă Voievodul Dan, dar ne oprim preț de cîteva clipe în dreptul unui obelisc cu un vultur în vîrf.

— Nu-i cine știe ce monumentul ăsta, dar noi l-am ridicat, atunci, în cinstea ostașilor români. Vulturul l-am turnat într-un atelier de pe lîngă strada Răsăritului. În general în acel atelier se turnau clopote pentru biserici.

— Mai erau și alte ateliere aici, în Militari?

— Știu unde vrei să bați. Vrei să aduci vorba despre platforma industrială din Militari. Ei bine, nu prea mai erau alte ateliere. Oamenii noștri munceau în fabricile de prin Cotroceni, iar aici, pe lîngă case, mai făceau și un pic de agricultură, în special grădinărit.

— Ați fost pe bulevardul Preciziei?

— Deci tot la platforma industrială din Militari ai rămas! Da, am fost, am văzut sumedenia de întreprinderi de acolo, am citit multe lucruri despre această adevărată citadelă industrială cu un număr total de aproximativ 45 000 de muncitori, dar, sincer să fiu, n-am intrat decît în UREMOAS. Am stat de vorbă cu oameni, mai ales cu tinerii, mulți dintre ei fiind copiii prietenilor mei din acei ani fierbinți. Atunci am avut pentru prima dată sentimentul că sînt pe malul unui fluviu care era cîndva doar un pîriu.

— Din acel pîriu pe care l-ați pornit atunci, din realizările acelor ani fierbinți, care v-au rămas mai aproape de inimă?

— Clipa în care, de o parte și de alta a ușii de la intrarea în vechea primărie, am pus cele două steaguri, tricolorul și steagul partidului. Această clipă o visasem de multe ori în anii ilegalității.

— Să ne reîntoarcem la platforma industrială. Ce anume v-a impresionat în mod deosebit pe bulevardul Preciziei?

— Faptul că o mină de întreprinderi sînt foarte strîns legate de construcțiile de locuințe. UREMOAS produce echipamentul și instalațiile ce se montează într-un apartament. Blocurile și apartamentele se construiesc din panourile fabricii de B.C.A. Dealtfel una din întreprinderi se și numește fabrica de case CESAROM-ul, prin produsele sale, tot de construcții se ocupă. Nu întîmplător, tot aici, pe platformă, sînt și două institute de cercetare și proiectare, cel al materialelor de construcție și cel al utilajelor și pieselor de schimb pentru construcții. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că o bună parte a apartamentelor din București și din țară poartă pecetea platformei industriale a fostei comune suburbane Militari. Mă surprinde și mă bucură totodată și faptul că aici, în platforma Militari, au apărut în ultimul timp două institute al căror domeniu de cercetare este de o mare importanță pentru știință și tehnica românească.

— Și totuși, dacă îmi dați voie, fala cartierului și a platformei o reprezintă în ultima vreme întreprinderea de motoare pentru avioane. Să nu uităm că Aurel Vlaicu a zburat pe dealul Cotrocenilor, în imediata apropiere a comunei Militari.

— O simplă coincidență, desigur, dar această coincidență vine să-i acorde cartierului nostru două atribute pe care eu zic că le merită cu prisosință: cutezanță și împlinire.

N. VICTOR

Ancheta de față este prima dintr-un întreg serial ce va urma, pe aceeași temă : cum școlim oamenii pentru industrie și pentru celelalte sectoare ale vieții noastre de zi cu zi, cum reușim să-i punem față în față cu nevoile producției, nevoi din ce în ce mai complexe. Altfel spus, ce se întreprinde în această direcție pentru ca toți tinerii ce-și cîștigă sau și-au cîștigat o meserie să devină oameni de calitate, adevărați stîlpi ai uzinei, ai fabricii, ai șantierului. Acum, în pragul marii sărbători a Eliberării, această problemă a calificării forței de muncă, sub semnul opțiunii, devine și ea un bilanț grăitor al statorniciei grijii a partidului și statului nostru pentru înflorirea personalității umane.

Se fac eforturi serioase, începînd de la cele mai înalte niveluri, pentru a se răspunde unei nevoi imperioase a perioadei : nevoia de cadre calificate, stabile, pe cît posibil, formate din rîndul localnicilor. Peste tot se face industrie, peste tot țara se ridică : în '80, 5 județe — Tulcea, Botoșani, Covasna, Bistrița-Năsăud și Vrancea — fiind prinse a trece și ele pragul celor 10 miliarde lei. Iar la acest salt, industria pune serios umărul. Uneori, în ritmul cadențat al acestui uriaș angrenaj al muncii constructive, nelipsit de greutăți, de eforturi, de pendulări în echilibrarea lui, apar și unele „fisuri" care, neacoperite la timp, creează, mai apoi, o suită de probleme. Asupra unei asemenea „fisuri", înregistrată în domeniul asigurării de cadre pentru industrie, ne vom opri și noi.

— Voi sînteți clasa fără clasă ?

— Daaa ! răspund în cor fetele și băieții.

— Ce-aveți acum ?

— Franceza !

Stăteau pe holul școlii, cu ghiozdanele sub braț, șușotind între ei, așteptînd și trecerea celeilalte jumătăți de oră a orei de franceză. Directorul, avizat de situație, vine la fața locului să solutioneze problema. Cîteva replici scurte, sondaje și, în sfîrșit, toată lumea răsuflă ușurată : a X-a E (sau D) avea gimnastică, ei, cei fără clasă, puteau să intre în sala lor. Așadar, ceva-ceva din lectia de franceză tot urma a se mai face...

Nu știm cît s-au bucurat elevii de găsirea acestei soluții ad-hoc, directorul arăta însă ca un om căruia, pe moment, i se luase o piatră de pe inimă. La întoarcerea spre cabinetul său, explodează : „Sîntem cea mai nenorocită școală din rețeaua Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, sub aspectul bazei materiale. De aici, toate belelele !" Și, fără a aștepta vreo invitație specială, Stelian Băluță, directorul Grupului școlar de pe lîngă Șantierul naval Tulcea — locul unde se desfășoară ancheta noastră și unde am fost martori la uimitoarea secvență ce pare mai degrabă ruptă dintr-un generic satiric, decît din realitate — începe să-și descarce desaga nemulțumirilor. Aflăm astfel că, pentru cele 47 de clase cu 1 700 de elevi, nu au în clădirea grupului școlar decît 12 săli de curs ; că din această cauză au sacrificat 5 laboratoare și cabinete școlare „de care aveam nevoie ca de aer", reușind astfel să adune 17 săli ; că Inspectoratul școlar, săritor la nevoie, le-a mai dat 2—3 clase pe la cîteva școli generale ; că el, directorul, nici nu mai știe la ce sistem de mutări și permutări să mai apeleze pentru a evita rămînerea descoperită a vreunei clase. „Parte din elevii noștri — conchidea interlocutorul — au ajuns precum niște nomazi, își poartă ghiozdanele după ei, dintr-o clasă în alta, dintr-o școală în alta. Dar asta nu-i totul..."

E hotărît a scoate în scenă „totul". Situația existentă, perpetuată de cîțiva ani buni, nu mai suportă aminare. Soarta Grupului școlar — a cărui menire este de a asigura muncitori cu o înaltă calificare, bine pregătiți, cu o întreagă paletă de meserii pentru Șantierul naval și noua Întreprindere de utilaj chimic și metalurgic de pe aceeași platformă a șantierului naval — depinde de modul în care vor fi ajutați, măcar acum, în ultimul ceas. Iată, pe scurt, despre ce este vorba. Actualul spațiu al grupului școlar le-a fost repartizat prin bunăvoința forurilor locale. Din toamnă însă el urmează a reveni titularului de drept — liceul pedagogic. Aflăm că și internatul este... o fostă grădiniță a municipiului. Numai că bunăvoința nu acoperă nici pe departe nevoile stringente ale școlii.

Firește, o atare situație nu putea rămîne fără urmări. Întîrzierile la ore, absențele, chiulul, indisciplina și-au găsit aici teren prielnic de manifestare. Catalogate prezintă incredibile note de 6, 7, 8 la purtare, numărul nesupușilor ajungînd la o cifră nepermis de mare. La zi sînt 37 de exmatriculați din clasele a IX-a — a XI-a. Dar numărul celor care au acumulat peste 300 de absențe și care ar fi trebuit, conform regulamentului, să fie dați pînă acum afară de mai bine de 7—8 ori, este cu mult mai mare. „Situația tinde să devină gravă. Ce-ați întreprins pentru readucerea ei la normal ?" — l-am întrebat pe tovarășul director Stelian Băluță. „Am chemat părinții, am stat de vorbă cu ei, am trimis adrese și la consiliile populare comunale de care aparțin elevii în cauză, solicitîndu-le sprijinul, i-am pus și în discuția colectivelor de elevi..."

Dincolo de aceste necazuri, ce vizează însuși procesul instructiv-educativ, mai sînt și altele, legate de pregătirea practică a elevilor pentru viitoarele lor meserii. În întregul grup școlar nu există nici un atelier de electrotehnică, nici unul de sudură, încît, vorba maistrului instructor Ștefan Gheorghe : „Noi, cu sudura, depindem de mama natură : dacă-i timp bun, punem mîna și sudăm, dacă nu, așteptăm. Așa-i cînd drept atelier de sudură ți se oferă cuitea școlii". Așa că, am mai adăuga noi, și elevii învață să țină aparatul de sudat, după cum bate vîntul.

Să ne mutăm, pentru exemplificare, aria de investigație la Șantierul naval. Deja o primă promoție, cea de anul trecut, este acum integrată procesului muncii. Directorul șantierului, Dumitru Andrei, își amintește bine pașii de început ai acestora, de vremea cînd „umărindu-le primele lucrări ce le ieșeau din mîini, îmi venea să fug". Neîndemînarea lor a dat multă bătaie de cap muncitorilor cu experiență ai șantierului, abia cu timpul au reușit să se integreze pe deplin. Maistrul Costel Alexe de la Atelierul de confecționat-asamblat, secția I, mărturisește și el că „aici trebuie răbdare de înger cu ei. Mai întîi să-i învețî să citească desenul — cei mai mulți nu prea știu s-o facă și, doar acolo, în școală se învață acest lucru ; apoi, trebuie să le deschizi ochii asupra rolului lor în producție, treabă deloc ușoară, disciplina asta, a noastră, muncitorească, neputînd fi asimilată într-o zi, două, ci în cîteva luni bune, de muncă, și sîrguință". Dorina Caulea, din formația acestui maistru — din promoția '78 a Liceului de mecanică navală din cadrul Grupului școlar local — recunoaște franc : „N-am știut cum arată un strung în interior, pînă n-am venit aici. Și, tot aici, am reușit să cunosc măruntaiele unei raboteze".

Ne oprim aici cu investigațiile în șantier. Ne întoarcem deci la subiectul anchetei noastre, grupul școlar reluînd discuția cu preaîncercatul nostru interlocutor. „Cum de-ați ajuns în această situație ce pare fără ieșire?" — l-am întrebat. „Povestea e veche — ne-a răspuns — mai veche de cînd sînt eu director aici (n.n. — din februarie a.c. cînd, la intervenția Inspectoratului școlar județean a fost destituită fosta conducere, care făcea notă comună cu atmosfera de indisciplină a școlii). Cînd s-a aprobat investiția pentru șantierul naval, s-a aprobat și investiția pentru un nou și modern grup școlar, prevăzut cu 20 săli de clasă, cu 4 laboratoare, 4 cabinete, ateliere bine dotate, cantină cu 1 000 locuri, 2 internate cu cîte 304 locuri fiecare. Prim pas firesc — odată cu ridicarea șantierului, trebuiau calificate și cadrele necesare. Apoi, apariția noii investiții pentru Întreprinderea de utilaj chimic și metalurgic de pe platforma șantierului a adus cu sine o nouă aprobare — cea a extinderii grupului școlar, ceea ce, faptic, ar fi însemnat dublarea lui — cu toate dotările amintite mai sus. Și, în vreme ce șantierul naval a intrat parțial în funcțiune, în vreme ce și cealaltă întreprindere se află la un pas de intrarea parțială în funcțiune — trimestrul IV a.c. — grupul nostru școlar, care trebuia dat în folosință în septembrie '77, apoi, împins în septembrie '78, ridică și azi semne de întrebare dacă va fi, sau nu, dat în folosință și la următorul termen — 30 august 1979. Mai rețineți, vă rugăm, că în acest an sînt doar 15 clase de absolvenți, iar pentru noul an școlar avem prinse în plan 38 de noi clase, așa încît, la această oră, stringentă ar fi fost deja extinderea".

Iată deci cum Grupul școlar de pe lîngă Șantierul naval Tulcea a devenit, în loc de construcție de sine stătătoare, un fel de minge, pasată de la un an la altul ; și, după cum vom vedea, în cele ce urmează, s-a transformat într-o problemă cu mai multe necunoscute, a cărei rezolvare a ajuns a fi și ea pasată de colo-colo. Să ne explicăm. Aflasem de starea de tristă excepție a acestei școli chiar de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Tovarășul director adjunct cu probleme de învățămînt, Nicolae Răzăilă, vorbindu-ne despre greutățile cu care se confruntă Tulcea pentru asigurarea forței de muncă necesară Șantierului naval și întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, a insistat asupra faptului că ministerul a acordat investiții pentru grupul școlar încă din 1976. Ne atrăgea însă atenția că forurile locale se urnesc mult prea greu în rezolvarea acestei probleme, dovadă, nefinalizarea construcției nici pînă în ziua de azi. La Tulcea descoperim o altă optică de urmărire și rezolvare a problemei Discuția purtată cu tovarășii Efimița Mihovici, secretară a Comitetului județean de partid, Spiru Ivancenco, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Tulcea, și Mihai Albotă, inspector general al Inspectoratului școlar județean, a evidențiat aceeași poziție comună față de subiectul de față : situația nu mai poate persista. Numai că, de aici, degetul acuzator se îndreaptă spre minister. Trustul de construcții Brăila (care are, e drept, un șantier și la Tulcea) aparține de minister, așa încît, de acolo trebuia cadențat ritmul construcției grupului școlar. Ni se dovedește că este așa (n.n. — și nu prea !), punîndu-ni-se la îndemînă Programul de asigurare a necesarului de personal muncitor calificat pentru cele două obiective — program elaborat de minister, din care citățm : „Șantierul naval Tulcea, cu sprijinul Centralei industriale Galați, vor urgenta executarea investiției grupului școlar al Șantierului naval Tulcea — astfel ca, cel mai tîrziu în august 1978, să fie date în folosință toate capacitățile prevăzute. (Răspund : C.I.N. Galați, Ș. N. Tulcea și D.G.I.C.M.E.)". Ni se mai oferă și un referat, privitor la aceeași temă, de curînd dezbătut la nivelul Comitetului județean de partid. Reținem, și din el, punctul 13 : „Comitetul de partid municipal Tulcea va sprijini organizația de construcții în urgentarea dării în folosință a căminelor de nefamiliști și a grupului școlar de pe lîngă Șantierul naval. Termen — conform planului (adică, 30 august a.c.)". În sfîrșit, dintr-o recentă notă asupra controlului efectuat de Consiliul Organizării Economico-Sociale (acțiune la care au participat și specialiști din partea Ministerului Muncii, Ministerului Educației și Învățămîntului, cît și forurile județene) ni se relevă, pe lîngă evidențierea neajunsurilor în realizarea investițiilor M.I.C.M.-ului (lucrările la acest obiectiv — grupul școlar — se desfășoară în prezent într-un ritm nesatisfăcător, fiind pericilitat și noul termen — septembrie '79), încă un aspect : „Din cauza spațiului redus de școlarizare — se subliniază — nu s-au putut recruta elevi din alte județe (circa 2 000) pentru școlile profesionale, care să fie pregătiți la Tulcea". Rețineți! Cei 2 000 de elevi urmau ca în acest an să devină deja muncitori ai întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, odată cu intrarea ei parțială în funcțiune!

Așadar, în loc de măsuri concrete — care la Tulcea se cer de urgență puse în drepturi, fiind o zonă ce se confruntă cu mari greutăți în pregătirea muncitorilor necesari noilor obiective — problema este încă privită constatativ. Credem că ceea ce se impune cu acuitate este corelarea eforturilor ministerului — eforturi locale, pentru ca, măcar acum, în ultimul ceas — vorba directorului nostru — problema calificării forței de muncă în conformitate cu cerințele, să iasă din impas. Pentru că — nu mai e nevoie să demonstrăm — îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan este condiționată de asigurarea forței de muncă, a conținutului de calificare a acesteia. Mai ales cînd nevoia de cadre calificate nu-i o chestiune de perspectivă îndepărtată, ci o imperioasă cerință la zi !

GEORGETA BLĂNARU ■

Cum și cît se învață la școala-uzină

Noi, cu sudura, depindem de mama natură

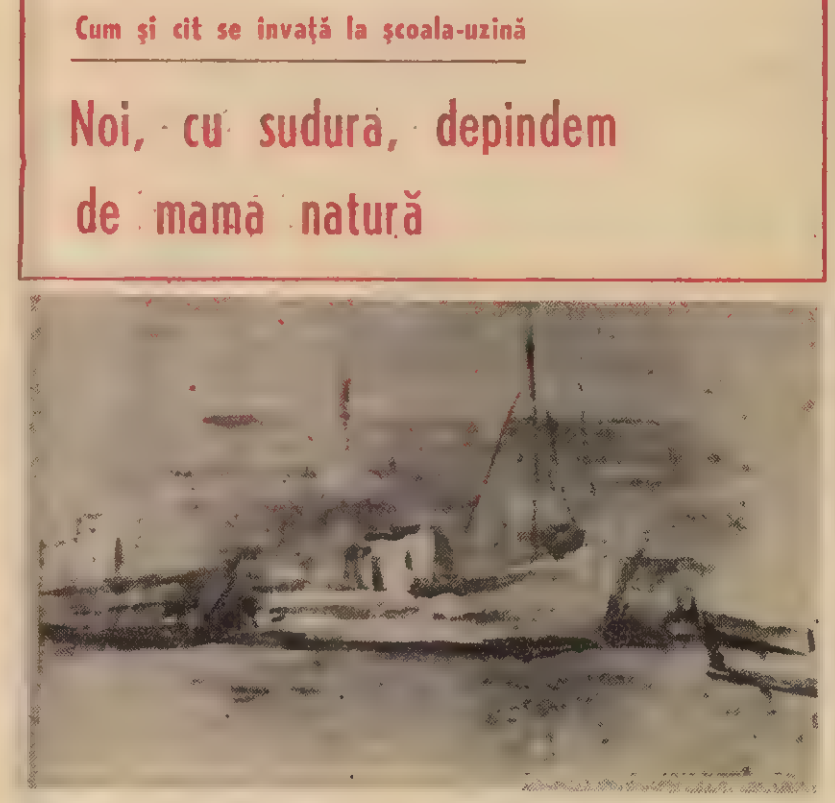

Mina de sănătate de la Turda, deocamdată, depozit de brînză

Cu două secole în urmă sarea de Turda se vindea la preț bun în piețele din Viena, Budapesta, Bratislava. Documentele vremii consemnează că se extrăgeau anual de aici pînă la 400 000 tone sare. Către sfîrșitul secolului trecut, producția ajunsese la 20 000—22 000 de tone, cu o scădere pe care mulți o pun pe seama dezvoltării ocnelor din preajma Uioarei, Sibiului și Dejului. După cinci secole de minerit salinele din Turda sînt pe pragul de a fi închise. Și, într-adevăr, acum 55 de ani ultimii mineri își iau lămpile cu carbid și pleacă spre alte locuri de muncă. Șinele pentru vagonețî sînt scoase cu ranga și duse cine știe unde. Puținele mărturii care ne convinge că salina a trecut și prin decenii de glorie (uneori de tragică glorie) sînt inscripțiile succesive făcute de ocnași, anii de detenție petrecuți aici, mici însemnări despre feiul lor de trai. Cel mai vechi însemn — anul 1406. Cel mai recent, anul 1924. Deci 518 ani a ținut creșterea și descreșterea salinei Turda. Muntele de sare însă se întinde pe cîțiva kilometri și pe cîteva sute de metri în grosime. În această lentilă părăsită există galerii de cîțiva km și un aven mereu neîngrădit, în care își găsesc sfîrșitul cîini ciobănești, oi și alte animale. Lîngă gura avenului, își amintește și încearcă să amintească și altora bătrînul Gheza Apa, au existat pînă la al doilea război mondial 35 de cabine, parte dintr-un sanatoriu visat de sudură, încît, vorba maistrului instructor Ștefan Gheorghe : „Noi, cu sudura, depindem de mama natură : dacă-i timp bun, punem mîna și sudăm, dacă nu, așteptăm. Așa-i cînd drept atelier de sudură ți se oferă cuitea școlii". Așa că, am mai adăuga noi, și elevii învață să țină aparatul de sudat, după cum bate vîntul.

Să ne mutăm, pentru exemplificare, aria de investigație la Șantierul naval. Deja o primă promoție, cea de anul trecut, este acum integrată procesului muncii. Directorul șantierului, Dumitru Andrei, își amintește bine pașii de început ai acestora, de vremea cînd „umărindu-le primele lucrări ce le ieșeau din mîini, îmi venea să fug". Neîndemînarea lor a dat multă bătaie de cap muncitorilor cu experiență ai șantierului, abia cu timpul au reușit să se integreze pe deplin. Maistrul Costel Alexe de la Atelierul de confecționat-asamblat, secția I, mărturisește și el că „aici trebuie răbdare de înger cu ei. Mai întîi să-i învețî să citească desenul — cei mai mulți nu prea știu s-o facă și, doar acolo, în școală se învață acest lucru ; apoi, trebuie să le deschizi ochii asupra rolului lor în producție, treabă deloc ușoară, disciplina asta, a noastră, muncitorească, neputînd fi asimilată într-o zi, două, ci în cîteva luni bune, de muncă, și sîrguință". Dorina Caulea, din formația acestui maistru — din promoția '78 a Liceului de mecanică navală din cadrul Grupului școlar local — recunoaște franc : „N-am știut cum arată un strung în interior, pînă n-am venit aici. Și, tot aici, am reușit să cunosc măruntaiele unei raboteze".

Ne oprim aici cu investigațiile în șantier. Ne întoarcem deci la subiectul anchetei noastre, grupul școlar reluînd discuția cu preaîncercatul nostru interlocutor. „Cum de-ați ajuns în această situație ce pare fără ieșire?" — l-am întrebat. „Povestea e veche — ne-a răspuns — mai veche de cînd sînt eu director aici (n.n. — din februarie a.c. cînd, la intervenția Inspectoratului școlar județean a fost destituită fosta conducere, care făcea notă comună cu atmosfera de indisciplină a școlii). Cînd s-a aprobat investiția pentru șantierul naval, s-a aprobat și investiția pentru un nou și modern grup școlar, prevăzut cu 20 săli de clasă, cu 4 laboratoare, 4 cabinete, ateliere bine dotate, cantină cu 1 000 locuri, 2 internate cu cîte 304 locuri fiecare. Prim pas firesc — odată cu ridicarea șantierului, trebuiau calificate și cadrele necesare. Apoi, apariția noii investiții pentru Întreprinderea de utilaj chimic și metalurgic de pe platforma șantierului a adus cu sine o nouă aprobare — cea a extinderii grupului școlar, ceea ce, faptic, ar fi însemnat dublarea lui — cu toate dotările amintite mai sus. Și, în vreme ce șantierul naval a intrat parțial în funcțiune, în vreme ce și cealaltă întreprindere se află la un pas de intrarea parțială în funcțiune — trimestrul IV a.c. — grupul nostru școlar, care trebuia dat în folosință în septembrie '77, apoi, împins în septembrie '78, ridică și azi semne de întrebare dacă va fi, sau nu, dat în folosință și la următorul termen — 30 august 1979. Mai rețineți, vă rugăm, că în acest an sînt doar 15 clase de absolvenți, iar pentru noul an școlar avem prinse în plan 38 de noi clase, așa încît, la această oră, stringentă ar fi fost deja extinderea".

Iată deci cum Grupul școlar de pe lîngă Șantierul naval Tulcea a devenit, în loc de construcție de sine stătătoare, un fel de minge, pasată de la un an la altul ; și, după cum vom vedea, în cele ce urmează, s-a transformat într-o problemă cu mai multe necunoscute, a cărei rezolvare a ajuns a fi și ea pasată de colo-colo. Să ne explicăm. Aflasem de starea de tristă excepție a acestei școli chiar de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Tovarășul director adjunct cu probleme de învățămînt, Nicolae Răzăilă, vorbindu-ne despre greutățile cu care se confruntă Tulcea pentru asigurarea forței de muncă necesară Șantierului naval și întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, a insistat asupra faptului că ministerul a acordat investiții pentru grupul școlar încă din 1976. Ne atrăgea însă atenția că forurile locale se urnesc mult prea greu în rezolvarea acestei probleme, dovadă, nefinalizarea construcției nici pînă în ziua de azi. La Tulcea descoperim o altă optică de urmărire și rezolvare a problemei Discuția purtată cu tovarășii Efimița Mihovici, secretară a Comitetului județean de partid, Spiru Ivancenco, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Tulcea, și Mihai Albotă, inspector general al Inspectoratului școlar județean, a evidențiat aceeași poziție comună față de subiectul de față : situația nu mai poate persista. Numai că, de aici, degetul acuzator se îndreaptă spre minister. Trustul de construcții Brăila (care are, e drept, un șantier și la Tulcea) aparține de minister, așa încît, de acolo trebuia cadențat ritmul construcției grupului școlar. Ni se dovedește că este așa (n.n. — și nu prea !), punîndu-ni-se la îndemînă Programul de asigurare a necesarului de personal muncitor calificat pentru cele două obiective — program elaborat de minister, din care citățm : „Șantierul naval Tulcea, cu sprijinul Centralei industriale Galați, vor urgenta executarea investiției grupului școlar al Șantierului naval Tulcea — astfel ca, cel mai tîrziu în august 1978, să fie date în folosință toate capacitățile prevăzute. (Răspund : C.I.N. Galați, Ș. N. Tulcea și D.G.I.C.M.E.)". Ni se mai oferă și un referat, privitor la aceeași temă, de curînd dezbătut la nivelul Comitetului județean de partid. Reținem, și din el, punctul 13 : „Comitetul de partid municipal Tulcea va sprijini organizația de construcții în urgentarea dării în folosință a căminelor de nefamiliști și a grupului școlar de pe lîngă Șantierul naval. Termen — conform planului (adică, 30 august a.c.)". În sfîrșit, dintr-o recentă notă asupra controlului efectuat de Consiliul Organizării Economico-Sociale (acțiune la care au participat și specialiști din partea Ministerului Muncii, Ministerului Educației și Învățămîntului, cît și forurile județene) ni se relevă, pe lîngă evidențierea neajunsurilor în realizarea investițiilor M.I.C.M.-ului (lucrările la acest obiectiv — grupul școlar — se desfășoară în prezent într-un ritm nesatisfăcător, fiind pericilitat și noul termen — septembrie '79), încă un aspect : „Din cauza spațiului redus de școlarizare — se subliniază — nu s-au putut recruta elevi din alte județe (circa 2 000) pentru școlile profesionale, care să fie pregătiți la Tulcea". Rețineți! Cei 2 000 de elevi urmau ca în acest an să devină deja muncitori ai întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, odată cu intrarea ei parțială în funcțiune!

Așadar, în loc de măsuri concrete — care la Tulcea se cer de urgență puse în drepturi, fiind o zonă ce se confruntă cu mari greutăți în pregătirea muncitorilor necesari noilor obiective — problema este încă privită constatativ. Credem că ceea ce se impune cu acuitate este corelarea eforturilor ministerului — eforturi locale, pentru ca, măcar acum, în ultimul ceas — vorba directorului nostru — problema calificării forței de muncă în conformitate cu cerințele, să iasă din impas. Pentru că — nu mai e nevoie să demonstrăm — îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan este condiționată de asigurarea forței de muncă, a conținutului de calificare a acesteia. Mai ales cînd nevoia de cadre calificate nu-i o chestiune de perspectivă îndepărtată, ci o imperioasă cerință la zi !

GEORGETA BLĂNARU ■

Mina de sănătate de la Turda, deocamdată, depozit de brînză

Cu două secole în urmă sarea de Turda se vindea la preț bun în piețele din Viena, Budapesta, Bratislava. Documentele vremii consemnează că se extrăgeau anual de aici pînă la 400 000 tone sare. Către sfîrșitul secolului trecut, producția ajunsese la 20 000—22 000 de tone, cu o scădere pe care mulți o pun pe seama dezvoltării ocnelor din preajma Uioarei, Sibiului și Dejului. După cinci secole de minerit salinele din Turda sînt pe pragul de a fi închise. Și, într-adevăr, acum 55 de ani ultimii mineri își iau lămpile cu carbid și pleacă spre alte locuri de muncă. Șinele pentru vagonețî sînt scoase cu ranga și duse cine știe unde. Puținele mărturii care ne convinge că salina a trecut și prin decenii de glorie (uneori de tragică glorie) sînt inscripțiile succesive făcute de ocnași, anii de detenție petrecuți aici, mici însemnări despre feiul lor de trai. Cel mai vechi însemn — anul 1406. Cel mai recent, anul 1924. Deci 518 ani a ținut creșterea și descreșterea salinei Turda. Muntele de sare însă se întinde pe cîțiva kilometri și pe cîteva sute de metri în grosime. În această lentilă părăsită există galerii de cîțiva km și un aven mereu neîngrădit, în care își găsesc sfîrșitul cîini ciobănești, oi și alte animale. Lîngă gura avenului, își amintește și încearcă să amintească și altora bătrînul Gheza Apa, au existat pînă la al doilea război mondial 35 de cabine, parte dintr-un sanatoriu visat de pofta de cîștig, nu avea și nu are cum să moară. Nămolul de la Durgău, galeriile din lentila de sare, electrificate anul trecut de cîțiva tineri muncitori de la Combinatul de lianți și materiale refractare, faptul că se află nu departe de centrul orașului — iată doar trei din punctele de susținere a unei investiții minime pentru redeschiderea sanatoriului.

„Au trecut niște comisii pe aici, formate mai ales din medici, spune Gheza Apa. Au zis că aerul e bun, temperatura constantă și nu-i nevoie de amenajări prea mari pentru a face din fosta salină Turda o mină de sănătate". Sanepidul din Turda a făcut și el o serie de cercetări prin mai toate galeriile de sare. Concluzia oamenilor de aici, dintr-un oraș unde poluarea se menține încă ridicată, impune redeschiderea sanatoriului. Apare însă un semn de întrebare : ce se va întîmpla cu depozitul de telemea al Întreprinderii de colectare și industrializare a laptelui Cluj, amenajat într-una din galeriile de acces în salină ? Să-i dăm din nou cuvîntul omului care zilnic străbate salina, depozitul de brînză, al cărui șef este : „Depozitul, în ciuda unor rezerve care există la nivelul factorilor locali, n-ar împiedica cu nimic amenajarea unui sanatoriu de proporții. Sînt mai multe guri de acces în simburele de sare. Doar una din acestea o ocupă depozitul I.C.I.L.-ului, iar restul se deteriorează pe zi ce trece, se transformă în niște catacombe unde nici liliecii nu pot intra. Nu mai spun de avenul pe care nimeni nu-l împrejmuiește"

Nu am luat în calcul ideea unei exploatări de sare în fosta salină. România, o știu pînă și elevii din clasele primare, nu duce lipsă de sare. Și poate de aceea vechile saline rămîn foste saline. La Turda fosta salină trebuie să fie transformată într-un sanatoriu, un punct curativ pentru oamenii Turzii, pentru oamenii țării. Fără turnări masive de betoane, fără structuri de rezistență, cu investiții minime Turda poate deveni o mină de sănătate. Cine are înțelegerea și buna-cuviință să o facă ?

VALENTIN MARIAN ■

Se recurge prea des la „bunul meseriaş", la fler şi obişnuinţă, şi prea rar la calculatorul electronic

Fiecare cunoaşte sau îşi închipuie că ştie semnificaţia cuvintelor CACTUS, SUCCES, CONTE, PUP. Dar cînd află cu uimire că ele înseamnă şi „Creare şi actualizare de fişiere secvenţiale". „Determinarea stării de eforturi şi de deformaţie în celulele şi radierul unei baterii de silozuri". „Consum tehnologic de energie electrică". „Programarea şi urmărirea producţiei de mase plastice", îşi dă seama că a pătruns într-o lume nouă, aceea a informaticii şi a denumirilor ei codificate. Acceptă, astfel, resemnat ca în ALCOR să nu mai vadă nimic poetic, ci doar o seacă dar utilă „Analiză de corelaţie şi regresie", şi ca bietul SOCRATE să fie redus la un program de gestiune a bazelor de date. Catalogul programelor din Biblioteca naţională de programe, elaborat de Institutul central pentru conducere şi informatică I.C.I. şi ajuns în 1979 la ediţia a patra, evidenţiază pregnant, în acest an în care sărbătorim a 35-a aniversare a Eliberării, vasta muncă de concepţie şi organizare desfăşurată oarecum pe tăcute în întreaga ţară pentru înfăptuirea sarcinilor ce decurg din Hotărîrea C.C. al P.C.R. din aprilie 1972 cu privire la perfecţionarea sistemului informaţional economico-social, introducerea sistemelor informatice şi dotarea economiei naţionale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980. Biblioteca naţională de programe, creaţie relativ recentă în care se oglindesc sintetic, prin sutele de programe ce le cuprinde, preocupări şi realizări pe plan naţional, conduce la importante economii de forţă de muncă, de timp şi de resurse materiale prin reducerea paralelismelor şi refolosirea largă a aşa-numitelor produse-program de interes general. Orice întreprindere tinde să-şi optimizeze stocurile, orice institut de proiectare sau de cercetare, orice centru uzinal se loveşte de probleme de documentare tehnică operativă în condiţiile exploziei informaţiilor, orice inginer doreşte să micşoreze pe cît posibil munca de rutină, pentru a se concentra asupra Noului. Un abonament la această bibliotecă de un fel cu totul deosebit uşurează, uneori considerabil, atingerea unor obiective de însemnătate majoră pentru economie

Fireşte, aceasta nu reprezintă decît unul din aspectele şi ipostazele informaticii româneşti la ora actuală. Ar trebui vorbit, în acest context, de reţeaua centrelor teritoriale de calcul electronic, integrate într-o concepţie unitară care le sporeşte eficienţa, ar trebui amintite dotările cu tehnica de calcul modernă, care cresc cam cu 30% anual, precum şi progrese recente.

În cele ce urmează nu ne-am propus însă să prezentăm un bilanţ, ci să ne oprim asupra unor probleme de mare actualitate, aşa cum apar ele doctorului inginer **Marius Guran, directorul general adjunct al Institutului central pentru conducere şi informatică.**

„Merge şi fără". „Nu, tovarăşi, nu merge şi fără !"

— Integrarea în sistemul informatic a proceselor tehnologice şi a conducerii producţiei — spune interlocutorul nostru — constituie o sarcină arzătoare a momentului de faţă pentru ţara noastră, după cum s-a subliniat şi la ultima Plenară a Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie. Calculatoarele electronice, minicalculatoarele şi microcalculatoarele, cu tot ce ele presupun în proiectare şi în însuşi actul de gîndire tehnică în toate ramurile economiei, trebuie să pătrundă masiv în producţie, pentru a se realiza **saltul de la informatica de gestiune la informatica de producţie.** Există realizări în această ultimă direcţie, în special în cîteva combinate şi mari întreprinderi industriale, dar pe plan general se constată o rămînere în urmă. În ţările dezvoltate la ampioare crescîndă conducerea asistată de calculator atît a proceselor discontinue (maşini-unelte cu comandă numerică adaptivă, dirijarea liniilor de montaj etc.) cît şi a celor continue (elaborarea şarjelor, arderea în cuptoare de cele mai diferite tipuri, producţia cimentului, în general industria chimică, energetică etc.). Calculatoarele care lucrează în timp real măsoară, interpretează, reglează temperaturi, turaţii, alimentarea cu materii prime şi combustibil, optimizînd regimurile de funcţionare.

— Ce înseamnă, exact, „în timp real" ?

— Uriaşa capacitate a calculatorului de a înregistra şi interpreta rapid informaţiile primite permite să se dirijeze mult mai economic producţia, iar dacă intervin defecţiuni pe parcurs, să se ia măsuri operative de îndreptare **înainte** ca şarjo să fie elaborată sau ca motorul să părăsească linia de montaj. Desigur, şi în trecut, cînd nu se vorbea de informatică, se foloseau metode de intervenţie pe parcurs, dar calculatorul o poate face mult mai bine. Acesta e fondul problemei ! La noi, informatica de întreprindere, atît cît a fost ea, s-a axat îndeosebi pe gestiune, ceea ce e util şi necesar. Contabilii şi conducătorii de întreprindere minuiesc diverşi indicatori, se interesează de producţia netă, ceea ce, de asemenea, este util şi necesar. Datorită calculatorului ei obţin datele la fiecare decadă, să spunem, şi nu lunar, şi se declară mulţumiţi. Dar nu arareori nici nu apucă să interpreteze mai adînc notanul de cifre — într-un moment cînd, oricum, procesul de producţie la care ele se referă este terminat, deci nimic nu mai poate fi schimbat, ameliorat — şi iată, sosesc alte şi alte date, care se înşiruie frumos în statistici. Desigur, şi ele sînt absolut necesare, dar nu exclud, dimpotrivă, ar trebui să presupună, urmărirea producţiei **în timp real** cu calculatorul.

— În ce domenii se resimte această lipsă ?

— În petrochimie, bunăoară. Nici în industria cimentului, mare consumatoare de energie, nu cunosc optimizări pe scară largă în sensul mai sus-amintit. Am dat doar două exemple, aşa cum îmi apar mie, din afară, ca informatician. **Se recurge prea des la operatorul conştiincios, care la hotăriri juste, bazate pe fler, cunoştinţe, obişnuinţă, dar foarte frecvent nu poate da soluţii optime din cauza incapacităţii sale biologice de a prelucra „bombardamentul" de informaţii la care este supus.**

Pentru o mai bună lămurire, iată cîteva exemple, care sugerează, implicit, şi căile de rezolvare.

● Se importă o fabrică cu utilaj sofisticat, complex, care însă pentru a fi pus în valoare are absolută nevoie de un mic calculator. Apoi se renunţă la calculator şi gigantul lipsit de inteligenţa electronică este dat... pe mîna unui muncitor, meseriaş bun, dar depăşit de la bun început de cerinţele de precizie şi operativitate pe care le presupune această maşină. Aici nu e vorba de o economie raţională ci de o **optică** greşită. Cînd, în asemenea situaţii, vine inspectorul de la Banca de investiţii, i se arată utilajul funcţionînd. Dar e ca şi cum ai folosi o limuzină la transportul cartofilor ! Pînă la urmă, cînd şi-a dat seama de impas, conducerea fabricii a făcut apel la tehnica de calcul modernă şi s-a descurcat. S-au pierdut însă ani... De fapt, cînd se renunţă la această tehnică — repetăm: nu din raţiuni obiective, ci dintr-o optică greşită — se taie din productivitate, se măresc cheltuielile pentru materiale, pentru energie, aşa-zisa economie transformîndu-se în pierdere. Nu sînt necesare maşini electronice costisitoare. Actualmente, se pune un accent tot mai mare pe minicalculatoare şi pe microprocesoarele ieftine, de înalt randament. Cu ajutorul acestora din urmă tot ce consumă combustibil, de pildă un autoturism, poate fi optimizat, prin optimizarea continuă a amestecului de carburant. Este necesar ca proiectantul nostru să se gîndească de la bun început la aceste posibilităţi, chiar dacă nu este profilat pe tehnica de calcul — nimeni nu este universal azi ! — dar să ştie că se poate şi că trebuie să facă apel la cei care cunosc problema, să solicite colaborări.

● Specialiştilor noştri din transporturi li se datorează o realizare remarcabilă : mecanizarea şi automatizarea triajelor de căi ferate. Se ştie că vagoanele de marfă se adună din toate colţurile ţării în circa 20 de staţii de triaj mai importante, adevărate **fabrici de format trenuri.** Garniturile trebuie constituite optimizat, astfel încît să ajungă repede şi economic la destinaţie. Nici nu mai menţionăm necesitatea absolută ca ele să fie îndrumate corect, evitîndu-se ca un vagon destinat Dorohoiului să nimerească la Oraviţa via Baia Mare (exemplu imaginar, dar din păcate nu imposibil). Recentul proiect românesc de automatizare a triajelor, pus la punct de un grup de entuziaşti ingineri din Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor şi Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice în transporturi, incorporează priorităţi mondiale. De ce însă nu i s-a adăugat o „inteligenţă", un mic calculator cu terminale, care să permită o ultimă verificare operativă a garniturilor **înainte** de plecarea trenului, deci, din nou, în timp real ? Altfel, lăsăm această grijă, ca în trecut, pe mîna omului care merge de-a lungul liniei şi înscrie în catastif, cu creion chimic, indicativul vagonului, apoi bagă catastiful în tască şi merge mai departe, şi mai departe, din vagon în vagon. Specialiştii din transporturi s-au adresat la I.C.I., dar întreaga acţiune este întîrziată.

● I.C.I. a realizat un proiect de automatizare complexă pentru Combinatul de celuloză şi hîrtie Suceava. Rezultat: hîrtia se fabrică acolo cu un minimum de materie primă şi combustibil. Proiectul urma să se generalizeze. Fiindcă, după cum plastic se exprima un specialist, „noi (adică România) sîntem cineva în producţia de hîrtie !" Şi avea dreptate ! Informaticienii însoţiţi de ingineri tehnologi şi de exploatare au mers la principalele combinate de celuloză şi hîrtie din ţară, au cercetat cu atenţie, din punctul lor de vedere, mersul colosîlor de metal — maşini scumpe, cele mai multe de import — au elaborat cuvenitele proiecte, dar... se pare că ideea s-a pierdut pe drum, din motive subiective: s-au schimbat unii factori de decizie, cei noi veniţi poate nu au fost suficient de receptivi etc. Faot este că nu s-a extins experienta valoroasă de la Suceava, s-au irosit niste gînduri, s-au ratat posibilităţi de cooperare. Desigur, nimic nu e definitiv, planul poate fi reluat — şi sperăm că aşa va fi — dar anii trec. Şi aci îşi face loc, fie şi inconştient, concepţia: „Merge şi fără!"

„Trebuie creată o opinie, să ne zbatem"

— Care sînt rădăcinile ascunse ale acestei concepţii ?

— Voi pomeni doar cîteva. Aş menţiona insuficienta sensibilizare a unor conducători de întreprindere faţă de ceea ce pot şi trebuie să ceară de la calculatoare. La reciclare ei fac cunoştinţă cu partea spectaculoasă, cu modele mai mult sau mai puţin academice (nu generalizez, atrag doar atenţia şi asupra unor asemenea aspecte), fără însă a rămîne cu o idee foarte clară despre valoarea potenţială, în activitatea de zi cu zi a întreprinderii lor. O altă cauză, mai subtilă, rezidă, după părerea mea, în învăţămîntul tehnic superior, unde se pune încă un accent exagerat pe formaţia mecanică a **tuturor** inginerilor. Eu însumi, electronist, am învăţat trei semestre despre rezistenţa materialelor, organe de maşini, arbori cotiţi şi grinzi încastrate, cu care mai apoi nu am avut niciodată de-a face în viaţa practică. Evident, indiferent de profil, nu se poate concepe un bun inginer rupt de mecanică, studiu indispensabil, definitoriu, într-un anume sens, pentru însăşi profesiunea noastră. În momentul de faţă însă, cînd informatica şi tehnica de calcul creează o adevărată revoluţie în tehnică şi în însuşi modul de gîndire inginerească, orice disproporţie în favoarea mecanicii, pentru inginerii de **alt** profil, poate deveni dăunătoare. **Informatica şi tehnica de calcul trebuie să devină un bun al oricărui inginer,** şi aceasta într-o măsură mai mare ca pînă acum. Ca să fim drepţi, în ultima vreme s-au realizat progrese pe această linie în învăţămîntul superior. Nu însă suficiente.

Trăim într-o lume care evoluează rapid, nu ne putem permite să rămînem în urmă. Aceasta nu înseamnă a cere, nici în informatică, nici în alte domenii, schimbări de azi pe mîine.

— **Trebuie** însă **creată o opinie,** — spune Marius Guran —, **să ne zbatem,** ba chiar să forţăm nota — mă refer, în toate acestea, nu numai la specialiştii în informatică, ci la întreg corpul tehnic şi ingineresc. Nu se pune problema de a se fabrica în ţară toate echipamentele ; unele din ele se pot realiza şi prin minime importuri de compensaţie, acoperite din plin prin eficienţa economică şi prin exportul de inteligenţă românească. Fiindcă **specialiştii noştri sînt capabili să elaboreze programe complicate (interesînd şi parteneri străini), potenţialul creator, profesionalismul lor este în continuă creştere.** În aceasta constă chezăşia că vom face faţă cerinţelor pe care dezvoltarea economiei naţionale le pune şi le va pune într-o măsură mereu crescîndă economiei naţionale.

Cum am arătat la început, nu am urmărit să prezentăm un bilanţ de lipsuri şi realizări, ci, cu sprijinul directorului general adjunct al Institutului central pentru conducere şi informatică, să reliefăm cîteva probleme care îşi aşteaptă rezolvarea. Este doar o bază de discuţii pentru un schimb fertil de păreri, căruia oricînd revista noastră le rămîne deschisă. Adevărul are mai multe feţete însă sperăm, nici una din ele nu va supăra pe nimeni. Ne amintim de Grigore Moisil, căruia îi plăcea să repete : **„Nu e adevărat că adevărul supără. Pe mine niciodată nu m-a supărat o teoremă".**

LIONEL NIŢESCU ■

Ce e nou în ...

Metalurgie

Recuperarea metalelor neferoase şi rare din ceea ce era considerat pînă nu de mult un rest constituie o preocupare constantă a specialiştilor noştri. Printre metalele rare care se obţin în prezent din subprodusele metalurgiei neferoase şi-a înscris nu demult numele şi cadmiul, un element cu largi aplicaţii în industria chimică, metalurgică, electronică, electrotehnică etc. şi care se procura din import.

„Zăcămîntul" exploatat îl constituie în acest caz prafurile volatile rezultate în procesul de obţinere a zincului şi plumbului. Avantajul este dublu : pe de o parte, natura, mediul înconjurător sînt protejate, pe de altă parte se introduce în circuitul economic o nouă sursă de materii prime. În urma tratării prafului rezidual volatil rezultă chiar un metal de o puritate foarte înaintată — 99,95 la sută.

Procedeul tehnologic pus la punct de specialiştii Institutului de cercetări şi proiectări pentru minereuri şi metale neferoase din Baia Mare permite însă şi valorificarea altor reziduuri industriale. Mai precis, procedeul este aplicabil tuturor subproduselor metalurgice cu conţinut foarte sărac de metal : minimum 0,5 la sută cadmiu.

Electrochimie

În industria produselor clorosodice — ramură caracterizată prin consumuri importante de energie electrică — se preconizează introducerea, pe baza unor cercetări originale româneşti, a unor noi tipuri de electrozi. Confecţionaţi din titan, aceştia prezintă avantajul unei stabilităţi dimensionale sporite faţă de cei de grafit, conferind celulelor de electroliză industrială un plus de eficienţă.

Introducerea electrozilor de titan conduce şi la reduceri drastice ale consumului de electricitate.

Sudură

Calitatea sudurii şi deci rezistenţa mecanică a pieselor metalice depind, după cum au arătat cercetările ştiinţifice, de dimensiunile granulelor metalice ce se formează în arcul electric al aparatului de sudat. Cu cît aceste particule sînt mai mari, cu atît structura metalului în zona de sudură e mai puţin omogenă. Sub aspectul rezistenţei aceasta se traduce printr-o fragilitate înaltă a îmbinării.

Pornind de la aceste premise cunoscute specialiştilor, **profesorii doctori ingineri Petre Sonea şi Ion Sonea** de la politehnica bucureşteană au avut ideea folosirii vibraţiilor sonore şi ultrasonore în scopul reducerii dimensiunilor particulelor metalice care iau naştere în procesul de sudură electrică. Aplicînd electrodului vibraţii transversale ei au reuşit să producă în zona de topire şi de trecere a arcului electric un fenomen de pulverizare înaintată a metalului. Încercările efectuate la întreprinderea „23 August" asupra benzilor de oţel folosite curent în realizarea confectiilor metalice au arătat că după tratamentul cu ultrasunete dimensiunile particulelor metalice se reduc la numai 0,1 pînă la 10 microni, ceea ce înseamnă o granulaţie de circa cinci ori mai fină decît în cazul sudurii obişnuite. Repartiţia lor în zona supusă tratamentului este, de asemenea, mai uniformă decît la procedeul clasic.

Rezultatul aplicării vibraţiilor ultrasonore la sudura electrică automată — idee tehnică ce reprezintă o prioritate românească mondială în acest domeniu de mare actualitate — îl constituie îmbunătăţirea radicală a calităţii sudurii, conferindu-i o structură şi o rezistenţă mecanică foarte apropiate de cele ale metalului de bază.

Realitatea ilustrată

Acum, cînd în întreaga lume criza de energie şi combustibili se afirmă cu tot mai multă pregnanţă, ideea transformării energiei eoliene în energie mecanică cîştigă tot mai mult teren. Şi cîtiva inimoşi ai secţiei de proiectări şi prototipuri Braşov, de pe lîngă Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, au îmbrăţişat, cu multă pasiune, problema naşterii motoarelor eoliene. Destinaţia lor — agricultura, într-o gamă diversă de posibilităţi de utilizare : în alimentarea cu apă a fermelor zootehnice, în irigaţii, în electrificarea anumitor locuri de muncă izolate, greu accesibile ş.a. În imagine — 4 motoare eoliene, prototipuri ce se află în curs de asimilare.

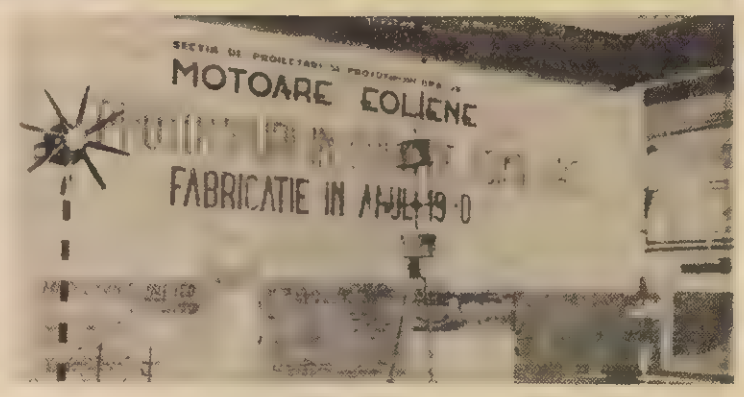

Din nou despre invențiile inginerului Petre Buleci

● 50 de mii de dolari economisiți pînă acum
● Tot mai multe solicitări pentru repararea acestei „inimi" de motor
● La 26 iunie, la Șantierele navale Brăila, o demonstrație publică

În prima zi a acestei luni, inginerul brăilean Petre Buleci a avut o aniversare dublă: cea dintîi, obișnuită, încă un an de viață împlinit, cealaltă mai deosebită și pe care numai el o știa : un an de la publicarea în revista „Flacăra" a articolului care făcea publică preocuparea sa pentru o construcție românească originală de vilbrochen și rezolvarea ei teoretică.

— Acum pot să vă spun ceea ce am ținut doar pentru mine și anume că au trecut 10 ani de cînd un astfel de arbore cotit, executat din piese detașabile, a fost realizat, în premieră națională la noi în șantier, și că acesta funcționează și azi.

— Zilele trecute, Institutul național de motoare termice din București a dat calea liberă ideii dumneavoastră ! Vă interesează ?

O pauză destul de lungă. Petre Buleci își scoate ochelarii sub care apăruseră cîteva bobițe de sudoare și privește, fără ei, parcă puțin dezorientat.

— Ce-o să decidă acum O.S.I.M.-ul cînd are un răspuns negativ și unul pozitiv ? se întreabă vădit amuzat. Își va lua răspunderea ?

Momentul surprizei s-a consumat. Reamintesc cititorilor noștri că Petre Buleci a cerut brevetarea unui sistem original de construire, din bucăți, a unor arbori cotiți de mari dimensiuni, pentru motoare de peste 20 mii C.P. care se aduc, în prezent, din import, plătiți cu milioane de lei valută și care, pentru a fi asimilați de industria noastră, necesită o tehnologie foarte scumpă și utilaje de mari dimensiuni. Invenția inginerului de la Brăila permite executarea unui control precis și permanent asupra executării piesei pe toată durata procesului.

Îi comunic cîteva din observațiile inginerului navalist Ion Nițu, de la I.N.M.T., care a întocmit referatul destinat Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Din documentația pe care a avut-o la dispoziție poate accepta teza propusă, fără rezerve, doar pentru arborele cotit destinat motorului M.A.N.

— Este suficient, răspunde Petre Buleci. În felul acesta voi fi obligat să mai cer cîte un brevet și pentru celelalte tipuri : în loc să obțin unul, voi face o colecție ! Ceea ce spune inginerul Ion Nițu privind fibrajul continuu al materialului din care se face arborele cotit reprezintă un punct de vedere „clasic", dar tocmai aici este noutatea metodei mele, acesta este unul din cele mai mari obstacole pe care le am de învins, deoarece contrazic o experiență mondială de cîteva decenii. Mă întreb : n-avem voie s-o facem ?

Îmi reamintesc substanțiala discuție purtată cu inginerul Ion Nițu de la I.N.M.T. în legătură cu dosarul invenției lui Petre Buleci și unele observații făcute de cercetătorul bucureștean. „Propunerea lui Petre Buleci ne-a plăcut tuturor și ne-am dat seama de valoarea ei. Din păcate, am aflat mai întîi din „Flacăra" despre ea și de-abia de o lună de zile ne-a parvenit și dosarul. Vreau să spun că aceste atît de discutate dosare, strînse la O.S.I.M., sînt cît se poate de sumar întocmite, aproape indescifrabile, uneori. Simplificarea merge pînă la... dispariția ideii ! Presupun că inventatorii se tem ca ideile lor să nu intre în posesia altora, dar din moment ce referenții sînt compatrioți, oameni cu simț de răspundere, cointeresați în promovarea inteligenței naționale, această teamă nu-și mai are rost, mai ales că lucrările, de genul celor care ne parvin de la O.S.I.M., „circulă" pe trasee sigure. Eu cînd dau drumul unui referat favorabil știu că angajez cheltuieli de milioane, de foarte multe milioane, așa că trebuie să judec propunerea pe toate fețele, cu o responsabilitate maximă, pentru că scot banii din buzunarul națiunii, nu dintr-al meu. Cu ce îmi trimite O.S.I.M.-ul n-am argumente s-o fac prea des. Să vă dau un exemplu : pentru funcționarea unui motor, care va avea un arbore cotit ca cel imaginat de Buleci, îmi sînt necesare 4,5 tone de carburant pe oră, dar probele la noi se fac nu doar 24 de ore, ci 3—4 și — uneori — 5 mii de ore ! Chiar un motor luat pe licență trebuie să fie probat 3—4 mii de ore".

Devenind publice, cercetările inginerului Petre Buleci au atras atenția unor instituții și întreprinderi din țară care — poate dintr-o greșită înțelegere, dovedită foarte utilă pînă în cele din urmă — l-au solicitat pe inventator să repare diferite tipuri de arbori cotiți. Pînă în prezent, au și fost executate cu succes astfel de reparații la Brăila, două piese funcționînd de cîteva luni pe tot atîtea automotoare.

— La noi în șantier, datorită atitudinii și inițiativei secretarului comitetului de partid, tovarășul Foti Craioveanu, s-au creat condiții corespunzătoare continuării cercetării începute de mine, în colaborare directă cu o serie de alți colegi dintre care vreau să numesc cîțiva : maistrul Alexandru Z. Ion, inginerul Manole Dima, muncitorii Ion Surdeanu, Nicolae Dogărescu, tehnicianul Nicu Popa, strungarul A. Petcu, Dumitru Valea, subinginerul Ion Burlacu, inginerul Doru Stoenescu.

— Multe nume sînt noi...

— Da, pentru că oamenii s-au specializat, între timp, pe tipurile de arbori primiți la reparat. De exemplu, Valea Dumitru s-a ocupat de cel trimis de întreprinderea de boghiuri din Balș, Surdeanu de Malbach. Vreau să arăt că, grație muncii conștiente a acestor tovarăși de muncă, am obținut rezultate superioare celor pe care mi le dăduse calculul matematic, fapt perfect posibil deoarece mă aflu la varianta zero și știu că ea poate fi îmbunătățită pe parcurs. Sprijinit de biroul comitetului de partid al șantierelor și de sindicat, am programat, pentru 26 iunie, o întîlnire la Brăila, la care am invitat specialiști din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, din cel al chimiei, agriculturii, transporturilor, O.S.I.M., I.N.M.T. etc. pentru a le arăta o serie de arbori cotiți reparați, după ruptură, prin metoda SANAB. După o socoteală incompletă, privind economiile realizate prin redarea în exploatare a 11 arbori cotiți, deci a tot atîtea motoare care stăteau, se depășesc ușor 50 de mii de dolari. Mi se pare interesant pentru toți cei care sînt chemați să răspundă importantei sarcini trasate, în repetate rînduri, de conducerea superioară a partidului, privind reducerea importurilor, mai cu seamă că prevederile legale acordă o cotă parte acelor întreprinderi care obțin economii. Revenind la acțiunea din 26 iunie, pe care o fac publică prin „Flacăra", revistă care m-a sprijinit și pînă acum, precizez că aștept din partea celor care vor răspunde invitației noastre completarea formularelor deja expediate, astfel încît să pot aplica una din metodele moderne de cercetare, cea a graf-urilor, prin care varianta zero va putea fi mult îmbunătățită. Mulțumesc centrului de calcul al Întreprinderii de autocamioane Brașov, care m-a înștiințat, tot în urma publicării în „Flacăra" a unui articol, că-mi pune la dispoziție calculatorul de care dispune pentru a-mi reduce timpul sacrificat cu socotelile matematice efectuate. Se dovedește, în acest mod, că presa noastră poate juca un rol important în mobilizarea unor energii disparate, ușurînd obținerea unor realizări inițial sortite indiferenței.

EMIL LEONARD ■

Antarctica și realitatea unui vis românesc

Un grup de tineri vor să plece în Antarctica.

În Antarctica ! Nici mai mult, nici mai puțin, nici mai aproape, nici mai departe. În Antarctica !

Unii, în totală necunoștință de cauză, dar atoateștiutori : „Dar ce, alte probleme nu mai sînt pe lumea asta?" sau „Niște visători cu capu-n nori !"

Alții, mai curioși, oarecum în cunoștință de cauză : „La ora actuală, acolo, în Antarctica, sînt cîteva zeci de baze, dacă numărul lor n-a trecut cumva peste o sută. Baze de cercetare științifică. Ce rost ar avea să mai înființăm și noi, România, o nouă bază ?"

Iar alții — e drept, avantajați de faptul că sînt la curent cu toate amănuntele privind intenția acelui grup de tineri — admirînd și aderînd la o astfel de idee: „Nu-i vorba doar de un simplu vis, ci de o intenție pe deplin realizabilă. Mai mult decît atît — o astfel de expediție este necesară și urgentă, întrucît la ora actuală, sînt convins, multe țări ale lumii pregătesc astfel de expediții. Țara noastră, continuînd tradiția marelui savant Emil Racoviță, primul român care a efectuat cercetări în Antarctica, și beneficiind de inaltele posibilități de

Iată, planșeta, instrument pentru visare, a dat naștere unui prototip pentru visare. Inginerul Doru Cornel Sava oferă explicații. Inginerii Mihail Preța și Daniel Cerbu le ascultă

exprimare tehnico-industrială, poate și trebuie să dea viața studiilor și cercetărilor întocmite de entuziastul cerc al antarctiștilor. Bineînțeles că o astfel de decizie nu se poate lua decît la un nivel superior, deoarece înființarea Bazei de cercetări România I — Antarctica presupune un substanțial efort tehnic, industrial și financiar, plus o pasiune și o perseverență ieșite din comun. Despre pasiunea și perseverența cîtorva dintre acești tineri, pe care am avut plăcerea să-i cunosc îndeaproape, întrucît doi dintre ei îmi sînt colegi de muncă, pot spune că există din plin" (inginer Mihail Preța, cercetător principal II în cadrul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipament energetic și mașini de ridicat).

Așadar, consideră primul nostru interlocutor, inginerul Mihail Preța, înființarea Bazei de cercetări România I — Antarctica este necesară și urgentă. De ce ? Pentru că avem dreptul și obligația de a beneficia de prevederile unui tratat internațional semnat acum 20 de ani la Washington, tratat care, fără să intrăm în prea multe amănunte, reglementează cîteva importante probleme privind accesul pe continentul alb. Se prevede în convenția numită Tratatul Antarctica, semnat atunci, în toamna anului 1959, de numai 12 state direct interesate, că Antarctica este un continent deschis cercetării internaționale, că toate cercetările trebuie să aibă caracter științific, că nu sînt admise cercetări care să polueze continentul, că nu este admisă exploatarea bogățiilor din subsolul continentului etc. Între altele, tratatul mai prevede că își încheie valabilitatea în anul 1989, pînă la acea dată nici un stat care efectuează cercetări neavînd dreptul să-și revendice vreun teritoriu al continentului. Transformarea continentului imaculat într-o probabilă hartă politico-economică trebuie să ne găsească acolo, mai ales că România, prin activitatea desfășurată de savantul Emil Racoviță, este deținătoarea unor drepturi morale și a unei tradiții ce se cere continuată. Nu întîmplător cercul antarctiștilor intenționează, în admirabila lor cutezanță, ca prima bază românească de cercetări în Antarctica să poarte chiar numele savantului Emil Racoviță.

Un alt aspect pe care același interlocutor, inginerul Mihail Preța, a ținut să-l precizeze, se referă la „bătălia tehnică și industrială pentru echiparea adevărată a expediției", punct asupra căruia vom insista în mod deosebit în dialogul nostru avut cu inginerul Doru Cornel Sava, sufletul și animatorul cercului antarctiștilor.

— Mai întîi și-ntîi cine sînteți, de cînd ființează cercul antarctiștilor, cine sînt membrii acestui cerc și unde își desfășoară activitatea ?

— Sînt absolvent al Institutului politehnic București, Facultatea de construcții aerospațiale, promoția 1973, cercetător în cadrul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipament energetic și mașini de ridicat. Cercul nostru, al viitorilor antarctiști, s-a înființat, ca să zicem așa, în iarna anului 1978, dar preocuparea era ceva mai veche. În mod organizat, activitatea ne-o desfășurăm în cadrul cercului de creație științifică și tehnică de pe lîngă Casa de cultură „Grigore Preoteasa" din București, unde ne întîlnim pentru discuții și dezbateri în fiecare ultimă zi de marți a lunii, dar, în mod neorganizat, ne întîlnim și dincolo de acea zi. Nucleul de bază, în jurul căruia gravitează numeroși simpatizanți ai ideii, este alcătuit din 8—10 oameni. Iată-i pe cîțiva dintre ei : Adrian Iaghello, student în anul al IV-lea, la medicină, inginerul Mircea Badea, asistent al catedrei T.C.M., Institutul politehnic București, subinginerul Daniel Cerbu, coleg de muncă cu mine, alci în institut, tehnicianul Laurențiu Alexandrescu, ing'nerul Emil Chirescu, electronist la I.O.R., inginerul Tudor Anastasiu, de la Întreprinderea de avioane din București, și elevul pilot Simion Dascălu. Toți ca unul și unul ca toți sîntem convinși că munca noastră de cercetare, deși privită acum ca un vis rupt de realitate, se va-ntrupa totuși.

— Care sînt argumentele acestei nestrămutate convingeri ?

— Faptul că trebuie neapărat să beneficiem de dreptul internațional pe care ni-l oferă Tratatul Antarctica.

— Oare acest efort tehnico-industrial, pentru crearea unui echipament anume destinat Antarcticii, nu va prelungi prea mult înfăptuirea expediției ? Cu alte cuvinte, nu s-ar putea opta pentru o tehnică existentă, așa cum au făcut-o și alte state ?

— După știrea noastră, și sîntem la curent cu aproape toate cercetările ce se desfășoară în Antarctica, ele, cercetările, sînt mult rămase în urmă tocmai datorită faptului că s-a apelat la o tehnică adaptată. Dacă intenția noastră ar fi doar ca să ajungem în Antarctica pentru a fi și noi acolo, asta ar însemna că ne-apropiem de ceea ce s-ar numi turism la Polul Sud. Noi vrem să întemeiem acolo o bază numită Emil Racoviță, deci o bază de cercetare, și încă o bază, a cutezanței, pe care ne-am gîndit să o numim Mihai Viteazul. Acestora le vom adăuga o a treia bază pentru al cărei nume încă nu ne-am hotărît. Vom alcătui astfel un triunghi cu latura de cel mult 500 de kilometri, iar cercetările noastre se vor efectua în interiorul acestui triunghi. Într-un asemenea spațiu trebuie să avem surse de energie, mijloace de transport și locuințe. Acestea sînt cele trei mari direcții ale cercetărilor noastre, plus o problemă extrem de importanță aceea a costumului polar. A rezolva toate aceste aspecte înseamnă a cîștiga timpul pierdut, dar, totodată, înseamnă a expune, ca într-o vitrină, posibilitățile actuale ale științei și tehnicii românești care și-ar consolida un loc cucerit și recunoscut în momentul de față în întreaga lume. Am putea efectua, de exemplu, cele mai bune și mai eficiente foraje în chiar inima „sipetului lumii", cum este denumit subsolul Antarcticii pentru fabuloasele sale zăcăminte.

— Am putea vorbi ceva mai concret ?

— Da. O totală trecere în revistă a anteproiectului sau preproiectului nostru, încheiat în proporție de aproape 80 la sută, ar însemna un dialog de cel puțin 10—12 ore. Am pus la punct felul în care va trebui să arate transportorul antarctic.

— Ce vrea să fie acest transportor antarctic ?

— Un vehicul de o construcție specială, lung de peste 40 de metri și cu un ecartament de 15 metri. Raza de acțiune, 5 000 de kilometri. Viteza maximă de marș, 50 de kilometri. Viteza minimă, 0,5 kilometri. Sînt amplasate pe transportor laboratoare, instalații de foraj, un radar în infraroșu pentru depistarea crevaselor și a grosimii stratului de gheață, precum și generatoare eoliene și solare.

— Ca motor ar putea echipa un astfel de transportor care este, după cît se vede, o adevărată uzină și locuință în același timp ?

— Un obișnuit motor diesel cu o putere cuprinsă între 600 și 1 000 kW.

— Pentru funcționarea tuturor instalațiilor, pentru climatizare, precum și pentru deplasarea sa, transportorul va fi un uriaș consumator de energie.

— Da și nu. Da, pentru că altfel nu se poate. Nu, pentru că transportorul, așa cum spuneam, va fi dotat cu un motor eolian. Se știe că marele tezaur al continentului alb este tocmai energia eoliană. Vîntul bate permanent și atinge viteze medii de 100 kilometri pe oră. Această energie eoliană poate fi captată prin instalații specifice existente la ora actuală. În același timp transportorul este prevăzut și cu panouri pentru captarea energiei solare, astfel încît sarcina energetică a motorului diesel să poată fi simțitor redusă, inclusiv consumul de combustibil. O altă calitate a transportorului va fi aceea că este prevăzut în construcție flotabilă, capabil să și plutească, fapt care va ușura mult lansarea sa de pe punțile unui cargou cu modificările de rigoare la prova.

— Nu cumva ne aflăm în fața unui alt Nautilius ?

— Numai și numai într-o proporție foarte mică. Pentru majoritatea instalațiilor, știința și tehnica românească dispun de capacitatea de a le fabrica. Pentru alte cîteva probleme, membrii grupului au făcut intense cercetări care se vor transforma, în tot atîtea invenții. Din păcate, deocamdată, nefiind înregistrate, nu putem vorbi despre ele.

Am încercat, iată, să prezentăm în linii mari doar una din cercetările acestui grup de tineri care visează cu rigla în mînă, transportorul antarctic, și spațiul tipografic s-a consumat văzînd cu ochii. Am mai fi putut vorbi despre un alt proiect, mototricicluI antarctic, despre o navă miniaturală, un fel de submarin a cărui principală calitate este aceea de a se deplasa și în poziție verticală, despre proiectul de locuință, precum și despre soluția ultimă privind costumul antarctic, asemănător în multe privințe cu costumul unui cosmonaut, dar mult mai ușor decît acesta. Dar, constrînși de spațiu, deocamdată atît despre dialogul avut cu inginerul Doru Cornel Sava din partea căruia am notat și aceste poetice cuvinte : „Tricolorul patriei va fîlfîi în bătaia aspră a vîntului înghețat".

Un grup de tineri, deci, vor să plece în Antarctica.

Sînt, oare, acești tineri niște visători cu capu-n nori ?

Motivul pentru care vor să ajungă acolo, în Antarctica, nu este, oare, suficient de întemeiat ? Vor știrni, oare, rîndurile de față un anume ecou ?

Întrebări retorice, fără doar și poate, întrebări care ar putea fi urmate de alte și alte zeci de asemenea întrebări-argumente pentru a ilustra minunata ardere a acestor adevărați visători, la a căror cutezanță subscriem.

VICTOR NIȚĂ ■

Drepți în sancțiune, solidari în muncă

1. UN CAZ

25 august 1978. Șantierul Militari al Trustului de construcții industriale agrozootehnice București. Ora 13,30. Zăpușeală. Gheorghe Glodeanu manevrează automacaraua spre niște piese din fier-beton stivuite lîngă linia industrială C.F.R. Se apropie o locomotivă diesel. Glodeanu o așteaptă să treacă și nu mișcă automacaraua pînă ce „dieselul" nu face curba. Este foarte cald. Un tractorist vine lîngă cabină și-l întreabă ceva. Automacaraua pornește apoi încet înainte strecurîndu-se cu grijă printre stivele de piese pe care trebuia să le încarce într-un tractor. Este aproape ora 14. Soarele încinge fără milă. Praf. Se aude un șuierat scurt. Locomotiva. Din curbă răsare un vagon împins de „dieselul" care trecuse pe acolo ceva mai devreme. Manevră. Mecanicul își dă seama că automacaraua este prea aproape de șină. Frînează brusc, dar vagonul pe care îl împinge agață rola de la capătul automacaralei Un scrîșnet puternic, utilajul este tîrît de-a lungul căii ferate. Se aud țipete. Praf. Se oprește totul. O liniște nefirească. Amestecat în țărînă, între metal și beton, tractoristul care vorbise cu Glodeanu în urmă cu cîteva minute.

Miliția. Procuratura. Cercetările relevă limpede : gravă neglijență și nerespectarea normelor de protecția muncii de către Gheorghe Glodeanu.

Sentința în cazul Glodeanu : 2 ani închisoare cu executarea pedepsei la locul de muncă, pentru infracțiunea ucidere din culpă.

2. LA PROCURATURA SECTORULUI 7

— Tovarășe procuror-șef Ștefan Roman, cazul relatat vă este cunoscut, el fiind cercetat, la vremea potrivită, de Procuratura sectorului 7. L-am amintit însă pentru ca discuția noastră să nu rămînă pur teoretică, de principiu, ci să se sprijine pe un fapt, chiar dacă astfel va deveni oarecum didactică. Este cunoscut că ne numărăm printre puținele țări din lume în care legea, pentru anumite categorii de fapte penale, prevede posibilitatea ca executarea pedepsei să se facă la locul de muncă.

— Ca în cazul uciderii din culpă.

— Exact. Organele procuraturii au efectuat primele cercetări în baza cărora se va desfășura ancheta de către procuror pentru a stabili condițiile producerii accidentului și persoanele vinovate. Responsabilitatea procurorului este foarte mare. Cercetările sale trebuie să releve dacă este sau nu ucidere din culpă. Despre această responsabilitate vă invit să vorbiți mai întîi.

— Într-adevăr, activitatea de urmărire penală a procurorului trebuie să reliefeze foarte limpede concluzia cercetărilor, adevărul. Este, de fapt, una din laturile de cea mai mare importanță a muncii procurorului. În contextul probelor existente, el apreciază și concluzionează dacă este vorba de săvîrșirea unei infracțiuni din culpă sau cu intenție. În cazul Glodeanu culpa este evidentă.

— Dincolo de aspectele tehnice ale cauzei faptei, procurorul a avut în față un om. Firește, un om vinovat, deoarece neglijența sa a dus la moartea altui om. Și totuși...

— Aparent, cercetările noastre sînt reci. Măsurători, diverse probe, mărturii etc. Dar mărturiile le fac oamenii. Aprecierile la fel. Munca noastră se bazează foarte mult pe legătura directă cu omul, iar investigația morală constituie o altă latură importantă a activității noastre. Cine este Glodeanu Gheorghe ? Un om de 45 de ani, fără antecedente penale, căsătorit, cu trei copii minori, bun meseriaș, dintotdeauna încadrat în muncă. Și iată că în viața acestui om normal a apărut un moment care a răsturnat întregul echilibru, mersul firesc al lucrurilor.

— Cum își formulează procurorul o convingere, în planul moral, privind persoana anchetată ?

— Glodeanu nu este un personaj într-un roman, el este un om care trăiește, care are temerile lui, cosmarurile care nu-l lasă să doarmă, incertitudinile care îl macină. Are familie, are copii, are răspundere. Toate acestea nu le poți afla doar din hîrtii. Stai de vorbă cu colegii de muncă, cu conducerea întreprinderii, cu familia. Gîndiți-vă că inculpatul poate fi un om hipersensibil. Într-un moment, din neglijență, din nerespectarea exactă a unei sarcini de serviciu, face loc unei nenorociri. Știe că este vinovat și pentru asta va plăti. Dar el poate rămîne, sufletește vorbind, traumatizat întreaga viață. Procurorul trebuie să cîntărească foarte bine acest om în rechizitoriul său.

— Pentru că acestui om societatea îi dă o șansă, îi întinde o mînă ca să nu se piardă.

— Iar societatea sîntem noi : cei care îl cercetează, care îi apreciază fapta, aceia care depun mărturie pentru el, tovarășii de muncă, care-l primesc în mijlocul lor și-l ajută să se redreseze. Acolo, la locul său de muncă, se poate aprecia modul în care este eficientă munca corecțională, acolo ne putem verifica și noi activitatea de oameni ai legii : am greșit sau ne-am orientat bine ? Însă aș vrea să precizez un lucru.

— Vă rog.

— Un lucru foarte important. Să nu uităm că un om și-a pierdut viața, că fapta lui Glodeanu este foarte gravă. Neglijența, nerespectarea îndatoririlor de serviciu, a normelor de securitate a muncii constituie culpe serioase, repet cuvîntul, grave, dovadă că iată, urmările pot fi tragice. Instanța condamnîndu-l la muncă corecțională pe Glodeanu sau încredințînd un minor, pentru o faptă asemănătoare, unui colectiv de muncă, nu face un act de clemență. Ci dă posibilitatea recuperării în mediul social a omului în cauză, pentru că această recuperare este mai sigură, este în concordanță cu umanismul societății noastre. În acest fapt constă noua politică penală a partidului și statului nostru. Aici descoperim puterea, forța colectivelor noastre de muncă, în capacitatea de a reeduca prin muncă cu ajutorul propriului exemplu.

3. UN ALT CAZ

„Ea a venit cu o săptămînă înaintea mea în fabrică. Și eu tot din Moldova sînt. Din Tîrgu Neamț, comuna Vînători. Am stat în gazdă împreună, apoi ne-am mutat la căminul fabricii și ne-am înțeles bine. Avem aceeași vîrstă, 18 ani. Cînd am auzit ce i s-a întîmplat am încremenit. I-au căzut toate pe cap atunci : i-a murit și un unchi la care ținea foarte mult, i s-au îmbolnăvit și părinții din cauza întîmplării ei. Vă dați seama ce înseamnă să începi o viață așa ? (Elena Buhna, atelierul chimic).

Anul trecut, în iarnă, în secția chimică a Întreprinderii de piele sintetică, în jurul orei 18, s-a rupt materialul pe instalația de imprimare-lăcuire. Cîțiva muncitori și muncitoare, printre care și Paraschiva Todosiciuc, au oprit mașina și s-au apucat să remedieze defectul. O femeie, operatoare chimistă, muncitoare cu experiență, s-a băgat sub sanie ca să lege materialul rupt. Cînd a crezut că a reușit a strigat la Todosiciuc să apese pe buton să dea drumul la sanie. Fata apasă. Nimic. În hală e zgomot puternic. De sub sanie vocea strigă nerăbdătoare o altă comandă. Fata apasă pe alt buton și sania cade cu putere ca o ghilotină. Pînă la spital, femeia aceea de 53 de ani încetează din viață.

Din procesul verbal încheiat de comisia de judecată a Întreprinderii de piele sintetică București : „Colectivul nostru este un colectiv de oameni cinstiți și muncitori. Fata aceasta a venit la noi să-și facă o meserie. Faptul că iată, o judecăm noi, în fabrică, dovedește omenia legilor noastre socialiste, încrederea în capacitatea noastră de a ajuta un om. La urma urmei, cine o poate face mai bine decît tovarășii ei de muncă, cine poate s-o cunoască mai bine decît cei din atelierul chimic? Eu propun ca Paraschiva Todosiciuc să fie încredințată colegilor ei de muncă, convins fiind că aceștia are forța s-o ajute" (Tudor Nicolae — șeful atelierului chimic).

— O colegă de-a dumitale, Paraschiva Todosiciuc, spunea că și-a fost teamă.

— E greu de explicat. Mi-era frică, parcă eram ruptă de pe pămînt, parcă se întîmpla altcuiva, mă gîndeam că voi fi arestată, iar femeia aceea care mai avea cîțiva ani pînă la pensie, imaginea ei, mă chinuia mereu. Îmi vine și astăzi în minte femeia aceea. Mama mea este o femeie muncitoare, dar acum este chinuită de boală, tata la fel, de cînd mi s-a întîmplat ce mi s-a întîmplat.

— De unde ești de fel ?

— Din satul Benea, comuna Moldova Suliță, județul Suceava.

— De ce ai plecat de acasă ?

— Să-mi fac o meserie. La Suceava trebuie să ai buletin de oraș. Am plecat mai întîi la Timișoara, unde am o soră, apoi am venit la București. Noi sîntem șapte copii și acasă n-au mai rămas decît două fete, cea mai mare și cea mai mică.

*

„Oamenii cu care lucrăm, îi vedeți, sînt, în marea lor majoritate, tineri. Au venit să învețe o meserie. Așa zic ei. Cei mai în vîrstă credem că au venit să învețe și cîte ceva despre viață. Să-i educăm, că la 18 ani nu le știi pe toate. Tinerii sînt cum sînt, de noi depinde să fie mai buni. Și iată că fata aceasta, Todosiciuc, are acum nevoie de ajutorul lor, al tinerilor. Este un fapt care folosește tuturor celor din atelier, nu numai ei. Todosiciuc este încă demoralizată, se uită pe furiș la om, își duce parcă o povară. Este o fată serioasă și muncitoare și, vă spun cu mîna pe inimă, ne pare bine că am luat-o la noi. În rest ne ajută timpul". (Udma Ion, maistru).

4.

— Tovarășe procuror șef, am întrerupt discuția pentru a veni cu acest al doilea caz, de fapt un mic reportaj-anchetă la Întreprinderea de piele sintetică din București.

— Care ilustrează foarte bine un alt aspect al problemei : capacitatea colectivelor de muncitori, forța acestor oameni cu o înaltă ținută morală și o ireproșabilă conduită în viață și în societate de a cîntări adevărul, de a apăra valorile și relațiile pe care ei le respectă.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Cine și de ce nu vrea să acorde doctorului Alexandru Pesamosca, gradul I de medic primar?

Aparte și individual, între patru ochi și chiar între mai mulți, fiecare dintre cei aflați în comisiile de concurs recunosc valoarea și în orice caz competența acestui medic numit Alexandru Pesamosca. Nu puțini au apelat la dînsul să le opereze copilul, copiii, nepoții, copiii rudelor, prietenilor, cunoscuților, protejaților... Cînd e vorba despre „copilul meu", „copilul nostru", e justificabil nu, e omenește, veți spune, să-l cauți pe cel mai bun, să apelezi la cel mai mare medic...

...Se știe, se cunoaște că în 21 ani de cînd lucrează în clinica de chirurgie infantilă și ortopedie a Spitalului central de copii din București, și la aproape 50 ani de viață, dr. Alexandru Pesamosca a acumulat o experiență, fără exagerare, aproape unică în țara noastră în această specialitate, în domeniile ei cele mai dificile. Nu doar pentru că un om, un chirurg în 21 ani a efectuat peste 12 000 intervenții operatorii, pentru că s-a aplecat cu bisturiul, cu răspundere, cu pricepere, cu cunoaștere și uneori cu necunoaștere, dar întotdeauna cu curaj și asumarea riscului asupra a circa 12 000 copii ce ar putea alcătui acum (dacă destinul i-ar aduna laolaltă) populația unui oraș. E în fond, profesia sa, datoria sa, precum o și consideră. Ci pentru că a făcut ceva mai mult pentru ea, peste medie și obișnuit. Pentru că a abordat — din necesitate și competență, din acea flacără interioară numită pasiune și dăruire — aproape toate sectoarele chirurgiei copilului, de la cel de-o zi la adolescentul de 16 sau 18 ani. Cu rezultate de supraviețuire impresionante. În chirurgia nou-născutului ca și în cea a numeroase malformații congenitale suuranumită chirurgia disperării — încît fiindcă părinții trăiesc drame incomensurabile și apoi fiindcă altă cale nu există — rămîne cel ce a încercat și efectuat pentru prima oară în clinica bucureșteană numeroase asemenea intervenții, cum ar fi chirurgia pulmonului la nou-născut și sugar, esofagoplastiile cu colon, chirurgia hipertensiunii portale, rezecțiile gastrice și hepatectomiile la sugar, la nou-născut și copilul mic. Așa l-am și cunoscut, cînd am scris prima oară despre el, la recomandarea conducerii spitalului — operînd un copil de 24 ore. Adus cu „Salvarea" de la Vălenii de Munte. Un condamnat la inexistență de o malformație pe intestin. L-a salvat. Trăiește. Este bucuria și fericirea unei maternități, unei familii, unei vieți. Și o certitudine a puterilor medicinei și, de ce nu, a calităților unui medic. În registrul acesta foarte larg și divers — de la operații pe cap și git, pe torace, abdomen și perete abdominal, aparatul urogenital, în domeniul ortopediei și al vaselor periferice, de la hemangioame și anevrism, la apendicite, de la extrofii de vezică la luxații congenitale de șold — în toate, în foarte multe a repurtat performanțe, a perfecționat tehnici chirurgicale și instrumentar, inovînd chiar, contribuțiile sale originale la dezvoltarea acestei specialități a medicinei care este și rămîne chirurgia infantilă, nu pot fi ignorate. Nu puține s-au generalizat și în alte clinici din țară. O experiență și o muncă sintetizate și demonstrate și de către cele peste 120 titluri de lucrări și comunicări științifice publicate în țară și străinătate, ca autor principal, ori coautor alături de alți colegi și specialiști. O muncă, o experiență, o competență confirmate și recunoscute și pe plan internațional, doctorul în medicină (din 1970) Alexandru Pesamosca fiind confirmat în 1967 membru junior al Societății internationale de chirurgie ca în 1971 să devină membrul ei asociat, în 1970 este ales membru al Colegiului internațional de chirurgie digestivă.

Îi sînt recunoscute contribuțiile personale în dezvoltarea specialității pe care o profesează mai cu seamă într-un capitol de mare interes azi, în lumea medicală mondială, malformațiile congenitale.

După un șir de ani de reușite, i se pare natural și firesc doctorului Pesamosca să-și facă datoria față de sine și față de meserie, își susține treptat examenul de specialist și de medic primar, își ia doctoratul și iată a venit vremea să candideze la gradul I de medic primar. Se prezintă de două ori, în 1976 și în 1978, așa cum prevede legea, cu dosar, memoriu de activitate științifică și bineînțeles pregătindu-se ca pentru orice examen, la concurs. Dar nu i se acordă nici prima oară, nici a doua oară. De ce ? N-a putut să afle, nu i-a răspuns încă nimeni. Rămîne astfel mai departe șef de lucrări I.M.F., deși unor foști studenți ai săi, și foști secundari pe care i-a învățat chirurgie infantilă, specialiști care și-au făcut perfecționarea în secția sa și sub îndrumarea sa li s-a acordat gradul care i se refuză lui, sînt conferențiari universitari, sînt promovați în funcții didactice, profesionale și științifice. Iarăși de ce ? Ca să afle, a adresat un memoriu conducerii Ministerului Sănătății, apoi Consiliului Sanitar Superior și altor foruri sanitare de unde primește (tîrziu) o singură hîrtie, sub antetul Direcției de coordonare, control, personal și învățămînt a M.S. cu nr. ieșire IV/C/VI/C/ 2 339, 1978, luna decembrie, ziua 16, cu următoarea comunicare : „La memoriul dumneavoastră adresat.., vă facem cunoscut că gradul I de medic primar chirurgie și ortopedie infantilă îl puteți obține în cadrul unei sesiuni organizate în acest scop, cu îndeplinirea prevederilor în vigoare". Semnează — director, Dumitru Buzac, și șef birou învățămînt, Cristian Havriliuc. Care, ne întrebăm, or fi citit ce-au semnat ? Prevederile în vigoare referitoare la sesizările și scrisorile oamenilor muncii îl obligă pe cei meniți prin funcțiile pe care le ocupă să le citească și să le soluționeze cu competență, în spiritul eticii și echității societății noastre. Oare nimeni din Ministerul Sănătății să nu fi citit cu atenție acest memoriu ? Cum e posibil și admisibil să se expedieze un asemenea răspuns fără conținut ? La o problemă vitală a muncii de o viață a unui om, a unui medic, a unui specialist ? Cine evită să răspundă la obiect nedumeririlor doctorului Pesamosca privind alcătuirea comisiilor de concurs și clasificarea candidaților ? „Neacordarea gradului I pe care l-am solicitat — scria medicul în petiția sa — o consider nejustă și afirm că s-au comis erori voite în modul de aplicare a capitolului 5 al Decretului 244 din 23 iulie 1976, privind comisiile de concurs, notarea, clasificarea candidaților și confirmarea concursului. Personal, socotesc că nu este admisibil să facă parte din comisia de examen, chirurgi a căror experiență este inferioară celei a candidaților sau a căror specialitate este alta decît cea în care concurează candidatul".

Așa socotim și noi în numele principiilor care determină în societatea noastră promovarea și afirmarea valorilor, așezarea lor la locul cuvenit, investirea acestora cu rolul și responsabilitățile cuvenite. În această idee, sperăm desigur ca Ministerul Sănătății să perfecționeze — sau să vegheze cu fermitate la respectarea lor întrutotul, dacă acestea sînt perfecte —, sistemul de concurs pentru promovarea în funcții și grade profesionale și științifice, criteriile de alcătuire a comisiilor și modul lor de lucru, criteriile înscrși de admitere. Măsuri menite să asigure în întreaga rețea sanitară cea mai dreaptă ierarhie a valorilor, ceea ce, fără îndoială, ar fi un stimulent — și un ferment — al calității actului medical, ar întări etica profesională și autoritatea cadrelor medicale.

ILEANA ALEXENI ■

În fața evidenței, doar cei săraci cu duhul nu văd că harul divin e propovăduit din cea mai neagră promiscuitate

...I se dusese vestea pînă hăt departe. Cît de departe, greu de spus, dar oricum, într-atît încît și la București să se audă de ea: de țața Sanda, din satul Ibrianu, comuna Cornești, județul Dîmbovița, cea care știa să dea în cărți și-n alte alea pentru prezicerea viitorului, pentru dragoste, pentru ură, pentru căsătorie, pentru sănătate. Veștile, bune sau rele, trec din gură în gură și străbat orașele și satele țării; adevărate ori mincinoase, ele circulă atunci cînd opreliștea bunului-simț (pentru că atîta și ar fi suficient să le blocheze) nu li se opune. Un drum, pînă în satul Ibrianu, nu mai devine o problemă nici pentru cei (slab) din Constanța, nici pentru cei (slab) din Timișoara lar întîlnirea cu țața Sanda capătă proporții de destin, ajungînd să fie solicitată umil și negramatical, ca în scrisoarea pe care o reproduc așa cum era scrisă: „Mamă Sanda noi am venit la dumneavoastră cu Tanti Manda de la Călugăreni și Neați spus să venim după sărbători Te rugăm foarte mult să fim ajutați prin mama dcoarece noi nu putem veni la matale vom fi foarte recunoscători pînă la capăt cu respect Natalia și Gheorghe Rădulescu". Sau, concis și tainic, pe un petic de hîrtie, în care se comprimă un univers de sentimente și dorințe: „Fiul nostru Cornel să se împreune cu Cornelia să o urască pe Elena". Bilețele mototolite jalnic, prea jalnic pentru emoția și încrederea cu care au fost scrise, înfățișează o amplă onomastică de naivi de toate tipurile: Marcela soție, Costică ginerică, Ion și Angela nași, doamna Jeny B. din Bușteni, fostul preot Iulian V., dintr-un sat vecin, Mela și Ioana, Petre și Lenuța, costici și mitici, mărițe și ilene etc., etc., trecuseră prin bucătăria țatei Sanda, lăsîndu-i acestela, pe lîngă taina vieții lor de ieri, de azi și de mîine (pe care voiau s-o cunoască) și sume frumușele de bani, după posibilități, chiar și cinci lei, cum zice însăși ghicitoarea că i-ar fi dat Gh. S., venit la ea cu un necunoscut și fără prea mulți bani, pînă la 1 500 sau 1 500 de lei, după cît de mare era durerea petiționarilor și largă punga naivității lor.

Nu am avut norocul nici unuia dintre cei pomeniți sau uitați.

Ploua repede și des. Cămașa, pantalonii și șapca îmi erau lipite de corp, cînd am pășit pragul porții casei din Ibrianu, dincolo de care, pe dreapta și pe stînga, se înșirau cele două rînduri de case, proprietăți ale țatei Sanda. Fișiile de polietilenă se agitau, în bătaia vîntului, în cadrul ușii bucătăriei-destăinuitoare apărînd, inutil, încăperea de mușcle asțunse cine știe pe unde. Înăuntru nu era nimeni. Sub șoponul spațios din stînga intrării, făcînd să-mi apară — prin comparație — subdimensionată motocicleta aflată undeva spre fundul curții, două femei mă priveau cu nedumerire. Dar și cu interes. Cît de mare putea să-mi fie durerea care mă aduseșe pe unde de apă năprasnică pînă la ele? Și cît de generoasă (în bani) încrederea mea? Evaluarea ființei mele plouate a fost scurtă. Precisă. A bătrînă a traversat curtea și s-a postat în fața agitatelor fișii de polietilenă.

— Pe cine cauți?

— Pe țața Sanda.

— Uite-o colo, sub șopron.

Rotesc scurt ochii și mi-i opresc pe trupul durdulîu și chipul tuciurîu al unei femei așezate pe-o bancă. Brațele i se sprijină în colacul unui baston, iar un picior scîlciat i se bălăbăne în tentativa sa de a atinge solul. O infirmă. Mă simt privit cu ochi de Roentgen dar îmi spun corect povestea gîndită dinainte: sînt adus de-un necaz, tocmai de la Ploiești, să-mi caut alinarea în știința ei de „carte". Șapca mototolită de ploaie și frămîntată de mîinile, devenite nedeterminatice, vrea să sublinieze agitația lăuntrică, lipsa de echilibru, umilința... Țața Sanda mă privește fără nuanțe. Mă cîntărește. Din ușa bucătăriei, a bătrînă, cu mîna la gura știrbă, așteaptă, ca și mine, verdictul... O voce pițigăiată, care scoate găinile de sub frunzele în care se pitiseră, zgîriindu-mi timpanele, răsună în aerul limpezit de ploaie:

— Ieși din curtea mea, pleacă de-aici, c-acum vine miliția, că mi-a luat totul și haine și lucruri și bani, mi-a lăsat casa goală, nu mai am nimic, pleacă, ieși din curtea mea, du-te de unde-ai venit că nu-ți ghicesc! Nu mai am nimic: nici cărți, nici bani, nici haine, nici lucruri. Ticăloșia și invidia oamenilor, lovi-i-ar boala! Pleacă, că acuși vine miliția că-i trebuie un martor. Pleacă, n-auzi? Ce stai? Afară din curtea mea. Du-te la alta. Hai, pleacă!

Zadarnice implorări, argumente: unde mă trimiți femeie, nu vezi cum mai ploarnă? Lasă-mă să-mi termin țigara, nu-i nimeni pe stradă, oi pleca dacă nu vrei să stau, dar nu chiar acum. Norii se rupseseră încă o dată deasupra satului Ibrianu, părînd să mă ajute, dar cîrja țatei Sanda devenise din sprijin amenințare, așa încît, mai înainte de a simți metafora transformîndu-se în realitate, m-am avîntat în cortina de catifea închisă....

Ce se putuse întîmpla? Să nu fi fost informațiile mele exacte? Pună la mașina, lăsată la două-trei sute de metri, după un cot al drumului, meditam sub dușul necruțător. Dezlegarea șaradei mi-o dăduse chiar țața Sanda: de ce aștepta ea miliția? Avea aceasta de gînd să vină, într-adevăr? La postul din comună aveam să-l întîlnesc pe plutonierul major Iancu Stan, a cărui rază de acțiune cuprinde și satul Ibrianu. Într-adevăr, lucrătorii acestui post o vizitaseră, nu demult pe „clar-văzătoarea" Alexandra Manolache, supravegheată de mai multă vreme pentru practica acestui „har" transformat în profesie, dar fără a o putea surprinde și chiar fără a-i putea determina pe cei care „beneficiaseră" de darurile sale (răsplătite prin alte mult mai reale daruri, în bani și obiecte) să recunoască acest fapt. O coincidență face ca stația de autobuz să fie amplasată chiar în fața locuinței țatei Sanda, justificînd prezența unor grupuri de oameni, la diferite ore ale zilei... în locul cu pricina. Miliția nu a primit pînă acum nici o plîngere! Cît despre mobilul unei călătorii la Ibrianu, explicațiile puteau fi pe cît de multiple tot pe atît de numeroase și plauzibile: rude, prieteni, interese, plictis... Așa încît, o percheziție, acceptată de soțul țatei Sanda și motivată legal de cercetări privind existența în sat a unor cantități de furaje concentrate, vîndute ilegal după sustragerea lor din unitățile de stat, avea să fie efectuată soldîndu-se cu rezultate și concludente, și așteptate: s-au găsit și furaje concentrate, în saci aparținînd I.A.S.-urilor sau C.A.P.-urilor din zonă, dar și pachețele, mai mult sau mai puțin estetice, mai mult sau mai puțin mototolite, mai mult sau mai puțin ingenios puse la păstrare, dar însumînd peste 43 de mii de lei și un carnet de C.E.C. cu 25 de lei depuși cîndva... Numai în buzunarul capotului cu care era îmbrăcată în acea zi de mai frumoasă țața Sanda, mîna ei iscusită în amestecarea cărților a scos fără șovăială 685 lei, primiți în numai cîteva ore de... muncă. Ciudat că, incapabilă de o astfel de activitate, Alexandra Manolache primea de la C.A.P., de ani de zile, o pensie cam simbolică, cu care însă încerca să justifice multe din „realizările" personale: o casă de 90 de mii de lei, îmbrăcăminte de peste 15 mii lei, mobilă scumpă și aparate diverse — televizor, picup, radio, aspirator etc., etc., deși tot ea, țața Sanda, susținea că pensia i nu-i ajungea, că era prea mică (avea dreptate, n-am ce zice!) și mai trebuia să facă și altceva.

Soțul ei, Marin Manolache, mai tînăr cu 8 ani, nu muncea nici el, pentru că, declară dînsul, condiția căsătoriei fusese aceea de a nu se încadra și a avea grijă de soață.

— Cînd ne-am luat, în 1962, ne-am mutat în casa părinților mei, compusă din două odăi și o sălită, acoperite cu paie. Acum, aceeași casă arată cu mult mai bine, acoperișul fiind de tablă galvanizată. Casa cea nouă are 6 camere, 2 holuri, pardoseli din lemn de brad și ciment, ziduri din cărămidă, acoperiș de tablă. Cele două grajduri sînt tot zidite, luminate electric, ca și casele, și au costat cam 30 de mii de lei. Mîncarea se prepară la una din cele două bucătării, ori la ambele cînd vin și oaspeți; puțul din curte își primește apa din adînc prin intermediul unei pompe electrice; pereții sînt împodobiți cu covoare plușate aduse din Orient (de unde vine și „știința" țatei Sanda) ca și hainele de piele „Made în Turkey", aparatul de sudură, care stă bine la casa oricărui gospodar, nefiind identificat ca proveniență, ceea ce nu-l împiedică să funcționeze; ineiele de aur, cumpărate la Ploiești, de la niște străini, tot necunoscuți, sînt marcate cu însemne austriece vechi, de pe vremea trecutului imperiu... Amintiri... În declarația soțului, bunurile se înșiruie pe mai mult de trei file mari de hîrtie. Sumele de bani sînt de două categorii: cele despre care știa și soția sa, și cele despre care doar el știa. La fel ca și în declarația țatei Sanda. Mențione specială: de unele sume știa (ori nu știa) și fiul lor. O căsnicie bazată pe sinceritate liber consimțită. Marin Manolache, de pildă, nu avea cunoștință de cei peste 43 de mii de lei găsiți în casă, cu prilejul percheziției. Țața Sanda nu afînse de 9 mii de lei legați într-o batistă. Scăpări din vedere.

Rezultă însă foarte clar că toți acești bani, mulți la număr dar — poate — puțini față de posibilități, au provenit de la doamna Jeny, de la părinții lui Cornel cel ce trebuia să se împreune cu Cornelia și s-o urască pe Elena, de la Costică ginerică, de la nașii Ion și Angela, de la Mela și Ioana, Petre și Lenuța, de la toți costicii și miticii, mărițele și ilenele care bătuseră drumurile țării pentru a ajunge în bucătăria de vară a gospodăriei înfloritoare a soților Manolache, ambii fără serviciu, din satul Ibrianu.

De unde a învățat țața Sanda să prevadă viitorul, să dea de dragoste și ură, de împreunare și despreunare? O spune ea singură: „În 1962, bunica mea m-a învățat să învîrtesc cărțile. Cînd nu mai știam ce să spun, înșiram tot felul de minciuni și ei mă credeau și plecau convinși că le-am spus adevărul". Țața Sanda a avut însă și partea ei de contribuție: a lucrat cu iglițele un șarpe, cu ochi de sticlă, care pe întuneric scînteiau de parcă erau vii. Cu asta-i speria și pe cei mai curajoși. Cu alții proceda altfel: spărgea un ou și băga în coajă un brotăcel, ale cărui mișcări le „interpreta". Cum vedeți, știință mare! Atît de mare încît țața Sanda semnează orice act, prin punere de deșt!

EMANUEL VALERIU ■

Prețul banilor nemunciți

Frumusețea patrici noastre este tot mai mult cunoscută și recunoscută pe meridianele Terrei. Mulți, foarte mulți străini vin să vadă Carpații, Oașul sau litoralul, să-și petreacă concediul, să se odihnească ori să se trateze în România. Ospitalitatea poporului nostru a devenit notorie, ea fiind dublată în mod fericit de o modernă rețea de obiective cu caracter turistic și comercial, construită prin grija partidului și statului nostru, de serviciile unui personal calificat, de toate mijloacele necesare asigurării unei călătorii plăcute și a unei vacanțe agreabile celor care ne vizitează țara. Ținem la firma noastră de ospitalitate, ținem și la avantajele care se nasc din dezvoltarea turismului, dorim ca toți vizitatorii noștri să plece mulțumiți și cu gîndul de a reveni la noi. Aceeași dorință de a se simți bine o avem și pentru harnicii cetățeni ai patrici care am vrea să facă cît mai mult turism.

Un rol important în realizarea acestui deziderat îl are personalul care lucrează în turism, toți aceia care, într-un fel sau altul, concură la buna desfășurare a activității în acest sector. Marea majoritate își fac cu competență și conștiinciozitate datoria. Sînt însă și din aceia, puțini la număr, care nu prea și-o fac. Care, în loc să se ocupe ca turiștii să fie bine serviți și să se bucure de condițiile pe care le oferă cu generozitate țara noastră, să-i îndrume să respecte legile noastre, inclusiv pe cele privind comerțul și operațiunile cu obiecte și mijloace de plată străine, se oferă, ei personal, să înlesnească tranzacții ilegale, să cumpere sau să vîndă valută, să facă bișniță, să plaseze prostituate etc.

Alpoianis Constantin este unul dintre acești indivizi. Fiind ghid O.N.T. nu pierdea niciodată ocazia, atunci cînd venea în contact cu turiști străini, de a „ciuguli" ceva lucrușoare străine, țigări sau valută. La percheziția efectuată i s-au găsit la domiciliu monede grecești, cu citva timp înainte procurate de la un cetățean străin, 100 de dolari S.U.A., cu care cumpărase de la „Shop" un radiocasetofon, aparat care i-a făcut mulți purici la el, întrucît — bucățarul tot bișnițar! — l-a vîndut repede unui amator de chilipiruri, la un preț mult mărit.

Din aceeași categorie cu Alpoianis fac parte și Caseru Renee-Odette — ghid la Agenția O.N.T. „Carpați" București, Ionescu Steluța-Valeria și Mihai Ana-Claudia — ambele funcționînd ca agenți de turism în cadrul aceleiași instituții infracționea comisă, deținere ilegală și operațiuni cu valută. De unde valută? de la străini. Prin ce mijloace? destul, frauduloase. Numai la Odette acasă s-au găsit 285 de ruble, 260 de zloți, 10,30 leva...

Cu afaceri de valută s-au ocupat și foștii vînzători ai magazinului 32 Comturist „Dorobanți", pe numele lor Hontzu Iulius Alexandru, Nenu Alexandru, Guti Paul-George, Mara Florin-Liviu și Pîrvulescu Ștefania-Elena, autori ai unui prejudiciu de 9 054 de dolari S.U.A., precum și Petrescu Florentin din cadrul I.S.C.E. „Comturist" București, care a falsificat o mică notă de comandă... comandîndu-și 15 000 pachete Kent (!) și la domiciliul căruia au fost găsite obiecte cumpărate în valută în valoare de circa 500 de dolari.

Bucureștiul dispune de o rețea de hoteluri și restaurante moderne bine dotate și aprovizionate. Dintre acestea, unele se bucură de un renume deosebit, au ceea ce se numește... „firmă". „Intercontinental", „Athénée Palace", „Nord", „Lido", „Parc" etc., iată cîteva din aceste unități, căutate de turiști pentru condițiile de cazare și de masă de care dispun, pentru calitatea serviciilor oferite. Așa cum este firesc, conducerile acestor mari hoteluri-restaurant, întreg personalul care își desfășoară activitatea în cadrul lor, au datoria să vegheze la păstrarea acestei „firme", ca prestigiul cîștigat să nu fie știrbit în nici un fel.

Unii, însă, nu procedează așa. În dorința lor de căpătuire, de profit personal de pe urma diferitelor aranjamente, de a duce o viață cît mai frumos „colorată", uită de „firmă" și permit ori participă la comiterea a tot felul de escrocherii și ilegalități.

Hotelul „Nord" și-a „șifonat" blazonul, datorită activității infractoare desfășurate de recepționerii Glodeanu Traian, Dandu Nicoleta, Ene Ion-Alexandru și Voicu Vasile. Aceștia au comis falsuri, uz de falsuri, au înșelat statul, i-au înșelat pe clienți, au pus la ciorap... valută și au prejudiciat avutul obștesc cu vreo 65 700 de lei. Tot sus-numiții recepționeri au oferit „adăpost", luni de zile la rînd, unor „păsări de noapte", printre care Mirescu Pușa, prostituată și traficantă de valută, contra, bineînțeles, unor beneficii materiale. La un control organizat de organele de miliție, recepționera Dandu Nicoleta, simțindu-se obligată s-o ocrotească de necazuri pe „clienta" Mirescu i-a dat telefon în cameră și a avertizat-o să nu coboare. Desigur, aceste neregului puteau fi prevenite. Doar „fețele" care își găsiseră „culcuș" în „Nord-Hotel" nu erau invizibile și nici recepționerii infractori care le favorizau cazarea și activitatea, fachiri. Aceasta dacă conducerea unității și organele de control deschideau bine ochii și își făceau cum trebuie datoria. Dar nu au făcut-o...

Lipsa controlului, slaba exigență, atitudinea de tolerare a unor abateri s-au soldat cu „pete pe firmă" și la alte mari hoteluri-restaurante. La „Intercontinental", cîteva fete de la „Shop": Stinghie Tania, Filipescu Elena și Strudineanu Eugenia, au fost găsite deținînd valută. Ba, aici, la „Intercontinental", pînă și portarul, Ardeleanu Ion, a fost cercetat pentru deținere ilegală de valută și primire de foloase necuvenite. Recepționerii Călin Eufrosina, Stuica Dorina, Motică Laura și Grigoraș Ioan, de la hotelul „Oltenia", închiriaseră camera 103 numitei Diaconescu Florica, care, împreună cu o altă prietenă de teapa ei, primeau străini în respectiva cameră, practicînd prostituția. La „Parc", barmanul Voicu Costel a furat din gestiune. Cu vreo cîteva luni înainte el mai fusese depistat atît cu minus cît și cu plus în gestiune, ceea ce spunea destul despre activitatea sa, dar conducerea unității a închis ochii, lăsîndu-l să fure în continuare.

Un control organizat cu cîteva zile în urmă la o serie de hoteluri: „Astoria", „Union", „Nord", „Cișmigiu", „Universal", „Palas", „Muntenia", „Bulevard" etc. a constatat printre altele că recepționerii nu trec întotdeauna în cărțile de imobil cetățenii cazați în hotel. Fără îndoială, cei în culpă cu această treabă o fac într-un anumit calcul, urmăresc să cîștige ceva din aceste așa-zise neglijențe. Culmea e că unii dintre ei afirmă că nu fac înregistrarea cuvenită prevăzută de Legea 5/1971 și de dispoziția nr. 6/3275/1973, pentru că așa li s-ar fi indicat la... reciclare!

Timpurile pe care le trăim ne impun lichidarea parazitismului social, indiferent de forma sub care se manifestă. Hotelurile, restaurantele, obiectivele turistice sînt locuri în care, dacă nu se veghează cu strictețe la respectarea legalității, a ordinii și disciplinei, aceste elemente se aciuiesc și își desfășoară activitatea dăunătoare. Iată de ce conducerile unităților respective, personalul acestora în marea sa majoritate cinstit, bine pregătit din punct de vedere profesional, trebuie să ia atitudine hotărîtă împotriva oricăror încălcări de natură să favorizeze parazitismul, bișnița, alte practici antisociale, să acorde întregul lor sprijin organelor de ordine pentru lichidarea acestor manifestări străine societății noastre.

VALERIU RĂMNICEANU ■
ION CHILOM ■

În acest număr publicăm reproduceri după lucrările pictorului Ion Musceleanu, care nu demult a avut o expoziție personală la Sala Dalles.

FĂURARII DE VITEZE

Pe o singură mare platformă industrială, la poarta de sud-est a Craiovei, se fabrică și se vor fabrica — pe lîngă alte importante utilaje și instalații — elemente cheie ale forței motrice a României socialiste:

LOCOMOTIVE, TRACTOARE, AUTOMOBILE, AVIOANE

(Urmare din pag. 1)

treprindere de autoturisme de mic litraj, o întreprindere de avioane. Deci la Craiova, pe platforma de sud-est a orașului (fixăm aici doar acest punct cardinal, reamintind că Bănia, în orizontul opus, e flancată de o altă platformă, cuprinzînd o mare termocentrală, o mare întreprindere de prefabricate și unul din cele mai mari combinate chimice ale țării), lîngă giganticele transformatoare și autotransformatoare marca „Electroputere", lîngă utilajele grele ce se vor naște în halele întreprinderii cu emblema „I.U.G.", se construiesc și se vor construi, în anii ce vin, locomotive magistrale diesel electrice și electrice, tractoare, automobile „Oltcit" și avioane. Deci la Craiova, în acești ani și în cei care vor veni, s-au făurit, se făuresc și se vor făuri elemente-cheie ale forței motrice a românilor, simboluri ale vitezelor cu care ne îndreptăm spre viitor.

Sintem — ne spune tov. Vasile Popescu, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R. — pe una din cele mai mari platforme industriale ale țării, în incinta căreia vor lucra 50 000—60 000 de oameni.

Sintem, adaugă interlocutorul nostru, pe o platformă care, de pe acum — prin cuprinderea și intensitatea actului constructiv, a actului nou, prin victoriile muncii, prin multiplele solicitări la care a răsounș omul locului, prin angajarea sa îndrăzneață, an după an, în noi și noi perspective —, s-a înscris ca un moment memorabil în istoria locului și în istoria țării.

MEREU, ACCELERAȚII SPORITE PE MAGISTRALELE VIITORULUI. La 30 de ani de la întemeiere, raportul marii citadele muncitorești care este „Electroputere" sună, transpus în cifre, astfel: o creștere de 557 ori a producției-marfă, de 10 ori a numărului de oameni ai muncii, de 67 de ori a productivității muncii, în condițiile sporirii necontenite a produselor noi și reproiectate (la majoritatea grupelor de produse, spun registrele tehnice ale întreprinderii, ciclul de înnoire e de numai cinci ani) și a intensei amplificări a exportului (produsele cu marca „Electroputere" fiind livrate astăzi în peste 35 de țări ale lumii).

Cum s-a ajuns la aceste cifre, la impresionanta, fierbintea realitate a muncii, a devenirii, a noului, pe care o condensează în sinteza lor?

Prin „Electroputere" — notam cîndva, în anii de început ai uzinei — olteanul de pe Jiu a trecut de-a dreptul din era scăpărătorilor de cremene și a chibritului suedez în epoca energiei electrice.

A fost — mai notam atunci — o revoluție. O revoluție pe care oamenii altor meridiane au parcurs-o lent, evolutiv, prin lungi decenii, prin infinitezimale acumulări cantitative, odată cu fiecare pas în știință și tehnică, asimilat și aplicat. O revoluție pe care omul acestor locuri a trebuit s-o străbată în ani și sezoane.

De la carul cu boi și ciocanul de fierărie, olteanul nostru de pe Jiu s-a văzut astfel, deodată trecut pe un alt tărîm. Materia cu care trebuia acum să lucreze se supunea unor alte legi, în care văzul, auzul și pipăitul, singure, nu mai ajutau. Îi izbea un cuvînt nou: „Energie!" La ce putea răspunde noțiunea asta în universul de imagini și de reprezentări al omului locului, absolvent sau nu a patru clase primare? „Energie"... „O altă față a materiei în mișcare"... „Plus și minus"... „Electroni, protoni, neutroni"... Un univers inedit, care se refuza măsurilor cunoscute. De la o simplă și ades elementară reprezentare a lumii materiale, băiatul venit de la țară s-a văzut, deodată, pe infinitele și întortocheatele cărări ale unor științe și tehnici de vîrf ale veacului, s-a văzut obligat să-și apropie cunoștințe înalte despre structura materială a lumii, devenind om al științei și tehnicii, devenind matematician, fizician și dialectician, adică un om al unei specializări profunde, complexe, și al unei gîndiri pe măsura ei.

Și a devenit. Anii de început ai lui „Electroputere" au însemnat fabricarea celor dintîi motoare electrice „made in Romania", apoi a celor mai mari transformatoare de forță realizate vreodată în țară, a echipamentelor necesare sistemului energetic național, a aparatajului de înaltă tensiune, a unei game de produse moderne, extrem de pretențioase, în rîndul cărora — ca simboluri sau definiții ale vitezelor, ale ritmurilor înaintării — se așază locomotivele magistrale diesel electrice și electrice.

„Electroputere" a făurit, în acești ani, circa 2 400 de asemenea locomotive. Locomotive electrice de 5 100 kW, locomotive diesel electrice de 2 100 și, mai recent, de 3 000 și 4 000 CP. Locomotive care, în cadrul aceluiași tip, diferă una de alta, în funcție de cerințele beneficiarului, ale partenerului comercial, intern sau extern. Locomotive la a căror construcție participă aproape 90 de uzine și fabrici, sub firma — devenită un adevărat gir al tehnicii, al capacității tehnice — care se cheamă „Electroputere".

Vocațiile unei mari uzine se hrănesc din istoria ce le-a legitimat și, în acest sens, ele par a spori în timp asemenea cercurilor de arbore care marchează vîrstele vegetale. Fiecare an înseamnă, aici, o epocă, fiecare epocă adaugă unei astfel de mari cetăți o nouă glorie, o nouă strălucire, imprimînd munciī și vieții oamenilor o pecete distinctă, adică viziuni, idealuri și năzuințe noi. Dar personalitatea cetății, sufletul ei, structura ei intimă rămîn aceleași, de aceeași temperatură și vîrstă cu începuturile, reliefînd aceleași trăsături, înțelesuri și sensuri. Vocația majoră a acestei mari cetăți electrotehnice, vădită încă din începuturi, dar larg amplificată, ridicată la o nouă încandescență, la o nouă treaptă calitativă în anii din urmă, este aceea de a investi, în toate actele, pasiunea perfecționării, a depășirii stadiilor atinse, a aspirației spre mai mult.

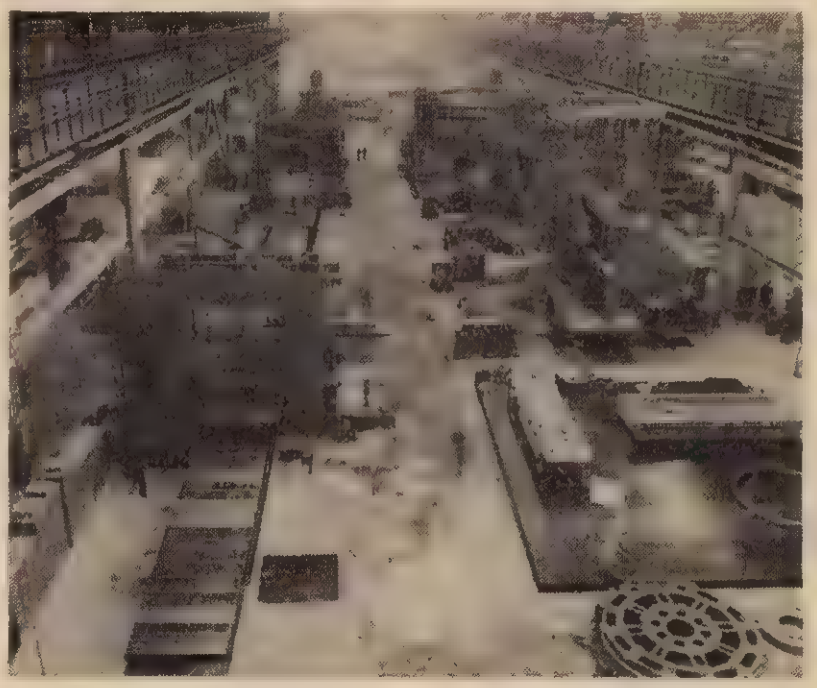

Am fost martori, acum mai mulți ani, la frămîntările muncitorilor de la Fabrica de locomotive a întreprinderii, într-o vară în care specialiștii elvețieni, deținătorii „secretelor", ai „patentelor" făuririi locomotivei diesel electrice, plecaseră, toți, în vacanță. Cînd s-au întors, uimirea a fost a lor. „Miracolul românesc" (formulă care nu ne aparține nouă, ci străinilor, dar care s-a întors la noi asemenea buzduganului din poveste, după ce a colindat cerul lumii) se născuse și aici. „Secretele" fuseseră descifrate, o nouă locomotivă se desprinsese din devize și planuri, cu nimic mai prejos decît cele elvețiene.

Am fost martor, în aceste zile, la întrecerea „făurarilor de viteze" de la „Electroputere" — închinată Congresului al XII-lea al partidului și celei de-a XXXV-a aniversări a Eliberării — pentru cantitate și calitate, pentru competitivitate, pentru nou. Ing. Felix Căprariu, directorul Fabricii de locomotive, ne-a vorbit despre locomotiva diesel electrică de 4 000 CP (care, la ceasul de față, pe baza observațiilor făcute cu prilejul omologării, este trecută, din nou, prin filtrul priceperii și exigențelor colectivului, pentru a i se ridica și mai mult performanțele tehnico-economice) și despre locomotiva diesel electrică de 3 000 CP (concepută, ca și cealaltă, de specialiștii Centrului local de cercetare științifică și inginerie tehnologică, și fiind o locomotivă care, deși cu o capacitate mult sporită, cu un consum inferior de combustibil și cu o greutate specifică pe unitate de putere redusă la jumătate, dezvoltă viteze de 120—140 kilometri). Un fruntaș al întrecerii, tov. Florea Pascu, șef de formație la instalația de forță electrică a aceleiași fabrici, ne-a vorbit despre sprijinul, îndrumarea, stimularea (prin lauda realizărilor, a succeselor, dar și prin critică, prin analiza lucidă, prin indicarea concretă, clară a căilor și mijloacelor de redresare a muncii, atunci cînd ea s-a aflat în impasuri) de care s-a bucurat colectivul fabricii din partea conducerii de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru, ale întîlnirilor secretarului general al partidului cu oamenii muncii de la „Electroputere"...

„Electroputere"... O citadelă muncitorească, o redutabilă „făuritoare de viteze", de ritmuri tot mai accelerate ale înaintării, un spațiu al muncii purtînd marca unui spirit efervescent, deschis, receptiv la nou, purtînd pulsul unei experiențe istorice foarte dense, și care se racordează din nou — sub impulsul și sub deschiderea planurilor de anvergură ale partidului, sub nemijlocita atenție a secretarului său general — la înălțimile noului, la înălțimile viitorului.

Pe aceeași platformă din sud-estul Craiovei, alți „făurari de viteze" — constructorii de tractoare și de mașini agricole — își așază, și ei, eforturile, speranțele, căutările sub ampla deschidere a acelorași planuri, sub atenția și preocuparea marelui cîtor ai României de azi și de mîine. „Electroputere" are 30 de ani, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole e centenară (adică micile ateliere care, în iunie 1948, s-au comasat sub o singură firmă, își încălziseră primele vetre de fiert fierul în veacul trecut), dar reprofilarea ei, avînd ca pivot producția de tractoare, s-a decis la 29 mai 1974, cu prilejul vizitei în întreprindere a secretarului general al partidului. Din 1975 și pînă azi, întreprinderea a produs peste 8 000 de tractoare, în două tipuri: TIH 445 (tractor cu încărcător hidraulic, care execută 17 operații: pentru agricultură, silvicultură, construcții, transporturi etc.) și A 1800 A (avînd ca destinație expresă agricultura, dar făurindu-se, la ora de față, într-o variantă modificată, și pentru șantierele Canalului Dunăre-Marea Neagră). Sarcina dată de secretarul general al partidului este de a se ajunge aici, în 1980, la o producție anuală de 15 000—20 000 de tractoare. Nimic n-a mai rămas din vechile ateliere, cu amintirea întreprinderii centenare se mai întreține, azi, relații doar prin mijlocirea documentului de arhivă, totul e nou, și halele ultramoderne (multe din ele, încă în construcție), și tehnica, și oamenii. Unul din „făurarii de viteze" pentru agricultura, silvicultura, transportul și construcțiile românești de azi și de mîine, tehnicianul Nicolae Macovei, inventator de faimă, cu inovații și cu invenții brevetate atît în țară cît și în străinătate, ne atrage atenția, în chip deosebit, asupra oamenilor, a unor oameni care, zice el, se impun prin iuțeala priceperii, prin inteligență, dublată de seriozitatea efortului aspru, desfășurat pe multiple planuri. Ei au asimilat, în scurt timp, tractoarele amintite, pe care acum se trudesc să le îmbunătățească, și vor asimila, în curînd, alte și alte tipuri. Ei deci, asemenea celor de la „Electroputere", văzîndu-se obligați, într-un timp record, de a accepta condiția dificilă de etalon național al unei branșe — adică a ceea ce interlocutorul nostru numește „branșa vitezelor" — să descurce, înainte de toate, învățînd, învățînd asiduu, cucerind, mereu și mereu, noi orizonturi ale cunoașterii și, ca urmare, exersîndu-și mintea și degetele pe o claviatură a tehnicii mereu mai largă. Experiența poliservirii mașinilor a dat astfel, în această incintă, rezultate din cele mai bune, numărul muncitorilor ce, simultan, lucrează la cîte două sau trei mașini-unelte ori chiar mașini-agregat fiind aici, ni se spune, cel mai ridicat din uzinele Doljului. Cu astfel de oameni, sarcina anului '80 — sarcina dată de secretarul general al partidului — devine nu numai realizabilă, dar și deschizînd, din proiectul ei, certitudinea unor dimensiuni sau valori ale faptei cu largă iradiere în viitor.

ZBOR PE PĂMÎNT ȘI ZBOR PE CER. Ca și tractorul, automobilul de mic litraj „made in Craiova", în cooperare cu firma franceză Citroen, emană, ca idee, de la cel mai înalt nivel, marea fabrică ce urmează a-i făuri decizînd-și amplasamentul în urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe această platformă, la 3 ianuarie 1977. Va fi, ne spune tov. Valentin Stănescu, inginerul șef al Societății mixte „OLTCIT", una din cele mai impunătoare, mai moderne și mai frumoase fabrici ale țării, fapt ce se vede de pe acum, de necontestat în pregnanța vizuală a ansamblului, ca și a fiecărei hale-monument luată în parte. Dispuse în terase, în joc de nivele (idee ce aparține ctitorului uzinei, secretarul general al partidului, idee vizînd, deopotrivă, reducerea volumului de lucrări, a acelei „mișcări de terasamente" ce înghite atîtea eforturi, cum și dobîndirea unui efect arhitectural de o inedită valoare plastică), aceste hale, deși de proporții impunătoare, vor fi zvelte, suple, aeriene. Fraza gîndirii arhitectului se înalță în elanuri dulci, coboară plutit, grațios, se înalță iar, într-o melopee care subjugă totul, care face din peisaj cîntec și ritm. Structurile metalice ușoare (altă idee a secretarului general, transpusă cu succes și aici, ca și alte edificii moderne ale românilor), spațiile ample ce se oferă soarelui (o mare parte din suprafața acoperișurilor va fi de sticlă, lăsînd cerul să intre în hale de cînd se luminează și pînă se-ntunecă) vor întregi acest efect, făcînd ca platra să devină ușoară, făcînd ca oțelul să devină aerian. Toate eforturile, în momentul de față, sînt concentrate spre „stadiile fizice" (construcții, montaj), urmînd ca, în curînd, să înceapă rodajul și demarajul tehnologic al mașinilor. Soluții de noutate, premiere tehnice de răsunet, opere ale constructorilor români (printre care montarea construcțiilor metalice nu „în scară", adică element cu element, ci „în sistem", deci asamblîndu-se la sol mai multe ferme și ridicîndu-se întregul pachet la cota dorită), au dus la prețioase cuceriri de ritm, de continuitate a muncii, de calitate a execuțiilor. S-au montat pînă azi peste 12 000 din cele 15 000 de tone de construcții metalice, după normele unei geometrii riguroase, decisă la milimetru și la micron. Partenerul francez a forat 1 800 coloane (coloane de beton armat ce, puse cap la cap, ar însuma cîteva zeci de kilometri), la adîncimi de 14—26 de metri, pe care acum se sprijină fundațiile masive ale preselor grele. Acest „sistem al coloanelor" a fost dictat, aflăm, de necesitatea ca automobilul „Oltcit" să fie asemenea unei bijuterii, sfelui ca și ea, fără nici cea mai infimă deformație în structura caroseriei. Marile prese, adică mașinile ce „presează" caroseria, sînt investite cu „sarcini dinamice" de o redutabilă forță, ele, altfel spus, vor lucra cu „bătăi", cu vibrații, care se vor transmite, acut și adînc, fundațiilor, ca într-o competiție de seisme. De aceea au trebuit fundații masive, puternice, sprijinite pe „coloanele" de beton înșurubate în stratul de marnă depistat la 14—26 de metri în adînc. Primele prese au și fost montate, constructorii și montorii lucrează cu ochii pe ceas, a început numărătoarea inversă, eforturile, sincronizate, bat, toate, în miine, într-un miine apropiat, adică în anul ce va veni, anul cînd cel dintîi autoturism „Oltcit" va decola de pe rampele fabricii.

Zbor pe pămînt și zbor pe cer. În angrenajul industriei românești de avioane s-a înscris și aportul Craiovei, întrecerea închinată Congresului comuniștilor și marii aniversări a Eliberării cîștigînd astfel un plus de forță, un plus de aripi, de altitudine. Această nouă industrie a românilor, desfășindu-și aripile din solul unor glorioase tradiții, își are — la fel — rampa lansării în gîndirea clarvăzătoare a secretarului general al partidului, care i-a subliniat cu pregnanță necesitatea, oportunitatea și importanța la Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977. E, ca industrie de vîrf a veacului, o strălucită dovadă a ambițiilor, a temerității, a dorului nostru de înălțimi, și e, în același timp, o mărturie a forței, a potențialului tehnic atins de România acestor ani. Înzestrați cu tehnica cea mai nouă, faurii craioveni, alături de ceilalți făuri de aripi ai României socialiste, depun, în clipa de față, impresionante eforturi de muncă și de creație, ca să ajungă la nivelul de exigență al noii tehnici, impunîndu-i propriile lor exigențe.

La Craiova, pe o mare platformă industrială, se făuresc viteze înalte, se făuresc elemente-cheie ale forței motrice a românilor, acea forță care — ca simbol al înaintării noastre — ne trage, mereu, mai departe, ne trage, mereu, mai sus... Cu ochii spre țintă, urmîndu-și neșovăit Cîrmaciul, oamenii locului, asemenea întregii noastre muncitorimi, cresc astfel, prin truda lor, adică printr-un zilnic transfer de energie și de conștiință, o țară în care lumina lui August e tot mai bogată, mai plină și mai fierbinte.

Flacăra EDIȚIE SPECIALĂ

Mărturii durabile ale civilizației și demnității strămoșești

CETĂȚILE DACICE

„Prețuim tradițiile înaintate de luptă; cinstim pe înaintașii noștri îndepărtați — pe daci — cei care au ridicat, cu două milenii în urmă, cetatea Ziridava și alte localități și cetăți dacice; cinstim, de asemenea, pe romani, pe cei care, înfrățiți cu dacii, au realizat simbioza din care s-a născut națiunea noastră română de astăzi. Facem aceasta pentru a sublinia faptul că poporul român are adînci rădăcini pe aceste meleaguri și că, în veci de veci, el va asigura civilizația, propria fericire, comunismul pe aceste meleaguri.“

NICOLAE CEAUȘESCU

Civilizația geto-dacă

De mai bine de două mii de ani se vorbește despre civilizația geto-dacă. Și se va mai vorbi mereu, atîta vreme cît civilizația omenirii va constitui motiv de [illegible] de civilizație. Urcînd vorbirea mereu despre anumite lucruri, acestea încep să-și piardă din interes și prețuire. Poate fi vorba, în acest caz, de valori doar în aparență importante sau de valori trecătoare, la moda și odată cu trecerea modei își încheie și ele însemnătatea. Sînt, însă, valori adevărate și fiind adevărate sînt valori perene, care cu cît trece timpul își sporesc mereu importanța și de aceea aureola lor nu-și pierde nimic din strălucire. Și tot de aceea cei ce prețuiesc valorile supreme ale civilizației nu se vor sfîrși niciodată să se minuneze de cinstirea lor.

Este și cazul vestigiilor civilizației geto-dace. Cele cîteva prin sîrguința arheologilor noștri care, de la Vasile Pârvan — părintele arheologiei moderne românești — nu contenesc să redea istoriei omenirii și a poporului român o civilizație de mare demnitate și frumusețe. Cele nevăzute, care prin puterea de înțelegere și pătrundere a istoricilor și filosofilor, români și străini, au îmbogățit patrimoniul civilizației omenirii cu spiritualitatea de elevată etică și concepție de viață. Este impodobit pămîntul țării, de la un capăt la altul, de la o margine a etnicității românești la alta, de durabilele așezări, de milenii, de minunatele cetăți, centre de viață politică și militară, de creație materială și culturală. Dintr-o fază mai deoărtată cele de la Colnari, Stincești, Mosna, Popești, Ziridava ș.a. Altele dintr-o fază ce a urmat, la mică distanță în timp celei dinainte. Superioare din multe puncte de vedere celorlalte, potrivit dialecticii dezvoltării, întemeiată pe logică și pe observație, în sensul că, de obicei, realizările ce vin mai pe urmă sînt superioare celor ce le-au precedat: Argedava, Buridava, Piroboridava, Peleudava, Sucidava, Tilisca, Bîtca Doamnei și altele, dar mai ales neasemuitul complex din Munții Orăștiei, de la Sarmizegetusa. Despre care un mare învățat englez spunea că vederea lor i-a provocat un șoc mai mare decît cel provocat de prima vedere a piramidelor egiptene. Explicația recunoscutului specialist în civilizațiile antice era convingătoare: monumentele Egiptului au fost realizate după mii de ani de viață de stat și de civilizație cînd vreme cetățile dacice sînt opera unui popor ce de curînd își organizase o viață de stat. „De aceea ele sînt un fenomen mai uluitor decît templele și piramidele Egiptului“.

Mărimea blocurilor „ciclopice“, înălțimea, de vreo 1 200 m, unde au fost construite, grosimea și înălțimea zidurilor, tehnica de construcție originală, rezultat dintr-o tradiție ancestrală, îmbogățită cu experiența generațiilor în succesiune și cu împrumuturile greco-romane — fiecare din aceste elemente și toate la un loc le conferă trăinicie, măreție și frumusețe.

Trăinicia, frumusețea și măreția civilizației geto-dace nu sînt ilustrate doar de asemenea monumente. Altele, numeroase și variate, le întregesc cantitativ și le completează calitativ. Perfecționarea uneltelor de lucru — brăzdarul de fier la plug, sapa, toporul, tîrnăcopul, toate din fier — face să mai roditor pămîntul. Ceramica la roată este de remarcabilă frumusețe. Obiectele de podoabă, din bronz și argint (inele, cercei, paftale), vase de asemenea din argint (ca cele descoperite la Sîncrăieni) sînt asemenea creațiilor celorlalte civilizații superioare ale vremii.

Filosofia și credința dacilor în nemurire le explică curajul, vitejia, optimismul în toate împrejurările în timpuri liniștite și în vremuri de război. Zalmoxis — întruchiparea înțelepciunii acelei epoci — adunase învățături prețioase din ce aveau mai de preț contemporanii și le împărtășea conaționalilor săi spre ridicarea acestora la o concepție de viață superioară. Celelalte divinități cultivate de geto-daci i-au îndemnat la cinstirea lor potrivit cu obiceiurile acelor timpuri. Sanctuare de formă patrată sau circulară le-au fost închinate; cele mai frumoase și mai impunătoare fiind lucru pe deplin explicabil, în centrul politic cel mai important, Sarmizegetusa: un mare sanctuar circular, cu stîlpi de andezit, care reprezenta calendarul dacic, cu anul format din 360 de zile, adică din 12 luni a cîte 30 de zile, săptămîna din șase zile.

Urmele dacice ale unor plante medicinale, apoi instrumentele medicale descoperite adeveresc cunoștințele de medicină ale dacilor, după cum nu le era necunoscută acestora medicina veterinară, mai ales trepanația oilor.

O societate de însemnătatea celei dacice nu se poate închipui necunoscînd scrisul. Judecata logică e confirmată de rezultatele cercetărilor — mai vechi și mai noi — care au dovedit ceea ce nu putea lipsi: în două așezări, la mare distanță una de

Acad. prof. ȘTEFAN PASCU ■

(Continuare în pag. III (13))

Un dac în Piața del Popolo — Roma
(Fotografie de Ion Miclea)

Inscripție pe piatra de hotar

„Cîn' se ia cu mine bine,
Îi dau haina de pe mine“
(Cîntec popular)

Slav aș fi fost, de nu eram latin,
latin aș fi, de n-aș fi fost și dac —
dar a ieșit așa: să fiu român,
și eu cu soarta asta mă împac!

Mi-au dat și alții sînge și cuvinte —
nisipuri galbene trecură-n zbor,
purtate-n vîntul Asiei, fierbinte,
să-ngroașe primitorul meu ogor.

Și din Apus, din Miazăzi veniră
umane pulberi, umbre și lumini,
cu bine și cu rău ne vremuiră —
pe toate le-am sorbit în rădăcini.

Și nu-i nimic străin — a'mele-s toate,
dator nu sînt: plătit-am cu prisos! —
că tot plătind uitucilor la rate,
cuțitul mi-ajunsese pîn'la os!

Dar am rămas așa cum scrie-n carte —
priviți-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui în parte,
deși-ntr-un fel, vă semăn tuturor.

Sînt bucuros de oaspeți și prieteni;
deschisă-i poarta, inima și ea:
binevenit vei fi sub mîndre cetini,
la munții mei, la caldă marea mea.

Îmi dai un sfat? Te-ascult cu luare-aminte.
O mînă de-ajutor îmi dai? Mulțam!
Dar nu cumva să-ți biiguie prin minte
că asta-i țara cailor de ham!

Paftiți, deci, stați la masă, stați la soare! —
un loc prielnic vă păstrez, amici;
v-aștept cu minte plină, gîndu-n floare
(Că nu-i de lipsă fosforul pe-aici!...)

Întind spre toată zarea poduri bune:
primesc și dau întregului Pămînt;
nu-i gînd viclean în mine să răsune,
dar nici stăpîn nu caut: eu îmi sînt!

Învăț, cîntînd sau nu, și limbi străine,
mi-or folosi — în mintea mea socot —
dar mă gîndesc de-asemeni că e bine
să mă pricep întîi și-ntîi să-not!...

Și, iată, sînt așa cum scrie-n carte —
priviți-mă, și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui, în parte,
deși,-ntr-un fel, vă semăn tuturor.

Că slav eram, de n-aș fi fost latin,
latin aș fi, de nu mi-ar zice dac —
dar a ieșit așa: să fiu român —
și vreau cu toată lumea să mă-mpac!

GEO DUMITRESCU ■

DACIA INAINTE DE CUCERIREA ROMANA

CONSTANTIN C. GIURESCU, DINU C. GIURESCU

Harta nr 2

Reproducere după „Istoria Românilor" de Constantin C. Giurescu și Dinu Ç. Giurescu

Geto-dacii în izvoarele antice

GEORGE COȘBUC

Decebal către popor

Viața asta-i bun pierdut
Cînd n-o trăiești cum ai fi vrut!
Și-acum ar vrea un neam călău
S-arunce jug în gîtul tău:
E rău destul că ne-am născut,
Mai vrem și-ai doilea rău?

Din zei de-am fi scoborîtori,
C-o moarte tot sîntem datori!
Totuna e dac-ai murit
Flăcău ori moș îngîrbovit:
Dar nu-i totuna leu să mori
Ori cîne-nlănțuit.

Cel ce se luptă murmurînd,
De s-ar lupta și-n primul rînd,
Ei tot atît de buni ne par
Ca orișicare laș fugar!
Murmurul, azi și orișicînd,
E plînset în zadar!

Iar a tăcea și lașii știu!
Toți morții tac! Dar cine-i viu
Să rîdă! Bunii rîd și cad!
Să rîdem, dar, viteaz răsad,
Să fie-un hohotit și-un chiu
Din ceruri pînă-n iad!

De-ar curge sîngele pîrău,
Nebiruit e brațul tău,
Cînd morții-n față nu tresari!
Și însuți ție-un zeu îți pari
Cînd rizi de ce să tem mai rău
Dușmanii tăi cei tari.

Ei sînt romani! Și ce mai sînt?
Nu ei, ci de-ar veni cel sfînt,
Zamolxe, c-un întreg popor
De zei, i-am întreba: ce vor?
Și nu le-am da nici lor pămînt,
Căci ei au cerul lor.

Și-acum, bărbați, un fier și-un scut
E rău destul că ne-am născut;
Dar cui i-e frică de război
E liber de-a pleca napoi,
Iar cine-l vînzător vîndut
Să iasă dintre noi!

Eu nu mai am nimic de spus!
Voi brațele jurînd le-ați pus
Pe scut! Puterea este-n voi
Și-n zei! Dar vă gîndiți, eroi,
Că zeii sînt departe, sus,
Dușmanii lîngă noi!

„Chiar în zilele noastre Aelius Catus a strămutat din teritoriul de dincolo de Istru, în Tracia, cincizeci de mii de oameni luați de la geți, **neam vorbind aceeași limbă cu tracii**... Dacii au aceeași limbă ca și geții".

(Strabon, **Geografia**, VII, 3, 10, 13)

„...Dacii au obiceiul ca, atunci cînd pornesc la război, să nu se apuce de treabă înainte de a bea cu gura din Istru o anumită cantitate de apă ca pe un vin sacru, și înainte de a jura că nu se vor întoarce la lăcașurile părintești decît după ce vor ucide pe dușmani. Vergiliu a spus de Istrul care conspiră, adică Istrul, limgă care dacii obișnuiesc să conspire".

(Comentariile grămăticului Servius, Georg, II, 497).

„Iată cum se cred nemuritori geții: ei cred că nu mor și că acel care dispare din lumea noastră se duce la zeul Zalmoxis. Unii din ei îi mai spun și Gebeleizis. Tot la al cincilea an ei trimit la Zalmoxis un sol, tras la sorți, cu poruncă să-i facă cunoscute lucrurile de care, de fiecare dată, au nevoie. Iată cum îl trimit pe sol. Unii din ei primesc poruncă să țină trei sulițe (cu virful în sus), iar alții, apucînd de mîini și picioare pe cel ce urmează să fie trimis la Zalmoxis și ridicîndu-l în sus, îl asvîrle în sulițe. Dacă, străpuns de sulițe, acesta moare, geții socot că zeul le este binevoitor. Iar dacă nu moare, aduc învinuiri solului, zicînd că este un om ticălos și după învinuirile aduse, trimit un altul, căruia îi dau însărcinări încă fiind în viață. Aceiași traci, cînd tună și fulgeră, trag cu săgețile în sus spre cer și amenință divinitatea, deoarece ei cred că nu există un alt zeu în afară de al lor".

(Herodot, **Istorii**, IV, 94)

„Se spune că un get cu numele Zalmoxis ar fi fost sclavul lui Pitagora și că ar fi deprins de la acesta unele cunoștințe astronomice, iar o altă parte ar fi deprins-o de la egipteni, căci cutreierările sale l-ar fi dus pînă acolo. Întorcîndu-se la ei în țară, s-ar fi bucurat de o mare trecere la conducători și la popor, întrucît, ntemeiat pe semnele cerești, el făcea proorociri. Mai întîi s-ar fi făcut preot al zeului cel mai slăvit la ei, iar după aceea a primit numele de zeu, petrecîndu-și viața într-o peșteră, unde ceilalți nu puteau să intre. Se întîlnea rar cu cei din afară, cu excepția regelui și a slujitorilor acestuia. Obiceiul acesta a continuat pînă în zilele noastre, pentru că mereu se găsea cineva gata să-i sfătuiască pe rege, și acelui om geții îi spuneau zeu. Muntele a fost socotit sfînt și i se zicea **Cogaionon**".

(Strabon, **Geografia**, VII, 3, 5)

„Neamul geților, care au fost mai războinici decît oricare dintre oamenii ce au trăit cîndva, și aceasta datorită tăriei trupului lor, dar și pentru că îi convinsese să fie astfel slăvitul lor Zalmoxis. Crezînd că nu mor, dar că își schimbă locuința, ei sînt mai porniți pe lupte, decît ar fi înclinați să întreprindă o călătorie".

(Iulian, **Împărații**, 22).

„Vezi ce mare plăcere, ca niște oameni prea viteji (dacii) să se îndeletnicească cu doctrinele filozofice, cînd mai aveau puținteI timp liber după lupte".

(Iordanes, **Getică**, 70).

„Am scris o cărțulie în limba getică, în care cuvintele barbare au fost așezate după ritmul versurilor noastre. Le-au plăcut, felicită-mă, și am început să am faimă de poet printre numeroșii geți barbari".

(Ovidiu, **Scrisori din Pont**, IV. 13, 22).

„Pe timpul urmașilor lui Alexandru, rege al geților era Dromichaites. Acesta, după ce l-a prins pe Lysimach, care pornise cu război împotriva lui, l-a arătat tra-iul lor cumpătat. I-a îndemnat apoi să nu mai poarte război împotriva unor oameni de soiul lor, ci să caute a se împrieteni cu dînșii. Iar după ce l-a cinstit ca pe un oaspe, a legat prietenie cu el și l-a lăsat să plece".

(Strabon, **Geografia**, VII, 3, 8).

„Lăsînd la o parte trecutul îndepărtat al geților, întîmplările din vremea noastră sînt următoarele: Ajungînd în fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese, getul Burebista l-a înălțat atît de mult prin exercițiI, abținere de la vin și ascultare față de porunci, încît, în cîtiva ani, a făurit un stat puternic și a supus geților cea mai mare parte din populațiile vecine. Ba încă a ajuns să fie temut și de romani. Căci trecînd plin de îndrăzneală Dunărea și jefuind Tracia pînă în Macedonia și Illyria, a pustiit pe celții care erau amestecați cu tracii și illyrii și a nimicit pe de-a întregul pe boii aflați sub conducerea lui Critasiros și pe taurisci. Spre a ține în ascultare poporul, el și-a luat ajutor pe Deceneu, cărula Burebista l-a dat o putere aproape regală".

(Strabon, **Geografia**, VII, 3; Iordanes, **Getică**, 67).

„Și în timpul din urmă regele Burebista ajungînd cel dîntîi și cel mai mare dintre regii din Tracia și stăpînind tot teritoriul de dincoace și de dincolo de fluviu (Dunăre), a ajuns de asemenea la acesta (Acornion din Dionysopolis) în cea dintîi și cea mai mare prietenie; ...și fiind trimis de Burebista ca ambasador la Cnaeius Pompeius, împerator al romanilor, și întîlnindu-se cu acesta în părțile Macedoniei".

(Inscripție din Dionysopolis — Balcic).

„Iar după moartea lui Deceneu, ei au avut aproape în aceeași veneratie pe Comosicus fiindcă era tot așa de iscusit. Acesta era considerat la ei și ca rege și ca preot suprem și judecător, datorită priceperii sale, și împărțea poporului dreptate ca ultimă instanță. Părăsind și acesta viața, s-a urcat pe tron, ca rege al getilor, Coryllus, care a condus timp de patruzeci de ani popoarele sale în Dacia".

(Iordanes, **Getica**, 73).

„Dacii trăiesc nedesliptți de munți. De acolo, sub conducerea regelui Cotiso, obișnuiau să coboare și să pustiiască ținuturile vecine, ori de cîte ori Dunărea, înghețată de ger, își unea malurile".

(Florus, **Epitome**, II, 28, 18).

Civilizația geto-dacă

Urmare din pagina I (13)

alta, la Ocnița în Oltenia și la Sarmizegetusa în Transilvania inscripții pe vase, cu caractere ale alfabetului grecesc și latin, nume de persoane și poate de triburi, chiar dacă nu e vorba, după cum se pare, așa cum s-a afirmat, de nume de regi daci.

Chiar dacă inscripțiile descoperite — prea puține și prea sumare — nu permit reconstituirea limbii vorbite de daco-geți, din cuvintele de origine traco-dacă păstrate în limba română — 160 sau mai multe sute (?), se știe că limba vorbită de daco-geți făcea parte din marea familie a limbilor indo-europene, înrudită cu latina și greaca. Și ultimele cercetări au mai constatat, pe lîngă numele unor **rîuri** : Donaris — Dunărea, Maris — Mureș, Aluta — Olt, Samus — Someș, Crisis — Criș, Tibiscus — Timiș, Piretos — Prut etc. etc. — și relativ numeroase toponimice (nume de hotar). Explicația cunoscutului romanist Meyer-Lübcke, pe cît de simplă pe atît de veridică, este confirmată și de raportul dintre toponimie și microtoponimie : în cazul cînd numele de așezări este de o origine și numele de hotare de alta, totdeauna numele de hotar au fost date de cei ce au arat și semănat totdeauna acele hotare și nu de cei ce au venit mai pe urmă, care au dat doar numele localității (cînd l-au dat !). Și sînt numeroase nume de hotare de origine latină și traco-dacă pe întreg întinsul României.

Societatea geto-dacă înregistrează progrese remarcabile, asemenea societăților dezvoltate ale vremii aceleia, greacă și romană, din toate punctele de vedere. Structura societății geto-dace se cristalizează tot mai mult, apropiindu-se de aceea a societății romane. Societatea se împarte în clase cu interese antagonice : a celor înstăriți, nobilimea geto-dacă, numită în izvoarele vremii tarabostes și pileați, și țărănimea, numită în aceleași izvoare comati. Spre deosebire de societatea greacă și romană însă, țărănimea nu fusese transformată, decît o mică parte, în sclavi, ea trăia în marea ei majoritate în obști sătești, în condiții de libertate social-juridică, cu anumite obligații servile față de nobilime.

O asemenea societate, pe o treaptă de civilizație apreciabilă, își creează instituții politice în concordanță cu dezvoltarea sa. După unirea triburilor în uniuni tribale mai puternice, pasul spre crearea statului centralizat se realizează în chip firesc. Mai ales că factorii obiectivi sînt întregiți de condiții subiective : personalitatea puternică, prestigioasă și temută care a fost Burebista.

Statul dac centralizat și independent, întemeiat de Burebista acum 2050 de ani, cu centrul politic și militar principal în Munții Orăștiei și cu alte centre în zona extracarpatică, cum a fost cel de la Popești pe Argeș și, poate, cel de la Bîtca Doamnei din apropierea Tîrgului Neamț, cuprindea un teritoriu foarte întins : din munții Slovaciei pînă la Olbia, din Cîmpia Panonică pînă la Marea Neagră și Munții Balcani. Corespundea realității caracterizarea lui Burebista cuprinsă în inscripția de la Dionysiopolis : „Cel dintîi și cel mai mare dintre regii traci". Caracterizare întregită de descrierea lui Strabon, care știa că Burebista ajungînd în fruntea neamului său... l-a înălțat... încît în cîțiva ani a format un stat puternic și a supus geților cea mai mare parte a populațiilor vecine. Ba încă a ajuns să fie temut și de romani".

Puterea politică și militară a statului întemeiat de el îi permite lui Burebista să se amestece în războaiele civile dintre Cezar și Pompei, de partea acestuia din urmă, cu gîndul și cu promisiunea de a-și putea extinde și mai mult stăpînirea. Războiul dintre Burebista și Cezar, învingătorul lui Pompei, a fost evitat prin moartea celor doi bărbați, puternici și ambițioși amîndoi, victime ale unor comploturi, în același an, 44 î.e.n.

A fost evitat războiul la 44, dar nu împiedicate legăturile dintre cele două civilizații superioare ale acelei vremi, dace și romane, legături ce continuă tot mai intense și care, apoi, după cucerirea unei mari părți a Daciei, a Moesiei Inferioare și a Sciției Mici, de romani, se transformă într-o simbioză daco-romană din care se va naște o nouă etnie, poporul român. Procesul s-a putut petrece așa cum îl intuia, acum un secol și jumătate, cronicarul Naum Rîmniceanu : „dacii s-au romanizat, iar romanii s-au dacizat. De la romani ne-a rămas limba, de la daci și sîngele și limba în parte".

Cea mai nimerită încheiere a acestei sumare priviri introductive se cuprinde în frumoasa carte a lui Paul Mackendrik, **Pietrele dacilor vorbesc:** „Omul neolitic din România a creat frumusețea „Gînditorului" de la Cernavoda și vasele de la Cucuteni... Timp de peste o mie de ani coloniile grecești din Dobrogea au păstrat vie tradiția artistică, religioasă și politică a patriei lor. Burebista și Decebal au creat în Dacia o cultură pe care numai cei cu vederi înguste ar putea-o califica drept barbară. Iar eroismul dovedit de ultimul rege dac și de poporul său în fața superiorității copleșitoare a armatelor dușmane a trezit admirația celor ce i-au cucerit. Mai mult, romanii nu s-au purtat în Dacia ca simpli căutători de aur, ci au adus odată cu ei cultura cetăților sofisticate, domnia legii, pacea romană.

MIHAI EMINESCU

Rugăciunea unui dac

Pe cînd nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici simburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mîne, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una ;
Pe cînd pămîntul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rîndul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încît mă-ntreb în sine-mi :
Au cine-l zeul cărui plecăm a noastre inemi ?

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scînteii,
El zeilor dă suflet și luminii fericire,
El este-al omenimei izvor de mîntuire ;
Sus inimile voastre ! Cîntare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții !

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi împlut-au cu farmecele milei,
În vuietul de vînturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cîntec simții duiosu-i vers,
Și tot pe lîng-acestea cerșesc înc-un adaos :
Să-ngăduie intrarea-mi în veșnicul repaos !

Să blestеme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvînteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rîdă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,
S-aceia dintre oameni devină cei întîi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătîi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pîn ce-oi simți că ochiu-mi de lacrime e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o —
Cînd ura cea mai crudă mi s-a părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și fără de lege de voi muri — atunce
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l-aruncе,
S-acciuta, Părinte, să-l dai coroană scumpă,
Ce-o să amuțe cinii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpîne, și dă-i pe veci viață !

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trălesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te îndeplec.
Să simt că de suflarea-ți, suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă !

„Munți întăriți cu ziduri"

Expresia este elocventă, lăsînd să se înțeleagă uriașul efort depus de poporul dacic spre a-și fortifica pozițiile de pe care urma să înfrunte vijelia romană. Ne-a rămas de la Dio Cassius, istoricul roman din sec. II—III e.n., dar, desigur, nu-i aparține lui. Pasajele rămase de la el reprezintă cel mai consistent izvor istoriografic privind încleștările dintre daci și romani, dar el a fost redactat la mai bine de o sută de ani de la cele două războaie. Istoricul din Niceea Bitiniei n-a văzut cu ochii proprii cetățile dacice, care, la data cînd scria despre ele, nu mai reprezentau decît expresia palidă a ceea ce fuseseră altădată. Muriseră și veteranii care au povestit, desigur nu fără patos, despre actele de eroism ale luptătorilor lui Decebal și despre valoarea ostașilor romani. Rămăseseră însă comentariile lui Traian și „Geticele" mediculuî Criton, exista „Panegiricul lui Pliniu cel Tînăr" și, fără îndoială, o relativ proaspătă tradiție istorică, în care „Optimus princeps" era glorificat pentru meritul de a fi deschis larg aripile acvilei romane spre a cuprinde și spațiul carpatic. Toate îi stăteau la îndemînă.

Nu ne propunem ca în aceste cîteva rînduri să supunem unei pretențioase exegeze istorico-filologice expresia menționată.

În cele din urmă Xiphilinos însuși, epitomatorul tîrziu al lui Dio Cassius, de la care ni s-a transmis textul respectiv, ar putea fi avut în vedere în legătură cu termenii în cauză. Ceea ce ni se pare însă mult mai important este de a observa în ce măsură observațiile de pe teren coroborează afirmațiile scrise.

Se știa cu mult timp în urmă că în Munții Orăștiei există ruine de cetăți construite din piatră fasonată. Zidurile acestor cetăți constau din blocuri paralelipipedice, așezate unele peste altele, pe două rînduri paralele, la o distanță între ele de doi pînă la trei metri. Cele două rînduri de blocuri erau prinse în chingi de lemn cu capetele în formă de coadă de rîndunică, îmbucate în scobituri practicate în însăși suprafața blocurilor. Prin între aceste chingi, pe măsură ce se construia zidul, spațiul dintre cele două rînduri de blocuri era umplut cu pămînt amestecat cu bolovani și piatră spartă, iar apoi bine tasat. **Lua naștere astfel zidul dacic.** Cele două fețe ale zidului erau constituite de blocurile fasonate despre care vorbeam. Grosimea zidului atingea deci între doi și trei sau chiar peste trei metri. Dar dacă ruinele zidurilor dacice au fost cunoscute de mult și referințe asupra lor au apărut în publicații cu mai bine de un secol în urmă, nu se știa în schimb marea lor răspîndire. Abia în anii care au urmat celui de-al doilea război mondial, ca o consecință a importanței ce s-a acordat cercetării trecutului nostru, au putut fi descoperite și puse în valoare construcțiile ridicate de poporul dacic pe întreg cuprinsul patriei. În același timp, observațiile obținute de cercetători au stabilit în detaliu tehnica de construcție a acestor ziduri, destinația lor, datarea fortificațiilor s.a.

Munți întăriți cu ziduri. Ar părea la un moment dat paradoxal. Și totuși așa este! Cetățile dacice sînt ridicate pe înălțimi, pe vîrfuri de dealuri, pe ridicături și promontorii ale munților. Așa sînt la Costești, în ținutul Hunedoarei, așa pe Făerag, lîngă Costești, așa la Blidaru, așa la Piatra Roșie, în aceleași părți ale Munților Orăștiei. Și încă nici nu le-am menționat pe toate. Un munte întărit cu ziduri se află și lîngă Bănița, în apropiere de Petroșani, și este cunoscut sub numele de Dealul Bolii. Săpăturile arheologice au scos la lumină asemenea construcții și în afara zonei Munților Orăștiei. Pe **Piatra Craivii**, la o altitudine de peste 1 000 m și la o distanță de 20 km în direcție nordică de Alba Iulia, a fost descoperită o altă cetate dacică de tipul celor din Munții Orăștiei. Zidul cetății prezintă unele deosebiri față de cele cunoscute în zona Orăștiei, dar acestea nu sînt de ordin major. Cetatea de la Căpîlna, pe valea Sebeșului (jud. Alba), reprezintă un alt exemplu de așezare întărită construită din ziduri de piatră, în care au fost folosite blocuri paralelipipedice așezate unul peste altul, în **opus quadratum**, spre a folosi terminologia de specialitate. Ea „întărește" culmea Gărgălăului, dealul pe al cărui fruntar a fost ridicată.

Mai spre est, cu perspectivă spre depresiunea Sălștiții (jud. Sibiu), dar și spre cea a Apoldului de Sus, se află cetatea de la Tilișca, înălțată pe dealul Cătănaș. Pe lîngă valuri de pămînt amestecate cu piatră informă, de tradiție mai veche, căci aici geto-dacii sînt prezenți și în prima epocă a fierului, într-o etapă care cronologic se înscrie între anii 1209 și 600 î.e.n., au fost întîlnite și ziduri în opus quadratum, la cele două turnuri-locuință, asemănătoare pînă la identitate din punct de vedere tehnic cu cele de la Costești. Zidul de blocuri era continuat apoi din cărămidă, groasă de peste 8 cm și cu laturile de 48x48 cm sau de 48x36 cm. Valul exterior al așezării măsoară în lungime peste 1 km, iar construcțiile de locuit și atelierele au fost amplasate pe terase care se succed pe panta nordică și nord-vestică a dealului. Așa sînt întîlnite și în cazul altor dealuri care prezintă terase sau care au fost amenajate în terase, ca la Sarmizegetusa, ca la Fețele Albe, lîngă Sarmizegetusa sau la Fața Cetei, în aceeași zonă, cu mențiunea că aici terasele sînt mult mai numeroase, de ordinul zecilor.

Munți întăriți cu ziduri au fost puși în evidență și la Breaza, lîngă Făgăraș, unde, la cetatea lui Negru-Vodă, a existat și un nivel de locuire din epoca dacică. Blocurile paralelipipedice și ceramica descoperită aici confirmă indubitabil afirmația. Și încă și mai departe. Încă din secolul trecut au fost puse în circulație observațiile unor cercetători cu privire la construcțiile din ziduri de piatră nefasonată, datînd din epoca dacică, aflătoare în estul Transilvaniei. Este cazul, printre altele, al **Cetății Zînelor** de la Covasna ; zidurile sale sînt construite din piatră nefasonată, dar selectată cu oarecare grijă mai ales pentru fața acestora. Pietrele erau legate cu pămînt galben.

Tot în Transilvania ar mai fi de menționat cetățile de la Cîmpuri-Surduc, tot în jud. Hunedoara, unde de fapt au fost puse în evidență două cetăți dacice, ale căror ziduri erau ridicate din piatră informă legată cu pămînt, precum și fortificația de la Sărățel (jud. Bistrița-Năsăud), unde zidul era construit din piatră de stîncă ce se sprijinea pe un schelet din birne de lemn.

Vechile păreri, potrivit cărora zidurile construite în **opus quadratum** se limitau la zona Munților Orăștiei, au fost infirmate. Acest lucru s-a văzut și din cele de mai sus. De o importanță deosebită și cu consecințe într-adevăr **impresionante la nivelul suprafeței teritoriului daco-roman, au fost** însă **descoperirile din exteriorul arcului carpatic, din Moldova, din Muntenia, din Oltenia,** prin care a fost pusă în evidență existența unor construcții cu elemente analoge. **Poporul dacic a construit peste tot,** folosind elementele tradiționale, unele de existență străveche, cum ar fi valurile de pămînt, altele de dată mai tîrzie, cum ar fi tehnica în opus quadratum, despre care vorbeam. Într-adevăr, lîngă Piatra Neamț, la Bîtca Doamnei, a fost descoperită o cetate dacică al cărei zid se înscrie ca tip în cei amintiți, avînd o grosime de 3,50 m. Blocurile de piatră fasonate superficial erau folosite numai la fața exterioară. Zid de piatră a fost postulat, potrivit unor informații mai vechi, și pentru cetatea de la Cozla, nu departe de Bîtca Doamnei, iar la Cetățeni (jud. Argeș) au fost identificate ziduri simple legate cu pămînt.

Înălțimi fortificate au fost descoperite și la Ocnița (jud. Vîlcea), antica Buridava, iar mai spre vest, la Polovragi (jud. Gorj), unde cu toate că zidurile de tip clasic, în **opus quadratum** lipsesc, sînt prezente celelalte tipuri tradiționale de fortificații, respectiv valurile.

Cetăți dacice au fost descoperite și în zonele mai îndepărtate de dealurile perimontane, unele din ele fiind cercetate încă mai de mult de Pârvan, de colaboratorii și elevii săi. Dintre acestea trebuie menționate cele de la Poiana pe Siret (jud. Galați), antica Piroboridava, Piscul Crăsanilor (jud. Ialomița), Tinosul (jud. Prahova), Popești (jud. Ilfov), Zimnicea (jud. Teleorman).

Cît privește Moldova, tradiția construirii de către daci a unor cetăți mari își găsește locul, ca și în Transilvania, încă din prima vîrstă a fierului, care, în mare, ocupă prima jumătate a ultimului mileniu al erei vechi. Și ele sînt ridicate pe înălțimi mari, care domină spații relativ largi, de jur-împrejur. Este destul să amintim pe cele de la Cotnari, de la Mosna sau Scobinți, toate în județul Iași, sau pe cele de la Crețești și Tîrzii (jud. Vaslui). Ele sînt fortificate cu valuri de pămînt. Expresia din textul lui Dio Cassius, „munți întăriți cu ziduri", nu se referă la ele, dar, prin extensiune, am putea — cel puțin în parte — să înglobăm pe unele din ele oarecum în aceeași categorie. Mă gîndesc la cetățile cu valuri de pămînt, în corpul cărora s-a utilizat piatră, uneori în cantități cu adevărat impresionante. O asemenea situație întîlnim la Tilișca, lîngă Sibiu, sau la Cotnari, lîngă Iași. Construcția valului de la Tilișca precede din punct de vedere structural zidul de tipul **opus quadratum**, în sensul că în interiorul valului sînt realizate cele două laturi din piatră brută, iar umplutura (emplectonul) constă din pămînt simplu sau nisipos. În alte părți valul dispune în interior de un zid longitudinal și de unele ziduri transversale, ca în cazul cetății de la Cotnari.

Plasată în timp, expresia lui Dio Cassius apartine etapei în care istoricul expune ultimele evenimente legate de primul război daco-roman, avînd respectiv loc în anul 102. Urmele acestui război au fost sesizate și arheologic în cetatea dacică de la Costești. **Munții întăriți cu ziduri** au fost atinși de armata romană pe măsura înaintării ei în zona Munților Orăștiei, poate la Tilișca și la Căpîlna, la Bănița și la Costești și probabil și în alte părți pe care cercetarea arheologică nu le-a reperat încă.

Efortul roman de a cuceri acești munți a fost uriaș. Uriaș atît prin numărul mare de trupe concentrate în Dacia, cît și prin rezistența pe care au opus-o dacii. Parafrazînd pe Juvenal (Satire, IV, 111 sq.) care referindu-se la moartea generalului roman Fuscus în războiul din 87 e.n., cînd atacase pe Decebal, zicem și noi că mulți soldați romani aveau să devină pradă vulturilor daci.

Et qui vulturibus servaba/n/t viscera Dacis.

Dr. NICOLAE LUPU
membru corespondent
al Academiei de științe sociale
și politice

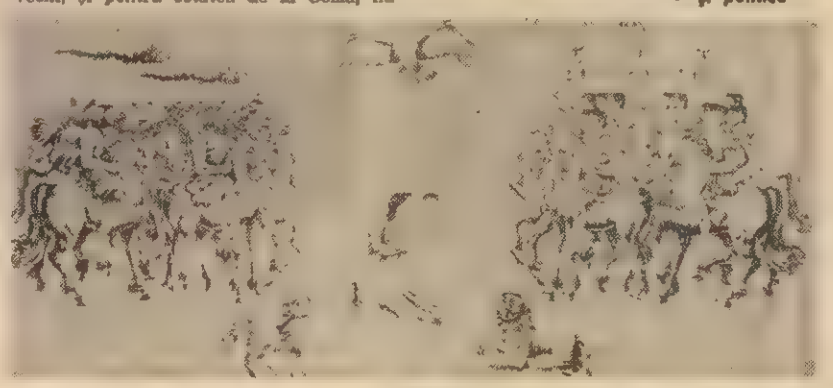

Vladimir Șetran : Formarea poporului român

Pe versanții Apusenilor, un sistem de apărare unitar

În spațiul aflat la vest de Munții Apuseni, dacii nu și-au ridicat cetăți cu ziduri și turnuri de piatră asemenea celor din Munții Orăștiei. Aici, în Crișana, marile așezări dacice de la Berindia, Groșeni, Moroda, Oradea, Tășad, Săcălașul Nou, Marca se află, în marea lor majoritate, situate pe culmile unor dealuri bine fortificate natural prin pante abrupte și lungi, prin văi adînci. Unele din aceste așezări au în zonele de acces cîte un val și șanț de apărare. Totodată prin amplasarea lor, pe dealuri înalte de 300—450 m ele au o poziție strategică din cele mai favorabile, dominînd, în toate cazurile, un spațiu deosebit de mare.

Cercetările arheologice întreprinse în așezările dacice amintite ne dezvăluie faptul că majoritatea lor au fost durate la finele veacului II î.e.n., dar mai cu seamă la începutul veacului următor. Ținînd cont de acest lucru, dar și de amplasarea lor pe versanții vestici ai piemonturilor Munților Apuseni ne permit să întrezărim posibilitatea ca ele au făcut parte odinioară, dintr-un sistem de apărare gîndit oarecum unitar. Este posibil că acest sistem a aparținut geniului militar care a fost Burebista, întemeietorul primului stat dac centralizat și independent.

Între așezările amintite, cea mai intens cercetată este cea din satul Tășad, com. Drăgești, jud. Bihor. Ea este situată pe dealul pe care și astăzi oamenii locului îl numesc „Cetățaua", deși la suprafață nu se văd urmele vreunei fortificații iar pînă la începerea săpăturilor arheologice nimeni nu a făcut aici vreo descoperire care să justifice această toponimie.

Cercetările arheologice începute în anul 1969 și continuate pînă în primăvara anului acesta au dezvelit un număr mare de locuințe. Dintre acestea două au fost mai importante. Într-una s-a descoperit un mic tezaur de argint conținînd o bară, o piesă semifabricată și mai multe podoabe finite. Descoperirea acestui ciclu întreg de fabricație de la materia primă la piesele terminate, într-o casă de o construcție aparte (cu o absidă laterală) și cu un inventar fix neobișnuit (vatră cuptor, groapă cu mangal) ne indică în mod cert, că ne aflăm în fața unui atelier de argintărie.

În cealaltă casă, descoperită în 1973, alături de un bogat material ceramic, inventarul conținea o frumoasă rișniță de piatră, precum și un mic depozit de unelte din fier, compus din seceri, dălți, topor.

În perimetrul davei de pe „Cetățaua" au fost găsite un număr apreciabil de obiecte de factură romană — fibule, podoabe, produse de sticlă, vase de bronz etc. — unele lucrate chiar în atelierele italice din vremea veacului I î.e.n. Prezența acestora, dar și a monedelor romane descoperite nu departe de așezare, ne indică legăturile pe care dacii le-au stabilit, prin intermediul schimburilor comerciale, cu lumea romană, proces care începe cu aproape 200 de ani mai înainte ca legiunile romane să fi cucerit Dacia.

NICOLAE CHIDIOȘAN ■
Muzeul Țării Crișurilor, Oradea

„Soarele" din andezit

Etape premergătoare statului centralizat dac

Pînă în prezent, în zona extracarpatică răsăriteană, se cunosc 25 de cetăți, databile în limite cronologice absolute între secolele XII și XI și secolul III î.e.n. Ele aparțin tipului așa-numit hallstattian, a cărui generalizare în întreg spațiul carpato-dunărean este legată de procesul de definitivare a **ethnos**-ului tracic, ca atare, de la finele mileniului II î.e.n. Forma lor, de obicei poligonală neregulată, este determinată ca atare de val — prevăzut numai cu șanț adiacent — a cărui înălțime ajunge actualmente pînă la 5—6 m.

O caracteristică esențială a acestor cetăți o constituie marea variabilitate a valorii suprafeței interioare, de la 2 000 mp pînă la zeci de hectare. Dintre obiectivele deosebite prin mărimea dimensiunilor, menționăm cetatea de la **Dersca** (60 ha), jud. Botoșani, complexul de cetăți de la **Stincești**-Botoșani (45 ha), cetatea de la **Arsura**, jud. Vaslui (10 ha). Alteori, suprafața interioară are valori mai mici, cuprinse între 1,5 și 10 ha, ca de exemplu cetățile de la **Mosna**, jud. Iași (7,5 ha), **Dochia**, jud. Neamț (9 ha), **Mereștl**, jud. Suceava (4,5 ha) sau **Criveștl**, jud. Iași (1,5 ha).

Printre cele mai vechi, semnalate pînă în prezent se situează, după toate probabilitățile, cetatea de la **Preuțești**, jud. Suceava, datînd eventual din sec. XII—XI î.e.n. Cele mai tîrzii nu depășesc însă secolul IV sau începutul secolului III î.e.n. Din această categorie fac parte cetatea II de la Stincești-Botoșani, Copălău-Cotu, jud. Botoșani, Cotnari-Cătălina, jud. Iași, Brăhășești, jud. Galați etc. Situate la o depărtare în timp de cîteva secole unele față de altele — între sec. XII și sec. III î.e.n. — tipul cărora aparțin rămîne totuși neschimbat.

Toate aceste cetăți reprezintă centre tribale, reședința unui șef și a aristocrației gentilice, asigurînd însă la nevoie refugiul pentru populația locuind de obicei în zona teritorială pe care o patronează fiecare. În această ordine de idei, marea variabilitate a incintelor, exemplificate, nu este întîmplătoare. Dimensionarea inițială a cetății are în vedere efectivul uman pe care trebuia să-l adăpostească în caz de pericol, diferit de la un centru tribal la altul, în funcție de întinderea teritoriului tutelat și de densitatea populației „rurale" respective. De aici s-ar putea conchide că fluctuația valorică accentuată a suprafeței interioare de la o cetate la alta reflectă inegalitatea teritorială și implicit a efectivului uman diferit de la o comunitate la alta.

Desigur că o reconstituire precisă a teritoriului aflat sub autoritatea fiecărei cetăți în parte nu este posibilă, cel puțin deocamdată.

Totuși sînt semnificative din acest punct de vedere datele rezultate din calculele aproximative asupra capacității maxime de adapostire, ținînd seama de dimensiunile unor obiective. Astfel, complexul de la Stincești-Botoșani ar fi putut asigura refugiul pentru circa 25 000—30 000 indivizi, cu întreg avutul, iar cetatea de la Dersca pentru circa 45 000—50 000 ; în schimb, cetatea de la Brăhășești, cu incinta sa de numai 2,5 ha, nu putea adăposti decît maximum 2 000 persoane.

În ciuda rolului prioritar pe care îl dețin în viața comunității respective, aceste cetăți nu se deosebesc, sub aspectul edilitar, de așezările obișnuite, aflate în subordine. În ambele categorii, cetăți și așezări deschise, modul de viață este același, păstrînd caracterul unei civilizații „rurale". Dealtfel, elementele specifice unui urbanism incipient nu vor apărea decît abia în epoca clasică a civilizației geto-dacice, corespunzătoare statului centralizat (sec. I î.e.n.—I e.n.).

Revenind la importanța cetăților tracogetice — de tip hallstattian — ca mijloc de refugiu și apărare, trebuie să consemnăm gruparea lor, uneori într-o zonă relativ limitată, constituind adevărate „aglomerări fortificate". Un exemplu în acest sens ni-l oferă zona Cotnari-Scobinț. La distanță de numai 2,5 km — în linie dreaptă — una de alta, ambele cetăți, fiecare ocupînd poziție dominantă : Cotnari : „Cătălina" (4,5 ha suprafața interioară) și Scobinț-„Dealul lui Vodă" (10 ha suprafața interioară). Spațiul dintre ele, însumînd suprafața de aproximativ 500 ha, este apărat, de jur împrejur, de un val, înalt pe unele porțiuni, de peste 4 m. Privit în ansamblu, ni se înfățișează o zonă apreciabilă, fortificată — totalizînd suprafața de 500 ha ! — în care cetățile de pe înălțimile „Cătălina" și respectiv „Dealul lui Vodă" joacă rolul unor „bastioane" de flancare. N-ar fi exclus ca în acest caz să avem de-a face cu centrul unei uniuni tribale, ocupînd o zonă teritorială de dimensiuni apreciabile.

În aceeași ordine de idei este destul de semnificativă construirea unor cetăți, în aceeași vreme cu acelea de la Cotnari-„Cătălina" și Scobinț-„Dealul lui Vodă", respectiv sec. IV î.e.n. Din această categorie fac parte cetățile de la Stincești-Botoșani, Copălău-Cotu, jud. Botoșani, Merești, jud. Suceava, Bîra-Balomirești, jud. Neamț, și Brăhășești, jud. Galați. Este foarte probabil ca toate aceste obiective să reprezinte elementele componente ale unui sistem defensiv organizat de o puternică uniune tribală traco-getică, pe teritoriul Moldovei în sec. IV î.e.n., pentru prevenirea amenințărilor scitice.

Chiar dacă această uniune tribală rămîne în limitele orînduirii gentilice, ea se încadrează în rîndul formațiilor prestatale carpato-dunărene, etapă firească în evoluția spre crearea unității politice geto-dacice, împlinită de geniul lui Burebista.

Odată cu realizarea statului centralizat începe o nouă epocă, epoca de deplină eflorescență a civilizației clasice geto-dacice. Obiectivele fortificate ale acestei epoci (sec. I î.e.n.) aparțin unui stadiu superior de dezvoltare social-economică, corespunzător intereselor autorității statale dispunînd de întreg spațiul carpato-dunărean.

ADRIAN C. FLORESCU ■
cercetător științific principal
Institutul de istorie și arheologie
„A. D. Xenopol", Iași

O fortăreață pe malul Siretului

După mulți ani de cercetări și săpături sistematice în bazinul Siretului, în anul 1963 am început săpăturile arheologice în așezarea de la Răcătău, rezultînd un bogat material, care ne-a ajutat la datarea așezării și la identificarea ei cu antica **Tamasidava**.

Această așezare a fost locuită începînd cu epoca bronzului — cultura Monteoru — apoi în timpul primei epoci a fierului — în sec. X—IX î.e.n. și mai ales în epoca geto-dacă, începînd cu sec. IV î.e.n. și în toată perioada care s-a scurs pînă la începutul sec. II e.n.

Așezarea de tip dava de la Răcătău cunoaște o mare dezvoltare începînd cu sec. II î.e.n. și în toată epoca lui Burebista și Decebal, cînd așezarea capătă înfățișarea unei adevărate fortărețe în sensul că este apărată natural de apa Siretului la vest, iar în partea de est a fost săpat un impresionant șanț de apărare adînc de circa 16 m, cu o deschidere la suprafață de circa 30 m.

Din punct de vedere geografic, așezarea propriu-zisă — acropola ocupă o poziție dominantă, în regiunea marginală a colinelor Tutovei, în partea de vest a acestora, înconjurată de ripi abrupte și înalte, avînd o mare vizibilitate asupra văii Siretului mijlociu.

În apropierea cetățuii dacice, la circa 1 km în partea de răsărit, pe teritoriul comunei Pincești se află necropola tumulară contemporană așezării.

În urma cercetărilor întreprinse pînă în prezent, în această importantă așezare din Moldova a rezultat un fond muzeistic variat, care constă din unelte de fier, între care amintim brăzdarele și cuțitele de fier, specifice geto-dacilor, cuie, piroane și ținte de la construcții, ceramică locală de factură superioară și de import cum ar fi amfore, cupe, farfurii, căni etc., monede dacice și denari romani republicani și imperiali. Numai pe cetățuia dacică s-au descoperit trei tezaure monetare, din argint, podoabe dacice și de import, vase de cult, vase mari de provizii etc.

Toate aceste descoperiri conduc la ideea existenței la Răcătău, în sec. I î.e.n.—I e.n. a unui important centru economic și militar.

Au fost dezvelite pînă în prezent un număr de 200 de locuințe cu un mare număr de vetre de foc, o mulțime de gropi, din care majoritatea erau amenajate în mod special pentru depozitarea cerealelor.

Între meșteșugurile prioritare, în cetățuia de la Răcătău menționăm olăritul. S-au descoperit cantități de ceramică de-a dreptul senzaționale, care cuprind o multitudine de forme între care amintim pe cele clasice din lumea geto-dacă: ceașca, fructiera și vasul-borcan.

Între descoperirile de la Răcătău se remarcă două vase, care pînă în prezent reprezintă adevărate unicate. Este vorba de o cupă de tipul celor de argint de la Sîncrăieni — Harghita, dar de data aceasta din ceramică cu reprezentări în relief, ieșind în evidență figura unui călăreț, care este redat cu atîta măiestrie și cu atîta naturalețe încît avem impresia că ne aflăm în fața unei adevărate lucrări de artă. Cea de-a doua descoperire reprezintă o divinitate locală, probabil un „Silen" cu o înfățișare ciudată.

VIOREL CĂPITANU ■
Muzeul de istorie, Bacău

La Zargidava, iscusiți meșteri în fier și bronz

Cercetarea arheologică din ultimii ani a adus importante contribuții la cunoașterea unor aspecte noi ale istoriei vechi a Moldovei. Mergînd pe urmele izvoarelor literare antice se descoperea în anul 1962 o nouă cetățuie dacică pe valea Siretului, în satul Brad, comuna Negri, județul Bacău.

Pe teritoriul acestui sat în punctul numit de localnici „La stîncă" s-a descoperit un complex arheologic alcătuit din mai multe așezări succesive datînd din : neolitic (cultura Cucuteni faza A și A-B), epoca de trecere de la neolitic la bronz, epoca bronzului (cultura Monteoru), prima epocă a fierului (Hallstatt B), epoca geto-dacică (sec. IV î.e.n. — sec. II e.n.) și epoca feudală (sec. XIV—XVI). Cea mai importantă este așezarea geto-dacică, de tip „dava", cu patru niveluri și 12 faze de locuire, ce se succed într-un strat de cultură gros de circa 2 m.

Cercetările efectuate pînă în prezent au scos la iveală peste 200 de locuințe, 300 gropi de provizii sau cu resturi menajere ori de cult, precum și un bogat material arheologic caracteristic culturii geto-dacice din perioada sa clasică.

Tipul predominant de locuință a continuat să fie, în toate cele patru niveluri de locuire dacice, cel de suprafață. Locuințele fiind identificate, mai ales, după vetre și podelele de lut. Forma, în cele mai multe cazuri, este patrulateră, uneori rectangulară. Folosirea largă a lemnului la construcția lor este demonstrată de marea cantitate de cărbune și de urmele de grinzi și pari. Pereții erau făcuți din nuiele bătute cu pămînt, sau numai din lemn, iar acoperișul din stuf, șindrilă sau paie. Nu s-au găsit țigle sau alte elemente de acoperiș.

Vetrele, care indică de obicei prezența unei locuințe, au forma ovală sau rotundă, cu un diametru, în medie, de 0,75 m. Construcția lor era destul de simplă, folosindu-se, în majoritatea cazurilor, un strat de prundiș. Nu lipsesc nici cuptoarele, însă ele sînt mai rare și nu s-au păstrat decît fragmentar, datorită atît distrugerilor locuințelor cît și nivelarilor ulterioare.

În afară de ceramică, care este foarte abundentă și variată, atît din punct de vedere al formelor cît și al tehnicii de lucru, s-a descoperit și o mare cantitate de obiecte de metal, os, lut, piatră, sticlă etc., care atestă diversitatea ocupațiilor locuitorilor acestei așezări. Printre acestea remarcăm : un bogat inventar gospodăresc, mărturie a gradului înalt de dezvoltare atins de forțele de producție, cum ar fi : topoare din fier care serveau, în primul rînd, la defrișarea pădurilor, seceri din fier cu spin pentru înmănușare, a căror prezență alături de brăzdare de plug și de mari cantități de mei carbonizat descoperit în vase sau în gropi cu pereții arși, indică o dezvoltare destul de mare a agriculturii practicate pe terenurile din jur, precum și alte multe unelte cu diverse întrebuințări.

Armele găsite în cetățuie sînt mai puține, fapt firesc dacă ne gîndim că romanii

învingători au capturat cea mai mare parte din echipamentul dacilor biruiți. S-au găsit totuși vîrfuri de săgeți de forme diferite, precum și vîrfuri de suliță și de lănci. Alături de acestea, ca dovadă a folosirii cailor în luptă, o cantitate destul de mare de pinteni din fier, o parte din ei frumos decorați prin incrustări de bronz și diverse alte piese de harnașament.

Existența unor meșteri în prelucrarea și confecționarea obiectelor din metal este demonstrată de descoperirea în cadrul așezării a unui mare număr de creuzete cu urme de metal topit, zgură de fier și mai ales a unor lingouri de bronz. Alături de acestea, descoperirea unor obiecte neterminate, în curs de prelucrare, dovedește faptul că majoritatea uneltelor, armelor, obiectelor de podoabă etc. erau produse pe scară largă de localnici și răspîndite la populația din zonele învecinate.

Așezarea de la Brad a fost fortificată cu un șanț larg și adînc, precum și cu o palisadă simplă de lemn, construite în prima jumătate a sec. I î.e.n., în vremea lui Burebista.

În partea de nord-est a acropolei, peste șanțul de apărare, pe un platou se află așezarea nefortificată, care corespunde ultimelor trei niveluri dacice din zona fortificată. Și aici intensitatea cea mai mare de locuire aparține sec. I î.e.n. — sec. II e.n.

La o distanță de 500 m de așezare, în partea de est, s-a descoperit un cimitir compus din peste 25 de tumuli de diferite mărimi, care conțin morminte de incinerație și înhumație, datînd din epoca geto-dacică.

Demonstrînd gradul înalt de dezvoltare a societății dacice de pe teritoriul Moldovei în sec. I î.e.n. — sec. II e.n., descoperirile de la Brad se încadrează în unitatea culturii și civilizației dacice din perioada statului condus de Burebista și Decebal în cadrul căruia intra desigur și zona cetății de la Brad.

Prin bogăția și diversitatea materialului descoperit, prin mărimea și fortificarea ei, așezarea de la Brad stă alături de marile statiuni geto-dacice descoperite în Moldova : Poiana, Răcătău, Bîtca-Doamnei, Tisești, Barboși-Galați, constituind totodată și ultima mare așezare dacică de pe valea Siretului, care încheia seria „davelor" pomenite de geograful antic Ptolemeu. În acest sens, luînd în considerare identificarea Piroboridavei la Poiana și a Tamasidavei la Răcătău, putem admite că cetățuia de la Brad nu poate fi alta decît ZARGIDAVA.

VASILE URSACHI ■
Muzeul de istorie, Roman

Cea mai falnică cetate din zona extracarpatică răsăriteană

Cea mai falnică dintre cetățile dacice din zona extracarpatică este situată la marginea vestică a orașului Piatra Neamț, pe o prelungire a Muntelui Doamnei, o înălțime de 457 m.

Cercetările îndelungate ale colectivului condus de regretatul prof. N. Gostar au stabilit că cetatea dacică Bîtca Doamnei, important centru militar și de cult, era apărată într-o primă fază printr-o palisadă, iată de 6 m și apoi cu un zid de piatră lat de 3,50 m construit într-o tehnică apropiată de tipul de zid numit **opus quadratum**. Tot la Bîtca Doamnei au fost descoperite pe latura sudică a zidului de incintă două grupuri de aliniamente din tamburi de piatră, așadar două sanctuare. Prin zidul de piatră, care nu-i totuși identic cu cel din cetățile intracarpatice (**murus dacicus**) și mai ales prin sanctuare, Bîtca Doamnei este cetate în deplina accepțiune a termenului, cea mai apropiată de cetățile dacice din Munții Orăștiei.

Amenajarea a trei terase artificiale pe panta vestică a sporit suprafața locuibilă a incintei cetății, de 1,9 ha. În cuprinsul locuințelor a fost găsită în primul rînd ceramică dacică lucrată cu mîna și la roată caracteristică, de la căuile dacice de dimensiuni diferite, lise sau cu un decor în relief și încizat de o mare bogăție, la frumoase fructiere cu un decor lustruit sau pictate.

Unelte agricole (fiare de plug și secure), scule de fierărie și dulgherie (nicovale, dălți, tesle, sfredele), piese de harnașament, arme, piese de uz gospodăresc ne dezvăluie ocupațiile locuitorilor cetății și stadiul înalt de dezvoltare a metalurgiei fierului.

Nu lipsesc frumoase obiecte de podoabă, fibule, inele, brățări lucrate din argint și fier, cele mai multe lucrate de meșteșugari daci. Materiale de import romane deosebite, o **oenochoe** de bronz, un frumos ataș de toartă cu delfini afrontați etc., nu sînt totuși prin număr la nivelul cetăților de la Valea Siretului. Dealtfel și circulația monetară este mai mult decît modestă (3 monede).

Cea mai puternică cetate dacică extracarpatică, posibil centru al unei uniuni tribale, a sfîrșit printr-un puternic incendiu în cursul războaielor daco-romane de la începutul secolului I. e.n.

Tot pe teritoriul orașului Piatra Neamț o altă cetate se afla pe înălțimea Cozla, unde amenajări moderne în anul 1904 au distrus atît fortificațiile antice cît și, în cea mai mare parte, locuințele.

Ipoteza localizării anticei **Petrodave** la Piatra Neamț de dată foarte veche are mulți aderenți și între cercetătorii contemporani.

Dr. SILVIU SANIE ■
cercetător științific principal

O elocventă unitate a culturii materiale

Una din premisele de ordin economic ale unificării tuturor dacilor la începutul secolului I î.e.n. a fost și intensificarea producției meșteșugărești, care a atras după sine dezvoltarea pe scară largă a agriculturii, intensificarea creșterii vitelor pentru valorificarea pieilor și, bineînțeles, amplificarea relațiilor de schimb cu populațiile învecinate.

Meșteșugurile care pot fi considerate generalizate în a doua jumătate a mileniului I î.e.n. — metalurgia fierului, prelucrarea aurului și argintului, meșteșugul monetăriei, al construcțiilor, prelucrarea lemnului, olăritul, țesutul, prelucratul pieilor — sînt deosebit de bine ilustrate prin descoperirile arheologice de pe teritoriul Moldovei, mai ales din cetățile dacice („davae") de pe Siret (Poiana, Răcătău, Bradu), intens cercetate în ultimii ani.

În afară de numeroasele unelte descoperite în cadrul așezărilor dacice, un mare număr de astfel de piese se află depozitate în diferite locuri dinafara așezărilor, cum este cazul binecunoscutelor depozite de la Oniceni și Negri, din județul Bacău și de la Lozna, din județul Botoșani, care conțineau unelte și alte obiecte de o deosebită valoare pentru cunoașterea în detaliu a epocii respective.

Depozitele de la **Oniceni** și **Negri** conțineau în total 335 bare din fier, în forma brăzdarelor de plug, sau care urmau să fie transformate în astfel de unelte, cele mai multe avînd urmele unei îndelungate folosiri.

Al treilea mare depozit menționat, acela de la **Lozna**, comuna Dersca, județul Botoșani, a fost descoperit în cunoscuta turbărie din această localitate, mare zăcămînt carbonifer al țării, odată cu exploatarea căruia au fost scoase la lumină și numeroase alte vestigii, deosebit de valoroase pentru cunoașterea istoriei vechi a acestei zone geografice.

Faptul că acest depozit s-a descoperit la o adîncime relativ mare în stratul de turbă (2,50 m), fiind îngropat cu deosebită grijă, după ce a fost în prealabil învelit într-o pînză și așezat într-o lădiță de lemn, demonstrează marea prețuire ce se acorda uneltelor din fier, care, în general, se procurau greu, atelierele metalurgice fiind rare, la fel ca și minereul de fier care trebuia adus din zone îndepărtate.

Din depozitul de unelte din fier de la Lozna pot fi amintite piese ca : nicovale, ciocane, dălți, pile, menghine, burghie etc., care ilustrează o îndeletnicire deosebit de prețuită în acea vreme, aceea a fierăriei.

Alte numeroase unelte se referă la o ocupație la fel de importantă în epoca geto-dacică — agricultura — ca o neprețuită resursă atît pentru piața internă, cît și pentru perpetuarea relațiilor cu coloniile grecești. Această îndeletnicire este ilustrată prin 14 seceri, 4 coase și două cosoare, care pentru prima dată, în acest depozit, au putut fi găsite în starea în care au fost depuse, neafectate de umezeala solului și de alte condiții de zăcere în mediul acid și mai ales de cei 2 000 de ani care le despart de zilele noastre.

Ținînd seama de caracteristicile fiecărei piese în parte, uneltele descoperite în turbăria de la Lozna se datează că perioada mijlocie a celei de a doua epoci a fierului (sfîrșitul secolului al II-lea și începutul secolului I î.e.n.) cînd, după cum am mai amintit, se afirma pentru prima dată în răsăritul Europei statul dac unificat.

Situarea acestui mare depozit în nordul Moldovei este un indiciu că și în această zonă, considerată mult timp de specialiști relativ mai izolată față de civilizația înfloritoare a uniunilor dacice din stînga Dunării de Jos și din Dobrogea, a existat aceeași populație cu preocupări similare, chiar dacă vremelnic a trebuit să suporte o altă dominație politică.

Diferite detalii ale pieselor ce alcătuiesc acest depozit demonstrează că meșteri geto-daci aveau cunoștințe avansate în diferite domenii și mai ales în prelucrarea fierului, iar civilizația lor atinsese încă din perioada premergătoare consolidării statului, un înalt grad de dezvoltare, putînd fi comparată chiar cu aceea creată de celți, meșteri recunoscuți în acea vreme în prelucrarea fierului.

Prezența „cățuiei" dacice printre aceste descoperiri de la Lozna, precum și în alte numeroase așezări din aceeași vreme din nordul Moldovei cum sînt acelea de la Cucorăni, jud. Botoșani, Botoșana și Schela din județul Suceava și altele, ilustrează atît unitatea culturii materiale a dacilor, cît mai ales continuitatea acestei populații pe un teritoriu întins.

SILVIA TEODOR ■
cercetător științific principal, Iași

Creații caracteristice pentru întreaga civilizație dacică

Prezența masivă a descoperirilor monetare dacice, cu emisiuni din argint imitate după tetradrahmele macedonene ale regelui Filip al II-lea și ale urmașilor acestuia, de tipurile cunoscute în lumea specialiștilor sub denumirile de **Banat** (a doua jumătate a sec. al III-lea î.e.n.), **Criciova** (în jurul anului 200 î.e.n.), **Ramna** (circa 200 î.e.n.) sau **Agriș** (începutul sec. al II-lea î.e.n.), ne dovedesc existența pe teritoriul Banatului a unor puternice uniuni tribale daco-getice, în perioada cuprinsă între secolele IV—II î.e.n. Ele ar putea fi eventual atribuite triburilor dacice ale albocensilor și saldensilor, menționate de izvoarele antichității printre triburile daco-getice, și localizate ipotetic în zona de sud-vest a României. În această zonă, dovezile arheologice ne atestă o conviețuire și o influențare reciprocă între daci și celți, așa cum ne indică însăși emisiunile monetare menționate mai sus, dar și materialele scoase la iveală recent din necropola de la Remetea Mare (jud. Timiș) sau cele descoperite în importantele așezări de la Zîdovar și Gomolava, pe teritoriul Iugoslaviei.

Este adevărat că, pînă nu demult, aceste descoperiri — majoritatea mai vechi — deși importante, prin caracterul lor izolat, rupte de contextul celorlalte urme de cultură materială, lăsau încă multe probleme în suspensie legate de prezența dacilor în Banat. Deși izvoarele literare ale antichității menționau pe acest teritoriu existența unor importante așezări, „dave", cu nume de clară proveniență dacică, cum ar fi **Arcidava, Aizis, Berzobis** sau **Tibiscus**, cercetarea arheologică nu reușise să depisteze pe teren urmele concrete ale unor complexe de locuire sau cimitire din această vreme.

Alături de cimitirul din epoca dacică de la Remetea Mare (jud. Timiș), amintit mai înainte, scos la iveală și studiat de către Florin Medelet, de la Muzeul Banatului din Timișoara, specialiștii Muzeului de istorie al județului Caraș-Severin din Reșița în colaborare cu cercetători de la Muzeul de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca au reușit să localizeze și să înceapă cercetarea unor așezări din aceeași perioadă, în zona de sud a Banatului. Este vorba de așezările de la Pescari — „Cula", Gornea — „Ogașul Padina cu spini" și Liubcova — „Stenca" (jud. Caraș-Severin) la care se adaugă și cea deja cunoscută de la Dubova (jud. Mehedinți). Ele vin să ne ateste locuirea intensă a malului românesc al Dunării de către populația daco-getică în perioada cuprinsă între sec. al IV-lea î.e.n. — I e.n.

După datele oferite de cercetările de pînă acum, așezările de la Gornea — „Padina cu spini" și de la Dubova (aflată actualmente sub apele lacului de acumulare al hidrocentralei Porțile de Fier) nu au fost fortificate. Locuințele din cuprinsul acestor așezări erau de tipul bordei, adîncite în pămînt și prevăzute cu vetre de foc. Materialul arheologic descoperit permite datarea acestor două așezări în sec. IV — II î.e.n. Ceramica, în majoritate lucrată cu mîna, și piesele de inventar metalic, în special fibulele de bronz numite de „tip traco", arată strînsele legături existente între acest material și cel caracteristic culturii tracice din perioada tîrzie a primei epoci a fierului (Hallstatt), datate în sec. VI—V î.e.n.

Așezările menționate vin deci să aducă o nouă dovadă privind existența locuirii dacice în Banat încă de la începuturile celei de-a doua epoci a fierului (Latène).

Celelalte două așezări, de la Pescari — „Cula" și Liubcova — „Stenca" sînt situate pe platourile și pantele unor masive stîncoase cu pereți abrupți, care domină valea Dunării în punctele respective. Poziția lor ne amintește încă o dată de un pasaj laconic, dar extrem de sugestiv, din opera istoricului Florus (**Epitomae**), care spunea că : „Dacii stau aninați de munți" („Daci montibus inhaerent").

Ambele așezări sînt prevăzute cu fortificații puternice, în zonele în care nu sînt apărate natural de pante abrupte, potrivit unui sistem des folosit în multe din punctele întărite ale dacilor. Fortificațiile constau din valuri mari de pămînt prevăzute cu șanțuri adînci de apărare și puternice palisade din lemn. În cazul așezării de pe „Stenca" Liubcovei palisada de lemn a fost întărită cu un zid din piatră nefasonată. Tot aici s-a constatat existența unei platforme de luată pietruite, în exteriorul valului, ca și a unor terasări de locuire în cuprinsul așezării. Locuințele sînt fie sub formă de bordei, fie situate la suprafața solului, în acest ultim caz fiind de formă patrulateră. Observațiile făcute în timpul cercetărilor au arătat existența mai multor nivele de locuire succesive, respectiv din sec. III—II î.e.n. ca și din perioada dacică „clasică", sec. I î.e.n. — I e.n.

Ceramica bogată descoperită în aceste așezări este lucrată atît cu mîna cît și la roată. Ea este frumos și variat decorată, în unele cazuri chiar pictată. Dintre formele de vase amintim vasele borcan, fructierele, chiupurile de mari dimensiuni, sau ceștile opaiț, caracteristice olăriei dacice de pe întreaga arie de răspîndire a acestei civilizații.

MARIAN GUMA ■
Muzeul de istorie, Reșița

Mărturii și vestigii în Țara Silvaniei

Pînă în prezent sînt cunoscute un număr de 35 de localități de pe cuprinsul județului Sălaj în hotarele cărora au fost identificate un punct sau mai multe puncte unde au fost descoperite vestigii aparținînd civilizației dacice. Sînt cunoscute un număr de 7 cetăți, 18 așezări și mai multe puncte unde au fost descoperite tezaure de podoabe și monede dacice. Dealurile și văile Sălajului, prin condițiile favorabile pe care le oferă desfășurării vieții, au fost intens locuite de daci încă din vremea cînd Herodot îi numea pe strămoșii noștri ca fiind „cei mai viteji și cei mai de omenie dintre traci". Așezările și necropolele aparținînd sec. V—IV î.e.n. de la Zalău și Virșolț, precum și cele din sec. III î.e.n de la Ugruțiu, Stana și Zăuan sînt un indiciu al vechimii și intensității locuirii dacice, dovedindu-se că dacii de aici au reușit să se opună cu succes penetrației triburilor scitice și apoi celtice în această zonă unde nu avem atestate pînă în prezent decît două descoperiri izolate ce aparțin acestor popoare.

Perioadei clasice a civilizației dacice, sec. II î.e.n.—I e.n., îi aparțin cetățile de la: Șimleu Silvaniei, Măgura Șimleului; Moigrad, Măgura Moigradului; Marca, Cetate; Stirci, Cetățea; Tusa, Cetate; Mirșid, Poguior; Zalha, Burzuor. Cercetările arheologice sistematice efectuate în cetățile de la Șimleu, Moigrad, Stirci, Mirșid au adus prețioase prețizări cu privire la sistemul de fortificație folosit la construcția acestor cetăți care sînt așezate pe boturi de dealuri bine apărate natural, elementele de fortificație: valurile, palisadele, șanțurile de apărare fiind amplasate pe latura mai ușor accesibilă (șaua) care făcea legătura cu restul dealului.

Geografic, teritoriul județului Sălaj este împărțit în mai multe zone distincte care formează mici entități bine conturate. Zona de sud cuprinde văile Agrijului și Almașului: spre est, Valea Someșului, iar zona de nord-vest cuprinde Depresiunea Silvaniei, teritoriu situat în încrengătura celor două ramuri finale ale Munților Apuseni, între culmile Munților Meseș și Plopișului, cunoscuta „Țară a Silvaniei".

Limitele „Țării Silvaniei", spre vest, se opresc pe dealurile din zona Marca. Porți spre Suplac, spre sud este mărginită de Munții Meseș; spre sud-vest de zona Munților Plopișului, iar spre nord-est de zona dealurilor care formează Culmea Sălajului. În acest spațiu al „Țării Silvaniei" sînt repartizate șase din cele șapte cetăți dacice cunoscute și cercetate pînă în prezent pe teritoriul județului Sălaj. Cetățile sînt amplasate în punctele de trecere la granițele acestei zone. Cetatea de la Marca oprea intrarea dinspre vest în „Țara Silvaniei"; cetatea de la Stirci bara vechea trecere dinspre Valea Agrijului peste Meseș spre Crasna-Șimleu, trecătoare formată în munte de Valea Ragului; fortificația de la Tusa supraveghea zona de trecere peste Munții Plopișului spre Ciucea — Valea Crișului, aceasta fiind o trecere de creastă. Principala trecere dinspre „Țara Silvaniei" spre Transilvania „Porțile Meseșului" din zona Ortelec — Mirșid — Moigrad era sub controlul fortificației de la Mirșid „Poguior" și a cetății de pe Măgura Moigradului.

În centrul „Țării Silvaniei", ale cărei intrări sînt păzite de cetățile sus-amintite,

se află complexul de fortificații și așezări dacice situate pe impozanta Măgură a Șimleului, deal masiv care prezintă mai multe ramificații laterale cu pante accentuate și întinse platouri centrale ce oferă bune condiții de locuit. Pe Măgură pînă în prezent sînt cunoscute șase puncte unde au fost descoperite cetățui și așezări dacice, în trei din aceste puncte au fost efectuate săpături arheologice sistematice sau sondaje de verificare, celelalte puncte fiind cunoscute din periegheze sau descoperiri întîmplătoare.

Platourile centrale ale Măgurii, multe din ele amenajate artificial, pe care se constată o intensă locuire dacică, sînt apărate: dinspre sud de cetățuia dacică din punctul „Cetate"; dinspre vest apărarea era asigurată de punctul natural fortificat de pe virful „Ulul cel mic", cercetat de noi în anul 1978, iar platourile centrale din partea de sud erau apărate de fortificația din punctul „La Observator" cota 596. Nu este exclus ca cetățuia din virful „Cetate", situată pe una din ramificațiile dealului Măgura ce coboară pînă în oraș, să constituie și o cetate de refugiu pentru locuitorii întinsei așezări identificate la poalele ei în partea de nord-est a orașului Șimleu. Cercetările arheologice întreprinse pe Măgura Șimleului au scos la lumină nenumărate vestigii arheologice: ceramică dacică, podoabe de argint și bronz, monede, ce aparțin civilizației dacice clasice, sec. II î.e.n. — I e.n. Locuirile dacice sesizate pe platourile centrale ale Măgurii cuprind așezări legate între ele, platourile terasate fiind amenajate de mîna omului. Descoperirea mai multor tezaure de podoabe dacice de argint precum și a unor tezaure de monede de argint, dyrhachiene și romane republicane, în zonele așezărilor de pe platourile centrale sînt dovezi concludente ale intensității cu care această zonă a fost locuită. Cercetările arheologice au stabilit existența unui strat de cultură cu grosimea de 0,50—0,70 m, cu locuințe de suprafață, iar sondajul efectuat pe platoul central al Măgurii a scos la lumină resturile unei construcții rectangulare de dimensiuni mai mari care are zidurile lucrate din piatră.

Măgura Șimleului, prin forma sa masivă, cu platourile centrale situate pe virfuri unde existau bune condiții de locuit (izvoare, zone pentru pășunat și chiar terenuri pentru cultivat), bine apărată natural datorită pantelor foarte accentuate, cu punctele fortificate natural sau artificial situate pe dealurile mai mici care fac corp comun cu masivul central avînd legătura între ele asigurată pe ingustele creste sau șei ale dealului, toate acestea formează un complex unitar foarte bine închegat de așezări dacice. Prin poziția dominantă pe care o are în centrul „Țării Silvaniei", complexul de fortificații și așezări dacice de pe Măgura Șimleului constituie, credem, un centru politic-economic-militar al unui trib sau uniuni de triburi dacice. De pe Măgură există o perfectă vizibilitate spre cetățile dacice situate pe dealurile de la granița zonei: Marca, Tusa, Stirci, Moigrad. Descoperirile arheologice de pe Măgură și împrejurimi atestă foarte clar intensitatea locuirii dacice de aici, care este un puternic argument pentru amplasarea DACIDAVEI, cetatea dacilor mari, aici la Șimleu Silvaniei. Amplasarea așezărilor dacice nefortificate din sec. II î.e.n. — I e.n. în întreaga zonă a „Țării Silvaniei", cu cetățile de margine amintite mai sus și cu centrul pe Măgura Șimleului, formau o zonă bine conturată și intens locuită de daci în vremea lui Burebista și Decebal. În aceeași zonă se amplasează și așezările dacice mai vechi (sec. V—IV—III î.e.n.) de la Virșolț, Zalău și Zăuan.

În general viața în cetățile dacice din „Țara Silvaniei" se încheie odată cu sosirea romanilor și înființarea provinciei Dacia. „Țara Silvaniei" rămîne în afara granițelor Daciei, dar sub control roman, dacii din cetăți sînt mutați în cîmpie pe locuri mai ușor de supravegheat. Nu întîmplător așezările dacilor liberi (sec. II—IV e.n.) se găsesc în imediata apropiere a vechilor cetăți: la Cosniciu de Jos și Porți lîngă Marca; la Horoatu Crasnei lîngă Stirci; la Mirșid; la Nusfalău lîngă Șimleu. La Șimleu descoperirile de monede romane imperiale atestă prezența dacilor liberi în zona vechilor așezări dacice clasice. La Moigrad, în imediata apropiere a Măgurii Moigradului, așezare dacică identificată cu cetatea Porolissum din descrierea lui Ptolemeu, se dezvoltă în sec. II—III e.n. o puternică așezare romană care păstrează denumirea veche dacică, devenind ulterior municipiul roman Porolissum.

Surprinzător ne apare dispunerea mai multor așezări aparținînd dacilor liberi în imediata apropiere a granițelor provinciei Dacia de pe Meseș. Cercetările de pînă acum au identificat astfel de așezări situate la 5 km pînă la 15 km în afara limes-ului roman la: Mirșid, Fetindia, Badon, Zalău „Valea Mitii", Zalău „Bd. Mihai Viteazul nr. 104". Cercetările arheologice sistematice întreprinse în anul 1977 la Zalău — Valea Mitii — au surprins o continuitate de locuire dacică pe aceeași vatră din sec. V—IV î.e.n. pînă în sec. IV e.n., continuitate atestată în descoperirile de elemente de locuire, ceramică, monede, fibule etc.

Pentru cunoașterea vieții spirituale și pentru a ilustra forța credințelor strămoșești care sînt păstrate pînă în epoca romană, merită să amintim aici descoperirea a două sanctuare în așezarea de daci liberi de la Zalău „Bd. Mihai Viteazul nr. 105", așezare situată la circa 15 km în linie dreaptă de orașul roman Porolissum. Sanctuarele sînt de tipul sanctuarelor patrulatere (aliniamente) descoperite în cetățile din Munții Orăștiei și în alte cetăți și așezări dacice de pe teritoriul Daciei preromane. La Zalău, aliniamentele sînt formate din stîlpi circulari de lemn cu diametrul de 0,40 m care formează șiruri paralele, Templul mic (faza veche) are trei șiruri a cîte trei stîlpi, iar templul mare are trei șiruri a cîte șase stîlpi fiecare. Pe latura de nord a templului a apărut o groapă rituală și un cuptor rectangular cu pereții bine făcuți și arși, elemente care erau folosite în timpul ceremoniilor religioase ce se desfășurau în acest templu. Cercetările ce vor continua în această interesantă așezare vor aduce un plus de date în legătură cu viața triburilor de daci liberi care continuă să locuiască aceeași zonă și în perioadele următoare.

„Țara Silvaniei", entitate culturală autohtonă bine conturată încă din antichitate, s-a păstrat nealterată peste veacuri ca un spațiu de formare și afirmare etnică neîntreruptă a populației românești din această parte a țării.

ALEXANDRU V. MATEI
muzeograf
Muzeul de istorie și artă Zalău

Arhitectura militară a strămoșilor noștri

a avut mai multe școli, rostul lor a fost însă unul:

Apărarea vetrei

Cele mai numeroase cetăți din Transilvania sînt construite în jurul anului 1000 î.e.n., atunci cînd atît presiunea dinspre vest pare să fi atins punctul culminant și cînd teritoriul țării noastre este afectat de mișcarea cimerienilor; ele devin mai rare spre 800—700 î.e.n., pentru ca apoi, odată cu așezarea agatîrșilor — călăreți de neam iranian — aceste cetăți să-și înceteze existența. Dar în această jumătate de mileniu tehnica lucrărilor defensive a făcut progrese apreciabile, ajungîndu-se la realizarea unor sisteme defensive deosebit de eficiente. Progresele sînt remarcabile atît în ceea ce privește valurile din pămînt, piatră și lemn, cît și în privința concepției tactice de apărare. În primul domeniu ar fi de notat, în primul rînd, cunoștințele — desigur empirice — privitoare la centrul de greutate al construcțiilor realizate pe buza pantelor sau chiar pe ele, astfel încît să nu alunece la vale; apoi la diferitele mijloace folosite pentru a da soliditate valurilor de apărare, folosindu-se în special procedeul arderii pămîntului. Încă din această epocă se realizează și primele ziduri propriu-zise din blocuri de piatră nefasonată legate cu lut, așa-numitele „ziduri seci". Cît privește tactica, se trece la amplasarea cetăților pe virfuri muntoase (uneori chiar la 1 000 m altitudine, cum este cazul la Bodoc) sau pe înălțimi greu accesibile, ceea ce, pe lîngă posibilitatea unei bune supravegheri a împrejurimilor și excluderea astfel a unor atacuri prin surprindere, obosea pe atacator și-i împiedica să-și desfășoare forțele; multe fortificații beneficiau de linii succesive de apărare, de intrări „în clește", iar la Voivodeni, valul de apărare era lucrat în unghiuri, ca un fel de bastioane triunghiulare — ceea ce permitea executarea unui tir încrucișat asupra atacanților, concepție tactică cu totul nouă pentru epoca respectivă.

În Moldova primejdia pe care o reprezentau raidurile călăreților sciți a determinat formațiunile politice locale să edifice numeroase cetăți de refugiu; acestea închideau suprafețe mari, de zeci de hectare (cercetări recente la Cotnari arată că importanta cetate de aici era numai „fortăreața" unei uriașe cetăți ce se întinde pe o suprafață de peste 200 ha), cu elemente defensive (valuri și șanțuri) de mari dimensiuni. Cetățuia de la Cotnari reprezintă o culme a arhitecturii militare getice, o îmbinare de elemente tradiționale cu altele, de inovație tehnică: în porțiunile în care valul era ridicat pe pantele cele mai abrupte, spre a se împiedica alunecarea imensei mase de pămînt la vale, s-a recurs la un sistem ingenios compus dintr-o structură de bîrne și o serie de ziduri solide din lespezi de piatră: unul longitudinal și altele oblice, cu rol de contraforturi interioare.

Zonele de cîmpie deschisă, atît de la est cît și de la sud de Carpați, foarte expuse atacurilor călăreților nomazi, vor fi între secolele VI—III î.e.n., destul de puțin locuite, geții retrăgîndu-se înspre dealurile împădurite, unde își vor edifica fortificațiile. Dacă cele moldovene erau de dimensiuni mai mari, așa cum am arătat mai sus, cele din sudul Carpaților erau îndeobște mai mici, dar valurile lor erau întărite cu turte de chirpici ars și cu palisade puternice, conturîndu-se două „școli" de arhitectură militară. În ceea ce privește Dobrogea, recent descoperitele fortificații getice de aici au afinități atît cu cele din Moldova, cît și cu cele din Oltenia și Muntenia.

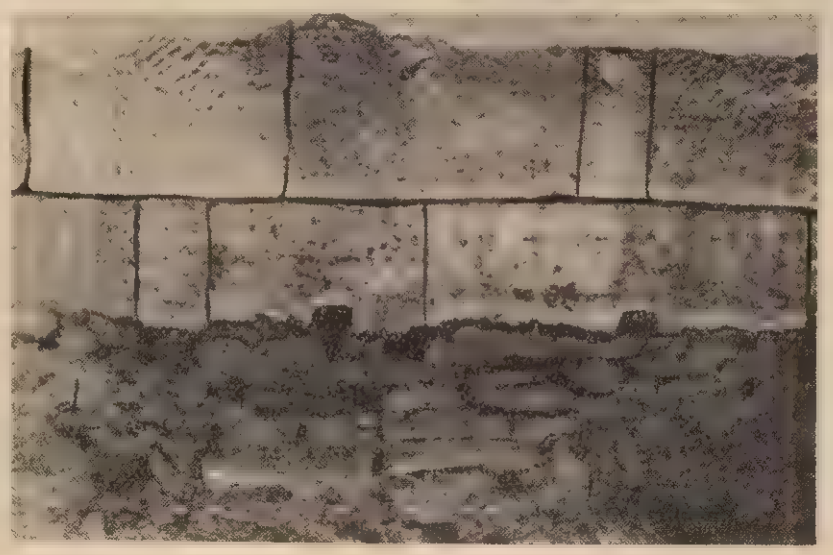

Toate aceste cetăți de refugiu și așezări fortificate au fost construite de membrii liberi ai comunităților respective: comunitatea tribală, atît cînd avem de-a face cu o așezare întărită sau probabil unională tribală în cazul marilor cetăți de refugiu care nu puteau fi concepute și realizate deci de o autoritate mai puternică, ce dispunea de mai multe mijloace.

Începînd din secolul III î.e.n., dar în special de la sfîrșitul celui următor, în perioada renașterii puterii geto-dacice, numărul fortificațiilor sporește considerabil, îmbrățișînd întreg spațiul carpato-danubian. Asistăm acum la importante transformări calitative pe toate planurile. Tehnic, se trece la sisteme de fortificație noi, evoluate din cele tradiționale: se construiesc în zonele montane, cetăți cu ziduri din piatră seacă completate cu palisade sau ziduri din pămînt și lemn, se răspîndește sistemul terasărilor — care pe lîngă mărirea suprafeței locuibile reprezenta și un important mijloc de apărare. Odată cu înglobarea orașelor pontice în statul burebistan, autoritatea centrală va dispune și de un număr de arhitecți și pietrari specializați, cu care se începe edificarea sistemului defensiv din Munții Orăștiei, centrul religios și apoi politic și economic al statului dac. Cetățile cu ziduri din doi paramenți ridicați din biocuri paralelipipedice de piatră perfect tăiată și „legați" între ei cu ajutorul unor birne de stejar cu capetele tăiate în formă de coadă de rîndunică ce se introduceau în scobituri identice practicate în biocurile din rîndurile opuse, reprezentau atingerea de către cetățile dacice a celui mai înalt nivel tehnic, comparabil doar cu cetățile statelor sclavagiste mediteraneene. Dacă realizarea acestora s-a datorat în bună măsură meșterilor sudici, concepția și modul lor de organizare este meritul exclusiv al conducătorilor locali și acest lucru este deosebit de important. Concretizînd saltul pe care l-a făcut societatea geto-dacică de la jumătatea secolului I î.e.n., prin trecerea la o formă superioară de organizare, cea statală, cetățile nu vor mai fi simple centre de refugiu și rezistență pentru comunități mai mult sau mai puțin numeroase, ci vor fi ridicate astfel încît să bareze anumite căi de acces obligatorii, ajungîndu-se la conceptul de apărare — prin fortificații — a unui teritoriu vast de sute de km p! Treptat, o serie de cetăți, vechi centre tribale, ridicate în tehnici tradiționale cu valuri de piatră și cu „ziduri seci" se vor transforma, fiind reconstruite în tehnică elenistică, fiind incluse de statul dac printre cetățile aflate sub autoritatea centrală și care constituiau centura exterioară de apărare a Sarmizegetusei.

Este, credem, de subliniat volumul uriaș de muncă depus pentru construirea fortificațiilor de către statul dac. În jurul Sarmizegetusei sînt numeroase cetăți importante: Costești, Piatra Roșie, Virful lui Hulpe și în special Blidaru, precum și peste 40 de fortificații mai mici; la ele se adaugă cetățile de la Tilișca, Bănița, Căpîlna, Piatra Craivii, Deva — ce constituiau centura exterioară de apărare. Volumul pietrei tăiate, transportate pe zeci de km, urcate pe înălțimi abrupte, volumul stîncii și al pămîntului dislocat pentru terasări, este comparabil ca efort cu cel făcut pentru construcția marilor piramide egiptene, cu deosebirea că dacă pe valea Nilului o mare parte din volumul de muncă era asigurat de către sclavi — în Munții Orăștiei avem de-a face, în primul rînd, cu munca unui popor liber, decis să-și apere cu prețul oricăror oboseli și jertfe țara și dreptul lui la o viață independentă, așa cum o subliniază însuși istoricul roman Dion Chrysostosuos cînd, vorbind despre iminentul război dintre Traian și Decebal, spunea că: „(romanii) luptă pentru stăpînire și putere, iar alții pentru libertate și patrie".

FLORICEL MARINESCU
Muzeul central militar — București

Oameni apărînd ziduri (Imagine de pe Columnă)

Așezarea geto-dacică de la Sprîncenata

Recentele investigații arheologice efectuate de către Muzeul de istorie din Slatina în colaborare cu Institutul de arheologie din București au dus la descoperirea unei importante așezări geto-dacice întărite pe teritoriul comunei Sprîncenata. Primele informații despre existența acestui valoros centru arheologic datează încă de la sfîrșitul sec. XIX, fiind cuprinse în răspunsul învățătorului I. Dumitrescu la „Chestionarul lui Alexandru Odobescu" din 1873. La începutul secolului următor (XX), așezarea apare menționată în „Marele dicționar geografic al României", sub numele de „Cetatea lui Gilmă".

Cetatea geto-dacică despre care este vorba se află situată pe terasa stîngă a riului Olt, în sectorul dintre satele Viespești și Gîlmee. Aceasta ocupă un bot de terasă, cu o poziție dominantă, înconjurat de pante abrupte, greu accesibile. Spre est se află un șanț și val de apărare, care o izolează complet de restul terasei. În cursul celor două campanii de săpături s-a urmărit pe de o parte stabilirea stratigrafiei așezării, culegerea primelor date și materiale necesare cunoașterii vieții materiale și spirituale a geților de la Gîlmee, iar pe de altă parte cercetarea sistemului de apărare a cetății.

Așezarea propriu-zisă, secționată de mai multe ori, prin secțiuni transversale pe lungimea acesteia nu ocupă o suprafață prea mare. În schimb aici se constată o locuire foarte intensă, ceea ce a dus la depuneri de straturi de cultură pe o înălțime de aproape 2 m. Cele mai vechi urme de locuire de pe înălțimea de la Gîlmee datează din epoca neolitică și din cea a bronzului. Numai că ceramica descoperită pînă în prezent indică pentru aceste două perioade de timp doar o locuire cu totul sporadică. Nota principală și dominantă o dau urmele de cultură geto-dacică, depuse în straturi continui și groase, întilnite în egală măsură pe întreaga suprafață a așezării. În funcție de natura și structura depunerilor au fost identificate patru straturi de cultură.

Locuitorii așezării de la Sprîncenata au utilizat ca tip de locuințe, atît bordeiul, cît mai ales locuințele de suprafață. Pînă în prezent s-au descoperit două bordeie, ambele de formă rectangulară. Locuințele de suprafață, identificate prin vetre și podine de lut, nu au putut fi urmărite și dezvelite în întregime. Din această cauză nu putem încă oferi date precise referitoare la dimensiunile acestora și nici la frecvența lor. Dacă ar fi să le înregistrăm numai pe baza vetrelor descoperite, am putea vorbi desigur de o frecvență mai mare a lor în raport cu bordeiele.

O descoperire cu totul deosebită o constituie un mormînt de inhumație apărut în plin centru al așezării. Acesta constă mai întîi dintr-o groapă de formă rectangulară-neregulată, extinsă în semicerc spre vest, pînă la adîncimea de 3 m. De la această adîncime unde s-a lăsat un prag de pămînt galben începe groapa propriu-zisă a mormîntului, de formă rectangulară, orientată nord-sud, adîncă de 3,90 m de la suprafața solului și de 0,90 m de la pragul amintit, cu lungimea de 2,40 m și lățimea la sud de 0,70 m și la nord de 0,85 m. În pămîntul din interiorul gropii, aproape în întregime aparținînd stratului de pămînt al nivelului III de locuire, s-au găsit cîteva fragmente ceramice dacice nesemnificative, iar către fundul gropii, un radius și cîteva falange dintr-un schelet uman. Partea de jos a gropii, respectiv de la prag, a fost special amenajată ca o cameră funerară, fiind prevăzută cu un acoperiș de lemn. Acesta consta din patru pari fixați aproape de cele patru colțuri ale gropii, pe care se sprijineau grinzi laterale și transversale, probabil cu rol de susținători ai întregului acoperiș. Pe fundul gropii s-a descoperit, păstrîndu-și încă forma inițială, un cosciug constînd din scobirea unei jumătăți de trunchi de copac, asemănător unei albii mari, mai îngustă către sud, acolo unde se aflau picioarele (0,25 m) și mai lată către nord, în regiunea trupului și capului (0,50 m). În cuprinsul cosciugului-albie nu s-au mai găsit resturi din schelet și nici un fel de obiecte de inventar. Este foarte probabil ca scheletul și eventualul inventar să fi fost ridicate de către locuitorii așezării la o dată și în împrejurări pe care nu le putem preciza. Deși mormîntul este lipsit de inventar, descoperirea ca atare se dovedește a fi unică pînă în prezent în toată lumea geto-dacică.

Din datele de care dispunem pînă în prezent, cronologia așezării poate fi fixată provizoriu între mijlocul sec. II î.e.n. și începutul sec I e.n. Rămîne pe viitor să se vadă pînă unde urcă în timp în sec. I e.n. Astfel cel mai vechi nivel de locuire ar putea să aparțină sec. II î.e.n., el reprezentînd după cît se pare și data ridicării fortificației, deoarece urmele de cultură ale acestuia se află sub baza valului și sub pămîntul galben de nivelare a așezării. Celelalte niveluri de locuire se înșiră din punct de vedere cronologic astfel : nivelul II ar corespunde primelor decenii ale sec. I î.e.n., cel de-al III-lea datat cu monede ar cuprinde începutul perioadei lui Burebista, iar cel de-al IV-lea (ultimul) s-ar plasa la sfîrșitul sec. I î.e.n. și la începutul sec. I e.n.

Din rezultatele acelorași cercetări reiese că locuitorii așezării s-au ocupat intens cu agricultura și creșterea vitelor, regiunea oferindu-le pentru aceasta condiții dintre cele mai bune. În această privință sînt deosebit de semnificative numeroasele gropi de provizii, 20 descoperite în cursul celor trei campanii de săpături, rîșnițele circulare întregi și fragmentare și cantitatea neașteptat de mare de case, de animale domestice. În plus, aceiași locuitori practicau vînătoarea și pescuitul după cum arată oasele de mistreț, căprioară și vertebrele de pește. La nivel casnic se practica torsul și țesutul, dovadă, fiind făcută de numeroasele fusaiole și greutăți pentru războiul de țesut apărute în cursul săpăturilor.

Așezarea getică întărită de la Sprîncenata este deocamdată singura de acest fel din părțile de jos ale văii Oltului. După toate probabilitățile aici se afla reședința unui trib getic, stăpîn al acestor meleaguri. Geții de la Sprîncenata și din împrejurimi făceau probabil parte din neamul potulatensilor, una din semințiile pomenite de geograful antic Ptolemeu și localizată de V. Pârvan în regiunea de sud-vest a Daciei. Aceeași populație din părțile de azi ale Sprîncenatei făcea parte în același timp din marea familie a geților din Cîmpia Dunării despre care avem știri prețioase, scrise încă din a doua jumătate a secolului al IV-lea i.e.n. Ne referim la realizările istoricului antic Arrian cu privire la expediția întreprinsă de Alexandru cel Mare în anul 335 i.e.n., împotriva triburilor. Cu acest prilej, regele macedonean trece Dunărea, în dorința de a-i impresiona pe geți, care, spune izvorul „se adunaseră în număr mare pe malul Istrului". După părerea istoricilor, din rîndul cărora am cita pe V. Pârvan, traversarea Dunării s-a făcut în unul din vadurile dintre rîurile Olt și Arges.

CONSTANȚIN PREDA și MIHAI BUTOI ■

Persistența dacă și daco-romană pe teritoriul hunedorean în cercetarea locală

În cadrul marelui program de reconsiderare a istoriei patriei și de completare cu noi date arheologice, arhivistice, lingvistice și de altă natură, în șirul unor capitole importante în dezvoltarea societății noastre de-a lungul veacurilor, e cuprinsă și problema cunoașterii cît mai aprofundate a gradului de dezvoltare materială și spirituală a băștinașilor dacogeți, a persistenței acestora în timpul stăpînirii Daciei de către romani, ca și urmărirea firului neîntrerupt de existență a poporului român pe meleagurile de astăzi, după părăsirea provinciei, la anul 271 e.n., de administrația și armata romană.

Deși cercetarea hunedoreană locală a adus o însemnată contribuție la cunoașterea traiului autohtonilor daci din timpul Daciei libere, adică a Daciei de dinaintea cuceririi romane, prin săpături și publicarea rezultatelor acestora, ca cele de la cetatea de la **Bănița, dealul cetății Deva, Cozia, Cîmpuri-Surduc, Cinciș** s.a. ne vom limita a relata doar contribuția, pe cît posibil mai nouă, adusă de cercetarea locală în problema atît de importantă **a conviețuirii strămoșilor daci cu elementele romane sau romanizate din timpul stăpînirii romane** și continuarea prezenței elementului daco-roman **după retragerea, sub împăratul Aurelian, a oficialității romane la sud de Dunăre.**

E de relevat că descoperirile arheologice efectuate pe teritoriul țării în urmărirea acestui important capitol din trecutul poporului nostru, sînt fericit completate cu unele cercetări, mai vechi sau mai noi, efectuate și de personalul științific din ținutul Hunedoarei, cu precădere al Muzeului județean. Elementele de cultură materială și spirituală sesizate în urma acestor cercetări, ca : unelte de producție, ceramică, sisteme funerare etc. — pe care cu greu le-am putea explica și comenta exhaustiv în acest loc, cu totul limitat — furnizează pregnante surse materiale de informare istorică, produse de daci, ca elemente de cultură tradițională, și în timpul stăpînirii romane în Dacia.

Amintim în această ordine de idei cercetările făcute la **Micia,** în vecinătatea municipiului Deva.

Dacă documentele epigrafice descoperite în acest loc oferă date de seamă în ce privește topografia localității, a aparatului administrativ, a colonistilor, veniți din diferite părți ale vastului imperiu al Romei, a trupelor staționate aici etc., **mărturii arheologice, nu lipsite de importanță, reflectă, intuitiv, și persistența sub romani, ca și după aceea, a elementului etnic dac autohton.** Săpăturile sistematice reluate la **Micia,** în stil mai mare, în ultimii ani, și încă în curs de efectuare, au dat la iveală în așezarea civilă din jurul castrului și chiar în interiorul acestuia, în asociație cu obiecte romane, și în același strat cultural și produse ceramice specifice societății dace. Vasele executate cu mîna, fără roata olarului, după o tehnică tradițională, caracteristice atît prin profil cît și prin elementele de decor, nu lasă nici un dubiu cu privire la apartenența lor.

Descoperirea în așezarea civilă și în castrul de la **Micia** a acestor produse, fără corespondent în ceramica romană locală, **dar cu care coexistă,** fac dovada peremptorie a continuării de viețuire a unor grupuri dace alături de elementul roman, utilizînd pentru nevoile lor, pe lîngă olăria romană, și produsele ceramice tradiționale proprii. Prezența vaselor dace în preajma lagărelor militare romane, și cu atît mai mult în interiorul acestora, este explicată de arheologi prin folosirea de către romani a populației indigene la lucrările de construire și de întreținere a castrelor sau a utilizării de către soldații garnizoanei respective a produselor materiale dace cu care erau în raporturi apropiate. Mai mult chiar, unele descoperiri hunedorene, ca cele de la Cinciș, sînt relevante și cu privire la folosirea elementului dac în economia sclavagistă romană.

S-au descoperit la Cinciș o **Villa rustica,** proprietate a unui stăpîn roman sau romanizat, și o necropolă cu morminte tumulare. Ritul de înmormîntare întîlnit aici este incinerarea, formă sepulcrală la daco-geții din epoca fierului perpetuată de această populație și sub romani pînă tîrziu în veacul al IV-lea al e.n.

Importanța descoperirii de la Cinciș, îndeosebi a cimitirului, constă tocmai în sesizarea aici a populației băștinașe rămasă pe teritoriul său ancestral sub dominația romană și a folosirii acestei populații — ca vechi specialiști în extragerea și prelucrarea metalelor — la extragerea zăcămintelor de fier în bazinul hunedorean al Cernei, ca și la prelucrarea acestui metal, după cum a fost folosit și în alte ramuri ale economiei timpului.

Fiind vorba de conviețuirea dacilor cu romanii din epoca de stăpînire a acestora din urmă în Dacia, sînt de subliniat și cercetările împreunate cu săpături arheologice, cu totul recente, efectuate în necropola romană de lîngă impozanta hidrocentrală Deva-Mintia. Au fost date la iveală aici morminte ale populației dace din timpul stăpînirii romane caracterizate prin folosirea sistemului de înmormîntare al incinerării, atît de caracteristic societății dace și, mai ales, prin descoperirea unor piese de inventar funerar specifice dacilor, aflate în mormintele respective.

După o stăpînire de aproximativ 165 de ani, la 271 e.n., oficialitatea romană, după cum se știe, se retrage treptat la sud de Dunăre. Cu aceasta o nouă epocă istorică se deschide pe teritoriul fostei provincii. După părăsire, cu toate consecințele unor pregnante schimbări de natură economică și social-politică, viața continuă în ținutul nord dunărean, inclusiv în cel hunedorean, atît în fostele orașe, cît și, mai ales, în așezările rurale. Întregul aspect al acestei vieți și culturi, lipsită de strălucirea din trecut, trece printr-un pregnant proces de ruralizare.

În perioada dominației romane în Dacia, timp relativ scurt, văzut în perspectiva istoriei, conviețuirea dacilor cu elementele romane, și datorită altor multor factori, are ca rezultat **zămislirea populației daco-romane.**

Mărturiile prezenței unor grupuri daco-romane în perioada de timp următoare abandonării sînt intuitiv documentate material în ținutul Hunedoarei. Referindu-ne la cercetarea locală în acest context, ne întoarcem din nou la ultimele cercetări (ca și la altele mai vechi), efectuate pe teritoriul importantei așezări **Micia.**

În **pagus**-ul de la Micia, ca și în alte locuri din cuprinsul fostei provincii, aceste dovezi însumează piese arheologice caracteristice epocii respective: ceramică, obiecte vestimentare, monede ș.a. E de subliniat în această ordine de idei practicarea unor meșteșuguri perpetuînd uneori, sub noi forme, produsele ieșite din atelierele meșteșugărești locale. Sînt de relatat dintre mărturiile descoperite cu totul recent în perimetrul așezării Micia a unui semnificativ număr de denari, emisiuni ale împăraților **Gratianus** (367—383 e.n.) sau **Constantinus** (340—341 e.n.) ca și ale altor împărați din perioada post-aureliană, care nu numai că atestă prezența, în continuare, pe vatra vechii așezări a unei societăți noi, ci și folosirea acestor instrumente de schimb în tranzacțiile economice ale localnicilor cu sudul balcanic, cu care legăturile economice și politice, peste Dunăre, nu au încetat a fi practicate.

Fiind cu totul scrupuloși menționăm că chiar dacă caracterul **unora** din mărturiile menționate este mai greu de fixat sub raportul etnografic, ele sînt totuși prezente prin ființa și materialitatea lor și nimic nu ne împiedică să considerăm în aceste locuri, ca și în altele, neamintite cu acest prilej, o viață neîntreruptă a strămoșilor din epoca romană și pînă în cea a feudalismului timpuriu.

Dr. docent OCTAVIAN FLOCA ■

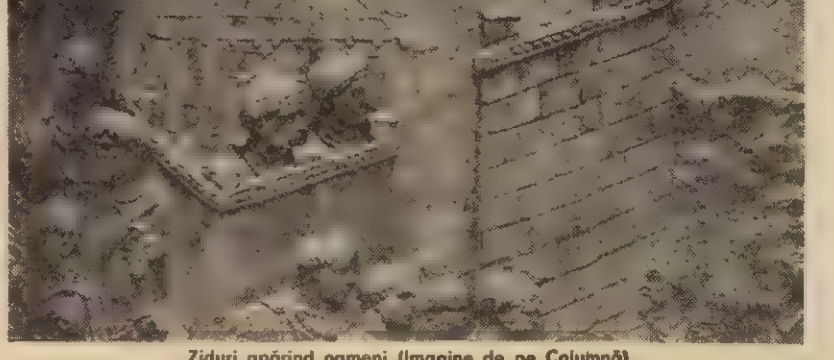

Ziduri apărînd oameni (Imagine de pe Columnă)

Davele dintre Dunăre și mare — adevărate monumente ale geniului constructor

Pe teritoriul istro-pontic se cunosc astăzi o mulțime de așezări fortificate traco-hallstattiene ce poartă acum toponime simbolice : „La cetate", „Cetățuia", „La Tabără", „Dealul sau Vîrful sultanului", ori de natură atributară : „Piatra lui Sava", „Mlăjitul Florilor" etc.

Numărul mare de așezări și necropole descoperite ce aparțin geto-dacilor reflectă prosperitatea economică și sporirea demografică pe care a cunoscut-o acest popor în perioada celei de-a doua epoci a fierului (sec. V. î.e.n. — I e.n.). Alături de numeroasele vestigii marcate prin așezări și necropole de proveniență geto-dacică, pe harta arheologică a ținutului s-au înscris în ultimii ani două descoperiri care vin să completeze tezaurul de informații referitoare la civilizația acestui popor. Descoperirile noastre se marchează prin două monumente care s-au înscris în literatura de specialitate cu numele de **cetățile getice de la Beidaud și Bestepe.** S-au consemnat cu numele de azi al localităților pe teritoriul cărora se află deoarece pînă acum nu s-a descoperit nici o inscripție care să ne furnizeze informații asupra denumirii purtate în antichitate de aceste cetăți.

Rezultatele cercetărilor arheologice efectuate la **Beidaud** dovedesc că istoria comunității de aici a cunoscut o evoluție continuă pe aceeași vatră a așezării lor din perioada de sfîrșit a epocii bronzului, remarcată prin existența aspectului cultural de tip Sihleanu (sfîrșitul sec. al XII-lea î.e.n.) și pînă după venirea romanilor (sfîrșitul sec. I și începutul sec. II e.n.). Este perioada veacurilor în care se înscriu cele două epoci ale civilizației fierului : Hallstatt și la La Tène, epoci în cadrul cărora s-a cristalizat și a evoluat într-o formă proprie și independentă civilizația geto-dacilor.

Locul ales este o suprafață de 2,5 ha din platforma unui con de deal. Versanții lui cu verticalitate accentuată, înconjurați de văi adînci și înguste ce își au firul cărora curg și astăzi oferă cu debit îndestulător, au constituit elementele de bază pentru alegerea unei așezări fortificate. În căușul cioplit din marmură grecească se adună și oglească și astăzi pe firul văii apa unuia din izvoarele locului de aici. Eficacitatea condițiilor naturale în organizarea sistemului de apărare a fost mărită prin construcția unui val de pămînt ce delimita incinta așezării. Pe latura care făcea legătura cu restul platformei dealului s-a săpat în extremitatea valului un șanț adiacent ale cărui dimensiuni au măsurat o adîncime de aproape 3 m și o deschidere de 15 m.

Se presupune, și tooteza este plauzibilă, că valul de incintă avea dimensiunile pozitive pe care le avea în adîncime șanțul adiacent, formînd astfel împreună un perete de cel puțin 10 m înălțime. La jumătatea valului, o aplatizare a lui indică încă locul porții prin care se făcea legătura cu zona din afara incintei. Din punct de vedere tehnic, acest val de apărare a fost construit din lut bine bătătorit și placat cu plăci de sisturi verzi (roca locală) iar spre exterior o bermă din bolovani mari de piatră avea rolul să împiedice eventuala alunecare a emplectonului spre șanț.

Distrugerile și refacerile de la valul de incintă care s-au constatat prin intermediul cercetărilor arheologice, ca și construcția ulterioară a celui de-al doilea val de apărare și șanț adiacent pe laturile vulnerabile, concluzionează existența unor perturbații în desfășurarea vieții pe care a cunoscut-o această comunitate. Dintre toate obiectele descoperite, mărturia care rămîne de necontestat în documentarea unei anumite civilizații o constituie ceramica iar aici, în așezarea fortificată de la Beidaud, ea se găsește din abundență. Vase mari cu aspect bitronconic, străchini cu buza canelată și cești cu toarte supraînălțate a căror ornamentică reflectă specificul culturii spirituale a epocii, reprezintă fondul documentar autohton pe care îl găsim în toată stratigrafia așezării.

Și dacă în celelalte așezări hallstattiene din zona balcano-dunăreană cercetările au dovedit că viața s-a oprit pe o anumită treaptă a dezvoltării lor (spre sfîrșitul sec. al VII-lea î.e.n.), aici la Beidaud nu se cunosc hiaturi.

Schimbările petrecute în structura societății geto-dacice, prin trecerea acesteia pe treapta celei de-a doua epoci a civilizației fierului avea să aducă modificări și în sistemul de organizare a comunității de la Beidaud. Vechea cingătoare a sistemului de fortificație este lărgită. Valurile au fost mărite, pantele dealului s-au excarpat pe alocuri pînă la stîncă, creindu-se astfel un zid de nescaladat iar un mare șanț ce traversa dealul de la o vale la alta, adiacent cu un nou val de apărare aveau să delimiteze incinta noii fortificații la circa 30 de ha. Este de fapt o fortificație nouă care prin dimensiunile ei se înscrie în grupa cetăților de pămînt cu un vădit caracter monumental.

Prima fortificație getică de acest gen care s-a descoperit pe teritoriul istro-pontic și ale cărei valuri de apărare se păstrează în proporție de circa 80% se află la poalele dealurilor **Bestepe,** pe malul drept al brațului Sf. Gheorghe.

Deși culmea dealurilor dădea posibilități maxime de supraveghere peste horstul dobrogean și deltă, alegerea locului pentru înălțarea cetății a fost determinată de cerințele strategice și tehnice care se impuneau. Platoul de la poalele dealurilor Bestepe a oferit constructorilor geți cea mai largă posibilitate de îmbinare a elementelor naturale cu cele construite de om. El era înconjurat pe trei laturi de apele fluviului, atît de albia brațului, cît și de cele două văi ale golfurilor laterale care pătrundeau în interiorul uscatului urmărind parcă să stringă platoul într-o chingă de ape și văi naturale. Legătura cu restul zonelor de uscat se făcea numai pe o suprafață restrînsă de pe latura sudică. Prin tehnica folosită în îmbinarea diferitelor compoziții ale solurilor utilizate la înălțarea valurilor, ca și raportul dintre elementele naturale și gama celor artificiale realizate de mîna omului s-a obținut o perfectă aderență între ele și o foarte mare rezistență a construcției. Privită în ansamblu, cetatea este demarcată de valul de incintă care a fortificat o suprafață de peste 25 ha și prin subordonarea lui particularităților topografice naturale a dat cetății o formă poligonală cu colțurile rotunjite, obținîndu-se forma unor turnuri de apărare riguros amplasate, prin intermediul cărora se realiza o eficacitate defensivă maximă. Un șanț adiacent din interiorul valului de incintă avea funcționalitatea de a drena inundațiile produse de viituri sau cele din dezghețul zăpezilor. Versanții dealului rămași în exteriorul valului de incintă au fost și ei supuși unor lucrări de taluzare, dîndu-le o înclinare foarte pronunțată. Din cauza mărimii, prin această taluzare s-a produs o etajare a pereților și formarea unei terase pe suprafața căreia s-a construit apoi al doilea val de apărare cu șanț adiacent. Prin ansamblul de detalii tehnice și de forme, cetatea de pămînt de la Bestepe reprezintă un anumit tip de fortificație cu un aspect monumental și de un caracter defensiv inexpugnabil. Cetatea de la Bestepe, ca și cea mare de la Beidaud, păstrează tradiția unei facturi de civilizație hallstattiană de origine carpato-adriatică, diferențiindu-se însă de aceea prin caracteristicile noi, după cum am încercat să prezentăm situația de la Beidaud.

Exceptînd unele particularități locale, similitudinea acestor cetăți o întîlnim la toate celelalte fortificații getice din Muntenia, de la : Piscul Crăsani, Zimnicea, Albești sau Pietroasele, o întîlnim la cele peste douăzeci de cetăți getice cunoscute pînă acum în Moldova : Cotnari, Stănicești — Botoșani, Baia — Suceava, Răcătău, Poiana etc., ca și la cele din Transilvania de la Teleac (jud. Alba), Sărățel (Cluj), Oradea etc.

Cetatea de la Bestepe ca și celelalte fortificații au fost înălțate sub conducerea unor șefi de triburi. Mormîntul principe de la Agighiol, situat la circa 20 km de Bestepe și contemporan cu începuturile cetății, constituie un izvor prețios în completarea cadrului politic și administrativ al zonei de la gurile Dunării, în sec. IV—III î.e.n.

Să fi fost aceasta cetatea viteazului anonim „rex Istrianorum" care și-a pierdut viața în luptele cu Atheas al sciților ori cetatea în care bătrînul Moskon și-a bătut monedă proprie ?

De aici oare sau dintr-una din „davele" de pe Dunăre a cîrmuit marele organizator al geților — Rubobostes, ori puternicii suverani Zalmodegikos sau Rhemaxos, cunoscuți din inscripții ca protectori ai cetății Histria ?

Să fie oare cetatea de la Bestepe neidentificata Genuola iar cea de la Beidaud — acea Argedavă menționată într-o inscripție descoperită de curînd la Histria ?

Pînă în prezent istoria n-a putut elucida aceste enigme, iar monumentele înălțate de strămoșii din acele vremuri rămîn ca mărturii ale hărniciei și civilizației lor.

Din gloria acestor cetăți și mai ales cea de la Bestepe, incontestabilă prin însăși construcția ei, n-a mai rămas decît imaginea firavă a unei monumentalități care ne impresionează și azi, căci din celelalte dave de pe Dunăre a rămas să dăinuiască peste veacuri numai numele lor gotic.

Consemnate ca atare în inscripții și alte izvoare scrise ale antichității, Aegyssus (Tulcea), Dinogeția (Garvăn), Troesmis (Turcoaia), Beroe (Ostrov — Tulcea), Capidava, Sacidava etc., toate au fost cetăți getice și contemporane cu cele de la Bestepe și Beidaud, dar peste care romanii au înălțat castre puternice cu ziduri din piatră, păstrînd pentru posteritate doar numele ce le trădează astăzi originea lor geto-dacă.

GAVRILĂ SIMION
Muzeul de istorie Tulcea

Chipuri ale strămoșilor sau două dintre cnemidele tezaurului de la Agighiol

Pe fărîme de vase din pămînt ars numele unuia dintre succesorii lui Burebista și predecesorii lui Decebal : Thiamarcus

---

Buridava — dovada tradiției organizării statale

În planul de activitate științifică al Institutului de arheologie din București și al Muzeului județean din Rîmnicu Vîlcea a fost prevăzută cercetarea de la Ocnița, localitate dependentă din punct de vedere administrativ de Ocnele-Mari — Vîlcea. Aici s-au efectuat, în decurs de 15 ani, intense și ample săpături arheologice care continuă și în prezent. S-a obținut, an de an, o bogată documentare arheologico-istorică, pe baza căreia s-a putut dobîndi o imagine clară asupra istoriei comunității geto-dacilor din Subcarpații vîlceni și din partea de nord-vest a Munteniei. Astfel, au fost descoperite, în punctul numit Cosota-Ocnița, un complex de așezări, înălțimi fortificate și o necropolă. Trei înălțimi, aflate la o altitudine de aproximativ 500 m deasupra nivelului mării, au fost întărite pe trei laturi ale lor cu valuri de pămînt pentru apărare și palisade. În unele puncte au fost ridicate turnuri de veghe și apărare.

Centrul geto-dac de la Ocnița se integrează și el, ca multe altele, în această vastă unitate a lumii geto-dace. Întîlnim aceleași elemente fundamentale de cultură. Meșteșugul olăritului a devenit un meșteșug propriu-zis, specializat, bazat pe roata olarului, una dintre marile invenții ale omului. Vasele de lut lucrate la roată au forme elegante, lucrate la roată, unele dintre ele sînt frumos ornamentate, fie cu benzi lustruite și așezate într-un sistem geometric caracteristic artei tracice, fie cu motive decorative pictate, de o rară frumusețe și originalitate. Majoritatea formelor de vase este de tradiție străveche, locală, pe cînd o altă grupă cuprinde vase inspirate după modele elenistice și romane. Descoperirile de la Ocnița au sporit documentarea arheologico-istorică referitoare la puterea de asimilare de către geto-daci a unor elemente de civilizație superioară și de transformare a acestora după gustul și nevoile lor. În aceasta și constă de altfel unul dintre aspectele originalității creațiilor geto-dacilor în toate domeniile vieții materiale și spirituale. Paralel cu folosirea roții olarului, a rămas și în epoca lui Burebista tradiția modelării vaselor cu mîna, după tehnica multilaterală.

În domeniul metalurgiei fierului membrii comunității geto-dacilor de la Ocnița nu au fost cu nimic mai prejos față de aceia ai altor centre metalurgice autohtone. Pretutindeni au fost descoperite, în săpăturile noastre, urme de reducere a minereului de fier, unelte în curs de finisare, creuzete de topit și turnat metalul pentru obiecte mărunte și delicate, bucăți de zgură etc., toate acestea documentînd o vie activitate metalurgică. Au fost găsite, de asemenea, și unelte folosite la exploatarea sării. Altele stau în legătură cu practicarea agriculturii, pescuitului și vînatului. Tot atît de variate sînt și armele, începînd de la bile de praștie, vîrfuri de săgeată, săbii curbe (renumitele sicae dacice) pînă la spada romană. O asemenea spadă a fost descoperită de noi, în 1973, într-o încăpere subterană. Sabia se găsea în teacă, avînd puternice urme de arsură, provocate de un incendiu care a mistuit, de fapt, întreg complexul fortificat de pe înălțimile de la Ocnița cercetate pînă acum de noi.

Acest puternic incendiu a fost constatat și în așezarea civilă de la picioarele pantei. El stă în legătură cu un eveniment istoric și militar. Noi l-am explicat printr-o acțiune violentă, romană, care s-a extins din zona Dunării de jos pînă în Subcarpații vîlceni și acela ai Argeșului. În aceeași încăpere, în care s-a descoperit spada romană, au fost descoperite și două monede ale lui Augustus, primul împărat roman. Monedele aveau și ele urme de arsură. Ele datează de la sfîrșitul secolului I î.e.n., sau cel tîrziu de la începutul secolului următor, adică de la începutul erei noastre.

Se știe că în această vreme statul roman își întinsese stăpînirea pînă la Dunăre și că romanii făceau dese incursiuni armate de la nord de acest fluviu. Una dintre acestea a avut loc în timpul lui Augustus sub Sextus Aelius Catus, care a și mutat în imperiu, la sud de Dunăre, 50 000 geți, cum mărturisesc izvoarele. Se pare că această expediție a fost extinsă și că atunci (pe la 9—12 e.n.) a avut loc și incendiul de care am vorbit mai înainte. Cam în aceeași vreme încetează și rolul altor cetăți geto-dace dintre Dunăre și Carpați, cum sînt cele de la Zimnicea, Popești (pe Arges), Crăsani, Polovragi (Gorj) etc. De la această dată, centrele militare ale dacilor din Cîmpia Română și Subcarpații Meridionali nu mai joacă rolul de apărare împotriva romanilor dar viața continuă să se dezvolte mai departe în apropierea lor, deși pe alocuri probabil populația pare a se fi rărit, foarte probabil din cauza strămutărilor forțate făcute de romani.

O descoperire, care a trezit un interes deosebit în lumea oamenilor de știință de la noi și de peste hotare se referă la cele mai vechi dovezi de scriere cu litere latine cunoscute pînă acum pe teritoriile locuite de geți și de daci, care constituiau, precum se știe, un singur popor și vorbeau aceeași limbă, cea tracică. În 1973 și în 1978 am găsit la Ocnița fragmente ceramice, pe care a fost scrijelat numele tribului geto-dac local și al centrului politico-militar : **BURIDAVA.** Pe un fragment de vas era incizat chiar acest nume, pe un altul, cuvîntul BUR (respectiv numele tribului sau uniunii tribale, aceia al dacilor buridavensi — cei ce locuiau la Buridava și pe care îi va menționa geograful grec Ptolemeu din sec. II e.n., sub denumirea de Buridavensioi (Buridavenses), ca un „trib" din Dacia. Descoperirea aceasta are o semnificație istorică foarte importantă : dispunem în prezent, prin inscripțiile semnalate, de singurul izvor din epocă, pe baza căruia putem localiza precis o dava, o cetate dacică, din cele 34 amintite de același Ptolemeu. La Ocnița exista Buridava, un centru economic și militar — important. Dar împreună cu inscripțiile scrise cu litere latine, majuscule sau cursive, au fost descoperite tot în 1973 și 1978, două inscripții cu litere grecești și în limba greacă. Ele datează din vremea lui Augustus și conțin două informații de o valoare excepțională ; pe una dintre ele este scris — înainte de arderea vasului — cuvîntul Basileus (în grecește Basileos), care înseamnă căpetenie, rege ; în ambele inscripții apare chiar numele acestui rege, care a fost întregit de către specialiști sub forma Thiamarcus. Lista regilor daci, succesori ai lui Burebista, și predecesorii lui Decebal, se completează astfel cu un nou rege, care nu era cunoscut pînă în 1973. Această realitate mai are și o altă semnificație. Istoricul grec Strabon, care în tinerețea lui a fost contemporan cu Burebista și cunoștea multe evenimente mai bine decît alți autori ai antichității, ne-a transmis informația că, după ce Burebista a fost „răsturnat" de unii răsculați, statul dac a fost fărîmițat, la început în patru, apoi în cinci părți. În fruntea uneia dintre acestea a rămas ca rege Doceneu, marele preot, sfetnicul cel mai apropiat al lui Burebista, cu puteri „aproape regale" cum sublinia istoricul got Jordanes din secolul al VI-lea e.n. Acest mic regat dacic va fi fost în ținutul intracarpatic și va constitui nucleul care a polarizat construirea regatului lui Decebal. Celelalte patru regate nu pot fi localizate. Cert este însă că Buridava dacică — respectiv centrul de la Ocnița de azi — era capitala unui microstat, în fruntea căruia se găsea, pe pragul dintre era veche și era noastră, regele Thiamarcus. În felul acesta se face dovada că și la sud de Carpați s-a perpetuat tradiția statală după moartea lui Burebista. Dăinuirea acesteia a reprezentat un factor de continuitate și de unitate. O asemenea tradiție statală vine din adîncul celor mai bine de două milenii ce ne despart de epoca marelui Burebista, făuritorul primului stat dac centralizat și independent a cărui aniversare va avea loc în 1980.

Prof. univ. dr. docent DUMITRU BERCIU
membru al Academiei de științe sociale și politice

Botoșani, oraș nou la scara intereselor omului nou

Orașul de sus, orașul-grădină, orașul-patriarh al culturii române e plin acum, la acest miez de iunie, de anotimp și sărbătoare ale poeziei, de oameni veniți dintre toate marginile țării și ale străinătății să-l caute pe Eminescu. Îl află, desigur, pretutindeni — e graiul, e aerul, e pământul, și gîndul acestor meleaguri care l-au zămislit. Dar după ce s-au recules în vers și istorie se îndreaptă spre hotele moderne și cartiere moderne din beton și sticlă, asaltează după suveniruri supermagazine cu etaj și autoservire, privesc panorama străzii acaparată de tineri grăbiți îmbrăcați în blugi și de foarte mulți copii — un du-te-vino de copii — ca și bolta cerului albastru dominată de uriașele brațe ale macaralelor. Se întorc și se simt bine într-un oraș în mișcare, care trăiește în prezent, care se transformă... Oricum, turist sau reporter cine s-ar mai duce azi, prin bătrîna Moldovă, să caute naiv, ori să mai aștepte să întîlnească, dimensiunea sadoveniană a orașului unde nu se întîmplă nimic. Dar ce se întîmplă azi, în acest sfîrșit de cincinal, în această margine de țară, unde ei, localnicii, zic: „sîntem un început de drum al nostru și al țării, sîntem și vrem să fim o fereastră vie spre spațiul și timpul românesc de azi", precum debutează în dialogul nostru primarul municipiului, DUMITRU MARIN. Imaginea aceasta de oraș în mișcare, cu pămîntul răscolit de buldozere și cerul invadat de macarale, cu străzile debordînd de tineri se vrea înțeleasă și decantată cu valorile și rosturile ei, pornind poate, ba nu, tocmai de aici, de la cine sînt cei ce alcătuiesc și animează această realitate. Cine sînt botoșenenii cu buletin de oraș-municipiu, de oraș-capitală de județ numai de puțin peste un deceniu? .

COPII S-AU ÎNTORS ACASĂ, COPII RĂMÎN ACASĂ

— Nu știu dacă ne-am aplecat destul cu gîndul și chiar cu condeiul, zice primarul **Dumitru Marin**, vorbind ca activist de partid și botoșenean, asupra anului 1968, asupra deciziei politice a partidului nostru de la Congresul al IX-lea chiar, privind împărțirea administrativ-teritorială a țării în județe. Este un timp și o sociologie pe care nu le-am descifrat destul și nu le-am explicat destul, după părerea mea. Tineretului nostru de-acum i se pare natural să vină de la Ripiceni ori Săveni de pildă, cum a terminat 10 clase, să se califice la „Electrocontact", — unde găsesc locuri berechet — să intre la liceul industrial de chimie sau de electrotehnică, la liceul textil. Dar cu frații lor mai mari a fost altfel... Județ recunoscut prin natalitate, a trăit un veritabil exod al forței de muncă. Dacă e realitate că la Brașov se află peste 25 000 moldoveni, peste 15 000 sînt de prin părțile noastre. La Galați, la Combinatul siderurgic, unul din trei este cu siguranță din Moldova de nord, din părțile Botoșanilor. Ca să nu mai vorbim de Capitală. Desigur, acolo a fost nevoie de ei, este încă, dar au plecat și pentru că aici n-ar fi avut ce face.

— Și au, acum?

— În 1968, populația orașului Botoșani era de 35 000 locuitori. Anul trecut aveam stabili, fără navetiști, flotanți și comune suburbane, 70 000. Dublu, dublu în zece ani. Nu trebuie să fii nici primar, nici sociolog să-ți dai seama că saltul e fenomenal. Că a survenit ceva, ceva ce i-a rotit încoace, din sate și chiar de pe unde se răspîndiseră prin țară. Aveau pentru ce să vină și pentru ce să rămînă. Locurile de muncă i-au chemat, ele și orașul îi reține. Notați, pentru că e fantastic, și spectaculos, este ca o definiție totală, cu sensuri și proporții imense — față de anul 1948, al naționalizării, în 1979 producția industrială a județului — iar municipiul este centrul lui vital — a crescut de 94,82 ori. Salt economic de 100 ori! Înțelegeți ce au fost Botoșanii înainte? Înțelegeți ce sînt? Iată de ce trebuie să ne întoarcem și să reflectăm la ceea ce teoretic exprimă politica partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor localităților țării. Să nu ocolim niciodată, crezînd că le știm îndeajuns, adevărurile noastre fundamentale, să ne privim mereu lucid și temporal viața, istoria, realitatea. Și ca să ne vedeți cum sîntem acum, în 1979, să mergem pe platforma industrială. Avem peste 15 000 muncitori fără cei peste 3 000 constructori care înalță noile obiective industriale și noul oraș.

„FĂRĂ TRADIȚIE, DAR ȘI FĂRĂ COMPLEXE, PRODUCEM ELECTROTEHNICĂ DE NIVEL MONDIAL"

În prelungirea Căii naționale, pe drumul Sucevei, către nord-vest pătrundem în platforma industrială, trecînd pe lîngă primele industrii botoșenene, dar tot creații ale epocii socialismului, cu documentele de atestare nu mai departe de acum 30 ani — Întreprinderea de confecții și Uzinele textile „Moldova" — și apoi pe lîngă viitoarele industrii, cele mai noi și de vîrf ale economiei naționale, reprezentînd chimia, și care își vor semna actul de naștere în acest an, pentru a poposi la „Electrocontact"). Întîia și încă rivnita Stea Polară a tinerimii unui întreg județ. Drumul spre această „cale regală" a industriei moderne și „cale regală" a destinelor fiilor țăranilor de azi din nordul de est al Moldovei, ni-l deschide, pentru că, se zice, așa se cade, decanul de virstă al întreprinderii — **Gheorghe Moroșan**, 52 ani, director adjunct comercial: „Fabrica noastră va da la sfîrșitul cincinalului un sfert din valoarea producției globale industriale a județului. Cu tinerii noștri. Media lor de virstă e 24 ani, iar media lor de pregătire tinde să devină liceul industrial. Deci nu miracole, odată cu uzina, odată cu o nouă industrie s-a proiectat, ca să spun așa, forța de muncă. Eroii sînt de-aici, de pe meleagurile noastre. Dacă răsfoiți cererile de încadrare, o categorie începe astfel: „Sînt din județul Botoșani și vreau să mă întorc acasă. Am calificarea x, categoria z..., vă rog să mă primiți în întreprinderea dumneavoastră". Însuși inginerul șef, care are 33 ani, a lăsat Bucureștiul, optînd pentru noi. Dar sîntem și unitatea din oraș care a acordat cel mai mare procent de gratificații din întreg județul. O veritabilă a 13-a retribuție. Asta înseamnă că am realizat beneficii, iar beneficiile spun foarte clar că am învățat repede să producem electrotehnică de nivel mondial care se cere, se caută, se vinde. Fără tradiție, dar și fără complexe. Cine nu înțelege că altă șansă nu există? Că în tehnică nu există provincie sau provincialism? Că sîntem industrie republicană, sîntem electrotehnică românească, industrie purtătoare de progres tehnic și ne comportăm ca atare".

Mihai Caba, șef de echipă, secția montaj, 37 ani. „Vă mir că am venit după 14 ani de București, în „Electroaparataj"? Dacă noi nu am fi existat probabil că cineva ne-ar fi inventat. Eu sînt născut la Darabani, soția la Dorohoi. Știți cum m-am hotărît? Mă făcea să mă simt mic, mă făcea să mă simt ca un înstrăinat, ambiția cu care învățau elevii aduși pentru calificare la noi. Ambiția și nerăbdarea de a se întoarce acasă. Știți ce frumos visau despre fabrica asta? — Despre Ecb, o firmă care să colinde lumea? — Și iată că așa e! În 1975, cînd a intrat în funcțiune, am venit. În trei luni, am primit casă în centrul orașului. Iar întreprinderea, — cite din țară au această performanță?! — și-a făcut planul din prima ei lună de producție."

Eugen Iațcu, lăcătuș montator, instructor de practică a elevilor de la grupul școlar electrotehnic, 32 ani. „Nu sînt singurul care a renunțat, ca să zic așa, la condiția de intelectual pentru cea de muncitor. Aici la noi, vreau să zic. Schimbam satul pentru oraș. Eram profesor suplinitor în satul meu, Negreni-Ștubieni din nordul județului. Nu eram prea bătrîn să n-am curajul a o lua de la capăt, și nici neștiutor să nu înțeleg șansele pe care mi le dă nu orice industrie, ci electrotehnica. Lucru pe care copii de azi îl cunosc și mai bine decît mine atunci. Duminică m-am dus acasă la părinți și m-au înconjurat care dincotro consătenii și elevii, cu întrebări dacă mai sînt locuri, dacă se mai primesc candidați la școala profesională și la liceul industrial electrotehnic. De cînd a apărut acest grup școlar în Botoșani, din 1975, concurența este fantastică, deși s-au înființat și alte licee, continuă să rămînă un magnet, fiindcă toți știu, iată, că este o zodie a viitorului. Cînd plecau pe la Galați, nu cunoșteau ce vor face, voiau doar să se califice, să aibă o meserie și, cum se spune, asigurată pîinea. Ceva s-a răsturnat și e bine. „Electrocontact" este un teritoriu al șanselor, al tuturor șanselor. Cine învață, cine vrea, cine muncește, evoluează. Și cu mine s-a petrecut la fel."

Ecaterina Ionașcu, electrician, secția montaj, 21 ani. „Cînd am terminat cu școala generală, se înființa Liceul de electrotehnică. Foarte puțini au mai ales altceva. Sînt din prima lui promoție de absolvenți și mulți dintre colegii mei sînt studenți. Bănuiți că la electrotehnică, la Iași sau la București, și sînt sigură că se vor întoarce la noi. Cu acest gînd au plecat. Ei și-au făcut practica aici și cunosc prea bine că mai ales de ingineri are acum nevoie întreprinderea. Dacă nu vom deveni noi, nimeni nu ni-i dă de-a gata. Anul acesta încerc și eu, candidez la Institutul politehnic din Iași."

S-a rotit istoria și din Botoșani, nimeni, sau aproape nimeni, nu mai pleacă. Sau se pleacă pentru a reveni.

SE COACE ȘI SE MĂNÎNCĂ 35 TONE DE PÎINE PE ZI

„În trei luni am primit locuință, apartament nou, în bloc nou", ținea deci să precizeze **Mihai Caba**. O formulă pe care am auzit-o de zeci de ori la „Electrocontact" sau în altă parte pe platforma industrială. Și desigur, nimic nu surprinde pe nimeni, deși chiar așa de dragul conversației nu se spune tocmai acest amănunt. Interlocutorii noștri au valoarea lui, au conștiința faptului că nu este un amănunt și că este o alta dintre acele realități care ne definesc condiția socială și evoluția. Mutînd obiectivul observației noastre spre cartierele noi — căci unde apar platforme industriale apar și cartiere noi, — atît de multe în 10 ani și numite inspirat cu nume bine așezate în tradițiile și atmosfera locului, cartierul „Primăverii", „Eminescu", „Octav Băncilă, „Marchian" — descoperim ușor că locuitorii lor alcătuiesc un fel de comunități stabile, strămutate din întreprinderi, un fel de colective de muncă prelungite în orele lor de locuit și loisir, cum ar spune sociologii. Și ni se pare iarăși un plus al acțiunii politice aici la Botoșani, față de experiența socială mai veche a altor orașe care au crescut în explozie în ultimii 20 de ani. Sentimentul de confort psihic, sentimentul de acasă este extraordinar, cînd vezi oamenii că se cunosc, își dau binețe, își lasă copiii în grijă unii la alții, pun trandafiri în fața blocului. Fiecare întreprindere are o zonă a ei, poate chiar un cartier al ei, așa cum cartierul „Primăverii", cu aproape 12 000 locuitori se poate numi al electrotehnicienilor. Și oamenii, acești orășeni din generația întîi, acești foști țărani, se simt bine și nu trăiesc, cum adeseori s-a îngroșat ideea, înstrăinării în orașul de beton și sticlă. Am intrat în primul magazin întîlnit în cartierul „Primăverii", un magazin de pîine, și am observat, (banal, oare?!) că se cumpără mai ales pîine albă. Vînzătoarea zice că neagră nici nu mai solicită la fabrică, fiindcă nu cere nimeni. Și mă informează că în Botoșani se coace, se distribuie și se mănîncă zilnic 35 tone de pîine. Iar ea și-aduce aminte, fiindcă e de la țară, și se gîndește nu o dată la asta, că pe-aici era una dintre tristele patrii ale mămăligii. Și, deschizîndu-ne astfel altă poartă spre mișcarea socială a orașului, iată mai aflăm că se mănîncă, pe lîngă pîine, tot zilnic, peste 15 000 litri de lapte și produse lactate și că nici acest fapt care arată că sînt mulți copii și că au de unde să mănînce lapte, n-ar spune chiar foarte mult despre reflexul vieții urbane și despre nivelul de trai al botoșenenilor. Atunci ce? **Eugenia Manolache**, cu 20 ani vechime în comerț, președinta Consiliului

oamenilor muncii din comerțul botoșencan, cu conștiința nevoii de reflecție și cu știința indicatorului-etalon, alege cifre și mă roagă să notez: „Într-un singur an, anul trecut, s-au vîndut 7 000 de frigidere, 4 400 mașini de spălat rufe, 13 700 televizoare, 13 400 radioreceptoare, 226 motorete, 5 000 biciclete și mobilă în valoare de aproape 140 milioane lei. Pentru că familiile sînt tinere și tinerii au pretenții, noi i-am crescut așa și ne place să fie evoluați. Au cu ce să cumpere, cîștigă bine, și au ce să cumpere. În rețeaua județeană se comercializează circa 300 000 produse și sortimente, adică de peste două ori și jumătate mai mult decît în 1965."

SE CROIEȘTE UN ORAȘ PENTRU 100 000 LOCUITORI

Spuneam că imaginea cea mai familiară și curentă în geografia Botoșanilor, fără să șocheze pe nimeni, chiar dacă e, deocamdată, incomodă, e starea lui de șantier. Nu numai că nu șochează, dar nici nu trezește întrebări și curiozități localnicilor, pentru motivul că pur și simplu ei știu ce se va petrece cu orașul lor. I-au văzut schița de sistematizare, și-au spus părerea, și-au spus dorințele și chiar ambițiile, iar acum nu așteaptă, pun umărul „Să se facă", „Să se facă mai repede". Mișcarea poate cea mai de proporții în spațiul și timpul de mîine al acestui oraș care a stat totuși atît de mult în incremenire, o aflăm și încercăm s-o descifrăm pe o uriașă masă-planșetă într-un atelier de proiectări. În jurul acestor vaste machete, neterminate încă, lucrează cîțiva arhitecți cu ochii încercănați de nesomn și de concentrare, de graba muncii lor. Așază și ordonează arteră lîngă arteră, bloc lîngă bloc, monument lîngă monument și un oraș încă necunoscut, grandios la naștere. „De patru ani sînt aici, de cînd am terminat facultatea, și colegul meu Vali Panait la fel, se hotărăște, în sfîrșit, să vorbească tînărul arhitect **Laurențiu Ciobanu**, pentru care prezența noastră nu îi e la îndemînă, căci are o predare urgentă. Eu sînt sucevean, el e bucureștean, și nu regretăm, ba dimpotrivă e o șansă să fii azi arhitect la Botoșani, dar nici nu ne sperie ceea ce avem de făcut, deși se spune că la 1920 erau aici mai mulți arhitecți decît astăzi, și mulți din Franța, ori din Italia, aduși de cei bogați să le facă palate și case somptuoase. Și noi vom face palate și monumente și edificii publice. Ale timpului nostru, pentru locuitorii vremii noastre. Pe scurt, cred că ați aflat de la primărie că orașul Botoșani se găsește într-un moment de totală restructurare urbanistică. Dacă acum cîțiva ani era un eveniment să se construiască 200 apartamente într-un an, ei bine, anul acesta trebuie să se dea în folosință 3 000, iar în cincinalul 1981—1985 circa 15 000—16 000. Dar asta nu înseamnă, poate veți spune, remodelare urbană, e doar a construi pentru o populație de circa 100 000 locuitori, cum arată studiile socio-demografice a ajunge în 1990. Deci, noi trebuie să-l facem apt acestor locuitori și celor din anul 2000 care vor veni cu viața lor, nevoile lor de locuit, de cultură, de timp liber. Dar să vă vorbesc concret ce fac eu. Am proiectat un cinematograf, o casă de cultură, un restaurant — sînt pe deasupra arhitectul șef al orașului Flămînzi — și mă ocup, priviți-le, de sistematizarea a două dintre magistralele Botoșanilor — Calea Națională și fostul bulevard Eminescu. Prima se cere a fi, și va fi, așa o gîndim noi aici, coloana vertebrală a viitorului mare oraș, care va lega cele mai importante porți ale lui, va uni zona industrială de noul centru politic-administrativ. Va fi adusă la un profil de șase benzi de circulație, plus linii de tramvai (da, tramvaie la Botoșani, așa ne-am gîndit și am propus să rezolvăm transportul în comun, în termenii cei mai economici). Și ea „va curge" prin noi zone de locuit și va avea un „moment" de loisir — un parc sportiv, cu sală polivalentă, stadion și alte terenuri de jocuri și agrement... Remodelarea fostului bulevard Eminescu — la denumirea cărula nu știu de ce nu se revine — trasat ca arteră la 1860, mi-a dat și-mi dă mai multe neliniști și bătaie de cap. Aici se află cele mai multe dintre perlele de arhitectură ale Botoșanilor, monumente veritabile din școala românească a Bucovinei ori cu stiluri internaționale. Regîndim „Parcul Eminescu", unde vrem să creăm o zonă puternică de cultură și petrecere a timpului liber, vom face un muzeu plastic în aer liber, un centru al cărții, spun centru, nu bibliotecă, pur și simplu, fiindcă va fi ceva mai mult, cu săli de lectură, de audiții, cinematecă, săli de conferințe... Urmează să remodelăm și să schimbăm destinația multor clădiri ale arterei, important, foarte important este faptul că organele de partid și de stat ale județului ne cer idei, ne cer să gîndim îndrăznet pentru un oraș care își merită un viitor mare."

Arhitectul acesta care abia a împlinit 27 de ani animă parcă macheta sa, și aceasta începe să se miște. Vedem o mare de oameni printre machetele lui, pe magistralele lui. Îi vedem pe botoșenenii pentru care se croiește acest oraș al viitorului. Sigur, nu inșiși ei, ei cei de-acolo din platforma industrială unde nu se mai pătrunde decît cu bacalaureatul, plus calificare înaltă, și care cumpără mașini de spălat rufe și 13 000 de radiouri într-un an, îl dimensionează? Și-l vor stăpîni? Se simte, se simte la propriu, mișcarea din acest spațiu și timp socialist românesc. Demografia orașelor noastre exprimă ea însăși dezvoltarea și exprimă deciziile politicii partidului nostru. Exprimă o complexă strategie pentru ceea ce vom fi, vom deveni. În cincinalul 1981—1985, în anul 1990, în anul 2000.

Botoșani, 1979, înseamnă doar un exemplu.

CICI IORDACHE ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Uniunea Generală a Sindicatelor din România. Referitor la scrisoarea tovarășului Marin Mina, sudor la Întreprinderea „Vulcan" București și care a plecat la 20 martie a.c. în urma preavizului de lichidare, vă comunicăm că întrucît Întreprinderea „Vulcan" are nevoie de un număr mare de lucrători pentru realizarea sarcinilor economice, în special pe Platforma Berceni, conducerea întreprinderii nu este de acord ca tovarășul Marin Mina să părăsească întreprinderea prin transfer în interesul serviciului. Din fișa sa medicală reiese că suferă de sindrom nevrotic depresiv, dar nu rezultă indicația medicală de a i se schimba locul de muncă. Întreprinderea „Vulcan" îl reprimește pe Marin Mina ca om al muncii, în prezent existînd și posibilități de rezolvare a problemei locuinței.

■

Mă numesc **Elena Iordache**, lucrez la Întreprinderea de postav Prejmer, județul Brașov. Soțul meu, Iulian Iordache, om al muncii la Autobaza I.T.A. Birlad, este nevoit să cresc singur la o distanță de peste 300 de kilometri, copilul nostru de nici doi ani. De cîte ori îmi pot vedea eu copilul într-o lună de zile? Ce se alege de viața noastră? Am solicitat cu toată speranța transferul Întreprinderii „Vigonia" Birlad. Dar în aprilie mi s-a răspuns că mi se va aproba transferul abia după încadrarea tuturor celor ce au contract de școlarizare cu întreprinderea. Soțul și copilul meu au nevoie urgentă de mine. La serviciu nu pot renunța, iar situația în care mă aflu este disperată. Fac pe această cale încă un apel Întreprinderii „Vigonia" Birlad cu speranța unei rezolvări imediate.

■

Consiliul popular al municipiului Craiova. Insistînd prin audiențe și nenumărate cereri, Comitetul executiv i-a repartizat tovarășului Gheorghe Hirzoiu, pensionar, un apartament de 2 camere pe care le-a acceptat. Apoi a început să insiste în audiențe să i se repartizeze un apartament de 3 camere întrucît are o familie compusă din 5 membri, adică el, soția, 2 copii și mama sa. Cu toate condițiile grele create de cutremurul din 4 martie 1977, i s-a repartizat un apartament de 3 camere cu condiția să lase libere cele 2 camere pe care le-a avut înainte de cutremur. Pînă a ocupat apartamentul de 3 camere a trebuit să i se schimbe de două ori repartiția deoarece nu a acceptat decît etajul I și a dorit neapărat ca apartamentul să fie cu fața la soare. Acum petentul retractează că a cerut un apartament pentru întreaga familie, deci și pentru mama sa, iar cererea pe care ne-a făcut-o în acest sens, o dă pe seama filcei sale. Fără să anunțe Comitetul executiv, cere IJGCL Dolj să-i facă contract separat mamei sale pe vechiul spațiu, iar el cu cei doi copii ocupă un apartament de 3 camere, sfidînd greutățile create de cutremur. În prezent Comitetul executiv, prin IJGCL, l-a actionat în judecată pentru evacuarea din str. 30 Decembrie nr. 10, întrucît numai așa se poate spune că se respectă normele de etică și echitate socialistă.

■

Mă numesc **Timpianu Ecaterina**, locuiesc în Timișoara, str. Făgăraș nr. 18. La 30 decembrie 1978 am cumpărat de la unul din magazinele din Timișoara o garnitură de mobilă pentru cameră de zi tip Topliță, în valoare de 17 139 lei confecționată de Fabrica de mobilă Topliță. Nici pînă în ziua de azi nu au fost livrate încă cele 3 oglinzi ce fac parte din garnitură. În situația mea mai sînt încă 14 familii ce și-au cumpărat mobilă de la aceeași unitate, în același an. Ne punem întrebarea legitimă: oare cînd vom primi aceste oglinzi? Ori acei tovarăși le păstrează pentru a-și oglindi cît mai multă vreme în ele propria nepăsare?

■

Departamentul Căilor Ferate. Aducem pe această cale la cunoștința tovarășului Gheorghe Paraschiv și tuturor celor care au de făcut propuneri privind noul mers al trenurilor că planul său se întocmește în baza propunerilor făcute de întreprinderi pentru asigurarea transportului navetiștilor la și de la locul de muncă. Definitivarea orariilor se face în cadrul unor consfătuiri care au loc în luna decembrie în orașele reședință de județ și la care participă delegați ai întreprinderilor cu personal navetist și reprezentanți ai organelor locale. Propuneri pentru noul plan de mers se primesc pînă la data de 30 septembrie, deoarece lucrările de elaborare încep la această dată, așa cum dealtfel se specifică și la pagina nr. 9 din Mersul trenurilor. Transformarea trenului accelerat nr. 147 în tren de persoane nu se poate face decît cu acordul organelor locale și numai în următorul plan de mers.

■

Sînt profesorul **Gavrilă Popa** din comuna Scorei, Sibiu, și în numele colaboratorilor mei țin să vă mulțumesc în mod deosebit pentru emoționantul articol din revista Flacăra, închinat salvării berzei albe Ciconia-Ciconia. Evidențierea muncii noastre constituie un imbold pentru noi acțiuni dedicate acestui nobil scop. Elevii mei sînt entuziasmați și de faptul că în luna aprilie a.c. au fost felicitați pentru acțiunea lor și de către ornitologul Betsy Trent Thomas din Caracas, Venezuela, iar zilele trecute am primit vizita a doi ornitologi din Iugoslavia, fapt ce i-a convins pe elevi de importanta actiunii lor chiar pe plan international.

■

Comitetul municipal Drobeta-Turnu Severin. În urma sesizării tovarășei Nicolina Mitidoi din Drobeta-Turnu Severin, str. Progresul nr. 67, adresată revistei Flacăra și prin care solicita sprijin în vederea obținerii unei locuințe, comisia socială constituită la Combinatul de prelucrare a lemnului din municipiu, s-a deplasat la domiciliul petentei și a constatat că are condiții necorespunzătoare de locuit. Pentru aceste motive s-a propus să fie inclusă pe lista de priorități pentru anul în curs.

■

Mă numesc **Maria Nițu**, locuiesc în Urlați, cartierul Valea Pietrii, Prahova. În fiecare an începînd din luna mai și pînă în septembrie apa potabilă necesară tuturor ne este oprită pentru că C.A.P.-ul trebuie să-și irige grădinile de zarzavat, noi fiind nevoiți a lua apă de la o fîntînă total necorespunzătoare normelor Sanepidului, situată la o distanță de 500 de metri. La sesizările noastre și ale școlii din localitate, Consiliul popular nu a luat încă nici o măsură iar „responsabilul" acelei grădini ne-a tăiat orice speranță spunînd că „nu s-a găsit nimeni care să-mi facă mie program deoarece aceasta este grădina de stat". Oare așa se rezolvă lucrurile la Urlați? Apa potabilă este și trebuie să fie și ea o problemă de stat.

■

Consiliul popular al comunei Podoleni, județul Neamț. Direcția regională C.F.R. Iași a dispus închiderea unuia din cele două pasaje de trecere peste calea ferată pe raza comunei noastre. Precizăm că bariera a fost închisă neluîndu-se în seamă că: pasajul înlesnea legătura dintre șoseaua națională și două treimi din suprafața și populația comunei; în această zonă se află 75 la sută din terenul agricol al C.A.P. Podoleni, precum și cea mai mare suprafață de teren arabil a fermei I.A.S. Traian-Zănești, ale căror produse erau transportate pe acest drum. Cei care au dispus desființarea pasajului nu au respectat convenția încheiată în legătură cu normele de amplasare ale acestor pasaje. Revenirea aceluiași delegat al Direcției regionale C.F.R. Iași nu a adus nici o schimbare situației care ne supără de atîta vreme. Poate acum...

■

Mă numesc **Gheorghe Marin**, locuiesc în București, str. Sighet nr. 54, sectorul 2. Pe strada noastră există o betonieră pentru preparat mortar, afectată Grupului 2 șantiere. Din autobasculante, pe strada în pantă, curgea mortarul proaspăt și tot proaspăt era împroșcat de celelalte autovehicule pe gardurile, pereții și ferestrele caselor. Consiliul popular al sectorului 2 a dispus ca ieșirea mașinilor din șantier să se facă prin strada Zalelor, cu ieșire în strada Gherase. Au dispărut indicatoarele de restricție a vitezei, de deviere a circulației. Acum praful se ridică la 10—15 metri în aer, se zguduie pămîntul. Nimeni nu știe că mortarul se transportă în ciforoane, nimeni nu curăță strada, risipa de material se produce sub ochii noștri. Cum există însă o lege, am făcut și noi acum încrezători, cuvenitul apel.

■

Consiliul popular al municipiului București, Direcția generală comercială. La sesizarea tovarășului Aurel Dumitrescu din București în legătură cu o serie de încălcări ale regulilor generale de comerț produse la berăria „Rășinari" vă facem cunoscut că: Direcția generală comercială a municipiului București împreună cu Inspectoratul comercial de stat au verificat cele sesizate constatînd că acestea se confirmă în bună parte. Astfel, prețul berii nu este afișat, nu se întocmește zilnic fișa de stoc real la secția bar, apa minerală nu este expusă la vînzare, au loc abateri ce contravin normelor de igienă. În consecință s-au aplicat sancțiuni contravenționale tuturor celor vinovați, inclusiv șefului de unitate, Mihai Pătru. S-au dispus sancțiuni administrative și retrogradarea șefului de unitate. Miliția economică va veghea la bunul mers al activității viitoare.

■

Locatarii blocului nr. 4 din orașul Băile Olănești vă aduc la cunoștință că în urma articolului publicat în revista Flacăra din 20 iulie 1978, prin care vă ceream sprijinul pentru demolarea unei magherițe de lîngă blocul nostru, nu s-a întîmplat chiar nimic. Ce-i drept, după apariția articolului, I.J.G.C.L. Vîlcea, secția Olănești, a dispus desființarea unei gropi de var care era alături de depozitul de benzină, dar depozitul a rămas neatins pe motiv că este mijloc fix! Acest mijloc fix nu este folosit de doi ani, pe ușa lui atîrnă un lacăt greu, pe acest loc se poate amenaja oricînd un spațiu verde care să ne încînte ochii. Așa cum dealtfel o face întreaga stațiune pentru vizitatorii săi.

■

Consiliul popular al municipiului Timișoara. Vă comunicăm că sesizarea asociației de locatari din str. Ana Ipătescu nr. 8, bloc D-29 din Timișoara este cu totul îndreptățită. Grupul 1 construcții Timișoara nici pînă la ora actuală nu a executat remedierile cerute de către aceasta. Consiliul popular municipal, prin cadrele de specialitate, a luat legătura cu cei în drept în vederea executării în cel mai scurt timp a lucrărilor solicitate de către asociația de locatari.

■

Mă numesc **Costică Constantin**, sînt locuitor al satului Berești, comuna Sascut, județul Bacău. Din cauza unor neglijențe ale conducerii I.A.S. Sascut, și care se perpetuează de ani de zile, satul Berești este infectat cu dejecții ce curg la întîmplare înconjurînd satul, inundînd suprafețe întinse de teren, pătrunzînd în pînza de apă freatică, infectînd izvoarele și fîntînile, din care cauză mulți oameni, majoritatea copii, s-au îmbolnăvit de boli hepatice. Două bazine cu apă din care se alimentează Fabrica de zahăr Sascut au fost compromise și ele. Organele locale sanitare au luat o serie de măsuri amendînd conducerea I.A.S. cu 10 000 lei, dar totul zadarnic. Locuitorii din Berești nu pot și nici nu vor să-și părăsească satul. Dar niște posturi pot fi părăsite, mai ales că în ele s-a instalat însăși indolența.

■

Procuratura județeană Bacău. Verificîndu-se aspectele sesizate în revista Flacăra din 12 aprilie a.c., cu privire la plîngerea minorilor Lucian și Ionica Soica, s-a stabilit că relatarea lor corespunde realității. Din verificări se reține că tatăl lor, Grigore Soica, și-a părăsit copiii, că nu contribuie la creșterea și educarea lor, deși a primit lunar cîte 380 lei alocația de stat pentru ei. Au fost sesizate organele de urmărire penală pentru comiterea infracțiunii de abandon de familie. De asemenea, Grigore Soica a fost determinat să trimită bani la socrii lui pentru întreținerea celor doi copii chiar înainte ca instanța de judecată să stabilească suma pe care va fi obligat să o plătească cu titlul de pensie de întreținere. A fost sesizat Trustul de construcții din municipiul Bacău, unde muncește tovarășul, pentru a fi pus în discuția colectivului său de muncă.

Din partea Poligonului de fabricate Doaga, județul Suceava. Ne exprimăm indignarea de felul în care a fost tratat și apoi cercetat, fără să i se facă nici un fel de dreptate, Ion Vizîniuc, om al muncii la balastiera C.F.R. Doaga. La 25 ianuarie a.c., călătorind cu ordin de transport de la stația Doaga la Liteni, în trenul 5 631, Pașcani-Suceava, conductorul Orest Zagher i-a confiscat în mod abuziv o servietă din piele, pretinzînd că i-a fost furată din 1978. A făcut abuz deoarece în momentul cînd i-a confiscat-o, nu a depus servieta la primul organ de miliție, Dolhasca, ori să o fi predat la stația Liteni. De la clasa a II-a Ion Vizîniuc s-a ținut de conductor pînă la clasa I, unde se mai găseau doi ceferiști și o femeie. A căutat să le explice că servieta o are făcută cadou de 7 ani de la familia Plesnicute, fapt probant, dar aceștia l-au bruscat dîndu-l afară din compartiment amenințîndu-l cu amenda pe motiv că Ion Vizîniuc călătorește cu clasa I. Chiar cu această servietă casierul unității noastre ridica drepturile bănești ale oamenilor muncii. Atît miliția cît și organele C.F.R. au cercetat cazul superficial. Nu este vorba de o servietă ci de dreptatea unui om și comportarea insolentă, abuzivă, a celuilalt.

■

I.C.R.A.L. „Herăstrău", Atelierul de proiectare. În urma sesizării tovarășei Gabriela Chiriță, vă comunicăm următoarele: comisia noastră deplasîndu-se la fața locului a constatat avarii la imobilul din str. Prof. Cantacuzino nr. 16, et. III, ap. 3, sectorul 1, în special la învelitoare. Drept urmare s-a încheiat un act de comandă pentru atacarea urgentă a lucrărilor de consolidare și reparații necesare.

■

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Prahova. În urma sesizării tovarășei Ecaterina Mihai, vă facem cunoscut: deoarece Legea educației și învățămîntului nr. 28/1978 intră în vigoare începînd cu anul de învățămînt 1979—1980 iar tovarășul a absolvit liceul industrial în 1978, la încadrarea în muncă trebuia să i se aplice dispozițiile art. 36, alineat 4 și articolul 51, alineat 1 din Decretul nr. 207/1977 pentru a fi încadrată în categoria a 2-a bază.

■

Mă numesc **Ilie Harapașcu**, sînt din Ilva Mică, canton C.F.R. nr. 45 Bistrița-Năsăud. De aproape trei ani de cînd lipsește boiaua din magazinele de prin părțile noastre sîntem nevoiți a o cumpăra de la diverși producători particulari. Dar cînd ajungi departe de casă și o mai și cumperi la un preț care e cu mult mai pipărat de cît produsul însuși, sigur că ți se face rău. U.J.C.C. Bistrița mi-a răspuns întrebărilor mele că necazul cu boiaua vine de la lipsa de furnizori. Dar de ce cooperativele nu achiziționează produsul direct de la producători? Fără a mai vorbi de posibilitatile de verificare a calității condimentului, toată lumea ar avea de cîștigat.

■

Inspectoratul școlar al județului Botoșani. În urma sesizării tovarășei Raveica Vatavu din comuna Dersca, Botoșani, cercetînd cazul vă informăm că elevul Petrică Vatavu, fiul petentei, este elev la Liceul industrial Dorohoi, în clasa a IX-a G, unitate școlară care se află în subordinea M.I.C.M. Unitățile școlare care sînt în subordinea altor ministere de cît M.E.I., primesc la începutul fiecărui an școlar planul de burse, stabilindu-se și criteriile de acordare a acestora. Avînd în vedere numărul mare de elevi care erau indreptățiți a primi bursă și venitul fiecărei familii în parte, elevul Petrică Vatavu nu a putut beneficia la începutul anului școlar de bursă. În urma intervenției conducerii școlii la M.I.C.M., planul de burse a fost suplimentat, acordîndu-se și acestui elev o bursă începînd cu trimestrul II al acestui an școlar.

Mă numesc **Stavăr Iordan**, domiciliat în Calea Giulești 44, bloc 7, scara C, apartamentul 87, om al muncii în cadrul Institutului de cercetare pentru industria electrotehnică — ICPE. Sînt posesorul unui autoturism „DACIA-1 300" din 13. 03. 1979 și vă aduc la cunoștință următoarele: Cu aproximativ o lună în urmă m-am dus la CICLOP Pantelimon fiindu-mi necesară înlocuirea unei piese la motor; menționez că mașina îmi este în garanție. Deoarece nu am putut intra, am rămas afară. După circa 6 ore de așteptare și de tensiune nervoasă, am văzut cum doi tovarăși îmi desfac portbagajul, umblînd apoi acolo, la antena automatică pe care o aveam. În momentul cînd mi-au dat mașina în primire, am verificat antena: aceasta nu mai funcționa. Am refuzat să primesc mașina și m-am dus la tovarășul director al unității, inginerul Mărculescu. Pot spune că am avut noroc deoarece tot aici se afla și un tovarăș, din cîte am înțeles director general, Niculescu. Le-am relatat ce mi s-a întîmplat. Foarte amabil, tovarășul Niculescu m-a ascultat și a dat dispoziție tovarășului director Mărculescu să mă lase să intru în incintă, dacă voi mai avea probleme. În ziua de 12. 06, prezentîndu-mă la Ciclop Pantelimon, abia după trei ore mi s-a completat foia de sesizare, cerîndu-mi-se totodată și talonul mașinii. M-am dus la tovarășul director Mărculescu, încercînd să-i amintesc convorbirea cu tovarășul Niculescu; țipînd și gesticulînd, tovarășul Mărculescu m-a dat pur și simplu pe ușă afară. M-am prezentat la ghișeu, cerînd să mi se restituie talonul. Cei de aici, știind că fusesem dat afară de director, mi-au spus că mi-l restituie numai cu condiția să renunț la garanție și la serviciile lor. Țin să precizez că acesta reprezintă un abuz grav, cei de la Ciclop Pantelimon reținîndu-mi cu de la sine putere actele și mașina.

■

Exploatarea de gospodărire comunală și locativă Moreni. În urma sesizării tovarășului Nicolae Turcu, domiciliat în orașul Moreni, str. Luceafărului nr. 14, vă comunicăm că familia sa este trecută în contractul de închiriere cu 3 persoane (soț, soție și copil). Menționăm că venitul mediu brut pe ultimele 12 luni al familiei Turcu a depășit 1 500 lei pe membru de familie și potrivit art. 35 din Legea 5/1973, i s-a majorat chiria conform prevederilor legale. Întrucît copilul este încredințat prin hotărîre judecătorească mamei sale, de care tovarășul N. Turcu a divorțat, nu poate fi trecut în contractul de închiriere. De asemenea, pensia de întreținere a copilului nu influențează cu nimic la venitul mediu brut al tovarășului N. Turcu.

■

Mă numesc **Gheorghe Diaconescu**, sînt lăcătuș la Întreprinderea hidrocentrale Rovinari, Gorj. Am citit cu mult interes articolul „O sută de milioane tone de cenușă" din revista Flacăra din 19 aprilie a.c. Lucrînd la o mare hidrocentrală mi-a fost dat să văd și mie cîtă cenușă zburătoare se pierde nevalorificată. Poate că s-ar găsi o soluție și pentru praful de la coșul fabricii de ciment aflată foarte aproape de o stațiune horticolă. Împărtășesc ideea acelui articol mai ales atunci cînd văd că betonul nostru este lăsat să zboare pe coș.

■

Întreprinderea pentru construirea și vînzarea locuințelor, București. În urma scrisorii tovarășei Stoian Maria Drăghicescu care întreabă cînd poate primi apartamentul contractat în blocul C 15 din Drumul Taberei, vă facem cunoscut că apartamentul a și fost preluat de către tovarășa Drăghicescu cu proces-verbal de predare-primire la data de 15 martie a.c.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Micul infern din strada Antim nr. 47

Viața curgea ca un riu domol printre pereții apartamentului de la etajul doi din str. Antim nr. 47, pînă în iarna 1977—1978, cînd evenimentele au început să se precipite, luînd o întorsătură dramatică. Protagoniștii, două familii cu număr egal de persoane, cîte 3, dar cu număr inegal, foarte inegal, de metri pătrați de spațiu locuibil : familia tehnicianului metrolog Petronius Popper (35 mp) și familia șoferului Ion Botică (10 mp). Mărul discordiei, o cameră de 11,4 mp rămasă disponibilă în apartamentul respectiv. În rolul Destinului, inspectorul de spațiu locativ Constantin Mușică.

Repartizată lui P.P., ocupată efectiv de I.B., camera devine obiectul unui dublu proces. „Reclamanții-piriți" cer anularea ordinului de repartiție eliberat lui P.P. — citim în procesul verbal elaborat de instanță — și „piriții-reclamanți" solicită evacuarea familiei Botică din camera aflată în litigiu. Duelul s-a consumat între avocați, cu forțe și ele foarte inegale. Dacă avocatul „piriților-reclamanți" a folosit toate argumentele și manevrele posibile și imposibile întru susținerea cauzei Popper, adversarul său s-a dovedit mult mai prejos, făcîndu-ne impresia că a cam luat, cum s-ar zice, banii degeaba. Dealtminteri a și pierdut procesul.

Îl putea oare cîștiga ? Cu această întrebare ne-am adresat și tovarășului Iancu Caramihai, președintele Judecătoriei sectorului 6.

— Nu, deoarece din materialele aflate la dosarul cauzei rezultă că ordinul de repartiție a fost legal eliberat. Ceea ce se confirmă și prin respingerea recursului la tribunal. Sentința dată de noi a fost menținută.

— Vă rugăm, tovarășe președinte, precizați care sînt reglementările în vigoare privind aprobarea unei extinderi de spațiu locativ.

— Numai titularii de contract pot solicita dreptul de extindere, în decurs de 10 zile de la data cînd spațiul locativ în cauză a fost eliberat sau din momentul cînd au aflat de aceasta.

Precizarea o cerusem pentru că după ea intenționam să ne ghidăm în documentarea noastră. Și iată cum stau lucrurile în realitate. Cu alte cuvinte, iată cîteva elemente pe care Judecătoria sectorului 6 și, implicit, Tribunalul municipiului București le-au ignorat sau nu le-au luat în considerare.

În 1977 camera cu pricina nu mai era locuită de chiriașa M.N. Era doar deținută de respectiva, oficial și legal, cu acte în regulă. Urma să se mute, ceea ce s-a și întîmplat în ianuarie 1978. Și-a luat adică ultimele lucruri, lăsînd cheia familiei Botică. Apoi și-a făcut scoaterea din evidență, la ICRAL Cotroceni, Centrul nr. 3, pe data de **28 ianuarie 1978** ! La 1 februarie, deci înlăuntrul celor 10 zile reglementare, Ion Botică înregistrează la spațiul locativ al sectorului 6, cu nr. 512, cererea de extindere pentru camera pe care o ocupase deja. I se răspunde că e prea tîrziu.

Revenind la sfîrșitul anului 1977, trebuie să spunem că atît I.B. cît și P.P. știau de iminenta plecare a colocatarei lor și, dorind să obțină camera respectivă pentru extindere, începuseră unele demersuri în acest sens pe lîngă inspectorul de spațiu Mușică, în al cărui teritoriu se afla imobilul. Lui I.B. inspectorul i-a spus că cererile de extindere nu se primesc anticipat. Însă lui P.P. i-a propus să dea o declarație că își asumă cheltuielile de renovare în locul chiriașului ce urma să elibereze acea cameră și i-a primit cu anticipație cererea de extindere, înregistrată la 12 decembrie 1977, sub numărul 4912. Cum I.B. era evident mai îndreptățit la extindere, dacă cererea lui ar fi intrat în discuția Comitetului executiv la concurență cu cererea celuilalt colocatar acesta nu ar fi avut șanse de cîștig. Însă datorită manevrelor lui C. Mușică, lui P.P. i s-a aprobat simplu cererea, ca unic solicitant și cu anticipație. Să mai menționăm aici că nu el era titular de contract, ci soția lui, Antoaneta Popper .

Mai mult, cererea de extindere aprobată are la bază și cîteva ilegalități. Două din cele cinci persoane enumerate ca locuind cu semnatarul-cererii locuiau în realitate în altă parte. Erau radiate de mult din cartea de imobil, dar fără mutație înscrisă în buletinul de identitate. Una era soacra lui P.P., Florica Cristescu, plecată din iulie 1975, care „mai venea" și „mai stătea" uneori în Antim 47. A doua este Doina Curcă, fiica vitregă a petentului, plecată prin căsătorie, tot în 1975, care timp de aproape 3 ani a locuit fără mutație la o altă adresă ; ea a revenit — cînd credeți ? — la 5 ianuarie 1978, deși divorțase din octombrie 1977 ; nu a fost reînscrisă în cartea de imobil.

Eliberarea faimoasei camere de 11,4 mp a înveninat rău de tot atmosfera în apartamentul din Antim 47, etajul 2. Ambele tabere se acuză reciproc de violențe verbale și chiar fizice cărora nu li se mai poate prevedea un final. A urmat procesul, în cursul căruia instanța nu a ținut seama de unele fapte și împrejurări, iar pe altele le-a ignorat. Neluată în seamă a fost și declarația formală a juristei Mihaela Ionescu, reprezentînd în fața instanței Consiliul popular al sectorului 6, care a arătat că repartiția de extindere eliberată lui P.P. a constituit o greșeală, neîntrunind condițiile unei depline legalități. Instanța a validat totuși extinderea acordată cu anticipație și cerută nu de către titularul de contract. În schimb a considerat tardivă cererea lui Ion Botică, pentru simplul motiv că nimeni nu s-a ostenit să verifice în dosarul de la ICRAL data reală cînd camera a devenit oficial disponibilă. Ca să nu mai vorbim de uimitoarea ușurință cu care a acceptat instanța cele 2 buletine de identitate cu adrese vădit false, acceptînd, altfel spus, ca o încălcare a legii să slujească drept îndreptățire de legalitate.

În stadiul în care au ajuns lucrurile astăzi, micul infern din str. Antim 47 nu mai poate fi readus la pace prin înclinarea balanței justiției într-o parte sau în alta. Cei mai nimerit lucru ar fi ca de acolo de unde a pornit inițial greșeala să vină și rezolvarea finală. La Consiliul popular al sectorului 6 s-a greșit și, lăudabil, s-a și recunoscut că s-a greșit. Firesc ar fi ca tot primăria sectorului să ia măsuri acum pentru ca cele 2 familii învrăjbite de către fostul inspector C. Mușică să nu mai locuiască împreună. Ca să nu se ajungă la situații și mai grave, ceea ce deocamdată nu este deloc exclus.

MIRCEA FODOREANU ■

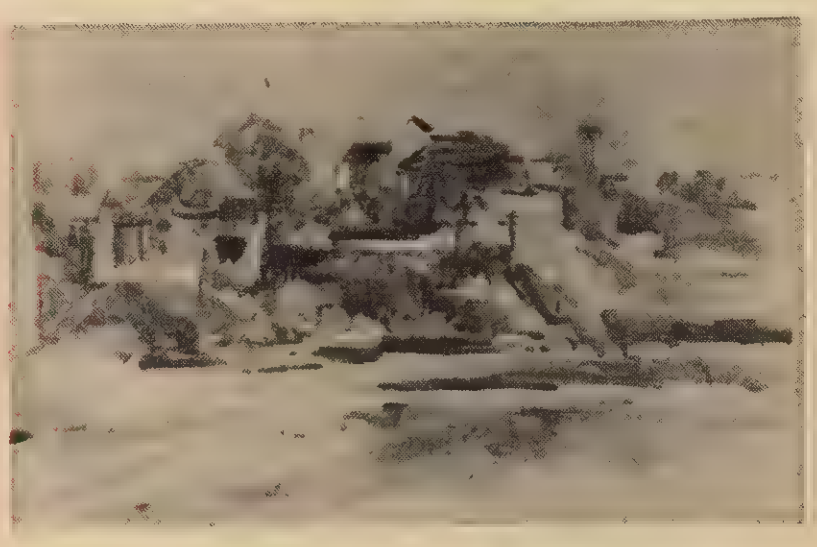

Niște bătrîni, niște singuratici

În satul Suseni, comuna Runcu, județul Gorj, e un cămin de bătrîni. O secție a căminului, cuprinzînd doar bătrîne, e în Dobrița, alt sat al Runcului. Cei 145 de pensionari ai căminului sînt oameni între 65 și 80 de ani, unii mai verzi, alții mai prăbușiți, unii mai veseli (atît cît pot fi de veseli niște bătrîni, singuri pe lume), unii mai sănătoși și mai mîncăcioși (atît cît pot fi niște bătrîni cu gingiile goale), unora încă le place să-și facă de lucru, să facă o treabă, ocupîndu-se de grădina, de stupii, de vița-de-vie sau de pomii căminului, alții, pieriți, pustiiți, absenți, vegetează cu zilele pe niște bănci, în micul dar frumosul parc din incinta stabilimentului, privind cu ochi albi cum trece timpul, ultimul timp al vieții lor. Nu-s deloc un spectacol atrăgător acești bătrîni, izolați într-un țarc care e (și ei, cei 145, o știu) ultimul prag al unor vieți, ultimul loc de petrecere pe acest pămînt. Sigur, ei au aici tot ce le trebuie, dormitoare curate, masă bună, haine calde, televizor și cărți, ziare și reviste, medic și doctorii, arbori și flori, atmosfera nu-i de „azil", e mai degrabă de hotel-sanatoriu. I. Olaru, directorul căminului, îi cunoaște bine pe fiecare, le știe vîrstele, necazurile, capriciile, bețeșugurile, plăcerile (ce pentru cei mai mulți înseamnă un anume fel de mîncare), îi antrenează pe cei care pot și vor în treburile grădinii și ale stupilor, ca să uite că sînt bătrîni, și, zice el, chiar dacă nu-i o fericire să trăiești într-un cămin, pensionarii lui totuși cel puțin nu se simt singuri. Se simt ocrotiți și se simt o familie, ceea ce, pentru niște oameni fără familie, înseamnă mult.

Cei mai mulți, într-adevăr, n-au familii, n-are cine să-i îngrijească (de aceea au și venit aici), dar unii au. Ion Ionescu, pensionar ceferist, în vîrstă de 75 de ani, locatar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grijă, l-au depozitat aici și l-au uitat aici. Nici unul dintre ei, de cînd I. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoile lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară (a fost, mulți ani, activistă, primăriță a comunei Negomir), n-are copii, dar a crescut o fată, o nepoată, a dat-o la carte, i-a făcut și casă în Craiova, după care fata a expediat-o la cămin. Nici I. Ionescu, nici Sevastița Grivei n-au vrut să ne spună numele și adresele celor ce i-au uitat. Nici noi n-am insistat, de durerea durerii lor.

Alții, cei mai mulți, sînt singuri pe lume, unii nici pensii n-au, unii, ca Maria Preda, în vîrstă de 80 de ani, au fost, la viețile lor, servitori sau slugi, l-au slujit pe niște stăpîni care, cînd slugile au îmbătrînit și au ostenit, s-au lepădat de ele. Pe Maria Preda și pe alții ca ea i-a cules de pe drumuri statul. Care le-a dat un acoperiș, o ocrotire și o familie.

În primăvara asta, în curtea căminului s-a plantat scheletul metalic al unei bolți de vița-de-vie. O lungă boltă, o alee de peste o sută de metri, cu viță ce va fi prinsă, cum se zice pe-aici, „în halingă", adică pe cer, de unde-și va revărsa peste oameni umbra, răcoarea, mireasma, fructele. Foarte mulți bătrîni au pus mîna la instalarea bolții, deși, cînd via va intra pe rod, ei, poate, nu vor mai fi. E, în gestul acesta, mai mult decît un imbold ancestral, devenit la românii tradiție, cel care-l face pe bătrînul țăran să sădească un nuc din care nu el se va înfrupta, ci copii și copiii de copii. Cei de-aici n-au făcut-o pentru copii, fiindcă nu-i au sau nu-i mai au, iar în acest țarc al bătrînilor nici n-ar avea ce să caute niște copii, au făcut-o pentru bătrînii ce-i vor urma. Și ni s-a părut simbolic și tulburător acest gest, mărturisind că bătrînii aceștia au căpătat aici, în acest cămin-familie, în acest cămin-ocrotire, sentimentul acela pe care-l rîvnesc, la vîrsta părului alb, atîția oameni, și anume sentimentul că viața lor, chiar și-n clipele ei din urmă, merită a fi folosită, în beneficiul altora.

Ceea ce, mai mult decît condițiile materiale care le sînt oferite — încununînd, de fapt, aceste condiții, exprimîndu-le în major — ni s-a părut emoționant și semnificativ pentru rodul pe care-l dă, la noi, grija față de om, chiar cînd omul acela e un bătrîn, un uitat, un singur.

I. OLTEANU ■

● POȘTA REDACȚIEI

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Dan Dumitra** — Mangalia : În conformitate cu prevederile Ordinului nr. 3 055/1977 al Ministerului Educației și Învățămîntului, studiile absolvenților cu diplomă ai școlilor tehnice de cooperație cu durata de 4 ani, organizate în baza H.C.M. 774/1963, se echivalează cu studii medii de specialitate cu profil economic pentru încadrarea și promovarea în funcție în orice unitate socialistă de stat și cooperatistă ● **Didina Lazăr** — Tulcea : Pentru a deveni educatoare, conform Legii educației și învățămîntului din decembrie 1978, trebuie să fiți absolventă, cu examen de bacalaureat, a unui liceu pedagogic ● **Matei Traian** — Cluj-Napoca : Sîntem informați de către M.E.I. că, întrucît nu se prevăd creșteri ale cifrei de școlarizare față de anii precedenți în domeniul metalurgiei — rețeaua existentă putînd prelua în întregime cifrele planificate — nu se pune deocamdată problema înființării de noi secții, pe lîngă cele existente, în rețeaua instituțiilor de învățămînt superior ● **Dan Dădîrlat, Georgescu Chirilă, Iuliu Laslo, Ionel Mihăileanu, Ioan Munteanu** ș.a. — Sibiu : Nu vi se poate elibera diploma solicitată întrucît școala absolvită de dumneavoastră nu este o școală de maiștri ● **Maria Opriș** — Brașov : La cele două scrisori adresate redacției, răspunsul este acela — deîltfel identic cu cel primit direct de la M.E.I. — că nu mai aveți dreptul să susțineți examenul în cauză.

HORIA PĂTRAȘCU ■

ADMINISTRATIV

● **Niculae Pitulice** — comuna Dudești, Brăila : Nu aveți dreptul la pensie și lot în folosință pentru că nu ați lucrat cel puțin 10 ani în C.A.P. (cu îndeplinirea normelor) și ați părăsit unitatea fără aprobarea adunării generale a membrilor cooperatori. Am fost informați că sînteți pensionar de stat ● **Ioan Pop** — Alexandria : Constituie vechime în muncă și timpul în care o persoană **încadrată în muncă** și-a întrerupt activitatea deoarece a îndeplinit serviciul militar în termen, a fost concentrat sau în prizonierat (art. 20 din Legea 3/1977). Comisia de pensii nu v-a luat în considerare timpul cît ați efectuat stagiul militar pentru că nu erați în activitate ● **Ion Bentz** — București : Cererea dumneavoastră de transfer se va reanaliza de către C.O.M. al I.C.M.P.B. ● **Maria Mitrache** — Urziceni : O.J.T. Prahova a luat următoarele măsuri : a) grupurile organizate vor fi însoțite de un colaborator al biroului de turism pentru a prezența turiștilor istoricul salinei ; b) există un pliant al stațiunii Slănic care se eliberează la Biroul de turism al stațiunii ; c) s-au comandat și urmează a se primi cărți poștale ilustrate cu diverse obiective turistice din județul Prahova și din Slănic ● **Gheorghe Tăbîrcă** — București : Pensionării temporare nu constituie vechime în muncă ● **Augustina Ghiban** — Piatra Neamț : Pensionarii pentru munca depusă și limită de vîrstă, precum și cei de invaliditate gradul I și II, pot obține prin consiliile sau comitetele sindicale numai bilete de tratament balnear.

MARGA NEDELEA ■

JURIDIC

● **Casianu Ecaterina** — București : Pentru părți care au participat la proces — procuratura și Gane Constantin — sentința nu este definitivă atîta timp cît nu li se comunică hotărîrea ● **Maria Daiche** — București : Acțiunea de anulare a actului de căsătorie este obligatorie. Întrucît soțul dv. a plecat de-acasă de foarte mulți ani este nevoie de o simplă cerere adresată instanței ● **Voicu Elena** — Argeș : Moștenitor unic este fiul fiului dv. Cheltuielile de înmormîntare pot fi recuperate pe calea unei acțiuni civile separate ● **Achim Iosif** — Timișoara : Cauza reclamată nu este întemeiată ● **Vasile Drăghici** — Brașov : Sîntem de aceeași părere ; spre deosebire de dv., noi perseverăm ● **Paria Ion** — Gorj : Cauza dv. o puteți rezolva pe plan local, exercitîndu-vă dreptul la audiență ● **M. Ana** — Craiova : Aveți nevoie de un certificat medical și de o hotărîre judecătorească. Cererea dv. este îndreptățită ● **Burcu Alexandru** — Bistrița : Scrisoarea mamei dv. ne înfățișează o realitate cu totul deosebită. Fiindcă sînteți profesor puteți decide și singur între un drept natural (al mamei) și unul dobîndit (al dv.) ● **Bădulescu Ion** — Constanța : La memoriul dv. veți primi răspuns de la Procuratura Generală ● **Preda Georgeta** — Ploiești : Din scrisoarea dv. nu reiese limpede ce doriți. Reveniți cu precizările corespunzătoare. Indicați, de asemenea, ce alte demersuri ați întreprins și unde ● **Moldoveanu Ion** — Roman : Nu dispunem de toate datele pentru a trage o concluzie utilă. Un memoriu complet către Ministerul Justiției v-ar putea ajuta ● **Codrea Petrică** — București : Dreptul la recurs este înscris în lege. Nu aveți nevoie de intervenția noastră ● **Ionescu Ștefan** — București : Sîntem de acord să vedem documentele de care ne scrieți ; vă așteptăm la redacție ● **Tigănoiu Gheorghe** — Brăila : Concluziile certificatului medico-legal coincid cu depozițiile martorei ● **Alexandrina Carp** — Iași : Puteți fi mulțumitoarea tatălui dv. bun chiar dacă purtați numele tatălui vitreg. Depinde de testament ● **Grosu Vasile** — Bacău : Hotărîrea definitivă este temeinică și legală.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

TRIUMFUL TEATRULUI BULANDRA

Marţi, 19 iunie, la orele 12.40 un avion al companiei TAROM a readus la Bucureşti ansamblul Teatrului „L.S. Bulandra" care a efectuat un turneu de trei săptămîni în Statele Unite ale Americii. Ion Caramitru, plutind parcă pe pistă din cauza oboselii şi solicitărilor protocolare, ne-a spus: „Am trăit şi am jucat într-un turneu nemaipomenit. America este o ţară unde teatrul românesc îşi găseşte întotdeauna un public competent şi receptiv. Spre surprinderea noastră, după primele replici, spectatorii de la New Haven, New York sau Washington lăsau alături căştile cu traducere simultană şi ne urmăreau ca şi cum ne-ar fi ghicit gîndurile şi cuvintele. După acest turneu sînt convins că teatrul nostru are mari admiratori în rîndul spectatorilor şi criticilor de specialitate americani". Gina Patrichi a receptionat invitaţia noastră de a-şi destăinui primele impresii publice din turneu după un moment de ezitare şi de meditaţie: „A fost o confruntare dificilă dar necesară. Am avut ocazia să ne verificăm stilul de teatru, şcoala de teatru cu una din cele mai teribile modalităţi de a înţelege arta spectacolului. Şi am învins. Am cucerit aprecierile care se cuvin pentru munca noastră şi a tuturor colegilor actori şi regizori de la noi din ţară. Apoi, m-am convins încă o dată că Liviu Ciulei este recunoscut nu numai ca un mare om de teatru pentru români ci şi pentru americani". Ion Besoiu a coborît treptele avionului oftînd adînc, ca după un rol greu jucat cu sufletul la gură, cu o mare dăruire şi seriozitate: „Succes real. Succes imens. Săli pline. Public cald, generos. Critici severi transformaţi în admiratori. Românii din oraşele pe unde-am trecut ne-au copleşit cu entuziasm, cu mîndrie şi tulburător dor de ţară". Petrică Gheorghiu, în ciuda avatarurilor călătoriei şi dereglărilor de fus orar, păstra încă pe chip bucuria şi lumina frumoasă a spectacolelor extraordinare de peste Ocean: „Imaginaţi-vă că am jucat printre spectatori care nu mai aveau loc în sală şi au invadat scena. Am jucat aproape ca la noi, în sala de la Grădina Icoanei. Am avut impresia că puteam vorbi în orice limbă pentru că oricum am fi fost înţeleşi". Ion Besoiu adaugă: „În turneul acesta pot să spun că am văzut cum cad pur şi simplu barierele lingvistice!" Mariana Mihuţ, care ar fi preferat poate în acele clipe să evite un microinterviu, ne-a răspuns cu o bunăvoinţă marcată de lungul zbor prin lumea teatrului total şi al orelor siderale: „A fost minunat. A fost un turneu tonic din punct de vedere al meseriei, al artei noastre. Ne-am întors cu fruntea sus. Liniştiţi, siguri că ne-am făcut datoria faţă de noi şi faţă de ţară. Stilul nostru de teatru a plăcut foarte tare. Spectacolele noastre au fost gustate şi înţelese exact". Victor Rebengiuc, departe de a fi interpretul grav şi frămîntat de pe scenă, este neum relaxat şi fericit ca orice tată care îşi poate îmbrăţişa copilul năvălit în aeroport cu braţele deschise: „Esenţial este că în ciuda diferenţelor de limbă, de temperament, de caracter, de istorie şi dacă vreţi de fus orar, a existat întotdeauna de-a lungul acestui turneu o punte de comunicare şi de înţelegere între noi şi spectatorii americani. Acest gen de comunicare prin artă s-a dovedit încă o dată universal. Ne-am dus în America să arătăm cu modestie ce ştim să facem, am fost primiţi şi priviţi cu interes şi respect". Clody Berthola încearcă să rememoreze din noianul de amintiri recente pe cea mai reprezentativă: „Românii de acolo au fost atît de emoţionaţi de spectacolele noastre încît la un moment dat, după ultimele replici ale unei reprezentaţii, au cîntat minute în şir „Mulţi ani trăiască!". Irina Petrescu sintetizează în cîteva cuvinte adevărata stare de spirit a trupei: „A fost un turneu obositor dar senzaţional. Cred că am avut fericirea să fac parte din conjunctura artistică cea mai fericită a Teatrului Bulandra". În sfîrşit, reuşim să-l abordăm pe Liviu Ciulei, prim regizor artistic al Teatrului „L.S. Bulandra", liniştit, calm, distins, iradiind mulţumire sufletească şi bucurie pentru reîntoarcerea în ţară la sfîrşitul unui triumf: „Publicul şi mai ales oamenii de specialitate au apreciat la echipa noastră devotamentul cu care facem teatru, pregătirea complexă, intelectuală şi chiar fizică, antrenamentul actorilor pentru astfel de reprezentaţii care-i solicită total, expresivitatea lor. De-a lungul turneului actorii noştri au constituit o trupă cu sarcini foarte diverse, o echipă mobilizată din primul pînă în ultimul moment, dublînd permanent calitatea interpreţilor cu aceea de tehnicieni, ajutînd efectiv la montarea decorului şi chiar la transportarea lui, la reglarea luminilor şi a traducerii la căşti pînă la urmă n-am mai avut prea mare nevoie. Întîlnirea cu spectatorii români din America a fost desigur emoţionantă. Ne-au întîmpinat cu cîntece româneşti şi cu tonsturi tradiţionale, exprimîndu-şi în felul acesta bucuria şi recunoştinţa că o trupă românească vine să demonstreze lumii de acolo şi să amintească valorile artei şi culturii româneşti".

Redăm mai jos cîteva spicuiri din cronicile principalelor cotidiane americane:

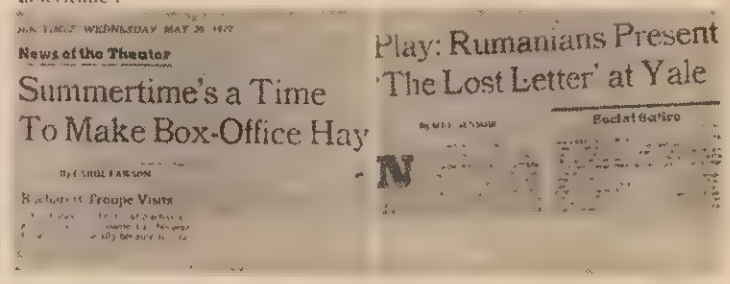
NEW YORK TIMES WEDNESDAY MAY 30 1979

News of the Theater

Summertime's a Time To Make Box-Office Hay

By CAROL LAWSON

Backstage Troupe Visits

Play: Rumanians Present 'The Lost Letter' at Yale

By MEL GUSSOW

Rocket Gallico

N

THE WASHINGTON STAR

„...Publicul american a făcut cunoştinţă cu Ciulei în 1974 cînd a regizat „Leonce şi Lena" la Kreeger. El a transformat piesa — un scenariu slăbuţ de fapt — într-o adevărată demonstraţie de inventivitate. Punerea în scenă de atunci a debordat de înţelepciune. Ciulei realizează lucruri similare şi în „Elisabeta" de Paul Foster.

Personajele lui Foster aparţin unei trupe de actori ambulanţi şi vasta lor saga istorică se reduce la viniete care se caracterizează prin fragilitate, dacă nu chiar prin spontaneitatea improvizaţiei. Ciulei a fost întotdeauna fascinat de aspectul de „jumătate de imagine" a teatrului — iluzie dincolo de realitate, dincolo de iluzie. Aici, cu o îndeminare care lipseşte în „Don Juan", ultima sa creaţie de la Arena Stage, ne amăgeşte cu o iluzie, în mod intenţionat ne dezvăluie trucul, ca să ne amăgească apoi, brusc şi fără efort, cu o altă iluzie.

De această dată el vine cu cîteva momente cu adevărat uluitoare. Pentru a reprezenta Noaptea Sfîntului Bartolomeu, actorii aruncă păpuşi de plastic, unele fără cap, altele fără mîini sau fără picioare, într-un cerc de lumină crudă, iar zgomotul înfundat pe care îl fac este de-a dreptul înspăimîntător. Pentru distrugerea Armadei, actorii dau foc unei flote de bărci din hîrtie care plutesc într-un bazin de apă şi apoi privesc fix cum se înalţă flăcările.

Ceea ce devine şi mai impresionant este totuşi rapiditatea cu care Ciulei îşi imprimă viaţa pe scenă. Este aproape ca şi cum ar întoarce un comutator. „Elisabeta I" poate fi zgomotoasă şi trascibilă la un moment dat, pentru a fi în următorul moment calmă şi impunătoare. Acest spectacol este în permanenţă tumultuos..

Clody Berthola, care poate arăta în acelaşi timp ca o secretară copleşită, ca o prinţesoară timidă, ca o femeie cu spirit foarte pătrunzător sau o zăpăcită, aduce în interpretare multă măiestrie şi, după părerea mea, multă admiraţie. Cămătarul lui Marin Moraru nu s-ar despărţi nici măcar de un bănuţ dar el se lipseşte uşor de cîteva grimase mari de suspiciune şi lăcomie. Majoritatea celorlalţi actori au cîte un rol în sine şi ei interpretează diferiţii cocoşaţi, consilieri, închizători şi magicieni cu o pompă care derivă parţial din Shakespeare, parţial din circ şi parţial din propria lor exuberanţă.

Deşi decorul pentru „Elisabeta I", o simplă scenă cu stinghii, iar accesoriile şi costumele par a fi scoase din pod, ele sînt, în fond, opera unor scenografi sofisticaţi. De fapt, Bulandra este aşa de evident un teatru de prima clasă, încît vizita sa este tragic de scurtă. Totuşi, îi puteţi vedea astă seară la ora 8 cînd vor juca comedia românească „O scrisoare pierdută" de Ion Luca Caragiale, cel mai mare dramaturg al ţării.

Dacă aş fi în locul dumneavoastră, m-aş duce!"

(David Richards)

THE NEW YORK TIMES

„Am văzut spectacolul după piesa lui Caragiale şi acesta a constituit un eveniment de seamă (...) E o reprezentaţie îndelung elaborată (...), care confirmă impresia noastră că prima vizită în America a Teatrului Bulandra reprezintă evident o împrejurare sărbătorească".

(Mel Gussow)

Eveniment cultural

Vocaţia frumosului simfonic

În marea lume a culturii, între marginile sublimului sau ale utilului, ale imponderabilului sau ale necesarului, muzica trăieşte o existenţă sub semnul aceleiaşi încrîncenări pe care o trăieşte viaţa de zi cu zi. A năzui surprinderea deopotrivă a simbolului şi a cotidianului sînt mobiluri, finaluri şi arme ale culturii. Muzica, cea mai (aparent) abstractă artă, devine azi cea mai aproape de perceperea spontană. Şi nu este de mirare că alături de literatură, pictură şi coregrafie ţine pasul cu viaţa, uneori devansînd-o vizionar. Şi stimulator.

Vocaţia frumosului este, în fond, şansa muzicii. În această uriaşă retortă în care lumea noastră interioară se topeşte devenind universală, muzica — dacă este bine făcută — ocupă o zonă incredibil de mare, oarecum între lucriditatea gîndirii abstracte, matematice, şi inexplicabilul inefabil **dor**. Pentru că muzica este **dorul** de perfecţiune iar perfecţiunea **dorul** frumosului.

Aceste mult prea lungi reflecţii, sincere dar nescuzabile pentru neîndeminarea argumentării, mi-au fost declanşate de un simplu concert. Simplu pentru că a fost un concert pur şi simplu, ca atîtea altele, de excepţie prin cota interpretativă la care s-a ridicat. Uneori trăieşte un sentiment de frustrare, că nu pot opera cu uneltele chirurgului sau ale matematicianului, ci cu simple cuvinte, cu multiple sensuri interpretabile. Ce poţi spune despre un concert? Cînd a avut loc, cine a cîntat, cum! Voi încerca. Recent, sub veşnic tînăra cupolă a Ateneului, Filarmonica din Cluj-Napoca dirijată de Emil Simon, corul pregătit de Florentin Mihăilescu şi solistul Ştefan Ruha au susţinut un concert de muzică românească. În program, lucrări de Cuteanu şi Toduţă. Un anunţ ca oricare altele. Au loc atîtea concerte zilnic încît... Să începem cu uritul pentru a ajunge la vocaţia frumosului. În sală, cel mult 100 de persoane! Ce să facem ca să avem un public pe jumătatea celui de la Sala polivalentă cînd organizează un concert poetul Adrian Păunescu? Sînt sigur că veţi fi de acord cu mine cînd afirm că Mozart, Beethoven, Schumann, Enescu ş.a. merită o soartă mai bună.

Eugen Cuteanu, cu al său concert pentru vioară şi orchestră, impecabil interpretat de Ştefan Ruha, avea oarecum şansă într-o companie să-i zicem tradiţională. Dar, deşi impecabil interpretat de Ştefan Ruha, concertul nu depăşeşte o fază rutinară. Repet, execuţia a fost perfectă. Degeaba.

Scriind despre un concert ne referim în primul rînd la interpretare, la realizarea sonoră a partiturii. Emil Simon, dirijorul român despre care se vorbeşte mai puţin la noi decît în alte părţi, concepe, structurează, instruieşte şi conduce (deci **munca şi arta**) un ansamblu de excepţie. Recent întors dintr-un turneu de concerte pe alte meridiane, doar cu trei repetiţii Emil Simon se prezintă în Bucureşti cu o memorabilă interpretare a oratoriului „Pe urmele lui Horia" de Sigismund Toduţă. Alături de orchestră, cor şi cei trei solişti (Ioan Micu, Iulian Jurja şi Mircea Moisa), Emil Simon ne-a relevat adevăratele potenţe ale unei muzici smulse din substanţa primară a ideii de romantism. Ce este, de fapt, Horia? O năzuinţă spre frumos şi adevăr, spre dreptate şi cinstea dreptăţii. Sigismund Toduţă reuşeşte un opus de mare reculegere, un imn închinat mai curînd martiriului decît luptei, o pagină de recviem, nu de slavă. Cu o ştiinţă de mare maestru, Emil Simion construieşte o arhitectură demnă de cea mai superbă catedrală imaginară posibilă a cuprinde în liniile ei profilul unui mare român.

Mînă şi gest sigure, dozaj perfect, acurateţe, detaliu şi întreg au fost la Emil Simon argumente dirijorale pentru punerea în sunet a unei pagini despre care vom mai vorbi. Orchestra Filarmonicii din Cluj-Napoca se situează astăzi la un nivel internaţional demn de invidiat. Noi avem astăzi pictori, scriitori şi compozitori cum multe ţări cu zdrobitoare tradiţie nu au. Avem şi tineri care spulberă prejudecăţi şi cuceresc locuri superioare la orice concurs. Aceşti tineri cîntă în orchestre. Avem orchestre bune (recent, Filarmonica Oltenia din Craiova, sub bagheta lui Theodor Costin, a cîntat admirabil la Ateneu), alcătuite din aceşti minunaţi copii. Filarmonica clujeană are ritmic o precizie de metronom melodic, o acurateţe impecabilă, supleţe şi sensibilitate. Are căldura meridională şi perfecţiunea rece a nordicilor. Au fost momente în care, transpus, puteai, închizînd ochii, să vezi catedrala lui Gaudi din Barcelona sau albastrul Voroneţului. Adjectivele, superlativele sînt mărunte cînd rămînem mici în faţa actului creaţiei. Fluiditatea viorilor, virilitatea suflătorilor de alamă, perfecţiunea suflătorilor de lemne şi a percuţiei au transformat un obişnuit concert într-un act creator, într-un adevărat eveniment. Este arta pe care uneori o atingi şi nu-ţi dai seama, alteori o surprinzi şi rămîi mut. Atunci începe frumosul.

MIHAI MOLDOVAN ■

• CAP LIMPEDE

CARTE

Apariţia într-o carte a traducerii unor pagini din jurnalul Marthei Bibescu, scris în limba franceză, reprezintă un adevărat eveniment editorial. Concură la acest calificativ mai multe elemente. Vom numi cîteva. Dar mai întîi să salutăm aşa cum se cuvine — din toată inima, deci — iniţiativa de a ne dărui acest **Jurnal politic, ianuarie 1939 — ianuarie 1941** (Editura politică) a doi eminenţi oameni de condei, Cristian Popişteanu şi Nicolae Minei, care semnează odată cu traducerea şi un substanţial studiu introductiv.

Autoarea jurnalului — „scriitoarea română de limbă franceză sau scriitoarea franceză de origine română" — s-a aflat mereu în miezul cotidian al istoriei, căreia i-a fost şi martoră şi participantă. De aici şi excepţionalul caracter documentar al notaţiilor sale, în care nu e vorba de dezvăluirea unor niscaiva culise mai mult sau mai puţin derizorii, ci de punerea în adevărata lor lumină a unor împrejurări majore, cruciale. Martha Bibescu a observat mersul istoriei şi a acţionat în sens istoric cu o luciditate nu prea des întîlnită la componenţii clasei din care făcea parte. Oameni şi împrejurări, cînd cad în raza penetrantă a ochiului ei scrutător, îşi descoperă adevărata şi ultima lor realitate. „Premoniţia" multor notaţii nu e ieşită de cine ştie ce dar supranatural, ea e rezultatul firesc al încordatei lucidităţi cu care Martha Bibescu străbate pînă în cele mai intime straturi aic realităţii. Ea, printre atîtea date istorice, a văzut şi prevăzut cu intensitate pericolele compromisurilor cu politica hitleristă, primejdiile şi urmările devastruoase ale atitudinii conciliatorilor. Martha Bibescu a urît din toată fiinţa ei excrescenţa autohtonă a fascismului: legionarismul. Notează autoarea la 30 octombrie 1940 imprecatoriu: „Afurisenia şi toate blestemele vor cădea pe capul „verzilor" care sînt la cîrma ţării. Aşa va fi, nu încape îndoială!" Adîncă, organică ei ură împotriva fenomenului legionar e consecinţa unui alt sentiment care îi stăpîneşte tutelar întreaga ei viaţă. Şi anume, dragostea de ţară, de poporul a cărui fiică se simte în permanenţă. Cu luciditatea-i caracteristică, ea identifică mişcarea legionară cu însuşi morbul distrugerii fiinţei poporului român, cu întrarea ţării în sclavia hitlerismului acaparator...

Harul scriitorului de talent e vizibil chiar şi în aceste notaţii scrise nu cu destinaţie estetică. În conturarea multor situaţii, în schiţarea a nu puţine portrete de oameni intraţi în istorie, autenticul trăieşte în bună vecinătate cu arta.

TRAIAN STOICA ■

La Teatrul Giulești continuă cu succes reprezentația cu piesa lui Stanislav Stratiev **Haina cu două fețe**, în care sînt prezenți doi actori de o mare înzestrare: Sebastian Papaiani și Mihail Stan. În numărul anterior al revistei noastre am afirmat că Sebastian Papaiani nu a fost distribuit în rolul cel mai nimerit pentru el. Dealtfel, lui Sebastian Papaiani i se încredințase anterior un alt rol în această piesă pe care îl pregătise, după cum susțin oameni de specialitate, magistral, iar în ultimul moment a trebuit să intruchipeze un alt personaj. În mod firesc, acomodarea cu noul rol a cerut un răgaz, pe care, iată, Sebastian Papaiani, actor cu deosebite calități actoricești, l-a folosit din plin, astfel încît în spectacolele de acum el apare în fața publicului la valoarea sa adevărată, așa cum ne-a obișnuit întotdeauna.

Vorbiți și scrieți românește

Fortuit nu înseamnă forțat ci întîmplător!

Foarte necesare, foarte comode, foarte mult vehiculate, neologismele pot constitui capcane în care nu puțini dintre cei ce se mulțumesc să le manevreze fără a le înțelege exact pot cădea. Adesea lezind atît calitatea limbii noastre, cît și demnitatea lor proprie.

În plin centru al Bucureștiului, un afiș cu litere de-o șchioapă invită publicul să **vervesească o masă gustoasă într-un mediu ambiant.** Cu expresia nefericită a **servi masa**, care obligă orice înfometat să se transforme în ospătar, ne-am întîlnit nu o dată, dar tot nu ne-am putut resemna. În schimb **ambiant**, care înseamnă, cum se știe, **înconjurător**, folosit aici în accepția de **plăcut**, este o surpriză; să fie vorba de o apropiere cu **imbietor** sau, pur și simplu, de confuzia cu **agreabil?**

Mie, fructele îmi cauzează, se nude frecvent în conversațiile despre sănătate; dar ce anume provoacă ele (căci a **cauza** nu înseamnă altceva decît a **provoca**, precum se vede ușor din substantivul **cauză**) nu ni se mai spune. Prin omisiunea complementului (**dureri, tulburări** etc.) verbul capătă alt sens, pe care însă îl exprimau perfect a **dăuna**, a **face rău**. De ce este nevoie ca o pretiozitate, incorectă pe deasupra, să ia locul unei exprimări fără cusur? Apropierea formală a unor neologisme duce frecvent la confuzii, dar desigur ea nu poate fi o scuză a lor. Într-o dezbatere publică cineva pretindea că **nu poate corobora cu oamenii din colectivul său.** Evident, voia să spună **colabora** și tot atît de evident ignora sensul verbului a **corobora: a întări, a sprijini.** Se poate auzi vorbindu-se despre **practici învederate**, cu sensul de **intrate în uz**; aici **învederat** (însemnînd **vădit**) apare fără justificare în locul lui **înveterat = înrădăcinat** care reproduce latinescul **inveteratus**, derivat din **vetus = vechi, bătrîn.** Așadar, corect: **practici înveterate.**

Cine vorbește despre **probleme specioase** înțelegînd prin aceasta **probleme speciale** sare foarte departe de gîndul său, căci spune, în fapt, **probleme înșelătoare.**

Fortuit, prin acea asociere spontană numită de lingviști **edimologie populară**, a fost pus în legătură cu **forță** și investit cu un sens fals: **cu forță**, cînd de fapt el reproduce adjectivul latin **fortuitus = întîmplător**, derivat din **fors = soartă**, și și-a păstrat nealterat înțelesul.

GABRIELA CREȚIA ■

Cronica literară

Romul Munteanu: „Jurnal de cărți" (II)

Formula jurnalului de cărți, preferată acum și de Romul Munteanu, își are avantajele ei. Criticul poate traversa mai toate sferele creației fără să subordoneze materia volumului unei idei critice abstracte. Conținutul cărții, destul de variat (scriitori străini și români : poeți, prozatori, dramaturgi, critici și filosofi), impresionează poate mai puțin ca metodă, spune însă destul despre biografia intelectuală a criticului. Chiar actul critic nu se finalizează într-o utopie cu caracter de sinteză. O carte de critică uneori, clasificînd excesiv și mai ales dînd etichete cu orice preț, sfîrșește prin a deveni rapid un inventar de prejudecăți. Jurnalul, oricît de fragmentar și de capricios, te obligă să scrii despre cărți ca despre propria ta viață. Aparent criticul are de ales între rigoarea interpretării și hedonismul lecturii. Dar a citi bine o carte (îl invocă autorul pe Emile Faguet) înseamnă a mai gîndi despre ea ceva în plus. Romul Munteanu, avem impresia, gîndește întotdeauna opera în context : un context al ideilor de largă circulație din critica europeană de azi, la care se adaugă propria reverie spirituală. Demonstrează într-un fel că și criticul, de carte românească și universală, poate deveni o conștiință a lumii. Îndemnul e de a fi mereu în spiritul veacului. Am reținut din articolele de program tooretic din primele pagini pe acelea despre pedagogia și funcționalitatea literaturii. Scopul unei astfel de critici nu e să epuizeze inefabilul textual, ci să pună opera în relație cu viața și publicul. Nu știm dacă își învinge pînă la urmă tentația de a scrie despre unele cărți ca „despre niște amintiri", cum mărturisea la început. Poate că și cărțile trăiesc mai just și mai adevărat în amintire — care decantează. Deși comentează mai mult opere, autorul evocă uneori profiluri interesante, care se reține. De obicei ideile și mărturiile biografice nu se substituie însă cărții analizate. Criticul știe că în literatură singurul mit care interesează e mitul literaturii însăși. El scrie despre orice cu o simpatie intelectuală care distanțează. În discurs îmbină dicția elegantă, memorabilă cu o anumită retorică a clișeului revelator, numit cu un termen de împrumut „etimon spiritual". Textul critic se remarcă în primul rînd prin limpezime. O astfel de critică e tranzitivă prin litera și materia ei. Tonul e direct, protocolar dar nedisimulativ, iar aprecierile de valoare nu se fac niciodată cu jumătăți de măsură. Francheța judecății critice merge pînă aproape de minimalizare : „Dacă Alain Bosquet s-ar fi născut la Buzău, ar fi fost un poet buzoian cu puține apariții în revistele Capitalei. El este însă poetul născut într-o mare arie de cultură, unde poezia franceză actuală l-a anulat, deși este și ea de multă vreme atinsă de morbul banalității. Cuvintele nu sînt inocente, cu ele nu se poate face orice și mai ales nu se poate face întotdeauna poezie". Desigur, însemnări ca acestea își au tîlcul lor. Cel mai adesea studiile universaliste păcătuiesc prin exces de semnificare. Dimpotrivă, comentariile lui Romul Munteanu conving prin soliditatea argumentelor ; se ajunge la textul propriu-zis pornind, cu unele mici excepții, de la programul estetic al artistului. Luciditatea actului de creație în lirica modernă e astfel bine pusă în lumină. Evident, poemele lui Gottfried Benn și Ezra Pound nu pot spune mai mult decît au vrut să spună poeții înșiși. Sau chiar dacă spun, aceasta e deocamdată mai puțin important. Operele unor astfel de scriitori trebuie cunoscute mai întîi în litera lor ; e vorba de un cod și de un limbaj intraductibile. Criticul, fără să țină neapărat să strălucească (pe seama altora), se limitează îndeobște la o expunere minuțioasă și temeinică, punînd însă destulă acuratețe în extragerea ideilor esențiale dintr-o masă aproape amorfă de informație. O sensibilitate acută manifestă pentru fenomenele de avangardă și experiment literar : poezia ca montaj (Jandl, Augusto de Campos, Jacques Roubaud) sau romanul experimental (Arno Schmidt, Philipe Sollers, Michel Butor, Alain Robbe-Grillet, Le Clézio — dar mai ales Maurice Roche cu romanele **Compact** și **Codex**). Se înțelege, exagerările în această direcție i se par criticului un semn de criză, opera devine un document al alienării umane. Nu lipsesc nici exemplele de recuperare (Menelaos Ludemis, Milli Gregu, poeți luxemburghezi ș.a.). Calitățile paginii critice rămîn însă intacte : receptare calmă a valorilor și bun-gust. Un studiu de profunzime și subtilă ideație îi dedică lui Blaise Pascal. Nu face o simplă incursiune comparatistă și nici nu reduce convențional filosofia la cîteva abstracte logice ; mai degrabă o deschide spre lume și viață. A fi în dezacord aproape total cu marele gînditor și a nu-l arunca totuși în neant este — credem — un indiciu de maturitate filosofică. E posibilă deci o critică a ideilor în care atitudinea să nu degradeze substanța.

Despre orizontul universalist al criticii lui Romul Munteanu este inutil să mai discutăm. De semnalat numai că în acest context literatura română de azi își află locul ei firesc. Mircea Dinescu e prezentat ca un poet european. Criticul e consecvent aici cu idei teoretice enunțate anterior și în ce ne privește, admirăm consecventa la fel de mult ca adevărul însuși. Dealtfel, nu punctele de vedere ne lipsesc în critica noastră, ci indeosebi perspectiva. Un eseu despre romanul contemporan descrie categorii, stiluri și autori pe mai vechiul criteriu al sincronizării, operînd cu două din conceptele lui Pierre de Boisdeffre : „roman-histoire" și „roman-recherche". Cine a urmărit cu atenție publicistica lui Romul Munteanu le va fi întîlnit și pînă acum.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE ●

MUZICĂ

● Miercuri, 6 iunie, zi de operă la Cluj-Napoca : „Tosca". În fața unei săli numai pe sfert ocupate s-a desfășurat un spectacol ofilit. Nu de zăduful de-afară, ci poate de vechime sau de plictis. ● Să trecem, mi-am zis, peste stîngăciile răposaților librețiști Illica și Giacosa, să ne lăsăm încîntați de minunile melodice ale lui Giacomo Puccini și să vedem ce oferă publicului, în acest canicular început de vară și sfîrșit de stagiune, orchestra și cîteva din vocile fruntașe ale Operei Române de pe Someș. ● Ce i s-a oferit în acea seară admirabilului public clujean ? Să recunoaștem de la început : nu prea mult. ● În primul rînd, defectuoasa dozare a sonorităților. Orchestra sună prea tare, fie acoperind glasurile soliștilor, fie obligîndu-i la eforturi, de intensitate bune cel mult pentru stilul „urlatore" din „muzica leggera" contemporană, dar alterînd armoniile pline de dulceață ale partiturii pucciniene. ● Dovada am avut-o în actul II, cînd acompaniamentul domolit pentru scurtă vreme i-a dat posibilitate talentatei soprane Margareta Rădulescu să ne încînte cu monologul ce-o face de neuitat pe fermecătoarea și nefericita Tosca. ● Tenorului Ion Lazăr, în Cavaradossi, îi găsim merite mai cu seamă actoricești în realizarea rolului. ● În mod cu totul deosebit trebuie notată frumusețea execuției corale (maestru de cor Emil Maxim). Poate singurele momente fără cusur ale unui spectacol, în general, mediocru. ● Să fie oare o confirmare a crizei de care — spun gurile rele, multe guri rele — suferă opera clujeană, ca urmare a permanentei migrații a talentelor spre alte opere ? Poate.

MIRCEA FODOREANU ■

TEATRU

Matei Gheorghiu — Lapalta Luigi, Chiril Economu — Bocca Libero. Din cînd în cînd intervine în convorbirea lor și Ambra — **Raluca Zamfirescu.** Așa ajung să fie **Trei pe o bancă.** Trei actori care și-au făcut cinstit munca. Cinstit față de artă ; cinstit față de realitățile oamenilor, ale vieții, ale existenței contemporane : ceea ce e foarte greu. De fapt, cei trei nu fac altceva decît, într-o istorie firească, c-un grai firesc, să fie firești. Ca-n viață. Pe scenă, ca-n viață : banală faptă pe stradă, rară faptă în artă. Cît talent temperat, cîtă conștiință, cît bun-simț pur și simplu omenesc !

Numai din trei fotografii cît trei pereți, un snop

de crengi aranjate cu rafinament, o folie în anume fel vopsită pe podele și, bineînțeles, o bancă, scenograful **Mihai Tofan** a creat un univers pentru o lume și o dramă. E locul să fie revelată contribuția de atmosferă a sălii-atelier : podul la vedere al scenei întregește realismul spectacolului ; băncile — nu fotolii comode, ci bănci-bănci — te fac, pe tine spectator, să te simți stînd, în continuare, la rînd, pe banca aspră a celor trei.

Ilustrația muzicală a lui **Dumitru Stepanov** — acorduri discrete pe clapele unui pian — are și meritul de a nu fi explicativă, ci aproape ambiguă. Efectul e o senzație de incertitudine. Adică exact ce trebuia.

Regizoarea **Lia Niculescu** a știut că o piesă în care tot discută doi oameni, cei mult trei, se cheamă piesă de actori și, deci, că alegerea lor e lucrul cel mai important. Ei bine, a făcut o alegere bună. Și-a mai făcut ceva bun : i-a ajutat să-și creeze compozițiile cu minuție, cu legătură între ele și realism.

Dar, sînt sigur !, și **Aldo Nicolaj** — autorul acestei excelente piese —, și Chiril Economu, și Matei Gheorghiu, și Raluca Zamfirescu, și Lia Niculescu, și Mihai Tofan, toți acești oameni ai unei profunde arte scenice, dincolo de adevărurile cutremurătoare pe care le spun despre asprimile iernii oamenilor, s-au adresat celor încă neîntrați în iarnă, au mobilizat toate puterile artei teatrale pentru a-i obliga să priceapă și să nu uite că, pentru a face față bătrîneții e nevoie de înțelepciune dar și de înțelegere, de solidaritate între oamenii celor patru anotimpuri.

Echipa **Națională**lului **bucurestean** are spectatori care aplaudă, ciudat, cu ascultare în mare tăcere, cu lacrimi și priviri meditative. Înseamnă că mesajul e legat de viață și-i transmis cîngător. Rostul artei e rotund împlinit.

NELU IONESCU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (67)

Note răzlețe

1.

Noaptea, la Mérida, îmi răsfoiesc jurnalul. Recitesc din el la întîmplare și descopăr că mi se rătăciseră cîteva pagini. Trebuie să le transcriu aici. Și mi se pare curios, acum, aproape de sfîrșitul călătoriei, să mă regăsesc pentru o clipă la începutul ei.

*

Peste puțin timp vom ateriza la Amsterdam. Mă gîndesc cu oarecare detașare la cele trei accidente de avion pe care le-am avut. Ciudat. Mi-e mai ușor de ideea zborului decît să stau ca acum într-un avion care se zvîrcolește uneori în ceața lăptoasă ca și cum s-ar fi atins de ceva gelatinos. De unde se vede, totuși, cît de atașați pămîntului rămînem, oricît am vorbi de Icar. Ne putem construi aripi, dar sufletele ne vor aparține totdeauna acelui pămînt pe care-l zărești fragmentar jos, acoperit de o ceață promiscuă, punctat de păduri însingurate.

Plouă. Această atmosferă bacovlană convine, cred, Amsterdamului. Bănuiesc orașul plin de statui reci, de bronz coclit. Severitatea zidurilor trebuie să fie mai puțin tăioasă acum, iar în vîntul umed poți desena cu degetul siluetele bătrînilor lui Rembrandt sau o moară de vînt, de felul celor din tablourile lui Ruisdael. Dacă mai există asemenea mori de vînt, ele se învîrt acum, probabil, fără să macine nimic. Unul dintre puținele lucruri gratuite pe care și le permite lumea de azi; în care cîți or vrea să „regreseze spre Grecia"? Mă întreb în ce măsură canalele din Amsterdam sugerează, ca la Stockholm, o Veneție a nordului. De fapt, sînt atîtea „Veneții" încît m-am plictisit să aud această comparație facilă, a cărei justificare trebuie să fie pur scenografică. Într-adevăr, ce legătură poate exista între un oraș romantic, bolnav de trecut, cum e Veneția, și aceste orașe pe care le bănuim solide și corecte, pedante și carteziene?

Umbra lui Rembrandt mai rătăcește, poate, pe străzile din Amsterdam, amestecîndu-se cu ultimele tipuri de automobile. Sau, poate, numai imaginația mea vrea așa. În realitate, Amsterdamul își va fi amintind de bătrînii acestui pictor numai în muzeu. Pe stradă nimeni n-are timp de tăcere, de meditație. Toată lumea se grăbește. Sirenele sună în port, mașinile claxonează, pe aeroport avioanele vin și pleacă, în vreme ce nu foarte departe Rembrandt e probabil din ce în ce mai singur în autoportrete, ca un înțelept inutil, căci nimeni nu mai vrea să ceară sfaturi unui înțelept care nu s-a priceput să dea locul cuvenit gloriei și succesului... Aterizăm. Nici gînd să văd **Rondul de noapte**. Peste o oră vom pleca. Machiavelli considera așteptarea o tortură și se pare că ne-am hotărît să-i dăm în sfîrșit dreptate. Iată, se adună în urma mea un număr mare de hoteluri uitate, prin care am dormit, gări și aeroporturi din care nu mi-au rămas, din cele mai multe, decît un gust de fum, de soare sau de ceață, o culoare sau nici atît. Dar ce rost au toate acestea? Să exclam și eu cu vorbele puse de Matei Caragiale ca motto la unul din capitolele „Craiovei...": **C'est une belle chose, mon ami, que les voyages...**

▪

Zburăm peste oceanul pe care l-au traversat cîndva „căutătorii de aur". Și-mi aduc aminte că am vrut odată să scriu un eseu despre o nedreptate, mi se pare mie, din istoria culturii. Poate greșesc și merg prea departe afirmînd că Renașterea este o oboseală luminoasă a Evului mediu dar, oricum, sînt convins că, împotriva judecăților curente care reduc Evul de mijloc la tenebre, în unele privințe atunci s-a îndrăznit mai mult. Săgeata gotică e semnul unui spirit care tinde direct absolutul, în timp ce, mai înțeleaptă, mai practică, Renașterea a preferat să descopere pămîntul. În Evul mediu, omul a visat să obțină aurul creîndu-l. Mai tîrziu, el s-a consolat să-l găsească. Oricîte zîmbete ne-ar stîrni regia ocultă din jurul retortelor ce fierbeau inutil, putem vorbi doar de amăgire, nu de prăzi și omoruri. Și nu le putem contesta alchimiștilor o îndrăzneală de care aventurierul gata să impușe pentru o pepită de aur va rîde. Neobținînd nimic, ei vroiau totul. Cu mîinile goale, vorbeau de piatra filosofală. Dar săgețile catedralelor gotice au rămas dezolate în văzduh. Atunci au început să fie pregătite corăbii care să ajungă la îndepărtatele **terrae incognitae**. Săgeata gotică a devenit catarg de corabie. Alchimiștii au cedat locul lui Columb. Acum omul nu se mai amăgea că ar fi în stare să creeze aur. Mai realist decît cei ce se îmbătoseră cu iluzia că-l vor crea ei înșiși, era pregătit să-l smulgă din mîinile celor care-l aveau. Căci aventurierii aurului nu mai erau interesați de piatra filosofală, ci de imediat. Ei nu se mai complicau cu problemele eternității cîtă vreme existau ispite tangibile. De aceea spaniolii n-au dat nici o atenție piramidelor în Mexic. În schimb, tezaurul lui Moctezuma a devenit repede o legendă și o obsesie.

▪

Despre americani am aflat mai mult din acest episod povestit de biografii lui Daumier decît de trecerea mea prin New York într-o zi, Daubigny care îi cunoștea jena financiară, i-a anunțat vizita unui colecționar american precizîndu-i că acesta nu se interesa decît de pînzele care costau scump. Cîteva zile după aceea, americanul a venit la Daumier în atelier și arătîndu-i o mare pînză l-a întrebat:

– Cît?

Pictorul a îndrăznit încurcat.

– Cinci mii de franci.

– Cumpăr. Și celălalt?

De data aceasta, se zice, pe Daumier l-a părăsit curajul.

– Șase sute de franci.

– Nu cumpăr, a replicat americanul.

OCTAVIAN PALER ■

„A te sprijini pe propriul tău pămînt"

Versul poetului Nichita Stănescu, plin de adînci înțelesuri, îmi încheagă gîndul spre creația noastră populară.

Atingînd culmile perfecției, exprimînd în modul cel mai convingător sufletul poporului — în toată complexitatea — arta populară trebuie ferită de trecătoarele mode la baza cărora stă snobismul. Forța, vigoarea ei puternică, constă tocmai în marea calitate de a se fi menținut, transformat și dezvoltat din propria-i rădăcină. Fără a recurge la altoiuri străine.

Cîntecul nostru popular s-a „sprijinit" pe propriul său geniu creator.

Diferitele interferențe, puncte comune între folclorul nostru și cel al naționalităților conlocuitoare sau al popoarelor vecine s-au produs **pe nesimțite**, datorită condițiilor socio-economice asemănătoare, schimburilor firești între cei cu aceleași aspirații ș.a.m.d.

Pornind de la aceste considerente, prezența unei critici constructive în domeniul sus-zișelor manifestări spirituale este imperios necesară.

O critică hotărîtă, avînd sarcina de a veghea și a arăta eventualele greșeli ce se strecoară cînd se pierde din vedere împrejurarea că **arta populară trebuie să se sprijine mereu pe ea însăși, pe propriile ei forțe, pe „propriul său pămînt"**. Prin pămîntul propriu trebuie să se înțeleagă și necontenit arătată deosebirea de concept dintre arta populară și cea cultă, fiecare conducîndu-se după legi proprii ce nu trebuie confundate.

Perenitatea cîntecului popular românesc se datorește tocmai faptului că el s-a născut și s-a dezvoltat pe baza unor severe legi nescrise. A împrumuta sau a transmite folclorului anumite concepte caracteristice esteticii artei cultе înseamnă a comite greșeli neiertate.

Experiența ne-a dovedit și ne dovedește că prin asemenea procedee se ajunge la încropirea unor produse neartistice, lipsite de profunzime, hibride înfățișări care pînă la urmă nu fac decît să polueze arta populară.

Prezentată în toată puritatea ei, arta noastră populară, cîntecul, jocul s-au impus dobîndind superlative aprecieri.

Armate de savanți își storc creierul spre a înțelege tainele vieții, ale organismului omenesc. Pe măsură ce știința se îmbogățește, semnele de întrebare se înmulțesc și ele.

Unii dintre învățații noștri, care se ocupă cu studierea muzicii populare, trudesc spre a cuprinde în adîncime fenomenele legate de viața cîntecului românesc. Savanții la care mă gîndesc constată și ei că pe măsură ce adevărurile ies la iveală și întrebările cu privire la tainele ce asigură perenitatea muzicii noastre populare, se înmulțesc la rîndul lor. Este vorba de oameni înzestrați ale căror lucrări (încă nepublicate) sînt fructul cercetărilor pe teren făcute de-a lungul vieții lor. Este greu de imaginat răbdarea, priceperea, dăruirea, pasiunea reclamată de această nobilă preocupare.

Mii și mii de melodii sînt orînduite, clasate, grade de rudenie sînt stabilite în urma nenumăratelor analize, comparații etc., etc. Cu cît studiile se adîncesc, înaintează, cu atît se desprinde **ordinea perfectă care domină această lume de miraj a cîntecului nostru popular.**

Continuînd munca marilor noștri înaintași, deschizători de drumuri, D.G. Kiriac, Constantin N. Brăiloiu, G. Breazul, cercetătorii folclorului nostru muzical știu și înțeleg adevărurile care puse în slujba uriașei mișcări de amatori din țara noastră vor contribui la consolidarea și înflorirea patrimoniului artistic al țării.

În felul acesta, cuprinzătoarea poruncă implicită în versul lui Nichita Stănescu **„A te sprijini pe propriul tău pămînt"** își va găsi înfăptuirea și pe făgașul muzicii populare, atît de dragă nouă.

HARI BRAUNER ■

Ce profețim, ce profesăm

Bucuria muncii

Adevărata finală, reprezentativă sub aspect calitativ pentru întreaga noastră mișcare artistică, etapa interjudețeană a Festivalului național „Cîntarea României" ce a reunit, la Reșița, Oțelu Roșu și Băile Herculane, formații artistice fruntașe din județele Hunedoara, Caraș-Severin și Timiș, s-a constituit și într-o elocventă manifestare politică prin realitățile sociale pe care le-a relevat. Greu de ales-tut, ca expresivitate și pregnanță, oricît de bun minuitor ai fi al condeiului, penelului sau daltei, un tablou mai impresionant al spiritualității revoluționare a oamenilor muncii de toate profesiile, ca acela oferit de întrecerile artistice atît în ce-i privește pe protagoniștii scenei cît și pe admiratorii și susținătorii lor din sală. Niciunde parcă, precum la aceste centre de concurs, nu ți s-a impus cu atîta fervoare sentimentul că mascle însele au făcut din crearea noii culturi o cauză a lor de fiecare zi, multe din spectacolele la care am fost martori înscrîndu-se ca substanță de idei, ca încărcătură de viață și ca măiestrie sub semnul marii arte. Producătorii acestor opere veneau cu adevărat din miezul cel mai fierbinte al muncii creatoare de valori, încît parcă despre manifestările de aici ar fi spus tovarășul Nicolae Ceaușescu vizionarele cuvinte: **„O adevărată „Cîntare a României" nu poate fi concepută și înțeleasă fără tumultul abatajelor din mine, al furnalelor, laminoarelor, utilajelor grele, fără freamătul muncii din industria electronică, din industria ușoară sau alimentară. De asemenea, nu poate fi concepută o adevărată „Cîntare a României" fără zumzetul tractoarelor și al mașinilor grele, fără munca entuziastă a muncitorilor și țăranilor. Acesta este adevăratul sens a ceea ce dorim să fie festivalul „Cîntarea României", festivalul muncii, al creației, adăugînd la aceasta și bucuria exprimată în muzică, în dans, în creația literar-artistică!"** Printre formațiile mesagere ale artei din Valea Jiului, cîștigătoare dealtfel a nu mai puțin de șase premii I, s-au numărat celebra fanfară minerească, interpretă fără egal, între alte piese de răsunet, a melodiei „Luminile adîncurilor", precum și corul bărbătesc al minerilor din Petrila intitulat, nu întîmplător, „Freamătul adîncului".

Hunedoara, vatra în care se călesc de cîteva decenii, într-un fremătător climat comunist, oțelul-metal și oțelul-om, nu și-a dezmințit această vocație și piesa cu care s-a prezentat teatrul său popular în concurs, „Gheorghiță" de Paul Everac, a avut în centrul ei tocmai formarea unui tînăr muncitor în procesul înnoitor al muncii. Pe însuși autorul piesei, ca și pe alți specialiști din juriu, i-a uimit deopotrivă viziunea scenică foarte sugestivă, naturaletea interpretării, ritmul alert al mișcării dramatice, fapt cu atît mai surprinzător cu cît știau că întreaga echipă, de la regizor la ultimul interpret, erau oameni ai muncii, împătimiți ai teatrului, uniți de peste două decenii.

În apărarea acelorași valori umane ale muncii s-au pronunțat prin spectacolul lor ad-hoc de teatru

nescris țăranii de la Marga, din județul Caraș-Severin, comună care a strălucit în concurs și prin corul ei mixt de pe acum celebru. Opinia satului s-a arătat astfel decisă în susținerea flăcăului care își ia drept aleasă inimii lui pe fata vrednică și plină de virtuți și nu pe cea care a agonisit mai multă zestre, dar nu prin propriile străduanii. Teatrul, chiar nescris, acționează ca o respectată instituție morală bazată pe principiile ferme ale eticii și echității muncii.

Freamătul muncii din industria electronică și electrotehnică în genere, atît de puternic dezvoltată în municipiul de pe Bega, a fost la fel de proaspăt adus în scenă, cu voioșie dar și spirit critic, de binecunoscuta brigadă artistică a întreprinderii „Electromotor"-Timișoara. „Din nou la Cîntarea României" — s-a intitulat spectacolul său atît de bogat în situații și probleme la ordinea zilei și... din nou s-au situat pe primul loc al întrecerii la acest gen.

Dar parcă nu tot bucuria muncii dădea acel răsunet vibrant al orchestrei de muzică populară a Combinatului siderurgic din Reșița electrizată de gestul dirijoral, nu al unui muzician de profesie, ci al unui inginer, al unui om al tehnicii?

Atît de mult au ținut organizatorii ca munca să se exprime cît mai deplin în acest festival încît reprezentanții oamenilor muncii în juriu au fost veritabile personalități ale unor industrii de primă importanță. Efectiv era fascinant să-i vezi alături comentînd și evaluînd cu o seriozitate exemplară fiecare „șarjă" artistică pe Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripșa de la Hunedoara și pe tovarășul său de specialitate reșițean, maistrul oțelar Mihai Lupșan, în același timp secretar al comitetului de partid din secție. Barem în juriul de teatru de la Oțelu Roșu, ca reprezentant al oamenilor muncii era însuși directorul combinatului siderurgic din localitate, Anton Dijmărescu. Munca a fost astfel în acest concurs nu numai tema tutelară, ambianța stimulatoare de artă, ci și judecătoarea supremă a valorilor.

NICULAE STOIAN ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

U. W.

(Unerwünschte Wiederkehr)

Puzderia de lagăre care împînzeau Germania nazistă erau alimentate cu **Häftling**-i de la Birkenau — Auschwitz. Ei soseau cu miile la Mauthausen sau Dachau, la Buchenwald, Neuengamme sau Sachsenhausen fără nici un act de identitate. La Birkenau nu exista evidență nominală. Milioanele de **Häftling**-i fără nume, fără identitate alcătuiau marea majoritate. Soseau însă și deținuți trimiși în grupuri mici de **Gestapo**, din întreaga Europă. Cei mai mulți erau deținuți politici. Fiecare era însoțit de o fișă în care se specificau delictul și condamnarea. În ultimii ani se trecea numai delictul. Pe fișa unora însă nu era trecut nici măcar delictul. De sus, din colțul sting al acestor fișe, săreau în ochi două litere scrise cu tuș negru: **U. W.** Inițialele cuvintelor **Unerwünschte Wiederkehr**, adică **„Întoarcerea nedorită"**.

Pretutindeni în lume se cunosc cazuri cînd un condamnat la moarte a fost grațiat. Rar, foarte rar, dar s-a întîmplat ca victima să fie urcată pe scaun pentru a fi spînzurată sau să i se pună capul pe butuc pentru a i se tăia și, în ultima clipă, să i se redea viața.

Nu se cunoaște însă nici un caz în care un deținut să fi ieșit viu dintr-un lagăr de concentrare în care a intrat însoțit de o fișă pe care era scris cu tuș negru **„U.W."**, **„Î(ntoarcerea) n(edorită)"**.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

SCRISORI DESPRE MIORIȚA

Lui Nichita Stănescu

Mioara nu minca iarbă de trei zile, nu bea apă, mereu zbiera... Scumpa mea, mioară, Ori ești bolnăvioară, Că de trei zile-ncoace, Gura nu-ți mai tace. Oar apa nu-ți place, Oar iarba nu-i dulce ? Să fie vorba de transa în care intrau unele persoane la greci ca apoi să proorocească ? În templele din Theba, Egipt, Babilon s-au practicat, cum se spune, ceremoniile artei cunoașterii viitorului. Delirul, extazul în care cădeau... Dar să ne oprim doar asupra sibilei troiene, Casandra, nefericita Casandra care într-un delir profetic a anunțat ruina casei lui Agamemnon (Și de n-ar fi fost crizele ei, mai scria Eschil tragedia casei încornoratului rege !). Pythia dădea răspunsuri la Delphi fără să țină cont de virgule și era necesar ca unii profeți de serviciu ai sanctuarului să tălmăcească bolboroseala ei agramată și să pună semnele de punctuație acolo unde li se părea lor potrivit... Mioriță noastră vorbește foarte clar, pune virgulele exact unde trebuie, ca să știe Voinea că tovarășii lui vor să-l termine. Oița pare bolnăvioară în delirul ei de trei zile. Gura nu-i mai tăcea. Dar cînd a fost întrebată care-i cauza zăpăcelii în care căzuse, s-a exprimat cursiv și limpede. Nu ca o Pythie, ce mai minca și lauri. Ca o soră, ca o Casandră, mai degrabă. Pe la geto-traci, sau traco-geți, mai întîlnim folosită sămînța de cînepă : ea dădea o amețeală propice unor prevestiri... Să fi mîncat mioreaua noastră ajunsă în cîmpie sămînța de cînepă și?... Nu. Cum o chema pe mîclușica noastră ? Dacă nu Laie sau Bucălaie, n-avea nume — așa cum nume nu are nici ciobănelul și așa cum nume propriu n-au nici asasinii săi. Cronicarul anonim a găsit de cuviință să pună în prim-plan crima și consecințele ei. Buletinul de stare civilă nu conta. Victima rămînea anonimă, ca și călăul. Nebotezați de cîntărețul anonim, ca să nu se circumscrie această tragedie într-o întîmplare cu păstorii cutare și cutare, într-un mic roman polițist, adică. Ciobănelul e o ființă fundamentală. Și criminalii trebuiau și ei, mai ales ei, păstrați în anonimat. Și ei fiind niște plenitudini ale răului, dragii de ei. Tragedia e redusă la esențe, la actele ei, nu se mai încurcă cronicarul cu descrierea arborelui genealogic al protagoniștilor, cu întreaga lor biografie... Și totuși, uneori, eroul principal apare botezat. Am folosit mai sus numele Voinea. (Nouă ciobănei Și cu Voinea, zece. Pă toți îi întrec.) Oița uneori, în Oltenia, e chemată de cioban : Oiță, Beluță... Dar Mneorița nu apare cu nume propriu, decît derivat dintr-o însușire a spiței sale : Bălaie etc. Nesemnificativ. În Gvardenița, Bălăciță, de lîngă Vînju-Mare, pe cioban îl cheamă Badu. Tot în această localitate (culmea, de la același informator, Stan N. Pircălăbescu — și culese de același Stănaru Marin), ciobănașul se numește Mircea (Badu, în varianta „Badu", Mircea, în varianta „Oița"). În Banat, Băla aude re vorbește doi păcurari și-i spune lui Pătru totul (La Pătru-i șounea : — Auzi, Petre-auzi...). În Covăsînț, lîngă Arad, păcurarul cel mic se numește Ionașu. Pătrut, mai apare, — culeș de C. Brăiloiu, — în Petroșani. Pătrușu, Pătrut — apare de mai multe ori în Transilvania. În Certeze, Oaș — Griguța Păstorul nostru se mai numește Cornuțu (C-are oi mai multe Multe și cornute), într-o variantă în care și asasinii săi au buletin de identitate : unu-i Manoilă și altu-i Izochiș. Se mai numește Oancea, Costea, Oala năzdrăvană apare la un moment dat bătrînă, și-i zice Dolfa (Dolfa cea bătrînă. Simte-a vreme bună). Sînt acestea nume uneori provenite din alte producții folclorice care nu au prea multe lucruri comune cu Miorița ? Contaminări nesemnificative ? Probabil. În producții tangente cu Miorița, prin influențe reciproce să fi căpătat uneori nume ciobanul și mioara sa ? Da și nu. Dar pe noi nu ne interesează aceste nume decît pentru a arăta că ele nu apar decît foarte rar și că deci poetul anonim a fost genial „lucrînd" cu entități, cu categorii, cu arhetipuri, cu nume generice și nu cu X sau cu Y ca într-un foileton polițist. Dar de ce să ne mirăm că personajele noastre n-au nume, atîta vreme cît în cea mai perfectă tragedie (și polițistă! pe deasupra), „Oedip", domnul Sofocle operează cu o poreclă (Oedip), iar alte personaje au nume generice : Preotul lui Zeus, Vestitorul, Păstorul... Da, Păstorul, acest personaj extraordinar, mai înalt sufletește decît toți ceilți, omul care putea printr-o crimă să-i înfrunte pe zei și să devină egalul lor în ticăloșie (și prin asta chiar să-și capete un nume !), n-are nume... El e păstorul. El nu a săvîrșit crima, așa cum i s-a cerut. Cum nici păstorul nostru nu va săvîrși o crimă, sau o dublă crimă, sau o triplă crimă... Dacă prețul vieții este omorul, merită să ajungi un criminal ca să poți trăi ? Ne reîntoarcem astfel firesc spre Cain și Abel. Fratricidul nu-i o poveste nouă, nu-i o poveste veche, pare o poveste dintotdeauna și pentru totdeauna. Oricum, în diverse culturi, deține un rol nu chiar de neglijat. Unii cred că dacă-l blamează pe Th. D. Speranția pentru că a scris că Miorița ar fi „un rest din cultul cabirilor", au și rezolvat problema. Miorița n-ar avea nimic comun cu moartea lui Osiris. Zice Th. D. Speranția : „După folklor am avea prin urmare pe Osiris tînărul omorît, Isis femeea care-l plînge. Set care l-a ucis și Anubius care întovărășea pe Isis în călătorie — clinii". A. Fochi (cărula îl datorăm foarte mult în dragostea sa, se pare, de-o viață pentru Miorița) este neîndurător : „Dar dacă scriitorul Odobescu și poetul Coșbuc își puteau permite interpretări, mai mult sau mai puțin „poetice" ale Mioriței, dînd frîu liber imaginației și fanteziei lor creatoare, unui om de știință, cu pretențiile universitare ale lui Th. D. Speranția, o asemenea atitudine nu-i mai este îngăduită". Și din ce cauză credeți ? C-a îndrăznit să spună că fratricidul acesta ar fi ajuns destul de simplu pînă la daci, prin strămoșii lui Osiris („un însemnat masiv etnic din Valea Nilului") care ar fi putut veni pe vremuri cu turmele pe aceste locuri muntoase, ca păstori... Și mai ales fiindcă a spus că nu este cîntec sau doină, ci un mit sau legendă rituală. Pentru cuvintele sale în legătură cu Miorița și calușul, este amendat astfel... „dar teoria lui trebuie respinsă în bloc, ca toate acele teorii mistice și obscurantiste vinturate de virfurile cele mai reacționare ale intelectualității burgheze din trecut, care urmăreau otrăvirea morală a poporului și scăderea, pe orice cale, a încrederii în forțele sale și în viitorul său". Păcat ! Nu ne dăm seama precis cum niște oameni ca Odobescu și Coșbuc care au susținut și ei ce-au crezut, și nici Th. D. Speranția și alții. De ce atentatul la otrăvirea morală a poporului ? Și nu-i prea văd nici pe Coșbuc (și nici pe alții care au avut păreri similare cu el) fiind printre virfurile cele mai reacționare... Dar să trecem mai departe, reținînd din acest pasaj învesmîntat în parfumul unei retorici vitriolante și defunctе doar fratricidul antic. Temele literare sînt migratoare, pot fi. N: [illegible] turmele de mioare. Dacă aceleași motive le întîlnim la egipteni sau la [illegible] alt popor străvechi, nu înseamnă [illegible] bește cu ceva din străducirea „Mioriței"... Ce-ar zice englezii despre Hamlet ? Claudius, noul rege, e frate bun cu Hamlet cel transformat de el în stafie. Dacă în

cazul lui Osiris, și al Ciobănelului nostru erau la mijloc poate niște oi mai multe, avere deci provocînd ireparabilul, Claudius ce urmărește să obțină punînd cucută în urechea celui de-o mamă și de-un tată cu el ? O regină (dar și în balada noastră întîlnim un conflict erotic — vezi variantele cu Fata de maior), dragostea. Și averea celui trimis pe altă lume, care e tot o turmă de oi și care turmă este închisă într-un țarc ce se cheamă Danemarca. Lui Claudius nu-i pasă că fratele său va muri de lepră, acoperit de o pecingine cu cojii hide. El, scîrnava fiară, a momit la pofta-i rușinoasă chiar pe regina Gertruda, ce părea la chip chiar virtutea însăși ! Acest Cain danez sărăntoc în daruri sufletești îl ura desigur din răsputeri pe fratele său căruia în acea „parte a lumii" toți îi numeau „Hamlet, viteazul". Vitejia lui Claudius este ura sa. Și siguranța sa că niciodată nu se va afla adevărul crimei — din care izvorăște și nepăsarea sa. Cine să poată restabili adevărul ? Polonius ? El e un curtean care în șiretenia lui chiar de-ar afla adevărul l-ar înmormînta și mai adînc. Regina ? Ea e prinsă în toate plasele dezmățului, n-o mai interesează trecutul, ca pe toate cele cuprinse de delirul sîngelui șubrezit, care nu pot trăi decît în prezentul acestui delir. Restul oamenilor de la curte ? Niște trepăduși care pleacă și vin unde și de unde sînt trimiși. Cornelius și Voltimand, la regele norveg, unchiul lui Fortimbras, Cornelius și Voltimand de-al căror fel nu se-ndoiește nimeni și care-i răspund lui Claudius, într-un glas : „În tot și-n toate slugi prea credincioase". Așa cum slugi preacredincioase sînt și Rosencrantz și Guildenstern. Restul curții ? Niște umbre care nici nu există. Unde sînt mai-marii dregători ai Danieî, unde sînt ? Shakespeare (geniu! ce să-i faci) nici nu-i arată, ca și cum nici n-ar fi. Dar ei trebuie să fie pe undeva și în fața lor vor da actorii reprezentația lor memorabilă, ei nu vor absenta nici în scena duelului etc. De-aș fi regizor, aș umple scena cu demnitari gradați și decorați și muți și surdomuți, și orbi — plătindu-și ei astfel cu distrugerea simțurilor lor și a conștiinței lor rangurile și mesele la care se îmbuibă. De cine să-i pese atunci incestuosului Cain? Laertes e un pușlan care stă la Paris la studii (de toate felurile, dar taică-său pune un spion să-l urmărească). venit la (nunta) încoronarea regelui de-abia așteptă s-o-ntindă din plictiseală Danemarca. Să se teamă Claudius de Hamlet, fiul fratelui său Hamlet? Da de unde! Nepotul său e un flușturatic, un soi de derbedeu, un mulieratic și un bețivan. Și nepotelul chiar vrea s-o-ntindă și el din Dania... Un terchea-berchea care lipsea din preajma tronului cînd a avut loc omorul — și deci n-avea cum să știe adevărul. Acuma vrea din nou să se-ntoarcă la școală, în Wittemberg, la dracu în praznic! De s-ar duce, acolo de unde să mai răzbată măcar o șoaptă despre ce s-a petrecut în castelul de la Elsinor? Căci nimănui (vai!) nu-i trecea prin cap că o stafie ar putea să [illegible] noaptea și să se ducă și până la Wittemberg. La o adică, Claudius e un realist, nu credea în stafii. Totuși nu-l lăsă pe Hamlet să plece la Wittemberg... De ce? Din dragoste? Nu. Voi zice, că voia să-l aibă în mai strînsă supraveghere pe junele pehlivan și [illegible] în timină burgheză și în [illegible] posibila întrebare despre [illegible] tatălui său... Chiar îl roagă „din suflet" să rămînă în Danemarca (în [illegible] curteni, îmbuibat) și să [illegible] primul demnitar! Da, ca să rămînă [illegible] „ochii lor", nu? „Din suflet te rugăm", rămîi aici. Sub ochii noștri-n tihnă și răsfăț. Întîiul sfetnic, vărul, fiul nostru" (s.n.). Și lumea să afle astfel că de tronul că în mod obișnuit și să-l facă să creadă că pămîntul e o grădină a deliciilor. C. Și comparațiile sale sînt luate dintr-un mediu al plăcerilor („Într-adevăr, soarta e o curtezană"). Ca să se pronunțe, trebuia să fi fost în documentare măcar, dacă nu chiar în stricăciunea faptelor. Credem că n-a fost străin de pocale și petreceri, dar n-a fost corupt de asemenea îndeletniciri ale vîrstei și condiției sale de os regesc, căruia toți îi căutau, prieteni și curteni, să-i facă pe plac — adică toți îl scărpinau între corniță. El nu e un destrăbălat, nici vorbă, deși după rang ar fi putut să fie. Și Claudius va face tot posibilul să fie. Le spune celor două flaute ambulante, Rosencrantz și Guildenstern : „...prin tovărășia voastră Să-l ispitiți către petreceri iarăși..." Desigur, sperînd să afle taina cabrării sale de-acum — prin aceste flaute cu care prințul a „crescut alături din cea mai fragedă copilărie". Și le mai zice Claudius: „Și-aveți aceiași ani, și-aceeași fire". Ei, aici se va înșela măria sa. Hamlet e bețivăreț, dar e virgin, firea sa n-a fost viciată. Cînd regele chefuiește („Fălosul face chef, se-mpleticește. Și cînd mai dă pe gît un vin de Rin Chimvalul și trompeta rag în cinstea Măreței lui isprăvi") Horațio îl întreabă pe prinț : „E un obicei?" Hamlet răspunde: „O, doamne, da! Dar eu socot, deși sînt băștinaș, Crescut **și eu în astfel de-obiceiuri**" (s.n.). Dar continuă recunoscînd că e mai de cinste să te lași de ele, decît să le deprinzi „Chiolhanuri de-astea. Ne fac de rîs și-ocară prin străini La răsărit și-apus. **Ne fac bețivi și ne mai zic și porci spre-a ne minji**" (s.n.) Hamlet, după moartea tatălui său, începe să vadă putreziciunea Daniei. Nu vrea să ajungă un pore în ochii lumii, și ai săi. Deși pînă atunci, în afară de prietenul său Horațio, nimeni nu-i acorda vreo însemnătate. Și pentru Polonius era un [illegible] de care nu te puteai baza. („Pe scurt. Ofelia, nu-i da crezare Cînd îți se jură Jurămîntul său Nu e cinstitul preot ce unește. **Ci preot mincinos cu gînd spurcat.** Ce-ți suflă, ca **să-nșele cît mai bine. Pioase-ademeniri**" (s.n.). Iar Laertes îi spune sorei sale să ia gluma și răsfățul lui Hamlet drept „un joc al sîngelui, o toană". Nici vorbă de sentimente, de gîndire etc. D. Iată și ce spune Hamlet : Tatăl său și unchiul său ar semăna între ei... „Cum seamăn' și eu cu Hercules". Părerea sa despre sine e clară : văzîndu-l pe Horațio venit la Elsinor și „neștiindu-l **un boinar**" (s.n.), cum se știa și pe sine, probabil, boinar și nestatornic adică, și neștiind ce treburi l-au adus la castel, neînchipuindu-și că prietenul-student a venit la înmormîntarea regelui Hamlet, îi propune ceva ce știa că statornicul și nevinovatecul său tovarăș de învățătură **sigur nu știe : „Te-nvăț să bei virtos pin' la plecare"** (s.n.). Deci el cunoștea bine trasul virtos la masea. Așa că gelosul Claudius nenvind de cine să se teamă, pe bețivani știind ei cum să-i facă ferchi, a trecut la fapte și l-a omorît pe fratele său în somn, ca nu cumva să riște o confruntare de arme. Să trecem în contul geloziei și al invidiei niște frăminturi groaznice, rolul imaginației celui cuprins de complexul biblicului Cain. Claudius se vrea strălucitor și pune venin în urechea celui adormit. Se răzbună astfel pe fratele său, căruia, culmea!, n-avea practic de ce să-l aducă vreo învinuire, doar preaviteazul rege nu-i făcuse nici un rău... Imaginația sa lucrează : se vede un persecutat al soartei și ca să nu mai fie și ca să se coco,eze pe tron și în patul Gertrudei, umblă cu sticluța cu cucută ! Planta aceasta necuviincioasă a mai fost folosită și de-alți ingradați ai istoriei. Grecoteii înalți ai Atenei l-au condamnat pe nedrept pe dușmanul lor Socrate la moarte prin otrăvire cu afurisita cucută. Numai că domnul Socrate, deși ar fi putut scăpa din închisoare cu zile, n-a vrut, și a băut singur otrava — crezînd (și probînd prin moartea sa această crezare) că atunci cînd suferi o **nedreptate, nu trebuie** să te aperi contra nedreptății. **A fost prin gestul și spusele** sale Socrate un pesimist ? Cazul e prea cunoscut ca să insistăm. L-am adus în discuție doar ca un exemplu de acceptare a morții... Un filosof genial a procedat astfel. Desigur, din motive multiple. Păstorul nostru acceptă moartea, credeți că din motive mai puțin complexe ? Hamlet regele se culcă și va muri, fără să bănuiască înainte **măcar o** clipă că-i va fi pusă cucută în ureche. Moarte sublimă, a unui **nevinovat. Socrate** își la singur viața, bînd otravă. Moartea sa nu e mai puțin cutremurătoare Nici ciobănelul nostru nu se apără în fața nedreptății. Va muri și el în somn, ca Hamlet bătrînul ? Probabil. Doar mioara-i spune că vor să-l ucidă în apusul soarelui, umbre cînd pornesc, cînd negure se opresc, **cînd pe munți și pe ape dorm apele toate** (s.n.) Cînd toată natura, toată firea a adormit. Să **se fi culcat și el și ei să-l fi căsăpit** în somn ? Sau l-a așteptat treaz, privindu-i în ochi în clipa fioroasei lor dezlănțuiri ? Mai dramatică mi se pare această ultimă posibilitate. Ca ei, văzîndu-se văzuți, să nu uite nicio latură că sînt știuți. Sau el totuși nu credea că ei îl vor omorî ? Această variantă e foarte dragă multor comentatori. Dar pînă vom lua în discuție și această ipostază, să revenim la dragostea lui Shakespeare pentru cel omorîți în somn, nevinovați. Despre regele danez am vorbit. Dar Desdemona cum moare ? Tot în somn. Cum am mai putea defini tragedia „Otbello" ? Nu și prin ?... Un bărbat omoară o femeie care doarme? Gelozia, bat-o vina ! Prostia, bat-o vina ! Dar cîți inși n-au mai fost uciși în somn ! Cîți frați ! Ura, gelozia, invidia — au lucrat nu glumă !

D. R. POPESCU ■

La tenis, România — R. F. Germania 4-1

După 3 zile de tenis de înaltă ținută, care au adunat în tribunele arenei „Progresul" peste 12 mii de spectatori, în ciuda caniculei, echipa de tenis a României a învins cu 4—1 selecționata R. F. Germania, calificîndu-se astfel în semifinalele grupei B a zonei europene a „Cupei Davis". Prezentîndu-vă fotoreportajul alăturat, realizat de Emanuel Tănjală, le adresăm tenismanilor români felicitările de rigoare, urîndu-le totodată succes în confruntarea următoare, meciul cu Suedia, programat la București, la jumătatea lunii iulie.

Victorie ! După 3 seturi, 6—2, 7—5, 7—5, Fassbender și Marten au fost nevoiți să se recunoască învinși de cuplul format din Ilie Năstase și Traian Marcu. Bucuria ultimului e cu atît mai explicabilă

Acest incomparabil campion, stea de primă mărime a tenisului mondial, Ilie Năstase. Sobru și serios, Ilie n-a lăsat adversarilor nici un set și nici o speranță

După o partidă mai slabă în fața lui Wünschig, Dumitru Hărădău a marcat o revenire spectaculoasă, obținînd o prețioasă victorie în fața campionului oaspete, Peter Elter

Gheorghe Viziru, antrenorul nejucător al formației noastre, ale cărui merite în obținerea victoriei nu trebuie trecute cu vederea

Steaua a cîștigat Campionatul de rugby

Ediția numărul 62 a diviziei naționale de rugby a revenit, după o întrecere pasionantă și de remarcabil nivel tehnic, echipei bucureștene Steaua, care a obținut astfel absolut meritat, cel de al 11-lea titlu din istoria clubului militar. A fost o izbîndă limpede și nu foarte greu de anticipat, formația antrenată de Petre Cosmănescu și Adrian Mateescu impunîndu-se clar, mai ales prin forță de joc și omogenitate, calități dovedite îndeobște de înaintare. Misiunea Stelei a fost, într-o oarecare măsură, ușurată și de faptul că Farul, fosta campioană, creditată cu 3 titluri în ultimii 5 ani, a făcut o figură palidă, fiind departe de ceea ce se aștepta de la ea. Subțiată de cîteva transferări păgubitoare și subminată de indisciplina cîtorva titulari, în frunte cu pe cît de răsfățatul Bucos, reprezentanta litoralului a arătat o evidentă scădere de potențial, ieșind devreme și definitiv din lupta pentru șefia clasamentului E de astă dată ca antrenorul Mihai Naca și elevii săi, adunați în jurul internaționalului Motrescu, să găsească, prin muncă și prin seriozitate, cea mai scurtă cale pentru ieșirea din impas, știut fiind faptul că nu de talente duce lipsă orașul Constanța !

Eclipsa Farului nu trebuie să scadă din meritele noii campioane. Posedînd un lot valoros și omogen, cu o notă în plus pentru dirzenia și eficacitatea lui Murariu, Corneliu, Munteanu, Suciu, Marin Ionescu și Alexandru, Steaua s-a arătat cu adevărat cel mai bun „15" din divizie, prestînd un rugby modern și de calitate superioară. Nu departe de prestațiile grupării militare s-au situat alte două echipe din Capitală, Dinamo și Grivița Roșie, ocupantele locurilor 2 și, respectiv, 3 în clasamentul final. Spectaculoasa lor revenire în prim planul întrecerii e cu atît mai îmbucurătoare cu cît și una și cealaltă, mai ales Grivița Roșie, au promovat cu curaj și competență o sumedenie de jucători tineri, supuși unui foarte necesar proces de călire în preajma unor internaționali cu vechi state de serviciu în rugbyul românesc, lîngă Dărăban, Nica sau Dinu. Dacă Dinamo, antrenor Ion Tutuianu părea îndreptățită să asalteze pozițiile fruntașe ale ierarhiei, întregul acestei echipe e, de asemenea robust și echilibrat, în schimb Grivița Roșie, echipa muncitorilor feroviari din cartierul cu același nume, a constituit o mare și plăcută surpriză pentru amatorii sportului cu balonul oval, cei 2 antrenori, Viorel Meraru și Radu Demian, nume ce nu mai au nevoie de nici o prezentare, merităd felicitări pentru ambiția și curajul lor.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Împlinirea a 75 de ani de întreceri automobilistice în România a fost marcată prin organizarea, de către federația de specialitate, a unui raliu deschis mașinilor vechi, pe distanța București-Giurgiu și retur. O adevărată paradă a unor tipuri de automobile „la modă" cu cîteva decenii în urmă și o viteză adecvată acelor timpuri (40 km. la oră) pe același traseu de acum 3 sferturi de veac.

Sondaj „Flacăra"

Dinamo sau F. C. Argeș?

66 de pronosticuri pentru meciul care va decide titlul

Ultima din lungul șir al celor 34, etapa de duminică urmează să desemneze noua campioană a țării la fotbal, singurele pretendente la titlu, F. C. Argeș Pitești și Dinamo București, avînd să se confrunte în meci direct, în Capitală. Înaintea ultimelor 90 de minute de joc, situația în fruntea clasamentului se prezintă astfel :

1. F.C. Argeș	33	19	5	9	59—26	43
2. Dinamo	33	16	9	8	48—24	41

fiind evident că, în condițiile unei egalități perfecte de golaveraj, gazdele vor avea nevoie de o victorie, fie ea și la limită, spre a intra în posesia tricourilor de campioni, oaspeților fiindu-le suficient și un meci egal, spre a rămîne pe primul loc.

Spre a detecta starea de spirit din cele două tabere, precum și pe aceea a specialiștilor, comentatorilor și iubitorilor fotbalului, am întreprins sondajul de mai jos, în cadrul căruia interlocutorii au fost rugați să dea un pronostic al partidei de duminică.

DINAMO

Constantin Petrea (vicepreședintele clubului) : deși nu-i avem pe Dobrin, la o analiză atentă a compartimentelor, sîntem superiori adversarilor de duminică. Fără infatuare și fără minimalizarea șanselor echipei piteștene, nu concepem nici o altă variantă, în afara victoriei ;

Ion Nunweiller (antrenor principal) : privim meciul de duminică cît se poate de realist, pregătindu-l în mod special. El va fi greu pentru noi, dar și pentru F.C. Argeș!;

Tănase Dima (antrenor secund) : consider că terenul propriu, publicul și dorința de revanșă a tuturor jucătorilor noștri vor fi tot atîtea argumente în favoarea victoriei ;

Cornel Dinu (căpitanul echipei) : sînt fotbalist, nu pronosportist! Oricum, mi se pare nefiresc ca titlul să se decidă în ultima partidă, dar dacă a fost să fie așa, cred că avem o echipă mai bună decît cea din Pitești ;

Alexandru Sătmăreanu : batem cu 3—1;

Cornel Țălnar : 2—0 pentru noi și, duminică seara, voi îmbrăca primul tricou de campion din cariera mea de jucător ;

Dumitru Florian : cu toate că voi juca împotriva lui Doru Nicolae, cu care sînt rudă, am convingerea că vom cîștiga.

F.C. ARGEȘ

Ion Barbu (președintele clubului) : am deplină încredere în băieți. Cu o mobilizare exemplară, vom intra în posesia titlului ;

Florin Halagian (antrenor principal) : teoretic, Dinamo are prima șansă, dar ne-o vom juca și noi pe-a noastră din răsputeri! Normal ar fi ca meciul să se dispute pe „23 August" și să fie condus de un arbitru străin. Chiar dacă va pierde, Argeșul a demonstrat cu prisosință că e cea mai bună echipă a ultimelor două campionate. În altă ordine de idei, nu-i vom putea folosi pe Bărbulescu și Iatan, indisponibili ;

Florin Găiseanu (contabilul clubului) : 1, X, 2 ;

Petre Ivan (căpitanul echipei) : vom face totul ca să cîștigăm titlul. Vom juca pe atac, la gol, încercînd să evităm pățania de la Miskolc. Cu un arbitru corect, nu vom pierde ;

Nicolae Dobrin : figura de anul trecut, cînd am pierdut campionatul la golaveraj, în fața Stelei, nu se va repeta duminică;

Sebastian Iovănescu : văd un meci egal.

JUCĂTORI, ANTRENORI, ARBITRI

Viorel Matelanu (F.C. Baia Mare) : 3—0 pentru Dinamo ;

Valentin Stănescu (Universitatea Craiova) : merg cu Dinamo, fără discuție ;

Mircea Dridea (fost internațional) : cred că va decide terenul propriu. În plus, Dinamo pare să fie în formă mai bună;

Cornel Drăgușin (F.R.F.) : 2—0 ;

Ion Voica (F.R.F.) : Dinamo ;

Constantin Cernăianu (F.R.F.) : Dinamo;

Nicolae Oaidă (Jiul Petroșani) : normal ar fi să cîștige Dinamo, dar ce mai e normal în fotbalul nostru ? ;

Florea Tănăsescu (directorul clubului „Luceafărul") : 0—0 ;

Gheorghe Staicu (Olimpia Satu Mare) : I solist ;

Octavian Popescu (C.N.E.F.S.) : Argeșul va lua un punct ;

Vasile Simionaș (Politehnica Iași) : sînt convins că Dinamo nu va lăsa să-i scape victoria ;

Mircea Lucescu (Corvinul Hunedoara) : după cum a jucat contra noastră, echipa lui Halagian mi se pare fără șanse duminică ;

Ilie Oană (Rapid) : va fi un joc strîns, probabil că Dinamo va cîștiga la limită;

Pavel Caradinț (președintele clubului F.C.M. Galați) : 2—1 pentru gazde ;

Teodor Pop (Universitatea Cluj-Napoca) : înclin să cred că Dinamo va învinge la un gol diferență ;

Alexandru Constantinescu (Gloria Bistrița) : va decide terenul propriu ;

Emerich Dembrovschi (Politehnica Timișoara) : 1—0 ;

Ion Motroc (Rapid) : pentru că joacă la București, Dinamo are prima șansă, dar Dobrin, în zi bună, poate încurca socotelile gazdelor ;

Eugen Banciu (Sportul Studențesc) : 2—0 ;

Gheorghe Limona (Colegiul central al arbitrilor) : vor învinge cei cu nervii mai tari. Cred că experiența competițională și forma din retur a dinamoviștilor vor avea cîștig de cauză ;

Gheorghe Constantin (Steaua) : Dinamo;

Mircea Rădulescu (Sportul Studențesc) : sută la sută, merg pe mîna lui Nunweiller! Dealtfel, am și-un interes. Dinamo să ia titlul și să ne lase nouă Cupa!;

Constantin Stan (Gloria Buzău) : Dinamo.

SCRIITORI, ZIARIȘTI, COMENTATORI RADIO ȘI T.V., ARTIȘTI

Dan Iordăchescu : meci nul ;

Constantin Pîliuță : bate Dinamo. Aceeași echipă va dobîndi și Cupa !;

George Mihăiță : 1—0 ;

Paul Vasilescu : cîștigă Argeșul cu 2—1;

Ion Lăceanu : îmi place prea mult Dobrin ca să nu iasă 0—0 !;

Cornel Patrichi : duminică seară, voi dansa în cinstea noii campioane! Aceasta va fi echipa lui Dinu ;

Anda Călugăreanu : va învinge Dinamo, pentru că acolo a jucat Mircea Lucescu!;

Gheorghe Pituț : bate Dinamo ;

Ion Băiești : 2—0 ;

Jack Berariu : 2—1;

Aristide Buholu : Dinamo, adevărat alergător de cursă lungă, s-a desprins și în alte dăți pe ultima lungime, iar acum pare să aibă prima șansă. Dar, dincolo de calcule, există și un pronostic sentimental... ;

Radu Cosașu : nu-i așa cum vrem, deci va fi meci nul, iar lucrurile se vor aranja așa cum merită ;

Cristian Țopescu : cine va băga primul gol, va cîștiga ;

Nicolae Dragoș : va fi meci egal ;

Mihai Ungheanu : meci nul ;

Eugen Barbu : meci nul ;

Cristian Mantu : prevăd un 0—0 sau un 1—1 ;

Marius Popescu : după 1—1 de la Iași, jucat solist de toți pronosporticștii, Dinamo are 4 șanse din 5 să lasă învingătoare;

Valeriu Mironescu : meci egal, Argeșul cîștigătoare a titlului ;

Ioan Chirilă : Dinamo, cu o lungime de brață ;

Constantin Fîrănescu : înclin spre Dinamo, punînd în balanță avantajul terenului propriu ;

Eftimie Ionescu : va fi o confruntare a nervilor. Cine înscrie primul cîștigă ;

Gheorghe Minoiu : 1 ;

Dan Voicilă : partidă deschisă oricărui rezultat ;

Emanuel Valeriu : 1—0 ;

Ion Bocioacă : 0—0 sau 2—0 ;

Alexandru Oîpușneac : Dinamo ;

Dan Fruntelată : Argeșul va cîștiga ;

Florian Pittiș : mi-e foarte drag Dinu, dar aș vrea să bată Argeșul ;

Adrian Păunescu : F.C. Argeș a fost echipa acestui campionat împreună cu F.C. Baia Mare, Dinamo și Steaua. F.C. Argeș a fost și echipa celuilalt campionat, pe care l-a pierdut la golaveraj. Ar fi păcat să nu cîștige Argeșul.

Încercînd un succint comentariu al răspunsurilor găzduite în această pagină, să notăm optimismul ce domnește în rîndul celor două combatante, robust în cea ce-i privește pe dinamoviști, mai ponderat în tabăra argeșeană, însuși antrenorul Halagian acceptînd că, teoretic, echipa bucureșteană are prima șansă, în virtutea faptului că meciul se va disputa în Capitală. În privința jucătorilor și a antrenorilor din alte grupări, majoritatea zdrobitoare a pronosticurilor sînt în favoarea formației antrenată de Ion Nunweiller, 21 din cele 24 de răspunsuri acordînd credit lui Dinamo, urmînd nu atît unei diferențe de valoare, cît aceluiași argument, al terenului propriu. Lucrurile se schimbă, lesne de constatat, în ultima parte a sondajului, opiniile cronicarilor fiind împărțite, aproximativ jumătate din voturi mergînd spre soluția unui rezultat de egalitate, favorabil echipei din Pitești.

Ce va fi, vom vedea duminică, începînd de la ora 17. Dacă nu putem împărtăși punctul de vedere al antrenorului din Trivale, părîndu-ni-se logic și firesc ca Dinamo să beneficieze de avantajul terenului propriu, așa cum și Argeșul a disputat meciul din tur pe stadionul din Pitești, în fața suporterilor săi, în schimb, ne însușim propunerea, pe care o înaintăm pe această cale federației de specialitate, ca partida să beneficieze de prezența unui arbitru străin, a cărui prestație să se plaseze dincolo de orice suspiciune.

Înainte de a semna, autorul anchetei ține să mulțumească pentru amabilitate tuturor celor ce au binevoit să dea curs invitației sale.

EMIL NEGOIȚĂ ■

La Tîrgoviște s-a scris o filă de excepție în medicina lumii

Echipa de medici : în prim plan dr. Jean Vintilă, în planul secund, dr. Toma Predoi, dr. Marin Diaconescu și dr. Florin Mirescu. Doctorul Valeriu Curea, din păcate, nu era în spital

Vasile Stanciu, eroul acestui reportaj, în brațele sigure ale mamei sale.

(Urmare din pagina 1)

Sarcina abdominală se dezvoltă în afara uterului, în cavitatea abdominală, placenta oului făcînd o aderență foarte fermă și conexiuni foarte largi placentare, prin implantarea ei pe mezenter, rect, sigmă, uneori ficat, adică cu acele organe foarte bine vascularizate care pot asigura posibilități de viabilitate fătului. Ele sînt *nu* rare, cum spuneți dumneavoastră, ci foarte rare, pentru că provin dintr-o sarcină care s-a dezvoltat în trompă, neavînd deschis drumul spre uter, drum lung, îngust și întortocheat, expus unor contracții reactive care au și expulzat oul în cavitatea peritoneală, unde, uneori, el face conexiunile despre care am amintit. Șansele de a duce pînă la capăt o astfel de sarcină, în condiții normale, sînt de excepție. Pînă acum, literatura mondială de specialitate cunoaște 578 de cazuri, deci extrem de puține, fapt explicat prin aceea că nu totdeauna conexiunile sînt suficiente pentru făt și acesta moare, se mumifică sau este acoperit de depuneri de săruri calcaroase constituind ceea ce noi, medicii, numim „copilul de piatră", descoperit încă în 1720, la Tübingen, în Germania, de către medicul Leinzell care, la autopsia cadavrului unei femei în vîrstă de 90 de ani, a găsit în abdomenul acesteia un copil pietrificat. Dificultățile chirurgicale, despre care mă întrebați, sînt : apariția dramei hemoragice abdominale, după extragerea fătului, cînd medicul insistă în a decola placenta de la locul de inserție, de la locurile de conexiune despre care am vorbit mai devreme, și care rămîn deschise creînd posibilitatea ca sîngerarea să devină cataclismică, omorînd mama. Conduita modernă recomandă lăsarea placentei pe loc, cu drenaj al cavității abdominale și, prin citoliză, să se obțină distrugerea placentei care se elimină prin tuburile de drenaj. Ce părere am despre cazul de la Tîrgoviște? Este un succes întru totul remarcabil, prin rarisimele despre care am auzit sau pe care le cunosc. Excepția cu totul ieșită din comun, în cazul de la Tîrgoviște, se cere apreciată astfel mai cu seamă, pentru faptul că s-a reușit și extragerea placentei fără compromiterea vieții mamei. Pentru acest rezultat îmi exprim, din toată inima, fără nici o cută umbrită, admirația mea pentru succesul colegilor de la spitalul din Tîrgoviște, pe care îi rog să nu omită comunicarea, cît mai detaliată, a intervenției lor, spre a îmbogăți literatura de specialitate și a veni în ajutorul colegilor lor români și străini.

— Stimate tovarășe doctor Jean Vintilă, după cum sîntem informați, dumneavoastră ați condus grupul de medici specialiști care au operat cu succes pe Anica Stanciu, pacienta care a avut sarcină abdominală. Pe marginea acestui eveniment doresc să purtăm discuția noastră.

— Înainte de orice mă simt obligat să vă informez că procesul deosebit de greu al acestui caz nu l-am purtat singur pe umeri și că am operat împreună cu o echipă compusă din : Valeriu Curea, medic principal specialist, Marin Diaconescu, medic principal specialist, Toma Predoi, medic principal specialist în reanimație-terapie intensivă, și Florin Mirescu, medic stagiar ; toți din secția de obstetrică și ginecologie a Spitalului județean Dîmbovița, condusă de medicul primar Ion Conănescu. Acum, cînd lucrurile s-au terminat cu bine, putem privi înapoi cu mîndrie și cu legitimă satisfacție profesională. Cazuri ca acestea, rezolvate cu succes, sînt foarte rar menționate în literatura de specialitate.

Deci, pe data de 26 mai sînt de gardă. În dimineața aceea nimic deosebit. Intervenții de rutină. Dar iată că sînt chemat de urgență în sala de nașteri. Mă îndrept în grabă fără să știu că mă îndreptam de data aceasta spre unul din cele mai interesante cazuri din profesie, practicînd medicina de peste 12 ani.

Un caz grav — aveam să aflu. Și în graba specifică meseriei, culeg primele informații. Pacienta, în vîrstă de 37 de ani, avusese în urmă cu 7 ani o sarcină extrauterină. Acum se prezentase la policlinică acuzînd dureri mari abdominale, fiindu-ne trimisă cu indicația : sarcină luna a 9-a, ruptură de uter, făt mort. Consult rapid pacienta : starea generală bună (ceea ce nu se întîmplă la o ruptură de uter), inima fătului se aude perfect. Intuiam că diagnosticul nu era cel exact, dar nici o clipă nu mă gîndeam încă la o sarcină abdominală.

Începem operația ceva mai concentrați, pentru ca să constatăm, imediat ce incizia a fost făcută, că este vorba de un caz complet ieșit din comun, care în primele momente ne-a uluit. Noi, chirurgii, sîntem deseori puși în situații limită, dar de data aceasta eram chiar în fața fenomenului de excepție. Pentru că o sarcină abdominală este o raritate, un fenomen. Schimb priviri încordate, semnificative cu medicii. Eram cu toții în fața unei premiere. Cu rapiditatea fulgerului, așa cum știe creierul omenesc să se comporte în momente dramatice, încerc să-mi amintesc tot ce am învățat cîndva despre sarcina abdominală. În acele momente am înțeles că viața celor doi e pe muchie de cuțit și că pe lîngă priceperea noastră era nevoie de sînge din grupa B III, care nu se prea găsește. Totul mergea perfect, operam cu siguranță, dar în același timp cu o deosebită atenție. Nu știm, nu realizăm exact poziția placentei, deci nu anticipăm inciziile, ci mergem din aproape în aproape. Spre norocul nostru, al tuturor, fătul era situat în cavitatea abdominală cu placenta inserată pe foita posterioară a ligamentului larg drept, trompa și ovarul drept, regiunea cecului și mezenterului. Operația a durat o oră și 20 minute. Cea mai mare bucurie a noastră am încercat-o nu atunci cînd am părăsit sala de operații, ci cînd a țipat și respirat fătul. Mi-au dat lacrimile. Și noi nu prea avem voie să fim emotivi, pentru viața salvată, dar și pentru reușita acestui caz, care fără doar și poate va face vîlvă în lumea medicală.

Postoperator, mama a avut o evoluție normală, dar copilul a dat ceva bătaie de cap pediatrilor. A fost reechilibrat după cîteva zile. Deci, pentru, sau înainte de a pune punct acestei reușite a spitalului nostru, menționăm că fătul a avut la naștere 2 800 grame, iar externarea s-a făcut după 15 zile de spitalizare. Copilul nu prezintă nici un fel de malformații, iar mama este perfect sănătoasă.

La data cînd am fost la spitalul din Tîrgoviște, pacienta Anica Stanciu era deja externată. Înainte de a părăsi incinta spitalului am dorit să cunoaștem pe medicul pediatru care s-a ocupat de sănătatea copilului. Am așteptat zadarnic. În locul medicului ne-au parvenit cîteva lapidare cuvinte : de restabilirea fătului s-a ocupat întreaga secție de pediatrie. Nici nu se putea un răspuns mai frumos.

La plecare, doctorul Jean Vintilă completează : Pe Anica Stanciu am avut-o pacientă acum 7 ani. A avut o extrauterină. Am operat-o extirpîndu-i trompa stîngă. Mi-amintesc și acum cît de abătută a fost la despărțire. Nu-i venea să creadă cu posibilitățile ei de a avea copii au scăzut la jumătate. I-am recomandat atunci să urmeze un tratament contra sterilității. Apoi am uitat de ea.

Coincidența face ca în aceste zile cînd aflam cu uimire despre excepționala situație căreia au trebuit să-i facă față medicii tîrgovișteni, să citim în „International Herald Tribune" o relatare despre un caz similar, petrecut în Noua Zeelandă Fetița adusă pe lume de Margaret Martin la spitalul din Auckland — Noua Zeelandă — este considerată de dr. Peter Jackson „a miracle baby" — „un copil miracol", șansele de venire pe lume a unui copil într-o asemenea situație fiind, potrivit medicului canadian, „de unu la sute de milioane".

În satul Rîncăciov, la numărul 313, locuiește familia Anica și Augustin Stanciu, care, acum 20 de ani, cînd s-au căsătorit și-au dorit copii, mulți copii. Soarta le-a fost potrivnică, iar sarcina extrauterină din 1972 i-a determinat să ajungă la convingerea că nu pot avea urmași, drept care acum un an și jumătate s-au hotărît să înfieze unul. Și uite așa, în casa lor a apărut o roșcată mică de toată frumusețea care, atunci cînd am vizitat-o noi, își vedea liniștită de somnul ei frumos și odihnitor. A fost botezată Mihaela Ionela Stanciu. Alături de ea, fratele, eroul reportajului. Doarme la fel de liniștit ca și sora lui.

O privesc pe mamă. Mică de stat, marcată evident de pe urma operației suferite, se mișcă greu și, ca un gest reflex, își apără abdomenul cu ambele mîini. Vorbește molcom și apăsat.

— Tare mult am mai suferit. Dragostea mea pentru copii am plătit-o greu, dar acum sînt fericită că am doi copii. Soțul meu, Augustin, lucrează la oțelărie, la C.S. Tîrgoviște. El este cel mai fericit. Acum avem doi, ca-n poveste.

Aflu cu acest prilej că Anica Stanciu a mai fost internată la spitalul din Tîrgoviște între 15 și 25 mai acuzînd dureri abdominale. A fost externată cu diagnosticul : sarcină luna a 9-a, fals travaliu. Sîntem obligați să deschidem o paranteză, pentru a menționa faptul că stabilirea diagnosticului de sarcină abdominală nu este la îndemînă în orice moment, din care motiv foarte greu tu, medic, te hotărăști să pronunți un asemenea diagnostic.

Sîntem pe punctul de a părăsi locuința soților Stanciu, aflată la numărul 313 în satul numit Rîncăciov. Copiii dorm liniștiți, în ciuda faptului că Vasile a fost scos în curte pentru o fotografie.

Cînd se va face mare poate va citi și el aceste rînduri care au fost așternute pe hîrtie din necesitatea de a imortaliza un „fapt divers" care, fără discuție, va stîrni senzație în lumea celor ce și-au ales drept profesiune apărarea vieții semenilor. Și cine știe cum va interpreta aceste cîteva rînduri dăruite lui, lui Vasile Stanciu, proaspătul locatar al casei cu numărul 313 din satul Rîncăciov, comuna Dragomirești, județul Dîmbovița...

Cu siguranță că va afla cît de mult își datorează viața unei clipe, dar ce clipă !, mulțumită priceperii unor medici devotați trup și suflet meseriei pe care și-au ales-o. Vasile a venit pe lume datorită unei excepționale performanțe umane, lucru pe care, probabil, îl va realiza ceva mai tîrziu. El trebuie să dea oamenilor un plus de dragoste și recunoștință.

O mașină transformată într-un balot

Transfăgărășanul, prin frumusețea și pitorescul lui neobișnuit, este greu să fie comparat cu vreun alt drum din țară. Pe cît de splendidă este însă această șosea alpină, pe atît de mult pune la încercare îndemînarea și talentul celor de la volan.

Pantele și urcușurile foarte accentuate, succesiunea de serpentine cu frecvente curbe asemănătoare acului de păr, prăpăstiile, cărora cu greu le observi fundul, care se deschid ba în stînga, ba în dreapta drumului, fac din Transfăgărășan o cale rutieră ce trebuie tratată cu multă seriozitate și prudență. Aici nu e vorba de o pantă sau o rampă de 2—3 km, ci de aproape 100 de km de drum format din rampe și pante „dure" și din curbe dintre cele mai periculoase. Un alt element ce nu trebuie scăpat din vedere este că pe acest drum există încă destule puncte de lucru unde parapeții metalici se întrerup pentru a facilita operațiunile de consolidare a versanților.

„Din moment ce știu cum să „atac" o curbă periculoasă și să opresc în pantă și apoi să pornesc din nou, nu am treabă cu Transfăgărășanul", se lăuda Emeric Boier, conducătorul autoturismului 2-MS-4804, cu cîteva ore înainte de a aborda șoseaua alpină amintită.

„Raliul" a luat totuși sfîrșit nu la punctul terminus al Transfăgărășanului ci la km 126+900, unde autoturismul, scăpat de sub control, părăsește drumul printr-una din găurile parapetului (de genul amintit mai sus) și se rostogolește în prăpastie.

300 de metri a parcurs autovehiculul în cădere pe versantul stîncos, de aproape 70°, pînă ce s-a oprit pe fundul prăpastiei. Practic, la piciorul pantei, autoturismul a ajuns un „ghem" de tablă torsionată, mașina transformîndu-se într-un balot cubic aidoma celor de paie.

La prima rostogolire a autoturismului, au fost ejectați din mașină șoferul și una din pasagere, iar la a treia, cea de-a doua ocupantă. Deși, la fel ca ceilalți ocupanți, a fost proiectată pe stînci, în mod miraculos una dintre pasagere este acum în afară de pericol. A doua pasageră a decedat la spital, iar șoferul se află în comă la spitalul din Făgăraș.

Nu trece o simbătă sau duminică fără ca cel puțin 5-10 șoferi amatori care, după ce au coborît versantul nordic și indeosebi sudic al Făgărașului, să nu se plîngă că „i-au lăsat frînele".

E vorba de lipsă de neinițiați care coboară în treapta a 4-a de viteză pantele abrupte ori chiar cu motorul oprit. Trebuie reținut că pe unele porțiuni foarte înclinate de drum, chiar treapta a 3-a de viteză duce la „obosirea" pronunțată a frînelor.

Supraîncălzirea frînelor pe zeci de kilometri duce la uzura rapidă a plăcuțelor de frînă și la ieșirea completă din funcțiune a sistemului de frînare.

Și încă ceva : contemplarea peisajului de către șoferi, oricît de frumos ar fi el, discuțiile cu pasagerii care le distrag atenția sînt imprudențe care pot avea urmări neplăcute pe orice drum, dar cu atît mai mult pe o arteră rutieră de „talia" Transfăgărășanului.

Colonel VICTOR BEDA ■

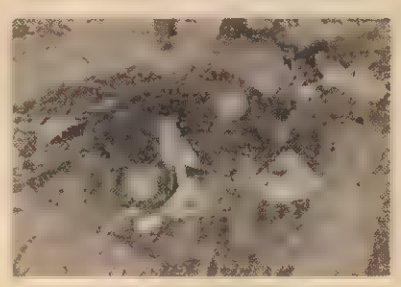

Racul

De ce e gol frigiderul?

E gol frigiderul... E gol, e gol. Dar de ce e gol frigiderul ?

Soții, care se iubesc ca în prima zi, sînt totodată și oameni ai muncii, au venituri bune, au vechime în cîmpul muncii, n-au poprire pe retribuție, n-au rate, n-au rude ; în acest caz întrebarea sună și mai dureros.

— De ce e gol frigiderul ?

Frigiderul e gol din pricina lipsei de energie a soțului care nu se dovedește suficient de intransigent cu cei însărcinați să păstreze igiena publică.

Soția, ca orice femeie recăsătorită, corpolentă și atotcuprinzătoare, își admonestează soțul încă timid, încă feciorelnic în probleme economice.

— De ce e gol frigiderul ? Fiindcă, deși lucrezi la Sanepid, nu reușești să-ți impui punctul de vedere. Dacă vrei ca eu să fiu fericită și frigiderul să fie plin, nu mai tolera nici o neglijență în respectarea regulilor de igienă. Nu închide ochii nici măcar asupra unei muște care se odihnește în supă, nici asupra unui fir de praf, nimic. Arată-te nemilos, intransigent, principial, incoruptibil, și ai să vezi că fiecare observație a ta, bineînțeles întemeiată, se va preschimba ori în cotlet de porc, ori în mușchi de vacă, ori în ouă proaspete, ori în brînză de vaci. Observații mai dure se pot preschimba, dacă sînt juste, la obiect, chiar în salam de Sibiu sau compot de ananas.

La sfîrșitul acestei glorioase prelegeri, soția, care îl iubește ca o nebună, cu o patimă neclintită, i-a spus fericitului soț :

— Ia coșul, du-te în interes de serviciu, demască lipsurile, demască pe cei care nu respectă regulile de igienă și întoarce-te acasă cu tot ce avem nevoie. Să triumfe și dreptatea, să fie și frigiderul plin.

Spre seară — mai exact pe la opt seara — intransigentul inspector al Sanepidului și iubitorul, prea fericitul soț s-a întors roșu de indignare, cu un coș încărcat de bunătăți, rodul indirect al criticilor, bine întemeiate.

Bunăstarea, banii nemunciți, obiectele luate cu japca creează întotdeauna o stare de pace interioară, de împăcare cu legile naturii.

Deși iubitorul soț — din grijă pentru bunăstarea familiei, a casei — spînzurase, fulgerase, amenințase în dreapta și în stînga, frigiderul nu se umplu se totuși. Pesemne capacitatea de a conserva alimente era mult mai mare decît capacitatea soțului de a stîrpi răul din rădăcină.

Soțul și-a dat seama că pe undeva greșise ; i-a sărutat mîinile celei alese pe viață, a plîns și i-a jurat :

— Altădată am să fiu mai dur cu cei care încalcă legile sanitare. N-am să iert nimic. Atunci o să avem și ulei de măsline și șampanie roșie de Jidvei, o să avem și mo-run ; atunci dreptatea va triumfa și frigiderul va fi burdușit cu de toate.

TEODOR MAZILU ■

SECURITATEA EUROPEANĂ — PERMANENȚĂ A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI (II)

Încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.) la 1 august 1975, în capitala Finlandei, a fost salutată, de întregul nostru popor, de toate popoarele continentului și ale lumii. Aprobînd semnarea de către președintele Republicii Socialiste România a Actului final și însușindu-și concluziile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la Conferință, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au apreciat, în ședința lor comună din august 1975, că C.S.C.E. reprezintă un moment de însemnătate istorică în viața continentului, inaugurează un spirit nou în relațiile interstatale și pune bazele unui amplu și profund proces de edificare a securității în Europa, cu implicații deosebit de pozitive pentru întreaga lume.

Conferința general-europeană, unică în felul ei, calificată adesea ca o inovație în relațiile internaționale ale generației noastre, s-a realizat la 30 de ani după cel mai pustiitor război din istoria omenirii, la capătul unei lungi perioade de confruntări, de învrăjbiri, de criză a încrederii, a unei perioade în care, o bună vreme, o anumită propagandă căuta numai elemente de separare, de divergență și atitare, uitînd voit moștenirea europeană comună, capacitatea popoarelor noastre de a se înțelege și coopera, de a depăși ceea ce a dus, de atîtea ori, la răscolirea continentului, la inutile și dezastruoase bătălii, la incalculabile distrugeri materiale, la pierderea prea multor milioane de vieți omenești.

O asemenea întrunire — sublinia secretarul general al Organizației Națiunilor Unite — este unică în secolul nostru, dacă nu în istorie, deoarece scopul ei este nu să pună capăt unui război sau să stabilească condițiile de pace, ci mai degrabă să întărească bazele păcii, care exista deja de cîtva timp.

Într-adevăr, pentru prima dată în istoria modernă, problemele referitoare la securitatea și cooperarea în Europa au fost discutate pe o bază atît de largă și cu participarea tuturor statelor europene interesate, a S.U.A. și Canadei. Pentru prima dată țările europene se întruneau să discute nu între învinși și învingători, nu între dominatori și supuși, ci ca state independente și suverane, toate participînd, de la începutul conferinței și pînă la încheierea ei, pe bază de deplină egalitate. Pentru a se sublinia importanța deosebită a acestei Conferințe, pentru a se evidenția bazele noi pe care ea s-a întrunit, comparațiile mai frecvente au citat Congresul de la Viena, la care numai patru, și în cele din urmă cinci țări au avut dreptul la cuvînt, celelalte fiind invitate, cum spunea președintele Giscard d'Estaing, „la tăcere". Legendarul Congres de la Viena (1814) și Congresul de la Berlin (1878) au fost, zicea Harold Wilson, în comparație cu Conferința general-europeană, doar niște simple „ceaiuri mondene".

Semnificația istorică a C.S.C.E., implicațiile sale profunde asupra evoluțiilor politice în Europa și în întreaga lume, caracterul său novator, original au stimulat deosebit de interesante considerații, aprecieri și concluzii, tonul fiind dat, în această privință, de vocile cele mai autorizate, adică de oameni politici învestiți cu cele mai înalte responsabilități, veniți la Helsinki să semneze, în numele popoarelor lor, Actul final al C.S.C.E.

S-a subliniat atunci, unanim, că ceea ce unește în jurul aceleiași mese pe europeni, americani și canadieni este, în sfîrșit, înțelegerea realităților, conștiința responsabilității comune față de prezentul și viitorul continentului, necesitatea eforturilor pentru înlăturarea amenințărilor și construirea securității tuturor, nevoia și dorința de a trăi în pace, de a da caracter ireversibil destinderii și cooperării nemărginite, de a menține diversitatea civilizației europene și de a pune capăt dezbinărilor inutile.

Conferința general-europeană a dat lumii întregi un exemplu cu privire la căile și mijloacele care pot duce la stabilitatea raporturilor interstatale, la o reală securitate și cooperare, a făcut demonstrația că, atunci cînd există voința politică necesară, cînd se renunță la prejudecăți și viziuni dogmatice, și cînd funcționează dorința sinceră de conlucrare și înțelegere, cînd se acționează pe bază de deplină egalitate și respect reciproc, luîndu-se în considerare pozițiile fiecărei țări, pot fi abordate cele mai delicate și complexe probleme, se poate ajunge, în ciuda pluralității convingerilor, idealurilor și sistemelor social-politice, la acorduri privind cele mai complicate subiecte.

Semnatarii Actului final subliniau, de asemenea unanim, ideea că documentele Conferinței general-europene, oricît de bune ar fi, nu pot reduce, prin ele însele, insecuritatea și încordarea, că C.S.C.E. nu constituie, în consecință, un scop în sine, că ea înseamnă în fapt doar punctul de plecare al unei etape noi în istoria Europei. Documentele Conferinței nu vor avea valoare — s-a subliniat de mai toți participanții — decît în măsura în care vorbele vor fi transformate în realități, decît în măsura în care vor fi onorate și respectate reciproc angajamentele asumate, promisiunile de a făuri o Europă a înțelegerii și păcii, în care să se afirme nestingherit aspirațiile de progres social, de dezvoltare liberă a tuturor popoarelor.

„Istoria — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la 1 august 1975 la Helsinki — va judeca nu numai documentele ce le vom semna și declarațiile făcute, ci și felul în care fiecare stat, fiecare guvern și conducător de stat sau guvern va acționa pentru realizarea acestor documente, pentru ca speranțele contemporanilor noștri să fie împlinite, pentru ca acțiunile guvernelor noastre să răspundă năzuințelor de bunăstare, libertate și pace ale tuturor națiunilor".

Prevederile și dispozițiile Actului final nu au, bineînțeles, caracter obligatoriu, în sensul strict juridic al termenului, nu prevăd reguli de sancționare a nerespectării lor. Acceptate însă de toți participanții, ele au cîștigat o considerabilă valoare morală pe care le-o conferă, înainte de toate și dincolo de texte, obligația de a recunoaște realitățile lumii în care trăim, respectul reciproc și înțelegerea la care se presupune că ne-au adus, pe toți, atît exercițiul civilizației cît și triste experiențe istorice, răspunderea comună față de cerințele conviețuirii între state, popoare și națiuni.

A accepta să se confunde Conferința general-europeană cu însuși procesul de edificare a securității, a considera C.S.C.E. ca pe un scop în sine, ca pe o conferință menită doar să consfințească statu-quo-ul existent în Europa, adică în primul rînd divizarea ei, să dea glas unor stări care n-au nimic cu sensul istoriei și evoluțiile contemporane, ar însemna să se accepte denaturări vulgarizatoare ale spiritului Actului final, să se admită descalificarea unei întîlniri fără precedent și în care lumea și-a pus atîtea speranțe.

România, președintele țării au atras atenția în mod permanent asupra faptului că popoarele europene nu pot sta liniștite, nu se află în siguranță doar cu gîndul că există un Act final al C.S.C.E. Esențiale și hotărîtoare sînt aplicarea fermă în viață a principiilor și normelor consemnate în Actul final, înfăptuirea prevederilor sale ca un tot unitar.

Conducerea partidului nostru consideră că pentru trăducerea în viață a celor convenite în documentele Conferinței este necesară întărirea colaborării și unității tuturor popoarelor, a tuturor forțelor progresiste, fără deosebire de convingeri politice, filozofice sau religioase, întărirea unității lor atît pe scară națională cît și pe plan european, pentru a se asigura consolidarea procesului destinderii, lărgirea cooperării, adîncirea și întărirea securității pe continent și în lume.

Adoptînd la cel mai înalt nivel documentul final al Conferinței, statele semnatare și-au luat angajamentul solemn de a asigura ireversibilitatea destinderii, de a soluționa toate problemele litigioase dintre ele pe calea tratativelor, de a așeza la baza relațiilor lor principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, renunțării la forță și la amenințarea cu folosirea ei, de a construi o Europă unită, un continent al colaborării și securității egale.

DUMITRU ANINOIU ■

• PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

PĂRUIELI CU ȘI FĂRĂ REGULĂ

Orientale, florale sau aldehide dintr-un punct de vedere, Chaneli, Ricci, Guerlain, Dior sau Lanvin, dintr-un punct de vedere mai cunoscut, parfumurile, în funcție de nasul fin al producătorului și nasurile sensibile ale onoratei clientele, reprezintă o armă tăioasă în lupta fără milă care se desfășoară pe piața cosmetică internațională. Pînă nu demult, Chanell era considerat liderul necontestat al lumii. Cifra de afaceri a firmei pe piața americană atingea 32 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmau și altele, tot franțuzești, și tot pe piața americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosuri cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari pe an. Războiul mirosurilor se intensifică de la un semestru la altul și noi producători apar pe piața mondială în încercarea, nu totdeauna sortită eșecului, de a-i dărîma pe cortifoli francezi. În locul parfumurilor sofisticate, subtile, de interior, pentru femei îmbrăcate în toalete complicate, au apărut parfumurile dure, fruste, chiar aiuritoare, care se poartă în aer liber de doamne și domnișoare în blugi sau în picioarele goale. Așa cum în Piața comună au existat războaie ale găinilor, vinului sau ale lactatelor, tot așa se desfășoară acum, de o parte și de alta a Atlanticului, un război al parfumurilor între două industrii ambițioase : cea franceză și cea americană. Francezii au de partea lor tradiția, o clientelă conservatoare și o imaginație cel puțin furibundă. Americanii, după cum a recunoscut însuși Jean-Jacques Guerlain, dispun de mijloace financiare considerabile și de un marketing foarte agresiv. Oricum, acest război este unul de tip clasic pentru că se desfășoară la scenă deschisă între parteneri bine precizați și cu arme acceptate de legislația internațională și de gustul, atît comun, cît și ieșit din comun. Alte războaie care se numesc însă piraterii se desfășoară prin ganguri, neloial, aproape rușinos, dar cu profituri incredibile. Revista americană **„Us News and World Report"** releva de curînd în legătură cu pirateria comercială că mici firme devenite mari, dar rămase anonime, concurează mari firme rămase celebre, producînd pur și simplu aceleași obiecte pe care înregistrează mărci de renume. Firmele vechi și mari pierd în acest fel sute de milioane de dolari anual. Ceasuri și bijuterii false purtînd marca prestigioasă „Cartier" se vînd în văzul lumii la șase magazine „Joyeria de Cartier" la Ciudad de Mexico ; genți de voiaj „Louis Vuitton", contrafăcute, sînt plasate pe sub mînă pe străzile New Yorkului, uneori în apropierea magazinelor unde se vînd originalele, bluejeans „Levi", numai cu numele, inundă piața vest-europeană (ei au nasturi ce par autentici, dar sînt făcuți dintr-o tesătură inferioară). Parfumuri și cosmetice cu nume faimoase — relevă „Us News and World Report" — nu sînt adesea decît falsuri, ele provenind, de asemenea, din Asia și desfăcîndu-se pe piața europeană și în Orientul Mijlociu ; unele filme Walt Disney nu sînt altceva decît producții ilicite...

O puzderie de obiecte de artizanat părînd africane și asiatice, orientale și latino-americane, sînt produse în miezul Europei occidentale spre a fi vîndute în Europa occidentală, după ce au fost bine prăfuite și uzate spre a justifica drumurile... lungi, în timp și spațiu, pînă la beneficiari. Alte puzderii de obiecte comune, moderne și ultramoderne sînt frumos lustruite departe de America de Nord sau de Europa occidentală, spre a fi vîndute tot departe la prețuri piperate. Se pare că cel mai important centru european al producției clandestine este Italia, unde se contrafac măști africane mai convingător decît se fac măștile în Africa. În Taiwan și în Coreea de Sud se produc cei mai americani blugi din cîți s-au putut bănui vreodată. Evident, firmele care au de pierdut cîte ceva în urma acestei migrații de anvergură își iau unele măsuri care să le scutească o reprezentare rușinoasă pe piața mondială. Pentru aceasta sînt folosiți agenți ai F.B.I.-ului scoși la pensie sau tineri detectivi care nu și-au putut încropi un birou propriu de investigații.

O armată de urmăritori urmărește în felul acesta urmările firești ale concurenței din lumea occidentală care se desfășoară, după cum îi stă bine, la singe, fără scrupule și fără idei preconcepute.

RADU BUDEANU ■

Mondo amaro ?

Greu de realizat, dar posibil

Potrivit unei recente ample știri a agenției „Associated Press", uriașe și misterioase pierderi de arme au fost înregistrate în ultimele luni la instalațiile militare de pe întregul teritoriu american. Exemplele arată că este vorba de cantități masive ce au dispărut din bazele militare și arsenaluri. Sînt, toate, arme perfecționate — cum ar fi puști automate modelul M-16, grenade de mînă, lansatoare de grenade, rachete și lansatoare de rachete și chiar mitraliere.

Este adevărat, după cum s-a constatat, în ultimul timp nu s-a înregistrat o creștere a... pierderilor de arme. Însă, în primul semestru al anului trecut, au dispărut 252 de arme din care majoritatea erau pistoale. Șansa sau altceva a făcut ca 178 dintre ele să fie recuperate deși, se pare, cei păgubiți n-au depus eforturi speciale în acest sens. În semestrul al doilea din 1978 s-a constatat că s-au pierdut 634 arme din care doar 218 au fost găsite. În ce privește circumstanțele pierderilor există tot felul de explicații, unele din acestea fiind de-a dreptul neobișnuite, ca să nu zicem ilare. Astfel, se spune că unele arme dispărute — cîteva sute !! — provin dintr-o inventariere greșită înainte de expediere, ceea ce înseamnă că pierderea era existentă doar pe hîrtie !

Greu de crezut dar plauzibil ! Așa încît acceptăm explicația în ce privește cazurile respective.

O altă parte importantă din armele dispărute provine din furturi, mai precis din spargerea unor magazine „de specialitate" — a se înțelege dintre cele care vînd arme — pistoale foarte noi și mai vechi, pușți cu lunetă sau fără etc., etc. — și muniție pentru marfa respectivă. Dealtfel specialiștii opinează că, de regulă, magazinele de acest gen sînt printre cele mai vulnerabile din punctul de vedere al securității lor. Patronii lor contează pe specificul „mărfii" și, implicit, pe faptul că, cu unele dintre sortimente, pot fi amenințați sau înlăturați răufăcătorii ?

Greu de crezut dar plauzibil.

Sigur, într-o vreme în care au dispărut pînă și niște nave din Cherbourg, plutind nestingherite cîteva mii de mile marine, cînd s-au consemnat și alte tentative de a se fura arme mult mai mari sau mai grele, cele de mai sus ar mai trebui să ne preocupe ? De ce nu ?

Sigur, într-o perioadă în care se dă „lumină verde" fabricării unor rachete „MX", foarte sofisticate, iar trupele N.A.T.O. sînt foarte aproape să adopte o nouă pușcă standard în locul celei tradiționale, să mai zăbovim asupra „pierderilor" de arme? De ce nu ?

Cei mai adesea, disparițiile amintite nu se datorează evaporării sau topirii. Mai ales atunci cînd locurile de păstrare a grenadelor, lansatoarelor de grenade și mitralierelor sînt baze militare sau arsenale. Mai demult, cineva își punea întrebarea ce s-ar fi întîmplat dacă autorul unui asemenea furt ar fi atît de dezechilibrat încît una sau mai multe grenade ar fi aruncate exact asupra arsenalului respectiv. Nu e vorba de paguba însăși, ci de marele impact pe plan psihologic, de cine știe ce reacții și bănuieli pe care le-ar trezi un asemenea gest nesăbuit. Care, trebuie să recunoaștem, e greu de crezut dar plauzibil.

Remediul ?

Pînă la totala dezarmare și deci pînă la lipsa armelor, de orice tip, e nevoie de o strictă supraveghere a lor. Greu de realizat, dar posibil.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din N.B.I. — R.D. Germană ■)

Cealaltă decolonizare...

Vorbind despre timpul nostru și încercînd a-l defini în raport cu cele mai spectaculoase izbînzi tehnico-științifice spunem adesea : era electronicii, a televiziunii, a sateliților, a ordinatoarelor... Iar dacă stăm să ne gîndim, fiecare dintre aceste domenii are un impact direct asupra unui alt fenomen de marcă al epocii : revoluția înregistrată în domeniul mijloacelor de informare în masă, devenite prin aceasta și un tot mai important instrument de acțiune în sfera vieții internaționale. Căci, așa cum remarca un sociolog contemporan, dacă Cezar sau Napoleon nu puteau să se adreseze dintr-o dată unei asistențe numărînd mai mult de 1 000 de oameni, astăzi, practic, orice punct al globului, și toate în același timp, beneficiază de capacitatea de a recepționa simultan un mesaj din indiferent care zonă a globului sau chiar din spațiul cosmic. Ceea ce face ca despre lumea în care trăim să se vorbească, nu întîmplător, ca despre un „sat global", aflat sub semnul „galaxiilor" Gutenberg și Marconi și al „mondoviziunii". „Aflat în mîini bune și folosit cu înțelepciune — observă publicistul indian D. R. Mankekar — acest instrument-cheie (este vorba de mass-media — n.n.) ar putea face un bine incalculabil în lume : în mîini rele și folosit în scopuri egoiste, de interes exclusiv, puterea sa de a face rău este, de asemenea, incalculabilă". Iată de ce, asemenea stării de fapt și a virtualităților existente în toate marile domenii unde succesele acestei epoci sînt fără precedent în istoria omenirii — să numim, în primul rînd, energia nucleară — și pe tărîmul mass-media caracterul ambivalent al științei, definit de binomul creație-distrugere, poate cunoaște evoluții de maximă importanță pentru omenire.

Nu întîmplător deci, în contextul eforturilor de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte, se pledează și se acționează tot mai viguros și pentru crearea unei noi ordini internaționale în domeniul informației. De bună seamă că, datorită actualelor decalaje în ce privește nivelul de dezvoltare al statelor — inclusiv pe plan științific și tehnologic — țările bogate dețin mai departe privilegii și în ceea ce privește circulația informației în lume, cu tot ceea ce presupune aceasta pe planul relațiilor politice, sociale, culturale etc. dintre state. Nu este un secret că, în promovarea politicii imperialiste, de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state, de împărțire a lumii în zone de influență, s-a recurs, ca la o armă eficace, și la mijloacele de informare în masă. Semnalînd faptul, un expert de renume din domeniul comunicațiilor, Herbert Schiller, observa : „Diplomația canonierelor poate fi retrasă la muzeul de antichități, dar diplomația mijloacelor de comunicație este o politică foarte la modă în lumea actuală. Este suficient să ne gîndim la marile posibilități de care dispune un echipament de difuzare radiotelevizată către o țară lipsită de o bază industrială solidă". Afectate în primul rînd sînt așadar, în schimbul mondial de informație (în accepțiunea cea mai largă a termenului), țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare, ale căror drepturi inalienabile la suveranitate și independență națională pot fi lezate inclusiv prin intermediul a ceea ce s-a numit, pe drept cuvînt, „armamentul electronic de mass-media" pus în slujba politicii imperialiste.

Sînt, acestea, rațiuni care stau la baza unor acțiuni, tot mai intens desfășurate pe plan mondial în ultimii ani, de „decolonizare a informației", „de asigurare a unei „circulații juste și echilibrate, în dublu sens, a informației" — așa cum se arată într-un important document adoptat pe această temă în cadrul UNESCO. Țările în curs de dezvoltare — se spunea la o recentă reuniune internațională, ținută la Alger, avînd ca temă „decolonizarea informației" — se află în fața următoarei probleme : cum să-și asigure protecția împotriva invaziei pe care o reprezintă formidabilul arsenal electronic de mass-media al cercurilor ce promovează o politică imperialistă fără a se sustrage, prin aceasta, marelui schimb de valori spirituale între națiuni ? Soluția problemei — sună răspunsul dat în cadrul reuniunii — constă într-o nouă ordine, care să risipească preocupările restrictive întru totul justificate ale țărilor în curs de dezvoltare, orientînd torentul impetuos al informației destinate maselor largi de pretutindeni în direcția salutară a mai bunei cunoașteri, înțelegeri, apropieri și conlucrări reciproc avantajoase între toate statele și popoarele lumii.

CORNELIU VLAD ■

Ochii și urechile lumii

Poveste

Trezindu-se de dimineață, un cioban constată îngrozit că turma sa de oi dispăruse. Disperările de dimineață sînt cum nu se poate mai rele. Să anunțe oamenilor din sat că le-a pierdut oile, era de neînchipuit.

Învîrtindu-se nebun și bocind pe coclauri, dădu peste un cetățean care spuse că da, el a văzut oile trecînd peste dealul din stînga.

Ciobanul trecu și el dealul acela și găsi, într-adevăr, turma păscînd liniștită, în lumina soarelui. De fericire, ciobanul luă o mioară și alergă înapoi s-o dăruiască de drag binefăcătorului său.

Dar acesta se uită foarte mirat : De ce mi-o dai ? N-am de ce s-o iau ! Păi mi-ai salvat viața — răspunse, pe bună dreptate, ciobanul. Vorbești prostii, nu ți-am salvat nimic — se dovedi dîrz cetățeanul. Ia mioara ! — strigă ciobanul. Nu iau nimic, n-am nici un drept. Păi nu-i un drept, e un dar ca pentru un binefăcător. Ești nebun ? — se răsti cetățeanul. Păi n-ai spus că turma-i peste deal ? ...Ei și ? Păi acolo era. Ți-am spus așa — explică tot mai otărît omul — ca să scap de tine, să nu mă bați la cap, am spaimă și dezgust de cei care bocesc.

Ciobanul luă mioara să i-o pună în brațe și măcar să-și încheie datoria de om salvat față de salvatorul său. Acela refuză. Ciobanul se enervă cumplit : Ești nebun ? Vrei să mă înnebunești? Mi-ai spus că turma este peste dealul din stînga, da sau ba ?

Cetățeanul nu cîrti : Puteam să spun la fel de bine că e după dealul din dreapta. A fost o întîmplare. N-am să trag cîștig dintr-o întîmplare.

Dar nu-i cîștig, mă, omule — strigă ciobanul — e un dar, îl meriți...

Nu-l merit !

Și omul dădu să plece.

Ciobanul se repezi la el, să-l strîngă de gît nu alta.

În clipa aceea, apăru pe drumul însorit un călăreț care-și grăbea din pinteni calul. El se opri însă cînd îl văzu pe cel doi gata să se ia de păr dar și cei doi, la vederea lui, se desclestară și veniră la el, ca spre un arbitru.

Ciobanul începu imediat să-i explice : Domnule, ăsta-i un nebun, m-a ajutat să găsesc turma, am găsit-o tocmai unde mi-a spus că e, am vrut să-i mulțumesc cum se cuvine, ca între oameni, i-am dat mioara asta în dar, nebunul nu vrea s-o primească, zice că n-o merită, că nu m-a ajutat, că a fost o întîmplare, că el e cinstit, că nu poate...

— Aha ! exclamă călărețul, după ce ascultă, cu un ochi tot mai închis, bănuitor, atent foarte, asupra poveștii. Aha ! Am înțeles. Voi vreți să-mi furați calul...

Și dădu tare din pinteni în burta calului, săltîndu-l din loc, pierind repede după cotul dealului.

RADU COSAȘU ■

Gînd pentru Elery

Coborîseră din avionul acela uriaș 160 de copii, dar el mă atrăsese ca un magnet. Era un copil negru, cu trăsături frumoase, un Sidney Poitier în miniatură dacă vreți, cu o privire inteligentă, pură, privirea aceea curată cu care caută, iscoditor, către cei mari și către univers toți copiii lumii.

Eram, sînt cîțiva ani de atunci, pe aeroportul Otopeni, la scara avionului care îi aducea pentru o excursie prin țara noastră pe elevii americani, difuzori de reviste și publicații cultural-științifice aparținînd grupului de presă „Parade Publication Inc." din New York. Eram, așadar, în fața unor copii ce se remarcaseră nu numai la învățătură, dar și prin distribuirea constîncioasă a știrilor din lume în rîndul concetățenilor lor. Știam că fac parte din Clubul Internațional al Tinerilor Columbi (Young Columbus Tour), unde oameni de bine îi sprijinenu să devină buni cetățeni, să-i înțeleagă mai profund pe contemporanii lor din întreaga lume. Nimic ieșit din comun, prin urmare, în dorința mea de a afla de la ei ce știu despre România, ce vor să vadă la noi, ce mesaje poartă pentru copiii unei țări de care îi despart mii de kilometri.

Și, cum vă spuneam, prichindelul acela, să fi avut vreo 8 ani, îmi acaparase toată atenția, mă fascinase pur și simplu cu acea forță de care numai oamenii neobișnuiți sînt în stare. M-am apropiat de el și l-am rugat să-mi spună ce ar vrea să afle de la copiii români care au venit să-i întîmpine, dacă are vreo impresie deosebită de la primirea făcută, sub semnul prieteniei directe, neconvenționale, cu care se tratează îndeobște cei mici. A tăcut. Am insistat și a continuat să tacă, dar ceva din chipul lui destins îmi spunea că zîmbește unor gînduri numai de el știute și pe care, din cine știe ce motiv, poate din cauza oboselii drumului sau a emoției, nu putea atunci să și le exteriorizeze. M-am îndreptat către alți copii mai mari, dar imaginea lui mă urmărea. Vorbeam cu alții și privirea îmi fugea din cînd în cînd către el. Ceva mă făcea să cred că acel copil are totuși să-mi spună ceva. M-am apropiat din nou, dar el tot tăcut a rămas. M-am resemnat și am continuat să vorbesc cu alți tineri americani. Voiau să vadă cît mai multe, să întîlnească cît mai mulți copii români, voiau să afle ce învață, cum învață. Unul mai mărișel voia chiar să afle părerile despre viață ale unui coleg român de o vîrstă cu el. Vorbeam despre toate acestea cu niște copii pentru care prietenia are rang de ambasadă. Momentul era cu atît mai înălțător și mai încărcat de semnificații cu cît copiii își luaseră și plăcuta misiune să ne servească nouă, celor mari, de tălmăcitori ai gîndurilor noastre despre ei, despre viitorul lor, despre frumusețea acelui popas al vieții care se numește copilărie.

Și, deodată, s-a întîmplat acel lucru despre care vreau să vă povestesc în aceste rînduri și care, de cîțiva ani buni, nu încetează să mă urmărească prin adînca lui semnificație. Copilul acela frumos de care vă vorbeam s-a apropiat de mine și mi-a spus cele mai simple și mai tulburătoare cuvinte din lume. „Primului copil român pe care îl voi cunoaște — susținut cuvintele lui — o să-i spun „Hello !" — ca unui vechi amic". Copilul s-a prezentat : Elery Queen.

Întîmplarea de mai sus nu este decît un mic crimpei dintr-o multitudine de fapte cu care ne uimesc zi de zi cei mici și care probează necontenit celor mari că omenirea datorează copilului dreptul la educație și învățătură și, în egală măsură, o pildă inestimabilă de generozitate și altruism, de fraternitate la scară planetară. Imaginați-vă clipa în care toți oamenii acestui pămînt ar spune la unison : „Primului necunoscut pe care îl voi cunoaște o să-i spun „Hello !" — ca unui vechi amic". Ar dispărea atunci pericolele — la care ne gîndim din ce în ce mai mult în acest an dăruit copiilor din întreaga lume — care ar putea secera inocența, puritatea, însuși viitorul umanității. Atunci secundele n-ar mai fi măsurate în copii nounăscuți și arme, atunci n-ar mai exista pericolul ca jocul sinistru al unora dintre cei mari să se prefacă într-o catastrofă, atunci pămîntul ar fi numai jocuri de copii eliberați de toate grijile, iar pacea ar semăna cu zîmbetul prichindelului ce urmărește încîntat zborul spre infinit al porumbelului.

Elery Queen s-a făcut acum băiat mare, dar vorbele lui mă mai urmăresc și mă tulbură. Aș vrea să cred că a crescut curat, cum l-am cunoscut, că nici una din relele lumii nu s-a atins de el.

...Aflu că desenele copiilor din Vulturești au fost trimise și în S.U.A. Poate că le-a văzut și prietenul meu Elery și culorile acestui univers de sinceritate i-au transmis și gîndul meu de bine.

DUMITRU AVRAM ■

Urmele faimosului pod de la Amphipolis

Săpînd de-a lungul pereților bine păstrați situați în antica localitate greacă Amphipolis, arheologii eleni au descoperit o structură din lemn confecționată cu meșteșug care, cu mulți ani în urmă, a constituit suportul unui pod clasic peste riul Strymon. În nisipul de pe malurile riului au fost găsiți 1 200 piloni din lemn, unii dintre ei într-o perfectă stare de conservare, deși de la construcția podului au trecut... 2 500 de ani.

Monedele găsite în jurul podului și elementele ceramice descoperite îi determină pe arheologi să creadă că podul ar fi fost înălțat în jurul anului 425 î.e.n. Direcția lui e perpendiculară pe una din porțile principale ale puternicelor ziduri de fortificații care protejau partea dinspre riu a Amphipolisului. Aceste ziduri au o lungime de 7 450 metri și sînt mai lungi decît cele durate în vremea lui Temistocle la Atena. Din loc în loc, zidurile sînt întărite cu piloni din lemn, probabil spre a le face mai rezistente. În apropiere de pod a fost descoperită și o fortificație de o construcție deosebită, identică cu cea descrisă de Tucidide în relatarea sa despre bătălia de la Plateea, din 429 î.e.n.

Amphipolis, situat într-un punct strategic pe vechiul drum care ducea din Grecia în Helespont, a fost capturat de Atena în anul 437 î.e.n. și transformat în colonie. Controlînd faimosul pod de peste Strymon, atenienilor le era ușor să exercite întregul control asupra minelor de aur din Munții Pangaion, situați la nord-est de Salonicul de astăzi. În timpul războiului peloponesiac, această colonie a devenit un motiv în plus de rivalitate între Atena și Sparta. Documentele menționează faptul că lîngă podul de peste Strymon și-au aflat moartea generalul spartan Brasidas și cel atenian Cleon în vestita bătălie de la Amphipolis din anul 422 î.e.n.

Importanța, în primul rînd istorică, a rămășițelor acestui pod l-a determinat pe arheologii greci să adune cu grijă pilonii descoperiți. Aceștia urmează să fie transportați la muzeul de arheologie din Kavala în vederea unui tratament cu rășini sintetice, pentru a li se mări rezistența în timp.

Piloni din lemn, vizibili și azi, deși au fost montați în jurul anului 425 î.e.n., aparținînd podului strategic de peste riul Strymon.

Lumea se amuză

(Din „Panorama" — R.P. Polonă)

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Noi întîlniri cu tinerii de pe meleagurile argeșene

Muzică și poezie în Sala sporturilor din Pitești

Cronica (334, 335, 336, 337)

În aceleași zile în care se desfășura festivalul „Dulce România". Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C și revista **Flacăra**, s-a aflat în județul Argeș, unde a susținut o sută de întîlniri literar-artistice, desfășurate uneori în contexte neobișnuite. Au fost prezenți pe tot parcursul turneului Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Grupul Folk T (Lorin Stănescu, Viorel Dincă, Emil Comănescu, Camelia Cizewschi) Zoia Alecu, Domokos Arpad. Au participat la cîte una sau două manifestări Mircea Vintilă, Mihail Stan, Adrian Ivanitchi, Gheorghe Gheorghiu, Mircea Bodolan,Grupul „Cetatea" (Gheorghe Molnar, Mariana Șarba, Doina Pop), Marcela Saftiuc, Grottendorfer Volker, Valeriu Sterian. Au debutat în cenaclu Constantin Dragomir și grupul „Utopia".

Spectacolele Cenaclului Flacăra au fost o demonstrație strălucită a culmilor atinse de muzica tînără la noi. Prezentîndu-se în fața acelușași public care asista la festival, interpreții au dorit să fie desăvîrșiți în momentele pe care le-au susținut. În ciuda dificultăților pe care au trebuit să le învingă uneori. În prima seară — cea din 15 iunie — spectacolul a trebuit să fie întrerupt din pricina ploii și reluat apoi — la insistența publicului — în sala Casei de cultură. Pe data de 16 Cenaclul Flacăra s-a deplasat la Pitești unde a susținut un bun spectacol în ambianța generoasă creată de 1 000 de spectatori care au preferat să fie prezenți la această manifestare artistică în loc să urmărească serialul de la televizor. În același timp, un nucleu al cenaclului, format din Zoia Alecu, Grottendorfer Volker și Arpad Domokos, a prezentat un program pentru cei din Curtea de Argeș, după terminarea concursului „Dulce România", venind apoi și în Sala sporturilor din Pitești unde se desfășura reprezentația oferită de colegii lor de cenaclu. Duminică, 17 iunie, membrii cenaclului au urcat pe Transfăgărășan pînă la cabana Bilea Lac. Acolo s-a improvizat ad-hoc — la cererea turiștilor veniți să se recreeze după o săptămînă de muncă — o manifestare care a impresionat prin spontaneitate și originalitate. Au fost intonate cîteva din cele mai emoționante cîntece ale cenaclului, cum ar fi **Ardealul, Trăiască România !**, cîntece care căpătau în acele locuri o semnificație deosebită, constituind un omagiu adus „istoriei noastre de lupte și jertfe", prezentului pe care îl făurim în libertate și demnitate. Iar duminică seara s-a înregistrat apoteoza acestor manifestări din județul Argeș. Ne aflam pe stadionul din Curtea de Argeș. Nimic nu prevestea ceea ce urma să se întîmple. Spectacolul decurgea normal cînd, brusc, a început o vijelie. În cîteva secunde rafale de vînt au pornit să zguduie scena, să facă să trosnească șindrilele tribunelor de pe stadionul din Curtea de Argeș și, un potop de apă a început să se reverse din cer. O parte din cei 4 000 de spectatori s-au înghesuit cum au putut în sala de spectacole a Casei de cultură, unde au insistat ca reprezentația să continue. Deși stația de sunet a devenit inutilizabilă, cu toate eforturile depuse de sunetistul Constantin Țană, membrii cenaclului au reușit să-și dovedească din nou marea lor capacitate de a învinge dificultățile. În timp ce șirmele de telegraf și de electricitate atîrnau rupte, acoperișurile erau luate pe sus, iar Mircea Vintilă, Mircea Bodolan și Valeriu Sterian, plecați din București, se străduiau zadarnic să ajungă la timp la întîmplarea literar-artistică de la Curtea de Argeș, șoseaua dintre Pitești și Curtea de Argeș fiind blocată de copacii care căzeau ca niște popice lovite, o mulțime de oameni se regăseau în acele clipe dramatice în imperiul ocrotit al artei, învingîndu-și prin cîntec și poezie îngrijorarea.

Seara de 17 iunie 1979 rămîne de neuitat în istoria cenaclului, oferind o mostră a iubirii pe care o manifestă publicul față de arta promovată de membrii săi.

GHEORGHE AMUZA ■
GEORGE ARION ■

Liniștea dinaintea furtunii pe stadionul din Curtea de Argeș

Festivalul-concurs de muzică tînără și poezie patriotică „Dulce Românie"

În zilele de 15—17 iunie s-a desfășurat la Curtea de Argeș prima ediție a Festivalului-concurs de muzică tînără și poezie patriotică „Dulce Romanie", organizat de Comitetul orășenesc de cultură și educație socialistă din localitate. După cum a subliniat tovarășul Gheorghe Păceșilă, secretar cu probleme de propagandă la Comitetul orășenesc de partid Curtea de Argeș, această manifestare circumscrisă ediției a II-a a Festivalului național „Cîntarea României" a fost dedicată celor două mari evenimente politice ale anului 1979 — a 35-a aniversare a eliberării patriei și al XII-lea Congres al P.C.R.

Din juriul festivalului au făcut parte poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei *Flacăra*, conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar — președintele juriului — Florea Dinu, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, compozitorul Laurențiu Profeta, secretarul Uniunii compozitorilor, poetul Nicolae Dragoș, redactor șef al revistei *Luceafărul*, Florin Costinescu de la revista *Contemporanul*, poetul Ion Gheorghe de la revista *Luceafărul*, Octavian Iordăcheseu, secretar-responsabil la Radioteleviziune, emisiunea pentru tineret, precum și Mihail Radoslăvescu, regizor la Teatrul de stat Pitești, Paul Băidan, profesor la școala de muzică din Pitești, Alexandru Cătănea din partea Comitetului județean Argeș al U.T.C., Gheorghe Ciuculescu, profesor de muzică la Liceul „Vlaicu Vodă", Ion Georgescu, secretarul Comitetului U.T.C. de la Întreprinderea de confecții, Eugen Ciolan, secretarul Comitetului U.T.C. la Întreprinderea de porțelan-menaj.

După două zile de concurs, Gala laureaților care a avut loc pe stadionul din localitate a reunit pe : Ileana Elvira Calinovici (Mehedinți) — premiul I interpreți folk, Constantin Dragomir (București), Ștefan Hrușcă (Maramureș) — premiul II interpreți folk, Wilhelm Graf (Maramureș) și Daniel Dumitrescu (Olt) — premiul III soliști folk. Premiul tinerelii a fost acordat Ancuței Herolu (Argeș), cel de popularitate lui Ilie Micolov, iar cel de originalitate soților Diana și Olimpiu Urcche. Au fost premiate, de asemenea, Grupul folk Petrochimistul Brazi (format din Gheorghe Ciobanu, Eugenia Stuparu, Carmen Radu, Luminița Marian, Silviu Mărăcineanu) și Grup 600 P din Pitești (format din Viorel Năstase, Anișoara Pulcan, Mihai Dalea, Vali Andriei, Viorel Chiriculescu) și Grupul folk 4 din Maramureș (format din Vasile Șerban, Doina Oltean, Cornel Konrad, Viorica Dan). La recitări, premiul I a fost cîștigat de Gheorghița Glinasti din Curtea de Argeș, premiul II de Bira Iordănescu din Deva și premiul III de Mariana Eremia din Brăila.

Concluzia de bază care se poate desprinde în urma desfășurării acestui festival este aceea că muzica tînără, departe de a fi un fenomen epuizat, continuă să-și dezvăluie noi fațete și să intereseze în continuare publicul. Este adevărat, unii dintre interpreții care s-au prezentat pe scenă, au apărut în postura unor epigoni ai soliștilor consacrați. Dar aceștia au fost eliminați din competiție în primul rînd de public care a ajuns să discearnă cu exactitate valoarea de impostură. Adeziunea lui s-a îndreptat spre creațiile simple și originale, recunoscute cu competență și aplaudate cu multă căldură. Printre reprezentanții celor 14 județe aflați pe scena festivalului s-au aflat cîțiva interpreți cu șanse de a se impune mai tîrziu. Aceasta asigură o continuitate a fenomenului muzicii tinere, îi împrospătează forțele artistice și ne îndeamnă să-i privim cu încredere viitorul.

SĂ NE IUBIM COPIII

La început de vacanță un îndemn arghezian

„Luați-vă sacul pe curele în spinare și... noroc !

Întorceți-vă îmbujorați, mai tari, mai voinici, împrieteniți bine cu pămîntul, cu piatra, cu oamenii, cu lanurile, cu holdele, cu florile, cu vietățile zburătoare și cu cirezile, și cu turmele, drumețe și ele !

Inima va fi mai mulțumită, și mai vie... Duceți-vă deci !"

Ce-am să fiu?

Mie îmi place mai mult meseria de inginer arheolog, pentru că doresc să cunosc trecutul patriei noastre. Am îndrăgit această meserie din citirea multor cărți de istorie și legende istorice, împreună cu bunicul meu. Am mai aflat multe lucruri interesante din timbrele cu tematică de istorie și arheologie pe care le colecționez. Am îndrăgit însă această meserie mai ales de acum doi ani, cînd am vizitat muzeele de istorie și arheologie din Cîmpulung, București și Constanța și am văzut vestigii din trecutul poporului nostru. Și în vara ce a trecut am vizitat săpăturile arheologice de la Histria și mi-au plăcut foarte mult.

Cred că voi învăța această meserie de la profesorii mei, citind multe cărți istorice și lucrînd, cînd voi fi mai mare, pe șantierele arheologice, cum este Jidava de la Pescărenșa.

Pentru ca să fiu un bun arheolog voi avea datoria să citesc cît mai mult, să învăț multe limbi străine și să-mi dezvolt cît mai mult simțul de observație.

TOMA ADRIAN ■
clasa a II-a B, Școala generală nr. 3 Cîmpulung Muscel

APEL CĂTRE EDUCATORI, APEL CĂTRE COPIII ȚĂRII

Să ne iubim copiii — iată genericul unei pagini. Iată unul dintre însemnele de înaltă valoare morală ale societății noastre. Pentru ca această pagină să fie în permanență luminată de fapte, de imagini ale copilăriei, de frumusețea și complexitatea unei vîrste apelăm la dumneavoastră, educatori, părinți, apelăm la copiii înșiși pentru a trimite pe adresa revistei :

- scurte relatări despre fapte deosebite ale copiilor ;
- opinii, puncte de vedere despre probleme care privesc și definesc vîrsta copilăriei ;
- poezii, desene, fotografii, jocuri distractive, umor, create de copii ;
- răspunsuri la rubrica „Extemporal" ale cărei întrebări le publicăm astăzi.

Vă așteptăm pe adresa : Redacția revistei „Flacăra", Piața Scînteii nr. 1, București, pentru pagina **„Să ne iubim copiii"**

EXTEMPORAL

Îi rugăm pe cititorii-copii, între 7—10 ani, să răspundă (fără ajutorul părinților) la întrebările de mai jos. Cele mai interesante 10 răspunsuri vor fi publicate în revistă :

1. Ce este vacanța ?
2. Care este cea mai frumoasă poveste pe care ai citit-o ? De ce ?
3. Ce-ți place cel mai mult să faci ?
4. Ce joc îți dorești ?
5. De ce ți-e cel mai tare frică ?
6. Cum ți se par oamenii mari și cui ai vrea să semeni ?

FLACARA Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) – 1619 ; **Noul în procesul muncii** (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postelache, Emanuel Valeriu) – 1636 **Știință, învățămînt, sport** (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) – 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horic Pătroscu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) – 1787 și 1617 ; **Cultură – cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) – 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghero, Ion Predosanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) – 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă) – 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN – 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE – 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef – 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41 505

26
flacăra

1944-1979
23 AUGUST

VICTORII ISTORICE ÎN ANII LIBERTĂȚII

PATRIA, CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

● Un moment cu profunde semnificații în istoria relațiilor de prietenie româno-cipriote ● Ofranda de dragoste și recunoștință a copiilor pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu ● Vizita de lucru a secretarului general al partidului la Complexul expozițional din Piața Scînteii ● Președintele României, în mijlocul oamenilor muncii, acolo unde nevoia o cere.

(Reportaje în pag. 2-3-4-5)

MAREA INDUSTRIE A PÎINII

Rolul agriculturii în dezvoltarea economiilor naționale a constituit un subiect cu mare perenitate, fără a putea afirma că sînt pe deplin elucidate multiplele aspecte teoretice și implicațiile practice pe care această ramură importantă le poate avea asupra strategiilor de dezvoltare a economiilor naționale.

Cu peste două secole în urmă, școala fiziocrată încerca să demonstreze că pămîntul și agricultura constituie singura sursă de avuție, pentru ca astăzi să circule cu mare frecvență teoria agriculturii „compensate", menținută numai pe bază de transfer al valorilor din alte sectoare. Între aceste două extreme a existat o gamă întreagă de încercări așezînd agricultura într-o anumită poziție pe care o are aceasta în procesul complex al dezvoltării economiilor.

Declanșarea procesului de industrializare, intensificarea transportului și a comerțului din secolul XIX a făcut ca agricultura să piardă poziția de primă ramură a producției materiale și odată cu aceasta să fie infirmată și concepția școlii fiziocrate. Actuala revoluție științifică și tehnică pune într-o poziție nouă această ramură, demonstrînd, totodată, inconsistența mult disputatei teorii a „compensării".

Modificarea structurii producției sociale în favoarea industriei, începută în secolul trecut într-o serie de țări, se află în prezent în plină desfășurare la scară mondială, sub influența actualei revoluții științifice și tehnice. Ceea ce trebuie să reținem ca deosebit de important este faptul că această schimbare de raporturi între agricultură și industrie are loc nu datorită unei stagnări, sau a unui regres în agricultură, ci ca urmare a unui ritm

(Continuare în pag. 12—13)

Prof. dr. TIBERIU MUREȘAN ■

Numele acestei comune e bunastare

În paginile 12—13, un reportaj la Mădăras, județul Bihor, cooperativă agricolă de producție distinsă cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste".

Maria Spiridon, din județul Sibiu, țărancă iubitoare a celor strămoșești, unul din creatorii populari pe care Muzeul Satului din Capitală i-a invitat la simpozioanele sale.

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Din nou despre „Mildiograf"

Cineva trebuia să spargă gheața!

Au trecut 17 ani de cînd Academia Republicii Socialiste România premia invenția dr. doc. Constantin Răzălă, denumită „Mildiograf", aparat destinat stabilirii, foarte precise, a primejdiei de infestare a podgoriilor și a altor culturi sau livezi de pomi fructiferi și prevenirea acesteia prin stropirile de rigoare, în perioadele optime și nu la întîmplare, calitate care conferă o eficiență maximă tratamentelor și conduce, în același timp, la obținerea unor economii foarte importante în bani, forță de muncă și substanțe chimice.

Au trecut peste doi ani de cînd „Flacăra", ocupîndu-se de soarta valoroasei invenții a doctorului Constantin Răzălă, punea întrebarea: DE CE NU ESTE EA VALORIFICATĂ?

Primele investigații ale redacției au fost întîmpinate cu o mare și promițătoare

(Continuare în pagina 9)

EMANUEL VALERIU ■

O carte mult așteptată: „Ecologia umană"

1. Actuala și dramatica înfățișare a diferitelor fenomene negative ale „umanizării necontrolate" a mediului natural au promovat ecologia în primele rînduri ale științelor contemporane. Poluarea în amenințătoarea ei diversitate, risipa materiilor prime și a energiei amenințau prin degradarea și distrugerea ecosistemelor ce compun biosfera și ecosistemul uman. Rezolvarea contradicțiilor om-natură, care au generat aceste situații, nu poate fi realizată decît printr-o informare și educare general umană în problematica ecologiei. Este și unul din principalele obiective ale lucrării consacrate ecologiei umane ce poate fi mai corespunzător definită ca un tratat în care autorii și-au propus „să susțină în gîndirea curentă și în practică, noțiunea de ecologie umană, ca o concepție și o metodă de muncă, avînd ca obiectiv final, îmbunătățirea ra-

(Continuare în pagina 21)

Acad. ȘTEFAN MILCU ■

IN PAG. 22 :

Securitatea europeană — o permanență a politicii externe a României (III)

de Dumitru Aninoiu

Al doilea amfiteatru al studenției la Timișoara

Întrucît aș dori să mă refer îndeosebi la rezultatele obținute în integrarea cu cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, este firesc să încep prin a răspunde la întrebarea : care sînt realizările concrete, experiența timișoreană, împlinirile și neajunsurile ? Analiza care urmează — efectuată cu sprijinul comitetului de partid al Centrului universitar, al conducerilor celor patru institute de învățămînt superior (Politehnică, Agronomie, Medicină, Universitate) — se referă îndeosebi la bilanțul anului trecut, cînd rezultatele acestei laturi a integrării au dovedit resursele excepționale ale capacității cadrelor didactice și studenților în introducerea progresului în economie și viața socială, efortul intens de promovare a gîndirii științifice novatoare în toate domeniile. Sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, în activitatea de cercetare-proiectare, au fost cuprinse cu teme și contracte ferme cu diverși beneficiari toate cadrele didactice și cercetătorii, în colectivele lor lucrînd alături de ei și studenți din toți anii de studiu.

Institutul politehnic participă la soluționarea. problemelor puse de numeroase programe naționale prioritare, cum ar fi cel de valorificare a resurselor hidroenergetice ale riurilor interioare, de motoare termice, de mașini-unelte, de vehicule acționate cu motoare liniare, de realizare a sistemei unitare de echipamente de sudare etc. Merită a fi evidențiată, în acest context, preocuparea insistentă a cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților pentru sprijinirea întreprinderilor economice în elaborarea tehnologiilor opționale adecvate fiecărui produs, ținînd seama de cele mai noi cuceriri ale științei în domeniile respective.

Se acordă o atenție cuvenită economisirii combustibililor și energiei, obținerii unor noi materiale și înlocuitori, valorificării materialelor secundare, reducerii consumurilor de materii prime și de materiale, realizării de noi aparate și instalații pentru unitățile economice, reducerii importului și creării de noi disponibilități pentru export.

Numai în ultimul an, în cadrul celor 306 contracte de cercetare-proiectare, în valoare de peste 40 milioane lei, au fost abordate teme din planurile C.N.S.T., ale ministerelor, centralelor industriale, institutelor centrale și ale unităților economice.

(Continuare în paginile 4—5)

CONSTANTIN IUREA ■

La intrarea în Parcul copilului este plantat un stejar, simbol etern al trăiniciei.

Imagine din timpul vizitării expoziției jubiliare.

OFRANDĂ DE DRAGOSTE, DE RECUNOȘTINȚĂ ȘI DE CANDOARE, MINUTE ÎN ȘIR, DIN 20 000 DE PIEPTURI TINERE: „CEAUȘESCU — P.C.R.!", „CEAUȘESCU ȘI COPII!"

Vineri, 22 iunie, seara, la Palatul sporturilor și culturii din Capitală a avut loc o amplă și de neuitat manifestare jubiliară prilejuită de cea de-a XXX-a aniversare a Organizației Pionierilor, de Ziua pionierilor și Anul internațional al copilului. Prilej pentru cei 20 000 participanți — fericiți soli ai șoimilor patriei, ai pionierilor, ai copiilor și ai uteciștilor din toată țara — să depună o nouă mărturie a dragostei și stimei profunde pe care tînăra generație, schimbul de mîine al țării, o nutrește față de patrie și partid, față de secretarul său general. Totodată, prilej pentru cei prezenți să aducă prinosul lor de recunoștință tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, de față la manifestare, pentru condițiile minunate de muncă și de viață create lor, pentru viitorul fericit ce le-a fost asigurat, pentru luminoasele posibilități de afirmare și împlinire a celor mai ambițioase aspirații. Răspunzînd acestor ofrande de dragoste, de recunoștință și de candoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu îi mîngîie și-i îmbrățișează părinteste pe tinerii care, cu brațele inundate de flori, le-au ieșit în întîmpinare.

Conducătorul partidului și statului a inaugurat apoi șantierul viitorului Centru de educație și cultură a pionierilor și copiilor. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu proiectul viitorului complex a prevăzut ridicarea unui monumental edificiu care să reunească Casa centrală a pionierilor și șoimilor patriei, un oraș al copiilor precum și numeroase baze sportive. S-a subliniat că obiectivele fundamentale ale acestui complex trebuie să fie educarea copiilor în spiritul dragostei față de patrie, partid și popor, al tradițiilor revoluționare, al luptei pentru libertate, unitate și independență. Tot aici urmează să se desfășoare un proces instructiv-educativ al cărui scop va fi promovarea cultului muncii, a respectului și prețuirii față de trecutul poporului nostru, precum și față de realizările sale prezente. Placa inaugurală a lucrărilor noului obiectiv consemnează pentru viitorime: «În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, la 22 iunie 1979 a fost inaugurată construcția Centrului de educație și cultură a pionierilor și copiilor din București. Acest important complex, destinat îmbogățirii și înfrumusețării vieții celor mai tinere generații din Capitala țării, se edifică prin indemnul și sub înalta grijă a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu». Prezența vie, activă, permanentă a secretarului general al partidului în mijlocul copiilor va fi mărturisită peste veacuri și de stejarul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu l-au plantat la intrarea în Parcul copilului. Simbol al vigoarei și trăiniciei, al neclintirii sub dogorîle ori sub furtunile istoriei, stejarul va nemuri sentimentele unui popor care traversează cea mai luminoasă etapă din grea încercata sa istorie.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului s-au îndreptat spre Palatul sporturilor și culturii unde, în cadrul manifestărilor jubiliare, au fost organizate o expoziție și un spectacol de gală. Panourile cu documente și fotografii, graficele, celelalte modalități de prezentare subliniază emoționant și totodată convingător istorica însemnătate a actului insurecțional de la 23 August 1944, a începuturilor mișcării pionierești din România, în urmă cu trei decenii, precum și contribuția majoră a tovarășului Nicolae Ceaușescu la organizarea și dinamizarea Uniunii Tineretului Comunist din România. Alte secțiuni din expoziție evidențiază dinamici ale învățămîntului românesc, activitatea politică-educativă de masă, participarea celor mai tineri cetățeni ai patriei la marele Festival al muncii și creației „Cîntarea României", activitatea competițională desfășurată de către cercurile sportiv-turistice și asociațiile sportive școlare în ampla competiție națională „Daciada". Un tronson special a fost consacrat relațiilor internaționale ale Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România cu 82 de organizații și organisme pentru copii din peste 50 de țări de pe toate continentele.

S-a vizitat apoi expoziția lucrărilor de creație tehnico-științifică realizate pentru autodotarea cercurilor aplicative din școli sau cu aplicabilitate în diferite domenii ale economiei. Apoi, în sala Palatului sporturilor și culturii, festiv ornată, a fost prezentat un spectacol de gală. Inaugurat cu versurile: „Copii înflorind pe părintescul / Pămînt al patriei nepieritor / Adue partidului, întregului popor, / Aduc tovarășului Nicolae Ceaușescu / Omagiul dragostei și-al bucuriei lor. / Bine-ați venit la marea sărbătoare! / Din inimă cu drag vă mulțumim / Că și la cea de-a 30-a aniversare / Căldura părintească vă simțim".

Aceste cuvinte au avut harul să prefigureze tonalitatea întregului spectacol, atmosfera de voioșie, optimism și angajament revoluționar care a domnit de-a lungul desfășurării sale. Seara, la ieșirea din parc, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului s-au prins alături de pionieri și șoimi ai patriei într-o emoționantă horă a Unirii care s-a constituit în epilogul de neuitat al acestei aniversări.

MIRCEA MARIUS ■

Anii istoriei românilor, cei mai avuți în fapte glorioase

Cînd deschidea sfînta carte unde se afla înscrisă gloria României, Nicolae Bălcescu o făcea înainte de toate pentru a deștepta „în noi sentimentul datoriei ce avem de-a păstra și de-a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire". A trebuit să treacă aproape un veac pentru ca, singuri, comuniștii, urmați de întregul popor, să aducă la dreaptă îndeplinire acest testament eroic. Crucipla izbîndă a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944 deschidea cu adevărat paginile unei noi istorii, această primă carte a neamului, cum o numea celălalt mare vizionar și strateg de la cumpăna veacului trecut, Mihail Kogălniceanu, care e în același timp și cartea de început a revoluției noastre. La cei 35 de ani de glorie nepieritoare înscrisă în aceste pagini se poate spune că generațiile de astăzi ale poporului nostru, de la cei care au purtat brasarda tricoloră a insurecției la cei ce poartă cravata roșie cu tricolor, nu numai că am sporit prețioasa moștenire a înaintașilor dar, neprecupețindu-ne energiile creatoare și nepregetînd o clipă, am pus, pentru noi și pentru viitorime, temelii trainice în toate domeniile de viață și civilizație materială și spirituală. Dacă la început, în anii deplinei cuceriri a puterii politice și economice, ai edificării bazei tehnico-materiale a socialismului, am avut de înfruntat dușmanii de clasă, greutățile, cu atît mai mari cu cît multe decurgeau și dintr-o secular înapoiere economică, dacă într-o anumită perioadă, de mult depășită, ne-am confruntat cu erori care ne-au frînat ascensiunea, avem mărea fericire ca, odată cu preluarea cîrmelor partidului și statului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregul curs al istoriei noastre contemporane să intre în matca lui autentică și sigură, în deplină concordanță cu destinul liber și demn pe care poporul și l-a ales sub zodia idealurilor comuniste.

Ca unul care, acum cincisprezece ani, într-o patetică poezie-manifest făceam elogiul MIRACOLULUI ROMÂNESC ce se întrevedea, nu pot să nu remarc faptul că, fără a fi vorba de vreo minune la mijloc, ci doar de munca noastră cotidiană, nu o dată grea, plină de sacrificii dar și de entuziasm revoluționar, ceea ce, mai ales în ochii străinilor, părea o performanță aproape de neconceput în accepțiunea normală a lucrurilor, a devenit o realitate cu atît mai impresionantă cu cît prin dimensiuni ea se înscrie pe o scară inaccesibilă țării noastre nicidată pînă acum. Saltul acesta va însemna la jumătatea deceniului următor trecerea României în rîndul țărilor cu o dezvoltare economico-socială medie, după ce producția industrială, ca să luăm unul din indicii cei mai concludenți, a crescut de mai multe ori decît anii care au trecut de la istoricul act al Eliberării de sub dominația fascistă, respectiv de peste 42 de ori. Un popor care — în ciuda excepționalei sale dotări cu inteligență și sensibilitate, probată de cîteva vîrfuri ce au atins cele mai mari altitudini ale gîndirii și creației mondiale — a avut de înlăturat groaua plagă a analfabetismului, se numără astăzi printre națiunile cu unul din cele mai ridicate nivele de instrucție, cu instituții de învățămînt, știință și cultură ce se bucură de stimă în toată lumea civilizată. România pășește cu tot mai mult curaj în primele rînduri ale revoluției științifico-tehnice, modernizîndu-și economia, afirmîndu-și geniul creator în toate sferele de activitate. Beneficiind de rezultatele strădaniilor depuse zi de zi, oamenii muncii trăiesc tot mai bine, gradul de civilizație al traiului cotidian sporind necontenit.

Stăpîn liber și atotputernic al propriilor destine, poporul român, condus de partidul comuniștilor, are satisfacția istorică, mult rîvnită de înaintași, a realizării depline a independenței și suveranității sale, pentru întîia oară în dăinuirea sa multimilenară libertatea dinlăuntru fiind una cu cea de-afară. Crescînd în ochii proprii, națiunea română a crescut în ochii lumii, fapt cît se poate de firesc cînd are în fruntea sa un conducător atît de clarvăzător precum președintele Nicolae Ceaușescu, omul de stat atît de respectat astăzi de toate popoarele lumii pentru politica de pace și colaborare pe care o promovează România, pentru inițiativele și strădaniile consacrate soluționării ascuțitelor probleme cu care se confruntă umanitatea, de la subdezvoltare și greaua povară a înarmărilor la înechitatea relațiilor dintre state.

Important este, după părerea mea, că toate aceste grandioase cuceriri n-au picat din cer, că ele au fost obținute cu prețul luptei și al eforturilor adesea eroice ale milioanelor de fii ai patriei, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, într-o exemplară unire în cuget și simțiri, fiind cu toții una. Ei au făurit astfel nu numai o țară industrial-agrară în plină dezvoltare, tot mai civilizată și prosperă, ci și o istorie a ei nouă, demnă și măreață prin toate realizările acestor ani. De la fapta de muncă zilnică în uzină, pe șantier, pe ogor, în laborator, la actele de adevărat eroism săvîrșite în cumplitele încercări la care ne-au supus forțele oarbe ale naturii, cele două inundații și devastatorul cutremur, oamenii acestui pămînt, asemenea bravilor străbuni, s-au dovedit totdeauna puternici și hotărîți să-și urmeze neabătut țelul, pilda cea mai însuflețitoare primind-o de fiecare dată din partea neasemuitului bărbat aflat în fruntea lor, învestit în această supremă răspundere de ei și de istoria însăși. Tocmai de aceea, într-un timp foarte scurt s-a concentrat atîta istorie în fiecare clipă, încît martori oculari fiind, ne minunăm noi înșine de ce momente extraordinare ne-a fost dat să trăim și exultăm împreună cu vizionarul poet: „Am cunoscut ce nu vor mai cunoaște / Aceia ce în urma mea s-or naște". O asemenea mîndrie își are luminoasa îndreptățire în faptul că acest răstimp, 1944—1979, reprezintă, ca să-l parafrazăm tot pe profeticul luptător și gînditor din care am citat la început, anii istoriei românilor cei mai avuți în fapte glorioase.

NICULAE STOIAN ■

Un moment cu profunde semnificații în istoria relațiilor de prietenie româno-cipriote, pentru cauza păcii și securității în Balcani, în Europa și în întreaga lume

Președintele Republicii Cipru, Spyros Kyprianou, împreună cu doamna Mimi Kyprianou, a efectuat, între 23—26 iunie a.c., o vizită de stat în România la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu.

În toastul de la dineul oficial, oferit după încheierea convorbirilor oficiale, înalților oaspeți ciprioți la Palatul Consiliului de Stat, șeful statului român, subliniind semnificațiile vizitei, arăta că : „Vizita pe care o faceți în România constituie expresia bunelor relații tradiționale de prietenie româno-cipriote — întemeiate pe stimă și respect reciproc, pe idealuri și aspirații comune de progres și pace — precum și a dorinței ambelor noastre popoare de a conferi dimensiuni tot mai mari colaborării reciproc avantajoase".

În ultimii ani, schimburile comerciale și colaborarea în domeniile economic, tehnico-științific și cultural dintre România și Cipru au cunoscut o evoluție continuă și multilateral ascendentă. Întemeiată, așa cum arăta președintele Nicolae Ceausescu, pe idealuri și aspirații comune de pace și progres, pe dorința comună a celor două popoare de a înainta tot mai rapid pe calea dezvoltării lor economico-sociale independente, evoluția raporturilor româno-cipriote, răspunzînd intereselor fundamentale ale popoarelor noastre, cauzei păcii și destinderii internaționale, a avut și are o influență benefică pentru statornicirea și dezvoltarea în Balcani și în Europa, în întreaga lume, a unui climat de colaborare rodnică, de destindere și înțelegere pe baza principiilor sacre ale dreptului internațional. Înțelegerile la care s-a ajuns — consemnate în Declarația solemnă comună — convorbirile oficiale la nivel înalt, întreaga desfășurare a vizitei solilor poporului cipriot în România se înscriu ca un moment cu profunde semnificații în dezvoltarea colaborării și cooperării româno-cipriote, atît pe plan bilateral, cît și în viața internațională.

Vizita de stat a președintelui Republicii Cipru, Spyros Kyprianou, se înscrie în cadrul principial general al politicii externe a României de dezvoltare a raporturilor de prietenie și colaborare cu toate statele și popoarele lumii, indiferent de sistemul lor social-politic. Participînd activ la viața internațională și dezvoltînd relații multiple, România așază ferm la baza tuturor raporturilor sale externe principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Militînd hotărît pentru eliminarea forței și a amenințării cu forța din relațiile internaționale, pentru o colaborare reciproc avantajoasă între toate țările, România pornește de la aprecierea conform căreia orice încălcare a acestor principii constituie o gravă primejdie pentru independența popoarelor, pentru cauza destinderii și păcii. În acest spirit, țara noastră s-a pronunțat și se pronunță consecvent pentru rezolvarea pașnică a situației din Cipru, pe baza asigurării independenței și integrității Ciprului, a conviețuirii pașnice a celor două comunități cipriote.

În timpul convorbirilor la nivel înalt, o atenție specială a fost acordată situației din Cipru, ambele părți pronunțîndu-se pentru o soluționare pașnică și grabnică, care să asigure poporului cipriot comandamentele și prerogativele fundamentale ale demnității sale naționale — suveranitatea și independența națională, integritatea teritorială, unitatea și nealinierea Republicii Cipru.

A fost relevată, de asemenea, atenția deosebită pe care România și Cipru o manifestă, ca state situate în același spațiu geografic, față de realizarea unui climat de destindere, colaborare și bună vecinătate în Balcani. În acest context a fost evidențiată necesitatea pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid din 1980, a transpunerii efective în viață, ca un tot unitar, a prevederilor Actului final de la Helsinki. S-a apreciat că edificarea unei securități reale în Europa și în lume impune trecerea la măsuri practice și eficiente de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, afirmarea unei politici noi, de colaborare egală între națiuni, lichidarea subdezvoltării și a decalajelor economice existente între țări, instaurarea unei noi ordini economice mondiale, pentru triumful idealurilor de libertate, independență și progres ale tuturor popoarelor.

Declarația solemnă comună, document cu profundă semnificație care deschide noi perspective relațiilor de colaborare româno-cipriote, consemnează măsurile convenite în vederea amplificării colaborării bilaterale, în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural, în alte sfere de activitate și în mod deosebit a intensificării și diversificării cooperării industriale, a creșterii rapide și substanțiale a schimburilor comerciale. Se subliniază că promovarea largă a conlucrării dintre România și Cipru contribuie la progresul economiilor ambelor țări, este în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii, cooperării și înțelegerii în Balcani, în Europa și în lume. Documentul final menționează deplina satisfacție a părților față de rezultatele rodnice la care s-a ajuns, apreciindu-se că ele deschid noi perspective dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Republica Cipru, stipulează convingerea comună că, pe baza înțelegerilor stabilite, se va realiza o conlucrare tot mai fructuoasă, atît pe tărîm bilateral, cît și în sfera vieții internaționale, în folosul țărilor și popoarelor noastre, al cauzei securității, păcii și cooperării în zona geografică a celor două țări și în întreaga lume.

ION CRISTIAN ■

Vizita la Complexul expoziţional din Piaţa Scinteii

Amplu dialog de lucru, concluzii de largă aplicabilitate pentru dezvoltarea economică accelerată a ţării

Discuţiile purtate de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu împreună cu cadre de conducere şi specialişti din economie privind soluţiile de reducere mai accentuată a consumurilor de materii prime, materiale şi energie, pentru valorificarea resurselor secundare au evaluat cu atenţie necesităţile actuale şi de perspectivă, posibilităţile existente în prezent şi cele ce se vor crea în viitor, în această direcţie.

În cursul dimineţii de vineri, 22 iunie, în cadrul unui amplu dialog de lucru desfăşurat la Complexul expoziţional din Piaţa Scinteii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a analizat, împreună cu cadre de conducere şi specialişti din economie, măsurile şi soluţiile preconizate pentru reducerea mai accentuată a consumurilor de materii prime, de materiale şi energie, pentru valorificarea resurselor secundare. A fost astfel reluată şi aprofundată una din problemele esenţiale ale dezvoltării calitative a întregii noastre economii, problemă larg dezbătută, după cum ştim, încă din anii trecuţi, din iniţiativa secretarului general al partidului, în cadrul neistovitei sale activităţi închinate binelui şi prosperităţii ţării.

Prezentînd rezultatele estimate a se obţine în anul 1980 prin aplicarea măsurilor şi soluţiilor elaborate de specialiştii din întreaga ţară, expoziţia s-a dovedit a fi concepută, în mod riguros, pe baza unei tematici-cadru în lumina căreia s-a desfăşurat, în primele luni ale acestui an, din iniţiativa şi la indicaţia secretarului general al partidului, în întreprinderi şi centrale, în institute de cercetare, la scara întregii economii naţionale, o amplă acţiune de identificare a posibilităţilor şi rezervelor de reducere şi raţionalizare a consumurilor materiale. Din ansamblul măsurilor practice care urmează a se aplica pentru atingerea nivelurilor preconizate, măsuri înfăţişate în cadrul fiecăruia dintre cele 10 standuri reprezentînd tot atîtea ministere economice, a reieşit că pe parcursul anului 1980 se vor putea realiza, prin însumare, economii de circa 2,8 miliarde lei, concretizate în materiale metalice feroase şi neferoase, produse chimice, însemnate cantităţi de energie şi combustibil. În acelaşi timp, datele referitoare la anul viitor au fost însoţite de cele privitoare la cincinalul 1981—1985, înfăţişînd astfel modalităţile concrete prin care se va acţiona la scară generalizată, pentru creşterea eficienţei economice pe seama diminuării în continuare a cheltuielilor materiale.

Arătăm că analiza efectuată cu acest prilej de către secretarul general al partidului a avut, ca şi celelalte întîlniri ale sale cu cadre de conducere şi colective de oameni ai muncii, un pronunţat caracter de lucru. Astfel, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a recomandat interlocutorilor să-şi intensifice căutările pentru fundamentarea ştiinţifică, raţională, a indicatorilor de consum, considerînd nivelurile propuse în prezent ca minime. Totodată, secretarul general al partidului a cerut factorilor de răspundere să aibă în permanenţă în vedere interesul general al economiei naţionale, pentru a se înlătura eventualitatea în care, obţinîndu-se economii într-un sector, acestea ar avea ca revers un mare consum de energie sau combustibil, prin urmare mari cheltuieli, într-o altă ramură de activitate. În general, a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, nu trebuie să ne comparăm cu noi înşine. Realizările actuale şi obiectivele pe care ni le propunem trebuie raportate la cele existente în ţările cu economie dezvoltată. De aceea, s-a mai arătat, cercetările aplicative vizînd reducerea consumurilor de materiale şi de energie trebuie orientate cu prioritate spre acele domenii unde se pot obţine realizări substanţiale. În acest context a fost subliniată, între altele, necesitatea ca specialiştii industriei constructoare de maşini să acţioneze pentru a realiza motoare cu randamente termice ridicate, pentru tipizarea unor maşini şi agregate, miniaturizarea mai accentuată a unor produse, realizarea unor seturi de maşini automatizate. Vizitînd în continuare standurile sectoarelor de mare importanţă ale economiei naţionale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a insistat, de exemplu, în cadrul sectorului rezervat industriei metalurgice, asupra necesităţii de a se recupera integral materialele refolosite existente în ţară, de a se proceda la o valorificare complexă a zgurii de oţel şi furnal, grăbindu-se aplicarea tehnologiilor stabilite în acest scop. S-a cerut, de asemenea, să se revadă proiectele întocmite de specialişti pentru cincinalul viitor, asigurîndu-se condiţii ca produsele siderurgice să fie obţinute cu cheltuieli mai mici decît cele planificate. Dealtfel, a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, realizarea complexului de măsuri preconizate pentru atingerea ţelurilor stabilite în ce priveşte acest deosebit de important capitol al eficienţei economice, trebuie să cuprindă includerea în plan şi urmărirea lunară a modului de înfăptuire a acestor măsuri. În cadrul dialogului purtat cu specialiştii din domeniul industriei chimice a fost relevată, apoi, necesitatea ca fiecare instalaţie pusă în funcţiune să se încadreze în limitele consumului optim de energie iar instalaţiile vechi să fie modernizate pentru a fi aduse la un consum de energie mai redus. Totodată, secretarul general al partidului a remarcat, că în unele privinţe, rezultatele sînt sub posibilităţile existente şi a indicat, între altele, să se asigure recuperarea integrală a anvelopelor uzate, a uleiurilor minerale şi regenerarea acestora.

Astfel, discuţia purtată de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu împreună cu cadre de conducere şi specialişti din economie privind soluţiile de reducere mai accentuată a consumurilor de materii prime, materiale şi energie, pentru valorificarea resurselor secundare a evaluat cu atenţie necesităţile actuale şi de perspectivă, posibilităţile existente în prezent şi cele ce se vor crea în viitor, în această direcţie, oferind concluzii de mare însemnătate practică, de largă aplicabilitate, a căror traducere în viaţă va contribui la impulsionarea creşterii intensive a economiei româneşti, pentru apropierea nivelului ei de eficienţă, de cel atins în ţările cu veche tradiţie industrială. Analiza temeinică efectuată cu acest prilej a relicfat încă o dată, cu pregnanţă, rolul decisiv, dinamizator al conducătorului partidului şi al ţării în stimularea eforturilor tuturor celor ce muncesc, al căutărilor îndreptate spre rezolvarea optimă a problemelor amintite, în scopul dezvoltării economice accelerate a ţării, al ridicării bunăstării poporului.

D. CONSTANTINESCU ■

Al doilea amfiteatru al studenţiei la Timişoara

(Urmare din pag. 1)

Cadrele didactice, cercetătorii şi studenţii de la Institutul politehnic au înţeles faptul că în etapa actuală a dezvoltării economiei naţionale, pe lîngă cercetările de perspectivă, axate pe anumite domenii de virf ale ştiinţelor inginereşti, care realizează acumulări „strategice" de competenţă pentru viitor (magnetohidrodinamică, holografie, procedee tehnologice neconvenţionale, comanda adaptivă a maşinilor-unelte etc.), în vederea accelerării ciclului cercetare-proiectare-producţie, e necesară finalizarea gîndirii creatoare-tehnice prin realizarea unor modele experimentale, prototipuri, procese tehnologice în fază pilot etc. În acest sens, are o importanţă deosebită activitatea secţiilor de prototipuri şi microproducţie cu profil mecanic şi electric ale Institutului politehnic, cea a staţiilor-pilot de pe lîngă întreprinderile „Azur" şi „Textila", în cadrul cărora unităţi, prin munca productivă, se materializează gîndirea creatoare a dascălilor şi studenţilor lor. Nu e o noutate dacă afirmăm că, în confruntarea cu producţia şi cel mai adesea la solicitările ei, se probează calitatea şi eficienţa soluţiilor elaborate de cercetarea ştiinţifică şi ingineria tehnologică. Iată, cu putere de argument, un mănunchi de contracte onorate de diferite catedre ale Politehnicii timişorene : vehicul cu sustentaţie magnetică (beneficiar — I.C.P.E. Craiova), realizarea unor suspensii pneumatice pentru autovehicule ROMAN (Uzina de autocamioane Braşov), dispozitiv de testarea blocului de memorie de ferite comandat de microprocesor (Institutul pentru tehnica de calcul Bucureşti), asimilarea fabricaţiei unui turbocompresor pentru hidrogen sulfurat (Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea), captarea şi stocarea energiei solare („Ceramica" Jimbolia), prefabricate armate cu fibre de sticlă (I.C.P.M.C. Bucureşti), preepurarea apelor reziduale de la noua instalaţie „Azur" Timişoara, elaborarea proiectului de execuţie al oţelăriei electrice de la Combinatul de utilaj greu Cluj-Napoca, proiectarea unei săli de sport şi a unui velodrom la Tripoli, elaborarea unor măsuri pentru ridicarea productivităţii muncii la I. M. Timişoara, reducerea ciclului de fabricaţie la laminarea oţelului U. A. „Extra" (C.S. Hunedoara), optimizarea proceselor tehnologice de prelucrare prin aşchiere a motoarelor electrice (Electromotor Timişoara), îmbunătăţirea reglajului de tensiune în nodul energetic Porţile de Fier şi multe altele.

Simpla înşiruire a cîtorva teme demonstrează, aşadar, valenţele de mare preţ ale gîndirii ştiinţifice canalizate spre nevoile stringente ale economiei noastre naţionale, meritoriu fiind faptul că specialiştii timişoreni au o vastă arie de colaboratori, în strînsă relaţie cu specificul facultăţilor, al catedrelor. Cît de mîndri, cît de satisfăcuţi sînt dascălii şi studenţii lor care au participat la rezolvarea unor teme valorificate în producţie încă în 1978 sau în acest an, multe eliminînd importul ; între acestea : controlere de comandă pentru industria siderurgică, prototipuri pentru motopompe, pompe hidraulice pentru industria chimică, linie automată de fabricaţie a vaccinului antiviral, noi tehnologii pentru tratamentul termic al oţelurilor aliate şi înalt aliate, noi materii pentru produse refractare şi valorificarea materialelor secundare industriale cu conţinut redus de metal, creşterea performanţelor cuptoarelor electrice pentru siderurgie. Un calcul absolut minimal dă un bilanţ foarte elocvent : spor anual de producţie de 800 milioane lei, reducere a importului şi economii de valută de 45 milioane lei, economii de energie de 500 000 kWh.

În domeniul său specific, cercetarea ştiinţifică de la Facultatea de agronomie a Institutului agronomic se desfăşoară în acest an în cadrul a 40 teme contractate, cu o valoare totală de 1,5 milioane lei, teme vizînd crearea de noi soiuri de grîu şi orez, hibrizi de porumb, soiuri şi linii de legume pentru cultura mecanizată, elaborarea şi perfecţionarea tehnologiilor de producţie la diferite culturi, prevenirea şi combaterea dăunătorilor, zonarea şi profilarea producţiei agricole. Rezultate bune obţin cadrele didactice şi studenţii de la Facultatea de zootehnie şi medicină veterinară în ameliorarea producţiilor de lapte la bovine, a producţiei de lînă la ovine şi a tehnologiilor de creştere a mieilor, îmbunătăţirea tehnologiilor de preparare a furajelor şi valorificarea unor noi resurse furajere. Chiar în acest an, în diferite unităţi agricole ale judeţului Timiş, se vor cultiva noile linii de grîu create de I.A.T. care, faţă de soiurile zonate, se remarcă prin sporuri de producţie (13—48 la sută) şi de proteine (15—18 la sută) ; au fost omologate trei soiuri noi de orez, se introduc noi tehnologii de ameliorare a solurilor sărăturate (spor de 12—16 tone lucernă masă verde la hectar) ; pe 5 000 hectare se aplică sisteme de fertilizare a pajiştilor permanente de deal şi munte (cu o creştere a producţiei de 100—150 la sută) ; crearea unui hibrid tetrarasial pentru Combinatul de producere şi industrializarea cărnii de porc Timiş ; bateria pentru pui de carne (introdusă la C.A.P. Scornicesti şi „Avicola" Giarmata) ş.a. De remarcat că, la Institutul agronomic, activitatea de integrare cu cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică beneficiază de un imens laborator şi spa-

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în zone afectate de ploile abundente și persistente din ultimul timp

Duminică, 24 iunie. locuitorii comunei Malu cu Flori și din împrejurimi, angajați în lucrările de prevenire a blocării riului Dîmbovița de marea masă de argilă și stîncă alunecată în urma ploilor din ultimul timp, au primit vizita secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din cauza ploilor frecvente și torențiale, în zona comunei Malu cu Flori (Dîmbovița) un întreg deal s-a dislocat spre riu amenințînd blocarea albiei. Deplasîndu-se la fața locului, în cadrul unei călătorii ce a vizat întreaga zonă afectată de cantitatea de apă căzută în ultimele zile, secretarul general al partidului este informat despre primele măsuri luate și modul în care s-a acționat pentru împiedicarea înaintării spre riu a acestei mari suprafețe de pămînt. Inspectînd zona amenințată, tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază promptitudinea cu care s-a intervenit pentru a se evita crearea unei situații critice, munca plină de dăruire și răspundere a locuitorilor din regiune. Grija atentă a șefului statului pentru viața oamenilor și a bunurilor lor, pentru înlăturarea oricărui pericol care amenință buna desfășurare a vieții și a muncii în toate zonele țării constituie un imbold cald și mobilizator pentru toți cei prezenți, care fac din acest moment un prilej de manifestare a dragostei și recunoștinței, a sentimentelor de înaltă stimă și profundă prețuire pe care întregul nostru popor le nutrește pentru conducătorul partidului și statului, pentru bărbatul care deopotrivă în clipele de satisfacție și de durere este prezent în mijlocul poporului, însuflețindu-l și îmbărbătîndu-l. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ca, în prima etapă, toate forțele umane și tehnice să fie concentrate pentru a se evita crearea unei împrejurări grave și, în acest scop, să fie ridicat un tampon puternic, apt să garanteze stabilizarea dealului care s-a deplasat spre riu. Din stînca dislocată, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, să se ridice de îndată un pilon puternic în pieptul dealului, iar în spatele lui, pe ambele versante, două șanțuri colectoare care să adune apa și să împiedice astfel deplasarea în continuare a dealului. Paralel cu aceste lucrări, pentru a se evita întreruperea circulației pe această importantă arteră, să fie începute lucrările de deviere a șoselei. În perspectivă, secretarul general al partidului a indicat ca specialiștii, organele de partid și de stat să întocmească un studiu asupra lucrărilor de consolidare care s-ar cere a fi efectuate în această zonă submontană pentru a se împiedica în viitor deplasări de teren.

Vizitînd în continuare Stațiunea de cercetări pomicole Voinești, tovarășul Nicolae Ceaușescu ia cunoștință de realizările importante ale acestei cunoscute și renumite producătoare de fructe. În dialogul de lucru cu specialiștii și conducerea stațiunii, secretarul general al partidului recomandă folosirea mai judicioasă a spațiilor fertile nefolosite sau folosite cu un randament scăzut în vederea creșterii eficienței și a veniturilor la hectar.

De la Voinești, elicopterul prezidențial survolează cîmpia cuprinsă între riurile Dîmbovița și Argeș, trece deasupra zonei Cîmpulung, Curtea de Argeș, Pitești. Cu toate că nivelul apei este vizibil crescut, ea nu a deversat albia, dovedindu-se astfel utilitatea lucrărilor hidroenergetice executate în ultimii ani pe Argeș, lacurile și barajele jucînd un rol hotărîtor în stabilizarea apei. Ca și la sosire, se observă că multe suprafețe agricole băltesc, dar că peste tot se lucrează cu perseverență pentru evacuarea apei pe care pămîntul nu mai poate să o absoarbă, se acționează cu toate forțele pentru strîngerea recoltelor și, în paralel, pentru amenajări care să pună în afară de pericol lucrările amenințate de ploile viitoare. Se cercetează cu multă atenție atît situația creată de ploile torențiale și persistente, cît și eventualele pericole ce ar putea surveni din continuarea lor un timp îndelungat.

Reluarea imaginilor vizitei pe ecranele de televiziune în seara aceleiași zile a produs o vie satisfacție în rîndurile tuturor oamenilor muncii care, în promptitudinea și rezultatele acestei vizite de lucru, văd o magistrală pildă de dăruire și înțelegere a rosturilor noastre fundamentale, o strălucită și mobilizatoare chezășie în forța devotamentului și a dragostei pentru oameni și țară.

C. NICOLAE

ție de verificare practică, imediată a eforturilor și ideilor : Stațiunea didactică și experimentală, avînd și ea plan concret de producție (2 000 hectare, complex seresolarii, plantație vitipomicolă, complex zootehnic, sector mecanic), cu sporuri substanțiale la toți indicatorii. Dealtfel, în 1978, stațiunii i-a fost decernat Ordinul Meritul Agricol clasa I.

Și Universitatea — cu profilurile ei atît de diverse — înregistrează salturi calitative în integrarea cu cercetarea științifică, pentru care dispune de peste 350 000 ore, repartizate în conformitate cu convențiile și contractele încheiate cu Academia de Științe Sociale și Politice, Institutul central de cercetări economice, Ministerul Educației și Învățămîntului.

Deși capacitatea de cercetare a studenților nu a fost întotdeauna la nivelul exigențelor temelor abordate de colectivele din care și ei au făcut parte, a reieșit pregnant necesitatea continuării și perfecționării acestei integrări, anume prin corelarea procesului instructiv-educativ cu necesitățile de cercetare prevăzute în obiectivele abordate, dar și completarea nomenclatorului de activități în acest cadru.

Desfășurate la toate facultățile în module compacte de 1—2 săptămîni, planificate în conformitate cu structura anului universitar, urmărind asigurarea de locuri de muncă tuturor studenților și evitînd fragmentarea exagerată a intervalelor de predare-seminarizare, activitățile de integrare sînt tematice, cu sau fără specialiști din afara universității. Din cele 87 de teme abordate în 1978, în valoare de 2,27 milioane lei, le reținem ca putere de exemplu pe următoarele : probleme noi în fizica razelor X, corelații posibile între radiația gravitațională și unele efecte seismice (C.N.S.T.), tehnologii de utilizare a curenților de înaltă frecvență pentru prelucrarea lemnului de mobilă (M.E.F.M.C.), sporirea eficienței economice prin perfecționarea proceselor tehnologice (I.M.R. Oravița), folosirea potențialului liniilor de fabricație în flux în vederea creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție (I.A.E.M. Timișoara), contribuții la studiul istoriei Banatului (Academia de Științe Sociale și Politice), studii privind limbajul poetic și versificația în secolul XIX (Ministerul Educației și Învățămîntului).

Forme complexe cunoaște integrarea învățamîntului cu cercetarea științifică și în pregătirea viitorilor medici. Tematica acestei importante activități este axată pe liniile directoare ale Ministerului Educației și Învățămîntului și Ministerului Sănătății, privind îmbunătățirea asistenței medicale din zonă (cu accent de prevenire și combatere a bolilor de largă răspîndire), creșterea standardului de sănătate și a capacității de muncă prin găsirea sau asimilarea celor mai eficiente metode de diagnostic și de tratament, precum și aprofundarea datelor fundamentale ale organismului uman. Cîteva obiective care au stat și stau în atenția cadrelor didactice și studenților Institutului de medicină : prevenirea și combaterea bolilor cardiovasculare, studiul bolilor profesionale, factorii de risc în boala canceroasă, prevenirea și combaterea bolilor materno-infantile, alcoolismul și implicațiile lui biosociale etc.

De remarcat că s-a amplificat colaborarea interdisciplinară cu medicii din spitale, policlinici, dispensare, direcții sanitare, cu studenți și specialiști, iar prin colaborarea cu ingineri și tehnicieni s-a perfecționat și întregit baza tehnică de exploatare medicală și de cercetare științifică (cîteva exemple recente : electrostimulator programat în vederea opririi tahiaritmiilor cardiace, optimizarea imaginilor radiologice prin pseudocromie, dozarea colesterolului seric cu reactiv unic).

Evidențiind indeosebi datele pozitive ale experienței timișorene în integrarea învățămîntului superior cu cercetarea, trebuie să notăm că organul de partid al centrului universitar, senatele, catedrele, asociațiile studenților comuniști sînt convinse că există încă posibilități mult mai consistente, căi și modalități noi, neexplorate suficient, de mare eficiență pentru promovarea rapidă și valorificarea mai fermă a creației științifice și tehnice românești. În primul rînd — și fără a neglija, prin angajarea unor contracte cu un volum mare de muncă, însăși calitatea procesului de învățămînt — este necesar să se abordeze cu mai mult curaj domenii de vîrf, interdisciplinare, cum ar fi energia, poluarea, noile tehnologii, mecanica fină, componentele electronice integrate, microprocesoare, roboți industriali.

Învățămîntul superior timișorean ființează într-o zonă a țării cu activitate social-economică intensă, cu o viață culturală bogată. Este necesar ca prezența unuia din marile centre universitare ale țării să se resimtă mai mult în realitățile unităților industriale și agricole, ale instituțiilor culturale și sanitare din partea de vest a României socialiste. Acest lucru presupune pe de o parte o mai hotărîtă orientare a catedrelor universitare spre acele probleme de cercetare-proiectare care frămîntă întreprinderile și instituțiile timișene și din județele învecinate, și pe de altă parte o mai mare receptivitate a acestor unități față de ceea ce este nou, la nivelul realizărilor celor mai înaintate pe plan mondial, pentru implementarea cărora pot găsi cel mai competent sprijin în Timișoara universitară.

Se mai cer înlăturate și unele carențe metodice. Sînt cazuri în care nu se urmărește valorificarea cercetărilor, alteori sarcinile contractuale se abordează neritmic, chiar și superficial ; nu întotdeauna studenții sînt participanți activi la cercetare, din cauza neîncrederii, unele cadre didactice mulțumindu-se să le repartizeze lucrări și operații minore, în loc să dezbată soluțiile, să-i învețe efectiv, astfel ca ei să poată deveni cu adevărat promotori ai noului, ai progresului științific.

„Vocația familiei noastre a fost să construim drumuri și poduri"

— Tovarășe Vasilescu, aflăm că sînteți, din 1969, director al Direcției județene de drumuri și poduri Buzău, practic de la înființarea acesteia, legată de împărțirea administrativ-teritorială a țării, am dori să aflăm ce-ați făcut pînă în acel moment ?

— M-am născut la țară, într-o familie cu 3 băieți și o fată. Am urmat liceul la Buzău, după care m-am înscris la Școala medie tehnică de drumuri și poduri, pe care am absolvit-o în 1953.

— Un moment. Ce lucrează ceilalți frați ?

— Atît Dan cît și Ștefan muncesc ca drumari. Primul la județene, celălalt la naționale, dar tot la drumuri se cheamă ! A fost, dacă vreți, vocația familiei noastre să construim drumuri și poduri, asta spre necazul soților ! Zic așa pentru că atunci cînd ne adunăm cu toții numai despre șosele și beton armat discutăm ! La început, nevestele se cam supărau, apoi s-au obișnuit, înțelegînd că fără drumuri și fără poduri viața noastră n-ar fi vuită !

— Ce s-a întîmplat după 1953 ?

— Pînă în 1961, cînd m-am trasferat mai spre casă, ca șef al secției de drumuri din fostul raion Pogoanele, am bătut șantierele, pe la Cluj, pe la Govora, pe la Ocna Mureș, prin alte părți. Am convingerea că anii de șantier, cu bucuriile și lipsurile lor m-au format ca meseriaș și ca om. Am învățat atunci, nu numai eu, ci o întreagă generație, să cerem cît mai puțin și să dăm cît mai mult. Altfel zis, m-am ales din anii aceia cu o experiență de viață tulburătoare și cu o pereche de cizme.

— Cum cu o pereche de cizme?!

— Chiar așa, de ce vă mirați ? ! Cînd m-am căsătorit, în 1955, la Ocna Mureș, soția, de fel din Moldova, fusese repartizată acolo după terminarea școlii medii tehnice de poștă, n-aveam decît o pereche de cizme în dulap. Firește, pentru ofițerul stării civile mi-am cumpărat pantofi, dar cizmele acelea nu le-am uitat, le-am luat cu mine și le țin și azi. I le-am arătat și i le arăt fiicei mele, care urmează medicina, i le voi arăta ginerelui și am de gînd să procedez la fel și cu nepoții, ca să înțeleagă că nouă nu ne-a fost ușor ca să le fie lor bine ! Teoretic, pe șantierele acelea eram tehnician, dar cine avea timp să-i deosebească pe tehnicieni de meseriași ?! Munceam cot la cot, făceam drumuri din zori pînă noaptea tîrziu, după care ne retrăgeam în barăci, cîte 10—15 într-o încăpere. Iarna, nu înfloresc cu nimic, ci numai evoc întîmplări trăite de prima promoție a Școlii medii tehnice de drumuri și poduri, era o adevărată competiție pentru un pat cît mai aproape de sobă ! Azi, cînd viețile noastre sînt angajate, datorită politicii mature și înțelepte a partidului, pe făgașul satisfacțiilor de tot felul, al belșugului și al bunăstării, cînd avem, cei mai mulți dintre noi, mașini și apartamente confortabile, e bine să nu uităm anii aceia, din povestea cărora generațiile tinere n-au de luat decît pilde. Dealtfel, prietenițile pe care le-am legat atunci, cu Ion Chirilă, cu Marin Pastor, cu Ion Moldovan, au rămas trainice, în ciuda timpului și a distanțelor, căci puțini dintre șantieriștii tinereții mele s-au fixat, cei mai mulți au pornit-o prin țară, să construiască drumuri și poduri pe unde a fost nevoie de munca lor.

— Dumneavoastră ați ajuns, e limpede, la Buzău. Cîte drumuri erau asfaltate în județ la înființarea lui, cîte sînt astăzi ?

— Reforma administrativă din 1968, una din multele inițiative temeinice și înțelepte ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dat un puternic suflu înnoitor ținuturilor buzoiene. N-am să mă refer atît la industrie, sector în care județul nostru a ajuns, într-un răstimp foarte scurt, să dea o producție de aproape 13 miliarde, ci am să mă refer la drumuri și la poduri. Erau, în 1968, abia 60 de kilometri de asfalt, azi sînt peste 700. Erau cîteva poduri, răzlețe și nedurabile, majoritatea de lemn, azi lungimea lor, construcții definitive din beton, se apropie de 4 mii de metri. În urmă cu ani, ca să răzbați pînă la Lopătari sau pînă la Bozioru, localități cocoțate în munte, însemna o adevărată performanță. În prezent, traseele Mărăcineni—Lopătari, Pîrscov—Bozioru, Cilibia—Pogoanele, Tisău—Ciolanu—Măgura dispun de condiții bune de circulație. S-ar părea, la o primă vedere, că un drum modernizat nu înseamnă decît un drum modernizat și atîta tot, dar nu-i așa ! Operația asta, făcută cu pricepere și dăruire, a condus la schimbarea aspectului gospodăresc al comunelor, la punerea în valoare a zonelor turistice din județ, mă gîndesc la Bisoca, la Gura Teghii, la Sărata Monteoru, la Ciolanu și așa mai departe. E de datoria mea să spun că n-am fi realizat nimic din toate astea dacă n-am fi primit din partea statului, anual, importante fonduri, atît pentru dotarea unităților, cît și pentru efectuarea lucrărilor. În medie ne-au fost alocate, an de an, cam 80 de milioane de lei, pe care vreau să cred că i-am gospodărit bine.

— Fără îndoială, tovarășe director ! Cele 6 diplome de fruntaș pe ramură, obținute de unitatea pe care o conduceți în ultimii 8 ani, sînt cea mai bună dovadă ! Cum ați ajuns la ele ?

— Prin muncă și prin seriozitate.

— Mai concret ?

— Mai concret ? Iată, în 1978, am depășit planul de investiții cu 54 de procente, iar pe cel de construcții montaj, cu 29, consiliul oamenilor muncii din întreprindere, sub îndrumarea biroului organizației de partid, luînd toate măsurile ca munca să fie cît mai eficientă. Se zice că ziua bună se cunoaște de dimineață, la noi, la drumuri, se zice că anul bun se cunoaște din anul anterior ! Mai concret ? Am întocmit din timp documentațiile tehnice, am executat lucrările pregătitoare pentru asfaltare în grafic, adesea devansîndu-l, am repartizat forța de muncă, utilajele și mijloacele de transport în așa fel încît nici un om să nu stea și nici o mașină să nu meargă în gol. Într-un cuvînt, ne-am făcut datoria.

Nicolae Vasilescu : născut la 14 decembrie 1933 în satul Călțuna, comuna Smeeni, județul Buzău ; absolvent al Facultății de conducerea economiei din cadrul Academiei de studii social – politice „Ștefan Gheorghiu" ; director al Direcției județene de drumuri și poduri Buzău, unitate distinsă de 6 ori în ultimii 8 ani cu Steagul roșu și Diploma de onoare de fruntașă pe ramură ; membru în Comitetul municipal de partid ; deputat județean și municipal ; distins cu ordine și medalii, între care cu Ordinul Muncii clasa a II-a.

— Frumos spus. Ziceți mai departe.

— La noi, la drumari, e o vorbă. Greul, cînd îl practici, devine ușor, în sensul că așa te obișnuiești cu el și nu te mai sperie ! Am să vă dau un exemplu. Peste apa Cîlnăului, năbădăioasă tare ca toate rîurile din județ, doar știți ce prăpăd au făcut la inundații Buzăul, Bisca și celelalte, a trebuit să facem, anul trecut, un pod de 106 metri, între Sudiți și Zilișteanca. Ne-am hotărît să-l montăm, în premieră tehnologică, cu macaraua, renunțînd la tradiționalul schelet de lemn, înlocuind dulgheria cu montajul, închegind grinzi de 50 de tone, injectate cu lapte de ciment și toate cele, specifice meseriei noastre. În primul moment, oamenii s-au cam burzăluit, ei învățaseră din tată-n fiu una, am să repet că profesiunea de drumar e și o treabă de familie, și-acum erau puși să facă alta ! Credeți că teama i-a ținut mult ? Nu i-a ținut decît o jumătate de zi, după care s-au pus pe muncă. Au scos complet lemnul din eșafodaj, iar tablierul l-au așezat din prefabricate, ieșind un pod pe cinste, trainic și terminat cu cîteva luni în devans față de plan. A lucrat acolo, cu o dăruire exemplară, înțelegînd prin asta zile lumină și, adesea, sfidarea unui frig de minus 20 de grade tratat cu bărbăție și responsabilitate, brigada lui Nicolae Balașcă, un moldovean din Tămășenii Neamțului, cel care a învățat geografie bătînd țara cu șantierele. La Chiojdu, de pildă, s-a intrat cu picioarele podului pînă la 16 metri sub apă, dar nimeni nu s-a plîns. Apoi, după ce începutul a fost făcut la Zilișteanca, metoda montajului s-a extins, parcă potrivindu-se fostilor dulgheri ca o mănușă. La Bisceni—Calvini, s-a încheiat lucrarea cu 5 luni înainte de termen, întregul personal din sectorul Zeletin, în frunte cu tehnicianul Ion Popa, arătîndu-se la înălțime. Azi, cînd lucrăm la podul de la Săpoca, cel mai lung pe care l-am făcut vreodată, atinge 264 de metri, sînt gata să bag mîna-n foc că, avînd oamenii pe care-i avem, am fi capabili să întindem un pod pînă la lună !

— Chiar așa ? !

— Da, avem oameni minunați, în toate sectoarele de activitate. La parcul auto, pe Constantin Cojocaru, pe Vasile Sora, pe Ion Cojocea, pe Dumitru Florescu, pe Vasile Năstăsache, pe Aurel Zamfirache, pe Nicolae Dragostin. La betoane, ne-am făcut o stație proprie în care am preparat, anul trecut, peste 20 de mii de metri cubi, contribuind astfel la reducerea prețului de cost al lucrărilor, pe inginerul Mihai Ciolac, pe tehnicianul Elena Oancea, pe mecanicii Ilie Nicolae și Ion Vasile. La îmbrăcăminți asfaltice, pe Ion Damaschin, pe Ștefan Șerban, pe Vasile Costache, pe Marin Bobocea pe Paul Constantin, pe Mihalache Moldoveanu, comuniști de nădejde, oameni dintr-o bucată, devotați muncii și întreprinderii. Despre podari am mai vorbit.

— Nu credem că ați vorbit suficient ! Cum trăiesc ei, unde ?

— Cei mai mulți au casele lor. Alții, îndeobște cei veniți din alte părți, mai ales din nordul Moldovei, stau la barăci, în condiții dintre cele mai bune, cu televizor, cu apă curentă, cu grup social. Dorm în barăci pentru că e nevoie de poduri și în localități izolate, uneori în vîrf de munte, dar barăcile de azi nu mai sînt cele de altădată, cum spuneam. Pentru aceștia, atît munca, cît și familia sînt după grafic. Pleacă spre satele lor de baștină o dată la 3 săptămîni, o dată la 4, cînd le vine rîndul, s-au obișnuit cu viața asta, ca și cu meseria lor, de care sînt mîndri, pentru că o fac foarte bine, nici una, nici alta nu sînt prea ușoare, dar ei n-ar renunța nici în ruptul capului ! Iar eu, ca director, aș fi dispus să merg cu oameni ca Nicolae Balașcă, Petre Mihoc, Andrei Giurgilă sau Sebastian Mărtinaș pînă la capătul lumii, firește cu condiția să fie și acolo nevoie de un pod.

— Cînd se termină munca la un pod, ce fac oamenii care l-au construit ?

— Pleacă spre alte poduri. Dar mai întîi, deși regulamentul interzice, că de-aia sînt regulamente, ca să interzică tot felul de chestii, se iscălesc cu mistria în piciorul cel mai vizibil al podului, să fie de luare aminte cine l-a înălțat.

— Tovarășe director, ce calități trebuie să aibă un om care conduce asemenea oameni ?

— Să tubească, asemenea lor, munca. S-o tubească și s-o cunoască în amănunțime. Să pună mîna, nu să dea cu gura ! Să fie totdeauna acolo unde e mai greu, lăsînd fotoliul din birou și maldărul cotidian de hîrtii ce, trebuie, nu trebuie, se cade să fie semnate de el !

— Sînt multe asemenea hîrtii ?

— Sînt destule. În orice caz, ar putea fi mai puține !

— Dar ședințe ?

— S-au mai rărit, nimic de zis, dar și la acest capitol parcă ar fi loc pentru mai bine.

— Tovarășe Vasilescu, cînd începe munca unui drumar ? Cînd se termină ea ?

— Firește, există un orar, dictat de regimul de șantier, dar nu totdeauna, trebuie să recunosc, e respectat. Drumarii stau în post, ca santinelele, atît cît e nevoie de ei. În perioadele grele, după inundații, de pildă, cînd multe din căile de acces ale județului nostru au fost deteriorate sau chiar desființate, s-a lucrat zi și noapte, oamenii răspunzînd cu însuflețire cerințelor momentului. Unii au făcut, în zilele acelea, adevărate acte de eroism, dar nimeni nu le-a privit așa pentru că, la drumuri și poduri, munca de zi cu zi se însoțește de un dram de eroism. Spectaculoasă, treaba pe care o îndeplinim înseamnă, de multe ori, un început de drum. Nu numai la propriu, ci și la figurat.

— Să înțelegem că meseria de drumar e mai grea ca altele ?

— Să înțelegeți că e frumoasă și pretențioasă. Cît despre greu, cum ziceam, cînd îl practici, devine ușor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cugetul liber există

A ȚINE ȘI A STUDIA

Printr-un efort de claritate, chiar dacă **a ține** și **a studia** stau legate între ele, **a studia** presupunînd, cel puțin în cazul oamenilor normali, pe **a ține**, cele două noțiuni diferă totuși între ele prin atitudinea presupusă. A studia, de exemplu, presupune mult mai mult decît **a ține** : efort, încordare, lucru și chiar neplăcerea de a face acest lucru, pe cînd **a ține** amintește mai mult de destindere și de petrecere în chip util și plăcut a timpului liber. Observ însă în ultimul timp, ici, colo, ca **a studia** se confunda cu **a ține**. E mai întîi părerea mai generală, ce se poate întîlni mai ales la cetățenii aflați într-un raport inconșecvent cu verificările intelectuale și deci cu efortul de a studia. Confruntînd pe **a studia** cu **a ține**, cei care mai citesc și ei din cînd în cînd, văd în a sta în bibliotecă, aplecat asupra unei cărți, dacă nu o chestiune cacaioasă pentru un om matur, la locul lui, cel puțin un privilegiu. Văzut ca o distracție, ca o pierdere a timpului, cum e de cele mai multe ori cititul, studiatul stîrnește invidii. Păi și mie mi-ar conveni, se aude ici, colo, prin conversații, să stau toată ziua în bibliotecă și să citesc. E drept, cînd vine vorba de un examen, de o verificare intelectuală temporară se dovedește imediat că nu e chiar atît de ușor să stai în bibliotecă 8—9 ore, că a studia, care nu se confundă cu a ține, e la fel de greu ca și a lucra cu hîrletul, cu strungul sau cu forja. Dar, confuzia dintre **a studia** și **a ține** începe să se întîlnească și acolo unde te-ai aștepta mai puțin, adică la acele persoane desemnate prin remunerație să creeze cele mai bune condiții pentru ca noi să **ținem** și **studiem** și nu numai să citim. Și m-aș referi aici la ceea ce se întîmplă în ultimul timp la unele din marile noastre biblioteci. Nu afirm că studiul nu își primește zilnic drepturile sale de respect și condiții optime, că bibliotecarii nu sînt oameni cu dragoste de carte, că marea lor majoritate nu știu ce înseamnă **a ține** și ce înseamnă **a studia**. Dar nu pot să nu constat că în ultimul timp au pătruns și în acest spațiu al dragostei de carte, prin excelență, o serie de nechemați, absolvenți ai diferitelor facultăți care au găsit în bibliotecă un mod de a nu merge în țară ca profesori. Umblu de ani în șir prin unele, mari biblioteci bucureștene și constat, cu mîhnire, că **a studia** riscă să nu se mai bucure de atenția pe care a avut-o pînă acum. Unii funcționari care lucrează cu publicul la aceste instituții sînt niște persoane uricioase, veșnic nemulțumite de faptul că zilnic se găsește cineva care vrea să studieze și deci să nu le lase în pace. Or, dacă în relațiile cu publicul ale unui vînzător de la un mare magazin de fierărie, de exemplu, parcă mai înțeleg hurtuiala nervoasă și acreala reciprocă, la o mare bibliotecă, totuși, unde obiectul relației public-funcționar nu e o bicicletă sau un butoi de gaz, ci o carte, lipsa de politețe n-o mai înțeleg. Apoi, uneori, chiar dacă funcționarul e amabil, cărțile comandate vin cu întîrziere. Ba nu se găsește cota respectivă, ba nu merge ascensorul, ba depozitul e în pauză de masă, totdeauna se găsește un motiv de justificare a faptului că ai pierdut jumătate de oră de studiu. Asta în ideea că simte cineva nevoia să justifice această jumătate de oră, pentru că în multe cazuri, dacă-i reproșezi bibliotecarului jumătatea de oră pierdută ristă să fii cercetat cu uimire. Atîta tărăboi pentru o jumătate de oră de studiu ? Ce mare lucru că ați pierdut jumătate de oră ? A studia e, în astfel de cazuri, sinonim cu a pierde timpul în absența condițiilor pentru a-l pierde altfel : a ține, a merge la film sau la meci, sau pur și simplu a căsca gura. Dealtfel, din această confundare a lui **a studia** sau **a ține**, din această neînțelegere a faptului că pentru cel care studiază timpul e la fel de prețios ca și pentru cel care lucrează, te întîlnești deseori cu o totală lipsă de respect pentru cei ce studiază. Într-un loc în care liniștea e o condiție fundamentală a bunei desfășurări a lucrului, funcționarii respectivi intră și ies într-o harabaură deplină, își fac vizite unul altuia și, cînd nu discută cu glas tare, chicotesc. Iar cu o oră înaintea închiderii dau semne convingătoare : trîntesc ușile, închid geamurile, sting și aprind lumina, doar-doar îți vei da seama — om de bunsimț — că dorința ta de a studia pînă la sfîrșitul programului este expresia unei dușmănii personale : evident, în astfel de condiții nu se poate nici ține, d-apoi studia, și pleci cu conștiința că din lipsa de respect a unora ai mai pierdut încă o oră de studiu.

Dacă ținem cont de cît de mari sînt sarcinile lui **a studia** în actuala etapă de dezvoltare a României, în cincinalul revoluției tehnico-științifice, confuzia dintre **a ține** și **a studia** nu mai e o simplă chestiune de logică.

ION CRISTOIU ■

Cum și cît se învață la școala uzinei?

Noua calitate a producției începe cu noua calitate a profesiei

„Nu vom putea asigura de lucru celor care lucrează prost. Fabrica, uzina nu sînt instituții de asistență socială, ele trebuie să producă la parametrii tehnici și de calitate ceruți atît în țară, cît și în străinătate".

Este un citat dintr-o cuvîntare a secretarului general al partidului nostru, pe care ei, muncitorii întreprinderii de aparataj electric auto și motoare electrice — mai pe scurt I.A.E.A.M.E. — din Sf. Gheorghe, județul Covasna, l-au înscris pe un panou cît peretele și l-au pus la intrarea în secție. Să-l vadă toți, să-l simtă toți, să știe toți că aici trebuie să muncească toți bine, „să producă la parametrii tehnici și de calitate" ; fie ei muncitori mai vechi, fie proaspeți absolvenți sau muncitori calificați la locul de muncă. „Și, totuși, de ce tocmai aceste cuvinte ?" — l-am întrebat pe directorul întreprinderii, tovarășul ing. Ignacz Niczuly. „Pentru că — ne-a răspuns — avem nevoie de oameni de calitate și asta trebuie să o știe și primul, și ultimul venit. Rigorile muncii noastre ne obligă la o astfel de avertizare și, nu sînt cuvinte mai alese, mai potrivite pentru a le-o spune zi de zi, ceas de ceas. Noi producem aici, anual, peste 250 produse diverse, dar pentru realizarea lor executăm, tot aici, peste 20 000 repere. În unitatea noastră se fac și proiectele fiecărui produs, și tehnologiile lui, și toate sculele necesare. În producție, în afară de niște garnituri de cauciuc, resoarte și cablaje, totul se clădește cu migală, de la zero. Or, gîndiți-vă, ce s-ar întîmpla să încredințăm această muncă unor nepricepuți. De aceea, repet, avem nevoie de meseriași buni, calificați, care, cînd vin la noi, să știe clar ce le cerem". „Reușiți, într-adevăr, să vă asigurați numai muncitori unul și unul ?" — l-am întrebat. „Chiar dacă nu reușim din prima zi, o facem pe parcurs. Altfel, nu se poate ! Din acest an, va începe să producă și noua noastră secție — cea de motoare electrice — chiar din trimestrul III, prima capacitate, la finele anului, a doua (și ultima), avînd astfel, și noi, un cuvînt de spus la realizarea celor 10 miliarde lei ale județului în '80. Or, asta presupune știință a meseriei" „Înțelegem că-i vorba de o secție foarte importantă pentru întreprindere, pentru județ. Nu înțelegem însă cum de sînteți atît de siguri că oamenii care vor veni aici, odată cu intrarea în funcțiune a noii secții a motoarelor, vor avea „acea știință a meseriei" cînd încă nu i-ați testat în acest sens ?" „Parte din ei i-am testat deja. Sînt muncitori cu experiență pe care i-am încadrat încă de anul trecut. La această oră, execută montarea utilajelor în secție, ajutînd astfel constructorul să meargă mai repede. O altă parte sînt cei de la atelierul de autoutilare — ei singuri aducînd un venit întreprinderii de peste 12 milioane lei. Mai avem, apoi, în curs de calificare la locul de muncă 250 tineri, curs pe care l-am organizat la nivelul unei înalte exigențe — atît în ce privește pregătirea teoretică, cît și cea practică ; urmează a mai primi alți 250 de absolvenți ai liceului industrial și ai școlii profesionale din cadrul grupului nostru școlar, pe care i-am avut mereu sub observație ; apoi, de la liceul de matematică-fizică, de la „Precizia" Săcele. Înseamnă deci că vor ști să se țină, de la bun început, pe picioarele lor. Altu-i necazul cu ei însă..."

Se explică. Este vorba de tinerii absolvenți ai treptei a doua de liceu. Vin cu repartiție în întreprindere, lucrează două-trei luni, după care sînt luați în armată. „Nu-i lucru bun ăsta — nu că fac armata, nici vorbă de așa ceva — ci pentru că ni-i ia din mînă, cînd nici nu i-am format cum trebuie. Gîndiți-vă numai : încă din prima zi, el intră în acord, fiecare mușchi pentru a-și face norma, pentru a-și cîștiga retribuția. E foarte greu să-i obișnuiești în 3 schimburi, mai ales cu schimbul III. Și tocmai cînd o iau din loc cum trebuie, pleacă în armată. Mai mult decît atît, nu au nici timpul necesar să-și ia atestarea în meserie.

De aici începînd, pătrundem pe o altă cale oferită anchetei noastre pe linia școlirii oamenilor la această întreprindere : aceea a întrebărilor și propunerilor. Ele ne-au parvenit nu numai de la directorul unității, ci și de la ceilalți membri ai colectivului, de la elevii Grupului școlar și dascălii lor — întrebări și propuneri menite a îmbunătăți însuși procesul de calificare, sub diversele sale forme. Nu vom părăsi însă prima pistă, fără a aduce completările ce se impun concluziei desprinse din discuția noastră cu directorul. Așa, la I.A.E.A.M.E. au fost bine corelate cursurile de calificare cu intrarea în funcțiune a primei capacități. Totodată, au fost rezolvate — sau urmează a fi, în timpul optim — și cerințele sociale sporite, legate de acest eveniment. Să amintim doar că, la această oră, microcantina „secție a cantinei mari de pe platformă, care va lucra în două schimburi" — este aproape gata ; că și noul dispensar de întreprindere se apropie de finiș ; că, pe lîngă căminul de nefamiliști existent, cu 314 locuri, în '80 va fi dat în folosință încă unul cu 256 locuri ; tot în 1980 va fi atacată și finalizată extinderea grupului școlar, necesarul de cadre în perspectivă însemnînd și dublarea numărului de clase.

Să revenim deci la cea de a doua cale de care amînteam : cea a întrebărilor și propunerilor. În toate atelierele vizitate, oamenii au dovedit o largă deschidere problemei în discuție, problemă care-i frămîntă, deopotrivă, pe mai tinerii sau mai vîrstnicii întreprinderii, pe muncitori, maiștri, ingineri „pentru că toți dorim să avem lîngă noi muncitori de nădejde" — cum atît de bine sintetiza acest interes colectiv ing. Bagoly Levante, șeful atelierului Mecanicul-șef. Care ar fi, prin urmare, după părerea acestora, căile de creștere a eficienței calificării în diversele sale variante ? Iată răspunsurile izvorîte din experiența lor de zi cu zi.

Edith Bonfert, absolventă a liceului industrial, promoția '78, de meserie — electrician constructor de aparataje electrice : „Ar fi trebuit să facem mai multă practică aici, în întreprindere, timp în care să fi lucrat efectiv pe mașini. Noi, elevii, cel mai adesea dădeam ochi mașinilor. Eram puși mai mult la muncile pregătitoare și prea puțin eram lăsați față în față cu ele, să ne descurcăm, să ne verificăm cunoștințele și îndemînarea. Or, adevăratele probleme, în lucrul direct, la mașină, se ivesc. De aceea, sînt convinsă că dacă accesul elevilor la mașini ar fi asigurat cu mai multă largheță, ar avea de cîștigat atît ei, viitorii muncitori, cît și întreprinderea". În prezent, lucrează în atelierul de bobinare. Își aduce aminte de cele 3—4 zile de „probe" ale începutului muncii, cînd o instruia Incze Ildikó care, terminînd în '77 liceul teoretic, se calificase la locul de muncă. Acum și ea este în stare să instruiască o nouă absolventă, dar știe că și dincolo de aceste „probe", după care i se încredințează mașina, cursanta va mai șchiopăta timp de cîteva săptămîni. „Pentru că, aici, trebuie să cunoști bine mașina, trebuie precizie, și autocontrolul nu iartă". Și Csoma Katalin, colegă de clasă cu Edith, „s-a obișnuit".

Adorian Győzo, responsabilul atelierului de bobinat : „Sînt 45 de fete în acest atelier, în 3 schimburi. Sînt harnice, pricepute, nimic de zis, știu ce produc și cum trebuie să producă. N-ar strica însă o reciclare periodică a lor la care, pe lîngă reîmprospătarea cunoștințelor pînă la detaliu, să fie puse la curent cu toate noutățile în domeniu. Ar fi de dorit să fie prinsă și o asemenea modalitate în sistemul de perfecționare a cadrelor în întreprindere..."

Nicolae Zöldi, maistru la atelierul de montaj : „Cu cei veniți de la liceu nu avem probleme. Cunoștințele lor teoretice, plus practica din liceu și întreprindere le asigură integrarea rapidă în muncă. Nici cu cei care se califică la locul de muncă nu avem greutăți — mai ales, de cînd s-a îmbunătățit simțitor sistemul de instruire — jumătate de lună fac teorie, jumătate, practică, sub directa îndrumare a profesorului de teorie. (Pînă în urmă cu citva timp, toată sarcina de pregătire revenea maiștrilor și reglorilor din atelierele întreprinderii, punîndu-se prea puțin accent pe partea teoretică. Cunoaște bine toate aceste lucruri deoarece și soția lui a urmat un astfel de curs pentru meseria de lăcătuș-montor.). Probleme ridică însă cei de la profesională, care vin cu un bagaj de generalități, trebuindu-le timp pentru a pune de acord ceea ce au învățat, cu ceea ce trebuie să facă aici. Băieții se plîng că nu au avut nici manuale după care să învețe. De aceea propun să apară manuale pentru școlile profesionale și pe specificul profilului nostru !"

Ing. Dan Hariton, atelierul prelucrări mecanice : „Ar fi mai mult decît binevenite niște manuale pe specific de meserii. Pentru rectificatori a apărut o astfel de carte. De ce nu s-ar scoate și pentru celelalte ? Asemenea manuale ar fi bune și pentru perfecționarea, pe mai departe, a muncitorilor noștri".

Și la Grupul școlar de pe lîngă I.A.E.A.M.E., sondajul nostru printre cadrele de specialitate și printre elevi ne-a dezvăluit același teren fertil al căutărilor unor soluții de perfecționare a procesului instructiv-educativ. Iată cîteva din întrebările ridicate :

Cum reușește școala de specialitate să organizeze activitatea de instruire practică a elevilor pe temeiuri științifice ?

Cum ajută întreprinderea realizarea acestui deziderat ?

Reușesc programele și manualele să cuprindă acest complex angrenaj de instruire teoretică și practică ?

Ce așteaptă în plus elevii de la școala lor și de la întreprinderea în care urmează a se încadra ?

Răspunsurile, date de directorul grupului școlar, Ștefan Șandor, de maistrul instructor Ștefan Bella și de elevii Gheorghe Bota și Belá Czika, se sintetizează în niște propuneri, demne de luat în seamă. Fiecare elev — ni se spune — primește de la maistrul instructor documentația tehnică a produsului ce urmează a fi realizat, materia primă și, după caz, SDV-urile. Deci, fiecare elev știe ce are de făcut și cît are de făcut. Lă se oferă, astfel, posibilitatea să lucreze efectiv și, în același timp, după „canoanele" producției industriale, cu documentație tehnică, cu termene precise, cu indici calitativi și cantitativi. Cu toate eforturile depuse în această direcție, încă mai sînt pași de făcut pentru apropierea muncii din atelier, de cea din halele industriale. De aceea, vin cu următoarele propuneri :

- **Atelierele școlii să fie considerate ca secții ale întreprinderii, pentru a se rezolva astfel una din problemele stringente : aprovizionarea cu materialele, sculele și lubrifianții necesari.**
- **Organizarea acestor ateliere după tipicul unor adevărate secții. Pentru aceasta, ar trebui să li se repartizeze unul sau doi maiștri permanenți, plătiți de întreprindere, care să-și asume aici toate responsabilitățile unor șefi de secție. Ar exista, astfel, o nemijlocită legătură, pe linia producției, cu întreprinderea.**

S-au mai ridicat și probleme legate de :

- **Insuficiența manualelor școlare.**
- **Inexistența altora — a căror apariție se impune. (Un singur exemplu : pentru școlile de maiștri nu există manuale de studiu).**
- **Necesitatea păstrării unei mai directe legături a elevilor cu întreprinderea.**

Toate problemele, ridicate de interlocutorii noștri, dovedesc că și la această întreprindere, unde eforturile pentru școlirea oamenilor au dat deja niște roade demne de luat în seamă, există încă mult loc pentru mai bine. Cît privește propunerile care depășesc cadrul competenței lor, sperăm că vor fi înregistrate de forurile de resort și, dacă își vor dovedi aplicabilitatea, nu vor întîrzia să-și găsească rezolvarea.

GEORGETA BLĂNARU ■

Minunați oameni simpli

EXIGENT cu alții — INTRANSIGENT cu tine

Întreprinderea „Optica română", Secția prelucrări mecanice III. Printre documentele puse la dispoziția noastră de șefii secției — maiștri Ștefan Petcu și Teodor Korețchi — dăm la un moment dat și de două hîrtii care nu au nimic comun cu subiectul pentru care venisem în documentare.

Mai întîi, iată — în rezumat — conținutul acestora :

În prima se spune : „Prin prezenta, subsemnații Ștefan Petcu și Teodor Korețchi, maiștri șefi de secție, propunem premierea pe luna în curs — aprilie, n.n. — a maistrului Aurică Stoica, pentru merite deosebite în realizarea sarcinilor de plan..."

În cea de a doua se spune : „Prin prezenta, subsemnatul Aurică Stoica, maistru în cadrul Secției prelucrări mecanice III, vă solicit ca, în conformitate cu dispozițiile Codului Muncii, să dispuneți sancționarea maistrului Aurică Stoica cu 15 la sută din retribuție pe luna în curs — mai, n.n. — pentru neglijență în îndeplinirea sarcinilor de serviciu".

Ștefan Petcu și Teodor Korețchi propun premierea lui Aurică Stoica „pentru merite deosebite în realizarea sarcinilor de plan".

Aurică Stoica propune sancționarea lui ...Aurică Stoica „pentru neglijență în îndeplinirea sarcinilor de serviciu".

Și culmea : atunci cînd unul dintre maiștri găsește sancțiunea prea severă și propune înlocuirea ei cu alta mai blîndă — 10 la sută — singurul care nu este de acord cu noua măsură este tot ...Aurică Stoica !

Nimic deosebit în ceea ce privește aspectul cronologic al situației relatate : pentru faptele sale — odată bune, altă dată rele —, un om poate fi premiat într-o lună și sancționat în luna imediat următoare. Ceea ce ne-a reținut cu deosebire atenția a fost celălalt aspect — intransigența maistrului Aurică Stoica față de . maistrul Aurică Stoica, concretizată atît în propunerea de sancționare cît și în fermitatea cu care aceasta a fost susținută. (A. S. nu a fost de acord cu diminuarea sancțiunii de 15 la sută la aceea de 10 la sută decît atunci cînd ...nu a mai avut încotro !)

Or, maistrul Aurică Stoica, autorul propunerii de sancționare, să nu fie una și aceeași persoană cu maistrul Aurică Stoica sancționatul ? !

— Nicidecum, ne răspunde Teodor Korețchi. Într-adevăr, în urma unei neglijențe săvîrșite în luna mai, maistrul Aurică Stoica a cerut — așa cum ați văzut — propria lui sancționare ! Și nu așa, de formă, ci din convingere, cu sentimentul că numai așa poate scăpa de culpă... Explicația trebuie deci căutată nu într-o eventuală omonimie ci în cu totul și cu totul altă parte. În climatul de muncă, de exigență și de autoexigență muncitorească, comunistă existent aici, în cadrul unității noastre, în cadrul secției noastre.

Și interlocutorul nostru ne explică și cum a fost creat acest climat de muncă, și cum anume este el păstrat și întărit. În primul rînd printr-o deosebită principialitate și obiectivitate în aprecierea muncii oamenilor, în receptarea și soluționarea problemelor ridicate de ei, indiferent de natura acestor probleme. De exemplu, atunci cînd unul sau altul dintre membrii secției a adus o contribuție deosebită la realizarea sarcinilor de plan, la îmbogățirea zestrei de idei a unității, propunerea ca fapta lui să fie evidențiată — moral sau material, cel mai adesea și așa și așa — este pusă în dezbaterea colectivului, se discută asupra ei pînă la realizarea unei unanimități de opinie.

— Cu totul altfel stau lucrurile atunci cînd cineva greșește — își continuă explicația Teodor Korețchi. Procedural vorbind ! În această situație, colectivul nostru a hotărît ca, în vederea întăririi răspunderii în muncă, a spiritului critic și autocritic, inițiativa trebuie să o aibă **însuși vinovatul. Pentru a putea aprecia corect munca altora, a tovarășilor tăi, trebuie să știi mai întîi să-ți apreciezi corect propria muncă.**

Din acest punct de vedere, cererea prin care maistrul Aurică Stoica a cerut sancționarea lui Aurică Stoica nu este un lucru ieșit din comun. Neobișnuit a fost numai faptul că el, unul dintre oamenii noștri de bază, a săvîrșit o greșeală. Altfel, atunci cînd greșesc, în majoritatea cazurilor oamenii din colectivul nostru procedează la fel. **Autoconducerea muncitorească presupune fără doar și poate aprecierea critică și autocritică a activității desfășurate de fiecare dintre noi, întărirea răspunderii noastre de proprietari și producători.**

Fără să vrei, în fața unei asemenea inițiative muncitorești de întărire a spiritului critic și autocritic, gîndul te duce la alte situații, diametral opuse. Cînd în ciuda evidențelor unul sau altul din membrii unui colectiv nu numai că nu se ridică, principial și bărbătește să-și privească în față lipsurile, să facă astfel primul pas spre îndreptare, dar, ajutat de ceilalți prin critica făcută, începe să se plîngă în stînga și în dreapta de faptul că i s-ar face nedreptate, că ar avea cineva ceva cu el.

Or, așa după cum sublinia și interlocutorul nostru, calitatea de proprietari și producători, principiul autoconducerii muncitorești, potrivit căruia trebuie să ne organizăm tot mai mult întreaga viață socială, presupun apriori întărirea răspunderii și autorăspunderii în muncă, aprecierea critică și autocritică a muncii fiecăruia. Adică înțelegerea superioară a rosturilor noastre, în ale căror avanposturi se situează — prin înseși faptele și inițiativele sale — și colectivul de muncă de care ne-am ocupat în rîndurile de mai sus.

TITUS ANDREI ■

Microlimit sau despre inteligența auxiliară a mașinii

— Mulți vorbesc de integrare și poate că o și realizează, dar noi trăim fenomenul într-un chip deosebit. **Eu nu mai sînt nici institut, nici fabrică, am devenit noi.**

Interlocutorul nostru, doctorul inginer Ulm Spineanu, șeful atelierului de cercetare și inginerie tehnologică pentru aparate, dispozitive și utilaje de control din Centrul de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule, conduce, în același timp, și colectivul cu același profil din Întreprinderea de mecanică fină, care dealtfel funcționează sub același acoperiș. Este o **integrare completă**, cum probabil puține există în țară. În ce constă experiența colectivului mixt din București? Specialiștii care gîndesc utilajul, îl schițează întîi în minte, apoi la planșetă și îl proiectează, sînt aceiași care se ocupă de experimentare, omologare, seria zero etc. și tot ei se ocupă de producție și de desfacere, în sensul că discută cu beneficiarii de pe tot cuprinsul țării, fac sondaje, pentru ca în final să încorporeze în produsele îmbunătățite — tot de către ei — rodul observațiilor de pe teren. „Deținem și sigiliul de calitate, fără care nici un aparat nu părăsește poarta uzinei!", subliniază inginerul electronist Mihai Sichitiu, un alt membru al colectivului mixt. Astfel se închide ciclul de la concepție la producție și la sigiliul de calitate. Din acest circuit nu lipsește nici un sui-generis tur al României, cum se va vedea mai jos.

Seria de aparate de control activ „Microlimit", de care este vorba în articolul de față, este de concepție românească și a fost distinsă cu Premiul II pe țară și Premiul I pe ramura construcțiilor de mașini pentru creația științifică și tehnică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României". La expoziția unităților de cercetare din domeniul construcțiilor de mașini au figurat la loc de cinste aceste instalații, care vor echipa și liniile de fabricație a autoturismului „Oltcit". Ele se înscriu în contextul larg al preocupărilor specialiștilor noștri de a crea mașini și utilaje cu calități tehnice superioare și consum redus de combustibil, precum și de a spori randamentul agregatelor existente.

În cele ce urmează vom stărui însă mai mult asupra aspectelor umane și mai puțin asupra celor pur tehnice, deși cîteva explicații preliminare apar necesare. Se știe că de calitatea aparatelor de măsură și control depinde în mod nemijlocit calitatea construcțiilor de mașini, deci, într-o măsură importantă, nivelul calitativ al întregii producții. De cîțiva ani, pe piața mondială și-au făcut apariția așa-numitele aparate de control activ, care, spre deosebire de cele „clasice", execută controlul chiar în timpul prelucrării piesei respective și, în funcție de datele culese permanent de senzori, opresc automat mașina cînd piesa și-a atins parametrii. Avantaje:

● Rebutul devine aproape exclus, un **accident rarisim** — arată doctorul inginer Spineanu — întrucît măsurarea și controlul nu mai sînt pur constatative, ele nemaiefectuîndu-se la sfîrșitul operației de prelucrare, cînd practic nu se mai poate reveni asupra erorilor. Ca urmare a reducerii substanțiale a rebuturilor, echiparea cu instalații de control activ doar a 1 000 mașini-unelte de rectificat ar asigura anual o economie de energie echivalentă **cu cea produsă anual de o centrală termoelectrică de mărime medie!** Și nici nu am mai pus la socoteală economia de material.

● Se usurează trecerea la lucrul cu două, trei și chiar patru mașini. Scutindu-l pe muncitor de o bună parte a operațiilor de rutină, noile aparate românești contribuie la transformarea sa **din executant în gînditor al procesului de producție**, după fericita expresie a unuia din membrii colectivului mixt.

● Crește productivitatea muncii cam cu 25%, nemaifiind necesară întreruperea frecventă a mașinii pentru efectuarea controlului piesei. „Microlimit" comandă schimbarea ciclului de prelucrare, intensifică regimul de așchiere, suplinește eventuala neatenție a operatorului, care, de!, om e...; pe scurt, se transformă într-un soi de **inteligență auxiliară a mașinii.**

Bazat pe principii moderne electronice și pneumatice, „Microlimit" reprezintă o treaptă superioară a aparatelor de măsură și control, majoratul lor, cum remarca unul din autori. Ele se realizează azi de către colectivul mixt și, deși cercetătorii și proiectanții, pe de o parte, inginerii, tehnicienii și muncitorii din producție, pe de altă parte, își încasează retribuția de pe state diferite — unii de la centrul de cercetări, ceilalți de la întreprindere — fiecare poate spune cu aceeași îndreptățire: „**Eu** nu mai sînt nici institut, nici fabrică, am devenit **noi**!"

— Am început în 1976 cu trei tipuri de „Microlimit" — spune Ulm Spineanu — iar acum fabricăm peste 30 tipuri standard. Ne comparăm mereu cu produsele similare ale celor mai prestigioase firme străine — de la buton și bec la circuite și concepția de circuite și de schemă. Afirm cu deplină răspundere — am și eu destui ani în meserie — că aparatele românești, care încorporează o gîndire originală, se compară favorabil cu tot ce oferă piața mondială în acest domeniu. Bineînțeles, și confruntarea cu piața internă constituie pentru noi un factor motor de prim ordin. În funcție de aceste exigențe, mereu mai pretențioase, perfecționăm continuu aspectul exterior al aparatelor, ergonomia lor, schemele, fără a modifica principiile de bază, care s-au dovedit perfect viabile.

— În ce măsură acest proces de continuă și rapidă perfecționare, care caracterizează sau ar trebui să caracterizeze toate sectoarele de concepție și de execuție din industria noastră, este facilitat de noua formă de organizare pe care ați adoptat-o, aceea a colectivului mixt?

— Înainte, fiecare se ocupa de treaba lui. Centrul de cercetare gîndea, proiecta și realiza prototipul, iar după omologarea și întocmirea documentației tehnice de construcție transmitea prototipul Întreprinderii de mecanică fină, care alcătuia documentația tehnologică, proiecta și executa sculele, dispozitivele și verificatoarele necesare și punea în fabricație seria zero și cele următoare. Eventualele observații de pe teren se întorceau la cercetători printr-un circuit destul de întortocheat: întreprindere, direcția întreprinderii, conducerea centrului de cercetări, proiectanți. Acum toate s-au simplificat considerabil, datorită unificării organizatorice.

Periodic, specialiști din colectivul mixt merg pe teren în țară, la beneficiarii reali sau potențiali, îmbracă halatul alb și fac demonstrații practice, oferă consultanță tehnică, fac aranjamente pentru școlarizarea muncitorilor la Întreprinderea de mecanică fină, culeg sugestii. Astfel, ei închid ceea ce cibernetienii denumesc bucla de **feed-back**, în sensul că **părerile critice ale beneficiarilor sînt receptate de însiși creatorii aparatelor**, care, întorși la planșetă, vor reda aceste idei în viitoarele „modele", la a căror înfăptuire contribuie, în secțiile de producție alăturate, meșterii Romică Țimurlea, Vasile Olteanu și muncitori pasionați de nou ca Marin Ghețu, Victor Harpău, Aurel Stroiești eanu, Dumitru Matei.

Din timp în timp, inginerii Ulm Spineanu, Aurel Abălaru, Mihai Sichitiu, Mihai Bucșa, Doru Chiriacescu, George Buiciu, subinginerul Mihai Bănică, muncitorul specialist Dorel Grăsoiu (de la centru, de la fabrică...) încarcă „Microlimit"-ele într-un autobuz și fac turul României. Inginerul Abălaru a parcurs dintr-un foc 1 800 km cu o astfel de **expoziție volantă**, vizitînd întreprinderi din Brașov, Pitești, Roșiori de Vede, Medgidia, Cîmpulung etc. „Mi-a rămas Moldova!", remarcă el și adaugă: „Întîmplarea a făcut ca într-unul din tururi să fim precedați, cam pe același parcurs, de o expoziție itinerantă de aparatură electronică Philips. Vă rog să mă credeți că aparatele noastre nu au fost mai prejos".

Mihai Sichitiu, omul cu sigiliul, cu prilejul altui tur, și-a așternut pe un caiet gros observațiile sale. Citățm la întîmplare: „La Strungul-Arad găsim zece aparate de-ale noastre. Nici instalate, nici folosite... Înfrățirea-Oradea. Puțin interesați în introducerea controlului activ. Cum au mers pînă acum, așa vor oare să meargă și de acum înainte?... Întreprinderea mecanică Oradea. Posedă două aparate, dar nu au practică de școlarizare la noi. Ei nici nu cunosc piesele componente... Fabrica de mașini de rectificat „Unirea" din Cluj-Napoca. Cel mai important beneficiar al nostru. Serviciile tehnologice foarte interesate în lărgirea gamei de aparate de control. Ne-au comandat pentru a le monta pe mașinile lor de export. Tractorul-Brașov. Ne-au comandat 100. Am mers personal din secție în secție pentru a testa mașinile-unelte apte să primească aparatele noastre... La Întreprinderea de autocamioane Brașov. Tot ce e nou vor să încerce. Inginerii Niță Sache și tehnologul șef Octavian Sava, tehnicianul Ion Dutu sînt **senzorii** noștri de acolo".

Nu am dat decît cîteva scurte extrase. În fapt, este vorba de un **jurnal de zi ingineresc**, întesat cu desene și informații, nu numai tehnice. Observațiile critice nu trebuie exagerate. Poate că în momentul de față situația s-a schimbat și oamenii în cauză s-au familiarizat cu Noul prezentat de „Microlimit", ba poate chiar alergă după el. Îi vor fi convins și premiile primite între timp, în spatele cărora se ascunde o entuziastă muncă de echipă, trecerea de la **eu** și **tu** la **noi**.

LIONEL NIȚESCU ■

Ce e nou în...

Microcristale industriale

În cadrul preocupărilor constante pentru valorificarea materiilor prime prin realizarea unor produse cu un grad înaintat de prelucrare și deci de o valoare sporită, specialiștii Combinatului de produse sodice din Rîmnicu Vîlcea au introdus în fabricație o serie de substanțe noi, adevărate premiere tehnice pentru țara noastră.

Este vorba despre **sitele moleculare**, substanțe sintetice de tipul zeoliților, care își găsesc largi aplicații în cele mai diferite ramuri industriale.

Sitele moleculare, denumite astfel datorită posibilității lor de **a separa, în funcție de dimensiunile moleculelor, diferitele substanțe dintr-un amestec**, sînt alcătuite din cristale de alumino-silicați ce conțin o cantitate mare de apă. Prin încălzire controlată are loc un proces de deshidratare, fapt ce duce la apariția în masa microcristalelor a unor cavități unite între ele prin canale cu diametre egale. Datorită acestei structuri neobișnuite, moleculele unei substanțe al căror diametru este mai mic decît cel al canalelor pot trece prin ele, pătrunzînd în cavități, unde se acumulează. Moleculele cu diametre mai mari decît cele ale canalelor rămîn în exterior. Pe acest fenomen se bazează separarea amestecului alcătuit din molecule diferite, care au implicit și mărimi diferite.

Sitele moleculare sînt intens folosite în petrochimie, în fabricile de oxigen, la uscarea și purificarea gazelor sau lichidelor etc. Fabricarea lor în țară implică sistarea unor importuri costisitoare.

Utilaj petrochimic

Un reputat produs românesc tinde să devină o familie industrială. Instalația de regenerare a uleiurilor minerale uzate „Reg-Oil", medaliată cu aur la saloanele internaționale ale invențiilor de la Bruxelles și Nancy și brevetată în peste 20 de țări ale lumii, printre care Anglia, Belgia, Elveția, R.F. Germania, Italia, Japonia etc., și-a diversificat în ultima vreme modul de prezentare. Alături de modelul standard, cu o capacitate de prelucrare de 600 litri în 8 ore, constructorii de utilaj chimic din Borzești lărgesc gama de asemenea instalații prin execuția unor agregate cu capacități de tratare cuprinse între 60 și 1 200 litri în 8 ore.

Prin eforturile lor se vor satisface în mai bună măsură solicitările intense ale beneficiarilor interni și externi ce au la bază o cerință de maximă actualitate: **readucerea în circuitul tehnologic, în condiții economice extrem de avantajoase, a produselor petroliere „deteriorate"**, mai precis a uleiurilor minerale lubrifiante uzate, folosite în cele mai diferite ramuri industriale sau în transporturile auto, navale și aeriene.

Aparatură de măsură și control

La Întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni, alături de diversificarea continuă a nomenclatorului de produse pentru a satisface necesarul beneficiarilor, din cele mai diferite domenii, se are în vedere și economia de energie. Unul dintre cele mai recente exemple în acest sens îl constituie **agregatul de uscare fără căldură** tip AUFC.

Acest nou produs românesc, de tehnologie originală, este utilizat la uscarea aerului comprimat sau a altor gaze necorosive. El funcționează cu masă absorbantă, iar regenerarea acesteia se face fără aport de căldură din exterior.

Performanțele noului agregat îl situează la nivelul produselor similare de pe piața internațională. Eficiența sa economică se traduce în economisirea unor importante fonduri valutare.

Realitatea ilustrată

Institutul de cercetare și proiectare pentru industria materialelor de construcție a definitivat o nouă tehnologie de turnare a rolelor ceramice pentru echiparea cuptoarelor de ardere a plăcilor pentru pereți și pardoseli. Nou este procedeul de umplere sub presiune și de golire a materialului, sub vacuum, din matrițe.

Cuptoarele tradiționale aveau o lungime de 90 m, iar produsele erau așezate la ars pe vagonete a 43 de vagoneți. În noua tehnologie, cuptoarele vor fi amenajate direct cu role tubulare, lungi de peste 2 m și cu un diametru (interior de 44—46 mm) exterior de 50 mm. Interesant este că aceste role ceramice nu au abateri dimensionale pe toată lungimea lor.

Procedeul de ardere rapidă a maselor ceramice, pus la punct de către inginerul Paul Dima, scurtează, în final, durata de ardere de la 24 de ore la maximum 1 oră. De asemenea, temperatura de ardere scade și ea cu minimum 100 grade Celsius: ceea ce înseamnă o reducere a consumului de combustibil de cel puțin 30%.

Efdinogenul, șarja „0"

Mai valoros decît propria sa greutate în aur

Ne-am propus să urmărim îndeaproape munca de o excepțională valoare științifică și medicală a doctorului Florea Dinu din Cîmpina. Și iată, sîntem în măsură să-i anunțăm pe cititorii noștri că luni, 25 iunie, Centrul de cercetare și asistență stomatologică din Cîmpina (denumire ce i-a fost acordată de conducerea ministerului, dar care, în realitate, continuă să fie un simplu cabinet stomatologic de policlinică orășenească) a fost vizitat de o nouă comisie ale cărei concluzii, consemnate într-un amănunțit raport, sînt într-o totul îmbucurătoare. Una din aceste concluzii, de exemplu, recomandă conducerii ministerului ca trei din multiplele tratamente ale doctorului Florea Dinu să fie extinse în 28 de cabinete stomatologice din cadrul diverselor policlinici din țară. În prealabil, medicii stomatologi ce vor prelua aceste tratamente vor urma un curs de perfecționare, curs ce ar urma să se desfășoare, firesc, chiar la Cîmpina și sub conducerea doctorului Florea Dinu. Bineînțeles că doctorul Florea Dinu a reformulat, la întocmirea raportului, cîteva din mai vechile sale propuneri, a căror menire este cea de a transforma actualul cabinet stomatologic într-un adevărat centru de cercetare și asistență stomatologică.

O altă știre, tot de ultimă oră și la fel de îmbucurătoare, potrivit căreia putem afirma că situația Florea Dinu începe să se normalizeze, ne-a parvenit de la conducerea Întreprinderii de medicamente „Biofarm"-București, unde un colectiv condus de farmacista Veronica Popescu a urmărit și finalizat elaborarea șarjei „0" de efdinogen. Efdinogenul, medicament românesc brevetat încă din anul 1974 (autor farmacista Elena Dinu), este folosit în tratarea parodontitelor cronice marginale, în profilaxia cariilor (afecțiuni pulpare) și în tratarea fracturilor de plăci. Șarja, obținută prin extragerea și prelucrarea unor celule conținute în dinți, abia dacă depășește, cantitativ vorbind, 100 de grame. Urmînd drumul obișnuit al omologărilor, această șarjă de efdinogen va fi înaintată Comisiei de stat pentru controlul medicamentului și a farmacoviglenței care urmează să elibereze, după minuțioase analize, avizul terapeutic și de fabricație.

„Ne bucură, avea să ne declare doctorul Florea Dinu, acest început de drum și neapărat ținem să le mulțumim specialiștilor de la „Biofarm". Deși aproape infimă, cantitatea de peste 100 de grame de efdinogen, extrasă din aproximativ 500 de kilograme de dinți de animale, este suficientă pentru fabricarea a aproape 5 000 de fiole cu efdinogen, ceea ce înseamnă foarte multe cazuri rezolvate în diagnosticele menționate. Ca să apreciem cît mai exact cantitatea de 100 de grame de efdinogen în stare pură, anul trecut am folosit 10 000 de fiole, pe care le-am preparat în laboratorul nostru cu un volum de muncă greu de descris, mai ales că am întîmpinat destule greutăți în procurarea celor 1 200 kilograme de dinți. Ne bucurăm deci foarte mult că Biofarmul ne va oferi efdinogen în stare pură, un medicament mai valoros decît propria sa greutate în aur".

Dincolo de oricare altă concluzie, promisiunea că vom urmări în continuare, îndeaproape, munca de o excepțională valoarea științifică a doctorului și inventatorului Florea Dinu.

DIN NOU DESPRE „MILDIOGRAF"

Cineva trebuia să spargă gheața!

● După 17 ani de la premierea de către Academia Republicii Socialiste România, „Mildiograful" își face datoria în livezile prahovene.
● Între „clasic" și „modern" diferențele se calculează în milioane.
● Cine vrea să se convingă, să poftească la Măgurele, județul Prahova.

(Urmare din pag. 1)

bunăvoință de către conducerea departamentului de resort, oglindită și de promisiunea privind introducerea în fabricația de serie a „Mildiografului" și în fermitatea cu care s-au trasat sarcini precise compartimentelor direct interesate de a se ocupa de punerea în funcțiune a acestui aparat. Dar volumul interesului s-a diminuat pe măsură ce sarcina cobora spre cei care urmau s-o execute. Timpul util s-a scurs pe canalul inerției, problemele la zi sufocînd perspectiva, cei puși să rezolve soarta viitoarelor recolte uitînd că acestora le va veni rîndul să intre în rîndul „problemelor la zi". Nu s-a întreprins nimic, prin urmare.

Inventatorul și colaboratorii săi, din cadrul Institutului de cercetări pentru protecția plantelor din București, și-au continuat studiile și au pus la punct o nouă variantă mult mai eficientă a aparatului inițial, alinîndu-i valențelor electronicii. Și despre acest fapt revista noastră a relatat, la timpul potrivit, fără a reuși să provoace emoții celor care ar fi trebuit să decidă folosirea „Mildiografului".

În primăvară, am înregistrat totuși primele ecouri pozitive, iar zilele trecute am fost invitați să vedem prima instalație pusă în funcțiune!

Așa am ajuns la **Stațiunea de cercetări și producție pomicolă Prahova**, adică **în comuna Măgurele**, nu departe de Vălenii de Munte. Puțină lume prin birouri și curți. Oamenii sînt în livezi — culesul cireșelor și al vișinelor nu s-a sfîrșit — alte lucrări sînt în toi. Îmi reține atenția o suplă antenă metalică, înaltă de 30 m, lucind de prospețimea argintiului, care-o colorează, în lumina puternică a soarelui. Vîrful ei „privește" peste sutele de hectare ale stațiunii, adunînd informații de la „Mildiografele" răspîndite prin livezi. În încăperea bibliotecii tehnicianul Paulian Nicoară, colaborator al doctorului C. Răfăilă, supraveghează ecranul unui televizor marca „Sport". Se văd 12 linii groase, verticale, și alte două abia marcate. Cer explicații.

— Avem 32 de emițătoare amplasate în teren. Cel mai îndepărtat se află la 13 km, adică la Vălenii de Munte. Verticalele groase indică acele locuri în care au apărut, încă de ieri, condițiile răpănului, la meri. Ecranul reține, prin „memoria" sa, o situație de durată a 38 de ore. Este o măsură de siguranță, deoarece noi, practic, am și anunțat conducerea stațiunii. Dacă răsucesc acest buton, am în față situația de azi. Dar nu este cu mult deosebită. Sînt aici de trei zile, pentru că mai avem de instalat și restul de emițătoare. În total, vor fi 32. Am stat în permanență lîngă televizor nu pentru că eram obligat de funcționarea lui, ci fiindcă țin legătura cu cei care se află în livezi cu noile aparate ce se amplasează. După ce punem legăturile la punct, vom trece la măsurători. Ne interesează, în primul rînd, cum se comportă aparatele în livezi cu pomi de diferite vîrste, cum se comportă în livezi cu pomi de diferite soiuri, cum se comportă în livezi cu pomi de diferite densități, comunicăm și prin radio, atunci misiunea mea se încheie și revin la București.

Îi întîlnesc și pe **inginerul șef Gheorghe Iordache**, care lucrează la Măgurele din 1972, așa încît îmi poate oferi date suplimentare privind activitățile stațiunii și, bineînțeles, comportarea „Mildiografului".

— Aparținem de Trustul pomicol Mărăcineni-Pitești, despre care „Flacăra" a scris recent. Nouă ne revin o serie de sarcini în legătură cu patrimoniul pomicol al județului Prahova. Dispunem de aproape 1 300 ha de livezi și de o pepinieră pomicolă de formare de 20 ha, cu un plan anual important: 720 de mii de pomi, destinați asigurării acțiunilor de plantare și îndesire a patrimoniului județean. Din acest an avem posibilitatea să oferim și altor județe material pomicol produs la noi. Ce cantitate? Cam 200 de mii de pomi. **Principalele direcții ale activității noastre sînt următoarele: dezvoltarea pomiculturii în județul Prahova, livezile actuale însumînd 27 de mii de hectare, diverse proiectări de specialitate, noi livezi și modernizarea celor existente facîndu-se pe bază de proiect, ca și o construcție, preocupare extinsă și pentru alte județe cum sînt Tulcea, Buzău, Constanța, Mureș; cercetare aplicativă, în special în direcția mecanizării lucrărilor din sectorul pomicol și combaterea diferitelor boli.** Bineînțeles, avem și sarcini precise de producție, pe care le realizăm în cele 9 ferme.

— Cum se înscrie „Mildiograful" în profilul muncii dumneavoastră?

— Se înscrie foarte bine, pentru că ne servește în două direcții cheie ale activității: în cercetare și în producție. Dacă „scăpăm" o stropire și intră răpănul, să zicem, în livezi, am ratat cercetarea nu numai pe anul în curs, dar și pe următorul, pentru că nu mai avem creșteri și nici muguri de rod. La producție e mai simplu: în condiții de securitate sanitară, livezile sînt generoase și ne dau cît putem culege, ca să nu zic mai mult... Mai există și un alt aspect, mai ascuns: degeaba produc în cantități mari dacă o fac la un preț de cost foarte ridicat. Ce vreau să spun? Să folosesc un exemplu: chiar de acum două zile „Mildiograful", adică stația, m-a prevenit că într-o parcelă, de fapt în două, numerotate pe ecranul televizorului cu cifrele 2 și 3, a apărut pericolul de răpăn. Am trimis imediat tractoarele acolo și am executat stropitul. De unde apare economia? Din faptul că am aplicat tratamentul doar pe 60 de hectare, în loc s-o fac pe 500 sau și mai mult. Vedeți, aici e marele avantaj al noului sistem!

— Tovarășe inginer Iordache, „Flacăra" a susținut invenția aplicată aici, la Măgurele, în premieră națională, pe criterii evident obiective, rezultate însă din motivările specialiștilor din cadrul Academiei Republicii Socialiste România care a premiat-o. De la dumneavoastră așteptăm și mai mult. De pildă, să ne explicați cum se proceda pînă la instalarea „Mildiografului", căci nu este de crezut că livezile nu erau apărate în nici un fel pînă n-a apărut dr. Răfăilă cu invenția sa...

— Supoziția dumneavoastră se confirmă. Chiar la Vălenii de Munte funcționează, nu de azi, de ieri, un centru de protecție pomicolă, pe principii devenite clasice. Atunci cînd acest centru culege informații privind iminența unui atac de răpăn, fiindcă am început cu această maladie, trebuie să stropesc toate suprafețele plantate cu meri, de la A la Z. N-am altă cale! Asta înseamnă sute de hectare și milioane de lei cheltuiți, dar nu integral în mod justificat. O să vă lămuresc de ce. Centrul de la Vălenii de Munte nu-mi poate spune unde anume există condițiile favorabile bolii respective, ci doar că există. „Mildiograful" îmi indică precis zona respectivă. Exemplul de acum două zile, cînd am stropit doar 60 de hectare, este concludentă. Dacă facem socoteala că un singur stropit, pe un hectar, costă mii de lei, calculați la ce sume se ajunge pentru 500 sau chiar 1 000 de hectare! Dacă am putea economisi măcar 2—3 stropiri pe an, la cele aproape 1 300 de hectare ale noastre, înțelegeți ce economii s-ar realiza? Costul întregii instalații montate s-a ridicat la 200 de mii de lei. Eu zic că-i de-a dreptul formidabil! Mai putem face și alte socoteli. Pînă la introducerea „Mildiografului" executam cam 12 stropiri anual, dintre care 6 cu elicopterul. O oră de zbor costă 3 000 lei, timp în care reușesc să acopăr 22 de hectare. Este mai scump cu 10—15 lei la hectar decît stropitul de la sol, dar mai rapid. Însă nu dispun cînd vreau de aparat, ceea ce mă obligă să-l folosesc cît mai rațional. „Mildiograful" îmi dădu-mi date precise de pe mici suprafețe, condiții de microclimat, cum zicem noi, mă scutește de risipa la care eram obligat tocmai de necunoașterea exactă a locurilor expuse primejdiei. Revin iar la exemplul de acum două zile: am avut de stropit doar 60 ha. Cu elicopterul le rezolvam în mai puțin de trei ore. La aceeași alarmă, ar fi trebuit să-l folosesc de cel puțin zece ori mai mult, adică 30 de ore, dacă ea ar fi provenit de la centrul din Vălenii, pentru că datele de acolo nu-mi făceau nici o precizare asupra zonei periclitate. Stropind de la sol, comparația oferită se menține, prețurile urcînd cu pînă la 15 lei per hectar.

— Cum ați ajuns la „Mildiograf?

— Prin contactul direct cu inventatorul. Și asta încă din 1976—1977, înainte de a deveni stațiune de cercetare și cînd aparțineam de Gostat. Am luat cunoștință de instalație și prin intermediul revistei „Flacăra". Chiar în cadrul Gostatului aveam teme de cercetare, așa că eram la fel de interesați. Pînă să obținem „Mildiograful" stropeam cu ochii închiși, ca să scăpăm de griji, dar nu scăpam de cheltuieli. De ce am riscat? Tocmai pentru că ne costa prea mult tratamentul. Nu știu cum o fi prin alte părți, dar noi sîntem setoși de noutăți. Am fost printre cei care s-au luptat să impună folosirea elicopterului la stropit, sîntem, în acest moment, singurii care am generalizat tratamentul extraradicular (prin frunze), pentru că cellalți mai stau încă pe gînduri. Sigur că am obținut și asentimentul conducerii fostului Gostat, avînd un sprijin și o înțelegere deosebite din partea tovarășului Ion Borza, căruia și acum vrem să-i mulțumim. Cineva trebuia să spargă gheața și în privința „Mildiografului". Ne bucură că noi sîntem aceia care am făcut-o. De acum încolo vor apărea și alții, sînt convins. Greu a fost începutul. De fondurile necesare am dispus, în mod legal, cum dispune orice altă unitate asemănătoare, fiind vorba despre introducerea noului, dar și din plusurile de recoltă realizate sau chiar de la investiții. Nu se putea să nu iasă! Antena pe care ați văzut-o am confecționat-o în atelierele noastre. Am împrumutat cîteva emițătoare Centrului de protecție din Vălenii ca și I.A.S.-ului Băicoi, ca să se convingă și dînșii de utilitatea noii instalații, să poată face comparația între un fel de prognoză și acesta. Centrul de la Vălenii ne înștiințează, în continuare, prin poștă... Emițătoarele o fac instantaneu. În curînd vom extinde „Mildiograful" în toate livezile de meri și peri ca să utilizăm instalația la întreaga sa capacitate; Dacă-l recomand și altora? Cu cea mai mare căldură și încredere. Nu vor avea ce regreta. Cine mai are îndoieli, să poftească la Măgurele să se convingă. Nu riscă nimic fiindcă gheața a fost spartă!

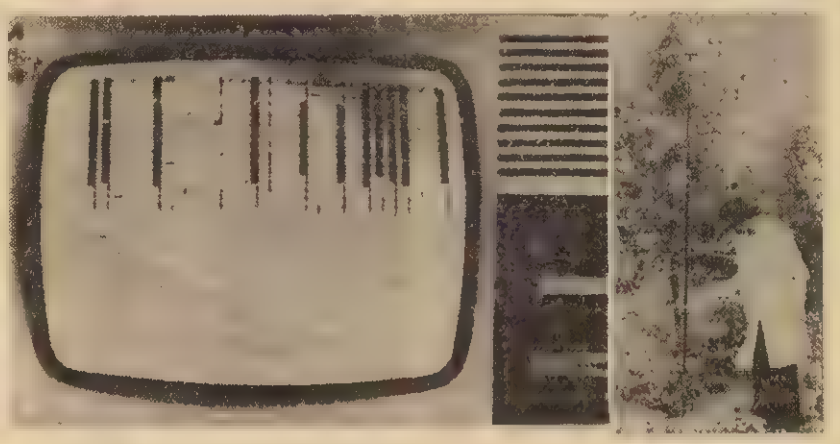

CĂTINA ALBĂ

Printr-un efort conjugat, acest tezaur de sănătate poate fi pus, mai devreme, la îndemîna marelui public

Să reactualizăm, așadar, în acest al patrulea articol dedicat cătinei albe, un adevărat tezaur de sănătate între atîtea și atîtea plante medicinale, o parte a arsenalului terapeutic pe care o acoperă. În urma administrării extractelor de cătină sub formă de ceai, pulbere, ulei sau suc zaharat concentrat, s-au constatat surprinzătoare vindecări ale unor afecțiuni dermatologice (eczeme, zonazoster, ichtiazis, acnee juvenile), stări psihologice depresive, hepatite cronice, afecțiuni renale, hipertensiune arterială, conjunctivite acute. Totodată, uleiul de cătină albă s-a dovedit a fi extrem de eficient în refacerea țesuturilor arse.

Mai mult decît atît, într-un recent dialog cu prof. univ. dr. Ion Brad, am reținut că printre substanțele depozitate în fructele, frunzele și chiar ramurile arbustului de cătină albă, substante care nu fost aduse în atenția generală în primul articol dedicat acestui adevărat dar al naturii, au fost depistate în ultimele cercetări, elemente de o însemnătate cu totul și cu totul excepțională. „Ar fi vorba, ne-a declarat interlocutorul nostru, de un factor activ foarte rar, serotonina, un hormon cu efect cerebral, precursor al melatoninei, despre care se știe că este un hormon epifizal. O altă categorie de substanțe depistate în uleiul de cătină sugerează ideea înrudirii lor cu prostaglandinele. Cel mai important efect al acestor noi componente, asemănătoare întrucîtva prostaglandinelor, este cel al capacității lor de a normaliza proliferarea țesuturilor, precum și cel de a realiza o normalizare a metabolismului la nivelul celulelor. Aș îndrăzni să cred și să enunț că noua categorie de substanțe poate să combată o sumedenie de afecțiuni dermatologice, fapt confirmat într-un recent test dermatologic efectuat la Spitalul clinic Fundeni, precum și unele forme de tumori maligne. Evident că, pentru o fundamentare totală a acestor acțiuni terapeutice, substanțele extrase din fructele de cătină albă mai trebuie supuse unor cercetări intense, întîi biochimice, apoi clinice".

Deci, față de ceea ce se știa despre virtuțile terapeutice ale cătinei, iată și aceste ultime știri care ne îndreptățesc să sprijinim și mai mult acțiunea de valorificare superioară a cătinei. În acest sens, un al doilea aspect pe care ținem să-l aducem la cunoștința publicului larg ar fi cel al eforturilor care se fac la Întreprinderea de medicamente „Biofarm" unde, de la începutul acestui an, s-au prelucrat 3 tone de cătină albă, obținîndu-se 3 importante produse, sucul zaharat concentrat, uleiul și pulberea de cătină albă.

„Conform unei dispoziții a Centralei industriale a medicamentului în subordinea căreia ne aflăm, avea să ne declare inginerul Iacob Bărbos, directorul „Biofarmului", încă din luna ianuarie a acestui an am luat legătura cu prof. univ. dr. Ion Brad care ne-a pus la dispoziție formulele de rețetă, documentația extrem de bogată și tehnologiile de fabricație. Dintre produsele în discuție, prin grija inginerilor Teodor Marinică și Emilian Chițu, precum și a farmacistei Marilena Motoroi, respectiv inginerul-șef al întreprinderii și șeful serviciului producție, s-a încheiat cu bine procesul de extragere a uleiului, materie primă care, credem noi, va fi preluată de Întreprinderea de medicamente din Iași, specializată în unguente. O apreciabilă cantitate de ulei va fi preluată și de întreprinderile de produse cosmetice care au finalizat deja cercetările în acest domeniu în care uleiul de cătină și-a dovedit eficiența. Celelalte două produse, tot ca materii prime pentru viitoare medicamente sau adjuvante ale unor medicamente, respectiv pulberea de cătină și sucul zaharat concentrat, se apropie de finalizare. Noi am putea spune că ele sînt la ora actuală încheiate, dar dorința noastră este de a le asigura o puritate de sută la sută. Acest efort tehnic și totodată științific îl facem pentru a grăbi și ușura calea încă destul de lungă a acestor produse cărora, împreună cu specialiștii de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, urmează a li se întocmi fișa tehnică. Această fișă tehnică, pentru a intra puțin în metodologia avizărilor, o înaintăm Ministerului Sănătății, care o va supune analizei Comisiei de stat a medicamentului și farmacovigilenței".

Sîntem, cu alte cuvinte, în faza demarării unor noi cercetări pentru întocmirea fișei tehnice de calitate, fișă pe care o vor întocmi specialiștii Institutului de cercetări chimico-farmaceutice.

„Întrucît, avea să ne declare prof. univ. dr. Ion Brad, drumul încă este mult prea lung, iar cererea este foarte mare — și țin să-i anunț pe toți cei ce mi-au scris, în urma prezentării efectelor cătinei albe în paginile revistei Flacăra, că nu pot să le satisfac în nici un fel cererile — consider că viitoarele analize ar trebui să țină seama de rezultatele și concluziile la care s-a ajuns de-a lungul atîtor și-atîtor ani în care specialiști de primă mînă s-au străduit să descifreze tainele acestui dar pe care ni l-a făcut generoasa natură. Consider și propun totodată ca prin solicitudinea Ministerului Sănătății să se demareze, în paralel cu noile cercetări, și testările clinice ale uleiului de cătină în tratarea unor afecțiuni dermatologice, faringine și oculare, domenii în care am obținut pînă la ora actuală rezultate din cele mai bune. În ceea ce privește continuarea și aprofundarea cercetărilor asupra serotoninei și a grupului de substanțe asemănătoare prostaglandinelor, mă angajez să depun toate eforturile, convins fiind că fructele de cătină ne rezervă surprize îmbucurătoare și pline de speranță".

La rîndul nostru, fără să tragem neapărat o concluzie, ne exprimăm convingerea și speranța că, deși aflată la început de drum, acțiunea Cătina albă, după atîția și-atîția ani, se va transforma într-o cauză comună a tuturor factorilor de decizie, singura poștură în care ea, cătina albă, adevărat tezaur de sănătate, poate deveni un bun al nostru, al tuturor.

VICTOR NIȚĂ ■

Să fii drept și sever cu tine însuți mai întîi

Interviu cu procurorul-șef al județului Satu Mare, Zoltan Bathory

— Tovarășe procuror-șef, se întîmplă uneori că, în timpul cercetărilor, al judecării procesului sau după condamnarea unei persoane, reacția, atitudinea rudelor sau a prietenilor celui în cauză uneori contrariază. Nu mă refer la manifestarea durerii, este o chestiune omenească. Este vorba în unele cazuri, firește, de o întreagă agitație care încearcă să acrediteze ideea că omul cu pricina împotriva evidenței este nevinovat, argumentele fiind de tipul : nu este vinovat, chiar atît de vinovat, mă rog, mai fac și alții, este o victimă a anturajului ș.a.m.d. Atitudinea de care vă vorbesc trădează o anume mentalitate față de lege, față de societate, iar pe un anume plan, pe cel moral, al eticii noastre, ea este sinonimă cu o încălcare deliberată a legii. Tovarășe procuror-șef, tocmai despre această reacție aberantă, despre această psihologie socială dăunătoare, vă propun să discutăm de această dată.

— Este adevărat, întîlnim în practica noastră juridică și indivizi cu o asemenea mentalitate, străină de normele etice ale societății noastre. Oameni stimabili pînă în acel moment. Un moment, e drept, dureros pentru familie, pentru cercul de prieteni. Oameni care, pînă în acel moment, în situații similare întîmplate, altora, se arătau indignați, pe bună dreptate dealtfel, se arătau ferm de partea legii. Spuneați că este omenește ca ei să-și manifeste durerea.

— Exact. Și în durere se întîmplă să fii și nedrept.

— Poți. Dar iată că acești oameni își dezvăluie în momentul de cumpănă, de durere, grave lacune de educație, dezvăluie o mentalitate învechită, străină de modul în care gîndim noi. Desigur, îți este greu cînd un frate sau cel mai bun prieten este condamnat pentru o culpă sau alta, dar de la durerea omenească, unii ajung să creadă că, de pildă, prin falsuri sau corupție pot schimba cursul firesc al cercetărilor, al judecății drepte.

— Acestea sînt aspecte grave care intră sub incidența legii.

— Desigur. Altele însă nu intră sub incidența legii, dar mi se par tot grave. Mă gîndesc la cei care îți amintesc, mai mult sau mai puțin direct, că sînt rude cu cutare. Cînd spun cutare, ei nu dau nume, ci funcții. Firește, legea își spune cuvîntul în ciuda eforturilor familiei sau ale prietenilor de a schimba cîte ceva în timpul cercetărilor sau în timpul procesului.

— Deci oamenii aceștia știu că legea a fost încălcată. E ca un fel de joc : toată lumea vede, este convinsă că omul este vinovat. Inclusiv cei care fac parte din categoria de care ne ocupăm. Și totuși...

— Mai mult, rudele și prietenii știu destule lucruri pe care noi nu le cunoaștem sau la care ajungem mai greu și mai tîrziu. Și totuși, logica firească e falsificată, adevărul devine altul decît al tuturora, se „aranjează" martori etc.

— Să încercăm să discutăm pe unul din dosarele pregătite pentru discuția noastră și aflate pe biroul dumneavoastră.

— Iată-l pe acesta. Doi tineri veneau într-un autoturism dinspre Văleni (Maramureș) și se îndreptau spre Drobeta-Turnu Severin. Pe drum, aproape de o comună învecinată, sînt opriți de două fete, eleve, una de 14 ani, cealaltă de 16 ani, și rugați să le ducă pînă la prima localitate. Cei doi trec de localitatea cu pricina și, în plin cîmp, pustiu fiind, le violează. Unul dintre cei doi, B.D., era în acel moment condamnat pentru o altă infracțiune, condamnare pe care trebuia s-o execute la locul de muncă. Acestea sînt faptele. Și acum ajungem la ceea ce ne interesează. Mama lui B.D., învățătoare, a încercat să influențeze organele de cercetare și de instanță, a oferit bani părinților fetelor ca să renunțe la acțiunea lor, pe ele au încercat să le discrediteze afirmînd că sînt imorale (fac o paranteză și arăt că la dosar există și două certificate medicale care infirmă orice fel de aprecieri de genul acesta), că ele au oprit intenționat mașina și i-au provocat cu scopul de a obține de la ei bani. După cum vedeți, a împroșcat cu noroi în stînga și în dreapta, a încercat să falsifice adevărul în fața organelor de cercetare. Ce trebuie condamnat mai întîi ?

— Să nu uităm că această femeie este și învățătoare. Să nu uităm de asemenea, că fiul ei era condamnat. Chiar, ce trebuie condamnat în primul rînd, ținînd seama și de durerea acestei femei ? O durere reală, o durere care te poate face din om neom pentru moment, cum zic unii.

— Exista prejudecata, poate mai există, că, în asemenea situații, femeia este mereu de vină. Că dacă i s-a întîmplat ce i s-a întîmplat trebuia să tacă, să-și poarte rușinea ca un blestem, s-o ascundă sau să plece capul în fața semenilor. Nu știu dacă mama lui B.D. a gîndit astfel. Este de condamnat însă egoismul ei. Este limpede că educația pe care i-a dat-o fiului său a fost una strîmbă. Sau că a greșit cîndva, în timp, grav. Poate, la fel de bine, să nu fie numai ea vinovată. Dar iată că felul în care a reacționat lămurește în bună măsură de ce fiul ei a ajuns în această situație. Că nu i-a insuflat încă din copilărie respectul pentru oameni; că l-a ținut departe de adevăratele valori umane, munca, dragostea, omenia. Că picătură cu picătură, l-a făcut să creadă că singurul om important este el. Și el a crezut că trebuie să calce totul în picioare, să disprețuiască. Iar mama lui calcă, la fel, totul în picioare. Cînd afirm aceste lucruri, mă gîndesc și la durerea ei. Și mă contrazic. Și spun că nici un părinte nu-și învață copilul să fie rău, lipsit de omenie, disprețuitor, egoist. Și-mi mai spun că în durerea ei, copilul acesta care a ajuns să fie condamnat, care odată era speranța ei, bucuria ei, pe care îl vedea, sprijinul ei la bătrînețe, în durerea ei își vede băiatul altfel. Și atunci, eu, om al legii, cumpănesc bine lucrurile, faptele și spun că orice s-ar fi întîmplat, această femeie n-are dreptul să improaște cu noroi în societate pentru că ea n-a știut sau n-a putut să-și facă datoria de mamă.

— Cineva spunea că este ușor să învinovățești cînd nu ești direct implicat. Fără a cădea în păcatul acesta, aș vrea să fac observația că lui B.D. societatea i-a întins o dată mîna, mă refer la condamnarea sa cu executarea pedepsei la locul de muncă.

— Fusese condamnat pentru furt din avutul obștesc la un an și nouă luni.

— Cred că mîna aceea i-a fost întinsă, în egală măsură, și mamei sale. Altfel spus, societatea s-a gîndit și la reeducarea fiului ei și la durerea ei de mamă. Aș zice că șansa aceasta au ratat-o amîndoi.

— Cazul relatat însă nu epuizează implicațiile sociale ale subiectului nostru.

— Nici nu ne-am propus acest lucru.

— Am să vă mai relatez o întîmplare. De fapt este vorba tot de un dosar. Un cetățean din comuna Vama, P.V., invită într-o seară la el acasă doi consăteni, frați, la o vorbă și un pahar de palincă. Din vorbă în vorbă, paharele se string, spiritele se înfierbîntă, se discută mai aprins, din ce în ce mai aprins, pînă cînd gazda îl lovește pe unul din frați cu un obiect foarte tare și acesta se zbate între viață și moarte vreme de mai multe săptămîni. Medicii l-au salvat. P.V. a fost cercetat și trimis în judecată pentru tentativă de omor. În cursul cercetărilor judecătorești încep să se pună în mișcare trei vecini, oameni care nouă ne declaraseră clar că nu știau nimic din tot ceea ce se întîmplase, neaflîndu-se nici măcar prin împrejurimi. La primele cercetări judecătorești nu apăruseră. Ci mai tîrziu. Explicația : P.V. i-a ajutat pe cei trei, în diferite împrejurări, și rudele lui le-au amintit această treabă, sugerîndu-le să-l ajute. Și s-a ajuns la declarații fanteziste care au făcut din agresor un biet nevinovat aflat în legitimă apărare.

— Ce s-a petrecut oare în mintea celor trei ? Iată că victima era din sat cu ei. Treceau dimineața unii pe lîngă alții, se salutau, se întrebau de treabă, de pîine. Dar P.V. i-a ajutat în cîteva rînduri și ei s-au simțit, la rîndul lor, obligați să-l ajute mințind. Au încercat să-și plătească mica lor datorie, schimbînd adevărul.

— Adevărul lor în acel moment era altul. Era unul condiționat de interesele lor. Gîndiți-vă însă ce se întîmpla dacă nu existau probe suficiente și convingătoare și că mărturisirile celor trei erau decisive.

— În privința mărturiilor false, legea este foarte clară.

— Este, dar nu poți ști întotdeauna că mărturiile sînt false. Privindu-l pe P.V. am primit de la primarul comunei, adică de la Consiliul popular al comunei Vama, o hîrtie în care erau scrise următoarele :„Noi organele biroului executiv al Consiliului popular al comunei Vama, rugăm organele instanței judecătorești ca să considere ca piesă la dosar caracterizarea noastră (făcută lui P.V.), pentru a putea trage cele mai bune și mai juste concluzii, fără însă să fie citită în plen". Semnează primarul. Înțelegeți ce puteți. Să se modifice, dar să nu se schimbe nimic. Curat Caragiale. Și această evitare a răspunderii trădează o atitudine. O mentalitate. Hîrtia o semnase primarul. Caracterizarea omului era așa și așa, peltică, omul nu reieșea nici mai bun, nici mai rău, deși cetățenii comunei și militianul declaraseră că P.V. „este un element recalcitrant".

— Într-adevăr, martorii care au apărut ulterior puteau influența cercetările. Este un aspect. După cum, cei aflați în fruntea obștii, cei care cunoșteau foarte bine toată suflarea satului, au ezitat, s-au eschivat. Sînt tot reacții aberante, care, la o cercetare mai atentă, pleacă de la egoismul de care vorbeați.

— Oamenii aceia nu sînt răi. Dimpotrivă, sînt harnici, cu teamă de lege și rușine față de obște. Dar ei au crezut că datoria lor este să-l ajute pe P.V. împotriva adevărului. N-au înțeles că relațiile sociale erau astfel grav afectate, că în intenția lor de a-și plăti niște datorii au lezat obștea.

— Spuneați, cu teamă și rușine față de obște. Unde erau tema și rușinea acelor oameni ?

— Teamă dacă ar fi fost prinși și rușine dacă s-ar fi aflat. Este tot rezultatul unor mentalități străine de societatea noastră. Și adevărul acesta a ieșit la lumină atunci cînd s-a judecat procesul în comună, oamenii arătîndu-și mulțumirea privind soluționarea cazului.

— Tovarășe procuror-șef, din cele spuse pînă acum, reiese că există două adevăruri. Toate aceste rude, acești prieteni, vecini, din dragoste pentru foarte aproapele lor, vin cu o altă imagine a adevărului, imagine care poartă amprenta educației lor, a prejudecăților lor, a mentalităților lor. De ce vin ei cu această imagine alterată a adevărului ?

— Din egoism. Sînt niște oameni pe care nu-i interesează decît cercul îngust în care trăiesc. Aceștia sînt drepți, cinstiți și curajoși doar cînd e vorba de alții.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Inconștiența în diverse ipostaze

Drumul național nr. 7 (sectorul Deva—Arad) km. 407 + 200. Plouă torențial și majoritatea șoferilor reduc considerabil viteza, iar alții chiar opresc, deoarece prin parbriz nu se vede nimic altceva decît o cantitate imensă de apă care acoperă totul.

În pofida condițiilor vitrege de circulație, autodubița T.V. 21-HD-5267, proprietatea Centralei miniere Deva, condusă de Teodor Moisă, continuă să ruleze cu aceeași viteză. Bineînțeles că o asemenea atitudine irresponsabilă are rar alt deznodămînt decît accidentul de circulație. La poziția kilometrică sus-menționată, șoferul nu observă o curbă, pierde controlul volanului, părăsește șoseaua și răstoarnă lateral autovehiculul în șanțul drumului. Coboară din mașină și începe să examineze avariile suferite de autodubiță.

Parcă pentru a demonstra că T.M. nu este singurul șofer care pe sectorul de drum respectiv ignoră total dificultățile atmosferice, de locul cu pricina se apropie cu viteză în vădită neconcordanță cu condițiile concrete de circulație o altă autodubiță, cu număr de înmatriculare 21-HD-372, aparținînd Unității de mecanizare și transport forestier, condusă de șoferul Petrișor Caba.

Exact în același punct, la fel ca T.M., nici P.C. nu observă sinuozitatea drumului. Aidoma colegului său, nu mai poate stăpîni mașina și intră în plin în autoduba răsturnată în șanț doar cu cîteva minute mai înainte. Înainte de impactul cu autovehiculul sus-menționat, Petrișor Caba mai face însă cîteva isprăvi. Derapînd puternic, el acroșează din plin un autoturism care circula corect din sens opus și apoi îl „cosește" pe Teodor Moisă care își studia amărît urmările imprudenței comise.

S-a intervenit destul de rapid. T.M. a fost urcat cu grijă într-o mașină și în cîteva minute era deja pe masa de operație a spitalului din Ilia. Intervenția medicilor nu a mai putut însă salva viața șoferului Teodor Moisă.

În aceeași zi, exact după 3 ore, în județul Mureș, pe raza comunei Singeorgiu de Pădure are loc un alt eveniment rutier deosebit de grav. Circumstantele accidentului de circulație sînt însă total diferite. Timp frumos, șoseaua uscată, trafic puțin intens. Aflîndu-se la volanul unui autoturism Volkswagen, șoferița S.N. se îndrepta spre Sovata. În mașină se mai aflau două persoane. La un moment dat, autoturismul deviază puternic spre partea stîngă a șoselei și intră în coliziune cu un autocamion încărcat cu pietriș. Mai „robust", după ce primește lovitura, autovehiculul greu părăsește șoseaua și pătrunde, avînd în bot autoturismul, pe un lan din apropierea drumului. Autovehiculul ușor ia foc, însă cei trei ocupanți reușesc să fie scoși din mașina transformată în torță. Impactul deosebit de violent provoacă totuși leziuni deosebit de grave șoferiței, soțului ei și celei de-a treia ocupante a autoturismului. Unul din pasageri decedează imediat, iar ceilalți doi în drum spre spital.

Cercetările stabilesc că accidentul putea fi ușor prevenit. Ce se întîmplase ? O banală pană la roata din dreapta față a autoturismului a „tras" la un moment dat mașina spre dreapta. Reacția oricărui șofer în asemenea situații, în încercarea de a redresa mașina, este să vireze spre stînga. Depinde însă cît de mult și de puternic se rotește volanul. Se presupune că, pusă în fața unei asemenea situații, șoferița s-a pierdut.

Este foarte adevărat că uneori dezumflarea destul de rapidă a pneului pune șoferul într-o postură destul de neplăcută. Important este însă ca în asemenea momente să nu te pierzi și reacțiile să nu fie violente, exagerate.

A te urca la volanul mașinii și a pleca cu ea pe străzile Brașovului la o oră de mare aglomerație, fără a avea permis de conducere, este, trebuie să recunoaștem, un act de pură inconștiență. Și totuși Alexandru Legănuț, de 35 de ani (rețineți deci, un om matur, nu un tînăr de 18—19 ani), se încumetă să piloteze autovehiculul, proprietatea sa, în asemenea condiții.

Imprimînd autoturismului o viteză mare, în vădită neconcordanță cu „pregătirea" sa, constînd în cîteva ore de practica conducerii, eroul nostru reușește să răstoarne mașina pe o stradă din plin centrul orașului. Ocupanta locului din dreapta se alege cu vătămarea gravă a integrității corporale, medicii fiind nevoiți să-i amputeze un picior.

Cum te urci în mașină alături de un om despre care știi că este străin de pilotarea unei mașini ?

Întrebare care, din păcate, s-a pus și se pune în destule alte cazuri de acest gen !

Colonel VICTOR BEDA ■

Și lupul a rămas, încă zece ani, gestionar la stînă

Nu se știe cu precizie ce se petrece în conștiința infractorilor de la săvîrșirea primei lor ilegalități și pînă la descoperire.

Există și indivizi care trăiesc cu iluzia că au fost atît de prudenți, încît nu se va afla adevărul. Speranțe deșarte.

În care dintre aceste categorii ar putea fi inclus un om care, sfidînd increderea acordată și profitînd de funcția pe care o deținea, aceea de gestionar al depozitului de vinuri Pietroasele, aparținînd Întreprinderii viei și vinului Buzău, a săvîrșit cîndva o fraudă deosebit de mare, apoi a continuat să se ascundă sub masca falsei onestități ? La nivelul său de pregătire cultural-juridică — absolvent al Facultății de drept — Ioan Stoicescu avea capacitatea de a înțelege destul de limpede gravitatea unei ilegalități, de a prevedea consecințele ei morale, materiale și penale. Și totuși, a îndrăznit să încalce legea, să ignoreze urmările, sustrăgînd și valorificînd în interes personal nu mai puțin de un vagon de vin, în valoare de 120 000 lei. Să fi fost un moment de rătăcire, care ulterior l-a provocat coșmaruri ?

Ceea ce surprinde și indignează însă este ipocrizia pe care a dovedit-o un asemenea individ timp de zece ani de zile, făcînd tot ce l-a stat în putință pentru a lăsa impresia că este corect, că n-ar fi săvîrșit nici o abatere de la normele legale și morala socialistă care pretind corectitudine, demnitate, sinceritate.

După o asemenea faptă, Ioan Stoicescu a continuat, cu un tupeu propriu infractorului versat, să ocupe aceeași funcție de gospodar al avutului obștesc, de apărător al intereselor întreprinderii, de factor de răspundere îndrituit să asigure respectarea legilor în cadrul depozitului de vinuri unde sînt gestionate bunuri și valori deosebit de mari. Cum se spune, lupul a rămas încă zece ani responsabil de stînă...

Dar faptele ilegale, infracțiunile de orice fel nu sînt date uitării, cum își închipuie autorii lor.

Așa se explică și sesizarea, deși tăcută cu întîrziere, despre sustragerea unor mari cantități de vinuri săvîrșite de I.S. în anii 1969—1972.

Cu toate că cel vizat se bucura de aprecieri favorabile, datorită abilității cu care își masca preocupările, organele de miliție din județul Buzău au acordat atenția cuvenită sesizării primite. În urma unei activități migăloase și tenace, care a inclus verificări de documente emise cu zece ani în urmă, confruntări și audieri de persoane care au avut tangență cu ce'e petrecute etc., a rezultat, fără putință de tăgadă, că vinul sustras de I.S. a fost vîndut lui Vasile Cremariuc, șef de depozit la O.J.T. Prahova, cu suma de 60 000 lei, care, la rîndul său, l-a valorificat la consumatori, însușîndu-și diferența de la prețul achitat delapidatorului.

Și iată, după aproape zece ani, deznodămîntul firesc : autorii faptei, cercetați în stare de arest și trimiși în instanță pentru a-și primi pedeapsa meritată, iar averile lor indisponibilizate, în vederea recuperării prejudiciului cauzat, inclusiv a dobînzilor calculate pentru perioada parcursă, adică peste 220 000 lei.

Să la aminte cei care se cred infailibili în astfel de fapte...

MIHAI GROZAVU ■

Știți ce sînt „tepefeurile" ? Nimic altceva decît felul în care unii au ajuns să pronunțe T.P.F. Adică termene de punere în funcțiune. Adică zile pe calendar și ore pe ceas fixate pentru ca anumite obiective — economice, de regulă — să-și inaugureze producțiile. Uneori aceste termene sînt periclitate. Cine le amenință și de ce ?

„Creierul să lucreze mai mult decît mușchii..."

Este o afirmație care aparține unuia dintre interlocutorii noștri. Am pus-o însă în capul prezentelor rînduri întrucît mi se pare că ar subsuma concluziile anchetei. Dar să începem cu începutul. De ce la I.M.U.T.-Moreni ?

● 1. Pentru că de felul în care cei de aici se vor achita de obligațiile contractuale depind tepefeurile unor importante obiective industriale cu soroc în trimestrele trei și patru. Întrebarea este însă : I.M.U.T. va putea să-și lichideze restanțele cumulate la utilaje tehnologice pînă la 1 iulie ? Adică : 774 tone datorate industriei chimice ; 233 tone — industriei metalurgice; 262 tone — minelor, petrolului și geologiei ; 55 tone — economiei forestiere.

● 2. I.M.U.T. are de suportat penalizări de 13 milioane de lei pentru nerealizarea unor sarcini.

● 3. Indicele de folosire a mașinilor și instalațiilor atinge aici abia 63,7 la sută, fapt criticabil prin prisma exigențelor formulate în această privință de conducerea partidului.

Pentru acestea ne-am deplasat la Moreni.

Cum de s-au strîns atîtea carențe ? — iată întrebarea pe care am lansat-o și iată răspunsurile primite de la :

Inginer Gheorghe Rujoiu, director : „S-a scăpat din vedere perspectiva, s-a lucrat de azi pe mîine. În astfel condiții e greu de crezut că cineva ar putea îndeplini sarcinile ce stau în fața întreprinderii, oricît de buni i-ar fi — și-i sînt — oamenii. Împlinesc 90 de zile de cînd am fost numit director aici, însă colectivul nu mi-e străin. Și nu pentru că așa sustine butada, să te lamentezi adică de moștenirea preluată, dar prea au fost multe lăsate să se strîngă. Romanul zice că niciodată nu-i tîrziu, nu știu cît de adevărată este expresia în cazul nostru. Deși au fost prevăzute și cerute din timp, Combinatul siderurgic Galați nu ne-a livrat 894 t tablă ; „Republica"-București — 25 t de țeavă ; Romanul — 121 t țeavă. Dar încă de anul trecut același furnizori se pare că au uitat să ne livreze 114 t tablă, 31 t, respectiv, 128 t de țeavă. Nu au existat balanțe ale forței de muncă, fapt pentru care acum și încă un timp vom avea de suportat dificultăți serioase ; o serie de mașini și utilaje au rămas nedespachetate, în lăzi, deși aducerea lor din import a costat enorm. Este cazul instalațiilor de tăiat cu oxigaz de tip «IUG» și «CONDOR», ambele cu celulă fotoelectrică (ultima, din păcate, aflată în aceeași dezolantă stare de... pachet) ; în hala de pregătire a lucrului nu erau organizate fluxuri, nu exista preocupare pentru menținerea în stare de funcționare a unor instalații și agregate (vezi cazul stației de sablare-alitare-grunduire care fusese raportată că ar merge încă de anul trecut și care, în fapt, funcționează cam de două săptămîni. Raportate că ar funcționa au fost și cele

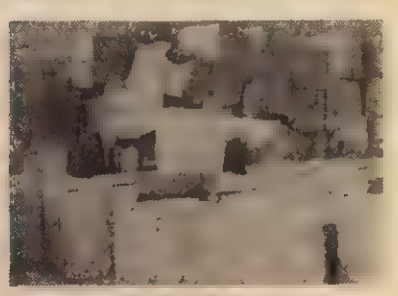

Accesoriile pentru cuptorul de tratamente termice

două instalații de tăiat cu oxigaz ! Din păcate nu au fost singurele raportări false, după cum vom vedea !). Am luat măsurile care puteau fi luate într-un interval atît de scurt, dinamica producției de utilaj tehnologic a crescut de la 713 t, în aprilie, la 803 t în mai, și la 950 t în iunie. Este însă foarte puțin în comparație cu ceea ce avem de făcut... S-au luat angajamente peste angajamente, nu s-au îndeplinit pentru că se acorda importanță unor fleacuri, iar problemele de viață și de moarte ale întreprinderii erau escamotate. Oricum, creierele au lucrat mai puțin decît mușchii, tar ponoasele le tragem acum și-o să le mai tragem un timp..."

Tehnician Emil Modoran, șef al pregătirii producției în secția de utilaj tehnologic: „Dacă e vorba s-o spunem pe-a dreptă, atunci notați că de chinurile în care ne zbatem acum nu-i străină nici vechea conducere a Centralei industriale de utilaj tehnologic, chimic și pentru rafinării în subordinea căreia se află întreprinderea. Se aplică uneori un tratament preferențial. Exemple : „Griviția roșie" are un plan lunar de utilaj tehnologic de 1 800 t și cam 5 000 de oameni personal muncitor. Nouă, celor de la Moreni, centrala ne cere să facem 1 400 t de utilaj cu 1 710 oameni; sînt informat că I.U.C. Făgăraș lucrează cu 4 000 de oameni pentru 1 020 t utilaj ; că I.U.C. Găești dă 650 t lunar, cu 2 500 de oameni. Ce fel de organizare științifică o mai fi și asta ? I.M.U.T. are planificată cea mai mare productivitate pe cap de muncitor pe care am văzut-o vreodată. Deși anul trecut zisul indicator n-a fost îndeplinit, s-a trasat sarcina ca în acest an să crească cu 40 la sută. De acord, însă pe seama căror condiții ? Ar trebui să introducem utilaje de mare randament, ar fi necesar să dispunem de linii tehnologice mecanizate, de muncitori specializați, să putem crește numărul mediu scriptic. Dar I.M.U.T.-Moreni nu îndeplinește nici o astfel de condiție. Încă. Asta n-o notați, dar cred că ar trebui să muncim vreo trei luni numai la organizare, fără să raportăm nici un fel de producție. Bineînțeles că nimeni nu acceptă așa, nici măcar noi, însă numai așa ne-am veni în fire.

Raportatele serpentine pentru Borzești

Lucrăm cu cadrele de bază cîte 12—14 ore pe zi. Nimeni nu ne obligă în afară de conștiințele noastre. Am traversat noi etape și mai dificile. Încă mai facem cazangerie „pe genunchi". Vinovații ? Noi sîntem aceia ! Introducem cu mîna fasciculele de țevi în recipiente, în timp ce dispozitivul creat special pentru asta a fost mersi-bonjur trimis, după doi ani de nefolosire, înapoi la București, de unde venise. A fost reținut în secție reductorul acelui dispozitiv. Așa, singur, reușește doar să încurce locul... Dispozitivul de sudat fundurile recipientelor din petale nu a fost nici el pus în funcțiune. Nu s-a gîndit nimeni pînă acum la un sistem unitar de scule și dispozitive verificatoare, deși profilul întreprinderii a fost schimbat încă din 1973. În șase ani cu totul altfel trebuiau rezolvate problemele. Acum, I.M.U.T. încurcă economia națională nu pentru că așa ar vrea, ci pentru că nu poate altfel, **deocamdată.** A fost schimbată conducerea centralei, au fost schimbați cîțiva șefi, aici. Între timp abia dacă am inventariat tot și știm ce avem de făcut. Sîntem pe drumul cel bun, dar nu putem deveni alții peste noapte. Inerția a fost nepermis de mare. Aici a fost tot timpul necesar un cuptor pentru tratamente termice. Acum un an și șase luni a fost pus în lucru, iar accesoriile i-au fost comandate în Anglia. Accesoriile au sosit, sînt pe cale să iasă și din termenul de garanție, iar noi n-am fost capabili să-i realizăm construcția metalică. Între timp plimbăm recipientele pe calea ferată trimițîndu-le cînd la unul, cînd la altul să ni le trateze termic... Sigur că am luat măsurile care se impuneau pentru ca producția să capete altă turnură. Nu sîntem domnișoare mofturoase, nu ne sperie greutățile, ci numai barababura și nepricepera din capetele unora... Nimeni nu poate viri, la o masă, în același stomac, cinci porții de mîncare. Oricît ar fi respectivul de gurmand și oricît de ademenitoare aromele..."

Gheorghe Căruntu, șeful serviciului personal-învățămînt-retribuire : „Face parte dintre cei sosiți aici de foarte curînd. Ne lipsesc oameni calificați. Zona Moreni este puternic industrializată, concurența este foarte mare. O soluție ar fi să racolăm oamenii altora. Ne-am alege cu o critică, am mai plăti și ceva bani, dar ne-am face treaba. Ne lipsesc acut strungarii, frezorii, rabotorii, rectificatorii, găuritorii. Altfel nici gînd să îndeplinim indicele de utilizare a mașinilor care este planificat la noi să atingă 87,5%. Sîntem convinși că aceasta depinde în mare măsură de indicele de utilizare a... creierelor, însă și numărul de oameni este, bineînțeles, foarte important.

De la începutul anului și pînă acum am calificat 139 de muncitori ; peste 2—3 zile deschidem cursuri de calificare pentru alți 27 strungari, 60 lăcătuși, 25 frezori rabotori, 26 sudori. Folosim și practicanții însă ne rămîn încă multe mașini fără oameni. Acum, în iunie, au plecat la armată cîteva zeci de meseriași de la noi. Pentru viitor am întocmit balanțe corespunzătoare, dar greul îl traversăm **acum.** Am învățat să prețuim oamenii, să ținem cont de dorințele, de aptitudinile lor ; nimeni nu se mai repede în ei cu... decizii de desfacere a contractelor de muncă pentru toate nimicurile ; acum punem un accent deosebit pe formarea și educarea tinerilor..."

Vasile Pleșanu, maistru principal la secția prelucrări mecanice. 28 ani vechime în I.M.U.T. : „Oameni buni am avut, am crescut și pentru alții, însă întreprinderea nu și i-a știut ține. Acum îți trebuie multă inimă la hora care este aici. În plus, unii, nemaifiind puși la treabă serioasă, ci hăituiți permanent pe la lucrări mărunte, au uitat să gîndească ca într-o uzină serioasă. Pînă nu demult politica de cadre din uzină a fost deficitară. Oamenii mai greșeau, nu le țin partea, dar nici să-l faci pe om să plece pentru cine știe ce mărunțiș de abatere nu este o soluție".

Grigore Isaia, maistru la secția a III-a sculărie, 40 de ani vechime în I.M.U.T. : „Tovarășe, păcat de mașinile cu care sîntem dotați, uită-te la ele cum stau, n-avem oameni. Și se întîmplă că, lucrînd unicate, nici nu putem grupa mai multe mașini în jurul unui singur om. Adică să aplicăm polideservirea. Este greu fără oameni..."

Ne-am convins, așa este.

LA I.M.U.T.—MORENI LIPSESC, SE ZICE. OAMENII CALIFICAȚI.

DAR CUM SÎNT FOLOSIȚI CEI EXISTENȚI ?

La această întrebare n-am solicitat răspunsul unor oameni, ci pur și simplu l-am căutat urmărind activitatea din secții. Și iată-ne în ziua de 21 iunie urmărind activitatea schimburilor I și II. Ce am constatat ? Se pierde timp, și încă mult, din prețiosul timp de lucru.

Pe un fel de catarg fixat în beton trei oameni sînt nevoiți să lucreze ceea ce ar putea realiza unul singur cu condiția ca unuia dintre ei să-i vină ideea să fixeze sus un scripete, peste el să treacă un cablu care acționat de o tobă manuală — mai bine ar fi chiar de un motoraș — să poată trage în poziție verticală țeava care trebuie umplută cu nisip în vederea îndoirii.

Aici s-ar putea sigur economisi doi oameni. La dispozitivul manual (!) de alături, un motoraș ar înlocui de asemenea pe cei trei care se rotesc precum cîndva, în preistoria petrolului, acei oameni care lucrau la hecne. Alți doi oameni ar putea proveni de aici.

Iar doi și cu doi fac patru.

Pe alți opt i-am găsit lucrînd... inutil sau, mă rog, ca și cum ar fi lucrat inutil. Și chiar așa era. De ce ? Serpentinele pentru Făgăraș, precum și acelea pentru cuptoarele de la Borzești au fost lucrate anul trecut, au fost raportate ca fiind gata dar, la controlul cu raze X, s-au constatat sumedenie de defecte și repere lipsă. Drept pentru care acum opt oameni lucrează ceea ce s-a mai lucrat, vor raporta ceea ce s-a mai raportat și așa devine cazul că opt oameni care puteau ataca o lucrare nouă bat pasul pe loc. Ba chiar ne mirăm : cum sînt plătiți oare ? Pentru că lucrările respective au mai fost plătite. Cînd ? La prima raportare. Care s-a dovedit a fi falsă.

Iar patru oameni și cu opt oameni fac 12 oameni. În loc să-i încadrezi, mai bine-i folosești pe cei existenți, nu ? Așa ar fi firesc. Dar seria... economomisiților nu-i finită. Seara, la sfîrșitul schimbului doi, ploua. Prin acoperișul spart (de fapt este un acoperiș nou, la o hală nouă, aflată încă în garanția constructorului, T.C.Ind. Ploiești) a curs atîta apă încît următorii muncitori, timp de două ore, n-au mai putut mișca un deget (pericol de electrocutare, pericol de străpungere a bobinajelor mașinilor electrice) : Voicu Veronica, macaragiță, Durbac Rodica, Bucur Chirița, Mihăilă Ioana, sudorițe, Iosif Gheorghe, mecanic, Duță Ion, șef de echipă, Aldescu Emilian, lăcătuș, Uță Iamandache și Nenciu Nicolae, sudori. Căpeneață Valeriu, Susan Laurențiu, Selaru Stelian — toți au întrerupt lucrul pentru două ore din motive de... apă în secție ! Să numărm și să adunăm : încă 12 oameni calificați. Iar 12 + 12 = 24 oameni calificați. În același schimb doi, pe **celebrul** Chirică Sebastian și pe strungarul Petre Mihai de la secția strungărie ușoară i-am găsit întinși la taclale.

Deci, 24 + 2 = 26 oameni calificați. Demonstrația ar putea continua. Nu ne facem din aceasta nici un merit. Dacă există într-adevăr unul — și există — atunci acela aparține actualului director Gheorghe Rujoiu și lui Gheorghe Anghelache, secretarul Comitetului de partid. Dumneaolor, însoțindu-l pe reporter, au făcut calculele de mai sus. Poate că și mai bine era s-o fi făcut în ziua precedentă. Se cîștiga o zi !

Se poate ca, în curînd, despre penuria de cadre de la I.M.U.T. Moreni să se vorbească exclusiv la timpul trecut. Cu o condiție : și pe mai departe creierul să lucreze mai mult decît mușchii...

MIRCEA BUNEA ■

Stîlpul care poate... economisi oameni

...și serpentinele pentru Făgăraș

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

1944-1979 23 AUGUST

Orașul, un viitor pentru trecutul satului Flăminzi

Satul-pagină de sînge, satul-erou al istoriei noastre, satul-aspirație în dreptate și demnitate a țăranului român, satul-simbol satul Flăminzi de unde a purces flacăra Răscoalei de la 1907 devine oraș. Ceea ce știm prea bine că se petrece cu multe alte așezări rurale azi în zodia Libertății Patriei noastre. Ceea ce nu știam, și ceea ce ne tulburâ este faptul că are, intocmai marilor orașe, un arhitect șef, un arhitect care îi trasează conturul și îi veghează cu știință și talent devenirea. Și parcă într-un joc de simboluri și de metafore grele de sensuri, acest arhitect abia a împlinit 27 de ani. Și el e moldovean, din Moldova de Sus, foarte aproape de părțile locului pe care le iubește cu patimă și le știe istoria, și o poartă în ființa sa ființă. E aproape copleșitor să fii răspunzător pentru destinul unei asemenea localități, ni se pare nouă, dar lui Laurențiu Dan Ciobanu, stăpîn pe profesia sa, pe talentul și voința sa, nu. Nu navighează singur, corabia sa e foarte bine ancorată în deciziile politice ale partidului nostru privind ce trebuie să fie și cum trebuie să fie satele românești care vor deveni centre urbane. În voința a însăși țăranilor de azi ai Flăminzilor care s-au adunat nu de mult, cu mille (o, ce rotire a istoriei !) în piața satului, la primărie, dar cu alte rosturi decît strămoșii lor, să vadă și să judece schița de sistematizare a viitorului lor oraș care a și început să fie și pe care ei înșiși îl vor înălța. „În mod firesc, spune tînărul arhitect, recepția la scara unu pe unu a unui edificiu ori a unui ansamblu de edificii își are începuturile sale. Este buldozerul coborît de pe trailer, cu lama scălpînd la voluptatea pămîntului, alcătuirea ciudată care este brațul unei macarale, trăgînd fundațiile spre cotele finale. Sînt oamenii care își afirmă mereu și mereu obîrșia de constructori, de ctitori din neamul Meșterului Manole. Dar un eveniment egal în semnificații este și inițierea cotei plus zero. Pentru că de aici va începe zidirea". Și astfel, de la cota plus zero, de pe planșeta sa și prin machetele sale ne poartă pașii pe străzile, printre edificiile, piețele, monumentele orașului Flăminzi. „Spațiul inițial, neutru, a oferit sistematizatorilor posibilitatea aplicării unor principii moderne, neîncorsetate de situații existente, generatoare de probleme în mediul urban tradițional". Deslușim imediat aceste principii moderne, macheta ni le etalează și ne forțează gîndul spre comparații, asociații de idei. O arteră mare, o mare arteră cu dimensiuni de magistrală, străbate așezarea, o coloană vertebrală cu numele „Obeliscul 1907" a cărei parcurgere ne face cunoștință rînd pe rînd cu evenimentele ei. Un asemenea eveniment — și nu doar urbanistic — este zona industrială. Da, zonă industrială în satul cu numele pecetluit de sărăcie. Și în cadrul zonei industriale — o școală, un liceu de specialitate „componentă intrinsecă" precum își derulează explicațiile arhitectul, ca și cum nu se poate altfel și de fapt are dreptate, nu se mai poate altfel, nu se mai poate astăzi industrie fără școala care să-i formeze cadrele. Și nu orice fel de școală, un liceu cu 12 clase. Al doilea eveniment, îl denumește Laurențiu Ciobanu și nu neapărat în termeni de specialitate „zonă rezidențială", adică reședința copiilor foștilor flăminzi, locuințele viitorilor muncitori industriali. „Sînt 40 de blocuri, cu 502 apartamente cu tot confortul și avantajele locuinței urbane". Ne oprim apoi și circulăm prin „zona comercială", prin piața civică și parcul, marele parc al orașului. Dar nu ca turiști facem înconjurul acestui viitor. Nu ne place să vedem localitățile țării de sus, de-acolo unde se estompează detaliul și amănuntul ce poate vorbi mai adînc despre realitatea și mișcarea lor în timp, chiar dacă panorama peisajului poate să aibă frumusețe și inedit. Pătrundem și poposim cu emoție mai în, pe cîmpia platformă industrială a Flăminzilor din ziua de mîine. Și cerem detalii și ne fixăm atenția pe silueta unei clădiri înalte care pare un zgîrie-nor prin comparație cu vechile case din jur. Vorbește mai adînc, care se mai ivesc, mai supraviețuiesc ici și colo prin sat. „Va fi o modernă moară de degerminare, iar în dreapta ei, pe 2 ha, își desfășoară halele întreprinderea de țesături crude, din bumbac". Gîndită în echilibru social, cu grijă pentru viața în toate dimensiunile ei — să rămînă acasă bărbații pentru fetele și femeile și copiii satului, găsind unde să lucreze, perpetuind și întinerind comunitatea lui care începuse să se feminizeze și să îmbătrînească — platforma deschide în mod egal șansele industriei și populației feminine. Spre stînga, în planul doi, se conturează volumele „celorlalte componente", obiectivele cu profil agrozootehnic. Căci, se va mai face agricultură la Flăminzi, dar altfel, în chip industrial, în mod științific. Strada, strada tradițională a satului nu mai există. Dar există, reconfortantă și inteligentă lucrare a tînărului arhitect, starea de spirit a locului. În fațadele blocurilor, în silueta lor. Balcoane și logii cu parapeții din lemn, cu lucrătura care aduce aminte, fără nostalgii, ori regrete, de balustrada cerdacului casei țărănești. Detaliile zonei comerciale, cu magazine specializate, multe cu autoservire, cu unități de prestări servicii farmacie, librărie, complex de alimentație publică — bufet expres, berărie, restaurant cu salon și terasă, — structurează sigur și ele ideile despre calitatea vieții oamenilor din Flăminzi, despre acea stare de habitat, cum ar denumi-o sociologii care exprimă salturiile uriașe ale condiției de azi a țăranului român. Strada își continuă curgerea ca un fluviu cu afluenți ordonați, prin întreaga așezare metamorfozată în totalitate. Dar înainte de a pătrunde în piață, în centrul civic, asfaltul se întrerupe. Acaparează ochiul, copleșește prin splendoare și monumentalitate, marmura. Albă de Moneasa și de Măcin și de Ruschița, în alternanță cu granite și travertine, într-o compoziție de paviment, cum au apărut multe, în ultimii ani în piețele publice ale orașelor românești în veritabila lor renaștere. Marmură suavă, covor nobil sub tălpile foștilor flăminzi, foștilor descuiți. Panglica de asfalt o înconjoară, alcătuind un inel în compoziție cu străzile noi Octav Băncilă. Muzeul Răscoalei din 1907 (fostul drum județean) și Calea Botoșanilor (metamorfoza lui D.N. 28 B) iar în interior — piața. Centrul civic. Dominat de trei monumente — Obeliscul 1907, columnă și cronică a orașului, memoria vie a Răscoalei. Casa de cultură și edificiul sediului politico-administrativ. „Piața dimensionată pentru mari adunări populare este agrementată prin denivelări ce generează alternanțe de trepte, oglinzi de apă, spații verzi, joc de fîntîni. Asociată parcului — cu teatru în aer liber, stadion și terenuri sportive, un lac — ce conturează o zonă de recreere și agrement completează imaginea orașului Flăminzi la nivelul anului 1981". Își încheie expunerea arhitectul Laurențiu Dan Ciobanu. Un loanide fericit, care poate să viseze, care poate să doreaască fîntîni și monumente grandioase pentru Cetatea sa, știind că le poate realiza.

CICI IORDACHE ■

Inscripție pe o potcoavă

lui Fănuș Neagu

Mi-e dor de cai, de cai adevărați
Hrăniți de buni cu foc, vînduți de tați,
Mi-e dor de-o șanie și de un ham
Ca de ce n-am și aș fi vrut să am,

Mi-e dor de cai ca de copilărie.
Acum, cînd tinerețea mea tîrzie
Mai poate aștepta, mai poate cere,
Amurgul lor îmi pune sare-n miere.

O, cai din amintire, ce-am făcut ?
Cît ger prin fuga voastră a trecut..

ALEXANDRU BRAD ■

Numele acestei comune e BUNĂSTARE

Pînă într-un punct, povestea bunăstării unor așezări și a cooperativelor agricole de producție înființate pe moșia lor prin anii '49 este cam aceeași.

Pînă într-un punct e aceeași și povestea vieții președinților unor C.A.P.-uri, care au răzbit devreme în frunte.

Cît despre țărani, oare istoria lui Ioan Silaghi, zis Sămădăul, din Mădăras, omul care, multă vreme după ce-și trimisese calul în grajdurile „colectivei", mai venea să-i dea grăunțe dintr-ale sale, de acasă, n-o afli, spusă cu haz și blîndețe, cu hazul acela blînd pe care-l au țăranii cînd vine vorba de animale, în atitea sate din țară ?

Teodor Maghiar este de treizeci de ani președintele Cooperativei agricole de producție din comuna Mădăras, județul Bihor. Pînă într-un loc, povestea vieții lui seamănă bine cu povestea vieții din sat, a celorlalți oameni, atîta doar că deși fusese unul din cei mai necăjiți copii, el avea o minte și un simț al momentului cum nu-l au mulți. Simțul acesta l-a făcut să intre tînăr foarte în Partidul Comunist Român, să se găsească, maturizat de convingeri politice, în primele rînduri ale bătăliei cooperativizării și, după aceea, ca președinte, să se orienteze, în toate situațiile, astfel încît gospodăria comunei să prospere.

Cînd îi se adresează, Teodor Maghiar spune adesea : „Vreau să fiu bine înțeles, tovarășe!" Pentru expresia asta găsește, în funcție de lucrurile în discuție, mereu alt glas, dar dedesubt ai vocii, astfel că, e limpede, nu avem de-a face — cum se mai întîmplă — cu una din obișnuințele de orator ale celui care nu vrea atît să fie bine înțeles, cît bine ascultat. Teodor Maghiar vrea chiar să fie înțeles ! Nevoia de a pricepe adîncul imprejurărilor, de a fi priceput și, mai cu seamă, crezut l-a învățat să privească oamenii în față și să le citească gîndurile. „A privi omul drept în față" și „a citi gîndurile", iată două zîceri care, folosite prea mult, și-au pierdut puterea. Cînd te privește, Teodor Maghiar pur și simplu nu te slăbește din ochi. Te simți obligat să-ți măsori atent cuvintele, să te știi de adevăr, numai de adevăr. Discuți, de exemplu, despre cîștigul oamenilor de la legume și despre cîștigul crescătorilor de vite. Acestia din urmă sînt plătiți evident mai bine.

— Munca la vite, vreau să fiu bine înțeles, tovarășe, e grea. Dacă e să alegă unde să lucrezi, spune Teodor Maghiar, omul se duce la legume, nu la grajd. Vacile și caii nu țin duminicile și sărbătorile și cer mai mult decît 8 ore muncă. Noi scoatem 4 000 de litri de lapte la fiecare vacă. Sub 4 000 de litri nu e rentabil să crești vaci. Dar ca să dea lapte, ele trebuie îngrijite, hrănite cum se cuvine. Vedeți că eu nu spun : treaba asta e mai importantă decît cealaltă. Spun doar că e mai grea, că în grajd există hidrogen sulfurat, că mîinele fetelei mîros, că pielea omului capătă miros. Trebuie să împărțim cîștigul C.A.P.-ului echitabil. Ca să vină omul cu drag la muncă là grajd, el trebuie să aibă toate condițiile. Să aibă și un pat curat noaptea, și televizor în cameră. Eu mă gîndesc dacă legumicultorul cîștigă mai puțin decît crescătorul de vite. Problema eu o pun altfel : cum trebuie să procedăm ca să fie și unul și altul mulțumiți și să avem producție mare. E ca într-o ecuație, nu poți să rezolvi ecuația dacă te faci că nu observi unul din termenii ei. Mulți procedează așa și apoi se miră că, toamna, nu le lese bine adunarea și scăderea recoltei. În 1949, gospodăria colectivă avea 730 hectare și o avere în valoare de 172 000 lei nestabiliți. Mai bine zis o sărăcie de 172 000 lei. Acum am ajuns la 80 milioane lei, bogăție alcătuită din 4 000 de oi merinos, 1 400 taurine — din care 400 vaci cu lapte — sere de legume pe 6 hectare, fermă avicolă cu milioane de pui pentru carne, felurite ateliere. Oamenii sînt aceia care sporesc în fiecare an bogăția. E normal să le sporească în fiecare an înzestrarea casei și a minții. Sigur, există categorii de retribuție pe toată republica și noi le respectăm. Dar cine spune că mai bine înseamnă numai bani ? Dacă ar fi vorba numai de bani, n-ar fi frumos deloc. În județul nostru se găsesc apa termale. Și în pămîntul comunei se află izvoare cu apă fierbinte. Ne-am gîndit cu toții și am hotărît să facem aici un fel de stațiune. Întîi pentru țăranii noștri, pe urmă vom mai vedea. Și dacă tot construim băi și hoteluri, nu-i normal să ne preocupe rentabilitatea lor ?

Cooperativa agricolă de producție din Mădăras a obținut, în mai multe rînduri, titlul de fruntașă pe țară la cultura sfeclei-de-zahăr. Peste 60 de tone de sfeclă-de-zahăr la hectar — asta înseamnă ceva. Și înseamnă cu atît mai mult cu cît pămîntul n-a fost niciodată prea vrednic pe aici. E o zonă de lăcovișți și semilăcovișți. Ca să ajungă în față, ca să învețe repede și bine lecția traiului bun, oamenii din Mădăras și-au propus să facă numai ceea ce puteau să facă. Nici mai mult, nici mai puțin. Odată hotărît un lucru însă, l-au dus pînă la capăt. Toate treburile au fost discutate deschis, marile griji și marile bucurii au fost purtate democratic, de toată lumea. Vorbind de lucrul democrației, lui Teodor Maghiar îi face plăcere să povestească următoarele : într-un an vreo 20 de hectare de porumb fuseseră copleșite de buruieni. Era prin lunile și hectarele acelea păreau compromise. Oamenii erau de părere să fie arate, deși reînsămînțindu-le atunci nu prea puteai spera la cine știe ce recoltă. Dar dacă obștea hotărîse să între tractoarele pe ele, așa se părea că trebuie să rămînă. Președintele a intrat pe ogor și a cercetat fără grabă porumbul. Buruienile erau, într-adevăr, strașnice, dar cîteva praștie ar fi făcut minuni. A avut loc un soi de adunare generală chiar acolo, în cîmp, și s-a ajuns la o soluție cam ciudată : jumătate de hectar să fie reînsămînțat și să fie mărtor al hotărîrii adunării generale, iar 19,5 hectare să primească patru praștie. Președintele își asuma întreaga răspundere pentru eventualul eșec.

— Trebuie să te supui voinței colectivului, dar nu orbește. Lăsînd deoparte faptul că știam eu cîteva lucruri de-mi puneam nădejdea în praștie, m-am gîndit că, în general, nu e bine să alegi soluția cea mai ușoară. Planta te ajută dacă o ajuți. De pe cele 19,5 hectare s-au scos, în medie, 7 000 kg la hectar, de pe lotul martor abia 700 kg. Vă rog să mă înțelegeți bine, tovarășe, eu riscam să-mi pierd autoritatea, dar aveam și garanția să mi-o întăresc. Oamenii sînt muncitori și cinstiți, numai că trebuie să le dai prilejul să-și dovedească hărnicia și cinstea. Ei gîndesc așa : pe aici nu prea s-a pomenit să avem rosii în grădină. E drept, le-am spus, dar să facem țerc. Ne-am adunat, am discutat tot ce era de socotit, ne-am hrănit de ideea serelor, numărul celor convinși curînd l-a întrecut pe al celor stînd la îndoială. De fapt, aceasta este soluția : să-i arăți omului încredere și să-i dai responsabilități clare. Astăzi, în cooperativa noastră cel mai bun lucru e organizarea. Ca într-o uzină. Dacă mă gîndesc bine, sîntem aproape o gospodărie integrată. Avem o pescărie pe 35 de hectare de baltă, am construit centrala termică, ateliere de rebobinat motoare electrice, de reparat tractoare, avem tîmplărie și fierărie, avem și un atelier de făcut mături, zic încă o dată : nu există lucruri importante și lucruri neimportante, ci lucruri care trebuie făcute. Fiindcă producem carne și pește, ne-am gîndit să ridicăm, la șosea, un han. A ieșit o frumusețe de clădire. De ce să nu vină țăranul la han să bea un vin bun și să mănînce un pui la grătar din producția străduinței lui ? Dezvoltînd fermele de pui de carne, am socotit că e bine să construim și un abator. Treburile se cheamă una pe alta. Oamenii au acum gustul construcției. Tinerii merg la orașe și în industrii, cei maturi îmbătrînesc. Trebuie să privim situația în față : dacă nu ne industrializăm, nu ajungem prea departe.

Există o comună Mădăras prin preajma orașului Satu Mare. Niște dealuri ale Mădărașului sînt mai sus de Tîrgu Mureș. Aceasta, despre care scriem, e Mădăras și-i aproape de Salonta, pe drumul ce vine dinspre Oradea. Oamenii țin să facă precizarea, fiindcă în tot ce întreprind ei vor să semene numai cu ei. Un loc cu oameni foarte ambițioși. Dacă e să-i numim specificul, vom vedea însă că Mădărasul n-are un specific. Ea nu se remarcă în ceva anume pentru că se remarcă în tot ce începe. Intrînd mai adînc în mîiezul lucrurilor, găsim o neașemuită rigoare în toate ideile și fapte cetățenilor din Mădăras. Zidind case noi, școală, primărie, cămin cultural și cinematograf, ei au mers spre o anume monumentalitate. Școlul C.A.P.-ului e conprinzător cît trebuie ca să arate nu atît puterea economică a așezării cît gustul pentru treaba bine făcută.

Se povestește că la înființarea cooperativei, una dintre primele din țară, s-au strîns la Mădăras, mai mult de 20 000 de țărani, ca la spectacol, ca să vadă ce și cum. Asta insemna mii de căruțe și camioane și o atmosferă de zile mari Ce s-a spus și s-a hotărît atunci trebuia să devină operă mai apoi, și nu orice fel de operă, ci una neapărat exemplară. C.A.P.-ul din Mădăras e astăzi opera pe care au promis-o bihorenii în urmă cu treizeci de ani și președintele Teodor Maghiar, Erou al Muncii Socialiste. Un om care, ca o încununare a voinței de armonie ce este Mădărasul, încheie cu note de premiant — la anii omului matur — Facultatea de agronomie și iese inginer agronom, astfel ca experiența, hărnicia și îndrăzneala să se cheme și să fie știință.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de E. POPPER ■

MAREA INDUSTRIE A PÎINII

(Urmare din pag. 1)

mai ridicat de creștere a producției industriale. În țara noastră acest fenomen a fost declanșat în urmă cu trei decenii și jumătate, cînd a fost eliminată falimoasa teorie a României, țară „eminamente agricolă" pentru a se crea condițiile necesare dezvoltării integrii societăți. La Conferința Națională din 1945, partidul nostru a elaborat programul de reconstrucție economică, prin care se urmărea transformarea țării noastre dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, într-o țară industrial-agrară, aproplind-o de nivelul dezvoltării țărilor înaintate din punct de vedere economic.

Pornind de la raporturile dialectice dintre dezvoltarea forțelor și a relațiilor de producție în concepția generală a partidului nostru, o atenție deosebită a fost acordată modernizării bazei tehnico-materiale a agriculturii și dezvoltării tezei cu privire la cooperație, ca formă de proprietate socialistă, de organizare socială a țărănimii și a producției agricole, ca o cale sigură de lichidare a înapoierii economico-sociale, de dezvoltare rapidă a satului, ca factor de importanță deosebită pentru progresul întregii societăți pentru crearea unei economii socialiste unitare.

Reforma învățămîntului din anul 1948 a permis diversificarea profilelor și specializării cadrelor necesare pentru valorificarea bazei materiale și orientării agriculturii spre o dezvoltare intensivă și multilaterală.

În cadrul dezvoltării generale a agriculturii în ultimele trei decenii și jumătate, una din tendințele dominante a fost sporirea ponderii producției animale în volumul producției agricole globale, tendință care se impune a fi menținută și intensificată, constituind una din căile de valorificare superioară a resurselor vegetale, de intensificare a producției agricole, de asigurare a unei alimentații echilibrate a populației. În anul 1978 producția animală reprezenta 42,8% din producția globală agricolă, față de numai 35,1% în anul 1960 și nivele mai scăzute în perioadele anterioare.

Scăderea ponderii producției vegetale în cadrul producției globale agricole nu are semnificația diminuării acestei ramuri, ci dimpotrivă, raportul va continua a producției globale agricole impune continua dezvoltare intensivă a fiecărei culturi.

În domeniul producției vegetale locul central îl ocupă cerealele, culturi care găsesc condiții favorabile în țara noastră. Acestea dețin 63% din suprafața arabilă, marcînd în ultima perioadă ușoară reducere, de la 7 142 mii ha în perioada 1951—1960 la 6 324 mii ha în perioada 1978—1978 și o importantă creștere a producției totale de grîu-secară și porumb, de la 8 709 mii tone în 1951—1960 la 19 125 mii tone în 1976—1978. Producția de cereale a fost mai mare, în medie, în anii 1976—1978 de aproape 2,2 ori, față de perioada 1951—1960, cu toate că suprafața s-a redus cu peste 10%. Această sporire a producției constituie rezultatul procesului de intensificare la culturile de grîu și porumb, care trebuie să urmeze o linie ascendentă pentru realizarea unor creșteri însemnate a producției medii la hectar, în conformitate cu sarcinile prevăzute în actualul cincinal, precum și în cincinalul viitor : 25 420 mii tone, respectiv 28 000 mii tone.

Rezultate asemănătoare celor înregistrate la cultura cerealelor pentru boabe au fost obținute și la culturile de plante tehnice, leguminoase pentru boabe, legume, pomi fructiferi și vită de vie, dar care încă nu reprezintă o valorificare corespunzătoare a potențialului de care dispune agricultura țării noastre.

Numeroase unități frunțașe dovedesc cu prisosință posibilitatea obținerii unor producții mult mai mari decît mediile realizate pe țară — semnificativ fiind faptul că se ingroașe rîndurile unităților frunțașe, deci al acelora care demonstrează prin fapte, nu prin vorbe că agricultura, ca unul din principalele sectoare ale economiei naționale poate să aducă o contribuție mai importantă la dezvoltarea economiei naționale.

Experiența unităților frunțașe confirmă concluziile cercetării științifice, care prin tehnologiile elaborate scoate în evidență faptul că pe măsură ce nivelul producției crește se impune o tot mai atentă dirijare a factorilor de producție, că dezechilibrarea acestora poate determina efecte negative, atunci cînd unul din factori este utilizat în exces. De asemenea este importantă faptul că pentru realizarea unor producții mari tehnologiile diferențiate, funcție de caracteristicile specifice fiecărei tarale, joacă un rol deosebit de important. Centralizarea excesivă a unor măsuri tehnice constituie o frînă în dezvoltarea culturii plantelor. Din acest punct de vedere agricultura se deosebește fundamental de industrie, unde prelucrarea unui metal într-o hală poate fi realizată pe baza aceleiași tehnologii în zone geografice diferite. Cercetarea științifică din agricultură dispune de o rețea de unități de cercetare în cele mai caracteristice zone pedoclimatice ale țării, care au avea capacitatea de a stabili, pe baza unei colaborări largi, sistemul de agricultură din fiecare zonă.

Cunoscînd că cercetarea științifică elaborează tehnologii și despinde uneori chiar concluzii izolate, pe baza unor cercetări științifice corelabile, se impune generalizarea acestora în producție, cu mai multă rigurozitate, aceasta reprezentînd singura cale de a asigura o linie ascendentă, continuă, a nivelului producției.

Este știut faptul că suprafața agricolă a țării este aproximativ aceea pe care o utilizăm în prezent, iar condițiile pedoclimatice sînt cele specifice fiecărei zone și microzone. Pentru utilizarea cît mai rațională a acesteia este necesară elaborarea unui concept științific de exploatare, cu acțiuni ordonate, în care sistematizarea teritorială, element mult neglijat într-o anume perioadă, trebuie să primeze, urmată de respectarea zonării culturilor și aplicarea unor sisteme de rotație a culturilor, măsuri la ordinea zilei menite să asigure condițiile de bază pentru aplicarea unor tehnologii cu eficiență maximă. În etapa actuală, mai mult decît oricînd, agricultura trebuie să realizeze cei mai înalți parametri în valorificarea potențialului de care dispune, pentru a-și aduce o contribuție corespunzătoare la realizarea obiectivelor stabilite prin programul de dezvoltare al economiei naționale elaborat de partidul nostru. Faptul este de pe deplin posibil, cu atît mai mult, cu cît în ultimii 35 de ani, ca niciodată în istoria multiseculară a poporului român, agricultura a beneficiat din partea statului de fonduri uriașe. Ele au fost concretizate în sute de mii de tractoare și mașini agricole, în însemnate lucrări de irigații, de conservare a solului, de mecanizare, cum și în pregătirea, așa cum mai spuneam, a unui mare număr de specialiști. Mai mult și de atît, datorită politicii înțelepte, clarvăzătoare a conducerii partidului și statului, a eforturilor susținute, a interesului deosebit pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le probează pe deplin pentru dezvoltarea acestei ramuri a economiei naționale, dimensionată astfel, prin înființarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, de un cadru organizatoric nou, capabil de a mobiliza mai bine masele de oameni și mijloacele din agricultură, la valorificarea superioară a pămîntului, sporirea producțiilor de cereale, carne și lapte, a numărului de animale. În acest cadru organizatoric nou, forța de muncă existentă azi în agricultură, va putea fi mai bine folosită, în scopul ridicării productivității muncii, al rentabilizării fiecărei unități agricole.

Toate aceste eforturi au ca scop final ridicarea nivelului de viață al poporului, al țărănimii muncitoare mai ales, asigurarea bunăstării materiale și spirituale. Condițiile de muncă de care dispun azi lucrătorii din agricultură, tractoarele și mașinile moderne, semințele selectionate, extinderea erbicidării și chimizării, alte mijloace pe care cercetarea științifică le pune la îndemîna specialiștilor, a lucrătorilor din acest sector, vin să usureze tot mai mult eforturile oamenilor, asigură trecerea, și în agricultură, spre o nouă calitate a muncii. Tocmai de aceea, ca un cuvenit corolar al acestor însemnate eforturi, lucrătorii din agricultura țării noastre — am în vedere fiecare și cadrele din învățămînt și cercetare științifică de profil — trebuie să-și sporească eforturile creatoare, exigențele, pentru a valorifica superior acest bun de preț, pămîntul, cu cheltuieli materiale, consumuri de carburanți și energie tot mai mici, în condiții de eficiență maximă.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor, comuna Corbeanca, Ilfov. Am citit cu legitim interes reportajul realizat la Filatura de in din Balotești, intitulat „Durerea de cap numită Balotești este tratabilă", apărut în revista Flacăra din 25 mai a.c. Am dori ca toate acele probleme să se rezolve, așa cum o cer nevoile muncitorilor de acolo, cu care sintem vecini și întreținem multiple relații de colaborare. Ne alăturăm cu bucurie propunerii de prelungire a traseului autobuzului nr. 49, lucru pentru care noi am făcut încă din 1976 repetate demersuri, rămase însă fără ecou.

■

Sintem locatarii blocurilor M 3 și M 3, din strada Aleea Fetești, sectorul 4, București. În această parte a Capitalei se construiește mult, ca dealtfel în toate sectoarele. Noi înțelegem că nu se poate construi fără autocamioane de mare tonaj și că zgomotul și praful intră între altele în prețul confortului viitoarelor locuințe. Înțelegem, prin urmare, că autocamioanele trebuie să folosească una din străzile cartierului, fie aceasta chiar strada noastră. Ce nu pricepem e faptul că, o dată încheiate lucrările la noul canal, strada a rămas nu numai neasfaltată, dar și plină de accidente. Ea începe cu o groapă și se închcie cu alta. Între ele în patul de beton, numeroase alte gropi. Am face noi muncă patriotică la reparatul străzii, dar, pînă una alta, treaba asta n-o poate face decît o echipă de muncitori și o mașină de turnat asfalt.

■

Procuratura Generală. Cercetările efectuate de Procuratura militară Brașov, în urma sesizării tînărului Gică Ghionea din municipiul Brașov, confirmă că în seara zilei de 8 aprilie a.c. serg. major de miliție Pușcuță Traian, în timp ce se afla în restaurantul cu autoservire „Bîrsa", l-a acostat fără nici un motiv pe Gică Ghionea, avînd față de el o atitudine necorespunzătoare și apelînd la practici contrare normelor. Reclamantul a declarat că își retrage plîngerea formulată împotriva subofițerului. Procuratura militară Brașov a dispus încetarea urmăririi penale a subofițerului, aplicîndu-i-se o amendă cu caracter administrativ de 1 000 lei. De asemenea, pentru fapta săvîrșită, serg. major Traian Pușcuță a fost trecut în rezervă.

■

Mă numesc **Ion Anghelescu**, locuiesc în comuna Glăveni, Dîmbovița. Comuna noastră este compusă din trei sate cu o populație de 5 500 de locuitori. Avem un dispensar nou, dar din păcate nu avem un medic pentru adulți. Pe ușa cabinetului de consultații stă scris doar numele ultimului medic navetist la București, dar care a plecat de peste un an de zile. Medicul pediatru existent nu poate face față tuturor cazurilor care se ivesc. Mai mult, Direcția sanitară județeană ne-a spulberat orice speranță, venirea unui nou cadru medical fiind prevăzută abia peste un an sau doi, după ce actualii absolvenți își vor termina stagiul în spitalele județene. Acum noi vrem medic pentru adulți și nu răspunsuri copilărești.

■

Comitetul municipal al P.C.R. Buzău. În urma sesizării tovarășului Gheorghe Rădulescu din cartierul Episcopiei, blocul C 8, apart. nr. 13, unde locuiește ca proprietar s-a constatat că finisajele nu s-au ridicat la nivelul prevăzut în documentație, că la predarea blocului nu erau montate ușile metalice de la boxele subsolului, că la spălătorie nu erau terminate instalațiile sanitare. Cauzele: lipsa de exigență din partea personalului oficiului județean pentru contractarea și vînzarea locuințelor proprietate personală. Pe șantier, lipsind ușile, blocul s-a predat fără ele. Au fost luate măsuri, și toate deficiențele, cu excepția finisajelor interioare, au fost remediate.

■

Mă numesc **Gogoneață Cezar**, locuiesc în frumosul oraș de pe malul Dunării — Calafat. Ar fi bine să vizitați acest oraș, dar să ocoliți plaja lui care pe aceste călduri nu s-a deschis încă. Nu s-a deschis nici anul trecut, nici în alți ani deoarece nu s-a curățat și nu s-a amenajat nimic acolo. Este lipsită de bărci, de un chioșc de răcoritoare, de cabinele necesare, chiar și de nisip. Calafatul este declarat oraș turistic. Și ne mîndrim cu el. Dar poate face o excursie pe aici și un reporter.

■

Combinatul siderurgic Reșița. Analizînd sesizarea tovarășei Adriana Ionica Borobar, ce se adresează în numele unui grup de muncitoare, vă comunicăm următoarele: concediu suplimentar de 3 zile se acordă numai celor care lucrează în condiții deosebite (a se vedea Legea nr. 26/1967), pe cînd la locul respectiv de muncă microclimatul este normal (lipsa noxelor, iluminare). Nivelul zgomotului și al vibrațiilor în timpul funcționării pompelor depășind limita admisă, personalul a fost dotat cu antifoane. În ceea ce privește apa care se prelingea pe pereți: s-au realizat etanșările corespunzătoare. În stațiile de pompe, temperatura este normală. Ventilatorul, reclamat că nu funcționează, are drept scop eliminarea fumului în caz de incendiu, iar cheia de la instalația de pornire se află la îndemîna lucrătorilor de la pompe. Grupul social va fi dat în folosință la 30 iulie, conform termenului anunțat de constructor.

■

Mă numesc **Rozica Stanciu** și sînt din localitatea Satul, comuna Galbenu, Brăila. La data de 13 martie a.c. am făcut un abonament la revista Flacăra pe ultimele luni ale anului. Chitanța nr. 5 386. Am primit abonamentul pe luna aprilie, dar începînd cu luna trecută nu am mai primit nimic, cu toate că am înștiințat de aceasta oficiul P.T.T.R. Făurei și oficiul din Galbenu. Aș fi bucuroasă să primesc revista chiar și gata citită.

■

Comitetul județean Cluj al U.T.C. În urma sesizării tovarășului Ștefan Anatol, în legătură cu condițiile de locuit din internatul de băieți al Liceului de artă din Cluj-Napoca, str. 23 August, vă comunicăm următoarele: În controlul efectuat la internat s-a constatat că localul este necorespunzător scopului în care este folosit. Dormitoarele au de la 12 la 20 de paturi, nu există spațiu suficient pentru sălile de meditație, dar nici pentru dulapurile de haine. Clădirea este veche și are igrasie. Nu am găsit însă lenjeria murdară sau descompletată. După discuțiile avute cu tovarășul Alexandru Chisu, directorul liceului, cu membrii comitetului de cămin, se va studia posibilitatea afectării unei alte clădiri în acest scop.

■

Mă numesc **Uifalvi Petre**, locuiesc în Roșia — Jiu, comuna Fărcășești, Gorj. Exploatările miniere au pretins atacarea izvoarelor subterane cu pompe submersibile. La efectele bune s-a adăugat însă secarea fîntînilor. S-au luat măsuri de alimentare cu apă de la bazinele unităților industriale. Numai că, în comuna noastră, conducta — terminată de doi ani — a fost utilizată, după probe, doar vreo trei luni. Apoi s-a oprit apa. La primărie ne plîngem degeaba. Este adevărat că primarul nostru are apă potabilă direct de la bazin, dar poate, dacă veți publica aceste rînduri, se va gîndi și la ceilalți, care trebuie să se mulțumească doar cu ce se mai găsește dimineața pe fundul fîntînilor.

■

Consiliul popular al municipiului Craiova. În urma sesizării tovarășului Constantin Stoichiță, domiciliat în Craiova, cartier Craiovița Nouă, bloc 45 B, sc. 2, ap. 39, vă comunicăm că I.J.G.C.L. Dolj a luat măsurile necesare pentru ca în cursul lunii iunie a.c. să fie finalizate soluțiile tehnice și tehnologia de execuție în vederea eliminării fenomenului de condens ce a apărut în unele apartamente. I.J.G.C.L. Dolj va executa aceste lucrări în apartamentul tovarășului C. Stoichiță în cursul trimestrului III a.c.

■

Mă numesc **Dumitru Teodorescu**, locuiesc în București, Berceni Sud, Aleea Riul Sadului nr. 6. În noaptea de 31 mai spre 1 iunie a.c., am sosit în Gara de Nord de la Predeal și am fost surprins, apoi din ce în ce mai abătut, de faptul că de la gară pînă acasă am făcut mai mult decît de la Predeal pînă la București Nord. Aceasta, datorită faptului că mai bine de două ore nu am putut găsi un taximetru. Trenurile circulă și în timpul nopții. Taximetrele au cumva un regim preferențial?

■

Întreprinderea județeană de gospodărire comunală și locativă Bihor. În legătură cu sesizarea tovarășilor Nicolae Mihes, Dumitru Ardeleanu, Ilie Cornea și Francisc Crăciun din Oradea, strada Meșteșugarilor, vă comunicăm că li s-au executat branșamentele de apă în luna decembrie 1978, odată cu proiectul de modernizare a străzii Meșteșugarilor, dar li s-a explicat, totodată, că nu vor fi branșați la rețea decît după terminarea și punerea ei în funcțiune. Alimentarea cu apă a locuințelor din această zonă se asigură în continuare prin cișmelele publice. Pentru faptul că întreprinderea noastră nu a răspuns sesizării tovarășilor, din ianuarie a.c., se fac vinovați șeful secției apă-canal și tehnicianul din cadrul acestei secții. Ca urmare, au fost sancționați cu retragerea unei gradații de retribuire pe timp de o lună de zile.

■

Mă numesc **Mihail Georgescu**, locuiesc în Ploiești, strada Grindului nr. 2. Satul Bușteni din județul Prahova este cunoscut încă de prin anul 1862. Legătura dintre Cîmpina și Bușteni se face prin Telega, cu autobuzele, din oră în oră, pentru aprovizionarea muncitorilor care lucrează la rafinărie și pentru atitea alte trebuințe. Dar vara, cînd plouă, iarna pe zăpadă, drumul devine un calvar. De ani de zile străbatem cu sacrificii un traseu de 5—6 kilometri, în timp ce s-au asfaltat drumuri și șosele în cele mai îndepărtate colțuri din țară. Poate că acum vom fi și noi auziți.

■

Comitetul județean Brașov al P.C.R. În urma sesizării tovarășului Andrei Ciurilă contabil șef la Liceul agroindustrial din orașul Făgăraș, vă comunicăm că, la o cercetare atentă a situației, aspectele sesizate se confirmă: plata unor ore semnate în fals și neefectuate, folosirea unor metode nepedagogice în activitatea educativă cu elevii (bătaia, tunsul), abateri de la disciplină în munca unor cadre didactice și a altor oameni ai muncii din liceu, încălcarea prevederilor decretului 207/1977 privind constituirea și exercitarea atribuțiilor consiliului de conducere și biroului executiv. Față de această situație, secretariatul comitetului județean de partid a luat următoarele măsuri: eliberarea din funcție a directorului liceului, Ioan Burlea, și discutarea sa în organizația de partid; discutarea în organizația de partid a maistrului Ioan Stîngă și a celorlalți educatori care manifestă abateri de la cerințele profesiei; desfacerea contractului de muncă pedagogului Ion Greavu; discutarea în cadrul biroului Comitetului orășenesc de partid Făgăraș a modului necorespunzător de abordare a problemelor apărute în cadrul Liceului agroindustrial.

■

Din partea Comitetului sectorului 6 al P.C.R., București. Tovarășul Mihai Borleanu din comuna Măgurele, sectorul 6, ne sesizează că la restaurantul și la bufetul din comună berea se vinde cu suprapreț. Cele sesizate sînt adevărate. Pentru remedierea deficiențelor s-au luat următoarele măsuri: afișarea condicii de sugestii și sesizări la un loc vizibil; personalul unității a fost obligat să poarte ecuson. Au fost sancționați barmanii în cauză cu reducerea retribuției cu 10%, iar în cazul că vor mai continua cu aceleași practici, li se va desface contractul de muncă. Șefii restaurantului și bufetului nr. 18 au fost atenționați să verifice activitatea barmanilor pentru respectarea celor hotărîte mai sus, pentru ca pe viitor să nu se mai repete asemenea practici.

■

N-ar fi oare cu putință ca în municipiul Drobeta-Turnu Severin una din străzi să poarte numele doctorului Ștefan Odobleja? În loc de — să zicem — Bujorului, sau Semenic, sau Bahna? Edilii știu prea bine că savantul și-a petrecut ultimii ani ai vieții în acest oraș. (Iosef Covaci, Drobeta-Turnu Severin)

■

Consiliul popular al municipiului București. Direcția generală comercială. În urma sesizării tovarășului Ion Gecălă din București, str. Frunzarului nr. 10, vă comunicăm că la magazinul alimentar general cu autoservire din bulevardul Păcii nr. 23 au mai rămas unele lucrări neexecutate, fapt ce nu împiedică însă buna funcționare a unității. Pentru executarea acestor restanțe s-a intervenit la constructor pentru a fi efectuate în cel mai scurt timp. În ceea ce privește problema spațiilor de depozitare arătăm că suprafețele respective se încadrează în limitele superioare ale normelor elaborate de Ministerul Comerțului Interior. Pentru depozitarea ambalajelor, unitatea a fost prevăzută cu un spațiu la subsol.

■

Locuiesc pe strada Strungului nr. 9, în Brașov. În blocul nostru, Gheorghe Cărămizaru și-a transformat apartamentul nr. 2 într-o adevărată creșcătorie de pui, ca să nu mai vorbim de porcii pe care îi îngrașă în cotețele din spatele blocului. Pentru locatarii din imobil, momentele cele mai grele vin la orele de „masă" ale orătăniilor. Un piuit asurzitor estompează pentru noi toate celelalte sunete din univers. Mirosul ne nauc. Soluționca aplicată de cătr Consiliul popular și nota critică din ziarul „Drum Nou" nu i-au stăvilit avîntul zootehnic. Poate dacă veți publica aceste rînduri, se va îndura să-și mute porcăria de sub nasul nostru. (Nistoreseu Gheorghe)

■

Municipiul București. Consiliul popular al comunei suburbane Voluntari. S-a recomandat tovarășului Nicolae Moraru din strada Dulgherului nr. 6 să depună acte pentru locuința proprietate personală, conform schiței de sistematizare. A acceptat.

■

În perimetrul bulevardului Ion Șulea și intretăierea cu bulevardul Leontin Sălăjan și Macaralei, în ultimii doi ani s-au construit zeci de blocuri în care locuiesc mii de familii. Încă din 1975 s-au făcut cereri pentru ca în noile spații comerciale să se țină cont de dorințele noastre legitime: construirea unui centru de sifoane, a unei frizerii-coafură, a unui atelier de cizmărie. Menționăm că spațiul necesar ar fi suficient dacă acestea ar lua ființă pe locul merceriei și al cofetăriei din blocul pieței Titan, exact vizavi, noul bloc construit găzduind atari unități. Piața Titan, cu o densitate atît de mare a populației, are nevoie de asemenea centre de imediată necesitate. (Locatarii blocurilor X 1, X 4, V 9, M 2 A, A 11, H 13 ș.a.)

■

U.J.C.A.P. Mehedinți. În urma sesizării tovarășului Ion Porcărin din comuna Pristol, Mehedinți, din verificările făcute vă comunicăm că dacă acesta și-ar fi realizat pe 1978 în afara planului de miere și celelalte sarcini, ca înmulțirea stupilor cu 15 familii, realizarea unor cantități de ceară și altele, i s-ar fi putut lua în considerare kilogramele de miere obținute peste plan. În legătură cu neasigurarea uleiurilor necesare, are perfectă dreptate. Au fost luate măsuri imediate pentru a fi procurate. S-a discutat cu tovarășul și s-au stabilit toate problemele de producție pe care va trebui să le rezolve în viitor.

■

Consiliul popular al județului Vaslui. La sesizarea tovarășului Gheorghe Ivașcu din comuna Murgeni, Vaslui, prin care relatează că în mod ilegal i s-a desfăcut contractul de muncă, vă comunicăm că întreprinderea pentru valorificarea cerealelor și plantelor tehnice Vaslui, la 23 aprilie a.c. a revenit asupra măsurii luate, iar de la data de 23 aprilie a.c. tovarășul a fost reincadrat în postul de lăcătuș, acordîndu-i-se aceeași retribuție tarifară pe care o avea înainte de această dată. Celelalte aspecte sesizate nu se confirmă.

■

Consiliul popular al municipiului Brăila. În legătură cu sesizarea tovarășului Antohi Manole din Brăila, strada Unirii nr. 185, prin care aducea la cunoștință că i se reține chirie pe apartamentul 37 din blocul Expres, fără a mai locui în el, vă informăm: cele relatate sînt reale. S-a intervenit în scris la conducerea I.J.G.C.L. în vederea încheierii contractului de închiriere legal pentru apartamentul respectiv, pe numele soției sale care locuiește în apartament.

■

Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipament energetic și mașini de ridicat, București. În revista „Flacăra" din 3 martie a.c. a apărut sub semnătura lui Victor Niță articolul „Deocamdată hidrositele de la I.S.C.I.P. Tomești cern numai nepăsare și dezinteres". Acest articol în care este vizat și institutul nostru a reușit într-un timp foarte scurt să pulverizeze o inerție pe care noi am moștenit-o prin desființarea fostului INCREST cînd unele probleme de cercetare au trecut în cadrul institutului nostru. Important este că acum stația de hidrosite funcționează la întreaga ei capacitate și că am reușit să confecționăm un nou tip de filtru de fibre sintetice. Noi, cercetătorii, sîntem convinși că finalitatea cercetărilor noastre nu este decît producția. În sensul celor de mai sus, considerăm că presa, și în cazul de față revista „Flacăra", merită din plin mulțumirile noastre.

■

Aducem la cunoștință tuturor că noi, **locatarii blocului 34, proprietate personală, din bulevardul Griviței, orașul Brașov**, avem mari nedumeriri în legătură cu adresa. Și aceasta pentru că una din scări poartă numărul 51, iar cealaltă numărul 53. Dar mai există un bloc cu numărul 53, tot cu scările A și B. Într-o mare derută sîntem căutați la cele două blocuri de către factorii poștali, de către salvare, de către cunoștințe. Unii se lasă păgubași. Blocurile sînt construite în lanț. Ca să ajungem la magazinele amplasate la parterul lor, neavînd vreo ieșire la stradă, trebuie să ocolim 500 de metri. Nenumăratele noastre sesizări făcute celor în drept au rămas fără răspuns. Construcția lor se află încă în faza de finisare. Încă mai este momentul ca proiectanții să găsească o ieșire. Atît pentru noi, cît și pentru ei.

■

Consiliul popular al municipiului Mediaș. Analizînd sesizarea semnată de tovarășii Emanoil Sevestrean, Victor Popa și Nicolae Cincan din str. Avram Iancu, Mediaș, prin care solicită schimbarea destinației Bufetului „Gloria" din strada respectivă, vă comunicăm că acesta este singurul bufet din cartier, aflîndu-se la cîteva sute de metri distanță de Școala generală nr. 2 și de Grădinița de copii. Faptul că unii cetățeni au consumat băuturi alcoolice uneori în mod excesiv, pierzîndu-și controlul, nu este însă un motiv de a schimba destinația bufetului. Pentru păstrarea unei atmosfere civilizate, personalul acestuia a fost obligat de a nu servi consumatorii cu cantități de băuturi alcoolice care să-i aducă în stare de ebrietate.

■

Mă numesc **Sbircea Matei**, locuiesc în satul Ionești, comuna Hălmagiu, Arad. În urma unei furtuni ce s-a abătut, de vreo lună de zile, imaginea televizoarelor din satul nostru este indescifrabilă, fapt ce se datorește atît defecțiunii releului, cît și indiferenței tehnicienilor, inginerilor ce răspund de buna funcționare a acestui releu. Recunoaștem că locuim într-o zonă muntoasă, dar nu-mi pot închipui cum putem avea o imagine atît de proastă cînd releul se vede cu ochiul liber?

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Șefii-s șefi chiar și la penalizări!

Are sau nu dreptate Florea Ochișor? Dînsul este primul semnatar al scrisorii expediate de „un grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Teleorman": **Conform Legii 57/1974, unul dintre indicatorii de plan care a condiționat încasarea totală a retribuției noastre a fost și cel constînd în volumul punerilor în funcțiune a lucrărilor de investiții. Acest indicator nu a fost însă îndeplinit, deoarece constructorii nu au terminat și predat unele obiective de investiții conform contractelor încheiate și graficelor anexe. (...) Dar, spre marea noastră surprindere, I.J.G.C.L. Teleorman, care cunoaște foarte bine motivul nerealizării planului de puneri în funcțiune, inclusiv din referatele noastre depuse sub număr de înregistrare, a considerat pur și simplu că pentru nerealizarea de investiții cu valori de zeci de milioane de lei vinovați sînt circa 20 de oameni ai muncii din propria-i schemă! Abuzivul și arbitrariul acestei măsuri este arătat și de următorul fapt, considerăm cu totul ieșit din comun: reținerile pentru neîndeplinirea indicatorului de plan în discuție au fost efectuate numai asupra cadrelor cu studii medii, exceptîndu-se deci cadrele cu studii superioare și cadrele de conducere! Mai mult, șefii de birouri și de servicii — fără excepție avînd studii medii — s-au considerat cu... studii superioare, pe baza unor delegații sau derogări, care le permit din cîte știm noi doar să ocupe respectivele posturi, nu să fie absolviți de eventualele penalizări.**"

Sînt de fapt aici două probleme: 1) dacă întreprinderea are dreptul să purceadă la asemenea penalizări pentru neîndeplinirea unor sarcini care, să reținem, nu fac parte dintre cele stipulate în scris, drept atribuții de serviciu?; și 2) de ce sînt sancționați numai oamenii avînd studii medii? Pentru prima întrebare vom da mai întîi cuvîntul inginerului șef Leonida Guruianu, care ne spunea următoarele: „Cei care se plîng fac parte din biroul de investiții al întreprinderii, adică din personalul TESA, remunerați pe funcția de tehnician principal. Prin lege, este adevărat, ei n-au sarcini de dirigenție, adică de urmărire la fața locului a investiției. Însă după părerea mea oricare lege nu reușește să cuprindă chiar toate problemele! Așa că am fost nevoiți să-i nominalizăm pe cei de la TESA, acordîndu-le o sarcină în plus." Însă, spunem noi, tot după lege, personalul de supraveghere și control, inclusiv personalul CTC și dirigiții de șantier, este exceptat de la eventualele rețineri, tocmai în scopul de a-și îndeplini cît mai sever, cu exigență atribuțiile. Ceva deci nu-i în regulă: figurează oamenii muncii din biroul de investiții drept personal de execuție, sau au sarcini concrete de dirigenție, de urmărire și control, urmînd cu alte cuvinte să fie exceptați de la rețineri? Să trecem însă mai departe. Prin procesul-verbal încheiat la 13 februarie delegatul Băncii de investiții, sucursala Teleorman, constată „**...neasigurarea terminării lucrărilor și darea în folosință la termenele planificate a următoarelor obiective de investiții:**" (urmează nominalizarea lor, restanțele cuprinzînd între altele mai bine de 2 000 de apartamente, rețele canal Alexandria, stație de epurare Piatra, pavaje străzi etc.), drept pentru care se concluzionează: „**Față de cele de mai sus, unitatea beneficiară va calcula conform prevederilor (...) penalizări de întîrziere de 0,05% pe zi de întîrziere și va solicita încasarea acestora din contul unităților constructoare** (este vorba de Întreprinderea județeană de construcții-montaj Teleorman în principal — n.n.) **ce se fac vinovate pentru nepredarea la termenele planificate prin contractele de antrepriză.**" Aici, iată, este recunoscută limpede vinovăția constructorilor. În ceea ce-l privește pe Florea Ochișor, acesta a sesizat în scris, încă de la 2 martie 1978, conducerea întreprinderii, după cum urmează: „**Avînd în vedere legislația în vigoare, faptul că, pe de o parte, constructorul I.C.M. Teleorman trebuie impulsionat pentru realizarea la timp a investițiilor, lucru care are implicații directe și asupra posibilității încasării integrii retribuții ce ni se cuvine, pe de altă parte, vă rog a dispune formularea unei acțiuni prearbitrale, solicitîndu-se penalizări pentru întîrziere și, eventual, acționarea I.M.C. Teleorman la Arbitrajul de stat**". Lucru care, din păcate, nu s-a întîmplat nici pînă în ziua de azi! Și atunci? Trecem la al doilea punct, privind legalitatea penalizării oamenilor din schema proprie, avînd ei fie studii medii ori studii superioare.

Aici lucrurile se complică, sîntem invitați să consultăm nenumărate registre, scheme de încadrare, desfășurătoare de plan, paragrafe de legi și așa mai departe. Petra Duculescu, șefa biroului planretribuire, ne arată negru pe alb: „Pentru fiecare procent de depășire sau de nerealizare a indicatorilor stabiliți, luați împreună, retribuția personalului se majorează sau se diminuează astfel: pentru conducere și șefii de secție sau sectoare cu 4%, pentru șefii de compartimente cu 3%, pentru șefii de ateliere cu 2%, în fine, pentru personalul tehnic, economic și de altă specialitate **încadrat pe funcții de execuție** (sublinierea ne aparține), pentru ocuparea cărora este prevăzută condiția de studii medii, inclusiv maiștri, cu 1,5%." Ce au făcut însă oamenii de la personal? Cum întreprinderea are patru indicatori principali de plan, unul dintre ei fiind și cel în discuție, al investițiilor, procentul amintit a fost... împărțit la patru. Astfel, conducerii, șefilor de secție etc. le revine exact 1 procent pentru fiecare indicator, în vreme ce oamenilor aflați în ultima categorie doar 0,375. Așa se face că pentru indicatorii de plan realizați cadrele superioare au primit o „notă întreagă" la calcul, în vreme ce cadrele cu studii medii numai fracțiuni. Adunîndu-se din nou între ei indicatorii, plusul și minusul cu alte cuvinte, iată-că în deficit ies numai cei din ultima categorie, vinovați de neîndeplinirea sarcinilor anuale cu, rețineți, numai 0,2 la sută totalul retribuției. Și astfel, conducerea și ceilalți șefi nu au nimic de plată, în vreme ce pentru oamenii cu studii medii s-a luat în considerare procentul pe ultimul trimestru (—6,8 la sută), pentru care li s-au reținut bani din retribuție. Cît de legală este această decizie rămîne în continuare de văzut. Mai grav este însă că același lucru s-a întîmplat și în finalul anului precedent, Florea Ochișor pierzînd atunci, spre exemplu, 1 212 lei din retribuție. S-au făcut atunci aproape 20 de contestații la Comisia de judecată a întreprinderii. Nici pînă astăzi contestatarii n-au primit un răspuns la plîngerile lor. Ele ajunseseră, am aflat, tocmai la fostul șef al biroului personal-retribuire. Am încercat să le descoperim. N-am găsit nici o urmă; nici măcar una dintre cele 20 de contestații nu se afla înregistrată! Este fără îndoială modul cel mai comod de a rezolva un conflict de muncă. Dar nu și cel mai legal.

DUMITRU GRAUR ■

Cine face totuși ordine la școala din Gura Padinii?

Din Gura Padinii, comuna Orlea, Olt, s-a adresat redacției un cadru didactic: Gheorghe Dănăcică. Profesor de limba română, originar din chiar localitatea în care muncește, tînărul care ne-a onorat cu încrederea sa are de reclamat o serie întreagă de lucruri, multe și diferite, din care își dă tot interesul să alcătuiască un tablou cît mai întunecat al școlii, al satului, al comunei și al unor împrejurimi încă nedelimitate strict.

Împreună cu tovarășul inspector Gheorghe Vișan, de la Inspectoratul școlar județean Olt, marți 5 iunie a.c., am ajuns la școala din Gura Padinii după ora 13, cînd începuseră cursurile la clasele V—VIII. Directorul Iulian Zagara lipsește din școală, iar acasă la el ni se spune că a plecat cu soția și copiii după cumpărături la Corabia. Avusese oră de matematică de la 13 la 14, la clasa a VII-a, dar cineva scrisese deja în condică **absent** în dreptul lui. Cu roșu. Și încă de două ori. Ca să se știe. Aflăm că grija aceasta a avut-o profesorul de limba română Gheorghe Dănăcică. Au ceva de împărțit cei doi, se ceartă mereu. Ce au de împărțit se pare că nu prea știe bine nimeni și nu este sigur că ei înșiși ar ști foarte exact. De la G. D. aflăm că directorul i-a tăiat două zile pe lună anterioară. Asta pe statul de plată. În condică însă nu i s-a tăiat nici o oră. Condica e alături. Așa stau lucrurile. De aceea, ne spune G. D., i-a „tăiat" și el directorului ora nefăcută. Interlocutorul se mai plînge că el a reclamat multe lipsuri în activitatea directorului, dar pe el nimeni nu vrea să-l asculte. Cine? Mai cu seamă inspectorii. În schimb se la de bun ce zice directorul.

Este drept să scriem că nu puține din cele sesizate de G. D. sînt întemeiate. O spunem pentru că așa stau lucrurile, nu pentru a-i lua apărarea în fața cuiva care l-ar persecuta, așa cum crede dînsul. Dealtfel, unui asemenea om e greu să-i la cineva apărarea, chiar dacă ar fi în stare să nu mai vadă și să nu mai vrea altceva pe lume. A argumenta o afirmație este la Gheorghe Dănăcică tot una cu a arunca vorbe grele, uneori fără nici o acoperire. El nu-și pierde cumpătul doar uneori, el aproape numai în această stare știe sau poate să vorbească. Ne-a fost dat să-l auzim strigînd pur și simplu la inspectorul care avea ghinionul să se afle acolo și insinuînd lucruri grave la adresa conducerii inspectoratului, pentru ca, apoi, întrebat mai pe-ndelete despre cele insinuate, să răspundă cu candoare: „Păi, am spus eu așa ceva?"

La școala din Orlea, directorul coordonator Marin Papuc știe de certurile dintre Iulian Zagara și Gheorghe Dănăcică. Ne spune că primul și-a pierdut orice autoritate, iar al doilea l-a ajutat cu convingere, neprecupețind nici efortul de a-l bate pur și simplu.

Abia seara, reîntors de la tîrgueli, îl întîlnim și pe Iulian Zagara. De o irascibilitate comparabilă numai cu a lui Gheorghe Dănăcică, acesta se plînge că nimeni nu ascultă ce spune el — desigur, sînt vizați din nou inspectorii, cu deosebire — dar ce spune Dănăcică e luat de bun. Printre altele, focosul și bătutul director încearcă să ne inducă în eroare în legătură cu unele constatări ale unei temeinice inspecții de două zile pe care au făcut-o în trimestrul al doilea mai mulți inspectori de la județ conduși de un inspector general din minister. Este vorba de faptul înscris clar în procesul-verbal astfel: **Din verificarea registrului de venituri și cheltuieli s-a constatat că acesta nu este ținut la zi, nu există o evidență clară a cheltuielilor, sumele realizate la practica agricolă nu s-au folosit în scopul asigurării bazei tehnico-materiale, nu s-au cheltuit în interesul procesului instructiv-educativ. Mai mult, directorul școlii folosește în interes personal sumele bănești ridicate de la unitățile agricole. Exemplu concludent este cel constatat cu ocazia verificării bazei materiale după registrul inventar al școlii. În registru s-a găsit suma de 3 000 lei care rămăsese necheltuită. În ziua de 23 decembrie 1978, s-a ridicat, conform dispoziției de plată nr. 634 emisă de C.A.P. Gura Padinii, suma de 5 000 lei. Această sumă n-a fost justificată în mod legal de către directorul unității școlare. Folosirea sumei de 3 000 lei în interes personal constituie o gravă încălcare a reglementărilor legale (...).**

Din ploaia de lipsuri reținute mai menționăm: **Nu există consiliul de conducere al școlii, ci numai un colectiv de conducere alcătuit din 5 membri care nu au însă nici un fel de activitate.** Se constata că Iulian Zagara, în calitate de profesor, **nu se pregătește pentru lecții,** iar ca director a efectuat **doar 8 asistențe** și acelea în mod superficial.

Pentru lipsuri și abateri, mai multe cadre didactice au fost sancționate. Atît directorul cît mai ales profesorul Gheorghe Dănăcică socotesc însă fiecare prea aspră sancțiunea lui, iar pe a celuilalt prea ușoară.

S-au stabilit sarcini concrete. N-au fost îndeplinite. Atît directorul cît și profesorul bătăuș consideră că mai întîi celălalt dintre ei doi trebuia să facă ce i s-a cerut. Constatăm, printre altele, că directorul n-a mai ținut nici o asistență, iar pe trimestrul al treilea planul de activitate al școlii n-a mai fost întocmit deloc.

Cele de mai sus sînt o mică parte din componentele situației nefirești, aproape incredibile, de la școala din Gura Padinii. La Inspectoratul școlar județean Olt, inspectorul general adjunct Ion Pătrașcu ne-a spus că profesorul Gheorghe Dănăcică a devenit o problemă prin comportarea lui incompatibilă cu statutul de educator și cadru didactic. A bătut, pînă acum, mai mulți directori și manifestă o rară stăruință în a reclama nereguli. Ni se spune că mutarea lui disciplinară ar însemna însă nedreptățirea altui cadru didactic din comună, care ar trebui și el mutat în acest scop, întrucît mutarea disciplinară este permisă doar pe raza aceleiași localități.

Din păcate nu totdeauna s-au valorificat informațiile date de el. El, Gheorghe Dănăcică, se poartă urît, nu-și îndeplinește obligațiile profesionale, comite abuzuri și trebuie tratat pentru aceste lucruri cu întreaga asprime cerută de comportarea sa. Dar neregulile sesizate — chiar de el — dacă sînt reale trebuie tratate și ele tot cu întreaga asprime care să asigure înlăturarea lor. Nici într-un sens, nici în altul, pînă acum, nu s-a procedat cum cerea împrejurarea creată. Au fost tolerate fapte și atitudini intolerabile la adăpostul iluziorîu al lui „ce putem să facem?" Atît în ce-l privește pe G. D. cît și cînd a fost vorba de profesorul Iulian Zagara. Acesta din urmă susține că, după inspecția amintită, n-a mai făcut muncă de director. A cerut să fie schimbat. Și cu asta, basta. Profesorul Iulian Zagara uită însă că în tot acest timp nu s-a sfiit deloc să-și încaseze retribuția de director.

DORIN GHERGHINESCU ■

● POȘTA REDACȚIEI

ÎNVĂȚĂMÂNT

● **Petrac Elisabeta** — Iași: Pentru a deveni educatoare, trebuie să absolviți, cu examen de bacalaureat, un liceu pedagogic. Pentru a ocupa un post de învățător, trebuie să fi absolvit, tot cu examen de bacalaureat, același tip de liceu ● **Alexandru Androne** — Craiova: Conform Legii educației și învățămîntului, pentru îndeplinirea integrală a obligațiilor ce le revin, cadrele didactice care au sarcini prevăzute în programul de învățămînt nu pot fi trimise în timpul anului școlar să desfășoare activități didactice sau de cercetare în străinătate ● **Marius B. Ailenii** — Timișoara; **Radu Tudoran** — Drobeta-Tr. Severin; **Mișu Pantazi** și **Franz Ifanoff** — Brașov, ș.a.: Ați fost informați exact, în timpul satisfacerii stagiului militar, conform legislației în vigoare, nu vă puteți prezenta la concursul de admitere în învățămîntul superior ● **Ileana Morărescu** — Cluj-Napoca: Articolul 140 din Legea educației și învățămîntului. În vederea asigurării unei legături permanente între învățămînt, producție și cercetare, cadrele didactice care predau discipline tehnice și tehnologice în învățămîntul liceal, profesional, de maiștri, precum și personalul didactic din învățămîntul superior au obligația să lucreze periodic în producție, cercetare și proiectare sau în alte unități socialiste de profil.

HORIA PĂTRAȘCU ■

ADMINISTRATIV

● **Petru Nistor** — Cervenia, Teleorman: În articolul 7 din Legea nr. 4/1977 se prevede ca pensiile cooperatorilor din unitățile agricole cooperatiste, care depun în totalitate contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale să se plătească integral, la celelalte unități drepturile se plătesc proporțional cu contribuția depusă, dar nu mai puțin de 80% din sumele cuvenite cooperatorilor ● **Ștefan Dragomir,** — Arad și **Ioan Orendovici** — Suceava: Plata pensiei suplimentare se suspendă pe perioada cît sînteți încadrați temporar, indiferent de forma de retribuire ● **COLECTIV lucrători magazinul „Lina de aur"** — București: Drepturile dumneavoastră bănești au fost calculate corect deoarece retribuirea personalului din magazine pentru munca desfășurată atît în activitatea de bază privind vînzarea mărfurilor și servirea consumatorilor, cît și în activități auxiliare, se face în raport cu volumul de desfacere realizat în cursul lunii respective ● **Simion Ciobanu** — Miercurea Sibiului; **Nicolae Sandu** — Săcele; **Ion Cocirță** — Orașul Victoria: Sînteți în evidența celor care pot achiziționa contra cost un autoturism TRABANT HYKOMAT ● **I. Susală** — București: Vă așteptăm la redacție ● **Gafton Oprea** — București: Schimbul de locuință îl puteți face, așa cum vi s-a recomandat și de către consiliul popular, prin Oficiul de schimburi de locuințe, oricum nu prin revista „Flacăra".

MARGA NEDELEA ■

JURIDIC

● **Bologa Cornelia** — Turda: Nu am primit scrisoarea dv. ● **Herișanu Constantin** — Sibiu: Creșterea nutriilor este o activitate apărată de lege; valorificarea lor altfel decît prin reglementările în vigoare poate fi considerată sursă de venituri ilicite ● **Popa Gherghina** — Brăila: Copiile de pe memoriul trimis nouă prezentați-le judecătoriei și procuraturii; pentru partea formală, consultați un avocat ● **Burtea Gheorghe** — Dolj: Aveți dreptul la recurs extraordinar. Cererea o înaintați Procuraturii Generale ● **Aldea Viorica** — Buzău: Instanța singură poate hotărî cuantumul pensiei alimentare și partajarea bunurilor ● **Biroș Octavian** — Suceava: Nici o redacție nu are competența de a anula o hotărîre judecătorească ● **Ionescu Dumitru** — București: Faptele fiicei și ale ginerelui nu cad sub incidența legii juridice, ci a moralei; decideți și scrieți-ne ● **Pintea Ioan** — Cugir: Ați procedat greșit mergînd în instanță; școala vă este datoare un răspuns pe care vă rugăm să ni-l comunicați ● **Tache Nicolae** — Cernica: Orice intervenție ar fi tardivă ● **P. Georgeta** — Focșani: Așteptați pronunțarea divorțului; pînă atunci totul depinde de dv. ● **Mareș Gheorghe** — Pitești: Cheltuielile pentru repararea casei pot fi recuperate pe calea unui proces civil separat ● **Ursache Mircea** — Iași: Hotărîrea judecătorească este demnă și de înaltă ținută. Ea pune deasupra tuturor intereselor pe cele ale copilului și interesele copilului sînt cele expuse în soluția dată. Gîndiți-vă mai puțin la banii pe care îi dați și mai mult la situația fetei. ● **Gheorghe Stelian Radu** — București: În urmă cu 35 de ani ați fost sincer și acum vă pare rău. Într-o primă variantă. În cea de a doua pretindeți recompensă pentru sinceritate. Ați fost judecat după legile în vigoare ● **Năstăseseu Ștefan Victor** — București: Invocația sentimentală nu poate înlocui legea. Înfățișați cazul cu calm și probe ● **Căpățînă Ion** — București: Instanța apreciază după actele aflate la dosar. De întocmirea lor cu rea-credință se fac vinovați emitenții și în acest caz este necesară o acțiune juridică separată.

NICOLAE CRISTACHE ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Spectacolul întrecerii spectacolelor

Pentru lumea teatrului, această lună iunie a fost și este un timp al întrecerii.

Începînd cu a doua zi a ei, timp de aproape trei săptămîni și-au disputat întîietatea, mai precis întîietățile, piesele și teatrele care au răzbit pînă în **etapa finală a actualului Festival național „Cîntarea României"**. Juriul încă n-a făcut publice deciziile sale, dar programul finalei, lista spectacolelor (cu piese care și-au găsit în cea mai mare parte, la timpul premierelor lor, loc și comentariu în paginile revistei noastre) îngăduie, ba chiar obligă la cîteva observații, cumva de ordin statistic, însă care rostesc adevăruri, relevă realități pe marginea cărora n-ar strica puțină meditație :

● din cele 18 spectacole, peste jumătate sînt pornite de la piese de evocare istorică (și n-am mai pus la socoteală pe unele, cum, de pildă, e „Cîtadela sfărîmată", care și ca dată a concepției, și ca timp la care se referă întîmplarea lor dramatică, bat mai mult spre piesa istorică decît spre cea contemporană). Bineînțeles, e frumos că ne preocupă trecutul și că ne respectăm strămoșii, dar prezentul are dramatismul său, și gloria sa, și adevărurile sale ;

● dintre spectacolele de inspirație istorică, două sînt variante dramaturgice, semnate, una de Dan Tărchilă și alta de Mircea Bradu, despre aceeași personalitate a istoriei noastre, Vasile Lucaciu; iar trei sînt variante scenice ale piesei „A treia țeapă" de Marin Sorescu;

● dintre dramaturgi, tot Paul Everac și Horia Lovinescu, cu două titluri fiecare, au frecvența cea mai bună;

● imbucurător, s-au autopromovat în finală multe teatre din provincie care n-au firmă de „Național" ; cel din Petroșani, cel din Sfîntu Gheorghe, cel din Baia Mare, cel din Galați, cel din Reșița; din București, doar trei teatre au promovat în finală;

● marele succes de public l-a făcut spectacolul Teatrului Mic cu „Nu sînt Turnul Eiffel" de Ecaterina Oproiu, piesă schimbată la față, transformată în musical, ceea ce-i novator dar și întristător pentru starea teatrului pur și simplu de dramă;

● mă tem că am dreptate cînd spun că nici una dintre piesele intrate în concurs — mă refer la cele de inspirație contemporană — n-au personaje cu statut social de muncitori sau de țărani (încă primează dramele sufletești ale intelectualilor) ; or, măcar de dragul statisticii populației țării ar trebui să se scrie și despre dumnealor, muncitorii, și despre dumnealor, țăranii-oameni cu vieți, nu scutite de drame, de spectaculozitate, de concrete lovituri de teatru și de înălțătoare atitudini;

● în paralel cu teatrele dramatice a fost și concursul spectacolelor teatrelor pentru copii (spectacole în care, din fericire, procentul numeric superior l-au avut piesele-piese și nu adaptările), precum și acela al pieselor scurte (puține) și al recitalurilor actoricești (recitaluri mai mult de poezie și muzică decît de actorie s-o numim pur dramatică);

● dar luna iunie a fost o lună de întrecere și pentru că Institutul de artă teatrală și cinematografică „Ion Luca Caragiale" ne-a oferit, numai în trei zile, un set de opt **spectacole de absolvență**. Piesele alese au fost dintre cele incomode și pentru actori, și pentru regizorii cu vechime, însă concluzia se repetă ; și de acum înainte, și odată cu această nouă generație, putem sta liniștiți cu privire la calitatea actorilor și regizorilor români. Remarcabile — printr-o ținută care însemnă grijă pentru fiecare nouă generație de absolvenți — cărțile sinteză, aproape albume, ale Monicăi Săvulescu și Mihaelei Călin. De-ar avea și de și-ar face șansa acești talentați ex-copii să li se răspundă și-n viitor cu astfel de publicitate, care bucură precum aplauzele !

● în sfîrșit — și chiar la sfîrșitul ei — luna iunie este un timp al evenimentului întrecerii și pentru că la **Teatrul de Nord**, între 25 și 30, are loc **Săptămîna teatrală sătmăreană**, închinată „Artei actorului contemporan în dialog cu publicul".

Pentru toate cele trei evenimente concluzia e una: în teatru, evenimentul cultural este conflictul înduplecat cu sine. Conflictul tuturor oamenilor teatrului și al fiecăruia în parte pentru o continuă autodepășire calitativă.

NELU IONESCU ■

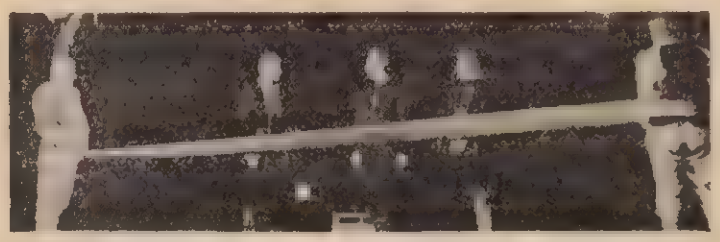

A treia țeapă de **Marin Sorescu pe scena Teatrului Național din București și pe scena Festivalului național „Cîntarea României"**

MIHAI BENIUC

Valoarea unui poet stă în caracterul său reprezentativ, exponențial, în privilegiul de a fi „suflet din sufletul neamului său". O mare comunitate umană, un popor, dacă se vor recunoaște în fizionomia și temperamentul unei creații, valoarea națională a acesteia a fost dovedită. Și nu numai națională, căci ne prezentăm în concertul popoarelor în propriile noastre veșminte, cu zîmbetul sau încruntarea noastră, nu îmbrăcăm o uniformă și o ținută „universală" care nu poate exista, literatura universală nefiind altceva decît suma valorilor naționale superioare. Pe urmele vitalității lui Coșbuc, ale revoltei lui Goga și ale robustеții plebeiene a lui Aron Cotruș, nelipsit de sentimentul metafizic al lui Blaga, colorat cu vigoarea energiei țărănești, Beniuc poate fi considerat o strălucită sinteză a marii poezii transilvane, cu un rol atît de important în înzdrăvenirea poeziei românești în general. Ceea ce particularizează lirica autorului **Cinteceлor de pierzanie**, al **Cinteceлor noi**, al **Inimii bătrînului Vezuv**, al **Culorilor toamnei**, **Trăiniciei** sau **Luminii crepusculare**, al celor cîteva zeci de volume poetice este, înainte de orice, dinamismul și energetismul ei, indiciu al unui suflet care nu și-a istovit disponibilitatea de reacție în fața lumii și a istoriei, care vibrează cu prospețime la dramele și bucuriile vieții, dînd acestor drame o demnitate artistică și un drept de încetățenire în artă. Nimic mai străin lui Beniuc decît solitudinea excentrică, reculegerea teatrală, exhibițiile provenind din cenușa sterilității sau sofisticările cu aer grav. Adeseori mucalit, acompaniat mereu de un salutar bun-simț țărănesc, poetul respinge ceremonialul de paradă și nu se sfiește să declare că a pătruns în literatură „ca țăranul printre snopi de grîu", dînd cu tifla impostурii pretențioase și snobe. Reacționînd uneori ca un arici la injustiții sau mistificări, Beniuc aduce cu sine o adevărată terapeutică a demnității și vendetei sociale, a sacrificiului suprem. Cel care a scris următoarele versuri : „Eu îm luat-o fără drum în sus / Puteți veni pe urmele-mi de sînge / Mai urc și-mi vine cîteodată-a plînge / Și mă-ndoiesc sub cruce ca Iisus" este, hotărît, un poet extraordinar, greu de ajuns. Vocea atît de distinctă și de tonică a poetului, de la al cărei prim sunet s-a scurs peste o jumătate de secol, care a însoțit cei 35 de ani de socialism în momentele sale cruciale, cu o sublimă și sfîntă încredere în izbîndă și care a scris, după opinia noastră, o veritabilă **Eroică** poetică a socialismului românesc, este una din marile voci ale poeziei românești de totdeauna. Din imensul efort al liricii lui Beniuc se vor putea oricînd scoate 2—3 tomuri de poezie de cea mai pură esență, care-l situează pe autorul ei în loja marilor poeți ai literaturii române din toate timpurile. O anume ignorare a marelui poet, explicabilă omenește dar nu și estetic, s-ar cuveni întreruptă în beneficiul Poeziei. Căci, ciudat lucru : continuăm să plîngem trecute injustiții, dar, ca un făcut, comitem, cu seninătate, noi injustiții. Cine ar crede că, cel care a scris **Calea moților**, trecut de șapte decenii, cu un portofoliu poetic uriaș, răscolitor în adîncimile sufletului nostru, a fost ocolit de Marele Premiu al Uniunii scriitorilor ? S-ar cuveni, cred, să ne gîndim mai mult la cîte subiecte morale oferim posterității.

POMPILIU MARCEA ■

Iubirea de frumos

Mihai Viteazul la Cluj

Am aruncat zilele acestea cu rădăcini cu tot o tufă de busuioc sub nările de bronz ale calului ce-l poartă pe Mihai Viteazul în inima Clujului. Veneam din Moldova și am dat aici, la umbra catedralelor, de statura acestui martir al neamului nostru, așezată la doi pași de Cluj, al cărui sînge, cu trei veacuri și mai bine în urmă, a pecetluit vizionar Unirea Tuturor Românilor în hotarele lor firești și strămoșești.

Lui i se cuvine floarea basileului, busuiocul, floarea noastră națională cu miros de bizanț și sat românesc, floarea care nu moare în amiroșire niciodată, floarea tinereții fără bătrînețe pe care o purtau steagurile de luptă voievodale ca și grînzile caselor de lemn din toată românimea pînă la Olimpul macedonean și la stîncile Maramureșului.

Sculptorul Marius Butunoiu l-a așezat pe cal pe mărețul voievod ca într-o intrare triumfală dar pe fața lui transpare o profundă blîndețe și înțelepciune aproape de smerenie. Nu-i mîndru Mihai, ci plin de grijă și de demnitatea datoriei ce trebuie s-o ducă la bun sfîrșit. Ochii par aproape închiși, întorși a interiorizare, fața bărbătească osoasă este a unui oștean stors de privigherea luptei și trezirea maturității.

Cu țara după ei, cu cele trei provincii ale neamului nostru care se încheagă iarăși într-o inimă din care nu s-au rupt definitiv niciodată, Mihai Viteazul în bronz lîngă apa Somesului, în inima Clujului, începe de acum să intre în scrisul nostru, în viața noastră a tuturor. Știu că rădăcinile busuiocului, sub ploile verii, acolo în marmură, sub nările de bronz ale calului viteazului nostru domn, vor prinde rădăcini durabile măcar cît o lacrimă adusă prinos din adîncul inimii.

IOAN ALEXANDRU ■

● CAP LIMPEDE

PLASTICA

Expoziția TEODOR BOGOL O selecție de peisaj și portret prezintă, la Galeriile de artă ale Municipiului București, Teodor Bogoi, pictor din generațiile de mijloc pasionat de natura nordului de țară și de stările calme ale firii, fapt care probează o sensibilitate cu mult echilibru, gust pentru normă și, nu în cele din urmă, o subtilă preparație polemică. În mulțimea expozițiilor care interesează îndeosebi prin vehemența exprimării, lucrul unui meșter al clipei de armonie — ai secundei cînd toate în lume par să se acorde spre desfătarea cetățeanului, spre tihna inteligenței sale prea încercate de acest veac — e un moment bun și trebuie cunoscut cum se cuvine. Sînt conjuncturi spirituale cînd starea normală e aceea care semnifică înaintea stărilor limită. Că pînzele acestea sînt rezultatul unui gînd foarte matur ne-o arată schimbarea de manieră : Teodor Bogoi pune acum cu stăruință culoare pe culoare, desenul vine să sublimeze cu finețe suprafetele impăstate, culoarea însăși e mai vibrată, mai bogată în sentiment, albul ajunge, într-o seamă de lucrări, purtător de înțelea. Iar înțelesul e că natura se oferă întreagă numai celui care o voiește cu smerenie și bucurie. Poet să fi fost, Teodor Bogoi ar fi compus pastеluri. Portretele nu pasionează, evident, sub raport psihologic. Ele sînt elogiul existențelor nonviolente, al căror cuget e chemat de puritate, de senin și cald. Sînt tocmai oamenii dăruiți să calce potecile de taină ale unei naturi luminoase și tandre. Situații care ne îndeamnă să vedem în această expoziție nu numai osteneala frumoasă a unui meșter pictor, ci și o explicație a rostului picturii.

O. TUDOR ■

TEATRU

Vorbim la telefon cu Ion Igna, directorul Teatrului de stat din Baia Mare : „Stagiunea e aproape de final. Se poate spune că o încheiem cu succes. Succes de critică și succes de public. Spectacolul nostru cu piesa lui Dan Tărchilă închinată marelui cărturar și luptător pentru drepturile românilor din Transilvania, Vasile Lucaciu, a fost selecționat pentru faza finală a Festivalului național „Cîntarea României". Pentru stagiunea viitoare ne-am propus un repertoriu ambițios. Singurele incertitudini, deocamdată, le avem în ce privește distribuțiile pentru viitoarele spectacole. Pentru că de ani de zile la Baia Mare n-a venit decît un singur tînăr absolvent al Institutului de artă teatrală și cinematografică I.L. Caragiale din București. Li se pare unora prea departe Baia Mare de București ? Le reamintim că se află la o oră de zbor cu avionul. Pentru stagiunea viitoare și chiar pentru cele care urmează, avem în repertoriu piese de mare răsunet, în care sînt necesari în distribuții tineri actori de talent. Sperăm că în anul acesta, la repartizarea absolvenților vom înregistra cîteva opțiuni (avem patru posturi libere) și pentru teatrul nostru. Cu atît mai mult cu cît tinerilor absolvenți le putem asigura toate condițiile de confort și de creație de care au nevoie. Inclusiv participarea unor directori de scenă reprezentativi ai mișcării noastre teatrale la montarea unor spectacole."

ARON DOMIDE ■

Volumul de versuri „Zeciada", al acestui statornic prieten al copiilor care este poetul Victor Tulbure, l-a prilejuit polivalentului și ingenlosului regizor Andrei Brădeanu un spectacol de succes la Teatrul „Ion Creangă", în a cărui realizare a fost ajutat de o echipă plină de dăruire și inspirație, formată din Gelu Solomonescu (aranjamente muzicale). Elena Simiread-Munteanu (scenografie), Magda Bălan (coregrafie), Rozalia Petrescu (mișcare scenică). Greul spectacolului, ca interpretare, l-a dus actrița mult îndrăgită de către cei mici, Daniela Anencov, care timp de aproape două ore interpretează poveștile de o aleasă savoare și culoare ale celor zece negri mititei, zece iezi, zece maimuțe, zece măgăruși ș.a.m.d. în compania a de cîte două ori nouă fetițe de la Casa centrală a pionierilor, una mai talentată și mai plină de grație decît alta, care cu spontaneitatea și candoarea vîrstei se joacă frumos, dansînd și cîntînd, întruchipînd personajele și situațiile evocate în versuri.

Intitulînd spectacolul „...Și cu Daniela zece !", realizatorii nu greșesc fiindcă, într-adevăr, actrița știe cu atîta dezinvoltură și cucerîtoare naturaleță să sugereze pe fiecare din cele 10 personaje și să apară și în postura povestitorului cu umor și vervă. Ca să nu mai vorbim de risipa de energie, voie bună și candoare de de care nu știi cine de la cine se molipsește : fetițele de la actriță ori actrița de la fetițe ?

Deși Teatrul „Ion Creangă", care a găzduit această premieră, se pare că n-a scontat marele ei succes, dacă ne luăm fie și după afișul modest scris de mînă și după lipsa oricărei publicități (inclusiv a programului de sală), adevărul e că această realizare echivalează cu un veritabil eveniment. Să sperăm de aceea că nu se va aștepta reluarea stagiunii, în toamnă, pentru a fi ridicată cortina ce a căzut duminică, 24 iunie 1979, peste un spectacol mult aplaudat, de care copiii își leagă mari speranțe în ce privește deschiderea de orizonturi a acestui teatru...

NICULAE STOIAN ■

Să ne cinstim cititorii

ALEXANDRU ODOBESCU

„Noi, junii cari studiem, sau în ţări străine sau în patria noastră, să ne ţintim privirea asupra adevăratului român, şi să ne silim a-i înapoia hrana ce el ne dă pe toată ziua, printr-o hrană intelectuală, morală, pe care ştiinţa singură o poate da..."

De curînd s-au împlinit 145 de ani de la naşterea lui Alexandru Odobescu, clasic al literaturii române, din opercle căruia amintim Pseudokynegeticos, Cîteva ore la Snagov, Scene istorice din cronicele Ţării Româneşti, Tezaurul de la Pietroasa.

Vorbiţi şi scrieţi românește

Ce nume dăm copiilor noştri? (II)

In rezumatul celor spuse în precedenta noastră intervenţie aş aminti vorbele lui Creangă, rămase pentru mulţi fără înţeles; **„după ce că-i urită, o mai cheamă şi Irina"**. Pe vremea lui Nică, **Irina** era un nume rar, străin, mai ales la ţară. Cam cum ar fi azi o Irinucă, tot lălîie şi balciză, care s-ar chema, să zicem, **Lolobrigida**. Am zice şi noi, precum Creangă : **„după ce că-i urită, o mai cheamă şi Lolobrigida"**.

*

Libertatea de care dispunem în alegerea numelor copiilor noştri este mai mult teoretică, pentru cei mai mulţi părinţi fiind îngrădită de anumite obiceiuri, tradiţii încă vii, al căror respect intră în rînduiala firească a lumii în care trăim. În general, se practică sistemul de a se da noului membru al colectivităţii umane numele pe care deja îl poartă unul dintre noi, rudă sau prieten al părinţilor, şi care în felul acesta se leagă de noul-născut cu anumite obligaţii de a asigura, o dată în plus, reuşita în viaţă a noului-născut. Cu aceeaşi finalitate se dă noului venit pe lume numele unor rude mai virstnice sau decedate : bunici ori străbunici ai copilului, cu speranţa legitimă în continuitatea unor virtuţi ilustrate în timpul vieţii lor de cei al căror nume încearcă astfel să-l facă neuitat. Unii părinţi mărturisesc mai direct această intenţie, dînd copiilor nume inspirate din istoria propriu-zisă, ale unor personalităţi ilustre : **Traian, Gelu, Bogdan, Dragoş, Mircea, Vlad** ş.a., sau cu rezonanţă istorică : **Mihnea, Răzvan, Matei, Miron,** ca să citez cîteva nume la modă azi.

Pentru mulţi părinţi criteriul este în primul rînd estetic : numele „să sune" frumos. Funcţionează în orice limbă, în virtutea unui simbolism fonetic, preferinţa pentru anumite sunete, mai ales pentru vocale şi consoane sonore, îndeosebi la numele de fete : **Iuliana, Diana, Ioana, Mariana** ş.a.

Părinţii mai pot fi inspiraţi şi de numele unui autor sau personaj literar ori, mai nou, cinematografic, al unui sportiv de renume etc. Împinsă la aberaţie, această practică, altminteri justificată, i-a făcut pe unii părinţi să-şi boteze copiii cu nume ca **Mannix** sau **Pelé**. Ce va mai însemna **Mannix** peste cîţiva ani ? Sau chiar **Pelé** ? Acestora le-aş aminti că oricare din numele tradiţionale, purtate de bunicii şi străbunicii lor, înseamnă ceva : mai întîi înseamnă că au fost purtate de cei pe care îi moştenim biologic şi social. De la ei ne-a rămas, tot ca moştenire, un sistem de nume ce mai prezintă şi avantajul de a pune la dispoziţia părinţilor un număr inepuizabil de hipocoristice, nume de alintare derivate de la cel de bază. De la Ion, de pildă, avem peste 30 de nume alintătoare : **Ionel, Nelu, Ionuţ, Onuţ, Onel, Oane, Ionică, Onică, Nică** ş.a.

Mai apoi, aceste nume înseamnă de fiecare dată ceva. Şi **Ion,** şi **Gheorghe,** şi **Vasile,** şi **Dumitru,** şi **Nicolae,** şi **Petre,** şi **Alexandru,** şi toate celelalte nume ce le-au purtat părinţii noştri au însemnat la origine ceva. Celor doritori să se edifice asupra acestei chestiuni le recomand cartea **Nume de persoane** scrisă de Al. Graur. Bine ar fi ca această carte să se mai găsească în librării, căci nu ne e indiferent ce nume le dăm copiilor noştri ! Şi este îndreptăţită încercarea părinţilor de a întemeia numele copilului pe o anumită raţiune. E firesc să încredinţăm copilului nostru, prin numele ce i-l dăm, un „mesaj" anumit. Cu o condiţie : ca acest „mesaj" să fie cît mai discret.

ION COJA ■

Cronica literară

Tineri poeţi maghiari din România

37 de autori sînt prezenţi în antologia **Tineri poeţi maghiari din România** apărută la Editura „Dacia". Selecţia a fost întocmită de Tudor Balteş care a realizat şi tălmăcirea poemelor cuprinse în carte. Volumul reflectă un moment poetic extrem de interesant din lirica maghiară de azi de la noi din ţară. Este vorba de „generaţia Forrás" — „Izvorul" — care a început să se afirme în anii şaizeci prin intermediul unei colecţii destinate tinerilor debutanţi, cam în aceeaşi perioadă cînd apăreau în colecţia „Luceafărul" primele volume ale lui Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Adrian Păunescu. Deosebit de utilă în înţelegerea „generaţiei Forrás" este prefaţa semnată de criticul literar Kántor Lajos care a întocmit şi notele biobibliografice ale volumului. Ea familiarizează pe cititorul român cu particularităţile esenţiale ale poeţilor prezentaţi, indică datele care îi unesc şi îi deosebesc de aceşti colegi de generaţie, iar în cazul celor mai virstnici le jalonează şi etapele creaţiei. Micul studiu al lui Kántor Lajos este un model de felul în care i se poate face cunoscută publicului o poezie de mare valoare cum este cea creată de tinerii poeţi maghiari din România, unii dintre ei deja nume de referinţă, caracterizîndu-se, după cum subliniază criticul, prin „respingerea pozei poetice rigide, necesitatea unei perspective poetice mai adînci şi mai detaşate asupra momentului politic dat, revendicarea drepturilor la o voce lirică mai personală şi mai libera minuire a formei". Este semnificativ faptul că înflorirea acestei generaţii s-a produs tocmai în anii noştri, cînd a fost creat un cadru liber de manifestare talentelor, îndemnate să se exprime în chip original, pentru a lăsa o mărturie durabilă despre timpul în care trăim. Poeţii maghiari din România, ca şi confraţii lor români, au simţit aerul proaspăt al epocii şi au căutat ca în versuri să-i înregistreze cît mai exact tumultul.

Antologia lui Tudor Balteş dezvăluie un fenomen liric complex şi profund. Avem la dispoziţie prin strădania sa o carte de poezii care interesează cu adevărat pe omul contemporan. Volumul acesta surprinde realitatea fără nici o prejudecată, în afara şabloanelor şi cu o deplină sinceritate. Aceasta creează senzaţia unor opere compuse de oameni cutezători şi liberi, care nu preiau reţetele descoperite de alţii ci sînt dornici să gîndească ei înşişi la rosturile lumii şi să-i formuleze în manieră proprie adevărurile. La aceasta contribuie şi susţinerea meditaţiei poetice de către un arsenal poetic bogat şi bine minuit. În carte întîlnim şi mijloacele de expresie ale avangardismului dar şi pe cele ale tradiţionalismului, într-o sinteză de bun gust şi cu un efect sigur de impresionare a cititorului.

Despre ce scriu tinerii poeţi maghiari din România ? Despre ce scriu Lászlóffy Aladár, Szilágyi Domokos, Jancsik Pál, Hervay Gizella, Lászlóffy Csaba, Fábián Sandor, Kádár János, Szocs Kálmán, Palocsay Zsigmond, Elekes Ferenc, Király László, Cseke Gábor, Kenéz Ferenc, Csiki László, Mandics György, Balla Zsófia, Farkas Arpád, Magyari Lájos, Miklós László, Vásárhelyi Géza, Éltető József, Molnos Lajos, Bartis Ferenc, Páll Lajos, Hodos László Czegö Zoltán, Ferencz S. István, Oláh István, Bogdán László, Soltész József, Maté Imre, Markó Béla, Gittai István, Szöcs Géza, Bágyoni Szabó István, Ritoók János, Vári Attila — autori incluşi în antologie ? Multe din poemele din volum poartă cu istoria un dialog lipsit de false pudori. Poezii politice de prim rang dezvăluie atît grandoarea cît şi abjecţia secolului XX. Veritabile conştiinţe scriitoriceşti, autorii de mai sus se întreabă şi întreabă în legătură cu condiţia umană pe o planetă cu o evoluţie socială tot mai frămîntată. Războiul, atrocităţile fascismului, ura dintre oameni, crimele comise pentru a înăbuşi aspiraţia firească spre adevăr şi dreptate sînt condamnate în versuri vehemente. O imensă sete de puritate şi fericire îi îndeamnă să fie în dezacord cu tot ceea ce deturnează din făgaşul său normal destinul omului. Versurile acestea nu se adresează niciodată unui singur individ, ci întregii colectivităţi, convocată să participe la opera de reînnoire a lumii. Expresia memorabilă a acestei invitaţii a găsit-o Lászlóffy Aladár în **Şi am cîntat astfel :** „Am auzit că se renovează / cascadele. Se spune că stîncile / s-au tocit. Hai, puneţi umărul şi să le ridicăm / băieţi, să le ţinem aşa un minut sau două / doar cît se primeneşte de jur-împrejur / secolul".

Dar nu numai o astfel de lirică este reprezentată în volum. Generaţia Forrás a impus un tip de poet interesat de tot ceea ce înseamnă viaţă. Prin urmare, aceiaşi autori care protestează împotriva înjosirii omului sau cîntă revoluţia, scriu cu delicateţe despre iubire sau cu un patetism reţinut despre trecerea în nefiinţă.

Tineri poeţi din România este unul din cele mai remarcabile volume de poezie apărute la noi în ultima vreme. Valoarea poemelor lui — de nivel european — este o dovadă a condiţiilor create tuturor artiştilor din România — indiferent de naţionalitate — de a-şi împlini nestingheriţi vocaţia, în consens cu idealurile întregului popor.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE

MUZICĂ

Arta coregrafică românească merita de multă vreme o publicaţie de specialitate. Ideea, materializată recent de Opera română din Iaşi, în cadrul Festivalului naţional **Cîntarea României**, nu poate fi îndeajuns de elogios salutată.

Revista **Balet** s-a născut din entuziasmul unei instituţii lirice tinere, înfiinţată în urmă cu 23 de ani. Redactorul principal este un dansator ieşean : Dan Brezuleanu. În speranţa încurajării autorilor de librete, a compozitorilor, dar mai ales a coregrafilor, caietul de balet nr. 1 îşi propune „a populariza şi explica evoluţia uneia dintre cele mai vechi şi bogate arte". Primul număr răspunde admirabil acestor deziderate !

Profilul revistei-program **Balet** se axează pe articole cu caracter istoric (**Peripiu istoric** de Dan Brezuleanu), pe interviuri cu mari coregrafi români (Floria Capsali) şi cu dansatori (Ion Barbu), pe traduceri din literatura străină de specialitate (**O procesiune a dansului** de Alexander Bland), pe bogate note şi informaţii privind activitatea trupelor româneşti de balet din Bucureşti, Cluj-Napoca şi Iaşi, turnee peste hotare (**Mozaic coregrafic 1979. Itinerar coregrafic românesc**), pe articole de sinteză privind coregrafia, muzica şi dramaturgia (**Contribuţia baletului în teatrul liric** de D. Tăbăcaru, **De la dans la dramaturgia coregrafică** de Radu Negru). Revista are nerv, spirit ziaristic autentic, ţinută literară superioară — virtuţi ce o impun de la prima răsfoire. Grafica îngrijită, iconografia bogată şi de calitate artistică, unele fotografii inedite rămîn atributele vizuale preţioase ale publicaţiei, mai ales într-o artă a mişcării, a plasticii umane.

VIOREL COSMA ■

Un disc de referinţa în muzica folk: DORU STANCULESCU

La o săptămînă după apariţia L.P.-ului „Zalmoxe" al grupului Sfinx, casa de discuri Electrecord lansează un alt disc, tot eveniment, de data aceasta din lumea folkului.

Single-ul semnat de Doru Stănculescu a fost poate cel mai aşteptat disc al ultimilor ani.

Desigur, pentru orice creator sau interpret, cea mai importantă „carte de vizită" sînt discurile. Ele te reprezintă, în afara scenei, cel mai bine, marcheazâ de fapt momentele de virf ale creaţiei artistului. La urma urmei discul înseamnă pentru compozitor ceea ce înseamnă volumele de poezii pentru poet.

După o activitate de excepţie de peste 10 ani, colindînd ţara în lung şi în lat, în turnee organizate de cele mai importante instituţii de cultură din ţară, prezent pe marile scene la manifestările de amploare ale muzicii tinere, lui Doru Stănculescu îi apare de-abia acum primul disc.

Bineînţeles, Doru Stănculescu, căruia i se spune cîntăreţ folk, nu este doar amatorul talentat şi pasionat de muzică, ci mai întîi omul care gîndeşte prin muzică. Acest lucru mi se pare esenţial în arta lui Doru Stănculescu, delaşîndu-l net de acele „mulţimi de folkişti" care bat mereu la porţile consacrării. Poate de aceea cîntecele lui, cum spunea poetul Adrian Păunescu la una din şedinţele Cenaclului Flacăra, nu sînt şlagăre de o zi, două sau ale vreunui sezon estival, ci mai ales cîntece care rămîn, cîntece care învinge vremea, Doru Stănculescu fiind printre altele şi cel mai bun interpret al propriilor sale compoziţii.

Discul care a apărut cuprinde două dintre piesele „semnal" ale grupului „Folk cameral" (Sorin Minghiat — flaut, Ioan Oagăl — chitară bas), format şi condus de Doru Stănculescu. Lor li s-a alăturat pentru versiunea de disc şi Nicolae Enache la claviaturi. Cred că ar fi bine să îndreptăm aici greşeala pe care a făcut-o casa de discuri Electrecord trecîndu-l pe Dan Andrei Aldea (poate din inerţie) pe coperta discului, întrucît Dan Andrei Aldea nu a participat în nici un fel la realizarea discului !

Pe faţa întîi a discului se află cîntecul „Ai, hai", iar pe cealaltă „Cîntec între apele ţării" şi cred că ar fi bine să spunem că aceste piese l-au avut la pupitru de mixaj pe Doru Stănculescu şi, de asemenea, că pentru prima dată pe un disc folk percuţia este realizată pe mook synthesizer.

Aranjamentul instrumental discret, plasarea vocilor în primul plan şi a corzilor în ultimul, creează o atmosferă deschisă, sugerînd impresia marelui spaţiu, mai ales în cîntecul „Ai, hai", cîntec în care moartea nu este primită nici numai cu durere, nici numai cu bucurie, nici numai cu teamă, nici numai cu împăcare, ci cu toate deodată. Acest cîntec este ca o apă de izvor pe care n-ai de ce să o apuci, nu te saturi niciodată de ea şi oricît te-ai spăla cu ea nu vei reuşi să fii la fel de curat.

Cu ani în urmă Hari Brauner elogia „scînteia" lui Doru Stănculescu, găsind corespondenţe adînci între „Ai, hai" şi folclorul nostru vechi. Astăzi, cînd „Ai, hai" a apărut pe disc, se poate ca Doru Stănculescu să simtă într-un fel ceea ce simt părinţii cînd îşi trimit copilul, deja mare, în lume, iar nouă nu ne rămîne altceva de făcut decît să avem grijă de el.

VICTOR SOCACIU ■

Jurnal mexican (68)

Note răzlețe

2.

Mă simt ca unul din spaniolii lui Cortés care în noiembrie 1519, după ce au trecut de Popocatépetl, „muntele care fumegă" şi de Ixtaccihuatl, „femeia culcată", au văzut capitala aztecă, Tenochtitlanul, în mijlocul unei lagune, în jurul marii piramide cu cele patru laturi corespunzînd celor patru puncte cardinale. În locul marii piramide sînt acum zgîrie-nori, în locul bărcilor care mişunau în lagună, valuri de automobile, dar starea de spirit a străinului trebuie să fie oarecum aceeaşi, o uimire amestecată cu sentimentul nelămurit că începe o aventură care nu ştii cum se va termina... Spaniolii i-au găsit pe locuitorii capitalei aztece îmbrăcaţi în tunici albe, brodate cu aur şi cu un roşu stacojiu, împodobiţi cu pene şi bijuterii din pietre preţioase. Casele erau legate între ele prin poduri de lemn şi zidurile străluceau ca argintul, povesteşte Bernal Diaz del Castillo, dacă nu cumva trebuie să suspectăm această descriere de obsesia bogăţiilor pe care le visau conchistadorii... Pietonii şi valurile de maşini trec acum peste vechile canale astupate de spanioli, nimic nu mai aminteşte că aici a existat acum cinci veacuri o Veneţie, poate la fel de orgolioasă, crudă şi impenitentă ca adevărata Veneţie, iar catedralele se ridică peste statuile zdrobite ale vechilor zei. Nu există ruine, ca la Roma, deşi n-au trecut decît patru secole şi jumătate de la căderea Tenochtitlanului. Căci spaniolii au fost aici mai nemiloşi decît vizigoţii lui Alaric. Ei n-au cruţat nici laguna, nici templele, nici piramida. Au hotărît să construiască o capitală nouă, să transforme vechea istorie în desert...

Există oraşe cărora le ajung un mit, o fantomă, un monument, ca să trăiască în umbra lor. Ca Elsinor, unde călătorul vine să-l caute pe Hamlet, nefericitul şi melancolicul prinţ al Danemarcei şi unde mitul e mai puternic decît viaţa, iar Shakespeare ţine loc de realitate. Căci castelul a devorat oraşul, întregul Elsinor e vasalul unei legende, pretextul unui castel. La Ciudad de Mexico nu există, aparent, nimic din toate acestea. Văd clădiri de o simplitate aproape franciscană, alături de altele în care se observă că Churriguera a avut discipoli tropicali. Strada e nervoasă, agitată, plină de culoare şi de febră. Şi totuşi simt că există şi aici, chiar alcătuit numai din umbre, un „castel" unde în nopţile cu cer bolnav de nostalgii obscure se întoarce pentru o clipă fantoma lui Moctezuma. O parte din piatra vechiului Tenochtitlan, dărîmat casă cu casă şi incendiat, a fost refolosită de spanioli, dar odată cu acest material a pătruns în noile construcţii şi duhul vechiului oraş aztec. „Castelul" e peste tot, chiar în zgîrie-norii cei mai recenţi, ca o pedeapsă, ca o revanşă sau mai degrabă ca o amintire incurabilă de care suferă această metropolă modernă...

*

Tot ce-a rămas din vechiul Mexic, ca şi din vechiul Egipt, este datorită artei. Nu e destul atît ca arta să nu mai fie disprețuită de nimeni ? Nici o victorie nu i-a dat lui Carol Quintul cît i-a dat penelul lui Tiţian. Mereu aceeaşi lecţie.

*

Dimineţile vin năpraznice în sudul Mexicului. Se trezesc mai întîi şerpii şi vulturii. Cei dintîi ies din ruine să se încălzească la soare. Ceilalţi dau ocoluri imperiale în văzduh, desmorţindu-şi aripile. Şarpele înaripat e scindat atunci. Mai tîrziu cînd soarele devine bestial, şarpele şi aripa se reunesc în piatră, în statuile lui Quetzalcóatl.

Între ruine, cresc spini şi trandafiri sălbateci. Pe aleea ce duce la piramidă au răsărit urzici. Vorba unui poet mexican, moartea are gust de pămînt. La picioarele mele lunecă din cînd în cînd şopîrle. Şi ar trebui să fac cum zicea Dante. **Guarda e passa.** Priveşte şi treci. Dar e greu să reziştî intrigilor soarelui. Şi pe urmă n-am văzut niciodată jungla atît de aproape.

Ca orice labirint, jungla are propriul ei Minotaur. Dintre liane se aude parcă răsuflarea lui fierbinte şi greţoasă. Am un sentiment bizar. Ceva între teamă şi miraj. Aici aş putea scrie o istorie a fricii.

„Trebuie curaj pentru a scrie o istorie a fricii", într-adevăr. Dar uneori omul visează acest curaj. Căci numai atunci frica l-a dominat, l-a învins, cînd n-a mai avut îndrăzneala s-o mărturisească... Desigur, fără curaj omul nu s-ar fi ridicat în două picioare. Şi n-ar fi construit niciodată piramide. Ar fi rămas în junglă, acceptînd-o ca decor şi morală. Şi, fără îndoială, Michelangelo a pictat „Judecata de apoi" nu pentru că i-a fost frică de ea. Şi oare din teamă o străbătut Dante „Infernul" ? Cei care s-au temut într-adevăr de Infern s-au temut şi de întrebări ajungînd să închidă ochii în faţa singurelor infernuri adevărate, cele de pe pămînt, cele trăite uneori, din păcate, de oameni. Dar pentru a-şi combate frica omul a trebuit totdeauna să înceapă prin a o mărturisi. A o ascunde înseamnă a capitula în faţa ei. Şi dacă unele triburi din Mexic cred că frica este o boală care poate fi îngrijită de tămăduitori ai fricii, nu cred într-un tămăduitor mai bun decît încăpăţînarea de a iubi pînă la capăt lucrurile care dau existenţei o logică. Ştiu că „legea junglei" este alta, mai perfidă decît cea care domină această pădure tropicală unde paradisul şi infernul stau pe aceeaşi creangă şi au acelaşi parfum, ştiu că jungla e mult mai inacceptabilă în morală decît în geografie, că în psihologie ea a fost adesea simplificată schematic, că adesea nu reuşim să ne descurcăm în propriile noastre liane, dimpotrivă, încercînd s-o facem ne afundăm şi mai mult... o, dacă ar fi de ajuns să tai lianele, cum fac mexicanii, cu o **machete**, să 'regreţi ce-ai greşit... Şi totuşi...

OCTAVIAN PALER ■

Arta populară — încotro?

Oboga, văzută de la Hurez

Sub auspiciile „Cîntării României", într-o organizare perfectă — forurile culturale vîlcene, ca totdeauna, au fost la înălţime ! — cea de-a IX-a ediţie a tîrgului de oale „Cocoşul de Hurez", ţinut în prag de iunie în capitala ceramicii româneşti, ne-a oferit cîteva bucurii, dar, lîngă ele, şi o decepţie.

Mai întîi, bucuriile. Bucuria că, iată, acest tîrg-concurs, care de ani şi ani s-a impus ca manifestare de vîrf a artei olarilor din România, nu se dezminte, nu ne dezminte speranţele. El s-a constituit, ca totdeauna, într-un mare spectacol de artă, într-o sinteză vie a calităţilor plastice şi cromatice ale ceramicii noastre populare, într-un document al bogăţiei, al varietăţii şi, în acelaşi timp, al unităţii sale stilistice, vădită la întreaga arie a ţării. El a impus din nou — chiar cu o nouă vigoare — numele unor maeştri ai genului, precum Victor Vicşoreanu din Hurez (Premiul I pe ţară, unicul Premiu I pe ţară pentru ceramică la prima ediţie a „Cîntării României", şi, recent, Premiul Uniunii artiştilor plastici), artist de mare talent şi de o solidă cultură etnografică, însuşită printr-un dialog tenace, rezolut şi inteligent cu tradiţia, dialog din care şi-a dedus o personalitate, o atitudine, un stil. Alături de ei, readucînd sau reinterpretînd cu har simboluri şi motive tradiţionale, s-au situat artişti ca Aurelia şi Stelian Ogrezeanu, Constantin Buclescu, Eufrosina Vicşoreanu, Ioana Mischiu (Hurez), Dumitru Schiopu (Vlădeştii Vîlcei), Nica Teodor (Poiana-Deleni), Ion Diaconu (Tansa—Iaşi), Ianoş Iozsa, Pali Antal (Corundul Harghitei) şi mulţi alţii. S-a remarcat (după cum ne declara preşedintele juriului, prof. dr. Ion Vlăduţiu), un veritabil salt în arta unor olari, distingîndu-se, unii din ei, prin execuţia tehnică a pieselor, alţii prin harul artistic, alţii prin valorificarea elementelor tradiţionale, prin încercarea de acordare a lor la sensibilitatea contemporană. Juriul, în acelaşi timp, a dezbătut şi unele tendinţe negative, adică faptul că (îl citîm din nou pe prof. dr. Ion Vlăduţiu), „unele piese ceramice n-au fost realizate nici ca formă, nici ca ornament, nici ca cromatică".

Ajungem astfel la decepţia, la marea decepţie care ne-a încercat în faţa produselor aduse de exponenţii unuia dintre cele mai vechi, mai mari, mai celebre centre ceramice ale ţării, care este Oboga Oltului.

Au fost prezenţi la tîrgul-concurs trei vestiţi (din nu tocmai mulţi, vestiţi sau nevestiţi) meşteri ai locului : Ion Răducanu, Gheorghe Truşcă (cu piese onorabile, cîteva chiar frumoase, dar fără strălucirea de altădată, fără căutările îndrăzneţe, fără elaborările rafinate proprii acestor meşteri) şi, lîngă ei, Grigore Ciungulescu, nume intrat de mult în manualul de artă, artist de excepţie şi personalitate exponenţială, cu valoare de referinţă şi de model, pentru ceea ce specialiştii denumesc „stilul Oboga". Dar Grigore Ciungulescu, cel mai mare olar al Obogăi, lăudat de toţi (lăudat şi de noi, nu o dată, în „Flacăra"), ne-a dezamăgit.

Ne-a dezamăgit prin toate. Ne-a dezamăgit prin forma mai multor vase din cele cu care s-a prezentat la tîrg (urîta, aberantă de la tradiţie, fără nimic din acea noblеţe a liniei care, din veac, face faima Obogăi, de fapt faima ceramicii româneşti în întregul ei), ne-a dezamăgit prin ornamentică, prin adjutantul decorativ al formei, prin desenele multor vase (neobogene, neromâneşti, nepopulare şi neinspirate), ne-a dezamăgit prin culoarea lipsită de strălucire (cînd tocmai culoarea, efectul cromatic, gustul ales în alegerea, în dozarea, în armonizarea şi în ritmarea tonurilor au dat, poate mai mult ca orice alt element, preţul Obogăi, asigurîndu-i supremaţia în arta ceramicii la români !), ne-a dezamăgit chiar şi prin execuţia vaselor, vădind, în majoritatea cazurilor, o neglijenţă, o grabă, o dezertare de la elementarele datorii ale meşteşugului, cu totul deconcertantă la un mare artist.

Ce se întîmplă cu Ciungulescu, cel mai mare artist al Obogăi şi unul dintre cei mai mari ai acestei ţări ?

Ce se întîmplă cu ceramica de Oboga, care, pentru întîia oară de cînd o vedem, de cînd o ştim, nu ne mai place ?

Oare — pentru întîia oară de cînd Oboga înseamnă Oboga — instinctul artistic al olarilor ei, al inegalabililor ei olari, să fi cedat în faţa celui comercial, să fi cedat în faţa dorinţei de a „fabrica" cît mai mult, în dauna calităţii ?

Într-un ceas de răspîntie al ceramicii populare — într-un ceas cînd, prin forţa împrejurărilor, ea se îndreaptă spre un inexorabil amurg, restrîngîndu-şi şi cîmpul şi funcţiile, prin apariţia unor materiale şi tehnici ce îngustează tot mai vădit folosirea lutului ars — nu ne putem permite ca Oboga, splendida noastră rezervaţie de artă, să moară astfel. Adică fără să-şi drapeze fastuos secularа, mirifica ei existenţă, adică fără să rămînă ea însăşi pînă în ultima clipă.

ILIE PURCARU ■

În acest număr reproduceri după lucrările pictorului Teodor Bogoi

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

Schneller

În nici un lagăr de concentrare — şi am trecut prin multe — n-am auzit comanda **schnell !** (repede !), ci totdeauna şi de la început **schneller !** (mai repede !).

Cînd am sosit în lagărul morţii de la Birkenau-Auschwitz şi ni s-a ordonat să coborîm din vagoane, am auzit pentru prima oară nişte răcnete greoaie care n-au mai încetat să-mi lovească timpanele, să-mi perforeze creierul ziua şi noaptea :

— **Schneller !... schneller !... schneller !** ...Mai repede ! ...mai repede ! ...mai repede !...

Mame şi copii, bătrîni şi bolnavi, în nesfîrşite coloane s-au îndreptat de pe peron direct spre crematoriu. După ce s-au îndepărtat de peron, noi, cei care am rămas pe loc, n-am auzit decît răcnetele SS-iştilor ce încadrau de fiecare dată coloanele :

— **Schneller !... schneller !... schneller !...** Mai repede !... mai repede !... mai repede !...

La Birkenau, în capătul fiecărei barăci erau două încăperi : una pentru **Blockälteste** [1]) cealaltă pentru **Verträter** [2])-i. În capătul celălalt al barăcii era uşa prin care intram şi ieşeam noi **Häftling**-ii. La cele mai diverse ore din noapte, **Blockälteste**, însoţit de **Verträter**-i apăreau din încăperile lor cu cîte o bită în mînă şi răcneau :

— **Heraus ! Schneller heraus !** Afară ! Mai repede afară !

Şi în aceeaşi clipă începeau să izbească cu bitele încovoiate în cine şi unde apucau. Ne năpusteam spre ieşire. Dar ea n-avea decît o deschidere de 10 metri, iar noi eram peste 1 000. Se producea o învălmăşeală teribilă. Cei căzuţi nu se mai puteau ridica, erau călcaţi în picioare. Mormanele de trupuri creşteau îngreunînd şi mai mult ieşirea.

Minute în şir, baraca vuia de ţipetele celor loviţi peste care domina, amplificînd panica şi disperarea, un singur cuvînt răcnit din adîncuri gregare :

— **Schneller !... schneller !... schneller !...** Mai repede !... mai repede !... mai repede !...

Incolonarea zilnică pentru apel dura ore întregi. Din prima clipă a comenzii **„Afgehen zum Appel"** [3]) şi pînă la acel cutremurător **„Stillstand"** [4]) de la sosirea SS-istului, pe toate platourile din faţa barăcilor tuturor lagărelor de la Birkenau-Auschwitz nu se mai auzeau decît ţipetele celor loviţi de **Blockältester**-i, şi **Verträter**-i cu aceleaşi bite încovoiate peste care domina, amplificînd panica şi disperarea, un singur cuvînt răcnit din adîncuri gregare :

— **Schneller !... schneller !... schneller !...** Mai repede ! mai repede !... mai repede !...

Şi la selecţionările pentru crematoriu, ne încolonam terorizaţi de aceleaşi **schneller !... schneller !... schneller !...** care de fiecare dată era însoţit de loviturі aplicate în întîmplare, cu aceleaşi bite încovoiate, în cine şi unde se nimerea.

Cei care cărau bolovani uriaşi pe pantele abrupte de la Mauthausen sau trăgeau după ei, la întoarcerea în lagăr, cadavrele tovarăşilor care n-au mai putut rezista, cei care mutau cu umerii, dintr-un loc în altul, buştenii din pădurile Bavariei ori, cu mîinile lor degerate, deszăpezeau drumurile Saxoniei erau minaţi de acelaşi paralizant răcnet :

— **Schneller !... schneller !... schneller !...** Mai repede !... mai repede ! ..

Răcnetul **schneller** era însoţit în toate lagărele de loviturі aplicate cu aceleaşi bite încovoiate sau cu cravaşele... sau cu patul puştii... orі cu toate deodată.

Ne-am convins repede că oricît de repede se executa un ordin — puteai să alergi cu bolovanii aceia uriaşi, cu buştenii ori sacii de ciment pe umeri — răcnetele de **schneller !... schneller !... schneller !...** Mai repede !... mai repede !... mai repede !... şi loviturile ce le însoţeau nu încetau. Nici măcar nu slăbeau din intensitate. Abia mai tîrziu, ne-am dat seama că acel **schneller !** (mai repede !) nu se referea atît la execuţia nemijlocită a comenzii imediate, cît la îndeplinirea unui imperativ general, valabil pentru toţi şi în toate lagărele : muriţi !... dispăreţi !... mai repede !... mai repede !... mai repede !.

Acest sens, adevăratul sens al comenzii **schneller !**, devenea într-un tot evident atunci cînd răsuna în vestiarul camerei de gazare. Aici, oamenii erau puşi să se dezbrace. Cît timp se dezbrăcau, încercau să spere că, într-adevăr, urmează să se îmbăieze. Cînd se vedeau toţi în pielea goală, îi fulgera un fior rece de gheaţă. Cînd uşa masivă de metal de la sala alăturată se dădea la o parte, tot ce auziseră despre camerele de gazare deveneа o realitate. Cu o ultimă tresărire mai aruncau o privire spre uşa prin care intraseră. Era blocată de SS-işti cu automatele îndreptate spre ei, cu degetele pe trăgaci. Totul deveneu o groaznică certitudine. Acum nu mai aveau decît o singură dorinţă : să fie lăsaţi o secundă, o frîntură de clipă în liniştе, să mai revadă o dată cu ochii minţii casa din care au fost smulşi, sau să mai audă în urechi o şoaptă de-a iubitei, sau murmurul unicului copil, să mai rostească o rugăciune, sau să-i blesteme pe acei Dumnezeu care ascultă şi urmărea în ceruri cum nu li se mai acorda nici-o secundă, nici o frîntură de clipă. SS-iştii strigau, urlau, răcneau :

Schneller !... schneller !... schneller !... Mai repede !... mai repede !... mai repede !...

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

[1]) Şef de baracă.
[2]) Ajutor şef de baracă.
[3]) Încolonarea pentru apel.
[4]) Drepţi !

Pe tăcute

A murit Aurel Baranga şi era să nici nu aflăm asta. Scriitorul glorios, căruia îi plăcea să fie aplaudat, odată cu piesele sale, satiricul necruţător, care n-a iertat pe nimeni, şi-a oferit sieşi o favoare aspră : a plecat fără să ne spună. A refuzat aplauzele pentru ultima şi cea mai cutremurătoare piesă a vieţii lui : viaţa lui. Ştia că e bolnav. Ştia că vine sfîrşitul. Ştia că mai mult decît satisfacţiile şi insatisfacţiile existenţei moartea nu-i poate oferi. Şi, într-un gest suprem, a rugat pe ai lui, pe ai casei, să nu anunţe pe nimeni că el, Aurel Baranga, nu mai e. Şi nimeni n-a ştiut, cîteva zile după moarte, că Aurel Barango a murit. Marele dramaturg a devenit prin moarte şi un mare om. Deznodămîntul acesta bărbătesc, aproape dacic, iluminează în urmă şi încarcă de nobile carate întreaga lui viaţă. Oricîte aveam să-i reproşăm, moartea lui ne cutremură. Ea este dovada că Aurel Baranga n-a fost un superficial talentat, ci un om de suferinţă şi bucurie, un creator cum n-avem mulţi. Şi dacă, pînă-n ziua cînd am auzit, în ce linişte a conştiinţei s-a săvîrşit dintre noi, îi stimam opera şi ne era drag omul fermecător, am putea spune, acum, că-i stimăm şi viaţa acestui geniu răstignit între un hohot de ris şi o lacrimă.

Îndrăzneşte vreun om viu să judece şi să minimalizeze gestul lui Aurel Baranga de-a nu deranja societatea prin moartea lui ? Dacă e cineva minat de o asemenea cutezanţă, de o asemenea obrăznicie încît să mai umilească numele unui om ce n-a vrut să răneasă pe nimeni plecînd, numele acestui felinar ce s-a stins de la sine otrăgînd în prealabil atenţia asupra marilor lumini din jur, dacă poate cineva să fie atît de trufaş încît să-i la lui Aurel Baranga şi dreptul la acest sublim deznodămînt, atunci se cuvine ca acela să dovedească el însuşi că e în stare să se ducă să pună o floare la un monument în tăcere, fără a anunţa aceasta public pentru a veni lumea să-l vadă ce pios este el.

Cu cîteva săptămîni înainte, îl auzisem pe Aurel Baranga vorbind. Spunea, la fel de senin şi atunci, că nu mai are mult de trăit. Spunea că a atins vîrsta şi situaţia existenţială în care se află dincolo de bine şi de rău. Pentru că era inteligent şi spiritual, părea demagog. Nu-ţi venea să crezi ce spune, pentru că spunea frumos ce spunea. Nu-ţi venea să crezi că e aproape stins, pentru că mirosea frumos, pentru că părea abia născut, pentru că ştia, ca doctor ce era, să-şi ascundă suferinţa. N-avea orgoliul animalic de a-şi exhiba rănile, părţile bolnave ale organismului, nevroza la care-l trimitea neiertătorul lui cancer. Nu părea bolnav pentru că nu voia să speculeze această nenorocire a lui. Ne respecta prea mult pe toţi şi se respecta şi pe sine. Nu plîngea cînd îl durea durerea care nu l-a iertat. Şi de aceea nu plîngea nimeni de durerea lui.

Printr-o întîmplare, s-a aflat că a murit. Dacă apuca să treacă acea întîmplare, veneau concediile şi poate că n-aflam nici azi şi n-aflam încă multă vreme că Aurel Baranga nu mai este. Şi poate că unii colegi zeloşi ai lui, unii literaţi posedaţi de ură, ar fi cerut în vreo şedinţă, mai spre toamnă-ncolo, sancţionarea drastică a lui Aurel Baranga pentru absenţe nemotivate de la şedinţe. Deşi pe ei îi deranja la Aurel Baranga prezenţa lui nemotivată.

Dacă era cineva atent, cînd Baranga s-a stins fără să ne spună, au bătut (tot nemotivat) gongurile în teatre. Au bătut pentru că n-au putut să vorbească. Şi, în somn, sufleurii, aceşti sublimi convalescenţi ai şoaptei, s-au trezit respirînd greu, de parcă voiau să sufle în cenuşa ce ne-a rămas după Baranga, să mai ţină puţină viaţă în ea.

A plecat un martor.

A plecat un geniu al satirei.

A plecat un om care n-a fost niciodată banal. A dorit, ca şi Eminescu, să nu-i plîngă „nimeni la creştet". A refuzat, ca şi Eminescu, „sicriu bogat, cîntare şi flamuri". Mărturisesc că mi-era drag dar nu-l credeam capabil de-atîta forţă morală. Cum nici pe mine nu mă cred capabil de un asemenea gest, deocamdată. Mărturisesc, în acelaşi timp, că stingerea lui discretă mi-a dat de gîndit pentru toată viaţa. Îl admir, îl cert şi-l iubesc pentru că nu ne-a spus că moare. Dar poate el a văzut că, spunîndu-ne de atîtea ori, nu-l credeam. Şi-n acelaşi timp îi respect pe aceia care, deşi ne-au rănit pe noi toţi nespunîndu-ne că Aurel Baranga a murit, i s-au arătat lui atît de credincioşi, împlinindu-i dorinţa de a tăcea.

Ne-a rămas din Aurel Baranga o urnă de cenuşă, singurul detaliu cenuşiu din toată viaţa lui scînteietoare. Şi deasupra noastră sticleşte o fermitate şi avertisment fumul pe care l-a trimis în univers, ca un hohot de ris îngheţat într-o cadră de lacrimi.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Adrian Dohotaru

Despărţire

O fericire calmă, ireală, ca evadarea într-un port deschis.
Ne podidea amurgul în cascadă, îndeplinisem tot ce ne-am promis
Şi era poate fără margini clipa şi sentimentul parcă fără fund.
Era aproape imposibil totul, pămînt insuportabil de rotund !
Şi noi ştiam că dedesubt bat ceasuri, că o cenzură ne va absorbi
Într-un abis sau într-un gol de aer, dar aminam plăcerea de a fi
Îmbălsămaţi în somn, lucizi şi tragici, pe metereze albe şi în nori,
Plutind deasupra zgomotelor vaste, deasupra mişcătoarelor orori.
Şi ceasul a venit cu-arătătoare însingerate şi ne-a despărţit :
Eu am plutit un timp cu timple arse, tu te-ai lovit de propriul infinit
Şi ne-am dezacordat ca două piane la care cîntă mii de oameni trişti
Într-un dezastru, pe un cîmp de luptă, cînd mor eroii singuri şi proscrişi

Şi nu e nimeni să închidă ochii, necruţătorii ochi de necuprins
Ai celor care nu ne mai ţin minte şi peste care noi am ris şi-am nins.

Explicaţie

Cel care scrie aceste rînduri a încercat să facă dreptate :
Să vîndă ziare la colţuri de stradă, să navigheze
De unul singur în jurul lumii, să traverseze Alpii
Într-un balon, să fie un soţ desăvîrşit
Şi să iubească pînă la moarte, să fie o glorie
A fotbalului intercontinental, să descopere
Medicamentul împotriva cancerului, să demonteze
Cu mîinile sale, noaptea, pe lună,
Focoasele tuturor bombelor nucleare de pe pămînt,
Să-şi construiască o casă, undeva, în munţi
Unde să se retragă cu ultimele fire de iarbă credincioase,
Să se hrănească numai cu pîine şi apă
În semn de solidaritate pur şi simplu
Şi să încerce o condamnare la moarte pe viaţă
Ca să-i privească în ochi măcar o dată
Pe cei care trag din plutoanele de execuţie
Şi ne arată cu degetul !

Ilustrată

Mă simt atît de aproape de voi încît vă fotografiez acest amurg
Şi vi-l trimit într-o carte poştală ; iubiţi-vă mîna care cuprinde femeia
Pe treptele casei, într-un amurg decupat din revistele de reclamă,
Cu o sticlă de vin în nisip şi cu două pahare pe jumătate pline
Pe malul mării.

Mă simt atît de aproape de voi încît cuprinzîndu-mi genunchii
Şi rezemîndu-mă de briza aceasta a nopţii ca de un catarg, mi se pare
Că vă aud respiraţia prelinsă în liniştea mea, dînd în floare
Prin cea mai înaltă vertebră a trupului meu : steaua polară.

Reporter de noapte

Mi-am ales, draga mea, o meserie prea grea, pentru că
Trebuie să rămîn în stare de veghe lîngă ceştile de cafea,
Cu tîmplele tulburi, cu fruntea plină de nori şi de fum de ţigară,
Să mă ocup de problemele complicate ale firului de praf,
Un fir de praf depus, din întîmplare, pe meningele inflamat
Al acestei planete şi multiplicat în tiraje de masă.

„Acest tînăr român a dovedit calităţi uimitoare..."

Mircea Ardeleanu e absolvent al Conservatorului de muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, promoţia 1978. Este primul student român reţinut în cadrul unui conservator din ţara noastră pentru specializare în solistică instrumentală de percuţie... A obţinut premiul I la faza finală a primei ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României", a fost prezent într-un spectacol de gală de la Darmstadt, a cîştigat primul loc la concursul GAUDEAMUS din Olanda, uluind publicul şi juriul. A interpretat în primă audiţie românească lucrări de Stockhaussen, Xenakis, Delécluse, Takeuchi, Smit-Brindle, Carter, Genzmer, Finck, Szeghö, Pop, Heider şi alţii.

Are 25 de ani şi promite un drum de excepţie în lumea mondială a muzicii noi...

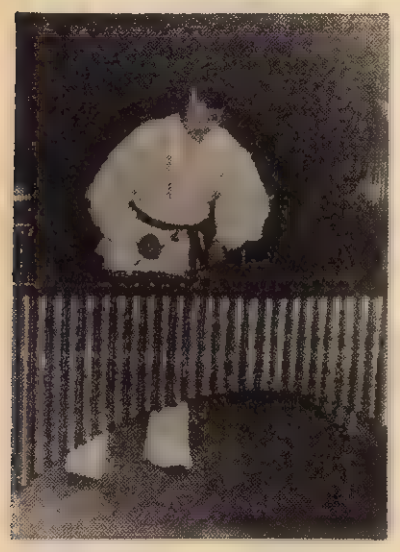

— Ce e solistica instrumentală de percuţie, Mircea Ardeleanu ?

— Vă rog să vă imaginaţi percuţionistul înconjurat de 50—100 de instrumente asupra cărora trebuie să acţioneze conform textului muzical. Adăugaţi la această imagine potenţialul coloristic conferit de acest fantastic „arsenal" şi veţi obţine imaginea unei muzici foarte timbrale, care nici pe departe nu vizează doar aspectul ritmic, tradiţional, cu care se asociază inevitabil percuţia. Este o muzică de culoare, de reverberaţie cu totul inedită şi foarte tînără, abia ajunsă în pragul majoratului...

— Cînd spui „percuţie", eşti tentat să te gîndeşti la o tobă, la un timpan, la un cinel...

— Aşa este, însă, în accepţiunea muzicii moderne nu se vizează nici pe departe caracterul ritmic ci, aşa cum am spus, coloristica extraordinară pe care o pot oferi toate instrumentele de percuţie la un loc. Şi dacă mai asociem acestora, printr-un simplu proces combinatoric, o serie de instrumente electronice cum sînt cele inventate de un grup de la Conservatorul din Cluj-Napoca, sub conducerea lui Serafim Pascu Christescu.

— Şi cîte astfel de instrumente foloseşte un solist pentru interpretarea unei piese muzicale ?

— Depinde. Uneori şi 100...

— Cînd v-aţi întîlnit cu instrumentele electronice ?

— În studenţie. Am fost tot timpul în miezul problemelor. Cu ani în urmă, am contribuit chiar la definitivarea lor, alături de inventatorul Serafim Christescu, lector universitar la Conservatorul din Cluj-Napoca. La realizarea unor instrumente sînt chiar coautor.

— Şi care au fost aprecierile ?

— Noile instrumente inventate în România au trezit interesul compozitorilor de pretutindeni. Aşa se face că în prezent au fost deja editate o serie de lucrări dedicate special mie şi viitorului ansamblu de instrumente electronice, lucrări pe care am avut bucuria să le prezint în premieră mondială...

— De ce „viitorului ansamblu" ?

— Eu sînt în pragul repartizării în producţie şi formarea ansamblului este într-un fel condiţionată şi de menţiunea mea alături de ceilalţi componenţi ai formaţiei, care sînt cadre universitare la Conservator.

— Cînd a consemnat „naşterea" instrumentelor electronice de percuţie şi coarde, Flacăra îşi exprima dorinţa să relateze şi despre primele confruntări cu creatorii de muzică de avangardă şi, bineînţeles, cu publicul...

— Da. Aceste „confruntări" au început mai întîi în ţară fiind trecute cu mult succes. Dealtfel, la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României" executînd lucrări scrise special pentru mine de eminentul student Peter Szeghö de la clasa de compoziţie a lui Cornel Ţăranu, am obţinut premiul I pe ţară la secţia de solişti-instrumentişti.

Prima mea participare la un concurs internaţional de percuţie s-a petrecut în 1977 la München, apoi am participat la Festivalul de muzică nouă de la Darmstadt, unde am fost selecţionat pentru concertele de gală, prezentînd în primă audiţie în R.F.G. piesa **„Psappha"** a celebrului compozitor Iannis Xenakis.

Anul acesta am avut prilejul să prezint în cadrul concursului internaţional Gaudeamus din Olanda, lucrări pentru bandă magnetică şi percuţie. „Înregistrarea" de pe bandă a fost realizată integral în studiourile Conservatorului din Cluj-Napoca cu ajutorul instrumentelor electronice. A fost un material cu totul şi cu totul inedit, surprinzător şi pentru juriu...

— ...care a „uitat" că nu are voie să... aplaude !

— Aşa a fost ! Concursul acesta mi-a adus o mare satisfacţie. Am avut şansa ca prin munca depusă de-a lungul celor 3 ani de pregătire specială, să fiu primul român care cucereşte premiul I. Este unul din cele mai importante concursuri mondiale de muzică modernă. Marea satisfacţie a mea a fost că am reuşit să obţin confirmarea posibilităţilor instrumentelor realizate la noi în ţară.

— Participarea ?

— Am fost 40 de concurenţi din toată lumea, nelipsind nici reprezentanţii S.U.A., Japoniei, R.F.G., Franţei şi Angliei, ţări cu tradiţie în muzica modernă. Locul 2 a fost obţinut de un chitarist francez, iar locul 3 de către un clarinetist american...

— Din ziarul Haagsche Courant din 25 aprilie 1979, am aflat că la concursul Gaudeamus desfăşurat la Rotterdam aţi cîntat... fără note ! Adică, aţi improvizat ?

— Nu. Dimpotrivă ! Textul muzical e foarte exact, riguros, chiar delimitat în fracţiuni de secundă. Nu se poate improviza. Fidelitatea, controlată cu cronometrul de către juriu şi respectarea cu strictreţe a textului muzical e o condiţie esenţială în reuşita piesei. Am cîntat într-adevăr fără note, apelînd la ...memorie. Asta graţie pregătirii anterioare. Neavînd grija urmăririi textului muzical, mi-am concentrat atenţia spre realizarea întregului discurs muzical...

— Aţi realizat şi înregistrări ?

— Primele, cu cîţiva ani în urmă la Studioul de radioteleviziune din Cluj-Napoca, apoi la Radio şi la Televiziunea Română, unele înregistrări fiind preluate de Eurovizione, la Bayerische Rundfunck din München, la Radio Köln şi la Studiourile olandeze din Hilversum...

— Cît timp dedicaţi pregătirii ?

— Aproape 10 ore zilnic, uneori şi mai mult. Altfel nu se poate ajunge la un nivel de interpretare competitiv.

— Ce va fi mîine ?

— Doresc foarte mult să pot să-mi continuu activitatea la Conservatorul din Cluj-Napoca în tripla ipostază de cercetător, solist-instrumentist şi component al formaţiei de instrumente electronice şi de percuţie. De curînd am primit o invitaţie şi de la Universitatea de arte din Tel-Aviv, pentru a susţine în Israel o serie de concerte cu piese româneşti. Bineînţeles, gîndul meu se îndreaptă în primul rînd spre scenele din ţara noastră, spre compozitorii noştri de muzică modernă de la care aştept cu mult interes noi piese româneşti.

Aş fi deosebit de bucuros să pot concerta cît mai des în ţară şi să fiu inclus în programul unor manifestări de prestigiu. Mă gîndesc în primul rînd la **Festivalul internaţional „George Enescu"** şi la **Toamna muzicală clujeană...**

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

Un meci strălucit, o adevărată finală

După cum s-a auzit și s-a văzut, la fața locului sau la televizor, F.C. Argeș Pitești a devenit campioana țării la fotbal, cîștigînd pe merit ediția 61 a diviziei A, după ce a întrecut, duminică, la București, pe Dinamo cu 4—3 chiar pe terenul acesteia. A fost, nu încape nici o discuție, o victorie a voinței și a ambiției obținută în fața unui adversar demn de respect, o izbîndă la conturarea căreia și-a adus contribuția de inteligență și sudoare întreaga garnitură piteșteană, în frunte cu Nicolae Dobrin, de departe cel mai în formă fotbalist al „finalei". Fiind la originea celor 4 goluri înscrise de oaspeți, marcîndu-l el însuși pe ultimul, în cel din urmă minut al meciului și totodată al campionatului, Dobrin a demonstrat, o dată în plus, că rămîne un jucător de clasă excepțională, capabil să decidă soarta unei partide, prestația sa de duminică făcîndu-ne să regretăm, încă o dată, optica profund păgubitoare a acelora care, dintr-un exces de zel fără acoperire, l-au ținut atîta vreme în afara echipei naționale!

Adevărată finală a campionatului, meciul Dinamo—F.C. Argeș s-a disputat, după cum se știe, duminică, între orele 17 și 18.45. Dar el a început mai devreme, după cum veți constata imediat, și nu s-a încheiat nici acum, cînd comentatorii și iubitorii fotbalului nu contenesc să-l analizeze.

Simbăta dinaintea meciului

● De la Săftica, unde Dinamo pregătește marele derby, sosește o veste neliniștitoare. Internaționalul Florin Cheran acuză o criză de sciatică. Se pune problema înlocuirii lui cu Lucuță, Ion Marin urmînd să treacă fundaș dreapta. Lucrurile se vor petrece întocmai. ● Oaspeții sosesc în Capitală, trăgînd la hotelul „Flora" din spatele Casei Scînteii. Atmosfera e surprinzător de destinsă, dar fruntea antrenorului Halagian e plină de cute. Am avut intenția să stăm la Snagov, zice, dar am renunțat gîndind că agitația de acolo l-ar putea tulbura pe jucători. Iovănescu e de părere că va ieși meci nul. N-avem ce pierde, gîndește cu voce tare, vom juca la cîștig ● Pe Șoseaua Ștefan cel Mare, biletele de intrare s-au epuizat, dar o mulțime de suporteri continuă să spere! Stadionul „23 August" are, e adevărat, de 4 ori mai multe locuri, dar e dreptul lui Dinamo de a folosi terenul propriu, așa cum și Argeșul a făcut-o, în tur. Dealtfel, un oficial al clubului dinamovist ne aduce la cunoștință că antrenorii și jucătorii au insistat ca meciul să se dispute aici ● Coboară pe peronul Gării de Nord profesorul de educație fizică din Satu Mare, Otto Anderco, care va arbitra întîlnirea. Cum s-a ajuns la desemnarea lui? La sediul federației, reprezentanții celor două grupări au fost invitați să numească fiecare cîte 3 arbitri, urmînd ca cele 6 nume să fie trase la sorți. Dinamo a propus pe Anderco din Satu Mare, pe Ghiță din Brașov și pe Jucan din Mediaș. Argeșul pe Rainea din Bîrlad, pe Igna din Arad și pe Anderco din Satu Mare. În aceste condiții, firește, s-a renunțat la mîna norocului. Pentru a oficia la linii, au fost convocați ieșeanul Teodor Balanovici și hunedoreanul Vasile Tatar.

Duminică, ora 16,00

● Vestea nefolosirii lui Cheran se confirmă ● Președintele clubului Dinamo, colonelul Cosma Liță, se interesează ce tricouri vor îmbrăca piteștenii. I se răspunde că Argeșul va juca în alb ● Antrenorul secund al gazdelor, Tănase Dima, care are la activ 10 campionate trăite în conducerea tehnică a echipei din Trivale, îl sărută pe Radu II și-l felicită pe Cîrstea. Acesta și-a trecut, marți, examenul de stat la I.E.F.S. cu nota 9 ● Cineva vrea să afle cu o clipă mai devreme dacă Bărbulescu, multă vreme accidentat, își va relua locul în formație. Președintele lui F.C. Argeș, Ion Barbu, crede că echipa sa va începe meciul cu Chivescu, ceea ce se va întîmpla ● Dobrin e calm. Ar vrea să știe dacă soția și băiatul și-au găsit loc în tribune, dar nimeni nu e în măsură să-i dea asigurări ● Antrenorul Halagian cercetează gazonul, îl găsește bun și decretează: crampoane normale! ● Se află la fața locului antrenorii federali Ștefan Covaci și Constantin Cernăianu. Fără nici o legătură cu confruntarea care stă să înceapă, primul are o nedumerire. Îi lăudăm pe Puiu Ionescu și pe Pigulea, zice, pentru că echipele lor au scăpat ca prin urechile acului de retrogradare, unde o să ajungem?! ● Ieșit la încălzire pe culoarul de sub tribună, Sătmăreanu II nu acceptă decît varianta victoriei ● Galeria dinamovistă repetă: luptăm, fugim și campioni ieșim! De vizavi, dinspre strand, corul din Pitești dă replica: Do-brin, Do-brin! ● Otto Anderco ne împărtășește că are unele emoții, dar e convins că acestea vor dispărea după primul fluier.

Cele 90 de minute decisive

● 1—0 pentru Dinamo, gol Dragnea, cu capul, după un corner executat de Țălnar. Reduta oaspeților pare să se clatine, gazdele atacă în valuri, spiridușul Țălnar depășindu-l net pe Ivan II. Acesta începe suita unor faulturi grosolane, în urma cărora se va alege cu un meritat cartonaș galben ● Notăm o oarecare precipitare dinamovistă și încercările piteștenilor de a tempera jocul. După numai 5 minute, Dobrin păcălește 3 adversari, pasează lui Iovănescu, urmează o diagonală spre Radu II și Argeșul egalează. Dinamo își revine greu, ca un boxer lovit în bărbie, dar va continua să-și apere șansa cu dîrzenie și, mai ales, cu sportivitate, permițîndu-i acestui mare fotbalist pe nume Dobrin să joace nefaultat ● La 1—2, Toma vede un culoar liber, pătrunde, șutează în stîlpul porții lui Anuței și Radu II, de-acum definitiv în posesia titlului de golgeter, împinge mingea în plasă, înscriind cel de-al 22-lea gol al său din actualul campionat ● Minutul 33, Zamfir scoate de pe linia porții un balon expediat slab de Vrînceanu ● Pauză. La masa presei, antrenorul federal Cornel Drăgușin începe să se îndoiască de victoria gazdelor. Dinamo, socotește Drăgușin, joacă din plecare fără două piese, Sătmăreanu II și Vrînceanu parcă fac figurație ● La reluare, în minutul 61, se petrece o fază care ar fi putut să întoarcă soarta partidei. Scăpat pe dreapta, Dragnea centrează, Cristian ratează intercepția, Dudu Georgescu rela, singur cu poarta goală, în bară, mingea revine la Augustin care o trimite afară! E clar că dinamoviștii n-au numai o zi slabă, ci una urmărită de ghinion!

● Dobrin face o cursă senzațională, presară pe drum cîțiva adversari, pasează spre dreapta lui Doru Nicolae și acesta marchează. Derbyul pare jucat. Banca de rezerve a Argeșului intră pe teren, peste Dobrin, căzut la pămînt, se înalță o adevărată piramidă! ● Un 11 metri, acordat de arbitru pentru un fault comis asupra lui Ion Moldovan la un pas în afara careului, relansează meciul. Apoi, în penultimul minut al partidei, Dudu Georgescu, plecat dintr-un ofsaid nesemnalizat de tușierul Balanovici, aduce egalarea și totodată o nerostită speranță în sufletele miilor de suporteri dinamoviști. Dar minunea nu durează decît 30 de secunde, căci Dobrin sesizează ieșirea inoportună a lui Anuței și, trimițînd o minge înșelătoare la colțul lung, pecetluiește scorul final, 4—3 pentru F.C. Argeș, care devine astfel, pentru a doua oară în istoria clubului, campioană a României la fotbal, ediția 1978—1979 ● Lipsiți de Dobrin, care s-a grăbit spre cabine, argeșenii fac turul de onoare, iar publicul dinamovist, sportiv chiar și la durere, îi aplaudă cu generozitate ● Lîngă noi, actorul Colea Răutu crede că, în ciuda rătăcirilor adversarilor, succesul echipei din Trivale nu poate fi pus la îndoială ● Felicitări organizatorilor pentru modul minuțios în care au știut să se achite de o sarcină dintre cele mai grele.

Un sfert de oră după fluierul final

● Imensă bucurie în vestiarul oaspeților, lacrimi amestecate cu transpirație. Îmbrățișări, felicitări, toată recuzita de rigoare ● Asaltat de crainicul radio Octavian Vintilă, Dobrin pare cel mai detașat dintre toți! Dinamo, zice, n-a avut suficientă răbdare, iar noi am jucat ca o echipă care n-avea ce pierde. Consider că am cîștigat campionatul pe merit, răsplătind astfel sprijinul acordat, la Pitești, de organele locale și pasiunea miilor de suporteri argeșeni, din care foarte mulți ne-au însoțit aici. Ne-am gîndit la acest meci mai mult decît la altele, abia am adormit azi-noapte, acum ar fi cazul să-i uităm și să ne vedem de altele! Întîi de toate, trebuie să-mi găsesc nevasta și băiatul, după care să-mi iau mașina, de pe undeva de lîngă Gara de Nord ● Halagian aproape că nu mai are glas. Renunță la trening și, cu greutate, își pune peste mijloc un briu, care să-l ferească de durerile sciaticii. Echipa și-a făcut datoria, declară, Dobrin, Radu II și Stancu au fost cei mai buni. M-am temut pentru primul sfert de oră, la 1—0 pentru Dinamo m-am pierdut, apoi am fost sigur că ne vom întoarce acasă nu numai cu titlul, dar și cu victoria ● În partea cealaltă a tunelului, ușa cabinei dinamoviste e închisă. Chipul colonelului Constantin Petrea, vicepreședinte al clubului, e în contrast cu costumul său, de culoare deschisă. Profităm de ocazie și schimbăm cîteva vorbe cu Ștefan Covaci. E de părere că a cîștigat formația mai viguroasă, mai disciplinată și mai lucidă. La Dinamo, continuă, s-au comis prea multe greșeli, unele din ele inadmisibile ● Într-un tîrziu, după ce argeșenii au părăsit de mult vestiarul, discutăm cu Nelu Nunweiller. Antrenorul principal al gazdelor e răvășit, părînd o adevărată statuie a durerii. Bărbat în toată puterea cuvîntului, trecut prin necazurile mari și mici ale fotbalului, Nelu Nunweiller se adună cu dificultate. Echipa noastră, vorbește în șoaptă, s-a prezentat slab. Piteștenii au jucat mai bine, meritînd victoria ● A trecut de mult de ora 19, dar jucătorii bucureșteni continuă să zăboovească în cabină. Afară, un pumn de suporteri îi așteaptă. Iese Custov, se aud cîteva voci mieloase, apoi lumea începe să aplaude. Stînjenit, mijlocașul dinamovist se strecoară prin mulțime. La poarta stadionului, galeria oaspeților fluturâ steaguri și nu mai obosește: Do-brin, Do-brin. A 61-a ediție a campionatului de fotbal începe să devină amintire și poveste. O poveste care va lumina copilăria multor băieți din Trivale, dornici să audă istoria unui Făt-Frumos al balonului rotund, pe numele lui Nicolae Dobrin.

I. OVIDIU ■

Dinamo, o echipă care a pierdut cu demnitate

Fotbalul, această lume de trăiri și sentimente! În timp ce antrenorul piteștean Halagian e fericit, Nelu Nunweiller se străduiește să-și ascundă lacrimile de amărăciune

Atletism

Provincia domină!

Pînă nu demult, rezultatele de excepție ale atletismului nostru se obțineau, în marea lor majoritate, în Capitală, nume ca Viscopoleanu, Corbu sau Menis, ca să le citățm pe primele venite în minte, reprezentînd tot atîtea argumente în sprijinul acestei afirmații. De la un timp însă, lucrurile s-au mai schimbat, atleții din provincie cîștigînd duelul cu cei din București, ci asaltînd din ce în ce mai serios și mai îndreptățit culmile performanței. Grupajul de fotografii pe care vi-l înfățișăm azi încearcă să fie o sinteză a raporturilor din atletismul românesc al momentului. Dintre sportivii prezentați, numai Maricica Puică (a doua de sus) e din București, Horia Toboc, Paul Copu, Eva Zörgö-Raduly și Ilie Floroiu (în această ordine de sus în jos) provenind din provincie, recordmena aruncării cu sulița din Cluj-Napoca, iar cei 3 alergători, creditați cu rezultate meritorii pe plan internațional, reprezentînd atletismul constănțean, din ce în ce mai redutabil. Adăugînd că și Natalia Mărășescu, care și-a reluat de curînd antrenamentele, se pregătește în prezent la Craiova, avem o imagine clară a faptului că, în atletism, domină provincia!

Fotografii de LIVIU MINECAN ■

POVESTEA UNEI PERFORMANȚE UMANE (XV)

Sînt om datorită marii omenii a românului

Timp de 4 luni, revista Flacăra a publicat un amplu reportaj despre primul orb-surdo-mut instruit în țara noastră de către un colectiv de defectologi de la Liceul de orbi și Universitatea din Cluj-Napoca, printr-o muncă titanică, desfășurată de-a lungul a 22 de ani. Fiecare secvență din acest reportaj a adus în prim-plan inteligența și voința ieșite din comun ale copilului Vasile Adamescu, care mai mult de un deceniu a trăit la periferia existenței umane, în pragul dezumanizării.

Am discutat zeci și zeci de ore cu Vasile Adamescu. E un om ca toți oamenii. Trăiește cu intensitate fiecare moment. Se bucură. Se întristează. Visează. Simte și ceea ce nu i se spune. Intuiește totul cu o precizie extraordinară. Are fața senină. Cînd discuți cu el, pare să te privească. Și-i place să converseze cu lumea. Să cunoască oameni. Să citească. Problema comunicării îl preocupă în mare măsură. Mă aflam zilele trecute la Direcția județeană de poștă și telecomunicații împreună cu Vasile și bunul lui prieten Laurențiu Crișan, omul de excepție care de două decenii este mult mai mult decît instructor al Asociației nevăzătorilor. Venise pentru un dialog ce-l aștepta de cîteva luni. Ne aflam în biroul inginerului-șef Toma Dobrotă, și discuția îl fascina: căuta soluții unei importante probleme tehnice, care să-i permită să comunice independent...

— M-am gîndit la o soluție potrivită : aș dori ca într-un viitor cît s-ar putea de apropiat să am la dispoziție un nou aparat special de comunicare telefonică cu semnale morse. Eu nu văd și nici nu aud, așa că ar fi singura mea șansă de a comunica cu văzătorii mai simplu, independent.

— Și cum ar trebui să fie acest aparat ?

— Ar putea utiliza chiar circuitul telefonului meu obișnuit, fiind alcătuit dintr-un receptor special, un rulou de hîrtie sub formă de bandă care se va deplasa, după imprimare, ca la telex, din dreapta spre stînga.

— Mulți cititori ne-au întrebat despre vizita pe care ai făcut-o, nu demult, la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din Cluj-Napoca.

— Țin minte totul deoarece a fost un eveniment deosebit în viața mea. Era 5 februarie 1979, ora 12. Împreună cu lectorul universitar Valer Mare de la universitate și fostul meu diriginte, am urcat la etajul I, în clădirea de pe strada Bariției, apoi am fost invitați în sala de consiliu a facultății. Am făcut rînd pe rînd cunoștință cu prof. dr. ing. Arpad Kelemen, decanul facultății, cu conf. dr. ing. Roman Morar, prodecanul, cu prof. dr. ing. Miron Costin, șeful catedrei de electronică, cu prof. dr. Emil Simion, șeful catedrei de electrotehnică, cu tovarășul Năstase, secretarul facultății...

Era o ședință specială care s-a ținut pentru mine, în legătură cu realizarea unor aparate speciale, ajutătoare nevăzătorilor surzi. Mi s-a explicat totul cu multe amănunte. A fost o mare bucurie să constat că toți profesorii de la politehnică știau despre progresele mele spre lumina minții și am fost deosebit de fericit cînd m-au felicitat. Dar, sincer vorbind, mai fericit am fost atunci cînd profesorii mi-au spus că sînt perspective să fiu ajutat în construirea unui dispozitiv cu diodă laser pentru a mă putea orienta mai bine în deplasările pe care le-aș face independent. Am speranța că profesorii și studenții, împreună cu inginerul Toma Dobrotă, un om animat de o frumoasă și curată bunăvoință, vor izbuti pînă la urmă să construiască și telefonul special morse.

— Foarte mulți cititori vor să știe dacă ai urmărit „serialul" din Flacăra...

— Cum să nu ! Imediat după apariție, am primit revista și am adus-o nasei mele, care mi-a transcris-o în Braille. Vă dați seama că a fost un efort foarte mare, pentru care țin să-i mulțumesc din tot sufletul. Textul în Braille a fost apoi citit de mulți profesori nevăzători și de prietenii mei de la Asociația nevăzătorilor. Eu datorez mult asociației. Ar fi trebuit poate să scrieți ceva mai mult despre ea.

— Ce anume ?

— Că există cu adevărat, că ne ajută, că ne sprijină în rezolvarea tuturor problemelor, fie profesionale, fie personale, că ne creează condiții pentru a desfășura viață culturală... Se preocupă să avem cărți în Braille, să putem participa la unele spectacole, să avem chiar noi, în asociație, activitate. Apoi, să facem sport. V-am spus : eu am făcut haltere, ridicînd 80 de kilograme, am făcut atletism, gimnastică, înot. La atletism am participat și la 2 concursuri la Constanța, pe care le-am cîștigat.

— S-a scris în Flacăra că îți redactezi și dactilografiezi singur scrisorile. Ai dificultăți ?

— Nu. Îmi cunosc foarte bine mașina. Bat cam o pagină în 20 de minute. În unele cazuri nu scriu direct la mașină, ci pregătesc o ciornă în Braille...

— Ce conțin scrisorile ?

— Probleme dintre cele mai diverse. Iau cîteva exemple la întîmplare. Din comuna Grozești, județul Iași, Elena Dănilă aflată în ghips după a cincea operație, îmi povestește drama pe care a trăit-o tot la doi ani și jumătate, cînd în urma poliomielitei, a rămas cu sechele grave la mîini și la picioare, neputîndu-se deplasa. Are 25 de ani, și cu toată infirmitatea a terminat cursul general cu media 9,73, la Craiova. Mi-a scris că cele aflate despre mine din Flacăra au încurajat-o, dîndu-i încredere în dorința de a învăța și de a fi utilă, va putea fi realizată. Altă scrisoare mi-a trimis-o elevul Ion Boabă de la Casa de copii din Tg. Jiu. E unul dintre cei mai tineri corespondenți ai mei. Mi-a scris apoi elevul Victor Panciu din satul Hotărani, cu care am legat corespondență, Carmen Fodor, elevă la Liceul de chimie din Tg. Mureș, care cu toată căldura adolescentină ne transmite soției și mie gînduri curate de viață lungă și fericită, Ioana Micu, o soră medicală din Petroșani, care ne-a vizitat acasă. Mi-a scris apoi Valentina Sacalov din Tulcea, care mi-a trezit nostalgii din peregrinările mele de odinioară, cînd însoțit de profesoara mea, Florica Sandu, am trăit clipe de neuitat. Din Arad, mi-a scris o elevă în ultimul an de liceu, Felicia Rașcu, care bate la porțile medicinei, cu dorința fierbinte în suflet să poată face mult bine oamenilor...

— Și tatăl tău, Zamfir Adamescu, ce zice ?

— E bucuros ca orice părinte, e uimit de progresele mele și în mintea dînsului am credința că le asociază cu o adevărată minune...

— Și pentru „minunea" asta, cît s-a muncit ?

— Enorm ! Peste ani, am aflat că atunci, în 1955, cînd am fost adus la Cluj, tatăl meu și mama vitregă erau pur și simplu disperați : nu știau cum să mă ajute. Erau neputincioși. Orice încercare eșuase. Și cînd au aflat de Școala de la Cluj, tata m-a dus întîi la cea de surzi. Cei de acolo l-au îndrumat spre școala de orbi. Dar și aici era dificil de luat o decizie. Totuși, directorul de atunci i-a spus tatălui meu să aștepte pînă a doua zi, cînd va convoca o ședință a consiliului profesoral să discute cazul. Ne-a dat la amîndoi un pat într-o cameră a internatului, dar tata a plecat direct la gară, fiind zadarnic căutat ceva mai tîrziu. Se temea ca nu cumva consiliul să decidă altfel decît dorea dînsul : să rămîn la Cluj la școală ! Și școala s-a văzut în fața faptului împlinit : rămăsesem absolut singur și cineva trebuia să se ocupe de mine. A fost, cred, o mare șansă pe care mi-a oferit-o viața !

— Ce gîndești despre oamenii care au fost la greu lîngă tine ?

— Sînt oameni frumoși, buni, demni, modele care ar trebui urmate de cît mai mulți dascăli din țară. Port cel mai profund respect profesoarei Florica Sandu, fără a cărei pasiune și muncă dusă pînă la sacrificiu drumul meu s-ar fi frînt de mult. Sînt conștient că ce a făcut pentru instruirea mea, e ceva ce se realizează rar în lume. Atunci cînd a trebuit să se pensioneze, am avut un alt mare noroc : instruirea mea să fie continuată de profesorul Gheorghe Stancu. M-a tratat ca pe propriul său copil. Cînd am dorit să mănînc miere, mi-a cumpărat, cînd am avut nevoie de un costum de haine, a mers cu mine la magazin să mă ajute în alegere, cînd a fost nevoie să plec undeva, m-a însoțit cu multă dragoste. A făcut sacrificii, pe care mulți nu le fac pentru proprii lor copii. A pus mult suflet în pregătirea mea pentru viață, continuînd munca începută de profesoara Florica Sandu. Nici nu știu ce elogiu ar fi în măsură să recompenseze munca acestui om. I-am construit în sufletul meu o statuie ce va dăinui cît voi exista și eu. Sau ce aș putea eu gîndi pentru educatoarea mea de odinioară, profesoara de azi, Georgeta Damian ? Atunci a fost alături de mine mereu. Și foarte adesea nu numai ca dascăl. Vă pot mărturisi că și azi, la 3 ani de la terminarea facultății, mă consider tot ca elev. Am destule de învățat. Și mi-am putut întări convingerea că profesoara Georgeta Damian e un om minunat. Mă ajută cu toată dragostea, fiind și azi gata să mă ajute, să rămînă după terminarea programului, să mă sfătuiască, pentru a-i putea pregăti cît mai bine pe cei 3 copii orbi-surdo-muți, Robi, Cristi și Fira, cu care lucrăm...

Îi datorez recunoștință în cea mai mare măsură lectorului universitar Valer Mare. A fost primul om care a întrevăzut cu mulți ani în urmă drumul meu spre facultate, încurajîndu-mă și dîndu-mi mereu încredere că voi putea învăța. Ar trebui însă să vorbesc despre foarte mulți oameni. Despre fiecare dascăl al meu, despre fiecare administrator și portar de la școală, despre marea omenie a celor ce s-au îngrijit de mine în timpul frumoaselor vacanțe pe care le-am trăit la Casa de copii din Siliștea-Nouă, despre marea omenie a poporului meu, care m-a ajutat și pe mine să devin om !

M. CONSTANTIN

O carte mult așteptată:

„Ecologia umană"*)

(Urmare din pag. 1)

porturilor dintre om și mediu" (Cuvînt înainte).

Este de la sine înțeles că ecologia umană la rîndul ei nu poate fi cunoscută în dimensiunile ei reale fără a fi integrată în ansamblul ecosistemelor planetare, păstrîndu-și în același timp particularitățile ecosistemului uman, în structura căruia intervin, pe lîngă mediul natural și cel artificial creat de om, factorii sociali și culturali.

Autorii au conferit conceptului de ecologie umană un sens foarte larg, așa cum o arată prezentarea celor mai diferite probleme ale biologiei omului și a populațiilor umane, de la starea de sănătate la patologia psihosomatică și eco-sociologia comunităților umane de la familie pînă la națiune.

Adoptînd această perspectivă, se consideră că „Ecologia îmbracă un caracter de știință cu mare capacitate de generalizare, apropiindu-se mai mult decît alte științe de filozofie".

Trebuie să subliniem de asemenea că gîndirea ecologică a fenomenelor ne conduce inevitabil la cunoașterea și explicarea lor în unitatea organism-mediu. Mai mult decît o știință inter- sau multidisciplinară, ecologia în general, — și cea umană nu face excepție, — este o știință integrativă. Ne explicăm astfel considerabila diversitate a domeniilor și problemelor abordate de autori în tratatul de ecologie umană, pe baza principiului director „orice fenomen capătă dimensiuni ecologice dacă este prezentat ca parte a unui ecosistem". Și din acest punct de vedere trebuie subliniată structura originală a tratatului, intensa lui capacitate informativă și prioritatea lui editorială, fiind prima lucrare de sinteză apărută în țara noastră.

2. În prima parte a lucrării se face o amplă și substanțială expunere a ecologiei generale, de mare utilitate pentru cunoașterea temelor și noțiunilor definitorii ale acestei discipline. Pe drept cuvînt autorul acestui capitol (Adrian Murgoci) a stăruit în prezentarea sistemelor și a importanței lor în biologia organismelor și structurii biosferei. Următorul capitol dezvoltă într-o complexitate inevitabilă elementele ecologiei umane (M. Barnea) cu un accent justificat pe procesul de adaptare, corespunzător definit și exemplificat.

Capitolele consacrate ecosistemelor umane (M. Barnea și colab.) cuprind un bogat material informativ care ne introduce în organizarea lor de la cel individual la cel familial, de grup — integrate în mediul lor specific : locuință, localitate, țara, continentul și planeta. Prezentarea analitică a numeroșilor factori ce compun aceste medii și intervenția lor pozitivă sau negativă ne introduc din plin în procesele de poluare și degradare ale mediului.

Capitolele consacrate profilului populației umane și tendințele ei contemporane (Elena Barnea și colab.) aduc în atenția noastră ecologia urbanizării, a muncii și a filmului vital.

Ecologia socială, culturală și mentală (Traian Herseni) ne introduc prin puntea ecologiei biologice spre dezbătutele probleme ale civilizației și culturii. Se elimină astfel vechea limitare a ecologiei la biologia omului, afirmîndu-se răspicat includerea ecologiei culturale, sociale și „mentale". Platforma sociologică puternic susținută în tratarea ecologiei umane conferă acestui capitol implicații care solicită meditația noastră. Iată un exemplu. „Din punct de vedere teoretic și metodologic trebuie să reținem că nu există activitate socială mai importantă (tehnică, economică, politică, administrativă etc.) care să nu aibă și implicații ecologice..." (pg. 352).

Compartimentul al doilea de structură al tratatului este consacrat stării de sănătate a populației umane în ecosistemele contemporane. Medicii vor regăsi în capitolele acestei părți problemele cunoscute ale patologiei degenerative, ale „bolilor civilizației", ale diferiților agenți toxici, abiotici și biotici mezologici, care provoacă o morbiditate specifică". S-ar putea spune că totalizează o excelentă prezentare a ceea ce se poate numi „medicină ecologică".

Trebuie subliniat în finalul acestor capitole testarea ecologică a boilor psihice (C. Oancea și colab.) și morbiditatea ecologică plurifactorială (M. Barnea).

În compartimentul al 3-lea al tratatului se prezintă problematica pusă de protecția ecosistemelor umane. În capitolele lui de structură sînt tratate succesiv măsurile necesare pentru protejarea ecosistemelor umane la nivelul alimentației, al condițiilor de viață, al locuinței, al protecției muncii ș.a.

De un deosebit interes pentru orizontul de cuprindere al problemelor este capitolul în care se tratează păstrarea echilibrului ecologic la nivel planetar, în care inevitabil intervine decizia politică, prin adoptarea măsurilor de protecție globală la nivel planetar.

3. În epilogul lucrării trebuie subliniat conceptul de ecodezvoltare prin care se desemnează folosirea „metodelor de exploatare a resurselor naturale, de cultură a plantelor și de creștere a animalelor, care se află în acord cu elementele ecosistemelor naturale locale și regionale" (p. 779).

Pe drept cuvînt se susține că această conduită trebuie să fie extinsă la orice strategie a dezvoltării ceea ce implică decizia politică și un comportament superior al oamenilor.

În finalul acestei prezentări mulțumesc redacției revistei Flacăra că mi-a oferit posibilitatea să atrag atenția asupra unei lucrări deosebit de valoroase, să subliniez adeziunea la esențialul concepției ce a regizat-o și să acordăm recunoștința noastră pentru considerabilul efort de sinteză în analitic, făcut de cei 12 autori ce s-au străduit să ne-o dăruiască.

*) „Ecologia umană", sub redacția M. Barnea și Al. Calciu, Ed. medicală, București, 1979, 799 pg.

SECURITATEA EUROPEANĂ — PERMANENȚĂ A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI (III)

Semnînd Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.) — august 1975 — statele participante consfințeau, așadar, un moment istoric în viața Europei și se obligau, totodată, să continue, la dimensiunea faptelor concrete, dezvoltarea și consolidarea înnoirilor europene, începute cu ani în urmă, să dea permanență conlucrării lor fructuoase în vederea construirii unui continent al păcii, securității și înțelegerii.

Aplicarea în viață a Actului final presupune un proces complex în care fiecărui semnatar îi revin înalte responsabilități privind respectarea angajamentelor asumate, în care fiecare trebuie să acționeze cu bună-credință prin măsuri unilaterale, dacă le putem numi așa — adică cele luate pe plan național — prin dezvoltarea raporturilor, cooperării și înțelegerii bi și multilaterale, să contribuie la dinamica înfăptuirii documentelor C.S.C.E., la dezvoltarea climatului politic care să favorizeze constant întărirea bazelor destinderii, securității și colaborării.

Nu se poate tăgădui că în perioada care a trecut de la semnarea Actului final s-au obținut o serie de rezultate pozitive în direcția normalizării raporturilor dintre statele europene, dezvoltării colaborării economice, științifice și culturale, intensificării contactelor și întîlnirilor dintre conducători de state, șefi de guverne și partide politice, între parlamentari și reprezentanți ai celor mai diverse organizații democratice și progresiste.

O analiză lucidă a rezultatelor aplicării Actului final — de la semnarea lui și pînă în prezent — nu poate totuși duce, din păcate, la concluzia că lucrurile merg prea bine, nu se poate afirma cu toată răspunderea că obiectivele edificării securității și dezvoltării cooperării pe continent se înfăptuiesc în mod constant, că s-au realizat pe deplin speranțele și așteptările popoarelor.

În perioada imediată semnării Actului final s-a constatat, îndrăznim s-o spunem, un fel de oboseală, considerîndu-se pe ici, pe colo, că ceea ce era esențial — adoptarea documentelor conferinței — s-a realizat și că simpla lor existență asigură și cursivitatea necesară evoluțiilor în raporturile dintre semnatari, aplicarea automată a principiilor și înțelegerilor convenite. La această stare de lucruri a concurat — de ce să n-o spunem — și lipsa de entuziasm a unora derivată, de această dată, din concepția potrivit căreia Conferința pentru securitate și cooperare în Europa ar însemna doar punctul terminus al unei complicate perioade din istoria continentului, ar semnifica mai ales consfințirea realităților existente, ar constitui garanția că au fost pecetluite chiar și unele anormalități europene (divizarea continentului, blocurile militare, grupările economice închise).

Aceste tendințe și-au găsit suport și în influențele negative pe care le-au exercitat problemele deosebit de complexe apărute pe plan internațional, accentuarea tendințelor spre o nouă reîmpărțire a lumii în zone de influență și dominație, fenomenele negative existente în Europa și mai ales cel mai grav dintre ele — continuarea în proporții fără precedent a cursei înarmărilor, a acumulării de arme tot mai perfecționate, inclusiv nucleare.

„În Europa — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — persistă o serie de factori negativi care împietează asupra climatului politic general. Se manifestă forțe ce se opun deschis cursului spre destindere, s-au activizat cercuri reacționare, fasciste, revanșarde, naționalist-șovine și iredentiste, care încearcă să învenineze raporturile politice din Europa".

Existența acestor situații, precum și rezultatele modeste obținute după semnarea Actului final nu pot să nu îndemne la reflecții și învățăminte, să nu pună în evidență necesitatea stringentă a intensificării eforturilor, a acționării cu perseverență, prin măsuri concrete, pentru înfăptuirea în întregime a tuturor înțelegerilor convenite la Conferința general-europeană.

Se impune renunțarea la interpretări subiective a documentelor C.S.C.E., la tendințele de aplicare fragmentară a Actului final și doar a unor capitole pentru care se manifestă interese și pasiuni particulare. Aceste tendințe urmăresc deplasarea lucrurilor spre aspectele marginale ale securității și cooperării europene, supraliciteză factori minori dar încărcați de germeni polemici și divergenți.

În transpunerea în viață a înțelegerilor convenite la Helsinki popoarele, opinia publică, forțele politice realiste, democratice și progresiste, trebuie să joace un rol mai activ, să nu considere că aplicarea Actului final este doar treaba guvernelor, sau că sînt suficiente declarațiile generale și exprimarea bunelor intenții, ci să acționeze asupra lor pentru a determina multiplicarea măsurilor practice pe plan național, dezvoltarea politicii de colaborare și înțelegere.

Conducerea partidului nostru consideră că oricît de bun ar fi Actul final, el își va pierde orice însemnătate, dacă nu se va acționa pentru a impune, prin mobilizarea largă a popoarelor, înfăptuirea principiilor și obiectivelor securității europene, dacă nu se va intensifica lupta pentru dezvoltarea democrației și cuceririlor oamenilor muncii.

După cum este binecunoscut, România acordă o mare însemnătate realizării Actului final ca un tot unitar, înfăptuirea securității în Europa constituind o preocupare de prim ordin a politicii externe a țării noastre. O asemenea preocupare își găsește o insistentă și consecventă reflectare în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, în documentele de partid și de stat, ocupă un loc de seamă în convorbirile președintelui român cu șefi de state și guverne, cu personalități politice de pretutindeni, în documentele politice adoptate cu prilejul vizitelor la nivel înalt.

Pentru poporul român, problema securității europene nu este o abstracție; ea este legată de asigurarea condițiilor muncii pașnice, de asigurarea liniștii necesare desăvîrșirii construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, de crearea condițiilor pentru trecerea la construirea comunismului.

Constanța coordonatei europene a politicii externe a României este dată, totodată, de problemele acute ale Europei, continentul pe care s-au acumulat cele mai adînci contradicții, de implicațiile pe care situația din Europa o are asupra vieții politice mondiale.

Pronunțîndu-se pentru întărirea destinderii, dezvoltarea neîngrădită a colaborării, pentru edificarea unei veritabile securități în Europa, România dă un concludent exemplu pe terenul faptelor și acțiunilor concrete. Astfel, țara noastră își extinde continuu raporturile cu toate statele semnatare ale Actului final, întîlnirile și contactele la nivelul cel mai înalt, schimburile comerciale și cooperarea în diferite domenii de interes comun. România a semnat numeroase declarații comune, comunicate și acorduri care exprimă dorința și hotărîrea conlucrării tot mai intense în vederea înfăptuirii obiectivelor majore ale vieții continentului, întăririi destinderii, securității și păcii.

Animată de dorința respectării angajamentelor la care a subscris la Helsinki, de a contribui activ la continuarea procesului deschis de Conferința general-europeană, țara noastră a prezentat o serie de propuneri constructive privind consacrarea aplicării principiilor noi în relațiile dintre state, dezangajarea militară și dezarmarea — element esențial al unei reale securități — dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice, lărgirea colaborării în domeniul cultural-artistic și în promovarea cunoașterii și înțelegerii reciproce între popoare.

România a militat și militează activ pentru statornicirea pe plan european, în general în relațiile interstatale și în viața internațională, a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și alege liber, potrivit voinței sale, calea propriei dezvoltări. După cum este cunoscut, în Actul final al C.S.C.E. a fost inclus, la propunerea țării noastre, un capitol special în legătură cu nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței, punîndu-se astfel în evidență necesitatea stringentă a așezării relațiilor dintre state pe baze cu totul noi, care să excludă intimidările, presiunile și condiționările de orice fel și sub orice formă, etichetările și în general practicarea unei politici de dominație și dictat.

Securitatea europeană nu poate fi ceva abstract, ceva care se declară și se realizează la modul general și eventual numai pentru unii; ea — securitatea europeană — este și înseamnă, înainte de toate, securitatea egală a fiecărei națiuni, respectarea suveranității și independenței fiecărui stat. Pornind de la această realitate, România a propus elaborarea și adoptarea unui Pact general-european în care să se precizeze, să se dezvolte și să se consacre pe plan juridic angajamentul statelor de a renunța la forță și la amenințarea cu folosirea forței, în relațiile dintre ele.

România a promovat cu deosebită fermitate necesitatea generalizării și respectării de către toți a principiilor fundamentale în relațiile dintre state, condiție sine qua non a păcii, securității și colaborării și consideră că știrbirea acestor principii inseparabile poate determina convulsii grave în relațiile interstatale, poate genera oricînd conflicte, inclusiv confruntări armate.

„Pornind de la interesele tuturor popoarelor continentului nostru și ale cauzei păcii, declara tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Helsinki la 1 august 1975, **este necesar ca orice încălcare a principiilor și normelor adoptate în comun să fie considerate drept lipsă de bunăvoință, drept acțiune menită să pună în pericol securitatea, colaborarea și pacea în Europa".**

Avînd în vedere situația militară a continentului, faptul că în Europa există cea mai mare concentrare de forțe și armamente cunoscută în istorie, inclusiv cele mai mari și puternice blocuri militare rivale, că statele semnatare ale Actului final irosesc uriașe fonduri pentru înarmări — peste 80% din cheltuielile mondiale — România consideră că pe primul plan al luptei pentru înfăptuirea securității europene trebuie să stea trecerea la măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare. În absența acestora, securitatea rămîne o iluzie, destinderea de o flexibilitate oricînd reculantă, revenirea încordărilor și complicațiilor foarte posibilă. Iată de ce România a prezentat în repetate rînduri un ansamblu de măsuri concrete de natură să stopeze cursa înarmărilor, să realizeze păstrarea echilibrului de forțe, nu prin escaladarea irațională a cheltuielilor militare, ci prin reducerea lor treptată și continuă. După cum se știe, propunerile țării noastre au în vedere reducerea bugetelor, efectivelor militare și armamentelor, în primul rînd a celor nucleare, restrîngerea continuă a activității blocurilor militare de pe continent, desființarea bazelor militare de pe teritoriul altor state, retragerea tuturor soldaților în frontierele naționale. Toate aceste măsuri ar trebui să se realizeze într-un proces gradual, începînd cu statele puternic înarmate, și pe baza respectării principiului securității egale a tuturor statelor.

Cooperarea economică și tehnico-științifică, schimbul de valori materiale și spirituale de informații și experiență constituie, de asemenea, o componentă deosebită a edificării securității în Europa.

Despre acestea, cîteva opinii în numărul viitor.

DUMITRU ANINOIU ■

Mondo umano ?

Lungul drum al nopții

În mod firesc, de mai multă vreme, o bună parte a opiniei publice internaționale (care nu cunoaște unele amănunte și legături vizibile și nu știe de altele, invizibile, între o serie de țări) se întreabă de unde dispun regimuri precum cel sud-african, sud-coreean, somozit, haitian, paraguayan, rhodesian ș.a. de mijloacele atît de sofisticate, de armele atît de perfecționate pentru ca să reprime cu brutalitate orice acțiune a opoziției, a forțelor progresiste și a maselor largi populare. Răspunsul nu e greu de dat: exact de unde au dispus militarii Gărzii naționale somoziste de arma și munițiile cu care l-au împușcat pe ziaristul american Bill Stewart și tot de unde au dispus forțele de ordine sud-africane de mijloacele cu care l-au executat pe militantul de culoare Solomon Mahlungu etc. Cu alte cuvinte, regimurile respective beneficiază de sprijin, uneori masiv, de înlesniri, uneori spectaculoase, exact din acele locuri, din partea unor state occidentale care în declarații le condamnă, adesea cu asprime.

Există deci un comerț internațional cu mijloace de represiune — echipamente împotriva demonstranților, ordinatoare și material de tortură — ale cărui cifre de afaceri nu sînt cu nimic mai prejos (păstrînd proporțiile, desigur) decît ale comerțului cu armament. Fenomenul se petrece, de regulă, între organismele specializate din țările respective. În acest punct, pentru a nu teoretiza prea mult, să amintim că faptul era clar denunțat de Costa Gavras într-un film al său, de scriitorii Julio Cortazar și Alejo Carpentier.

Ratiunile unui atare ajutor constau în „a întreține forțele militare și paramilitare capabile ca, sprijinite de poliție, să mențină în aceste țări securitatea internă care este indispensabilă unei dezvoltări politice, sociale și economice ordonate", după cum susține generalul american Robert H. Warren. Pornind de la aplicarea principiului citat (care, nu e nici un secret, e însușit și de alții din alte țări) S.U.A. au furnizat între 1945 și 1977 asistență de acest gen în valoare de 62 miliarde dolari. Deși mai modestă, asistența de același fel a britanicilor și francezilor este considerabilă.

După cum se poate lesne constata, acest gen de comerț e practic dominat de aceleași state cărora le revine cea mai mare parte din comerțul cu arme: S.U.A., Anglia, Franța. La care se adaugă și țări ca Belgia, Italia, R.F.G. și, de curînd, chiar Brazilia și Argentina. Este adevărat, cele mai multe dintre aceste țări nu publică nici o statistică asupra comerțului respectiv iar firmele furnizoare evită publicitatea. Cu toate acestea, Michael T. Klare în „Le Monde Diplomatique" publică cifre oficiale și subliniază că trebuie făcută deosebire între programele guvernamentale și comerțul firmelor particulare întrucît, de regulă, acesta din urmă este cel care domină iar unele firme occidentale au devenit notorii. Da, desigur, problema e foarte complexă dar răspunsul la întrebarea de la care am pornit subliniază clar că, în fond, lungul drum al nopții către ziuă în țările amintite la început ar putea fi scurtat și prin sistarea totală a acelui comerț, în fapt sprijin, de care am vorbit.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „Arena" — R.S.F. Iugoslavia)

Ochii și urechile lumii

Galopul ca enigmă cosmică

Anul acesta, prestigiosul premiu al Jockey-Clubului francez a fost cîștigat de Top Ville, într-un timp record, 2 min. 25 sec. 20 pe 2 400 m, cu 2 secunde sub recordul stabilit în urmă cu 7 ani de celebrul Hard to Beat. Se înțelege că e vorba de cai și anume, de cai de galop. Problema e însă și de un oarecare interes uman. Fiindcă acest prodigios Top Ville, armăsar în vîrstă de 3 ani, se înscrie, după ochiul specialiștilor, într-o generație cum de mult nu a mai apărut pe turful francez. Generația '76 numără 4 campioni, 4 exemplare extraordinare, ceea ce nu e dat oricărei promoții, nici la patrupede, nici la nuveliști. Cînd au loc asemenea fenomene, istoriile cailor se deschid la fel de febril ca istoriile literare. Se caută în trecut și se observă că toemai în urmă cu 17 ani, în 1962, se mai poate întîlni o asemenea constelație de patru campioni la nivelul unei generații, cea în frunte cu neasemuitul Sea Bird. Se merge mai departe și se constată că această generație din 1962 își poate găsi o strălucire egală doar în aceea născută în 1947 care a dat trei minunății — inutil a vă încărca mintea cu numele lor...

Dl. Louis Déniel de la „Le Monde", cel ce ține rubrica de hipism în acel ziar, de ani de zile, și pe care-l citesc, fără exagerare, ca pe un Tacit, a făcut o observație — cu ocazia victoriei lui Top Ville — de o frumusețe și intensitate a sensurilor demne de grandoarea metaforelor cu care ne legănăm de mici, din barca Odiseii pînă pe spinarea costelivă a Dulcineii. Savant al mișcărilor tainice care trec din lumină în pămînt și din pămînt în ființe — cronicarul hipic a observat că în 1976, cînd s-au născut Top Ville, Three Troikas (numită de ei „Minunea minunilor", ceea ce n-a împiedicat ca iepsoara să piardă chiar în ziua următoare premiul Dianei), Franța întreagă fusese bătută de o lumină solară de o putere neobișnuită — exact de ce a avut parte și generația celor de în '47. Calul pursînge e un animal al cîmpiei întinse și al soarelui — o ipoteză de lucru normală, totul e s-o găsești, ar trebui să lege mușchii și forța lui de felul cum se topește și lucrează o lumină rar pomenită în mecanica galopului lui. Nu trebuie să fii mare poet ci atît cît trebuie, ca să știi că mulți judecă un cal după cum îi joacă soarele în coamă, în lucirul crupei. Cu atît mai mult cu cît în destinul generației strălucite din 1962, joacă din nou aceiași soare fără de care nimic nu s-ar face, și anume : 1962 a fost anul unei veri tot foarte calde și însorite, dotate cu o excepțională recoltă de vin cum nu s-a mai băut, de mult, mai bun și mai fin, în Franța.

Cal și vin să fie copii direcți ai soarelui, ca mine și ca tine ? E de crezut. Coaja bobului de strugure și pielea unui armăsar intră în aceeași odisee a metamorfozelor, se pătrund de o sevă supremă, rumenindu-se la raza unei enigmatice legi, a cărei necesitate poate lua chipul fantasmagoriei. Binoclul unui om urmărind o cursă de cai poate fi capabil să descopere o relație universală și ascunsă, ca un telescop de observator astronomic. Un hipodrom se poate cerceta și privi ca o Cale Lactee. De ce te chinui ? De ce scîncești ?

Grandoarea e puțină dar totdeauna cît trebuie — în fiecare cal, în fiecare staul, în fiece fir de nisip și fior de iarbă.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(Din „Krokodil" — U.R.S.S.)

Copii, în Anul lor, despre ei, despre viață, despre viitor

Lui Basanti, care locuiește în India, și lui Daniel Pinchbeck, care locuiește în New York, li s-a cerut — dintr-o inițiativă a UNICEF — să descrie felul în care trăiesc și cum li se înfățișează viitorul. Iată răspunsurile lor :

Lumea lui Basanti în India

Mă numesc Basanti, dar pentru familia mea și pentru prietenii mei eu sînt „Guddi". Acum am 10 ani și mi-ar plăcea să fiu chemată pe adevăratul meu nume, căci „Guddi" înseamnă doar „păpușă", în timp ce „Basanti" înseamnă „primăvară". Mama îmi spune că ar trebui să fiu mîndră de acest nume pentru că reamintește anotimpul în care m-am născut.

Familia mea se trage dinspre colinele situate în apropiere de Almora, în Himalaia, acolo unde primăvara este un anotimp minunat. Dar noi locuim la Delhi, unde primăvara nu are decît o apariție scurtă, între iarnă și vară. Cînd zilele devin mai lungi și mai calde, mama tînjește după satul nostru de pe coline. Cît despre mine, eu iubesc Delhi, toți prietenii mei locuiesc aici și nu m-aș simți bine fără ei. Mai mult, Delhi este un oraș mare, capitala Indiei, și eu cred că este cel mai mare oraș din lume. Luați un autobuz din apropierea locului în care locuiesc și, chiar mergînd kilometri întregi, nu veți sosi niciodată la capătul orașului.

Casa noastră este foarte mică și uneori pare să se afle în ea multă lume. Vedeți, noi sîntem șapte : tata, mama, sora mai mare, Bhagwati, cei trei frați ai mei și eu. Bhagwati este cea mai mare, apoi e Kishore, apoi eu, apoi Ramesh și, în fine, Pappu. Trăim într-o singură cameră, cu o verandă în față și cu o mică bucătărie pe care mama o șterge și o aranjează cu multă grijă.

În nopțile de vară dormim toți în curte, sub stele. Împărțim curtea cu celelalte familii care dorm și ele afară. Doar un domn bătrîn, cel mai vîrstnic dintre toți, doarme înăuntru. Mă întreb cum poate să suporte. Îmi place să privesc stelele, mi-ar plăcea atîta să am o carte care să-mi povestească istoria lor. Kishore cunoaște numele cîtorva dintre stele.

Tata este șofer și cîștigă 300 rupii (aproximativ 37 dolari S.U.A.) pe lună. Cîștig puțin, ne spune el, cînd noi cerem ceva nou. Mie îmi place să am haine noi și chiar mi-aș dori o altă păpușă. Cea pe care o am nu mai are decît capul ; frații mei au pierdut restul. Kishore i-a făcut brate noi, din hîrtie răsucită, dar cu ele are un aer ciudat. Chiar așa, eu îmi iubesc mult păpușa. Mama mi-a dat o bucățică dintr-un vechi sari pentru a o îmbrăca și a o face cît mai drăguță posibil.

Casa mea este totdeauna curată, totul este bine aranjat și există loc pentru toată lumea, chiar dacă noi sîntem numeroși. În această vară, tata a cumpărat un ventilator din tablă pentru ca să putem fi mulțumiți chiar în timpul zilelor foarte călduroase. Dacă ies afară cînd se face cald, simt cum îmi ard picioarele ; îmi place mai mult să rămîn în casă și să citesc povești.

Cînd este sezonul ploilor, o briză aspră suflă aproape tot timpul. Îmi place ploaia, dar cînd începe musonul înseamnă că vacanța de vară s-a sfîrșit. Bineînțeles, îmi place școala, îmi plac și lecțiile și am reușit la toate examenele, dar este atît de plăcut să te joci toată ziua !

Școala mea se află pe drumul care trece chiar prin spatele casei noastre. Trebuie să mă trezesc devreme pentru a fi în clasă în timp. Toată familia se trezește de cînd răsare soarele, în afară de Pappu, căruia nu-i place deloc să se trezească în zori. Aceasta o enervează pe mama, care trebuie să pregătească toți copiii pentru școală; tata, de asemenea, trebuie să plece să lucreze. Bhagwati o ajută pe mama ; ea mă ajută și pe mine. Părul ei e brun, la fel și al meu. Tata are părul negru și mustață. Aceasta îi dă un aer dur, semănă cu un soldat. Într-o zi, l-am întrebat dacă a avut totdeauna mustață și mi-a răspuns că da, de cînd avea doi ani, dar nu l-am crezut.

Într-o zi, s-a petrecut ceva amuzant. Cineva a venit să ne facă fotografii. Dar nu voia nici să ne aranjăm, nici să stăm nemișcați. El spunea că trebuie să facem exact lucrurile pe care le facem în toate zilele, deoarece copiilor din alte țări le-ar plăcea să vadă cum trăim noi.

„Cum se face că acești copii ne cunosc ?" l-am întrebat pe tata, dar el n-a știut să-mi răspundă. Oricum, era foarte amuzant să fii fotografiat astfel. L-am întrebat pe domnul acela dacă aș putea să-mi pun diferite haine, căci voiam ca acei copii să-mi vadă și uniforma mea de școală, și noul meu costum împrimat, și toate celelalte lucruri. Tata rîdea de mine, dar și eu făceam la fel. Apoi am jucat Carrom cu frații mei, pentru a arăta cum se joacă la noi. Noi avem propriul nostru joc de Carrom.

Ceea ce-mi place mai mult este să joc în piese, să dansez și să cînt. Anul trecut am cîștigat un premiu și tata mi-a făcut o fotografie. A înrămat-o și a agățat-o pe perete în casă. Mama îmi spune că arăt foarte bine în această fotografie. Dar eu cred că sora mea Bhagwati este într-adevăr drăguță. Aș fi mulțumită dacă aș putea să-i semăn. Fratele meu Kishore pretinde că dacă nu m-aș strîmba aș putea să fiu la fel de drăguță ca ea. Frățiorului meu Pappu îi place însă cînd mă strîmb. Iar tata spune că eu trebuie să decid !

Ce vreau să fiu cînd voi fi mare ? Iar e ceva pe care eu trebuie să-l decid. La școală, profesorul ne spune că dacă muncim bine putem să facem orice. Bhagwati ar vrea să devină actriță de cinema, dar tata și mama n-ar fi mulțumiți. Cred că ea și-a schimbat părerea și va alege ceva care le place mai mult. Ramesh, cînd va fi mare, va avea propria mașină, nu ca tata, care o conduce pe a altuia.

Mi-ar plăcea să fac ceva util și să fac toată lumea fericită. Dar dacă oamenii continuă să mă întrebe, voi răspunde numai „kuch", ceea ce înseamnă „ceva". Nu m-am decis încă. Cred că o voi face cînd voi avea 11 ani.

Lumea lui Daniel la New York

În 1984 voi avea 18 ani. Acum am 12. Trăiesc în orașul New York cu mama, și-mi văd tatăl la sfîrșit de săptămînă. Părinții mei s-au separat cînd aveam 5 ani.

Mama este scriitoare și redactor. Ea lucrează pentru un editor. Tata este pictor. Îmi place să citesc, să scriu și să pictez, poate datorită părinților mei. Îmi place, de asemenea, să mă joc cu „Dragonii și subteranele", un joc complicat, care face apel atît la imaginație cît și la personalitate. Mama nu prea iubește acest joc, dar găsește că îmi furnizează un excelent antrenament pentru matematică.

Nu sîntem bogați, dar trăim bine. Mama și cu mine locuim într-un apartament confortabil, cu două aclimatizatoare și... cu cele trei pisici ale noastre. Eu am camera mea, ceea ce este bine, pentru că am mult spațiu ; pot să gîndesc, să mă joc, să studiez și, mai ales, să las dezordine. Camera-mi este înconjurată de cărți, noi și vechi, benzi desenate, cărți despre baseball, soldați în miniatură, discuri ale Beatles-ilor, afișe cu vedete ale rock-ului și cinema-ului, jocuri de șah, modele reduse ale avioanelor, de care nu mă mai folosesc (nu am nici o înclinație pentru mecanică) ; am, de asemenea, un televizor în camera mea, fiindcă mama nu-l urmărește niciodată, iar eu doar din cînd în cînd. Mai există, de asemenea, picturile și desenele mele. Cînd îmi privesc camera, îmi amintesc de momente pe care le-am uitat și de altele care sînt totdeauna importante pentru mine.

Sînt unicul copil, dar mă plictisesc rar. Mi-e destul de greu să-mi fac prieteni, dar, odată ce-i am, păstrez cu ușurință legătura cu ei.

Mama și cu sîntem, în același timp, excelenți prieteni. Pot să-i vorbesc despre orice, să-i încredințez chiar gîndurile mele cele mai intime. Ea a muncit totdeauna, mai întîi pentru că aveam nevoie de bani și, apoi, pentru că munca este salvatoare din punct de vedere moral. Pentru aceasta eu o înțeleg așa de bine și sînt în favoarea amendamentului privind egalitatea în drepturi a femeilor și sper că acest amendament va fi ratificat. Îmi place mult să fac și vizite tatălui meu și prietenei sale Maggie — este unul din momentele preferate ale săptămînii ; se joacă șah, se pictează și se urmărește meciuri de baseball. Nu sînt foarte sportiv, dar îmi place să joc baseball sau să privesc meciurile. Din fericire, în școala mea, gimnastica nu este imoortantă. Există, totuși, posibilitatea de a face orice. Eu merg la „Bank Street School for Children" : este o școală particulară și, după propria-mi experiență din alte școli, este o școală foarte bună. Mama m-a trimis la „Bank Street" pentru că avea sentimentul că aceasta este o școală în care este urmărit foarte îndeaproape fiecare copil și în care programul de învățămînt este destul de complet. Cred că e adevărat. Și mai cred că această școală ne lasă mult timp liber pentru a gîndi noi înșine și a ne dezvolta cel mai bine aptitudinile, ca și pentru a reflecta asupra a ceea ce se petrece prin lume. În trimestrul trecut, clasa mea a scris și a montat o piesă despre libertatea expresiei ; mai curînd însă decît a critica alte țări, noi am ales un moment nefericit din istoria țării noastre. În fiecare dimineață, mai puțin vara, fac 15 minute cu autobuzul în direcția nord a orașului. Mai spre nord există Universitatea Columbia și Harlemul, despre care am auzit mulți oameni vorbind. La sud se află Lincoln Center, care atrage mulți turiști. Mă îndoiesc că există mulți oameni în afara New Yorkului care să cunoască cartierul în care locuiesc. Este unul dintre cartierele cele mai amestecate ale orașului, unde săracii se învecinează cu clasele mijlocii. Dacă este celebru pentru ceva, este mai ales pentru rata criminalității sale, care este ridicată. Dar probabil puțini oameni știu că este una dintre părțile cele mai interesante ale orașului, în care restaurante și prăvălii de tot felul crează o animație neîncetată. Aceasta ne dă un sentiment de securitate.

Acum eu sînt mai mare, pot să merg singur în alte cartiere ale orașului. Peste doi ani voi merge la liceu și pentru aceasta va trebui să plec în fiecare zi din cartier. Altfel, viața mea nu cred să fie așa de diferită de cea pe care o duc acum.

În 1984 voi avea 18 ani și cred că lumea nu va fi ameliorată, poate va fi chiar deteriorată în unele privințe. Mă gîndesc că prețurile se vor tripla în raport cu cele de acum, că va fi încă și mai dificil să găsești o slujbă, că vor exista încă și mai mulți polițiști la New York, că viața în cartierul meu va fi mai rea, în pofida tuturor caselor de protecție socială care vor trebui să dea un adăpost oamenilor de care guvernul nu se poate ocupa. Cred că voi aparține totdeauna clasei mijlocii, dar că cei ce o compun vor fi mult mai puțin mulțumiți decît astăzi. Iată de ce, chiar dacă trăiesc acum confortabil, viitorul nu este atît de promițător.

Traducere și prezentare
DOINA IOVĂNEL ■

Noi mărturii despre „omul zăpezilor"

În toamna anului 1845 doi vînători ruși ucid într-o pădure din nordul Rusiei o ființă neobișnuită, asemănătoare omului. Aceasta, înaltă de peste 2 m, avea o blană pufoasă, pometii obrajilor fără păr, iar la mîini gheare în loc de degete. Era de sex bărbătesc. Cele relatate mai sus sînt extrase dintr-un raport înaintat Judecătoriei din Berlozonov de către reprezentantul poliției locale, raport ce se află la Muzeul etnografic din Salehard. Populația acestui oraș se ocupă în marea sa majoritate cu creșterea renilor. O anchetă întreprinsă în rîndul acesteia cu privire la existența unui om sălbatic a dus la rezultate senzaționale. Din 60 de persoane chestionate, 48 au răspuns afirmativ. Toți îl numesc „Tungu". Este înalt și zvelt, are o blană pufoasă, fluieră asurzitor și aleargă foarte repede. În satul Nida locuit de crescători de reni și pescari, nimeni nu-i contestă existența. În Iakuția, la 5 000 km distanță de Obi, se vorbește de asemenea de un om al pădurii, denumit „Ciuciunaa". O sătească povestește că l-a văzut culegînd poame pe care le băga în gură cu amîndouă mîinile. Înalt de peste 2 m, avea mîinile lungi, părul lățos, fața asemănătoare cu a omului și mai închisă la culoare, bărbia mai mare decît a omului, iar fruntea îi atîrna deasupra ochilor ca un cozoroc. Era îmbrăcat cu o blană de ren și nu avea nimic în picioare. La vederea oamenilor, a fugit repede, făcînd salturi la fiecare al treilea pas. În ținutul Verhoianie relatările despre omul pădurii se înmulțesc. Cîțiva dintre cei întrebați susțin că erau chiar să prindă pui de „Ciuciunaa" care veniseră să fure hrană. Tot în această regiune s-au găsit schelete de oameni foarte înalți, deși populația este de statură obișnuită.

Ne surprind descrierea detaliată a înfățișării sale foarte asemănătoare cu a omului și faptul că s-a putut adapta la aspre condiții de viață din nordul îndepărtat. După cum relevă revista „Aurora", etnograful G. Xenofantov susține că „Ciuciunaa" este om, se hrănește cu carne crudă de ren, se îmbracă cu blană de ren și trăiește în bîrloguri ca ursii. Are o voce neplăcută, răgușită și fluieră tare. Este văzut mai ales alergînd.

În toamna anului 1967 doi exploratori americani străbăteau călare un defileu păduros din California. Pe malul unui pîrîu, aceștia au zărit o ființă ce stătea chircită, care văzîndu-i s-a retras în pădure. Unul din cei doi a urmărit-o și a filmat-o. Majoritatea antropologilor americani au considerat că este vorba de un trucaj. În 1971 exploratorul a venit la Moscova și s-a adresat specialiștilor Muzeului Darwin. D. Donskoi, expert în biomecanică, a conchis, după examinarea mersului ființei bipede și studierea detaliată a pozițiilor, că este vorba de o ființă de sex femeiesc înaltă de peste 2 m, după cum o demonstrează și amprentele labelor de picior, care avînd un sistem motric perfecționat nu imită mersul omului, mersul său fiind natural.

Rămîne de văzut dacă hazardul sau știința va putea veni în sprijinul tezei care susține existența „Omului zăpezilor".

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

BRAVO F. C. ARGEŞ!
BRAVO DOBRIN!
BRAVO DINAMO!

Campionatul de fotbal s-a încheiat drept. A învins F. C. Argeş, echipa cea mai bună a ultimilor ani, campioana merituoasă a României. Pe locul doi — învinsa merituoasă a celei din urmă etape (ciştigătoarea nemerituoasă a unui punct care a circulat între Petroşani şi Iaşi) : Dinamo Bucureşti. A treia echipă a ţării, ca muncă, dar prima ca valoare potenţială, Steaua Bucureşti, căreia îi trebuie o conducere tehnică mai fermă pentru a juca mereu fotbalul bun pe care-l joacă uneori.

Ce ne-a arătat meciul Dinamo—Argeş ? Întîi de toate semnalez corectitudinea echipei şi galeriei dinamoviste. Dinamo s-a dovedit o trupă de artişti, de oameni morali şi de sportivi adevăraţi. Dacă Dinamo voia să scoată din joc pe Dobrin, o putea face sacrificînd pe oricare dintre fundaşii săi. O „talpă" la vreme şi Argeşul pierdea încă un campionat. Dar Dinamo nu şi-a pătat onoarea, ci şi-a spălat-o, şi-a recondiţionat-o şi şi-a întinerit-o. Rareori am văzut o echipă luptînd atît de curat şi de cinstit pe teren propriu. Şi tot atît de rar o galerie a suportat cu atîta demnitate atîtea şocuri. Bravo lui Dinamo pentru exemplul de mare frumuseţe sportivă şi morală pe care l-a dat, prin fotbaliştii şi suporterii săi ! Sperăm că s-a văzut acest exemplu şi pe stadioanele pe care combatanţii şi suporterii nu sînt în stare să accepte că şi adversarii pot ciştiga.

A doua constatare : echipa de arbitri, Anderco—Tatar—Balanovici, a desfăşurat cea mai dezgustătoare şi mai antisportivă prestaţie pe care am văzut-o în acest campionat. Şi mai tot timpul meciului, aceşti arbitri au vrut să pară favorabili dinamoviştilor. Ei au lăsat acestora 7—8 ofsaiduri, cele mai multe din care se putea înscrie. Golul doi al lui Dinamo : ofsaid la doi dinamovişti. Apoi fault în marginea careului asupra unui dinamovist. Anderco oferă penalti. La golul trei dinamovist iarăşi ofsaid. Arbitrul fluieră. Toată lumea se opreşte. Dudu împinge mingea în poartă. Anderco acordă gol. Dobrin repară greşeala arbitrului, se supără şi înscrie golul al patrulea în nişte prelungiri care nu erau oferite pentru Argeşul. Dacă Dobrin nu înscria ? Dacă prin meritele lui Anderco învingea Dinamo ? Acest arbitru a dezavantajat şi pe Dinamo, lăsîndu-l pe Ivan să-l căsăpească pe cel mai în formă dinamovist, pe Ţălnar. Consider că răul pe care l-a făcut Anderco lui Dinamo e într-un anumit fel mai mare decît falsul bine pe care a părut să i-l facă. Un Ţălnar trintit în prima jumătate de oră la fiecare minge a luat coechipierilor mai mult decît le-a dat Anderco, nesancţionînd numeroasele lor ofsaiduri. Cred că arbitrii trebuiau să elimine din joc pe Ivan, care a fost penibil. E, dealtfel, vremea ca acest harnic fundaş să părăsească fotbalul. Acum el o poate face cu fruntea sus. Faulturile lui împotriva lui Ţălnar au fost degradante şi josnice. La revedere, Ivan ! Mulţumim pentru tot ce ai făcut spre binele fotbalului românesc, dar fii şi dumneata de acord cu noi că există vîrste cînd nu poţi juca rolul Ofeliei.

Al treilea lucru : am văzut la treabă pe cel mai talentat şi cel mai nedreptăţit fotbalist român, Nicolae Dobrin. În meciul său cu Dinamo, Dobrin mi-a întărit convingerea că este un Pelé alb, un desăvîrşit artist al gazonului, că merită să fie idolul tuturor celor ce iubesc cu adevărat sportul. El a demonstrat cu vioienţă că nu de jucători buni ducem lipsă, ci de o organizare fructuoasă, de un sistem valoric limpede şi competitiv, de pîrghii prin care să scoatem la suprafaţă tot ce e bun în omul muncii din fotbal. Angajat la oricare mare echipă europeană, Dobrin ar fi fost cel mai artist fotbalist al lumii. El însă a trăit întreaga lui viaţă într-un fotbal rigid şi monoton, mohorît de nişte conjuncturi menite parcă să aplatizeze, să niveleze şi să descurajeze valorile, sub bagheta unor dirijori ai fotbalului care au cîntat, şi cînd se cuvenea şi cînd nu se cuvenea, aria calomniei şi compromiterii lui Dobrin. Zic „cînd trebuia" pentru că Dobrin a şi greşit destul. Dar s-a întrebat cineva : de ce nu a greşit Pelé, ci a greşit Dobrin' ? Îmi răspund eu azi: pentru că Dobrin şi cînd a fost fantastic şi cînd a fost lichea a trăit aproximativ la fel. Dobrin n-a fost chiar Pelé pentru că nu i-am creat noi cadrul necesar.

Dar duminică, 24 iunie 1979, Dobrin a fost mai strălucitor, mai vinos şi mai armonios decît toate stelele fotbalului. Cu Doru Nicolae şi Radu în splendidă formă, cu Iovănescu bun, cu Cîrstea, Stancu şi Zamfir excelenţi, cu un Toma de talent în linia a doua, cu un Bărbulescu şi un Cristian uneori inspiraţi în echipă, Dobrin a jucat poate cel mai frumos meci al carierei sale. Dacă Federaţia română de fotbal o dorea, Dobrin putea juca acest meci în favoarea culorilor naţionale cu Ungaria, de exemplu, sau cu Spania. Federaţia n-a dorit-o, n-a ştiut ce înseamnă valoare şi a acţionat împotriva valorii. Dobrin va fi mare încă multă vreme, dacă-l vom cultiva în ideea că ne e necesar.

Bravo Dobrin !

Bravo Argeşul !

Bravo antrenorilor Halagian şi Oţet, bravo preşedintelui de onoare al clubului, inginerul Emil Teodorescu, bravo preşedintelui clubului, excelentul om de sport Ion Barbu.

Bravo Dinamo !

Bravo Dinu şi Ţălnar şi celorlalţi !

Bravo Nunweiller şi Dima !

Bravo şefului clubului, Constantin Petrea, omul care a trezit la ambiţii noi echipa de fotbal Dinamo !

Bravo splendidei galerii dinamoviste, model de sportivitate şi comprehensiune !

Mulţumiri judeţului Argeş, municipiului Piteşti, extraordinarilor susţinători ai echipei campioane, autorităţilor atît de atente şi de inspirate, care s-au angajat în lupta grea pentru afirmarea lui F.C. Argeş !

După acest meci în care au spălat toată ruşinea unui campionat, două echipe excepţionale, Dinamo şi Argeş, cu fotbalişti de talie mondială, scriu aici : cred în fotbalul nostru. Şi mai scriu că nu mi-e ruşine de tot ce condeiul meu a făcut în favoarea valorilor. Cînd mă gîndesc că în urmă cu 5—6 luni am apărat pe Dobrin de cei ce voiau să-i scoată pe nedrept din fotbal, cînd mă gîndesc că am fost singurul gazetar care s-a exprimat, cu toate riscurile, **pentru** Dobrin şi cînd văd cîţi colegi îl laudă azi, simt că n-am trăit degeaba. O parte din nimbul pe care îl poartă campionii îmi luminează şi mie ochii care, la sfîrşitul meciului Dinamo Bucureşti — F. C. Argeş (3—4) lăcrimau de bucurie.

Să facem totul pentru ca în Cupa Campionilor Europeni, F.C. Argeş, şi în celelalte cupe Dinamo şi Steaua, să-şi facă datoria. E vremea să ieşim din umilinţă. E vremea să-i determinăm pe fotbaliştii noştri, prin măsuri organizatorice, prin acţiuni omeneşti, prin crearea unui sistem valoric just şi a unui statut corect al fotbalului şi al fotbaliştilor să facă din munca şi vocaţia lor temeiuri de bucurie şi de mîndrie pentru noi toţi.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Citiţi în pagina 20 o amplă relatare a „finalei" de duminică, realizată în timpul celor 90 de minute de joc, precum şi în culisele lui

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3312, Oficiul 33, cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice şi de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru,** Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) – 1619 ; **Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărăşanu, Nelu Ionescu,** Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) – 1606 ; **Ştiinţă, învăţămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nitescu,** Ovidiu Ioanitoaia, Victor Nită) – 1618 ; **Scrisori, anchete cetăţeneşti (Eugen Seceleanu, Margo Nedelea,** Adi Cusin, Horic Pătraşcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) – 1787 şi 1617 ; **Cultură – cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** – 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoşanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) – 1595 ; **Secretariat de redacţie** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) – 1782, 1621 ; **Administraţie** – 17 78 82 şi 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacţie **(Tudor OCTAVIAN** – 17 63 16 şi interior 1611) ; redactor şef adjunct **(Nicolae ARSENIE** – 17 63 16 şi interior 1786) ; redactor şef – 18 22 96 şi 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. BOX – 136–137, telex : 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI